Priloga 1

BANKA SLOVENIJE

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

PROGRAM VSTOPA V ERM II IN PREVZEMA EVRA

SKUPNO GRADIVO
VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
IN
BANKE SLOVENIJE

NOVEMBER 2003

POVZETEK 5

I. PRIPRAVLJENOST SLOVENIJE ZA VSTOP V EKONOMSKO IN MONETARNO UNIJO 7

A. UVOD 7
B. EMU JE ZA SLOVENIJO OPTIMALNO VALUTNO OBMOČJE 8
1. MAJHNOST SLOVENIJI OMOGOČA LAŽJO INTEGRACIJO 10
2. KUPNA MOČ KAŽE NA PRIMERLJIVO STOPNJO RAZVITOSTI 10
3. MAJHNA VERJETNOST ASIMETRIČNIH ŠOKOV 13
4. LASTNA SPOSOBNOST ABSORBCIJE ŠOKOV 16
C. PROCES DOHITEVANJA NAJRAZVITEJŠIH V EMU NE OVIRA CENOVNE STABILNOSTI 20
D. KRITERIJI ZA VSTOP V EMU BI MORALI BITI KMALU DOSEŽENI 24
1. MAASTRICHTSKI OZIROMA NOMINALNI KONVERGENČNI KRITERIJI 25
2. REALNA KONVERGENCA JE ZADOSTNA 29
E. SLOVENIJA JE PRIPRAVLJENA ZA SKORAJŠNJI PREVZEM EVRA 31

II. TVEGANJA POVEZANA Z VSTOPOM V ERM2 IN PREVZEMOM EVRA TER NJIHOVO OBVLADOVANJE 32

III. VLOGA EKONOMSKIH POLITIK V ERM2 37

A. DENARNA POLITIKA PRED IN V ČASU ERM2 37
1. DENARNA POLITIKA DO VSTOPA V ERM2 37
2. OBLIKOVANJE DENARNE POLITIKE V ČASU SODELOVANJA V ERM2 38
B. FISKALNA POLITIKA V ČASU ERM2 40
1. FISKALNA KRITERIJA 40
C. FLEKSIBILNOST TRGA DELA 44

IV. CENTRALNA PARITETA IN RAZPON NIHANJA TEČAJA 47

1. POMEMBNEJŠI POJMI PRI DOLOČITVI PARITETNEGA TEČAJA 47
2. SCENARIJI DINAMIKE DEVIZNEGA TEČAJA V ČASU SODELOVANJA V ERM2 51

V. AKCIJSKI NAČRT POGAJANJ ZA VSTOP V ERM2 **57**

1. IZPOLNJEVANJE KONVERGENČNIH KRITERIJEV 57
2. AKCIJSKI NAČRT POGAJANJ ZA VSTOP V ERM2 58

VI. PRILOGE **60**

1. PRIPRAVE NA VKLJUČITEV V TARGET 60
2. PRIPRAVE NA ZAMENJAVO BANKOVCEV IN KOVANCEV 65
3. PRIPRAVLJENOST ZA VSTOP V EMU (SLIKOVNA PRILOGA) 77

POVZETEK

Banka Slovenije in Vlada RS se zavzemata za vstop v ERM2 do konca 2004, ter za ustvarjanje takšnih pogojev, ki bodo omogočali sodelovanje v ERM2 najkrajše možno obdobje. S tem se Banka Slovenije in Vlada RS zavzemata za čimprejšnji prevzem evra, ki je po njuni skupni oceni mogoč v začetku leta 2007.

Pred vstopom v ERM2 je potrebno doseči vzdržno nominalno konvergenco, kar zahteva nadaljevanje koordiniranega vodenja politik, ki so v pristojnosti Banke Slovenije in Vlade Republike Slovenije. Vzdržna nominalna konvergenca bo v času bivanja v ERM2 omogočila izpolnitev maastrichtskih kriterijev. Za oceno njihovega izpolnjevanja bo ob opredeljenem obdobju vstopanja v ta mehanizem ključna druga polovica leta 2005 in prva polovica leta 2006.

Banka Slovenije zaradi omejitev ob vstopu v EU, ko tečajna politika postane stvar skupnega interesa držav članic, ne bo mogla več voditi popolnoma avtonomne denarne politike. Denarna politika Banke Slovenije bo še naprej usmerjena v zniževanje inflacije. Banka Slovenije bo pri vzporednem določanju dinamike nominalnih obrestnih mer in deviznega tečaja upoštevala potrebo po nominalni konvergenci in makroekonomsko podlago za njeno doseganje. Zato načrtovani vstop v ERM2 do konca 2004 predpostavlja, da bo ob nominalni konvergenci obrestnih mer takrat možno stabilizirati tečaj tolarja.

Vlada RS bo postopoma zniževala strukturni javno-finančni primanjkljaj in omejila stroškovne pritiske, ki izvirajo iz nadzorovanih cen in povišanja davčnih obremenitev. Poleg nadzorovanih cen bo Vlada RS preprečevala prenos vplivov davčnih in administrativnih ukrepov v proste cene. V sodelovanju z neodvisnimi regulatorji bo Vlada RS skušala zagotoviti, da bodo pri svojih odločitvah upoštevali inflacijske cilje programa prevzemanja evra. Vlada Republike Slovenije bo preko svojih predstavnikov v organih upravljanja podjetij vplivala na povečevanje notranje učinkovitosti teh podjetij, kar bo zmanjševalo pritiske na cene. Posredno in neposredno nadzorovane cene ne bi smele rasti hitreje kot znaša stopnja inflacije, ki še omogoča vstop v ERM2 in prevzem evra. S tem in na kratek rok tudi z uporabo zakonsko omogočenega nadzora nad cenami, ki se oblikujejo monopolno ali na administrativni način, bo Vlada RS prispevala k izpolnjevanju inflacijskega kriterija. Z aktivnim uresničevanjem strukturnih reform bo na daljši rok vplivala tudi na vzpostavljanje konkurence v sektorjih, kjer ta še ne obstaja v zadostnem obsegu.

Vlada RS si bo prizadevala odpraviti indeksacijo plač v javnem sektorju ter spremenila mehanizme valorizacije transferov tako, da bo zagotovljena javno-finančna vzdržnost in ohranjena realna raven tistih transferov, ki zagotavljajo preživetje. Z restriktivnim načrtovanjem javno-finančnih odhodkov bo omejila rast ne-investicijske javne porabe.

Za uspešno realizacijo opisanih ciljev je potrebno:

- sprejeti skupen Akcijski načrt pogajanj za vstop v ERM2 do konca leta 2004,
- usklajeno delovati pri uresničevanju fiskalne politike in ostalih politik v pristojnosti Vlade ter denarne politike Banke Slovenije,
- usklajeno delovati pri upravljanju kupnine od prodaje kapitalskih naložb države nerezidentom,
- medsebojno obveščanje Banke Slovenije in Vlade Republike Slovenije o vseh gibanjih in pojavih, ki bi lahko vplivali na učinkovito uresničevanje skupnega programa za prevzem evra,
- skupno iskati možnosti za amortizacijo vplivov sproščene tolarske in devizne likvidnosti instrumentov Banke Slovenije, ki jih nudi upravljanje z javnim dolgom, brez poviševanja višini in stroškov slednjega.

Vlada in BS pričakujeta sodelovanje socialnih partnerjev pri nadaljnji deindeksaciji. Ob predvidenem znižanju inflacije v maastrichtske okvire to ne bi smelo predstavljati večjega problema.

I. PRIPRAVLJENOST SLOVENIJE ZA VSTOP V EKONOMSKO IN MONETARNO UNIJO[1]

A. UVOD

Z odločitvijo za vstop Slovenije v EU je bila sprejeta tudi odločitev za prevzem evra. Slovenija, tako kot tudi ostale države, ki se priključujejo EU, nima "opt-out" možnosti. Se pravi možnosti, da se Slovenija včlani v EU in ne prevzame evra, ni.

Ali je Slovenija že pripravljena na prevzem evra, oziroma kdaj bo Slovenija pripravljena na prevzem evra in kdaj je smiselno vstopiti v ERM2? Sposobnost Slovenije, da učinkovito deluje v evroobmočju, temelji na naslednjih elementih:

- da je slovensko gospodarstvo dovolj trdno in robustno za soočenje s spremembami v okolju, in da ne potrebuje posebne obravnave s strani ECB;
- da je verjetnost asimetričnega šoka (šoka specifičnega za Slovenijo) majhna - ker je struktura slovenskega gospodarstva dovolj podobna strukturi evropskega;
- da je sposobnost Slovenije, da absorbira morebitne asimetrične šoke, če se le-ti slučajno pojavijo, zadostna – kljub določenim rigidnostim trga dela, in ker Slovenija vzdržuje makroekonomska ravnotežja. Fiskalna politika je dovolj uravnotežena in sposobna odziva, potrebno pa je nadaljnje spreminjanje mehanizma določanja plač v javnem sektorju tako, da bo vezan na realna gospodarska gibanja, in mehanizmov valorizacije transferov ter restriktivno načrtovanje in nadziranje ne-investicijske javne porabe, kljub temu, da so že bili storjeni pomembni koraki v smeri deindeksacije;
- da je tranzicija slovenskega gospodarstva v sodobno tržno ekonomijo že v zadostni meri zaključena. Proces dohitevanja najrazvitejših držav evroobmočja bo trajal še daljši čas po prevzemu evra in bo nizko intenziven, zato ne bo bistvenega vpliva na doseganje cenovne stabilnosti v Sloveniji in v evroobmočju;
- da so nosilci ekonomskih politik dovolj zreli in usposobljeni, da lahko prevzamejo del odgovornosti pri upravljanju evra kot skupne denarne valute;

[1] Poglavje je bilo pripravljeno na podatkih Eurostata do junija 2003, kjer je bil zadnji razpoložljivi podatek za leto 2001. Če ni drugače navedeno, se podatki v tekstu ter v vseh slikah in tabelah nanašajo na leto 2001.

- da bo Slovenija v kratkem izpolnjevala tudi formalne pogoje – Maastrichtske kriterije, ki so uporabljeni kot formalno nadomestilo za ekonomsko logiko in argumente o pripravljenosti Slovenije za prevzem skupne evropske valute.
- in na koncu, da vključitev Slovenije v EMU ne bo omejevala ECB pri vodenju učinkovite skupne denarne politike, ne glede na majhnost slovenskega gospodarstva relativno glede na evroobmočje.

Namen tega poglavja je torej prikazati, da je Slovenija že pripravljena na skorajšnjo vključitev v skupno valutno območje.

V prvem delu bomo predstavili ekonomske argumente zakaj je Slovenija že pripravljena za prevzem evra, ki temeljijo na teoriji optimalnega valutnega področja (OCA oziroma Optimum Currency Area).

V drugem delu bomo pokazali, da proces dolgoročnega prilagajanja ne bo ovira za doseganje cenovne stabilnosti. Predvsem je poudarek na ugotovitvi, da so učinki prilagajanja, kot je Balassa-Samuelson, obvladljivi pri uresničevanju Maastrichtskih kriterijev. Inflacijski učinki iz tega naslova bodo zmerni in najverjetneje prisotni še dve do tri desetletja, vendar bodo zmerni in v okviru, ki omogoča normalno delovanje ekonomije in skupne denarne politike.

V tretjem delu bomo pokazali, da izpolnjevanje kriterijev za vstop v EMU ne bi smelo biti problematično. V tem delu so predstavljeni elementi nominalne in realne konvergence. Razlikovati moramo med nominalnimi in realnimi konvergenčnimi kriteriji, ki predstavljajo formalne in "neformalne" zahteve. Kriteriji so uporabljeni kot vodilo, ki nadomešča za vsebinske argumente o pripravljenosti Slovenije in drugih držav za prevzem evra kot skupne valute.

B. EMU JE ZA SLOVENIJO OPTIMALNO VALUTNO OBMOČJE

Kdaj naj se Slovenija odpove lastni valuti, tolarju, in se pridruži EMU ter prevzame evro kot lastno valuto? Čeprav je razlogov za vključevanje v enotno valutno območje več in jih lahko razdelimo v tri glavne skupine:

- politične,
- mikroekonomske in
- makroekonomske razloge;

vendar pa argumenti, ki so najtesnejše povezani z oceno slovenske pripravljenosti za vstop v Ekonomsko in Monetarno Unijo predvsem makroekonomske narave.

Politični razlogi se dotikajo vprašanj o spremembi denarne ureditve in poseganja na področje državne suverenosti. Koncept državne suverenosti je širok in običajno presega okvire ekonomske analize. Z

vstopom Slovenije v Evropsko unijo in visoko podporo javnosti za prevzem evra so izpolnjeni tudi politični razlogi za prevzem evra.

Mikroekonomski razlogi vključevanja v enotno valutno območje temeljijo na predpostavki, da so prihranki zaradi uporabe skupne valute večji od enkratnih stroškov prehoda na skupno valuto. Med najpomembnejše prihranke štejemo prihranke zaradi zmanjšanja transakcijskih stroškov, prihranke zaradi znižanja informacijskih stroškov ter povečanih konkurenčnih pritiskov na zniževanje cen zaradi njihove povečane transparentnosti.

Makroekonomski razlogi so povezani predvsem z vprašanjem učinkovitosti makroekonomskih politik. Ali je z makroekonomskega vidika smiselno, da Slovenija prevzame evro ? Do odgovora na to vprašanje je mogoče priti na podlagi teorije optimalnega valutnega področja (Optimum Currency Area oziroma krajše OCA).

Optimalno valutno področje temelji na kriterijih, ki bi morali zagotavljati učinkovitost delovanja ekonomskih politik, kljub odpovedi lastne denarne politike. Pomembno je, da:

- z vključitvijo Slovenije v EMU slednja ne postane bolj heterogena, saj sta obe ekonomiji dovolj podobni po razvitosti in strukturi;
- je verjetnost asimetričnih šokov, na katere enotna denarna politika ne more odgovoriti, majhna;
- obstaja zadostna lastna sposobnost absorbcije asimetričnih in drugih šokov, v primeru da se leti pojavijo.

Ugotovimo lahko, da stroški izgube denarne politike kot stabilizacijskega dejavnika ob vstopu v enotno valutno območje v primeru Slovenije ne bodo veliki. Večina indikatorjev govori v prid dejstvu, da Slovenija že sedaj predstavlja del optimalnega valutnega območja z EMU. Slovenija je v primerjavi z državami, ki so nazadnje vstopale v EMU, majhno gospodarstvo, ki je po ravni razvitosti na primerljivi ravni. Ob tem je Slovenija precej bolj odprta ekonomija, ki je močno vpeta v trgovanje z EU. Ravno tako ne obstaja velika verjetnost izpostavljenosti asimetričnim šokom glede na države EMU. Sposobnost lastne absorbcije pa je zadostna, saj je gospodarstvo robustno, makroekonomska situacija uravnotežena, in fiskalna politika sposobna odziva na eventuelne šoke.

1. Majhnost Sloveniji omogoča lažjo integracijo

Zaradi majhnosti je malo verjetno, da bi Slovenija lahko ogrožala učinkovitost skupne denarne politike, ki jo vodi ECB. V primerjavi z ostalimi državami je Slovenija izredno majhno gospodarstvo, saj delež BDP Slovenije v celotnem BDP EMU dosega le od 0,3% (merjeno s stalnimi cenami) do 0,4% BDP (merjeno s PPS).

Na splošno velja, da je za manjše države vključevanje v skupno valutno območje koristnejše, saj je denarna politika v večjih valutnih območjih praviloma bolj učinkovita, običajno pa je večja tudi kredibilnost velikih centralnih bank. Merjeno s tem dejavnikom bi Sloveniji vključitev v skupno valutno območje nedvomno prinašalo koristi.

2. Kupna moč kaže na primerljivo stopnjo razvitosti

Razvitost slovenskega gospodarstva, merjena s kupno močjo, je zadostna, da je na podlagi tega kriterija Slovenija primerna za prevzem evra. Slovenija po razvitosti že presega nekatere manj razvite države EMU, če jo obravnavamo kot regijo pa se nahaja približno v sredini.

Dohodkovna primerljivost Slovenije zagotavlja, da se homogenost EMU ob priključitvi Slovenije ne bo bistveno spremenila in zato enotna denarna politika, ki jo vodi ECB, ne bo manj učinkovita. Dohodkovna primerljivost oziroma razvitost slovenskega gospodarstva, merjena s kupno močjo, se uporablja tudi kot "neformalni" kriterij za merjenje realne konvergence.

Slika: Primerjava razvitosti, merjena s BDP na prebivalca glede na povprečje EMU (v PPS, 2001)

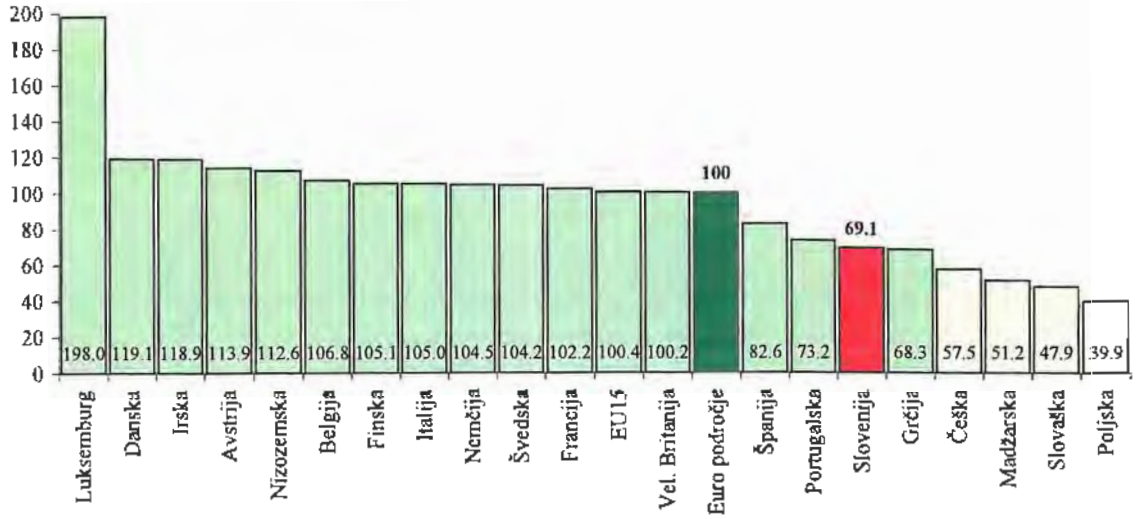

Vir: Eurostat

Slovenija je po razvitosti zelo podobna manj razvitim članicam EMU. Bruto domači proizvod na prebivalca (merjen s PPS – Purchasing Power Standards), je leta 2001 znašal nekaj manj kot 70% povprečja EMU, primerjava z Grčijo (68,3%) in Portugalsko (73,2%) pa pokaže, da je stopnja razvitosti zelo podobna. Grčija in Portugalska sta bili ob vstopanju v EMU pod trenutno stopnjo razvitosti Slovenije. Ob tem je treba pripomniti, da so vse najmanj razvite države članice EU v preteklosti prejemale občutno finančno pomoč iz naslova različnih razvojnih skladov na ravni okoli 4% BDP.

Tabela: Razvitost posameznih držav glede na povprečje EU ob vstopu v ERM in EMU

	Ob vstopu v ERM	Ob vstopu v EMU
Grčija	Leta 1998 je razvitost znašala 66,8% povprečja EU	Leta 2001 je razvitost znašala 68,3% povprečja EMU
Portugalska	Leta 1992 je razvitost znašala 64,7% povprečja EU	Leta 1999 je razvitost znašala 71,5% povprečja EMU
Slovenija		Leta 2001 je razvitost znašala 69,1% EMU

Vir: Eurostat

Slovenija se kot ena od regij v EMU po stopnji razvitosti približuje srednje razvitim regijam. Leta 2001 se je nahajala v drugem decilu med regijami EMU. Primerjava razvitosti po regijah pokaže, da je porazdelitev regij v EMU precej heterogena. Večje število regij - približno dve tretjini – pa se nahaja pod povprečjem. To je še dodaten argument, ki kaže, da s priključitvijo Slovenije v EMU slednja ne bi postala bistveno bolj heterogena kot je že sedaj.

Slika: BDP na prebivalca v odstotkih povprečja EMU (po regijah EU)

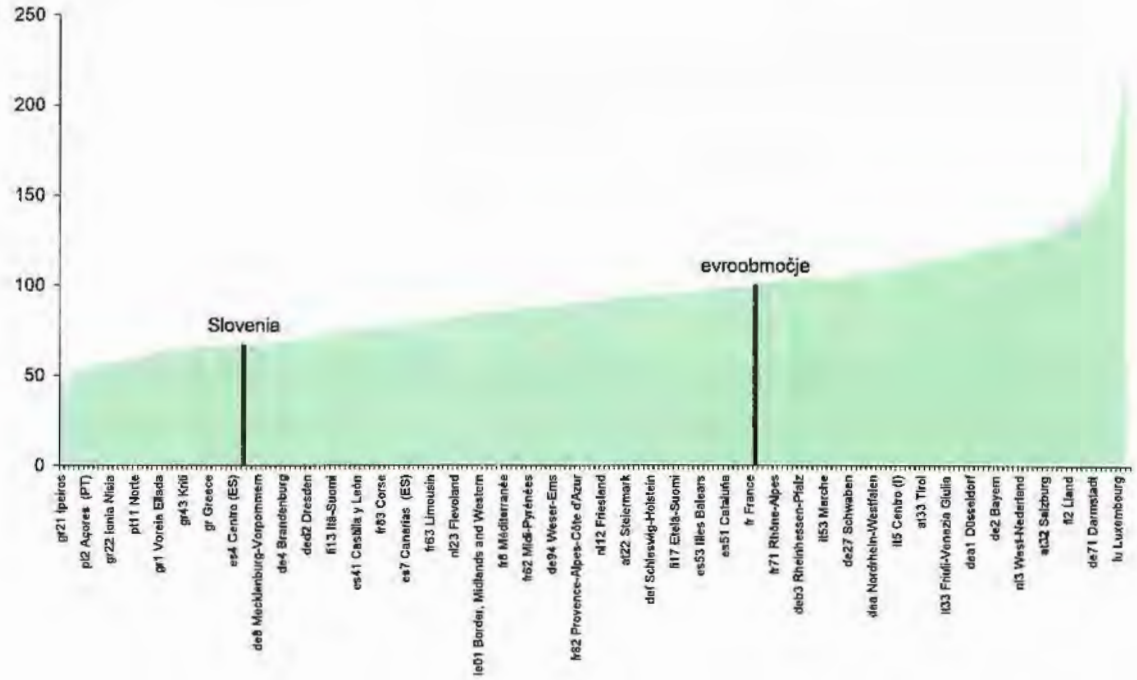

Vir: Eurostat

Razlike v razvitosti se zmanjšujejo, saj je dohitevanje povprečja EU in EMU pospešeno. Slovenija bi ob povprečni gospodarski rasti, doseženi v zadnjih petih letih, in ob ravni razvitosti iz leta 2001 (merjeno z BDP po kupni moči) potrebovala okoli dve desetletji, da doseže povprečje EMU. To je manj, kot bi za dohitevanje povprečja EMU potrebovali Grčija in Portugalska in nekoliko več kot Španija, ki bi za dohitevanje povprečnega BDP v EMU potrebovala 15 let. Vse navedeno velja ob predpostavljenih letnih stopnjah rasti, ki so v skladu s srednjeročnimi napovedmi. Po teh bodo stopnje rasti v pridruženih članicah tudi v prihodnjih letih višje od rasti v članicah EMU. Pomembno vlogo pri tem ima raven investicij, ključna pa je njihova učinkovitost. Tudi primerjava ravni investicij v Sloveniji in EMU pokaže, da je predpostavka o višji rasti v prihodnje uresničljiva.

3. Majhna verjetnost asimetričnih šokov

Verjetnost asimetričnega šoka, to je šoka specifičnega za Slovenijo, je eden ključnih elementov za ugotavljanje ustreznosti pridružitve evroobmočju. Če so učinki šokov, ki so jim izpostavljena gospodarstva primerljivi, jih imenujemo simetrični, v primeru različnih učinkov šokov oziroma v primeru, ko se šok pojavlja le v eni državi, pa so asimetrični. Posledice simetričnih šokov je mogoče odpravljati z enotno ekonomsko politiko, asimetrični šoki pa predstavljajo problem v skupnem valutnem prostoru, saj ni možnosti lokalnega/regionalnega delovanja denarne politike, fiskalna politika pa ni vedno primeren instrument za tovrstno ukrepanje.

Verjetnost asimetričnih šokov v Sloveniji glede na EMU je relativno majhna, saj je:

- prisotna velika stopnja heterogenosti ekonomske strukture;
- struktura slovenske ekonomije podobna strukturi v državah EMU;
- Slovenija je močno vpeta v trgovino z državami evroobmočja;
- poslovni cikli so sinhronizirani;
- proces tranzicije in strukturnih reform se zaključuje.

Do takšnih ugotovitev prihajajo tudi avtorji, ki so analizirali koreliranost šokov v Sloveniji in EMU. Primerjava šokov ponudbe in povpraševanja[2] kaže, da so povpraševalni šoki v Sloveniji povezani s šoki v povprečju EMU enako kot grški ali španski šoki povpraševanja. Ponudbeni šoki pa so z EMU kot celoto korelirani negativno. Negativno korelacijo ponudbenih šokov lahko razlagamo tudi s prilagajanjem proizvodne strukture v času tranzicije. Šoki na ponudbeni strani v Sloveniji so sicer pozitivno povezani s ponudbenimi šoki v večini pridruženih članic, kar le potrjuje zgornjo razlago. Podobne rezultate lahko razberemo tudi iz analiz IMF[3] ter Deutsche Bank[4], kjer so povpraševalni šoki v Sloveniji močno korelirani s šoki v Nemčiji oziroma Franciji, medtem ko so šoki na ponudbeni strani negativno povezani. Enaki rezultati veljajo med državami evroobmočja tudi za primer Irske in Italije. Odzivanje na šoke je v Sloveniji precej podobno kot v manjših EU državah, na kar kaže analiza odzivnih funkcij. Vse omenjene analize kažejo tudi, da se povezanost šokov in odzivanje nanje v tranzicijskih gospodarstvih povečuje oziroma sinhronizira. To vodi k ugotovitvi, da se (a)simetričnost šokov s časom spreminja, smer in odzivanje na šoke pa se s povečano integracijo v skupnem valutnem področju izenačuje.

---

[2] Korhonen in Fidrmuc (2001)

[3] Frenkel in Nickel (2002)

[4] DB Research Notes (1999)

a) Velika razpršenost ekonomske strukture

Visoka raznolikost proizvodov, namenjenih mednarodni menjavi, pomeni, da je gospodarstvo manj izpostavljeno šokom, ki se nanašajo na posamezne sektorje (na primer, zmanjšano povpraševanje po proizvodih določenega sektorja), saj ostane v tem primeru večina gospodarstva neprizadeta. Zato je za države z bolj raznoliko strukturo ekonomije oziroma mednarodne menjave manj verjetno, da bodo potrebovale denarno politiko in devizni tečaj kot instrument prilagajanja ob pojavu šokov. Takšne države so tako bolj primerne za sodelovanje v enotnem valutnem območju.

b) Podobna ekonomska struktura v Sloveniji in državah EMU

Struktura slovenskega gospodarstva je zelo podobna strukturi povprečnega gospodarstva v EU. Podobna struktura ekonomije zagotavlja večjo simetričnost šokov, ki so jim države izpostavljene. Simetričnost odzivanja na šoke je pomembna zaradi odzivanja ekonomskih politik, ki so v skupnem valutnem območju enotne na področju denarne in tečajne politike. Ob primerjavi strukture dodane vrednosti v Sloveniji in EMU lahko ugotovimo, da sta si gospodarstvi podobni in da najbolj odstopata dejavnosti finančnega sektorja in industrije. Finančni sektor predstavlja v skupni dodani vrednosti EMU približno 10 odstotnih točk več kot v Sloveniji. Kljub temu prihaja do konvergence v proizvodnih strukturah obeh gospodarstev že zaradi povečanega obsega menjave ob približevanju Slovenije EU in visoke povezanosti poslovnih ciklov. Delež industrijskih dejavnosti v skupni dodani vrednosti se je tako v Sloveniji od leta 1992 do 2001 zmanjšal za 9 strukturnih točk, delež dodane vrednosti finančnega sektorja pa se je povečal za 3 odstotne točke.

Tudi primerjava strukture proizvodnje v predelovalnih dejavnostih kaže na veliko podobnost med Slovenijo in EMU. Večja odstopanja se pojavljajo le v dejavnosti proizvodnje koksa, naftnih derivatov in jedrskega goriva, ki v EMU predstavlja večji delež (6,6 strukturne točke) v celotni proizvodnji predvsem zaradi manjšega deleža (4,2 strukturne točke) tekstilne industrije v EU glede na Slovenijo. Ob vstopanju v skupno valutno področje in ob samem sodelovanju v takšni ekonomski integraciji so možne in celo precej verjetne dodatne spremembe strukture gospodarstva glede na specializacijo ob integraciji in s tem tudi večjo oziroma manjšo izpostavljenost asimetričnim šokom. Povezovanje v skupno valutno področje bo povzročilo močnejše povezave med posameznimi sektorji (intra-industry), kar bo pomenilo, da bo večina držav vključena v menjavo z večjim številom sektorjev.

Slika: Primerjava strukture BDP po dejavnosti (v % BDP)

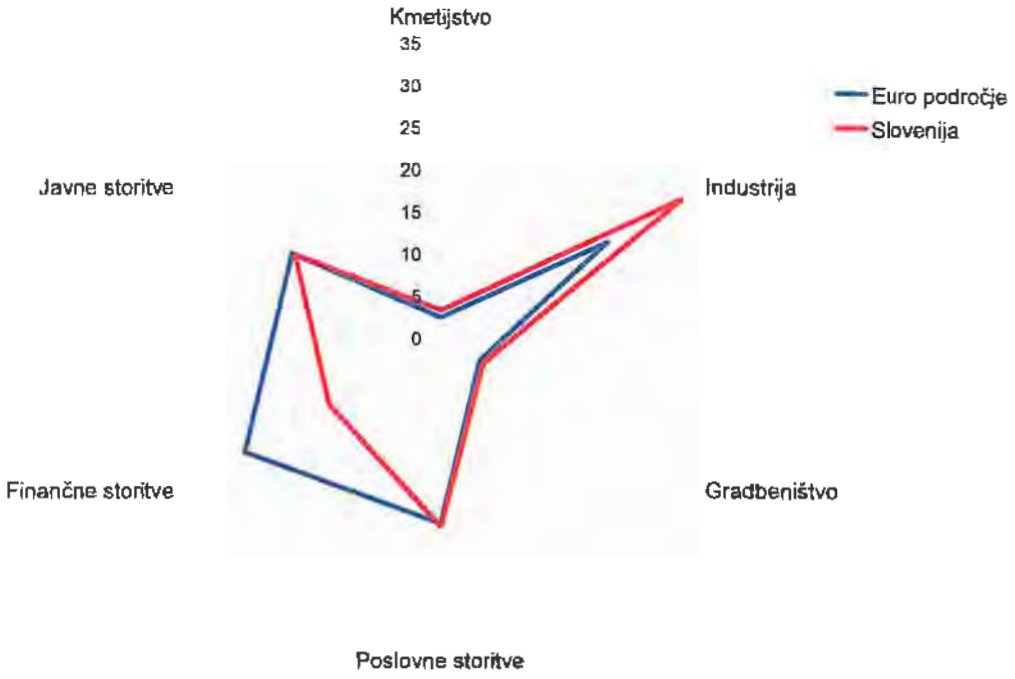

Vir: Eurostat

c) Sinhronizacija poslovnih ciklov

Sočasnost in istosmernost poslovnih ciklov je eden pomembnejših elementov za vodenje enotne denarne politike ECB, kot tudi za nemoteno ohranjanje cenovne stabilnosti in trajnega razvoja v Sloveniji po vključitvi v EMU. Za enotno denarno politiko je namreč pomembno, da je stanje denarne politike čim bolj podobno v različnih regijah in državah evroobmočja. Centralna banka tako lažje ugotavlja stopnjo restriktivnosti in potrebne spremembe pri vodenju denarne politike.

Različni poslovni cikli povečujejo potrebo po specifičnih ekonomskih politikah, ki bi olajšale odzivanje na šoke. Visoka sinhronizacija poslovnih ciklov tako prispeva k izpolnjevanju kriterijev za članstvo v enotnem valutnem območju. Ugotovimo lahko, da so poslovni cikli v Sloveniji močno povezani s poslovnimi cikli v EMU.

Eden od kriterijev za odločitev, ali državi tvorita optimalno valutno področje, je enakosmerno gibanje agregatne aktivnosti. Z vidika sinhronizacije poslovnih ciklov z državami EU Slovenija izpolnjuje

pogoje članstva v EMU[5]. Sinhronizacija poslovnih ciklov se s časom še povečuje, kar kaže predvsem na povečano integriranost slovenskih podjetij v menjavo z državami EMU področja[6].

d) Vpetost Slovenije v trgovino z državami EMU

Večja odprtost gospodarstva, predvsem pa velik obseg in podobna struktura menjave z državami, ki tvorijo enotno valutno področje, pomembno prispeva h koristim, ki jih ima gospodarstvo z vključevanjem v takšno ekonomsko integracijo.

Slovenija je precej bolj odprto gospodarstvo od povprečja EMU, saj delež celotne menjave blaga in storitev v BDP predstavlja okoli 120%, in se nahaja na podobni ravni kot Nizozemska, vendar pa v primerjavi z nekaterimi manjšimi državami EMU (Luksemburg, Irska, Belgija) precej zaostaja, kjer delež menjave presega 160%. Pri tem je moč pričakovati, da se bo obseg menjave in s tem odprtost slovenskega gospodarstva z vstopom v EMU še povečeval. To je moč opaziti tudi v primeru večine EMU držav v zadnjih desetih letih. Najbolj pri povečevanju odprtosti gospodarstva zaostajata oziroma celo stagnirata Grčija in Portugalska.

Delež blagovne menjave Slovenije z državami evroobmočja znaša približno 60% menjave s tujino. Delež menjave Slovenije z državami EU pa znaša skoraj 65% celotne menjave. To kaže, da je Slovenija močno vpeta v trgovino z državami evroobmočja, saj velik delež BDP izmenja s tem valutnim območjem. Večji delež menjave z EU opravijo le nekatere manjše države, ki so predvsem geografsko vezane na sosednje države, članice EU.

4. Lastna sposobnost absorbcije šokov

Lastna sposobnost absorbcije šokov je pomemben pokazatelj pripravljenosti države, da sodeluje v enotnem valutnem področju. Če se kljub majhni verjetnosti asimetričnih šokov le-ti vseeno pojavijo, lahko njihove negativne posledice ekonomska politika preprečuje oziroma odpravlja z instrumenti kot sta denarna in tečajna politika. Ker ta možnost v primeru enotnega valutnega območja ne obstaja, morajo v gospodarstvu obstajati alternativni kanali prilagajanja šokom. V okviru teorije optimalnih

---

[5] glej Žumer (2001), Korhonen (2001) ali Boone & Maurell (1998, 1999)

valutnih območij se kot alternativa ukrepom denarne in tečajne politike največkrat omenja mobilnost proizvodnih faktorjev. Ravno tako pomembna je tudi prilagodljivost oziroma sposobnost ostalih ekonomskih politik, kot sta fiskalna in dohodkovna politika, da se odzovejo na šoke in druge kratkotrajne spremembe v okolju.

Ohranjanje temeljnih makroekonomskih ravnotežij v Sloveniji omogoča ekonomski politiki večjo fleksibilnost pri odzivanju na asimetrične šoke. Ekonomska politika lahko na šoke, ki prizadenejo gospodarstvo, odgovori s proticiklično, oziroma v primeru negativnih šokov ekspanzivno naravnano politiko. Takšna politika lahko pomaga pri odpravljanju posledic asimetričnega šoka, a običajno vsaj kratkoročno ustvarja nova oziroma poglablja že obstoječa makroekonomska neravnotežja. Če se gospodarstvo že v začetni situaciji, torej pred asimetričnim šokom, ne nahaja v ravnotežju (visok primanjkljaj plačilne bilance ali visok proračunski primanjkljaj), je mogoče, da je ekonomska politika pri svojem ukrepanju omejena z vzdržnostjo teh primanjkljajev oziroma pri sodelovanju v ERM2 z neizpolnjevanjem maastrichtskih kriterijev ter v primeru članstva v EMU s kršenjem Pakta o stabilnosti in rasti. V takšnem primeru ekonomska politika pri odpravi motenj, ki nastanejo zaradi asimetričnega šoka, ne more posredovati na način in v obsegu, ki bi bil mogoč ob obstoju makroekonomskega ravnotežja pred nastankom asimetričnega šoka. Slovenska ekonomska politika je vseskozi temeljila na ohranjanju makroekonomskih ravnotežij. Dosežena makroekonomska ravnovesja so pomemben element zagotavljanja lastne sposobnosti absorbcije šokov s strani vlade in centralne banke.

Preostali elementi indeksacije plač in socialnih transferov zmanjšujejo prilagodljivost fiskalne politike in gospodarstva ter s tem zmanjšujejo lastno sposobnost absorbcije šokov. Fleksibilnost plač je pomembna pri odzivanju stroškov na spremenjene razmere gospodarjenja in je odvisna od moči sindikatov ter od intenzivnosti indeksacije. Plače in socialni transferi so pomemben del javnofinančnih izdatkov in so opredeljeni s kolektivnim dogovorom med vlado in zaposlenimi oziroma z zakonskimi predpisi. V primeru popolne indeksacije je sposobnost prilagajanja fiskalne politike močno omejena. Z doseženim dogovorom o delni vezavi plač v javnem sektorju na evropsko inflacijo in s prehodom na predvideno inflacijo pri valorizaciji transferov je bila že dosežena večja fleksibilnost, saj je v primeru počasnejše rasti inflacije od predvidene, možen tudi popravek uskladitve plač navzdol, vendar bo potrebno nadaljnje spreminjanje mehanizma določanja plač v javnem sektorju tako, da bo vezan na realna gospodarska gibanja, in mehanizmov valorizacije transferov ter

---

[6] Odprtje trga držav bivše Jugoslavije in povečan pomen trgovanja z njimi je dejavnik, ki zmanjšuje stopnjo sinhronizacije ekonomskih ciklov z EMU. To ne vpliva na osnovno oceno o sinhronizaciji poslovnih ciklov z euro območjem.

restriktivno načrtovanje in nadziranje ne-investicijske javne porabe, kljub temu, da so že bili storjeni pomembni koraki v smeri deindeksacije.

Moč sindikatov tudi v zasebnem sektorju omejuje fleksibilnost plač navzdol, saj se izhodiščne plače po dogovoru med socialnimi partnerji že nekaj let deloma ali popolnoma usklajujejo z doseženo stopnjo rasti cen. Takšna vezava plač na rast cen močno omejuje prilagajanje gospodarstva predvsem v razmerah, ko bi bilo zaradi recesijskih tendenc potrebno dodatno varčevanje oziroma krčenje stroškov in s tem tudi obsega plač. Rast plač zato v takih primerih umirjanja gospodarske rasti ne odraža pravilne smeri prilagajanja navzdol v želenem oziroma potrebnem obsegu. Indeksacija plač je tudi kanal preko katerega se enkratne spremembe v relativnih cenah, ki bi praviloma morale biti predvsem kratkotrajne narave, preobrazijo v trajnejše inflacijske pritiske stroškovne narave.

Omejena mobilnost dela tudi zmanjšuje lastno sposobnost absorbcije šokov. Mobilnost dela je po tradicionalni OCA teoriji instrument prilagajanja asimetričnim šokom v primeru odsotnosti denarne politike. Mobilnost trga dela lahko merimo z rezultati anket s področja regulacije trga dela in vključenosti v izobraževanje, ki jih v okviru analiz konkurenčnosti izvaja Institute for International Management Development (IMD). Omenjeni kazalci kažejo, da je urejenost in iz tega izvedena mobilnost trga delovne sile v Sloveniji najbolj podobna Portugalski, Grčiji in Italiji[7]. Za ostalimi državami Slovenija zaostaja predvsem na področju institucionalne ureditve trga dela, medtem ko je popolnoma primerljiva na področju vključenosti prebivalstva v formalno[8] izobraževanje, slabša pa je vključenost odraslih v izobraževanje in usposabljanje. Analiza IMF[9], ki primerja mobilnost dela v pridruženih članicah in EU kaže, da se je po začetni visoki rigidnosti v tranzicijskih državah, fleksibilnost trga delovne sile po izhodu iz tranzicijske krize in liberalno zastavljenih reformah trga delovne sile povsem izenačila s tisto v EU.

Teorija OCA poudarja pomen mobilnosti proizvodnih faktorjev, dela in kapitala, ki zagotavlja, da se ekonomija lahko prilagodi predvsem trajnejšim spremembam v svojem okolju. Mobilnost trga kapitala je zagotovljena s prevzemom evropskega pravnega reda, ki pomeni polno odprtost za pretok kapitala znotraj enotnega trga. Mobilnost dela obravnavamo z vidika fleksibilnosti plač in fleksibilnosti zaposlenosti. Zaradi jezikovnih in kulturnih razlik ter razlik v stopnji socialne varnosti je pri mobilnosti dela med državami, ki sestavljajo enotno valutno območje, precej bolj pomembna fleksibilnost plač. Primerjalna fleksibilnost plač je zaradi neprimerljivosti podatkov o plačah oziroma

---

[7] World Competitiveness Yearbook 2002

[8] Sem štejemo primarno, sekundarno in terciarno izobraževanje.

stroškov dela težko določljiva. Preostali elementi indeksacije plač pomembno zmanjšujejo njihovo fleksibilnost in s tem lastno sposobnost Slovenije absorbcije šokov. Dodaten problem predstavljajo tudi strukturne spremembe na trgu dela v Sloveniji, do katerih prihaja ob tranziciji. Pomen mobilnosti dela za dobro delovanje valutnega območja se še poveča, če je izpostavljenost države asimetričnim šokom večja. Ta je v Sloveniji relativno majhna, ker ima, kot smo ugotovili, podobno strukturo gospodarstva kot EMU. Ta struktura je, kot smo že ugotovili, raznolika, poslovni cikli v Sloveniji pa so zelo povezani s tistimi v EMU. Poleg tega je ekonomska politika je vseskozi temeljila na ohranjanju makroekonomskih ravnotežij, kar kaže na lastno sposobnost absorbcije šokov s strani vlade in centralne banke. Kljub določenim rigidnostim trga delovne sile, lahko ugotovimo, da je **prilagodljivost ekonomskih politik ter trga delovne sile in trga kapitala tolikšna, da omogoča zadostno stopnjo fleksibilnosti za sodelovanje Slovenije v EMU**.

[9] IMF (2000)

C. PROCES DOHITEVANJA NAJRAZVITEJŠIH V EMU NE OVIRA CENOVNE STABILNOSTI

Slovenija še vedno zaostaja za EMU, tako po proizvodu na prebivalca kakor po ravni cen življenjskih potrebščin. Proces dohitevanja najrazvitejših držav v evroobmočju se bo zato nadaljeval tudi v prihodnosti. Proces dohitevanja najrazvitejših je najbolj izrazit na področju produktivnosti in na področju izenačevanja ravni cen.

Kako dolgo bo inflacija v Sloveniji presegala inflacijo v evroobmočju je odvisno od časa in intenzivnosti, ki ga bo slovensko gospodarstvo potrebovalo za dohitevanje najrazvitejših držav EMU. Prilagajanje ravni cen, in posledično tudi višja inflacija, je tesno povezano s procesom dohitevanja (pogosto imenovanim tudi realna konvergenca). Proces realne konvergence razumemo kot dolgoročno dohitevanje produktivnosti, dosežene v najrazvitejših gospodarstvih EMU. Ob sedanji dinamiki hitrejše rasti produktivnosti, bi lahko slovensko gospodarstvo doseglo raven vodilnih držav EMU v okoli dvajsetih do tridesetih letih, njihovo sedanjo raven pa že v dobrih desetih letih. V obdobju dohitevanja lahko pričakujemo povprečno stopnjo hitrejše rasti cen (realne apreciacije) na ravni okoli ene do ene in pol odstotne točke na letni ravni. To pomeni, da trenutni proces realne konvergence ne ogroža doseganja cenovne stabilnosti ob pogoju, da Vlada Republike Slovenije vodi ustrezno politiko strukturnih reform in preprečuje neupravičene cenovne pritiske.

Čeprav trenutni proces dohitevanja ne ogroža cenovne stabilnosti, pa bi bistveno intenzivnejši proces dohitevanja lahko oviral izpolnjevanje inflacijskega kriterija Maastrichtske pogodbe. V primeru občutno hitrejšega dohitevanja, s preseganjem gospodarske rasti EMU za več kot pet odstotnih točk, bi se lahko ravnovesna realna apreciacija povečala tudi na tri odstotne točke. Pospešitev dohitevanja bi celo zahtevalo rahlo nominalno apreciacijo v obdobju ERM2, z namenom izpolnjevanja inflacijskega kriterija Maastrichtske pogodbe. Zaradi dolgotrajnosti procesa dohitevanja, le-ta ne more biti argument za odlašanje pri vključevanju v ERM2.

Potrebno je razlikovati med dvema sektorjema, menjalnim in nemenjalnim, da bi lahko obrazložili razlike v ravni cen med različnimi državami. Realna apreciacija je rezultat prilagajanja relativnih cen med menjalnim in nemenjalnim sektorjem ekonomije, poznan kot Balassa-Samuelson učinek. Ker rast produktivnosti v nemenjalnem sektorju zaostaja za rastjo produktivnosti v menjalnem sektorju, morajo proizvajalci v nemenjalnem sektorju dvigovati relativne cene, da lahko izplačujejo enako raven plač kot v menjalnem sektorju. Prilagajanje notranjih relativnih cen med obema sektorjema omogoča majhna elastičnost zamenljivosti med proizvodoma obeh sektorjev, glede na spremembe relativnih cen. Večja kot je razlika v produktivnosti med obema sektorjema, tem večje so notranje relativne cene. Cene v menjalnem sektorju so povezane s tujimi preko tečaja, cene v nemenjalnem pa so omejene

samo glede na raven notranjih relativnih cen. Tako je splošna raven cen različna med državami, ki so dosegle različno relativno produktivnost med obema sektorjema. Spremembe relativne ravni cen med dvema državama, oziroma realna apreciacija, je zato posledica hitrosti in intenzivnosti dohitevanja razvitejših držav v produktivnosti.

Proces dohitevanja se bo za Slovenijo zaključil, ko bo produktivnost v obeh sektorjih gospodarstva, v menjalnem in nemenjalnem, enaka tisti v najbolj razvitih državah, takrat bo izenačena tudi raven cen in realna apreciacija bo prenehala, saj bodo izenačene tudi notranje relativne cene med državami.

Proces dohitevanja bo trajal še okoli dve desetletji, ob nadaljevanju sedanje dinamike[10]. Če merimo proces dohitevanja s primerjavo BDP na prebivalca se Slovenija nahaja na okoli 75% evropskega povprečja. Relativna raven cen v primerjavi s temi državami znaša med 65% in 70%. Če se nadaljujejo tekoči dolgoročni trendi gospodarske rasti, ko slovensko gospodarstvo realno napreduje za 4 do 4,5%, razvite evropske države pa 1,5 do 2%, bo proces dohitevanja trajal še okoli 25 let. Sedanjo raven razvitosti držav evropske unije pa slovensko gospodarstvo utegne dohiteti že v dobrih desetih letih.

Ravnotežna realna apreciacija, ki izhaja iz Balassa-Samuelson učinka, in spremlja proces dohitevanja, je bila v Sloveniji zmerna. Vendar pa se ravnotežna realna apreciacija lahko zelo spreminja glede na hitrost in moč dohitevanja. Odvisna je tudi od tega, v katerem sektorju, menjalnem ali nemenjalnem, bo rast produktivnejša hitrejša. Po prvih opravljenih simulacijah, se zdi najbolj verjetno, da bo konvergenca v menjalnem sektorju dosežena pred konvergenco v nemenjalnem sektorju[11]. Do konvergence v menjalnem sektorju, ki utegne trajati okoli dvajset let, je moč še naprej pričakovati v povprečju letno realno apreciacijo med 1 in 1,5 odstotne točne. Te ocene so skladne z drugimi raziskavami[12], ki so ocenjevale Balassa-Samuelsonov učinek za preteklo obdobje. Ker predvidevamo, da bo po konvergenci produktivnosti v menjalnem le-ta v najprej rasla po enakih stopnjah kot v ostalih razvitih državah, bo dohitevanje izkazovala samo še produktivnost v nemenjalnem sektorju. Ta bo zaradi dohitevanja rasla hitreje kot v razvitejših državah in povzročila, ob rasti produktivnosti menjalnega sektorja, ki bo enaka tisti v tujini, realno depreciacijo v zadnji fazi konvergence. V enotnem valutnem območju bi to pomenilo manjšo inflacijo kot v ostalih državah. Ocene kažejo, da je ta učinek relativno zanemarljiv, in naj bi znašal le kakšno desetino točke ali dve letne inflacije[13]. Predstavljeni proces dohitevanja predvideva v zadnji fazi tudi nekaj večjo raven cen kot v razvitejših

---

[10] Glej Kozamernik (2003).

[11] Simulacije temeljijo na dvosektorskem modelu dolgoročne rasti pripravljenem v Analitsko-raziskovalnem centru Banke Slovenije. Podrobnejši rezultati bodo predstavljeni naknadno.

[12] Glej Jazbec (2001) in Žumer (2001).

državah, ki pa bo izginjala skladno z realno depreciacijo. To preseganje ravni cen je pogojeno s tem, da menjalni sektor konvergira hitreje kakor nemenjalni. Ocene o preseganju ravni cen so majhne, najverjetneje manj kot 5%.

Slovenija bi imela probleme z izpolnjevanjem Maastrichtskega kriterija nizke inflacije v primeru hitre gospodarske rasti, ki temelji na hitri rasti produktivnosti menjalnega sektorja in neproduktivnem nemenjalnem sektorju. Hitrejša rast produktivnosti v menjalnem sektorju bi sicer občutno skrajšala čas dohitevanja (realne konvergence), odrazila pa bi se tudi v večji realni apreciaciji. Če bi bila, v skrajnem primeru, rast produktivnosti v menjalnem sektorju tako visoka, da bi gospodarstvo realno raslo 8% na leto, bi razvite države dohiteli že v okoli desetih letih. Posledica tako hitre rasti v menjalnem sektorju pa je tudi hitrejše prilagajanje cen ali pa nominalna apreciacija. Ocenjeni Balassa-Samuelson učinek je v tem primeru lahko reda velikosti 3 odstotne točke na letni ravni, oziroma več kot dvakrat večji kot v najverjetnejšem scenariju dohitevanja. Ob predpostavki enotne valute bi ravnotežna inflacija v takem primeru lahko znašala okoli 5%[14]. Taka inflacija je sicer normalen proces dohitevanja in ne povzroča škodljivih cenovnih nestabilnosti, je pa previsoka glede na maastrichtske kriterije, ki jih je potrebno izpolnjevati v ERM2. Maastrichtski kriterij nizke inflacije je obvezen samo v času sodelovanja v ERM2, ne pa tudi po vstopu v evroobmočje.

Proces dohitevanja najrazvitejših držav evroobmočja ne ogroža cenovne stabilnosti. Ob sedanji stopnji intenzivnosti dohitevanja, bo slovensko gospodarstvo za dohitevanje najrazvitejših držav potrebovalo še dve do tri desetletja. Proces konvergence bi v tem primeru spremljala ravnotežna realna apreciacija z okoli 1 do 1,5 odstotne točke na letni ravni. Proces dohitevanja je ravnotežni proces in povzročena realna apreciacija ne ogroža konkurenčnosti slovenskega gospodarstva. Po prevzemu evra kot skupne valute, oziroma stabilizacije tečaja , bi se realna apreciacija odrazila izključno kot višja inflacija. Kljub temu cenovna stabilnost s tem ni ogrožena in inflacija bi tako ostala zmerna in v okvirih maastrichtskih kriterijev.

Slovenija bi lahko imela probleme z izpolnjevanjem maastrichtskega kriterija nizke inflacije le v primeru hitre gospodarske rasti, ki temelji izključno na hitri rasti produktivnosti menjalnega sektorja v primerjavi s produktivnostjo nemenjalnega sektorja. V takih izjemnih in malo verjetnih primerih bi ravnotežna inflacija lahko znašala okoli 5%.

---

[13] Razlog za to so relativno majhne razlike v produktivnosti v nemenjalnem sektorju. To pomeni tudi manjšo rast produktivnosti na dolgi rok in manjšo razliko v rasti produktivnosti med državami kot je ta v menjalnem sektorju.

[14] Tukaj nas zanima na prvi pogled skrajni vzorec rasti, toda primer Irske je pokazal, da tako visoke stopnje rasti niso neverjetne. Tu ne razmišljamo o tem, kaj bi lahko predstavljalo vzvod za tako visoke rasti, najverjetneje pa bi to lahko bilo povezano z vstopom v EMU.

Proces dohitevanja oziroma realne konvergence v primeru Slovenije torej ne more biti argument za odlašanje pri vstopanju v EMU in ERM2. Proces dohitevanja bo zelo verjetno prisoten še vsaj dve desetletji. Ker je to ravnotežni proces, realna apreciacija ki jo le-ta povzroča, ni povezana s konkurenčnostjo gospodarstva. Zaradi dolgotrajnega značaja in šibkih inflacijskih učinkih tega procesa dohitevanja ni smiselno odlagati vstopa v ERM2.

D. KRITERIJI ZA VSTOP V EMU BI MORALI BITI KMALU DOSEŽENI

V tem delu so podrobneje predstavljeni elementi nominalne in realne konvergence. Razlikovati moramo med nominalnimi in realnimi konvergenčnimi kriteriji, ki predstavljajo formalne in "neformalne" pogoje. Ti kriteriji, tako formalni kot neformalni, so uporabljeni kot nadomestilo za vsebinske argumente pri oceni o pripravljenosti držav za prevzem evra kot skupne valute.

Nominalni konvergenčni kriteriji, imenovani tudi Maastrichtski kriteriji se osredotočajo na nominalne kriterije s področja inflacije, obrestnih mer in fiskalne politike. Izpolnjevanje teh kriterijev naj bi omogočilo učinkovito izvajanje enotne denarne politike za celotno območje EMU in preprečilo prekomerno izkoriščanje fiskalne politike kot instrumenta v okviru enotnega gospodarskega in denarnega področja.

Realna konvergenca ni v nobenem od dokumentov ECB ali Komisije EU neposredno omenjena kot kriterij za vstop v denarno unijo. Ti kriteriji tudi niso kvantificirani tako kot so nominalni konvergenčni kriteriji (Maastrichtska pogodba sicer posredno omenja potrebo po ekonomski in socialni koheziji, ki naj bi odpravila razlike med državami in regijami). Kljub temu je zahtevo po izpolnjevanju kriterijev realne konvergence moč razbrati iz govorov visokih predstavnikov ECB[15]. Pri tem je zahteva po realni konvergenci razdeljena na dohodkovno in strukturno konvergenco. Dohodkovna konvergenca se nanaša na raven BDP na prebivalca, strukturna konvergenca pa zajema reformo institucionalnega okvira, v katerem posluje gospodarstvo.

Izpolnjevanje nominalnih in realnih kriterijev je med sabo tesno povezano. Strukturne reforme, ki odpravljajo ovire na ponudbeni strani gospodarstva in so del realne konvergence, izboljšujejo razmere za gospodarsko rast, so običajno spodbuda k oblikovanju okolja nizke inflacije in obrestnih mer. Na drugi strani pa nominalna konvergenca z zajezitvijo inflacijskih pričakovanj in zagotavljanjem stabilnejšega makroekonomskega okolja na daljši rok pozitivno vpliva na odločitve ekonomskih subjektov in tako podpira realno konvergenco. Poleg samega izpolnjevanja omenjenih kriterijev kot pogoja za vstop v EMU moramo upoštevati tudi pomen vzdržnega in zdravega doseganja postavljenih kriterijev.

V nadaljevanju bomo predstavili najprej nominalne konvergenčne kriterije in trenutno stanje Slovenije pri njihovem izpolnjevanju, nato pa še elemente realne konvergence.

---

[15] na primer: Padoa-Schioppa (2002)

1. Maastrichtski oziroma nominalni konvergenčni kriteriji

Kriteriji nominalne konvergence so razdeljeni na štiri elemente, ki so natančno opredeljeni v Maastrichtski pogodbi:

- nizka inflacija, ki ne presega povprečja inflacije treh držav EU z najnižjimi stopnjami rasti cen za več kot 1,5 odstotne točke,
- uravnotežen javni primanjkljaj, ki ne presega 3 odstotkov BDP
- javni dolg, ki ne presega 60% BDP
- nizke dolgoročne obrestne mere, ki ne presegajo povprečja dolgoročne obrestne mere treh držav z najnižjimi stopnjami rasti cen za več kot 2 odstotni točki.
- ter stabilni tečaj, ki se vrednoti z dvema letoma sodelovanja v ERM2 mehanizmu.

MAASTRICHTSKI KRITERIJI	*Inflacija (v%) zadnjih 12 mes. (1)*	*d.r. OM (v %) zadnjih 12 mes. (1)*	*Deficit (v% BDP) 2002*	*Javni dolg (v % BDP) 2002*
Belgija	1.4	4.23	0,1	105,8
Danska	2.3	4.37	2,1	45,5
Nemčija	1.0	4.11	-3,5	60,8
Grčija	3.6	4.33	-1,2	104,7
Španija	3.4	4.18	0,1	53,8
Francija	2.1	4.17	-3,1	59,0
Irska	4.3	4.20	-0,2	32,4
Italija	2.9	4.31	-2,3	106,7
Luksemburg	2.7	3.51	2,5	5,7
Nizozemska	2.7	4.16	-1,6	52,4
Avstrija	1.4	4.20	-0,2	67,3
Portugalska	3.6	4.24	-2,7	58,1
Finska	1.5	4.20	4,2	42,7
Švedska	2.2	4.67	1,3	52,7
Velika Britanija	1.4	4.46	-1,5	38,5
EURO področje12	2.1	4.20	-2.2	69.0
Konvergenčni kriterij	2.8	6.18	-3.0	60.0
Češka	-0.2	(3) 4,50	-3,9	27,1
Madžarska	4.5	(3) 8,99	-9,2	56,3
Poljska	0.6	(3) 6,47	-4,1	41,8
Slovenija	6.2	(2) 5.75	-2.6	28.3

Opomba:

(1) Zadnjih 12 mesecev se nanaša na povprečje podatkov do vključno septembra 2003 (Nizozemska in Grčija do avgusta 2003).

(2) Za Slovenijo je kot približek za izračun dolgoročne obrestne mere vzeta obveznica RS54 (izdana v oktobru 2003).

Upoštevane so kuponske (ali nazivne) obrestne mere in ne donosnost do dospetja, kot zahteva Maastrichtski kriterij.

(3) Donosnost do dospetja 10-letne državne obveznice, 23. oktober 2003 (ni povprečje 12 mesecev).

Viri: SURS, MF, EUROSTAT, Bloomberg, Centralne banke.

a) Inflacija

Slovenija še ne izpolnjuje Maastrichtskega kriterija nizke inflacije. Čeprav je kratkoročno in kratkotrajno doseganje nizke inflacije razmeroma preprosto, je bistveno težje dosegati trajno nizko inflacijo. Pričakujemo, da bodo učinki odpravljanja razlik v ravni cen med Slovenijo in EMU prisotni še vrsto let, v obliki zmerno višje slovenske inflacije. To velja predvsem zaradi tako imenovanega Balassa-Samuelsonovega učinka iz naslova razlik v produktivnosti menjalnega in nemenjalnega sektorja.

ECB je v svojem dokumentu[16] opozorila, da ne bo dovoljevala izjem ob sprejemanju novih članic, če bo njihova inflacija odstopala od postavljene v Maastrichtski pogodbi. Ta namreč že vključuje možnost višje inflacije v državah kandidatkah za članstvo zaradi hitrejše gospodarske rasti in rasti produktivnosti.

ECB se pri svojih odločitvah ne bo ozirala na višjo inflacijo v Sloveniji oziroma drugih državah članicah, stroške višje inflacije pa bo moralo nositi gospodarstvo, oziroma predvsem njegov menjalni del. Še posebno, ker je prispevek slovenske inflacije k celotni inflaciji euro območja zanemarljiv. Glede na majhen delež BDP in prebivalstva v skupnem BDP oziroma prebivalstvu euro območja, bosta utež Slovenije v indeksu cen življenjskih potrebščin (po ocenah okoli 0,3%) in zato tudi prispevek k celotni inflaciji euro območja, zanemarljiva. Če predpostavimo, da bi razlika v inflaciji med Slovenijo in EMU, do katere bi prišlo iz naslova Balassa-Samuelsonovega učinka, znašala 1,5 odstotne točke, bi to ob uteži 0,3% skupno inflacijo v EMU povišalo za 0,004 odstotne točke.

Izenačevanje ravni cen lahko predstavlja inflacijski pritisk tudi daljše časovno obdobje. Zaradi nizke ravni cen, ki je predvsem posledica zaostajanja cen nemenjalnega sektorja, lahko v Sloveniji tudi v naslednjih letih pričakujemo hitrejšo rast cen od tiste v EMU. Ob predpostavki, da rast cen v Sloveniji prehiteva povprečno rast cen v EMU za 1,5% točke na leto, bi Slovenija potrebovala 13 let, da bi dohitela povprečno raven cen evroobmočja - oziroma okoli 32 let, da dohiti povprečje cen v EU.

Raven cen v Sloveniji je nižja od povprečja v EU in EMU. Analiza ravni cen pokaže, da predstavlja skupna raven cen v Sloveniji okrog 63% ravni cen v EU oziroma približno 66% ravni cen v euro območju, torej zaostaja za ravnijo cen v EU za 37% oziroma za ravnijo cen v euro območju za 34%. Razlike v ravni cen se pojavljajo tudi med državami, ki so že članice EU, saj raven cen na Švedskem za 27% presega povprečje cen v EU, raven cen na Portugalskem in v Grčiji pa za povprečjem EMU zaostaja za 24% oziroma 15%.

[16] ECB, 2002

Slika: Primerjava ravni posameznih skupin cen (v % povprečja EMU)

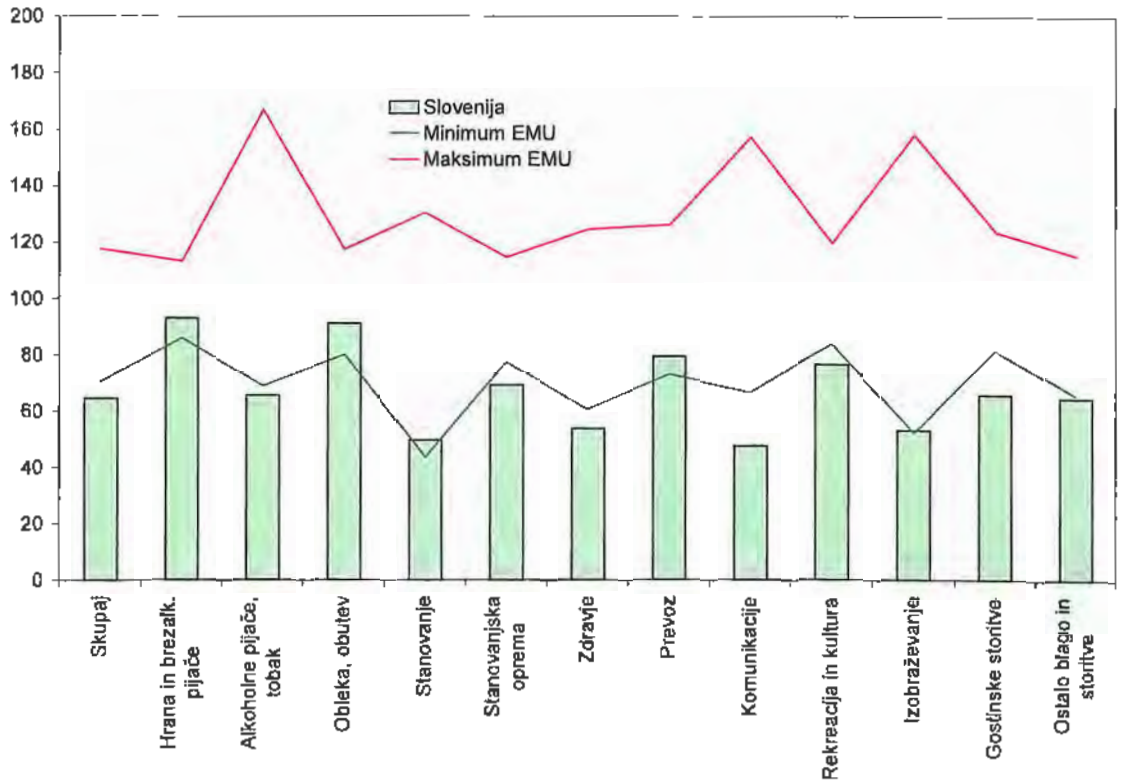

Vir: Eurostat

Predvsem zaostaja raven cen v nemenjalnih dejavnostih, medtem ko so cene v menjalnih dejavnostih primerljive s cenami v EU in evroobmočju. Primerjava ravni cen posameznih skupin blaga in storitev pokaže, da je raven cen blaga v Sloveniji zelo podobna povprečju cen blaga v EMU (hrana in brezalkoholne pijače tako zaostajajo le za 7%), medtem ko so odstopanja pri storitvah precej večja (cene storitev izobraževanja in zdravstvenih storitev predstavljajo le dobro polovico ravni cen povprečja v EMU). Zato so tudi razlike v relativni strukturi cen - odstopanja ravni posameznih cen blaga in storitev od povprečne ravni cen - v Sloveniji večje od povprečja EMU, a hkrati primerljive z državami s podobno ravnijo cen kot sta Portugalska in Grčija[17]. To pomeni, da je v prihodnosti pričakovati ob realni konvergenci gospodarstva k povprečju skupnega valutnega področja hitrejšo rast cene storitev oziroma cene nemenjalnega dela gospodarstva[18]. Ker bodo cene menjalnega dela gospodarstva, ki že dosegajo skoraj enako raven kot cene v EMU, v skupnem ekonomskem območju rasle s podobnimi stopnjami kot cene v EMU, bo skupna rast cen zaradi hitrejše rasti cen nemenjalnega sektorja v Sloveniji hitrejša od povprečja EMU. Takšno pozitivno povezanost med

[17] Čihak in Holub, (2001)

[18] Glej poglavje »Proces dohitevanja najrazvitejših v EMU ne ovira cenovne stabilnosti«.

ravnijo cen in ravnijo BDP oziroma rastjo cen in rastjo BDP lahko opazujemo v državah članicah EMU že danes.

Pričakujemo lahko, da bodo **povečana tržna integracija, izboljšana transparentnost cen in realna konvergenca tudi v prihodnje zmanjševale razlike v ravneh cen.** Pri tem ni nujno, da se splošna raven cen približuje najnižjim cenam, temveč se lahko glede na lastnosti proizvodov, zgodi, da se cene v ekonomijah z nizko ravnijo cen prilagajajo navzgor[19]. Če se bodo kljub povečani tržni integraciji in realni konvergenci pojavljale večje razlike v inflacijskih stopnjah, bi lahko to povzročilo nesorazmerne spremembe v konkurenčnosti in neravnotežja v posameznih državah. V teh primerih bo morala za odpravo cenovnih disparitet ukrepati strukturna politika, ki je v pristojnosti posamezne države članice enotnega valutnega območja[20].

b) Obrestne mere

Maastrichtski kriteriji določajo dovoljeno odstopanje dolgoročnih obrestnih mer od povprečja treh držav z najnižjimi stopnjami inflacije. Višina obrestne mere kaže na zaupanje investitorjev v finančne instrumente in hkrati odraža njihova inflacijska pričakovanja. Izbor referenčne obrestne mere državnih obveznic je v državah s slabo likvidnim trgom državnih vrednostnih papirjev precej težaven, saj obrestne mere zaradi relativno majhnih obsegov primarnih izdaj in posledično nizkega obsega tržne kapitalizacije ne odražajo nujno pravega zaupanja oziroma pričakovanj investitorjev. Slovenija bi po kriterijih iz začetka leta 2003 izpolnjevala maastrichtski kriterij obrestne mere s tolarskimi obveznicami s fiksno obrestno mero. V letošnjem letu so bili že določeni kriteriji za določitev relevantne obrestne mere in s tem tudi obveznica RS, ki zaenkrat služi za ugotavljanje izpolnjevanja kriterija obrestnih mer.

c) Fiskalni kriteriji

Delovanje nacionalnih fiskalnih politik, ki lahko omejujejo ali odpravljajo posledice asimetričnih šokov, je v EMU omejeno s fiskalnimi kriteriji, ki se nanašajo na obseg proračunskega primanjkljaja in javnega dolga, ter z izvajanjem določil pakta o rasti in stabilnosti. Stanje javnih financ v Sloveniji

---

[19] European Comission, (1998)

sicer ustreza maastrichtskim kriterijem, kljub temu pa je gibanje proračunskega primanjkljaja po ESA95 metodologiji v zadnjih letih zelo blizu meje 3%. Ob tem uradne projekcije za naslednja leta kažejo, da se bo proračunski primanjkljaj zniževal in bo na srednji rok izravnan. Tako raven prihodkov kot odhodkov proračuna sta pod povprečjem EMU in sta na ustrezni ravni, če ju primerjamo s podobno razvitimi državami članicami EU.

Stanje javnega dolga se nahaja na ravni okoli 30% in je še precej pod maastrichtsko mejo 60% BDP. Ob upoštevanju projekcij zniževanja proračunskih primanjkljajev oziroma predvidenem prehodu na izravnane javne finance je mogoče pričakovati le manjše poslabšanje tega indikatorja javnih financ.

d) Časovni vidik izpolnjevanja Maastrichtskih kriterijev

Tabela predvidenega izpolnjevanja maastrichtskih kriterijev:

	2003	2004	2005	2006	2007
Inflacija			✓	✓	✓
Obrestne mere	✓	✓	✓	✓	✓
Proračunski saldo	✓	✓	✓	✓	✓
Javni dolg	✓	✓	✓	✓	✓
Stabilnost tečaja		✓	✓	✓	✓

2. Realna konvergenca je zadostna

Kljub temu, da realna konvergenca ni formalni kriterij za prevzem evra in je pogosto omenjena kot neformalna zahteva, pa Slovenija že zadošča tudi tem kriterijem. Realna konvergenca ni v nobenem od dokumentov ECB ali Komisije EU neposredno omenjena kot kriterij za vstop v denarno unijo. Ti kriteriji tudi niso kvantificirani tako kot so določeni nominalni konvergenčni kriteriji. Maastrichtska pogodba sicer posredno omenja potrebo po ekonomski in socialni koheziji, ki naj bi

[20] ECB, (1999)

odpravila razlike med državami in regijami, vendar pa kriteriji realne konvergence niso konkretno specificirani.

Pri tem je zahteva po realni konvergenci razdeljena na dohodkovno in strukturno konvergenco. Dohodkovna konvergenca se nanaša predvsem na raven BDP na prebivalca in raven cen, strukturna konvergenca pa zajema reformo institucionalnega okvira, v katerem posluje gospodarstvo. Realna dohodkovna in strukturna konvergenca sta močno povezani, strukturno konvergenco in institucionalne reforme lahko obravnavamo kot podlago bolj ugodnega poslovnega okolja in učinkovitejše alokacije finančnih sredstev v prihodnosti, medtem ko realno dohodkovno konvergenco običajno merimo z BDP na prebivalca kar je tudi pokazatelj razvitosti države. O realni dohodkovni konvergenci smo podrobneje pisali že med kriteriji optimalnega valutnega področja.

Pri strukturni konvergenci se srečamo s problemom merjenja le-te, saj ni neposredno merljiva. Uporabimo lahko le rezultate anket, kakršna je anketa Svetovne banke (2001) o kakovosti državne uprave, ki vključuje kazalce odgovornosti vlade pri njenih odločitvah, stopnjo razvitosti pravnega sistema, učinkovitost državne uprave in kakovost pravne ureditve. Rezultati ankete kažejo, da Slovenija pri večini kazalcev nekoliko zaostaja za povprečjem EU, a je primerljiva z Italijo, Portugalsko in Grčijo, v nekaterih indikatorjih pa tudi s Francijo in Belgijo.

E. SLOVENIJA JE PRIPRAVLJENA ZA SKORAJŠNJI PREVZEM EVRA

Slovenija skupaj z EMU tvori optimalno valutno področje. To pomeni, da vključitev Slovenije v EMU ne bo omejevala ECB pri vodenju učinkovite skupne denarne politike ne samo zaradi majhnosti slovenskega gospodarstva relativno glede na evroobmočje. Slovensko gospodarstvo je namreč dovolj trdno in robustno za soočenje s spremembami v okolju, in ne potrebuje posebne obravnave s strani ECB.

Verjetnost asimetričnega šoka (šoka specifičnega za Slovenijo) je majhna - ker je struktura slovenskega gospodarstva dovolj podobna strukturi evropskega. V primeru da se le-ti kljub vsemu pojavijo, pa je sposobnost Slovenije, da absorbira te asimetrične šoke, zadostna. Slovenija namreč vzdržuje makroekonomska ravnotežja, trg dela in kapitala pa sta kljub določenim rigidnostim trga dela zadosti fleksibilna. Tudi fiskalna politika je dovolj uravnotežena in sposobna odziva. Za povečanje absorbcijske moči ekonomije v primeru asimetričnih šokov je potrebno potrebno nadaljnje spreminjanje mehanizma določanja plač v javnem sektorju tako, da bo vezan na realna gospodarska gibanja, in mehanizmov valorizacije transferov ter restriktivno načrtovanje in nadziranje ne-investicijske javne porabe, kljub temu, da so že bili storjeni pomembni koraki v smeri deindeksacije.

Pomembno je tudi, da je proces dohitevanja v Sloveniji že v zadostni meri zaključen in preostali učinki dohitevanja ne bodo imeli večjega negativnega vpliva na doseganje cenovne stabilnosti tako v Sloveniji kot tudi v evroobmočju. Zaradi dolgotrajnega značaja procesa dohitevanja, njegove šibke intenzivnosti in majhnih inflacijskih učinkih ni smiselno odlagati vstopa v ERM2 in posledično prevzema evra.

In navsezadnje pričakujemo, da bo Slovenija v kratkem izpolnjevala tudi formalne pogoje – Maastrichtske kriterije, ki so uporabljeni kot formalno nadomestilo za ekonomsko logiko in argumente o pripravljenosti države za prevzem skupne evropske valute. Slovenija bo te kriterije izpolnjevala v času sodelovanja v ERM2, ko poteka preverjanje izpolnjevanja teh kriterijev.

Slovenija je torej lahko pripravljena na prevzem evra v naslednjih dveh letih. Predenj Slovenija prevzame evro kot skupno valuto mora sodelovati še vsaj dve leti v ERM2 mehanizmu. V naslednjem poglavju je predstavljeno kakšne ekonomske politike so potrebne za uspešno sodelovanje v ERM2 mehanizmu.

II. TVEGANJA POVEZANA Z VSTOPOM V ERM2 IN PREVZEMOM EVRA TER NJIHOVO OBVLADOVANJE

Za prevzem evra je potrebno izpolniti pet maastrichtskih kriterijev. Slovenija je nekoliko oddaljena samo od izpolnitve enega, to je inflacijskega. Večina drugih držav pristopnic je v obratnem položaju - izpolnjujejo inflacijski kriterij, močno pa so oddaljene od tistih, ki odražajo javno-finančno in plačilno-bilančno stabilnost. Obstoj in vzdržnost makroekonomskih ravnovesij je prednost Republike Slovenije pri prevzemanju evra. Pot do njega vodi skozi evropski tečajni mehanizem. Za vzdrževanje takega stanja pa je pomembno spoznati, da se z vstopom v EU spremenijo okoliščine za vodenje politik, ki ravnovesja oblikujejo. To dejstvo narekuje pospešitev vstopanja v EMU.

Denarna politika izgubi svojo avtonomnost pri oblikovanju stanja denarne politike. Uporaba tečajne politike pri zapiranju nepokrite obrestne paritete se zmanjša že ob vstopu v EU, saj takrat prične veljati določilo evropske pogodbe, ki določa, da je tečaj stvar skupnega interesa države članice in ostalih držav članic EU. Zato v primeru potencialnih šokov Banka Slovenije ne bo mogla reagirati z obrestnimi merami, ki bi bistveno odstopale od obrestnih mer ECB. V nasprotnem primeru bi ob prostem pretoku kapitala s svojim avtonomnim določanjem obrestnih mer šoke samo poglobila, namesto da bi jih umirjala.

Usklajeno delovanje med Vlado RS in Banko Slovenije bo omogočilo ustrezno ravnanje ob potencialnih šokih, ki bo izravnalo njihove vplive. Po vstopu v EU bo najtežje breme nosila predvsem fiskalna politika. Zato vlada predvideva postopno zniževanje strukturnega javno-finančnega primanjkljaja. Pri tem je znano, da ostale ekonomske politike, na krajši rok, po načinu ukrepanja ter s svojim učinkovanjem, ne dosegajo fleksibilnosti, ki jo ima denarna politika. Zato je potrebno obdobje, v katerem bodo vladne politike že delovale v denarnem okolju, ki bo pod odločilnim vplivom ECB, a še vedno v okviru lastne valute, skrajšati na nujno mero, ki jo zahtevajo pravila vključevanja v EMU. Upočasnjeno izvajanje strukturnih reform lahko podaljša čas bivanja v ERM2 nad minimalno zahtevano obdobje, kar bi ogrozilo vključitev v EMU, povzročilo izgubo konkurenčnosti, gospodarske izgube in visoko nezaposlenost v menjalnem sektorju. Posledica bi bilo povečevanje strukturnih izdatkov proračuna zaradi amortizacije socialnih posledic takega stanja in končno nestabilnost finančnega sektorja kot celote. Odlaganje hitrega prevzema evra (in v tem kontekstu zgodnjega vstopa v ERM2 ter izpolnitve maastrichtskih kriterijev) samo povečuje verjetnost takih scenarijev.

Program za vstop v ERM2 predstavlja nabor ukrepov, ki omogočajo znižanje inflacije na raven maastrichtskih kriterijev v letu 2005 in stabiliziranje tečaja tolarja brez poslabšanja drugih makroekonomskih rezultatov. Zaradi razumljive negotovosti je ta proces povezan tudi z določenimi tveganji, ki se lahko pojavijo v času priprave in članstva v ERM2. Tveganja so po oceni Vlade Republike Slovenije in Banke Slovenije obvladljiva, seveda pa jih je potrebno poznati ter pravočasno zaznati in se nanje odzvati z ustreznimi ukrepi.

Tveganja glede na njihove učinke na makroekonomske spremenljivke razdelimo v dve skupini:

(a) ***tečajna tveganja***, to je tista, ki lahko povzročijo preveliko nihanje tečaja in s tem prekoračitev omejitev ERM2. Realizacija teh tveganj bi pomenila veliko izgubo kredibilnosti in podaljševanje časa članstva v ERM2, eventuelno tudi pritisk na spremembo centralne paritete. Tečajna tveganja so predvsem:

- ***povečani špekulativni prilivi kapitala***, spodbujeni z nepokrito obrestno pariteto. Nevarnost špekulativnih prilivov se lahko poveča v primeru neustreznih ekonomskih politik, ki bi povzročile špekulacije, da bo prišlo do spremembe tečaja oziroma centralne paritete. Zato je dosledno izvajanje politik, zapisanih v tem programu, tudi najboljša zaščita pred tem tveganjem.

- ***povečani prilivi kapitala iz prodaje premoženja***, ki jih Banka Slovenije ne bi mogla v zadostni meri sterilizirati, lahko zaradi povečane ponudbe deviz povzročijo apreciacijo domače valute ter povečano likvidnost bančnega sistema. To tveganje se v veliki meri obvlada že s tem, da Vlada Republike Slovenije in Banka Slovenije koordinirata dinamiko načrtovanih prodaj državnega premoženja in seveda tudi dinamiko prejetih plačil.

- ***povečana likvidnost*** zaradi prilagajanja strukture instrumentov denarne politike Banke Slovenije pravilom ECB. Do prilagoditve z zmanjšanjem obsega tolarskih in deviznih blagajniških zapisov bo moralo priti ne glede na datum vstopa v ERM2, vendar pa je tudi to tveganje z ustreznim dogovorom med BS in zakladnico možno obvladovati brez povečevanja obsega in stroškov javnega dolga.

(b) ***makroekonomska tveganja***, to je tista, ki lahko povzročijo povečanje makroekonomskih neravnovesij (povečanje inflacije, povečanje javnofinančnega primanjkljaja ali povečanje plačilnobilančnega primanjkljaja). Njihova realizacija bi lahko povzročila odlog prevzema evra bodisi neposredno (neizpolnjevanje maastrichtskih meril v referenčnem obdobju) bodisi posredno, prek vpliva na večje nihanje tečaja. Vzdrževanje makroekonomskega ravnovesja bo vse manj odvisno od

denarne politike, zato se mora povečati zmožnost odzivanja fiskalne politike in prilagodljivost trga dela. Makroekonomska tveganja so predvsem:

- ***inflatorno povečanje domače potrošnje***, do katerega lahko pride ob padcu realnih obrestnih mer v času, ko se nominalne obrestne mere uskladijo z evropskimi, inflacija pa še ostaja nad ravnijo evropskega povprečja. Nizke obrestne mere lahko povzročijo večje zadolževanje za potrošne namene in s tem povečevanje agregatnega povpraševanja, to pa lahko povzroči povečanje inflacije, večjo realno apreciacijo tolarja in poglabljanje tekočega plačilnobilančnega primanjkljaja. Kar nekaj dejavnikov je, zaradi katerih povečanje potrošnje ne bi takoj delovalo inflatorno: (i) tudi v primeru kratkotrajno realno negativnih obrestnih mer centralne banke je nerealno pričakovati, da poslovne banke svojim komitentom ne bi zaračunale vsaj minimalnih realno pozitivnih obrestnih mer. (ii) del povečanega obsega posojil se bo usmeril v financiranje realnih naložb zasebnega sektorja ali v donosne finančne naložbe, (iii) del povečanega povpraševanja se bo zadovoljil z nakupi v tujini ali z nakupi domačih dobrin in storitev, za katere obstaja učinkovita tržna konkurenca, ki bo preprečila dvig cen; (iv) večje povpraševanje bo spodbudilo tudi povečanje ponudbe in ne le dviga cen, še zlasti zaradi sedanje nepolne izkoriščenosti kapacitet zaradi šibke gospodarske rasti; večje povpraševanje bo zato povišalo tudi realno gospodarsko rast in ne samo agregatne ravni cen; (v) pričakovana počasna rast plač in drugih prejemkov ter še vedno negotove razmere na trgu dela; (vi) precejšnja angažiranost sedanjih in prihodnjih sredstev prebivalstva v stanovanjsko izgradnjo. Ocenjujemo, da uravnavanje obrestnih mer Banke Slovenije lahko ohranja realno pozitivne obrestne mere ob koordiniranem delovanju ostalih politik, s katerimi bi inflacijo obdržali v okviru maastrichtskih kriterijev. V primeru, da vseeno pride do povečane potrošnje s pomembnimi vplivi na inflacijo, pa se bosta fiskalna in dohodkovna politika morali odzvati s svojo povečano restriktivnostjo;

- ***pritiski za rast cen nemenjalnih dobrin in storitev***, do katerih lahko pride zaradi še neravnovesne strukture domačih relativnih cen, zaradi počasnejše rasti produktivnosti nemenjalnega dela gospodarstva ali zaradi povišanja davčnih obremenitev. Ekonomsko utemeljeno hitrejše povečevanje cen nemenjalnega dela gospodarstva opisuje Balassa-Samuelsonov učinek, katerega velikost ocenjujemo na 1-1,5 odstotne točke. Ob predpostavki, da se bo rast prostih cen tendenčno uskladila z evropsko inflacijo, tolikšno prehitevanje nemenjalnih cen ne ogroža doseganja maastrichtskih kriterijev. Potrebno pa bo preprečiti pretirane enkratne pritiske prilagoditev posameznih cen, kar lahko vlade doseže z: (i) omejevanjem rasti reguliranih cen največ na raven ciljne inflacije, s čimer ponudnike sili v večjo učinkovitost poslovanja, (ii) prizadevanjem, da bi tudi neodvisni regulatorji pri določanju cen iz svoje pristojnosti upoštevali makroekonomske omejitve, (iii) omejevanjem rasti plač v javnem sektorju, (iv) postopnim uvajanjem konkurence v infrastrukturne in nemenjalne sektorje, (v) postopnostjo strukturnega prilagajanja davčnih

obremenitev tam, kjer je to utemeljeno s cilji politike, npr. varstva okolja ali zniževanja energetske intenzivnosti gospodarstva, praviloma po prevzemu evra.

- ***oživitev konjunkture***, ki lahko pomeni pritisk na inflacijo prek večjega povpraševanja in prek povišanja rasti cen industrijskih proizvajalcev v tujini. Tveganje je verjetno manj pomembno, saj bi oživitev konjunkture spodbudila tudi povečanje proizvodnje in ne le cen, poleg tega pa bi časovno hkratna oživitev evropskega gospodarstva, če bi delovala inflatorno, pomenila tudi prilagoditev referenčnih vrednosti za doseganje inflacijskega cilja.

- ***povečanje javnofinančnega primanjkljaja***. Do tega lahko pride ob zmanjšanju javnofinančnih prihodkov ob hitrem znižanju inflacije, vendar pa bi se z nižjo inflacijo znižali tudi nekateri pomembni javnofinančni odhodki, saj so tako uskladitve plač v javnem sektorju kot večine socialnih transferov vezani na pričakovano inflacijo. Čeprav rahlo povečanje proračunskega primanjkljaja ne bi delovalo inflatorno niti ne ogrozilo izpolnjevanja maastrichtskih meril, pa bi pomembno zmanjšalo prilagodljivost javnih financ in s tem možnost za ukrepanje fiskalne politike ob morda spremenjenih makroekonomskih razmerah. Zato bo vlada sprejela ukrepe, s katerimi bo predvidene proračunske odhodke uskladila s pričakovanim hitrejšim zniževanjem inflacije.

- ***zunanji naftni šoki***, ki jih Vlada Republike Slovenije ne bi mogla obvladovati z mehanizmom trošarin. Ocene kažejo, da je to tveganje nizko, vendar bi v primeru takega dogodka Vlada Republike Slovenije morala dati prednost inflacijskemu cilju.

Ustrezno obvladovanje omenjenih tveganj z ukrepi ekonomske politike v pristojnosti Banke Slovenije in Vlade Republike Slovenije bo zagotovilo tudi ohranjanje makroekonomskih ravnovesij in nadaljevanje procesa realne konvergence. Ukrepi restriktivne dohodkovne in cenovne politike ter ukrepi industrijske politike bodo v povezavi z doseganjem makroekonomskih ravnovesij tudi preprečili, da bi ob vstopanju v ERM2 prišlo do pomembnih neravnovesij na trgu dela.

Omeniti velja tudi institucionalna tveganja, ki so lahko povezana z interpretacijo maastrichtskega kriterija. Doslej se je pri izračunavanju merila upoštevala inflacija v treh najboljših državah celotne EU, pri čemer je pomembno, da imajo nekatere nove članice že sedaj precej nižjo inflacijo kot povprečje držav EMU. Bolj smiselno bi bilo upoštevati euro inflacijo, ker vstop v ERM2 pomeni pripravo za prevzem evra in ker je zelo nizka inflacija v posamezni državi lahko tudi izraz makroekonomskih neravnovesij (na primer recesije). Ustrezna prilagoditev pravil bi olajšala

izpolnjevanje meril, vendar pa je malo verjetna, zato je ta program pripravljen ob predpostavki, da bodo ostala veljavna sedanja merila.

Banka Slovenije in Vlada Republike Slovenije sta si kot cilj postavili znižanje inflacije na raven, ki bo pomenila izpolnitev maastrichtskih kriterijev v obdobju, potrebnem za prevzem evra z začetkom leta 2007. To pomeni, da mora medletna inflacija že v sredini leta 2005 pasti na raven 2,9%. Tak načrt predpostavlja vstop v ERM2 do konca leta 2004. Pred tem mora biti izvedena konvergenca nominalnih obrestnih mer, ki bo omogočila stabilizacijo tečaja pred določitvijo centralne paritete. Hkrati bo v strukturnem prilagajanju relativnih cen in pri oblikovanju davčnih in administrativnih vplivov na cene že do prvega polletja 2005 potrebno voditi takšno politiko, ki bo omogočila umirjeno inflacijo. Inflacijske stopnje od sredine 2005 do sredine 2006 se morajo v povprečju gibati pod ravnijo maastrichtskega kriterija stabilnosti cen (ta trenutno znaša 2,8%), saj se izpolnjevanje kriterija računa kot dvanajstmesečno povprečje medletnih inflacijskih stopenj.

Pred prevzemom evra mora Slovenija zadostiti maastrichtskim kriterijem, zato postaja pomembna procedura sprejemanja ocen o njihovi izpolnitvi. Po rednem postopku bi bila ocena pripravljenosti Slovenije za prevzem evra in skladnosti z maastrichtskimi kriteriji s strani Evropske komisije opravljena januarja ali februarja 2006, po izrednem postopku na zahtevo Slovenije pa v jeseni 2006. V prvem primeru bi ocenjevalno obdobje izpolnjevanja maastrichtskih kriterijev obsegalo obdobje od septembra 2004 do avgusta 2005, v drugem primeru pa bi ocenjevalno obdobje zajemalo obdobje od junija 2005 do maja 2006. Bolj primerna je druga možnost, saj bo izpolnjevanje maastrichtskih kriterijev mogoče od sredine 2005 naprej.

Okvir: Osnovni elementi za izračun maastrichtskega kriterija stabilnosti cen

Maastrichtski kriterij stabilnosti cen: inflacija ne sme presegati inflacije treh držav EU, ki imajo najnižjo inflacijo, za več kot 1,5 odstotne točke.

- Pri izračunu kriterija se upošteva dvanajstmesečno povprečje letnih stopenj harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin.
- Oceno o izpolnjevanju kriterija pripravita Komisija EU in ECB, sprejme pa Evropski Svet na ravni predsednikov držav in vlad. Pred tem se Evropski Svet seznani z mnenji Sveta ministrov ECOFIN in Evropskega Parlamenta.
- Maastrichtski kriterij za inflacijo znaša trenutno 2,8% (podatki za avgust 2003).

III. VLOGA EKONOMSKIH POLITIK V ERM2

A. DENARNA POLITIKA PRED IN V ČASU ERM2

1. Denarna politika do vstopa v ERM2

Denarna politika Banke Slovenije bo še naprej usmerjena v zniževanje inflacije. Banka Slovenije bo pri vzporednem določanju dinamike nominalnih obrestnih mer in deviznega tečaja upoštevala potrebo po nominalni konvergenci in makroekonomsko podlago za njeno doseganje. Na odločitev o višini obrestnih mer in rasti tečaja evra pomembno vpliva ocena, da v obdobju do vstopa v ERM2 ne pričakujemo pomembnejših inflacijskih pritiskov s ponudbene strani, strani povpraševanja ali prekomerne rasti bančnih posojil.

Politika obrestnih mer bo do vstopa v ERM2 usmerjena v postopno zniževanje nominalnih obrestnih mer. Dinamika zniževanja domačih nominalnih obrestnih mer je omejena s še vedno relativno visoko domačo inflacijo. Že samo zniževanje nominalnih obrestnih mer lahko vodi v povečano kreditno aktivnost. Če pa to pomeni tudi veliko znižanje realnih obrestnih mer, bo povečanja bančnih posojil še več,kar bo poglobilo primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance. Zato je toliko bolj pomembno doseganje in vzdrževanje maastrichtskega inflacijskega kriterija čim prej po vstopu v ERM2.

Slika: Obrestne mere Banke Slovenije

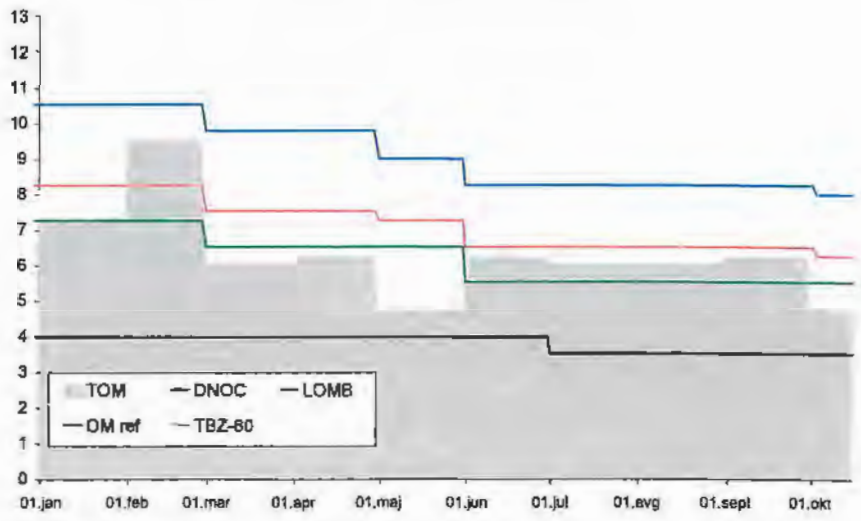

Vir: Banka Slovenije

Politika tečaja bo postopno zniževanje nominalnih obrestnih mer spremljala z ustreznim zapiranjem obrestne paritete. Ustrezna razlika med obrestnimi merami pri nas in na evroobmočju izenačuje pogoje zadolževanja doma in v tujini in omogoča prilagoditev ravni domačih posojilnih obrestnih mer pogojem posojilne ponudbe iz tujine. Takšna politika je usmerjena v vzdrževanje dolgoročno stabilnega zunanjega ravnovesja, brez povečane nevarnosti za inflacijo na daljši rok. Na naložbeni strani uravnavanje nepokrite obrestne paritete vpliva na izenačevanje pričakovane stopnje donosov pri naložbah v enakovredne finančne naložbe (finančna aktiva ali vrednostne papirje) v tolarjih in evrih ali tujem denarju. Tako deluje zaviralno na motive, ki sprožajo pritoke špekulativnega kapitala. Ti bi utegnili kratkoročno destabilizirati finančni trg in posledično cenovno stabilnost.

Postopna konvergenca nominalnih obrestnih mer bo razliko med obrestnimi merami pri nas in v tujini približala toliko, da bo ob vstopu v ERM2 možna stabilizacija tečaja. Ob približno izravnanih ravneh nominalnih obrestnih mer bo denarna politika usmerjena v vzdrževanje obrestnih paritet v razponih, ki ne spodbujajo špekulativnih premikov kratkoročnega kapitala in posledično ne povzročijo večjih nihanj tečaja. V doseženih okvirih maastrichtske ravni inflacije si bo Banka Slovenije prizadevala za ohranjanje pozitivne realne ravni obrestnih mer.

Tabela: Uporaba pravila nepokrite obrestne paritete v letih 2002 in 2003

	Sprememba				Raven			
mesec	TBZ 60 dni	"swap rate"	signalizirana dinamika tečaja	obr. mera ECB refinanciranje	TBZ 60 dni	"swap rate"	signalizirana dinamika tečaja	obr. mera ECB refinanciranje
	Uporaba pravila nepokrite obrestne paritete v 2002							
januar					7.5	5.0	4.0	3.25
januar	0.25	0	0	0	7.75	5.0	4.0	3.25
marec	0.25	0	0	0	8.0	5.0	4.0	3.25
april	0.25	-0.25	-0.25	0	8.25	4.75	3.75	3.25
maj	0.5	0	0	0	8.75	4.75	3.75	3.25
december	-0.5	-0.25	-0.25	-0.5	8.25	4.5	3.5	2.75
	Uporaba pravila nepokrite obrestne paritete v 2003							
marec	-0.75	-0.5	-0.5	-0.25	7.5	4.0	3.0	2.50
maj	-0.25	0	0	0	7.25	4.0	3.0	2.50
junij	-0.75	-0.5	-0.2	-0.5	6.5	3.5	2.8	2.0
oktober	-0.25	0	0	0	6.25	3.5	2.8	2.0

Vir: Banka Slovenije

2. Oblikovanje denarne politike v času sodelovanja v ERM2

V času sodelovanja v ERM2 bodo na denarno politiko najbolj vplivali elementi, ki bodo relativno neodvisni od odločitev Banke Slovenije. Še posebej velja omeniti tri elemente:

- obrestne mere v evroobmočju, ki se oblikujejo na podlagi denarne politike ECB;

- rizične premije, ki se oblikuje kot posledica percepcije deželnega in valutnega tveganja s strani tujih investitorjev in tujih kreditodajalcev;
- inflacijski pritiski.

Ti elementi bodo najbolj vplivali na oblikovanje instrumentov denarne politike, torej tečaja in obrestnih mer.

V času ERM2 bo dinamika konvergence nominalnih obrestnih mer odvisna od hitrosti zniževanja rizične premije in od politike obrestnih mer ECB.

- Glede politike obrestnih mer ECB lahko predpostavljamo dvoje, in sicer, da bodo nominalne obrestne mere v povprečju ostale nespremenjene oziroma, da bo ECB le-te z okrevanjem gospodarstva EU postopoma zvišala.
- Glede rizične premije lahko predpostavimo različne dinamike zmanjševanja rizične premije. Države, ki so prevzemale evro so dosegle znatno zmanjšanje rizične premije oziroma njeno skorajšnjo izničenje. Predpostavimo lahko torej bolj ali manj hitro zmanjševanje rizične premije. Pri tem ocenjujemo, da je hitrejše zmanjševanje rizične premije bolj verjetno, saj se je le-ta že ob referendumu za vstop v EU hitro zmanjšala.

Verjetnost, da bodo realne obrestne mere nizke ali občasno celo zelo nizke je zelo velika.

Ker bo morala BS po vključitvi tolarja v ERM2 dosledno skrbeti za pokrivanje razlik med obrestnimi merami pri nas in v evroobmočju in za stabilnost tečaja evra, ne bo imela vedno sredstev za doseganje želene višine realnih obrestnih mer in s tem za doseganje želene stopnje restriktivnosti denarne politike, ki bi bila potrebna za obvladovanje inflacijskih pritiskov. To je še posebno pomembno v primeru, če zaradi nizkih realnih obrestnih mer pride do povečanega povpraševanja po bančnih posojilih in do prekomernega končnega trošenja. Podpora omejevanju končnega trošenja, ki jo je doslej oblikovala Vlada RS pri delovanju Banke Slovenije, bo zato postala še bolj pomembna.

V obdobju bivanja v ERM2 bo tečaj izpostavljen vplivom trga s posebnim poudarkom na vplivih prostih kapitalskih pretokov. Ob ohranjanju pogojev za vzdržno zunanje ravnovesje lahko na tečaj vplivajo tudi enkratni premiki kapitala, ki izvirajo iz privatizacije državnega premoženja. Stabilnosti tečaja ob takih premikih ne bo mogoče vzdrževati brez sodelovanja Vlade RS.

Na stabilnost tečaja lahko vpliva tudi sproščanje tolarske in devizne likvidnosti iz instrumentov Banke Slovenije. Zato je potrebno skupno iskanje možnosti, ki jih za preprečevanje tovrstnih vplivov daje upravljanje z javnim dolgom brez povečevanja obsega javnega dolga.

Samo skupno in usklajeno delovanje Vlade RS in Banke Slovenije zagotavlja izpolnitev kriterija stabilnosti tečaja v obdobju bivanja v ERM2.

B. FISKALNA POLITIKA V ČASU ERM2

Potreben pogoj za prevzem evra in članstvo Slovenije v EMU v letu 2007 je izpolnitev maastrichtskih kriterijev med obdobjem v ERM2 v letih 2005-2006. V tem poglavju je podan prikaz projekcij izpolnitve omenjenih kriterijev.

1. Fiskalna kriterija

a.) Proračunski primanjkljaj

Tako kot doslej bo Slovenija tudi v bodoče izpolnjevala pogoj, da proračunski primanjkljaj ne sme presegati 3% BDP. Po *Proračunskem memorandumu za 2004-2005* in *PEP 2003* se bo v Sloveniji zmanjšal primanjkljaj izražen v odstotkih BDP (po metodologiji ESA 95) od 1,64% v 2004 na 1,58% v 2005, 1,30% v 2006 in 0,66% v 2007. Prvotno planirano hitrejše zmanjševanje primanjkljaja je bilo preloženo do leta 2007 zaradi poslabšanja ekonomskega okolja in dodatnih obveznosti povezanih s članstvom v mednarodnih integracijah (*PEP 2003* in *Proračunski memorandum za 2004-2005).* Hitrosti zmanjševanja primanjkljaja namreč ni mogoče ločiti od stanja mednarodnega ekonomskega cikla.

Po *PEP 2003* bo Slovenija glede na kriterij proračunskega primanjkljaja izraženega v odstotku BDP v obdobju 2004-2006 obdržala zelo dober položaj v primerjavi z drugimi državami pristopnicami v EU. Slovenija ima tudi zgodovinsko zelo nizek primanjkljaj v primerjavi z državami pristopnicami in nekaterimi sedanjimi članicami EU. Visoki primanjkljaji so namreč praviloma povezani z visokimi potrebami po zadolževanju, kar lahko privabi špekulativne prilive ali okrepitev nerezidenčnih računov upnikov domačega dolga, kar ustvarja pritiske na tečaj in makroekonomsko ranljivost države. Scenarij majhnega primanjkljaja predviden za obdobje udeležbe v ERM2 torej ima za cilj, poleg izpolnitve maastrichtskega kriterija glede primanjkljaja, tudi zagotavljanje makroekonomske stabilnosti ter oviranje potencialnih špekulativnih napadov na domačo valuto. Na ta način bo fiskalna politika podpirala napore BS pri vodenju obstoječe tečajne politike.

Slika: Primanjkljaj širše države določen z domačo metodologijo ter skupni in strukturni primanjkljaj širše države po ESA-95 metodologiji (kot % BDP)

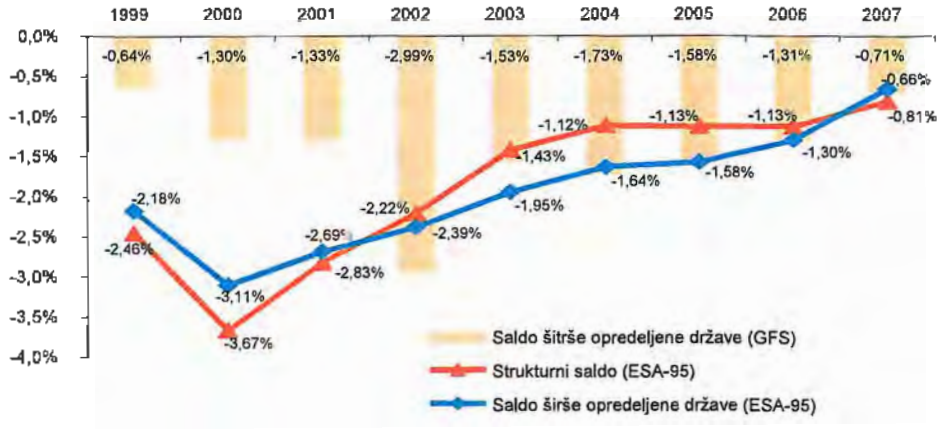

Vir: Ministrstvo za finance

Slika: Primanjkljaj širše države v odstotkih BDP (PEP 2003)

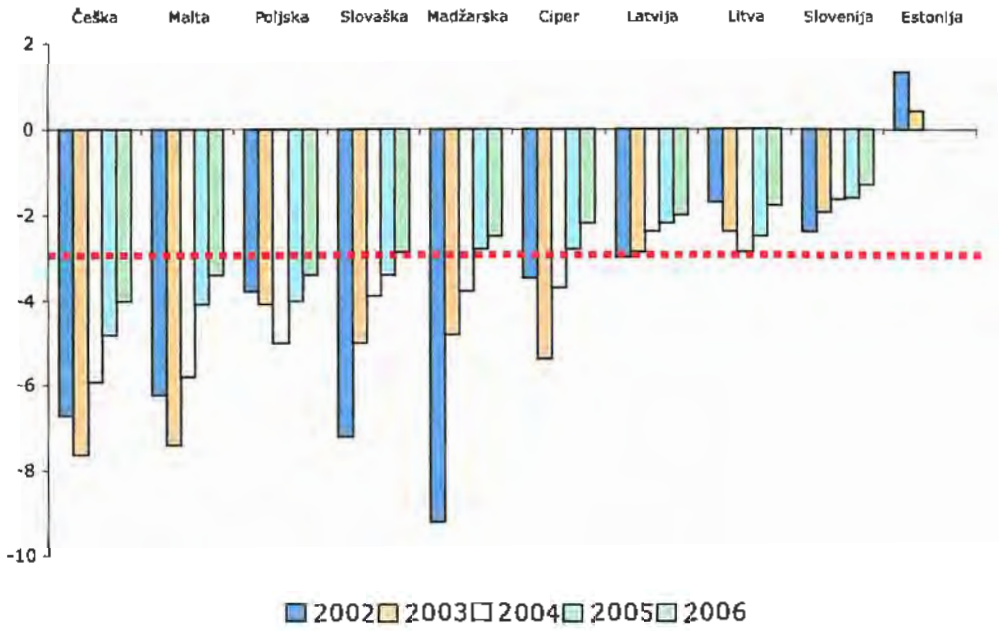

Vir: Ministrstvo za finance

Kot je omenjeno, vlada ne predvideva le majhnega primanjkljaja proračuna širše države v obdobju 2004-2005, temveč tudi načrtuje nadaljnje zmanjševanje obsega strukturnega primanjkljaja na raven manjšo od 1% v letu 2007. Vladni srednjeročni cilj fiskalne politike, definiran v *PEP 2002* in *PEP 2003* je doseganje uravnoteženega proračuna z ničelnim strukturnim primanjkljajem. Podobna politika glede strukturnega primanjkljaja je načrtovana za euro območje v t.i. *Paktu o stabilnosti in rasti*.

Hitrost zmanjševanja primanjkljaja bo nižja od tiste v obdobju 2000-2003 zaradi kratkoročnih fiskalnih pritiskov povezanih s procesi mednarodne integracije. Vendar je ocenjeni strukturni javno-finančni primanjkljaj za obdobje 2004-2007 skladen z zahtevo, da proračunski deficit ne bo presegel predpisanih 3%, ker upošteva občutljivost primanjkljaja na nihanja gospodarskega cikla. Uresničevanje tovrstne politike bo omogočalo večjo odzivnost fiskalne politike na potrebe, ki izhajajo iz stanja ekonomskega cikla. V ta namen bi bilo potrebno povečati pomen in možnost uporabe fiskalnega stabilizatorja. Glede tega bo imela pomembno vlogo politika prestrukturiranja proračunskih prihodkov in odhodkov, definirana v *Proračunskem memorandumu 2003-2004*.

Fiskalna politika bo prispevala tudi k pospeševanju procesa realne konvergence. Proračuna za leti 2004-2005 predvidevata ukrepe, ki naj bi izboljšali fleksibilnost in strukturo proračunskih odhodkov namenjenih razvojnim prioritetam. Na prihodkovni strani proračuna namerava vlada zmanjšati davčno obremenitev dela in povečati davčne spodbude za področje raziskovanja in razvoja, kar naj bi izboljšalo konkurenčno sposobnost in razvojni potencial gospodarstva.

Vlada RS bo postopoma zniževala strukturni javno-finančni primanjkljaj in omejila stroškovne pritiske, ki izvirajo iz nadzorovanih cen in povišanja davčnih obremenitev. Poleg nadzorovanih cen bo Vlada RS delovala tudi na cene, ki so pod njenim vplivom posredno (cene pod nadzorom agencij, cene v javnih podjetjih z večinskim lastništvom države, prenos vplivov davčnih in administrativnih ukrepov v proste cene). Posredno in neposredno nadzorovane cene ne bi smele rasti hitreje kot znaša stopnja inflacije, ki še omogoča vstop v ERM2 in prevzem evra. Za omejevanje posrednih vplivov na cene bo vodila usklajeno politiko trošarin in taks. S tem in na kratek rok tudi z uporabo zakonsko omogočenega nadzora nad cenami, ki se oblikujejo monopolno ali na administrativni način, bo Vlada RS prispevala k izpolnjevanju inflacijskega kriterija. Z aktivnim uresničevanjem strukturnih reform bo na daljši rok vplivala tudi na vzpostavljanje konkurence v sektorjih, kjer ta še ne obstaja v zadostnem obsegu.

Vlada RS si bo prizadevala za nadaljnje spreminjanje usklajevalnega mehanizma plač v javnem sektorju ter spremenila mehanizme valorizacije transferov tako, da bo zagotovljena javno-finančna vzdržnost in ohranjena realna raven tistih transferov, ki zagotavljajo preživetje. Z restriktivnim načrtovanjem in nadziranjem javno-finančnih odhodkov bo omejila rast ne-investicijske javne porabe. Aktivno bo uporabljala rešitve, ki jih je s tem v zvezi predvidela že v Zakonu o izvrševanju proračuna za leto 2004.

b. Dolg širše definirane države

Ob koncu leta 2002 je dolg širše definirane države obsegal 27,8% BDP. Ta številka je precej nižja od referenčnega maastrichtskega kriterija, ki znaša 60% BDP. Glede na nizko raven proračunskega primanjkljaja predvidenega za naslednja leta, se bo količnik med dolgom in BDP še naprej zmanjševal. Projekcije za dolg ožje definirane države, ki predstavlja večino dolga širše države, pokažejo da se bo omenjeni količnik do leta 2006 zmanjšal na 25,9% (*PEP 2003*).

Slika: Dolg širše države (2002) in dolg ožje države (2003-2006) v odstotkih GDP (PEP 2003)

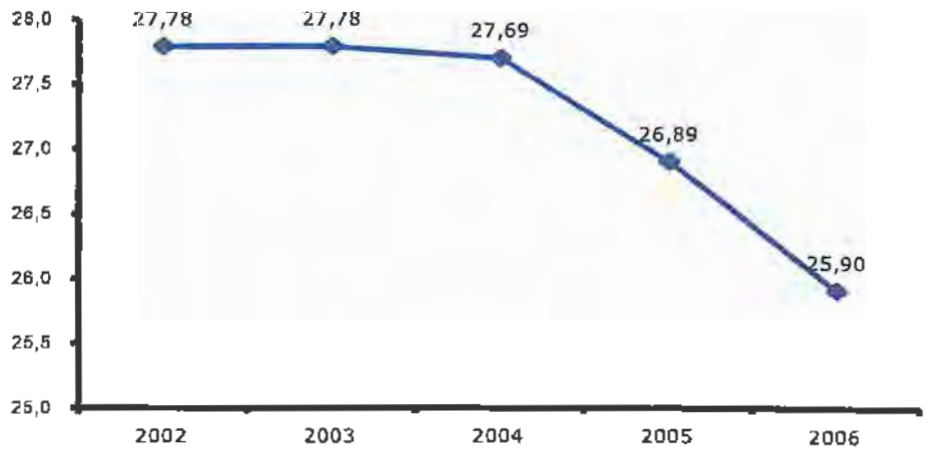

Vir: Ministrstvo za finance

Obseg dolga širše definirane države v Sloveniji je nizek v primerjavi z obsegom tovrstnega dolga tako pri sedanjih kot tudi pri bodočih članicah EU. Relativna velikost dolga je bistvena pri ocenjevanju vzdržnosti javnih financ. Omeniti velja, da je tudi takrat, ko je dolg majhen v primerjavi z BDP, njegova velikost lahko dejavnik makroekonomske ranljivosti, če je dolg predvsem kratkoročen ali v primeru, če odplačila obveznosti niso ustrezno razpršena v času. Za dolg RS velja, da je ročnost odplačil dolga ustrezno izravnana ter da so odplačila razpršena v času. Poleg tega velja, da je glavnina zunanjega dolga RS v evrih, plačila glavnic pa bodo večinoma dospela šele takrat, ko bo Slovenija že prevzela evro. Zaradi tega bo tovrstno valutno tveganje zunanjega dolga RS (ki sedaj in do takrat seveda nespomo obstaja) zmanjšano, če upoštevamo še dejstvo, da so odplačila obresti in glavnic tistega dela zunanjega dolga RS, ki je nominiran v USD, večinoma zaščitena z ustreznimi izvedenimi finančnimi instrumenti. V splošnem se bodo po vstopu v EU obstoječa valutna tveganja zmanjšala. Izpolnjevanje inflacijskega kriterija in kriterija za tečaj domače valute bodo pozitivno vplivali na zmanjševanje signifikantne avtonomne rasti dolga RS zaradi inflacijskih in tečajnih razlik.

Vlada RS bo z Banko Slovenije usklajeno delovala pri upravljanju kupnine od prodaje kapitalskih naložb države nerezidentom in skupno iskala možnosti za amortizacijo vplivov sproščene tolarske in

devizne likvidnosti instrumentov Banke Slovenije, ki jih nudi upravljanje z javnim dolgom, brez vpliva na povečanje obsega javnega dolga.

c. Obrestne mere državnih vrednostnih papirjev

Ministrstvo za finance redno na domačem trgu izdaja 10 in 15 letne obveznice denominirane v evrih ter 3- in 5-letne nominalne tolarske obveznice. Pred kratkim je ministrstvo izdalo prvo desetletno tolarsko nominalno obveznico. Izdaja te obveznice je logično nadaljevanje izgradnje krivulje donosnosti državnih dolžniških vrednostnih papirjev. Nova desetletna obveznica naj bi postala referenčna obveznica za merjenje izpolnitve maastrichtskega kriterija, ki se nanaša na dolgoročno obrestno mero. Kuponska obrestna mera ob izdaji je bila znotraj meja določenih z maastrichtskimi kriteriji. Realno je pričakovati, da bo donosnost desetletne tolarske nominalne obveznice ostala v predpisanih mejah zaradi nadaljnjega zniževanja inflacije ter postopne odprave razlik v premiji za tveganje med tolarjem in evrom.

V splošnem velja, da so v večini držav pristopnic v EU oblike krivulj donosnosti bolj ali manj inverzne, kar odraža pričakovano zniževanje inflacije. Oblika krivulj donosnosti se bo normalizirala takrat, ko bodo države pristopnice dosegle dolgoročno vzdržno stopnjo inflacije usklajeno s pozitivnim diferencialom produktivnosti glede na EU. Velja pa, da bo med obdobjem v ERM2 oblika krivulje donosnosti še vedno rahlo inverzna, kar bo odražalo antiinflacijsko usmeritev monetarnih oblasti.

C. FLEKSIBILNOST TRGA DELA

Fleksibilnost trga dela ima poleg fiskalne politike ključno vlogo med mehanizmi za zagotavljanje stabilnih gospodarskih razmer oziroma ublažitev potencialnih šokov v ERM2. V tem okviru zlasti dohodkovna politika pomembno prispeva tudi k izpolnjevanju maastrichtskih kriterijev. Pri tem mora predvsem:

- zagotavljati zadostno fleksibilnost na trgu dela v primeru asimetričnih šokov,
- preprečevati stroškovne pritiske, ki vplivajo na cene, slabijo konkurenčnost in slabšajo položaj javnih financ, ter
- omejevati presežne pritiske s strani povpraševanja na trgu blaga in storitev.

Pomemben korak v smeri povečevanja fleksibilnosti trga dela in prilagodljivosti javno-finančnih izdatkov ter vzdržnega znižanja inflacije je deindeksacija plač. Socialni sporazum iz julija 2003

omogoča večjo fleksibilnost, saj določa novi način usklajevanja plač od leta 2004 naprej, ki prinaša delno deindeksacijo in temelji na upoštevanju treh enakovrednih elementov (domače inflacije, inflacije v izbranih državah članicah in rasti tečaja EUR). Dogovor o usklajevanju plač v javnem sektorju, ki upošteva omenjene elemente je bil že sklenjen v letošnjem letu in bo omogočal manjši pritisk sredstev za plače na javno-finančne odhodke. Izvedba dogovora med socialnimi partnerji o načinu indeksacije izhodiščnih plač v zasebnem sektorju bi dopolnila vladne napore za ohranjanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, saj stroški dela, med katerimi plače predstavljajo najpomembnejši delež, vplivajo tudi na izdatke delodajalcev. Dogovor o politiki plač za prihodnje obdobje za zasebni sektor bi moral vsebovati tudi usmeritve za nadaljnja pogajanja na nižjih ravneh, to je kolektivnih pogodbah dejavnosti in podjetij, glede stimulativnih elementov plačne politike ter nagrajevanja zaposlenih na podlagi doseganja boljših delovnih in poslovnih rezultatov in usmeritve glede plač zaposlenih po individualnih pogodbah o zaposlitvi.

Postopna deindeksacija plač dolgoročno zmanjšuje inflacijske pritiske, ima pa tudi pomemben demonstracijski učinek in pozitiven vpliv na zmanjšanje inflacijskih pričakovanj. Ker se mora zasebni sektor zaradi izpostavljenosti konkurenci prilagajati cikličnim razmeram oziroma asimetričnim šokom tudi na področju stroškov dela, so predvsem plače v javnem sektorju tiste, pri katerih si mora vlada prizadevati za povečano fleksibilnost. V nemenjalnem sektorju (sem spadata celotni javni in del zasebnega sektorja) obstajata nižja raven konkurence in produktivnosti, zato se dodatni stroški – tudi stroški dela, ki predstavljajo velik delež v celotnih stroških – laže in bolj celovito prenašajo v cene nemenjalnega sektorja.

Poleg sprememb v usklajevalnem mehanizmu plač in deloma socialnih transferov bo imela pomembno vlogo pri zagotavljanju večje odzivnosti trga dela na asimetrične šoke tudi njegova institucionalna ureditev, ki bi morala skladno z ustrezno davčno zakonodajo zagotavljati večjo fleksibilnost zaposlovanja. Neprilagodljivost trga dela je lahko pomembna ovira za prilagodljivost gospodarstva na slabše gospodarske razmere in tudi na pozitivne gospodarske priložnosti. Prilagodljivost trga dela je že povečala nova delovna zakonodaja[21]. Dodatne prilagoditve bodo morale biti usmerjene zlasti v povečanje mobilnosti zaposlenih in v krepitev netipičnih oblik zaposlovanja.

K povečanju fleksibilnosti trga dela bodo prispevali tudi manjša rigidnost načina oblikovanja plač, povečana fleksibilnost upravljanja s človeškimi viri v javnem sektorju ter ukrepi politike zaposlovanja, usmerjeni k zmanjševanju strukturne brezposelnosti in povečanju zaposljivosti posameznih skupin

[21] Sprejem zakona o delovnih razmerjih je na lestvici, ki meri stopnjo zaščitenosti delavcev z zakonodajo, pomenil premik Slovenije s 26. na 16. mesto in jo tako uvrstil pred nekatere države evro območja. Glej študijo Svetovne banke (2002): Michelle Ribaud, Carlos-Silva Javiregui, Carolina Sanchez-Paramo: Does Eurosclerosis Matter? Social Protection Discussion Paper Series No. 0202.

brezposelnih. Predvideni ukrepi obsegajo uvedbo: dodatnih spodbud zaposlovanja s subvencijami za zaposlitev (nadomestitev dela plače dolgotrajno brezposelnim osebam, upravičencem denarnih socialnih pomoči, za zaposlitev za nedoločen čas); ukrepov za zaposlovanje starejših brezposelnih oseb nad 55 let (delodajalec, ki zaposli registrirano brezposelno osebo, starejšo od 55 let, za najmanj dve leti, je oproščen plačila prispevkov za socialno varnost za 1 leto); ukrepe za učinkovito razreševanje problema brezposelnih z visoko izobrazbo (delodajalec, ki zaposli brezposelno osebo z dokončano visoko stopnjo izobrazbe za nedoločen čas, ima pravico do oprostitve plačila davka na izplačane plače tako zaposlenega za dobo dveh let; če gre za mlado osebo z visoko izobrazbo, ima poleg tega tudi pravico do povračila prispevkov).

IV. CENTRALNA PARITETA IN RAZPON NIHANJA TEČAJA

Vstopanje v ERM2 in prevzem evra je potrebno poznati z dveh vidikov. Prvi zadeva formalne okvire sodelovanja v ERM2, procedure za vstop in izstop ter način ocenjevanja doseganja maastrichtskih kriterijev. Drugi se nanaša na nekatere praktične izkušnje držav, ki so vstopale v ERM2 in prevzemale evro po njegovi uvedbi leta 1999, ker so šele kasneje izpolnile vse potrebne kriterije. Namen tega poglavja je predstaviti pomembnejše pojme, ključne pravne podlage in različne možne scenarije, ki jih te pravne podlage omogočajo ter v okviru tega tudi praktične izkušnje Grčije, ki je zadnja prevzela evro.

Določanje vstopne centralne paritete, meja odstopanj od nje ter izstopnega tečaja ob prevzemu evra je stvar pogajanj. Ta potekajo po strogo formalni proceduri, ki ureja tudi obveščanje javnosti o rezultatih pogajanj. Dokler pogajanja niso zaključena, javnosti ne sme biti dostopna nobena informacija, ki bi kakorkoli nakazovala vsebino odločitev, ki so predmet pogajanj.

1. Pomembnejši pojmi pri določitvi paritetnega tečaja

Mehanizem deviznega tečaja 2 (ERM2) ni režim deviznega tečaja, ampak okvir za različne režime deviznega tečaja. V ta mehanizem so vključene valute držav članic EU, ki še niso prevzele evra kot svoje valute in to v bližnji prihodnosti nameravajo storiti. Sodelovanje v ERM2 je obvezno in se obravnava kot maastrichtski kriterij stabilnosti tečaja. Osnovni pojmi, ki so povezani z ERM2 so:

- centralna pariteta,
- ravnovesni tečaj,
- vstopni tržni tečaj,
- trdno razmerje do evra,
- razpon nihanja tržnega tečaja.

Centralna pariteta je v sistemu ERM2 določena vrednost domače valute z evrom. Dogovor o centralni pariteti je multilateralen in ga sprejme država kandidatka za vstop v ERM2 v soglasju z ECB, z nacionalnimi bankami Eurosistema ter z ECOFIN.

Načelona raven centralne paritete ne bi smela bistveno odstopati od ravnovesnega tečaja. Ravnovesni tečaj namreč omogoča doseganje notranjega in zunanjega ravnovesja, kar je pogoj za zagotavljanje

dolgoročne stabilnosti. Evropska centralna banka zaenkrat še ni dala uradnega mnenja glede načina določitve centralne paritete v državah, ki bodo vstopile v ERM2.

Ravnovesni tečaj se lahko v času tudi spreminja, to je odvisno predvsem od dolgoročnih dejavnikov kot sta na primer produktivnost in strukturne reforme. Centralna pariteta za posamezne članice v trenutku vstopa in v času trajanja članstva v ERM2 zaradi nominalne in realne konvergence ne bo nujno enaka ravnovesnemu tečaju, ki zagotavlja notranje in zunanje ravnovesje.

Vstopni tečaj je zatečeni tržni tečaj ob vstopu v ERM2. Odstopa lahko od centralne paritete zaradi dveh razlogov:

- tržni tečaj ob vstopu v ERM2 ne odraža ravnovesnega tečaja,
- tržni tečaj odraža ravnovesni tečaj vendar je centralna pariteta postavljena tako, da vsebuje tudi pričakovane spremembe ravnovesnega tečaja, ki se bodo nanj odrazili kot vpliv pričakovanih strukturnih in drugih sprememb. Centralna pariteta naj bi bil ravnovesni tečaj ob koncu obdobja sodelovanja v ERM2.

Mehanizem ERM2 omogoča dve vrsti fleksibilnosti:

- v primeru začasnih pritiskov na devizni tečaj se le-ti absorbirajo z nihanjem deviznega tečaja v relativno širokem razponu nihanja in z avtomatično in količinsko neomejeno tečajno intervenco ECB, ko doseže devizni tečaj skrajno vrednost.
- v primeru stalnih in nevzdržnih pritiskov na devizni tečaj, ERM2 omogoča spremembo centralne paritete. ERM2 temelji na načelu, da se devizni tečaj oblikuje kar se da prosto na trgu. Pogostost in obseg tečajnih intervencij je indikator vzdržnosti ERM2 ob nespremenjeni centralni pariteti.

Centralna pariteta se torej lahko spremeni v obdobju sodelovanja v ERM2, vendar se sprememba centralne paritete obravnava različno glede na smer spreminjanja.

- Revalvacija centralne paritete nima posledic na izpolnjevanje maastrichtskih kriterijev.
- V primeru devalvacije (zmanjšanje vrednosti centralne paritete valute članice), pa se sprememba obravnava kot neizpolnjevanje maastrichtskega kriterija stabilnosti tečajev v ERM2 v predpisanem časovnem okviru najmanj dveh let. Zato se avtomatično podaljša čas sodelovanja v ERM2 in prevzem evra kot lastne valute odloži za vsaj dodatni naslednji dve leti.

Neenako obravnavanje revalvacije in devalvacije paritetnega tečaja temelji na predpostavki, da države z devalvacijo centralne paritete želijo ustvarjati konkurenčne prednosti do ostalih držav, ki sodelujejo v evroobmočju in ERM2 .

Fiksno razmerje do evra se določi že ob vstopu v ERM2 in se lahko v času, ko je valuta države v ERM2, spreminja z revalvacijo ali devalvacijo[22]. Tečaj zamenjave z evrom ob vstopu v EMU ne bo nujno enak centralni pariteti, ki bo veljala do takrat. Zato je morda priložnost, da v času, ko je tolar v ERM2, iščemo ustrezni tečaj tolarja nasproti evru[23]. Tečaj zamenjave tolarja z evrom se določi na posebnih pogajanjih. Sicer pa je velika verjetnost, da bo takratna centralna pariteta tolarja tudi tečaj zamenjave tolarja z evrom ob vstopu Slovenije v EMU.

Razpon nihanja, v katerem se lahko giblje tržni tečaj, se določi na podlagi izbrane centralne paritete v višini ±15%. Država članica ERM2 lahko unilateralno (ali bilateralno v dogovoru z ECB ali z centralno banko kakšne druge države članice) določi tudi ožji pas gibanja tečaja od predvidenih ±15%. Razpon nihanja je pomemben predvsem zaradi interveniranja v podporo valuti države članice.

Slika: Slikovni prikaz nekaterih pojmov povezanih z delovanjem ERM2

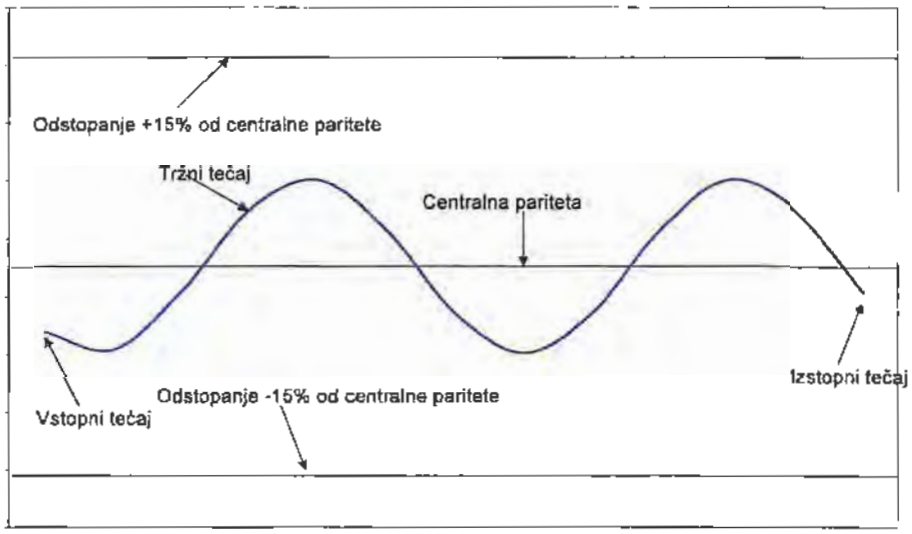

Ker ERM2 ni režim deviznega tečaja, bosta dinamika in trend gibanja tržnega tečaja valute države članice ERM2 odvisna od izbranega režima deviznega tečaja ter od ravni vstopnega tečaja glede na centralno pariteto. S pasom ±15% odstopanja od centralne paritete je zagotovljena relativno visoka fleksibilnost določanja tržnega tečaja, s tem pa tudi veliko možnosti izbire režima deviznega tečaja.

[22] ECB 2002b: str. 6

[23] ECB: 2002a: str. 5

ECOFIN ocenjuje[24], da naslednji režimi deviznega tečaja niso ustrezni za državo, katere valute se vključi v ERM2, in sicer:

- popolnoma prostega deviznega tečaja,
- uravnavanega drsečega deviznega tečaja, kjer ni bil sporazumno določen centralni tečaj denarja te države z evrom,
- plazeče vezave (crawling peg) in
- trdne vezave valute države na neko drugo valuto in ne na evro.

Okvir: Maastrichtski kriteriji in njihova uradna interpretacija

ARTICLE 121(1) OF THE TREATY

1. The Commission and the EMI shall report to the Council on the progress made in the fulfillment by the Member States of their obligations regarding the achievement of economic and monetary union. These reports shall include an examination of the compatibility between each Member State's national legislation, including the statutes of its national central bank, and Articles 108 and 109 of this Treaty and the Statute of the ESCB. The reports shall also examine the achievement of a high degree of sustainable convergence by reference to the fulfillment by each Member State of the following criteria:

- the achievement of a high degree of price stability; this will be apparent from a rate of inflation which is close to that of, at most the three best performing Member States in terms of price stability,
- the sustainability of the government financial position; this will be apparent from having achieved a government budgetary position without a deficit that is excessive as determined in accordance with Article 104(6);
- the observance of the normal fluctuation margins provided for by the exchange rate mechanism of the European Monetary System, for at least two years without devaluing against the currency of any other Member State;
- the durability of convergence achieved by the Member State and of its participation in the exchange rate mechanism of the European Monetary System being reflected in the long term interest rate levels.

The four criteria mentioned in this paragraph and the relevant periods over which they are to be respected are developed further in a Protocol annexed to this Treaty. The reports of the Commission and the EMI shall also take account of the development of the ECU, the results of the integration of markets, the situation and development of the balances of payments on current account and an examination of the development of unit labour costs and other price indices.

---

[24] "*Report by the (ECOFIN) Council to the European Council in Nice on the Exchange Rate aspects of Enlargement*"

12. The new Member States will be expected to enter ERM II, established by the European Council Resolution of 16 June 1997. The key features of the ERM II are that it has stable but adjustable central rates to the euro for the participating currency with fluctuation bands of +/- 15 % around the central rate and that it uses a common procedure for the main decisions relating to the conditions of participation of a country in the mechanism. A new Member State may join ERM II, upon request, any time after accession, subject to agreement on the central parity and fluctuation band in accordance with the common procedure referred to above. Most accession countries have stated their intention to join the mechanism as soon as possible after entry into the EU.

13. The multilateral nature of the above-mentioned common procedure implies that, ultimately, final decisions related to a request for participation can only be taken on a case-by-case basis at the time of entry in the mechanism. At the same time, the ERM II is flexible enough to accommodate the features of a number of existing exchange rate strategies. The only clear incompatibilities with the ERM II that can be identified already at this stage are the cases of free floating (or managed floats without a mutually agreed central rate), crawling pegs, and pegs against anchors other than the euro.

PROTOCOL (NO 21) ON THE CONVERGENCE CRITERIA REFERRED TO IN ARTICLE 121 OF THE TREATY ESTABLISHING THE EUROPEAN COMMUNITY

THE HIGH CONTRACTING PARTIES,

DESIRING to lay down the details of the convergence criteria which shall guide the Community in taking decisions on the passage to the third stage of economic and monetary union, referred to in Article 121(1) of this Treaty,

HAVE AGREED upon the following provisions, which shall be annexed to the Treaty establishing the European Community.

Article 1

The criterion on price stability referred to in the first indent of Article 121(1) of this Treaty shall mean that a Member State has a price performance that is sustainable and an average rate of inflation, observed over a period of one year before the examination, that does not exceed by more than 1,5 percentage points that of, at most, the three best performing Member States in terms of price stability. Inflation shall be measured by means of the consumer price index on a comparable basis, taking into account differences in national definitions.

Article 2

The criterion on the government budgetary position referred to in the second indent of Article 121(1) of this Treaty shall mean that at the time of the examination the Member State is not the subject of a Council decision under Article 104(6) of this Treaty that an excessive deficit exists.

Article 3

The criterion on participation in the exchange-rate mechanism of the European Monetary System referred to in the third indent of Article 121(1) of this Treaty shall mean that a Member State has respected the normal fluctuation margins provided for by the exchange-rate mechanism of the European Monetary System without severe tensions for at least the last two years before the examination. In particular, the Member State shall not have devalued its currency's bilateral central rate against any other Member State's currency on its own initiative for the same period.

Article 4

The criterion on the convergence of interest rates referred to in the fourth indent of Article 121(1) of this Treaty shall mean that, observed over a period of one year before the examination, a Member State has had an average nominal long-term interest rate that does not exceed by more than 2 percentage points that of, at most, the three best performing Member States in terms of price stability. Interest rates shall be measured on the basis of long-term government bonds or comparable securities, taking into account differences in national definitions.

Article 5

The statistical data to be used for the application of this Protocol shall be provided by the Commission

Article 6

The Council shall, acting unanimously on a proposal from the Commission and after consulting the European Parliament, the EMI or the ECB as the case may be, and the Committee referred to in Article 114, adopt appropriate provisions to lay down the details of the convergence criteria referred to in Article 121 of this Treaty, which shall then replace this Protocol.

2. Scenariji dinamike deviznega tečaja v času sodelovanja v ERM2

V nadaljevanju je predstavljen pregled nekaterih možnih scenarijev vstopa in sodelovanja Slovenije v ERM2 mehanizmu. Namen je predstaviti prednosti in slabosti ter implikacije posameznih scenarijev za delovanje denarne politike. Scenariji se razlikujejo glede na tri glavne elemente:

1. Razmerje med vstopnim tečajem v ERM2 in centralno pariteto. Vstopni tečaj v ERM2 lahko odstopa od centralne paritete, vendar ne za več kot 15% kot je največji dovoljeni razpon nihanja tečaja. Odstopanje med centralno pariteto in vstopnim tečajem je lahko utemeljena s predvidenim

spreminjanjem ravnovesnega tečaja. Razloge za primer, ko je vstopni tečaj nižji od centralne paritete, je mogoče utemeljevati kot varovalko v asimetričnem sistemu prilagajanja centralne paritete in širokim intervalom zaupanja pri ocenjevanju ravnovesnega tečaja in ko so napake v smer precenjevanja domače valute dražje kot v obratnem primeru.

2. Dinamiko deviznega tečaja v času sodelovanja v ERM2 mehanizmu. Dva elementa sta še posebej pomembna pri dinamiki tečaja: monotonost in zveznost gibanja tečaja.

   - *Monotonost dinamike tečaja.* Ali se bo tržni devizni tečaj ves čas do vstopa v ERM2 in v času sodelovanja v ERM2 monotono približeval centralni pariteti? Prelom v trendu in s tem prehod iz trendne nominalne depreciacije v trendno nominalno apreciacijo bi bila znak:
     - ali, da se je tolar pretirano razvrednotil glede na evro,
     - ali, da je bila izpogajana neustrezna centralna pariteta.
   - *Zveznost dinamike tečaja.* Ali se bo tečaj zvezno približeval centralni pariteti ali bo prišlo do enkratnega večjega preskoka tečaja, najverjetneje ob vstopu v ERM2 oziroma ob objavi centralne paritete? Načeloma je zveznost sprememb bila ena od vrednot denarne politike Banke Slovenije, vendar pa je v določenih primerih smiselno, da je sprememba tečaja diskretna, predvsem v primeru obvezne nominalne apreciacije tolarja, če je centralna pariteta določena pod vstopnim tečajem.

3. Spreminjanje centralne paritete. Tretji pomembni element je sprememba centralne paritete v času sodelovanja v ERM2. Ločimo možnosti nespremenjene centralne paritete, devalvacije in revalvacije centralne paritete. Poseben primer je devalvacija centralne paritete, ki implicira tudi podaljšan čas sodelovanja v ERM2 za dve leti. Centralna banka, ki je usmerjena v čim krajši čas sodelovanja v ERM2 je zatorej pristrana v smer nespreminjanja oziroma revalvacije centralne paritete.

Število scenarijev, ki predstavljajo možne kombinacije je veliko, večina jih ni smiselnih. V nadaljevanju so predstavljeni štiri najverjetnejši scenariji. Delovanje denarne politike, izbira tečajnega režima kot tudi postavitev ustreznega instrumetarija, so odvisni od izbranega scenarija.

a.) Scenarij ponovitve grškega primera

Glavne značilnosti tega scenarija so:

- Centralna pariteta bistveno nad vstopnim tečajem
- monotona in zvezna dinamika tečaja
- možnost kasnejše revalvacije centralne paritete

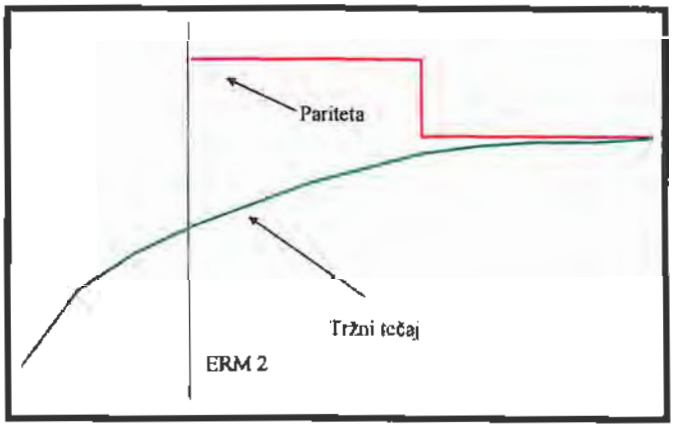

Ta scenarij omogoča denarni politiki večjo fleksibilnost in "convergence play" je manj intenziven. Centralna pariteta bistveno nad vstopnim tečajem skupaj z možnostjo kasnejše revalvacije centralne paritete zmanjšuje tveganja za centralno banko. Denarni politiki omogoča večjo stopnjo fleksibilnosti in služi kot varovalka v primeru nepredvidenega podaljšanja sodelovanja v ERM2.

Zaradi večje stopnje prostosti denarne politike na področju depreciacije tečaja, je premija za tečajno tveganje večja in so težave z vzdrževanjem ustrezne razlike med obrestnimi merami doma in v evroobmočju manjše zaradi manjše intenzivnosti kapitalskih pritokov zaradi t.i. "convergence play".

Glavna slabost tega scenarija je neizkoriščenje pričakovanj, da se bo inflacija zmanjšala. Vstop v ERM2 lahko generira takšna inflacijska pričakovanja, še posebej če sovpada s spremembo režima deviznega tečaja. Ta scenarij podcenjuje vlogo inflacijskih pričakovanj in lahko inflacijska pričakovanja in inflacijske pritiske generira celo sam zaradi bistvenega odstopanja vstopnega tržnega tečaja od centralne paritete.

Slabost tega scenarija je tudi neuskajenost z novimi zahtevami EU in ponovne interpretacije ERM2 mehanizma. Če se bo kot kriterij za prevzem evra upoštevala stabilnost tečaja v okviru ±2,25% glede na centralno pariteto potem tovrsten scenarij nima smisla. Vendar pa to pomeni, da nove članice ne bodo enako obravnavane. Grški primer velja za široki razpon nihanja.

b.) Grški scenarij z manj fleksibilnosti

Glavne značilnosti tega scenarija so:

- Centralna pariteta nekoliko nad vstopnim tečajem
- Monotona in zvezna dinamika tečaja
- ni vnaprej predvidene možnosti kasnejše revalvacije centralne paritete

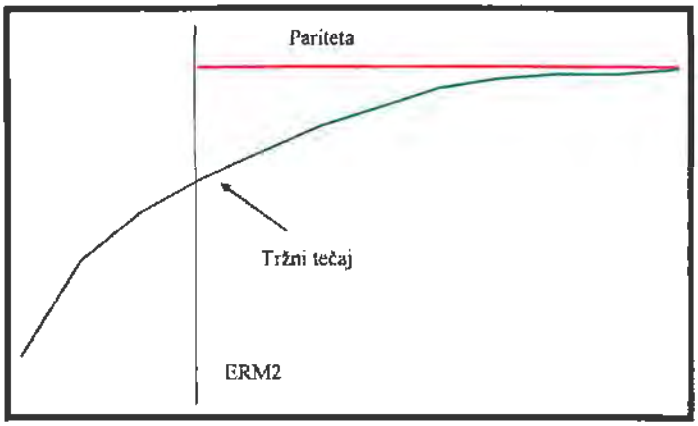

Ta scenarij je podoben predhodnemu:

- omogoča vzdrževanje, sicer v manjšem obsegu, s politiko deviznega tečaja ustrezne razlike med obrestnimi merami doma in v evroobmočju,
- obrestne mere so lahko nekoliko višje kot v ECB
- denarna politika lahko ostane nespremenjena
- manjša verjetnost neugodnih inflacijskih pričakovanj

Glavna razlika je v manjši fleksibilnosti denarne politike, ker se v tem primeru centralna banka odpove možnosti, da v popolnosti izkoristi razliko med vstopnim tečajem in centralno pariteto za depreciacijo tolarja, ki je lahko pomembna:

- v primeru nepredvidenega podaljšanja ERM2 obdobja
- v primeru povečanih kapitalskih pritokov zaradi napadov na valuto

c.) Scenarij centralne paritete na zatečenem tečaju

Glavne značilnosti tega scenarija so:

- centralna pariteta je enaka vstopnemu tečaju
- monotona in zvezna dinamika tečaja
- centralne pariteta se ne spreminja
- režim deviznega tečaja blizu režimu trdnega deviznega tečaja

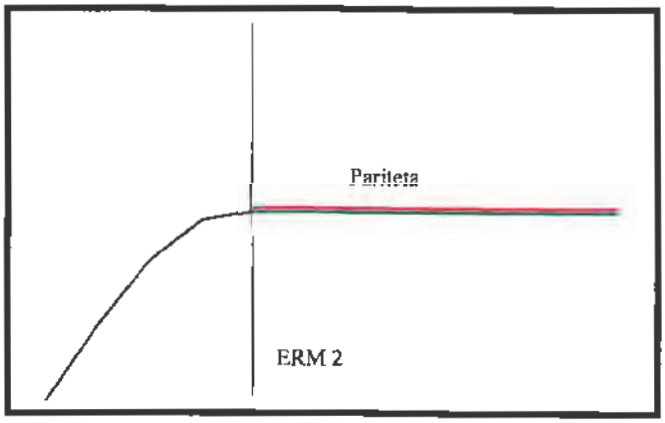

Devizni tečaj postane nedvomno inflacijsko sidro, zato je v takšnem scenariju najverjetnejši režim fiksnega deviznega tečaja. Denarna politika še dodatno izgubi del maneverskega prostora, saj bi v takem primeru morala znižati obrestne mere na raven obrestnih mer ECB.

V tem primeru morajo prevzeti v večjem obsegu vlogo omejevanja končnega trošenja in inflacijskih pritiskov druge ekonomske politike. Zaradi nižjih obrestnih mer in omejene fleksibilnosti denarne politike je potrebna povečana stopnja koordinacije ekonomskih politik, saj centralna banka v takem primeru ne more več omejevati končne porabe in nastanka inflacijskih pritiskov s strani povpraševanja.

d.) Scenarij apreciirane centralne paritete

Glavne značilnosti tega scenarija so:

- centralna pariteta je nižja od vstopnega tečaja (tržni tečaj podcenjen)
- nemonotona in nezvezna dinamika tečaja
- centralna pariteta se ne spreminja
- režim deviznega tečaja je zelo podoben režimu trdnega deviznega tečaja

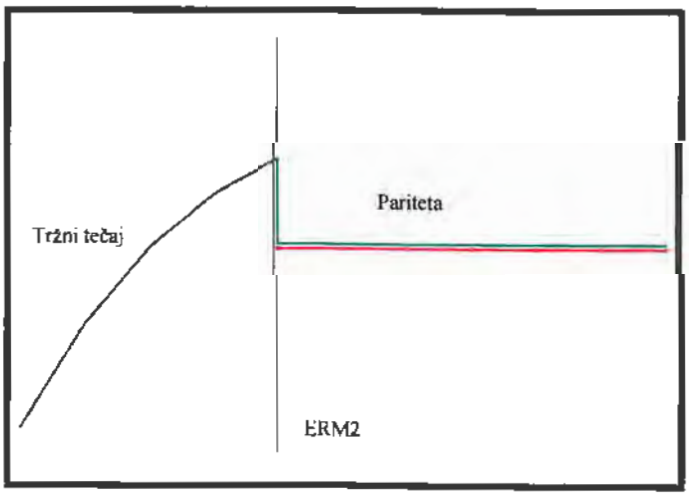

Enakomerno in zvezno spreminjanje tečaja ni mogoče na daljše razdobje za vzdrževanje ustrezne razlike med obrestnimi merami doma in v evroobmočju. Za centralno banko je smiselen enkraten dvig tečaja na raven, ki pomeni njegovo precenjenost. Zatem pa podobno kot v primeru c.) postane devizni tečaj inflacijsko sidro. Tudi v tem primeru gre za stvarno in/ali formalno režim trdnega deviznega tečaja.

Denarna politika izgubi del maneverskega prostora, saj bi tudi v takem primeru morala bistveno znižati obrestne mere na raven obrestnih mer ECB.

V tem primeru je še pomembneje, da prevzamejo vlogo tistega, ki omejuje končno trošenje, druge ekonomske politike, saj se zaradi apreciacije domače valute poveča kupna moč prebivalstva in hkrati zmanjšajo stroški zadolževanja v tujem denarju. Zaradi nižjih obrestnih mer in omejene fleksibilnosti denarne politike je potrebna povečana stopnja koordinacije ekonomskih politik, saj centralna banka v takem primeru ne more več omejevati končne porabe in nastanka inflacijskih pritiskov s strani povpraševanja.

V. AKCIJSKI NAČRT POGAJANJ ZA VSTOP V ERM2

1. Izpolnjevanje konvergenčnih kriterijev

Za vstop v EMU Slovenija mora izpolniti konvergenčne kriterije. Pri tem je potrebno natančno ugotoviti in spremljati tehnične postopke pri ocenjevanju izpolnjevanja konvergenčnih kriterijev.

Evropska zakonodaja predvideva dve vrsti obravnave konvergenčnih poročil:

a.) Redna obravnava poteka najkasneje v dveh mesecih po predložitvi konvergenčnega programa. Izpolnitev kriterijev za prevzem evra obravnava Evropski Svet, ki mu oceno tega programa pripravita ECB in Komisija EU. Glede na to, da ustaljene procedure predvidevajo oddajanje konvergenčnega programa med oktobrom in decembrom, Evropski svet ocenjuje te programe v januarju in februarju naslednjega leta. Odločitev o izpolnitvi konvergenčnih kriterijev in o ukinitvi pozicije države z derogacijo sprejme Evropski svet na ravni predsednikov držav in vlad, potem ko se je seznanil z mnenji Sveta ministrov ECOFIN in Evropskega parlamenta. V skladu s tem, bi bila redna obravnava konvergenčnega poročila za Slovenijo januarja ali februarja 2006, obravnavalo pa bi se konvergenčno poročilo oddano med oktobrom in decembrom 2005. Referenčno obdobje za izpolnjevanje konvergenčnih kriterijev bi bilo tako od septembra 2004 do avgusta 2005.

b.) Obravnava na zahtevo članice: Če Slovenija vstopi v ERM2 do konca leta 2004 in želi ostati v tem mehanizmu največ dve leti; t. j. uvesti evro v začetku leta 2007, bi moralo biti konvergenčno poročilo obravnavano najkasneje jeseni 2006. Da bi bilo konvergenčno poročilo obravnavano v predvideni proceduri je rok za njegovo oddajo konec junija 2006. Referenčno obdobje za izpolnjevanje konvergenčnih kriterijev bi bilo tako od junija 2005 do maja 2006. Dosedanja izredna konvergenčna poročila so bila obravnavana v maju (maj 1998 prvotna enajsterica, maj 2000 Grčija).

To pomeni, da bo potrebno za rednim konvergenčnim programom, oddanim med oktobrom in decembrom 2005, spomladi 2006 pripraviti ažuriran program, ki ga bomo oddali junija 2006 in bo narejen zaradi ocene izpolnitve konvergenčnih kriterijev.

Konvergenčni kriteriji in predvidena referenčna obdobja:

- Kriterij sodelovanja v ERM2 pomeni, da je država članica spoštovala normalne meje odstopanja predvidene v tečajnem mehanizmu brez večjih pritiskov najmanj dve leti pred oceno. Posebej država članica v tem obdobju ne bi smela devalvirati centralne paritete do evra na lastno iniciativo. Omenjeno dvoletno obdobje bi se torej nanašalo na leti 2005 in 2006. Tako ob obravnavi konvergenčnega poročila v drugi polovici leta 2006 Slovenija še ne bi bila 2 leti v

ERM2. Grčija ob obravnavi konvergenčnega poročila (maj 2000) še ni bila 2 leti v ERM2 (v ERM2 je vstopila januarja 1999).

- Kriterij inflacije: Stopnja inflacije ne sme presegati povprečne stopnje inflacije treh članic EU z najnižjo stopnjo inflacije za več kot 1,5 odstotne točke, pri čemer se upošteva enoletno obdobje pred oceno konvergenčnega poročila. Inflacija se meri z indeksom življenjskih potrebščin in upošteva spremembe v nacionalnih definicijah. Pri Grčiji (obravnava poročila maj 2000) se je upoštevalo referenčno obdobje od aprila 1999 do marca 2000, pri prvotni enajsterici (obravnava poročila maj 1998) pa se je upoštevalo referenčno obdobje od februarja 1997 do januarja 1998.
- Kriterij obrestnih mer: Dolgoročne obrestne mere ne smejo presegati povprečja obrestnih mer treh držav članic EU z najnižjo stopnjo inflacije za več kot 2 odstotni točki, pri čemer se upošteva enoletno obdobje pred oceno konvergenčnega poročila. Referenčno obdobje je bilo pri prvotni enajsterici in Grčiji enako kot pri konvergenčnem kriteriju inflacije.
- Kriterij javnega dolga: Javni dolg ne sme presegati 60% BDP, razen če se to razmerje zadostno zmanjšuje in z zadovoljivo hitrostjo dosega referenčno vrednost.
- Kriterij javno-finančnega deficita: Javno-finančni deficit ne sme presegati 3% BDP. Država v času ocene ne sme biti v postopku ugotavljanja presežnega deficita. Država članica je v proceduri ugotavljanja presežnega deficita od trenutka, ko Evropski svet na priporočilo Komisije EU in ob upoštevanju morebitnih pripomb države članice odloči o obstoju presežnega deficita.

2. Akcijski načrt pogajanj za vstop v ERM2

V skladu z opredelitvijo za vstop v ERM2 do konca 2004 bosta Vlada RS in Banka Slovenije vse tehnične priprave za vstop v ERM2 zaključili do vstopa Republike Slovenije v EU. Takrat bosta sprejeli konkretne odločitve, povezane s formalno proceduro vstopanja v ERM2.

Akcijski načrt pogajanj za vstop v ERM2

Datum zaključka aktivnosti	**Aktivnost**	**Opis**	**Nosilec**
02. 10. 2003	Potrditev strategije vstopa v ERM2	Vsebinske opredelitve (centralna pariteta, meje odstopanj, intervence, monetarni instrumenti)	Svet BS
31. 10. 2003	Uskladitev pogledov z Vlado	Obravnava stališč Vlade in	Koordinacija za ERM2

		BS do vsebinskih opredelitev in do konkretnega datuma vstopa	
20. 11. 2003	Potrditev željenega datuma vstopa in vsebinskih opredelitev	Obravnava na Svetu BS in na Vladi	Vlada, Svet BS
31. 12. 2003	Predstavitev pogledov Slovenije	Predstavitev strategije vstopa članicam Eurosistema, ECB, Komisiji	MF, BS
01. 01. - 31. 03. 2004	Stališča članic Eurosistema, stališča ECB, stališča Komisije	Pridobivanje stališč članic Eurosistema, ECB in Komisije do vsebinskih pogledov Slovenije in želenega datuma vstopa v ERM2	MF, BS
15. 04. 2004	Ocena stališč članic Eurosistema, ECB in Komisije	Ocena stališč članic Eurosistema in morebitne dopolnitve pogledov Slovenije	Koordinacija za ERM2
30. 04. 2004	Enotno stališče	Potrditev enotnega stališča do vsebine in datuma vstopa v ERM2	Svet BS, Vlada
30. 04. 2004	Sistem interveniranja ECB	Tehnična usposobljenost za sistem intervenianja v okviru ERM2	BS
Maj 2004	Vključitev v sistem interveniranja ECB	Podpis sporazuma o intervencah z ECB	BS
?	Prošnja za tečajno proceduro	Potrditev usklajenega teksta za prošnje za tečajno proceduro	Svet BS, Vlada
?	Pogajanja v okviru tečajne procedure	Pogajanja o centralni pariteti in mejah odstopanj s članicami Eurosistema, z ECB in s Komisijo	EFC, ECOFIN
do konca 2004	Datum vstopa v ERM2	Vključitev v ERM2 v skladu z odločitvami v tečajni proceduri	BS

VI. PRILOGE

1. Priprave na vključitev v target

	Datum začetka akt.	*Datum zaključka akt*	*Aktivnost*	*Opis aktivnosti*	*nosilec*	*sodelujoči*	
	1.8.2003	27.2.2004	Ugotovitev funkcionalnosti za vključitev v Target in priprava gradiva za Svet BS	Analiza funkcionalnosti opcij za vključitev v Target, ki jih je mogoče izvesti do 1.1.2007. Opciji: - *vključitev z lastnim sistemom na način, kot je že vključenih 15 držav –**OP1*** - *vključitev preko enega sistema, ki je že vključen v TARGET –**OP2***	PS	PS, CBO, RAC, ECB, Bundesbank, Nacionalna banka Italije	
		27.2.2004	Odločitev o izbiri opcije za vključitev v Target	Na osnovi gradiva, v katerem bosta predstavljeni obe opciji, bo Svet BS odločil, na kateri način se bodo BS in banke vključile v Target. Ne glede na to, za katero opcijo se Svet BS odloči, bo do 1.1.2007 dovolj časa za izpeljavo aktivnosti za eno ali drugo opcijo.	SVET BS		

**Vključitev v Target po opciji 1 (*vključitev z lastnim sistemom na način, kot je že vključenih 15 držav) –OP1, za izvedbo aktivnosti je potrebnih 24 mesecev*

OP1	1.1.2005	31.12.2006*	**Vključitev v Target z lastnim sistemom BPRČ**	Vključitev z lastnim sistemom pomeni vzpostavitev paralelnega sistema za izvajanje plačil v evrih preko Target sistema, izgradnjo vmesnika (interlinkinga) za pošiljanje plačil v Target, vzpostavitev knjigovodstva z računi bank in CB držav v Target-u, vzpostavitev vseh procedur in poslovnih procesov v skladu s Target priročnikom (Target Manual), vzpostavitev rezervnega centra in postopkov v izrednih okoliščinah in risk analizo, testiranje z bankami, ECB in vsemi CB po predpisanem scenariju, priprava in prevzem vseh pravnih osnov (sporazumi s CB vseh držav), vzpostavitev postopkov za poročanje podatkov po zahtevah ECB	PS		
	1.1.2005	1.1.2006	**Nakup** in postavitev drugega sistema BPRČ z 'interlinking' komponento do Target	nakup programske (CAS in interlinking) in strojne opreme (z upoštevanjem opreme za rezervni center), testiranje -lokalno, implementacija	PS	PS, IT, dobavitelj, banke	
	1.3.2006	1.9.2006	**Knjigovodstvo-inter NCB računi** - vzpostavitev knjigovodstva	Odprtje računov slovenskih bank in hranilnic in računov centralnih bank držav v knjigovodstvu BS, vzpostavitev knjigovodstva v skladu s predpisano metodologijo ECB	PS	RAC, banke, ECB, centralne banke	

* rok za popolno pripravljenost in vključitev v Target je 1.1.2007

1.1.2005	30.10.2006	**Procedure in postopki** – vzpostavitev poslovnih procesov v skladu s Target priročnikom	V skladu s priročnikom je potrebno pripraviti postopke in interna navodila za izvajanje procedur od začetka do zaključka delovanja Target	PS	RAC, CBO, BP, banke	
1.5.2005	30.9.2006	**rezervni center** vzpostavitev centra in postopkov v izrednih okoliščinah in izdelati analizo tveganj	Postopki za izredne okoliščine z vidika sodelovanja v Target so s strani ECB že predpisani in jih je potrebno uveljaviti in izdelati interne akte: vzpostaviti delovanje rezervnega centra: pred vključitvijo v Target izdelati analizo tveganj in analizo usklajenosti z zahtevami ECB z vidika varnega poslovanja (Risk Analysis)	PS	IT, PO, UH, BP, OGP, RAC, banke	
1.3.2006	30.10.2006	**testiranje** z bankami, ECB in vsemi CB po predpisanem scenariju	ECB predpiše postopke in rokovno opredeli testiranje med udeleženkami Target; testiranje pomeni preizkušanje delovanja v treh fazah – testiranje lastne platforme, test z bankami in hranilnicami v SLO in nato test z udeleženkami Target in ECB.	PS	IT, BP, OGP, RAC, CBO, banke, ECB, centralne banke	
1.1.2006	1.7.2006	**Pravne osnove** - priprava in prevzem vseh pravnih osnov	Aktivnost pomeni uvedbo pravnih aktov, ki veljajo za Target (podpis sporazumov z ECB in članicami Target)	PO	PS, ECB, centralne banke	
1.1.2006	31.12.2006	**Poročanje podatkov** - vzpostavitev postopkov za poročanje podatkov po zahtevah ECB	Z vključitvijo v Target bo potrebno zagotoviti vse vrste podatkov, ki jih zahteva ECB od udeleženk. Aktivnost pomeni uvedba postopkov, izdelava ustrezne tehnološke podpure in posredovanje za zbiranje podatkov, izdelava internih aktov	PS	IT, RAC, ECB	
1.7.2006	30.11.2006	**intraday likvidnost** v evrih z zavarovanjem	Z eno od centralnih ali posluvnih bank je potrebno skleniti dogovor o zagotavljanju sredstev v evrih, ki se plasira v banke, ki to želijo. Uvesti je potrebno postopke in interne akte za intraday kredite v povezavi z zavarovanjem (collateral).	PS	CBO, RAC, ena od centralnih bank	

Vključitev v Target po opciji 2 (*vključitev preko sistema centralne banke, ki je že vključen v TARGET) –**OP2, za izvedbo aktivnosti je potrebnih 12 mesecev***

OP2	1.1.2006	31.12.2006 **	**Vključitev preko RTGS sistema ene od centralnih bank, ki je vključena v Target**	To storitev ponujata dve centralni banki z različnimi načini vključitve, vendar je smiselu tisti način, ki omogoča centralni banki izvajanje monetarne politike, nadzora nad likvidnostjo bank, možnost izvajanja plačil za poravnavo z vrednostnimi papirji z zavarovanji. Poleg tega se upošteva možnost enostavne vključitve v Target2 in SSP v prihodnosti. Podrobnejše aktivnosti za to vključitev niso poznane, saj se ta opcija ponuja od septembra 2003, po oceni ene od centralnih bank naj bi priprave za vključitev potekale intenzivno 8 do 10 mesecev.	PS		
	1.1.2006	1.7.2006	**Knjigovodstvo-inter NCB računi** - vzpostavitev knjigovodstva z računi bank in CB držav v Target-u	Odprtje računov slovenskih bank in hranilnic in računov centralnih bank držav v knjigovodstvu BS, vzpostavitev knjigovodstva, definiranje metode usklajevanja stanja sredstev na računih	PS	RAC, banke, ECB, centralne banke	
	1.1.2006	30.11.2006	**Procedure in postopki** - vzpostavitev vseh procedur in poslovnih procesov	Potrebno je pripraviti postopke in interna navodila za izvajanje procedur od začetka do zaključka delovanja Target preko druge centralne banke; opredelitev postopkov, ki jih bo izvajala gostujoča centralna banka in postopke v BS	PS	RAC, CBO, BP, IT, banke	

** vključitev po tej opciji je mogoče izpeljati tudi nekaj mesecev pred rokom (odvisno od odločitve Sveta BS)

	1.3.2006	31.12.2006	**Rezervni postopki** vzpostavitev postopkov v izrednih okoliščinah in izdelati analizo tveganj	Postopke za izredne okoliščine z delovanjem v rezervnem centru bo zagotovila gostujoča CB. BS zagotovi le postopke v zvezi s prekinitvijo delovanja SWIFT omrežja ali priključka v SWIFT; pred vključitvijo v Target izdelati analizo tveganj in analizo usklajenosti z zahtevami ECB z vidika varnega poslovanja (Risk Analysis).	PS	IT, PO, UH, BP, OGP, RAC, banke	
	1.7.2006	30.11.2006	**testiranje** z bankami, ECB in vsemi CB po predpisanem scenariju	V odelovanju z gostojočo banko opredeliti postopke in scenarij testiranja, ki pomeni preizkušanje delovanja v dveh fazah – testiranje z bankami in hranilnicami v SLO in nato test z ECB in gostujočo centralno banko.	PS	IT, BP, OGP, RAC, CBO, banke, ECB, gostujoča centralna banka	
	1.1.2006	31.10.2006	**Pravne osnove** - priprava in prevzem vseh pravnih osnov	Aktivnost pomeni (podpis sporazuma z gostujočo centralno banko, verjetno z ECB, z ostalimi še ni poznano	PO	PS, RAC	
	1.1.2006	30.10.2006	**Poročanje podatkov** - vzpostavitev postopkov za poročanje podatkov po zahtevah ECB	Z vključitvijo v Target bo potrebno zagotoviti vse vrste podatkov, ki jih zahteva ECB od udeleženk – ugotovitev vsebine poročanja in definiranje postopkov v gostujoči banki in v BS, vzpostavitev postopkov, testiranje.	PS	IT, RAC, ECB, gostujoča centralna banka	
	1.7.2006	30.11.2006	**intraday likvidnost** v evrih z zavarovanjem	Z eno od centralnih ali poslovnih bank je potrebno skleniti dogovor o zagotavljanju sredstev v evrih, ki se plasira v banke, ki to želijo. Uvesti je potrebno postopke in interne akte za intraday kredite v povezavi z zavarovanjem (collateral).	PS	CBO, ena od centralnih bank	

2. Priprave na zamenjavo bankovcev in kovancev

Datum začetka aktivnosti	Datum konca aktivnosti	Aktivnost	Opis	Predhodna aktivnost	Nosilci	Sodelujoči
01.09.2006	01.03.2007 (Evrosistem)	Informacijska kampanja pred uvedbo evra	Informacijska kampanja - celoten spekter aktivnosti, ukrepov in postopkov v zvezi z obveščanjem širše in strokovne javnosti o uvedbi € gotovine. Povezava z ostalimi projekti ECB: CO 14 (koordinacija informacijskih kampanj, namenjenih strokovni javnosti), CO 16 (koordinacija informacijskih kampanj, namenjenih širši javnosti) in BN (projekt € gotovine).	Koordinacija informacijskih kampanj v zvezi z €, namenjenih širši (projekt OGP-1.1) in strokovni javnosti (projekt OGP-1.2), izdelava propagandnega gradiva, ureditev spletne strani BS, razne oblike promocij € v medijih, razne vrste in oblike predavanj, sodelovanje v ostalih informacijskih kampanjah.	BS	V, OGP, OK, Vlada RS, MF, MNZ, ZBS, GZS, OZS v sodelovanju z ECB
03.05.2006	30.11.2006	Uvedba evro gotovine - splošni pravni akti	Splošni pravni akti, ki bodo nadomestili zakon o denarni enoti RS in zakon o uporabi denarne enote RS ter druge pravne akte s področja poslovanja z gotovino (skupno 42 aktov), in sicer: 16 aktov v zvezi z € bankovci, 9 aktov v zvezi z € kovanci, 8 aktov v zvezi z zaščito € gotovine in 9 aktov v zvezi z logistiko zamenjave € gotovine.	Tekoče upoštevanje sprememb in dopolnitev normativnih aktov pristojnih organov ECB, EU in v Sloveniji.	OGP	OGP, PO, Svet BS, Vlada RS v sodelovanju z ECB, ES - odbor EFC: pododbor za kovance, MF in MNZ

1.4.2005 (začetek odločitvenega procesa)	15.12.2006	Izdelava evro gotovine - bankovci	Določitev količine in apoenske strukture € bankovcev, razpis za izbiro papirnice, tiskarne in drugih proizvajalcev polproizvodov (zlasti zaščitnih elementov) za izdelavo bankovcev: izdelava papirja, polproizvodov bankovcev, tisk in dostava € bankovcev v BS.	Odločitev BS za uvedbo € gotovine. Avtorizacija ECB v zvezi z določitvijo količine in apoenske strukture € bankovcev. Izdelava mednarodnih tenderjev za izbiro najugodnejših izvajalcev.	OGP	OGP , ARC, PO, UH, Svet BS v sodelovanju z ECB, MNZ
3.1.2005 (začetek odločitvenega procesa v RS)	01.12.2006	Izdelava evro gotovine - kovanci	Določitev količine in apoenske strukture € kovancev, javni razpis za izbiro osnutka nacionalne strani € kovancev, razpis za izbiro kovnice in drugih podizvajalcev za izdelavo € kovancev, kovanje in dostava kovancev v BS.	Odločitev BS za uvedbo € gotovine. Avtorizacija ECB v zvezi z določitvijo količine € kovancev. Izdelava mednarodnega tenderja za izbiro najugodnejšega izvajalca. Proučiti možnost nakupa kovancev.	OGP	OGP, ARC, PO, UH, Svet BS, Vlada RS v sodelovanju z ECB, ES – odbor EFC: pododbor za kovance, MF, MNZ
30.10.2003	30.04.2004	Ustanovitev nacionalnega centra za analizo ponaredkov evra - NCC	Podpis sporazuma (Svet BS) z ECB o skupni odločenosti za izvajanje ukrepov, postopkov in aktivnosti za preprečevanje ponarejanja €, ustanovitev NCC (30.10.2003), OGP zagotovi organizacijske, kadrovske in tehnične pogoje za nemoteno delo NCC, predlog Vladi RS, da ustanovi NAC in CNAC v okviru MNZ, OGP in PO uskladita z MNZ pravne, organizacijske in tehnične pogoje za uspešno sodelovanje med NCC in NCA ter CNAC, Vladi RS predlagati pospešitev aktivnosti v zvezi z ratifikacijo Ženevske konvencije.	Vlada RS ustanovi NAC in CNAC v okviru MNZ (Center za forenzične preiskave). Vlada RS predlaga Državnemu zboru RS ratifikacijo Ženevske konvencije.	OGP	OGP, PO, Svet BS, Vlada RS v sodelovanju z ECB, ES – odbor EFC: pododbor za kovance, MF, MNZ – Generalna policijska uprava in Center za forenzične preiskave

15.05.2003	01.01.2007	Izdelava evro gotovine - povezave z ostalimi projekti ECB	Povezave z ostalimi projekti ECB: BN 1 (varnostni standardi za izdelavo, hrambo in transport € gotovine), BN 4 (standardi za izdajo € bankovcev), BN 6 (izdelava logistike zamenjave € gotovine, v povezavi s projektom L 1 – vpeljava pravnega reda ESCB), BN 7 (sodelovanje na področju preprečevanja ponarejanja € gotovine, vzpostavitev povezav med NCC, NAC in CNAC – centri za analizo ponaredkov € gotovine), BN 9 (usposabljanje strokovnjakov za ponaredke in nato ostalih udeležencev na področju poslovanja z € gotovino), BN 10 (strokovna podpora pri izdelavi € bankovcev), BN 14 (strokovna podpora pri izdelavi kovancev), BN 18 (raziskovanje in razvoj ter praktična uskladitev izdelave € gotovine), BN 20 (sodelovanje pri kontroli kvalitete tiskanja in kovanja € gotovine).	Uspešno zaključene aktivnosti iz točke OGP - 2	OGP	OGP, PO, UH, Svet BS, Vlada RS v sodelovanju z ECB, ES – odbor EFC: pododbor za kovance, MF, MNZ – Generalna policijska uprava in Center za forenzične preiskave

15.05.2003	15.12.2006	Vpeljava varnostnih standardov ECB	Popolna informacija ESCB varnostnih standardov za izdelavo, hrambo in transport € bankovcev in njihovih varnostnih komponent predstavniki OGP v SWG BANCO (15.5.2003-31.12.2003). Informacija o ESCB varnostnih standardih tiskarni in drugim dobaviteljem varnostnih komponent za izdelavo € bankovcev (03.01.2005-31.12.2005), uskladitev pogojev proizvodnje € bankovcev v tiskarni in z dobavitelji drugih zaščitnih elementov (03.01.2006-15.12.2006), nadzor delovnih procesov v tiskarni in pri drugih dobaviteljih - opravlja kontrola ECB, v sodelovanju z BS (03.01.2006-15.12.2006) (odvisno od termina tiskanja).		OGP	OGP, UH, Svet BS
27.11.2002	15.12.2006	Standardi za izdajo evro bankovcev	Informacije o standardih za izdajo € bankovcev (27.11.2002-31.12.2005), pridobitev standardov za sortiranje € gotovine, višino provizij, pravila za odobritev in obremenitev, določitev obratovalnega časa, standardi pakiranja € bankovcev (03.01.2006-15.12.2006).		OGP	OGP, Svet BS
01.10.2004	31.05.2005 (po programu ECB)	Scenarij zamenjave tolarja za evro gotovino	Izmenjava informacij o zamenjavi € gotovine v letu 2002 z ESCB - zlasti CB Avstrije, Belgije in Danske (preddobava in dobava € gotovine različnim ciljnim skupinam, prilagoditev in spremembe delovanja bančnih avtomatov ter prodajnih avtomatov, umik nacionalne valute iz obtoka), (01.10.2004-01.12.2004); Izdelava globalnega načrta (masterplan) za zamenjavo tolarske gotovine v € v Sloveniji (03.01.2005-31.05.2005):	Uspešno izvedene aktivnosti OGP - 1 in OGP - 2.	OGP	OGP, Svet BS, Vlada RS, ECB, ESCB

03.01.2003	30.04.2004 (EU)	Sodelovanje na področju preprečevanja ponarejanja evra	ECB informira BS o obveznostih držav članic EU (03.01.2003-28.02.2003). BS določi organizacijo, ukrepe in postopke za vzpostavitev nacionalnega centra za ponaredke € gotovine - NCC (01.03.2003-31.10.2003); ECB soglaša z vzpostavitvijo nacionalnega centra za ponaredke € gotovine - NCC (03.11.2003-30.11.2003); BS predlaga Vladi RS organizacijo, ukrepe in postopke za vzpostavitev nacionalnega centra za analizo ponaredkov € bankovcev - NAC in nacionalnega centra za analizo ponaredkov € kovancev - CNAC (01.10.2003-31.10.2003); BS pošlje ECB in Komisiji EU seznam odgovornih organov v Sloveniji za preprečevanje ponarejanja € bankovcev in kovancev (03.11.2003-30.12.2003); Objava seznama odgovornih organov v Sloveniji za preprečevanje ponarejanja € bankovcev in kovancev v Uradnem listu EU (03.01.2004-31.01.2004); Trimesečni rok za ugovore na predhodni seznam (02.02.2004-30.04.2004).	Ustrezne odločitve Sveta BS in Vlade RS.	OGP	OGP, PO, Svet BS, MNZ, Vlada RS

01.09.2003	01.03.2007	Usposabljanje strokovnjakov za ponaredke in drugih izvajalcev	Identificiranje zahtev in določitev ciljev usposabljanja (01.09.2003-31.10.2003), splošni pregled računalniške programske opreme nadzornega sistema za analizo ponaredkov € gotovine (CMS), (03.11.2003-31.12.2003), ocena dosedanjih izkušenj obdelave ponaredkov € gotovine (03.11.2003-31.12.2003), usposabljanje inštruktorjev na ravni RS (delavci NCC, NAC, CNAC) za prepoznavanje ponaredkov € gotovine (03.01.2004-30.4.2004), usposabljanje inštruktorjev blagajnikov in delavcev MNZ RS za prepoznavanje ponaredkov € gotovine (03.05.2004-31.12.2004), usposabljanje blagajnikov in vseh drugih zaposlenih, ki bodo poslovali z € gotovino, za prepoznavanje ponaredkov € gotovine (03.01.2006-01.03.2007 (Evrosistem).	Uspešno zaključene aktivnosti iz točke OGP - 2.4 in OGP - 2.5.4	OGP	OGP, MNZ, ECB, Europol, Interpol, poslovne banke, ZBS, Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtna zbornica Slovenije
01.09.2003	15.12.2006 (Evrosistem)	Strokovna podpora pri izdelavi evro bankovcev	Informacija o tehničnih standardih kontrole kvalitete € bankovcev in sistemu obveščanja (01.09.2003-31.12.2004), začasne obveznosti BS na področju razvoja kontrole kvalitete € bankovcev (03.01.2005-31.12.2005), Potrjene obveznosti BS na področju razvoja kontrole kvalitete € bankovcev (03.01.2006-15.12.2006) (po programu ECB).	Vstop v ERM II.	OGP	OGP, Svet BS, ECB, Inštitut za celulozo in papir, Radeče papir, Cetis

01.09.2003	01.12.2006 (Evrosistem)	Strokovna podpora pri izdelavi evro kovancev	Informacija o tehničnih standardih kontrole kvalitete € kovancev in sistemu obveščanja (01.09.2003-31.12.2004). Začasne obveznosti BS na področju razvoja kontrole kvalitete € kovancev 03.01.2005-31.12.2005). Potrjene obveznosti BS na področju razvoja kontrole kvalitete € kovancev (03.01.2006-01.12.2006).	Vstop v ERM II.	OGP	OGP, Svet BS, Vlada RS, ECB, Inštitut za kovinske materiale in tehnologije
03.01.2005	15.12.2006 (Evrosistem)	Raziskovanje in razvoj ter uskladitev izdelave evro gotovine	Praktična vpeljava metodologije kontrole kvalitete € gotovine in sistema obveščanja (03.01.2006-15.12.2006 (po programu ECB).	Vstop v ERM II.	OGP	ECB, OGP, Svet BS
03.01.2006	15.12.2006 (po programu ECB)	Sodelovanje pri kontroli kvalitete tiskanja in kovanja evra	Kontrola se bo nanašala na pravne, organizacijske, kadrovske in tehnične pogoje, ki so potrebni za izdelovanje € gotovine, in sicer: proizvodnja papirja in kovinskih polizdelkov, proizvodnja zaščitnih elementov € bankovcev in njihovih polizdelkov, tiskanje in kovanje € gotovine (vključno s podizvajalci), prevozi, hranjenje, varnostne pogoje poslovanja, vse v skladu s standardi ECB in dobro bančno prakso.	Uspešno izvedene predhodne aktivnosti v OGP - 2.5.6, 2.5.7 in 2.5.8	OGP	ECB, OGP, Svet BS; Vlada RS, MNZ, Inštitut za celulozo in papir, Inštitut za kovinske materiale in tehnologije, Radeče papir, Cetis

01.01.2007 (Evrosistem)	28.02.2007	Jemanje tolarskih bankovcev in kovancev iz obtoka	OGP koordinira aktivnosti z depotnimi in ostalimi poslovnimi bankami (ustanovitev koordinacijskega odbora za € menjavo), sodelovanje z ZBS, MNZ (varnost, ponaredki tolarske gotuvine). MF - Urad za preprečevanje pranja denarja. Osnovne aktivnosti bodo: usposabljanje bančnih in drugih delavcev v zvezi s prepoznavanjem ponarejenih tolarjev, odvodi tolarskih bankovcev iz bank v BS (kovanci se v prvi fazi zbirajo in hranijo v bankah), logistika prevozov gotovine in njihove hranjenje v BS, ustrezna organizacija tolarske blagajne v BS. Proučiti možnosti za jemanje tolarskih bankovcev (in morda kovancev) iz obtoka pred začetkom € menjave (tezavrirana gotovina - začetek 01. 12. 2006)	Uspešno izvedeni projekti predhodne točke (OGP 2) in priprava logistike za uvedbo € gotovine (varnostni ukrepi in postopki, v BS priprava trezorjev in hranišč, organiziranje transportov gotovine – dotacije € in odvodi tolarjev) in priprava logistike za uničenje tolarskih bankovcev ter kovancev.	OGP	V, PO, UH, OGP, Svet BS, Vlada RS, ZBS, MNZ, MF, depotne banke in bančni sistem (ostale banke in hranilnice). Gospodarska zbornica Slovenije (večja podjetja). Obrtna zbornica Slovenije.

01.01.2007	09.01.2007	Izročitev evro gotovine v obtok	OGP koordinira aktivnosti z depotnimi in ostalimi poslovnimi bankami (ustanovitev koordinacijskega odbora za € menjavo), sodelovanje s ZBS, MNZ (varnost. ponaredki € gotovine). MF (kovanci). Osnovne aktivnosti bodo: usposabljanje bančnih in drugih delavcev v zvezi s prepoznavanjem ponarejene € gotovine, izročitev € gotovine v obtok (vključno z njihovo predhodno distribucijo depotnim bankam in dalje večjim trgovskim podjetjem ter prodaja kompletov € kovancev), logistika prevozov € gotovine in njihove branjenje v depotnih bankah (tudi ostalih poslovnih bankah).	Uspešno izvedeni projekti predhodne točke (OGP 2) in priprava logistike za uvedbo € gotovine (varnostni ukrepi in postopki, v BS priprava trezorjev in hranišč, organiziranje transportov gotovine – dotacije € in odvodi tolarjev).	OGP	ECB, OGP, V, Svet BS, Vlada RS, ZBS, MNZ, MF, depotne banke in bančni sistem (ostale banke in hranilnice), Gospodarska zbornica Slovenije (večja podjetja), Obrtna zbornica Slovenije.

03.03.2007	15.12.2007	Uničenje tolarskih bankovcev	Organizacija uničevanja v BS: določitev obsega uničevanja tolarskih bankovcev, izdelava elaborata za uničevanje bankovcev, odobritev uničevanja bankovcev, informacija članu Sveta BS o elaboratu za uničevanje bankovcev, dogovor OGP s podjetjem za mokro uničevanje bankovcev (pogodba), dogovor OGP z MNZ (varnost) in s podjetjem za varovanje (pogodba o dodatnem fizičnem varovanju in najemu določene varnostne opreme), imenovanje komisije za uničevanje, priprava delovne opreme in drobnega materiala, zagotovitev prevoza bankovcev na mesto uničevanja (posebni varnostni ukrepi in postopki). Uničevanje na mokri način: vzpostavitev varnostnega sistema in montaža dodatne varnostne opreme na širšem območju uničevanja, prevoz bankovcev in komisije na mesto uničevanja, priprava bankovcev za uničevanje (kvantitetno preverjanje stanja na določenem vzorcu po apoenih bankovcev), mletje bankovcev, pregled mletja, odobritev izpusta papirne mase, zaključna dela (vodenje evidenc, priprava poročila, vodstveni nadzor, notranja revizija	Uspešno izvedeni projekti predhodne točke (OGP 2) in priprava logistike za uvedbo € gotovine (varnostni ukrepi in postopki, v BS priprava trezorjev in hranišč, organiziranje transportov gotovine – dotacije € in odvodi tolarjev) in priprava logistike za uničenje tolarskih bankovcev.	OGP	Svet BS, OGP, PO, UH, NR, MNZ, varnostno podjetje, podjetje za mokro uničevanje tolarskih bankovcev (domače).

03.05.2007	31.12.2007	Uničenje tolarskih kovancev	Organizacija uničevanja v BS: določitev obsega uničevanja tolarskih kovancev, izdelava elaborata za uničevanje kovaocev, odobritev uničevanja kovancev, informacija članu Sveta BS o elaboratu za uničevanje kovancev, razpis za izbiro najngodnejšega ponudnika za uničenje kovaocev (v skladu z javnimi naročili zaupne narave), dogovor OGP s podjetjem za predelavo kovancev (pogodba), dugovor OGP z MNZ (varnost) in s podjetjem za varovanje (pogodba o dodatnem fizičnem varovanju in najemu določene varnostne opreme), imenovanje komisije za uničevanje, priprava delovne opreme in drobnega materiala, zagotovitev prevoza kovancev na mesto uničevanja (z upoštevanjem varnostnih ukrepov in postopkov). Uničevanje: vzpostavitev varnostnega sistema in montaža dodatne varnostne opreme na širšem območju uničevanja, prevoz kovancev in komisije na mesto uničevanja, priprava kovancev za predelavo (kvantitetno preverjanje stanja na določenem vzorcu po apoenih kovancev), pretopitev ali mehansko uničenje kovancev, pregled predelave kov	Uspešno izvedeni projekti predhodne točke (OGP 2) in priprava logistike za uvedbo € gotovine (varnostni ukrepi in postopki, v BS priprava trezorjev in hranišč, organiziranje transportov gotovine – dotacije € in odvodi tolarjev) in priprava logistike za uničenje tolarskih kovancev.	OGP	Svet BS, Vlada RS, OGP, PO, UH, NR, MNZ, varnostno podjetje, podjetje za predelavo kovine (domače ali tuje).
02.07.2006	15.12.2006 (Evrosistem)	Spremembe in dopolnitve IT BS - vključitev v CIS	Prilagoditev strojne, programske in komunikacijske računalniške opreme na € valuto (aplikacija SAP R/3, gibanje gotovine v državi - tiskanje, kovanje, uničeno, na zalogi, v gotovinskem obtoku)	Uskladitev vseh zgoraj navedenih projektov z RAČ in IT	OGP	ECB, Svet BS, OGP, RAČ, IT

03.01.2003	30.04.2004 (EU)	Spremembe in dopolnitve IT BS - vključitev v CMS	Prilagoditev strojne, programske in komunikacijske računalniške opreme BS za identificiranje in spremljanje ponaredkov € gotovine in sicer za potrebe NCC, NAC ter CNAC.	Uskladitev vseh zgoraj navedenih projektov z ECB, IT BS in MNZ (Center za forenzične preiskave)	OGP	ECB, Svet BS, OGP, PO, IT, Vlada RS, MNZ (Center za forenzične preiskave).
03.01.2006	15.12.2006 (Evrosistem)	Spremembe in dopolnitve IT BS - vključitev nove valute	Prilagoditev nstale strojne, programske in komunikacijske računalniške opreme na € valuto (BPRČ: aplikacija DBS – depotne banke, aplikacija SAP R/3 – finančni in materialni modul, EZR - poslovanje z gotovino za državo).	Uskladitev vseh zgoraj navedenih projektov s PS, RAČ, BP, CBO in IT	OGP	Svet BS, OGP, PS, RAČ, CBO, BP, IT
03.01.2003	30.04.2004 (EU), (CMS/EU), 01.12.2006 (CIS)	Spremembe in dopolnitve IT BS - povezave z ostalimi projekti ECB	Povezave z ostalimi projekti ECB (projekti IT): IS 3 (računalniška aplikacija ESCBnet za komuniciranje v okviru ESCB sistema, v povezavi s projektoma IS 4 in IS 7). IS 4 – CMS (računalniška aplikacija za klasifikacijo in nadzor ponaredkov €, v povezavi s projekti BN 7, BN 9, IS 3 in IS 7). IS 7 (vzdrževanje računalniške aplikacije ESCBnet, v povezavi s projekti IS 3, IS 4 in IS 8). IS 8 – CIS (računalniška aplikacija CIS za nadzor obtoka € gotovine in aktivnosti povezanih z gotovino, v povezavi s projekti IS 3, IS 7 in IS 12). IS 12 (izmenjava nestatističnih podatkov, v povezavi s projekti IS 3, IS 7 in IS 8).	Uskladitev vseh zgoraj navedenih projektov z IT	OGP	Svet BS, OGP, IT

BANKA SLOVENIJE

Pripravljenost za vstop v EMU

Slikovna priloga

BDP na prebivalca

BANKA SLOVENIJE

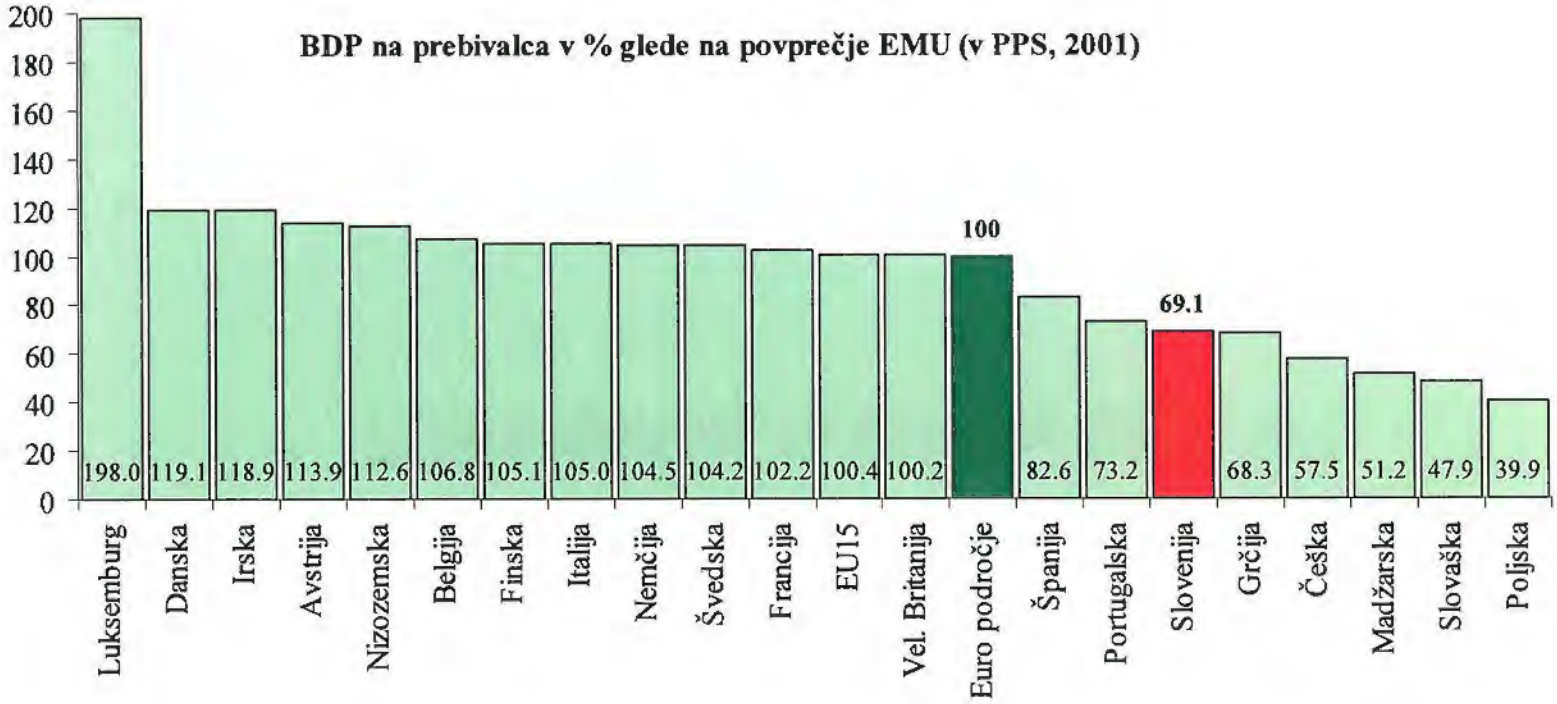

Regije EMU in Slovenija

BANKA SLOVENIJE

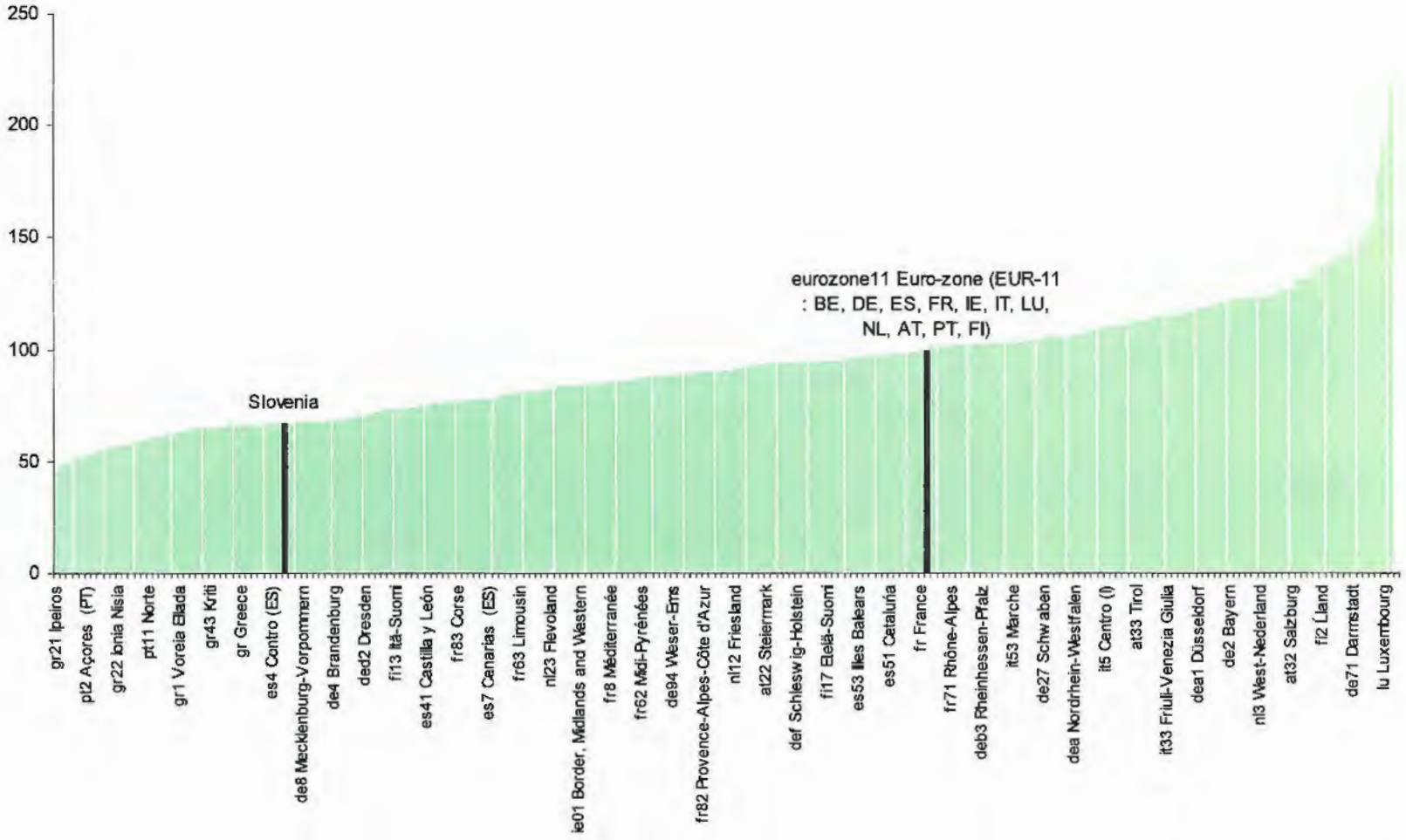

BDP raven in rast (stalne cene)

BANKA SLOVENIJE

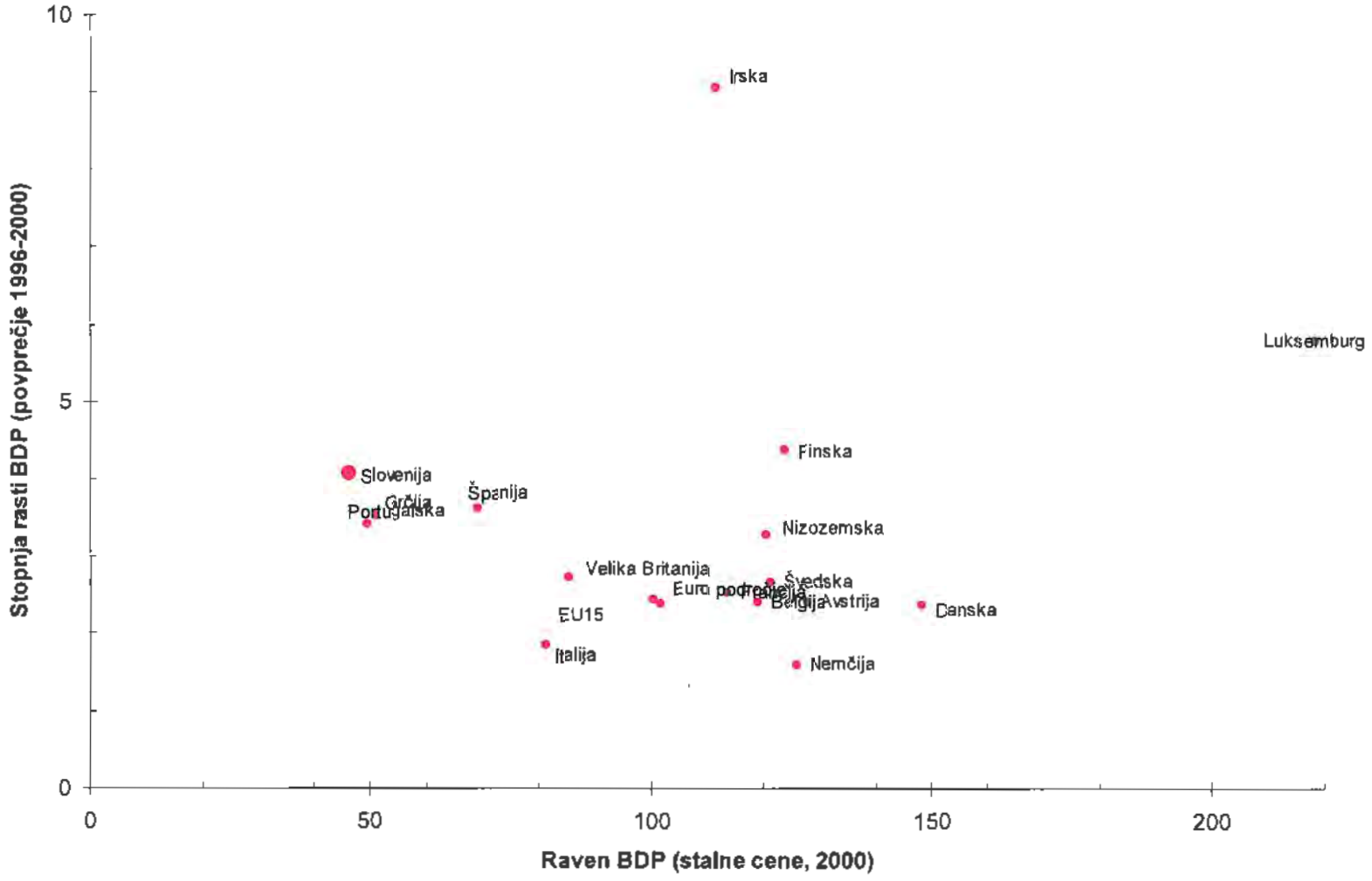

Deleži v skupnem BDP

BANKA SLOVENIJE

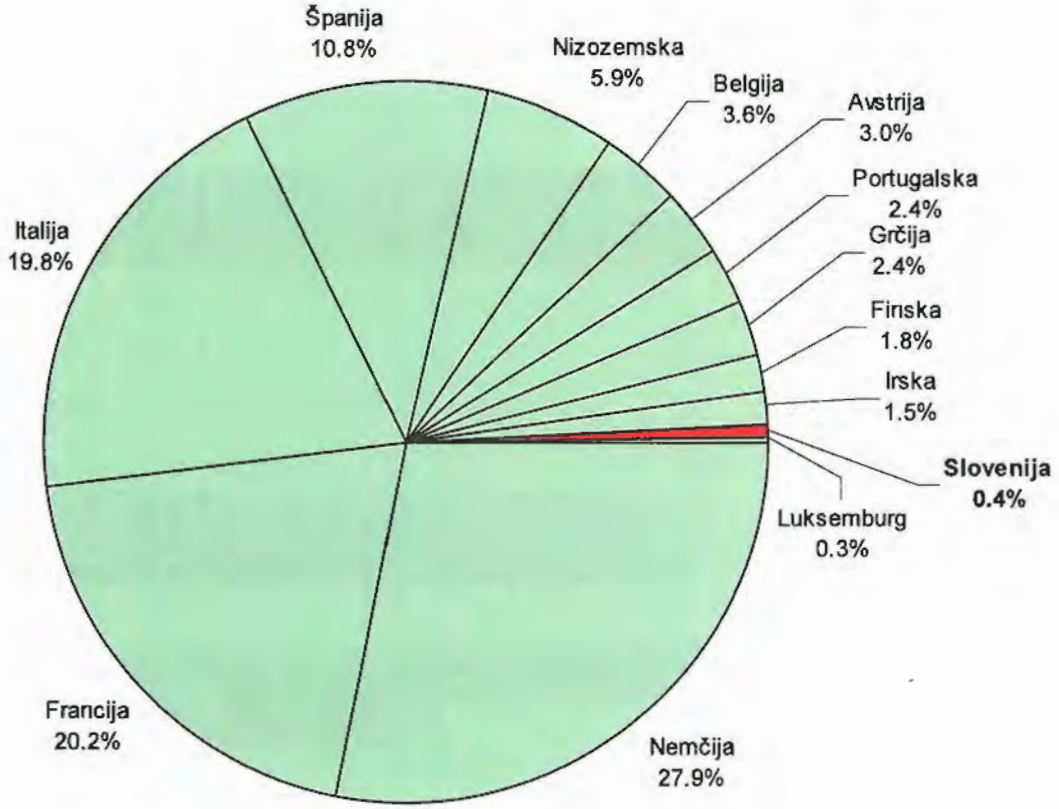

Dodana vrednost po dejavnostih (2001)

BANKA SLOVENIJE

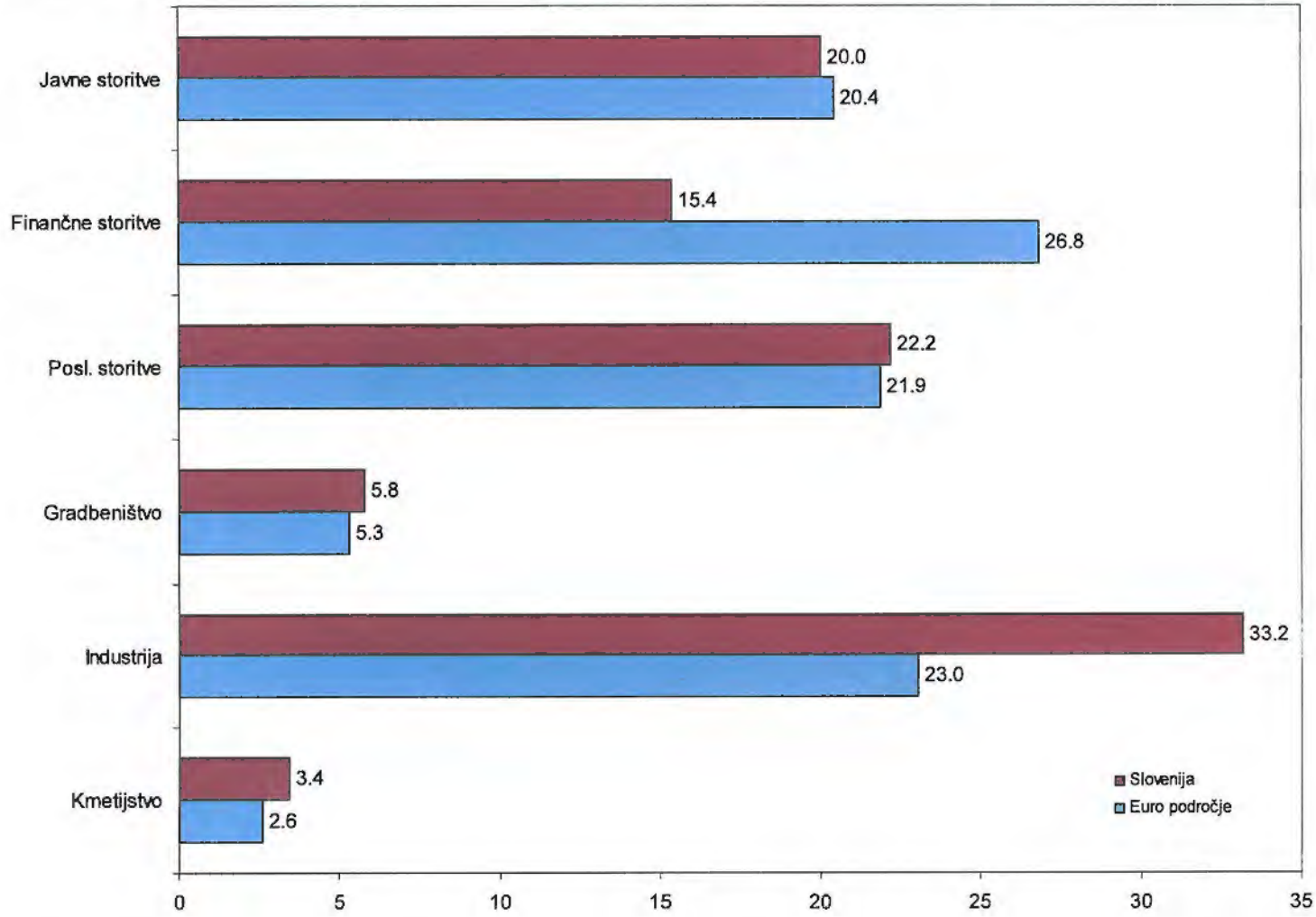

Dodana vrednost po dejavnostih (deleži v % od skupne vrednosti; 2001)

BANKA SLOVENIJE

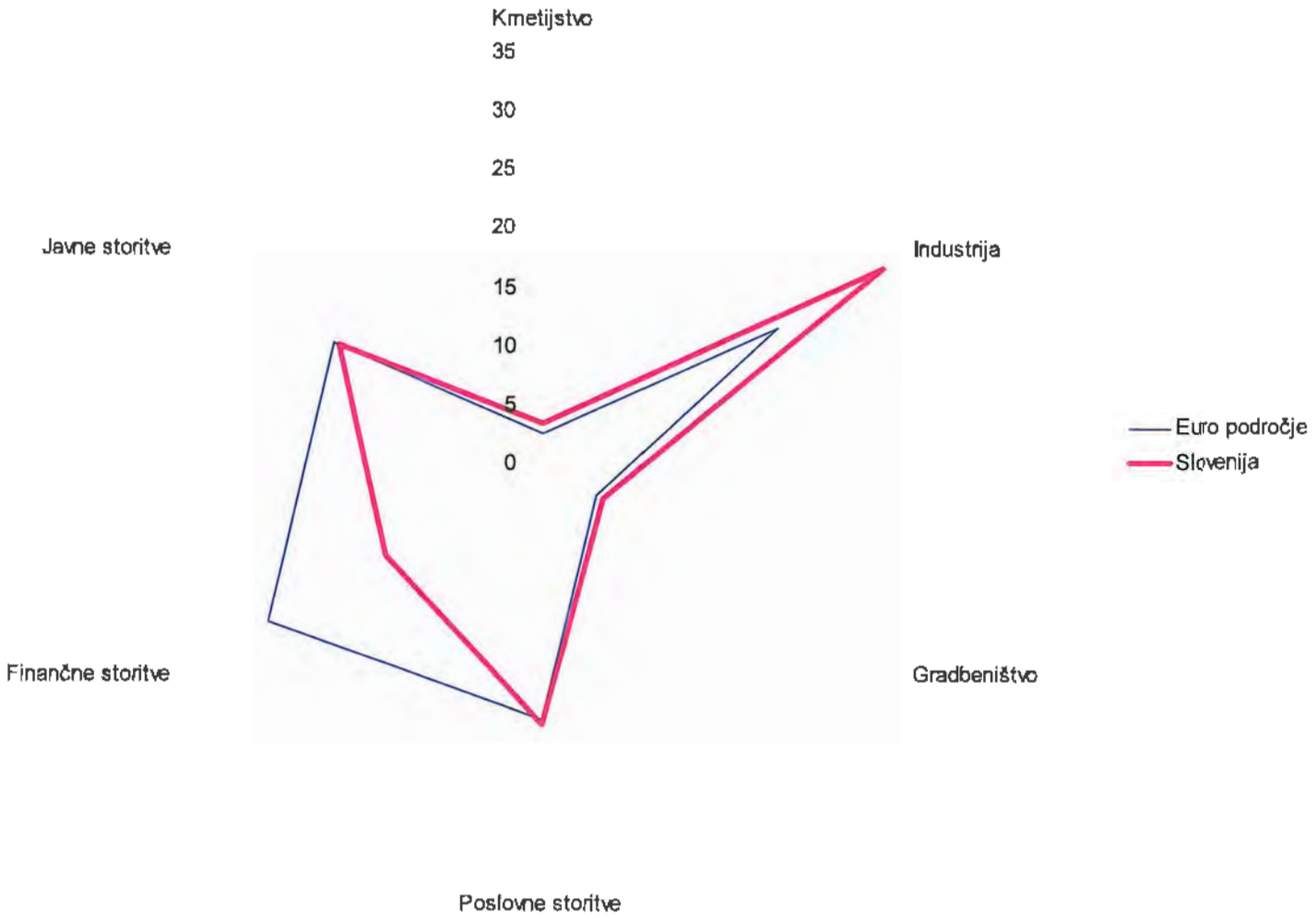

Struktura predelovalnih dejavnosti

BANKA SLOVENIJE

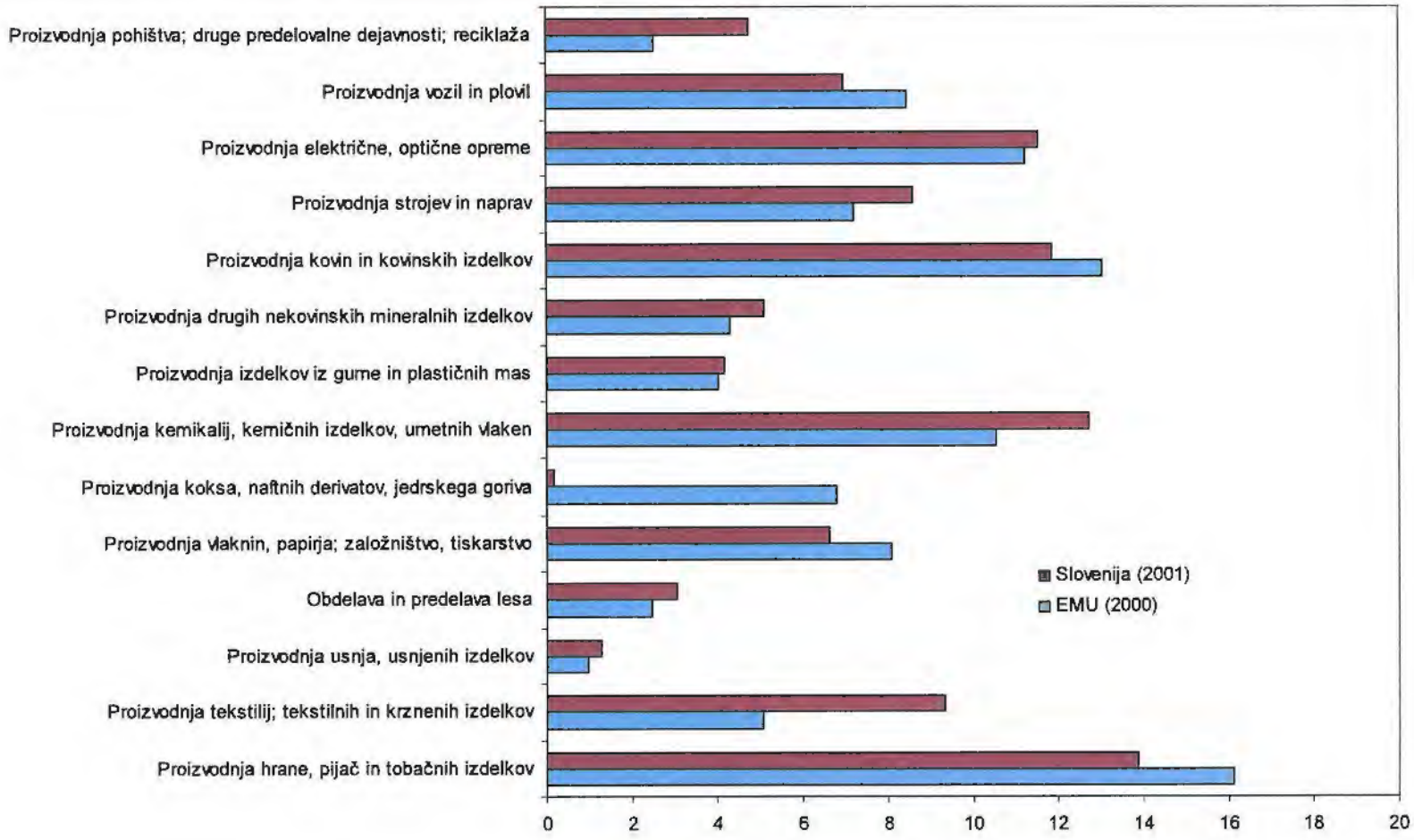

Odprtost (izvoz in uvoz v % BDP)

BANKA SLOVENIJE

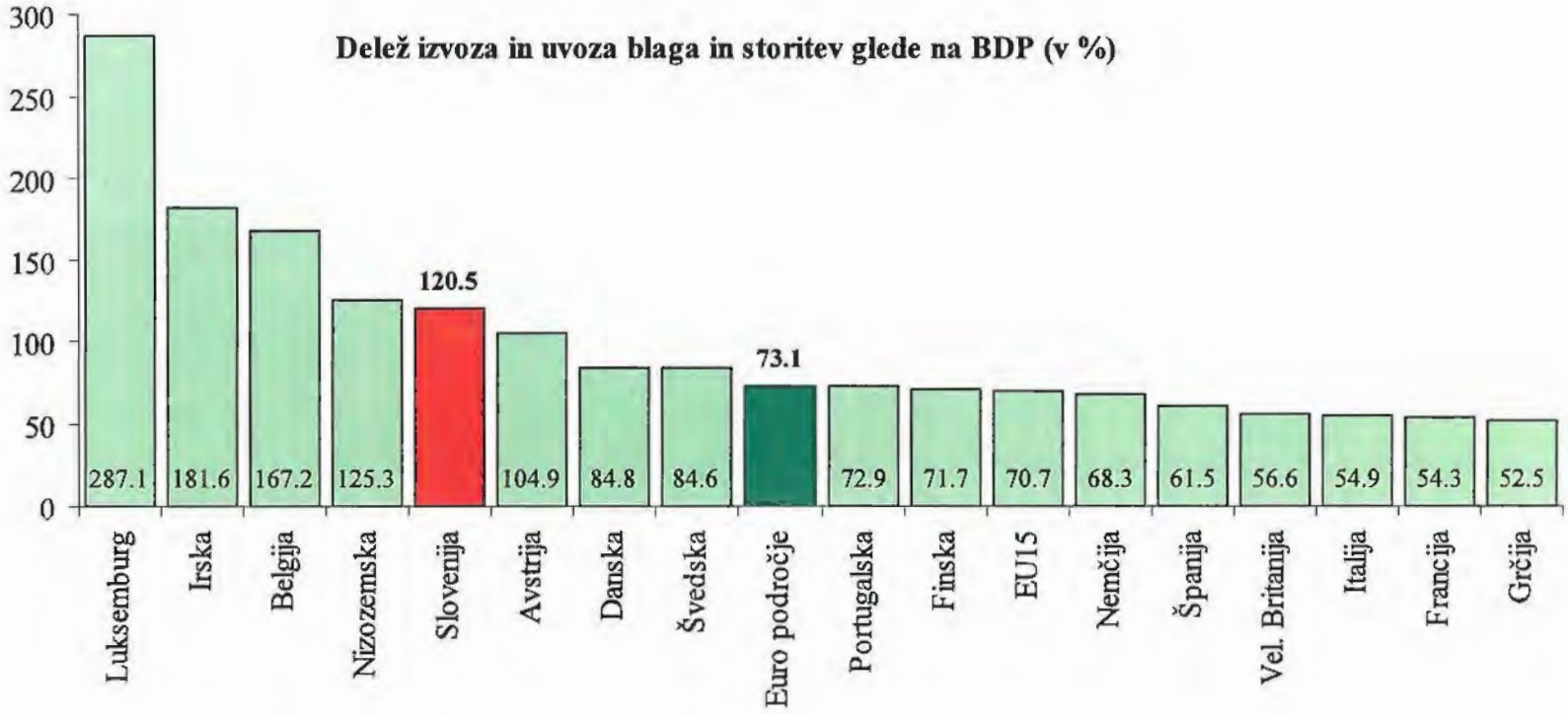

Menjava z EU (v % celotnega izvoza in uvoza blaga)

BANKA SLOVENIJE

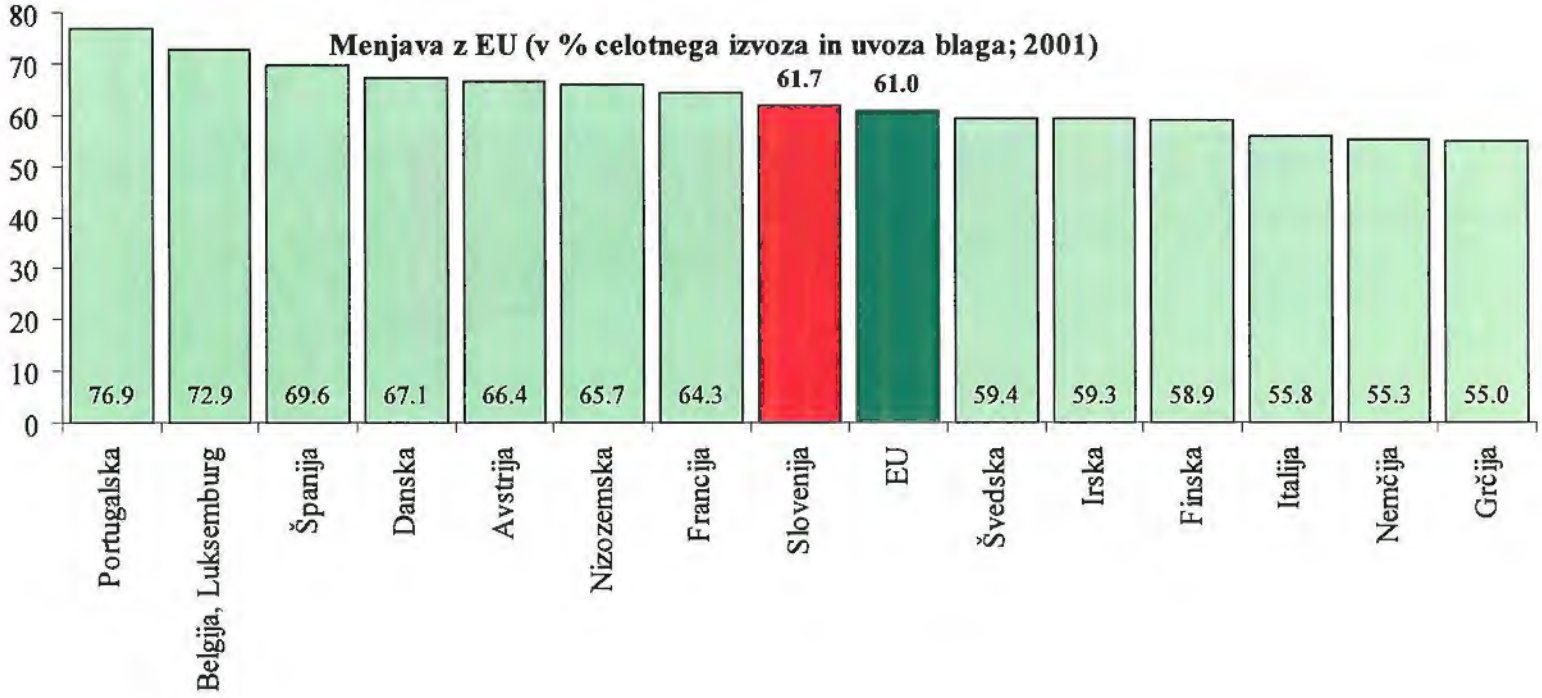

Proračunski izdatki za trg dela in odprtost gospodarstva (2001)

BANKA SLOVENIJE

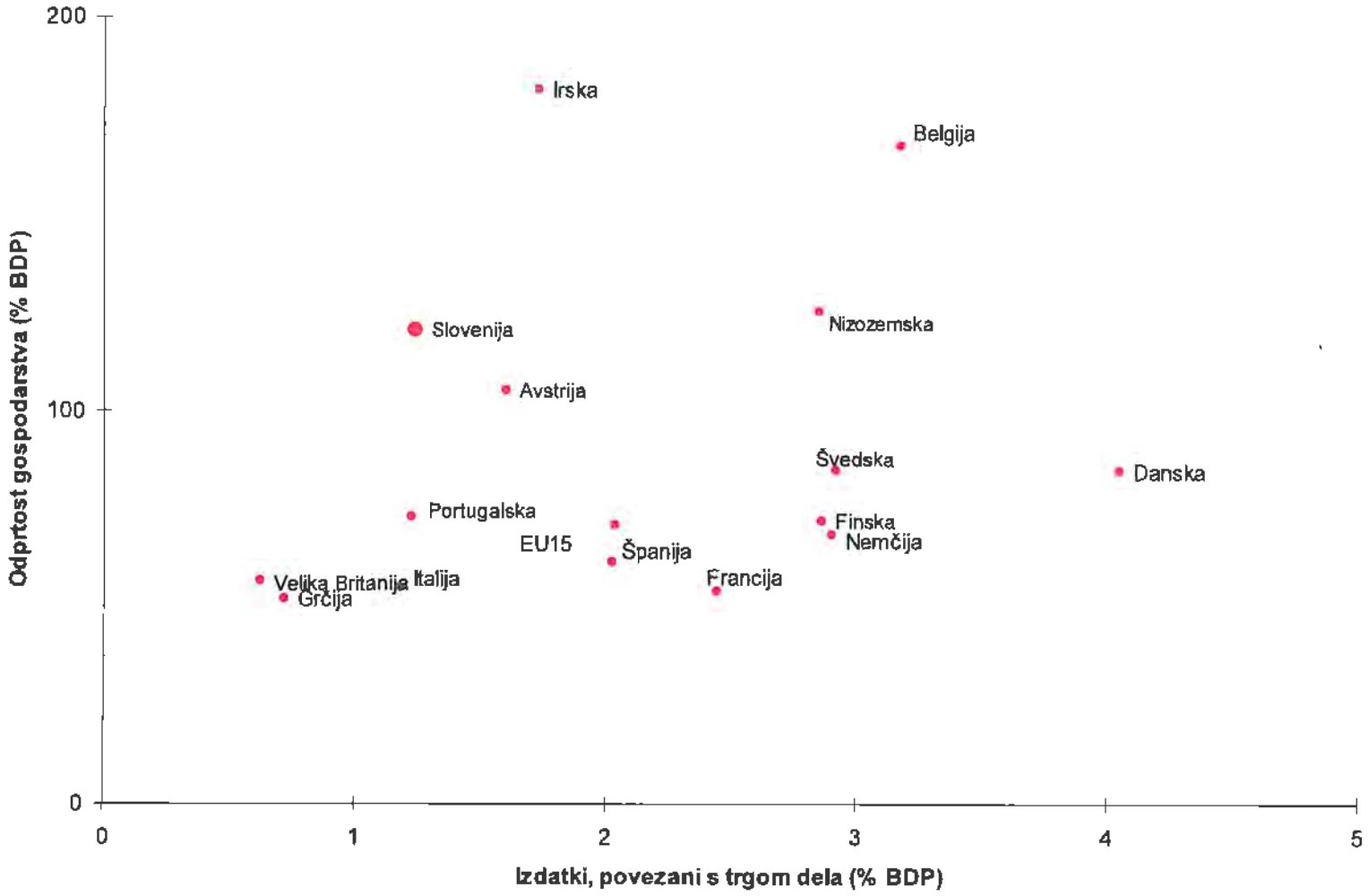

Raven cen

BANKA SLOVENIJE

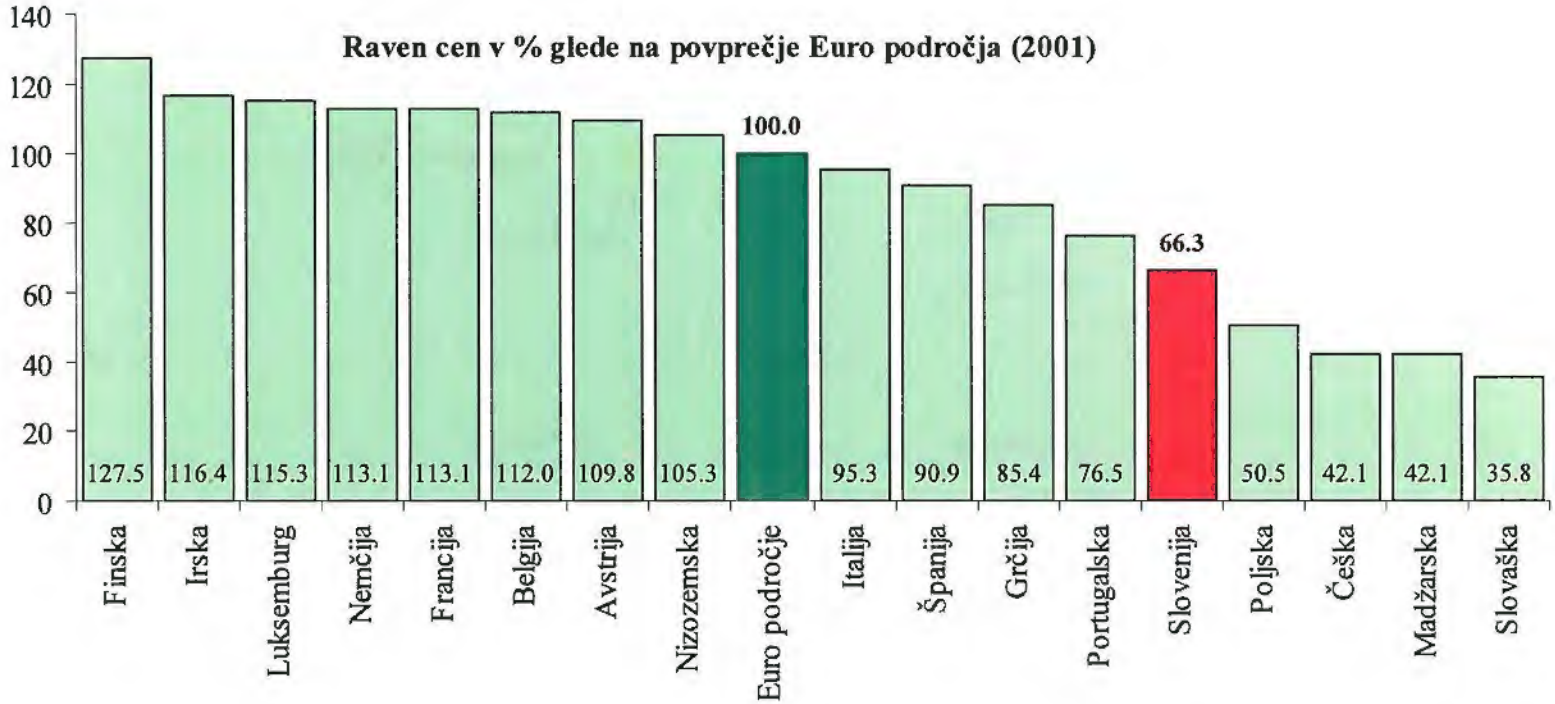

Raven BDP (PPS) in raven cen (2001)

BANKA SLOVENIJE

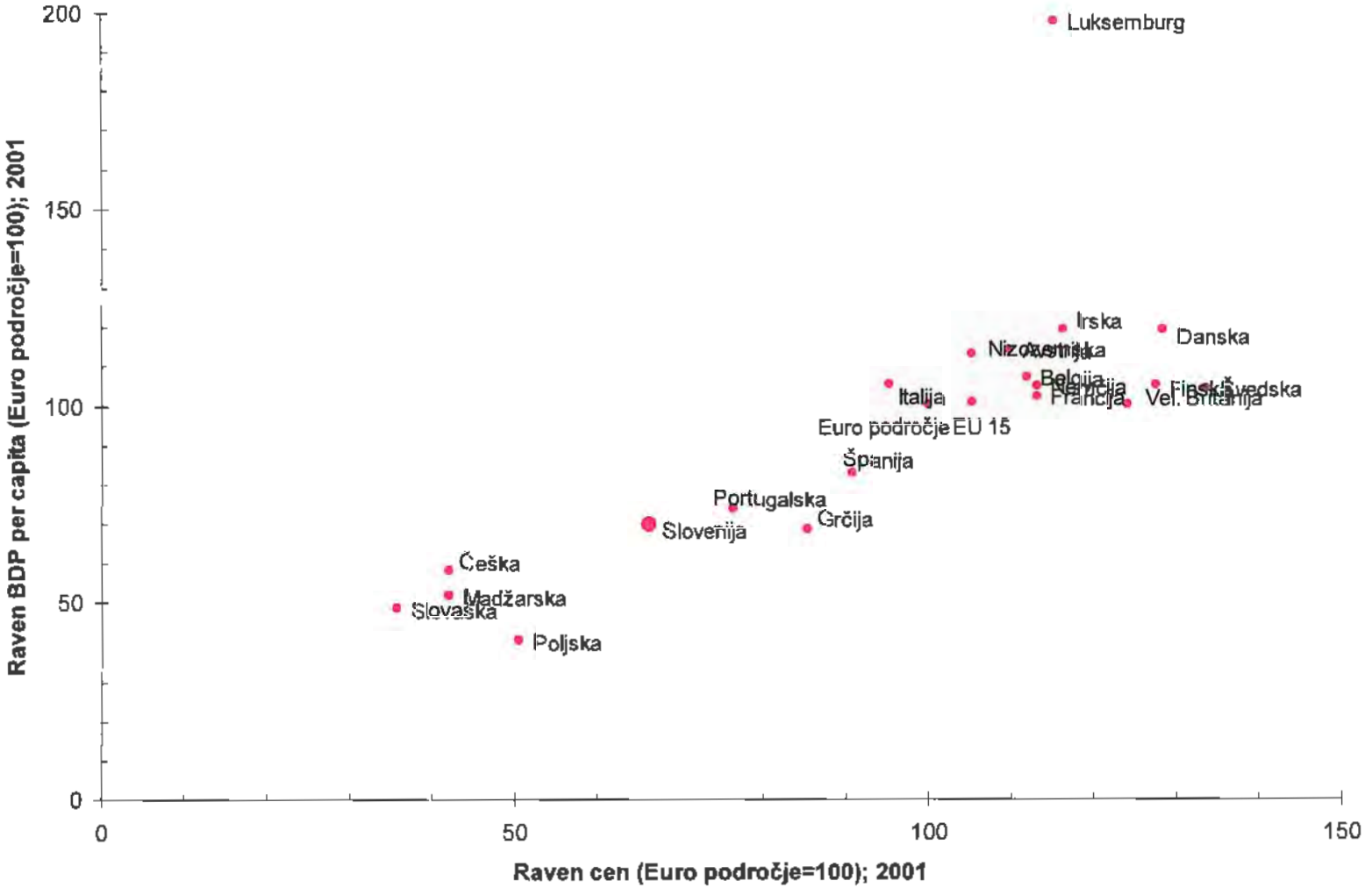

Raven cen po skupinah v Sloveniji in EMU (2001) glede na povprečje EMU

BANKA SLOVENIJE

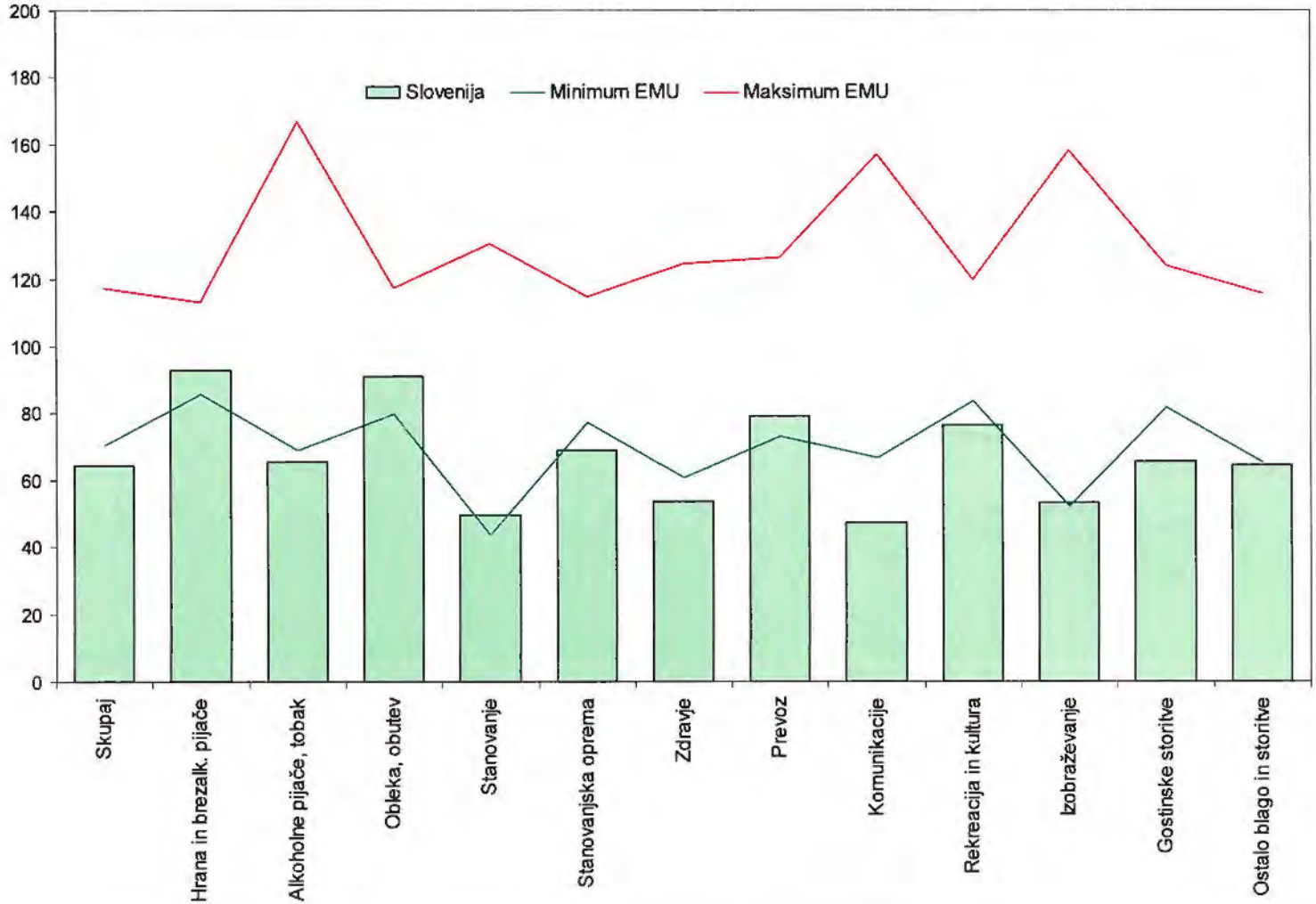

Inflacija

BANKA SLOVENIJE

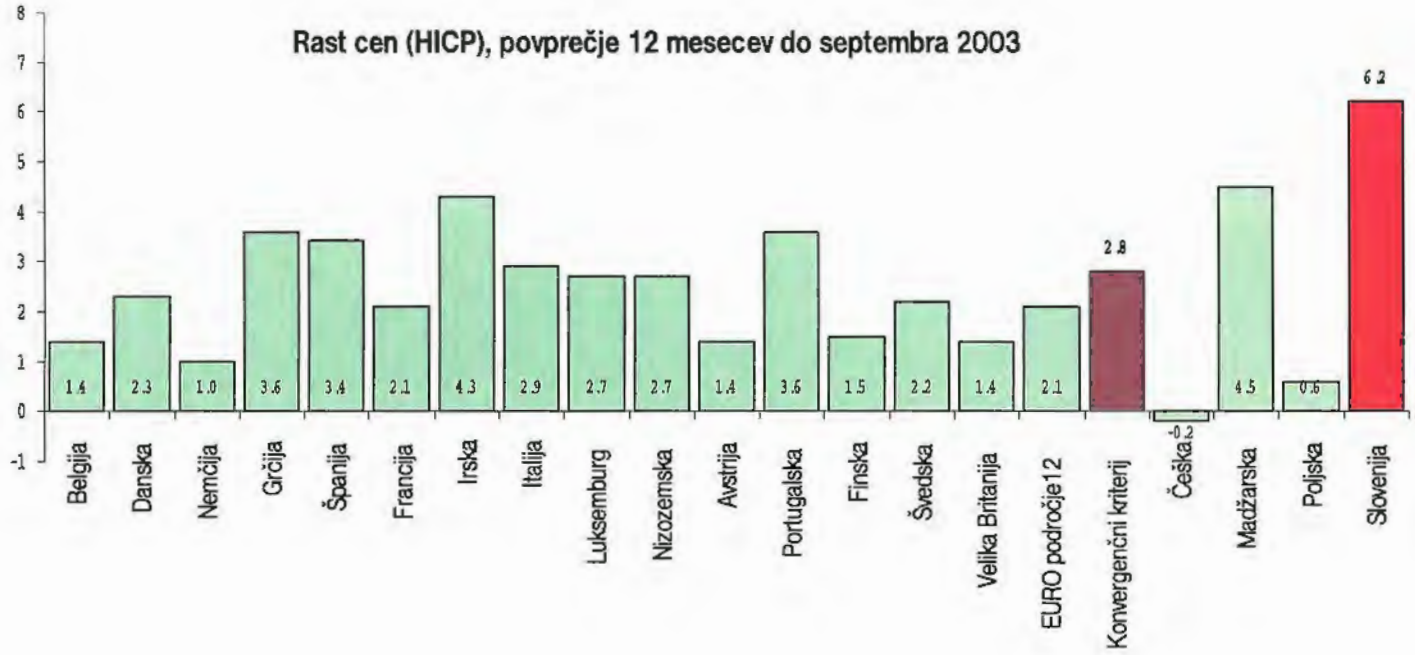

Dolgoročne obrestne mere

BANKA SLOVENIJE

Proračunski primanjkljaj

BANKA SLOVENIJE

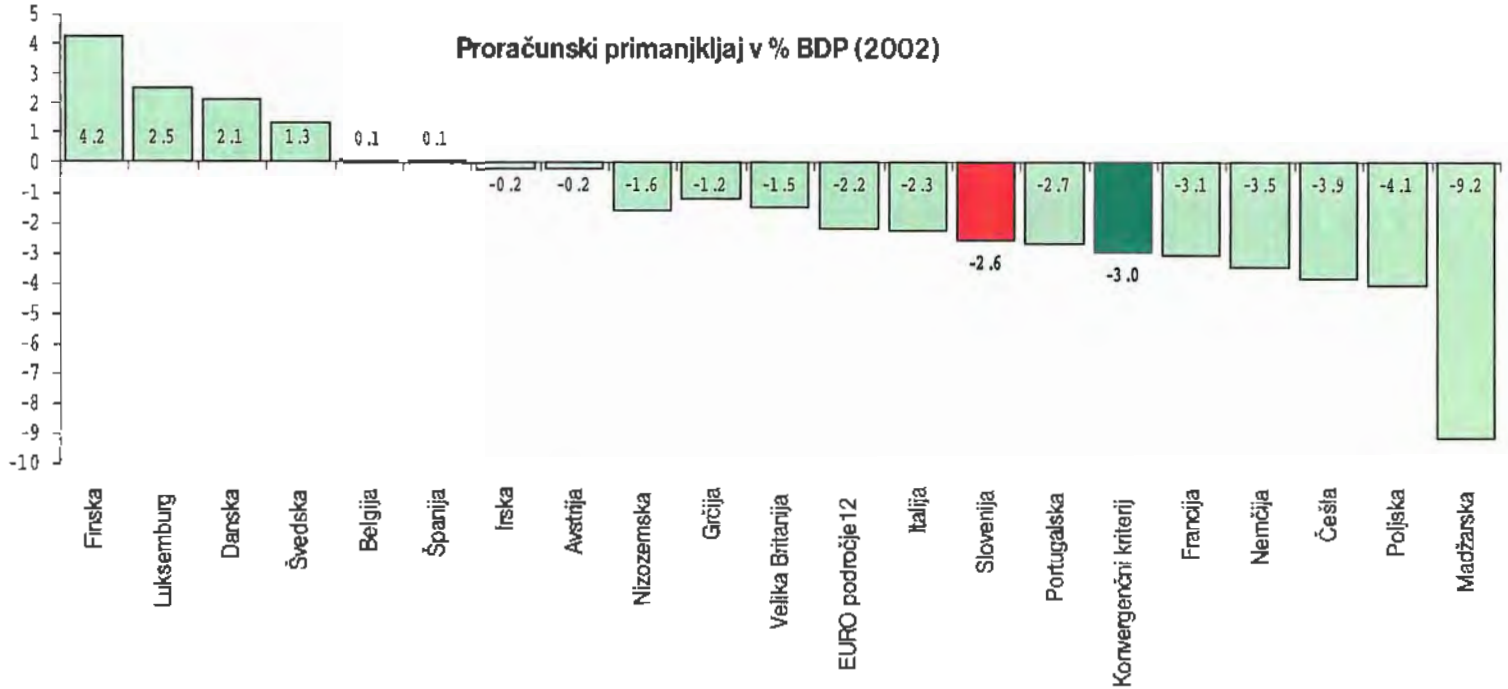

Javni dolg (% BDP; ESA95)

BANKA SLOVENIJE

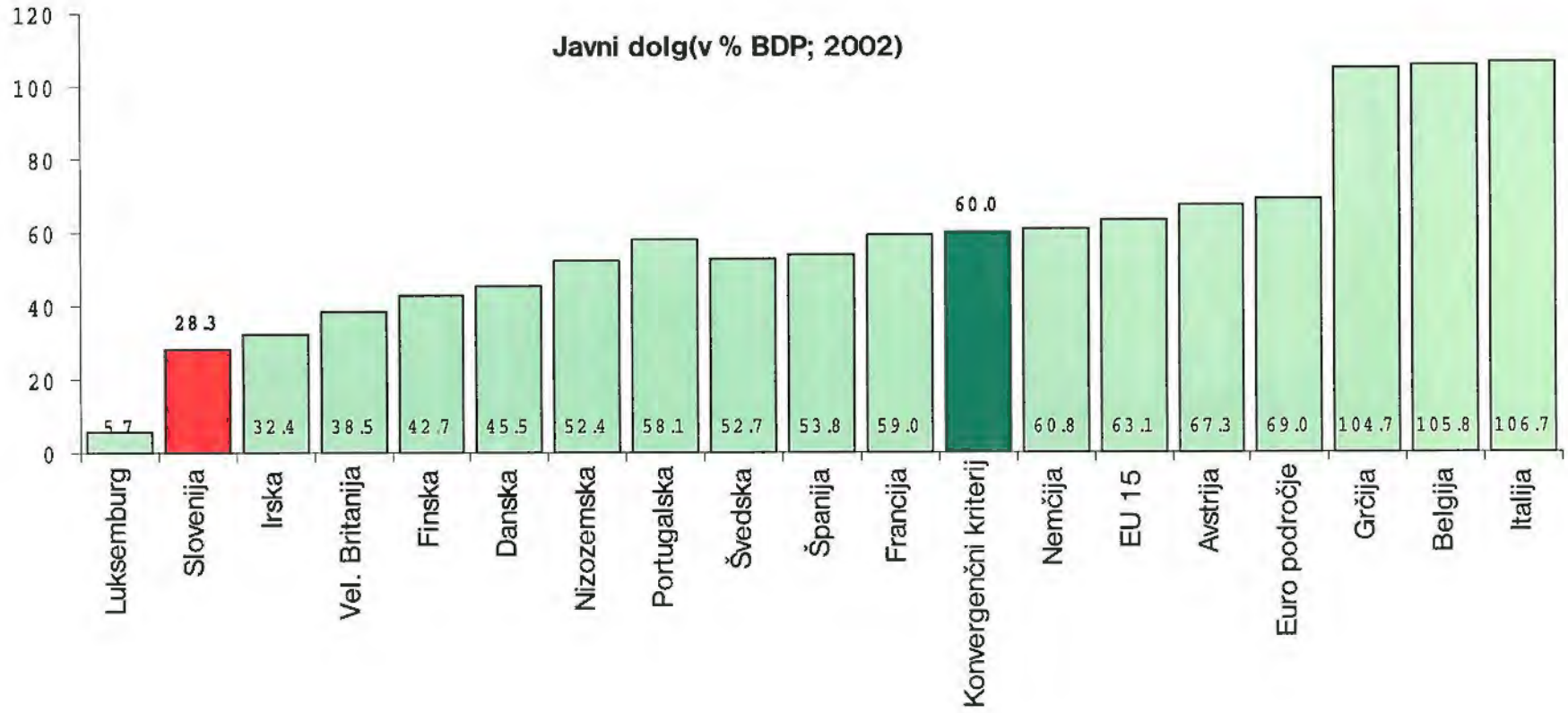

Izpolnjevanje Maastrichtskih kriterijev

BANKA SLOVENIJE

MAASTRICHTSKI KRITERIJI	Inflacija (v%) zadnjih 12 mes. (1)	d.r. OM (v %) zadnjih 12 mes. (1)	Deficit (v%BDP) 2002	Javni dolg (v %BDP) 2002
Belgija	1.4	4.23	0,1	105,8
Danska	2.3	4.37	2,1	45,5
Nemčija	1.0	4.11	-3,5	60,8
Grčija	3.6	4.33	-1,2	104,7
Španija	3.4	4.18	0,1	53,8
Francija	2.1	4.17	-3,1	59,0
Irska	4.3	4.20	-0,2	32,4
Italija	2.9	4.31	-2,3	106,7
Luksemburg	2.7	3.51	2,5	5,7
Nizozemska	2.7	4.16	-1,6	52,4
Avstrija	1.4	4.20	-0,2	67,3
Portugalska	3.6	4.24	-2,7	58,1
Finska	1.5	4.20	4,2	42,7
Švedska	2.2	4.67	1,3	52,7
Velika Britanija	1.4	4.46	-1,5	38,5
EURO področje12	2.1	4.20	-2,2	69,0
Konvergenčni kriterij	**2.8**	**6.18**	**-3.0**	**60.0**
Češka	-0.2	(3) 4,50	-3,9	27,1
Madžarska	4.5	(3) 6,99	-9,2	56,3
Poljska	0.6	(3) 6,47	-4,1	41,8
Slovenija	6.2	(2) 5,75	-2,6	28,3

Opombe:

(1) Zadnjih 12 mesecev se nanaša na povprečje podatkov do vključno septembra 2003 (Nizozemska in Grčija do avgusta

(2) Za Slovenijo je kot približek za izračun dolgoročne obrestne mere vzeta obveznica RS54 (izdana v oktobru 2003). Upoštevane so kuponske (ali nazivne) obrestne mere in ne donosnost do dospetja, kot zahteva Maastrichtski kriterij.

(3) Donosnost do dospetja 10-letne državne obveznice, 23. oktober 2003 (ni povprečje 12 mesecev).

Viri: SURS, MF, EUROSTAT, Bloomberg, Centralne banke.

Priloga 2

UDK 330.526.33:336.717(497.4)

Zadolževanje podjetij v Sloveniji pred in v krizi

*Arjana Brezigar Masten in Urška Lušina**

CORPORATE BORROWING IN SLOVENIA BEFORE AND DURING THE CRISIS

Actual structure and movement of corporate borrowing in Slovenia in the pre-crisis and in the crisis periods have been analysed for the first time in this paper. Moreover, the allocation of corporate borrowing to the private sector in the above mentioned periods has been tested also for the first time. The share of debt to total assets of enterprises in the private sector in the pre-crisis period (2003-2008) constantly grew and then in the period of crisis (2009-2010) it started to shrink. This is mostly the result of the the fall in the economic activity and in the return on assets for enterprises in the private sector, due to the low foreign and domestic demand. In the empirical analysis of the credit allocation in the pre-crisis and in the crisis period we find that in the pre-crisis period, banks gave credits to the enterprises pretty uncritically and mostly to those, which operated badly and were not entitled to such credit activity. From this perspective, financial crisis was acting purfying. Credit crunch persuaded banks to act more attentitive and new borrowing is now mostly based on the business efficiency of enterprises in the private sector.
Keywords: corporate borrowing; private sector; credit allocation; credit crunch.
JEL E51 G21 G31

V tem članku prvič na podlagi individualnih podatkov analiziramo dejansko strukturo in gibanje zadolženosti slovenskih podjetij pred in v krizi ter prvič formalno testiramo alokacijo kreditov podjetjem zasebnega sektorja v istih obdobjih. Delež dolga v celotnih sredstvih podjetij zasebnega sektorja v obdobju pred krizo (2003–2008) se je konstantno povečeval, v krizi (2009–2010) pa se je začel zmanjševati. To je predvsem posledica zmanjševanja gospodarske aktivnosti in posledično tudi donosnosti poslovanja podjetij, ki so se srečevala z manjšim tujim in domačim povpraševanjem. V empirični analizi alokacije kreditov pred in v krizi pa ugotavljamo, da so v obdobju pred krizo banke odobravale kredite precej nekritično in pogosto tudi podjetjem, katerih slabo poslovanje sploh ni upravičevalo povečanja njihove kreditne aktivnosti. Finančna kriza je v tem pogledu delovala očiščevalno, saj so zaradi omejenih virov banke začele bolj pozorno ter predvsem na podlagi učinkovitasti podjetij odobravati nove kredite.

1. Uvod

Osrednja tema tega članka je analizo učinko zadnje finančne krize na dinamiko in struktura zadolženosti slovenskih podjetij. Finančno kriza predstavlja negativen šok no ponudbo zunanjego financiranja za nefinančna podjetja, katera pa imajo v Sloveniji relativno večji delež kreditov v virih financiranja kot podjetja, ki delujejo na bolj razvitih finončnih trgih evrskega območja. V času ugodnih gospodarskih gibanj je bilo rast kreditov precej velika, v krizi pa je bil tovrsten kanal financiranja precej prizadet, ne samo z nižjo ponudbo kreditov, ampak tudi s povečevanjem finančnih obveznasti podjetij. Podjetja so se tako srečevala z močnimi likvidnostnimi omejitvami, ki so še dodatno zavirala rast njihovega obsega poslovanja. V tem članku prvič no podlagi individualnih podatkov analiziramo dejansko struktura in gibanje zadolženosti slavenskih podjetij pred in v krizi ter prvič formalno testiramo alokacijo kreditov podjetjem zasebnega sektorja v istih obdobjih. Na padlagi apisnih statistik ugotavljamo, da

* Doc. dr. Arjana Brezigar Masten, Urad za makroekonomske analize in razvoj, Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Koper
Urška Lušina, mag., Urad za makroekonomske analize in razvoj, Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Koper.

se je delež dolga v celotnih sredstvih podjetij zasebnega sektorja v obdobju pred krizo (2003–2008) konstantno povečeval, v krizi (2009–2010) pa se je začel zmanjševati. To je predvsem posledica zmanjševanja gospodarske aktivnosti in posledično tudi donosnosti poslovanja podjetij, ki so se srečevala z manjšim tujim in domačim povpraševanjem. Ločitev podjetij zasebnega sektorja na izvozna in neizvozna kaže na precej podobno dinamiko zadolževanja, le da je kriza najprej prizadela izvozno usmerjeno podjetja in šele kasneje podjetja orientirana na domači trg. Med najbolj zadolženimi dejavnostmi so finančna posredništva, gradbeništva, nepremičnine in trgovina.

V empirični analizi alokacije kreditov pred in v krizi pa ugotavljamo, da sa v obdobju pred kriza banke odobravale kredite precej nekritično in pogosto tudi podjetjem, katerih slabo poslovanje splah ni upravičevalo povečanja njihove kreditne aktivnosti. Finančna kriza je v tem pogledu delovala očiščevalno, saj sa zaradi omejenih virov banke začele bolj pozorno ter predvsem na podlagi učinkovitasti podjetij odobravati nove kredite.

Organizacija članka je naslednja. V drugem poglavju preučujemo gibanja zadolženosti in finančne strukture podjetij v obdobju 2007–2010 po izvozni usmerjenosti in panogah,v tretjem ocenjujemo alokacijo kreditov podjetjem pred in v krizi, v zadnjem poglavju pa povzamemo sklepne ugotovitve.

2. Gibanje zadolženosti in finančna struktura podjetja

Zadolženast in finančno strukturo sma preučevali na podlagi individualnih podjetniških podatkov (bilonce stanja in izkazi poslovnega izida) vseh gospodorskih družb v Sloveniji, ki jih zbira Agencija Republike Slovenije zo javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES), zo obdobje od 2003 do 2010.[1]

Delež dolga v celotnih sredstvih[2] podjetij zasebnega sektorja se je v obdobju pred krizo[3] (2003–2008) v povprečju konstantno povečeval. V prvem kriznem letu, letu 2009, se je delež dolga ohranila no rovni iz leto 2008, nato po se je v letu 2010, ko se je finončna kriza še poglabljala in poleg izvozno usmerjenih podjetij prizadelo tudi podjetja neizvoznih dejovnosti, znižal za 3,4 o.t. (na 66 %).

Del dinamike dolga lahko pojasnjujemo tako z zadolževanjem prek bank kot z zadolževanjem prek dobaviteljev, ki ju podjetja uporabljajo zo financiranje lastne dejavnosti. Zadolževanje prek dobaviteljev predstavlja dodaten vir financiranja in je bila v obdobju 2006–2010 precej stobilno (okrog 13 %). Z začetkom krize, leta 2009, se je malenkost znižolo (zo 0,9 o.t.). V letu 2010 po se je

Slika 1: Gibanje deleža dolga, finančnih obveznosti podjetij do bank[4], obveznosti do dobaviteljev[5] v celotnih sredstvih ter donosnost sredstev (ROA)[6] podjetij zasebnega sektorja, v obdobju 2006–2010:

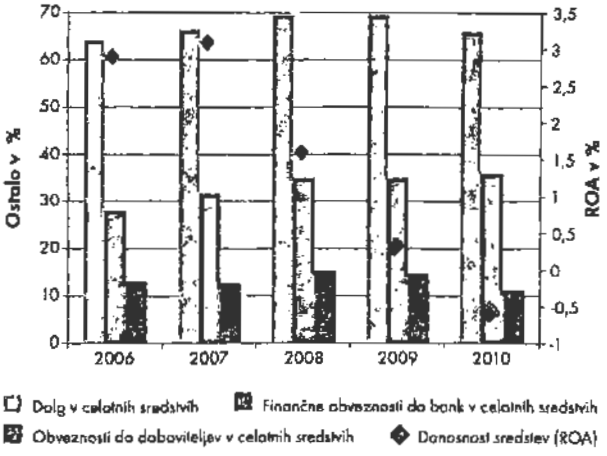

Vir: AJPES, lastni preračuni.

znižala za 4,4 o.t. in je znašalo 11,2 %. Delež finančnih obveznosti do bank v celotnih sredstvih podjetja po je v celotnem obdobju konstantno naraščal vse do leta 2008, nato se je v letu 2009 ohranil na ravni iz leta 2008 (34,8 %) in se nato v letu 2010 zvišal za 1 o.t. (35,8 %). Ti podatki kažejo, da pojav močno povečane plačilne nediscipline, gledano z vidiko strukture virov zunanjega financiranjo podjetij, ni prenesel večji del tega na dobavitelje podjetij, temveč se je pomen bončnega sistema pri tem še nekoliko okrepil.

Obseg poslavanja podjetij zasebnega sektorjo se je s prihodom krize precej skrčil, kar je vplivala tudi na dono-

[1] Iz baze smo izločili ekstremne vrednosti, katerih rost finončnih obveznosti podjetij do bank je bila več kot 50.000 %, saj bi nam lahko ta podjetja popačila sliko dejanskega stanja na področju kreditiranja slovenskih podjetij. Končni vzorec za celotna bozo vsebuje 25.232 podjetij s povprečnim štiriletnim časovnim horizontom (kar pomeni 100.928 enot), ki so v obdobju 2003–2010 v povprečju predstavljala 89,4 % finančnih obveznosti do bank vseh gospodorskih družb, ki so v bazi podatkov.

[2] Delež dolga v celotnih sredstvih=$\square_i^n=1$((Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve (aop72)+Dolgoročne obveznosti (aop75)+Kratkoročne obveznosti (aop85)+Kratkoročne pasivne časovne razmejitve(aopt95)) /$\square_i^n=1$ (Sredstva(aop1)), kjer gre i=1,2,...n in n predstavlja število vseh podjetij v vzorcu.

[3] Zaradi letnega zajema podatkov, v predkrizno obdobje štejemo tudi leto 2008, kljub temu, da se je kriza dejansko začela v zadnjem četrtletju leta 2008. Tuje povpraševanje se je v tem obdobju precej zmanjšalo, kar je vplivala na padec obsega naročil, predvsem v izvozno usmerjenih dejavnostih. Največji šok so izvozna podjetja doživela v prvi polovici leta 2009, medtem ko so se preostala podjetja s krize soočilo malo pozneje.

[4] Finančne obveznosti podjetij do bank v celotnih sredstvih=$\square_i^n=1$ ((Dolgoročne finančne obveznosti do bank (aop78)+Kratkoročna finančne obveznosti do bank (aop89))/$\square_i^n=1$ (Sredstva (aop1)), kjer gre i=1,2,...n in n predstavlja število vseh podjetij v vzorcu.

[5] Obveznosti do dobaviteljev v celotnih sredstvih=$\square_i^n=1$(Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (aop82)+Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev(aop93)) /$\square_i^n=1$ (Sredstva (aop1)) kjer gre i=1,2,...n in n predstavlja število vseh podjetij v vzorcu.

[6] Donosnost sredstev(ROA)=$\square_i^n=1$({(Čisti dobiček obračunskega obdobja (aop186) – Čisto izgubo obračunskega obdobjo (aop187))}/$\square_i^n=1$(Povprečno sredstva (aop1)) kjer gre i=1,2,...n in n predstavlja število vseh podjetij v vzorcu.

Slika 2: Dolg v celotnih sredstvih, donosnost sredstev (ROA) in realna rast prihodkov od prodaje po izvozni usmerjenosti podjetij zasebnega sektorja, v obdobju 2006–2010.

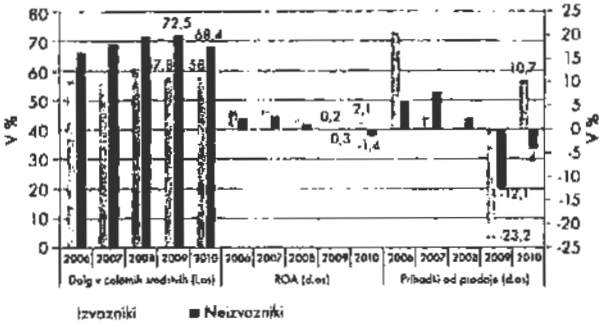

Opombo: Prihodki od prodaje so deflacionirani z indeksom cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu.
Vir: AJPES, lastni preračuni.

Slika 3: Gibanje deleža finančnih obveznosti do bank in dobaviteljev v celotnih sredstvih podjetij zasebnega sektorja, v obdobju 2006–2010

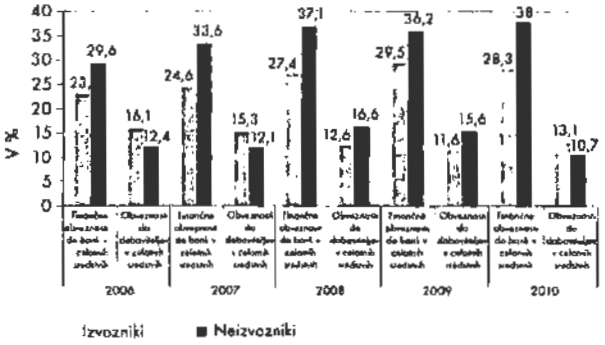

Vir: AJPES, lastni preračuni.

snost poslovanja (ROA). Ta se je v obdobju 2003–2007 konstantno povečevala in se je nato v obdobju 2008–2010 znižalo za 2,2 o.t. V letu 2010 je bila donosnost sredstev celo negativna (-0,6 %).

Pri zadolženosti zasebnega sektorja pa nas ni zanimalo le zadolženost tega, ampak tudi, ali je to po izvozni usmerjenosti podjetij zasebnega sektorja in panogah različno.

2.1 Analiza zadolženosti podjetij po izvozni usmerjenosti

Izvozno usmerjena so podjetja, katerih prihodki od prodaje na tujih trgih[7] so večji od prihodkov od prodaje na domačem trgu[8]. V celotni bazi imamo 10 % izvozno usmerjenih in 90 % na domači trg usmerjenih podjetij, slednja po predstavljajo 66,9 % dodane vrednosti vseh podjetij.

Ločitev podjetij zasebnega sektorja na izvozna in neizvozna kaže na precej podobno dinamiko deleža dolga v celotnih sredstvih, le da je kriza najprej prizadela izvozna usmerjena podjetja in šele kasneje na domači trg usmerjena podjetja, tako da je bilo dinamika gibanja tega z nastopom krize različna. Izvoznikom se je že leto 2009 delež dolga v celotnih sredstvih znižal za 3,3 o.t., nato pa se v letu 2010 zniževanje ni nadaljevala, ampak se je delež dolga ohranil na ravni iz leta prej (58 %).

Pretežno na domači trg usmerjenim podjetjem se je v letu 2009 delež dolga v celotnih sredstvih še vedno povečeval (za 0,5 o.t.), o se je potem v letu 2010 znižal za 4,1 o.t. (na 68,4 %). No splošno lahko rečemo, da je bil v obdobju 2003–2010 delež dolga v celotnih sredstvih vedno precej višji za neizvoznike kot za izvoznike.

Bančni krediti predstavljajo pamemben vir financiranja tako izvoznim kot tudi neizvoznim podjetjem. Neizvozna podjetja so imela v obdobju 2003–2010 višje bančno kreditiranje od izvoznikov (v povprečju za 9 o.t.). Delež finančnih obveznosti do bank je v obdobju pred krizo konstantno naraščal tako izvoznikam kot tudi neizvoznikom. S prihodom krize, leta 2009, se je izvoznikom povišal za 2,1 o.t. in se nato z nadaljevanjem le-te, leta 2010, znižal za 1,2 o.t. (na 28,3 %). Pri neizvoznikih pa je dinamika v krizi ravno nasprotna. Delež bančnega kreditiranja se je znižal za 0,9 o.t. in se nato z zaostrovanjem krize, v letu 2010, zvišal za 1,8 o.t. (na 38 %). Delež obveznosti do dobaviteljev je bil v obdobju 2003–2010 za obe kategoriji v povprečju 14 %, dinamika tega po je bila različno. Izvoznikom so se obveznosti do dobaviteljev zmanjševale do leta 2009 in se nato v letu 2010 zvišale za 1,5 o.t. (na 13,1 %). Neizvoznikom pa so se do začetka krize povečevale in se nato v obdobju krize zniževale. V letu 2010, ko se je kriza na domačem trgu poglabljala, se je delež obveznosti do dobaviteljev znižal za skoraj 5 o.t. (na 10,7 %).

Izvozna podjetja zasebnega sektorja pa so se bila zaradi večje izpostavljenosti mednarodnim finančnim takovam primorana soočiti s finančno krizo prej kot druga podjetja. Njihovi prihodki od prodaje so v letu 2009 takoj padli za 23,2 %, donosnost sredstev (ROA) pa se je zmanjšala za 2,3 o.t. (na 0,2 %). V letu 2010 so se razmere v najpomembnejših trgovinskih partnericah že stabilizirale. Rast prihodkov od prodaje je bila že pozitivna (10,7 %),

[7] Prihodki od prodaje na tujih trgih=Čisti prihodki od prodaje na trgu EU (aop115)+Čisti prihodki od prodaje na trgu zunaj EU (aop118).

[8] Prihodki od prodaje na domačem trgu (aop110)

Preglednica 1: Struktura in dinamika ročnosti zadolževanja po izvozni usmerjenosti podjetij zasebnega sektorja, v obdobju 2006–2010

		Struktura ročnosti zadolževanja Finančne obveznosti do bank v celotnih sredstvih, v %			Dinamika ročnosti zadolževanja Rast finančnih obveznosti do bank v celotnih sredstvih, v %		
		Skupaj	DR	KR	Skupaj	DR	KR
Izvozniki	2006	23,1	10,7	12,3	18	16,8	19,1
	2007	24,6	10,6	14	17,9	8,6	25,9
	2008	27,4	11,7	15,7	30,1	29,4	30,7
	2009	29,5	14,5	15	-2	12,8	-13,1
	2010	28,3	14,9	13,5	-2,9	3,7	-9,3
Neizvozniki	2006	29,6	19,2	10,4	29,7	35,6	20
	2007	33,6	21,6	12	40,1	38,5	43,1
	2008	37,1	22,5	14,6	19,2	12,7	30,8
	2009	36,2	22	14,2	1,1	1,3	1
	2010	38	23,7	14,3	-1,1	1,4	-5

Legenda: KR kratkoročno, DR dolgoročno. Vir: AJPES, lastni preračuni.

donosnost sredstev pa se je zvišala za 1,9 o.t. Z izboljšanjem razmer v mednarodnem okolju pa se je kriza na domačem trgu poglabljala. Prihodki od prodaje so v letu 2009 padli, a so se znižali za 14,8 o.t. manj kot pri izvoznikih, donosnost sredstev pa se je znižalo za 1,1 o.t.(0,3 %). V letu 2010 se je stanje poslabševala. Nadaljevala se je padanje prihodkov od prodaje (-4 %) in donosnost sredstev (ROA) je postala negativna (-1,4 %).

Struktura zadalževanja glede na ročnost[9] se je spremenila izvozno usmerjenim podjetjem. V obdobju pred krizo so se izvozniki zadoževali več kratkoročno kot dolgoročno. Z zoostravanjem razmer in nastopom krize, leta 2009, sta se deleža skoraj izenočila (dolgoročno: 14,5 %, kratkoročno: 15 %), predvsem zaradi večjega padca rasti kratkoračnih finončnih obveznosti do bank (za 13,1 %). V letu 2010 pa se je tudi zaradi počasnejše rasti dolgoročnih finančnih obveznosti (3,7 %) in nadaljnjega padonja kratkoračnih (-9,3 %) struktura zadolževanja spremenilo, tako do je bil delež kratkaročnega zadolževonja v povprečju 13,5 %, dolgoročnega pa 14,9 %. Neizvoznikom se struktura zadalževanja ni spremeniło. Delež dolgoračnih in kratkaročnih bančnih kreditov je bil vedno večji v korist dolgoročnih (v povprečju za 9 o.t.).

Z zaostrovanjem krize na domačem trgu, leto 2010, se je dinamika ročnosti zadolževanja že začela spreminjati. Rast kratkoročnih bančnih obveznosti je padla (za 5 %), rast dolgaročnih finančnih obveznosti do bank pa se je nadaljevala (1,4%). Kljub temu je delež dalgoročnih finančnih obveznosti 23,7 % in kratkaročnih 14,3 %.

Slika 4: Gibanje deleža dolga v celotnih sredstvih po različnih panogah zasebnega sektorja, v obdobju 2007–2010 (glede na stanje v letu 2010)

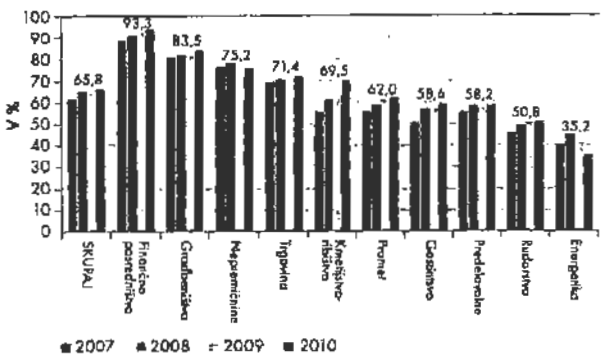

Vir: AJPES, lastni preračuni.

2.2 Analiza zadolženosti podjetij po dejavnostih[10]

Analizo zadolževanja poslovnega sektorja po dejavnostih kože, da so bila v obdobju 2007–2010 najbolj zadolženo predvsem podjetja v dejavnostih finončnega posredništva[11] (93 %), gradbeništvo (skoraj 84 %), nepremičnin (75 %) in trgovine (71 %). To so tudi dejavnosti (razen nepremičnin), ki imajo poleg predelovalnih, katerih zadolženost je 58 %, največji obseg nedonosnih

[9] Dolgoročne finančne obveznosti do bank v celotnih sredstvih=□i^n=1 (Dolgoročne finančne obveznosti do bank (aop78)) /=□i^n=1 (Sredstva (aop1)); kjer gre i=1,2,...n in n predstavlja število vseh izvoznih ali neizvoznih podjetij. Kratkoročne finančne obveznosti do bank v celotnih sredstvih=□i^n=1 (Kratkaročne finančne obveznosti do bank (aop89)) /□i^n=1(Sredstva (aop1)), kjer gre i=1,2,...n in n predstavlja število vseh izvoznih ali neizvoznih podjetij.

[10] Z namenom večje konsistentnosti vzorca so podatki razvrščeni po SKD 2002.

[11] Delež zajema v finančnem posredništvu je izredno skromen, saj v bazi ni podatkov za banke niti za zavarovalnice, ki predstavljajo pretežni del dejavnosti.

Preglednica 2: Delež finančnih obveznosti do bank in dobaviteljev v celotnih sredstvih podjetij zasebnega sektorja, v obdobju 2007-2010, v %

		A&B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
2007	Finančne obveznosti do bank*	29,3	16,5	24,9	10,2	26,5	30,6	28,3	22,6	73,8	39,2
	Obveznosti do dobaviteljev*	10,2	7,6	14,3	6,8	30	19,5	6,5	8,4	2,4	11,6
2008	Finančne obveznosti do bank*	32,5	19,9	28,2	12,3	27,8	33,4	33	26,2	73,8	40,9
	Obveznosti do dobaviteljev*	10,5	8,9	12,8	7,5	29,4	18,3	6,1	9	1,4	9,7
2009	Finančne obveznosti do bank*	33,4	23	28,8	12,5	29,8	31,6	34	25,6	74	38,9
	Obveznosti do dobaviteljev*	10,4	7,8	11,2	7,2	27,3	17,4	5,7	8,2	1,5	9,7
2010	Finančne obveznosti do bank*	39,9	23	29	15,8	34,3	33	35	27,1	74,8	37,8
	Obveznosti do dobaviteljev*	10,3	8,5	12,5	7,2	25,6	17,8	5,7	9,9	1,1	8,5

*Opomba: * v celotnih sredstvih, SKD 2002. Legenda: A&B: Kmetijsko-ribiška dejavnost; C: Rudarstvo; D: Predelovalne dejavnosti; E: Energetika; F: Gradbeništvo; G: Trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe; H: Gostinstvo; I: Promet, skladiščenje in zveze; J: Finančno posredništvo in K: Poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve. Vir: AJPES, lastni preračuni.*

Preglednica 3: Gibanje rasti realnih prihodkov od prodaje, donosnosti sredstev (ROA) ter rast finančnih odhodkov iz posojil prejetih od bank, v obdobju 2007–2010

	2007			2008			2009			2010		
	Prodaja	ROA	Fin. odhodki	Prodaja	ROA	Fin. odhodki	Prodaja	ROA	Fin. odhodki	Prodaja	ROA	Fin. odhodki
A&B	8,3	2,3	37,8	10,5	-1,8	45,7	-5	-4	-34,6	-7	-9,4	62,3
C	6,2	2,2	32	7,2	-1	49,5	-6	0,2	-11,4	4,5	0,7	8,2
D	1,6	4	42,3	-4	2,3	47,2	-21	0,2	-24,4	8,2	0,9	1
E	-1,5	1,7	32,7	3,6	1,4	52,8	12	0,9	-34,4	0,8	1,7	-9,6
F	37	3,4	51,1	6,4	2,3	61,3	-20	-0,1	-5,9	-16	-4,1	2,9
G	3,1	4,1	35,3	6,4	1,6	51,5	-15	1,6	-25	-4	0,03	-2,6
H	22,1	1,4	60,2	4,5	-1,5	51	-1,1	-1,4	-22,5	-5	-2,2	-5,6
I	8,4	4,8	59,9	-1,7	2,7	54,1	-14	-1	-16,4	2	-5,8	-3,3
J	30,2	3	129,3	19,6	0,5	82,2	-20	-0,7	-55,3	3,5	-1,4	29,7
K	21,8	2,1	91,4	9,8	1	57,1	-8,8	0,6	-17,8	4,3	0,4	-5,6

Opomba: SKD 2002 , Legenda: Glej preglednico 2, Vir: AJPES, lastni preračuni.

terjatev[12]. V analizi se prov zaradi tega osredotočamo na te panoge. Podjetja v predelovalnih dejavnostih predstavljajo 22 % vseh podjetij, v gradbeništvu 9,3 %, v trgovini 32,2 % in finančnem posredništvu 1,3 %, preostalih 35,2 % podjetij pa je iz drugih dejavnosti, ki jih nismo podrobneje analizirali[13].

Delež dolga v celotnih sredstvih se je v obdobju pred krizo (2003–2008) v vseh omenjenih panogah povečeval in se nato v kriznem obdobju (2009–2010) v predelovalnih dejavnostih zmanjšal (za 0,2 o.t.), medtem ko je v preostalih dejovnostih še vedno naraščal. V gradbeništvu se je povečal za 2 o.t., v trgovini za 1 o.t. in v finančnem posredništvu za 2,7 o.t. Podjetja predelovalnih dejavnosti, trgovine in še posebej finončnega posredništva svoje poslovanje večinoma financirajo z bančnim zadolževanjem, medtem ko se gradbena podjetja močneje zadolžujejo tudi prek dobaviteljev (Glej preglednico 2).

Podjetjem so se v letu 2009 močno skrčili finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank,[14] kar pa ni bila posledica manjšega obsega dolga, temveč pretežno občutnega znižanja obrestnih mer. Konec leta 2010 so se te začele

[12] Podatki sicer niso primerljivi, ker za analizo zadolženosti slovenskih podjetij uporabljamo podatke po dejavnostih, razvrščene po SKD 2002, medtem ko je obseg nedonosnih terjatev razvrščen po trenutno veljavni klasifikaciji SKD 2008. Do pomembnejših odstopanj pa prihaja predvsem v finančnem posredništvu, kamor so po novi klasifikaciji uvrščeni holdingi, ki predstavljajo pomemben del nedonosnih terjatev finančnega sektorja, medtem ko so bili v prejšnji klasifikaciji razvrščeni v dejavnost nepremičnine, najem in poslovne storitve. Mi smo izločili holdinge iz vzorca.

[13] 35,2 % podjetij iz drugih dejavnosti: 1,4 % iz kmetijsko-ribiške dejavnosti, 0,2 % iz rudarstva, 0,7 % iz energetike, 4,2 % iz gostinstva, 6,1 % iz prometa in 22,6 % iz nepremičnin.

[14] Finančni odhodki iz posojil prejetih od bank (aop171).

Preglednica 4: Gibanje rasti deležev finančnih obveznosti, dolgoročnih finančnih obveznosti in kratkoročnih finančnih obveznostih do bank v celotnih sredstvih, v obdobju 2007–2010:

	Rast finančne obveznosti do bank v celotnih sredstvih, v %											
	2007			2008			2009			2010		
	Skupaj	DR	KR	Skupaj	DR	KR	Skupaj	DR	KR	Skupaj	DR	KR
A&B	29,3	16,5	12,7	32,5	19,6	13	33,9	201,1	13,8	39,9	18,8	21,1
C	16,5	7,5	9	19,9	9,1	10,8	23	12,4	10,7	23	12,8	10,2
D	24,9	11,3	13,6	28,2	12,1	16,1	28,8	13,3	15,5	29	14,3	14,8
E	10,2	7,7	2,5	12,3	9,4	2,9	12,5	9,5	2,9	15,8	11,7	4
F	26,4	8,5	18	27,8	7,1	20,6	29,7	9,6	20,1	34,2	11,2	23
G	30,6	15,6	15,1	33,4	14,7	18,8	31,6	13,9	17,7	33	14,9	18,1
H	28,3	22,1	6,3	33	23,4	9,6	34	23,8	10,1	35	24,6	10,4
I	22,6	14,8	7,8	26,2	15,8	10,3	25,6	17,6	8	27,1	17,8	9,3
J	37,8	58,9	14,9	73,8	57,9	15,9	74	53,5	20,4	74,8	56	18,8
K	40	28,3	11,7	42,6	29,5	13,2	42,2	29,9	12,3	43	32,6	10,4

Opomba: SKD 2002 , Legenda: glej preglednico 2, Vir: AJPES, lastni preračuni.

poleg dolga povečevati, kar je rezultiroia v precejšnji rasti finančnih odhodkov iz posojil, prejetih od bank v finančnem posredništvu (skoraj 30 %) ter manjši v gradbeništvu (skoraj 3 %) in predelovalnih dejavnostih (1 %), medtem ko se je padanje le-teh nadaljevala v trgovini (-2,6 %).

2.2.1 Predelovalne dejavnosti

V predelovalnih dejavnostih je delež zadolževanjo prek bank v celotnem obdobju konstantno naraščal in bil v letu 2010 29 %, vendar lahko opazimo, da rast ni več tako intenzivna kot v obdobju pred krizo. Delež zadolževanja prek dobaviteljev pa je bil za več kot polovico manjši in se je v celotnem obdobju gibal okrog 13 %. Bančno zadolževanje oziroma finančne obveznosti podjetij predelovalnih dejavnosti do bank so se v obdobju pred krizo še krepile, z nastapom krize leta 2009 sa padle za skoraj 3 % in se nato v letu 2010 že okrepile za skoraj 2 %. Kriza je najprej prizadela izvozni del gospodarstva, predvsem predelovalne dejavnosti, ki so med vsemi dejavnostmi najbolj izvazno usmerjene. V letu 2008 (v zadnjem četrtletju nastopi kriza) je bilo rast prihodkov od prodaje teh podjetij že negotivno (-4 %). S poglabljanjem krize leta 2009 ta podjetja beležijo tudi največji padec prihodkov od prodaje v primerjavi z drugimi dejavnostmi (skoraj 21 %). V letu 2010, ko se je stanje v najpomembnejših trgovinskih partnericah že stabiliziralo in se je kriza preselila bolj na domači trg, po je prišlo tudi do največje rasti prihodkov od prodaje v primerjavi z drugimi pretežno na domači trg usmerjenimi panogami (8,2 %). Omejeni denarni tok podjetij predelovalnih dejavnosti je tako po naši oceni eden izmed pomembnejših razlagav za umirjanje zadolževanja teh podjetij prek bank. Struktura ročnosti zadolževonja se je s kriza začela spreminjati. Za podjetja predelovalnih dejavnosti je bil v celotnem obdobju značilen višji delež kratkoročnega zadolževanja, kar je po naši oceni tudi posledico tega, do so se v tem sektorju podjetja večinoma zadolževola za financiranje tekočega poslovanjo. To se je z letom 2009 začelo spreminjati, saj je obseg kratkoročnega zadolževanja tudi zaradi manjšega obsega poslavanja padel za 8,4 %. Padonje pa se je leta 2010 nadaljevalo (-4 %). V kriznem obdobju se je rast dolgaročnega zadolževanja znižala, a je bila še vedno okrag 4 % v letu 2009 in okrog 8 % v letu 2010. V letu 2010 sta se tako deleža dalgaročnega in kratkoročnega zadolževanja skoraj izenačila. Delež kratkoročnega zadolževanjo je bil 14,7 %, dalgoračnega pa 14,3 %.

2.2.2 Gradbeništvo

Gradbena podjetja se daleč največ v primerjavi z drugimi dejavnostmi zadolžujejo tudi prek dobaviteljev[15]. V povprečju celotnega obdobja je bil delež tega zadolževanjo 29 % in se je v obdobju krize znižal zo 2,7 o.t., na 27,3 %. Delež bončnega zadolževanja je bil v celotnem obdobju približno 26 %. Njegov delež se je vztrajno povečeval in je leta 2010 znašal okrag 34 % (v letu 2010 se je povečal za kar 4,5 o.t.). Z nastopom krize je postalo zadolževanje prek bank pomembnejše od zadolževanja prek dobaviteljev (preglednica 2).
Struktura ročnasti zadolževanja se s krizo ni spremenila. Povečuje se toko dolgoročno kot tudi kratkoročno zadol-

[15] Plačilna nedisciplina v tej dejavnosti je zelo velika.

ževanje, katerega delež je prevladujoč. V letu 2010 je bil delež dolgoročnega zadolževanja 11 %, kratkoročnega po 23 %. Gradbeništvo, katerega podjetja delujejo pretežno na domačem trgu, je edina izmed izpostavljenih dejavnosti, ki se ji je v letu 2009 obseg finančnih obveznosti do bank povečal. Njihova rast se je sicer po letu 2007 precej znižala, a je bila kljub temu leta 2009 10-odstotna in leta 2010 skoraj 2-odstotna. To je glede na dejstvo, da so se v tej dejavnosti čisti prihodki od prodaje znižali v letu 2009 za petino in nato ponovna v letu 2010 za okrog 16 %, presenetljivo. Hkrati pa je donosnost sredstev (ROA) že od nastopa krize negativna in je znašala leta 2010 -4,1 %. Ena izmed možnih razlag nadaljnjega zadolževanja gradbenih podjetij kljub slabi poslovni kondiciji je ta, da so banke zaradi nizke kapitalske ustreznosti in velike izpostavljenosti do gradbenega sektorja raje refinancirale stare kredite in dajale nove, kot pa da bi bile zaradi potencialnega stečajo teh podjetij primorane oblikovati dodatne rezervacije in si tako še poslabšati kapitalsko ustreznost.

2.2.3 Trgovina in popravila motornih vozil

Padec obsega finančnih obveznosti do bank je bil v letu 2009 v primerjavi z drugimi panogami največji v dejavnosti trgovina in popravila motornih vozil (v nadaljevanju trgovina; 5,6 %). Občutnejše umirjanje rasti se je začelo že v letu 2008, kljub 6-odstotni rasti prihodkov od prodaje. V letu 2009 pa so se ti zmanjšali za skoraj 15 % (kar je najmanj v primerjavi z drugimi obravnavanimi dejavnostmi). V trgovini je delež finančnih obveznosti do bank v virih sredstev v obdobju pred krizo naraščal in se nato v letu 2009 znižal za 1,8 o.t., na 31,6 %, nato pa je v letu 2010 že dosegel predkrizno raven (33 %). Delež zadolževanja prek dobaviteljev pa je bil v povprečju celotnega obdobja 19 % in se je v obdobju krize zmanjševal. Struktura ročnosti zadolževanja se je tudi v trgovini z zaostrovanjem krize spreminjala, vendar je bila glede na druge dejavnosti drugočna. V obdobju pred krizo sta bila deleža kratkoročnega in dolgoročnega zadolževanja podobna, nato pa se je s krizo struktura spremenila v prid kratkaročnega zadolževanja. V letu 2010 je bil delež kratkoračnega zadolževanja 18 %, dalgoročnega pa 15 %.

2.2.4 Finančno posredništvo

Za finančno posredništvo je v primerjavi z drugimi dejavnastmi značilen daleč največji delež zadolževanja prek bank. To je v obdobju pred krizo naraščal in se nato ustalil na 74 %, nato pa se je v letu 2010 povečal za 0,8 o.t. (na 74,8 %). Delež zadolževanja prek dobaviteljev je nepomemben in je bil v povprečju celotnega obdobja le okrog 2 %. Podjetja finančnega posredništva so po letu 2007 precej znižala zadolževanje prek bank. Padec je bil leta 2009 skoraj 2 %, kar lohka povežemo tudi s precejšnjim padcem prihodkav teh podjetij (skoraj za 20 %). V letu 2010 je bila padanje zadolževanja prek bank še intenzivnejše (-7,2 %) kljub temu, da so prihodki od prodaje že rasli (za 4 %), a kot vidimo, je bila donosnost sredstev (ROA) še negativna (-1,4%).
Struktura ročnasti zadolževanja podjetij v dejavnosti finančnega posredništva se ni spremenila. Prevladuje dolgaročna zadolževonje (56-odstotni delež v letu 2010), medtem ko se delež kratkoročnega zadalževanjo krepi, a je še vedno okrag 19 %. Finančna posredništva ima v primerjavi z drugimi panagami največji delež dolgaročnega zadolževanja.

3. Alokacija kreditov pred in v krizi

Da sedaj sma analiziroli zadolženost podjetij glede na izvazna usmerjenost in posamezno gospodarsko dejavnost, v tem delu pa nas zanima alakacija bančnih kreditav. Poskušali bomo odgovoriti na vprošanje, katere so tiste značilnosti podjetij, ki sa vplivale na rast finančnih obveznosti pred in v krizi. Ne glede na to, ali je bila ponudba financ omejitveni dejavnik rasti gospodarske aktivnosti kot celote, so bila podjetja tudi zaradi manjšega povpraševanja prisiljeno racionalizirati kredite. Uporaba individualnih podjetniških podatkov nam omogoča, da analiziramo dejavnike omejitve kreditiranja različnih podjetij. Ena ključnih vprošanj, ki spremlja krčenje kreditov, je, v kolikšnem obsegu so imela dostop da kreditov predvsem dobičkonasna in uspešna podjetja in ali se je obseg kreditov v krizi za ta podjetja manj zmanjšol kot za druga manj uspešna podjetja. Podobno analizo sta na primeru Koreje opravila Borensztein in Jong-Wha (2002), in sicer sta ugotavila, da so bile občutne razlike v krčenju kreditov za različne tipe podjetij pred in v krizi. V krizi so banke zaradi prilagajanja težjim pogojem zadolževanja dajale večji poudarek uspešnosti posameznega podjetja kot pred krizo, kar se je zrcalilo v večji rasti kreditov bolj učinkovitih podjetij.
Alokacijo kreditov v Sloveniji smo formalno testiroli na vzorcu 6.636 podjetij za obdobje 2003–2010 z naslednja enačbo:

$$rKRE_{it} = \sum_{j=1}^{n} \alpha_j * rKRE_{it-j} + \beta * Dk + \gamma ROA_{it-1} + \mu * Dk * ROA_{it-1} + \tau * DOLG_{it-1} + \rho * Dk * Dolg_{it-1} + u_i + \varepsilon_{it}, \quad i = 1, \ldots n \quad t = 1, \ldots, T.$$

rKRE je rast finančnih obveznosti do bank podjetja *i* v času *t*, *Dk* je slamnata spremenljivka za leti 2009 in 2010 in kontrolira za povprečno potencialno spremem-

Preglednica 5: Ocene dinamične funkcije rasti kreditov

	$KRE_{(t-1)}$	$KRE_{(t-2)}$	Dk	$ROA_{(t-1)}$	$Dk*ROA_{(t-1)}$	$DOLG_{(t-1)}$	$Dk*DOLG_{(t-1)}$
koef.	0,03**	0,02*	-2,56***	-14,48***	16,26***	-2,72***	2,74***
stan.napaka	(0.01)	(0.01)	(0,77)	(5.95)	(6.26)	(0.95)	(6.27)
št.enot=17.814 N=6636 Sargan $\chi2(10)$=7,97 verjetnost=0,63 M1=-6,00 M2=-6,69							

*Opomba: Odvisna spremenljivka je realna rast finančnih obveznosti posameznega podjetja. WC-robustna dvostopenjska cenilka. Robustne standardne napake v oklepajih. ***, **,* pomeni statistično značilne koeficiente pri eno- in desetodstotni stopnji tveganja. Konstanta ni poročana.*
Legenda: KRE je realna rast finančnih obveznosti, Dk je slamnato spremenljivka za leti 2009-2010, ROA je donosnost sredstev, DOLG je delež dolga v celotnih sredstvih. Vir: lastni preračuni.

bo rasti kreditov v krizi. Če se je ponudba kreditov v krizi zmanjšala, bo imel koeficient pred to spremenljivko negativen predznak. *ROA* meri donosnost sredstev, *DOLG* pa delež dolga v celotnih sredstvih. Interakcijska člena merita učinko donosnosti in zadolženosti na obseg krčenjo kreditov v krizi.

V empirični analizi smo za ocenjevanje dinomične funkcije rosti kreditov uporabili pospłošeno metodo momentov oli metodo GMM.[16] Največjo prednost te cenilke je, da uspešno rešuje problem endogenosti, ki nastane tako zaradi dinomične specifikacije modela kot zoradi somega ekonomskega problema. To je še posebej izrazit v primeru finančne krize, ka je manjši obseg kreditov lahko posledico težjih pogojev zadolževanja na bančnih trgih in posledična manjše ponudbe kreditov kot manjšega povproševanja po kreditih s strani podjetij zoradi podca ekonomske aktivnosti in investicij. Takšen model tudi avtomatično kontrolira vse specifičnosti podjetij, ki so v preučevanem obdobju ostale nespremenjene. Konsistentnost cenilke GMM je odvisna od veljavnosti oziroma ustreznosti uporobljenih instrumentov. Za njeno preverjonje uporabljamo dva specifikacijska testa.[17] Prvi je Sarganov test, ki testira splošno ustreznost instrumentov. Drugi je Arellano-Bondov test za preverjanje prisotnosti avtokorelacije v ostankih modela.

Kot je razvidno iz rezultatov, so vse spremenljivke statistično značilna različne od nič, prav toko sta statistična značilno tudi oba interakcijska člena, ki merita spremembo alokacije kreditov v krizi. Negativen koeficient pred slomnato spremenljivko, ki označuje obdobje krize, potrjuje hipotezo o nižji povprečni rasti kreditov v letih 2009 in 2010. V obdobju pred krizo so manj zadolžena podjetja imela večja rast kreditov kot bolj zadolženo, in sicer, če se je delež dolga v celotnih sredstvih povečol za 1 o.t., se je rost kreditav zmanjšala zo 2,71 o.t. V krizi pa je zadolženost imela manjši pomen pri alokaciji kreditov, saj je 1 o.t. povečanjo zadolženosti imela zanemarljiv vpliv na rast kreditov (0,02 o.t). Zanimiv empiričen rezultat pa je statistično značilno negativen koeficient pred mero donosnosti podjetij. Negativen koeficient pomeni, da so tista podjetja, ki so imela večjo donosnost sredstev, imela manjšo rost kreditov kot podjetja s slabšo donosnostjo. Ta rezultat nakazuje na to, da so banke dajale kredite podjetjem po precej ohlapnih kriterijih. Mogoče je tudi to eden izmed vzrokov za propad podjetij, ki niso zmogla odplačevati dolgov niti financirati tekočega poslovanja, ker jim banke zaradi zaostrenih pogojev niso več odobrile dodatnih kreditov. To seveda tudi vpliva na slabo kapitalsko strukturo bank, ki so tako primorane k dodatni dokapitalizaciji za nadaljnja uspešno poslovanje. Pozitiven koeficient pred interakcijskim členom krize in donosnosti nam kaže, da je razlika v vplivu donosnosti na rast kreditov v krizi pozitivna in statistično značilna. Vsota obeh členov pred donosnostjo je prav tako pozitivna, kar pomeni, da je v letih 2009 in 2010 vpliv donosnosti na krizo postol pozitiven, vendar je statistično neznačilen. S tega vidika je kriza prinesla pozitiven premik v smeri očiščevanja bilanc bank ter vzpostavitvi bolj učinkovitih ekonomskih kriterijev pri dodeljevanju finančnih virov. Očitno so morale banke zaradi finančne krize bolj selektivno dodeljevati kredite.

4. Sklepne ugotovitve

V tem članku smo na podlagi računovodskih izkazov individualnih podjetij najprej analizirali gibanje in strukturo zadolženosti slovenskih podjetij, v drugem koraku pa smo ocenjevali vpliv donosnosti sredstev in zadolženosti

[16] To t. i. sistemska cenilka pomeni kombinacijo sistemo regresijskih enačb v diferencah in regresijskih enačb v nivojih. Instrumenti za regresijsko enačbo v diferencah so odložene nivojske spremenljivke, instrumenti za regresijsko enačbo v nivojih pa so odložene diference ustreznih spremenljivk. Vpeljala sta jo Blundell in Bond (1998). Osredotočili smo se na za pristranskost popravljeno variančno-kovariančno matriko parametrov (VCE robustno dvostopenjsko cenilko GMM), ki je integrirana v WC-robustni cenilki (Windmeijer 2000). Simulacijske študije Arellano in Bonda (1991), Blundella in Bonda (1998) ter Windmeijerja (2000) so pokazale, da so standardne VCE robustne dvostopenjske cenilke GMM precej pristranske in so asimptotične standardne napake premajhne oziroma pristranske navzdol. Windmeijer (2000) je tako izpeljal za pristranskost popravljeno VCE robustno dvostopenjsko cenilko GMM, ki smo jo uporabili tudi mi.

[17] Test so predlagali Arellano in Bond (1991), Arellano in Bover (1995) ter Blundell in Bond (1998).

podjetij na rast kreditov ter testirali hipotezo, da se je alokacijo kreditov v krizi spremenila.
Ključne ugotovitve so, da so slovenska podjetja pričakala krizo že precej zadolžena, kar potrjuje dejstvo, da se je delež dolga v celotnih sredstvih v predkriznem obdobju konstantno povečeval. Z obdobjem krize se je začelo tudi razdolževanje podjetij, kar je povezano s padcem gospodarske aktivnosti na eni strani in manjšo ponudbo kreditov na drugi strani. Pri tem izstopa dejavnost gradbeništva, kjer opazimo rast kreditov tudi v krizi, kljub temu, da se jim poslovanje sploh še ni začelo izboljševati. Vzrok je mogoče veliko izpostovljenost bank do gradbenega sektorja ter velika občutljivost na dodatno poslabšanje njihove kapitalske ustreznosti, kor bi se v primeru znižanja bonitete teh podjetij tudi zgodilo.
Pomembna je tudi ugotovitev, da so banke pred krizo sistematična dajale kredite podjetjem, ki so slabo poslavala. Na to nakazujejo rezultati regresije, ki kažejo negativen vpliv donosnosti sredstev na rast kreditov v obdobju pred letom 2009. Prav zaradi slabe alokacije kreditov v preteklosti sama ekspanzija kreditne aktivnasti ne bo pospešila gospodorske rasti. Ključno je, da banke začnejo bolj učinkovito alocirati kredite k tistim podjetjem, ki jih potrebujejo za investicije in rast, in ne k podjetjem, ki s krediti samo podaljšujejo agonijo pred svojim propadom.

LITERATURA IN VIRI/ REFERENCES:

1. Arellano, M., in Bond, S. R. (1991). Some Tests of Specification for Panel Data: Monte Carlo Evidence and an Application to Employment Equations. Review of Economic Studies, 58(2), 277 do 297.

2. Borensztein, E. in Jong-Wha, L. (2002). Financial Crisis and Credit Crunch in Korea: Evidence from Firm-level Data. Journal of Monetary Economics, 49 (4), 853-875.

3. Blundell, R., in Bond, S. R. (1998a). Initial Conditions and Moment Restrictions in Dynamic Panel Data Models. Jurnal of Econometrics, (87), 115-143.

4. Windmeijer, F. (2000). A Finite Sample Correction for the Variance of Linear Two-Step GMM Estimators. IFS Working Papers No. W00/19. Pridobljeno 10. 9. 2009 na http://www.ifs.org.uk/wps/wp0019.pdf.

O posvetu kadrovikov in izobraževalcev

Letošnji tradicionalni Posvet kadrovikov in izobroževalcev v bankah je potekal 29. in 30. septembra v Portorožu. Osrednjo temo prvega dne posveta je bila novo Kolektivna pogodba dejavnosti bančništva Slovenije (KPD) in z njo povezane rešitve v bankah. Daša Zupan iz Nove Ljubljanske banke je predstavila bistvene novosti KPD in njeno implementocijo v njihovi banki. Udeleženci so se seznanili tudi z ureditvijo področja izobraževonjo v novi KPD in spoznali izobraževanje v Novi KBM, ki go je prisotnim predstavila Alenka Erker Lozinšek. Tudi v zavarovalniškem sektorju je letas spomladi stopila v veljavo nava panožno kolektivna pogodba. Matejo Geržina je iz Zavarovalnice Triglav je udeležence seznanila z rešitvijo spremljanjo dosegonja rezultatov delavcev in nagrajevanjem po dosežnih rezultatih ter nekaj primeri sodne prokse. Tudi letos smo se odločili, do bomo na posvetu predstavili primer dobre prakse ravnanjo s perspektivnimi kadri. Mednarodno akademijo Triglav nam je kot primer izobraževalne in razvojne aktivnasti na tem področju predstavilo Metoda Debeljak iz Zavaravalnice Triglav. Prvi dan posveta smo sklenili s temo o (ne)učinkovitem vodenju. O vzrokih konfliktov, posledicah in možnih rešitvah je govorila Snežana Kragelj.
Drugi dan posveta je bil vsebinsko posvečen kompetencam in nagrajevanju. Področje kompetenc v povezovi z delovno uspešnostjo in nagrajevonjem zaposlenih sta udeležencem predstovilo Matej Krivic iz HSC Group in Zoro Kribiš, ki je udeležence seznanilo tudi s konkretnimi primeri dobre prokse v Roiffeisen banki. Ireno Kuntarič Hribar iz Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve je predstavila možnosti sadelovanja bank pri projektih ministrstva, ki boda potekali na temo kompetenčnih centrov za razvoj kodrov. Zaključni del posveta je bil sklenjen z okrogla mizo na temo nagrajevonja v bankah po sprejetju nove zakonadoje. Predstavitev predvidenih novosti in razpravo je vodil Tomaž Ratovnik iz Banke Slovenije, nekotere rešitve Banke Koper po je predstavil Markos Ventin. Razvilo se je tudi razprava na temo implementacije možnih rešitev v proksa. Istočasno je v Portorožu potekala tudi Bančna konferenca. Ob zaključku obeh srečonj je Združenje bank Slovenije podelilo še EFCB certifikate letošnjim udeležencem programa Bančno poslovanje.

M.L.N.

Priloga 3

REZULTATI ANKETE O POVPRAŠEVANJU PO POSOJILIH NEFINANČNIH DRUŽB PO DEJAVNOSTIH 2014

POVZETEK

Skupno povpraševanje nefinančnih družb po posojilih je v lanskem letu upadlo za 15,6%, hkrati so se za 18% skrčila tudi novoodobrena posojila pri bankah. V prvi polovici letošnjega leta se je krčenje kreditnega povpraševanja z okrevanjem gospodarske aktivnosti pričelo umirjati. Povpraševanje po posojilih je upadlo manj kot v preteklih letih, za 5,6%, medtem ko so se novoodobrena posojila pri bankah po anketnih podatkih povečala, za 2,0% glede na enako obdobje predhodnega leta. Stopnja presežnega povpraševanja se v zadnjih letih rahlo povečuje, v letu 2013 na 34,6% in v prvi polovici letošnjega leta na 35,9%.

Zadolženost nefinančnih družb se je lani znižala, nefinančne družbe pa so za kar tretjino povečale povpraševanje po posojilih za restrukturiranje obstoječih terjatev. Povpraševanje po posojilih za tekoče poslovanje se je lani zmanjšalo za 29,1%, po posojilih za investicije pa za 13,4%. Okrevanje gospodarske aktivnosti, h kateremu so prispevale tudi investicije v zgradbe in objekte, pa se je v prvi polovici letošnjega leta odrazilo tudi v povečanem povpraševanju po posojilih za investicije, in sicer za 2,3%. Po navedbah bank je investicijska aktivnost podjetij sicer nizka, največje povpraševanje po financiranju investicijskih vlaganj pa so le-te zaznale pri izvozno usmerjenih podjetjih. V prvi polovici letošnjega leta se je skoraj za tretjino povečalo povpraševanje po posojilih za restrukturiranje, posojila za tekoče poslovanje pa so se zmanjšala za 26,3%.

Banke in hranilnice kot najpogostejša razloga za zavrnitev posojil praviloma navajajo nestrinjanje stranke s pogoji in slabo boniteto komitenta; v letu 2013 z 21,6-odstotnim oziroma 21,0-odstotnim deležem. Sedaj pa pripisujejo vse večji pomen tudi ustreznem zavarovanju posojil, potem ko so bila pred krizo posojila pogosto zavarovana s premoženjem, ki je bilo precenjeno. Razlog zavrnitve posojil "neustrezno zavarovanje" se je povečal s 6,0% v letu 2010 na 13,8% v letu 2013.

Anketa o povpraševanju nefinančnih družb po posojilih

V anketi odgovarjajo banke in hranilnice na vprašanja o obsegu povpraševanja po posojilih in novoodobrenih posojil nefinančnim družbam po posameznih dejavnostih, o obsegu povpraševanja po vrsti posojil in razlogih za zavrnitev posojil nefinančnim družbam. V letošnji anketi smo banke in hranilnice vprašali tudi o njihovih opažanjih glede trendov pri povpraševanju nefinančnih družb po posojilih. Anketa zajema podatke za zadnji dve leti ter za prvo polovico tekočega leta, v analizo rezultatov pa je od leta 2013 dalje vključenih 19 bank[1].

Namen ankete o povpraševanju po posojilih je ugotoviti trende pri povpraševanju nefinančnih družb po posojilih pri bankah in hranilnicah. Trende opazujemo po skupinah bank (velike domače banke, majhne domače banke, banke v večinski tuji lasti), po dejavnosti nefinančnih družb in vrstah posojil. Iz podatkov ugotavljamo stopnjo presežnega povpraševanja, ki pove kolikšno je presežno povpraševanje glede na povpraševanje po posojilih. Presežno povpraševanje opredelimo kot razliko med obsegom povpraševanja po posojilih in obsegom novoodobrenih posojil.

[1] Podatki za posamezno leto se v dveh zaporednih anketah lahko nekoliko razlikujejo, pri čemer domnevamo, da je kakovost podatkov v novejši anketi izboljšana. Letos so tako kot v preteklih letih upoštevani podatki vseh bank, razen SKB, ki ne poroča povpraševanja po posojilih in podružnice RCI, katere kreditni posli vsebinsko ne ustrezajo namenu ankete. V letošnjo anketo nista bili vključeni Probanka in Factor banka.

Presežno povpraševanje nefinančnih družb po posojilih

Stopnja presežnega povpraševanja[2] nefinančnih družb je v letu 2013 znašala 34,6%, kar je za 2,3 odstotne točke več kot v predhodnem letu. Stopnja se je glede na predhodno leto povečala pri polovici bank oziroma hranilnic. V prvi polovici leta 2014 se je stopnja presežnega povpraševanja nekoliko povečala, na 35,9%, in sicer predvsem pri bankah v večinski tuji lasti.

Skupno povpraševanje nefinančnih družb po posojilih in novoodobrena posojila

Skupno povpraševanje nefinančnih družb po posojilih je v letu 2013 znašalo 8,9 mrd EUR in se je znižalo za 1,7 mrd EUR oziroma za 15,6% glede na predhodno leto (v letu 2012 za 1,9 mrd EUR oz. za 14,5%). Skupno povpraševanje po posojilih je v lanskem letu upadlo, a so se še bolj zmanjšala skupna novoodobrena posojila, za 18%, kar je povečalo stopnjo presežnega povpraševanja na 34,6%. Delež povpraševanja po posojilih v deležu BDP se medletno znižuje, v lanskem letu za 7 odstotnih točk glede na predhodno leto, na 24,7%.

Tabela 1: Povpraševanje po posojilih, presežno povpraševanje in stopnja presežnega povpraševanja po posojilih

	2010	2011	2012	2013	I pol 2014
Povpraševanje po posojilih (mio EUR)	18.246	13.257	11.329	8.926	4.590
- v deležu BDP v %	50,4	36,0	31,5	24,7	12,7
Presežno povpraševanje (mio EUR)	5.342	3.735	3.650	3.084	1.646
Stopnja presežnega povpraševanja (%)	29,3	28,2	32,2	34,6	35,9
Stanje posojil pri bankah (povpr.leta., mio EUR)	20.276	19.269	17.726	15.136	11.133
- v deležu BDP v %	56,0	52,3	49,2	41,9	30,8

Vir: Anketa BS, BS, SURS

V prvi polovici letošnjega leta se je krčenje kreditnega povpraševanja z okrevanjem gospodarske aktivnosti pričelo umirjati. Povpraševanje po posojilih je upadlo manj kot v preteklih letih, medletno za 5,6%, medtem ko se je obseg novoodobrenih posojil po anketnih podatkih povečal, za 2,0% glede na enako obdobje predhodnega leta. Stopnja presežnega povpraševanja je dosegla 35,9%.

Slika 1: Stopnja rasti povpraševanja in stopnja presežnega povpraševanja po posojilih, v %*.

**V letu 2010 brez petih bank oz. hranilnic: Banka Celje, Delavska hranilnica, Gorenjska banka, PBS, Zveza bank. Od leta 2013 dalje brez Probanke in Factor banke. Zaradi primerljivosti podatkov so pri izračunu stopenj rasti za leto 2013 upoštevani podatki za 2012 iz letošnje ankete (brez Probanke in Factor banke).*
Vir: Ankete BS v letih od 2011 do 2014

[2] Presežno povpraševanje je opredeljeno kot razlika med obsegom povpraševanja in obsegom novoodobrenih posojil. Stopnja presežnega povpraševanja je izračunana kot razmerje med presežnim povpraševanjem in obsegom povpraševanja, izraženo v %.

Povpraševanje nefinančnih družb po posojilih in novoodobrena posojila po skupinah bank

V letu 2013 se je povpraševanje po posojilih zmanjšalo v vseh skupinah bank. Znižanje povpraševanja po posojilih je bilo največje pri velikih domačih bankah, za 16,7%, znižalo pa se je tudi pri bankah v večinski tuji lasti, za 14,9%. V skupini majhnih domačih bank se je povpraševanje po posojilih lani znižalo najmanj, in sicer za 6,2%.

V prvi polovici letošnjega leta je povpraševanje po posojilih upadlo manj kot v preteklih letih, za 5,6% glede na enako obdobje predhodnega leta. Povpraševanje se je najbolj zmanjšalo pri majhnih domačih bankah, za 18,1%, pri velikih domačih bankah pa za 6,8%. Pri bankah v večinski tuji lasti se je povpraševanje po posojilih zmanjšalo najmanj, za 2,2%.

Trend preusmerjanja povpraševanja nefinančnih družb po posojilih od velikih domačih bank proti bankam v večinski tuji lasti se je nadaljeval tudi v letu 2013 in v prvi polovici 2014. V strukturi povpraševanja podjetij po posojilih se je delež povpraševanja v velikih domačih bankah znižal s 63,4% v letu 2010 na 58,6% v prvi polovici letošnjega leta, medtem ko se je delež pri bankah v večinski tuji lasti z 28,3% v letu 2010, v prvi polovici letos povečal na 38,1%.

Slika 4: Povpraševanje po posojilih po skupinah bank, v mio EUR in struktura povpraševanja v %

** Od leta 2013 dalje brez Probanke in Factor banke (majhne domače banke).*
Vir: Anketa BS

Presežno povpraševanje po posojilih ostaja tudi v letu 2013 najvišje pri bankah v večinski tuji lasti z 1,5 mrd EUR. Tako je lani polovica skupnega presežnega povpraševanja nefinančnih družb po posojilih pri bankah in hranilnicah lani pripadla tej skupini bank, letos pa se je še povečala, in sicer na 56,9%. Stopnja presežnega povpraševanja je pri tej skupini bank najvišja, saj se skoraj polovica povpraševanja nefinančnih družb po posojilih pri bankah v večinski tuji lasti ne zaključi s sklenitvijo pogodbe.

Slika 5: Presežno povpraševanje po posojilih in stopnja presežnega povpraševanja po skupinah bank, v mio EUR in struktura presežnega povpraševanja, v %

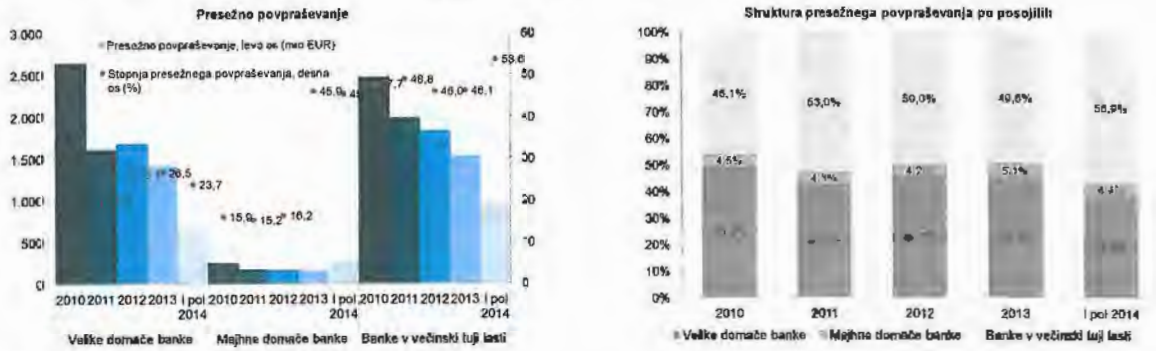

Vir: Anketa BS

Banke v večinski tuji lasti so lani in predlani ob upadu povpraševanja po posojilih nekoliko manj zmanjšale odobritve posojil, stopnja presežnega povpraševanja se je iz 48,8% v letu 2011 znižala na 46% oziroma 46,1% v letu 2012 in 2013. V prvem polletju letošnjega leta pa so nasprotno na nekoliko nižje povpraševanje po posojilih odzvale z večjim zavračanjem zahtevkov za posojila, pri čemer se je stopnja presežnega povpraševanja povečala na kar 53,6%. Kot je razvidno v nadaljevanju, so banke v večinski tuji lasti letos zmanjšale odobravanje posojil predvsem pri posojilih za restrukturiranje.

V letu 2013 so se novoodobrena posojila zmanjšala pri vseh skupinah bank, najbolj pri majhnih domačih bankah, kar za 30,7%, pri velikih domačih bankah za 19,3%, pri bankah v večinski tuji lasti pa za 13,3% glede na predhodno leto. V strukturi novoodobrenih posojil so banke v večinski tuji lasti povečale delež z 20,9% v letu 2010 na 27,6% v prvi polovici 2014. Velike domače banke so bile letos manj restriktivne pri kreditiranju podjetij, kar se odraža v znižanju presežnega povpraševanja za tretjino ter povečanju novoodobrenih posojil za 8,8% ter s tem zvišanju deleža v vseh novoodobrenih posojilih z 61,6% v letu 2012 na 69,7% v prvi polovici 2014. K porastu deleža je delno prispevala izključitev iz poročanja Probanke in Factor banke. Novoodobrena posojila so se v drugih dveh skupinah bank letos znižala.

Slika 6: Novoodobrena posojila po skupinah bank, v mio EUR in struktura novoodobrenih posojil, v %

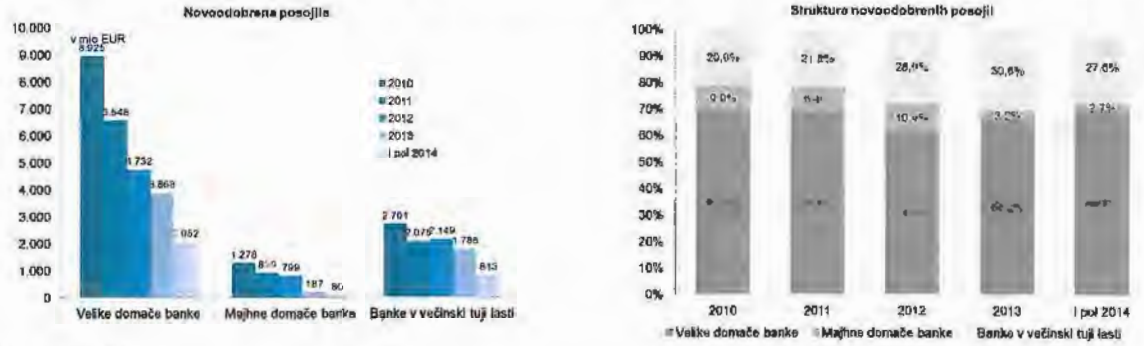

Vir: Anketa BS

Povpraševanje nefinančnih družb po posojilih in novoodobrena posojila po dejavnostih

V letu 2013 je bilo tako kot v predhodnem letu povpraševanje po posojilih največje pri nefinančnih družbah v predelovalnih dejavnostih (2,3 mrd EUR) in dejavnosti trgovine (1,8 mrd EUR), najmanjše pa v dejavnostih kmetijstva, gozdarstva, ribištva in rudarstva (0,1 mrd EUR). Obseg skupnega povpraševanja nefinančnih družb se je v letu 2013 povečal v dejavnosti javne storitve, za 90%, v dejavnosti promet in skladiščenje, za 37,7% in dejavnosti gostinstva, za 2,4%, medtem ko se je v vseh ostalih dejavnostih znižal:

- elektrika, plin in voda, saniranje okolja (- 48,5%),
- informacije in komunikacije (- 43,9%),
- promet in skladiščenje (- 37,7%),
- gradbeništvo (- 31,9%),
- kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo (- 27,8%),
- strokovne in druge poslovne dejavnosti (- 21,7,9%),
- finančno posredništvo (- 16,6%),
- predelovalne dejavnosti (- 16,0%),
- poslovanje z nepremičninami (- 14,9%),
- trgovina (- 14,4%).

Banke so v anketi navedle tudi, da je v lanskem letu, še posebej pa v letošnjem letu zabeleženo veliko povpraševanje za kreditiranje občin, ki sredstva potrebujejo večinoma za financiranje predvidenih investicij, nekaj pa je povpraševanja tudi po likvidnih sredstvih. Nefinančne družbe iz dejavnosti javne storitve pogosto pridobijo za namen javnih razpisov tudi več ponudb za posojilo pri več bankah ali hranilnicah, kar prispeva k večji rasti povpraševanja v tej dejavnosti.

Slika 7: Rast povpraševanja po posojilih, v letih 2012, 2013 in prvi polovici 2014, v %

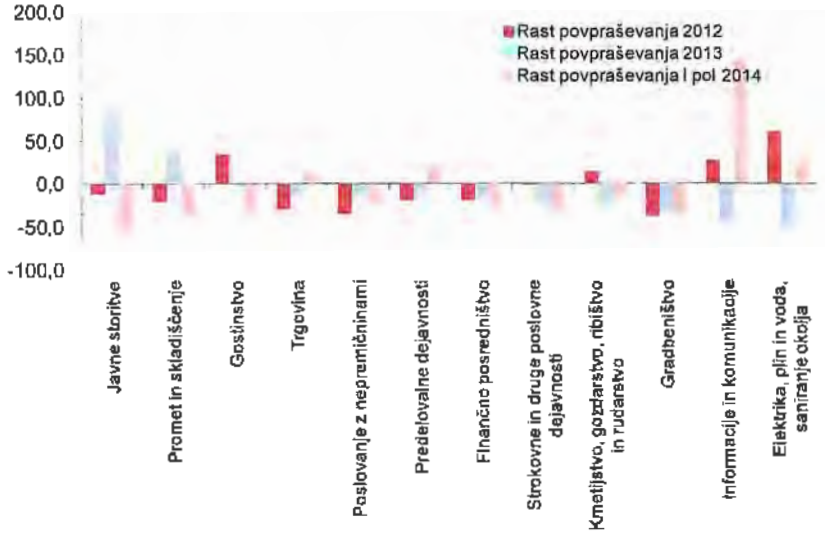

Vir: Anketa BS

Skupna rast povpraševanja po posojilih je v zadnjih letih sicer negativna, vendar lahko v nekaterih dejavnostih opazimo trend umirjanja negativne rasti in tudi že pozitivno rast povpraševanja po posojilih. V dejavnosti trgovine in predelovalnih dejavnostih se je v letu 2013 upad povpraševanja po posojilih zmanjšal na 14,4% oziroma na 16%, v prvi polovici 2014 pa sta ti dejavnosti že imeli rast v povpraševanju po posojilih, za 14,4% oziroma 21,2%. Kot je razvidno v nadaljevanju, pa se v teh dveh dejavnostih povečuje predvsem delež posojil za restrukturiranje.

Slika 8: Povpraševanje po posojilih, novoodobrena posojila in presežno povpraševanje po dejavnostih v letu 2013 v mio EUR

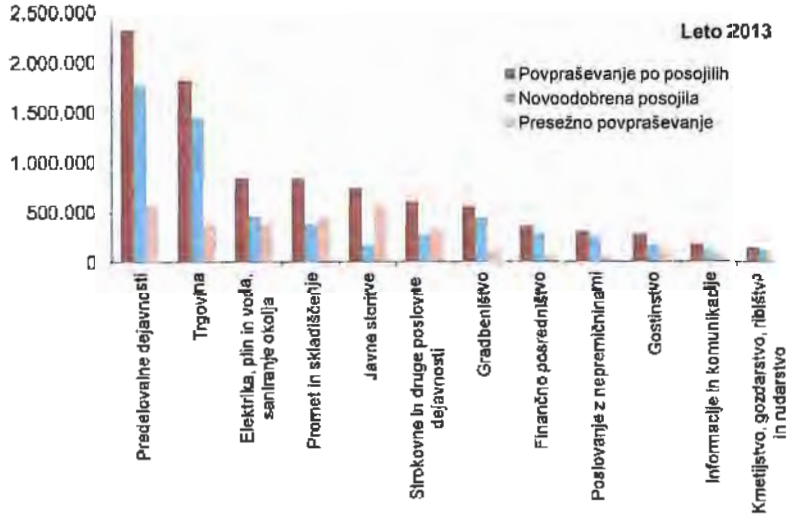

Vir: Anketa BS

V letu 2013 je bila stopnja presežnega povpraševanja, podobno kot v predhodnem letu, najvišja v dejavnosti javne storitve (78,3%), promet in skladiščenje (54,2%) ter v strokovnih in drugih poslovnih dejavnostih (53,5%), najnižja pa pri poslovanju z nepremičninami (17%). Stopnja presežnega povpraševanja se je lani najbolj znižala v dejavnosti elektrika, plin in voda, saniranje okolja, za 12,4 odstotnih točk na 45% ter v poslovanju z nepremičninami, za 11,9 odstotnih točk na 17%. Stopnja v predelovalnih dejavnostih se je ohranila pri 23,9%, najbolj pa se je povečala v dejavnosti informacije in komunikacije, za 20,5 odstotne točke na 39%. V prvi polovici letošnjega leta je bila stopnja presežnega povpraševanja najvišja v dejavnosti elektrika, plin in voda, saniranje okolja (83,8%).

Slika 9: Stopnja presežnega povpraševanja, finančni vzvod in delež zamud nad 90 dni v razvrščenih terjatvah bank do NFD dec. 2013, v %.

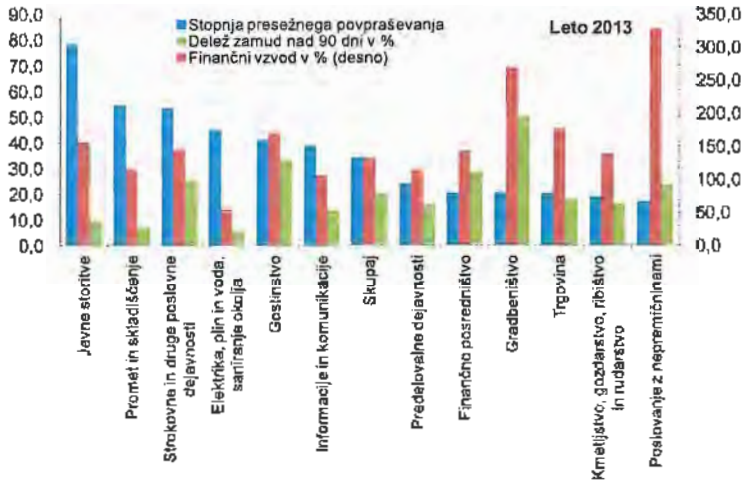

Vir: Anketa BS, BS, AJPES

Nefinančne družbe iz dejavnosti javne storitve so imele lani navkljub nižjem deležu podjetij z zamudo nad 90 dni in srednji ravni zadolženosti podjetij, ki jo prikazuje finančni vzvod, najvišjo stopnjo presežnega povpraševanja. V nadaljevanju je razvidno, da je razlog predvsem v visoki stopnji presežnega povpraševanja pri posojilih za investicije, ki dosega skoraj 89,3%. Nasprotno pa je stopnja najnižja pri nefinančnih družbah v dejavnosti poslovanja z nepremičninami, navkljub temu, da je zadolženost podjetij v tej dejavnosti med najvišjimi, hkrati pa je visok tudi delež podjetij z zamudami nad 90 dni. V nadaljevanju je razvidno tudi, da je razlog v nizki stopnji presežnega povpraševanja pri posojilih za restrukturiranje, ki dosega le 6,1%.

Tabela 2: Struktura povpraševanja po posojilih in novo-odobrenih posojil ter stopnja presežnega povpraševanja po dejavnostih, v %.

	2012			2013			I pol 2014		
	Povp. po posojilih	Novood. posojila	St. presež. povp.	Povp. po posojilih	Novood. posojila	St. presež. povp.	Povp. po posojilih	Novood. posojila	St. presež. povp.
SKUPAJ (v mio EUR)	10.581	7.122	32,7	8.926	5.842	34,6	4.590	2.944	35,9
	Struktura v %			Struktura v %			Struktura v %		
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo	1,8	2,2	18,7	1,5	1,9	19,0	1,4	1,6	23,4
Predelovalne dejavnosti	26,1	29,6	23,9	26,0	30,3	23,9	30,2	35,0	25,8
Elektrika, plin in voda, saniranje okolja	15,3	9,7	57,4	9,3	7,8	45,0	11,5	2,9	83,8
Gradbeništvo	7,6	8,4	25,8	6,2	7,5	20,4	3,9	4,0	34,4
Trgovina	20,0	23,9	19,9	20,3	24,8	20,2	23,1	30,9	14,3
Promet in skladiščenje	5,7	3,4	59,9	8,3	6,5	54,2	5,7	3,6	60,1
Gostinstvo	2,6	1,8	52,6	3,1	2,8	41,0	2,0	2,6	19,1
Informacije in komunikacije	2,9	3,5	18,5	1,9	1,8	39,0	4,8	5,4	28,0
Finančno posredništvo	4,0	5,1	13,9	3,9	4,8	20,5	3,7	4,3	26,0
Poslovanje z nepremičninami	3,4	3,6	28,9	3,4	4,3	17,0	2,4	2,6	30,8
Strokovne in druge poslovne dejavnosti	7,2	6,9	35,8	6,7	4,8	53,5	5,8	5,3	41,6
Javne storitve	3,6	2,1	61,1	8,2	2,7	78,3	6,4	1,9	76,7
Skupaj nefinančne družbe	100,0	100,0	32,7	100,0	100,0	34,6	100,0	100,0	35,9

Vir: Anketa BS

Povpraševanje nefinančnih družb po posojilih glede na vrsto posojil[3]

Obseg povpraševanja po posojilih se močno razlikuje glede na vrsto posojila. Nefinančne družbe so od skupnega povpraševanja po posojilih v letu 2013 v višini 8,9 mrd EUR skoraj polovico povpraševanja namenile za posojila za tekoče poslovanje (4 mrd EUR), po četrtino za posojila za investicije (2,2 mrd EUR) in posojila za restrukturiranje (2,1 mrd EUR) ter ostalo za druga posojila (0,6 mrd EUR). V letu 2013 se je ponovno povečalo povpraševanje po posojilih za restrukturiranje, za kar 33,6% (v letu 2012 za 8,4%), kar odraža težave podjetij z odplačevanjem obstoječih dolgov in naraščanje zamud pri njihovih odplačilih. Po drugi strani se je znižalo povpraševanje po posojilih za tekoče poslovanje, za 29,1% (v letu 2012 za 27,6%) in po drugih posojilih za 29,7% (v letu 2012 za 8,8%) ter nekoliko manj po posojilih za investicije za 13,4% (v letu 2012 za 22,1%).

Tabela 3: Rast povpraševanja po vrstah posojil v letu 2013, v %.

	Bančni sistem skupaj	Velike domače banke	Male domače banke	Banke v večinski tuji lasti
Skupaj povpraševanje:	-15,6	-16,7	-6,2	-14,9
1. Za restrukturiranje	33,6	41,2	28,1	-4,6
2. Za investicije	-13,4	-24,8	8,6	-5,4
3. Za tekoče poslovanje	-29,1	-31,7	-8,7	-26,5
4. Drugo	-29,7	-57,0	-57,5	-7,7

Vir: Anketa BS

V letu 2013 so nefinančne družbe povečale povpraševanje po posojilih za restrukturiranje pri velikih domačih bankah, za 41,2% in pri majhnih domačih bankah za 28,1%, medtem ko so ga zmanjšale pri bankah v večinski tuji lasti za 4,6%. V lanskem letu se je pri bankah v večinski tuji lasti znižalo povpraševanje po posojilih pri vseh vrstah posojil. Nefinančne družbe so lani povečale povpraševanje po posojilih za investicije le pri majhnih domačih bankah, za 8,6%.

Okrevanje gospodarske aktivnosti, h kateremu so prispevale tudi investicije v zgradbe in objekte, pa se je v prvi polovici letošnjega leta odrazilo tudi v povečanem povpraševanju po posojilih za investicije, in sicer za 2,3%. Po navedbah večine bank je investicijska aktivnosti sicer nizka, največje povpraševanje po financiranju investicijskih vlaganj pa je zaznati pri izvozno usmerjenih podjetjih. V prvi polovici letošnjega leta se je ponovno skoraj za tretjino povečalo povpraševanje po posojilih za restrukturiranje, medtem ko so se za 26,3% zmanjšala posojila za tekoče poslovanje.

Slika 10: Stopnja presežnega povpraševanja po vrstah posojil v %

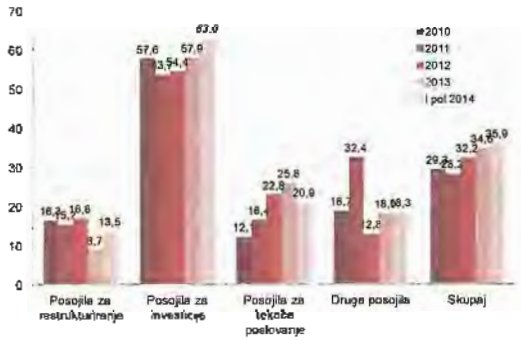

Slika 11: Struktura povpraševanja, novoodobrenih posojil in presežnega povpraševanja v %

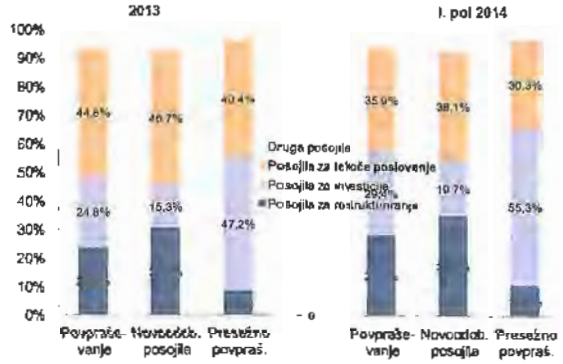

Vir: Anketa BS

Posojila za tekoče poslovanje so imela v letu 2013 največji delež v strukturi povpraševanja po posojilih (44,8%) in v strukturi novoodobrenih posojil (46,7%). Nefinančne družbe povpraŠujejo po posojilih za

[3] Stopnje presežnega povpraševanja po vrstah posojil so ocenjene na podlagi odgovorov o zavrnjenih posojilih, ki pa ne pojasnjujejo vseh zavrnjenih posojil. Zato se tako izračunani agregati ne ujemajo s skupnimi agregati. Pri izračunu stopnje presežnega povpraševanja po vrstah posojil so iz podatkov za leto 2013 in prvo polletje 2014 izvzeti UniCredit, SID Banka in Banka Sparkasse, saj so podatki o zavrnjenih posojilih nepopolni (banke nimajo podatkov o zavrnjenih posojilih, nekatere vloge še preučujejo ali pa povpraševanja niso bila v celoti odobrena).

tekoče poslovanje pogosteje, kot po drugih posojilih (predvsem v primerjavi s posojili za investicije), kar je predvsem posledica njihove praviloma krajše ročnosti. Posojil za investicije je skoraj četrtina v povpraševanju po posojilih, vendar je zaradi visoke stopnje zavrnitve teh zahtevkov njihov delež v presežnem povpraševanju občutno višji (v prvem polletju 2014 63,0%). Stopnja presežnega povpraševanja je tako najvišja pri povpraševanju po posojilih za investicije (57,9% v letu 2013), najnižja pa pri posojilih za restrukturiranje (6,7% v letu 2013). V zadnjih letih opazno narašča stopnja presežnega povpraševanja pri posojilih za tekoče poslovanje, od 12,1% v 2010 na 25,8% v letu 2013, kar vpliva tudi na porast stopnje na ravni celotnega bančnega sistema.

Slika 12: Delež posojil za restrukturiranje v povpraševanju dejavnosti po posojilih in delež zamud nad 90 dni v razvrščenih terjatvah bank po dejavnostih, v %.

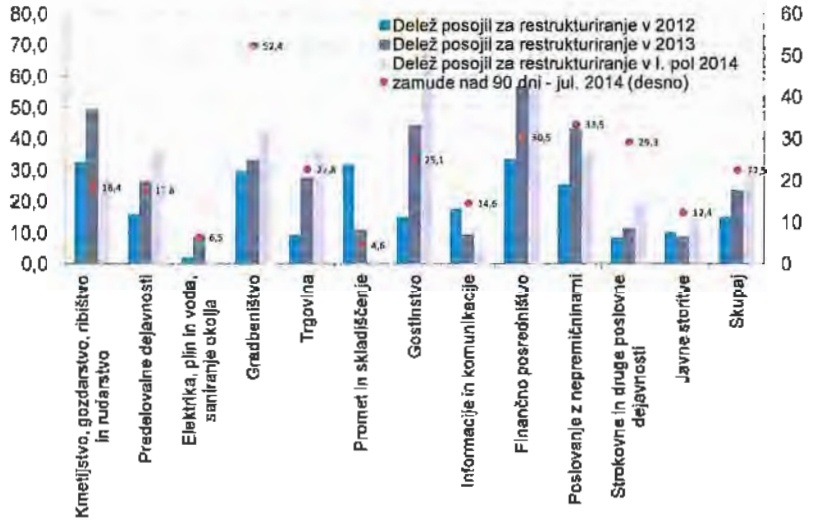

Vir: Anketa BS

Nefinančne družbe so lani povečale povpraševanje po posojilih za restrukturiranje obstoječih terjatev kar za tretjino. Delež povpraševanja po teh posojilih v vseh posojilih v posamezni dejavnosti se je najbolj povečal v dejavnosti gostinstva, s 15% v letu 2012 na 44,3% v letu 2013 in na 68,5% v prvi polovici letošnjega leta. Težave nefinančnih družb v tej dejavnosti pri odplačevanju posojil pri bankah odraža tudi visok delež zamud v razvrščenih terjatvah bank, julija 2014 je znašal 25,1%. Visok delež zamud v razvrščenih terjatvah bank nefinančnih družb v dejavnosti gradbeništva, 52,4%, pa se je v deležu posojil za restrukturiranje vidneje odrazil šele letos, ko je delež znašal kar 42,7%. Visok delež se ohranja v dejavnosti finančno posredništvo, 56,9% v letu 2013, delež posojil za restrukturiranje pa se povečuje tudi v dejavnosti trgovine in v predelovalnih dejavnostih.

Delež posojil za investicije v povpraševanju po posojilih je bil v letu 2013 največji v dejavnostih javne storitve (53,7%) ter promet in skladiščenje (43,8%), najmanjši pa v dejavnosti kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo (8,3%). Povpraševanje nefinančnih družb iz predelovalnih dejavnosti po posojilih za investicije v strukturi njihovega povpraševanja po posojilih je z 19,6% relativno nizko glede na ostale dejavnosti, kar ni spodbudno glede na pomen predelovalnih dejavnostih za gospodarsko rast. Hkrati pa so nefinančne družbe iz predelovalnih dejavnosti, ki so lani najbolj prispevale k rasti gospodarske aktivnosti zaradi izvozne usmerjenosti izkazovale tudi najvišjo pozitivno medletno rast financiranja v tujini ter julija 2014 dosegle 15,4-odstotni delež v stanju posojil podjetjem iz tujine.

Slika 13: Delež posojil za investicije v povpraševanju dejavnosti po posojilih, v %.

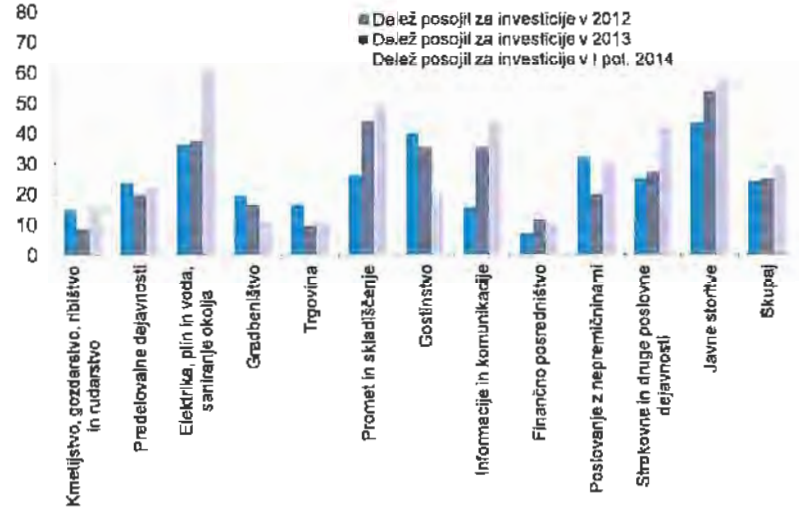

Vir: Anketa BS

Stopnje presežnega povpraševanja so najvišje pri bankah v večinski tuji lasti, tako pri večini dejavnosti kot tudi pri skoraj vseh vrstah posojil, najmanjše pa pri majhnih domačih bankah. Glede na vrsto posojil, so stopnje presežnega povpraševanja najvišje pri posojilih za investicije, tako v večini dejavnosti kot pri vseh skupinah bank. V letu 2012 so bile stopnje presežnega povpraševanja najvišje pri posojilih za investicije podjetij iz dejavnosti poslovanja z nepremičninami in iz gradbeništva, lani pa pri podjetjih iz dejavnosti javne storitve; v velikih domačih bankah kar 87,3%, pri bankah v tuji lasti 75,7%, pri majhnih domačih bankah pa 16,9%. Stopnje presežnega povpraševanja pri posojilih za investicije, ki lahko prispevajo k izboljšanju razmer v gospodarstvu so z 46,7% v letu 2012 in 37,3% v letu 2013 nižje pri bankah v večinski tuji lasti kot pri velikih domačih bankah s stopnjami 66,8% v letu 2012 in 70,9% v letu 2013.

Po drugi strani so pri bankah v večinski tuji lasti zelo visoke stopnje presežnega povpraševanja pri posojilih za restrukturiranje, 60,7% v 2012 in 45,3% v 2013. Podobno kot pretekla leta se potrjuje, da tuje banke z zavračanjem prestrukturiranj posojil v svojih portfeljih ne ohranjajo slabih posojil, tako kot banke v večinski domači lasti. To ni nujno pozitivno, saj se prestrukturiranje perspektivnih podjetij lahko ugodno odrazi tudi na poslovanje drugih podjetij, ki so z njimi poslovno povezana. Stopnja presežnega povpraševanja pri posojilih za tekoče poslovanje je najvišja pri bankah v večinski tuji lasti, predvsem v dejavnosti javne storitve ter elektrika, plin in voda, saniranje okolja. Stopnje presežnega povpraševanja podjetij iz predelovalnih dejavnosti, ki so lani najbolj prispevala k rasti gospodarske aktivnosti pa so bile pri vseh vrstah posojil, razen posojil za investicije, nižja pri velikih domačih bankah kot pri bankah v večinski tuji lasti.

Slika 14: Stopnja presežnega povpraševanja po vrstah posojil, skupinah bank in dejavnostih za leto 2013, v %[4]

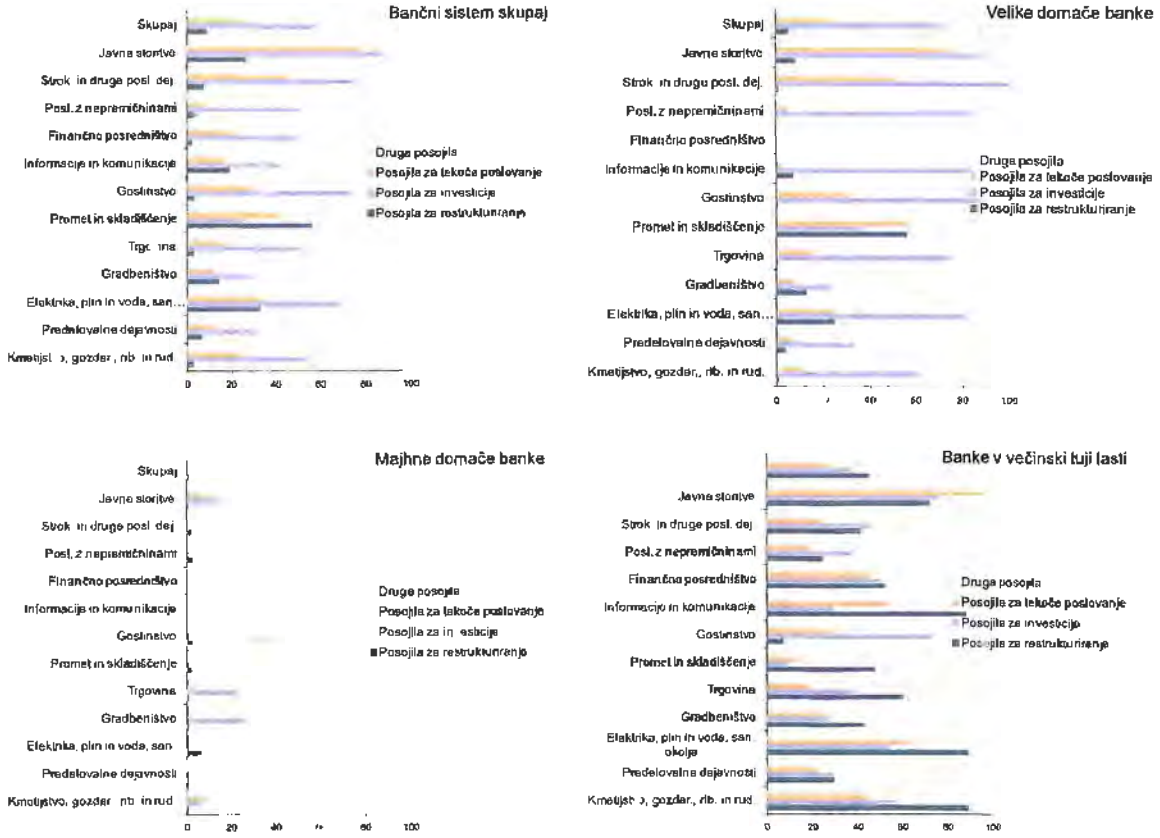

Vir: Anketa BS

Razlogi za zavrnitev posojil, ki jih navajajo banke

Banke in hranilnice kot najpogostejša razloga za zavrnitev posojil praviloma navajajo nestrinjanje stranke s pogoji in slabo boniteto komitenta; v letu 2013 z 21,6% oziroma 21,0%[5]. Sedaj pa le-te pripisujejo vse večji pomen tudi ustreznem zavarovanju posojil, potem ko so bila pred krizo posojila pogosto zavarovana s premoženjem, ki je bilo precenjeno; zavarovanje je sedaj v večji meri tudi v obliki zagotavljanja denarnega toka in ne le kot premoženje. Razlog neustrezno zavarovanje se je povečal iz 6,0% v letu 2010 na 13,8% v letu 2013, pri velikih domačih bankah pa na kar 22,8%.

Slika 15: Najpogostejši štirje razlogi za zavrnitev posojil v letih 2010-2013 in prvi polovici 2014, v %

Vir: Anketa BS

[4] Stopnje presežnega povpraševanja po vrstah posojil so ocenjene na podlagi odgovorov o zavrnjenih posojilih, ki so nepopolni. Zato se na najnižji ravni poročanja, po vrstah posojil po dejavnostih, pojavljajo stopnje presežnega povpraševanja nad 100, ki jih v slikah ne prikazujemo.

[5] Banka Sparkasse v anketi ni podala vzrokov za zavrnitev posojil, zato je izvzeta iz analize.

Previdnost bank pri odobravanju posojil se v zadnjih letih tako povečuje, pri tem pa se zmanjšuje pogajalska moč podjetij pri pridobivanju posojil; razlog nestrinjanje stranke s pogoji se je iz 40% v letu 2010 zmanjšal na 21,6% v 2013. V prvi polovici letošnjega leta je razlog nestrinjanje stranke ponovno narasel, na 32,1%. Pri tem pa je potrebno upoštevati tudi to, da se lahko stranka ne strinja tudi s strogimi kreditnimi standardi bank ali hranilnic; ta razlog lahko namreč vključuje tudi previsoko obrestno mero ali zahtevano obliko zavarovanja.

Slaba boniteta komitenta je v letu 2013 kot razlog zavrnitve nekoliko izstopala pri majhnih domačih bankah (38,9%) in pri bankah v večinski tuji lasti (31,6%), pri velikih domačih bankah pa je prevladal razlog neustrezno zavarovanje (22,8%). Razlog nestrinjanje stranke s pogoji je pri majhnih domačih bankah eden izmed najmanj pogostih vzrokov za zavrnitev posojil (2,2%), kateremu pa banke v večinski tuji lasti in velike domače banke pripisujejo večji pomen (24,9% oziroma 20,9%).

Tabela 4: Razlogi za zavrnitev posojil po vrstah posojil in skupinah bank v letu 2013 in v prvi polovici 2014, v %

	Posojila za restrukturiranje		Posojila za investicije		Posojila za tekoče poslovanje		Druga posojila		Posojila skupaj	
	2013	I pol	2013	I pol	2013	I pol	2013	I pol	2013	I pol
VELIKE DOMAČE BANKE										
neustrezno zavarovanje	36,2	0,0	24,4	11,7	21,0	7,1	0,1	18,6	22,8	8,8
neperspektiven projekt	10,0	1,8	8,4	0,2	0,4	0,1	0,0	0,0	4,6	0,4
slaba boniteta komitenta	14,9	92,4	4,8	8,6	10,5	17,1	20,5	2,4	8,7	21,4
previsoka izpostavljenost do komitenta	9,2	5,2	10,4	14,1	16,7	12,0	69,9	14,7	15,3	12,3
nestrinjanje stranke s pogoji	25,3	0,0	17,2	26,0	25,4	40,0	0,0	54,6	20,9	30,9
drugo	4,5	0,6	34,8	37,4	26,0	23,6	9,5	9,7	27,8	26,3
SKUPAJ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
MAJHNE DOMAČE BANKE										
neustrezno zavarovanje	20,4	2,0	8,7	31,4	12,3	27,5	19,3	0,0	11,6	24,3
neperspektiven projekt	0,0	0,0	3,8	0,4	7,2	0,3	0,0	0,0	4,5	0,3
slaba boniteta komitenta	40,0	31,9	23,7	17,4	57,9	15,7	80,7	0,0	38,9	19,7
previsoka izpostavljenost do komitenta	38,2	65,0	15,9	14,3	15,1	2,6	0,0	0,0	18,2	22,4
nestrinjanje stranke s pogoji	0,4	1,1	2,2	3,8	2,9	40,3	0,0	0,0	2,2	8,7
drugo	1,0	0,0	45,8	32,6	4,6	13,5	0,0	100,0	24,6	24,6
SKUPAJ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TUJE BANKE										
neustrezno zavarovanje	1,1	11,4	4,3	2,9	5,9	3,5	7,2	0,0	4,7	3,7
neperspektiven projekt	0,0	0,0	0,5	0,6	0,1	0,0	1,3	0,0	0,3	0,4
slaba boniteta komitenta	83,4	51,4	21,2	19,1	31,4	25,1	40,7	61,1	31,6	24,7
previsoka izpostavljenost do komitenta	0,8	0,0	2,7	5,1	0,7	0,4	1,0	0,0	1,8	3,4
nestrinjanje stranke s pogoji	14,5	36,7	22,4	32,9	30,8	42,9	28,4	37,1	24,9	35,8
drugo	0,2	0,5	48,8	39,4	31,1	28,0	21,3	1,8	36,6	32,0
SKUPAJ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
SKUPAJ BANKE IN HRANILNICE										
neustrezno zavarovanje	16,8	5,3	13,6	7,7	14,4	6,2	4,3	10,4	13,8	7,1
neperspektiven projekt	4,0	0,8	4,2	0,5	0,6	0,1	0,7	0,0	2,6	0,4
slaba boniteta komitenta	52,3	67,7	14,1	15,5	21,6	20,4	32,4	26,2	21,0	23,0
previsoka izpostavljenost do komitenta	7,4	9,2	7,0	8,7	10,2	7,0	31,0	8,2	9,3	8,2
nestrinjanje stranke s pogoji	17,6	16,6	18,8	29,4	26,4	41,2	15,7	45,5	21,6	32,1
drugo	2,0	0,5	42,4	38,3	26,9	25,1	15,9	9,7	31,7	29,2
SKUPAJ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir: Anketa BS

Razlogi za zavračanje posojil se razlikujejo glede na vrsto posojila. Pri posojilih za restrukturiranje so banke v večinski tuji lasti in majhne domače banke kot najpogostejši razlog za zavrnitev navajale slabo boniteto komitenta (83,4% oziroma 40,0%), velike domače banke pa so izpostavile neustrezno zavarovanje (36,2%) in nastrinjanje stranke s pogoji (25,3%). Pri majhnih domačih bankah prevladuje med razlogi za zavračanje teh posojil tudi previsoka izpostavljenost do komitenta (38,2%).

Pri razlog za zavračanje posojil za investicije se pri majhnih domačih bankah prav tako navaja kot najpogostejši razlog slaba boniteta komitenta (23,7%), med druge razloge (45,8%) pa so banke v več kot polovici razlogov navedle, da ne ustreza kriterijem. Poleg drugih razlogov, banke v večinski tuji lasti za zavrnitev posojil za investicije izpostavljajo nestrinjanje stranke s pogoji (22,4%) in slabo boniteto komitenta (21,2%), velike domače banke pa neustrezno zavarovanje (24,4%) in nestrinjanje stranke s pogoji (17,2%). Nestrinjanje stranke s pogoji je najpogostejši vzrok tudi za zavrnitev zahtevkov za posojila za tekoče poslovanje pri velikih domačih bankah (25,4%) medtem ko pri majhnih domačih bankah (57,9%) in bankah v večinski tuji lasti prevladuje slaba boniteta komitenta (31,4%).

V prvi polovici letošnjega leta se je pri velikih domačih bankah med razlogi za zavrnitev posojil zmanjšal delež zavrnitev zaradi neustreznega zavarovanja, iz 22,8% na 8,8%, medtem ko se je povečalo zavračanje posojil zaradi slabe bonitete komitenta, iz 8,7% na 21,4% in sicer predvsem pri posojilih za restrukturiranje (iz 14,3% na 92,4%). Nasprotno se je pomen slabe bonitete komitenta za zavrnitev posojil se je v prvi polovici letošnjega leta zmanjšal za vse vrste posojil pri majhnih domačih bankah (iz 38,9% na 19,7%) in pri bankah v večinski tuji lasti (iz 31,6% na 24,7%).

Med razlogi za zavrnitev posojil nefinančnim družbam po dejavnostih v večini dejavnosti prevladuje razlog slaba boniteta komitenta; v finančnem posredništvu s 47,0%, v gradbeništvu s 44,6%, v gostinstvu s 40,6%, v predelovalnih dejavnostih s 38,5%, v poslovanju z nepremičninami z 34,8%, v trgovini z 29% ter v dejavnosti informacije in komunikacije z 29%. V strokovnih in drugih poslovnih dejavnostih prevladujeta med razlogi neustrezno zavarovanje z 38,2% in previsoka izpostavljenost do komitenta 23,6%, medtem ko je v dejavnosti promet in skladiščenje v ospredju nestrinjanje stranke s pogoji z 25,6%. Razlog neperspektiven projekt je z 23,9% prevladujoč v dejavnosti poslovanja z nepremičninami. V prvem polletju 2014 je slaba boniteta komitenta z 22,9% še vedno v ospredju razlogov za zavrnitev posojil, pri čemer je bil pogostejši razlog nestrinjanje stranke s pogoji (32,1%).

Tabela 5: Razlogi za zavrnitev posojil po dejavnostih nefinančnih družb v letu 2013 in v prvi polovici 2014, v %

Bančni sistem skupaj	Neustrezno zavarovanje	Neperspektiven projekt	Slaba boniteta komitenta	Previsoka izpostavljenost do komitenta	Nestrinjanje stranke s pogoji	Drugo	SKUPAJ
	2013						
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo	0,9	1,8	52,4	8,3	23,4	13,3	100,0
Predelovalne dejavnosti	4,7	2,7	38,5	5,0	20,6	28,5	100,0
Elektrika, plin in voda, saniranje okolja	6,5	0,0	9,5	8,9	34,8	40,3	100,0
Gradbeništvo	15,9	11,1	44,6	11,1	10,2	7,2	100,0
Trgovina	8,5	1,8	29,0	8,0	19,5	33,2	100,0
Promet in skladiščenje	11,7	0,0	6,7	11,6	25,6	44,4	100,0
Gostinstvo	2,5	0,0	40,6	6,7	38,2	12,0	100,0
Informacije in komunikacije	11,5	1,4	29,0	0,9	4,1	53,1	100,0
Finančno posredništvo	3,7	1,2	47,0	0,0	20,9	27,3	100,0
Poslovanje z nepremičninami	12,4	23,9	34,8	6,6	12,1	10,2	100,0
Strokovne in druge poslovne dejavnosti	38,2	11,4	10,4	23,6	8,5	7,9	100,0
Javne storitve	22,4	0,4	12,0	7,8	19,4	38,0	100,0
Skupaj nefinančne družbe	13,8	2,6	21,0	9,3	21,6	31,7	100,0
Bančni sistem skupaj	Neustrezno zavarovanje	Neperspektiven projekt	Slaba boniteta komitenta	Previsoka izpostavljenost do komitenta	Nestrinjanje stranke s pogoji	Drugo	SKUPAJ
	I. pol 2014						
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo	1,2	2,1	36,8	28,3	13,8	17,9	100,0
Predelovalne dejavnosti	6,2	0,4	29,5	6,5	37,2	20,2	100,0
Elektrika, plin in voda, saniranje okolja	8,3	0,4	2,0	3,8	51,2	33,2	100,0
Gradbeništvo	10,4	0,3	54,6	4,3	6,5	14,1	100,0
Trgovina	7,2	0,2	32,3	9,5	29,7	21,1	100,0
Promet in skladiščenje	5,2	0,3	19,0	12,0	50,2	13,3	100,0
Gostinstvo	1,5	0,8	34,1	39,9	13,8	10,0	100,0
Informacije in komunikacije	10,4	7,5	15,4	1,2	23,9	41,6	100,0
Finančno posredništvo	2,4	0,1	51,2	4,9	17,3	24,1	100,0
Poslovanje z nepremičninami	11,7	0,0	51,2	9,7	9,0	18,4	100,0
Strokovne in druge poslovne dejavnosti	9,2	0,4	24,1	4,4	21,6	40,2	100,0
Javne storitve	4,4	0,0	13,6	15,9	12,7	53,4	100,0
Skupaj nefinančne družbe	7,1	0,4	22,9	8,3	32,1	29,2	100,0

Vir: Anketa BS

Razlike v obrestnih merah za posojila pri bankah so tako kot v preteklih letih delno vplivale na preusmerjanje dela povpraševanja od domačih (predvsem velikih bank) k bankam v večinski tuji lasti. V letošnjem letu do julija se je razlika medletno sicer nekoliko znižala, iz 1,9 odstotne točke v povprečju do julija v letu 2013 na 1,5 odstotne točke v povprečju do julija letos. Lani so bile obrestne mere za novoodobrena dolgoročna posojila pri bankah v večinski tuji lasti v povprečju za 0,7 odstotne točke nižje kot pri majhnih bankah in le za 0,01 odstotne točke nižje kot pri velikih bankah. Kljub temu je zavračanje posojil pri majhnih bankah zaradi nestrinjanja stranke s pogoji zelo nizko, verjetno zato ker banke v tej skupini večji delež povpraševanja zavrnejo že iz drugih razlogov.

Slika 16: Primerjava obrestnih mer za novoodobrena posojila podjetjem med bankami v Sloveniji in v evroobmočju ,v %

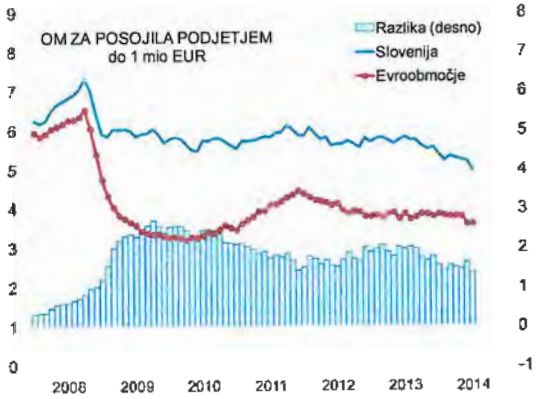

Vir: BS, ECB, Anketa BS

Slika 17: Obrestne mere za novoodobrena dolgoročna posojila podjetjem pri bankah po skupinah bank, v %

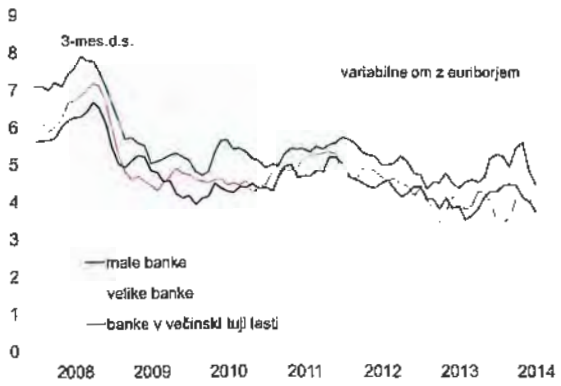

PRILOGA

Slika – priloga1: Rast povpraševanja, rast presežnega povpraševanja in stopnja presežnega povpraševanja v letu 2013, v %.

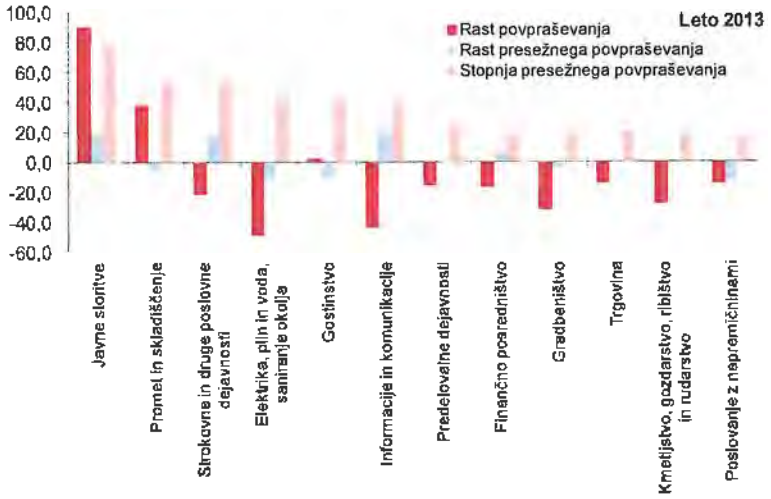

	Stopnja presežnega povpraševanja po dejavnostih v %	Prirast stopnje
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo	19,0	0,3
Predelovalne dejavnosti	23,9	0,0
Elektrika, plin in voda, saniranje okolja	45,0	-12,4
Gradbeništvo	20,4	-5,4
Trgovina	20,2	0,4
Promet in skladiščenje	54,2	-5,7
Gostinstvo	41,0	-11,6
Informacije in komunikacije	39,0	20,6
Finančno posredništvo	20,5	6,6
Poslovanje z nepremičninami	17,0	-11,9
Strokovne in druge poslovne dejavnosti	53,5	17,7
Javne storitve	78,3	17,2
Skupaj	34,6	1,9

Vir: Anketa BS

Slika - priloga 2: Stopnja presežnega povpraševanja po dejavnostih po skupinah bank v letih 2012, 2013 in I polletju 2014, v %.

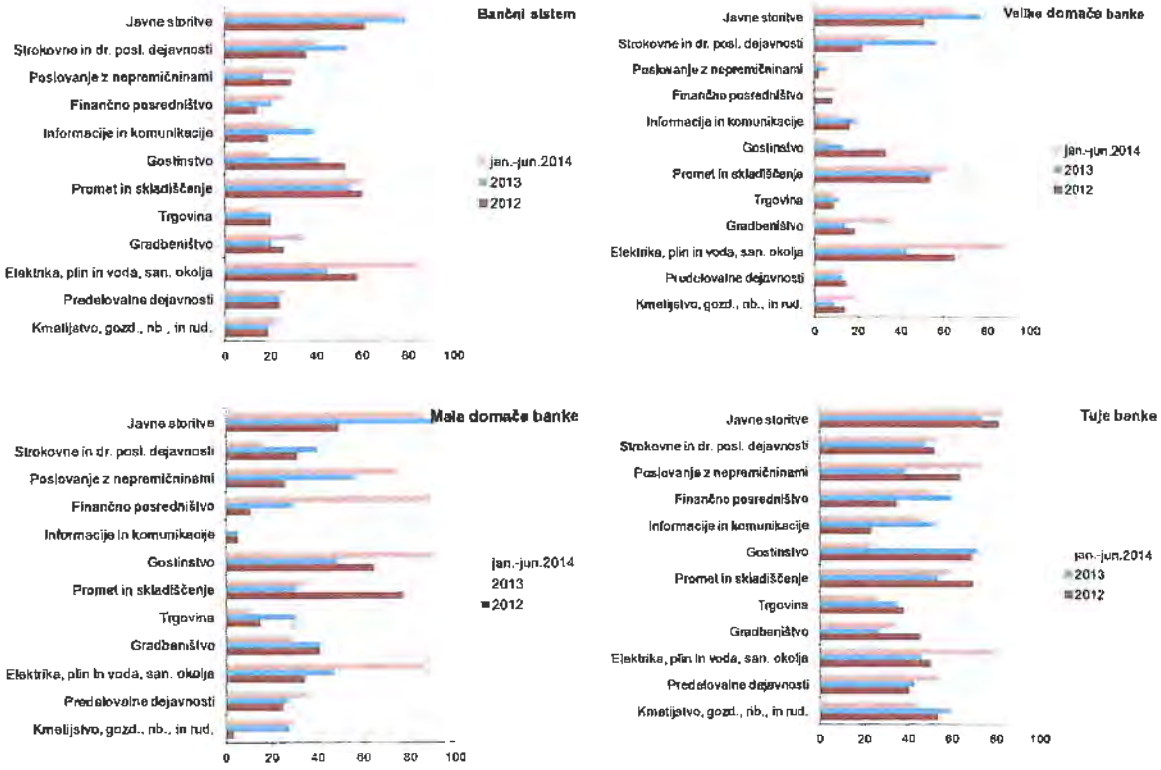

Vir: Anketa BS

Tabela - priloga 3: Vzroki za zavrnitev posojil po dejavnosti nefinančnih družb v letu 2013 po skupinah bank, v %.

Velike domače banke	Neustrezno zavarovanje	Neperspektiven projekt	Kreditna nesposobnost komitenta	Slaba boniteta komitenta	Previsoka izpostavljenost do komitenta	Nestrinjanje stranke s pogoji	Drugo	SKUPAJ
	2012							
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo (A,B)	1,7	5,5	0,0	30,2	20,0	21,3	21,3	100,0
Predelovalne dejavnosti (C)	7,4	7,4	0,0	34,6	13,1	26,2	11,4	100,0
Elektrika, plin in voda, sanir anje okolja (D,E)	11,9	0,0	0,0	1,4	19,8	43,4	23,6	100,0
Gradbeništvo (F)	4,1	21,0	0,0	43,7	18,1	7,6	5,5	100,0
Trgovina (G)	11,2	1,6	0,0	13,2	17,1	20,9	36,0	100,0
Promet in skladiščenje (H)	20,5	0,0	0,0	1,1	20,5	14,9	43,1	100,0
Gostinstvo (I)	2,0	0,0	0,0	50,4	20,4	14,1	13,1	100,0
Informacije in komunikacije (J)	2,4	6,1	0,0	14,0	4,4	3,4	69,7	100,0
Finančno posredništvo (K)	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0	100,0
Poslovanje z nepremičninami (L)	0,0	52,6	0,0	14,2	9,9	10,8	2,4	100,0
Strokovne in druge poslovne dejavnosti (M,N)	42,4	14,0	0,0	4,6	26,1	5,4	7,4	100,0
Javne storitve (O,P,Q,R,S)	32,0	0,3	0,0	0,6	5,8	23,5	37,7	100,0
Skupaj nefinančne družbe	22,8	4,6	0,0	8,7	16,3	20,9	27,8	100,0
Male domače banke	Neustrezno zavarovanje	Neperspektiven projekt	Kreditna nesposobnost komitenta	Slaba boniteta komitenta	Previsoka izpostavljenost do komitenta	Nestrinjanje stranke s pogoji	Drugo	SKUPAJ
	2012							
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo (A,B)	2,7	0,5	0,0	44,4	17,5	0,0	35,0	100,0
Predelovalne dejavnosti (C)	12,7	0,0	0,0	79,5	4,9	0,0	3,0	100,0
Elektrika, plin in voda, sanir anje okolja (D,E)	0,0	0,0	0,0	18,9	79,8	1,3	0,0	100,0
Gradbeništvo (F)	15,4	4,6	0,0	32,4	40,9	5,4	1,3	100,0
Trgovina (G)	18,6	14,6	0,0	47,6	5,2	10,4	2,4	100,0
Promet in skladiščenje (H)	0,1	0,0	0,0	89,4	9,7	0,8	0,0	100,0
Gostinstvo (I)	18,7	0,0	0,0	35,0	45,7	0,7	0,0	100,0
Informacije in komunikacije (J)	89,5	0,0	0,0	0,0	0,0	10,5	0,0	100,0
Finančno posredništvo (K)	0,0	18,7	0,0	81,3	0,0	0,0	0,0	100,0
Poslovanje z nepremičninami (L)	53,9	10,2	0,0	26,3	9,6	0,0	0,0	100,0
Strokovne in druge poslovne dejavnosti (M,N)	17,7	14,8	0,0	34,2	20,4	0,0	13,0	100,0
Javne storitve (O,P,Q,R,S)	5,7	1,5	0,0	23,0	18,5	0,6	50,7	100,0
Skupaj nefinančne družbe	11,6	4,5	0,0	38,9	18,2	2,2	24,6	100,0
Banke v večinski tuji lasti	Neustrezno zavarovanje	Neperspektiven projekt	Kreditna nesposobnost komitenta	Slaba boniteta komitenta	Previsoka izpostavljenost do komitenta	Nestrinjanje stranke s pogoji	Drugo	SKUPAJ
	2012							
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in rudarstvo (A,B)	0,0	0,0	0,0	56,2	0,0	29,4	4,4	100,0
Predelovalne dejavnosti (C)	2,7	0,6	0,0	37,1	1,0	19,5	39,1	100,0
Elektrika, plin in voda, sanir anje okolja (D,E)	3,0	0,0	0,0	14,6	0,0	29,9	52,4	100,0
Gradbeništvo (F)	25,6	4,1	0,0	47,3	0,4	13,1	9,5	100,0
Trgovina (G)	4,8	0,0	0,0	38,7	1,0	19,7	35,7	100,0
Promet in skladiščenje (H)	0,8	0,0	0,0	12,2	0,3	39,6	47,0	100,0
Gostinstvo (I)	1,3	0,0	0,0	38,7	0,0	47,3	12,7	100,0
Informacije in komunikacije (J)	13,7	0,3	0,0	32,6	0,0	4,2	49,2	100,0
Finančno posredništvo (K)	3,9	0,0	0,0	44,7	0,0	22,3	29,1	100,0
Poslovanje z nepremičninami (L)	9,0	2,8	0,0	50,4	3,6	16,3	18,0	100,0
Strokovne in druge poslovne dejavnosti (M,N)	23,7	0,2	0,0	30,7	13,5	22,7	9,3	100,0
Javne storitve (O,P,Q,R,S)	0,4	0,0	0,0	43,3	8,0	16,9	31,4	100,0
Skupaj nefinančne družbe	4,7	0,3	0,0	31,6	1,8	24,9	36,6	100,0

Vir: Anketa BS

Priloga 4

This is a translation of an agreement in the Danish language. In case of discrepancies, the Danish version prevails.

25 August 2011

Political agreement between the Danish Government (Venstre and Det Konservative Folkeparti) and Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre og Liberal Alliance on a number of consolidation initiatives

1. Background

In 2008, Denmark was affected by the international financial crisis, causing both liquidity and capital troubles for many banks as well as a risk of a credit crunch and negative impacts on growth and employment. In addition, a number of Danish banks had brought themselves in a vulnerable situation caused by a high and risky loan growth in the years leading up to the crisis.

Therefore, a vast majority of the Danish Parliament (the Folketing) has implemented considerable measures to ensure financial stability in Denmark.

By the Bank Package, with a 2-year unlimited state guarantee, it was ensured that banks again would be able to obtain financing and liquidity on the money markets. By the Credit Package, banks were able to obtain capital injections and individual state guarantees. By Bank Package III a winding-up scheme for banks in distress was introduced and, subsequently, a compensation scheme in order to address takeovers of banks in distress. Furthermore, the Danish FSA has been strengthened, the Consumer Ombudsman has been provided with more resources, and financial legislation is strengthened.

Generally, the initiatives have contributed to restoring financial stability in Denmark with as few negative consequences as possible for the real economy. It has been, and continues to be, a fundamental principle that the sector itself pays for these schemes, and that any losses incurred should be covered first by equity and other subordinated debt.

Today, the Danish financial sector is generally sound and confidence herein is vital both for the economy and for financial stability. However, there is a continued risk that a number of small and medium-sized banks might encounter solvency problems up to 2013. A number of small and medium-sized banks may also have difficulty obtaining the liquidity necessary once the individual state guarantees expire in 2012 and 2013. At the same time, renewed turbulence in the global financial markets has created further uncertainty about the access of banks to funding.

For this reason, the parties have agreed to launch a number of additional initiatives:

- Strengthening the compensation scheme to make it more attractive to take over distressed banks.
- Removing barriers to mergers between banks by offering a state guarantee with higher premium.

- Financing through contributions to the Guarantee Fund for Depositors and Investors (and the winding-up department) to even-out sector payments to the scheme, as well as establishing a possible consolidation fund.
- Preparing future regulation on Systemically Important Financial Institutions (SIFIs) in Denmark.

Furthermore, on 16 August 2011, Danmarks Nationalbank announced that, in order to improve banks' access to liquidity, as of 1 October 2011, Danmarks Nationalbank will expand the collateral basis for banks with the banks' lending of good quality.

2. Extension of the compensation scheme

The existing compensation scheme will be extended for the purpose of strengthening the possibilities of handling banks in distress. This ensures that greater incentives are provided for sound banks to wholly or partly take over banks in distress, before Bank Package III will be applied. This is to avoid losses for uncovered creditors of the bank in distress, who are not covered by the Guarantee Fund for Depositors and Investors or the individual state guarantee.

The compensation scheme is extended in two ways that both entail that the state may contribute with the losses on the provided individual state guarantee which would be expected, if the bank were to be wound up under Bank Package III.

Model I

The state company Financial Stability A/S may provide compensation, if a sound bank is willing to take over the entire bank in distress (excl. equity and other subordinated debt). In addition to compensation from the Guarantee Fund for Depositors and Investors, in the future, the sound bank will also be able to obtain compensation from Financial Stability A/S if this proves necessary in order to finalise the takeover.

Financial Stability A/S will determine state compensation on the basis of the same valuation of assets and liabilities of the bank in distress as when determining compensation from the Guarantee Fund for Depositors and Investors, cf. Annex I.

On the basis of available information, Financial Stability A/S shall assess, whether a compensation solution does not set the company worse off financially than if Financial Stability A/S was to handle the bank in distress by winding up under Bank Package III.

Furthermore, it is a precondition that state compensation should not make up a greater part of the individual state guarantees of the bank in distress than the part, which the compensation from the Guarantee Fund for Depositors and Investors makes up of the deposits of the bank in distress, covered by the Guarantee Fund for Depositors and Investors scheme.

Financial Stability A/S must set as a condition for its compensation that there is subsequent retrospective adjustment of the compensation ("earn out"), if, three years after the takeover, the takeover of the bank in distress proves to generate more returns than expected for the acquiring bank. The retrospective adjustment will be based on valuation of the largest exposures of the bank in distress at the time of takeover and three years after, cf. Annex II.

In order for the acquiring bank to obtain state compensation, it is a precondition that the continuing individual state guarantees of the bank in distress must be treated as if these were new individual state guarantees issued pursuant to the scheme described in paragraph 3.

Model II

Financial Stability A/S may wind up the unsound part (the red part) of a bank in distress with compensation from the Guarantee Fund for Depositors and Investors scheme and by counting in expected losses on the individual state guarantees through winding up under Bank Package III, while a sound bank takes over the sound part (the green part) of the bank in distress and without unsecured simple creditors incurring losses.

It is a precondition that the sound bank, immediately after the takeover of the entire bank in distress by Financial Stability A/S, is willing to buy the sound part (the green part) of the bank in distress (assets as well as liabilities, and, as a minimum, all exposures with private customers). Financial Stability A/S thus immediately resells the green part to the buyer, whereas the red part, which includes loans raised with individual state guarantee, remains in Financial Stability A/S. Financial Stability A/S receives compensation from the Guarantee Fund for Depositors and Investors according to the existing compensation scheme.

On the basis of available information, including valuation of the assets and liabilities of the bank in distress based on the same principles as when determining compensation from the Guarantee Fund for Depositors and Investors, Financial Stability A/S must assess, whether the subsequent winding up of the red part including compensation from the Guarantee Fund for Depositors and Investors, as well as the revenue from sale of the green part, does not set the company worse off financially than if Financial Stability A/S were to handle the bank in distress by winding it up under Bank Package III. Financial Stability A/S is to make its assessment on basis of the same valuation of assets and liabilities of the bank in distress as when determining compensation from the Guarantee Fund for Depositors and Investors.

Furthermore, in order to apply this model, the losses, which Financial Stability A/S is expected to incur upon taking over the bank in distress, must not make up a greater percentage of the individual state guarantees than the percentage which the compensation by the Guarantee Fund for Depositors and Investors makes up of the deposits of the bank in distress covered by the Guarantee Fund for Depositors and Investors.

Similar to Bank Package III, the winding-up department of the Guarantee Fund for Depositors and Investors sets a guarantee against loss, which covers if losses incurred by Financial Stability A/S after winding up the bank in distress turn out to be bigger than expected when taking over the bank in distress.

If the winding up generates a better result than expected, the Guarantee Fund for Depositors and Investors, Financial Stability A/S, shareholders and other subordinated debt of the bank in distress, will have an "earn out" according to the ordinary ranking of creditors.

Before entering into the final agreement with a sound bank about wholly or partly taking over the bank in distress, it applies for both models that a process must he completed which, under the circumstances, is as open and transparent as possible, and under which other interested banks are

given the possibility of making an offer. This is to ensure that the compensation provided or the price on the green part is set as fairly and close to market terms as possible.

The Danish FSA will organise its workflows and procedures to ensure that measures to prepare for taking over a bank in distress are launched as early as possible, and, if possible, early before setting a deadline for re-establishing the capital.

Furthermore, in connection with valuation of the assets and liabilities of banks in distress, the current assessment team of Financial Stability A/S will be supplemented by two independent auditors.

Financial Stability A/S must ensure that the winding up is carried out appropriately and fairly. This implies i.a. that Financial Stability A/S must

- take due financial considerations to the management of state funds,
- assist viable enterprises in finding a new bank,
- follow the rules on good business practice for financial institutions.

Financial Stability A/S shall yearly, starting in the beginning of 2012, describe the status of costumers in its subsidiaries, including status on the transfer of costumers from subsidiaries to sound banks.

Furthermore, EU state aid rules must be complied with. This implies i.a. that the interest rates of Financial Stability A/S must be in the upper end of the market.

The extension of the compensation scheme is not estimated to entail increased costs for the state as the bank in distress alternatively would have been wound up under Bank Package III.

The extended compensation scheme must be approved by the European Commission pursuant to the state aid rules.

3. State guarantee scheme in mergers (amalgamations)

To support consolidation among banks, a scheme is introduced, according to which, until the end of 2013, banks may apply for an individual state guarantee in connection with a merger. Agreements on individual state guarantees will be entered into by Financial Stability A/S, which handles the scheme on behalf of the state.

Financial Stability A/S may enter into agreements on an individual state guarantee in the event that a merger between two banks triggers the payment of senior loans. The guarantee will then hold the same maturity and amount as the loan due for payment. Such guarantees are subject to a ceiling of DKK 10 bn.

Financial Stability A/S may also enter into agreements on an individual state guarantee to replace existing individual state guarantees if two banks, of which at least one bank has an individual state guarantee, wish to merge. The new guarantee may have a maturity of up to three years. The guarantee may, as a maximum, cover the same amount as the existing guarantees in the merging banks. Such guarantees are subject to a ceiling of DKK 40 bn. in total.

The parties behind the agreement agree that the ceiling of DKK 40 bn. is to be reassessed, in the light of developments, in spring 2012 at the latest.

The following conditions must be met in order to obtain an individual state guarantee:

- there must be a merger under the Competition Act.
- there must be a business plan for the merged bank approved by the Danish FSA, cf. section 204 of the Financial Business Act. The business plan shall address the issue of how the bank will handle the situation when the individual state guarantee expires.
- there must be an assessment by Financial Stability A/S that the merger between the two banks reduces the overall risk of the state for the continuing bank's liabilities compared with the risk incurred by the state if the banks continued to operate as separate entities.
- at least one of the merging banks should not be under strict supervision by the Danish FSA, and the Danish FSA assesses that the merged bank would not from the outset have to be under strict supervision.

A risk-based guarantee fee is paid to Financial Stability A/S for the guarantee. The basis for the guarantee fee is the minimum level for banks without rating at 1.35 percent set by the European Commission. A supplement is added to this which increases during the duration of the guarantee so that 0.65 percent is added in the first year, 0.75 percent is added in the second year and 0.90 percent is added in the third year, cf. Annex III. If the European Commission were to raise the minimum level the guarantee fee for new issuances could be raised. Bonds issued with a new individual state guarantee will be collateralised by Danmarks Nationalbank.

The starting point is that any losses on the guarantees must be covered by the guarantee fees paid.

The guarantee scheme must be approved by the European Commission according to the state aid rules.

If the conditions for application of the extended compensation scheme and the state guarantee scheme in connection with mergers, respectively, are fulfilled, a bank may use both schemes in connection with a merger.

4. Financing of the Guarantee Fund for Depositors and Investors

The existing method of financing of the Guarantee Fund for Depositors and Investors may, in the event of considerable losses in the Guarantee Fund for Depositors and Investors, significantly influence the solvency of banks, during periods where the sector is already financially challenged. Furthermore, a new EU Directive is expected to entail that the assets of the Guarantee Fund for Depositors and Investors are to be increased considerably by 2013 and up to 2027.

To obtain a more even burden on the sector in connection with payments to the Fund, it is the intention to change the financing of the Guarantee Fund for Depositors and Investors so that this will in the future be based on insurance-like financing with annual premiums.

The future financing model is therefore expected to provide for a significantly greater cash *ex ante* element than the existing scheme. The Guarantee Fund for Depositors and Investors (incl. the winding-up department) will continue to be fully financed by the sector.

The compensation scheme provides the winding-up department of the Guarantee Fund for Depositors and Investors with an important function in connection with consolidation. As part of the aim to reduce the barriers for sound banks to take over banks in distress, the possibilities of setting up a new consolidation fund within the frameworks of the winding-up department of the Guarantee Fund for Depositors and Investors should also be examined. This consolidation fund may help cover costs of such mergers, e.g. in connection with withdrawal from data centrals, including whether this is consistent with EU regulations.

A fast track working group will be set up under the Ministry of Economic and Business Affairs which will scrutinise the financing of the Guarantee Fund for Depositors and Investors etc. The necessary legislation on amending the Guarantee Fund for Depositors and Investors Act will be implemented with effect as early as possible.

5. Systemically important financial institutions - SIFIs

At international level, stricter rules are being laid down for systemically important financial institutions. The Basel committee for banking supervision, the Financial Stability Board and the European Commission are thus currently working on recommendations and regulation in relation to SIFIs. At the same time several European countries have already announced that they have national SIFIs.

There are also SIFIs in Denmark. SIFIs will need to comply with stricter requirements than other credit institutions. These requirements will be laid down on the basis of future EU regulation for SIFIs taking into consideration equal competition between SIFIs and other credit institutions in Denmark, as well as fair conditions of competition compared with SIFIs in other EU countries. This may entail higher capital requirements and stricter supervision, but requirements may also be stricter in other areas. Furthermore, special measures are considered for SIFIs which are experiencing difficulties, including that they may be broken up.

An expert committee with an independent chairman will be set up under the auspices of the Ministry of Economic and Business Affairs. Members of the expert committee will be appointed by the Minister for Economic and Business Affairs.

Based on the coming EU regulation, the expert committee must clarify:

- which criteria are to be met in order for a bank to be considered a Danish SIFI.
- which requirements are to be set for SIFIs. Efforts should be made to ensure equal competition between SIFIs and other credit institutions in Denmark, as well as fair conditions of competition compared with SIFIs in other countries. This work should also draw on the experience regarding SIFIs acquired during the financial crisis.

- which instruments may be used in relation to SIFIs which experience difficulties.

The expert committee must report to the Minister for Economic and Business Affairs in 2012.

6. Agreement with the financial sector

An agreement has been entered into with the Danish Bankers' Association stipulating that the association and its members recognise that it is a joint task for the sector and the state to seek to avoid unnecessary winding up of banks through Bank Package III. The Danish Bankers' Association and its members will therefore actively participate in finding solutions where sound banks assume the task of wholly or partly taking over activities from banks which get into difficulties, cf. Annex IV.

The Danish Bankers' Association agrees that the winding-up department of the Guarantee Fund for Depositors and Investors sets a guarantee against losses, which covers losses incurred by Financial Stability A/S after the final winding up of a bank in distress under the extended compensation scheme (model II) to the extent that these losses prove greater than expected, when taking over the bank in distress.

7. Follow-up

According to existing rules, Greenland and the Faroe Islands are covered by the Financial Stability Act and the Guarantee Fund for Depositors and Investors Act, and Greenland and Faroese banks have had access to subscribing for individual state guarantees pursuant to the Credit Package. As a general rule, Greenland and the Faroe Islands will therefore also be covered by this agreement, unless the Home Rule of both Greenland and the Faroe Islands, after discussions with the Danish government, decide against being covered by this agreement.

The Minister for Economic and Business Affairs will, as soon as possible, put forward the necessary legislation.

The parties agree to look into the issue of providing the Consumer Ombudsman with more resources from 2012 to handle financial complaints. Customers have experienced bad or incomplete financial advice by banks. A result is that the number of complaints in relation to financial cases to the Consumer Ombudsman has increased and the cases are often hig, resource intensive, highly complex and include considerations of principle.

Similar to practice in existing agreements entered into on financial stability (bank packages and the Credit Package), the parties will meet regularly to discuss the implementation of this agreement and to monitor the developments.

Priloga 5

123. člen (Nadzor nad bankami)	
Ver. 1 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 20.2.1999 Objava: Uradni list RS, št. 7/1999	Ver. 4 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 3.8.2001 Objava: Uradni list RS, št. 59/2001
(1) Banka Slovenije opravlja nadzor nad bankami z namenom preverjanja, če banke spoštujejo pravila o obvladovanju tveganj in druga pravila, določena s tem zakonom in predpisi izdanimi na njegovi podlagi oziroma drugimi zakoni, ki urejajo poslovanje bank, in predpisi izdanimi na njihovi podlagi.	(1) Banka Slovenije opravlja nadzor nad bankami z namenom preverjanja, če banke spoštujejo pravila o obvladovanju tveganj in druga pravila, določena s tem zakonom in predpisi izdanimi na njegovi podlagi oziroma drugimi zakoni, ki urejajo poslovanje bank, in predpisi izdanimi na njihovi podlagi.
(2) Banka Slovenije opravlja nadzor tudi nad pravnimi osebami, povezanimi z banko, če je to potrebno zaradi nadzora nad poslovanjem banke.	(2) Banka Slovenije opravlja nadzor tudi nad pravnimi osebami, povezanimi z banko, če je to potrebno zaradi nadzora nad poslovanjem banke.
(3) Če je za nadzor nad posamezno družbo iz drugega odstavka tega člena pristojen drug nadzorni organ, opravi Banka Slovenije pregled poslovanja te družbe v sodelovanju s pristojnim nadzornim organom.	(3) Če je za nadzor nad posamezno družbo iz drugega odstavka tega člena pristojen drug nadzorni organ, opravi Banka Slovenije pregled poslovanja te družbe v sodelovanju s pristojnim nadzornim organom.
(4) Banka Slovenije opravlja tudi nadzor nad hranilno kreditnimi službami z namenom preverjanja, če hranilno kreditne službe spoštujejo določbe ~~5.~~, ~~8.~~, ~~9.~~, ~~10.~~, ~~12.~~ ~~in~~ ~~13.~~ ~~poglavja~~ tega zakona.	(4) Banka Slovenije opravlja tudi nadzor nad hranilno kreditnimi službami z namenom preverjanja, če hranilno kreditne službe spoštujejo določbe tega zakona, **ki se na podlagi prvega odstavka 241. člena tega zakona uporabljajo za hranilno kreditne službe, in predpisi, izdanimi na njihovi podlagi, ter določbe drugih zakonov, ki urejajo poslovanje bank, in predpisi, izdanimi na njihovi podlagi.**

124. člen (Način opravljanja nadzora)
Banka Slovenije opravlja nadzor nad bankami s: 1. s spremljanjem, zbiranjem in preverjanjem poročil in obvestil bank in drugih oseb, ki so po določbah tega zakona oziroma drugih zakonov dolžne poročati Banki Slovenije oziroma jo obveščati o posameznih dejstvih in okoliščinah; 2. opravljanjem pregledov poslovanja bank; 3. izrekanjem ukrepov nadzora po tem zakonu.

130. člen (Ukrepi nadzora)
Ukrepi nadzora nad banko po tem zakonu so: 1. odreditev odprave kršitev; 2. odreditev dodatnih ukrepov; 3. prepoved opravljanja določenih bančnih poslov oziroma drugih finančnih storitev; 4. odvzem dovoljenja; 5. izredna uprava; 6. prisilna likvidacija banke; 7. odločanje o razlogih za stečaj banke.

131. člen (Odredba o odpravi kršitev)
(1) Banka Slovenije izda odredbo o odpravi kršitev, če pri opravljanju nadzora nad banko ugotovi: 1. da član uprave banke nima dovoljenja iz 25. člena tega zakona; 2. da banka ne izpolnjuje pogojev za opravljanje bančnih storitev oziroma drugih finančnih storitev iz 38. člena tega zakona oziroma drugega odstavka 6. člena tega zakona; 3. da banka opravlja druge finančne storitve, za katere ni pridobila dovoljenja Banke Slovenije, oziroma opravlja dejavnosti, ki jih po tem zakonu ne sme opravljati; 4. da banka krši pravila o obvladovanju tveganj; 5. da banka krši pravila o vodenju poslovnih knjig in poslovnih poročil, notranji reviziji oziroma o revidiranju letnih poročil; 6. da banka krši obveznosti poročanja in obveščanja; 7. da banka krši druge določbe tega zakona oziroma na njegovi podlagi izdanih predpisov oziroma drugih zakonov, ki urejajo poslovanje bank. (2) V odredbi iz prvega odstavka tega člena določi Banka Slovenije rok za odpravo kršitev.

132. člen (Poročilo o odpravi kršitev)	
Ver. 1 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 20.2.1999 Objava: Uradni list RS, št. 7/1999 (1) Banka mora v roku iz drugega odstavka 131. člena tega zakona odpraviti ugotovljene kršitve in Banki Slovenije dostaviti poročilo, v katerem opiše ukrepe za odpravo kršitev. Poročilu je potrebno priložiti listine in druge dokaze, iz	Ver. 7 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 8.5.2004 Objava: Uradni list RS, št. 42/2004 (1) Banka mora v roku iz drugega odstavka 131. člena tega zakona odpraviti ugotovljene kršitve in Banki Slovenije dostaviti poročilo, v katerem opiše ukrepe za odpravo kršitev. Poročilu je potrebno priložiti listine in druge dokaze, iz

katerih izhaja, da so bile ugotovljene kršitve odpravljene. (2) Če iz poročila iz prvega odstavka tega člena in priloženih dokazov izhaja, da so bile kršitve odpravljene, izda Banka Slovenije odločbo, s katero ugotovi, da so bile kršitve odpravljene. Banka Slovenije lahko pred izdajo odločbe opravi ponoven pregled poslovanja v obsegu, potrebnem za ugotovitev ali so kršitve odpravljene. (3) Če je poročilo nepopolno oziroma iz poročila in priloženih dokazov ne izhaja, da so ugotovljene kršitve odpravljene, Banka Slovenije banki z odredbo naloži dopolnitev poročila in ji določi rok za dopolnitev. (4) Banka Slovenije mora odločbo oziroma odredbo iz drugega oziroma tretjega odstavka tega člena izdati v ~~tridesetih dneh~~ po prejemu poročila o odpravi kršitev, sicer se šteje, da so bile kršitve odpravljene.	katerih izhaja, da so bile ugotovljene kršitve odpravljene. (2) Če iz poročila iz prvega odstavka tega člena in priloženih dokazov izhaja, da so bile kršitve odpravljene, izda Banka Slovenije odločbo, s katero ugotovi, da so bile kršitve odpravljene. Banka Slovenije lahko pred izdajo odločbe opravi ponoven pregled poslovanja v obsegu, potrebnem za ugotovitev ali so kršitve odpravljene. (3) Če je poročilo nepopolno oziroma iz poročila in priloženih dokazov ne izhaja, da so ugotovljene kršitve odpravljene, Banka Slovenije banki z odredbo naloži dopolnitev poročila in ji določi rok za dopolnitev. (4) Banka Slovenije mora odločbo oziroma odredbo iz drugega oziroma tretjega odstavka tega člena izdati v **dveh mesecih** po prejemu poročila o odpravi kršitev, sicer se šteje, da so bile kršitve odpravljene.

133. člen (Dodatni ukrepi za uresničevanje pravil o obvladovanju tveganj)

(1) Če Banka Slovenije pri izvajanju nadzora ugotovi, da banka huje krši pravila o obvladovanju tveganj, lahko z odredbo o odpravi kršitev odredi tudi naslednje dodatne ukrepe:

1. naloži upravi banke, da sprejme načrt ukrepov za zagotovitev minimalnega kapitala banke;

2. naloži upravi banke in nadzornemu svetu, da skličeta skupščino delničarjev banke ter predlagata sprejem ustreznih sklepov, kot na primer:

- sklep o povečanju osnovnega kapitala banke z novimi vložki,

- sklep o povečanju osnovnega kapitala banke iz sredstev dobička,

3. naloži nadzornemu svetu banke, da razreši člana oziroma člane uprave in imenuje novega člana oziroma člane uprave;

4. prepove banki dajanje posojil oziroma opravljanje bančnih oziroma drugih finančnih poslov za določene osebe z neprimerno kreditno boniteto;

5. prepove banki sklepanje poslov s posameznimi delničarji, člani uprave, nadzornega sveta, povezanimi družbami ali investicijskimi skladi, ki jih upravlja družba za upravljanje, ki je z banko povezana oseba;

6. naloži upravi banke, da sprejme in opravi ukrepe za:

- izboljšanje postopkov upravljanja s tveganji;

- spremembo področij poslovanja banke;

- omejitev dajanja posojil;

- izboljšanje postopkov izterjatve zapadlih terjatev banke;

- pravilno vrednotenje bilančnih in zunajbilančnih postavk;

- izboljšanje računovodsko informacijskega sistema;

- izboljšanje postopkov notranjih kontrol in notranjega revidiranja;

- druge ukrepe, potrebne za uresničitev pravil o obvladovanju tveganj:

7. naloži banki izvedbo ukrepov, določenih z zakonom o Banki Slovenije (Uradni list RS/I, št. 1-17/91).

(2) Šteje se, da banka huje krši pravila o obvladovanju tveganj, če:

1. ne dosega minimalnega kapitala iz 68. člena tega zakona;

2. ni organizirala poslovanja oziroma ne vodi tekoče poslovnih knjig, poslovne dokumentacije ter drugih administrativnih in poslovnih evidenc tako, da je mogoče kadarkoli preveriti ali posluje v skladu s pravili o obvladovanju tveganj;

3. ne sprejme ukrepov in določi pravil za ustrezno vrednotenje bilančnih in zunajbilančnih postavk oziroma če te postavke vrednoti v nasprotju s tem zakonom oziroma na njegovi podlagi izdanimi predpisi;

4. opravlja druge finančne storitve, za katere ni pridobila dovoljenja Banke Slovenije, oziroma če opravlja dejavnosti, ki jih po tem zakonu ne sme opravljati;

5. sklepa pravne posle oziroma opravlja pravna dejanja, na podlagi katerih nastane izpostavljenost banke do posamezne osebe v nasprotju z določbami tega zakona;

6. izplača dividende v nasprotju s 93. členom tega zakona;

7. pogosto krši obveznosti pravočasnega in pravilnega poročanja, določene s tem zakonom oziroma na njegovi podlagi izdanimi predpisi;

8. sklepa navidezne posle z namenom napačnega prikazovanja finančnega položaja ali izpostavljenosti banke;

9. opravlja druge posle, ki lahko ogrozijo njeno likvidnost oziroma solventnost;

10. ne izpolnjuje obveznosti zagotavljanja sredstev za izplačilo zajamčenih vlog.

134. člen (Razlogi za odvzem dovoljenja za opravljanje dejavnosti)

(1) Banka Slovenije odvzame banki dovoljenje za opravljanje bančnih storitev v naslednjih primerih:

1. če je bilo dovoljenje pridobljeno z navajanjem neresničnih podatkov,

2. če banka ne izpolnjuje pogojev glede kapitalske ustreznosti in drugih pogojev za poslovanje v skladu s pravili o obvladovanju tveganj,

3. če banka ponavljajoče krši dolžnost pravočasnega in pravilnega poročanja oziroma obveščanja Banke Slovenije ali če kako drugače ovira opravljanje nadzora nad njenim poslovanjem,

4. če banka ravna v nasprotju z odredbo o odpravi kršitev,

5. če je banka odredila dodatni ukrep iz 3. točke prvega odstavka 133. člena tega zakona in nadzorni svet v roku, določenem za izvršitev dodatnega ukrepa ni razrešil člana oziroma članov uprave in imenoval novih,

6. če so podani razlogi za odvzem dovoljenja za pridobitev kvalificiranega deleža iz drugega odstavka 21. člena tega zakona osebi, ki je neposredno oziroma posredno obvladujoča družba banke,

7. če banka ne izpolnjuje obveznosti v zvezi z zagotavljanjem sredstev za izplačilo zajamčenih vlog,

8. če banka ne izpolnjuje tehničnih, organizacijskih, kadrovskih oziroma drugih pogojev za opravljanje bančnih storitev.

(2) Če so hkrati podani razlogi za odvzem dovoljenja iz prvega odstavka tega člena in razlogi za prisilno likvidacijo iz 147. člena tega zakona, Banka Slovenije oba postopka združi.

(3) Če banka ne izpolnjuje tehničnih, kadrovskih, organizacijskih oziroma drugih pogojev za opravljanje posameznih vrst bančnih poslov oziroma za opravljanje posameznih finančnih storitev, Banka Slovenije lahko namesto odvzema dovoljenja z odločbo banki prepove opravljati te bančne posle oziroma druge finančne storitve.

(4) Za postopek v zvezi z izrekom prepovedi opravljanja posameznih vrst bančnih poslov oziroma drugih finančnih storitev se smiselno uporabljajo določbe o postopku za odvzem dovoljenja.

135. člen (Pogojni odvzem dovoljenja)

(1) Z odločbo o odvzemu dovoljenja lahko Banka Slovenije hkrati izreče, da se odvzem dovoljenja ne bo izvršil, če banka v času, ki ga določi Banka Slovenije, ki pa ne sme biti krajši od šestih mesecev in ne daljši od enega leta (preizkusna doba), ne bo storila nove kršitve, zaradi katere je mogoče odvzeti dovoljenje.

(2) Kadar Banka Slovenije izreče pogojni odvzem dovoljenja, lahko določi, da bo odvzem dovoljenja izvršen tudi, če banka v določenem roku ne odpravi kršitev, zaradi katerih ji je bil izrečen pogojni odvzem dovoljenja. Rok za izpolnitev teh obveznosti določi Banka Slovenije v mejah preizkusne dobe.

136. člen (Preklic pogojnega odvzema dovoljenja)

Banka Slovenije prekliče pogojni odvzem dovoljenja in dovoljenje odvzame, če banka v preizkusni dobi stori novo kršitev, zaradi katere je mogoče odvzeti dovoljenje, oziroma če ne izpolni dodatnih pogojev iz drugega odstavka 135. člena tega zakona.

137. člen (Odločba o izredni upravi)	
Ver. 1 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 20.2.1999 Objava: Uradni list RS, št. 7/1999 (1) Banka Slovenije izda odločbo o izredni upravi v naslednjih primerih:	Ver. 7 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 8.5.2004 Objava: Uradni list RS, št. 42/2004 (1) Banka Slovenije izda odločbo o izredni upravi v naslednjih primerih:
1. če je banki odredila dodatne ukrepe iz prvega odstavka 133. člena tega zakona in banka v rokih določenih za izvajanje dodatnih ukrepov ni pričela z izvajanjem teh ukrepov oziroma jih ni izvedla,	1. če je banki odredila dodatne ukrepe iz prvega odstavka 133. člena tega zakona in banka v rokih določenih za izvajanje dodatnih ukrepov ni pričela z izvajanjem teh ukrepov oziroma jih ni izvedla,
2. če banka kljub izvedenim dodatnim ukrepom ne dosega minimalnega kapitala iz 68. člena tega zakona;	2. če banka kljub izvedenim dodatnim ukrepom ne dosega minimalnega kapitala iz 68. člena tega zakona;
3. če bi nadaljnje poslovanje banke lahko ogrozilo njeno likvidnost oziroma solventnost.	3. če bi nadaljnje poslovanje banke lahko ogrozilo njeno likvidnost oziroma solventnost.
(2) Z odločbo o izredni upravi določi Banka Slovenije rok trajanja izredne uprave, ki ne sme biti daljši od enega leta.	(2) Z odločbo o izredni upravi določi Banka Slovenije rok trajanja izredne uprave, ki ne sme biti daljši od enega leta.
	(3) Če Banka Slovenije izda odločbo o izredni upravi banki, ki ima podružnico v državi članici, mora še pred izdajo odločbe obvestiti pristojni nadzorni organ države članice. V obvestilu mora navesti tudi pravne posledice in dejanske učinke izdane odločbe.
	(4) Če zaradi zaščite interesov strank banke oziroma zaradi drugih javnih koristi, z izdajo odločbe iz tretjega odstavka tega člena ni mogoče odlašati, Banka Slovenije obvesti pristojni nadzorni organ takoj po izdaji odločbe.

138. člen (Člani izredne uprave)
Z odločbo o izredni upravi Banka Slovenije imenuje dva ali več izrednih upraviteljev, ki so člani izredne uprave banke, in določi vrsto in obseg poslov, ki jih opravlja posamezni izredni upravitelj.

139. člen (Vpis v sodni register)
(1) V sodni register se vpiše izdaja odločbe o izredni upravi. Hkrati se vpiše tudi ustrezna sprememba oseb, pooblaščenih za zastopanje banke.

(2) Predlog za vpis podatkov iz prvega odstavka tega člena mora izredna uprava vložiti v roku treh dni od prejema odločbe. Predlogu mora priložiti odločbo Banke Slovenije o izredni upravi.

140. člen (Pravne posledice izredne uprave)

(1) V času trajanja izredne uprave izvršuje pristojnosti nadzornega sveta Banka Slovenije.

(2) Ne glede na prvi odstavek tega člena ima Banka Slovenije pravico dajati izrednemu upravitelju navodila za vodenje poslov banke, ki so zanj obvezna.

(3) Določbe tega zakona, ki se nanašajo na člana uprave, se uporabljajo tudi za izrednega upravitelja, če Banka Slovenije z navodili iz drugega odstavka tega člena ne določi drugače.

(4) Z dnem izdaje odločbe o izredni upravi prenehajo vse pristojnosti in pooblastila članom uprave in nadzornega sveta banke, ter pristojnosti skupščine, razen pristojnosti iz 143. člena tega zakona.

141. člen (Pooblastila v času trajanja izredne uprave)

(1) Člani uprave morajo izredni upravi nemudoma omogočiti dostop do vse poslovne in druge dokumentacije banke in pripraviti poročilo o predaji poslov.

(2) Izredni upravi ali posameznemu izrednemu upravitelju morajo člani uprave banke na zahtevo dati vsa pojasnila oziroma dodatna poročila o poslovanju banke.

(3) Izredni upravitelj ima pravico odstraniti osebo, ki ovira njegovo delo, glede na okoliščine primera pa tudi zahtevati pomoč pristojnega organa za notranje zadeve.

142. člen (Poročila izredne uprave)

(1) Izredna uprava mora najmanj vsake tri mesece izdelati in izročiti Banki Slovenije poročilo o finančnem stanju in pogojih poslovanja banke v izredni upravi.

(2) Izredna uprava mora v devetih mesecih po imenovanju izredne uprave izročiti Banki Slovenije poročilo o finančnem stanju in pogojih poslovanja banke v izredni upravi, skupaj z oceno ekonomske stabilnosti banke in možnosti za nadaljnje poslovanje banke, ki vključuje:

1. oceno in posledice prevzemanja izgub banke s strani delničarjev banke,

2. možnosti za alokacijo in razpršitev ostalih izgub banke,

3. nepredvidene odhodke, ki lahko vplivajo na obveznosti banke,

4. oceno možnih ukrepov za odpravo finančnih težav banke z oceno stroškov izvedbe teh ukrepov,

5. oceno pogojev za začetek prisilne likvidacije oziroma stečaja banke.

143. člen (Povečanje osnovnega kapitala zaradi zagotovitve

ekonomske stabilnosti banke)	
Ver. 1 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 20.2.1999 Objava: Uradni list RS, št. 7/1999 (1) Če Banka Slovenije na podlagi poročila izredne uprave iz prvega oziroma drugega odstavka 142. člena tega zakona oceni, da je zaradi zagotovitve minimalnega kapitala banke oziroma zaradi odprave vzrokov nelikvidnosti ali nesolventnosti banke, potrebno ustrezno povečati osnovni kapital banke z novimi denarnimi vložki, naloži izredni upravi, da skliče skupščino delničarjev banke in ji predlaga sprejem sklepa o takšnem povečanju osnovnega kapitala. (~~2~~) ~~Izredna uprava~~ mora ~~objaviti sklic~~ skupščine ~~zaradi odločanja o povečanju osnovnega kapitala iz prvega odstavka tega člena najkasneje v roku 8~~ dni ~~po prejemu naloga Banke Slovenije~~ iz prvega odstavka tega člena. (3) ~~V sklicu skupščine morajo biti delničarji opozorjeni na pravne posledice~~ iz ~~144~~. člena tega zakona.	Ver. 5 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 24.6.2003 Objava: Uradni list RS, št. 55/2003 (1) Če Banka Slovenije na podlagi poročila izredne uprave iz prvega oziroma drugega odstavka 142. člena tega zakona oceni, da je zaradi zagotovitve minimalnega kapitala banke oziroma zaradi odprave vzrokov nelikvidnosti ali nesolventnosti banke, potrebno ustrezno povečati osnovni kapital banke z novimi denarnimi vložki, naloži izredni upravi, da skliče skupščino delničarjev banke in ji predlaga sprejem sklepa o takšnem povečanju osnovnega kapitala. **Banka Slovenije lahko izredni upravi naloži, za kateri dan** mora **sklicati skupščino delničarjev banke, vendar mora med objavo sklica in zasedanjem** skupščine **delničarjev banke miniti** najmanj **teden** dni. (2) **Izredna uprava mora objaviti** sklic **skupščine delničarjev banke zaradi odločanja o povečanju osnovnega kapitala** iz prvega odstavka tega člena **najkasneje v roku** 3 **dni po prejemu naloga Banke Slovenije** iz **prvega odstavka tega** člena. (3) **V sklicu skupščine morajo biti delničarji opozorjeni na pravne posledice iz 144. člena** tega zakona.

144. člen (Pravica odkupa delnic banke)
(1) Če skupščina delničarjev zavrne predlog sklepa iz prvega odstavka 143. člena tega zakona ali če prva prodaja delnic na podlagi sklepa, ki ga skupščina sprejme na predlog iz prvega odstavka 143. člena tega zakona ni uspešna, pridobi Banka Slovenije pravico v svojem imenu in za račun investitorja, ki izrazi resno namero vložiti sredstva za povečanje osnovnega kapitala banke, odkupiti delnice banke za ceno, doseženo na javni dražbi. (2) Če namerava Banka Slovenije uresničiti odkupno pravico iz prvega odstavka tega člena, mora v roku 30 dni šteto od dne, ko je odkupno pravico pridobila, objaviti javno dražbo za prodajo delnic investitorju. (3) V objavi javne dražbe določi Banka Slovenije izhodiščno ceno, na podlagi knjigovodske vrednosti

delnic, ugotovljeni na podlagi revidirane bilance stanja banke na zadnji dan v mesecu pred pridobitvijo pravice odkupa, izdelani ob predpostavki nedelujočega podjetja.

(4) Na javni dražbi proda Banka Slovenije delnice tistemu zdražitelju, ki ponudi najvišjo ceno nad izhodiščno. Če na javni dražbi nihče ne ponudi najmanj izhodiščne cene, ponudi Banka Slovenije odkup po ceni, ki je za 5% nižja od izhodiščne, in nadaljuje z zniževanjem ponudbene cene za enak znesek dokler posamezni zdražitelj ne izjavi, da je pripravljen kupiti delnice.

(5) Hkrati z objavo dražbe izda Banka Slovenije klirinško depotni družbi nalog, da v centralnem registru v zvezi z delnicami banke vpiše prepoved razpolaganja v korist Banke Slovenije.

(6) Za vpis prepovedi razpolaganja in prenos delnic na investitorja, v čigar imenu je Banka Slovenije uresničila odkupno pravico se smiselno uporabljajo določbe zakona o prevzemih.

(7) Ne glede na šesti odstavek tega člena, prenese klirinško depotna družba delnice banke na račun investitorja iz šestega odstavka tega člena šele, ko jo Banka Slovenije obvesti, da je investitor izvedel ustrezen postopek povečanja osnovnega kapitala banke.

145. člen (Ocena rezultatov izredne uprave)

(1) Banka Slovenije mora najmanj enkrat na tri mesece oceniti rezultate izredne uprave.

(2) Banka Slovenije mora sprejeti končno oceno rezultatov izredne uprave najkasneje v treh mesecih po prejemu poročila iz drugega odstavka 142. člena tega zakona.

(3) Če Banka Slovenije oceni, da se je v času trajanja izredne uprave izboljšalo finančno stanje banke tako, da je banka dosegla minimalni kapital iz 68. člena tega zakona, in redno izpolnjuje svoje dospele obveznosti, mora Banka Slovenije izdati odločbo o prenehanju izredne uprave in odpoklicu izrednih upraviteljev.

(4) Če Banka Slovenije oceni, da se v času trajanja izredne uprave finančno stanje banke ni izboljšalo tako, da bi banka dosegla minimalni kapital iz 68. člena tega zakona oziroma da bi bila sposobno tekoče izpolnjevati dospele obveznosti, izda odločbo o začetku likvidacije oziroma o ugotovitvi pogojev za začetek stečaja banke.

(5) V primeru iz četrtega odstavka tega člena lahko Banka Slovenije izda tudi odločbo o podaljšanju izredne uprave za največ šest mesecev, če ni pogojev za začetek stečaja banke in če Banka Slovenije oceni, da bo banka v nadaljnjih šestih mesecih lahko dosegla minimalni kapital iz 68. člena tega zakona.

146. člen (Predčasno aktiviranje jamstva)

(1) Kadar med trajanjem izredne uprave zaradi povečanih dvigov vlog postane ogrožena likvidnost banke, lahko Banka Slovenije odloči, da se predčasno aktivira jamstvo za zajamčene vloge.

(2) Z odločbo iz prvega odstavka tega člena Banka Slovenije tudi prepove banki opravljati katerakoli izplačila razen izplačil iz naslova dospelih zajamčenih vlog in izplačila plač delavcem banke do višine zajamčenih plač.

(3) V primeru iz prvega odstavka tega člena nakaže Banka Slovenije banki likvidna sredstva kot kredit

za izplačilo dospelih zajamčenih vlog na poseben račun banke.

(4) Banka sme sredstva iz tretjega odstavka tega člena uporabiti samo za izplačilo dospelih zajamčenih vlog.

(5) Banka Slovenije lahko prepove opravljanje izplačil iz drugega odstavka tega člena za največ tri mesece.

(6) Če se do izteka roka iz petega odstavka tega člena finančno stanje banke ne izboljša tako, da je banka sposobna tekoče izpolnjevati vse dospele obveznosti, mora Banka Slovenije takoj izdati odločbo o ugotovitvi pogojev za začetek stečajnega postopka.

(7) Če je po predčasnem aktiviranju jamstva nad banko začet stečajni postopek, se izplačila iz naslova zajamčenih vlog, ki jih je banka opravila po predčasnem aktiviranju jamstva, štejejo za izplačila zajamčenih vlog v primeru stečaja.

(8) Sredstva na računu iz tretjega odstavka tega člena ne morejo biti predmet izvršbe, v primeru stečaja pa se izločijo iz stečajne mase in nakažejo na poseben račun banke prevzemnice.

(9) Za jamstvo iz prvega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe 153., 155., 158. in 159. člena tega zakona.

146a. člen (Predčasno aktiviranje jamstva za zajamčene vloge v banki, ki ima podružnico v drugi državi članici)	
Ver. 1 - Zakon o bančništvu (ZBan) *veljavno od 20.2.1999* Objava: Uradni list RS, št. 7/1999	Ver. 7 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 8.5.2004 Objava: Uradni list RS, št. 42/2004 **(1) Kadar Banka Slovenije v času trajanja izredne uprave v banki, ki ima podružnico v drugi državi članici, izda odločbo o predčasnem aktiviranju jamstva za zajamčene vloge, mora še pred izdajo odločbe obvestiti pristojni nadzorni organ države članice. V obvestilu mora navesti tudi pravne posledice in dejanske učinke izdane odločbe.** **(2) Če zaradi zaščite interesov strank banke oziroma zaradi drugih javnih koristi, z izdajo odločbe iz prvega odstavka tega člena ni mogoče odlašati, Banka Slovenije obvesti pristojni nadzorni organ takoj po izdaji odločbe.** **(3) Banka Slovenije mora odločbo iz prvega odstavka tega člena, v obliki povzetka, objaviti v Uradnem listu**

		Evropskih skupnosti in v dveh časopisih države članice, v kateri ima banka podružnico. Povzetek odločbe se objavi v slovenskem jeziku in v jeziku države članice, v kateri ima banka podružnico. (4) Objava povzetka mora vsebovati zlasti naslednje: - pravno podlago in razloge za izdajo odločbe; - ime in naslov organa, ki bo odločal o pritožbi zoper odločbo; - rok za vložitev pritožbe zoper odločbo.	
147. člen (Razlogi za začetek *prisilne likvidacije*)			
Ver. 1 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 20.2.1999 Objava: Uradni list RS, št. 7/1999 (1) Banka Slovenije izda odločbo o začetku prisilne likvidacije v naslednjih primerih: 1. če na podlagi poročila iz drugega odstavka 142. člena tega zakona oceni, da se v času trajanja izredne uprave finančno stanje ni izboljšalo tako, da bi banka dosegla minimalni kapital iz 68. člena tega zakona in ni pogojev za začetek stečajnega postopka, 2. če skupščina delničarjev zavrne predlog sklepa iz prvega	Ver. 4 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 3.8.2001 Objava: Uradni list RS, št. 59/2001 (1) Banka Slovenije izda odločbo o začetku prisilne likvidacije v naslednjih primerih: 1. če na podlagi poročila iz drugega odstavka 142. člena tega zakona oceni, da se v času trajanja izredne uprave finančno stanje ni izboljšalo tako, da bi banka dosegla minimalni kapital iz 68. člena tega zakona in ni pogojev za začetek stečajnega postopka, 2. če skupščina delničarjev zavrne predlog sklepa iz prvega odstavka 143. člena	Ver. 4 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 3.8.2001 Objava: Uradni list RS, št. 59/2001 (1) Banka Slovenije izda odločbo o začetku prisilne likvidacije v naslednjih primerih: 1. če na podlagi poročila iz drugega odstavka 142. člena tega zakona oceni, da se v času trajanja izredne uprave finančno stanje ni izboljšalo tako, da bi banka dosegla minimalni kapital iz 68. člena tega zakona in ni pogojev za začetek stečajnega postopka, 2. če skupščina delničarjev zavrne predlog sklepa iz prvega odstavka 143. člena	Ver. 5 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 24.6.2003 Objava: Uradni list RS, št. 55/2003 (1) Banka Slovenije izda odločbo o začetku prisilne likvidacije v naslednjih primerih: 1. če na podlagi poročila iz drugega odstavka 142. člena tega zakona oceni, da se v času trajanja izredne uprave finančno stanje ni izboljšalo tako, da bi banka dosegla minimalni kapital iz 68. člena tega zakona in ni pogojev za začetek stečajnega postopka, 2. če skupščina delničarjev zavrne predlog sklepa iz prvega odstavka 143. člena

odstavka 143. člena tega zakona ali če prva prodaja delnic na podlagi sklepa, ki ga skupščina sprejme na predlog iz prvega odstavka 143. člena tega zakona ni uspešna, in ni pogojev za uresničitev odkupne pravice iz 144. člena tega zakona, in ni pogojev za začetek stečajnega postopka, 3. če je banki odvzeto dovoljenje za opravljanje bančnih storitev, 4. če je članu uprave banke pravnomočno odvzeto dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave oziroma če je član uprave razrešen oziroma če član uprave ne opravlja funkcije člana uprave več kot šest mesecev, in nadzorni svet v roku treh mesecev ne imenuje novega člana uprave v skladu s tem zakonom ter banka zaradi tega nima najmanj dveh članov uprave. (2) Banka Slovenije mora izdati odločbo o začetku prisilne likvidacije v roku 8 dni, ki teče 1. v primeru iz 1. točke prvega odstavka tega člena od izteka roka za sprejem končnega poročila o oceni rezultatov	tega zakona ali če prva prodaja delnic na podlagi sklepa, ki ga skupščina sprejme na predlog iz prvega odstavka 143. člena tega zakona ni uspešna, in ni pogojev za uresničitev odkupne pravice iz 144. člena tega zakona, in ni pogojev za začetek stečajnega postopka, 3. če je banki odvzeto dovoljenje za opravljanje bančnih storitev, 4. če je članu uprave banke pravnomočno odvzeto dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave oziroma če je član uprave razrešen **ali odpoklican** oziroma če član uprave ne opravlja funkcije člana uprave več kot šest mesecev, in nadzorni svet v roku treh mesecev ne imenuje novega člana uprave v skladu s tem zakonom ter banka zaradi tega nima najmanj dveh članov uprave. (2) Banka Slovenije mora izdati odločbo o začetku prisilne likvidacije v roku 8 dni, ki teče 1. v primeru iz 1. točke prvega odstavka tega člena od izteka roka za sprejem končnega poročila o oceni rezultatov	tega zakona ali če prva prodaja delnic na podlagi sklepa, ki ga skupščina sprejme na predlog iz prvega odstavka 143. člena tega zakona ni uspešna, in ni pogojev za uresničitev odkupne pravice iz 144. člena tega zakona, in ni pogojev za začetek stečajnega postopka, 3. če je banki odvzeto dovoljenje za opravljanje bančnih storitev, 4. če je članu uprave banke pravnomočno odvzeto dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave oziroma če je član uprave razrešen ali odpoklican oziroma če član uprave ne opravlja funkcije člana uprave več kot šest mesecev, in nadzorni svet v roku treh mesecev ne imenuje novega člana uprave v skladu s tem zakonom ter banka zaradi tega nima najmanj dveh članov uprave. (2) ~~**Banka Slovenije mora izdati odločbo o začetku prisilne likvidacije v roku 8 dni, ki teče**~~ ~~**1. v primeru iz 1.**~~ točke prvega odstavka tega člena od izteka roka za sprejem končnega poročila o oceni rezultatov	tega zakona ali če prva prodaja delnic na podlagi sklepa, ki ga skupščina sprejme na predlog iz prvega odstavka 143. člena tega zakona ni uspešna, in ni pogojev za uresničitev odkupne pravice iz 144. člena tega zakona, in ni pogojev za začetek stečajnega postopka, 3. če je banki odvzeto dovoljenje za opravljanje bančnih storitev, 4. če je članu uprave banke pravnomočno odvzeto dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave oziroma če je član uprave razrešen ali odpoklican oziroma če član uprave ne opravlja funkcije člana uprave več kot šest mesecev, in nadzorni svet v roku treh mesecev ne imenuje novega člana uprave v skladu s tem zakonom ter banka zaradi tega nima najmanj dveh članov uprave, **5. če je dovoljenje za opravljanje bančnih storitev prenehalo zaradi razlogov iz 1. oziroma 2. točke prvega odstavka 41. člena tega zakona in skupščina banke v dveh mesecih od izdaje sklepa, s katerim Banka**

izredne uprave iz drugega odstavka 145. člena tega zakona, 2. v primeru iz 2. točke prvega odstavka tega člena od dneva, ko je skupščina zavrnila predlog iz prvega odstavka 143. člena tega zakona oziroma od dneva, ko je iztekel rok za vpis in vplačilo delnic na podlagi neuspešne prve prodaje, 3. v primeru iz 3. točke prvega odstavka tega člena od dneva izdaje odločbe o odvzemu dovoljenja, 4. v primeru iz 4. točke prvega odstavka tega člena od izteka trimesečnega roka za imenovanje novega člana uprave.	izredne uprave iz drugega odstavka 145. člena tega zakona, 2. v primeru iz 2. točke prvega odstavka tega člena od dneva, ko je skupščina zavrnila predlog iz prvega odstavka 143. člena tega zakona oziroma od dneva, ko je iztekel rok za vpis in vplačilo delnic na podlagi neuspešne prve prodaje, 3. v primeru iz 3. točke prvega odstavka tega člena od dneva izdaje odločbe o odvzemu dovoljenja, 4. v primeru iz 4. točke prvega odstavka tega člena od izteka trimesečnega roka za imenovanje novega člana uprave.	izredne uprave iz drugega odstavka 145. člena tega zakona, 2. v primeru iz 2. točke prvega odstavka tega člena od dneva, ko je skupščina zavrnila predlog iz prvega odstavka 143. člena tega zakona oziroma od dneva, ko je iztekel rok za vpis in vplačilo delnic na podlagi neuspešne prve prodaje, 3. v primeru iz 3. točke prvega odstavka tega člena od dneva izdaje odločbe o odvzemu dovoljenja, 4. v primeru iz 4. točke prvega odstavka tega člena od izteka trimesečnega roka za imenovanje novega člana uprave.	**Slovenije ugotovi, da je dovoljenje prenehalo, ni sprejela sklepa o spremembi dejavnosti banke iz tretjega odstavka 32. člena tega zakona.** **(2) Banka Slovenije mora izdati odločbo o začetku prisilne likvidacije v roku 8 dni, ki teče** **1. v primeru iz 1. točke prvega odstavka tega člena** od izteka roka za sprejem končnega poročila o oceni rezultatov izredne uprave iz drugega odstavka 145. člena tega zakona, 2. v primeru iz 2. točke prvega odstavka tega člena od dneva, ko je skupščina zavrnila predlog iz prvega odstavka 143. člena tega zakona oziroma od dneva, ko je iztekel rok za vpis in vplačilo delnic na podlagi neuspešne prve prodaje, 3. v primeru iz 3. točke prvega odstavka tega člena od dneva izdaje odločbe o odvzemu dovoljenja, 4. v primeru iz 4. točke prvega odstavka tega člena od izteka trimesečnega roka za imenovanje novega člana uprave,

			5. v primeru iz 5. točke prvega odstavka tega člena od izteka dvomesečnega roka za sprejem sklepa o spremembi dejavnosti.

148. člen (Likvidacijski upravitelji)	
Ver. 1 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 20.2.1999 Objava: Uradni list RS, št. 7/1999 Z odločbo o začetku prisilne likvidacije Banka Slovenije imenuje dva ali več likvidacijskih upraviteljev, in določi vrsto in obseg poslov, ki jih opravlja posamezni likvidacijski upravitelj.	**Ver. 7 - Zakon o bančništvu (ZBan)** veljavno od 8.5.2004 Objava: Uradni list RS, št. 42/2004 (1) Z odločbo o začetku prisilne likvidacije Banka Slovenije imenuje dva ali več likvidacijskih upraviteljev, in določi vrsto in obseg poslov, ki jih opravlja posamezni likvidacijski upravitelj. **(2) Likvidacijski upravitelj je dolžan redno in na primeren način obveščati vse upnike o poteku postopka likvidacije.** **(3) Banka Slovenije z odločbo iz prvega odstavka tega člena določi vsebino obvestil in roke iz drugega odstavka tega člena.**

149. člen (Pravne posledice prisilne likvidacije)
(1) Z dnem izdaje odločbe o prisilni likvidaciji prenehajo vse pristojnosti in pooblastila članom uprave in članom nadzornega sveta banke, ter pooblastila skupščine, razen pristojnosti na podlagi določb iz 1. točke 150. člena tega zakona. (2) V postopku prisilne likvidacije izvršuje pristojnosti nadzornega sveta banke in pristojnosti skupščine, razen pristojnosti na podlagi določb iz 1. točke 150. člena tega zakona, Banka Slovenije.

150. člen (Postopek prisilne likvidacije)	
Ver. 1 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 20.2.1999 Objava: Uradni list RS, št. 7/1999 Če v tem podrazdelku ni drugače določeno, se za postopek prisilne likvidacije banke smiselno uporabljajo določbe: 1. 374. člena, 376. člena, 380. člena, 381. člena, 384. člena, prvega odstavka 385. člena, 386. člena,	**Ver. 5 - Zakon o bančništvu (ZBan)** veljavno od 24.6.2003 Objava: Uradni list RS, št. 55/2003 Če v tem podrazdelku ni drugače določeno, se za postopek prisilne likvidacije banke smiselno uporabljajo določbe: 1. 374. člena, 376. člena, 380. člena, 381. člena, 384. člena, prvega odstavka 385. člena, 386. člena, 387.

387. člena, 388. člena, 389. člena, 390. člena in 393. člena ZGD, ter 2. 139. člena, tretjega odstavka 140. člena in 141. člena tega zakona.	člena, 388. člena, 389. člena, 390. člena, **392. člena** in 393. člena ZGD, ter 2. 139. člena, tretjega odstavka 140. člena in 141. člena tega zakona.

151. člen (Prepoved sklepanja novih poslov)
V postopku prisilne likvidacije banka ne sme sklepati nobenih novih poslov, razen tistih, ki so potrebni za unovčenje likvidacijske mase.

152. člen (Nastop stečajnega razloga)
Če likvidacijski upravitelji ugotovijo, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov banke, ali da banka nima zadosti likvidnih sredstev, da bi lahko ob dospelosti izplačala terjatve upnikov na podlagi pogodb o depozitu oziroma drugih terjatev upnikov, morajo o tem nemudoma obvestiti Banko Slovenije.
160. člen (Prepoved prisilne poravnave)
Nad banko ni mogoče začeti postopka prisilne poravnave.

161. člen (Uporaba določb za stečajni postopek)
(1) Če s tem zakonom ni drugače določeno, se za stečaj banke uporabljajo zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (Uradni list RS, št. 67/93 in 39/97 - v nadaljnjem besedilu: ZPPSL). (2) Če banka opravlja storitve v zvezi z vrednostnimi papirji po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev, se za pravna razmerja v zvezi s temi storitvami uporabljajo tudi posebne določbe navedenega zakona o stečaju borzno posredniških družb.

162. člen (Stečajni razlogi)
Banka Slovenije izda odločbo o ugotovitvi pogojev za začetek stečajnega postopka v naslednjih primerih: 1. če na podlagi poročila iz drugega odstavka 142. člena tega zakona oceni, da se v času trajanja izredne uprave finančno stanje ni izboljšalo, in banka kljub izredni upravi ni sposobna tekoče izpolnjevati dospelih obveznosti, 2. če pri opravljanju nadzora nad banko ugotovi, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov banke.

163. člen (Banka prevzemnica)
(1) Z odločbo o ugotovitvi pogojev za začetek stečajnega postopka imenuje Banka Slovenije banko, ki bo prevzela posle banke v stečaju v zvezi z izplačilom zajamčenih vlog (v nadaljnjem besedilu: banka prevzemnica). (2) Banka prevzemnica ima pravico do povrnitve dejanskih stroškov, povezanih z izplačilom zajamčenih vlog

164. člen (Začetek stečajnega postopka)
(1) Banka Slovenije mora pri pristojnem sodišču vložiti predlog za začetek stečajnega postopka naslednji delovni dan po izdaji pisnega odpravka odločbe o ugotovitvi pogojev za začetek stečajnega postopka. Predlogu mora priložiti odločbo o ugotovitvi pogojev za začetek stečajnega postopka. (2) Sodišče izda sklep o začetku stečajnega postopka brez ponovnega preizkusa pogojev za začetek stečajnega postopka v roku treh delovnih dni od vložitve predloga iz prvega odstavka tega člena. (3) Proti sklepu o začetku stečajnega postopka iz drugega odstavka tega člena ni pritožbe.

164a. člen (Uporaba določil v postopku stečaja nad banko, ki ima podružnico v državi članici)	
Ver. 1 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 20.2.1999 Objava: Uradni list RS, št. 7/1999	Ver. 7 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 8.5.2004 Objava: Uradni list RS, št. 42/2004 **V primeru začetka stečajnega postopka nad banko, ki ima podružnico v državi članici, se smiselno uporabljajo tudi določbe 152.b, 152.c, 152.č in 152.d člena ter drugega odstavka 148. člena, s tem da sklep o začetku stečajnega postopka v obliki povzetka v Uradnem listu Evropskih skupnosti in dveh nacionalnih časopisih države članice, v kateri ima banka podružnico, objavi stečajno sodišče. Terjatve upnikov se prijavijo stečajnemu sodišču.**

164b. člen (Obveščanje znanih upnikov o začetku stečajnega postopka nad banko, ki ima podružnico v državi članici)	
Ver. 1 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 20.2.1999 Objava: Uradni list RS, št. 7/1999	Ver. 7 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 8.5.2004 Objava: Uradni list RS, št. 42/2004 **(1) O izdaji odločbe o začetku stečajnega postopka mora stečajni upravitelj posamično, v slovenskem jeziku, obvestiti tudi vse znane upnike banke, ki so poslovali preko podružnice banke v državi članici in imajo prebivališče ali sedež v državi članici, in sicer z obrazcem, na katerem je v vseh uradnih jezikih Evropskih skupnosti naslov: "Poziv za prijavo terjatev. Roki, ki jih je potrebno spoštovati".** **(2) Obvestilo iz prejšnjega odstavka mora**

	vsebovati zlasti: - ime in naslov organa, ki bo vodil stečajni postopek; - rok, v katerem morajo upniki stečajnemu senatu prijaviti svoje terjatve in posledice zamujenih rokov; - informacije o pravicah in dolžnostih upnikov glede na uvedbo stečajnega postopka.

165. člen (Stečajni upravitelj)

(1) Stečajnega upravitelja imenuje sodišče na predlog Banke Slovenije. Banka Slovenije lahko za stečajnega upravitelja predlaga samo osebo, ki izpolnjuje pogoje za opravljanje funkcije stečajnega upravitelja.

(2) Če nastopijo razlogi za razrešitev stečajnega upravitelja, mora sodišče pred odločitvijo o njegovi razrešitvi o razlogih obvestiti Banko Slovenije in jo pozvati, da se o razlogih izjavi v roku, ki ne sme biti krajši od treh in ne daljši od osmih dni.

170. člen (Uporaba določb o postopku)

(1) V postopku nadzora nad drugimi osebami se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o nadzoru nad bankami, če ni v tem poglavju drugače določeno.

(2) Postopek nadzora nad drugo osebo začne Banka Slovenije na podlagi prijave tržnega inšpektorja oziroma drugega državnega organa.

171. člen (Nadzor nad drugimi osebami)

Ver. 1 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 20.2.1999 Objava: Uradni list RS, št. 7/1999	Ver. 4 - Zakon o bančništvu (ZBan) veljavno od 3.8.2001 Objava: Uradni list RS, št. 59/2001
(1) Banka Slovenije izvaja nadzor nad osebami, ki poleg drugih dejavnosti ali kot edino dejavnost opravljajo bančne storitve, ne da bi za opravljanje teh storitev pridobile dovoljenje Banke Slovenije.	(1) Banka Slovenije izvaja nadzor nad osebami, ki poleg drugih dejavnosti ali kot edino dejavnost opravljajo bančne storitve, ne da bi za opravljanje teh storitev pridobile dovoljenje Banke Slovenije.
(2) Če iz podatkov, s katerimi Banka Slovenije razpolaga, izhaja, da oseba opravlja bančne storitve, ne da bi za opravljanje teh storitev pridobila dovoljenje za opravljanje bančnih storitev, izda tej osebi odredbo, s katero ji naloži, da preneha z opravljanjem teh storitev.	(2) Če iz podatkov, s katerimi Banka Slovenije razpolaga, izhaja, da oseba opravlja bančne storitve, ne da bi za opravljanje teh storitev pridobila dovoljenje za opravljanje bančnih storitev, izda tej osebi odredbo, s katero ji naloži, da preneha z opravljanjem teh storitev.

(3) V primeru iz drugega odstavka tega člena lahko Banka Slovenije še pred izdajo odredbe opravi pregled poslovnih knjig in druge dokumentacije osebe in zbere druge dokaze, zaradi ugotovitve, ali oseba opravlja bančne storitve.	(3) V primeru iz drugega odstavka tega člena lahko Banka Slovenije še pred izdajo odredbe opravi pregled poslovnih knjig in druge dokumentacije osebe in zbere druge dokaze, zaradi ugotovitve, ali oseba opravlja bančne storitve.
(4) V odredbi iz drugega odstavka tega člena Banka Slovenije osebi naloži, da v roku, ki ne sme biti krajši od 8 dni in ne daljši od 15 dni, predloži poročilo, v katerem opiše ukrepe, ki jih je opravila v zvezi s prenehanjem opravljanja bančnih storitev ter v katerem se oseba lahko izjavi o utemeljenosti razlogov za izdajo odredbe. Oseba mora poročilu priložiti dokaze, iz katerih izhaja, da je opravila ukrepe v zvezi s prenehanjem opravljanja bančnih storitev.	(4) V odredbi iz drugega odstavka tega člena Banka Slovenije osebi naloži, da v roku, ki ne sme biti krajši od 8 dni in ne daljši od 15 dni, predloži poročilo, v katerem opiše ukrepe, ki jih je opravila v zvezi s prenehanjem opravljanja bančnih storitev ter v katerem se oseba lahko izjavi o utemeljenosti razlogov za izdajo odredbe. Oseba mora poročilu priložiti dokaze, iz katerih izhaja, da je opravila ukrepe v zvezi s prenehanjem opravljanja bančnih storitev
(5) Če pravna oseba, pri kateri se opravlja nadzor, ne ravna po odredbi iz drugega odstavka tega člena, izda Banka Slovenije odločbo, s katero ugotovi, da obstoji razlog za likvidacijo te osebe.	(5) Če pravna oseba, pri kateri se opravlja nadzor, ne ravna po odredbi iz drugega odstavka tega člena, izda Banka Slovenije odločbo, s katero ugotovi, da obstoji razlog za likvidacijo te osebe.
(6) Odločba iz petega odstavka tega člena mora biti obrazložena.	(6) Odločba iz petega odstavka tega člena mora biti obrazložena.
(7) Na podlagi dokončne odločbe iz petega odstavka tega člena začne pristojno sodišče na predlog Banke Slovenije postopek likvidacije.	(7) Na podlagi dokončne odločbe iz petega odstavka tega člena začne pristojno sodišče na predlog Banke Slovenije postopek likvidacije. **(8) Banka Slovenije izvaja tudi nadzor nad osebami, ki v nasprotju s prepovedjo, določeno v 5. členu tega zakona, sprejemajo depozite od javnosti. Za nadzor iz prejšnjega stavka se smiselno uporabljajo določbe prvega do sedmega odstavka tega člena.**

202. člen (Izrekanje ukrepov nadzora)
(1) Ukrepe nadzora po tem zakonu izreka Banka Slovenije po uradni dolžnosti. (2) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko Banka Slovenije izreče ukrep banki tudi na predlog člana uprave ali nadzornega sveta banke ali delničarjev, katerih skupni deleži dosegajo najmanj desetino osnovnega kapitala banke ali nominalni znesek 100,000.000 tolarjev.

Priloga 6

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Marko Kranjec
Guverner

Ljubljana, 14. 6. 2012

Gospod
dr. Janez Šušteršič
Minister
MINISTRSTVO ZA FINANCE
Župančičeva 3

1000 Ljubljana

Spoštovani gospod minister!

Banka Slovenije je v luči poglabljanja finančne krize in njenih učinkov na bančni sistem ter širše gospodarstvo pripravila predlog sprememb Zakona o bančništvu, s katerimi se vzpostavlja poseben pravni režim za reševanje težav, s katerimi se v zaostrenih finančnih razmerah sooča bančni sistem zaradi omejenih možnosti pri zagotavljanju ustreznih virov financiranja, zlasti za potrebe zagotavljanja kapitalske ustreznosti v skladu z zahtevami Banke Slovenije oziroma Evropskega bančnega organa (European Banking Authority).

Za reševanje finančnih institucij v težavah je ključno pravočasno in učinkovito ukrepanje organov z jasno predeljenimi ukrepi in pooblastili tako s preventivnega kot tudi sanacijskega vidika na način, da se ohranja stabilnost finančnega sistema, zagotovi varstvo deponentov in omejijo negativni učinki na javna sredstva. Ta načela poudarja tudi Evropska Komisija, ki je v zvezi z ukrepi reševanja finančnih institucij objavila predlog direktive, ki bo celovito urejala ukrepe in pristojnosti za pravočasno in učinkovito ukrepanje pristojnih nadzornih organov zaradi ohranjanja oziroma vzpostavitve kapitalske ustreznosti bank.

Banka Slovenije je pri oblikovanju predlaganih sprememb sledila glavnim usmeritvam, ki so bile vodilo Komisije pri oblikovanju predloga direktive ter ugotovitvam in priporočilom misije Mednarodnega denarnega sklada, ki so podana v oceni (Financial Sector Assessment Program, FSAP), ki je bila izvedena med 4. in 16. aprilom 2012.

Poglavitni poudarki predlaganih sprememb so:

1. Predlog določa specialno ureditev prevzemnega praga za pridobivanje delnic bank, izračuna deležev za doseganje tega praga, sankcije za kršitev te obveznosti in izjem od obveznosti dajanja obvezne prevzemne ponudbe v zvezi s pridobivanjem delnic bank. Prevzemni prag se v predlogu določa na 50-odstotni delež glasovalnih pravic v banki. Dvig prevzemnega praga v bankah je utemeljen z dejstvom, da se veljavna ureditev s področja prevzemov uporablja za vse banke, ne glede na to, ali so delnice banke uvrščene na organizirani trg. Primerjalne ureditve v drugih državah glede prevzemne zakonodaje določajo obvezno prevzemno ponudbo le glede pridobivanja delnic tistih bank, ki so uvrščene v trgovanje na organiziranem trgu. Predlog nadalje določa izključitev obvezne prevzemne ponudbe tudi v primerih, ko so delnice banke pridobljene v postopku povečanja osnovnega kapitala banke in tako vzpodbuja banke k iskanju najkvalitetnejših

Slovenska 35
1505 Ljubljana
Slovenija
Tel.: 01 47 19 105
Fax: 01 25 10 820

oblik financiranja v obliki povišanja osnovnega kapitala banke. V celoti je predlagana izključitev zahteve glede obvezne prevzemne ponudbe v primeru, ko pridobitelj pridobi delnice banke kot posledica izrednih ukrepov v banki (ukrepi reševanja) bodisi v postopku izredne dokapitalizacije bodisi z izredno prodajo delnic banke.

2. Uveljavitev zahteve po pridobitvi dovoljenja za člana nadzornega sveta banke pred začetkom opravljanja takšne funkcije; navedena ureditev je predlagana z namenom, da se vzpostavi primerljiv režim nadzora v zvezi z izpolnjevanjem pogojev za člane nadzornih svetov bank kot sicer že velja glede članov uprav. Uveljavitev režima z izdajo dovoljenj članom nadzornih svetov banke je po mnenju Banke Slovenije utemeljena, ker zaostrene finančne razmere zahtevajo uveljavitev najvišjih standardov profesionalnosti, strokovnosti in ugleda pri osebah, ki izvajajo funkcijo članov nadzornih organov, v postopku izdaje dovoljenja pa izpolnjevanje teh standardov objektivno presoja Banka Slovenije.

3. Predlagamo tudi jasnejšo opredelitev okoliščin, ki utemeljujejo pristojnost ukrepanja Banke Slovenije v okviru pristojnosti nadzora, in sicer na podlagi ugotovljenih kršitev v banki oziroma na podlagi ugotovljene verjetnosti nastanka kršitev s področja obvladovanja tveganj, pri čemer predlog določa tudi okoliščine, na podlagi katerih se identificira verjetnost nastanka takšnih kršitev. Predlog s tem omogoča nadzorniku, da s preventivnimi ukrepi, na podlagi identificiranih trendov v banki oziroma bančnem sistemu, pravočasno odvrne negativne učinke in možne kršitve v posamezni banki. Možnost ukrepanja na podlagi ugotovljene verjetnosti nastanka kršitve je ključna za učinkovito in pravočasno preprečevanje kršitev in njihovih negativnih učinkov na finančni sistem kot celoto.

4. Predlagana je ureditev, ki Banki Slovenije omogoča imenovanje izrednega pooblaščenca (Banke Slovenije) v banki, ki bo neposredno prispeval k izboljšanemu upravljanju s tveganji banke. Pri tem je pomembno, da izredni pooblaščenec deluje v okviru obstoječe organizacijske strukture banke, v skladu z navodili Banke Slovenije, njegovi predlogi pa so izvršljivi, ko jih sprejmejo in potrdijo pristojni organi banke.

5. Predlaga se nova ureditev izrednih ukrepov nadzora, ki vključujejo imenovanje izredne uprave banke, prisilno prodajo delnic banke za račun obstoječih delničarjev, povečanje osnovnega kapitala banke na podlagi odločbe Banke Slovenije in ukrep prenosa premoženja in obveznosti banke na prevzemno družbo. Predlagani izredni ukrepi v pretežnem delu dopolnjujejo že uveljavljeno ureditev navedenih ukrepov, dodatno pa je kot nov izredni ukrep predlagana ureditev prenosa premoženja in obveznosti banke na prevzemno družbo. Takšni ukrepi so primerni, če je ogrožena stabilnost finančnega sistema. V tem primeru so navedeni posegi utemeljeni z varstvom javnega interesa, ki se izkazuje v zagotavljanju stabilnosti finančnega sistema kot celote. Ti predlogi izhajajo iz dejstva, da so banke podjetja, ki lahko v trenutku izgubijo zaupanje deponentov in investitorjev z usodnimi posledicami za finančno in gospodarsko stabilnost in je zato zanje potreben poseben režim glede njihove kapitalske okrepitve.

Za ohranitev oziroma okrepitev bančnega in finančnega sistema Banka Slovenije ocenjuje, da je potrebno čim prej uveljaviti ustrezen pravni režim za nadzor in okrepitev bank v Republiki Sloveniji. Pri tem dodajamo, da so primerljive ureditve s posebnim režimom za nadzor in okrepitev bank že sprejele in uveljavile številne države EU (npr. Nemčija, Nizozemska, Velika Britanija, Danska, Portugalska, Poljska), številne pa bodo to še izvedle. Pri tem v čim večji meri sledijo vsebinskim rešitvam, ki izhajajo iz objavljenih predlogov in gradiv v zvezi z nastajajočo direktivo oziroma lastnih nacionalnih posebnosti in ureditev.

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Glede na zahtevnost in pomembnost ureditve za slovenski bančni sistem in širše gospodarsko okolje pričakujemo, da bodo predlagane rešitve obravnavane v čim krajšem času in upamo, da bi se predlagane spremembe lahko uveljavile čim prej. V zvezi s tem so vam strokovne službe Banke Slovenije na razpolago za nadaljnja pojasnila in pomoč pri obravnavi predloga zakonskih sprememb.

Lep pozdrav,

Priloga 7

© 2012 International Monetary Fund

December 2012
IMF Country Report No. 12/325

Republic of Slovenia: Financial System Stability Assessment

This paper was prepared based on the information available at the time it was completed on October 25, 2012. The views expressed in this document are those of the staff team and do not necessarily reflect the views of the government of the Republic of Slovenia or the Executive Board of the IMF.

The policy of publication of staff reports and other documents by the IMF allows for the deletion of market-sensitive information.

Copies of this report are available to the public from

International Monetary Fund • Publication Services
700 19th Street, N.W. • Washington, D.C. 20431
Telephone: (202) 623-7430 • Telefax: (202) 623-7201
E-mail: publications@imf.org • Internet: http://www.imf.org

International Monetary Fund
Washington, D.C.

INTERNATIONAL MONETARY FUND

REPUBLIC OF SLOVENIA

Financial System Stability Assessment

Prepared by the Monetary and Capital Markets and European Departments

Approved by José Viñals and Reza Moghadam

October 25, 2012

This Financial System Stability Assessment (FSSA) is based on the work of the Financial Sector Assessment Program (FSAP) mission that visited Slovenia in April 2012. The FSAP findings were discussed with the authorities during the Article IV Consultation mission in September 2012. The FSAP team comprised: Vassili Prokopenko (mission chief), Atilla Arda, Toshitake Inoue, Piyabha Kongsamut, Nada Oulidi, and Alejandro Simone (all IMF), as well as external experts Richard Britton, Bruno Estecahandy, Robert Kasinow, and Joel Shapiro. The FSAP team is thankful for the excellent cooperation it received from the authorities. Key conclusions:

- Slovenia's financial sector has been hard hit by the global financial crisis and remains vulnerable to continued credit deterioration and refinancing risks. Weak governance in public banks and an externally financed boom in lending to construction companies and management buyouts/corporate takeovers are at the root of the current problems.

- Several banks, including the largest ones, were recapitalized by the government, but further strengthening financial condition of banks should be the short term priority. The financial restructuring should be followed by bank privatization.

- While the regulatory and supervisory frameworks are broadly in line with international standards, some specific weaknesses exist, especially in supervising state-owned banks. The crisis preparedness and management framework needs significant strengthening.

The main author of this report is Vassili Prokopenko with contributions from the rest of the FSAP team.

FSAP assessments are designed to assess the stability of the financial system as a whole and not that of individual institutions. They have been developed to help countries identify and remedy weaknesses in their financial sector structure, thereby enhancing their resilience to macroeconomic shocks and cross-barder contagion. FSAP assessments do not cover risks that are specific to individual institutions such as asset quality, operational ar legal risks, or fraud.

Contents Page

Glossary 4

Executive Summary 5

I. Background 8
A. Macroeconomic Setting 8
B. Structure of the Financial System 8
C. Condition of the Non-Financial Sectors 10

II. Key Risks and Challenges in the Financial Sector 11
A. Risks to Financial Stability 11
B. Structural Challenges 12

III. Strengths and Vulnerabilities: Institutions and Markets 14
A. Banks 14
B. Insurance Companies 17
C. Capital Market and Intermediaries 17

IV. Strengths and Vulnerabilities: The Policy Framework 18
A. Supervisory Architecture 18
B. Macroprudential Framework 18
C. Regulation and Supervision 20
D. Crisis Management and Safety Nets 23
E. Anti-Money Laundering and Combating Financing of Terrorism (AML/CFT) 25

Tables
1. Key FSAP Recommendations 7
2. Selected Macroeconomic Indicators 2008–2014 27
3. Structure of the Financial System 2006–2011 28
4. Financial Soundness Indicators by Banking Group, 2008–11 29
5. Stress Testing Macroeconomic Scenarios, 2012–13 30
6. Macro Scenario Stress Tests—Bottom-Up 30
7. Macro Scenario Stress Tests—Top-Down 31
8. Single Factor Stress Tests 32

Figure
1. Selected Banking Sector Indicators 33

Box
1. Cross-Border Penetration of NLB 9

Appendixes
I. Status of the Main Recommendations of the 2003 FSAP 34
II. Risk Assessment Matrix 35
III. Stress Testing Matrices 36

Appendix Tables
1. Summary Compliance with the Basel Core Principles 42
2. Recommended Action Plan to Improve Compliance with the Basel Core Principles 48

Annex I. Summary Observance of the Basel Core Principles for Effective Banking Supervision 38
A. Information and Methodology Used for the Assessment 38
B. Institutional and Macro-Prudential Setting and Market Structure 38
C. Preconditions for Effective Banking Supervision 39
D. Main Findings 40

GLOSSARY

ACH	Automated Clearing House
AMC	Asset Management Company
AML/CFT	Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism
ATVP	Securities Market Regulatory Agency
AZN	Insurance Supervisory Agency
BCP	Basel Core Principles
BOS	Bank of Slovenia
BSD	Banking Supervision Department
CAR	Capital Adequacy Ratio
COPER	Common Repository
CPSS	Committee on Payment and Settlement Systems
DGS	Deposit Guarantee Scheme
EBA	European Banking Authority
ECB	European Central Bank
EDF	Expected Default Frequency
ELA	Emergency Liquidity Assistance
FATF	Financial Action Task Force
FSAP	Financial Sector Assessment Program
FSB	Financial Stability Board
FSC	Financial Stability Committee
GAAP	Generally Accepted Accounting Principles
IAIS	International Association of Insurance Supervisors
ICP	Insurance Core Principles
IFRS	International Financial Reporting Standards
IOSCO	International Organization of Securities Commission
IRB	Internal Ratings-Based
LTRO	Long Term Refinancing Operations
MOF	Ministry of Finance
MOU	Memorandum of Understanding
NBFI	Non-Bank Financial Institution
NPL	Nonperforming Loans
OR	Operational Risk
RAS	Risk Assessment System

EXECUTIVE SUMMARY

The Slovenian financial system has been hard hit by the crisis. Weak governance in public banks and a credit boom financed externally and directed in significant part towards construction companies and management buyouts/corporate takeovers are at the root of the problems. As a result of a significant deterioration in credit quality, the banking sector has reported operating losses for the last two years. The government had to step in with capital injections in some of the largest state-controlled banks. The deleveraging process that began in 2009 is proving to be protracted.

Banks remain highly vulnerable to continued credit deterioration and refinancing risks. The corporate sector is over-indebted and suffers from the double-dip recession. Based on the end-2011 data, stress test results show that under a double-dip adverse scenario, the capitalization of the banking system would fall below the prudential minimum, and a recapitalization in the amount of around 5 percent of GDP would be needed to bring the system core Tier I capital ratio to 9 percent. The exposure to real estate price risk is particularly significant, reflecting the high share of loans backed by real estate collateral. A further sovereign downgrade would seriously impair the government's ability to recapitalize the troubled banks, though the recent successful bond issuance reduce this risk in the short term.

Strengthening the financial condition of banks should be the short-term priority. Although the European Central Bank (ECB)'s 3-year Long Term Refinancing Operations (LTRO) have reduced the immediate liquidity pressures, a structural adjustment in the balance sheets is needed for banks to become less dependent on wholesale or the Eurosystem's financing. A stronger bank capitalization would reduce downward pressure on the sovereign rating, and help avoid disorderly deleveraging by allowing banks to make new loans. At the same time, banks should restructure their balance sheets by fully recognizing problem loans and writing off bad loans. The authorities are undertaking a comprehensive review of banks' asset portfolios, with third-party participation. This is a welcome step and should provide the basis for determining further restructuring needs. The asset management company, which is currently in the process of being established, may help address the overhang of bad debt.

The financial restructuring should be followed by privatization of the state-controlled banks. The privatization would help address the long-standing governance weaknesses of these banks, which were put into the spotlight by the crisis. Reducing government influence on the day-to-day operations and lending decisions of banks will help improve the risk management practices and the efficiency and stability of the banking system over the longer term.

The assessment of the regulatory and supervisory frameworks identifies both strengths and weaknesses. Specifically:

- ***Banking supervision***. The assessment of the Basel Core Principles for Effective Banking Supervision noted improvement since the previous 2003 assessment. However, the BOS's powers should be strengthened in several areas, including in the licensing or removal of bank supervisory board members, and requiring banks to obtain authorization for acquiring non-bank financial companies. In addition, the bank shareholders' discretion to impede BOS's requirement to increase capital must be resolved, and legal protection for bank supervisors should be strengthened. The reporting of problem assets lacks granularity, and the provisioning on NPLs seems relatively low.
- ***Insurance supervision***. The insurance regulator (AZN) has an effective system of both on-site and off-site monitoring. Although the agency has adequate staff resources, its compensation policies need to be more market-oriented in order to keep and attract talented staff. The implementation of Solvency II regulation in 2014 will be a major challenge for AZN, which further underscores the need for adequate staff and expertise.
- ***Securities market regulation***. The securities market regulator (ATVP) generally follows best international practices. It appears to have sufficient resources to meet its operational responsibilities, although its compensation scheme—similarly to the case of AZN—should be adjusted to ensure staff retention and attraction. There is room to further strengthen its independence, broaden its sanctioning powers, and improve the transparency of its internal processes.

The supervision of financial institutions should be complemented with a macroprudential overview geared towards overall stability of the financial system. Although BOS has well-developed tools for detecting and monitoring systemic financial sector risks, and many policy instruments to contain systemic risks have been deployed in recent years, a fully-fledged macro-prudential mandate is not enshrined in the existing legislation.

The crisis preparedness and management framework needs significant improvement. The BOS's powers to deal with a failing bank need to be substantially expanded or clarified to ensure that a bank resolution is done effectively on a least-cost basis. Major changes to the design of the deposit guarantee scheme (DGS) are needed, converting DGS from an ex-post pay-box entity into an active tool in bank resolution by empowering the DGS to apply its funds for the purposes of bank resolution. The framework for official liquidity and solvency support by the government also needs to be strengthened.

The key recommendations of the mission are prioritized in Table 1, and the status of implementation of the recommendations of the previous FSAP is shown in Appendix I.

Table 1. Slovenia: Key FSAP Recommendations

Recommendations	Paragraph reference
Priority (Immediate implementation)	
• Proceed with the establishment of an asset management company, ensuring its adequate powers, resources, accountability, and other operational aspects (Ministry of Finance, MOF)	16
• Ensure recapitalization of state-owned banks and strengthen their governance (MOF)	16, 17, 19
• Strengthen legal framework for bank resolution (BOS)	51
• Establish operational crisis management arrangements (BOS, MOF)	54
Short-term (Implementation within 12 months)	
• Eliminate the special tax on banks (MOF)	36
• Expand each supervisory agency's mandate to include macro-prudential oversight and assign BOS to play a leading role in systemic risk assessment	38, 39
• Strengthen risk assessment and management in banks (BOS)	41
• Ensure adequate legal protection for bank supervisors (BOS)	43
• Require banks to obtain authorization prior to acquiring a non-bank financial company (BOS)	43
• Ensure that ATVP and AZN are not subject to the Public Agencies Act, Public Sector Wage System Act, and Civil Servants Act (the latter with respect to the regulation of wages and rewarding of employees)	46, 49
• Extend the ATVP's fining power under the Minor Offences Act to banks carrying on investment activities or providing investment services	49
• Redesign DGS to allow funding bank resolution (BOS)	52
• Strengthen legal framework for official financial support (BOS/MOF)	53
Medium-term (Implementation in 1–3 years)	
• Encourage banks to reduce dependence on external and wholesale borrowings (BOS)	13, 14, 20
• Reduce government ownership in financial institutions (MOF)	17, 44
• Expand BOS's supervisory resources, especially the off-site staff	42
• Continually monitor Solvency II developments that will require changes to current legislation and information systems, and ensure that adequate staffing and expertise are available (AZN)	47

I. Background

A. Macroeconomic Setting

1. **Slovenia, a Euro-zone member country since January 2007, was hard hit by the global financial crisis of 2008-09 (Table 2).** During the pre-crisis years, rapid GDP growth reflected strong domestic demand financed by bank borrowing and exports. An abrupt deterioration in macroeconomic and financial conditions in the euro area led to a sharp fall in exports and external funding for the banking system dried up. As a result, real GDP experienced one of the largest falls in the Euro area (a decline of about 10 percent from peak to trough).

2. **The economy started to recover in 2010, but the escalation of the euro area crisis in the second half of 2011 interrupted the recovery.** The deterioration in construction activity and net exports led GDP growth to fall by 0.2 percent in 2011 after growth of 1.4 percent in 2010. The recession intensified in 2012, as euro area growth decelerated and domestic consumption declined. Unemployment almost doubled since 2008 to 8.4 percent in August 2012. Despite a structural fiscal contraction, the general government deficit on a cash basis increased from 5.4 percent of GDP in 2010 to 5.7 percent of GDP in 2011.

B. Structure of the Financial System

3. **Total assets of Slovenia's financial institutions stood at €65 billion by end 2011 (Table 3).** This was equivalent to 182 percent of GDP or about a third of the average Euro area country. Financial depth in Slovenia had been increasing steadily since the Euro adoption, but was slowed by the financial crisis. Banks remain the most important financial institutions in Slovenia, but insurers, leasing companies, and other institutions made up a quarter of the system.

4. **State-owned financial institutions dominate the system.** The lead companies in the three major financial groups (NLB, NKBM, and Triglav) are all at least 50 percent directly or indirectly controlled by the government. State-controlled banks account for around 55 percent of the system in terms of assets or capital. Consequently, Slovenia has one of the lowest market shares of foreign banks among all Eastern European countries (30 percent of the total). Nevertheless, the international banking groups from Austria, Italy, France, and a few other countries have a stake in most of the ten largest Slovenian banks, including the minority stake of Belgium's KBC in NLB. NLB has a substantial presence in several foreign markets (Box 1).[1]

[1]The second largest bank, NKBM, also has a presence abroad albeit very small.

Box 1. Cross-Border Penetration of NLB

The largest Slovenian financial institution, NLB Group, has a substantial presence abroad, especially in the countries of the former Yugoslavia. Banking is the group's most important activity, and the NLB subsidiaries rank among the largest five banks in Bosnia, Kosovo, Macedonia, and Montenegro (Table). The group also has several relatively small non-bank financial institutions abroad (also mainly in the former Yugoslavia), including leasing and factoring companies.

Table. NLB Banking Activities in the Ex-Yugoslavia

	Assets (€ m)	Market share (in %)	Market rank
Bosnia (Republika Srbska)	579	20	2
Bosnia (Federation of Bosnia and Herzegovina)	459	6	5
Kosovo	386	15	3
Macedonia	992	19	3
Montenegro	529	19	2
Serbia	421	2	16
Slovenia	12,980	27	1
Total NLB Group	16,445		

Source: NLB 2011 Annual Report

The performance of foreign entities in the NLB group has been mixed. The operating results of bank subsidiaries have remained broadly satisfactory, with moderate profits in 2011. The performance of non-bank financial subsidiaries, especially factoring companies, has been disappointing, with substantial losses in 2011. These losses reflect weak internal controls and risk management practices in these subsidiaries, as well as the effects of the macroeconomic slowdown in the region.

In 2010, NLB adopted a restructuring strategy that includes the divestment of non-core foreign financial subsidiaries. The strategy, which was agreed with the EC under State Aid rules, defines strategic markets and activities of the NLB group. The strategic markets include certain countries of the former Yugoslavia, while the strategic activities are focused on the banking services. In line with this strategy, NLB has begun selling off or closing down its foreign entities (for example, a factoring company in Slovakia was closed in 2010 and a bank subsidiary in Bulgaria was sold in 2011).

5. **Bank exposures to non-bank financial institutions (NBFIs) are small but some NBFIs have considerable exposure to banks.** While the largest banks have interests in insurance companies, pension funds, investment funds, and leasing companies, those interests are small in relation to the size of the banking system. On an aggregate basis, only 4.4 percent of bank assets are exposed to other financial intermediaries. On the other hand, insurance companies and pension funds have 23 percent of their assets in the form of bank bonds, bank deposits, and (to a lesser extent) bank equity. There are two financial conglomerates centered on the insurance companies.

C. Condition of the Non-Financial Sectors

The Corporate Sector

6. **The corporate sector has been substantially affected by the financial crisis of 2008-09.** After building up the debt-to-GDP ratio to almost 170 percent in 2008, one of the highest levels among the Euro area countries, during the period of abundant credit and declining interest rates, the Slovenian corporate sector faced plummeting domestic and external demand. This resulted in financial difficulties and associated increases in payment indiscipline and corporate bankruptcies. The tightening in financing conditions forced the corporate sector to deleverage. Non-export-oriented corporates were especially affected since, unlike export-oriented corporates, they have not been able to partially substitute the fall in local bank financing with direct financing from the rest of the world.

7. **The construction sector has been the worst affected and is unlikely to have bottomed out yet.** As credit dried up, residential and commercial real estate construction slowed substantially as illustrated by a declining liquidity in the real estate market. The real estate market decline also coincided with the end of large construction projects in 2008-2009. As a result of this combination of factors, payment arrears of construction companies increased, and two large Slovenian construction companies went bankrupt in 2011.

The Household Sector

8. **The balance sheet of the household sector is relatively strong.** In 2010, household assets excluding real estate (113 percent of GDP) exceeded total household liabilities (35 percent of GDP) by a large margin, and were relatively liquid, with slightly over 50 percent in cash or bank deposits.[2] Household liabilities are mostly consumer and mortgage loans from banks with an average maturity exceeding 15 years, and the average loan-to-value ratio for housing loans is around 60 percent. The debt-to-disposable income ratio stood at 53 percent in 2010 (compared to close to 100 percent in the Euro area).

[2]The data on household assets invested in real estate are not available.

9. **Notwithstanding the overall situation, there may be pockets of weakness, especially among the lowest income households**. The 2009 recession and the subsequent weak recovery have led to a significant slowdown in the growth of disposable income. This contributed to a weakening consumer confidence and a growing uncertainty about income prospects. As a result, the demand for mortgage loans declined substantially in 2011, from the rapid rates recorded earlier. Nonperforming loans—which until now stand at a relatively low level (3.5 percent of total household loans at end-2011)—may still increase, especially given the decline in equity and real estate prices.

II. Key Risks and Challenges in the Financial Sector

A. Risks to Financial Stability

10. **Risks to systemic financial stability are significant (Risk Assessment Matrix, Appendix II)**. These risks arise mainly from the negative macroeconomic outlook for Slovenia and its trading partners, and the still high dependence of Slovenian banks on external funding. The deleveraging process affecting banks and corporates, which began in 2009, is proving to be protracted.

11. **As the baseline now encompasses a double-dip recession, credit risk represents the major vulnerability for banks**. Credit risk can materialize via multiple channels, including through (i) stagnant or shrinking export markets feeding through to the manufacturing sector; (ii) weak consumer demand associated with increasing levels of unemployment; and (iii) delays in the improvement in the financial position of corporates. The rapid pre-crisis increase in credit to the corporate and household sectors often reflected lax credit origination standards, which may be further exposed as the economy worsens.

12. **The real estate price risk is of particular concern**. Residential and commercial real estate prices increased by 40-50 percent from 2005 to 2008, but this trend was subsequently interrupted by the crisis, and a downward price correction has been under way since 2009. Real estate prices have fallen by around 10 percent since the peak in 2008, reflecting tighter lending standards and reduced demand.

13. **Refinancing risk is another important risk to which Slovenian banks are exposed, due to the still significant reliance on wholesale funding**. Like in many other countries, funding issues were not given sufficient attention either by banks or the supervisor ahead of the crisis. The Slovenian banks became heavily reliant on external borrowings in the wholesale market, with the aggregate loan-to-deposit ratio climbing to over 160 percent in 2008. The downgrades of the Slovenia's sovereign rating led to a cut in the ratings of several

domestic banks.[3] Commercial funding has practically dried up for the Slovenian banks (with the exception of parent funding of their local subsidiaries), and banks repaid external creditors almost €6 billion since 2008 (16 percent of GDP). At the same time, the expectation of a further increase in NPLs puts downward pressure on the sovereign rating.

14. **The ECB's 3-year LTROs have reduced the immediate liquidity and refinancing risks, particularly for government-controlled banks, but the balance sheet adjustment has some way to go.** Besides the LTROs and other bank refinancing already secured in the first quarter of 2012, the banking system holds additional collateral that provides a buffer in case of further sovereign downgrades and associated haircuts, or can be used for possible further ECB refinancing. However, some individual banks do not have much eligible collateral, which is a source of concern. Also, the system's loan-to-deposit ratio still remains high, banks still need to further reduce their reliance on short-term wholesale and Eurosystem financing, access to fresh capital is difficult, and there remains a significant risk of a sharp deleveraging. At the same time, it should be noted that ongoing deleveraging of non-core assets and in non-core subsidiaries can stabilize funding markets, decrease common exposures, and—in turn—contribute to a lower systemic risk.

15. **Other immediate risks facing the Slovenian banks are of a lesser magnitude.** Market risk is small as market activities for the banks are limited and receding. Country and transfer risks are almost negligible as 89 percent of Slovenian banks' non-consolidated credit exposure is to domestic debtors, and there is no material exposure to non-residents. The exposure to the EU peripheral countries (Greece, Ireland, Italy, Portugal, and Spain) is very small, and most of the exposure to the rest of the world is in the form of government securities of the core Euro-zone countries. Interest rate risk on the banking book is also relatively small as a large portion of loans to corporates and households, including mortgages, are granted with variable rates while most liabilities are indexed to interbank borrowing indices.

B. Structural Challenges

16. **There is a need to address important structural challenges.** To restore the banking system's profitability and its ability to support sustained economic growth, the following actions should be taken:

- ***Determination of the bank restructuring needs.*** The authorities have initiated a comprehensive review of asset portfolios of the largest government-controlled banks, with third party participation. The review by an independent firm should provide the

[3] Fitch, Moody's, and S&P downgraded Slovenia one notch to AA-, Aa3, and AA- respectively in September 2011. This was the first change in the sovereign rating of Slovenia by these three agencies since 2005. Since then, all three agencies further downgraded Slovenia.

basis for a comprehensive clean-up of the system, enhancing market confidence. Such a due diligence exercise has already been completed for the two largest banks and is currently under way for the third largest bank. Based on this exercise, the government estimates that action is needed to manage impaired assets of up to €3 billion.

- ***Cleaning up bank balance sheets***. Several options to manage impaired assets can be considered including the establishment of special loan work-out units or the transfer of assets to a separate asset management company (AMC). All the largest banks established loan work-out units in the past year or so, but without evident success. In early October 2012, the authorities decided to set up an AMC. The intention is to allow the AMC to issue up to €4 billion of government-guaranteed loans, and to acquire impaired assets at their "real long-term value," following the EC State Aide Guidelines. The AMC will be wound down after five years, at which point the remaining assets will be transferred to the Slovenia Sovereign Holding company. The AMC may bring benefits since it would enhance banks' liquidity position and can also result in economies of scale in managing the bad assets. However, such an entity would need to be carefully designed in order to avoid creating incentives for further rounds of similar bank cleansing. The experience of other countries suggests that a successful AMC should have a clear objective, be independent from political interference, have adequate legal and funding resources, and remain accountable for its activities. The AMC should also largely dispose its assets by the date of its termination in order to reduce the risk of continued state interference in the corporate sector, and the disposition of any residual assets transferred to the Sovereign Holding company should be done without undue delays.

- ***Bank recapitalization***. Bank recapitalization will be necessary in the process of loss recognition, including in the process of transferring some assets to the AMC at prices below book value. Some additional capital margin would also be needed in order to absorb any further losses related to the economic downturn as well as to support lending.

- ***Corporate balance sheet adjustment***. The corporate sector is highly leveraged and needs to reduce its reliance on bank funding, preferably through new sources of equity. This is especially true for the construction sector. Given the lengthy corporate bankruptcy process, the AMC should be actively involved in the financial restructuring of the corporate sector and informal corporate debt workout mechanisms should be explored.

17. **Reforming state-controlled banks would also help revitalize the banking sector.** The performance of state-controlled banks has been consistently weaker than that of any other groups of banks in the last three years. For example, return on assets for the large domestic banks (of which four state-owned banks account for 80 percent of this group's market share) was zero in 2009 and worsened to -1.3 percent in 2011, which was a much

worse outcome than that for other groups of banks, particularly foreign banks (Table 4). Return on equity showed similar trends. The privatization of state-controlled banks would help address the long-standing weaknesses in the governance and risk management practices of these banks, which were put into the spotlight by the crisis. Leaving the situation unchanged would result in a continued misallocation of resources and repeated recapitalization needs.

III. Strengths and Vulnerabilities: Institutions and Markets

A. Banks

Performance

18. **The performance of banks deteriorated markedly in recent years (Table 4 and Figure 1).** The non-performing loan (NPL) ratio of the banking sector was 11.9 percent in 2011 and increased further to 12.6 percent by June 2012, driven essentially by loans to construction companies and loans to management buy-outs in various sectors. As a result, the operating profits—which were already affected by reduced lending and increased funding costs—were wiped out and banks have registered substantial losses since 2010. Total bank losses (on a consolidated basis) amounted to €508 million in 2011 (up from €120 million in 2010), and banks continued to report losses in the first half of 2012.

19. **Although capital adequacy improved in 2011, many banks need to further increase capital.** The aggregate capital adequacy ratio (CAR) stood at 12 percent as of December 2011, up from 11.3 percent in 2010. The improvement was partly attributed to fresh capital injections in six banks totaling €458 million.[4] It also reflected a decline in risk-weighted assets through deleveraging and divestments of non-core activities and subsidiaries of banks. However, banks' continuing losses erode their excess in regulatory capital. As of end-2011, 12 banks fell short of the Core Tier I ratio of 9 percent (a benchmark recommended by EBA using the definition of capital which is neither Basel II nor CRD but a hybrid approach developed by the EBA), with a total shortfall of €540 million. As a result of EBA requirements, the largest Slovenian bank, NLB, was required to raise €320 million in additional capital by June 2012.[5] In the event, NLB was recapitalized by €383 million, but further recapitalization may be needed given the current weak economic environment and/or the transfer of some loans to the asset management company at the below book values.[6] If

[4]Most of this amount was the injection of government funds in two largest banks: in 2011, NLB and NKBM were recapitalized for a total of €250 million and €101 million respectively.

[5]The largest two banks were included in the EBA stress tests. Both passed the June 2011 tests, but the NLB was found to have a capital shortfall in the December 2011 tests.

[6] As approved on a temporary basis by the European Commission in early July 2012, NLB was recapitalized through €320 million of contingent convertible instruments and an injection of €63 million in common equity.

efforts to find private investors prove unsuccessful, the government will end up recapitalizing the bank again, extending the pressure on public finances.

20. **The short-term liquidity ratios appear adequate but may mask longer-term structural imbalances.** The first bucket liquidity ratio (the ratio of financial assets to financial liabilities with residual maturity of up to 30 days) stood at 140 percent and the ratio of liquid assets to short-term liabilities was 40 percent at end-2011. However, liquidity ratios of foreign banks are less comfortable. Although their access to parent bank credit lines provides some reassurance, such access hinges on the parent bank's ability and willingness to support the subsidiary. The loan-to-deposit ratio for the system as a whole (which stands at 135 percent) signals that banks' reliance on wholesale funding is excessive. The reported maturity of wholesale funding is relatively long, and there are no major bank refinancing needs within the next year or so. However, in case of further sovereign downgrade, some loans to Slovenian banks may come immediately due. Moreover, government deposits, which account for about €2 billion, are declining as government draws funds to finance the fiscal deficit.

21. **Bank balance sheets contracted in 2011 and continue to contract in 2012, reflecting deleveraging and divestment of non-core activities.** Credit to the corporate sector declined by 6.2 percent, reflecting both demand and supply factors. While credit fell to most corporate sectors, exposures to the ailing construction sector increased as a result of loan restructuring that involved a capitalization of interest payments. Strains in wholesale funding markets, following Slovenian sovereign and bank downgrades, reduced credit supply. A growing number of corporate bankruptcies also contributed to banks' increased risk aversion.

Stress tests

Assumptions

22. **A range of stress tests were carried out in the context of the FSAP (Appendix III).** The assumptions of the tests were designed jointly by the BOS and the FSAP team. The top-down tests were carried out by the BOS, and the bottom-up tests were performed by individual banks. The tests covered all banks operating in Slovenia both on consolidated and solo basis as of December 2011, and considered credit, sovereign, market, and liquidity risk factors.

23. **Macro stress tests considered three scenarios spanning two years (2012-13).** The tests covered (i) the direct credit losses from deteriorating quality of loans and off-balance sheet commitments, (ii) an increase in bond spreads and subsequent mark-to-market losses

from sovereign bond holdings, and (iii) the effects of stressed funding costs. The tests assumed a zero growth in bank balance sheets. The scenarios included:[7]

- A *baseline scenario* (a double-dip scenario) in line with the latest BOS projections, which were finalized and published during the FSAP mission. The projections were slightly more severe than the WEO projections for GDP growth at the time of the mission.

- A *double-dip adverse scenario* simulating a worsening of the Euro area crisis in line with that observed in 2008-09. This included a decline in exports, negatively affecting growth, labor market, investment, and consumption, and the increase in the Euribor rates by 200 basis points. The strains in the wholesale funding markets and worsening asset quality were assumed to squeeze banks' operating profits. In addition, a widening of Euro area sovereign spreads was assumed to lead to bank marked-to-market losses from sovereign bond holdings. A weak recovery was assumed in 2013.

- A *slow-growth scenario* simulating a lengthier recession in the Euro-zone resulting in a prolonged low growth in Slovenian exports and a dearth of investment opportunities. This scenario assumed a similar shock to sovereign spreads as in the double-dip adverse scenario. The Euribor rate was assumed to increase somewhat less than in the double-dip adverse scenario (by 100 basis points), reflecting the less acute nature of the shocks in this scenario.

24. **Several single-factor stress tests were also considered**. These included: (i) tests for a real estate market price shock (assuming a decline in commercial and residential real estate prices by 25 percent and 15 percent respectively); (ii) tests for concentration risk (assuming a deterioration in the quality of the three largest exposures of each bank); and (iii) tests for refinancing risk (assuming a reduction in the wholesale external funding of banks).[8]

---

[7]See Table 5 for details. The top-down stress tests considered all three scenarios, while the bottom-up tests included only the baseline and double dip adverse scenarios.

[8]The bottom-up tests for refinancing risk assumed a partial roll-over of maturing foreign loans (only 20 percent for domestically-owned banks and 40 percent for foreign-owned banks, reflecting the higher access of foreign banks to international capital markets) and a one notch downgrade of Slovenia's sovereign rating (leading to a decline in eligible collateral for ECB financing). The tests aimed to evaluate the deficit (if any) in eligible collateral, as the liquidity shortage was assumed to be financed by the ECB funding. The stress tests spanned two years (2012-13) during which loans were assumed to remain constant. The top-down tests for refinancing risk assumed a zero roll over in the maturing wholesale funding, and the impact was assessed on the necessary deleveraging by banks in the form of reduced loans and interest income.

Results

25. **The results of macro scenario stress test highlight the vulnerabilities of banks.** Even under the baseline scenario, the CAR of several banks would fall below the required minimum of 8 percent in 2013, with a total capital shortfall of €60 million (Table 6). Under the double-dip adverse scenario, the CAR shortfall would be €518 million, with the greatest shortfall seen in the large domestic banks. Many banks would end up with Core Tier I ratio below 9 percent, with a total shortfall of €1.9 billion (around 5 percent of GDP). The results of top-down stress tests are broadly consistent with those of the bottom-up tests (Table 7).

26. **Single factor stress tests reveal a high vulnerability to real estate price risk (Table 8).** This reflects a high share of loans in bank portfolios backed by real estate as collateral. The impact of real estate price shock is highest for the large banks. Banks are also exposed to concentration risk (as indicated by the results of large exposure stress tests) and refinancing risk. Large domestic banks and foreign banks are the most affected by the refinancing risk, reflecting a high reliance of these banks on short-term wholesale funding.

27. **Important caveats should be attached to these FSAP stress test results.** As with any stress testing exercise, this analysis does not adequately capture the feedback between banking system performance and macroeconomic performance. These feedbacks are especially important in periods of severe financial turmoil, akin to the one experienced in Slovenia. In addition, the recent government's estimates in relation to the establishment of the AMC (authorized to issue bonds of up to €4 billion) may raise doubts about the quality of reported loan provisions and/or collateral valuation, possibly resulting in some over-estimation of the baseline capital position of banks.

B. Insurance Companies

28. **The performance of the insurance sector is satisfactory.** All insurance companies were solvent as of end-2011, and all but one is profitable in a market made up of 16 insurers and two reinsurers. The market is 75 percent written by Slovenian companies, and all available distribution channels are utilized including exclusive and independent agents, banks, internet, and direct sales. The non-life market remains highly competitive in comparison to life business. Motor vehicle liability and motor vehicle land motor are the dominant classes in non-life accounting for almost 55 percent of total non-life premium. The largest life products (in terms of premium) are linked to investment fund units (approximately 48 percent).

C. Capital Market and Intermediaries

29. **The capital market (which is small) has not recovered from the global financial crisis.** Between the peak levels of August 2007 and October 2012, the Blue Chip index of the Ljubljana Stock Exchange (LSE) fell by almost 80 percent mainly due to the weak macroeconomic performance and the massive seizure of equities by the banks as collateral

under the management buyout loans. Many foreign investors have left the market. The decline in liquidity since 2007 has acted as a constraint on further foreign investment as it also made planning an exit strategy almost impossible. This is reflected in the declining level of activity and hence broker profitability.

30. **The LSE is part of an expanding Central and Eastern European Stock Exchange Group (CEESEG), which insulates it in the short term from pressures related to the decline in income.** However, its trading volume is less than 1 percent of the total for the group. If there is no recovery in the Slovenian market in the medium term, CEESEG's controlling shareholders may consider it more profitable to concentrate trading in Slovenian stocks on the Vienna Exchange (both exchanges share the same trading system). In practice, it appears that listed companies are already moving out, in particular to the Warsaw Stock Exchange.

IV. Strengths and Vulnerabilities: The Policy Framework

A. Supervisory Architecture

31. **There has been extended domestic discussion on reform of the supervisory architecture, with different models under consideration.** These models range from the status quo (there are three separate supervisory agencies at present: BOS, AZN, and ATVP, which are in charge of respectively banks, insurance companies, and securities markets) to a fully integrated supervision within BOS.

32. **In general, the team cautioned against any changes to the supervisory architecture at the present time given the other challenges being faced.** The banking system requires intensive efforts to restore its soundness and profitability and BOS is preparing for implementation of Basel III. AZN is preparing for transition to Solvency II. ATVP is struggling with a shrinking securities market. These sector-specific issues should take priority over any changes in the supervisory architecture, not least because institutional reorganization risked disrupting supervisory effectiveness. Indeed, international experience illustrates that such organizational changes experience high staff turnover rates and a decline in morale during the transition period. Thus, changes to the supervisory architecture should be meticulously planned and implemented gradually. The ultimate direction for the supervisory architecture should also be considered in light of the proposed amendment to the Euro area supervisory architecture.

B. Macroprudential Framework

Systemic risk analysis

33. **The BOS has various tools for detecting and monitoring systemic risk.** These include aggregate indicators of imbalances (balance sheets, soundness indicators, and asset prices), indicators of market conditions, metrics of concentration risk, and stress tests. These

tools are described in the periodic BOS's publications (Financial Stability Review and Report on the Stability of the Slovenian Banking System). Internal surveillance reports are produced on a monthly basis, and overall market conditions are monitored on a daily basis.

34. **There are gaps in the data on financial stability analysis which should be addressed.** In particular, the data on households are not at the same level of granularity as for the corporate sector, despite the vulnerabilities posed by this sector. Also, the information on banks' subsidiaries in the former Yugoslavia is not sufficiently detailed for financial stability analysis. In general, the BOS should take a proactive role in cooperating with other agencies that provide statistics in order to ensure that data needs for financial stability purposes can be met. Data on real estate markets could be further improved, for example on the coverage of the sale of housing from bankruptcy estates, for a more complete picture of the market.

Instruments to address systemic risks

35. **The BOS has deployed various macroprudential measures both during the boom period and during the subsequent burst.** Examples of regulatory tightening during the boom period include increased capital requirements on some rapidly growing bank exposures (such as loans for management buy-out, which had a risk weight of 150 percent), and a prudential provisioning buffer following the IFRS introduction in 2006.[9] The BOS also warned banks and the general public against mounting risks, for example the risks associated with lending in Swiss francs to unhedged borrowers (which was very popular in Slovenia as elsewhere in the region in mid-2000s).

36. **However, a recent measure—the counter-cyclical tax on banks—adopted in August 2011 creates distortions and should be abolished.** The stated intention of this tax was to encourage bank lending, and individual banks that expanded their loans by at least 5 percent on an annual basis are exempt. But this tax may also unduly distort bank behavior by stimulating the extension of loans without proper credit risk assessment, or by devising ways to circumvent the tax. The tax is also anti-competitive as it penalizes locally-owned banks, which have a larger share of liquid assets compared to foreign-owned banks.

Legal aspects of macroprudential oversight

37. **There is effective cooperation between the three regulatory agencies on issues of macroprudential oversight.** The Coordinating Group, which comprises the minister of finance, governor and vice governor of the BOS or banking supervision department director of the BOS, directors of AZN and ATVP, and the group's secretary, is tasked with

[9]The IFRS introduction resulted in some over-provisioning in banks under the IFRS treatment. The BOS required banks to maintain the difference between the provisions formed under the previous system and the newly required provisions ("provisioning buffer"). This buffer was discontinued in 2008.

identifying and monitoring systemic risks, as well as considering ways to address these risks. There is also a Commission for mutual cooperation, which provides for more operational coordination between the three supervisory agencies.

38. **However, a fully fledged macroprudential mandate is not enshrined in legislation.** Although each of the financial sector supervisory agencies—BOS, AZN, and ATVP—contribute de facto to the stability of the Slovenian financial system, none of these agencies' statutory framework includes a de jure responsibility to do so.[10] In fact, the existing laws do not even require that these agencies ensure the stability of their respective financial sectors—their sole responsibility appears to be ensuring that regulated financial institutions follow prudential rules.

39. **Each financial regulatory agency's mandate should be expanded to include macroprudential oversight.** This could be achieved by ensuring that the laws governing the regulatory agencies include: (i) the responsibility for sectoral stability as the ultimate objective of sectoral supervision; (ii) the responsibility to contribute to the stability of the financial system as a whole by identifying, monitoring, and mitigating systemic risk, and cooperating with other agencies with a macro-prudential mandate; and (iii) the authority to use existing powers for macroprudential purposes and the authority to propose additional powers where needed.[11] The BOS should be given the leading role in systemic risk assessment. Macroprudential oversight decisions and their motivations should be made public in a timely manner, taking into consideration the need for confidentiality on specific institutions. The macroprudential authority should be ultimately accountable to the national parliament.

C. Regulation and Supervision

Banks

40. **The banking sector regulatory and supervisory frameworks are generally in line with international standards.** With the accession of Slovenia to the EU, BOS has strengthened and expanded the bank supervisory regime by harmonizing banking regulation in Slovenia with EU standards. BOS has fully implemented Basel II capital framework, and work is under way to introduce Basel III. A large amount of information is gathered and

---

[10]The reference to financial stability in Article 4 of the BOS Act is framed by the ESCB's monetary policy objective for the Euro area. Arguably, this provision, which appears to concern the Slovenian transmission mechanism for the ESCB's monetary policy, cannot be construed as a domestic financial stability mandate. Even if one were to argue the contrary, this provision would be an insufficient legal basis for utilizing microprudential powers for macroprudential purposes.

[11]For example, the powers to acquire data from unregulated market participants and/or to expand the regulatory perimeter to these entities.

analyzed through on-site and off-site supervision, and the authorities generally demand prompt correction of routine deficiencies detected in supervised institutions. BOS takes the lead in coordinating supervisory activities of Slovenia's two largest banks which have a presence in foreign markets.

41. **However, there is room for improvement in bank supervision**. The laws and regulations governing risk management are mostly derived from the EU directives and CEBS/EBA guidelines (and are aligned with the Basel standards), and the only purely domestic regulation addresses liquidity risk, which fills the gap that exists at the EU level. Nonetheless, as in many countries around the world, the crisis revealed the need to strengthen risk management, to ensure that supervisors are more forward looking and proactive in identifying and preventing banks from building up credit risk. The reporting of problem assets lacks granularity, and the provisioning of NPLs at 41 percent seems relatively low. As a result, there is a risk that impaired assets are somewhat under-provisioned.

42. **In particular, there is a need to strengthen the off-site supervision of banks**. Whereas supervisory resources have been expanded since the FSAP of 2003, the off-site supervision function is understaffed. This constrains its ability to undertake in-depth analyses and monitoring as would be desirable. A significant increase in the off-site staff along with targeted hiring of on-site resources and better leveraging of internal control assessments and audits would permit a more proactive, more intensive, more forward looking, and more effective risk-based supervision.

43. **The banking supervision framework also suffers from weaknesses in several specific areas.**[12] In particular, these include inadequate legal protection of bank supervisors in civil and criminal court proceedings, and insufficient requirements for major acquisitions by banks. Regarding the latter, while BOS is empowered to authorize banks' acquisition of other banks and review the qualifications of senior management, it does not have such power over the acquisition of non-bank financial companies. The banks can acquire such companies regardless of their financial condition, quality of risk management systems, and capacity to manage these entities, which bear a large degree of risk, notwithstanding their size, in view of the specialized nature of their activities.

44. **BOS has special challenges in supervising the state-controlled banks**. These institutions are the least profitable, have greater asset quality problems, and require greater amounts of capital relative to their risk profile. Government interference had contributed significantly to these problems, and has impeded the ability of these institutions to adopt appropriate prudential risk management standards as required by the BOS.

---

[12]Annex I summarizes the main findings of the assessment of the Basel Core Principles for Effective Banking Supervision.

Insurance companies

45. **AZN has an effective system of both on-site and off-site supervision of insurance companies.** The staff size of AZN and the time allocated for on-site examinations in the regular course of supervision are adequate. The reporting requirements are comprehensive, and significant improvements are planned to enhance filing data electronically in a more timely fashion when legal issues surrounding electronic signatures are resolved. AZN has the authority to order an insurer to take preventive and corrective measures to act according to regulatory rules.

46. **Although AZN has adequate staff resources, it is confronted with a compensation scheme that may potentially impede attraction and retention of talented staff.** As of now, AZN seems to be able to attract highly skilled staff, with education and certifications necessary to carry out the current functions as mandated by the Insurance Act. It also provides adequate training. However, compensation in AZN is artificially capped irrespective of market requirements by the Public Agencies Act (which regulates the overall status of public agencies), Civil Servants Act (which regulates public servants and employment), and the Public Sector Wage System Act (which regulates wages).

47. **The adoption of Solvency II framework represents a major challenge to the insurance sector.** The adoption and implementation of Solvency II, scheduled for January 2014, will be one of the most important areas for AZN in the next few years. AZN must monitor Solvency II developments on an ongoing basis, which will require changes to current legislation and IT developments to ensure that adequate staffing and expertise are available. The most significant change in Solvency II will be the possibility to use internal models to determine insurers' capital which is currently not permitted in Slovenia.[13] A few larger insurers may decide to use internal models in the future, which will require supervisors to develop skills to enable them to assess the quality of the models.

Securities market

48. **Slovenia has a comprehensive legislative and institutional framework for effective supervision of the securities market.** This reflects the implementation of all relevant EU Directives and enforcement of EU Regulations. The ATVP is a small agency but has sufficient human and other resources to meet its responsibilities effectively given that the securities market and the number of intermediaries active in it is also small. Staff appears knowledgeable and well-motivated. Sophisticated IT systems have been developed to make the best use of scarce resources. Work on international cooperation and coordination,

[13]The capital requirements for insurance companies are not calculated on risk based approach but as a function of mathematical provisions and capital at risk in the case of life insurance and a function of premiums written or claims paid for non-life.

particularly to meet the demands of the European Securities and Markets Authority, is a significant and growing element. Effectiveness of implementation of the law by ATVP also appears high.

49. **However, some issues remain.** These concern, for example, the political independence of the ATVP which might limit its effectiveness. The Market in Financial Instruments Act matches the recognized global standard for political independence of a securities market regulator (as endorsed by IOSCO), but the Public Agencies Act detracts from that standard in a number of its provisions.[14] Another shortcoming is the limited application of enforcement powers. These powers do not apply to banks even though the ATVP is their supervisor for investment activities and services. Also, as in the case with AZN, compensation and inflexible career structures are an impediment to an efficient human resources program.

D. Crisis Management and Safety Nets

50. **The BOS's powers to deal with a failing bank are limited, and the bank resolution tool-kit needs to be strengthened**. The special administrators, which BOS can appoint, focus their work on assessing a failing bank's financial situation and possible remedies. The mandate of special administrators should be broadened to include the design and implementation (after BOS approval) of a restructuring plan for the bank, and—as an alternative to restructuring—the preparation of the bank for orderly liquidation. This would require granting special administrators strong and explicit restructuring powers, and establishing effective restructuring tools.[15] Given the challenges Slovenia faces, there may be merit in moving ahead with such reforms ahead of finalization of EU directives in these areas, as such finalization may take some time. These recommendations are in line with the proposed draft of the EU directive.

51. **The restructuring powers would require the possibility for the administrator to fully take over the powers of all decision-making bodies of the failing bank, the management board, the supervisory board and the general assembly of shareholders.** The restructuring tools would include, inter alia: (i) rapid recapitalization of banks without shareholders' agreement, (ii) transfer of assets (including businesses and subsidiaries), liabilities, and combined portfolios of assets and liabilities ("purchase and assumption transactions") to third party acquirers, and (iii) if such acquirers do not present themselves, chartering bridge banks to transfer assets and liabilities to.

---

[14]Examples include Article 48, Minister's right exercise supervision over the agency's affairs; Articles 15 (limiting the protection from legal liability); Articles 23 and 24 (premature dismissal of the Director and Council) Article 36 (limitations to the Agency's action program).

[15] It should be noted that appointing a special administrator on its own, without application of an effective resolution power shortly thereafter, could be destabilizing as creditors may run.

52. **The DGS should be redesigned, consistent with the FSB's Key Attributes and the EU's recent draft directive on these issues, from a pay-box system into an effective tool for bank resolution**. In particular, the following features should be considered—provided that they are in line with the upcoming EU Directives:[16]

- ***Ex ante funding***. The DGS should be funded ex ante by contributions paid by banks. These contributions should be invested in liquid instruments or deposited in an account at the BOS. If DGS funds are insufficient for payouts, the BOS should for the time being continue to be authorized to provide funding, respectful of the conditions for monetary financing. In the future such responsibilities for supporting the DGS' financing should be moved from the BOS to the government, which may guarantee the DGS's financing from markets or provide liquidity directly to the DGS.

- ***Contribution to resolution***. The DGS should be allowed to support certain bank-restructuring transactions, with the qualification that its support should not exceed what it would have paid out to in a liquidation (i.e. a cap), subject to exemption for systemic cases. In particular, the DGS should be authorized to cover the 'funding gap' by compensating the acquiring third party in case assets are insufficient to offset insured deposits.

- ***Depositor preference***. Insured depositors and the DGS should be given priority rights over the estate of the failed bank. Such priority protects the contributing banks and ultimately the public purse, and simplifies purchase and assumption transactions.

53. **The legal framework for official liquidity and solvency support needs to be strengthened**. Specifically:

- ***Liquidity support by the BOS***. The BOS Act does not provide for an explicit legal basis for ELA operations. Due to legal changes stemming from Slovenia's accession to the Euro area, it is questionable whether the general provisions on credit operations by the BOS with credit institutions would suffice for this purpose. With a view to enhancing legal certainty, the legal basis for ELA operations for financial stability purposes should be clarified.

- ***Solvency support by the government***. At the height of the global financial crisis an additional legal basis was created in the Public Finance Act to allow for extra-budgetary bank guarantees, and liquidity and capital support for banks. These provisions expired by end-2010. Consequently, any state support would require a

[16] See FSB's "*Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions*", the European Commission's proposed Directive "*Establishing a Framework for the Recovery and Resolution of Credit Institutions and Investment Firms*" and the proposed Directive "*On Deposit Guarantee Schemes*."

lengthy appropriation procedure through parliament. The Public Finance Act should reintroduce a standing authorization for the government to provide rapid financial support to undercapitalized banks in the context of systemic crisis management. To address moral hazard concerns, it would be necessary to ensure the following: close interaction with the BOS in determining the need for solvency support from the government; attribution of losses to existing shareholders by reducing capital; improvement to the bank's governance and profitability through the BOS' approval and follow-up of the bank's reform plan; and robust ex-post transparency requirements to the parliament.

54. **The operational arrangements for a crisis management framework need to be strengthened**. A plan for the operation of competent institutions during an unexpected crisis (which is referred to in the existing rules on mutual cooperation of supervisory authorities) has not yet been prepared and adopted by the Coordinating Group. Such a plan should define the respective roles of the MOF and the supervisory agencies—in particular BOS—during a systemic crisis. In accordance with the rules on mutual cooperation of supervisory authorities, the Coordination Group should continue to monitor the implementation of said crisis plan.[17] Conducting periodic (for example, annual) crisis simulations involving all stakeholders would help ensure some comfort that the contingency plans can actually be executed.

E. Anti-Money Laundering and Combating Financing of Terrorism (AML/CFT)[18]

55. **Slovenia has introduced a number of measures to strengthen its AML/CFT regime since the 2005 MONEYVAL assessment**. In particular, the legislation was amended to incorporate the Third EU Money Laundering Directive and its Implementing Directive

[17]For operational clarity and legal certainty, the rules on mutual cooperation should be restructured to provide a clearer distinction between crisis prevention (i.e., in particular mitigating through macroprudential oversight systemic risk that is building up) and crisis management (i.e., addressing a systemic crisis, including mitigating its consequences, through coordinated action by financial agencies and the MOF). One distinction between the two would be the leading role of the MOF in crisis management, but not in macroprudential oversight.

[18]A comprehensive AML/CFT assessment of Slovenia was last conducted by MONEYVAL in July 2005, i.e., more than five years ago. Therefore, a full AML/CFT reassessment is required according to IMF Board decisions regarding the incorporation of AML/CFT into the FSAP. Given that a new assessment methodology will be published in early 2013, the authorities are currently in discussions with MONEYVAL to schedule the assessment sometime early in the next round of evaluations against a revised standard. A ROSC will be forwarded to the IMF and subsequently circulated to the Board upon adoption of the mutual evaluation report by the MONEYVAL Plenary.

into national law. Follow-up actions have also been taken by the authorities towards remedying shortcomings identified in the targeted 2010 assessment by MONEVAL.[19]

56. **Although a relatively minor deficiency exists, money laundering and financing of terrorism is criminalized largely in accordance with the relevant United Nations Conventions**. The seizure and confiscation framework under Slovenian law is comprehensive overall. However, the low level of convictions and confiscations related to money laundering and other proceeds-generating crimes indicates the need to strengthen and facilitate money laundering related investigations, prosecutions and confiscations under the current framework. Slovenia generally relies on the EU framework for freezing of terrorist assets to implement United Nations Securities Council resolution 1267 (1999) and 1373 (2001) and related EU regulations. However, efforts should be made to develop comprehensive domestic procedures and guidance to facilitate implementation of the existing measures.

57. **Slovenia has a broadly sound legal structure for the major preventive measures against money laundering/terrorist financing in the financial sector as well as for designated non-financial businesses and professions (DNFBPs), while concerns remain about insufficient implementation by non-banking financial intermediaries and the majority of DNFBPs.** For the financial sector as a whole, regulatory and supervisory frameworks for overseeing implementation of the preventive measures are generally in place. However, supervision of non-bank financial intermediaries, notably the insurance sector, should be strengthened, and more sector-specific guidance should be issued. Furthermore, none of the supervisors appear to be utilizing their sanctioning powers effectively. Casinos excepted, the majority of DNFBPs lack awareness and the necessary guidance to fulfill their AML/CFT obligations.

58. **The Office for Money Laundering Prevention (OMLP), Slovenia's financial intelligence unit, appears to be operating effectively.** The OMLP and law enforcement agencies appear to be responsive in exchanging information with and providing mutual legal assistance to their foreign counterparts, supported in this by a sound legal framework. Deficiencies related to the criminalization of terrorist financing and shortcomings in the confiscation regime may undermine, however, the effectiveness of mutual legal assistance.

---

[19]The overview of Slovenia's AML/CFT regime is based on the March 2010 MONEYVAL targeted assessment, its subsequent follow-up reports, and information obtained by the FSAP mission. According to MONEYVAL's internal procedures, the 2010 report addresses only a sub-set of FATF Recommendations. Nevertheless, all of the most important FATF Recommendations (i.e., the 16 Core/Key Recommendations) and the Recommendations for which Slovenia was rated Non-Compliant or Partially Compliant in the Third Round of Mutual Evaluations have been reassessed.

Table 2. Slovenia: Selected Macroeconomic Indicators 2008–2014

(Annual percentage change, unless noted otherwise)

					Projections		
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Real GDP	3.4	-7.8	1.2	0.6	-2.2	-1.0	1.7
Domestic demand	3.2	-10.0	-0.2	-0.7	-4.2	-1.9	1.2
Private consumption	2.3	0.1	1.3	0.9	-0.7	-0.9	1.5
Public consumption	5.9	2.5	1.5	-1.2	-7.9	-3.1	0.1
Gross capital formation	3.1	-33.8	-5.8	-4.6	-9.4	-3.5	1.5
Net exports (contribution to growth)	0.1	2.7	1.5	1.4	1.6	0.8	0.5
Exports of goods and services	4.0	-16.7	10.1	7.0	1.4	2.6	4.1
Imports of goods and services	3.7	-19.5	7.9	5.2	-0.7	1.7	3.7
Output gap (in percent of potential GDP)	9.2	-1.0	-0.9	-1.3	-4.1	-5.5	-4.3
Prices							
GDP deflator	4.1	3.6	-1.1	1.0	1.4	1.3	1.5
Consumer prices (national definition, period average)	5.7	0.9	1.8	1.8	2.2	1.5	1.9
Employment and wages							
Unemployment rate (in percent, ILO definition)	4.4	5.9	7.3	8.2	8.8	9.0	8.7
Unemployment rate (in percent, registered)	6.7	9.2	10.7	10.2	10.7	10.9	10.6
Nominal wages (all sectors)	8.3	3.5	3.9	2.0	0.3	-1.1	2.1
Real wages (all sectors)	2.5	2.6	2.0	0.2	-1.2	-1.9	0.4
Unit labor cost (all sectors)	7.5	10.2	0.0	-0.4	0.5	-0.9	0.8
Public finance (percent of GDP)							
General government balance 1/	-0.3	-5.5	-5.3	-5.6	-3.5	-3.4	-3.1
Primary balance	0.5	-4.6	-4.1	-4.3	-1.8	-1.2	-0.5
Structural balance	-3.9	-5.1	-4.9	-3.7	-1.7	-1.0	-1.3
General government debt	22.0	35.0	38.6	46.9	52.1	55.6	57.3
Monetary and financial indicators							
Credit to the private sector	16.7	3.2	1.9	-2.6	...	...	...
Lending rates 1/	6.2	5.3	4.9	5.0	...	...	...
Deposit rates 2/	4.3	2.5	1.8	2.2	...	...	...
Government bond yield (10-year, average) 3/	4.7	4.4	3.8	4.2	...	...	...
Balance of payments (percent of GDP)							
Trade balance (goods)	-6.4	-1.4	-2.8	-2.9	-2.0	-1.8	-1.8
Current account balance	-6.2	-0.7	-0.6	0.0	0.8	1.1	1.2
Gross external debt (percent of GDP, end-period)	105.3	113.3	114.4	111.2	114.0	115.9	116.2
Nominal effective exchange rate (2000=100)	101.4	104.0	100.6	101.1	...	...	...
Real effective exchange rate (2000=100, CPI-based)	104.0	106.7	103.1	102.4		.	...
Savings and investment (percent of GDP)							
National saving	25.6	21.5	20.5	20.1	19.3	19.4	19.7
Government	4.3	-0.5	-0.5	-1.8	-0.1	0.8	0.7
Non-government	21.3	21.9	21.0	21.9	19.4	18.6	18.9
Gross capital formation	31.8	22.1	21.1	20.1	18.5	18.3	18.4
Government	3.4	3.6	3.7	2.8	2.5	3.1	2.8
Non-government	28.4	18.5	17.4	17.3	16.0	15.2	15.7
Foreign saving	-6.2	-0.7	-0.6	0.0	0.8	1.1	1.2

Sources: Data provided by the Slovenian authorities; and IMF staff calculations and projections.

1/ Floating or up to one year fixed rate for new loans to non-financial corporations over 1 million euros

2/ For household time deposits with maturity up to one year.

3/ Eurostat Data

Table 3. Slovenia: Structure of the Financial System 2006-2011

	Assets (EUR million)						Assets (in % of total)						Assets (in % of GDP[3])					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Monetary financial institutions[1]	34,080	44,605	47,948	52,009	50,760	49,263	73.6	73.2	75.3	75.6	75.9	75.8	109.8	128.8	128.6	147.3	143.3	137.8
of which:																		
Commercial banks	33,868	44,249	47,626	51,612	50,319	48,788	73.1	72.8	75.0	75.1	75.2	75.1	109.1	128.0	127.8	146.2	142.1	136.4
Large locally-owned banks	21,436	27,111	29,192	32,331	31,662	30,507	46.3	44.6	46.4	47.6	47.3	46.9	69.1	78.4	78.3	91.6	89.4	85.3
Small locally-owned banks	2,505	4,962	3,611	4,073	4,231	3,981	5.4	8.2	5.7	6.0	6.3	6.1	8.1	14.4	9.7	11.5	11.9	11.1
Foreign-owned banks	9,926	12,176	14,825	15,208	14,425	14,299	21.4	20.0	23.6	22.4	21.6	22.0	32.0	35.2	39.8	43.1	40.7	40.0
Savings banks	211	255	320	397	441	495	0.5	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.7	0.7	0.9	1.1	1.2	1.4
Non-monetary financial institutions	12,245	16,264	14,924	15,856	16,143	15,711	26.4	26.8	23.7	23.4	24.1	24.2	39.4	47.1	40.0	44.9	45.6	43.9
of which:																		
Insurers[2]	3,895	5,035	5,151	5,660	6,041	6,108	8.4	8.3	8.2	8.3	9.0	9.4	12.5	14.6	13.8	16.0	17.1	17.1
Pension companies/funds[2, 3]	893	1,001	1,041	1,287	1,538	1,516	1.9	1.6	1.7	1.9	2.3	2.3	2.9	2.9	2.8	3.6	4.3	4.2
Investment funds	2,845	4,138	1,912	2,234	2,294	1,816	6.1	6.6	3.0	3.3	3.4	2.8	9.2	12.0	5.1	6.3	6.5	5.1
Leasing companies[4, 5]	4,052	5,328	6,146	6,084	5,731	5,731	8.7	8.6	9.8	9.0	8.6	8.8	13.1	15.4	16.5	17.3	16.2	16.0
BHs, MCs, others[5]	560	762	874	581	538	538	1.2	1.3	1.1	0.9	0.8	0.8	1.8	2.2	1.8	1.6	1.5	1.5
Total	46,325	60,869	62,872	67,865	66,903	64,993	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	149.2	175.8	168.6	192.2	188.9	181.8

Notes:

The figures for leasing companies, brokerage houses, management companies and others are obtained from the AJPES database of closing accounts.

[1] Monetary financial institutions do not include the central bank.

[2] The latest figures are available for the end of the third quarter of 2011.

[3] The First Pension Fund is included among pension funds.

[4] The figures for the number of leasing companies comprise the number of companies being listed by the BAS's leasing committee.

[5] Total assets in 2011 according to the figures for the end of 2010.

Sources: Bank of Slovenia, ISA, SMA, AJPES, BAS

Table 4. Slovenia: Financial Soundness Indicators by Banking Group, 2008-11

(In percent unless specified otherwise)

	2008	2009				2010				2011			
	Total banking sector	Total banking sector	Large domestic banks	Small domestic banks	Foreign banks	Total banking sector	Large domestic banks	Small domestic banks	Foreign banks	Total banking sector	Large domestic banks 1/	Small domestic banks	Foreign banks
Capitalization													
Regulatory capital to risk-weighted assets	11.7	11.7	11.9	11.3	11.3	11.3	11.3	11.4	11.4	11.9	11.8	11.6	12.3
Regulatory Tier 1 capital to risk-weighted assets	9.0	9.0	8.9	8.9	9.5	8.6	8.2	9.0	9.7	9.4	8.8	9.5	10.7
Asset Quality													
Nonperforming loans net of provisions to capital	30.2	36.7	37.7	33.0	35.3	50.1	54.1	54.9	39.2	70.2	84.6	81.5	37.3
Nonperforming loans to total gross loans	4.2	5.8	6.3	6.1	4.7	8.3	9.2	9.0	6.1	11.9	14.3	13.4	6.2
Provisions to Non Performing Loans	...	31.1	31.1	36.2	30.6	36.9	37.9	31.6	36.6	40.4	42.5	32.6	35.9
Sectoral distribution of loans													
Manufacturing	14.3	13.7	13.7	11.9	14.1	13.5	13.7	11.5	13.4	13.1	13.3	12.0	12.9
Construction and real estate	9.2	9.2	9.1	10.5	8.9	9.6	9.7	9.8	9.2	9.7	10.0	9.8	9.0
Wholesale and trade	10.8	9.9	8.3	12.5	12.4	9.7	8.2	11.4	12.3	9.2	8.1	10.6	11.3
Transportation	4.4	4.8	4.6	1.4	5.3	4.6	4.6	1.1	5.5	4.7	4.6	1.1	6.0
Financial	15.6	16.0	18.5	15.2	11.4	17.4	20.1	18.5	11.4	17.3	20.4	20.1	10.3
Households	16.6	16.9	14.7	12.1	22.3	18.3	14.9	12.5	27.1	18.7	14.7	12.5	28.7
Non residents	9.1	8.1	10.6	10.5	2.8	8.1	10.6	10.5	2.2	7.2	9.2	9.5	2.5
Other	19.9	21.7	20.5	26.0	22.9	16.8	18.1	24.6	18.9	20.1	19.8	24.4	19.3
FX-loans to total loans	6.3	5.1	4.6	0.9	7.1	4.5	3.7	0.7	7.1	5.7	4.0	0.9	10.1
FX-loans to total loans (nonbanking sector)	5.9	4.8	4.0	0.6	7.0	4.3	3.5	0.5	6.5	5.2	3.4	0.5	9.2
Profitability													
Return on assets	0.5	0.2	0.0	0.3	0.5	-0.2	-0.5	0.1	0.2	-0.9	-1.3	-0.9	0.2
Return on equity	7.1	2.2	0.5	3.8	5.9	-3.2	-6.2	0.6	3.0	-11.7	-17.7	-15.6	2.5
Interest margin to gross income	65.7	61.3	60.6	56.1	64.8	63.6	61.9	67.8	67.7	65.4	64.9	61.6	67.3
Noninterest expenses to gross income	62.5	54.8	52.3	56.2	61.8	57.9	58.3	56.3	57.1	39.3	52.6	32.5	...
Liquidity													
Liquid assets to total assets	13.9	13.8	17.3	16.4	6.1	14.2	17.4	15.9	7.0	13.5	15.8	16.0	7.7
Liquid assets to short-term liabilities	34.8	36.2	41.9	33.5	20.3	42.9	51.4	38.3	22.9	40.3	47.1	41.4	23.9

Source: Bank of Slovenia

1/ Large domestic banks comprise six banks, of which four banks with a market share of around 80 percent are state-owned.

Table 5. Slovenia: Stress Testing Macroeconomic Scenarios, 2012–13 1/

	Baseline scenario			Adverse scenario 1		Adverse scenario 2	
	2011	2012	2013	2012	2013	2012	2013
	Macroeconomic variables, yearly changes (in %)						
GDP	-0.2	-1.2	0.6	-8.1	0.6	-4.8	-3.0
Private consumption	-0.3	-1.1	-0.8	-2.0	-0.7	-4.0	-4.4
Exports	6.8	2.3	4.0	-18.0	4.5	-10.0	-8.0
Unemployment	8.1	9.0	9.5	9.6	11.0	9.3	10.4
EURIBOR 3M	1.4	1.3	1.7	3.3	3.7	2.3	2.7

Source: Bank of Slovenia and IMF staff estimates

1/ Staff revised down growth projections following the completion of the stress testing exercise. The latest projections are shown in Table 2.

Table 6. Slovenia: Macro Scenario Stress Tests—Bottom-Up

		BASELINE		ADVERSE 1	
	2011	2012	2013	2012	2013
Banking system					
CAR	11.8	11.1	10.6	10.7	8.6
Capital shortfall (in € m)	0	-1	-60	-37	-518
Core Tier 1 ratio	8.7	7.9	7.3	7.3	5.3
Core Tier 1 shortfall (in € m)	-540	-912	-1,211	-1,252	-1,867
Large domestic banks					
CAR	11.7	10.8	10.1	9.7	7.9
Capital shortfall (in € m)	0	0	-50	-35	-477
Core Tier 1 ratio	7.9	6.9	6.1	5.7	3.8
Core Tier 1 shortfall (in € m)	-523	-822	-1,060	-1,102	-1,594
Small domestic banks					
CAR	11.5	11.0	10.6	10.1	8.8
Capital shortfall (in € m)	0	-1	-4	-1	-9
Core Tier 1 ratio	8.9	8.3	7.9	7.4	6.1
Core Tier 1 shortfall (in € m)	-14	-31	-44	-59	-106
Foreign owned banks					
CAR	12.3	12.0	11.9	11.2	10.3
Capital shortfall (in € m)	0	0	-6	0	-32
Core Tier 1 ratio	10.7	10.4	10.2	9.6	8.7
Core Tier 1 shortfall (in € m)	-3	-60	-107	-91	-167

Source: Bank of Slovenia

Table 7. Slovenia: Macro Scenario Stress Tests—Top-Down

		BASELINE		ADVERSE 1		ADVERSE 2	
	2011	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Banking system							
CAR	11.7	10.7	10.3	9.1	7.7	9.9	7.9
Capital shortfall (in € m)	0	-4	-73	-211	-556	-80	-523
Core Tier 1 ratio	9.0	8.0	7.5	6.3	4.9	7.1	5.0
Core Tier 1 shortfall (in € m)	-423	-739	-901	-1,217	-1,682	-993	-1,621
Large domestic banks							
CAR	11.4	10.4	10.0	8.7	7.3	9.5	7.5
Capital shortfall	0	0	-53	-195	-450	-73	-426
Core Tier 1 ratio	8.2	7.1	6.6	5.4	3.9	6.2	4.0
Core Tier 1 shortfall (in € m)	-404	-656	-772	-993	-1,298	-837	-1,271
Small domestic banks							
CAR	11.4	10.5	10.1	8.9	7.5	9.6	7.6
Capital shortfall	0	-1	-5	-6	-37	-2	-34
Core Tier 1 ratio	8.9	8.0	7.5	6.3	4.8	7.0	5.0
Core Tier 1 shortfall (in € m)	-18	-41	-55	-98	-147	-72	-142
Foreign owned banks							
CAR	12.3	11.6	11.2	10.2	8.8	10.8	9.0
Capital shortfall	0	-3	-15	-11	-68	-6	-63
Core Tier 1 ratio	10.7	10.0	9.5	8.5	7.1	9.2	7.3
Core Tier 1 shortfall (in € m)	-3	-40	-74	-126	-217	-84	-208

Source: Bank of Slovenia

Table 8. Slovenia: Single Factor Stress Tests

	Banking system		Large domestic banks		Small domestic banks		Foreign banks	
	2011	post-shock	2011	post-shock	2011	post-shock	2011	post-shock
Real Estate Price Risk								
CAR	11.8	7.9	11.7	7.3	11.5	9.1	12.3	9.0
Capital shortfall (in € m)	0.0	-552	0	-483	0	-14	0	-55
Core Tier 1 ratio	8.7	4.7	7.9	3.3	8.9	6.4	10.7	7.4
Core Tier 1 shortfall (in € m)	-540	-1,945	-523	-1,610	-14	-97	-3	-238
Concentration Risk								
CAR	11.8	9.8	11.7	9.8	11.5	10.1	12.3	9.8
Capital shortfall (in € m)	0	-25	0	0	0	0	0	-25
Core Tier 1 ratio	8.7	6.7	7.9	6.0	8.9	7.4	10.7	8.3
Core Tier 1 shortfall (in € m)	-539	-1,177	-523	-980	-12	-88	-3	-109
Liquidity Risk (Bottom-Up)								
(in € m)								
Total liabilities	48,390	48,231	30,533	30,424	4,450	4,423	13,407	13,384
- of which liabilities to CB	1,709	3,720	1,036	1,831	263	264	410	1,626
- of which liabilities to foreign banks	9,459	6,532	4,239	2,983	60	14	5,160	3,534
Deficit of eligible financial assets	0	-643	0	-110	0	0	0	-533
Liquidity Risk (Top-Down)								
Loans to non-banking sectors (in € m)	32,970	29,178	18,449	17,047	2,595	2,561	11,926	9,577
Change		-11.5		-7.6		-1.3		-19.7
Effect on bank profits (in € m)		-122		-60		-2		-60

Source: Bank of Slovenia

Figure 1. Slovenia: Selected Banking Sector Indicators

Credit to the private sector declined in 2011 reflecting started banks' deleveraging, while NPLs continued to rise...

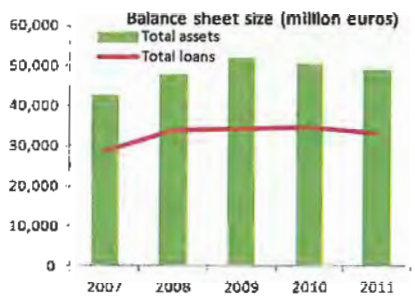

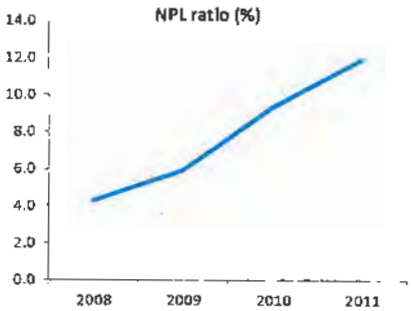

...resulting in increased loan loss provisioning, which in addition to decreased net interest income, in turn led to substantial bank losses...

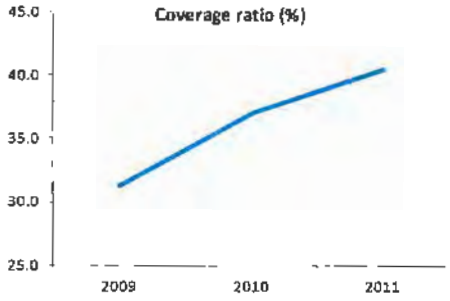

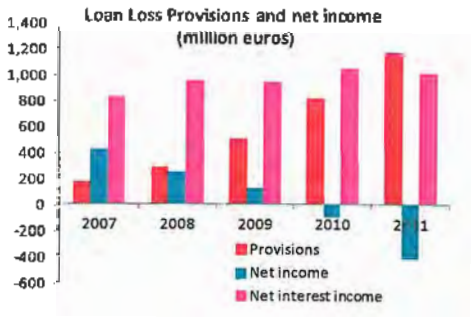

...Nevertheless, capital adequacy improved following fresh capital injections and banks' deleveraging and divestments of none core activities, while dependence on wholesale funding subsided owing to challenging capital markets.

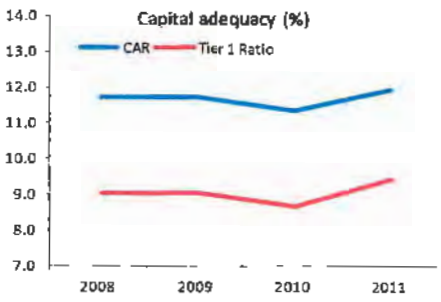

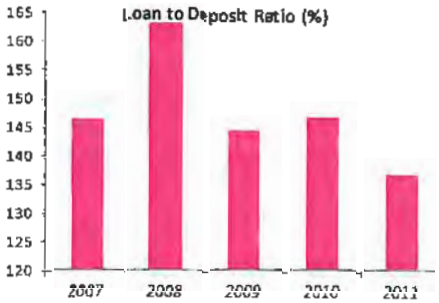

Source: Bank of Slovenia

APPENDIX I. SLOVENIA: STATUS OF THE MAIN RECOMMENDATIONS OF THE 2003 FSAP

Recommendations	Status
Overall Supervisory Framework	
Promote greater cooperation among the three supervisory agencies (covering banking, insurance, and securities market) and appoint a lead supervisor for financial conglomerates.	Done
Revisit the conditions for deciding on which supervisory model to adopt (a single regulatory agency or a sectoral approach) after EU accession.	Ongoing
Establish proper arrangements for risk based cross sector supervision.	Ongoing
Banking Supervision	
Increase the risk focus of banking supervision. Supervisors must acquire the capacity to assess how banks measure and quantify risks in order to foster appropriate pricing of risk and provisioning.	Done
Strengthen supervisory capacity for consolidated supervision and better monitoring risk transfer and connected lending.	Ongoing
Considerably expand supervisory resources.	Ongoing
Insurance Supervision	
Strengthen the independence of the AZN in terms of its governance structure and the use of its budget	Not implemented
Develop technical skills of AZN staff to manage the critical prudential issues that are facing the insurance sector.	Done
Provide responsible AZN officers with indemnity or insurance protection against legal actions taken against them for activities carried out as part of their duties.	Not implemented

APPENDIX II. SLOVENIA: RISK ASSESSMENT MATRIX

Nature/Source of Main Threats and Possible Triggers	Likelihood of Severe Realization of Threat in the Next 3 Years	Expected Impact on Financial Stability if Threat is Realized
More severe double-dip recession, triggered by a strong intensification of the euro area crisis	***Medium*** • Global economic conditions remain highly uncertain, to a large part due to the continuing crisis in the euro area. • Slovenia's sovereign ratings were downgraded and remain on negative watch. Sovereign bond spreads rose sharply in late 2011 and remain elevated, likely reflecting both contagion and uncertainty with regard to Slovenia's fiscal position, despite a relatively prudent public debt position so far.	***High*** • Slovenia's open economy means effects through trade and financial channels, both of which would have an impact on financial stability. • The largest bank was already required to recapitalize by €320 million by June 2012. Additional stress from a severe double dip recession would likely increase this recapitalization need, and could also raise fiscal contingent liabilities. • The bank's weak financial position could also negatively impact the bank's subsidiaries in neighboring countries, some of which are of systemic importance in those countries. The impact would likely be through deleveraging.
Risk of a sharp deleveraging unless capital positions are shored up	***Medium*** • The ECB's 3-year LTRO has helped alleviate pressures from refinancing needs overall. However, the underlying weakness remains and balance sheet structures require further adjustment toward more stable sources of funding.	***Medium*** • In this context, if banks cannot shore up their capital positions through fresh capital injections, sharper deleveraging is likely to take place and could mean a credit crunch in Slovenia, which would impact negatively on macroeconomic activity and eventually feedback adversely to financial stability.
Sustained period of slow growth	***Medium*** • The banking system continues to make losses and capital and liquidity buffers are being eroded. The restructuring of banks' sources of funding may also increase the cost of funding and depress margins.	***High*** • Slow growth will not likely allow internal capital generation. Loss-making undercapitalized banks will not be able to effectively support economic growth. Low economic growth, in turn, could have adverse feedback effects on financial stability.
Sharp decline in real estate prices	***Medium*** • Such a decline could be triggered by deteriorating economic and financial conditions as above.	***High*** • Real estate prices have declined only moderately so far. Sharp declines would imply further losses for banks.

APPENDIX III. SLOVENIA: STRESS TESTING MATRICES

Stress Test Matrix for the Banking Sector: Solvency Risk

Domain	Assumptions	
	Bottom-Up by Banks	Top-Down by Authorities
Institutions included	• All	• All
Market share	• 100 percent.	• 100 percent.
Data and baseline date	• Audited consolidated financial statements as of December 2011.	• Audited unconsolidated financial statements as of December 2011.
Methodology	• Banks' internal models	• BOS model
Stress test horizon	• 2 years	• 2 years
Shocks	**Scenario analysis** • Baseline: most recent BOS projections • Scenario 1: double-dip adverse scenario (2 standard deviations for GDP growth) • Scenario 2: Slow growth scenario. **Sensitivity analysis** • Drop in the credit ratings of three largest exposures • Decline in residential real estate prices by 15 percent • Decline in commercial real estate prices by 25 percent	
Impact	• Loan losses, sovereign bond losses, net income, and capital adequacy.	• Loan losses, sovereign bond losses, net income, and capital adequacy.
Calibration of risk parameters	• Historical evidence • BOS satellite model	• Historical evidence • BOS satellite model
Behavioral adjustments	• Zero-growth balance sheet • Zero-payout ratio	• Zero-growth balance sheet • Zero-payout ratio
Regulatory standards	• Basel II Hurdle rates: • 8 percent regulatory CAR (prudential minimum) • 9 percent core Tier 1 capital ratio (EBA requirement)	• Basel II Hurdle rates: • 8 percent regulatory CAR (prudential minimum) • 9 percent core Tier 1 capital ratio (EBA requirement)
Results	Scenario analysis • Core Tier 1 and CAR shortfall in nominal terms Sensitivity analysis • Core Tier 1 and CAR shortfall in nominal terms	Scenario analysis • Core Tier 1 and CAR shortfall in nominal terms Sensitivity analysis • Core Tier 1 and CAR shortfall in nominal terms

Stress Test Matrix for the Banking Sector: Liquidity Risk

Domain	Assumptions	
	Bottom-Up by Banks	Top-Down by Authorities
Institutions included	• All banks	• All banks.
Market share	• 100 percent	• 100 percent.
Data and baseline date	• Audited financial statements as of December 2011.	• Audited financial statements as of December 2011.
Methodology	• A partial roll-over in maturing wholesale funding, and a one-notch downgrade of Slovenia's sovereign rating	• No roll-over in maturing wholesale funding
Risks	• Funding risk	• Funding risk
Results	• Liquidity shortfall to be financed by ECB • Adequacy of eligible collateral	• Impact on deleveraging and profitability

ANNEX I. SUMMARY OBSERVANCE OF THE BASEL CORE PRINCIPLES FOR EFFECTIVE BANKING SUPERVISION

A. Information and Methodology Used for the Assessment

59. **The assessment of Basel Core Principles for Effective Banking Supervision reflects the regulatory and supervisory frameworks in place as of the date of the completion of the assessment**. The assessment was conducted in accordance with the Core Principles Methodology published in October 2006 by the Basel Committee on Banking Supervision. The assessment was based on (i) the legal and other documentary evidence; (ii) detailed interviews with staff from BOS and other authorities; and (iii) meetings with the banking industry as well as others such as academics and representatives of the accounting and audit profession. The assessors were Bruno Estecahandy (Banque de France) and Joel Shapiro (formerly of the U.S. Federal Reserve).

B. Institutional and Macro-Prudential Setting and Market Structure

60. **Banks are the main financial institutions in Slovenia**. Banks account for more than 75 percent of the total financial system assets, and government controlled banks dominate the system with a market share of around 55 percent in terms of assets or capital. Several foreign institutions have operations in Slovenia, mostly from France, Italy and Austria, but their overall market share is comparatively small. The overseas activities of Slovenian banks are located principally in other Balkan countries.

61. **Financial supervision responsibilities in Slovenia are shared among several agencies**. The Banking Supervision Department (BSD) of the BOS supervises banks. BOS is responsible also for payments system oversight. ATVP oversees the securities sector, while AZN mainly deals with the insurance sector.

62. **Cooperation among the supervisory agencies occurs at various levels, from the top management level to more operational level**. At the top management level, the MOF participates with the supervisory agencies on approaches to macro-relevant issues. At the operational level, cooperation between the three supervisory agencies appears productive and effective relative to planning for on-site examinations and routine supervisory issues. Cooperative efforts between the agencies are governed by a series of multilateral and bilateral MOUs.

63. **The global crisis affected Slovenia's economy significantly, and most banks in the system were affected adversely by the economic downturn**. The performance of banks deteriorated markedly as a result of higher levels of non-performing loans in the corporate and real estate sector, particularly construction industry. As a result, the banking system reported operating losses in both 2010 and 2011. Since a significant amount of asset growth prior to the economic crisis was fueled by wholesale funding from abroad, both capital adequacy and liquidity came under some strain.

64. **Strengthening the financial condition of the banking system is a key priority of the authorities at present**. The 3-year LTROs have eased immediate liquidity pressures, but banks need to reduce dependence on wholesale funding and to restructure their balance sheets. Toward this end, a stronger capitalization of some banks would help avoid severe deleveraging and enable to provide credit to the economy. Further write-downs of non-performing loans will have to be recognized in connection with bank restructuring. The operations of the government controlled banks will have to become more commercially oriented.

C. Preconditions for Effective Banking Supervision

65. **Slovenia has a solid institutional framework supporting the conduct of sound macro-economic policies**. Monetary policy is conducted by the BOS within the ESCB framework. Budgetary policy is conducted within a fiscal framework based on the requirements of the EU's Stability and Growth Pact. The recent financial crisis has put pressure on financial stability and the budgetary situation in Slovenia. Measures have been taken to ensure that the budget remains on a sustainable path. However, considerable adjustment still needs to be made.

66. **The Slovenian legal framework for the financial sector is comprehensive and regularly updated**. The EU's compendium of laws and regulations have been fully adopted and implemented relative to the financial sector. For banks, these are reflected in the major legislation affecting these institutions, including the Banking Act and attendant regulations, and the Companies Act.

67. **Auditing and accounting rules applicable to financial institutions comply with international standards**. All banks, insurance companies and listed companies have implemented IFRS. Disclosure and reporting requirements also are strict, and adhere to EU requirements as well.

68. **The Slovenian legislative framework with regard to the audit profession requires internal and external auditors to be independent in both fact and appearance**. The Banking Act requires the appointment of an internal auditor and an external auditor in a bank, and stipulates the governance of these auditors, who are subject to specific sections of the Audit Act relative to professional standards. The Agency for Public Oversight of Audit assures the independence of external auditors, including qualification requirements. The Agency also serves as a self-regulating body for the audit profession.

69. **The judicial system, including that for bankruptcy and the enforcement of property rights, is well developed**. However, the legal background and regulatory and institutional framework dealing with banks in a weak or deteriorating financial condition, as stipulated in the Banking Act, is inadequate. BOS needs a more effective set of bank resolution regulations and tools.

70. **BOS participates in the Trans European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer 2 (TARGET2), the Real Time Gross Settlement of the Eurosystem.** BOS operates the national component of TARGET2, which is the most important payment system in Slovenia. It enables the settlement of transactions between members of the system, and cross-border transactions with members of TARGET2 system outside Slovenia. The number and value accounted for by the latter are relatively small.

71. **Financial reporting and disclosure requirements for financial institutions listed on capital market indices in Slovenia or other member states of the EU that operate in Slovenia are very strict.** BOS requires detailed disclosures to the public in annual and quarterly financial statements, and in the management review (business report), the supervisory board's report, and statements or opinions from the directors, management or the external auditor.

72. **The corporate governance of financial institutions in Slovenia is governed by the Companies Act and the Audit Act.** In addition, sectoral legislation has been introduced to regulate the operation of each financial sector. For example, the Banking Act and accompanying regulations have provisions addressing corporate governance requirements for the banking system. Similar legislation addresses certain requirements in this regard for the insurance industry, the securities market and pension funds.

73. **Slovenia has a deposit guaranty scheme that in effect insures depositors with funds on account in a bank aggregating €100,000.** The scheme is administered by BOS, and can be utilized in the event a bank is declared bankrupt in accordance with current bankruptcy laws contained in the Banking Act. To date, the scheme has not been utilized.

74. **The Slovenian legal framework for banking supervision is comprised principally of the Banking Act and attendant defining regulations.** Other legislation of importance includes the Companies Act, the Conglomerates Act and the Audit Act, each of which contains provisions that round out and provide a comprehensive regulatory and supervisory structure. To implement prudential requirements, BOS employs defining regulations on specific areas ranging from capital adequacy to risk management practices.

D. Main Findings[20]

75. **Objectives, independence, powers, transparency and cooperation (CP1):** There is a generally comprehensive set of laws and regulations governing the supervision of the banking industry. BOS is autonomous both from a *de jure* and *de facto* perspective, although government policies and priorities act as an impediment to the robust supervision of the government controlled banks. The legal framework does not indemnify bank supervisors

[20]Annex Table 1 provides an overview of the assessment on a principle by principle basis.

against damages resulting from the discharge of their responsibilities, nor does it provide protection against the costs of defending acts of commission or omission of their duties in good faith. Banking supervision is understaffed, and this problem could inhibit the ability of the BSD to achieve its mission and perform its responsibilities in a satisfactory manner.

76. **Licensing and structure (CPs 2-5):** The legal framework is clear relative to the types of banking and non-banking activities in which banks may engage. While there are few license applications, the legal framework, policies and processes are in place to evaluate the application of a bank license. The transfer of ownership is well defined in the law, and there are explicit definitions for controlling interests. The conditions for the acquisition of non-bank financial institutions are not contained in the law, and in fact, banks are permitted to acquire such institutions without regard to review or approval by BOS at present. The authorities are contemplating legislation to correct this gap in the legal framework.

77. **Prudential regulation and requirements (CPs 6–18):** The capital adequacy framework is based on international standards in accordance with EU directives. The entire Basel II regimen has been introduced into the legal framework in this manner. While BOS has established minimum capital requirements and has the capacity to require additional capital as warranted, the legal framework enables the shareholders of an institution to forestall the raising of additional capital. Virtually all major banking risks are subject to close scrutiny. The evaluation of risk management practices is generally adequate, but many banks have not yet fully developed satisfactory risk management systems in all aspects of their operations. Areas for improvement include certain aspects of credit risk management, particularly with respect to the reporting of problem assets and loan loss reserves. The reporting of problem assets lacks granularity, and the provisioning on NPLs stands at only 41 percent. As a result, there is a strong possibility that impaired assets are under-reserved. Other risks warranting some improvement include internal controls, liquidity risk, operational risks and monitoring of related parties exposures.

78. **Methods of ongoing banking supervision (CPs19–21):** BOS has implemented a risk-based approach to supervision. BSD has built a robust supervisory approach featuring a strong ICAAP-SREP program and Risk Assessment System (RAS) methodology. There also is a good mix of on-site and off-site supervision, with an extensive level of communication and cooperation between the two groups. There is an extensive set of reporting requirements for banks that provides a wide range of data and risk management information, both on a consolidated and unconsolidated basis. Appropriately, the information is used in the supervision process to evaluate risk and for other objectives. However, there are gaps in the information collected. Non-bank financial institutions are not required to file financial information on a solo basis, and the data collected on related parties is incomplete.

79. **Accounting and disclosure (CP22):** Disclosure requirements are very strict, and external auditors are employed to ensure that disclosure rules are adhered to. The auditing profession is held to high standards in law and practice by BOS, but it is self-regulating. BOS

is not empowered to approve the external auditing firm that is retained by a bank. The banking system prepares its accounting records and reports financial information in accordance with IFRS.

80. **Corrective and remedial powers (CP23):** BOS has a satisfactory range of enforcement tools at its disposal to address supervisory issues. However, these may be impeded by shareholder rights relative to requirements to increase capital, and lack of power in the law to remove unqualified members of a supervisory board. The powers and strategies concerning the resolution of a problem bank are in need of strengthening.

81. **Consolidated and cross-border banking supervision (CPs24–25):** BOS has developed an overall satisfactory program of consolidated supervision. Supervisors are aware of the organizational structure of banking groups, have identified areas of risk, and maintain contact with other foreign bank supervisors and domestic authorities, principally through supervisory colleges. The program can be strengthened by focusing additional supervisory attention on non-bank financial companies, enhancing the understanding of related party interests throughout a banking group, and monitoring transactions with affiliated companies in a mixed activity company.

Annex Table 1. Summary Compliance with the Basel Core Principles

Core Principle	Comments
1. Objectives, independence, powers, transparency, and cooperation	The laws and regulations governing the supervision of the banking industry are relatively comprehensive. The legal framework provides sufficient supervisory tools to require banking corporations to comply with laws and regulations, and there are adequate provisions in the law to facilitate consolidated and cross-border supervision. Nevertheless, certain provisions of the law should be strengthened or added to the regulatory framework to enable BOS to respond in an appropriate manner. In particular, provisions in the law need to be strengthened to enable the supervisors to prohibit potentially unqualified candidates from being appointed to the supervisory board, and to remove unqualified board members as well. The power to require banks to raise capital should be made more effective and an appropriate and effective bank resolution framework is necessary.
1.1 Responsibilities and objectives	The set of laws and regulations is relatively comprehensive. BOS has clear responsibility for banking supervision, and its powers in that regard are stipulated in the Banking Act. To implement provisions of the Act, BOS has issued regulations that complement and interpret provisions of the law. The Banking Act has been amended several times since Slovenia's accession to the EU to incorporate EBA guidelines.

Core Principle	Comments
1.2 Independence, accountability and transparency	BOS has a great deal of *de jure* and *de facto* independence and accountability mechanisms are in place. No other government agency appears to influence its decisions. However, the State's policies or priorities may act as an impediment to the fully effective supervision of the Government controlled banks. One such issue in this regard is the adequate capitalization of these institutions.
1.3 Legal framework	The Banking Act provides an overall satisfactory legal framework for the supervision of banks, and is complemented with a compendium of detailed regulations. Provisions of the law regarding the supervision of members of the supervisory board, the requirement to raise capital and the tools to resolve a problem bank should be strengthened.
1.4 Legal powers	BOS has sufficient powers in the law, and an appropriate range of tools, to require banks to comply with banking laws and regulations in most cases. Bank shareholders can impede the supervisor's requirement to raise capital, and the manner in which supervisors are authorized to deal with unqualified members of the supervisory board must be strengthened.
1.5 Legal protection	Protections in the law to indemnify bank supervisors against litigation in the proper conduct and execution of their responsibilities as bank supervisors are inadequate.
1.6 Cooperation	A satisfactory framework for cooperation on supervisory issues and the exchange of information exists between BOS and other financial regulators both in Slovenia and abroad. Cooperative efforts and the exchange of information with other Slovenian financial regulators are maturing, as reflected in the establishment of interagency committees. Such efforts with foreign bank supervisors have a longer history and have been carried out successfully.
2. Permissible activities	The legal framework is clear relative to the use of the word "bank" and the types of banking and non-banking financial activities in which banking groups may engage.
3. Licensing criteria	The infrastructure is in place in terms of the legal framework, policies and processes to evaluate licensing applications, and the program is effective. However, BOS lacks the power to evaluate and license members of the supervisory board.
4 Transfer of significant ownership	The transfer of ownership is well defined in the law, and there are explicit definitions for qualifying holders. However, the sanctions applied to qualifying holders who obtain their ownership interest in a bank without authorization of BOS are weak. Banks are not required to inform BOS of a material adverse event that would affect the suitability of a qualifying holder.
5. Major acquisitions	BOS does not authorize the establishment of non-bank financial companies for Slovenian banks. Slovenian banks are free to acquire such companies in Slovenia or the EU without authorization and an evaluation of the financial capacity of the bank to acquire such an organization, or its plans relative to the establishment of appropriate risk management practices in the company.

Core Principle	Comments
6. Capital adequacy	The regulatory framework for capital adequacy is aligned with the amendments to the Basel international standards, and the supervisors are proactively preparing for the implementation of Basel III. BOS's authority in requiring banks to increase capital is clear, but there are provisions in the law that enables a bank's shareholders to frustrate the supervisor's efforts in this regard. The supervisors are not aggressively requiring banks to increase capital based on the results of the ICAAP/SREP process, or moving banks to employ more enhanced capital measurement techniques, such as internal ratings-based (IRB) approach relative to credit risk. The supervisors prefer to require banks to improve their risk management practices. While this is commendable, it is not a substitute for adequate capitalization. Employment of enhanced techniques is expected to result in capital shortfalls for many banks. With respect to the Government controlled institutions. BOS's powers to ensure that additional capital is raised are limited.
7. Risk management process	The internal RAS/POT methodology for off-site and on-site supervision provides BOS examiners and analysts with generally adequate guidance for assessing a bank's risk management process. However the regulatory guidance on banks internal control framework and on risk control functions organisation, missions and resources could be more precise and prescriptive. BOS duly made use of its power to require banks to strengthen their risk management process and culture but has not been fully successful in obtaining the expected improvements in a timely manner.
8. Credit risk	The regulatory framework on credit risk is relevant as well as is the guidance given to the on-site or off-site examiners/analysts in the internal part of BOS's RAS/POT methodology. Credit risk is well identified by the BOS as the prominent risk in the Slovenian banking system. However the Supervisor's ability to keep under control banks credit policies and practices has not been demonstrated taking into account the rise in NPLs and their impact at present on bank profitability. Moreover there is some evidence that credit risk might have been underestimated and that at least some banks have not followed a prudent approach to the degree that was suggested by the supervisor during the years of prosperity supported by high lending growth. The number of banks using the foundation IRB approach is very limited and the ones who use it are not the country's biggest credit institutions. Banks have indeed few incentives to shift to IRB in the absence of a regulatory constraint to use it and since it would very likely result in additional capital requirements.
9. Problem assets, provisions, and reserves	Banks report monthly on exposures to debtors using a 5 grade classification system. This regulatory reporting provides the supervisor with valuable data on credit risk and is a useful tool for conducting macro-prudential surveys. However the credit classification lacks of granularity and the intermediate class C, which accounts for about 10 percent of the classified assets, is not homogenous. Impairment on NPLs is only 40 percent which is rather low by any standard, including BOS's Individual Capital Adequacy Standards methodology for evaluating expected losses (53 percent), which reflects in part the need for greater granularity.

Core Principle	Comments
10. Large exposure limits	BOS is compliant with BCBS and EU guidelines on large exposure limits and on the definition of connected counterparties. BOS's on-site examiners as well as off-site analysts perform regularly controls to make sure that banks comply with large exposure rules. Furthermore BOS monitors concentration risks and requires that banks put in place limits to concentration risks. In particular BOS has defined measurement methodologies for sectoral risk that banks must comply with. However supervisor's action to prevent sectoral concentration risk to emerge as a major issue has not been fully successful. Many banks indeed have high exposure on the construction and housing sector and on the financial intermediation sector.
11. Exposure to related parties	Law and regulations provide a comprehensive definition of related parties and provides regulatory basis for preventing abuses arising from exposures to related party and for addressing conflicts of interest. Furthermore BOS requires from banks quarterly reports on large exposures and annually for related parties and assesses these reports as a part of off-site supervision. However, related party exposures are not gauged adequately on a consolidated basis through the supervisory returns process or by other means. It is as much a matter of concern that the small size and structure of the Slovenian economy itself induces multiple interrelations between firms.
12. Country and transfer risks	No specific rules for country and transfer risk are determined in Slovenian legislation or regulations. Nevertheless the RAS/POT methodology provides BOS's examiners and analysts with some useful guidance. Moreover banks must report monthly to the BOS on their overall country exposure. This light framework is proportionate to the issue as banks foreign countries exposure is limited.
13. Market risks	BOS regulatory prescriptions in the market risk field sometimes lacks precision or stringency but BOS's RAS/POT methodology gives more guidance to supervisor's examiners and indirectly to banks. Furthermore, market activities of banks are in most cases very limited and receding. Thus capital requirement for market risk is only 2 percent of the overall capital needs according to ICAAP/SREP estimates. In such a context, regulatory environment and BOS's supervisory practices can be regarded as adequate.
14 Liquidity risk	BOS has set a comprehensive and pertinent liquidity risk supervision framework, both qualitative and quantitative. It encompasses daily banks reporting on liquidity ratio and the compliance with a liquidity ratio. As liquidity strains in European markets were continuing BOS opportunely encouraged banks to deleverage, to sell assets when possible and to make a large use of ECB facilities, including 3 years LTRO. However, like in many other countries, funding issues were not given timely and sufficient attention by banks and by the Supervisor in advance of the crisis.

Core Principle	Comments
15. Operational risk	BOS's operational risk (OR) reporting requirements are aligned with Common Repository (COREP) reporting requirement on loss events. Collection of aggregate loss event data is required on a quarterly basis. Collection of loss event details is on request only. Off-site investigations have been limited in number and depth due to the lack of skilled human resources; it is not apparent that the Supervisor has put enough emphasis on this category of risk. Moreover BOS may have not paid adequate attention to some specific OR the Slovenian banking industry is exposed to, such as OR linked to market activities, (rogue trading); and suitability in trading activities like CHF denominated loans. Even if such types of OR have not materialized to date they shouldn't be considered negligible. However there is no evidence that OR is not adequately covered by capital (OR accounts for 15 percent of the capital needs according to ICAAP and SREP).
16. Interest-rate risk in the banking book	BOS's regulatory requirements are not very specific on different aspects of the interest rate risk management, including assumptions and stress-tests. In such an environment it does not seem that Slovenian banks have implemented sophisticated methodologies and a large variety of scenarios for measuring impact of interest rate, basis and spreads changes on their banking book. However the need for comprehensive and sophisticated methodologies is limited as the balance sheet structure of Slovenian banks does not reflect very significant interest rate exposure. Indeed a large portion of loans to corporate or households including mortgages are granted with variable rates while most liabilities are also indexed on BOR indices. Further disclosure by banks on ALM issues would be desirable nevertheless.
17. Internal control and audit	The Banking Law and BOS regulations set general principles as regards the banks' internal control framework. Going further the RAS/POT methodology provides the banks with some more guidance on the Supervisor's expectations and offers to BOS examiners a more comprehensive toolkit for assessing banks' internal controls and the internal audit function. However the credit risk problems and the liquidity strains that the Slovenian banking system is now facing cast some doubt on the adequacy of banks' internal controls and on the skills and/or independence of the control functions including the internal audit). It also tends to demonstrate that even if the Supervisor is now very active in prescribing remedial, correcting measures it may have not been in the recent past proactive enough in this regard and/or unable to enforce in a timely manner the prescribed improvements in banks internal controls.
18 Abuse of financial services	Slovenian law and regulations as well as the BOS's "Guidance for the implementation of measures regarding the prevention of money laundering and terrorist financing for the banking sector" have set the legal framework for promoting high ethical standards and preventing the banks from being used for criminal activities. However, as already noticed in the March 2012 MONEYVAL follow-up report, the efficiency of this framework is in practice hampered by two major shortcomings: (i) the relatively low number and severity of administrative sanctions, and (ii) the still inadequate on-site examination resources devoted to AML/CFT.

Core Principle	Comments
19. Supervisory approach	BOS has implemented a risk-based approach to supervision. Through SREP-ICAAP dialog, RAS/POT methodology and some other tools (e.g., ICAS) BOS has built a robust and well designed supervisory approach. Moreover BOS can also rely on the high quality of its supervisory staff for understanding the operations and for assessing the individual banks' risk. Nevertheless the crisis revealed some serious weaknesses in the past approach and implementation practices of the BOS. It appears quite obvious that the Supervisor has been overconfident in the banks' ability to master and command their risks and has failed to identify or to address in a timely manner the development of a credit bubble, the rise of sectoral concentration risks and the dependence of Slovenian banks to foreign wholesale funding. Then there is a strong need for more in-depth reviews and ongoing monitoring by the off-site supervision and overall for a more forward looking, a more proactive rather than reactive approach and a somewhat more intensive and demanding implementation of banking supervision.
20. Supervisory techniques	There is a good mix of on-site and off-site supervision, with a high level of communication and cooperation between the two groups. Whereas supervisory resources have been expanded by 25% globally since the last FSAP in 2003 the off-site supervision section is still understaffed. A significant increase in resources would allow the off-site section to developed meetings with the banks both at the higher level and at more operational level. It would also permit the staff to better capitalize on the results of banks' internal audit functions whose reports are not yet systematically used and evaluated. An increase in the off-site staff along with targeted hiring of on-site resources (which presently is short on AML/CFT, IT and OR experts), and better leveraging of internal controls and audits would result in a more proactive, more intensive, more forward looking and hopefully more efficient banking supervision.
21 Supervisory reporting	BOS receives an abundance of information from banks that the supervisors utilize in ongoing supervision. There are, nevertheless, gaps in the data collected. Non-bank financial companies are not required to file information on a solo basis, and the data collected on related party transactions is incomplete.
22 Accounting and disclosure	Disclosure requirements are very strict, and external auditors are employed to ensure that disclosure rules are adhered to. Banks are required to account for and report financial information in accordance with IFRS. Auditing firms are licensed by a public agency and are held to international best practice in their professionalism and expertise.
23. Corrective and remedial powers of supervisors	BOS has a satisfactory range of enforcement tools at its disposal to address supervisory issues. However, these may be impeded by shareholder rights relative to requirements to increase capital, and lack of power in the law to remove unqualified members of a supervisory board. The powers and strategies concerning the resolution of a problem bank are in need of strengthening.

Core Principle	Comments
24. Consolidated supervision	BOS has developed an overall satisfactory program of consolidated supervision. Supervisors are aware of the organizational structure of banking groups, have identified areas of risk, and maintain contact with other foreign bank supervisors and domestic authorities, principally through supervisory colleges. The program can be strengthened by focusing additional supervisory attention on non-bank financial companies, enhancing the understanding of related party interests throughout a banking group, monitoring transactions with affiliated companies in a mixed activity company, and more aggressively monitoring the results of supervisory actions imposed on subsidiaries.
25. Home-host relationships	BOS engages in host-home country relationships commensurate with the size and complexity of the operations of Slovenian banks operating abroad. Formal written agreements governing cooperation and information exchange are in effect between BOS and ten European bank supervisors. BOS participates in several supervisory colleges, and acts as the coordinator of such colleges relative to the foreign operations of two Slovenian banks.

Recommended Action Plan

82. **Annex Table 2 summarizes the recommendations formulated in the course of the assessment.**

Annex Table 2. Recommended Action Plan to Improve Compliance with the Basel Core Principles

Reference Principle	Recommended Action
1 (2) Independence, accountability and transparency	It is time to reassess the staffing needs of the Banking Supervision Department. The implementation of the Risk Assessment System, monitoring of industries systemic to the Slovenian economy, the challenges in fully implementing operations risk and Basel III have all strained the Department's resources. Optimally, the current ceiling on the number of professional staff should be raised so that further staff additions can be made as appropriate.
1 (3) Legal framework	To further improve the comprehensiveness of banking laws and regulations, provisions should be added or amended to the Banking Act. Such changes should address the supervisor's power to license or remove supervisory board members, the ability of shareholders to impede the supervisor's power to require a capital increase, and the introduction of an appropriate bank resolution regime.
1 (5) Legal Protection	Slovenian law should be amended to provide indemnification against legal action for employees of BOS in the discharge of their duties and responsibilities.

Reference Principle	Recommended Action
1 (6) Cooperation	The authorities should consider strengthening the communications link between the Commission and the Coordinating (Steering) Committee. For example, the Commission could provide the Coordinating Committee its views relative to issues or supervisory concerns manifesting themselves in the financial system. The Commission could establish ad hoc working groups with representatives from each supervisory agency to propose policies or practices that would be implemented in each agency.
3 Licensing activities	A provision should be added to the Banking Law that would enable BOS to license supervisory board members. With the weight of the prospective EBA Guidelines on Internal Governance set to be introduced, it is an appropriate time to introduce such legislation.
4 Transfer of significant ownership	The sanctions applied to a qualifying holder in the event the shares in a bank are acquired without gaining the approval of BOS should be strengthened. It is recommended that, at a minimum, the qualifying holder should be restricted from voting any shares, or prohibited from benefiting from other advantages of ownership, such as receiving dividends or gaining the appreciation in the market value of the shares. At present, qualifying holders who have acquired their shares illegally are restricted from voting and receiving dividends and are required to pay a penalty.
5. Major Acquisitions	It is recommended that the authorities require banks to obtain a supervisory approval prior to acquiring a non-bank financial company. The criteria applied should be similar to acquiring a controlling interest in a bank.
6. Capital adequacy	BOS should be empowered to require a bank to increase capital, as a special capital charge or for other reasons, without potential impediments raised by the bank's shareholders. Consideration should be given to requiring banks to acquire additional capital based on the findings of the ICAAP/SREP process. While requiring banks to improve their risk management practices is commendable, and ultimately is the correct solution, this frequently is a more protracted affair and is not a substitute for the appropriate level of capital that is needed. In keeping with best practice, it should prod the larger systemically important banks in the system towards gaining the expertise and employing modeling techniques. Use of IRB for credit risk, for example, is expected to reflect a need for capital contributions in these institutions. With the full implementation of Basel III scheduled for January 2013, the supervisors should consider monitoring closely through required written capital plans or other communications the manner in which banks plan to meet the capital adequacy requirements, and the progress made toward this goal.
7. Risk management process	Guidance to banks on internal control framework and on risk control functions organisation, missions and resources should be more precise and prescriptive. In particular the risk management function should have more power in the decision making process. BOS should be more proactive in identifying risk management issues and be more demanding that banks take remedial actions in a timely manner.

Reference Principle	Recommended Action
8. Credit risk	The supervisor should intervene timely and forcefully when identifying a rise in credit risk and should put more pressure on banks for classifying more appropriately their claims on individual debtors and requiring additional provisioning when needed even if it can result in a deteriorated capital ratio. BOS should also encourage a wider use of IRB approaches.
9. Problem assets, provisions, and reserves	BOS should consider shifting to a more granular claims classification with more homogenous credit categories. It should encourage external auditors to review with a more critical bias the banks' loan portfolios and require from banks to maintain or increase accordingly their external audit budgeted/fees. It should develop on-site examinations of loan portfolios on larger samples and induce the banks to take a more conservative stance on collateral valuation.
10. Large exposure limits	BOS should pay more attention to the development of sectoral concentration risks and intervene on a more preemptively and in a more directive way as soon as they are detected.
11. Exposure to related parties	BOS should improve its internal RAS/POT methodology on this issue in providing its examiners and analysts.
12. Country and transfer risk	BOS should be ready to take a closer look on country risk exposure and its adequate provisioning if and when it becomes a material risk.
13. Market risks	BOS should stand ready for establishing more demanding requirements and expectations in the market risk field if and when it becomes a material risk for Slovenian banks.
14. Liquidity risk	BOS should encourage domestic banks to reduce their dependence to external borrowings and the wholesale market and should require them to reduce their loan-to-deposit ratio by any available measure when needed. BOS should encouraged banks to monitor closely their progress for being less dependent of the Euro system's financing.
15. Operational risk	BOS' OR reporting requirements should be enhanced and the number of on-site investigations should be increased; on-site supervision expertise and resources should be increased accordingly. More emphasis should be put on some specific OR the Slovenian banking industry is exposed to (e.g., OR linked to marked activities and suitability in lending activities).
16. Interest-rate risk in the banking book	BOS should be more specific as regards its expectations on different aspects of the interest rate risk management including assumptions and should encourage the largest banks to develop more sophisticated methodologies for evaluating their interest rate risk on their banking book under normal circumstances as well as in stressed circumstances. Further disclosure from banks on ALM issues would also be desirable.

Reference Principle	Recommended Action
17. Internal control and audit	BOS should encourage banks to have a more powerful risk management function. It should also monitor more closely, on an ongoing basis, the quality and comprehensiveness of internal reports, including audit reports. BOS should have has some licensing or veto power for the appointment to the supervisory board and the audit committee.
18. Abuse of financial services	BOS should increase the number and severity of administrative sanctions and fines issued for AML/CFT non compliance. It also should consider that such measures are made public. BOS should increase significantly its on-site examination resources devoted to AML/CFT so that it could increase the number of on-site inspections.
19. Supervisory approach	There is a strong need for more in-depth reviews and ongoing monitoring by off-site supervision (which will require additional staff) and overall for a more forward looking, a more proactive rather than reactive approach and a somewhat more intensive implementation of banking supervision.
20 Supervisory techniques	Off-site staff and to a lesser extent on-site staff should be expanded. A significant increase in resources would allow the off-site section to developed meetings with the banks both at the higher level and at more operational level. It would also permit staff to better capitalize on banks' internal audit function production whose reports are not yet systematically used and evaluated. Some more targeted hiring of on-site resource (which presently is short of IT and OR experts), is also highly desirable.
21. Supervisory reporting	The authorities should consider expanding the amount of data collected through the supervisory reporting process. More complete information on related party transactions should be required. To improve the level of consolidated supervision, data on non-bank financial companies should be collected from banks on a solo basis.
22. Accounting and disclosure	Notwithstanding the high standards of professionalism and expertise established in the auditing profession, it is recommended that the authorities obtain the power to reject the appointment of an auditor by a bank. With this power, the supervisors can ensure that all banks select auditors of the highest quality that have been licensed by the governing agency, would not be compromised by conflicts of interest, or would be objectionable for other reasons. The rotation of external auditing firms could have the benefit of creating some competition in the industry, as there are a minimal number of firms providing these services at present. Consideration should be given to having a formal meeting with the external auditor subsequent to the completion of the audit to discuss at length the auditor's evaluation of risk management practices and the internal control system.

Reference Principle	Recommended Action
23. Corrective and remedial powers of supervisors	The Banking Law should be amended to enable BOS to remove a member of the supervisory board for the same or similar reasons for which a member of the management board may be removed. Such powers exist in connection with the remedial powers the supervisors have in improving the quality of the management board. All impediments to BOS's powers to require corrective measures relative to ensuring that a bank has adequate capital should be removed from the law. The authority granted under the Banking Act relative to the resolution of a problem bank needs to be revised and strengthened to afford the Supervisor of Banks with the flexibility to apply an appropriate strategy in the event intervention in a problem bank is warranted. The entire existing regulatory structure, including special administration, liquidation and bankruptcy needs to be revised and strengthened in this regard.
24. Consolidated supervision	Enhancements to the program of consolidated supervision should be considered. Among such enhancements is a greater supervisory attention to the non-bank financial subsidiaries and monitoring of intercompany transactions in mixed activity companies. With respect to the non-bank financial companies, collecting supervisory information and including them in the SREP process more fully would provide insights into the risks undertaken by these institutions. In addition, greater focus on related party interests within a banking group is warranted both in a banking group and a mixed activity company.

Authorities' response

83. **Bank of Slovenia generally agrees with the key findings and recommendations from the BCP Assessment.** However, in the view of Bank of Slovenia, the assessed consequences of identified weaknesses in implementation of BCP in Slovenia are disproportionate to a certain extent. Even highly effective banking supervision could not prevent the consequences of the financial crisis facing the Slovenian banking sector and corporate sector. Additionally, Bank of Slovenia has reservations towards recommendations requiring regulatory or other activities in areas which are immaterial for Slovenian banks (e.g. requirement to collect data from non-bank financial companies on a solo-basis). As the principle of proportionality is one of the core principles in banking supervision, it should also be reflected in the recommendations.

84. **Bank of Slovenia has already prepared an action plan for the implementation of recommendations to improve compliance with the BCP.** Bank of Slovenia proposed to the Ministry of finance several amendments of the Banking Act, including provisions on: (i) legal protection of the Banking Supervision staff, (ii) Bank of Slovenia's authority to licence supervisory board members and the acquisition of non-financial institutions, (iii) broader Bank of Slovenia's powers to require a bank to increase its capital, while at the same time not allowing bank's shareholders to impede this procedure, and (iv) introduction of new resolution tools as the basis for the future resolution regime. Legislative power however

lies with the Parliament which is empowered to endorse the above-mentioned amendments to the legal acts.

85. **Bank of Slovenia is committed to implement the aforementioned action plan, also in cooperation with other relevant authorities, and will strive for an even more proactive and forward looking approach to banking supervision in the future.** Strengthening the financial condition of the banking system is a key priority of all Slovenian authorities at present.

Priloga 8

BANKA SLOVENIJE

BANK OF SLOVENIA
Slovenska 35
1505 Ljubljana
Slovenija
Tel.: +386 1 47 19 000
Telex: 31214 BS LJB SI
Fax: +386 1 25 15 516

Vsem bankam in hranilnicam

Predsednici uprave, predsedniku uprave
Notranji reviziji – v vednost

Oznaka: 24.20/558-NVČ
Datum: 04. 07. 2006

Zadeva: Razkrivanje informacij in obvladovanje tveganj, ki izhajajo iz kreditov v tuji valuti, kreditov, vezanih na tujo valuto ter kreditnih produktov, ki komitenta izpostavljajo tržnemu tveganju

Spoštovana gospa / spoštovani gospod

V zadnjem času je v slovenskem finančnem prostoru opazen porast kreditiranja v tuji valuti, ki ni evro, porast kreditiranja, vezanega na tujo valuto, ki ni evro, ter pojav novih kreditnih produktov, ki imetnika (finančnega investitorja - posameznika) izpostavljajo tržnemu tveganju. Zaradi možnih izgub, ki jih komitent pri prevzemu takšnega produkta lahko utrpi, Banka Slovenije opozarja banke, da so pri prodaji omenjenih produktov še posebej pozorne na skrbno seznanitev komitentov z vsemi tveganji, ki jih produkti prinašajo. Čeprav se navidez tržno tveganje (tveganje spremembe tržnih spremenljivk) iz naslova omenjenih produktov v celoti prenaša na komitente, se morajo banke zavedati, da se tveganja, ki jih v prvi fazi prevzame komitent, lahko posledično odrazijo v spremembi kreditne izpostavljenosti banke do finančnega investitorja posameznika in s tem v spremembi kreditnega tveganja banke. Zaradi omenjenega dejstva banko opozarjamo, da je previdna pri določanju kreditne sposobnosti komitentov, ki se odločijo za kredite v tuji valuti, ki ni evro, oziroma kredite, vezane na tujo valuto, ki ni evro, ter kreditne produkte, ki so vezani na različne tržne spremenljivke. Pravilno ugotovljena kreditna sposobnost komitenta in s tem pravilno določena boniteta komitenta predstavlja pomemben dejavnik pri omejevanju kreditnega tveganja.

Banke opozarjamo, da morajo v skladu s 73. členom Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 7/99, 59/01 in 55/03) ustrezno načrtovati in izvajati ukrepe za obvladovanje tveganj, ki so jim izpostavljena. Tako morajo imeti banke tudi na področju odobravanja kreditov v tuji valuti oziroma kreditov, vezanih na tujo valuto ter kreditnih produktov, ki prinašajo tržno tveganje, posebej premišljeno vzpostavljen ustrezen in učinkovit sistem za obvladovanje tveganj, ki izhajajo iz omenjenih produktov (politika, stalna spremljava ter merjenje tveganj, limitni sistem, kontrolni mehanizmi ipd.) in se ustrezno vključuje v celotni sistem za obvladovanje tveganj v banki.

Zaradi potrebe po obvladovanju tveganja dobrega imena ter posledično pravnega tveganja, pa banke opozarjamo, da precejšnjo pozornost usmerijo tudi v informiranje strank. Informacije, ki razkrivajo lastnosti produkta, morajo biti podane jasno in nedvoumno. Banka mora poskrbeti, da je informiranje strank (finančnih investitorjev - posameznikov) celovito. Iz informacij mora biti razvidno tveganje, ki ga finančni investitor - posameznik s pridobitvijo določenega produkta prevzema, saj le tako lahko sprejme odločitev o investiranju in dezinvestiranju (v primeru vgrajene opcije) v posamezni produkt. Če je informacija podana v obliki predvidevanj o pričakovanem gibanju tečaja tuje valute, tečaja vrednostnih papirjev, obrestne mere in/ali drugih tržnih spremenljivk, mora banka pri oblikovanju

informacije za finančnega investitorja - posameznika v izbranih scenarijih predpostaviti gibanje tržnih spremenljivk tako v pozitivni kot tudi v negativni smeri, in na ta način prikazati tako pozitivne kot tudi negativne posledice gibanja tržnih spremenljivk na vrednost kreditnih produktov ter posledično na premoženje komitenta. Banka Slovenije od bank pričakuje, da bodo pri kreditiranju v tuji valuti, ki ni evro, kreditiranju, vezanem na tujo valuto, ki ni evro, ter prodaji kreditnih produktov, ki imetnika (finančnega investitorja - posameznika) izpostavljajo tržnemu tveganju, od strank v pisni obliki pridobile izjave, s katerimi bodo stranke potrdile, da so seznanjene z vsemi tveganji, ki jih omenjeni produkti prinašajo ter so jih pripravljene tudi sprejeti.

Če banka izdaja kredite v tuji valuti oziroma kredite, vezane na spremembo tečaja tuje valute (valutna klavzula), ali če prodaja kreditne produkte, katerih varčevalna komponenta je vezana na gibanje tržnih spremenljivk, mora komitenta nedvoumno obvestiti, kje lahko spremlja gibanje tržnih spremenljivk, ki vplivajo na spreminjanje vrednosti njegovega premoženja in ki so podlaga za odločanje o izvršitvi morebitnih vključenih opcij.

Lepo vas pozdravljam,

Boža Jašovič
Članica sveta Banke Slovenije

Priloga 9

R, 3.8.06 49/1
G: Nučič
Damjana I.
FST, mg T Kos SI

BANKA SLOVENIJE

BANK OF SLOVENIA
Slovenska 35
1505 Ljubljana
Slovenija
Tel.: +386 1 47 19 000
Telex: 31214 BS LJB SI
Fax: +386 1 25 15 516

Vsem bankam, hranilnicam in podružnicam + SID

Predsednici/predsedniku uprave
Oddelek zakladništva

Notranji reviziji – v vednost

Oznaka: 24.10-0634/06-DI
Datum: 3. 8. 2006

Spoštovani,

V Banki Slovenije smo na podlagi pridobljenih podatkov bank v zvezi s strukturiranimi vrednostnimi papirji opravili analizo, katere namen je bil pridobiti pregled nad obsegom in lastnostmi strukturiranih VP, ki jih imajo banke v svojih portfeljih ter obsegom njihovega vključevanja v likvidnostno lestvico. Iz analize izhaja, da večina strukturiranih vrednostnih papirjev s katerimi razpolagajo banke, ne ustreza kriterijem, ki smo jih v Banki Slovenije identificirali kot primerne, in katerih nabor vam posredujemo v prilogi tega pisma. Ne glede na to da iz podatkov izhaja, da izključitev omenjenih vrednostnih papirjev iz izračuna količnikov likvidnosti pri večini bank ne bi pomembneje vplivala na njihovo izpolnjevanje, pa je situacija po bankah zelo različna. Zato vas prosimo, da pred obravnavo omenjene analize in predlaganih kriterijev na Svetu Banke Slovenije še sami preverite v kakšnem obsegu so strukturirani vrednostni papirji, s katerimi razpolagate (upoštevaje posredovane kriterije), primerni za vključitev v likvidnostno lestvico ter izračunate učinek, ki bi ga izključitev neustreznega dela strukturiranih vrednostnih papirjev imela na količnike likvidnosti vaše banke. Hkrati vas prosimo tudi za posredovanje morebitnih pripomb k predlaganim kriterijem. Izračune v obliki spodaj predložene tabele pripravite po stanju na dan 31. 7. 2006 ter jih Banki Slovenije posredujte najkasneje do **28. avgusta 2006.**

Obseg vseh strukturiranih VP (v tisoč SIT)	Obseg struk. VP, ki izpolnjujejo kriterije (v tisoč SIT)	Višina količnika 1. r. glede na dosedanje vključevanje struk. VP	Višina količnika 2. r. glede na dosedanje vključevanje struk. VP	Višina količnika 1. r. po izločitvi neustreznega dela struk. VP	Višina količnika 2. r. po izločitvi neustreznega dela struk. VP

Lepo pozdravljeni,

BANKA SLOVENIJE

D. Iglič
Damjana Iglič
Matej Krumberger
Nadzor bančnega poslovanja

Priloga: Kriteriji primernosti strukturiranih vrednostnih papirjev za vključevanje v likvidnostno lestvico

Kriteriji primernosti strukturiranih vrednostnih papirjev za vključevanje v likvidnostno lestvico

Banke lahko pri izračunu količnika likvidnosti upoštevajo, ne glede na princip preostale dospelosti, v obeh razredih svoje naložbe:

- v druge tuje serijske dolžniške vrednostne papirje:
  - katerih tržna cena je dnevno razpoložljiva,
  - katerih bonitetna ocena in dolgoročna bonitetna ocena izdajatelja je najmanj BBB (Fitch ali Standard & Poor's) ali vsaj Baa2 (Moody's),
  - katerih referenčna množica finančnih instrumentov je sestavljena le iz vrednostnih papirjev iz prve alineje te točke,
  - z ameriško prodajno opcijo, ki imetniku ponuja pravico prodaje tega vrednostnega papirja kadarkoli do njegove zapadlosti, pri čemer je:
    - opcija lahko vključena v ta serijski dolžniški vrednostni papir in omogoča imetniku prodajo tega vrednostnega papirja njegovemu izdajatelju po vnaprej določeni izvršilni ceni, ali pa
    - opcija lahko sklenjena posebej na ta serijski dolžniški vrednostni papir, po vnaprej določeni izvršilni ceni, dolgoročna bonitetna ocena izdajatelja te opcije pa je najmanj BBB (Fitch ali Standard & Poor's) ali vsaj Baa2 (Moody's).

Priloga 10

BANKA SLOVENIJE

Slovenska 35
1505 Ljubljana
Slovenija
Tel.: 01 47 19 000
Telex: 31214 BS LJB SI
Fax: 01 25 15 516

43/1

Vsem bankam in hranilnicam

Predsednici uprave, predsedniku uprave
Služba notranje revizije – v vednost

Oznaka: 24.40-1265/07-GK
Datum: 19. 12. 2007

Zadeva: Problematika previsoke kreditne rasti

Spoštovana gospa / spoštovani gospod !

Rast posojil nebančnemu sektorju v Sloveniji je bila v letu 2007 visoka. Banke v Sloveniji so tudi v obdobju dinamične gospodarske rasti in zahtevnih institucionalnih sprememb sposobne zadovoljiti povečano povpraševanje komitentov po posojilih. Oktobra se je medletna stopnja rasti posojil nebančnemu sektorju povzpela na 38,6% ter dosegla najvišjo raven v zadnjih letih. Postopno umirjanje kreditiranja je eden od potrebnih pogojev za ohranjanje finančne stabilnosti ter osnovnih makroekonomskih ravnovesij.

Kakovost naložb ter sposobnost obvladovanja predvsem kreditnega tveganja se bo jasneje izrazila v naslednjih letih, ko pričakujemo upočasnitev gospodarske rasti. Temu bi se lahko pridružilo zniževanje tečajev vrednostnih papirjev ter ustavljanje rasti cen oz. vrednosti nepremičnin. V določeni meri bi lahko bilo povečanje kreditnega tveganja bank tudi posledica tveganja spremembe tečajev pri kreditih kreditojemalcem, ki se dolgoročneje zadolžujejo v tujih valutah. Pri tem sicer prevladujejo gospodinjstva z najemanjem stanovanjskih posojil, vendar pa se v tujih valutah zadolžujejo tudi podjetja.

Svet Banke Slovenije je dne 18.12.2007 na 364. seji obravnaval to problematiko in sprejel naslednje ukrepe:

1. Odbitna postavka od kapitala pri skupinskem ocenjevanju finančnih sredstev

Odločanje o terminu ukinitve odbitne postavke se začasno odloži.

2. Izpostavljenosti v tujih valutah

Banka Slovenije je 4. julija 2006 banke s pismom z oznako 24.20/558-NVČ opozorila na potrebno razkrivanje informacij in obvladovanje tveganj, ki izhajajo iz posojil v tuji valuti, vezanih na tujo valuto ter produktov, ki so vezani na različne tržne spremenljivke. Pričakujemo, da bodo banke

zapisano v omenjenem pismu še naprej smiselno upoštevale kot dobro prakso ter zagotovile dosledno izvajanje pri vsakodnevnem poslovanju s komitenti.

Zaradi še vedno visoke dinamike zadolževanja v tujih valutah in omejevanja izpostavljenosti tveganju spremembe tečaja v prihodnje Banka Slovenije dodatno pričakuje:

- Banka komitentu vedno najprej oziroma prednostno predstavi svojo ponudbo produktov v evrih ter na tej osnovi izračuna kreditno sposobnost komitenta.

- Banka za komitenta, ki kljub seznanitvi s tečajnim tveganjem, želi posojilo v tuji valuti ali posojilo vezati na tujo valuto, oceni kreditno sposobnost upoštevajoč manj ugodne pogoje najemanja enakega posojila v EUR. Tako ugotovljeni znesek posojila predstavlja najvišji možni znesek posojila v protivrednosti v tuji valuti.

3. Podrobnejša opredelitev kategorije "regulatorno zelo tveganih izpostavljenosti" za namen izračuna kapitalskih zahtev za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu

V 9. točki drugega odstavka 2. člena Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/06 in 104/07; v nadaljevanju: sklep o standardiziranem pristopu), ki se začne za vse banke uporabljati s 1.1.2008, so regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti opredeljene kot *izpostavljenosti do oseb v postopku stečaja ali prisilne poravnave in druge izpostavljenosti, za katere objektivni pogoji kažejo, da so zelo tvegane (kot na primer naložbe v podjetja oziroma sklade tveganega kapitala, v kapital nejavnih družb in naložbe v investicijske sklade s posebno visokim tveganjem).* V skladu s prvim odstavkom 29. členom sklepa o standardiziranem pristopu morajo banke tem izpostavljenostim dodeliti utež tveganja 150%.

Banka Slovenije zaradi enotne uporabe zgoraj omenjenega sklepa od bank pričakuje, da v to kategorijo v skladu z 9. točko drugega odstavka 2. člena sklepa o standardiziranem pristopu uvrstijo zlasti:

- vse izpostavljenosti do oseb, nad katerimi je bil uveden stečajni postopek ali postopek prisilne poravnave;
- izpostavljenosti iz naslova naložb v kapital nejavnih družb, pri čemer kot javne družbe štejemo tiste, katerih vrednostni papirji so uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici (99. člen Zakona o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 67/07 in 100/07)) oziroma na priznani borzi iz Priloge II Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za tržna tveganja (Uradni list RS, št. 135/06 in 104/07);
- vse izpostavljenosti do podjetij tveganega kapitala oziroma skladov tveganega kapitala – to so tista, ki jim je v državi, v kateri imajo sedež, v skladu z zakonodajo priznan status podjetja oziroma sklada tveganega kapitala (angl. *venture capital fund / trust / firm / company*). V Republiki Sloveniji so to gospodarske družbe, ki imajo status družbe tveganega kapitala in opravljajo dejavnost v skladu z Zakonom o družbah tveganega kapitala (Uradni list RS, št. 92/07);
- vse izpostavljenosti do nereguliranih podjetij tveganega kapitala oziroma skladov tveganega kapitala – to so tista, ki jim v državi, v kateri imajo sedež, v skladu z zakonodajo sicer ni priznan status podjetja oziroma sklada tveganega kapitala, vendar pa imajo najmanj 50% svojih sredstev naloženih v lastniški kapital nejavnih družb z namenom iz drugega odstavka 4. člena Zakona o družbah tveganega kapitala;
- vse izpostavljenosti do kolektivnih naložbenih podjemov (investicijskih skladov) s posebnim visokim tveganjem – to so:

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

a) vsi neregulirani investicijski skladi, pri čemer nereguliranost pomeni, da poslovanje takšnega sklada ni predmet urejanja po posebni zakonodaji in/ali predmet nadzora s strani pristojnega nadzornega organa (npr. hedge skladi);
b) tisti regulirani investicijski skladi, katerih večina naložb izhaja iz držav, ki jim OECD ali katerakoli druga primerna izvozna agencija (ECA) dodeli najvišjo minimalno premijo za zavarovanje izvoza (MEIP) - tj. 7;

- vse izpostavljenosti do nereguliranih oseb, ki imajo 50% sredstev v naložbah v finančne instrumente v smislu Zakona o trgu finančnih instrumentov in ne opravljajo dejavnosti holdingov. Ne glede na prejšnji stavek med te osebe sodijo vse družbe, ki so ustanovljene oziroma poslujejo predvsem z namenom dati prevzemno ponudbo v skladu z Zakonom o prevzemih, vključno z družbami, ki niso prevzemnik v smislu Zakona o prevzemih, vendar usklajeno delujejo s prevzemnikom, pri čemer je poslovni razlog za nastanek izpostavljenosti do te družbe financiranje oziroma refinanciranje prevzema druge družbe.

4. Razporeditev rezultatov poslovanja bank za leto 2007

Glede na to, da so dobri rezultati bančnega sistema tudi posledica visoke kreditne rasti in ugodnega makroekonomskega okolja, bankam priporočamo, da večji del izkazanega dobička uporabijo za oblikovanje rezerv in s tem povečanje temeljnega kapitala bank. Slednje bo koristno tudi zaradi uveljavitve nove evropske kapitalske ureditve oziroma dodatnih kapitalskih zahtev za operativna in druga tveganja, katerim je ali bi lahko bila banka izpostavljena pri svojem poslovanju.

Svet Banke Slovenije se je za zgoraj opisane ukrepe odločil tudi na podlagi ocene gibanj v preteklih mesecih in pri tem pričakuje, da bodo banke v skrbi za ohranjanje svoje kapitalske ustreznosti, likvidnosti in stabilnosti ukrepe dosledno uveljavile v vsakodnevnem poslovanju. Predmet rednih in izrednih pregledov v bankah in hranilnicah v bližnji prihodnosti pa bo tudi uveljavitev teh ukrepov v praksi.

S spoštovanjem,

BANKA SLOVENIJE EVROSISTEM 1

dr. Marko Kranjec
Predsednik
Sveta Banke Slovenije

Priloga:
- pismo z dne 4.7.2006 z oznako 24.20/558-NVČ.

Priloga 11

Opozorilo glede procikličnosti MSRP
(Poročilo o finančni stabilnosti, maj 2007, Okvir 6.1, str. 63)

Okvir 6.1: Učinki uvedbe Mednarodnih standardov računovodskega poročanja (MSRP) na volatilnost poslovnih rezultatov bank.

Evropski parlament in Svet EU sta julija 2002 sprejela Uredbo ES/1606/2002, ki med drugim od bank v EU zahteva, da svoje konsolidirane računovodske izkaze za finančna leta po 2005 sestavijo v skladu z MSRP. Slovenske bank so morale MSRP pri pripravi finančnih izkazov prvič uporabiti za poslovno leto 2006.

Koncept računovodenja v skladu z MSRP zahteva od bank spremljanje vrednosti nekaterih knjigovodskih postavk po pošteni vrednosti namesto po – v preteklosti prevladujoči metodi vrednotenja – historični vrednosti. Hkrati zaradi spremenjenega koncepta vrednotenja bilančnih postavk novi računovodski standardi vplivajo tudi na ocenjevanje višine izgub iz kreditnega tveganja ter na oblikovaje rezervacij oziroma oslabitev finančnih sredstev. Tekoče oblikovanje rezervacij in oslabitev sta neposredni posledici dogodka, ki je nesporen dokaz poslabšanja kakovosti terjatve posameznega dolžnika. Tako je zagotovljeno spreminjanje vrednosti terjatev v skladu s trenutno razpoložljivimi informacijami banke in s tem z njihovimi poštenimi vrednostni ter le v manjši meri v skladu s statistično ugotovljeno verjetnostjo pojava izgub v daljšem časovnem obdobju.

Kot neposredna posledica uvajanja MSRP v računovodsko prakso slovenskih bank so se rezervacije v bilancah zmanjšale za 24%, bančni kapital pa se je hkrati povečal za 15%, če izpostavimo samo najpomembnejše bilančne spremembe. Kapitalska ustreznost bank se je tako izboljšala za razmeroma visoke 1,6 odstotne točke zgolj zaradi metodološke spremembe računovodskih standardov, ne da bi se zmanjšala izpostavljenost bank kreditnim ali drugim tveganjem. Poleg sprememb v bilanci stanja slovenskih bank se je glede na ugodne gospodarske razmere v letu 2006 zmanjšala tudi potreba po tekočem oblikovanju rezervacij v skladu z novimi merili. Banke so v preteklem letu oblikovale le polovico rezervacij glede na dosežen bruto dohodek kot v letih pred uvedbo MSRP. To je močno prispevalo k izboljšanju kazalcev uspešnosti bank, ki je posledica sprememb računovodskih standardov in ne zgolj njihovega učinkovitejšega upravljanja.

Poleg opisanih, enkratnih sprememb v finančnih izkazih in kazalcih uspešnosti bank pa se bo uvedba MSRP v prihodnje odrazila tudi v spremenjenem poslovnem obnašanju bank. Kreditna aktivnost bank je že sama po sebi ciklična in odvisna od faze gospodarskega cikla. Uvajanje koncepta poštene vrednosti v vrednotenje bilančnih postavk pa bo procikličnost obnašanja bank še povečala. V razmerah visoke gospodarske rasti, ko banke praviloma precenjujejo kreditno sposobnost svojih komitentov, bodo s svojim optimističnim ocenjevanjem tveganj povečevale tudi pošteno vrednost posojil in drugih aktiv. Realizirani ali zgolj obračunani donosi iz naslova višjih cen aktiv ter izboljšana kakovost posojil bodo neposredno vplivali na relativno povečanje poslovnega izida bank, s čimer bodo spodbujali banke k nadaljnjemu povečevanju kreditne aktivnosti. Obraten proces bo sledil v razmerah gospodarskega zastoja. Tovrstna nihanja bodo relativno večja v bančnih sistemih, ki jih spremljajo relativno manj učinkoviti finančni trgi z večjim nihanjem cen finančnih produktov, zato bodo tudi poslovni rezultati teh bank bolj variabilni in manj predvidljivi. Večja nihanja finančnih kategorij, kot so donosi, cene, dobički, bilančne kategorije finančnih subjektov, pa sama po sebi predstavljajo večjo grožnjo ohranjanju finančne stabilnosti na dolgi rok.

Priloga 12

Opozorilo glede neoptimalne strukture in obsega kapitala
(Poročilo o finančni stabilnosti, maj 2008, Okvir 6.7, str. 116)

Okvir 6.7: Problem kapitalske strukture bank v domači lasti

Slovenske banke zelo velik del kapitalskih zahtev izpolnjujejo s podrejenimi instrumenti[i]. V strukturi kapitala bančnega sistema pred zmanjšanji iz naslova kapitalskih naložb znaša delež podrejenih instrumentov 36,8% kapitala. Delež je najvišji pri velikih bankah, kjer se je samo v letu 2007 povečal za 10 odstotnih točk in predstavlja že polovico kapitala. Da slovenske banke velik del kapitalskih zahtev izpolnjujejo s podrejenimi instrumenti, kaže tudi posredna primerjava z drugimi državami EU. Večji delež podrejenega dolga v bilančni vsoti kot Slovenija imata le Portugalska in Malta.

Slika 6.1: Struktura kapitala pred odbitnimi postavkami po skupinah bank (levo) ter delež podrejenega dolga v bilančni vsoti bančnega sistema posameznih držav EU (desno)

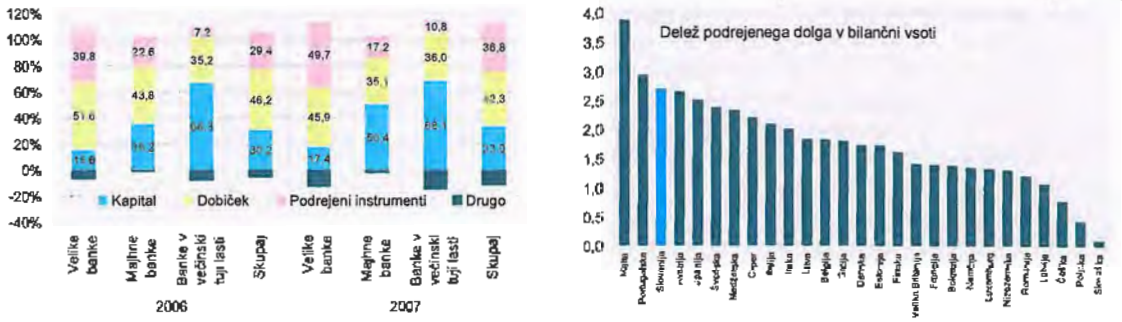

Vir: Banka Slovenije, EU Banking Sector Stability

Pomen nizkega deleža podrejenih instrumentov v strukturi kapitala se pokaže zlasti v manj ugodnih razmerah, ko bankam omogoči hitrejši odziv na nastale razmere in več opcij glede povečanja kapitala za izpolnjevanje kapitalskih zahtev. Tako banki v razmerah, ko se zmanjša dostopnost ali povečajo stroški kapitala, ni treba iskati najkvalitetnejše, najdražje (in najbolj zamudne) oblike kapitala. Predvsem za banke v domači lasti je pomembno, da več pozornosti posvetijo zagotovitvi zadostne osnove v obliki osnovnega kapitala in zadržanih dobičkov in s tem povečanju manevrskega prostora za povečanje kapitala s podrejenimi instrumenti.

Slovenske banke so v letu 2007 še pospešile že tako visoko kreditno rast, pri tem so nekatere domače banke po rasti prehitevale tudi banke v tuji lasti, ki lahko naraščanju kapitalskih zahtev relativno hitro zadostijo s povečanjem kapitala s strani nadrejenih bank. Tudi banke v domači lasti so v pričakovanju povečanja osnovnega kapitala izdajale podrejene instrumente. Zaradi razpršene lastniške strukture in v primeru posameznih bank pomembnega deleža manj aktivnih lastnikov prihaja do zamud pri realizaciji napovedanih dokapitalizacij. Posledično se banke ob visoki kreditni rasti in naraščajočih kapitalskih zahtevah spopadajo z neoptimalno strukturo regulatornega kapitala. Kapitalske zahteve namesto s kapitalom izpolnjujejo z dolgom. Poleg tega zaradi premajhnega obsega temeljnega kapitala že najetih podrejenih instrumentov ne morejo upoštevati v celoti, oziroma se soočajo z omejitvijo glede nadaljnjega povečanja obsega teh instrumentov.

Trenutne razmere na finančnih trgih dodajajo pomembno lekcijo. Če banka potrebuje zelo veliko časa za realizacijo dokapitalizacije, lahko pride v vmesnem obdobju do pomembnih sprememb na finančnih trgih. Zaradi težav z odpisi in izgubami v bankah več držav po svetu je v zadnje pol leta prišlo do večjega povpraševanja po kapitalu in močnega upada cen delnic bank. To pomeni širši nabor sprejemljivih naložb za investitorje v bančne delnice in večje konkurenčne pritiske za slovenske banke, ki dokapitalizacije načrtujejo v letošnjem letu. Te so zato izpostavljene tveganju, da je lahko obseg zbranih sredstev manjši od sprva predvidenih.

Manjša realizacija že načrtovanih dokapitalizacij lahko postavi dvom o ustreznosti poslovne politike posameznih bank glede povečevanja obsega podrejenih instrumentov in še bolj glede pospeševanja

kreditne rasti brez zagotovljenega kapitala. S tem se kaže, da je tveganje lastne strategije in poslovne politike v bankah veliko večje, kot se ga banke, glede na anketne odgovore, zavedajo.

Pomembno je, da se v bankah v procesu odločanja okrepi povezava med naložbeno politiko in politiko upravljanja kapitala. Kljub pritiskom lastnikov banka ne more povečevati obsega poslovanja, da bi krepila dobiček in donosnost, če ji ti isti lastniki ne zagotovijo kapitala in ima ob tem zapolnjene limite glede obsega podrejenih instrumentov. Razmišljanje v bankah se torej mora spremeniti v smeri, da razpoložljivost kapitala bolj neposredno opredeljuje naložbeno politiko banke.

[1] Med podrejene instrumente štejemo podrejeni dolg, hibridne in inovativne instrumente.

Priloga 13

2: 23. 6. 2008
67 co: Jakovič, Damjana

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

Slovenska 35
1505 Ljubljana
Slovenija
Tel.: 01 47 19 000
Telex: 31214 BS LJB SI
Fax: 01 25 15 516

Vsem bankam in hranilnicam
predsednici / predsedniku uprave

Notranji reviziji – v vednost

Oznaka: 24.10-0562/08-DI
Datum: 23. 6. 2008

Spoštovani!

Svet Banke Slovenije je na svoji 374. seji dne 9. 6. 2008 med drugimi točkami obravnaval tudi Informacijo o prevzemu Pivovarne Laško ter o izpostavljenosti bank do Pivovarne Laško in z njo povezanih družb.

Poleg predstavitve glavnih značilnosti prevzema se je razprava osredotočila predvsem na vlogo bank, ki so jo le-te imele oziroma jo imajo pri prevzemnih aktivnosti ter tveganja, ki iz tega naslova izhajajo za banke. Ugotovljeno je bilo, da se je izpostavljenost bank do Pivovarne Laško in z njo povezanih družb v obdobju prevzemnih aktivnosti precej povečala ter da bi se v primeru pravilne identifikacije skupine povezanih oseb, kar pri nekaj bankah približala zakonski omejitvi največje dopustne izpostavljenosti.

Glede na prvi odstavek 165. člena v povezavi z drugim odstavkom 163. člena in drugo točko prvega odstavka 30. člena ZBan-1 je Svet Banke Slovenije sprejel sklep, da se izpostavljenost do skupine družb Pivovarne Laško (Pivovarna Laško, Pivovarna Union, Radenska, Delo, ...) in izpostavljenost do skupine prevzemnih družb, povezanih z Infond Holdingom (Kolonel, Center Naložbe, Atka-Prima), CPM in drugimi prevzemnimi družbami, ki so zavarovane z delnicami PILR, obravnava kot eno skupno tveganje, saj so omenjene družbe med seboj povezane tako, da finančne težave ene od njih lahko vplivajo na plačilno sposobnost drugih. Posledično se od bank pričakuje, da tudi v poročilu o veliki izpostavljenosti pravilno poročajo izpostavljenost do prej omenjenih skupin povezanih družb, ter da v primeru morebitnega preseganja omejitve (25% kapitala banke), le to zmanjšajo najkasneje do 30. 9. 2008.

Upoštevaje naša opažanja, v skladu s katerimi banke pri presojanju izpostavljenosti do skupine povezanih oseb upoštevajo predvsem kriterij iz prve točke prvega odstavka 30. člena ZBan-1 (položaj obvladovanja) in le redko ostale kriterije iz druge točke prvega odstavka istega člena (eno skupno tveganje), ki so primeroma našteti tudi v prvem odstavku 6. člena Sklepa o veliki izpostavljenosti bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 135/06 in 104/07), pričakujemo, da bodo banke v bodoče več pozornosti namenjale tudi identifikacijam povezanosti, ki ne izhajajo zgolj iz kapitalskih udeležb. Ravno neidentificirana izpostavljenost do takšnih skupin povezanih oseb, v okoliščinah hitro spreminjajočih se gospodarskih razmer, lahko bistveno vpliva na uspešnost poslovanja posameznih bank.

Lepo pozdravljeni!

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM
304

Damjan Jglič
Anka Miklič
Nadzor bančnega poslovanja

Priloga 14

83/1

R 22.10.08
Ga. Jašovič
Helena
V vednost: ZBS
Ev. Hiše
1. Deloitte r.
2. KPMG
3. E&Y
4. PWC
5. UHY

Vsem bankam, hranilnicam in podružnicam

Predsednici uprave / predsedniku uprave
Službi notranje revizije – v vednost

Oznaka: 24.40-969/08-HK
Datum: 23. 10. 2008

Spoštovana gospa predsednica / spoštovani gospod predsednik!

Obveščamo vas, da je Svet Banke Slovenije dne 21. 10. 2008 sprejel Sklep o dopolnitvah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic ter Sklep o spremembi Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic, ki bosta predvidoma objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije št. 102 v torek, dne 28. 10. 2008. V nadaljevanju podajamo kratko obrazložitev sprememb omenjenih sklepov ter v zvezi s tem tudi napotek za slabitev finančnih instrumentov in oblikovanje rezervacij v razmerah finančne krize.

I. Sklep o dopolnitvah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic

Kot že navedeno v e-mailu z dne 6. 10. 2008, s katerim smo bankam in hranilnicam (v nadaljevanju banke) prek ZBS posredovali osnutek sklepa v pripombe, Zakon o trgu finančnih instrumentov za banke ne predpisuje pojasnil k bilanci stanja in izkazu poslovnega izida v zvezi z opravljanjem investicijskih storitev in poslov za stranke. Na podlagi Zakona o bančništvu in zaradi izenačitve z borznoposredniškimi družbami smo to obveznost predpisali tudi za banke.

V Sklepu o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic (v nadaljevanju: sklep) so uvedene naslednje dopolnitve:

1. pri pojasnilih k bilanci stanja v tretjem odstavku 15. člena

Banka mora razkriti naslednje podatke, ki se nanašajo na poslovanje za račun strank:

a) glede investicijskih storitev in poslov podatke o posredniškem poslovanju banke za stranke, to so storitve za stranke iz naslova sprejemanja in posredovanja naročil, izvrševanja naročil (v nadaljevanju: posredovanje), gospodarjenja in skrbništva s finančnimi instrumenti, kot je navedeno v prilogi k sklepu - Posredniško poslovanje. Te postavke banka prikaže takole:

   - terjatve za sredstva strank iz finančnih instrumentov, ki se evidentirajo na kontih terjatev 486, 487, 481 in 381 (brez 3810),
   - terjatve do KDD za prodane finančne instrumente, ki se evidentirajo na kontu 484,
   - terjatve do drugih poravnalnih sistemov in institucij za prodane finančne instrumente (do kupcev), za katere v Kontnem okviru za banke in hranilnice ni predvidenega posebnega konta, zato priporočamo, da banke za te terjatve vzpostavijo posebno analitično evidenco v okviru konta 484 in sicer tako za posle v domači in tuji valuti kot tudi za posle v državi in posle s tujino,

- denarna sredstva strank na posebnem poravnalnem računu pri Banki Slovenije, ki se evidentirajo na kontu 1081,
- denarna sredstva strank na transakcijskih računih bank pri poslovnih domačih in tujih bankah, ki se evidentirajo v domači valuti na kontu 1086 in v tuji valuti na kontu 3810 (priporočamo, da banke v okviru teh računov odprejo posebno analitično evidenco za sredstva strank na transakcijskih računih pri tujih poslovnih bankah in posebno analitično evidenco za sredstva strank na transakcijskih računih pri domačih poslovnih bankah),
- obveznosti do strank iz denarnih sredstev in finančnih instrumentov, ki se evidentirajo na kontih 886, 887, 881 in 781,
- obveznosti do KDD za kupljene finančne instrumente, ki se evidentirajo na kontu 884,
- obveznosti do drugih poravnalnih sistemov in institucij za kupljene finančne instrumente (do dobaviteljev), za katere v predpisanem Kontnem okviru za banke in hranilnice ni predvidenega posebnega konta, zato predlagamo, da banke za te obveznosti vzpostavijo posebno analitično evidenco v okviru konta 884, in sicer tako za posle v domači in tuji valuti kot tudi za posle v državi in posle s tujino,
- obveznosti do banke oz. poravnalnega računa banke za provizijo, stroške, ipd. (tudi za morebitna založena sredstva), ki se evidentirajo na kontu 882 (za založena sredstva v Kontnem okviru za banke in hranilnice ni predvidenega posebnega konta, zato priporočamo, da banke za obveznosti strank iz teh sredstev vzpostavijo posebno analitično evidenco v okviru konta 882 in sicer tako za posle v domači in tuji valuti kot tudi za posle v državi in posle s tujino),
- zabilančna evidenca o finančnih instrumentih strank oz. razčlenitev postavke iz prve alinee na posredovanje, gospodarjenje in skrbniške posle;

b) podatke o drugih pomembnih poslih, ki jih banka opravlja za račun strank (o sindiciranih in drugih kreditih, komisijskih poslih s kovanci in čeki ter drugih poslih za račun strank).

2. pri pojasnilih k izkazu poslovnega izida v četrtem odstavku 15. člena

Banka mora razkriti podatke o prihodkih in odhodkih iz opravnin (provizij), ki izhajajo iz opravljanja investicijskih storitev in poslov, kot je navedeno v prilogi k sklepu - Prihodki in odhodki iz opravnin v zvezi z investicijskimi storitvami in posli.

3. pri določbah o poslovnem poročilu v prvem odstavku 20. člena

Banka bo v poslovnem poročilu navedla vse vrste finančnih storitev, ki jih je v skladu z dovoljenjem Banke Slovenije opravljala v obdobju, za katerega je izdelano poslovno poročilo.

Skoraj vse pripombe na predvidena razkritja, ki smo jih prejeli od bank prek ZBS, so bile upoštevane, razen pripombe, da zahtevani podatki v zvezi z investicijskimi storitvami in posli ne sodijo v računovodski del letnega poročila in da naj se poročajo le Banki Slovenije. Na podlagi te pripombe smo skrčili prvotno predvideni obseg zahtevanih podatkov.

II. Sklep o spremembi Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic

Svet Banke Slovenije je na svoji 381. seji dne 7. 10. 2008 obravnaval smiselnost nadaljnje veljavnosti odbitne postavke od temeljnega kapitala pri skupinskem ocenjevanju finančnih sredstev. Sklenil je, da se obstoječe predpisane stopnje oslabitev za skupine od A do E znižajo na 0 %. Zato je bilo potrebno spremeniti 24. člen Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (v nadaljevanju: sklep) in sicer tako, da se predpisani odstotki oslabitev za vse skupine znižajo na 0 %.

Zaradi navedene spremembe Navodila za izvajanje sklepa ni potrebno spreminjati. Oblika poročanja bank o razvrstitvi finančnih sredstev, merjenih po metodi odplačne vrednosti, in prevzetih obveznosti po zunajbilančnih postavkah se s tem ne spreminja, le da bodo banke v stolpcih obrazcev REZ in RAZ-1, v katerih so do sedaj poročale zneske oslabitev po sklepu na podlagi predpisanih odstotkov, poročale vrednost 0. To pomeni, da bodo morale banke pri skupinskem ocenjevanju še vedno razvrščati finančna sredstva, merjena po metodi odplačne vrednosti, in prevzete obveznosti po zunajbilančnih postavkah v skupine po lastni metodologiji (po MSRP) in tudi v skupine A, B, C, D in E po sklepu.

Ob tem pa pričakujemo, da bodo banke v zaostrenih in negotovih finančnih razmerah ravnale skrajno previdno in da bodo zagotovile ustrezno (višjo) raven oslabitev finančnih sredstev in rezervacij v breme poslovnega izida za poslovno leto 2008. Banka Slovenije bo to dosledno preverjala in, če bo treba, v sodelovanju z zunanjimi revizorji, tudi ukrepala. Samo s podobnimi aktivnostmi, torej tudi z oblikovanjem "rezerv za slabše čase" lahko v prihodnje obvarujemo naš bančni sistem pred posledicami kriznih situacij, v katerih so se nekatere banke v državah članicah EU že znašle.

Lep pozdrav.

Mag. Božo Jašovič
član Sveta Banke Slovenije

V vednost:
Združenje bank Slovenije, ga. Sonja Anadolli, namestnica direktorja
Revizijskim družbam

p.a.

BANKA
SLOVENIJE
EVROSISTEM

Slovenska 35
1505 Ljubljana
Slovenija
Tel.: 01 47 19 000
Telex: 31214 BS LJB SI
Fax: 01 25 15 516

83/4

Vsem bankam, hranilnicam in podružnicam

Predsednici uprave / predsedniku uprave
Službi notranje revizije – v vednost

Oznaka: 24.40-969/08-HK
Datum: 23. 10. 2008

Spoštovana gospa predsednica / spoštovani gospod predsednik!

Obveščamo vas, da je Svet Banke Slovenije dne 21. 10. 2008 sprejel Sklep o dopolnitvah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic ter Sklep o spremembi Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic, ki bosta predvidoma objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije št. 102 v torek, dne 28. 10. 2008. V nadaljevanju podajamo kratko obrazložitev sprememb omenjenih sklepov ter v zvezi s tem tudi napotek za slabitev finančnih instrumentov in oblikovanje rezervacij v razmerah finančne krize.

I. Sklep o dopolnitvah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic

Kot že navedeno v e-mailu z dne 6. 10. 2008, s katerim smo bankam in hranilnicam (v nadaljevanju banke) prek ZBS posredovali osnutek sklepa v pripombe, Zakon o trgu finančnih instrumentov za banke ne predpisuje pojasnil k bilanci stanja in izkazu poslovnega izida v zvezi z opravljanjem investicijskih storitev in poslov za stranke. Na podlagi Zakona o bančništvu in zaradi izenačitve z borznoposredniškimi družbami smo to obveznost predpisali tudi za banke.

V Sklepu o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic (v nadaljevanju: sklep) so uvedene naslednje dopolnitve:

1. pri pojasnilih k bilanci stanja v tretjem odstavku 15. člena

Banka mora razkriti naslednje podatke, ki se nanašajo na poslovanje za račun strank:

a) glede investicijskih storitev in poslov podatke o posredniškem poslovanju banke za stranke, to so storitve za stranke iz naslova sprejemanja in posredovanja naročil, izvrševanja naročil (v nadaljevanju: posredovanje), gospodarjenja in skrbništva s finančnimi instrumenti, kot je navedeno v prilogi k sklepu - Posredniško poslovanje. Te postavke banka prikaže takole:

   - terjatve za sredstva strank iz finančnih instrumentov, ki se evidentirajo na kontih terjatev 486, 487, 481 in 381 (brez 3810),
   - terjatve do KDD za prodane finančne instrumente, ki se evidentirajo na kontu 484,
   - terjatve do drugih poravnalnih sistemov in institucij za prodane finančne instrumente (do kupcev), za katere v Kontnem okviru za banke in hranilnice ni predvidenega posebnega konta, zato priporočamo, da banke za te terjatve vzpostavijo posebno analitično evidenco v okviru konta 484 in sicer tako za posle v domači in tuji valuti kot tudi za posle v državi in posle s tujino,

Priloga 15

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

Slovenska 35
1505 Ljubljana
Slovenija
Tel.: 01 47 19 000
Telex: 31214 BS LJB SI
Fax: 01 25 15 516

2 28.11.08
88/1

Vsem bankam in hranilnicam

Predsednici uprave, predsedniku uprave
Službi notranje revizije – v vednost

Oznaka: 24.10-1096/08
Datum: 28.11.2008

Spoštovana gospa / spoštovani gospod!

Pri spremljanju pasivnih obrestnih mer v zadnjem času opažamo, da nekatere banke za določene vrste vlog (vpogledni varčevalni računi) ponujajo nadpovprečno visoke obrestne mere. V Banki Slovenije se zavedamo, da so banke v trenutnih zaostrenih razmerah na finančnih trgih prisiljene v hitro prilagajanje spremenjenim pogojem poslovanja, kamor med drugim sodi tudi nadomeščanje refinanciranja pri tujih bankah z novimi viri sredstev. Zato vsekakor pozdravljamo večjo odzivnost bank pri spodbujanju dolgoročnega domačega varčevanja. Skrbi pa nas tekmovalno zviševanje pasivnih obrestnih mer za varčevalne vloge in vezane vloge krajših ročnosti. Takšno ravnanje nekaterih bank v razmerah popolnega jamstva države za bančne vloge, ki je zgolj začasno, povzroča negotovosti pri varčevalcih ter nestabilnost kratkoročnih bančnih vlog. Z medsebojnim konkuriranjem banke pri zviševanju obrestnih mer za kratkoročne vloge ne bodo mogle nadomestiti zanemarjanja domačih varčevalcev, ki je bilo pri glavnini bank opazno v zadnjih letih.

V Banki Slovenije bomo zato v prihodnje še bolj pozorno spremljali politiko bank na področju določanja obrestnih mer za kratkoročne vezane vloge in varčevalne račune ter po potrebi ustrezno ukrepali s spremembo upoštevanja le-teh pri izračunu količnika likvidnostne lestvice za posamezno banko.

Glede na opaženo upadanje nivoja oslabitev oziroma rezervacij od uvedbe MSRP dalje, vas ob tej priliki ponovno opozarjamo na pomembnost ustrezno ovrednotenega kreditnega portfelja in posledično oblikovanje zadostnega obsega oslabitev oziroma rezervacij. To je še posebej pomembno v trenutnih razmerah, ko se zaradi zmanjšanja gospodarske aktivnosti pričakuje poslabšanje pogojev poslovanja realnega sektorja, slabša plačilna sposobnost podjetij in prebivalstva ter posledično možne večje izgube iz kreditnega portfelja. Banke bi v omenjenih razmerah pri izračunu oslabitev oziroma rezervacij morale upoštevati tudi že dejansko izkazano poslabšanje ekonomskih pogojev poslovanja podjetij iz določenih panog ter po potrebi oblikovati dodatne oslabitve oziroma rezervacije. Kakršnokoli uravnavanje rezultata poslovanja banke zaradi večjih izgub iz poslovanja z vrednostnimi papirji na račun nižjega nivoja oslabitev oziroma rezervacij je zato nesprejemljivo.

Lepo pozdravljeni!

Dr. Marko Kranjec
Guverner

88/2

Vsem bankam in hranilnicam

Predsednici uprave, predsedniku uprave
Službi notranje revizije – v vednost

Oznaka: 24.10-1096/08
Datum: 28.11.2008

Spoštovana gospa / spoštovani gospod!

Pri spremljanju pasivnih obrestnih mer v zadnjem času opažamo, da nekatere banke za določene vrste vlog (vpogledni varčevalni računi) ponujajo nadpovprečno visoke obrestne mere. V Banki Slovenije se zavedamo, da so banke v trenutnih zaostrenih razmerah na finančnih trgih prisiljene v hitro prilagajanje spremenjenim pogojem poslovanja, kamor med drugim sodi tudi nadomeščanje refinanciranja pri tujih bankah z novimi viri sredstev. Zato vsekakor pozdravljamo večjo odzivnost bank pri spodbujanju dolgoročnega domačega varčevanja. Skrbi pa nas tekmovalno zviševanje pasivnih obrestnih mer za varčevalne vloge in vezane vloge krajših ročnosti. Takšno ravnanje nekaterih bank v razmerah popolnega jamstva države za bančne vloge, ki je zgolj začasno, povzroča negotovosti pri varčevalcih ter nestabilnost kratkoročnih bančnih vlog. Z medsebojnim konkuriranjem banke pri zviševanju obrestnih mer za kratkoročne vloge ne bodo mogle nadomestiti zanemarjanja domačih varčevalcev, ki je bilo pri glavnini bank opazno v zadnjih letih.

V Banki Slovenije bomo zato v prihodnje še bolj pozorno spremljali politiko bank na področju določanja obrestnih mer za kratkoročne vezane vloge in varčevalne račune ter po potrebi ustrezno ukrepali s spremembo upoštevanja le-teh pri izračunu količnika likvidnostne lestvice za posamezno banko.

Glede na opaženo upadanje nivoja oslabitev oziroma rezervacij od uvedbe MSRP dalje, vas ob tej priliki ponovno opozarjamo na pomembnost ustrezno ovrednotenega kreditnega portfelja in posledično oblikovanje zadostnega obsega oslabitev oziroma rezervacij. To je še posebej pomembno v trenutnih razmerah, ko se zaradi zmanjšanja gospodarske aktivnosti pričakuje poslabšanje pogojev poslovanja realnega sektorja, slabša plačilna sposobnost podjetij in prebivalstva ter posledično možne večje izgube iz kreditnega portfelja. Banke bi v omenjenih razmerah pri izračunu oslabitev oziroma rezervacij morale upoštevati tudi že dejansko izkazano poslabšanje ekonomskih pogojev poslovanja podjetij iz določenih panog ter po potrebi oblikovati dodatne oslabitve oziroma rezervacije. Kakršnokoli uravnavanje rezultata poslovanja banke zaradi večjih izgub iz poslovanja z vrednostnimi papirji na račun nižjega nivoja oslabitev oziroma rezervacij je zato nesprejemljivo.

Lepo pozdravljeni!

Dr. Marko Kranjec
Guverner

Priloga 16

K 13.1.09 + e-pošta
CO: Jasovič, Saša
Helena
2/1

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

Slovenska 35
1505 Ljubljana
Slovenija
Tel.: 01 47 19 000
Telex: 31214 BS LJB SI
Fax: 01 25 15 516

Vsem bankam in hranilnicam

Predsednici/predsedniku uprave
Službi notranje revizije – v vednost

Oznaka: 24.40-8/09-HK
Datum: 13. 1. 2009

Spoštovani!

Za namen izvedbe zaključnih knjiženj in izdelave letnega poročila za poslovno leto 2008 vam v nadaljevanju posredujemo priporočila v zvezi z merjenjem in oslabitvami finančnih sredstev ter rezervacijami v pogojih obstoječe finančne krize, ki so vam bili delno posredovani tudi že z našimi pismi št. 24.40-567/08-HK z dne 24. 6. 2008, št. 24.10-0943/08-DI/HK z dne 17. 10. 2008, št. 24.40-969/08-HK z dne 23. 10. 2008 in št. 24.10-1096/08 z dne 28. 11. 2008.

Kot vam je verjetno že znano, je Strokovni svet Slovenskega inštituta za revizijo na svoji seji, dne 22. 12. 2008 sprejel Pojasnilo 1 k SRS 3 – oslabitev finančnih naložb (v nadaljevanju pojasnilo SIR-a), ki je dostopno na spletni strani: http://www.si-revizija.si/publikacije/srs/pojasnila/SRS-2006-poj_03.pdf. V 9. točki tega pojasnila je SIR priporočil, da naj to pojasnilo upoštevajo v največji možni meri tudi družbe, ki računovodijo po mednarodnih standardih računovodskega poročanja (MSRP), v okviru izbranih računovodskih usmeritev, sprejetih v skladu MSRP.

Dne 6. 1. 2009 smo organizirali sestanek z vsemi revizijskimi družbami, ki revidirajo banke in hranilnice (banke), na katerem je bilo dogovorjeno, da se bankam v zvezi z merjenjem finančnih sredstev v pogojih finančne krize izda sledeča priporočila v povezavi s pojasnilom SIR-a:

1. Banka naj glede na 1. točko pojasnila SIR-a pri ocenjevanju nepristranskih dokazov o oslabitvi in ob oslabitvi finančnih sredstev, merjenih po odplačni vrednosti in finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo v trenutnih razmerah ravna skrajno previdno in oblikuje zadosten obseg oslabitev. Enako naj banka postopa tudi v zvezi s prevzetimi zunajbilančnimi obveznostmi in nanje oblikuje zadosten obseg rezervacij. Pri tem naj upošteva morebitne nepristranske dokaze o oslabitvi finančnih sredstev kot so izkazano poslabšanje ekonomskih pogojev poslovanja podjetij iz določenih panog, pomembne finančne težave podjetij, kršenje pogodbe oziroma neizpolnitev obveznosti pri odplačilih (kar vodi tudi v restrukturiranje kreditov), verjetnost stečaja in reorganizacije podjetij, izginotje delujočega trga za finančno sredstvo zaradi finančnih težav, idr., ter naj vse to upošteva tudi pri izračunu višjih oslabitev in rezervacij. Posebej poudarjamo na ustrezno skupinsko izračunavanje oslabitev, kjer parametri za oslabitev, oblikovani na podlagi preteklih podatkov, ne odražajo več trenutnih bistveno poslabšanih ekonomskih razmer.

2. Banka lahko ne glede na 2. točko pojasnila SIR-a uporabi za merjenje poštene vrednosti določenih finančnih sredstev tudi model vrednotenja, če lahko dokaže, da je trg za ta finančna sredstva nedelujoč, vendar naj pri tem upošteva priporočilo, objavljeno v oktobru 2008 na spletni strani http://www.iasb.org/News/Press+Releases/IASB+publishes+educational+guidance+on+the+application+of+fair+value+measurement+when+markets+become.htm pod naslovom »Measuring and disclosing the fair value of financial instruments in markets that are no longer active«, tako glede merjenja finančnih sredstev kot tudi glede razkrivanja informacij v zvezi s tem.

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

3. Banka skladno z določbami 61. člena MRS 39 kot objektivni dokaz o oslabitvi finančnih naložb v kapitalske instrumente (iz skupine finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo), šteje tudi pomembno ali dolgotrajnejše zmanjšanje poštene vrednosti pod njihovo nabavno vrednostjo. Pri tem naj banka za obdobje dolgotrajnejšega zmanjšanja poštene vrednosti upošteva obdobje **največ 9 mesecev** od dneva, ko se je kapitalskim instrumentom poštena vrednost prvič zmanjšala pod njihovo nabavno vrednost in je ostala nižja celotno obdobje 9 mesecev (pomeni, da banka posledično v tem obdobju konstantno izkazuje izgubo v presežku iz prevrednotenja v zvezi s temi kapitalskimi instrumenti). Za pomembno zmanjšanje poštene vrednosti teh instrumentov pa naj banka upošteva **40 % (ali nižje) znižanje poštene vrednosti** glede na njihovo prvotno nabavno vrednost. Banka skladno z določbami 67. člena MRS 39 ob oslabitvi finančnih naložb v te kapitalske instrumente celotno izgubo iz vrednotenja teh instrumentov prenese v poslovni izid.

4. Banka naj skladno s točko 8 pojasnila SIR-a v višini zadržane izgube v presežku iz prevrednotenja ne razporeja oziroma deli bilančnega dobička. Banka naj pretežni del bilančnega dobička za leto 2008 razporedi v druge rezerve iz dobička.

5. Banka naj pri razkrivanju informacij za poslovno leto 2008 poleg priporočila IASB iz druge točke tega priporočila upošteva tudi priporočila dobre prakse Evropskega združenja bančnih nadzornikov na področju razkrivanja bank iz priloge 1 dokumenta z naslovom »Follow-up review of Banks' transparency in 2008 second quarter interim results«, objavljenega na spletni strani http://www.c-ebs.org/News--Communications/Latest-news/CEBS-publishes-a-follow-up-report-on-banks-transp.aspx.

Pričakujemo, da bodo banke navedena priporočila upoštevale pri izdelavi letnega poročila za poslovno leto 2008.

Lep pozdrav.

prof. dr. Ivan Ribnikar
Namestnik predsednika
Sveta Banke Slovenije

V vednost:
Revizijske družbe, ki revidirajo banke in hranilnice /R; 13.1.09 + e-pošta
Slovenski inštitut za revizijo, dr. Marjan Odar, direktor /R; 13.1.09
Združenje bank Slovenije, g. Dušan Hočevar, direktor /R; 13.1.09

Priloga 17

2 29.1.09 5/1

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

Slovenska 35
1505 Ljubljana
Slovenija
Tel.: 01 47 19 000
Telex: 31214 BS LJB SI
Fax: 01 25 15 516

Vsem bankam in hranilnicam

Predsednici uprave, predsedniku uprave
Službi notranje revizije – v vednost

Oznaka: 24.00-0060/09
Datum: 28. 1. 2009

Spoštovani!

Ob zaključevanju poslovnih knjig za leto 2008 želimo banke opozoriti na nekatere okoliščine, ki imajo vpliv na merjenje finančnih sredstev. Posledice finančne krize se že močno odražajo tudi v gospodarskih panogah nefinančnega sektorja. Gospodarska rast se ustavlja, nezaupanje med finančnimi inštitucijami se še ni izboljšalo. Oboje ima izrazito negativne posledice na poslovanje podjetij, saj imajo težave pri obnavljanju in najemanju novih virov pri bankah, zmanjšujejo pa se tudi naročila in povpraševanje po njihovih proizvodih in storitvah. Nekatere panoge, ki so bile v preteklem obdobju generator visoke gospodarske rasti, je kriza že močno prizadela (gradbeništvo, avtomobilska industrija, transport..).

Ob pregledu prvih računovodskih poročil, ki smo jih prejeli za leto 2008, ugotavljamo, da so se oslabitve finančnih sredstev, merjenih po odplačni vrednosti in finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo na ravni sistema sicer nekoliko povečale. Z aradi visokega padca borznih cen, težav pri poravnavanju obveznosti posameznih podjetij kot tudi težav podjetij v nekaterih cikličnih panogah, ki se v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (enako v Sklepu o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic) že upoštevajo kot nepristranski dokaz za oblikovanje oslabitev, ocenjujemo, da oblikovane oslabitve in rezervacije ne odražajo v celoti poslabšanih razmer. V nekaterih bankah so se oslabitve finančnih sredstev celo znižale. Zavedamo se, da je naša presoja omejena, ker še nimamo poročil o izpostavljenostih, razvrščanju in oslabitvah oz. rezervacijah za konec leta 2008. Prav zato, ker so zaključne presoje, merjenja in knjiženja še v teku, vas ponovno opozarjamo, da pozorno in v skladu z načelom previdnosti ocenite svoje naložbe v finančna sredstva. Še posebej opozarjamo na vrednotenje lombardnih posojil glede na pomembno znižanje vrednosti zavarovanj. Prav tako je potrebna natančna presoja podjetij z nestabilnim denarnim tokom ter z visokim finančnim vzvodom in njihove zadolženosti oz. sposobnosti poravnavati obveznosti ob dospelosti, kreditov, ki se podaljšujejo ali večkrat obnavljajo (restrukturirajo) in kreditov, ki sodijo v kategorijo bolj tveganih izpostavljenosti .

Kreditno tveganje je relativno najpomembnejše tveganje v bankah. Banke so v preteklosti upravljanju s kreditnim tveganjem posvetile največ pozornosti, pomembno pa so k boljšemu upravljanju s kreditnim tveganjem prispevale tudi regulatorne zahteve in nadzorniške aktivnosti. Ena od pomembnih pomanjkljivosti, ki smo jih ugotovili pri pregledih je v delu skupinskih oslabitev in oblikovanju primernih skupin izpostavljenosti, ki so izpostavljene enakim ali vsaj podobnim tveganjem. Pogosto so banke uvrščale v skupine različne izpostavljenosti, ki glede na vrsto produkta ali komitenta niso imele homogenih značilnosti, ki bi posledično nosile tudi podobna tveganja. Prav tako opažamo, da se parametri za oblikovanje skupinskih oslabitev ne prilagajajo dovolj hitro spreminjajočim se razmeram, zaradi česar lahko prihaja do podcenjevanja prevzetih kreditnih tveganj. Pričakujemo, da bodo banke na osnovi izkušenj na tem področju izpopolnile svoje metodologije za ocenjevanje izgub.

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

Glede na zaostrene finančne razmere in pogoje poslovanja bomo tudi v tekočem letu največ aktivnosti v nadzoru namenili upravljanju s kreditnim tveganjem, pregledovanju kreditnih portfeljev, vključno s primernim oblikovanjem oslabitev, likvidnostnemu tveganju ter izpolnjevanju regulatornih zahtev na tem področju.

V luči pričakovanih gospodarskih gibanj in napovedi za leto 2009 ter ob nadaljevanju zaostrenih razmer na finančnih trgih bankam priporočamo, da planirano kreditno aktivnost uskladijo z razpoložljivimi stabilnimi viri financiranja. Hkrati pričakujemo, da se bo dobiček za leto 2008 zadržal v bankah, saj se bo s tem izboljšala kapitalska moč bank, kar je še posebno pomembno v razmerah, ko so možnosti za pridobivanje svežega kapitala negotove, prav tako pa ima takšno ravnanje tudi ugoden vpliv na likvidnost bank.

Pričakujemo, da boste podana priporočila v največji meri upoštevali pri sprejemanju vaših odločitev ob izdelavi zaključnih računovodskih izkazov za leto 2008.

S spoštovanjem!

Dr. Marko Kranjec
Guverner

Priloga 18

2 22. 6. 09 24/1
6. g. Gojović
Danilo

Vsem bankam, podružnicam in hranilnicam
Predsedniku / Predsednici uprave

Službi notranje revizije – v vednost

Oznaka: 24.10-0464/09-DI
Datum: 18. 6. 2009

Zadeva: Aktivnosti za izboljšanje upravljanja s tveganji v bankah in hranilnicah

Spoštovani!

Ustrezno upravljanje s tveganji, s katerimi se banke in hranilnice (v nadaljevanju: banke) srečujejo v vsakodnevnem poslovanju, skupaj z zagotavljanjem ustrezne ravni kapitala, je eden temeljnih predpogojev za dolgoročno vzdržno in uspešno poslovanje bank. Ker je v sedanjih zaostrenih gospodarskih okoliščinah hitra odzivnost bank na spremenjene pogoje poslovanja ter posledično tveganja, ki iz njih izhajajo, še toliko pomembnejša, smo v Banki Slovenije identificirali tri področja v zvezi s katerimi morajo banke izvesti dodatne aktivnosti.

1. **Zahteva, da se ponavljajoče obnovitve kratkoročnih kreditov brez denarnih tokov iz naslova vračila glavnic kreditov v izračunu likvidnostne lestvice vključuje med dolgoročne kredite**

Iz podatkov likvidnostne lestvice izhaja, da se pri bankah povečuje delež kreditov s preostalo zapadlostjo do 30 dni v vseh naložbah do 30 dni. Istočasno pa pregledi na terenu potrjujejo, da banke med kredite prvega in drugega razreda vključujejo tudi takšne kredite, ki so po vsebini dejansko dolgoročni, ter si na ta način izboljšujejo količnika likvidnosti. Gre za t.i. ponavljajoče obnovitve zavarovanih kreditov, kjer je originalna ročnost kredita npr. tri mesece, ki pa ga komitent zaradi plačilne nesposobnosti ne more vrniti (neupoštevajoč zavarovanje), zaradi česar mu banka kredit ob vsakokratni zapadlosti ponovno obnovi. Komitent je sposoben poravnavati samo obresti, medtem ko denarnega toka iz vračila glavnice ni sposoben zagotoviti, razen z realizacijo zavarovanja.

V skladu z logiko likvidnostne lestvice se lahko med finančna sredstva posameznega razreda uvrsti samo tiste kredite, iz katerih bo banka ob zapadlosti z gotovostjo realizirala denarne tokove. Zato banka med finančna sredstva prvega in drugega razreda ne sme vključevati kreditov, ki so bili obnovljeni več kot dvakrat in ki po vsebini dejansko sodijo v tretji razred likvidnostne lestvice (med dolgoročna finančna sredstva).

V skladu s prej navedenim morajo banke pravilno vključevati omenjene kredite v izračun količnikov likvidnosti najkasneje do 1. 10. 2009. Banka Slovenije bo v primeru nespoštovanja omenjene zahteve ustrezno ukrepala.

2. **Zahteva po ustreznem ocenjevanju in slabitvi kratkoročnih kreditov, kjer komitenti niso sposobni zagotoviti vračila glavnice in so bili obnovljeni več kot dvakrat**

Pri pregledovanju ustreznosti vrednotenja kreditnih portfeljev bank ugotavljamo, da banke neustrezno vrednotijo kredite komitentom, ki zaradi plačilne nesposobnosti kreditov ne morejo vrniti (neupoštevajoč zavarovanja), zaradi česar jim banke kredite ob njihovi vsakokratni zapadlosti ponovno obnovijo. Gre za komitente, ki trenutno redno poravnavajo le še obresti, medtem ko vračila glavnice niso sposobni zagotoviti, razen z realizacijo zavarovanja. Omenjeni krediti so zavarovani z

vrednostnimi papirji, katerih tržna vrednost presega znesek izpostavljenosti. Večina bank takšne kredite bodisi ocenjuje in slabi posamično (skupina P) bodisi skupinsko (skupina A in B).

Banke morajo zgoraj omenjene kredite v primeru, da so posamično pomembni, ocenjevati posamično. V primeru, da kljub jasnemu obstoju nepristranskih dokazov o oslabitvi kredita zaradi ustreznega zavarovanja posamična oslabitev tega kredita ni možna, mora banka takšen kredit prerazvrstiti v ustrezno skupino in ga vključiti v ponovno skupinsko ocenjevanje. V skladu s kriteriji za razvrščanje finančnih sredstev in prevzetih obveznosti v skupine, ki so opredeljeni v 13. členu Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (v nadaljevanju: Sklep), bi morala banka takšnega komitenta razvrstiti v skupino, ki ustreza kriterijem za skupino C, saj iz dejstva, da se kredit obnavlja, komitent pa je sposoben poravnavati le obresti, izhaja, da denarni tokovi komitenta ne zadostujejo za redno poravnavanje zapadlih obveznosti oziroma da komitent svoje dolgoročne naložbe v vse večji meri financira s kratkoročnimi viri. V skupino, ki ustreza kriterijem skupine C iz 13. člena Sklepa mora banka razvrstiti tudi posamično nepomembeń kredit, ki ga banka ocenjuje in oslabljuje skupinsko.

Banke morajo v prejšnjem odstavku opisano vrednotenje kreditov, kjer komitenti niso sposobni zagotoviti vračila glavnice, temveč le obresti, ter so obnovljeni več kot dvakrat, zagotoviti čimprej, saj bo Banka Slovenije v okviru svojih rednih pregledov poslovanja bank temu področju posvečala še posebno pozornost.

3. Regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti

V skladu z opredelitvijo v 9. točki drugega odstavka 2. člena Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu za banke in hranilnice se med regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti štejejo izpostavljenosti do oseb v postopku stečaja ali prisilne poravnave in druge izpostavljenosti, za katere objektivni pogoji kažejo, da so zelo tvegane (kot na primer: naložbe v podjetja oziroma sklade tveganega kapitala, v kapital nejavnih družb in naložbe v investicijske sklade s posebno visokim tveganjem). S pismi št. 24.40-1265/07 z dne 19.12.2007 in št. 24.40-0196/08 z dne 28. 2. 2008 je bil nabor regulatorno zelo tveganih izpostavljenosti še dopolnjen ter podana nekatera dodatna pojasnila.

Na podlagi podatkov bank in izkušenj iz pregledov ugotavljamo, da se banke soočajo z zelo različnim razumevanjem regulatorno zelo tveganih izpostavljenosti. Banke opozarjamo, da po veljavnem Sklepu o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu za banke in hranilnice v 9. točki drugega odstavka 2. člena veljajo za regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti med drugim tudi izpostavljenosti, za katere objektivni pogoji kažejo, da so zelo tvegane. V skladu s pojasnili, ki so bila bankam posredovana s prej omenjenima dopisoma, je domneva za tako tvegane izpostavljenosti tudi financiranje prevzemnih aktivnosti ter posledično izpostavljenosti iz naslova kreditov, ki so bili dani z namenom nakupa deležev podjetij ne glede na višino in ne glede na kupca. Ob tem pa banka pri končni dodelitvi uteži tveganja in izračunu kapitalske zahteve za omenjene izpostavljenosti upošteva veljavna določila Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu za banke in hranilnice (četrti odstavek 5. člena, drugi odstavek 29. člena) v povezavi z določili Sklepa o kreditnih zavarovanjih (12. in 14. člen).

Banka Slovenije bo pravilnost razvrščanja regulatorno zelo tveganih izpostavljenosti podrobno spremljala v postopkih nadzora.

Lepo pozdravljeni!

Dr. Marko Kranjec
guverner

Priloga 19

R 3.6.09
Gr. g. Jesović
Saša
254

Bankam in hranilnicam

Predsednici uprave, predsedniku uprave

Oznaka: 24.40-0465/09-SR
Datum: 3. 6. 2009

Spoštovana gospa/spoštovani gospod!

Finančna kriza je pokazala nujnost usklajenega nastopanja bank in hranilnic (v nadaljevanju bank) v primerih, ko se potencialno poslovno sposobna podjetja, zadolžena pri njih, znajdejo v finančnih težavah. Posledice neusklajenih aktivnosti bank upnic namreč v večini primerov poslabšajo možnosti za rešitev podjetij, ki so zašla v finančne težave in posledično tudi položaj bank.

Banka Slovenije je v sodelovanju z Združenjem bank Slovenije pripravila Priporočila za usklajeno postopanje bank upnic v primeru podjetij v finančnih težavah. Podobna priporočila je svojim članicam priporočilo tudi angleško združenje bank (British Bankers' Association) na podlagi izkušenj, da je usklajeno delovanje upnikov v primeru poslovno sposobnih podjetij bolj učinkovit način razreševanja finančnih težav dolžnikov. Svet Banke Slovenije je priporočila obravnaval in sprejel na svoji 397. seji dne 2. 6. 2009. Priporočila sicer predstavljajo pravno nezavezujoč okvir za koordinacijo aktivnosti bank upnic, ki pa naj bi ga banke upoštevale v največji možni meri. Banka Slovenije tako pričakuje, da bodo banke do konca meseca julija na podlagi priporočil sklenile sporazum o usklajenem delovanju v primeru podjetij v finančnih težavah ter zaveze iz sporazuma udejanjale tudi pri svojem delovanju v praksi. V Banki Slovenije bomo spremljali uresničevanje sporazuma, ki naj bi se odrazilo v koordiniranih aktivnostih bank pri podjetjih v postopku finančnega prestrukturiranja in opozarjali na tiste aktivnosti posameznih bank, ki bi lahko pomenile odstopanje od deklariranih ciljev sporazuma.

S spoštovanjem,

dr. Marko Kranjec
Predsednik Sveta Banke Slovenije

Priloga:
Priporočila za usklajeno postopanje bank upnic v primeru podjetij v finančnih težavah

V vednost:
Združenje bank Slovenije, g. Dušan Hočevar, direktor

PRILOGA

PRIPOROČILA ZA USKLAJENO POSTOPANJE BANK UPNIC V PRIMERU PODJETIJ V FINANČNIH TEŽAVAH

Priporočila za usklajeno postopanje bank upnic v primeru podjetij v finančnih težavah (v nadaljevanju: priporočila) so pravno nezavezujoč okvir za koordinacijo aktivnosti bank upnic, namenjenih reševanju oz. podpori potencialno sposobnih podjetij ali podjetniških skupin, ki so se zaradi splošne finančne krize znašli v finančnih težavah in je potrebno njihovo prestrukturiranje.

Cilj priporočil je povečati učinkovitost reševanja podjetij v finančnih težavah brez formalnih insolventnostnih postopkov in s tem doseči boljše rezultate tako za banke upnice kot za zadolžena podjetja. Praksa namreč dokazuje, da v primerih, ko je posamezno podjetje zašlo v težave, upniki in podjetje samo nimajo dovolj informacij, na katere bi lahko oprli svoje strateške odločitve, ter da so upniki kreditno sposobnost podjetja neustrezno ocenili, posledično pa so bili neustrezni tudi obseg in pogoji zadolžitve podjetja. V večini primerov gre za večje število upnikov z različnimi izpostavljenostmi do zadolženega podjetja. Omenjena dejstva lahko onemogočajo učinkovito reševanje preživetja potencialno sposobnih podjetij. Cilj priporočil je torej vzdrževati podjetniške aktivnosti, ki so po prestrukturiranju lahko komercialno in finančno uspešne.

Priporočila se nanašajo na aktivnosti v obdobju od objave nastopa finančnih težav posameznih podjetij do trenutka dolgoročnega finančnega prestrukturiranja takih podjetij. Namen priporočil je določiti okvir pogojev, po katerih bodo banke upnice vzdrževale svojo podporo podjetjem v težavah in jim po potrebi zagotavljale tudi dodatno kratkoročno likvidnost. Odločitve o usodi podjetja v težavah morajo temeljiti na čim boljšem možnem zbiru objektivnih podatkov, na podlagi katerih bodo banke upnice lahko primerno ovrednotile dolgoročno sposobnost preživetja podjetja v težavah.

Ker bi v nekaterih primerih razkritje finančnih težav posameznega podjetja lahko pomembno zmanjšalo zaupanje javnosti in nepopravljivo škodilo podjetju ter zmanjšalo možnosti za njegovo preživetje, je smiselno, da banke upnice aktivnosti izvedejo brez publicitete in s tem povezanih negativnih učinkov.

Koordinirane aktivnosti bank pri podjetjih v postopku finančnega prestrukturiranja podpira tudi Banka Slovenije. Skupna in ustrezno koordinirana podpora bank upnic podjetju v težavah lahko namreč zagotovi višjo stopnjo povračila dolga bankam kot individualna izterjava, prisilna poravnava ali drugi insolventnostni postopki, kar lahko prepreči zlom potencialno sposobnih podjetij in hkrati izboljša položaj bank upnic.

Priporočila so naslednja:

1. Banke upnice se prostovoljno dogovorijo o skupnem odzivu na novice o finančnih težavah posameznega zadolženega podjetja ali podjetniške skupine.

2. Aktivnosti vseh bank upnic so usmerjene k skupnemu cilju - rešitvi podjetja v težavah.

3. Vsi upniki se obravnavajo pošteno in enakovredno.

4. Ob objavi novice o finančnih težavah posameznega zadolženega podjetja upniki za določeno obdobje vzpostavijo moratorij, torej v tem obdobju z individualnimi aktivnostmi ne poskušajo izboljšati lastne upniške pozicije. V obdobju moratorija imajo banke upnice čas za pridobitev podatkov in informacij za oceno sposobnosti preživetja dolžnika in za ovrednotenje možnih ukrepov, vključno z izvedbo finančnega prestrukturiranja. V času moratorija potekajo tudi dogovori o delitvi bremena izgube iz naslova dolga zadolženega podjetja.

5. Banke upnice ohranjajo svojo podporo zadolženemu podjetju pod pogojem, da gre za razumno možnost boljše rešitve od insolventnostnega postopka in, da gre za rešitev, ki očitno ne pomeni prevelikega tveganja poslabšanja stanja dolžnika v obdobju moratorija.

6. Poročilo neodvisnega revizorja o preveritvi sposobnosti preživetja podjetja je lahko dobra podlaga bankam upnicam za izbiro med opcijami nadaljnjega ukrepanja.

7. Upniki sprejemajo odločitve na podlagi največjega možnega obsega podatkov in informacij o zadolženem podjetju.

8. Zahtevam po dodatni kratkoročni likvidnosti v času moratorija lahko ugodijo:
   - vsi upniki skupno, sorazmerno s svojo izpostavljenostjo,
   - posamezni upniki glede na prioritetni vrstni red poplačil ali zavarovanj,
   - upniki s soglasjem k prodaji premoženja zadolženega podjetja, upoštevaje poslovne prioritete podjetja.

9. Skupina upnikov imenuje vodilno banko (koordinatorja). V odvisnosti od velikosti skupine bank upnic te lahko imenujejo poseben odbor upnikov za pogajanja; odbor je podrejen koordinatorju.

   Koordinator oz. odbor upnikov za pogajanja predlaga način razreševanja problemov in usmerja pogajanja z zadolženim podjetjem glede njegovega finančnega prestrukturiranja. O tem sproti obvešča vse upnike. Udeleženci ne smejo izkoriščati notranjih informacij in morajo biti posebej pozorni na občutljivost javnega razkrivanja informacij o dolžnikih, katerih vrednostni papirji so predmet trgovanja na organiziranem trgu.

10. Vsak upnik ima pravico do lastne poslovne presoje, vendar se od vsakega upnika pričakuje, da bo realističen in se bo zavedal vpliva lastnih odločitev na položaj drugih udeležencev dogovora. Noben upnik ne bi smel poskušati izboljševati lastne pozicije na račun drugih, temveč bi moral upoštevati skupni cilj, to je podporo preživetju zadolženega podjetja.

11. Banka Slovenije podpira konstruktivno sodelovanje med bankami upnicami in po potrebi deluje kot neodvisni in nepristranski mediator v primeru nesoglasij med njimi.

Priloga 20

ZAUPNO 45/3

Vsem bankam in hranilnicam
Predsednici uprave, predsedniku uprave

Oznaka: 24.00-0034/10
Datum: 20. 1. 2010

Spoštovana predsednica uprave/ predsednik uprave!

Banka Slovenije opaža, da v zaostrenih gospodarskih razmerah hitro narašča kreditno tveganje zaradi zaostrovanja likvidnostnega položaja podjetij. Na to vpliva nizka in negotova rast domačega in tujega povpraševanja, ki razkriva tudi različne strukturne bilančne slabosti v posameznih panogah. Slabša se tudi kakovost terjatev do nerezidentov. Naraščajo stroški oslabitev in rezervacij. Ti so za 48% znižali dobiček bančnega sistema v primerjavi z letom 2008. Odziv bank in hranilnic (bank) z zaostrovanjem pogojev kreditiranja, v povezavi z omejenim kreditno sposobnim povpraševanjem, poglablja zastoj v kreditiranju nebančnega sektorja Banka Slovenije je te pojave in tendence obširno analizirala v publikaciji *Stabilnost slovenskega bančnega sistema* (december 2009, dostopno tudi na spletni strani BS).

V Banki Slovenije ocenjujemo, da bodo slovenske banke letos pred resnejšimi izzivi kot lani. Kazalniki kreditnega tveganja kažejo na poslabševanje razmer. Bančni sistem bo še naprej pod pritiskom povečevanja stroškov oslabitev in rezervacij ter zmanjševanja dobičkov, ki bi lahko v posamičnih primerih prešli v izgube. Za poslovanje bank bo v letošnjem letu še pomembnejša kot v letu 2009 uspešnost prestrukturiranja virov financiranja v korist dolgoročnih in stabilnih virov, ki ne bodo odvisni od depozitov države ali zadolževanja pri ESCB.

Kapitalska ustreznost bančnega sistema je trenutno še zadovoljiva, a postaja zaradi naraščajočega kreditnega tveganja močno odvisna ne samo od dogajanj v gospodarstvu, temveč tudi od odločitev vodstev bank o tem, kako bodo prevzemale in zavarovale tveganja na področju kreditne aktivnosti. Skrb za zadosten in kvaliteten kapital mora biti v ospredju. Upravam bank priporočamo, da pravočasno ocenijo potrebe po kapitalu v letu 2010 in temu ustrezno pripravijo postopke za njegovo okrepitev. Ob tem Banka Slovenije pričakuje in priporoča, da uprave bank pri uporabi čistega dobička za preteklo leto (2009) izkoristijo možnost, ki jo daje tretji odstavek 230. člena ZGD (oblikovanje drugih rezerv iz dobička). Menimo, da bi bilo primerno in preudarno, da uprave bank predlagajo skupščinam, da se bilančni dobiček v celoti razporedi v rezerve z namenom krepitve kapitala. Verjetno ni potrebno posebej poudarjati, da povečevanje kapitala krepi vrednost bank in posledično tudi vrednost delnic, neodvisno od izplačila dividend. Spremembe na področju finančne regulative, ki se pripravljajo v mednarodnih telesih (EU in Baselski odbor za bančni nadzor) bodo že tekom leta 2010 dajale bistveno večji poudarek kvalitetnejšim sestavinam kapitala, t.j. vplačanemu osnovnemu kapitalu in/ali zadržanim dobičkom.

ZAUPNO 45/4

Upoštevanje obeh priporočil bo Banka Slovenije presojala v okviru rednega postopka ocenjevanja potrebnega notranjega kapitala banke.

S spoštovanjem,

Dr. Marko Kranjec
Guverner

V vednost:

- Združenje bank Slovenije gospod Dušan Hočevar, direktor

Priloga 21

URADNI LIST

85 Uradni list RS, št. 85/2010
z dne 29. 10. 2010

4565. Sklep o spremembah Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice, Stran 12986.

Na podlagi 9. in 14. točke 129. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 131/06, 1/08, 109/08, 19/09, 98/09 in 79/10) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o spremembah Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice

1. člen

V Sklepu o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/06, 28/07 in 104/07; v nadaljevanju sklep) se za 1. členom doda nov 1.a člen, ki se glasi:

"1.a člen

S tem sklepom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (UL L št. 177 z dne 30. junija 2006, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo Komisije 2010/16/EU z dne 9. marca 2010 o spremembi Direktive 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede izvzetja določene institucije iz področja uporabe (UL L št. 60 z dne 10 marca 2010, str. 15).".

2. člen

Prvi odstavek 2. člena se spremeni tako, da se glasi:

"(1) Pojmi, uporabljeni v tem sklepu, imajo enak pomen kot v določbah Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 131/06, 1/08, 109/08, 19/09, 98/09 in 79/10; v nadaljevanju: ZBan-1), kot na primer:

(a) družba za upravljanje v 5. členu,

(b) nadrejena banka v prvem odstavku 26. člena,

(c) nadrejeni finančni holding v drugem odstavku 26. člena,

(d) upravljanje s tveganji v 108. členu,

(e) kreditno tveganje v 109. členu,

(f) tržna tveganja v 111. členu,

(g) operativno tveganje v 112. členu,

(h) tveganje koncentracije v 188. členu,

(i) tveganja, povezana z listinjenjem, v 189. členu.".

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

"(3) Za namen tega sklepa veljajo naslednje opredelitve pojmov:

(a) "profil tveganosti banke" je dokumentiran in kategoriziran zbir kvantitativnih in/ali kvalitativnih ocen merljivih in nemerljivih tveganj, ki jih banka prevzema v okviru svojega poslovanja ter ostalih primernih dejavnikov;

(b) "uprava" je uprava v dvotirnem sistemu upravljanja banke oziroma so izvršni direktorji upravnega odbora v enotirnem sistemu upravljanja banke;

(c) "višje vodstvo" je vodstvena raven, ki je neposredno podrejena upravi banke in odgovorna za sprejemanje tekočih poslovno-operativnih odločitev v zvezi s poslovanjem banke, za upravljanje s tveganji ter izvajanje odločitev, ki jih sprejme uprava banke;

(d) "deželno tveganje" je tveganje nastanka izgube v primeru mednarodnega kreditiranja, ki je povezano z ekonomskim, socialnim in političnim okoljem dolžnikove države. Posebna oblika deželnega tveganja je transfemo tveganje, ki obstaja, kadar dolžnikova obveznost ni nominirana v lokalni valuti;

(e) "obrestno tveganje" je tveganje nastanka izgube zaradi neugodnih sprememb obrestnih mer v bančni knjigi;

(f) "likvidnostno tveganje" je tveganje, ki vključuje:

– tveganje zagotavljanja virov likvidnosti, ki je tveganje nastanka izgube, ko banka ni sposobna poravnati vseh dospelih obveznosti oziroma ko je banka zaradi nezmožnosti zagotavljanja zadostnih sredstev za poravnavo obveznosti ob dospelosti prisiljena pridobivati vire likvidnosti s pomembno višjimi stroški od povprečnih tržnih;

– tržno likvidnostno tveganje, ki je tveganje, ko pozicije (v instrumentu) ni možno odprodati ali nadomestiti v kratkem času brez pomembnega vpliva na tržno ceno, bodisi zaradi nezadostne globine trga bodisi zaradi tržnih neravnovesij;

(g) "likvidnostne rezerve" so visoko likvidna sredstva, ki banki omogočajo poravnavanje zapadlih obveznosti v vnaprej opredeljenem krajšem časovnem obdobju izrednih likvidnostnih razmer ("survival period"), ko običajni viri likvidnosti niso razpoložljivi oziroma ne zagotavljajo zadostne likvidnosti, ne da bi pri tem banka morala spremeniti svoj poslovni model;

(h) "tveganje ugleda" je tveganje nastanka izgube zaradi negativne podobe, ki jo imajo o banki njeni komitenti, poslovni partnerji, lastniki in investitorji ali nadzorniki;

(i) "strateško tveganje" je tveganje nastanka izgube zaradi nepravilnih poslovnih odločitev banke, neustreznega izvajanja sprejetih odločitev ter premajhne odzivnosti banke na spremembe poslovnega okolja;

(j) "kapitalsko tveganje" se nanaša na neustrezno sestavo kapitala glede na obseg in način poslovanja ali na težave, s katerimi se sooča banka pri pridobivanju svežega kapitala, še posebno ob potrebi po hitrem povečanju kapitala ali ob neugodnih pogojih;

(k) "tveganje dobičkonosnosti" se nanaša na neustrezno sestavo oziroma razpršenost prihodkov ali na nesposobnost banke, da zagotavlja zadostno in stalno raven dobičkonosnosti.".

3. člen

13 člen se spremeni tako, da se glasi:

"13. člen

Odgovornosti višjega vodstva banke na področju upravljanja s tveganji vključujejo:

(a) izdelavo in izvajanje strategij in politik prevzemanja tveganj in upravljanja s tveganji,

(b) vzpostavitev ustrezne organizacijske strukture za učinkovito izvajanje strategij, politik, postopkov in delovanje sistemov za upravljanje s tveganji,

(c) obveščanje organov vodenja ali nadzora banke o pomembnih tveganjih, ki jih banka prevzema v okviru svojega poslovanja,

(d) vzpostavitev in vzdrževanje sistema upravljanja,

(e) vzpostavitev postopkov in izdelavo navodil ter usmeritev za izvajanje poslovnih dejavnosti banke,

(f) vzpostavitev in kontroliranje limitov za omejevanje izpostavljenosti tveganjem.".

4. člen

V 16. členu se za petim odstavkom doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

"(6) Banka mora vzpostaviti ustrezno informacijsko podporo postopkom ugotavljanja, merjenja oziroma ocenjevanja, obvladovanja in spremljanja tveganj, ki je sorazmerna značilnostim, obsegu in zapletenosti njenih poslov ter pristopov za merjenje tveganj. Ustreznost informacijske podpore mora banka redno pregledovati.".

5. člen

V Prilogi I (Splošni standardi upravljanja s kreditnim tveganjem) se četrti odstavek pododdelka 2.1.1. Proces odobritve kredita spremeni tako, da se glasi:

"(4) Banka mora izdelati politiko sprejemljivih vrst zavarovanj ter določiti metodologijo ocenjevanja vrednosti zavarovanja in ugotavljanja stopnje korelacije med vrednostjo zavarovanja in kreditno kvaliteto dolžnika.".

6. člen

V Prilogi I (Splošni standardi upravljanja s kreditnim tveganjem) se na koncu prvega odstavka odseka 2.1.2.2. Podrobnejša spremljava kreditov in obravnava problematičnih kreditov doda nov stavek, ki se glasi:

"Hkrati mora vzpostaviti informacijsko podprto evidenco zapadlih neplačanih terjatev iz naslova posameznih problematičnih kreditov."

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

"(3) Če so merila za predajo izpostavljenosti iz prejšnjega odstavka izpolnjena, mora banka oceniti, ali je prestrukturiranje izpostavljenosti do zadevnega dolžnika smiselno. Če je prestrukturiranje izpostavljenosti do zadevnega dolžnika smiselno, mora banka oblikovati ustrezen načrt prestrukturiranja ter spremljati njegovo izvajanje in učinke.".

Za tretjim odstavkom se doda nov 3a odstavek, ki se glasi:

"(3a) V kolikor banka oceni, da prestrukturiranje izpostavljenosti do zadevnega dolžnika ni več smiselno, mora izdelati okvirni terminski načrt izterjave izpostavljenosti, bodisi neposredno od dolžnika bodisi, če je izpostavljenost zavarovana, iz naslova unovčitve zavarovanj. V ta namen mora banka opredeliti natančna merila na podlagi katerih se odloči za izterjavo izpostavljenosti oziroma določiti okvirne roke za njihovo dokončno izterjavo (neposredno od dolžnika oziroma iz unovčitve zavarovanj) ter vzpostaviti evidenco spremljanja rokov dejanske izterjave problematičnih izpostavljenosti. Hkrati s tem mora banka vzpostaviti tudi informacijsko podprto evidenco, na podlagi katere spremlja obseg dejansko vrnjenih problematičnih izpostavljenosti, neposredno od dolžnika ali iz naslova unovčitve zavarovanj, ter obseg odpisov teh izpostavljenosti."

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

"(4) Če je dolžnik v stečajnem postopku, mora banka zagotoviti, da so v proces unovčevanja zavarovanja vključene ustrezne službe in/ali zunanji izvajalci.".

7. člen

V Prilogi I (Splošni standardi upravljanja s kreditnim tveganjem) se točka (a) prvega odstavka oddelka 2.2. Obravnava tveganja koncentracije spremeni tako, da se glasi:

"(a) mere koncentracije, ki se nanašajo na posamezne osebe ali skupine povezanih oseb,".

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

"(3) Banka mora v največji možni meri analizirati morebitne posredne kreditne izpostavljenosti, zlasti do izdajateljev premoženja, ki služi kot zavarovanje terjatev banke, dajalcev osebnih jamstev in osnovnih izpostavljenosti v primeru izpostavljenosti do shem, kot so opredeljene v točki (d) 4. člena Sklepa o veliki izpostavljenosti bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 85/10). Če je potrebno, mora banka sprejeti ustrezne ukrepe z namenom zmanjšanja tveganja koncentracije.".

8. člen

Priloga V (Splošni standardi upravljanja z likvidnostnim tveganjem) se spremeni tako, da se glasi:

"Priloga V: Splošni standardi upravljanja z likvidnostnim tveganjem

1. OBRAVNAVA LIKVIDNOSTNEGA TVEGANJA

(1) Banka mora, upoštevaje svoje posebnosti in glede na stopnjo prevzetega tveganja, ugotavljati, meriti, obvladovati in spremljati likvidnostno tveganje tako, da zagotavlja trajno in pravočasno poravnavanje zapadlih obveznosti.

(2) Banka mora zagotoviti, da sprejemljivo mero tveganja, ki izhaja iz strategij, politik, postopkov in sistemov za upravljanje z likvidnostnim tveganjem, pri svojih aktivnostih upoštevajo vsa pomembna poslovna področja v banki.

(3) Banka mora strategije, politike, postopke in sisteme za upravljanje z likvidnostnim tveganjem prilagoditi poslovnim področjem in valutam poslov, ki jih izvaja, ter osebam v skupini. Te strategije, politike, postopki in sistemi morajo upoštevati normalni tek poslovanja in izredne likvidnostne razmere oziroma položaje likvidnostnih kriz.

(4) Nadrejena banka v bančni skupini je odgovorna za upravljanje z likvidnostnim tveganjem na ravni skupine ob upoštevanju likvidnostnega položaja oseb v skupini in likvidnostnih tokov med osebami v skupini in drugimi osebami.

(5) Banka mora zagotoviti jasen pregled nad tveganji, ki izhajajo iz ročnostne transformacije virov sredstev, ter zagotavljati ustrezen obseg dolgoročnih virov likvidnosti.

(6) Banka mora zagotoviti redno pregledovanje strategij, politik, postopkov in sistemov za upravljanje z likvidnostnim tveganjem, zlasti v primeru bistvenih sprememb pogojev poslovanja v zvezi z likvidnostjo.

(7) Banka mora pri razmejitvi pristojnosti in nalog zaposlenih upoštevati različna časovna obdobja zagotavljanja likvidnosti (od časovnega obdobja znotraj enega dne do daljših časovnih obdobij) zaradi razlik in posebnosti v upravljanju z likvidnostnim tveganjem v teh časovnih obdobjih.

2. METODOLOGIJE ZA UPRAVLJANJE Z LIKVIDNOSTJO

2.1. Splošno

(1) Banka mora med drugim imeti lastne metodologije za:

(a) porazdelitev stroškov, koristi in tveganj pri zagotavljanju likvidnosti,

(b) ugotavljanje, merjenje, obvladovanje in spremljanje likvidnosti.

(2) Banka mora zagotoviti ustreznost metodologij iz prejšnjega odstavka na podlagi rednega preverjanja njihovih predpostavk in strokovnih ocen. Ugotovitve teh pregledov morajo biti dokumentirane, z njimi pa mora biti seznanjeno višje vodstvo banke.

2.2. Porazdelitev stroškov, koristi in tveganj pri zagotavljanju likvidnosti

(1) Metodologija porazdelitve stroškov, koristi in tveganj pri zagotavljanju likvidnosti (v nadaljevanju metodologija porazdelitve) mora banki omogočati vzpostavitev ustreznega razmerja med stroški, koristmi in tveganji pri zagotavljanju likvidnosti banke.

(2) Banka mora zagotoviti, da metodologija porazdelitve zajema vse pomembne postavke sredstev in obveznosti, zunajbilančne postavke in vse stroške v zvezi z likvidnostjo. Metodologija mora vključevati primerne spodbude glede na prispevek posameznih poslovnih področij k likvidnostnemu tveganju. Rezultate metodologije porazdelitve banka uporablja pri določanju cen bančnih produktov, ugotavljanju uspešnosti posameznih poslovnih področij, ocenjevanju novih produktov in upravljanju z bilanco banke.

(3) Banka, kadar je to primerno, na podlagi metodologije porazdelitve vzpostavi ustrezen sistem notranjih transfernih cen in zagotovi redno spremljanje, preverjanje in posodabljanje tega sistema.

2.3. Ugotavljanje, merjenje, obvladovanje in spremljanje likvidnosti

(1) Metodologije za ugotavljanje, merjenje, obvladovanje in spremljanje likvidnosti banki omogočajo usklajevanje dejanskih in potencialnih virov likvidnosti z dejansko in potencialno porabo likvidnih sredstev v istem obdobju. V ta namen morajo te metodologije zagotavljati upoštevanje dejanskih in načrtovanih pomembnih denarnih tokov, ki izhajajo iz sredstev, obveznosti, zunajbilančnih postavk, vključno s pogojnimi obveznostmi, in morebitnega vpliva tveganja ugleda.

(2) Banka mora spremljati primernost sredstev in možnosti za njihovo pravočasno razpoložljivost. Pri tem mora razlikovati med sredstvi, ki so zastavljena, ter sredstvi, ki so bremen prosta in banki na razpolago v vsakem trenutku – tudi v izrednih likvidnostnih razmerah. Banka mora možnost pravočasne razpoložljivosti sredstev spremljati tudi z vidika:

(a) osebe, pri kateri se sredstva nahajajo,

(b) države, kjer so sredstva zavedena – v uradnih evidencah ali na bančnem računu,

(c) obstoječih zakonskih in drugih pravno zavezujočih, operativnih ter drugih omejitev v zvezi z zagotavljanjem likvidnosti in prenosom bremen prostih sredstev med osebami v bančni skupini, ne glede na to, ali se te nahajajo v državah Evropskega gospodarskega prostora ali zunaj njega.

(3) Banka mora pri oceni likvidnosti sredstev predvsem upoštevati zmožnost, da na podlagi teh sredstev pridobi likvidnost v kratkem času. Pri tej oceni ne sme biti ključnega pomena razvrstitev sredstev za namene računovodskega poročanja ali namene izračuna kapitalske ustreznosti.

2.3.1. Upravljanje z likvidnostjo znotraj enega dne

(1) Banka mora upoštevajoč značilnosti sistema za poravnavo plačil aktivno upravljati z likvidnostjo znotraj enega dne, da zagotovi pravočasno poravnavo zapadlih obveznosti ob upoštevanju normalnega teka poslovanja in izrednih likvidnostnih razmer. Pri tem mora banka zagotoviti jasno razporeditev pristojnosti in nalog zaposlenih ter opredeliti rezervne postopke za zmanjšanje možnosti nastanka operativnih težav (kot npr. računalniške povezave) pri izvajanju dnevnih aktivnosti.

(2) Upravljanje z likvidnostjo znotraj enega dne mora biti del celovitega upravljanja z likvidnostjo in mora med drugim vključevati:

(a) neprekinjeno spremljavo in kontrolo likvidnosti znotraj enega dne, vključno s spremljanjem možnosti za nastanek nepričakovanih likvidnostnih potreb v izrednih likvidnostnih razmerah,

(b) zagotavljanje virov likvidnosti za zadostitev likvidnostnih potreb znotraj enega dne tudi v primeru nepričakovanih motenj ali na podlagi sredstev, ki so primerna za zavarovanje njenih obveznosti ("collateral", v nadaljevanju: sredstva za zavarovanje).

2.3.2. Upravljanje s sredstvi za zavarovanje

Banka mora zagotoviti ustrezno upravljanje s sredstvi za zavarovanje. V ta namen mora v svojih politikah primerno opredeliti sredstva za zavarovanje, da je na podlagi takšnega zavarovanja svojih obveznosti zmožna pridobiti dodatno likvidnost, ter:

(a) oceniti potrebe po sredstvih za zavarovanje za različna časovna obdobja in opredeliti vire teh sredstev,

(b) oceniti obseg sredstev za zavarovanje, ki so prosta vseh bremen in vedno razpoložljiva za namen pokrivanja nepričakovanih likvidnostnih potreb,

(c) upoštevati pravne in operativne omejitve za uporabo sredstev za zavarovanje.

3. ZMANJŠEVANJE LIKVIDNOSTNEGA TVEGANJA

3.1 Splošno

(1) Banka mora določiti različne načine za zmanjševanje likvidnostnega tveganja, ki med drugim obsegajo sistem limitov za omejevanje izpostavljenosti likvidnostnemu tveganju, likvidnostne rezerve za premostitev izrednih likvidnostnih razmer ter ustrezno razpršeno strukturo virov likvidnosti in opredelitev dostopa do teh virov.

(2) Banka mora redno preverjati ustreznost in primernost načinov za zmanjševanje likvidnostnega tveganja.

3.2. Likvidnostne rezerve

(1) Banka mora vzdrževati ustrezno raven likvidnostnih rezerv v obliki denarja in drugih visoko likvidnih sredstev, ki so bremen prosta in banki na razpolago v vsakem trenutku.

(2) Banka mora pri določitvi obsega in sestave likvidnostnih rezerv upoštevati:

(a) ostrino in značilnosti scenarijev izjemnih situacij,

(b) opredeljeno časovno obdobje izrednih likvidnostnih razmer ("survival period") ter

(c) kakovost in likvidnost sredstev.

(3) Banka mora določiti potreben obseg likvidnostnih rezerv na podlagi scenarijev izjemnih situacij, ki temeljijo na vsaj enomesečnem časovnem obdobju izrednih likvidnostnih razmer ("survival period"). Znotraj tega obdobja mora banka določiti vsaj enotedensko časovno obdobje najtežjih likvidnostnih razmer, za katerega mora zagotavljati likvidnostne rezerve v obliki denarja in sredstev, ki so visoko likvidna na zasebnih trgih ("private markets") in hkrati predstavljajo primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev Eurosistema. V tem okviru banka upošteva tudi medbančne depozite na vpogled v obsegu, na katerega lahko računa in ki je skladen s predpostavkami scenarijev izjemnih situacij, ter sredstva na računu obveznih rezerv pri Banki Slovenije v obsegu, v katerem lahko banka s temi sredstvi prosto razpolaga, in ob pogoju, da bo v obdobju izpolnjevanja obveznih rezerv izpolnila svojo obveznost. Likvidnostne rezerve za preostalo časovno obdobje manj težavnih likvidnostnih razmer lahko vključujejo širši nabor likvidnih sredstev, na podlagi katerega mora biti banka zmožna pridobiti likvidnost v kratkem času.

(4) Banka mora zagotoviti ustrezno razpršeno sestavo likvidnostnih rezerv. Pri tem mora banka skrbeti, da v zvezi z uporabo sredstev, ki sestavljajo likvidnostne rezerve, ni zakonskih in drugih pravno zavezujočih ali operativnih omejitev. Pri vključevanju sredstev, ki so primerna in razpoložljiva za zavarovanje terjatev Eurosistema, mora banka upoštevati tiste zneske, ki jih na podlagi teh sredstev lahko dejansko pridobi. Ob tem refinanciranje pri Eurosistemu ne sme predstavljati glavnega vira likvidnosti v okviru likvidnostnih rezerv.

(5) V primeru bančne skupine morajo odločitve glede lokacije in velikosti likvidnostnih rezerv odražati tudi značilnosti bančne skupine, zlasti z vidika njene sestave in poslov, ki jih opravljajo osebe v skupini.

3.3. Razpršenost virov likvidnosti

Banka mora vzpostaviti postopke za zagotavljanje ustrezne razpršenosti virov likvidnosti na podlagi spremljanja virov likvidnosti in opredelitve morebitnih koncentracij virov likvidnosti. Pri tem mora banka upoštevati koncentracije v zvezi z:

(a) osebami, ki nudijo vire likvidnosti;

(b) načinom pridobivanja likvidnosti (brez zavarovanja, na podlagi zavarovanja),

(c) trgi in produkti, ki so vir likvidnosti, ter

(d) geografsko lokacijo, valuto in zapadlostjo

3.4. Pogodbe o pobotu

Pogodbe o pobotu, zaradi vzpostavitve ene same terjatve ali ene same obveznosti na podlagi vzajemnih terjatev in obveznosti, ki so predmet pobota, vplivajo na zmanjšanje likvidnostnih potreb in posledično na zmanjšanje likvidnostnega tveganja. Banka mora pri oceni učinkov pogodb o pobotu na zmanjšanje likvidnostnega tveganja upoštevati vse pravne in operativne dejavnike v zvezi s tovrstnimi pogodbami.

4. UKREPI ZA PREPREČITEV IN ODPRAVO VZROKOV ZA LIKVIDNOSTNE PRIMANJKLJAJE

4.1. Splošno

Banka mora opredeliti ustrezne ukrepe za preprečitev in odpravo vzrokov za likvidnostne primanjkljaje, ki morajo med drugim vključevati:

(a) testiranje različnih scenarijev upravljanja z likvidnostjo,

(b) sprejetje kriznih načrtov za primere morebitnih položajev likvidnostnih kriz.

4.2. Scenariji upravljanja z likvidnostjo

(1) Banka mora redno izvajati različne scenarije upravljanja z likvidnostjo, vključno z uporabo načinov za zmanjševanje likvidnostnega tveganja, in na njihovi podlagi preverjati predpostavke, na katerih temeljijo odločitve v zvezi z zagotavljanjem likvidnosti banke. Na podlagi teh scenarijev mora banka določiti način zagotavljanja ustrezne likvidnosti ob upoštevanju normalnega teka poslovanja (osnovni scenarij) in izrednih likvidnostnih razmer (scenarij izjemnih situacij). Ti scenariji morajo upoštevati tudi vpliv zunajbilančnih postavk in drugih pogojnih obveznosti, vključno z obveznostmi, ki izhajajo iz razmerij do pravnih oseb s posebnim namenom listinjenja in drugih pravnih oseb s posebnim namenom, kjer banka nastopa kot sponzor ali zagotavlja pomembno likvidnostno podporo.

(2) Banka mora pri izvajanju scenarijev izjemnih situacij upoštevati:

(a) scenarij, prilagojen lastnemu likvidnostnemu položaju (idiosinkratičen scenarij), ki predpostavlja izpad obnavljanja večjih virov likvidnosti (npr. institucionalni investitorji, velika podjetja) brez zagotovitve zavarovanja s strani banke, ter upad vlog majhnih vlagateljev ("retail deposits");

(b) scenarij, pogojen s situacijo na trgu (tržni scenarij), ki predpostavlja padec likvidnosti sredstev in poslabšanje pogojev pridobivanja likvidnosti na trgu;

(c) scenarije na podlagi kombinacij obeh scenarijev iz točke (a) in (b) tega odstavka.

Scenariji izjemnih situacij morajo temeljiti na različni stopnji težavnosti in različno dolgih časovnih obdobjih izrednih likvidnostnih razmer ("survival period"). Ustreznost in pravilnost predpostavk na katerih temeljijo scenariji, mora banka redno preverjati, z rezultati testiranj scenarijev pa mora biti seznanjeno višje vodstvo banke.

(3) Banka mora na podlagi rezultatov testiranj scenarijev upravljanja z likvidnostjo prilagoditi strategije, notranje politike in limite za likvidnostno tveganje in izdelati učinkovite krizne načrte.

4.3. Krizni načrti

(1) Banka mora izdelati krizne načrte, ki določajo učinkovite strategije za preprečitev in obvladovanje položajev likvidnostnih kriz, vključno z ustreznimi ukrepi za premostitev in omejevanje posledic likvidnostnih kriz ter ponovno vzpostavitev normalnega likvidnostnega položaja banke

(2) Banka mora redno testirati ustreznost kriznih načrtov in jih posodabljati na podlagi rezultatov scenarijev upravljanja z likvidnostjo. Posebno pozornost pri testiranju kriznih načrtov mora banka nameniti odpravljanju pravnih in operativnih omejitev pri učinkovitem delovanju kriznega načrta ter pripravi drugih oseb izven banke, ki so vključene v izvajanje kriznega načrta. O rezultatih testiranj mora biti obveščeno višje vodstvo, ki na podlagi teh rezultatov odobri ustrezno prilagoditev politik in postopkov za upravljanje z likvidnostnim tveganjem

(3) Krizni načrt mora vključevati najmanj:

(a) postopke zgodnjega ugotavljanja kriznih razmer s popisom kazalcev likvidnosti in drugih indikatorjev, s katerimi banka pravočasno zazna morebitne likvidnostne težave, ter popisom razmer, ko se uporabi ravnanje za primere položaja likvidnostnih kriz;

(b) opredelitev razpoložljivih in potencialnih virov likvidnosti tako na strani sredstev kot na strani obveznosti, s katerimi lahko banka zadosti dodatne potrebe po likvidnosti;

(c) opis možnosti dostopanja do razpoložljivih ali potencialnih virov likvidnosti ter popis postopkov, ki zagotavljajo dostop do rezervnih virov likvidnosti oziroma virov, ki se sicer ne uporabljajo v rednem poslovanju;

(d) jasno določene pristojnost in naloge zaposlenih za ravnanje v položajih likvidnostnih kriz, vključno z opisom postopkov poročanja po vodstvenih ravneh in postopkov za zagotavljanje pravočasnega pretoka informacij;

(e) pripravo posebnega poročanja s podatki, kazalci in drugimi informacijami, ki so ključne za ukrepanje v položajih likvidnostnih kriz in za obveščanje znotraj banke;

(f) način obveščanja Banke Slovenije o vzrokih za ogroženo likvidnost in načrtovanih aktivnostih za njihovo odpravo;

(g) opis postopkov za ravnanje z drugimi osebami izven banke, kot so nasprotne stranke v poslu, revizorji, mediji.".

9. člen

Ta sklep začne veljati 31. decembra 2010.

Ljubljana, dne 18. oktobra 2010

Marko Kranjec l.r.
Predsednik
Sveta Banke Slovenije

Na vrh

<< Nazaj

Priloga 22

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

PROCES OCENJEVANJA USTREZNEGA NOTRANJEGA KAPITALA

Usmeritve Banke Slovenije za banke in hranilnice

Navodilo za predložitev in izpolnjevanje Poročila o izvajanju procesa ICAAP

Poročilo o izvajanju procesa ICAAP

Nadzor bančnega poslovanja, 9. februar 2010
Sprememba 28. februar 2012

***Pojasnilo o zadnji spremembi smernic*[1]**

Sporočilo za javnost

458. Seja Sveta Banke Slovenije

Ljubljana, 28. februar 2012:

Svet Banke Slovenije je med drugim obravnaval tudi problematiko pasivnih obrestnih mer bank in hranilnic (v nadaljevanju: bank) ter sprejel odločitev, da bo Banka Slovenije povečano tveganje dobičkonosnosti iz naslova pasivnih obrestnih mer upoštevala v okviru procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala bank (ICAAP-SREP procesu). Sprejeti ukrep bo banke spodbudil k še večji skrbnosti pri uravnavanju višine pasivnih obrestnih mer, kar bo pozitivno vplivalo tudi na posojilne obrestne mere.

Ukrep stopi v veljavo v začetku meseca marca 2012, Banka Slovenije pa bo tveganje dobičkonosnosti iz naslova pasivnih obrestnih mer prvič upoštevala v letošnjem ICAAP/SREP procesu.

[1] V dokumentu so spremembe začasno označene s sivo barvo. Kasneje bosta Sporočilo za javnost in siva barva umaknjena.

KAZALO

1. Uvod ... 3
   1.1. Zakaj usmeritve? ... 3
   1.2. Regulatorna podlaga ... 3
   1.3. Smernice Odbora evropskih bančnih nadzornikov ... 3
   1.4. Opredelitve ... 4
2. Splošno o procesu ICAAP ... 5
   2.1. Zakaj je proces ICAAP pomemben? ... 5
   2.2. Raven izvajanja procesa ICAAP ... 5
      2.2.1. Izvajanje procesa ICAAP na posamični podlagi ... 5
      2.2.2. Izvajanje procesa ICAAP na konsolidirani podlagi bančne skupine ... 6
      2.2.3. Izvajanje procesa ICAAP na konsolidirani podlagi na ravni podskupine ... 6
   2.3. Osnovna načela izvajanja procesa ICAAP ... 7
   2.4. Vodenje dokumentacije procesa ICAAP ... 7
3. Proces ICAAP ... 9
   3.1. Interna ocena kapitalskih potreb ... 9
      3.1.1. Stres testi ... 10
      3.1.2. Upoštevanje učinkov korelacij in razpršitev ... 11
      3.1.3. Metodologija za izračun interne ocene kapitalskih potreb ... 11
   3.2. Interna ocena kapitala in primerna interna ocena kapitala ... 11
4. Pristop Banke Slovenije k izvajanju procesa SREP ... 13
   4.1. Splošno o procesu SREP v okviru procesa izvajanja nadzora ... 13
   4.2. Pregled in ovrednotenje procesa ICAAP ... 14
      4.2.1. Poročilo ICAAP ... 14
      4.2.2. Dialog ... 14
   4.3. Načini nadzorniškega ukrepanja ... 15
      4.3.1. Nadzorniški ukrep kvalitativne narave ... 15
      4.3.2. Nadzorniški ukrep kvantitativne narave ... 15
   4.4. Ocena Banke Slovenije o ustreznosti procesa ICAAP banke ... 15
      4.4.1. Posodabljanje ocene Banke Slovenije o ustreznosti procesa ICAAP ... 16
   4.5. Pregledovanje in ovrednotenje skladnosti banke z minimalnimi regulatornimi zahtevami v okviru procesa SREP ... 17
5. Navodilo za predložitev in izpolnjevanje Poročila Banki Sloveniji o izvajanju procesa ICAAP ... 19
   5.1. Izhodišča ... 19
   5.2. Struktura poročila ICAAP ... 19

PRILOGE

Priloga 1: Poročilo ICAAP in zbirni obrazec povzetka poročila ... 32
Priloga 2: Tveganje koncentracije ... 37
Priloga 3: Obrestno tveganje ... 38
Priloga 4: Seznam podrejenih oseb, ki so vključene v proces ICAAP ... 39
Priloga 5: Organizacijska shema s pregledom sestave, funkcij, pristojnosti in odgovornosti vodstvenih ravni in odborov ... 40
Priloga 6: Načela procesa ICAAP ... 41
Priloga 7: Tveganje dobičkonosnosti iz naslova pasivnih obrestnih mer ... 43

1. Uvod

Vsaka banka ima določen pristop k upravljanju tveganj. Ta izhaja iz njenih poslovnih strategij, politik, profila tveganosti ter položaja, strukture in dejanskega vpliva oddelkov za upravljanje tveganj na sprejemanje odločitev v banki. Ti elementi danes (izraženi na formalen ali neformalen način) obstajajo v vsaki banki, prav tako kot tudi znanje, načela in odnos zaposlenih do prevzemanja tveganj. S formalizacijo teh elementov ter vzpostavitvijo transparentnega Procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala, lahko banka zmanjša morebitna neskladja med osebnimi interesi zaposlenih pri prevzemanju tveganj ter sprejeto strategijo upravljanja tveganj banke.

1.1. Zakaj usmeritve?

(1) Zbirna bančna direktiva (v nadaljevanju direktiva CRD[2]) določa poleg različnih in izboljšanih pristopov za izračun minimalnih kapitalskih zahtev ter strukture javnih razkritij tudi pomembne zahteve po učinkovitem upravljanju celotnega spektra tveganj, katerim banke in hranilnice (v nadaljevanju banke) so ali bi jim lahko bile izpostavljene pri svojem poslovanju. Te zahteve so za banke odgovornost in izziv, saj morajo vzpostaviti kakovostne interne postopke, metodologije in sisteme, s katerimi si bodo zagotovile dolgoročno oblikovanje ustreznih kapitalskih virov za pokrivanje pomembnih tveganj. Ti postopki, metodologije in sistemi so združeni pod enoten termin "Proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala" (v nadaljevanju proces ICAAP[3]). Ta vključuje številne kvalitativne in kvantitativne elemente, s katerimi lahko banke omejujejo izpostavljenost tveganjem ter sistematično vplivajo na izboljšanje svojega profila tveganosti.

(2) Banka mora v okviru dialoga svojemu nadzorniku utemeljiti ustreznost in celovitost procesa ICAAP. Le tako bo lahko ta ocenil učinkovitost njegovih rezultatov ter v primeru ugotovljenih pomanjkljivosti sprejel ustrezne nadzorniške ukrepe. Namen dokumenta "Proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (Usmeritve Banke Slovenije za banke in hranilnice)" (v nadaljevanju usmeritve) je zato določiti enotna izhodišča za vzpostavitev in izvajanje procesa ICAAP v bankah ter razkriti najpomembnejše elemente pristopa Banke Slovenije k vodenju dialoga, kot sestavnega dela Procesa nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (v nadaljevanju proces SREP[4]). Z jasnimi pravili nadzorniških postopkov ter izmenjave informacij o procesu ICAAP, se bodo lahko banke učinkovito vključevale v dialog z Banko Slovenije ter lažje izpolnile osnovni cilj procesa ICAAP – zadosten kapital banke za obvladovanje prevzetih tveganj[5].

1.2. Regulatorna podlaga

(3) Banka mora vzpostaviti in zagotoviti nepretrgano izvajanje procesa ICAAP v skladu s 126. členom Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 131/06 s spremembami, v nadaljevanju ZBan-1) ter 29. do 36. členom Sklepa o upravljanju s tveganji in ocenjevanju ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/06 s spremembami, v nadaljevanju sklep o upravljanju tveganj).

1.3. Smernice Odbora evropskih bančnih nadzornikov

(4) Odbor evropskih bančnih nadzornikov (CEBS[6]) poudarja pomen procesa ICAAP v smernicah št. 03 (Usmeritve glede procesa izvajanja nadzora v okviru drugega stebra nove evropske kapitalske

[2] Direktiva CRD je delovno ime za Direktivo 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij in Direktivo 2006/49/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o kapitalski ustreznosti investicijskih podjetij in kreditnih institucij.
[3] Angl: "Internal Capital Adequacy Assessment Process"
[4] Angl: "Supervisory Review and Evaluation Process"
[5] Angl: "Risk Bearing Capacity" (tudi vzdrževanje sposobnosti banke za prevzemanje tveganj)
[6] Committee of European Banking Supervisors

ureditve[7]). Le-te vzpostavljajo zbir načel za vse ključne sestavne elemente procesa SREP, med katerimi zavzema najpomembnejše mesto prav proces ICAAP (priloga 6).

1.4. Opredelitve

(5) Za namen teh usmeritev veljajo naslednje opredelitve pojmov:

(a) "kapital banke" ima pomen, opredeljen v 132. členu ZBan-1,

(b) "ciljni kapital banke[8]" je kapital banke, ki ga v skladu z lastno strateško usmeritvijo dolgoročnega ohranjanja sposobnosti za prevzemanje tveganj določi banka v obliki absolutne in relativne primerjave z minimalnimi kapitalskimi zahtevami,

(c) "interna ocena kapitala" je kapital, izračunan na podlagi interne opredelitve sestavin kapitala banke,

(d) "primerna interna ocena kapitala" je interna ocena kapitala, ki ga za primerjavo z interno oceno kapitalskih potreb priznava Banka Slovenije,

(e) "kapitalska zahteva" ima pomen, opredeljen v 4.5.2. poglavju ZBan-1 za kreditno tveganje, v 4.5.3. poglavju ZBan-1 za tržna tveganja in v 4.5.4. poglavju ZBan-1 za operativno tveganje (v nadaljevanju minimalne kapitalske zahteve),

(f) "interna ocena kapitalskih potreb" je ocena kapitala za kritje tveganj, ki jim banka je ali bi jim lahko bila izpostavljena (v sklepu o upravljanju tveganj tudi »zbirna ocena tveganj«),

(g) "interna ocena kapitalskih potreb za posamezno tveganje" je ocena kapitala za kritje določenega pomembnega tveganja, ki mu banka je ali bi mu lahko bila izpostavljena[9],

(h) "scenariji za testiranje izjemnih a verjetnih situacij" so različne kvantitativne in/ali kvalitativne metodologije banke za ugotavljanje njene ranljivosti na izjemne a verjetne dogodke.

[7] Guidelines on the Application of the Supervisory Review Process under Pillar 2; www.c-ebs.org

[8] Angl.: »Own funds target«

[9] V nekaterih dokumentih (npr. v sklepu o upravljanju tveganj) se pojem »interna ocena kapitalskih potreb« pojavlja tudi kot izraz »notranji kapital«.

2. Splošno o procesu ICAAP

V okviru procesa ICAAP banka opredeli in oceni pomembna tveganja, katerim je ali bi jim lahko bila izpostavljena. Na tej podlagi banka določi interno oceno kapitalskih potreb ter interno oceno kapitala kot najpomembnejša elementa (poleg sistema upravljanja) vzdrževanja sposobnosti za prevzemanje tveganj.

2.1. Zakaj je proces ICAAP pomemben?

(6) Prevzemanje tveganj je neločljiv del bančnega poslovanja. Razvoj finančnih trgov in uporaba vedno bolj kompleksnih bančnih produktov zahtevata sistematičen pristop k upravljanju in prevzemanju tveganj. Ta mora temeljiti na funkcionalnih procesih in sistemih, ki banki omogočajo učinkovito obvladovanje in kontroliranje lastnega profila tveganosti. Vzpostavitev in izvajanje procesa ICAAP tako ni zgolj obveznost banke zaradi nadzorniških zahtev, temveč mora biti v prvi vrsti v njenem interesu (oziroma v interesu subjektov, ki so kakor koli povezani z banko) ter hkrati v najširšem interesu finančne stabilnosti. Ne glede na to, da interesi posameznih skupin obravnavanih subjektov med seboj niso vedno enotni, pa si vsi delijo interes, da banka ne sme prevzemati toliko in takšne vrste tveganj, ki bi lahko ogrozile njen obstoj. Bistveni cilj procesa ICAAP je zato vzdrževanje ustreznega profila tveganosti banke ter zgodnje zaznavanje notranjih ali zunanjih dejavnikov, ki bi lahko negativno vplivali na poslovanje banke.

(7) Banka bi morala s tega vidika opraviti dva koraka. Pri ugotavljanju sposobnosti za prevzemanje tveganj najprej opredeliti obseg, v katerem sploh lahko prevzema določena tveganja ter v tem obsegu zagotoviti zadosten kapital za njihovo kritje. V naslednjem koraku pa bi morala kritično analizirati obseg, do katerega je za banko prevzemanje tveganj še smiselno glede na pripadajoče priložnosti in nevarnosti.

2.2. Raven izvajanja procesa ICAAP

2.2.1. Izvajanje procesa ICAAP na posamični podlagi

(8) Banke, ki so v okviru Republike Slovenije obravnavane kot samostojne osebe, morajo izvajati proces ICAAP na posamični podlagi. Kot samostojna oseba se, za namen izvajanja procesa ICAAP, šteje:

a) banka, ki izvaja poslovanje na posamični podlagi,
b) banka, ki je izključena iz konsolidacije,
c) banka s sedežem v Republiki Sloveniji, ki ni niti nadrejena niti podrejena drugi banki s sedežem v Republiki Sloveniji, tudi če je ta banka podrejena drugi banki s sedežem v EU ali nadrejena drugi banki s sedežem v EU.

Shema št. 1:

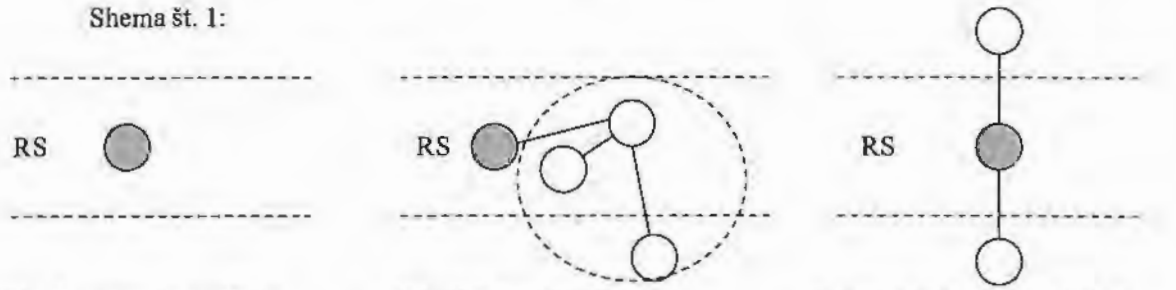

a) banka – posamična podlaga

b) izključena iz konsolidacije

c) banka s sedežem v RS, ki ni niti nadrejena niti podrejena drugi banki s sedežem v RS, tudi če je ta banka podrejena drugi banki s sedežem v EU ali nadrejena drugi banki s sedežem v EU.

2.2.2. *Izvajanje procesa ICAAP na konsolidirani podlagi bančne skupine*

(9) Banka s sedežem v Republiki Sloveniji, ki je nadrejena ali podrejena drugi banki s sedežem v Republiki Sloveniji, je izvzeta iz izvajanja procesa ICAAP na posamični podlagi. V tem primeru mora nadrejena banka izvajati proces ICAAP na konsolidirani podlagi.

Shema št. 2:

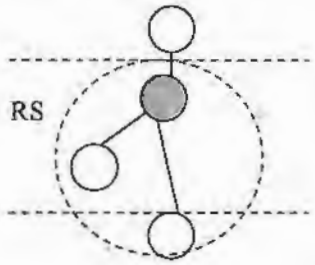

Izvajanje procesa ICAAP samo na konsolidirani podlagi (nadrejena banka v RS)

Izvzeta iz izvajanja procesa ICAAP na posamični podlagi (podrejena banka/ finančna institucija v RS)

(10) Če je nadrejena oseba finančni holding s sedežem v Republiki Sloveniji, mora banka, ki je podrejena temu finančnemu holdingu izpolnjevati zahteve na podlagi konsolidiranega finančnega položaja tega finančnega holdinga.

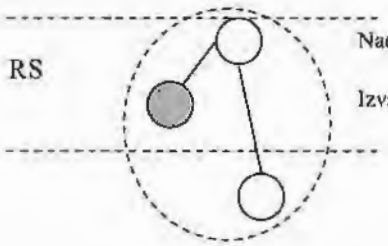

Nadrejeni finančni holding

Izvajanje procesa ICAAP na podlagi konsolidiranega položaja finančnega holdinga

2.2.3. *Izvajanje procesa ICAAP na konsolidirani podlagi na ravni podskupine*

(11) Banka, ki je podrejena banki ali finančnemu holdingu v Republiki Sloveniji in je bodisi sama bodisi njen nadrejeni finančni holding, nadrejena ali udeležena v drugi banki, finančni instituciji ali družbi za upravljanje s sedežem v tretji državi, mora izvajati proces ICAAP na konsolidirani podlagi na ravni podskupine.

Shema št. 3:

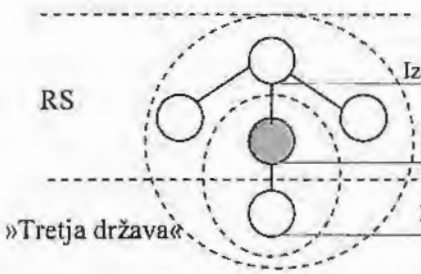

Izvajanje procesa ICAAP na konsolidirani podlagi (nadrejena banka ali f. holding)

Izvajanje procesa ICAAP na konsolidirani podlagi na ravni podskupine

Banka ali finančna institucija ali družba za upravljanje

2.3. Osnovna načela izvajanja procesa ICAAP

(12) Proces ICAAP je usmerjen h **kvantitativnim** elementom procesa upravljanja tveganj (to je k internemu ocenjevanju kapitalskih potreb ter izračunu interne ocene kapitala) in **kvalitativnim** elementom, ki so namenjeni krepitvi internega okolja banke. Na primer, banka lahko nadzorniku utemeljuje nižjo interno oceno kapitalske potrebe za posamezno tveganje (kateremu je sicer bolj izpostavljena) s kakovostnim notranjim kontrolnim okoljem, na podlagi katerega lahko učinkovito obvladuje ter zmanjšuje to tveganje.

(13) Banka mora vzdrževati ustrezno razmerje med obravnavanimi kvantitativnimi in kvalitativnimi elementi (oz. med interno oceno kapitalskih potreb ter učinkovitostjo in transparentnostjo procesov upravljanja tveganj), pri čemer pa se mora zavedati, **da kapital v osnovi ni ustrezno nadomestilo za slabše notranje kontrolno okolje**. Na podlagi teh predpostavk mora banka dosledno upoštevati naslednja načela izvajanja procesa ICAAP:

(a) **Načelo odgovornosti.** Vzpostavitev in izvajanje procesa ICAAP je odgovornost banke[10]. Banka mora biti v okviru dialoga sposobna podrobno utemeljiti nadzorniku vsebino in obseg uporabljenih postopkov, metodologij in sistemov.

(b) **Načelo sorazmernosti.** Proces ICAAP mora biti sorazmeren značilnostim, obsegu in zapletenosti poslov, ki jih opravlja banka, razvitosti njenega sistema upravljanja tveganj ter pristopom, ki jih banka uporablja za izračun minimalnih kapitalskih zahtev[11]. Uporaba načela sorazmernosti je zlasti primerna za banke z manjšim obsegom in zapletenostjo poslov.

(c) **Načelo pomembnosti tveganj.** Proces ICAAP mora biti usmerjen k tveganjem[12], ki lahko pomembno vplivajo na trenutno ali prihodnjo kapitalsko ustreznost banke[13]. Interna ocena kapitalskih potreb banke mora zato temeljiti na njenem profilu tveganosti ter pri tem upoštevati tudi vpliv zunanjih dejavnikov okolja v katerem posluje.

(d) **Načelo pogleda naprej.** Proces ICAAP mora še posebej upoštevati vpliv poslovnega cikla, konjukturne dejavnike, ki lahko negativno vplivajo na ustreznost interne ocene kapitalskih potreb banke, kot tudi strateške načrte banke ter njihovo odvisnost od makroekonomskih dejavnikov[14]. Banka mora s tem namenom izdelati in redno testirati ustrezne in dovolj podrobne scenarije izjemnih a verjetnih situacij (v nadaljevanju stres testi).

(14) Banka izrazi kvantitativni rezultat procesa ICAAP (oz. oceno izpostavljenosti pomembnim tveganjem) z **interno oceno kapitalskih potreb** ter **interno oceno kapitala**. V primeru ugotovljenih pomanjkljivosti sistema upravljanja tveganj ali notranjega kontrolnega okolja, se banka lahko odloči, da bo posledično ustrezno povišala interno oceno kapitalskih potreb ali pa bo zagotovila izboljšanje sistema upravljanja tveganj ter okrepila sistem notranjih kontrol.

2.4. Vodenje dokumentacije procesa ICAAP

(15) Proces ICAAP banke mora biti transparenten in dosleden. Le-to bo zaposlenim banke omogočilo razumevanje in pravilno izvajanje njegovih postopkov, nadzornikom pa lažje pregledovanje ter ovrednotenje ustreznosti njegovih procesov, metodologij in sistemov.

(16) Banka mora z namenom vzdrževanja ustreznega pregleda nad izvajanjem in razvojem procesa ICAAP voditi pripadajočo dokumentacijo o njegovih najpomembnejših elementih. Ta dokumentacija mora zagotavljati ustrezno raven podrobnosti vsebine ter biti po obsegu prilagojena svojim končnim uporabnikom. To pomeni, da je strukturo dokumentacije **smiselno** oblikovati na

---

[10] Glej drugo načelo CEBS smernic št. 03
[11] Glej drugo načelo CEBS smernic št. 03.
[12] Angl.: »Risk-based«
[13] Glej šesto načelo CEBS smernic št. 03
[14] Glej osmo načelo CEBS smernic št. 03.

različnih ravneh, pri čemer bi se morala podrobnost in obseg dokumentacije večati s številom njenih pod-ravni. Na primer:

(a) **Dokumentacija, ki opisuje pristop banke k upravljanju in prevzemanju tveganj ter ki predstavlja usmeritev za sprejemanje vodstvenih odločitev.** Pristop banke k upravljanju tveganj običajno izhaja iz strateških dokumentov banke o upravljanju tveganj ter med drugim opredeljuje načela prevzemanja tveganj banke, pristope k upravljanju posameznih tveganj, predvideno smer poslovne politike ipd.

(b) **Dokumentacija, ki vsebuje podrobnejše razlage glede metodologij in postopkov upravljanja tveganj.** Te metodologije in postopki morajo temeljiti na opredelitvah vseh pomembnih tveganj banke ter postopkih ugotavljanja, merjenja/ocenjevanja in spremljanja posameznih tveganj. Prav tako mora banka v tem okviru podrobno razdelati postopke uvajanja novih produktov ter postopke vstopa na nove trge. Zaradi večje stopnje podrobnosti te dokumentacije, mora banka pogosteje zagotavljati njeno posodabljanje.

(c) **Druga dokumentacija, ki vključuje priročnike in navodila za uporabnike.** Tudi ta dokumentacija vsebuje visoko stopnjo podrobnosti, kar pomeni, da jo mora banka redno posodabljati.

(17) Banka mora zagotoviti urejeno in sistematično hrambo obravnavane dokumentacije v papirni in/ali v elektronski obliki tako z vidika varnosti, kot z vidika učinkovite dosegljivosti uporabnikom.

Slika 1: Možni vidiki oblikovanja dokumentacije procesa ICAAP

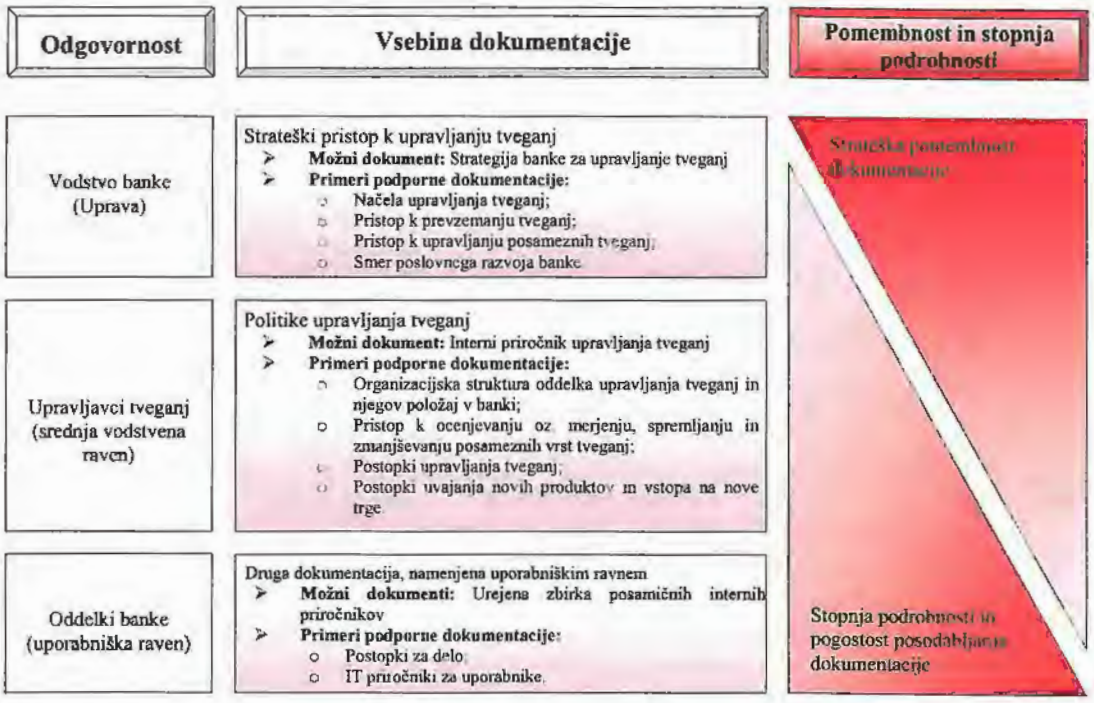

3. Proces ICAAP

S procesom ICAAP banka zagotavlja ustrezno razmerje med profilom tveganosti ter oblikovanim kapitalom tako v smislu njegove višine, kot sestavin, tako na posamični, kot na konsolidirani podlagi. Optimalno ravnotežje med kapitalom in izpostavljenostjo pomembnim tveganjem lahko banka v okviru procesa ICAAP doseže z boljšim upravljanjem tveganj (t.j. s procesi identifikacije, ocenjevanja/merjenja, spremljanja in kontroliranja/zmanjševanja tveganj).

3.1. Interna ocena kapitalskih potreb

(18) Pazljivo načrtovanje interne ocene kapitalskih potreb za tekoče in prihodnje obdobje je ključno za dolgoročno stabilno ohranjanje sposobnosti banke za prevzemanje tveganj. Banka mora zato pri izračunu interne ocene kapitalskih potreb upoštevati vsa pomembna tveganja, ki jih prevzema v okviru svojega poslovanja ter druge notranje in zunanje dejavnike, ki določajo njen profil tveganosti. Interno oceno kapitalskih potreb mora banka primerjati z interno oceno kapitala ter, če je potrebno, zagotoviti dodaten kapital za kritje tveganj.

(19) Interna ocena kapitalskih potreb, izračunana za namen procesa ICAAP je lahko višja ali nižja od minimalnih kapitalskih zahtev. Razlogi za to so lahko različni:

(a) **Vključevanje tveganj in dejavnikov,** ki niso predmet minimalnih kapitalskih zahtev. V tem primeru je interna ocena kapitalskih potreb višja od minimalnih kapitalskih zahtev.

(b) **Uporaba naprednih tehnik merjenja tveganj, kot so modeli ekonomskega kapitala**[15]. Izkušnje dobre prakse kažejo, da je lahko v tem primeru interna ocena kapitalskih potreb tudi nižja od minimalnih kapitalskih zahtev. Ne glede na to mora banka oblikovati kapital v višini, ki bo **enak ali višji** od minimalnih kapitalskih zahtev. Banka Slovenije bo pri pregledovanju ustreznosti tako pridobljene interne ocene kapitalskih potreb pristopala po načelu previdnosti, pri čemer bo dala poudarek predvsem podatkovni osnovi, pravilnosti rezultatov modela, uporabi teh informacij pri sprejemanju dnevnih odločitev ter učinkovitosti notranjega kontrolnega okolja pri obvladovanju obravnavanega tveganja.

(c) **Upoštevanje učinkov korelacij in razpršitve.** Tudi v tem primeru je lahko interna ocena kapitalskih potreb nižja od minimalnih kapitalskih zahtev, pri čemer mora banka prav tako oblikovati kapital v višini, ki bo enak ali višji od minimalnih kapitalskih zahtev.

(20) Pri izračunu interne ocene kapitalskih potreb banka upošteva:

(a) **Tveganja, ki so predmet minimalnih kapitalskih zahtev**[16]. Banka lahko pri izračunu interne ocene kapitalskih potreb za ta tveganja po svoji presoji uporablja pristope za izračun minimalnih kapitalskih zahtev ali lastne metodologije.

(b) **Tveganja, ki niso v celoti pokrita z minimalnimi kapitalskimi zahtevami**. Nižje razviti pristopi za izračun minimalnih kapitalskih zahtev ne morejo celovito upoštevati vseh specifičnih dejavnikov izpostavljenosti banke določenemu tveganju, saj jim to ne omogočajo predpostavke na katerih temeljijo njihove (»regulatorne«) metodologije. Ti pristopi so na primer standardizirani pristop za kreditno tveganje ter enostavni in standardizirani pristop za operativno tveganje.

Banka mora zato na področju kreditnega tveganja za namen procesa ICAAP med drugim upoštevati tudi preostalo tveganje zaradi uporabe zavarovanj za zmanjševanje

[15] Angl: "Economic capital models" (ECM).
[16] Tj. tveganja prvega stebra (kreditno tveganje, tržna tveganja, operativno tveganje).

izpostavljenosti kreditnemu tveganju ter izpostavljenosti iz naslova listinjenja. Na področju operativnega tveganja mora banka za namen procesa ICAAP med drugim upoštevati tudi tveganja, ki izhajajo iz načrtovane poslovne strategije banke ter tveganja, ki izhajajo iz obsega in kompleksnosti njenega poslovanja, če ta tveganja ustrezajo definiciji operativnega tveganja.

(c) **Tveganja ki niso predmet minimalnih kapitalskih zahtev**[17]. Ta tveganja so npr. obrestno tveganje v bančni knjigi, tveganje koncentracije, tveganje ugleda, tveganje dobičkonosnosti, strateško tveganje[18] ipd. Pri ocenjevanju teh tveganj (če so pomembna) uporablja banka lastne kvantitativne ali kvalitativne metodologije.

(d) **Dejavnike zunanjega okolja**, ki izhajajo iz regulatornega, makroekonomskega ali poslovnega okolja in ki niso zajeti v tveganja iz prejšnjih točk. Pri ocenjevanju tveganj, ki izhajajo iz naslova teh dejavnikov mora banka izvajati tudi stres teste.

3.1.1. Stres testi

(21) Banka mora za namen izvajanja procesa ICAAP izvajati tudi stres teste (glejte tudi CEBS smernice o stres testih; www.c-ebs.org.) Na podlagi njihovih rezultatov lahko pridobi boljši pregled nad izpostavljenostjo posameznim tveganjem, boljše razumevanje lastnega profila tveganosti ter hkrati lažje ocenjuje vpliv različnih izjemnih situacij na gibanje pričakovanih prihodkov. S tega vidika omogočajo banki stres testi tudi izpolnjevanje načela »pogleda naprej«, saj lahko primerja vpliv njihovih rezultatov na svoj poslovni načrt ter na tej podlagi sprejema ustrezne ukrepe.

(22) Banke z manjšim obsegom in zapletenostjo poslov lahko, na primer, z namenom utemeljevanja ustreznosti interne ocene kapitalskih potreb, izboljšajo svoj proces ocenjevanja tveganj s pomočjo serije enostavnih stres testov. Enostavni stres testi (po CEBS tudi »analize občutljivosti«; CEBS GL03, Technical aspects of stress testing under supervisory review process – CP12; www.c-ebs.org) so izvedbeno manj zapletene tehnike testiranja, saj vključujejo zgolj ocenjevanje vpliva spremembe enega, natančno določenega dejavnika tveganja na finančni položaj banke, pri čemer vzrok šoka ni opredeljen[19]. Banke z večjim obsegom in zapletenostjo poslov lahko, na primer, z namenom izboljšanja napovedne moči internih statističnih modelov, nadomestijo morebitno omejenost razpoložljivih podatkov, z izvajanjem zapletenejših stres testov. Zapletenejši stres testi (po CEBS tudi »**testi scenarijev**«; CEBS GL03, Technical aspects of stress testing under supervisory review process – CP12; www.c-ebs.org) so izvedbeno težje tehnike testiranja, saj vključujejo različne kombinacije sprememb v dejavnikih tveganja izjemnega a verjetnega dogodka, ki ga za namen testiranja stresa določi banka[20].

(23) Kjer je ustrezno, mora banka izvajati stres teste za namen izračuna **interne ocene kapitalskih potreb za posamezno tveganje** vsaj enkrat na leto. Ti testi lahko med drugim temeljijo na scenarijih realizacije, na primer:

(a) likvidnostnih kriz,
(b) pomembnih izgub iz operativnega tveganja,
(c) neugodnih situacij v zvezi z drugimi specifičnimi tveganji katerim banka je ali bi jim lahko bila izpostavljena (npr. pri obrestnem tveganju v bančni knjigi), ...

Banka mora izvajati stres teste iz naslova sprememb pogojev na trgu za namen **izračuna interne ocene kapitalskih potreb** vsaj enkrat na leto. Za ugotavljanje sprememb pogojev na trgu, ki lahko neugodno vplivajo na njeno prihodnjo kapitalsko ustreznost, morajo stres testi upoštevati tudi stanje splošnega poslovnega cikla (procikličnost) v zvezi s splošnim poslabšanjem gospodarskih razmer zaradi padca ekonomskih aktivnosti (recesija) oz. specifičnim poslabšanjem stanja v gospodarskih sektorjih, ki jih banka finančno podpira.

---

[17] Tki. tveganja drugega stebra.
[18] V strokovni literaturi se včasih za tveganje dobičkonosnosti in strateško tveganje uporablja tudi izraz poslovno tveganje.
[19] Značilna analiza občutljivosti je na primer ocenjevanje vpliva znatnega padca obrestnih mer v določenem dnevu na dobičkonosnost banke.
[20] Možen test scenarija je lahko proučevanje vpliva »Črnega ponedeljka« na izkaz poslovnega izida banke

3.1.2. Upoštevanje učinkov korelacij in razpršitev

(24) Banka lahko **za interne** namene pri izračunu interne ocene kapitalskih potreb upošteva tudi učinke korelacij in razpršitev. Ne glede na to Banka Slovenije, zaradi tehnične narave in kompleksnosti okvira učinkov razpršitve med tveganji in v okviru posameznih tveganj, zaradi zgodnje stopnje razvoja modelov ekonomskega kapitala in zaradi številnih možnosti smeri razvoja modelov ekonomskega kapitala, učinkov korelacij in razpršitve, za namen teh usmeritev, ne priznava ne na konsolidirani ne na posamični podlagi. Ko bo primerno, bo na podlagi stanja razvoja nadzorniških pristopov v državah članicah Banka Slovenije ponovno proučila ustreznost svojega stališča.

3.1.3. Metodologija za izračun interne ocene kapitalskih potreb

(25) Banka lahko izračunava interno oceno kapitalskih potreb na podlagi metodologij, ki izhajajo iz bonitetnih predpisov Banke Slovenije (npr. metodologij za izračun minimalnih kapitalskih zahtev, metodologije za izračun tveganja koncentracije) ali s pomočjo lastnih metodologij. Če banka uporablja lastne metodologije, mora njihovo ustreznost **utemeljiti** Banki Slovenije.

(26) Če je metodologija za izračun interne ocene kapitalskih potreb tesno povezana z metodologijami za izračun kapitalskih zahtev za kreditno tveganje, tržna tveganja in operativno tveganje, banka po tem pristopu opravi izračun z **metodo dodajanja** tako, da v prvem koraku presodi ustreznost izračunanih kapitalskih zahtev. Če banka ugotovi, da so posamične kapitalske zahteve previsoke ali prenizke glede na dejansko izpostavljenost banke kreditnemu tveganju, tržnim tveganjem in operativnemu tveganju, mora le-te ustrezno prilagoditi navzgor ali navzdol ter prilagoditev tudi utemeljiti. V drugem koraku banka tem internim ocenam kapitalskih potreb za posamezna tveganja enostavno doda (prišteje) tudi skupno interno oceno kapitalskih potreb za kritje drugih pomembnih tveganj, katerim je ali bi jim lahko bila izpostavljena oziroma **utemelji**, da ta tveganja za banko niso pomembna. Višje razvita različica tega pristopa je zaporedno dodajanje (prištevanje) posamičnih ocen kapitalskih potreb za kritje drugih posameznih pomembnih tveganj (npr. posebej za obrestno tveganje v bančni knjigi, za tveganje koncentracije, za tveganje dobičkonosnosti, ...). Banka lahko prav tako hkrati uporablja kombinacijo obeh različic.

(27) Metodologija banke za interno ocenjevanje kapitalskih potreb lahko temelji tudi na naprednih tehnikah merjenja tveganj. V tem primeru banka ocenjuje tveganja z modeli ekonomskega kapitala, ki za izračune uporabljajo različne matematične ali statistične metode (npr. VaR). Modeli ekonomskega kapitala morajo upoštevati smiselne predpostavke, izračuni pa morajo temeljiti na ustrezno dolgih časovnih vrstah podatkov o tveganjih, enakih stopnjah statističnega zaupanja ter enotnem časovnem obdobju za vsa obravnavana tveganja. Banka mora Banki Slovenije utemeljiti izbiro vseh predpostavk na katerih temelji model.

(28) Kjer je ustrezno banka prilagodi interne ocene kapitalskih potreb za posamezna tveganja ali interno oceno kapitalskih potreb navzgor glede na rezultate pripadajočih stres testov.

3.2. Interna ocena kapitala in primerna interna ocena kapitala

(29) Banka lahko interno določi sestavine kapitala, ki jih za namen procesa ICAAP vključuje v interno oceno kapitala. Ne glede na to Banka Slovenije **za namen teh usmeritev** priznava kot primerno interno oceno kapitala le kapital, ki je izračunan po Sklepu o izračunu kapitala bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 85/10, v nadaljevanju sklep o izračunu kapitala), vključno z razmerji in omejitvami med posameznimi sestavinami kapitala, pri čemer lahko med sestavine temeljnega kapitala vključuje vmesni dobiček (nerevidiran), ki bo ostal v banki. Banka Slovenije lahko glede na posamezna dejstva in okoliščine dopusti tudi druge sestavine kapitala, primerne za izračun interne ocene kapitala.

(29.a) Banka mora 80 % interne ocene kapitalskih potreb pokriti s temeljnim kapitalom, izračunanim po sklepu o izračunu kapitala.

(30) Pri izračunu interne ocene kapitala lahko interni cilji za ohranjanje sposobnosti banke za prevzemanje tveganj (v nadaljevanju interni cilji banke) banki omogočijo bolj učinkovito uporabo kapitala ter lažjo določitev razmerij in omejitev med njegovimi sestavinami. Interni cilji banke bi morali upoštevati najmanj scenarije varnega poslovanje banke[21]. Na primer, minimalne kapitalske zahteve s tega vidika pomenijo še sprejemljivo spodnjo mejo za varno poslovanje banke. Možni interni cilji banke so prikazani v naslednji sliki.

Slika 2: Primeri možnih internih ciljev banke za namen procesa ICAAP

[21] Tki. "going concern"

4. Pristop Banke Slovenije k izvajanju procesa SREP

Da bi lahko Banka Slovenije v okviru procesa SREP ocenila in ovrednotila ustreznost procesa ICAAP banke, mora z njo vzpostaviti dialog. Z njim vstopa v razpravo glede ustreznosti strategij in politik upravljanja tveganj ter pristopa banke za vzdrževanje sposobnosti za prevzemanje tveganj.

4.1. Splošno o procesu SREP v okviru procesa izvajanja nadzora

(31) Proces SREP je sestavni del pristopa Banke Slovenije k nadzoru banke. Usmerjen je k pregledovanju in ovrednotenju njenega procesa ICAAP, izpostavljenosti tveganjem ter skladnosti z bonitetnimi standardi, predpisanimi z ZBan-1 in pripadajočimi podzakonskimi predpisi. V okviru procesa SREP spodbuja Banka Slovenije aktiven dialog z banko z namenom pravočasnega ugotavljanja morebitnih pomanjkljivosti procesa ICAAP ter hitrega ukrepanja za zmanjševanje tveganj in zagotavljanja ustrezne ravni kapitala. Ta proces je prikazan v naslednji sliki.

Slika 3: Proces izvajanja nadzora[22]

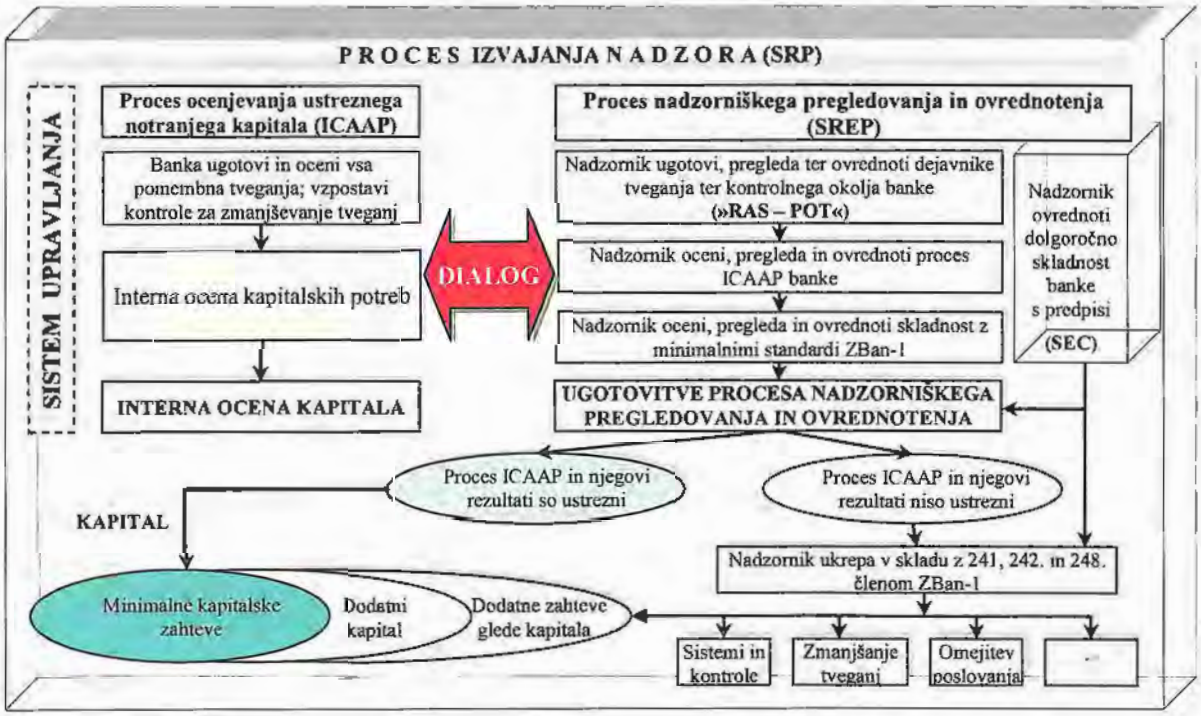

Legenda kratic:
SRP – Supervisory Review Process
SREP – Supervisory Review and Evaluation Process
ICAAP – Internal Capital Adequacy Assesment Process
RAS – Risk Assesment System
SEC – Supervisory Evaluation of Compliance
POT – Proces ocenjevanja tveganj (Metodologija Banke Slovenije za ocenjevanje tveganj)

(32) Banka Slovenije zagotavlja dosleden in enoten pristop k pregledovanju in ovrednotenju procesov SREP bank z naslednjimi pravili in postopki:

(a) **Uporaba internega nadzorniškega priročnika za izvajanje procesa SREP.** Le-ta določa zbir pravil in enotnih izhodišč za pregled in ovrednotenje procesa SREP v bankah. Priročnik vključuje različne kriterije ocenjevanja ustreznosti metodologij, postopkov,

[22] Angl: "Supervisory Review Process" (SRP)

sistemov in izračunov v okviru procesa ICAAP, ki se morajo upoštevati pri vodenju dialoga z banko.

(b) **Primerjava rezultatov procesa SREP med podobnimi bankami.** Banka Slovenije v procesu primerjave procesov SREP po bankah, ki so si podobne po velikosti oz. obsegu in zapletenosti poslovanja oceni, ali obstajajo razlogi za ustrezno prilagoditev rezultatov ovrednotenja procesa SREP obravnavane banke.

(c) **Primerjava profila tveganosti posamezne banke v času.** Banka Slovenije zagotavlja doslednost pristopa k ovrednotenju procesa SREP posamezne banke tudi z dolgoročnim spremljanjem njenega profila tveganosti, katerega redno ocenjuje po metodologiji Proces ocenjevanja tveganj[23] (v nadaljevanju metodologija POT). V času lahko tako njen profil tveganosti primerja z vsakokratnimi rezultati metodologije POT.

(d) **Proučitev rezultatov vsakokratnega procesa SREP,** kjer se na vodstveni in strokovni ravni oddelka Nadzora bančnega poslovanja analizira profil tveganosti banke (pridobljen po metodologiji POT), **Poročilo Banki Slovenije o izvajanju procesa ICAAP** (v nadaljevanju **poročilo ICAAP**[24]) ter druge informacije, ki izhajajo iz dialoga med banko in Banko Slovenije. V tem okviru Banka Slovenije kritično prouči predloge in strokovne utemeljitve glede ustreznosti posameznega procesa ICAAP ter, če je primerno, sprejme predlagano odločitev o nadaljnjih nadzorniških ukrepih.

4.2. Pregled in ovrednotenje procesa ICAAP

(33) V okviru procesa SREP izvaja Banka Slovenije pregledovanje in ovrednotenje procesa ICAAP s ciljem zagotavljanja ustreznega kapitala bank za pokrivanje prevzetih tveganj ter uporabe, razvoja in izboljšave pristopov upravljanja tveganj v bankah. V splošnem Banka Slovenije pregleduje in ovrednoti proces ICAAP na podlagi **poročila ICAAP** in **dialoga** o njegovi ustreznosti.

4.2.1. Poročilo ICAAP

(34) Poročilo ICAAP obravnava kvalitativne in kvantitativne vidike procesa ICAAP banke. Kot dokument, ki omogoča seznanitev s profilom tveganosti banke ter rezultati njenih metodologij za izračun interne ocene kapitalskih potreb, predstavlja poročilo ICAAP izhodišče za vsakokratno vzpostavitev dialoga med Banko Slovenije in banko. Poročilo ICAAP je obravnavano v **petem poglavju** in **prilogi 1** tega dokumenta.

4.2.2. Dialog

(35) V okviru dialoga se Banka Slovenije seznani s strategijo banke na področju prevzemanja in upravljanja tveganj ter z metodologijami banke za ocenjevanje/merjenje tveganj, oblikovanje profila tveganosti in izračuna interne ocene kapitalskih potreb (zbirne ocene tveganj). Dialog je vedno strukturiran tako, da obsega obravnavo elementov sistema upravljanja, poslovnih strategij in organiziranosti poslovanja banke ter pristopa banke k internem ocenjevanju kapitalskih potreb za pokrivanje prevzetih tveganj.

(36) Intenzivnost dialoga je odvisna od značilnosti, obsega in zapletenosti poslov, ki jih opravlja banka ter od narave tveganj, katerim je izpostavljena. Izhodišče za vsakokratni začetek dialoga je tako vedno specifična situacija, s katero se banka sooča na področju prevzemanja in upravljanja

---

[23] Banka Slovenije je javno objavila metodologijo ocenjevanja tveganj na strani nadzorniških razkritij Banke Slovenije. Objava definicij, pravil in orodij, ki jih uporablja nadzornik, je namreč pravilna pot k boljšemu razumevanju vloge nadzora in uporabljenih metodologij ter hkrati predstavlja izhodišče za interakcijo med interno oceno kapitalskih potreb banke ter nadzorniškim pregledovanjem in ovrednotenjem procesa SREP.
Več na http: www.bsi.si/library_includes.datoteka.asp?DatotekaId=2437

[24] Poročilo ICAAP je obravnavano v 5. poglavju tega dokumenta.

tveganj ter metodologij, ki jih pri tem uporablja. **S tega vidika je banka tista, ki mora Banki Slovenije utemeljiti ustreznost lastnega procesa ICAAP.**

(37) Banka Slovenije in banka si morata v okviru dialoga prizadevati uskladiti svoja stališča glede ustreznosti procesa ICAAP banke. V primeru morebitnih pomanjkljivosti[25] procesa ICAAP Banka Slovenije in banka ocenita najustreznejše možnosti za njihovo odpravo. Pri tem mora banka pojasniti naravo teh pomanjkljivosti in razloge za njihov nastanek ter določiti vsebinski in časovni načrt za njihovo izboljšanje oziroma odpravo. **Vsakokratna obravnava elementov procesa ICAAP v okviru dialoga je zaključena takrat, ko se Banka Slovenije strinja z utemeljitvijo banke, da so ugotovljene pomanjkljivosti procesa ICAAP izboljšane oziroma odpravljene.**

4.3. Načini nadzorniškega ukrepanja

(38) Banka Slovenije dopušča možnost, da v izjemnih primerih v okviru dialoga ne bo mogoče doseči soglasnega dogovora o potrebnih korakih za ustrezno izboljšanje procesa ICAAP banke. Če Banka Slovenije oceni, da so razhajanja v stališčih glede ustreznosti procesa ICAAP prevelika, da bi jih bilo v okviru dialoga mogoče preseči v razumnem času, lahko na podlagi druge alineje šeste točke prvega odstavka 248. člena ZBan-1 sprejme odločitev o nadzorniškem ukrepu, ki bo po njenem mnenju vzpostavil ustrezno stanje procesa ICAAP banke. Nadzorniški ukrep je lahko **kvalitativne** ali **kvantitativne** narave.

4.3.1. Nadzorniški ukrep kvalitativne narave

(39) Banka Slovenije lahko na primer sprejme odločitev, da mora banka zmanjšati izpostavljenost določenemu tveganju zaradi uskladitve interne ocene kapitalskih potreb banke s kapitalskimi potrebami, ki po oceni Banke Slovenije ustrezneje odražajo njeno izpostavljenost tveganjem. Nadzorniški ukrep je v tem primeru **kvalitativne narave** in je v splošnem usmerjen v izboljšanje kontrolnega okolja banke ali v aktivnost, ki lahko izboljša profil tveganosti banke (npr. zmanjšanje ali opustitev določene poslovne aktivnosti).

4.3.2. Nadzorniški ukrep kvantitativne narave

(40) Banka Slovenije lahko sprejme tudi odločitev, da mora banka zagotoviti dodaten kapital zaradi neustreznega kritja izpostavljenosti določenemu tveganju, neustreznega sistema upravljanja ali negativnega vpliva zunanjih dejavnikov, ki izvirajo iz makroekonomskega okolja. Nadzorniški ukrep je v tem primeru **kvantitativne narave**. Zahteva Banke Slovenije po dodatnem kapitalu predstavlja razliko med zneskom za posamezno postavko kapitala, ki ga je v okviru procesa ICAAP izračunala banka ter zneskom kapitala, ki ga je v okviru procesa SREP ocenila Banka Slovenije.

(41) Če so interne kapitalske potrebe večje od interne ocene kapitala, Banka Slovenije zahteva dokapitalizacijo banke.

4.4. Ocena Banke Slovenije o ustreznosti procesa ICAAP banke

(42) Banka Slovenije izdela oceno ustreznosti procesa ICAAP banke. Ta ocena temelji na:

(a) kvalitativni oceni skladnosti procesa ICAAP z načeli izvajanja procesa ICAAP. Banka Slovenije pri pregledovanju in ovrednotenju procesa ICAAP v splošnem ugotavlja, ali je banka skladna z desetimi načeli[26] CEBS, ki podajajo usmeritve bankam na področju izvajanja procesa ICAAP. Ta načela so povzeta v **prilogi 6** tega dokumenta.

[25] Npr. neustreznost njegovih metodologij, postopkov, sistemov ali izračunov.
[26] Guidelines on the Application of the Supervisory Review Process under Pillar 2; www.c-ebs.org

(b) **kvantitativnem ovrednotenju procesa ICAAP.** Banka Slovenije ocenjuje ustreznost interne ocene kapitalskih potreb in primernost interne ocene kapitala banke na podlagi primerjave interne ocene kapitalskih potreb banke iz poročila ICAAP ter ocene profila tveganosti banke po metodologiji POT[27]. Banka Slovenije pri tem oceni, ali je treba interno oceno kapitalskih potreb prilagoditi navzgor ali navzdol.

Banka Slovenije pri kvantitativnem ovrednotenju procesa ICAAP banke ocenjuje tudi kvaliteto njenega **sistema upravljanja**[28] (oz. notranjega upravljanja). Ta ocena je del skupne ocene tveganj po metodologiji POT na področjih organizacije, upravljanja in notranjih kontrol ter predstavlja izhodišče za odločanje o morebitnem pribitku na interno oceno kapitalskih potreb za posamezno tveganje ali interno oceno kapitalskih potreb. Pri tem se slabša ocena kvalitete sistema upravljanja samodejno ne izrazi v povečanju interne ocene kapitalskih potreb, ampak pomeni predvsem pomemben dejavnik pri presoji Banke Slovenije o uporabi možnih ukrepov iz 248. člena ZBan-1. Primer odločitvene tabele za določanje odbitkov ali pribitkov na interno oceno kapitalskih potreb iz naslova ocene kvalitete kontrolnega okolja po metodologiji POT je prikazan spodaj.

Slika 4: Odločitvena tabela za povečanje ali zmanjšanje interne ocene kapitalskih potreb

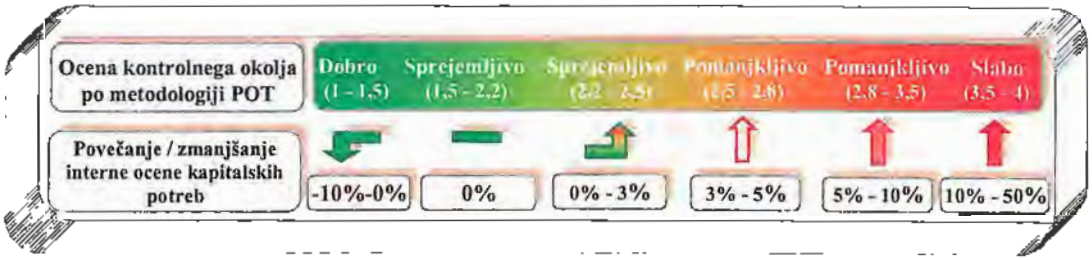

(43) Banka Slovenije izdela kvantitativno oceno procesa ICAAP banke vsako leto po prejemu in obravnavi njenega poročila ICAAP. Banka Slovenije o svojih ugotovitvah vsakokrat formalno obvesti banko.

(44) Kjer je ustrezno Banka Slovenije opredeli tudi svoja pričakovanja in časovne termine za njihovo izpolnjevanje oziroma za odpravo morebitnih pomanjkljivosti procesa ICAAP.

4.4.1. Posodabljanje ocene Banke Slovenije o ustreznosti procesa ICAAP

(45) Banka Slovenije formalno posodobi oceno o ustreznosti procesa ICAAP banke enkrat na leto oziroma ob vsaki pomembni spremembi izpostavljenosti tveganjem banke. Posodobitev ocene o ustreznosti procesa ICAAP temelji na podatkih in informacijah, ki jih Banka Slovenije pridobi v okviru nepretrganega izvajanja procesa SREP (npr. z rednimi nadzorniškimi pregledi poslovanja bank, izvajanjem različnih analiz podatkov in poročil bank, drugimi informacijami), dialoga in vsakokratnega poročila ICAAP.

[27] Metodologija Banke Slovenije za ocenjevanje tveganj (metodologija POT – Proces ocenjevanja tveganj)
[28] Banka mora na podlagi 124. člena ZBan-1 in 7. člena sklepa o upravljanju tveganj uresničevati trden in zanesljiv sistem upravljanja

Slika 2: Pristop Banke Slovenije k pregledovanju in ovrednotenju procesa ICAAP

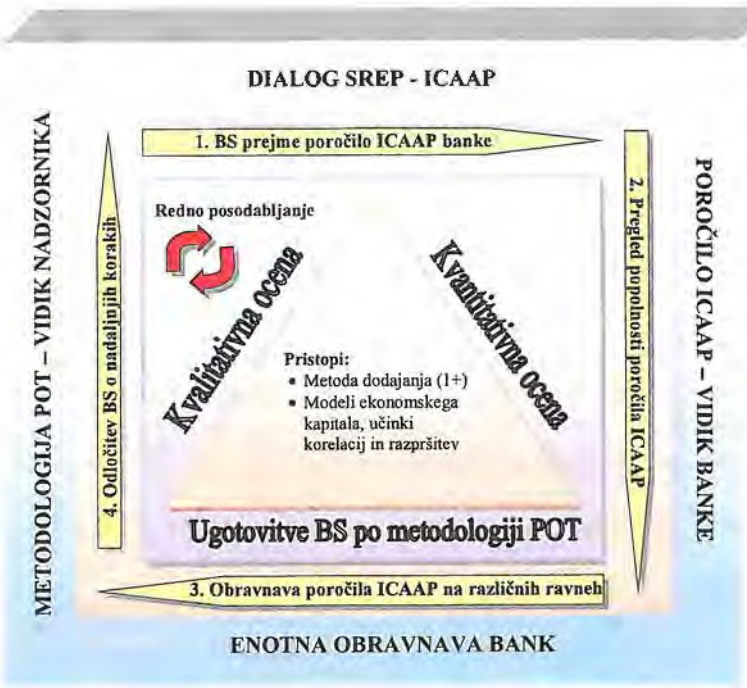

4.5. Pregledovanje in ovrednotenje skladnosti banke z minimalnimi regulatornimi zahtevami v okviru procesa SREP

(45.a) V okviru nadzora banke po 222. členu ZBan-1 Banka Slovenije poleg kreditnega tveganja, tržnih tveganj in operativnega tveganja pregleduje in ovrednoti tudi:

(a) rezultate testov izjemnih situacij, ki jih banka izvaja v okviru uporabe pristopa na podlagi notranjih bonitetnih sistemov za izračun kapitalske zahteve za kreditno tveganje,
(b) izpostavljenost banke tveganju koncentracije in upravljanje s tem tveganjem, vključujoč skladnost s Sklepom o veliki izpostavljenosti bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 85/10, v nadaljevanju sklep o veliki izpostavljenosti),
(c) primernost in učinkovitost politik in postopkov banke za upravljanje s preostalim tveganjem iz naslova uporabe primernih kreditnih zavarovanj,
(d) višino kapitala, ki ga banka zagotavlja za izpostavljenosti, ki jih je listinila, upoštevajoč ekonomsko vsebino posla ter obseg prenosa tveganja na tretje osebe,
(e) izpostavljenost banke likvidnostnemu tveganju[29] in upravljanje s tem tveganjem, vključno s statusom razvoja različnih scenarijev upravljanja z likvidnostjo, uporabo načinov zmanjševanja likvidnostnega tveganja (zlasti raven, sestavo in kakovost likvidnostnih rezerv) ter učinkovitostjo kriznih načrtov,
(f) učinke razpršitve ter upoštevanje teh učinkov v sistemu merjenja tveganj in
(g) rezultate testov izjemnih situacij, ki jih banka izvaja v okviru uporabe notranjega modela za izračun kapitalske zahteve za pozicijsko tveganje, valutno tveganje in/ali tveganje spremembe cen blaga.

Za namen točke (e) prvega odstavka tega poglavja Banka Slovenije redno in celovito preverja upravljanje banke z likvidnostnim tveganjem ter spodbuja razvoj učinkovitih notranjih metodologij s tega področja. Pri izvajanju teh pregledov Banka Slovenije upošteva vlogo, ki jo ima banka na finančnih trgih.

[29] V zvezi s tem mora banka izračunavati in poročati količnike likvidnosti za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije v skladu s Sklepom o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07 s spremembami).

Banka Slovenije spremlja, ali banka omogoča implicitno podporo investitorjem v smislu tretjega odstavka 5. člena, točke (g) petega odstavka 6. člena in točke (c) petega odstavka 7. člena Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje pri listinjenju in pravilih glede izpostavljenosti bank in hranilnic prenesenemu kreditnemu tveganju (Uradni list RS, št. 85/10, v nadaljevanju sklep o listinjenju) v poslih listinjenja, ki jih izvaja, zaradi česar banka ne prenese pomembnega deleža kreditnega tveganja. Če je banka več kot enkrat omogočila takšno implicitno podporo investitorjem in če je pričakovati podobno ravnanje banke tudi v prihodnje, Banka Slovenije sprejme ustrezne ukrepe.

Banka Slovenije preverja tudi, ali ocene prilagoditev postavk trgovalne knjige iz 13. člena Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za tržna tveganja za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/06 s spremembami) omogočajo banki prodajo ali varovanje teh pozicij v kratkoročnem obdobju, ne da bi banka pri tem utrpela pomembno izgubo v pogojih normalnih tržnih razmer.

5. Navodilo za predložitev in izpolnjevanje Poročila Banki Sloveniji o izvajanju procesa ICAAP[30]

5.1. Izhodišča

(46) Banka mora poročilo ICAAP (kvantitativni in kvalitativni del) izpolniti najmanj enkrat letno oziroma ob vsaki pomembnejši spremembi izpostavljenosti tveganjem. Z vsakokratnimi spremembami mora biti seznanjena uprava banke.

(47) Banka mora prvič predložiti poročilo ICAAP[31] Banki Slovenije 30. 4. 2010 po stanju na dan 31. 12. 2009. Kasneje mora banka predložiti poročilo ICAAP 30. 4. tekočega leta po stanju na dan 31. 12. prejšnjega leta oziroma v skladu z 234. členom ZBan-1 na zahtevo Banke Slovenije, v roku dveh mesecev od izdane zahteve za predložitev dokumentacije.

(48) Banka izpolnjuje poročilo ICAAP po načelu sorazmernosti. Bolj kot je določeno področje po mnenju banke pomembno, bolj podrobne morajo biti pripadajoče obrazložitve in utemeljitve. Poročilo ICAAP mora bralcu omogočiti jasno razumevanje vseh elementov procesa ICAAP banke.

(49) Poročilo ICAAP z zbirnim obrazcem izračunov se nahaja v prilogi 1 tega dokumenta. Banka pri izpolnjevanju posameznih delov poročila ICAAP upošteva ta navodila.

5.2. Struktura poročila ICAAP

1. Osnovni podatki in povzetki

V tem poglavju banka predloži osnovne informacije o procesu ICAAP ter ***na kratko povzame*** *njegove najpomembnejše elemente (tovrstne informacije banka namreč podrobneje obrazloži v kasnejših poglavjih poročila ICAAP).*

1.1 Osnovni podatki poročila ICAAP

1. Banka opremi poročilo ICAAP z naslednjimi podatki:
   (a) ime, priimek, organizacijska enota in funkcija osebe, odgovorne za sestavo poročila ICAAP oziroma osebe, ki je pristojna za posredovanje informacij Banki Slovenije v zvezi s poročilom ICAAP,
   (b) kontaktne številke (npr. telefon, faks,...) in e-pošta,
   (c) različni datumi v zvezi s poročilom ICAAP (obdobje poročanja, datum poročila, datum zadnje spremembe, datum obravnave na ravni uprave, datum obravnave na ravni nadzornega sveta[32]).
   (d) podpis osebe, odgovorne za sestavo poročilo ICAAP.

1.2 Raven izvajanja procesa ICAAP

2. Banka opredeli raven izvajanja procesa ICAAP (npr. na konsolidirani podlagi, na konsolidirani podlagi na ravni podskupine ali na posamični podlagi). V primeru, da banka izvaja proces ICAAP na konsolidirani podlagi ali na konsolidirani podlagi na ravni podskupine, mora v prilogi poročila ICAAP predložiti tudi seznam podrejenih oseb, ki so vključene v proces ICAAP.

---

[30] Z dnem uveljavitve usmeritev ICAAP se prenehla izpolnjevati in uporabljati Portal za pregled in ovrednotenje procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (maj 2007), za namen izvajanja procesa ICAAP.

[31] Pravno osnovo za poročilo ICAAP predstavljata 126. člen Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 131/06, 1/08, 109/2008, 19/09) in Sklep o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (Uradni list RS, št. 135/06, 28/07, 104/07). Banka Slovenije se je pri njegovi izdelavi opirala tudi na *Usmeritve glede procesa izvajanja nadzora v okviru drugega stebra nove evropske kapitalske ureditve (Guidelines on the Application of the Supervisory Review Process under Pillar 2, CP03 revised)*, ki so bile v začetku leta 2006 izdane s strani Odbora evropskih bančnih nadzornikov.

[32] Če v času med pripravo poročila ICAAP in njegovi predložitvi Banki Slovenije ni predvidena nobena redna seja nadzornega sveta, se vpiše datum prve predvidene seje nadzornega sveta na kateri bo obravnavano to poročilo.

3. Če banka oceni, da določene podrejene osebe v bančni skupini niso ustrezno vključene[33] v proces ICAAP skupine, mora to na kratko izpostaviti ter, kjer je ustrezno, opredeliti ukrepe ter časovni rok za odpravo pomanjkljivosti.

1.3 Profil tveganosti banke

4. Banka vpiše seznam pomembnih tveganj in interno oceno kapitalskih potreb za posamezno tveganje.

5. Banka povzame analizo profila tveganosti ter izpostavi najpomembnejše ugotovitve.

1.4 Sistem upravljanja[34] in sistem notranjih kontrol

6. Banka povzame samooceno primernosti sistema upravljanja ter sistema notranjih kontrol v razmerju do profila tveganosti ter izpostavi morebitne pomanjkljivosti.

1.5 Ciljni kapital banke

7. Banka opredeli ciljni kapital banke v smislu višine in strukture kapitala, kot izhaja iz sklepa o izračunu kapitala (temeljni kapital, dodatni kapital I, dodatni kapital II). Ciljni kapital banke mora biti opredeljen v absolutnem znesku in relativno (v odstotkih), kot presežek nad minimalnimi kapitalskimi zahtevami, izračunanimi po sklepu o izračunu kapitala. Banka primerja ciljni kapital banke s trenutno razpoložljivim kapitalom na datum poročanja (navede tudi presežke posameznih sestavin/kategorij kapitala nad predpisanimi omejitvami).

8. Nadrejena banka **povzame** svojo politiko porazdelitve kapitala v bančni skupini z vidika posameznih pomembnih tveganj katerim so ali bi jim lahko bile izpostavljene podrejene banke ter njihov ciljni kapital. Politika porazdelitve kapitala mora upoštevati dejanske možnosti, ki za ta namen obstajajo v bančni skupini (npr. prek dividend ali povečanja kapitala).

9. Banka pojasni, ali je pri opredelitvi ciljnega kapitala banke upoštevala bonitetno oceno, katera bonitetna ocena je to ter svoje cilje pri ohranjanju te bonitetne ocene tudi v prihodnje.

1.6 Načrtovanje kapitala

10. Banka povzame proces načrtovanja kapitala za prihodnje obdobje treh let, vključno s svojim pristopom do razdelitve morebitnih dividend ali dokapitalizacije.

1.7 Načrtovanje ukrepov

11. Kjer je ustrezno banka povzame morebitne slabosti in pomanjkljivosti procesa ICAAP ter navede glavne aktivnosti in časovno obdobje za njihovo odpravo.

1.8 Drugo

12. Banka povzame tudi druge pomembne ugotovitve, ki niso bile zajete v prejšnjih poglavjih ter poda ustrezne zaključke.

[33] Na primer, podrejena oseba zaradi različnih razlogov še nima vzpostavljenega procesa ICAAP oziroma zaradi kakršnega koli razloga posreduje nadrejeni banki pomanjkljive podatke za namen konsolidirane ocene internih kapitalskih potreb.
[34] Angl.: "Governance"

2. Sistem upravljanja[35]

V tem poglavju banka podrobneje pojasni kvalitativne vidike procesa ICAAP z vidika njenega organizacijskega ustroja, procesa upravljanja tveganj in sistema notranjih kontrol. Nadrejena banka mora posebej izpostaviti najpomembnejše razlike, ki v razmerju do procesa ICAAP izhajajo iz položaja pomembnih podrejenih bank bančne skupine.

2.1 Organizacijski ustroj

2.1.1 Opis organizacijskega ustroja banke

13. Banka v prilogi poročila ICAAP predloži organizacijsko shemo, ki vključuje sestavo, funkcije ter pripadajoče pristojnosti in odgovornosti njenih vodstvenih ravni in odborov. Organizacijski shemi morajo biti predloženi diagrami poročevalskih poti s področja upravljanja tveganj.

2.1.2 Vloga uprave banke na področju upravljanja tveganj, kontrolnega okolja in kapitalske ustreznosti

14. Banka pojasni, kako uprava banke prevzema odgovornost za:
    (a) prevzeta tveganja glede na njihovo naravo in velikost,
    (b) ustrezno razmerje med prevzetimi tveganji in kapitalom banke.

15. Banka pojasni, kako uprava banke spodbuja kulturo upravljanja tveganj v banki ter kako zagotavlja da:
    (a) je stopnja razvoja procesov upravljanja tveganj sorazmerna značilnostim, obsegu in zapletenosti poslov, ki jih opravlja banka,
    (b) sistem notranjih kontrol omogoča ustrezno obvladovanje in zmanjševanje tveganj,
    (c) je kapital banke primeren glede na profil tveganosti banke ter na makroekonomsko okolje v katerem banka deluje.

16. Banka vpiše seznam najpomembnejših aktivnosti uprave na področju upravljanja tveganj v prejšnjem letu.

2.1.3 Samooocena organizacijskega ustroja

17. Banka predloži samooceno ustreznosti lastnega organizacijskega ustroja ter izpostavi njegove morebitne pomanjkljivosti.

2.2 Proces upravljanja tveganj

2.2.1 Načela upravljanja tveganj

18. Banka povzame najpomembnejša lastna načela prevzemanja tveganj, opredeli vodstveno raven, ki je ta načela sprejela ter predloži seznam dokumentov (politik), ki ta načela določajo.

19. Banka opiše kdo in na kakšen način zagotavlja, da so s politikami prevzemanja in upravljauja tveganj seznanjene ustrezne organizacijske enote.

2.2.2 Upravljanje posameznih tveganj

20. Banka vpiše seznam pomembnih tveganj.

21. Pri vsakem posameznem tveganju banka pojasni:
    (a) politiko upravljanja tveganja z vidika določenih pripadajočih limitov in/ali drugih uporabljenih pristopov za zmanjševanje tveganj. Banka pri vsakem tveganju oceni, kako se te politike dejansko upoštevajo v procesu sprejemanja odločitev na področju upravljanja tveganj.
    (b) organizacijo funkcije upravljanja tveganja z vidika ocenjevanja/merjenja, spremljanja, in obvladovanja tveganja. V nadaljevanju banka pojasni razdelitev pristojnosti in odgovornosti na področju upravljanja tveganja ne glede na to ali je le-to organizirano centralizirano ali

[35] Glej 3. poglavje sklepa o upravljanju s tveganji

decentralizirano. Če za upravljanje z določenim tveganjem obstaja samostojna služba, banka pojasni njeno organiziranost.

(c) posamezne procese upravljanja tveganja (ugotavljanje, ocenjevanje/merjenje, spremljanje, obvladovanje) z vidika metodologij, postopkov in podpornih sistemov informacijske tehnologije. Če ima banka pri tveganju vzpostavljeno tudi bazo podatkov namenjeno merjenju tveganja, na kratko opiše njeno uporabo in delovanje. Banka predloži seznam rednih in "ad hoc" poročil o tveganjih za vodstvene ravni.

2.2.3 Samooceno procesa upravljanja tveganj

22. Banka za vsako izmed obravnavanih tveganj predloži samooceno ustreznosti politik, organizacije upravljanja (npr. organizacijska struktura, delegiranje funkcij, aktivnostih odborov za tveganja), metodologij ocenjevanja/merjenja ter pripadajočih postopkov in sistemov notranjih kontrol.

2.3 Sistem notranjih kontrol

2.3.1 Naloge službe notranje revizije, povezane s tveganji

23. Banka predloži seznam področij rednih pregledov službe notranje revizije s področja upravljanja tveganj v preteklem letu. Kjer je ustrezno, banka povzame najpomembnejše zaključke s teh pregledov, kot na primer:
    (a) skladnost banke z internimi pravili (npr. upoštevanje limitov, postopkov),
    (b) učinkovita uporaba rezultatov procesa ICAAP v dnevnih vodstvenih odločitvah,
    (c) ustrezno in učinkovito delovanje sistema notranjih kontrol,
    (d) ustreznost informacijske tehnologije, ki podpira procese upravljanja tveganj,
    (e) kvaliteta in celovitost podatkov za upravljanje tveganj,
    (f) ocena ustreznosti metodologij za ocenjevanje/merjenje tveganj.

24. Kjer je primerno, banka vpiše seznam ukrepov iz naslova ugotovljenih pomanjkljivosti ter opredeli funkcije, odgovorne za njihovo izvedbo.

2.3.2 Samooceno delovanja službe notranje revizije

25. Banka predloži samo-oceno službe notranje revizije z vidika ustreznosti njenega pregledovanja procesov in sistemov upravljanja tveganj ter zadostnosti njenih resursov.

3. Ocenjevanje pomembnih tveganj ter interna ocena kapitalskih potreb

V tem poglavju banka pojasni kvantitativni vidik procesa ICAAP, oceni izpostavljenost banke posameznim pomembnim tveganjem ter izračuna interno oceno kapitalskih potreb.

26. Banka lahko pri ocenjevanju/merjenju izpostavljenosti tveganjem, ki so predmet izračuna minimalnih kapitalskih zahtev (t.j. kreditno tveganje, tržna tveganja, operativno tveganje), za namen procesa ICAAP izbira med dvema alternativama:

- **Alternativa 1:** Uporaba pristopa za izračun kapitalske zahteve ter pripadajočega rezultata tudi za namen procesa ICAAP.

- **Alternativa 2:** Prilagoditev pristopa, ki ga banka uporablja za izračun kapitalske zahteve, značilnostim in potrebam lastnega upravljanja določenega tveganja. Banka mora utemeljiti ustreznost izvedene prilagoditve na podlagi dejanske uporabe podatkov, s katerimi ocenjuje določeno tveganje[36]. Stopnja podrobnosti te utemeljitve mora biti sorazmerna s stopnjo razlikovanja lastne metodologije za namen procesa ICAAP (in pripadajoče interne ocene kapitalskih potreb) od pristopa za izračun kapitalske zahteve (in pripadajoče kapitalske zahteve).

Pri obeh alternativah lahko banka ustrezno prilagodi interno oceno kapitalskih potreb za posamezno tveganje z rezultati stres testov.

[36] Tako vhodne kot izhodne podatke.

3.1 Merjenje oz. ocenjevanje kreditnega tveganja

27. Banka lahko pri internem ocenjevanju kapitalskih potreb za kreditno tveganje izbira med dvema alternativama:

- **Alternativa 1:** Uporaba enega izmed pristopov za izračun kapitalske zahteve za kreditno tveganje (standardizirani pristop, pristop na podlagi notranjih bonitetnih sistemov (v nadaljevanju pristop IRB[37])) ter pripadajoči rezultat (oz. kapitalsko zahtevo za kreditno tveganje iz 1. stebra). Banka mora pri ocenjevanju primernosti teh pristopov za namen procesa ICAAP presoditi, ali je na področju kreditnega tveganja pomembno izpostavljena tudi tveganjem, ki niso ustrezno krita s kapitalsko zahtevo za kreditno tveganje (med drugim na primer zlasti preostalemu tveganju[38] iz naslova uporabe zavarovanj ter možnemu povečanju izpostavljenosti kreditnemu tveganju zaradi listinjenja).

  Če banka ugotovi, da je na obravnavanem področju izpostavljena tudi tveganjem, ki niso ustrezno krita s kapitalsko zahtevo za kreditno tveganje, mora interno oceniti kapitalske potrebe tudi za ta tveganja. Banki ni treba izdelati te ocene, če ustrezno utemelji, da dodatni kapital ni potreben za kritje tveganj, ki izvirajo iz:

  i. uporabe zavarovanj, ki jih ta uporablja za zmanjševanje izpostavljenosti kreditnemu tveganju za namen izračuna minimalne kapitalske zahteve za kreditno tveganje. Ker učinkovitost uporabe zavarovanj običajno temelji na aktivnem in kompleksnem upravljanju kreditnega tveganja, mora banka pri utemeljitvi zlasti obrazložiti ta vidik svojega poslovanja.

  ii. listinjenja, zaradi pomembnega in učinkovitega prenosa tveganja na tretje osebe in neobstoja implicitne podpore investitorjem v smislu tretjega odstavka 5. člena, točke (g) petega odstavka 6. člena in točke (c) petega odstavka 7. člena sklepa o listinjenju v različnih programih listinjenja, ki jih izvaja banka.

- **Alternativa 2:** Prilagoditev izbranega pristopa za izračun kapitalske zahteve za kreditno tveganje značilnostim in potrebam lastnega upravljanja kreditnega tveganja v banki. Banka mora utemeljiti ustreznost te prilagoditve. Utemeljitev mora biti podrobnejša v primeru večjih razlik med kapitalsko zahtevo za kreditno tveganje ter interno oceno kapitalskih potreb za kreditno tveganje.

  Banka pri izbiri lastne metodologije za interno ocenjevanje kapitalskih potreb za kreditno tveganje ni omejena z razvitostjo pristopa, ki ga uporablja za izračun kapitalske zahteve za kreditno tveganje. Na primer, banka, ki za izračun kapitalske zahteve za kreditno tveganje uporablja standardizirani pristop, lahko za interno ocenjevanje kapitalskih potreb za kreditno tveganje uporablja pristop IRB za tiste portfelje, kjer ima vzpostavljene zanesljive sisteme za upravljanje in bonitetno ocenjevanje izpostavljenosti iz naslova kreditnega tveganja.

  Banka Slovenije bo ocenjevala ustreznost pristopa, ki ga banka uporablja v okviru lastne metodologije, v skladu z načelom previdnosti in konservativnosti.

28. Banka mora v poročilu ICAAP navesti uporabljeno alternativo, izbran pristop, interno oceno kapitalskih potreb za kreditno tveganje ter:
    (a) v primeru uporabe alternative 1, kjer je ustrezno, podati podrobno analizo ustreznosti uporabe zavarovanj ter pripadajočega preostalega tveganja, kakor tudi tveganj, ki izvirajo iz programov listinjenja banke. Če sta tveganji za banko pomembni, morata biti tudi kvantitativno ovrednoteni (ocenjeni);
    (b) v primeru uporabe alternative 2 obrazložiti in utemeljiti uporabljeno metodologijo z vidika njenih predpostavk ter razlogov za uporabo po posameznih kreditnih portfeljih. Analizirati mora morebitne razlike med kapitalsko zahtevo za kreditno tveganje ter interno oceno kapitalskih potreb za kreditno tveganje. Podrobnost obrazložitve oz. analize mora biti v skladu z načelom sorazmernosti;
    (c) kjer je ustrezno, obrazložiti stres teste ter navesti pripadajoče rezultate in sklice na pripadajoče interne dokumente.

[37] Internal Ratings – based Approach
[38] Preostalo tveganje je tveganje manjše učinkovitosti zavarovanj od pričakovane

3.2 Merjenje oz. ocenjevanje tveganja koncentracije

29. Banka lahko pri internem ocenjevanju kapitalskih potreb za tveganje koncentracije izbira med dvema alternativama:
    - **Poenostavljena alternativa:**
        i. Izračun indeksa panožne koncentracije (HHID[39]) kreditnega portfelja na podlagi metodologije iz Priloge 2 tega dokumenta. Pri izračunu se upoštevajo pravila o izvzetjih iz sklepa o veliki izpostavljenosti. Če ta indeks preseže vrednost 10, mora banka povečati interno oceno kapitalskih potreb za tveganje koncentracije za ustrezen pribitek na kapitalsko zahtevo za kreditno tveganje po naslednji razpredelnici:

INDEKS PANOŽNE KONCENTRACIJE	PRIBITEK
$0 < HHI_D \leq 10$	0 %
$10 < HHI_D \leq 15$	2 %
$15 < HHI_D \leq 20$	4 %
$20 < HHI_D \leq 25$	6 %
$25 < HHI_D \leq 100$	8 %

        ii. Izračun indeksa posamične koncentracije (HHIP[40]) kreditnega portfelja na podlagi metodologije iz Priloge 2 tega dokumenta. Pri izračunu se upoštevajo pravila o izvzetjih iz sklepa o veliki izpostavljenosti. Če ta indeks preseže vrednost 1, mora banka povečati interno oceno kapitalskih potreb za tveganje koncentracije za ustrezen pribitek na kapitalsko zahtevo za kreditno tveganje po naslednji razpredelnici:

INDEKS POSAMIČNE KONCENTRACIJE	PRIBITEK
$0 < HHI_P \leq 1$	0 %
$1 < HHI_P \leq 2$	2 %
$2 < HHI_P \leq 4$	4 %
$4 < HHI_P \leq 10$	6 %
$10 < HHI_P \leq 100$	8 %

    - **Splošna alternativa:** Uporaba lastne metodologije za interno ocenjevanje kapitalskih potreb za tveganje koncentracije (posebej posamično in panožno) ter utemelji, da le-ta ustreza značilnostim in potrebam upravljanja tveganja koncentracije v banki. Uporaba splošne alternative je obvezna za banke, ki uporabljajo pristop IRB za izračun kapitalske zahteve za kreditno tveganje.

30. Banka mora v poročilu ICAAP navesti uporabljeno alternativo, izbran pristop, interno oceno kapitalskih potreb za tveganje koncentracije ter:
    (a) v primeru uporabe poenostavljene alternative, izpolniti prilogo 2 tega dokumenta;
    (b) v primeru uporabe splošne alternative, obrazložiti uporabljeno metodologijo z vidika njenih predpostavk in razlogov za uporabo. Podrobnost obrazložitve mora biti v skladu z načelom sorazmernosti;
    (c) v primeru ugotovitve, da banki za tveganje koncentracije ni potrebno izračunati interne ocene kapitalskih potreb, to ustrezno utemeljiti. Podrobnost obrazložitve mora biti v skladu z načelom sorazmernosti;
    (d) kjer je ustrezno, obrazložiti stres teste ter navesti pripadajoče rezultate in sklice na pripadajoče interne dokumente.

3.3 Merjenje oz. ocenjevanje tržnih tveganj

31. Banka lahko pri internem ocenjevanju kapitalskih potreb za tržna tveganja izbira med dvema alternativama:

    - **Alternativa 1:** Uporaba enega izmed pristopov za izračun kapitalske zahteve za tržna tveganja (standardizirani pristop, modeli VaR) ter pripadajočega rezultata tudi za namen procesa ICAAP.

---

[39] Herfindahl-Hirschman $Index_{dejavnost} = \sum x^2 / (\sum x)^2 * (\sum x) / y$, x je vrednost izpostavljenosti do posamezne dejavnosti, y je vrednost celotne izpostavljenosti.

[40] Herfindahl-Hirschman $Index_{posamično} = \sum x_i^2 / (\sum x_i)^2 * \sum x_i / \sum y * 100$; x_i je vrednost i komitentov v portfelju banke (po skupni izpostavljenosti), y je vrednost celotnega portfelja banke; i je število komitentov v izračunu HHI (i=100).

- **Alternativa 2:** Prilagoditev izbranega pristopa za izračun kapitalske zahteve za tržna tveganja značilnostim in potrebam lastnega upravljanja tržnega tveganja v banki. Banka mora utemeljiti ustreznost te prilagoditve. Utemeljitev mora biti podrobnejša v primeru večjih razlik med kapitalsko zahtevo za tržna tveganja ter interno oceno kapitalskih potreb za tržna tveganja.

  Banka pri izbiri lastne metodologije internega ocenjevanja kapitalskih potreb za tržna tveganja ni omejena na pristop, ki ga uporablja za izračun kapitalske zahteve za tržna tveganja. Na primer:
  (a) Banka, ki za izračun kapitalske zahteve za tržna tveganja uporablja standardizirani pristop, lahko za interno ocenjevanje kapitalskih potreb za tržna tveganja uporablja modele VaR za vse ali samo za določene portfelje pod pogojem, da te modele dejansko tudi uporablja pri obvladovanju tržnih tveganj v pripadajočih portfeljih.
  (b) Banka, ki za izračun kapitalske zahteve za tržna tveganja uporablja modele VaR, lahko le-te za namen internega ocenjevanja kapitalskih potreb prilagodi značilnostim in potrebam lastnega upravljanja tržnih tveganj v banki.

  Banka Slovenije bo ocenjevala ustreznost pristopa, ki ga banka uporablja v okviru lastne metodologije v skladu z načelom previdnosti in konzervativnosti.

32. Banka, ki ne izračunava kapitalskih zahtev za tržna tveganja, mora to poglavje poročila ICAAP izpolniti, če je to tveganje pomembno z vidika njene poslovne politike.

33 Banka mora v poročilu ICAAP navesti uporabljeno alternativo, izbran pristop, pridobljeno interno oceno kapitalskih potreb za tržna tveganja ter:
   (a) v primeru uporabe alternative 1, podati podrobno analizo vseh pomembnih izpostavljenosti banke tržnim tveganjem, ki niso pokrita s kapitalsko zahtevo za tržna tveganja;
   (b) v primeru uporabe alternative 2, obrazložiti uporabljeno metodologijo z vidika njenih predpostavk in razlogov za uporabo. Analizirati mora morebitne razlike med kapitalsko zahtevo za tržna tveganja ter interno oceno kapitalskih potreb za tržna tveganja. Podrobnost obrazložitve oz. analize mora biti v skladu z načelom sorazmernosti;
   (c) kjer je ustrezno, obrazložiti stres teste ter navesti pripadajoče rezultate in sklice na pripadajoče interne dokumente.

3.4 Merjenje oz. ocenjevanje operativnega tveganja

34. Banka lahko pri internem ocenjevanju kapitalskih potreb za operativno tveganje izbira med dvema alternativama:

- **Alternativa 1:** Uporaba enega izmed pristopov za izračun kapitalske zahteve za operativno tveganje (enostavni pristop, standardizirani pristop, napredni pristopi) ter pripadajočega rezultata tudi za namen procesa ICAAP.

- **Alternativa 2:** Prilagoditev izbranega pristopa za izračun kapitalske zahteve za operativno tveganje značilnostim in potrebam upravljanja operativnega tveganja v banki. Banka mora utemeljiti ustreznost te prilagoditve. Utemeljitev mora biti podrobnejša v primeru večjih razlik med kapitalsko zahtevo za operativno tveganje ter interno oceno kapitalskih potreb za operativno tveganje.

  Banka pri izbiri lastne metodologije za interno ocenjevanje kapitalskih potreb za operativno tveganje ni omejena z razvitostjo pristopa, ki ga uporablja za izračun kapitalske zahteve za operativno tveganje. Na primer:
  (a) banka, ki za izračun kapitalske zahteve za operativno tveganje uporablja enostavni pristop, lahko za ocenjevanje operativnega tveganja v procesu ICAAP uporablja standardizirani pristop za vsa ali samo za določena poslovna področja;
  (b) banka, ki za izračun kapitalske zahteve za operativno tveganje uporablja standardizirani pristop, lahko za ocenjevanje operativnega tveganja v procesu ICAAP uporablja napredni pristop.

  Banka Slovenije bo ocenjevala ustreznost pristopa, ki ga banka uporablja v okviru lastne metodologije, v skladu z načelom previdnosti in konservativnosti.

35. Banka mora v poročilu ICAAP navesti uporabljeno alternativo, izbran pristop, interno oceno kapitalskih potreb za operativno tveganje ter:

(a) v primeru uporabe alternative 1, podati podrobno analizo vseh pomembnih izpostavljenosti operativnemu tveganju ter pojasniti ali po njenem mnenju uporaba zgolj pristopa za izračun minimalne kapitalske zahteve zadošča za njihovo kritje;
(b) v primeru uporabe alternative 2, obrazložiti uporabljeno metodologijo z vidika njenih predpostavk in razlogov za uporabo. Analizirati mora morebitne razlike med kapitalsko zahtevo za operativno tveganje ter interno oceno kapitalskih potreb za operativno tveganje. Podrobnost obrazložitve oz. analize mora biti v skladu z načelom sorazmernosti;
(c) kjer je ustrezno, obrazložiti stres teste ter navesti pripadajoče rezultate in sklice na pripadajoče interne dokumente.

3.5 Merjenje oz. ocenjevanje obrestnega tveganja iz bančne knjige

36. Banka lahko pri internem ocenjevanju kapitalskih potreb za tveganje spremembe obrestne mere iz bančne knjige izbira med dvema alternativama:

- **Enostavna (standardizirana) alternativa:** Interna ocena kapitalske potrebe za tveganje spremembe obrestne mere na podlagi izračuna potencialne izgube zaradi paralelnega premika krivulje donosnosti za 200 bazičnih točk. Banka mora izračunati potencialno izgubo iz naslova obravnavanega paralelnega premika krivulje na podlagi metodologije iz **priloge** 3 tega dokumenta.

- **Splošna alternativa:** Uporaba lastne metodologije za interno ocenjevanje kapitalskih potreb za tveganje spremembe obrestne mere. Banka mora pri tem utemeljiti, da le-ta ustreza značilnostim in potrebam upravljanja obrestnega tveganja v banki.

37. Banka mora v poročilu ICAAP navesti uporabljeno alternativo, izbran pristop, interno oceno kapitalskih potreb za tveganje spremembe obrestne mere ter:
(a) v primeru uporabe enostavne (standardizirane) alternative, izpolniti prilogo 3 tega dokumenta;
(b) v primeru uporabe splošne alternative, obrazložiti uporabljeno metodologijo z vidika njenih predpostavk in razlogov za uporabo. Podrobnost obrazložitve mora biti v skladu z načelom sorazmernosti;
(c) kjer je ustrezno, obrazložiti stres teste ter navesti pripadajoče rezultate in sklice na pripadajoče interne dokumente.

3.6 Merjenje oz. ocenjevanje tržnega likvidnostnega tveganja

38 Banka interno oceni kapitalske potrebe za tržno likvidnostno tveganje. Tržno likvidnostno tveganje je tveganje, ko pozicije (v inštrumentu) ni možno odprodati ali nadomestiti v kratkem času brez pomembnega vpliva na tržno ceno, bodisi zaradi nezadostne globine trga bodisi zaradi tržnih neravnovesij.

39. Banka mora v poročilu ICAAP:
(a) ustrezno obrazložiti svojo politiko prevzemanja in upravljanja tržnega likvidnostnega tveganja, sisteme notranjih kontrol in krizne načrte;
(b) kjer je ustrezno, obrazložiti stres teste ter navesti pripadajoče rezultate in sklice na pripadajoče interne dokumente.

3.7 Merjenje oz. ocenjevanje drugih tveganj (tveganje ugleda, tveganje dobičkonosnosti itd.)

40. Banka lahko pri internem ocenjevanju kapitalskih potreb za druga pomembna tveganja, ki niso zajeta v poglavjih od 3.1 do 3.6, izbira med dvema alternativama:

- **Enostavna alternativa:** Banka lahko namesto internega ocenjevanja kapitalskih potreb za druga pomembna tveganja, poveča interno oceno kapitalskih potreb od 5 % – 15 % minimalnih kapitalskih zahtev. Izbiro uporabljenega odstotka v tem razponu mora banka podrobno utemeljiti na podlagi tveganj katerim je ali bi jim lahko bila izpostavljena.

- **Splošna alternativa:** Banka uporabi lastne metodologije za ocenjevanje internih kapitalskih potreb za druga pomembna tveganja ter utemelji, da le-te ustrezajo značilnostim in potrebam upravljanja teh tveganj v banki. Banka mora poleg ostalih pomembnih tveganj interno oceniti kapitalske potrebe vsaj za tveganje ugleda, tveganje dobičkonosnosti ter strateško in kapitalsko tveganje, vendar le, če banka ocenjuje, da je pomembno izpostavljena tem tveganjem.

Banka mora oceniti tveganje ugleda tudi z vidika potencialnega negativnega javnega mnenja o poslovnih praksah banke in/ali poslovnih povezavah banke z določenimi strankami, ki se lahko odrazi v izgubi zaupanja v moralno neoporečnost banke. Banka mora oceniti tveganje dobičkonosnosti tudi z vidika zunanjih ali notranjih dejavnikov, ki lahko negativno vplivajo na dobiček (izkaz poslovnega izida) ter posledično na kapitalsko ustreznost banke. Banka mora oceniti strateško tveganje z vidika potencialnega nastanka izgube zaradi nepravilnih poslovnih odločitev banke, neustreznega izvajanja sprejetih odločitev ter premajhne odzivnosti banke na spremembe poslovnega okolja. Banka mora oceniti kapitalsko tveganje z vidika potencialno neustrezne sestave kapitala glede na obseg in način poslovanja ter potencialnih težav, s katerimi bi se lahko soočila pri pridobivanju svežega kapitala, zlasti ob nenadnem nastanku potrebe po hitrem povečanju kapitala ali ob nastanku neugodnih pogojev poslovanja.

41. Banka mora v poročilu ICAAP navesti uporabljeno alternativo ter kjer je ustrezno interne ocene kapitalskih potreb za druga tveganja ter:
    (a) v primeru uporabe enostavne alternative določiti in obrazložiti odstotek minimalnih kapitalskih zahtev za katerega se poveča interna ocena kapitalskih potreb;
    (b) v primeru uporabe splošne alternative obrazložiti uporabljene metodologije z vidika njihovih predpostavk in razlogov za uporabo ter pojasniti postopke spremljanja obravnavanih tveganj. Podrobnost obrazložitve mora biti v skladu z načelom sorazmernosti;
    (c) kjer je ustrezno, obrazložiti stres teste ter navesti pripadajoče rezultate in sklice na pripadajoče interne dokumente.

3.7.1 Merjenje tveganja dobičkonosnosti iz naslova pasivnih obrestnih mer

41.a Banka interno oceni kapitalske potrebe za tveganje dobičkonosnosti iz naslova pasivnih obrestnih mer. Zgornje meje za obrestne mere depozitov po posameznih ročnostih so razvidne iz naslednje razpredelnice:

RAZRED ROČNOSTI	ROČNOST DEPOZITA	ZGORNJA MEJA OM
r = 1	do 1 meseca	1 tedenski EURIBOR + 50 bt
r = 2	od 1 do 3 mesecev	1 mesečni EURIBOR + 70 bt
r = 3	od 3 do 6 mesecev	3 mesečni EURIBOR + 150 bt
r = 4	od 6 mesecev do 1 leta	6 mesečni EURIBOR + 200 bt
r = 5	od 1 do 2 let	12 mesečni EURIBOR + 220 bt

Banka mora pri izračunu interne ocene kapitalske potrebe za tveganje dobičkonosnosti iz naslova pasivnih obrestnih mer uporabiti metodologijo iz Priloge 7 tega dokumenta.

Banka mora v poročilu ICAAP obrazložiti svojo politiko določanja obrestnih mer depozitov, ki presegajo zgornjo mejo obrestnih mer depozitov.

3.8 Dejavniki zunanjega okolja in stres testi

42. Banka mora na podlagi različnih stres testov **interno oceniti kapitalske potrebe** tudi za specifična tveganja, ki izhajajo iz dejavnikov zunanjega okolja. Kjer je ustrezno, mora banka opredeliti tudi alternativne sestavine kapitala za njihovo kritje, pri čemer mora upoštevati, da je njihov namen uporaba v kriznih situacijah.

43. Banka, ki za namen izračuna minimalnih kapitalskih zahtev uporablja napredne pristope (pristop IRB, VaR, napredni pristop za izračun kapitalske zahteve za operativno tveganje[41]) mora pri izvajanju testov izjemnih a verjetnih situacij zlasti analizirati, kako bi lahko neugodni dogodki vplivali na višino prihodnjih **minimalnih kapitalskih zahtev**, pridobljenih na podlagi teh metodologij. Banka, ki za namen izračuna kapitalske zahteve za kreditno tveganje uporablja pristop IRB, mora oceniti spremembe kapitalske zahteve zaradi spremembe bonitetnih ocen v poslovnem ciklu. Ocenjene spremembe kapitalskih zahtev mora banka upoštevati tudi pri načrtovanju kapitala.

44. Banka mora v poročilu ICAAP:
    (a) obrazložiti stres teste ter navesti njihove rezultate za stanje splošnega poslovnega cikla v katerem se nahaja (procikličnost) v zvezi s splošnim poslabšanjem gospodarskih razmer zaradi padca ekonomskih aktivnosti (recesija) oz. specifičnim poslabšanjem stanja v gospodarskih sektorjih, ki jih banka finančno podpira
    (b) kjer je ustrezno podati oceno regulatornega tveganja;

[41] Advanced Measurement Approaches

(c) navesti sklice na pripadajoče interne dokumente v zvezi z izvajanjem stres testov.

3.9 Interna ocena kapitalskih potreb

45. Banka mora izdelati interno oceno kapitalskih potreb (oz. zbirno oceno tveganj po sklepu o upravljanju tveganj) na podlagi združevanja internih ocen kapitalskih potreb za posamezna tveganja. Pri združevanju internih ocen kapitalskih potreb za posamezna tveganja lahko banka izbira med dvema alternativama:

- **Enostavna alternativa združevanja (metoda dodajanja)**. Banka, ki za izračun minimalne kapitalske zahteve uporablja nižje razvite pristope (npr. standardizirani pristop), izdela interno oceno kapitalskih potreb tako, da sešteje interne ocene kapitalskih potreb posameznih tveganj.

- **Splošna alternativa združevanja**. Banka, ki za izračun minimalnih kapitalskih zahtev uporablja višje razvite pristope (npr. pristop IRB) ter modele ekonomskega kapitala pri upravljanju drugih pomembnih tveganj, izdela interno oceno kapitalskih potreb tako, da sešteje interne ocene kapitalskih potreb za vsako posamezno tveganje. Za namen seštevka morajo izračuni tako pridobljenih internih kapitalskih potreb za posamezna tveganja temeljiti na ustrezno dolgih časovnih vrstah podatkov o tveganjih, enakih stopnjah statističnega zaupanja ter enotnem časovnem obdobju. Tako pridobljena interna ocena kapitalskih potreb lahko za interne namene vključuje tudi učinke razpršitve. Pogoj za uporabo obravnavane alternative združevanja kapitalskih potreb je sposobnost banke, da lahko na podlagi rezultatov modelov ekonomskega kapitala ugotovi, koliko kapitala potrebuje za pokrivanje tveganj posamezna poslovna enota[42].

46. Banka mora v poročilu ICAAP navesti uporabljeno alternativo združevanja internih kapitalskih potreb za posamezna tveganja, izbran pristop in interno oceno kapitalskih potreb ter:
    (a) v primeru uporabe enostavne alternative združevanja izpolniti Zbirni obrazec izračunov poročila ICAAP v prilogi 1;
    (b) v primeru uporabe splošne alternative združevanja poleg izpolnitve Zbirnega obrazca izračunov poročila ICAAP v prilogi 1 obrazložiti tudi uporabljeno metodologijo združevanja z vidika njenih predpostavk in razlogov za uporabo. Pojasnilo mora biti skladno z načelom sorazmernosti.

4. Načrtovanje kapitala

V tem poglavju poročila ICAAP banka opredeli svoje projekcije in analize na področju načrtovanja kapitala.

47. Banka mora pri načrtovanju ciljnega kapitala upoštevati svoj strateški načrt poslovne rasti, politiko dividend, pričakovane spremembe profila tveganosti banke, rezultate procesa ICAAP ipd.

48. Banka mora v poročilu ICAAP:
    (a) navesti obdobje načrtovanja kapitala, ki ne sme biti krajše od treh let;
    (b) analizirati razlike med načrtovanim kapitalom v obravnavanem obdobju in kapitalom realiziranim v preteklem obdobju;
    (c) obrazložiti metodologijo za načrtovanje kapitala ter navesti njene rezultate;
    (d) obrazložiti stres teste, rezultate ter navesti sklice na pripadajoče interne dokumente. Kjer je ustrezno navesti alternativne kapitalske vire.

5. Načrt izboljšav procesa ICAAP

V tem poglavju poročila ICAAP banka izpostavi ukrepe in aktivnosti, ki jih bo izvedla z namenom odpravljanja pomanjkljivosti procesa ICAAP oziroma z namenom njegovega izboljšanja.

49. Banka na podlagi samoocen ustreznosti posameznih elementov sistema upravljanja ter lastnih ocen izpostavljenosti pomemboim tveganjem iz tretjega poglavja tega dokumenta obrazloži največje pomanjkljivosti oz. slabosti procesa ICAAP ter določi načrt aktivnosti za njihovo odpravo ali izboljšanje. Načrt aktivnosti lahko med drugim določa ukrepe za:

[42] tki. alokacija kapitala.

(a) izboljšanje profila tveganosti banke zaradi zmanjšanja določene/-ih aktivnosti, uporabe novih zavarovanj ipd.;
(b) izboljšanje sistema upravljanja zaradi reorganizacije organizacijskega ustroja, procesov upravljanja tveganj ali krepitve sistema notranjih kontrol, ...

50. Banka izpostavi tudi druge morebitne načrtovane spremembe v zvezi s politiko upravljanja s kapitalom ali politiko upravljanja tveganj. Sem spadajo na primer izboljšave:
(a) pristopov za izračun minimalne kapitalske zahteve;
(b) metodologij za interno ocenjevanje kapitalskih potreb;
(c) tehnik upravljanja posameznih tveganj;
(d) sistema internih kontrol za obvladovanje/zmanjševanje tveganj.

6. Drugi vidiki procesa ICAAP

V tem poglavju poročila ICAAP banka navede morebitne ostale ugotovitve in rezultate procesa ICAAP, ki niso zajeti v predhodnih poglavjih.

51. Banka lahko v tem poglavju izpostavi tudi druge elemente procesa ICAAP, za katere meni, da bi morali biti obrazloženi v poročilu ICAAP.

PRILOGE:

Priloga 1: Poročilo ICAAP z zbirnim obrazcem povzetka poročila

Priloga 2: Tveganje koncentracije

Priloga 3: Obrestno tveganje

Priloga 4: Seznam podrejenih oseb, ki so vključene v proces ICAAP (*poglavje 1.2, tč. 2, Raven izvajanja procesa ICAAP*)

Priloga 5: Organizacijska shema s pregledom sestave, funkcij, pristojnosti in odgovornosti vodstvenih ravni in odborov *(podpoglavje 2.1.1, tč. 13, Opis organizacijskega ustroja banke)*

Priloga 6: Načela procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala

Priloga 7: Tveganje dobičkonosnosti iz naslova pasivnih obrestnih mer

Priloga 1: Poročilo ICAAP in zbirni obrazec povzetka poročila

POROČILO BANKI SLOVENIJE O IZVAJANJU PROCESA ICAAP
[ ]
(v oklepaj vpišite naziv banke ali hranilnice)

1. OSNOVNI PODATKI IN POVZETKI

1.1 Osnovni podatki (1 a, b, c, d)[43]

Obdobje veljavnosti:	d	d	m	m	l	l	l	l	-	d	d	m	m	l	l	l	l

(obdobje na katero se poročilo ICAAP nanaša)

Ime, priimek:		Datum poročila ICAAP:	d	d	m	m	l	l	l	l
(oseba, odgovorna za komunikacijo z Banko Slovenije)			(datum zadnjega poročanja Banki Slovenije)							
Funkcija:		Zadnja sprememba:	d	d	m	m	l	l	l	l
			(datum zadnje spremembe v poročilu ICAAP)							
Org. enota:		Navedba sprememb:								
			(navedba številk poglavij poročila, ki so spremenjena/dopolnjena)							
Kontaktna št. 1:		Obravnava (Uprava):	d	d	m	m	l	l	l	l
			(datum zadnje obravnave poročila ICAAP na ravni uprave)							
Kontaktna št. 2:		Obravnava (Nadz. svet):	d	d	m	m	l	l	l	l
			(datum zadnje obravnave poročila ICAAP na ravni nadzornega sveta)							
		Ime in oznaka dokumenta:								
			(sklic na dokument, ki potrjuje obravnavo poročila ICAAP na ravni uprave)							

Podpis osebe, odgovorne za sestavo poročila ICAAP: _____

1.2 Raven izvajanja procesa ICAAP v banki
[Opomba: Banka, ki izvaja proces ICAAP na konsolidirani podlagi ali na konsolidirani podlagi na ravni podskupine, mora v prilogi tega poročila predložiti tudi seznam podrejenih oseb, ki so vključene v proces ICAAP.]
(2)
(3)

1.3 Profil tveganosti banke
(4)
(5)

1.4 Sistem upravljanja in sistem notranjih kontrol
(6)

1.5 Ciljni kapital banke
(7)
(8)
(9)

1.6 Načrtovanje kapitala
(10)

[43] Številke poleg posameznih delov poročila ICAAP se nanašajo na številko odstavka Navodila za izpolnjevanje Poročila o interni oceni kapitalskih potreb in interni oceni kapitala iz podpoglavja 5.2. tega dokumenta.

1.7 Načrtovanje ukrepov
(11)

1.8 Drugo
(12)

2. SISTEM UPRAVLJANJA

2.1 Organizacijski ustroj
(13) [Shema organizacijskega ustroja banke] (Opomba: Predložiti v prilogi poročila ICAAP)
(14) – (16) [Vloga uprave banke na področju upravljanja tveganj. kontrolnega okolja in kapitalske ustreznosti]
(17) [Samoocena organizacijskega ustroja]

2.2 Proces upravljanja tveganj
(18) – (19) [Načela upravljanja tveganj]
(20) – (21) [Upravljanje posameznih tveganj] (Opomba: Pojasnila podati po urejenem vrstnem redu po tveganjih)
(22) [Samoocena upravljanja posameznih tveganj] (Opomba: Pojasnila podati po enakem vrstnem redu tveganj)

2.3 Sistem notranjih kontrol
(23) – (24) [Naloge službe notranje revizije. povezane s tveganji]
(25) [Samoocena delovanja službe notranje revizije]

3. OCENJEVANJE POMEMBNIH TVEGANJ TER INTERNA OCENA KAPITALSKIH POTREB

3.1 Merjenje oz. ocenjevanje kreditnega tveganja

Uporabljena alternativa: [1] [2] (izberite)	**Interna ocena kapitalskih potreb:**	[vpišite sem]
Za banke, ki uporabljajo alternativo 1 (28 a, c)**:**		
[Analiza izpostavljenosti pomembnim tveganjem, ki niso ustrezno krita s kapitalsko zahtevo za kreditno tveganje (npr. ustreznost uporabe zavarovanj ter pripadajočega preostalega tveganja. analiza tveganj, ki izvirajo iz programov listinjenja banke, ...)]		
[Kjer je ustrezno, navedba interne ocene kapitalskih potreb za vsako izmed teh tveganj (kvantitativno ovrednotenje)]		
[Kjer je ustrezno, obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]		
Za banke, ki uporabljajo alternativo 2 (28 b, c)**:**		
[Obrazložitev ter utemeljitev uporabljene metodologije in njenih predpostavk]		
[Analiza morebitnih razlik med kapitalsko zahtevo za kreditno tveganje ter interno oceno kapitalskih potreb za kreditno tveganje]		
[Navedba sklica/-ev na interne dokumente na katerih temelji uporabljena metodologija]		
[Kjer je ustrezno, obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]		

3.2 Merjenje oz. ocenjevanje tveganja koncentracije

Poenostavljena alternativa: [DA] [NE]	**Interna ocena kapitalskih potreb:**	[vpišite sem]
Splošna alternativa: [DA] [NE] (izberite)	**Interna ocena kapitalskih potreb:**	[vpišite sem]
Za banke, ki uporabljajo poenostavljeno alternativo (30 a, c, d)**:**		
[Izpolniti prilogo 2] ali [Utemeljiti, da banki ni potrebno izdelati interne ocene kapitalske potrebe]		
[Kjer je ustrezno, obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]		
Za banke, ki uporabljajo splošno alternativo (30 b, c, d)**:**		
[Obrazložitev ter utemeljitev uporabljene metodologijo in njenih predpostavk]		
[Navedba sklica/-ev na interne dokumente na katerih temelji uporabljena metodologija]		
[Kjer je ustrezno, obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]		

3.3 Merjenje oz. ocenjevanje tržnih tveganj

Uporabljena alternativa: [1] [2] (izberite)	**Interna ocena kapitalskih potreb:**	[vpišite sem]
Za banke, ki uporabljajo alternativo 1 (33 a, c)**:**		
[Analiza vseh pomembnih izpostavljenosti banke tržnemu tveganju, ki niso krita s kapitalsko zahtevo za tržna tveganja]		
[Kjer je ustrezno, obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]		
Za banke, ki uporabljajo alternativo 2 (33 b. c)**:**		
[Obrazložitev ter utemeljitev uporabljene metodologije in njenih predpostavk]		
[Analiza morebitnih razlik med kapitalsko zahtevo za tržna tveganja ter interno oceno kapitalskih potreb za tržna tveganja]		
[Navedba sklica/-ev na interne dokumente na katerih temelji uporabljena metodologija]		
[Kjer je ustrezno, obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]		

3.4 Merjenje oz. ocenjevanje operativnega tveganja

Uporabljena alternativa: [1] [2] (izberite)	**Interna ocena kapitalskih potreb:**	[vpišite sem]
Za banke, ki uporabljajo alternativo 1 (35 a, c)**:**		
[Analiza vseh pomembnih izpostavljenosti banke operativnemu tveganju, ki niso krita s kapitalsko zahtevo za operativno tveganje]		
[Kjer je ustrezno, obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]		
Za banke, ki uporabljajo alternativo 2 (35 b, c)**:**		
[Obrazložitev in utemeljitev uporabljene metodologije ter njenih predpostavk]		
[Analiza morebitnih razlik med kapitalsko zahtevo za operativno tveganje ter interno oceno kapitalskih potreb za operativno tveganje]		
[Navedba sklica/-ev na interne dokumente na katerih temelji uporabljena metodologija]		
[Kjer je ustrezno, obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]		

3.5 Merjenje oz. ocenjevanje obrestnega tveganja iz bančne knjige

Enostavna (standardizirana) alternativa: [DA] [NE]	**Interna ocena kapitalskih potreb:**	[vpišite sem]
Splošna alternativa: [DA] [NE] (izberite)	**Interna ocena kapitalskih potreb:**	[vpišite sem]
Za banke, ki uporabljajo enostavno (standardizirano) alternativo (37 a, c)**:**		
[Izpolniti prilogo 3]		
[Kjer je ustrezno, obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]		
Za banke, ki uporabljajo splošno alternativo (37 b, c)**:**		

[Obrazložitev in utemeljitev uporabljene metodologije in njenih predpostavk]
[Navedba sklica/-ev na interne dokumente na katerih temelji uporabljena metodologija]
[Kjer je ustrezno, obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]

3.6 Merjenje oz. ocenjevanje tržnega likvidnostnega tveganja

Interna ocena kapitalskih potreb:	[vpišite sem]
Za vse banke (39)	
[Obrazložitev in utemeljitev politike prevzemanja in upravljanja tržnega likvidnostnega tveganja, sistemov notranjih kontrol in kriznih načrtov]	
[Navedba sklica/-ev na pripadajoče interne dokumente]	
[Kjer je ustrezno, obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]	

3.7 Merjenje oz. ocenjevanje drugih pomembnih tveganj

Enostavna alternativa: [DA] [NE] **Splošna alternativa: [DA] [NE]**	***Interna ocena kapitalskih potreb:***	[vpišite sem]
Za banke, ki uporabljajo enostavno alternativo (41 a, c):		
[Povečanje interne ocene kapitalskih potreb v odstotku od minimalnih kapitalskih zahtev (vpišite odstotek): **[5 % - 15 %]**		
[Obrazložitev in utemeljitev uporabljenega odstotka]		
Za banke, ki uporabljajo splošno alternativo (41 b, c):		
[Obrazložitev in utemeljitev uporabljenih metodologij za ocenjevanje drugih pomembnih tveganj (po vrstnem redu)]		
[Navedba sklica/-ev na interne dokumente na katerih temelji uporabljena metodologija]		
[Kjer je ustrezno, obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]		

3.7.1 Merjenje tveganja dobičkonosnosti iz naslova pasivnih obrestnih mer

Interna ocena kapitalskih potreb:	*[vpišite sem]*
Za vse banke (41.b)	
[Obrazložitev in utemeljitev politike določanja obrestnih mer depozitov, ki presegajo zgornjo mejo pasivnih OM	
[Navedba sklica/-ev na pripadajoče interne dokumente]	

3.8 Dejavniki zunanjega okolja, vključno s stres testi

Interna ocena kapitalskih potreb:	*[vpišite sem]*
Za vse banke (44 a, b, c)	
[Obrazložitev stres testov in navedba pripadajočih rezultatov]	
[Kjer je ustrezno podati oceno regulatornega tveganja]	
[Navedba sklica/-ev na pripadajoče interne dokumente v zvezi z izvajanjem stres testov]	

3.9 Interna ocena kapitalskih potreb (oz. zbirno ocena tveganj)

Izbrana alternativa: [vpišite sem]	**Interna ocena kapitalskih potreb:** (a) [vpišite sem]	**Učinki razpršitve (le evidenčno za interne namene):** (b) [vpišite sem, če obstaja]	**Skupaj interna ocena kapitalskih potreb:** (a) + (b) [vpišite sem]
Za banke, ki uporabljajo enostavno alternativo združevanja (46 a):			

[Izpolnitev Zbirnega obrazca izračunov poročila ICAAP v prilogi 1]
Za banke, ki uporabljajo splošno alternativo združevanja (46 b):
[Izpolnitev Zbirnega obrazca izračunov poročila ICAAP v prilogi 1]
[Obrazložitev in utemeljitev uporabljenih metodologij]
[Navedba sklica/-ev na interne dokumente na katerih temeljijo uporabljene metodologije]

4. Načrtovanje kapitala

Obdobje načrtovanja kapitala (48 a):	[vpišite sem]
Za vse banke (48 b, c, d)	
[Analiza razlik med ciljnim kapitalom v obravnavanem obdobju in kapitalom realiziranim v preteklem obdobju.]	
[Obrazložitev metodologije za načrtovanje kapitala in rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente.]	
[Kjer je ustrezno obrazložitev stres testov, rezultatov ter navedba sklicev na pripadajoče interne dokumente. Kjer je ustrezno navedba alternativnih kapitalskih virov.]	

5. Načrt internih ukrepov in izboljšav procesa ICAAP

(49) [Obrazložitev najpomembnejših slabosti in pomanjkljivosti, ki jih je banka ugotovila pri procesu ICAAP.]
(49) [Kjer je ustrezno, navedba sklica na interni dokument, ki obravnava načrt aktivnosti za odpravo ali izboljšanje procesa ICAAP v prihodnjem obdobju.]
(50) [Seznam načrtovanih oziroma predvidenih sprememb v strategiji upravljanja tveganj.]

6. Drugo

(51) [Kjer je ustrezno, obrazložitev drugih elementov procesa ICAAP, ki jih to poročilo ICAAP ne obravnava.]

ZBIRNI OBRAZEC IZRAČUNOV POROČILA ICAAP

Naziv banke: Datum:

I. CILJNI KAPITAL BANKE	
Izražen v % od minimalnih kapitalskih zahtev:	
od tega a) Temeljni kapital izražen v %	
b) Dodatni kapital I. izražen v %	

II. KAPITAL BANKE IN INTERNA OCENA KAPITALA		
Kapital banke:		
Temeljni kapital:		
Dodatni kapital I:		
Dodatni kapital II:		
Postavke, vključene pri interni oceni kapitala (+ ali -) **Vse postavke:**		
-		
-		
-		
...		
Skupaj interna ocena kapitala:		

III. MINIMALNE KAPITALSKE ZAHTEVE IN INTERNA OCENA KAPITALSKIH POTREB				
	I. STEBER		II. STEBER (PROCES ICAAP)	
	Pristop za izračun KZ	Minimalne kapitalske zahteve (v mio EUR)	Metodologija interne ocene kap. potreb	Interna ocena kapitalskih potreb (v mio EUR)
A) Element 1: Tveganja, ki so predmet minimalnih kapitalskih zahtev				
Kreditno tveganje				
Tržna tveganja				
Operativno tveganje				
B) Element 2: Tveganja, ki niso v celoti pokrita z minimalnimi kapitalskimi zahtevami				
Preostalo tveganje (iz kreditnega tveganja)				
Tveganje listinjenja				
Preostalo tveganje (iz tržnega tveganja)				
Valutno tveganje				
C) Element 3: Tveganja, ki niso predmet minimalnih kapitalskih zahtev				
Obrestno tveganje				
Tveganje koncentracije				
Tržno likvidnostno tveganje				
Druga tveganja			[%] (če 41(a))	
od tega a) Tveganje ugleda				
b) Tveganje dobičkonosnosti				
c) Strateško tveganje				
d) Kapitalsko tveganje				
e) Tveganje dobičkonosnosti iz naslova pasivnih obrestnih mer				
f) (vpiše banka, če je ustrezno)				
g) ...				
h) ...				
D) Element 4: Dejavniki zunanjega okolja				
Stres testi				
od tega a) Stanje splošnega poslovnega cikla (procikličnost), v zvezi s splošnim poslabšanjem gospodarskih razmer (recesija) oz. splošnem poslabšanjem stanja v sektorjih, ki jih banka finančno podpira				
b) Drugi scenariji				
Regulatorno okolje				
E) Skupaj kapitalske zahteve / interna ocena kapitalskih potreb				
F) Razpršitveni učinki (-)(samo za interne namene)				
od tega Znotraj tveganj				
Med tveganji				
G) Skupaj interna ocena kapitalskih potreb in razpršitveni učinki (samo za interne potrebe)				

IV. NAČRTOVANJE KAPITALA				
		Leto +1	Leto +2	Leto +3
Ciljni kapital izražen v % od minimalnih kapitalskih zahtev:				
od tega:	a) Pričakovani Temeljni kapital izražen v %			
	b) Pričakovani Dodatni kapital I izražen v %			
Prihodnje interne kapitalske potrebe na podlagi stres testov:		(opcijsko)	(opcijsko)	(opcijsko)
od tega:	a) Stanje splošnega poslovnega cikla	(opcijsko)	(opcijsko)	(opcijsko)
	b) Splošno poslabšanje gospodarskih razmer	(opcijsko)	(opcijsko)	(opcijsko)
	c) Poslabšanje stanja v sektorjih, ki jih banka f. podpira	(opcijsko)	(opcijsko)	(opcijsko)
	d) Drugi scenariji			
Alternativni kapitalski viri		(kjer ustrezno)	(kjer ustrezno)	(kjer ustrezno)
od katerih:	a) (opredeliti najpomembnejše)	(kjer ustrezno)	(kjer ustrezno)	(kjer ustrezno)
	b) ...	(kjer ustrezno)	(kjer ustrezno)	(kjer ustrezno)
	c) ...	(kjer ustrezno)	(kjer ustrezno)	(kjer ustrezno)

Priloga 2: Tveganje koncentracije

A) Panožna koncentracija

Banka izračuna skupno izpostavljenost do dejavnosti iz spodnje tabele. Indeks panožne koncentracije (HHI_D) banka izračuna na podlagi naslednje formule:

$HHI_D = \sum x^2 / (\sum x)^2 * (\sum x) / y$. x je vrednost izpostavljenosti do posamezne dejavnosti, y je vrednost celotne izpostavljenosti

Banka porazdeli svoje izpostavljenosti po dejavnostih v skladu z razpoložljivimi podatki.

DEJAVNOSTI (po SKD[41])	ZNESEK SKUPNE IZPOSTAVLJENOSTI DO PANOGE	%
1. Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo (A po SKD)		
2. Rudarstvo (B po SKD)		
3. Predelovalne dejavnosti (C po SKD)		
4. Oskrba z elektriko, plinom in vodo (D in E po SKD)		
5. Gradbeništvo (F po SKD)		
6. Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (G po SKD)		
7. Promet in skladiščenje (H po SKD)		
8. Gostinstvo (I po SKD)		
9. Informacijske in komunikacijske dejavnosti (J po SKD)		
10. Finančne in zavarovalniške dejavnosti (K po SKD)		
11. Poslovanje z nepremičninami (L po SKD)		
12. Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M po SKD)		
13. Druge raznovrstne poslovne dejavnosti (N po SKD)		
14. Dejavnosti javne uprave in obrambe in obvezne socialne varnosti (O po SKD)		
15. Izobraževanje (P po SKD)		
16. Zdravstvo in socialno varstvo (Q po SKD)		
17. Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti (R po SKD)		
18. Druge dejavnosti (S po SKD)		

SKUPAJ INDEKS PANOŽNE KONCENTRACIJE		100 %
		HHI_D

B) Posamična koncentracija

Banka izračuna skupno izpostavljenost do 100 največjih dolžnikov ne glede na njihov status. Indeks posamične koncentracije (HHI_P) banka izračuna na podlagi naslednje formule:

$HHI_P = \sum x_i^2 / (\sum x_i)^2 * \sum x_i / \sum y * 100$; x_i je vrednost i komitentov v portfelju banke (po skupni izpostavljenosti), y je vrednost celotnega portfelja banke; i je število komitentov v izračunu HHI_P (i=100)

	ZNESEK SKUPNE IZPOSTAVLJENOSTI	% IZPOSTAVLJENOSTI
Skupna izpostavljenost	$\sum y$	100
100 največjih dolžnikov	$\sum x$	
Indeks posamične koncentracije		**HHI_P**

[41] Standardna klasifikacija dejavnosti

Priloga 3: Obrestno tveganje

Banka izračuna izgubo iz naslova paralelnega premika krivulje donosnosti za 200 bazičnih točk po naslednjem postopku:

1. **korak:** Razvrstiti aktivne in pasivne postavke v časovne košarice[45] v skladu s tabelo 3, nato ugotoviti neto pozicijo v vsaki posamezni časovni košarici, ločeno po valutah.

2. **korak:** Pomnožiti neto pozicije časovnih košaric s pripadajočimi utežmi[46] iz tabele 3.

3. **korak:** Tehtane postavke sešteti najprej za posamezno valuto. Nato sešteti vsote po posameznih valutah za izračun potencialne izgube za celotno bančno knjigo.

4. **korak:** Celoten seštevek izgub je interna ocena kapitalskih potreb za obrestno tveganje bančne knjige.

Tabela 3: Uteži za izračun možne izgube zaradi spremembe obrestne mere

Časovna košarica	Sredina časovne košarice	Približek modificiranega trajanja	Predvidena sprememba krivulje donosnosti	Utež
do 1 meseca	0,5 meseca	0,04 let	200 bazičnih točk	0,08 %
1 do 3 meseci	2 meseca	0,16 let	200 bazičnih točk	0,32 %
3 do 6 mesecev	4,5 meseca	0,36 let	200 bazičnih točk	0,72 %
6 do 12 mesecev	9 mesecev	0,71 let	200 bazičnih točk	1,43 %
1 do 2 leti	1,5 let	1,38 let	200 bazičnih točk	2,77 %
2 do 3 leta	2,5 let	2,25 let	200 bazičnih točk	4,49 %
3 do 4 leta	3,5 let	3,07 let	200 bazičnih točk	6,14 %
4 do 5 let	4,5 let	3,85 let	200 bazičnih točk	7,71 %
5 do 7 let	6 let	5,08 let	200 bazičnih točk	10,15 %
7 do 10 let	8,5 let	6,63 let	200 bazičnih točk	13,26 %
10 do 15 let	12,5 let	8,92 let	200 bazičnih točk	17,84 %
15 do 20	17,5 let	11,21 let	200 bazičnih točk	22,43 %
nad 20 let	22,5 let	13,01 let	200 bazičnih točk	26,03 %

[45] Angl. "time band"
[46] Angl. Weighting factor

Priloga 4: Seznam podrejenih oseb, ki so vključene v proces ICAAP (*poglavje 1.2, tč. 2, Raven izvajanja procesa ICAAP*)

(predloži banka, kjer je ustrezno)

Priloga 5: Organizacijska shema s pregledom sestave, funkcij, pristojnosti in odgovornosti vodstvenih ravni in odborov *(podpoglavje 2.1.1, tč. 13. Opis organizacijskega ustroja banke)*

Priloga 6: Načela procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala

Načelo 1: Vsaka banka mora imeti vzpostavljen postopek internega ocenjevanja kapitalskih potreb glede na svoj profil tveganosti.

Načelo 2: Za proces ICAAP je odgovorna banka. Proces ICAAP bi moral biti prilagojen okoliščinam in potrebam banke ter uporabljati vhodne podatke in opredelitve, ki jih banka običajno uporablja za namene upravljanja tveganj.

Načelo 3: Zgradba procesa ICAAP mora biti v celoti opredeljena, kapitalska politika banke v celoti dokumentirana, organ vodenja ali nadzora banke pa mora prevzeti odgovornost za ustreznost procesa ICAAP. Organ vodenja banke bi moral odobriti zasnovo, raven izvajanja, splošno metodologijo in cilje procesa ICAAP ter vanj vključiti procese načrtovanja in upravljanja kapitala. Organ upravljanja bi moral zagotoviti, da so s politikami načrtovanja in upravljanja kapitala seznanjene ustrezne vodstvene in strokovne ravni banke ter da so te politike ustrezno implementirane. Organ upravljanja ali nadzora banke bi moral biti seznanjen z vsakokratnimi rezultati procesa ICAAP.

Načelo 4: Proces ICAAP bi moral biti sestavni del procesa upravljanja tveganj in sprejemanja poslovnih odločitev banke. Rezultati procesa ICAAP se lahko uporabljajo na primer pri porazdelitvi kapitala med poslovne enote, pri sprejemanju odločitev o odobravanju individualnih kreditov ter pri splošnejših poslovnih odločitvah (npr. načrtih širitve) in sprejemanju proračunov.

Načelo 5: Proces ICAAP bi moral biti predmet rednih pregledov. Banka bi morala zagotoviti tako pogosto pregledovanje ustreznosti procesa ICAAP, kolikor je potrebno za zagotavljanje ustreznega kapitalskega kritja tveganj katerim banka je ali bi jim lahko bila izpostavljena. Ti pregledi bi morali biti zagotovljeni vsaj enkrat letno. Proces ICAAP bi bilo treba ustrezno prilagoditi v primeru pomembnejših sprememb v strateških usmeritvah banke, njenem poslovnem načrtu, operativnem okolju ali drugih dejavnikih, ki imajo pomemben vpliv na predpostavke ali metodologije procesa ICAAP. Banka mora zagotoviti, da so nova tveganja katerim je izpostavljena pravočasno in ustrezno vključena v obravnavo procesa ICAAP.

Načelo 6: Proces ICAAP bi moral biti usmerjen k tveganjem. Banka bi morala opredeliti kapitalske cilje, ki so skladni z njihovim profilom tveganosti in operativnim okoljem. Pri tem lahko banka upošteva tudi druge vidike, kot na primer lastne cilje glede zunanje bonitetne ocene banke, ugled na trgu ter strateške cilje. V tem primeru bi morala banka pojasniti tudi, kako so ti vidiki vplivali na višino kapitala.

Banka bi morala pri nekaterih vrstah tveganja (ki jih je težje kvantitativno ovrednotiti) zagotoviti kvalitativno ocenjevanje. Banka bi morala jasno določiti pri katerih tveganjih je bolj primerna kvantitativna in pri katerih kvalitativna ocena.

Načelo 7: Proces ICAAP bi moral biti celovit. Proces ICAAP bi moral zajeti vsa pomembna tveganja, katerim je banka izpostavljena ne glede na to ali so ta vključena v izračun minimalnih kapitalskih zahtev prvega stebra.

Načelo 8: Proces ICAAP bi moral biti usmerjen v prihodnost. Proces ICAAP bi moral upoštevati strateške načrte banke ter njihovo razmerje z pripadajočim vplivom makroekonomskih dejavnikov. Banka bi morala razviti interno strategijo vzdrževanja ravni kapitala, ki bi med drugim upoštevala tudi pričakovanja glede rasti kreditov, načrtovanih prihodnjih virov oz. porabe sredstev in podobnih dejavnikov (npr. procikličnost).

Banka bi morala imeti kapitalski načrt z opredeljenimi cilji na področju kapitalske politike ter časovni okvir za njihovo uresničitev. Načrt bi moral prav tako vsebovati pristop k vzdrževanju skladnosti s predpisi ter splošni načrt ukrepov v izjemnih razmerah za postopanje ob nepredvidenih dogodkih (npr. povečanje kapitala, omejitev določenih poslovnih dejavnosti ali uporaba tehnik za zmanjševanje tveganj). Banke bi morale izvajati ustrezne teste izjemnih vendar verjetnih situacij, ki na primer upoštevajo specifična tveganja in določeno stopnjo poslovnega cikla.

Načelo 9: Proces ICAAP bi moral temeljiti na ustreznih procesih merjenja in ocenjevanja tveganj. Ti procesi bi morali biti dokumentirani. Rezultate procesa ICAAP bi morala banka upoštevati pri svojem strateškem načrtovanju ter upravljanju tveganj. Banki ni treba obvezno uporabljati modelov ekonomskega (ali drugega) kapitala, čeprav se pričakuje, da se bodo za to odločile bolj razvite banke. Ni enega samega »pravilnega« procesa ocenjevanja tveganj. Banka lahko lastni proces ICAAP oblikuje na različne načine.

Načelo 10: ICAAP bi se moral odraziti v logičnih rezultatih. Proces ICAAP bi moral zagotoviti ustrezen rezultat v smislu višine interne ocene kapitalskih potreb in interne ocene kapitala. Banka bi morala biti sposobna nadzorniku zadovoljivo pojasniti podobnosti in razlike med interno oceno kapitalskih potreb in minimalnimi kapitalskimi zahtevami.

Priloga 7: Tveganje dobičkonosnosti iz naslova pasivnih obrestnih mer

Banka izračuna interno oceno kapitalske potrebe za tveganje dobičkonosnosti iz naslova pasivnih obrestnih mer na podlagi naslednje formule:

$$\textbf{Interna ocena kapitalske potrebe za tveganje dobičkonosnosti iz naslova pasivnih obrestnih mer}_r = \sum_{r=1}^{5}$$

(realizirana povprečna depozitna om_r – zgornja meja om_r) x obseg novih $poslov_r$

Legenda:

r – razred ročnosti:

- r = 1 za depozite z ročnostjo do 1 meseca
- r = 2 za depozite z ročnostjo od 1 meseca do 3 mesecev
- r = 3 za depozite z ročnostjo od 3 mesecev do 6 mesecev
- r = 4 za depozite z ročnostjo od 6 mesecev do 1 leta
- r = 5 za depozite z ročnostjo od 1 leta do 2 let

realizirana povprečna depozitna om_r – realizirana povprečna depozitna obrestna mera banke v razredu r, kjer banka presega zgornjo mejo obrestnih mer iz odstavka 41.a tega dokumenta.

zgornja meja om_r – zgornja meja obrestne mere v razredu r. Izračunana je kot povprečje dnevnih EURIBOR za proučevano obdobje (pri izračunu povprečja se upoštevajo obrestne mere za obdobje izračuna), povečana za pribitek.

obseg novih poslov – znesek novih poslov banke v razredu r, kjer banka presega zgornjo mejo obrestnih mer depozitov. Zajeti so novi posli iz postavke »P. IV. 2 Vloge strank, ki niso banke« in »P. IV. 4 Krediti strank, ki niso banke v evrih iz izkaza finančnega položaja. Izločen je sektor države.

Priloga 23

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

Slovenska 35
1505 Ljubljana
Slovenija
Tel.: 01 47 19 000
Telex: 31214 BS LJB SI
Fax: 01 25 15 516

Vsem bankam in hranilnicam

Službi notranje revizije – v vednost

Oznaka: 24.10–0793/11
Datum: 11. 11. 2011

Spoštovani predsednik / predsednica uprave!

Zaradi poslabševanja kvalitete kreditnih portfeljev slovenskih bank in hranilnic (bank), posledica česar je konstantno povečevanje obsega slabih naložb ter ob dejstvu, da se banke pri reševanju slabih naložb srečujejo s precejšnjimi težavami, smo v Banki Slovenije pripravili analizo poplačil slabih naložb tako od dolžnika kot iz instrumentov zavarovanj. Ugotovitve analize potrjujejo, da so razlogi za oteženo poplačilo slabih naložb bank večplastni in kompleksni, banke pa pri obravnavi slabih naložb praviloma nimajo opredeljenega celovitega pristopa za spremljanje svojih dolžnikov, pravočasno identifikacijo slabih naložb ter vzpostavljenih mehanizmov za njihovo učinkovito reševanje.

Banka Slovenije se zaveda, da so tudi zunanje sistemske omejitve, ki bankam trenutno onemogočajo hitrejše reševanje slabih naložb, precejšnje. Vendar pa so najnujnejše spremembe zakonodaje, ki bodo bankam (upnicam) omogočile aktivnejše vključevanje v reševanje perspektivnih podjetij ter hkrati skrajšale in poenostavile postopke izterjave že oblikovane, Banka Slovenije pa se bo zavzemala za njihovo čimprejšnje sprejetje.

Ne glede na skorajšnje spremembe zakonodaje, bi morale banke s ciljem zmanjšanja obsega slabih naložb vzpostaviti ustrezne mehanizme za pravočasno identifikacijo poslabšanja finančnega položaja posameznega dolžnika in si v čim večji meri prizadevati za izboljšanje učinkovitosti poplačil z instrumenti prestrukturiranja pri vseh tistih dolžnikih, kjer je takšno prestrukturiranje ekonomsko upravičeno.

Banke se premalo zavedajo, da je samo delujoče podjetje sposobno realizirati denarni tok za vračilo kredita, zato bi morale več pozornosti nameniti kontinuiranemu spremljanju poslovanja dolžnika. Pri tem je pomembno, da banke pri individualni obravnavi dolžnikov pravočasno prepoznajo indikatorje poslabšanja poslovanja posameznega dolžnika ter začnejo izvajati aktivnosti restrukturiranja še pred nastopom razlogov za uvedbo insolvenčnih postopkov po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih insolventnosti in prisilnem prenehanju.

Pomembno je, da banke pri individualni obravnavi dolžnikov pravočasno prepoznajo tudi indikatorje izboljšanja poslovanja posameznega dolžnika oziroma da pravočasno oblikujejo nadaljnjo kreditno ponudbo v smeri podpore rasti podjetja in s tem dodane vrednosti v gospodarstvu. Z namenom omogočiti spremljavo individualnega komitenta, Banka Slovenije spodbuja banke k izgradnji integriranih informacijskih sistemov.

Posledica omenjenih pomanjkljivosti je, da so poplačila iz naslova zavarovanj relativno skromna in odmaknjena v prihodnost. Kvaliteta prejetih zavarovanj, ki jih v največjem deležu predstavljajo zavarovanja s poslovnimi nepremičninami ter ostale oblike zavarovanj (poroštva, garancije tretjih oseb, ki ne razpolagajo z ustreznim premoženjem oz. so same v insolvenčnem postopku, premičnine) sicer ustreza, dejanske možnosti za njihovo uspešno unovčenje pa so omejene. Še vedno ugotavljamo

premajhno skrb bank za urejenost instrumentov zavarovanj (pomanjkljiva pravna gotovost, neustreznost dokumentacije, ...) in pravilnost njihovega vrednotenja, posledica česar je pogosto neustrezna ocena poplačila terjatev. Banka Slovenije ugotavlja, da so postopki v okviru procesa spremljanja dolžnika zelo pomanjkljivi in neorganizirani, banke pa premalo aktivne. Ugotovljene pomanjkljivosti so zlasti kritične v zaostrenih gospodarskih razmerah, ko so tveganja neplačila za banke občutno višja in je zato nujno, da jih banke obravnavajo kot prioritetno nalogo. Banke lahko zmanjšajo obseg slabih naložb oziroma izboljšajo učinkovitost poplačil le z ustrezno sistemsko obravnavo teh razlogov in njihovim doslednim upoštevanjem pri individualni obravnavi dolžnikov vse od faze sklepanja (odobravanje kreditov) do faze izvajanja pogodbenih razmerij.

Oteženo poplačilo slabih naložb v bankah je največkrat povezano z naslednjimi razlogi:
1. neustrezno oceno in spremljavo finančnega položaja dolžnika,
2. pomanjkljivo pogodbeno ureditvijo instrumentov zavarovanj,
3. omejeno uporabo novih instrumentov za učinkovito poplačilo terjatev,
4. odsotnostjo ustreznih ravnanj ob odobravanju kreditov,
5. neustreznim in neažurnim vrednotenjem zavarovanj,
6. nedelovanjem organizacijskih enot za obravnavo slabih naložb.

AD 1 - Neustrezna ocena in spremljava finančnega položaja dolžnika (odsotnost indikatorjev zgodnjega odkrivanja težav dolžnika ter premajhna in pogosto prepozna vključitev bank v reševanje težav problematičnih dolžnikov)

Banke morajo s poglobljenim spremljanjem poslovanja dolžnika (predvsem kadar gre za pravne osebe) v razmerju do drugih upnikov pravočasno zaznati znake težav v poslovanju ter ustrezno ukrepati, da se zagotovi poplačilo dolga, bodisi v smislu prestrukturiranja dolga bodisi v smislu okrepitve instrumentov zavarovanja v razmerju do takšnega dolžnika.

Navedeno pomeni, da morajo banke vseskozi aktivno spremljati poslovanje dolžnika, predvsem z vidika ustreznosti njegovega denarnega toka in v primeru, ko zaznajo prve težave, tudi ustrezno ukrepati, da preprečijo nadaljnje poslabševanje položaja in eventualno insolventnost dolžnika kot najslabšo možnost za poplačilo terjatev (npr. z vključitvijo ustreznih omejitvenih klavzul v kreditne pogodbe, s katerimi lahko banke nadzorujejo poslovodenje podjetja, sprejemanje pomembnih odločitev in izpolnjevanje obveznosti dolžnika do največjih upnikov, prepovejo nadaljnje zadolževanje dolžnika in navzkrižno kreditiranje družb znotraj skupine, ipd). Pri tem je pomembno, da banke interno opredelijo tudi politike in instrumente za celovito obravnavo dolžnikov v težavah, ki upoštevajo poslovni potencial takšnega dolžnika in razloge za nastanek težav. Za banko je ključno poznavanje dolžnika v vseh segmentih njegovega poslovanja, saj le tako lahko dolžniku ponudi ustrezne produkte, ki bodo omogočili njegovo dolgoročno uspešno restrukturiranje.

AD 2 - Pomanjkljiva pogodbena ureditev instrumentov zavarovanj

Pogodbena ureditev zavarovanj je pogosto pomanjkljiva in nedoločna ter ne upošteva vseh (pravnih) možnosti za zavarovanje terjatev in učinkovito realizacijo poplačila, ki jih dopušča veljavna zakonodaja v primeru neplačila oziroma v primeru insolventnosti dolžnika. Tako je že v fazi sklepanja pogodbe in presoji premoženja, ki je ponujeno v zavarovanje, priporočljivo izbrati/zahtevati za namene zavarovanja tisto premoženje, ki zagotavlja najučinkovitejše poplačilo v primeru neplačila ali insolventnosti dolžnika, ter v pogodbe vgraditi natančno in jasno ureditev, ki zagotavlja uporabo najbolj učinkovitih postopkov unovčitve.

Banke sprejemajo kot zavarovanje določeno premoženje, ne da bi v zadostni meri upoštevale tudi pravila in postopke glede učinkovitega unovčevanja takšnega premoženja – tako v rednih izvršilnih postopkih kot tudi v postopkih insolventnosti. Tako je npr. zavarovanje s hipoteko na nepremičnini sicer glede vrednosti zavarovanja lahko ustrezno, upoštevati pa je treba, da je postopek unovčitve

takšnega zavarovanja podvržen strogim formalnostim in praviloma zahteva sodelovanje sodišča. Pri tem je treba upoštevati tudi druge vidike unovčitve zavarovanja v obliki hipoteke na nepremičnini, ki otežujejo prodajo takšnega premoženja – npr. solastništvo dolžnika in drugih oseb, ki niso stranke pogodbenega razmerja z banko zmanjšuje možnost uspešne prodaje deleža tretjim osebam, vidik neurejenega zemljiškoknjižnega stanja, itd. Zaradi formalnih zahtev glede postopka prodaje je iztržena vrednost nepremičnine lahko tudi bistveno nižja od dejanske tržne vrednosti.

Banke morajo za večjo učinkovitost pri poplačilu svojih terjatev do dolžnikov zlasti:

- v večji meri zagotoviti uporabo tistega premoženja, v zvezi s katerim se lahko postopki unovčitve izvedejo z izvensodno prodajo ali prilastitvijo premoženja (npr. premično premoženje, vrednostni papirji in drugi finančni instrumenti za katere se po splošnih ali posebnih pravilih lahko uporabijo učinkoviti postopki unovčitve s prodajo izven sodišča oziroma s prilastitvijo),

- v dogovoru z nasprotnimi strankami pristopiti k morebitnim spremembam oziroma dopolnitvam obstoječih pogodb z namenom, da se veljavna pogodbena ureditev dopolni z vključitvijo učinkovitih oblik zavarovanja in unovčevanja (tj. dopolnitev z dogovori o izvensodni prodaji ali prilastitvi premoženja, ki je dano v zavarovanje, realizacija iz naslova hipoteke na podlagi neposredno izvršljivega notarskega zapisa) oziroma, da se premoženje, ki je dano v zavarovanje in je težko unovčljivo oziroma neunovčljivo, nadomesti z drugim, primernejšim premoženjem.

AD 3 - Omejena uporaba novih instrumentov za učinkovito poplačilo terjatev

V zvezi s pogodbeno ureditvijo opozarjamo na nekatere spremembe predpisov, s katerimi se vzpostavljajo novi instrumenti zavarovanja denarnih terjatev in večja učinkovitost pri realizaciji takšnih zavarovanj.

Poseben režim glede vzpostavitve in realizacije zavarovanj, ki je upošteven tudi za banke v razmerju do poslovnih partnerjev in komitentov (razen fizičnih oseb), je opredeljen v Zakonu o finančnih zavarovanjih (Uradni list RS, št. 47/04, 68/06 in 33/2011, ZFZ), ki je z zadnjo novelo razširil možnost uporabe tega režima tudi v razmerju do srednjih in majhnih gospodarskih družb. ZFZ v navedenih primerih omogoča vzpostavitev zavarovanj s finančnimi instrumenti bodisi v obliki zastavne pravice ali prenosa v zavarovanje, brez posebnih postopkovnih ali oblikovnih zahtev glede sklepanja zavarovanja ali glede realizacije zavarovanja bodisi s prodajo premoženja ali s prilastitvijo, kadar je ta dogovorjena.

Nadalje je tudi ZFPPIPP predvidel posebno obravnavo tistih terjatev iz kvalificiranih finančnih pogodb[1] za katere velja dogovor o izravnavi. Stranki takšne pogodbe lahko v primeru insolventnosti ene stranke medsebojne pogodbene obveznosti likvidirata po pravilih in pogojih dogovora o izravnavi, neodvisno od poteka postopka insolventnosti.

Tudi v zvezi z realizacijo pravic iz naslova zavarovanja, ZFPPIPP v primeru stečaja predvideva posebno obravnavo tistih razmerij, kjer dogovor o zavarovanju vključuje možnost izvensodne prodaje predmeta zavarovanja. Upniki, ki imajo po splošnih pravilih, ki veljajo za pravico zavarovanja, možnost izvensodne prodaje premoženja, ki je dano v zavarovanje, možnost, da takšno pravico uresničijo tudi v primeru začetka stečaja nad dolžnikom. Glede na specialno ureditev ZFZ, ki kot obliko realizacije zavarovanj predvideva tudi možnost prilastitve predmeta zavarovanja, se določbe ZFPPIPP glede izvensodne prodaje, uporabijo tudi za primere prilastitve premoženja, ki je dano v zavarovanje po ZFZ.

[1] Kvalificirana finančna pogodba je pogodba, katere predmet so finančni instrumenti po zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov, in izvedeni finančni instrumenti v zvezi z blagom ali emisijskimi pravicami kot osnovnim instrumentom, ki se lahko poravnajo s prenosom osnovnega instrumenta.

Da bi se prednosti nove ureditve hitreje in učinkoviteje odrazile v praksi, morajo banke pristopiti k podrobnemu pregledu obstoječih pogodb in nasprotni pogodbeni stranki predlagati morebitne dopolnitve pogodbenih ureditev, s katerimi bi se v pogodbeno razmerje vgradili navedeni instrumenti za učinkovitejše poplačilo terjatev banke v primeru neplačila ali insolventnosti dolžnika.

AD 4 - Odsotnost ustreznih ravnanj ob odobravanju kreditov

Odsotnost ustreznih ravnanj ob odobravanju kreditov se kaže zlasti v:

- zelo ohlapnih merilih pri odobravanju kreditov, kar pomeni, da banke poleg trenutnega finančnega položaja dolžnika premalo preverjajo:
  - dejanski namen kreditiranja in realnost investicijskega načrta,
  - transparentnost strukture podjetja dolžnika,
  - položaj dolžnika v panogi,
  - položaj dolžnika v skupini povezanih oseb, zlasti v smislu možnosti dolgoročnega (lastniškega) financiranja dolžnika ter analize finančnih tokov znotraj skupine,
  - razmerja dolžnika z drugimi poslovnimi partnerji (odvisnost od enega partnerja, stalnost poslovnih razmerij, obstoj morebitnih sporov),
  - investicijski potencial dolžnika ter posledično možnosti za vračilo kredita;

- neustrezni presoji urejenosti dokumentacije dolžnika, kar pomeni, da se banka kljub pomanjkljivi dokumentaciji dolžnika vključno instrumentov zavarovanj (pomanjkljiva pravna gotovost instrumentov zavarovanj, kot na primer: ni notarskih zapisov, izplačilo kredita preden so pridobljena vsa pogodbeno določena zavarovanja, naknadno pridobljena zavarovanja, ki niso preverjena z vidika pravnih in drugih zahtev primernosti), katere obstoj in urejenost je v primeru insolvenčnih postopkov bistvenega pomena, odloči za vzpostavitev pogodbenega razmerja z dolžnikom;

- slabih (premalo konkretnih) kreditnih pogodbah brez zavez, ki bi bankam v primeru težav dolžnika omogočile kontinuirano, poglobljeno spremljanje poslovanja dolžnika in možnosti ukrepanja;

- pomanjkljivo izvajanje, sicer v pogodbe vključenih zavez (npr. klavzul "pari passu", "negative pledge").

Banke morajo za odpravo omenjenih pomanjkljivosti še bolj natančno opredeliti aktivnosti ob odobravanju kreditov, kot na primer:

- ugotavljati dejanski namen kreditiranja,
- spremljati namenskost črpanja kredita (še posebno v primerih projektnega ali kakega drugega bolj zapletenega financiranja),
- pri ocenjevanju posameznih projektov upoštevati pesimistične scenarije,
- pri večjih in/ali bolj tveganih dolžnikih vpeljati uporabo in spremljavo konkretnih pogodbenih zavez, ipd.

AD 5 - Neustrezno in neažurno vrednotenje zavarovanj

Neustrezno in neažurno vrednotenje zavarovanj se kaže v premajhni kritičnosti bank pri presoji poštene vrednosti zavarovanj, neažurnem spremljanju spremembe vrednosti zavarovanj ter številnih napakah pri vrednotenju zavarovanj (izhajajočih tako iz pomanjkljive dokumentacije, neusposobljenosti kadrov, prevelikega zaupanja v cenitve zunanjih cenilcev, neustrezne računalniške podpore, ipd).

Banke morajo poskrbeti za pravilno (realno) in sprotno (najmanj mesečno) spremljanje spremembe vrednosti zavarovanj. Postopke vrednotenja (način in frekvenco) in spremljanja vseh vrst zavarovanj

ter odgovorne za omenjeno področje morajo banke opredeliti v svojih internih aktih. Nenazadnje morajo banke poskrbeti tudi za ustrezno informacijsko podprtost spremljanja zavarovanj.

Banke morajo pri določanju poštene vrednosti zavarovanj upoštevati dejanske možnosti prodaje posamezne vrste zavarovanja (odvisne od vrste zavarovanja, urejenosti dokumentacije, vrstnega reda v primeru hipotek, ipd) v nujnih primerih ter posledično vrednost iztržljivega premoženja iz takšnega zavarovanja.

AD 6 – Odsotnost ustreznih organizacijskih enot za obravnavo slabih naložb, njihova premajhna aktivnost

Procesi identificiranja in obravnave slabih naložb, vključno z možnim pristopom k prestrukturiranju dolgov ali iniciacijo postopkov izterjave in poplačila, v bankah praviloma niso ustrezno organizacijsko in strokovno podprti. Slabosti se izkazujejo v preveliki vpletenosti zaposlenih odgovornih za sklepanje poslov v postopke spremljanja dolžnikov, identifikacijo njihovih težav in nadaljnje postopke izterjave, kar lahko vodi v neobjektivnost pri pravočasni identifikaciji slabih naložb in pri izbiri nadaljnjih ukrepov.

Banke morajo zagotoviti organizacijsko ločenost funkcij sklepanja poslov (izločitev komercialistov) iz procesa identifikacije in obravnave slabih naložb, saj njihova prevelika "navezanost" na posameznega dolžnika pogosto vodi do neobjektivnosti v postopkih ter posledično vpliva na neučinkovitost postopkov reševanja slabih naložb.

Banke morajo vsem zgoraj navedenim razlogom, ki otežujejo poplačilo slabih naložb, predvsem pa celostnemu spremljanju posameznega dolžnika nameniti več pozornosti. Banka Slovenije bo v okviru rednih pregledov poslovanja nadaljevala s preverjanjem tovrstnih postopkov ter skrbno spremljala napredek bank na omenjenem področju. Enako pa pričakujemo tudi od zunanjih revizorjev.

Banka Slovenije banke tudi poziva, da v okviru ZBS čim prej izvedejo posvet (okroglo mizo) glede aktualnih zadev vezanih na spremembe insolvenčne in ostale spremljajoče zakonodaje, na katerem bodo banke izmenjale praktične izkušnje s področja reševanja slabih naložb, in ki se ga bodo udeležili tudi predstavniki Banke Slovenije.

Lepo pozdravljeni!

Marko Kranjec
Predsednik
Sveta Banke Slovenije

V vednost: Združenje bank Slovenije

Priloga 24

BANKA
SLOVENIJE
EVROSISTEM

Slovenska 35
1505 Ljubljana
Slovenija
Tel.: 01 47 19 000
Telex: 31214 BS LJB SI
Fax: 01 25 15 516

Vsem bankam in hranilnicam

Predsednici uprave, predsedniku uprave
Službi notranje revizije - v vednost

Oznaka: 24.40-0195/12-TM
Datum: 26. 03. 2012

Spoštovani gospod predsednik / gospa predsednica!

Obveščamo vas, da je Svet Banke Slovenije na svoji 460. seji dne 20. marca 2012 sprejel Sklep o spremembi Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po pristopu na podlagi notranjih bonitetnih sistemov za banke in hranilnice in Sklep o spremembi Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu, ki sta bila objavljena v Uradnem listu RS št. 22/12 dne 23. marca 2012.

S spremembami Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu za banke in hranilnice ter Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po pristopu na podlagi notranjih bonitetnih sistemov za banke in hranilnice je Banka Slovenije spremenila opredelitev zapadle postavke oz. pomembne kreditne obveznosti v zamudi v zvezi z opredelitvijo neplačila za namen izračuna kapitalske zahteve za kreditno tveganje. Opredelitev pomembne kreditne obveznosti v zamudi se je spremenila iz absolutne mere na kombinacijo relativne in absolutne mere. Kreditna obveznost v zamudi je tako pomembna najkasneje, ko presega 2 % črpane izpostavljenosti ali 50.000 evrov za več kot 90 dni, vendar ni manjša od 200 evrov. To pomeni, da mora kreditna obveznost v zamudi preseči manjšega od obeh pragov (2 % črpane izpostavljenosti, 50.000 evrov), da jo banka obravnava kot pomembno. Hkrati banki oz. hranilnici (v nadaljevanju banki) obveznosti, pri katerih dolžnik zamuja z manj kot 200 evri, ni potrebno obravnavati kot pomembne. Enako velja za opredelitev zapadle postavke. Banka pri izračunu relativne mere upošteva črpano izpostavljenost, kar pomeni, da pri izračunu pomembnega zneska v zamudi upošteva celoten črpan znesek izpostavljenosti dolžnika oziroma vsoto celotnega črpanega zneska posameznih izpostavljenosti dolžnika. Nova opredelitev zapadle postavke oz. pomembne kreditne obveznosti v zamudi pri izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje predstavlja minimalni standard, ki zagotavlja razvrstitev izpostavljenosti v ustrezno kategorijo za namen dodelitve ustrezne uteži tveganja oz. opredelitev parametrov tveganja s strani bank. Banka bo lahko še naprej uporabljala obstoječo interno opredelitev pomembne kreditne obveznosti v zamudi in zapadle postavke ali katero koli drugo, ki ne bo presegala v sklepih določenih pragov.

Predlog spremembe opredelitve pomembne kreditne obveznosti v zamudi in zapadle postavke je bil prek Združenja bank Slovenije v pripombe poslan tudi bankam. Bistvene pripombe bank so se nanašale na uvedbo spodnje meje pomembnosti ter upoštevanja trenutne celotne izpostavljenosti dolžnika pri izračunu pomembne kreditne izpostavljenosti v zamudi in zapadle postavke. Banka Slovenije je pri končni opredelitvi pomembne kreditne obveznosti v zamudi in zapadle postavke upoštevala pripombe bank glede uvedbe spodnje meje, s čimer želi preprečiti zajemanje neplačnikov oziroma izpostavljenosti, ki zamujajo z zelo nizkimi zneski. Spodnja meja je določena v višini 200 evrov. Banka Slovenije ni upoštevala predloga o trenutni celotni izpostavljenosti kot osnovi za izračun

pomembne kreditne obveznosti v zamudi, pač pa je uvedla pristop, ki temelji na celotni črpani izpostavljenosti (in ne odobreni, kot je bil prvotni predlog).

Banke morajo Banko Slovenije obvestiti ob prehodu na novo opredelitev pomembne kreditne obveznosti v zamudi oziroma zapadle postavke. Poleg same opredelitve pomembne kreditne obveznosti v zamudi in/ali zapadle postavke morajo poročati tudi o učinku na kapitalsko zahtevo za kreditno tveganje, ki bo nastal zaradi spremembe opredelitve pomembne kreditne obveznosti v zamudi oziroma zapadle postavke.

Morebitna dodatna vprašanja v zvezi z določitvijo pomembne kreditne obveznosti v zamudi/zapadle postavke lahko posredujete na elektronski naslov: tanja.markovic@bsi.si.

Lepo pozdravljeni,

Saša Rubin Matej Krumberger
Nadzor bančnega poslovanja

Priloga 25

URADNI LIST

26 Uradni list RS, št. 26/2012
z dne 6. 4. 2012

1039 Sklep o spremembah Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic, Stran 2180.

Na podlagi 10. in 11. točke 129. člena in 194. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11 in 85/11) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o spremembah Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic

1. člen

V Sklepu o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07, 55/07, 83/07 in 74/11) se točka (d) prvega odstavka 4. člena spremeni tako, da se glasi:

»(d) od zunajbilančnih postavk se upoštevajo samo:

– terminski posli,

– pogodbeno najete kreditne linije ter nečrpani del najetih kreditov, oboje v višini 50 %.«.

2. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. maja 2012.

Ne glede na prvi odstavek tega člena morajo banke zunajbilančne postavke iz točke (d) prvega odstavka 4. člena Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic začeti upoštevati v višini 75 % najkasneje s 1. oktobrom 2012, zahtevo iz 1. člena tega sklepa pa morajo začeti izpolnjevati najkasneje s 1. aprilom 2013.

Ljubljana, dne 2. aprila 2012

mag. Janez Fabijan l.r.
namestnik predsednika
Sveta Banke Slovenije

Na vrh

Priloga 26

URADNI LIST

12 Uradni list RS, št. 12/2013
z dne 7. 2. 2013

322 Sklep o spremembi Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic, Stran 1407

Na podlagi 3. točke prvega odstavka 204. člena in druge alineje 2. točke 129. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12 in 105/12) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o spremembi Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic

1. člen

V 13. členu Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07, 102/08, 3/09 in 29/12) se peti in šesti odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(5) V skupino D se razvrstijo finančna sredstva oziroma prevzete obveznosti po zunajbilančnih postavkah do dolžnikov:

(a) za katere obstaja velika verjetnost izgube dela finančnega sredstva oziroma plačila po prevzeti obveznosti,

(b) pri katerih je banka zaznala občutno poslabšanje kreditne kvalitete in v zvezi s tem oblikovala oslabitve oziroma rezervacije,

(c) katerih finančna sredstva oziroma prevzete obveznosti se štejejo kot nedonosne,

(d) pri katerih je banka že utrpela pomembno ekonomsko izgubo ob odpisu ali prodaji njihovih finančnih sredstev,

(e) katerih finančna sredstva je banka restrukturirala v skladu z 18. členom tega sklepa, pri čemer je prišlo oziroma je verjetno, da bo prišlo do odpusta pomembnega dela finančne obveznosti dolžnika,

(f) ki plačujejo obveznosti z zamudo nad 90 dni do 180 dni, občasno tudi z zamudo od 181 do 360 dni,

(g) ki so nesolventni,

(h) za katere je bil pri pristojnem sodišču vložen predlog za začetek postopka prisilne poravnave ali stečaja,

(i) ki so v postopku prisilne poravnave ali stečaja.

(6) V skupino E se razvrstijo finančna sredstva oziroma prevzete obveznosti po zunajbilančnih postavkah do dolžnikov:

(a) ki imajo enake značilnosti kot dolžniki, katerih finančna sredstva oziroma prevzete obveznosti so razvrščene v skupino D, vendar se zanje ocenjuje, da terjatve do njih sploh ne bodo poplačane,

(b) s sporno pravno podlago,

(c) ki plačujejo obveznosti z zamudo nad 360 dni.«.

2. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Ljubljana, dne 5. februarja 2013

Marko Kranjec l.r.
Predsednik
Sveta Banke Slovenije

Na vrh

<< Nazaj

Priloga 27

URADNI LIST

3 Uradni list RS, št. 3/2013
z dne 11. 1. 2013

70. Sklep o spremembi in dopolnitvah Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice, Stran 350.

Na podlagi 9. točke 129. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12 in 105/12) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o spremembi in dopolnitvah Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice

1. člen

V Sklepu o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/06, 28/07, 104/07, 85/10 in 62/11) se v Prilogi I (Splošni standardi upravljanja s kreditnim tveganjem) v pododdelku 2.1.1. (Proces odobritve kredita) za četrtim odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Banka mora pri sklepanju kreditne pogodbe presoditi ustreznost pogodbenih zavez, ki jih bo vsebovala pogodba. Pogodbene zaveze morajo biti jasne. Pri presoji ustreznosti posameznih pogodbenih zavez banka med drugim upošteva vrsto in vrednost posla, vrsto in oceno tveganosti dolžnika, potrebne informacije o dolžniku ter pogodbeno pravo. Če banka v pogodbo ni mogla vključiti vseh pogodbenih zavez, ki jih običajno uporablja, mora razloge za to navesti v kreditni mapi.«.

V pododdelku 2.1.2. (Proces spremljave kredita) se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Proces spremljave vključuje spremljavo posameznega kredita, dolžnika, zavarovanj in pogodbenih zavez.«.

Za petim odstavkom se doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Banka mora zagotoviti spremljavo izvrševanja pogodbenih zavez ter evidentirati njihove morebitne kršitve. Spremljati mora tudi izvrševanje pogodbenih sankcij v primeru kršitev pogodbenih zavez.«.

2. člen

Ta sklep začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. marca 2013.

Ljubljana, dne 4. januarja 2013

mag. Janez Fabijan l.r.
Namestnik predsednika
Sveta Banke Slovenije

Na vrh

<< Nazaj

Priloga 28

URADNI LIST

12 Uradni list RS, št. 12/2013
z dne 7. 2. 2013

322. Sklep o spremembi Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic, Stran 1407

Na podlagi 3. točke prvega odstavka 204. člena in druge alineje 2. točke 129. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12 in 105/12) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o spremembi Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic

1. člen

V 13. členu Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07, 102/08, 3/09 in 29/12) se peti in šesti odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(5) V skupino D se razvrstijo finančna sredstva oziroma prevzete obveznosti po zunajbilančnih postavkah do dolžnikov:

(a) za katere obstaja velika verjetnost izgube dela finančnega sredstva oziroma plačila po prevzeti obveznosti,

(b) pri katerih je banka zaznala občutno poslabšanje kreditne kvalitete in v zvezi s tem oblikovala oslabitve oziroma rezervacije,

(c) katerih finančna sredstva oziroma prevzete obveznosti se štejejo kot nedonosne,

(d) pri katerih je banka že utrpela pomembno ekonomsko izgubo ob odpisu ali prodaji njihovih finančnih sredstev,

(e) katerih finančna sredstva je banka restrukturirala v skladu z 18. členom tega sklepa, pri čemer je prišlo oziroma je verjetno, da bo prišlo do odpusta pomembnega dela finančne obveznosti dolžnika,

(f) ki plačujejo obveznosti z zamudo nad 90 dni do 180 dni, občasno tudi z zamudo od 181 do 360 dni,

(g) ki so nesolventni,

(h) za katere je bil pri pristojnem sodišču vložen predlog za začetek postopka prisilne poravnave ali stečaja,

(i) ki so v postopku prisilne poravnave ali stečaja.

(6) V skupino E se razvrstijo finančna sredstva oziroma prevzete obveznosti po zunajbilančnih postavkah do dolžnikov:

(a) ki imajo enake značilnosti kot dolžniki, katerih finančna sredstva oziroma prevzete obveznosti so razvrščene v skupino D, vendar se zanje ocenjuje, da terjatve do njih sploh ne bodo poplačane,

(b) s sporno pravno podlago,

(c) ki plačujejo obveznosti z zamudo nad 360 dni.«.

2. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Ljubljana, dne 5. februarja 2013

Marko Kranjec l.r.
Predsednik
Sveta Banke Slovenije

Na vrh

<< Nazaj

Priloga 29

URADNI LIST

38 Uradni list RS, št. 38/2013
z dne 3. 5. 2013

1473. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice, Stran 4547.

Na podlagi 9. točke 129. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12 in 105/12) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o spremembah in dopolnitvah Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice

1. člen

V Sklepu o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/06, 26/07, 104/07, 85/10, 62/11 in 3/13) se v Prilogi I (Splošni standardi upravljanja s kreditnim tveganjem) v pododdelku 2.1.2.2. (Podrobnejša spremljava kreditov in obravnava problematičnih kreditov) tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

"(3) Če so merila za predajo izpostavljenosti iz prejšnjega odstavka izpolnjena, mora banka oceniti, ali je restrukturiranje izpostavljenosti iz 18. člena Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07, 102/08, 3/09, 29/12 in 12/13), vključno z restrukturiranjem izpostavljenosti v okviru potrjene prisilne poravnave, do zadevnega dolžnika smiselno. Ocena smiselnosti restrukturiranja mora biti pripravljena s strani organizacijske enote oziroma zaposlenih, ki predhodno niso bili vključeni v proces odobritve kredita.

Če je restrukturiranje izpostavljenosti do zadevnega dolžnika smiselno, mora banka oblikovati ustrezen načrt restrukturiranja izpostavljenosti ter spremljati njegovo izvajanje in učinke. Kadar je za uspešno restrukturiranje izpostavljenosti do podjetja potrebno celovito (poslovno, lastniško ali finančno) prestrukturiranje podjetja, mora banka pri oblikovanju načrta restrukturiranja izpostavljenosti upoštevati določila pododdelka 2.1.2.3.".

V tretjem a odstavku se v prvem stavku beseda "prestrukturiranje" nadomesti z besedo "restrukturiranje".

2. člen

Za pododdelkom 2.1.2.2. (Podrobnejša spremljava kreditov in obravnava problematičnih kreditov) se doda nov pododdelek 2.1.2.3, ki se glasi:

"2.1.2.3. Načrt restrukturiranja izpostavljenosti do podjetja

(1) Banka mora za namen oblikovanja načrta restrukturiranja izpostavljenosti do podjetja pridobiti najmanj naslednje informacije o podjetju:

(a) podrobno razčlenitev vzrokov za težave podjetja, ki so pripeljale do nastanka problematičnega kredita;

(b) načrt poslovnega, lastniškega ali finančnega prestrukturiranja podjetja;

(c) projekcijo denarnih tokov podjetja za obdobje najmanj treh let oziroma za obdobje, opredeljeno v načrtu prestrukturiranja (za tekoče leto na četrtletni ravni in za preostala leta na letni ravni) na obrazcu DEN TOK, ki je sestavni del te priloge, vključno s predpostavkami, na katerih temeljijo ocene prihodnjih denarnih tokov.

(2) Banka mora na podlagi informacij iz prvega odstavka tega člena pripraviti:

(a) oceno glede uresničljivosti načrta poslovnega, lastniškega ali finančnega prestrukturiranja podjetja,

(b) analizo možnih načinov restrukturiranja izpostavljenosti do podjetja in utemeljitev izbranega načina restrukturiranja izpostavljenosti;

(c) nov amortizacijski načrt za vračilo kredita, ki je podlaga za spremljanje izvajanja načrta restrukturiranja izpostavljenosti.

(3) Banka mora v okviru spremljanja izvajanja načrta restrukturiranja izpostavljenosti spremljati izvajanje celovitega načrta prestrukturiranja podjetja in nastale učinke pri izvajanju tega načrta. Za ta namen banka od podjetja najmanj četrtletno pridobi ažurne informacije o njegovem finančnem položaju, vključno s podatki o realiziranih denarnih tokovih v preteklem četrtletju in projekcijo denarnih tokov za naslednje obdobje na obrazcu DEN TOK, informacije o izpolnjevanju zavez podjetja iz načrta prestrukturiranja in informacije o drugih dejstvih, ki bi lahko vplivale na sposobnost podjetja za vračilo kredita. K obrazcu mora biti priloženo pojasnilo o odmikih realiziranih denarnih tokov od predhodno načrtovanih.

(4) Kadar je v postopku restrukturiranja izpostavljenosti do določenega podjetja udeleženih hkrati več bank upnic in je podjetje z bankami upnicami doseglo dogovor o prestrukturiranju, morajo banke za namen koordiniranja aktivnosti v zvezi z izvajanjem tega dogovora oziroma načrta prestrukturiranja imenovati vodilno banko

(5) Če med bankami ni bilo dogovorjeno drugače, je v primeru iz četrtega odstavka tega člena za zbiranje informacij iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena zadolžena vodilna banka, ki mora te informacije posredovati tudi drugim bankam upnicam, ki so sklenile dogovor o prestrukturiranju.

(6) Informacije iz prvega do petega odstavka tega člena morajo biti sestavni del kreditne mape banke o posameznem podjetju.".

3. člen

Vsebina in oblika obrazca DEN TOK sta razvidni iz priloge, ki je sestavni del tega sklepa.

4. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Ljubljana, dne 29. aprila 2013

Marko Kranjec l.r.
predsednik
Sveta Banke Slovenije

Obrazec DEN TOK: Načrt denarnih tokov podjetja

Priloga 30

URADNI LIST

98 Uradni list RS, št. 98/2013
z dne 29. 11. 2013

3498 Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic, Stran 10617.

Na podlagi 10. in 11. točke 129. člena in 194. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13 in 63/13 – ZS-K, v nadaljevanju ZBan-1) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

S K L E P
o spremembah in dopolnitvah Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic

1. člen

V Sklepu o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07, 55/07, 83/07, 74/11 in 26/12) se prvi odstavek 1. člena spremeni tako, da se glasi:

"(1) Ta sklep določa podrobnejša pravila v zvezi z likvidnostno pozicijo, ki vključujejo vsebino, obliko, način izračunavanja in poročanja:

(a) količnikov likvidnosti za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije,

(b) načrtovanja tokov likvidnosti.".

2. člen

Za devetim členom se doda novo 3a. poglavje "Načrtovanje tokov likvidnosti", ki se glasi:

"3a. NAČRTOVANJE TOKOV LIKVIDNOSTI

10. člen

(Tokovi likvidnosti)

(1) Banka mora v okviru politike upravljanja s tveganji opredeliti politiko uravnavanja svoje likvidnostne pozicije, ki zajema tudi podrobno načrtovanje tokov likvidnosti glede na vrsto, obseg in naravo poslov, upoštevaje tržne in makroekonomske razmere, v katerih banka posluje.

(2) Načrt tokov likvidnosti, ki ga mora banka predložiti Banki Slovenije, mora zajeti denarne odlive in prilive v domači in tuji valuti:

– po posameznih dnevih, in sicer za tekoči in predhodni delovni dan ter za naslednjih petnajst delovnih dni,

– za posamezno obdobje, in sicer do konca tekočega meseca ter za obdobje naslednjega meseca.

Banka mora v okviru podatkov za pretekli delovni dan navesti načrtovane ter dejansko realizirane tokove likvidnosti

(3) Pri načrtovanju denarnih tokov po posameznih časovnih obdobjih iz drugega odstavka tega člena mora banka upoštevati načelo previdnosti, kar pomeni, da:

– med denarne odlive vključuje vse obveznosti, ki lahko zapadejo v izplačilo. Odlive po posameznih časovnih obdobjih iz naslova vpoglednih vlog in drugih postavk brez zapadlosti banka oceni na podlagi osnovnega scenarija upravljanja likvidnosti iz prve alineje točke (d) drugega člena tega sklepa;

– med denarne prilive vključuje samo tiste, za katere banka pričakuje, da bodo realizirani. Prilive po posameznih časovnih obdobjih iz naslova postavk brez zapadlosti banka oceni na podlagi osnovnega scenarija upravljanja likvidnosti iz prve alineje točke (d) drugega člena tega sklepa.

Podatke in predpostavke, na katerih temelji ocena odliva oziroma priliva iz naslova postavk brez zapadlosti, mora banka redno preverjati in dokumentirati.

(4) Med denarne odlive se vključujejo načrtovani odlivi na podlagi črpanih kreditov (vključno s predvidenimi črpanji iz naslova pogodbeno odobrenih kreditnih linij in okvirnih kreditov), vlog, vrednostnih papirjev, instrumentov denarne politike, medbančnih kreditov in drugi odlivi, ki niso zajeti v drugih postavkah, vključno z odlivi iz naslova zunajbilančnih obveznosti.

(5) Med denarne prilive se vključujejo načrtovani prilivi iz vračil kreditov in drugih terjatev, vlog, vrednostnih papirjev, instrumentov denarne politike, medbančnih kreditov in drugi prilivi, ki niso zajeti v drugih postavkah.

(6) Banka Slovenije lahko od banke zahteva poročanje dodatnih postavk v zvezi s programom izredne likvidnostne pomoči (ELA) in mitigacijskimi oziroma kriznimi ukrepi, ki jih banka sprejme za preprečitev oziroma odpravo likvidnostnih primanjkljajev oziroma premostitev izrednih likvidnostnih razmer/likvidnostnih kriz ter ponovno vzpostavitev normalnega likvidnostnega položaja.".

3. člen

(1) V drugem odstavku 11. člena se za točko (a) doda nova točka (aa), ki se glasi:

"(aa) tokovih likvidnosti iz 10. člena tega sklepa.".

(2) Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

"(3) Banka mora za izpolnitev obveznosti iz drugega odstavka tega člena Banki Slovenije predložiti poročila na obrazcu KL-1 in TL, ki sta sestavni del tega sklepa.".

(3) Za četrtim odstavkom se doda nov četrti a. odstavek, ki se glasi:

"(4a) Dnevno poročilo o tokovih likvidnosti mora banka posredovati Banki Slovenije najpozneje do 12. ure po elektronski pošti.".

4. člen

Vsebina in oblika obrazca TL sta razvidni iz priloge, ki je sestavni del tega sklepa.

5. člen

Ta sklep začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. aprila 2014.

Ljubljana, dne 26. novembra 2013

Boštjan Jazbec l.r.
Predsednik
Sveta Banke Slovenije

Obrazec TL: Poročilo o tokovih likvidnosti

Na vrh

<< Nazaj

Priloga 31

URADNI LIST

80 Uradni list RS, št. 80/2013
z dne 30. 9. 2013

2918 Sklep o dokumentaciji za izdajo dovoljenja za kvalificirano naložbo banke in hranilnice, Stran 8941

Na podlagi 1. točke 82. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13 in 63/13 – ZS-K) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o dokumentaciji za izdajo dovoljenja za kvalificirano naložbo banke in hranilnice

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(Vsebina sklepa)

(1) Ta sklep določa podrobnejšo vsebino dokumentacije, ki jo mora banka oziroma hranilnica (v nadaljevanju: banka) priložiti zahtevi za izdajo dovoljenja za kvalificirano naložbo.

(2) Kadar se ta sklep sklicuje na določbe drugih predpisov, se te določbe uporabljajo v njihovem vsakokrat veljavnem besedilu.

2. člen

(Opredelitve pojmov)

(1) Pojmi, uporabljeni v tem sklepu, imajo enak pomen kot v določbah Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13 in 63/13 – ZS-K; v nadaljevanju: ZBan-1), kot na primer:

(a) država članica v prvem odstavku 18. člena,

(b) tretja država v drugem odstavku 18. člena,

(c) kvalificirani delež v 23. členu,

(d) tesna povezanost v 28. členu,

(e) posredno imetništvo v 32. členu,

(f) kvalificirana naložba v 88.a členu.

(2) Za namen tega sklepa veljata naslednji opredelitvi pojmov:

(a) "finančna institucija" pomeni finančno institucijo po prvem odstavku 15. člena ZBan-1 ki ima sedež v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici;

(b) "finančna družba" pomeni finančno družbo po petem odstavku 15. člena ZBan-1, ki ima sedež v tretji državi.

(3) Za ugotavljanje kvalificiranega deleža se za namen tega sklepa uporabljata 45.a in 45.b člen ZBan-1.

2. DOKUMENTACIJA ZA IZDAJO DOVOLJENJA ZA KVALIFICIRANO NALOŽBO

3. člen

(Splošno)

Zahtevi za izdajo dovoljenja za kvalificirano naložbo mora banka priložiti splošno dokumentacijo iz 4. člena tega sklepa ter dokumentacijo o sistemu upravljanja s tveganji glede pridobitve in upravljanja kvalificirane naložbe iz 5. člena tega sklepa.

4. člen

(Splošna dokumentacija)

(1) Splošna dokumentacija o kvalificirani naložbi v finančno institucijo ali finančno družbo mora vsebovati:

(a) osnovne podatke o finančni instituciji ali finančni družbi (firma, sedež, naslov, matična številka);

(b) izpisek iz sodnega registra oziroma drugega ustreznega javnega registra za finančno institucijo oziroma prevod overjenega izpiska iz sodnega registra oziroma drugega javnega registra za finančno družbo;

(c) opis poslovne dejavnosti finančne institucije ali finančne družbe;

(d) obstoječi delež banke (neposredni in posredni) v finančni instituciji ali finančni družbi in njegova knjigovodska vrednost ter delež, ki ga banka želi pridobiti, skupaj s predvideno višino vplačila, načinom financiranja ter časovnim okvirom pridobitve deleža;

(e) namen pridobitve kvalificirane naložbe v finančni instituciji ali finančni družbi in opis dosedanjih poslovnih povezav med banko in finančno institucijo ali finančno družbo;

(f) letno poročilo finančne institucije ali finančne družbe oziroma revidirano letno poročilo, skupaj z revizorjevim poročilom, če je finančna institucija ali finančna družba po predpisih države sedeža zavezana k revidiranju, in sicer za preteklo poslovno leto ter, če je od zadnjega poslovnega leta minilo že več kot 6 mesecev, računovodske izkaze za tekoče poslovno leto;

(g) delničarsko strukturo finančne institucije ali finančne družbe, zlasti navedbo kvalificiranih imetnikov v tej osebi s podatki o njihovih deležih, v primeru finančne družbe tudi prevod overjenega izpiska iz sodnega registra oziroma drugega ustreznega javnega registra za vsakega od njih ter navedbo, ali vrednostni papirji finenčne institucije ali finančne družbe kotirajo na borzi;

(h) sestavo organov vodenja in nadzora finančne institucije ali finančne družbe ter navedbo nadrejene osebe finančne institucije ali finančne družbe;

(i) soglasje organov vodenja in/ali nadzora banke glede pridobitve kvalificirane naložbe v finančni instituciji ali finančni družbi;

(j) če gre za nadzorovano finančno institucijo ali finančno družbo soglasje oziroma mnenje nadzornega organa, pristojnega za nadzor nad finančno institucijo ali finančno družbo, o kvalificirani naložbi banke v finančno institucijo ali finančno družbo, ali dokazilo, da v skladu s predpisi, ki veljajo za bodočega kvalificiranega imetnika v finančni instituciji ali finančni družbi, tako soglasje oziroma mnenje ni potrebno;

(k) druga dejstva in okoliščine, ki bi lahko vplivala na izpolnjevanje pogojev za pridobitev dovoljenja za kvalificirano naložbo.

(2) Če namerava banka v finančni instituciji ali finančni družbi pridobiti kvalificirano naložbo, na podlagi katere bo kvalificirani delež v tej finančni instituciji ali finančni družbi enak ali večji od 20 odstotkov, mora banka predložiti tudi seznam oseb, ki so s finančno institucijo ali finančno družbo v razmerju tesne povezanosti, vključno z opisom načina povezav, v kateri namerava banka pridobiti ali povečati kvalificirano naložbo.

5. člen

(Dokumentacija o sistemu upravljanja s tveganji)

(1) Dokumentacija za ugotavljanje ustreznosti sistema upravljanja s tveganji, ki jim bo banka izpostavljena s pridobitvijo in upravljanjem kvalificirane naložbe v finančni instituciji ali finančni družbi, mora vsebovati:

(a) opis tveganj, ki jim banka je oziroma jim bo izpostavljena zaradi obstoječih in prihodnjih povezav s finančno institucijo ali finančno družbo;

(b) strategijo upravljanja finančne institucije ali finančne družbe, skupaj z oceno ekonomske učinkovitosti naložbe oziroma upravičenosti naložbe;

(c) finančni načrt ter opis zagotavljanja virov financiranja v zvezi s kvalificirano naložbo v finančni instituciji ali finančni družbi za prihodnja 3 leta;

(d) politiko prevzemanja in upravljanja tveganj banke v zvezi s kvalificirano naložbo v finančni instituciji ali finančni družbi in opis notranjega poročanja ter spremljave tveganj;

(e) izračun kapitala in kapitalskih zahtev na posamični in konsolidirani podlagi po stanju na zadnji dan meseca pred vložitvijo zahteve za izdajo dovoljenja, vključno z višino in sestavo kapitala po posameznih kategorijah oziroma sestavinah, pred in po pridobitvi deleža v finančni instituciji ali finančni družbi ter dokazilo, da bo banka še naprej sposobna zagotavljati kapitalsko ustreznost skladno z zahtevami Banke Slovenije ali drugega pristojnega nadzornega organa ter ostale zahteve in omejitve iz ZBan-1.

(2) Če namerava banka v finančni instituciji ali finančni družbi pridobiti kvalificirano naložbo, na podlagi katere bo kvalificirani delež v tej finančni instituciji ali finančni družbi enak ali večji od 20 odstotkov, mora predložiti tudi:

(a) dokumentacijo, iz katere je razvidna organiziranost sistema notranjih kontrol z vidika upravljanja kvalificirane naložbe v finančni instituciji ali finančni družbi;

(b) računovodsko obravnavo naložbe banke v finančno institucijo ali finančno družbo ter obravnava osebe in način konsolidacije za namen Sklepa o nadzoru bank na konsolidirani podlagi (Uradni list RS, št. 135/06, 104/07, 97/10 in 60/13);

(c) seznam zaposlenih v banki, ki bodo opravljali funkcijo vodenja ali nadzora v finančni instituciji ali finančni družbi.

(3) Če namerava banka v finančni instituciji ali finančni družbi pridobiti kvalificirano naložbo, na podlagi katere bo kvalificirani delež v tej finančni instituciji ali finančni družbi enak ali večji od 50 odstotkov, mora predložiti tudi politike prejemkov iz 28.a in 28.b člena Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/06, 28/07, 104/07, 85/10, 62/11, 3/13, 38/13, 60/13 in 74/13), ki upoštevajo splošna in posebna načela glede prilagajanja prejemkov tveganjem.

3. KONČNA DOLOČBA

6. člen

(Uveljavitev sklepa)

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije

Ljubljana, dne 24. septembra 2013

Boštjan Jazbec l.r.
Predsednik
Sveta Banke Slovenije

Na vrh

<< Nazaj

Priloga 32

(neuradno prečiščeno besedilo)

- Uradni list RS, št. 42/09 z dne 5. 6. 2009 (velja od 13. 6. 2009).
- Uradni list RS, št. 85/10 z dne 29. 10. 2010 – sprememba in dopolnitev (veljata od 31. 12. 2010).
- Uradni list RS, št. 62/11 z dne 5. 8. 2011 – dopolnitve (veljajo od 6. 8. 2011).
- Uradni list RS, št. 105/11 z dne 23. 12. 2011 – spremembe in dopolnitve (veljajo od 24. 12. 2011).
- Uradni list RS, št. 17/12 z dne 5. 3. 2012 – spremembe (veljajo od 6. 3. 2012 in veljajo prvič za posredovanje popravkov po opravljenem revizijskem pregledu letnega poročila za poslovno leto 2012).
- Uradni list RS, št. 71/12 z dne 21. 9. 2012 – spremembe (veljajo od 22. 9. 2012)
- Uradni list RS, št. 38/13 z dne 3. 5. 2013 – dopolnitve (veljajo od 4. 5. 2013)
- Uradni list RS, št. 74/13 z dne 6. 9. 2013 – dopolnitve (veljajo od 9. 9. 2013)
- Uradni list RS, št. 80/13 z dne 30. 9. 2013 – dopolnitve (veljajo od 1. 10. 2013)

Na podlagi 11. točke 129. člena v povezavi s 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 12. in 13. točko prvega odstavka 195. člena in drugega odstavka 98. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11 in 85/11) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

S K L E P

O POROČANJU POSAMEZNIH DEJSTEV IN OKOLIŠČIN BANK IN HRANILNIC

1. člen
(Vsebina sklepa)

(1) Ta sklep podrobneje določa vsebino poročil in obvestil o posameznih dejstvih in okoliščinah o katerih banke in hranilnice (v nadaljevanju banke) poročajo Banki Slovenije ter roke in način poročanja.

(2) Poročila in obvestila iz tega sklepa banka posreduje Banki Slovenije v papirni obliki ali na elektronski način, razen če v posameznih primerih ta sklep izrecno določa drugače.

(3) Kadar se ta sklep sklicuje na določbe drugih predpisov, se te določbe uporabljajo v njihovem vsakokrat veljavnem besedilu.

1.a člen
(Prenos direktiv EU in smernic EBA)

S tem sklepom se v pravni red Republike Slovenije:
- prenaša Direktiva 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (UL L št. 177 z dne 30. junija 2006, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo Komisije 2010/76/EU z dne 24. novembra 2010 o spremembi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES v zvezi s kapitalskimi zahtevami za trgovalno knjigo in za

relistinjenja ter v zvezi z nadzorniškim pregledom politik prejemkov (UL L št. 329 z dne 14. decembra 2010, str. 3-35);
- povzemajo Smernice EBA o ocenjevanju primernosti članov organov vodenja ali nadzora in nosilcev ključnih funkcij (EBA/GL/2012/06 z dne 22. 11. 2012).

1. b člen
(Opredelitve pojmov)

(1) Za namen 14. člena tega sklepa se uporabljajo opredelitve pojmov, kot jih določata Sklep o veliki izpostavljenosti bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 85/10 in 34/11; v nadaljevanju sklep o veliki izpostavljenosti) in Sklep o skrbnosti članov uprave in nadzornega sveta bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 62/11, v nadaljevanju sklep o skrbnosti).

(2) Za namen 14.a člena tega sklepa se uporabljajo opredelitve pojmov, kot jih določa Sklep o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/06, 28/07, 104/07, 85/10 in 62/11; v nadaljevanju sklep o upravljanju s tveganji).

(3) Za namen 14.b člena tega sklepa se uporablja opredelitev pojma pomembna obveznosti v zamudi, kot je določeno pri opredelitvi vsebine stolpca 21 – število dni zamude v 2. točki Navodila za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/12 in 34/12).

(4) Za namen 9.a člena tega sklepa se uporabljajo opredelitve pojmov, kot jih določa Sklep o dokumentaciji za izdajo dovoljenja za kvalificirano naložbo banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 79/13; v nadaljevanju: sklep o dokumentaciji za kvalificirano naložbo).

2. člen
(Podatki, ki se vpisujejo v register)

Dokazila o podatkih in spremembah podatkov, ki se vpisujejo v register, banka predloži Banki Slovenije najkasneje v petih delovnih dneh od prejema ustreznega sklepa pristojnega sodišča.

3. člen
(Sklic in sklepi skupščine ter ocene primernosti članov nadzornega sveta)

(1) O sklicu skupščine banka obvesti Banko Slovenije s predložitvijo objave sklica skupščine v roku petih delovnih dni po objavi.

(2) Banka je dolžna seznaniti Banko Slovenije z vsemi sklepi, ki jih je sprejela skupščina, in najkasneje v roku petih delovnih dni od dneva zasedanja skupščine predložiti kopijo notarsko overjenega zapisnika s sprejetimi skupščinskimi sklepi, skupaj s prilogami. Pri obsežnejših spremembah statuta mora banka predložiti tudi čistopis statuta.

(3) Banka v primeru okoliščine iz prvega odstavka 13.a člena sklepa o skrbnosti, dokumentaciji iz drugega odstavka tega člena priloži tudi ocene primernosti članov nadzornega sveta, morebitne predlagane ukrepe banke iz 13.b člena sklepa o skrbnosti ter pripadajoče predloge oz. sklepe

skupščine, razen če ocena primernosti članov v času odločanja o izvolitvi članov nadzornega sveta na skupščini še ni izdelana.

(4) Banka obvesti Banko Slovenije o vsaki oceni primernosti članov nadzornega sveta ter morebitnih predlaganih ukrepih najkasneje v roku petih delovnih dni po izdelavi te ocene.

4. člen
(Sprememba kvalificiranih imetnikov)

(1) Banka obvesti Banko Slovenije o vsaki spremembi imetništva delnic banke, kjer posamezni imetnik delnic posredno ali neposredno pridobi delež v kapitalu ali pri glasovanju, ki presega 10-odstotni, 20-odstotni, enotretjinski ali 50-odstotni delež, najkasneje v petih delovnih dneh po vpisu pridobitve spremembe v delniško knjigo pri Klirinško depotni družbi.
(2) Banka obvesti Banko Slovenije o vsaki spremembi imetništva delnic banke, kjer se posameznemu kvalificiranemu imetniku delnic posredno ali neposredno zmanjša delež v kapitalu ali pri glasovanju, pod 10-odstotni, 20-odstotni, enotretjinski ali 50-odstotni delež, najkasneje v petih delovnih dneh po vpisu spremembe v delniško knjigo pri Klirinško depotni družbi.

5. člen
(Razrešitev in imenovanje članov uprave)

(1) Banka obvesti Banko Slovenije o razrešitvi in imenovanju članov uprave najkasneje v petih delovnih dneh po sprejetju sklepa pristojnega organa banke.

(2) Banka obvesti Banko Slovenije o vsaki oceni banke glede primernosti članov uprave iz prvega odstavka 13.a člena sklepa o skrbnosti ter morebitnih predlaganih ukrepih iz 13.b člena sklepa o skrbnosti, in sicer:

(a) v primeru iz točke (a) prvega odstavka 13.a člena sklepa o skrbnosti najkasneje v petih delovnih dneh od vložitve zahteve za izdajo dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke s strani zadevnega kandidata,
(b) v primeru iz točke (b) prvega odstavka 13.a člena sklepa o skrbnosti najkasneje v petih delovnih dneh po izdelavi te ocene.

6. člen
(Odprtje, preselitev, zaprtje, začasno prenehanje podružnice ali predstavništva ter sprememba vrste poslov, ki jih opravlja podružnica)

Banka obvesti Banko Slovenije o nameravanem odprtju, preselitvi, zaprtju ali začasnem prenehanju podružnice ali predstavništva oziroma spremembah vrste poslov, ki jih opravlja podružnica, najkasneje v petih delovnih dneh pred dejansko realizacijo omenjenih dogodkov. Dolžnost obveščanja velja za banke s sedežem v Republiki Sloveniji in za banke držav članic ter bank tretjih držav, pri čemer za slednje samo v delu, ki se nanaša na njihovo poslovanje na območju Republike Slovenije.

7. člen
(Posli začasne prodaje oziroma odkupa, posoje oziroma izposoje vrednostnih papirjev ali blaga v primeru neporavnave obveznosti nasprotne stranke)

Banka nemudoma obvesti Banko Slovenije o poslih začasne prodaje oziroma odkupa in poslih posoje oziroma izposoje vrednostnih papirjev ali blaga, če nasprotna stranka svoje obveznosti ne izpolni ob njeni dospelosti.

8. člen
(Sprememba kapitala banke, ki dosega ali presega 25 odstotkov kapitala)

Banka obvesti Banko Slovenije o vsaki načrtovani spremembi kapitala banke, ki dosega ali presega 25 odstotkov kapitala, pred spremembo, najkasneje v petih delovnih dneh po sprejetju sklepa pristojnega organa banke (npr. o izdaji novih delnic, podrejenih dolžniških instrumentov, odkupu lastnih delnic in drugem).

9. člen
(Pridobitev oziroma odtujitev delnic, poslovnih deležev, članskih pravic oziroma druge spremembe naložb v kapital)

(1) Banka četrtletno obvešča Banko Slovenije o svojih dejanskih in načrtovanih naložbah v kapital pravnih oseb z obrazcem POR-195/1, ki je sestavni del tega sklepa.

(2) V prvem delu obrazca (pod I.) banka vpiše knjigovodsko vrednost naložb v kapital finančnih družb, družb za pomožne bančne storitve in druge osebe. Banka poroča tudi o deležu, ki ga ima v kapitalu teh oseb in o deležu glasovalnih pravic in navede opis spremembe stanja glede na izkazano stanje v predhodnem poročilu (npr. nove naložbe v kapital, nominalno ali relativno povečanje oziroma zmanjšanje pri posamezni osebi).

(3) V drugem delu obrazca (pod II.) banka vpiše podatke o nameravani pridobitvi deležev v finančnih družbah in družbah za pomožne bančne storitve ter drugih oseb, na podlagi katerih bi postala posredno ali neposredno imetnik kvalificiranega deleža ali povečala delež tako, da bi postala posredni ali neposredni imetnik kvalificiranega deleža do 20 odstotkov, 20-odstotnega in manjšega od enotretjinskega, enotretjinskega in manjšega od 50 odstotkov ali 50-odstotnega ali večjega deleža. Vpišejo se načrtovani zneski, deleži in okvirni datumi za vse namere, aktualne na dan poročanja, ne glede na to, da so nekatere že bile predmet predhodnega poročila. Banka vpiše tudi nameravane odtujitve deležev, na podlagi katerih bi se njen delež zmanjšal pod spodnjo mejo razpona iz prvega stavka tega odstavka.

(4) Rok za predložitev poročila po stanju na zadnji dan v letu je deseti delovni dan po izteku roka za predložitev računovodskih izkazov, za druga četrtletja pa je rok do 25. dne v naslednjem mesecu. Banka pošlje poročilo v papirni obliki in na elektronski način. Obliko in način elektronskega posredovanja poročila Banka Slovenije lahko predpiše z navodilom.

9.a člen
(Obveščanje o kvalificiranih naložbah)

(1) Banka mora Banko Slovenije najkasneje v petih delovnih dneh obvestiti o dejanski pridobitvi delnic, poslovnega deleža ali drugih pravic v finančni instituciji ali v finančni družbi, za katero je pridobila dovoljenje za kvalificirano naložbo. V pisnem obvestilu navede velikost deleža kvalificirane naložbe, znesek vplačila ter datum njene pridobitve.

(2) Banka mora Banko Slovenije najkasneje v petih delovnih dneh obvestiti o vsaki združitvi ali delitvi finančne institucije ali finančne družbe, v kateri ima kvalificirano naložbo, ter o vsaki drugi statusni spremembi te pravne osebe. Pisnemu obvestilu mora priložiti izpisek iz sodnega registra oziroma drugega ustreznega javnega registra za finančno institucijo oziroma prevod overjenega izpiska iz sodnega registra oziroma drugega ustreznega javnega registra za finančno družbo.

(3) Ne glede na določbe drugega in tretjega odstavka 196. člena ZBan-1 se šteje, da je banka ustrezno obvestila Banko Slovenije o nameravani pridobitvi kvalificiranega deleža v finančni družbi tretje države, ko je vložila zahtevo za izdajo dovoljenja za kvalificirano naložbo.

(4) Če namerava banka v finančni instituciji ali finančni družbi pridobiti kvalificirano naložbo, na podlagi katere bo kvalificirani delež v tej finančni instituciji ali finančni družbi enak ali večji od 20 odstotkov, in sicer iz naslova realizacije zavarovanj zaradi poplačila terjatev po 2. točki četrtega odstavka 88a. člena ZBan-1 ali v okviru konverzije terjatev v deleže v okviru postopka prisilne poravnave nad finančno institucijo ali finančno družbo po 3. točki četrtega odstavka 88a. člena ZBan-naslova, mora poleg obvestila in dokazil iz petega odstavka 88a. člena ZBan-1 predložiti Banki Slovenije tudi dokumentacijo in informacije iz 4. člena ter točke (a) in (e) iz prvega odstavka 5. člena sklepa o dokumentaciji za kvalificirano naložbo.

(5) Če namerava banka v finančni instituciji ali finančni družbi pridobiti kvalificirano naložbo, na podlagi katere bo kvalificirani delež v tej finančni instituciji ali finančni družbi enak ali večji od 50 odstotkov, in sicer iz naslova realizacije zavarovanj zaradi poplačila terjatev po 2. točki četrtega odstavka 88a. člena ZBan-1 ali v okviru konverzije terjatev v deleže v okviru postopka prisilne poravnave nad finančno institucijo ali finančno družbo po 3. točki četrtega odstavka 88a. člena ZBan-naslova, mora poleg obvestila in dokazil iz petega odstavka 88a. člena ZBan-1 predložiti Banki Slovenije tudi dokumentacijo in informacije iz 4. in 5. člena sklepa o dokumentaciji za kvalificirano naložbo.

10. člen
(Pomembnejše spremembe v strukturi kapitala)

Banka obvesti Banko Slovenije o spremembah v strukturi posameznih sestavin kapitala večjih od 10 odstotnih točk, najkasneje en mesec pred objavo sklica zasedanja skupščine, na kateri naj bi bila sprejeta nameravana sprememba (npr. o povečanju oziroma zmanjšanju osnovnega kapitala iz ostalih sestavin kapitala in podobno).

11. člen
(Prenehanje opravljanja določenih storitev)

Banka obvesti Banko Slovenije o prenehanju opravljanja določenih storitev iz prvega odstavka 41. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11 in 85/11, v nadaljevanju ZBan-1) najkasneje v petih delovnih dneh po sprejetju sklepa pristojnega organa banke.

12. člen
(Popravki po opravljenem revizijskem pregledu letnega poročila)

(1) Banka, ki po opravljenem revizijskem pregledu letnega poročila in/ali konsolidiranega letnega poročila izvede popravke v letnem poročilu, mora Banki Slovenije poslati pisno obrazložitev z vsemi popravki, ki vplivajo na računovodske izkaze in posledično na druga poročila, že posredovana Banki Slovenije za zadevno poslovno leto, najkasneje v štirih mesecih po izteku poslovnega leta.

(2) Banka obrazloži revizorjeve popravke iz prvega odstavka tega člena, ki vplivajo na računovodske izkaze in konsolidirane računovodske izkaze, po posameznih postavkah na shemah izkaza finančnega položaja, izkaza poslovnega izida in izkaza vseobsegajočega donosa ter konsolidiranega izkaza finančnega položaja, konsolidiranega izkaza poslovnega izida in konsolidiranega izkaza vseobsegajočega donosa, predpisanih s Sklepom o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 17/12), na priloženem obrazcu 195/2, ki je sestavni del tega sklepa. Banka predloži revizorjeve popravke iz izkaza finančnega položaja in izkaza poslovnega izida ter konsolidiranega izkaza finančnega položaja in konsolidiranega izkaza poslovnega izida na dolgih shemah. Banka navede tudi razloge za popravke in opis poslovnih dogodkov, na katere se popravki nanašajo.

~~(2) Banka obrazloži revizorjeve popravke iz prvega odstavka tega člena, ki vplivajo na računovodske izkaze, na sledeč način:~~

~~(a) revizorjeve popravke iz izkaza finančnega položaja in izkaza poslovnega izida na priloženem obrazcu POR 195/2, ki je sestavni del tega sklepa. Revizorjeve popravke banka prikaže na dolgih shemah izkaza finančnega položaja in izkaza poslovnega izida ter po posameznih kontih iz veljavnega kontnega okvira za banke in hranilnice, predpisanih s Sklepom o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07, 119/07, 102/08 in 21/09; v nadaljevanju sklep o poslovnih knjigah in letnih poročilih). Banka navede tudi razloge za popravke in opis poslovnih dogodkov, na katere se popravki nanašajo;~~

~~(b) revizorjeve popravke iz izkaza vseobsegajočega donosa na priloženem obrazcu POR 195/2, ki je sestavni del tega sklepa. Revizorjeve popravke banka prikaže v shemi izkaza vseobsegajočega donosa, predpisani s sklepom o poslovnih knjigah in letnih poročilih ter navede razloge za popravke in opis poslovnih dogodkov, na katere se popravki nanašajo.~~

~~(3) Revizorjeve popravke, ki vplivajo na konsolidirane računovodske izkaze, banka obrazloži na način, ki izhaja iz drugega odstavka tega člena, s tem da namesto prikaza po posameznih kontih iz veljavnega kontnega okvira za banke in hranilnice navede razloge za popravke in opis poslovnih dogodkov, na katere se popravki nanašajo.~~

(4) Če se zaradi revizorjevih popravkov spremenijo katerikoli podatki iz poročil, navedenih v tem odstavku, banka o tem poroča v skladu s prvim odstavkom tega člena tako, da ta poročila z novimi podatki predloži Banki Slovenije:

(a) poročila in konsolidirana poročila o kapitalu in kapitalskih zahtevah za posamezna tveganja v obliki obrazcev, ki so sestavni del Sklepa o poročanju o kapitalu in kapitalskih zahtevah bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 104/07);

(b) poročila in konsolidirana poročila o veliki izpostavljenosti v obliki obrazcev, ki so sestavni del sklepa o veliki izpostavljenosti;

(c) poročila o naložbah v kvalificirane deleže v osebah nefinančnega sektorja v obliki obrazca, ki je sestavni del Sklepa o naložbah bank in hranilnic v kvalificirane deleže v osebah nefinančnega sektorja (Uradni list RS, št. 135/06);

(d) poročila o razvrstitvi finančnih sredstev, merjenih po metodi odplačne vrednosti, in nekaterih prevzetih obveznosti po zunajbilančnih postavkah bank in hranilnic v obliki obrazcev, ki so sestavni del Navodila za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07, 102/08 in 3/09).

(5) Določbe tega člena se smiselno uporabijo tudi za ravnanje banke po opravljenem revizijskem pregledu za obdobje, ki je krajše od poslovnega leta.

13. člen
(Obvestilo o uvedbi oziroma prenehanju ponudbe posamezne vrste produkta)

(1) Če namerava banka v okviru pridobljenega dovoljenja za opravljanje storitev uvesti novo posamezno vrsto produkta, mora Banko Slovenije obvestiti o tej nameri in o njegovi razvrstitvi v okviru njenih storitev, za katere ima dovoljenje. Banka mora natančno opredeliti lastnosti produkta, oblikovati natančen postopek njegovega uvajanja, to je najmanj izdelati podroben načrt s časovno opredelitvijo uvedbe novega produkta. V poskusnem obdobju mora biti obseg novega produkta omejen na obvladljivo raven. Zajete morajo biti vse organizacijske enote, ki bodo pozneje sodelovale pri delu, vključno s službo notranje revizije v okviru njenih nalog.

(2) Po uspešno končanem testnem obdobju, ko so ustrezno potrjeni vsi potrebni notranji akti (pravilniki, navodila ipd.), usposobljeno primerno število zaposlenih z ustreznim znanjem in izkušnjami, zagotovljena tehnična opremljenost in vzpostavljen sistem notranjih kontrol in učinkoviti postopki upravljanja s tveganji, uprava oziroma drug organ vodenja sprejme sklep o izpolnitvi pogojev za uvrstitev nove vrste produkta v ponudbo banke. O tem je banka dolžna Banko Slovenije obvestiti najmanj 14 dni pred začetkom trženja novega produkta. Prav tako mora uprava banke oziroma drug organ vodenja sprejeti sklep o prenehanju ponudbe in trženja posamezne vrste produkta ter o tem nemudoma obvestiti Banko Slovenije.

(3) Produkt je samostojna enota konkretne storitve in ga kot takega definira banka, s tem da ima vsaj eno od naslednjih lastnosti:
(a) namenjen je le določeni, opredeljeni ciljni skupini (segmentu bančnega ali finančnega trga);
(b) določeni so pogoji, ki jih morajo komitenti izpolnjevati za njegovo uporabo;
(c) določena je tarifa (cena) za njegovo uporabo;
(d) postopek njegovega uvajanja oziroma ponudbe je opredeljen;
(e) banka ima opredeljen sistem notranjih kontrol in spremljanja posameznega produkta;
(f) opredeljeni so postopki in načini za njegovo financiranje ali investiranje;
(g) ima specifičen profil tveganja.

14. člen
(Druga dejstva in okoliščine, pomembne za presojo, ali banka posluje v skladu s pravili o upravljanju s tveganji)

(1) Če nastopijo dejstva ali okoliščine, zaradi katerih nastane pomembna izpostavljenost tveganjem oziroma se ta pomembno poveča, banka o tem nemudoma obvesti Banko Slovenije.

(2) Banka obvesti Banko Slovenije o pomembnejših ugotovitvah analiz posrednih kreditnih izpostavljenosti, zlasti do izdajateljev premoženja, ki služi kot zavarovanje terjatev banke, dajalcev osebnih jamstev in osnovnih izpostavljenosti v primeru izpostavljenosti do shem, kot so opredeljene v

točki (d) 4. člena sklepa o veliki izpostavljenosti, ter o sprejetih ukrepih z namenom zmanjševanja tveganja koncentracije iz naslova teh izpostavljenosti.

Banka obvestilo iz prvega pododstavka tega odstavka izdela po stanju na zadnji dan vsakega četrtletja in ga pošlje v rokih za predložitev poročil iz 19. člena sklepa o veliki izpostavljenosti.

(3) Banka poroča Banki Slovenije o izpostavljenosti, ki presega 20.000 EUR, do teh posameznih oseb in skupin povezanih oseb, v katerih je vsaj ena izmed oseb:

(a) član uprave te banke,
(b) član nadzornega sveta te banke,
(c) prokurist te banke,
(d) fizična oseba, ki je posredno ali neposredno imetnik delnic te banke, na podlagi katerih ima najmanj 5 odstotkov glasovalnih pravic ali najmanj 5-odstotni delež v kapitalu te banke,
(e) bližnji družinski člani oseb iz točk (a), (b), (c) in (d) tega odstavka,
(f) pravna oseba, ki ni banka, če je član njenega organa vodenja ali nadzora oziroma njen prokurist hkrati član uprave ali nadzornega sveta te banke oziroma prokurist te banke,
(g) pravna oseba, ki ni banka, če je član uprave ali nadzornega sveta te banke oziroma njen prokurist ali bližnji družinski član teh oseb posredno ali neposredno imetnik delnic, na podlagi katerih ima najmanj 10 odstotkov glasovalnih pravic ali najmanj 10-odstotni delež v kapitalu te pravne osebe,
(h) pravna oseba, ki ni banka, in ki je posredno ali neposredno imetnik delnic te banke, na podlagi katerih ima najmanj 10 odstotkov glasovalnih pravic ali najmanj 10-odstotni delež v kapitalu te banke,
(i) član organa vodenja ali nadzora oziroma prokurist pravne osebe iz točke (h) tega odstavka.

Za namen točk (d), (g) in (h) tega odstavka se uporablja opredelitev posrednega imetništva iz 32. člena ZBan-1.

Banka poroča o izpostavljenosti iz prvega pododstavka tega odstavka z obrazcem z oznako POR-195/4, ki je sestavni del tega sklepa. Banka poročilo izdela po stanju na zadnji dan vsakega polletja in ga pošlje Banki Slovenije v rokih za predložitev poročil iz 19. člena sklepa o veliki izpostavljenosti.

14.a člen
(Prejemki zaposlenih)

~~(1) Banka letno obvešča Banko Slovenije o številu zaposlenih z najvišjimi prejemki, višini njihovih prejemkov in področju dela z obrazcem POR – 195/3, ki je sestavni del tega sklepa.~~

~~(2) Prejemki posameznega zaposlenega v določenem razredu prejemkov so enaki vsoti prejemkov tega zaposlenega v preteklem letu. Banka poroča o skupnih zneskih prejemkov zaposlenih na določenem področju dela, ki se razvrščajo v isti razred prejemkov. Razredi prejemkov so:~~

~~(a) 50.000 do 100.000 eurov,~~
~~(b) 100.001 do 250.000 eurov,~~
~~(c) 250.001 do 500.000 eurov,~~
~~(d) 500.001 do 1,000.000 eurov,~~
~~(e) nad 1,000.000 eurov vseh prejemkov posameznega zaposlenega.~~

~~(3) Znesek skupnih prejemkov iz posameznega razreda prejemkov se razčleni po vrstah prejemkov.~~

~~(4) Rok za predložitev poročila iz prvega odstavka tega člena za preteklo leto je 31. marec tekočega leta.~~

(1) Banka letno poroča Banki Slovenije o prejemkih in številu zaposlenih po področjih dela z:

(a) obrazcem POR-195/3a (informacija o prejemkih vseh zaposlenih);

(b) obrazcem POR-195/3b (informacija o prejemkih zaposlenih s posebno naravo dela);

(c) obrazcem POR-195/3c (informacija o prejemkih zaposlenih z letnimi prejemki najmanj en milijon eurov).

Obrazci POR-195/3a, POR-195/3b in POR-195/3c so sestavni del tega sklepa.

(2) Banka izpolni obrazca POR-195/3a in POR-195/3b iz točke (a) in (b) prvega odstavka tega člena na posamični podlagi. Banka, ki ima položaj EU nadrejene banke iz tretjega odstavka 26. člena ZBan-1, izpolni obrazca POR-195/3a in POR-195/3b tudi na konsolidirani podlagi. V tem primeru se naslov poročil dopolni z besedo konsolidirano.

(3) Banka izpolni obrazec POR-195/3c iz točke (c) prvega odstavka tega člena na posamični podlagi, pri čemer ne upošteva podružnic v tretjih državah. Banka, ki ima položaj EU nadrejene banke, izpolni obrazec POR-195/3c na konsolidirani podlagi, pri čimer ne upošteva podrejenih družb s sedežem v tretjih državah in podružnic v tretjih državah. V tem primeru se naslov poročil dopolni z besedo konsolidirano.

(4) Banka, ki izpolnjuje obrazec POR-195/3c na konsolidirani podlagi, le-tega izpolni posebej za vsako državo članico, kjer posluje prek podrejene družbe ali podružnice pod pogojem, da ima tam vsaj enega zaposlenega z letnimi prejemki najmanj en milijon eurov. Banka izpolni obrazec POR-195/3c za posamezno državo članico le enkrat, tudi če ima v tej državi članici več podrejenih družb ali podružnic. Podatke o prejemkih zadevnega zaposlenega banka v obrazec POR-195/3c vnese za državo članico, kjer je zaposlen (geografski pristop). Če tak zaposleni na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali druge pogodbe izvaja poklicno dejavnost v več osebah bančne skupine v različnih državah članicah, ga banka v obrazcu POR-195/3c vnese za tisto državo članico, kjer opravlja največji delež te dejavnosti. Če so prejemki zadevnega zaposlenega denominirani v valuti, ki ni euro, banka za namen izpolnitve obrazca POR-195/3c pri preračunu zneskov v euro uporabi tečajno listo, ki jo na letni ravni objavlja Evropski bančni organ iz tretjega odstavka 22. člena ZBan-1.

(5) Banka izdela poročila iz prvega odstavka tega člena po stanju na zadnji dan preteklega leta.

(6) Banka, ki nima nobenega zaposlenega z letnimi prejemki najmanj en milijon eurov, obrazca POR-195/3c ne izpolnjuje, temveč Banko Slovenije o tem pisno obvesti.

(7) Rok za predložitev poročil iz prvega odstavka tega člena oziroma obvestila iz šestega odstavka tega člena za preteklo leto je 30. junij tekočega leta.

14.b člen
(Dogovori o prestrukturiranju podjetij)

(1) Banka mora Banko Slovenije obvestiti o sklenitvi dogovora o prestrukturiranju podjetja, in sicer najkasneje v desetih delovnih dneh po sklenitvi dogovora z obrazcem POR-195/5, ki je sestavni del tega sklepa. Hkrati z obrazcem POR-195/5 mora predložiti tudi informacije in dokumentacijo iz prvega in drugega ndstavka pododdelka 2.1.2.3. Priloge I sklepa o upravljanju s tveganji, vključno s sklenjenim dogovorom o prestrukturiranju podjetja, podpisanim s strani bank upnic.

(2) Za podjetja iz prvega odstavka tega člena banka četrtletno poroča Banki Slovenije o realizaciji in načrtu denarnih tokov preteklega četrtletja, skupaj s pojasnilom o odmikih realiziranih denarnih tokov od predhodno načrtovanih, in sicer z obrazcem DEN TOK iz tretjega odstavka pododdelka 2.1.2.3. Priloge I sklepa o upravljanju s tveganji. Roki za predložitev poročil so:
(a) do 15. februarja tekočega leta za zadnje četrtletje preteklega leta,
(b) do 15. maja za prvo četrtletje tekočega leta,
(c) do 16. avgusta za drugo četrtletje tekočega leta,
(d) do 15. novembra za tretje četrtletje tekočega leta.

(3) Kadar je v postopku restrukturiranja izpostavljenosti do določenega podjetja udeleženih hkrati več bank upnic, je za obveščanje oz. poročanje Banki Slovenije zadolžena banka iz petega odstavka pododdelka 2.1.2.3. Priloge I sklepa o upravljanju s tveganji.

(4) Če podjetje zamuja z vračilom pomembne obveznosti po novem amortizacijskem načrtu, pripravljenem ob restrukturiranju izpostavljenosti, več kot 90 dni in banka oceni, da ponovno restrukturiranje izpostavljenosti do tega podjetja ni več smiselno, mora banka o tem obvestiti Banko Slovenije v roku tridesetih dni od dneva, v katerem je prišlo do navedene zamude.

15. člen
(Prenehanje veljavnosti sklepa)

Z dnem uveljavitve tega sklepa preneha veljati Sklep o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07 in 104/07).

16. člen
(Uveljavitev sklepa)

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Marko Kranjec
Predsednik
Sveta Banke Slovenije

Sklep o dopolnitvah Sklepa o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 62/11) vsebuje še naslednje določbe:

"4. člen

Vsebina in oblika obrazca POR – 195/3 sta razvidni iz priloge, ki je sestavni del tega sklepa.

5. člen

Banka prvič predloži obrazec POR – 195/3 za leto 2011.

6. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.".

Sklep o dopolnitvah Sklepa o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 105/11) vsebuje še naslednje določbe:

"5. člen

Vsebina in oblika obrazca POR – 195/4 sta razvidni iz priloge, ki je sestavni del tega sklepa.

6. člen

Banka predloži obrazec POR – 195/4 prvič po stanju na dan 30. junija 2012.

7. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije."

Sklep o dopolnitvah Sklepa o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 17/12) vsebuje še naslednji določbi:

"2. člen

V prilogi sklepa se obrazec POR – 195/2 nadomesti z obrazcem, ki je v prilogi tega sklepa.

3. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in velja prvič za posredovanje popravkov po opravljenem revizijskem pregledu letnega poročila za poslovno leto 2012."

Sklep o spremembah Sklepa o poročanju posameznih dejstev in okoliščio bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 71/12) vsebuje še naslednje določbe:

"2. člen

Vsebina in oblika obrazcev POR-195/3a, POR-195/3b, POR-195/3c je razvidna iz prilog, ki so sestavni del tega sklepa.

3. člen

Banka prvič predloži obrazce POR-195/3a, POR-195/3b in POR-195/3c, oziroma obvestilo, da banka nima nobenega zaposlenega z letnimi prejemki najmanj en milijon eurov, za leto 2012.

4. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije."

Sklep o dopolnitvah Sklepa o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 38/13) vsebuje še naslednji določbi:

"3. člen

Vsebina in oblika obrazca POR-195/5 sta razvidni iz priloge, ki je sestavni del tega sklepa.

4. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije."

Sklep o dopolnitvah Sklepa o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 74/13) vsebuje še naslednjo določbo:

"5. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije."

Sklep o dopolnitvah Sklepa o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 80/13) vsebuje še naslednjo določbo:

"4. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije."

(neuradno prečiščeno besedilo)
- Uradni list RS, št. 78/09 z dne 5. 10. 2009 - osnovno besedilo (velja od 6. 10. 2009).
- Uradni list RS, št. 7/10 z dne 29. 1. 2010 – spremembe in dopolnitve (veljajo od 30. 1. 2010).
- Uradni list RS, št. 97/10 z dne 3. 12. 2010 – spremembe in dopolnitve (veljajo od 31. 12. 2010).
- Uradni list RS, št. 30/11 z dne 22. 4. 2011 – spremembe (veljajo od 30. 4. 2011).
- Uradni list RS, št. 60/13 z dne 19. 7. 2013 – spremembe (veljajo od 20. 7. 2013)
- Uradni list RS, št. 80/13 z dne 30. 9. 2013 – dopolnitve (veljajo od 1. 10. 2013)

Na podlagi 224. in 370. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo in 9/11- ZPlaSS-B) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo) izdaja Svet Banke Slovenije

S K L E P
o višini zneskov letnih plačil za opravljanje nadzora in taksah za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj

1. Poglavje: SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(vsebina sklepa)

(1) Ta sklep določa:
   (a) višino zneskov letnih plačil za opravljanje nadzora (v nadaljevanju letno nadomestilo), kar so dolžne plačevati osebe, nad katerimi Banka Slovenije opravlja nadzor,
   (b) takse za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj, soglasij oziroma priznanj, ki jih izdaja Banka Slovenije in
   (c) takse za izdajo dovoljenj, ki jih Banka Slovenije izdaja po uradni dolžnosti.

(2) Skupni znesek letnega nadomestila po tem sklepu ne zajema letnih nadomestil za opravljanje nadzora, ki jih Banka Slovenije zaračunava zavezancem za plačilo na podlagi drugih predpisov.

(3) Kadar se ta sklep sklicuje na določbe drugih predpisov, se te določbe uporabljajo v njihovem vsakokrat veljavnem besedilu.

(4) Pojmi, uporabljeni v tem sklepu, imajo enak pomen kot v določbah ZBan-1 in v predpisih, izdanih na njegovi podlagi.

2. člen
(zavezanec za plačilo)

(1) Zavezanec za plačilo letnega nadomestila je oseba, nad katero Banka Slovenije izvaja nadzor skladno z določbami ZBan-1:
   (a) banka,
   (b) hranilnica,
   (c) podružnica banke tretje države,
   (d) podružnica banke države članice.

(1) Zavezanec za plačilo takse je vložnik zahteve za izdajo dovoljenja, soglasja oziroma priznanja, ki ga izdaja Banka Slovenije. V primeru, ko Banka Slovenije izda dovoljenje po uradni dolžnosti, je zavezanec za plačilo takse prejemnik dovoljenja.

2. poglavje: LETNO NADOMESTILO

3. člen
(izračun letnega nadomestila)

(1) Višina skupnega letnega nadomestila vseh zavezancev iz prvega odstavka 2. člena tega sklepa za posamezno leto se izračuna na podlagi dejanskih stroškov nadzora v letu, za katerega se zaračunava nadomestilo, ob upoštevanju deleža pokrivanja teh stroškov, ki ga določi Banka Slovenije.

(2) Fiksni delež skupnega letnega nadomestila znaša 20%, variabilni pa 80%.

(3) Višina letnega nadomestila zavezanca za posamezno leto je vsota fiksnega in variabilnega dela.

(4) Osnova za fiksni del letnega nadomestila posameznega zavezanca se izračuna tako, da se znesek fiksnega dela skupnega letnega nadomestila deli s številom vseh zavezancev.

(5) Ob upoštevanju načela sorazmernosti obsega nadzora znaša fiksni del letnega nadomestila zavezanca iz točke (d) prvega odstavka 2. člena tega sklepa 15% osnove iz četrtega odstavka tega člena.

(6) Fiksni del letnega nadomestila zavezanca iz točk (a) do (c) prvega odstavka 2. člena tega sklepa se izračuna tako, da se fiksni del skupnega letnega nadomestila, zmanjšan za fiksni del, ki ga plačajo vsi zavezanci iz točke (d) prvega odstavka 2. člena, deli s številom zavezancev iz točk (a) do (c) prvega odstavka 2. člena tega sklepa.

(7) Osnova za variabilni del letnega nadomestila zavezancev iz točke (d) prvega odstavka 2. člena tega sklepa se izračuna glede na delež njihovih bilančnih vsot v bilančni vsoti vseh zavezancev iz prvega odstavka 2. člena tega sklepa. Pri tem se za izračun tega dela letnega nadomestila za posamezno leto upošteva bilančna vsota, izračunana na podlagi Navodil za izračun kazalnikov poslovanja bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07 in 21/09), na zadnji dan predhodnega leta.

Variabilni del letnega nadomestila vseh zavezancev iz točke (d) prvega odstavka 2. člena tega sklepa znaša 15% osnove iz prvega pododstavka tega odstavka in se med zavezance razdeli po deležu v njihovi skupni bilančni vsoti.

(8) Variabilni del letnega nadomestila zavezanca iz točk (a) do (c) prvega odstavka 2. člena tega sklepa se izračuna tako, da se variabilni del skupnega letnega nadomestila, zmanjšan za variabilni del, ki ga plačajo zavezanci iz točke (d) prvega odstavka 2. člena tega sklepa, razdeli med zavezance iz točk (a) do (c) prvega odstavka 2. člena tega sklepa po deležih v skupni višini minimalnega kapitala iz 136. člena oziroma drugega odstavka 248. člena ZBan-1. Pri tem se za izračun tega dela letnega nadomestila za posamezno leto upošteva revidiran minimalni kapital po stanju na zadnji dan predhodnega leta.

(9) V primeru statusnih sprememb iz 90. člena ZBan-1 se letno nadomestilo za posamezno leto izračuna s smiselnim upoštevanjem minimalnega kapitala po statusni spremembi zavezanca.

4. člen
(obvestilo zavezancu ob izdaji računa)

Banka Slovenije v rokih iz 225. člena ZBan-1 izda račun posameznemu zavezancu, ki mora vsebovati višino načrtovanih oziroma dejanskih stroškov nadzora, višino skupnega letnega nadomestila in znesek, ki ga mora plačati zavezanec.

3. poglavje: TAKSE ZA ODLOČANJE O ZAHTEVAH ZA IZDAJO DOVOLJENJ

3.1. Višina in izračun taks

5. člen
(višina in izračun)

(1) Višina taks za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj, soglasij oziroma priznanj se določa v točkah. Vrednost točke po tem sklepu znaša 1,67 EUR.

(2) Osnova za izračun takse je vrednost točke na dan nastanka obveznosti. Obveznost za plačilo takse za izdajo dovoljenja, soglasja oziroma priznanja nastane z dnem vložitve zahteve oziroma z dnem prejema dovoljenja, v primeru, ko je dovoljenje Banka Slovenije izdala po uradni dolžnosti.

(3) Prejemnik dovoljenja, ki ga Banka Slovenije izdaja po uradni dolžnosti, plača takso v roku 8 dni od prejema dovoljenja.

3.2. Takse za izdajo dovoljenj v zvezi z opravljanjem posameznih storitev

6. člen
(vrste dovoljenj)

(1) Dovoljenja v zvezi z opravljanjem posameznih storitev banke in hranilnice (v nadaljevanju banke) so:
1. dovoljenje za opravljanje bančnih storitev,
2. dovoljenje za opravljanje posamezne vzajemno priznane ali dodatne finančne storitve in
3. dovoljenje za izdajanje hipotekarnih in komunalnih obveznic.

(2) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena znaša 1000 točk.

3.3. Takse za izdajo dovoljenj v zvezi z organi vodenja

7. člen
(vrste dovoljenj)

(1) Dovoljenja v zvezi z organi vodenja so:
1. dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave banke,
2. dovoljenje za opravljanje funkcije poslovodje podružnice banke tretje države,
3. dovoljenje za opravljanje funkcije likvidacijskega upravitelja banke in
4. dovoljenje za opravljanje poslov skrbnika kritnega registra (po Zakonu o hipotekarni in komunalni obveznici (Uradni list RS, št. 17/06 in 58/09).

(2) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena znaša 250 točk.

3.4. Takse za izdajo dovoljenj v zvezi z kvalificiranimi deleži

8. člen
(vrste dovoljenj)

(1) Dovoljenja v zvezi z kvalificiranimi deleži banke so:
1. dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža (oziroma za njegovo povečanje), ki je manjši od 50 odstotkov,
2. dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža, ki je enak ali večji od 50 odstotkov oziroma na podlagi katerega bodoči kvalificirani imetnik postane nadrejena oseba banke,
3. dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža na podlagi sporazuma o usklajenem delovanju (oziroma za povečanje deleža na podlagi sporazuma o usklajenem delovanju) in
4. dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža na podlagi sklenitve kvalificiranega delničarskega sporazuma (oziroma za povečanje deleža na podlagi že sklenjenega kvalificiranega delničarskega sporazuma).

(2) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena znaša 250 točk.

3.4.a Taksa za izdajo dovoljenj za kvalificirano naložbo

8.a člen
(vrste dovoljenj)

Taksa za izdajo dovoljenja banki za kvalificirano naložbo v finančno institucijo s sedežem v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici, z izjemo finančnih institucij, pri katerih mora banka za pridobitev kvalificiranega deleža v teh osebah pridobiti dovoljenje nadzornega organa Republike Slovenije ali druge države članice, ali v finančno družbo s sedežem v tretji državi znaša 250 točk.".

3.5. Takse za izdajo dovoljenj v zvezi s statusnim položajem

9. člen
(vrste dovoljenj)

(1) Dovoljenja v zvezi s statusnim položajem banke so:
1. dovoljenje za združitev oziroma delitev in
2. dovoljenje za povečanje osnovnega kapitala banke s stvarnim vložkom, katerega predmet so delnice druge banke.

(2) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena znaša 1000 točk.

3.6. Takse za izdajo dovoljenj v zvezi z čezmejnim opravljanjem storitev in predstavništvom

10. člen
(vrste dovoljenj)

(1) Dovoljenja v zvezi s čezmejnim opravljanjem storitev in predstavništvom so:
1. dovoljenje za ustanovitev podružnice banke v tretji državi,
2. dovoljenje za ustanovitev podružnice banke tretje države,
3. dovoljenje za posamezne vzajemno priznane ali dodatne finančne storitve podružnice banke tretje države,
4. dovoljenje za neposredno opravljanje posamezne dodatne finančne storitve banke države članice,
5. dovoljenje za opravljanje dodatne finančne storitve podružnice banke države članice in
6. dovoljenje za ustanovitev predstavništva banke tretje države.

(2) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena znaša 500 točk.

3.7. Takse za priznanje primernosti posameznih vrst bonitetnih ocen zunanje bonitetne institucije

11. člen
(priznanje primernosti)

(1) Taksa za izdajo priznanja primernosti posameznih vrst bonitetnih ocen zunanje bonitetne institucije znaša 750 točk.

(2) Taksa za izdajo priznanja primernosti posameznih vrst bonitetnih ocen, ki ga je skladno s prvim odstavkom 3. člena Sklepa o priznavanju zunanjih bonitetnih institucij (Uradni list RS, št. 135/06 in 64/10) zahtevala nadrejena zunanja bonitetna institucija za skupino zunanjih bonitetnih institucij znaša 750 točk.

3.8. Takse za izdajo dovoljenj banki za kapital

12. člen
(vrste dovoljenj)

(1) Dovoljenja banki v zvezi s sestavinami pri izračunu kapitala banke so:

1. dovoljenje za preseganje predpisanih razmerij med posameznimi sestavinami kapitala,
2. dovoljenje za zmanjšanje osnovnega kapitala,
3. dovoljenje za vključitev hibridnih instrumentov v temeljni kapital,
4. dovoljenje za odpoklic ali izplačilo hibridnih instrumentov temeljnega kapitala,
5. dovoljenje za predčasni odkup hibridnega instrumenta temeljnega kapitala,
6. dovoljenje za reodkup (buy-back) hibridnega instrumenta temeljnega kapitala,
7. dovoljenje za vključitev hibridnih instrumentov v dodatni kapital I,
8. dovoljenje za odpoklic ali izplačilo hibridnih instrumentov dodatnega kapitala I,
9. dovoljenje za predčasni odkup hibridnega instrumenta dodatnega kapitala I,
10. dovoljenje za vključitev podrejenega dolga v dodatni kapital I,
11. dovoljenje za izplačilo podrejenega dolga v dodatnem kapitalu I in
12. dovoljenje za izplačilo podrejenega dolga v dodatnem kapitalu II.

(2) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena znaša 250 točk.

3.9. Takse za izdajo dovoljenj banki v zvezi z izračunom kapitalske zahteve za kreditno tveganje po pristopu na podlagi notranjih bonitetnih sistemov

13. člen
(vrste dovoljenj)

(1) Dovoljenja banki v zvezi z izračunom kapitalske zahteve za kreditno tveganje po pristopu na podlagi notranjih bonitetnih sistemov (v nadaljevanju pristop IRB) so:
1. dovoljenje za uporabo pristopa IRB,
2. dovoljenje za uporabo lastnih ocen LGD (in CF),
3. dovoljenje za prehod s pristopa IRB na standardizirani pristop in
4. dovoljenje za prehod z uporabe lastnih ocen LGD (in CF) na uporabo predpisanih ocen CF (in LGD).

(2) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena znaša 1000 točk.

(3) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena, katerega zahtevo za izdajo so skladno s prvim odstavkom 291. člena ZBan-1 skupaj vložile EU nadrejena banka in njene podrejene institucije ali banke in druge institucije, ki so podrejene EU nadrejenemu finančnemu holdingu ali EU nadrejenemu mešanemu finančnemu holdingu, znaša 1000 točk.

(4) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena, ki ga Banka Slovenije po uradni dolžnosti izda podrejeni banki v skladu s šestim odstavkom 291. člena ZBan-1, znaša 1000 točk.

3.10. Taksa za izdajo dovoljenja banki v zvezi s kreditnimi zavarovanji

14. člen
(vrsta dovoljenja)

Taksa za izdajo dovoljenja banki za uporabo notranjega modela za izračun polno prilagojene vrednosti izpostavljenosti iz okvirnih pogodb o pobotu znaša 500 točk.

3.11. Takse za izdajo dovoljenj banki v zvezi z izračunom kapitalske zahteve za tržna tveganja

15. člen
(vrste dovoljenj)

(1) Dovoljenja banki v zvezi z izračunom kapitalske zahteve za tržna tveganja so:
1. dovoljenje za uporabo modelov občutljivosti za izračun pozicij v izvedenih finančnih instrumentih,
2. dovoljenje za uporabo metode notranjih modelov (IMM) za izračun vrednosti izpostavljenosti,
3. dovoljenje za prehod z metode IMM na metodo tekoče izpostavljenosti ali standardizirano metodo (SM) in
4. dovoljenje za uporabo notranjih modelov za izračun kapitalske zahteve za pozicijsko tveganje, valutno tveganje in/ali tveganje spremembe cen blaga.

(2) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka znaša 500 točk.

(3) Taksa za izdajo dovoljenja iz 2. in 4. točke prvega odstavka tega člena, katerega zahtevo za izdajo so skladno s prvim odstavkom 291. člena ZBan-1 skupaj vložile EU nadrejena banka in njene podrejene institucije ali banke in druge institucije, ki so podrejene EU nadrejenemu finančnemu holdingu ali EU nadrejenemu mešanemu finančnemu holdingu, znaša 500 točk.

(4) Taksa za izdajo dovoljenja iz 2. in 4. točke prvega odstavka tega člena, ki ga Banka Slovenije po uradni dolžnosti izda podrejeni banki v skladu s šestim odstavkom 291. člena ZBan-1, znaša 500 točk.

3.12. Taksa za izdajo dovoljenja banki v zvezi s preseganjem omejitev naložb v kvalificirane deleže oseb nefinančnega sektorja

16. člen
(vrsta dovoljenja)

Taksa za izdajo dovoljenja banki za preseganje omejitev naložb v kvalificirane deleže v osebe nefinančnega sektorja znaša 250 točk.

3.13. Takse za izdajo dovoljenj banki v zvezi z izračunom kapitalske zahteve za operativno tveganje

17. člen
(vrste dovoljenj)

(1) Dovoljenja banki v zvezi z izračunom kapitalske zahteve za operativno tveganje so:
1. dovoljenje za uporabo naprednega pristopa za izračun kapitalske zahteve za operativno tveganje,
2. dovoljenje za prehod z višjega na nižje razvit pristop za izračun kapitalske zahteve za operativno tveganje:
   - iz standardiziranega na enostavni pristop,
   - iz naprednega na enostavni pristop,
   - iz naprednega na standardizirani pristop,
3. dovoljenje za kombinirano uporabo naprednega in standardiziranega pristopa za izračun kapitalske zahteve za operativno tveganje,
4. dovoljenje za kombinirano uporabo naprednega in enostavnega pristopa za izračun kapitalske zahteve za operativno tveganje in
5. dovoljenje za kombinirano uporabo standardiziranega in enostavnega pristopa za izračun kapitalske zahteve za operativno tveganje.

(2) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena znaša 750 točk.

(3) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena, katerega zahtevo za izdajo so skladno s prvim odstavkom 291. člena ZBan-1 skupaj vložile EU nadrejena banka in njene podrejene institucije ali banke in druge institucije, ki so podrejene EU nadrejenemu finančnemu holdingu ali EU nadrejenemu mešanemu finančnemu holdingu, znaša 750 točk.

(4) Taksa za izdajo posameznega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena, ki ga Banka Slovenije po uradni dolžnosti izda podrejeni banki v skladu s šestim odstavkom 291. člena ZBan-1, znaša 750 točk.

3.14. Taksa za izdajo dovoljenja banki za izključitev osebe iz konsolidacije

18. člen
(vrsta dovoljenja)

Taksa za izdajo dovoljenja banki za izključitev osebe iz konsolidacije za namen izpolnjevanja obveznosti banke na konsolidirani podlagi znaša 250 točk.

3.15. Taksa za izdajo dovoljenja banki v zvezi z razkritji

19. člen
(vrsta dovoljenja)

Taksa za izdajo dovoljenja banki za delno ali celotno opustitev razkritij dodatnih informacij znaša 250 točk.

3.16. Taksa za izdajo dovoljenja banki v zvezi z likvidnostno pozicijo

20. člen
(vrsta dovoljenja)

Taksa za izdajo dovoljenja banki za uporabo notranje metodologije za izračun deleža stabilnih vpogledних vlog znaša 500 točk.

3.17. Taksa za izdajo dovoljenja hranilnici za opravljanje poslov v tujih valutah

21. člen
(vrsta dovoljenja)

Taksa za izdajo dovoljenja hranilnici za opravljanje poslov v tujih valutah znaša 250 točk.

3.18. Taksa za izdajo dovoljenja banki v zvezi z veliko izpostavljenostjo

21.a člen
(vrsta dovoljenja)

Taksa za izdajo dovoljenja banki za preseganje omejitve največje dopustne izpostavljenosti do institucij znaša 250 točk.

4. poglavje: PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

22. člen
(prenehanje veljavnosti sklepa)

(1) Z dnem uveljavitve tega sklepa preneha veljati Sklep o višini zneskov letnih plačil za opravljanje nadzora in taksah za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj (Uradni list RS, št. 62/09).

(2) Ta sklep se ne uporablja za postopke izdaje dovoljenja, soglasja ali priznanja, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega sklepa, če je bila ob vložitvi zahteve obveznost plačila takse za izdajo dovoljenja, soglasja ali priznanja določena v Sklepu o višini zneskov letnih plačil za opravljanje nadzora in taksah za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj (Uradni list RS, št. 62/09) ali v Sklepu o letnem nadomestilu za opravljanje nadzora, pavšalnih stroških nadzora in taksah za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj (Uradni list RS, št. 23/01 in 71/01) ali če obveznost plačila takse za izdajo dovoljenja, soglasja ali priznanja ob vložitvi zahteve ni obstajala.

23. člen
(uveljavitev sklepa)

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Marko Kranjec

Predsednik
Sveta Banke Slovenije

Priloga 33

- Uradni list RS, št. 62/11 z dne 5. 8. 2011 – osnovno besedilo (velja od 6. 8. 2011).
- Uradni list RS, št. 74/13 z dne 6. 9. 2013 – spremembe in dopolnitve (veljajo od 7. 9. 2013)

Na podlagi 1. in 3. točke 61. člena in 16. točke 129. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11 in 59/11; v nadaljevanju ZBan-1) in prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP

o skrbnosti članov uprave in nadzornega sveta bank in hranilnic

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(Vsebina sklepa)

(1) Ta sklep določa:
(a) podrobnejša pravila o ravnanjih članov uprave oziroma nadzornega sveta bank in hranilnic (v nadaljevanju bank) pri opravljanju te funkcije v skladu s standardi ustrezne profesionalne skrbnosti in najvišjimi etičnimi standardi upravljanja,
(b) merila za opredelitev pomembnega neposrednega in posrednega poslovnega stika za namen ugotavljanja nasprotja interesov,
(c) podrobnejšo opredelitev nalog in podrobnejšo sestavo komisije za prejemke ter podrobnejša merila za opredelitev pomembnosti banke za namen imenovanja komisije za prejemke,
(d) merila in postopke za oceno banke glede primernosti kandidatov za člane uprave oziroma nadzornega sveta ali že imenovanih članov na teh funkcijah.

(2) Kadar se ta sklep sklicuje na določbe drugih predpisov, se te določbe uporabljajo v njihovem vsakokrat veljavnem besedilu.

2. člen
(Prenos direktiv EU in smernic EBA)

S tem sklepom se v pravni red Republike Slovenije:
- prenaša Direktiva 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (UL L št. 177 z dne 30. junija 2006, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo Komisije 2010/76/EU z dne 24. novembra 2010 o spremembi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES v zvezi s kapitalskimi zahtevami za trgovalno knjigo in za relistinjenja ter v zvezi z nadzorniškim pregledom politik prejemkov (UL L št. 329 z dne 14. decembra 2010, str. 3-35);
- povzemajo Smernice EBA o ocenjevanju primernosti članov organov vodenja ali nadzora in nosilcev ključnih funkcij (EBA/GL/2012/06 z dne 22. 11. 2012).

3. člen
(Opredelitev pojmov)

(1) Pojmi, uporabljeni v tem sklepu, imajo enak pomen kot v določbah ZBan-1, kot na primer:
(a) nadrejena družba in podrejena družba v 25. členu,
(b) upravljanje s tveganji v 108. členu,
(c) operativno tveganje v 112. členu,

(d) sistem prejemkov v 4. točki prvega odstavka 124. člena,
(e) "ocena primernosti članov uprave oziroma nadzornega sveta" je dokumentirana ocena primernosti posameznega kandidata za člana uprave oziroma nadzornega sveta ali že imenovanega člana na teh funkcijah glede ugleda, izkušenj in upravljanja, ki jo banka izdela na podlagi vnaprej določenih postopkov in meril.

(2) Za namen tega sklepa veljajo naslednje opredelitve pojmov:
(a) "nadzorni svet" je nadzorni svet v dvotirnem sistemu upravljanja banke oziroma so člani upravnega odbora, ki niso izvršni direktorji upravnega odbora v enotirnem sistemu upravljanja banke;
(b) "uprava" je uprava v dvotirnem sistemu upravljanja banke oziroma so izvršni direktorji upravnega odbora v enotirnem sistemu upravljanja banke;
(c) "nasprotje interesov" je položaj, ko je zaradi okoliščin na strani člana uprave oziroma nadzornega sveta, ogroženo ali bi lahko bilo ogroženo nepristransko in objektivno izvajanje nalog oziroma odločanje člana uprave oziroma nadzornega sveta v razmerju do interesov banke, vključno z interesi banke na področju konkurence. Pri presoji nasprotja interesov se upoštevajo vse okoliščine, zlasti pa ekonomske, politične in druge okoliščine, ki so neposredno povezane s članom uprave oziroma nadzornega sveta in z drugimi pravnimi ali fizičnimi osebami, ki imajo skupne interese s članom uprave oziroma nadzornega sveta;
(d) "bližnji družinski član člana uprave oziroma nadzornega sveta" (v nadaljevanju bližnji družinski član) je:
- oseba iz drugega odstavka 30. člena ZBan-1,
- otrok ali posvojenec tega člana ali osebe iz prve alineje te točke, s polno poslovno sposobnostjo,
- starš ali posvojitelj tega člana ali osebe iz prve alineje te točke,
- brat ali polbrat oziroma sestra ali polsestra tega člana ali osebe iz prve alineje te točke,
- ded oziroma babica tega člana ali osebe iz prve alineje te točke.

(3) Za namen določb tega sklepa v zvezi s prejemki, se uporabljajo opredelitve pojmov, kot jih določa Sklep o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/06, 28/07, 104/07, 85/10 in 62/11; v nadaljevanju sklep o upravljanju s tveganji).

2. TEMELJNA PRAVILA O SKRBNOSTI

4. člen
(Strokovni in etični standardi upravljanja na ravni banke)

(1) Strokovni in etični standardi upravljanja so tista pravila, priporočila in dobre poslovne prakse, ki prispevajo zlasti k zmanjšanju različnih tveganj, ki jim banka je ali bi jim lahko bila izpostavljena pri svojem poslovanju, vključno z operativnim tveganjem in tveganjem ugleda.

(2) Član uprave oziroma nadzornega sveta mora pri svojem ravnanju slediti visokim strokovnim in etičnim standardom upravljanja ter v največji meri preprečevati okoliščine, ki pomenijo ali bi lahko vodile v nastanek kakršnega koli nasprotja interesov.

(3) Član uprave oziroma nadzornega sveta mora s svojim zgledom in ravnanjem spodbujati ustrezno organizacijsko kulturo, ki daje poštenemu in neoporečnemu izvajanju poslovnih aktivnosti najvišjo prioriteto.

5. člen
(Politike na področju strokovnih in etičnih standardov upravljanja ter ocene primernosti)

(1) Banka mora vzpostaviti in izvajati politike za:
(a) doseganje strokovnih in etičnih standardov upravljanja ter
(b) izbiro in oceno primernosti kandidatov za člane uprave oziroma nadzornega sveta in že imenovane člane na teh funkcijah (v nadaljevanju ocena primernosti člana).

(2) Politike iz točke (a) prvega odstavka tega člena morajo zlasti identificirati razmerja, produkte in aktivnosti banke, pri katerih lahko prihaja do nasprotja interesov, vključno z elementi za prepoznavanje dejanskega in potencialnega nasprotja interesov v razmerjih med različnimi strankami banke in v razmerjih med banko in:
(a) članom uprave oziroma nadzornega sveta, ter drugih oseb, ki imajo s tem članom skupne interese,
(b) strankami, delničarji, zaposlenimi, pomembnimi dobavitelji, poslovnimi partnerji ipd.

(3) V politikah iz točke (a) prvega odstavka tega člena se mora banka opredeliti do pomembnih poslovnih stikov iz 12. člena tega sklepa, še zlasti do naslednjih primerov:
(a) vsakega neposrednega poslovnega stika člana uprave oziroma nadzornega sveta ali bližnjega družinskega člana iz naslova sklenjene pogodbe o dobavi blaga ali izvedbi storitev za banko,
(b) posrednega poslovnega stika člana uprave oziroma nadzornega sveta ali bližnjega družinskega člana, če izbor dobavitelja blaga ali izvajalca storitev ni bil predmet javnega razpisa,
(c) obravnave člana uprave pri uporabi bančnih in drugih storitev banke, ki je ugodnejša, kot velja za druge zaposlene v banki,
(d) obravnave člana nadzornega sveta ali bližnjega družinskega člana pri uporabi bančnih in drugih storitev banke, ki je ugodnejša, kot velja za druge stranke banke.

(4) Politike iz točke (a) prvega odstavka tega člena morajo opredeljevati ustrezne ukrepe za obravnavo in odpravljanje prepoznanih nasprotij interesov, ki med drugim vključujejo ustrezno razmejitev pristojnosti in odgovornosti, vzpostavitev informacijskih ovir, kot je fizična ločitev določenih oddelkov, in drugo.

(5) Politike iz točke (a) prvega odstavka tega člena morajo opredeljevati pristop banke k prepoznavanju in obravnavi dejanj iz naslova korupcije na vseh ravneh odločanja v banki ter načine za odkrivanje in preprečevanje poslovanja za svoj račun ter drugih kaznivih, neetičnih in spornih pojavov v zvezi s poslovanjem banke.

(6) Politike iz točke (b) prvega odstavka tega člena morajo določati:
(a) postopke za izdelavo ocene primernosti člana, vključno s/z:
- funkcijo in/ali osebo, ki je odgovorna za izdelavo ocene primernosti člana;
- notranjim postopkom za izdelavo ocene primernosti člana;
- informacijami in dokazili, ki jih mora član uprave oziroma nadzornega sveta predložiti banki za namen izdelave ocene primernosti člana;
- ukrepi, s katerimi banka zagotavlja, da je skupščina delničarjev obveščena o zahtevah banke glede funkcije člana uprave oziroma nadzornega sveta, še pred njihovim imenovanjem;
- okoliščinami, zaradi katerih mora banka ponovno izdelati oceno primernosti člana;
- obveznostmi članov uprave oziroma nadzornega sveta glede obveščanja banke o vsem, kar lahko vpliva na spremembo njihove ocene primernosti;

(b) merila za izdelavo ocene primernosti člana, vključno s/z:

- kompetencami, znanji in sposobnostmi, ki jih mora imeti član uprave oziroma nadzornega sveta za utemeljeno domnevo banke o zadostni strokovni usposobljenosti in izkušnjah tega člana;
- merili za ugotavljanje kolektivne strokovne usposobljenosti in izkušenosti uprave oziroma nadzornega sveta;
- načini strokovnega usposabljanja v primeru potreb po dodatnem izobraževanju in izpopolnjevanju članov uprave oziroma nadzornega sveta z namenom zagotavljanja njihove primernosti;
- predlogi ukrepov za primere, ko član uprave oziroma nadzornega sveta ali kandidat za navedeni funkciji glede na oceno banke ni primeren;

Te politike morajo upoštevati, da:

(a) lahko različne funkcije v upravi oziroma nadzornem svetu zahtevajo različne izkušnje;

(b) če se na podlagi kakršnih koli informacij pojavi dvom o ugledu ali izkušnjah posameznih članov uprave oziroma nadzornega sveta, mora banka ponovno oceniti primernost te osebe. Banka mora upoštevati vse ustrezne informacije in dejstva, ki so pomembna in so na razpolago za ocenjevanje, ne glede na to, kje (v Republiki Sloveniji ali v tujini) in kdaj so se zgodila.

(7) Uprava mora pri oblikovanju politik iz prvega odstavka tega člena sodelovati z nadzornim svetom, ki te politike obravnava in poda soglasje k njim.

Če nadzorni svet banke imenuje komisijo za imenovanje ali podobno komisijo, mora ta aktivno sodelovati z upravo pri oblikovanju politik za ocenjevanje primernosti članov.

(8) Uprava mora določiti politike iz prvega odstavka tega člena ter na letni ravni obveščati nadzorni svet o njihovi implementaciji in izvajanju.

6. člen
(Skrbnost)

(1) Član uprave mora od trenutka nastopa svoje funkcije ravnati s profesionalno skrbnostjo in najvišjimi etičnimi standardi upravljanja. Ravnanje je ustrezno, če član uprave deluje v skladu s cilji, strategijami in politikami banke v najboljšem interesu banke.

(2) Član nadzornega sveta mora od trenutka nastopa svoje funkcije ravnati s profesionalno skrbnostjo pri nadzoru nad upravljanjem banke, v skladu z najvišjimi etičnimi standardi upravljanja. Ravnanje je ustrezno, če član nadzornega sveta izvaja svojo vlogo nadzora nad delovanjem uprave in poslovanjem banke na podlagi poznavanja poslovne strategije in profila tveganosti banke ter njenega sistema upravljanja.

(3) Član nadzornega sveta, ki mu je zaradi kakršnih koli razlogov onemogočeno opravljanje funkcije (npr. nasprotje interesov, izvajanje pritiskov proti njegovemu neodvisnemu odločanju, dolgotrajna pasivnost in neukrepanje preostalih članov nadzornega sveta) in je izkoristil vse mehanizme, ki jih omogočajo veljavni predpisi, mora o tem obvestiti Banko Slovenije.

7. člen
(Odgovornost)

(1) Člani uprave in nadzornega sveta morajo tesno sodelovati v najboljšem interesu banke. Razdelitev odgovornosti med upravo in nadzornim svetom in način njunega sodelovanja morata biti natančno določena in opredeljena v internih aktih banke. Pri sprejemanju najpomembnejših odločitev za banko,

ki bi lahko pomembno vplivale na poslovno, finančno ali pravno stanje družbe, si morajo člani uprave in nadzornega sveta prizadevati doseči soglasje. Sodelovanje med upravo in nadzornim svetom vključuje sodelovanje pri oblikovanju ciljev, strategij in politik prevzemanja tveganj in upravljanja s tveganji, pri čemer mora:

(a) nadzorni svet te cilje, strategije in politike obravnavati in podati soglasje k njim,

(b) uprava te cilje, strategije in politike odobriti ter obveščati nadzorni svet o njihovi implementaciji in izvajanju.

(2) Odgovornost članov uprave in nadzornega sveta mora biti jasno opredeljena in dokumentirana tako, da vključuje zlasti:

(a) opredelitev najpomembnejših dolžnosti članov uprave in nadzornega sveta v zvezi z opravljanjem njihove funkcije, vključno z delovnimi postopki,

(b) zapisnike sej uprave in nadzornega sveta ter prepise zvočnega zapisa sej nadzornega sveta,«.

(b1) obveščanje uprave, nadzornega sveta ter funkcije in/ali osebe iz prve alineje točke (a) šestega odstavka 5. člena tega sklepa na letni ravni o vseh okoliščinah, ki bi lahko vplivale na skladnost članov uprave in nadzornega sveta z merili primernosti člana, ki izhajajo iz politike banke,

(c) drugo pomembnejšo dokumentacijo, na podlagi katere lahko Banka Slovenije oceni delovanje članov uprave in nadzornega sveta banke.

(3) Odgovornost članov uprave in nadzornega sveta vključuje zlasti oblikovanje in nadziranje:

(a) splošnih poslovnih ciljev banke, predvsem z upoštevanjem dolgoročnih interesov banke, v okviru veljavnih predpisov ter v skladu z zahtevami in priporočili Banke Slovenije in drugih pristojnih nadzornih organov,

(b) ciljev glede profila tveganosti ter strategij o prevzemanju tveganj in upravljanju s tveganji,

(c) stabilne in transparentne organizacijske strukture ter politike imenovanja in nadomeščanja oseb na ključnih položajih v banki,

(d) učinkovitih sistemov notranjega poročanja glede okoliščin v organizacijski strukturi banke ter glede razmerij do pristojnih organov,

(e) osnovnih načel upravljanja v banki, vključno s kodeksom ravnanja oziroma druginii primerljivimi načeli,

(f) primernega in učinkovitega sistema notranjih kontrol.

(4) Če ima banka položaj podrejene družbe, mora iz dokumentacije iz drugega odstavka tega člena jasno izhajati, v kakšnem obsegu sta uprava in nadzorni svet podrejene družbe odgovorna za ustrezno upoštevanje ciljev, strategij, politik in navodil nadrejene družbe. Nadzorni svet banke mora v okviru teh odgovornosti zlasti nadzirati, da ti cilji, strategije, politike in navodila niso v nasprotju z veljavnimi predpisi.

(5) Če ima banka položaj nadrejene družbe, mora dokumentacija iz drugega odstavka tega člena vključevati odgovornost njenega nadzornega sveta za obravnavo in podajanje soglasja k splošnim ciljem, strategijam in politikam bančne skupine ter njenih podrejenih družb, vključno s podajanjem soglasja k taki postavitvi strukture upravljanja podrejenih družb, ki kar najbolj omogoča učinkovit sistem nadzora nad skupino kot celoto.

8. člen
(Samostojnost in strokovna usposobljenost)

(1) Član uprave oziroma nadzornega sveta mora imeti potrebno znanje in izkušnje za samostojno presojo ter za sprejemanje odločitev, ki so v najboljšem interesu banke. Pri tem mora upoštevati vse razpoložljive informacije in druge primerne dejavnike, ki lahko vplivajo na te odločitve.

(2) Član uprave mora pri presoji in sprejemanju odločitev iz prvega odstavka tega člena zlasti upoštevati vpliv svojega delovanja na:

(a) poslovanje banke, ki mora biti v skladu z veljavnimi predpisi,

(b) zaščito interesov strank banke,
(c) obveznosti banke do upnikov in delničarjev, zahteve in pričakovanja pristojnih nadzornih organov ter zaščito javnih koristi.

(3) Član nadzornega sveta mora pri presoji in sprejemanju odločitev iz prvega odstavka tega člena zlasti upoštevati pomen:
(a) razvoja in vzdrževanja ustrezne ravni strokovnega poznavanja banke, ki je sorazmerna z njeno rastjo in razvitostjo,
(b) spodbujanja varnosti in trdnosti banke ter razumevanja veljavnih predpisov,
(c) izogibanja potencialnim nasprotjem interesov pri svojem delovanju in odločanju.

(4) Član uprave oziroma nadzornega sveta si mora v vseh okoliščinah prizadevati za samostojno in strokovno utemeljeno sprejemanje odločitev v skladu z najvišjimi etičnimi standardi upravljanja in na tej podlagi presojati morebitna mnenja ali navodila tistih, ki so ga izvolili, predlagali oziroma imenovali. Te okoliščine vključujejo tudi morebitna mnenja ali navodila uprave in/ali nadzornega sveta nadrejene družbe članu uprave in/ali članu nadzornega sveta podrejene družbe, glede izvajanja in implementacije poslovnih ciljev, profila tveganosti, strategij in politik banke.

(5) Ne glede na določilo o samostojnem sprejemanju odločitev iz četrtega odstavka tega člena mora član uprave popolno, izčrpno, natančno in sproti obveščati predsednika in druge člane uprave o vseh pomembnejših dogajanjih ter poteku posameznih poslov na področjih, za katera je pristojen.

(6) Če posamezni član uprave meni, da je večinska odločitev uprave glede določene problematike v nasprotju s cilji, strategijami in politikami banke in da krši dolžnosti iz prvega odstavka 66. člena ZBan-1, mora to nestrinjanje izraziti z zaznamkom in obrazložitvijo v zapisniku seje uprave.

(7) Član nadzornega sveta mora o pridobitvi mnenja ali navodila iz četrtega odstavka tega člena obvestiti druge člane nadzornega sveta. Vsi člani nadzornega sveta morajo imeti enake pravice in obveznosti, ne glede na to, kdo jih je izvolil, predlagal oziroma imenoval.

(8) Če posamezni član nadzornega sveta meni, da je večinska odločitev nadzornega sveta v nasprotju s poslovnimi cilji banke in cilji banke glede upravljanja s tveganji in da krši dolžnosti iz prvega odstavka 74. člena ZBan-1, mora to nestrinjanje izraziti z zaznamkom in z obrazložitvijo v zapisniku seje nadzornega sveta.

9. člen
(neodvisnost)

(1) Član nadzornega sveta ne sme biti odvisen od banke ali njene podrejene družbe na način, da bi njegove ekonomske, osebne ali druge povezave z banko ali njeno upravo oziroma z njeno podrejeno družbo vplivale na njegovo nepristransko, strokovno, objektivno, pošteno in celovito osebno presojo pri izvajanju funkcije člana nadzornega sveta banke.

(2) O vsaki povezavi z banko ali njeno podrejeno družbo je član nadzornega sveta dolžan nemudoma obvestiti nadzorni svet.

10. člen
(Nasprotje interesov na ravni članov uprave in članov nadzornega sveta)

(1) Član uprave in nadzornega sveta se mora pri izvajanju svojih nalog in odločanju izogibati okoliščinam in ravnanjem, ki pomenijo ali bi lahko vodile v nastanek nasprotja med interesi banke in osebnimi interesi tega člana oziroma osebe, ki ima s tem članom skupne gospodarske, politične ali druge interese in ki se kažejo v skupnem nastopanju in delovanju tega člana in te osebe. Član uprave mora pri svojem delovanju in odločanju upoštevati predvsem interese banke, jim podrediti morebitne

drugačne osebne interese in ne sme izkoriščati poslovnih priložnosti banke za svoj račun ali za račun osebe, ki ima z njim skupne interese. Član nadzornega sveta mora pri svojem delovanju in odločanju upoštevati predvsem interese banke ter jim podrediti morebitne drugačne osebne ali posamične interese delničarjev, uprave, javnosti ali drugih oseb.

(2) Član uprave oziroma nadzornega sveta mora o okoliščinah, ki bi lahko pomenile sum nasprotja interesov, nemudoma obvestiti nadzorni svet. Nadzorni svet mora v primeru ugotovljenega obstoja nasprotja interesov oziroma okoliščin, ki bi lahko vodile v nastanek nasprotja interesov, sprejeti ustrezne ukrepe z namenom odprave nasprotja interesov ali vzpostavitve nadzora nad okoliščinami, ki bi lahko vodile v nasprotje interesov.

(3) Član uprave ali nadzornega sveta, pri katerem je nadzorni svet na podlagi presoje iz drugega odstavka tega člena ugotovil obstoj nasprotja interesov ali možnost njegovega nastanka, mora nemudoma prenehati s spornimi ravnanji ter morebitno pridobljeno korist iz konkretnega posla prenesti na banko. Če je banka v tem poslu utrpela kakršno koli škodo, mora član uprave ali nadzornega sveta le-to povrniti iz lastnih sredstev.

(4) Nadzorni svet mora presoditi potrebo po prenehanju funkcije člana uprave oziroma nadzornega sveta, če ugotovi pomembno nasprotje interesov, katerega član uprave oziroma nadzornega sveta ne more odpraviti ter v skladu s to presojo sprejeti ustrezne ukrepe.

(5) V primeru, da član uprave nemudoma ne obvesti nadzornega sveta o sumu obstoja nasprotja interesov ali če na podlagi ugotovitve nadzornega sveta ne odpravi kršitev oziroma ne omogoči nadzora nad okoliščinami, ki bi lahko vodile v nasprotje interesov, ga mora nadzorni svet odpoklicati z njegove funkcije takoj, ko je sporni položaj ugotovljen. V primeru, da član nadzornega sveta nemudoma ne obvesti nadzornega sveta o sumu obstoja nasprotja interesov ali če na podlagi ugotovitve nadzornega sveta ne odpravi kršitev oziroma ne omogoči nadzora nad okoliščinami, ki bi lahko vodile v nasprotje interesov, mora nadzorni svet skupščini banke predlagati njegov odpoklic takoj, ko je sporni položaj ugotovljen.

(6) Splošni previdnostni ukrepi za izognitev nasprotju interesov so predvsem:

(a) član uprave oziroma nadzornega sveta mora na seji uprave ali nadzornega sveta z namenom izognitve nastanka nasprotja interesov, ki bi lahko vplivalo na njegovo presojo, na svojo pobudo oziroma na poziv predsednika uprave oziroma predsednika nadzornega sveta izjaviti, ali obstaja sum nasprotja interesov pri zadevi, ki je predmet glasovanja na seji uprave ali nadzornega sveta ter ga pojasniti;

(b) če obstaja sum nasprotja interesov, se mora član uprave ali nadzornega sveta pri zadevi, ki je predmet glasovanja na seji uprave ali nadzornega sveta, vzdržati glasovanja;

(c) uprava oziroma nadzorni svet mora zagotoviti, da se pojasnilo ter izjava člana uprave oziroma nadzornega sveta o vzdržanju glasovanja iz razloga nasprotja interesov iz točke (b) tega odstavka vključi v zapisnik seje uprave ali nadzornega sveta.

11. člen
(Preprečevanje nasprotja interesov pri članih nadzornega sveta)

(1) Nadzorni svet z vidika nasprotja interesov v razmerju do posameznega člana nadzornega sveta obravnava zlasti naslednje primere:

(a) ali je član nadzornega sveta oziroma njegov bližnji družinski član trenutno na položaju člana uprave banke oziroma je bil na tem položaju v zadnjih treh letih pred imenovanjem za člana nadzornega sveta;

(b) ali je bil član nadzornega sveta zaposlen v banki zadnjib treh letih;

(c) ali je član nadzornega sveta ali njegov bližnji družinski član imetnik poslovnega deleža ali zaposleni sedanjega ali prejšnjega pooblaščenega revizorja banke;

(d) ali član nadzornega sveta opravlja to funkcijo več kot tri mandate oziroma več kot 12 let.

(2) Član nadzornega sveta se mora pred nastopom te funkcije, ter kasneje na letni ravni oziroma ob vsaki spremembi, s pisno izjavo opredeliti do obstoja nasprotij interesov iz prvega odstavka tega člena.

12. člen
(Pomemben neposredni in posredni poslovni stik in njegova merila)

(1) Nasprotje interesov lahko obstaja zlasti, če med članom uprave oziroma nadzornega sveta ali bližnjim družinskim članom in banko oziroma njeno podrejeno družbo obstaja pomemben neposredni ali posredni poslovni stik.

(2) Pomemben poslovni stik je vsako pogodbeno ali drugo poslovno razmerje, ki izpolnjuje naslednja merila:

(a) med članom uprave oziroma nadzornega sveta ali bližnjim družinskim članom in banko oziroma njeno podrejeno družbo je sklenjena pogodba o dobavi blaga ali izvedbi storitev, vključno s finančnimi in svetovalnimi storitvami,

(b) član uprave oziroma nadzornega sveta ali bližnji družinski član je kot stranka banke ali njene podrejene družbe pri uporabi bančnih ali drugih storitev deležen obravnave, ki ni skladna s sprejeto poslovno politiko oziroma običajno prakso banke ali njene podrejene družbe,

(c) član uprave oziroma nadzornega sveta ali bližnji družinski član posluje z oziroma je član organizacije, ki od banke prejema prispevke v obliki donatorskih, sponzorskih ali drugih podpornih sredstev, če ti prispevki skupaj presegajo znesek 1000 eurov na letni ravni.

(3) Posredni poslovni stik obstaja, če je član uprave oziroma nadzornega sveta ali bližnji družinski član poslovni partner, imetnik kvalificiranega deleža, direktor ali vodilni delavec družbe oziroma organizacije, ki ima z banko poslovni odnos.

(4) Nadzorni svet mora vsak pomemben poslovni stik obravnavati kot sum obstoja nasprotja interesov, kot je določeno v drugem do petem odstavku 10. člena tega sklepa.

13. člen
(Prejemki)

(1) Prejemki članov uprave in nadzornega sveta morajo biti v skladu s politiko prejemkov banke in ne smejo spodbujati članov uprave ali nadzornega sveta k neodgovornemu prevzemanju nesorazmerno velikih tveganj oziroma tveganj, ki presegajo sposobnost banke za prevzemanje tveganj.

(2) O prejemkih članov uprave odloča nadzorni svet v skladu s politiko prejemkov na podlagi sklepa o upravljanju s tveganji.

(3) Če odpravnina člana uprave presega fiksni del prejemkov, ki jih je ta član uprave prejel v zadnjem letu svojega poslovanja, mora banka o razlogih za višjo odpravnino seznaniti skupščino.

(4) O prejemkih članov nadzornega sveta odloča skupščina. Celotni prejemki člana nadzornega sveta so praviloma sestavljeni le iz fiksnega dela prejemkov, ki predstavljajo plačilo za opravljanje njegove funkcije. Ne glede na to je lahko v izjemnih primerih del celotnih prejemkov člana nadzornega sveta sestavljen tudi iz variabilnega dela prejemka, če je ta del:

(a) v tesni povezavi z njegovimi delovnimi nalogami ter

(b) določen na podlagi njegove uspešnosti in doseženih rezultatov.

(5) Za variabilni del prejemka, ki je članu nadzornega sveta izplačan v obliki finančnih instrumentov, mora veljati ustrezno obdobje zadržanja, ki traja najmanj do konca njegovega mandata.

13.a člen
(Ocena primernosti članov uprave oziroma nadzornega sveta)

(1) Banka mora izdelati oceno primernosti člana v naslednjih okoliščinah:
(a) na podlagi predloga glede kandidata za novega člana uprave iz drugega odstavka 17. člena tega sklepa oziroma v okviru postopka izbire kandidata za novega člana nadzornega sveta iz prvega odstavka 18. člena tega sklepa,
(b) v drugih primerih, če je potrebna ponovna izdelava ocene primernosti člana.

Banka izdela oceno primernosti člana na podlagi meril iz priloge 1 tega sklepa.

(2) Banka mora v okoliščinah iz točke (a) prvega odstavka tega člena zagotoviti izdelavo ocene primernosti člana, še preden ta nastopi svojo funkcijo.

(3) Banka mora v okoliščinah iz točke (b) iz prvega odstavka tega člena zagotoviti ponovno izdelavo ocene primernosti člana, če je to potrebno zaradi nastopa dogodkov, ki bi lahko vplivali na njegovo primernost. V tem primeru lahko banka preveri samo, ali je zadevni član ob upoštevanju teh dogodkov še vedno primeren za opravljanje svoje funkcije.

(4) Oceno primernosti člana mora banka presojati tudi z vidika kolektivne primernosti uprave oziroma nadzornega sveta.

(5) Banka mora oceno primernosti člana in rezultate te ocene, vključno z morebitnimi predlaganimi ukrepi iz 13.b člena tega sklepa, dokumentirati.

13.b člen
(Predlog ukrepov banke glede na oceno primernosti člana)

(1) Če banka na podlagi ocene primernosti člana iz točke (a) prvega odstavka 13.a člena tega sklepa dvomi o primernosti te osebe za imenovanje na mesto člana uprave oziroma nadzornega sveta, mora upravi in nadzornemu svetu podati negativno mnenje o kandidaturi oziroma imenovanju osebe na to funkcijo. Banka v primeru, da je bil zadevni član imenovan kljub njenemu negativnemu mnenju, predlaga upravi in nadzornemu svetu ustrezne ukrepe iz tretjega odstavka tega člena.

(2) Če banka na podlagi ocene primernosti člana iz točke (b) prvega odstavka 13.a člena tega sklepa dvomi, da je član uprave oziroma nadzornega sveta še vedno primeren za opravljanje svoje funkcije, predlaga ustrezne ukrepe za odpravo tega stanja upravi in nadzornemu svetu banke.

(3) Ukrepi iz prvega in drugega odstavka tega člena lahko, poleg predložitve negativnega mnenja, med drugim vključujejo predloge za prerazporeditev odgovornosti med člani uprave oziroma nadzornega sveta, zamenjavo člana ter usposabljanje posameznih članov ali uprave oziroma nadzornega sveta kot celote zaradi zagotavljanja ustrezne kolektivne strokovne usposobljenosti in izkušenosti uprave ali nadzornega sveta.

3. DODATNA PRAVILA O SKRBNOSTI ČLANOV NADZORNEGA SVETA

14. člen
(Sklicevanje sej nadzornega sveta)

(1) Predsednik nadzornega sveta mora zagotoviti, da se bo nadzorni svet sestajal najmanj enkrat v četrtletju. Če predsednik nadzornega sveta tega ne zagotovi, morajo sejo sklicati drugi člani nadzornega sveta v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe.

(2) Predsednik nadzornega sveta mora vzdrževati redne stike s predsednikom uprave, zahtevati od njega pojasnila o pomembnih poslovnih dogodkih, za katere izve, in o tveganjih, ki jim banka je ali bi jim lahko bila izpostavljena iz naslova teh dogodkov, ter po potrebi sklicati izredno sejo nadzornega sveta.

15. člen
(Učinkovitost dela nadzornega sveta)

(1) Učinkovitost dela nadzornega sveta je zelo odvisna od njegove obveščenosti in dostopa do pomembnih informacij. Za pravočasno in celovito obveščenost nadzornega sveta so odgovorni člani uprave in nadzornega sveta. Uprava mora redno, pravočasno in izčrpno obveščati nadzorni svet o pomembnih zadevah, ki se nanašajo na poslovanje banke, profil tveganosti, strategije in politike banke ter na odstopanja od sprejetih ciljev. Nadzorni svet je upravičen in dolžan od uprave zahtevati dodatna pojasnila in poročila o morebitnih nejasnostih v zvezi s poslovanjem banke in njenih podrejenih družb.

(2) Predsednik nadzornega sveta mora usklajevati delo nadzornega sveta in voditi seje. Druge člane nadzornega sveta mora spodbujati k učinkovitemu in aktivnemu opravljanju funkcije, člani nadzornega sveta pa morajo skrbeti, da imajo dovolj časa za opravljanje svojih nalog in so se dolžni po potrebi vseskozi v svojem mandatu izobraževati in izpopolnjevati na področjih, ki so pomembna za kakovostno in učinkovito izvrševanje njihovih nalog. Predsednik nadzornega sveta mora s predsednikom uprave sprejeti načrt o usposabljanju članov nadzornega sveta in uvajanju novih članov.

(3) Nadzorni svet mora enkrat letno oceniti svojo sestavo, poslovanje, potencialna nasprotja interesov posameznih članov nadzornega sveta, delovanje posameznih članov in nadzornega sveta kot celote, delovanje komisij nadzornega sveta ter sodelovanje z upravo banke. Pri tem nadzorni svet določi morebitne ukrepe za izboljšanje svoje učinkovitosti (sestava, izobraževanje, dinamika in udeležba na sejah, informiranje in priprava na seje ipd.).

16. člen
(Pisno poročilo nadzornega sveta skupščini delničarjev)

(1) Nadzorni svet mora enkrat letno poročati skupščini delničarjev v obliki pisnega poročila, ki natančno in verodostojno prikaže aktivnosti nadzornega sveta med letom.

(2) V pisnem poročilu iz prejšnjega odstavka je treba izčrpno opisati zlasti:
(a) poslovanje banke,
(b) nadzorovanje dela uprave,
(c) sodelovanje z upravo in pooblaščenim revizorjem,
(d) notranjo organiziranost nadzornega sveta,
(e) sestavo nadzornega sveta z vidika neodvisnosti njegovih članov,
(f) morebitno nasprotje interesov in način njegovega reševanja,
(g) rezultate samoocenjevanja dela nadzornega sveta ter komisij nadzornega sveta, vključno z mnenjem glede potrebnih izboljšav,
(h) konkreten prispevek dela vsakega posameznega člana, njegovo prisotnost na sejah nadzornega sveta ter njegove udeležbe v razpravi in pri sprejemanju odločitev,
(h1) vsako novo oceno banke glede primernosti članov nadzornega sveta iz prvega odstavka 13.a člena ter morebitne predloge ukrepov banke iz 13.b člena tega sklepa,
(i) izvajanje drugih nalog, določenih z veljavnimi predpisi.

17. člen
(Imenovanje in odpoklic članov uprave)

(1) Pri imenovanju in odpoklicu članov uprave si mora nadzorni svet s skrbno in pravočasno izbiro kandidatov prizadevati za kontinuiteto dela uprave.

(2) Pri izbiri članov uprave mora sodelovati tudi uprava, predsednik nadzornega sveta pa mora upravo oziroma njenega predsednika pozvati, da predlaga primerne kandidate najmanj eno leto pred iztekom mandata.

(3) Izbiro kandidatov mora nadzorni svet opraviti na podlagi vnaprej določenih meril primernosti članov uprave, ter pri tem upoštevati oceno banke o primernosti člana iz prvega odstavka 13.a člena ter morebitne predloge ukrepov banke iz 13.b člena tega sklepa.

18. člen
(Izbira novih članov nadzornega sveta)

(1) Pri izbiri kandidatov za nove člane nadzornega sveta mora predlagatelj upoštevati omejitve in pogoje iz 71. in 72. člena ZBan-1 ter zakona, ki ureja gospodarske družbe glede primernosti članov nadzornega sveta, vključno z:
(a) medsebojnim dopolnjevanjem znanj, izkušenj in sposobnosti z drugimi člani nadzornega sveta,
(b) časovno razpoložljivostjo kandidatov.

(2) Kandidatura za člana nadzornega sveta mora temeljiti na ustreznih listinah in drugih dokazilih, ki potrjujejo izpolnjevanje meril iz prvega odstavka tega člena.

(3) Predlagatelj mora pred odločanjem o izvolitvi članov nadzornega sveta skupščini ustrezno predstaviti kandidate, vključno s:
(a) politikami banke glede primernosti članov nadzornega sveta,
(b) oceno banke o primernosti člana iz prvega odstavka 13.a člena in morebitnimi predlogi ukrepov banke iz 13.b člena tega sklepa,
(c) morebitnimi nasprotji interesov, ki obstajajo ali bi lahko ob njihovem imenovanju nastala v razmerju do banke.

Če ocena banke o primernosti člana za namen predstavitve iz točke (b) prvega pododstavka tega odstavka v času odločanja o izvolitvi članov nadzornega sveta še ni izdelana, mora banka ne glede na drugi odstavek 13.a člena tega sklepa to oceno izdelati takoj, ko je to mogoče, vendar v vsakem primeru najkasneje v roku šestih tednov od odločanja na skupščini.

19. člen
(Komisija za prejemke)

(1) Nadzorni svet mora imenovati komisijo za prejemke, če je banka pomembna za bančni sistem Republike Slovenije.

(2) Banka Slovenije odloči o pomembnosti banke za bančni sistem Republike Slovenije na podlagi velikosti in notranje organiziranosti banke ter značilnosti, obsega in zapletenosti poslov, ki jih banka opravlja, pri čemer upošteva zlasti naslednja merila:
(a) njen tržni delež, merjen po bilančni vsoti, znaša 5 ali več odstotkov,
(b) vrste storitev/poslov, ki jih opravlja,
(c) tipi strank,
(d) geografska struktura poslovanja,
(e) ima podrejene institucije, ki jih je mogoče šteti za pomembne z vidika finančnega sistema.

(3) Ne glede na drugi odstavek tega člena se šteje, da banka ni pomembna za bančni sistem Republike Slovenije, če je izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:

(a) banka je podrejena EU nadrejeni banki, ki ima komisijo za prejemke, pristojno za bančno skupino. Banka dokazuje obstoj takšne komisije z ustrezno dokumentacijo te nadrejene banke ali
(b) banka je podrejena EU nadrejeni banki in prevzame politike prejemkov te nadrejene banke. Banka dokazuje prevzetje politik prejemkov nadrejene banke z ustrezno dokumentacijo.

(4) Če se po izdaji odločbe o določitvi pomembne banke okoliščine iz drugega odstavka tega člena spremenijo tako, da banka ni več pomembna za bančni sistem Republike Slovenije, Banka Slovenije na zahtevo banke izda odločbo, s katero razveljavi odločbo o določitvi pomembne banke. Banka mora v okviru svoje zahteve predložiti dokaze o spremembi okoliščin iz drugega odstavka tega člena.

(5) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena lahko nadzorni svet imenuje komisijo za prejemke po lastni presoji tudi v primeru, če Banka Slovenije na podlagi meril oziroma kriterijev iz drugega odstavka tega člena oceni, da banka ni pomembna za bančni sistem Republike Slovenije.

20. člen
(Sestava komisije za prejemke)

(1) Nadzorni svet mora zagotoviti ustrezno sestavo komisije za prejemke. Sestava komisije za prejemke je ustrezna, če omogoča strokovno in neodvisno presojo ustreznosti politik in praks prejemkov, ter prejemkov zaposlenih s posebno naravo dela, ki naj bi zagotavljali in spodbujali ustrezno upravljanje s tveganji, kapitalom in likvidnostjo.

(2) Komisijo za prejemke sestavljajo predsednik in najmanj dva člana. Predsednika imenuje nadzorni svet izmed svojih članov. Člani komisije za prejemke ne smejo biti člani uprave.

(3) Nadzorni svet mora zagotoviti, da ima vsaj en član komisije za prejemke zadostno znanje in dovolj izkušenj s področja upravljanja s tveganji, ki jim banka je ali bi jim lahko bila izpostavljena pri svojem poslovanju.

21. člen
(Naloge komisije za prejemke)

(1) Komisija za prejemke je med drugim odgovorna za:
(a) pripravo predlogov splošnih načel politik prejemkov, vključno z oblikovanjem stališč glede posameznih vidikov politik prejemkov,
(b) ocenjevanje ustreznosti vzpostavljenih metodologij, na podlagi katerih sistem prejemkov spodbuja ustrezno upravljanje s tveganji, kapitalom in likvidnostjo,
(c) pripravo priporočil nadzornemu svetu glede izvajanja politik prejemkov,
(d) pripravo predlogov odločitev glede prejemkov zaposlenih, vključno s tistimi, ki vplivajo na tveganja in upravljanje s tveganji banke,
(e) pregled ustreznosti zunanjega svetovalca, katerega storitve je nadzorni svet uporabil pri določanju politik prejemkov banke,
(f) pregledovanje ustreznosti splošnih načel politik prejemkov in njihovega izvajanja,
(g) preverjanje skladnosti politik prejemkov s poslovno politiko banke v dolgoročnem časovnem obdobju.

(2) Pri pripravi predlogov odločitev glede prejemkov zaposlenih mora komisija za prejemke upoštevati dolgoročne interese vlagateljev, delničarjev in drugih zainteresiranih subjektov.

(3) Komisija za prejemke je odgovorna za izvajanje neposrednega nadzora nad prejemki tistih kategorij zaposlenih s posebno naravo dela, ki delujejo v okviru funkcij sistema notranjih kontrol in drugih kontrolnih funkcij. Če komisija za prejemke ni imenovana, mora njihove prejemke neposredno nadzirati nadzorni svet.

4. SKRBNOST ČLANOV NADZORNEGA SVETA PRI IZVAJANJU 73. IN 74. ČLENA ZBAN-1

22. člen
(Soglasje k določitvi poslovne politike banke)

(1) Nadzorni svet daje soglasje upravi k določitvi poslovne politike banke zlasti na podlagi presoje, ali poslovna politika omogoča izvajanje poslovne strategije banke, ki jo odobri uprava banke.

(2) Nadzorni svet mora pri presoji iz prvega odstavka tega člena upoštevati zlasti:
(a) ustreznost poslovnih ciljev in načrtov glede:
- pomembnih poslovnih dejavnosti,
- morebitnih predvidenih sprememb v poslovni strategiji banke,

(b) tveganja, ki izvirajo iz makroekonomskega okolja, v katerem posluje banka, glede na položaj v poslovnem ciklusu, v katerem je banka,
(c) pričakovana makroekonomska gibanja v domačem in mednarodnem okolju,
(d) konkurenčni položaj banke in možnosti za širitev tržnega deleža in/ali tržišča,
(e) vidik varnosti in izboljšave kakovosti poslovanja,
(f) razvojne vidike bančnih in finančnih storitev.

23. člen
(Soglasje k določitvi finančnega načrta banke)

(1) Nadzorni svet daje soglasje upravi k določitvi finančnega načrta banke zlasti na podlagi presoje, ali je finančni načrt banke v skladu s poslovno strategijo in poslovno politiko banke.

(2) Nadzorni svet mora pri presoji iz prvega odstavka tega člena upoštevati zlasti:
(a) predvideno rast bilančne vsote,
(b) predvideno gibanje tržnega deleža banke po poslovnih področjih,
(c) stroškovno učinkovitost,
(d) predviden poslovni izid,
(e) predviden donos na kapital pred obdavčitvijo.

24. člen
(Soglasje k določitvi organizacije sistema notranjih kontrol)

(1) Nadzorni svet daje soglasje upravi k določitvi organizacije sistema notranjih kontrol banke, pri čemer zlasti presoja:
(a) ali sistem notranjih kontrol prispeva k skrbnemu in varnemu poslovanju banke,
(b) ali je sistem notranjih kontrol neodvisen od poslovnih področij, ki jih spremlja in kontrolira,
(c) ali obstajajo postopki za posredovanje pomembnih in upravičenih opozoril zaposlenih glede delovanja sistema notranjih kontrol članom uprave ali nadzornega sveta.

(2) Nadzorni svet mora pri presoji iz točke (a) prvega odstavka tega člena zlasti upoštevati, ali sistem notranjih kontrol zagotavlja:
(a) učinkovito in pravilno izvajanje načrtovanih poslovnih dejavnosti,
(b) zanesljivost informacij o finančnem in operativnem poslovanju banke za notranjo in zunanjo uporabo,
(c) skladnost poslovanja banke z veljavnimi predpisi ter notranjimi odločitvami in postopki,
(d) jasnost, preglednost in dokumentiranost procesa sprejemanja odločitev v okviru sistema notranjih kontrol, ki omejuje in preprečuje nastanek nasprotij interesov,

(e) možnost neomejenega in neposrednega dostopa službe notranje revizije do katerega koli člana nadzornega sveta,
(f) prisotnost vodje posamezne funkcije sistema notranjih kontrol na sejah nadzornega sveta in sejah uprave, pri čemer je prisotnost na sejah ustrezna, če se jih vodja udeleži vsaj enkrat na leto,
(g) formalnost postopkov za spremljanje izpolnjevanja predlogov in priporočil službe notranje revizije.

(3) Nadzorni svet mora pri presoji iz točke (b) prvega odstavka tega člena zlasti upoštevati, ali sistem notranjih kontrol zagotavlja:
(a) funkcionalno ločenost zaposlenih, ki delujejo v okviru funkcij sistema notranjih kontrol, od poslovnih področij, ki jih morajo ti zaposleni po službeni dolžnosti spremljati in kontrolirati,
(b) organizacijsko ločenost posameznih funkcij sistema notranjih kontrol od poslovnih področij, ki jih mora ta funkcija spremljati in kontrolirati,
(c) neposrednost notranjega toka poročanja med vodjo posamezne funkcije sistema notranjih kontrol ter nadzornim svetom in upravo,
(d) da višina plačil, povračil in drugih ugodnosti zaposlenih, ki delujejo v okviru funkcij sistema notranjih kontrol, ni odvisna od uspešnosti poslovnih področij, ki jih ti zaposleni spremljajo in kontrolirajo.

(4) Nadzorni svet mora pri presoji iz točke (c) prvega odstavka tega člena upoštevati zlasti:
(a) stopnjo formalnosti in dokumentiranosti teh postopkov,
(b) stopnjo varovanja in zaščite zaposlenega,
(c) razpoložljivost navodil za izvajanje teh postopkov vsem zaposlenim v banki.

25. člen
(Soglasje k določitvi okvirnega letnega programa dela službe notranje revizije)

(1) Nadzorni svet daje soglasje upravi k določitvi okvirnega letnega programa dela službe notranje revizije zlasti na podlagi presoje, ali je letni načrt dela službe notranje revizije zasnovan na podlagi profila tveganosti banke.

(2) Nadzorni svet mora pri presoji iz prvega odstavka tega člena upoštevati zlasti:
(a) ažurnost profila tveganosti, na kateri je zasnovan letni načrt dela službe notranje revizije v primerjavi s trenutno izpostavljenostjo banke tveganjem,
(b) primernost področij poslovanja, ki jih bo služba notranje revizije pregledala glede na njihovo izpostavljenost tveganjem,
(c) primernost vsebine načrtovanih pregledov poslovanja po posameznih področjih glede na njihovo izpostavljenost tveganjem.

26. člen
(Naloge v zvezi s politikami prejemkov)

(1) Nadzorni svet določa politike prejemkov za člane uprave in druge kategorije zaposlenih s posebno naravo dela iz točke (o) tretjega odstavka 2. člena sklepa o upravljanju s tveganji. Nadzorni svet si mora prizadevati, da so prejemki teh zaposlenih v ustreznem sorazmerju z njihovimi pooblastili, nalogami, izkušnjami in odgovornostjo, s finančnim stanjem banke ter v skladu z zahtevami glede politik prejemkov iz sklepa o upravljanju s tveganji.

(2) Nadzorni svet mora zagotoviti obravnavo in določitev vsake pomembne opustitve ali spremembe politik prejemkov ter mora podrobno spremljati učinke teh opustitev ali sprememb na sistem prejemkov banke in na upravljanje s tveganji.

(3) Člani nadzornega sveta morajo vsaj enkrat na leto pregledati ustreznost politik prejemkov in zagotoviti njihovo izvajanje.

(4) Člani nadzornega sveta pri pregledu ustreznosti politik prejemkov iz tretjega odstavka tega člena med drugim ocenjujejo zlasti:

(a) ali banka pri izplačilih prejemkov upošteva tveganja, ki jim banka je ali bi jim lahko bila izpostavljena pri svojem poslovanju, finančno stanje banke in dolgoročne interese banke, vlagateljev, delničarjev in drugih zainteresiranih subjektov,

(b) skladnost politik prejemkov s predpisi.

(5) Člani nadzornega sveta morajo pri pregledu ustreznosti politik prejemkov iz tretjega odstavka tega člena sodelovati z ustreznimi kontrolnimi funkcijami banke.

4.1. Odločanje o drugih zadevah, določenih z ZBan-1

27. člen
(Splošno)

(1) Nadzorni svet mora za namen nadzora sistema upravljanja redno spremljati in ocenjevati:

(a) profil tveganosti banke iz točke (a) tretjega odstavka 2. člena sklepa o upravljanju s tveganji,

(b) ustreznost strategij in politik prevzemanja tveganj in upravljanja s tveganji, ki jih mora banka vzpostaviti in uresničevati v skladu s 3. členom sklepa o upravljanju s tveganji,

(c) ustreznost organizacijskega ustroja, ki ga mora banka vzpostaviti in uresničevati v skladu s točko (a) 7. člena sklepa o upravljanju s tveganji,

(d) ustreznost poročanja banke, ki ga mora banka zagotavljati v skladu z 19. in 22. členom sklepa o upravljanju s tveganji.

(2) Nadzorni svet mora preveriti ocene ustreznosti sistema upravljanja vsaj enkrat na leto ter ob vsaki pomembni spremembi notranjih in zunanjih dejavnikov poslovanja banke, vključno s:

(a) spremembami v poslovni strategiji banke,

(b) spremembami v dosedanji izpostavljenosti tveganjem in/ali nastankom nove pomembne izpostavljenosti tveganjem,

(c) spremembami, ki izvirajo iz makroekonomskega okolja, v katerem posluje banka.

28. člen
(Ustreznost profila tveganosti)

(1) Nadzorni svet mora redno spremljati in ocenjevati ustreznost profila tveganosti iz točke (a) prvega odstavka 27. člena tega sklepa.

(2) Pri spremljanju in ocenjevanju ustreznosti profila tveganosti iz prvega odstavka tega člena mora nadzorni svet presoditi zlasti:

(a) ali dokumentirane ocene ugotovljenih tveganj in drugih predpostavk omogočajo pregled nad profilom tveganosti banke,

(b) ali je profil tveganosti banke v skladu s strategijo banke za prevzemanje tveganj.

(3) Nadzorni svet mora pri presoji iz točke (a) drugega odstavka tega člena zlasti upoštevati popolnost dokumentacije o ocenah tveganj in drugih dejavnikih, ki določajo profil tveganosti banke.

(4) Nadzorni svet mora pri presoji iz točke (b) drugega odstavka tega člena zlasti upoštevati vpliv izvajanja poslovne strategije banke na doseganje želenega profila tveganosti banke.

29. člen
(Ustreznost strategij in politik)

(1) Nadzorni svet mora redno spremljati in ocenjevati ustreznost strategij in politik prevzemanja tveganj in upravljanja s tveganji iz točke (b) prvega odstavka 27. člena tega sklepa.

(2) Pri spremljanju in ocenjevanju strategij in politik iz prvega odstavka tega člena mora nadzorni svet presojati zlasti:
(a) ali strategije prevzemanja tveganj in upravljanja s tveganji dejansko izražajo temeljni odnos banke do tveganj, ki jih prevzema v okviru svojega poslovanja, zaradi preprečevanja kakršnih koli nedoslednosti, nejasnosti in neuravnoteženosti pri njihovem upravljanju,
(b) ali so strategije prevzemanja tveganj in upravljanja s tveganji celovite ter sorazmerne z značilnostmi, obsegom in zapletenostjo poslov, ki jih opravlja banka,
(c) ali politike prevzemanja tveganj in upravljanja s tveganji omogočajo izvajanje strategij prevzemanja tveganj in upravljanja s tveganji.

(3) Nadzorni svet mora pri presoji iz točke (a) drugega odstavka tega člena upoštevati zlasti:
(a) cilje in splošna načela oziroma usmeritve za prevzemanje tveganj in upravljanje s tveganji,
(b) pristop k upravljanju posameznih tveganj,
(c) pristop k izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala,
(d) morebitne načrte glede pomembnih poslovnih dejavnosti in/ali spremembe v prihodnji poslovni strategiji banke.

(4) Nadzorni svet mora pri presoji iz točke (b) drugega odstavka tega člena upoštevati zlasti:
(a) pregled nad izpostavljenostjo banke tveganjem ter kakovost kontrolnega okolja,
(b) načrtovani pristop k izvajanju procesov upravljanja s tveganji pri tveganjih, ki jih banka opredeljuje za pomembna.

(5) Nadzorni svet mora pri presoji iz točke (c) drugega odstavka tega člena upoštevati zlasti:
(a) metodologijo banke za ocenjevanje sposobnosti prevzemanja tveganj,
(b) organizacijska pravila izvajanja procesa upravljanja s tveganji,
(c) pravila ocenjevanja profila tveganosti banke ter metodologij za ugotavljanje in merjenje oziroma ocenjevanje tveganj,
(d) politiko uporabe zunanjih izvajalcev,
(e) pravila delovanja sistema notranjih kontrol,
(f) pravila izvajanja procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala.

30. člen
(Ustreznost organizacijskega ustroja)

(1) Nadzorni svet mora redno spremljati in ocenjevati ustreznost organizacijskega ustroja banke iz točke (c) prvega odstavka 27. člena tega sklepa.

(2) Pri spremljanju in ocenjevanju ustreznosti organizacijskega ustroja banke iz prvega odstavka tega člena mora nadzorni svet presoditi zlasti:
(a) ali so razmerja glede odgovornosti ter razmejitve pristojnosti in nalog natančno opredeljena, pregledna in dosledna,
(b) ali zaposleni delujejo v skladu s politikami in postopki, ki zadevajo njihove pristojnosti in odgovornosti.

(3) Nadzorni svet mora pri presoji iz točke (a) drugega odstavka tega člena upoštevati zlasti:
(a) vpliv kakršnih koli nejasnosti ali nedoslednosti v razmerjih glede odgovornosti, ki bi lahko oslabile sposobnost nadzornega sveta in uprave za preudarno upravljanje banke,

(b) ustreznost pristojnosti in položajev zaposlenih, ki v okviru svoje odgovornosti prejemajo pomembne informacije, za delovanje in ukrepanje.

(4) Nadzorni svet mora pri presoji iz točke (b) prvega odstavka tega člena zlasti upoštevati informacije o pomembnih neskladnostih delovanja zaposlenih s politikami in postopki, ki zadevajo njihove pristojnosti in odgovornosti, ter pripadajočih vzrokih.

31. člen
(Ustreznost poročanja)

(1) Nadzorni svet mora redno spremljati in ocenjevati ustreznost poročanja iz točke (d) prvega odstavka 27. člena tega sklepa, vključno z ustreznostjo notranjih poročevalskih tokov.

(2) Pri spremljanju in ocenjevanju ustreznosti notranjih poročevalskih tokov iz prvega odstavka tega člena mora nadzorni svet presoditi zlasti, ali lahko izvaja nadzor nad delovanjem uprave, na podlagi poročil, ki jih prejema.

(3) Nadzorni svet mora pri presoji iz drugega odstavka tega člena zlasti upoštevati, ali poročila, ki jih prejema nadzorni svet, vključujejo tudi informacije o:
(a) izvajanju poslovne strategije in poslovne politike, vključno z informacijami o doseganju zastavljenih ciljev,
(b) o pomembnih neskladnostih delovanja banke z veljavnimi predpisi, standardi in kodeksi ter notranjimi akti, vključno z obrazložitvijo vzrokov za odstopanje.

5. KONČNI DOLOČBI

32. člen
(Razveljavitev sklepa)

Z dnem, ko začne veljati ta sklep, preneha veljati Sklep o skrbnosti članov uprave in članov nadzornega sveta bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07 in 70/09).

33. člen
(Uveljavitev sklepa)

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Marko Kranjec l.r.
predsednik
Sveta Banke Slovenije

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o skrbnosti članov uprave in nadzornega sveta bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 73/13) vsebuje še naslednjo določbo:

"11. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije."

»Priloga 1 – Merila za oceno primernosti člana

1. Merila glede ugleda

(1) Šteje se, da je član ugleden, če ni dokazov, ki bi kazali nasprotno oziroma ni razlogov za utemeljen dvom o ugledu člana. Šteje se, da član ni ugleden, če njegovo osebno ali poslovno ravnanje vzbuja kakršen koli resen dvom o zmožnosti zagotavljanja skrbnega upravljanja banke.

(2) Banka mora pri oceni ugleda člana upoštevati, da mora ta imeti ugled v vsakem primeru, ne glede na značilnosti, obseg in zapletenost poslov, ki jih banka opravlja. Pri tem mora banka upoštevati vse ustrezne informacije, ki so na razpolago, ne glede na to, kdaj in kje so nastopili dogodki, ki lahko vplivajo na ugled zadevnega člana ter ne glede na morebitne olajšave, ki jih v zvezi s tem določa nacionalna zakonodaja drugih držav članic ali tretjih držav. Prav tako mora banka upoštevati, da več manjših dogodkov posamično nima nujno vpliva na ugled člana, vendar pa imajo ti kot celota zanj lahko resne posledice.

(3) Banka mora za namen ocene okoliščin, ki lahko vzbudijo dvom o ugledu člana, upoštevati:
- (a) obstoječe kazenske ali druge ustrezne uradne evidence v zvezi s članom,
- (b) delovanje člana v preteklem sodelovanju s pristojnimi organi,
- (c) pretekle in trenutne poslovne rezultate in finančni položaj člana.

(4) Banka mora v zvezi s točko (a) tretjega odstavka tega poglavja upoštevati morebitno vrsto obsodbe ali obtožbe, stopnjo pritožbe, izrečeno kazen, doseženo stopnjo v sodnem postopku in učinek kakršnih koli ukrepov za povrnitev ugleda osebe. Proučiti mora vse okoliščine primera, vključno z olajševalnimi, težo morebitnega zadevnega kaznivega dejanja/prekrška ali upravnega oziroma nadzorniškega ukrepa, obdobje, ki je preteklo od ukrepa, in vedenje osebe od storitve kaznivega dejanja ter pomembnost kaznivega dejanja/prekrška ali upravnega oziroma nadzorniškega ukrepa za predlagano funkcijo. V ta namen mora banka pridobiti izpisek iz kazenske evidence ali drugo obliko dokazila o izpolnjevanju pogoja iz 2. točke prvega odstavka 63. člena ZBan-1. Pri tem mora zlasti upoštevati naslednje okoliščine:
- (a) pravnomočno obsodbo ali pregon zaradi kaznivega dejanja/prekrška zaradi:
  - (i) kaznivih dejanj/prekrških po zakonih, ki urejajo bančno oziroma finančno dejavnost, poslovanje in trgovanje s finančnimi instrumenti, zavarovalništvo, plačilne storitve, pranje denarja, tržne manipulacije, trgovanje na podlagi notranjih informacij ali oderuštvo;
  - (ii) kaznivih dejanj/prekrškov v zvezi z nepoštenim ravnanjem, goljufijo ali finančnim kriminalom;
  - (iii) davčnih kaznivih dejanj/prekrškov;
  - (iv) drugih kaznivih dejanj/prekrškov po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, stečaj, plačilno nesposobnost, varstvo potrošnikov ali delovna razmerja;
- (b) zadevne trenutne ali pretekle preiskave in/ali izvršilne ukrepe ali naložene upravne sankcije zaradi neupoštevanja predpisov, ki urejajo bančno oziroma finančno dejavnost, poslovanje in trgovanje s finančnimi instrumenti, zavarovalništvo, plačilne storitve, oziroma zaradi neupoštevanja zakonodaje, ki ureja finančne storitve;
- (c) zadevne trenutne ali pretekle preiskave in/ali izvršilne ukrepe, ki jih izvaja kateri koli regulativni ali strokovni organ zaradi neupoštevanja katerih koli predpisov.

(5) Banka mora za namen točke (b) tretjega odstavka tega poglavja upoštevati zlasti naslednje okoliščine:
- (a) ali član v svojih odnosih s pristojnimi organi ni deloval pregledno oziroma ni želel sodelovati z njimi;
- (b) ali je bila članu zavrnjena registracija, dovoljenja, članstvo ali licenca za opravljanje dejavnosti ali poklica; ali je bila taka registracija, dovoljenje, članstvo ali licenca razveljavljena, odvzeta, izključena ali je prenehala;

(c) ali je bil član odstavljen z delovnega mesta ali funkcije oziroma zaprošen, da odstopi s takega delovnega mesta, in
(d) ali je pristojni organ zadevnemu članu prepovedal opravljanje dejavnosti ali poklica.

(6) Banka mora za namen točke (c) tretjega odstavka tega poglavja upoštevati zlasti naslednje okoliščine:
(a) podatki o tem, da zadevni član svoje obveznosti do banke poravnava z zamudo;
(b) finančne in poslovne rezultate podjetij, ki so v lasti zadevnega člana, ki jih ta upravlja ali v katerih je imel ali ima pomemben delež, s posebnim poudarkom na kakršnem koli sanacijskem, stečajnem ali likvidacijskem postopku, ob upoštevanju, ali in kako je ta član prispeval k okoliščinam, ki so privedle do tega postopka;
(c) razglasitev osebnega stečaja ter
(d) obstoj civilnih tožb, upravnih ali kazenskih postopkov, večjih naložb ali izpostavljenosti oziroma najetih kreditov, če lahko ti pomembno vplivajo na finančni položaj člana.

2. Merila glede izkušenosti

(1) Banka mora oceniti izkušenost člana ob upoštevanju odgovornosti funkcije za katero kandidira oziroma za katero je bil imenovan. Banka lahko pri oceni izkušenosti člana upošteva značilnosti, obseg in zapletenost poslov, ki jih banka opravlja (načelo sorazmernosti).

(2) Banka mora pri oceni izkušenosti člana upoštevati:
(a) teoretična znanja, pridobljena z izobraževanjem in usposabljanjem, ter praktične izkušnje, pridobljene na prejšnjih delovnih mestih.
(b) vrsto funkcije, za katero član kandidira oziroma za katero je bil imenovan.

(3) Banka mora za namen točke (a) drugega odstavka tega poglavja upoštevati zlasti stopnjo in profil izobrazbe člana ter povezavo te izobrazbe s področjem bančnih in finančnih storitev ali drugimi ustreznimi področji. Šteje se, da so področja izobrazbe v splošnem ustrezna, če so v povezavi s področjem bančništva in financ, ekonomije, prava, upravnih ved, finančnih predpisov ali z matematičnimi oziroma statističnimi znanji. Poleg tega mora banka upoštevati tudi znanja in veščine, ki jih je član pridobil in dokazal s preteklim poslovnim ravnanjem.

(4) Banka ocene primernosti izobrazbe člana ne sme omejiti zgolj na stopnjo izobrazbe ali dokaz o določenem obdobju na delovnem mestu v banki ali drugem podjetju. Opraviti se mora temeljitejša analiza praktičnih izkušenj člana, saj so znanja, pridobljena na prejšnjih delovnih mestih, odvisna od značilnosti, obsega in zapletenosti poslov ter funkcije, ki jo je član opravljal v okviru teh poslov. Pri tem mora banka dati poseben poudarek teoretičnim in praktičnim izkušnjam člana v zvezi s:
(a) finančnimi trgi;
(b) bančno zakonodajo in predpisi;
(c) strateškim načrtovanjem ter razumevanjem in uresničevanjem poslovne strategije ali poslovnega načrta banke;
(d) upravljanjem tveganj (identifikacijo, ocenjevanjem, spremljanjem, kontroliranjem in zmanjševanjem glavnih tveganj banke), vključujoč pripadajočo odgovornost člana;
(e) ocenjevanjem učinkovitosti notranjih ureditev banke in vzpostavljanjem učinkovitega upravljanja, nadzora in kontrol ter
(f) tolmačenjem finančnih podatkov banke, identifikacijo ključnih vprašanj na podlagi teh informacij ter izvajanjem ustreznih kontrol in ukrepov.

(5) Banka mora za namen točke (b) drugega odstavka poglavja 1 te priloge upoštevati, da se raven in narava izkušenj, zahtevanih od člana uprave, praviloma razlikujeta od ravni in narave izkušenj, zahtevanih od člana nadzornega sveta. In sicer mora član uprave imeti dovolj delovnih izkušenj, ki jih je ustrezno dolgo pridobival na vodstvenem delovnem mestu (kratkoročna ali začasna delovna mesta se sicer lahko upoštevajo, vendar pa običajno ne zadoščajo za domnevo o zadostni izkušenosti). Član

nadzornega sveta mora imeti predvsem dovolj izkušenj za zagotavljanje ustrezne presoje odločitev uprave in učinkovit nadzor nad njo.

Banka mora pri oceni teoretičnih znanj in praktičnih izkušenj člana uprave, pridobljenih na prejšnjih delovnih mestih, upoštevati zlasti:

(a) trajanje zaposlitve;
(b) naravo, obseg poslovanja in zapletenost poslov ter organizacijsko strukturo podjetja, v katerem je član delal;
(c) pristojnosti ter pooblastila za odločanje in odgovornosti;
(d) znanje, pridobljeno na delovnem mestu, v zvezi z dejavnostjo bank;
(e) število članu podrejenih zaposlenih.

Banka mora pri oceni izkušenosti člana nadzornega sveta zlasti upoštevati izkušnje in znanja, pridobljena na akademskih, upravnih ali drugih delovnih mestih ter z vodenjem, nadzorom ali spremljanjem finančnih institucij ali drugih primerljivih podjetij. Ti člani morajo biti sposobni dokazati, da imajo znanje, potrebno za razumevanje poslov banke in tveganj, katerim je le-ta izpostavljena.

3. Merila glede upravljanja

(1) Banka mora pri oceni primernosti člana upoštevati tudi druga merila, pomembna za delovanje uprave oziroma nadzornega sveta, vključno z:

(a) obstojem nasprotja interesov iz točke (c) drugega odstavka 3. člena tega sklepa,
(b) zmožnostjo člana, da posveti delu v banki oziroma za banko dovolj časa, ne glede na njegove siceršnje odgovornosti in zadolžitve na drugih področjih delovanja,
(c) sestavo uprave oziroma nadzornega sveta,
(d) kolektivno strokovno usposobljenostjo in zahtevanimi izkušnjami uprave oziroma nadzornega sveta.

(2) Banka mora pri oceni primernosti člana zlasti upoštevati njegovo sposobnost, da svoje dolžnosti in odgovornosti izvaja neodvisno, brez dopuščanja neprimernega vpliva drugih subjektov na njegovo odločanje. Pri oceni neodvisnosti mora banka upoštevati naslednje dejavnike:

(a) pretekla in trenutna delovna mesta ali funkcije v banki ali drugih podjetjih,
(b) osebna, poslovna ali druga ekonomska razmerja s člani uprave ali nadzornega sveta v isti banki ali osebah v bančni skupini in

osebna, poslovna ali druga ekonomska razmerja z obvladujočimi delničarji iste banke ali oseb v skupini.

Priloga 34

8. Pritožnik glede na navedeno zmotno zatrjuje, da je v tej zadevi izpolnil zahtevo po izčrpanju pravnih sredstev z vložitvijo pritožbe na višje sodišče, ker naj zahteva za varstvo zakonitosti po 420. členu ZKP ne bi bila dovoljena. Pri izpodbijanem sklepu gre namreč za sodno odločbo, izdano po pravnomočno končanem kazenskem postopku, zoper katero je zahteva za varstvo zakonitosti dovoljena, če tako glede na uveljavljane očitke presodi Vrhovno sodišče. Izpodbijani sklep je bil izdan po določbah posebnega postopka za uporabo varnostnih ukrepov (XXVIII. poglavje ZKP; 491. do 497. člen) in na podlagi drugega odstavka 70.a člena KZ-1. Ne gre torej za odločbo v zvezi z izvrševanjem, izdano po določbah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09 in 109/12 – ZIKS-1), temveč za ponovno odločitev glede trajanja oziroma spremembe varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu. Izpodbijani sklep pomeni odločitev o nadaljnjem posegu v človekovo pravico iz prvega odstavka 19. člena Ustave na podlagi ugotovitve, ali sta zdravljenje in varstvo v zdravstvenem zavodu še potrebna, določena pa je pristojnost sodišča, ki je ta ukrep izreklo.[7]

9. Glede na navedeno je zoper izpodbijani sklep dovoljena zahteva za varstvo zakonitosti, če Vrhovno sodišče presodi, da je uveljavljano pravno vprašanje pomembno za zagotovitev pravne varnosti, enotne uporabe prava ali razvoj prava prek sodne prakse. Pritožnik zahteve za varstvo zakonitosti ni vložil, torej v tej zadevi pravna sredstva niso izčrpana. Ustavno sodišče je zato na podlagi pete alineje prvega odstavka 55.b člena ZUstS ustavno pritožbo zavrglo.

C.

10. Senat Ustavnega sodišča je sprejel ta sklep na podlagi pete alineje prvega odstavka 55.b člena ZUstS ter prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: predsednica senata dr. Jadranka Sovdat ter člana dr. Mitja Deisinger in dr. Ernest Petrič. Sklep je sprejel soglasno.

dr. Jadranka Sovdat l.r.
Predsednica senata

BANKA SLOVENIJE

3778. Sklep o spremembah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic

Na podlagi 1., 2. in 3. točke prvega odstavka in drugega odstavka 204. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13 – ZS-K in 96/13) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o spremembah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic

1. člen

V Sklepu o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 17/12) se tretji odstavek 6. člena spremeni tako, da se glasi:

"(3) Banka izkaz vseobsegajočega donosa razčleni na čisti dobiček/izgubo v obdobju ter na prihodke in odhodke vseobsegajočega donosa v obdobju, pripoznane v presežku iz prevrednotenja ali neposredno v zadržanem dobičku/izgubi (mimo poslovnega izida ali presežka iz prevrednotenja), na način, ki izhaja iz sheme izkaza vseobsegajočega donosa, na podlagi knjigovodskih podatkov o prihodkih in odhodkih poslovnega izida in drugega vseobsegajočega donosa v obdobju iz poročila o knjigovodskih postavkah z obrestnimi merami in metodologije, ki jo z navodili, objavljenimi na spletni strani, predpiše Banka Slovenije. Če banka v računovodskem poročilu postavke poslovnega izida iz drugega odstavka tega člena namesto v izkaz poslovnega izida vključi v izkaz vseobsegajočega donosa, jih vnese pred zap. št. 1 ČISTI DOBIČEK (IZGUBA) POSLOVNEGA LETA izkaza vseobsegajočega donosa, razen kazalnikov "Osnovni čisti dobiček/izguba na delnico" in "Popravljeni čisti dobiček/izguba na delnico", ki ju vključi za zap. št. 5 VSEOBSEGAJOČI DONOS POSLOVNEGA LETA PO OBDAVČITVI, in postavke v shemi tega izkaza ustrezno preštevilči. V primeru iz predhodnega stavka lahko banka natančnejšo razčlenitev postavk izkaza vseobsegajočega donosa, ki se nanašajo na posamezne sestavine presežka iz prevrednotenja (postavke pod zap. št. 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.1.4, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3, 4.3.1, 4.3.2 in 4.3.3), namesto v izkazu vseobsegajočega donosa predstavi v pojasnilih k tem izkazu.".

2. člen

V točki (b) četrtega odstavka 6. člena sklepa se pred besedilom "ga dopolni" doda besedilo "za nerealizirane učinke iz poslovanja, ter".

3. člen

V prilogi se nadomestijo naslednje sheme računovodskih izkazov s shemami, ki so priloga in sestavni del tega sklepa:

– izkaz vseobsegajočega donosa za obdobje od _____ do _____,

– konsolidirani izkaz vseobsegajočega donosa za obdobje od _____ do _____,

– izkaz denarnih tokov za obdobje od _____ do _____ (po posredni metodi oziroma različici II.).

4. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Ljubljana, dne 10. decembra 2013

Boštjan Jazbec l.r.
Predsednik
Sveta Banke Slovenije

---

[7] Glede tega, da spremenjena ureditev zajema sklepe o varnostnih ukrepih, glej tudi Š. Horvat, Zakon o kazenskem postopku z novelo ZKP-K – uvodna pojasnila, GV založba, Ljubljana 2012, str. 62.

Priloga 35

Sklep o izvajanju Uredbe (EU) o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja glede izvrševanja opcij in diskrecijskih možnosti ter drugih nalog pristojnega organa za kreditne institucije

Sklep o izvajanju Uredbe (EU) o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja glede izvrševanja opcij in diskrecijskih možnosti ter drugih nalog pristojnega organa za kreditne institucije (Uradni list RS, št. 5/14)

Datum objave 20.01.2014 SOP 2014-01-0098
Datum začetka veljavnosti 21.01.2014

Na podlagi prvega odstavka 23. člena in prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter v povezavi z Uredbo (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L št. 176 z dne 27. junija 2013, str. 1) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o izvajanju Uredbe (EU) o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja glede izvrševanja opcij in diskrecijskih možnosti ter drugih nalog pristojnega organa za kreditne institucije

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(Vsebina sklepa)

(1) Ta sklep za izvajanje Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (v nadaljevanju: uredba) določa način izvrševanja opcij in diskrecijskih možnosti ter drugih nalog pristojnega organa za kreditne institucije, in sicer v zvezi z:
(a) izračunom kapitala in kapitalskih količnikov,
(b) izračunom kapitalskih zahtev za kreditno tveganje,
(c) izračunom kapitalskih zahtev za tržno tveganje,
(d) izračunom kapitalskih zahtev za tveganje poravnave,
(e) obravnavo presežnih zneskov kvalificiranih deležev izven finančnega sektorja,
(f) opredelitvijo sprejemljivega kapitala,
(g) obravnavo likvidnostnih odlivov za namen poročanja o zahtevi glede likvidnostnega kritja,
(h) izračunom količnika finančnega vzvoda.

(2) Kadar se ta sklep sklicuje na določbe uredbe, se te določbe uporabljajo v njihovem vsakokrat veljavnem besedilu.

2. člen
(Uporaba pojmov iz uredbe)

Pojmi, uporabljeni v tem sklepu, imajo enak pomen kot v določbah uredbe.

3. člen
(Uporaba nacionalnih ukrepov)

Nacionalni ukrepi za prenos direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES, na katere se sklicuje uredba, so Zakon o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13 – ZS-K in 96/13) in na njegovi podlagi sprejeti predpisi.

2. NAČIN IZVRŠEVANJA OPCIJ IN DISKRECIJSKIH MOŽNOSTI TER DRUGIH NALOG PRISTOJNEGA ORGANA ZA KREDITNE INSTITUCIJE

4. člen
(Kapital in kapitalski količniki)

(1) Kreditna institucija mora v zvezi s členom 465(1) uredbe od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014 izpolnjevati ali presegati količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala v višini 4 % ter količnik temeljnega kapitala v višini 5,5 %.

(2) Kreditna institucija mora v zvezi s prvim pododstavkom člena 467(2) uredbe v izračunu postavk navadnega lastniškega temeljnega kapitala upoštevati naslednje veljavne odstotke nerealiziranih izgub, merjenih po pošteni vrednosti:
(a) 20 % v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014,
(b) 40 % v obdobju od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2015,
(c) 60 % v obdobju od 1. januarja 2016 do 31 decembra 2016,
(d) 80 % v obdobju od 1. januarja 2017 do 31. decembra 2017

(3) Kreditna institucija v zvezi z drugim pododstavkom člena 467(2) uredbe med sestavine kapitala ni potrebno vključiti nerealiziranih dobičkov ali izgub iz naslova izpostavljenosti do enot centralne ravni države, razvrščenih v kategorijo "razpoložljiv za prodajo" v skladu z mednarodnim računovodskim standardom 39, dokler Komisija ne sprejme uredbe na podlagi Uredbe (ES) št. 1606/2002 za nadomestitev mednarodnega računovodskega standarda 39.

(4) Kreditna institucija mora v zvezi s prvim pododstavkom člena 468(2) uredbe v izračunu postavk navadnega lastniškega temeljnega kapitala izključiti veljavne odstotke nerealiziranih dobičkov, merjenih po pošteni vrednosti:
(a) 60 % v obdobju od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2015,
(b) 40 % v obdobju od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2016,
(c) 20 % v obdobju od 1. januarja 2017 do 31. decembra 2017.

(5) Kreditna institucija v zvezi s členom 468(4) uredbe v izračun kapitala ne sme vključiti naslednjih veljavnih odstotkov dobičkov in izgub, nastalih zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, iz izvedenih finančnih obveznosti, ki izhajajo iz kreditnega tveganja same kreditne institucije:
(a) 20 % v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014,
(b) 40 % v obdobju od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2015,
(c) 60 % v obdobju od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2016,
(d) 80 % v obdobju od 1. januarja 2017 do 31. decembra 2017.

(6) Kreditna institucija mora v zvezi s točkama (a) in (c) člena 469(1) uredbe uporabiti naslednje veljavne odstotke za odbitke od postavk navadnega lastniškega temeljnega kapitala:
(a) 20 % v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014,
(b) 40 % v obdobju od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2015,
(c) 60 % v obdobju od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2016,
(d) 80 % v obdobju od 1. januarja 2017 do 31. decembra 2017.

(7) Kreditna institucija pri izračunu kapitala ne sme upoštevati izvzetij iz odbitka deležev v lastniški kapital zavarovalnic od postavk navadnega lastniškega temeljnega kapitala na podlagi člena 471 uredbe.

(8) Kreditna institucija pri izračunu navadnega lastniškega temeljnega kapitala ne sme upoštevati odstopanja zaradi uvedbe sprememb mednarodnega računovodskega standarda 19 na podlagi člena 473 uredbe.

(9) Kreditna institucija mora v zvezi s točko (a) člena 474 uredbe uporabiti naslednje veljavne odstotke za odbitke od postavk dodatnega temeljnega kapitala:
(a) 20 % v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014,
(b) 40 % v obdobju od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2015,
(c) 60 % v obdobju od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2016,
(d) 80 % v obdobju od 1. januarja 2017 do 31. decembra 2017.

(10) Kreditna institucija mora v zvezi s točko (a) člena 476 uredbe uporebiti naslednje veljavne odstotke za odbitke od postavk dodatnega kapitala:
(a) 20 % v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014,
(b) 40 % v obdobju od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2015,
(c) 60 % v obdobju od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2016,
(d) 80 % v obdobju od 1. januarja 2017 do 31. decembra 2017.

(11) Kreditna institucija mora v zvezi s členom 478(2) uredbe uporabiti naslednje veljavne odstotke za odbitke od postavk navadnega lastniškega temeljnega kapitala za odložene terjatve za davek, ki se nanašajo na prihodnji dobiček:
(a) 0 % v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014,
(b) 10 % v obdobju od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2015,
(c) 20 % v obdobju od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2016,
(d) 30 % v obdobju od 1. januarja 2017 do 31. decembra 2017,
(e) 40 % v obdobju od 1. januarja 2018 do 31. decembra 2018,
(f) 50 % v obdobju od 1. januarja 2019 do 31. decembra 2019,
(g) 60 % v obdobju od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2020,
(h) 70 % v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2021,
(i) 80 % v obdobju od 1. januarja 2022 do 31. decembra 2022,
(j) 90 % v obdobju od 1. januarja 2023 do 31. decembra 2023.

(12) Kreditna institucija mora v zvezi s členom 479(3) uredbe v izračunu konsolidiranega navadnega lastniškega temeljnega kapitala upoštevati naslednje veljavne odstotke konsolidacijskih rezerv:
(a) 80 % v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014,
(b) 60 % v obdobju od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2015,
(c) 40 % v obdobju od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2016,
(d) 20 % v obdobju od 1. januarja 2017 do 31. decembra 2017.

(13) Kreditna institucija mora v zvezi s členom 480(2) uredbe v izračunu konsolidiranega kapitala upoštevati naslednje veljavne faktorje:
(a) 0,2 v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014,
(b) 0,4 v obdobju od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2015,
(c) 0,6 v obdobju od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2016,
(d) 0,8 v obdobju od 1. januarja 2017 do 31. decembra 2017.

(14) Kreditna institucija mora v zvezi s členom 481 uredbe v izračun kapitala upoštevati dodatne filtre in odbitke v veljavnem odstotku 0 %.

(15) Kreditna institucija mora v zvezi s členom 486(2) do 486(4) uredbe uporabiti naslednje veljavne odstotke za upoštevanje instrumentov za postavke navadnega lastniškega temeljnega kapitala, dodatnega temeljnega kapitala in dodatnega kapitala:
(a) 80 % v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014,
(b) 70 % v obdobju od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2015,
(c) 60 % v obdobju od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2016,
(d) 50 % v obdobju od 1. januarja 2017 do 31. decembra 2017,
(e) 40 % v obdobju od 1. januarja 2018 do 31. decembra 2018,
(f) 30 % v obdobju od 1. januarja 2019 do 31. decembra 2019,
(g) 20 % v obdobju od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2020,
(h) 10 % v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2021.

5. člen

(Kapitalske zahteve za kreditno tveganje)

(1) Delnice iz člena 4(2) uredbe, ki pomenijo enakovreden posredni delež nepremičnine, se ne obravnavajo kot neposredni delež nepremičnine.

(2) Kreditna institucija mora v zvezi s točko (d) člena 125(2) uredbe pri izpostavljenostih, ki so v celoti in popolnoma zavarovane s hipotekami na stanovanjske nepremičnine, uporabiti utež tveganja 35 % za del kredita, ki ne presega 60 % tržne vrednosti zadevne nepremičnine, ali 60 % hipotekarne kreditne vrednosti zadevne nepremičnine v tistih državah članicah, ki so v zakonih ali predpisih določile stroga merila za ocenjevanje hipotekarne kreditne vrednosti.

(3) Pri opredelitvi neplačila dolžnika v zvezi s točko (b) člena 178(1) uredbe se za izpostavljenosti, zavarovane s stanovanjskimi ali poslovnimi nepremičninami MSP v kategoriji izpostavljenosti na drobno, in za izpostavljenosti do subjektov javnega sektorja upošteva 90 dni zamude.

(4) Kreditna obveznost v zamudi v zvezi s točko (d) člena 178(2) uredbe je pomembna najkasneje, ko vse kreditne obveznosti v zamudi posameznega dolžnika presegajo 2 % črpane izpostavljenosti do tega dolžnika ali 50.000 EUR, vendar niso manjše kot 200 EUR. Črpana izpostavljenost dolžnika je seštevek črpanih zneskov po posameznih pogodbah postavk finančnih sredstev (brez delnic, deležev in dolgoročnih naložb v kapital).

(5) Kreditna institucija in EU podrejene družbe kreditne institucije v Republiki Sloveniji lahko v zvezi s členom 495(1) uredbe do 31. decembra 2017 iz obravnave IRB izvzamejo vse izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov, ki jih imajo na dan 31. decembra 2007.

(6) Za nadrejene enote iz člena 496(1) uredbe, ki jih izdajo francoski Fonds Commun de Creances ali njemu enakovredne ustanove za listinjenje, velja zgornja meja 10 %.

6. člen
(Kapitalske zahteve za tržno tveganje)

(1) Kreditna institucija v zvezi s členom 327(2) uredbe ne sme upoštevati pobota med zamenljivim vrednostnim papirjem in nasprotno pozicijo v njegovem osnovnem instrumentu.

(2) Kreditna institucija mora v zvezi s členom 329(4) uredbe do začetka veljavnosti tehničnih standardov iz člena 329(3) uredbe za izračun kapitalske zahteve za druga tveganja, povezana z opcijami, uporabljati obravnavo iz Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za tržna tveganja za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/06, 104/07, 85/10, 100/11 in 60/13).

(3) Kreditna institucija mora v zvezi s četrtim pododstavkom člena 358(4) uredbe do začetka veljavnosti tehničnih standardov iz prvega pododstavka člena 358(4) uredbe za izračun kapitalske zahteve za druga tveganja, povezana z opcijami za blago, uporabljati obravnavo iz Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za tržna tveganja za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/06, 104/07, 85/10, 100/11 in 60/13).

7. člen
(Kapitalske zahteve za tveganje poravnave)

Kreditni instituciji v zvezi s členom 380 uredbe v primeru splošnega izpada sistema poravnave, klirinškega sistema ali centralne nasprotne stranke v času dokler se razmere ne uredijo, ni potrebno izračunavati kapitalske zahteve za tveganje poravnave v skladu s členoma 378 in 379 uredbe. V tem primeru se nezmožnost nasprotne stranke za poravnavo posla ne šteje kot neplačilo za namen kreditnega tveganja.

8. člen
(Kvalificirani deleži izven finančnega sektorja)

Kreditna institucija mora v zvezi s členom 89(3) uredbe za kvalificirane deleže iz členov 89(1) in 89(2) uporabiti obravnavo iz točke (a) člena 89(3) uredbe.

9. člen
(Sprejemljivi kapital)

Sprejemljivi kapital kreditne institucije v zvezi s členom 494 uredbe zajema dodatni kapital v višini naslednjih zneskov:
(a) 100 % temeljnega kapitala v obdobju med 1. januarjem 2014 in 31. decembrom 2014,
(b) 75 % temeljnega kapitala v obdobju med 1. januarjem 2015 in 31. decembrom 2015,
(c) 50 % temeljnega kapitala v obdobju med 1. januarjem 2016 in 31. decembrom 2016.

10. člen
(Likvidnostni odlivi)

(1) Kreditna institucija mora v zvezi z drugim pododstavkom člena 420(2) uredbe za zunajbilančne produkte, povezane s trgovinskim financiranjem iz člena 429 in Priloge I uredbe, uporabiti stopnjo odliva 5 %.

(2) Do enotne opredelitve vzpostavljenega operativnega odnosa iz člena 422(3)(c) uredbe mora kreditna institucija v zvezi z drugim pododstavkom člena 422(4) uredbe pri opredelitvi vlog, ki jih vlagatelj vzdržuje v okviru vzpostavljenega operativnega odnosa, upoštevati naslednje.
- vloga je stranski produkt osnovnih storitev in njeno vzdrževanje je pogoj za dostop do teh storitev;
- banka vlog ne trži samostojno, z namenom pridobivanja sredstev;
- vloga se nahaja na posebnem računu;
- vloga je obrestovana po nižji obrestni meri kot vloge podobne ročnosti, kar ne ustvarja spodbud za stranko, da bi vzdrževala presežna sredstva na tem računu;
- znesek vloge, ki presega obseg, potreben za opravljanje teh storitev in ki ga lahko stranka dvigne, ne da bi bilo ogroženo njeno poslovanje na podlagi teh storitev, se ne šteje v okvir vzpostavljenega operativnega odnosa. Če banka ne more določiti dela vloge, ki presega obseg, potreben za opravljanje navedenih storitev, se celotna vloga ne šteje v okvir vzpostavljenega operativnega odnosa;
- storitve se zagotavljajo na podlagi sklenjenega pravno zavezujočega dogovora, pri čemer je odpoved takšnega dogovora možna le po preteku vsaj 30 dni od obvestila o odpovedi pogodbe ali z znatnimi stroški, ki bi jih v takšnem primeru utrpela stranka, če vlogo odpokliče oziroma prenese drugam prej kot v 30 dneh.

11. člen

(Finančni vzvod)

Kreditna institucija lahko v zvezi s členom 499(3) uredbe od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2017 izračuna količnik finančnega vzvoda ob koncu četrtletja namesto enostavne aritmetične sredine mesečnih količnikov finančnega vzvoda za četrtletje.

3. KONČNA DOLOČBA

12. člen
(Veljavnost določb)

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Boštjan Jazbec l.r.

Predsednik

Sveta Banke Slovenije

Priloga 36

URADNI LIST

5 Uradni list RS, št. 5/2014
z dne 20. 1. 2014

99 Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o dokumentaciji za dokazovanje izpolnjevanja pogojev za opravljanje funkcije člana uprave banke in hranilnice, Stran 361.

Na podlagi 2. točke 61. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13 – ZS-K in 96/13) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o spremembah in dopolnitvah Sklepa o dokumentaciji za dokazovanje izpolnjevanja pogojev za opravljanje funkcije člana uprave banke in hranilnice

1. člen

V Sklepu o dokumentaciji za dokazovanje izpolnjevanja pogojev za opravljanje funkcije člana uprave banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 73/13) se točka 2.2 obrazca VPR spremeni tako, da se glasi:

»2.2 Navedite podatke o vseh svojih poklicnih izkušnjah (zaposlitvah, samozaposlitvah, funkcijah) v zadnjih desetih letih, z imeni vseh podjetij/organizacij, kjer ste ali ste bili zaposleni. Navedite naravo in trajanje ter način prenehanja vseh pripadajočih funkcij oziroma delovnih mest. Seznam začnite s svojo zadnjo zaposlitvijo. Opišite vsa obdobja, tudi obdobja morebitne nezaposlenosti.

Datum od/do (mesec/leto)	Naziv delodajalca, naslov in primarna dejavnost	Funkcija/Delovno mesto	Trajanje funkcije in način prenehanja (P-potek mandata, OD-odstop, O-Odpoklic

«.

2. člen

Točka 2.3 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.3 Navedite vse družbe, v katerih ste ali ste bili v zadnjih desetih letih na vodilnih delovnih mestih in/ali funkcijah. Pri opisovanju teh mest navedite svoja delegirana pooblastila, notranja pooblastila za odločanje in področja vašega delovanja, vključno s številom svojih podrejenih. Navedite tudi častne funkcije, če te obstajajo. K vprašalniku priložite kratko predstavitev izkušenj na vodilnih delovnih mestih in opišite naravo in obseg poslovanja ter organizacijsko strukturo podjetja.

Naziv družbe	Primarna dejavnost	Funkcija/častna funkcija/zastopanje*	Obdobje

«.

* Prokurist ali pooblaščenec družbe

3. člen

Točka 2.4 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.4 Navedite priporočila delodajalcev in/ali nadzornega sveta za najmanj pretekla tri leta. K vprašalniku priložite fotokopije priporočil oziroma ocen.

Obdobje priporočila od-do (mesec/leto)	Delodajalec	Ime, priimek in funkcija osebe, ki izdaja priporočilo

«.

4. člen

Točka 2.7 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.7 Ali obstaja pravnomočna ali nepravnomočna sodna odločba o plačilu dolga, ki ga še niste plačali? Je tak postopek v teku?

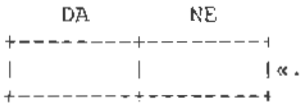

5. člen

Točka 2.8 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.8 Ali ste bili kdaj v disciplinskem postopku s pravnomočno ali nepravnomočno odločbo spoznani za odgovornega? Je tak postopek v teku?

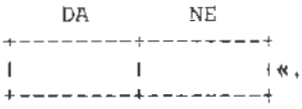

6. člen

Točka 2.9 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.9 Ali vas je v zvezi z deležem v kapitalu oziroma upravljanju katerekoli družbe pravnomočno ali nepravnomočno obsodilo sodišče v Republiki Sloveniji ali tujini ter spoznalo, da ste odškodninsko odgovorni? Je tak postopek v teku?

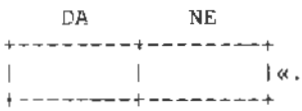

7. člen

Točka 2.10 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.10 Ali je zoper vas v teku oziroma ste bili pravnomočno ali nepravnomočno obsojeni za kakršen koli drug civilni, delavnopravni ali upravni postopek ali disciplinski ukrep (vključno s postopki zaradi kršenja pogodbe o zaposlitvi, postopki zaradi diskriminacije, nadlegovanja, trpinčenja na delovnem mestu, s prepovedjo opravljanja dela direktorja družbe ter stečajnimi postopki, postopki zaradi plačilne nesposobnosti in podobnimi postopki)?

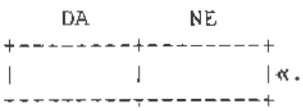

8. člen

Za točko 2.10 obrazca VPR se doda nova točka 2.10a, ki se glasi:

»2.10a Se je kateri od postopkov iz točk od 2.6 do 2.10 rešil izvensodno oziroma v okviru drugega alternativnega reševanja sporov? Če da, kako?«.

9. člen

Točka 2.12 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.12 Ali je bila vaša zahteva za izdajo dovoljenja iz točke 2.11 kdaj zavrnjena?

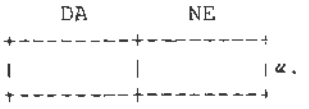

10. člen

Točka 2.13 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.13 Ali vam je bilo dovoljenje iz točke 2.11 kdaj odvzeto, razveljavljeno ali preklicano?

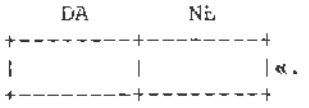

11. člen

Točka 2.15 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.15 Ali ste bili kdaj odpoklicani oziroma je bil od vas zahtevan odstop z vodilnega delovnega mesta/funkcije?

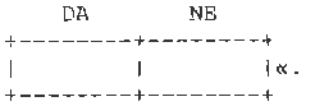

12. člen

Točka 2.16 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.16 Ali vam je delovno razmerje kdaj prenehalo zaradi kršitev delovnih obveznosti?

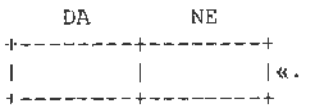

13. člen

Točka 2.23 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.23 Ali ste bili kdaj na vodilnem delovnem mestu oziroma nadzorni funkciji v družbi, ki ji je bilo odvzeto dovoljenje za opravljanje dejavnosti, za katero se zahteva posebno dovoljenje?

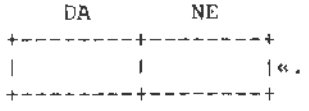

14. člen

Točka 2.24 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.24 Ali ste bili kdaj na vodilnem mestu oziroma nadzorni funkciji v družbi, nad katero je bila uvedena prisilna poravnava, likvidacija, stečajni postopek ali pa je bila imenovana izredna uprava v Republiki Sloveniji ali tujini?

DA	NE

«.

15. člen

Točka 2.27 obrazca VPR se spremeni tako, da se glasi:

»2.27 Ali ima katera od družb, navedenih v odgovorih pod točkama 2.3 in 2.26, poslovne odnose z banko, v kateri ste imenovani za člana uprave? Če DA, opišite poslovne povezave?

DA	NE

«.

16. člen

Točka prvega odstavka (b) Izjave kandidata se spremeni tako, da se glasi:

»1 v zvezi z mano ni kazenskih ali predkazenskih postopkov v teku ne v Republiki Sloveniji ne v tujini,«.

17. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Ljubljana, dne 14. januarja 2014

Boštjan Jazbec l.r.
Predsednik
Sveta Banke Slovenije

Na vrh

<< Nazaj

Priloga 37

URADNI LIST

12 Uradni list RS, št. 12/2014
z dne 14. 2. 2014

314 Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic Stran 1043

Na podlagi 3. točke prvega odstavka 204. člena in druge alinee 2. točke 129. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13 – ZS-K in 96/13) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic

1. člen

V Sklepu o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07, 102/08, 3/09, 29/12 in 12/13; v nadaljevanju sklep) se 18. člen spremeni tako, da se glasi:

»18. člen

(Opredelitev in vrste restrukturiranja)

(1) Restrukturirano finančno sredstvo je finančno sredstvo, ki nastane kot posledica nezmožnosti dolžnika dolg odplačevati pod prvotno dogovorjenimi pogoji bodisi s spremenjenimi pogoji prvotne pogodbe (z aneksom) bodisi novo pogodbo, s katero pogodbeni stranki dogovorita delno ali celotno poplačilo prvotnega dolga. V ta okvir sodijo tudi pogodbe z vgrajeno klavzulo o restrukturiranju.

(2) Finančne težave oziroma zmožnost odplačevanja dolga mora banka pri restrukturiranju finančnih sredstev ocenjevati na nivoju dolžnika. Pri tem se kot dolžnik štejejo vse med seboj povezane družbe v skupini, ki so predmet računovodske konsolidacije. Zmožnost odplačevanja dolga dolžnika ocenjuje banka, poleg možnosti prevzema drugih sredstev oziroma poplačila z unovčenjem zavarovanj, predvsem z vidika vpliva restrukturiranja na zadostnost denarnega toka iz poslovanja dolžnika oziroma z vidika možnosti obvladovanja tistih družb izmed povezanih družb, ki so sposobne ustvarjati denarni tok iz poslovanja.

(3) Banka restrukturira finančna sredstva do dolžnika z izvedbo ene ali več aktivnosti, za katere se ob sicer normalnem ekonomskem in finančnem položaju dolžnika ne bi odločila. Možne aktivnosti oziroma vrste restrukturiranja finančnih sredstev, ki lahko nastopijo posamično ali kombinirano, so naslednje:

(a) podaljšanje roka ali odlog vračila terjatev,

(b) znižanje obrestne mere in/ali drugih stroškov,

(c) znižanje višine terjatev kot posledica pogodbeno dogovorjenega odpusta dolga in lastniškega prestrukturiranja,

(d) konverzija terjatev v naložbo v kapital dolžnika,

(e) prevzem drugih sredstev (vključno z unovčenjem zavarovanj) za delno ali celotno poplačilo terjatev,

(f) druge aktivnosti«.

2. člen

Za 18. členom se vstavita nova člena 18.a in 18.b, ki se glasita:

»18.a člen

(Računovodska obravnava restrukturiranja in razvrstitev restrukturiranih finančnih sredstev)

(1) Ko banka pristopi k restrukturiranju finančnih sredstev, izhaja skladno z MSRP iz ažurirane vrednosti finančnega sredstva.

(2) Če banka pristopi k restrukturiranju finančnega sredstva s spremembami pogojev odplačevanja finančnega sredstva, ki izhajajo iz tč. a) in/ali b) tretjega odstavka 18. člena tega sklepa, popravi knjigovodsko vrednost restrukturiranega finančnega sredstva na podlagi diskontirane vrednosti ocenjenih bodočih denarnih tokov pod spremenjenimi pogoji in učinek iz tega naslova pripozna v izkazu poslovnega izida.

(3) V primeru znižanja terjatve do dolžnika z aktivnostmi iz točke c) in/ali d) tretjega odstavka 18. člena tega sklepa banka odpravi pripoznanje terjatve v delu, ki se nanaša na odpis oziroma pogodbeno dogovorjeni odpust dolga. Nova ocena bodočih denarnih tokov za preostali del še neodpisane terjatve oziroma restrukturirane terjatve po spremenjenih pogojih temelji na osveženi oceni verjetnosti izgube. Pri tem banka upošteva spremenjen finančni položaj dolžnika, ekonomska pričakovanja in zavarovanja za restrukturirano finančno sredstvo.

(4) Če banka pristopi k restrukturiranju finančnega sredstva s prevzemom drugih sredstev (opredmetenih osnovnih sredstev, vrednostnih papirjev in drugih finančnih sredstev), vključno z naložbami v kapital dolžnikov, pridobljenih s konverzijo bančnih terjatev do teh dolžnikov, pridobljena sredstva pripozna v izkazu finančnega položaja po pošteni vrednosti ter razliko med izkazano pošteno vrednostjo tega sredstva in knjigovodsko vrednostjo izkniženega finančnega sredstva pripozna v izkazu poslovnega zida.

(5) Če pri restrukturiranem finančnem sredstvu pride oziroma je verjetno, da bo prišlo do odpusta pomembnega dela finančne obveznosti dolžnika, mora banka za vsa finančna sredstva in prevzete obveznosti do tega dolžnika v skladu s sodili iz 13. člena tega sklepa nemudoma dodeliti ustrezno bonitetno oceno, tako da jih prerazvrstiti najmanj v bonitetno skupino D oziroma P Banka lahko tem izpostavljenostim do tega dolžnika dodeli boljšo bonitetno oceno potem, ko dolžnik dokaže sposobnost izpolnjevanja obveznosti pod novimi pogoji

18.b člen

(Dokumentacija in evidenca restrukturiranih finančnih sredstev)

(1) Banka mora vse sprejete odločitve o restrukturiranju finančnih sredstev, ki presegajo vrednost 100.000 evrov dokumentirati z ustrezno analizo alternativnih rešitev z ekonomskimi učinki (iz unovčenja zavarovanj, prodaje finančnega sredstva, prekinitve pogodbe in morebitnih drugih aktivnosti)

(2) Banka mora za restrukturirana finančna sredstva v poslovnih knjigah zagotoviti analitično evidenco, vključno s podatki o načinu restrukturiranja (z aneksom ali novo pogodbo), vrstah restrukturiranja iz tretjega odstavka 18. člena tega sklepa, datumi restrukturiranja ter učinki na spremembo vrednosti finančnih sredstev vključno z učinki iz odpisov oziroma odprave pripoznanja iz izkaza finančnega položaja (posebej učinki, izkazani v breme že oblikovanih popravkov vrednosti zaradi oslabitev in posebej učinki, izkazani neposredno prek poslovnega izida), spremembo verjetnosti izgube, spremembo bonitetne ocene dolžnika in morebitno spremembo statusa donosnosti restrukturiranih finančnih sredstev.

(3) Kot restrukturirana finančna sredstva v poslovnih knjigah banka označi samo finančna sredstva dolžnika, ki so bila predmet restrukturiranja, in ne vseh izpostavljenosti do tega dolžnika.

(4) Finančna sredstva ostanejo v poslovnih knjigah označena kot restrukturirana dokler niso istočasno izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) finančno sredstvo se že vsaj dve leti obravnava kot donosno finančno sredstvo,

(b) najpozneje v zadnjem letu je odplačan več kot pomemben del glavnice ali obresti,

(c) ob opustitvi oznake restrukturiranja pri nobenemu finančnemu sredstvu tega dolžnika ni zamude z odplačilom več kot 30 dni.

3. člen

Drugi odstavek 25.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Če banka v postopku izterjave oceni, da finančno sredstvo, merjeno po odplačni vrednosti, ne bo več povrnjeno in so izpolnjeni pogoji za odpravo pripoznanja tega sredstva iz izkaza finančnega položaja po določbah o odpravi pripoznanja iz MSRP, ga banka odpravi iz izkaza finančnega položaja in do pridobitve pravne podlage za zaključek postopka izterjave v višini dolgovanega zneska še vodi v zunajbilančni evidenci, kar je zlasti relevantno v naslednjih primerih:

(a) za nezavarovano finančno sredstvo iz naslova kreditne pogodbe ali unovčene pogojne zunajbilančne obveznosti (garancije, nekritega akreditiva, menične ga avala ali druge pogojne zunajbilančne obveznosti), če dolžnik zamuja z odplačevanjem več kot 1 leto;

(b) za zavarovano finančno sredstvo iz naslova kreditne pogodbe ali unovčene pogojne zunajbilančne obveznosti z nepremičninami, če dolžnik zamuja z odplačevanjem več kot 4 leta oziroma banka v tem obdobju ni prejela nobenega poplačila iz unovčitve teh nepremičnin;

(c) za nezavarovano finančno sredstvo iz naslova kreditne pogodbe ali unovčene pogojne zunajbilančne obveznosti, če je dolžnik že v stečajnem postopku;

(d) za finančno sredstvo, za katerega je s potrditvijo prisilne poravnave prenehala pravica banke do uveljavljanja plačila od dolžnika v sodnem ali drugem postopku in sicer v znesku, v katerem je ta pravica prenehala.«

4. člen

V tretjem odstavku 25.a člena se beseda »odpisanih« nadomesti z besedo »odpravljenih«.

5. člen

(1) Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(2) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko banka:

(a) vzpostavi analitično evidenco v skladu s tretjim in četrtim odstavkom novega 18.b člena najpozneje do 30. junija 2014;

(b) odpravo pripoznanja finančnih sredstev iz izkaza finančnega položaja v skladu z drugim odstavkom 25.a člena sklepa prvič izvede že pri izdelavi naslednjih poročil za konec poslovnega leta 2013, ki jih mora banka predložiti najpozneje v rokih za predložitev poročil po opravljenem revizijskem pregledu:

– revidirano poročilo o knjigovodskih postavkah z obrestnimi merami (BS1S) in revidirano bilanco prevrednotenj s transakcijami (BS1V) v skladu z Navodilom za izvajanje Sklepa o poročanju monetarnih finančnih institucij z dne 8. oktobra 2012 in dopolnitve tega navodila z dne 2. decembra 2013, objavljenih na spletni strani Banke Slovenije;

– poročila in konsolidirana poročila o kapitalu in kapitalskih zahtevah za posamezna tveganja v obliki obrazcev, ki so sestavni del Sklepa o poročanju o kapitalu in kapitalskih zahtevah bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 104/07, 85/10 in 105/11);

– poročila in konsolidirana poročila o veliki izpostavljenosti v obliki obrazcev, ki so sestavni del Sklepa o veliki izpostavljenosti bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 85/10 in 34/11);

– poročila o razvrstitvi finančnih sredstev, merjenih po metodi odplačne vrednosti, in nekaterih prevzetih obveznosti po zunajbilančnih postavkah bank in hranilnic v obliki obrazcev, ki so sestavni del Navodila za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/12 in 34/12);

– računovodske izkaze in konsolidirane računovodske izkaze v skladu s 7. členom Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 17/12 in 104/13);

– revidirano letno poročilo in revidirano konsolidirano letno poročilo za poslovno leto 2013 v skladu s tretjim odstavkom 22. člena Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic;

– nerevidirane konsolidirane računovodske izkaze v skladu s Sklepom o nadzoru bank in hranilnic na konsolidirani podlagi (Uradni list RS, št. 135/06, 104/07, 97/10 in 60/13);

– poročilo o izpostavljenosti po stanju na dan 31. decembra 2013 (na obrazcu POR-195/4) v skladu s 14. členom Sklepa o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 42/09, 85/10, 62/11, 105/11, 17/12, 71/12, 38/13, 74/13 in 80/13);

in posledično odpise finančnih sredstev upošteva že pri razkrivanju informacij za konec poslovnega leta 2013 v skladu s Sklepom o razkritjih s strani bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 135/06, 42/09, 85/10, 62/11, 100/11 in 60/13) in Sklepom o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic.

Ljubljana, dne 11. februarja 2014

mag. Janez Fabijan l.r.
Namestnik predsednika
Sveta Banke Slovenije

Na vrh

<< Nazaj

Priloga 38

URADNI LIST

18 Uradni list RS, št. 18/2014
z dne 14. 3. 2014

594 Navodilo za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic, Stran 2075

Na podlagi tretjega odstavka 29. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) in drugega odstavka 27. člena Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07, 102/08, 3/09, 29/12, 12/13 in 12/14) izdaja guverner Banke Slovenije

NAVODILO
za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic

I. NAMEN NAVODILA

1. S tem navodilom se predpisuje vsebina in oblika ter način izpolnjevanja in pošiljanja poročila o razvrstitvi finančnih sredstev, merjenih po metodi odplačne vrednosti, in nekaterih prevzetih obveznosti po zunajbilančnih postavkah bank in hranilnic (v nadaljevanju: poročilo).

Poročilo iz prvega odstavka banka oziroma hranilnica (v nadaljevanju: banka) predloži v obliki obrazcev, ki so sestavni del tega navodila:

– RAZ–1: Razvrstitev finančnih sredstev, merjenih po metodi odplačne vrednosti, in nekaterih prevzetih obveznosti po zunajbilančnih postavkah, ki sestoji iz podrobne razporeditve bilančnih terjatev (sredstev) in zunajbilančnih obveznosti banke po posameznih dolžnikih, razvrstitve določenih postavk v bonitetne skupine, ocene potrebne oslabitve finančnih sredstev, merjenih po metodi odplačne vrednosti, oziroma oblikovanja rezervacij za nekatere prevzete obveznosti po zunajbilančnih postavkah po mednarodnih standardih računovodskega poročanja (v nadaljevanju: MSRP) in ugotovitve oslabitve finančnih sredstev oziroma rezervacij za nekatere prevzete obveznosti po zunajbilančnih postavkah kot določa Sklep o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/07, 102/08, 3/09, 29/12, 12/13 in 12/14; v nadaljevanju: sklep);

– RAZ-1a: Razvrstitev finančnih sredstev, merjenih po metodi odplačne vrednosti, in nekaterih prevzetih obveznosti po zunajbilančnih postavkah na nivoju posameznega posla (partije), ki se nanaša na razvrščene izpostavljenosti do pravnih oseb in fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnosti in imajo matično številko, iz stolpcev 8 – 10 obrazca RAZ-1;

– RAZ–2: Celotna izpostavljenost do fizičnih oseb.

Metodologija za izdelavo poročila iz prvega odstavka temelji na metodologiji za izdelavo izkaza finančnega položaja iz Navodila za izdelavo izkaza finančnega položaja, izkaza poslovnega izida in izkaza vseobsegajočega donosa ter izračun kazalnikov poslovanja bank in hranilnic z dne 10. decembra 2013, objavljenega na spletni strani Banke Slovenije (v nadaljevanju: metodologija za izdelavo izkaza finančnega položaja) in na vsebinski opredelitvi postavk, šifrantov in vrednostnih podatkov poročila o knjigovodskih postavkah z obrestnimi merami iz 2. in 3. poglavja ter priloge 1 Navodila za izvajanje Sklepa o poročanju monetarnih finančnih institucij z dne 8. oktobra 2012 in dopolnitve tega navodila z dne 2. decembra 2013, objavljenih na spletni strani Banke Slovenije (v nadaljevanju: navodilo o poročanju MFI).

II. IZPOLNJEVANJE OBRAZCEV

2. Posamezni stolpci v obrazcih RAZ-1, RAZ-1a in RAZ-2 pomenijo naslednje.

STOLPEC št.:

1 – matična številka

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese sedemmestna matična številka pravne osebe iz Poslovnega registra Agencije za javnopravne evidence in storitve.

Sedemmestna matična številka iz Poslovnega registra se vnese tudi za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost in imajo matično številko (samostojne podjetnike posameznike in druge); za osebe, ki sicer opravljajo dejavnost, vendar nimajo matičnih številk, pa se v obrazec RAZ-1 vpišejo številke 9999910 za skupino A, 9999911 za skupino B, 9999912 za skupino C, 9999913 za skupino D, 9999914 za skupino E in 9999915 za skupino P.

Za druge fizične osebe (ki ne opravljajo dejavnosti) oziroma prebivalstvo se v obrazec RAZ-1 vnesejo številke 9999900 za skupino A, 9999901 za skupino B, 9999902 za skupino C, 9999903 za skupino D, 9999904 za skupino E in 9999907 za skupino P.

Ne glede na prvi odstavek te točke se v primeru, da banka izkazuje potencialno obveznost iz naslova upravljanja premoženja pokojninske družbe, vpiše številka 9999905; v primeru, da banka izkazuje potencialno obveznost iz naslova upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada pa se vpiše številka 9999906.

Ne glede na prvi odstavek te točke, se pri tujih pravnih osebah (iz držav članic ali drugih tujih držav), ki so banke, vpiše SWIFT koda v skladu z BIC directory. Za tuje osebe, ki nimajo SWIFT kod (nekatere banke in druge tuje osebe), se uporablja zaporedna številka tujega dolžnika in šifra države. Primer: prva pravna oseba iz Italije: 0001380, iz Hrvaške 0001191,..., druga pravna oseba iz Italije 0002380, iz Hrvaške 0002191 ....

Nazivi dolžnikov, matične številke in SWIFT kode morajo biti ažurirani, torej preverjeni s Poslovnim registrom oziroma BIC directory za SWIFT kode.

Banka zaveže vse pravne osebe in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, da jo obveščajo o matičnih številkah (oziroma kodah), spremembah naziva in statusnih spremembah.

34 – država

V obrazec RAZ-1a se za dolžnika z označeno matično številko v stolpcu 1 vnese dvomestna (alfa) oznaka države po ISO 3166, v kateri ima ta dolžnik sedež.

2 – naziv dolžnika

Dolžniki banke so domače in tuje pravne ter fizične osebe. V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se naziv dolžnika vnese za pravne osebe (domače in tuje) in tiste fizične osebe, ki opravljajo dejavnost ter imajo matično številko in do katerih banka izkazuje izpostavljenost.

V obrazec RAZ-1 se vsaka pravna oseba in fizična oseba, ki opravlja dejavnost in ima matično številko, vnese v eno vrstico. V obrazec RAZ-1a se naziv dolžnika vnese v vse vrstice, ki se nanašajo na posle (partije) s posameznim dolžnikom.

Pod naziv dolžnika se v obrazca RAZ-1 in RAZ-1a vnese naziv – firma dolžnika in kraj, kjer je sedež dolžnika. Firma in sedež se lahko vneseta v skrajšani obliki.

Ne glede na zgornjo opredelitev dolžnikov se v primeru, ko banka izkazuje potencialno obveznost iz naslova upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada, pod naziv dolžnika vnese 'pokojninski sklad v upravljanju (naziv sklada)' V primeru, da banka izkazuje potencialno obveznost iz naslova upravljanja premoženja pokojninske družbe, se pod naziv dolžnika vnese 'premoženje pokojninske družbe v upravljanju (naziv družbe)'.

Fizične osebe, ki opravljajo dejavnost in nimajo matičnih številk, se v obrazec RAZ-1 vnesejo v skupnem seštevku pod naziv "podjetniki" in sicer v več vrstic, za vsako skupino razvrstitve posebej.

Fizične osebe, ki ne opravljajo dejavnosti, se v obrazec RAZ-1 vnesejo v skupnem seštevku pod naziv "prebivalstvo", in sicer v več vrstic, za vsako skupino razvrstitve posebej.

V obrazec RAZ-2 se največji dolžniki v skupini „podjetniki" in „prebivalstvo" prikažejo posamično, in sicer: v prvem delu obrazca 10 fizičnih oseb (prebivalcev) po višini skupne izpostavljenosti banke do teh oseb (stolpec 4), od najvišje do najnižje, in prav tako v drugem delu posamično 10 fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost (podjetnikov), vendar nimajo matičnih številk.

35 – oznaka partije

V obrazec RAZ-1a se za dolžnika z označeno matično številko za vsak posamezen posel s tem dolžnikom vnese oznaka partije, ki izhaja iz pogodbe z dolžnikom, oziroma ustrezna druga enolična oznaka posla z dolžnikom, na podlagi katere je v okviru dolžnika mogoče identificirati posamezen posel.

Posle z dolžnikom, ki jih ni mogoče identificirati na posamezno partijo, in razlike iz naslova zaokroževanj, ki izhajajo iz poslov s tem dolžnikom, se vnese zbirno v eni vrstici z oznako partije "nerazporejeno", pri čemer morata biti obvezno izpolnjena tudi stolpca 1 in 2.

36 – datum sklenitve posla

V obrazec RAZ-1a se vnese datum sklenitve posla z dolžnikom v obliki zapisa DDMMLLLL. Pri restrukturiranih izpostavljenostih se vnese datum, ki izhaja iz prve pogodbe z dolžnikom.

37 – vrsta restrukturiranja

V obrazec RAZ-1a se na nivoju posameznega posla (partije) vnese oznaka vrste restrukturiranja po tretjem odstavku 18. člena sklepa v povezavi z definicijo restrukturiranega finančnega sredstva iz prvega odstavka 18. člena sklepa, ki izhaja iz zadnjega restrukturiranja:

a podaljšanje roka ali odlog vračila terjatev,

b znižanje obrestne mere in/ali drugih stroškov,

c znižanje višine terjatev kot posledica pogodbeno dogovorjenega odpusta dolga in lastniškega prestrukturiranja,

d konverzija terjatev v naložbo v kapital dolžnika,

e prevzem drugih sredstev (vključno z unovčenjem zavarovanj) za delno ali celotno poplačilo terjatev,

f druge aktivnosti.

V primeru, da pri restrukturiranju finančnega sredstva nastopi kombinacija več vrst restrukturiranja, se poroča kombinacijo oznak za relevantne vrste restrukturiranja po vrstnem redu iz prejšnjega odstavka (npr. restrukturirano finančno sredstvo z delnim odpisom, s podaljšanjem roka za vračilo in z znižanjem obrestne mere se poroča z oznako "abc").

V primeru, da posamezna izpostavljenost do dolžnika še ni bila restrukturirana, se vnese oznaka "N".

38 – datum prvega restrukturiranja

V obrazec RAZ-1a se vnese datum, ko je banka prvič restrukturirala finančno sredstvo, v obliki zapisa DDMMLLLL, upoštevaje definicijo restrukturiranega finančnega sredstva iz prvega odstavka 18. člena sklepa. Če ta datum ni znan, se lahko vnese zadnji dan meseca, v katerem je bilo finančno sredstvo prvič restrukturirano.

Če je bilo finančno sredstvo restrukturirano prvič, je ta datum enak datumu zadnjega restrukturiranja iz stolpca 39.

Stolpec se ne izpolni (polje je prazno), če je v stolpcu 37 oznaka "N".

39 – datum zadnjega restrukturiranja

V obrazec RAZ-1a se vnese datum, ko je banka zadnjič restrukturirala finančno sredstvo, v obliki zapisa DDMMLLLL, upoštevaje definicijo restrukturiranega finančnega sredstva iz prvega odstavka 18. člena sklepa. Če ta datum ni znan, se lahko vnese zadnji dan meseca, v katerem je bilo finančno sredstvo zadnjič restrukturirano.

Stolpec se ne izpolni (polje je prazno), če je v stolpcu 37 oznaka "N".

3 do 6 – bilančne terjatve (finančna sredstva) in zunajbilančne obveznosti

V posamezne stolpce obrazca RAZ-1 se vnesejo zneski vseh bilančnih terjatev in zunajbilančnih obveznosti do dolžnika ne glede na metodo merjenja postavk (skupaj celotna izpostavljenost banke do enega dolžnika), četudi se določene postavke v nadaljevanju poročila ne razvrščajo.

Pod finančna sredstva po odplačni vrednosti (stolpec 3) se zajemajo postavke izkaza finančnega položaja A.V., A.VI. in del A.I. po metodologiji za izdelavo izkaza finančnega položaja v bruto znesku (ne zmanjšane za oslabitve, tj. seštevek vrednostnih podatkov od 80 do 84 po navodilu o poročanju MFI). Del A.I. iz metodologije za izdelavo izkaza finančnega položaja vključuje naslednje postavke poročila o knjigovodskih postavkah z obrestnimi merami po navodilu o poročanju MFI:

A0201, A0301, vred: 80, 82, 83;

A0411 + Š.9(S.121), Š.14(01, 02, 13, 23, 04, 05, 06), Š.44(03), Š.44(04), vred: 80, 82, 83.

Pod finančna sredstva po pošteni in nabavni vrednosti (stolpec 4) se zajemajo postavke izkaza finančnega položaja A.II , A.III., A.IV., A.VII., A.VIII. in A.XIII. po metodologiji za izdelavo izkaza finančnega položaja.

Pod drugo (stolpec 5) se zajemajo postavke izkaza finančnega položaja A.XI., A.XIV., A.XV., razen zalog in plemenitih kovin ter A.XVI. po metodologiji za izdelavo izkaza finančnega položaja.

Pod zunajbilančne obveznosti (stolpec 6) se zajemajo postavke zunajbilančne evidence B.1. do B.4. po metodologiji za izdelavo izkaza finančnega položaja.

Ne glede na prejšnji odstavek se izvedeni finančni instrumenti iz Priloge II Uredbe (EU) št. 575/2013 (v nadaljevanju CRR) zajemajo v višini izpostavljenosti, izračunani v skladu z eno izmed metod, določenih v Oddelkih od 2 do 6, Poglavja 6, Naslova 2, Dela 3 CRR in zmanjšani za morebitno pozitivno pošteno (knjigovodsko) vrednost iz postavk izkaza finančnega položaja A.II.1. in A.VII. po metodologiji za izdelavo izkaza finančnega položaja.

7 – skupaj izpostavljenost

Je seštevek stolpcev od 3 do 6

8–10 znesek postavk za razvrstitev (osnova za izračun oslabitve oziroma rezervacije)

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese znesek vseh finančnih sredstev, merjenih po metodi odplačne vrednosti, in nekaterih prevzetih obveznosti po zunajbilančnih postavkah, kot določa sklep, in seštevek teh postavk.

11 – razvrstitev postavk v skupino A

V obrazec RAZ-1 se vnese znesek iz stolpca 8 oziroma 9, in sicer v delu, ki je na podlagi sklepa razvrščen v skupino A.

12 – razvrstitev postavk v ostale skupine

V obrazec RAZ-1 se vnese znesek iz stolpca 8 oziroma 9, in sicer v delu, ki je na podlagi sklepa razvrščen v skupino P, B, C, D ali E.

13 – oznaka skupine

V obrazec RAZ-1 se vnese oznaka skupine za stolpec 12 (P, B, C, D ali E). V obrazec RAZ-1a se vnese oznako ene izmed skupin (P, A, B, C, D ali E) na nivoju posameznega posla (partije).

V primeru, da je v obrazcu RAZ-1 znesek postavk za razvrstitev v skupine (stolpec 8 oziroma 9) enak nič, banka pa ima postavke, ki se ne razvrščajo (stolpec 7), se v stolpcu 13 – oznaka skupine označi z nič (0) oziroma se pusti prazno polje. Označena z nič (0) oziroma prazna so tudi vsa mesta v nadaljevanju obrazca.

14 – oslabitve oziroma izgube po MSRP v %

V obrazec RAZ-1 se vnese % (z dvema decimalkama) potrebnih oslabitev finančnih sredstev oziroma ugotovljenih izgub iz prevzetih obveznosti po zunajbilančnih postavkah po MSRP.

15 – znesek potrebnih oslabitev oziroma rezervacij po MSRP

V obrazec RAZ-1 se vnese znesek potrebnih oslabitev oziroma rezervacij za prevzete zunajbilančne obveznosti po MSRP.

15a – znesek potrebnih oslabitev po MSRP

V obrazec RAZ-1a se vnese znesek potrebnih oslabitev finančnih sredstev, merjenih po odplačni vrednosti v skladu z MSRP.

15b – znesek potrebnih rezervacij po MSRP

V obrazec RAZ-1a se vnese znesek potrebnih rezervacij za prevzete zunajbilančne obveznosti v skladu z MSRP.

16 – izkazane oslabitve oziroma rezervacije po MSRP

V obrazec RAZ-1 se vnese znesek knjigovodsko izkazanih oslabitev finančnih sredstev oziroma rezervacij za prevzete obveznosti po zunajbilančnih postavkah za posameznega dolžnika v izkazu finančnega položaja po stanju na dan, za katerega se izdeluje poročilo.

16a – znesek izkazanih oslabitev po MSRP

V obrazec RAZ-1a se vnese znesek knjigovodsko izkazanih oslabitev finančnega sredstva v izkazu finančnega položaja po stanju na dan, za katerega se izdeluje poročilo.

16b – znesek izkazanih rezervacij po MSRP

V obrazec RAZ-1a se vnese znesek knjigovodsko izkazanih rezervacij za prevzeto zunajbilančno obveznost v izkazu finančnega položaja po stanju na dan, za katerega se izdeluje poročilo.

17 – dodatno potrebne oslabitve oziroma rezervacije po MSRP

V obrazec RAZ-1 se vnese znesek dodatno potrebnih oslabitev finančnih sredstev in rezervacij za prevzete obveznosti po zunajbilančnih postavkah po MSRP (stolpec 15 minus stolpec 16).

18 – znesek oslabitev oziroma izgub pri skupinskem ocenjevanju po sklepu

V obrazec RAZ-1 se vnese znesek ugotovljenih oslabitev za finančna sredstva oziroma rezervacij za prevzete obveznosti po zunajbilančnih postavkah, ki se ocenjujejo skupinsko, izračunanih na podlagi odstotkov iz 24. člena sklepa.

19 – odbitna postavka od temeljnega kapitala banke

V obrazec RAZ-1a se pri postavkah, ki se ocenjujejo posamično, vnese znesek iz stolpca 17, pri postavkah, ki se ocenjujejo skupinsko, je znesek enak razliki stolpca 18 in 16.

20 – oznaka skupine brez zavarovanja

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese oznaka skupine (A do E), v katero bi bil uvrščen dolžnik v primeru, če banka zanj ne bi pridobila prvovrstnih in primernih zavarovanj ter zavarovanj z zastavo premičnin in nepremičnin.

Oznaka skupine brez zavarovanja se vnese pri izpostavljenostih (dolžnikih), ki jih banka slabi posamično (imajo v stolpcu 13 oznako P), kot tudi pri tistih, ki jih slabi skupinsko. Banka razvrsti dolžnika v skupine od A do E glede na oceno njegovega finančnega položaja, njegovo zmožnost zagotavljanja zadostnega denarnega priliva za redno izpolnjevanje obveznosti do banke, glede na izpolnjevanje dolžnikovih obveznosti do banke v preteklosti, ter upoštevaje kriterije za posamezno skupino kot izhajajo iz 13. člena sklepa.

21 – število dni zamude na nivoju celotne izpostavljenosti do dolžnika

V obrazec RAZ-1 se vnese število dni zamude, s katero je dolžnik po stanju na dan poročanja plačeval pomembne obveznosti do banke. Kot pomembna obveznost v zamudi se šteje vsota vseh zapadlih obveznosti posameznega dolžnika do banke najkasneje, ko ta presega 2 % črpane izpostavljenosti do tega dolžnika ali 50.000 evrov, vendar ni manjša kot 200 evrov. Črpana izpostavljenost dolžnika je seštevek črpanih zneskov po posameznih pogodbah postavk finančnih sredstev (brez delnic, deležev in dolgoročnih naložb v kapital družb v skupini).

Dnevi zamude začnejo teči najkasneje s prvim dnem, ko vsota vseh zapadlih obveznosti presega 2 % črpane izpostavljenosti do tega dolžnika ali 50.000 evrov, vendar ni manjša kot 200 evrov. Če je število dni zamude enako nič, se vnese (0). Polje se pusti prazno v primeru, ko je znesek postavk za razvrstitev enak nič, v primeru izpostavljenosti do skupin iz drugega in tretjega odstavka 2. točke II. poglavja tega navodila oziroma v vseh drugih primerih, ko vnos števila dni zamude ni smiseln.

21a – število dni zamude na nivoju posameznega posla (partije)

V obrazec RAZ-1a se vnese število dni zamude pri plačevanju na nivoju posamezne partije ob smiselnem upoštevanju definicije pomembne obveznosti v zamudi iz opisa stolpca 21, tj. na nivoju posamezne partije.

22 – nezavarovana finančna sredstva in prevzete obveznosti

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese del postavk za razvrstitev iz stolpca 10, ki so nezavarovane oziroma so zavarovane z zavarovanji, ki jih banka skladno z MSRP ne upošteva oziroma jih ne bi mogla upoštevati pri izračunu oslabitev oziroma rezervacij, ker ob morebitni unovčitvi takšnih zavarovanj ne pričakuje denarnih tokov. To velja tako za finančna sredstva in prevzete obveznosti, ki jih banka posamično ocenjuje, kot za finančna sredstva in prevzete obveznosti, ki jih ocenjuje skupinsko.

23 – zavarovanje z bančnimi vlogami

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese vrednost v zavarovanje prejetih bančnih vlog, za katere je pogodbeno določena obveznost, da se uporabijo za poplačilo.

24 – zavarovanje z nepreklicnimi jamstvi Republike Slovenije

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese vrednost v zavarovanje prejetih nepreklicnih jamstev Republike Slovenije.

25 – zavarovanje z delnicami in deleži

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese pošteno vrednost v zavarovanje prejetih delnic in deležev družb ter lastnih delnic.

26 – zavarovanje z dolžniškimi vrednostnimi papirji

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese pošteno vrednost v zavarovanje prejetih obveznic, državnih zakladnih menic, komercialnih zapisov, blagajniških zapisov, potrdil o vlogah in ostalih dolžniških vrednostnih papirjev.

27 – zavarovanje z enotami kolektivnih naložbenih podjemov

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese pošteno vrednost v zavarovanje prejetih enot vzajemnih skladov in delnic investicijskih družb.

28 – zavarovanje s poslovnimi nepremičninami

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese pošteno vrednost v zavarovanje prejetih poslovnih nepremičnin.

29 – zavarovanje s stanovanjskimi nepremičninami

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese pošteno vrednost v zavarovanje prejetih stanovanjskih nepremičnin.

30 – zavarovanje pri zavarovalnici

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese vrednost zavarovanj terjatev pri zavarovalnici (brez polic življenjskega zavarovanja).

31 – zavarovanje z ostalimi oblikami zavarovanj

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese vrednost prejetih zavarovanj v drugih oblikah, ki niso zajeta v stolpcih od št. 23 do 30.

32 – razvrščena finančna sredstva, pri katerih dolžnik zamuja s plačilom več kot 90 dni

V obrazec RAZ-1 se vnese seštevek razvrščenih finančnih sredstev z zamudo s plačilom več kot 90 dni, ki so bila upoštevana kot pomembna finančna obveznost dolžnika do banke pri štetju dni zamude za namen izpolnjevanja stolpca 21a v obrazcu RAZ-1a. V seštevku se upošteva celotno finančno sredstvo, ne glede na to, če dolžnik zamuja s plačilom samo enega obroka. Stolpec se izpolnjuje za vse izpostavljenosti do pravnih oseb in do fizičnih oseb, smiselno tudi za izpostavljenosti, kjer stolpec 21a ni izpolnjen. V obrazcu RAZ-1a se stolpec izpolni na nivoju posameznega posla (partije).

33 – zapadli del razvrščenih finančnih sredstev, pri katerih dolžnik zamuja s plačilom več kot 90 dni

V obrazca RAZ-1 in RAZ-1a se vnese seštevek zapadlega dela razvrščenih finančnih sredstev z zamudo s plačilom več kot 90 dni. V seštevku se upoštevajo tudi tista zapadla finančna sredstva oziroma njihovi deli, ki niso bili upoštevani kot pomembna finančna obveznost dolžnika do banke pri štetju dni zamude za namen izpolnjevanja stolpca 21a v obrazcu RAZ-1a. Stolpec se izpolnjuje tako za izpostavljenosti do pravnih oseb kot tudi izpostavljenosti do fizičnih oseb.

3. Pri razvrstitvi banka zajema izpostavljenosti do dolžnika samo enkrat. Tako se v primeru, da je za pokritje nekritega akreditiva komitentu odobren okvirni kredit, pri razvrstitvi upošteva le zunajbilančna obveznost banke do tega komitenta za odobreni okvirni kredit.

4. Znesek bilančnih terjatev, ki jih na dan izpolnitve poročila ni mogoče razporediti na posameznega dolžnika (na primer prehodni računi), se praviloma razvrsti v skupino A. Banka vpiše v obrazec skupni znesek teh terjatev, kot dolžnik pa se vpiše naziv in matična številka banke.

5. Banka v obrazcih RAZ-1 in RAZ-1a posebej ne poroča izpostavljenosti do dolžnikov, manjših od 500 EUR. Prav tako v obrazcu RAZ-1a ne poroča izpostavljenosti do fizičnih oseb, ki ne opravljajo dejavnosti, in izpostavljenosti do fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost in nimajo matičnih številk.

6. V obrazec niso zajeta naslednja sredstva iz izkaza finančnega položaja:

– denar v blagajni (postavka A0101 v okviru A.I. po metodologiji za izdelavo izkaza finančnega položaja);

– opredmetena osnovna sredstva (A.X. po metodologiji za izdelavo izkaza finančnega položaja);

– neopredmetena sredstva (A.XII. po metodologiji za izdelavo izkaza finančnega položaja).

III. NAČIN POŠILJANJA POROČIL

7. Banka zneske v obrazcih vpisuje v tisoč evrih.

8. Banka pošlje Banki Slovenije poročilo na obrazcu RAZ-2 v papirni obliki.

9. Banka posreduje Banki Slovenije poročili na obrazcih RAZ-1 in RAZ-1a v elektronski obliki na naslov kpb@bsi.si. Oblika in način elektronskega posredovanja sta opredeljeni s Tehničnim navodilom za elektronsko posredovanje poročil na obrazcih RAZ-1 in RAZ-1a, ki je objavljeno na spletni strani Banke Slovenije http://www.bsi.si/porocanje.asp?Mapald=1097.

IV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

10. Z dnem uveljavitve tega navodila preneha veljati Navodilo za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 28/12).

11. Ne glede na prejšnji odstavek tega navodila se poročila za mesece marec, april in maj 2014 še izdelajo v skladu s predpisom iz 10 točke navodila.

12. Navodilo začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, prvič pa se uporabi za izdelavo poročil za mesec junij 2014.

13. Ne glede na 12. točko tega navodila se podatki o datumu sklenitve posla in restrukturiranju posameznih poslov (stolpci 36, 37, 38 in 39) v okviru obrazca RAZ-1a posredujejo najpozneje za mesec avgust 2014.

Ljubljana, dne 11. marca 2014

Boštjan Jazbec l.r
Guverner

Obrazec RAZ-1: Razvrstitev finančnih sredstev, merjenih po metodi odplačne vrednostiin nekaterih prevzetih obveznosti po zunajbilančnih postavkah

Obrazec RAZ-1a: Razvrstitev finančnih sredstev, merjenih po metodi odplačne vrednostiin nekaterih prevzetih obveznosti po zunajbilančnih postavkah na nivoju posameznega posla (partije)

Obrazec RAZ-2: Celotna izpostavljenost do fizičnih oseb

Na vrh

<< Nazaj

Priloga 39

URADNI LIST

25 Uradni list RS, št. 25/2014
z dne 11. 4. 2014

983 Sklep o spremembah Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice, Stran 2938.

Na podlagi 9. točke 129. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13 – ZS-K in 96/13) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o spremembah Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice

1. člen

Pododdelek 2.1.2.3. Priloge 1 Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/06, 28/07, 104/07, 85/10, 62/11, 3/13, 38/13, 60/13, 73/13 in 12/14) se spremeni tako, da se glasi:

"2.1.2.3. Načrt restrukturiranja izpostavljenosti do podjetja in sodelovanje pri prestrukturiranju podjetja

(1) Banka, ki se je odločila, da bo skupaj z drugimi bankami in podjetjem iskala dogovorno rešitev za njegovo reševanje mora pri prestrukturiranju podjetja ukrepati brez nepotrebnega odlašanja, na način, ki omogoča nadaljevanje njegovega poslovanja, če ocenjuje, da je takšno prestrukturiranje mogoče. Pri tem mora spoštovati dobro poslovno prakso in dobro bančno prakso, kot je med drugim povzeta v Slovenskih načelih finančnega prestrukturiranja dolgov v gospodarstvu. Takoj, ko banka izve, da je podjetje v finančnih težavah, mora opustiti vsako ravnanje, ki bi poslabšalo medsebojna razmerja med upniki in podjetjem z izjemo tistih, ki so nujna za ohranitev njenih obstoječih pravic. Če je v prestrukturiranje podjetja vključenih več bank, morajo te medsebojno sodelovati in v najkrajšem možnem času po tem, ko izvejo za finančne težave podjetja, podpisati zavezujoč dogovor o nadaljnjih korakih pri prestrukturiranju podjetja. Vlogo koordinatorja, ki bo vodil pogajanja med bankami in podjetjem, prevzame banka z največjo izpostavljenostjo do podjetja, če se banke medsebojno ne dogovorijo drugače. Banke morajo v celotnem postopku prestrukturiranja zagotoviti neposredno sodelovanje oziroma navzočnost svojih predstavnikov.

(2) Kadar podjetje aktivno sodeluje z banko in pravočasno zagotavlja vse potrebne in popolne informacije, banka pisno potrdi dogovor o moratoriju za obveznosti s ciljem pridobiti vse potrebne informacije za odločitev o prestrukturiranju. Ko je s strani več kot polovice bank glede na skupno izpostavljenost do podjetja oziroma s strani neodvisnega svetovalca podana dokumentirana ocena, da je na podlagi poslovnega, lastniškega oziroma finančnega prestrukturiranja podjetja mogoče zagotoviti večje poplačilo obveznosti kot v stečaju in hkrati omogočiti nadaljevanje poslovanja podjetja, mora banka nemudoma pristopiti k aktivnostim za restrukturiranje izpostavljenosti do tega podjetja. Aktivnosti ali kombinacijo teh kot so predlagane v dokumentirani oceni iz prejšnjega stavka, lahko banka zavrne le, če ni zagotovljena enaka obravnava med seboj primerljivih upnikov oziroma ni zagotovljeno višje poplačilo njenih obveznosti kot v stečaju. Banka mora zavrnitev obrazložiti.

(3) Banka mora za namen oblikovanja načrta restrukturiranja izpostavljenosti do podjetja pridobiti najmanj naslednje informacije o podjetju:

(a) podrobno razčlenitev vzrokov za težave podjetja, ki so pripeljale do nastanka problematičnega kredita;

(b) načrt poslovnega, lastniškega oziroma finančnega prestrukturiranja podjetja;

(c) projekcijo denarnih tokov podjetja za obdobje najmanj treh let oziroma za obdobje, opredeljeno v načrtu prestrukturiranja (za tekoče leto na četrtletni ravni in za preostala leta na letni ravni) na obrazcu DEN TOK, ki je sestavni del te priloge, vključno s predpostavkami, na katerih temeljijo ocene prihodnjih denarnih tokov.

(4) Banka mora na podlagi informacij iz tretjega odstavka tega pododdelka pripraviti:

(a) oceno glede uresničljivosti načrta poslovnega, lastniškega oziroma finančnega prestrukturiranja podjetja;

(b) analizo možnih načinov restrukturiranja izpostavljenosti do podjetja in utemeljitev izbranega načina restrukturiranja izpostavljenosti;

(c) nov amortizacijski načrt za vračilo kredita, ki je podlaga za spremljanje izvajanja načrta restrukturiranja izpostavljenosti

Banka mora pri odločitvi o načinu prestrukturiranja upoštevati predvsem denarne tokove, ki jih bo podjetje ustvarjalo v obdobju prestrukturiranja ter verjetnost, da bodo načrtovani denarni tokovi dejansko doseženi (analiza občutljivosti) kot posledica poslovnega, lastniškega oziroma finančnega prestrukturiranja. Obstoječa zavarovanja mora banka obravnavati v skladu z drugim odstavkom točke 2.1.1 te priloge.

(5) Če banka na podlagi informacij iz četrtega odstavka tega pododdelka s podjetjem sklene dogovor o prestrukturiranju, mora v okviru spremljanja izvajanja načrta restrukturiranja izpostavljenosti spremljati izvajanje celovitega načrta prestrukturiranja podjetja in nastale učinke pri izvajanju tega načrta. Za ta namen banka od podjetja najmanj četrtletno pridobi ažurne informacije o njegovem finančnem položaju, vključno s podatki o realiziranih denarnih tokovih v preteklem četrtletju in projekcijo denarnih tokov za naslednje obdobje na obrazcu DEN TOK, informacije o izpolnjevanju zavez podjetja iz načrta prestrukturiranja in informacije o drugih dejstvih, ki bi lahko vplivale na sposobnost podjetja za vračilo kredita. K obrazcu mora biti priloženo pojasnilo o odmikih realiziranih denarnih tokov od predhodno načrtovanih.

(6) Če med bankami ni bilo dogovorjeno drugače, je v primeru iz četrtega odstavka tega pododdelka za zbiranje informacij iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega pododdelka zadolžen koordinator, ki mora te informacije posredovati tudi drugim bankam, ki so sklenile dogovor o prestrukturiranju.

(7) Informacije iz tretjega do petega odstavka tega pododdelka morajo biti sestavni del kreditne mape banke o posameznem podjetju.".

2. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Ljubljana, dne 11. aprila 2014

mag. Janez Fabijan l.r.
Namestnik predsednika
Sveta Banke Slovenije

Na vrh

<< Nazaj

Priloga 40

URADNI LIST

72 Uradni list RS, št. 72/2014
z dne 10. 10. 2014

2979 Sklep o primernem premoženju in dokumentaciji za izdajo dovoljenja za povečanje osnovnega kapitala bank in hranilnic s stvarnim vložkom, Stran 7929.

Na podlagi devetega odstavka 43. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo in 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13 – ZS-K in 96/13; v nadaljevanju ZBan-1) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

S K L E P
o primernem premoženju in dokumentaciji za izdajo dovoljenja za povečanje osnovnega kapitala bank in hranilnic s stvarnim vložkom

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(Vsebina sklepa)

(1) Ta sklep določa:

(a) vrste in merila glede primernega premoženja, ki se lahko zagotovi kot stvarni vložek pri povečanju osnovnega kapitala banke in hranilnice (v nadaljevanju: banke) in

(b) vsebino vloge in dokumentacijo, ki mora biti priložena k zahtevi za izdajo dovoljenja za povečanje osnovnega kapitala s stvarnim vložkom.

(2) Kadar se ta sklep sklicuje na določbe drugih predpisov, se te določbe uporabijajo v njihovem vsakokrat veljavnem besedilu.

2. člen

(Uporaba pojmov)

Pojmi, uporabljeni v tem sklepu, imajo enak pomen kot v določbah ZBan-1 in v predpisih, izdanih na njegovi podlagi oziroma kot v določbah Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (v nadaljevanju: Uredba).

2. VRSTE IN MERILA GLEDE PRIMERNEGA PREMOŽENJA

3. člen

(Vrste primernega premoženja)

Kot primerno premoženje za stvarni vložek pri povečanju osnovnega kapitala banke na podlagi 2. točke osmega odstavka 43. člena ZBan-1 štejejo dolžniški vrednostni papirji, ki so izdani s strani centralne ravni držav članic ali centralnih bank držav članic in izpolnjujejo merila iz 4. člena tega sklepa.

4. člen

(Merila glede primernega premoženja)

(1) Primerno premoženje iz 3. člena tega sklepa, ki se lahko zagotovi kot stvarni vložek pri povečanju osnovnega kapitala banke na podlagi 2. točke osmega odstavka 43. člena ZBan-1, mora izpolnjevati naslednja merila:

(a) izpolnjevati kriterije primernosti finančnega premoženja za zavarovanje terjatev Eurosistema, kot jih določi Banka Slovenije v sklepu, ki ureja splošna pravila izvajanja denarne politike in

(b) banki mora omogočati dokončno (brezpogojno), prosto in trajno razpolaganje z njim od trenutka vpisa povečanja osnovnega kapitala v sodni register.

(2) Povečanje osnovnega kapitala banke s stvarnim vložkom na podlagi 2. točke osmega odstavka 43. člena ZBan-1 se lahko uporabi le za povečanje osnovnega kapitala banke z izdajo novih navadnih delnic, ki izpolnjujejo kriterije za kapitalske instrumente navadnega lastniškega temeljnega kapitala iz člena 26 Uredbe in jih banka izda z namenom izpolnjevanja kapitalskih zahtev v delu, ki presega kapitalske zahteve iz člena 92(1) Uredbe.

(3) Ne glede na drugi odstavek tega člena Banka Slovenije delno ali v celoti zavrne zahtevo banke za povečanje osnovnega kapitala s stvarnim vložkom, če takšno povečanje osnovnega kapitala za pokrivanje kapitalskih zahtev v delu, ki presega zahteve iz člena 92(1) Uredbe, ni ustrezno glede na oceno tveganj, ki jim banka je ali bo izpostavljena pri svojem poslovanju.

3. VLOGA IN DOKUMENTACIJA

5. člen

(Splošno)

(1) Zahtevi za izdajo dovoljenja za povečanje osnovnega kapitala s stvarnim vložkom iz devetega odstavka 43. člena ZBan-1 mora banka priložiti dokumentacijo z naslednjimi podatki:

(a) opis predmeta stvarnega vložka (vrsta, loti, ISIN koda, datum izdaje in zapadlosti, obrestna mera, datum izplačila obresti, idr.);

(b) nominalna in tržna vrednost stvarnega vložka;

(c) navedba polnega naziva in naslova osebe, od katere bo pridobljen stvarni vložek, vključno z navedbo obstoječega deleža (neposredni in posredni), ki ga navedena oseba že ima v banki ter navedba deleža po pridobitvi povečanja osnovnega kapitala s stvarnim vložkom;

(d) izjavo imetnika predmeta stvarnega vložka, da bo predmet stvarnega vložka po potrditvi sklepa o povečanju osnovnega kapitala banke na skupščini banke prenesel na banko;

(e) število navadnih delnic, ki bodo izdane na podlagi stvarnega vložka ter shematski prikaz izpolnjevanja zahtevanih lastnosti za upoštevanje navedenega kapitalskega instrumenta v izračun kapitala ter skupni znesek povečanja osnovnega kapitala banke;

(f) izračun kapitala in kapitalskih zahtev na posamični in konsolidirani podlagi po stanju na zadnji dan meseca pred vložitvijo zahteve za izdajo dovoljenja, vključno z višino in sestavo kapitala po posameznih kategorijah oziroma postavkah ter projekcijo izračuna kapitala in kapitalskih zahtev za obdobje prihodnjih treh let, prav tako z višino in sestavo kapitala po posameznih kategorijah oziroma postavkah;

(g) predvidena delničarska struktura banke po povečanju osnovnega kapitala s stvarnim vložkom, zlasti navedba kvalificiranih imetnikov v banki s podatki o njihovih deležih;

(h) dokazila o izpolnjevanju predpisanih meril glede primernega premoženja za povečanje osnovnega kapitala banke s stvarnim vložkom iz 4. člena tega sklepa;

(i) predviden časovni okvir za povečanje osnovnega kapitala banke s stvarnim vložkom;

(j) statutarna pooblastila banke za povečanje osnovnega kapitala banke s stvarnim vložkom (sklep skupščine, statut banke, drugo);

(k) druga dejstva in okoliščine, povezane s povečanjem osnovnega kapitala banke s stvarnim vložkom.

(2) Če namerava imetnik stvarnega vložka iz (c) točke prvega odstavka tega člena pridobiti delež glasovalnih pravic ali delež v kapitalu banke, ki je enak ali večji od kvalificiranega deleža oziroma večji od razpona kvalificiranega deleža, za katerege je bilo izdano dovoljenje, mora banka v zahtevi za izdajo dovoljenja za povečanje osnovnega kapitala s stvarnim vložkom predložiti tudi dovoljenje Banke Slovenije za pridobitev kvalificiranega deleža.

(3) Če je na predmetu stvarnega vložka iz 3. člena tega sklepa ustanovljena zastavna pravica ali druga stvarna pravica v korist tretjega, mora banka v zahtevi za izdajo dovoljenja za povečanje osnovnega kapitala s stvarnim vložkom predložiti tudi ustrezne listine, ki banki brezpogojno in nemudoma dovoljujejo izbris teh pravic v ustreznem registru.

4. KONČNA DOLOČBA

6. člen

(Veljavnost določb)

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Ljubljana, dne 23. septembra 2014

mag. Janez Fabijan l.r.
Namestnik predsednika
Sveta Banke Slovenije

Na vrh

<< Nazaj

Priloga 41

3. Če strokovno delo za zadevo opravi zunanji ekspertni strokovnjak, ostane zadeva dodeljena svetovalcu, ki opravi drugo potrebno delo v zvezi z zadevo.

VII.

1. Novo imenovanim svetovalcem dodeli generalni sekretar Ustavnega sodišča zadeve s strokovnega področja, ki ga določi Ustavno sodišče ob odločitvi o razpisu prostega mesta.

2. Zadeve se svetovalcem iz prejšnje točke dodelijo tako, da se jim dodelijo najprej najstarejše zadeve, ki jih imajo v delu svetovalci.

VIII.

1. Odločbe Ustavnega sodišča, izdane v zadevah za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov, se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije ter v uradnem glasilu, v katerem je bil objavljen predpis.

2. Odločbe in mnenja Ustavnega sodišča, izdani v drugih zadevah iz pristojnosti Ustavnega sodišča, se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije, razen odločb, izdanih v zadevah ustavnih pritožb in sporov glede pristojnosti, ki se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije, če tako sklene Ustavno sodišče.

3. Sklepi, sprejeti na plenarni seji v zadevah iz pristojnosti Ustavnega sodišča, se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije, če tako sklene Ustavno sodišče.

4. Sklepi senatov v zadevah ustavnih pritožb se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije, če tako sklene senat.

IX.

Uradne ure v glavni pisarni in knjižnici Ustavnega sodišča so ob ponedeljkih, torkih, četrtkih in petkih od 8.30 do 12.00 ure, ob sredah od 10.00 do 15.00 ure.

X.

Razpored dela se razmnoži za predsednika, sodnike, generalnega sekretarja, namestnico in pomočnice generalnega sekretarja ter se objavi na intranetni strani Ustavnega sodišča. Razpored se pritrdi na oglasno desko Ustavnega sodišča ter se, razen točk VI. 4. in VI. 5., objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in na spletni strani Ustavnega sodišča.

mag. Miroslav Mozetič l.r.
Predsednik

BANKA SLOVENIJE

3598. Sklep o spremembi Sklepa o splošnih pravilih izvajanja denarne politike

Na podlagi tretjega odstavka 15. člena ter prvega odstavka 31. člena in v zvezi z 58. ter 61. členom Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o spremembi Sklepa o splošnih pravilih izvajanja denarne politike

1. V Sklepu o splošnih pravilih izvajanja denarne politike (Uradni list RS, št. 81/11, 93/11, 68/12, 84/12, 106/12, 16/13, 32/13, 57/13, 21/14, 43/14 in 59/14) se v drugem odstavku točke 5 (A). 6 spremeni tabela, v kateri so opredeljeni posebni odbitki za tržne dolžniške instrumente, ki jih je izdala ali zanje v celoti jamči institucionalna enota centralne ravni Helenske republike, tako da se glasi:

Preostala zapadlost (leta)	Grške državne obveznice	
	Odbitki pri instrumentih s fiksnim ali variabilnim kuponom	Odbitki pri brezkuponskih instrumentih
0–1	6,5	6,5
1–3	11,0	12,0
3–5	16,5	18,0
5–7	23,0	26,0
7–10	34,0	39,5
> 10	40,0	52,5
Preostala zapadlost (leta)	Bančne obveznice z jamstvom države in obveznice nefinančnih družb z jamstvom države	
	Odbitki pri instrumentih s fiksnim ali variabilnim kuponom	Odbitki pri brezkuponskih instrumentih
0–1	13,5	14,0
1–3	18,0	20,0
3–5	24,5	26,5
5–7	31,5	35,0
7–10	43,5	49,5
> 10	50,0	62,0

2. Ta sklep začne veljati 15. 12. 2014.

Ljubljana, dne 9. decembra 2014

Namestnik predsednika
Sveta Banke Slovenije
mag. Janez Fabijan l.r.

3599. Sklep o spremembah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic

Na podlagi 1. in 2. točke prvega odstavka in drugega odstavka 204. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo (52/11 – popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13 – ZS-K in 96/13), ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11) izdaja Svet Banke Slovenije

SKLEP
o spremembah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic

1. člen

V Sklepu o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 17/12 in 104/13) se v prvem in tretjem stavku tretjega odstavka 6. člena v ustreznem sklonu besedilo »presežek iz prevrednotenja« nadomesti z besedilom »akumulirani drugi vseobsegajoči donos« v ustreznem sklonu.

2. člen

V točki 6 c) četrtega odstavka 14. člena sklepa se kazalnik poslovanja »– donos na aktivo pred obdavčitvijo,« nadomesti s kazalnikom poslovanja »– donos na sredstva po obdavčitvi,«.

3. člen

V prilogi sklepa se nadomestijo naslednje sheme računovodskih izkazov:

– izkaz finančnega položaja na dan _____ (kratka shema),
– konsolidirani izkaz finančnega položaja na dan _____ (kratka shema),
– izkaz vseobsegajočega donosa za obdobje od _____ do _____,
– konsolidirani izkaz vseobsegajočega donosa za obdobje od _____ do _____,
– izkaz denarnih tokov za obdobje od _____ do _____ (po neposredni metodi oziroma različici I.),
– izkaz denarnih tokov za obdobje od _____ do _____ (po posredni metodi oziroma različici II.),
– izkaz sprememb lastniškega kapitala za obdobje od _____ do _____,
– konsolidirani izkaz sprememb lastniškega kapitala za obdobje od _____ do _____.

4. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Ljubljana, dne 9. decembra 2014

Boštjan Jazbec l.r.
predsednik
Sveta Banke Slovenije

(pravna oseba)

IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA NA DAN

(kratka shema)

v tisoč EUR

Zap. štev.	Oznaka postavke	VSEBINA	ZNESEK	
			POSLOVNEGA LETA	PREJŠNJEGA LETA
	1	2	3	4
1	A. 1. in del A. 5.	Denar v blagajni, stanje na računih pri centralnih bankah in vpogledne vloge pri bankah		
2	A. 2	Finančna sredstva, namenjena trgovanju		
3	A. 3	Finančna sredstva, pripoznana po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida		
4	A. 4.	Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo		
5	A. 7.	Izvedeni finančni instrumenti, namenjem varovanju		
6	Del A. 5. (brez vpoglednih vlog pri bankah)	Krediti		
		- dolžniški vrednostni papirji		
		- krediti bankam		
		- krediti strankam, ki niso banke		
		- druga finančna sredstva		
7	A. 6.	Finančna sredstva v posesti do zapadlosti		
8	A. 8.	Spremembe poštene vrednosti skupine varovanih postavk pred obrestnim tveganjem		
9	A. 16.	Nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo in ustavljeno poslov.		
10	A. 10.	Opredmetena osnovna sredstva		
11	A. 11.	Naložbene nepremičnine		
12	A. 12.	Neopredmetena sredstva		
13	A. 13.	Dolgoročne naložbe v kapital odvisnih, pridruženih in skupaj obvladovanih družb		
14	A. 14.	Terjatve za davek od dohodkov pravnih oseb		
		- terjatve za davek		
		- odložene terjatve za davek		
15	A. 15.	Druga sredstva		
16		**SKUPAJ SREDSTVA** (od 1 do 15)		
17	P. 2.	Finančne obveznosti, namenjene trgovanju		
18	P. 3.	Finančne obveznosti, pripoznane po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida		
19	P. 6.	Izvedeni finančni instrumenti, namenjeni varovanju		
20	P. 1, P. 4. in P. 5.	Finančne obveznosti, merjene po odplačni vrednosti		
		- vloge bank in centralnih bank		
		- vloge strank, ki niso banke		
		- krediti bank in centralnih bank		
		- krediti strank, ki niso banke		
		- dolžniški vrednostni papirji		
		- podrejene obveznosti		
		- druge finančne obveznosti		
21	P. 7.	Spremembe poštene vrednosti skupine varovanih postavk prec obrestnim tveganjem		
22	P. 12.	Obveznosti, vezane na nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo in ustavljeno poslovanje		
23	P. 9.	Rezervacije		
24	P. 10.	Obveznosti za davek od dohodkov pravnih oseb		
		- obveznosti za davek		
		- odložene obveznosti za davek		
25	P. 11.	Druge obveznosti		
26		SKUPAJ OBVEZNOSTI (od 17 do 25)		
27	P. 13.	Osnovni kapital		
28	P. 14.	Kapitalske rezerve		
29	P. 15.	Drugi izdani kapitalski instrumenti		
30	P. 16.	Akumulirani drugi vseobsegajoči donos		
31	Del P. 17.	Rezerve iz dobička		
32	P. 18.	Lastni deleži		
33	Del P. 17. in P. 19.	Zadržani dobiček/izguba (vključno s čistim dobičkom/izgubo poslovnega leta)		
34		SKUPAJ KAPITAL (od 27 do 33)		
35		**SKUPAJ OBVEZNOSTI IN KAPITAL** (26+34)		

pravna oseba

KONSOLIDIRANI IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA NA DAN

(kratka shema)

v tisoč EUR

Zap štev	VSEBINA	ZNESEK	
		POSLOVNEGA LETA	PREJŠNJEGA LETA
	2	3	4
1	Denar v blagajni, stanje na računih pri centralnih bankah in vpogledne vloge pri bankah		
2	Finančna sredstva, namenjena trgovanju		
3	Finančna sredstva, pripoznana po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida		
4	Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo		
5	Izvedeni finančni instrumenti, namenjeni varovanju		
6	Krediti		
	- dolžniški vrednostni papirji		
	- krediti bankam		
	- krediti strankam, ki niso banke		
	- druga finančna sredstva		
7	Finančna sredstva v posesti do zapadlosti		
8	Spremembe poštene vrednosti skupine varovanih postavk pred obrestnim tveganjem		
9	Nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo in ustavljeno poslov		
10	Opredmetena osnovna sredstva		
11	Naložbene nepremičnine		
12	Neopredmetena sredstva		
13	Dolgoročne naložbe v kapital pridruženih in skupaj obvladovanih družb, obračunane po kapitalski metodi		
14	Terjatve za davek od dohodkov pravnih oseb		
	- terjatve za davek		
	- odložene terjatve za davek		
15	Druga sredstva		
16	**SKUPAJ SREDSTVA** (od 1 do 15)		
17	Finančne obveznosti, namenjene trgovanju		
18	Finančne obveznosti, pripoznane po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida		
19	Izvedeni finančni instrumenti, namenjeni varovanju		
20	Finančne obveznosti, merjene po odplačni vrednosti		
	- vloge bank in centralnih bank		
	- vloge strank, ki niso banke		
	- krediti bank in centralnih bank		
	- krediti strank, ki niso banke		
	- dolžniški vrednostni papirji		
	- podrejene obveznosti		
	- druge finančne obveznosti		
21	Spremembe poštene vrednosti skupine varovanih postavk pred obrestnim tveganjem		
22	Obveznosti, vezane na nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo in ustavljeno poslovanje		
23	Rezervacije		
24	Obveznosti za davek od dohodkov pravnih oseb		
	- obveznosti za davek		
	- odložene obveznosti za davek		
25	Druge obveznosti		
26	SKUPAJ OBVEZNOSTI (od 17 do 25)		
27	Osnovni kapital		
28	Kapitalske rezerve		
29	Drugi izdani kapitalski instrumenti		
30	Akumulirani drugi vseobsegajoči donos		
31	Rezerve iz dobička		
32	Lastni deleži		
33	Zadržani dobiček, izguba (vključno s čistim dobičkom/izgubo poslovnega leta)		
34	KAPITAL LASTNIKOV OBVLADUJOČE BANKE (od 27 do 33)		
35	Kapital manjšinskih lastnikov		
36	SKUPAJ KAPITAL (34+35)		
37	**SKUPAJ OBVEZNOSTI IN KAPITAL** (26+36)		

(pravna oseba)

IZKAZ VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA
ZA OBDOBJE od _____ do _____

v tisoč EUR

Zap. štev.	VSEBINA	ZNESEK	
		POSLOVNEGA LETA	PREJŠNJEGA LETA
1	2	3	4
1	**ČISTI DOBIČEK/IZGUBA POSLOVNEGA LETA PO OBDAVČITVI**		
2	**DRUGI VSEOBSEGAJOČI DONOS PO OBDAVČITVI** (3+4)		
3	**POSTAVKE, KI NE BODO PRERAZVRŠČENE V POSLOVNI IZID** (3.1 + 3.2 + 3.3 + 3.4 + 3.5 + 3.6)		
3.1	Dobički/izgube v zvezi z opredmetenimi osnovnimi sredstvi		
3.2	Dobički/izgube v zvezi z neopredmetenimi sredstvi		
3.3	Aktuarski dobički/izgube v zvezi z pokojninskimi načrti z določenimi zaslužki		
3.4	Dobički/izgube v zvezi z nekratkoročnimi sredstvi in skupinami za odtujitev v posesti za prodajo		
3.5	Pripadajoči dobički/izgube v zvezi z naložbami v kapital pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, obračunanih po kapitalski metodi		
3.6	Davek iz dohodka pravnih oseb v zvezi s postavkami, ki ne bodo prerazvrščene v poslovni izid		
4	**POSTAVKE, KI SE LAHKO POZNEJE PRERAZVRSTIJO V POSLOVNI IZID** (4.1 + 4.2 + 4.3 + 4.4 + 4.5)		
4.1	Dobički/izgube v zvezi z varovanjem denarnih tokov (uspešni del varovanja) (4.1.1 + 4.1.2 + 4.1.3 + 4.1.4)		
4.1.1	Dobički/izgube iz prevrednotenja, izkazani v kapitalu		
4.1.2	Prenos dobičkov/izgub v poslovni izid		
4.1.3	Prenos dobičkov/izgub h knjigovodski vrednosti varovanih postavk		
4.1.4	Druge prerazvrstitve		
4.2	Dobički/izgube v zvezi s finančnimi sredstvi, razpoložljivimi za prodajo (4.2.1 + 4.2.2 + 4.2.3)		
4.2.1	Dobički/izgube iz prevrednotenja, izkazani v kapitalu		
4.2.2	Prenos dobičkov/izgub v poslovni izid		
4.2.3	Druge prerazvrstitve		
4.3	Dobički/izgube v zvezi z nekratkoročnimi sredstvi in skupinami za odtujitev v posesti za prodajo (4.3.1 + 4.3.2 + 4.3.3)		
4.3.1	Dobički/izgube iz prevrednotenja, izkazani v kapitalu		
4.3.2	Prenos dobičkov/izgub v poslovni izid		
4.3.3	Druge prerazvrstitve		
4.4	Pripadajoči dobički/izgube v zvezi z naložbami v kapital pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, obračunanih po kapitalski metodi		
4.5	Davek iz dohodka pravnih oseb v zvezi s postavkami, ki se lahko pozneje prerazvrstijo v poslovni izid		
5	**VSEOBSEGAJOČI DONOS POSLOVNEGA LETA PO OBDAVČITVI** (1 + 2)		

(pravna oseba)

KONSOLIDIRANI IZKAZ VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA ZA OBDOBJE od _____ do _____

v tisoč EUR

Zap. štev.		ZNESEK	
		POSLOVNEGA LETA	PREJŠNJEGA LETA
1	2	3	4
1	**ČISTI DOBIČEK/IZGUBA POSLOVNEGA LETA PO OBDAVČITVI**		
2	**DRUGI VSEOBSEGAJOČI DONOS PO OBDAVČITVI** (3 + 4)		
3	**POSTAVKE, KI NE BODO PRERAZVRŠČENE V POSLOVNI IZID** (3.1 + 3.2 + 3.3 + 3.4 + 3.5 + 3.6)		
3.1	Dobički/izgube v zvezi z opredmetenimi osnovnimi sredstvi		
3.2	Dobički/izgube v zvezi z neopredmetenimi sredstvi		
3.3	Aktuarski dobički/izgube v zvezi z pokojninskimi načrti z določenimi zaslužki		
3.4	Dobički/izgube v zvezi z nekratkoročnimi sredstvi in skupinami za odtujitev v posesti za prodajo		
3.5	Pripadajoči dobički/izgube v zvezi z naložbami v kapital pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, obračunanih po kapitalski metodi		
3.6	Davek iz dohodka pravnih oseb v zvezi s postavkami, ki ne bodo prerazvrščene v poslovni izid		
4	**POSTAVKE, KI SE LAHKO POZNEJE PRERAZPOREDIJO V POSLOVNI IZID** (4.1 + 4.2 + 4.3 + 4.4 + 4.5 + 4.6 + 4.7)		
4.1	Dobički/izgube v zvezi z varovanjem neto naložb v kapital družb v tujini (uspešni del varovanja) (4.1.1 + 4.1.2 + 4.1.3)		
4.1.1	Dobički/izgube iz prevrednotenja, izkazani v kapitalu		
4.1.2	Prenos dobičkov/izgub v poslovni izid		
4.1.3	Druge prerazvrstitve		
4.2	Dobički/izgube v zvezi s pretvorbo v tujo valuto (4.2.1 + 4.2.2 + 4.2.3)		
4.2.1	Dobički/izgube iz prevrednotenja, izkazani v kapitalu		
4.2.2	Prenos dobičkov/izgub v poslovni izid		
4.2.3	Druge prerazvrstitve		
4.3	Dobički/izgube v zvezi z varovanjem denarnih tokov (uspešni del varovanja) (4.3.1 + 4.3.2 + 4.3.3 + 4.3.4)		
4.3.1	Dobički/izgube iz prevrednotenja, izkazani v kapitalu		
4.3.2	Prenos dobičkov/izgub v poslovni izid		
4.3.3	Prenos dobičkov/izgub h knjigovodski vrednosti varovanih postavk		
4.3.4	Druge prerazvrstitve		
4.4	Dobički/izgube v zvezi s finančnimi sredstvi, razpoložljivimi za prodajo (4.4.1 + 4.4.2 + 4.4.3)		
4.4.1	Dobički/izgube iz prevrednotenja, izkazani v kapitalu		
4.4.2	Prenos dobičkov/izgub v poslovni izid		
4.4.3	Druge prerazvrstitve		
4.5	Dobički/izgube v zvezi z nekratkoročnimi sredstvi in skupinami za odtujitev v posesti za prodajo (4.5.1 + 4.5.2 + 4.5.3)		
4.5.1	Dobički/izgube iz prevrednotenja, izkazani v kapitalu		
4.5.2	Prenos dobičkov/izgub v poslovni izid		
4.5.3	Druge prerazvrstitve		
4.6	Pripadajoči dobički/izgube v zvezi z naložbami v kapital pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, obračunanih po kapitalski metodi		
4.7	Davek iz dohodka pravnih oseb v zvezi s postavkami, ki se lahko pozneje prerazvrstijo v poslovni izid		
5	**VSEOBSEGAJOČI DONOS POSLOVNEGA LETA PO OBDAVČITVI** (1 + 2) a) Lastnikov obvladujoče banke b) Manjšinskih lastnikov		

(pravna oseba)

IZKAZ DENARNIH TOKOV ZA OBDOBJE od _____ do _____
(po neposredni metodi oziroma različici I.)

v tisoč EUR

Oznaka	VSEBINA	ZNESEK	
		POSLOVNEGA LETA	PREJŠNJEGA LETA
1	2	3	4
A.	**DENARNI TOKOVI PRI POSLOVANJU**		
a)	Prejete obresti		
	Plačane obresti Prejete dividende		
	Prejete provizije		
	Plačane provizije		
	Realizirani dobički iz finančnih sredstev in obveznosti, ki niso merjeni po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida		
	Realizirane izgube iz finančnih sredstev in obveznosti, ki niso merjeni po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida Čisti dobički/izgube iz trgovanja		
	Plačila zaposlencem in dobaviteljem		
	Drugi prejemki		
	Drugi izdatki		
	Denarni tokovi pri poslovanju pred spremembami poslovnih sredstev in obveznosti		
b)	**(Povečanja) / zmanjšanja poslovnih sredstev (brez denarnih ekvivalentov)**		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje finančnih sredstev, namenjenih trgovanju		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje finančnih sredstev, pripoznanih po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje kreditov		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje izvedenih finančnih sredstev, namenjenih varovanju		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje nekratk. sredstev v posesti za prodajo		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje drugih sredstev		
c)	**Povečanja / (zmanjšanja) poslovnih obveznosti:**		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) finančnih obveznosti, namenjenih trgovanju		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) finančnih obveznosti, pripoznanih po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) vlog in najetih kreditov, merjenih po odplačni vrednosti		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) izdanih dolžniških vrednostnih papirjev, merjenih po odplačni vrednosti		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) izvedenih finančnih obveznosti, namenjenih varovanju		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) obveznosti vezanih na nekratk. sredstva v posesti za prodajo		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) drugih obveznosti		
č)	**Denarni tokovi pri poslovanju (a+b+c)**		
d)	**(Plačani) / vrnjeni davek na dohodek pravnih oseb**		
e)	**Neto denarni tokovi pri poslovanju (č+d)**		

v tisoč EUR

Oznaka	VSEBINA	ZNESEK	
		POSLOVNEGA LETA	PREJŠNJEGA LETA
1	2	3	4
B.	**DENARNI TOKOVI PRI NALOŽBENJU**		
a)	**Prejemki pri naložbenju**		
	Prejemki pri prodaji opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin		
	Prejemki pri prodaji neopredmetenih sredstev		
	Prejemki pri prodaji naložb v kapital pridruženih, skupaj obvladovanih in odvisnih družb		
	Prejemki iz nekratkoročnih sredstev ali obveznosti v posesti za prodajo		
	Prejemki pri prodaji finančnih sredstev v posesti do zapadlosti		
	Drugi prejemki iz naložbenja		
b)	**Izdatki pri naložbenju**		
	(Izdatki pri nakupu opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin)		
	(Izdatki pri nakupu neopredmetenih sredstev)		
	(Izdatki pri nakupu naložb v kapital pridruženih, skupaj obvladovanih in odvisnih družb)		
	(Izdatki za nekratkoročna sredstva ali obveznosti v posesti za prodajo		
	(Izdatki za nakup finančnih sredstev v posesti do zapadlosti)		
	(Drugi izdatki pri naložbenju)		
c)	**Neto denarni tokovi pri naložbenju (a-b)**		
C.	**DENARNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU**		
a)	**Prejemki pri financiranju**		
	Prejemki od izdanih podrejenih obveznosti		
	Prejemki od izdaje delnic in drugih kapitalskih instrumentov		
	Prejemki od prodaje lastnih delnic		
	Prejemki iz prodaje delnic in drugih kapitalskih instrumentov odvisnih družb, ki jih banka še obvladuje		
	Drugi prejemki, povezani s financiranjem		
b)	**Izdatki pri financiranju**		
	(Plačane dividende)		
	(Odplačila podrejenih obveznosti)		
	(Izplačila za nakup lastnih delnic)		
	(Izplačila za dokup delnic in drugih kapitalskih instrumentov odvisnih družb)		
	(Druga izplačila, povezani s financiranjem)		
c)	**Neto denarni tokovi pri financiranju (a-b)**		
D.	Učinki spremembe deviznih tečajev na denarna sredstva in njihove ustreznike		
E.	**Čisto povečanje denarnih sredstev in denarnih ustreznikov (Ac+Bc+Cc)**		
F.	**Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na začetku obdobja**		
G.	**Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na koncu obdobja (D+E+F)**		

(pravna oseba)

IZKAZ DENARNIH TOKOV ZA OBDOBJE od _____ do _____
(po posredni metodi oziroma različici II.)

v tisoč EUR

Oznaka	VSEBINA	ZNESEK	
		POSLOVNEGA LETA	PREJŠNJEGA LETA
1	2	3	4
A.	**DENARNI TOKOVI PRI POSLOVANJU**		
a)	Čisti poslovni izid pred obdavčitvijo		
	Amortizacija		
	Oslabitve/(odprava oslabitve) finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo		
	Oslabitve/(odprava oslabitve) kreditov		
	Oslabitve/(odprava oslabitve) finančnih sredstev v posesti do zapadlosti		
	Oslabitve opredmetenih osnovnih sredstev, naložbenih nepremičnin, neopredmetenih sredstev in drugih sredstev		
	Oslabitve naložb v kapital v odvisne, pridružene in skupaj obvladovane družbe		
	(Slabo ime)		
	Pripadajoči (dobički)/izgube iz naložb v kapital pridruženih in skupaj obvladovanih družb, obračunanih po kapitalski metodi		
	Čisti (dobički)/izgube iz tečajnih razlik		
	Čisti (dobički)/izgube iz finančnih sredstev v posesti do zapadlosti		
	Čisti (dobički)/izgube pri prodaji opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin		
	Čisti (dobički)/izgube pri prodaji neopredmetenih sredstev		
	Drugi (dobički)/izgube iz naložbenja		
	Drugi (dobički)/izgube iz financiranja		
	Nerealizirani (dobički)/izgube iz finančnih sredstev, ki so merjena po pošteni vrednosti in so sestavni del denarnih ustreznikov		
	Čisti nerealizirani (dobički)/izgube iz nekratkoročnih sredstev v posesti za prodajo in ustavljeno poslovanje in z njimi povezanimi obveznostmi		
	Druge prilagoditve čistega poslovnega izida pred obdavčitvijo		
	Denarni tokovi pri poslovanju pred spremembami poslovnih sredstev in obveznosti		
b)	**(Povečanja) / zmanjšanja poslovnih sredstev (brez denarnih ekvivalentov)**		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje finančnih sredstev, namenjenih trgovanju		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje finančnih sredstev, pripoznanih po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje kreditov		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje izvedenih finančnih sredstev, namenjenih varovanju		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje nekratkoročnih sredstev v posesti za prodajo		
	Čisto (povečanje)/zmanjšanje drugih sredstev		
c)	**Povečanja / (zmanjšanja) poslovnih obveznosti:**		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) finančnih obveznosti, namenjenih trgovanju		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) finančnih obveznosti, pripoznanih po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) vlog in najetih kreditov, merjenih po odplačni vrednosti		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) izdanih dolžniških vrednostnih papirjev, merjenih po odplačni vrednosti		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) izvedenih finančnih obveznosti, namenjenih varovanju		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) obveznosti, vezanih na nekratk. sredstva v posesti za prodajo		
	Čisto povečanje/(zmanjšanje) drugih obveznosti		
č)	**Denarni tokovi pri poslovanju (a+b+c)**		
d)	**(Plačani) / vrnjeni davek na dohodek pravnih oseb**		
e)	**Neto denarni tokovi pri poslovanju (č+d)**		

v tisoč EUR

Oznaka	VSEBINA	ZNESEK	
		POSLOVNEGA LETA	PREJŠNJEGA LETA
1	2	3	4
B.	**DENARNI TOKOVI PRI NALOŽBENJU**		
a)	**Prejemki pri naložbenju**		
	Prejemki pri prodaji opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin		
	Prejemki pri prodaji neopredmetenih sredstev		
	Prejemki pri prodaji naložb v kapital pridruženih, skupaj obvladovanih in odvisnih družb		
	Prejemki iz nekratkoročnih sredstev ali obveznosti v posesti za prodajo		
	Prejemki pri prodaji finančnih sredstev v posesti do zapadlosti		
	Drugi prejemki iz naložbenja		
b)	**Izdatki pri naložbenju**		
	(Izdatki pri nakupu opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin		
	(Izdatki pri nakupu neopredmetenih sredstev)		
	(Izdatki pri nakupu naložb v kapital pridruženih, skupaj obvladovanih in odvisnih družb)		
	(Izdatki za nekratkoročna sredstva ali obveznosti v posesti za prodajo		
	(Izdatki za nakup finančnih sredstev v posesti do zapadlosti)		
	(Drugi izdatki pri naložbenju)		
c)	**Neto denarni tokovi pri naložbenju (a-b)**		
C.	**DENARNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU**		
a)	**Prejemki pri financiranju**		
	Prejemki od izdanih podrejenih obveznosti		
	Prejemki od izdaje delnic in drugih kapitalskih instrumentov		
	Prejemki od prodaje lastnih delnic		
	Prejemki iz prodaje delnic in drugih kapitalskih instrumentov odvisnih družb, ki jih banka še obvladuje		
	Drugi prejemki, povezani s financiranjem		
b)	**Izdatki pri financiranju**		
	(Plačane dividende)		
	Odplačila podrejenih obveznosti)		
	(Izplačila za nakup lastnih delnic)		
	(Izplačila za dokup delnic in drugih kapitalskih instrumentov odvisnih družb)		
	(Druga izplačila, povezani s financiranjem)		
c)	**Neto denarni tokovi pri financiranju (a-b)**		
D.	Učinki spremembe deviznih tečajev na denarna sredstva in njihove ustreznike		
E.	**Čisto povečanje denarnih sredstev in denarnih ustreznikov (Ae+Bc+Cc)**		
F.	**Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na začetku obdobja**		
G.	**Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na koncu obdobja (D+E+F)**		

_____
(pravna oseba)

IZKAZ SPREMEMB LASTNIŠKEGA KAPITALA ZA OBDOBJE od _____ do _____

v tisoč EUR

Ozn. post.	VSEBINA	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Drugi izdani kapitalski instrumenti	Akumulirani drugi vseobsegajoči donos*	Rezerve iz dobička	Zadržani dobiček/izguba (vključno s čistim dobičkom/izgubo poslovnega leta)	Lastni deleži (odbitna postavka kapitala)	**Skupaj kapital** (od 3 do 9)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	**ZAČETNO STANJE V POSLOVNEM OBDOBJU (pred prilagoditvijo)**								
2	Učinki popravkov napak								
3	Učinki sprememb računovodskih politik								
4	**ZAČETNO STANJE V POSLOVNEM OBDOBJU** (1+2+3)								
5	**Vseobsegajoči donos poslovnega leta po obdavčitvi**								
6	Vpis (ali vplačilo) novega kapitala								
7	Vračilo kapitala								
8	Čisti nakup/prodaja lastnih delnic								
9	Izplačilo (obračun) dividend/nagrad v obliki delnic								
10	Izplačilo (obračun) dividend								
11	Razporeditev čistega dobička v rezerve iz dobička								
12	Poravnava izgube prejšnjih let								
13	Drugo**								
14	**KONČNO STANJE V POSLOVNEM OBDOBJU** (4+5+6+7+8+9+10+11+12+13)								
15	**BILANČNI DOBIČEK POSLOVNEGA LETA**								

* Banka lahko stolpec 6 "Akumulirani drugi vseobsegajoči donos" razširi po posameznih vrstah glede na postavke izkaza finančnega položaja, na katere se nanaša (npr. finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo, varovanje bodočih denarnih tokov, opredmetena osnovna sredstva).

** Pojasniti

_____
(pravna oseba)

KONSOLIDIRANI IZKAZ SPREMEMB LASTNIŠKEGA KAPITALA ZA OBDOBJE od _____ do _____

v tisoč EUR

Ozn. post.	VSEBINA	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Drugi izdani kapitalski instrumenti	Akumulirani drugi vseobsegajoči donos*	Rezerve iz dobička	Zadržani dobiček/izguba (vključno s čistim dobičkom/izgubo poslovnega leta)	Lastni deleži (odbitna postavka	**Kapital lastnikov obvladujoče banke** (od 3 do 9)	Kapital manjšinskih lastnikov	**Skupaj kapital** (10 + 11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	**ZAČETNO STANJE V POSLOVNEM OBDOBJU (pred prilagoditvijo)**										
2	Učinki popravkov napak										
3	Učinki sprememb računovodskih politik										
4	**ZAČETNO STANJE V POSLOVNEM OBDOBJU** (1+2+3)										
5	**Vseobsegajoči donos poslovnega leta po obdavčitvi**										
6	Vpis (ali vplačilo) novega kapitala										
7	Vračilo kapitala										
8	Čisti nakup/prodaja lastnih delnic										
9	Izplačilo (obračun) dividend/nagrad v obliki delnic										
10	Izplačilo (obračun) dividend										
11	Razporeditev čistega dobička v rezerve iz dobička										
12	Poravnava izgube prejšnjih let										
13	Drugo**										
14	**KONČNO STANJE V POSLOVNEM OBDOBJU** (4+5+6+7+8+9+10+11+12+13)										

* Banka lahko stolpec 6 "Akumulirani drugi vseobsegajoči donos" razširi po posameznih vrstah glede na postavke izkaza finančnega položaja, na katere se nanaša (npr. finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo, varovanje bodočih denarnih tokov, opredmetena osnovna sredstva).

** Pojasniti

Priloga 42

BANKA SLOVENIJE

Proces ocenjevanja tveganj

Javni del

Nadzor bančnega poslovanja, februar 2007

BANKA
SLOVENIJE

Nadzor bančnega poslovanja, februar 2007

Kazalo

A. UVOD 5

1. Ozadje in načela 5

2. Spremljanje in analiza 7

Stalni del finančne analize 7
Dodatni podatki in informacije 10

3. Področja tveganj 11

4. Področja kontrolnega okolja 12

5. Profil tveganja 12

Razčlenitev banke na poslovne aktivnosti 13
Določanje pomembnosti in uteži poslovnim aktivnostim 13
Izbira pomembnih tveganj in opredelitev njihovega vpliva 14
Matrika tveganj 14

6. Ocenjevanje 16

7. Postopek pregleda 18

Planiranje in priprava na pregled 19
Pregled v banki 20
Zaključek pregleda 21
Dejavnosti po pregledu 21

8. Zagotavljanje kvalitete 21

B. PODROČJA TVEGANJ 24

1. Kreditno tveganje 24

Elementi kreditnega tveganja 24

2. Tržno tveganje 26

Elementi tržnega tveganja 26

3. Obrestno tveganje 28

Elementi obrestnega tveganja 28

4. Likvidnostno tveganje 29

Elementi likvidnostnega tveganja 30

5. Operativno tveganje 32

Elementi operativnega tveganja 33

6. Strateško tveganje 35

Elementi strateškega tveganja 35

7. Tveganje ugleda 36

Elementi tveganja ugleda 36

8. Kapitalsko tveganje 37

Elementi tveganja kapitala 38

9. Tveganje dobičkonosnosti 39

Elementi tveganja dobičkonosnosti 39

C. PODROČJA KONTROLNEGA OKOLJA 41

10. Notranje kontrole 41

Elementi notranjih kontrol 41

11. Organizacija 46
Elementi organizacije 46
12. Upravljanje 47
Elementi upravljanja 48

A. Uvod

1. Ozadje in načela

Banke in hranilnice (v nadaljevanju: banke)[1] imajo pomembno vlogo v nacionalnih ekonomijah večine držav po svetu. Zdrav bančni sistem je pomemben element finančne stabilnosti in predstavlja osnovo za vzdrževanje in razvoj ter nemoteno delovanje celotnega gospodarskega sistema. Ključna dejavnost bančnega sistema je finančno posredništvo, ki je opredeljeno kot zbiranje finančnih sredstev od tistih, ki imajo presežke in njihovo posojanje tistim, ki ta sredstva potrebujejo. Seveda banke poleg te osnovne dejavnosti opravljajo vrsto pomembnih infrastrukturnih funkcij, kot je na primer opravljanje plačilnega prometa in drugih finančnih storitev za svoje komitente.

Prevzemanje tveganj je neločljivo povezano z opravljanjem finančnih storitev, pomanjkljivo zavedanje in upravljanje tveganj pa lahko vodi v izgubo. To lahko ogroža finančno stabilnost sistema in prihranke, ki so jih posamezniki zaupali bankam. Zaradi pomembnosti vloge, ki jo imajo banke v nacionalnih ekonomijah, in zaupanju, ki ga imajo do teh institucij vlagatelji, morajo banke poslovati skrbno in varno ter vzdrževati primerno raven kapitala za zaščito pred tveganji, ki jim banka je ali bi jim lahko bila izpostavljena pri svojem poslovanju. Zato banke po vsem svetu nadzirajo in pravno-formalno regulirajo institucije, ki jih za to pooblasti država. V Sloveniji to vlogo opravlja Banka Slovenije[2].

Svetovna finančna industrija je v zadnjem obdobju doživela vrsto pomembnih sprememb, ki se odražajo tudi v slovenskem bančnem prostoru. Najpomembnejše spremembe so med drugim:

- pojav globalizacije,
- povezovanje finančnih družb,
- razvoj novih finančnih instrumentov,
- naraščajočo odvisnost od informacijske tehnologije.

Pri spremembah v Sloveniji pa lahko izpostavimo:

- zamenjavo ekonomsko-političnega sistema,
- vstop v Evropsko skupnost in uveljavitev pravnega reda ES,
- prevzem skupne evropske valute,
- pritok tujega bančnega kapitala.

Posamezni dejavniki in njihovo medsebojno delovanje v slovenskem prostoru, so povzročili dinamično spreminjanje finančnega in ožjega bančnega sektorja. Pričakovati je, da bo to dinamično okolje zaznamovalo razvoj bančnega sektorja tudi v prihodnje.

Obravnavan razvoj zahteva od Banke Slovenije stalen razvoj, preverjanje in izboljševanje sistema nadzora, s ciljem zagotavljanja varnega in preudarnega poslovanja bank. Dobra bančna praksa in evropska zakonodaja pri tem vedno bolj poudarjata pomembnost takšnega načina dela, ki v žarišče delovanja nadzornika postavlja tveganja, ki so jim banke izpostavljene. S tega vidika se pri nadzoru nad poslovanjem bank vedno bolj osredotočamo na analizo bančnemu sektorju svojstvenih tveganj ter na kvaliteto kontrol in postopkov, s katerimi banke ta tveganja obvladujejo.

---

[1] Izraz banka se v tem dokumentu uporablja za banke in hranilnice na podlagi Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 131/06).

[2] Zakon o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 58/02, 85/02 in 39/06; april 2006; v nadaljevanju: ZBS-1), 23. člen (Nadzor nad poslovanjem bank in hranilnic): (1) Banka Slovenije opravlja nadzor nad bankami, hranilnicami in drugimi osebami na podlagi zakona, ki ureja bančništvo in na tej podlagi oblikuje, uveljavlja in nadzoruje sistem pravil, ki zagotavljajo standarde varnega poslovanja bank in hranilnic.

Nova evropska kapitalska ureditev med drugim prinaša tudi nov, drugačen način razumevanja procesa izvajanja nadzora v okviru II. stebra. Namen procesa izvajanja nadzora ni zgolj v zagotavljanju potrebnega obsega kapitala za pokrivanje tveganj, ki izhajajo iz poslovanja banke, temveč in predvsem vzpodbujanje bank za razvoj in uporabo postopkov upravljanja tveganj (tj. ugotavljanje, merjenje oziroma ocenjevanje, obvladovanje in spremljanje). Pri tem je treba poudariti, da višina kapitala oziroma kapitalska ustreznost ne more in ne sme biti edino sredstvo za obvladovanje tveganj katera banka prevzema v okviru svojega poslovanja. Okrepitev procesov obvladovanja tveganj, kot so upoštevanje notranjih limitov, skrbno oblikovanje rezervacij, izboljšanje notranjih kontrol so načini, ki jih morajo banke razvijati in uporabljati. S tega vidika kapital ne more biti nadomestilo za neustrezne kontrole ali pomanjkljive ali celo neobstoječe procese upravljanja tveganj.

V luči omenjenih sprememb je Baselski odbor bančnih nadzornikov[3] revidiral obstoječo kapitalsko ureditev ter v okviru II. stebra nove kapitalske ureditve oblikoval prenovljene zahteve do bank in nadzornikov. Le-te v celoti povzema evropska bančna direktiva[4]. Nove zahteve se odražajo v naslednjih načelih:

- banke morajo imeti proces za oceno kapitalske ustreznosti glede na njihov profil tveganja in strategijo za vzdrževanje primerne ravni kapitala (notranja ocena kapitalske ustreznosti);
- bančni nadzornik mora pregledovati in vrednotiti notranjo oceno kapitalske ustreznosti banke in strategijo, kot tudi sposobnost banke za spremljanje in zagotavljanje skladnosti poslovanja z regulatorno kapitalsko ustreznostjo. Nadzornik bi moral ukrepati, če z rezultatom tega procesa ni zadovoljen (nadzorniško pregledovanje in vrednotenje);
- nadzornik pričakuje, da bo banka poslovala nad minimalno kapitalsko ustreznostjo in lahko od banke zahteva vzdrževanje kapitalske ustreznosti nad predpisano minimalno ravnijo;
- nadzornik mora pravočasno ukrepati, da prepreči znižanje kapitala pod minimalno ravnijo, ki se zahteva za kritje tveganj posamezne banke.

Banka Slovenije je, z namenom izvajanja obravnavanih načel, spremenila metodologijo izvajanja bonitetnega bančnega nadzora in skladno z zahtevami Direktive 2006/48/ES[5] javno objavila metodologijo procesa izvajanja nadzora. Objava definicij, pravil in orodij, ki jih uporablja nadzornik, je namreč pravilna pot k boljšemu razumevanju vloge nadzora in uporabljenih metodologij ter hkrati predstavlja izhodišče za interakcijo med notranjo oceno kapitalske ustreznosti ter nadzorniškim pregledovanjem in vrednotenjem. Javna objava metodologije bo nedvomno koristila tudi bankam pri upravljanju tveganj, ki jih prevzemajo v okviru svojega poslovanja ter pri razvoju notranjih kontrolnih mehanizmov (zlasti funkcije upravljanja tveganj, zagotavljanja skladnosti in službe notranje revizije).

V Banki Slovenije pričakujemo, da se bodo s tem priročnikom seznanile tudi zunanje revizijske družbe, za namen izvajanja svojih pregledov bančnih aktivnosti. Trdno smo namreč prepričani, da lahko le tesno sodelovanje med notranjimi in zunanjimi revizorji ter nadzorniki bančnega poslovanja pomembno prispeva k varnemu in stabilnemu bančnemu sistemu.

Pri oblikovanju priročnika smo v največji meri upoštevali raznolikost bank z vidika njihove velikosti, vrste storitev, organizacijske strukture, kadrovskih potencialov, organizacijske kulture ipd. Omenjena raznolikost bank je eden pomembnejših razlogov, zaradi katerih se je pojavila potreba po metodologiji, ki temelji na opredelitvi in opisu posameznih vrst tveganj in kontrolnega okolja. Njihovi elementi so v priročniku podrobneje razdelani in predstavljajo skupni imenovalec, s katerim Banka Slovenije izvaja nadzor ter ocenjuje poslovanje banke in njeno kapitalsko ustreznost.

---

[3] The Basel Committee on Banking Supervision.

[4] Direktiva 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (Uradni list Evropskih skupnosti UL L 177, 30.6.2006, str. 1–200; v nadaljevanju: Direktiva 2006/48/ES).

[5] Direktiva 2006/48/ES, člen 144 (Nadzorniška razkritja).

2. *Spremljanje in analiza*

Eden najpomembnejših ciljev analize tveganosti banke je določiti njen skupni profil tveganja. V ta namen je treba odgovoriti na dve vprašanji:

- Kakšna je stopnja tveganja, ki ga prevzema banka?
- Kakšna je finančna moč banke, izražena v prihodkih (dobičku) in kapitalu?

Odgovor na prvo vprašanje se skriva v oceni tveganj, s katerimi se srečuje posamezna banka, in v oceni njenega kontrolnega okolja. Odgovor na drugo vprašanje pa je vsebovan v podrobni finančni analizi banke, ki jo redno izdeluje nadzornik v okviru procesa izvajanja nadzora. Skupni profil tveganja posamezne banke je tako določen z ovrednotenjem rezultatov obeh analiz.

Finančna analiza zagotavlja vpogled v finančno moč banke in sestoji iz dveh delov:

- stalnega dela finančne analize,
- dodatnih informacij v zvezi s posamezno banko.

Stalni del finančne analize

Stalni del finančne analize je enak za vse nadzorovane institucije in temelji na analizi podatkov, ki jih banke posredujejo Banki Slovenije z rednimi poročili. Banke so v skladu z Zakonom o bančništvu dolžne poročati na mesečni, četrtletni, polletni in letni ravni. Na osnovi teh poročil Banka Slovenije nadzira izpolnjevanje standardov skrbnega in varnega poslovanja (bonitetnih omejitev) ter spremlja in analizira poslovanje bank. Osnovo finančne analize, poleg analize podatkov bilance stanja in izkaza poslovnega izida, predstavlja tudi analiza (bonitetnih) kazalnikov, ki zbrani po posameznih področjih (kreditno tveganje, tržna tveganja, obrestno tveganje, likvidnost, kapitalska ustreznost, dobičkonosnost, stroškovna učinkovitost) omogočajo primerjavo med nadzorovanimi institucijami. Poleg primerjave z drugimi bankami, se kazalniki individualne banke vedno primerjajo tudi s povprečjem sistema oz. skupine sorodnih bank (ang. *peer group analysis*) in opravi razvrščanje bank po vrednostih posameznega kazalnika. Zaradi spremljanja časovne dinamike poslovanja posamezne banke, se naredi tudi primerjava kazalnikov v času (analiza trenda).

- *Bilančna vsota in tržni delež*

V tem delu analize Banka Slovenije primerja stopnjo rasti bilančne vsote opazovane banke s stopnjo rasti bilančne vsote celotnega bančnega sistema (ali skupine sorodnih bank). Prav tako pa se stopnja rasti bilančne vsote banke v tekočem letu primerja s stopnjami rasti bilančne vsote te banke v predhodnih letih. Analizirajo se rast bilančne vsote glede na december preteklega leta in medletne stopnje rasti (rast na enak datum preteklega leta). Pomembna je tudi ugotovitev glede povečanja/zmanjšanja tržnega deleža (merjenega z velikostjo bilančne vsote oz. drugih postavk bilance stanja) opazovane banke.

- *Bilanca stanja*

Izhodišče finančne analize predstavlja sistematičen pregled bilance stanja, pri čemer se Banka Slovenije osredotoči na:

- *strukturo obveznosti in sredstev* z navedbo povprečnih deležev posameznih postavk aktive/pasive v povprečni aktivi/pasivi (navesti je treba, katere so glavne obveznosti banke in kam jih v pretežni meri nalaga, primerjati strukture bilance stanja banke s strukturo bančnega sistema (ali skupine sorodnih bank), analizirati spreminjanje strukture bančne bilance v času);
- *gibanja posameznih postavk bilance stanja* z navedbo absolutnih porastov in stopenj rasti – rast glede na december preteklega leta oz. medletna stopnja rasti (navesti je treba postavke, ki so najbolj zaznamovale gibanje bilance stanja banke v opazovanem obdobju, opraviti primerjavo rasti teh postavk z rastjo v sistemu (ali v skupini sorodnih bank) oz. v času);

- *ročnostno strukturo vlog/kreditov nebančnega sektorja* z navedbo deležev vlog/kreditov posameznih ročnosti v vseh vlogah/kreditih nebančnega sektorja (opraviti je treba primerjavo z bančnim sistemom, opozoriti na spreminjanje strukture v času in še posebej spremljati ročnostno usklajenost aktive in pasive);
- *valutno strukturo vlog/kreditov nebančnega sektorja* z navedbo deležev vlog/kreditov v domači in tuji valuti v vseh vlogah/kreditih nebančnega sektorja (opraviti je treba primerjavo z bančnim sistemom, opozoriti na spreminjanje strukture v času in na valutno neusklajenost aktive in pasive);

- *Izkaz poslovnega izida*

Banka Slovenije kumulativni rezultat (dobiček/izgubo) poslovanja opazovane banke v tekočem letu primerja z rezultatom poslovanja banke v enakem obdobju preteklega leta in stopnjo rasti primerja tudi z rastjo dobička v bančnem sistemu. Rezultat poslovanja banke je odvisen tako od posameznih virov zaslužkov banke (čiste obresti, čiste opravnine, čisti dobički/izgube iz finančnih sredstev in obveznosti namenjenih trgovanju ...), ki tvorijo bruto dohodek banke, kot tudi od porabe bruto dohodka za operativne stroške in oblikovanje oslabitev ter rezervacij.

V nadaljevanju analize izkaza poslovnega izida opazovane banke se Banka Slovenije osredotoči na:

- *vire zaslužkov banke*, ki so najbolj prispevali k povečanju/zmanjšanju bruto dohodka opazovanega obdobja glede na enako obdobje preteklega leta (navesti je treba glavne vire povečanja/zmanjšanja bruto dohodka banke, z navedbo absolutnih prirastov in stopenj rasti in opraviti primerjavo z bančnim sistemom oz. sorodno skupino bank);
- *sestavo bruto dohodka* z navedbo deležev virov zaslužka banke v bruto dohodku (opraviti je treba primerjavo s strukturo sestave bruto dohodka bančnega sistema in opozoriti na spreminjanje strukture v času);
- *porabo bruto dohodka* z navedbo strukturnih deležev, absolutnih prirastov in stopenj rasti operativnih stroškov ter neto oslabitev in rezervacij (opraviti je treba primerjavo z bančnim sistemom in v času).

- *Kazalniki uspešnosti poslovanja (dobičkonosnosti)*

Banka Slovenije kazalnike uspešnosti poslovanja opazovane banke (celotni dobiček ali izguba/povprečna aktiva – *ROAA*, celotni dobiček ali izguba/povprečni lastniški kapital – *ROAE*, čiste obresti/povprečna bruto obrestonosna aktiva – *obrestna marža*, *obrestni raznik* – kot razlika med povprečnimi aktivnimi in pasivni obrestnimi merami za vloge in kredite nebančnega sektorja) primerja z vrednostjo teh kazalnikov za bančni sistem in v času.

- *Kazalniki stroškovne učinkovitosti*

Banka Slovenije kazalnike stroškovne učinkovitosti opazovane banke (operativni stroški/povprečna aktiva, operativni stroški/bruto dohodek, stroški dela/povprečna aktiva in čisti neobrestni prihodki/operativni stroški) primerja z vrednostjo teh kazalnikov za bančni sistem in v času. Pri razlagi gibanja omenjenih kazalnikov se upoštevajo tudi medletne stopnje rasti povprečne aktive, bruto dohodka in operativnih stroškov.

- *Kazalniki kreditnega tveganja*

V okviru analize kreditnega tveganja Banka Slovenije analizira obseg in kvaliteto kreditnega portfelja banke ter spremlja koncentracijo kreditnega portfelja (do posamezne osebe, skupine povezanih oseb, posamezne panoge, geografske regije, posamezne tuje države ...). Analiza kreditnega tveganja tako obsega najmanj:

- navedbo *obsega kreditne izpostavljenosti banke* (skupaj izpostavljenosti in zneska razvrščenih postavk), s številom kreditojemalcev in povprečno kreditno izpostavljenostjo (opraviti je treba primerjavo z decembrom preteklega leta oz. enakim obdobjem preteklega leta ter primerjati stopnje rasti s stopnjami rasti bančnega sistema oz. podobne skupine bank);
- pregled *bonitetne strukture kreditnega portfelja,* z navedbo deležev posameznih bonitetnih skupin v vseh razvrščenih postavkah oziroma izračunom povprečnega odstotka oslabitev oziroma rezervacij v posameznem bonitetnem razredu (opraviti je treba primerjavo z bančnim sistemom ter opozoriti na spreminjanje bonitetne strukture oz. povprečne tveganosti terjatev v času, kot na primer na povečevanje deleža nedonosnih postavk oz. na prerazvrščanje v skupine z nižjim odstotkom oslabitev oz. izgub);
- navedbo vrednosti kazalnikov nedonosne postavke (bilančne in zunajbilančne)/skupaj razvrščene postavke, oslabitve finančnih sredstev, merjenih po odplačni vrednosti in rezervacije za prevzete obveznosti/skupaj razvrščene postavke, skupaj izpostavljenost do 20 največjih komitentov (brez bank in države)/kapital (opraviti je treba primerjavo vrednosti teh kazalnikov s kazalniki za bančni sistem in v času);
- spremljanje *omejitev največje dopustne izpostavljenosti* do posameznih kategorij oseb (posamezne osebe oz. skupine povezanih oseb, odvisnih družb, sestrskih družb, oseb v posebnem razmerju z banko) in *vsote velikih izpostavljenosti glede na kapital*; pri slednji je potrebna tudi primerjava z bančnim sistemom oz. spremljanje v času;
- pregled *izpostavljenosti banke do posameznih panog,* z navedbo strukturnih deležev izpostavljenosti do posamezne panoge v celotni izpostavljenosti in prikazom povprečne tveganosti posamezne panoge (opraviti je treba primerjavo z bančnim sistemom, spremljati spreminjanje strukture v času in opozoriti na preveliko izpostavljenost do bolj tveganih panog);
- ob *večji izpostavljenosti do tujih oseb* tudi navedbo strukturnih deležev izpostavljenosti do posameznih geografskih regij oz. skupin držav (opraviti je treba primerjavo z bančnim sistemom, spremljati spreminjanje strukturnih deležev v času in opozoriti na preveliko izpostavljenost do posameznih bolj tveganih skupin držav).

- *Kapitalska ustreznost*

Banka mora vedno razpolagati z ustreznim kapitalom glede na obseg in vrsto poslov, ki jih opravlja, ter tveganja, ki iz njih izhajajo. Kapital banke mora biti vedno najmanj enak seštevku kapitalskih zahtev za kreditno, tržna in operativno tveganje oziroma mora biti najmanj enak minimalnemu kapitalu banke.

Banka Slovenije v okviru analize kapitalske ustreznosti:

- spremlja *gibanje količniko kapitalske ustreznosti* v času in v primerjavi z bančnim sistemom ter jo pojasnjuje v odvisnosti od gibanja kapitala oz. seštevka kapitalskih zahtev za posamezna tveganja;
- analizira spremembe v višini kapitala oz. kapitalskih zahtev za posamezna tveganja;
- spremlja *spremembe v strukturi kapitala* (dodatni/temeljni kapital) oz. v *strukturi* kapitalskih zahtev);
- ocenjuje, ali *presežek kapitala nad regulatornim minimumom* zadošča za pokritje ostalih tveganj banke (brez predpisane kapitalske zahteve).

- *Likvidnost*

Banka Slovenije v okviru ocene likvidnosti:

- spremlja izpolnjevanje predpisane višine *količnikov likvidnosti* posameznih razredov (opraviti je treba primerjavo vrednosti teh količnikov s količniki bančnega sistema in v času);
- analizira *višino likvidnih sredstev* banke in *delež likvidnih sredstev v povprečni aktivi in pokritje kratkoročnih vlog nebančnega sektorja z likvidnimi sredstvi* (opraviti je treba primerjavo z deležem v sistemu in opozorilo glede spreminjanja višine sekundarne likvidnosti v času);
- spremlja *pozicijo na medbančnem trgu (neto upnik/neto dolžnik)* in povprečni mesečni znesek kreditiranja/zadolženosti (opozoriti je treba na spremembo pozicije na medbančnem trgu v času oz. na pretirano povečevanje zadolženosti na medbančnem trgu);
- spremlja *načrtovane tokove likvidnosti* za tekoči in naslednji delovni dan (po vrstah prilivov in odlivov) ter *končno stanje poravnalnega računa in gotovine* (opraviti je treba primerjavo plana z realizacijo, analizirati odstopanja in opozoriti na večje napovedane prilive/odlive);
- analizira *koncentracijo virov sredstev* po izvoru (vlagateljih, vrstah vlog, trgih, valutah ...) in rokih dospelosti (ročnosti) vlog (opraviti je treba primerjavo s koncentracijo v sistemu in opozoriti na spreminjanje koncentracije v času).

- *Kazalniki obrestnega tveganja*

Banka Slovenije spremlja izpostavljenost banke obrestnemu tveganju na podlagi podatkov, zbranih *z metodo vrzeli*. Na osnovi omenjenega se analiza osredotoča na:

- spremljanje vrzeli med obrestno občutljivimi aktivnimi in pasivnimi postavkami, razporejenimi v 13 različnih časovnih intervalov (znotraj katerih se spremeni obrestna mera),
- spremljanje *povprečnega obdobja spremembe obrestne mere* po aktivni in pasivni strani ter spremljanje razkoraka med njima (opraviti je treba primerjavo s podatki bančnega sistema ter opozoriti na povečevanje časovne razlike med spremembo obrestne mere na aktivi in pasivi bilance banke);
- spremljanje izpostavljenosti obrestnemu tveganju s pomočjo metode standardiziranega "obrestnega šoka"[6] (vzporednega premika krivulje donosnosti za 200 bazičnih točk) in v primerjavi s kapitalom banke.

- *Kazalniki tržnega tveganja*

Banka Slovenije spremlja izpostavljenost banke tržnim tveganjem na podlagi podatkov o obsegu in sestavi trgovalnega portfelja finančnih instrumentov, podatkov o uspešnosti poslovanja s pozicijskim tveganjem ter podatkov valutne neusklajenosti aktive in pasive (odprte devizne pozicije v posamezni valuti in skupaj). Opraviti je treba primerjavo z bančnim sistemom in analizirati gibanje pozicij v času.

Dodatni podatki in informacije

Poleg omenjenega stalnega dela finančne analize, ki temelji na podatkih in informacijah, ki so skupne vsem bankam, lahko nadzornik v analizo vključi tudi dodatne informacije, specifične samo za konkretno banko, ki niso del rednega poročanja, ampak jih nadzornik pridobi iz drugih virov (dnevno časopisje, razgovori z banko ...).

[6] Metoda je opredeljena v gradivu *Principles for the Management and Supervision of Interest Rate Risk, The Basel Committee on Banking Supervision*, julij 2004.

3. *Področja tveganj*

Iz narave dejavnosti bančnega poslovanja izhaja več vrst tveganj, ki so po vsebini in obsegu različna. Glede na dejavnost, velikost, organiziranost in poslovno kulturo bank razlikujemo različen obseg prevzemanja tveganj. Na primer: pri nagnjenosti k prevzemanju kreditnega tveganja se dve banki lahko razlikujeta tako, da ima prva visoko ocenjeno kreditno tveganje in druga nizko. Pri poslovanju se to odraža v načinu pojavljanja na trgu (agresivnost, inovativnost), koncentraciji kreditnega portfelja, raznovrstnosti produktov, vrstah zavarovanj ipd. Oba pristopa sta legitimna; oba načina prevzemanja tveganja s strani banke sta lahko v danem okolju pravilna.

V tem okviru namreč obravnavamo inherentna tveganja, ki izhajajo iz bančne dejavnosti in trenutnega položaja banke. Tveganja predstavljajo verjetnost, da bodo dogodki v prihodnosti vplivali na poslovanje in stabilnost banke oziroma na njene prihodke in kapital. Naloga Banke Slovenije je, da ta tveganja ustrezno oceni in ovrednoti ter skladno s svojimi pooblastili tudi ustrezno ukrepa.

Banka Slovenije se je na podlagi nekaterih dokumentov[7] odločila za področja tveganj, ki so navedena v nadaljevanju. Za ta tveganja namreč menimo, da so primerna za ocenjevanje in da je razlikovanje smiselno zaradi kvalitetnejšega razumevanja prevzemanja tveganj v banki. Hkrati se s to strukturo doseže lažja in boljša primerljivost med bankami v sistemu in času.

- *Kreditno tveganje* – je tveganje nastanka izgube[8], ki je posledica dolžnikove nezmožnosti, da zaradi katerega koli razloga ne izpolni svoje finančne ali pogodbene obveznosti v celoti. To tveganje vključuje tveganje koncentracije, kreditno tveganje v listinjenju, preostalo tveganje in deželno tveganje ter njegovo posebno obliko - transferno tveganje.
- *Tržno tveganje* – je tveganje nastanka izgube, ki nastane zaradi neugodne spremembe cen dolžniških in lastniških finančnih instrumentov, blaga ter spremembe deviznih tečajev v trgovalni knjigi banke. To tveganje nastaja pri upravljanju in trgovanju z dolžniškimi in lastniškimi vrednostnimi papirji, denarjem v različnih valutah, blagom in izvedenimi finančnimi instrumenti. Vključuje tudi valutno tveganje, ki nastane zaradi neželene spremembe deviznih tečajev v bančni knjigi.
- *Obrestno tveganje* – je tveganje nastanka izgube, ki nastane zaradi gibanja obrestne mere.
- *Likvidnostno tveganje* – je tveganje nastanka izgube, ko banka ni sposobna poravnati vseh dospelih obveznosti oziroma, ko je banka zaradi nezmožnosti zagotavljanja zadostnih sredstev za poravnavo obveznosti ob dospelosti prisiljena zagotavljati potrebna sredstva s pomembno višjimi stroški od običajnih
- *Operativno tveganje* – je tveganje nastanka izgube vključno s pravnim tveganjem, zaradi naslednjih okoliščin: neustreznosti ali nepravilnega izvajanja notranjih procesov, drugih nepravilnih ravnanj ljudi, ki spadajo v notranjo poslovno sfero banke, neustreznosti ali nepravilnega delovanja sistemov, ki spadajo v notranjo poslovno sfero banke in zunanjih dogodkov ali dejanj. Operativno tveganje vključuje tudi IT tveganje, ki je tveganje izgube kot posledica neustrezne informacijske tehnologije in procesiranja predvsem z vidika obvladljivosti, dostopov, integralnosti, nadzora in neprekinjenosti. Pravno tveganje, je tveganje nastanka izgube, zaradi kršenja ali nepravilnega upoštevanja zakonov, podzakonskih aktov, navodil, priporočil, sklenjenih pogodb, dobre bančne prakse ali etičnih norm.
- *Strateško tveganje* – je tveganje nastanka izgube, zaradi nepravilnih poslovnih odločitev banke, neustreznega izvajanja sprejetih odločitev ter premajhne odzivnosti banke na spremembe poslovnega okolja.

---

[7] Med pomembnimi zgledi za razdelitev je bil uporabljen dokument *The Application of the Supervisory Review Proces under Pillar 2 (Committee of European Banking Supervisors – CEBS CP03*, junij 2005).

[8] Tveganje izgube lahko pri definiranju vseh področij tveganja natančneje opredelimo kot trenutno ali prihodnje tveganje negativnih vplivov na prihodke in kapital.

- *Tveganje ugleda* – je tveganje nastanka izgube, zaradi negativne podobe, ki jo imajo o banki njeni komitenti, poslovni partnerji, lastniki in investitorji ali nadzorniki.
- *Kapitalsko tveganje* – se nanaša na neustrezno sestavo kapitala glede na obseg in način poslovanja ali na težave, s katerimi se sooča banka pri pridobivanju svežega kapitala, še posebno ob potrebi po hitrem povečanju ali ob neugodnih pogojih v poslovnem okolju.
- *Tveganje dobičkonosnosti* – se nanaša na neustrezno sestavo oziroma razpršenost prihodkov ali na nesposobnost banke, da zagotavlja zadostno in stalno raven dobičkonosnosti.

Vsako področje tveganj je v nadaljevanju razdeljeno na elemente tveganja. Elementi področja tveganja predstavljajo smiselne sestavine tveganja, s katerimi ga lahko natančneje opredelimo in ocenimo.

Vsako področje tveganja sestavlja element pričakovanih trendov – Trendi. V tem podpoglavju Banka Slovenije ugotavlja in ocenjuje na podlagi preteklih in obstoječih indicev, meril ter okolja, prihodnje gibanje oziroma pričakovano izpostavljenost tveganju v prihodnje. Ta ocena se nanaša na vse druge elemente tveganja in ima predvsem z vidika procesa planiranja nadzorniških aktivnosti večjo težo kot drugi.

4. Področja kontrolnega okolja

V prejšnjem poglavju so bila predstavljena področja tveganj, kot jih razume in opredeljuje Banka Slovenije. Banka lahko višino tveganja zmanjšuje oziroma obvladuje s kakovostjo svojega kontrolnega okolja. Slabosti kontrolnega okolja banke lahko povzročijo neželene učinke na prihodke in kapital. Banka Slovenije meni, da je za kvalitetni nadzor bančnega poslovanja ustrezna naslednja razvrstitev področij kontrolnega okolja:

- *Notranje kontrole* – obsegajo obvladovanje tveganja z vidika upravljanja, poročanja, postopkov oziroma poslovnih procesov, revizij, usklajenosti s predpisi, informatike in kadrov;
- *Organizacija* – zajema organizacijsko strukturo, razmerja med subjekti v skupini, poročevalske tokove, strukturo odgovornosti in organizacijo upravljanja tveganj;
- *Upravljanje* – obsega kvaliteto in sestavo organov vodenja ali nadziranja banke, proces sprejemanja odločitev, proces strateškega planiranja, kulturo upravljanja tveganj in kvaliteto notranje revizije.

Kot velja za področja tveganja, je tudi vsako področje kontrolnega okolja razdeljeno na elemente, ki predstavljajo smiselne elemente kontrolnega okolja, s katerimi ga lahko natančneje opredelimo in ocenimo.

Področje notranjih kontrol se vedno obravnava skupaj s posameznim področjem tveganja. To pomeni, da se njegovi elementi smiselno upoštevajo in ovrednotijo glede na pripadajoče tveganje. Vedno, ko se kvalitativno ocenjuje določeno področje tveganja, se ocenijo tudi pripadajoče notranje kontrole. Ocena notranjih kontrol na nivoju banke je ponderiran seštevek teh ocen. Za razliko od področja notranjih kontrol se področji organizacija in upravljanje kvalitativno ovrednotita samo enkrat za celo banko.

5. Profil tveganja

Profil tveganja banke predstavlja skupni rezultat vsega vedenja o banki z vidika metodologije POT. Je osrednja točka neprekinjenega nadzorniškega procesa, v katerega prihajajo informacije iz okolja, ugotovitve iz pregledov v bankah, izsledki iz finančnih analiz itd. Sestavljajo ga matrika tveganj[9] kot osnovno orodje za obvladovanje nadzorniškega procesa in dokumenti, namenjeni njenemu opisu.

Nadzorniku pomaga pri:

[9] Tabela A-1: Matrika tveganj na strani 15.

- opredelitvi pomembnih točk oziroma vsebine pregleda posamezne banke,
- boljši komunikaciji z banko.
- časovnem planiranju pregledov,
- ocenjevanju bank.

Razčlenitev banke na poslovne aktivnosti

Področja tveganja in kontrolnega okolja, opisana v prejšnjih poglavjih, predstavljajo z vidika bančnega nadzora, minimalni skupni imenovalec bančnega prostora. Nadzor bank skozi to shemo zagotavlja primerljivost med posameznimi bankami in med različnimi časovnimi obdobji. Hkrati pa s to razdelitvijo zagotovimo tudi primerljivost navzven oziroma za potrebe drugih ustreznih evropskih bančnih nadzornikov.

Ker ima vsaka banka specifično sestavo poslov, je potreben tudi bolj individualen in obvladljiv vpogled v banko. Zaradi lažjega prepoznavanja in vrednotenja tveganj ter kvalitete kontrolnega okolja, lahko banko razčlenimo na njene osnovne oziroma značilne poslovne aktivnosti.

Razdelitev banke na poslovne aktivnosti se opravi s pomočjo več dejavnikov:

- storitve, ki jih opravlja v skladu z Zakonom o bančništvu[10];
- statična organiziranost banke ter velikost in pomembnost posameznih organizacijskih enot;
- procesna organiziranost banke ter obseg in pomembnost posameznih poslovnih procesov;
- razločevalnost in istovrstnost karakteristik tveganja, ki se pojavljajo v banki;
- razločevalnost in istovrstnost področij kontrolnega okolja v banki;
- obvladljivost razdelitve;
- vplivi povezanih oseb, konsolidiran nadzor in koncernske povezave.

Poslovna aktivnost je lahko skupina ali posamezen poslovni proces, oddelek, področje, divizija, podrejena družba. Osnovni namen razdelitve je, da se z njo zagotovi obvladljiv in celovit pregled nad banko v smislu identifikacije tveganj in njihovega obvladovanja.

Ker se opazovana banka v času spreminja, je razčlenitev banke na poslovne aktivnosti stalen proces, neodvisen od posameznih pregledov ali drugih dejavnosti. Zaradi primerljivosti v času pa je zaželeno, da se že določena razdelitev čim manjkrat spreminja.

Določanje pomembnosti in uteži poslovnim aktivnostim

Naslednji korak pri razčlenjevanju banke je določanje pomembnosti opredeljenim poslovnim aktivnostim. S tem je mišljena pomembnost vpliva, ki ga ima posamezna poslovna aktivnost z vidika opredelitve tveganj in njihovega upravljanja, na skupno oceno banke. Pomembnost posamezne poslovne aktivnosti določimo na podlagi teoretičnih izhodišč delovanja bančne industrije, makroekonomskega okolja in aktualne situacije v bančni industriji, določenih kvantitativnih meril in strokovnega razumevanja delovanja posamezne banke.

Banka Slovenije vsako poslovno aktivnost opredeli s pomembnostjo, ki je izražena s tristopenjsko lestvico: velika pomembnost, srednja pomembnost, majhna pomembnost. Kljub temu, da je nemogoče opredeliti samo kvantitativna merila za opredelitev pomembnosti poslovne aktivnosti, lahko pogojno uporabimo in upoštevamo:

- delež prihodkov, ki jih prispeva poslovna aktivnost,
- delež v poslovnem izidu,

[10] 6.-12. člen ZBan-1

- vpliv na kapitalsko ustreznost prek deleža, ki ga predstavlja v tehtani tveganj aktivi.
- stopnje rasti identificirane poslovne aktivnosti.

Pri združevanju ocen je potrebna pretvorba omenjenih kakovostnih ocen v numerične vrednosti. Da imajo pomembne aktivnosti večjo težo, se uporablja progresivna lestvica: 4 – velika pomembnost, 2 – srednja, 1 – majhna. Pri določanju ponderjev se upoštevajo vsi zgoraj omenjeni dejavniki in merila, dokončno pa odloča nadzornikovo strokovno poznavanje funkcioniranja banke. Vse poslovne aktivnosti, ki imajo enako kvalitativno pomembnost, imajo tudi enako numerično utež.

Izbira pomembnih tveganj in opredelitev njihovega vpliva

Banka se pri vsaki poslovni aktivnosti izpostavlja številnim bolj ali manj pomembnim tveganjem. Z namenom njihove obvladljivosti in preglednosti je izbira področij tveganj, predvidenih za ocenjevanje, omejena na največ štiri najpomembnejša tveganja iz (nabora devetih področij tveganj), ki so značilna za posamezno poslovno aktivnost. Pri vsakem izbranem tveganju (ali poslovni aktivnosti) se preverjajo in ocenjujejo tudi pripadajoče notranje kontrole. Zaradi različne pomembnosti, se za vsako izbrano presečišče »poslovna aktivnost/ tveganje« določi utež. Določanje uteži se izvede na enak način, kot je opisano v prejšnjem poglavju. Uporabljamo tristopenjsko kvalitativno lestvico: velika pomembnost, srednja pomembnost, majhna pomembnost z naraščajočimi numeričnimi ponderji: 1, 2 in 4. Tudi področje notranjih kontrol (iz sklopa kontrolnega okolja), se pri pregledu in ocenjevanju poslovne aktivnosti vedno upošteva. Vsaki poslovni aktivnosti se zato določi ustrezna utež.

Ločimo med močnimi in šibkimi utežmi. Močna utež[11] vsebinsko pomeni, da mora imeti pripadajoča ocena, poleg numerične ocene, tudi opisno razlago oziroma ugotovitve po posameznih elementih tveganja. Močna utež torej zahteva oboje, kvantitativno in kvalitativno oceno. Pri vsaki močni uteži na področju tveganja, se kvantitativno in kvalitativno ocenjujejo tudi pripadajoče notranje kontrole. Nasprotno, zahteva šibka utež le numerično oceno. Pri njej se notranje kontrole posebej ne ocenjujejo.

Utež na posameznem presečišču »poslovna aktivnost/področje tveganja« vpliva tako na skupno oceno poslovne aktivnosti kot na skupno oceno področja tveganja in kontrolnega okolja. Iz ocen posameznih področij tveganj in kontrolnega okolja sestavimo skupno oceno banke, kar je opisano v naslednjem poglavju. Neodvisno od položaja posamezne banke lahko Banka Slovenije določi, da je zaradi različnih vzrokov, vpliv enega področja tveganj v bančnem prostoru večji od drugih področij. Ta vpliv imenujemo specifična teža tveganja in se upošteva pri sestavljanju skupne ocene banke. Izražen je v odstotnih točkah.

Matrika tveganj

Zaradi neprestanih sprememb katerim je podvržena vsaka banka, bančna dejavnost in makroekonomsko okolje je treba zgornji postopek stalno ponavljati ter v skladu z dejanskim stanjem ciljno matriko tveganj redno ažurirati. Z razčlenitvijo banke na poslovne aktivnosti, določanjem njihove pomembnosti, izbiro pomembnih tveganj in opredelitvijo njihovega vpliva dobimo tabelarični profil tveganja oziroma matriko tveganj banke[12].

To je eno od najpomembnejših orodij za objektivno določanje obsega, globine, vrste in pogostosti pregledov, ki jih opravlja Banka Slovenije v bankah.

---

[11] V tabeli "Tabela A-1: Matrika tveganj" na strani 15 so močne uteži označene krepko in podčrtano.

[12] Poslovne aktivnosti, uteži poslovnih aktivnosti in uteži področij tveganja in kontrolnega okolja so samo in izključno predstavitvenega značaja in ne predstavljajo situacije pri konkretni banki.

Tabela A-1: Matrika tveganj

Področja tveganj in kontrolnega okolja / Poslovne aktivnosti	Utež poslovnih aktivnosti	1. KREDITNO TVEGANJE	2. TRŽNO TVEGANJE	3. OBRESTNO TVEGANJE	4. LIKVIDNOSTNO TVEGANJE	5. OPERATIVNO TVEGANJE	6. STRATEŠKO TVEGANJE	7. TVEGANJE UGLEDA	8. KAPITALSKO TVEGANJE	9. TVEGANJE DOBIČKONOSNOSTI	10. NOTRANJE KONTROLE	11. ORGANIZACIJA	12. UPRAVLJANJE
Poslovanje s podjetji – krediti in garancije	4	**4**		1	1	2					**4**		
Poslovanje s podjetji – depoziti	1			1	**2**	2		1			**1**		
Poslovanje s podjetji – izvedeni finančni instrumenti	2	2	2			1					**2**		
Poslovanje s prebivalstvom – kreditiranje	4	**4**				2		1			**2**		
Poslovanje s prebivalstvom – varčevanje	1			1		2		2			**2**		
Poslovanje s prebivalstvom – druge storitve	1					2		2			**2**		
Zakladništvo – trgovanje	4	1	**4**	2							**4**		
Zakladništvo – upravljanje sredstev	4		1	**4**	**4**				1		**4**		
Ostalo – plačilni promet	1					**4**		1			**2**		
Ostalo – svetovanje	1					1		2			**1**		
Ostalo – skrbništvo	1					2		1			**1**		
Ostalo – lizing	2	**4**				2		2			**2**		
Ostalo – skladi	2					2		1		1	**1**		
Skupne funkcije – upravljanje	4						**4**	2	**4**	**2**	**4**	**4**	**4**
Skupne funkcije – spremljava poslovanja	4					**4**					**4**	2	
Specifična teža tveganja		40%	10%	10%	5%	15%	5%	5%	5%	5%	50%	20%	30%

6. *Ocenjevanje*

Ocenjevanje obsega kvalitativni in kvantitativni del. Najpomembnejši je kvalitativni del saj predstavlja ugotovitve ter mnenje inšpektorjev in analitikov glede posamezne vrste tveganja oziroma področja kontrolnega okolja. Njihove ugotovitve utemeljujejo numerično oceno, ki pomeni kvantitativni pol ocenjevanja. Ocenjevanje je stalen proces dela v Banki Slovenije in vključujejo tudi preglede v bankah. Preostali viri za ocenjevanje banke so finančna analiza poročil, redni stiki z upravo in službo notranje revizije ter razne informacije iz okolja. Skupno oceno banke, ki je končni rezultat ocenjevanja, sestavljajo ocene posameznih elementov tveganja in/ali kontrolnega okolja po posameznih poslovnih aktivnostih ter popravljenih v skladu z utežmi v matriki tveganja banke.

Banka Slovenije kritično pregleda in preveri vsako komponento ocene banke najmanj enkrat na leto. Tudi pogostost, globino in področja pregledov določa Banka Slovenije na osnovi profila tveganja posamezne banke. Ne glede na preostale vire za ocenjevanje in neodvisno od pomembnosti posamezne poslovne aktivnosti ali področja tveganja in kontrolnega okolja, se vse komponente ocene banke, na podlagi pregledov in analiz osvežijo najmanj enkrat v treh letih.

Osnova za oceno tveganosti banke je element področja tveganja in kontrolnega okolja. Inšpektorji kvalitativno (z opisom) in kvantitativno (z oceno) opredelijo vsak element. Opise oziroma ugotovitve po elementih področij tveganj in kontrolnega okolja, inšpektorji sestavijo v skladu z navodili in pravili, ki tvorijo notranji priročnik Banke Slovenije za opravljanje nadzora bančnega poslovanja. Navodila in pravila s komentarji sestavljajo procesni del priročnika ter vsebujejo razno dobro bančno prakso na posameznih področjih bančne dejavnosti in sklice na bančno zakonodajo, podzakonske akte ter priporočila. Notranji priročnik, poleg natančnega določanja vsebine, globine in obsega pregleda, opredeljuje tudi osnovna merila za odločanje o oceni posameznega elementa. Inšpektor mora predložiti ugotovitev za pregledani element ne glede na njegovo pomembnost, obseg ali druga merila. V ugotovitvi inšpektor utemelji kvantitativno oceno elementa tveganja oziroma kontrolnega okolja.

Za ocenjevanje elementov področij tveganja in kontrolnega okolja se uporabljajo naslednje ocene za:

- tveganje: 1 – majhno, 2 – sprejemljivo, 3 – znatno, 4 – veliko;

  oziroma:
  verjetnost dogodkov, ki lahko negativno vplivajo na prihodke ali kapital banke zaradi trenutnega ali prihodnjega tveganja je majhna/sprejemljiva/znatna/velika);

- kontrolno okolje: 1 – dobro, 2 – sprejemljivo, 3 – pomanjkljivo, 4 – slabo;

  oziroma:
  kvaliteta kontrolnega okolja v banki, ki omogoča celovito zmanjševanje tveganja in je dobro prilagojeno poslovnim potrebam je dobra/sprejemljiva/pomanjkljiva/slaba).

Štiri-nivojska lestvica je vzpostavljena namenoma. Pri tri ali pet-nivojski obstaja namreč sredinska, nevtralna ocena, ki je v praksi največkrat uporabljena, hkrati pa je zato njena interpretativna vrednost najmanjša. Temu smo se želeli izogniti. V nekaterih primerih je možno, da določen element tveganja ali kontrolnega okolja za določeno poslovno aktivnost banke ni primeren oziroma se ga ne da oceniti. Manjkajoča ocena se ustrezno upošteva v izračunu.

Odločitvi inšpektorja za oceno nekega elementa sledi proces združevanja ocen, ki je opisan v nadaljevanju.

Slika A-1: Shematski prikaz združevanja ocen

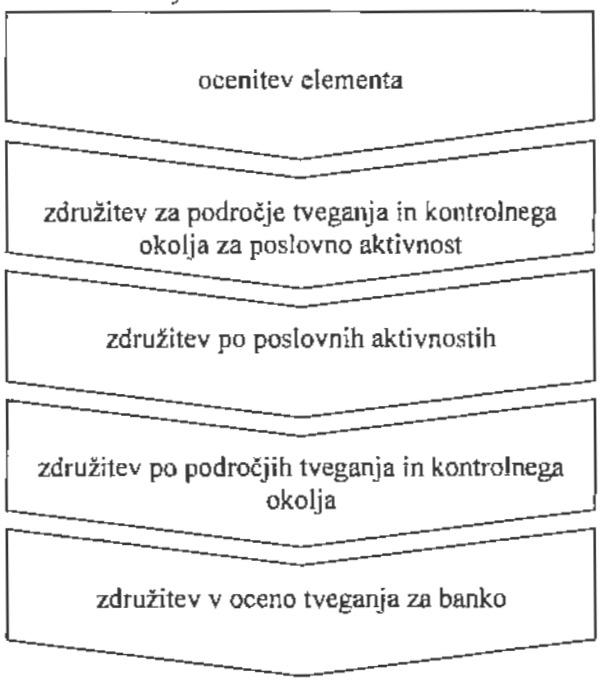

Ocene elementov se najprej združujejo na posameznem področju tveganja in kontrolnega okolja za poslovno aktivnost. Pri tem se upoštevajo uteži, ki določajo težo elementa v okviru posameznega področja tveganja in kontrolnega okolja. Pri združevanju ocen sledi Banka Slovenije logiki Herfindahl-Hirschmanovega indeksa[13] izključno z namenom, da imajo ocene, ki predstavljajo večjo tveganost oziroma slabše kontrolno okolje (numerično višje številke), večjo pomembnost v skupni oceni.

Enačba A-1: Izračun skupne ocene področja tveganja ali kontrolnega okolja

$$ocena_s = \sqrt{\sum_{i=1}^{n} utež_i \cdot ocena_i^2 \Big/ \sum_{i=1}^{n} utež_i}$$ kjer je

$ocena_s$ – skupna ocena področja tveganja ali kontrolnega okolja

$utež_i$ – utež i-tega elementa

$ocena_i$ – ocena i-tega elementa

n – število elementov v okviru področja tveganja ali kontrolnega okolja

Ocene se vstavijo v matriko ocen, ki ima enako obliko kot matrika tveganja – poslovne aktivnosti v čelu tabele ter področja tveganja in kontrolnega okolja v glavi. S tem dobimo pregleden in strukturiran pogled na banko glede:

- kritičnih točk (večje tveganje in/ali slabše kontrolno okolje),
- relacij med poslovnimi aktivnostmi,
- relacij med področji tveganja in kontrolnega okolja.

[13] Herfindahl-Hirschmanov indeks (HHI) je v ekonomski teoriji splošno priznan način merjenja koncentracije na trgu. Izračuna se s seštevanjem kvadratov deležev podjetij, ki nastopajo na tržišču. HHI tako upošteva relativno velikost in število podjetij, ki se pojavljajo na trgu. Več kot je podjetij in bolj kot so ta izenačena po velikosti, nižji je indeks. Z manjšanjem števila podjetij in z večanjem razlik med njimi ta indeks narašča. V praksi in zakonodaji nekaterih držav se uporablja za ocenjevanje monopolnega položaja podjetij na trgu.

Na tej stopnji ocenjevanja poteka združevanje ocen po posameznih poslovnih aktivnostih ter pripadajočih področjih tveganj in kontrolnega okolja. Pri tem se upoštevajo uteži, kakor so opredeljene v matriki tveganja.

Izjemo predstavlja področje notranjih kontrol, kjer se združujejo ocene notranjih kontrol, ki se dodeljujejo na vseh presečiščih z močnimi utežmi. Če v poslovni aktivnosti ni močne uteži za področje tveganj, se ocenjujejo neposredne notranje kontrole za celo poslovno aktivnost.

Tako dobimo v matriki ocen na presečiščih »poslovna aktivnost/področje tveganje ali kontrolnega okolja" ocene, kjer so v matriki tveganj vpisane uteži. Izračunane ocene se tehtajo in združijo po poslovnih aktivnostih in po področjih tveganj ali kontrolnega okolja. Skupna ocena se izračuna ločeno za inherentno tveganje in za kontrolno okolje. Upoštevajo se specifične teže tveganj. Skupna ocena banke upošteva oceni za inherentno tveganje in za kontrolno okolje v razmerju 60 : 40. Ta ocena vsebinsko predstavlja preostalo tveganje, ki je rezultat po upoštevanju kvalitete obvladovanja (torej kontrolno okolje) inherentnega tveganja.

Matrika ocen predstavlja osnovno orodje za načrtovanje pregledov v bankah. Je koristen pripomoček za identifikacijo potrebe po povečani dejavnosti Banke Slovenije, z namenom zmanjševanja ali boljšega upravljanja posameznih tveganj. Hkrati se uporablja pri analizah in spremljavi bančne dejavnosti v povezavi s kazalci, pridobljenimi v finančni analizi banke.

Kljub relativno enostavnemu, razumljivemu in dobro strukturiranemu načinu združevanja ter izračuna kvantitativnih ocen je osebna in subjektivna presoja inšpektorja nujna in zahtevana. Od njega se pričakuje kritična presoja vseh združenih ocen (združevanje tako po poslovnih aktivnostih kot po področjih tveganj in kontrolnega okolja) in ustrezna korekcija, če je potrebna. Vsako razveljavljeno oceno, dobljeno iz avtomatičnega postopka združevanja, mora inšpektor posebej utemeljiti.

Pri presoji združenih ocen je inšpektor posebno pozoren ob naslednjih primerih:

- vpliv elementa, poslovne aktivnosti, področja tveganja ali kontrolnega okolja je odločilen za celotno banko, da v večji meri determinira skupno oceno;
- ocen, iz katerih je sestavljena skupna ocena, je premalo;
- nekatere ocene, ki pomembno določajo skupno oceno, so časovno preveč odmaknjene ali pa zaradi hitrih sprememb znotraj banke oziroma v njenem okolju niso več relevantne.

7. *Postopek pregleda*

Glavni namen nadzora nad bankami je ugotavljanje višine tveganj, s katerimi se srečuje banka, in kvalitete upravljanja tveganj. Nadzor poteka s spremljanjem, zbiranjem in preverjanjem poročil in obvestil bank, opravljanjem pregledov poslovanja bank ter izrekanjem ukrepov nadzora. Temeljna pristopa sta:

- analiza bančnega poslovanja s sistematično in stalno spremljavo poslovanja bank prek poročil ter drugih informacij v Banki Slovenije *(off-site)* ter
- pregledi poslovanja v bankah *(on-site)*.

Oba pristopa se med seboj dopolnjujeta. Cilj je, da se pravočasno ugotovijo in odpravijo pomanjkljivosti pri upravljanju tveganj ter druga odklonska ravnanja v bankah. Pregledi v bankah se opravljajo po metodi proces ocenjevanja tveganj (POT), ki jo je sprejel in potrdil Svet Banke Slovenije.

Sestavni in pomembni del nadzorniškega procesa je tudi stalno sodelovanje z vodstvi bank v obliki rednih letnih sestankov, občasnih razgovorov, izmenjave mnenj in drugih oblik medsebojnega sodelovanja. Stalna izmenjava informacij omogoča tekoče spremljanje banke in povečuje učinkovitost nadzora.

Postopek pregleda se deli na:

- pripravo na pregled,
- pregled v banki,
- konec pregleda,
- dejavnosti po pregledu.

Slika A-2: Faze pregleda:

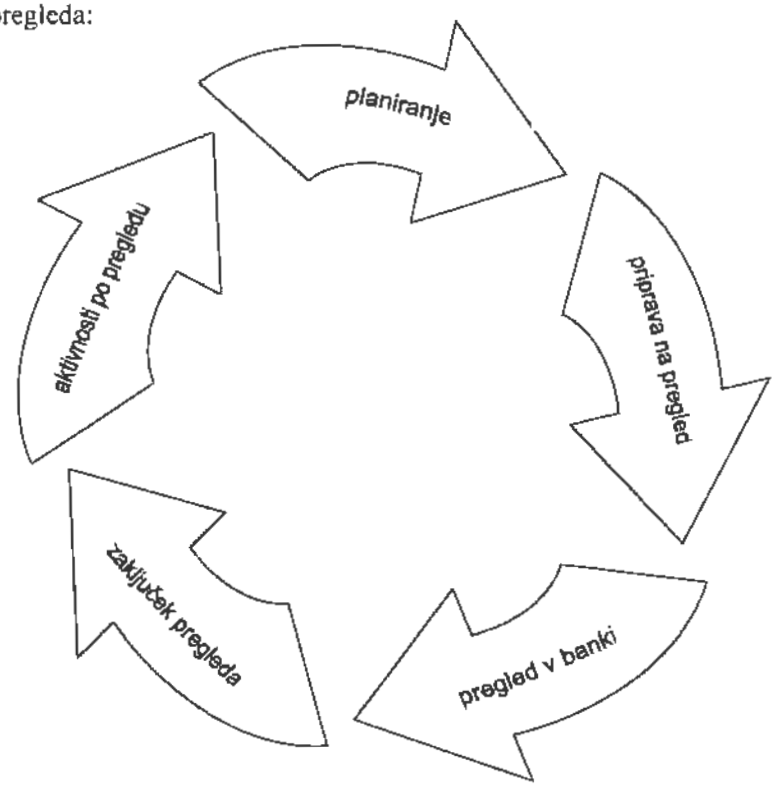

Planiranje in priprava na pregled

V skladu s strateškim planom Nadzora bančnega poslovanja se pregledi načeloma izvajajo po letnem planu pregledov. Osnova za planiranje so rezultati analize tveganosti, ki izhajajo predvsem iz profila tveganja, finančnih analiz, makroekonomskih vplivov ter na podlagi drugih informacij in zahtev za posamezno banko. Le-ta odločilno vpliva na pogostost pregledov posameznih področij poslovanja banke.

Dobra priprava na pregled je predpogoj za kvalitetno, učinkovito, korektno in pravočasno izvedbo pregleda. Vsak pregled je zato treba načrtovati in se nanj pripraviti. Cilj priprav na pregled je, da se inšpektorji, ki bodo sodelovali v pregledu, še pred začetkom dejavnosti v banki podrobno seznanijo z zahtevami procesa pregleda, njegovimi cilji in na podlagi razpoložljive dokumentacije analizirajo tveganja v banki.

Priprava na pregled zajema predvsem naslednje elemente:

- Določitev ciljev, obsega in vsebine pregleda

Cilj, obseg ter vsebina pregleda se določijo z načrtom pregleda praviloma v skladu s profilom tveganja, letnim planom pregledov in drugimi pomembnimi informacijami o banki. Neposredno pred odhodom na pregled se v Banki Slovenije opravi poseben informativni sestanek, na katerem se predstavi podrobna vsebina pregleda in določijo morebitne dopolnitve, predvsem glede obsega in vsebine.

- Sestava ekipe

Ekipe za redne preglede se praviloma oblikujejo že v fazi priprave letnega načrta pregledov. Glede na cilj pregleda so v ekipi inšpektorji, specialisti za določena tveganja. Ekipo praviloma vodi inšpektor upravitelj. Ta je odgovoren za razdelitev nalog pri pripravi in izvajanju pregleda, nemoten potek (koordinacijo) dela na terenu, komunikacijo z banko, izmenjavo informacij z Banko Slovenije ter za pripravo vseh sklepnih dejavnosti in gradiv.

- Priprava dokumentacije

Dokumenti, ki morajo biti pripravljeni pred vsakim pregledom, se pripravijo glede na cilj, obseg in vsebino pregleda ter so opredeljeni v notranjem priročniku POT. Za pripravo gradiva sta zadolžena vodja pregleda in analitik, ki spremlja banko.

- Analiza poslovanja banke s poudarkom na ugotavljanju tveganj

Na podlagi poročil, ki jih banke predložijo Banki Slovenije, rednih stikov z banko, informacij iz okolja ter na podlagi stalnega spremljanja in analiziranja gibanja in trendov v poslovanju banke[14], se pred vsakim pregledom opravi podrobna analiza poslovanja banke, s poudarkom na ugotavljanju visokih tveganj, izstopajočih podatkovnih vrednosti in neugodnih trendov ter s primerjavo kazalcev za banko s kazalci za skupino bank in bančni sistem v celoti.

- Najava pregleda

Vodja pregleda je zadolžen za stike z vodstvom in s službo notranje revizije banke, v kateri bo opravljen pregled. V skladu z določili Zakona o bančništvu se pregled pisno najavi z ustrezno zahtevo za pregled in s pooblastili inšpektorjev za opravljanje pregleda. Zahteva za pregled vsebuje seznam dokumentacije, ki jo je treba pripraviti do začetka pregleda in predvideni čas trajanja pregleda. Če je potrebno, inšpektor opravi v banki tako imenovani predhodni pregled, ki je namenjen usklajevanju z banko glede priprave dokumentacije.

Pregled v banki

Pregled v banki se opravi na podlagi načrta pregleda. Glede na namen in cilj ločimo naslednje vrste pregledov:

- redni pregled – v skladu z letnim načrtom pregledov,
- izredni pregled – opravi se na podlagi izrednih dogodkov v banki ali po zahtevi vodstva Banke Slovenije,

oziroma

- celoviti pregled – zajema vsa najpomembnejša področja poslovanja banke,
- delni pregled – je osredotočen na eno ali več področij poslovanja banke.

Pregled v banki se začne z uvodnim sestankom s predstavniki vodstva banke in usklajevalnim sestankom s službo notranje revizije. Na sestanku vodja pregleda seznani vodstvo banke z namenom, cilji, postopki in drugimi postopki pregleda. S službo notranje revizije se dogovori o logistiki pregleda. Za ta dogovor je včasih treba organizirati predhodni obisk.

Pregled poteka v skladu z notranjim priročnikom POT, ki podrobno opredeljuje vsebino, merila in postopke pregledovanja posameznih področij poslovanja banke. Informacije, potrebne za presojo tveganj, pridobijo inšpektorji z vpogledom v poslovne knjige, računalniške evidence, poslovno dokumentacijo in v razgovorih s predstavniki banke. Med pregledom se vodijo delovni zapiski, ki so sestavni del končnih gradiv po pregledu.

[14] Pri tem se uporabljata tako imenovani metodi *Monitoring* in *Early Warning System*.

Zaključek pregleda

Ob zaključku pregleda se opravi razgovor z vodstvom banke o ugotovitvah pregleda in morebitnih nadzornih ukrepih, ki jih bo ekipa za pregled predlagala v Banki Slovenije. Vodja pregleda in inšpektorji predstavijo vsebino ugotovitev, priporočil, opozoril in morebitnih ukrepov, hkrati pa je razgovor tudi priložnost, da inšpektorji ponovno preverijo svoje ugotovitve ter prejmejo povratno informacijo od vodstva banke.

Dejavnosti po pregledu

Po končanem pregledu se pripravi ustrezna dokumentacija (notranji zapisnik, ugotovitve, priporočila in opozorila v pismu banki ter morebitni drugi ukrepi nadzora), ki se predloži Svetu Banke Slovenije, skupaj s predlaganimi ukrepi v odločanje. Po določilih Zakona o bančništvu ima Banka Slovenije na razpolago niz stopnjevanih ukrepov nadzora, s katerimi banki naloži odpravo ugotovljenih kršitev in vzpostavitev pogojev za varno in skrbno poslovanje. Izrečenim ukrepom Banka Slovenije sledi do njihove izvedbe. Vsa dokumentacija se arhivira v pisni in/ali elektronski obliki v skladu z notranjimi navodili Banke Slovenije.

V sklop dejavnosti po pregledu spada tudi zaključni sestanek vodstva banke z vodstvom Nadzora bančnega poslovanja in predstavniki ekipe inšpektorjev, ki je opravila pregled. Namen sestanka je najava morebitnih ukrepov proti banki in izmenjava drugih aktualnih informacij.

Kadar v pregledu niso bile ugotovljene kršitve predpisov, se pregled s sklepom o ustavitvi postopka nadzora konča. To velja tudi v primeru, ko so subjektu nadzora izdana le priporočila, saj se slednja izdajo, če v pregledu ni ugotovljenih kršitev temveč le nesmotrnosti ali nedoslednosti pri poslovanju banke.

V primeru, da so bila po pregledu izdana opozorila, Banka Slovenije po izteku rokov preveri, ali je banka opozorila upoštevala in v pozitivnem primeru izda sklep o ustavitvi postopka. V primeru, da banka ne ravna v skladu z opozorilom, ji Banka Slovenije izda ustrezno odredbo o odpravi kršitev.

V primeru, da je bila po pregledu izdana odredba o odpravi kršitev, Banka Slovenije po dejanski odpravi kršitev, z odločbo ugotovi, da so kršitve odpravljene. Isto velja tudi za zaključek postopka, v katerem je bila izdana odredba zaradi tega, ker banka ni ravnala v skladu z opozorili.

8. Zagotavljanje kvalitete

Predpogoj za kvalitetno opravljanje nadzora nad bankami je stalno zagotavljanje kvalitete kadrov, ki ga izvajajo. Ta se kaže predvsem v ustrezni strokovni usposobljenosti in spoštovanju etičnih standardov vseh, ki kakor koli sodelujejo pri nadzoru bank. Pomemben dejavnik zagotavljanja kvalitete sta tudi ustrezni pravni in regulatorni okvir, ki mora slediti domačim in evropskim standardom varnega in skrbnega poslovanja ter notranja baza znanja o načinu izvajanja nadzora nad bankami. Pomembno je poudariti načelo štirih oči, ki je v bankah temelj varnega in skrbnega poslovanja, pri izvajanju nadzora pa osnova za zagotavljanje kvalitete.

Glavni elementi zagotavljanja kvalitete so:

- Strokovna usposobljenost nadzornikov in potrebna strokovna skrbnost

Strokovna usposobljenost nadzornikov sodi med najpomembnejše elemente zagotavljanja kvalitete. Pričakuje se, da nadzornik ima in pridobiva znanje, izkušnje in druge sposobnosti, ki so potrebne za izvajanje nalog. Pri svojem delu mora nadzornik ravnati vestno in s skrbnostjo preudarnega in vestnega nadzornika.

- Stalno izobraževanje – usposabljanje nadzornikov

Sestavni del delovnih nalog nadzornikov je tudi obveznost stalnega izobraževanja. Svoje znanje in druge sposobnosti nadzornik razvija z nenehnim strokovnim izpopolnjevanjem. Obveznost vsakega nadzornika je, da se izobražuje sam na delovnem mestu in med izvajanjem pregledov v bankah,

organizirano v obliki notranjih delavnic v okviru oddelka Nadzora bančnega poslovanja, na seminarjih doma in v tujini ter s pomočjo domačih in/ali tujih svetovalcev pri delu na posameznih segmentih bančnega nadzora.

- Strokovna etika nadzornikov

Nadzorniki morajo upoštevati in se ravnati po notranjem dokumentu "Kodeks ravnanja zaposlenih Nadzora bančnega poslovanja", ki med drugim zavezuje delavce Nadzora bančnega poslovanja, da z nenehnim izpopolnjevanjem teoretičnega znanja in veščin ohranjajo visoko raven strokovnosti, da opravljajo svoje delo profesionalno, v skladu z veljavno zakonodajo in predpisi ter da imajo visoko profesionalen odnos pri komuniciranju. Dokument "Pravilnik o varovanju zaupnih podatkov v Banki Slovenije" dodatno določa vrste, merila, postopke, pooblastila in varovanje zaupnih podatkov. S posebno izjavo je vsak inšpektor zavezan in pravno odgovoren, da upošteva zaupnost informacij, s katerimi se seznani pri opravljanju svojega dela.

- Neodvisnost nadzornikov

Neodvisnost bančnih nadzornikov pomeni, da opravljajo naloge nadzora v skladu s profesionalno etiko brez kakršnih koli zunanjih pritiskov in vplivov. Nadzorniki lahko od bank zahtevajo poročila in druge informacije ter vpogled v dokumentacijo v vseh zadevah, ki so pomembne glede na namen posameznega nadzora. Nadzorniki so neodvisni pri ocenjevanju podatkov, ki jih pridobijo pri izvajanju nadzora od bank in prav tako neodvisni pri ocenjevanju podatkov, ki jih pridobijo s poročili zunanjih revizorjev. Preglede v bankah opravljajo na podlagi pooblastila guvernerja, le-ta pa lahko za opravljanje določenih nalog nadzora pooblasti tudi pooblaščenega revizorja ali drugo strokovno usposobljeno osebo, za katerega veljajo enaka merila glede neodvisnosti pri nadzoru kot za druge pooblaščene zaposlene oddelka Nadzora bančnega poslovanja.

- Pravni in regulativni okvir

Zakon o bančništvu in na njegovi podlagi sprejeti podzakonski akti predstavljajo minimalni okvir varnega in skrbnega poslovanja bank. Tako Zakon o bančništvu kot pripadajoči podzakonski akti kar najbolj vključujejo mednarodna nadzorna pravila in standarde, s čimer se zagotavlja prilagoditev slovenskega bančnega sistema mednarodnemu bančno-finančnemu okolju.

Ustrezen pravni in regulatorni okvir s stalnim spremljanjem in prilagajanjem evropski zakonodaji predstavlja pomemben element zagotavljanja kvalitete.

- Postopki nadzora

Delovni postopki in metode za izvajanje dejavnosti nadzora nad poslovanjem bank so določeni v Priročniku POT in drugih notranjih aktih Banke Slovenije. Predstavljajo bazo znanja, ki zagotavlja ohranjanje in stalno izboljševanje kvalitete nadzorniških dejavnosti. Opredeljeni postopki, po katerih delujejo nadzorniki, omogočajo tudi spremljanje pravilnosti in uspešnosti njihovega ravnanja.

- Preverjanje rezultatov

Kvaliteta dela nadzornikov se kaže v strokovnosti, preglednosti, doslednosti in natančnosti. S ciljem zagotavljanja teh načel, so v Banki Slovenije vzpostavljeni naslednji notranji mehanizmi preverjanja rezultatov:

- razgovori z vodstvom banke,
- vodstveni nadzor nad delom inšpektorjev (v fazi priprave na pregled, med samim pregledom ter po pregledu),
- letno preverjanje in ocenjevanje dela inšpektorjev z analizo opravljenih pregledov,
- poročanje inšpektorjev in analitikov o ugotovitvah iz pregleda in pri rednem spremljanju banke.

- Transparentnost delovanja

Pojem transparentnost delovanja oziroma nadzorniška razkritja je opredeljen[15] kot razumljiva in odprta politika, ki daje na razpolago vsej zainteresirani javnosti relevantne informacije v zvezi z delovanjem bančnega nadzora in pomaga razumeti njegovo vlogo in način delovanja. Pravni okvir ga jasno opredeljuje. Poleg načel nepristranskosti, zaupnosti, nevtralnosti in preverljivosti je načelo transparentnosti nedvomno pomemben vzvod, ki pripomore h kvalitetnejšemu nadzoru in hkrati povečuje njegovo učinkovitost, kredibilnost in ugled.

- Podpora nadzoru

H kvaliteti nadzornega procesa prispevajo tudi vse preostale organizacijske enote Banke Slovenije, ki skrbijo za vzdrževanje podatkov, pripravo zakonodaje, pravno in računovodsko svetovanje, informacijsko tehnologijo ipd.

[15] Direktiva 2006/48/ES, člen 144 (Nadzorniška razkritja) in CEBS *Guidelines on Supervisory Disclosure* (CEBS, november 2005).

B. Področja tveganj

1. Kreditno tveganje

Kreditno tveganje je tveganje nastanka izgube, ki je posledica dolžnikove nezmožnosti, da zaradi kateregakoli razloga ne izpolni svoje finančne ali pogodbene obveznosti v celoti.

Kreditno tveganje se praviloma pojavlja v banki na vseh področjih bančnega poslovanja, kjer nastajajo tvegane aktivne bilančne postavke, ki obsegajo vse dospele in nedospele kredite vseh ročnosti, naložbe v vrednostne papirje in dolgoročne naložbe v kapital, eskontirane menice, terjatve iz finančnih najemov, terjatve iz izvedenih (izpeljanih) finančnih instrumentov, naložbe v naložbene nepremičnine, obračunane obresti, nadomestila in opravnine (provizije) ter terjatve za plačane garancije, avale in druge prevzete obveznosti, vloge pri bankah ter druge postavke, ki jih je mogoče razporediti na posameznega dolžnika in so merjene po metodi odplačne vrednosti, nabavni vrednosti ali po pošteni vrednosti.

Obstaja tudi na področjih, kjer nastajajo tvegane zunajbilančne postavke banke, ki obsegajo izdane finančne garancije, avale, nekrite akreditive ter posle s podobnim tveganjem, na podlagi katerih lahko za banko nastane obveznost plačila[16].

Pojem kreditno tveganje vključuje vrsto podkategorij, ki so v strokovni literaturi mnogokrat ločeno navedene. Tveganje koncentracije je tveganje nastanka izgube v primeru prekomerne izpostavljenosti do posamezne osebe, skupine povezanih oseb in oseb, ki jih povezujejo skupni dejavniki tveganj, kot so: isti gospodarski sektor oziroma geografsko območje ali istovrstni posli.. Listinjenje je posel, pri katerem se kreditno tveganje, povezano s posamezno osnovno izpostavljenostjo ali skupino osnovnih izpostavljenosti, razdeli na vsaj dve tranši, ki odražata različno stopnjo kreditnega tveganja in ki ima naslednje značilnosti: plačila investitorjem so odvisna od izpolnjevanja obveznosti dolžnikov pri skupini osnovnih izpostavljenosti in kreditnih izboljšav, podrejenost (subordiniranost) tranš je podlaga za določitev porazdelitve izgub med celotnim trajanjem tega posla. Deželno tveganje je tveganje nastanka izgube v primeru mednarodnega kreditiranja in je povezano z ekonomskim, socialnim in političnim okoljem dolžnikove države. Posebna oblika deželnega tveganja je transferno tveganje, ki obstaja, kadar dolžnikova obveznost ni nominirana v lokalni valuti.

Elementi kreditnega tveganja

- *Kultura prevzemanja kreditnega tveganja*

Način prevzemanja in upravljanja kreditnih tveganj je ena od osnovnih komponent skrbnega in varnega upravljanja banke predvsem v smislu iskanja optimalnega razmerja med donosom in tveganjem pri posameznem finančnem sredstvu pri skupini sredstev, vrsti finančnih sredstev in portfelju finančnih sredstev kot celoti.

Ker predstavlja v večini bank kreditno tveganje največji delež tveganj pri njihovem poslovanju, je njegovo ugotavljanje, merjenje, obvladovanje ter spremljanje pomemben znak finančne skrbnosti in kvalitete banke na vseh področjih.

Kultura prevzemanja kreditnega tveganja se kaže v načelih, ciljih in strategiji banke. Ta nadalje determinira odnos uprave in zaposlenih do kreditnega tveganja, določitev nivojev pooblastil, objektivnost in konsistentnost pri izmenjavi informacij, obravnavi strank ipd.

Banka Slovenije ocenjuje način prevzemanja tveganj (konzervativnost, skrbnost, agresivnost, inovativnost), sledenje celotne kreditne funkcije sprejeti strategiji banke ter odnos uprave in zaposlenih do tveganj.

---

[16] Sklep o ocenjevanju izgub kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 67/05: julij 2005).

- *Ključni produkti in trgi*

Večja kot je raznovrstnost produktov, pri katerih se pojavlja kreditno tveganje, in bolj kot so raznovrstni trgi (stranke), na katerih deluje banka, kompleksnejše postaja obvladovanje kreditnega tveganja.

Banka Slovenije na tem mestu ocenjuje produktno strukturo kreditnega portfelja, kvantitativno in kvalitativno obvladovanje produktov ter nivo izpostavljenosti do posameznih trgov (delov tržišča).

- *Značilnosti portfelja*

Značilnosti potfelja Banka Slovenije ocenjuje glede na verjetnost poslabšanja kvalitete portfelja in glede na način oziroma uspešnost izterjave neplačil. Koncentracija ali razpršenost kreditnega portfelja je obdelana v naslednjem elementu tveganja.

Verjetnost slabšanja kvalitete portfelja in s tem večanja verjetnosti neplačil se odraža na podlagi naslednjih dejavnikov:

- uporaba in kvaliteta sistemov za ocenjevanje strank – bonitetnih analiz (ang. *credit scoring, creditworthiness models*),
- načini pridobivanja strank v smislu pristopa k osebni obravnavi strank, uporabe posrednikov in uporabe drugih distribucijskih poti (npr. internet, telefon),
- uporaba bonitetnih ocen zunanjih institucij,
- kvaliteta in rednost analiz gibanja donosa po različnih ravneh portfelja,
- ugotavljanje, spremljanje in odzivanje na vplive zunanjih faktorjev, kot so ekonomski, tržni in panožni pogoji poslovanja ter zakonodajne in tehnološke spremembe,
- analiza in obravnava denarnih tokov, zlasti historičnih podatkov o zamudah pri plačevanju, delnih plačilih ipd.

Banka Slovenije način oziroma uspešnost izterjave neplačil ocenjuje z uporabo instrumentov za izboljšanje kreditne kakovosti (ang. *credit enhancements*) oziroma načinov za zmanjševanje tveganja (ang. *risk mitigation*): vrste, kvalitete, ustreznosti in višine zavarovanj, finančnih zavez, pobotanj, kreditnih izvedenih finančnih instrumentov ipd. Redno pregledovanje zavarovanj, katerih vrednost je odvisna od gibanj na trgu (npr. nepremičnine, vrednostni papirji), je nujno.

Oslabitve iz naslova kreditnega tveganja in njihovo gibanje, so pomemben pokazatelj kvalitete kreditnega portfelja, vendar niso determinanta kreditnega tveganja, ampak le rezultat računovodskih politik. Predpogoj za spremljanje oslabitev v časovni vrsti je poštena ocena kvalitete kreditnega portfelja in konsistentna uporaba metodologije za ocenjevanje.

- *Koncentracija portfelja*

Koncentracija se pojavi, kadar vsebuje portfelj banke prekomeren obseg:

- kreditnih poslov do posamezne osebe, skupine povezanih oseb, posamezne panoge oziroma dejavnosti, geografske regije, posamezne tuje države ali skupine podobnih držav,
- ene vrste kreditnih poslov,
- kreditnih poslov z eno vrsto zavarovanja,
- kreditnih poslov z zapadlostjo v ozkem časovnem koridorju.

Prekomerna koncentracija povečuje občutljivost banke na neugodne spremembe na področju, kjer so skoncentrirani kreditni posli in na poslabšanje zavarovanj. Skrbno in previdno upravljanje kreditnega portfelja vključuje minimiziranje tveganja koncentracije z razvijanjem in uporabo politik ter postopkov za zagotavljanje njegove razpršenosti.

Banka Slovenije ocenjuje tveganje iz naslova koncentracije glede na dejansko dosežene vrednosti koncentracije v kreditnem portfelju in glede na omejitve, opredeljene v politikah razpršenosti kreditnega portfelja, ki morajo določati izpostavljenosti posameznim strankam, skupinam povezanih oseb, panogam, geografskim regijam, novim ali že obstoječim proizvodom ter vrstam zavarovanj. Kadar je npr. kreditni portfelj banke osredotočen na eno geografsko regijo, lahko banka doseže razpršenost z odobravanjem kreditnih poslov tistim kategorijam strank, ki na gospodarske cikle reagirajo različno ali z različnimi linijami proizvodov.

- *Trendi*

Ocena prihodnjih gibanj na osnovi preteklih pokazateljev je pomemben element celotne slike o prevzetem nivoju kreditnega tveganja v banki. Banka Slovenije ocenjuje trende po vsakem zgoraj naštetem elementu.

2. Tržno tveganje

Tržno tveganje[17] je tveganje nastanka izgube, ki nastane zaradi neugodne spremembe tržnih spremenljivk (cena, obrestna mera, devizni tečaj). V okvir tržnega tveganja spadajo pozicijsko tveganje, obrestno tveganje in valutno tveganje. Tržno tveganje se pojavi, če banka izvaja vlogo vzdrževalca trga, trguje ali pa zavzema pozicije v obveznicah, delnicah, tujih valutah, blagu ali izvedenih finančnih instrumentih.

Pozicijsko tveganje je tveganje izgube, ki nastane zaradi spremembe tržnih tečajev obveznic, delnic, blaga ali izvedenih finančnih instrumentov. Na višino pozicijskega tveganja vpliva nestanovitnost tečajev finančnih instrumentov, sestava portfelja finančnih instrumentov v banki in likvidnost finančnih instrumentov, ki jih ima banka v svojem portfelju. Banka v svoji strategiji določi, koliko pozicijskega tveganja je pripravljena sprejeti in skladno s tem postavi limite glede na boniteto izdajatelja finančnega instrumenta, vrsto finančnega instrumenta ter likvidnost finančnega instrumenta. Pri oceni likvidnosti finančnega instrumenta mora banka upoštevati tudi vrsto kotacije (borzna kotacija, prosti trg, sivi trg, medbančni, trg OTC), možnost zapiranja pozicije (glede na število vzdrževalcev trga, globino trga, razmik med nakupnimi in prodajnimi tečaji ...) ter nestanovitnost tečajev finančnega instrumenta.

Valutno tveganje je tveganje izgube, ki nastane zaradi spremembe deviznih tečajev. Na višino valutnega tveganja vpliva višina odprte pozicije v tuji valuti, nestanovitnost posameznega tečaja tuje valute in likvidnost trgov za posamezno valuto. Banka v svoji strategiji določi, kako visoko valutno tveganje je zanjo sprejemljivo in skladno s tem postavi ustrezen sistem limitov. Pri postavitvi limitov mora banka upoštevati likvidnost trgov za vsako posamezno valuto (globino trga, obseg dnevnega trgovanja, razmik med nakupnimi in prodajnimi tečaji) ter nestanovitnost tečajev za vsako posamezno valuto.

Elementi tržnega tveganja

- *Sestava trgovalnega portfelja finančnih instrumentov*

Sestava portfelja finančnih instrumentov močno vpliva na višino tržnega tveganja, kateremu se banka izpostavlja. Splošno velja, da naložbe v obveznice prinašajo manjše tržno tveganje kot naložbe v delnice ali izvedene finančne instrumente. Praviloma velja, da je portfelj, sestavljen iz majhnega števila raznovrstnih finančnih instrumentov bolj tvegan od portfelja, ki je sestavljen iz velikega števila raznovrstnih finančnih instrumentov (večja razpršenost).

---

[17] Poglavje o ugotavljanju in obvladovanje tržnega tveganja je namenjeno tako preverjanju obvladovanja pozicijskega tveganja postavk v trgovalni knjigi kot tudi valutnega tveganja postavk v trgovalni in bančni knjigi. Obvladovanje obrestnega tveganja v bančni knjigi je predstavljeno v posebnem poglavju, zato ne bo posebej obravnavano v okviru tržnih tveganj.

Banka določi sestavo portfelja finančnih instrumentov skladno z višino tveganja, ki ga želi prevzemati. Za zmanjševanje tržnega tveganja mora banka portfelj finančnih instrumentov sestavljati tako, da bo čim bolj raznolik glede na vrste finančnih instrumentov, trge, kjer se trguje s temi finančnimi instrumenti, panoge, iz katerih izhajajo ti finančni instrumenti, in stranke, ki so finančne instrumente izdale.

Banka Slovenije ocenjuje tveganje, ki izhaja iz sestave trgovalnega portfelja finančnih instrumentov na podlagi raznolikosti in lastnosti finančnih inštrumentov (tveganje, donos), ki portfelj sestavljajo.

- *Nestanovitnost tečajev finančnih instrumentov in tujih valut*

Višino tečaja finančnega instrumenta in tuje valute določata na eni strani ponudba, na drugi strani pa povpraševanje po finančnem instrumentu oz. tuji valuti. Na spremembo ponujenega tečaja oz. tečaja povpraševanja po finančnem instrumentu vplivajo različni dejavniki, kot so npr. uspešnost poslovanja podjetja, sprememba gospodarskega ali finančnega položaja države, v kateri podjetje posluje, pričakovani trendi ipd. Na spremembo tečaja tuje valute pomembno vpliva tudi denarna politika posamezne države.

Višja kot je pričakovana nestanovitnost tečaja finančnega instrumenta oz. tuje valute, večjemu pozicijskemu tveganju se banka izpostavlja.

Banka Slovenije ocenjuje pričakovano nestanovitnost tečaja na podlagi nestanovitnosti tečaja v preteklosti, pri čemer upošteva tudi že znane informacije, ki bi na spremembo tečaja lahko vplivale v prihodnosti.

- *Valutna neusklajenost sredstev ter obveznosti in kapitala*

Na višino prevzetega valutnega tveganja v banki vpliva tudi višina odprte pozicije po posamezni valuti (valutna neusklajenost sredstev ter obveznosti in kapitala). Če so valutne pozicije banke v celoti zaprte, banka ni izpostavljena valutnemu tveganju. To je v praksi zelo težko, če ne celo nemogoče zagotoviti. Ne samo da ob vsaki sklenitvi posla ni mogoče v istem trenutku skleniti nasprotnega posla, s katerim bi banka varovala pozicijo, tudi sama struktura postavk v sredstvih ter obveznostih in kapitalu je kljub zaprtosti pozicije lahko zelo različna, kot so npr. neusklajenost preostale dospelosti, nezmožnost reinvestiranja v instrumente takih lastnosti, ki bi predstavljali učinkovito varovanje. Banka določi, kakšno valutno tveganje je pripravljena sprejeti in skladno s tem določi limite za posamezne pozicije v tujih valutah.

Banka Slovenije ocenjuje valutno neusklajenost sredstev ter obveznosti in kapitala na podlagi pregleda pomembnosti višine odprte devizne pozicije v posamezni valuti v povezavi z nestanovitnostjo njenega tečaja.

- *Likvidnost finančnih instrumentov in tujih valut*

Likvidnost finančnega instrumenta oz. tuje valute pomeni možnost takojšnje prodaje finančnega instrumenta oz. tuje valute z minimalno izgubo.

Večja kot je likvidnost finančnih instrumentov oz. tujih valut, ki jih banka poseduje, manjšemu likvidnostnemu tveganju se banka izpostavlja.

Banka Slovenije likvidnost finančnih instrumentov in tujih valut ocenjuje na podlagi pregleda:

- trga, na katerem se s finančnim instrumentom oz. tujo valuto trguje (globina trga, obseg dnevnega trgovanja, razmik med nakupnimi in prodajnimi tečaji),
- obremenjenosti finančnih instrumentov (npr. hipoteka, repo ...)
- možnih sprememb likvidnosti trga v prihodnosti zaradi sprememb davčne ali druge zakonodaje.

- *Trendi*

Pričakovani dogodki v prihodnosti močno vplivajo na odločitve, ki jih banka sprejema danes. Za poslovanje banke je zelo pomembno poznavanje in upoštevanje trendov, ki potekajo na svetovnih trgih in na trgih, na katerih banka deluje.

Banka Slovenije na podlagi poznavanja razmer v banki in ekonomskega okolja doma in v tujini ocenjuje možne dogodke v prihodnosti ter pripravljenost banke za ustrezen odziv.

3. Obrestno tveganje

Obrestno tveganje[18] je tveganje nastanka izgube, ki nastane zaradi gibanja obrestne mere. Spremembe obrestne mere pomembno vplivajo na prihodke in odhodke banke.[19]

Pri ocenjevanju izpostavljenosti obrestnemu tveganju mora banka uporabiti predpostavke, ki zasledujejo njeno poslovno politiko in so prilagojene velikosti in zapletenosti bančnih poslov.

Elementi obrestnega tveganja

- *Časovno neujemanje obrestno občutljivih postavk*

Tveganje zaradi ponovne določitve obrestne mere (ang. *repricing*) nastane zaradi neujemanja zapadlosti (pri fiksni obrestni meri) oziroma zaradi neujemanja obdobja, v katerem se obrestna mera ponovno določi (pri variabilni obrestni meri), obrestno občutljivih sredstev in obveznosti. Ta neujemanja so značilna za bančništvo in običajno izhajajo iz transformacije kratkoročnih obveznosti v dolgoročna sredstva. Zaradi časovnega neujemanja obrestno občutljivih postavk, sprememba obrestne mere banki povzroči vpliv na višino obrestnih prihodkov/odhodkov ter ekonomsko vrednost kapitala. Če ima banka obveznosti v obliki vlog s krajšimi ročnostmi, in se jim obrestne mere (odhodki banke) hitro spreminjajo, sredstva pa ima naložena v dolgoročnejše naložbe, tako, da prihaja do sprememb obrestnih mer šele po daljšem časovnem obdobju, mora banka v primeru dviga ravni obrestnih mer svoje obveznosti plačevati vse dražje (višanje odhodkov), medtem ko se prihodki banke sočasno ne povečujejo. To banki predstavlja padec čistih prihodkov in posledično zniževanje dobička ali celo izgubo, kar končno privede do znižanja kapitala ali celo do nesolventnosti banke.

Banka Slovenije po različnih ročnostih ocenjuje velikost vrzeli neujemanja obrestno občutljivih sredstev in obveznosti ter pričakovano prihodnje gibanje obrestnih vrzeli po različnih ročnostih.

- *Premik krivulje donosnosti*

Zaradi neujemanja obdobja ponovne določitve obrestne mere aktivnih in pasivnih obrestno občutljivih sredstev in obveznosti, se banka izpostavlja tudi tveganju spremembe krivulje donosnosti (ang. *yield*

---

[18] Poglavje obravnava področje obrestnega tveganja v bančni knjigi, čeprav se obrestno tveganje pojavlja tudi v trgovalni knjigi. Obrestno tveganje v trgovalni knjigi je zaradi narave trgovalnih postavk obravnavano v poglavju področja tržnega tveganja.

[19] Prihodki oziroma odhodki banke se za potrebe definicije nanašajo na pripisane in dejanske obresti, ki so izkazane v finančnih izkazih.

curve). Tako paralelen premik, kot tudi sprememba oblike krivulje donosnosti vpliva na višino obrestnih prihodkov ter ekonomsko vrednost kapitala. Ekonomska vrednost desetletnega finančnega sredstva, ki je zavarovan s kratko pozicijo v petletnem vrednostnem papirju, se lahko zniža, če se naklon krivulje donosnosti poveča, čeprav je pozicija zavarovana proti vzporednim premikom krivulje.

Banka Slovenije ocenjuje možnost premika in spremembe oblike krivulje donosnosti na podlagi pregleda trenutnih pričakovanj o gibanju in preteklih nihanjih obrestnih mer.

- *Bazično tveganje*

Bazično tveganje (ang. *basis risk*) nastane zaradi nepopolne korelacije v gibanju različnih spremenljivih obrestnih mer, ki se zaslužijo oziroma plačajo na različne finančne instrumente, čeprav imajo podobna obdobja ponovne določitve obrestne mere. Povedano drugače, do bazičnega tveganja prihaja zaradi spreminjanja obrestnih odnosov med različnimi krivuljami donosnosti in različnimi trgi. Ko se obrestne mere spreminjajo, lahko te razlike vplivajo na spremembe v denarnih tokovih in zaslužkih, ki jih prinašajo obrestno občutljive postavke podobnih zapadlosti oziroma podobnih obdobij ponovne določitve obrestne mere.

Banka Slovenije ocenjuje korelacije gibanja različnih spremenljivih obrestnih mer, ki jih banka uporablja za določanje donosa na strani sredstev oziroma jih plačuje za svoje obveznosti ter možnost sprememb teh odnosov na osnovi preteklih gibanj spremenljivih obrestnih mer.

- *Vsebovane opcije*

Vedno pomembnejši vir obrestnega tveganja predstavljajo tudi vsebovane opcije, v obrestno občutljivih postavkah. Opcije dajejo lastniku možnost, da si popravi finančne tokove oziroma zapadlost finančnih tokov iz finančnih instrumentov. Načeloma stranka opcijo izkoristi, ko je zanjo dobro in slabo za banko. Najbolj običajni primeri vgrajenih opcij, ki vplivajo na višino obrestnega tveganja in jih najdemo v vsaki banki, se nanašajo na možnosti predčasnega poplačila kredita oziroma možnost predčasnega odpoklica depozita. Vsebovane opcije v finančnih instrumentih povečujejo občutljivost postavk na spremembo obrestne mere, to pa za banko predstavlja dodaten napor pri obvladovanju tveganja sprememb obrestne mere. Banke morajo pravilno ovrednotiti tveganje, ki izhaja iz vsebovanih opcij.

Banka Slovenije ocenjuje vpliv vsebovanih opcij v pogodbah na prihodnje finančne tokove.

- *Trendi*

Banka Slovenije na podlagi ugotovljenih dejstev sklepa o trenutni in pričakovani prihodnji izpostavljenosti banke obrestnemu tveganju ter o prihodnji pripravljenosti in sposobnosti banke obvladovati obrestno tveganje.

4. Likvidnostno tveganje

Likvidnostno tveganje je tveganje nastanka izgube, ko banka ni sposobna poravnati vseh dospelih obveznosti oziroma ko je banka zaradi nezmožnosti zagotavljanja zadostnih sredstev za poravnavo obveznosti ob dospelosti prisiljena zagotavljati potrebna sredstva s pomembno višjimi stroški od običajnih. Likvidnost je sposobnost banke vzdržati zmanjšanje vlog, poravnavati zapadle obveznosti in povečevati finančna sredstva.

Likvidnostno tveganje je tesno povezano z drugimi tveganji v banki (npr. s kreditnim tveganjem, obrestnim tveganjem, valutnim tveganjem) in je običajno rezultat transformacijske funkcije, ki jo opravlja banka, ko zbrane vloge s krajšo ročnostjo nalaga v dolgoročnejše naložbe. Likvidnost je pomembna komponenta poslovanja v vseh bankah, saj izravnava pričakovana in nepričakovana gibanja v bilanci stanja ter zagotavlja rast.

Banka je likvidna, kadar lahko v razumnem času in po razumni ceni pridobi potrebne vire sredstev (bodisi s povečanjem obveznosti bodisi s prodajo sredstev). Cena likvidnosti je funkcija splošnih tržnih pogojev in tveganosti banke, kakršno zaznava trg.

Večja potreba po likvidnosti se običajno pojavi, če:

- odide večji vlagatelj,
- je velik del vlog kratkoročne narave,
- je velik del kreditov slabih (ni denarnega toka),
- se obeta koriščenje večjega dela neizkoriščenih odobrenih okvirnih kreditov,
- je koncentracija kreditov v gospodarskem sektorju s finančnimi problemi.

Banka lahko izboljša likvidnost, če:

- poveča visoko likvidna sredstva,
- poveča zadolženost s krajšo ročnostjo,
- zmanjša sredstva z daljšo ročnostjo,
- poveča obveznosti z daljšo ročnostjo,
- poveča kapital.

Ohranjanje naložb v likvidni obliki zaradi zagotavljanja likvidnosti običajno predstavlja relativno izgubo zaslužka glede na druge naložbene možnosti, zato je iskanje optimalnega razmerja med likvidnostjo in dobičkonosnostjo banke eno od temeljnih meril upravljanja likvidnosti.

Elementi likvidnostnega tveganja

- *Struktura obveznosti*

Struktura obveznosti je ključni vidik likvidnosti in običajno pomeni začetek ocenjevanja likvidnostnega tveganja. Banka, ki ima stabilno, po obsegu velike in razpršene obveznosti, bo verjetno imela manj likvidnostnih težav kot banka, ki nima takšnih obveznosti. Pri ocenjevanju strukture obveznosti je treba analizirati:

- strukturo vlog po produktih, vrsti vlagateljev in dospelosti

Poleg števila računov in stanja na njih je treba analizirati tudi strukturo depozitnih produktov in vrsto vlagateljev. Vlagatelje običajno ločimo na gospodinjstva, podjetja in državo. Ločeno obravnavanje je potrebno zaradi različnega vzorca obnašanja, ki ga kaže vsaka posamezna skupina vlagateljev.

- stabilnost obveznosti

Glede stabilnosti obveznosti veljajo naslednja splošna pravila:

- vloge z daljšo ročnostjo so bolj stabilne od vlog s krajšo ročnostjo, saj se dolgoročnejše pred dospelostjo razvezujejo le izjemoma, pri kratkoročnejših pa banka ne ve, ali bodo ob dospelosti podaljšane ali ne;
- vloge gospodinjstev so bolj stabilne od vlog gospodarskih družb in države. Vloge gospodarskih družb so namreč bolj občutljive na spremembe obrestnih mer in drugih tržnih dejavnikov, medtem ko pri državnih vlogah lahko naletimo tudi na druga merila, kot so npr. politični interesi;
- majhne vloge so bolj stabilne od velikih, saj je pri morebitnem prenosu velike vloge v drugo banko vlagatelj v boljši pogajalski poziciji in lahko doseže višjo obrestno mero.

Na stabilnost obveznosti vpliva tudi trdnost vzpostavljenega poslovnega odnosa z vlagatelji. Vloge vlagateljev, s katerimi banka že dolgo sodeluje in ima razvit vsestranski poslovni odnos, tj. sodeluje tudi na področju finančnih sredstev, bodo običajno stabilnejše. Banka poslovne odnose z vlagatelji goji z rednimi osebnimi stiki, obveščanjem in promocijskim gradivom.

Banka Slovenije ocenjuje strukturo vlog po produktih, vrsti vlagateljev in dospelosti ter stabilnost posamezne vrste vlog.

- *Koncentracija obveznosti*

Pomemben element likvidnostnega tveganja je koncentracija obveznosti. Koncentracija obveznosti izpostavlja banko potencialnim likvidnostnim težavam zaradi nepričakovanih dvigov vlog. Splošni likvidnostni problemi posameznega vlagatelja ali sektorska nelikvidnost lahko ob veliki koncentraciji vlog precej omajajo likvidnost banke. Še posebno je banka izpostavljena likvidnostnemu tveganju, če večje število vlog zapade v krajšem časovnem obdobju. Banka mora zagotavljati razpršenost vlog glede na izvor (po posameznih vlagateljih, vrstah vlog, posameznih trgih in po posameznih valutah), višino in rok dospelosti.

Banka Slovenije ocenjuje razpršenost vlog glede na izvor, obseg in rok dospelosti.

- *Dostop do virov*

Banka pridobiva vire na različne načine: z zbiranjem vlog, zadolževanjem na kratkoročnem denarnem trgu, zadolževanjem na kapitalskem trgu ali z izdajo delnic. Kolikšen zadolžitveni potencial ima banka, je težko oceniti, saj je odvisen od kapitalske pozicije banke, bonitetne ocene banke, ugleda in trenutnih tržnih razmer. V obdobju negotovosti veliki vlagatelji ne bodo naklonjeni majhnim bankam, saj naj bi bile te po njihovi presoji bolj tvegane. Podoben vzorec obnašanja lahko zasledimo tudi pri velikih bankah, kadar imajo le-te solventnostne probleme. Pri bančnih skupinah je treba pri likvidnostnem potencialu upoštevati tudi morebitno likvidnostno podporo matične banke ali drugih oseb v skupini. Banka mora redno spremljati, kakšne so možnosti pridobitve posameznih vrst virov in slediti razvoju različnih oblik financiranja na trgu.

Banka Slovenije ocenjuje dostop banke do virov, njihovo zanesljivost, stabilnost in razpršenost.

- *Likvidnost sredstev*

Ker ima banka relativno majhen vpliv na obseg virov, mora likvidnost zagotavljati tudi z likvidnimi sredstvi. Obseg likvidnih sredstev, ki naj bi jih držala banka, je funkcija stabilnosti strukture obveznosti in potencialne rasti sredstev. Kadar je struktura obveznosti ugodna in stabilna, rast sredstev pa predvidljiva, je potreba po likvidnostni rezervi nižja. Večja likvidnostna rezerva je potrebna, kadar:

  - konkurenčno okolje ponuja alternativne investicijske produkte,
  - se pojavi bistveno zmanjšanje večjih vlog,
  - je pomemben del obveznosti s krajšo ročnostjo in spremenljivo strukturo,
  - je delež kreditnega portfelja, ki ga sestavljajo slabi krediti, znaten,
  - se pričakuje, da bo v prihodnosti črpan večji del odobrenih okvirnih kreditov ali drugih zunajbilančnih sredstev.

Banka Slovenije glede na strukturo obveznosti in potencialno rast finančnih sredstev ocenjuje ustreznost vrste in obsega likvidnih finančnih sredstev ter možnosti njihove unovčljivosti.

- *Razmik v dospelosti obveznosti in sredstev*

Do razmika v dospelosti obveznosti in sredstev prihaja zaradi osnovne funkcije banke, to je transformacije vlog s krajšo ročnostjo v dolgoročnejša sredstva. Banka se navedenemu razmiku ne more izogniti, lahko pa ga učinkovito upravlja. Razmik v dospelosti obveznosti in sredstev je pogosta

metoda ocenjevanja izpostavljenosti likvidnostnemu tveganju, pri čemer je dan večji pomen kratkoročni neusklajenosti.

Banka Slovenije ocenjuje obseg in gibanje razmika dospelosti med obveznostmi in sredstvi.

- *Trendi*

Ocena prihodnjih gibanj pokaže potencialno smer gibanja likvidnostnega tveganja in nakaže morebitne likvidnostne probleme banke.

Banka Slovenije ocenjuje trende po vsakem od naštetih elementov.

5. *Operativno tveganje*

Operativno tveganje je tveganje nastanka izgube vključno s pravnim tveganjem, zaradi naslednjih okoliščin: neustreznosti ali nepravilnega izvajanja notranjih procesov, drugih nepravilnih ravnanj ljudi, ki spadajo v notranjo poslovno sfero banke, neustreznosti ali nepravilnega delovanja sistemov, ki spadajo v notranjo poslovno sfero banke in zunanjih dogodkov ali dejanj. Operativno tveganje vključuje tudi IT tveganje, ki je tveganje izgube kot posledica neustrezne informacijske tehnologije in procesiranja predvsem z vidika obvladljivosti, dostopov, integralnosti, nadzora in neprekinjenosti. Pravno tveganje, ki je tveganje nastanka izgube, zaradi kršenja ali nepravilnega upoštevanja zakonov, podzakonskih aktov, navodil, priporočil, sklenjenih pogodb, dobre bančne prakse ali etičnih norm.[20]

Kot izhaja iz zgornje definicije operativnega tveganja, so bistvene kategorije, ki nanj vplivajo:

- ljudje: kultura, etika, motivacija, znanje, veščine ipd.,
- procesi: sestava, izvedba, jasnost, ustreznost procesov in kontrol, postavitev ciljev, komunikacija;
- sistemi: primernost, varnost, razpoložljivost ipd.;
- okolje: neželene ali nepričakovane spremembe, kriminal, nesreče, izredni dogodki.

Zaradi globalizacije finančnih storitev in vedno večje izpopolnjenosti finančnih tehnologij postaja poslovanje bank vedno bolj kompleksno. Razvoj tehnologije, načinov komuniciranja, številne združitve in prevzemi, izredno povečanje obsega storitev in produktov, prenos nekaterih poslovnih funkcij na zunanje izvajalce (ang. *outsourcing*) ter povečana uporaba finančnih tehnik, ki na eni strani zmanjšujejo kreditno in tržno tveganje, na drugi strani pa povečujejo operativno tveganje, nakazuje, da je treba dati operativnemu tveganju večji pomen, kot ga je bil deležen doslej. Kljub temu da se pojem operativno tveganje in z njim povezane dejavnosti za njegovo ugotavljanje, merjenje, ocenjevanje, spremljanje, sprejemanje, nadzor, prenos, zmanjševanje in izogibanje pojavlja že zelo dolgo, pa je šele v zadnjih letih bančna industrija z novim pristopom uspela enotno opredeliti in ustrezno uvrstiti operativno tveganje.

Konkreten način upravljanja operativnega tveganja je odvisen od dejavnikov, kot so velikost in razvitost banke ter narava in kompleksnost njenih poslovnih dejavnosti. Zato Banka Slovenije razume in pričakuje sorazmeren pristop banke k upravljanju operativnega tveganja. Ne glede na te različnosti je za učinkovit okvir upravljanja operativnih tveganj pri vsaki banki ključnega pomena:

- jasna strategija,
- zavedanje uprave o pomembnosti upravljanja operativnega tveganja,
- nadzor uprave in višjega vodstva,
- visoka kultura upravljanja operativnega tveganja,

[20] Operativno tveganje v tej definiciji ne zajema strateškega in tveganja ugleda. Omenjeni tveganji sta zajeti v posebnih poglavjih.

- izdelane in implementirane poslovne politike ter procesi za določanje in upravljanje izpostavljenosti operativnemu tveganju, vključno s škodnimi dogodki vrste »majhna frekvenca/velika škoda«,
- izdelana notranja opredelitev operativnega tveganja, ki v tesni povezavi s poslovnimi politikami in procesi iz prejšnje alineje razločno ponazarja, kaj predstavlja operativno tveganje v banki,
- vzpostavljen proces ugotavljanja, merjenja in ocenjevanja operativnega tveganja,
- vzpostavljen proces spremljanja operativnega tveganja in notranjega poročanja,
- vzpostavljen proces obvladovanja (sprejemanje, nadzor, prenos, zmanjševanje in izogibanje) operativnega tveganja,
- izdelani ustrezni načrti okrevanja po katastrofi in načrti neprekinjenega poslovanja, ki zagotavljajo trajno operativno sposobnost banke ter omejitev izgub ob resni motnji poslovanja,
- izvajanje javnih razkritij glede njihovega pristopa k upravljanju operativnega tveganja.

Pričakovanje Banke Slovenije je, da banka izdela celovito sliko svoje izpostavljenosti operativnemu tveganju, ki temelji na prikazu frekvence in pomembnosti ugotovljenih, ocenjenih in spremljanih vrst operativnih tveganj.

Elementi operativnega tveganja

- *Ljudje*

Za uspešnostjo vsake organizacije stojijo njeni zaposleni. Zato kadrovska funkcija ali upravljanje človeških virov predstavlja izredno pomemben člen pri obvladovanju tveganj.

Banka Slovenije ocenjuje, koliko lahko banka svojo poslovno strategijo uresničuje z obstoječo strukturo zaposlenih na vseh ravneh. Pri tem upošteva velikost, kompleksnost in transparentnost organizacije, kompleksnost in raznovrstnost njene ponudbe ter kompleksnost sistemov, ki jih uporablja pri poslovanju.

Druge relevantne kadrovske zadeve so (obravnavajo se po treh nivojih – uprava, nižji vodstveni nivo, zaposleni):

- zasedenost sistematiziranih delovnih mest,
- razpoložljivost potrebnih profilov na trgu delovne sile,
- kvalitativni pokazatelji (motiviranost, pripadnost, izkušenost, izobrazbena raven),
- fluktuacija,
- izobraževanje,
- nasledstveni plan, sukcesija,
- višina plač, denarnih nadomestil in drugih ugodnosti v primerjavi z okoljem.

Na tem mestu Banka Slovenije tudi obravnava, kako je urejeno ravnanje z zaupnimi informacijami.

- *Procesi*

Dejavnosti v banki lahko s procesnega vidika razdelimo na:

- osnovne bančne procese (npr. stanovanjski krediti, zamenjava obrestnih mer, rentno varčevanje),
- procese upravljanja (npr. razvoj in spremembe poročil, obveščanje uprave, poročanje zunanjim institucijam),

- podporne procese (npr. izpeljava sprememb v informacijski opremi, dodeljevanje uporabniških dostopov) in
- izboljševalne procese (npr. obravnavanje pritožb, projektno vodenje).

Njihovo število je določeno z velikostjo in organiziranostjo banke, številom in kompleksnostjo produktov/storitev ter metodologijo upravljanja procesov.

Banka Slovenije obravnava procese v banki z uporabo naslednjih meril: celovitost, standardizacija, urejenost, dokumentiranost, skladnost (z drugimi procesi, s pozitivno zakonodajo), obvladovanje, natančnost, pravočasnost, tehnična podprtost, nadzor. Posebej je treba izpostaviti mejnike v procesu (tudi točke preskoka; ang. *milestones*), kjer je potencialno tveganje največje[21].

- *Sistemi*

Pri tem elementu je največji poudarek na informacijskih sistemih in z njimi povezano infrastrukturo. Izpostavimo lahko naslednja področja upravljanja informacijskih sistemov:

- Strategija: povezanost oziroma usklajenost s poslovno strategijo banke z vidika podpore obstoječemu in prihodnjemu poslovanju. Pomemben je primeren odnos uprave do te tematike.
- Obvladljivost: v interesu banke je imeti čim bolje vzdrževane, prilagodljive, kompatibilne sisteme. Obvladljivost sistemov (strojna, programska, infrastrukturna informacijska oprema) je tem slabša, čim večja je njihova heterogenost.
- Dostopnost: na tem mestu poudarjamo kvaliteto obvladovanja in urejenost uporabniških dostopov, sistem avtorizacij (pravic) ter povezanost z zunanjimi subjekti (poskusi nasilnih vdorov v sistem, uporaba enkripcije, požarni zid ipd.).
- Integralnost: pomembnejši pokazatelji za ocenjevanje so stanje podatkovnega modela (konsistentnost, popolnost, ažurnost, dograjenost), usklajenost podatkov/informacij z zakonodajo in notranjimi določili, pravočasnost informacij.
- Nadzor sistemov: se obravnava z dveh plati – pred vpeljavo (sistemov ali njihovih sprememb), kjer govorimo o kvaliteti testiranja, organiziranosti notranjih razvojnih procesov in kontaktih z zunanjimi dobavitelji ter po vpeljavi, ko obravnavamo uvedbo kontrolnih točk, dokumentiranost, odzivnost notranjega in zunanjega osebja na napake.
- Neprekinjenost delovanja: pogostost prekinitev delovanja, potreben čas do vzpostavitve prejšnjega stanja, način varovanja podatkov, odnosi z zunanjimi izvajalci, organiziranost (dežurstva, krizni timi ipd.), primernost, kvaliteta in poznavanje načrta neprekinjenega delovanja, izvajanje stres testov.
- Uporabnost: pomembna je primernost sistemov za poslovanje in nivo ter vrste produktov/storitev, ki jih ima banka, nadalje podprtost (nadomestitev ročnih postopkov z avtomatičnimi), poznavanje in stopnja uporabe s strani končnih uporabnikov ter uporabniška prijaznost z vidika kvalitete programske opreme in podpore strokovnjakov za informacijsko tehnologijo (notranji in/ali zunanji).

- *Okolje*

Na spremembe in/ali dogodke v okolju banka praviloma nima vpliva. Pomembno je, da jih zna po eni strani v čim večjem obsegu predvideti, po drugi strani pa, da se z ustrezno organiziranostjo na njih pripravlja.

---

[21] Mejniki so posebna skupina aktivnosti v poslovnem procesu, ki:

- zaznamujejo konec določene skupine aktivnosti,
- pomenijo preskok izvajanja aktivnosti ali prenos informacij iz ene organizacijske enote v drugo. Običajno služijo tudi za kontrolo kvalitete skupine aktivnosti in kontrolo doseganja želenih nalog ali ciljev.

Na nivo tveganja, ki izhaja iz okolja, vpliva veliko zelo raznovrstnih faktorjev. Banka Slovenije obravnava sledeče:

- finančna, ekonomska, politična stabilnost trgov, na katerih je banka prisotna;
- pravna varnost v poslovnem okolju;
- verjetnost pojava naravnih katastrof;
- verjetnost pojava kriminala.

- *Trendi*

Spremembe pri elementih operativnega tveganja so izredno dinamične. Vzroki zanje so notranje narave, še večkrat pa zunanje – prihajajo neposredno in stalno iz poslovnega okolja. Zato Banka Slovenije ocenjuje smer gibanja in razvoj banke na tem področju.

6. Strateško tveganje

Strateško tveganje je tveganje nastanka izgube, ki nastane zaradi nepravilnih poslovnih odločitev, neustreznega izvajanja sprejetih odločitev ter premajhne odzivnosti na spremembe poslovnega okolja.

To tveganje je odvisno od skladnosti med postavljenimi strateškimi cilji banke in poslovno strategijo za dosego teh ciljev, angažiranih sredstev za doseganje ciljev in od kvalitete izvedbe. Sredstva za izpeljavo poslovnih ciljev so tako oprijemljiva kot neoprijemljiva. Slednja vsebujejo komunikacijske poti, poslovne sisteme in vodstvene sposobnosti ter možnosti. Notranje organizacijske značilnosti je treba vrednotiti z vidika možnih vplivov ekonomskih, tehnoloških, konkurenčnih, regulativnih in drugih sprememb v okolju.

Elementi strateškega tveganja

- *Poslovna strategija*

Pri ugotavljanju višine strateškega tveganja je poleg same kvalitete strategije treba ocenjevati njeno agresivnost, odzivnost na spremembe v okolju in napake pri njenem izvajanju. Sprejeto poslovno strategijo je treba ocenjevati predvsem z vidika ciljnih strank, trgov in produktov.

Najmanjše tveganje predstavlja jasna in konzervativna strategija, ki je podprta z odzivnostjo organov vodenja ali nadzora banke za spremembe, ki se dogajajo v industriji. Pomembno je, da je strategija ustrezno podprta s potrebnim kapitalom, upravljavskim kadrom in drugimi ustreznimi sredstvi. Tudi agresivno poslovno strategijo je treba presojati v luči skladnosti z odzivnostjo banke na spremembe v okolju in razpoložljivostjo kapitala ter drugih potrebnih sredstev.

Banka Slovenije ocenjuje poslovno strategijo tudi z vidika definiranosti poslanstva institucije in ciljev, notranje kulture in korporacijskih vrednot, pripravljenosti sprejemanja tveganj ipd.

Vsekakor predstavlja veliko tveganje agresivna poslovna strategija s slabo postavljenimi cilji in slabo odzivnostjo na spremembe, ki prihajajo iz okolja.

Kvalitetna izvedba poslovne strategije mora biti podprta tako, da so strateški cilji usklajeni s kadrovskimi in tehnološkimi zmožnostmi in da so ustrezno sporočeni znotraj organizacije.

- *Poslovno okolje*

Nekatere spremembe v okolju so za banko vsekakor predvidljive, zato je pomembno, da jih upošteva pri svojem poslovanju. Vplivi okolja na poslovno strategijo se razlikujejo tako v času kot prostoru.

Najpomembnejši vplivi iz okolja so vsekakor spremembe v tržnih in ekonomskih pogojih, obnašanju komitentov, uvajanju novih produktov, politični stabilnosti, veljavni zakonodaji in tehnološki podpori poslovanja.

Najmanjše tveganje za banko predstavlja njeno delovanje v stabilnem in predvidljivem ekonomskem, političnem in tržnem okolju, medtem ko največje tveganje predstavlja delovanje v zelo nestabilnem in nepredvidljivem okolju, ki je ekonomsko nerazvito in politično nestabilno.

Banka Slovenije ovrednoti stabilnost okolja, v katerem banka deluje, in ki vključuje poleg domačega tudi tuje trge.

- *Odzivnost na spremembe v okolju*

Na osnovi strateških usmeritev lastnikov in poslovne strategije mora banka poslovati v skladu s sprejetimi operativnimi plani, ki pokrivajo vsa področja delovanje banke, zato je pomembno, da banka spremlja uresničevanje plana in ukrepa ob odmikih dejanskega poslovanja od zastavljenih ciljev.

Banka Slovenije vrednoti, kako se banka s svojimi odločitvami odziva na poslovne spremembe na trgu (npr. sprememba obrestne mere, pojav nove bančne storitve), na regulatorne spremembe (spoštovanje veljavne zakonodaje), na tehnološke novosti (pri novih načinih obdelave podatkov na področju informacijske tehnologije, z uvajanjem novih bančnih poti) in na druge spremembe v okolju.

- *Trendi*

Strateško tveganje je v banki stalno prisotno in se ga morajo organi vodenja ali nadzora ves čas zavedati. Preverjati morajo rezultate svojih odločitev v praksi, saj se notranje odločitve v banki srečujejo s trajno spremenljivimi pogoji okolja. Banka Slovenije ocenjuje verjetnost prihodnjih gibanj po vsakem naštetem elementu.

7. Tveganje ugleda

Tveganje ugleda je tveganje nastanka izgube, ki nastane zaradi negativne podobe, ki jo imajo o banki njeni komitenti, poslovni partnerji, lastniki in investitorji ali nadzorniki. Ta podoba vpliva na vzpostavljanje novih poslovnih odnosov in storitev ter na vzdrževanje že obstoječih. To tveganje lahko privede banko v pravne spore, v finančno izgubo in povzroči zmanjšanje števila komitentov.

Tveganje ugleda se nanaša na vse dele institucije in vsebuje odgovornost za kar največjo pozornost pri delu s komitenti ter pri stikih z nadzornimi institucijami in preostalo javnostjo.

Elementi tveganja ugleda

- *Vtis na trgu*

Podoba, ki jo bodo dobili o banki njeni komitenti in konkurenti na trgu, je odvisna od načina obravnave strank, vzdrževanja stopnje zaupnosti znotraj institucije, spoštovanja pogodbenih odnosov, skladnosti s predpisano prakso in etičnimi standardi okolja ter korektnostjo institucije v konkurenčni tekmi.

Dejavniki, ki vplivajo na upad ugleda banke pri njenih komitentih, so lahko različni: vsiljevanje postopkov in plačil, ki jih druge banke ne uveljavljajo (npr.: besedila pogodb v "drobnem tisku"), nespoštovanje zaupnosti podatkov, nesodelovanje uprave s sindikati in zakonodajalci, pogosto menjavanje uprave, vpletenost v trgovanje z notranjimi informacijami, pranje denarja, financiranje terorizma, kršitev embarga in drugih uredb ter vpletenost v druge dvomljive posle, katerih namen je zaobiti zakonodajo ali oškodovanje tretjih strank.

Na splošni vtis o banki vplivajo tudi pritožbe komitentov, vedenje uslužbencev, udeležba v pravnih sporih, časopisni članki in pisma bralcev, ki se nanašajo na banko, kvaliteta komuniciranja banke z

javnostjo, govorice, morebitne prevare, vrednost delnic na borzi, rezultat finančnih izkazov, višina dividend, korektnost in pravočasnost izpolnjevanja pogodb ipd.

Pri ocenjevanju ugleda Banka Slovenije ovrednoti vplive vseh zgoraj navedenih dejavnikov.

- *Vtis zakonodajalca*

Nadzorne institucije (predvsem centralna banka, agencija za trg vrednostnih papirjev, davčna uprava) bodo ocenjevale banko glede na njeno uspešno poslovanje v okviru predpisanih norm, njeno redno in točno poročanje ter pripravljenost, da se odzove v primerih izrednih zahtev.

Ugled banke zmanjšujejo konflikti z nadzornimi institucijami ter plačilo glob in stroškov.

- *Trendi*

Tveganje ugleda se nanaša na podobo banke v javnosti in pomeni za organe upravljanja banke najbolj občutljivo področje, ki ima lahko za banko dolgoročne posledice v izgubi komitentov. Uprava mora s posebno strategijo zagotoviti, da si vsi zaposleni prizadevajo za kar najboljšo podobo banke.

8. Kapitalsko tveganje

Kapitalsko tveganje se nanaša na neustrezno sestavo kapitala glede na obseg in način poslovanja ali na težave, s katerimi se sooča banka pri pridobivanju svežega kapitala, še posebno ob potrebi po hitrem povečanju ali ob neugodnih pogojih v poslovnem okolju.

Kapital predstavlja prvo merilo za ocenjevanje solventnosti banke. Banka mora pri svojem poslovanju stalno razpolagati z ustrezno višino kapitala z namenom zavarovanja sredstev svojih vlagateljev in investitorjev. Ustrezna kapitalska osnova predstavlja varnostno rezervo za različne vrste tveganj, ki jim je banka izpostavljena pri svojem poslovanju. Banke morajo razpolagati s kapitalom, ki ustreza njihovi tveganosti in poslovni strategiji.

Naloga vodstva banke je, da z zagotavljanjem ustrezne višine in strukture kapitala, višine kapitalskega količnika ter z ustreznim upravljanjem s kapitalom skrbi za zaupanje v varnost in stabilnost banke, hkrati pa tudi za ustrezno kapitalsko donosnost delničarjev.

Kapitalsko ustreznost banke merimo z razmerjem med kapitalom in seštevkom kapitalskih zahtev za kreditno, tržna in operativno tveganje. Minimalni kapital, sestavine in način izračuna kapitala ter podrobnejša pravila za izračun kapitalskih zahtev banke opredeljujejo Zakon o bančništvu, Sklep o izračunu kapitala bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 135/06; v nadaljevanju: sklep o kapitalu)[22] ter vsi sklepi za izračun kapitalskih zahtev po posameznih tveganjih[23].

V skladu s predpisi mora banka zagotavljati kapital za kredimo, tržna in operativno tveganje. Ker pa se banka pri poslovanju izpostavlja tudi drugim tveganjem, kot so obrestno tveganje v bančni knjigi, likvidnostno tveganje, strateško tveganje in tveganje ugleda, Banka Slovenije pričakuje, da banka vzdržuje kapitalsko ustreznost nad regulatorno predpisanim minimumom. Slednje zlasti velja za banke, ki se pri poslovanju izpostavljajo večjim tveganjem.

Rezerva v kapitalu oziroma v kapitalski ustreznosti je v banki pogosto celo zaželena bodisi iz konkurenčnih ali operativnih razlogov. Banka, ki ima rezervo v kapitalu, je običajno deležna boljše ocene s strani bonitetnih agencij, kar ji omogoča dostop do cenejših virov na kapitalskem trgu.

---

[22] Sklep o izračunu kapitala bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 135/06; december 2006)

[23] Sklep o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu za banke in hranilnice, Sklep o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po pristopu na podlagi notranjih bonitetnih sistemov za banke in hranilnice, Sklep o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje pri listinjenju, Sklep o izračunu kapitalske zahteve za tržna tveganja za banke in hranilnice, Sklep o izračunu kapitalske zahteve za operativno tveganje za banke in hranilnice - vsi v Uradnem listu RS, št. 135/06; december 2006

Običajno nihanje obsega poslovanja ima za posledico nihanje kapitalske ustreznosti, pri čemer lahko padec kapitala pod regulatorni minimum pripelje do neželenih ukrepov nadzornika in poslovnih partnerjev. Nenazadnje pa lahko rezerva v kapitalu v neugodnih tržnih razmerah začasno odloži potrebo po dokapitalizaciji in banko reši pred morebiti dragimi poslovnimi potezami.

Elementi tveganja kapitala

- *Lastniška struktura*

Lastniška struktura banke je pomembna predvsem z vidika zagotavljanja stabilnosti banke. Večinski lastnik banke naj bi bil finančno močan in zmožen v primeru kapitalskih problemov banko tudi dokapitalizirati. Pomembno je, da ima lastnik izdelano jasno strategijo o namenih kapitalske naložbe v banki in odgovorno dividendno politiko.

Banka Slovenije ocenjuje lastniško strukturo z vidika finančne moči delničarjev in zagotavljanja stabilnosti banke.

- *Struktura in kvaliteta kapitala*

Sestavine kapitala, kot jih določa Sklep o kapitalu , imajo lahko različne oblike, dospelosti in stopnje tveganja. Običajno imajo sestavine kapitala vse ali kombinacijo treh pomembnih lastnosti: stalnost, razpoložljivost za pokrivanje izgub banke ter pravno podrejenost pravicam vlagateljev in drugih upnikov.

Banka Slovenije ocenjuje strukturo, stalnost, kvaliteto in vzroke sprememb posameznih sestavin kapitala.

- *Dostopnost kapitala*

Stabilna in rastoča banka bi morala z zadržanimi dobički redno povečevati kapitalsko osnovo. Zadržani dobički omogočajo rast in ohranjajo konkurenčnost banke. Notranja dokapitalizacija pa ni vedno zadostna za načrtovano rast banke. Velike, kapitalsko močne banke se lahko dokapitalizirajo na kapitalskem trgu, dolžniškem ali lastniškem, manjše banke pa se običajno kapitalsko opirajo na morebitno matično banko ali večinskega delničarja, pri čemer je vprašanje, ali imajo obstoječi lastniki sploh interes povečevati svoj kapitalski vložek. Banka mora realno oceniti razpoložljivost virov za morebitno dokapitalizacijo in v skladu z njo voditi poslovno strategijo.

Banka Slovenije ocenjuje možnosti za dokapitalizacijo s strani obstoječih delničarjev, z vidika tržnih razmer za morebitno novo izdajo delnic ter možnosti povečanja kapitala s podrejenim dolgom in hibridnimi instrumenti.

- *Ocena višine kapitalske ustreznosti*

Zagotavljanje kapitala nad regulatorno predpisanim minimumom je le začetek ocenjevanja kapitalske ustreznosti. Presežek kapitala nad kapitalskimi zahtevami še ne zagotavlja zadostne kapitalske ustreznosti banke, saj je le to potrebno ocenjevati glede na vsa tveganja, ki jih banka prevzema, prakso upravljanja tveganj, obstoječi in načrtovani obseg in vrsto dejavnosti banke, poslovni izid in dividendno politiko, kvaliteto vodstva in značilnosti poslovnega okolja banke.

Banka Slovenije kvalitativno oceni vse ključne spremenljivke poslovanja, ki neposredno ali posredno vplivajo na kapital banke.

- *Trendi*

Kapitalska ustreznost se spreminja zaradi sprememb v višini kapitala ali/in kapitalskih zahtev.

Banka Slovenije na podlagi ocene gibanja posameznih sestavin kapitala, načrtovanega obsega poslovanja banke (strateški plani, letni plani), ocenjevanja predpostavk, na katerih temeljijo plani in pričakovanih širših pogojev poslovanja oceni smer gibanja kapitalske ustreznosti.

9. *Tveganje dobičkonosnosti*

Tveganje dobičkonosnosti se nanaša na neustrezno sestavo oziroma razpršenost prihodkov ali na nesposobnost banke, da zagotavlja zadostno in stalno raven dobičkonosnosti (na primer zaradi neprimernega razmerja med stroški in prihodki).

Razvoj in nadaljevanje poslovanja banke sta odvisna od doseganja ustreznega donosa na sredstva in kapital banke. Dobiček omogoča rast banke, obranja ali povečuje njeno konkurenčnost in krepi kapitalsko bazo banke. Izgube ogrožajo kapital in likvidnost ter lahko omajejo zaupanje javnosti. Dobičkonosnosti banke pa ne opredeljuje le dobiček kot rezultat izkaza poslovnega izida, ampak tudi kvaliteta in stabilnost prihodkov ter zmernost in struktura stroškov.

Dobičkonosnost je pomemben pokazatelj finančnega stanja banke in pogosto tudi zgodnji pokazatelj problematičnosti banke. Na dobičkonosnost banke vplivajo notranji in zunanji faktorji. Notranji faktorji so tisti, ki jih banka lahko obvladuje in z njimi upravlja, zunanji pa vsi ostali, na katere banka nima vpliva. Banka lahko vpliva na strukturo poslovnih aktivnosti, realizacijo prihodkov (obrestna marža, neobrestni prihodki, dobički iz poslov trgovanja), kvaliteto naložb in stroške. Med zunanje faktorje pa lahko štejemo splošni nivo obrestnih mer, splošne ekonomske razmere in spremembe konkurenčnega okolja, v katerem banka posluje. Banka na zunanje faktorje res nima vpliva, lahko pa jih ocenjuje in predvideva ter se z ustrezno prilagodljivostjo operativnih planov hitro odzove na morebitne spremembe v okolju.

Pri analiziranju dobičkonosnosti je treba upoštevati vsaj naslednje vrste tveganj: kreditno, likvidnostno, obrestno in operativno tveganje ter tveganje zmanjšanja kapitala.

Kreditno tveganje je povezano s kvaliteto naložb in se neposredno kaže v višini prihodkov in odhodkov banke.

Z vidika dobičkonosnosti je pomembna likvidnost banke oz. ocena sposobnosti banke, da obveznosti s krajšo ročnostjo pokriva z likvidnimi sredstvi krajše ročnosti.

Obrestna neusklajenost med sredstvi in obveznostmi lahko prav tako pomembno vpliva na dobičkonosnost banke. Ranljivost dobičkonosnosti je odvisna od višine obrestne neusklajenosti ter smeri in višine gibanja obrestnih mer.

Dobičkonosnost banke je prvo varovalo pred tveganji, katerim se izpostavlja banka in predstavlja prvo obrambo pred zmanjšanjem kapitala zaradi znižanja vrednosti sredstev. Splošno načelo je, da mora biti dobiček primarno uporabljen za pokrivanje izgub in oblikovanje potrebnih rezerv, dividende pa se delijo šele po pokritju teh potreb.

Elementi tveganja dobičkonosnosti

- *Obrestna marža*

Čiste obresti, ki so razlika med obrestnimi prihodki in obrestnimi odhodki, so običajno najpomembnejši vir vseh prihodkov. Pomemben kazalec čistih obresti je obrestna marža (čiste obresti/povprečna aktiva), na katero vpliva obseg obrestonosne aktive in obrestovane pasive ter obrestni razmik med njima. Potencialna ranljivost obrestne marže je torej odvisna od: izpostavljenosti posamezni vrsti naložb in virov, občutljivosti banke na spremembo obrestnih mer, poslabšanja kvalitete naložb in potencialnih likvidnostnih pritiskov.

Banka Slovenije analizira strukturo in gibanje obrestne marže ter ocenjuje njeno stabilnost.

- *Stroškovna učinkovitost*

Poleg rezervacij so operativni stroški tista kategorija, ki najpomembneje vpliva na stroške poslovanja banke. Hkrati so operativni stroški najbolj obvladljiva kategorija dobičkonosnosti. Operativne stroške običajno povezujemo z učinkovitostjo banke. Učinkovito upravljanje z operativnimi stroški zahteva iskanje optimalnega razmerja med strategijo minimalnih stroškov in strategijo investiranja predvsem v

kadre in bančno tehnologijo, ki je pomembna za vzdrževanje oziroma povečevanje konkurenčnosti banke. Operativne stroške ocenjujemo glede na celotno dobičkonosnost banke in vrsto poslovnih aktivnosti (npr. upravljanje kreditnega portfelja je dražje kot upravljanje portfelja vrednostnih papirjev). Stroškovno učinkovitost merimo z različnimi kazalniki, npr.:

- operativni stroški / povprečna aktiva,
- operativni stroški / bruto dohodek,
- stroški dela / bruto dohodek,
- operativni stroški / prihodki iz obresti.

Banka Slovenije ocenjuje višino, strukturo in gibanje operativnih stroškov ter stroškovno učinkovitost banke v primerjavi z drugimi primerljivimi bankami.

- *Kvaliteta prihodkov*

Pomemben element dobičkonosnosti je kvaliteta prihodkov, to je sposobnost banke, da bo tudi v prihodnosti lahko vzdrževala obstoječi nivo prihodkov in dobičkonosnosti. Banka lahko izkazuje visoke prihodke in dobičkonosnost, pri tem pa se izpostavlja nadpovprečno visokim tveganjem. Visok donos na sredstva je pogosto pokazatelj visoke tveganosti sredstev. Pri investiranju v sredstva z visokim kreditnim tveganjem bodo z veliko verjetnostjo kratkoročno prihodki narasli, dolgoročno pa je njihov nivo vprašljiv.

Pomemben del analize tveganosti je ovrednotenje občutljivosti prihodkov in dobičkonosnosti na spremembe v pogojih poslovanja, kot so: spremembe obrestnih mer, obrestne marže, obsega in kvalitete kreditnega portfelja. Pomembno orodje pri ovrednotenju navedene občutljivosti so testi izjemnih vendar verjetnih situacij.

Za oceno kvalitete prihodkov je treba analizirati tudi strukturo bilance stanja banke, saj kvaliteto prihodkov določa struktura sredstev in obveznosti banke, pri čemer je pomembna tako struktura obsega posameznih postavk kot struktura obveznosti in sredstev po dospelosti.

Dobra kvaliteta prihodkov je običajno posledica različne kombinacije naslednjih elementov poslovanja: dobrega donosa sredstev, nizkih stroškov financiranja, pomembne višine neto neobrestnih prihodkov, nizkih izgub iz naslova sredstev in/ali nizkih operativnih stroškov. Nasprotno pa je slaba kvaliteta prihodkov pogosto posledica kombinacije elementov poslovanja, kot so nizko donosna sredstva, visoki stroški financiranja, nizki čisti neobrestni prihodki, visoke izgube iz naslova naložb, visoki operativni stroški in/ali napačno obravnavanje davčnih obveznosti.

Banka Slovenije na podlagi analize posamezne vrste prihodkov, strukture sredstev in obveznosti banke ter tveganosti sredstev oceni, kakšna je sposobnost banke, da tudi v prihodnje zagotovi ustrezen nivo prihodkov in dobičkonosnosti.

- *Trendi*

Banka Slovenije na podlagi stabilnosti, kvalitete in trenda posameznih komponent prihodkov in odhodkov banke ter kazalnikov dobičkonosnosti oceni bodočo smer gibanja dobičkonosnosti banke.

C. Področja kontrolnega okolja

10. Notranje kontrole

Iz narave dejavnosti finančnih storitev izhaja več vrst tveganj, ki so po vsebini in obsegu različna. To samo po sebi ni nekaj negativnega ali problematičnega – celo izredno veliko tveganje je lahko sprejemljivo. Odločilno je, da banka prevzeta tveganja ustrezno upravlja.

Upravljanje tveganj pomeni njihovo pravočasno in ustrezno ugotavljanje, merjenje in ocenjevanje, obvladovanje ter spremljanje. Osnovni cilj notranjih kontrol pa je seveda zmanjšanje pripadajočih tveganj na sprejemljivo raven.

Izredno pomembna dodatna komponenta obvladovanja tveganja je ureditev lastnih poslovnih procesov z vidika:

- njihovega opisa in navodil,
- kontrol na različnih nivojih,
- kvalitete zaposlenih, ki sodelujejo v njih,
- konflikta interesov, ki nastajajo v njih ter
- predstavljanja rezultatov.

Z elementi kontrolnega okolja, ki se bolj ali manj nanašajo na vsako področje tveganja, Banka Slovenije ocenjuje kvaliteto obvladovanja tveganja. Banka Slovenije torej ob vsaki oceni inherentnega tveganja, ki ga vsebuje poslovna aktivnost, ovrednoti tudi področje njegovih notranjih kontrol. Tako pridobljene ocene se združujejo v skupno oceno notranjih kontrol.

Notranje kontrole vključujejo:

- okvir upravljanja tveganja;
- notranje in zunanje poročanje;
- operativne postopke v poslovnih procesih, delovna navodila, pravilnike;
- notranje in zunanje revizijske preglede;
- kontrole usklajenosti z veljavno zakonodajo;
- informacijsko podporo in njeno uporabo v poslovnem procesu;
- kadrovsko politiko.

Elementi notranjih kontrol

- *Upravljanje*

Celovita obravnava upravljanja tveganja opredeljuje načine, politiko in postopke za njegovo ugotavljanje, merjenje in ocenjevanje, spremljanje ter obvladovanje obstoječega in potencialnega tveganja.

Banka mora imeti za vsako vrsto tveganja vzpostavljen učinkovit in ustrezen sistem upravljanja. Pomembno je, da imajo uprava in višji vodstveni nivoji dober pregled nad celotnim okvirom upravljanja tveganj. Tudi posamezniki se morajo zavedati svojih dolžnosti in odgovornosti pri upravljanju tveganja ter pomembnosti, da svojo vlogo pri upravljanju zadostno in primerno izvedejo.

Dober proces *ugotavljanja* v okviru upravljanja tveganja zajema celovito in pravočasno prepoznavanje vzrokov za nastanek tveganja in njegovih različnih pojavnih oblik. Odgovornost za ugotavljanje tveganja mora biti jasno določena. Vzpostavljena mora biti ustrezna metodologija za ugotavljanje

tveganj, ki pa ne sme biti enkraten dogodek, ampak ponavljajoč proces, ki temelji na politiki, sprejeti za posamezno vrsto tveganja.

Sistem za *merjenje in ocenjevanje* izpostavljenosti tveganju mora temeljiti na ugotavljanju tveganj in mora biti sposoben oceniti njihove potencialne učinke v skladu z obsegom in zahtevnostjo poslovne aktivnosti v banki. Glede na to banka vzpostavi primerne metode in tehnike za ocenjevanje izpostavljenosti tveganju, ki se kažejo v kvalitativnih in kvantitativnih ocenah. Kvantitativne ocene se pridobijo iz različnih modelov za merjenje izpostavljenosti tveganju na osnovi podatkovnih časovnih vrst. Banka ima v odvisnosti od zahtevnosti poslovnih aktivnosti modele vrzeli, modele, ki merijo vpliv na ekonomsko vrednost kapitala, simulacijske modele ipd. Zelo pomemben je natančen opis predpostavk in parametrov, na katerih temelji sistem merjenja izpostavljenosti tveganju. Prvenstveni cilj sistema za ocenjevanje tveganja je ugotoviti smer in velikost izpostavljenosti in ne pa ugotavljanje natančne stopnje tveganja. Sistem mora imeti smiselne mere za merjenje trenutne in prihodnje ravni izpostavljenosti tveganju in mora biti sposoben tudi ugotoviti čezmerne izpostavljenosti, ki bi lahko nastale v prihodnosti. Celoten sistem, vključno s predpostavkami in parametri, mora biti jasen vsem zaposlenim, ki sodelujejo v procesu, in vodstvu banke. Zlasti to velja pri uporabi bolj zapletenih modelov, da sami modeli ne postanejo »črne škatle«, ki ocenjujejo in merijo tveganje, nihče pa ne pozna njihovih bistvenih sestavin.

Pri organiziranju *spremljanja* tveganja je poleg določitve odgovornosti in frekvence spremljanja treba opredeliti še časovne vrste podatkov, ki se spremljajo. Za učinkovito spremljanje tveganj so pomembni tudi naslednji elementi:

- opredelitev vsebine poročil o tveganju,
- določitev poročevalskih tokov,
- zbiranje podatkov,
- zagotovitev kvalitetne informacijske podpore.

Obvladovanje tveganja obsega načine sprejemanja, prenosa, zmanjševanja ali izogibanja tveganjem. Na podlagi ugotovitve in ocene tveganj se banka sooča s tveganji, za katere mora sprejeti odločitve oziroma ukrepe. V odvisnosti od odločitve o načinu in višini sprejemanja tveganja so možne različne tehnike za obvladovanje tveganja, kot so npr. uporaba zavarovanj, varovanje z nasprotnim poslom, uporaba zunanjih izvajalcev (ang. *outsourcing*), določitev limitnega sistema, zmanjšanje ali ukinitev poslovne dejavnosti, razmejitev odgovornosti ipd.

V zvezi z razmejitvami odgovornosti mora banka izdelati natančen opis – pooblastilo posameznih oseb in odborov pri upravljanju tveganja. Banka mora zagotoviti zadostno ločevanje zadolžitev pri vseh elementih v procesu upravljanja tveganja, da se izogne morebitnim konfliktom interesov. Banka mora poskrbeti, da so funkcije ugotavljanja, merjenja in spremljanja tveganja z natančnim opisom zadolžitev ločene od tistih delov banke, ki se ukvarjajo z obvladovanjem tveganja v smislu njegovega zmanjševanja ali izogibanja. Poročanje, ki izhaja iz procesov upravljanja tveganja, mora biti namenjeno neposredno upravi in/ali drugemu vodstvenemu nivoju v banki.

Rezultati, ki izhajajo iz sistema za upravljanja s tveganji, obsegajo:

- izpostavljenost tveganju, možnemu gibanju tveganja v prihodnje, kar pomeni napoved izpostavljenosti z vnaprej določenimi scenariji;
- ustreznost oziroma usklajenost upravljanja tveganja z določenimi notranjimi politikami in limiti, pri čemer morajo biti zabeležene vse izjeme, do katerih je prišlo in kako so bile odobrene;
- pomembnejše predpostavke in izjemne dogodke v poslovanju;
- rezultate testov izjemnih vendar verjetnih situacij z razčlenitvijo ključnih spremenljivk in parametrov;
- povzetke ugotovitev pregledov politik, postopkov in primernosti sistema za upravljanje tveganj.

Banka Slovenije ocenjuje okvir upravljanja tveganj po zgoraj opisanih procesih ugotavljanja, merjenja in ocenjevanja, obvladovanja ter spremljanja, ki jih ima banka razvite po posameznih področjih tveganja. Poseben poudarek je na vlogi uprave in razmejitvi zadolžitev, odgovornosti ter pooblastil v procesih upravljanja tveganj.

- *Poročanje*

Pomemben del notranjih kontrol je učinkovit sistem poročanja v banki. Kvalitetna poročila so tista, ki predstavijo aktualno situacijo in prihodnje obete banke in/ali njenih posameznih delov uravnoteženo, natančno in pravočasno. Banka Slovenije z večjo pozornostjo obravnava poročila, ki vodstvu banke omogočajo oceniti obseg in trend tveganja ter njegov vpliv na kapital.

Kvaliteta poročanja tako znotraj banke (po nivojih do uprave) kot zunanjemu okolju (poudarek na poročanju Banki Slovenije) se presoja pri naslednjih elementih:

- pravilnost, natančnost in pravočasnost ter načini, s katerimi banka to zagotavlja,
- učinkovitost v smislu načina distribucije,
- smiselnost obsega rednih poročil in pojavljanja "ad-hoc" poročil ob izrednih dogodkih,
- celovitost, enakovredna obravnava vseh podrejenih družb, organizacijskih enot in/ali poslovnih dejavnosti.

Posebno pomembna je opisna oziroma razlagalna komponenta poročanja.

V tem okviru Banka Slovenije ocenjuje tudi zagotavljanje potrebnih informacij za delovanje banke z vsebinskega vidika: ugotavljanja realizacije in stanja, izpolnjevanja planov, ključnih pokazateljev tveganja.

- *Postopki*

Vzpostavljeni postopki za izvajanje poslovnih dejavnosti, opisi poslovnih procesov, pravilniki in delovna navodila bistveno zmanjšujejo inherentno tveganje banke. Postati morajo strateški element upravljanja tveganj in delovno orodje vseh zaposlenih. Pri tem je najpomembneje, da se doseže njihovo dosledno izvajanje, da ne bodo same sebi namen, saj prav neizpolnjevanje notranjih predpisov izpostavlja banko dodatnemu tveganju oziroma posledično privede do nepričakovanih izgub.

Postopki in dokumenti so namenjeni urejenemu poslovanju in omejevanju ter kontroli tveganja, ki izhaja iz njega. Skrbno in razumljivo morajo določati razmejitve pristojnosti in odgovornosti na vseh nivojih odločanja, opisovati celoten poslovni proces od stika s stranko do evidentiranja posla v njegovem celotnem ciklu, opredeljevati dopustne finančne instrumente, zavarovanja, varovanja z nasprotnimi posli, upravljanja pozicij ipd.

Kvalitetni postopki in dokumenti imajo vgrajene ključne točke, na katerih se izvaja kontrola. Vsebujejo načelo štirih oči. V večini primerov Banka Slovenije pričakuje kvantitativno določeno velikost, do katere banka izvaja nek posamičen posel oziroma, do katere se je banka pripravljena izpostavljati tveganju. Postopki in dokumenti morajo biti periodično pregledani glede na spremembe v zunanjem okolju (obnašanje strank in konkurence, tehnološke inovacije, zakonodaja) in znotraj banke (spremembe pri kadrih, organizaciji, lastnikih) ter ustrezno popravljeni, ko se za to pokaže potreba.

Poseben primer predstavljajo aktivnosti, ki jih banka izvaja med uvajanjem novih produktov ali pa pred začetkom vstopa in delovanja na novih trgih. Banka mora oblikovati ustrezne postopke in dokumente, ki določajo način izvedbe in poskusno obdobje. Vključene morajo biti vse organizacijske enote, ki bodo sodelovale pozneje.

Banka Slovenije ocenjuje kvaliteto, ustreznost, razumljivost in veljavnost zgoraj opisanih postopkov in dokumentov. Preverja tudi njihovo poznavanje s strani zaposlenih in doslednost uporabe.

- *Revizije*

Pregledi neodvisne notranje revizije so bistven element spremljanja in ocenjevanja celovitosti notranjih kontrol in sistema notranjega nadziranja. Vsaka banka mora imeti vzpostavljeno neodvisno službo notranje revizije, ki izboljšuje ustreznost in učinkovitost izvajanja organizacijskih in postopkovnih kontrol. Za neodvisnost rednih pregledov in ocen mora poskrbeti uprava banke.

Da bi bilo delo službe notranje revizije učinkovito, mora najmanj:

- imeti ustrezen mandat, ki določa njene dolžnosti in cilje;
- biti neodvisna od področij in notranjih kontrol, ki jih pregleduje;
- imeti ustrezne vire za kakovostno izvajanje mandata;
- delovati na podlagi strokovnega revizijskega programa;
- redno obveščati upravo in nadzorni svet banke o ugotovitvah pregledov z ustreznimi poročili.

Rezultati pregledov morajo biti na voljo tudi Banki Slovenije na vpogled za njene potrebe.

Služba notranje revizije mora pregledati in oceniti poslovne procese, pripadajoče notranje kontrole in uporabljene metodologije. Taki pregledi morajo zasledovati razumevanje, testiranje in dokumentiranje trenutnega poslovnega procesa, ugotavljanje, merjenje in ocenjevanje, spremljanje tveganj, ocenjevati natančnost ter predlagati rešitve za ugotovljene slabosti.

Banka Slovenije ocenjuje rednost, neodvisnost, kvaliteto in učinkovitost dela službe notranje revizije. Pri svojih ocenah upošteva tudi ugotovitve zunanjih revizij in drugih nadzornih organov.

- *Skladnost*

Kontrole skladnosti s predpisi so pomembne za obvladovanje tveganja skladnosti, ki ga lahko opredelimo kot tveganje pravnih ali regulatornih ukrepov, finančne izgube ali izgube ugleda, ki nastanejo zaradi neusklajenosti z veljavno zakonodajo, podzakonskimi akti in standardi zdrave bančne prakse. Za učinkovito obvladovanje skladnosti je pomembno, da banka na vseh nivojih razvije organizacijsko kulturo in visoke etične vrednote. Za skladnost z zakonodajo, podzakonskimi akti in standardi zdrave bančne prakse je v prvi vrsti odgovorna uprava in višje vodstvo banke.

Banka Slovenije preverja skladnost bančnega poslovanja z veljavno zakonodajo, podzakonskimi akti in standardi zdrave bančne prakse ter ocenjuje vzpostavljene kontrole, ki jo zagotavljajo. Prav tako Banka Slovenije ocenjuje preteklo ukrepanje vodstva banke ob odkritju kršitev.

- *Informatika*

Danes je večina poslovanja banke podprta z informacijskimi orodji. Njihova kvaliteta bistveno vpliva na uspešnost poslovanja banke.

Banka Slovenije presoja informacijsko podporo in njeno uporabo v poslovnem procesu glede na njeno:

- učinkovitost,
- prilagojenost specifičnim potrebam poslovnega procesa,
- celovitost, pravilnost in pravočasnost,
- prilagodljivost.

Pri tem preverja, ali banka upošteva dobro prakso in priporočila pri vseh elementih svoje informacijske podpore: informacijski strategiji, organizaciji in vodenju področja informatike, informacijski varnosti, strojni in programski opremi ter pri zagotavljanju operativnosti podpore.

Pri presojanju kvalitete *informacijske strategije* se presoja skladnost informacijske podpore s poslovnimi procesi, kvaliteto projektnega načrtovanja, ustreznost priprav na oblikovanje strategije

predvsem v smislu sodelovanja čim širšega kroga uporabnikov, seznanjenost vodstva banke z njeno vsebino in ustreznost kadrovske zasedbe glede na notranje potrebe in zunanjo konkurenco.

Pri izvajanju nalog *vodenja* področja informacijske podpore je treba poskrbeti za načrtovanje, ustrezno organizacijo informacijske podpore, način financiranja in za okolje, ki bo naklonjeno stalnim izboljšavam.

Informacijska varnost se nanaša na varnostno politiko in logične ter fizične kontrole pri dostopanju do informacijskih sistemov.

Pri preverjanju kvalitete *aplikativne programske opreme* se ugotavlja njena ustreznost, vpeljanost in uporaba v poslovnih procesih, tj. ali aplikacije ustrezajo zahtevam uporabnikov, ali sta testno in produkcijsko okolje ločena in ali je poskrbljeno za ločevanje funkcij razvoja, vzdrževanja in uporabe programske opreme. Poleg navedenega je treba preveriti še učinkovitost projektnega vodenja, vzdrževanja obstoječih aplikacij, obvladovanje sprememb, skrbništvo nad bazami podatkov in delovanje sistema za zagotavljanje kvalitete.

Strojna oprema, operacijski in mrežni sistemi, programska orodja, sistemi za hrambo in varovanje podatkov, ki predstavljajo tehnično podporo za izbrano poslovno dejavnost ali vrsti tveganja, morajo ustrezati zahtevam poslovnega procesa, notranjim in zunanjim tehničnim standardom, poleg tega mora biti zanje zagotovljeno stalno vzdrževanje. Organizacijska enota, ki za podporo skrbi, mora zagotavljati njeno operativnost, načrtovati in spremljati izkoriščenost opreme, skrbeti za njeno smiselno postavitev in povezanost (konfiguracijo). Ker je na tem področju v praksi pogosto sodelovanje z zunanjimi dobavitelji, se v tem primeru pričakuje pogodbeno zagotavljanje želenega nivoja storitve.

Operativnost podpore se doseže z ustrezno organiziranostjo in učinkovitim vodenjem ekipe, ki zanjo skrbi. Pri doseganju navedenega cilja pomagajo ukrepi, kot so na primer določitev in zapis delovnih postopkov, zlasti postopkov za uvajanje sprememb ter postopkov za reševanje problemov, načrtovanje neprekinjenega delovanja sistemov in priprava kriznega načrta.

- *Kadri*

Kvaliteta zaposlenih je za banko ključnega pomena.

Da kadrovska funkcija zagotavlja s svojega vidika ustrezno kontrolno okolje, mora slediti strategiji banke in biti ustrezno organizirana ter sistematizirana.

Pri ocenjevanju ustreznosti kadrovske situacije za izbrano poslovno dejavnost ali področje tveganja so pomembna predvsem naslednja merila:

- zasedenost delovnih mest,
- znanje in strokovnost,
- izobraževanje,
- plačna politika in nagrajevanje,
- nasledstveni plan,
- število začasno zaposlenih oziroma zaposlenih za določen čas,
- nadzor nad začasno zaposlenimi osebami.

11. Organizacija

Organizacija[24] zajema organizacijsko strukturo, razmerja med subjekti v skupini, linije poročanja, strukturo odgovornosti in organizacijo upravljanja tveganj. Osnovni namen postavitve organizacijske strukture je čim boljše izvajanje finančnih storitev. Organizacija lahko pripomore k zmanjšanju vseh tveganj v banki:

- s pregledno organizacijsko strukturo, jasnimi razmerji med aktivnostmi, upravljavskimi enotami in skupnimi funkcijami,
- z ustreznim poročanjem na vseh nivojih in
- z ustrezno strukturo odgovornosti in pooblastil.

Elementi organizacije

- *Organizacijska struktura*

Preglednost in primernost postavljene organizacijske strukture sta zelo pomembni za delovanje oziroma poslovanje banke. Pregledna in razumljiva organizacijska struktura banke je podprta s primerno dokumentacijo in organigramom. Kakršne koli spremembe so skrbno pretehtane s strani vodstva banke in so vedno le posledica vzrokov, ki izhajajo iz zahtev samega poslovanja banke.

Primerna organizacijska struktura je usklajena z velikostjo in kompleksnostjo banke in je hkrati usklajena tudi s strukturo upravljanja. Dejanska organizacijska struktura banke mora biti usklajena s sprejetim pravilnikom o organizaciji. Kjer je ustrezno, mora pravilnik določati tudi organizacijsko strukturo bančne skupine. Z njim mora biti opredeljena vloga posamezne organizacije v okviru bančne skupine tako s poslovnega kot tudi z geografskega vidika.

Kvalitetna organizacijska struktura banke z vidika upravljanja tveganj omogoča čvrst nadzor in upravljanje vsebovanih tveganj in je zelo dobro usklajena s poslovnimi zahtevami ter procesi v banki. Prav tako mora biti pregledna in primerna tudi pravno-organizacijska oblika posamezne družbe v okviru bančne skupine, ki jo opredeljuje pravo posamezne države, kjer družba oziroma članica bančne skupine deluje. Tudi pravno-organizacijska oblika posamezne družbe mora biti ustrezno dokumentirana, z vsemi dovoljenji, ki so potrebna za njeno delovanje. Kakršnekoli spremembe morajo biti dokumentirane.

Banka Slovenije predvsem ocenjuje, ali je organizacijska struktura banke dovolj jasna in razumljiva (tako zaposlenim v banki kot tudi nadzornikom), da podpira in dokazuje učinkovito in preudarno upravljanje banke na solo in konsolidirani ravni.

- *Konsolidacija*

V skupini povezanih oseb je predvsem pomembna jasnost poslovnih povezav, ki se kaže v centralizaciji funkcij znotraj skupine, v povezavah med posameznimi dejavnostmi in osnovnih poslovnih povezavah. V skupini mora biti jasen način obvladovanja, ki se izvaja s strani neposredno ali posredno nadrejene družbe v skupini in je osnova za usmerjanje poslovanja posameznih podrejenih družb v skupini.

Skupina družb, ki so med seboj lastniško povezane tako, da lahko nadrejena družba izvaja svoj poslovni, upravljavski in nadzorni (kontrolni) vpliv nad članicami skupine, sestavlja konsolidirane računovodske izkaze. Le-ti so sestavljeni na podlagi izvirnih računovodskih izkazov z ustreznimi konsolidacijskimi popravki.

Nadrejena banka v skupini je dolžna nadzorovati tveganja skupine tako, da lahko hitro vpliva na morebitna povečana tveganja, ki bi se lahko pogosto ali občasno pojavila v poslovanju skupine. V

[24] Poglavje upošteva splošna načela upravljanja bank in njim podobnih finančnih inštitucij iz dokumenta *The Application of the Supervisory Review Process under Pillar 2 (CEBS*, junij 2005).

konsolidacijo bančne skupine so namreč vključene tako banke kot tudi druge finančne družbe in družbe, ki se ukvarjajo z nepremičninami, obdelavo podatkov in drugimi podobnimi storitvami, ki štejejo med pomožne bančne storitve.

Banke morajo konsolidaciji posvetiti posebno pozornost, saj mora banka tudi na konsolidirani osnovi izpolnjevati zahteve glede najmanjše višine kapitala, zagotovljena mora biti vsaj najmanjša predpisana kapitalska ustreznost, spoštovane morajo biti omejitve glede izpostavljenosti cele skupine do posameznih oseb ali skupin povezanih oseb itd.

- *Razmejitve odgovornosti in linije poročanja*

Z organizacijsko strukturo sta tesno povezani struktura oziroma razdelitev odgovornosti po posameznih organizacijskih nivojih kot tudi poročevalski tokovi.

Za razmejitev odgovornosti, ki jo lahko označimo kot ustrezno, je značilna njena učinkovitost, kvalitetna vodstvena struktura, jasno opredeljene pristojnosti in jasna navodila za ukrepanje. Jasna in učinkovita razmejitev odgovornosti zahteva vzajemno delovanje tako komercialnega kot tudi zalednega dela banke, službe notranje revizije ter zaposlenih za upravljanje tveganj. Uravnoteženost odgovornosti in pristojnosti komercialnega in zalednega dela banke je bistvena za kvalitetno upravljanje tveganj.

Prav tako mora biti jasna razmejitev odgovornosti v vodstveni strukturi banke (uprava, drugi vodstveni nivo itd.). Vsekakor mora biti za odločitve na najvišji ravni odločanja (uprava) zagotovljeno načelo štirih oči.

Poročevalski tokovi so odvisni od organizacijske strukture in porazdelitve odgovornosti. Biti morajo primerne naravi, strukturi in obsegu poslovanja banke ter seveda tudi njeni upravljavski strukturi. Poročevalski tokovi morajo vodstvu banke zagotavljati pravočasne in točne podatke ter informacije, ki so podlaga za pravilno in hitro ukrepanje vodstva banke.

Ustrezno vzpostavljeni poročevalski tokovi banke so pomembni tudi za pravilno in pravočasno poročanje bančnim nadzornikom.

Banka Slovenije predvsem ocenjuje, ali so poročevalski tokovi in razmejitve odgovornosti v banki razumljive, natančno določene, jasne, nepretrgane in upoštevane v praksi.

- *Organizacija upravljanja tveganj*

Upravljanje tveganj je ena od najpomembnejših organizacijskih značilnosti, zato mora biti učinkovito organizirano za izvajanje sprejetih politik tveganja in za upravljanje tveganj. Funkcija upravljanja tveganj se lahko organizira centralizirano, v večjih bankah tudi decentralizirano ali ločeno po vrstah dejavnosti. Pomembno je, da banka temu organizacijskemu delu zagotovi primerno neodvisnost in težo pri odločanju na različnih nivojih odločanja.

Banka Slovenije ocenjuje, ali je upravljanje tveganj organizirano na način, ki podpira izvajanje sprejetih politik tveganja in upravljanje s tveganji banke.

12. Upravljanje

Upravljanje[25] obsega kvaliteto in sestavo organov vodenja ali nadzora banke, proces sprejemanja odločitev, proces strateškega planiranja, kulturo upravljanja tveganj in kvaliteto notranje revizije.

Organi vodenja ali nadzora banke lahko odločilno prispevajo k obvladovanju tveganj z ustrezno sestavo in organiziranostjo upravljavske ekipe, ki ustreza obsegu in zapletenosti poslov, jasno in

[25] Poglavje upošteva splošna načela upravljanja bank in njim podobnih finančnih ioštitucij iz dokumenta *The Application of the Supervisory Review Process under Pillar 2 (CEBS*, junij 2005).

razumljivo razmejitvijo odgovornosti, ustreznim vodstvenim nadzorom in kontrolami, z razvijanjem ustrezne kulture upravljanja tveganj in s postavitvijo kvalitetne službe notranje revizije.

Banka Slovenije s spremljavo bank prek poročil, z neposrednimi pregledi in v razgovorih z banko ocenjuje posamezne elemente upravljanja, kakor so predstavljeni v nadaljevanju, in kvaliteto upravljanja kot celoto ter spremlja trende v razvoju upravljanja posamezne banke.

Elementi upravljanja

- *Kvaliteta in sestava organov vodenja ali nadzora banke*

Izraz *organi vodenja ali nadzora banke* obsega nadzorni svet in upravo banke, ki sta z vidika upravljanja najpomembnejša organa. Nadzorni svet je pristojen za nadzor nad delom uprave in nad poslovanjem celotne banke. To funkcijo izvaja predvsem s pregledom poročil uprave in notranje revizije, lahko pa zahteva tudi pregled poslovnih knjig in druge dokumentacije. Glavne naloge in pristojnosti uprave so vodenje poslov, zastopanje in predstavljanje družbe.

Porok za uspešno vodenje banke je izbor kvalitetne vodstvene ekipe, ki medsebojno konstruktivno sodeluje in ki prvenstveno skrbi, da se izvaja sprejeta strategija. Prav tako je pomembno, da imajo nižji vodstveni nivoji vzpostavljen dober nadzor nad izvajanjem sprejetih odločitev. Za motivacijo preostalih zaposlenih v banki je pomembno tudi njihovo zadovoljstvo z delom vodstvene ekipe.

Usposobljenost in izkušnje drugega vodstvenega nivoja, po potrebi pa tudi operativnih vodstvenih delavcev na nižjih ravneh, ocenjuje Banka Slovenije praviloma v okviru pregleda posameznega področja bančnega poslovanja, za katerega so posamezni vodilni delavci odgovorni.

Banka Slovenije se pri izvajanju pregledov poslovanja najprej seznani z delom organov vodenja ali nadzora banke. V postopku ocenjevanja kvalitete in sestave organov vodenja ali nadzora banke Banka Slovenije ocenjuje, ali so člani uprave in nadzornega sveta primerno strokovno usposobljeni in ali imajo lastnosti in izkušnje, potrebne za vodenje poslov banke. Pri tem ocenjuje številčno ustreznost, preverja strokovne reference, delovne izkušnje posameznih članov, poznavanje strategije banke, vpliv posameznega organa in posameznika iz vodstvene ekipe na izvajanje strategije in ugotavlja, ali medsebojna razdelitev nalog v organih upravljanja ustreza obsegu, vsebini in zapletenosti poslov banke ter v kakšni meri vodstvena ekipa obvladuje oziroma kontrolira delovni proces.

Banka Slovenije ugotavlja tudi, kakšno je zadovoljstvo preostalih zaposlenih z delovanjem organov vodenja ali nadzora banke in kolikšna pozornost je namenjena etičnemu obravnavanju zaposlenih in strank. Posebna pozornost velja preprečevanju izpostavljenosti "nasprotjem interesov", ki lahko vodi v zlorabo banke s strani delavcev, ki se lahko okoristijo z notranjimi informacijami, t.i. "insiderji".

Pri ocenjevanju kvalitete organov vodenja ali nadzora banke, Banka Slovenije med drugim preverja in ocenjuje, ali sta nadzorni svet in uprava vsak v okviru svojih pristojnosti:

- sprejela vse ključne odločitve, potrebne za zdravo poslovanje banke oziroma ali sta določila glavne poslovne cilje, strategije, profil tveganja banke, sprejela pisne politike za doseganje izbranih poslovnih ciljev in ali so v notranjih aktih banke (statut, poslovniki) jasno določene odgovornosti obeh organov banke,
- zagotovila, da so strategija in sprejete politike posredovane in pojasnjene zaposlenim v banki (vsaj do nivoja delavcev, odgovornih za delovni proces),
- poskrbela za sistematično in redno prenavljanje sprejetih politik za upravljanje s tveganji,
- poskrbela za vzpostavitev in delovanje kvalitetnega sistema notranjih kontrol, vključno s funkcijo upravljanja tveganj, notranje revizije in zagotavljanja skladnosti,
- pri razvoju sistema notranjih kontrol jasno določila razmejitve nalog zaradi preprečevanja navzkrižja interesov,

- z naložbenimi strategijami in politikami poskrbela za uporabo lastniških sredstev, tj. osnovnega kapitala v skladu s prevzetimi tveganji,
- nadzirala in občasno (vsaj enkrat letno) ocenila učinkovitost sistema za upravljanje banke ter sprejela potrebne spremembe,
- spodbujala etične in strokovne standarde ter notranjo kontrolno kulturo,
- poskrbela, da si banka prizadeva za doseganje najvišjih standardov poštenega razkrivanja svojega poslovanja,
- poskrbela, da banka uravnoteženo, natančno in redno razkriva svoje trenutno stanje in bodoče možnosti.

- *Proces sprejemanja odločitev*

Poslovne odločitve, ki jih sprejema uprava in izvršni direktorji banke, predstavljajo smernice za delo zaposlenih v banki. Učinkovit proces sprejemanja odločitev predpostavlja jasne razmejitve pristojnosti za odločanje, odvisnost od "ključnih igralcev" pri sprejemanju odločitev v sprejemljivih mejah, dobro razvit sistem odgovornosti in učinkovit sistem za odpravljanje napak. Vodstvena ekipa mora biti posebno pozorna na primere sprejemanja poslovnih odločitev mimo organov banke. Nujen je tudi stalen in odprt dialog med nadzornim svetom ter upravo, saj zmanjšuje potencialno navzkrižje glede poslovnih odločitev.

Banka Slovenije ocenjuje, ali je proces sprejemanja odločitev primeren in dovolj učinkovit. Pri tem namenja posebno pozornost razumevanju vloge uprave in zaposlenih v procesu odločanja ter razumevanju kontrolnih mehanizmov, s katerimi je zagotovljen nadzor nad izvajanjem sprejetih odločitev. Prav tako preverja stopnjo opredeljenosti (formaliziranosti) procesa odločanja v politikah in kontrolah, odvisnost procesa odločanja od "ključnih igralcev", porazdelitev odgovornosti ter odpravljanje napak v primeru odstopanja prakse od sprejetih politik in omejitev.

Pri ocenjevanju procesa odločanja Banka Slovenije preverja, ali uprava in nadzorni svet:

- sprejemata odločitve tvorno in neodvisno,
- lahko sprejete odločitve pojasnita Banki Slovenije in zainteresirani javnosti,
- sprejemata politike za izbiranje, nadomeščanje, nadziranje in načrtovanje (obstoj nasledstvenih planov) nadomestnih kadrov za ključna kadrovska mesta.

- *Proces strateškega planiranja*

Planiranje je organiziran in nepretrgan proces, s katerim se zagotavlja, da predvideno prihodnje ekonomsko okolje že danes vpliva na tekoče poslovne odločitve banke. Planiranje se v grobem deli na dolgoročno (strateško) in na kratkoročno (operativno).

Kvalitetno strateško planiranje:

- ima izdelan in nadzorovan postopek planiranja, v katerega so vključeni vsi relevantni vodje in strokovnjaki,
- temelji na celovitih in zanesljivih podatkih, njegov rezultat pa so jasno postavljeni poslovni cilji,
- vključuje periodično spremljanje uresničevanja plana in ukrepanje ob odstopanjih.

Cilj, ki si ga Banka Slovenije prizadeva doseči pri ocenjevanju kvalitete procesa strateškega planiranja, je ugotoviti, ali je proces planiranja dovolj obširen in jasen. Za dosego navedenega cilja Banka Slovenije namenja posebno pozornost razumevanju udeležbe uprave in zaposlenih pri planiranju, preverja pogostost planiranja in ustreznost informacij za planiranje. Posebno pomembno je

ugotavljanje, katere kontrole v procesu planiranja zagotavljajo banki kvalitetne vhodne podatke in kvalitetna izhodna poročila. Predmet ocenjevanja je tudi jasnost projekcij.

- *Kultura upravljanja tveganj*

Sestavni del ocenjevanja okolja pri upravljanju banke je tudi ocenjevanje nagnjenosti vodstvene ekipe k prevzemanju tveganj in spoznavanje odnosa, ki ga ima do izgrajevanja sistema bonitetnih kontrol (notranjih in predpisanih) ter metod za upravljanje tveganj. Navedeni slog obnašanja vodstva imenujemo s skupnim izrazom kultura upravljanja tveganj.

Želena kultura upravljanja tveganj predpostavlja, da vodstvo prilagaja prevzemanje tveganj ekonomski moči in kvaliteti svoje banke, hkrati pa vodstvo podpira in dirigira vzpostavljanje sistema notranjih kontrol. K visoki kulturi upravljanja tveganj sodita tudi konstruktiven in odprt odnos organov vodenja ali nadzora banke do nadzornih institucij ter spoštovanje sprejetih lastnih računovodskih usmeritev in davčnih politik.

Pri ocenjevanju kulture upravljanja tveganj Banka Slovenije ocenjuje, kakšen poudarek dajejo uprava in drugi vodilni delavci, odgovorni za tveganja, prevzemanju teh tveganj. Pri tem je pomembno, ali vodstvena ekipa tveganja razume in o njih prejema ustrezna poročila, ali se izvaja analiziranje tveganj pred uvedbo nove vrste poslov in pred vstopom na nova tržišča, ali je sposobna in pripravljena uvesti ustrezne kontrole nad prevzetimi tveganji in ali so predvidene kake strateške spodbude za pridobivanje novih trgov in produktov, ki predstavljajo realizacijo sprejete strategije.

Za oceno sistema notranjih kontrol je pomembna pripravljenost vodstva, da za njihovo vzpostavitev omogoči ustrezne vire, da pridobi delavce z znanji in izkušnjami, ki jih zahtevajo prevzeta tveganja, da spodbuja izobraževanje za upravljanje tveganj in da poskrbi za vzpostavitev notranjih kontrol, ki ustrezajo sprejetim tveganjem.

Za presojanje odnosa vodstva do nadzornikov in izdajateljev predpisov so pomembni predvsem skladnost poslovanja banke z veljavnimi predpisi, izpolnjevanje zahtev nadzornih institucij, pripravljenost banke, da nadzornikom omogoči točne in pravočasne informacije in jih sproti seznanja s pomembnimi tekočimi zadevami ter problemi.

Banka Slovenije pričakuje, da:

- ima banka organiziran sistem notranjih kontrol s tremi medsebojno neodvisnimi in od poslovnih funkcij ločenimi funkcijami: kontrolo tveganj, zagotavljanje skladnosti s predpisi in notranjo revizijo,
- se funkcija kontrole tveganj izvaja tako, da zagotavlja skladnost s sprejetimi politikami tveganj,
- služba za zagotavljanje skladnosti s predpisi odkriva in ocenjuje tveganje, da bi banka poslovala v nasprotju s predpisi,
- deluje služba notranje revizije kot orodje nadzornega sveta in uprave, ki zagotavlja ustreznost notranjih kontrol,
- ima banka vzpostavljen učinkovit sistem notranjih kontrol in zanesljiv informacijski sistem, ki pokrivata vse pomembne dejavnosti banke,
- ima banka vzpostavljene primerne postopke za sprejemanje in obravnavanje pripomb in pritožb, ki jih vlagajo zaposleni v *zvezi z vodenjem banke.*

- *Kvaliteta notranje revizije*

Notranja revizija je samostojni organizacijski del, ki je neposredno podrejen upravi banke ter funkcionalno in organizacijsko ločen od drugih organizacijskih delov banke.

Naloge notranje revizije so določene z zakonom. Notranja revizija izvaja stalen in celovit nadzor nad poslovanjem banke z namenom pregleda in ocenjevanja primernosti in učinkovitosti sistemov notranjih kontrol, presoje izvajanja in učinkovitosti postopkov za upravljanje tveganj ter metodologij ocenjevanja tveganj, presoje procesa ocenjevanja kapitala banke glede na njeno oceno tveganj, presoje zanesljivosti informacijskega sistema, preverjanja popolnosti, zanesljivosti in pravočasnosti poročanja v skladu s predpisi, preverjanja skladnosti ravnanja banke s predpisi.

Banka Slovenije ocenjuje sestavo in delo notranje revizije z namenom ugotavljanja, ali je služba notranje revizije neodvisna, kvalitetna in učinkovita. Neodvisnost je službi notranje revizije treba zagotoviti v organizacijskem in funkcionalnem smislu (delavci v notranji reviziji ne smejo opravljati nobenih drugih nalog), poročanje o ugotovitvah pa mora potekati brez vpliva revidiranih oseb. Kvaliteta službe notranje revizije se presoja po strokovnih referencah in revizijskih izkušnjah zaposlenih v notranji reviziji, po celovitosti letnega programa dela in podrobnejšega revizijskega načrta ter glede na kvaliteto poročil in delovnega gradiva o izvedenih revizijah. Za učinkovitost notranjega revidiranja so ključnega pomena neodvisno poročanje upravi in nadzornemu svetu, podpora uprave ugotovitvam notranjega revidiranja, zato da se ugotovljene pomanjkljivosti odpravijo, in sledenje danim priporočilom do njihove realizacije.

Banka Slovenije od uprave banke pričakuje, da bo vzpostavila popolnoma neodvisno službo notranje revizije, ki pri svojem delu uporablja kvalitetne kontrolne programe in o svojih ugotovitvah poroča neposredno upravi, morebitnemu revizijskemu odboru ter nadzornemu svetu banke.

Priloga 43

Ključne razlike med zakonskima predlogoma BS (osnutek zakona o prestrukturiranju in sanaciji bank) in ministrstva za finance oz. vlade (zakon o ukrepih za krepitev stabilnosti bank) so:

1. Predlog BS daje več možnosti za ekonomsko upravičen prenos slabih terjatev (preko ustanovitve Special Purpose Vehicle - SPV, ki ga ustanovijo banke oz. večinsko participirajo v kapitalu SPV preko prodaje terjatev z diskontom, prenosa terjatev na revitalizacijski center znotraj banke ter proporcionalni prenos sredstev/obveznosti bank na SPV).
2. Predlog BS: izhaja iz vzvodov prenosa slabih terjatev v skladu z ekonomsko logiko, upošteva tudi vidik nadzorniške funkcije glede krepitve kapitala bank.
3. Predlog BS pozicionira državo v ustrezno vlogo, ki se nanaša na izdajanje obveznic in garancij za obveznice, ki bi jih izdajala agencija za prestrukturiranje bank, ter nadzorovanje procesa prestrukturiranja bank v skladu z zavezami iz naslova državne pomoči. Banke kot lastnice SPV bi še naprej prevzemale odgovornost (in ekonomske učinke) za upravljanje premoženja v okviru SPV .
4. Predlog BS opredeli različne vire financiranja agencije: proračunski sklad preko ZJF, prihodki iz naslova upravljanja s premoženjem, zadolževanje agencije na trgu do določenega obsega.
5. Predlog BS: ustanovi se posebna agencija, ki sprejema odločitve za usmerjanje in nadzor procesov prestrukturiranja bank (glede zavez iz naslova dokapitalizacije bank ter iz naslova danih poroštev bankam oz. SPV).
6. Predlog BS daje tudi nastavek za pogodbeno reševanje upniško-dolžniških razmerij v bankah.
7. Predlog MF ne opredeljuje pogojev zadolževanja DUTB, niti pogojev transparentnega prenosa terjatev in njihovega profesionalnega upravljanja.
8. Predlog MF: številne določbe, katerih namen je izboljšanje položaja DUTB glede upravljanja premoženja, zlasti terjatev do dolžnikov, so z vidika ustavno varovanih pravic dolžnikov in tretjih oseb (bank, drugih upnikov), zelo sporni in jih ni mogoče izvajati .
9. Predlog MF najava intervemiranje vlade glede investicijskih odločitev gospodarstva preko SID banke, kar ni možno, ker ni predvideno v Zakonu o SID banki (kar spominja na etatistično gospodarstvo).
10. Predlog MF dopušča interveniranje vlade v pravice kreditorjev, delovanje v vlogi kreditorja v insolvenčnih postopkih in celo priviligiranje nekaterih kreditorjev.
11. Predlog MF: nikjer ni vidno pripoznavanje izgub v začetni fazi intervencije in odštevanje le-teh v breme obstoječega kapitala, kot je to običajno in v skladu z ekonomsko logiko in minimiziranjem stroškov.
12. Predlog MF ne upošteva principa, da skozi resolucijo delničarji ne smejo izgubiti več kot bi izgubili skozi insolvenčne postopke oz. stečaj.
13. Predlog MF daje nastavek za podzakonske akte, ki bi posegali v pristojnosti regulatorja in v druga pogodbena razmerja.
14. Predlog MF ne definira vzvodov prenosa, kriterijev, ki bi bili skladi s smernicami ECB in EK.
15. Predlog MF kaže na nerazumevanje kompleksnosti problema prestrukturiranja bank in se celo postavlja nad ECB.
16. Predlog MF: izdajanje obveznic države in prenašanje slabih terjatev na DUTB, pri čemer banke dobijo obveznice v zameno, pomeni poseganje države v kapitalsko strukturo in povečevanje kapitala drugih lastnikov bank.

Priloga 44

UREDBA (EU) št. 1176/2011 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 16. novembra 2011

o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 121(6) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropske centralne banke [1],

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora [2],

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom [3],

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Usklajevanje ekonomskih politik držav članic v Uniji bi bilo treba oblikovati v okviru širših smernic ekonomskih politik in smernic zaposlovanja, kakor je določeno v Pogodbi o delovanju Evropske unije (PDEU), pri tem pa bi bilo treba upoštevati vodilna načela stabilnih cen, zdravih in vzdržnih javnih financ in monetarnih pogojev ter uravnotežene plačilne bilance.

(2) Na osnovi izkušenj, pridobljenih v prvem desetletju delovanja ekonomske in monetarne unije, je treba predvsem izboljšati ekonomsko upravljanje v Uniji, ki mora temeljiti na močnejšem nacionalnem lastništvu,

(3) Vzpostavitev in ohranjanje dinamičnega notranjega trga bi bilo treba obravnavati kot del pravilnega in nemotenega delovanja ekonomske in monetarne unije.

(4) Izboljšan okvir ekonomskega upravljanja bi moral temeljiti na več medsebojno povezanih in usklajenih politikah za trajnostno rast in delovna mesta, zlasti na strategiji Unije za rast in delovna mesta, s posebnim poudarkom na razvoju in krepitvi notranjega trga, spodbujanju mednarodne trgovine in konkurenčnosti, evropskem semestru za okrepljeno usklajevanje ekonomskih in proračunskih politik (evropski semester), učinkovitem okviru za preprečevanje in zmanjšanje čezmernega javnofinančnega primanjkljaja (Pakt za stabilnost in rast), trdnem okviru za preprečevanje in odpravljanje makroekonomskih neravnotežij, minimalnih zahtevah za nacionalne proračunske okvire in okrepljeni ureditvi finančnih trgov in nadzoru nad njimi, vključno z makrobonitetnim nadzorom Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB).

(5) Krepitev ekonomskega upravljanja bi morala vključevati tesnejše in pravočasnejše vključevanje Evropskega parlamenta in nacionalnih parlamentov. Kljub temu da so sogovorniki Evropskega parlamenta v okviru dialoga ustrezne institucije Unije in njihovi predstavniki, lahko pristojni odbor Evropskega parlamenta ponudi državi članici, na katero je naslovljeno priporočilo ali sklep Sveta v skladu s členi 7(2), 8(2) ali 10(4) te uredbe, možnost sodelovanja pri izmenjavi mnenj. Udeležba države članice pri takšni izmenjavi mnenj je prostovoljna.

(6) Komisija bi morala imeti v postopku okrepljenega nadzora močnejšo vlogo v zvezi z ocenami, specifičnimi za posamezno državo članico, spremljanjem, misijami na kraju samem, priporočili in opozorili.

(7) Zlasti bi bilo treba nadzor ekonomskih politik držav članic razširiti prek proračunskega nadzora, da bi vključeval bolj podroben in formalen okvir za preprečevanje čezmernih makroekonomskih neravnotežij, prizadetim državam članicam pa bi pomagal, da izdelajo popravljalne načrte, preden se razlike utrdijo. Takšna širitev nadzora ekonomskih politik bi morala sovpadati s poglabljanjem fiskalnega nadzora.

(8) Za odpravljanje takih čezmernih makroekonomskih neravnotežij je treba v zakonodaji podrobno določiti postopek.

(9) Primerno je, da se postopek večstranskega nadzora iz odstavkov 3 in 4 člena 121 PDEU dopolni s posebnimi pravili za odkrivanje makroekonomskih neravnotežij, kakor tudi za preprečevanje in odpravljanje čezmernih makroekonomskih neravnotežij v Uniji. Bistveno je, da se postopek uskladi z letnim ciklom večstranskega nadzora.

[1] UL C 150, 20.5.2011, str. 1.
[2] UL C 218, 23.7.2011, str. 53.
[3] Stališče Evropskega parlamenta z dne 28. septembra 2011 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 8. novembra 2011.

(10) Ta postopek bi moral uvesti opozorilni mehanizem za zgodnje odkrivanje nastajajočih makroekonomskih neravnotežij. Njegova podlaga bi morala biti okvirna in transparentna preglednica, ki vključuje okvirne pragove, v povezavi z ekonomsko presojo. Ta presoja bi morala med drugim upoštevati nominalno in realno konvergenco v euroobmočju in zunaj njega.

(11) Da bi preglednica učinkovito delovala kot del opozorilnega mehanizma, bi morala biti sestavljena iz omejenega sklopa ekonomskih, finančnih in strukturnih kazalnikov, bistvenih za odkrivanje makroekonomskih neravnotežij, in ustreznih okvirnih pragov. Kazalniki in pragovi bi se morali po potrebi prilagoditi, da se s tem prilagodijo spreminjajoči se naravi makroekonomskih neravnotežij, med drugim zaradi spreminjajočih se tveganj za makroekonomsko stabilnost, in da se upošteva izboljšana razpoložljivost s tem povezanih statističnih podatkov. Kazalniki naj ne bi predstavljali ciljev ekonomske politike, temveč orodje za spremljanje razvijajoče se narave makroekonomskih neravnotežij v Uniji.

(12) Komisija bi morala pri pripravi preglednice ter sklopa makroekonomskih in makrofinančnih kazalnikov za države članice tesno sodelovati z Evropskim parlamentom in Svetom. Komisija bi morala predloge o načrtih za določitev in prilagoditev kazalnikov in pragov predstaviti pristojnim odborom Evropskega parlamenta in Sveta, da podajo pripombe. Komisija bi morala Evropski parlament in Svet obvestiti o spremembah kazalnikov in pragov ter podati razloge za te spremembe.

(13) Pri pripravi preglednice bi bilo treba ustrezno upoštevati tudi raznolike ekonomske okoliščine, vključno z učinki zmanjševanja razvojnega zaostanka.

(14) Prekoračitev enega ali več okvirnih pragov ne pomeni nujno, da nastajajo makroekonomska neravnotežja, saj bi bilo treba pri oblikovanju ekonomskih politik upoštevati medsebojne povezave med makroekonomskimi spremenljivkami. Zaključkov se ne bi smelo narediti na podlagi samodejnega branja preglednice: z ekonomsko presojo bi bilo treba zagotoviti, da se vse informacije – bodisi iz preglednice bodisi ne – obravnavajo v kontekstu in da postanejo del celovite analize.

(15) Komisija bi morala na podlagi postopka večstranskega nadzora in opozorilnega mehanizma ali v primeru nepričakovanih pomembnih gospodarskih gibanj, ki zahtevajo takojšnjo analizo za namene te uredbe, določiti države članice, pri katerih se opravi poglobljen pregled. Poglobljen pregled bi bilo treba izvesti brez domneve o obstoju neravnotežja in bi moral zajemati temeljito analizo vzrokov neravnotežij v državi članici v pregledu, ob ustreznem upoštevanju ekonomskih pogojev in okoliščin, specifičnih za posamezno državo članico, ter širšega sklopa analitičnih orodij, kazalnikov in kakovostnih informacij, specifičnih za te države članice. Država članica bi morala sodelovati s Komisijo, ko ta izvaja poglobljeni pregled, da bi tako zagotovila, da so informacije, ki jih ima Komisija na voljo, kar se da popolne in natančne. Poleg tega bi morala Komisija ustrezno upoštevati vse druge informacije, ki so po mnenju zadevne države članice pomembne ter jih je država članica predložila Svetu in Komisiji.

(16) O poglobljenem pregledu bi moral razpravljati Svet in Euroskupina, v primeru držav članic, katerih valuta je euro. V poglobljenem pregledu bi se morali po potrebi upoštevati priporočila ali pozivi Sveta, naslovljeni na države članice v pregledu, ki so bili sprejeti v skladu s členi 121, 126 in 148 PDEU in členi 6, 7, 8 in 10 te uredbe ter predvidene politike držav članic v pregledu, kakor so predstavljene v nacionalnih programih reform, kakor tudi mednarodne najboljše prakse glede kazalnikov in metodologij. Kadar se Komisija v primeru pomembnih in nepričakovanih gospodarskih gibanj, ki zahtevajo takojšnjo analizo, odloči izvesti poglobljen pregled, bi morala o tem obvestiti zadevne države članice.

(17) Pri ocenjevanju makroekonomskih neravnotežij bi bilo treba upoštevati njihovo resnost ter njihove morebitne negativne učinke ekonomskega in finančnega prelivanja, ki povečujejo ranljivost gospodarstva Unije in ogrožajo nemoteno delovanje ekonomske in monetarne unije. Ukrepi za odpravo makroekonomskih neravnotežij in razlik v konkurenčnosti so potrebni v vseh državah članicah, zlasti v euroobmočju. Vendar se lahko vrsta, pomen in nujnost izzivov politik med zadevnimi državami članicami znatno razlikujejo. Zaradi ranljivosti in obsega potrebne prilagoditve je ukrepanje politike zlasti nujno v državah članicah, v katerih se vztrajno pojavljajo veliki primanjkljaji na tekočem računu in izguba konkurenčnosti. Prav tako bi morale biti politike v državah članicah, ki imajo velike presežke na tekočem računu, usmerjene v opredelitev in izvajanje ukrepov, ki prispevajo h krepitvi domačega povpraševanja in potenciala rasti.

(18) Upoštevati bi bilo treba tudi zmožnost zadevnih držav članic za gospodarsko prilagajanje ter njihove rezultate pri upoštevanju prejšnjih priporočil na podlagi te uredbe in drugih priporočil, izdanih na podlagi člena 121 PDEU v okviru večstranskega nadzora, zlasti širših smernic ekonomskih politik držav članic in Unije.

(19) Postopek za spremljanje in odpravljanje škodljivih makroekonomskih neravnotežij s preprečevalnimi in popravljalnimi elementi bo zahteval boljša orodja za nadzor, ki temeljijo na orodjih, uporabljenih v postopku večstranskega nadzora. To bi lahko v primeru resnih neravnotežij, vključno z neravnotežji, ki ogrožajo pravilno delovanje ekonomske in monetarne unije, vključevalo okrepljen nadzor v obliki misij Komisije v državah članicah – v sodelovanju z Evropsko centralno banko (ECB) za države članice, katerih valuta je euro, in države članice, ki sodelujejo v Sporazumu z dne 16. marca 2006 med Evropsko centralno banko in nacionalnimi centralnimi bankami držav članic zunaj euroobmočja o določitvi operativnih postopkov za mehanizem deviznih tečajev v tretji fazi ekonomske in monetarne unije [1] (ERM II) –in dodatno poročanje držav članic. Socialni partnerji in druge nacionalne zainteresirane strani bi morale biti po potrebi vključene v dialog.

(20) Če se ugotovijo makroekonomska neravnotežja, bi bilo treba na zadevno državo članico nasloviti priporočila – po potrebi z vključitvijo ustreznih odborov –, ki bodo služila kot usmeritve glede ustreznih odzivov politike. Odziv politike zadevne države članice na neravnotežja bi moral biti pravočasen in bi moral uporabiti vse razpoložljive instrumente politike, ki so pod nadzorom javnih organov. Tudi nacionalne zainteresirane strani, vključno s socialnimi partnerji, bi bilo po potrebi treba vključiti v skladu z določbami PDEU ter nacionalno zakonodajno in politično ureditvijo. Odziv politike bi moral biti prilagojen posebnemu okolju in okoliščinam zadevne države članice ter bi moral zajemati glavna področja ekonomske politike, po možnosti tudi fiskalno in plačno politiko, trge dela, trg proizvodov in storitev ter ureditev finančnega sektorja. Upoštevati bi bilo treba obveznosti, ki izhajajo iz ERM II.

(21) Opozorila in priporočila ESRB, naslovljena na države članice ali Unijo, zadevajo makrofinančna tveganja. Po potrebi bi jim morali v okviru nadzora makroekonomskih neravnotežij slediti ustrezni nadaljnji ukrepi Komisije. Neodvisnost in zaupnost ESRB bi bilo treba strogo spoštovati.

(22) Če se ugotovijo resna makroekonomska neravnotežja, vključno z neravnotežji, ki ogrožajo pravilno delovanje ekonomske in monetarne unije, bi bilo treba začeti postopek v zvezi s čezmernim neravnotežjem, ki lahko vključuje izdajo priporočil državam članicam, zahteve v zvezi z okrepljenim nadzorom in spremljanjem ter pri državah članicah, katerih valuta je euro, v primeru, da večkrat zaporedoma ne sprejmejo popravljalnih ukrepov, možnost ukrepanja proti njim v skladu z Uredbo (EU) št. 1174/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o izvršilnih ukrepih za odpravljanje čezmernih makroekonomskih neravnotežij v euroobmočju [2].

(23) Vsaka država članica, proti kateri je bil uveden postopek v zvezi s čezmernim neravnotežjem, bi morala izdelati načrt popravljalnih ukrepov s podrobnim opisom politik, zasnovanih za izvajanje priporočil Sveta. Načrt popravljalnih ukrepov bi moral zajemati časovni razpored izvajanja predvidenih ukrepov. Svet bi ga moral potrditi s priporočilom. To priporočilo bi moralo biti posredovano Evropskemu parlamentu.

(24) Sveru bi bilo treba dodeliti pristojnosti za sprejemanje posameznih sklepov, s katerimi se ugotovi neupoštevanje priporočil, ki jih je sprejel Svet v okviru načrta popravljalnih ukrepov. Ti posamezni sklepi so kot del usklajevanja ekonomskih politik držav članic v okviru Sveta v skladu s členom 121(1) PDEU nadaljevanje priporočil, ki jih Svet sprejme v skladu s členom 121(4) PDEU v okviru načrta popravljalnih ukrepov.

(25) Pri uporabi te uredbe bi morala Svet in Komisija v celoti spoštovati vlogo nacionaluih parlamentov in socialnih partnerjev ter upoštevati razlike v nacionalnih sistemih, kot so sistemi oblikovanja plač.

(26) Če Svet meni, da v državi članici ni več čezmernega makroekonomskega neravnotežja, bi se postopek v zvezi s čezmernim makroekonomskim neravnotežjem moral končati, potem ko Svet na priporočilo Komisije razveljavi svoja relevantna priporočila. Razveljavitev bi morala temeljiti na celoviti analizi Komisije, v kateri je dokazano, da je država članica ravnala v skladu z zadevnimi priporočili Sveta ter da – med drugim ob upoštevanju makroekonomskih gibanj, obetov in učinkov prelivanja – ni več osnovnih vzrokov in z njimi povezanih tveganj, opredeljenih v priporočilu, s katerim se je začel postopek v zvezi s čezmernim makroekonomskim neravnotežjem. Končanje postopka v zvezi s čezmernim makroekouomskim neravnotežjem bi bilo treba objaviti.

[1] UL C 73, 25.3.2006, str. 21.

[2] Glej stran 8 tega Uradnega lista.

(27) Ker cilja te uredbe, in sicer oblikovanja učinkovitega okvira za odkrivanje makroekonomskih neravnotežij ter za preprečevanje in odpravljanje čezmernih makroekonomskih neravnotežij, države članice zaradi tesnih trgovinskih in finančnih povezav med državami članicami ter prelivanja učinkov nacionalnih ekonomskih politik na Unijo in euroobmočje kot celoto ne morejo zadovoljivo doseči in ker se ta cilj lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

VSEBINA IN OPREDELITVE POJMOV

Člen 1

Vsebina

1. Ta uredba določa podrobna pravila za odkrivanje makroekonomskih neravnotežij ter za preprečevanje in odpravljanje čezmernih makroekonomskih neravnotežij v Uniji.

2. Ta uredba se uporablja v okviru evropskega semestra, določenega v Uredbi (EU) št. 1175/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik [1].

3. Pri uporabi te uredbe se v celoti spoštuje člen 152 PDEU, priporočila, izdana v skladu s to uredbo, pa upoštevajo nacionalne prakse in institucionalne ureditve oblikovanja plač. Ta uredba upošteva člen 28 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in v skladu s tem ne vpliva v pravico do pogajanja, sklepanja ali izvajanja kolektivnih pogodb ter pravico do skupnega ukrepanja v skladu z nacionalnimi zakoni in praksami.

Člen 2

Opredelitve pojmov

V tej uredbi:

1. „neravnotežja" pomeni vsako gibanje, katerega makroekonomske posledice negativno vplivajo ali bi lahko negativno vplivale na pravilno delovanje gospodarstva države članice ali ekonomske in monetarne unije ali na delovanje celotne Unije;

2. „čezmerna neravnotežja" pomeni pomembna neravnotežja, vključno z neravnotežij, ki ogrožajo ali bi lahko ogrozila pravilno delovanje ekonomske in monetarne unije

POGLAVJE II

ODKRIVANJE NERAVNOTEŽIJ

Člen 3

Mehanizem opozarjanja

1. Mehanizem opozarjanja se oblikuje z namenom, da se omogoči zgodnje odkrivanje neravnotežij in njihovo spremljanje. Komisija pripravi letno poročilo, ki vsebuje kvalitativno ekonomsko in finančno oceno na podlagi preglednice s sklopom kazalnikov, katerih vrednosti se primerjajo z okvirnimi pragovi, kakor je določeno v členu 4. Letno poročilo z vrednostmi kazalnikov iz preglednice se objavi.

2. Letno poročilo Komisije vsebuje ekonomsko in finančno oceno, ki obravnava gibanje kazalnikov v širšem okviru, pri čemer se pri ocenjevanju gibanja neravnotežij po potrebi opira na druge ekonomske in finančne kazalnike. Zaključkov se ne sme narediti na podlagi mehaničnega branja kazalnikov iz preglednice. Ocena upošteva gibanje neravnotežij v Uniji in v euroobmočju. V poročilu se navede tudi, ali prekoračitev pragov v eni ali več državah članicah pomeni možnost nastanka neravnotežij. Ocena držav članic z velikimi primanjkljaji tekočega računa se lahko razlikuje od ocene držav članic, ki imajo velike presežke na tekočih računih.

3. Komisija v letnem poročilu navede države članice, za katere meni, da so jo morda prizadela neravnotežja ali da obstaja tveganje, da bi jo ta prizadela.

4. Komisija pravočasno predloži letno poročilo Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru.

5. Svet v okviru večstranskega nadzora v skladu s členom 121(3) PDEU razpravlja o letnem poročilu Komisije in pripravi njegovo celovito oceno. Euroskupina razpravlja o poročilu, v kolikor se le ta nanaša na države članice, katerih valuta je euro.

Člen 4

Preglednica

1. Preglednica, ki vključuje sklop kazalnikov, se uporablja kot orodje za olajšanje zgodnjega odkrivanja neravnotežij in njihovega spremljanja.

[1] Glej stran 12 tega uradnega lista.

2. Preglednico sestavlja omejeno število ustreznih, praktičnih, preprostih, merljivih in razpoložljivih makroekonomskih in makrofinančnih kazalnikov za države članice. Omogoča zgodnje prepoznavanje makroekonomskih neravnotežij, ki se pojavijo kratkoročno, ter neravnotežij, ki nastanejo zaradi strukturnih in dolgoročnih gibanj.

3. Preglednica med drugim vsebuje kazalnike, ki so uporabni za zgodnje prepoznavanje:

(a) notranjih neravnotežij, vključno s tistimi, ki lahko nastanejo zaradi javne in zasebne zadolženosti, gibanja na finančnem in drugih trgih imetij, vključno s trgom nepremičnin, gibanja na trgu zasebnega kreditiranja ter gibanj brezposelnosti;

(b) zunanjih neravnotežij, vključno s tistimi, ki lahko nastanejo zaradi gibanja tekočega računa in neto premoženjskih bilanc držav članic, realnih efektivnih menjalnih tečajev, deležev na izvoznih trgih, sprememb cen, gibanj stroškov ter necenovne konkurenčnosti, ob upoštevanju različnih sestavnih delov produktivnosti;

4. Komisija je pri ekonomski razlagi preglednice v mehanizmu opozarjanja pozorna na gibanja v realnem gospodarstvu, vključno z gospodarsko rastjo, rezultati na področju zaposlovanja in brezposelnosti, nominalno in realno konvergenco v euroobmočju in zunaj njega, gibanjem produktivnosti in njenih gonil, kot so naložbe v raziskave in razvoj ter tuje in domače naložbe, ter gibanja v sektorjih, vključno z energetiko, ki vplivajo na BDP in stanje tekočega računa.

Preglednica vsebuje tudi okvirne pragove za kazalnike, ki služijo kot opozorilne stopnje. Izbira kazalnikov in pragov bo oblikovana tako, da prispeva k spodbujanju konkurenčnosti v Uniji.

Preglednica kazalnikov vsebuje zgornje in spodnje opozorilne pragove, razen kadar to ni primerno, ki se razlikujejo glede na države članice, ki so v euroobmočju, in države članice, ki niso v euroobmočju, če to utemeljujejo posebne značilnosti monetarne unije in ustrezne ekonomske okoliščine. Pri pripravi preglednice je treba ustrezno upoštevati tudi raznolike ekonomske okoliščine, vključno z učinki zmanjševanja razvojnega zaostanka.

5. Pri pripravi osnutka kazalnikov v zvezi s stabilnostjo finančnega trga je treba ustrezno upoštevati delo ESRB. Komisija povabi ESRB, da ji predloži svoja mnenja glede osnutka kazalnikov v zvezi s stabiloostjo finančnega trga.

6. Komisija sklop kazalnikov in pragov iz preglednice objavi.

7. Komisija ustreznost preglednice, vključno s sestavo kazalnikov, določenimi pragovi in uporabljeno metodologijo, redno ocenjuje in po potrebi prilagaja ali spreminja. Komisija spremembe metodologije in sestave preglednice ter povezanih pragov objavi.

8. Komisija najmanj vsako leto posodobi vrednosti kazalnikov v preglednici.

Člen 5

Poglobljeni pregled

1. Komisija ob ustreznem upoštevanju razprav Sveta in Euroskupine, kakor je določeno v členu 3(5), ali v primeru nepričakovanih, pomembnih gospodarskih gibanj, ki zahtevajo takojšnjo analizo za namene te uredbe, izvede poglobljen pregled za vsako državo članico, za katero meni, da so jo morda prizadela neravnotežja ali da obstaja tveganje, da bi jo ta prizadela.

Poglobljeni pregled temelji na podrobni analizi okoliščin, specifičnih za državo članico, vključno z različnimi izhodiščnimi položaji držav članic; poglobljeni pregled preuči širok spekter ekonomskih spremenljivk ter vključuje uporabo analitičnih orodij in kvalitativnih informacij, specifičnih za države članice. Upošteva tudi nacionalne posebnosti odnosov med socialnimi partnerji in socialnega dialoga.

Komisija ustrezno upošteva tudi vse druge informacije, ki jih zadevna država članica smatra kot pomembne in ki jih je predložila Komisiji.

Komisija podrobni pregled opravi v povezavi z nadzornimi misijami v zadevne države članice v skladu s členom 13.

2. Poglobljeni pregled Komisije vključuje oceno, ali v zadevni državi članici obstajajo neravnotežja in ali so ta neravnotežja čezmerna. Preuči izvor ugotovljenih neravnotežij na podlagi prevladujočih ekonomskih okoliščin, vključno s tesnimi trgovinskimi in finančnimi povezavami med državami članicam ter učinki prelivanja nacionalnih ekonomskih politik. Podrobni pregled analizira pomembna gibanja, ki so povezana s strategijo Unije za rast in delovna mesta. Pri tem tudi upošteva pomen gospodarskih gibanj v Uniji in na celotnem euroobmočju. V njem se upošteva zlasti:

(a) priporočila Sveta ali pozive, naslovljene na države članice v pregledu, sprejete v skladu s členi 121, 126 in 148 PDEU ter členi 6, 7, 8 in 10 te uredbe, kjer je to ustrezno;

(b) predvidene politike države članice v pregledu, kakor so predstavljene v nacionalnem programu reform in, če je to ustrezno, v njenem programu za stabilnost ali programu za konvergenco;

(c) opozorila ali priporočila ESRB glede sistemskih tveganj, ki so naslovljena na državo članico v pregledu ali so zanjo pomembna. Spoštujejo se pravila o zaupnosti ESRB.

3. Komisija obvesti Evropski parlament in Svet o rezultatih poglobljenega pregleda in jih objavi.

Člen 6

Preprečevalni ukrepi

1. Če Komisija na podlagi poglobljenega pregleda iz člena 5 meni, da v državi članici obstajajo neravnotežja, o tem ustrezno obvesti Evropski parlament, Svet in Euroskupino. Svet lahko na priporočilo Komisije na zadevno državo članico naslovi potrebna priporočila v skladu s postopkom iz člena 121(2) PDEU.

2. Svet o priporočilu obvesti Evropski parlament in ga objavi.

3. Priporočila Sveta in Komisije v celoti spoštujejo člen 152 PDEU in upoštevajo člen 28 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

4. Svet v okviru evropskega semestra letno pregleda svoje priporočilo in ga lahko po potrebi prilagodi v skladu z odstavkom 1.

POGLAVJE III

POSTOPEK V ZVEZI S ČEZMERNIM NERAVNOTEŽJEM

Člen 7

Začetek postopka v zvezi s čezmernim neravnotežjem

1. Če Komisija na podlagi poglobljenega pregleda iz člena 5 meni, da v zadevni državi članici obstajajo čezmerna neravnotežja, o tem obvesti Evropski parlament, Svet in Euroskupino.

Komisija prav tako obvesti zadevne evropske nadzorne organe in ESRB. ESRB lahko sprejme ukrepe, za katere meni, da so potrebni.

2. Svet lahko na priporočilo Komisije sprejme priporočilo v skladu s členom 121(4) PDEU v katerem ugotovi obstoj čezmernega neravnotežja in zadevni državi članici priporoči sprejetje popravljalnih ukrepov.

V priporočilu Svet navede vrsto in posledice neravnotežij ter podrobno opredeli sklop priporočil za politike, ki jih je treba upoštevati, ter rok, v katerem mora zadevna država članica predložiti načrt popravljalnih ukrepov. Svet lahko, kakor je določeno v členu 121(4) PDEU, priporočilo objavi.

Člen 8

Načrt popravljalnih ukrepov

1. Vsaka država članica, proti kateri se uvede postopek v zvezi s čezmernim neravnotežjem, predloži Svetu in Komisiji načrt popravljalnih ukrepov, ki temelji na priporočilu v skladu s členom 7(2), v roku, ki se določi v tem priporočilu. V načrtu popravljalnih ukrepov se navedejo posebni ukrepi politik, ki jih je zadevna država članica izvedla ali namerava izvesti, ter časovni razpored za njihovo izvajanje. V načrtu popravljalnih ukrepov se upošteva ekonomski in socialni učinek ukrepov politik, sam načrt pa je skladen s širšimi smernicami ekonomskih politik in s smernicami za zaposlovanje.

2. Svet na podlagi poročila Komisije v dveh mesecih po predložitvi načrta popravljalnih ukrepov ta načrt oceni. Če Svet na podlagi priporočila Komisije meni, da je načrt popravljalnih ukrepov primeren, ga potrdi v obliki priporočila, v katerem navede posebne ukrepe, ki so potrebni, in roke za njihovo sprejetje ter določi časovni razpored za nadzor njihovega izvajanja, ob ustreznem upoštevanju kanalov prenosa in morebitnih dolgih zamikov med sprejetjem popravljalnih ukrepov in dejansko odpravo neravnotežij.

3. Če Svet na podlagi priporočila Komisije meni, da predvideni ukrepi iz načrta popravljalnih ukrepov ali njihov časovni razpored niso primerni, sprejme priporočilo, v katerem pozove državo članico, naj praviloma v dveh mesecih predloži nov načrt popravljalnih ukrepov. Novi načrt popravljalnih ukrepov Svet preuči v skladu s postopkom iz tega člena.

4. Načrt popravljalnih ukrepov, poročilo Komisije in priporočilo Sveta iz odstavkov 2 in 3 se objavijo.

Člen 9

Spremljanje popravljalnih ukrepov

1. Komisija spremlja izvajanje priporočila Sveta, sprejetega v skladu s členom 8(2). V ta namen država članica predloži Svetu in Komisiji redna poročila o napredku, katerih pogostost določi Svet v priporočilu iz člena 8(2).

2. Svet poročila držav članic o napredku objavi.

3. Komisija lahko za spremljanje izvajanje načrta popravljalnih ukrepov izvede misije okrepljenega nadzora v zadevni državi članici, v sodelovanju z ECB, ko gre za misije v države članice, katerih valuta je euro, ali države članice, ki sodelujejo v ERM II. Komisija med misijami po potrebi v dialog vključi socialne partnerje in druge nacionalne zainteresirane strani.

4. V primeru pomembnih velikih sprememb ekonomskih okoliščin lahko Svet na priporočilo Komisije spremeni priporočila, ki jih je sprejel na podlagi člena 8(2), v skladu s postopkom iz navedenega člena. Svet po potrebi pozove zadevno državo članico, da predloži popravljen načrt popravljalnih ukrepov, in ga oceni v skladu s postopkom iz člena 8.

Člen 10

Ocena popravljalnih ukrepov

1. Svet na podlagi poročila Komisije oceni, ali je zadevna država članica sprejela priporočene popravljalne ukrepe v skladu s priporočilom Sveta, izdanim na podlagi člena 8(2).

2. Komisija svoje poročilo objavi.

3. Svet pripravi oceno v roku, ki ga je določil v svojih priporočilih, sprejetih v skladu s členom 8(2).

4. Kadar meni, da država članica ni sprejela priporočenih popravljalnih ukrepov, Svet na podlagi priporočila Komisije sprejme sklep, s katerim ugotovi neupoštevanje, skupaj s priporočilom, v katerem določi nov rok za sprejem popravljalnih ukrepov. V tem primeru Svet obvesti Evropski svet in objavi ugotovitve nadzornih misij iz člena 9(3).

Šteje se, da Svet sprejme priporočilo Komisije o ugotovitvi neupoštevanja, razen če se s kvalificirano večino ne odloči za zavrnitev priporočila v desetih dneh od dneva, ko ga je Komisija sprejela. Zadevna država članica lahko v tem roku zahteva sklic seje Sveta, na kateri se glasuje o tej odločitvi.

5. Kadar Svet na podlagi poročila Komisije iz odstavka 1 meni, da je država članica izvedla priporočene popravljalne ukrepe v skladu s členom 8(2), se šteje, da postopek v zvezi s čezmernim neravnotežjem poteka po načrtu in je njegovo izvajanje začasno zadržano. Kljub temu se spremljanje nadaljuje v skladu s časovnim razporedom, sprejetim v priporočilu na podlagi člena 8(2). Svet objavi razloge za začasno zadržanje izvajanja postopka in pripozna popravljalne ukrepe, ki jih je sprejela zadevna država članica.

Člen 11

Končanje postopka v zvezi s čezmernim neravnotežjem

Svet na priporočilo Komisije razveljavi priporočila, izdana na podlagi člena 7, 8 ali 10, kakor hitro meni, da v zadevni državi članici čezmerno neravnotežje, kakor je opisano v priporočilu iz člena 7(2), ne obstaja več. Svet to dejstvo sporoči v javni izjavi.

Člen 12

Glasovanje v Svetu

V zvezi z ukrepi iz členov 7 do 11 Svet odloča brez upoštevanja glasu člana Sveta, ki predstavlja zadevno državo članico.

POGLAVJE IV

KONČNE DOLOČBE

Člen 13

Nadzorne misije

1. Komisija zagotavlja trajen dialog z organi držav članic v skladu s cilji te uredbe. S tem namenom Komisija zlasti izvaja misije, da bi ocenila ekonomske razmere v državi članici in prepoznala tveganja ali težave pri upoštevanju ciljev te uredbe.

2. Komisija lahko izvaja misije okrepljenega nadzora v državah članicah, za katere velja priporočilo o obstoju čezmernega neravnotežja v skladu s členom 7(2) z namenom spremljanja na kraju samem.

3. Kadar je zadevna država članica država članica, katere valuta je euro ali država članica, ki sodeluje v ERM II, lahko Komisija povabi, če je to primerno, predstavnike Evropske centralne banke, da sodelujejo v nadzornih misijah.

4. Komisija o rezultatih misije iz odstavka 2 poroča Svetu in se lahko odloči, če je to ustrezno, da svoje ugotovitve objavi.

5. Ko Komisija izvaja misije iz odstavka 2, posreduje svoje začasne ugotovitve zadevni državi članici za pripombe.

Člen 14

Ekonomski dialog

1. Za krepitev dialoga med institucijami Unije, zlasti Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo, ter za zagotovitev večje preglednosti in odgovornosti lahko pristojni odbor Evropskega parlamenta povabi predsednika Sveta, Komisijo in po potrebi predsednika Evropskega sveta ali predsednika Euroskupine, da nastopijo pred odborom in razpravljajo o:

(a) informacijah, ki jih posreduje Svet glede širših smernic ekonomskih politik v skladu s členom 121(2) PDEU;

(b) splošnih usmeritvah državam članicam, ki jih izda Komisija na začetku letnega cikla nadzora;

(c) sklepih Evropskega sveta o usmeritvah ekonomskih politik v okviru evropskega semestra;

(d) izidih večstranskega nadzora, ki se izvaja v skladu s to uredbo;

(e) sklepih Evropskega sveta o usmeritvah in rezultatih večstranskega nadzora;

(f) pregledih izvajanja večstranskega nadzora ob koncu evropskega semestra;

(g) priporočilih, sprejetih v skladu s členom 7(2), členom 8(2) in členom 10(4) te uredbe.

2. Pristojni odbor Evropskega parlamenta lahko državi članici, za katero velja priporočilo ali sklep Sveta v skladu s členom 7(2), členom 8(2) in členom 10(4), ponudi možnost sodelovanja pri izmenjavi mnenj.

3. Svet in Komisija redno obveščata Evropski parlament o rezultatih uporabe te uredbe.

Člen 15

Letno poročanje

Komisija letno poroča o uporabi te uredbe, vključno s posodobitvijo preglednice, kakor je določeno v členu 4, ter svoje ugotovitve predstavi Evropskemu parlamentu in Svetu v okviru evropskega semestra.

Člen 16

Pregled

1. Do 14. december 2014 in nato vsakih pet let Komisija pregleda in objavi poročilo o uporabi te uredbe.

Ta poročila med drugim ocenijo:

(a) učinkovitost te uredbe;

(b) dosežen napredek pri zagotavljanju tesnejše uskladitve ekonomskih politik in trajnostne konvergence ekonomskih učinkov držav članic v skladu s PDEU.

Če je to primerno, se tem poročilom priloži predlog za spremembo te uredbe.

2. Komisija poročila iz odstavka 1 posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu.

Člen 17

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu, 16. novembra 2011

Za Evropski parlament
Predsednik
J. BUZEK

Za Svet
Predsednik
M. SZCZUKA

Priloga 44a

EVROPSKA KOMISIJA

SPOROČILO ZA MEDIJE

Bruselj, 28. novembra 2012

Poročilo o mehanizmu opozarjanja: podpora makroekonomski prilagoditvi v EU

Evropska komisija danes z objavo poročila o mehanizmu opozarjanja začenja drugi letni ciklus postopka v zvezi z makroekonomskim neravnovesjem za leto 2013. Poročilo zahteva poglobljene preglede razvoja dogodkov, ki so povezani s kopičenjem in odpravljanjem makroekonomskih neravnovesij v štirinajstih državah članicah EU: Belgiji, Bolgariji, Danski, Španiji, Franciji, Italiji, Cipru, Madžarski, Malti, Nizozemski, Sloveniji, Finski, Švedski in Združenem kraljestvu.

Podpredsednik Olli Rehn, pristojen za ekonomske in monetarne zadeve ter evro, je dejal: *„EU je v težavnem postopku odpravljanja makroekonomskih neravnovesij, ki so se nakopičila v desetletju pred krizo. Veliko je že bilo narejenega in reforme prinašajo rezultate. Vendar postopek ponovnega uravnovešenja še zdaleč ni končan in bo še nekaj prihodnjih let oblikoval gospodarsko okolje. Komisija prek postopka v zvezi z makroekonomskim neravnovesjem državam članicam daje smernice, s katerimi se zagotovi sprejetje ustreznih politik za reševanje neravnovesij ter postavi temelje za trajnostno rast in ustvarjanje novih delovnih mest."*

Analiza v poročilu o mehanizmu opozarjanja temelji na pregledu stanja enajstih makroekonomskih kazalnikov, ki se osredotočajo na razvoj dogodkov v zvezi s konkurenčnostjo, zadolženostjo, cenami premoženja, prilagoditvijo in prepletenostjo s finančnim sektorjem. Komisija zadevni pregled stanja uporablja kot izhodišče za oceno makroekonomskih razmer, pri čemer uporablja tudi dodatne podatke in kazalnike ter ustrezno upošteva razmere v posamezni državi. Komisija v poročilu o mehanizmu opozarjanja navaja države članice, v katerih je potrebna nadaljnja preučitev makroekonomskih razmer z uporabo poglobljenega pregleda, pri čemer njegov rezultat ni vnaprej napovedan. Šele po tem, ko bodo naslednjo pomlad poglobljeni pregledi končani, bo Komisija ugotovila, če obstajajo neravnovesja ali čezmerna neravnovesja, in predlagala ustrezna priporočila glede politike.

IP/12/1275

V poročilu o mehanizmu opozarjanja so navedeni dokazi, da prilagoditev na področju makroekonomskih neravnovesij napreduje. V državah z največjimi zunanjimi neravnovesji se primanjkljaji tekočega računa zmanjšujejo, kar podpirata postopno izboljševanje izvoznih zmogljivosti in večanje konkurenčnosti, popravek na stanovanjskem trgu pa je v teku. Vendar ta postopek ponovnega uravnovešenja, ki je dolgoročno gledano predpogoj za trajnostno rast, še zdaleč ni končan. Kratkoročno bo še naprej oteževal rast in zaposlovanje v več državah. Prilagoditev, ki poteka, vključuje ciklični in strukturni popravek, vendar se zdi, da v večini držav prevladuje slednji. Vzporedno s prilagoditvijo v državah članicah z velikimi primanjkljaji tekočih računov se, čeprav počasneje, zunanje bilance številnih držav članic s presežkom zmanjšujejo. Vse večji pomen domačega povpraševanja v gospodarski dejavnosti držav s presežkom in razmeroma dinamična rast plač nakazujeta, da bi se lahko prispevek držav s presežkom k ponovnemu uravnovešenju v naslednjih letih povečal.

Štirinajst držav članic, za katere bo Komisija začela poglobljen pregled, se sooča z različnimi izzivi in potencialnimi tveganji. Za dvanajst od teh držav je bila poglobljena analiza opravljena že v okviru postopka v zvezi z makroekonomskim neravnovesjem za leto 2012, pri čemer so bila ugotovljena neravnovesja različne narave in resnosti. Zadevne države so maja prejele *smernice* politike s priporočili za posamezno državo v okviru evropskega semestra (MEMO/12/388). Komisija meni, da je koristno ponovno podrobno pregledati obstoječa tveganja in dosežen napredek pri odpravljanju neravnovesij v teh državah članicah. V primeru Malte in Nizozemske bo poglobljen pregled v okviru postopka v zvezi z makroekonomskim neravnovesjem opravljen prvič.

Države, nad katerimi se izvaja nadzor v skladu s programi za gospodarsko prilagoditev, podprtimi z uradnim financiranjem, v poročilu o mehanizmu opozarjanja niso ocenjene. To velja za Irsko, Grčijo, Portugalsko in Romunijo. Ta pristop preprečuje podvajanje postopkov in obveznosti poročanja ter je v skladu s tem, kar je Komisija predvidela v predlogu za t. i. „dvojček", ki se osredotoča na mehanizme nadzora v evroobmočju. Španija je v poročilu o mehanizmu opozarjanja obravnavana, ker je zagotavljanje uradnega financiranja specifično za dokapitalizacijo bank. Obravnavana sta tudi Ciper in Madžarska, saj pogajanja za finančno pomoč še niso končana.

Naslednji koraki

O sklepih poročila o mehanizmu opozarjanja bosta razpravljala Euroskupina in Svet ECOFIN. Komisija je poročilo posredovala tudi Evropskemu parlamentu.

Poglobljene preglede za posamezne države bo pripravila Komisija in naj bi bili predvidoma objavljeni spomladi v okviru evropskega semestra.

Ozadje

Postopek v zvezi z makroekonomskim neravnovesjem je bil uveden z zakonodajo, imenovano „šesterček", ki je začela veljati 13. decembra 2011 (MEMO/11/898) s ciljem okrepitve fiskalnega in makroekonomskega nadzora v EU. Nadzor v okviru postopka v zvezi z makroekonomskim neravnovesjem je del „evropskega semestra", ki zagotavlja usklajevanje medsebojno povezane in v prihodnost usmerjene gospodarske politike EU.

Postopek v zvezi z makroekonomskim neravnovesjem obsega preventivni in korektivni del. Preventivni del Komisiji in Svetu omogoča sprejetje priporočil v zgodnji fazi, preden neravnovesja postanejo čezmerna. V resnejših primerih se uporabi korektivni del in sproži postopek v zvezi s čezmernim neravnovesjem. Da se zagotovi izvrševanje slednjega, se lahko državam članicam evroobmočja naložijo finančne sankcije.

Več informacij:

http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/documents/alert_mechanism_report_2012-11_en.pdf

http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/macroeconomic_imbalance_procedure/index_en.htm

MEMO/12/912

MEMO/12/388

MEMO/12/104

IP/12/132

Kontakti:
Simon O'Connor (+32 22967359)
Audrey Augier (+32 22971607)
Vandna Kalia (+32 22995824)

EUROPEAN
COMMISSION

Brussels, 28.11.2012
COM(2012) 751 final

REPORT FROM THE COMMISSION

Alert Mechanism Report - 2013

Report prepared in accordance with Articles 3 and 4 of the Regulation on the prevention and correction of macroeconomic imbalances

{SWD(2012) 420 final}
{SWD(2012) 421 final}

1. INTRODUCTION

Persistent macroeconomic imbalances, reflected in large and persistent external deficits and surpluses, sustained losses in competitiveness, and the build-up of indebtedness, have been part at the core of the economic crisis and their current unwinding and adjustment shape the economic land scape. They continue to frame the macroeconomic challenges for the Member States concerned and involve spillovers which contribute to the threats facing the euro area. In December 2011, the "6-pack" entered into force, including the two regulations setting up the Macroeconomic Imbalance Procedure (the MIP)[1]. Surveillance on imbalances under the MIP forms part of the 'European Semester' which takes an integrated and forward-looking approach to macroeconomic surveillance. The MIP was fully implemented for the first time in 2012. On 14 February 2012, the first step in the MIP was taken when the Commission published the first Alert Mechanism Report[2]. On 30 May 2012 in-depth reviews for 12 Member States were published[3] and concluded on the existence of macroeconomic imbalances in the 12 member States reviewed. Appropriate policy responses to the identified imbalances were integrated in the set of country-specific recommendations issued by the Council in July under the European Semester[4].

This is the second Alert Mechanism Report which initiates the MIP for the 2013 European Semester.

The Alert Mechanism Report is the initial screening device whereby the Commission identifies Member States for which it considers that developments warrant further in-depth analysis to determine whether imbalances exist or risk emerging. It should be emphasised that it is not in the Alert Mechanism Report, but in the subsequent in-depth reviews that the driving forces behind the observed developments are analysed in detail[5]. On the basis of the in-depth reviews, the Commission will conclude whether imbalances or excessive imbalances exist, and propose policy recommendations. This second round of the MIP will integrate the findings from the previous cycle and taking into account that the general economic conditions have not improved. The in-depth reviews are foreseen to be published in spring, ahead of the May European Semester package.

The Alert Mechanism Report is based on a scoreboard of indicators. The assessment of the potential existence or the risk of imbalances in Member States does not derive from a mechanical application of the scoreboard indicators. The scoreboard is complemented by additional information and indicators taking due account of country-specific circumstances and institutions, and considering also the conclusions in the in-depth reviews of May 2012. As regards the scoreboard design, an indicator related to the financial sector has been added to the initial set of ten indicators to respond to the call of the Council and the European Parliament to better take into account the financial sector. Annex 1 provides further explanations and background on this year's scoreboard.

---

1 Regulations (EU) of the European Parliament and the Council No 1176/2011 and 1174/2011 (OJ L 306, 23.11.2011, p. 25 and 8, respectively).

2 COM(2012) 68 final, 14.2.2012.

3 These Member States were Belgium, Bulgaria, Denmark, Spain, France, Italy, Cyprus, Hungary, Slovenia, Finland, Sweden and the United Kingdom (see *European Economy-Occasional Papers*, 99 to 110, and Commission Communication 'Action for Stability, Growth and Jobs' - COM(2012) 299 final, 30.5.2012).

4 Council Recommendations of 10 July 2012 (2012/C 219/01 to 27) (OJ C 219, 24.7.2012).

5 Work to strengthen analytical frameworks and tools for the aualysis of imbalances is taken forward by Member States and the Commission in the context of the Economic Policy Committee. This includes for example issues linked to housing, indebtedness and the assessment of extemal positions.

Section 2 discusses some horizontal and thematic messages from the reading of the scoreboard. In section 3 the reading of the scoreboard is presented per country. Section 4 concludes.

2. PROGRESS IN REBALANCING AND CORRECTION OF IMBALANCES

The EU economies continue to face large challenges to correct the external and internal imbalances accumulated in the pre-crisis period. Several Member States face deleveraging pressures in the private and public sector. These pressures reflect the unwinding of accumulated financial imbalances, which are linked to previous unsustainable expenditure and debt levels. The simultaneous deleveraging is weighing on growth, as spending is reduced and income is directed to debt repayment, while the correction of the external deficits, to be complete and sustainable, requires further improvement in relative competitiveness, including through the reductions in costs and increases in productivity. This adjustment of accumulated internal and external imbalances is expected to be a protracted process shaping the economic landscape for several years to come and framing the surveillance under the MIP. The current growth conditions, including the outlook for next year, are considerably weaker than forecast at the time of the previous Alert Mechanism Report earlier this year, but progress in re-balancing will open up the way for growth and convergence.

There are positive signs that the rebalancing in the EU economies is progressing, as evidenced by the latest Commission forecasts. The reform efforts appear to bear fruit, and not only in programme countries. Current account deficits are coming down in the countries with the largest external imbalances, supported by gains in competitiveness. However, the necessary adjustment for some countries with large current account deficits is still considerable and needs to be supported by the implementation of the productivity-enhancing structural reforms agreed in the context of the economic adjustment programmes and in the country-specific recommendations. Further intra-euro area (and intra EU) rebalancing would benefit from dynamic domestic demand and wage developments in the surplus countries.

As regards the different areas covered by the scope of the scoreboard the following more specific observations can be made:

- ***Euro-area (and EU) rebalancing of current account positions is on-going.*** This has so far mainly been the result of adjustment in the vulnerable economies although developments in the Member States with large current account surplus also contribute to the rebalancing of the euro area (and EU). Deficit countries have experienced an expansion of exports thanks to gains in competitiveness and a reallocation of resources towards export-oriented industries but also a strong compression of domestic demand and imports. Although, these developments include both cyclical and structural nature, the structural correction appears to predominate in most countries. In parallel with the adjustment in Member States with large current accounts deficits, the external balances of several Member States in surplus have been declining, albeit at a slower pace. The increasing weight of domestic demand in the economic activity of the surplus countries and the relatively dynamic wage increases suggest that the contribution of surplus countries to rebalancing might grow in the coming years.

- ***Nonetheless, the external adjustment in current account deficits is not yet sufficient to ensure sustainable and sound external debt positions.*** A majority of Member States have (negative) net international investment positions beyond the indicative threshold. How much the net international investment position is beyond the threshold differs, however, across countries, ranging from moderate (CZ, EE, LT, PL, SI and

SK, and RO) to substantial (BG, ES, CY, LV and HU, as well as IE, EL and PT) deviations. In catching-up economies, the net external debt is generally lower than the net international investment position reflecting the importance of foreign direct investment (BG, CZ, SK, LT and LV). In many cases, the negative positions have continued to rise, or when declining this has been mainly the result of valuation effects (ES and CY, as well as EL and PT), in particular due to the loss in the market value of domestically-issued securities held by foreigners.

Current account balances

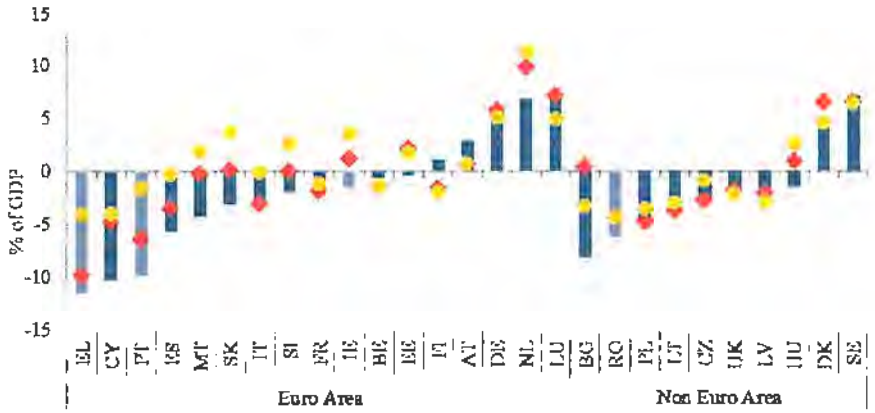

Note: Forecast figures are corrected for the level differences between Balance of Payments and National Accounts data. Programme countries in pattern.
Source: Eurostat, Commission services. ■Average 2008-2011 ◦2011 ◆2013 (ECFIN autumn forecast)

- ***Export performance has been improving slightly in a context of weaker global demand.*** With the exception of catching-up Member States (EE, MT, SK, BG, LV, LT, PL and RO), over the last five years the majority of Member States have lost export market shares at a rate well exceeding the indicative threshold,. Over a longer period of time, these losses partially reflect an EU-wide trend in a global context and need to be viewed in the context of the expansion of world trade. Nevertheless, the pace of market share losses is often reduced compared to a year ago.

- ***Price and non-price competitiveness developments have contributed positively to unwinding external imbalances.*** The recovery in price and non-price competitiveness is key to the adjustment process of the economies with large current account deficits. Many structural reforms have already been adopted. Although the full effects of reforms on the main macroeconomic variables are typically visible only with a time lag, the substantial labour market reforms have started to translate in significant competitiveness gains in several Member States. Changes in the trends of relative unit labour costs and real effective exchange rates give already supportive evidence of competitiveness gains in most Member States. In the scoreboard, the unit labour cost indicator (nominal change in 2009-11) exceeds the threshold only in four Member States (BG, LU, RO, FI) compared to the double in the previous report, reflecting downward pressures on wage growth over the last couple of years.

- ***So far, gains in price competitiveness have taken place predominantly in Member States with large imbalances, sparked by intense market pressure.*** Since 2010, the growth rate of nominal unit labour costs in the euro-area periphery has been below the corresponding growth rate in the core surplus economies. The reduction in unit labour costs in vulnerable countries relative to the core euro area stems from increases in

productivity and competitive pressures, labour shedding which now offset the labour hoarding of recent years, and reductions in the nominal remuneration in several sectors.

- ***Deleveraging pressures in the private sector persist in many Member States.*** The unwinding of excessively leveraged positions in the private sector, including corporates and households, started in the aftermath of the financial crisis. Private sector debt exceeds the indicative threshold (160 per cent of GDP) in a majority of Member States (AT, BE, CY, DK, FI, FR, HU, LU, MT, NL, ES, SE and the UK, as well as IE and PT). At a sectorial level, firms' indebtedness is particularly high in some countries (above 120 per cent of GDP in BE, BG, CY, MT, ES and SE, as well as IE and PT). In other cases, such as SI and ES, construction firms account for the bulk of non-financial corporations debt and further housing market correction may lead to an increase in bad loans and impaired assets in the corporate sector. Turning to households, deleveraging pressures are visible in a number of Member States (CY, DK, NL, ES, SE and UK, as well as IE and PT, and are mainly linked to pre-crisis housing market upswings. Downside risks for household balance sheets and consumption are linked to potential further corrections in housing markets.

- ***Lending to the private sector remains weak and private credit flows are subdued.*** In 2011, credit growth figures were generally below the threshold, explained both by credit supply and demand factors. On the one hand, banks downsized their balance sheets and increased their provisioning. Indeed, there was only a moderate increase in the financial sector liabilities in 2011 across the board. Existing structural and liquidity issues in the financial sector also affected the supply of credit. On the other hand, worsening growth prospects coupled with high uncertainty have been holding back demand, particularly in those countries with the biggest adjustment needs.

- ***Complex sectoral inter-linkages among the public, banking and private sectors often add to the underlying imbalances.*** The strong country bias between the financial sector and domestic sovereigns leaves banks largely exposed to sovereigns through holdings of government bonds. Moreover, high sovereign yields can also affect firms via the banking sector, thus affecting negatively their financing conditions. Against this background, financing costs for both public and private sector have been diverging increasingly in Member States resulting in financial fragmentation across national borders. The sovereign debt crisis has triggered deposit outflows from some vulnerable countries and has exerted additional funding and liquidity pressures on their private sector. Small and medium-sized enterprises risk being affected more in this respect as they rely heavily on bank credit. In this context, private sector deleveraging pressures are even more of a concern when this takes place in parallel to on-going and necessary deleveraging in the public sector (BE, ES, HU and IT, as well as IE, EL and PT).

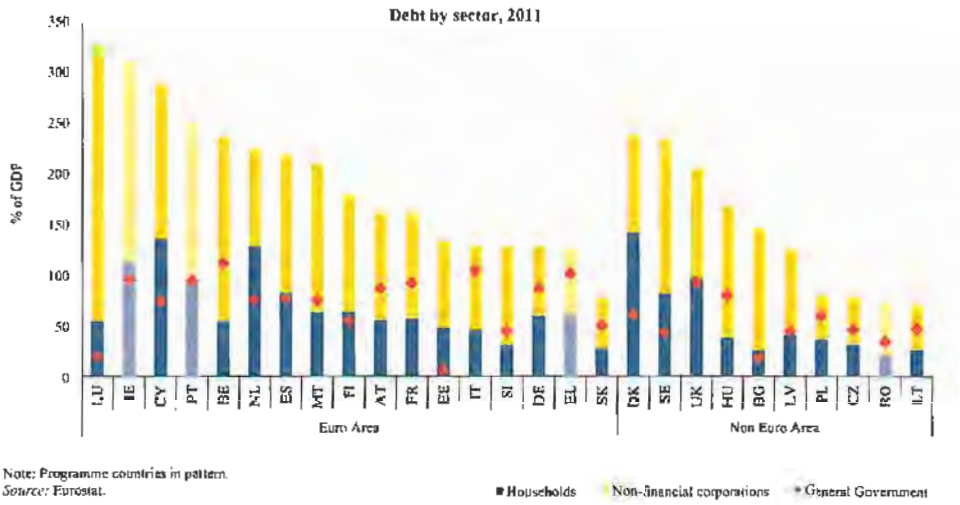

Note: Programme countries in pattern.
Source: Eurostat.

- ***Housing markets are still in correction mode with different implications according to the dynamics of the construction sector.*** Indeed, almost all Member States experienced negative real house price growth rates in 2011 with the notable exception of the Baltic States recovering from the previous boom-bust episodes. Consequently in no country did the house price growth exceed the indicative threshold. This correction has gained speed in some countries, which were already characterised by substantial cumulated falls in house prices (CY, ES and IE) in a context of a sharp deterioration in economic conditions. It has in some cases led to the necessary downsizing of construction sectors, but has also led to higher unemployment and deterioration in banks' balance sheets (SI, ES and IE). Further downward adjustments cannot be excluded (DK, NL, UK), against a background of tightened credit conditions and economic uncertainty.

- ***The on-going adjustment to imbalances is necessary but is costly in the short term and has resulted in higher unemployment.*** Adjustment is taking place but the way forward for a complete and durable rebalancing is still long. Reforms in wage-setting mechanisms are starting to show their effectiveness in improving cost-competitiveness. High or rising unemployment in several Member States, in a context of subdued aggregate demand, points to a labour market adjustment process that is still incomplete. Weak economic activity and, in some cases, the downsizing of important sectors such as construction (SI, ES and IE) are part of the adjustment process inducing a shift of resources from the non-tradable to the tradable sector and the switching of expenditure to domestically-produced goods. The engineering of an expenditure switch to restore growth, job creation and external adjustment depends heavily on sustained structural reform efforts on both labour and product markets as well as on stepping up efforts on the implementation of financial regulation. This is even more important in the context of high internal deleveraging pressures.

3. COUNTRY-SPECIFIC COMMENTARIES ON THE READING OF THE SCOREBOARD

The commentaries below do not cover Member States which are subject to surveillance under economic adjustment programmes supported by official financing. This concerns Greece, Ireland and Portugal in the euro-area and Romania outside the euro area[6].

Belgium: In May 2012, the Commission concluded that Belgium was experiencing macroeconomic imbalances, in particular as regards developments related to external competitiveness and indebtedness. In the updated scoreboard, a number of indicators exceed their indicative thresholds, namely the change in export market shares; gross private sector debt and general government debt. On the external side, Belgium has continued losing export market shares at a slower pace. The continuous loss of export market shares is due to deterioration in the goods balance since 2003, which has partly been offset by the steady increase of the services balance. The current account position is expected to remain close to balance in the coming years. An important factor explaining the deterioration in export market shares is the decline in cost-competitiveness due to, *inter alia*, stronger accumulated unit labour cost increases compared to the euro-area average. This trend is expected to continue. Concerning internal imbalances, the private sector debt indicator is well above the threshold, although to a large extent driven by intra-company loans. Credit grew relatively strongly in 2011 but has been reduced lately both due to a decline in demand and tightening credit conditions for companies. Government debt is high and increasing due to the accumulation of large deficits over recent years and the interventions in the financial sector. House prices increased rapidly prior to the crisis and the likelihood of a correction needs to be further explored, including the impact such a correction could have on the sustainability of mortgage-related household debt. In 2011, the debt-to-equity ratio of the financial sector increased due to losses in the sector. *Overall, the Commission finds it useful, also taking into account the identification of an imbalance in May, to examine further the persistence of imbalances or their unwinding.*

Bulgaria: In May 2012, the Commission concluded that Bulgaria was experiencing macroeconomic imbalances, in particular as regards developments related to external indebtedness, corporate sector deleveraging and the labour market adjustment process. In the updated scoreboard, some indicators exceed their indicative thresholds, namely the net international investment position and unit labour costs, while the private sector debt indicator is now below the threshold. On the external side, the current account balance has been improving rapidly: it reached a balanced position in 2011 and is projected to remain below the threshold over the forecast horizon. Despite an improvement mirroring steep corrections in the current account, the negative net international investment position is expected to remain

---

[6] This approach which avoids duplication of procedures and reporting obligations is consistent with the Commission proposal for a regulation on the strengthening of economic and budgetary surveillance of Member States experiencing or threatened with serious difficulties with respect to their financial stability in the euro area - COM(2011) 819 final, 23.11.2011 -, which is a component of the '2-pack.' For a detailed discussion of the economic situation and progress in the unwinding of macroeconomic imbalances, see the latest compliance reports: in *European Economy-Occasional Papers*, 94 (Greece), 115 (Ireland), 116 (Romania) and 117 (Portugal). Spain is discussed in this report though it benefits from official financing for the recapitalisation of banks; see 'The Financial Sector Adjustment Programme for Spain,' *European Economy-Occasional Papers*, 118. Also Hungary and Cyprus are discussed. In November 2011, the Hungary formally requested negotiations leading to a precautionary financial assistance. However, these negotiations have not advanced significantly. Cyprus requested official financing on 25 June 2012 and negotiations for a programme is currently on-going.

significantly above the indicative threshold and accordingly a factor of vulnerability in the foreseeable future. However, this indicator should be interpreted in conjunction with the very high foreign direct investment stock, leading to substantially lower net external debt. Firstly, foreign direct investment inflows remained subdued in 2011 and their recent pick-up is envisaged to stay modest even if foreign direct investment stocks are high. Secondly, Bulgaria has recorded gains in export market shares against a background of improved productivity and a depreciating real effective exchange rate and recently moderate increases in unit labour cost, although the indicator remains above the threshold, and growth in wages and unit labour costs is foreseen to be relatively strong looking forward. The downward adjustment in the housing market is on-going after earlier steep declines in house prices. Credit conditions remain stable providing for an expansion in lending, although the high level of non-performing loans could become a drag on lending. While deleveraging rapidly (2011 data point to a swift drop in short-term loans to non-financial corporations), the private sector remains relatively indebted for a catching-up economy mainly on account of cross-border intercompany loans to non-financial corporations. Since the adjustment in the external imbalances has partly come through a compression of domestic demand, including investment, there is a risk of locking the economy into a low-growth path, thereby making the reduction in debt levels, including net international investment position, more challenging. Concerns over the country's long-term potential growth are also due to labour market weaknesses, which are reflected in a weak labour market performance with negative growth, increasing unemployment rates and high structural unemployment. *Overall, the Commission finds it useful, also taking into account the identification of an imbalance in May, to examine further the persistence of imbalances or their unwinding.*

Czech Republic: In the previous round of the MIP, the Czech Republic was not identified as experiencing imbalances. In the updated scoreboard, the net international investment position is above the indicative threshold. The net international investment position has deteriorated because of sustained, albeit moderate, deficits in the current account balance of around 3 per cent of GDP over the last three years: these are mainly driven by the outflow of dividends on the high stock of foreign direct investment. Overall, the risk of external vulnerabilities is limited because of the relatively low value of gross external debt liabilities. The trade balance recorded a robust surplus in 2011 but gains in export market shares are gradually easing, reflecting the falling share of new green-field projects in foreign direct investment. At the same time import growth is also expected to ease. As domestic demand remains weak, the current account deficit is projected to continue to improve in the coming years and this is expected to contribute to stabilising the net international investment position around the current level. Contrary to the appreciation trend observed before the global financial crisis, the real effective exchange rate has remained broadly stable since 2009. The inflow of capital to the Czech Republic went hand-in-hand with considerable wage growth in all sectors of the economy, even though productivity increases were limited mostly to the tradable sector. While the aggregate nominal unit labour cost growth decreased to close to 3 per cent over the past three years, and is expected to remain subdued in the near future, the cumulative productivity gap in the non-tradable sector may weigh on the competitiveness of the economy: first, because the non-tradable sector provides inputs to other sectors, thus directly affecting their competitiveness of the latter; and second, since higher wage growth in the non-tradable sector may hinder shifts in labour towards export-oriented industries that have more scope for productivity growth. Adjustment, accompanied by falling real house prices, is underway in construction and real-estate activities, which had been boosted by relatively easy lending conditions before the crisis: the share of bank loans to value added in these industries doubled in 2005-8. The largely foreign-owned banking sector in the Czech Republic has

remained resilient, and the moderate levels of private- and public-sector indebtedness have prevented the emergence of any negative feedback loops. *Overall, the Commission will at this stage not carry out further in-depth analysis in the context of the MIP.*

Denmark: In May 2012, the Commission concluded that Denmark was experiencing macroeconomic imbalances, in particular as regards developments related to external competitiveness and household indebtedness. In the updated scoreboard, some indicators are above the indicative threshold, namely the change in export market shares and private sector debt. The loss in export market shares remains well above the threshold and was of the same magnitude in 2011 as in 2010. The in-depth review of May 2012 concluded that Denmark's competitiveness and weak performance in exports of goods was linked to a rise in unit labour cost, relative to main competitors. However, cost-competitiveness, as measured by the percentage change over three years in nominal unit labour cost, has improved and remains below the threshold. Continued muted development of unit labour cost is forecast for the coming years. The percentage change over three years in the real effective exchange rate also reveals a depreciation since 2009, which is expected to continue over the coming years. The sustained decline in market shares despite the improvement in cost-competitiveness may imply that the latter is not yet sufficient in order to restore the cumulative loss in competitiveness which took place over the previous decade. Nevertheless, current account surpluses have continued to increase, driven, in particular, by the balance of trade in goods and services – partly thanks to oil and gas exports which benefit from rising oil prices – but also inflows of income from foreign direct investment abroad. However, as the current account balance partly reflects large savings in the private sector, it is expected to decline in coming years, as domestic demand gradually recovers. The private sector debt ratio remains significantly above the threshold. Admittedly it has been reduced for the second year in a row, partly reflecting a fall in the household debt ratio but remains among the highest. Developments in housing markets have contributed to pushing household debt beyond sustainable levels, potentially exacerbating risks to financial and economic stability. While the risk to financial stability may be relatively low, the risks to economic stability seem more pronounced. Indeed, the excessive swings in house prices and high household debt, which have contributed to large fluctuations in private consumption, are now constraining the economy's ability to recover as households need to deleverage going forward. Real house prices dropped again in 2011, after a stabilisation in 2010. Although they are now arguably close to their long-term trend, the market remains fragile in an environment of tight credit conditions and low wage growth, implying risks of further downward adjustments ahead given the economic outlook. *Overall, the Commission finds it useful, also taking into account the identification of an imbalance in May, to examine further the persistence of imbalances or their unwinding.*

Germany: In the previous round of the MIP, Germany was not identified as experiencing imbalances. In the updated scoreboard a couple of indicators are above their indicative thresholds, namely the change in export market shares and the general government debt ratio. On the external side, losses in export market shares remain above the indicative threshold, reflecting losses recorded in 2010 and which continued to a lesser extent in 2011. These losses appear moderate overall and are consistent with the on-going reduction in the current account surplus. As in the last Alert Mechanism Report, the indicator for current account surplus is just below the threshold in 2011. The reduction in the current account surplus over the last few years, as part of the re-balancing process, has been driven in particular by a declining trade surplus vis-à-vis the rest of the euro area. Looking ahead, the latest forecasts indicate that the current account surplus will decline at a moderate pace in 2012-2014, as

private consumption and investment regain momentum. Also, unit labour costs have increased in recent years and are expected to continue to rise more than the euro area average in the coming years on the back of a still robust labour market. Despite rising labour costs, the real effective exchange rate is still depreciating given firms' limited scope to pass on higher wages to costumers. On the internal side, government debt is projected to be on a downward trend as from 2013, and Germany is making progress towards compliance with the debt reduction benchmark of the SGP. Private sector indebtedness and credit activity remain moderate. House prices have increased moderately with stronger price hikes in some urban areas. Looking forward, investment in housing is expected to grow at a strong rate. *Overall, the Commission will at this stage not carry out further in-depth analysis in the context of the MIP.*

Estonia: In the previous round of the MIP, Estonia was not identified as experiencing imbalances. In the updated scoreboard, a couple of indicators are above the indicative thresholds, namely the net international investment position and unemployment. A third indicator, private sector debt has now moved comfortably below the threshold (133% of GDP in 2011). On the external side, the bulk of the very sharp adjustment of the high external imbalances that accumulated in 2005-7 has been completed. In 2011, the current account position continued to be in sizeable surplus and is expected to remain close to balance in the medium term, supported by gains in export market shares. While the negative net international investment position remains significantly beyond the threshold level, it is improving rapidly, reflecting the sustained current account surplus and a denominator effect since nominal GDP is growing steadily. Moreover, half of the net external liabilities consist of foreign direct investment, which contributes to limiting external liquidity-related risks; the net external debt is only 6 per cent of GDP. Although still high, private sector indebtedness declined substantially in 2010-11, supported by on-going deleveraging and GDP growth. As a result, and although the private sector deleveraging may soon draw to a halt, the private sector indebtedness is expected to have fallen further in 2012. Nevertheless, the relatively high private debt level may impose a drag on growth in the medium term. The unemployment rate peaked at almost 20 per cent in the first quarter of 2010 but diminished rapidly to 10.2 per cent in the second quarter of 2012. It is expected to contract further, although more slowly, reflecting the reappearance of skills mismatches and more moderate output growth. *Overall, the Commission will at this stage not carry out further in-depth analysis in the context of the MIP.*

Spain: In May 2012, the Commission concluded that Spain was experiencing very serious imbalances, in particular as regards developments related to the external position, private sector debt levels and the financial sector. In the updated scoreboard, several indicators are above the indicative thresholds, namely the current account deficit, export market shares, net international investment position, private sector debt, general government debt and unemployment. On the external side the current account deficit has improved in the context of a recovery in export performance and falling domestic demand. The indicator remains above the threshold but the current account is expected to move towards balance in the years to come. Decreasing unit labour costs and some depreciation in the real effective exchange rate contribute to recover part of the loss of competitiveness accumulated during the boom cycle. This has contributed to reduce the losses in export market shares, although the indicator still exceeds the threshold. Unit labour costs are expected to be reduced further this year and growth to be muted in the years to come. While the adjustment of flows is on-going, the stock of external liabilities remains significant, as reflected in the large negative net international investment position and net external debt. This is a particular cause for concern as the Spanish

economy is exposed to liquidity risks. Combined with rapidly increasing government debt, high private sector indebtedness implies substantial deleveraging pressures. In the private sector, deleveraging started in 2011 and is set to continue, thus holding back the economic recovery through subdued domestic demand. The banking sector remains fragile following the housing and construction busts and negative feedback loops with public finances. The weaknesses of the banking sector are being addressed within the framework of the financial sector adjustment programme, which provides official financing for the restructuring and recapitalisation of Spanish banks. Notwithstanding declining unit labour cost, the labour market has deteriorated with record high and increasing unemployment, much beyond the threshold, and continued employment destruction. This presents an additional threat to the on-going adjustment, via its effects on deleveraging, and also impacts negatively on budgetary consolidation efforts. *Overall, the Commission finds it useful, also taking into account the identification of a very serious imbalance in May, to examine further the risks involved and progress in the unwinding of imbalances in an in-depth analysis.*

France: In May 2012, the Commission concluded that France was experiencing serious imbalances, in particular as regards developments related to export performance and competitiveness. In the updated scoreboard, a number of indicators are above their indicative thresholds, namely export market shares, general government debt and this year also private sector debt. On the external side, France has continued losing export market shares although at a slower pace and the indicator is well beyond the threshold. Losses are set to continue looking forward if not decisive policy action is taken. These losses are reflected in the gradual deterioration of the trade balance, as well the current account balance and a negative net international investment position, although the latter two are still below their respective indicative thresholds. This development is linked to the persistent deterioration of both price and non-price competiveness. The unit labour cost indicator is below the threshold but, despite measures taken recently to reduce taxes on labour, looking forward unit labour cost growth is expected to be close to the euro area average in the short term, implying that there would be no relative gains in the near future. The reduction in the profitability of French companies, which reached historically low levels in 2011, weighs on their investment potential as well as their innovation capacity to the detriment of their non-price competitiveness. Besides, the low profitability of firms weighs on their deleveraging capacity and therefore also contributes to the high indebtedness of the private sector as a whole that now exceeds the indicative threshold. The unemployment rate bas increased and is expected to move above the threshold level in the years to come. Household debt remains relatively low but house prices increased prior to the crisis and also in 2011; the possibility and implications of a correction in the housing market needs to be further explored. The increase in the level of private debt is particularly worrying in a context of still increasing general government indebtedness, which is now close to 90% of GDP. *Overall, the Commission finds it useful, also taking into account the identification of a serious imbalance in May, to examine further the risks involved and progress in the unwinding of imbalances in an in-depth analysis.*

Italy: In May 2012, the Commission concluded that Italy was experiencing serious imbalances, in particular as regards developments related to the export performance, competitiveness and the implication of high government debt. In the updated scoreboard a couple of indicators are above the indicative thresholds, namely losses in export market shares and general government debt. In particular, since euro adoption, cost and non-cost competitiveness losses bave built up and tbis is reflected in a significant losses of export market shares, well beyond the threshold level. Italy's current account deficit is, however,

narrowing and the trade balance is expected to record a surplus in 2012. This is mainly explained by the sharp fall in imports, given the weakness in domestic demand in the current recession, but also by a positive export performance, especially towards non-EU partners. Weak productivity developments remain the main obstacle to a lasting improvement in Italy's competitiveness position and economic growth outlook. The recently-adopted structural reforms – aimed at fostering market competition, addressing labour market segmentation, making the tax system more growth-friendly and improving the business environment – should help revive productivity growth in the medium term. Meanwhile, wages are still not sufficiently responsive to productivity developments. Nominal unit labour costs are expected to increase in the years to come at a rate close to the euro area average. The high government debt remains a major burden for the Italian economy, especially against the background of slow growth prospects. While low growth rates make it more difficult to achieve and maintain the large primary surpluses required to put the government debt-to-GDP ratio on a steadily declining path going forward, the present and expected high tax burden which is needed to service the high debt hampers domestic demand and economic activity. In addition, in the context of a financial market that is fragmented across national borders, the relatively high interest rates associated with the government risk premium affect the private sector's financing conditions and exacerbates the funding problems of the domestic banking sector. On the positive side, private sector indebtedness remains relatively contained in Italy. In particular, the financial position of Italian households is relatively strong, while their savings ratio has been on a downward trend for over two decades. *Overall, the Commission finds it useful, also taking into account the identification of a serious imbalance in May, to examine further the risks involved and progress in the unwinding of imbalances in an in-depth analysis.*

Cyprus: In May 2012, the Commission concluded that Cyprus was experiencing very serious imbalances, in particular as regards developments related to the external position, public finances and the financial sector. In the updated scoreboard, several indicators are above their indicative thresholds, namely the current account deficit, net international investment position, export market shares, private sector credit flow, private sector debt and general government debt. On the external side, the current account balance indicator remains above the negative threshold despite a recent strong decline in imports due to a compression of domestic demand. Looking forward, the losses in export market shares are in particular explained by the goods balance which has maintained its downward trend, while Cyprus continues to record surpluses in services trade. Overall, the current account deficit is forecasted to decrease in the years to come. Losses in price and cost competitiveness have eased recently, the public sector wage freezes contributed to wage moderation in the private sector and export-oriented sectors. However, structural reforms to underpin sustained improvements in competitiveness have not materialised. In parallel, the negative net international investment position is fast-deteriorating which raise concerns about the sustainability of external position of the country. The net international investment position has deteriorated on the back of current account deficits, but also due to valuation losses on banks' assets abroad. On the internal side, the highly leveraged private sector has continued to unwind its large outstanding debt. This is also indicated by the significant decrease of the private sector creditor flow indicator compared to the year before. The fact that the credit indicator remains above the threshold is primarily associated with the loan rescheduling process taking place, as the rescheduled loans are treated as new flows, rather than provision of new credit. For households, debt levels are matched by substantial assets, but these have been hit by a continuous decline in real and nominal house prices. The public debt is also above the Treaty-based threshold and is expected to increase sharply. At the same time,

unemployment in Cyprus has risen sharply recently, and is expected to increase further looking forward, indicating structural challenges in addition to cyclical factors. Any further fallout from the exposure of the Cyprus banking sector to Greece and further deterioration of economic activity will aggravate the risks and make structural adjustment more difficult. The situation is further exacerbated by negative feedback loops between developments in the housing and financial sectors and government finances. Also the Cyprus's financial sector is among the most leveraged in the whole EU. After requesting official financing on 25 June 2012, Cyprus is currently negotiating a programme of economic policies to address its financial, fiscal and structural challenges. *Overall, the Commission finds it useful, also taking into account the identification of a very serious imbalance in May, to examine further the risks involved and progress in the unwinding of imbalances in an in-depth analysis.*

Latvia: In the previous round of the MIP, Latvia was not identified as experiencing imbalances. In the updated scorehoard, a couple of indicators are above their indicative thresholds, namely the net external investment position and unemployment. After an accumulation of external imbalances and a hard landing in 2008-9, external competiveness improved substantially through the process of internal adjustment, which included wage and employment cuts, fiscal consolidation, deleveraging in the private sector and a wide range of growth-enhancing structural reforms. After a return to high growth rates in 2011-2, the current account balance moved back to a moderate deficit which is expected to remain in the years to come. The country's net liabilities, measured by the net international investment position, remain on a downward path though from a relatively high level. The large negative net international investment position to a large extent explained by the net stock of foreign direct investment (around half of the net international investment position), while the external debt component is rapidly declining. Following the successful completion of the balance-of-payments assistance programme in early-2012, yields on government debt have been steadily decreasing, which contributes to further reducing risks on the country's external position. As regards internal indicators, public debt has stabilised at levels slightly above 40% of GDP, while house prices and credit growth are slowly recovering from the steep correction during the crisis. Despite the recovery, house prices remain well below the pre-crisis levels of 2005-07 while a more significant rebound is observed only in the segment of new construction. In the financial sector, commercial lending in terms of newly approved credits is now stabilised in the household sector and slightly on the rise in the corporate segment. The ratio of private debt to GDP kept falling to 125% of GDP in 2011 but private investments were nevertheless rising at a high rate helped by strong corporate profits. The unemployment rate remains well above the EU average and the indicative threshold but is now gradually shrinking, a trend that is expected to continue in the coming years, helped by the recovery and active labour market policies. The low job vacancy rate does not signal significant structural deficiencies in the labour market, while both employment and participation rates are on the rise. *Overall, the Commission will at this stage not carry out further in-depth analysis in the context of the MIP.*

Lithuania: In the previous round of the MIP, Lithuania was not identified as experiencing imbalances. In the updated scoreboard, a couple of indicators are above their indicative thresholds, namely the net international investment position and unemployment. Lithuania has continued to gain export market shares as real effective exchange rate depreciated, on the back of substantially lower wage costs. Unit labour cost declined but is expected to grow at a low pace in the coming years. While the current account indicator is close to zero strong domestic demand stimulated imports and a negative trade balance pushed the current account balance back into a deficit of almost 4% of GDP in 2011, which was covered mainly by EU

budget-related transfers and foreign direct investment. In the meantime, data up to September 2012 indicate that the current account deficit is being reduced and stabilised looking forward. The net international investment position has improved but remains negative and exceeds the indicative threshold. Net external debt, which takes into account the stability of financing through foreign direct investment, is much lower. Furthermore, public sector debt remains at moderate levels and the private sector has continued to deleverage; domestic credit growth has been negative for households, while it turned slightly positive for non-financial corporations and the government. After a significant correction in previous years, house prices are stable in real terms. However, unemployment remains an issue of concern and the unemployment rate is likely to remain in double digits in the coming years although it has been declining since 2011 and is set to be reduced further. *Overall, the Commission will at this stage not carry out further in-depth analysis in the context of the MIP.*

Luxembourg: In the previous round of the MIP, Luxembourg was not identified as experiencing imbalances. In the updated scoreboard a number of indicators are above their indicative thresholds, namely the current account surplus, nominal unit labour cost, private sector debt and this time also the export market shares indicator. On the external side, the persistent large current account surplus, beyond the indicative threshold, is expected to be reduced in the coming years. It does not appear to be related to an excessively subdued domestic demand, but essentially results from the very high concentration of economic activities in Luxembourg, mainly in the financial sector, attracted by an overall favourable environment (including the tax system). While the current account surplus is unlikely to constitute a harmful imbalance for Luxembourg or its partners, it hides a constant deficit of the goods trade balance, which reflects losses in overall export market shares. At the same time Luxembourg keeps gaining export market shares in services. The evolution of nominal unit labour costs is the likely cause of the weak performance of trade in goods; indeed, the nominal unit labour costs has risen substantially faster than in the euro area since 2000 and more than five times faster than in Germany. Moreover, unit labour cost is expected to grow at a rate higher than the euro area average in the coming years, in spite of recent measures taken by the government on wages. High private sector indebtedness is mainly explained by large lending and borrowing operations inside international non-financial corporations, rather than an excessive indebtedness of the private sector. The household debt level is relatively contained and mainly related to real-estate loans. The growth rate of house prices, while recording a strong cumulated rise in the last decade, is now slowing down and mostly reflects the interplay between strong demand and limited supply. Finally, while the financial sector remains sound overall, the financial crisis appears to have dented its growth potential. Given its large size compared to the overall economy, a question arises regarding the impact of a less dynamic sector for employment and sustainability of public finances. *Overall, the Commission will at this stage not carry out further in-depth analysis in the context of the MIP.*

Hungary: In May 2012 the Commission concluded that Hungary was experiencing serious imbalances, in particular as regards developments related to the net international investment position and implications of high government debt. In the updated scoreboard, several indicators are above their indicative thresholds, namely, as last year the net international investment position and government debt, and this year also, the unemployment rate and private sector debt indicators are slightly above their thresholds. External imbalances have been reduced with the current account in surplus for the third year in a row and the net international investment position improving steadily, although it remains significantly above the threshold. This is expected to be the case also in the coming couple of years. The current

account turnaround was mainly the result of a fall in domestic demand; export competitiveness has not changed substantially. After a marked decline during the 2009 recession, the deficit in the factor income has started to widen again, though it remains below pre-crises levels. Both issues suggest that the external correction is partly cyclical. Private sector deleveraging is necessary to correct imbalances most notably in the household sector. While this has been happening, the rapid fall in corporate credit, against the background of policy uncertainty and extra burdens on the financial sector, has contributed to historically low investment rates, which have in turn eroded the country's growth potential. Investments are set to further decline in 2012 and are only forecasted to stabilise in the years to come. The slightly declining, but still substantial government debt, coupled with policies with a negative impact on the business environment, imply increased vulnerabilities also reflected in relatively high financing cost for both the public and the private sectors. The pick-up in the unemployment rate may be less of a concern than data would suggest, given that it mainly reflects an increased participation rate as employment returned to pre-crisis levels. In November 2011, the government formally requested negotiations leading to a precautionary financial assistance. However, these negotiations have not advanced significantly. *Overall, the Commission finds it useful, also taking into account the identification of a serious imbalance in May, to examine further the risks involved and progress in the unwinding of imbalances in an in-depth analysis.*

Malta: In the previous round of the MIP, Malta was not identified as experiencing imbalances. In the updated scoreboard, a number of indicators are above their indicative thresholds, namely, private sector debt, the current account balance and government debt. Private sector indebtedness exceeds 200% of GDP, mainly reflecting high credit growth to non-financial corporations during the boom years. However, the private sector does not appear overleveraged currently given that households and corporates have sizeable financial assets and the maturity structure of their debt is relatively favourable: around two thirds of it is long-term. The current account has posted sizeable deficits over the past decade, but recent developments suggest that a correction, also reflected in gains of export market shares, is underway, thanks to higher savings and more moderate increases in unit labour cost. In the coming years the current account is expected to remain in a small surplus and unit labour costs are expected to grow at a rate close to the euro area average. Moreover, the sustainability of Malta's external position benefits from its net external creditor position and positive net international investment position. Nevertheless, given the large size of the stocks, the vulnerability of the latter to unfavourable developments needs to be monitored closely. The financial sector is very large in proportion to the domestic economy, with total liabilities close to 900% of GDP in 2011. The growth rate of total financial liabilities has exceeded the indicative threshold several times in the past decade and as a result the accumulated growth in 2011 significantly exceeds the average for the euro area. Risks of negative feedback loops appear to be limited due to the fact that a significant part of these inflows have been to internationally-oriented banks that have very little exposure to the domestic economy. However, in the current deteriorating economic conditions, close monitoring of the domestic banking system is warranted due to its high exposure to the property market, which has seen very dynamic price growth followed by a relatively limited correction over the past decade, and the low level of provisions for loan impairment losses. *Overall the Commission finds it useful to examine further the risks involved in an in-depth analysis with a view to assess whether an imbalance exists.*

Netherlands: In the previous round of the MIP, the Netherlands was not identified as experiencing imbalances. In the meantime, as discussed in the latest Commission forecasts,

there has been deterioration in growth prospects linked to domestic demand. In the updated scoreboard, a number of indicators are above their indicative thresholds, namely the current account surplus, export market shares, private sector debt and general government debt. On the external side, persistently large current account surpluses, well above the indicative threshold, are mainly driven by the trade balance, including positive net gas exports. The surpluses are also increasingly attributable to a rising surplus on trade in services and growing income from outward direct investment, though the Netherlands has lost export market share beyond the indicative threshold. This reflects, in particular, the positive trend in profits received from abroad, boosting the savings of non-financial corporations. In response to these trends, the Dutch net international investment position has improved notably in recent years. Looking ahead, the available forecasts indicate a further increase in the current account surplus to almost 10 per cent of GDP. Moderate losses in competitiveness of domestically-produced goods and services have broadly been offset by the dynamism of re-exports. The overall loss in export market shares has been modest. The unit labour cost indicator is below the threshold and unit labour cost is foreseen to grow in line with euro area average in the short term. Risks to the economy in the Netherlands mainly relate to the housing market and high private household debt, as a result the private sector debt indicator is significantly beyond the indicative threshold. Although households have a strong net financial asset position, the debt-to-asset ratio continues to rise and this is a source of risk for household balance sheets. The high mortgage debt of private households relative to their disposable income is largely due to tax incentives, which for many years encouraged them to take up large mortgages, and financial innovations giving them easier access to credit. This has contributed to the rise in house prices. However, since the crisis, house prices have been declining. The reduction has steepened in the last year and the fall is likely to continue for some time. Although the incoming government has agreed on reform measures, the outlook in the housing market is set to remain unfavourable as long as economic prospects remain clouded. This has an impact on the real economy via wealth and confidence effects and also, indirectly, on the financial sector, implying that the risks involved should be closely monitored. *Overall the Commission finds it useful to examine further the risks involved in an in-depth analysis with a view to assess whether an imbalance exists.*

Austria: In the previous round of the MIP, Austria was not identified as experiencing imbalances. In the updated scoreboard, a number of indicators are breaching their indicative thresholds, namely the change in export market shares, private sector debt and general government debt. Austria's global export market shares declined by 11½% in 2006-11 but the loss of market shares appears to have ceased in 2011. The real effective exchange rate and unit labour cost indicators do not point to problems with price and cost competitiveness and the growth of unit labour cost is expected to remain significantly under the indicative threshold over the 2012-2014 period. Austria has maintained a strong position in terms of absolute productivity (GDP using purchasing power standards per person employed) as well as in exports per person employed. Nevertheless, a recent narrowing of the current account surplus took place, somewhat abruptly, in 2010-11 as exports remained below its pre-crisis level. This cautions against a too-benign appreciation of the situation and may be signalling a need for enhancing the capacity of the Austrian economy to innovate and diversify. Looking forward, the surplus is expected to remain solid as net exports gradually regain strength. Furthermore, general government debt is elevated at 72.3% of GDP. Although the country seems to be on track regarding the correction of the excessive deficit, the debt ratio is not projected to decline before 2014 and will require sustained fiscal effort. While containing the risk of negative feedback loops between the government and the financial sector, the process of restructuring of the nationalised banks is still subject to a certain degree of risk of delays.

Private sector indebtedness moved slightly above the indicative threshold in 2010 following a sustained build-up of corporate liabilities over the course of several years. In 2011, the financial liabilities of both households and corporations grew more slowly than GDP. Private sector credit growth tailed off in the course of 2011, and further in 2012, as the borrowing of corporates and households was subdued. On one hand, corporations accumulated ample own funds; on the other hand, investment and consumer demand have slowed down. Accordingly, the indebtedness ratio in 2011 was only marginally above the threshold, at 160.7% of GDP and is likely to edge further down as credit demand stays weak. *Overall, the Commission will at this stage not carry out further in-depth analysis in the context of the MIP.*

Poland: In the previous round of the MIP, Poland was not identified as experiencing imbalances. In the updated scoreboard, a couple of indicators are above their indicative thresholds, namely the current account balance and the net international investment position. The current account deficit, which is slightly above the threshold, has been largely financed through relatively stable foreign direct investment and EU funds inflows, which support the expansion of export-oriented manufacturing and the development of a modern transport infrastructure network. Moreover, the current account deficit is expected to shrink gradually in the near future as a result of weak domestic demand leading to import compression and improved cost competitiveness. While the net international investment position is above the threshold, net external debt is more limited, although a growing dependence of the sovereign on foreign debt holders might be a source of risk. There have been limited losses in price competitiveness in 2006-8, driven by a nominal exchange rate appreciation, but the trend has reversed somewhat since 2009, as increased global risk aversion amplified volatility and led to the depreciation of domestic currency. Despite these losses, Poland experienced large, though decreasing, gains in export market shares and contained increases in nominal unit labour costs, which are expected to moderate further as labour market situation worsens. Furthermore, the share of private debt in GDP remains moderate, despite sizeable credit growth in 2006-9. In the past, a significant proportion of new loans, especially mortgages, used to be in foreign currency, which increased the risks for the stability of the banking and household sector, especially during the recent period of intensified volatility and currency depreciation. However, overall credit growth slowed considerably and the supply of new loans in foreign currencies decreased sharply in 2010-2. House prices have been falling continuously since 2008, although at a moderate pace, and the repercussions on the financial sector have been manageable, with non-performing loans originating mostly from the corporate sector and consumption credit. *Overall, the Commission will at this stage not carry out further in-depth analysis in the context of the MIP.*

Slovenia: In May 2012, the Commission concluded that Slovenia was experiencing serious macroeconomic imbalances, in particular as regards developments related to corporate sector deleveraging, banking stability and to some extent also external competitiveness. Slovenia has since made some progress with bank recapitalisations and fiscal consolidation but the situation remains fragile. In the updated scoreboard, a couple of indicators are above their indicative thresholds, namely the net international investment position and this year also changes in export market shares. On the external side, the net international investment position remains above but close to the indicative threshold. In the absence of any large valuation changes, the projected increase in the current account surplus would tend to reduce this imbalance. The unit labour cost indicator is no longer above the indicative threshold, as a result of continued stability of nominal wages combined with continued labour productivity growth and this trend is expected to continue. At the same time the indicator for losses in export market shares have moved marginally to just above the threshold. However, Slovenia

is more vulnerable than these indicators might suggest, due to the significant risks stemming from the banking system and the difficulties of the on-going deleveraging process, which are not fully captured in the modest decline in the new indicator on financial sector liabilities. The construction sector has shrunk to a fraction of its pre-crisis size but high house prices and low transaction volumes suggest that the housing market is still not clearing. This could imply potential further adjustments, particularly as regards collateral valuations. Non-financial corporations remain over-leveraged and problem loans in these segments continue weighing on the banking sector. Finally, in a context of heightened sovereign funding stress, the difficulties in actually implementing reforms are a constant source of vulnerability. *Overall, the Commission finds it useful, also taking into account the identification of a serious imbalance in May, to examine further the risks involved and progress in the unwinding of imbalances in an in-depth analysis.*

Slovakia: In the previous round of the MIP, Slovakia was not identified as experiencing imbalances. In the updated scoreboard, a couple of indicators are above the indicative thresholds, namely the net international investment position and the unemployment rate. In 2011, the net international investment position recorded a marginal improvement, but most of the external liabilities are in non-debt instruments (notably foreign direct investment, which has been directed primarily towards export-oriented industries). An improving position on the goods and services balances and an increasing outflow of income has contributed to a stable current account balance since 2009. Due to strong growth in manufacturing export, the trade balance and the current account are expected to improve from 2012 onwards. The indicators for the real effective exchange rate and the nominal unit labour cost are now below their respective thresholds, as the impact of the strong nominal appreciation prior to euro adoption and the recession-induced drop in productivity in 2009 is fading away. With unemployment expected to remain well above the pre-crisis level in the coming years, wage pressures are accordingly forecast to remain in check. The continued relatively favourable development of competitiveness indicators is also reflected in an on-going increase in labour productivity and export market shares. The largely foreign-owned banking sector avoided a strong expansion in lending, which spared Slovakia from excessive credit growth, and helped to keep public and private debt relatively contained. However, the public debt ratio has increased substantially in recent years. The unemployment rate – well above the threshold – remains one of the most pressing structural issues weighing on the domestic economy. Persistently high unemployment reflects a lack of labour market improvements since the outbreak of the crisis and the persistence of major regional disparities in economic growth and employment. *Overall, the Commission will at this stage not carry out further in-depth analysis in the context of the MIP.*

Finland: In May 2012, the Commission concluded that Finland experienced macroeconomic imbalances, in particular as regards developments related to competitiveness. A number of scoreboard indicators are above the indicative thresholds, namely changes in export market shares, nominal unit labour costs, private sector debt and the growth rate of financial sector liabilities. On the external side, the competitiveness issues persist, with Finland continuing to experience important losses of export market shares, albeit at a slightly lower pace compared to the sharp falls in 2009-10. Before 2009 there were small yearly losses in Finland's export market shares, sometimes interrupted by small gains. However, in 2009-2010 large losses were registered and further losses, although at a slower pace, took place in 2011. The decline in Finland's export market shares partly reflects challenges related to non-price competitiveness factors and the declining exports of the electronics sector. This evolution has been accompanied by rising nominal unit labour costs and a gradual move from surplus to a

small current account deficit in 2011. Unit labour costs are projected to continue to grow faster than the euro area average and the current account deficit is expected to remain and widen somewhat. On the internal side, the economy appears more balanced than last year: private sector debt (of non-financial corporations) declining but still remaining above the threshold. The non-financial corporate sector has started to deleverage, households are expected to slightly start deleveraging in 2013. Meanwhile real house prices, which grew above the indicative threshold in 2010, instead declined slightly in 2011, supporting the assessment in the previous in-depth review that there was a limited risk of overheating in the housing market. The financial sector remains strong with solid solvency positions while liquidity could be improved. There has been a strong growth in financial liabilities of the financial sector but a large part of the growth rate is due to the decision by one financial institution to centralise its derivatives in the Finnish subsidiary. *Overall, the Commission finds it useful, also taking into account the identification of an imbalance in May, to examine further the persistence of imbalances or their unwinding.*

Sweden: In May 2012, the Commission concluded that Sweden experienced macroeconomic imbalances, in particular as regards developments related to private sector debt and the housing market. In the updated scoreboard, a number of indicators are above their indicative thresholds, namely the current account surplus, the change in export market shares and private sector debt. The current account surplus has been on a declining trend since 2007 and is expected to decrease further in the medium term. The strong surpluses reflect ambitious fiscal rules and high pension-related savings by households, rather than policies that would artificially hold back domestic demand. The significant losses in export market shares in 2005-9 slowed down considerably in 2010-11. These losses do not appear to be rooted in unfavourable domestic price and cost developments, as prices and unit labour costs have been growing more slowly than in the country's main trading partners, as for other Member States, the losses reflect rather the integration of fast-growing economies into the global market. Looking forward, unit labour costs are expected to grow moderately. On the internal side, the high level of private debt deserves attention and is significantly above the threshold. Corporate debt adjusted somewhat in 2009-11, but remains high even if intercompany loans are excluded. The level of household debt implies, despite some mitigating factors, a heightened risk to macroeconomic stability by making households' balance sheets more sensitive to negative shocks. Although house prices stabilised in 2011 and the 2012 in-depth review did not identify any significant misalignment in house prices, the previous house price increases calls for caution. The housing market continues to be prone to imbalanced development due to policies that tend to create upward pressure on prices and contribute to the build-up of household debt. Despite the high level of private debt, the risks for banks are constrained by their high capitalisation and liquidity buffers, a good debt-servicing ability of companies and households, and a long period of very low default rates. On the other hand, the high level of private debt makes Swedish banks more vulnerable to a possible loss in investor confidence in the event of a larger drop in house prices. In the short to medium term, private debt-to-GDP and nominal house prices are likely to remain broadly stable in view of slowing credit to households and corporations and recent policy action in the housing market. *Overall, the Commission finds it useful, also taking into account the identification of an imbalance in May, to examine further the persistence of imbalances or their unwinding.*

United Kingdom: In May 2012, the Commission concluded that the UK was experiencing macroeconomic imbalances, in particular as regards developments related to household debt, the housing market and to some extent also external competitiveness. In the updated scoreboard, a number of indicators are above their indicative thresholds, namely, the change

in export market shares, general government debt and private sector debt. On the external side, export market shares experienced large losses in 2007-8, which pushed the indicator well beyond the threshold, but remained broadly stable in 2011. The current account deficit was 1.9 per cent of GDP in 2011, contributing to keep the indicator within the threshold. However, the current account balance is likely to deteriorate in 2012 due to weaker-than-expected net trade outturns in 2012, explained in turn by weak external demand and surprisingly buoyant imports. However, in the coming years the deficit is expected to narrow as the economy continues to slowly rebalance towards net exports, though with a significant goods trade deficit persisting. Important structural challenges still confront the UK in improving its trade performance. These include the need to boost the productivity and non-price competitiveness of the goods-producing sector, sustaining the pre-crisis dynamism of service exports and continuing to reorient exports towards fast-growing markets. The UK's net external position is slightly negative but sustainable, with the net international investment position improving in 2011. As regards the internal dimension, households continued to gradually deleverage as housing market activity stayed depressed and credit to the private sector remained anaemic. However, private sector debt is still considerably above the indicator threshold. Deleveraging may lose momentum if the economy recovers since a tight housing supply means that house prices are likely to remain high in the medium term, and mortgage debt could rise again once credit conditions improve. Alternatively if house prices were to fall sharply, it could hit consumer spending and create risks for lenders. The high and increasing level of government debt remains a concern and, although the government deficit is still forecast to fall gradually, progress on fiscal consolidation has slowed in a context of weak economic growth. Finally, continuing balance sheet repair in the financial sector– which is among the most highly leveraged in the EU - means that bank liabilities are not expected to expand rapidly, although the scarcity of credit is in turn holding back economic growth and hence progress on fiscal consolidation. *Overall, the Commission finds it useful, also taking into account the identification of an imbalance in May, to examine further the persistence of imbalances or their unwinding.*

4. CONCLUSIONS

Macroeconomic imbalances like large and persistent external deficits and surpluses, losses in competitiveness, and the build-up of private and public indebtedness have contributed to aggravate the crisis. The second implementation of the Macroeconomic Imbalance Procedure takes place against the background of continued financial tensions, uncertainty and low growth prospects. The unwinding of imbalances shapes the economic landscape. Member States continue to adjust to the impact of the crisis, although their individual challenges and spillovers differ in terms of scope and severity. As the Commission's Annual Growth Survey[7] explains, in addition to correcting significant imbalances that built up over previous years, the Union and Member States are also dealing with the interrelated challenges of tackling low growth and high unemployment, ensuring sustainable public finances and restoring stability to the financial system. A well-functioning Single Market also contributes to improve the growth potential and the unwinding of imbalances[8].

---

[7] COM(2012) 750, 28.11.2012.

[8] This requires a swift delivery of the key actions included in the Single Market Acts I and II and increased reform efforts at country level, as laid down in the Communication on the Annual Report on Single Market Integration - COM(2012) 752, 28.11.2012.

An adjustment of macroeconomic imbalances is underway in many Member States, especially those which have had high external deficits and large imbalances in household and/or corporate balance sheets and in their public sectors. This process still has some way to go, and has led in a number of Member States to a significant rise in unemployment levels and a reduction in the level of economic activity in the short term.

In the previous round, the Commission identified twelve Member States warranting an in-depth analysis[9] and in all these cases the existence of imbalances under the preventive arm of MIP was confirmed. The broad approach taken reflected the fact that last year was the first application of surveillance under this procedure and that it, therefore, had to cater also for the adjustment to previously accumulated imbalances. Some Member States need to correct accumulated imbalances on both the internal and external side. They will have to reduce high levels of overall indebtedness and regain competitiveness so as to improve their growth prospects and export performance. In-depth analysis will help to assess the drivers of productivity, competitiveness and trade developments as well as the implications of the accumulated level of indebtedness and the degree of related imbalances in several Member States. Some countries are experiencing rapid adjustment partly due to catching-up effects and these developments also require a closer examination.

Given the conclusions in May 2012 on the existence of macroeconomic imbalances, and the updated scoreboard, the Commission considers that it is necessary to analyse in further detail developments in the accumulation and unwinding of imbalances and the related risks in 14 Member States: **Belgium, Bulgaria, Denmark, Spain, France, Italy, Cyprus, Hungary, Malta, Netherlands, Slovenia, Finland, Sweden and the United Kingdom.** Countries that are currently implementing a programme of reforms negotiated with the Commission and supported by external financial assistance are already under enhanced economic surveillance, and therefore their economic situation and policies are not examined under MIP. This concerns Greece, Ireland, Portugal and Romania.

The 14 Members States for which the Commission intends to initiate an in-depth review have different challenges and potential risks including spillover effects. The in-depth reviews will contribute to assess risks involved, which of these Member States have imbalances or excessive imbalances, and progress in unwinding imbalances.

In the context of multilateral surveillance and in line with Article 3(5) of the Regulation, the Commission invites the Council and the Euro Group to discuss this report. The Commission is also looking forward to feedback from the European Parliament and other stakeholders. Taking into account these discussions, the Commission will start to prepare in-depth reviews for the relevant Member States.

[9] These Member States were Belgium, Bulgaria, Denmark, Spain, France, Italy, Cyprus, Hungary, Slovenia, Finland, Sweden and the United Kingdom.

Annex 1: The alert mechanism scoreboard definitions and developments

The MIP scoreboard is established and made public by the Commission in line with Article 4 of Regulation No 1176/2011. In the February 2012 Alert Mechanism Report the scoreboard consisted of ten indicators covering the scope of surveillance in line with Article 4(3) of the Regulation[10]. As previously agreed, for this year's round an eleventh indicator on the growth rate of financial sector liabilities has been added related to the scoreboard[11]. The definitions of the other ten indicators have remained unchanged.

Although the first vintage of the MIP scoreboard already captured a number of financial issues (like private sector credit flow, private sector debt and public sector debt) the European Parliament[12] and the Council[13] supported the Commission's intention of adding to the scoreboard, in time to the second round of MIP, an additional indicator aimed at better capturing the interlinkages between the real economy and the financial sector[14]. Also the ESRB provided comments and their view on the initial design of the scoreboard as well as on the plans for an additional financial sector indicator[15].

The scoreboard aims to allow for an early identification of imbalances. To this end the choice of indicators focuses on the most relevant dimensions of external and internal imbalances: it includes in particular data on current account balances, net international investment positions, real effective exchange rates, export market shares, as well as asset prices, including housing, public and private indebtedness, credit growth and unemployment. Indicative thresholds were set at prudent levels with a view to avoid excessive numbers of 'false alarms' but which are not set so stringently set as to only identify problems once they have become entrenched[16].

The definitions of the scoreboard indicators are shown in Table A1. Table A2 shows the values of the updated scoreboard indicators, and the respective indicative thresholds. Values of indicators for previous years are reported in the accompanying Statistical Annex[17]. The shaded areas mark where the indicator value surpasses the indicative thresholds. These thresholds are the same for all countries (except for indicators on real effective exchange rates and unit labour costs where a differentiation has been made between euro area and non-euro area countries). It should be noted that the assessment also takes into account the most recent

---

[10] See also 'Scoreboard for the Surveillance of Macroeconomic Imbalances,' *European Economy — Occasional Papers*, 92.

[11] See the accompanying document on 'Completing the Scoreboard for the MIP: Financial Sector Indicator,' SWD (2012) 389.

[12] Point 9 of the European Parliament Resolution of 15.12.2011: 'The European Parliament (...) [T]akes note of the Commission's intention to provide, by the end of 2012 and in time for the subsequent European Semester, a new set of indicators and related thresholds for the financial sector'.

[13] Point 9 of the ECOFIN Council Conclusions of 8.11.2011: '(...) The Commission is also requested to present, before the end of 2012 and in line with the Regulation, suggestions on an indicator related to the financial sector, with a view to its inclusion for the 2013 European Semester.'

[14] Article 4(3)(a) of Regulation (EU) No 1176/2011 calls for the scoreboard to encompass, *inter alia*, '(...) internal imbalances, including those that can arise from public and private indebtedness, financial and asset market developments including housing (...).'

[15] '*Views of the ESRB on the Envisaged Scoreboard Indicators Relevant for Financial Market Stability*,' available at http://www.esrb.europa.eu/pub/html/index.en.html.

[16] The scoreboard thresholds have been kept at the same level as in the previous AMR. The threshold for the new indicator has been defined as the third quartile of the available distribution. This is the same statistical approach used for other indicators (bar the public debt indicator).

[17] See the accompanying document 'Statistical Annex to the Alert Mechanism Report - SWD(2012) 421; see also *Eurostat News Release* of 28 November 2012.

data, as well as the economic outlook in the Commission's autumn forecast published on 7 November 2012[18].

The assessment of imbalances – or more precisely, the assessment whether the situation of a given Member State warrants a more detailed scrutiny in an in-depth review – does not derive from a mechanical application of the scoreboard indicators and the related thresholds. Such an assessment by the Commission is the outcome of an economic reading of the scoreboard complemented by additional information and indicators taking due account of country-specific circumstances and institutions, and considering also the conclusions in the in-depth reviews of May 2012.

In line with the Regulation, additional indicators are considered; these are presented in Table A3. These additional indicators cover aspects linked to the general macroeconomic situation (including economic activity and investment) nominal and real convergence inside and outside the euro area, including additional aspects of trade performance, and more detailed data on the external liabilities, including foreign direct investment and net external debt. They also reflect the potential for the development of imbalances, as well as the adjustment capacity of an economy such as productivity. The set of auxiliary indicators now also include an additional indicator on the financial sector leverage, which should help interpreting the new indicator on the growth rate of financial sector liabilities.

The scoreboard is, and should remain, a simple and clear tool to work as a filter that helps to focus the surveillance under the MIP. In this context, stability over time is valuable. At this point in time, the Commission does not foresee the addition of new indicators to the scoreboard. Having said this, the Commission is committed to improving the quality of the scoreboard. To this end the Commission will continue to liaise at a technical level with the Member States, the ECB and the ESRB to ensure that the scoreboard remains up to date in its design. This may lead to technical adjustments in the definitions of the variables in the scoreboard. Moreover, the Commission (Eurostat) is committed to assuring a reliable and legally binding quality procedure for the scoreboard statistics and other MIP-relevant data[19].

---

[18] *European Economy*, 8/2012.

[19] In the course of 2012, the Commission (Eurostat) has pursued work on a number of statistical issues identified during the first round of MIP, in particular the statistics of private sector debt and credit flows. On special purpose entities, Eurostat conducted missions in several Member States in order to collect detailed data and information on the statistical sources and methods used. On intercompany loans, work was carried out in the context of the ECB sub-group on private debt. The information gathered in these exercises will support the work of the two task forces that have been set up for developing more specific guidelines on holding companies, head offices and special purpose entities, and on non-consolidated versus consolidated data. Concerning house price indices, work is on-going in cooperation between the Commission (Eurostat), OECD, ECB and BIS in order to extend back in time the quarterly series and improve metadata. While several headline indicators are subject to a detailed quality scrutiny framework, other headline indicators and additional relevant indicators require more precise quality monitoring frameworks and improvement actions.

Table A1. Scoreboard indicators and their indicative thresholds

	External imbalances and competitiveness					Internal imbalances					
Indicator	3-year average of **current account balance** as a % of GDP	**Net International Investment Position** as a % of GDP	% change (3 years) of **Real Effective Exchange Rate**, HICP deflators relative to 35 industrial countries (a)	% change (5 years) in **export market shares**	% change (3 years) in **nominal unit labour cost** (b)	y-o-y % change in **deflated house prices** (c)	**private sector credit flow** as % of GDP (d), (e)	**unemploy-ment rate** - 3-year **average**	**private sector debt** as % of GDP (d), (e)	**general government debt** as % of GDP (f)	y-o-y % change in **Total Financial Sector Liabilities**, non-consolidated data
Data source	EUROSTAT (Balance of Payments statistics)	EUROSTAT (Balance of Payments Statistics),.	DG ECFIN (data base Price and Cost competitiveness).	EUROSTAT (Balance of Payments Statistics),.	EUROSTAT (National Accounts)	EUROSTAT,.	, EUROSTAT (National Accounts)	EUROSTAT (Labour Force Survey)	EUROSTAT (National Accounts)	EUROSTAT (EDP – treaty definition).	EUROSTAT (National Accounts)
Indicative threshold s	*-4/+6%* Lower quartile (also used as a reference for upper threshold)	*-35%* Lower quartile	*+/-5% for EA +/-11% nonEA* Lower and Upper Quartiles of EA -/+ s.d. of EA	*-6%* Lower quartile	*+9% EA +12% non-EA* Upper Quartile EA +3%	*+6%* Upper quartile	*+15%* Upper Quartile	+10%	*160%* Upper Quartile	*+60%*	16.5%
Period for calculatin g threshnld s	1970-2007	First available year (mid-1990s)-2007	1995-2007	1995-2007	1995-2007	First year available-2007	1995-2007	1994-2007	1994-2007		1991-2007
Some Additi-onal indicator s to be used in economic reading	Net lending/borrowi ng vis-à-vis ROW (CA+KA) as % of GDP	Net External Debt as % GDP	Real effective exchange rate vis-à-vis rest of the euro area	Export market shares based on volumes of goods; Labour productivity; Trend TFP growth	Nominal unit labour costs (changes over 1, 5, 10 years); Effective unit labour cost relative to the rest of euro-area	Real house price changes (cumulated over 3 years); Nominal house price index Value-added in residential construction	Change in private debt		Private sector debt based on consolidated data		Debt over equity ratio

Notes: (a) for EU trading partners HICP is used while for non-EU trading partners, the deflator is based on a CPI close to the HICP in methodology; (b) index providing ratio of nominal compensation per employee to real GDP per person employed; (c) changes in house prices relative to the consumption deflator of EUROSTAT; (d) private sector is defined as non-financial corporations; households and non-profit institutinns serving households: (e) sum of Loans, and Securities other than shares: liabilities, non –consolidated; (f) the sustainability of public finances will *not* be assessed in the context of the MIP given that this issue is already covered by the SGP. However this indicator is part of the scoreboard because public indebtedness contributes to total indebtedness of the country and therefore to the overall vulnerability of the country.

Table A2: The MIP scoreboard with values for 2011

	External imbalances and competitiveness					Internal imbalances					
Year 2011	3 year average of Current Account Balance as % of GDP	Net International Investment Position as % of GDP	% Change (3 years) of Real Effective Exchange Rate with HICP deflators	% Change (5 years) in Export Market Shares	% Change (3 years) in Nominal unit labour cost	% y-o-y change in deflated House Prices	Private Sector Credit Flow as % of GDP	Private Sector Debt as % of GDP	General Government Debt as % of GDP	Unemployment rate - 3-year average	y-o-y % change in Total Financial Sector Liabilities, non-consolidated data
Thresholds	-4/+6%	-35%	±5% & ±11%	-6%	+9% & +12%	+6%	15%	160%	60%	10%	16.5%
BE	-0.3	65.7	-0.5	-10.2	6.2	-0.1	11.6	236	98	7.8	4.7
BG	-3.4	-85.6	3.1	17.2	20.3	-9.0	-6.7	146	16	9.4	5.6
CZ	-3.0	-49.3	0.3	8.4	3.3	0.0	2.5	78	41	6.9	3.8
DK	5.0	24.5	-1.7	-16.9	4.7	-4.9	-2.2	238	47	7.0	4.7
DE	5.9	32.6	-3.9	-8.4	5.9	1.4	4.8	128	81	6.9	2.1
EE	2.8	-57.8	0.8	11.1	-6.2	3.3	6.8	133	6	14.4	-4.4
IE	0.0	-96.0	-9.1	-12.2	-12.8	-15.2	4.0	310	106	13.3	-0.6
EL	-10.4	-86.1	3.1	-18.7	4.1	-5.1	-5.5	125	171	13.2	-3.4
ES	-4.3	-91.7	-1.3	-7.6	-2.1	-10.0	-4.1	218	69	19.9	3.7
FR	-1.6	-15.9	-3.2	-11.2	6.0	3.8	4.0	160	86	9.6	7.3
IT	-2.9	-20.6	-2.1	-18.4	4.4	-2.0	2.6	129	121	8.2	3.8
CY	-8.4	-71.3	-0.9	-16.4	8.8	-8.5	16.1	288	71	6.6	-0.2
LV	3.1	-73.3	-0.6	23.6	-15.0	4.9	-2.5	125	42	18.1	-4.5
LT	0.0	-52.6	3.6	25.2	-8.4	2.4	-0.8	70	39	15.6	8.9
LU	7.5	107.8	0.8	-10.1	12.5	1.5	2.5	326	18	4.8	11.3
HU	0.6	-105.9	-3.3	-2.8	3.7	-4.1	6.4	167	81	10.7	-2.6
MT	-4.3	5.7	-3.0	11.7	5.8	-2.3	2.2	210	71	6.8	1.4
NL	7.5	35.5	-1.6	-8.2	5.8	-4.0	0.7	225	66	4.2	7.2
AT	2.2	-2.3	-1.0	-12.7	5.9	-8.0	4.1	161	72	4.4	-0.3
PL	-4.6	-63.5	-10.9	12.8	4.3	-5.7	7.1	80	56	9.2	4.4
PT	-9.1	-105.0	-1.9	-9.5	0.9	-3.6	-3.2	249	108	11.9	-0.7
RO	-4.3	-62.5	-2.4	22.8	12.9	-18.9	1.8	72	33	7.2	4.3
SI	-0.4	-41.2	-0.3	-6.1	8.3	1.0	1.9	128	47	7.1	-1.3
SK	-2.1	-64.4	4.3	20.9	4.4	-5.6	3.3	76	43	13.4	1.2
FI	0.6	13.1	-1.3	-22.9	9.1	-0.3	4.6	179	49	8.1	30.8
SE	6.6	-8.3	3.9	-11.6	1.2	1.0	6.3	232	38	8.1	3.6
UK	-2.2	-17.3	-7.1	-24.2	8.1	-5.4	1.0	205	85	7.8	8.5

Note: Cut-off date 1 November 2012.

Table A3: Additional indicators used in the economic reading of the MIP scoreboard, 2011

	% y-o-y growth of real GDP	Gross fixed capital formation as % GDP	Gross domestic expenditure on R&D as % GDP	Current Account balance as % of GDP, BoP data	Net lending / borrowing % GDP, BoP data	Net external debt as % GDP	foreign direct investment Inflows as % GDP	Net Trade Balance of energy products as % GDP	% Change (3 years) in real effective exchange rate vs. EA (17)	% y-o-y change in Export Market Shares, volumes	% y-o-y growth of Labour Productivity	% y-o-y growth of Employment	% Change (10 years) in Nominal unit labour cost	% Change (10 years) in Effective unit labour cost vs. EA (17)	% Change (3 years) in Nominal house Prices	Residential Construction as % GDP	Private Sector Debt as % GDP, consolidated data	Financial sector leverage (debt to equity)
Year	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011
BE	1.8	20.7	2.0	-1.4	-1.7	-127.6	20.1	-3.7	1.4	-1.6	0.4	1.3	20.3	3.7	5.1	na	143	641
BG	1.7	20.9	0.6	0.3	1.6	33.9	4.5	-0.6		5.2	6.1	-4.2	69.5		-32.4	na	136	414
CZ	1.9	23.9	1.8	-2.8	-2.5	1.1	2.5	-1.4		5.2	1.6	0.6	23.2		-5.0	3.8	73	624
DK	0.8	17.2	3.1	5.6	5.9	18.0	3.8	0.7		1.2	1.2	-0.5	29.3		-11.9	4.7	238	377
DE	3.0	18.1	2.8	5.7	5.7	-2.9	1.1	-19.8	-0.9	2.5	1.6	1.4	5.5	-14.1	5.4	5.6	109	524
EE	8.3	21.7	2.4	2.1	6.3	6.5	1.2	na	3.2	25.7	1.2	6.7	64.4	44.8	-28.0	3.5	132	373
IE	1.4	10.1	1.7	1.1	1.0	-339.2	5.2	na	-6.5	-1.7	3.6	-2.1	15.4	0.1	-38.7	2.6	281	158
EL	-7.1	15.1	na	-9.9	-8.6	-98.0	0.4	-2.7	4.6	-6.0	-1.6	-5.6	31.1	11.5	-3.5	4.7	125	2728
ES	0.4	21.1	1.3	-3.5	-3.0	93.5	2.0	-8.5	0.4	3.2	2.2	-1.6	25.3	4.3	-15.3	6.4	204	941
FR	1.7	20.1	2.3	-2.0	-2.0	36.1	1.5	-12.7	-0.4	-0.8	1.2	0.5	22.3	5.1	3.5	6.1	139	461
IT	0.4	19.6	1.3	-3.1	-3.0	49.0	1.6	-13.9	0.9	-0.2	0.3	0.3	28.3	11.1	0.4	5.5	126	1172
CY	0.5	16.3	0.5	-4.7	-4.5	37.9	5.5	na	0.7	-2.3	0.0	0.4	34.6	12.4	-16.7	5.0	281	2539
LV	5.5	21.3	0.7	-2.2	0.0	46.4	5.1	-0.2		6.8	14.8	-8.4	94.4		-38.7	1.5	118	704
LT	5.9	17.8	0.9	-3.7	-1.3	32.3	3.4	-0.5		7.9	3.8	2.0	33.6		-30.8	1.8	67	633
LU	1.7	19.0	1.4	7.1	6.8	-3022.2	645.3	na	2.0	-2.2	-1.2	2.6	35.7	14.0	6.5	3.4	267	50
HU	1.6	17.9	1.2	0.9	3.3	52.6	3.7	-1.4		2.7	1.2	0.8	44.3		-8.5	1.8	147	562
MT	1.9	14.8	0.7	-0.3	0.7	-158.3	4.7	0.0	1.8	-4.8	-0.5	2.5	23.7	7.0	-4.6	2.5	169	362
NL	1.0	17.7	2.0	9.7	9.7	36.8	1.6	-4.6	0.0	-1.9	0.5	0.6	20.0	3.2	-7.5	4.9	224	231
AT	2.7	21.4	2.8	0.6	0.4	24.4	3.5	-2.8	1.2	0.9	1.3	1.7	13.2	-1.6	-2.9	4.4	146	378
PL	4.3	20.3	0.8	-4.9	-2.9	35.8	3.7	na		1.5	3.3	1.1	5.7		-7.6	2.6	77	377
PT	-1.7	18.1	na	-6.5	-5.3	83.4	4.4	na	-0.5	2.7	-0.1	-1.9	19.4	1.4	2.0	3.4	223	542
RO	2.5	24.6	0.5	-4.4	-3.9	38.0	1.3	-0.7		4.1	2.0	-1.3	154.9		-39.5	na	71	662
SI	0.6	18.5	2.5	0.0	-0.3	37.5	2.0	-0.5	0.4	1.0	2.2	-1.4	38.9	21.0	-6.8	3.0	116	639
SK	3.2	23.1	0.7	0.1	1.3	21.7	2.2	-1.0	5.0	5.0	1.4	1.5	28.8	12.6	-17.8	2.3	76	1079
FI	2.7	19.6	3.8	-1.6	-1.5	30.9	1.0	-1.4	2.2	-6.6	1.6	1.1	21.9	3.8	11.1	6.8	153	616
SE	3.9	18.4	3.4	6.4	6.3	62.4	2.7	-1.6		0.6	1.6	2.2	8.1		13.8	3.7	216	305
UK	0.9	14.2	1.8	-1.9	-1.7	45.2	2.3	-2.2		-1.2	0.4	0.5	26.2		-2.0	3.2	na	1187

Note: Cut-off date 1 November 2012. **Source:** EUROSTAT except for deflated House Prices (Eurostat data completed with ECB), Export Market Shares volumes (WEO IMF), Real Effective Exchange Rate with HICP deflators (DG ECFIN), Effective unit labour cost vs EA (DG ECFIN).

Priloga 45

European Commission

ISSN 1725-3209

EUROPEAN ECONOMY

Occasional Papers 142 | April 2013

Macroeconomic Imbalances Slovenia 2013

Occasional Papers are written by the Staff of the Directorate-General for Economic and Financial Affairs, or by experts working in association with them. The "Papers" are intended to increase awareness of the technical work being done by the staff and cover a wide spectrum of subjects. Views expressed do not necessarily reflect the official views of the European Commission. Comments and enquiries should be addressed to:

European Commission
Directorate-General for Economic and Financial Affairs
Publications
B-1049 Brussels
Belgium
E-mail: mailto:Ecfin-Info@ec.europa.eu

Legal notice

Neither the European Commission nor any person acting on its behalf may be held responsible for the use which may be made of the information contained in this publication, or for any errors which, despite careful preparation and checking, may appear.

This paper exists in English only and can be downloaded from the website ec.europa.eu/economy_finance/publications

A great deal of additional information is available on the Internet. It can be accessed through the Europa server (ec.europa.eu)

KC-AH-13-142-EN-N
ISBN 978-92-79-28556-1
doi: 10.2765/41421

© European Union, 2013
Reproduction is authorised provided the source is acknowledged.

European Commission
Directorate-General for Economic and Financial Affairs

Macroeconomic Imbalances – Slovenia 2013

EUROPEAN ECONOMY

Occasional Papers 142

ACKNOWLEDGEMENTS

This report was prepared in the Directorate General for Economic and Financial Affairs under the direction of Servaas Deroose, deputy director-general, István P. Szekely and Anne Bucher, directors.

The main contributors were István P. Szekely, Svetoslava Georgieva, David Marco Riquelme, Presiyan Petkov, Michael Stierle, Klara Stoviček and Thomas Usher. Other contributors were Mitja Košmrl, Tanguy De Launois and Peter Pontuch. Statistical assistance was provided by David Marco Riquelme and Daniela Porubska.

Comments on the report would be gratefully received and should be sent, by mail or e-mail to:

Michael Stierle
European Commission,
ECFIN H
B-1049 Brussels.
e-mail: Michael.Stierle@ec.europa.eu

The cut-off date for this report was 5 April 2013

Results of in-depth reviews under Regulation (EU) No 1176/2011 on the prevention and correction of macroeconomic imbalances

SLOVENIA is *experiencing excessive macroeconomic imbalances. Urgent policy action is needed to halt the rapid build-up of these imbalances and to manage their unwinding.* Until now, the levels of private and public debt are below the alert thresholds of the scoreboard and also net external debt is relatively contained. However, in a context of accelerating negative economic trends, the risk to financial sector stability stemming from corporate indebtedness and deleveraging is substantial, including through interlinkages with the level of sovereign debt. These risks are compounded by limited adjustment capacity in labour and capital markets and by an economic structure dominated by state-ownership. Periods of policy uncertainty and legal obstacles to reforms have prevented Slovenia from addressing its imbalances adequately and enhancing its adjustment capacity, thus increasing its vulnerability at a time of heightened sovereign funding stress.

More specifically, Slovenia continues to struggle with the legacy of its previous boom. Companies are still unsustainably over-indebted, leading to further rises in non-performing loans. While the size of the Slovenian banking sector is relatively small and less than half of the euro area average, the main banks are thinly capitalised in view of the continuing deterioration of their credit portfolios and their dependence on the state for capital is a major threat to the economy. At the same time, the state is itself subject to funding pressures.
Necessary deleveraging is underway, but the process is hampered by labour and capital market frictions and severely depressed output levels. Corporate reliance on bank finance and the complex nexus of state ownership limit adjustment and distort resource allocation. Past cost competitiveness losses have not been reversed and current minimum wage policies risk triggering further losses in the future when the labour market starts to recover. Lack of adjustment, poor cost-competitiveness and state-ownership combine to deter private and foreign direct investment. Export market shares have been lost and export performance is substantially weaker than in peer countries. These challenges require urgent action in the areas of the financial sector, state-owned enterprises and microeconomic reforms in order to prevent a situation in which severe imbalances would steeply increase towards unsustainable levels.

Recurrent episodes of sovereign funding pressure underscore the need to pursue fiscal consolidation in tandem with structural reforms. Sustainable improvements in financial stability and macroeconomic outcomes require a coherent strategy including public finances.

Excerpt of country-specific findings on Slovenia, COM(2013) 199 final, 10.4.2013.

Executive Summary and Conclusions 7

1. Introduction 9

2. Macroeconomic Situation and Potential Imbalances 11

2.1. Macroeconomic scene setter 11
2.2. Sustainability of external positions 12
2.3. Competitiveness and export performance 14
2.4. Private sector indebtedness 19
2.5. Asset market developments 20

3. In-Depth Analysis of Selected Topics 23

3.1. Banking sector vulnerabilities 23
3.2. State-owned enterprises: a key source of macroeconomic imbalances and impediment to private investment 29

4. Policy Challenges 39

References 42

LIST OF TABLES

3.1. Split of privatisation shares in Slovenia according to the Ownership Transformation Act 32
3.2. State aid and non-state aid SOE recapitalisations and other capital transfers, 2011-2013 35
3.3. Overview of key non-bank SOE figures, 2011 36
3.4. Main SOE beneficiaries of state guarantees, debt principal, 30 June 2012 37

LIST OF GRAPHS

2.1a. Gross domestic product and gross fixed capital formation 11
2.1b. General government deficit and debt 11
2.2. Imports and exports of goods and services 12
2.3a. Net lending/borrowing by sector 13
2.3b. Components of net lending/borrowing 13
2.3c. Financing of net lending/borrowing 13
2.3d. Net external debt and composition of Net International Investment Position 13
2.4a. Decomposition of developments in ULCs 14
2.4b. Developments in Real Effective Exchange Rates 14

2.5a. Employment protection legislation, individual dismissals, 2008 17
2.5b. The share of temporary employees in total number of employees aged 15-24 17
2.6a. Export growth net of global import growth 18
2.6b. Export market share growth 18
2.7a. Decomposition of debt 19
2.7b. Sectoral contributions to credit growth 19
2.8a. Slovenian blue-chip stock market index (SBITOP) 20
2.8b. Activity on the Ljubljana stock exchange 20
2.9a. Housing and Mortgage Market (levels) 21
2.9b. Housing and Mortgage Market (growth) 21
3.1. Financing of the Slovenian banking sector 25
3.2a. Non-performing loans 26
3.2b. Overdue 90 days+ classified claims by sector 26
3.3. Banking system P&L 26
3.4. State ownership shares (%) - the example of Intereuropa 31
3.5. Inward FDI stock comparison across countries 32
3.6. Employees in private, public and SOEs sectors, December 2011 32
3.7. SOE recapitalisations and other capital transfers, 2011-YTD2013 36
3.8. Government debt, non-bank SOE debt and contingent liabilities, 2011 37

LIST OF BOXES

2.1. The minimum wage in Slovenia 15
3.1. Recapitalisation of NLB, NKBM and Abanka 24
3.2. An example of maintaining state ownership 33
3.3. Indirect public recapitalisations of banks and impact of cross-ownership 35

EXECUTIVE SUMMARY AND CONCLUSIONS

In May 2012, the Commission concluded that Slovenia was experiencing macroeconomic imbalances, in particular as regards developments related to corporate sector deleveraging, banking stability and to some extent also external competitiveness. It highlighted the necessity of a prompt and thorough policy response to minimise the risk of existing imbalances becoming excessive. In the Alert Mechanism Report (AMR) published on 28 November 2012, the Commission found it useful, also taking into account the serious imbalances identified in May, to examine further the risks involved and progress in the unwinding of imbalances in an in-depth analysis. To this end this In-Depth Review (IDR) takes a broad view of the Slovenian economy in line with the scope of the surveillance under the Macroeconomic Imbalance Procedure (MIP). The main observations and findings from this analysis are that the negative economic trends and imbalances identified in the 2012 IDR have aggravated. Notably:

- The levels of total private debt are below the euro area average and the alert thresholds of the scoreboard, but many corporates remain over-indebted, leading to further rises in non-performing loans. 23.7% of this segment of bank credit is now in arrears of 90 days or over.

- The size of the Slovenian banking sector is relatively small and less than half the euro area average, but major domestic banks face continued deterioration of their credit portfolios, which puts sustained pressure on capital buffers, which remain low in regional comparison. Further recapitalisations are likely to be needed.

- Credit is contracting and the interaction between weak banks and the sovereign has intensified. The nominal stock of bank credit to the private, non-banking sector is shrinking at an annual rate of more than 5%. The state has *de facto* become the main source of capital and remains a sizeable, though declining, source of deposits for the banking sector. At the same time, the state itself has to consolidate and yields on government bonds remain elevated. Public debt amounted to 54% of GDP in 2012 and is forecast to exceed the 60%-of-GDP threshold by 2014.

- The deleveraging challenge is accentuated by a double-dip recession and growth forecasts have been revised downwards. Real GDP is now 8% below the peak reached in 2008 and this situation is forecast to persist through to 2014. Economic contraction hinders corporate balance sheet repair and makes it difficult for new firms to grow, inevitably leaving banks increasingly exposed to legacy portfolios.

- Net external debt is relatively contained and the current account has turned into surplus. However, this is due to historically low inward investment and reduced imports from lower economic activity and employment, while cost-competitiveness losses have not been reversed. Export market shares have been lost and export performance is substantially weaker than in peer countries.

- Policies to address the limited adjustment capacity of the economy have yet to fully develop. Important positive steps have been the enactment of a partial pension reform in the final weeks of 2012 as well as the labour market reform adopted early March.

- The complex nexus of state ownership limits adjustment and distorts resource allocation, especially as regards new investment. It also seems to keep foreign-direct investment lower than in peer countries. State-controlled funds and enterprises also impact public finances through the interaction of elevated debt levels, recapitalisation needs and significant government guarantees.

- Framework legislation for bank restructuring and privatisation was passed but still needs to be implemented effectively.

Periods of policy uncertainty and legal obstacles to reforms have prevented Slovenia from addressing its imbalances adequately and enhancing its adjustment capacity, thus increasing its vulnerability at a time of heightened sovereign funding stress in Europe.

A comprehensive reform strategy accompanied by a credible implementation path would stabilise the financial sector, unleash Slovenia's growth potential and increase employment. The IDR thus also discusses the policy challenges stemming from these developments and possible policy responses. A number of elements can be considered:

- the credible repair of the banking system through a balanced set of measures and maintenance of financial stability through prudent supervision and improved governance structures, including the eventual privatisation of state-owned banks;
- a sounder financing of the net international investment positions (NIIP) and growth through foreign direct investment (FDI) facilitated by an improvement of the business environment;
- cost-competitiveness developments supportive of adjustment and helping to avoid the re-emergence of external imbalances through continued public sector wage restraint, adaptation of minimum wage setting and a set of labour market reforms;
- the enhancement of adjustment capacity at the microeconomic level, particularly in relation to state-ownership and labour market institutions.

1. INTRODUCTION

On 28 November 2012, the European Commission presented its second Alert Mechanism Report (AMR), prepared in accordance with Article 3 of Regulation (EU) No. 1176/2011 on the prevention and correction of macroeconomic imbalances. The AMR serves as an initial screening device helping to identify Member States that warrant further in-depth analysis to determine whether imbalances exist or risk emerging. According to Article 5 of Regulation No. 1176/2011, these country-specific "in-depth reviews" (IDR) should examine the nature, origin and severity of macroeconomic developments in the Member State concerned, which constitute, or could lead to, imbalances. On the basis of this analysis, the Commission will establish whether it considers that an imbalance exists and what type of follow-up it will recommend to the Council.

This is the second IDR for Slovenia. The previous IDR was published on May 30, 2012 on the basis of which the Commission concluded that Slovenia was experiencing severe macroeconomic imbalances, in particular as regards developments related to corporate sector deleveraging, banking stability and to some extent also external competitiveness. It highlighted the necessity of a prompt and thorough policy response to minimise the risk of existing imbalances becoming excessive. Overall, in the AMR the Commission found it useful, also taking into account the serious imbalances identified in May, to examine further the risks involved and progress in the unwinding of imbalances in an in-depth analysis. To this end this IDR takes a broad view of the Slovenian economy in line with the scope of the surveillance under the Macroeconomic Imbalance Procedure (MIP).

Against this background, Section 2 of this IDR looks more in detail into these developments covering both the external and internal dimensions. This is followed by a specific focus updating the assessment of the banking sector in Section 3.1 and a specific focus on the special position of state-owned enterprises in Section 3.2, which has been a recurring issue since pre-accession negotiations. ([1]) Section 4 discusses policy considerations.

([1]) See European Commission (2000), p. 58 and p.81, European Commission (2003), pp. 5-9 and p. 59, and also Lindstrom and Piroska (2004), pp. 6-7.

2. MACROECONOMIC SITUATION AND POTENTIAL IMBALANCES

2.1. MACROECONOMIC SCENE SETTER

Slovenia is experiencing a double-dip recession. Real GDP contracted by 2.3% in 2012 and will contract by 2% in 2013 according to the Commission services' 2013 Winter Forecast. As a result, GDP is about 8 pps. below the peak reached in 2008 and this gap is not expected to close over the forecast horizon; the corresponding gap for the euro area as a whole is about 1½ pps. in 2012, closing to zero in 2014. As a consequence, and in contrast to most other European economies, the recovery in 2010-11 was so short-lived and modest in Slovenia that real GDP has now fallen below the previous trough.

Demand remains weak, employment is still in decline and the financial situation of firm continues to deteriorate. Weak demand and capital support measures continue to drive the deterioration of Slovenia's public finances. The excessive deficit will probably not be corrected in 2013, the deadline set by the Council, according to the Commission services' 2013 Winter Forecast, which foresees a deficit of 5.1% of GDP. Debt is expected to approach the 60% of GDP threshold by 2013, even without including additional measures necessary to stabilise the financial sector. Employment is still contracting and is forecast to remain on a downward path until 2014, the period covered by the Commission services' 2013 Winter Forecast. Many companies, especially those oriented to the domestic market, struggle to service debts. The transmission of financial distress from firms to banks has intensified, leading to substantial further loan losses.

Slovenia accessed sovereign debt markets in 2012. Slovenia has maintained an investment grade rating (Moody's Baa2, S&P A-, Fitch A-), despite a downgrades, whereas throughout most of the year yields on Slovenian government bonds rose in tandem with those for Italy and Spain. Market access was eventually reconfirmed through a sizeable US-dollar issue in October. Nevertheless, funding vulnerabilities remain as reform progress is uneven. Uncertainty as to the true scale of contingent fiscal liabilities in the banking sector and possible further downgrades ([2]) have the potential to make Slovenia's re-financing programme more challenging in 2013, with potential knock-on implications especially for the banking sector.

Graph 2.1a: **Gross domestic product and gross fixed capital formation**

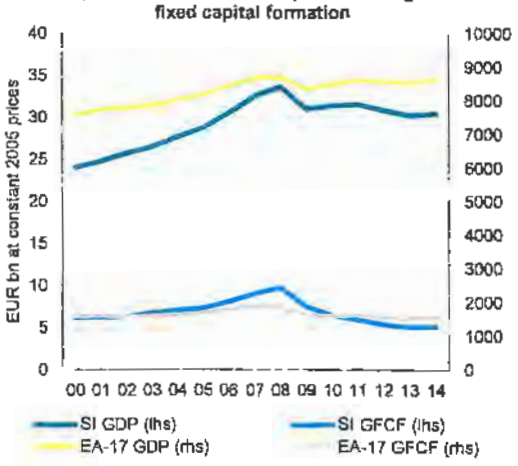

Graph 2.1b: **General government deficit and debt**

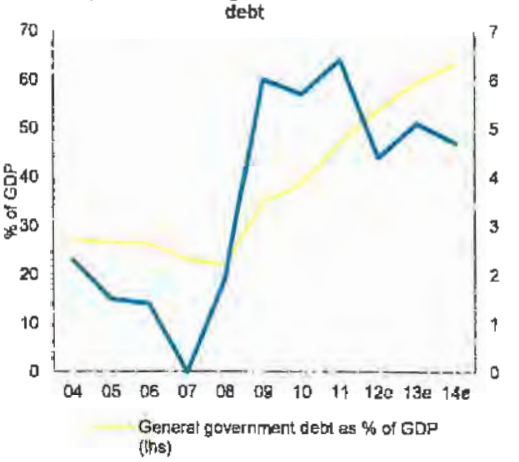

Source: Eurostat and Commission services' 2013 Winter Forecast

([2]) The ratings outlooks of Moody's and Fitch remain negative.

2.2. SUSTAINABILITY OF EXTERNAL POSITIONS

Weak domestic demand has allowed the current account to move into surplus. Final data for 2011 show the impact of the trade surplus on reducing net borrowing. Despite the sizeable general government deficit, the current account has moved from balance in 2011 to a surplus of 2% of GDP in 2012, according to the Commission services' 2013 Winter Forecast. It is expected to remain in surplus over the forecast horizon, even once adjusted for the very weak stage in the cycle, whereas the current account norm for Slovenia is a slight deficit according to Commission internal estimates. ([3]) This development can be attributed primarily to weak domestic demand, with a secondary role through the income balance for profits and earnings of foreign workers. The role of weak domestic demand since 2009 is driving a gap between imports and exports. Indeed, internal estimates suggest that Slovenia may be one of the relatively few EU Member States where current account improvement can primarily be attributed to cyclical factors. ([4]) While these estimates are sensitive to the specific calculation methodology adopted, they nonetheless point to underlying structural weaknesses.

The relatively benign level of the net international investment position (NIIP) hides underlying weaknesses. Historical NIIP data have been revised, leaving Slovenia slightly above the 35% of GDP NIIP threshold in the AMR scoreboard – still the lowest reading for a new Member State. As this is primarily due to the very low FDI stock, it is in fact a consequence of features of Slovenia's business environment and history of state-ownership. Consequently, the structure of Slovenia's external debt, comprising essentially portfolio and other investment, ([5]) makes this position more vulnerable to abrupt changes in investor confidence than the headline indicators would suggest. The need for rapid repayment of wholesale borrowing by domestic banks, which has contributed to deleveraging, exemplifies this vulnerability (see section 3.1). The 2012 IDR analysis in this respect remains valid. More success in attracting FDI to finance Slovenia's catching-up process would initially imply current account deficits and in the longer run a more negative but more sustainable NIIP.

Graph 2.2:Imports and exports of goods and services

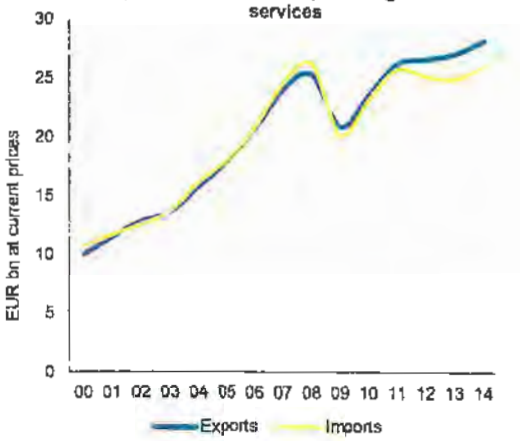

Source: AMECO and Commission services' 2013 Winter Forecast

Creating a good investment climate, including for FDI in productive sectors, would reduce external vulnerabilities by promoting a beneficial shift towards equity and less volatile debt in Slovenia's overall financing. Despite its high-quality workforce and location close to main EU markets, Slovenia's inward FDI stock stood at only 31% when the crisis hit in 2009, compared to 78% in Hungary and 58% in Slovakia. Slovenia scores "below expectations" on the basis of comparison of the FDI Attraction Index with the FDI Potential Index. ([6]) This confirms it is among the catching-up economies that have received less FDI than would be expected based on economic determinants. Significantly increased FDI would be beneficial, for growth and external sustainability. FDI in productive activities could provide much-needed equity to the real sector and bring fresh capital and improved risk management to banks, thereby allowing credit growth to resume in the future. FDI could also reinforce corporate

([3]) The current account norm describes the 'average' current account balance that would prevail in a country with similar structural characteristics such as ageing profile, fiscal deficit, degree of energy dependence, etc. A comparison of a country's business-cycle-adjusted current account balance with the current account norm indicates in how far the former deviates from the 'norm'. Estimated current account norms are based on a panel regression of 68 countries and available data for the period 1970 to 2012. For details on the methodology, see Salto and Turrini (2010).

([4]) See Salto and Turrini (2010).

([5]) The structure of this has changed over the past two years, with a shift from wholesale funding to ECB lending.

([6]) UNCTAD (2012)

Graph 2.3a: **Net lending/borrowing by sector**

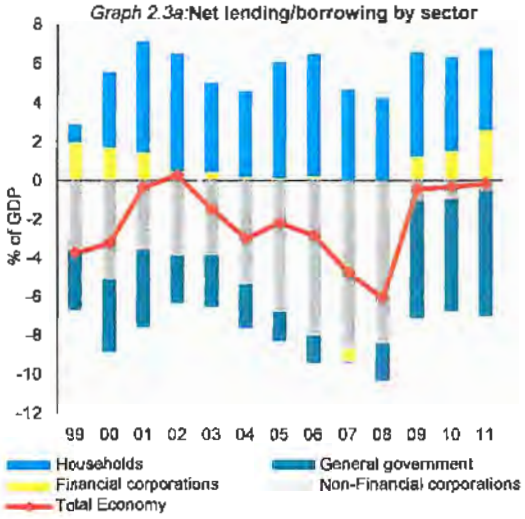

Graph 2.3b: **Components of net lending/borrowing**

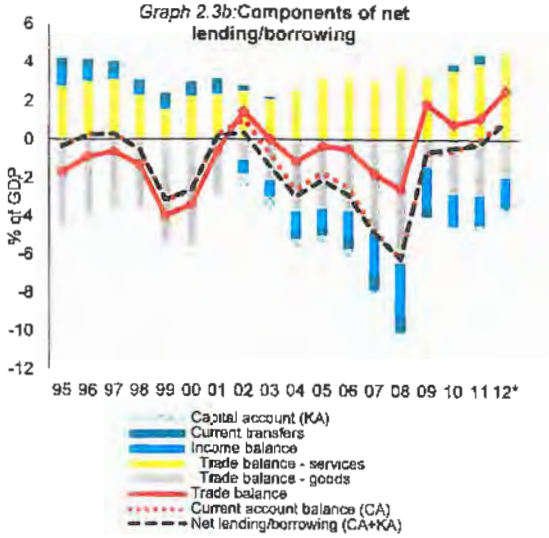

Graph 2.3c: **Financing of net lending/borrowing**

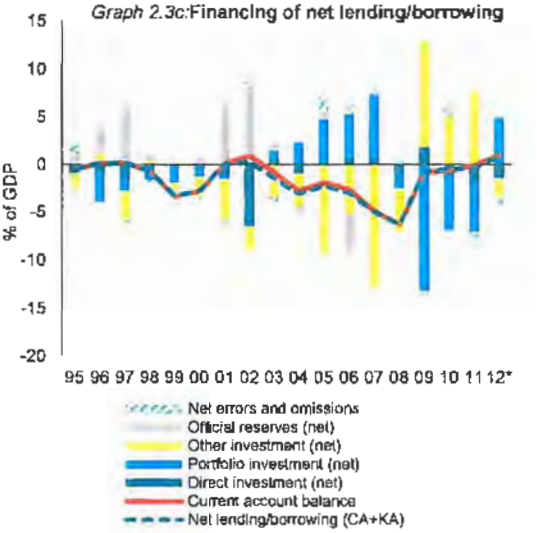

Graph 2.3d: **Net external debt and composition of Net International Investment Position**

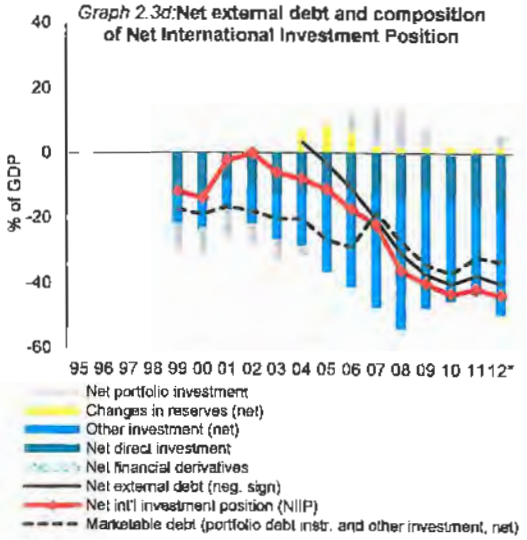

Source: Eurostat
* Indicates estimated figure using quarterly data

governance and promote external balance by bringing higher technology content manufacturing, strengthening integration into international supply chains and opening up access to growth or niche markets. Finally, FDI is a key portfolio diversification tool for a small open economy such as Slovenia, allowing a wider range of investors to shoulder Slovenia-specific risks and opening up space for diversification of Slovenian balance sheets.

2.3. COMPETITIVENESS AND EXPORT PERFORMANCE

Slovenia's competitiveness remains to be re-established. This is in line with the 2012 IDR assessment. With wage growth still low, nominal unit labour cost (NULC) growth has decreased, with the indicator falling below the scoreboard threshold. This is reflected in a slight depreciation in the ULC-based measure of the real effective exchange rate (REER ULC). However, sustained NULC and price growth below that of Slovenia's trading partners will be necessary to repair previous cost-competitiveness losses, especially from the 2007-09 period. Necessary corporate balance sheet repair could also absorb initial labour cost reductions by improved profitability, thus helping in the sectoral allocation of capital. Lack of competitiveness will hold back exports and disincentivise FDI. Moreover, as policy currently stands, there are strong built-in dynamics in both public and minimum wages that could reignite adverse trends in the coming years. Pressure on wages is to be expected once economic growth resumes as employees seek to re-establish differentials that were compressed in 2010 by a hike in minimum wages and by its subsequent inflation-indexation based increases.

Improving cost competitiveness, notably in terms of labour costs, could make a key difference in preventing the return of external imbalances. Competitive labour cost levels would contribute to positive trade and current account developments and help Slovenia become a more attractive investment location. The government has cut nominal public sector wages by around 3% in net terms in 2012 and has envisaged cutting the wage bill by 5% in 2013. Although this only indirectly affects the tradable sector, this is one of the government's main levers in containing wage costs. There are currently no plans to pull the other main lever available – alteration of minimum wage adjustment (see Box 2.1).

Graph 2.4a: **Decomposition of developments in ULCs**

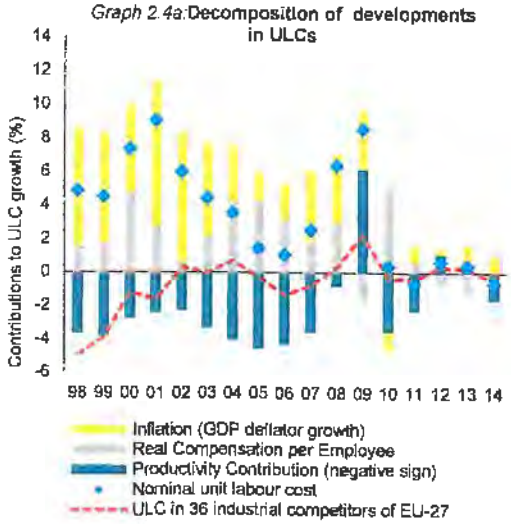

Graph 2.4b: **Developments in Real Effective Exchange Rates**

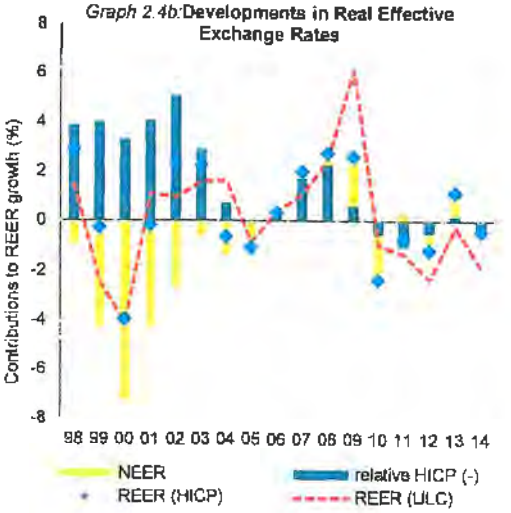

Source: Eurostat and Commission services 2013 Winter Forecast

Box 2.1: The minimum wage in Slovenia

A hike of the minimum wage ([1]) in 2010 contributed to the loss in price competitiveness and was ill-timed given rising unemployment. In March 2010, the minimum wage increased by about one quarter, from 597 to 734 Euros per month. At the same time, the number of minimum wage recipients more than doubled. The large discretionary adjustment in the minimum wage coincided with the period of economic slowdown and interrupted the on-going deceleration in the wage growth. ([2]) The increase in the minimum wage was exceptionally high not only compared to its developments in the last decade but also compared to average yearly increases in inflation and labour productivity over the same period. The minimum wage was also pushed well above the basic wages negotiated in some sectoral collective agreements, even for tasks requiring medium education. At the beginning of 2011, 2012 and 2013 the minimum wage was adjusted by the inflation rate in the previous year, resulting in a further increase of the minimum wage by 6.7% to the level of 784 Euros per month in 2013. In 2011, Slovenia was placed among the EU countries with the most expensive minimum wage workers compared to the average wage workers, measured both in gross terms and in terms of the labour costs. The high level of the minimum wage is estimated to have a significant negative impact on employment and to delay employment recovery. ([3])

Graph 1a: **Unit labour costs, compensation per employee, labour productivity**

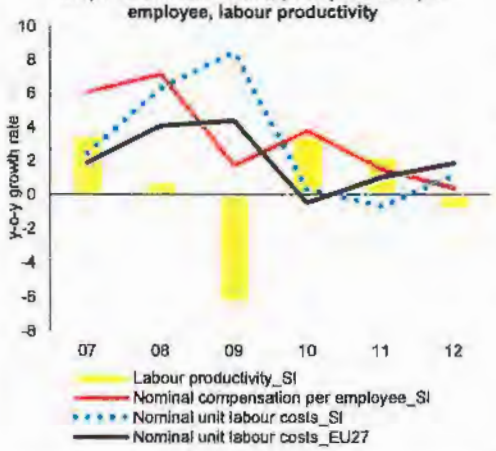

Graph 1b: **Minimum wage, inflation and labour productivity**

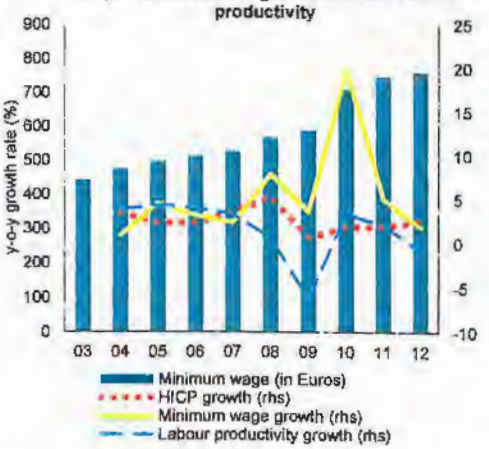

Source: AMECO (a) and Ministry of Labour, Family and Social Affairs (b)

Although the minimum wage is below the relative poverty threshold, the risk of poverty among the employed is low. Net income of minimum wage workers is not sufficient to reach the relative poverty threshold (60% of median equivalised disposable household income); however, net income of minimum wage workers is among the highest in the EU when compared with average wage workers. The at-risk-of-poverty rate of employed persons is low in Slovenia compared to other EU countries, including of the workers with primary education who tend to be low-paid. The main cause of poverty is unemployment, thus increases in unemployment as a result of inadequately high minimum wages may actually increase overall poverty.

([1]) See also Stoviček (2013).

([2]) According to Brezigar-Masten et al. (2010), the increase in the minimum wage in 2010 (without any transition period) was estimated to contribute 2.1pps. to growth in gross wages in 2010. An additional 0.4 to 0.9 pp. to growth in gross wages is attributed to wage pressure just above the minimum wage in the sectors with the highest share of minimum wage workers. The size of wage pressures would increase if all sectors were taken into account.

([3]) According to Brezigar-Masten et al. (2010), the increase in the minimum wage in 2010 was estimated to reduce employment by 5150 workers in the short run and by 17,170 workers in the longer run. For comparison, in two years until 2012Q3 the number of unemployed according to the Labour Force Survey increased by about 20.000 (to 93.000). Registered unemployment increased by about 10.400 to 110.900 since 2010.

(Continued on the next page)

Box (continued)

Graph 2a: **Minimum wage and the number of minimum wage recipients**

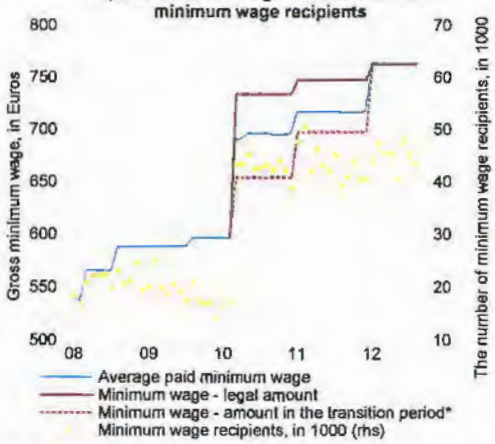

* The lowest amount set in the legislation.

Graph 2b: **Costs of the minimum wage worker compared to the average worker, 2011**

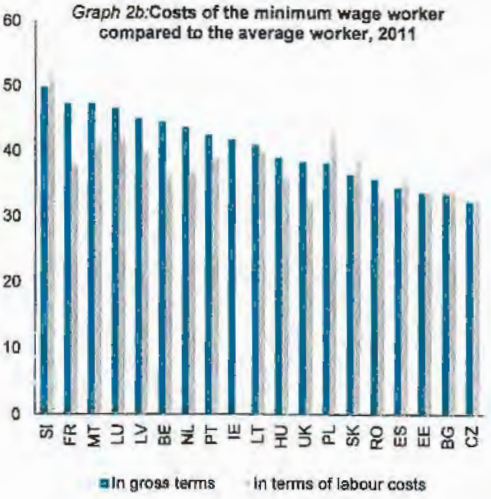

Source:
Institute of Macroeconomic Analysis and Development (2012) (a)
Eurostat (wages in gross terms); Commission services; Joint European Commission-OECD project, using OECD Tax-Benefits models (labour costs) (b)

Graph 3a: **Net income of the minimum wage worker , 2011**

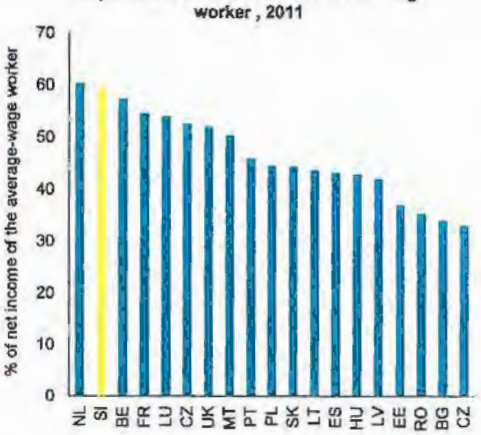

Graph 3b: **In-work-at-risk-of-poverty rate, 2010**

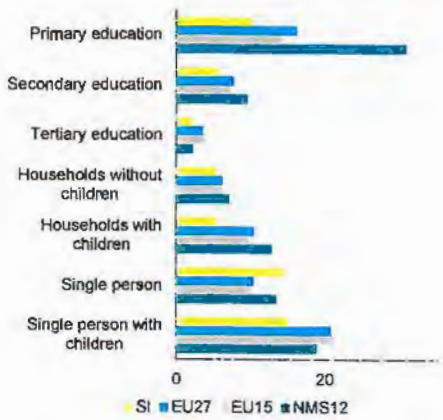

Source:
Commission services; Joint European Commission-OECD project, using OECD Tax-Benefits models, Eurostat (a)
Eurostat, Commission services (b)

Employment protection legislation in Slovenia used to be among the most rigid in the EU, which may also have limited the attractiveness of Slovenia as a production location and imply upward pressure on wages. Using the OECD indicator, Slovenia stood out in its tight regulation of permanent contracts, notably in case of individual dismissals. In addition, outcomes on the labour market point at labour market segmentation, above all among the young, stemming from a very high and increasing share of newly concluded contracts for a definite period and relatively low transition rates from temporary to permanent contracts.

Graph 2.5a: Employment protection legislation, individual dismissals, 2008

Graph 2.5b: The share of temporary employees in total number of employees aged 15-24

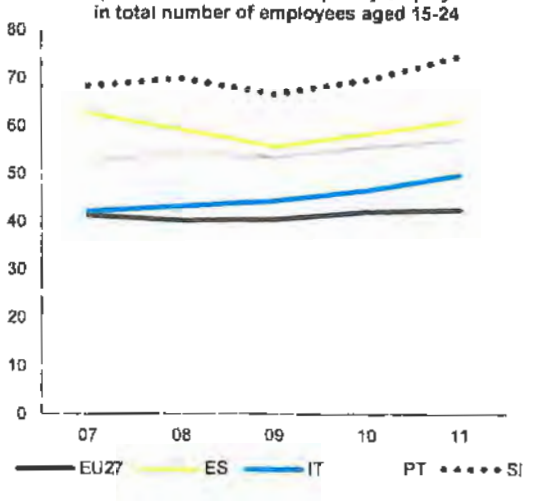

Source:
OECD, Commission services (a)
Eurostat, Commission services (b)
Note: Scale from 0 (least stringent) to 6 (most restrictive). Effects of reforms after 2008 are not taken into account.

Strict employment protection legislation reduces the adjustment capacity of the economy and causes labour market segmentation. Rigid employment protection legislation may have hampered the necessary re-allocation of labour across firms and sectors, including away from state-owned enterprises. By hindering adjustment in the quantity of labour inputs, strict employment protection also transmitted output falls during recessions into falling labour productivity. In contrast, when labour demand recovers, it will favour wage growth over employment growth. By reducing labour turnover and by boosting the wage bargaining power of insiders, rigid employment protection legislation may accentuated wage pressures throughout the economic cycle. Furthermore, to the extent that employment protection legislation increased the effective labour costs borne by employers, it could also have translated into a loss of price competitiveness and reduce investment, including FDI.

Slovenia recently revised employment protection legislation with a view to fostering job creation, tackling segmentation, and enhancing the adjustment capacity of the economy. The key measures aim at strengthening incentives for firms to use permanent contracts as a rule. To this end, the regulation of permanent contracts has been relaxed by streamlining dismissal procedures in case of individual and collective dismissals, and reducing dismissal costs for workers with longer tenures. Conversely, protection of fixed term contracts is increased to curb abuse. The reform also introduces temporary/mini jobs for retired persons and financial support to both employers and employees during the notice period in case of consensual dismissals. While the reform goes in the right direction, it may not be sufficiently ambitious to have a substantial impact on the labour market and flexibility. In addition, new restrictions on temporary contracts may have a negative impact on job creation. Finally, the reform does not address the problems associated with the extensively used and under-regulated "student work" status.

Over burdensome regulation of professional services has been identified as detrimental to the business environment. Slovenia has over 300 regulated professions (the EU average per country is below 200). Slovenia is also among the member states which relatively frequently impose specific qualification requirements not linked to professional titles (notably in the areas of tourism and security services). Unjustified qualification-related entry barriers in professional services, such as reserves of activity, can hinder competition and increase costs for businesses and households. A reform process was launched in 2012, with legislative changes foreseen for the craft, tourism

and construction sectors in early 2013 and other sectors due to follow. In parallel as a tool for improving the overall business environment, efforts are being made to develop a fully operational Point of Single Contact for online completion of administrative procedures in the services sector by 2015.

Slovenia has not yet adopted a plan for the transition to e-procurement and is one of the EU Member States with the least developed infrastructure in this area. This means that the significant economic benefits of e-procurement (including greater transparency, faster procedures and more competition) are currently not being fully exploited in Slovenia.

After years in which Slovenia did not keep up with the gains in export market shares of other catching-up economies, adverse cost trends have coincided with a decline in export market shares. Slovenia now breaches the AMR scoreboard threshold with a cumulative three-year loss of market shares of 6.4%, principally because of losses incurred in 2010. In that year the country failed to benefit proportionally from the sharp rebound in world trade and the minimum wage saw a large upward adjustment. The overall pattern of trade has remained similar in 2012, with early signs of some strengthening of exports beyond the EU which have previously been weak. Modest gains in export market shares are forecast until 2014, the period covered by the Commission services' 2013 Winter Forecast. The impact of weak export performance, including on account of losses in competitiveness, is significant as exports are the largest demand component in the Slovenian economy, amounting to over 75% of GDP. As a result, even if economic reforms were to lead to only small increases in exports, these can have significant positive effects on external balance, growth and employment.

Graph 2.6a:Export growth net of global import growth

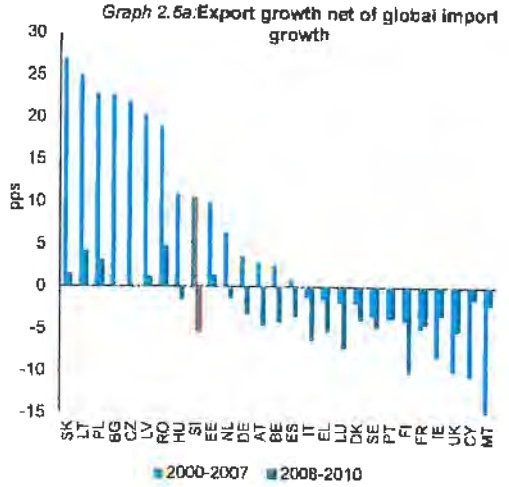

Graph 2.6b:Export market share growth

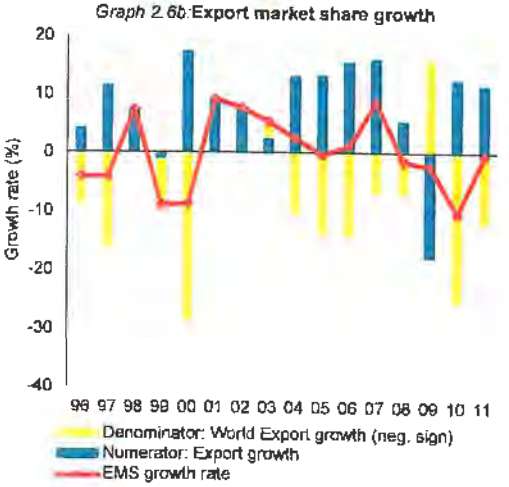

Source: Commission services' calculations based on UN COMTRAOE data (a) and Eurostat (b)

Weak export performance also reflects weaknesses in non-cost competitiveness. As described in the 2012 IDR, Slovenia's industrial structure is still largely dominated by low-to-medium technology and labour intensive products. There is also a structural services surplus based on tourism and road haulage. Relevant factors that may play a role in non-cost competitiveness are Slovenia's niche in global supply chains together with other factors such as product marketing and quality. ECFIN estimates for exports and imports disaggregated by product show no strong trend in Slovenia compared to other countries during the interval 1995-2007; there has been neither a substantial increase in the success of exports in foreign markets nor a substantial increase in the proportion of domestic production seriously

challenged by imports. ([7]) This may indicate a failure to capitalise sufficiently on European integration and the catching-up potential. New ECFIN estimates ([8]) indicate that Slovenia ranks relatively high in the EU in terms of the import content of exports and of investment, as might be expected from a small manufacturing-oriented country with limited natural resources and a sizeable intermediate goods sector. This is especially the case as regards goods. Given Slovenia's position in the supply chain, cost-competitiveness and adjustment capacity are key to responding to demand shocks.

2.4. PRIVATE SECTOR INDEBTEDNESS

Private sector debt levels (as a percentage of GDP) remain below the euro area average, but still contribute disproportionately to the weakness and adjustment needs of the Slovenian economy. As described in the 2012 IDR, debt levels increased fast during the boom but remained below the AMR scoreboard threshold given the low starting level as well as the stalling credit growth since 2009. Slovenian households have only moderately participated in the credit boom. Lending to households for housing purchases continued to grow in 2009-10 but has since faded. In contrast, the indebtedness accumulated by non-financial corporations in only a few short years before the crisis was frequently out of proportion with their debt-service capacity. Commission estimates of deleveraging pressures based on corporate assets confirm that Slovenia is in the group of countries where rapid corporate debt build-up has led to deleveraging pressures even in the absence of high debt-levels in absolute terms. ([9])

([7]) ECFIN (2012a).
([8]) ECFIN (2012b).
([9]) See Cuerpo et al. (2013).

Graph 2.7a: **Decomposition of debt**

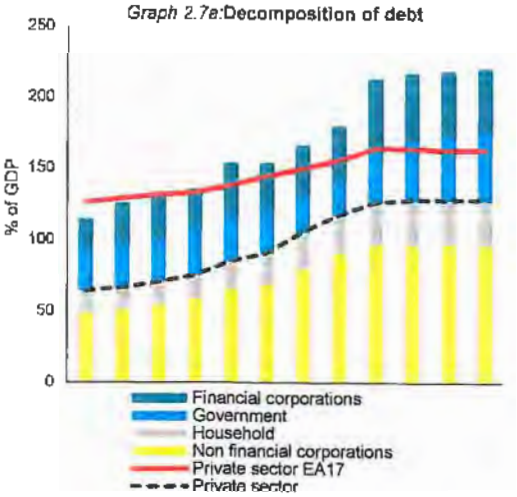

Graph 2.7b: **Sectoral contributions to credit growth**

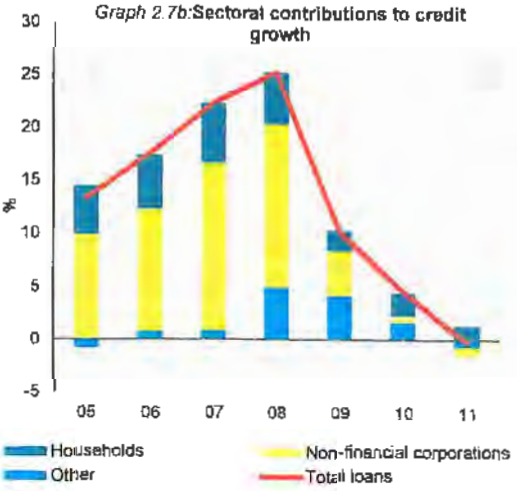

Source: Eurostat (a) and ECB (b)

Slovenia continues to face corporate and bank over-indebtedness and the deterioration in asset quality triggered by the recessionary environment. While these imbalances are not signalled in the AMR scoreboard, where no indicator exceeds the threshold, the 2012 IDR diagnosis remains valid. The fallout from the 2009 recession continues to put the balance sheets of thinly capitalised banks under considerable strain. The state has already had to step in several times to recapitalise the banks it owns. The fact that the economy is in a double-dip recession is aggravating these trends. The economy is therefore undergoing a necessary but difficult deleveraging process, with the stock of non-financial, private sector credit shrinking at around 5% on an annual basis in nominal terms. Credit to non-financial corporations continues to fall, as banks write down

loans and readjust their lending volumes to their domestic deposits base. Despite this, corporate debt-to-equity ratios remain high at 144%. Composite indicators rank Slovenia alongside countries where strong deleveraging pressures arise from both lending supply and demand factors. ([10]) The in-depth analysis in section 3.1 provides an update on the situation in the banking sector and the state-of-play of the policy response.

Access to credit from Slovenian banks has deteriorated for non-financial corporations. Credit to non-financial corporations declined by 10.2% in 2012. Corporate credit (for loans above EUR 1m) is more than 2 pps. more expensive in Slovenia than in the euro area as a whole and this margin has increased again in 2012. Non-financial corporations' demand for loans has amounted to around 130% of new loan volumes over the last two and a half years according to the Bank of Slovenia (BoS survey results). However, the same source reports a decrease in creditworthy demand, which can be related to the poor financial prospects of the corporate sector. Credit transactions fail to be concluded mainly due to banks' stricter credit standards and corporations' rejections of credit conditions. For these reasons, some non-financial corporations have resorted to issuances of short-term commercial papers. This replaces long-term corporate bonds and credits from abroad, although the latter funding source has stabilised recently.

Graph 2.6a: Slovenian blue-chip stock market index (SBITOP)*

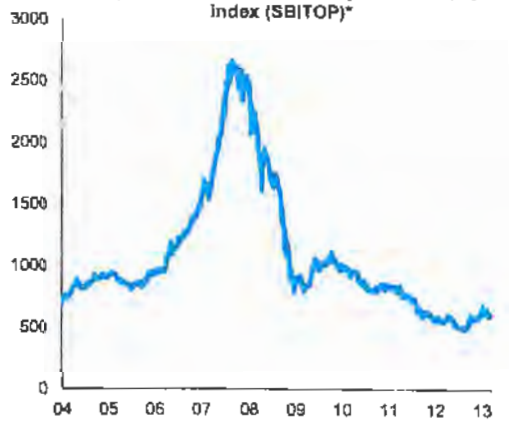

Graph 2.6b: Activity on the Ljubljana stock exchange

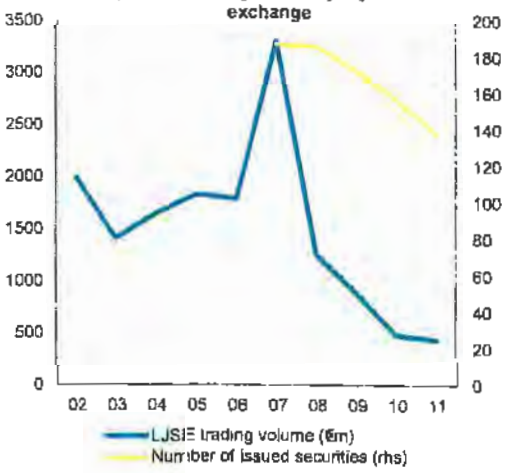

Source:
Bloomberg (a) and Bank of Slovenia (b)
* All companies in the index are at least partially state controlled.

2.5. ASSET MARKET DEVELOPMENTS

Activity on financial asset markets remains very subdued with little issuance of bonds or shares. Stock market valuations remain depressed and liquidity at the Ljubljana stock exchange remains limited. Corporate bond issuances, which had provided a measure of relief from the credit crunch for larger companies, are down from EUR 77m in 2009 to zero as of October 2012.

House prices, which had seen only a small correction since the crisis, may now be falling in a more sustained manner. As of 2012Q3 Slovenian house prices were about 24% below the 2008 peak in inflation-adjusted terms. About half of this adjustment came from a nominal reduction, while the rest was due to consumer price inflation. The inflation-adjusted house-price fall is moderate compared to other new Member States (e.g., -31% in Hungary and Poland, -44% in Estonia, -64% in Romania). The nominal adjustment continues to be volatile: a slight nominal increase in Q2 followed a fall in Q1. Transaction volumes on the real estate market in Q2 were significantly reduced relative to the 2007 average, down 59% for newly built dwellings and down 30% for existing dwellings.

([10]) The overall supply and demand pressures indicators are based on the average rank of a Member State (MS) on each supply or demand variable. Specifically, the rank (percentile) of each MS for each supply/demand variable is calculated. Then, the average rank of a MS is calculated separately for supply variables and demand variables, and this is scaled between 0 and 10. See Cuerpo et al. (2013).

Graph 2.9a: **Housing and Mortgage Market (levels)**

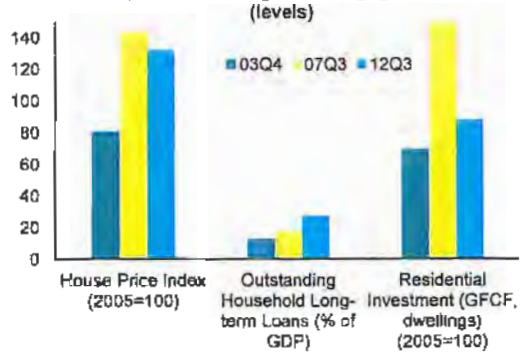

Note: The three indicators / bars convey different messages and their value or calculation formulae should not be strictly contrasted across the panel. The comparison is interesting from inter-temporal perspective as well as in terms of general dynamics with a view to concluding whether risks related to house prices, household indebtedness and housing investment have accumulated or cleared in coordinated manner over time.

Graph 2.9b: **Housing and Mortgage Market (growth)**

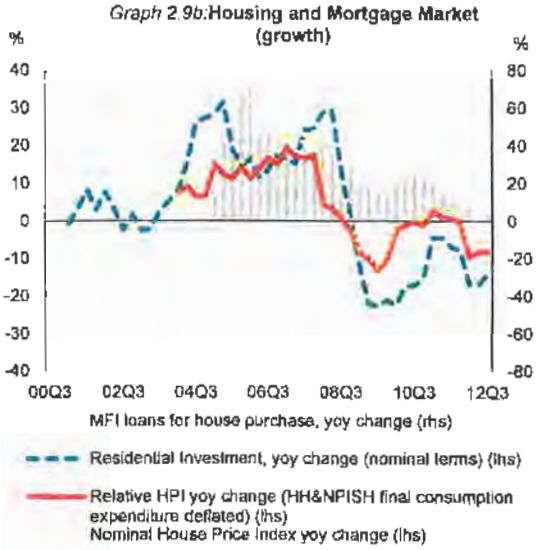

Source: Eurostat, ECB, OECD

This reduced housing market liquidity could suggest that any ongoing price adjustment is slowed down by institutional and behavioural frictions. Such frictions could arise when banks opt against disposal of their property holdings at market-clearing prices that would imply recognition of significant losses.

House price valuation methods signal a substantial additional correction potential. ([11]) As of 2011Q4 the price-to-rental and the price-to-income ratios were above their averages over the period 2003-11 (by about 8% and 7%, respectively). However, the effective overvaluation might be higher, as the sample available for calculating the Slovenian long-term average does not cover one full cycle. The corresponding bias is probably above 11%, approximated by the average of the price-to-rental ratio for the euro area over the period 2003-11 compared with the long-term average over 1996-2011. Given that the pre-crisis upturn in the euro area as a whole was probably more moderate than in the new Member States, this estimate would be a conservative lower bound for the bias. An adjustment potential is also signalled from a fundamental model of relative house prices. ([12]) Based on the Commission services' forecast for GDP growth, the current long-term trend for house prices is about 10% below 2011 levels, and could drop further if fundamentals continue to deteriorate in 2013. A caveat due to the short data history applies here as well, and leads probably to an underestimation of the gap.. This has potential implications for loan collateral values and banks' soundness.

Characteristics of the housing market, such as Slovenia's high home ownership rate, do not explain house price resilience, since potential buyers are likely to be affected by credit constraints. Arguably, the home-ownership rate is high, at around 81%. In the Slovenian housing market price resilience could point to the fact that marginal transactions on the market rely on specific parts of the population, such as younger, first-time buyers, that could be particularly sensitive to developments in the credit market. Credit tightness, coupled with stocks of dwellings

([11]) In order to identify unsustainable developments in housing markets, affordability (price-to-income) and dividend (price-to-rent) ratios can be compared to their long-term averages; the gaps between the actual value of the former and the corresponding long-term averages provide indicators of the degree of over- or under-valuation of house prices. Conclusions based on such indicators must be treated with caution due to the underlying assumptions. Meaningful comparisons with long-term averages generally require stationary series. However, unit root tests point to non-stationary affordability and dividend ratios in many countries.

([12]) This estimate is based on a four-variable VECM system of the relative house price, the total population, the real disposable income per capita and the long-term interest rate, building on a study prepared by ZEW for the EC. The model is estimated on pooled data of Euro Area countries with fixed country effects over 1972-2011. See European Commission (2012).

that might ultimately need to get on the market, is therefore increasing the chances of a housing price correction and corresponding adjustments to real estate collateral.

Housing investment has receded significantly, but adjustment is not such as to lower pressure on house prices. The current fall of 33% below 2007 levels (40% in real terms) does not seem to fully reflect the fall in transactions in new homes (as discussed above). It is thus likely that some of the newly built dwellings are currently kept out of the market as a result of various institutional and behavioural mechanisms at play (e.g. strategy of developers, relationships between banks and construction sector borrowers). Building permits are down about 70% from the 2007 level and have thus fallen considerably deeper. This sharp fall possibly reflects the absorption of the backlog of old permits and suggests that the pipeline will be adjusting over the coming period.

3. IN-DEPTH ANALYSIS OF SELECTED TOPICS

3.1. BANKING SECTOR VULNERABILITIES

Slovenian banks face increasing challenges. The large, state-owned banks, and possibly some other banks, need additional capital again. The necessary deleveraging process is accelerating as wholesale lenders are repaid and the deposit base has reduced. ([13]) Credit quality has deteriorated further, leading to higher loan-losses now and, due to the lagged booking of impairments, also in 2013. Downward revisions of economic forecasts imply an additional deterioration of loan portfolios also in the future. Newly available estimates of stress loan losses point to possible additional recapitalisation needs. Work-out of bad and doubtful assets remains challenging.

Repeated and increasing recapitalisation needs are concentrated in state-owned banks, Some of the smaller, privately owned domestic banks also face challenges. Additional capital would strengthen confidence in the banking sector. If required for regulatory reasons, as already repeatedly done in the past (see Box 3.1) the state is likely to provide this at least for the largest three banks which are majority state-owned. ([14]) A durable return of confidence would benefit from banks resolving distressed loans and demonstrating a viable business model, including solving the governance challenges in state-owned banks (see section 3.2 for the implications of continued state ownership of the three largest banks).

The shift away from foreign wholesale funding has continued, but further deleveraging will be needed in the absence of new sources of replacement funding. After the onset of the crisis, banks issued bonds, some of which were backed by government guarantees, and competed to attract more deposits. Help from the government and from the ECB, whose LTROs now amount to 8.5% of the sector balance sheet, ([15]) together with cumulative deleveraging of around 10% over 2009-2012, have enabled banks to repay around half of their foreign liabilities. However, other sources of replacement financing will be difficult to mobilise. Banks under majority foreign ownership previously reliant upon funding from their parent institutions intensify competition for retail deposits. ([16]) As a result, interest margins are being squeezed, raising risks to profitability. Furthermore, in a new development since the 2012 IDR, domestic deposits have started contracting on aggregate, declining 4.8% in nominal terms in the first nine months of 2012. ([17]) This development is principally observed at domestically-owned banks. It has so far been explained by one-off factors, notably the contraction of government deposits, ([18]) but still requires close monitoring, particularly on a bank-by-bank level. Finally, the balance sheet of the development bank SID, which was used to partially offset deleveraging over the past three years, has been significantly expanded. With wholesale funding opportunities unlikely to return and given the time limits on the ECB's extraordinary LTRO policy, funding pressures are likely to push the sector into further deleveraging on an aggregate level and potentially also rationalisation such that, bank-by-bank, funding needs and funding sources (particularly deposits) come closer into alignment.

([13]) Bank of Slovenia (2013).

([14]) Including also indirect state ownership through state-owned companies and funds.

([15]) There is (on aggregate) thought to be sufficient eligible collateral to significantly expand borrowing from the ECB at least in the short term, provided banks remain sufficiently capitalised.

([16]) Several of these banks have high loan-to-deposit ratios and are covered by the Austrian bank supervisor's requirement to observe the limit of 110% loan-to-deposit ratio on new lending. The Bank of Slovenia has sought to manage competition for deposits using an add-on capital requirement under its Pillar II supervisory powers for deposit interest rates considered excessive.

([17]) Afterwards, some recovery to a decline of 3.2% in December has been observed on the back of the October dollar bond issue which translated into increased state deposits (Bank of Slovenia 2013).

([18]) Other factors include the disincentive for households to hold deposits in domestic banks into which the state has insight for the purposes of means-testing social transfers and the impact of bank credit ratings downgrades on the treasury management decisions of insurance firms and pension funds. Declines are also observed for non-financial corporations

Box 3.1: Recapitalisation of NLB, NKBM and Abanka

The Nova Ljubljanska bank (NLB) continues to generate substantial fiscal costs. NLB Group is by far the biggest banking group in Slovenia, with assets amounting to around 23% of the total assets of the banking system and (25% for total loans and advances to non-banks) as of the end of 2012, down from 29% at the end of 2009. NLB Group is experiencing sustained deterioration of the quality of its loan book, which resulted in a net loss for the fourth consecutive year in 2012. NLB Group's insufficient capital base was identified by European Banking Authority (EBA) in 2011. To address the situation, further strengthening of the core Tier I base was recommended.

On 2 July 2012 the Commission temporarily approved, under EU state aid rules, an additional capital injection to the NLB for reasons of financial stability. A contingent convertible bond (CoCo) worth EUR 320m, direct cash injections worth EUR 63m from state-owned funds and restructuring of existing subordinated instruments yielded a capital increase of around €500m. This increase, together with some restructuring of risk weighted assets, increased the Core Tier 1 capital ratio to 9.5% to comply with the EBA recommendation of autumn 2011. The state's share (direct and indirect) increased by 5pps. to around 64%, while the share of erstwhile strategic investor KBC declined to 22%. At the end of 2012, KBC sold its remaining shares to the Slovenian state at a substantially reduced price (less than 1% of what it paid in 2002) as part of its restructuring under state-aid rules. ([1]) Losses recognised since the recapitalisation brought Core Tier 1 capital excluding the CoCo below 7% thus triggering conversion ([2]). Further capital needs would be exposed in the process of transferring assets to a Bank Asset Management Company (BAMC, see below). Moody's downgraded NLB's credit ratings with negative outlook on 12 March, citing capital needs, ongoing material losses and the expectation of further losses in 2013.

Recapitalisation needs also emerged for NKBM and Abanka, banks whose shares trade at low price-to-book ratios. NKBM, the second biggest bank in the country and majority state-owned, raised fresh capital of EUR 104m in April 2011, which allowed it to successfully pass the EBA stress test of summer 2011. Nevertheless, after posting losses as a result of further deterioration of its asset quality, the need for fresh capital re-emerged in 2012. In October a further increase was launched, producing a net positive effect of EUR 182m on capital position for regulatory purposes through a mix of measures including the sale of a subsidiary insurance company (see also Box 3.2), buy-back of subordinated instruments, the sale of assets pledged as collateral and further scaling down of risk-weighted assets. With a hybrid loan by the government, ([3]) the Core Tier 1 ratio reached 9%, thus meeting the requirement by the EBA, before the end of 2012. On 18 March 2013 NKBM announced it would trigger conversion of this instrument, subject to the approval of the supervisory board in April. ([4]) Meanwhile, Abanka, the third biggest and also majority state-owned bank, ([5]) is also looking to raise new capital. An initial attempt to issue new shares in summer 2012 failed due to insufficient interest at the high asking price. The exercise was re-launched in December at a significantly lower asking price, but again failed to attract sufficient investor interest. After these two failed-attempts, the BoS has accorded Abanka a further extension to raise the required capital by 31 July 2013. There are also long-standing merger talks with Gorenjska banka, a somewhat smaller but better capitalised, majority privately-owned bank in which the state holds a blocking minority share. The viability of such a merger would need to be assessed by the owners of both banks.

([1]) The transaction is reported to have included a provision granting all past KBC representatives in NLB an unconditional discharge for their entire terms, with the government committing not to launch any civil proceedings (STA 13 March 2013).

([2]) Cumulatively, these transactions have brought the state's ownership share to over 90%.

([3]) This loan was granted as an emergency measure to comply with capital requirements at year-end 2012. The amount of the loan is EUR 100m, and conversion to equity is triggered if the bank's Core Tier 1 ratio drops below 7%. The NKBM management initiated to procedure to trigger conversion in March 2013.

([4]) NKBM, 18 March 2013. Together with the other transactions, conversion of the hybrid loan will bring the state's ownership share to over 80%.

([5]) The state's ownership share is over 50%, including indirect state ownership through state-owned companies and funds. The bank is not considered systemically important by the EBA and was not part of the EU-wide stress tests.

Graph 3.1: **Financing of the Slovenian banking sector**

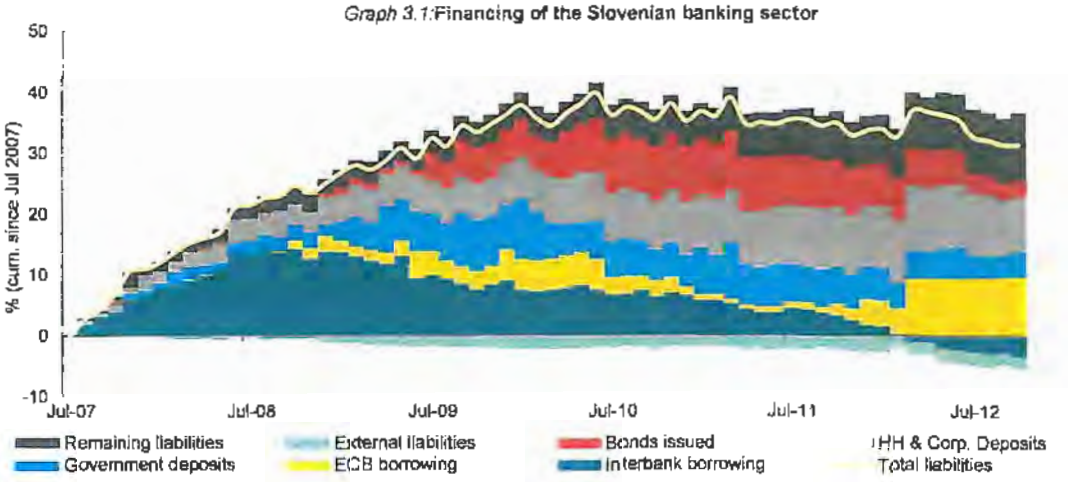

Source: ECB, Commission services calculations

Credit quality has deteriorated further since spring 2012 with the decline concentrated in the impaired balance sheets of the state-owned banks. Non-performing loans (NPLs), defined as arrears over 90 days, ran at a rate of 5.4% at the end of 2009. By the end of 2011 this had risen to 11.2% and by the end of 2012 still further to 14.4%. In the corporate segment, NPLs were at 24.0% by the end of 2012, up from 18.5% a year earlier. NPL trends have remained the most negative in the large state-owned banks. The construction sector remains the most afflicted, with NPLs now standing at 61%, but the increase in NPLs from 11.1% to 17.4% for the manufacturing sector also has a large impact as the sector accounts for over a quarter of the non-financial corporate sector (NFC) portfolio. NPL ratios pertaining to smaller segments such as financial services and real estate activities have also continued rising. Indeed, all sectors now show NPL ratios in excess of 10% with the exception of primary industries and utilities. These ratios are understated, to the extent that they are reported in proportion to total exposures ([19]) rather than total loans. Furthermore, some of the loans classified as performing have formally been restructured or rescheduled, and the data on households have not been refreshed since end-2011. ([20])

Credit quality deterioration has led to a further acceleration of losses. Impairment costs of EUR 1,206m in 2011 drove a before-tax loss of EUR 539m. The trend continued in 2012, with impairment costs up by around 32% according to unaudited figures, driven by a 32% increase at NLB and a 92% increase at NKBM. This led to losses in 2012 over 40% larger than in 2011, despite one-off factors boosting income. ([21]) As discussed in the 2012 IDR, loan losses are recognised with a significant lag after the materialisation of loan arrears. In part, this is due to how provisioning rules are specified. In this respect, NPL increases observed in 2012 would drive the recognition of further losses in 2013 and 2014. At the same time, the scope for banks realise one-off profits seems to be largely exhausted after the discounted buy-back of hybrid instruments in 2012.

([19]) Total exposures, encompassing on and off-balance sheet items is a larger denominator than loans.

([20]) Impairments on restructured loans are maintained for a transitional period, providing additional security

([21]) The May Financial Stability Report from the Bank of Slovenia presented model estimates for 2012 suggesting a fall of impairment costs between 9% and 16%.

Graph 3.2a: **Non-performing loans**

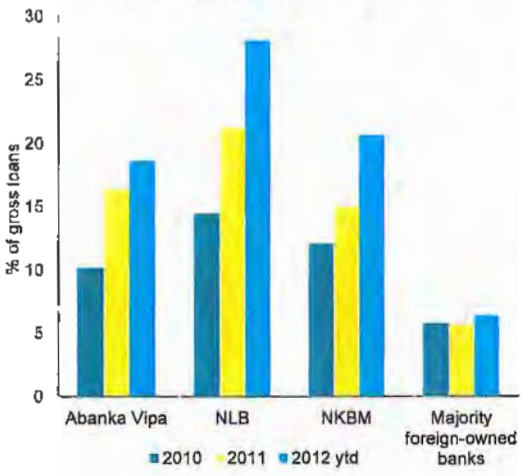

Graph 3.2b: **Overdue 90 days+ classified claims by sector**

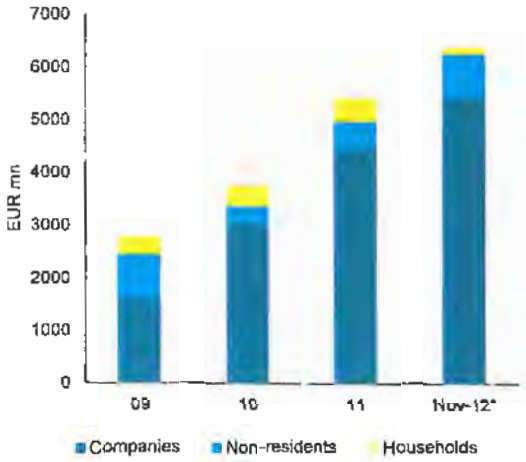

Source:
(a)
NPL ratio definitions vary between banks and between annual reports and statistical returns to the Bank of Slovenia (which compares NPLs to classified claims, which is a broader concept than gross loans)
Abanka Vipa: from Annual Reports, 2012 H1 from semi-annual report
NLB: from Annual Reports, 2012 H1 from Fitch
NKBM: from Annual reports, 2012 Q3 from interim report
Majority foreign-owned: from Bank of Slovenia (classified claims concept)
(b)
Bank of Slovenia reports, Commission services calculations

*Includes sole traders but other households not yet available

The key question for the Slovenian banking system is how far credit quality deterioration and loss increases will go given the worsened economic climate. Banks are deleveraging by scaling back new lending, which is partly demand-driven, so they are increasingly reliant only on legacy portfolios

. Furthermore, migration matrix analysis based on Slovenia's A-E classification system reported by the Bank of Slovenia (BoS) shows a distinct negative trend in loan ratings in the year to September 2012. 15.9% of doubtful, so-called C-classified, loans became non-performing (D classified), with ratings downgrades outweighing upgrades by a balance of 22.7%. For non-

Graph 3.3: **Banking system P&L**

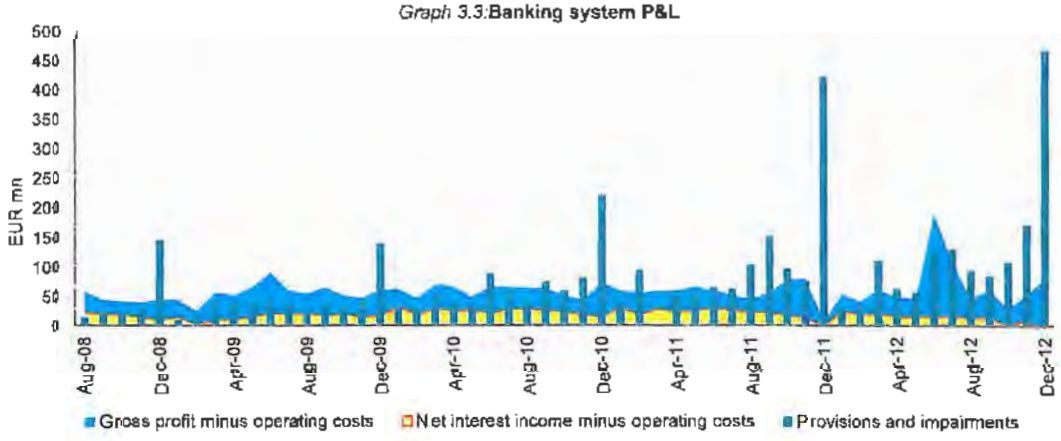

Source: Bank of Slovenia reports, Commission services calculations
Note: Pre-impairment profit is calculated as gross income minus operating expenses. 2012 gross income is boosted by one-off profits on buy-back of hybrid instruments, so the graph also shows pre-impairment profit arising from net interest income (calculated as net interest income minus operating expenses) to strip out these one-off effects.

performing D claims, the trend was even more distinct, with 44.9% of them migrating to the E category, which usually corresponds to write-off – with downgrades outweighing upgrades by a balance of 40%. ([22]) Credit quality in the corporate segment will either improve or deteriorate depending on the balance of two effects: (i) a mechanical reduction of the NPL ratio as loans to the main corporate casualties of the 2009 recession are written off ([23]) and (ii) a second wave of defaults caused by the double dip. A second wave could involve previously stronger firms that fully used their shock absorbers in 2009-2011 (cost cutting, bank forbearance and lower interest rates) and therefore can be tipped into default more easily compared with the previous downturn. ([24])

Several new assessments point to potential future losses. The BoS and the IMF performed stress tests in April 2012 as part of the Financial Sector Assessment Programme (published only in December, and therefore not available in time for the 2012 IDR, IMF 2012a). These estimates pointed to a Core Tier 1 capital shortfall of approximately 3½% of GDP by 2013 in the baseline scenario, rising to around 5% in an adverse scenario (with slight variations depending on methodology). For the subset of large, domestically-owned banks, the stress scenario suggested a shortfall of approximately 4½% of GDP under an adverse scenario to reach the EBA threshold of 9% core equity tier 1 set by the 2011 recapitalisation exercise. Separately in mid-2012, third-party due diligence exercises were conducted in the three main state-owned banks which constitute the bulk of the domestically-owned, large banks. This corresponded to the country specific recommendation to obtain third-party verification of stress-loan-loss estimates. The government subsequently earmarked EUR 1bn for recapitalisations (around 2¾% of GDP) in the Act on Measures of the Republic of Slovenia to Strengthen Bank Stability. This is understood to correspond to the need for write-downs identified in the due diligence reports, net of the July 2012 NLB recapitalisation of slightly below 1½% of GDP (see Box 2). The due diligence-based figure of 2¾% of GDP and the IMF/BoS figure of 4½% of GDP for large domestic banks can therefore be usefully compared and seem to point to additional capital needs of a similar order of magnitude. While some recapitalisation has taken place since these alternative estimates were produced (also in NKBM), the underlying macroeconomic outcomes and forecasts have also been revised significantly downwards.

Asset work-out is at the heart of a solution for the banking sector. The factors highlighted in the 2012 IDR remain problematic, notably dealing with bankrupted construction and holding companies and their associated real estate and share collateral, managing loans in arrears and enforcing claims, if necessary through frequently unsatisfactory insolvency proceedings. After previous attempts to co-ordinate the resolution of claims and shareholdings within bank consortia stalled, the government has legislated to create legal instruments allowing the removal of problematic legacy assets from the banking system.([25])

The Stability of Banks Act came into force in December 2012. It provides a framework for issuing state-guaranteed securities to fund the transfer of legacy assets from banks to an asset management company (BAMC) or a special purpose vehicle (SPV) together with recapitalisations to address the losses crystallised as a result of transferring assets at long-term economic value (generally below book value). In line with state-aid rules on asset valuations, the transfer of these troubled assets into a state-

([22]) The corresponding averages for the 2005-2011 period are: 14.6% transition from C to D, with downgrades outweighing upgrades by a balance of 10.6 pps. and 26.8% transition from D to E, with downgrades outweighing upgrades by a balance of 19.2 pps.
Source: Bank of Slovenia (2013).

([23]) To prevail, this effect would have to be realised rather abruptly, as it is not discernible in the current trends, which rather show a 5.5pps. increase in the NPL ratio over 2012.

([24]) The incidence of this second wave will also depend on the extent to which firms have been able to repair their balance sheets

([25]) Alongside these legal tools (discussed in detail in the following paragraphs), the government still has at its disposal alternative means of safeguarding banks, namely straightforward internal work-out and/or internal work-out with the added security of government guarantees for legacy assets (an asset protection scheme, APS). These different legal tools have somewhat different fiscal implications, particularly regarding timing, and the choice among them will depend on the characteristics of particular bank assets that needs to be dealt with and the bank concerned. Like in other countries facing similar situations, a combination of these tools is likely to be applied. All options are likely to require state recapitalisations sooner or later.

guaranteed fund would crystallise a capital shortfall in participating banks which the government intends to simultaneously cover through cash recapitalisations. After transfer of these assets, the BAMC would be responsible for asset work-out until 2017 when the assets would revert to the Slovenian Sovereign Holding (SSH). The BAMC would aim to consolidate claims and shareholdings and achieve substantial financial restructuring of the corporate sector. The government currently foresees funding the transfer of assets with up to EUR 4bn of government-guaranteed bonds and making good any capital shortfalls with up to EUR 1bn of cash contributions.

Implementation of the BAMC (or separate special-purpose vehicles, SPVs) is at an early stage, with challenges lying ahead. The by-law adopted on 13 March 2013 specifies some operational processes, particularly around the modalities of asset selection and granting of government guarantees. Furthermore, it provides a methodology for determining the long-term economic value of loans and some criteria for admissible valuations for other risk items. It lists the types of assets that can be transferred: besides standard loans, the by-law specifies capital stakes and real assets acquired through enforcing collateral rights; capital stakes that together with loans form a business whole for the transferring bank; a wide range of off-balance-sheet risk items; and any other assets that may reduce the participating bank's ability to meet its capital adequacy requirements. The wide range of types of risk item eligible for transfer means significant flexibility and discretion are retained. The selection of participating banks and the basis for opting between transfer to the BAMC and transfer to an SPV also remain subject to administrative discretion. It is anticipated that guidelines will be issued providing additional details pertinent to a more complete economic assessment of the policy and it may well be that the policy, its costs and its effects become clear only after selection and valuation of specific assets has occurred. Some of the important open questions pertain to: (i) the nature of the assets actually to be transferred (as opposed to just eligible to be transferred), (ii) impairments accounted for to-date on these assets. (iii) which banks will be involved, and when, (iv) the number and frequency of transfers planned, (v) the structure of debt instruments to be issued by the BAMC, and (vi) the BAMC business plan on maximising recovery value and asset management solutions.

In the short term, the BAMC (or SPVs) can strengthen banks' balance sheets. It aims to achieve this through purging a lot of risky assets from bank balance sheets, replacing them with potentially ECB-eligible BAMC debt instruments, thus easing funding pressure on the banks. ([26])

The transfer of assets to the BAMC would also crystallise losses, thus bringing forward and revealing capital shortfalls. The transfer value may, according to the bylaw approved mid-March, also be reduced by up to 3% of the asset value to cover the administrative and operational costs of the BAMC for managing the assets. Bank profits and losses would further be affected going forward, losing the revenue streams associated with transferred assets in return for interest on BAMC bonds and possible further remunerations to the BAMC to cover costs. ([27])

In all cases, the sovereign-bank feedback loop is maintained or strengthened. Banks retain government bonds (in all cases), gain state-guaranteed assets and contingent claims on the state (in case the BAMC or the APS is applied) while the government increases its substantial direct and indirect ownership stakes in the sector (in all cases). Banks will also be subject to restructuring requirements under state-aid rules.

In the medium-to-long term, recapitalised banks with cleaned (or guaranteed) balance sheets could become more attractive to potential investors. The attractiveness is crucially contingent on a wider set of factors, including the will of the government to reduce ownership below the "blocking minority" threshold of 25%+1 share as well as Slovenia's growth prospects and the appetite of investors for European banks more generally. Whether banks sustainably return to profit will also depend on improved management while the Stability of Banks Act gives the Ministry of Finance strong powers to shape the business

([26]) In an APS, risky assets stay on the banks' balance sheet but the risk to the banks is reduced while with internal work-out the main means of cleaning the balance sheet are impairments and write-offs.

([27]) In an APS the bank would pay for government guarantees and would still be liable for some part of the losses

planning of banks transferring their legacy assets. These powers could be used to strengthen the banks but it should be avoided to use these powers to promote credit flows to favoured categories of borrowers with inadequate creditworthiness.

The success of the work-out phase will depend inter alia on the speed at which the BAMC can become fully operational. The BAMC will need to quickly ensure key operational prerequisites including skilled staff, the availability of banks' restructuring plans, IT infrastructure, asset documentation and legal prerogatives. The more numerous the assets, the more critical these institutional underpinnings will be. The practicalities of substituting for in-bank management of what might be a very diverse corporate portfolio finally selected for transfer adds to the magnitude of the challenge facing the Slovenian BAMC. The BAMC's ability to break even will ultimately reflect the realism of transfer prices, market conditions, the efficiency of the BAMC and the trade-off between minimising losses to the taxpayer and exercising forbearance to keep companies in business. Given the lifespan of the BAMC and the potential shortfall of realisable values below long-term economic value within this period, policymakers face a choice between actively running off the portfolio, even at the cost of realising losses, or transferring a sizeable rump of legacy assets to the SSH ([28]) in five years' time.

Fiscal costs for recapitalisations could exceed EUR 1bn over time and will likely be deficit-increasing. The EUR 1 billion currently earmarked for recapitalisations (which can be increased if necessary), according to the explanatory memorandum, may well be needed in its entirety given the potential capital shortfalls discussed above. To recapitalise with cash, Slovenia will need to raise the corresponding amounts on financial markets. The government-guaranteed bonds that would be used to pay for transfers are likely to be debt-increasing, subject to a Eurostat decision. If the BAMC makes losses during its lifetime (or losses are incurred on guaranteed assets in an APS), the guarantees could also generate future deficits.

([28]) This Holding structure is designed for arms' length management of its portfolio and may need to adapt in order to be able to continue work-out activities.

The adequate use of the new supervision and resolution powers of the BoS are key to ensure stabilisation of the financial system. The bank supervision framework has been modernised. Changes to the Act on Banking entered into force in December 2012. The wide powers of the BoS (the supervisor) had not been extensively used previously as they were considered blunt, ineffective and lacking in credibility. In addition to addressing drafting defects, the changes allow the BoS to intervene faster, with more of a forward-looking justification. The BoS also gets new powers termed 'extraordinary measures', including the power to transfer a bank's assets. The amendments to the Act on Banking, together with legacy asset measures described above give policymakers in Slovenia new tools to intervene in failing banks.

3.2. STATE-OWNED ENTERPRISES: A KEY SOURCE OF MACROECONOMIC IMBALANCES AND IMPEDIMENT TO PRIVATE INVESTMENT

State ownership has a sigoificant role in the Slovenian economy with many features remaining unchanged since tbe transition period of the 90s. The privatisation and corporate restructuring tools adopted during the 1990s resulted in the state remaining dominant, especially in the financial sector. This is particularly evident in the area of large-scale privatisations and corporate governance, where Slovenia has fallen considerably behind its peers. Compared with other EU and euro-area Member States in Central and Eastern Europe for the period 2004-2010, Slovenia has generated around 75% less in privatisation revenues. Moreover, the state's share of the banking sector is now around three times as large as the average for this comparison group. ([29]) European Commission pre-accession

([29]) See EBRD transition and structural indicators (data available 1989-2012). Comparisons are on the basis of Slovenia's average position during the entire transition period and its position according to latest data (2012). Slovenia was compared against the average of three groups of CEE countries: (i) all 8 EU Member States from the CEE region (Bulgaria, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Poland, Romania, Slovak Republic) and Croatia, (ii) all 6 EU Member States which entered the EU in 2004 (Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Poland, Slovak Republic) and (iii) the two euro area members from the region (Estonia and Slovak Republic).

reports on Slovenia already highlighted the role of these features in holding back development and competition, and hindering FDI inflows. ([30]) This in-depth section draws on publicly available information to provide a fresh analysis of the state-owned segment ([31]) of the Slovenian economy, from the perspective of economic performance and contingent fiscal liabilities. ([32])

The size and weakness of the state-owned enterprise (SOE) sector hold back economic development and contribute to existing imbalances. State dominance and frequently malfunctioning governance of state assets impede private domestic and foreign investment. Cross-ownership of financial institutions and corporates limits the adjustment capacity of the economy and delays the restructuring process. A number of SOEs classified both inside and outside general government accounts are facing challenging financial conditions. These might even aggravate given the expected continued economic downturn. ([33]) Several are accumulating losses and reducing equity value. Most companies are highly levered and total debt of non-bank SOEs amounts to over 30% of the Slovenian GDP. Recapitalisations of SOEs in 2011 weighed on government's budget by close to EUR 0.5bn (1.4% of GDP, a large portion of which arose in the banking sector) and SOEs and funds classified within the general government have gross debt amounting to 5.4% of GDP on a non-consolidated basis. Also going forward, SOE's subdued performance and delayed restructuring result in fiscal risks related to further state recapitalisations and government guaranteed debt of SOEs.

The cross-ownership of SOEs in the non-financial sector with state-owned financial institutions creates contagion risks and prevents the economy from adjusting. State ownership encompasses a complex matrix of frequently financially-troubled and debt-burdened banks, insurance groups and non-financial corporations, which own each other. Some of these companies emerged weakened from the recent economic and financial crisis and contribute to the increase of impaired assets in the banking sector. Debt-to-equity conversions enforced on SOEs' defaulted obligations strengthen the fiscal loops with the banking sector and the sovereign. The density of these inter-linkages is manifested in the state-bank-corporate nexus, with reciprocal risks for SOEs reliant upon loss-making banks and banks exposed to loss-making SOEs. ([34]) Furthermore, cross-ownership, cross-subsidy and cross-recapitalisation of SOEs and state-owned banks combined with state influence and frequently sub-optimal corporate governance soften budget constraints and create a business environment where the normal allocative function of capital markets is distorted. This impedes the deleveraging of banks and the required restructuring of the corporate sector. Graph 3.4 illustrates the complex cross ownership of SOEs and financial institutions.

The origin of these inter-linkages can be traced back to the transition of Slovenia from planned to market economy in the 1990s. Privatisation in Slovenia was gradual and allowed for both paid and non-equivalent (i.e. voucher-based) privatisation with the intention to start the development of capital markets in the economy (Simoneti, 2001). The distribution of the shares

([30]) See European Commission (2000), pp. 58 and 81, European Commission (2003), pp. 5-9 and 59, and also Lindstrom and Piroska (2004), pp. 6-7 and IMF (2012c).

([31]) State influence extends far beyond companies under majority, direct state ownership. Throughout this section, "state-owned" is used for brevity but should be interpreted as referring to companies that are majority directly or indirectly state-owned and/or otherwise state-controlled notably through blocking minority shareholdings (giving the state a veto over most strategic corporate transactions) or as a result of the fragmentation of the non-state share. The computation of state ownership in SOEs is complex and the resulting aggregates may not be fully exhaustive. This is due to the intricacy of shareholding structures and subsidiary networks, circular ownership structures as well as the lack of transparent data. See Georgieva and Marco Riquelme (2013) for more details.

([32]) See also Georgieva and Marco Riquelme (2013), providing more detailed information on the analysis presented here, based on a review of 46 non-bank SOEs.

([33]) See European Commission 2013.

([34]) Examples are the cases of the retail chain Mercator and the brewery Pivovarna Laško, in which the state's overall share has increased from below to above the blocking minority share threshold as a result of state-owned banks seizing shares pledged as collateral. The impact of SOE performance on banks can also be seen in debt-restructuring and rescheduling deals in 2012 and 2013 (i.e not reflected in the 2011 financial data that form the basis for this in-depth chapter) between prominent SOEs and banks (see e.g. SeeNews 27 February 2013 and STA 4 March 2013). These restructuring deals appear to emerge from an initiative of the Bank of Slovenia encourage banks to revitalise certain companies that are thought to be able to return to viability subject to lower debt burdens.

Graph 3.4: **State ownership shares (%) - the example of Intereuropa**

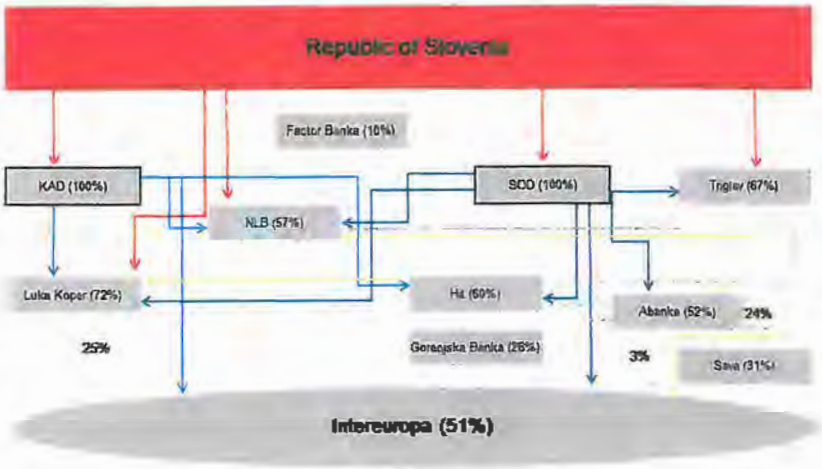

Source: 2011 AUKN report, 2011 Annual company reports, Commission services calculations
The companies inside the general government (KAD and SOD) are shown with a solid border line.
The computation of state ownership (shown in brackets) may not be fully exhaustive due to complexity of shareholding structures and lack of publicly available data. See also footnote 32.

followed the envisaged final split as stipulated in the Ownership Transformation Act ([35]) (see Table 3.1). However, the overall bias in favour of insiders' control, which could be explained by the business culture existent at the time, predetermined considerable influence of managers and employees and left ownership in the hands of highly fragmented but collectively powerful internal groups with little incentives to improve profitability and restructure companies. A secondary privatisation at a later stage aimed to consolidate ownership interest over time and increase the share of strategic investors. However, given the existence of powerful internal owners, strategic external investors (both foreign and domestic) had difficulty in acquiring a controlling share. The emphasis was instead on internal management buy-outs supported by high levels of debt provided mainly by the state-owned banks, and on distributing the remaining shares to state-owned funds. Thus, neither primary nor secondary privatization attracted enough strategic investors or foreign participation to allow for the restructuring of financially troubled companies during the transition. ([36])

State dominance in key sectors such as finance, energy and transport is not conducive to FDI, thereby delaying required internal rebalancing of the economy. All 10 companies included in the Ljubljana Stock Exchange's benchmark SBI TOP index are to a greater or lesser degree state-owned or state-controlled, with potentially negative impacts on minority shareholders. This dissuades investment and prevents equity financing from playing its full role in Slovenia's development. A market environment open for private competition and welcoming for investment is one of the main prerequisites for FDI. Instead, in Slovenia, state ownership and influence on those SOEs that are relatively strong performing are used to reshuffle assets and indirectly recapitalise other SOEs in economic difficulties (e.g. banks, see Box 3.2 and 3.3 for recent examples). This thwarts the privatisation process required to boost productivity, deepen capital markets and enhance technological spill-overs from FDI. Indeed, under 31% of GDP, the Slovenian inward FDI stock is one of the lowest among new EU Member States (Graph 3.5 and section 2.2). Bulgaria, for example, has attracted 3 times as much FDI as Slovenia.

([35]) The Act was adopted in early 90s, stipulating the regulation and rules according to which the privatisation was implemented during the transition.
([36]) See Simonetti et al. (2001).

Table 3.1:
Split of privatisation shares in Slovenia according to the Ownership Transformation Act

Entity entitled to receive shares	Share to be received (% of total)	Way of transfer	Reasoning
KAD	10%	Free transfer	KAD and SOD were initially envisaged as portfolio investors which would use profits on investments to fund pensions and other state liabilities in relation to the restitution process under the Denationalisation Act
SOD	10%		
Privately managed privatisation funds	20%	In exchange for vouchers purchased from citizens	Created with the intention to offset influence of insiders and to monitor management performance as an external shareholder.
Internal owners	20%	In exchange for vouchers	To give priority to employees and management to acquire shares in the company they work for at favourable conditions
Optional	40%	Sell/ in exchange for vouchers	The use of the remaining 40% was optional: for buy-outs by internal owners, in exchange for vouchers by the public or the private investment funds, or for sell to strategic investors.

Source: Simoneti et al. (2001)

Graph 3.5: **Inward FDI stock comparison across countries**

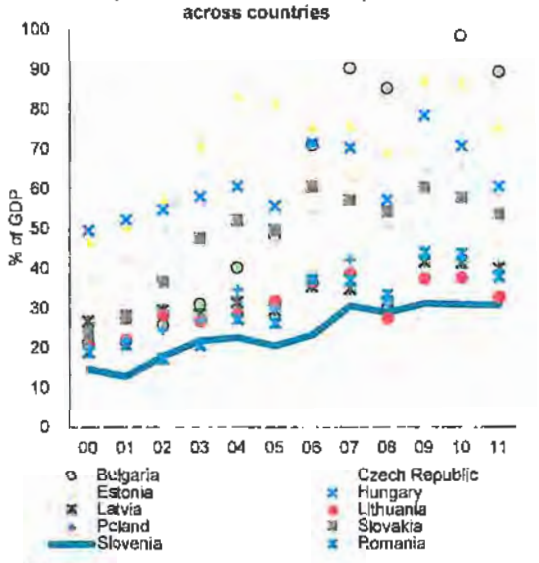

Source: United Nations

Graph 3.6: **Employees in private, public and SOEs sectors, December 2011**

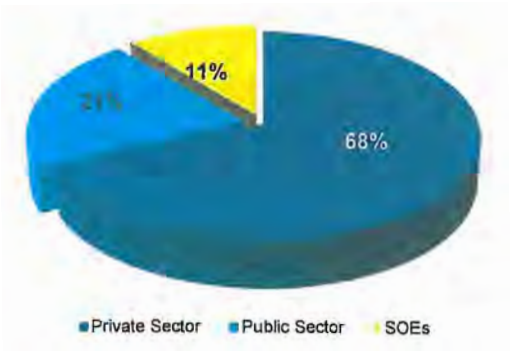

Source: National Statistical Office of Slovenia, 2011 AUKN report, 2011 Annual company reports, Commission services calculations.
Notes: Employment in SOEs captures employees in the 46 largest SOEs analysed so far plus those in the state-owned banks. Public sector employees are those who are employed in the government administration, health and education sector. Private sector employees are calculated as a residual (total employment net of those employed in the SOEs and in the public sector).

With a share of at least 11% of total employment, SOEs have a material effect on labour productivity and competitiveness of the Slovenian economy overall. ([37]) Taking into account employment shares in the public and private sector (21% and 68%, respectively), at least one out of eight employees in the corporate sector is employed by SOEs.

([37]) This figure derives from the (minimum of) 90,000 employees in the 46 largest non-bank SOEs analysed so far and those employed by state-owned banks as of December 2011. The figure is expected to increase when including additional SOEs not analysed so far.

Box 3.2: An example of maintaining state ownership

Recent consolidations in the insurance sector may provide an insight into how access to the resources of better-performing SOEs can potentially be used to reshuffle assets among state-owned entities, to indirectly recapitalise state-owned banks under strain, and to maintain state ownership.

NKBM, the second largest bank in Slovenia and 51.2% state owned, tried in autumn 2012 to sell its 51% share of the insurer Zavarovalnica Maribor (ZM) to reach a sufficient capital adequacy level. According to numerous reports various private, including foreign investors were interested in buying these ZM shares. One of these offers seem to have been higher than the successful bid but was conditioned on taking over at least 75% of ZM, i.e. reducing the public ownership below the blocking minority threshold, implying that reinsurer Sava Re (47.1% state-owned) would sell part of its 49% share. ([1]) However, Sava Re, instead of selling own shares in ZM, made also an offer for the NKBM share in ZM. In order to arrive at a sufficient amount Sava Re made this offer together with SOD (100% state-owned restitution fund, recapitalised by the Republic of Slovenia in 2011 and 2013 and itself one of Sava Re's owners). In the end, Sava Re purchased 11.8% of ZM for EUR 15m and SOD spent EUR 50m for a 39.2% stake. SOD aims at withdrawing from ownership and Sava Re intends to buy the share from SOD after its IPO planned for spring 2013 ([2]).

([1]) See: Viblia Business Portal, Sava Re submits an offer for Zavarovalnica Maribor, 8 October 2012; Finance, Unofficially: Grawe offers the highest price for Insurance Maribor, 10 October 2012; FriedlNews, Grawe Bids for Zavarovalnica Maribor, 10 October 2012; Börse Express English, Grawe said to bid for Zavarovalnica Maribor, 10 October 2012; 4 traders, Sava Re dd, Sava Reinsurance Company makes binding offer for Zavarovalnica Maribor, 7 November 2012; Alta Invest, NKBM's Zavarovalnica Maribor sell process under way, 29 October 2012; Reuters, KD Group dd Re-Submits Non-Binding Offer for Acquisition of Majority Stake in Maribor Zavarovalnica dd; 7 November 2012; The Slovenia Times, Three Bids for Zavarovalnica Maribor, 8 November 2012; STA, NKBM Receives at Least Three Bids for Zavarovalnica Maribor, 8 November 2012; Xprimm, Zavarovalnica MARIBOR sale: SLOVENIA under pressure, 28 November 2012.

([2]) See: NKBM, €65 million for a 51 percent stake in Zavarovalnica Maribor, press release of 11 December 2012.

A number of SOEs are accumulating losses and debt, reducing their equity value and will face viability risks if they are not restructured and recapitalised. ([38]) Debt and losses of the four entities consolidated within the GGA (three funds and part of the railway holding) have a direct negative impact on public finances. All four of these SOEs are highly levered and with gross debt equivalent to over 1% of GDP each, with the exception of DSU, whose debt is lower in absolute terms but equivalent to over 20 times its 2011 earnings. KAD reported both negative EBITDA ([39]) and a net loss in 2011 due to impairments on its portfolio companies. The Railway holding also had to report a loss in 2011 following a prolonged period of underperformance. These losses reduce equity and may raise recapitalisation needs in the future. The negative or low levels of return-on equity (ROE) reported by KAD, the Railway holding and D.S.U. suggest poor investment returns for the state.

About half of the non-bank SOEs outside GGA are assessed as highly indebted. About one quarter reports negative EBITDA and double digit negative return on equity. Some have already been recapitalised by the state and several may need to be recapitalised (again), absent an improved outlook. A further half of these companies report net losses and negative ROEs. The remainder of these highly indebted companies report low earnings and return on equity, which could indicate either a general squeeze in profitability margins in

([38]) This assessment is based on a review of 46 non-bank SOEs in total, of which four are consolidated in the General Government Accounts (GGA) and the remaining 42 are outside GGA. The ownership and management of most of the companies outside of the general government as well as the Railway holding are centralised under the umbrella of the Capital Assets Management Agency (AUKN), which was established following the OECD guidelines as part of the requirements for Slovenia's accession in 2010. The three main insurance groups are reviewed separately due to the difference in business model and reporting standards. All financial data is as of financial year 2011 and thus the impact the conjuncture on business performance should also be considered. See also Georgieva and Marco Riquelme (2013), providing more detailed information on the analysis presented here.

([39]) Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortisation, an indicator for cash flow available to measure the company's capacity to honour its financial obligations.

the relevant industry possibly due to the economic crisis, an inefficient management of the underlying businesses, or debt-burdened capital structures (i.e. high interest expenses). Conversely, the companies with relatively high ROEs may operate in environments where firm-level efficiency is not the only determinant of profitability. ([40]) Furthermore, some of these firms may be less exposed to cyclical developments.

The state-owned insurance companies reviewed demonstrate reasonable profits and coverage ratios of premium income over claims. Nevertheless, profits may slow down going forward, with claims relating to the 2012 floods reducing profits. According to the AUKN report, the Slovenian insurance sector in general is marked by a reduction in demand for some insurance products, particularly due to lower economic activity in the construction industry and transportation. The report also states that financial investments represent a greater proportion of the total assets of Slovenian insurance companies without going into details on specific exposures. So far no significant direct exposure of the insurance sector to risks coming from the banking system was discovered (e.g. big CDSs and other credit insurance instruments exposures). However, insurance companies are exposed to risks given tightening conditions in capital markets and the industry's close link to both the banking sector and the rest of the SOEs.

Recapitalisations, called state guarantees and other capital transfers to loss making SOEs contributed 1.4 pps. to the budget deficit of 6.4% of GDP in 2011 (Table 3.2, Graph 3.7). This figure refers to deficit increasing capital injections as reported in the October 2012 EDP notification tables. In addition, the figure captures only direct recapitalisations and not the indirect recapitalisations (see Boxes 3.2 and 3.3); therefore it is underestimating the fiscal impact. Half of this amount (EUR 243m or 0.7 pp.) is attributable to the first recapitalisation of NLB, the largest banking group in Slovenia. The remainder was distributed amongst other loss-making SOEs in smaller capital injections, called state guarantees and other claims as described in Table 3.4 (disaggregated information is not available for the smaller transfers). Some of the recapitalisations were carried out through the SOD holding, which is the only holding within the general government that has officially been recording accounting profits over this period, reporting EUR 115m of net profit for 2011; however, this profit was mostly due to non-recurring items amounting to EUR 180mn on revenue level. ([41]) In addition, SOD was recapitalised in 2011 by EUR 60m and KAD by EUR 90m. An additional EUR 20m of capital increase into SOD was done in 2013. KAD and SOD capital increases are not classified as public deficit increasing one-off measures as the two funds are consolidated with GGA. ([42])

Deficit increasing recapitalisation needs apparently were lower in 2012; however they may increase in 2013 (Table 3.2, Graph 3.7). For 2012, the government has reported one direct capital injection of EUR 63m for the second NLB recapitalisation. An additional EUR 37m of called state guarantees (less repayments) appears in the government accounts in the October 2012 EDP notification tables. Known potential recapitalisations in 2013 are related to banks. In addition, NLB issued a contingent convertible (CoCo) bond of c. EUR 320m which was subscribed by the government in 2012 and was triggered in February 2013. Conversion of NKBM's EUR 100m hybrid instrument subscribed by the government in the absence of immediate private interest was now also triggered in early 2013 according to the bank's management. Conversion of these instruments is likely to be deficit increasing (see also Box 3.1). ([43])

([40]) This could include firms in network or regulated industries. Furthermore, end February 2013 the Competition Protection Agency has started an investigation of 16 gas suppliers and their association, suspecting the exchange of sensitive business information to agree on prices and preventing competition.

([41]) SOD explained the profit in 2011 with c. EUR 180mn one-off reimbursement by the state following changes in legislation with regards to certain restitution compensation that SOD was paying to the government annually in the past decade (2001-2010).

([42]) Final decision is taken ex post by Eurostat during their review of government accounts (in March and October).

([43]) Final decision is taken ex post by Eurostat during their review of government accounts (in March and October).

Table 3.2:

State aid and non-state aid SOE recapitalisations and other capital transfers, 2011-2013

Company name	Transfers (EUR mn) 2011	2012	2013	Type of Transfer (2011/ 2012/ 2013)
NLB	243	63	320	State Recap/ State Recap/ NLB CoCo
NKBM	104	65	100	SOE recap/ SOE recap/ NKBM Hybrid Loan
Adria Airways	49	-	-	State Recap
Slovenian Railway holding	119	-	-	Recognition of Slovenian Railways claims to RS
KAD	90	-	-	State Recap (not deficit-increasing)
SOD	60	-	20	State Recap (not deficit-increasing)
Other	79	24	28	Called state guarantees
Total	**744**	**152**	**468**	
Total as a % of GDP	**2.1%**	**0.4%**	**1.3%**	
Total deficit increasing	**490**	**87**	**448**	
Total deficit increasing as a % of GDP	**1.4%**	**0.2%**	**1.3%**	

Source: October 2012 EDP notification tables, Ministry of Finance, news releases

Notes: The 2011 NKBM recapitalisation involved significant participation of unaffiliated private investors, who acquired shares at precisely equal terms to state-controlled entities. This amount is therefore not fully reflected in the total.

CoCo bonds issued in 2012 for the NLB in the amount of EUR 320m Euros were triggered in February, 2013.

Conversion of the NKBM hybrid instrument is announced for April and has been taken into account in the calculations.

Accumulation of losses indicates more recapitalisations of SOEs and banks will be required beyond 2013. In 2011, a total of EUR 415.4m of net losses were generated by a third of the SOEs reviewed. This is equivalent to 1.1% of GDP (Table 3.3, of which 0.4% of GDP was consolidated with the general government deficit). The amount increases to EUR 924.8m or 2.5% of GDP (no direct change in general government deficit) ([44]) including the three largest banking groups (NLB, NKBM and Abanka, as discussed in section 3.1).

The bulk of these losses were generated in companies outside the general government. Continuing losses could be expected to deplete capital to an extent that would require additional recapitalisations. Further recapitalisations of SOEs and banks would likely be recorded as deficit increasing one-off capital transfers. ([45])

([44]) Indirectly, these losses are partially reflected in the general government deficit through subsequent state recapitalisations such as the 0.7 pps. of GDP for NLB in 2011.

([45]) Final decision is taken ex post by Eurostat during their review of government accounts (in March and October).

Box 3.3: Indirect public recapitalisations of banks and impact of cross-ownership

NKBM, the second largest banking group in Slovenia, has so far received c. EUR 170m in recapitalisations by state-owned undertakings. In 2011, it raised EUR 104.3m by means of public offering. The state participated indirectly by transferring its pre-emptive rights to acquire new share in the bank to three 100% state owned SOEs. In their capacity of pre-emptive right holders, those three SOEs acquired new shares in NKBM proportionately to the state's participation at the time, i.e. just enough to avoid diluting the overall state ownership below the initial 51%. In 2012, one of those companies, Posta Slovenije, which now holds a 6.6% stake in NKBM as a result of the above transaction, attributed EUR 5m of expected losses to devaluation of NKBM shares. ([1]) This compounds the financial pressure for the main universal service provider in the postal sector. In 2012, as described in Box 3, NKBM succeeded in improving its capital basis by EUR 65m through the sale of its insurance subsidiary to an SOE.

Together with the 2013 hybrid loan of EUR 100m, this brings state involvement for the past three years to around EUR 218m.

([1]) STA 18 December 2012.

Graph 3.7: **SOE recapitalisations and other capital transfers, 2011-YTD2013***

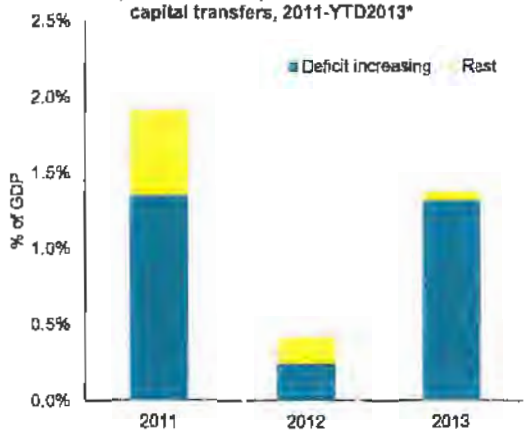

Source: October 2012 EDP tables, Ministry of Finance, news releases. Commission services calculations.
* 2013 figure includes all transfers known as at mid-March including conversion of the NLB and NKBM hybrids.

Total debt of non-bank SOEs is at least 30% of GDP, with a majority of this debt (26% of GDP) being concentrated in highly levered companies. SOEs consolidated with General Government Accounts (GGA) have debt equivalent to 5.4 of GDP (Table 3.3) compared with the total government debt of 46.9% of GDP in 2011. ([46]) Debt of SOEs outside GGA is 24.7% of GDP, with highway operator DARS being the largest contributor with 8.1% of GDP. DARS poses a relatively high risk to the state budget as its high level of debt, both in absolute and in relative terms, is 100% state guaranteed (Table 3.4). The government is exposed to other companies on a smaller scale as it owns less than a 50% stake.

Contingent liabilities in the form of state guarantees are equivalent to 25% of GDP, and SOEs are the main beneficiaries. This number covers various types of state guarantees, e.g. for financing international trade, construction and improvement of infrastructures, corporate restructuring etc. It excludes state guarantees for interest payments and state guarantees outside the central government. In addition to existing contingent liabilities, the envisaged BAMC would increase state guarantees by up to a further 11% of GDP (EUR 4bn). The main risk in terms of contingent liabilities lies with the loss-making Railway holding (and, as mentioned above, with DARS).

Table 3.3:
Overview of key non-bank SOE figures, 2011

	Total Losses	Total Profits	Gross Debt	Employees
TOTAL	**-415.4**	**545.2**	**10905.1**	**81079**
as % of GDP (Total Empl)	***1.1%***	***1.5%***	***30.1%***	***10.0%***
TOTAL INSIDE GG*	-144.7	0.3	1948.9	8952
as % of GDP (Total Empl)	*0.4%*	*0.0%*	*5.4%*	*1.1%*
TOTAL OUTSIDE GG	-270.7	544.9	8956.1	72127
as % of GDP (Total Empl)	*0.7%*	*1.5%*	*24.7%*	*8.8%*
BY SECTOR				
ENER	-3.2	146.1	993.3	10539
TRAN	-16.4	31.9	3209.4	3633
CF	-16.7	7.8	44.3	2493
COMM	0.0	42.9	488.5	11294
PI	-234.4	254.0	4220.7	39845
INS	0.0	62.1	na	4223
**COMPANIES WITH HIGH LEVERAGE ** **	**-411.7**	**106.2**	**9228.8**	**44789**
as % of GDP (Total Empl)	***1.1%***	***0.3%***	***25.5%***	***5.5%***

Source: 2011 AUKN report, 2011 Annual company reports, Commission services calculations. See also Georgieva and Marco Riquelme (2013) for more details.

Notes:

In EUR millions (except if stated otherwise), Employees: absolute number and share in total employment.

Debt of insurance companies is not included in the summary due to differences in business models.

Total net losses (net profits) is the sum of losses (profits) of all loss (profit) making SOEs, both inside and outside AUKN.

* Total inside GG comprises 100% of entities classified within general government but figures are available only on a non-consolidated basis, so the impact on GG deficit and debt after consolidation will be less. Furthermore the entire Slovenian Railway holding is included even though only part of it is classified in the general government due to data unavailability.

SOEs covered by AUKN (a subset of the companies included in the total) by sector:

(i) ENER - Energy sector (37.1% of book value of total government portfolio)

(ii) TRAN - Traffic, Transport and Infrastructure sector (32.0% of book value of total government portfolio)

(iii) CF - Capital Funds, Companies of Special Significance (12.0% of book value of total government portfolio)

(iv) COMM - Post and Telecommunications sector (8.6% of book value of total government portfolio)

(v) FIG - Financial and Insurance Groups Sector (8.5% of book value of total government portfolio)

(vi) PI - Portfolio Investments (1.4% of book value of total government portfolio)

** Companies with leverage above 4 times EBITDA, i.e. reporting high levels of debt when compared against their ability to produce cash flows. Some of them also have net losses or even a negative operating profit (EBITDA).

([46]) There is insufficient public domain information on financial claims between general government units to calculate the precise share of these SOEs in general government debt on a consolidated basis. To the extent that e.g. KAD has obligations to the public pension system, SOEs contribute less than 5.4 pps to the general government debt level in consolidated terms.

Graph 3.8: **Government debt, non-bank SOE debt and contingent liabilities, 2011**

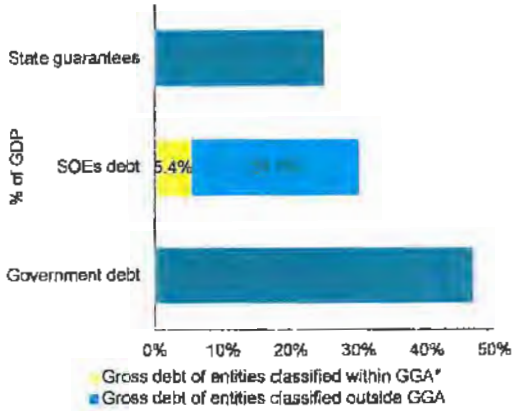

Source: 2011 AUKN report, 2011 Annual company reports, European Commission services calculations
*GGA: General Government Accounts. Debt is reported on a non-consolidated basis.

Table 3.4:
Main SOE beneficiaries of state guarantees, debt principal, 30 June 2012

Debtor	Balance (EUR mn)	As a % of GDP)
Highway Company DARS	2898	8.1%
SID Bank	1282	3.6%
Slovenian Restitution Fund SOD	470	1.3%
Slovenian Railways Company SŽ	238	0.7%
Sava Hydro Power Plant Financing Company INFRA	38	0.1%

Source: Ministry of Finance calculations, November 2012

The government has decided on a new structure to manage its capital stakes. The Slovenia Sovereign Holding (SSH) Act came into force in December 2012. The aim of the SSH is to centralise the management of all investments owned by the Republic of Slovenia and the state funds. It requires the development of a classification of investments, target stakes in capital investments and methods of sale. The classification was adopted by the outgoing government and has not been approved by parliament, where the process is currently suspended. It remains to be seen how the SSH can achieve greater success than its predecessor, the Capital Assets Management Agency (AUKN), in terms of privatisations and efficient portfolio management. The 13 March coalition agreement foresees revisions to the structure and operations of the SSH.

4. POLICY CHALLENGES

Based on the analysis in sections 2 and 3, a number of broad challenges can be highlighted for Slovenia: (i) the credible repair of the banking system through a balanced set of measures and maintenance of financial stability through prudent supervision and improved governance structures; (ii) a sounder financing of the NIIP and growth through FDI facilitated by an improvement of the business environment; (iii) cost-competitiveness developments supportive of adjustment and helping to avoid the re-emergence of external imbalances through continued public sector wage restraint, adaptation of the minimum wage setting and a set of labour market reforms; and (iv) the enhancement of adjustment capacity at the microeconomic level, particularly in relation to state ownership and labour market institutions. Economic policies associated with these challenges require a comprehensive reform agenda with mutually reinforcing positive impact on employment, economic activity, financial sector stability and reduction of imbalances. These measures should complement measures to correct the excessive deficit and ensure sustainable public finances in the long-term.

Challenges identified under the MIP in the 2012 IDR and relevant policy responses were reflected and integrated in the country-specific recommendations issued for Slovenia in July, 2012. The assessment of progress in the implementation of those recommendations will take place in the context of the assessment of Slovenia's National Reform Programme and Stability Programme under the European Semester. Against this background, this section discusses different avenues that could be envisaged to address the challenges identified in this IDR.

Banking system and financial stability

The government has accelerated its policy response to the banking sector's problems since May 2012, but efficient implementation will require a sound strategy and patient work on important technical details. As assessed in the in-depth section, current policies include the establishment of (i) a range of tools including an asset management company to carve problematic legacy assets out of banks' balance sheets, (ii) further state recapitalisations prompted by regulatory requirements and (iii) an upgrade to the legal framework for banking and bank supervision. As Slovenia moves into the implementation phase, strategic and technical questions remain. Efficient implementation will be challenging and technical expertise will be key.

To regain credibility and stabilise the financial sector, a new, independent and transparent assessment could usefully form the basis for a comprehensive strategy. The strategic imperatives are regaining credibility and market access, improving banks' governance and profitability, and right-sizing and strengthening banks' balance sheets, while minimising fiscal cost and risk. A new third-party asset quality review and a new thorough stress test are needed to quantify the challenges and ensure that the strategy, the overall fiscal envelope and the selection of tools are appropriate. These assessments would ideally be conducted by internationally recognised consultants under the guidance of a steering committee comprising the relevant international financial institutions and the Slovenian authorities. The asset quality review and stress test should cover the entire banking system (with the systemically relevant banks constituting an absolute minimum) and would inform a system-wide viability assessment. Publishing the approaches used, with underlying assumptions and main findings, would help to maximise credibility. Based on these findings, a strategy could usefully articulate how the fiscal resources can be mobilised most efficiently in order to constitute a clear and quantified roadmap. The fresh assessment can also provide information on legacy portfolios that could help in selecting the most efficient legal tools, especially if a mixed approach is required to cater for the diverse nature of legacy portfolios.

Strengthened balance sheets alone are not sufficient to safeguard the soundness of the banks concerned; privatisation would help improve corporate governance of these banks and could potentially also provide fresh capital. ([47]) Privatisation would help to address manifest corporate governance and credibility deficiencies and would reduce implicit fiscal liabilities and sovereign-banking contagion in the

([47]) See also e.g. European Commission (2000), (2003), OECD (2009, 2013), IMF (2012b).

future. The former coalition agreement on retaining a blocking minority in banks and insurance companies was a major obstacle in this respect, while the 13 March 2013 coalition agreement is silent on bank privatisation. As an interim measure while the bank equity market remains depressed, it is of the utmost importance that governance of state-owned banks is improved substantially and that a framework to ensure that banks operate at arm's length is put in place.

Continued strengthening of the supervisory framework and, where necessary, promptly using the new powers for supervisory action are vital. A stronger, more active supervisor can guide banks through the challenging period ahead, involving dealing with legacy assets, deleveraging, shoring up capital positions, improving management and internal processes and developing sustainable business models. Strict provisioning requirements are essential. A supervisor with a strong reputation, underpinned by strong powers will also lend credibility vis-à-vis investors. Finally, it will safeguard against a repeat of asset price bubbles and reckless leveraging-up of firms and banks.

Improving the business environment

Policy progress on key business environment issues remains slow. In the area of regulated professions different sectors will be reviewed in the course of 2013 and 2014. The need for improved insolvency and receivership legislation has been recognised and amendments are now under discussion. State-involvement in the economy remains high and deters FDI, as shown in section 3.2 (see also adjustment capacity below).

The fast implementation of an ambitious plan to reduce state involvement in the economy and to improved corporate governance could stimulate private and foreign investment. Tackling the multiple challenges identified in the business environment in the context of the European semester, such as the rigidities around regulated professions, the problem of payment indiscipline, the inefficiency of civil justice, including bankruptcy procedures and contract enforcement, and the complexity of spatial planning procedures, would also be key components for a strategy to improve the investment context.

Cost competitiveness

Policy action to improve cost-competitiveness has been limited so far. As described in section 2.3, the 2010 hike in the minimum wage has compressed the bottom of the wage distribution. As a result there is the risk that upward wage pressures in sectoral collective agreements will increase in the future to re-establish wage differentials. If maintained, regular automatic adjustment of the minimum wage each year is expected to magnify these tensions. To the extent that public sector wage policies indirectly affect cost competitiveness, the currently negotiated wage cut is likely to be beneficial, at least in the short term.

A range of measures relating to the labour market can help reverse cost competitiveness losses. Wage growth consistent with recovery in cost competitiveness can be sought in conjunction with social partners. The government also has more immediate levers to influence wage developments, including public sector wages and minimum wages. Adaptation of minimum wage setting seems particularly needed in light of the analysis in section 2.3.

Adjustment capacity

Enhancing Slovenia's economic adjustment capacity is an urgent priority in order to minimise the cost of the crisis and set the foundations for future growth. Reallocation of labour and capital from firms that over-expanded in the boom phase is needed. As described in the 2012 IDR, the extent of resource misallocation in the years preceding the crisis stems from both over-investment in certain sectors and unwise lending and investment choices by banks and firms. The adjustment process will be significantly less costly and disruptive in terms of bankruptcies and unemployment if frictions can be removed. There is a particular risk of labour market rigidities interacting with deleveraging to cause firm failures and hence abrupt employment losses in the private sector. ([48]) In this IDR, the analysis of the state-owned enterprise sectors provides evidence of the

([48]) Simulations using the Commission's QUEST model identify the macroeconomic costs of deleveraging are significantly amplified by rigidities. See Cuerpo et al. (2013)

many shortcomings of Slovenia's extensive state-ownership nexus. Most importantly, this nexus compromises the allocative efficiency of capital and labour markets and generates repeated recapitalisation needs. Funds of better performing state-owned companies appear to have been used in several cases to exclude potential foreign investors.

Slovenia has created a new holding structure (SSH) for managing the state's capital stakes, replacing the former agency (AUKN). A restricted list of companies for privatisation was adopted by the former government and is pending approval by parliament. The success of the privatisation process and the intended improvements to the corporate governance of enterprises remaining in state ownership will largely depend on political determination and the professionalism of the implementation process.

A significant withdrawal of the state from Slovenia's corporate sector, combined with arms-length governance of enterprises that remain in state ownership, could improve the adjustment capacity of the real economy and limit the fiscal burden of SOEs. A successful privatisation drive, which in in the current economic environment may take several years to complete, ideally going beyond the currently envisaged list of enterprises, could yield substantial improvements in the credibility of the banking sector, corporate governance, fiscal costs, adjustment capacity and FDI. ([49]) To enable the envisaged privatisation it probably will prove necessary to reduce public ownership at least below the "blocking minority" threshold of 25%+1 share. Success will also depend on the efficiency of the regulatory framework and the promotion of competition in the sectors concerned.

The recent labour market reform is an important first step towards reducing frictions in the labour market. Labour market functioning will only be improved significantly if reforms are sufficiently ambitious and address labour market segmentation without introducing new elements of rigidity. The recent reform does not change the regulation of students' occasional work (i.e. the status of "student work"), which therefore remains to be reformed.

([49]) See also e.g. European Commission (2000), (2003), OECD (2009), IMF (2012b).

REFERENCES

Abanka, Annual Report, 2010 and 2011; Interim Report, 2012.

Adria Airways, Annual Report, 2011.

Aerodrom Ljubljana Group, Annual Report, 2011.

AJPES, JOLP – Public Posting of Annual Reports, 2013. Available at: http://www.ajpes.si/Registers/Annual_Reports/JOLP-Public_posting?id=765

Alta Invest, "NKBM's Zavarovalnica Maribor sell process under way", 29 October 2012.

AUKN, Annual Report, 2011.

Bank of Slovenia, Annual Financial Stability Reviews, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012.

Bank of Slovenia, Annual Stability of the Slovenian Banking Sector Reports, 2009, 2010, 2011, 2012.

Bank of Slovenia, Monthly Bulletins, December 2011, March 2012, December 2012.

Bank of Slovenia, Monthly Poslovanje bank v tekočem letu, Gibanja na Kapitalskem trgu In obrestne mere, issues from August 2009 – February 2013.

Börse Express English, "Grawe said to bid for Zavarovalnica Maribor", 10 October 2012.

Brezigar-Masten et al., 'Estimation of the Impact of Minimum Wage Rise in Slovenia', IMAD Publications, 2010.

Cimos, Annual Report, 2011.

Cuerpo, C., I. Drumond, J. Lendvai, P. Pontuch and R. Raciborski (2013), "Indebtedness, Deleveraging and Macroeconomic Adjustment". European Economy - Economic Papers, DG ECFIN, European Commission, forthcoming.

DARS, Annual Report, 2011.

DSU, Annual Report, 2011.

EBRD Transition and Structural Indicators: http://www.ebrd.com/pages/research/economics/data/macro.shtml

ECFIN (2012a), "Imports and Competitiveness: a first look using descriptive statistics", Note for LIME working group, manuscript, European Commission, Brussels

ECFIN (2012b), "Measurement and Determinants of Non-Price Competitiveness", Note for LIME working group, manuscript, European Commission, Brussels.

Elektro Celje, Annual Report, 2011.

Elektro Gorenjska, Annual Report, 2011.

Elektro Ljubljana, Annual Report, 2011.

Elektro Maribor, Annual Report, 2011.

Elektro Primorska, Annual Report, 2011.

ELES (Elektro-Slovenija), Annual Report, 2011.

European Commission (2000), Regular Report on Slovenia, Progress towards Accession, 8 November 2000.

European Commission (2003), Comprehensive monitoring report on Slovenia's preparations for membership, 2003.

European Commission (2012), "Assessing the dynamics of house prices in the euro area", Quarterly report on the euro area, Vol. 11 n. 4.

European Commission (2013), "European Economic Forecast Winter 2013", EUROPEAN ECONOMY 1/2013, Available at: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2013/pdf/ee1_en.pdf

Factor Banka, Annual Report, 2010 and 2011; Interim Report, 2012.

Finance, Top 101 – Liga Najvecjih and Top 101 - Liga Najuspesnejsih, 4 October 2012.

Finance, "Unofficially: Grawe offers the highest price for Insurance Maribor", 10 October 2012.

FriedlNews, "Grawe Bids for Zavarovalnica Maribor", 10 October 2012.

GEN Energija, Annual Report, 2011.

GEN-I, Annual Report, 2011.

Geoplin, Annual Report, 2011.

Georgieva, S., D. Marco Riquelme (2013), "Slovenia: State Ownership Holding Back Development", Country Focus, DG ECFIN, European Commission, forthcoming.

Gorenjska Banka, Annual Report, 2010 and 2011; Interim Report, 2012.

Helios, Annual Report, 2011.

HSE, Annual Report, 2011.

IMF (2012a), Republic of Slovenia: Financial System Stability Assessment, December 2012. Available at: (www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2012/cr12325.pdf).

IMF (2012b), Slovenia 2012 Article IV Consultation—Concluding Statement of the Mission, available at http://www.imf.org/external/np/ms/2012/100212.htm

IMF (2012c), Republic of Slovenia: 2012 Article IV Consultation—Staff Report; Informational Annex; Public Information Notice on the Executive Board Discussion; and Statement by the Executive Director for the Republic of Slovenia. December 2012. Available at: http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2012/cr12319.pdf.

Institute of Macroeconomic Analysis and Development (2012), *Slovenian Economic Mirror* No. 3. Vol. XVIII, IMAD publishing.

Intereuropa, Annual Report, 2011 and 2012.

Iskra Avtoelektrika (Letrika), Annual Report, 2011.

Istrabenz, Annual Report, 2011; Interim Report 2012.

KAD, Annual Report, 2011.

Krka, Annual Report, 2011.

Lindstrom, N. and Piroska, D. (2004), "The Politics of Europeanization in Europe's Southeastern Periphery: Slovenian Banks and Breweries on S(c)ale", Queen's Papers on Europeanization, No. 4.

Loterija Slovenije, Annual Report, 2011.

Luka Koper, Annual Report, 2011.

Mercator, Annual Report, 2011 and 2012.

NEK, Annual Report, 2011.

NKBM, Annual Report, 2010 and 2011; Interim Report, 2012.

NKBM, regulatory announcement "Increase in share capital of Nova KBM d.d., Maribor, resulting from the conversion of a hybrid loan facility into Bank shares", 18 March 2013, also available from: http://www.nkbm.si/content/11058/Increase-in-share-capital-of-Nova-KBM-d-d-Maribor-resulting-from-the-conversion-of-a-hybrid-loan-facility-into-Bank-shares

NLB, Annual Report, 2010 and 2011; Interim Report, 2012.

OECD (2005), OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, also available from: http://www.oecd.org/corporate/corporateaffairs/corporategovernanceofstate-ownedenterprises/34803211.pdf

OECD (2009), Economic Survey of Slovenia 2009.

OECD (2010), Privatisation in the 21st Century, OECD Publishing, also available from: http://www.oecd.org/daf/corporateaffairs/corporategovernanceofstate-ownedenterprises/43449100.pdf

OECD (2011a), Corporate Governance of State-Owned Enterprises: Change and Reform in OECD Countries since 2005, OECD Publishing, also available from: http://dx.doi.org/10.1787/9789264119529-en

OECD (2011b), OECD Economic Surveys: Slovenia 2011, OECD Publishing, also available from: http://dx.doi.org/10.1787/eco_surveys-svn-2011-en

OECD (2013), Economic Policy Reforms: Going for Growth 2013.

Paloma, Annual Report, 2011.

PDP, Annual Report, 2011.

Petrol, Annual Report, 2011.

Pivovarna Lasko, Annual Report, 2011.

Posta Slovenije, Annual Report, 2011.

Probanka, Annual Report, 2010 and 2011; Interim Report, 2012.

Republic of Slovenia, Act on Measures to Strengthen the Stability of Banks, 2012.

Republic of Slovenia, Amendments to the Act on Banking, 2012.

Republic of Slovenia, Slovenia Sovereign Holding Act, 2012.

Reuters, "KD Group dd Re-Submits Non-Binding Offer for Acquisition of Majority Stake in Maribor Zavarovalnica dd"; 7 November 2012

Salto, M. and A. Turrini (2010), "Comparing alternative methodologies for real exchange rate assessment", European Economy - Economic Papers 427.

Sava, Annual Report, 2011.

Sava Re, Annual Report, 2011.

SeeNews, "NKBM sells 51% stake in Zavarovalnica Maribor for 65 mln euro", 11 December 2012.

SeeNews, "Mercator sets basis for talks with banks on its long-term financing structure", 27 February 2013.

SID bank, Annual Report, 2010 and 2011; Interim Report, 2012.

Simoneti, M., A. Böhm, M. Rems, M. Rojec, J. P. Damijan, B. Majcen (2001), "Secondary Privatization in Slovenia: Evolution of Ownership Structure and Company Performance Following Mass Privatization", CASE Reports, No. 46, available at: http://www.case-research.eu/sites/default/files/publications/RC46_0.pdf.

Slovenske Zeleznice, Annual Report, 2011.

SOD, Annual Report, 2011.

STA, "NKBM Receives at Least Three Bids for Zavarovalnica Maribor", 8 November 2012.

STA, "Postal Company Boss: Profit Slashed by Competition, NKBM Devaluation (interview)", 18 December 2012.

STA, "Intereuropa Ends 2012 in Red", 4 March 2013.

STA, "Istrabenz secures debt refinancing deal", 4 March 2013.

STA, "Moody's Downgrades NLB (adds)", 13 March 2013.

Stoviček, K. (2013), "Minimum wages in Slovenia", Country Focus, DG ECFIN, European Commission, forthcoming.

Telekom Slovenije, Annual Report, 2011.

The Slovenia Times, November 8 2012; Three Bids for Zavarovalnica Maribor

The Slovenia Tiems, "Istrabenz Holding Seeking New Debt Reprogramming", 19 February 2013.

Unior, Annual Report, 2011.

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), World Investment Report 2012.

Viblia Business Portal, "Sava Re submits an offer for Zavarovalnica Maribo"r, 8 October 2012.

Xprimm, "Zavarovalnica MARIBOR sale: SLOVENIA under pressure", 28 November 2012. Available at: http://www.xprimm.com/Zavarovalnica-MARIBOR-sale-SLOVENIA-under-pressure-articol-117,137-3035.htm

Zavarovalnica Maribor, Annual Report, 2011.

Zavarovalnica Triglav, Annual Report, 2011.

4 traders, "Sava Re dd, Sava Reinsurance Company makes binding offer for Zavarovalnica Maribor", 7 November 2012.

1. EC recommendations, analysis and conclusions on the banking sector before December 2013

c. COMISSION STAFF WORKING DOCUMENT

Assessment of the 2013 national reform programme and stability programme for Slovenia NRP 2013- EN

Priloga 46

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

NACIONALNI REFORMNI PROGRAM 2013–2014

MAJ 2013

KAZALO

1 UVOD 2
2 MAKROEKONOMSKO OKOLJE 3
3 KLJUČNE USMERITVE EKONOMSKE POLITIKE 2013 - 2014 4
4 NAČRTOVANI REFORMNI UKREPI V LETIH 2013 IN 2014 6
4.1. PRVI STEBER: Institucionalne spremembe v procesih odločanja 6
4.2. DRUGI STEBER: Ukrepi za oživitev gospodarske rasti na kratek rok 7
4.3. TRETJI STEBER: Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast 17
5 DOSEGANJE SPECIFIČNIH PRIPOROČIL EVROPSKE KOMISIJE IZ LETA 2012 32
1. priporočilo: javne finance 32
2. priporočilo: vzdržnost pokojninskega sistema 36
3. priporočilo: stabilnost bank 39
4. priporočilo: trg dela 40
5. priporočilo: izobraževanje in kvalifikacije 44
6. priporočilo: odprtost trgov, poslovno okolje 45
7. priporočilo: rast plač 46
6 NAPREDEK PRI DOSEGANJU GLAVNIH CILJEV STRATEGIJE EU 2020 47
6.1 Cilj pri raziskavah in razvoju 47
6.2 Cilja v izobraževanju 48
6.3 Cilji za podnebje in energetiko 49
6.4 Cilja na trgu dela in socialni varnosti 50
7 PROCES PRIPRAVE NACIONALNEGA REFORMNEGA PROGRAMA 52

PRILOGA 1: Poročilo o ukrepih za izvajanje specifičnih priporočil (SP) in o glavnih strukturnih spremembah v letu 2012

PRILOGA 2: Poročilo o ukrepih za doseganje ciljev EU 2020 in drugih zavez, danih v letu 2012

1 UVOD

Nacionalni reformni program je srednjeročni načrt vlade o prioritetnih ukrepih in projektih, usmerjenih v izpolnjevanje ciljev Strategije Evropa 2020. Dokument je osrednji del evropskega semestra in je skupaj s Programom stabilnosti podlaga za pripravo specifičnih priporočil državam članicam, ki jih ob koncu semestra pripravi Evropska komisija in potrdi Evropski svet.

Nacionalni reformni program 2013–2014 je pripravljen po natančnih navodilih in strukturi, ki jih je pripravila Evropska komisija. Predstavljene so ključne usmeritve oziroma glavne prioritete vlade ter makroekonomska izhodišča. Prednostni ukrepi v letih 2013 in 2014, odgovarjajo na priporočila v poglobljenem pregledu Evropske komisije[1], ter upoštevajo usmeritve in načrt ukrepanja po posameznih področjih. Dokument obsega tudi poglavje o izpolnjevanju priporočil za leto 2012 ter pregled ukrepov, ki prispevajo h glavnim ciljem EU 2020. Zadnje poglavje opisuje proces priprave in usklajevanja Nacionalnega reformnega programa.

Slovenija je v letu 2012 sprejela reforme in ukrepe, ki odražajo večino specifičnih priporočil Sloveniji v okviru evropskega semestra 2012[2]. Ključni med njimi so:

- Uravnoteženje javnih financ. Primanjkljaj javnih financ po metodologiji ESA 95 je v 2012 dosegel 4% BDP, kar je 2,4 odstotne točke manj kot v letu pred tem.
- Stabilizacija bančnega sistema. Sprejeta je zakonodaja za reševanje slabih terjatev v bankah, ki omogoča krepitev bank in njihove posojilne sposobnosti.
- Pokojninska reforma. Omogoča vzdržno rast javnofinančnih odhodkov za pokojnine najmanj do leta 2020
- Reforma trga dela. Prispeva k zmanjševanju segmentacije trga dela in večji prilagodljivosti zaposlovanja.

S tem je Slovenija pokazala zavezanost skupnim ciljem EU in hkrati upoštevala svoje posebne okoliščine in zahteve. Z ukrepi in reformami bo Slovenija nadaljevala tudi v letih 2013 in 2014.

[1] http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/macroeconomic_imbalance_procedure/index_en.htm
[2] http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/convergence/programmes/2012_en.htm

2 MAKROEKONOMSKO OKOLJE

Mednarodno ekonomsko okolje je v letu 2012 zaznamoval vnovičen zdrs gospodarstva evrskega območja v recesijo. Dolžniška kriza in z njo povezana negativna gibanja na finančnih trgih, vpliv javnofinančne konsolidacije ter upočasnitev rasti svetovne trgovine so bili glavni razlogi, da se je BDP v evrskem območju po dveh letih okrevanja lani znižal za 0,6%.

Gospodarska aktivnost v Sloveniji se je v 2012 zmanjšala za 2,3 %, krčenje pa se bo nadaljevalo tudi v letu 2013. Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) v pomladanski napovedi za leto 2013 napoveduje 1,9-odstotno zmanjšanje BDP. Poslabšanje napovedi je posledica pričakovanega poslabšanja razmer v mednarodnem okolju ter nadaljnjega upada končne potrošnje.

Tabela 1: Ključni kazalniki gospodarske rasti, Slovenija 2010–2016

Realna rast v %	2011	2012	2013 n	2014 n	2015 n	2016 n
Bruto domači proizvod	0,6	–2,3	–1,9	0,2	1,2	1,6
Izvoz (blago in storitve)	7,0	0,3	1,2	3,3	4,9	5,3
Uvoz (blago in storitve)	5,2	–4,3	–0,7	2,4	4,4	4,9
Zasebna potrošnja	0,9	–2,9	–4,0	–1,3	0,5	1,0
Bruto investicije v osnovna sredstva	-8,1	-9,3	-0,5	0,8	1,5	1,5
Državna potrošnja	–1,2	–1,6	–2,9	–0,6	–0,1	0,3

Vir: SURS, februar 2013, in UMAR, Pomladanska napoved gospodarskih gibanj, marec 2013.

Izvoz je v letu 2012 po razmeroma visoki rasti v letu 2011 ostal na doseženi ravni, **uvoz** pa se je ob precejšnjem padcu domače potrošnje znižal za 4,3 %. Skladno s tem je imel tekoči račun plačilne bilance presežek v višini 2,5 % BDP. Za leto 2013 je na podlagi predvidenih gibanj na najpomembnejših izvoznih trgih napovedano rahlo okrevanje izvoza. Zaradi manjšega upada domače potrošnje kot lani bo letos padec uvoza. Presežek na tekočem računu plačilne bilance se bo povečal.

Domače povpraševanje se je v letu 2012 občutno znižalo. Poraba gospodinjstev se je znižala za 2,9 %, državna potrošnja za 1,6 % in investicije v osnovna sredstva za 9,3 %. Ob nadaljevanju slabih gibanj na trgu dela, restriktivne plačne in kadrovske politike v javnem sektorju in nadaljnje racionalizacije javne porabe se bo povpraševanje gospodinjstev in države tudi v letu 2013 znižalo (–4,0 % oziroma –2,9 %). Precej manjši kot v predhodnih štirih letih pa bo padec investicij (–0,5 %), predvsem zaradi načrtovanih državnih investicij, povezanih s pospešenim črpanjem sredstev EU, in gradnje večjega energetskega objekta.

Razmere na trgu dela so se v letu 2012 nadalje zaostrile. Zaradi padca gospodarske aktivnosti se je zaposlenost (po statistiki nacionalnih računov) tudi lani zmanjšala (–1,3 %). Stopnja registrirane brezposelnosti se je povišala za 0,2 odstotni točki, na 12,0 %, anketne pa za 0,7 odstotne točke, na 8,9 %. V letu 2013 bo padec zaposlenosti še nekoliko večji (–1,6 %) kot lani. Ob takih gibanjih in upoštevanju precejšnjega povečanja števila brezposelnih že ob koncu lanskega leta bo letos precej višja tudi stopnja brezposelnosti (registrirane 13,4 %, anketne pa 10,0 %). V letu 2012 je nominalna bruto plača ostala nespremenjena, realno pa se je znižala prvič v dvajsetih letih. Nominalna rast plač v zasebnem sektorju se je občutno upočasnila, plače v javnem sektorju pa so se zmanjšale. Ob nadaljnjem krčenju gospodarske aktivnosti in fiskalnih omejitvah pričakujemo, da se bo povprečna bruto plača realno znižala tudi v letu 2013.

Rast **cen življenjskih potrebščin** je bila v letu 2012 2,7 %, v letu 2013 pa naj bi se ob predpostavki odsotnosti šokov iz tujine nekoliko upočasnila.

Tabela 2: Zaposlenost, plače, produktivnost, stroški dela in inflacija 2010–2016

Letna rast v %	2011	2012	2013 n	2014 n	2015 n	2016 n
Zaposlenost (po SNA)	-1,6	–1,3	–1,6	–0,8	0,0	0,2
Stopnja brezposelnosti (ILO v %)	8,2	8,9	10,0	10,0	9,4	9,1
Plača na zaposlenega (realno, bruto)	0,2	–2,4	–1,8	–0,6	0,3	0,4
Produktivnost (BDP na zaposlenega, realno)	2,2	–1,1	0,1	1,0	1,2	1,5
Stroški dela na enoto proizvoda (nominalno)	–0,6	0,7	0,6	0 0	/	/
Inflacija (konec leta)	2,0	2,7	1,9	1,7	2,1	2,0

Vir: SURS, februar 2013, in UMAR, Pomladanska napoved gospodarskih gibanj, marec 2013.

3 KLJUČNE USMERITVE EKONOMSKE POLITIKE 2013 - 2014

Ukrepi in reforme, ki jih bo Slovenija izvajala prednostno, temeljijo na naslednjih ugotovitvah:
- Slovenija ima zdrave makroekonomske temelje.
- Slovenija se sooča z makroekonomskimi neravnovesji, kot sta prezadolženost podjetij in obremenjenost bančnih bilanc s slabimi posojili.
- Sektor gospodinjstev je med najmanj zadolženimi v EU, javni dolg je pod povprečjem EU.
- Slovenija ima določene institucionalne pomanjkljivosti v procesu odločanja, ki jo omejujejo pri hitrem, odločnem in učinkovitem odzivanju na spremembe v okolju.

Za vzpostavitev ponovne gospodarske rasti bo Slovenija morala odpraviti navedene pomanjkljivosti in neravnovesja.

Neravnovesja v slovenskem gospodarstvu so obvladljiva in jih je moč odpraviti s pravo kombinacijo in časovnim zaporedjem ukrepanja. S tem izhodiščem in ciljem so pripravljeni tudi ukrepi, ki jih bo Slovenija izvedla v letih 2013 in 2014 in so predstavljeni v tem dokumentu. Z odpravo neravnovesij bodo omogočeni pogoji za ponovno doseganje gospodarske rasti in ustvarjanje delovnih mest.

Za oživitev gospodarske rasti bo Slovenija prednostno izvajala ukrepe za sanacijo bančnega sistema in razdolžitev podjetij.

Cilji so opredeljeni v okviru treh ključnih stebrov:

1) Institucionalne spremembe procesov odločanja
2) Ukrepi za oživitev gospodarske rasti na kratek rok
3) Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast

1. STEBER: Institucionalne spremembe procesov odločanja

Okrepitev fiskalnega okvirja. Slovenija bo izpolnila zavezo o vključitvi fiskalnega pravila v slovenski pravni red in izboljšala institucionalno ureditev v zvezi s okrepljenim ekonomskim upravljanjem na ravni EU.

Referendumska zakonodaja. Za razpis referenduma bodo uveljavljene strožje zahteve, določena bo vsebinska omejitev razpisa referenduma.

Volilna zakonodaja. S spremembami volilnega sistema bo Slovenija sledila večji enotnosti in stabilnosti vladajočih koalicij ter omogočila preglednost ter možnost večje izbire med posameznimi kandidati.

Institucionalni vidik korporativnega upravljanja. Slovenija bo na novo opredelila mehanizme upravljanja strateških naložb, obenem pa zagotovila izstop države iz lastništva ne-ključnih naložb.

2. STEBER: Ukrepi za oživitev gospodarske rasti na kratek rok

a. Oživitev gospodarstva

Sanacija bank. Znižanje deležev slabe aktive v bankah in zagotavljanje kapitalske ustreznosti na ravni, primerljive s povprečjem EU, sta ključna ukrepa za izboljšanje pogojev financiranja in urejeno razdolževanje podjetij. V ta namen vlada pospešeno izvršuje Zakon o ukrepih za krepitev stabilnosti bank s polno uporabo celotnega nabora možnih ukrepov, ki so na voljo. Družba za upravljanje terjatev bank (DUTB) je institucionalna platforma za uresničitev določb zakona s ciljem, da so ključni ukrepi (prenos slabe aktive iz bank na DUTB in dokapitalizacije) izvedeni še v tem letu.

Razdolževanje in prestrukturiranje podjetij. Čeprav je zadolženost zasebnega sektorja v % BDP v Sloveniji pod povprečjem EU, pa raven zadolženosti podjetij vpliva na sposobnost okrevanja gospodarstva. Sistematičen pristop k razdolževanju podjetij bo temeljil na treh elementih: (i)

izboljšavah stečajnega okvira, zakonodajnega okvira za finančno prestrukturiranje podjetij (insolvenčna zakonodaja, prisilne poravnave) ter novem izvensodnem postopku o razdolžitvi gospodarskih družb, ki ga bo urejal poseben zakon; (ii) zagotavljanju svežega kapitala s strani zasebnega sektorja, predvsem v obliki tujih neposrednih investicij vzporedno s postopki privatizacije; (iii) selektivnih ukrepih prek DUTB in države v podporo posameznim podjetjem z uspešnim poslovnim modelom in ekonomsko upravičenostjo v polni skladnosti s pravili glede državnih pomoči.

Izboljšanje korporativnega upravljanja. Osnova za izboljšanje upravljanja s kapitalskimi naložbami je Zakon o Slovenskem državnem holdingu. Namen je vzpostaviti koncentrirano upravljanje naložb s ciljem doseganja stabilnega lastništva in trajnostnega maksimiranja donosnosti in vrednosti teh naložb ter posledičnega pozitivnega vpliva na likvidnost javnih financ.

Privatizacija. Slovenija želi podkrepiti svojo zavezanost k privatizaciji z izvedbo postopkov za hiter umik države iz gospodarstva. Vlada v maju 2013 pripravlja prvi nabor podjetij za privatizacijo in ga posreduje v potrditev Državnemu zboru.

b. Uravnoteženje javnih financ

Znižanje primanjkljaja javnih financ. Znižanje strukturnega primanjkljaja bo kratkoročno mogoče z ukrepi za omejevanje javnofinančnih izdatkov in tudi z ukrepi za povečanje davčnih prihodkov, kot so opredeljeni v Programu stabilnosti. Cilj vlade je strukturno izravnan saldo do leta 2017, kar bo omogočilo tudi znižanje primanjkljaja države pod mejo 3 % BDP v letu 2014. Za leto 2013 vlada načrtuje primanjkljaj države v višini 4,2 % BDP, ki pa bo zaradi enkratnih učinkov že izvedenih in predvidenih potrebnih dokapitalizacij v bančnem sektorju znašal 7,9 % BDP.

Dolgoročna stabilizacija dolga države na ravni pod 55 % BDP. Kratkoročni ukrepi, ki bodo izpeljani za zagon gospodarstva, bodo delno financirani z zadolževanjem, a bodo dolgoročno javnofinančno nevtralizirani s prihodki od privatizacije bank in državnih podjetij ter odprodajo terjatev in premoženja DUTB. Slovenija bo pripravila tudi osnove za nadaljnjo prenovo sistema zaradi zagotavljanja dolgoročne finančne vzdržnosti in dostojnih pokojnin po letu 2020.

3. STEBER: Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast

Tretji steber obsega širok nabor ukrepov, ki prispevajo h dolgoročni krepitvi pogojev za rast in hkrati prispevajo k doseganju ciljev EU2020 ter podpirajo kratkoročne ukrepe za oživitev rasti. Razdeljeni so v šest vsebinskih sklopov:

i) učinkovita pravna država,
ii) pospeševanje tujih investicij,
iii) prožnost trga dela,
iv) učinkovitost javnega sektorja,
v) spodbujanje podjetništva,
vi) skrb za zdravje in okolje.

Za učinkovito delovanje pravne države bodo izvedeni, organizacijski in zakonodajni ukrepi za optimiziranje mreže sodišč ter poenostavitve zakonodajnih rešitev. Uresničevanje sprejete reforme **trga dela** bodo podkrepile spremembe glede dela in zaposlovanja na črno, ureditve študentskega dela, minimalne plače ter reguliranih poklicev. Slovenija bo pospešila pritok **neposrednih tujih investicij** in krepila prisotnost svojih podjetij na tujih trgih. **Za izboljšanje poslovnega okolja** bodo uveljavljeni učinkovitejši postopki prostorskega načrtovanja in pridobivanja dovoljenj za gradnjo. Izpeljani bodo nadaljnja odprava administrativnih ovir in ukrepi za dvig kakovosti javne uprave. S celovitim naborom ukrepov za enostavnejše financiranje in poslovanje podjetij bodo izboljšani pogoji rasti in razvoj podjetij v celotnem življenjskem ciklu. Zaradi omejenih proračunskih virov za zagon gospodarstva bodo ključni vir investicij predstavljala sredstva kohezijske politike EU. Slovenija za podporo ključnih prioritet predvideva tudi ukrepe, med drugim na področju javnega **zdravstva, socialne politike ter okolja in energetike**.

4 NAČRTOVANI REFORMNI UKREPI V LETIH 2013 IN 2014

Slovenija bo za obvladovanje neravnovesij izpeljala ukrepe v okviru treh širokih stebrov: institucionalnih sprememb, ukrepov za kratkoročno oživitev gospodarstva ter z ukrepi za izboljšanje konkurenčnosti in dolgoročno vzdržno rast.

4.1. PRVI STEBER: Institucionalne spremembe v procesih odločanja

Okrepitev fiskalnega okvirja in nacionalnih fiskalnih pravil. Vlada zasleduje naslednje cilje: (1) določitev fiskalnega pravila v nacionalnem pravnem redu; (2) zagotovitev večje transparentnosti javnih financ; (3) povečanje fleksibilnosti porabe javnih sredstev z okrepitvijo načela integralnosti proračuna (4) povečanje učinkovitosti porabe ter (5) povečanje učinkovitosti pobiranja javnih dajatev.

Vlada RS bo v ustavnopravnem postopku v državnem zboru podprla rešitev, da Slovenija v Ustavo zapiše fiskalno pravilo, kakor se je zavezala s podpisom Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji. Vlada pričakuje, da se bo razprava v državnem zboru glede spremembe ustave zaključila do konca maja 2013. Fiskalno pravilo, zapisano v ustavi, bo v nadaljnjih šestih mesecih potrebno nadgraditi s sprejetjem izvedbenega zakona in sprejeti prenovljen Zakon o javnih financah, v katerem bo treba dograditi postopek sprejemanja oziroma spreminjanja proračuna države. S tem bodo v celoti izpolnjene zahteve iz pravnih aktov, sprejetih na ravni EU zaradi krepitve ekonomskega upravljanja. Za povečanje učinkovitosti pobiranja javnih dajatev bo vlada izpeljala projekt združevanja davčne in carinske službe v enotno Finančno upravo RS, ki bo delovala v skladu z načelom k uporabniku usmerjene javne uprave.

Sprememba referendumske zakonodaje. Unikaten referendumski model v Sloveniji omogoča enostavno uporabo referendumov. Predlog za spremembo 90. člena Ustave RS je bil vložen septembra 2012. Ustavna komisija je ustavno-revizijski postopek zaključila in predlog za spremembo Ustave bo drugič obravnavan maja 2013. Ob pozitivnem izidu bo državni zbor sprejel Odlok o razglasitvi Ustavnega zakona o spremembah Ustave s predlaganimi spremembami:

- Razpis referenduma lahko zahteva najmanj 40 000 volivcev. Referenduma ne morejo več zahtevati poslanci Državnega zbora, niti Državni svet.
- Določena je vsebinska omejitev razpisa referenduma (o zakonih o nujnih ukrepih za zagotovitev obrambe države, varnosti ali odprave posledic naravnih nesreč, o zakonih o davkih, carinah in drugih obveznih dajatvah ter o zakonu, ki se sprejema za izvrševanje državnega proračuna, o zakonih o ratifikaciji mednarodnih pogodb in o zakonih,ki odpravljajo neustavnost na področju človekovih pravic in temeljnih svoboščin).
- Določa se zavrnitveni model referenduma; zakon je na referendumu zavrnjen, če proti njemu glasuje večina volivcev, ki so veljavno glasovali, pod pogojem, da proti zakonu glasuje najmanj četrtina vseh volivcev.

Volilna zakonodaja. Eden bistvenih problemov sedanjega volilnega sistema so šibke koalicije in posledično lahko tudi nestabilne vlade. Slednje lahko onemogoča možnost hitrega ukrepanja in odločanja, še posebej v kriznih razmerah, ki zahtevajo hitro in učinkovito izpeljavo ključnih reformnih ukrepov. Ne glede na dejstvo, da se reformne sposobnosti premikajo na bolje, lahko navedene slabosti volilnega sistema v vsakem trenutku povzročijo novo politično krizo in s tem politično nestabilnost.

Zato si bo vlada prizadevala za spremembe volilnega sistema, ki bi v sistem odločanja volivcev na volitvah v državni zbor prinesle preglednost in možnost izbire med posameznimi kandidati ter s tem tudi bolj enostavno izbiro. S spremembami volilnega sistema je potrebno poleg navedenega slediti tudi cilju večje enotnosti in stabilnosti vladajočih koalicij.

Institucionalni vidik korporativnega upravljanja. Vzpostavljeno bo koncentrirano upravljanje naložb, da se doseže stabilno lastništvo ter trajnostno maksimirata donosnost in vrednost teh naložb. Upravljanje premoženja bo temeljilo na dolgoročnejši strategiji, v kateri bodo jasno opredeljeni cilji države glede upravljanja njenega premoženja v srednjeročnem obdobju, kar bo tudi pozitivno znamenje za mogoče vlagatelje.

4.2. DRUGI STEBER: Ukrepi za oživitev gospodarske rasti na kratek rok

4.2.1. Oživitev gospodarstva

Sanacija bank

Znižanje deležev slabe aktive v bankah in zagotavljanje kapitalske ustreznosti na ravni sta ključna ukrepa za izboljšanje pogojev financiranja in urejeno razdolževanje podjetij. Nezadostna kapitalska ustreznost in visok delež nedonosnih posojil najbolj obremenjujeta bančni sistem ter tako povečujeta kreditno tveganje bank in zmanjšujeta bančno sposobnost zadolževanja na mednarodnih finančnih trgih.

Stabilizacija bančnega sistema po potekala v skladu s celovito strategijo, ki v prvi fazi zagotavlja reševanje slabih terjatev v bankah ob hkratni dokapitalizaciji, čemur bo sledila konsolidacija bančnega sektorja in privatizacija državnih deležev v bankah. Cilj tovrstne strategije je oblikovanje dobro kapitaliziranega bančnega sistema, ki učinkovito opravlja vlogo finančnega posrednika v gospodarstvu in zagotavlja dobičkonosnost sektorja ob hkratnem dobrem korporativnem upravljanju.

Družba za upravljanje terjatev bank (DUTB) je institucionalna platforma za sanacijo bank. Družba je že operativna in deluje v okviru posebnega zakona (Zakon o ukrepih za krepitev stabilnosti bank - ZUKSB[3]).

Za odkup slabih sredstev bank je predvidena izdaja obveznice DUTB s poroštvom države. Poroštva so v ZUKSB predvidena v višini do 4 mlrd EUR. DUTB se uvrsti v državni sektor, saj država prevzame večino tveganj, kar posledično pomeni, da izdane obveznice DUTB predstavljajo enkratno povečanje javnofinančnega dolga, ki se bo postopno zmanjševal, skladno z dinamiko odprodaje oz. likvidacije pridobljene aktive.

Vzporedno s postopkom prenosa slabe aktive iz bank na DUTB bo izvedena dokapitalizacija bank s strani države, v kolikor ne bo mogoče privabiti zasebnega investitorja. Na podlagi pregleda aktive bank in izvedenih obremenitvenih testov s strani Banke Slovenije ocenjujemo, da bo potrebno banke dokapitalizirati v znesku do 900 mio evrov. Znesek potrebne dokapitalizacije mora poleg ocenjenega primanjkljaja kapitala, izhajajočega iz prenosa terjatev na DUTB, pokriti tudi minimalne nadzorniške zahteve, izhajajoče iz SREP-ICAAP procesa, v okviru katerega se določi višina kapitala, ki zadošča za pokritje vseh tveganj, ki so jim banke izpostavljene v obdobju enega leta naprej. Tako določena višina kapitala je precej višja od tiste, ki zadostuje za izpolnjevanje minimalne kapitalske ustreznosti v višini 8%. V omenjenem procesu se kot eden od kazalcev profila tveganosti banke, ki služijo kot podlaga za določitev višjih kapitalskih potreb banke, uporabljajo tudi rezultati mikro obremenitvenih testov Banke Slovenije.

Cilj je, da se prvi prenosi terjatev na DUTB zaključijo že pred koncem junija in da se glavnina prenosov zaključi pred koncem tretjega četrtletja letos. Sočasno s prenosi pa se opravi tudi dokapitalizacija bank s strani države z namenom zagotavljanja slabih terjatev. Priprave na sanacijo bank potekajo od septembra 2012 in so v sklepni fazi pred začetkom prvih prenosov slabih terjatev na DUTB. Že izvedene aktivnosti so:

[3] ZUKSB je fleksibilen in omogoča zadostne ukrepe za sanacijo bank, potrebna je le čimprejšnja uresničitev. Kljub vsemu pa proučujemo morebitne spremembe zakona, in sicer:
- podaljšanje življenjske dobe DUTB (črtanje 5 letnega roka obstoja), da ne bi prihajalo do situacij, ko bi bila DUTB zaradi časovnih omejitev postavljena v položaj »prodajalca pod pritiskom«.
- omogočiti vstop drugih lastnikov v DUTB (sedaj je RS edini delničar), Takšna sprememba bi omogočila, da bi v primeru več kot 50% zasebnega lastništva DUTB lahko dekonsolidirali iz javnega sektorja, zagotavljanje sredstev za DUTB pa ne bi več imelo vpliva na javni dolg.
- črtanje določbe, da mora DUTB vsako leto odprodati vsaj 10% ocenjene vrednosti pridobljenih sredstev
- zakonska ureditev možnosti in pogojev za izdajanje državnih garancij podjetjem.

Okvir 1: Segmentacija vrst terjatev in njihova kvantifikacija
Prenos slabih bančnih terjatev na DUTB se načrtuje v več paketih, pri čemer je smiselno najprej terjatve strukturirati v skupine na način, da posamezne skupine terjatev glede na lastnosti dolžnikov oziroma lastnosti premoženja, ki predstavlja zavarovanje teh terjatev, predstavljajo z vidika upravljanja in unovčevanja za upnika homogeno celoto. Za vsako skupino terjatev bo identificirana najbolj optimalna izvedba prenosa (način zagotovitve nadomestila za prevzem tveganih postavk banke). V kolikor bi na DUTB prenašali preveliki obseg heterogenih terjatev, to iz upravljavskega vidika ne bi bilo optimalno. Spodaj opisani paketi prenosa bi lahko omogočili največji učinek na znižanje deleža nedonosnih terjatev v bankah, najbolj optimalnih učinek na znižanje kapitalskih zahtev bank in tudi omogočili najbolj optimalno upravljanje s strani DUTB.

- Prvi paket: terjatve do komitentov v stečaju,
- Drugi paket: terjatve do neplačnikov, zavarovane z nepremičninami,
- Tretji paket: ostale terjatve (do podjetij za prestrukturiranje, vključno s finančnimi holdingi).

Terjatve do dolžnikov v stečaju predstavljajo največji delež neplačnikov. Prenos na DUTB je za te terjatve smiseln predvsem zaradi dejstva, da je reševanje teh terjatev in vloga upnika (banke oziroma po prenosu DUTB) omejena na pravne aktivnosti v stečajnem postopku, kar zahteva specifična znanja, poleg tega pa je razreševanje teh terjatev za banke tudi iz časovnega vidika najbolj neugodna.

Terjatve, zavarovane s stanovanjskimi nepremičninami se obravnavajo ločeno zato, ker obstaja možnost reševanja tega dela aktive na način, da ga DUTB prenese v upravljanje stanovanjskemu skladu oziroma drugi specializirani družbi.

Zaradi kompleksnosti reševanja nedonosnih **terjatev do finančnih holdingov** (zaradi vpliva na poslovanje podrejenih družb) je ta skupina terjatev primerna za prenos, če bi se v okviru DUTB problem prezadolženosti holdinga in izčrpavanja podrejenih družb učinkoviteje razrešilo v določenem časovnem okviru (npr. stečaj holdinga ali konverzija terjatev DUTB, prodaja podrejenih družb in likvidacija holdinga).

Vzporedno s sanacijo slabih bančnih terjatev bodo izpeljani tudi postopki prestrukturiranja določenih podjetij (glej spodaj). Posebna pozornost bo namenjena **terjatvam do podjetij, ki so v postopku prestrukturiranja** in so na podlagi prestrukturiranja in vzdržnega poslovnega modela sposobna zagotoviti dolgoročno uspešno poslovanje. V sodelovanju z Banko Slovenije bomo opredelili kriterije, na podlagi katerih bo opravljen izbor podjetij za namen obravnave v okviru ukrepov, ki jih nudi ZUKSB

- Zakon o ukrepih RS za krepitev stabilnosti bank je sprejet
- Podzakonski akt je sprejet
- Podrobni pregled portfelja ciljnih bank (bottom-up analiza) s strani neodvisnega cenilca je bil opravljen
- Analiza kapitalskih potreb na podlagi stresnih testov (top-down analiza) je bila opravljana
- Metodologija določanja transferne cene je usklajena med institucijami
- DUTB je ustanovljena in deluje
- Neizvršni direktorji so imenovani, ravno tako tudi začasni izvršni direktorji
- Segmentacija vrste terjatev za prenos je pripravljena (5 segmentov terjatev)
- Ciljne banke so bile že pozvane, da pripravijo osnutek pobude za izvedbo ukrepov po ZUKSB do konca aprila.

Trenutno je v pripravi:
- priprava prve banke za vstop v postopek dodelitve ukrepa,
- priprava procesa, pogodbenih podlag,
- podrobna lista terjatev za prenos.

Naslednji koraki:
- vlada bo sprejela formalno odločitev glede vključitve banke v ukrepe DUTB do konca maja
- izbran bo neodvisni revizor za namene prenosa posameznih kategorij premoženja na DUTB na podlagi realne dolgoročne ekonomske vrednosti
- podana bo formalna pobuda Evropski komisiji, za ugotovitev skladnosti ukrepov s pravili o državnih pomočeh.
- Po prejemu pozitivnega mnenja Evropske komisije bo DUTB z banko sklenil pogodbo in izveden bo prvi prenos aktive.

Okvir 2: Prenos na DUTB v številkah

Za prenos na DUBT so identificirane tri največje banke. Na podlagi pregleda aktive bank in izvedenih obremenitvenih testov Banka Slovenije ocenjuje:

- da bo potrebno banke dokapitalizirati v znesku do 900 mio evrov.
- da je obseg prenesenih slabih terjatev na DUTB znaša 3.337 mio €, po prenosni vrednosti 1.147 mio €, kar predstavlja povprečno ceno prenosa 38%.
- Banke imajo na terjatve, ki bodo prenesene na DUTB, oblikovane oslabitve v višini 1.503 mio, kar pomeni pokritost v višini 30,7%.
- da se bo po prenosu slabih terjatev na DUTB odstotek slabih terjatev znižal v bančnem sistemu iz 16,9% na 10,4%, pri treh bankah, ki sodelujejo v postopku pa iz 24,6% na 8,8%.

Tabela 3: Izpostavljenost pred in po prenosu

v mio €	Pred prenosom slabih terjatev	Prenos slabih terjatev	Po prenosu slabih terjatev
Bančni sistem			
Bruto izpostavljenost	47.653	-2.191	45.462
Bruto izpostavljenost do non performing strank	8.063	-3.337	4.726
Non performing client ratio	16,92%		10,40%
Tri banke, ki so predvidene za DUTB obravnavo			
Bruto izpostavljenost	19.870	-2.191	17.679
Prenosna vrednost		1.147	
Bruto izpostavljenost do non performing strank	4.890	-3.337	1.552
Non performing client ratio	24,61%		8,78%

Slika 1: Primanjkljaj kapitala za tri ciljne banke

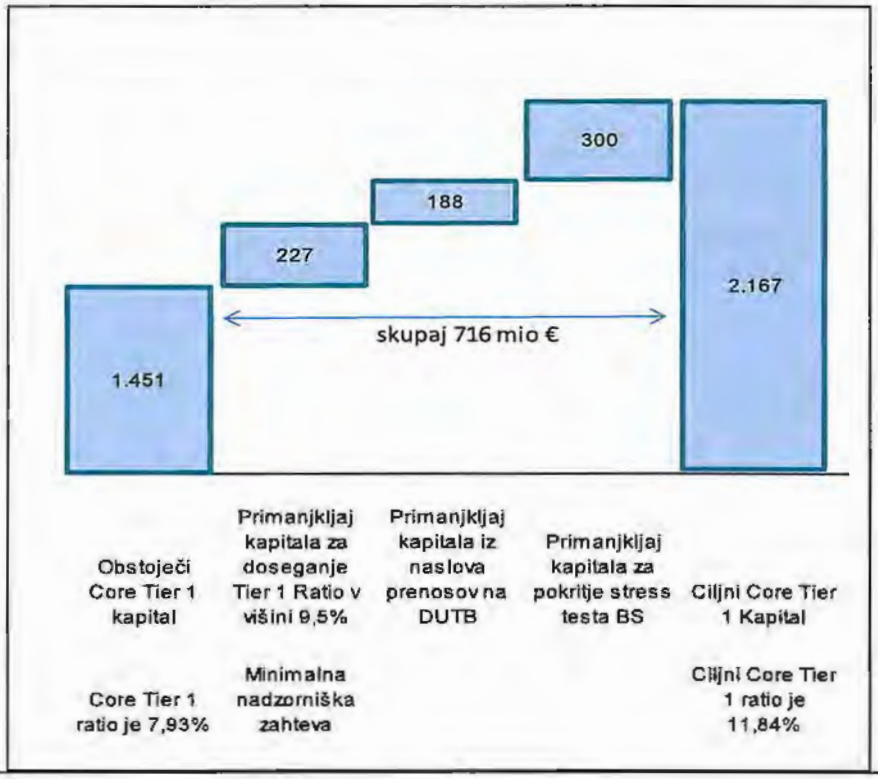

Slika 2: Sestava prenosnih vrednosti za tri največje banke

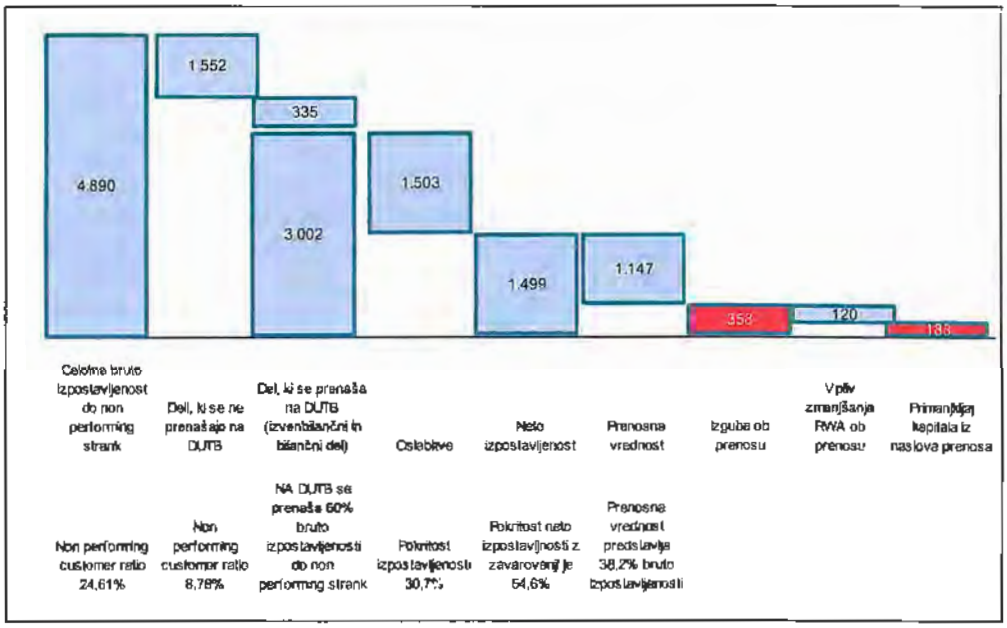

Opomba: glej tudi Banka Slovenije, www.bsi.si

Razdolževanje in prestrukturiranje podjetij

Sistematičen pristop k razdolževanju podjetij bo temeljil na treh elementih: (i) izboljšavah stečajnega okvira, zakonodajnega okvira za finančno prestrukturiranje podjetij (insolvenčna zakonodaja, prisilne poravnave) ter nov izvensodni postopek o razdolžitvi gospodarskih družb, ki ga bo urejal poseben zakon; (ii) zagotavljanju svežega kapitala s strani zasebnega sektorja, predvsem v obliki tujih neposrednih investicij vzporedno s postopki privatizacije; (iii) selektivnih ukrepih prek DUTB in države v podporo posameznim podjetjem z uspešnim poslovnim modelom in ekonomsko upravičenostjo. Ukrepi bodo v polni meri upoštevali pravila glede državnih pomoči. Država pa bo sledila naslednjim načelom:

- Državna pomoč se nameni zgolj podjetjem z vzdržnim poslovnim modelom. Prednost pri reševanju ima možnost zasebne rešitve.
- Državna pomoč v celoti sledi pravilom EU tako glede postopkov (reševanje, prestrukturiranje) kot tudi glede višine (in pripadajočih zneskov lastne udeležbe).
- Intervencija države je enkratna na način, da se zagotovi dolgoročno rešitev.
- Dolgoročna rešitev se oblikuje v programu poslovnega prestrukturiranja, nad katerim država vrši ustrezen nadzor.
- Zagotovi se ustrezna delitev bremen med vsemi deležniki (lastniki, banke, drugi upniki).
- Vse transakcije potekajo v skladu z neodvisno presojo, ki jo poda zunanji svetovalec.
- Obseg ukrepanja države je javnofinančno skladen s strategijo, ki je predstavljena v programu stabilnosti, in vsakokratnim sprejetim proračunskim okvirom.
- Po izvedenem prestrukturiranju država pospešeno zagotovi odprodajo tako pridobljenih deležev oz. likvidacijo instrumentov.

Pravni vzvodi za razdolževanje in prestrukturiranje

Državni zbor je na predlog Vlade RS 24.4.2013 sprejel novelo obstoječega Zakona o pomoči za **reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah** (ZPRPGDT). Ta del reševanja podjetij v težavah mora potekati po pravilih Evropske unije glede državnih pomoči na področju prestrukturiranja podjetij. Spremembe omogočajo večjo operativnost pomoči družbam v težavah v polni skladnosti s pravnim redom EU. Glavne spremembe so:

- uvedba dodatnih oblik državnih pomoči, s tem da se k obstoječim oblikam (posojilo, subvencija, subvencija obrestnih mer in poroštvo) dodaja možnost reševanja in prestrukturiranja družb v težavah s kapitalsko naložbo v denarni in stvarni obliki ter konverzijo terjatev iz danih posojil in plačanih poroštev. Ta ukrep bo namenjen za izjemne primere, ko bo treba prestrukturirati gospodarsko družbo, ki je za Slovenijo in njeno gospodarstvo izjemnega narodnogospodarskega pomena in bo vplival tudi na postopke konsolidacije gospodarskega sektorja;
- z zakonom se ukinja omejitev največjega zneska državne pomoči posamezni družbi v težavah, ki je bila do zdaj 10 mio. EUR;
- z zakonom se ukinja omejitev dajanja pomoči gospodarskim družbam, v katerih kapitalski delež države presega 25 %. Ta rešitev je ključnega pomena za izboljšanje sistema dodeljevanja državnih pomoči, še zlasti v razmerah, ko so mnoga podjetja prezadolžena in potrebujejo pomoč države pri reševenju podjetja, ni smiselno nekaterih družb izključevati kot mogočih prejemnikov državnih pomoč.
- omogoča se sprotni nadzor garancijskih shem na podlagi realizacije planiranih bodočih denarnih tokov.

Vlada je sprejela novelo Zakona **o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju** (ZFPPIPP) prav tako sta bila sprejeta Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o bančništvu ter Zakon o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank, kar bo izboljšalo postopke zaradi insolventnosti in celotno poslovno okolje. Poglavitni cilji predloga ZFPPIPP:

- zagotovitev večjih možnosti učinkovitega in realnega prestrukturiranja insolventnih podjetij (ohranjanja zdravih jeder gospodarstva),
- preprečitev in omejevanje vpliva organov insolventnega dolžnika na njegove odločitve, ki bi bile v postopku prisilne poravnave v nasprotju s cilji postopka, zaščito upnikov in novih vlagateljev,
- izboljšanje položaja upniškega odbora in posameznega upnika,
- izboljšanje položaja upnikov delavcev insolventnega dolžnika,
- preprečitev, da subjekti, ki so interesno in statusno povezani z dolžnikom, pristransko vplivajo na postopke zaradi insolventnosti,
- večja učinkovitost postopkov prodaje premoženja na javnih dražbah,
- zagotovitev boljšega nadzora nad delom upraviteljev,
- učinkovitejše poslovanje državnega pravobranilstva za uveljavljanje pravic države v postopkih zaradi insolventnosti in odprava v praksi ugotovljenih nedoslednosti.

Za zagotovitev večjih možnosti učinkovitega in realnega prestrukturiranja insolventnih podjetij ter ohranjanja zdravih jeder gospodarstva se predlagajo:

- uzakonitev poenostavljene prisilne poravnave za s. p. in mikropodjetja, ki bo bistveno cenejši in hitrejši postopek finančnega prestrukturiranja za te subjekte;
- dopolnitev ureditve glede povečanja osnovnega kapitala insolventnega dolžnika v postopku prisilne poravnave na podlagi sklepa upniškega odbora, in sicer tudi na primer konverzije terjatev v lastniške deleže;
- določitev možnosti prenosa vodenja poslov insolventnega dolžnika na vplačnika novih delnic;
- dopolnitev pravil o glasovanju o prisilni poravnavi, in sicer se določa višji količnik za glasovanje o prisilni poravnavi glede terjatve, ki jo upnik prenese na dolžnika v postopku povečanja osnovnega kapitala z novimi stvarnimi vložki, če upnik hkrati vplača tudi nov denarni vložek;
- začasna oprostitev obveznosti dati prevzemno ponudbo ali omogočanje začasnega uveljavljanja glasovalnih pravic kršilcu ob zagotavljanju kapitalske ustreznosti podjetja, njegove dolgoročne plačilne sposobnosti oziroma finančnega prestrukturiranja.

Za preprečitev in omejevanje vpliva organov insolventnega dolžnika na njegove odločitve, ki bi bile v postopku prisilne poravnave v nasprotju s cilji postopka, in zato da se zagotovi boljša zaščita upnikov in novih vlagateljev, se predlaga omejitev pristojnosti organa nadzora in skupščine insolventnega dolžnika in možnosti prenosa vodenja poslov po novem 199. c členu.

Za izboljšanje položaja upniškega odbora, vseh upnikov in posameznega upnika se širi pravica upniškega odbora do vpogleda v dokumentacijo. Določena je nova pristojnost upniškega odbora, da z glasovi vseh svojih članov brez obrazložitve zahteva, da upniki glasujejo o razrešitvi imenovanega upravitelja, če upravitelj ne uživa več njihovega zaupanja, in sočasnem glasovanju o imenovanju katerega koli konkretnega novega upravitelja. Pri dokazovanju pogojev za začetek stečajnega postopka se določajo dodatne izpodbojne domneve insolventnosti oziroma trajnejše nelikvidnosti. Pri poplačilu v prisilni poravnavi se zakonsko določa vmesna plačilna dinamika terjatev. S predlaganimi zakonskimi spremembami in dopolnitvami se dopušča ugovor zaradi kršitve pravice do enakega obravnavanja upnikov, po katerem bo, če bo uspešen, sodišče odredilo potrebne ukrepe za odpravo neenakopravne obravnave upnikov, običajno tako, da bo upravitelju izdalo navodilo za njegovo delo.

Za izboljšanje položaja upnikov delavcev insolventnega dolžnika so določene nove prednostne terjatve: nadomestilo za neizkoriščeni dopust za tekoče leto. S predlaganimi zakonskimi spremembami in dopolnitvami se določa oprostitev založitve predujma za plačilo začetnih stroškov stečajnega postopka. Določen je tudi nov razlog za ugovor proti vodenju prisilne poravnave, in sicer če insolventni dolžnik za več kot 15 dni zamudi s plačilom plač do višine minimalne plače ali s plačilom davkov in prispevkov, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati s plačilom plač.

Za učinkovit nadzor nad delom upraviteljev, ki ga zagotovi ministrstvo, pristojno za pravosodje, se predlaga sprememba pri opravljanju pregleda dokumentacije insolventnega dolžnika, pogojev za izdajo in odvzem dovoljenja, začasne ustavitve imenovanja upravitelja pri novih zadevah, spremembe sestave disciplinskih organov in krepitve sodelovanja med sodišči in ministrstvom za pravosodje.

Eden izmed glavnih razlogov za dolgotrajnost stečajnih postopkov so pravdne zadeve, ki se nanašajo predvsem na izpodbijanje pravnih dejanj, ter tožbe na ugotovitev obstoja prijavljenih terjatev, ločitvenih in izločitvenih pravic. V predlogu novele se zato predlagata dve novosti:
- ureditev obvezne mediacije v postopkih zaradi insolventnosti in sporazumna mediacija pred vložitvijo tožbe ter
- ureditev, ki bo izrecno predvidevala sodno ali zunajsodno mirno rešitev spora s poravnavo, h kateri bo sodišče izdalo soglasje, če bo ustanovljen upniški odbor, pa tudi ta.

Novela ZFPPIPP-E je bila že sprejeta na vladi, njeno sprejetje v državnem zboru pa se pričakuje že v prvi polovici 2013. Glede postopka poenostavljene prisilne poravnave, ki je namenjena predvsem SME, pa je v predlogu določeno, da se bo nova ureditev začela uporabljati v letu 2014, zato bodo prvi merljivi podatki s tega področja na razpolago konec tega leta.

Za vzpostavitev **učinkovitejšega pravnega okvira za izvensodno prestrukturiranje podjetij** (tj. učinkovitejšega izvensodnega mehanizma konverzije terjatev) bo pristojno ministrstvo skladno z izhodišči, sprejetimi na Vladi RS 25.4., do konca maja 2013 pripravilo predlog zakona, ki bo v skladu z zadnjimi priporočili OECD urejal sistemsko razdolževanje gospodarskih družb:. Zakon bo uredil nove postopke. Opredelil bo pospešeni postopek s konverzijo, ki se bo izvedel na podlagi sklenitve sporazuma o finančnem prestrukturiranju družbe med insolventnim dolžnikom in upniki, sklenjenega pred uvedbo postopka zaradi insolventnosti (predsodno prestrukturiranje). Prav tako bo opredelil redni postopek s konverzijo, ki se bo lahko začel, potem ko bo postopek zaradi insolventnosti na podlagi ZFPPIPP že uveden oziroma začet, vendar zgolj, če bodo izpolnjeni z zakonom predvideni pogoji, med katerimi sta ustrezen predlog za konverzijo terjatev v deleže insolventnega dolžnika in potrditev predloga z ustrezno večino upnikov.
- Razdolžitev po tem zakonu bo opredeljena kot znižanje osnovnega kapitala zaradi pokrivanja bilančne izgube in izgube iz prevrednotenja po otvoritveni bilanci in hkrati povečanje osnovnega kapitala s stvarnim vložkom, to je s konverzijo terjatev upnikov v delež delničarjev oziroma družbenikov (konverzija dolgov v kapital), ter prestrukturiranje preostalih obveznosti, zlasti znižanje obrestne mere, podaljšanje ročnosti in delni odpis.
- Varstvo pravic obstoječih lastnikov – nosilcev korporacijskih pravic v postopku konverzije se bo zagotovilo z možnostjo, da v predvidenem roku sodišču dokažejo, da so zagotovili ustrezno

likvidnost ali da razpolagajo z ustreznim kapitalom ali sredstvi, tako da se v predvidenem roku nelikvidnost ne bo ponovila. Hkrati se bodo njihove pravice varovale z določitvijo meril za menjalno razmerje, kot to podobno že urejajo pravila Zakona o gospodarskih družbah v zvezi z iztisnitvijo malih delničarjev ali v zvezi z vključitvijo družbe v glavno družbo.
- Če konverzija ne bo izglasovana, se bo postopek nadaljeval po določbah ZFPPIPP. Če bo izglasovana, bo sodišče izdalo sklep o ustavitvi stečajnega postopka oziroma postopka prisilne poravnave. Zakon bo predvidel ukrepe za preprečevanje nadaljnje insolventnosti tako prestrukturiranih družb.

Drugi del ukrepov bo usmerjen v reševanje **problematike prezadolženih oz. podkapitaliziranih podjetij** in bo temeljil tako na zniževanju prekomernih ravnih zadolžitev kot tudi na zagotavljanju dodatnega kapitala. Obstoječi lastniki in upniki bodo prvi v vrsti za ukrepanje, dodatne aktivnosti so predvidene za mobilizacijo drugih zasebnih virov kapitala, tudi preko mednarodnih institucij kot sta Evropska banka za obnovo in razvoj ter Mednarodna finančna korporacija. Na ravni države bo prestrukturiranje potekalo v sodelovanju z drugimi institucijami (DUTB, SID banko, SDH, PDP, Slovenskim podjetniškim skladom), ki bodo preko obstoječih instrumentov podprle prizadevanja na področju prestrukturiranja podjetij. Intervencija države bo izvedena zgolj v primeru, da bodo lastniki podjetij, banke ter ostali deležniki samoiniciativno pričeli s postopki sanacije podjetij (robni pogoji za državno udeležbo so predstavljeni v okviru spodaj). Deloval bo le kot spodbuda in dodaten impulz, da tržni deležniki sami sprožijo proces prestrukturiranja in zagotovijo glavnino virov za finančno ter tehnološko-inovacijsko sanacijo proizvodnega procesa. Stabilizacija, finančna konsolidacija in povečanje proizvodne aktivnosti teh podjetij bodo imeli multiplikativne učinke na celotno gospodarstvo. Vsi ukrepi, ki jih bo izvedla država, pa bodo podvrženi pravilom državnih pomoči, ki veljajo v EU.

Izboljšanje upravljanja podjetij

Ureditev upravljanja z državnim premoženjem v Sloveniji doslej je vodila do neučinkovitosti. Upravljanje je bilo namreč razpršeno na več pravnih oseb, kar je pripeljalo do nekoordiniranosti ter tudi do konfliktov zaradi različnih ciljev posameznih upravljavcev. Cilj novega sistema upravljanja podjetij v državni lasti je trajnostno maksimiranje donosnosti in vrednosti naložb v lasti države. To pomeni, da bo država na novo opredelila mehanizme upravljanja v strateških naložbah, obenem pa zagotovila izstop države iz lastništva vseh neključnih naložb.

Osnovo za izboljšanje upravljanja s kapitalskimi naložbami predstavlja ZSDH. Namen ZSDH je vzpostaviti koncentrirano upravljanje naložb s ciljem doseganja stabilnega lastništva in trajnostnega maksimiranja donosnosti in vrednosti teh naložb ter posledičnega pozitivnega vpliva na likvidnost javnih financ. Upravljanje premoženja bo temeljilo na doslednejšem sistemu korporativnega upravljanja, zlasti na **dolgoročni strategiji**, v kateri bodo jasno opredeljeni cilji države glede upravljanja z njenim premoženjem, kar bo dalo tudi pozitiven signal potencialnim vlagateljem. Poleg tega bo zaradi enovitega upravljanja mogoče tudi lažje spremljati doseganje zastavljenih ciljev.

Procesi upravljanja bodo bolj enostavni in transparentni ter vnaprej predvidljivi, saj bodo izvajani na temelju strategije in ostalih dokumentov, ki jih predvideva ZSDH. Upravljanje bo vsekakor bolj pregledno, uresničevanje načel upravljanja bo spremljal tudi Državni zbor RS, kateremu bo moral Slovenski državni holding (nadalje: SDH) letno poročati, pri čemer bo moralo poročilo temeljiti na prikazu kazalcev za vse družbe, v katerih ima SDH kapitalsko naložbo.

V letu 2013 bo Slovenija še naprej izboljševala upravljanje podjetij, v katerih ima država lastniški delež. To bo temeljilo na sprejetem Zakonu o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH) z nekaterimi spremembami, ki jih Državni zbor je sprejel RS 24. aprila 2013. Poglavitne rešitve so:
- uvedba nadzora poslovanja SDH in njegovih odvisnih družb s strani Računskega sodišča Republike Slovenije, kar zagotavlja večjo transparentnost in smotrnost poslovanja SDH na dolgi rok;
- poenostavitev prehodnega režima za upravljanje naložb, in razmerij med Slovensko odškodninsko družbo (nadalje: SOD) , SDH, Kapitalsko družbo (nadalje: KAD), DSU, družba za svetovanje in upravljanje (nadalje: DSU), Modro zavarovalnico (nadalje: MZ), PDP, Posebna družba za podjetniško svetovanje (nadalje: PDP) in Vlado RS;

- v prehodnem obdobju do uveljavitve klasifikacije se uvaja samostojno upravljanje s kapitalskimi naložbami Republike Slovenije, s katerimi je do uveljavitve ZSDH upravljala AUKN, s strani družbe SOD. Gre za tiste primere, pri katerih skupna knjigovodska vrednost naložbe ne presega 20 milijonov eurov oziroma Republika Slovenija ne dosega najmanj 25% lastniškega deleža ali 25% deleža glasovalnih pravic;
- s predpisano obveznostjo sprejema kodeksa upravljanja, ki ga mora sprejeti uprava SOD, ki bo podrobneje uredil konkretne aktivnosti v zvezi z upravljanjem družb s kapitalskimi naložbami države, se bo zagotovilo strokovno, in predvsem predvidljivo upravljanje naložb, ki je pogoj za odgovorno in uspešno upravljanje državnega premoženja
- vzpostavlja se tudi možnost uveljavljanja odškodninske odgovornosti članov organov vodenja ali nadzora SOD oziroma SDH s strani RS, ki bo skupaj z uvedbo dolžnosti poročanja Državnemu zboru na predlog Vlade predstavljalo podlago za učinkovito, gospodarno in odgovorno upravljanje družb s kapitalskimi naložbami države s strani družbe SOD;
- črtanje prehodne določbe o izvedbi dokapitalizacije SDH z nepremičninskim premoženjem RS. Problematika nepremičnin Republike Slovenije v ZSDH bo celovito rešena v okviru prihodnje (temeljite) prenove ZSDH;
- črtanje prenosa Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško na SDH;

SOD kot predhodnik SDH bo, skladno s sprejeto novelo potreboval soglasje državnega zbora na predlog vlade le še za razpolaganje in ne več za upravljanje z naložbami v neposredni lasti RS, in sicer v primeru, če skupna knjigovodska vrednost naložbe presega 20 milijonov evrov ali država dosega najmanj 25-odstotni lastniški delež ali 25-odstotni delež glasovalnih pravic in je s temi naložbami do uveljavitve ZSDH upravljala Agencija za upravljanje kapitalskih naložb RS.

Skladno s sprejeto novelo, bodo do uveljavitve klasifikacije KAD, SOD, MZ, DSU in PDP potrebovale soglasje državnega zbora na predlog vlade za odtujitev naložb, katerih skupna knjigovodska vrednost naložbe presega 20 milijonov evrov ali v katerih dosegajo te družbe najmanj 25-odstotni lastniški delež ali 25-odstotni delež glasovalnih pravic.

V naslednjem koraku bo Slovenija celovito pristopila k tistim bistvenim zakonskim spremembam, ki sledijo sprejeti koalicijski pogodbi. Te spremembe se nanašajo predvsem na to, da bo SDH upravljavec neposrednih naložb RS, medtem ko bo lastnica naložb, kot do sedaj, ostala RS. Na ta način bo omogočena hitrejša privatizacija podjetij v državni lasti, prihodki od prodaje pa bodo neposredno uporabljivi za znižanje javnofinančnega dolga. Poleg tega se bo namesto klasifikacije in smernic kot vmesnih dokumentov pripravila samo celovita strategija upravljanja s kapitalskimi naložbami države po vzoru podobnih strategij razvitih držav članic OECD. Strategija upravljanja naložb države bo pripravljena v zadnjem četrtletju 2013 in bo jasno opredelila:

(i) naložbe strateške narave, kjer bo RS ohranila lastniški delež. V to skupino sodijo naložbe, ki izvajajo specifične javne funkcije ali zaradi drugih razlogov narekujejo ohranjanje deleža države, pri čemer je slednji lahko bodisi večinski bodisi portfeljski.
(ii) naložbe, ki bodo namenjene privatizaciji.

Spremembe zakona ter strategija upravljanja naložb države bodo obenem opredelile najustreznejšo organizacijsko obliko za upravljanje obeh vrst premoženja. Zagotovile bodo, da bodo izvajalci strategije pri svojem delovanju zavezani k spoštovanju načel korporativnega upravljanja OECD in smernic OECD za korporativno upravljanje družb v državni lasti. Omenjene zakonske spremembe bodo posredovane v sprejem Državnemu zboru RS najpozneje do konca junija.

Privatizacija

Ne glede na spremembe pravnih podlag in pripravo celovite strategije upravljanja naložb države Vlada RS želi podkrepiti svojo zavezanost k privatizaciji z izvedbo nekaterih postopkov in hitrim umikom države iz gospodarstva. Vlada bo tako že v mesecu maju pripravila prvi nabor podjetij za privatizacijo in ga posredovala v potrditev Državnemu zboru RS. Seznam podjetij, ki bodo predmet privatizacije, je sestavljen iz dveh delov:

(i) postopki, ki so že v teku: na ta način želi Vlada RS zagotoviti jasen signal, da ne namerava posegati v že začete postopke prodaje;
(ii) postopki, ki se bodo dodatno pričeli v 2013: ti vključujejo nadaljevanje odprodaje neključnih naložb države ter pričetek postopkov privatizacije za dodaten nabor 3 – 5 podjetij

Osrednji cilj privatizacijskih postopkov je doseganje čim višje kupnine in s tem proračunskih prejemkov, kjer je lastnik RS neposredno. Pri posameznih vrstah kapitalskih naložb pa zaradi širših makroekonomskih interesov države, povezanih z gospodarskim razvojem, doseganje čim višje kupnine in s tem proračunskih prejemkov ne more biti edini ključni cilj prodaje. Pri prodaji teh vrst kapitalskih naložb je treba namreč hkrati zagotoviti doseganje makroekonomskih ciljev, in sicer zlasti doseganje trajnega obstoja in razvoja posamezne kapitalske naložbe, trajne in stabilne rasti gospodarstva, izboljšanje kakovosti in kapacitete javnih storitev ter zagotovitev uspešnejšega in konkurenčnejšega gospodarskega sistema.

4.2.2. Uravnoteženje javnih financ

Znižanje primanjkljaja javnih financ

Za odpravo neravnovesij v Sloveniji so poleg ukrepov za oživitev gospodarske rasti nujni tudi ukrepi za uravnoteženje javnih financ. Slovenija je majhna in odprta ekonomija, zato morajo biti tudi ukrepi za konsolidacijo javnih financ oblikovani tako, da nimajo izrazitih negativnih posledic na konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Zato bodo temeljili na ukrepih za zmanjševanje javnofinančnih odhodkov, zaradi nujnega hitrega napredka pri konsolidaciji pa vlada ocenjuje, da bo potrebno sprejeti tudi določene ukrepe na prihodkovni strani, tako trajne, kot tudi nekatere začasne, s takojšnjimi finančnimi učinki, kar bo zagotovilo čas za sprejetje dodatnih ukrepov za obvladovanje javnofinančnih odhodkov.

Cilj vlade je, da bi skupni ocenjeni finančni učinek teh ukrepov na letni ravni znašal približno milijardo evrov, k čemur naj bi finančni učinki na strani javnofinančnih prihodkov prispevali skupno eno tretjino, učinki na javnofinančne odhodke pa dve tretjini predvidenega finančnega učinka.

Pri izbiri nabora ukrepov na strani javnofinančnih odhodkov bo Slovenija nadaljevala politiko, ki je bila začeta že v letu 2012 ter sprejela dodatne ukrepe, ki bodo porazdelili breme javnofinančne konsolidacije sorazmerno po vseh segmentih javne porabe.

Na strani odhodkov se bodo nadaljevali ukrepi omejevanja mase plač v javnem sektorju, izdatkov za pokojnine in socialnih transferjev, omejeni pa bodo tudi izdatki za investicije in investicijske odhodke, predvsem na tiste, ki se sofinancirajo iz sredstev EU skladov. Skozi celotno programsko obdobje bo vlada striktno izvajala politiko zmanjševanja števila zaposlenih za odstotek na leto ter druge trajne organizacijske in programske spremembe s pozitivnimi učinki na javnofinančne odhodke. Vlada ima poleg tega tudi cilj ukinitve vseh indeksacijskih mehanizmov.

Na prihodkovni strani bo vlada primarno pozornost namenila ukrepom za povečanje učinkovitosti pobiranja javnih dajatev in zmanjševanje obsega sive ekonomije (črne gradnje, blagajniško poslovanje ipd.). V zvezi z novimi davčnimi obremenitvami pa bodo uveljavljeni ukrepi, ki bodo imeli čim manjši negativni učinek na gospodarsko rast. Med njimi je z vidika javnofinančnih učinkov najpomembnejša sprememba stopnje DDV[4], za katerega se načrtuje, da bo stopila v veljavo z 1. julijem 2013. Poleg tega so predvidene spremembe sistema davka na nepremičnine, za katerega se načrtuje uveljavitev s 1. januarjem 2014. Zaustavilo se bo tudi zniževanje stopnje davka od dohodkov pravnih oseb na ravni 17 %, kar bo uveljavljeno z začetkom leta 2014.[5] V kolikor navedeni ukrepi tako na strani odhodkov kot prihodkov ne bodo zagotavljali doseganja javnofinančnih ciljev bo s 1. januarjem 2014 kot začasni ukrep uveden t.i. krizni davek.

Cilj vlade je doseči znižanje primanjkljaja države pod 3 % BDP do leta 2014. Za letošnje leto vlada načrtuje primanjkljaj države v višini 4,2 % BDP, ki pa bo zaradi enkratnih učinkov že izvedenih in predvidenih potrebnih dokapitalizacij v bančnem sektorju znašal 7,9 % BDP. Srednjeročni javnofinančni cilj je določen kot trajno izravnan strukturni saldo, kar je skladno s predlaganim ustavnim pravilom uravnoteženega proračuna.

[4] Ukrep je bil predviden že z Zakonom o uravnoteženju javnih financ.
[5] Podrobneje glej Program stabilnosti 2013.

Dolgoročna stabilizacija javnega dolga

Slovenija bo zasledovala cilj stabilizacije dolga na ravni pod 55 % BDP. K temu bo pomembno prispevala pokojninska reforma, ki velja od začetka leta 2013 in bo glede na ocene zagotavljala finančno vzdržnost do leta 2020. Da bi se ustrezno odzivali na demografska gibanja in zagotavljali finančno vzdržnost, bo na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja potekala stalna razprava s socialnimi partnerji.

V letih 2013 in 2014 so predvidene dejavnosti za nadaljnjo prenovo sistema zaradi zagotavljanja dolgoročne finančne vzdržnosti in dostojnih pokojnin tudi po letu 2020.

Leto 2013 je namenjeno podrobnejši analizi dejanskih učinkov reforme, predvsem njenega vpliva na dvig dejanske upokojitvene starosti, in pripravi novih spodbud javnofinančne vzdržnosti sistema glede na dosežene rezultate. V ta namen bo imenovana skupina strokovnjakov za pripravo izhodišč za razpravo o nadaljnjih spremembah pokojninskega in invalidskega zavarovanja z učinki po letu 2020. Do konca leta 2013 bo pripravljen mikrosimulacijski model.

V letu 2014 načrtujemo dokončanje dokumenta za razpravo o sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja po letu 2020 s poudarkom na:

- vpeljavi samodejnih mehanizmov prilagajanja upokojitvene starosti,
- vzpostavitvi drugega stebra, ki bo večini upokojenega prebivalstva zagotavljal dodaten vir dohodka za starost,
- sistemskih spremembah pokojninske sheme (predvsem glede vpeljave točkovnega sistema).

4.3. TRETJI STEBER: Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast

Tretji steber obsega širok nabor ukrepov, ki prispevajo h dolgoročni krepitvi pogojev za rast in hkrati prispevajo k doseganju ciljev EU2020 ter podpirajo kratkoročne ukrepe za oživitev rasti. Razdeljeni so v šest vsebinskih sklopov: i) učinkovita pravna država, ii) pospeševanje tujih investicij, iii) prožnost trga dela, iv) učinkovitost javnega sektorja, v)spodbujanje podjetništva in vi) skrb za zdravje in okolje

4.3.1. Učinkovita pravna država[6]

V letih 2013 in 2014 se bodo nadaljevale dejavnosti za večjo učinkovitost vseh pravosodnih organov iz pristojnosti pravosodne uprave (sodišča, tožilstvo, pravobranilstvo, izvršitelji, notariat, sodni izvedenci, sodni cenilci in tolmači). Cilj ukrepov bo tudi **znižanje deleža sodnikov na 100.000 prebivalcev** ter sprememba razmerja med sodnim osebjem in sodnikom (razbremenitev sodnikov nesodniškega dela in zagotovitev ustreznega števila podpornega osebja na sodnika) ter dolgoročno sprememba sestave sodnega osebja. Predvidevajo se ukrepi, organizacijski in zakonodajni, glede optimiziranja mreže sodišč ter poenostavitve zakonodajnih rešitev, kar bo sodiščem omogočalo hitrejše odločanje. Hkrati bodo ukrepi usmerjeni k zmanjševanju števila nerešenih zadev na oziroma zagotavljanju pogojev za skrajšanje rokov sojenja. Za učinkovitejši pravosodni sistem bodo sprejeti ukrepi tako imenovane »podaljšane roke« sodne veje oblasti, kot so izvedenci, tolmači, cenilci in izvršitelji, katerih delo prav tako lahko prispeva k razumnemu času za odločanje v sodnem postopku.

Nadaljevale se bodo dejavnosti v okviru projekta **e-pravosodje**, še zlasti zaradi odpravljanja administrativnih ovir, lažjega dostopa zunanjih uporabnikov do informacijskih sistemov sodišč, uvajanja dodatnih uporabniku prijaznih elektronskih storitev (npr. e-sodne takse, e-obveščanje, e-vročanje, e-vlaganje, e-dražbe, e-prekrški (evidentiranje sodnih odločb o prekrških in kazenskih točkah), samodejno razpoznavanje govora, povezljivostna hrbtenica e-pravosodja, informatizacija evidenc, informatizacija vpisnikov).

Okvir 4: Stanje v sodstvu ob koncu leta 2012

- rešitev pravdne zadeve na okrajnih sodiščih je v povprečju trajala 13,2 meseca (dejanski čas reševanja) pričakovani čas rešitve pa je bil 11,7 meseca;
- povprečna starost izvršilnih zadev je presegala 20 mesecev;
- rešitev pravdne zadeve na okrožnih sodiščih je v povprečju trajala 15,2 meseca (dejanski čas reševanja), pričakovani čas rešitve pa je bil 12,9 meseca,
- rešitev gospodarske zadeve na okrožnih sodiščih je v povprečju trajala 14,2 meseca (dejanski čas reševanja), pričakovani čas rešitve pa je bil 12,9 meseca,
- rešitev zadeve v individualnih in kolektivnih delovnih sporih na delovnih in socialnem sodišču je v povprečju trajala 12 mesecev,
- rešitev zadeve v socialnih sporih na delovnih in socialnem sodišču je v povprečju trajala 12,4 meseca,
- rešitev kazenske zadeve na okrožnih sodiščih je v povprečju trajala 18,3 meseca,
- višja sodišča so pritožbo v civilni zadevi rešila povprečno v 4,6 meseca in v gospodarski zadevi 4,7 meseca;
- pripad pomembnejših zadev se je v primerjavi z letom 2011, ko je bil 180.470 zadev, zmanjšal za 7,2 % in je znašal 167 528 zadev,
- skupno je bilo rešenih 1 197.784 zadev (7 % več kot 2011), od tega 186.456 pomembnejših (2,2 % manj kot 2011).

Čas od prejema zadeve na sodišče do razpisa prvega naroka pri pomembnejših zadevah je na prvostopenjskih sodiščih splošne pristojnosti za 2012 v povprečju znašal 9,6 mesecev na okrožnih sodiščih in 8,1 meseca na okrajnih.

Kadrovsko stanje v sodstvu ob koncu 2012

- skupno število sodnikov: 983 oziroma 47,7 na 100.000 prebivalcev;
- skupno število sodnega osebja 3330;
- razmerje sodnik/sodno osebje: 3,4.

[6] Področje učinkovitega pravosodja in predvsem prednostnih politik optimizacije delovanja sodnega sistema je vključeno tudi v strategijo Pravosodje 2020, ki jo je junija 2012 potrdila tudi Vlada RS in je bila pripravljena v skladu z usmeritvami krovne strategije EU, EVROPA 2020

Pri oblikovanju kratkoročnih rešitev na prednostnih področjih civilnih gospodarskih postopkov, postopkov izvršbe, insolvenčnih postopkov[7] in cilja zmanjševanja števila nerešenih zadev so bila upoštevana zadnja priporočila Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) Economic Survey of Slovenia 2013[8] in izsledki Pregleda stanja na področju pravosodja EU[9] (t. i. Justice Scoreboard) glede stanja v pravosodju v državah članicah Evropske unije, ki ga je pripravila Evropske komisija in je bil uradno objavljen 27. 3. 2013. Vsi cilji in rešitve bodo potekali v dialogu in sodelovanju s sodstvom kot z neodvisno in samostojno vejo oblasti.

Prioritetna področja in ciljne vrednosti do 2014

Civilni gospodarski postopki

- čas reševanja zadev pri prvostopenjskih gospodarskih zadevah se bo skrajšal, tako da bo 30 % zadev rešenih v dveh do treh mesecih, 50 % zadev pa v letu dni, preostale zadeve (»veliki« spori) bodo v reševanje dodeljene prej kot v devetih mesecih;
- čas reševanja prvostopenjskih pravdnih zadev se bo skrajšal in sicer bo rešitev pravdne zadeve na okrajnem sodišču v povprečju trajala 9 mesecev, okrožna sodišča pa bodo pravdno zadevo rešila praviloma v 11,5 mesecih;
- višja sodišča bodo pritožbo v civilnih gospodarskih zadevah rešila povprečno v treh mesecih.

Ciljne vrednosti bodo do 2014 dosežene s kombinacijo organizacijskih ukrepov, ki so v pristojnosti Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, in ustrezno spremenjenih normativnih podlag, ki jih bo pripravilo Ministrstvo za pravosodje v dialogu in s sodelovanjem s sodstvom kot neodvisno vejo oblasti (predvsem spremembe Zakona o sodiščih, Zakona o sodniški službi in Sodnega reda). Glede organizacijskih sprememb bodo v ospredju prizadevanja, da se na podlagi spodbudnih izsledkov poskusnega projekta Triaža v gospodarskih sporih, ki ga je s 1. 7. 2012 uvedlo Okrožno sodišče v Ljubljani[10], model pospešenega reševanja zadev v letih 2013 in 2014 uspešno uvede tudi na vseh drugih okrožnih sodiščih. V letu 2013 se pričakuje uvajanje modela na vsaj še treh okrožnih sodiščih, tako da bi se povečala učinkovitost reševanja civilnih gospodarskih zadev tudi na teh sodiščih.

Glede komplementarne normativne komponente pa bo ministrstvo pripravilo ustrezne zakonodajne spremembe Zakona o sodiščih in Zakona o sodniški službi do konca leta 2013, pri čemer bodo bistvene rešitve povezane s prenosom izvajanja nalog na najnižjo mogočo raven pristojnosti, vsa administrativna opravila na spisu in reševanje rutinskih oziroma enostavnejših zadev (npr. spori majhne vrednosti) pa naj bi prenesli v pristojnost sodnega osebja.

Izvršilne zadeve. Iz gibanja izvršilnih zadev je razvidno, da sodni sistem že več let obvladuje pripad izvršilnih zadev, vendar je obremenjen s še vedno razmeroma visokim vsakoletnim pripadom in velikim številom nerešenih zadev iz preteklih obdobij. To je ugotovila tudi Evropska komisija v Pregledu stanja na področju pravosodja EU, pri čemer se podatki nanašajo na stanje v letu 2010.

Število rešenih izvršilnih zadev se bo na okrajnih sodiščih do 2014 ob nespremenjenem pripadu povečalo za 5 % v letu 2013 in nadaljnjih 5 % v letu 2014. Začrtane ciljne vrednosti bodo dosežene s kombinacijo organizacijskih ukrepov, ki so v pristojnosti Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, in ustrezno spremenjenih normativnih podlag, ki jih bo pripravilo Ministrstvo za pravosodje v dialogu in s sodelovanjem s sodstvom kot neodvisno vejo oblasti, pri čemer bo poudarek dan prenovi Zakona o izvršbi in zavarovanju, ki bo v celoti pripravljena najpozneje v letu 2014.

[7] Podrobnosti glede insolvenčne zakonodaje so v poglavju 4, 6. priporočila.
[8] April 2013; OECD (2013), OECD Economic surveys: Slovenia 2013, OECD Publishing.
[9] COM(2013) 160 final; <http://ec.europa.eu/justice/newsroom/news/130327_en.htm>. Pregled je bil izdelan na podlagi podatkov iz leta 2010.
[10] Okrožno sodišče v Ljubljani je predvsem zaradi izvajanja projekta triaža v letu 2012 rešilo 16 % več civilnih gospodarskih zadev kot v letu 2011, pri čemer je bil količnik reševanja pripada teh zadev v letu 2012 105 % (tj. 5 % več rešenih zadev od pripada), kar je skoraj 10 % več kot v letu 2011, ko je to sodišče rešilo le 95,3 % pripada civilnih gospodarskih zadev. Vir: Otvoritev sodnega leta 2013, VSRS, 11. 2. 2013.

Postopki zaradi insolventnosti. Novela ZFPPIPP-E[11] je sprejeta na vladi, sprejem v državnem zboru se pričakuje v prvi polovici 2013. Glede postopka poenostavljene prisilne poravnave, za SME, je predlagano, da nova ureditev začela velja v 2014.

Delovni in socialni spori. Čas reševanja zadev v individualnih in kolektivnih delovnih sporih ter socialnih sporih se bo do 2014 skrajšal v povprečju na 9 mesecev. Na podlagi rezultatov pilotskega projekta Triaža v gospodarskih sporih, bi se se omenjen model pospešenega reševanja zadev lahko implementiral na področju sojenja v delovnih in socialnih zadevah, kjer je zaradi veliko množičnih zadev še posebej primeren.

Prekrškovni postopki.Čas reševanja prekrškovnih zadev na sodiščih se bo do 2014 skrajšal s 7,7 na 5 mesecev, čas v zahtevah za sodno varstvo v prekrškovnih zadevah pa z 10,4 na 6 mesecev.

Prenos pristojnosti za odločanje o sodnem varstvu po finančnih zakonih z Vrhovnega sodišča Republike Slovenije na Upravno sodišče Republike Slovenije. Pristojnost za odločanje o sodnem varstvu po zakonu, ki ureja bančništvo, zakonu, ki ureja finančne instrumente, zakonu, ki ureja prevzeme, zakonu, ki ureja revidiranje, zakonu, ki ureja zavarovalništvo in zakonu, ki ureja preprečevanje omejevanja konkurence, se z Vrhovnega sodišča Republike Slovenije prenaša na Upravno sodišče Republike Slovenije. S predlagano ureditvijo se zagotavlja tudi varstvo pravice do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave RS. Nenazadnje je namen predlagane ureditve tudi v razbremenitvi Vrhovnega sodišča.

Racionalizacija sojenja v kazenskih zadevah. Na kazenskopravnem področju je v teku projekt za zadeve specializiranih oddelkov za sojenje v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih podobnih kaznivih dejanj zadev z naslednjimi cilji:

- predobravnavni narok se razpiše najpozneje v 45 dneh od pravnomočnosti obtožnega akta;
- časovnica obravnave posamezne zadeve se objavi na predobravnavnem naroku;
- glavne obravnave se razpisuje koncentrirano (v specializiranih zadevah predvidoma dvakrat tedensko, v »klasičnih« zadevah enkrat tedensko);
- reševanje specializiranih zadev v roku šestih mesecev od pravnomočnosti obtožnega akta
- faze postopka se izvajajo upoštevaje postavljene časovne standarde (Zakon o sodiščih, prvi sklop sprememb);
- sestava Ks senatov in senatov petorice se ustrezneje uredi (Zakon o sodiščih, prvi sklop sprememb).

Zmanjševanje števila nerešenih zadev v sodnem sistemu. Število nerešenih zadev v sodnem sistemu se bo ob nespremenjenem pripadu zmanjšalo po 3 % letno v 2013 in 2014. Cilji bodo doseženi s kombinacijo organizacijskih ukrepov, ki so v pristojnosti Vrhovnega sodišča, in ustrezno spremenjenih normativnih podlag, ki jih bo pripravilo Ministrstvo za pravosodje v dialogu in s sodelovanjem s sodstvom kot neodvisno vejo oblasti. Bistveno se bo v vseh vrstah zadev skrajšal čas od prejema zadeve do razpisa prvega naroka.

Ciljno kadrovsko stanje na dan 31. 3. 2014:

- skupno število sodnikov 927 oziroma 45 na 100.000 prebivalcev
- skupno število vsega sodnega osebja 3480
- razmerje sodnik/sodno osebje: 3,8

V okviru tega ukrepa se v omejenem obsegu pristopi k nadaljevanju projekta Lukenda. Predlog pripravi Vrhovno sodišče. Predpogoj za dodatne kadrovske vire je reorganizacija poslovanja in doseganje ciljev projektov prenove. Vrhovno sodišče kot vrh sodne oblasti bo presojalo katero od sodišč izpolnjuje pogoje za začasno kadrovsko okrepitev.

[11] Podrobnejša obrazložitev ciljev in rešitev novele je v poglavju »6.1. Spremembe za izboljšanje poslovnega okolja«.

4.3.2. Pospeševanje tujih neposrednih investicij

Slovenija podpira nove tuje neposredne investicije (v nadaljevanju: TNI), saj jih prepoznava kot odlično orodje za spodbuditev in rast tehnološko naprednega in konkurenčnega gospodarstva, zmanjševanje brezposelnosti in blaginjo prebivalstva ter večjo vpetost Slovenije v mednarodne tokove poslovanja.

Kljub nekaterim konkurenčnim prednostim Slovenije kot lokacije za TNI, ki se nanašajo na geografsko lego, izobraženost in usposobljenost delovne sile, sorazmerno dobro razvito infrastrukturo, za večji obseg TNI v Sloveniji še vedno obstajajo številne ovire. Kljub že izvedenim ukrepom razmere na trgu TNI še niso zadovoljive, zato je eden glavnih ciljev vlade korenito izboljšanje poslovnega okolja za domače in tuje vlagatelje. Že začeta prizadevanja bodo tako nadgrajene s sistematičnim spremljanjem ključnih ovir poslovnega okolja ter njihovega odpravljanja.

Ovire za tuje (in domače) vlagatelje in možnost za njihovo odpravo spadajo v pristojnost različnih državnih organov, zato je vlada aprila 2013 zaradi oblikovanja strateških usmeritev in usklajevanja dela v zvezi z ukrepi za privabljanje TNI ustanovila medministrsko koordinacijo za tuje investicije. Končni cilj je vzpostaviti poslovno stabilno in investicijsko privlačno okolje, ki bo Slovenijo ponovno uvrstilo med želene in konkurenčne lokacije.

V letu 2013 je začela delovati nova združena agencija SPIRIT, ki bo za TNI zagotavljala nabor celovitih informacij, raziskav in analiz ter celovito podporo vlagateljem pri iskanju ustreznih poslovnih priložnosti z oblikovanjem t. i. »account managementa« za sodelovanje s tujimi vlagatelji.

V 2013 in 2014 bodo dejavnosti pospeševanja TNI v okviru 17 mio. EUR letnega proračuna (leta 2012 je bilo za spodbujanje TNI na voljo 13,3 mio. EUR) za spodbujanje TNI v Sloveniji usmerjene v:
- dodeljevanje finančnih spodbud za tuje naložbe, ali za večje investicijske projekte;
- informacijske, svetovalne in druge storitve za tuje vlagatelje;
- promocijo in trženje Slovenije in njenih regij kot lokacije za TNI .

Tabela 4: Načrt dodelitve nepovratnih finančnih spodbud v okviru javnega razpisa

Javni razpis	Predvideno število podprtih projektov	Nove zaposlitve	Višina dodeljenih spodbud	Ocena vrednosti glede dodeljene spodbude
Leto 2013	18	500	7,8 mio EUR	3 x
Leto 2014	20	600	10 mio EUR	3 x

Vir: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Tabela 5: Načrt dodelitve nepovratnih finančnih spodbud v okviru posebnega postopka

Posebni postopek	Predvideno število podprtih projektov	Načrtovano odprtje novih zaposlitev	Predvidena višina dodeljenih spodbud	Ocena skupne vrednosti investicij
Leto 2013	2	200	60 mio EUR	400 mio EUR
Leto 2014	2	50	50 mio EUR	350 mio EUR

Vir: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Okvir 5: Internacionalizacija

Za krepitev **mednarodne prepoznavnosti in konkurenčnosti** bo Slovenija v skladu s Programom za spodbujanje internacionalizacije podjetij 2010–2014 podpirala ta področja mednarodnega poslovanja:
- informativne, izobraževalne in svetovalne dejavnosti (spletne portale in svetovanje, oglaševanje in promocijsko gradivo, izobraževanje za mednarodno poslovanje, tržne raziskave na tujih trgih);
- predstavitve slovenskega gospodarstva doma in v tujini (gospodarske delegacije, skupinske predstavitve slovenskega gospodarstva na sejmih v tujini, individualne predstavitve na mednarodnih tujih sejmih, podpora slovenskim poslovnim klubom v tujini).

Kot ključne za doseganje ciljev smo prepoznali te **nove tuje trge**, na katerih želimo naše dejavnosti še posebej okrepiti: Ruska federacija, Turčija, Azerbajdžan, Kazahstan, Indija in Ljudska republika Kitajska. Te države so države, v katere se (če izvzamemo EU in Zahodni Balkan) usmerja največ slovenskega izvoza. Pri tem smo si zastavili te cilje:
- usklajeno delovanje vseh institucij pri mednarodnem usmerjanju in spodbujanju gospodarstva;
- povečanje rasti izvoza 1 % v letu 2013 in 3 % v letu 2014;
- povečanje števila vstopov slovenskih podjetij na nove tuje trge (npr. nov izdelek, nova storitev, nov trg, nova regija) ter povečanje deleža celotnega izvoza na izbranih prednostnih trgih;
- povečanje števila izvoznikov, še posebej na trge zunaj območja nekdanje Jugoslavije in EU.

Izziv slovenskega gospodarstva pri tem je predvsem dosegati večjo diferenciacijo lastnih izdelkov in storitev, ustvarjanje višje dodane vrednosti ter ustvarjanje in izkoriščanje novih tržnih niš.

4.3.3. Prožnost trga dela

Nova delovnopravna zakonodaja, ki vpeljuje koncept varne prožnosti, zmanjšuje segmentacijo trga in povečuje učinkovitost delovnopravnega varstva velja od aprila 2013. Od uveljavitve zakona bomo spremljali vpliv na e segmentacijo na trgu dela (delež pogodb za določen čas po starostnih skupinah), prožnost (tokovi v brezposelnost in iz nje, mobilnost med zaposlitvami), postopke pred delovnim sodiščem (število in trajanje sodnih postopkov, delež odločitev o nezakoniti odpovedi, delež odločitev o reintegraciji). Izvedena bo tudi anketa med delodajalci in delavci, ki jim je odpovedano delovno razmerje. Ugotovitve bodo podlaga za morebitne nadaljnje spremembe. Zakon o delovnih razmerjih na področju stroškov dela v določenih primerih omogoča drugačno ureditev s kolektivnimi pogodbami. Pristojno ministrstvo spremlja tudi vsebino kolektivnih pogodb, sklenjenih na podlagi nove zakonodaje.

Politika plač. Vlada je tudi v letu 2013 postevila cilj o nadaljnjem zniževanju stroškov dela v celotnem javnem sektorju. Poleg omejevalne politike kadrovanja načrtuje dodatne ukrepe racionalizacije in optimizacije poslovanja tudi pri posrednih proračunskih uporabnikih (javni zavodi, skladi, agencije). Vlada se o tem pogaja s socialnimi partnerji.

Minimalna plača. V letu 2013 bo vlada v dialogu s socialnimi partnerji pripravila spremembe sistema minimalne plače, tako da bo ta pravičnejši ob hkratnem zagotavljanju konkurenčnosti gospodarstva.

Preprečevanje dela na črno in spremembe na področju Inšpektorata RS za delo. Na področju preprečevanja dela in zaposlovanja na črno je predvideno, da bo do konca 2013 sprejet nov zakon. Predvidene so višje kazni za tiste, ki delajo in zaposlujejo na črno, za tiste, ki bodo prijavili delodajalca, ki zaposluje na črno, bo predvidena oprostitev kazni, delavci, ki bodo zaposleni na črno, pa bodo avtomatično zaposleni pri delodajalci. Učinkovitost nadzora bo povečana s krepitvijo pristojnosti in povečanega števila inšpektorjev na terenu. Sočasno se bodo povečale globe za kršitve, tako da bodo delovale tudi preventivno. Do konca 2013 je predviden sprejem sprememb na področju Inšpektorata RS za delo, s ciljem večje učinkovitosti in vzpostavitve ustreznih pravnih podlag za sankcioniranje najpogostejših kršitev delovne zakonodaje in zakonodaje na področju varnosti in zdravja pri delu.

Študentsko delo. Ob sprejetju delovnopravne zakonodaje je bilo s socialnimi partnerji dogovorjeno, da se nemudoma pripravijo spremembe na tem področju. Študentsko delo nameravamo (v socialnem in civilnem dialogu) urediti skladno z načelom »vsako delo šteje«, kar pomeni, da bi ta oblika dela s plačilom socialnih prispevkov povečala prihodke javnih blagajn, posameznikom pa zagotovila socialno varnost in priznavanje delovnih izkušenj. Zaradi preprečevanja nelojalne konkurence bomo določili najnižjo urno postavko za opravljanje študentskega dela. Strokovno izhodišče za spremembo bo analiza stanja (obseg dela, višina sredstev, sektorska razpršenost, prehodnost v redne oblike dela in socialni položaj, starost, stopnja, smer izobraževanja, uspešnost študentov in dijakov ki opravljajo to vrsto dela ipd.) in učinkov preteklih ukrepov na tem področju (ZUJF), ki bo pripravljena do avgusta 2013. Ukrepi bodo usmerjeni tudi v preprečevanje zlorab, dopolnjeval jih bo informacijski sistem eVŠ, ki omogoča pridobitev podatkov o statusu študenta. Novo zakonodajo bo vlada obravnavala najpozneje do konca oktobra 2013. Državni zbor jo bo predvidoma potrdil najpozneje do marca 2014.

Regulirani poklici. V letih 2013 in 2014 bomo nadaljevali program prenove regulacij poklicev in dejavnosti v okviru projekta vzpostavitve poslovnega portala Enotna kontaktna točka (EKT)[12]. Medresorska skupina pripravlja predloge za prenovo oziroma izboljšanje zakonodaje in pogojev ter postopkov za opravljanje dejavnosti in poklicev. V letu 2012 je vlada sprejela I. sklop ukrepov za prenovo regulacij na področju obrti, turizma in gradbeništva, II. sklop ukrepov za prenovo regulacij na področju veterine, nepremičnin, odvetništva, detektivov in dejavnosti šole vožnje pa bo sprejela maju

[12] Projekt Vzpostavitev Enotne kontaktne točke za podporo v postopkih pridobivanja dovoljenj za opravljanje reguliranih dejavnosti, storitev in poklicev v RS pomeni vzpostavitev preglednega in enostavnega načina pridobivanja informacij o regulacijah na enem mestu ter vzpostavitev ustreznih informacijskih rešitev za enostavno pridobivanje dovoljenj tako za domače kot tuje ponudnike. Vodja projekta je ministrstvo, odgovorno za javno upravo.

in realizirala do konca leta 2013. Prenovljena bo tudi regulacija poklicev v trgovinski in turistični dejavnosti. Glede na to,da bomo obdržali regulacije poklicev in dejavnosti na področjih, ki vplivajo na življenje in zdravje ljudi ter na varovanje okolja, varstvo potrošnikov ne bo ogroženo. V povezavi s projektom EKT bo v obdobju 2013–2015 prenovljena zakonodaja še na teh področjih: zdravstvo, sociala, varstvo in varovanje, trgovina, pravosodje, okolje, promet in logistika, gostinstvo in nastanitve, energetika, finance, šolstvo, šport, kultura, kmetijstvo, druge osebne in poslovne storitve.

4.3.4. Učinkovit javni sektor

Na področju javnega sektorja so cilji usmerjeni v odpravo administrativnih ovir in debirokratizacijo, kakovostnejšo zakonodajo, racionalno, optimalno in učinkovitejše poslovanje (tudi z informacijsko tehnologijo in e-storitvami), odprto, gospodarno in pregledno delovanje,usmerjenost k uporabnikom - izboljšanje storitev in dvig kakovosti upravljanja s kadrovskimi viri, kar bo doseženo s številnimi ukrepi:

- z vzpostavitvijo enotne platforme za sistemsko spodbujanje dviga učinkovitosti in uspešnosti poslovanja, vključno z inšpekcijskimi službami (poenostavljena izjava o politiki kakovosti, modeli ciljnega vodenja, kakovost po modelu CAF...);
- s prenovo fizičnih in spletnih »VEM« točk za podporo domačim in tujim podjetnikom (v povezavi s projektom »EKT);
- z zagotavljanjem kakovostne in učinkovite zakonodaje (vključevanje javnosti, presoja učinkov predpisov, evalvacija...);
- s poenostavitvijo in debirokratizacijo postopkov v upravnih organih, lokalnih skupnostih in drugih organih uprave;
- s prenovo delovanja upravnih enot in uvedbo upravnih okrajev (dvig kakovosti ter racionalizacija in optimizacija storitev);
- z zmanjšanjem upravnih zaostankov na najbolj kritičnih področjih – v sodelovanju s pristojnimi resorji (okoljevarstvena dovoljenja, socialne pravice...) in prenovo upravne statistike;
- z izvedbo projektov elektronske uprave (prijazno in učinkovito e-poslovanje, elekronski sistem javnega naročanja, e-vročanje). Rezultat tega bo nov moderni državni portal eUprava z eno-prijavnim sistemom, poenostavljeno identifikacijo uporabnikov na enem mestu ter avtomatizacijo poslovanja in integracijo z zalednimi sistemi;
- z izvajanjem ukrepov za prehod na celovito e-poslovanje v državni upravi in s promocijo elekronskih storitev ter spodbujanjem državljanov k uporabi elektronskih (razvoj centralnega avtentikacijskega sistema, preko katerega bo uporabnikom omogočen dostop do e-storitev na enovit način, tudi preko sodobnih mobilnih naprav ter centralnega sistema za e-podpisovanje in verifikacijo e-podpisov);
- z izvedba projekta Interoperabilnost in e-izmenjava podatkov (prijazen in učinkovit servis drugim resorjem oziroma organom javne uprave). Rezultati tega bodo zagotavljanje učinkovitega, zanesljivega in varnega delovanja in širitev uporabe komponent centralne interoperabilnostne infrastrukture;
- z razvojem in nadgradnjo tako davčnega kot carinskega informacijskega sistema, ki bo olajšal poslovanje davčne službe pa tudi poenostavil način izpolnjevanja davčnih obveznosti na strani zavezancev;
- s povečanjem učinkovitosti, gospodarnosti in transparentnosti državne informatike;
- z vzpostavitvijo fleksibilnejšega nagrajevanja zaposlenih v odvisnosti od rezultatov dela in zmanjšanje vloge avtomatizmov pri določanju plače in modernizacijo uslužbenskega sistema.
- z realizacijo projekta e-kadrovanje s ciljem transparentnosti, poenostavitve procesov in dvigom kakovosti pri izvajanju postopkov kadrovanja v organih državne uprave;
- s strokovnim nadzorom občinskih predpisov;
- z zmanjšanjem demokratičnega deficita na lokalni ravni. Rezultat tega bo zakonska ureditev novih oblik neformalnega sodelovanja prebivalcev. Rok izvedbe je 31.12.2013;
- z učinkovitim pregonom in preprečevanjem korupcije (sprememba zakona o političnih strankah, zakona o volilni in referendumski kampanji, sprememba zakona o dostopu do informacij javnega značaja, sprememba zakona o integriteti, nadgradnja oblik in metod skupnega dela med državnim tožilstvom in policijo in z učinkovitejšo analitično podporo odkrivanju in preiskovanju gospodarske kriminalitete in korupcije);

- z izboljšanjem učinkovitosti inšpekcijskih služb v smeri krepitve koordinativne in usmerjevalne vloge inšpekcijskega sveta (debirokratizacija postopkov, informacijska podpora...);
- z razvojem sistemsko-pravnega okolja za delovanje in razvoj nevladnih organizacij.

Zmanjšanje administrativnih ovir. Vlada bo v letu 2013 realizirala dodatnih 162 ukrepov v okviru projekta »minus 25 odstotkov«[13] in tako znižala administrativna in druga zakonodajna bremena gospodarstvu za 360 mio evrov. Tako se bodo poenostavili postopki pridobivanja dovoljenj za tujce (enotna konktaktna točka) s ciljem odprtosti za tuje investicije, zmanjšale se bodo obremenitve na področju statističnih in drugih poročanj, uvedli se bodo novi postopki pridobivanja dovoljenj na daljavo, poenostavili se bodo postoki na področju turizma, odpravila nepotrebna bremena na področju vodenja evidenc na področju dela, prenovile se bodo spletne in fizične VEM točke za domače in tuje poslovne subjekte, vzpostavil se bo prostorski informacijski sistem in enotni postopek pri pridobivanju prostorksih in okoljskih dovoljenj, realiziran bo projekt e-javno naročanje in e-vročanje, poenostavili se bodo davčni postopki in obrazci ipd.Vlada bo izvedla tudi ukrepe, s katerimi bo omogočeno **sprejemanje kvalitetnejše zakonodaje**. Poseben poudarek bo v letu 2013 in 2014 namenjen malim gospodarskim subjektom. Tako bo uveden pilotski projekt za implementacijo metodologije za presojo učinkov na gospodarstvo (»SME« metodologija). Projekt bo potekal v sodelovanju z gospodarstvom.

Učinkovitejši postopki prostorskega načrtovanja in pridobivanja dovoljenj za gradnjo. V letu 2012 so bile sprejete spremembe treh zakonov, ki urejajo to področje (Zakon o graditvi, Zakon o prostorskem načrtovanju in Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor), da bi se poenostavili ali skrajšali postopki priprave prostorskih aktov in dovoljenj za gradnjo.Ključne spremembe:

- odprava obveznega postopka pridobitve projektnih pogojev pri soglasodajalcih,
- odprava obvezne revizije za zahtevne objekte,
- skrajšanje rokov za izdajo in uveljavitev načela, da področni predpisi teh rokov ne morejo urejati drugače,
- ukinitev možnosti prekinitve postopka izdaje gradbenega dovoljenja ob izdaji negativnega soglasja soglasodajalca po preteku roka,
- določitev poenostavljenih pravil glede sodelovanja stranskih udeležencev v postopku izdaje gradbenega dovoljenja – ustna obravnava ni več obvezna v vseh primerih izdaje gradbenega dovoljenja, vzpostavljena je fikcija vročitve vabil in odločb; če investitor z lastnikom zemljišča sklene pogodbo, s katero izkazuje pravico graditi, se šteje, da se ti stranski udeleženci strinjajo z gradnjo in se jim gradbeno dovoljenje le vroči,
- odprava obveznosti priključitve objekta na energetske ali komunalne vode, kadar je načrtovana stavba samooskrbna in se pri rešitvah upošteva napredek tehnike,
- jasnejša opredelitev pojma vzdrževanje objekta olajša energetsko prenovo stavb,
- odprava pridobitve mnenja o usklajenosti občinskega prostorskega načrta na ministrstvu za prostor, potem ko je občina pridobila vsa mnenja nosilcev urejanja prostora,
- uveljavitev pravila, da negativno mnenje nosilca urejanja prostora po preteku roka ne more prekiniti postopka sprejemanja prostorskega načrta,
- zmanjšanje števila nosilcev urejanja prostora,
- uvedba kratkega postopka za manjše širitve območja stavbnih zemljišč (do 5000 m^2), ki pomenijo zaokrožitev obstoječe pozidave, kadar je to potrebno zaradi ohranjanja in razvijanja gospodarskih dejavnosti na obstoječih lokacijah[14].

Pričakujemo, da se bodo v letu 2013 začeli kazati učinki teh sprememb v obsegu, ki bo omogočil analizo izvajanja. Poleg tega bomo v letih 2013 in 2014:

- nadaljevali eProstor: vzpostavitev prostorskega informacijskega sistema, oblikovanje sistema za spremljanje prostorskega razvoja in dopolnitev skupne infrastrukture za prostorske informacije;
- spodbujali lokalne skupnosti k hitrejši pripravi občinskih prostorskih načrtov (90 do konca leta 2013);

[13] V obdobju 2009-2012 je bilo realiziranih 230 ukrepov (glej www.minus25.gov.siwww.minus25.gov.si ali www.minus15.gov.si/en).
[14] Ustavno sodišče RS vodi postopek za oceno ustavnosti te določbe. Izdalo je sklep, da se izvajanje te določbe do končne odločitve ustavi.

- vključevali prostorske vsebine v pripravo regionalnih razvojnih programov s poudarkom na oblikovanju celovitih regijskih projektov urbanega razvoja in prenove degradiranih območij;
- pripravili spremembe predpisov, tako da bodo postopki okoljskih presoj bolje vključeni v pripravo prostorskih aktov;
- za vlaganja v državno prometno in energetsko infrastrukturo bo v letu 2013 sprejetih 13 novih državnih prostorskih načrtov;
- Nacionalni stanovanjski program bo spodbujal vlaganja v funkcionalno in energetsko prenovo stanovanj, gradnjo javnih stanovanj na območjih, na katerih je to najbolj potrebno, in gradnjo stanovanj za ranljive skupine prebivalstva.

4.3.5. Spodbujanje podjetništva

Za podporo podjetništvu in inovativnosti bo Ministrstvo za gospodarstvo izvajalo dejavnosti v skladu s Programom ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti 2007–2013, Programom za spodbujanje tehnološkega razvoja in inovacij za leto 2013 ter Slovensko industrijsko politiko 2014–2020, sprejeto februarja 2013. Za krepitev aktivnosti Slovenske industrijske politike 2014–2020 po sektorjih se na pobudo gospodarstva pripravljajo akcijski načrti (za trajnostno gradbeništvo, trajnostno mobilnost, spodbujanje oblikovanja v podjetjih, ...). Izvaja pa se že Akcijski načrt za povečanje konkurenčnosti gozdno-lesne verige v Sloveniji do leta 2020 »Les je lep«.

Tabela 6: Izzivi in prednostna tehnološka in industrijska področja Slovenije

Izziv	Prednostna tehnološka področja*	Ključni industrijski sektorji*
okoljsko-energetski izziv in učinkovita uporaba naravnih virov, ki temelji na trajnostni proizvodnji in potrošnji	okoljske tehnologije (tehnologije za URE, vključno z varčno porabo energije, tehnologije za OVE, tehnologije za povečevanje snovne učinkovitosti ...)	energetika/»smart« sistemi
		trajnostno gradbeništvo
		predelovalne dejavnosti (še posebno lesnopredelovalna industrija, kovinska, elektroindustrija in elektronika)
		kemijska in procesna industrija
trajnostna mobilnost	tehnologije za trajnostno mobilnost	avtomobilska industrija
hrana, zdravje in staranje prebivalstva	biotehnologija in druge tehnologije, povezane z izzivom	farmacevtska industrija
		živilskopredelovalna industrija in trajnostna pridelava hrane
		trajnostni turizem
potencial KET – ključnih spodbujevalnih tehnologij	nanotehnologije, mikro- in nanoelektronika, fotonika, biotehnologija, napredni materiali, napredne proizvodne in procesne tehnologije	IKT
		elektroindustrija in elektronika
		novi materiali
		kovinskopredelovalna industrija, strojegradnja in orodjarstvo

Vir: Ministrstvo gospodarstvo in tehnološki razvoj.
* Vsa tehnološka področja in industrijski sektorji se med sabo prepletajo in med njimi ni jasne meje. Navedene tehnologije prav tako podpirajo tudi druge industrijske sektorje, zato so pri določenih tehnologijah navedeni le ključni sektorji aplikacij. Industrijski sektorji se ne nanašajo na definicije po SKD, temveč so širše pojmovani.

Za spodbujanje podjetništva in inovativnosti za podporo rasti in razvoju podjetij v celotnem življenjskem ciklu, ter da bi povečali dodano vrednost na zaposlenega, spodbujali nastajanje novih podjetij in novih delovnih mest so predvideni:

1. ukrepi za zagotavljanje celovitega, učinkovitega in preglednega podpornega okolja za spodbujanje podjetništva in inovativnosti, kot so:
   - financiranje podpornih storitev v okviru vstopnih točk VEM na lokalni ravni,
   - financiranje izvajanja nalog univerzitetnih inkubatorjev,
   - financiranje dejavnosti pisarn za prenos tehnologij (prenos tehnologij v javnih raziskovalnih organizacijah v Sloveniji),
   - financiranje subjektov za podporo nacionalnemu sistemu inovacij,
   - spodbujanje podjetništva;

2. ukrepi za spodbujanje nastajanja, rasti in razvoja podjetij v obliki:

- subvencij za zagon novih inovativnih podjetij,
- spodbujanja hitrorastočih podjetij,
- povratnih virov financiranja: i) z lastniškimi viri financiranja (tvegani kapital), ii) dolžniškimi viri financiranja (garancije s subvencijo obrestne mere, mikrokrediti za mikro in mala podjetja).

3. ukrepi za spodbujanje inovativnosti in podjetniških vlaganj v raziskave in razvoj:
   - sofinanciranje razvojnih dejavnosti in tehnoloških vlaganj in opreme,
   - spodbujanje zaposlovanja raziskovalcev in krepitev raziskovalno-razvojnih oddelkov v podjetjih,
   - spodbujanje netehnoloških inovacij, vključno z industrijskim oblikovanjem,
   - spodbujanje mednarodnih tehnološkorazvojnih projektov,
   - ukrepi za vlaganja v področja pametne specializacije.

V letu 2013 je začela delovati nova združena agencija SPIRIT, ki za področje spodbujanja podjetništva, inovativnosti, tehnološkega razvoja, ki bo opravljala strokovne in razvojne naloge pospeševanja konkurenčnosti gospodarstva.

Izvajali bomo tudi ukrepe, povezane z Akcijskim načrtom za izvajanje Akta za mala podjetja 2012–2013, s posebnim poudarkom na:

- spremembi podjetniške kulture in odnosu do podjetništva, predvsem med mladimi, s spodbujanjem kompetenc, kot so ustvarjalnosti, inovativnosti in podjetnosti; nefinančnih ukrepih: pripravi boljše zakonodaje in nadaljnji odpravi administrativnih ovir. Vzpostavljena je enotna kontaktna točka, kjer bodo zbrane informacije o pogojih za opravljanje dejavnosti, pozneje pa bo omogočena tudi elektronska podpora postopkom izdaje različnih dovoljenj;
- finančnih instrumentih, usmerjenih v povratne vire financiranja prek Slovenskega podjetniškega sklada, SID banke in drugih finančnih ustanov (Eko sklad, Sklad za regionalni razvoj ipd.). Neposredne spodbude bodo namenjene predvsem za posebne ciljne skupine, kot so podjetja v začetnih fazah razvoja ali v fazi internacionalizacije. Velik poudarek je tudi na družbenih izzivih (okolje, energetska učinkovitost) v okviru ministrstva, pristojnega za okolje;
- celovitem podpornem okolju za podjetja in podjetništvo na nacionalni in lokalni ravni, kjer je usmeritev »od zidov k vsebini«.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo **za izboljšanje dostopa do virov financiranja** za podjetja zagotavlja:

- poroštva za bančna posojila s subvencijo obrestne mere prek Slovenskega podjetniškega sklada, ki skladno s Programom instrumentov finančnega inženiringa za MSP v Sloveniji za obdobje 2009–2013[15] v okviru holdinškega sklada izvaja instrumente finančnega inženiringa za MSP,
- mikrokredite preko Slovenskega podjetniškega sklada,
- posojila za razvojne investicijske projekte podjetij podeljuje tudi SID banka, ki skrbi za razvoj, zagotavljanje in spodbujanje inovativnih in dolgoročnih finančnih storitev kot dopolnitev na finančnem trgu zaradi zagotavljanja trajnostnega razvoja Slovenije.

Slovenski podjetniški sklad bo še naprej ponujal produkte prek treh finančnih linij, in sicer garancijsko – kreditne linije za MSP, subvencijske linije za MSP in linije za lastniško financiranje. Finančna sredstva bodo znotraj teh linij razdeljena na dva programska sklopa glede na tehnološko intenzivnost, inovativnost in potencial rasti, in sicer za inovativna podjetja s potencialom hitre rasti in razvojno manj intenzivna podjetja.

Za podjetja iz prvega programskega sklopa bodo v letu 2013 na voljo sredstva v skupni višini 86,63 mio. EUR, za podjetja iz drugega pa 35,53 mio. EUR. Tako bodo lahko MSP v letu 2013 skupno uporabila nekaj več kot 122 mio. EUR ugodnih finančnih sredstev, s katerimi bo Sklad predvidoma podprl pribl. 717 projektov v skupni investicijski vrednosti skoraj 158 mio. EUR. V letu 2014 bo podjetjem iz prvega programskega sklopa predvidoma na voljo 37,76 mio. EUR ter 35,53 mio. EUR za

[15] V letu 2012 so se povratni viri financiranja v okviru PIFI izvajali prek Slovenskega podjetniškega sklada in SID banke.

podjetja iz drugega programskega sklopa. Skupno bodo podjetja v letu 2014 lahko uporabila predvidoma skoraj 73,29 mio. EUR ugodnih finančnih sredstev, s katerimi bo Slovenski podjetniški sklad predvidoma podprl pribl. 588 projektov v skupni investicijski vrednosti nekaj več kot 142 mio. EUR.

SID banka bo v letih 2013 in 2014 nadaljevala s svojo ponudbo finančnemu trgu dopolnilnih finančnih storitev v obliki i) dolgoročnih namenskih posojilnih linij SID banke prek poslovnih bank, ii) posojil s statusom državne pomoči v okviru ukrepa finančnega inženiringa za spodbujanj tehnološkorazvojnih projektov 2011–2013, iii) mikrokreditov Slovenskega podjetniškega sklada v okviru izvajanja druge faze ukrepa mikrofinanciranja, iv) državnih poroštev po Zakonu o poroštvih Republike Slovenije za financiranje investicij gospodarskih družb ter (v) zavarovanja kreditov in investicij. Finančne storitve bo SID banka financirala z zadolževanjem na mednarodnih trgih in pri nadnacionalnih institucijah, npr. Evropski investicijski banki, Razvojni banki Sveta Evrope, ali izvajala kot agent za Republiko Slovenijo ali zagotavljala z mešanjem sredstev prek spodbujevalne razvojne platforme. Ta platforma pomeni nov pristop pri uporabi javnofinančnih prihodkov in bo pomembno prispevala k izvajanju operativnih programov evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 in drugih finančnih instrumentov EU.

Uporaba razpoložljivih virov za zagon gospodarstva: kohezijska politika v 2013 in 2014

Zaradi omejenih proračunskih virov za zagon gospodarstva bodo ključni vir investicij predstavljala sredstva kohezijske politike EU. Prednost imajo projekti, ki prinašajo čim višjo dodano vrednost in prispevajo k ustvarjanju delovnih mest. V proračunu 2013 je predvidenih 1,1 milijarde EUR kohezijskih sredstev, v proračunu 2014 pa 839 mio EUR. Najpomembnejša področja investicij in ukrepov so znanje (sofinanciranje povezovanja študija s potrebami gospodarstva in trajnostnega razvoja družbe v letih 2013-2015, medpodjetniški izobraževalni centri, usposabljanje zaposlenih, programi za povečanje zaposlitev), podjetnost in inovativnost (razpisi Slovenskega podjetniškega sklada, javni poziv na področju razvoja regij, turistični projekti, državne ceste in kolesarske povezave investicije v železniško infrastrukturo), doseganje zelenega razvoja (energetska sanacija stavb, projekti izgradnje okoljske infrastrukture), vključujoča družba (športna in kulturna infrastruktura, urgentni centri) in področje R&R s povezavi z gospodarstvom: 17 razvojnih centrov, 8 centrov odličnosti in 7 kompetenčnih centrov.

V pripravi so tudi operativni programi za črpanje sredstev iz naslednjega večletnega finančnega okvira 2014-2020, dokončno pa bodo oblikovani šele po sprejetju sektorske zakonodaje v zvezi z VFO 2014-2020 na EU nivoju.

Znanje in ustvarjalnost

Na področju izobraževanja bodo ukrepi usmerjeni v:
- uvajanje oblik in načinov dela za dvig ključnih in poklicnih kompetenc ter različnih vrst pismenosti. V pripravi so posveti o nadaljnjem razvoju poklicnega izobraževanja in možnosti uvajanja dualnega poklicnega izobraževanja, na katerih bodo imeli dejavno vlogo socialni partnerji, ravnatelji, učitelji, tujci z odličnimi tovrstnimi izkušnjami;
- večjo odprtost šol v lokalno skupnost (šola – središče lokalne skupnosti) ter spodbujanja inovativnosti in podjetnosti mladih. Še naprej se bodo krepili vloga medpodjetniških izobraževalnih centrov (MIC), ter razvojna vloga MIC pri načrtovanju in razvoju poklicnih kompetenc, novih poklicnih standardov in programiranju poklicnega usposabljanja za potrebe regijskega gospodarstva;
- za prožnejše prehode med izobraževanjem in zaposlitvijo ter za krepitev mobilnosti učencev, dijakov in strokovnih delavcev ter prehajanja učiteljev v svetovalne institucije in na univerze (job rotation) in nazaj;
- razvoj in spodbujanje ključnih kompetenc (bralne, finančne, IKT, trajnostne);
- dvig kulturnega in socialnega kapitala v deprivilegiranih regijah;
- uspešnejše vključevanje ranljivih skupin v sistem vzgoje in izobraževanja;
- izboljšanje sodelovanja visokošolskih ustanov z gospodarstvom in negospodarstvom;
- izboljšanje sodelovanja visokošolskih ustanov z javnimi raziskovalnimi zavodi, kar vključuje vzajemno prehajanje kadrov med njimi;
- postopno povezovanje univerz in manjših javnih raziskovalnih zavodov ipd.
- usposabljanje podjetnikov in zaposlenih – razvoj in spodbujanje ključnih poklicnih kompetenc.

Področje kulturnih in kreativnih industrij v Sloveniji še ni dobro razvito, zato ministrstvo za kulturo na tem področju načrtuje investicijske in programske novosti. Za njegov razvoj bodo v Nacionalnem programu za kulturo 2013–2017 vzpostavljeni učinkoviti mehanizmi sodelovanja med kulturo, gospodarstvom, znanostjo in izobraževanjem, obenem pa tudi podpora projektom in programom, ki se bodo odvijali na presečišču lokalnega, nacionalnega in mednarodnega. Do 2014 bodo izvedena investicijska vlaganja za izvajanje novih programov in nova delovna mesta z visoko dodano vrednostjo ter za promocijo ustvarjalnosti pri razvoju gospodarstva. Del se nanaša na kreativne industrije z ožjega področja oblikovanja in arhitekture (Center Rog...), del pa na ambiciozne projekte kulturnega turizma (Vila Vipolže, Park vojaške zgodovine Pivka, Ljubljanski grad...). Cilj do 2015 je, da s temi projekti pridobimo najmanj 100 delovnih mest, ki se bodo lahko financirala z izvajanjem dejavnosti na trgu.

4.3.6. Skrb za zdravje, družbo in okolje

Dostopno in kakovostno javno zdravstvo

Slovenija ima javni zdravstveni sistem, ki temelji na načelih solidarnosti in široke dostopnosti. Z gospodarsko krizo se v zadnjih letih izrazito povečuje razkorak med zdravstvenimi potrebami prebivalstva in možnostmi financiranja zdravstva. Problem finančne vzdržnosti zdravstvenega sistema nastaja zaradi:

- neučinkovitosti v organizaciji dela in mreži javne zdravstvene službe, ki odraža zgodovinske okoliščine in posamične interese na lokalni in državni ravni;
- načina financiranja, ki v spremenjenih ekonomskih razmerah in zmanjševanju prihodkov od prispevkov ob veljavni košarici zdravstvenih pravic ne zagotavlja finančne vzdržnosti;
- spremenjene demografske strukture in naraščajočega števila kroničnih nenalezljivih bolezni;
- novih postopkov, tehnologij in inovativnih zdravil ter novih medicinsko tehničnih pripomočkov.

Dosedanji (kratkoročni) ukrepi so bili usmerjeni predvsem v večanje prihodkov in zmanjševanje odhodkov javne zdravstvene blagajne. Dolgoročno bomo finančno vzdržnost sistema zdravstvenega varstva dosegli s strukturnimi reformami, na naslednjih področjih :

i. **Organizacija in mreža javne zdravstvene službe** (Zakon o zdravstveni dejavnosti – ZZDej):

- Določitev mreže in krepitev **primarne ravni** zdravstvenega varstva sta ključni za dolgoročno stabilnost zdravstvenega sistema. S krepitvijo primarne ravni bomo razbremenili sekundarno raven zdravstvenega varstva in dolgoročno zmanjšali stroške, saj bo celovitejša obravnava na primarni ravni zmanjšala obseg napotitev na višje ravni, kjer je obravnava bistveno dražja. Manjše enote (zdravstveni domovi) bodo organizacijsko povezani v večje.
- Določitev mreže in racionalnejša organizacija **bolnišničnega zdravstvenega varstva**: zakonsko bo predvidena večja povezanost posameznih zdravstvenih izvajalcev na sekundarni ravni in s tem učinkovitejše vodenje in upravljanje z viri. Povezanost zdravstvenih izvajalcev na širšem področju bo omogočila specializacijo javnih zavodov na ravni akutnih obravnav, učinkovitejše izvajanje javnih naročil in skupno izvajanje podpornih dejavnosti. Takšna organizacija bo učinkovitejša z vidika stroškov in kakovosti zdravstvenih obravnav.
- Organizacijsko učinkovitejše vodenje in usmeritve na področju javnega zdravja. Iz enega nacionalnega in desetih območnih javnih zavodov sta bila z novelo ZZDej oblikovana dva nacionalna javna zdravstvena zavoda z območnimi enotami. Z dokončno uveljavitvijo bomo dosegli učinkovitejši, enovit in enakomernejši razvoj javnega zdravja.
- Dosledno **ločevanje med javnim in zasebnim** zdravstvom (med javnimi in zasebnimi sredstvi), s poudarkom na javnem zdravstvu.
- Ureditev področja **specializacij**: načrtovanje, razpisi, program, trajanje. Načrtovana je uvedba sekundariata za zdravnike.
- Ureditev sistema podeljevanja **koncesij**.
- Učinkovitejša procesna **povezanost zdravstvenih obravnav** med primarno, sekundarno ter terciarno ravnijo osredotočena za obravnavo pacienta
- **Odgovornejše upravljanje in vodenje** z razpoložljivimi viri zaradi zagotavljanja kvalitetnih zdravstvenih storitev

Rok za sprejem predloga ZZDej je november 2013. Finančni učinki so dolgoročni, v letu 2014 1,5%, v naslednjih letih pa do 5% sredstev.

ii. **Financiranje zdravstvenega varstva** (Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju – ZZVZZ). Predvidena je sprememba v dveh fazah:

- **Interventni zakon** v okviru novele ZZVZZ, s katerim bomo sprejeli nujne ukrepe za izboljšanje finančnega stanja v zdravstvu in z odpravo nesorazmerij pri vplačevanju prispevkov za zdravstvo povečali solidarnost. To bodo hkrati izhodišče za celovito spremembo ZZVZZ. V interventnem zakonu bodo sprejeti tudi ukrepi, za uveljavitev Direktive o čezmejnem zdravstvenem varstvu, ki prične veljati v oktobru 2013. Rok za sprejem je julij 2013. Finančni učinki so ocenjeni v letnem povišanju prihodkov za 93 milijonov evrov.

- **Z novim ZZVZZ** bomo sprejeli sistemske ukrepe za dolgoročno vzdržnost javnega zdravstvenega sistema, pri čemer bomo tudi v bodoče zagotavljali solidarnost in vzajemnost. Za naročanje in zakup storitev bomo vzpostavili tržni mehanizem in tekmovalnost. Na novo in podrobneje bomo določili košarico pravic, z razmejitvijo zdravstvenih storitev na tiste, ki se pokrivajo iz obveznega (ali obveznih) zdravstvenega zavarovanja in na druge, za katere bo potrebno plačevati »iz žepa« ali za katere se bomo lahko dodatno prostovoljno zavarovali. Povečali bomo odgovornost posameznika za lastno zdravje. Iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ) bomo izločili obveznosti, ki ne sodijo vanj (pogrebnine, posmrtnine, sredstva za raziskovalno dejavnost ...). Rok za sprejem je junij 2014. Finančni učinki bodo dolgoročni in bodo prispevali k vzdržnosti sistema zdravstvenega varstva.

iii. **Preskrbo z zdravili in medicinsko tehničnimi pripomočki** (MTP).

Zagotovili bomo učinkovit nadzor pri prometu z zdravili, dostopnost, varnost in stroškovno učinkovitost. Z novim **Zakonom o zdravilih** v slovenski pravni red prenašamo dve direktivi, ki urejata področje farmakovigilance in preprečevanje vstopa ponarejenih zdravil. Rok za sprejem je september 2013.

Področje financiranja, organiziranja in zagotavljanja učinkovite mreže lekam ureja **Zakon o lekarniški dejavnosti**, kjer kot dodatno dejavnost uvajamo farmacevtsko obravnavo, ki bo izboljšala stanje na področju polifarmacije in zmanjšala količino neporabljenih in zavrženih zdravil. Rok za sprejem je november 2013.

Neposredne prihranke iz obeh zakonov ocenjujemo na 15 milijonov evrov letno. Zaradi boljše obravnave predvidevamo tudi dolgoročne prihranke.

E – zdravje: k enostavnejšim in učinkovitejšim postopkom ter izboljšanemu pretoku informacij in večjemu nadzoru nad zdravstvenimi storitvami bo prispevala izpeljava projekta **e-zdravje**. Vzpostavljena je bila interoperabilna hrbtenica, do konca 2013 bomo pilotno pričeli s projekti e-recept in e-naročanje.

Socialna varnost in socialna vključenost

- Do konca 2013 bo sprejeta sprememba Zakona o **uveljavljanju pravic iz javnih sredstev** in Zakona o socialnovarstvenih prejemkih. Spremembe so predvidene zaradi poenostavitve postopkov odločenja o posameznih pravicah, bolj sprotnega upoštevanja dohodkov, na podlagi katerih se odloča o pravicah, in nekaterih sprememb pri upoštevanju premoženja za odločanje o upravičenosti do transferjev in subvencij.
- Do konca leta 2013 bo pripravljen predlog zakona, ki bo urejal izvajanje dejavnosti **dolgotrajne oskrbe** in zavarovanje za dolgotrajno oskrbo. Predvidena je opredelitev prispevka, s katerim bo poleg aktivnega obremenjeno tudi neaktivno prebivalstvo, s čimer bo poleg združitve vseh sredstev za dolgotrajno oskrbo na enem mestu in drugih sprememb zagotovljena finančna vzdržnost sistema dolgotrajne oskrbe. Namen zakona je omogočiti razvoj enotnega, celovitega sistema dolgotrajne oskrbe in dolgoročno prispevati tudi k zmanjšanju tveganja revščine med starejšimi. Z zakonom bodo zdravstvene in socialne storitve povezane v enovit sistem, prednost pri izvajanju storitev pa bodo imele tiste, ki se izvajajo na domu upravičenca ali v lokalnem okolju. Poseben poudarek bo namenjen preventivi, zgodnji rehabilitaciji in uporabi IKT.

- V letu 2013 se začenja **reorganizacija centrov za socialno delo**, katere namen je izboljšati dostopnost in dosegljivost njihovih storitev. Centri za socialno delo bodo okrepili svojo povezovalno vlogo s službami z drugih področij (uradi za delo, zdravstvene službe, šolske svetovalne službe, policija ipd.) in tudi nevladnimi organizacijami, ki izvajajo različne programe za ranljive skupine. Poskusno se bo projekt reorganizacije centrov za socialno delo začel izvajati v drugi polovici leta 2013 v eni od manjših slovenskih regij.
- V letih 2013 in 2014 je predviden nadaljnji razvoj programov **socialne aktivacije**, namenjenih posameznikom ranljivih skupin, ki so zaradi svojih težav ali določenih značilnosti težko zaposljive in/ali zelo oddaljene od trga dela. Narejena bo povezava med programi socialne aktivacije in razvojem socialnega podjetništva.
- Na podlagi Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 bodo pripravljeni izvedbeni načrti na državni in regijskih ravneh. V njih bodo podrobneje opredeljeni cilji glede razvoja in posodobitve socialnovarstvenih storitev in programov s poudarkom na širjenju ponudbe, vpeljevanju sodobnih inovativnih pristopov, krepitvi strokovne avtonomije in širitvi skupnostnih oblik pomoči in varstva. Do konca junija 2013 bo sprejeta Strategija za razvoj socialnega podjetništva za obdobje 2013–2016, ki bo podlaga za pripravo in financiranje ukrepov za izvedbo omenjene strategije.

Spodbujanje zaposlovanja

- Posebnih spodbud bodo deležni delodajalci, ki bodo zaposlene vključevali v javno veljavne programe Usposabljanje za življenjsko uspešnost. Cilj teh posebnih programov je razvijanje temeljnih zmožnosti za kakovostno opravljanje dela, ustvarjanje razmer za ohranjanje in zviševanje ravni temeljnih zmožnosti na delovnem mestu. Ciljna skupina so manj izobraženi odrasli (deset ali manj let šolanja), pretežno prebivalci podeželja. Ministrstvo za kulturo v letih 2013 in 2014 načrtuje vzpostavitev podpornih sistemov za izboljšanje položaja in možnosti delovanja samozaposlenih in nezaposlenih na področju kulture. Pri tem izvaja projekt Nove karierne perspektive, ki je usmerjen k spodbujanju zaposljivosti nezaposlenih in samozaposlenih mladih do 37 let, tako da jih vključuje v izvajanje programov javnih zavodov s področja glasbene in uprizoritvene umetnosti. Z javnim razpisom za vključevanje mladih likovnih umetnikov v razstavne projekte galerij se bo omogočilo vključevanje mladih likovnih ustvarjalcev na trg dela, s projektom Povabimo umetnika – spodbudimo ustvarjalnost pa bo mlade do 36 let z zaključeno umetniško ali družboslovno visokošolsko izobrazbo pritegnilo k izvajanju kulturno-umetnostne vzgoje v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Cilj je, da se na ta način pritegne najmanj 40 ustvarjalcev in se jih vključuje v javne programe s področja kulture.
- Za spodbujanje zaposlovanja starejših bodo podeljene subvencije za zaposlitev za polni delovni čas za obdobje 18 mesecev in s tem povečanje odliva oseb iz ciljne skupine v zaposlitev.
- Na področju javnih del za spodbujanje razvoja socialnega podjetništva bo del sredstev namenjen za izvajanje programov javnih del in ustanavljanju socialnih podjetij tipa B, v katerih bi se zaposlovale ranljive skupine oseb. V katalogu javnih del bomo določili vsebine, najprimernejše za spodbujanje ustanavljanja socialnih podjetij tipa B (npr. pomoč na domu za starejše in invalide, razvoj podeželja, socialna pomoč na kmetiji, nekateri programi s področja varstva okolja in urejanja javnih površin, pomoč pri razvoju in pospeševanju turizma, pomoč na področju informacijsko-komunikacijskih tehnologij).
- Prenova ukrepov za spodbujanje zaposlovanja invalidov, da se jim bo omogočilo preživljanje z lastnim delom na odprtem trgu dela. S celovito prenovo olajšav pri plačevanju davkov in prispevkov in neposrednih spodbud delavcem in delodajalcem, izboljševanjem možnosti za vseživljenjsko izobraževanje in usposabljanje in programi, namenjenimi aktivnemu iskanju zaposlitve, bomo pospeševali zaposlovanje invalidov.
- Ministrstvo, pristojno za kulturo, načrtuje spremembe normativnih podlag za izboljšanje možnosti delovanja samozaposlenih v kulturi .

Promet, infrastruktura in energetika

- **Letna dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu** je stabilen namenski vir za financiranje vlaganj in vzdrževanja javne prometne infrastrukture. Ta se je novembra 2012 zvišala za 20%. Skupni finančni učinki so 22 mio EUR letno. Do leta 2012 so bila sredstva namensko uporabljena za javno železniško infrastrukturo, od 2012 se je možnost uporabe namenskih sredstev razširila

na celotno javno prometno infrastrukturo, kar je zlasti pomembno za financiranje razvoja državnega cestnega omrežja.
- Pripravlja se sistem financiranja nakupa novih **ekovozil**, in sicer tovornih vozil in avtobusov (kategorije vozil: N_2 in N_3 ter M_2 in M_3), katerih motor ustreza emisijskim zahtevam EURO VI. Ta vozila so prijaznejša za okolje glede na emisijske lastnosti.
- V pripravi je tudi **program razvoja javne prometne infrastrukture** za obdobje 2013–2020 z vizijo do 2030, katerega cilj je določiti prednostna vlaganja v prometno infrastrukturo v naslednjih letih, ki bodo temeljila na prometnih potrebah, ekonomski upravičenosti, skrbi za okolje, spodbujanju gospodarstva in enakomernega regionalnega razvoja.
- S projektom **integriranega javnega potniškega prometa** bo uveljavljen sistem enotne vozovnice, usklajeni bodo vozni redi med železniškim potniškim prometom, avtobusnimi linijskimi prevozi in mestnim prometom. Sistem subvencioniranja mesečnih vozovnic za dijake in študente bo dopolnjen s polletnimi in letnimi vozovnicami ter dopolnjenimi merili, kar bo dodatno spodbudilo uporabo javnega prevoza. V skladu z uveljavljenim sistemom integriranega javnega potniškega prometa bo pripravljen nov razpis za podelitev koncesij.
- S shemo podpor za rabo **obnovljivih virov energije** je bilo v letu 2012 na novo postavljenih in priključenih na omrežje za 108 MW proizvodnih naprav. Zaradi visokih stroškov, ki bremenijo končne porabnike električne energije, pa bo prenovljena tako, da bo omejena na razpoložljiva sredstva, pri čemer se bodo spodbujale stroškovno učinkovitejše tehnologije. Poleg tega se bo zagotovilo financiranje sheme še iz drugih virov, tako da stroški spodbujanja ne bodo bremenili izključno odjemalcev električne energije.
- V okviru sheme za povečanje **energetske učinkovitosti**, ki dobaviteljem vseh energentov nalaga obveznost, da dosežejo letno 1-odstotni prihranek energije, se povečuje delež prihrankov, ki jih dosežejo sami distributerji energije v okviru svojih programov.
- Prenovljen **Nacionalni energetski program** (NEP) je bil pripravljen leta 2011, končala se je javna razprava. Na tej podlagi je predvidena priprava strateškega dokumenta Nacionalni energetski koncept, ki bo začrtal usmeritve za doseganje zavez podnebno-energetskega svežnja.

Skrb za okolje

- Za izboljšanje kakovosti **vodotokov** bo pospešena gradnja ustrezne infrastrukture za odvajanje in čiščenje odpadnih voda; te dejavnosti bodo pospešene tudi s pomočjo sredstev EU. Enako pospešeno se bo nadaljevala gradnja infrastrukture za oskrbo s pitno vodo. Pri obvladovanju poplavne ogroženosti smo v Sloveniji določili 61 območij pomembnega vpliva poplav, na katerih lahko ob ekstremnih poplavnih dogodkih nastane največja škoda. Okvir za spremljanje dejavnosti obvladovanja poplavne ogroženosti zajema gradbene in negradbene protipoplavne ukrepe, ki bi lahko prispevali h krepitvi oziroma zagonu gospodarstva, še posebej v gradbeništvu.
- Pri **ravnanju z odpadki** se bodo ukrepi še naprej osredotočali na vzpostavitev ustrezne regionalne infrastrukture in odpravo starih bremen. V letu 2013 bodo sprejeti operativni programi ter v skladu z njimi pripravljeni ukrepi za zmanjšanje količin odpadkov in doseganje ciljev glede njihove predelave in ponovne uporabe, da bi področje ravnanja z odpadki oblikovali kot razvojno priložnost in kot področje novih zelenih delovnih mest ter tako postali družba s sklenjenimi snovnimi zankami.
- V letu 2013 bo pripravljenih vseh sedem načrtov za **kakovost zraka**, ki bodo usmerjeni v čim hitrejše zmanjševanje čezmerne onesnaženosti z delci PM10. Za izvajanje načrtov bo treba s finančnimi in drugimi spodbudami aktivirati vlaganja gospodinjstev v toplotno izolacijo stavb ter sodobnejše ogrevalne sisteme. Omogočiti bo treba tudi razvoj sistemov za daljinsko ogrevanje. V prometu so ukrepi osredotočeni predvsem na povečevanje deleža javnega prometa na račun individualnega motoriziranega prometa.
- **Gozdovi**, ki v Sloveniji pokrivajo 60 % površine, so pomembni za doseganje zelenega razvoja. Z novimi gozdnogospodarskimi načrti določamo bistveno višji možni posek ter potrebna vlaganja, ki bodo zagotavljala trajnostne gospodarske učinke gozdov v prihodnje. Za dvig konkurenčnosti gozdno-lesne verige v Sloveniji je sprejet poseben akcijski načrt, katerega ključni cilji so ustvarjanje trga za lesne proizvode in storitve, povečanje poseka in negovanosti gozdov, povečanje količine in predelave lesa na višjih zahtevnostnih stopnjah z novimi tehnologijami ter nova delovna mesta in rast dodane vrednosti na zaposlenega v lesnopredelovalni panogi.
- V **ribištvu** in akvakulturi bomo še naprej izvajali ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti na ribiških plovilih ter vlagali v akvakulturne in predelovalne objekte, pa tudi v povečanje proizvodnje in zagotavljanje večje samooskrbe z ribami.

- V okviru **Programa razvoja podeželja** bomo izvajali kmetijsko-okoljske ukrepe, katerih cilj je vzpostavitev ravnotežja med kmetijsko pridelavo in varovanjem narave in okolja, npr. ukrepe za zmanjšanje erozije, povečanje vsebnosti organskih snovi v prsti, prav tako pa se bodo izvajali ukrepi za prilagajanje zahtevam kmetovanja na vodovarstvenih območjih, za prevzem okolju prijaznejših načinov kmetovanja, prilagajanje okoljskim standardom in podnebnim razmeram, za ohranjanje kmetijske pridelave na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijstvo. Uveljavljanje koncepta trajnostnega kmetijstva bo pripomoglo k ustreznemu gospodarjenju in ohranjanju naravnih virov (kakovosti voda, zraka, tal) ter biotske raznovrstnosti.[18]

[18] Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 (Uradni list RS, št. 25/11).

5 DOSEGANJE SPECIFIČNIH PRIPOROČIL EVROPSKE KOMISIJE IZ LETA 2012

1. priporočilo: javne finance

Izvršitev proračuna za leto 2012 in okrepitev proračunske strategije za leto 2013 z zadostno opredeljenimi strukturnimi ukrepi ter pripravljenost sprejeti dodatne ukrepe, da bi do leta 2013 vzdržno zagotovili popravek čezmernega primanjkljaja in doseganje strukturne prilagoditve, določene v priporočilih Sveta v skladu s postopkom o čezmernem primanjkljaju. Zagotovitev ustrezne strukturne prilagoditve, da bi dovolj napredovali pri doseganju primernega srednjeročnega cilja za proračunski položaj, med drugim pri doseganju referenčne vrednosti za odhodke. Okrepitev srednjeročnega proračunskega okvira, vključno z izdatkovnim fiskalnim pravilom, tako da zagotovljeno, da bo bolj zavezujoč in preglednejši.

Slovenija je v letu 2012 prvič po začetku krize resneje posegla v obseg in strukturo javnih izdatkov. Z znižanjem plač v javnem sektorju, znižanjem sredstev za nekatere socialne transferje, znižanjem stroškov zdravstvenih storitev in krčenjem investicijske potrošnje se je primanjkljaj sektorja države za leto 2012 znižal na 4,0 % (ESA 95)[17]. K temu so prispevali tudi nekateri ukrepi pri prihodkih, predvsem zvišanje trošarin, uvedba dajatve CO_2 na pogonska goriva in zvišanje nekaterih okoljskih dajatev.

Ukrepi, sprejeti v letu 2012 z Zakonom za uravnoteženje javnih financ

Da bi dosegli strukturno prilagoditev javnofinančnih odhodkov, je bila z Zakonom za uravnoteženje javnih financ (v nadaljevanju: ZUJF) izvedena vrsta ukrepov, ki posegajo v finančne obveznosti države. Najpomembnejši so ukrepi za omejevanje stroškov dela, ki veljajo za vse zaposlene v javnem sektorju (opredeljeno po Zakonu o sistemu plač v javnem sektorju: državni organi in samoupravne lokalne skupnosti, javne agencije, javni skladi, javni zavodi in javni gospodarski zavodi ter druge osebe javnega prava, ki so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti). Podatki kažejo, da so bile izplačane bruto plače pri pravnih osebah javnega sektorja za leto 2012 glede na leto 2011 nižje za okoli 1,5 %, pri čemer so ukrepi začeli veljati v drugem polletju 2012. Poleg nadaljnje zamrznitve usklajevanja plač, napredovanja in omejitev pri izplačilih delovne uspešnosti so bile tudi znižane osnovne plače, regres za letni dopust[18], drugi osebni prejemki zaposlenim ter odpravljeni tretja in četrta četrtina plačnih nesorazmerij. Poleg navedenih so med uveljavljenimi ukrepi tudi:

- znižanje višine nadomestila za brezposelne: denarno nadomestilo se prve tri mesece izplačuje v višini 80 %, v nadaljnjih devetih mesecih pa v višini 60 % od osnove. Po poteku tega obdobja se denarno nadomestilo izplačuje v višini 50 % od osnove. Hkrati je bila znižana zgornja meja višine denarnega nadomestila za brezposelnost;
- znižanje višine starševskega nadomestila za nego otroka na 90 % osnove;
- omejitev nadomestila za nego otroka z 2,5 na 2-kratnik povprečne plače;
- ukinitev otroških dodatkov za družine z višjimi dohodki;
- za darilo ob rojstvu otroka ter pri dodatku za veliko družino se upošteva premoženjski cenzus;
- znižana subvencija za plačilo vrtca za drugega otroka, vključenega v vrtec, na 30 %, za vse druge otroke vrtec ostaja brezplačen;
- subvencije za šolsko prehrano se omogočijo samo socialno šibkim učencem in dijakom;
- subvencije za prehrano za študente se ukinejo med 15. julijem in 15. avgustom;
- subvencije za samozaposlene v kulturi so vezane na premoženjski status;

[17] Podrobnejši podatki o finančnih učinkih ukrepov, opisanih v tem delu, so v Programu stabilnosti, dopolnitev 2013.

[18] Višje delovno sodišče je 16. 3. 2013 odločilo, da je drugi odstavek 176. člena ZUJF, ki določa višino regresa za letni dopust javnih uslužbencev za leto 2012, v nasprotju z Ustavo Republike Slovenije. Iz navedenega razloga bodo v letu 2013 prihranki iz stroškov dela države za to razliko vračil manjši od načrtovanih.

- nižji letni dodatki za upokojence, in sicer obratno sorazmerno glede na višino pokojnine;
- nižje pokojnine, ki nimajo podlage v plačanih prispevkih[19];
- povišana koncesijska dajatev na delo študentov in dijakov z 12 % na 23 % ter nižji delež te dajatve, ki jo prejmejo posredniki študentskega dela (preusmerjen v sklad za štipendije);
- omejena višina bolniških nadomestil, ki jih krije zdravstvena zavarovalnica;
- ukinjena nadomestila za bolniško odsotnost za brezposelne;
- spremembe cenovnih standardov za medicinskotehnične pripomočke;
- znižan delež kritja zdravstvenih storitev iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Na prihodkovni strani so bile z ZUJF v začetku leta 2012 uveljavljene rešitve, ki so povečale prihodke državnega proračuna iz davčnih dajatev tako, da so se obremenili dohodki ter transakcije, ki nimajo neposrednega negativnega vpliva na konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Namen celote ukrepov na prihodkovni strani proračuna je bil enakomerneje porazdeliti breme stroškov javnofinančne konsolidacije med zavezance, omejiti zlorabe na davčnem področju, povečati učinkovitost plačevanja davkov in z dodatnimi obremenitvami nekaterih dejavnosti zagotoviti dodatne prihodke državnega proračuna. Sprejeti zakon vsebuje nekatere davčne ukrepe, ki so imeli vpliv na prihodke že v letu 2012 oziroma s 1. januarjem 2013:

- povišanje splošne stopnje davka na dohodke od kapitala in davka na dobiček od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov s sedanjih 20 na 25 % od leta 2013 dalje kot trajni ukrep;
- leta 2013 se dohodninska lestvica spremeni tako, da se prestavi meja razreda za 41 %. S tem se bo stopnja dohodnine v višini 41 % ob predpostavki upoštevanja samo splošne olajšave in obveznih prispevkov za socialno varnost, ki se priznajo kot odbitna postavka, uporabila pri dohodku v višini 1,5-kratnika povprečne plače. Kot začasen ukrep za leti 2013 in 2014 pa se k tej lestvici doda nov 4. davčni razred za dohodke nad zneskom petih povprečnih plač s stopnjo 50 %;
- uvedba dodatnega davka na vodna plovila v letu 2013, ki bo prihodek državnega proračuna in ne občinskih proračunov (kot to velja za veljavni davek na vodna plovila);
- uvedba (od 1. julija 2012 dalje) dodatnega davka na motorna vozila, ki se odmerja za vozila s prostornino motorja 2.500 ccm ali več (oziroma pri motornih kolesih s prostornino motorja 1.000 ccm ali več);
- uvedba davka na nepremično premoženje pravnih in fizičnih oseb v skupni vrednosti nad 1 mio. EUR, če se to premoženje ne uporablja za opravljanje dejavnosti. Davek se plačuje po stopnji 0,5 % od vrednosti za premoženje, vredno med 1 in 2 mio. EUR, in po stopnji 1 % za premoženje, vredno nad 2 mio. EUR. Uvedba tega davka je začasna, in sicer se bo davek plačeval le v drugi polovici leta 2012, za leti 2013 in 2014;
- uvedba davka na dobiček zaradi spremembe namembnosti zemljišč, s katerim se je z letom 2013 uvedla nova protišpekulativna dajatev na dobiček, ki nastaja zaradi spremembe namembnosti zemljišča praviloma iz kmetijske rabe v zemljišče za gradnjo stavb.

Z ZUJF je začel veljati tudi mehanizem, na podlagi katerega lahko vlada v letu 2014 poviša splošno stopnjo DDV za največ tri odstotne točke ob ugotovljenem presežnem primanjkljaju nad 3 % BDP v letu 2013.

Sprejeti ukrepi za povečanje javnofinančnih prihodkov v letih 2013 in 2014

Vlada je v proračunih za leti 2013 in 2014 sprejela nekatere dodatne ukrepe za zagotavljanje javnofinančnih prihodkov v državni proračun. Obenem pa so bile na drugi strani sprejete stimulativne davčne spremembe, katerih cilj sta predvsem spodbuditev gospodarske aktivnosti in večja

[19] Ustavno sodišče Republike Slovenije je 14. 3. 2013 odločilo, da se drugi, tretji in četrti odstavek 174. člena ZUJF, s katerim so se zniževale nekatere vrste pokojnin, razveljavi. Posledično to pomeni, da učinek ZUJF v delu, ki se nanaša na znižanje izdatkov za pokojnine, ne bo realiziran v predvidenem obsegu.

administrativna poenostavitev pri prostovoljnem izpolnjevanju davčnih obveznosti davčnih zavezancev, da se podpre gospodarska rast in doseže vzdržnost javnih financ. Nekateri bistveni ukrepi, ki vplivajo na javnofinančne prihodke v letih 2013 in 2014:

- meja za obvezen vstop v sistem obračunavanja DDV je povišan s sedanjih 25.000 evrov na 50.000 evrov obdavčljivega prometa, kar bo občutno poenostavilo davčno poslovanje najmanjših poslovnih subjektov, hkrati pa omogočilo, da se lahko dejansko uveljavijo administrativne poenostavitve pri odmeri davka od dohodka iz dejavnosti ter davka od dohodka pravnih oseb;
- postopno povišanje najnižjega zneska trošarine na cigarete ter sprememba razmerja med posebno in proporcionalno trošarino. Kot dodaten ukrep so bila s spremembo zakona o trošarinah vladi dodeljena dodatna pooblastila za ukrepanje pri spreminjanju višine trošarin na energente, električno energijo, alkohol in alkoholne pijače ter tobačne izdelke, vključno z uvedbo pooblastil za ukrepanje pri obsegu vračil plačane trošarine za določene namene, kar bo vladi omogočilo hitro prilagajanje trošarinske politike glede na dejanske ekonomske in javnofinančne razmere;
- uvedba sistema pavšalne obdavčitve dohodka , v okviru katerega se davčna osnova določa z ugotavljanjem normiranih in ne dejanskih odhodkov. To za najmanjše poslovne subjekte pomeni oblikovanje spodbudnega poslovnega okolja za razvoj novih podjetniških idej, obenem pa bo lahko tudi ureditev obdavčevanja spodbudno vplivala na obseg obstoječih dejavnosti in evidentiranje novih poslovnih subjektov;
- omejevanje koriščenja davčnih izgub iz preteklih davčnih obdobij – ta pravica se omeji na največ 50 % davčne osnove davčnega obdobja. Cilj ukrepa je predvsem doseči večjo predvidljivost in višje prihodke proračuna;
- posebna dohodninska olajšava za študente se zniža za 25 %;
- cedularna obdavčitev za dohodke iz oddajanja premoženja v najem po proporcionalni stopnji v višini 25 %;
- davek na finančne storitve obdavčuje provizije, ki jih finančne institucije zaračunavajo za opravljanje finančnih storitev in so v skladu z zakonom, ki ureja davek na dodano vrednost, oproščene plačila DDV, vključno s storitvami zavarovalnih posrednikov in zastopnikov. Izvzete so le storitve upravljanja investicijskih skladov ter storitve v zvezi s transakcijami z vrednostnimi papirji, saj bodo te transakcije obdavčene s predvidenim evropskim davkom na finančne transakcije. Zakon je začel učinkovati 1. marca 2013;
- spremembe zakona o davku na bilančno vsoto bank, s katerimi je bil v primerjavi z do tedaj veljavnim zakonom bolj poudarjen javnofinančni vidik zaračunavanja tega davka in zato zaostrene zahteve za zniževanje davčnih obveznosti;
- vlada je leta 2013 spremenila obremenitev motornih vozil tako, da se vozilom progresivno poviša znesek letne dajatve za motorna vozila:
- zaradi hkratnega povečanja proračunskih prihodkov in spodbujanja varstva okolja so povišane okoljske dajatve in koncesije. Z vidika proračunskih prihodkov je bistveno povišanje dajatve CO_2 za 15 %, vključno z dajatvijo CO_2 na pogonsko gorivo. Bistvo okoljskih dajatev je spodbujanje povzročiteljev in uporabnikov k učinkoviti in trajnostni rabi naravnih virov zaradi ohranjanja okolja ob sočasni spodbudi gospodarske rasti, ki jih zagotavljajo zelene oziroma okolju prijazne tehnologije;
- zaradi dodatne obremenitve oseb, ki imajo v lasti nepremično premoženje, se je razširil krog obdavčitve z davkom na nepremično premoženje večje vrednosti. Za leti 2013 in 2014 se je spodnja meja znižala z 1 mio. EUR na 500.000 EUR vrednosti, v obdavčitev pa so zajete vse stanovanjske nepremičnine, razen stanovanj v javni rabi.

Ob obravnavi predloga proračunov za leti 2013 in 2014 je bilo dogovorjeno, da se zaradi povečanja javnofinančnih prihodkov med drugim uvedeta dva nova posredna davka – davek na nekatere sladke pijače in davek na vplačilo srečk v sistemu prirejanja klasičnih iger na srečo. Za uvedbo teh dajatev je treba sprejeti dva nova zakona.

Vlada bo nadaljevala politiko prilagajanja trošarin razmeram na trgu in glede na ekonomske okoliščine iskala primerno ravnotežje med cilji javnofinančne konsolidacije in zagotavljanjem konkurenčnega poslovnega okolja.

Eden bistvenih sklopov ukrepov za uravnoteženje javnih financ so dejavnosti za zmanjšanje davčnih utaj. Vlada je pripravila ukrepe, ki prispevajo k enostavnejšemu in preglednejšemu davčnemu sistemu,

ki zagotavlja popolnejše zajetje pobiranja davkov ob manjših stroških izpolnjevanja davčnih obveznosti pri davčnih zavezancih in upravljanja sistema pobiranja davkov pri davčnih organih. Sprejeti ukrepi zasledujejo predvsem cilj zmanjševanja sive ekonomije in nelojalne konkurence, obenem pa je Vlada sprejela tudi ukrepe, s katerimi bi pospešila davčno kulturo, izboljšala plačilno disciplino ter spodbudila prostovoljno in predvsem pravočasno plačevanje davčnih obveznosti.

Dodatne učinke za večjo učinkovitost davčnega nadzora vlada pričakuje tudi od projekta združevanja davčne in carinske uprave v enotno finančno upravo za pobiranje javnofinančnih prihodkov, vendar bodo tu predvsem dolgoročni učinki.

Ukrepi za zniževanje stroškov dela v javnem sektorju

Z uveljavitvijo ukrepov v ZUJF se je v letu 2012 število zaposlenih v javnem sektorju začelo zmanjševati. Do sprejema tega zakona se je od leta 2006 dalje število zaposlenih postopno zmanjševalo le v upravnem delu javnega sektorja, medtem ko je v storitvenem delu javnega sektorja ves čas naraščalo. Z ZUJF so bili namreč sprejeti trije sklopi ukrepov, ki vplivajo na stroške delovanja oziroma varčevanja javnega sektorja, in sicer:

- omejevanje zaposlenih in omejevanje sklepanja drugih pogodb v javnem sektorju,
- znižanje plač zaposlenih v javnem sektorju (linearno znižanje za 8 % ob istočasni odpravi nesorazmerij v osnovnih plačah ter ukinitvijo varovanih plač),
- poenotenje sistemske ureditve ter znižanje povračil stroškov in drugih prejemkov zaposlenih v javnem sektorju.

Politika zmanjševanja števila zaposlenih in obsega finančnih sredstev za plače zaposlenih v javnem sektorju se nadaljuje tudi v letih 2013 in 2014.

Tabela 7: Gibanje števila zaposlenih in mase sredstev za plače zaposlenih v javnem sektorju

	December 2011	Maj 2012	December 2012	Februar 2013	Razlika feb. 2013/maj 2012
Število zaposlenih	160.868	161.826	159.214	157.534	–4.292 oziroma 2,7%
Masa za plače (EUR)	293.754.100	296.082.477	282.588.724	276.077.528	–20.004.949 oziroma 6,8%

Vir: AJPES. Opomba: * Število zaposlenih pri pravnih osebah, na podlagi opravljenih ur.

Rast števila zaposlenih, za katere velja Zakon sistemu plač v javnem sektorju, se je v letu 2009, ko se je zasebni sektor že odzval na krizo z zmanjševanjem zaposlenosti, še pospešila in se šele v zadnjih dveh letih upočasnila pod 1 %, medtem ko se število zaposlenih v zasebnem sektorju znižuje vse od leta 2009. Še vedno prikazana rast števila zaposlenih v javnem sektorju v letu 2012 na medletni ravni je posledica dejstva, da se je število zaposlenih v javnem sektorju v prvi polovici leta 2012 še povečevalo, in je začelo padati v juniju 2012, ob uveljavitvi ZUJF. Povsem utemeljno je tako v letu 2013 pričakovati negativno medletno rast zaposlenih v javnem sektorju.

Tabela 8: Medletna rast števila zaposlenih* po podatkih AJPES (v %), 2006–2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Skupaj število zaposlenih	2,7	3,1	2,4	–4,5	–2,6	–1,6	–1,6
Število zaposlenih v javnem sektorju (po ZSPJS)	**1,0**	**0,4**	**0,9**	**1,2**	**1,3**	**0,7**	**0,5**
Število zaposlenih v zasebnem sektorju**	3,3	4,0	2,9	–6,3	–3,8	–2,4	–1,9

Vir: AJPES. Opomba: * Število zaposlenih pri pravnih osebah na podlagi opravljenih ur. ** Zasebni sektor sestavljajo pravne osebe brez pravnih oseb v javnem sektorju (po ZSPJS).

Po visoki rasti plač v državnem sektorju (in dejavnostih javnih storitev) v letih 2008–2009 je bila zaradi varčevalnih ukrepov, ki so se zaradi splošnega gospodarskega in javnofinančnega položaja z dopolnitvami sprejemali vse od leta 2009, v letih 2010–2011 povsem zaustavljena, v letu 2012 pa se je zaradi uveljavitve ZUJF znižala. Prvi varčevalni ukrepi so začeli veljati leto po uvedbi dolgo načrtovane plačne reforme, zaradi katere je bila rast plač relativno visoka prav v obdobju 2008–2009, ko se je v dejavnostih zasebnega sektorja zaradi krize že začela umirjati. Umirjanje slednje je nato zaradi nizke gospodarske aktivnosti prekinil zlasti dvig minimalne plače, v obdobju 2011–2012 pa so naraščajoča brezposelnost, relativno nizka inflacija, nadaljnji padec gospodarske aktivnosti in težnje

podjetij po ohranjanju konkurenčnega položaja ponovno močno upočasnili rast plač tudi v dejavnostih zasebnega sektorja.

Tabela 9: Nominalna rast bruto plače na zaposlenega (v %), 2006–2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Skupaj	4,8	5,9	8,3	3,4	3,9	2,0	0,1
1. Dejavnosti javnih storitev (OPQ)	**3,5**	**4,1**	**10,1**	**6,7**	**-0,1**	**0,0**	**-2,2**
2. Druge dejavnosti (A do N in R do S)	5,3	6,8	7,8	1,8	5,1	2,6	0,8
S13 sektor država	**3,7**	**4,1**	**10,2**	**7,0**	**0,0**	**0,0**	**-2,2**
Javni sektor po ZSPJS (AJPES)	**3,5**	**3,6**	**10,0**	**7,4**	**0,1**	**0,1**	**-2,2**

Vir: SURS, AJPES, preračuni UMAR.

2. priporočilo: vzdržnost pokojninskega sistema

Sprejetje nujnih ukrepov za zagotavljanje dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema ob hkratnem ohranjanju primerne ravni pokojnin, tako da se (i) izenači zakonsko določena upokojitvena starost za moške in ženske; (ii) zagotovi zvišanje dejanske upokojitvene starosti tudi s tem, da se zakonsko določena upokojitvena starost poveže s pričakovano življenjsko dobo; (iii) zmanjšajo možnosti za zgodnjo upokojitev in (iv) pregleda sistem indeksacije za pokojnine. Stopnja zaposlenosti starejših delavcev se zviša tudi z nadaljnjim razvojem aktivnih politik trga dela in ukrepov vseživljenjskega učenja.

Spremembe pokojninskega sistema

Leta 2013 je začel veljati nov Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2). Sprememba pokojninskega sistema v Sloveniji je bila nujna iz dveh razlogov: finančna vzdržnost pokojninske blagajne in preprečitev nadaljnjega padanja pokojnin. Z uresničitvijo teh ciljev je Slovenija vzpostavila pravičnejši, zanesljivejši in tudi finančno učinkovitejši pokojninski sistem, ki pa še vedno temelji na medgeneracijski solidarnosti. To pomeni, da delovno aktivni od svojih dohodkov plačujejo prispevke in s tem upokojencem zagotavljajo pokojnine. Ob tem pa pokojninski sistem ostaja pravičen do vseh generacij oziroma tudi do prihodnjih prejemnikov pokojnin, ki s prispevki zagotavljajo pokojnine sedanjim upokojencem. Zato morajo biti vplačila in izplačila pokojninske blagajne čim bolj uravnotežena, finančno breme pa pravično porazdeljeno med generacijami.

Najpomembnejše spremembe ZPIZ-2 so:

- izenačitev upokojitvene starosti za moške in ženske, in sicer je določena »polna« upokojitvena starost pri 65-tih letih, če zavarovanec/-ka dopolni vsaj 15 let zavarovalne dobe;
- omejevalni sistem malusov (znižanja pokojnin) pri predčasni upokojitvi – znižanje pokojnine za 3,6 % za vsako leto upokojitve pred 65. letom starosti. Hkrati je višja tudi upokojitvena starost za pridobitev pravice do predčasne pokojnine na 60 let, če je posameznik (moški/ženska) dopolnil 40 let pokojninske dobe;
- nova formula za usklajevanje pokojnin, po kateri se bodo pokojnine usklajevale v višini 60 % rasti povprečne plače v RS in 40 % v višini rasti cen življenjskih stroškov.

V zvezi z vzpostavitvijo avtomatičnega mehanizma, na podlagi katerega bi dvigovanje upokojitvene starosti potekalo skladno s podaljševanjem življenjske dobe, je treba pojasniti, da je bila reforma sprejeta v soglasju s socialnimi partnerji, na pogovorih pa zaradi kratkega časa, ki je bil na voljo za sprejetje reforme, tega ni bilo mogoče vpeljati, a bo del nadaljnje sistemske reforme pokojninskega zavarovanja v prihodnosti.

Starostna upokojitev. Za tiste, ki so tik pred upokojitvijo, so v novem zakonu predvidena postopna prehodna obdobja, na račun katerih se bodo minimalni pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine dvigovali postopoma. To pomeni, da bo prehod na novo ureditev bistveno blažji, pogoji za starostno pokojnino pa bodo za moške in ženske milejši, kot jih ZPIZ-2 določa za upokojitev po poteku teh obdobij. Upokojitveno starost za pridobitev starostne pokojnine bo v prihodnje mogoče zniževati na račun otrok, obveznega služenja vojaškega roka ter vključitve v zavarovanje pred 18. letom starosti, vendar samo če bo zavarovanec prej dopolnil 40 let pokojninske dobe brez dokupa.

Predčasna upokojitev. V novem zakonu je predvidena tudi predčasna upokojitev pred dopolnjenim starostnim pogojem 65 let. Zavarovanec in zavarovanka bosta lahko pridobila pravico do predčasne pokojnine pri starosti 60 let, če bosta dopolnila najmanj 40 let pokojninske dobe, vendar pa je treba opozoriti, da bo zaradi prenovljenega sistema malusov, ki bodo trajni, predčasen odhod v pokoj vplival na višino pokojnine. Za vsak mesec razlike do izpolnitve pogojev za starostno upokojitev se bo pokojnina, odmerjena glede na dopolnjeno pokojninsko dobo, znižala za 0,3 odstotka. Seveda se bodo tudi pogoji za predčasno upokojitev dvigali postopno, in sicer pri moških do leta 2018, pri ženskah pa do leta 2019.

Delna upokojitev. Zavarovanci bodo imeli možnost za delno upokojitev, ki jo sicer pozna že veljavni sistem, vendar pa novi zakon uvaja nekatere novosti. Možnost za delno upokojitev bodo imeli po novem tudi samozaposleni, kmetje in družbeniki, delovni čas bo še prilagodljivejši (vendar najmanj štiri ure dnevno), zavarovanci pa bodo poleg dela plače prejemali tudi delno pokojnino v odstotku, ustreznem skrajšanju polnega delovnega časa, do dopolnitve starosti 65 let, povečane za 5 %. Delna pokojnina bo tako namenjena spodbujanju podaljševanja delovne aktivnosti in poznejšega upokojevanja zavarovancev.

Pokojninska osnova. Za izračun pokojninske osnove starostne in predčasne pokojnine se bo upoštevalo obdobje najugodnejših zaporednih 24 let zavarovanja od 1. 1. 1970 dalje, ki so za zavarovanca najugodnejša. V prehodnem obdobju se bo obračunsko obdobje za izračun pokojninske osnove podaljševalo postopoma za eno leto letno, začenši z 19 leti v letu 2013, 20 leti v letu 2014, leta 2018 pa bodo osebi, ki se bo želela upokojiti, pokojnino izračunali na podlagi najugodnejših zaporednih 24 let. Dodatno pa je treba pojasniti, da bo z novim načinom izračunavanja pokojnine ustavljeno nadaljnje zniževanje višine pokojnin, upokojencem pa bodo zagotovljene dostojne pokojnine. Hkrati bo v pokojninski sistem vpeljana večja pravičnost v skladu z načelom večje povezanosti vplačil in izplačil. Višina pokojnine bo bolj kot do zdaj odvisna od vplačanih prispevkov, v pokojninsko dobo pa se bodo štela samo obdobja, za katera so bili plačani prispevki.

Dokup pokojninske dobe. Še vedno bo možnost za dokup pokojninske dobe. ZPIZ-2 bo namreč zavarovancem ali uživalcem pokojnine za izpolnitev pogojev ali ugodnejšo odmero pokojnine omogočil dokup zavarovalne dobe za obdobja, ki niso všteta v pokojninsko dobo.

Bonusi za nadaljnjo aktivnost in malusi za predčasno upokojevanje. Bonusi so oblikovani kot spodbuda posameznikom, da delajo tudi po izpolnitvi minimalnih pogojev za predčasno oziroma starostno upokojitev. Daljše ostajanje v aktivnosti se spodbuja tudi s prilagoditvijo pokojnine ob predčasnem odhodu s trga dela. Tako se zavarovancu odmerjena (predčasna) pokojnina zniža za 0,3 % (moški in ženske) za vsak mesec upokojitve pred 65 leti starosti (oba spola). Ker bo dvig zakonske starosti na 65 let postopen, prav tako pa se postopoma dviguje tudi pokojninska doba za predčasno pokojnino za zavarovanke z 38 let na 40 let, so odbitki (malusi) temu prilagojeni.

Informativna osebna evidenca – večja preglednost za večjo solidarnost. Cilj uvedbe informativne osebne evidence obveznega zavarovanja je zagotoviti dodatno preglednost celotnega pokojninskega sistema in tako povečati zaupanje zavarovancev v sistem. Predvideva se vzpostavitev informativne osebne evidence obveznega zavarovanja, pri čemer se bodo za vsakega zavarovanca posebej zapisovali njegovi matični podatki o obračunanih in plačanih prispevkih. Na ta način bo zavarovanec v realnem času z nekaj kliki dobil informacije in nadzor nad tem, ali mu je delodajalec dejansko plačal prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Informativno osebno evidenco bo za vsakega zavarovanca, ki je vključen v obvezno zavarovanje, vodil Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Spodbude delodajalcem. V ZPIZ-2 so določene spodbude delodajalcev za zaposlovanje starejših in mlajših delavcev, zaposlovanje mater z otrokom do tretjega leta starosti ter za podjetnike, ki prvič registrirajo samostojno dejavnost. Spodbude so določene v obliki znižanih prispevkov delodajalcev za delavce, starejše od 60 let (30-odstotno znižanje prispevkov delodajalcev) oziroma za delavce, ki izpolnjujejo pogoje za predčasno upokojitev (50-odstotno znižanje prispevkov delodajalcev).

Aktivna politika zaposlovanja

Ob hkratnem zaostrovanju pogojev upokojevanja se v okviru aktivne politike zaposlovanja izvaja več programov, ki so prednostno usmerjeni v zagotavljanje dolgoročne zaposljivosti v smislu pridobivanja sodobnih kompetenc in usposobljenosti starejšega prebivalstva na trgu dela ter daljše delovno življenje. Vključenost v obstoječe programe in predvidena razširitev na nove bo izboljšala vključenost starejših na trgu dela ob izvajanju že opisanih ostrejših meril upokojevanja.

V skladu s Smernicami za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanje (APZ) za obdobje 2012–2015 se bodo programi APZ izvajali tudi zaradi hitrejše aktivacije, predvsem starejših, mlajših in drugih brezposelnih. Ena od pomembnih ciljnih vrednosti do leta 2015 je 15-odstotni delež starejših, vključenih v ukrepe APZ. V okviru aktivne politike zaposlovanja so bili starejši brezposelni zastopani kot ciljna skupina pri vseh ukrepih aktivne politike zaposlovanja. Skupaj je bilo v ukrepe APZ v letu 2012 vključenih 29.191 brezposelnih, od tega 4.821 oziroma 17 % starejših od 50 let.

Tabela 10: Vključene osebe v ukrepe APZ v letu 2012 (število)

Ukrep APZ	Brezposelni	Brezposelni starejši od 50 let	Zaposleni	Zaposleni starejši od 55 let
Usposabljanje in izobraževanje	12.397	1.641	4.117	135
Spodbude za zaposlovanje (programi subvencioniranja zaposlovanja težje zaposljivih skupin brezposelnih)	1.861	850		
Ustvarjanje delovnih mest (programi javnih del)	6.656	1.277		
Spodbujanje samozaposlovanja brezposelni, ki se želijo samozaposliti ter uresničiti svojo podjetniško idejo)	8.277	1.053		

Vir: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in enake možnosti.

Najpomembnejši programi v APZ so Zaposli.me/Spodbujanje zaposlovanja težje zaposljivih brezposelnih oseb, Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih in programi javnih del:

- V letu 2012 in 2013 je Zavod RS za zaposlovanje izvajal javna povabila v okviru programa »Zaposli.me /Spodbujanje zaposlovanja težje zaposljivih brezposelnih oseb«. Namen programa je spodbujanje brezposelnih iz ciljne skupine, da bi jim bila omogočena ponovna vključitev v delovno okolje, da bi se zmanjševali njihova socialna izključenost in revščina ter izboljševale njihove zaposlitvene možnosti. Ciljna skupina so tudi starejši od 50 let, ki so vsaj tri mesece prijavljeni v evidenci brezposelnih oseb. V program Zaposli.me je bilo v letu 2012 vključenih 1.773 brezposelnih, od tega 839 starejših od 50 let (47 %).
- Program Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih izvaja Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije. Namen programa je, da delodajalci začnejo sistematično vlagati v zaposlene in tako v skladu s potrebami na trgu dela prispevati k odpravi strukturnih neskladij in izboljšanju usposobljenosti človeških virov ter povečanju mobilnosti in zaposljivosti. Dodana vrednost programa je, da ustreza dejanskim potrebam po zmanjševanju primanjkljaja splošnih in poklicnih kompetenc na trgu dela, saj poleg sofinanciranja iz sredstev Evropskega socialnega sklada predvideva določen delež sofinanciranja tudi od delodajalcev, katerih zaposleni so vključeni v program. V letu 2012 je bilo v ukrep vključenih 4.117 zaposlenih.
- **Javna dela** kot program aktivne politike zaposlovanja so namenjena spodbujanju delovne in socialne vključenosti ter izboljšanju usposobljenosti in delovnih veščin ranljivih skupin brezposelnih, med katere spadajo tudi starejši od 50 let. Namen javnih del je spodbuditi oblikovanje zaposlitvenih programov ter razvoj novih delovnih mest s pritegnitvijo lokalnih skupnosti k reševanju brezposelnosti na njihovem območju. Prav tako je namen spodbuditi neprofitne delodajalce k oblikovanju programov, ki bodo v javnem interesu lokalne skupnosti ali države in bodo primerni za zaposlitev ciljnih skupin brezposelnih. Partnerji pri izvajanju programov javnih del so poleg Zavoda RS za zaposlovanje še naročniki in izvajalci programov javnih del. Z izvajanjem programov javnih del v letu 2012 smo tako prispevali k večji zaposlenosti prebivalstva in manjši brezposelnosti tudi ciljne skupine brezposelnih, starejših od 50 let. V letu 2012 je bilo tako v programe javnih del vključenih 3.762 brezposelnih, od tega 1.227 starejših od 50 let (33 %). Program javnih del se bo nadaljeval tudi v letu 2013.

- Ministrstvo za kulturo je objavljalo razpise za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin v kulturi in podporo njihovi socialni vključenosti. V letu 2012 je bilo z razpisom podprtih 23 projektov, ki so izboljšali zaposljivost pripadnikov ranljivih skupin, saj je bilo na novo ustvarjenih 11 delovnih mest. Program se bo nadaljeval tudi v letu 2013.

Ukrepi vseživljenjskega učenja

Z letnim programom izobraževanja odraslih se določajo izobraževalni programi in dejavnosti, ki se izvajajo in (so)financirajo iz državnega proračuna in sredstev Evropskega socialnega sklada v posameznem letu.

Med aktivnosti vseživljenjskega učenja ministrstvo, pristojno za delo, uvaja ukrepe usposabljanja in izobraževanja, ki so uvrščeni v APZ. Prednostne naloge so namenjene pridobivanju nacionalnih poklicnih kvalifikacij, ugotavljanju in potrjevanju znanja in kompetenc, pridobljenih v neformalnem izobraževanju. Pozornost je namenjena vlaganju v nadgradnjo veščin, znanja, kompetenc, ki so bistvenega pomena za izboljšanje človeške vrednosti in zaposljivosti posameznika, usposabljanju na delovnem mestu in pa vsem dejavnostim, ki pripomorejo k večji konkurenčnosti in usposobljenosti posameznika. Kot v vseh programih APZ so tudi pri usposabljanju in izobraževanju starejši upoštevani kot prednostna skupina pri vključevanju v programe.

3. priporočilo: stabilnost bank

Sprejmejo se potrebni ukrepi za zagotovitev zadostnih kapitalskih rezerv za bančni sektor in odločno spodbuja čiščenje bilanc stanja, tako da se lahko ponovno začne ustrezno posojanje produktivnim dejavnostim. Pridobijo se potrditve usposobljenih tretjih oseb glede ocen kreditnih izgub pri stresnih testih sistemsko pomembnih bank.

S cilji pospeševanja kreditiranja nefinančnega sektorja, zagotovitve pogojev za odprodajo kapitalskih naložb države v bankah in ugotavljanja odgovornosti za nastanek posojil in naložb, ki se vodijo kot slabitve v bilancah bank, je bil pripravljen Zakon o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (ZUKSB), ki je začel veljati 28. 12. 2012. Zakon daje poleg ukrepa poroštva države za zadolževanje bank pri Banki Slovenije za zagotavljanje potrebne likvidnosti v skrajni sili pravno podlago za izvedbo prenosa slabih terjatev bank na Družbo za upravljanje terjatev bank ter možnost za dokapitalizacijo bank, če bi prenos teh terjatev povzročil neizpolnjevanje kapitalskih zahtev v bankah. Zakon je torej dovolj fleksibilen, da na ta način lahko sprosti kreditni krč in ponovno zagotovi prepotrebno financiranje dobrih gospodarskih projektov, saj bodo banke po prenosu terjatev sprostile nanje vezan kapital.

Tabela 11: Izpeljane dejavnosti na podlagi ZUKSB:

Dejavnost	Faza postopka	Predvideni rok izvedbe
ustanovitev Družbe za upravljanje terjatev bank (DUTB)	sprejet je statut DUTB, DUTB je vpisana v sodni register	
imenovanje neizvršnih direktorjev DUTB	že imenovani	
imenovanje v. d. izvršnih direktorjev DUTB	že imenovani	
imenovanje izvršnih direktorjev	še ni	Razpis mora biti objavljen v šestih mesecih od uveljavitve ZUKSB.
priprava podzakonskih aktov	Uredba o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank sprejeta	
Imenovanje članov medresorske komisije	že imenovani	

VIR: Ministrstvo za finance.

Merila in pogoje, ki jih morajo izpolnjevati banke, da so upravičene do ukrepov, ter merila in pogoje glede posameznih ukrepov določa Uredba o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank, ki je bila sprejeta 19. marca 2013. O ukrepih odloči vlada na podlagi predloga medresorske komisije, ki pripravi

predlog po pregledu poslovne strategije banke. Druga merila in pogoji za določitev in izvajanje ukrepov za krepitev stabilnosti bank, ki se urejajo v uredbi, se nanašajo na:

- povečanje osnovnega kapitala bank in drugih kapitalskih instrumentov banke (merila za povečanje osnovnega kapitala bank ter za udeležbo banke z lastnimi viri);
- tveganja bank, ki jih prevzema DUTB (merila za prevzem tveganj, vrste tveganih postavk, ki se lahko prevzamejo, in tveganj, ki se lahko krijejo, vrste prevzema ali kritja tveganj, vključno z merili, pravice za povratni prenos tveganih postavk na banko, ki je deležna ukrepov po tej uredbi, in vrednotenje prenesenih tveganih postavk);
- izdajo poroštva države za prevzete obveznosti namenske družbe (merila in pogoji za dodelitev poroštva države, vrste tveganj, ki se lahko krijejo pri izdaji poroštva za obveznosti namenske družbe, ter provizija za izdana poroštva).

Banka Slovenije okrepi nadzor

S spremembami in dopolnitvami Zakona o bančništvu, ki je bil uveljavljen konec leta 2012, se vzpostavlja učinkovit pravni režim nadzornih ukrepov Banke Slovenije za reševanje težav, s katerimi se v zaostrenih razmerah spoprijema bančni sistem zaradi omejenih možnosti pri zagotavljanju ustreznih virov financiranja, zlasti za zagotavljanje kapitalske ustreznosti v skladu z zahtevami Banke Slovenije oziroma Evropskega bančnega organa (EBA). Predlog posebno pozornost namenja zgodnjemu posredovanju ter orodju za reševanje bank. V ta namen zakon Banki Slovenije daje na razpolago dodatne izredne ukrepe za varstvo javnega interesa zaradi ogroženosti stabilnosti finančnega sistema, pri čemer se bodo ti ukrepi uporabljali, če banka ne bo izpolnjevala svojih obveznosti (predvsem je merilo kapitalska ustreznost bank).

4. priporočilo: trg dela

Prilagoditev zakonodaje za zaščito delovnih mest v zvezi s pogodbami za nedoločen čas, da se bo zmanjšala segmentacijo[20] trga dela, in to ob posvetovanju s socialnimi partnerji in v skladu z nacionalnimi praksami. Tudi v prihodnje rešuje težave vzporednega trga dela, ki ga ustvarja študentsko delo.

Državni zbor RS je na seji 5. 3. 2013 sprejel reformo trga dela, ki jo sestavljata nov Zakon o delovnih razmerjih (v nadaljevanju: ZDR-1) in novela Zakona o urejanju trga dela (v nadaljevanju: ZUTD). Zakona sta bila sprejeta s širokim političnim in družbenim soglasjem ter ob soglasju socialnih partnerjev, ki so pri pogajanjih tudi neposredno sodelovali pri oblikovanju končnih rešitev.

Spremembe na področju delovnih razmerij

Cilji nove zakonodaje so:

- dejanska uveljavitev koncepta prožne varnosti,
- zmanjšanje segmentacije trga dela,
- povečanje učinkovitosti delovnopravnega varstva in preprečevanja zlorab,
- uskladitev zakonodaje z odločbami Ustavnega sodišča RS, drugo domačo zakonodajo in mednarodnimi predpisi na tem področju.

Na podlagi indeksa varovanja zaposlitve delavcev, zaposlenih za nedoločen čas, OECD iz leta 2008 – 2,98, je Slovenija na tem področju dosegala enega najslabših rezultatov med državami članicami. Ukrepi, predvideni v reformi trga dela, bodo po neuradnih izračunih Urada RS za makroekonomske analize in razvoj po enaki metodologiji indeks varovanja zaposlitve delavcev zaposlenih za nedoločen čas znižali na raven 2, s čimer bi se Slovenija umestila v povprečje držav članic OECD. Približevanje indeksov varovanja zaposlitve za zaposlene za nedoločen in določen čas pa bo ob drugih ukrepih za

[20] Izraz razdrobljenost iz uradnega prevoda razumemo kot segmentacijo, vseeno pa se zaradi jasnosti v nadaljevanju uporablja izraz iz uradnega prevoda.

zmanjševanje razlik med različnimi oblikami dela, dodatno spodbudilo zmanjševanje segmentacije trga dela.

Zmanjšanje stroškov pri zaposlitvah za nedoločen čas

Najdaljši odpovedni rok pri odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca iz poslovnega razloga ali zaradi nesposobnosti se s 120 skrajšuje na 60 dni. Daljši odpovedni rok (80 dni) velja le, ko je delavec pri delodajalcu izpolnil 25 let zaposlitve in če ni s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti določen drugačen odpovedni rok. Če pogodbo o zaposlitvi odpove delodajalec iz krivdnega razloga, se odpovedni rok skrajšuje z enega meseca na 15 dni.

Tabela 12: Odpovedni roki

Trajanje zaposlitve	1 leto	2 leto	3 leto	5 leto	10 leto	15. leto	17. leto	20. leto	25 leto	26. leto
Odpovedni rok (poslovni razlog in razlog nesposobnosti)	15 dni	30 dni	32 dni	36 dni	46 dni	56 dni	60 dni	60 dni	60 dni	80 dni

Z reformo trga dela je omogočeno vključevanje delavcev v ustrezne ukrepe na trgu dela že med odpovednim rokom. Za čas odsotnosti z dela, ko je delavec v odpovednem roku enkrat tedensko vključen v ustrezne ukrepe na trgu dela, delodajalcu ZRSZ kot nadomestilo stroška delavčeve bruto plače, ki jo je delodajalec izplačal delavcu za dneve njegove odsotnosti z dela, povrne 70 odstotkov osnove.

Ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali zaradi nesposobnosti se višina odpravnine znižuje. Delavcu pripada odpravnina v višini 1/5 osnove za zaposlitev od enega do desetih let (prej od enega do petih let), 1/4 osnove za zaposlitev od deset do dvajset let (prej od pet do deset let), 1/3 osnove za več kot dvajset let (prej več kot 15 let) zaposlitve pri delodajalcu.

Ukrepi za spodbujanje zaposlovanja starejših

Zaradi zviševanja delovne aktivnosti starejših se postopno zvišuje starost delavcev, ki jim je zagotovljeno posebno varstvo pred odpovedjo, in sicer ureditev v ZDR-1 sledi dvigu starosti, ki jo za upokojitev predvideva pokojninska zakonodaja. Posebno varstvo pred odpovedjo uživajo delavci, ki izpolnjujejo pogoj starosti 58 let, oziroma delavci, ki sicer pogoja starosti ne izpolnjujejo, jim pa do izpolnitve pogojev za starostno upokojitev manjka pet let ali manj. Dodatna spodbuda za zaposlovanje starejših so spremembe pri odpravnini ob upokojitvi. Novi zakon ohranja dodatek za delovno dobo kot obvezno sestavino plače. Določa pravico, medtem ko so pogoji za pridobitev te pravice in sama višina določeni v kolektivnih pogodbah na ravni dejavnosti.

Povečanje prožnosti

Novi zakon podrobneje ureja možnost, ko se delavcem med trajanjem delovnega razmerja lahko naloži tudi opravljanje drugega dela, če ta možnost ni drugače urejena s posebnim zakonom ali s kolektivno pogodbo. Zakon določa primere (zaradi ohranitve zaposlitve ali zagotovitve nemotenega poteka delovnega procesa) in pogoje (ustreznost drugega dela, časovna omejitev na tri mesece, zadržanje ugodnejšega plačila za delo), ko je tako obveznost mogoče pisno odrediti delavcu. Dodatno ZDR-1 manjšim delodajalcem omogoča večjo notranjo prožnost, saj lahko delavcem začasno odrejajo tudi primerno delo (delo, za katero je sicer zahtevana ena raven nižja stopnja izobrazbe).

Novi zakon uvaja institut »začasnega čakanja na delo«, pri čemer se v primerjavi z veljavno sistemsko ureditvijo, po kateri je delavec, ki mu delodajalec ne more zagotavljati dela, upravičen do 100 odstotkov nadomestila plače, nadomestilo plače znižuje na 80 odstotkov osnove. Delodajalec lahko pisno napoti delavca na čakanje na delo doma največ za šest mesecev v posameznem koledarskem letu, v kar se vštevajo tudi morebitne krajše večkratne napotitve.

Drugi ukrepi za zmanjševanje segmentacije trga dela

Zakon omejuje sklepanje pogodb o zaposlitvi za določen čas, s tem ko preprečuje sklenitev ene ali več zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas za isto delo, katerih neprekinjeni čas trajanja bi bil daljši kot dve leti (razen v izrecno določenih primerih). Pravica do odpravnine se določa tudi ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas, razen ko preide v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas oziroma če delavec nadaljuje delo na podlagi pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas ali če delavec ne sklene pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas za ustrezno delo, ki mu ga je ponudil delodajalec po poteku pogodbe o zaposlitvi za določen čas.

Po novem je določena oprostitev od plačevanja prispevka delodajalca ob brezposelnosti v prvih dveh letih zaposlitve za nedoločen čas, na drugi strani pa je znesek tega prispevka ob sklenitvi pogodbe o zaposlitvi za določen čas določen v višini petkratnika običajnega prispevka zaradi bistveno višjega tveganja nastanka brezposelnosti kot ob sklenitvi pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas.

Dodatne ukrepe za preprečevanje segmentacije trga dela pri plačevanju prispevkov predvideva tudi nova pokojninska zakonodaja. V ZPIZ-2 so tako določene spodbude delodajalcev za zaposlovanje starejših in mlajših delavcev, zaposlovanje mater z otrokom do tretjega leta starosti ter podjetnike, ki prvič registrirajo samostojno dejavnost. Spodbude so določene v obliki znižanih prispevkov delodajalcev za delavce, kot npr. za delavce, starejše od 60 let (30-odstotno znižanje prispevkov delodajalcev) oziroma za delavce, ki izpolnjujejo pogoje za predčasno upokojitev (50-odstotno znižanje prispevkov delodajalcev).

ZDR-1 poleg tega določa, da število napotenih delavcev pri uporabniku ne sme presegati 25 odstotkov števila zaposlenih (osnova so vsi zaposleni – zaposleni za nedoločen in določen čas), v to kvoto pa se ne štejejo delavci, ki so pri delodajalcu za zagotavljanje dela zaposleni za nedoločen čas.

Povečanje pravne varnosti zaposlenih zaradi preprečevanja zlorab

Zaradi preprečevanja zlorab v praksi glede ustanavljanja »slamnatih podjetij« se z novim zakonom uveljavlja solidarna odgovornost delodajalca prenosnika za terjatve, in sicer ko lahko prenosnik v dovolj vpliva oziroma bi lahko vplival na poslovne odločitve prevzemnika. Kadar delodajalec prenosnik ni pretežni lastnik prevzemnika, ko torej ne more vplivati na poslovne odločitve prevzemnika, pa se uveljavlja subsidiarna odgovornost prenosnika. Poleg tega zakon določa, da se pri vseh pravicah, vezanih na delovno dobo, upošteva delovna doba pri obeh delodajalcih. Dodatno ZDR-1 določa solidarno oz. subsidiarno odgovornost delodajalcev za terjatve delavcev v primerih odpovedi pogodbe o zaposlitvi s ponudbo nove pogodbe o zaposlitvi.

Zakon vzpostavlja novo pravno podlago za izredno odpoved pogodbe o zaposlitvi, ki jo da delavec, če delodajalec tri mesece zapored zanj ni plačal prispevkov za socialno varnost. Če delodajalec delavcu ne bo izplačal plače ali drugih prejemkov, bo lahko delavec vložil predlog za izvršbo in zahteval izvršbo pri pristojnem sodišču, saj zakon opredeljuje pisni obračun plače za verodostojno listino. Če bi delodajalec moral delavcu izplačati nadomestilo plače v breme zdravstvenega zavarovanja in tega ne stori, pa daje zakon delavcu možnost, da izplačilo nadomestila plače sam uveljavi pri ZZZS.

Sprememba zakonodaje pri urejanju trga dela

Poglavitni cilji novele Zakona o urejanju trga dela (ZUTD) so:

- večja prožnost na trgu dela (z omogočanjem upokojencem, da opravljajo začasna in občasna dela, omogočanjem prijave delavca na ZRSZ med odpovednim rokom),
- zmanjšanje pasti brezposelnosti s spremembami pri denarnih nadomestilih,
- odprava administrativnih ovir.

Ukinja se obvezna prijava prostega delovnega mesta na zavodu in uvaja obveznost javne objave pri Zavodu RS za zaposlovanje (ZRSZ) za delodajalce iz javnega sektorja ter gospodarske družbe v večinski lasti države;

Uvaja se možnost začasnega in občasnega dela upokojencev, v zvezi s katerim zakon določa,

- najnižjo urno postavko,

- omejitve glede obsega opravljenega dela pri posameznem delodajalcu, časa opravljanja tega dela in višine zaslužka na letni ravni,
- sestavine pogodbe o opravljanju začasnega ali občasnega dela,
- posebno dajatev iz opravljanja tega dela ter način njenega obračuna in rok plačila,
- sankcije zaradi nespoštovanja omejitev pri opravljanju začasnega ali občasnega dela in drugih določb zakona, ki se nanašajo na posredovanje in opravljanje tega dela (nadzor: Inšpektorat RS za delo).

Dopolnjuje se postopek za vpis v register izvajalcev aktivnosti programov APZ. Olajšuje in poenostavlja se postopek izbire izvajalcev aktivnosti programov APZ in zaradi omogočanja izvajanja aktivnosti programov APZ se vpis v register zunanjih izvajalcev dopušča tudi reprezentativnim organizacijam sindikatov ter reprezentativnim združenjem delodajalcev.

Določene so nekatere spremembe pri javnih delih. Novela odpravlja težave pri izvajanju zakonsko predvidene izjeme od pravila, da je oseba v javna dela lahko vključena največ eno leto; poleg navedenega uvaja možnost, da občina sprejme program javnih del, vendar ob pogoju 100-odstotnega financiranja.

Določa se prijava delavca, ki mu je bilo odpovedano delovno razmerje iz poslovnega razloga ali zaradi nesposobnosti, v evidenco iskalcev zaposlitve med odpovednim rokom.

Omogoča pridobitev pravice do denarnega nadomestila ob brezposelnosti za brezposelne osebe, mlajše od 30 let, ki bodo dosegle zavarovalno dobo najmanj šest mesecev v zadnjih 24 mesecih.

Zaostrujejo se pogoji za uporabo izjeme od načela izkoriščenosti zavarovalne dobe. Pri določanju trajanja pravice do denarnega nadomestila se denarno nadomestilo odmeri od celotne zavarovalne dobe pri zavarovancih, ki ob ponovnem uveljavljanju pravice izpolnjujejo starostni pogoj vsaj 57 let ali pogoj dosežene zavarovalne dobe vsaj 35 let (izbirno); do zdaj je bil ta pogoj najmanj 55 let starosti in 30 let zavarovalne dobe, vendar sta morala biti izpolnjena oba pogoja hkrati.

Spreminja se pravilo pri uresničevanju pravice do preostalega dela neizkoriščene pravice. Do pravice do izkoriščenja preostalega dela denarnega nadomestila (tj. do preostanka pravice iz preteklega obdobja) ne bodo več upravičeni zavarovanci, ki bodo hkrati upravičeni do nove pravice do denarnega nadomestila. Če bo neizkoriščeni del daljši, kot bi bila nova pravica, pa se bodo lahko odločili, katero pravico izkoristiti; če se bodo odločili za preostanek, se jim bo pri morebitni naslednji odmeri nove pravice upoštevala iz tega razloga še neupoštevana zavarovalna doba.

Poenostavlja se postopek za pridobivanje podatkov za odmero denarnega nadomestila. Osnova za odmero denarnega nadomestila se bo ugotavljala na podlagi podatkov iz obračuna davčnih odtegljajev iz obrazcev REK, zdaj pa te podatke zagotavljajo delodajalci na posebnih obrazcih, ki jih predpisuje ZRSZ.

Uvajajo se vsebinske spremembe v postopku prenehanja vodenja v evidenci brezposelnih in oseb, vključenih v programe APZ:

- prenehanje vodenja v evidenci brezposelnih in evidenci oseb, vključenih v programe APZ z dnem nastanka razloga za prenehanje (do zdaj z dnem ugotovitve razloga za prenehanje vodenja);
- sprememba stvarne pristojnosti sodišča za odločanje pri sporih o prenehanju vodenja osebe v evidenci brezposelnih in evidenci oseb, vključenih v programe APZ; za odločanje bo namesto upravnega pristojno socialno sodišče;
- z določitvijo drugačnega začetka teka roka za ponovno prijavo v evidenco brezposelnih se zagotavlja, da se bo brezposelni lahko ponovno prijavil v evidenco najpozneje po šestih mesecih od dneva prenehanja vodenja.

Obravnava študentskega dela

Z uveljavitvijo Zakona za uravnoteženje javnih financ se je določila nova višina koncesijske dajatve iz študentskega dela (zvišana z 12 % na 23 %), istočasno pa je nova razdelitev, ki zagotavlja, da se večina teh sredstev nameni za štipendije. Z letom 2013 je bila za četrtino znižana tudi študentska

olajšava pri obračunu dohodnine. Z zvišanjem koncesijske dajatve študentsko delo postaja manj konkurenčno rednim oblikam dela ter s tem posredno prispeva k zmanjševanju segmentacije trga dela. S sistemskimi spremembami študentskega dela nameravamo v kratkem v okviru civilnega in socialnega dialoga tudi nadaljevati.

Iz poročil o delu 29 študentskih servisov je razvidno, da se je število izdanih napotnic za študentsko delo v letu 2012 glede na leto 2011 v teh servisih znižalo za 7,2 % (za dijake 10,4 % in za študente 5,6 %). Število realiziranih napotnic je bilo glede na leto 2011 nižje za 6,3 % (od tega dijaki – 8,2 %, študenti – 5,3 %). Število ur opravljenega študentskega dela se je znižalo za 10,7 % (dijaki za 14,8 % in študenti za 2,4 %).

5. priporočilo: izobraževanje in kvalifikacije

Izboljša se usklajenost kvalifikacij s povpraševanjem na trgu dela, še posebej za nizkokvalificirane delavce in visokošolske diplomante, ter nadaljujejo reforme poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Izboljšanje usklajenosti kvalifikacij s povpraševanjem na trgu dela

Na srednješolski ravni je v ospredju strategija vpisne politike. Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, načrtuje ukrepe za uveljavljanje poklicnega izobraževanja in konkretne projekte povezovanja podjetništva in izobraževanja, strokovni diskurz o reformi poklicnega izobraževanja in umestitvi v slovensko ogrodje kvalifikacij. Za doseganje tega cilja je ministrstvo začelo:

- konkretne projekte povezovanja podjetništva in izobraževanja (sofinancirano s kohezijskimi sredstvi, s tem dosežen tudi učinek internacionalizacije in mobilnosti, prenosa dobrih praks);
- spodbujanje podjetniških pobud dijakov poklicnih šol ob mentorstvu šol;
- predstavljanje poklicnega in strokovnega izobraževanja, s čimer želimo spremeniti vpis ter spremeniti ugled in prepoznavnost tega področja izobraževanja;
- s posodobitvijo meril za vpis v srednje šole o posodobiti prehod v srednjo šolo in jim dati ustrezno razločevalnost in objektivnost ter preglednost;
- s prenovo poklicnega tečaja in projekta Karierno svetovanje (poklicne tečaje je treba prenoviti in posodobiti, kariernemu svetovanju pa dodati kakovostne vsebine ter ga umestiti v sistem izobraževanja);
- razprave o izzivih in razvoju poklicnega šolstva: razprava o povezovanju izobraževanja in podjetništva, prednostih in slabostih dualnega sistema, uveljavljanju statusa poklicnega izobraževanja in uveljavljanju odličnosti v poklicnem izobraževanju).

Pripravljajo se predlogi sprememb Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, spremembe Zakona o gimnazijah in Predlog zakona o slovenskem ogrodju kvalifikacij. Obravnavo sprememb zakonov načrtujemo v drugi polovici leta 2013, predlogi sprememb pa bodo usmerjeni v izboljšanje uspešnosti, učinkovitosti in kakovosti izobraževanja, predvsem pa mednarodno primerljivost.

V **visokem šolstvu** je ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, pripravilo temeljito analizo trga dela, da bi ugotovili, v kolikšni meri so ključne skupine visokošolskih podatkov skladne z razmerami na trgu dela. Analiza je bila opravljena z vidika visokošolskih razpisov za vpis, vpisanih študentov ter diplomantov. Ugotavljamo namreč, da je ta vidik premalo upoštevan dejavnik sooblikovanja vsakoletne ponudbe študijskih programov in njihovih vpisnih mest posameznih visokošolskih zavodov.

Pri oblikovanju vpisne politike in določitvi letnega razpisa za visokošolski vpis pa je treba poleg podatkov o stanju in gibanju v visokem šolstvu in na trgu dela upoštevati tudi dolgoročne projekcije razvoja Slovenije in trga dela. Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, bo v prihodnje sledilo ukrepom, navedenim v Resoluciji o nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020:

a) kratkoročni ukrepi:
   - spodbujanje internacionalizacije,
   - izboljšanje kakovosti visokega šolstva;

b) dolgoročni ukrepi:
   - izboljšanje sodelovanja visokošolskih ustanov z gospodarstvom in negospodarstvom (to predvideva oblikovanje posvetovalnih oblik za dialog z delodajalci pri pripravi

študijskih programov in vključevanje strokovnjakov iz neakademskega sveta, zlasti gospodarstva, pri izvajanju študijskega procesa strokovnih študijskih programov);
- izboljšanje sodelovanja visokošolskih ustanov z javnimi raziskovalnimi zavodi (vključuje vzajemno prehajanje strokovnjakov med visokošolskimi ustanovami in javnimi raziskovalnimi zavodi);
- postopno povezovanje univerz in manjših javnih raziskovalnih zavodov.

Vseživljenjska karierna orientacija in ukrepi aktivne politike zaposlovanja

Po zakonu o urejanju trga dela so to storitve na trgu dela, in sicer za dejavnosti, ki omogočajo prepoznavanje sposobnosti, kompetenc in interesov za sprejemanje odločitev pri zaposlovanju, izobraževanju, usposabljanju in izbiri poklica. To so dejavnosti, kot so: obveščanje o trgu dela, samostojno vodenje kariere, osnovno in poglobljeno karierno svetovanje in učenje veščin vodenja kariere, ki vplivajo na boljšo usklajenost ponudbe in povpraševanja na trgu dela. Vseživljenjsko karierno usmeritev je treba zagotoviti vsem skupinam delovno sposobnega prebivalstva, torej šolajoči se mladini, zaposlenim oziroma samozaposlenim in brezposelnim. Trenutno se te storitve prek zavoda za zaposlovanje in koncesionarjev zagotavljajo brezposelnim in v manjši meri šolajoči se mladini. Zaposlenim pa so namenjeni programi aktivne politike zaposlovanja, ki vsebujejo tudi sestavine vseživljenjske karierne usmeritve. Ukrepi:

- regijski karierni centri za osnovnošolsko in srednješolsko mladino,
- krepitev kariernega usmerjanja za brezposelne,
- aktivna politika zaposlovanja, namenjena zaposlenim za povečevanje njihove kompetenčnosti in konkurenčnosti ter razvoj novih inovativnih pristopov na tem področju ter
- večje vključevanje socialnih partnerjev v pripravo in izvajanje vseživljenjske karierne orientacije.

6. priporočilo: odprtost trgov, poslovno okolje

Sprejetje nadaljnjih ukrepov za povečanje odprtosti trga ter pospešitev reorganizacije strokovnih storitev, izboljšanje poslovnega okolja z (i) izvedbo reforme Urada za varstvo konkurence, (ii) vzpostavitev okvira za podjetja v državni lasti, ki bo jamčil neodvisno vodenje in visoke standarde za upravljanje podjetij ter (iii) izboljšanje stečajnih postopkov, zlasti v smislu časovne ustreznosti in učinkovitosti.

Prestrukturiranje Urada za varstvo konkurence

V letu 2012 je bil preoblikovan Urad RS za varstvo konkurence kot organ v sestavi Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo v samostojno in neodvisno Javno agencijo Republike Slovenije za varstvo konkurence. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence, katerega določbe se nenašajo predvsem na organe agencije, njihovo imenovanje in pristojnosti, je bil sprejet v Državnem zboru RS, Sklep o ustanovitvi Javne agencije Republike Slovenije pa je bil objavljen v Uradnem listu. Po imenovanju organov agencije v Državnem zboru RS na predlog vlade je bila agencija 31. 12. 2012 vpisana v sodni register. Na ta način so bili izpolnjeni vsi pogoji za začetek njenega delovanja. V agenciji se je na novo zaposlilo 16 oseb.

Spremembe pri upravljanja kapitalskih naložb države

Konec leta 2012 je bil uveljavljen Zakon o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH), ki bo omogočil koncentracijo upravljanja naložb Republike Slovenije s ciljem doseganja stabilnega lastništva in trajnostnega maksimiranja donosnosti ter vrednosti naložb. To bo omogočilo doseganje gospodarskih in razvojnih ciljev ter ciljev javnega interesa, vzpostavitev preglednega sistema upravljanja kapitalskih naložb z optimizacijo stroškov upravljanja ter izpolnjevanje zakonsko določenih obveznosti Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. d., ter Slovenske odškodninske družbe, d. d. Z novim zakonom se predvideva oblikovanje družbe Slovenski državni holding (SDH), katere vlogo je v začetku prevzela Slovenska odškodninska družba. Pri SDH bodo skoncentrirane vse naložbe Republike Slovenije in na ta način upravljane z enega mesta. Zakon torej poenostavlja strukturo upravljanja, jasneje opredeli namen in merila upravljanja državnih naložb ter oblikuje enotne

premoženjske rezerve države.Ključni dokument za pregledno upravljanje je Strategija upravljanja kapitalskih naložb, katere sestavni del je klasifikacija naložb, ki opredeli naložbe glede na njihovo pomembnost (strateške, pomembne ter portfeljske naložbe), določeni pa so tudi ciljni deleži za posamezno naložbo. Klasifikacija še ni usklajena.

Izboljšanje stečajnih postopkov

Izboljšanje poslovnega okolja se pričakuje tudi z izboljšanjem postopkov zaradi insolventnosti. V letu 2012 sta bila sprejeta Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o bančništvu in Zakon o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank, katerih cilj je med drugim tudi krepitev stabilnosti bank ter povečanje njihove učinkovitosti nasproti njihovim dolžnikom, in sicer tistim, za katere že teče postopek zaradi insolventnosti, in tudi tistim, za katere se sodni postopek zaradi insolventnosti sicer še ni začel, a pri njih že obstaja finančno stanje ogrožene kapitalske ustreznosti. S tem ko bo bankam zagotovljeno učinkovitejše in hitrejše poplačilo nasproti njihovim insolventnim dolžnikom, bo posledično omogočeno boljše poslovno okolje za druge gospodarske subjekte.

Gospodarno javno naročanje

Upoštevaje gospodarske razmere zadnjih let, je bil z namenom zagotovitve gospodarne in transparentne rabe javnih sredstev in preprečitve morebitnih zlorab pri izbiri izvajalcev za izvedbo javnih naročil v 2012 sprejet paket zakonov, s katerim je bil vzpostavljen preglednejši, enostavnejši, debirokratiziran in informacijsko podprt sistem javnega naročanja. S tem se zagotavljajo večja transparentnost pri oddaji naročil, vsebinsko odločanje o ponudbah in nižji stroški za sodelovanje v postopku javnega naročanja, s tem pa večja konkurenčnost in gospodarnejša raba javnih sredstev. Ob koncu leta 2012 je ministrstvo sprejelo Strategijo izobraževanj na področju javnega naročanja za leti 2013 in 2014 in v sodelovanju z Upravno akademijo Ministrstva za pravosodje in javno upravo izvedlo več brezplačnih predstavitev nove zakonodaje.

7. priporočilo: rast plač

Po posvetovanju s socialnimi partnerji in v skladu z nacionalno prakso zagotovi, da bo rast plač vključno s prilagoditvijo minimalne plače podpirala konkurenčnost in ustvarjanje delovnih mest.

V letu 2012 je bruto plača za zaposlenega ostala nominalno nespremenjena, realno pa se je znižala (–2,4 %) prvič v zadnjih dvajsetih letih, kar je prispevalo k izboljšanju stroškovne konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, ki je bilo med najnižjimi v evrskem območju.

Rast plač v zasebnem sektorju se je lani izraziteje prilagodila gospodarski aktivnosti,[21] saj je bila kljub dokončnemu dvigu in uskladitvi minimalne plače le nominalno 0,5-odstotna, tj. precej počasnejša kot v preteklih dveh letih (2011 2,6 %, 2010 5,6 %).[22] Bruto plača v javnem sektorju[23] je bila lani nominalno za 0,9 % nižja kot v letu 2011, na kar je odločilno vplivalo junijsko triodstotno znižanje plač v sektorju država.[24] Zaradi varčevalnih ukrepov, ki so se z dopolnitvami sprejemali vse od leta 2009, se je po dveletni stagnaciji bruto plača v državnem sektorju lani nominalno znižala za 2,2 %. Poleg znižanja plač v državnem sektorju, ki je glavnina javnega sektorja, se je nekoliko umirila tudi rast plač v javnih družbah. Te so ob koncu leta 2012 izplačale bistveno manj izrednih izplačil kot v predhodnem letu, kar je nekoliko upočasnilo njihovo rast plač, ki pa je kljub temu ostala nadpovprečno visoka[25] (2,0 %).

[21] V obdobju 2010–2011 je na rast plač v zasebnem sektorju ob nizki gospodarski aktivnosti in nekoliko spremenjeni strukturi zaposlenih vplival predvsem dvig minimalne plače.
[22] V zasebnih nefinančnih družbah se je močno upočasnila (0,6 %; 2011 2,7 %), v finančnih družbah pa je bila bruto plača celo nekoliko nižja kot leto prej (–0,1 %; 2011 1,2 %). Nižja je bila tudi v večini dejavnosti (v gradbeništvu, zlasti storitvenih), medtem ko se je njena rast lani najmanj upočasnila v industriji.
[23] K nacionalnim računom spadajo sektor država in javne družbe (vir SURS).
[24] Z uveljavitvijo ZUJF so se plače znižale vsem javnim uslužbencem za 8 %, obenem pa sta se jim izplačali zadnji dve četrtini odprave plačnih nesorazmerij.
[25] V nefinančnih javnih družbah 1,9 %, v finančnih 1,5 %.

6 NAPREDEK PRI DOSEGANJU GLAVNIH CILJEV STRATEGIJE EU 2020

6.1 Cilj pri raziskavah in razvoju

vlaganje 3 % BDP v raziskave in razvoj do leta 2020 (2011: 2,47 %)

Statistični podatki o vlaganju v raziskave in razvoj za 2011, kažejo, da je bil skupni delež porabljenih sredstev za raziskave in razvoj 2,47 % BDP. Največ sredstev za raziskave in razvoj je bilo namenjenih iz poslovnega sektorja (73,9 %), sledila sta državni (14,3 %) in visokošolski sektor (11,8 %).

K domačim izdatkom za raziskave največ prispevale gospodarske družbe (61,2 %), sledijo državni viri (31,5 %) in sredstva iz tujine (7 %). Ob zmanjševanju integralnega proračuna so pomemben vir za doseganje (približevanje) cilja predvsem kohezijska sredstva. Poleg neposrednih ukrepov (subvencije) k uresničevanju ciljev pripomorejo tudi posredni ukrepi, med njimi povišanje olajšave za raziskave in razvoj, na 100 % vloženih sredstev. Sredstva za raziskave so se od leta 2011 sicer znižala, hkrati pa smo se dejavno lotili zagotavljanja čim višjih sredstev iz strukturnih skladov ter z izboljšanjem učinkovitosti njihove uporabe.

V Raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011-2020 (RISS) so poudarki, ki bodo okrepili naredili mednarodno konkurenčnost in okrepili na znanju temelječo proizvodnjo in storitve. Poseben poudarek je dan večji avtonomiji javnih raziskovalnih organizacij, ki bodo morale poleg znanstvene odličnosti skrbeti tudi za družbeno odgovornost in prispevek k večji konkurenčnosti. Cilj RISS povečanje zasebnega vlaganja v raziskave in tudi iz javnih sredstev. 60 % javnih sredstev bo usmerjenih v projekte v sodelovanju z gospodarstvom. Dodatno bo poseben poudarek namenjen izboljšanju dostopa podjetij do povratnih in komercialnih virov financiranja za raziskave, tehnološki razvoj ter komercializacijo novih izdelkov in storitev na temelju lastnega znanja.

Nadaljevali bomo spodbujanje zaposlovanja oziroma usposabljanje raziskovalcev in razvojnikov v gospodarstvu. Okrepili bomo podporo strateškim razvojnim projektom podjetij ter omogočili njihovo sodelovanje v tehnološko razvojnih programih (npr. ESA) in demonstracijskih projektih, ki bodo podjetjem omogočila razvoj in prve predstavitve najnaprednejših tehnologij na svetovnih trgih.

Razvojni centri slovenskega gospodarstva na sektorski in regionalni ravni so projekti ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Združujejo kritično maso znanja na posameznih področjih ter infrastrukturo za nadaljnji razvoj in nastajanje novih podjetij. Povezovanje infrastrukture in razvojnih jeder podjetij zagotavlja izhodišče za nastanek in razvoj novih inovativnih in tehnoloških ter spin off (odcepljenih) podjetij. V letih 2013 in 2014 bo za 17 projektov namenjenih 68 mio. EUR (od skupno 179,5 mio. EUR), načrtovanih je 658 novih delovnih mest in 266 novih podjetij.

Ministrstvo, pristojno za znanost v letu 2013 načrtuje sodelovanje pri štirih novih projektih ERA-net in nadaljevanje razpisov v že potekajočih projektih, načrtuje pa tudi sodelovanje pri projektih skupnega načrtovanja (Joint Programming Initiatives) in predstavitvene dejavnosti za vključevanje slovenskih raziskovalcev v pobude na ravni EU. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo se namerava vključiti v več kot mrd. EUR vredno pobudo za industrijske raziskave Eurostars 2.

Zaradi izboljšanja institucionalnega okolja in vse večje zapletenosti mednarodnega (EU) raziskovalnega okolja so zasnovani ukrepi profesionalizacije nacionalnih podpornih ustanov (mreža nacionalnih kontaktnih točk), kar bomo uresničevali pri vzpostavitvi nove mreže v okviru Obzorja 2020.

Pri povezovanju raziskovalne infrastrukture (ESFRI) se izvaja Načrt razvoja raziskovalnih infrastruktur, v katerem bo v letu 2013 in 2014 institucionaliziranih vsaj pet projektov ESFRI. Načrtovano je nadaljevanje sodelovanja v okviru gradnje velike infrastrukture FAIR, pri čemer je slovenski stvarni vložek (*in kind*) pomembna spodbuda slovenskemu visokotehnološkemu razvoju.

6.2 Cilja v izobraževanju

Delež zgodnjih osipnikov ne bo presegel 5 % (2011: 4,2 %).

Slovenija je pod mejo 5-odstotnega deleža zgodnjih osipnikov. Za ohranjanje cilja zagotavljamo preprečevalno naravnanost v osnovnih in srednjih šolah v različnih oblikah: učna pomoč, dopolnilni pouk, notranja diferenciacija pouka, možnost za podaljšanje osnovnošolskega izobraževanja in individualnega načrta izobraževanja, pri katerih šola in udeleženec izobraževanja skupaj pripravita načrt, kako in kdaj se bo posameznik izobraževal in izpolnjeval učne obveznosti. To so ukrepi, ki niso vezani le na posamezno leto, temveč jih v sistemu izobraževanja izvajamo že več let.

K nizkemu deležu zgodnjih osipnikov prispevajo še nekateri drugi ukrepi. Prvi je možnost, da se v izobraževanje za pridobitev nižje poklicne izobrazbe lahko vključi, kdor je končal najmanj sedmi razred osnovne šole in je izpolnil osnovnošolsko obveznost ter izpolnjuje druge z izobraževalnim programom določene pogoje.[26] Mladi, ki niso dokončali redne osnovne šole, pa se lahko vključijo v osnovnošolsko izobraževanje kot odrasli, to izobraževanje pa je brezplačno.[27]

Vzporedno s preventivno naravnanostjo v osnovnih in srednjih šolah že potekajo tudi različni programi izobraževanja, financirani z evropskimi sredstvi, ki omogočajo pridobivanje javnoveljavne izobrazbe vsem tistim, ki so že zgodaj zapustili izobraževanje. Za osipnike je namenjen program Projektno učenje mladih, namenjen mladim od 15 do 25 let.

40 % mlajših, med 30 in 34 let, bo imelo terciarno izobrazbo (2011: 37,9 %).

Po podatkih ankete o delovni sili za drugo četrtletje se je v letu 2012 delež mladih (30–34 let) s terciarno izobrazbo povečal na 39,1 %, Slovenija pa se je močno približala cilju EU 2020. Povečevanje deleža je povezano z visoko vključenostjo mladih v terciarno izobraževanje ter s povečevanjem števila diplomantov terciarnega izobraževanja, starih 34 let ali manj. Povečanje števila diplomantov pa je povezano tudi z uvajanjem bolonjskih študijev, pri katerih je povprečni čas trajanja študija od vpisa do diplomiranja krajši kot pri starih programih.[28] Ukrepi so dolgoročni in so predvideni v Resoluciji o nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020. Nadaljnji ukrepi za doseganje cilja so predvsem:

- ukrepi za ohranjanje oziroma povečanje visoke stopnje dostopnosti visokošolskega izobraževanja,
- ukrepi za povečanje učinkovitosti študija,
- zagotavljanje brezplačnega rednega študija na prvi in drugi stopnji enkrat v življenju,
- vključevanje manj zastopanih skupin prebivalstva v visoko šolstvo,
- vzpostavitev enotnega in preglednega sistema socialnih transferjev za študij,
- izboljšanje možnosti za študij ter tudi preglednih pogojev za koriščenje pravic, ki izhajajo iz statusa študenta (npr. omejitev koriščenja transferjev za določeno število let ipd.).

Slovenija vzpostavlja informacijski sistem eVŠ, ki omogoča preglednost in spremljanje visokošolskega prostora v Sloveniji, saj vsebuje podatke o visokošolskih zavodih, javnoveljavnih študijskih programih, študentih, diplomantih ter visokošolskih učiteljih in sodelavcih ter znanstvenih delavcih. Z vzpostavitvijo evidence študentov in diplomantov eVŠ bo Slovenija pridobila analitično orodje za sprotno spremljanje delovanja visokega šolstva ter uresničevanja in razvoj visokošolskih politik. Prav tako bo država pridobila osrednji vir podatkov o statusu študenta in drugih podatkov, potrebnih za preverjanje pravic do študija, ki ga financira država, in finančnih pomoči.

---

[26] Po 23. členu Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 79/2006).
[27] Po Ustavi RS (Uradni list RS, št. 33/1991) je osnovnošolsko izobraževanje obvezno in se financira iz javnih sredstev.
[28] V letu 2011 je povprečno trajanje študija na starih visokošolskih dodiplomskih programih (visokošolski strokovni in univerzitetni dodiplomski) znašal 6,8 leta, na bolonjskih programih prve stopnje (visokošolski strokovni in univerzitetni dodiplomski) pa 4,0 leta.

6.3 Cilji za podnebje in energetiko

Izpolnjeni bodo ti nacionalni podnebno-energetski cilji do leta 2020:
– emisije toplogrednih plinov na področjih, ki niso vključena v shemo trgovanja z emisijskimi kuponi (promet, kmetijstvo, odlaganje odpadkov, gospodinjstva in storitve) se do leta 2020 lahko povečajo za 4 % glede na leto 2005;
– povišanje deleža obnovljivih virov energije v končni rabi na 25 %;
– povečanje učinkovite rabe energije.

Znižanje emisij toplogrednih plinov (TPG)

Pripravljen bo akcijski načrt ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za obdobje 2013 do 2020, ki bo hkrati povezal tudi ukrepe povečanja učinkovite rabe energije in ukrepe za doseganje 25-odstotnega deleža obnovljivih virov energije pri končni rabi energije. Ključni cilj akcijskega načrta bo zagotoviti, da se emisije toplogrednih plinov na področjih, ki niso vključena v shemo trgovanja z emisijskimi kuponi (promet, kmetijstvo, odlaganje odpadkov, gospodinjstva in storitve) do leta 2020 ne povečajo za več kot 4 % glede na leto 2005.

Gozdovi imajo poseben vpliv na doseganje podnebno-energetskih ciljev. Pomembno prispevajo k ponoru toplogrednih plinov iz ozračja in s tem k ugodnejši bilanci ogljika na ravni države. Tudi do leta 2020 bomo v zagotavljali akumulacijo lesne zaloge in s tem omogočili, da Slovenija ponor ogljika primerno vključuje v prizadevanja za doseganje ciljev podnebnih zavez.

Povišanje deleža obnovljivih virov energije pri končni porabi na 25 %

Cilj povečanje deleža obnovljivih virov energije (OVE) pri končni porabi energije na 25 % do leta 2020 se izpolnjuje. Razpoložljivi neuradni podatki za leto 2011 kažejo izpolnjevanje vmesnega letnega cilja, opredeljenega z AN-OVE (Akcijski načrt za obnovljive vire energije), saj je bil delež skupne porabe končne energije iz OVE 18,9 % (16,11 % v 2005). Uspešno se izpolnjuje cilj pri uporabi bruto končne energije iz OVE za ogrevanje in hlajenje, pri električni energiji pa zaostajamo za predvideno dinamiko: delež porabe bruto končne energije iz OVE za električno energijo je znašal 30,8 %, kar je za 1,5 odstotne točke manj od načrta v tem letu in za 8,5 odstotne točke manj od cilja v letu 2020; s 27,3-odstotnim deležem OVE pri bruto porabi končne energije za ogrevanje in hlajenje v letu 2011 pa presegamo predvideni delež, opredeljen za to leto v AN-OVE. Razlog je manjša poraba energije za ogrevanje in hlajenje v gospodinjstvih (od leta 2005 se je zmanjšala za 15 %), hkrati pa se je povečalo izkoriščanje OVE za ogrevanje in hlajenje, kar izraža uspešnost ukrepov spodbujanja OVE in URE. Delež porabe bruto končne energije iz OVE v prometu je bil 2,2 % (79% doseganje vmesnega cilja).

Povečanje učinkovite rabe energije

Konec leta 2009 je bila sprejeta Uredba o zagotavljanju prihrankov energije pri končnih odjemalcih, na podlagi katere je vlada skladno s ciljem iz Nacionalnega akcijskega načrta za energetsko učinkovitost za obdobje 2008–2016 določila, da morajo dobavitelji vseh energentov pri končnih odjemalcih doseči 1 % prihrankov energije letno.

Vmesni letni cilji povečanja učinkovite rabe energije so z Akcijskim načrtom za energetsko učinkovitost za obdobje 2008–2016 (AN-URE) določeni vsaka tri leta. V obdobju do leta 2010 je bilo z upoštevanjem zgodnjih aktivnosti skupaj prihranjenih 1317 GWh končne energije. Doseženi prihranek je bil 2,8 %, kar je za 0,3 % referenčne rabe končne energije več od vmesnega ciljnega prihranka. Naslednji vmesni cilj bo ocenjen za obdobje do vključno leta 2013. Do leta 2020 bo treba za doseganje cilja 20 % izboljšanja energetske učinkovitosti v skladu z zavezami nove direktive o energetski učinkovitosti doseči 10.809 GWh prihrankov energije. V letu 2014 bomo sestavili nacionalni akcijski načrt, v katerem bodo določeni ukrepi in prihranki energije do leta 2020 ter cilj, izražen kot raven končne in primarne energije v letu 2020.

Za izdelavo energetskih izkaznic je v Sloveniji že več kot 150 izobraženih neodvisnih strokovnjakov, ki bodo v kratkem prejeli licence. Register neodvisnih strokovnjakov in register pooblastil sta vzpostavljena. Objavljen je javni razpis za izbiro izvajalca elektronskega registra energetskih izkaznic.

6.4 Cilja na trgu dela in socialni varnosti

Delovno aktivnih bo 75 % prebivalcev v starosti 20–64 let do leta 2020 (2011: 68,4 %).

Med pomembnejšimi ukrepi za doseganje višje stopnje delovno aktivnega prebivalstva v letu 2012 je nova pokojninska zakonodaja, katere cilj je dvig dejanske upokojitvene starosti, določa višje upokojitvene pogoje (65 let starosti za moške in ženske) in določa dodatne finančne spodbude v obliki znižanih prispevkov za zaposlovanje starejših in mladih. Dodatne ukrepe na tem področju predvideva tudi reforma trga dela, ki v skladu s pokojninsko reformo postopno zvišuje starost delavcev, ki jim je zagotovljeno posebno varstvo pred odpovedjo, oži krog upravičencev do odpravnine ob upokojitvi na tiste, ki so bili pri zadnjem delodajalcu zaposleni najmanj pet let, in spreminja določila v zvezi z dodatkom za delovno dobo na način, da je določitev konkretne višine in vrste tega dodatka prepuščena socialnim partnerjem v okviru kolektivnih pogodb dejavnosti.

Poleg sprememb zakonodaje o trgu dela in pokojninski zakonodaji v letu 2012 so pomembnejši ukrepi za spodbujanje zaposlovanja zajeti v programih aktivne politike zaposlovanja. Sredstva po ukrepih APZ so bila v letu 2012 bolj usmerjena v ukrepe oziroma programe, ki pomenijo neposredno zaposlitev, in v tiste, ki za brezposelne pomenijo pridobivanje novega znanja in veščin za njihovo večjo zaposljivost in konkurenčnost na trgu dela (usposabljanje in izobraževanje).

Zaposlovanje mladih

Problematika zaposlovanja mladih se rešuje s krepitvijo posebnih ukrepov aktivne politike zaposlovanja, ki so namenjeni mladim, tako tistim, ki so predčasno opustili šolanje, kot tistim, ki želijo ali morajo zaradi večje zaposljivosti pridobiti dodatno izobrazbo (projektno učenje za mlajše odrasle, institucionalno usposabljanje, usposabljanje za življenjsko uspešnost, formalno izobraževanje, nacionalne poklicne kvalifikacije) ali se želijo usposabljati (usposabljanje na delovnem mestu, spodbujanje zaposlovanja iskalcev zaposlitve na področju socialnega varstva).

V novembru 2012 se je začel izvajati program **Podjetno v svet podjetništva** 2013, ki ga delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Program uvaja model mentorstva in dodatnega usposabljanja, prilagojenega skupinam, ki bodo razvijale svoje poslovne ideje in pripravljale vse potrebno za ustanovitev podjetja. Skupaj bo v program do konca leta 2013 vključenih 250 brezposelnih. V letu 2012 so se sredstva po programu Samozaposlovanje 2010 povečala za 19 mio. EUR.

V letu 2012 se je z letnim razpisom uspešno nadaljeval program **Spodbujanje zaposlovanja iskalcev prve zaposlitve na področju socialnega varstva – Pripravniki**, ki ga izvaja Socialna zbornica Slovenije. Njegov namen je pridobivanje in krepitev sposobnosti, znanja, veščin in spretnosti iskalcev prve zaposlitve na področju socialnega varstva. Do zdaj je bilo v program vključenih 399 pripravnikov, od katerih je 81 vključenih že opravilo strokovni izpit za opravljanje dela na področju socialnega varstva. Program se bo nadaljeval tudi v letih 2013 in 2014 in ga delno financira Evropska unija.

Posredno sofinanciranje kadrovskih štipendij v okviru izvajanja **enotnih regijskih štipendijskih shem** je namenjeno usklajevanju med ponudbo kadrov in potrebami po njih v posameznih regijah, poleg tega pa s spodbujanjem vračanja visoko izobražene delovne sile iz izobraževalnih središč v regijo pripomore tudi k skladnejšemu regionalnemu razvoju. V letu 2013 se tako izvaja po šest programov regijskih štipendijskih shem v 12 regijah.

Pomemben program aktivne politike zaposlovanja za spodbujanje zaposlovanja mladih, je lani objavljeno javno povabilo, imenovano **Prvi izziv**. Taka oblika subvencije bo omogočila hitro vključevanje mladih v delovno okolje in s tem izboljševala njihove zaposlitvene možnosti. Do konca leta 2012 je bilo v program Prvi izziv vključenih skupaj 2.649 brezposelnih.

Ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, bo v prvi polovici leta 2013 objavilo javni razpis za mlade **prevzemnike kmetij**, stare do 40 let. Gre za nepovratno, enkratno podporo za prenos kmetije na mlajšo generacijo, da bi se izboljšala starostna struktura nosilcev kmetij, povečala razvojna sposobnost prevzetih kmetij ter s tem povečala storilnost dela v kmetijstvu (razpisanih bo pradvidoma okrog 5 mio. EUR).

Dodatni element obvez aktivacije mladih predstavlja tudi zahteva implementacije ukrepov zaposlovanja mladih predstavlja v okviru EU sprejete Shema garancij za mlade, pri tem pa upamo, da bo upravičenost črpanja sredstev za ta namen dovolj fleksibilen ter omogočil dodatna finančna sredstva tudi Sloveniji, kateri relativni porast brezposlenih mladih je bil v EU najvišji v letu 2012.

Socialno podjetništvo

Na podlagi sprejetega Zakona o socialnem podjetništvu je tako v prvi polovici leta 2013 predvideno sprejetje Strategije za razvoj socialnega podjetništva za obdobje 2013–2016, ki bo podlaga za pripravo in financiranje ukrepov za izvedbo te strategije. Strategija se bo glede na izzive, ki jih poudarjajo deležniki, predvidoma osredotočila na ozaveščanje o pomenu socialnega podjetništva in njegovih načel, nadgradnji podjetniškega okolja za potrebe socialnega podjetništva in spodbujanju zaposlovanja za osebe iz ranljivih skupin.

Ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, bo v 2013 objavilo nov razpis, za podporo za začetek ali posodobitev opravljanja nekmetijske dejavnosti in s tem ustvarijo nova delovna mesta kot tudi dodaten vir dohodka na kmetijah ter prispeva k izboljšanju socialnih in ekonomskih razmer na kmetijah.

Število oseb, pri katerih je visoko tveganje revščine ali socialne izključenosti, se bo zmanjšalo za 40.000 do leta 2020 glede na leto 2008, ko je bilo to število 360.000 (2011: 386.000).

Socialna varnost in socialno vključevanje

V začetku leta 2012 je začel veljati nov sistem uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, ki vključuje tudi enotno vstopno točko (centri za socialno delo, katerih odločanje o pravicah je podprto z informacijskim sistemov, ki povezuje različne administrativne vire podatkov). Postopek uveljavljanja transferjev, subvencij in plačil, ki so odvisni od materialnega položaja posameznikov in družin, je bil poenostavljen, hkrati pa so bile dosežene tudi večja preglednost, učinkovitost in pravičnost dodeljevanja pravic iz javnih sredstev, odvisnih od materialnega položaja prosilcev. Minimalni dohodek (osnovni znesek denarne socialne pomoči) je bil z začetkom leta 2012 dvignjen z 230,61 na 260 EUR (po Zakonu o socialnovarstvenih prejemkih bi se moral sicer znesek minimalnega dohodka dvigniti na 288,81 EUR, vendar je bilo zaradi uveljavitve Zakona o dodatnih interventnih ukrepih decembra 2011 in sredi leta 2012 še Zakona o uravnoteženju javnih financ povišanje minimalnega dohodka manjše od prvotno načrtovanega). Za spodbujanje delovne aktivnosti prejemnikov minimalnega dohodka (denarne socialne pomoči) je bil določen dodatek v višini 28 % minimalnega dohodka za odraslo osebo, ki je delovno aktivna 60 do 128 ur na mesec, in 56 % minimalnega dohodka za odraslo osebo, ki je delovno aktivna več kot 128 ur na mesec. Iz pokojninskega sistema je bilo v sistem socialnih transferjev preneseno odločanje o varstvenem dodatku, pri čemer se je razširil krog upravičencev ob hkratnem dvigu starostne meje (ženske, starejše od 63 let, in moški, starejši od 65 let, ter osebe, ki so trajno nezaposljive ali trajno nezmožne za delo).

Zavod za zaposlovanje in pristojno ministrstvo sta v drugi polovici leta 2012 skupaj pripravila prvi razpis za izvajalce programov socialne aktivacije. Namen razpisa je za ciljno skupino neaktivnih oseb razviti programe, ki bodo omogočali psihosocialno rehabilitacijo, spodbujali nedejavne posameznike k vstopu oziroma vrnitvi na trg dela, povečevali njihovo prožnost in zaposljivost, olajševali prehod iz neaktivnosti v zaposlitev oziroma v druge izhode (vključevanje v ukrepe aktivne politike zaposlovanja, usposabljanje in izobraževanje) ter bodo s tem preprečevali neenakost in socialno izključenost. Začetek izvajanja programov socialne aktivacije je marca 2013, potekali pa bodo do sredine leta 2015. Predvidenih je povprečno 1550 vključitev v programe letno.

V razmerah, ko so se socialne posledice krize še zaostrile, je vlada konec leta 2012 zagotovila dodatna sredstva za regresiranje prehrane učencev in dijakov na osnovnih in srednjih šolah. Vsem dijakom in študentom, ki imajo stalno prebivališče vsaj 5 km oddaljeno od kraja šolanja, je zagotovljena mesečna vozovnica za javni prevoz po enotni subvencionirani ceni.

V letu 2012 je bil pripravljen Nacionalni program socialnega varstva za obdobje 2013–2020. To je ključni razvojni dokument na področju sistema socialnega varstva, saj določa temeljna izhodišča in

načela razvoja sistema, ključne cilje na področju socialnega varstva, mrežo javnih socialnovarstvenih storitev in programov ter opredeljuje način izvajanja in spremljanja izvajanja programa ter odgovornosti posameznih akterjev na različnih ravneh. Program je sprejel Državni zbor RS aprila 2013. Nacionalni program socialnega varstva za obdobje 2013–2020 je tudi formalni okvir za razvoj novih storitev.

7 PROCES PRIPRAVE NACIONALNEGA REFORMNEGA PROGRAMA

Nacionalni reformni program je bil pripravljen na podlagi navodil Evropske komisije, ki natančno predpisuje novo strukturo dokumenta. Vsebina dokumenta pa je bila podkrepljena z ukrepi, ki izhajajo iz priporočil, ki jih je Komisija navedla v Poglobljenem pregledu, ki je izšel 10.4.2013.

Nacionalni reformni program je bil usklajevan na medministrski ravni, z osnutkom se je Vlada RS na svoji redni reji seznanila 23.4.2013. Osnutek je bil nato obravnavan na seji Ekonomsko-socialnega sveta ter na naslednjih odborih Državnega zbora: Odboru za finance in monetarno politiko, Odboru za gospodarstvo, Odboru za izobraževanje, znanost, kulturo, šport in mladino, Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide ter Odboru za zadeve evropske unije.

Razprava na Ekonomsko-socialnem svetu in odborih Državnega zbora je bila smiselno upoštevana v končni verziji Nacionalnega reformnega programa, ki je bil dokončno potrjen na seji Vlade RS 9.5.2013.

Priloga 1. Poročilo o ukrepih za izvajanje specifičnih priporočil (SP) in o glavnih strukturnih spremembah v letu 2012

Tabela 1. Opis izvedenih ukrepov in njihovih učinkov

			Podatki o načrtovanih in že izvedenih ukrepih								Predvideni dolgoročni učinki
Številka SP (1)	SP podpodročja (2)	Številka in kratek naslov ukrepa (3)	Opis glavnega ukrepa, ki neposredno vpliva na izvajanje specifičnega priporočila					Cilji EU 2020	Izzivi/težave	Proračunski viri	Kvalitativni elementi
			Glavni cilji in povezava s SP (4)	Opis ukrepa (5)	Pravne in institucionalne podlage (6)	Časovnica napredka pri izvajanju ukrepa v zadnjem letu (7)	Časovnica prihodnjih korakov (8)	Predviden vpliv na doseganje glavnih ciljev EU 2020 (9)	Težave/izzivi pri izvajanju ukrepov (10)	Skupni letni proračunski viri, namenjeni za izvajanje ukrepov (mio. evrov) EU-sredstva (vir) (11)	Kvalitativni opis predvidenih učinkov (12)
SP 1: Javne finance	a) Izvrši proračun za leto 2012 in okrepi proračunsko strategijo za leto 2013 z zadostno opredelje nimi struktumi mi ukrepi ter bo pripravlje na	Ukrep 1: Rebalans proračuna 2012 in sprejetje Zakona o uravnotežen ju javnih financ (ZUJF)	Ukrepi, sprejeti v okviru rebalansa proračuna 2012, so imeli za cilj znižanje primanjkljaja javnih financ.	Ukrepi za uravnoteženje javnih financ so zajeli širok nabor ukrepov za znižanje javnih izdatkov, največ pri plačah v javnem sektorju (znižanje osnovnih plač, regres, dodatki) ter z znižanjem in prerazdelitvijo socialnih transferjev (nadomestila za brezposelnost,	Rebalans proračuna RS 2012 in Zakon o uravnoteženju javnih financ	Dopolnjen proračun, sprejet 31. maja 2012. Zakon o uravnoteženju javnih financ velja od 1. junija 2012.	Nadaljnji ukrepi za uravnoteženje javnih financ v sprejetem proračunu 2013 in 2014.		Proračun za 2012 je zaključen, končna ocena konsolidiranega deficita javnih financ po ESA95 je 4,0 % BDP, skladno s cilji.	Realiziran proračun 2012 obsega 369 mio. evrov manj odhodkov in 54 mio. evrov več prihodkov glede na realizacijo 2011. Prejeta sredstva iz EU so bila realizirana v višini 842 mio. evrov, kar je 30 mio.	Postopno uravnoteženje javnih financ.

	sprejeti dodatne ukrepe, da bi do leta 2013 zagotovila popravek čezmerne ga primanjklj aja.			otroški dodatki, starševska nadomestila, sofinanciranje vrtcev). V 2012 ni bila izvedena uskladitev pokojnin, znižani so bili dodatki za rekreacijo. Nižji so izdatki za kritje zdravstvenih storitev iz osnovnega zdravstvenega zavarovanja, ter cenovni standardi za medicinsko tehnične pripomočke. Omejitve so pri investicijskih izdatkih. Da bi povečali prihodke, je uvedena taksa CO_2 na pogonska goriva, zvišane so trošarine,uveden je dodatni davek na motorna vozila (nad 2500 ccm) in povišan davek na vodna plovila. Hkrati se je znižala stopnja davka od dohodka pravnih oseb, in sicer z 20 % na 18 % v letu 2012, (vsako leto nato znižanje za 1 odstotno točko, na 15 % v						evrov več kakor v letu 2011.	

				letu 2015), in povišala davčna olajšava za investicije (s 30 % na 40 %) in RR (s 40 % na 100 %). ZUJF je zvišal stopnjo davka na dohodek iz kapitala, uvedel dodatni dohodninski razred s stopnjo 50 % in nov davek na dobiček zaradi spremembe namembnosti. Kot začasen ukrep (2012, 2013 in 2014) je bil uveden davek na nepremično premoženje večje vrednosti (za skupno vrednost nepremičnin nad 1 mio. evrov).							
		Ukrep 2: Sprejetje proračuna za leti 2013 in 2014	Cilj proračunov za leti 2013 in 2014 je nadaljnje zniževanje javnofinančnega primanjkljaja, in sicer na 2,8 % BDP v 2013 in 2,5 % BDP v 2014.	Ključni ukrep za zniževanje izdatkov je dosledno izvajanje ZUJF in drugih ukrepov iz 2012 ter dodatno znižanje stroškov dela v javnem sektorju za 5 %. Proračun upošteva tudi prihranke zaradi reform trga dela in pokojninskega	Sprejeti proračun RS 2013–2014	Sprejeti proračun velja od 1. 1. 2013	Možnost rebalansa proračuna		Tveganja za uresničitev proračunov 2013–2014 so: i) slabše makroekonomske razmere; ii) znižanje stroškov dela brez dodatnih zavezujočih ukrepov; iii) učinki	Učinki novih ukrepov v 2013 na strani odhodkov so ocenjeni na 0,5 % BDP (200 mio. evrov). Z ukrepi za povečanje prihodkov bi se prihodki po oceni lahko	

				sistema. Ukrepi za povečanje prihodkov so: davek na finančne storitve, spremembe davka na bilančno vsoto bank, sprememba davka na nepremično premoženje večje vrednosti, uvedenega z ZUJF (znižanje mejnega praga z 1 na 0,5 mio. evrov), zvišanje letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu, zvišanje okoljske dajatve za onesnaževanje zraka s CO_2, uvedba cedularne obdavčitve dohodkov iz oddajanja premoženja v najem.					sanacije bank	povečali za 250 mio. evrov ali 0,7 % BDP	
	b) Okrepi srednjeročni proračunski okvir, vključno z izdatkovnim fiskalnim pravilom, tako da zagotovi,	Določitev fiskalnega pravila za doseganje strukturnega ravnovesja javnih financ	Doseganje uravnoteženih javnih financ, merjenih s strukturnim primanjkljajem, skladno s Pogodbo EU o stabilnosti, konvergenci in upravljanju.	Okrepitev fiskalnega pravila, določitev korekcijskega mehanizma in izjemnih okoliščin.	Pogodba EU o stabilnosti, konvergenci in upravljanju Spremembe ZJF v	Sprememba pravnega reda v maju 2013. Sprejetje izvedbenega zakona in sprememb ZJF do konca 2013.	Izvajanje v okviru proračunskega načrtovanja.		Tveganje je politično soglasje.		

	da bo bolj zavezujoč in pregleden.				pripravi.						
SP 2: Vzdržnost pokojninskega sistema	a) Sprejme nujne ukrepe za zagotavljanje dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema ob hkratnem ohranjanju primerne ravni pokojnin.	Pokojninska reforma	Zagotovitev vzdržnosti javnih financ do 2020.	Podaljšanje upokojitvene starosti in izenačitev za moške in ženske pri 65 letih; zahteva po dopolnitvi 40 let pokojninske dobe brez dokupa za upokojitev pred 65 letom (dopolnitev najmanj 60 let starosti); obdobje za določitev pokojninske osnove, od katere se odmeri pokojnina, se podaljšuje z 18 na 24 zaporednih let, ki so za zavarovanca najugodnejša; usklajevanje pokojnin je vezano na formulo 60-odstotne rasti povprečne bruto plače v RS in 40-odstotno rast cen; bonusi za podaljševanje	Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2)	Sprememb e so v veljavi s prehodnimi obdobji.	Nadaljnja reforma bo potrebna za obdobje po 2020.	Pokojninska reforma bo vplivala na povečanje stopnje zaposlenosti starejših in s tem celotne stopnje zaposlenosti. Ustavljeno bo nadaljnje zniževanje pokojnin.			

			delovne aktivnosti ; malusi za predčasno upokojevanje.							
b) izenači zakonsko določeno upokojitve no starost za moške in ženske;	Glej: Pokojninska reforma.		Upokojitvena starost za moške in ženske bo izenačena na 65 let. Določeno je prehodno obdobje.							
c) poviša dejansko upokojitve no starost tudi glede na pričakova no življenjsko dobo	Glej: Pokojninska reforma		Glej točko b.							
d) zmanjša možnosti za zgodnjo upokojitev	Glej: Pokojninska reforma		Uveljavljene so spodbude za daljšo delovno aktivnost, možnost delne upokojitve, ustavljeno je nadaljnje zniževanje pokojnin.							
e) opravi revizijo sistema indeksacij e za pokojnine	Ukrep 1: Pokojninska reforma		Usklajevanje pokojnin bo 60-pokojnin odstotno z rastjo povprečne bruto plače v RS in 40-odstotno z rastjo cen, kar je skladno s priporočilom.							Uskladitev v 2013 je bila še po stari zakonodaji, 0,1 % ali 5 mio. evrov.

		Ukrep 2: Zakon o uravnoteženju javnih financ (ZUJF)		Usklajevanje pokojnin v 2012 zamrznjeno.							
	e) Stopnjo zaposlenosti starejših delavcev zviša tudi z nadaljnjim razvojem aktivnih politik trga dela in ukrepov vseživljenjskega učenja.	Ukrep 1: Pokojninska reforma	Ugodni pogoji za socialne prispevke delodajalcev za starejše; možnost delne upokojitve.								
		Ukrep 2: Možnost opravljanja začasnega in občasnega dela za upokojence	Povečanje delovne aktivnosti starejših.	Delo se opravlja na podlagi pogodbe o opravljanju začasnega ali občasnega dela kot posebnega pogodbenega razmerja med delodajalcem in upravičencem, ki ima lahko tudi elemente delovnega razmerja. Največ 60 ur mesečno in 6300 evrov letnega dohodka.	Zakon o urejanju trga dela	Velja od 12. aprila 2013.		Vpliva na cilj povečanja zaposlenosti.			
		Ukrep 3: Aktivna politika zaposlovanja (APZ)	Uresničevanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja – vsaj 15-odstotna vključenost delavcev, starejših od 50 let.	Največ starejših se vključuje v subvencionirane zaposlitve in javna dela.	Zakon o urejanju trga dela, OP RČV 2007–2013	Sprejete smernice za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja (APZ) 2012–2015 in načrt	Izvajanje ukrepov APZ skladno s potrebami na trgu dela.	Povečanje stopnje zaposlenosti delavcev, starih 20–64 let in 55–64 let.	Pomanjkanje prostih delovnih mest.	Za ukrepe APZ je v letih 2013 in 2014 namenjeno 155 mio. evrov.	Okrog 15.000 zaposlitev za brezposelne, okrog 40.000 brezposelnih in zaposlenih, vključenih v usposabljanje in izobraževanje;

						ukrepov APZ za obdobje 2013 in 2014					od tega vsaj 15 % starejših.
SP 3: Finančni sektor	a) Sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev zadostnih kapitalskih rezerv za bančni sektor in odločno spodbuja čiščenje bilanc stanja, tako da se lahko ponovno začne ustrezno posojanje produktivnim dejavnostim.	Ukrep 1: Krepitev stabilnosti bank in ustanovitev družbe za upravljanje terjatev bank	Odkup in upravljanje terjatev bank; dokapitalizacija bank; pospešitev kreditiranja nefinančnega sektorja.	Ustanovitev družbe za upravljanje terjatev bank (DUTB); odkup ali/in odplačni prevzem premoženja banke in upravljanje tega premoženja v DUTB; poroštva države za krepitev stabilnosti v višini do 3 mrd. evrov; povečanje osnovnega kapitala bank v višini do 1 mrd. evrov; ukrepi za zagotavljanje potrebne likvidnosti bank v skrajni sili.	Zakon o ukrepih za krepitev stabilnosti bank (ZUKSB) in Uredba o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank	Družba za upravljanje terjatev bank je ustanovljena, imenovani so neizvršni direktorji, sprejet je statut družbe. Sprejeta je uredba, ki določa merila in pogoje, ki jih morajo izpolnjevati banke, da so upravičene do ukrepov, ter merila in pogoje za določitev in izvajanje posameznih ukrepov; imenovani so člani in imenovana je medresorska komisija, ki odloči o uporabi	Imenovanje izvršnih direktorjev		Zagotovitev preglednosti upravljanja naložb;	Po oceni bi morala za izvedbo ukrepov za krepitev stabilnosti bank država izdati poroštva v višini do 4 mrd.eur.	

						ukrepov.					
		Ukrep 2: Dokapitalizacija bank	Zvišanje kapitalske ustreznosti bank.	Dokapitalizacija NLB, ki je največja banka z deležem države, v višini 382 mio. evrov; dokapitalizacija NKBM, druge največje banke, v višini 100 mio. evrov prek posebnega instrumenta pogojne konverzije v lastniški delež.					Denarni tok v letu 2012, vpliv na deficit po ESA95 v letu 2013 v višini 1,2 % BDP.	Stabilizacija bančnega sistema	
		Ukrep 3: Posodobitev in okrepitev nadzorne funkcije Banke Slovenije	Možnost zgodnjega posredovanju in uporabe orodij za reševanje bank. Banka Slovenije ima na razpolago dodatne izredne ukrepe za varovanje javnega interesa v razmerah ogrožene stabilnosti finančnega sistema.		Zakon spremembah in dopolnitvah zakona o bančništvu					Stabilizacija bančnega sistema	

	b) Pridobi potrditve kvalificiranih tretjih oseb glede ocen kreditnih izgub pri stresnih testih sistemsko pomembnih bank.	Skrbni pregled v bankah z lastništvom države	Skrbni pregled je kot »tretja oseba« opravil European Resolution Capital.	Rezultati pregleda so pri bankah, ni javnega vpogleda.	Neposredna pogodba med banko in institucijo.	Skrbni pregled NLB, NKBM in Abanke so bili opravljeni leta 2012.					
SP 4: Trg dela	a) Prilagodi zakonodajo za zaščito delovnih mest v zvezi s pogodbami za nedoločen čas, da se bo zmanjšala razdrobljenost trga dela, to pa stori v posvetovanju s socialnimi partnerji in skladno z nacionalnimi praksami.	Ukrep 1: Skrajšanje odpovednih rokov pri zaposlitvi za nedoločen čas	Zmanjšanje razdrobljenosti trga dela, povečanje prožnosti.	Najdaljši odpovedni rok pri odpovedi s strani delodajalca iz poslovnega razloga ali iz razloga nesposobnosti se s 120 skrajšuje na 60 dni. Daljši odpovedni rok (80 dni) velja le takrat, ko je delavec pri delodajalcu izpolnil 25 let zaposlitve in če ni s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti določen drugačen odpovedni rok (vendar ne krajši od 60 dni). Za primer odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca iz krivdnega razloga se odpovedni rok	Zakon o delovnih razmerjih	Velja od 12. aprila 2013.					

				skrajšuje z enega meseca na 15 dni.							
		Ukrep 2: Poenostavitev postopkov pred odpovedjo in v zvezi z odpovedjo	Prilagoditi zaščito delovnih mest na podlagi pogodb za nedoločen čas.	<u>Poenostavljen zagovor,</u> opušča se obveznost predhodnega obveščanja delavcev o nameravani odpovedi, opušča se obveznost delodajalca, da ponuja drugo ustrezno zaposlitev, poenostavlja se obrazložitev odpovedi pogodbe o zaposlitvi, omejuje se možnost zadržanja učinkovanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi zaradi negativnega mnenja delavskih predstavnikov, zvišuje se starost delavcev, ki jim je zagotovljeno posebno varstvo pred odpovedjo, po novem lahko delovno sodišče	Zakon o delovnih razmerjih	Velja od 12. aprila 2013.					

				ne zgolj na predlog delavca, ampak tudi na predlog delodajalca, odloči o denarnem povračilu namesto reintegracije po ugotovitvi, da je prenehanje pogodbe o zaposlitvi nezakonito							
		Ukrep 3: Znižanje odpravnin pri pogodbah za nedoločen čas	Znižanje stroškov odpravnin za delodajalce; zmanjšanje razdrobljenosti trga dela.	Pri odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali razloga nesposobnosti pripada delavcu odpravnina v višini 1/5 osnove za zaposlitev od enega do desetih let, 1/4 osnove za zaposlitev od deset do dvajset let, 1/3 osnove za več kot dvajset let zaposlitve pri delodajalcu. Odpravnina ob upokojitvi je le v primeru, če je delavec pri delodajalcu zaposlen najmanj pet let in daje možnost drugačnega urejanja pravice s	Zakon o delovnih razmerji h	Velja od 1. aprila 2013.					

				kolektivno pogodbo dejavnosti.							
		Ukrep 4: Uvedba odpravnin pri zaposlitvah za določen čas	Zmanjšanje razdrobljenosti trga dela.	Ob prenehanju pogodbe za določen čas, ki je sklenjena za eno leto ali manj, velja odpravnina v višini 1/5 povprečne mesečne plače. Ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi, ki je trajala več kot eno leto, je odpravnina za prvo leto zaposlitve 1/5 povprečne mesečne plače in sorazmerni del odpravnine glede na trajanje zaposlitve (1/12 od 1/5 za vsak mesec dela).	Zakon o delovnih razmerjih	Velja od 1. aprila 2013.					
	b) Tudi v prihodnje rešuje problem vzporednega trga dela, ki ga ustvarja	Ukrep 1: Znižanje davčne olajšave za študentsko delo	Zmanjševanje ugodnejšega položaja študentskega dela v primerjavi z drugimi oblikami dela.	Davčna olajšava za študente pri dohodnini se je znižana na ¾ splošne olajšave.	Zakon o dohodnini	Velja od 1. 1. 2013	Trajni ukrep	Ukrep podpira cilje zaposlovanja in vključenosti mladih na trg dela.			

	študentsko delo.	Ukrep 2: Zvišanje koncesij za študentsko delo	Zmanjševanje ugodnejšega položaja študentskega dela v primerjavi z drugimi oblikami dela; namenska poraba sredstev od študentskega dela za štipendiranje.	Koncesije za študentsko delo so se zvišale s 14 % na 25 %; del sredstev od tega gre za študentske domove, del pa v poseben proračunski sklad za sofinanciranje štipendij.	Zakon o uravnoteženju javnih financ (ZUJF)	Velja od julija 2013.	Trajni ukrep	Ukrep podpira cilje zaposlovanja in vključenosti mladih na trg dela.			
SP 5: Usklajenost kvalifikacij s povpraševanjem na trgu dela	a) Izboljša usklajenost kvalifikacij s povpraševanjem na trgu dela, zlasti za nizkokvalificirane delavce in visokošolske diplomante.	Ukrep 1: Izvajanje vseživljenjske karierne usmeritve za zaposlene	Izvajanje projektov ali programov v okviru prednostne usmeritve 1.2: Usposabljanje in izobraževanje za konkurenčnost in zaposlitev ter 1.4: Pospeševanje razvoja novih zaposlitvenih možnosti v okviru OP RČV 2007–2013	Povečevanje kompetenc in usposobljenosti zaposlenih, posebno starejših in manj izobraženih, kompetenčni centri za razvoj kompetenc v posameznih gospodarskih panogah, vseživljenjska karierna usmeritev za zaposlene v malih in srednje velikih podjetjih, slovenski okvir kvalifikacij, posodobitev in širitev poklicnih standardov in katalogov.	Zakon o urejanju trga dela, OP RČV 2007–2013	Potrjeni instrumenti v okviru OP RČV, zaključujejo se v letih 2013–2015	Spremljanje izvajanja, morebitni popravki programov ali projektov zaradi spremenjenih razmer na trgu dela.	Povečanje stopnje zaposlenosti v starostnem obdobju 20–64 let.		Za obe prednostni usmeritvi je v letu 2013 namenjenih pribl. 30 mio. evrov	Večja usposobljenost in kompetentnost zaposlenih za potrebe na trgu dela. Lažje vključevanje mladih na trg dela.
		Ukrep 2: Prehod mladih na trg dela	Izvajanje vseživljenjske karierne usmeritve in ukrepov APZ za mlade	Usposabljanje na delovnem mestu, projektno učenje za mlade; Prvi izziv; Podjetno v svet podjetništva.	Zakon o urejanju trga dela, OP RČV 2007–	Potrjeni instrumenti v okviru OP RČV, zaključujejo se v letih	Spremljanje izvajanja, morebitni popravki programov ali	Povečanje stopnje zaposlenosti mladih.		Cilj Zavoda RS za zaposlovanje je v programe APZ vključiti	

				Razviti regijske karierne centre za vseživljenjsko karierno usmeritev mladih v osnovnih in srednjih šolah.	2013	2013–2015, razen regijskih kariernih centrov, ki bi jih vključili v OP RČV 2014–2020	projektov zaradi spremenjenih razmer na trgu dela.			vsaj 32 % mladih.	
		Ukrep 3: Zmanjšanje vpisnih mest na področju humanistike in družboslovja	Zmanjšanje števila diplomantov, ki so težko zaposljivi, in posredno povečanje vpisa v študijske programe na področju naravoslovja in tehnike.	Visokošolski zavodi pri razpisu mest za redni študij v letu 2013/2014 s področij humanistike in družboslovja upoštevajo zmanjšanje razpisnih mest za 20 % glede na razpis za študijsko leto 2012/13.	ZViS-UPB7, Uradni list RS, št. 32/2012 , (40. člen)						
		Ukrep 2: Javni razpis za sofinanciranje nadaljnjega razvoja in izvajanja dejavnosti kariernih centrov v visokem šolstvu v letih 2013–2015	Povečanje zaposljivosti diplomantov	Javni razpis podpira karierno svetovanje za študente in sodelovanje visokošolskih ustanov z delodajalci, npr. predstavitve in obiski podjetij za študente ter predstavitve programov in profilov diplomantov potencialnim delodajalcem.						1,14 mio. evrov (vir: ESS) + 0,2 mio. evrov (slovenska soudeležba)	

	b) Nadaljuje reforme na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja.	Ukrep 1: Povezovanje sveta podjetništva in sfere izobraževanja	Razviti modele povezovanja podjetništva in izobraževanja.	Razviti modele učinkovitejšega transfera med izobraževanjem in delom, spodbujanje podjetniških pobud dijakov poklicnih šol ob mentorstvu šol, kjer je dosežen tudi učinek internacionalizacije in mobilnosti ter prenosa dobrih praks iz mednarodnega prostora.	Evropska kohezijska sredstva	2013	Priprava razpisa			Pribl. 1,5 mio. evrov (iz naslova sredstev evropske kohezijske politike – Evropskega socialnega sklada).	Krepitev povezovanja dela in izobraževanja ter učinek internacionaliz acije in mobilnosti ter prenosa dobrih praks iz mednarodnega prostora. Krepitev interesa za poklicno izobraževanje.
		Ukrep 2: Spremembe normativnih podlag	Izvesti prenovo poklicnega tečaja in spremembo meril za vpis v srednje šole.	Priprava ustreznih modelov in prenovljenega programa.	Zakon o strokovnem in poklicnem izobraževanju, zakon o gimnazijah, zakon o OŠ	Proračun 2013–2014, kohezijska sredstva	Priprava v letu 2014				
		Ukrep 3: Umestitev kariernega svetovanja in promocija poklicnega in strokovnega izobraževanja, s čimer želimo čim	Umestitev kariernega svetovanja in sistematično izvajanje aktivnosti za promocijo poklicnega izobraževanja.	Priprava ustreznih strategij in modelov ter priprava predloga za sistemsko umestitev in izvajanje dogodkov in aktivnosti za promocijo.	Zakon o strokovnem in poklicnem izobraževanju, zakon o gimnazijah, zakon o	Proračun 2013–2014, kohezijska sredstva.	Priprava v letu 2014			430.000 evrov iz naslova kohezijskih sredstev (Evropski socialni sklad)	

		bolj spremeniti trende vpisa mladih ter spremeniti ugled in prepoznavnost tega področja izobraževanja.			OŠ						
SP 6: Ukrepi za spodbujanje konkurence	a) Reforma Urada za varstvo konkurence.	Ukrep 1: Ustanovitev Agencije za varstvo konkurence	**Neodvisnost organa, ki skrbi za konkurenco; okrepitev strokovnega osebja.**	Ustanovljena je samostojna agencija, ki ni več del ministrstva: število zaposlenih se je povečalo za 16.	Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence	Ustanovljena avgusta 2012			Omejitve pri financiranju in politiki plač onemogočajo popolno samostojnost.		
	b) Vzpostavitev okvira za podjetja v državni lasti, ki bo jamčil neodvisno vodenje in visoke standarde za upravljanje podjetij.	Ukrep 1: Ustanovitev Slovenskega državnega holdinga (SDH)	Zagotoviti učinkovito in pregledno upravljanje kapitalskih naložb RS.	Koncentrirano upravljanje naložb s ciljem doseganja stabilnega lastništva in trajnostnega maksimiranja njihove donosnosti in vrednosti.	Zakon o Slovenskem državnem holdingu	Upravljanje kapitalskih naložb do prenosa na SDH skladno z zakonom izvršuje uprava SOD.	Delovanje SDH in uresničevanje ciljev; sprejetje strategije upravljanja kapitalskih naložb RS.		Nesprejetje strategije upravljanja kapitalskih naložb		
		Ukrep 2: Določitev klasifikacije naložb SDH	Razvrstitev kapitalskih naložb države glede na njihov strateški ali tržni pomen.	Strateške naložbe, v katerih RS uresničuje tudi razvojne cilje, in jih bo obdržala v 100-odstotni državni lasti; pomembne naložbe, v katerih ohrani kontrolni	Zakon o Slovenskem državnem holdingu	Vlada RS je sprejela klasifikacijo februarja 2013, a je parlamentni obravnaval.	Uskladitev in sprejetje klasifikacije kapitalskih naložb zaradi spremembe vlade.		Nesprejetje klasifikacije kapitalskih naložb; ohranjanje nespremenjenega stanja.		

				delež (25 % + 1 delnica); portfeljske naložbe, s katerimi upravlja in razpolaga po izključno ekonomskih merilih.							
	c) Izboljšanje stečajnih postopkov, zlasti v smislu časovne ustreznosti in učinkovitosti.	Ukrep 3: Spremembe stečajnih in insolvenčnih postopkov (v pripravi)	Skrajšanje stečajnih postopkov in zaščita upnikov; možnost konverzije terjatev v lastniške deleže ter možnosti prenosa vodenja poslov insolventnega dolžnika na novega vplačnika (z novimi denarnimi vložki ali s konverzijo terjatev).	Poenostavljena prisilna poravnava za s. p.-je in mikro podjetja.	Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju				Tveganje je zakasnitev ali nesprejetje.		
SP 7: Rast plač	a) Rast plač, vključno s prilagoditvijo minimalne plače, podpira konkurenčnost in ustvarjanje delovnih mest.	Ukrep 1: Rast plač v javnem sektorju mora biti počasnejša od rasti v zasebnem sektorju	Povečevanje konkurenčnosti gospodarstva.	Socialni partnerji so z vlado podpisali Izhodišča za socialni sporazum 2012–2017, v katerem so se zavezali k počasnejši rasti plač v javnem sektorju glede na zasebnega.	Izhodišča za socialni sporazum 2012–2017	V letu 2012 so plače v dejavnostih javnih storitev nazadovale, v zasebnem sektorju pa rahlo narasle. Cilj je bil dosežen.	Politika zaostajanja rasti plač javnega sektorja se nadaljuje v letih 2013 in 2014.	Ukrep prispeva k doseganju cilja glede zaposlenosti	Tveganja predstavljajo sindikati javnega sektorja, če se vlada z njimi ne uspe dogovoriti o rasti plač.		

		Ukrep 2: Omejitev rasti plač v javnem sektorju	Znižanje osnovnih plač za 8 %, znižanje regresa za letni dopust, znižanje dodatkov in bonusov (prevozi, malice ...).	Masa stroškov dela, ki se financira iz proračuna RS, se je v letu 2012 znižala za 5 %.	Zakon o uravnot eženju javnih financ (ZUJF)	Ukrep za leto 2012 je bil izpeljan; za leto 2013 je predvideno nadaljnje zniževanje mase plač v javnem sektorju za 5 % z reorganizac ijo in upokojevan jem.		Ukrep prispeva k doseganju cilja glede zaposlenos ti.			

Priloga 2: Poročilo o ukrepih za doseganje ciljev EU 2020 in drugih zavez, danih v letu 2012

Napredek pri izvajanju ukrepov	Seznam ukrepov	Ocena izvedbe in učinki ukrepov (kvalitativni/kvantitativni) – kjer je to mogoče
	Nacionalni cilji EU 2020	
Do 2020 bo delovno aktivnih 75 % prebivalcev, starih od 20 do 64 let	Spremembe delovne zakonodaje.	V Nacionalnem razvojnem programu.
	Koncesija, ki se plačuje od študentskega dela, bo dvignjena na 25 %, s čimer se bo pomembno zmanjšala stroškovna konkurenčnost tega dela, zbrana sredstva pa bodo namenjena za štipendiranje.	Z uveljavitvijo Zakona o uravnoteženju javnih financ se je določila nova višina koncesijske dajatve iz študentskega dela (zvišana z 12 % na 23 %), hkrati pa se je opravila njena nova razdelitev na način, ki zagotavlja, da se večina teh sredstev nameni za štipendije. Z zvišanjem koncesijske dajatve študentsko delo postaja manj konkurenčno rednim oblikam dela ter s tem posredno prispeva k zmanjševanju razdrobljenosti trga dela.
	Predvidena je reforma sistema odpravnin z možnostjo ustanovitve sklada za odpravnine. Sklad bi zagotavljal ustrezno varnost posameznikom, ki so izgubili zaposlitev in iščejo novo zaposlitev ter zmanjšal in porazdelil breme, ki ga za delodajalce predstavljajo stroški ob odpuščanju.	Ni sprememb.
	V okviru aktivne politike zaposlovanja bodo razviti posebni programi, prilagojeni za mlade, ki bodo namenjeni s poklicem povezanemu intenzivnejšemu sodelovanju mladih in delodajalcev, mentorskim shemam in spodbudam za zaposlovanje mladih ob prvi zaposlitvi.	Problematika zaposlovanja mladih se rešuje s krepitvijo specifičnih ukrepov aktivne politike zaposlovanja, ki so namenjeni mladim, tako tistim, ki so predčasno opustili šolanje, kot tistim, ki želijo ali morajo zaradi večje zaposljivosti pridobiti dodatno izobrazbo (projektno učenje za mlajše odrasle, institucionalno usposabljanje, usposabljanje za življenjsko uspešnost, formalno izobraževanje, nacionalne poklicne kvalifikacije) ali usposabljanje (usposabljanje na delovnem mestu, spodbujanje zaposlovanja iskalcev zaposlitve v socialnem varstvu).
	Korigiran bo tudi institut študentskega dela, ki v obstoječi obliki predstavlja nelojalno konkurenco na trgu dela predvsem za mlade iskalce redne zaposlitve.	Sam institut posredovanja in opravljanja študentskega dela ostaja isti, vendar postaja z zvišanjem koncesijske dajatve študentsko delo

		manj konkurenčno rednim oblikam dela ter s tem posredno prispeva k zmanjševanju razdrobljenosti trga dela.
	V okviru novega ukrepa aktivne politike zaposlovanja »nadomeščanje na delovnem mestu in delitev delovnega mesta« načrtujemo v letu 2012 nov program »mentorske sheme«, ki bo namenjen prenosu delovnih izkušenj, znanj in veščin starejših zaposlenih na mlajše brezposelne, po drugi strani pa bo podjetjem in njihovim zaposlenim omogočil sistematično uvajanje na novo zaposlenih.	Program je v zaključni fazi priprave, javni razpis za podjetja bo objavljen jeseni 2013.
	Okrepljen bo koncept vseživljenjskega učenja.	Med aktivnosti s področja vseživljenjskega učenja ministrstvo, pristojno za delo, izvaja ukrepe usposabljanja in izobraževanja, ki so uvrščeni v aktivno politiko zaposlovanja. Prednostne naloge so namenjene predvsem pridobivanju nacionalnih poklicnih kvalifikacij, ugotavljanju in potrjevanju znanja in kompetenc, pridobljenih v neformalnem izobraževanju. Pozornost je namenjena vlaganju v nadgradnjo veščin, znanj, kompetenc, ki so bistvenega pomena za izboljšanje človeške vrednosti in zaposljivosti posameznika, usposabljanju na delovnem mestu in vsem aktivnostim, ki pripomorejo k večji konkurenčnosti in usposobljenosti posameznika. Kot v vseh programih aktivne politike zaposlovanja so tudi v okviru usposabljanja in izobraževanja starejši upoštevani kot prednostna skupina pri vključevanju v programe.
	Ob tem bo zlasti pomembno zagotavljanje storitev vseživljenjske karierne usmeritve, ki je z uveljavitvijo novega zakona o urejanju trga dela postala javna storitev in ni več program. S tem se bo povečala informiranost posameznikov in njihova motivacija za vseživljenjsko učenje, kar bo vplivalo na večjo usklajenost med ponudbo in povpraševanjem	V letu 2012 je MDDSZ s 13 koncesionarji sklenilo pogodbe o izvajanju vseživljenjske karierne usmeritve za brezposelne (triletne pogodbe).
	Za spodbujanje hitrejšega vključevanja brezposelnih na trg dela in hkrati ob ohranjanju stabilnosti javnih financ bo znižana višina nadomestila, ki ga brezposelni prejme v prvih mesecih, omejeno pa bo tudi najdaljše obdobje prejemanja nadomestila.	Denarno nadomestilo se prve tri mesece izplačuje v višini 80 %, v nadaljnjih devetih mesecih pa v višini 60 % od osnove. Po izteku tega obdobja se denarno nadomestilo izplačuje v višini 50 % od osnove. Hkrati je bila znižana zgornja meja višine denarnega nadomestila za

		brezposelnost.
	Zavod RS za zaposlovanje je leta 2011 z okrepljenimi aktivnostmi in organizacijskimi spremembami uspel povečati število zaposlitev brezposelnih v primerjavi s preteklim letom.	V letu 2011 se je zaposlilo 61.010 brezposelnih, kar je 7 % več kot leta 2010. V letu 2012 se je zaposlilo samo 58.320 brezposelnih, kar je posledica slabega stanja v gospodarstvu in prepovedi zaposlovanja v javnem sektorju jeseni 2012. V letu 2012 so delodajalci objavili 12 % manj prostih delovnih mest kakor v letu 2011.
	V letu 2012 bo zavod takoj po prijavi ali najpozneje v štirih mesecih po prijavi skušal zagotoviti vsaj eno aktivnost, ki bo omogočila hitrejše razreševanje problema brezposelne osebe.	ZRSZ v 14 dneh vsem brezposelnim pripravi zaposlitveni načrt. Osebna dostopnost storitev zavoda se brezposelnim zagotavlja z vzpostavljenimi kariernimi središči v vseh območnih službah zavoda in delovanjem kontaktnega centra na ZRSZ. Sodelovanje brezposelnih s svetovalci na zavodu bo okrepil tudi nov elektronski portal »PoiščiDelo.si«
	Za večjo učinkovitost in racionalizacijo bodo združeni obstoječi skladi na trgu dela (Sklad RS za razvoj kadrov in štipendije, Sklad RS za spodbujanje zaposlovanja invalidov in Javni jamstveni in preživninski sklad RS) v enoten Socialni sklad Republike Slovenije.	
3 % BDP se bo investiralo v raziskave in razvoj do 2020	V letu 2010 je bilo v Sloveniji za RR porabljenih 2,1 % BDP, vendar ima Slovenija malo podjetij, ki bi pod lastno blagovno znamko končnim kupcem tržila izdelke in storitve z visoko dodano vrednostjo. Poleg že omenjenega povečanja davčnih olajšav na tem področju bo posebna pozornost namenjena: • Raziskavam in razvoju v sodelovanju z domačim podjetniškim sektorjem (industrija in storitve), ki je končni proizvajalec ali ponudnik in dela z lastnimi blagovnimi znamkami. • Čim večjemu izkoristku obstoječega inovacijskega okolja (tehnološki parki, inkubatorji, pisarne za prenos tehnologij) ter krepitvi njihovih povezav in sodelovanja med raziskovalno sfero in gospodarstvom. • Proučitvi možnosti sofinanciranja mednarodnih patentnih pravic za mikro in mala podjetja za podporo vlaganj mednarodnih patentov po mednarodnem vzoru in vzpostavitev enotne spletne točke za prijavo in nadzor nad patentnimi prijavami.	Ministrstvo, pristojno za znanost, se kot partner vključuje v različne raziskovalne projekte na ravni EU, kjer s kombiniranjem ali združevanjem nacionalnih in EU-sredstev prihaja do optimalnejše izrabe razpoložljivih virov. Tako v letu 2013 načrtuje vključitev v 4 nove projekte ERA-net in nadaljevanje razpisov v že potekajočih projektih. Načrtuje tudi vključevanje v projekte skupnega načrtovanja JPI in promocijske aktivnosti za vključevanje slovenskih raziskovalcev v pobude na EU ravni (npr. EIT (KIC), FET ...). Zaradi izboljšanja institucionalnega okolja in vse večje kompleksnosti mednarodnega (EU) raziskovalnega okolja so zasnovani ukrepi

	• Prehodu na celovito elektronsko poslovanje, katerega cilj je zmanjševanje stroškov podjetij pri poslovanju z državo, kakor tudi zniževanje stroškov znotraj državne uprave in s tem povečevanje učinkovitosti poslovanja vseh subjektov.	profesionalizacije nacionalnih podpornih institucij (mreža NKT), kar bomo operacionalizirali v procesu vzpostavitve nove mreže v okviru Obzorja 2020. V kontekstu izgradnje Evropskega raziskovalnega prostora (ERA) Slovenija aktivno sodeluje v potekajočih procesih, zlasti v okviru: – skupnega programiranja (JPI), – ESFRI – raziskovalna infrastruktura, – čezmejnega sodelovanja.
Znižanje emisij za 6 %	Ministrstvo, pristojno za varstvo okolja, bo pripravilo akcijski načrt ukrepov za obdobje 2013–2020, ki bodo omogočili izpolnitev obveznosti zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020.	Ministrstvo bo v letošnjem letu pripravilo akcijski načrt ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za obdobje 2013–2020, ki bo hkrati povezal tudi ukrepe za povečanje učinkovite rabe energije in ukrepe za doseganje 25-odstotnega deleža obnovljivih virov energije v končni rabi energije.
Povečanje učinkovite rabe energije	Ob uspešnem izvajanju shem za povečanje energetske učinkovitosti bo Slovenija posebej pospešila programe za energetsko sanacijo stavb javnega sektorja.	Pospešeno se izvaja sanacija stavb v lasti lokalnih skupnosti, sofinancirana s kohezijskimi sredstvi, objavljena sta bila dva razpisa za energetsko sanacijo stavb v višini 109 mio. evrov.
Povišanje deleža obnovljivih virov energije v končni rabi na 25 %	Sheme podpor za obnovljive vire energije dajejo dobre rezultate, vendar bodo prenovljene tako, da bo zagotovljeno optimalno razmerje glede na učinkovitost podpor in da bo dodatno spodbujen interes zasebnega kapitala, zlasti za tiste vire, ki so bili doslej neustrezno raziskani in izkoriščeni, predvsem za geotermalne vire, energijo lesa in vetra.	Izpolnjuje se cilj povečati delež obnovljivih virov energije (OVE) v končni porabi energije na 25 % do leta 2020 (Direktiva 2009/28/ES). Razpoložljivi neuradni podatki za leto 2011 (podatki za 2012 še niso na voljo) kažejo izpolnjevanje vmesnega letnega cilja za leto 2011, opredeljenega z AN-OVE, saj je delež skupne rabe končne energije iz OVE znašal 18,9 % (16,11 % v 2005). V okviru sheme za povečanje energetske učinkovitosti, ki določa obveznost doseganja 1-odstotnega prihranka energije dobaviteljem vseh energentov na letni ravni, se povečuje delež prihrankov, ki jih dosežejo sami distributerji energije v okviru njihovih programov. Pospešeno se izvaja sanacija stavb v lasti

		lokalnih skupnosti, sofinancirana s kohezijskimi sredstvi, objavljena sta bila dva razpisa za energetsko sanacijo stavb v višini 109 mio. evrov.
	Prenovljen Nacionalni energetski program (NEP) je pripravljen, leta 2011 se je končala tudi javna razprava, pričakuje se nova inačica.	Prenovljen Nacionalni energetski program (NEP) je bil pripravljen leta 2011, končala se je javna razprava. Na njegovi podlagi je predvidena priprava strateškega dokumenta Nacionalni energetski koncept, ki bo začrtal usmeritve za doseganje zavez podnebno-energetskega paketa.
Delež zgodnjih osipnikov do leta 2020 ne bo presegel 5 %.	Za dohitevanje razvoja na vseh področjih bodo razviti novi didaktični in tehnični standardi za vpeljavo e-učbenikov in njihovo čim širšo uporabo.	Ukrep ne bo izveden.
	Racionalizirani bodo tudi normativi in standardi v osnovnem šolstvu in vrtcih. Z uvedbo enotnih šolskih okolišev na sklenjeno poseljenih območjih bomo dosegli optimalnejšo porazdelitev učencev med šolami in boljšo zapolnitev razredov. Z določitvijo spodnje meje za preoblikovanje statusa šole (iz matične v podružnično, če število učencev pade pod določeni minimum) povsod, kjer to ni edina osnovna šola v občini, bomo poskušali doseči isti cilj (povprečno število učencev na razred se giblje danes med 4,2 do 24,2 učenca, kar je pod zakonsko mejo 28). Veliko število šol je prispevalo k temu, da ima 40 % vseh razredov manj kot 15 učencev, zato bi prilagoditve velikosti razredov in zmogljivosti izobraževalnega kadra izboljšale učinkovitost.	Ukrep ne bo izveden.
40 % mlade generacije, stare od 30 do 34 let, bo imelo do leta 2020 diplomo terciarnega izobraževanja.	Nizka učinkovitost študija, ki je v največji meri posledica predolgega (povprečnega) časa študija, se bo izboljšala z odpravo t. i. absolventskega staža na prvi stopnji študija. Prva stopnja bo tudi v prihodnje financirana z javnimi sredstvi, medtem ko bo javno financiranje druge stopnje odvisno od proračunskih zmožnosti in prihrankov, ki jih bo prineslo nefinanciranje ponavljanja, odprava absolventskega staža in zmanjšanje fiktivnega vpisa. Pri njihovem financiranju se bodo upoštevali tudi akumulirani presežki prihodkov nad odhodki v javnih zavodih.	ZUJF je natančneje določil trajanje statusa študenta in prenehanje tega statusa. Za študente, vpisane v študijske programe prve ali druge stopnje v študijskem letu 2012/2013, velja naslednja sprememba: če bodo med študijem ponavljali letnik ali spremenili študijski program ali smer, jim bo status študenta prenehal ob zaključku zadnjega semestra; v tem primeru torej ne bodo več imeli pravice do absolventskega staža, kakor je to veljalo doslej. Ukrep še ni uveljavljen.
	Spremenjen bo sistem financiranja visokega šolstva, pri čemer bo poudarek na vpisu in tudi rezultatih študija. Vzpostavljeni bodo finančni mehanizmi v	Ukrep spremembe sistema financiranja visokega šolstva ne bo izveden.

	podporo razvoju in uvajanju vseživljenjskega učenja – študijskih programov za izpopolnjevanje, prilagojenih oblik in metod poučevanja različnih ciljnih skupin študentov ter e-izobraževanju.	Ukrep še ni uveljavljen.
	Sistem financiranja visokega šolstva bo spodbujal internacionalizacijo z nagrajevanjem mednarodne mobilnosti študentov in spodbujanjem mednarodne mobilnosti visokošolskih učiteljev ter vključevanjem vrhunskih strokovnjakov iz gospodarstva in tujine. Pripravljena bo zakonska podlaga, da se študijski programi lahko izvajajo tudi v tujem jeziku.	Ukrep še ni uveljavljen.
	Visokošolski zavodi bodo morali začeti sistematično spremljati zaposljivost svojih diplomantov, saj je to pomemben vir informacij pri razpisovanju vpisnih mest, načrtovanju in zagotavljanju kompetenc diplomanta ter tudi pri razvoju in ovrednotenju študijskih programov ter visokošolskih zavodov.	Ukrep še ni uveljavljen.
	Avtonomija visokošolskih zavodov bo okrepljena, in sicer tudi glede določanja vpisnih mest v študijskih programih (razen za regulirane in deficitarne študijske programe ter študijske programe nacionalnega pomena), kjer bo vlada določila le število mest, ki bodo javno financirana, poleg tega pa bodo merila za vpis v študijske programe v večjem obsegu prepuščena presoji visokošolskih zavodov.	Ukrep še ni uveljavljen.
	Preglednost in spremljanje visokošolskega prostora v Sloveniji se bosta zagotavljala po informacijskem sistemu e-VŠ, ki bo vseboval podatke o visokošolskih zavodih, javnoveljavnih študijskih programih, študentih, diplomantih, visokošolskih učiteljih in sodelavcih ter znanstvenih delavcih. Javnosti bodo dostopne informacije o javnoveljavnih študijskih programih vseh treh stopenj na javnih in zasebnih visokošolskih zavodih, razpisih za vpis in elektronska prijava za vpis.	Razvoj informacijskega sistema e-VŠ se je začel leta 2011 in bo predvidoma končan leta 2015. Leta 2012 se je začel zajem podatkov o študentih in diplomantih za študijsko leto 2011/2012 in za nazaj od študijskega leta 1999/2000, marca so bile vzpostavljene evidence e-VŠ. Na začetku leta 2013 poteka zajem podatkov o dokončanju študija (diplomantih) za koledarsko leto 2012 in pred tem, o tujih študentih na mednarodni izmenjavi v Sloveniji v študijskem letu 2012/13, poteka pa tudi priprava za vpis v novo študijsko leto.
	Nacionalna agencija za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) bo okrepljena z zunanjimi strokovnjaki z dolgoletnimi izkušnjami v visokem šolstvu ter predstavniki delodajalcev. NAKVIS bo razbremenjen dela nalog akreditacijskega postopka, s čimer se bo usmeril predvsem v institucionalne ocenjevalne postopke, razvil pa bo tudi svetovalne in izobraževalne dejavnosti za visokošolske zavode.	ZUJF je konec maja 2012 na novo opredelil postopek in roke za hitrejše spreminjanje (akreditacijo) nekaterih obveznih sestavin študijskih programov na univerzah. Z novelo zakona o visokem šolstvu decembra 2012 je bila jasneje opredeljena veljavnost akreditacije ter urejeni roki za ponovno akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov.
Število revnih in socialno	Vlada bo v letu 2012 intenzivno spremljala učinke nove zakonodaje (Zakon o	MDDSZ je spremljal potek uvajanja nove

izključenih se bo do leta 2020 zmanjšalo za 40.000 (glede na izhodiščno leto 2008, ko jih je bilo 360.000).	uveljavljanju pravic iz javnih sredstev) in dala oceno o tehnični izvedbi prehoda na nov sistem dodeljevanja pravic iz javnih sredstev ter o vplivu nove zakonodaje na socialni položaj posameznikov in družin, s poudarkom na posebej ranljivih skupinah (z visokimi stopnjami tveganja za nastanek revščine). Če bo potrebno, bodo pripravljene ustrezne spremembe zakonodaje.	socialne zakonodaje in sproti odpravljal nekatere težave, ki so se pojavljale (tehnične težave v zvezi z delovanjem informacijskega sistema, pomoč preobremenjenim centrom za socialno delo). V drugi polovici leta 2012 je Inštitut RS za socialno varstvo začel izvajati študijo Ocena učinkov nove socialne zakonodaje s poudarkom na oceni učinkov na položaj družin in različnih ranljivih skupin (npr. starejši). Končno poročilo študije je bilo pripravljeno konec februarja 2013. Na podlagi ugotovitev študije bodo pripravljeni ustrezni popravki socialne zakonodaje, predvsem v smislu poenostavitve postopkov odločanja in presoje ustreznosti meja pri upoštevanju premoženja pri odločanju o upravičenosti do transferov.
	Več pozornosti bo namenjene aktiviranju za delo sposobnih prejemnikov denarne socialne pomoči, katerim bo poleg dodatka za aktivnost, ki ga uvaja nova zakonodaja, namenjenih tudi več programov zaposlovanja (novi ali prenovljeni programi, namenjeni posebnim skupinam dolgotrajno brezposelnih). V letu 2012 bo več prejemnikov denarne socialne pomoči vključenih v javna dela in druge programe aktivne politike zaposlovanja. Cilj je v letu 2012 doseči za 50 % več vključitev prejemnikov denarne socialne pomoči v programe aktivne politike zaposlovanja, kakor jih je bilo v letu 2011 (13.198 vključitev).	V letu 2012 je bilo v programe aktivne politike zaposlovanja in vseživljenjske karierne usmeritve vključenih 9558 prejemnikov denarne socialne pomoči. Cilj, zastavljen v letu 2012, ni bil dosežen predvsem zaradi velikega povečanja števila brezposelnih v letu 2012 (vključevanje brezposelnih v programe aktivne politike zaposlovanja).
	V letu 2012 se bodo začeli izvajati programi socialne aktivacije (motivacijski programi in programi graditve pozitivnih, aktivnih vedenjskih vzorcev), namenjeni dolgotrajnim prejemnikom denarne socialne pomoči, ki se pogosto spoprijemajo z zelo kompleksnimi težavami.	Zavod RS za zaposlovanje in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve sta v drugi polovici leta 2012 skupaj pripravila prvi razpis za izvajalce programov socialne aktivacije. Izbranih je bilo 8 izvajalcev, ki bodo s programi socialne aktivacije pokrili celotno Slovenijo. Programi bodo namenjeni dolgotrajnim neaktivnim prejemnikom denarne socialne pomoči, ki so (vsaj potencialno) zmožni za delo. Začetek izvajanja programov socialne aktivacije bo marca 2013, potekali pa bodo do maja 2015. Na leto je predvidenih povprečno 1550 vključitev v programe.

	Razvoj sodobnih socialnih storitev bo dosežen z reorganizacijo socialnovarstvene mreže s poudarkom na zmanjšanju birokratskih opravil in povečanju učinkovitosti storitev.	V letu 2012 je bil pripravljen in podpisan Protokol o sodelovanju med Zavodom RS za zaposlovanje in centri za socialno delo, ki opredeljuje načine sodelovanja uradov za delo in centrov za socialno delo na lokalni ravni pri obravnavi težje zaposljivih prejemnikov socialnih transferov.
	Glede dolgotrajne oskrbe bo pripravljena nova zakonodaja, ki bo omogočala razvoj celovitejše oskrbe bolnih in starih ljudi.	Osnutek predloga nove zakonodaje na področju dolgotrajne oskrbe in zavarovanja za dolgotrajno oskrbo je bil pripravljen že leta 2011, v letu 2012 se delo na zakonodaji s tega področja ni nadaljevalo, vendar se bo v letu 2013.
	Plačila iz zdravstvene blagajne morajo slediti izvršenim storitvam, ne pa razpoložljivim zmogljivostim. Pregledno bomo opredelili košarico pravic iz osnovnega zdravstvenega zavarovanja. Storitve bodo opredeljene na podlagi standardov in normativov. Posodobili bomo obstoječi sistem obračunavanja stroškov v zdravstvu, sistem finančne kontrole in javnih naročil v zdravstvu ter sistem obračunavanja stroškov v zdravstvu. Izboljšanje učinkovitosti zdravstvenega sistema bo doseženo s preoblikovanjem zdravstvenega zavarovanja in morebitno uvedbo konkurence pri obveznem zdravstvenem zavarovanju. Uvedeno bo pregledno ločevanje med javno financirano in tržno ponudbo zdravstvenih storitev, da se preprečijo manipulacije z zasebnimi prihodki in javnimi stroški.	V okviru predlogov rešitev, ki jih bo vsebovala bodoča zakonodaja (predlog zakona o zdravstveni dejavnost – trenutno je v pripravi na ministrstvu) bomo predvideli obveznost izvajalcev zdravstvene dejavnosti, da vodijo ločene izkaze za prihodke iz javnih sredstev in prihodke iz zasebnih sredstev.
	V okviru e-zdravja bo zagotovljeno povezovanje vseh ravni zdravstvenega varstva v enoten informacijski sistem. Z uporabo informacijske tehnologije bodo standardizirani procesi dela, kar bo omogočilo tudi postopno skrajševanje čakalnih dob.	V okviru projekta za e-Zdravje smo vzpostavili informacijski sistem t. i. interoperabilna hrbtenica, ki omogoča povezovanje izvajalcev zdravstvene dejavnosti na vseh ravneh. Uporaba sistema bo izvajalcem zdravstvene dejavnosti, vključenih v omrežje zNET, omogočila hitrejšo in bolj zanesljivo posredovanje zdravstvene dokumentacije med izvajalci. Maja bo prek sistema omogočena tudi izmenjava podatkov za elektronski register cepljenih oseb, ki bo poenotila način vodenja in poročanja o cepljenjih. Trenutno v omrežje zNET priključujemo zdravstvene domove.

	Sistem osnovnega zdravstvenega zavarovanja bo usklajen z EU-direktivo o prostem pretoku pacientov. Dopolnilno zavarovanje bomo preoblikovali skladno z evropskimi direktivami tako, da bomo zagotovili kritje košarice osnovnih pravic iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja.	Skladno z ugotovitveno sodbo Sodišča EU, izdano januarja preteklega leta, je ministrstvo v okviru Zakona za uravnoteženje javnih financ pripravilo novelo Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, znotraj katere so bile odpravljene vse nepravilnosti, ki jih je sodišče v povezavi z usklajenostjo nacionalnega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije do tistega trenutka zaznalo na področju zdravstvenega zavarovanja. V okviru predloga sprememb in dopolnitev Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju bomo do oktobra 2012 v pravni red Republike Slovenije uvedli določbe direktive o čezmejnem zdravstvenem varstvu. Predlogi rešitev so trenutno v fazi priprave znotraj ministrstva.
	Drugi	
Spodbujanje konkurenčnosti	Veljavna dohodninska lestvica omejuje konkurenčnost strokovnjakov, saj se prehod v najvišji razred dohodnine začne že pri 1,3-kratniku povprečne plače. Obdavčitev se bo spremenila tako, da bodo najbolj ustvarjalni manj obdavčeni in zato bolj konkurenčni, in sicer se bo postopno dvignila meja za prehod v najvišji dohodninski razred. Letos je predlagan prvi korak, in sicer dvig meje na 1,5-kratnik povprečne plače.	Z letom 2013 se je dohodninska lestvica spremenila tako, da se meja razreda za 41 % prestavi. S tem se je stopnja dohodnine v višini 41 %, ob predpostavki upoštevanja samo splošne olajšave in obveznih prispevkov za socialno varnost, ki se priznajo kot odbitna postavka, uporabila pri dohodku v višini 1,5-kratnika povprečne plače. Kot začasen ukrep za leti 2013 in 2014 pa se je k tej lestvici dodal nov, 4. davčni razred, za dohodke nad zneskom pet povprečnih plač s stopnjo 50 %.
	Eno od večjih težav pri uvrščanju Slovenije na globalnih lestvicah konkurenčnosti predstavlja umeščanje objektov v prostor. Na tem področju bo vlada za odpravo dolgotrajnih postopkov zagotovila prožnejši sistem prostorskega načrtovanja z uporabo modernih tehnologij, vzpostavila učinkovite mehanizme za sprejemanje odločitev, jasno določila in izvajala pristojnosti in odgovornost posameznih deležnikov v teh procesih ter tako dosegla pravočasno usklajevanje in pospešitev postopkov načrtovanja.	V sklopu sprememb in dopolnitev prostorske in gradbene zakonodaje v letu 2012 so bile odpravljene nekatere administrativne ovire za učinkovitejše prostorsko načrtovanje na državni in lokalni ravni ter za izdajo gradbenih dovoljenj, kot so uveljavitev molka organa, skrajšanje rokov za projektne pogoje in soglasja, odpravo potrditev občinskih prostorskih načrtov s strani ministra za prostor in druge rešitve zato, da se omeji poseganje državnih organov v pristojnost

		lokalnih skupnosti na tem področju.
	Vzpostavili bomo infrastrukturo za prostorske informacije in prostorski informacijski sistem, izboljšali podatke o nepremičninah in zemljiščih, na katerih je gradnja dejansko možna, ter združili zemljiško knjigo, zemljiški kataster in kataster stavb.	Maja 2011 je začel delovati nov sistem elektronske zemljiške knjige (sistem eZK). Prišlo je do celovite informatizacije vseh poslovnih procesov v zvezi z odločanjem o vpisih v zemljiško knjigo, in sicer elektronsko vlaganje zemljiškoknjižnih predlogov in drugih vlog v zemljiškoknjižnih postopkih, vročanje vsem profesionalnim pooblaščencem (odvetnikom, notarjem in državnemu pravobranilstvu) se opravlja elektronsko, pisne vloge udeležencev samo eno (centralno) vložišče. To omogoča pomembno posodobitev in racionalizacijo poslovanja sodišča in s tem skrajšanje časa odločanja v zemljiškoknjižnih postopkih. Po novem se spisi v zemljiškoknjižnih zadevah vodijo kot elektronski spis. Vse navedeno je vplivalo na zmanjšanje števila nerešenih zemljiškoknjižnih zadev, te so se v prvih devetih mesecih leta 2012 zmanjšale za 62,4 % (z 42.282 na 15.882). Povprečni čas, ki ga sodišče potrebuje za odločanje o zemljiškem predlogu, pa je po zadnjih uradnih podatkih sodne statistike 0,6 meseca.
Regulirani poklici	V okviru projekta vzpostavitve enotne kontaktne točke (EKT) bomo pregledali vse pogoje v sedanji zakonodaji za opravljanje poklicev in dejavnosti ter pripravili predlog sprememb zakonodaje za tiste pogoje, ki se podvajajo ali so nepotrebni.	V okviru projekta vzpostavitve enotne kontaktne točke (projekt EKT) za podporo postopkom pri pridobivanju dovoljenj za opravljanje reguliranih dejavnosti in poklicev v Sloveniji je vzpostavljen testni poslovni portal, ki na enem mestu ponuja informacije o pogojih ustanavljanja podjetij, pridobivanja dovoljenj in poslovanja za domače in tuje podjetnike. V letu 2013 bomo nadaljevali s programom prenove regulacij poklicev in dejavnosti, v načrtu je tudi nadgradnja splošnih in posebnih vsebin o pogojih za opravljanje posameznih dejavnosti v Sloveniji in vzpostavitev celovitega informacijskega podpornega okolja (z možnostjo oddaje vlog

		prek spletu iz tujine).
Posodobitev javne uprave	Na državnem portalu e-uprava bomo vzpostavili spletišče ustanov državne in javne uprave na enem mestu. Opremili ga bomo z uradnimi podatki vsake ustanove in povezali s storitvami, ki jih nudijo državljanom in podjetjem. Uporabnikom bo omogočen enoten dostop do javnih podatkov, upravnih postopkov in pripadajočih obrazcev ne glede na to, kje podatki so, kje se postopki izvajajo in kdo je za podatke in postopke odgovoren.	
	Nadaljuje se program za odpravo administrativnih ovir in bremen. V letu 2012 morajo ministrstva dokončno realizirati še preostale ukrepe. Predvideni so tudi ukrepi za racionalnejšo institucionalno strukturo države. Število ministrstev je bilo ob oblikovanju vlade že zmanjšano na 12, predvideni pa so še drugi ukrepi, med katerimi izpostavljamo: – ukinitev samostojne Javne agencije za javno naročanje Republike Slovenije in Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa – spremembo delovanja Javne agencije za knjigo Republike Slovenije in Javne agencije Slovenski filmski center – združitev carinske in davčne uprave – racionalizacijo stroškov javnih služb v kmetijstvu in gozdarstvu – racionalizacijo poslovanja javnih zavodov – reorganizacije in povezovanje (krajinski parki, šolski javni zavodi)	Nadaljuje se program za odpravo administrativnih ovir in zmanjšanje zakonodajnih bremen. V letu 2012 se je zaradi številnih novih pobud s strani strokovne in zainteresirane javnosti program prenovil, julija 2012 pa ga je potrdila tudi Vlada RS. Skupno program vključuje 269 ukrepov (http://www.minus25.gov.si/). Cilj projekta »minus 25 %« je zmanjšanje administrativnih bremen za 25 odstotkov (360 mio. evrov na letni ravni). Področje okolja in prostora je poleg davčnega področja, področja črpanja sredstev kohezijske politike, delovnopravnega področja in področja javnih naročil eno izmed najbolj administrativno obremenjujočih. Omenjena področja so prednostna tudi v okviru omenjenega akcijskega programa, pri čemer je bilo v prvem četrtletju (julij–oktober 2012) realiziranih že 42 ukrepov ali 15,6 %, npr.: uvedba pavšalov, poenostavitev sistema plačevanja davkov in drugih obveznih prispevkov, zmanjšanje števila obveznih objav v Uradnem listu RS. V letu 2013 bomo nadaljevali s spodbujanjem resorjev za realizacijo ukrepov, kot so: skrajšanje stečajnih postopkov, vzpostavitev prostorskega informacijskega sistema z vzpostavitvijo zbirke upravnih aktov na področju gradnje, vzpostavitev zdravstvene kartoteke v elektronski obliki, zagotovitev plačila nadomestila za avtorske pravice za vse kolektivne organizacije prek skupne položnice, čimprejšnja vzpostavitev enotnega in

		enkratnega poročanja na enem mestu, izvajanje presoje posledic učinkov predpisov na gospodarstvo – »MSP-test«.
Varovanje okolja	V letu 2012 bo sprejet operativni program za ravnanje s komunalnimi odpadki, pripravljen bo osnutek operativnega programa ravnanja z odpadki, v letu 2013 pa bo pripravljen operativni program za preprečevanje nastajanja odpadkov, ki bo vključeval tudi vidik zmanjševanja količin odpadne hrane.	V letu 2013 bo sprejet operativni program za ravnanje s komunalnimi odpadki.
	Skladno z nalogami, opredeljenimi v časovnem načrtu za »Evropa, gospodarna z viri« bodo za doseganje sinergij med okoljem in konkurenčnostjo pripravljeni ukrepi za izboljšanje snovne učinkovitosti in zapiranje snovnih zank.	V letu 2013 bo ministrstvo, pristojno za varstvo okolja, nadaljevalo s pripravo programa ravnanja z odpadki, katerega osnutek je bil pripravljen lansko leto, pripravljen bo tudi program preprečevanja nastajanja odpadkov.
Promet	Zaključen bo (med mandatom vlade) projekt uvedbe integriranega javnega potniškega prometa (z dokončno uveljavitvijo enotne vozovnice), pri čemer bodo sprejete dodatne zakonske spremembe za izvedbo integracije vseh subvencij in povezljivost mestnega in medkrajevnega prometa.	Na ravni projekta IJPP so bile izvedene naslednje naloge: oblikovanje standarda za enotno elektronsko vozovnico, ekonometrični model za določanje cen vozovnic, spremljanje kakovosti in ustreznosti rešitev pri elektronski vozovnici, izdelava modela za določanje cen vozovnic glede na strukturo uporabnikov, izdelava mestnih prometnih načrtov, izdelava enotnega daljinarja, izdelava nacionalnega voznega reda in informacijski portal za potnike, do sredine leta 2013 pa naj bi se zaključila tudi naloga izobraževanje, informiranje in ozaveščanje javnosti o pomenu javnega potniškega promet. Konec leta 2012 je bil objavljen razpis za zadnjo in tudi najobširnejšo nalogo, in sicer za uvedbo integriranega javnega potniškega prometa v Sloveniji.

Priloga 47

UTEMELJITEV IZREDNIH UKREPOV, IZREČENIH FACTOR BANKI IN PROBANKI

Banka Slovenije je v zvezi s Factor banko in Probanka ugotovila, da je podano povečano tveganje, da banki nista izpolnili zahtev na podlagi dodatnih ukrepov Banke Slovenije in da ni verjetno, da bi lahko z drugimi ukrepi Banke Slovenije banki v ustreznem roku dosegli kratkoročno in dolgoročno kapitalsko ustreznost ali ustrezen likvidnostni položaj (253.a člen ZBan-1). Namreč, kljub stopnjevanju ukrepov proti bankama obstoječi lastniki niso zagotovili potrebnega kapitala, niti upravi bank nista uspeli najti novih investitorjev, ki bi bili pripravljeni zagotovili potrebni kapital v ustreznem roku, da se prepreči stečaj bank. Kronično poslabševanje količnikov kapitalske ustreznosti in neuspešne dokapitalizacije kažejo, da poslovni model bank dolgoročno ni vzdržen. Banki nista uspeli stabilizirati poslovanja niti z drugimi ukrepi prestrukturiranja.

Če je zaradi okoliščin iz 253.a člena ZBan-1 (razlogi za odvzem dovoljenja in posledično za stečaj), ogrožena ali bi lahko bila ogrožena stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji, Banka Slovenije o tem nemudoma obvesti Ministrstvo za finance, da se lahko izvedejo tudi ukrepi za krepitev stabilnosti bank (254. člen ZBan-1). Šteje se, da je stabilnost finančnega sistema ogrožena, če povečano tveganje v banki lahko povzroči pomembnejše negativne učinke na poslovanje drugih finančnih družb, na delovanje finančnih trgov ali na splošno zaupanje vlagateljev ter drugih subjektov v stabilno delovanje finančnega sistema. Oceno ogroženosti finančnega sistema izdela Banka Slovenije. Ta ocena je pokazala, da bi v primeru stečaja Factor banke in Probanke stabilnost finančnega sistema v Republiki Slovenije lahko bila ogrožena, kar dokazujejo ocene/dejstva v nadaljevanju.

Ocena temelji na 1) izbranih kazalnikih sistemske pomembnosti, 2) oceni tveganja okužbe in 3) oceni razsežnosti sistemske finančne krize, prenosa njenih posledic na celotni bančni sistem in ogrožanja njegove stabilnosti.

Factor banka

Factor banka glede na velikost dosega presega kritično vrednost 2,5% pri dveh izbranih kazalnikih za oceno sistemske pomembnosti: delež posojil nebančnemu sektorju v celotnem bančnem sistemu znaša 2,5% oziroma 730 mio EUR, bilančna vsota banke kot delež v BDP pa predstavlja 2,9%.

Prepletenost te banke z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji presega kritično vrednost 2,5% pri enem od dveh izbranih kazalnikov za oceno sistemske pomembnosti. To so obveznosti do domačih bank, ki predstavljajo 6,6% v celotnem bančnem sistemu oziroma 175 mio EUR (od tega SID banka 137 mio EUR).

Pri kazalnikih zamenljivosti Factor banka dosega kritično vrednost pri enem kazalniku za oceno sistemske pomembnosti in sicer pri številu rangov med prvih pet po kazalnikih Skupnega analitičnega okvirja, ki znaša 5 (kritična vrednost je >=5). To pomeni, da je banka pri petih kazalnikih skupnega analitičnega okvirja glede na njihovo vrednost razvrščena med prvih pet bank.

Analiza tveganja okužbe na nekonsolidiranih podatkih v primeru plačilne nesposobnosti Factor banke, ko le ta ne bi poravnala svojih neto obveznosti do drugih bank (bilančnih in zunajbilančnih), ki znašajo po podatkih za junij 2013 203 mio EUR pokaže, da bi plačilna nesposobnost Factor banke:

- povzročila plačilno nesposobnosti ene sistemsko pomembne banke in treh bank, ki niso sistemsko pomembne. Za doseganje 8% kapitalske ustreznosti po tveganju okužbe bi te banke potrebovale povečanje kapitala v višini 27 mio EUR;
- povzročila zmzanje kapitalske ustreznosti štirim sistemsko pomembnim bankam in sedmim sistemsko nepomembnim bankam. Štiri banke, ena sistemsko pomembna in tri, ki niso sistemsko pomembne, po prenosu tveganja okužbe ne bi ohranile kapitalsko ustreznost

nad minimalno zahtevano. Za ohranitev izhodiščne kapitalske ustreznosti bi te banke potrebovale povečanje kapitala v višini 334 mio EUR.

Probanka

Probanka glede na velikost presega kritično vrednost 2,5% pri enem izbranem kazalniku sistemske pomembnosti in sicer znaša bilančna vsota banke kot delež v BDP 2,9%. Poleg tega ima banka 60 mio EUR vlog nad zajamčenim zneskom, oziroma 2,6% delež v bančnem sistemu.

Glede prepletenosti banke z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji Probanka presega kritično vrednost 2,5% pri enem od dveh izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti. To so obveznosti do domačih bank, ki predstavljajo 4,5% oziroma 121 mio EUR. Ob tem ima banka za 210 mio EUR obveznosti do države, oziroma 5,2% v celotnem bančnem sistemu.

Banka ima za 185 mio EUR zunajbilančnih obveznosti, ki predstavljajo 1,2% delež v celotnem bančnem sistemu.

Pri kazalnikih zamenljivosti Probanka ne presega kritične vrednosti pri nobenem od šestih izbranih kazalnikov za oceno sistemske pomembnosti.

Analiza tveganja okužbe na nekonsolidiranih podatkih pokaže, da plačilna nesposobnost Probanke, ko le ta ne bi poravnala svojih neto obveznosti do drugih bank, ki po podatkih za junij 2013 znašajo 121 mio EUR, ne bi povzročila plačilne nesposobnosti nobene banke v sistemu. Zaradi plačilne nesposobnosti Probanke bi se kapitalska ustreznost znižala eni sistemsko pomembni banki in dvema bankama, ki nista sistemsko pomembni. Njihova kapitalska ustreznost bi tudi po prenosu tveganja okužbe ostala nad minimalno zahtevano. Za ohranitev izhodiščne kapitalske ustreznosti bi te tri banke potrebovale povečanje kapitala v višini 114 mio EUR.

Factor banka in Probanka skupaj

Factor banka in Probanka skupaj dosegata po podatkih konec julija 2013 bilančno vsoto v višini 1.885 mio EUR, oziroma 4,2% bilančne vsote bančnega sistema. Njun obseg posojil nebančnemu sektorju v višini 1.374 mio EUR predstavlja 4,7% v celotnem bančnem sistemu. Banki imata skupaj 998 mio EUR obveznosti do nebančnega sektorja, oziroma 4,0% bančnega sistema, 401 mio EUR zajamčenih vlog, oziroma 2,7% bančnega sistema ter 92 mio EUR vlog nad zajamčenim zneskom, oziroma 4% bančnega sistema.

Prepletenost obeh bank z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji je visoka predvsem pri obveznostih do domačih bank, kjer skupen obseg obveznosti do domačih bank dosega 295 mio EUR, oziroma 11,1% delež v bančnem sistemu. Ob tem imata banki še za 366 mio EUR obveznosti do države, oziroma 9,1% v celotnem bančnem sistemu. Obveznosti do drugih finančnih organizacij, v višini 31 mio EUR, predstavljajo 2,5% v celotnem bančnem sistemu.

Banki imata skupno za 384 mio EUR zunajbilančnih obveznosti, ki predstavljajo 2,5% delež v celotnem bančnem sistemu.

Pri kazalnikih zamenljivosti znaša vsota deležev vrednosti plačil obeh bank preko plačilnih sistemov v bančnem sistemu 2,3% v plačilnem sistemu TARGET2, 3,0% v plačilnem sistemu SEPA IKP in 0,7% v plačilnih sistemih, v katerih se obdelujejo in poravnavajo transakcije, izvršene s plačilnimi karticami.

Analiza tveganja okužbe na nekonsolidiranih podatkih v primeru hkratne plačilne nesposobnosti Factor banke in Probanke, ko obe banki ne bi poravnali svojih neto obveznosti do drugih bank (bilančnih in zunajbilančnih), ki znašajo po podatkih za junij 2013 319 mio EUR pokaže, da bi hkratna plačilna nesposobnost obeh bank:

- povzročila plačilno nesposobnost ene sistemsko pomembne banke in dveh bank, ki nista sistemsko pomembni. Za doseganje minimalne zahtevane kapitalske ustreznosti po tveganju okužbe bi te banke potrebovale povečanje kapitala v višini 24,5 mio EUR;
- povzročila znižanje kapitalske ustreznosti štirih sistemsko pomembnih bank in šestih sistemsko nepomembnih bank. Sedem bank bi tudi po prenosu tveganja okužbe ohranilo kapitalsko ustreznost nad minimalno zahtevano. Za ohranitev izhodiščne kapitalske ustreznosti bi deset bank, ki bi se jim zaradi prenosa okužbe zmanjšala kapitalska ustreznost, potrebovale povečanje kapitala v višini 328 mioEUR.

Banka Slovenije je torej v zvezi s Factor banko in Probanka ugotovila povečano tveganje po prvem odstavku 253.a člena ZBan-1 zaradi grozeče nelikvidnosti in visokega kapitalskega primanjkljaja oz. celo negativnega kapitala. Na podlagi analize tveganja okužbe drugih bank in hranilnic je nadalje ugotovila, da bi zaradi tega lahko bila ogrožena stabilnost finančnega sistema. V zaostrenih gospodarskih in finančnih razmerah bi stečaj bank verjetno povzročil povečano nezaupanje deponentov ostalih bank in obsežne dvige vlog v celotnem bančnem sistemu, kar bi lahko sprožilo celo njegov propad.

Zaradi preprečitve stečaja bank in zavarovanja vlog navadnih upnikov ter preprečitve negativnih učinkov na stabilnost finančnega sistema je Banka Slovenije imenovala izredno upravo in predlagala medresorski komisiji in Vladi RS, da se v Factor banki in Probanki izvedejo tudi ukrepi državne pomoči v skladu z Zakonom o ukrepih za krepitev stabilnosti bank ter pravili EU glede državnih pomoči, kar izrecno omogoča 254. člen ZBan-1, vendar le v obsegu, ki omogoča poplačilo vseh navadnih upnikov, ne pa nadaljevanje poslovanja, za kar bi morali poskrbeti lastniki bank, pa niso.

Pobudo za izdajo poroštva države za obveznosti Factor banke in Probanke iz naslova črpanja posojila v skrajni sili po Zakonu o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti je Banka Slovenije podala ob soglasju obeh bank. Hkrati je Banka Slovenije dala tudi pobudo za državno pomoč v obliki dokapitalizacije bank s strani RS, ki se bo izvedla v primeru, če bi izredna uprava v postopku prestrukturiranja ugotovila, da premoženje bank ne zadošča za poplačilo vseh terjatev navadnih upnikov banke in sicer v obsegu, da se zagotovi solventnost bank. Na podlagi pobude Banke Slovenije je Vlada RS sprejela ustrezne sklepe glede izdaje poroštva za črpanje posojila v skrajni sili in potrebne (pogojne) dokapitalizacije obeh bank zaradi zagotavljanja solventnosti. Na podlagi začasnega pozitivnega mnenja Evropske komisije z dne 6. 9. 2013 je Vlada RS izdala poroštvo za črpanje posojila v skrajni sili za Factor banko v višini 540 mio EUR in za Probanko v višini 490 mio EUR. Na podlagi poročila izredne uprave o finančnem položaju bank in ob upoštevanju neodvisne ocene vrednosti sredstev bank, pa bo Vlada RS na predlog Banke Slovenije (ob predhodni odobritvi EK) odločila tudi o dokapitalizaciji bank zaradi zagotavljanja solventnosti. Banka namreč lahko črpa posojilo v skrajni sili pri Banki Slovenije le, če je solventna.

Razlogi za postopno prenehanje poslovanja Factor banke in Probanke

Nezaustavljivo poslabševanje kapitalske in likvidnostne pozicije Factor banke in Probanke

dokazuje, da poslovni model obeb bank dolgoročno ni vzdržen. Zato državna pomoč v višini, ki bi zagotovila pogoje za ponovno vzpostavitev dolgoročno uspešnega poslovanja bank ne bi bila upravičena in zato ne bi bila odobrena s strani Evropske komisije. Državna pomoč je v skladu z Zakonom o ukrepih za krepitev stabilnosti bank in pravilih o državnih pomočeh dopustna le v minimalnem potrebnemobsegu, da se preprečijo negativni učinki na stabilnost finančnega sistema kot celote. V primeru Factor banke in Probanke so takšni negativni učinki podani le v zvezi z morebitnim stečajem bank, ne pa glede prenebanja poslovanja. Zato je državna pomoč upravičena le v obsegu, da se omogoči prestrukturiranje bank s postopnim in urejenim prenehanjem poslovanja na način, da se posli in pogodbena razmerja zaključujejo v skladu s pogodbeno ureditvijo (ne pa prisilno) in se poplačajo vsi navadni upniki bank.
Ker banki pod vodstvom prejšnjih uprav nista izpolnili zahtev glede kapitalske ustreznosti in likvidnostnega položaja, je bilo prestrukturiranje bank s postopnim prenehanjem poslovanja (ob državni pomoči) mogoče le s postavitvijo izredne uprave. V tem primeru lahko Banka Slovenije dopusti delovanje bank tudi, če regulatorne zahteve glede kapitalske ustreznosti oziroma likvidnostnega položaja niso izpolnjene, dokler se ne uresničijo cilji izrednih ukrepov (tj. izvedba prestrukturiranja, da se ohrani stabilnost finančnega sistema). Z imenovanjem izredne uprave so prenehala pooblastila in pristojnosti skupščine in nadzornega sveta ter pooblastila članov uprave bank. hnenovanje izredne uprave pa po drugi strani ne učinkuje na položaj bank in pogodbena razmerja bank s tretjimi osebami – v razmerju do tretjih oseb ostaja poslovanje bank nespremenjeno in se lahko spreminja le pod pogoji, določenimi v pogodbah. Z imenovanjem izredne uprave torej ni bil uveden formalni postopek prenehanja bank (kot npr. likvidacija, prisilna likvidacija ali postopek zaradi insolventnosti) ampak je izredna uprava dobila mandat za izvedbo vseh postopkov, ki so potrebni, da se celovito ugotovi finančni položaj bank in pripravi načrt prestrukturiranja na način, da se zagotovi solventnost bank in omogoči dostop do posojila v skrajni sili ter izvedejo ukrepi za postopno prenehanje bank in (redno) zaključevanje poslov. Izredna uprava oziroma Banka Slovenije bo predlagala oziroma uvedla postopek prenehanja bank (prisilna likvidacija ali stečaj), ko bodo, ob državni pomoči, doseženi cilji načrta prestrukturiranja.

Dodatni razlogi, ki opravičujejo izredne ukrepe, izrečene Factor banki in Probanki

Banka Slovenije je ukrepala kot je, ker je v zvezi s Factor banko in Probanko ugotovila, da je podano povečano tveganje zaradi katerega bi lahko bila ogrožena stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji, kar je pokazala ocena ogroženosti finančnega sistema. Namen ukrepov je bil preprečiti stečaj bank in zavarovali vloge vseh navadnih upnikov, ne le v teb dveh bankah temveč v celotnem bančnem sistemu ter zagotoviti, da bodo lastniki in imetniki podrejenih kapitalskih instrumentov nosili odgovornost, ki izhaja iz lastništva.

Stečaj bank bi imel najmanj naslednje negativne učinke:

1) na likvidnost bančnega sistema
Vseh negativnih učinkov do katerih bi prišlo ob nadaljnjem povečanju nezaupanja vlagateljev v slovenski bančni sistem ni mogoče predvideti, gotovo pa je, da bi nekontroliran beg depozitov iz bank v situaciji popolnega zaprtja tujih finančnih trgov za naše banke povzročil nelikvidnost še kakšne banke oz. hranilnice. Samo v primeru dogodkov na Cipru spomladi 2013 se je v par mesecih odlilo za cca 500 mio EUR depozitov gospodinjstev. Po stanju avgusta 2013 je bilo v bančnem sistemu kar 9,6 mrd EUR vpoglednih vlog nebančnega sektorja brez države in brez Factor in Probanke, kar je 40% vseh vlog nebančnega sektorja brez države.

Zagotovilo, da bodo vsi navadni upniki Factor banke in Probanke v celoti poplačani, so popolnoma preprečili paniko med varčevalci, saj ni prišlo do povečanih dvigov vlog niti do selitve vlog med bankami, kar bi sicer destabiliziralo bančni sistem oz. bi predstavljalo neobvladljivo tveganje, saj v primeru hkratnih likvidnostnih težav večjih bank niti država ne bi mogla likvidnostno podpreti

banke;

2) likvidnost vlagateljev

V najkasneje 20 delovnih dneh bi dobili izplačane vloge do 100.000 EUR le zajamčeni vlagatelji, ostalim bi bile vloge "zamrznjene" in bi bile delno izplačane najprej v roku enega leta iz stečajne mase. Ocenjeno je bilo, da bi bilo poplačilo iz stečajne mase le okrog 30%.

Po stanju konec julija 2013 je bilo v obeh bankah zajamčenih vlog okrog 400 mio EUR, ostalih nezajamčenih vlog nebančnega sektorja brez države je bilo 231 mio EUR (od tega 92 mio vloge zajamčenih vlagateljev nad 100.000 EUR). Obe banki skupaj sta imeli konec junija 2013 35.023 varčevalcev. Vloge države so znašale 368 mio EUR (od tega vloge MF 308 mio EUR), vloge bank 307 mio EUR (od tega SID banke 256 mio EUR).

V zaostrenih likvidnostnih razmerah realnega sektorja bi zamrznitev sredstev za daljše obdobje izrazito poslabšalo pogoje poslovanja in povzročilo zlom marsikaterega podjetja in s tem druge znane negativne posledice. Nizek odstotek poplačila iz stečajne mase bi bil tudi zaradi vrstnega reda poplačila obveznosti v stečajnem postopku, saj so iz premoženja najprej poplačani ločitveni upniki (obveznosti do Evrosistema, ki so po stanju konec julija znašale 245 mio EUR) in šele nato navadni upniki. Komitenti obeh bank so predvsem mala podjetja, ki so še bolj občutljiva na razmere na trgu in še težje uravnavajo svojo likvidnostno pozicijo.

3) na proces prestrukturiranja podjetij

Stečajni upravitelj ne bi mogel sodelovati v nekaterih procesih prestrukturiranja podjetij, ki uspešno tečejo, saj je njegov cilj čim hitrejše unovčevanje stečajne mase (npr. MLM, Trimo itd.). S tem bi bilo potencialno ogroženih ogromno delovnih mest, saj gre za podjetja, kjer sta banki pomemben kreditodajalec;

4) obseg unovčevanja premoženja bank

V stečaju gre za prisilno prodajo, kar pomeni bistveno nižjo stopnjo unovčljivosti kot v primeru daljšega obdobja unovčevanja, saj je učinkovito unovčevanje premoženja prioritetna naloga izredne uprave, s tem pa zagotovljeno minimiziranje izdatkov proračuna za pokri e primanjkljaja premoženja za poravnavo obveznosti do navadnih upnikov; obstoječa kreditna razmetja ostajajo kot pogodbeno dogovorjena, zato je bilo preprečeno potencialno vznemirjenje tudi med kreditojemalci;

5) špekulacije v zvezi s participacijo delničarjev in imetnikov podrejenih kapitalskih instrumentov pri pokrivanju izgube banke

V času postopnega prenehanja poslovanja bank bodo z ukrepom bail-in lastniki in imetniki podrejenih kapitalskih instrumentov izgubili vse premoženje; po stanju konec julija 2013 je kapital obeh bank znašal122 mio EUR, podrejene obveznosti pa 64 mio EUR;

6) odkrivanje kaznivih dejanj

Izredna uprava je bila ob imenovanju zavezana, da vsak sum kaznivega dejanja naznanijo pristojnitn organom. Glede na to, da bosta banki postopno prenehali s poslovanjem ima izredna uprava več možnosti odkrivanja kaznivih dejanj kot stečajni upravitelj, katerega naloga je predvsem unovčevanje stečajne mase v razumnem roku.

V nadaljevanju je podan kratek pregled ukrepov, izrečenih Factor banki in Probanki

Ugotovitve nadzora in ukrepi proti Factor banki

Factor banka je nadpovprečno občutljiva na spreminjanje tržnih razmer kot posledice specifičnega poslovnega modela oz. strateške usmeritve: nesorazmeren obseg financiranja nepremičninskih

projektov, krediti z enkratnim odplačilom glavnice in obresti na koncu odplačilnega obdobja, velika izpostavljenost bolj tveganim trgom, ponudba poslov po meri stranke, povezanih z vrednostnimi papirji, posebna struktura virov sredstev itd.

Potreba po dokapitalizaciji Factor banke se je nakazala že v letu 2011. Uprava banke je na letnem sestanku v Factor banki dne 2. 2. 2011 Banki Slovenije predstavila, da so razmere poslovanja za banko zahtevne, saj se sooča z oteženimi sposobnostmi pridobivanja virov daljše ročnosti. Uprava banke je izrazila namero, da ne bo povečevala obsega projektnega financiranja v Bolgariji, na Hrvaškem in v Ukrajini in napovedala, da bo delničarska struktura banke ostala nespremenjena, pri čemer večji lastniki banke ne iščejo partnerjev za vstop v lastništvo, mali delničaiji banke pa niso v stanju dokapitalizirati banke na kratek rok.

Kljub ugotovljenim potrebam po kapitalu v začetku leta 2011, je banka pristopila h kapitalski krepitvi šele konec leta 2011. Vpis obeh serij obveznic, ki se je zaključil v 2012, je bil občutno nižji od načrtovanega (realizacija le 41-odstotna). Prispevek k dokapitalizaciji s strani obstoječih lastnikov je bil skromen, med delničarji so se na vpis odzvale samo posamezne fizične osebe, prav tako so bila vplačila s strani drugih investitorjev nižja od pričakovanih.

Dokapitalizacija je sicer nekoliko zadržala upadanje količnikov kapitalske ustreznosti, vendar banka že po stanju 30. 9. 2012 ni več dosegala zahtevane višine. Tako je bila s strani Banke Slovenije zahtevana višina količnika kapitalske ustreznosti po juliju 2012 najmanj 11,4 % in kapitalske ustreznosti I najmanj 9,1% (pismo banki 17. 7. 2012). Primanjkljaj kapitala je po stanju 30. 9. 2012 znašal 9 mio EUR, poslabšal pa se je tudi likvidnostni položaj banke. Zato je Banka Slovenije zahtevala mesečno poročanje o kapitalski poziciji in dnevno poročanje o likvidnostni poziciji, ki poteka od 15. 10. 2012 dalje.

Banka Slovenije je v pregledu v prvi polovici leta 2012 ugotovila vrsto nepravilnosti na področju kreditnega tveganja. Zaradi neustreznega spremljanja poslovanja kreditojemalcev, neustreznega vrednotenja zavarovanj, neustreznega vrednotenja vrednostnih papirjev in posledično nezadostne višine oblikovanih oslabitev in rezervacij je Factor banki izdala odredbo dne 5. 7. 2012, skladno s katero je bilo banki med drugim naloženo ponovno ovrednotenje nepremičnin pri projektnem financiranju, ugotavljanje poštene vrednosti zavarovanj s katerimi banka zmanjšuje kreditno tveganje in pravilno upoštevanje teh zavarovanj pri oblikovanju oslabitev.

V začetku leta 2013 je Banka Slovenije opravila pregled odprave nepravilnosti, ugotovljene v pregledu leta 2012. Ugotovila je, da ima banka še vedno neustrezno vrednotene naložbe, posebej nepremičninske projekte, visok kapitalski primanjkljaj in izrazito visoko likvidnostno tveganje. Zato je ukrepanje stopnjevala in 27. 5. 2013 banki izdala odredbo o izvršitvi dodatnih ukrepov za uresničevanje pravil o upravljanju s tveganji, s katero je banki odredila pripravo načrta ukrepov za zagotavljanje predpisanega količnika likvidnosti brez obnavljanja virov od Ministrstva za finance in brez dodatnega zadolževanja pri Evrosistemu, ustrezno vrednotenje zavarovanj, posebej nepremičnin pri projektnem financiranju, ter doseganje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti najkasneje do
31. 8. 2013 (količnik kapitalske ustreznosti najmanj 11,4%, količnik kapitalske ustreznosti I pa najmanj 9,1%).

Banka Slovenije je ocenila, da bi v primeru pravilnega vrednotenja naložb po stanju 31. 8. 2013 znašala izguba Factor banke 88 mio EUR, kar pomeni da bi imela banka negativni kapital v višini 4 mio EUR (regulatorni kapital banke je znašal 84 mio EUR).

V juliju 2013 je potekal pregled projektnega financiranja banke tudi s strani družbe Deloitte, ki jo je najela Banka Slovenije. V pregledu so bile ugotovljene še večje dodatno potrebne oslabitve na segmentu projektnega financiranja in sicer v višini od 110 mio EUR do 123 mio EUR, kar pomeni še večji negativni kapital banke.

Tako s strani Banke Slovenije kot tudi s strani družbe Deloitte ocenjene potrebne dodatne

oslabitve potrjujejo, da je Factor banka nerealno vrednotila svoje naložbe oz. jih je precenjevala in oblikovala premalo oslabitev, saj sta ugotovili potrebne dodatne oslabitve v višini, ki so presegale višino kapitala banke.

Uprava banke se je zavedala primanjkljaja kapitala, zato je dne 24. 4. 2013 sklicala skupščino banke, ki je potrdila dokapitalizacijo v višini 25 mio EUR. Banki ni uspelo pridobiti nobenega investitorja (tudi obstoječi lastniki ponovno niso pokazali nikakršnega interesa za dokapitalizacijo in s tem za rešitev banke), zato je bila skupščina banke ponovno sklicana dne 6. 8. 2013. Potrjena je bila večja dokapitalizacija 50 mio EUR, saj se je banka strinjala z ugotovitvami Banke Slovenije glede previsokega vrednotenja naložb in posledično potrebni večji dokapitalizaciji. Banka Slovenije je sicer ocenila, da bi dokapitalizacija v višini 50 mio EUR zadoščala samo v primeru stabilizacije virov sredstev in rešitve stanja nepremičninskega portfelja banke. Zato je Banka Slovenije na upravo Factor banke naslovila pismo dne 30. 7. 2013, da pričakuje, da bo banka skupaj s potencialnih kvalificiranim inetnikom delnic banke dogovorila poslovni model, ki bo vključeval verodostojen načrt stabiliziranja strukturne likvidnosti in razrešitve izpostavljenosti pri nepremičninskih projektih.

Banki tudi v okviru druge dokapitalizacije ni uspelo pridobiti investitmja, zato delnice niso bile vplačane. Ker banka do postavljenega roka 31. 8. 2013 ni izpolnila zahtev iz odredbe, je Banki Slovenije posredovala prošnjo za podaljšanje vplačila delnic z utemeljitvijo, da se o dokapitalizaciji pogaja z dvema investitorjema, kar je Banka Slovenije dne 6. 9. 2013 zavrnila.

Zaradi specifičnega poslovnega modela se je banka soočata tudi z visokim likvidnostnim tveganjem. Zaostrovanje likvidnosti se je pričelo že v letu 2012, saj je, kljub agresivnejši ponudbi pri pridobivanju depozitov fizičnih oseb, imela težave pri refinanciranju virov sredstev. Na zniževanje vlog komitentov je predsednik uprave opozoril na sestanku v Banki Slovenije 1. 8. 2012, ko je napovedal poslabšanje poslovnega rezultata banke v zadnjem četrtletju 2012 in zaradi tega verjeten odliv vlog deponentov. Likvidnostne težave Factor banke so se v tretjem četrtletju 2012 nadaljevale, zato je bilo likvidnostne tveganje banke predmet izredne dnevne spremljave od 15. 10. 2012 dalje.

Slabi poslovni rezultati banke in neuspešni dokapitalizaciji v aprilu 2013 in avgustu 2013 sta dodatno povečali nezaupanje vlagateljev v banko do te mere, da je začelo prihajati do povečanih odlivov depozitov iz banke. Obseg depozitov Factor banke se je samo v avgustu 2013 zmanjšal za 10,5 mio EUR, kar je vodilo do skrajno zaostrenih likvidnostnih razmer.

Uprava banke je 22. 8. 2013 Banki Slovenije posredovala dopis, s katerimjoje obvestila o povečanem odlivu depozitov ter o potencialni nezmožnosti poplačila vseh dospelih obveznosti dne 5. 9. 2013 (nelikvidnost). Iz načrta tokov likvidnosti banke z dne 22. 8. 2013 je izhajalo, da znaša na dan 5. 9.
2013 primanjkljaj denarnih sredstev za poravnavo vseh obveznosti -16,3 mio
EUR.

Zaostrovanje likvidnostnega položaja dokazuje tudi dejstvo, da banka že na dan 27. 8. 2013 ni dosegala predpisanega razmerja med najbolj likvidnimi naložbami in obveznostmi v višini 1 (količnik likvidnosti), saj je znašal 0,94.

Banka Slovenije je nadalje ugotovila, da glede na načrtovani likvidnostni primanjkljaj banka ne razpolaga z zadostnim premoženjem za zavarovanje posojila pri Evrosistemu, niti za zavarovanje črpanja posojila v skrajni sili pri Banki Slovenije (ELA), kar je navedla tudi sama banka v dopisu, ki ga je Banka Slovenije prejela 22. 8. 2013. Nelikvidnost banke oziroma nesposobnost banke poravnati vse dospele obveznosti je razlog za začetek stečajnega postopka (320. člen ZBan-1).

Banka povečanih likvidnostnih težav ni uspela razrešiti predvsem zaradi dejstva, ker se zaradi neuspelih dokapitalizacij v preteklosti ni bila sposobna več zadolževati na trgu in je bila že daljše obdobje v veliki meri odvisna od črpanja likvidnosti pri Evrosistemu, zato ji je tudi

zmanjkalo primernega premoženja za zavarovanje nadaljnjega zadolževanja. Likvidnostna situacija je terjala takojšnje ukrepanje, zato je bila 6. 9. 2013 izdana odločba o izredni upravi.

Ugotovitve nadzora in ukrepi proti Probanki

Probanka je nadpovprečno tvegana zaradi specifičnega poslovnega modela oz. strateške usmeritve: močno nadpovprečna rast obsega poslovanja, koncentracija kreditnih poslov na velika podjetja, tvegani produkti s povezanimi osebami, projektno financiranje, posli z vrednostnimi papirji, posebna struktura virov sredstev itd. Tveganost banke je dodatno povečevala lastniška struktura in navzkrižno lastništvo. Zato je bilo izvedenih vrsto pregledov in izrečeni številni ukrepi na področju kreditnega, likvidnostnega, tržnega in kapitalskega tveganja.

Težave s kapitalsko pozicijo so se nakazovale že v tretjem četrtletju 201 0. Banka se je kapitalsko krepila predvsem z dodatnim kapitalom, kar zaradi diskonta teh instrumentov ne predstavlja stabilnega vira kapitala. Na drugi strani je Banka Slovenije povečevala kapitalske zahteve zaradi nadpovprečne tveganosti kreditnega portfelja, pomanjkljivega kontrolnega okolja ter strateške usmeritve banke. S pismom z dne 2. 9. 2010 je bila banka opozorjena na dolžnost izpolnjevanja s strani Banke Slovenije določenih kapitalskih potreb.

Težave z doseganjem zahtevane višine kapitalske ustremosti so se nadaljevale v 2011. Zato je Banka
Slovenije spomladi 2011 izvedla celovit nadzor poslovanja banke in že tekom pregleda dne 18. 4.
2011 izdala banki odredbo s katero je zahtevala povečanje osnovnega kapitala in doseganje zahtevanih količnikov kapitalske ustremosti do konca septembra 20 Il ter prepovedala banki in podrejenim družbam sklepanje novih poslov s povezanimi osebami, poslov nakupa lastniških vrednostnih papirjev, izvedenih finančnih instrumentov in repo poslov ter poslov s komitenti kreditne bonitetne ocene C do E. Poleg tega je Banka Slovenije odredila sistematični nadzor aktivnosti za odpravo nepravilnosti s strani inšpektorja. Ostale ukrepe na podlagi tega pregleda je izdala z odredbo z dne 20.
6. 2011, s katero je bilo banki odrejeno, da odpravi nepravilnosti v zvezi s preseganjem pooblastil uprave pri odločanju o poslih nakupa oz. prodaje vrednostnih papirjev, nepravilnosti v zvezi z ugotavljanjem tveganj pri teh poslih, sklepanju poslov z vrednostnimi papirji po netržnih pogojih, nepravilnosti zaradi odkupa podrejenega dolga brez dovoljenja Banke Slovenije, nepravilnosti v zvezi z metodologijo določanja višine skupinskih oslabitev, zaradi česar je bil ugotovljen primanjkljaj oslabitev, napačna uporaba metodologije oslabitev, premalo oblikovane oslabitve na posamično oslabljene kredite, neuporaba metodologije oslabitev banke v podrejenih družbah. Banka Slovenije je ponovno odrediła nadzor aktivnosti za odpravo nepravilnosti s strani inšpektorja.

Banka se je septembra 2011 dokapitalizirala v višini 7 mio EUR ter v oktobru-decembra 2011 še v višini 5 mio EUR (zamenjava podrejenih obveznic v navadne delnice). Kapitalsko ustreznost je banka izboljšala še s prodajo družbe Probanka DZU (6,8 mio EUR).

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti oz. kršitve zakonskih dolžnosti članov uprave pri upravljanju s tveganji je bil vsem trem članom uprave dne 19. 9. 2011 izrečen pogojni odvzem dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke (predvsem posli z vrednostnimi papirji, nedoseganje zahtevane kapitalske ustreznosti in nedovoljeni odkup podrejenega dolga).

Dne 4. 10. 2011 je Banka Slovenije banki izrekla opozorila v zvezi z razkritji v letnem poročilu za leto 2010 zaradi netransparentnih razkritij v zvezi z lastniškimi vrednostnimi papirji in zunajbilančnimi obveznostmi.

S pismom z dne 28. 11. 2011 je Banka Slovenije banko opozorila, da bo izpolnjevanje kapitalskih zahtev po stanju konec septembra 2011 presojala ob upoštevanju oslabitev in rezervacij, ki jih je Banka Slovenije zahtevala z odredbo z dne 20. 6. 2011 in jih mora banka oblikovati do konca leta 2011.

Probanka ni izpolnila zahtev iz odredbe z dne 18. 4. 2011 glede kapitalske ustreznosti niti zahtev iz odredbe z dne 20. 6. 2011, zato je Banka Slovenije stopnjevala ukrepanje in dne 10. 1. 2012 izdala odredbo z dodatnimi ukrepi, s katero je ponovno zahtevala oblikovanje ustrezne višine oslabitev na kredite, repo posle in vrednostne papirje- prvi del še v letu 2011 in nato po trimesečjih do konca leta2012 ter doseganje količnikov kapitalske ustreznosti. Banki je bilo odrejeno, da mora do konca februarja 2012 pripraviti načrt dokapitalizacije s strani obstoječih delničarjev, sicer pa poiskati novega investitorja. Poleg tega je bil banki med drugim izdan ukrep prepovedi povečevanja bilančne vsote skupine Probanka, prepoved sklepanja poslov z delničarji, člani uprave in nadzornega sveta ter povezanimi družbami ter izplačila dividend in nagrad upravi, nadzornemu svetu oziroma zaposlenim. Razširjena je bila tudi prisotnost inšpektorjev v banki zaradi spremljanja odbora Alco in sej uprave (poleg kreditnega odbora).

Banka Slovenije je 14. februarja 2012 opravila razgovor s 13 največjimi delničarji, nadalje je 33 delničarjem poslala vabilo, da izrazijo svojo namero o sodelovanju v dokapitalizaciji. Razen Impol
2000 d.d., so vsi ostali zavrnili sodelovanje pri vplačilu osnovnega
kapitala.

Banka Slovenije je tudi sama iskala prevzemno banko in opravila več razgovorov z Gorenjsko banko, ki se za prevzem ni odločila, ker je oživila projekt združevanja z Abanko. Neuspešen je bil tudi razgovor z Banko Celje in NKBM. Za namen prodaje je Banka Slovenije naročila družbi Deloitte izdelavo ocene vrednosti delnice Probanke, ki jo je prejela konec aprila 2012.

Zaradi izrazito povečanega kapitalskega tveganja, tveganja dobičkonosnosti in slabšega kontrolnega okolja je Banka Slovenije s pismom z dne 17. 7. 2012 zahtevala 41,7% višje kapitalske potrebe od minimalno potrebnih (skupna kapitalska ustreznost 11,3% in kapitalska ustreznost 19,1%).

Dne 18. 9. 2012 je bila banki izdana odredba z dodatnimi ukrepi, ker ni oblikovala zahtevanih oslabitev, ker ni dosegala kapitalske ustreznosti, zaradi preseganja največje dovoljene izpostavljenosti in netransparentnega postopka oblikovanja oslabitev. Nadzornemu svetu je bilo odrejeno, da do 21. 9.
2012 razreši predsednico uprave go. Pajenk in članico uprave go. Lah (imenovani sta dne 18. 9. 2012
odstopili). Začet je bil postopek za odvzem dovoljenja kvalificiranima delničarjema Medaljon in Perutnina Ptuj, ki je bil končan z odvzemom 6. 11. 2012. Zaradi neustrezne likvidnostne pozicije je bila banka zavezana od 3. 9. 2012 pošiljati dnevno poročilo o tokovih likvidnosti.

Z odredbo z dne 4. 12. 2012je Banka Slovenije Probanki določila rok za dokapitalizacijo 30. 4. 2013 in ponovno zahtevala pravilno vrednotenje vrednostnih papirjev, poleg tega je zahtevala odpravo nepravilnosti v zvezi s sklenjenimi dogovori o predčasnemu odkupu podrejenega dolga (obveznica PRB9). Ker slednjega ni izvršila, je bila dne 29. 3. 2013 izdana odredba.

Revizijski pregled letnega poročila za leto 2012 je pokazal dodatno potrebne oslabitve v višini 36 mio EUR. Ob upoštevanju teh oslabitev je znašal primanjkljaj kapitala 86 mio EUR za dosego postavljenih kapitalskih potreb oz. 55 mio EUR za dosego minimalne kapitalske ustreznosti 8%. Banka Slovenije je ocenila, da bi se moral osnovni kapital banke povečati za 71 mio EUR. Ker banka za poslovno leto 2012 ni poknjižila zahtevanih oslabitev, je revizor drugo leto zapored izdal mnenje s pridržkom.

Čeprav je Banka Slovenije zahtevala dokapitalizacijo do 30. 4. 2013, je banka sklicala skupščino za povečanje osnovnega kapitala šele 29. 4. 2013, kar je dokazovala, da banka ni uspela najti investitorja. Na prošnjo banke je Banka Slovenije podaljšala rok za dokapitalizacijo do 27. 6. 2013, vendar dokapitalizacija tudi v tem roku ni bila izvedena, saj kljub več razgovorom resnega

kupca ni bilo. Banka Slovenije je dne 9. 5. 2013 banki odobrila začasno preseganje razmerij med sestavinami kapitala (do 30. 6. 2013), sicer bi kapitalska ustreznost padla pod 8% (nizek temeljni kapital).

Ker banka v odrejenem roku ni povečala osnovnega kapitala, je Banka Slovenije dne 30. 7. 2013 izdala odredbo z dodatnimi ukrepi s katero je zahtevala, da banka do 30. 9. 2013 doseže zahtevane količnike kapitalske ustreznosti (skupni količnik 11,7%, količnik 1 9,3%). Od banke je bila zahtevana predložitev natančnega načrta uresničitve aktivnosti, vključno z načrtom ukrepov po ZUKSB.

Probanka je dne 2. 9. 2013 obvestila Banko Slovenije o povečanem odlivu depozitov ter o potencialni nezmožnosti poplačila vseh dospelih obveznosti na dan 30. 9. 2013 (nelikvidnost). Nelikvidnost banke oziroma nesposobnost banke poravnati vse dospele obveznosti je razlog za začetek stečajnega postopka (320. člen ZBan-1). Obseg depozitov se je samo v avgustu 2013 zmanjšal za 20 mio EUR, kar je bistveno poslabšalo likvidnostno pozicijo banke.

Kljub stalnim pozivom banki, da predloži trdne dokaze, da obstaja resen potencialni investitor (zadnji dne 3. 9. 2013 z rokom za odgovor 4. 9. 2013), banka tega ni predložila, saj do tega datuma ni bilo opravljenega nobenega celovitega skrbnega pregleda. Zato ni bilo nobenega trdnega zagotovila, da bo v drugič podaljšanem roku za dokapitalizacijo le-ta izvedena.

Glede na oceno denarnih tokov banke v povezavi s pričakovanim padcem količnika kapitalske ustreznosti pod raven 8% ter posledično izključitvijo banke iz rednih operacij denarne politike je Banka Slovenije morala izreči izredni ukrep. Dne 6. 9. 2013 je bila izdana odločba o izredni upravi.

v TEUR, v %

	Probanka d.d.*	v BV	Factor banka	v BV
1. vloge prebivalstva	241.354	34,9%	101.768	17,8%
2. vloge države (občine)	44.941	6,5%	4.418	0,8%
3. vloge MF	160.095	23,2%	159.400	27,9%
4. vloge pravnih oseb	134.859	19,5%	57.948	10,1%
vloge nebank (1-4)	581.249	84,1%	323.534	56,6%
bilančna vsota	691.129	100,0%	571.230	100,0%

Predmet jamstva:	**Probanka d.d.**		**Factor banka**
zajamčene vloge (do višine 100.000 EUR)	225.570		113.687
število vlagateljev do 100.000 EUR	20.985		5.531
presežek vlog nad 100.000 EUR (niso zajamčene)	40.174		20.944
število vlagateljev nad 100.000 EUR	352		258

Probanka po stanju na dan 6. 9. 2013 (Vir: Načrt prestr.)
Factor banka 30.9.2013**(Vir OBI)

Priloga 48

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM
20 -02- 2015
VLOŽIŠČE
221

I U 411/2014-5

UPRAVNO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

ODLOČBA JE PRAVNOMOČNA
UPRAVNO SODIŠČE RS, LJUBLJANA
17.2. 2015
Podpis pristojne sodne osebe:

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Upravno sodišče Republike Slovenije je v senatu, ki so ga sestavljale višje sodnice Alenka Praprotnik kot predsednica ter Petra Stanonik Bošnjak in Zdenka Štucin kot članici,

ob sodelovanju višje pravosodne svetovalke Alenke Dolinšek kot zapisnikarice,

v upravnem sporu tožeče stranke: 1. ACH d.d. Baragova ulica 5, Ljubljana, ki ga zastopa direktorica Sonja Gole in 2. GRAND HOTEL UNION d.d., Miklošičeva cesta 1, Ljubljana, ki ga zastopa direktor Bogdan Lipovšek, ki ju oba zastopa Odvetniška pisarna Miro Senica in odvetniki iz Ljubljane, zoper toženo stranko: BANKA SLOVENIJE, Slovenska cesta 35, Ljubljana, ki jo po pooblastilu guvernerja Boštjana Jazbeca kot predsednika sveta Banke Slovenije zastopa Jasna Iskra, diplomirana pravnica s pravniškim državnim izpitom,

zaradi **ukrepov za stabilnost bank (izdaje odločbe o izredni upravi),**

o **tožbi** zoper odločbo Banke Slovenije št. 26.00-0304/13-BB z dne 6. 9. 2013,

na seji 17. februarja 2015

RAZSODILO:

I. Tožba se zavrne.

II. Vsaka stranka nosi svoje stroške postopka.

OBRAZLOŽITEV

1. Tožena stranka je pod oznako strogo zaupno z izpodbijano odločbo o izredni upravi v 1. točki izreka odločila, da za obdobje enega leta imenuje izredno upravo v naslednji sestavi: Klaus Šušter kot predsednik, Matevž Slapničar kot član in Vitomir Krašovec kot član. Pooblastila in pristojnosti vodenja in zastopanja banke se izredni upravi dodelijo z dnem, ko je izpodbijana odločba vročena banki. Člani uprave banke so dolžni na podlagi 249.g člena Zakona o bankah (ZBan-1) izredni upravi nemudoma predati posle, v zvezi s katerimi so članom uprave prenehala pooblastila za zastopanje banke. Izredna uprava mora pri svojem delovanju v banki upoštevati veljavne predpise, dobro poslovno prakso in najvišja strokovna in etična načela bančnega poslovanja in upravljanja, interne akte banke in navodila Banke Slovenije. V točki 2 izreka je tožena stranka odločila, da morajo člani izredne uprave v roku največ 45 dni od imenovanja izdelati in predložiti Banki Slovenije revidirano poročilo o finančnem stanju banke in predloge ukrepov za postopno prenehanje banke, ki mora zlasti vključevati ukrepe za dokapitalizacijo banke na podlagi Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (v nadaljevanju ZUKSB) v obsegu, ki bo potreben za postopno prenehanje banke, vključno z revizijo vrednotenja in skrbnim pregledom za namene dokapitalizacije in postopno odprodajo premoženja po tržnih pogojih in poplačilo obveznosti banke, pri čemer se lahko poplačilo obveznosti banke iz naslova finančnih instrumentov iz 133. in 134. člena ZBan-1 izvede šele po poplačilu ostalih upnikov ter zagotoviti, da se izvede vrednotenje premoženja za namene prenosa na Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB) v skladu z ZUKSB, da banka v času izredne uprave ne bo sklepala novih poslov v zvezi z upravljanjem bančnih in finančnih storitev, razen poslov, ki izboljšajo likvidnostni položaj banke ali kapitalsko ustreznost banke, da banka v času izredne uprave ne bo dostopala do kreditnih operacij denarne politike evro sistema in posojila čez dan in se bo politika prejemkov v banki prilagodila povečanemu tveganju, razen pri zaposlenih s posebno naravo del, če je to nujno za izvedbo nalog iz te točke, na podlagi soglasja Banke Slovenije in vsak sum kaznivega ravnanja, s katerim se seznanijo v zvezi z upravljanjem funkcije izredne uprave, na ustrezen način naznanjajo pristojnim organom. V točki 3 izreka je odločeno, da mora izredna uprava v treh dneh po prejemu odločbe v sodni register vložiti predlog vpisa izdaje odločbe o izredni upravi, hkrati z vpisom ustrezne spremembe oseb, pooblaščenih za zastopanje banke. Predlogu mora priložiti odločbo o izredni upravi. Izpodbijana odločba je bila 6. 9. 2013 vročena banki s pravnim poukom, da je zoper njo mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na naslovno sodišče v roku 15 dni, ki teče od dneva kot je bila izpodbijana odločba vročena banki.

2. Tožeča stranka je dne 24. 12. 2013 vložila tožbo zoper izpodbijano odločbo in svojo legitimacijo utemeljuje na dejstvu, da je družba ACH d.d. Ljubljana 40,08 %

delničar Factor banke d.d. in družba Grand Hotel Union 10,2 % delničar Factor banke. Dne 23. 11. 2013 je namreč začel veljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o bančništvu (v nadaljevanju Zban-1L oziroma Novela), ki predstavlja podlago za vložitev omenjene tožbe. Tožeča stranka poudarja, da ZBan-1 ni poznal inštituta postopnega prenehanja banke, to možnost je tožena stranka pridobila šele z Novelo. V trenutku izdaje izpodbijane odločbe tako tožena stranka ni imela podlage za izdajo izpodbijane odločbe. Izpodbijana odločba ni obrazložena tako kot to določa 214. člen Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju ZUP). Tožeča stranka ugotavlja, da se do vsebinskih ugotovitev v izpodbijani odločbi ne more opredeliti in jih argumentirano prerekati, saj dokumenti, na katerih temelji izpodbijana odločba, niso splošno znani. Ključnega pomena za vsebinsko presojo izpodbijane odločbe in njeno vsebinsko ustreznost je zlasti revidirano poročilo o finančnem stanju banke in predlog ukrepov za postopno prenehanje banke, ki ga je izredna uprava skladno z 2. točko izreka izpodbijane odločbe dolžna izdelati do 21. 10. 2013 in posredovati toženi stranki. Izpodbijana odločba je v izrecnem nasprotju z določbo drugega odstavka 260. člena ZBan-1, poleg tega pa se z njo brez pravne podlage izredni upravi nalaga vodenje poslov banke v smeri prenehanja banke z uporabo termina nadzorovanega prenehanja, ki ga ZBan-1 sploh ni poznal. Tožena stranka ni imela podlage za skrajšanje devetmesečnega zakonskega roka iz drugega odstavka 260. člena ZBan-1 na 45- dnevni rok. Takšna možnost je toženi stranki bila omogočena šele z novelo ZBan-1L. Tožena stranka se v konkretnem primeru ni odločila za pričetek prisilne likvidacije in tudi ne za stečaj banke, temveč za nek samosvoj zakonsko nepredviden in neurejen postopek nadzorovanega prenehanja banke, ne da bi predhodno pridobila v drugem odstavku 260. člena ZBan-1 predvideno poročilo izredne uprave, ki bi šele lahko predstavljalo podlago za morebitni postopek prisilne likvidacije. Tožena stranka si je pravico odločiti o prenehanju Factor banke d.d. vzela mimo določb ZBan-1 brez tovrstnega poročila banke; glede na to bi lahko odločila le o obstoju pogojev za začetek stečajnega postopka nad Factor banko d.d., česar pa v konkretnem primeru ni storila.

3. ZBan-1 je sicer predvideval možnost postavitve izredne uprave banke, vendar ne z namenom in nalogami, kot izhajajo zlasti iz točke 2 izreka izpodbijane odločbe. Tožena stranka je s takšnim ravnanjem de facto posegla v lastninsko pravico tožeče stranke, ki je izkazana z imetništvom delnic Factor banke d.d. in tožeči stranki upoštevaje pravne posledice postavitve izredne uprave, odvzela vsa lastniška upravičenja, s tem pa v nasprotju s pogoji iz 67. člena Ustave RS omejila lastninsko pravico tožeče stranke oziroma njeno uživanje.

4. Tožena stranka je tudi izrabila institut izredne uprave, saj ni z ničemer utemeljila, zakaj je kot nalogo izredni upravi določila zgolj ukrepe za dokapitalizacijo banke v obsegu, ki je potreben za postopno prenehanje banke in s tem nedopustno omejila pooblastila izredni upravi.

5. Tožena stranka se pri utemeljevanju obstoja pogojev za postavitev izredne uprave sklicuje zlasti na analizo tveganja okužbe in izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti, nikjer pa v izpodbijani odločbi ne pojasni, kje se nahaja oziroma kje je bila objavljena navedena analiza. Prav tako se tožena stranka v izpodbijani odločbi sklicuje na različne kriterije in količnike, ne pojasni pa, kje jih je dobila oziroma na podlagi česa izračunala.

6. Nadalje tožeča stranka poudarja, da je Factor banka d.d. zahtevo tožene stranke po dokapitalizaciji izpolnjevala, saj je bil na skupščini banke dne 6. 8. 2013 sprejet sklep o dokapitalizaciji banke v višini 50 mio EUR. Rok za izvedbo dokapitalizacije, postavljen s strani tožene stranke, je bil nerazumno kratek in neizvršljiv, Factor banka pa je zahtevi tožene stranke po izvedbi dokapitalizacije dejansko ugodila in jo pričela izvrševati. Prav tako je napačna trditev, da je do nezaupanja komitentov in povečanega odliva depozitov prišlo zaradi neizpolnjenih zahtev, ki jih je postavila tožena stranka. Takšna trditev je brez podlage. Odlive depozitov so povzročile zlasti medijske objave. Če je tožena stranka predvidevala, da je Factor banka d.d. zrela za stečaj, potem po mnenju tožeče stranke to izkazuje nezakonitost ravnanja tožene stranke z izdajo izpodbijane odločbe.

7. Prav tako ni z ničemer izkazan obstoj dodatnega pogoja iz 1. točke drugega odstavka 253.a člena ZBan-1, da mora biti poleg tega, da banka ne zagotavlja ali v naslednjih šestih mesecih verjetno ne bo zagotavljala ustreznega likvidnostnega položaja v skladu s 184. členom ZBan-1, izkazano tudi, da so ali verjetno bodo s tem izpolnjeni pogoji za odvzem dovoljenja za opravljanje bančnih storitev. Gre za kumulativna pogoja, ki morata biti podana za zakonitost izrednega ukrepa na tej podlagi. Ta pogoj za izredni ukrep postavitve izredne uprave v izpodbijani odločbi ni v ničemer izkazan in niti zatrjevan. To pa pomeni samo po sebi nezakonitost izpodbijane odločbe, saj posledično ni izkazan obstoj povečanega tveganja v zvezi z banko, ki predstavlja prvega od treh kumulativno predpisanih pogojev iz 1. točke 253. člena ZBan-1. Tožena stranka bi morala v izpodbijani odločbi vsaj pojasniti, s kakšnim premoženjem banka razpolaga v primeru zahteve za črpanje kredita v skrajni sili.

8. V celoti neutemeljena je tudi trditev tožene stranke, da naj tožeča stranka ne bi bila sposobna zagotoviti novega kapitala od obstoječih in novih lastnikov. Skupščina banke je sprejela sklep o dokapitalizaciji banke v višini 50 mio EUR, s čimer so lastniki izkazali voljo in možnost, da sami zagotovijo nov kapital preko obstoječih ali novih lastnikov. Tožena stranka v izpodbijani odločbi navaja, da Factor banka ni izpolnjevala zahtev na podlagi ukrepov Banke Slovenije, kar naj bi izkazovalo povečano tveganje, ki predstavlja enega od kumulativno predpisanih pogojev iz prvega odstavka 253.a člena ZBan-1 za izdajo odločbe o izrednih ukrepih. Tožena stranka spregleda, da neizpolnjevanje ukrepov oziroma zahtev na podlagi dodatnih ukrepov Banke Slovenije ali ukrepov za povečanje osnovnega kapitala predstavlja

poseben kumulativni pogoj iz 2. točke prvega odstavka 253.a člena ZBan-1, ki mora biti podan poleg izkazanega povečanega tveganja in poleg izpolnjenega pogoja iz 3. točke prvega odstavka 253.a člena ZBan-1, da je dopustno imenovati izredno upravo. Tožeča stranka opozarja na bogato sodno prakso, ki govori v celoti o tem, da je potrebno upravne odločbe obrazložiti. Ustavno sodišče RS v odločbi št. Up-260/01 z dne 5. 2. 2004 izrecno navaja, da mora biti prizadeti osebi v upravnem postopku dana možnost da se izjavi o dejstvih in okoliščinah na katere se opira odločba, odločba upravnega organa pa mora biti obrazložena. S tem neustrezno obrazložena izpodbijana odločba posega v ustavno zagotovljeno pravico do enega varstva pravic iz 22. člena Ustave RS, ki je bila z izpodbijano odločbo tožene stranke kršena v razmerju do tožeče stranke.

9. Pri Factor banki so bili v letu 2013 v času izdaje izpodbijane odločbe oziroma tik pred njo izvajani skrbni pregledi interesentov za vstop v lastništvo Factor banke, iz njihovih poročil pa je razvidno, da je stanje banke takšno, da ni bilo podlage za izrek izrednih ukrepov. Tožeča stranka prilaga tudi poročilo o skrbnem pregledu v ruskem jeziku. Tožeča stranka toženo poziva, naj za izkaz utemeljenosti izpodbijane odločbe predloži rezultate stresnih testov za Factor banko. Tožeča stranka sodišču predlaga razpis glavne obravnave v skladu s tretjim odstavkom 59. člena ZUS-1. Sodišču predlaga tudi, da ugotovi, da je odločba tožene stranke nezakonita ter da niso bili podani pogoji za izredni ukrep iz te odločbe, toženi stranki pa naloži plačilo stroškov postopka.

10. Tožena stranka je podala odgovor na tožbo, v katerem podrobno razčlenjuje tožnikove ugovore in sodišču predlaga, da tožbo zavrne.

11. Tožba ni utemeljena.

12. Z dnem 23. 11. 2013 je začel veljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o bančništvu, ki v 32. členu (ki spreminja četrti odstavek 347. člena ZBan-1) določa, da lahko delničarji banke, katerih skupni deleži dosegajo najmanj desetino osnovnega kapitala banke, zaradi uveljavljanja sodnega varstva zoper odločbo Banke Slovenije o prenehanju banke ali o izrednem ukrepu zahtevajo od uprave banke ali od izredne uprave, če je imenovana, da skliče skupščino delničarjev banke s predlogom, da skupščina razreši osebe, ki so na podlagi drugega odstavka tega člena pooblaščeni za zastopanje banke in da imenuje druge osebe, ki v postopkih sodnega varstva zoper odločbo Banke Slovenije zastopajo banko. Tretji odstavek 39. člena Novele pa določa, da če je bila odločba o imenovanju izredne uprave banki izrečena v zadnjih šestih mesecih pred uveljavitvijo tega zakona (ZBan-1L) in uprava banke, ki so ji na tej podlagi prenehala druga pooblastila za zastopanje banke, ni vložila tožbe za uveljavljanje sodnega varstva zoper to odločbo po pravilih, ki so veljala pred uveljavitvijo tega zakona, lahko po uveljavitvi tega zakona delničarji banke, ki skupno dosegajo najmanj desetino

osnovnega kapitala banke, pooblastijo enega ali več članov uprave banke, ki so jim na podlagi odločbe Banke Slovenije prenehala druga pooblastila za zastopanje banke, da v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona vložijo tožbo zaradi uveljavljanja sodnega varstva zoper odločbo Banke Slovenije v izrednem ukrepu.

13. Tožeča stranka je tako na podlagi tretjega odstavka 39. člena ZBan-1L aktivno legitimirana za vložitev tožbe zoper izpodbijano odločbo. Izpodbijana odločba je bila predmet upravnega spora pd opr. št. I U 1621/2013, kjer je vložila tožbo ACH d.d. kot tožeča stranka na podlagi določb o stranski intervenciji. Aktivna legitimacija za vložitev tožbe v zadevi I U 1621/2013 ni bila izkazana in je bila tožba zavržena, aktivna legitimacija tožeče stranke ACH d.d. in Grand hotel Union d.d. v konkretni zadevi pa je po presoji sodišča izkazana. Tožeči stranki sta namreč 40,08 % in 10,2 % delničarja Factor banke po stanju na dan 30. 6. 2013, kar ju legitimira za upravičenja po tretjem odstavku 39. člena novele ZBan-1L.

14. ZBan-1 govori v poglavju 7.7. Izredni ukrepi za zagotovitev stabilnosti finančnega sistema v členu 253 o izrednih ukrepih, ki jih lahko Banka Slovenije ob pogojih po tem zakonu z odločbo izreče. Eden izmed izrednih ukrepov Banke Slovenije, je tudi imenovanje izredne uprave banke. Omenjeni ukrep se šteje za reorganizacijski ukrep kot ga določa Direktiva 2001/24/ES. Omenjena Direktiva pri opredelitvi pojmov kot reorganizacijske ukrepe poimenuje ukrepe, s katerimi naj se ohrani ali ponovno vzpostavi finančni položaj kreditne institucije in ki lahko vplivajo na že veljavne pravice tretjih oseb, vključno z ukrepi, ki vključujejo možnost začasne ustavitve plačil in izvršilnih ukrepov ali znižanje terjatev. Sodišče tako ugotavlja, da je imenovanje izredne uprave banke eden izmed zakonitih ukrepov, ki jih ima na voljo Banka Slovenije.

15. Pogoji za izdajo odločbe o izrednih ukrepih so določeni v 253.a členu ZBan-1. Banka Slovenije izda banki odločbo o izrednih ukrepih, če: 1. je v zvezi z banko podano povečano tveganje in 2. niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bodo razlogi za povečano tveganje iz prejšnje točke v ustreznem roku verjetno odpravljeni in 3. ni verjetno, da bi lahko z drugimi ukrepi Banke Slovenije na podlagi tega zakona banka v ustreznem roku dosegla kratkoročno in dolgoročno kapitalsko ustreznost ali ustrezen likvidnostni položaj banke in 4. so izredni ukrepi v javnem interesu zaradi preprečitve ogroženosti stabilnosti finančnega sistema. Nadalje drugi odstavek določa, da se za namene iz prvega odstavka tega člena šteje, da je v zvezi z banko podano povečano tveganje zlasti, če banka ne zagotavlja ali v naslednjih šestih mesecih verjetno ne bo zagotavljala minimalnega kapitala v skladu s 136. členom tega zakona ali ustreznega likvidnostnega položaja v skladu s 184. členom tega zakona in so ali verjetno bodo s tem izpolnjeni pogoji za odvzem dovoljenja za opravljanje bančnih storitev. Tretji odstavek določa, da banka verjetno ne bo sposobna zagotavljati minimalnega kapitala v skladu s 136. člena tega zakona, zlasti če: 1. ima razmerje med kapitalom banke iz 132. člena

tega zakona in kapitalskimi zahtevami iz 136. člena tega zakona v obdobju zadnjih dvanajstih mesecev stanoviten negativni trend in se zaradi takega trenda lahko pričakuje nedoseganje te zahteve v naslednjih šestih mesecih, hkrati pa niso podane druge okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bodo zahteve glede minimalnega kapitala v tem obdobju dosežene in 2. ukrepi za izboljšanje kapitalske ustreznosti v zvezi z zahtevami na podlagi 136. člena tega zakona, zlasti ukrepi za povečanje osnovnega kapitala banke, niso bili izvedeni, ali niso bili uspešni in verjetno ne bodo uspešni v primernem roku.

16. Sodišče ne sledi ugotovitvam tožeče stranke o kumulativnosti pogojev 253.a člena, saj je iz zakonske dikcije člena razvidno, da prvi odstavek tega člena vsebuje kumulativne pogoje, medtem ko drugi in tretji odstavek vsebujeta zakonski fikciji.

17. Sodišče ugotavlja, da so razlogi, na katerih temelji izpodbijana odločba, skladni s podatki, ki izhajajo iz upravnih spisov ter da je bila tožeča stranka z njimi seznanjena, kar bo sodišče v nadaljevanju natančno obrazložilo. Glede pretoka informacij med toženo stranko in med nadzornim svetom Factor banke ter tožečo stranko pa sodišče poudarja, da je bila pomočnica generalnega direktorja za korporativne finance članica nadzornega sveta Factor banke in je bila v celoti sproti seznanjena z vsemi ukrepi tožene stranke. Obsežna dokumentacija, ki se nahaja v upravnih spisih, prav tako priča o pretoku informacij med toženo stranko, Factor banko in med njenimi delničarji (poleg dolžnosti iz 67. člena Zban-1).

18. Iz listin iz upravnih spisov izhaja: Uprava banke je na letnem sestanku Factor banki dne 2. 2. 2011 toženi stranki predstavila, da so razmere poslovanja za banko zahtevne, saj se sooča z oteženimi sposobnostmi pridobivanja virov daljše ročnosti. Factor banka je pristopila h kapitalski krepitvi konec leta 2011 z vpisom serij obveznic, ki so se vštevale v kapital banke, le ta je bil zaključen 2011. Realizacija vpisa je bila 41 %. Največji delničar ACH d.d. obveznic kljub resnemu položaju v banki ni vpisal. Tožena stranka je od Factor banke zahtevala določeno višino količnika kapitalske ustreznosti in sicer najmanj 11,4 % in kapitalske ustreznosti I najmanj 9,1 % (pismo banki 17. 7. 2012 – listovna številka 9 v upravnem spisu). Primanjkljaj kapitala je po stanju 30. 9. 2013 znašal 9 mio EUR, zato je tožena stranka od Factor banke zahtevala mesečno poročanje o kapitalski poziciji in dnevno poročanje o likvidnostni poziciji, ki je potekalo od 15. 10. 2012 dalje. Tožena stranka je po pregledu poslovanja in zaradi številnih ugotovljenih kršitev sprejela 5. 7. 2012 Odredbo o odpravi kršitev (priloga 10), o kateri je bil nadzorni svet obveščen (izjava z dne 5. 9. 2012). Nadalje je tožena stranka v začetku 2013 ponovno opravila pregled poslovanja Factor banke s poudarkom na odpravi nepravilnosti, rezultat je bila ugotovitev, da ima banka še

vedno neustrezno vrednotene naložbe, posebej nepremičninske projekte, visok kapitalski primanjkljaj in izrazito visoko likvidnostno tveganje. Zato je tožena stranka ukrepanje stopnjevala in konec maja 2013 banki izdala Odredbo o izvršitvi dodatnih ukrepov za uresničevanje pravil o upravljanju s tveganji.

19. Sodišče ugotavlja, da je že v tej Odredbi (listovna številka 17 upravnega spisa) v 1. točki navedeno, da ker Factor banka ne uresničuje zanesljivih strategij politik postopkov in sistemov za upravljanje z likvidnostnim tveganjem, je banka dne 16. 4. 2013 dosegla raven količnika likvidnosti I razreda v višini 0,97, kar je pod predpisano mejo, ki jo določa Sklep o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic. Banki je tožena stranka naložila pripravo načrtov ukrepov za zagotavljanje predpisanega količnika likvidnosti brez obnavljanja virov od Ministrstva za finance in brez dodatnega zadolževanja pri euro sistemu, ustrezno vrednotenje zavarovanj, posebej nepremičnin pri projektnem financiranju ter doseganje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti najkasneje do 31. 8. 2013. Pri tem sodišče poudarja, da zoper nobeno od Odredb niso bila sprožena pravna sredstva.

20. Tožena stranka je tako ocenila, da bi v primeru pravilnega vrednotenja naložb po stanju 31. 8. 2013 znašala izguba Factor banke 88 mio EUR, kar pomeni, da bi imela banka negativni kapital v višini 4 mio EUR. Uprava banke je 24. 4. 2013 sklicala skupščino banke, ki je potrdila dokapitalizacijo v višini 25 mio EUR. Banki ni uspelo pridobiti nobenega investitorja (tudi obstoječi lastniki niso vpisali obvezniс), zato je bila skupščina banke ponovno sklicana dne 6. 8. 2013. Potrjena je bila dokapitalizacija 50 mio EUR, saj se je banka strinjala z ugotovitvami tožene stranke glede previsokega vrednotenja naložb in posledično potrebni večji dokapitalizaciji. Tožena stranka je dne 30. 7. 2013 Factor banki po predsedniku uprave poslala pismo (priloga 21), da bo načrtovana dokapitalizacija sicer izboljšala kapitalsko ustreznost, vendar pa bo morala za uspešno dolgoročno poslovanje stabilizirati in urediti financiranje svojih aktivnosti. Banka Slovenije pričakuje, da bo Factor banka skupaj s potencialnim kvalificiranim imetnikom delnic banke dogovorila poslovni model, ki bo vključeval verodostojen načrt stabiliziranja strukturne likvidnosti in razrešitve izpostavljenosti po nepremičninskih projektih. Banka tudi v okviru druge dokapitalizacije ni uspela pridobiti investitorjev, zato delnice niso bile vplačane. Ker banka do postavljenega datuma 31. 8. 2013 ni izpolnila zahtev iz odredbe, je toženi stranki posredovala prošnjo za podaljšanje vplačila delnic z utemeljitvijo, da se o dokapitalizaciji pogaja z dvema investitorjema.

21. Obseg depozitov Factor banke se je v avgustu 2013 zmanjšal za 10,5 mio EUR. V zvezi s tem je uprava banke 22. 8. 2013 toženi stranki posredovala dopis, s katerim jo je obvestila o povečanem odlivu depozitov ter o potencialni nezmožnosti poplačila vseh obveznosti ob zapadlosti dne 5. 9. 2013. Iz načrta

tokov likvidnosti banke z dne 22. 8. 2013 je izhajalo, da znaša na dan 5. 9. 2013 primanjkljaj denarnih sredstev za poravnavo vseh obveznosti 16,3 mio EUR (obvestilo o likvidnostnem položaju Factor banke d.d. z dne 21. 8. 2013 – listovna številka 23upravnega spisa, ki je podpisano s strani predsednika uprave Factor banke in člana uprave). Iz tega obvestila je tudi razvidno, da se Factor banka poteguje za uporabo posojila v skrajni sili, za katerega naj bi Faktor banka po podatkih iz marca 2013 razpolagala s 170 mio EUR kreditov, ki so ustrezali osnovnim pogojem črpanja kredita, dne 21. 8. 2013 pa je razpolagala le z 7,2 mio EUR kreditov, kar po oceni predsednika uprave in člana uprave, ki izhaja iz upravnih spisov, ne zadostuje za črpanje omenjenega kredita.

22. Poročilo po količnikih likvidnosti banke na dan 27. 8. 2013 (listovna številka 25 upravnega spisa) kaže, da na ta dan banka že ni več dosegala predpisanega razmerja med najbolj likvidnimi naložbami in obveznostmi v višini 1 (količnik likvidnosti), saj je le ta znašal 0,94. Listovna številke 27 upravnega spisa vsebuje sporočilo Factor banke toženi stranki, da ima na dan 4. 9. 2013 4 do 5 mio likvidnostne vrzeli. Iz plana denarnih tokov izhaja, da ima banka dne 5. 9., ko zapade depozit MF v višini 20 mio EUR, tako veliko likvidnostno vrzel, da bi nivo likvidnostnih rezerv konec dne 5. 9. padel na nivo – 9 mio EUR.

23. Omenjena nadrobno opisana situacija in finančno dejansko stanje Factor banke po presoji sodišča izhajajo iz zgoraj citiranih odredb in korespondence med strankami ter izkazuje, da je bila banka v času izdaje izpodbijane odločbe nelikvidna oziroma da se je ugotovila njena nesposobnost poravnavati dospele obveznosti. Tožena stranka je tako utemeljeno pristopila k reševanju situacije v banki in sicer z namenom, da bi zagotovila stabilnost finančnega sistema. Sodišče pri tem poudarja, da nobena od ugotovitev iz obeh prej citiranih Odredb, ki sta izkazovali slabo poslovanje Factor banke, ter slabo likvidnostno pozicijo, ni bila nikoli ovržena. Sodišče zato smatra, da so podatki in poročila, ki sta si jih izmenjevali Factor banka ter Banka Slovenije, točni in verodostojni, saj do izdaje odločbe o izrednih ukrepih niso bili predmet presoje oziroma ovrženi na drugačen način. Tožeča stranka šele v tožbi govori o finančni uspešnosti Factor banke, čemur sodišče ne more slediti, saj njena korespondenca kaže, da je sama ocenila, da je finančno stanje banke tako slabo, da bo potrebno zaprositi za črpanja posojila v skrajni sili. Še več, iz dopisa z dne 21. 8. 2013 je razvidno, da se je uprava Factor banke zavedala, da ne izpolnjuje pogojev niti za uporabo posojila v skrajni sili. Na podlagi navedenih dejanskih ugotovitev ZBan-1 nalaga Banki Slovenije izrek izrednih ukrepov tako, da se v banki odpravijo razlogi iz prvega odstavka 253.a člena tega zakona in se ponovno vzpostavijo pogoji za dolgoročno uspešno poslovanje banke v skladu s tem zakonom in drugimi veljavnimi predpisi, ali pa da se izvedejo postopki za postopno prenehanje banke, ki vključuje delno ali popolno prenehanje poslovanja. Omenjena cilja zakon določa alternativno.

24. Sodišče zato ne sledi razlogovanju tožeče stranke, da naj tožena stranka v času izpodbijane odločbe ne bi imela podlage v zakonu za odreditev ukrepov za postopno prenehanje banke. Banka Slovenije ima namreč kot nadzornik paleto ukrepov, s katerimi ob določenih pogojih opravlja nadzor nad bankami in sicer od postopka z izrednimi ukrepi do postopka prisilne likvidacije oziroma začetka stečajnega postopka. Izbrani ukrep je po presoji sodišča utemeljen, saj bi v primeru uporabe katerega od drugih dveh postopkov lahko bila ogrožena stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji. Za kako občutljivo področje gre kaže nenazadnje primer odlivanja depozitov iz Factor banke po objavi njenih finančnih rezultatov. Glede na to je po mnenju sodišča logično, da se je Banka Slovenije odločila za ukrep, ki povzroči najmanj škode na finančnem trgu.

25. Tožeča stranka v tožbi zahteva predložitev revidiranega poročila o finančnem stanju banke in predlog ukrepov za postopno prenehanje banke, ki ga je izdelala izredna uprava. Tožeča stranka naj bi te podatke potrebovala za vsebinsko presojo izpodbijane odločbe. Tožena stranka je omenjeni načrt v določenem delu posredovala sodišču in sicer v delu, kjer se ugotavlja, da je imela banka negativen kapital ter so obstajali razlogi za imenovanje izredne uprave in za izvedbo ukrepov državne pomoči. Sodišče meni, da za presojo izpodbijane odločbe ni potrebe po predložitvi ukrepov za prestrukturiranje banke, prav tako pa na presojo zakonitosti izpodbijane odločbe ne more vplivati poročilo, ki je bilo izdelano po njeni izdaji.

26. Po prvem odstavku 260. členu ZBan-1 mora izredna uprava najmanj za vsako trimesečje po izdaji odločbe o izredni upravi izdelati in izročiti Banki Slovenije poročilo o finančnem stanju in pogojih poslovanja banke v izredni upravi. Drugi odstavek določa, da mora izredna uprava v 9 mesecih po svojem imenovanju izročiti Banki Slovenije poročilo o finančnem stanju in pogojih poslovanja banke v izredni upravi, skupaj z oceno ekonomske stabilnosti banke in možnosti za nadaljnje poslovanje banke, ki vključuje: 1. oceno možnosti, da bi delničarji banke zagotovili kritje izgub in posledice tega na finančni položaj banke ter 2. oceno možnosti za prerazporeditev in razpršitev potencialnih izgub banke in 3. nepredvidene odhodke, ki lahko vplivajo na obveznost banke, ter 4. oceno možnih ukrepov za odpravo finančnih težav banke ter 5. oceno pogojev za začetek prisilne likvidacije oziroma stečaja banke. Tožeča stranka si omenjeni člen razlaga tako, da tožena stranka nima nikakršne podlage za skrajšanje 9 mesečnega zakonskega roka na le 45 dnevni rok, kot izhaja iz izpodbijane odločbe, zlasti pa po mnenju tožeče stranke omenjeni člen ne daje toženi stranki podlage za to, da se izredno upravo postavi izključno z nalogo in namenom, da pripravi in izpelje postopno prenehanje oziroma nadzorovano prenehanje banke.

27. Sodišče ugotavlja, da je izredna uprava dolžna že po zakonu (263. člen ZBan-1) poročilo o finančnem stanju toženi stranki posredovati najmanj za vsako

trimesečje. Posledično torej tožena stranka lahko zahteva poročilo tudi pogosteje, če je to potrebno. Generalno pooblastilo Banki Slovenije, da preko izredne uprave izvaja nadzor, na način, ki ga določi sama, izhaja iz 258. člena ZBan-1, po katerem izredna uprava vodi in zastopa banko ter izvaja aktivnosti za izvajanje izrednih ukrepov v skladu s pisnimi navodili Banke Slovenije kot tudi iz 255.a člena ZBan-1, po katerem pristojnosti skupščine in nadzornega sveta banke izvaja Banka Slovenije. Mandat izredni upravi torej v zakonu ni nikjer podrobneje določen ali omejen. Sodišče se strinja z razlogovanjem tožene stranke, da so posamični postopki tako specifični in individualni, da bi bilo mandate izredne uprave v celoti vnaprej podrobno zelo težko določiti. 256. člen ZBan-1 določa, da z odločbo o izredni upravi Banka Slovenije imenuje enega ali več izrednih upraviteljev s pooblastili za opravljanje funkcije člana izredne uprave banke in določi vrsto in obseg poslov, ki jih opravlja posamezni izredni upravitelj.

28. Tožeča stranka razlog za nezakonitost izpodbijane odločbe vidi tudi v tem, da izpodbijana odločba vsebuje besedno zvezo „postopno prenehanje banke". Iz vsebine izpodbijane odločbe ter iz podrobnega opisovanja finančnega stanja banke je razvidno, da je bil mandat izredne uprave v prvi fazi jasno opredeljen in sicer, da mora najprej izdelati revidirano poročilo o finančnem stanju banke in predlog ukrepov za postopno prenehanje banke, ki mora med drugim vključevati ukrepe za dokapitalizacijo banke na podlagi zakona o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti banke (ZUKSB) v obsegu, ki bo potreben za postopno prenehanje banke, vključno z revizijo vrednotenja in skrbnim pregledom za namene dokapitalizacije. Iz zapisanega v izpodbijani odločbi sledi, da bo torej izredna uprava najprej prišla do ugotovitev, ki jih bo povzela v poročilo, ki ga bo posredovala toženi stranki, šele te ugotovitve pa bodo nato temelj za nadaljnja navodila in ukrepe tožene stranke v skladu z zakonom. Glede na takšno stanje bi tudi po presoji sodišča lahko ob morebitnih pozitivnih ugotovitvah izredne uprave v zvezi s finančnim stanjem banke lahko prišli do odločbe o prenehanju izredne uprave in odpoklicu izrednih upraviteljev, kot to določa tretji odstavek 263. člena ZBan-1.

29. Očitek tožene stranke o zlorabi izredne uprave je po presoji sodišča nelogičen. Iz zakona namreč (glej zgoraj) jasno izhaja, da ima Banka Slovenije pristojnost, da izredni upravi podeli mandat in ji tudi določi vrsto in obseg poslov, ki jih bo kot izredni upravitelj opravljala.

30. Iz izpodbijane odločbe tudi izhaja, da je tožena stranka ocenila, da bi povečano tveganje v banki lahko povzročilo pomembnejše negativne učinke na poslovanje drugih finančnih družb ter na ogrozitev finančnega sistema v državi ter da je nujno, da se z ukrepi nadzora in drugimi ukrepi za krepitev stabilnosti banke prepreči nastanek razlogov za stečaj banke. Tožena stranka je tudi na podlagi ugotovitev, ki izhajajo iz upravnih spisov in jih je sodišče povzelo tudi v tej sodbi

ugotovila, da Factor banka ni sposobna vzpostaviti uspešnega poslovanja ter je potrebno izvesti ukrepe za njeno prenehanje. Na ta način se premoženje banke vnovčuje postopno in ne tako kot v primeru stečaja banke, ko bi banki v tistem trenutku prenehalo dovoljenje za upravljanje bančnih storitev, v celoti pa bi bile poplačane le zajamčene vloge deponentov.

31. Sodišče v konkretni zadevi ni pristojno, da bi samo izvajalo dokaze in ugotavljalo dejstva, saj ne more samo nadomestiti ekonomske in strokovne analize ter utemeljitev tožene stranke. Sodišče lahko presoja le argumentiranost razlogov, ki so navedeni v izpodbijani odločbi, kot to izhaja iz sodne prakse (glej sodbo Vrhovnega sodišča G1/2009 in G3/2002). Tožeča stranka v tožbi navaja, da naj izpodbijane odločbe ne bi mogla preizkusiti, saj ne razpolaga z analizo tveganja okužbe. Iz neprerekanih pojasnil tožene stranke ter iz dokumentacije iz upravnih spisov izhaja, da takšne analize tožena stranka redno pripravlja kot podlago za razpravo na internih delovnih telesih in za odločanje na organih vodenja tožene stranke. Gre za interno nadzorniško oceno, ki jo tožena stranka pripravi na podlagi informacij, ki jih od subjekta nadzora zbere v teku pregleda poslovanja, ali na podlagi poročil, ki jih je subjekt nadzora dolžan toženi stranki pošiljati na podlagi zakona in podzakonskih predpisov. Vse informacije, ki jih je tožena stranka pripravila, tožeča stranka pozna. Tožena stranka poudarja, da tako metodologija ocenjevanja sistemske pomembnosti bank kot interno gradivo v posamičnem nadzornem postopku javnosti nista dostopna. Prav tako se z izdelanimi ocenami o sistemski pomembnosti bank ne seznani uprav bank. Banka pa ima možnost ugovarjanja v skladu s postopkom ugovora po ZBan-1 (če odločba oziroma odredba o odpravi kršitev sloni na ugotovitvah, ki izhajajo iz takšnih analiz) oziroma v predvidenih postopkih sodnega varstva.

32. Iz upravnih spisov ter iz tožbenih navedb ne izhaja, da bi Factor banka kadarkoli ugovarjala izsledkom iz obeh Odredb in iz ostalih poročil in korespondenc med Banko Slovenije in Factor banko. Tožena stranka je pojasnila, da je analiza tveganja okužbe, ki jo je pripravila tožena stranka, v pretežnem delu prepisana v izpodbijani odločbi ravno zato, da bi le-ta zadostila standardu obrazloženosti. Analiza tveganja okužbe za Factor banko pomeni oceno, ki jo je zavzela tožena stranka. Glede na to, da je imela banka po članih uprave v nadzornem postopku možnost ugovarjati ali oceni tožene stranke ali izrečenemu ukrepu, tožena stranka tudi sodišče prepriča, da se je očitno z izsledki strinjala. Factor banka kot subjekt nadzora je imela možnost sprožiti sodno varstvo in tako v postopku ugovarjati ugotovljenim dejstvom, pa le tega ni storila.

33. Ugotovitve iz analize tveganja okužbe so bile bistvene za ugotovitev obstoja povečanega tveganja, v skladu z 253.a členom ZBan-1. Sodišče v tem delu glede na opisano situacijo sledi navajanju tožene stranke, da je tožena stranka ugotovila v zvezi z banko povečano tveganje, ker banka ni zagotavljala ustrezne

likvidnostne pozicije iz 184. člena ZBan-1, na podlagi katere bi bila sposobna zagotavljati plačilno sposobnost kot jo opredeljuje 128. člen ZBan-1. Prav tako banka ni izpolnila zahteve, s katero ji je bilo naloženo ponovno vrednotenje nepremičnin pri projektnem financiranju, ugotavljanje poštene vrednosti zavarovanj, s katerimi banka zmanjšuje kreditno tveganje in pravilno upoštevanje teh zavarovanj pri oblikovanju oslabitev. Pri tem sodišče poudarja, da tožeča stranka nikjer v tožbi konkretno ne izpodbija ugotovitev, ki izhajajo iz obširne dokumentacije iz upravnih spisov ter iz obeh Odredb. Že predhodno je sodišče zapisalo ugotovitev, da je obstajal pretok informacij glede stanja v Factor banki med toženo stranko, nadzornim svetom ter med upravo banke in njenimi delničarji. ZBan-1 kot že rečeno Banki Slovenije banki podeljuje možnost, da poda oceno stanja v nadzorovani banki in izvede določene ukrepe, kar je po presoji sodišča v izpodbijani odločbi tudi storila.

34. Sodišče nadalje zavrača ugovor tožeče stranke, da naj ne bila seznanjena s podatki, da naj bi imela banka za 199 mio EUR zunajbinančnih obveznosti, ki naj bi predstavljale delež 1,3 % v celotnem bančnem sistemu. Iz odgovora tožene stranke je razvidno, da je ta podatek sporočila toženi stranki Factor banka v okviru rednega mesečnega poročanja po stanju 31. 7. 2013 in je tako torej banki kot subjektu nadzora in predmetne odločbe znan in preverljiv. Prav tako pa tudi nadzornemu svetu.

35. Iz časovnih točk obeh odredb je razvidno tudi, da banka ni imela le tri mesece časa za doseganje količnika kapitalske ustreznosti. Tožena stranka je enako zahtevo postavila že julija 2012 in banka je vse od septembra 2012 ni izpolnjevala. Glede na upravne spise je imela torej banka več kot eno leto časa, da bi izpeljala potrebno dokapitalizacijo. Neumestna pa je tudi trditev tožeče stranke, da naj bi zahtevo po dokapitalizaciji Factor banka izpolnjevala, saj tudi po presoji sodišča samo sprejetje sklepa o dokapitalizaciji na skupščini za zvišanje sredstev banke ne zadostuje. Sama dokapitalizacija ni bila izvedena do postavljenega roka 31. 8. 2013, ampak je banka le zaprosila za podaljšanje roka plačila. Iz priloge v upravnih spisih tudi izhaja, da je vedela, da ne izpolnjuje zahteve Sklepov o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne pozicije likvidnosti bank in hranilnic, ki je predpis, ki določa zahtevano višino količnika (1), prav tako pa je določena zahteva, da mora banka vsak dan v mesecu dosegati likvidnostni količnik najmanj v višini 1.

36. Iz samih ugotovitev Factor banke izhaja, da naj bi bila banka nelikvidna 11. 9. 2013. Omenjena ugotovitev oziroma nesposobnost banke poravnati vse dospele obveznosti pa je razlog za začetek stečajnega postopka po 320. členu ZBan-1. 253.a člen ZBan-1 govori o tem, da se šteje, da je v zvezi z banko podano povečano tveganje zlasti, če so v banki podani ali bodo v naslednjih šestih mesecih verjetno podani razlogi za začetek stečajnega postopka v skladu s 320. členom

ZBan-1. Banka tudi ni uspela nadaljnjih povečanih potreb po likvidnosti zadostiti z zadolževanjem pri euro sistemu, saj ni razpolagala z zadostnim premoženjem za zavarovanje teh posojil kot to določa Sklep o splošnih pravilih izvajanja denarne politike, ki je bil sprejet na podlagi smernic Evropske centralne banke z dne 20. 9. 2011 o instrumentih in postopkih denarne politike evro sistema (ECB/2011/14) ter splošne dokumentacije o instrumentih in postopkih denarne politike evro sistema, ki jo je izdala Evropska centralna banka in ki je priloga k smernici.

37. Glede na ugotovljeno stanje v Factor banki (predvsem tudi po njenih lastnih ugotovitvah, po dveh neuspešnih dokapitalizacijah ter glede na dejstvo, da banka ni uspela najti novih investitorjev, ki bi bili pripravljeni zagotoviti potrebni kapital v ustreznem roku) je pravilna ugotovitev tožene stranke v izpodbijani odločbi, da banka dolgoročno ni sposobna vzpostaviti uspešnega poslovanja in da je zato potrebno nadzorovano prenehanje v izogib stečaju in z namenom zavarovanja depozitov navadnih upnikov. Tožena stranka je v skladu z ZUKSB predlagala vladi, da se v banki izvedejo tudi ukrepi državne pomoči v skladu z ZUKSB ter pravili EU glede državnih pomoči. Državna pomoč banki je v skladu z zakonom in pravili o državnih pomočeh dopustna le v minimalnem potrebnem obsegu, da se preprečijo negativni učinki na delovanje bančnega sistema kot celote. V konkretnem primeru so takšni negativni učinki podani le v zvezi z morebitnim stečajem banke, ne pa glede prenehanja opravljanja njenih funkcij. Zato je državna pomoč upravičena le v obsegu, da se omogoči prestrukturiranje banke s postopnim prenehanjem banke na način, da se posli in pogodbena razmerja zaključujejo v skladu s pogodbeno ureditvijo (ne pa prisilno) in se tako omogoči maksimalno poplačilo upnikov (deponentov) banke. Iz izpodbijane odločbe je po presoji sodišča takšna ocena razvidna, posebej pa se tudi sodišče sklicuje na to, da bivša uprava banke navedenim ugotovitvam v postopku sodnega varstva ni oporekala.

38. V zvezi z imenovanjem izredne uprave so prenehala pooblastila in pristojnosti skupščine in nadzornega sveta ter pooblastila članov uprave banke, pri čemer imenovanje izredne uprave ni učinkovalo na položaj banke in pogodbeno razmerje banke s tretjimi osebami. Z imenovanjem izredne uprave torej ni bil uveden postopek prenehanja banke, kot to skuša prikazati tožeča stranka, ampak je tudi po presoji sodišča izredna uprava dobila mandat, da v okviru rednega poslovanja banke pripravi načrt aktivnosti za zaključevanje poslovanja. Izredna uprava oziroma tožena stranka pa bo predlagala oziroma uvedla postopek prenehanja banke ko in če bodo doseženi cilji načrta prestrukturiranja.

39. Sodišče nadalje opozarja tudi na ugotovitev, da je soglasje za državno pomoč podala tudi Factor banka (pismo in soglasje banke z dne 6. 9. 2013 v upravnih spisih). Na podlagi začasnega pozitivnega mnenja Evropske komisije z dne 6. 9. 2013 je vlada izdala poroštvo za črpanje posojila v skrajni sili, ki ga banka lahko črpa le, če je solventna.

40. Sodišče tudi zavrača ugovor tožene stranke, da naj bi bila ugotovitev izpodbijane odločbe, da se potencialna nelikvidnost pojavi 11. 9. 2013 v višini 1,2 mio EUR, neobrazložena. Tožena stranka je namreč obrazložila, da ugotovitev temelji na planu denarnih tokov banke, ki ga je morala banka pripraviti vsak dan že od 15. oktobra 2012, ko je zaradi visokega likvidnostnega tveganja banke tožena stranka od banke zahtevala dnevno poročanje tokov likvidnosti. Banka je dne 3. 9. 2013 poslala prav takšen načrt tokov likvidnosti, kot izhaja iz izpodbijane odločbe. Gre za preverljiva dejstva, ki izhajajo iz sfere banke oziroma jih je le ta posredovala toženi stranki. Glede skrbnih pregledov stresnih testov Factor banke s strani interesentov za vstop v njeno lastništvo je tožena stranka pojasnila, da so omenjena navajanja zavajajoča. Tožeča stranka namreč toženi stranki ni predložila nobenega dokaza o sklenitvi oziroma veljavnosti domnevne predpogodbe o odkupu večinskega dela banke, ampak se je v vsej predhodni komunikaciji s toženo stranko zgolj ustno sklicevala na domnevno sklenjeno predpogodbo. Predstavnica tožeče stranke je namreč na sestanku 8. 5. 2013 pojasnila, da je potencialni investitor ob podpisu v predpogodbo vnesel pogoj za veljavnost predpogodbe, to je, da je potrebna dokapitalizacija največ 25 mio EUR in da v roku enega leta ne bo dodatnih zahtev s strani tožene stranke za dokapitalizacijo. Če ACH d.d. teh pogojev ne more izpolniti, bo potencialni investitor odstopil od predpogodbe. Tožena stranka je na sestanku ACH povedala, da ne more dati zagotovila, da ne bo dodatnih kapitalskih zahtev za Factor banko v roku prihodnjega leta ter izrecno poudarila, da je navedeni pogoj s strani potencialnega investitorja nesprejemljiv. Glede na navedeno je bilo stanje kapitala v banki torej takšno, da sodišče ne more slediti tožbenim ugovorom, ampak meni, da so bili razlogi za postavitev izredne uprave v skladu z ZBan-1 podani.

41. Sodišče je v zadevi odločilo brez glavne obravnave, ker so podatki spisa dali zanesljivo podalgo za odločitev, izvedba predlaganih dokazov pa po presoji sodišča ne bi v ničemer pripomogla k razjasnitvi zadeve. Presoja sodišča obsega presojo zakonitosti izpodbijanje odločbe, ni pa v domeni sodišča, da bi v konkretni zadevi sodišče samo izvajalo dokaze in ugotavljalo dejstva ekonomskih in strokovnih analiz. Dejansko stanje je bilo ugotovljeno in pojasnjeno s strani organa nadzora – Banke Slovenije v skladu z ZBan-1, sodišče pa v okviru tožbenih navedb omenjena dejstva le preizkusi.

42. Glede na zgoraj navedeno toženi stranki ni mogoče očitati, da bi postopala nezakonito. Ker je iz tega razloga izpodbijana odločba pravilna, sodišče pa ni našlo tudi zatrjevanih kršitev Ustave (glede neobrazloženosti ter glede kršitve lastninske pravice, saj delničarji s postavitvijo izredne uprave niso razlaščeni, ampak jim je zgolj omejeno nekatero izvrševanje pravic, ki izhajajo iz delnic), je sodišče na podlagi prvega odstavka 63. člena ZUS-1 tožbo kot neutemeljeno zavrnilo.

43. Ker je sodišče tožbo zavrnilo, tožeči stranki skladno s četrtim odstavkom 25. člena ZUS-1 ni prisodilo stroškov upravnega spora, saj v tem primeru vsaka stranka nosi svoje stroške postopke.

PRAVNI POUK:

Zoper to sodbo pritožba ni dovoljena.

Ljubljana, 17. februar 2015

Predsednica senata:

Alenka Praprotnik, l.r.

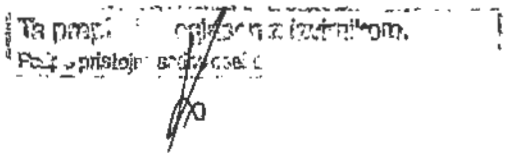

Priloga 49

Dnevnik, 18.avgust 2012

sanacije za narodov blagor

Milijarde v rokah neukih poslancev

Vir / Avtor: **Jože P. Damijan**
18. avgust 2012 (*nazadnje spremenjeno: 4:55 23. oktober 2012*)

Problematika slabih bančnih kreditov ter posledičnega kreditnega krča in vpliva na počasno okrevanje gospodarstva se v Sloveniji vleče že četrto leto. Natanko tri leta in pol je, odkar smo s kolegoma Mastenom in Polancem v tem časopisu objavili poziv politiki, naj se nemudoma loti reševanja problema slabih kreditov preko tako imenovane slabe banke (Dnevnikov Objektiv, 7. februarja 2009).

O sposobnostih vlade, ki je vodila Slovenijo v prejšnjem mandatu, vse pove dejstvo, da se sanacije bank ne samo ni želela lotiti, pač pa njeni nekdanji ministri še danes govorijo, da banke sploh niso v tako slabi kondiciji. S tem je Slovenijo pripeljala v sedanjo situacijo, ko je problematika slabih kreditov močno eskalirala, ko je gospodarstvo močno v recesiji in ko je strošek novega zadolževanja za državo - tudi v namen sanacije bank - postal nevzdržen.

Toda podobno nerazumljiva je pot do odločitve o načinu sanacije bank s strani sedanje politične garniture. Po fiasku vlade, ki je želela problematiko slabih kreditov najprej urediti kar znotraj agencije, ki upravlja "dobre" državne naložbe (v okviru državnega holdinga), je vlada - medtem ko je na dopustu - iskanje rešitve o načinu sanacije bank prenesla kar na parlament oziroma na parlamentarno delovno skupino. Na prvi pogled zelo demokratično. Toda zdi se, da so politiki malce zamešali vrstni red v postopku iskanja optimalne rešitve. Namesto da bi vlada na podlagi analize različnih možnih predlogov sanacije bank, ki bi jo naredila skupina strokovnjakov, izbrala najbolj učinkovito in za javne finance najbolj ugodno ter se nato o tem posvetovala s poslanskimi skupinami, je iskanje optimalne oblike sanacije prenesla na skupino poslancev, ki niso niti finančni in ekonomski strokovnjaki, še manj pa imajo izkušnje s sanacijo bank. Končna odločitev predstavnikov petih koalicijskih strank v delovni skupini, da "naj se slabe terjatve bank rešujejo v okviru posebne agencije, ministrstvo za finance pa naj pripravi zakonsko podlago", lahko torej pretežno temelji le na temperaturi avgustovskega zraka, ne pa na skrbnem pretehtanju izračunov ter plusov in minusov različnih možnih načinov sanacije bank.

Kakšen je interes zasebnih vlagateljev?

Možnih modelov sanacije bank je namreč veliko, odločitev za posamezni model pa je odvisna od lastniške strukture bank, obsega in vrste slabih terjatev ter od javnofinančnega položaja države. Države se sanacije bank lotevajo na tri različne načine, pri čemer gre znotraj njih za številne možne variante, prilagojene razmeram v posamezni državi.

Prvi pristop k sanaciji je **privatizacija**. Treba je vedeti, da so v razvitih državah praktično vse banke v zasebni lasti, zato gre v času bančnih kriz za javno sanacijo zasebnih bank, ko zasebni lastniki tega sami ne zmorejo; za presojo načina sanacije je ključno merilo najnižji možni strošek za davkoplačevalce. V primeru, kot je slovenski, ko je večina bančnega sektorja neposredno ali posredno v državni lasti, pa bi morala odločitev o sanaciji - državnih - bank v prvi vrsti temeljiti na presoji, v kolikšni meri je mogoče banke v težavah privatizirati in jih torej sanirati z zasebnim denarjem namesto z javnim. Nobene potrebe ni, da manjše banke, kot sta NKBM in Abanka, sanira država, če pa bi jih lahko sanirali zasebni kupci. Tak primer je bila denimo sanacija nekdanje SKB, ki jo je kupila in sanirala francoska Société Générale.

Odločitev o privatizaciji namesto javne sanacije posameznih bank bi torej morala biti odvisna izključno od interesa zasebnega kapitala za nakup posameznih bank v težavah. Dokler obstajajo zasebni vlagatelji, ki so pripravljeni kupiti in sanirati posamezno banko, nima prav nobenega smisla, da za njeno sanacijo država v tujini najema dodatni javni dolg in ga odplačuje po 7,5-odstotni obrestni meri. Te najbolj optimalne opcije na žalost naši parlamentarci niso niti povohali.

Javni program in slaba banka

Drugi možni pristop k sanaciji je **splošen javni program za odkup slabih terjatev bank**. Možna oblika pri tem je, da država odkupuje slabe terjatve po tržni ceni v zameno za izdajo prednostnih delnic, s čimer si država zagotovi, da se bo lahko po sanaciji razmer poplačala s prodajo delnic na trgu. Pri tem pa mora obstajati možnost, da lastniki bank te prednostne delnice - z določenim fiksnim donosom - odkupijo nazaj od države. Tak pristop so denimo uporabile ZDA s programom TARP, ki se je izkazal kot zelo učinkovit. Večina bank je delnice že odkupila nazaj, tako da je bila letos spomladi od začetno predvidenih 700 milijard dolarjev težkega paketa TARP nepovrnjena višina sredstev (in s tem strošek za državo) le še 32 milijard dolarjev, kar je manj od 0,5 odstotka ameriškega BDP.

Obliko takšnega programa je uporabila tudi Irska z ustanovitvijo posebnega sklada v višini 90 milijard evrov, ki je z določenim diskontom od bank odkupoval nepremičnine in jih tako rešil bremena hipotekarnih kreditov. Toda ta rešitev se je na Irskem izkazala kot izjemno draga, saj se je javni dolg povečal za več kot 70 odstotkov BDP.

Tretji pristop k sanaciji bank zajema eno od možnih oblik **slabe banke**. Pri tem gre za številne možne rešitve, ki lahko vključujejo državo ali pa tudi ne. Dober pregled različnih oblik slabe banke sta pripravila Poljšak in Razboršek (2011).

Najpreprostejša oblika je, da banke same izločijo slabe terjatve v posebno odvisno ali avtonomno enoto in s tem ustvarijo "dobro" in "slabo" banko, pri čemer lahko obe nagovarjata različne skupine vlagateljev za dokapitalizacijo

Druga možna oblika je, da država določi regulatorni okvir, ki posameznim bankam omogoča, da ustanovijo svojo odvisno družbo za poseben namen (tako imenovani SPV - *special purpose vehicle*), pri čemer jim država omogoči kredite ter dokapitalizacijo oziroma posebno garancijsko shemo. Tak model je denimo uporabila švicarska UBS ter v splošnem Velika Britanija s posebno garancijsko shemo.

Tretja možnost je, da država ustanovi skupno slabo banko, torej družbo, ki od bank po tržni ceni odkupi slabe terjatve v zameno za državne vrednostne papirje, pri čemer v bankah država pridobi lastniške deleže. Tak primer delne ali popolne nacionalizacije bank je denimo uporabila Švedska v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja.

Četrta možnost je, da država ustanovi več skupnih slabih bank, za vsako vrsto slabih terjatev posebno družbo. Tako je mogoče na bolj učinkovit način enotno reševati denimo vprašanje hipotekarnih kreditov, problem kreditov, ki imajo za zavarovanje vrednostne papirje, ali problem obveznic, ki imajo za kritje stanovanjske kredite.

Peta možnost je, da država ustanovi "dobre" banke, in sicer tako, da banke na skupno slabo banko prenesejo vse slabe terjatve, skupaj z viri financiranja (lastniški kapital, dolg, zavarovanja). To pomeni, da banka vse slabe terjatve odpiše v breme kapitala, s čimer vse izgube nosijo obstoječi delničarji. Država nato preostanek, torej "dobro" banko, dokapitalizira v vrednosti, ki je v dokapitalizaciji ne pokrijejo obstoječi delničarji. Prednost tega pristopa je seveda izognitev moralnemu hazardu, saj celotno izgubo iz preteklega poslovanja nosijo obstoječi lastniki, vrednost državnega premoženja v "dobri" banki pa kasneje ni ogrožena zaradi odpisov. Seveda pa mora država še vedno upravljati slabo banko in se z izterjavo oziroma odprodajo naložb poplačati.

O čem razmišljajo poslanci?

Za kakšno vrsto sanacije so se torej odločili koalicijski poslanci, ki so sodelovali v posebni parlamentarni delovni skupini, ko so sprejeli sklep, da "naj se slabe terjatve bank rešujejo v okviru posebne agencije"? Ne vemo. Verjamem pa, da tudi

njim ni bilo jasno, kaj točno so imeli v mislih. Lahko pa špekuliram, kaj bi koalicijski poslanci s posebno agencijo za sanacijo bank utegnili imeti v mislih.

Očitno lahko izločimo možnost takojšnje privatizacije nesistemskih bank, prav tako splošni model odkupovanja slabih terjatev bank po ameriškem modelu. Oboje zveni preveč tržno za naše poslance. Zato predvidevam, da so z agencijo imeli v mislih slabo banko. Toda katero vrsto slabe banke?

Seveda sta od tega, kaj bi koalicijski poslanci glede agencije za sanacijo bank utegnili imeti v mislih, močno odvisna tako strošek kot tudi učinkovitost sanacije bank. Naj ilustriram.

Po zadnjih podatkih Banke Slovenije (*Poslovanje bank v tekočem letu*, junij 2012) se obseg slabih terjatev v našem bančnem sistemu dramatično poslabšuje. Če slabe terjatve opredelimo kot zamude pri odplačilih bančnih kreditov, daljše od 90 dni, se je od konca leta 2010 do konca leta 2011 obseg slabih terjatev povečal s 3,7 na 5,5 milijarde evrov. V prvih petih mesecih letošnjega leta (do konca maja) pa se je obseg slabih terjatev povečal še za skoraj milijardo evrov (na slabih 6,5 milijarde evrov). Če slabe terjatve opredelimo kot bančne terjatve do podjetij v najnižjih bonitetnih skupinah D in E, kjer je verjetnost neplačila zelo visoka oziroma verjetnost bankrota blizu 1, pa je obseg slabih terjatev maja 2012 znašal 3,4 milijarde evrov. Za lažjo predstavo, konec maja letos se je obseg slabih terjatev nahajal v razponu med 9,6 odstotka (bonitete D in E) in 18,4 odstotka BDP (zamude nad 90 dni). Samo terjatve do podjetij, ki so že v stečaju, so konec decembra lani znašale 1,7 milijarde evrov (4,7 odstotka BDP). Toda trend se drastično poslabšuje, saj se povprečne dolžine zamud podjetij hitro podaljšujejo, hkrati se bonitete podjetij hitro poslabšujejo. Tako se je denimo 29 odstotkov dolžnikov iz bonitete C leta 2010 že leto pozneje premaknilo v boniteto D ali E.

Na podlagi zgornjega lahko sklepamo, da se bo do konca letošnjega leta, ki bo verjetno izhodišče za sanacijo bank, obseg slabih kreditov (z zamudami nad 90 dni) povečal na najmanj 7 milijard evrov. Ker je okoli 85 odstotkov slabih terjatev zgoščeno v velikih in majhnih bankah v pretežno domačem lastništvu, naj bi torej obseg slabih kreditov, ki naj bi jih sanirala država, znašal okoli 6 milijard evrov (16,9 odstotka BDP).

Kaj je najbolje za davkoplačevalce?

Zdaj pa poglejmo, kako bi izbira posameznih opcij sanacije bank vplivala na strošek za davkoplačevalce. Če bi država privatizirala NKBM in Abanko, k prodaji prepričala tudi lastnike Gorenjske banke ter z javnim denarjem sanirala samo NLB, bi bil strošek obvladljiv. Ker ima NLB za 3 milijarde slabih in zelo slabih kreditov ter hkrati za 1,8 milijarde evrov oslabitev, bi država dejansko pokrila samo luknjo v višini 1,2 milijarde evrov ter strošek dokapitalizacije, da bi NLB dosegla zahtevano kapitalsko ustreznost. Davkoplačevalci bi s tem morali pokriti "samo" okoli 1,5 milijarde evrov. Kar bi pomenilo, da bi se "terjatev" nas davkoplačevalcev do države zaradi prve (iz devetdesetih let) in sedanje sanacije ter vmesnih dokapitalizacij povzpela na skupaj 3 milijarde evrov. Še bolje bi bilo torej, če bi država tudi NLB takoj prodala za 1 evro in se izognila dodatnim stroškom sanacije, saj je malo verjetno, da bomo davkoplačevalci ta denar kdaj dobili nazaj.

No, ampak zgornji opciji glede delne ali popolne privatizacije slovenskih bank za našo politično elito ne prideta v poštev, zato poglejmo bolj verjetne ter bistveno dražje opcije. Denimo, da bi država izbrala tretjo opcijo slabe banke - ustanovitev agencije za sanacijo bank, ki od bank po nominalni ali tržni ceni odkupi slabe terjatve v zameno za državne vrednostne papirje. Banke bi ob izločitvi slabih terjatev iz bilanc lahko sprostile rezervacije in realizirale kapitalske dobičke, s čimer bi se zmanjšala potreba po njihovi dokapitalizaciji oziroma bi postale celo nadkapitalizirane. Ta opcija ne bi bila dobra izbira za državo, saj bi po eni strani pomenila visoke enkratne stroške sanacije (v višini 17 odstotkov BDP), po drugi strani pa obstoječi (delni) zasebni lastniki ne bi bili kaznovani za slabo upravljanje bank v preteklosti. Hkrati je vprašljivo, kolikšen del slabih kreditov bi agenciji uspelo poplačati in kolikšen bi bil iztržek države od kasnejše (če sploh) privatizacije bank.

Poglejmo še peto vrsto slabe banke, kjer banke na agencijo prenesejo vse slabe terjatve, skupaj z viri financiranja. V naslednjem koraku posamezne banke vse slabe terjatve odpišejo v breme kapitala, s čimer vse izgube nosijo obstoječi delničarji. V tretjem koraku pa država dokapitalizira kapitalsko podhranjene banke in v zameno dobi prednostne delnice s fiksnim donosom. Strošek tega pristopa bi bil še vedno visok, vendar obvladljiv. Ker so domače banke oblikovale za okoli 3,2 milijarde evrov oslabitev, s katerimi bi ob začetku sanacije odpisale slabe kredite, bi bil začetni strošek za državo namesto 6 samo 2,8 milijarde evrov (8 odstotkov BDP). Nato bi država morala banke dokapitalizirati vsaj še z 1,5 milijarde evrov, kar bi skupni strošek sanacije bank povečalo na 4,3 milijarde evrov oziroma na dobrih 12 odstotkov BDP. V ta namen bi lahko država uporabila obstoječe depozite v bankah (dolgoročne dolgove, ki jih je vlada najela v obdobju 2009-2011 ter naložila v banke), ki jih je za okoli 3 milijarde evrov. Na ta način bi se breme nove zadolžitve za potrebe sanacije bank zmanjšalo na vsega okoli 1,3 milijarde evrov (3,7 odstotka BDP). Kljub trenutno visoki ceni zadolževanja Slovenije bi bil ta dodatni strošek za davkoplačevalce upravičen, saj bi s sanacijo bank država lahko sprostila kreditni krč in spodbudila aktivnost podjetij, hkrati pa bi se boniteta države prav zaradi tega efekta postopno izboljšala. Ob izboljšanju bonitete pa bi lahko država kasneje dražje obveznice zamenjala z izdajo novih po nižji obrestni meri.

In kaj bo izbrala država?

Seveda pa ima zadnja rešitev veliko pasti, ki lahko bistveno vplivajo na učinkovitost sanacije ter na končni strošek. Prvi problem se nanaša na to, katere vrste slabih terjatev bi se prenesle na agencijo. Prenesti bi se morale res samo nelikvidne, zelo slabe terjatve, kjer je verjetnost poplačila bank zelo nizka. Nobene potrebe ni, da bi se na agencijo prenašale terjatve bank, zavarovane z likvidnimi naložbami, kot so zastavljeni kapitalski deleži v podjetjih. Banke bi morale te likvidne naložbe pred začetkom sanacije odprodati in se poplačati. Najslabša rešitev bi bila, če bi v postopku sanacije državna agencija dobila v upravljanje še razne naložbe bank v Mercatorju, Pivovarni Laško, Merkurju itd. Bi pa bilo verjetno smiselno na državo prenesti del stanovanjskih nepremičnin bank, ki bi jih nato država lahko tržila v okviru stanovanjskega sklada za vodenje družinske ali socialne politike.

Drug problem se nanaša na upravljanje portfelja slabih terjatev, ki ga bo prevzela agencija. Dejansko bo pri tem šlo za investicijski sklad, ki bo moral unovčevati terjatve, združevati različne terjatve po vrstah terjatev ali po konsolidiranih skupinah podjetij ter iztržiti zanje čim višjo ceno. Čim bolj učinkovit bo tak sklad, v tem večji meri se bo poplačala država in tem nižji bo končni strošek sanacije za davkoplačevalce. Idealno bi bilo, da bi država vseh 4,3 milijarde evrov, ki jih bo namenila za sanacijo in dokapitalizacijo bank, dobila poplačanih v obliki učinkovite unovčitve slabih terjatev ter kasnejše privatizacije uspešno saniranih bank. Seveda pa je za ta namen treba, prvič, najeti ugledno tujo investicijsko banko, ki bo unovčevala slabe terjatve ter optimizirala upravljani portfelj, in drugič, država se mora zavezati, da bo sanirane banke kasneje tudi resnično privatizirala. Sicer bomo na koncu z dolgimi nosovi in praznimi denarnicami ostali spet mi davkoplačevalci.

Opcije glede načina sanacije bank so še vse odprte, saj ne vladi ne parlamentarni delovni skupini še ni jasno, katero obliko sanacije izbrati. Bi pa obema toplo priporočal, naj blagovolita izdelati strokovno analizo, ki bo pokazala, katere opcije so na voljo, kakšna je njihova učinkovitost in kolikšen bo strošek sanacije za davkoplačevalce. Odločanje brez tega se mi zdi, milo rečeno, skrajno neresno.

Glede na dosedanji pristop k "reševanju" problematike sanacije bank "čutim na vodi", da bo slovenska politika na koncu izbrala za davkoplačevalce najdražjo možno rešitev. To je rešitev, kjer se bo država močno in drago zadolžila v tujini, pri čemer bo "po domače" unovčevala slabe terjatve, saniranih bank pa na koncu ne bo prodala. Hkrati pa se ji bo povečal še portfelj naložb v podjetjih, katerih lastnice so v času tajkunizacije po nesreči postale banke. In začela se bo nova saga o nacionalnem interesu, s tem da bo še več premoženja v državni namesto v zasebni lasti.

Jože P. Damijan: Jazbec in Čufer iz mini bančic naredila sistemsko bančno krizo

"Če bomo predčasno pristali na pomoči EU, se je torej treba neposredno zahvaliti Jazbecu in Čuferju zaradi njune nespretne poteze. Dveh bančnih insiderjev, ki rešujeta druge bančne insiderje. Slovenski 'Inside job'," piše na svojem blogu ekonomist dr. Jože P. Damijan.

12. September 2013, ob 16:05 (posodobljeno: 11. December 2014, ob 15:39)
Tekst: | **Foto:** Bobo

Tiskalniku prijazna oblika

Zapis dr. Jožeta P. Damijana objavljamo v celoti:

Hitra usklajena akcija ministrstva za finance in Banke Slovenije prejšnji petek glede reševanja Factor banke in Probanke, čeprav načeloma korak v pravo smer, pa je zaradi izbranega načina reševanja za seboj potegnila enormno kolateralno škodo. Država se je odločila za likvidacijo namesto za stečaj obeh bank, zaradi česar bo strošek sanacije bistveno večji. Pri tem pa je ključno, da je država za dve bančici, ki imata skupaj 4% tržni delež, izdala za dobro milijardo evrov garancij. Najmanj polovica tega ne bo povrnjena in bo šla na breme davkoplačevalcev. Če bi enak pristop k reševanju uvedli še za preostalih 56% odstotkov bank, ki so v državnem ali domačem zasebnem lastništvu, in so prav tako v težavah, bi država za sanacijo bank morala nameniti kar 14 milijard evrov garancij. Česar pa v tej situaciji naša država finančno ni sposobna zagotoviti. Ne brez tuje pomoči.

S tem sta Jazbec in Čufer iz mini problema naredila maksi problem. Res moraš biti genialen, da iz mini bančic s 4% tržnim deležem povzročiš sistemsko bančno krizo. S tem je luknja v domačih bankah de facto postala "too big to bail", prevelika, da bi jo sami lahko rešili.

Ključna razlika med stečajem in likvidacijo bank je v grobem v tem, da v primeru stečaja vsi lastniki in upniki izgubijo svoje lastniške deleže in terjatve do banke, država po zakonu jamči le za vloge do 100,000 evrov. V primeru likvidacije pa država jamči za vse vloge in posojila navadnih upnikov, torej tudi za vloge nad 100,000 evrov in za imetnike navadnih obveznic bank in posojilodajalce. Naj spomnim, da je za likvidacijo (nadzorovano prenehanje poslovanja) država Banki Slovenije izdala poroštvo v višini 490 mio evrov za Probanko in 540 mio evrov za Factor banko. Na podlagi teh poroštev bo BS lahko v sistemu centralnih bank območja evra črpala sredstva in zagotavljala likvidnost obema bankama do poplačila vseh vlog navadnih upnikov.

Država se je torej odločila, da bo z likvidacijo obeh bančic reševala tudi velike varčevalce in predvsem podjetja, ki imajo v obeh bankah svoje vloge. In več kot, z likvidacijo bodo poplačani vsi imetniki obveznic, razen imetniki hibridnih in drugih podrejenih dolžniških instrumentov, ki imajo podobne lastnosti, kot lastniški instrumenti. Zaščiteni in poplačani bodo torej tudi vsi lastniki navadnih obveznic, torej tisti, ki so od obeh bank v preteklih letih kupovali njune obveznice, da bi zagotavljali njuno likvidnost. To pa so bila predvsem podjetja, ki so bila lastniško povezana z obema bankama.

Problem, ki je nastal zaradi izbranega načina sanacije, pa je bistveno večji. Vsaj 14-krat večji. Prvič, če bo to postal prevladujoč način sanacije bank, bo strošek sanacije slovenskih bank dvakrat večji od sedaj znanega obsega slabih kreditov. Po zadnjih podatkih BS je v slovenskih bankah za 7.5 milijarde evrov slabih kreditov. Če pa bo država tudi druge banke sanirala na podoben način, pridemo po analogiji s Probanko in Factor banko na skupen znesek potrebnih

garancij najmanj v višini okrog 14 milijard evrov, saj bo država reševala ne samo varčevalce, pač pa vse ostale navadne upnike v prepletenem bančnem omrežju. Predvsem zaradi prepletenosti.

In drugič, Slovenija s tem pošilja v tujino signal, da je tako velik zalogaj (14 milijard evrov = 40% slovenskega BDP) prevelik za Slovenijo. Podobno napako je narediła Irska, ko je odobrila državno jamstvo za vse bančne vloge in si s tem nakopala povečanje javnega dolga za 42% BDP. Irska tega seveda ni zmogla in je morala zaprositi za pomoč. Slovenija je na dobri poti, da temu sledi. Zapise v današnjem Handelsblattu, da v ECB pritiskajo na Slovenijo, naj zaprosi za pomoć pri sanaciji v okviru evropskega ESM mehanizma, je treba brati natanko v tem kontekstu.

Če bomo predčasno pristali na pomoči EU, se je torej treba neposredno zahvaliti Jazbecu in Čuferju zaradi njune nespretne poteze. Dveh bančnih insiderjev, ki rešujeta druge bančne insiderje. Slovenski "Inside job". Kot sem zapisal na začetku, resnično je treba biti genialen, da iz mini bančnega problema narediš sistemsko bančno krizo oziroma da iz 4-odstotnega problema narediš 60-odstotni problem.

(/rss.xml) Prijava ali registracija (/user/login) Išči
Z uporabo piškotkov se bo vaša brskalniška izkušnja na strani izboljšala. - prikaži podrobnosti Želim uporabljati
reportersi/249147191559)
(https://twitter.com/RevijaReporter)

REPORTER (/)

Jože P. Damijan: Jazbec in Čufer iz mini bančic naredila sistemsko bančno krizo

"Če bomo predčasno pristali na pomoči EU, se je torej treba neposredno zahvaliti Jazbecu in Čuferju zaradi njune nespretne poteze. Dveh bančnih insiderjev, ki rešujeta druge bančne insiderje. Slovenski 'Inside job'," piše na svojem blogu ekonomist dr. Jože P. Damijan.

12. september 2013, ob 16:05 (posodobljeno: 11. december 2014, ob 15:39)

Tekst: | Foto: Bobo (/avtorji-fotografij/bobo)

Tweet 4 Priporoči 31 Share 31

Tiskalniku prijazna oblika
(http://www.reporter.si/print/22797)

Ogledov 123
Komentarjev: 0

Preberite še

Zapis dr. Jožeta P. Damijana objavljamo v celoti:

Hitra usklajena akcija ministrstva za finance in Banke Slovenije prejšnji petek glede reševanja Factor banke in Probanke, čeprav načeloma korak v pravo smer, pa je zaradi izbranega načina reševanja za seboj potegnila enormno kolateralno škodo. Država se je odločila za likvidacijo namesto za stečaj obeh bank, zaradi česar bo strošek sanacije bistveno večji. Pri tem pa je ključno, da je država za dve bančici, ki imata skupaj 4% tržni delež, izdala za dobro milijardo evrov garancij. Najmanj polovica tega ne bo povmjena in bo šla na breme davkoplačevalcev. Če bi enak pristop k reševanju uvedli še za preostalih 56% odstotkov bank, ki so v državnem ali domačem zasebnem lastništvu, in so prav tako v težavah, bi država za sanacijo bank morala nameniti kar 14 milijard evrov garancij. Česar pa v tej situaciji naša država finančno ni sposobna zagotoviti. Ne brez tuje pomoči.

S tem sta Jazbec in Čufer iz mini problema naredila maksi problem. Res moraš biti genialen, da iz mini bančic s 4% tržnim deležem povzročiš sistemsko bančno krizo. S tem je luknja v domačih bankah de facto postala "too big to bail", prevelika, da bi jo sami lahko rešili.

Ključna razlika med stečajem in likvidacijo bank je v grobem v tem, da v primeru stečaja vsi lastniki in upniki izgubijo svoje lastniške deleže in terjatve do banke, država po zakonu jamči le za vloge do 100,000 evrov. V primeru likvidacije pa država jamči za vse vloge in posojila navadnih upnikov, torej tudi za vloge nad 100,000 evrov in za imetnike navadnih obveznic bank in posojilodajalce. Naj spomnim, da je za likvidacijo (nadzorovano prenehanje poslovanja) država Banki Slovenije izdala poroštvo v višini 490 mio evrov za Probanko in 540 mio evrov za Factor banko. Na podlagi teh poroštev bo BS lahko v sistemu centralnih bank območja evra črpala sredstva in zagotavljala likvidnost obema bankama do poplačila vseh vlog navadnih upnikov.

Država se je torej odločila, da bo z likvidacijo obeh bančic reševala tudi velike varčevalce in predvsem podjetja, ki imajo v obeh bankah svoje vloge. In več kot, z likvidacijo bodo poplačani vsi imetniki obveznic, razen imetniki hibridnih in drugih podrejenih dolžniških instrumentov, ki imajo podobne lastnosti, kot lastniški instrumenti. Zaščiteni in poplačani bodo torej tudi vsi lastniki navadnih obveznic, torej tisti, ki so od obeh bank v preteklih letih kupovali njune obveznice, da bi zagotavljali njuno likvidnost. To pa so bila predvsem podjetja, ki so bila lastniško povezana z obema bankama.

Problem, ki je nastal zaredi izbranega načina sanacije, pa je bistveno večji. Vsaj 14-krat večji. Prvič, če bo to postal prevladujoč način sanacije bank, bo strošek sanacije slovenskih bank dvakrat večji od sedaj znanega obsega slabih kreditov.

Anketa

Bo afera Sloleaks odnesla guvernerja Banke Slovenije Jazbeca?

Da.
41%
Ne.
52%
Ne vem.
7%
Prejetih glasov: 834

Starejše ankete (/poll)

Za pravilno delovanje spletne strani Reporter.si potrebujete piškotke. - prikaži podrobnosti

Želim uporabljati

Po zadnjih podatkih BS je v slovenskih bankah za 7.5 milijarde evrov slabih kreditov. Če bo piškotkov ... [illegible] ... po analogiji s Probanko in Factor banko na skupen znesek potrebnih garancij najmanj v višini okrog 14 milijard evrov, saj bo država reševala ne samo varčevalce, pač pa vse ostale navadne upnike v prepletenem bančnem omrežju. Predvsem zaradi prepletenosti.

In drugič, Slovenija s tem pošilja v tujino signal, da je tako velik zalogaj (14 milijard evrov = 40% slovenskega BDP) prevelik za Slovenijo. Podobno napako je naredila Irska, ko je odobrila državno jamstvo za vse bančne vloge in si s tem nakopala povečanje javnega dolga za 42% BDP. Irska tega seveda ni zmogla in je morala zaprositi za pomoč. Slovenija je na dobri poti, da temu sledi. Zapise v današnjem Handelsblattu (http://www.handelsblatt.com/politik/international/treffen-in-litauen-euro-gruppe-will-ueber-slowenien-beraten/8777372.html), da v ECB pritiskajo na Slovenijo, naj zaprosi za pomoč pri sanaciji v okviru evropskega ESM mehanizma, je treba brati natanko v tem kontekstu

Če bomo predčasno pristali na pomoči EU, se je torej treba neposredno zahvaliti Jazbecu in Čuferju zaradi njune nespretne poteze. Dveh bančnih insiderjev, ki rešujeta druge bančne insiderje. Slovenski "inside job". Kot sem zapisal na začetku, resnično je treba biti genialen, da iz mini bančnega problema narediš sistemsko bančno krizo oziroma da iz 4-odstotnega problema narediš 60-odstotni problem.

Vir: damijan.org (http://damijan.org/2013/09/12/kako-sta-jazbec-in-cufer-iz-mini-bancic-naredila-sistemsko-krizo/)

Tiskalniku prijazna oblika (http://www.reporter.si/print/22797)

Tweet 4 Priporoči 31 Share

S komentiranjem soglašate s splošnimi pravili komentiranja (/vsebina/pravno-obvestilo) na portalu Reporter.

REPORTER

Prava smer, d.o.o.

2008 - 2014, Vse pravice pridržane

Novice

- Slovenija (/vsebine/slovenija)
- Svet (/vsebine/svet)
- Magazin (/vsebine/magazin)
- Komentarji (/vsebine/komentarji)

Reporter

- Uredništvo (/vsebina/uredni%C5%A1tvo)
- Oglaševanje (/vsebina/ogla%C5%A1evanje-advertising)
- Programska zasnova (/vsebina/programska-zasnova)
- Pravno obvestilo (/vsebina/pravno-obvestilo)
- Izjava o zasebnosti (/vsebina/izjava-o-zasebnosti)
- Piškotki (/vsebina/pi%C5%A1kotki)

10.2013	Radio Slovenija 1	Stran/Termin:	07:00:00
Naslov:	V Državnem zboru se danes obeta vroča razprava		
Avtor:	Urška Jereb Brankovič		
Rubrika/Oddaja:	DRUGA JUTRANJA KRONIKA	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:14	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, VREDNOSTNI PAPIRJI, OBVEZNICE, ABANKA VIPA,		

ŠPELA BRATINA: Da bi se izognili prošnji za pomoč, bomo morali dosledno sanirati banke. Državni zbor bo tako danes v okviru načrta za njihovo sanacijo obravnaval predlog novele zakona o bančništvu. Ta poleg okrepljene vloge Banke Slovenije pri nadzoru poslovnih bankprinaša bistveno novost, ki že razburja nekatere lastnike vrednostnih papirjev, in sicer določa, da pri reševanju banknajprej sodelujejo delničarji in imetniki podrejenih obveznic. Urška Jereb Brankovič.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: V Državnem zboru se danes po razpoloženju na pristojnem odboru sodeč obeta vroča razprava. Predlog novele zakona o bančništvu namreč predvideva, da bodo pri sanaciji bankv težavah poleg lastnikov morali sodelovati tudi upniki, in sicer lastniki podrejenih obveznic v NLB, NKBM in v Abanki. Na ta način naj bi zaščitili glavnino davkoplačevalcev pred dodatnimi stroški, pojasnjuje državni sekretar na finančnem ministrstvu Mitja Mavko. Na vprašanje, ali takšni ukrepi kažejo, da se je Slovenija že pridružila četici držav, ki ne zmore brez evropske pomoči, pa Mavko odgovarja...

MITJA MAVKO (državni sekretar na finančnem ministrstvu): Res je. V državah, ki so v programu, pa Slovenija ni tam, pa tudi menimo, da ni nobene potrebe, da bi o tem razpravljali, so bili ti isti ukrepi že izvedeni. So bili pa izvedeni tudi v državah, ki niso v programu, konkretno na Nizozemskem.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Pričakovati je, da bo koalicija zakon podprla, češ da kritje bančnih izgub ne gre na račun davkoplačevalcev, medtem ko bo opozicija o razlastitvi imetnikov hibridnih instrumentov nasprotovala, med drugim tudi zato, ker se pravila igre spreminjajo za nazaj. Predlogu zakona sicer ne nasprotuje zgolj opozicija, ampak tudi Društvo malih delničarjev. Predsednik Rajko Stankovič je v primeru današnje potrditve v Državnem zboru napovedal...

RAJKO STANKOVIČ (predsednik Društva malih delničarjev): Sledi bom rekel tožba na Ustavnem sodišču, kjer bomo zahtevali ustavno presojo.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Spomnimo. Evropska komisija je Sloveniji izrecno naložila, da bo pri sanaciji bankmorala upoštevati nova pravila o državni pomoči, ki bremena sanacije deli med delničarje in podrejene upnike. Evropski parlament bo sicer o tem predvidoma razpravljal konec leta.

2[illegible]/2011 Slovenske novice Stran/Termin [illegible]

Naslov: Večja verjenost, da se rešimo sami

Avtor:

Rubrika/Oddaja: DAN V NOVICAH Žanr: VEST

Površina/Trajanje: 54,66 Naklada: 92.805,00

Gesla: GUVERNER BANKE SLOVENIJE, BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC,

Večja verjenost, da se rešimo sami

DUNAJ – Guverner Banke Slovenije **Boštjan Jazbec** je v intervjuju za avstrijski časnik Der Standard povedal, da bodo izidi stresnih testov slovenskih bank znani novembra in da bo že samo njihova objava in razjasnitev razmer v našem bančnem sistemu dobra novica. Pravi, da se bodo tako končno začele premikati stvari, saj je vse obstalo, trenutne razmere pa je začela izkoriščati tudi politika. »Vse je blokirano. Čakajo tuji vlagatelji, prav tako Evropska komisija in ECB. In to ubija,« je pojasnil. Glede vprašanja, ali bomo prosili za pomoč ali pa bomo zadeve sami rešili, je guverner odgovoril, da še vedno obstaja večja verjetnost, da Sloveniji uspe vajeti obdržati v svojih rokah in najti izhod. Po njegovem mnenju je prav tako vsaka številka o obsegu slabih posojil v bančnem sistemu popolna špekulacija. »Zakaj naj bi govorili o številkah, če imamo že več mesecev v državi zunanje izvajalce, ki želijo priti do te številke?« se je vprašal Jazbec in izrazil prepričanje, da četudi bi bilo treba za banke nameniti več kot predvidenih 1,2 milijarde evrov, si lahko ta sredstva priskrbimo na trgu.

29.10.2013 Delo Stran/Termin: 9
Naslov: Zdrave banke in močna industrijska tradicija
Avtor: Urban Červek
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 337,78 Naklada: 39.340,00
Gesla: CENTRALNA BANKA, NEPREMIČNINE, ZADOLŽEVANJE, POSOJILA,

Zdrave banke in močna industrijska tradicija

Češko gospodarstvo *Hčere velikih tujih bank so v časih krize celo velik vir dobičkov za svoje matere*

Na Češkem izdelajo približno 1,2 milijona avtomobilov na leto. FOTO REUTERS

PRAGA – Močno uvozno povpraševanje iz tujine, predvsem Nemčije, in zdrav bančni sektor sta dva dejavnika, ki Češki omogočata uspešen gospodarski razvoj kljub gospodarski krizi.

URBAN ČERVEK

Pred dnevi je ameriško podjetje za spletno prodajo Amazon napovedalo, da bo na Češkem zgradilo dva nova velika logistično distribucijska centra, enega v Pragi in enega v Brnu, v katerih bo delo dobilo dva tisoč stalno zaposlenih in še tisoč sezonskih delavcev, kar bo dodatno pripomoglo k zmanjševanju brezposelnosti. Ta je pri približno sedmih odstotkih med najnižjimi v Evropi.

Med pomembnimi razlogi za nove naložbe v državi je učinkovit bančni sektor, je za *Delo* povedal direktor hčerinske družbe Kke na Češkem **Andrej Dobovišek**. Večje banke so vse v tuji lasti in so krizo prežvele relativno nepoškodovane. Kosijale so konservativno, niso se preveč izpostavile nepremičninskemu balonu in niso si nabrale kupa slabih terjatev, ki bi jim najedale kapital. »Banke so pri posojanju previdne, a dodeljeni krediti so ugodni, z obrestnimi merami pri približno treh odstotkih. Ko potencialni investitorji preračunajo ceno kapitala in ceno (ter kakovost) delovne sile, se jim kalkulacija po navadi izide,« pravi Dobovišek, ki na Češkem za Krko dela že 22 let.

Med razlogi za uspešno češko gospodarstvo Dobovišek navaja tudi bogato industrijsko tradicijo, ki je država vleče še iz časov med obema vojnama. Na Češkem izdelajo in izvozijo približno 1,2 milijona avtomobilov na leto, večinoma v svojo največjo partnerico Nemčijo. Tja gre kar 60 odstotkov češkega izvoza. Dokler se bo Nemčija razvijala, bo šlo dobro tudi češki industriji. Trg delovne sile je precej bolj fleksibilen kot v Sloveniji, delavci lažje izgubijo delo, a ga likrati lažje spet dobijo.

Bančni sektor ni uspešen že od nekdaj, Češka je banke reševala na začetku prejšnjega desetletja, vendar je takrat posegla precej odločneje, kot smo bili to pripravljeni storiti v Sloveniji, pravi Dobovišek. Čeh so takrat z veliko javnega denarja absorbirali velikanski primanjkljaj v državnih bankah in jih nato očiščene prodali tujcem. Samo za sanacijo banke IPB so porabili 150 milijard kron ali preračunano 600 milijonov evrov. Češke hčere velikih tujih bank – KBC, Société Générale, Erste Bank, CITI, Unicredit, Raiffeisen – so v časih krize celo velik vir dobičkov za svoje matere, saj Čehi veliko varčujejo in so za svoje vloge pripravljeni sprejeti smešno nizke obresti, približno dober odstotek za vezane vloge in dobro desetinko odstotka za nevezan denar. Ob tem so češke banke znane po tem, da svoje storitve strankam drago zaračunajo.

Prav tradicionalna nagnjenost k varčevanju je Češko pahnila v sedanjo recesijo, ki je trajala rekordnih 18 mesecev in se je v drugem letošnjem četrtletju po podatkih še končala. Državljani so ob novicah o krizi začeli na veliko varčevati in nehali trošiti, znanjšano domače povpraševanje pa je BDP potisnilo v minus.

Vendar med podjetniki negativnega razpoloženja ni zaznati, pravijo sogovorniki na Češkem, večina jih optimistično načrtuje nove posle. Višina češkega BDP na prebivalca je letos dohitela slovenskega, najnižja brezposelnost – te v Pragi skoraj ni – in pozitivne razmere za tuje naložbe pa napovedujejo, da bo Češka Slovenijo v prihodnje tudi prehitela. Blagovna menjava med državama je sicer na visoki ravni, lani je znašala 1,1 milijarde evrov in se iz leta v leto kljub krizi povečuje.

Na Češkem ne obžalujejo, da niso uvedli evrske valute – njihova centralna banka je budno pazila, da v državo ni prišlo preveč kapitala, ki bi lahko povzročil prevelike zadolževanje domačega gospodarstva – naloga, ki je slovenski centralni banki v letih pred krizo ni uspelo opraviti.

29.10.2013 Finance Stran/Termin 21

Naslov: Upočasnjena rast bank, kljub temu vse višje nagrade vodilnim

Avtor: VESNA TOMAŽEVIČ

Rubrika/Oddaja: RUSIJA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 426,64 Naklada: 10.720,00

Gesla: OBRESTNA MERA, INFLACIJA, PODJETJA, POSOJILA, BANKE,

Upočasnjena rast bank, kljub temu vse višje nagrade vodilnim

VESNA TOMAŽEVIČ

Skupina vodilnih ruskih bank je svojo centralno banko zaprosila, naj omili velikopotezne načrte za krotenje inflacije na pet odstotkov prihodnje leto. Bančniki so opozorili, da ukrepi tako ali tako verjetno ne bodo uspešni, bodo pa gotovo dodatno upočasnili gospodarsko rast.

Sergej Mihajlovič Ignatjev, guverner ruske centralne banke, je neizprosen in noče znižati obrestnih mer.

Ruske banke se po poročanju Wall Street Journala bojijo predvsem slabše dostopnosti denarja. Želijo si znižanja obrestnih mer, saj menijo, da le cenejši denar lahko spodbudi gospodarstvo. Centralna banka pa na drugi strani vztraja pri ukrepih za omejevanje inflacije, saj je prepričana, da le nadzorovana inflacija omogoča podjetjem izvesti dolgoročne naložbe, ki bodo nato vplivale na rast.

Krčenje gospodarstva pomeni upočasnjevanje bank

Za ruski bančni trg je sicer v zadnjih letih značilna konsolidacija, pa tudi rast potrošniških posojil namesto podjetniških. Vse več se tudi v Rusiji govori o možnostih za rast pri posojanju srednjim in malim podjetjem, kjer je doslej kraljevala predvsem Sberbank. Ruske banke se v srednje- in vzhodnoevropski regiji CEE uvrščajo med največje, zadnje čase pa čedalje več tudi med najboljše banke. Na lestvici 25 najboljših v regiji CEE po merilu ROE (čista donosnost kapitala), ki jo objavlja The Banker, so na primer med prvimi petimi kar štiri ruske banke.

Trg v rokah domačih bank

Državne banke imajo v Rusiji nekaj več kot polovico skupne bilančne vsote (54 odstotkov), kar je po prvih devetih mesecih letos pomenilo 662,4 milijarde evrov. To je slabih 11 odstotkov več kot v začetku leta. Deset največjih domačih zasebnih bank je imelo septembra v bilancah 126,5 milijarde evrov, kar je za dobrih devet odstotkov več kot januarja. V bančnem sistemu tebanke pomenijo dobro desetino. Tuje univerzalne banke pa imajo v Rusiji sedem odstotni delež, kar je septembra pomenilo 86,1 milijarde evrov bilančne vsote oziroma le odstotek več kot v začetku leta. Obseg posojil so ruske banke v devetih mesecih povečale za dobrih 13, iste v tuji lasti pa za devet odstotkov.

Vendar upočasnjevanje gospodarstva pušča posledice tudi na bankah. Bonitetna hiša Moody's jim za leto 2014 napoveduje težavne čase, saj naj bi slaba posojila v prihodnjih 12 do 18 mesecih presegla 10 odstotkov. Kr čita se dve najpomembnejši ruski panogi – proizvodnja in gradbeništvo, ki pomenita tudi precejšnji del posojilnega portfelja. Po napovedih analitikov iz hiše Moody's se bo prihodnje leto rast posojil upočasnila na stopnjo pod 10 odstotkov, medtem ko je bila še lani v povprečju 20 odstotkov. Dodatne težave ruskim bankam povzroča šibek rubelj, saj je 17 odstotkov posojil v tujih valutah.

Bančni sektor vseeno še raste

Kljub negativnim napovedim ruski bančni sektor še vedno raste in razmere niso tako slabe kot leta 2010, ko je bila rast posojil nična, ugotavlja poročilo Raiffeisna, ki je izšlo poleti. Enako velja za nekatere države nekdanje Sovjetske zveze (Ukrajina, Belorusija). A skupaj so posojila ob polletju letos imela 12-odstotno rast, kar vseeno kaže resno upočasnjevanje, saj je bila rast ob istem času lani 24-odstotna. Pospeški so, kot omenjeno, večji pri posojilih uporabnikom (33 odstotna rast na letni ravni), podjetniškemu posojanju pa gre res čedalje slabše, čeprav se je v prvem letošnjem polletju stabiliziralo. Banke poskušajo zapolniti vrzeli s posojili malim in srednjim podjetjem, vendar je ta segment gospodarstva v Rusiji še vedno premalo razvit, da bi pospešil rast. V Rusiji se krepi tudi obseg depozitov, in sicer v prvi polovici tega leta z 21-odstotno letno stopnjo. Pri tem so potrošniški depoziti glede na lansko polletje zrasli za 24, podjetniški pa za 18 odstotkov.

Plače bančnikov kljub vsemu v nebo

Bančnemu sektorju v Rusiji ter tudi nekaterih državah nekdanje Sovjetske zveze ne gre slabo, če ga primerjamo z drugimi državami srednje in vzhodne Evrope. Vendar upočasnjene stopnje rasti, ki sledijo napovedim o upočasnjevanju gospodarstva, številni razumejo kot opozorilo, da morda recesija v prihodnjih letih spet prihaja tudi v Rusijo.

A slabe napovedi ne ovirajo visokih izplačil menedžmentu teh istih bank. Sberbank je v prvem četrtletju letos glede na lani povečala izplačila vodstvu (14 ljudi) s 5,5 milijona dolarjev na 6,3 milijona. VTB24 in Gazprombank sta bili še bolj radodarni. Prva je izplačila vodstvu povečala skoraj za šestkrat, na 48,2 milijona dolarjev (devet ljudi), druga za petkrat, na 32,1 milijona dolarjev (20 ljudi). Povečanja v prvem letošnjem četrtletju so sicer med drugim posledica izplačil bonusov za leto 2012, vendar se je pri tem letošnji polletni dobiček VTB24 zmanjšal za 40 odstotkov na letni ravni, Gazprombank pa se je odrezala še slabše, z 52-odstotnim upadom. Sberbank je dobiček povečala za 4,8 odstotka.

10.2013 Radio Slovenija 1

Naslov: Slovenija pozabila opraviti domačo nalogo

Avtor: Maja Derčar

Rubrika/Oddaja: DRUGA JUTRANJA KRONIKA Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:02:30 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, GUVERNER BANKE SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC.

ŠPELA BRATINA: Po koncu misije Mednarodnega denarnega sklada v Sloveniji je njen vodja Antonio Spilimbergo med ključnimi priporočili poudaril nujnost dokapitalizacije bank, izboljšanje upravljanja podjetij in sprememb stečajne zakonodaje. Pohvalil je p roračunske cilje in pozval vlado, naj ne krči vlaganj. Ob bolj neprijetnih vprašanjih, kot je morebitna prošnja za finančno pomoč, je Spilimbergo, ki je letos zadnjič vodil misijo v Sloveniji, pokazal podporo po njegovih besedah že obstoječi trojki, Bratušek, Čufer, Jazbec. Več v prispevku Maje Derčar.

MAJA DERČAR: Poleg nujnosti sanacije bank se najbolj odločno priporočilo misije Mednarodnega denarnega sklada v Sloveniji glasi: "Uvedite davek na nepremičnine. Skoraj vse članice OECD imajo višjo obdavčitev, kot jo načrtujete vi. Pomembno je, da imate čim manj izjem." Antonio Spilimbergo se je pošalil, da ima Slovenija milijon hiš in milijon lobijev proti davku. Vodja misije sicer iz dobrodušnosti ali previdnosti ni želel navajati vzrokov, zaradi katerih Slovenija prestaja recesijo. Dejal je le, da je naša država pozabila opraviti domačo nalogo, tudi umik države iz gospodarstva. Marsikje sem že bil, je dejal Spilimbergo, a le Slovenija ima tako trdovratno in ne vedno transparentno prisotnost države v podjetjih.

ANTONIO SPILIMBERGO (vodja misije IMF v Sloveniji): Ni normalno da ima državna banka v lasti trgovsko verigo, dve pivovarni in deleže podjetij, je dejal.

MAJA DERČAR: Kot oviro na poti prestrukturiranja podjetij pa je omenil stečajno zakonodajo, ki mora ščititi podjetje, ne njegovih lastnikov. Slovenijo je znova spomnil na pokojninsko reformo, nevzdržnost trenutnega sistema upokojevanja.

ANTONIO SPILIMBERGO (vodja misije IMF v Sloveniji): Dve leti so pokojnine zamrznjene, a kmalu se boste morali začeti pogovarjati o prihodnjih korakih.

MAJA DERČAR: Slovenija ne more imeti takšnega pokojninskega sistema ob trenutnih demografskih trendih, je dejal. Njegov poudarek je veljal tudi brezposelnosti mladih, ki so po njegovem največja žrtev recesije. Obenem je pokazal izhod, to je privabljanje tujih neposrednih vlaganj. Podjetja v tuji lasti zaposlujejo bistveno mlajše ljudi kot domača podjetja, je dejal Spilimbergo. Podatek ga je presenetil. Zato še enkrat...

ANTONIO SPILIMBERGO (vodja misije IMF v Sloveniji): Presenetljivo je, kako so tuje investicije pomembne za Slovenijo.

MAJA DERČAR: O prošnji za pomoč ni želel ugibati. Dejal je, da zaupa zdajšnji trojki, ki jo sestavljajo slovenska premierka, finančni minister in guvernerBanke Slovenije.

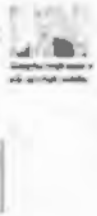

Včeraj ste lahko v Financah brali o tem, kako je podjetje Stanka Stepišnika na natečaju gospodarskega ministrstva, ki ga vodi isti Stanko Stepišnik, dobilo več kot 300 tisoč evrov. »Pa, kje mi živimo?« si verjetno mislite. Zakaj je podjetnik Stanko Stepišnik sploh bil motiviran, da postane še minister? Če zaradi ugleda, potem je to žalostno za Slovenijo. Če zato, da bi kot minister pomagal svojemu zasebnemu podjetju, je to še bolj žalostno. Posebej žalostno pa bo, ko se bo na koncu izkazalo, da s tem ni nič narobe, da je vse po zakonu, kar so včeraj po objavi članka že povedali na komisiji za preprečevanje korupcije, ki jo vodi Goran Klemenčič. Minister Stepišnik se je izločil iz odločanja o denarju za podjetnika Stepišnika in s tem je vse okej! To je Slovenija.

Tako pač ne bomo prišli nikamor. Slovenska država po včerajšnji tiskovni konferenci Mednarodnega denarnega sklada in Banke Slovenije deluje kot klošar – predmet debat prihodnje mesece ne bo, kaj bomo naredili, da bomo dolgoročno bogatejši. Predmet debat bo, ali bomo preživeli do konca dneva, ali bomo naberačili za tisti burek in ali nas bo ponoči zeblo. Vlada Alenke Bratušek, ki sanja o nekakšnem okrevanju, ne razmišlja o tem, kako bi nam vsem življenje olajšala, ampak le, kje bi vzela, da bi v javnem sektorju konec leta sploh izplačali plače in kupili zdravila.

Pred dnevi sem pisal, da dokler ne rešimo politično-gospodarsko-bančne zlizanosti, nam niti vse boljši gospodarski obeti v Evropi ne bodo pomagali. Žal enako velja za MDS. Njihov obisk, kljub ostrim besedam, ne spremeni nič. V mesecih po njihovi tiskovni konferenci ne bomo čistili Slovenije, ampak bomo za mišjo dlako lovili merila, ki nam jih postavljajo tuje institucije, kot sta MDS in evropska komisija. Ker je verjetno razočaranje za vse tiste, ki se veselite trojke, ker naj bi »izredna uprava« iz tujine počistila stepišnike. Ne bo jih. In Slovenija bo tudi z »izredno upravo« – ko oziroma če ta pride – ostala zatohla, če bomo ljudje še vedno dopuščali takšno politično in poslovno prakso ter jo celo nagradili na volitvah. Veselili se bomo le še uspehov inovativnih podjetij, ki še niso pospravila kovčkov in odšla v kako drugo državo.

29.10.2013 Finance Stran: 1

Naslov: Ne, niti MDS nas ne bo rešil

Avtor: Rok Pikon

Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN OZADJA Žanr: KOMENTAR

Površina/Trajanje: 165,24 Naklada: 10.720,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, POSOJILA, PODJETJA, PREZADOLŽEVANJE,

Ne, niti MDS nas ne bo rešil

Kar so nam povedali na Mednarodnem denarnem skladu (MDS), bi presenečenje. Da moramo privatizirati, varčevati in reformirati, vemo že zelo dolgo. Da ni normalno, da banka upravlja trgovino. Verjamem, da to ve tudi slovenski politični vrh, trenutni in vsi nekdanji. Žalostno je, da nam mora to povedati vodja misije MDS, Italijan Antonio Spilimbergo.

V Litvi so politiki vedeli enako, kot vedo naši politiki. In so to tudi naredili. Oklestili so državno zapravljanje, odpuščali v javnem sektorju, privatizacijo pa so opravili že pred krizo. Zato – in tudi zato, ker bo država prihodnje leto vstopila v evrosistem – je mednarodna bonitetna agencija S & P Litvi pred nedavnim izboljšala obete. Tudi zato, ker tam trgovine niso v lasti državnih bank, ampak v zasebni lasti domačinov, Fincev, Švedov, Nemcev, Norvežanov in Nemcev. Morda bo torej njihova bonitetna ocena v prihodnje boljša, litovski podjetniki pa bodo do denarja lahko prišli laže kot slovenski. Litovci bodo zaradi prejšnjih težkih potez njihove politike lahko vse bogatejši.

Uredniški komentar Rok Pikon

Mednarodni denarni sklad ne bo preprečil novih stepišnikov.

Pri nas je, kljub vedenju, kaj je treba storiti, že leta isto. Danes lahko na 4. in 5. strani časopisa preberete, da so banke pripravile ponudbe za posojila malim in srednjim podjetjem, a so ta prezadolžena in zato posojilno nesposobna. Povprečno slovensko podjetje na žalost nima izdelka, s katerim bi lahko zaslužilo dovolj za odplačevanje posojila, in je zato tudi bolje, da ga ne vzame. Preveč je takih, ki z dobički niti ne pokrijejo niti obresti za posojila – Economist jih imenuje zombi podjetja. Dokler ne bo razdolžitve podjetij, bodo pač pri bankah ostale zgolj nerealizirane ponudbe, podjetja pa bodo ostala zombiji.

10 2013 Večer

Naslov: IMF: Sanacija bank je nujna naloga

Avtor: DARJA KOCBEK

Rubrika/Oddaja: V ŽARIŠČU Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 631,83 Naklada: 31.150,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE

IMF: Sanacija bank je nujna naloga

Stečajno zakonodajo je treba spremeniti tako, da bo omogočala obhranjanje podjetij in delovnih mest, izboljšati je treba korporativno upravljanje, priporoča misija IMF Sloveniji

DARJA KOCBEK

Dokapitalizacija bank na podlagi rezultatov obremenilnih testov, ki bo mogoče kmalu, je nujen ukrep, ki ga mora izvesti Slovenija, da se bi izvlekla iz recesije in zagotovila gospodarsko rast, je za radio Ekonomija Mednarodnega denarnega sklada (IMF) v Sloveniji povedal misijski vodja Antonio Spilimbergo. Dokapitalizacija mora izvesti celoten nabor ukrepov, kot so izboljšanje korporativnega upravljanja v državnih podjetjih in smiselna prodaja finančnega sektorja. Rezultatov obremenilnih testov za banke se pozna glede zamude pri objavi pa IMF enako kot evropska komisarka pravi, da je bolj pomembna kakovost odčesa.

Guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec je pojasnil, da bo treba počakati na rezultate obremenilnih testov, da bo mogoče govoriti, koliko kapitala bodo banke potrebovale za dokapitalizacijo in kdaj bo ta dokapitalizacija opravljena.

Izhod iz recesije konec leta 2014

Za ali nezačetek dolgega in mučnega upravljanja podjetij v državni lasti se zdi, da je treba banke. Če ne bi izboljšanja upravljanja podjetij v državni lasti in umika države iz gospodarstva ter s tem manj vpletanja politike v gospodarstvo, Slovenija dolgoročno ne bo mogla sanirati ne bank in ne gospodarstva, je opozoril Spilimbergo. Nujno je treba spremeniti insolvenčno zakonodajo. Sedanja ureditev postopka zelo dolgo traja, podjetje in delovna mesta v tem času je treba poskrbeti, da bodo zaščiteni upniki. Zaradi česar se lastniki podjetij, ki gredo v stečaj ali postavljeno plačilno nesposobna, manj zaščitijo, a odrinejo se podjetje in delovna mesta, je razložil Spilimbergo.

Napoved IMF za slovensko gospodarstvo niso še nič kaj obetavne. Letos ocenjuje, da bo BDP padel za 2,6 odstotka, v letu 2014 pa za 1,4 odstotka. Ob izvedbi zahtevanih ukrepov IMF predvideva za izhod iz recesije počakuje konec leta 2014. Motor slovenskega gospodarstva pa je izvoz, saj bo letos vrednost izvoza presegla vrednost uvoza po oceni IMF za 5,8 odstotka, v letu 2014 pa za dobrih 8 odstotkov.

Čim manj izjem pri davku na nepremičnine

Največje žrtve krize so mladi, saj se je stopnja brezposelnosti mladih v Sloveniji povečala z 9 odstotkov v letu 2008 na več kot 24 odstotkov v tem letu. Antonio Spilimbergo razlaga da je treba povečati predvsem investicije, zlasti neposredne tuje investicije, ki zagotavljajo zaposlitev v glavnem mladim. Že sedaj je treba začeti razmišljati o novi pokojninski reformi saj pod sedanjimi pogoji slovenski pokojninski sistem zaradi staranja prebivalstva dolgoročno ne bi vzdržal.

Z davkom na nepremičnine se bo Slovenija po oceni vodje misije IMF približala večini članic organizacije OECD, ki imajo nepremičnine obdavčene. Pri oblikovanju je treba imeti čim manj izjem, da davek ljudi enakomerno obremeni, pa tudi več nepremičnin ko je obdavčenih, manjša je lahko davčna stopnja. Pravičnejši bi so dobri, a počakati bo treba, ali se bodo načrtovani prihodki v proračun tudi natekli. IMF že več let ponavlja enake zahteve, a jih oblasti v Sloveniji doslej niso izvedle. Antonio Spilimbergo razlaga, da je Slovenija do krize bila najboljša učenka med novimi članicami EU, te pa včasih pozabijo na svoje naloge.

Antonio Spilimbergo (na sredini) je Urošu Čuferju in Boštjanu Jazbecu razložil, da je Slovenija do krize bila najboljša učenka med novimi članicami EU, te pa včasih pozabijo na svoje naloge.

Največje žrtve krize so mladi, saj se je stopnja brezposelnosti mladih v Sloveniji povečala na več kot 24 odstotkov

"Po denar za banke na finančne trge"

"Rezultati stresnih testov ne morejo biti daleč od tega, kar smo že vedeli," je za avstrijski Der Standard povedal guverner banke Slovenije Boštjan Jazbec. Ali bo za dokapitalizacijo bank dovolj 1,2 milijarde evrov, kolikor je predvidela vlada? "Ali bo to dovolj, bomo morali počakati. Verjamem pa, da tudi že bo potrebnega več denarja, lahko tega dobimo na finančnih trgih," je odvrnil na to vprašanje avstrijskih kolegov. Objavo rezultatov stresnih testov je napovedal za november. Ljih pa ne pozna in vse številke o slabih posojil v bančnem sistemu so, tako gospodje, špekulacija. "Zakaj bi govorili o številkah, če imamo več mesecev v državi zunanje izvajalce, ki želijo priti do te številke?" se je vprašal. Ob sanaciji bank bo potreben še nabor ukrepov za zagon gospodarske rasti. Če bodo ti sprejeti in se bo nadaljeval postopek privatizacije, lahko država najde pot iz krize, trdi Jazbec. **(mst)**

Potrebno je takojšnje ukrepanje politike

Priporočilo misije IMF Sloveniji aprila 2012. Kratkoročna prednostna naloga slovenskih oblasti je izboljšanje finančnega stanja poslovnih bank. Za to bo potrebna kombinacija različnih ukrepov, vključno z dokapitalizacijo bank in čiščenjem njihovih bilanc. Finančno prestrukturiranje bi morali spremljati ukrepi za povečanje poslovne usmerjenosti bank, ki so pod nadzorom države. Pri tem bi bilo treba odpraviti dolgoletne pomanjkljivosti pri njihovem upravljanju, ki jih je izpostavila kriza. Okviri regulacije in nadzora finančnega sektorja so na splošno skladni z najboljšimi mednarodnimi standardi in praksami, čeprav obstajajo nekatere posebne pomanjkljivosti, ki jih je treba odpraviti.

Po misiji marca letos pa so v IMF ocenili, da se je Slovenija znašla v negativni spirali finančne krize, fiskalne konsolidacije in slabih bilanc podjetij, kar še podaljšuje recesijo. Da bi prekinili to spiralo in znova zagnali gospodarstvo, je potrebno takojšnje ukrepanje politike. Ključnega pomena sta sanacija finančnega sektorja in izboljšanje bilanc podjetij. Družba za upravljanje terjatev bank ali slaba banka je učinkovit način za čiščenje bilanc bank. Kot korak v pravo smer je IMF ocenil reformi trga dela in pokojninskega sistema.

lanski 29,3-odstotni rasti), v Sberbanki pa imajo letos 17-odstotno rast. »Strankam je čedalje bolj pomembna varnost prihrankov – po tem merilu ima naša banka precej prednosti glede na povprečje slovenskega bančnega trga. Zaradi postopnega zniževanja obrestnih mer na slovenskem trgu opažamo tudi, da se stranke vse bolj odločajo za nekoliko daljšo ročnost depozitov, kjer so obrestne mere višje,« pravijo v tej banki v ruski lasti.

Vse o banki

Združenje bank bo na dan varčevanja vzpostavilo spletni portal *Vse o banki*, ki bo namenjen finančnemu opismenjevanju potrošnikov. Na spletišču združenja pa je že dostopna brošura.

Bruto stopnja varčevanja gospodinjstev

EU27, 2000–2012

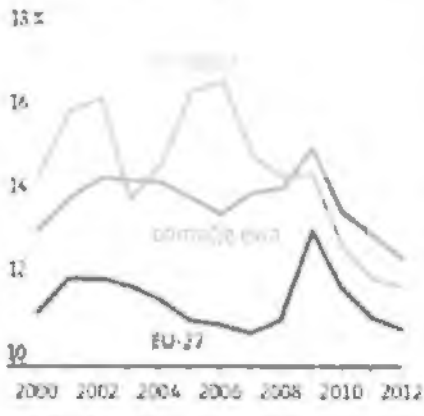

izbrane države, 2012

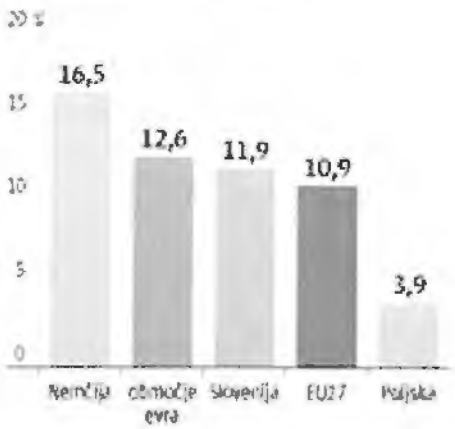

DELO

LJUBLJANA – V četrtek bo že 89. svetovni dan varčevanja, ki pa v nasprotju s preteklostjo v številnih Slovencih ne vzbuja več tako pozitivnih občutkov. Še leta 2010 smo bili drugi najvarčnejši narod v Evropi, zdaj pa ne le da varčujemo bistveno manj, ukvarjamo se s tem, kateri finančni ustanovi naj sploh zaupamo denar.

Milka Bizovičar

Še leta 2010 smo bili drugi najvarčnejši narod v Evropi, in to takoj za Nemci, saj smo za varčevanje namenjali 16 odstotkov vseh razpoložljivih sredstev. Na računih so naša gospodinjstva imela skupaj 41,8 milijarde evrov sredstev, več kot tretjino v bančnih vlogah. Ob koncu leta 2012 so se ta sredstva znanjšala že za 3,9 milijarde evrov, za varčevanje namenjamo po podatkih evropskega in slovenskega statističnega urada že manj kot 12 odstotkov razpoložljivih sredstev – nemška gospodinjstva ostajajo na skoraj enaki stopnji, kot so bila leta 2010 –, s čimer smo že padli pod povprečje evrskega območja.

Kar se ni spremenilo, je, da se še vedno odločamo predvsem za tradicionalne oblike varčevanja. Več kot polovico prihrankov imamo v bančnih vlogah in gotovini. Kot ugotavljajo v Banki Slovenije, se se sredstva v depozitih od leta 2007 do lani povečala za 17 odstotkov, v letu 2008 pa smo imeli kar 97 odstotkov vlog pri domačih bankah. Vendar: lani je bilo depozitov v primerjavi z letom prej za 300 milijonov evrov manj, v sedmih mesecih tega leta so se znižali s 15,3 na dobre 14,8 milijarde evrov.

Na drugi strani se je lani v primerjavi z letom prej za 0,2 milijarde povečala vrednost premoženja v delnicah in lastniškem kapitalu slovenskih gospodinjstev, ki je tako dosegla dobro četrtino naložb oziroma 10,2 milijade evrov. Od tega je bilo v vzajemnih pokojninskih skladih 14 odstotkov, v investicijskih skladih devet, skoraj tri četrtine pa v nefinančnih družbah. Skoraj 60 odstotkov sredstev od 4,4 milijarde evrov (0,1 milijarde več kot leto pred tem), ki so jih gospodinjstva lani imela v zavarovalno-tehničnih rezervacijah, jih je bilo v življenjskih zavarovanjih, v pokojninskih pa 27 odstotkov.

V primerjavi z evroobmočjem Slovenci veliko več varčujemo v vlogah in gotovini – povprečno evrogospodinjstvo tako hrani le malo več kot tretjino prihrankov, tretjino, torej skoraj trikrat več kot v Sloveniji, pa v zavarovalnih produktih.

France Arhar: Pomembno je zaupanje varčevalca

Glede na gospodarske razmere ni presenetljivo, da Slovenci varčujemo manj, kot smo v preteklosti. Pri tem France Arhar, direktor Združenja bank Slovenije, dodaja: »Če govorimo o vlogah, je še kako pomembno zaupanje varčevalca, ki banki posodi denar, da bo vložena sredstva dobil točno na dogovorjeni dan, in to v celoti in z obrestmi. Banke zdaj to zaupanje imajo, treba pa ga je zaslužiti,« pravi Arhar in spomni na upad bančnih depozitov na medletni ravni za tri odstotke. Pri uvajanju novih bančnih predpisov in pri tem ugibanjih, ali bi vlagatelji, ki bankam zaupajo denar, lahko ostali brez določenega deleža, direktor združenja bank svari, da zaupanja ljudje ne smejo izgubiti.

Nevsezadnje tudi zato, ker si banke največ denarja izposojajo prav pri njih, vprašanje pa je, kdaj bo spet začel delovati medbančni trg, kjer bi se lahko zadolževale. Še noben varčevalec, ki je denar zaupal banki v Sloveniji, ni ostal brez svoje vloge, je dejal in spomnil na jamstvo države za depozite do 100.000 evrov, a priznal, da je zaradi prej omenjenih dejstev ljudi strah.

Statističnih navedb Banke Slovenije, da se z negativno medletno dinamiko rasti vlog gospodinjstev ubadajo velike domače banke – junija je bil padec 8,3-odstoten –, medtem ko banke v večinski tuji lasti in majhne domače banke in hranilnice beležijo rasti – prve 7,4 odstotka, druge 0,6 odstotka –, ni hotel komentirati. Za podatke o gibanju depozitov smo prosili največje tri banke v domači in tri v tuji lasti. Iz prve skupine smo dobili le odgovor Abanke, kjer »opažajo manjši upad pri kratkoročnih vezavah, pri dolgoročnih pa manjši porast«. Na drugi strani v Unicreditu navajajo, da so imeli v prvem polletju letos rast depozitov fizičnih oseb za 9,8 odstotka (po

2.10.2013 Delo Stran/Teman: 8
Naslov: Vse pomembnejša nam je varnost prihrankov
Avtor: Milka Bizovičar
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 704,08 Naklada: 39.340,00
Gesla: OBRESTNA MERA, GOSPODINJSTVA, ZADOLŽEVANJE, INVESTICIJSKI

Vse pomembnejša nam je varnost prihrankov

Dan varčevanja *Polovico od 37,1 milijarde evrov imamo v bančnih vlogah in gotovini – Iz domačih bank denar selimo v tuje*

Velike domače banke izgubljajo depozite, tuje in manjše jih pridobivajo. FOTO REUTERS

29. 10. 2013 Dnevnik Stran: Termin: 8

Naslov: V državni banki zaposlujejo, medtem ko odpuščajo mater samohranilko

Avtor: Katja Svenšek

Rubrika/Oddaja: POSLOVNI Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 561,79 Naklada: 46.260,00

Gesla: RAIFFEISEN BANKA, DEŽELNA BANKA SLOVENIJE, HYPO ALPE ADRIA

NLB

V državni banki zaposlujejo, medtem ko odpuščajo mater samohranilko

Katja Svenšek

Medtem ko je NLB za sodelovanje s kadrovsko agencijo Korn Ferry International porabila 680.000 evrov, zdaj odpušča mater samohranilko z 800 evri plače. Odpuščanje je zajelo izključno delavce, "ki ne sodijo v kasto vodilnih, torej tistih, ki so banko pripeljali v stanje, da jo moramo reševati državljani", so prepričani v sindikatu.

Odpuščanje zaposlenih v NLB je po prepričanju sindikata banke zajelo izključno delavce, »ki ne sodijo v kasto vodilnih, torej tistih, ki so banko pripeljali v stanje, da jo moramo reševati državljani«. Med 80 zaposlenimi, ki jih je vodstvo banke pred kratkim seznanilo s skorajšnjo odpovedjo delovnega razmerja, je po pojasnilih sindikata tudi mati samohranilka v poznih štiridesetih letih, ki je za delo ob bančnem okencu redno prejela več kot 800 evrov na mesec. A samo leto je banka na drugi strani zaposlila 25 novih sodelavcev, menda s taktilnimi izkušnjami, znanjem in kompetencami, ki jih med zaposlenimi v NLB ni našla. Sindikat NLB zdaj poziva upravo z bankom Medjo na čelu, naj razkrije strukturo plač na novo zaposlenih, še posebno tistih, ki so jih zaposlili oziroma najdi za svetovanje v zadnjih dveh letih.

NLB je lani za stroške dela skupaj z odpravninami in drugimi zaslužki zaposlenih porabila nekaj več kot 118 milijonov evrov bruto, kar pomeni, da znaša povprečni strošek na zaposlenega okoli 33.600 evrov. V upravi banke pa naj bi celo pojasnjevali, da znaša povprečna plača v NLB okoli 40.000 evrov bruto. S tem ko bodo do konca leta 2015 število zaposlenih zmanjšali za 700, naj bi banka privarčevala kar 28 milijonov evrov. A v sindikatu opozarjajo, da povprečne letne bruto plače v višini 40.000 evrov ne dosega tati 60 odstotkov zaposlenih. Zajeten del iz prvega vala odpuščanj je prejemal podoben znesek kot omenjena mati samohranilka, ugotavljajo v sindikatu na podlagi pogovorov zaposlenih v sindikalnimi raupniki. A sindikat moti predvsem dejstvo, da je vodstvo banke sredi priprav seznama presežnih delavcev sveskrati zaposlovalo.

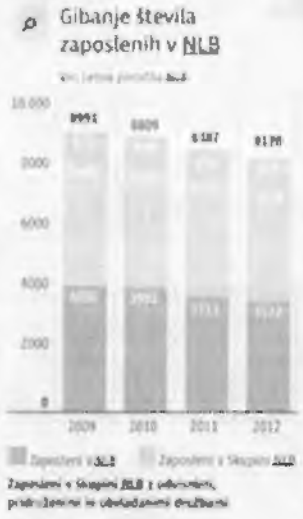

Zaposleni v skupini NLB z odvisnimi, pridruženimi in obvladovanimi družbami

NLB, ki že leta posluje z izgubo in je zagotovo prisiljena v zmanjševanje stroškov ter s tem tudi zaposlenih, se je po podatkih banke od začetka lanskega leta skupno pridružilo 62 novih sodelavcev. Sindikat ima sicer nekoliko drugačne podatke, saj zagotavljajo, da je banka od začetka mandatga leta do 20. oktobra letos zaposlila 99 novih delavcev.

V banki zagotavljajo, da so najprej iskali med zaposlenimi, le izjemoma, ko so iskali specifično znanje, izkušnje in kompetence, so zaposlili koga zunaj banke. In kje so jih našli? V banki Triglav, banki Hypo, SKB, banki Raiffeisen, Delelni banki in v nekaterih drugih okoljih, pojasnjujejo. »Nove sodelavce smo zaposlili predvsem na področju poslovanja s ključnimi komitenti in velikimi podjetji ter bančništva na drobno, drugje pa na področju intenzivne obravnave podjetij, informacijske tehnologije, skladnosti poslovanja in na pravnem področju. V tem času je bila popolnjena tudi uprava banke.« nove zaposlitve ob hkratnem odpuščanju zaposlenih pojasnjujejo v banki. »Menimo, da je med trenutno 3500 zaposlenimi dovolj usposobljenih za zasedbo najodgovornejših delovnih mest,« jim odgovarjajo v sindikatu NLB, kjer s podatkom, koliko nujno potrebnih kadrovskih okrepitev je uprava NLB našla znotraj obstoječih zaposlenih, ne razpolagajo.

Zmanjševanje števila zaposlenih v NLB se sicer ni začelo z letošnjim letom, kot daje vtis vodstvo banke. NLB je namreč v zadnjih treh letih število zaposlenih zmanjšala že za slabih 12 odstotkov oziroma za 478, na 3572 zaposlenih, kolikor jih je bilo v banki zaposlenih konec leta 2012. Do začetka leta 2015 naj bi se omenjeno število znižalo še za 20 odstotkov, a to še ne pomeni, da novih zaposlovanj ne bo. Uprava banke po pojasnilih sindikata namreč ni sprejela sklepa, v katerem bi prepredila zaposlovanje novih delavcev v času priprave seznama presežnih delavcev. •

2[illegible] 2013	TV Slovenija 3	Stran/Termin:	21:20:00
Naslov:	V Državnem zboru so potrdili novelo zakona o bančništvu		
Avtor:	/		
Rubrika/Oddaja:	ŽARIŠČE	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:43	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, GUVERNER		

GORAZD HOČEVAR: V Državnem zboru so potrdili novelo zakona o bančništvu. Ta krepi vlogo Banke Slovenije pri nadzoru poslovanja bank, med drugim jim lahko naloži prenehanje ali konverzijo podrejenih instrumentov. Po zahtevi Evropske komisije pa je to tudi pogoj za dodelitev državne pomoči. Po mnenju koalicije bo s to novelo breme krize bolj pravično porazdeljeno, pomagalo pa naj bi tudi pri stabilizaciji bančnega sistema. Noveli so najbolj nasprotovali v opozicijski SDS in Novi Sloveniji, kjer menijo, da novela ne more urejati odgovornosti za nazaj. To bo njihovem mnenju dodatno omajalo zaupanje v slovenski bančni sistem.

MATEVŽ FRANGEŽ (SD): Za imetnika takih finančnih instrumentov ta položaj ne sme biti ugodnejši od primera, ko je banka deležna, bom rekel, ukrepov in podpore države. Jaz mislim, da je ta vrstni red povsem korekten, ustrezno ščiti javni interes, in to je interes davkoplačevalcev.

ANDREJ VIZJAK (SDS): Vedel je in ocenjeval je v redu, če gre banka v likvidacijo in stečaj, OK, sem ob to. Sedaj si pa izmišljujemo, da bo on razvrednoten tudi v tretjem primeru. In to je retroaktiven poseg.

GORAZD HOČEVAR: Da bi razkrili odgovornost tistih, ki so podeljevali nezavarovane kredite, je SDS pripravila amandma, s katerim bi telesom Državnega zbora omogočili vpogled v zaupne bančne podatke. A predlog ni bil podprt. Dopolnilo so podprle Nova Slovenija in Slovenska ljudska stranka, ki je podporo zakonu pogojevala s sprejemom tega dopolnila. V koaliciji so poudarjali, da to ni v pristojnosti Državnega zbora in da bi s tem postali edina država, kjer bi bilo možno razkrivati bančne tajnosti. Poleg tega naj bi ustrezne institucije imele dovolj pooblastil, da te podatke tudi zahtevajo.

MATEVŽ FRANGEŽ (SD): Jaz mislim, da je razprava o tem amandmaju ena dimna bomba, ki se jo poizkuša vreči v sredo, bom rekel, tega parlamenta, da ne bi govorili o realnem problemu, ki je v ozadju tega zakona. Najprej, jaz mislim, da lahko vsakdo in da lahko tudi preiskovalna komisija tega Državnega zbora po postopku, ki je za to določen, pridobi informacije, ki jih potrebuje zato, da ugotovi politično odgovornost.

JOŽEF JEROVŠEK (SDS): Vaši skriti nameni in zdaj zopet opozarjamo na skrite namene, kako zaščititi vse te lopove v bankah, ki so izropali ta sistem in zdaj boste seveda kazali bančne tajnosti in ne vem kaj. Res je to zapisano, ampak to je vir zla bil pri nas, Banka Slovenije, in jaz ne vem, ali ji lahko v bodoče zaupamo. Saj tam so razen guvernerja vsi isti ljudje ostali.

UPRAVLJANJE PODJETIJ
Z Mišičem poslali slabo znamenje

■ »Slovenija mora izboljšati upravljanje podjetij. Upoštevanje priporočila upravljanja državnih družb Svetovne banke in OECD bi lahko pomagalo pri tem,« so marca letos priporočili na MDS. Priporočila OECD so namenjena povišanju vrednosti državnega premoženja s strokovnim in aktivnim upravljanjem. Kot glavni izziv poudarjajo iskanje ravnotežja med lastniško funkcijo in imenovanjem kadrov v nadzorne svete ter posledično upravo. Iskati je treba ravnovesje

27.10.2016 Finance Stran/Termin: 2

UTRDITEV JAVNIH FINANC
Predvsem zniževanje davkov

Slovenija mora nadaljevati srednjeročno, postopno zmanjševanje strukturnega javnofinančnega primanjkljaja, za okoli odstotno točko na leto, medtem ko naj se napredovanje uporabo avtomatskih stabilizatorjev (socialnih transfetjev in subvencij, ki naj v recesiji delujejo proticiklično), s čimer bo lahko postopno uravnotežila proračun in obvladala dinamiko javnega dolga, je MDS opozoril marca letos. Takrat je MDS še ugotavljal, da mora Slovenija izboljšati sestavo proračunskih izdatkov. Pri tem ji svetuje, naj se posveti predvsem področju izdatkov za socialno varnost, saj zanašanje na enkratne ukrepe, kot je zniževanje plač, ni zaželeno in vzdržno.

Vlada je v proračunu za prihodnji dve leti predvidela zmanjšanje proračunskega primanjkljaja pod tri odstotke BDP. Glavni očitek kritikov je, da se proračunski dokument preveč zanaša na zvišanje davkov, premalo pa je v predlogu predvidenega zmanjševanja javne porabe.

1,999

milijarde evrov bo letos proračunski primanjkljaj Slovenije oziroma 5,7 odstotka BDP, so prejšnji mesec ocenili na državnem statističnem uradu.

STRUKTURNE REFORME
Ukrepi da, a niso zadostni

MDS Sloveniji priznava določen napredek pri strukturnih reformah, tako z reformo trga dela kot s pokojninsko reformo, vendar opozarja, da dozdajšnji ukrepi niso zadostni. Pri tem je MDS včeraj, tudi v okviru dodatnih možnosti za nadaljnje strukturno zmanjševanje proračunskega primanjkljaja, znova opozoril, da se bo Slovenija kmalu morala lotiti nove pokojninske reforme, ne nazadnje tudi zaradi velikih demografskih izzivov, ki so pred njo. Po oceni MDS mora Slovenija, potem ko bo pobegla za zdaj dogovorjena zamrznitev pokojnin, rešiti vprašanje indeksacije pokojnin, hkrati pa bolje mediti sistem za določanje upravičenosti do različnih socialnih prejemkov oziroma nadomestil ter povišati upokojitveno starost.

Tudi domači strokovnjaki, podobno kot MDS, opozarjajo, da dolgoročno slovenski pokojninski sistem ni vzdržen. Prav tako so zlasti v slovenskih podjetjih kritični do nedavne reforme trga dela, češ da glavnih vprašanj, ki zmanjšujejo njihovo konkurenčnost, ni rešila, temveč je vnesla samo nekaj kozmetičnih popravkov.

Registrirani brezposelni

bank v državni lasti. Začeti mora reševati razširjeno kreditiranje po zvezah in preohlapen nadzor nad tveganji. Pa še – bančniki se morajo posvetiti bančništvu. Ni normalno, da so banke pomembne lastnice trgovskih verig, pivovarnali medijskih hiš. Prav takšno lastništvo ustvarja potencial za kreditiranje po zvezah in spodkopava korporativno upravljanje.

ZELO POMEMBNO: Razdolževanje

Slovenska podjetja so pod hudim stresom: že tako so sama močno zadolžena, hkrati pa v državi primanjkuje kapitala, gospodarske aktivnosti se zmanjšujejo, hkrati pa večina podjetij negativno čuti tudi posledice razdolževanja bank. Tuje neposredna naložbe so pomemben možni vir svežega kapitala za slovenska podjetja. Pri MDS trenutno stečajno zakonodajo ocenjujejo za neučinkovito. Ker je v Sloveniji insolvenčna zakonodaja še vedno v pripravi, Spilimbergo ni komentiral podrobnosti, je pa poudaril, da načeloma obstajata dva tipa stečajne zakonodaje: en ščiti imetnike, drugi pa podjetje. Slovenija se mora iz prvega tipa zakonodaje premakniti v drug tip, ko bo glavni cilj zaščititi podjetje in zaposlene, ne pa njihovih lastnikov. Hkrati mora skrajšati postopke, pri čemer pa je težava še v tem, da ti postopki ne vodijo v učinkovito prestrukturiranje podjetij.

UTRDITEV JAVNIH FINANC

Pri MDS sicer načrtovane ukrepe za utrditev slovenskih javnih financ načelno ocenjujejo za primerne, vendar pa menijo, da bodo za dosego cilja potrebni dodatni ukrepi. Spilimbergo je med drugim poudaril potrebo po novi pokojninski reformi, predvsem pa pri MDS ocenjujejo, da bi se Slovenija morala lotiti bolj ambicioznega načrta za znižanje zaposlenosti v javnem sektorju, bolj ciljno naravnane socialne transferje in znižanje posebnih subvencij. Kar zadeva proračun, pa je Spilimbergo izjavil: »Cilji so dobri, smo pa pri MDS malo zaskrbljeni v zvezi z načrtovanimi prihodki, kako jih bo Slovenija zagotovila.« Na odhodkovni strani bi Spilimbergo v slovenskem proračunu želel videti bolj ciljno usmerjeno zniževanje stroškov, namesto bolj splošno razporejenega kleščenja.

SANACIJA BANČNEGA SISTEMA
Zamude pri vzpostavitvi slabe banke

■ »Vzpostavitev družbe za upravljanje terjatev bank (DUTB) je učinkovit način čiščenja bančnih bilanc ... Jasen in usklajen načrt reševanja je ključen za hiter dostop do mednarodnih finančnih trgov,« so v lanskih pomladanskih priporočilih Slovenije zapisali pri MDS. Kljub prejšnjim dokapitalizacijam pa slab posojilni portfelj še vedno nažira kapital, prenos slabih posojil na slabo banko pa po mnenju MDS ne more preprečiti nadaljnjih potreb po svežem kapitalu. Predvidevali so za približno milijardo evrov dokapitalizacij največjih treh bank NKBM, NLB in Abanke, pri čemer ne izključujejo, da v prihodnjih letih nove dokapitalizacije ne bi bile potrebne.

■ Letos je država s 320 milijoni evrov sicer že dokapitalizirala NLB, formalno pa ji je še s konverzijo obveznic CoCo namenila 11 milijonov evrov, približno 100 milijonov evrov pa NKBM. Na junijski skupščini so delničarji potrdili 400-milijonsko dokapitalizacijo omenjene mariborske banke, junija pa je bila potrjena tudi 500-milijonska dokapitalizacija za NLB. V okviru reševanja bančnega sistema je država poslala Probanko in Factor banko v nadzorovano dokapitalizacijo, ob tem pa jamči za milijardo vlog. Ocenjeni strošek reševanja omenjenih bank bo za proračun znašal 400 milijonov evrov. Od marčevskih priporočil pa še vedno država ni zagnala slabe banke, tudi zaradi stresnih testov na željo Bruslja. Priporočila o hitrem reševanju bančnega sektorja v Sloveniji niso bila upoštevana, posledično tudi posojilna aktivnost ni oživela.

Financiranje nefinančnega sektorja v slovenskih bankah

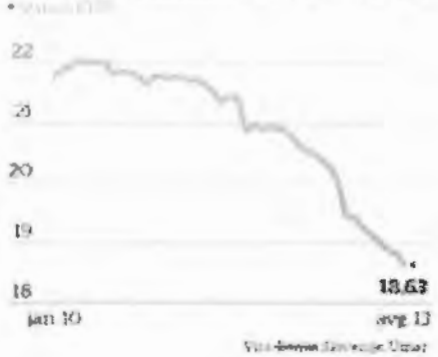

Vira: Banka Slovenije, Umar

ALBINA KENDA, JURE LGOVŠEK
PETRA SOVDAT

»Pred Slovenijo so ena nujna in dve zelo pomembni nalogi: dokapitalizacija bank, razdolžitev podjetij in izboljšanje upravljanja podjetij,« je ob koncu več kot desetdnevnega obiska v Sloveniji dejal vodja misije Mednarodnega denarnega sklada (MDS) v Sloveniji Antonio Spilimbergo.

MDS je v gospodarski napovedi za Slovenijo precej pesimističen, ker državi še ni uspelo pretrgati začaranega kroga med zadolženostjo podjetij, rastočim obsegom slabih posojil in ukrepi za utrditev javnih financ.

»A čeprav v Sloveniji radi poudarjate predvsem negativne vidike, bi rad poudaril, da ima Slovenija tri zelo močne točke. Najprej ima, delno tudi zaradi večje konkurenčnosti izvoza, presežek na tekočem računu plačilne bilance, ki bo letos dosegel 5,8 odstotka, prihodnje leto pa presegel osem odstotkov BDP. Brezposelnost je pod povprečjem EU, zadolženost gospodinjstev pa je še vedno nizka,« je včeraj dejal vodja misije MDS v Sloveniji Antonio Spilimbergo. Kljub temu MDS na Slovenijo naslavlja zlasti tri priporočila – eno je nujno, dve pa zelo pomembni.

NUJNO: Dokapitalizacija bank

Slovenija mora nujno dokapitalizirati banke, vendar pa bo kljub temu gospodarsko rast mogoče doseči le s prestrukturiranjem podjetniškega in finančnega sektorja. Brez take preobrazbe bodo dokapitalizirane banke zgolj zelo draga začasna rešitev. Po pričakovanju bi namreč neprestrukturirana podjetja kopičila dodatne izgube in bi ne bila zmožna poplačevati posojil, s tem pa bi se spet večal obseg slabih posojil v bankah.

ZELO POMEMBNO: Boljše upravljanje v podjetjih

Brez tega Slovenija ne bo rešila glavnega vzroka za težave v bankah, to so slabe razmere v podjetjih, temveč bo samo zapravljala denar. Slovenija mora poskrbeti za boljše upravljanje tveganj v bankah in njihovo boljše vodenje, zlasti v primeru

RAZDOLŽEVANJE PODJETIJ

Večna opozorila, slaba zakonodaja, težje poslovanje

- MDS Slovenijo že dlje časa opozarja tudi na prezadolženo gospodarstvo in na slabo stečajno zakonodajo. Konec poniladi je v slovenski strokovni javnosti posijalo sonce: nastal je predlog o sistemski razdolžitvi gospodarskih bolnikov. A ga je do jeseni povozila pravnica Nina Plavšak, ki je avtorica večine gospodarske zakonodaje.
- Zadnji predlog stečajne zakonodaje (ZFPPIPP) je pred obravnavo na vladi. Ocenjujemo ga kot minestro: je predolg, še vedno prezakompliciran in ne rešuje težav. Še vedno predvideva tudi prisilno poravnavo, čeprav je MDS izrecno poudarjal, da bi to morali povsem odpraviti, saj prevečkrat prihaja do zlorab instituta, dolžniki pa po prisilkah niso toliko prestrukturirani, da bi lahko normalno poslovali. Več o tem smo pisali na spletu (www.finance.si/8349889).
- Medtem pa so kazalci likvidnosti družb – zaradi slabšega poslovanja – vse slabši.

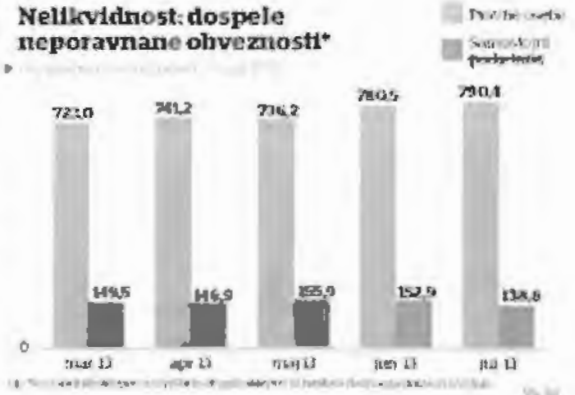

20.10.2013 Finance Stran/Termin: 2
Naslov: »Dokapitalizirajte banke in bolje upravljajte podjetja«
Avtor: Albina Kenda, Jure Ugovšek, Petra Sovdat
Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN OZADJA Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 812,16 Naklada: 10.720,00
Gesla: NEPOSREDNE NALOŽBE, NEPOSREDNE TUJE NALOŽBE, PREVZEMI,

»Dokapitalizirajte banke in bolje upravljajte podjetja«

[illegible] **3,5 do 5,5 odstotne točke**. [illegible]

Raiffeisen: Na ponudbo SID banke se ne bodo posebej odzvali [illegible] **EURIBOR plus 5,5 odstotka** na letni ravni. [illegible]

Unicredit: [illegible]

[illegible]

Sberbank: Zaradi ponudbe SID banke niso predvideli [illegible]

Gorenjska banka: [illegible] **EURIBOR plus 3,5 do pravilomaštiri odstotne točke**. [illegible]

[illegible]: Ponudba SID banke nebo vplivala na spremembo pogojev [illegible]

[illegible]: Banka obliku je pogoje [illegible] MSP po pogojih, ki so v določenih okvirjih za nadaljnje plasiranje predvideni v sklenjeni [illegible] pogodbi s SID banko. [illegible]

Kaj poslovne banke ponujajo MSP

Povzemamo odgovore bank o ponudbi MSP; večinoma so se izognile podatkom o odobrenih posojilih. Denimo v SKB niso želeli odgovoriti.

Spankasse: Preostanek lanskega leta so od Evropske investicijske banke (EIB) prejeli 50 milijonov evrov virov. Ti ugodnejši viri jim omogočajo, da lahko MSP ponudijo od 0,25 do enega odstotnega točke cenejša posojila od redne ponudbe. Letos se povprečna obrestna mera posojil za MSP v Spankasse giblje pri **5,9 odstotka**, povprečno posojilo znaša 205 tisoč evrov, ročnosti so do enega do 15 let (v povprečju tri leta). Namenu so predvsem za obratna sredstva in naložbe. Pogoji? Določa jo sedi individualno, glede na zmožnosti stranke in finančno stanje podjetja, pravijo v banki. Letos so izplačali približno 200 posojil MSP, obdelani pa prosenj je bilo veliko več.

NLB: Za MSP imajo pripravljeno posebno ponudbo kratkoročnih posojil (namenjena je kritju tekočega poslovanja, pokrivanju akreditivov ...). Letna obrestna mera je trimesečni EURIBOR plus sto odstotnih točk (to je zdaj **4,13 odstotka**), posojila so brez omejitve zneska. Za financiranje dolgoročnih sredstev MSP je na voljo posebna ponudba s posojili do 10 let v znesku največ 10 tisoč evrov. Letna obrestna mera je trimesečni EURIBOR plus od 4,10 do 4,70 odstotne točke. To pomeni **od 4,74 do 5,05 odstotka**. Pogoji? Poslovna sposobnost, kot je odlično izkazan denarni tok, in kakovostna zavarovanja. Pri dolgoročnih posojilih je denarni tok za poplačilo pogosto ključen.

Delavska hranilnica: Za kratkoročna posojila MSP (tekoče poslovanje, premostitev likvidnostnih težav) znaša **obrestna mera šest odstotkov fiksno**. Za dolgoročna posojila (pravilo ima financiranje osnovnih sredstev) se obrestne mere gibljejo **od 6,70 do 7,50 odstotka fiksno** oziroma **šestmesečni EURIBOR plus od 4,70 do 5,10 odstotne točke** (to pomeni od 5,05 do 5,45 odstotka) for ročnost do 20 let. Pri višini posojila upoštevajo letne prihodke neto denarni tok, zadolženost, namen zavarovanje (hipoteke ...) zavarovanje poslovnega poslovanja, premoženja, osebno premoženje družbenikov, potrošnja). Obrazavarovanj z nepremičnino vrednosti posojila po sto posojanj 50 odstotkov vrednosti poslovne nepremičnine, navajajo.

NKBM: Podeli so namenizacijo za dve dolgoročni posojili (tri leta) MSP z bonitete BB. Za posojilo sto tisoč evrov je obrestna mera **šestmesečni EURIBOR plus dve odstotni točki** (in mesečni obrok **nekaj pod tri tisoč evrov**) pri posojilu milijon evrov je šestmesečni EURIBOR plus 1,57 odstotne točke (in mesečni obrok **nekaj pod 30 tisoč evrov**), kaj je ostalo bližu ponudbe SIB banke. Koliko tako ugodnih posojil dejansko odobrijo, niso navedli. Glavna pogoja sta zadosten denarni tok za odplačilo posojila in dovolj velika zavarovanja za poplačilo.

Banka Celje: Za MSP imajo v sedanji ponudbi dolgoročne naložbene kredite iz virov EIB, z njimi lahko ponudijo posojila z obrestnimi merami, ki so od rednih ponudbenih nižja za vsaj 0,3 odstotne točke. Koliko so nižje, niso želeli povedati. Posojila so lahko namenjena za financiranje vseh vrst dolgoročnih naložb (več o tem v beli knjigi) in izdatkov potrebnih za razvoj MSP, mora zagotoviti najmanj 20 odstotkov lastnih sredstev. Trenutno ponujajo še posojila, ki jih tudi za MSP razpisuje Slovenski podjetniški sklad, med drugim za nakup nove tehnološke opreme.

Abanka Vipa: Višina posojila za MSP lahko znaša od nekaj tisoč evrov pa vse do nekaj milijonov evrov, je kolikor je pove-

Dobri k SID, bankam ostajajo težavni?
In kaj pomeni razpis SID za poslovne banke in za njihov v posel? Se bodo odzvale na ponudbo SID in kako? Mnoge nimajo lastnih virov za posojila in zgolj izvajajo posredno financiranje za SID ali podjetniški sklad SPS.
So pa si poslovne banke edine v dveh odgovorih:

- MSP povprašujejo predvsem po kratkoročnih posojilih za reševanje likvidnostnih težav. Ali kot pravi Darko Jurić iz NLB: »Še vedno je več kratkoročnega povpraševanja, kar potrjuje, da naložbeni krč v gospodarstvu še ni popustil. Vsaka negotovost v poslovnem okolju odseva takoj in neposredno v dolgoročnih poslovnih odločitvah MSP.«
- Poslovne banke posojilom SID cenovno nikakor ne morejo slediti, saj so same odvisne od dražjih virov in si ne morejo privoščiti dodatnega nižanja obrestnih marž. Že zdaj so čisti obrestni prihodki, ki so glavni prihodek bank, na ravni sistema medletno upadle za več kot 20 odstotkov, kar veča izgubo bank. Če SID ponuja MSP posojila med 1,25 in 3,34 odstotka, se pri poslovnih bankah praviloma začne pri petih odstotkih.
- V Gorenjski banki pa opozarjajo, da bodo poslovnim bankam »ostala« tvegana podjetja: »Ponudba SID banke bo deloma vplivala na položaj na trgu, saj bodo stranke z dobro boniteto laže prihajale do cenejših posojil, medtem ko bodo preostala podjetja še vedno iskala alternativne vire financiranja.«

> Cena zadnjevanja trenutnoni največja težava podjetnikov in bank. Težava je negotovost v gospodarskem okolju in poslabšanje finančnih kazalnikov številnih podjetij.

Darko Jurić, NLB

29.10.2013 Finance Stran/Termin: 4

Naslov: Koliko denarja je na trgu za podjetja in pod kakšnimi pogoji

Avtor: MONIKA welss

Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN OZADJA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 692,30 Naklada: 10.720,00

Gesla: OBRESTNA MERA, POSOJILA, NEPREMIČNINE, ZADOLŽEVANJE,

Koliko denarja je na trgu za podjetja in pod kakšnimi pogoji

MONIKA WEISS

Na državni SID banki si po prvem tednu, odkar malim in srednjim podjetjem (MSP) ponujajo poceni posojila za tekoče financiranje, še ne upajo napovedati, ali bodo dejansko razdelili vseh razpisanih 375 milijonov evrov. So pogoji prestrogi ali so tudi MSP v (pre)slabi finančni kondiciji in (pre)tvegani? In kaj ponudba SID pomeni za poslovne banke, ki SID ne morajo konkurirati s poceni posojili?

Konkretnejšo sliko o razpisu na SID banki pričakujejo konec tega tedna. V prvem tednu naj bi prejeli nekaj deset ponudb MSP za posojila, ki jih proučujejo. Odobreno ni še nobeno posojilo, negotovost, koliko bo razdeljenega, je menda precejšnja.

Spomnimo, SID, ki je formalno zgolj izvajalka za gospodarsko ministrstvo, od prejšnjega tedna MSP (samostojni podjetniki so izločeni) ponuja posojila za tekoče financiranje. Konkretno so lahko namenjena zgolj za plačilo materiala, trgovskega blaga, storitev in plač, ne pa denimo za poplačilo zdajšnjih posojil. Posojila, ki jih SID odobrava neposredno, in ne prek poslovnih bank, znašajo od 30 tisoč do milijona evrov, z ročnostjo od enega do treh let in obrestnimi merami šestmesečni EURIBOR plus pribitek od 0,91 do tri odstotne točke. To pomeni, upoštevajoč aktualni EURIBOR, obrestno mero od 1,25 do 3,34 odstotka, kar je nizko in zaradi česar imajo ta posojila status državne pomoči.

Prezadolženost

V zvezi z razpisnimi pogoji podjetja – tako razlaga naš sogovornik blizu SID – sprašujejo zlasti, kako izračunati EBITDA. Torej kosmati denarni tok oziroma dobiček pred amortizacijo, obrestmi in davki. Eden od razpisnih pogojev SID namreč je, da je razmerje med neto finančnim dolgom in EBITDA podjetja največ pet. To po domače pomeni: podjetje, ki ima to razmerje pet, je finančne dolgove sposobno plačati v petih letih.

Je tak pogoj prestrog? Finančni analitik, s katerim smo govorili, trdi, da ne: »Finančni vzvod nad petkratnikom EBITDA pri nefinančni družbi pomeni večje tveganje oziroma kaže na špekulativno kapitalsko sestavo. Še toliko bolj to velja za mala in srednja podjetja, ki so še bolj ranljiva in imajo praviloma posel vezan na peščico strank, propad ene ali izguba pa lahko podjetje tudi pokoplje. Zdrava podjetja imajo razmerje med neto finančnim odlogom in EBITDA do trikratnika.«

In dodaja: »Preden neko podjetje z dolgom nad petkratnikom EBITDA tarna, kako je težko, ga je treba vprašati, zakaj je tak dolg nabiralo. Za normalna podjetja bo verjetno bolj omejevalen kakšen drugi razpisni pogoj kot zahtevano razmerje.«

Med pogoji SID so še recimo vsaj trije zaposleni in da MSP posluje najmanj dve polni poslovni leti. MSP mora posojilo zavarovati s premoženjem, vrednim od 50 od 100 odstotkov vrednosti posojila. A mnoga podjetja nimajo več primernega prostega premoženja za zastavo, opozarja sogovornik.

[illegible] 2013 POP TV [illegible] Termin [illegible]:00

Naslov: Riemer toži NLB za 10 milijonov evrov

Avtor: Damjana Seme

Rubrika/Oddaja: 24 UR Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:02:08 Naklada:

Gesla: LJUBLJANSKA BANKA, BANKE, NOVA LJUBLJANSKA BANKA

DARJA ZGONC: Eden najbogatejših Slovencev podjetnik Franc Reimer, ki so ga kriminalisti Nacionalnega preiskovalnega urada pred kratkim ovadili zaradi milijonskega oškodovanja Nove Ljubljanske banke zdaj banko toži za kar deset milijonov evrov.

EDI PUCER: V pogovoru za našo oddajo je dejal, da bi se banka lahko poplačala pri prodaji rudnika cinka in svinca v Črni gori kjer je imela hipoteko za njegov sedem-milijonski kredit. Toda to se ni zgodilo in to je bila tako Riemer največja napaka bančnikov.

DAMJANA SEME: Franca Riemerja je zaradi sedem-milijonskega dolga najprej ovadila Nova Ljubljanska banka, nato so ga obiskali kriminalisti Nacionalnega preiskovalnega urada, ki so ga po končani preiskavi zaradi poslovne goljufije tudi kazensko ovadili. Riemer pa zdaj v tožbi banki očita, da bi se lahko poplačala pri prodaji črnogorskega rudnika kjer je imela tudi hipoteko.

FRANC RIEMER (podjetnik): Je bil dogovor narejen 2009, da če pride do prodaje rudnike, da prvo se morejo poplačati vsi krediti do banke ostalo se porazdeli med partnerji. Oni so mene obšli, denar izročili jaz sem ostal pa še vedno dolžen.

DAMJANA SEME: Sam je namreč iz rudnika svinca in cinka izstopil kot lastnik, ker so ga v to prisilili njegovi poslovni partnerji pravi nato pa ga prodali za več deset milijonov evrov.

FRANC RIEMER (podjetnik): Banka je to prepustila, da so lahko prodali, kljub hipoteki.

DAMJANA SEME: Kredit je Riemer kasneje zavaroval še z umetniško sliko, ki naj bi bila vredna več kot osem milijonov evrov za kar pa si je že prislužil kazensko ovadbo.

DRAGO MENEGALIJA (Generalna policijska uprava): Ko je banka želela poplačati svojo terjatev in prodati zastavljeno premičnino so ugotovili, da nima nikakršne vrednosti zaradi česar je bila banka oškodovana za okoli štiri milijone evrov.

FRANC RIEMER (podjetnik): To je smešno. Jaz se s tem nisem okoristil nič, slika še vedno verjamem, da je taka kot mora biti in da je to to.

DAMJANA SEME: V Novi Ljubljanski banki zaradi interesa preiskave Riemerjevih navedb in tožbe zoper banko ne komentirajo. Zagotovo pa se z njegovo zgodbo ne strinjajo saj so z različnimi pravnimi sredstvi že zavarovali interese banke. Po naših informacijah tudi z izvršbami nad njegovim premoženjem.

"Odpuščanje je zajelo izključno delavce, ki ne spadajo v kasto vodilnih, ki so banko pripeljali v stanje, da jo moramo reševati državljani," opozarjajo sindikalisti iz NLB (Robert Balen)

29. 10.2013 Večer Stran/Termin: 7

Naslov: Val odpuščanj v bankah

Avtor: IRENA FERLUGA

Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 634,32 Naklada: 31.150,00

Gesla: ABANKA VIPA, UNICREDIT BANKA SLOVENIJA D.D., BANKE, RAIFFEISEN

Val odpuščanj v bankah

Konec leta 2012 se je odpuščanje začelo v Raiffeisen banki. V NLB naj bi do leta 2015 zmanjšali število zaposlenih za 400, v NKBM za 300. 700 delavcev bo potrebovala slaba banka

IRENA FERLUGA

Zaposlenim v bankah v Sloveniji so razlogni izviri države dolej prizanašali, saj večjih odpuščanj ni bilo. V bančnem sektorju je v 13 letu zaposlenih okoli 11.500 delavcev, ob posameznih bančnih intervencijah so odvečni dolej hitro našli delo v drugih bankah. **Tomaž Boltin**, predsednik Sindikata bančništva Slovenije, pravi, da bo verjetno tako tudi zdaj, ko sta največji banki, NLB in NKBM, napovedali več sto odvečnih delavcev.

Žrtve so zaposleni

"V tako imenovani slabi banki naj bi potrebovali okoli 700 delavcev, kar je spodbudno za tiste, ki bodo v NLB ostali brez dela, a je krivično do tistih, ki bodo ostali brez dela v drugih bankah po Sloveniji," pravi Boltin. Vendar sta strah in negotovost, ki sta zajela zaposlene v NLB ob napovedanih viških, po njegovem umevanju povzročena po nepotrebnem. "Za se vsebinski pogovarjajo s sindikatom, potem ju mimo tega 80 zaposlenih njihovi sektorski direktorji vrtoglavo namete o odpovedi delovnega razmerja, je neprimerno," je dejal Boltin. Prekinitve delovnega razmerja naj bi stopile v veljavo februarja. V NLB naj bi do leta 2015 zmanjšali število zaposlenih za 400, v NKBM za 300. **Miran Marentič**, predsednik sindikata NLB, je povedal: Sindikat NLB in banka nista dosegla soglasja o programu presežnih delavcev in gradimo o konkretnih datumih glede nadaljnjih odpuščanj. sindikat s strani banke še ni bil seznanjen."

Bela stavka v NLB

Sindikat je za december napovedal belo stavko, kar pomeni, da bodo bančniki upočasnili svoje delo. Marentič še dodaja, da "vzrok slabih rezultatov banke ni nekaj sto zaposlenih preveč, ampak uspešen in politično neodvisen bančni direktor premalo". Marentič se spomni, da je imela banka v letu 2012 kar 20 različnih članov nadzornega sveta. Ob napovedanih odpuščanjih je nova uprava pod vodstvom **Janka Medje** dolej zaposlila 90 novih delavcev (pretežno iz Unicredit banke, od koder je Medja prišel na čelo NLB), opozarja Marentič. "Vendar s podatkom, koliko delavcev je prejelo novo ponudbo za novo delovno mesto, v sindikatu ne razpolagamo. Menimo, da je od trenutno 3500 zaposlenih dan ali zaposlenih usposobljenih za zasedbo najodgovornejših delovnih mest."

Nimajo 40.000 evrov letne plače

Sindikat NLB se v odzivu na izjavo člana uprave NLB **Nine Mot azeda**, da je povprečna letna plača zaposlenega 40 tisoč evrov bruto, sprašuje, kdo ima v NLB takšno plačo. "Po naših ocenah 60 odstotkov zaposlenih ne dosega niti polovice tega zneska. Mati samohranilka v poznih štiridesetih, ena od prejemnikov namete o odpovedi zaposlitve, je za redni delovnik pri okencu redko domov prinesla več kot 800 evrov. Podobno visoto je, to je razvidno iz pogovorov, ki jih imajo zaposleni s sindikalnimi zaupniki, prejemal tudi zajeten del iz prvega vala odpuščanj." Iz podatkov tretjega poročila je razvidno, da je manj kot dvomesečno delo predsednika uprave Janka Medja NLB resnično stalo 32.457 evrov, kar sredovano statistično dvignete povprečno plačo. Izplačila zaposlenih so, z redkimi izjemami, bistveno nižja."

Odpuščanja v NKBM

"Ne vem, da bi se delali seznami presežnih delavcev, uprava je zatrdila, da se bo to zgodilo šele ja drugo leto. Odpuščanja pa so. Nekaj na osnovi reorganizacije banke, s katero so nekatera delovna mesta ukinila, nekaj pa zaradi vloženih odškodninskih tožb. Ti delavci so dobili tudi odpoved delovnega razmerja," je povedala **Mira Štiftar**, predsednica sindikata v NKBM. Doslej je bilo odpuščenih okoli 40 delavcev, s tudi okoli 10 novih zaposlitev, pretežno iz Raiffeisen banke, kjer je nekdaj še z imenom Krekova banka služboval sedanji predsednik uprave NKBM **Ales Hauc**. Uprava NKBM je napovedala zmanjševanje števila zaposlenih za sto v tekočem letu, v naslednjih dveh letih pa še za 250 do 300, vendar poudarja, da z nekšnimi metodami. V NKBM je bilo ob koncu leta 2012 zaposlenih 1.280 delavcev. Ob koncu septembra je bilo v banki 1.264 zaposlenih, z več zaposlenimi se pogovarjajo pogovore o prenehanju delovnega razmerja. Tako v NLB kot v NKBM poudarjajo, da je program reorganizacije banke odgovor na zaostrene razmere na trgu. NLB bo v letošnjem letu znižala število zaposlenih na vseh ravneh za 228, 80 zaposlenih pa je vključenih v program presežnih delavcev. "I so minulo sredo prejeli obvestila o nameravani odpovedi. V NLB je bilo konec leta 2012 zaposlenih 4522 delavcev (konec leta 2011 pa 5138).

1280

delavcev je bilo konec 2012: zaposlenih v NKBM, 3572 v NLB in 880 v Abanki

V Abanki umirjeno

Banka je v letu 2013 že napovedala reorganizacijo, na osnovi katere so bili ugotovljeni presežni delavci. V Abanki smo zmanjševali število zaposlenih z odpovednimi pogodbami in upokojitvami, česar nismo nadomeščali z novimi zaposlitvami, temveč z internimi prerazporeditvami. Abanka izvaja tudi druge načine zmanjševanja števila zaposlenih, kot je nenadomeščanje odhodov zaposlenih, razen na področjih, kjer to zahteva delovni proces, ter spodbujanje upokojevanja delavcev, ki imajo izpolnjene pogoje v skladu z zakonodajo," so na naša vprašanja o metodah zmanjševanja števila zaposlenih odgovorili iz Abanke. Ta je imela konec leta 2012 880 zaposlenih, kar je poprej za dva manj, je razvidno iz letnega poročila Abanke.

Začelo se je v Raiffeisnu

Od začetka preseruk uricanja konec leta 2012, ko je bilo zaposlenih 416 ljudi, jih je do konca junija 2013 v Raiffeisen banki ostalo 238 ljudi, kažejo letna in polletna poročila. Banka se je v tem času usmerila na poslovanje z večjimi mednarodnimi podjetji, z bolj premožnimi posamezniki, na mala in srednja podjetja ter s storitvami za prebivalstvo. "Zmanjševanje obsega storitev poteka postopoma in v skladu s sprejetim poslovnim modelom. Zmanjševanje števila zaposlenih je v skladu z zakonodajo in v dogovoru s sindikatom. V ta namen skupaj s kadrovsko agencijo nudimo tudi dodatno pomoč pri iskanju nove zaposlitve," so odgovorili iz Raiffeisen banke na Dunaju.

In Unicredit banka Slovenija? Ta se je v preteklosti precej širila, v zadnjih nekaj letih je poslovno mrežo povečala za polovico, zato je precej zaposlovala na novo, tako v poslovnih enotah kot tudi v zalednih službah. "V času krize tudi v naši banki potekajo procesi optimizacije na več nivojih, tudi na področju delovnih procesov," so povedali v UniCredit banki, kjer za zdaj še ni odpuščanj.

30.10.2013 Delo Stran/Termin: 5
Naslov: Strel v prazno
Avtor: Marjeta Šoštarič
Rubrika/Oddaja: MNENJA Žanr: KOMENTAR
Površina/Trajanje: 239,85 Naklada: 39.340,00
Geslo: PRORAČUN

Strel v prazno

Marjeta Šoštarič o sivi ekonomiji in prevoznicah

Hitrost ni najboljši zaveznik popravljanj ev zakonov. Tudi je vloga v nezavidljivi finančni kriz i odločila za odločnejši spopad s sivo ekonomijo, za nalivno pisemce nje. V času suhe krav je vsaka bilka lahko dragocena.

V državi, ki po napovedanih ocenah obvlada sivo ekonomijo v evropskem prostoru sodi z dobrimi 23 odstotki BDP v zgornjo tretjino teh s sivo ekonomijo sivim tigrom (skupaj s Poljsko, Romunijo, Grčijo, Litvo, Latvijo in še kakšno nam bližnjo državo), je v kislo jamko prvi zaprisel minister za kmetijstvo in okolje. Zato, ker so dejavnosti, ki sodijo v ta resor, pa deleža neevidentiranega prometa prav pri vrhu. Tako je razlagal minister Židan ob napovedi pred meseci napovedanem boju s sivo ekonomijo v pekarstvu, gozdarstvu (trgovini z lesom) ter pri pridelavi in prodaji vina. Denarni tok, ki že predolgo ubira državi, je tako pač preprosto treba zajeziti.

Namesto reda in precej velikih finančnih prilivov so se v praksi stvari le še bolj zapletle.

S paspeskom je bil v parlament oddan in tam po skrajšanem postopku sprejet popravek zakona o gozdovih, s katerim so bile uzakonjene prevoznice za les. Da ta preprosto ne bi več nevidentirano ubajal iz slovenskih gozdov. Če bi od tega imela vsaj kakšen koristi slovenska lesna industrija, še tohko bolje. Toda praksa klub zakonu ubira svojo pot. Zato zahteva in obetnem opomnik ministra na dano obljubo v državnem svetu za ponovno popravljanje istega zakona.

Dva meseca po uvedbi prevoznic, dokumenta, ki naj bi spremljal vsak prevoz lesa (razen odpadnega drobirja in ogrevalj), je namreč že jasno, da so te strel v prazno. Prevoznice so namesto izdatnejšega polnjenja ~~proračuna~~, postale njegova breme. Po besedah prvega sindikalista na Zavodu za gozdove Slovenije, ki izdaja ta obvezni spremni dokument za les, bodo do konca leta imeli za 200.000 evrov stroškov z njegovim izdajanjem. »Sledljivosti gozdno-lesnih sortimentov pa absolutno ne zagotavlja«, saj gre za dokument, »ki se ga da popolnoma zaobiti«. Praksa je pokazala, da je narejen le za pot od lastnika do prvega kupca, ki je lahko tudi slamnata podjetje.

Takih prevoznic, ki omogočajo golfanje ne pa resničnega nadzora nad prometom z lesom in njegovo sledljivostjo, preprosto ne potrebujemo, so soglasni v gozdarski stroki. Namesto reda in precej velikih finančnih prilivov so se v praksi stvari le še bolj zapletle, pravijo. Prevoznice so, bolj kot so pričakovali, postale breme ~~proračuna~~.

Tako je zavod za gozdove, ki je financiran iz ~~proračuna~~ in mu je država zaradi varčevanja letos namenila manj sredstev, kot bi potreboval za normalno delovanje, samo v enem mesecu po uveljavitvi novele zakona imel z izdajo 70.000 prevoznic lastnikom gozdov za 130.000 evrov stroškov.

Grožnja, da bodo zato, ker jim je že zmanjkalo denarja za teren sko delo gozdarjev, ki zato ne bodo šli več na teren in ne bodo več izdajali odločb za posek lesa in prevoznic, je botrovala tujemu finančnemu ukrepanju resornega ministrstva.

Tako bodo lahko zdaj do kupcev legalno odpeljani tudi kupi zakajene hlodovine ob cestah, ki pove zujejo kmetije po koroških hribih na meji z Avstrijo, denimo, kamor je tako ali tako prodanega največ v Sloveniji posekanega lesa.

30.10.2013 DEMOKRACIJA Stran/Tema: 3

Naslov: Slovenija, zafurana dežela

Avtor: Metod Berlec

Rubrika/Oddaja: TRETJA STRAN Žanr: KOMENTAR

Površina/Trajanje: 594,41 Naklada: 11.000,00

Gesla: PRORAČUN

Slovenija, zafurana dežela

Metod Berlec, foto: arhiv Demokracije

»Pri Kopru se je zgodila družinska tragedija. 57-letni moški je v Gradinu s puško ustrelil 61-letnega brata, nato je storil samomor. Brata naj bi se bila sprla zaradi denarja. Na kraju dogodka naj bi bil še tretji brat ...« »Na sedežu gradbenega podjetja v Mariboru so danes malo pred poldnevom odjeknili streli. Policisti so na kraju dogodka našli tri mrtve, eden od njih naj bi bil napadalec. Neuradno gre za nekdanjega delavca, ki je ustrelil direktorja in njegova sina. To je že drugi strelski obračun v Mariboru v dveh dneh.« smo lahko poslušali in brali v preteklih dneh. Gospodarsko, družbeno in politično krizo v državi ljudje čedalje bolj neposredno občutijo. Vse očitneje postaja, da so ljudje zaradi poglabljanja krize v hudih stiskah, saj preprosto nimajo več denarja za golo preživetje. Obrtniki in podjetniki zaradi višjih in novih davkov, ki jih neumorno nabija vlada Alenke Bratušek s podporo velikega zagovornika višjih davkov, prvaka SD Igorja Lukšiča, še hitreje propadajo. Brezposelnost se povečuje. Kupna moč ljudi pada, življenjski stroški se povečujejo. Prizadeti so ljudje vseh starostnih skupin. Več kot 250.000 prebivalcev Slovenije živi pod pragom revščine. Nekateri zato izhod vidijo v uporabi skrajnih sredstev, kar se lahko konča tragično, kot kažeta omenjena primera.

Ljudem popuščajo živci in obračunavajo drug z drugim ali pa se znesejo nad seboj. Ljudje so res obupani, kar kažejo dnevni klici na naše uredništvo. Pomagamo lahko samo tako, da opozarjamo na te hude stiske. Zanimivo pa je, da ljudska jeza po padcu Janševe vlade ni več udbomafijsko usmerjena v vlado, v predsednika vlade oziroma predsednico vlade Bratuškovo, ampak je s pomočjo dominantnih medijev razpršena na splošno proti državi, politikom in tajkunom. Vsega naj bi bile krive zablode zadnjih dveh desetletij, niž pa leta komunistične revolucije in desetletja tako imenovanega socializma po meri ljudi v propadli totalitarni Jugoslaviji. Najbolj odgovoren za neuspelo tranzicijo v državi, zadnji šef partije in nekdanji predsednik države Milan Kučan pa bolj ali manj mirno uživa privilegirano predsedniško pokojnino v ljubljanskih Murglah. Njegov koncept tovariškega kapitalizma in tako imenovanega nacionalnega interesa, ki so ga spretno izkoriščali tajkuni, je nalo državo povsem izčrpal. Svoje je k temu dodala (ne)pravna država, v letošnjem letu še virantovanje. Vlada tranzicijske levice je brez razvojnega koncepta. Brez vizije za prihodnost. Edina njena mantra so novi in višji davki, ki naj bi državo potegnili iz krize. Seveda se dogaja prav nasprotno. Kriza se še poglablja. Slovenija pa je pod drobnogledom mednarodnih institucij, ki vse manj verjamejo lepim besedam premierke Bratuškove in finančnega ministra Uroša Čufarja. Vlada nima niti B ali C scenarija, če bodo stresni testi v slovenskih bankah slabi ali, kot napovedujejo nekateri, celo katastrofalni. Če se bodo uresničile besede predsednika SDS Janeza Janše, naj bi bila z 10-milijardno luknjo v slovenskem bančnem sistemu ukradena naša prihodnost in prihodnost naših otrok, bo res hudo. Spomnimo, da bo morala Slovenija samo sprva plačati več milijard samo za dolgove. Kot ob tem opozarja Janša, si bo morala država prihodnje leto sposoditi za cel proračun denarja (se pravi okoli 8 milijard evrov), da bo nekako preživela. Povsem očitno je, da brez tuje pomoči ne bo šlo, na kar opozarjajo neodvisni strokovnjaki tako doma kot v tujini.

S Slovenijo kot evropskim bolnikom so se pretekli teden ukvarjali tudi v Bruslju na srečanjih političnih skupin in delno na vrhu Evropske unije. Na srečanju Evropske ljudske stranke (EPP) so razprave potekale o ekonomski in monetarni uniji ter politični situaciji v posameznih evropskih državah s posebnim poudarkom na slabih gospodarskih napovedih za Slovenijo in Ciper za leto 2014 ter o ukrepih za preprečevanje posledic neuspešne tranzicije v Sloveniji, Romuniji in Bolgariji. Janša se je na temo neuspešne tranzicije v Sloveniji sešel še z v. d. predsednika EPP Josephom Daulom, generalnim sekretarjem EPP Antoniom Isturizom in generalnim sekretarjem EPP skupine Martinom Kamposm. Vrh EU je sicer zasenčila čezatlantska vohunska afera. Za Slovenijo pa je bila ključna razprava o bančni uniji, ki bo dorečena šele po oblikovanju nemške vlade. No, kot se stvari razvijajo pri nas, bo verjetno naslednjič na vrhu EU glavno vprašanje, kako rešiti Slovenijo. Ja, nizko smo padli ... ■

S Slovenijo kot evropskim bolnikom so se pretekli teden ukvarjali tudi v Bruslju tako na srečanjih političnih skupin kot delno na vrhu Evropske unije, kjer je bila ključna razprava o bančni uniji.

30.10.2013 Dnevnik Tiraž: 24
Naslov: Privatizacija 2.0
Avtor: Vladimir Feri
Rubrika/Oddaja: TEČAJNICE Žanr: KOMENTAR
Površina/Trajanje: 256,73 Naklada: 46.260,00
Gesla: ZAVAROVALNICA TRIGLAV, ZAVAROVALNICE, ZAVAROVALNIŠTVO,

Borzni komentar

Privatizacija 2.0

Vladimir Feri, Hypo banka

Minuli teden so bila na Ljubljanski borzi v ospredju predvsem podjetja, ki so uvrščena na seznam za prodajo večinskih deležev. Pri Heliosu je pogodba o prodaji že podpisana, pri Telekomu Slovenije se izbira finančni svetovalec, pri Žitu se formira prodajni konzorcij, medtem ko je pri družbi Aerodroma Ljubljana zdaj tudi uradno potrjena skupina prodajalcev, in sicer Republika Slovenija, Slovenska odškodninska družba (Sod), Kapitalska družba (Kad), KD Skladi, NFD in Zavarovalnica Triglav. Skupaj bodo nastopali pri prodaji nekaj več kot 75-odstotnega deleža družbe.

Cena bi lahko ob morebitni objavi prevzemne ponudbe in z večjim zanimanjem potencialnih investitorjev presegala 35 evrov. Pri tem je treba omeniti tudi privarčevana sredstva, ki so bila namenjena gradnji drugega terminala. Ker so mali delničarji gradnjo v višini 57 milijonov evrov na zadnji skupščini zavrnili in je tako ne bo, bo moral Aerodrom Ljubljana po vsej verjetnosti ta denar izplačati delničarjem v obliki dividend še pred privatizacijo.

Vseeno pri prodaji obstajajo določena tveganja. Problematična so predvsem zemljišča, ki so v lasti države. Neurejena razmerja v zvezi z infrastrukturo bi utegnila zmanjšati interes kupcev. Precejšne tveganje predstavlja edini slovenski letalski prevoznik Adria Airways, ki je tudi naprodaj. V propad bi ga lahko pahnila odločitev evropske komisije o domnevno nedovoljeni državni pomoči v višini 85 milijonov evrov. Za Aerodrom Ljubljana bi to predstavljalo precejšno težavo, saj predstavlja Adria Airways približno 70 odstotkov prepeljanih potnikov. Kot zadnje (vsekakor ne nepomembno) je politično tveganje, da država postopka enostavno ne bo izpeljala do konca.

Nad ustavitvijo privatizacije oziroma nad prepočasno prodajo vsekakor ne bi bil navdušen Antonio Spilimbergo, vodja projekta Mednarodnega denarnega sklada za Slovenijo, ki je bil na več kot desetdnevnem obisku v Sloveniji. Stališče MDS je, da se mora Slovenija na vsak način odpreti za tuje neposredne naložbe. Finančna in gospodarska kriza se bo z branjenjem nacionalnega interesa ter skupaj z nasprotovanjem prodaji državnih deležev tujim družbam le še podaljševala in obremenjevala državni proračun. Vsekakor je vlada z začetkom privatizacije nekaterih podjetji dala trgu signal, da tokrat misli resno, vendar pa postopki vseeno potekajo prepočasi. ×

20.10.2013 Nedeljski dnevnik Stran: Termin: 15

Veljko Bole se je umaknil.

Alenki Bratušek še ne gre verjeti.

Medja in Virant pogosto srečujeta povsem zasebno v Trnovem v Ljubljani. O zasebnosti ne bomo ugibali, anonimkarja je skelel Virant, kajti njegova izjava »Nič več svetih krav« je namreč bivše manipulante z državnim premoženjem spravila v paniko. Predvideva se, da bi Virant kot notranji minister od Janka Medje pridobil natančen spisek odgovornih iz slovenskih bank, ki so po znanem korupcijskem ključu delili tajkunske kredite po načelu, da je iz državnega žaklja za vse dovolj. Tako sta Medja in Virant kot nekakšna novoopusdejevca sprožila boj s staroopusdejevci, ki jih je najbolj groza razkritje finančnih mahinacij od Frankfurta (LHB), New Yorka (LBS) do Zagreba (varčevalci LB) in Vatikana (Unicredito). Ne samo stari opusdejevci, zganile se so tudi stare sile Udbe, ki so se tudi zbale za nakopičena bajna bogastva v tujini. Opus Dei namreč deluje povsem po enakih pravilih kot še vedno brezčasna Udba. Okoli štirideset je trenutno število bankirjev in njihovih pomagačev (zlorabljeno lobistov), ki so zalagali tajkune in posredno tudi sebe (ne samo z bajnimi mesečnimi dohodki in sanjskimi odpravninami) z neizmernimi krediti, kar bo NPU, če je bo volja, samo s sledenjem k izvoru denarja, recimo s plačevanjem aristokratskih nepremičnin, z lahkoto ugotovila. »Saj sem moral dati bankirjem več nazaj, kot sem sam dobil!« se je že pridušal eden od prejemnikov tajkunskega kredita. Zato je veliko vprašanje, ali bo država od Ali Babe in štirideseterih razbojnikov pobrala vsaj del zaklada in ga vrnila v proračun. Enako velja tudi za zaklade Udbe. Šele takrat bomo verjeli v dobre namene predsednice vlade **Alenke Bratušek**.

Zato se je štirideseterica v svojo obrambo odlično organizirala in se najprej z vsemi silami vrgla v bitko z neodvisnimi tujimi finančnimi strokovnjaki, ki so prišli presejat slovensko bančništvo. Do njih so se obnašali negostoljubno, jim skrivali podatke, jih smešili in pošiljali domov, češ da pri nas nimajo kaj iskati. Obenem pa je štirideseterica z Ali Babo začela z anonimko tudi oster notranji boj proti Janku Medji, ki so ga sicer sami postavili na prvo mesto v NLB, vendar so prepozno zaznali njegovo navezanost na Viranta. Je pa res, da avtor anonimke niti slučajno ni pričakoval tako razsežnih posledic. Z anonimko so pričakovali le medijsko sesutje Janka Medje, potem pa bi pritisnili nanj z etiko in bi odstopil sam. Toda Virant se je odločno zavzel za »svojega« človeka in poslal NPU, da pride anonimki do dna. Odločnost Viranta je presenetila celo samega predsednika nadzornega sveta NLB dr. Franceta Arharja, ki je na dan aretacije Janka Medje, kot smo že zapisali, popoldne nekaj ur krožil po Argentinskem parku v Ljubljani in telefoniral, vidno razburjen.

Ampak v samem delu NLB se pod Medjo ni prav dosti spremenilo. Za izbrance teče sladko življenje naprej, zato prihodnjič: NLB še vedno »happy family«! ■

30.10.2015 Nedeljski dnevnik Stran Teme 15

Naslov: Opus Dei po pravilniku Udbe

Avtor: Aleksander Lucu

Rubrika/Oddaja: ŠEPET Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 990,79 Naklada: 111.200,00

Geslo: BANKA SLOVENIJE, GUVERNER, SKB BANKA, NOVA LJUBLJANSKA

NEDELJSKI
30. oktober 2015

Aleksander Lucu
Foto: Alenka Žavbi

ALI BABA IN 40 RAZBOJNIKOV

Opus Dei po pravilniku Udbe

Pisec anonimke se je za svoj izdelek odločil v trenutku, ko je zaznal nenavadno prijateljstvo med Jankom Medjo in predsednikom Državljanske liste Gregorjem Virantom, ki dokaj redno predava na sedežu Opusa Dei v Rožni dolini v Ljubljani, nasproti nekdanje gostilne Marn (zdaj je Rožna hiša)

Gregor Virant preseneča z odločnostjo.

Predsednik uprave Nove Ljubljanske banke (NLB) **Janko Medja** je ob nepričakovani policijski preiskavi nemudoma nakazal pravo smer - ne gre zame, gre za več! In tisto nekaj več niso delnice Mercatorja, ki za Agrokor čakajo v Splitski banki (kot naša SKB je del skupine Societe generale), temveč gre za odločitev slovenskih bankirjev, da krivdo prenesejo na Janka Medjo, kar bi ga stalo tudi prvo mesto v NLB. Če bi kriminalisti in NPU iskali v pravo smer, bi prišli do šokantnega odkritja, kdo je anonimko o Medji in dr. Arharju pravzaprav napisal. Gre namreč za izkušenega pisca anonimk, ki je glavno tarčo močno očrnil, ostalim pa omogočil priročen izgovor in izhod. Zato je Medja pravilno ugotovil, da skuša anonimka zaščititi mnogo višje interese.

Tretja bančna anonimka

Pa si poglejmo pobliže, s katerimi res neverjetnimi podatki iz bližine Medje je anonimka predsedniku NLB naprtila Splitsko banko. Avtor je natanko vedel, da je bil Janko Medja pred leti na izobraževanju bančne stroke v New Yorku in je začasno domovanje delil s poklicnim kolegom iz Hrvaške, natančneje iz Splita ali natanko iz Splitske banke. Tudi v New Yorku Medja ni skrival, da ga zanima, kaj se resnično dogaja v ozadju bank in Opusa Dei, ki vse sile usmerja v glavnem v največje banke v posameznih državah, zato mladim bankirjem z veseljem omogoča šolanje pri velikih ameriških bankah. Neoliberalizem namreč trdi, da so evropske banke preveč obzirne do investitorjev in kreditojemalcev, treba se je učiti pri ameriških bankah, ki ne poznajo usmiljenja. So kot sodobna bančna inkvizicija.

Pisec anonimke se je za svoj izdelek odločil v trenutku, ko je zaznal nenavadno prijateljstvo med Jankom Medjo in predsednikom Državljanske liste **Gregorjem Virantom**, ki dokaj redno predava na sedežu Opusa Dei v Rožni dolini v Ljubljani, nasproti nekdanje gostilne Marn (zdaj je Rožna hiša). Gregorja Viranta se je skušalo umazati v javnosti še pred Medjo, ko so mu naprtili pocestni polete z Adrio Airways po Evropi. Šlo je pravzaprav za sporočilo, da se Virant menda »na črno« udinja kot strokovnjak v Makedoniji, kjer je tesno navezan na Irca **Erwana Foucreja**, ki se je kot veleposlanik Evropske unije iz Ljubljane (s prijatelji redno zahaja v svojo počitniško hišico, ki si jo je kupil v Bohinju) preselil v Skopje. Foucre ni samo ljubitelj Slovencev, temveč tudi strokovnjak za javno upravo, kar je tudi specialnost ministrov Gregorja Viranta in **Senka Pličanića**.

Erwan Foure, iz Slovenije v Makedonijo

Po osamosvojitvi je država naročila Banki Slovenije, da pripravi nov, naš denar. Dobili smo tolar, ki ga je sijajno oblikoval pokojni **Miljenko Licul**, novi denar pa je bilo izjemno zahtevno umestiti kot kredibilno valuto v svetu. Posel sta v ozadju izjemno izpeljala **dr. Veljko Bole**, takrat tudi član sveta Banke Slovenije, in viceguverner **Miro Kos**. V svet pa je šla slika nasmejanega guvernerja **dr. Franceta Arharja**, ki mu je pripadla javna slava ob ustoličenju tolarja. In je prišlo leto 1995 in imenovanje novega guvernerja, ki bi nadeljeval dr. Arharja. Seveda sta bila kandidata za naslednstvo oba moža, ki sta v resnici spravila tolar v svet - dr. Veljko Bole in viceguverner Miro Kos. Naglo se je zgodila prva anonimka, v kateri je pisalo, da se viceguvernerjeva žena **Darja Godec Kos** ukvarja z borznimi posli in izrablja insajderske informacije, ki jih dobiva od svojega moža. Nikoli dokazano je bilo za častnega moža Mira Kosa dovolj, da je odstopil. Anonimko o svoji družini pa je na dom prejel tudi dr. Bole, ki se je takoj umaknil iz Banke Slovenije. Dr. France Arhar ni zaščitil svojih sodelavcev in je bil jasno enoglasno izbran za drugi guvernerski mandat.

Anonimkarja skelel Virant

Avtor zadnje bančne anonimke je natančno vedel (česar seveda ni zapisal, ker bi se lahko izdal), da se

vili nasproti interesi. Tako interesi lastnikov kapitala, ki bi bili takoj razlastninjeni, interesi uprav, ki bi bile takoj po vstopu novih lastnikov najverjetneje zamenjane, dobaviteljev, ki bi tudi morali delati odpise, in zaradi slovenske prepletenosti upnikov, povezav med podjetji in med bankami - pa tovrsten model ni bil v interesu nobenega od lobijev. Kaj bi se zgodilo v primeru Mercatorja - tudi tu se je uprava po neuradnih informacijah postavila izrazito proti tovrstni razdolžitvi - smo pisali v posebnem članku ...

Poiskali stare pisce

Ministrstvo je naredilo novo ekipo - vodila jo je Nina Plavšak, ki je pisala večino slovenske finančne zakonodaje, stečajni zakon je tako rekoč njen otrok, v njej pa so sodelovali tudi odvetnik Srečo Jadek, vrhovni sodnik Miodrag Đorđević (pri tem, da ne gre za sodelovanje vrhovnega sodišča kot ustanove, temveč osebno mnenje sodnika), ekonomist Marko Simoneti, GZS, BS in drugi. Cilj je med drugim bil, da se rešitve modernih insolvenčnih postopkov vnesejo v naš izvorni stečajni zakon. Precej so jih, precej pa jih niso.

Tako recimo zunajsodna poravnava - tudi konverzija dolga v kapital - ne bo veljala za vsa podjetja, temveč le za srednja in velika. MDS ni videl posebnega razloga, zakaj bi uvajali različne režime za različno velika podjetja. To je sicer tudi eden od očitkov sindikatov, zakaj puščajo mala podjetja propadati. Vendar pa očitek ni nujno smiseln: to namreč pomeni, da plače delavcev kot dolg ne bodo ostrižene, je pa seveda vprašanje, ali bodo kljub temu kdaj plačane. Pomeni pa to seveda tudi to, da delavci ne bodo mogli svojih terjatev zamenjati v kapital in tako postati lastniki podjetij, kar pa je v teh časih, čeprav so se nekdaj borili za solastništvo, spet dobra novica, ker ne bodo udeleženi pri izgubah.

V zakonodajo je tudi na specifičen način pripeljano tako imenovano načelo absolutne prioritete (APR, to zelo preprosto pomeni, da lastniki ne morejo ohraniti nič, če drugi upniki izgubijo, da so lastniki prvi v vrsti za razvrednotenje), in sicer so lastniki razvrednoteni prek pokrivanja izgube iz kapitala, drugače se ne da do dogovora. Že v sistemski razdolžitvi je bilo eno najpomembnejših vprašanj, kako omogočiti glasovanja posameznih skupin upnikov oziroma razvrščanje terjatev v razrede, češ da ni v redu, da imamo samo eno skupino, kamor so vključeni vsi upniki z različnimi interesi. Pojasnilo je, da ne potrebujemo več skupin, ker se naša podjetja ne financirajo z izdajo različnih razredov dolžniških instrumentov in ker se je delitev na zavarovane in nezavarovane upnike v preteklosti zlorabljala. Pri obeh rešitvah spomnimo na opozorilo MDS - predpis bo treba dopolniti z mednarodnimi dobrimi praksami - to pa sta APR in razredi.

MDS je tudi izrecno opozarjal, da vzporedno ni smiselno omogočati dogovornega predsolvenčnega postopka in prisilne poravnave - zaradi nevarnosti, da bi posamezni upniki in tudi lastniki ter uprave poskušali zlorabiti oziroma arbitrirati med obema postopkoma v svojo korist na račun drugih upnikov. Zakon, ki ga danes sprejema vlada, omogoča oba postopka.

Nemogoče je reči, kako se bo trg odzval na ponujeno priložnost v ZFPPIPP in ali se bo sploh odzval. Oziroma ali bo predlagani način razdolžitve zaživel. Če pa parafraziramo The Economist: če razdolžitve ne bo, bomo zombi gospodarstvo in zombi država. Iz krize v krizo.

Razkritje: Zaradi mogočih očitkov o pristranosti, tako kot doslej razkivamo, da je odvetnik Andrej Simonič mož soavtorice tega članka Simone Toplak.

> Od 18 lani končanih postopkov prisilne poravnave niti v enem primeru podjetje ni doseglo finančne stabilnosti.

so dovolj vključeni ne zaščiteni. Po končani prisilni poravnavi upniki seveda pridobijo izvršilni naslov za poplačilo svojih terjatev v skladu s programom. Vendar pa nam pokažite delavca, ki plačilo dobiva na črno na roko, pa bo šel na sodišče po plače.

Naslednja težava je bila tudi ta, da se pri uspešnosti prisilnih poravnav preveč zanašamo na mnenja ocenjevalcev, ki zelo poenostavljeno možne uspehe ocenjujejo tako, kot lahko mi napovemo, koliko snega bo zapadlo prihodnje tri zime. Revizorji, njihove stanovske organizacije in upniki so opozarjali, da ocene, ali bo prisilka uspešnejša od stečaja, v več primerih mejijo na kriminal.

Predpisi že zdaj ne prepovedujejo, da se upniki - strinjati pa se morajo vsi - dogovorijo o drugačnem poplačilu, torej sklenejo sporazum in se poravnajo prostovoljno, brez sodišča. Vendar se to ne dogaja množično, in če pogledamo na primeru dogovora v Trimu - ali sploh deluje? V Trimu so sicer menedžerje, ki so se šli notranji odkup, razlastili, vendar pa so v kapital spremenili le deset odstotkov dolga. To pa podjetja ni finančno razbremenilo. Banke kot upniki čakajo na slabo banko, ki je pravzaprav državna pomoč, kjer bodo lahko socializirale izgube, namesto da bi same očistile svoje bilance.

Prisilka le uvod v stečaj

To kaže tudi analiza lani končanih prisilnih poravnav. Od 18 lani končanih postopkov niti v enem primeru podjetje ni doseglo finančne stabilnosti. Sicer je težko dolg primerjati z denarnim tokom, saj EBITDA za te okoliščine ni pravi kazalec, ker so odpisi dolgov in slabitve premoženja pogosto narejeni med drugimi poslovnimi prihodki in odhodki. Kljub temu pa lahko ocenimo, da je le v dveh primerih prišlo do vidne razdolžitve, kjer bi podjetje z dobrim poslovanjem lahko preživelo. Eden od teh primerov je T-2. Toda kljub prisilni poravnavi je imel kabelski operater konec leta razmerje med dolgom in kapitalom 1,62, razmerje med dolgom in EBITDA pa je znašalo 7,9. Skupno so imela podjetja, ki so lani končala prisilno poravnavo, ob koncu leta kar 2,3-krat več posojil kot kapitala delničarjev, razmerje med dolgom in EBITDA pa je znašalo 11,4. To seveda pomeni, da so vsa podjetja kljub prisilni poravnavi še vedno v velikih težavah in jih bo večina končala ali v novi prisilni poravnavi ali v stečaju.

To kažejo tudi podatki za pretekla leta. Od podjetij, ki so prisilno poravnavo končala leta 2011, jih je zdaj že četrtina v stečaju. Od tistih, ki so se s prisilno poravnavo poskušala rešiti leta 2010, pa jih je v stečaju končalo več kot 60 odstotkov.

Kaj je Sloveniji sprva predlagal MDS?

Stečajni zakon naj bi modernizirali počasi. Zaradi velike zadolženosti so ob stečajnem zakonu predlagali nov zakon - krizno razdolžitev. Ta ne bi bila obvezna, bi pa omogočala hitre konverzije dolga v kapital. Dogovor bi bil mogoč le, če bi se strinjala večina upnikov po posameznih razredih upnikov, dogovore bi spodbujali tudi tako, da bi omogočili glasovanje zavarovanih upnikov, ti imajo večji interes, da se podjetje očisti, ker seveda nimajo tolikšnih »izgub«, dogovor pa bi veljal le, če bi bil izkupiček za vse večji kot v stečaju, določil pa bi tudi jasna pravila, kako se ostrižejo (cram down) posamezne skupine upnikov.

Idejo je neuspešno poskušala izpeljati skupina na ministrstvu za pravosodje pod taktirko odvetnika Andreja Simoniča. Absolutno ne vemo, ali bi ta model, če bi jim ga uspelo spisati do konca, deloval - MDS ga je s priporočili podprl - so se pa takoj posta-

30.10.2013 Finance Stran/Termin: 2

ti posojil, razen če se prilagodijo. To pomeni krčenje, zniževanje stroškov. Britanski tednik The Economist, ki je ta teden na naslovni strani opozoril na novo etapo evropske dolžniške krize - prezadolžena podjetja -, je ob tem zapisal, da takšna podjetja niso zmožna vlagati, zato tudi rasti ne morejo. Imenuje jih zombi podjetja.

Na to opozarja tudi Ložar: »Glavna težava je, da je pretirano zadolženo podjetje precej bolj izpostavljeno kakršnimkoli tveganjem. V prvi fazi podjetje postane omejeno pri razvojno naravnanih poslovnih odločitvah: ne more več zgolj iskati ekonomsko upravičenih naložb, ampak ima veliko besedo pri tem banka ali drug posojilodajalec s tem, ali mu bo sploh odobril denar. V drugi fazi se pretirano zadolženo podjetje sreča še s večjimi težavami - kako poravnavati po eni strani dolg, po drugi strani pa obveznosti iz rednega poslovanja, do zaposlenih, dobaviteljev.«

Pri Economistu kot glavni izziv Evrope poudarjajo problematiko prezadolženih podjetij v kontekstu stečajnih postopkov. Ti, opozarjajo, so v Evropi dolgi in dragi. V Italiji trajajo sedem let. Kot dober primer poudarjajo Portugalsko, ki je letos uvedla zunajsodno poravnavo.

Kaj so glavni očitki slovenski stečajni zakonodaji?

Že Economist torej piše, da so na splošno evropski stečajni zakoni manj prijazni do dolžnikov kot ameriški, kar pomeni, da so tudi manj uspešni pri razdolžitvah podjetij. Da so korporativni stečajni postopki dolgotrajni in dragi. Nekaj slovenskih ekscesno dolgih stečajev in likvidacij poznamo: likvidacija SIB banke bi trajala skoraj deset let (podrobneje o tem pišemo v današnjem Weekendu), stečaj družbe TAM je trajal 13 let, stečaj Elana več kot 20 let, spis je na skoraj dva tisoč straneh, stroški pa so dosegli slabe štiri odstotke stečajne mase oziroma poldrugi milijon evrov. Res je, da se je stečajni zakon odtlej močno spremenil in posodobil, hkrati pa mednarodni strokovnjaki opozarjajo, da je prav zaradi nenehnega spreminjaja težko razumljiv in zapleten.

Prvi očitek je, da podjetja prepozno razglasijo insolventnost - to je bilo s spremembami pospešeno, kar gre seveda vse na škodo upnikov, med temi pa niso le banke, temveč tudi dobavitelji in delavci. Naslednja težava je, da v postopkih vse poberejo zavarovani upniki, kar vnovič ne sodi v moderne dobre prakse insolvenčne zakonodaje. Za delavce, denimo, ki niso zavarovani, pa navadno ne ostane nič. Podjetja ne gredo v stečaj, temveč uporabijo obliko varstva pred upniki, to pa je v Sloveniji prisilna poravnava.

Ena glavnih težav je, da prisilna poravnava ščiti lastnike in pa določene skupine upnikov - ne pa, da poskrbi za zaščito interesov vseh upnikov oziroma maksimiziranje izplena za vse upnike. Tako se navadno dogaja, da upniki izgubijo, lastniki pa ohranijo svoje deleže. Kar je povsem v nasprotju z moderno stečajno zakonodajo in konkretnimi primeri vrstnega reda striženja ter razlastitve tako, kot Evropa razpravlja o pomoči bankam kot insolvenci podjetij. Čeprav bi prisilne poravnave lahko šle hitreje, dolžniku, lastnikom tega dolžnika in upravi omogočajo zavlačevanja, hkrati pa ne pomenijo finančnega prestrukturiranja, novega začetka in zdravega poslovanja podjetja, ki edino lahko ponudi delovna mesta in rast. Neuspehe prisilnih poravnav podrobneje razčlenjujemo v nadaljevanju, slej ko prej končajo v novi prisilki ali stečaju. Upniki pa v procesu ni-

ALBINA KENDA, SIMONA TOPLAK, KAREL LIPNIK, JURIJ ŠIMAC
finance@finance.si

V senci več let trajajočega reševanja bančnega sistema se slovenska podjetja spreminjajo v zombije. V podjetja, ki z ustvarjenim denarnim tokom niso sposobna poravnavati niti obresti za posojila, kaj šele odplačevati glavnic, investirati ... To ni le slovenska, je evropska težava. S to razliko, da se je pri nas lotevamo prepočasi in po svoje.

Mednarodni denarni sklad (MDS) v zadnji publikaciji o globalni finančni stabilnosti opozarja, da ima kar polovica portugalskih podjetij že samo stroške obresti višje od dobička iz poslovanja (EBIT). V Španiji je takšnih 40 odstotkov podjetij, v Italiji 30 odstotkov. Za Slovenijo podatkov ni. Zakaj nas to vseeno lahko skrbi?

Med dolgom in denarnim tokom

»Razmerje med neto dolgom in denarnim tokom iz poslovanja EBITDA je zelo pomembno, še pomembnejše od razmerja med dolgom in premoženjem. V povprečju velja, da je problematičen dolg, ki je več kot petkratnik denarnega toka, čeprav je veliko odvisno od panoge, v kateri posluje podjetje,« opozarja poslovni svetovalec Boštjan Ložar.

Spomnimo, analitik madžarske podružnice belgijske banke KBC David Sandor je prejšnji mesec za zadolženost dejal, da je optimalno razmerje med neto dolgom in EBITDA med dva in tri. Za podjetje, ki ima to razmerje več kot pet, pa je že nevarno, da bi ob poslabšanju razmer zašlo v težave. Podjetje, ki ima velik denarni tok, bo precej lažje odplačevalo dolg kot podjetje s šibkim denarnim tokom.

Optimalno razmerje med neto dolgom in EBITDA je med dva in tri. Za podjetje, ki ima to razmerje več kot pet, pa je že nevarno, da bi ob poslabšanju razmer zašlo v težave.

David Sandor, analitik madžarske podružnice belgijske banke KBC

Kje so naše ladje?

Pogledali smo zadolženost okoli tri tisoč po premoženju največjih nefinančnih družb v Sloveniji, ki so že razkrile lansko poslovanje. Povprečno razmerje med dolgom in EBITDA znaša 3,6, če pa upoštevamo še finančne holdinge, ki nimajo denarnega toka iz poslovanja in je pri njih finančni vzvod višji, to razmerje znaša 6,7. To pomeni, da imajo slovenska podjetja v povprečju na ustvarjen evro dobička pred davki in amortizacijo 6,7 evra dolga. Ali povedano drugače, da se razdolžijo in odplačajo vsa posojila, potrebujejo skoraj sedem let. Če upoštevamo dolg finančnih holdingov, imajo slovenska podjetja v družbi Portugalske, Španije, Italije in Francije najslabše razmerje med dolgom in EBITDA.

Na veliko zadolženost nas je v ponedeljek opozoril tudi MDS, ki v svojem zadnjem poročilu ugotavlja: »Razmerje med dolgom in kapitalom je konec leta 2012 presegalo 135 odstotkov, odplačevanje dolgov pa je lani 'odneslo' 90 odstotkov dobička slovenskih podjetij«. Kaj to pomeni v primerjavi z drugimi članicami evrskega območja? MDS zbirnih podatkov nima, po podatkih OECD (sicer za leto 2011) pa so slovenska podjetja po razmerju med dolgom in kapitalom v družbi Španije, Irske in Italije.

Dolgovi dušijo razvoj in rast

MDS, ki se je sicer osredotočil na Španijo in Portugalsko, ugotavlja, da so tamkajšnja podjetja v krizo vstopila z majhno dobičkonosnostjo, kar jim je takoj povzročilo težave. Dobički so še upadli in podjetja so nehala plačevati posojila. MDS ob tem opozarja, da podjetja z visokim razmerjem med dolgom in EBITDA niso zmožna odplačeva-

30.10.2013 Finance Stran/Termin: 2

Naslov: Brez razdolžitve nam ni rešitve

Avtor: ALBINA KENDA, SIMONA TOPLAK, KAREL LIPNIK, JURIJ ŠIMAC

Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN OZADJA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 1.512,30 Naklada: 10.720,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, PODJETJA, ZADOLŽEVANJE, PREZADOLŽEVANJE,

Brez razdolžitve nam ni rešitve

Novela stečajne zakonodaje je danes na vladi

Stečajna zakonodaja je ključ, ali bomo kot zombiji ali bomo rasli.

Zadnja naslovnica Economista je zgovorna: Naslednja evropska dolžniška kriza. »Evropa je polna zombi podjetij, podobnih tistim, ki so na Japonskem blodila v devetdesetih letih.« Povzemajo tudi MDS, ki meni, da je zasebni dolg v Evropi večji kamen okoli vratu kot javni. In sveti Jezus Dragi, šef ECB, bi se moral postaviti na zadnje noge in zatreti politične pritiske, da zadolženost v resnici ni težava, zato da bi bile bančne luknje »kot« manjše. Celina, država, z zombi podjetji ne bo nikoli uspešna. Že eno leto opozarjamo, da je to katastrofa za Slovenijo.

V Sloveniji smo vmovič ubrali drugačno pot. Nekateri profesorji ekonomije in vlada pravijo, da že vidijo rast, da nas bo evropska rast izvlekla iz krize, ne da bi spremenili svoje slabe prakse, delali za interes davkoplačevalca, ne za interes politike, tajkunov, sindikatov, dobaviteljev, bankirjev. Taki državi ne bo nihče posojal ne vanjo vlagal. Ostala bo zombi.

Drugi profesorji pravijo, da ni treba rigorozno očistiti bilanc, ker bo to povečalo bančno luknjo. In tudi, da ni treba skrčiti 20 odstotkov javnega sektorja, čeprav ta ne dela dobro, ker bo to pomenilo umiranje po japonsko.

Če poročilo MDS berete drugače kot vlada, to pravi:
1. Gospodarstvo je v globoki depresiji.
2. Korenite spremembe so potrebne, da izstopimo iz začaranega kroga: takojšnja dokapitalizacija bank na poštenih bilancah je prioriteta. A brez prestrukturiranja gospodarstva, finančnega sektorja in privatizacij bo denar za banke vržen stran.
3. Odplačevanje dolga požre 90 odstotkov zaslužkov podjetij. Nov stečajni zakon bo ključen za hitro prestrukturiranje in razdolžitev podjetij, ki lahko preživijo. In hiter konec tistih, ki ne morejo. V prihodnje bo treba spremeniti zakon, da bo povsem usklajen z mednarodnimi dobrimi praksami.
4. Državna pomoč nefinančnim podjetjem je nenčinkovita, ubija menedžerske inciative in dobre prakse upravljanja podjetij ter izkrivlja konkurenčnost.
5. Potrebna bo nova pokojninska reforma.
6. Ambiciozneje bo treba porezati število zaposlenih v javnem sektorju.
7. Porezati socialne transferje in subvencije.

Te zahteve so kratke, jasne, jedrnate in pametne. So recept za to, da preživimo, namesto da smo živi mrtveci. Vse, kar v Sloveniji ta hip počnemo, pa je čisto nasprotje od priporočil MDS. Čim več hočemo skriti pod preprogo, narediti poskušamo čim manj korenito, razvleči hočemo naše okrevanje na prihodnjih 20 let, socializirati zasebne izgube z davkoplačevalskim denarjem - ne zato, da bi ozdraveli, ampak zato, da bi se nališpali in skrili, kako smo toksični. Delamo s figo v žepu. Lep angleški izraz, ki bi ga moral razumeti MDS - we just paid you lip service. Naša največja kazen bo, da nam MDS to dovoli. Kazen se bo poznala na vaši denarnici, na vaši plači. Takoj, če ste vezani na slovenski trg, in ne na državne posle. Čez čas tudi na plačah javnega sektorja, in šele dolgo potem, ali pa sploh ne, na premoženju interesov.

30.10.2013 Finance Stran/Število: 2
Naslov: Še 20 let revščine
Avtor: Simona Toplak
Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN OZADJA Žanr: KOMENTAR
Površina/Trajanje: 365,85 Naklada: 10.720,00
Gesla: EVROPSKA CENTRALNA BANKA, ZADOLŽEVANJE, POSOJILA,

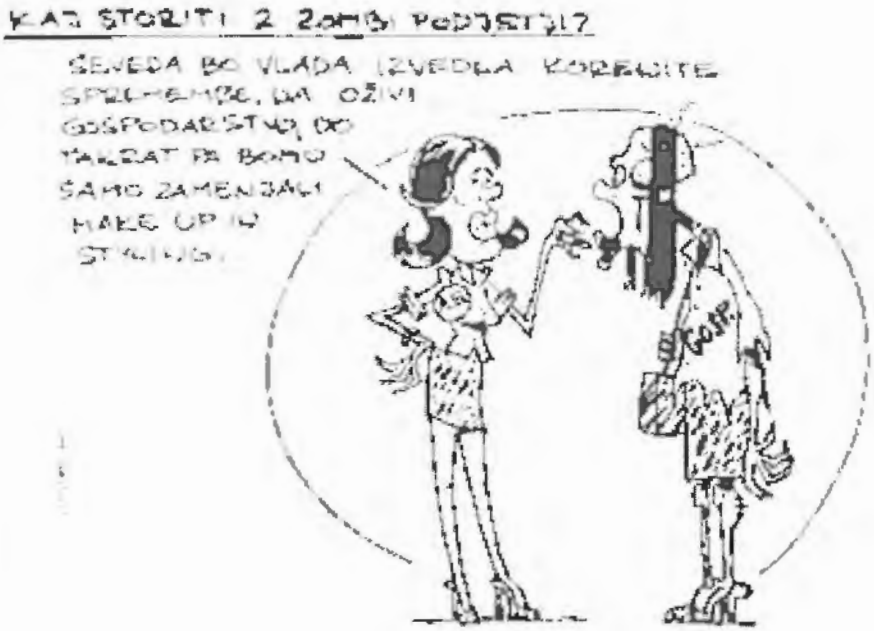

Še 20 let revščine

Ali ste sposobni preživeti petodstotni upad BDP? Ko smo to spraševali podjetja, je bil prvi odziv politike, da če se nam je zmešalo, da napovedujemo takšen potop. O tem, ali ga lahko preživimo, iz politike ni bilo pametnega odgovora, podjetja pa so večinoma, tista, ki delajo na slovenskem trgu, rekla, da ne.

Evropska komisija stresne teste slovenskih bank dela na predpostavki, da bo v prihodnjih dveh letih BDP upadel za 20 odstotkov. Se sliši neutralno in nepotrjeno. In to naj bi bil tudi glavni razlog, da ekonomisti protestirajo, da metodologije še ni. Ker tega (ne rezultatov) ne more preživeti nobena država, nobeno gospodarstvo, nobena banka. To je bankrot.

Za Ciper se sicer nikče ne čudi, da so bile napovedi, ki se tudi uresničujejo, da utegne BDP v prihodnjih nekaj letih upasti za 20 do 25 odstotkov, ker je bila bilančna vsota bank osemkratnik njihovega BDP, banke pa so se sesule. Če poenostavim, druge pametne aktivnosti kot banke - turizem je bil v bistvu zanemarljiv - niso imeli. V Sloveniji da je ta scenarij menda nemogoč. Iz ust profesorjev v božja ušesa. To, da - spet poenostavljam - karkoli od gospodarstva imamo, je tako zadolženo, da ne more plačevati obresti, kaj šele glavnice, investirati, plačevati davkov, prispevkov, plač, da ne morejo rasti, naj bog prešliši.

Uredniški komentar Simona Toplak

30.10.2013 Mladina Stran/Termin: 42

Tema
KLICANJE TROJKE

Klicanje trojke, samo zato, ker je na oblasti nekdo drug, je dejanje, primerljivo z dejanji tistih, ki so zaradi ideoloških razlogov raje izbrali okupatorja, kot pa da bi se proti njemu borili skupaj s komunisti.

tragični zgodovinski deja vu. »*Na podoben pristopu, kot se je nekoč priomila Jugoslavija, torej en človek – en glas, je danes zasnovana Evropska unija. Prej so bili Srbi tisti, ki so bili zainteresirani za tako 'demokracijo', danes pa ji Nemci, Francozi in ostali veliki narodi, malo pa se jim je zataknilo pri Angležih,*« trdi France Bučar. »*Slovenija je danes samo zamenjala Srbe z brusseljsko birokracijo.*« In za odvisnost od finančnih trgov. Ali kot je za Mladinine Alternative Evrope zapisal Matjaž Hanžek: »*Evropa postaja vedno bolj tisto, pred čemer smo poskušali pobegniti, le da ideološki monopol zamenjuje s finančnim! Ljudje pa smo le 'nujno zlo', ki ga potrebuje kot potrošnike in vedno bolj začenjsko delovno silo.*«

Če že delamo zgodovinske primerjave, ki so res posplošene, a ne nujno napačne, se pri klicanju trojke ponuja še ena. Primerjava z letom 1941. Rastko Močnik tako pravi, da je bil tedanji položaj v Sloveniji zelo podoben sedanjemu. »*Okupatorja je podpirala domača buržoazija s svojimi ideološkimi aparati in z zelo majhnim delom zavedenega ljudstva. Upirlo pa se je ljudstvo z Osvobodilno fronto, torej z naprednim in revolucionarnimi organizacijami.*« Del politične elite danes taktizira tako, kot so nekoč »meščanske stranke« in cerkev, a na drugo stran, na strani naprednih političnih skupin, pravega, aktivnega, vstajniškega upora vsaj za zdaj v Sloveniji še ni. Naj napišemo zelo neposredno. Klicanje trojke, hrepenenje po izgubi države, po (začasni) ukinitvi demokracije, želja po koncu politike, samo zato, ker je na oblasti nekdo drug, so dejanja, primerljiva z dejanji tistih, ki so zaradi ideoloških razlogov raje izbrali okupatorja, kot pa da bi se proti njemu borili skupaj s komunisti. Gesio protektorat ali bankrot države je namreč vsaj za zdaj še vedno iluzija, primerna za strašenje in doseganje političnih ciljev, zanjo pa pravih finančnih razlogov še ni.

Pretiravamo? Smo naivni? Je mednarodna pomoč dejansko neizbežna? Nemška veleposlanica Anna Prinz je drugačnega mnenja kot Janša, Šuštaršič, Lahovnik in družbina. Na vprašanje Mladine, ali bi bilo dobro, da bi v državo prišla trojka, je nedvoumno odgovorila, da ne. »*Država ima več manevrskega prostora za delovanje in boljše končne rezultate, če ji uspe brez trojke. Sama vidim velika prizadevanja sedanje vlade in tudi prejšnjih vlad in se vlasih čudim, da prebivalstvo in stranke v tej situaciji ne pokažejo enotnosti, ki je v preteklosti primula že velike uspehe. Izhajati bi morali iz dejstev in videti bi, da je Slovenija na mnogih področjih uspešna.*« Še več. »*Glede na trenutne številke država ne potrebuje mednarodne pomoči. Če bo vlada uživala podporo prebivalstva, ji lahko uspe, če tujina to vidi, po potrebi lahko tudi pomaga.*« Po mnenju veleposlanice bo pot okrevanja dolga, spremembe se ne bo zgodila v enem dnevu, čez noč, a »*Slovenija je na dobri poti*«.

Anna Prinz je veleposlanica. S politiko se neposredno ne ukvarja, ne zanima je boj za oblast ne kupčkanje s prihodnostjo. Del slovenske politične elite, tako znotraj vlade kot zunaj nje, se obnaša drugače. x

30.10.2013 Mladina Stran: Termin: 18

»Verjamem, da si sedanji politiki na oblasti želijo trojke in njenega diktata varčevanja, zato da bodo za vse krivili njo.« Franček Drenovec (na posvetu stranke Trs)

»Država ima več manevrskega prostora za delovanje in boljše bonitetne ocene, če ji uspe brez trojke. Sama vidim velika prizadevanja sedanje vlade in tudi prejšnjih vlad in se včasih čudim, da prebivalstvo in stranke v tej situaciji ne pokažejo enotnosti.« – Nemška veleposlanica Anna Prinz / Foto: Borut Krajnc

– samo zato, ker jo vodi kdo drug. Ironija pri tem je, da tu nimamo opraviti samo z opozicijo, ki zato, ker nima politične alternative, pač preprosto dela škodo. Imamo tudi tipe, kakršen je Zoran Janković, ki se, kot je videti, čuti prikrajšanega, ker je odrinjen od vladnih denarnih tokov,« pravi Mastnak. V temelju pa gre pri klicanju trojke za priznanje večinskega dela slovenske politične elite, da sama ni več sposobna voditi države. *»To je tudi prepričanje velikega dela javnosti. Problem je v tem, da se ta politična elita ne bo preprosto umaknila. Ne, ker ni sposobna voditi države, državo ne le vztrajno uničuje, marveč jo hoče zdaj konec koncev de facto ukiniti. Ta elita nima tistega minimalnega občutka spodobnosti, da bi abdicirala, da bi se torej odpovedala svojemu položaju, temveč je izbrala kapitulacijo. Tujega gospodarja si je še našla in zdaj računa, da bo ohranila položaje v kolonialni administraciji.«* Dokončno naj bi se torej preoblikovala v kompradorsko burkoazijo. *»Če je v Sloveniji ideja o nacionalnem interesu postala predmet posmeha neoliberalnih oprnoglavcev (in deloma cinične manipulacije najrazličnejših demokratičnov) in zato v temelju ne vemo, kaj je v našem interesu, ti potencialni pomagači zelo dobro vedo, kaj je v njihovem interesu oziroma katerim interesom služijo,«* še dodaja Mastnak.

Mastnak se seveda ne moti. Morebitni prihod trojke bi politično najbolj koristil opoziciji in Janezu Janši, politiku, ki trojko nestrpno pričakuje. Nedavno je recimo tvitnil, da *»tehnične vlade ne bo, prišle pa trojka in za njo predčasne volitve«*. Prihod trojke Janši koristi zaradi dveh stvari. Najprej zato, ker bi prošnja za mednarodno pomoč pomenila padec vlade, pa tudi zato, ker so varčevalne ideje trojke podobne političnim ciljem SDS. Vitka država ne potrebuje veliko denarja. Janša bi iz javnega sektorja, tako je napovedal, takoj odpustil od 30 do 40 tisoč ljudi, odpravil bi »privilegiran« pokojninski sistem, v stečaj bi poslal slovenske banke, odprl nove, prodal bi podjetja v državni lasti, klestil bi socialno državo in nesorazmerno varčeval. In to v trenutku, ko je tudi evropski komisiji postalo jasno, da je vsesplošno evropsko varčevanje v nekaterih državah samo poglobilo recesijo.

Z vzpostavljanjem vitke druge republike bi Janša pregnal še enega demona, ki ga lovi že dve desetletji. Demona tranzicijske levice, levih fašistov, stricev iz ozadja, ki naj bi skrivno upravljali Slovenijo. Če te države ne bi bilo več, ker naj bi postala protektorat, kolonija finančnih trgov, potem bi tudi demonski komunisti izgubili svojo magično moč.

Leta 1941

Kaj se bo torej zgodilo s trojko? Nas bo ta res rešila, bo prinesla boljšo prihodnost? Nasprotno, če bo v Slovenijo prišla trojka v tej ali oni obliki, se bo zgodilo ravno tisto, pred čemer je ta družba nekoč zbežala. Trojka bo prinesla podreditev političnih elit skupnosti, ki je od nje močnejša. Slovenska politična elita se ne bo podredila ljudstvu, volivcem, ne odpira novih politik in idej vodenja države, s klicanjem trojke slovenska politična elita sodeluje pri uklinjanju demokracije. Kar je po svoje

30.10.2013 Mladina

Tema

KLICANJE TROJKE

»Največja neumnost je govoriti o evropski pomoči, gledati na EU kot na dejavnik, ki prinaša rešitve.« – Tomaž Mastnak

Prihod trojke najbolj napovedujejo na parlamentarni desnici, njihovi politiki in drugi podporniki. Hkrati pa so to posamezniki, ki najbolj poudarjajo domovinsko zavest in pomen slovenske suverenosti. Njihove zastave so največje. (na fotografiji februarski shod Zbora za republiko) / Foto: Borut Krajc

kapitala, da ni potrebna nova pokojninska reforma, boljša ekonomska politika, zrelejša vlada – a ob morebitni prošnji v Slovenijo pač ne bodo prileteli UNRRA-paketi. Nasprotno. »*Največja neumnost je govoriti o evropski pomoči, gledati na EU kot na dejavnik, ki prinaša rešitve,*« pravi sociolog Tomaž Mastnak. »*Falanga, ki bo (če do tega pride) prišla v Slovenijo kot 'evropska pomoč', bo pomagala samo sebi, svojim plačnikom in klientom. Z bogastvom in potenciali, ki jih Slovenija ima, se bodo ti 'pomagači' okoristili, Slovenija od tega ne bo imela nikogar, bo pa veliko izgubila, ne le neposredno, s tujim prilaščanjem bogastva in izčrpavanjem prebivalstva, temveč tudi dolgoročno, zaradi izgube suverenosti za odločanje o lastni usodi.*« Prepričljivi argument, zakaj država ne popusti in ne prosi za pomoč, je torej dokončna izguba suverenosti. »*Zakaj bi nekomu drugemu prepustili vodenje države? A je ne znamo voditi sami,*« se sprašuje finančni minister Uroš Čufer. Res je, da imajo članice EU v najboljšem primeru omejeno suverenost, še najbolj je suverena evropska banka, a država, ki ni deležna pomoči, ima v Bruslju večjo moč kot pa recimo razdejana Grčija ali potolčeni Ciper.

Ukinitev države

Kdo torej kliče trojko? In zakaj? Rastko Močnik pravi, da si trojko želijo politične elite in del zavedenega ljudstva. »*Vladajoči sloj v Sloveniji in vseh postjugoslovanskih državah sestavljajo kompradorsko buržuazijo, ki za transnacionalni kapital opravlja policijske funkcije pri zagotavljanju do kapitala prijaznega lokalnega okolja, za nagrado pa pobira rento.*« Ekonomist Franček Drenovec je še bolj neposreden. »*Verjamem, da si sedanji politiki na oblasti želijo trojke in njenega diktata varčevanja, zato da bodo za vse krivili njo,*« je izjavil na nedavnem posvetu stranke Trs.

Pri hrepenenju po zunanji pomoči gre za zanimiv psihološki paradoks. Namreč, politične elite, ki jim je v zadnjih letih uspelo okrniti moč države, ki so sprejemale slabe ekonomske in politične odločitve, ki jim je bil pomembna kratkoročen, partikularen, v najboljšem primeru strankarski interes, se danes ozirajo po tuji pomoči. Psiholog Aleksander Zadel ima za to dobro pojasnilo. Gre za travmo, nekateri so vedeli, kaj se dogaja z državo, a so raje gledali stran. »*Psihološki mehanizem, ki je sam po sebi jalov, ali pozamezništvo, ki ne zmore refleksije in samokritičnosti, da zahtevajo tisto, ki lahko kaznuje, hkrati pa natanko verjamejo, da njih kazen ne bo doletela, če so le prvi v vrsti, ali le kričijo najglasneje, naj pride končno nekdo, ki bo znal urediti stvari. Ljudje smo neznansko prizanesljivi do sebe in nepopustljivi do drugih. Za naše neopravljeno vedenje ali napake najdemo kopico opravičil. Za napake drugih pa kopico razlogov, ki se tičejo njihove zlobe, nesposobnosti, zlonamernosti ali polvarjenosti.*«

Slovenska politična elita pa ima še eno posebnost. Tomaž Mastnak ji pravi privoščljivost, celo hudobija. »*Logika je stara in znana: če ne morem jaz, ne bo niti ti. (Tisti, ki tej logiki pravijo 'slovenska', citirajo tisto 'Bog daj, da te sosed kona crkne'.) Velika igra je tu rušenje vlade*

30. 10. 2013 Mladina Stran/Termin 18

KLICANJE TROJKE

Nestrpno pričakovanje mednarodne pomoči politično najbolj koristi Janezu Janši. Zato napoveduje njen prihod, vseeno pa mu je, kaj bi to pomeniło za državo.

Piše Jure Trampuš

Pred dnevi je bil v Ljubljani posvet, na katerem so o finančnopolitičnem položaju Slovenije razpredali trije sogovorniki. Dva nekdanja ministra, Dimitrij Rupel in Matej Lahovnik, ter nova nemška veleposlanica Anna Prinz. Rupel in Lahovnik sta bila v svojih ocenah apokaliptična. S Slovenijo je nekaj narobe, država je v zadregi, na vrata trka trojka, pomagata nam lahko samo prisilna uprava in zunanji pritisk. Konec je. Nemška sogovornica pa je bila bolj optimistična. Morda ima Slovenija probleme z birokracijo, a nemška podjetja so zadovoljna, pa tudi bonitetne ocene niso tako slabe, kot pravimo. »*Vsi smo v istem čolnu*,« je dejala malce začudena nad pesimizmom sogovornikov.

Lahovnik in Rupel pri klicanju tuje pomoči nista osamljena. Nekdanji finančni minister Janez Šušteršič napoveduje, da »*je prihod trojke neizogiben, in prej, ko si to priznamo, bo je bolje za nas*«. Enako pravi Janša, ki vladi svetuje, da se sooči s stanjem, ki ga sama ni sposobna reševati, »*in čim prej zaprosi za tujo pomoč mednarodne institucije*«.

Trojko privoščljivo napovedujejo tudi drugi: opozicijski politiki in njihovi volivci, neoliberalni ekonomisti, borzni analitiki, celo mediji, ki komaj čakajo na novo katastrofo, ki se ima zgrniti nad deželo. Finančna pomoč namreč pomeni točno to. Katastrofo, prestrukturiranje družbe, začetek socialnih nemirov, konec družbene kohezivnosti, dokončno izgubo suverenosti, nov zdrs v revščino in priznanje, da bodo slovenske finančne probleme reševali tujci, katerih motivi ne bodo enaki kot slovenski. Katerakoli evropska država je doslej poklicala finančno pomoč, je to zanjo pomenilo zmanjševanje socialne države in velik porast brezposelnosti. V teh državah je iluzija o dobrih učinkih hitrega, drastičnega varčevanja premagala javno dobro in poglobila krizo. Varčevanje in zahteve trojke so podaljšale recesijo.

Drag denar

Kaj pravzaprav pomeni mednarodna pomoč, trojka, evropski mehanizem stabilnosti (EMS)? Kljub zapletenim postopkom je stvar preprosta, če si Slovenija na mednarodnih trgih ne bo mogla več sposoditi dovolj denarja, ker bo ta denar tudi zaradi špekulacij bonitetnih agencij predrag, bodo nekaj milijard evrov – kupček tega denarja je za evropske razmere sicer zelo majhen – prispevali drugi. Za dani kredit bodo postavili svoje pogoje: hitro privatizacijo gospodarstva, zmanjševanje javne porabe, uravnoteženi proračun, liberalizacijo socialne države in podobno. Te zahteve bodo enake, ne glede na to, ali nam bodo vladali predstavniki Evropske komisije, Evropske centralne banke in Mednarodnega denarnega sklada ali pa bo slovenskemu bančnemu sektorju z nekaj milijardi evrov pomagal EMS. Mojmir Mrak je tako te dni opozoril, da četudi bo Slovenija pomoč, ki bo strikno namenjena zgolj bankam, poiskala pri bolj prijaznem EMS-ju, bo ta finančna institucija zahtevala ukrepe, ki ne bodo povezane samo z bankami, njihovim upravljanjem, lastništvom, ampak tudi z drugimi javnofinančnimi zahtevami. Enako trdi guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec, program pomoči naj bi imel velike posledice »*tako v finančnem kot v družbenoekonomskem smislu*« in Slovenija mora narediti vse, da se temu izogne. Janševe trditev o prošnji za denar, »*ki je praktično nastopi*«, ki po nizki obrestni meri samo čaka na Slovenijo, so torej nesmiselne. Če Janša tega ne ve, je nesposoben politik, če s tem manipulira, je demagog.

Zapisano seveda ne pomeni, da država nima »*precejšnih finančnih primanjkljajev*«, da banke ne potrebujejo novega

30.10.2013 Mladina Stran Tiskiv: 18

Naslov: KLICANJE TROJKE

Avtor: Jure Trampuš

Rubrika/Oddaja: DUHOVI Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 2.458,23 Naklada: 19.840,00

Gesla: BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER, BANKA SLOVENIJE,

Morebitni pribod trojke bi politično najbolj koristil opoziciji in Janezu Janši, politiku, ki trojko nestrpno pričakuje. Nedavno je recimo tvitnil, da »tehnične vlade ne bo, pride pa trojka in za njo predčasne volitve.« | Foto: Borut Krajnc

30.10.2013 Delo Stran/Termin 3
Naslov: Pol milijarde obveznic postaja ničvreden papir
Avtor: Peter Jančič, Silva Čeh
Rubrika/Oddaja: AKTUALNO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 207,72 Naklada: 39.340,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, OBVEZNICE, DELNICE,

Pol milijarde obveznic postaja ničvreden papir

Zakon o bančništvu *Parlament je omogočil razlastitev, pred katero svari France Arhar*

LJUBLJANA – Poslanci so dopolnili bančno zakonodajo in Banka Slovenije bo v postopkih davkoplačevalskih sanacij bank lahko razlastila lastnike do pol milijarde evrov vrednih bančnih obveznic ali jih preoblikovala v navadne delnice bank v sanaciji. Potrdili so tudi novelo dohodninskega zakona.

PETER JANČIČ, SILVA ČEH

Noveli zakona o bančništvu, s katero parlament tudi za štirikrat podaljšuje zastaralne roke za kazniva dejanja in odškodninsko odgovornost uprav in nadzornikov bank, opozicija ni nasprotovala tako ostro kot višanju prispevkov za zdravstvo prejšnji teden ali včerajšnjemu povišanju dohodninskih obveznosti državljanov na nočni izredni seji. Iz SDS so napovedali celo, da bodo bančno novelo podprli, če bo vanjo vključen javni dostop do sicer zaupnih podatkov o slabih posojilih bank, ki jih bodo reševali davkoplačevalci. A je koalicija to zavrnila, ker bi bili po njihovi oceni s takšnim razkrivanjem posebnost v Evropi, zato se je večina poslancev SDS glasovanja o novostih vzdržala. Za spremenjeno bančno zakonodajo je glasovalo 49 koalicijskih poslancev, proti deset opozicijskih.

Koliko premoženja bo izginilo

Spremembo je vlada predlagala po stališču evropske komisije avgusta letos, da morajo ob davkoplačevalcih tudi imetniki podrejenih dolžniških instrumentov deliti breme sanacije bank v težavah. Po oceni vlade je bilo v slovenskih bankah in zavarovalnicah avgusta za 835 milijonov evrov takšnega kapitala. Ker država ne bo sanirala vseh bank in hranilnic, bo posledica razlastinjenja ali preoblikovanja vrednostnih papirjev v navadne delnice, med 300 in 500 milijonov evrov prihranka za državni proračun, so težo spremembe ureditve ocenili v vladi. Novela vsebuje načelo, da lastniki obveznic in podobnih vrednostnih papirjev ne smejo utrpeti večje škode kot bi jo, če bi prišlo do stečaja institucij, ki so jim z vlaganji zaupali svoj denar. Na običajne bančne vloge državljanov se novela ne nanaša.

Prizadelo bo pol milijona ljudi

Društvo Mali delničarjev Slovenije (MDS) obžaluje, da je politika nadvladala stroko, in se pri tem sklicuje tudi na predsednika Evropske centralne banke Mario Draghija, ki da je opozoril, naj se s sprejemanjem tako imenovane »strižnjske zakonodaje« počaka na proceduro v evropskem parlamentu, in predsednika Združenja bank Slovenije Franceta Arharja, ki je opozoril, da so novosti lahko v nasprotju z ustavo ter da lahko povzročijo nestabilnost in povečajo nezaupanje v domači bančni sistem.

MDS opozarja, da je tudi zakonodajno-pravna služba parlamenta ugotovila, da je retroaktivnost nesotazmerna in sporna. Zato, kakor je napovedal Rajko Stanković, predsednik MDS, računajo na veto državnega sveta, sicer pa jim preostane še pot na ustavno in evropsko sodišče. Stanković pri tem poudarja, da sprememba zakona ni pravična ne za državljane ne za podjetja in bo prizadela več kot 500.000 ljudi, ki varčujejo za varno starost v vzajemnih pokojninskih skladih in zavarovalnicah.

Andrej Vizjak, poslanec SDS in nekdanji minister, je bil med prvimi, ki so začeli javno opozarjati, da bodo varčevalci banke v državni lasti razlastninjeni, in se spraševal, kakšna je razlika med bančnimi depoziti in nakupi bančnih obveznic, ki so jih imetniki kupovali po nasvetu bančnih svetovalcev ali uslužbencev.

Razlike med depoziti v tajkunskih bankah in vlagatelji v obveznice dejansko ni bilo

Podrejene obveznice so lastniški vrednostni papirji, smernice EU iz avgusta 2013 pa narekujejo, da del bremena podhranjenosti bank prevzamejo lastniki. Treba pa je vedeti, da so v slovenskih bankah imetniki podrejenih vrednostnih papirjev prav toliko lastniki bank kot tudi depozitarji. Ko so kupili vrednostni papir, jim je bil obljubljen neki donos, tako kot je bila pri depozitih v Probanki ali v Factor banki ponujena nekoliko višja obrestna mera. Ljudje so se zato odločali za depozite pri njih, tako kot so se za nakup podrejenih vrednostnih papirjev v NLB, NKBM in Abanki odločali, ker so bile obresti nanje večje kot za depozite. Pri tem se postavlja vprašanje, kakšna je razlika med depozitom nad 100 tisoč evrov v Factor in Probanki ali podrejenim vrednostnim papirjem v NLB, NKBM ali Abanki. Vlada na to ne odgovarja, govori se, da bodo s temi obveznicami »reševali slovenski bančni sistem«, kar je seveda zavajanje in pesek v oči tudi bruseljskim nadzornikom.

Mitja Mavko s finančnega ministrstva pojasnjeval, da je ključni namen spremenjenega zakona o bančništvu v tem, »da tudi imetniki hibridnih instrumentov prispevajo k reševanju bank«. »Z novelo zakona, ki jo bo državni zbor na predlog koalicijskih strank sprejel po nujnem postopku, »pa se bo vzpostavil pravni okvir za delitev bremen v primeru reševanja bank v težavah med državo na eni strani in določenimi kategorijami upnikov banke na drugi. Tako se bo omogočilo nadaljevanje postopka sanacije slovenskega bančnega sistema, ki je že stekel,« je dejal Mavko. Dodal je še neverjetno misel, in sicer: »Slovenija mora torej zagotoviti zakonsko možnost, da tudi imetniki hibridnih oz. podrejenih instrumentov prispevajo k reševanju bank.« V zakonu je je navedeno, da »vlada predlaga nov izredni ukrep, ki ga za zagotavljanje ustrezne kapitalske ustreznosti banke lahko uporabi Banka Slovenije, in sicer da bank ki naloži prenehanje ali konverzijo teh vrednostnih papirjev. V primeru prenehanja obveznosti se bo zmanjšala zadolženost banke, v primeru konverzije pa se bo izboljšala njena kapitalska ustreznost«. Mavko je dodal, da bo to veljalo za NLB, NKBM in Abanko, ne pa tudi za Probanko in Factor banko, »saj sta ti od septembra v postopku nadzorovane likvidacije«. Dodal je, da tisti, ki so podrejene obveznice kupili zaradi morebitnega zavajanja bančnih uslužbencev, zdaj lahko tožijo banke.

Iz parlamentarne razprave

S tem je Mavko sprožil razpravo, ali je razlastitev imetnikov hibridnih instrumentov bank dopustna. Andrej Vizjak (SDS) je navedel primer ženske, ki je pred nekaj leti v veri, da gre za dobro naložbo, kupila podrejene obveznice ene od slovenskih bank. Zdaj pa se spreminjajo pravila igre. »Se vam zdi pravično, da lahko do golega porazirate to osebo, medtem ko nihče od tistih, ki so se podpisali pod sporne kredite, ni plačal niti evra?« je vprašal Matevžu Frangežu (SD) se zdi predlagana rešitev primerna. V nasprotnem primeru bi namreč morali za kritje izgub iz naslova teh obveznosti bank prispevati davkoplačevalci. »Nisem zadovoljen, a je treba zaščititi tudi interese davkoplačevalcev,« je dejal. Vsi, ki so kupili te obveznice, so se zavedali tveganja, zato se ne bi toliko razburjal, pa je povzel Bojan Starman (DL). Kot primer je navedel nakup delnic NKBM, ki so danes vredne občutno manj kot ob javni prodaji pred šestimi leti. »Nobena zadeva ni varna,« je dejal. Dodajmo, da v teh bankah in pod to vlado očitno niso varni niti prihranki državljanov, zato je naša izpeljava misli povsem na mestu. V opoziciji pa so opozarjali, da bodo spremembe zakona omajale zaupanje v slovenski bančni sistem. Ob tem je Andrej Šircelj (SDS) zahteval pravico vedeti, kdo je banke spravil v tak položaj. V SDS so pripravili dopolnilo, po katerem dolžnost varovanja zaupnih bančnih podatkov ne bi veljala, če bi jih zahtevalo delovno telo državnega zbora, vendar pa ta predlog ni bil deležen zadostne podpore. Koalicijski poslanci so jih namreč preglasovali. ■

Primož Kozmus, slovenski zlatlic metalec kladiva, je v obveznice po nasvetu bančnih svetovalcev vložil precej trdo prihranjenega denarja, danes pa mu grozi, da bo izgubil vse.

NLB, NKBM in Abanka so z denarjem, prejetim za podrejene obveznice, lahko krepile tudi svoj kreditni potencial, danes pa vlagateljem ne priznavajo tistega, kar so vložili v te banke. Je še kdo, ki našim bankam zaupa svoje prihranke?

Boštjan Jazbec, guverner Banke Slovenije, se v začetku svojega dela ni izkazal z ukrepi v dobro državljanov. Bil je med tistimi, ki je podprl reševanje dveh tajkunskih bank, zdaj pa je podprl še zakon, po katerem želi vlada razlastiti male vlagatelje.

Uroš Čufer, finančni minister in eden najožjih članov te vlade, je po dogovoru z guvernerjem in predsednico vlade predlagal zakon, po katerem bodo tisoči Slovencev in Slovenk ostali brez svojih življenjskih prihrankov.

za te vrednostne papirje niti niso bile tako visoke, kot bi kdo pričakoval; banka je ponujala obresti po euribor plus 1,9 odstotka. Po zdajšnjem predlogu zakona o bančništvu, ki ga je pripravila ta vlada, potrdil pa tudi že pristojni parlamentarni odbor pod vodstvom Bojana Starmana iz Državljanske liste, kjer so za spremembe glasovali izključno poslanci vladnih strank, pa bodo te naložbe najverjetneje povsem razvrednotene.

Evropska komisija Poslanec Vizjak, ki odločno nasprotuje tem spremembam, nam je v pogovoru pojasnil, da vlada sicer pravi, da gre za zahteve iz Bruslja, vendar pa je Evropska komisija avgusta letos sprejela samo smernice, to je priporočila, naj države članice to uskladijo z letom 2018. »V Sloveniji pa so pohiteli, več tisoč vlagateljev, ki so svoje prihranke vlagali v te podrejene instrumente, bo zdaj v celoti opeharje-

Imetniki podrejenih obveznic bodo v Sloveniji v celoti razlastninjeni, v drugih državah EU pa to rešujejo drugače, predvsem imetnikov ne razlaščajo v celoti.

nih. Po moji oceni gre za 200 do 300 milijonov evrov prihrankov, ki imajo po mojem prepričanju isto težo kot depoziti,« je dejal Andrej Vizjak in opozoril, da so NLB, NKBM in Abanka s tovrstnimi vrednostnimi papirji relevale svoj kreditni potencial, saj so tudi na tak način banko krepili tako po kapitalu kot po virih denarja. Po naših informacijah so nato bančni uslužbenci in svetovalci imeli nalogo prepričati čim več vlagateljev, da so hranilne vloge oziroma prihranke pretopili v nakup obveznic, ki so v vseh teh letih kotirale tudi na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev in bile seveda čedalje manj vredne. Danes se z njimi skoraj ne trguje več, njihova vrednost pa je povsem razvrednotena.

Ali vlada načrtuje tudi razlastitev imetnikov depozitov v bankah?

Vladajoča ekipa želi v celoti razvrednotiti imetnike podrejenih obveznic slovenskih bank, kjer naj bi šlo za podrejen bančni dolg, zanimivo pa je, zakaj niso razvrednotili tudi tistih, ki imajo v bankah prihranke v obliki depozitov. Vprašanje je namreč, kakšna je razlika med imetnikom depozita nad 100 tisoč evrov v Probanki in Factor banki ali kateri koli drugi državni banki, in tistimi, ki so depozite razvezali in prihranke vložili v podrejene bančne obveznice. Slednje predvsem zato, ker so jim bile v bankah na priporočilo bančnih uslužbencev ponujene nekoliko višje obresti, zato je razumljivo, da varčevalec sledi večjemu donosu na svoj denar. Banke so s tem krepile svoj kapital, zato so imele lahko tudi večjo rast poslovanja, lahko so se tudi dodatno zadolžile in nato denar posojale dalje v obliki posojil. Kupec podrejenih obveznic je torej pomagal bankam, zdaj pa ga bo vlada pod vodstvom Pozitivne Slovenije, Socialnih demokratov, Državljanske liste in DeSUS razlastila. Vprašanje, ki se nam postavlja, je torej: Kako varne so hranilne vloge varčevalcev v NLB, NKBM in Abanki? Se v prihodnje obeta tudi razlastitev tistih, ki imajo v teh bankah denar v obliki depozitov?

Koliko je imetnikov danes skoraj ničvrednih obveznic in kdo so?

Točno število ni znano, gre pa za več tisoč fizičnih oseb. Obveznice so kot domnevno dobre naložbe okoli leta 2010 kupovale tudi pokojninske družbe, družbe za upravljanje, vzajemni skladi, zavarovalnice pa tudi različne finančne ustanove, ki so delovale v imenu fizičnih in drugih vlagateljev oziroma upravljale z njihovim premoženjem. Po oceni gre za 200 do 300 milijonov evrov, ki so se prelili v te obveznice.

Opeharjeni vlagatelji Obveznic slovenskih bank, ki se v bančnem žargonu imenujejo podrejeni vrednostni papirji, nimajo v lasti slovenski tajkuni, ampak mali vlagatelji, to je predvsem fizične osebe, čeprav so te papirje kupovale tudi zavarovalnice in druge finančne institucije v državi, vendar o tem pozneje. V javnost prihaja čedalje več podatkov, da so nekateri v tovrstne vrednostne papirje vložili vse svoje življenjske prihranke. Eden od vlagateljev je na primer tudi znani atlet Primož Kozmus, ki je po nasvetu bančnega svetovalca v te obveznice vložil večino svojega denarja, ki ga je težko zaslužil na tekmah z doseganjem vrhunskih rezultatov.

Na račun varčevalcev O vsem tem je pretekli teden tekla razprava tudi v okviru parlamentarnega odbora za finance in monetarno politiko, na kateri je

POLITIKA

Na seji parlamentarnega odbora za finance in monetarno politiko na smo slišali mnenje predsednika Bojana Starmana, »da nobena stvar ni varna«; v slovenskih bankah niso varne niti navle hranilne vloge ali depoziti.

Ustvarjanje boljšega vtisa Vlada vse to počne v veliki meri tudi zato, ker smo kot država članica evrskega območja pod drobnogledom evropskih finančnih in bančnih institucij. Sprejema tudi na pogled njim všečne zakone, s katerimi pa povzroča veliko škodo predvsem domačemu prebivalstvu.

Posluh za tajkune Eden od primerov, na katerega se nanaša naš uvod, je sprememba zakona o bančništvu. Pa ne v delu, ko je vlada odobrila poroštvo v višini 1,050 milijonov evrov za dve majhni tajkunski banki, Probanko in Factor banko. V tem primeru smo davkoplačevalci samo po vladnih sklepih prevzeli breme za izplačilo vlog nad 100 tisoč evrov. Poslanec Andrej Vizjak, nekdanji minister v dveh vladah pod vodstvom Janeza Janše, je pred kratkim v pogovoru za naš tednik dejal, da v tem osebno ne vidi tolikšnega problema, da pa se po drugi strani sprašuje: če je imela država v Probanki in Factor banki posluh za vlagatelje nad 100 tisoč evrov, kako to, da nima posluha za vlagatelje v podrejene finančne instrumente? Tudi tu gre za fizične osebe, vlagatelje, kot v primeru bančnih vlog nad 100 tisoč evrov v omenjenih bankah. Vizjak je tako med prvimi javno opozoril na podrejene vrednostne papirje, ki jih imajo v lasti varčevalci treh slovenskih bank v lasti države, in sicer Nove Ljubljanske banke (NLB), Nove Kreditne banke Maribor (NKBM) in Abanke.

V vladnih strankah se pri razlastitvi imetnikov bančnih podrejenih obveznic sklicujejo na smernice EU, ki pa bodo uzakonjene šele po letu 2018. Sploh še ne gre za zakon, ampak samo za usmeritve, po katerih naj bi bili imetniki teh obveznic tudi lastniki banke.

Slovenska vlada pod vodstvom Alenke Bratušek bi naredila vse, da bi preslepila nadzornike Evropske unije in evrskega območja. Med drugim je pripravljena uničiti tudi dobršen del slovenskih vlagateljev v slovenske banke, zato se ne čudimo pozivom lastnikov slovenskih podjetij, naj vodstva denar nalagajo v banke, ki niso v slovenski lasti. To pomeni, da podjetja svoje bančne račune odpirajo v podružnicah tujih bank in tam tudi preusmerjajo prilive, s katerimi podjetje normalno posluje in plačuje svoje obveznosti. Podatek o tem so konec preteklega tedna razkrili v edinem slovenskem poslovnem dnevniku.

Po nasvetih bančnikov Pri NLB gre za varčevalcem precej znane podrejene obveznice, imenovane NLB26, ki so jih ljudje kupovali pri bančnih okencih, večinoma v letu 2010. Takrat so celo razdirali depozite in na priporočilo bančnih svetovalcev ali uslužbencev kupovali te obveznice kot dobro in varno naložbo. Obresti ▸

10.10.2013 DEMOKRACIJA Stran/Termin: 16

Naslov: Kdo še verjame našim bankam?

Avtor: Vida Kocjan

Rubrika/Oddaja: POLITIKA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 2.104,50 Naklada: 11.000,00

Gesla: BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE SLOVENIJE, BANKA

Kdo še verjame našim bankam?

Vida Kocjan, foto: Matic Štojs

Socialistična vlada Alenke Bratušek z vedno novimi davki in drugimi obremenitvami uničuje prebivalstvo in gospodarstvo, zavestno uničuje tudi slovenske banke, skrbi pa za tajkune in privilegirane. Bliža se bančni trenutek resnice.

TV Slovenija 1
Naslov: Uroš Čufer je pripravil svoj odgovor na interpelacijo
Avtor: Vesna Zadravec
Rubrika/Oddaja: DNEVNIK Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 00:02:17 Naklada:
Gesla: BANKA SLOVENIJE, FACTOR BANKA, PROBANKA, BANKE, PRORAČUN

JASMINA JAMNIK: Finančni minister Uroš Čufer je pripravil svoj odgovor na interpelacijo. Proti njemu jo je, vemo, vložila stranka SDS, ki mu očita predvsem odobritev poroštva za Probanko in Factor banko in razrešitev Andreja Širclja s položaja ne izvršnega direktorja slabe banke. Vesna Zadravec ima odgovor, ki ga je pripravil minister Čufer. Vesna, kako se bo branil?

VESNA ZADRAVEC: Dober večer. Torej, odgovor ministra za finance na interpelacijo smo prejeli pred kratkim, iz njega pa je razvidno naslednje: minister Čufer odločno zavrača očitke opozicije, glede likvidacije Factor in Probanke pravi, da je bila to skupna odločitev vlade in Banke Slovenije, pobudo za likvidacijo bank pa je dala Banka Slovenije. Dodelitev milijardnega poroštva je bila nujna, saj bi sicer to pomenilo resne posledice za stabilnost slovenskega bančnega in finančnega sistema. Nenadzorovano prenehanje družb, pravi, bi vlilo nezaupanje vlagateljev, pri čemer bi država in s tem proračun utrpela večje izgube. Naj poudarimo, banki imata za 400 milijonov evrov zajamčenih vlog varčevalcev in za 300 milijonov evrov državnih depozitov, torej 700 milijonov evrov na eni strani in na drugi strani 400 milijonov evrov, kot pravi Banka Slovenije, da nas bo stala likvidacija bank. Glede drugega očitka, torej razrešitve poslanca Andreja Širclja s položaja ne izvršnega direktorja slabe banke, pa pravi, da je šlo za konflikt interesov, to sta ugotovili Služba vlade Republike Slovenije za zakonodajo in Komisija za preprečevanje korupcije. In na podlagi tega je padla razrešitev. Odgovor Čuferja sicer lahko najdemo v dokumentu, ki ima približno deset strani.

JASMINA JAMNIK: Vesna, še to. Je zdaj že znano tudi kdaj se bo minister s temi argumenti zagovarjal pred poslanci v Državnem zboru?

VESNA ZADRAVEC: Torej, datum še ni znan, mediji so špekulirali, da se bo minister Čufer moral pred poslanci zagovarjati že meseca novembra, a vse kaže, da bodo izkoristili vse roke, torej pričakujemo, da bo minister Čufer svoje odgovore na očitke pojasnjeval meseca decembra.

JASMINA JAMNIK: Vesna Zadravec je bila z nami, Vesna hvala lepa.

leta odločili za njihovo zamenjavo v navadne obveznice (z diskontom), so bili tudi Media Publikum **Darka Marina Klariča**, Epakta **Judite Šega** (soproge nekdanjega člana uprave Pivovarne Laško **Roberta Šege**), **Zvone Jagodic** (soustanovitelj Najdi.si), **Dean Čendak** (solastnik Alte Skupina) in nekdanji izvršni direktor Save Re **Tomaž Oplotnik**. ×

Lastniki podrejenih in hibridnih obveznic NKBM in NLB, ki kotirajo na Ljubljanski borzi (v mio. EUR)

Vir: KDD, Ljubljanska borza, lastni izračun

Imetnik	nominalna vrednost	vrednost po trenutni borzni ceni
Republika Slovenija	12,99	6,36
Zavarovalnica Maribor	12,46	5,36
Modra zavarovalnica	5,98	1,79
Kapitalska družba	5,47	1,64
Pokojninska družba A	4,25	1,47
Skupna	3,80	1,33
KBM Infond	3,64	1,46
Nova KBM	2,98	0,89
Adriatic Slovenica	2,20	0,66
Moja Naložba	2,14	0,64
Sava RE	2,00	0,60
SOP	1,33	0,39
PBS	1,00	0,30
Zdenko Fritz	0,90	0,28
Vasin	0,62	0,19
Vojko Maver	0,60	0,18
Mirko Kovačič	0,50	0,15
Branko Kotar	0,37	0,11
Jernej Čarman	0,34	0,10
NLB Vita	0,30	0,09
Jožko Peterlin	0,29	0,09
Alta Skladi	0,28	0,14
Jože Funda	0,25	0,08
Andrej Piguš	0,25	0,12
Hranilnica Vipava	0,25	0,12
Janez Zorman	0,22	0,07
Forplan	0,22	0,07
Loterija Slovenije	0,21	0,06
Marko Studen	0,20	0,06
Silvo Flisar	0,19	0,06
Jože Pagač	0,18	0,53
Anton Glavan	0,17	0,05
Janez Poljanec	0,15	0,05
Jožefa Guzej	0,06	0,03
Damjan Veber	0,06	0,03
Samo Stonič	0,04	0,02

* V tabeli smo upoštevali vse podrejene in hibridne obveznice NLB in NKBM, ki so uvrščene na Ljubljansko borzo. Pri nominalni vrednosti smo upoštevali vrednost obveznic ob dospetju, pri trenutni vrednosti pa zadnji tečaj teh obveznic.

Številni naložbe že odpisali

Številni večji institucionalni lastniki so naložbe v podrejeni dolg slovenskih bank že v veliki meri oslabili, vzajemni skladi pa so jih že vseskozi vrednotili po njihovi tržni ceni. Kot pojasnjujejo v Modri zavarovalnici, naložbe v vse podrejene obveznice slovenskih bank predstavljajo le 0,4 odstotka njihovih sredstev, le desetino odstotka večji delež pa imajo v Kapitalski družbi. Naložbo v podrejene obveznice Factor banke in Probanke so že odpisali v Pokojninski družbi A in Savi Re, kjer pravijo, da »vse naložbe v podrejene obveznice vrednotijo po tržni borzni ceni«. Na drugi strani so nam v Skupni, Moji Naložbi in Adriaticu Slovenici povedali le, da večino teh obveznic vrednotijo po tržni vrednosti, v Zavarovalnici Triglav pa so že lani izvedli obsežne slabitve finančnih sredstev.

slovenske zavarovalnice, vzajemni skladi in pokojninske družbe te naložbe v zadnjih mesecih že v veliki meri odpisale. Spremembo zakona o bančništvu, ki bo tlakovala pot prisilnemu odpisu podrejenega dolga bank, so poslanci včeraj pričakovano potrdili. Društvo malih delničarjev Slovenije pa je že napovedalo ustavno presojo zakona.

Prisilni odpis podrejenega dolga bo Banka Slovenije lahko odredila pri bankah, ki bodo dobile državno pomoč oziroma same ne bodo mogle zbrati potrebnega kapitala. Predvidoma bo ta ukrep v prvi vrsti doletel vlagatelje, ki so v preteklih letih vlagali v hibridne in podrejene obveznice NLB, Nove KBM in Abanke Vipa. Po ocenah ministrstva za finance bo prispevek lastnikov podrejenega dolga pri sanaciji bank med 300 in 500 milijoni evrov, medtem ko imajo vse domače banke trenutno najetih za 342 milijonov evrov podrejenih posojil in izdanih za 465,4 milijona evrov visoko tveganih hibridnih obveznic in podrejenih obveznic. Hibridne obveznice običajno nimajo roka dospelosti in zaradi višjega tveganja prinašajo tudi višje obresti, z nakupom podrejenih obveznic pa so vlagatelji sprejeli le tveganje, da bodo v primeru stečaja poplačani za navadnimi upniki (deponenti).

Banka Slovenije nima podatka o lastnikih

Večji del oziroma skoraj 480 milijonov evrov znaša podrejen dolg največjih treh domačih bank, ki bodo slaba posojila prenesle na družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB). Kdo je lastnik večjega dela tega dolga, uradno ni mogoče ugotoviti, z izjemo podrejenih obveznic, ki kotirajo na Ljubljanski borzi. »Nimamo na voljo podatkov o lastniški strukturi kapitalskih instrumentov,« so nam povedali v Banki Slovenije. Za slabih 120 milijonov evrov hibridnih finančnih instrumentov Abanke, ki kotirajo na irski borzi, ter za 92 milijonov evrov hibridnih obveznic NLB in NKBM, ki so uvrščene na luksemburško borzo, podatka o lastništvu nimajo niti v omenjenih treh bankah. Iz javno dostopnih podatkov ni mogoče izvedeti niti, pri kom je NLB najela za 180 milijonov evrov podrejenih posojil.

Med lastniki poslovneži, odvetniki in menedžerji

Naša analiza podrejenih in hibridnih obveznic NLB in NKBM, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, razkriva, da so lastniki teh finančnih instrumentov poleg domačih zavarovalnic, pokojninskih družb, bank in državnih družb zlasti nekateri gospodarstveniki, finančniki, poslovneži, menedžerji in odvetniki. Za kar okoli 0,9 milijona evrov (po nominalni vrednosti) teh obveznic ima tako v lasti nekdanji predsednik uprave Banke Zasavje **Zdenko Fritz**, s tretjino nižjim zneskom pa mu sledi družba Vasin nekdanjega predsednika uprave NFD Holdinga **Stanislava Valanta**. Tako Fritz kot tudi Valant sta v zadnjem času te obveznice še dokupovala. Okoli 0,6 milijona evrov podrejenih obveznic NLB ima tudi nekdanji predsednik uprave Delamarisa **Vojko Maver**, za 100.000 evrov manj jih ima lastnik trebanjske družbe Avtotransport Kovačič **Mirko Kovačič**, za okoli 0,3 milijona evrov pa podjetnik **Jernej Čarman** in nekdanji član uprave Telekoma Slovenije **Jožko Peterlin**. Za med 200.000 in 250.000 evrov podrejenih obveznic imajo tudi nekdanji predsednik uprave Salonita Anhovo **Jože Funda**, odvetnik **Andrej Pipuš**, direktor družbe SGP Graditelj **Janez Zorman**, družba Forplan nekdanjega predsednika uprave propadlega Alposa **Vladimirja Špraha** in arhitekt **Marko Studen**. Med lastniki z več kot 100.000 evri podrejenih obveznic je mogoče najti tudi nekdanjega direktorja Agroservisa **Silva Flisarja**, nekdanjega predsednika nadzornega sveta Lesnine Inženiring **Jožeta Papiča**, nekdanjega nadzornika celjskega Etola **Jožeta Papiča**, nekdanjega člana uprave Krke **Janeza Poljanca**, med lastniki nekaj deset tisoč evrov obveznic pa že nekdanjo direktorico GVO **Jožefo Guzej**, članа uprave družbe KBM Infond **Sama Stoniča** in podjetnika **Damjana Vebra**.

Skrivalnice na irskem in v Luksemburgu

Sodeč po dostopnih podatkih je znane Slovence mogoče najti tudi med lastniki podrejenih finančnih instrumentov NLB, NKBM in Abanke, ki kotirajo na tujih borzah. Med večjimi lastniki podrejenih obveznic Abanke so eden najuspešnejših slovenskih športnikov vseh časov **Primož Kozmus** pa tudi podjetnik **Danilo Dujović**, nesojeni lastnik Steklarne Rogaška **Matej Krušnik**, družba Nerthus **Marjane Božič Kostanjšek**, družba Savaprojekt in belokranjski poslovnež **Dari Južna**. Slednji naj bi bil prek Skupine Perspektiva celo eden največjih lastnikov podrejenih obveznic Abanke. Hkrati njegova podjetja z družbami v državni (so)lasti že vrsto let aktivno trgujejo tudi z bančnimi potrdili o vlogah (te prav tako sodijo v podrejen dolg). Med lastniki, ki so v preteklosti vlagali v hibridne obveznice NKBM in so se konec lanskega

23.10.2013	Dnevnik	Stran/Termin:	7
Naslov:	Znani Slovenci, ki so nasedli v bančnih obveznicah		
Avtor:	Matjaž Polanič		
Rubrika/Oddaja:	POSLOVNI	Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	670,22	Naklada:	46.260,00
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, OBVEZNICE, ADRIATIC SLOVENICA,		

Sanacija bančnega sistema

Znani Slovenci, ki so nasedli v bančnih obveznicah

Matjaž Polanič

Prisilni odpis podrejenih in hibridnih obveznic slovenskih bank bi še največje izgube zadal številnim vidnim slovenskim gospodarstvenikom in menedžerjem, ki so zadnja leta vlagali v podrejene in hibridne obveznice NLB, Nove KBM in Abanke Vipa.

Fotografija: Luka Cjuha/Dokumentacija Dnevnika

Odpis podrejenih in hibridnih obveznic slovenskih bank, ki ga še pred državno sanacijo bank zahteva Bruselj, bo visoke izgube zadal zlasti nekaterim vidnim slovenskim gospodarstvenikom, podjetnikom in menedžerjem. Na drugi strani so številne

Radio Slovenija

Naslov: Bančni zakon

Avtor: Urška Jereb Brankovič

Rubrika/Oddaja: STUDIO OB 17H Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:55:00 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, ABANKA VIPA, FACTOR BANKA, NOVA KREDITNA

//OBVESTILO O PRISPEVKU//

Slovenski bančni sistem je praktično paraliziran. Banke, vlagatelji, evropske institucije in tudi navadni državljani, vsi čakamo na objavo rezultatov stresnih testiranj in pregleda bančne aktive v osmih slovenskih bankah. Od njih bo namreč odvisno marsikaj, ne le to, ali bomo banke sanirali sami oziroma ob pomoči evropskega sklada ESM, ampak tudi, kar je še pomembneje, v kolikšni meri si bomo ekonomske politike v prihodnje sploh še pisali sami. In medtem ko nestrpno čakamo na rezultate, je državni zbor včeraj noveliral bančni zakon na način, ki je precej razburil nekatere interesne skupine. O vsem tem v prihodnji uri v oddaji Studio ob 17-ih.

Gosti:
MATEJ KRUMBERGER (direktor Oddelka za nadzor bančnega poslovanja na Banki Slovenije),
SIMON MASTNAK (izvršni direktor Alte Skupine),
BERNARDA BABIČ (članica uprave Perspektiva),
KAREL LIPNIK (finančni komentator časnika Finance),
IGOR ERKAR (finančni analitik iz Numerica Partners).

Izjave:
MATEJA VRANIČAR (državna sekretarka na Ministrstvu za finance).

V oddaji so bili omenjeni: Zakon o bančništvu, Društvo malih delničarjev, Združenje bank, NLB, NKBM, Abanka, Banka Slovenije, pokojninske družbe, življenjska zavarovanja, zavarovalnice, Probanka, Factor banka, Državni svet, Ustavno sodišče, slaba banka, Sava RE, Tušmobil, Gorenje, Mercator.

V kolikor želite magnetogram, nam sporočite.

30.10.2013 Mladina Štev. Termin: 30

Francosko-nemški vlak ni pravo zavezništvo, to so pokroviteljski odnosi, trepljanje po ramenih.

Ali niste pred leti pomagali tedanjemu ministru Žbogarju pri projektu gospodarske diplomacije?

▸ Da, preučili smo 23 modelov gospodarske diplomacije. Najbližja sta nam bila avstrijski in danski model. Junija letos smo na ICPE (Mednarodni center za promocijo podjetništva) organizirali zelo uspešno mednarodno konferenco o modelih učinkovite gospodarske diplomacije in o internacionalizaciji nacionalnih gospodarstev, kamor je prišlo 32 držav predstavit vrsto različnih modelov. A ne samo gospodarska diplomacija. Na MZZ že najmanj štiri leta pripravljajo novo zunanjepolitično strategijo in metode njene realizacije – po vključitvi Slovenije v EU, OECD in Nato. Vendar še ni bila sprejeta v državnem zboru. V državah, kjer sem bil veleposlanik, na primer na Poljskem, so parlamentarci na začetku vsakega leta na plenarnih zasedanjih temeljito razpravljali o izvajanju zunanje politike in o definiranju prednostnih nalog za tekoče leto.

Konec osemdesetih, vse do osamosvojitve, ste imeli za Slovenijo izredno pomembno funkcijo. Kot pomočnik tedanjega jugoslovanskega zunanjega ministra Lončarja za vse zahodne države ste imeli vpogled tudi v najbolj zaupno diplomatsko korespondenco. Pogrešate kaj v današnjih zgodovinskih knjigah o tistem času?

▸ V knjigah, ki se navezujejo na tisti čas, so recimo Ruplove knjige, pa Bučarjeva dela ali zelo celovita Repetova knjiga Jutri bo nov dan. Te knjige opisujejo predvsem Demosovo zmago, notranjepolitični razvoj v federaciji in v Sloveniji. Tisto, kar pogrešam, pa je objektivni prikaz vloge slovenskih diplomatov v zadnjih letih Jugoslavije, ki doslej še ni bila predstavljena iz morda razumljivih razlogov. Sam sem bil recimo v začetku devetdesetih let v Beogradu pristojen za zahodne države. Vsak petek sem iz sefa jemal strogo zaupne depeše, recimo iz Washingtona, Pariza ali Bonna, jih na skrivaj nosil v Ljubljano, kjer sem jih konec tedna pokazal Ruplu in Kučanu. Če bi me dobili na Surčinu, bi šel še isti dan v zapor. Potem pa je tukaj še množica neformalnih razgovorov, o katerih še danes ni veliko znanega. Dobro, da je vsaj naš sedanji veleposlanik v Washingtonu, moj takratni sodelavec dr. Cerar, objavil svoj dnevnik v knjižici Diplomacija za kulisami. Nikjer v teh knjigah tudi ni poudarjena vloga Ljubljanske banke, ki nam je tedaj odstopila mrežo svojih 30–40 predstavništev v pomembnih državah. Ko sem prišel v Prago za veleposlanika, je bil takrat že tam kot neuradni predstavnik Slovenije Štefan Lenarčar, vodja predstavništva LB.

Mimogrede, smo naredili napako, ker nismo poplačali malih varčevalcev na Hrvaškem?

▸ Aleksander Bajt mi je sredi devetdesetih dejal: 'Ustanovitev NLB, ko smo civilnopravne pogodbe, sklenjene med Ljubljansko banko in varčevalci, spremenili v vprašanje državnega naslednštva, bo imela dolgoročne, negativne posledice. Kot pravnik in ekonomist trdim – to je nedopustno.' Bojim se, da smo z arbitražnim sporazumom in podpisom poznejšega sporazuma na Mokricah o začasni zamrznitvi postopkov pred hrvaškimi sodišči, ki ga obe strani diametralno razlagata, le odložili zadevo. Po vstopu v EU je naša vzhodna soseda že začela kazati mišice.

Bili ste praktično zadnji jugoslovanski veleposlanik na Kitajskem, in to v najbolj dramatičnem času pokola študentov na Trgu nebeškega miru. Zakaj Kitajska tedaj študentov ni preprosto razgnala?

▸ Na tistih demonstracijah se je v Pekingu zbralo dva milijona protestnikov. To je bil silovit pritisk množice na državno-partijsko vodstvo. Množica se je zbrala 16. maja 1989, ob obisku sovjetskega predsednika Gorbačova, in kot sem kasneje izvedel, naj bi sodu dno izbilo dejstvo, da so študentje zaradi glasnosti skandirali 'Gorbačov gor, Deng Xiaoping dol'. Takoj, ko je Gorbačov odšel, so oblasti razglasile izredno stanje. Študentom so ukazali, naj se razidejo, a jih je kakih 10 tisoč vztrajalo na trgu. Okrog trga so bili trije obroči oklepnih vozil. Kitajci so z jugozahoda pripeljali 27. armado, ker pekinški niso zaupali. Generalni sekretar kitajske partije, Zhao Zyjang, ki je najbolj razumel študente, jih je zvečer dramatično pozival, naj zapustijo trg. Imel je solze v očeh, kar pri Kitajcih redkokdaj vidiš, vedel je, kaj jih sicer čaka. Pozival je študente, mladina, je rekel, vi ste naša prihodnost, zadnjič vas opozarjam, proučili bomo vaše zahteve, odidite domov. Ob polnoči smo zaslišali prve strele. Trajalo je do petih zjutraj. Vojaki so zaprli glavne dovoze do trga, en krak pa so pustili odprt. Tam so nastavili zasede. Ko so se jim umikali študentje, so streljali nanje. Po uradnih podatkih so jih ubili 241, neuradno pa veliko več.

Zakaj?

▸ Zaradi drastičnega opozorila ostalim in z namenom, da radikalno zatrejo študentske nemire.

Danes sodelujete pri nekaterih projektih z ICPE, edino medvladno organizacijo s sedežem v Sloveniji, ki je nastala skoraj pred 40 leti pod okriljem OZN. V času neuvrščenih je bil ICPE svetovno znan. Se bo kdaj vrnil na pota stare slave?

▸ ICPE je bil ustanovljen leta 1974, v tistem času je imel 45 držav članic. Po osamosvojitvi je pomen centra sicer upadel, a nam je uspelo v članstvu zadržati 19 držav, hkrati pa imamo že 15 novih pomembnih partnerskih držav, ki s centrom delajo na projektni podlagi. Trudimo se, širimo programske usmeritve, obnavljamo to organizacijo. Italija je v njej še vedno najmočnejša država in glavna partnerica Slovenije kot države gostiteljice. Sedaj so vse močnejša prizadevanja, da bi s krepitvijo sodelovanja ICPE s številnimi mednarodnimi organizacijami na Dunaju ustvarili možnosti za ustanovitev in razvoj Centra mednarodnih organizacij oz. njihovih agencij v Ljubljani. Po vzoru Unidumpe ite in Bratislave. To bi bila dodana vrednost, ki bi krepila mednarodni položaj Slovenije. Posebej na področju internacionalizacije gospodarstva in izobraževanja ter sicer aktivnega mrežnja s tujimi partnerji. Septembra 2011 je bil s slovensko vlado že podpisan pomemben sporazum o sodelovanju z ICPE do leta 2015.

Leta 1982 ste bili, kot pogajalec, v podobnem položaju, kot sta danes Bratušekova in Čufer. Kaj bi naredili na njunem mestu?

▸ K njima bi dodal še guvernerja Jazbeca. Ta naša trojka mora storiti vse, da se uspešno uresniči vsaj večina majskih nalog iz Bruslja ter obvez ECB. Še naprej morajo odločno vztrajati, da bo enotna metodologija ugotavljanja slabih kreditov v naših bankah uporabljena tudi v drugih državah. Predsednica pa mora vztrajati pri vseh koalicijskih partnerjih, da pri ključnih rešitvah vlade nastopajo kot enotno moštvo. Ultimati in soliranja so lahko pogubni. ×

9. 10. 2013 Mladina

Nismo obrnili hrbta le Balkanu, tudi srednji Evropi. V prepričanju, da so te države preveč kontaminirane z »ledeno« dobo socializma in Varšavskim paktom.

Zvone Dragan leta 1978, takrat podpredsednik slovenske vlade, v delegaciji slovenskega vrha, ki je na Brdu obiskala Tita. Foto: Igor Zabukovec

ukrepov zaradi strankarskih zdrah.

▸ Veste, kaj ste pozabili? Se še spomnite razloga, zaradi katerega so tedaj rušili Gasparija in zakaj so potem postavili Kranjca? Se spomnite, kako so nekateri Gasparija v parlamentu zmerjali z najrazličnimi izdajalcem?

Janševa vlada je tedaj trdila, da je Gaspari kot guverner v tujino pošiljal neka poročila, s čimer naj bi izdajal Slovenijo.

▸ Točno. Gaspari je nedvomno eden najboljših slovenskih makroekonomistov, zlasti na področju finance. Celo Aleksander Bajt, zame eden najboljših ekonomistov v povojni Jugoslaviji, je visoko cenil Gasparija. Torej, Banka Slovenije je že tedaj morala, tik pred sprejemom v območje evra, v Frankfurt pošiljati poročila o stanju finance in gospodarstva ter bančnega sektorja. Gaspari je leta 2007, v času, ko so nekateri govorili o svetilniku, o nekakšni zlati dobi, leto dni pred zlomom, kot prvi v Sloveniji poslal v Frankfurt še razmeroma zmerno, vendar že dokaj kritično poročilo o stanju finance in kreditov v Sloveniji.

In zaradi tega smo nepripravljeni vstopili v evroobmočje, preplavili so nas prepoceni krediti, vlada ali centralna banka nista umirili pregrevanja, sledil je padec proti dnu. Zaradi prestižnih bojev.

▸ Ampak če se vrnem k višegrajskemu primeru, ko so strankarski in osebni interesi prevladali nad državnimi interesi: če bi mi bili tedaj zraven in če bi se bolj povezali s Češko, Slovaško, Poljsko in Madžarsko, bi bili skoraj zagotovo v drugem sveženju držav, ki so bile sprejete v Nato. Spomnite se razočaranja leta 1997, ko smo ostali v Madridu pred vrati. Zahodni diplomati so mi že tedaj rekli, da smo si sami krivi. A še nekaj drugega smo izgubili, o čemer še nismo govorili. Kdaj smo bili sprejeti v OECD?

Pred tremi leti.

▸ No, vidite. Ali veste, da smo že pred 15 leti zaprosili za članstvo? Višegrajci pa so bili v tem klubu najrazvitejših držav že davno prej, najprej Poljska, Češka in Madžarska, zaradi Mečiarja pa nekaj let pozneje tudi Slovaška. Sami smo si krivi in sami smo ostali. Zaradi lastnega prepričanja o svoji večvrednosti. Zaradi tega nismo obrnili hrbta le Balkanu, temveč v tistem času tudi srednji Evropi. V prepričanju, da so te države preveč kontaminirane z »ledeno« dobo socializma in Varšavskim paktom.

Smo danes brez zaveznikov?

▸ Z mnogimi državami imamo razvite dvostranske odnose. Gospodarsko sodelovanje vedno bolj postavljamo med prednostne naloge. Vendar težko govorimo o pravem zavezništvu. Sicer smo v zadnjih letih ambiciozno, če se še spomnite, podpisali nekatera t. i. strateška partnerstva, na primer s Francozi in Nemci, veliko se je govorilo o francosko-nemškem vlaku. Toda jasno bi nam moralo biti, da z njimi nikoli ne moremo biti enakopravni partnerji. Francosko-nemški vlak ni pravo zavezništvo, to so pokroviteljski odnosi, trepljanje po ramenih. Mi bi morali ta strateška partnerstva dejansko krepiti s sosedi in potem s primerljivi državami oz. tistimi, s katerimi imamo tam definirane skupne interese. Naše ambicije pa so šle kar v stratosfero. Morali bi graditi dobre odnose s sosedi, z državami jugovzhodne Evrope, z državami srednje Evrope in na prvem mestu bi morali biti ekonomski interesi. Posebej pri izhodu iz krize. In pospešeno razvijati učinkovito ekonomsko diplomacijo.

Ni tudi to del naše sedanje krize? Torej, Nemčija – kot naš strateški partner – danes izkorišča svojo dominantno pozicijo v Evropi, ima profite od tega, da kriza izbruhne zdaj v eni, zdaj v drugi državi, mi sami pa smo seveda nemočni.

▸ Nemčija želi čim manj prispevati k skupnim stroškom pri reševanju krize v EU in čim bolj zaščititi nemške upnike, zaradi česar neusmiljeno sili druge države v drakonsko varčevanje. Upor proti nemški formuli in njihovemu diktatu, ki je zdaj zaradi volitev sicer manj razviden, a se bo vrnil, je absolutno nujen. Le če bi več zainteresiranih držav v EU izoblikovalo skupno stališče, bi bilo mogoče kaj storiti. Sicer pa danes že imamo močnega zaveznika, to je Mednarodni denarni sklad, ki je pod vodstvom Lagardove spoznal, da v krizi z ekstremnimi varčevalnimi ukrepi uničujemo gospodarstva in preprečujemo nujno gospodarsko rast.

30.10.2013 Mladina Stran Tiskan: 30

Slovenci smo želeli biti prvi med novimi članicami EU v evroobmočju. Za vsako ceno ... Prestiž je potisnil v ozadje državni interes.

človekovih pravic, nacionalnega prebujenja, pa vprašanj razvitih in nerazvitih itd. Na koncu je prišel Ante Marković z znano tezo konvoja. Rekel je, da se mora razvoj federalnih enot prilagoditi hitrosti zadnjega v konvoju. Takrat smo bili vsi v Sloveniji na nogah.

To vas sprašujem zato, ker danes mnogi pravijo: še socializem ni mogel financirati socialne države, zaradi česar naj tudi sedaj, v kapitalizmu, opustimo vse upe.

▸ To pa ne bo držalo. Klasični del proračuna je bil praviloma uravnotežen, zdravstvo, šolstvo ali kultura, t. i. družbene dejavnosti, pa so se financirale v posebnih skupnostih, ki so imele točno določene prispevke. Le izjemoma pa so se lahko za določene projekte tudi zadolževale, npr. za šole in fakultete, klinični center itn. Da je bila socialna država na kredit, ni točno. Fiskalno pravilo je tedaj solidno delovalo.

Socialdemokrata Boruta Pahorja smo ob koncu njegove vlade vprašali, zakaj si danes po dveh desetletjih rasti ne moremo več privoščiti kakovostnega javnega šolstva ali zdravstva. Dejal nam je, da je bilo v socializmu vse to na kredit. Torej, socialna država naj bi bila vedno zgolj iluzija.

▸ Pahor seveda ni ekonomist in se tedaj ni podrobno ukvarjal z makrofinancami. Res pa je, da smo takoj po osamosvojitvi, po šokantni izgubi jugoslovanskih trgov, čez noč kar dobro ujeli gospodarski veter, se preusmerili zlasti na srednjeevropske trge in se začeli dokaj hitro razvijati. Ampak če greva k drugemu vprašanju, ali veste, zakaj smo preživeli?

Oziroma bolje, zakaj se ni uresničila napoved, da bomo jedli travo?

▸ Predvsem zato, ker nam je uspelo, da smo se naslonili na Cefto, na srednjeevropsko območje proste trgovine. Velike zasluge imajo tudi t. i. rdeči direktorji, prodorne poslovodne ekipe iz tistega časa. In ne smemo pozabiti tudi na pomoč razširjene mreže predstavnikov Ljubljanske banke v tujini. Kljub jugoslovanski krizi je imela Slovenija ob osamosvojitvi zelo dobro razvito industrijo. Ko sem bil konec osemdesetih veleposlanik v Pekingu, je bilo osl 29 jugoslovanskih firm in predstavništev 12 slovenskih. Leta 1987 je Iskra na mednarodnem javnem razpisu premagala Američane in Japonce ter dobila projekt semaforizacije Pekinga. Celo ameriški veleposlanik Mussomeli je pred nekaj meseci rekel, da je res škoda, ker smo po osamosvojitvi tehnološko dokaj razvito in mednarodno uveljavljeno industrijo razdrli. Enostavno nismo vedeli, kaj naj s to dediščino, zato so nekatere njene najboljše dele privatizirali. Namesto da bi sprejeli strategijo njenega razvoja v razmerah kapitalizma, smo se šli vsakodnevni pragmatizem.

A na začetku je Slovenija dobro vedela, kam mora. V EU, Nato, OECD, na zahodne trge, stran od socializma, poskušali smo se izolirati od konfliktov v Jugoslaviji ...

▸ Na začetku devetdesetih smo bili v središču pozornosti. Vse v tujini je zanimalo, kako nameravamo preživeti, kakšen bo naš razvoj. Ja, naši cilji so bili tedaj mednarodno priznanje, čim prej v EU, Nato, Balkanu smo do leta 1998 obnili hrbet. Sam sem v odgovorih na ta in podobna vprašanja ostajal na načelni ravni. Pa me je nekdo na praškem Institutu dr. Otta Picka vprašal: Dobro, zapuščate socializem, greste v kapitalizem, ampak kakšen model kapitalizma želite? Odgovoril sem mu, da je naš ideal skandinavski. A že tedaj bi nam moralo biti jasno, da tržno gospodarstvo ni anarhija, še manj državni monopol. Ampak da potrebuje čvrste regulatorje in učinkovito pravno državo. Dejansko pa se nismo odločili za noben model, ampak prej za dnevni pragmatizem. Udarila je divja privatizacija, SDK smo hitro ukinili, ne da bi bilo čim manj kontrolnih omejitev in ovir za svobodno podjetniško pobudo, marveč za različne mahinacije in neupravičena prisvajanja. Še danes nimamo učinkovitega nadzornega in inšpekcijskega mehanizma.

Dejali ste mi, da je Slovenija prve strateške napake začela delati že leta 1994. Če se ne motim, ste tedaj zagovarjali, naj se Slovenija vključi v Višegrajsko skupino. Zakaj se nismo in zakaj je bila to tako velika napaka?

▸ S tem, ko je predvsem Češka prva podprla vstop Slovenije v Cefto in nam s tem omogočila lažje prilagajanje na evropske trge, smo dobili ekonomski vizum za približevanje Višegrajski skupini. Torej Češki, Poljski, Slovaški in Madžarski. Zlasti Milan Kučan je s svojo ekipo začel razvijati tezo o naši zgodovinski pripadnosti srednji Evropi, ne zgolj zaradi Habsburžanov, ampak tudi zaradi predzgodovine, že v 13. stoletju smo bili npr. ena od češkili dežel. Skratka, začeli smo razmišljati, kako se uveljaviti v srednjeevropskem prostoru. Ker smo izšli iz razpadle države in se je predvsem pri Višegrajski skupini videlo, kakšno pomoč je začela dobivati od ZDA in zahodne Evrope, sva začela z mojim namestnikom Romanom Kirnom v Ljubljano pošiljati depeše o tem, da bi se bilo smiselno približati tej skupini institucionalno povezanih držav, ki so bile zmožne enotnega nastopa in usklajenih stališč, kar se dogaja tudi sedaj v EU. Nekega dne so naju Kirnom poklicali v kabinet predsednika Václava Havla. Sporočili so nama, da bi rada Češka, kot gostiteljica srečanja Clintona z višegrajskimi predsedniki januarja 1994, tja povabila tudi Slovenijo, konkretno predsednika Kučana, po formuli V-4 + Slovenija. Čim prej so želeli odgovor. To je bila izjemna priložnost. S Kirnom sva nato navdušeno to strogo zaupno sporočilo poslala v Ljubljano. Kot urgentno. Čakala sva teden dni, štiri najst dni, tri tedne – nič.

Založili so jo!

▸ Ja, točno tako kot pri Patrii. Mi smo urgirali, Čehom ni bilo več nič jasno, jaz pa niti nisem vedel, kaj naj odgovorim. Vse skupaj je bil ogromen fiasko. In ker nismo odgovorili v roku, so nas izpustili iz programa. Čez štiri mesece je prišel Drnovšek na obisk v Prago. In tedaj mi je neki visoki slovenski diplomat – ne bom ga imenoval – pojasnil, da je šlo za vprašanje prestiža v Sloveniji. Pomislite: prestiža! Katastrofa! Prestiž je potisnil v ozadje državni interes. Ne želim govoriti o podrobnostih, ve se pa dobro, kdo je bil tedaj v državnem vrhu.

Ja, vlado je vodil Drnovšek, Peterle pa je bil zunanji minister. A zakaj vendarle niste obvestili javnosti?

▸ Tudi češki veleposlanik v Ljubljani je poizvedoval, kaj se je v resnici zgodilo. Kolikor vem, je šel naravnost h Kučanu in mu predal informacije iz prve roke. Nisem videl smisla, da bi obvestil javnost, ko pa tudi Kučan iz tega zapleta ni hotel delati drame. Poleg tega nas je obvezovala diplomatska diskretnost.

Lahko se spomnimo še ene vzporednice: na začetku leta 2004, ko bi bila zaradi vstopa v evro potrebna koordinacija vseh finančnih politik, je do podobnega političnega konflikta prišlo med guvernerjem Banke Slovenije Mitjo Gasparijem in finančnim ministrom Andrejem Bajukom, ki se nista niti obiskovala. Banka Slovenije in vlada nista usklajevali svojih

Danes je skupni slovenski dolg absolutno in relativno bistveno večji od takratnega jugoslovanskega.

izključitve z mednarodnih finančnih trgov, imamo grozečo bančno luknjo in nestabilizirane javne finance. Veste kaj bi pomenilo, če iz Bruslja dobimo negativno oceno uresničevanja teh devetih famoznih obvez? Ali pa če ne bi mogli sami pokriti končno ugotovljene bančne luknje? Sledili bi radikalni rezi v financiranje osnovnih programov v zdravstvu, šolstvu, v delovanju državnih institucij. Tudi v pokojnine. Odplačevanje visokih tujih kreditov, ki smo si jih sami neodgovorno napeli, pa bi bila še vedno absolutna prednostna naloga. Bencinski boni iz prve nelikvidnostne jugoslovanske krize ne bi bili nič v primerjavi s situacijo, če bi nas v končni fazi prevzela zloglasna trojka!

Ampak ali smo si res sami krivi? Tudi tista jugoslovanska kriza je izvirala iz svetovne, naftne krize.

▸ Naftna kriza je bila sicer pomemben, vendar ne edini vzrok za takratno krizo. A naj vam na vaše vprašanje za začetek odgovorim malce bolj splošno. Slovenci smo želeli biti prvi med novimi članicami EU v evroobmočju. Za vsako ceno. Tik pred vstopom pa smo se v splošni konjunkturi začeli enormno, nenadzorovano zadolževati v tujini, poseben banke. Višegrajci so ravnali drugače. Bil sem veleposlanik v treh od štirih držav: Češki, Poljski in Slovaški. Pred 20 leti so bistveno zaostajali za nami. Imeli so jasno dolgoročno vizijo: najprej prestrukturirati gospodarstvo, predvsem s tujim kapitalom, in ga stabilizirati ter racionalizirati javni sektor. Leta 2003 je evroskeptik, ekonomist in politik Vaclav Klaus obiskal Varšavo. Bil je zelo kritičen do EU in njene birokracije. Dejal je: Vstopili bomo v EU, kljub našim pripombam, a za evroobmočje si moramo vzeti več časa. Mi pa smo bili vzorni učenci in nadvse ponosni na svojo zgodbo o uspehu. Kljub temu smo pri pospešenem prilagajanju zakonodaje evropski pogosto zavestno puščali luknje v zakonih. Danes vemo, da so te luknje ustrezale zdaj eni, zdaj drugi politični opciji, temu ali onemu lobiju, ki se je z izgovorom, da gre za različne skrivnosti oziroma za varovanje osebnih podatkov, prepogosto prisesal predvsem na državna podjetja, kjer bi moralo biti vse absolutno čisto in transparentno, ne pa skrito pred javnostjo ali celo pred pristojnimi organi.

To je širši odgovor. Kakšen pa je ožji?

▸ Za globoko luknjo v bankah, za enormno zadolžitev v tujini smo pretežno krivi sami. Že v obdobju konjunkture, zlasti 2006–08, bi morali začeti izdatneje varčevati v javnih financah in strogo nadzorovati enormno zadolževanje v tujini. Če sem realen, se bojim, da tudi moja pokojnina ne bo ostala nedotaknjena v naslednjih dveh, treh letih. Železni zakon pa je, da se dolgoročno ne bomo izkopali iz hiperzadolženosti brez oživljanja gospodarstva, stalnega povečevanja izvoza, priliva neto tujih investicij in postopne rasti novega zaposlovanja oziroma bistvenega zmanjševanja brezposelnosti. Do posameznih rešitev vlade smo lahko kritični, vendar nas pelje čez deveto reko in mota pospešeno sprejemati boleče ukrepe in sistemske rešitve, ki bi jih morale že zdavnaj prejšnje vlade. Če jih bi, nam sedaj ne bi grozila neposredna nevarnost trojke ali vsaj ESM-mehanizma za stabilizacijo bančnega sistema. Preprosto ni časa za dolgovezne razprave in sprenevedanja, podtikanja in blokiranje vsega, kar ni pogruntalo na strankarskem zelniku ali ni v interesu ozkih skupin ali celo posameznikov.

Zvone Dragan leta 1982, takrat podpredsednik zvezne jugoslovanske vlade, na odprtju hotela, ki so ga na Poljskem zgradila slovenska podjetja Foto: Joco Žnidaršič

Naj poskusim ohraniti nekaj humorja: Leta 1982, ko ste dali intervju za New York Times, ste novinarki tudi dejali, da se bo Jugoslavija sama izvlekla iz krize. Kakšen optimizem je bil to?

▸ Kaj naj rečem? Odkrito povedano smo tedaj zaradi stimuliranja tujih partnerjev iz vlade Milke Planinc pošiljali pozitivna sporočila, četudi večkrat v to niti sami nismo verjeli. Verjetno omenjeni novinarki nisem mogel odkrito reči, da je to začetek konca Jugoslavije, mar ne? Vprašanje, ki ste ga načeli, je povezano tudi z očitkom nekaterih o t. i. jugodiplomatih. Rupel še danes uporablja ta izraz v negativnem pomenu. Je pa bil v letih 1991 in 1992 odličen. V mučnih prizadevanjih za mednarodno priznanje je bil praktično nepogrešljiv. Potem pa je postajal vse bolj samozadosten, pogosto aroganten, podcenjevalen do nekaterih držav, ob favoriziranju nekaterih, predvsem ZDA. Posebej po letu 2004 je začel širiti tezo, češ da ima v Sloveniji jugodiplomacija prevelik vpliv in podobno, čeprav on sam najbolje ve, kako se je ob osamosvojitvi naslonil na kontingent 71 slovenskih t. i. jugodiplomatov z dolgoletnimi izkušnjami, ki smo po 25. juniju 1991 bistveno okrepili njegovo ministrstvo. Naj omenim samo nekatere: Golob, Vajgl, Kosin, Mirošič, Toš, Kirn, Cerar, Gosnar, Cigoj, Štrukelj, Vrhunec, Logar, Jeglič, Senčar, celo mladi Žbogar. Takrat ni bila pomembna naša politična barva, marveč rojstvo in mednarodno priznanje nove države.

Bi lahko tedaj z optimalno ekonomsko politiko rešili Jugoslavijo?

▸ Tudi če bi bila res super, to ne bi bilo mogoče, ker smo bili že tedaj in še posebej v poznejših letih priča drugim, močnim procesom, predvsem demokratizacije,

»Sami smo si krivi in sami smo ostali. Zaradi iluzornega prepričanja o svoji večvrednosti.«

ZVONE DRAGAN

diplomat in pogajalec s »trojko« iz časa SFRJ

Besedilo Borut Mekina
Foto Uroš Abram

Šest let, do leta 1979, je bil podpredsednik slovenskega izvršnega sveta, pristojen za gospodarstvo in finance. Nato je postal podpredsednik jugoslovanskega, zveznega izvršnega sveta pod vodstvom Veselina Đuranovića in potem Milke Planinc. To vlogo je opravljal v ključnih šestih letih, ko je v Jugoslaviji izbruhnila nelikvidnostna kriza. Zvone Dragan je bil tisti, ki se je večinoma v Washingtonu v imenu SFRJ pogajal z mednarodnimi finančniki. Potem, po letu 1985, je šel v diplomacijo. Sprva je bil jugoslovanski veleposlanik na Kitajskem, po vrnitvi, ob osamosvajanju Slovenije, pa najvišji Slovenec v tedanji diplomaciji, kot pomočnik tedanjega jugoslovanskega zunanjega ministra Budimirja Lončarja je bil pristojen za Zahod. Po osamosvojitvi je postal slovenski veleposlanik v Pragi in nato na Poljskem. Danes predava na FDV in sodeluje z ICPE (Mednarodni center za promocijo podjetništva), edino organizacijo, ki jo je OZN ustanovila na slovenskih tleh.

Kako huda je sedanja kriza v primerjavi s tisto iz časa Jugoslavije?

▸ Sedanja kriza je bistveno hujša in bolj zapletena, kot je bila prva jugoslovanska nelikvidnostna kriza leta 1981, 1982. Leta 1975 je imela Jugoslavija le okrog šest milijard dolarjev dolga, leta 1984 smo ga imeli 20 milijard.
Gre sicer za neraloriziran znesek.

▸ To je res, upoštevati pa morate, da je danes skupni slovenski dolg absolutno in relativno bistveno večji od takratnega, celotnega jugoslovanskega. Seveda pa so bile tedanje notranje in mednarodne razmere drugačne.

Danes smo v hujši godlji kot pred propadom Jugoslavije?

▸ Moram pojasniti še nekaj, o čemer tedaj nismo javno govorili. Del bogatih držav upnic, zlasti iz arabskega sveta, nam je dolgove ali odpisal ali nam jih zaradi političnih razlogov reprogramiral pod zelo ugodnimi pogoji. Sam sem bil nekaj mesecev po Titovi smrti v Kuvajtu, ko nam je emir takoj odobril 700 milijonov dolarjev. Po dolgih in trdih pogajanjih smo šele poleti 1983 sklenili z Mednarodnim denarnim skladom (IMF) prvi *stand-by* sporazum o reprogramiranju in refinanciranju tujih kreditov. Pod zelo težkimi pogoji. Misija sklada je vsak mesec nadzorovala njihovo uresničevanje, Švica pa je prevzela pogajanja o reprogramiranju s konzorcijem 563 komercialnih bank. Sedanja vlada in Banka Slovenije pa sta zavezani številnim strogim pogojem in obljubam, od majskih devetih točk do obvez, ki izhajajo članstva v evroobmočju. Poleg tega ima Bratuškova še Karla Erjavca in destruktivno opozicijo.

Ko se spomnimo jugoslovanske krize, se spomnimo redukcij, gromozanske inflacije, bonov, sistema par-nepar ... Redukcije za zdaj še nimamo?

▸ Da, vendar imamo neposredno grožnjo

30.10.2013 Mladina Stran: Tiskano 30

Naslov: "Sami smo si krivi in sami smo ostali. Zaradi iluzornega prepričanja o svoji

Avtor: Borut Mekina

Rubrika/Oddaja: INTERVJU Žanr: INTERVJU

Površina/Trajanje: 3.613,45 Naklada: 19.840,00

Gesla: CENTRALNA BANKA, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER

09.10.2013	Radio Slovenija 1	Stran Termin:	15:30:00
Naslov:	NKBM danes objavila devetmesečne poslovne rezultate		
Avtor:	Lidija Vizantin		
Rubrika/Oddaja:	DOGODKI IN ODMEVI	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:12	Naklada:	
Gesla:	NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, BANKE		

JERNEJ SOBOČAN: Nova Kreditna banka Maribor je danes objavila devetmesečne poslovne rezultate, ki kažejo, da je izrednega poslovanja, pred rezervacijami in oslabitvami, ustvarila za 21, 8 milijona evrov dobička. Zaradi neto oslabitev in rezervacij v višini 67, 8 milijona evrov pa je banka letošnje tričetrtletje končala s 45, 9 milijona evrov izgube. Ta je bila za 1, 7 milijona višja kot v polletju, vendar devetmesečni rezultati potrjujejo stabilno poslovanje banke.

LIDIJA VIZANTIN: V Novi KBM uresničujejo številne ukrepe za izboljšanje poslovanja. Tako so v začetku tega meseca uvedli novo organiziranost. V zadnjem letu pa so izboljšali tudi kreditni sistem in upravljanje s tveganji, in uresničili vrsto ukrepov za racionalizacijo stroškov. Po načrtih naj bi bilo poslovanje konec leta še v rdečih številkah. A drugače naj bi bilo že prihodnje leto, za to pa bo potrebnih še veliko naporov, pravi predsednik uprave Nove KBM Aleš Hauc.

ALEŠ HAUC (predsednik uprave Nove KBM): In seveda jaz bom vztrajal na tem, da se banka očisti v celoti, po vseh segmentih, po vseh področjih poslovanja, tako da že v letu 2014 bi lahko pričakovali dobiček.

LIDIJA VIZANTIN: A le, če ne bo bistvenega poslabšanja gospodarskih razmer, ali dodatnih zahtev v okviru bančne regulative, še pristavljajo v Novi KBM. Tržni delež bančne bilančne vsote se je septembra, v primerjavi s koncem leta znižal za 0, 1-odstotno točko na 9, 3 odstotka. Banka je ob tem ohranila tržni delež kreditov, medtem ko je pri depozitih zaznaven upad, ki pa se umirja. V zvezi z očitki, da bank e niso v pomoč gospodarstvu odgovarjajo, da banka omogoča najem kreditov tako pravnim osebam kot tudi posameznikom, ki imajo perspektivne projekte, oziroma izpolnjujejo pogoje in še, da v banki poteka pregled bančne aktive, tako za potrebe postopkov pred evropskimi ustanovami, kot tudi potrebe prenosa slabe aktive na Družbo za upravljanje terjatev bank. Rezultati pregleda naj bi bili znani predvidoma novembra, ko bodo sprejete tudi odločitve glede dokapitalizacije banke in prenosa slabih terjatev na Slabo banko.

11.10.201[illegible] Radio Slovenija 1 [illegible]

Naslov: Čufer je odgovoril na interpelacijo

Avtor: /

Rubrika/Oddaja: RADIJSKI DNEVNIK Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 00:01:05 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, FACTOR BANKA, PROBANKA, BANKE

TATJANA POPOVIČ: Minister za finance Uroš Čufer je odgovoril na interpelacijo, ki so jo v začetku meseca vložili poslanci SDS. Očitajo mu predvsem odobritev poroštva za Probanko in Factor banko ter razrešitev Andreja Širclja s položaja neizvršnega direktorja Slabe banke. V odgovoru, ki ga je včeraj poslal v Državni zbor Čufer na desetih straneh vse očitke zavrača kot neutemeljene.

ALEKSANDER GOLJA: Glede očitkov o podelitvi neomejenega državnega poroštva pri nadzorovanem prenehanju Probanke in Banke Factor, je Čufer med drugim dejal, da je bila likvidacija bankskupna odločitev vlade in Banke Slovenije, poroštvo pa je bilo dano, ker bi bila v nasprotnem primeru ogrožena stabilnost finančnega sistema. Glede razrešitve Širclja z mesta direktorja Slabe banke pa minister odgovarja, da je šlo za konflikt interesov, na kar sta opozorili tako služba vlade za zakonodajo, kot Protikorupcijska komisija. Že zdaj je jasno, da interpelacija v Državnem zboru najverjetneje ne bo dobila zadostne podpore, saj jo podpirajo le v SDS.

[illegible]	Radio Slovenija 1	Stran/Termin	15:30:00
Naslov:	Kaj se bo zgodilo po objavi rezultatov stresnih testov?		
Avtor:	Urška Jereb Brankovič		
Rubrika/Oddaja:	DOGODKI IN ODMEVI	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:26	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, ABANKA VIPA, NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR,		

MAJA RATEJ: Obrisi tega kaj se bo zgodilo po objavi rezultatov bančnih testiranj in pregleda bančne aktive, kar naj bi se predvidoma zgodilo 13. decembra, so vse bolj jasni. Ko bo znano kolikšna je luknja v bančnem sistemu bomo tudi vedeli ali bomo banke sanirali sami ali pa bomo za pomoč zaprosili Bruselj. V vsakem primeru se bo nato začel prenos slabih posojil na družbo za upravljanje terjatev bank. Po najbolj optimističnem scenariju se bo prenos, vsaj za Novo Ljubljansko banko, začel še letos. Urška Jereb Brankovič.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: V skladu z zahtevo Banke Slovenije morajo tri največje banke v državni lasti do konca leta zagotoviti zahtevano kapitalsko ustreznost. Nova Ljubljanska banka, Nova KBM in Abanka so zato že v postopku za pridobitev državne pomoči, ki jo mora odobriti evropska komisija. To državno pomoč bo komisija obravnavala v paketu, in sicer najprej prenos problematičnih terjatev omenjenih treh bankna slabo banko, hkrati dokapitalizacija in za tem predstavitev prepričljivega načrta za vzdržnost bankv prihodnje. Prav tako konec leta, natančneje 13. decembra bodo objavljeni težko pričakovani rezultati stresnih testiranj in pregleda bančne aktive, pojasnjuje direktor oddelka za nadzor bančnega poslovanja na Banki Slovenije Matej Krumberger.

MATEJ KRUMBERGER (direktor oddelka za nadzor bančnega poslovanja na Banki Slovenije): Pričakujemo, da bi se takoj po, ko bodo rezultati znani, hrkati že imeli tudi odločbo za državno pomoč, ki bo vsebovala hkrati tudi prenos. Tako da ambicija, da bi se to zgodilo še v letošnjem letu.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Vsaj za Novo Ljubljansko banko, kjer so pregled bančne aktive že končali.

MATEJ KRUMBERGER (direktor oddelka za nadzor bančnega poslovanja na Banki Slovenije): V veliki meri je že končan, potekajo še določene cenitve. Cenitve še niso dokončane vse, ki vplivajo potem na končni rezultat.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Že zdaj, ko pregledi bankše potekajo in ko slaba banka še ni zaživela pa bi morale biti državne banke aktivnejše, je prepričan izvršni direktor Alte Skupine Simon Mastnak.

SIMON MASTNAK (izvršni direktor Alte Skupine): Vsako terjatev, ki jo je možno za neko razumno ceno prodati, je boljše prodati zasebnemu vlagatelju, kot pa jo v bistvu nacionalizirat v DUTB, ki se bo potem nekaj mesecev s tem ali pa let ukvarjal in v končni fazi storil isto, prodal naprej zasebnim vlagateljem.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Kot je znano, je država postopek za odprodajo ene banke, in sicer Nove KBM že pričela, vendar je ta zaradi stresnih testiranj za zdaj ustavljen.

4.11.2013 Finance Stran/Termin: 4
Naslov: Bo država sama sebe ostrigla za pokritje bančne luknje?
Avtor: Albina Kenda, Monika Weiss
Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN OZADJA Žanr: INTERVJU
Površina/Trajanje: 203,45 Naklada: 10.720,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, OBVEZNICE, ABANKA VIPA, NOVA KREDITNA

EKONOFAKTI

Bo država sama sebe ostrigla za pokritje bančne luknje?

ALBINA KENDA, MONIKA WEISS

Država ima v NLB okoli milijardo, v vseh bankah pa 4,2 milijarde evrov depozitov. Prav ta znesek se v zadnjem času večkrat omenja kot vir za dokapitalizacijo, kot varovalko za popačilo obveznic in celo kot varovalko, zaradi katere se ni bati za likvidnost bank. Kaj je res oziroma kako bi lahko država uporabila državne depozite? Bralci nas še sprašujejo, ali država sploh lahko prosto razpolaga s temi depoziti, ali pa, nasprotno, velja, da bi se pri dokapitalizaciji bank (NLB, NKBM in Abanke) depoziti države (ker je država pač lastnica teh bank) pretvorili v kapital zaradi določil 498. člena zakona o gospodarskih družbah (ZGD).

Ali se državni depoziti zaradi določil ZGD res lahko samodejno pretvorijo v kapital?

Ne, trdijo na MF. Člen 498 iz ZGD se v primeru reševanja bank ne bo uporabil. »Ker se bodo za pomoč bankam v težavah uporabili ukrepi iz zakona o bančništvu (ZBan), ne bo podlage za uporabo določbe ZGD-I, ki ureja položaj terjatev družbenikov oziroma tretjih oseb do družbe v stečaju, saj do stečaja banke ne bo prišlo,« so pojasnili na finančnem ministrstvu. Da se pri dokapitalizaciji bank depoziti države kot lastnice bank ne bodo samodejno pretvorili v kapital, kot predvideva ZGD, potrjuje tudi odlok od nekdanjih ravnateljic bančnikov in dodaja, da bodo pri reševanju bank veljala določila novele tega zakona o bančništvu.

Vendar ali ne bo vlada ravno državne depozite uporabila za dokapitalizacijo državnih bank (NLB, NKBM, Abanke)?

Da bo vlada vsaj del državnih depozitov uporabila za kapitalske injekcije bankam, je decembra konec septembra v pogovoru za ameriški poslovni dnevnik Wall Street Journal izjavil minister Čufer. To je seveda dejal v času, ko še nimamo rezultatov bančnih testov stresa, zato ne vemo, koliko kapitala bo treba dati v banke (nekateri ugibajo, da celo vsi državni depoziti ne bi zadoščali za pokritje kapitalske luknje v bankah, a to so le špekulacije).

Kako pa bo potekala državna dokapitalizacija bank in kaj bo morala vlada narediti, da ne bo kršila evropskih pravil državne pomoči?

Od 1. avgusta v EU veljajo nova evropska pravila o državnih pomočeh, ki pravijo, da država sicer še vedno lahko pomaga bankam v težavah, a je to skrajna možnost. Za banke, ki ne bodo šle v stečaj in bodo preživele, morajo pred državo kapital za reševanje – po razvpitih pravilih bail-in – prispevati upniki banke. Pravila bail-in veljajo le za kvalificirane obveznosti. Kaj to pomeni? Najprej se za pokritje kapitalske luknje uporabi osnovni kapital banke, torej se najprej »ostrižejo« delničarji banke. Če ta kapital ne zadošča, se »ostrižejo« imetniki hibridnih instrumentov banke. Šele ob dodatnih kapitalskih potrebah mora kapital prispevati država. Kot so pojasnili na ministrstvu za finance, državni depoziti ne sodijo med kvalificirane obveznosti, ki se uporabijo za dokapitalizacijo banke po pravilih bail-in. Po domače, scenarij reševanja bank ne s prispevki upnikov (bail-in) ne vključuje depozitov države.

Kako pa bi se pravila bail-in uporabila v Sloveniji, kjer je ravno država lastnica največjih bank?

Tudi država bi, tako kot drugi delničarji banke, ki se rešuje, izgubila svoj lastniški vložek v lastniški kapital v banki, ki se rešuje, na drugi strani pa za dokapitalizacijo namenila vsaj del državnih depozitov. Seveda pa bo vse odvisno od tega, koliko denarja bo treba nameniti za dokapitalizacijo.

Če bo vlada državne depozite vzela iz bank, lahko s tem poslabša njihovo likvidnost?

»Z vidika likvidnosti pretvorba državnih depozitov v kapital banke, ki se rešuje, nima učinka,« preprosto razlagajo na Banki Slovenije, dodajajo pa: »V primeru zmanjšanja depozitov države bodo banke poskušale ta vir nadomestiti z drugimi viri ali pa s krčenjem kreditne aktivnosti oziroma obsega poslovanja.«

11.11.2011 Slovenske novice Stran: 2
Naslov: Stresni testi
Avtor: Matej Lahovnik
Rubrika/Oddaja: DAN V NOVICAH Žanr: KOMENTAR
Površina/Trajanje: 168,89 Naklada: 92.805,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, NADZOR NAD BANKAMI,

V premislek

Stresni testi

Stresni testi, ki se trenutno izvajajo v desetih slovenskih bankah, bodo stali okrog 22 milijonov evrov. Nekateri trdijo, da je Slovenija nekakšen poskusni zajček evropskih institucij. Pa smo res ali smo bolj pacient, ki je nujno potreben pomoči?

Evropska centralna banka (ECB) bo prihodnje leto začela enotni nadzor nad vsemi sistemskimi bankami evroobmočja. ECB bo lahko izdajala in odvzemala bančne licence, določala in preverjala kapitalske zahteve za banke ter presojala o bančnih združitvah in prevzemih. Vse zato, da se okrepi bančni nadzor in čim bolj preprečija slabe bančne prakse v posameznih državah. Te so pri nas močno omajale zaupanje v bančni sistem, ki ga bodo morali navsezadnje reševati davkoplačevalci. Trditev, da smo nekakšen poskusni zajček, pa ne drži. Prvič, stresni testi, ki se trenutno izvajajo v desetih slovenskih bankah, se ne izvajajo samo v sistemskih bankah, kot so NLB, NKBM in Abanka, temveč se zaradi povsem razmajanega slovenskega bančnega sistema kar v desetih slovenskih bankah. Drugič, Evropska komisija in ECB sta izvedbo stresnih testov v slovenskih bankah, ki jih morajo opraviti zunanji neodvisni revizorji, zahtevalo, ker postaja vse bolj realna, da bo morala Slovenija v kratkem zaprositi za pomoč. Gospodarska aktivnost in kupna moč prebivalstva vse bolj upadata, brezposelnost in davki se višajo, polovica bančnega sistema pa je pred zlomom. Evropske institucije si zato pred odobritvijo kakršne koli pomoči za sanacijo bančne luknje želijo ugotoviti, koliko veliko je sploh ta luknja. Drugače rečeno, delajo to, kar bi morala že na začetku krize storiti Banka Slovenije. Bančni nadzor v Sloveniji in tudi revizorska stroka sta povsem odpovedala, zato so si mnoge slovenske banke privoščile, da so svoje slabe naložbe prikrivale tudi tako, da so jih v bilancah vrednotile precej višje, kot je njihova dejanska tržna vrednost. Stresni testi bodo samo razkrili vrsto spornih bančnih poslov, ki so si jih v odsotnosti pravega nadzora privoščili bančniki, revizorji pa so vse skupaj požegnali. Če za te škodljive domačijske bančne prakse ne bo nihče odgovarjal, se lahko spet ponovijo. Evropske institucije v nasprotju s slovensko vlado ne kažejo pretiranega veselja nad skakanjem na glavo v prazen bazen, zato želijo pred odobritvijo morebitne pomoči preveriti, kako poln oziroma prazen je naš bančni bazen. Zato je povsem mogoče, da bo po objavi bančnih stresnih testov sledil narodnogospodarski stres oziroma potres.

> Po stresnih testih v bankah bo sledil še narodnogospodarski stres.

Matej Lahovnik

rti, da je samo v tretjem četrtletju banka naredila le 11,6 milijona evrov slabitev in rezervacij, kar je le šestina vseh letošnjih. Banka je, kot kaže, v tretjem četrtletju opravila le najnujnejše slabitve in čaka na rezultate testov stresa in skrbnega pregleda poslovanja, ki bodo pokazali dejansko luknjo v premoženju banke. Kljub temu prihodek banke, to so čiste obresti, je v devetih mesecih dosegel 51,1 milijona evrov, kar je devet odstotkov manj kot v istem obdobju lani. Ob tem pa je zanimivo, da so se čiste obresti v tretjem četrtletju na medletni ravni zvišale za več kot četrtino in dosegle 19,3 milijona evrov. Kar je zanimivo, ker je posojila nebančnemu sektorju (neto stanje) banka v prvih devetih mesecih zmanjšala za 183,4 milijona evrov, na 2,708 milijarde evrov, bilančna vsota je konec septembra dosegla 4,094 milijarde evrov, kar je 5,6 odstotka manj kot konec leta 2012.

Prihodnost

Čeprav je NKBM na prodajnem seznamu države in zainteresirani širijo informacije o velikem zanimanju za banko, bo prodaja NKBM trd oreh. »Dvomim, da je država dobila kakšen interes za NKBM. Resne kupce bo verjetno mogoče pridobiti šele, ko bo banka očiščena in kapitalska luknja pokrita. Šele z neodvisno oceno o kakovosti sredstev NKBM bo negotovosti v zvezi s stanjem banke verjetno precej manj, s tem pa bo mogoče lažje pritegniti tudi interesente,« pravi Matej Šimnic iz Alte. In dodaja: »Slovenski bančni sistem z vidika prihodnje rasti vsekakor ima potencial. Primerjalno gledano, zaostaja za zahodnimi državami in je stega vidika lahko zanimiv za dolgoročne strateške vlagatelje in tudi kratkoročne finančne vlagatelje. Je pa dejstvo, da bo država težko dobila nazaj vložek – vse minule in prihodnje dokapitalizacije. Če bo banka po sanaciji poslovala z okoli desetodstotnim donosom na kapital, si država mogoče lahko obeta prodajo po knjigovodski vrednosti, kaj veliko več pa si v tem trenutku težko obetamo.«

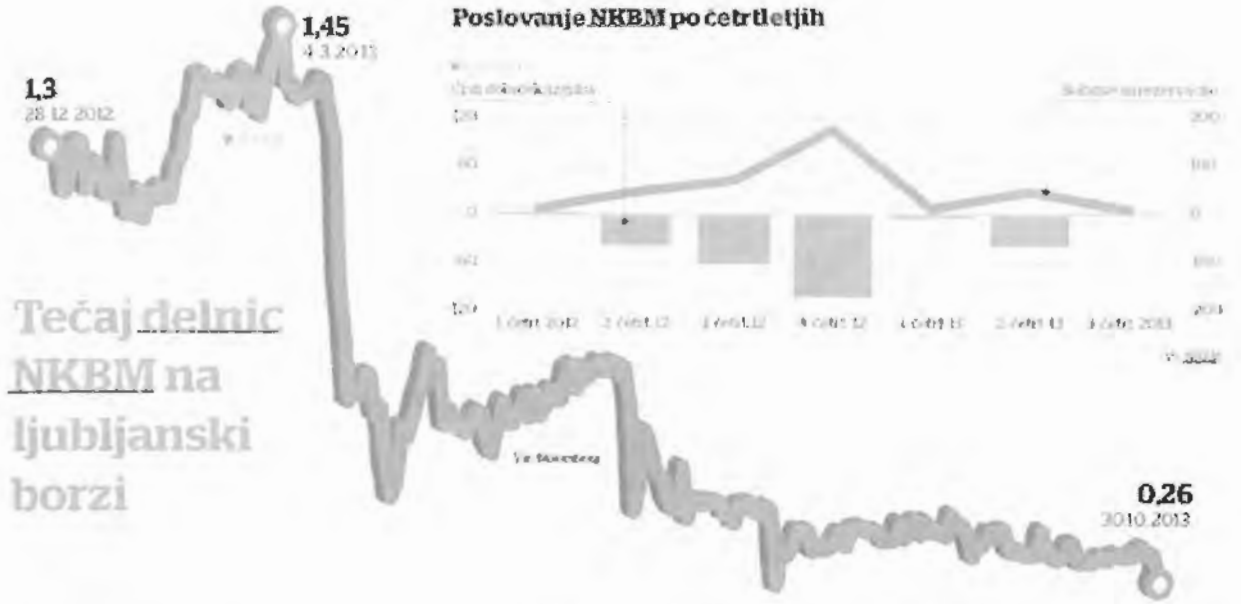

Tečaj delnic NKBM na ljubljanski borzi

se ali spremeni v delnice tudi podrejeni dolg banke. Vrednost podrejenega dolga se lahko zniža do meje, ki je ugodnejša, kot če bi šla banka v stečaj ali likvidacijo. Če ne zadošča niti to, pa lahko pri sanaciji banke sodeluje še država. Tako naj bi bila zagotovljena minimalna obremenitev za davkoplačevalce.

Država kot lastnik ali pomočnik?

Kako bodo nova pravila konkretno uporabljena v primeru državnih bank, še ni jasno oziroma si korake poznavalci razlagajo različno. Pri NKBM in tudi NLB je namreč zanimivo, da je država največja lastnica in bi - razlaga vir pri BS - kot taka morala dokapitalizirati obe banki, še preden se »strižejo« lastniki hibridnih instrumentov in podrejenih obveznic. Lastniki podrejenega dolga bodo »udeleženi« v sanaciji obeh bank, če bo država edina lastnica, ki bo dokapitalizirala banki. V tem primeru se bo to štelo kot državna pomoč, kar pa pomeni, da lahko država dokapitalizira NKBM, šele ko so »ostriženi« lastniki podrejenih obveznic.

Drugi vir opozarja, da je Banka Slovenije že spomladi državo poklicala k dokapitalizaciji NLB in NKBM, a ta ni bila izvedena, ker je Bruselj rekel ne. Da bi delničarjem vnovič uspelo dokapitalizirati banki (tudi Abanko), je po mnenju našega vira nemogoče, zato bo ta korak morda preskočen in bodo - po zradiranju delniškega kapitala - »ostriženi« imetniki podrejenega dolga, dokončno potrebo pa bo napolnila država. »Družba ne more obstajati brez lastništva, zato bo vse verjetno steklo v enem hitrem koraku in bodo deležniki o njem obveščeni pozneje. Najprej bo zradiran kapital obstoječih delničarjev, izvedena bosta delni odpis podrejenega dolga in konverzija preostanka dolga v kapital, nato pa bo delnice vplačala država, ki bo tudi ostala nova (stara) lastnica bank,« razlaga vir.

V Ljubljani 26 centov, v Varšavi 37 centov

Tečaj delnice NKBM je na ljubljanski borzi prejšnjo sredo, torej zadnji trgovalni dan pred prazniki, upadel za 16,13 odstotka. Še na začetku tega leta je delnica NKBM na ljubljanski borzi znašala 1,30 evra. Konec junija, ko je bil napovedan - ne pa tudi izpeljan - prvi prenos slabih posojil na slabo banko DUTB, je bil tečaj pri 40 centih, zdaj, dobre štiri mesece pozneje in še vedno brez odgovora o potrebni dokapitalizaciji, pa je tečaj pri 26 centih.

Cena odlašanja

NKBM je samo v tretjem četrtletju ustvarila okoli pol milijona evrov čistega dobička, ki pa je nastal z zmanjševanjem davčnih obveznosti. Pred davki je tudi v tretjem četrtletju ustvarila izgubo. Seveda je treba ob tem še opozo-

4.11.2013 Finance Stran/Termin 4

Naslov: Kdaj bo delničarjem NKBM jasno, koliko so izgubili

Avtor: Monika Weiss, Karel Lipnik

Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN OZADJA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 386,25 Naklada: 10.720,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, DELNICE, OBVEZNICE, ABANKA VIPA, NOVA

Kdaj bo delničarjem NKBM jasno, koliko so izgubili

MONIKA WEISS, KAREL LIPNIK

Druga največja banka v Sloveniji NKBM je v tretjem četrtletju celo ustvarila skromen dobiček, vendar pa je pozitivno poslovanje skoraj gotovo le zatišje pred odpisi, ki jih bosta razkrila skrbni pregled poslovanja in prenos premoženja na slabo banko. Delničarji pa lahko samo ugibajo, kaj jim bo ostalo po sanaciji banke.

Skrbni pregled poslovanja NKBM bo namreč pokazal, koliko bo treba drugo največjo banko dokapitalizirati, s tem pa se bo tudi pokazalo, v kakšnem obsegu bodo razvrednotene pravice obstoječih delničarjev in s tem seveda tudi vrednost delnic. Pričakovanja že vključuje ceno delnice na borzi, ki znaša 26 centov, kar celotno banko vrednoti na 8 milijonov evrov. Seveda pa je treba opozoriti, da je zdajšnja borzna cena pogosto špekulacija, dokler ne bodo znani pogoji dokapitalizacije.

Pot do državne pomoči

Novela zakona o bančništvu, ki ga je prejšnji teden sprejel državni zbor, podrobneje opredeljuje, v kakšnem vrstnem redu so lastniki, upniki in država udeženi v zagotavljanju zadostne kapitalske ustreznosti banke in pod katerimi pogoji lahko država sodeluje pri sanaciji. V skladu z evropskimi smernicami, ki sicer še niso v celoti sprejete, omogočajo tudi vključitev lastnikov podrejenega dolga. Uveljavitev novele lahko prestavi državni svet, če zgłasuje veto, vendar pa je bil zakon v državnem zboru sprejet z 49 glasovi, tako da ga bodo poslanci verjetno znova potrdili, tudi če bodo morali o tem še enkrat odločati.

Kapitalsko ustreznost morajo v skladu z novelo zakona o bančništvu prvi zagotoviti obstoječi delničarji. Če to ni mogoče ali ne zadošča, se lahko delno odpi-

Robert Senica: "PBS ni soudeležena v velikih zgodbah in ni kreditirala preko meja."
(Andrej Petelinšek)

Press CLIPPING c.o.o., tel.: +386 2 25 040 10, e-mail: press@pressclipping.org
Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati

4.11.2013 Večer Stran/Termin: 6

Kaj so v zvezi s tem pokazale revizije?
"Veliko revizije še potekajo, med drugim pravni pregled poslov, ki so nastali za banko največji rizik. Eden izmed vidikov revizije tudi ugotavljanje odškodninske in morebitne kazenske odgovornosti. Obvladovanje kreditnih tveganj pri odobritvah je en element, drugi pa je proces in metodologija v fazi izterjave, ko se se problemi pri kreditih šele začeli dogajati. Pregledujemo časovno opredelitev ustreznih reakcij in ocenjujemo, da je bilo marsikdaj preveč optimistično pričakovanje, da se bodo problemi pri strankah rešili sami. To je bil ključni razlog, da ni bilo vzpostavljenih določenih kontrolnih mehanizmov in zgodnjih načinov opozarjanja. Z mojim prihodom smo oblikovali sektor za izterjavo, ustanovili službo za prestrukturiranje, ki se intenzivno ukvarja s slabim portfeljem, in skupaj s skupino uvedli mnoge nove in poenostavljene metodologije in standarde."

Kolikšen je obseg slabega portfelja?
"EBS, ki se v celoti financira s primarnimi viri, je del depozitov prebivalstva nalagala zelo konservativno, v prvovrstne državne vrednostne papirje. Bilančna vsota EBS je okoli 800 milijonov evrov, 300 milijonov evrov je v državnih vrednostnih papirjih in medbančnem kreditiranju, od preostale polovice je 100 milijonov evrov v kreditih prebivalstvu, ki je stabilen in varen portfelj, v katerem je relativno malo slabitev. Ta delež bi lahko bil večji. Okoli 300 milijonov evrov je kreditov gospodarstvu, kar je v primerjavi z drugimi bankami relativno majhen delež, toda v tem delu je nadpovprečno velik delež slabih posojil. Čeprav je glede na celotno bilanco v povprečju bančnega sistema. Zaradi teh slabitev smo zašli v težak položaj, saj je veliko podjetij v stečajih, v sodni izterjavi in izvršbah."

Odškodninske tožbe niso izključene

So ti posli v kakšni povezavi s spornim poslovanjem NKBM v preteklosti?
"EBS ni sodelovala v velikih zgodbah. Preko nje ta banka ni kreditirala, če so bile kakšne posredne povezave, za pričakujem, da ph bodo odkrile revizije, ki potekajo v banki."

Kdaj pričakujete rezultate teh revizij?
"Do konca leta."

Lahko torej tudi iz EBS pričakujemo odškodninske tožbe?
"Tega ne izključujem."

Je to povezano tudi z nerazrešnico nekdanjima članoma uprave Dragu Piško in Viktorju Lenčetu na letni skupščini?
"To težko komentiram, to je vprašanje za lastnika."

Ocenjujete, da je obseg slabitev v bančnem sistemu dosegel vrh?
"Tega bi med drugim ugotovili stresni testi, ki potekajo. Pred objavo njihovih rezultatov je karkoli težko napovedovati, a menim, da se rezultati ne morejo bistveno razlikovati od tistih, ki jih že poznamo. Da v prihodnje ne bo večjih slabitev, ne moremo pričakovati, saj se bile tudi v najboljših časih in pri zmernem kreditnem krču je ostala na dejavnost banke. Podjetja se soočajo in umirajo, prihajajo v težave in takrat je lahko kredit banke ogrožen. Vendar je določen normalni obseg oslabitev že vštet v poslovanje vsake banke na svetu. Bistveno je, da je to v sprejemljivih in obvladljivih mejah."

Kako poteka izterjava terjatev?
"Na koncu ugotavljamo, da pri večini podjetij enostavno zmanjka denarnega toka in ostane za poplačilo samo še zavarovanje, ki je bilo dano bodisi ob odobritvi kredita ali kasneje ob reprogramih. To je velik vpliv na bilanco naše banke, ker vrednost teh zavarovanj iz dneva v dan pada. Govorim predvsem o nepremičninskem zavarovanju, ker gre za nelikviden trg, na katerem praktično ni transakcij, sploh pa ne z zemljišči in poslovnimi prostori. Vrednotenje zavarovanj je pod vplivom nedelujočega trga, kar neposredno vpliva na dodatne slabitve. Na to sem mislil, ko sem prej rekel, da se pri izterjavi ni naredilo dovolj, ko je bil še čas."

Je zato večji del slabih terjatev neizterljiv?
"Ravno zato smo portfelj razdelili na tri segmente - na dobrega, ki ga komitenti odplačujejo v skladu s pogodbo, na del portfelja, kjer te obstaja denarni tok, a so podjetja potrebna večjega prestrukturiranja dolga, ker so predzadolžena in je treba najti vzdržen denarni tok za določeno obdobje, da podjetja obdržijo delovna mesta in v daljšem časovnem okviru poplačajo kredite v banki. Ta del obravnavajo posebne službe za prestrukturiranje. Pri mnogih tovrstnih podjetjih banke nastopajmo konzorcialno. Tretji del pa so sodne izterjave, kjer se da izterjati le tisto, kar je mogoče unovčiti - bodisi s hipotekami, poroki ali drugimi oblikami zavarovanj."

Poslovanje s prebivalstvom

Kako boste izgubo spremenili v dobiček?
"To nas sprašujeta lastnika, to nas bo vprašala tudi Evropska komisija in od tega je odvisno, ali si zaslužimo priložnost, da še naprej delujemo v sedanji obliki. Glavne strateške usmeritve so, da banka tekoče posluje pozitivno v solidnimi donosi. Kar nas je letos pahnilo v izgubo, je enkratni učinek slabitve portfelja, na operativni ravni banka posluje z dobičkom. Obrestni prihodki padajo, tako kot v celotnem bančnem sistemu, temu moramo prilagoditi stroške, preusmeriti del sredstev na strateške plati in informacijske tehnologije, kamor bomo morali povečati. Naša usmeritev je v poslovanju s prebivalstvom in tradicionalni in predvsem podjetji ter samostojnimi podjetniki. Nepremišljenih projektov za trg se več ne bomo lotili."

Pred kratkim je prišla v upravo nova članica Elica Vegrinc, tako kot vi iz Hypo banke, ki je pretresla afera z visoko ugotovljenimi nepravilnostmi.
"Nova članica je vrhunska bančnica z dolgoletnimi izkušnjami, ki je napredovala po tej aferi in postala ključni člen, ki je to banko v Sloveniji postavila na nove zdrave temelje. Odgovorna bo za poslovno mrežo, poslovanje s prebivalstvom, produktno vodenje, da pospešimo prodajo, kar je v kontekstu strategije skupine NLB in pošte, v kateri imamo skupen pogled v njeni poslovni mreži. Poslovanje s prebivalstvom je eno področje, na katerem lahko Poštna banka gradi svoj tržni delež, in to smo povedali lastnikoma in Evropski komisiji. Na tem področju je gospa Vegrinc velika strokovnjakinja in zato smo jo povabili v upravo."

Mnogi opozarjajo, da reševanje bank ne bo uspešno, če se ne razdolži tudi gospodarstvo. Vidite kakšne ukrepe v tej smeri?
"Delim mnenje s tistimi, ki trdijo, da je sanacija bank le en korak, saj imamo zelo bolno tudi gospodarstvo. Če ne bo rasti, oživljanja, investicij, razvoja, ki bo generiral nov denarni tok za investicije, smo samo pogasili požar, tremi pa se še ne bo obrnil. Ti problemi so kompleksni, prevelik delež države pri upravljanju v podjetjih, privatizacija je v tem delu nujna in podjetja so predzadolžena, s premalo lastnega kapitala. To je začarani krog in ni enostavno govoriti le o tem, da je treba sanirati banke."

Tujci so boljši plačniki

Kakšna so vaša pričakovanja ob spremembah insolvenčne zakonodaje? Bo to prineslo boljšo kondicijo podjetjem in bankam hitrejšo izterjavo terjatev?
"Postavljena je bila zelo ambiciozno glede razdolžitve podjetij in razlastitve lastnikov, ki ovirajo insolvenčne postopke. V tem delu napredek je, saj je dolgotrajnost teh postopkov velik problem, ko nemalokrat na koncu ostane le še pogorišče. Hitrejše reševanje, ko so v podjetjih še zdrava jedra, bi bilo dobrodošlo. Nekaj novosti od sredine leta že velja. Kar je bilo v novi zakonodaji predvideno, še ni v celoti sprejeto oziroma bo državni zbor verjetno novo sredite sprejel prav v teh dneh. V vsakem primeru je treba insolvenčne postopke predvsem skrajšati."

4.11.2013 Večer Stran/Termin: 6
Naslov: Kje je nasedla PBS
Avtor: IRENA FERLUGA
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: INTERVJU
Površina/Trajanje: 778,10 Naklada: 31.150,00
Gesla: VREDNOSTNI PAPIRJI, PREVZEMI, EVROPSKA CENTRALNA BANKA,

Kje je nasedla PBS

Robert Senica, predsednik uprave Poštne banke Slovenije, ne izključuje možnosti odškodninskih tožb proti nekdanjemu vodstvu

IRENA FERLUGA

Tudi Poštna banka Slovenije (PBS) se je znašla v primežu slabih naložb. Lansko leto je zaključila s 322.000 evri dobička, ob letošnjem polletju pa je v njeni bilanci zazijala 7,7-milijonska luknja, ki se je po devetih mesecih še povečala. Potrebna bo dokapitalizacija. Za zdaj oba lastnika, NKBM in Pošta Slovenije, kažeta pripravljenost, da luknjo zapolnita, a še ni jasno, kako bosta zagotovila potrebnih do 30 milijonov evrov in v kolikšnem deležu. Ni namreč izključeno, da bi se lastniška struktura PBS spremenila, tako da bi se delež enega od lastnikov okrepil, predvidoma NKBM. Tretji dokapitalizator bi prišel v poštev, če bi v Bruslju zahtevali, da mora NKBM v okviru svojega programa prestrukturiranja banko prodati.

Bo šla PBS v prodajo?

Veliko je odvisno od Bruslja, kamor je tudi PBS, nekaj mesecev po NKBM, v katere skupini je PBS podrejena banka, poslala program prestrukturiranja in dokapitalizacije. Tam bodo določili obvezna priporočila, od katerih bo odvisno, ali bo PBS ostala v skupini ali jo bo treba prodati. Ne glede na to se v banki ne bodo mogli izogniti znižanju plač, združevanju sektorjev in splošni reorganizaciji ter morda zmanjšanju števila zaposlenih, zdaj jih je 238.

"Vloga v Bruslju vsebuje vzroke, zakaj je banka v težavah, trenutno stanje do konca leta in projekcijo za naslednjih tri do pet let. Ključen poudarek je na ukrepih za izboljšanje poslovanja, na strateško usmeritev pa imata velik vpliv poleg uprave tudi lastnika, predvsem večinski NKBM, zaradi odločitve, kakšno vlogo bo imela PBS v skupini v prihodnje, ali bo v njej ostala ali pa jo bo treba prodati," pravi Robert Senica, od letošnje pomladi predsednik uprave PBS.

Kdaj pričakujete odločitev glede dokapitalizacije?

"Vsaj predhodno soglasje pričakujemo do konca novembra."

PBS je kot članica skupine NKBM vključena v stresne teste zunanjih revizorjev na zahtevo Bruslja in ECB. Kaj pregledujejo revizorji?

"Pregledi potekajo v več fazah. Ena od njih je pregled kvalitete portfelja na vseh ravneh, tako pri prebivalstvu kot pri podjetjih, ko revizorji pregledujejo posamezne primere, kakovost zavarovanj posameznih kreditov. Pregledujejo tudi postopke vrednotenja zavarovanj. Stresni testi, ki jih izvaja Oliver Wyman, so pogled od zgoraj navzdol na makroekonomsko okolje in pregled bančnega sistema. Ta slika bo pokazala trenutno stanje bančnega sistema in posamezne banke."

Zakaj je metodologija, po kateri bodo ovrednotili zdravje bančnega sistema, takšna skrivnost?

"Tudi nam ni bila predstavljena. Vemo, kaj je v osnovi obremenitveni test: negativni scenarij z določeno verjetnostjo in njegov vpliv na bančne bilance. Kakšna so izhodišča in parametri verjetnosti teh testov, nam ni znano."

Kakšen rezultat pričakujete za PBS?

"Mislim, da smo v okviru, ki ga zaradi letošnjega bistveno slabšega rezultata od preteklih let že poznamo. Naš interni stresni test smo začeli februarja, po mojem prihodu, ko smo sami pregledali portfelj. Priključili smo cenitve celotnega premoženja, ki nam je bilo dano v zavarovanje, tako premičnega kot nepremičnega. Postavili smo nove standarde in zato pričakujem, da ne more biti večjih presenečenj."

PBS nima valutnih poslov

Kaj ste vi ugotovili, pri katerih poslih je PBS nasedla?

"Razlogi za tak rezultat so zunanji, na katere ni mogoče vplivati, in notranji, kjer bi lahko vplivali ob odobritvah kreditov in kasneje v fazi reševanja in izterjave. Zunanji vpliv je stanje v gospodarstvu, ko so mnoga podjetja prišla v težave, tudi dobra. Interni vpliv pa je, kako so se upravljala tveganja, predvsem kreditno tveganje, ki mu je ta banka daleč najbolj izpostavljena. PBS nima visokega likvidnostnega tveganja, ne ukvarja se z valutnimi posli niti nima licence za izvedene finančne instrumente, zato špekulativnih tveganj ne more biti. Gre za klasično kreditno tveganje: podeljevanje kreditov, za katere obstaja verjetnost, da ne bodo vrnjeni. In tu ni bilo vse narejeno, kot bi lahko bilo."

4.11.2013 Reporter Stran/Število: 26

intervju

jonov evrov državnega hibridnega posojila, ki pa smo ga morali letos spomladi zaradi novih odkritij in posledično slabitev konvertirati v lastniški delež, saj banka ni več dosegala devetodstotne kapitalske ustreznosti. To je bilo potrjeno tudi na skupščini. Moram pa povedati še nekaj, kar večina poslovne javnosti ne ve, čeprav banka te poslovne odločitve javno objavlja. Na skupščini, ki je bila ravni decembra, je uprava banke predlagala, da se banko dokapitalizira s 50 milijoni evrov, da pa vzamemo 150 milijonov evrov hibridnega posojila. Vendar delničarji predloga o dokapitalizaciji niso potrdili in odobrili samo sto milijonov hibridnega posojila.

■ Kaj bi pomenilo, če bi vaš predlog takrat sprejeli?

Da konverzije hibridnega posojila ne bi bilo tako hitro ali pa sploh ne.

■ Pa so bili delničarji seznanjeni z razmerami v banki?

Mi smo delničarjem jasno predstavili vse scenarije. To smo povedali še Sodu in vladi. Tudi to, da je naš scenarij dokapitalizacije 400 milijonov evrov. To bi bil vloženi kapital za nekaj let ob domnevi, da ne bo ekspanzivne gospodarske rasti. Za vsako povečevanje rizične aktive banka potrebuje kapital, da krije vsa tveganja, ki jih prinaša kreditiranje. To pomeni, da 400 milijonov evrov še vedno ostaja naša ocena po dokapitalizaciji banke v prihodnosti. Če bo pa vrednotenje naših kreditov s strani zunanjega izvajalca stresnih testov bolj restriktivno, bo banka potrebovala še dodatni kapital. V kakšni višini ne morem povedati, ker ne vem, kakšni bodo rezultati stresnih testov.

■ Na koncu bo treba poiskati še strateškega partnerja. To je sicer precej odvisno od lastnikov, ste pa najbrž imeli pogovore z možnimi vlagatelji?

Pogovarjamo se z več možnimi strateškimi partnerji – od Kuvajta in Turčije do Velike Britanije. Eden izmed njih je izrazil resen namen za sodelovanje pri dokapitalizaciji NKBM, vendar zdaj čaka, kot mi vsi, rezultate stresnih testov in na to, kolikšna dokapitalizacija bo potrebna. Vsi so menili, da je naša banka zanje zanimiva predvsem zaradi vloge NKBM na Balkanu in zaradi dobre strukture naših prodajnih kanalov prek naših lastnih poslovalnic in prek Pošte Slovenije, s katero imamo sklenjeno pogodbo. Z našimi storitvami smo prisotni na 1.200 poštnih okencih po Sloveniji. In ko bo znano, koliko kapitala je treba vložiti v NKBM, bomo pogovore z možnimi strateškimi partnerji nadaljevali.

Recept za rešitev NKBM: očiščenje, katarza, dokapitalizacija, odlična strokovna ekipa in novi posli.

■ Seveda bo vse odvisno od lastnika, se pravi države oziroma vlade. Kakšne odnose pa imate z vladnimi predstavniki?

Zelo dobre. Imamo redne stike z ministrstvom za finance, Sodom in Banko Slovenije, ki jih redno obveščamo o naših dejavnostih.

■ Ob vsem tem imate zase zelo malo prostega časa?

Res je.

■ Ampak fotografiji se le posvečate? Kot mladostnik ste bili zelo aktiven član foto kluba.

Tu in tam, zdaj se več vozim z mojim starodobnikom – WV hroščem.

■ S svojim receptom za mlečni napitek pa ste celo zmagali na nekem tekmovanju.

Ja, se spomnim, jabolčno mleko.

■ Se spomnite recepta?

Se. V posodo, ki je primerna za mešanje z električnim mešalnikom, vlijete liter hladnega mleka. Nato nastrgate olupljena jabolka, dodate kakšno žlico sladkorja, ki mora biti bel. Zaradi okusa se lahko doda malo ruma, vendar ne, če bodo napitek pili otroci. Vse to se dobro zmeša in za eno uro odloži v hladilnik. Preden postrežete, še enkrat premešate. To je odličen in zdrav napitek.

■ Še vedno ga poznate, pa je od takrat minilo več kot 30 let. Kakšen je pa vaš kratki recept za rešitev NKBM?

Očiščenje, katarza, dokapitalizacija, odlična strokovna ekipa in novi posli. ■

4.11.2013 Reporter Stran Termin: 28

Zanimivo je, da so se govorice in anonimka pojavili skoraj sočasno, ko ste v banki začeli obračunavati s preteklostjo. So te govorice maščevanje nekaterih bivših zaposlenih ali tistih, proti katerim ste vložili odškodninske tožbe? Ste kaj takega pričakovali.
Sem. Pričakoval sem notranji odpor, ki je tudi bil. Pričakoval pa sem tudi zunanjega. Položaj predsednika uprave je pač podoben strelovodu na vrhu hiše. To vzamem kot del službe in na to sem bil pripravljen. Vendar sem sam pri sebi sklenil, da speljem proces reorganizacije in sanacijo banke, v kar sodijo tudi neprijubljeni ukrepi. Zato sem deležen anonimk in lažnivih govoric. No, tega sem navajen že iz Pošte Slovenije.

Podlaga za odškodninske tožbe je bila vaša notranja forenzična revizija. Na kaj se nanašajo odškodninske tožbe, tako prvi kot drugi paket?
Po mnenju revizije sta bila najbolj problematična neustrezen sistem kreditnega procesa in notranji nadzor pri odobravanju kreditov.

Kaj to pomeni?
Kreditni proces je bil slabo nastavljen, težava je bila v človeškem faktorju. Notranje kontrole so v določenih primerih odpovedale. To pomeni predvsem presoja, komu odobriti kredit, kakšna naj bodo zavarovanja, kdaj so izpolnjeni vsi pogoji, da se kredit nakaže. Več seveda zaradi poslovne skrivnosti ne smem razkrivati. Lahko samo povem, da slabi krediti niso posledica zaletavosti menedžmenta banke, ampak predvsem slabega kreditnega procesa in slabega procesa notranjih kontrol, kjer so osebe, ki so pooblaščene za dajanje kreditov, tudi kontrolirale druga drugo. Mi smo zdaj sprejeli nekatere dopolnitve sistema, z novim letom pa uvajamo nov sistem kreditnega procesa, ki bo nastavljen tako, da zlorab ne bi smelo več biti.

Boste kreditiranje zaostrili? V vaši strategiji je zapisano, da se boste osredotočili na mala in srednja podjetja. Ali to pomeni, da se umikate iz večjih podjetij?
Ne, NKBM bo še naprej in z veseljem financirala tudi velika podjetja v Sloveniji in tujini. Gre za to, da smo se pri novi strategiji odločili, da se bomo usmerili predvsem v mala in srednja podjetja. Menimo, da imajo ta podjetja odločujočo vlogo v gospodarstvu. Po drugi strani pa je tudi večja razpršenost, tveganje pri financiranju malih in srednjih podjetij pa je manjše. Prav ta podjetja ustvarjajo nova delovna mesta, in to veliko bolj, kot pa velika podjetja. Razmere so podobne v Nemčiji, le da imamo v Sloveniji preveč birokratskih ovir, hkrati pa ni dovolj davčnih spodbud za podjetnike.

So pa krive tudi banke. Večja podjetja so lažje dobila sto ali dvesto milijonov kredita, kot pa majhen podjetnik deset ali 50 tisoč evrov.
Mi smo zdaj ločili področja velikih družb ter malih in srednjih podjetij. Za slednje imamo celo samostojne enote – v Novi Gorici, Ljubljani in Mariboru. Za velika podjetja pa imamo na terenu direktorje območij, ki so specializirani ravno za večje družbe. Na ta način smo segmentirali naš trg in pričakujemo, da bomo poslovno precej uspešni.

Govorila sva o eni od dejavnosti, s katerimi naj bi izboljšali poslovanje NKBM. Katere so še druge?
Za vsako banko je posebno pomembno področje neobrestnih prihodkov. To pomeni, da lahko banka s temi prihodki krije svoje stroške poslovanja, obrestni prihodki pa so namenjeni dividendam. Zato je naš cilj, da razširimo obseg naših storitev, ki bodo zanimiva tako za podjetja kot za prebivalstvo. Z reorganizacijo smo ustanovili tudi sektor za razvoj storitev, kar pomeni, da računamo na sposobnost te razvojne ekipe, da bo z novimi storitvami povečala obseg neobrestnih prihodkov.

Zdaj seveda z neobrestnimi prihodki ne krijete stroškov poslovanja?
V veliki večini ne. Morate vedeti, da je ob sanaciji banke prihodke lažje zniževati, kot pa jih povečevati. Še zlasti če je v krizi tudi gospodarstvo.

Boste katero svojo dejavnost opustili?
Reorganiziramo ne samo NKBM, ampak tudi Skupino NKBM. To pomeni, da bomo nekatere hčerinske družbe obdržali, nekaterih pa ne. To še posebej velja za lizinška podjetja, ki jih moramo ustrezno prestrukturirati. Zdaj imamo tri lizinške družbe: mariborski KBM Leasing, Gorica Leasing in pa KBM Leasing Hrvatska.

Kako je z balkanskimi naložbami?
Kar zadeva KBM banko oziroma nekdanjo Credy banko iz Kragujevca, jo bomo prestrukturirali, tako da bo lahko napredovala na srbskem trgu. Morate pa vedeti, da iz Srbije, po ocenah, ki jih dobivamo iz različnih institucij, ki merijo makroekonomsko klimo, ne dobivamo kaj spodbudnih informacij oziroma nič kaj spodbudnih napovedi na naslednje leto ali dve. Mi si seveda želimo, da bi bilo srbsko gospodarstvo uspešno in progresivno.

Kaj pa vaša nepremičninska družba v Zagrebu KBM Projekt, kjer je bila NKBM zaradi čudne preprodaje zemljišč oškodovana?
Družba je v likvidaciji. Tako smo se odločili in jo bomo zaprli. Tudi v tem primeru smo s ciljem, da zaščitimo interese banke, uporabili vsa razpoložljiva pravna sredstva.

Če prav razumem, se poslovanje NKBM sicer počasi izboljšuje, hkrati pa čakate na rezultate stresnih testov, za katere ne veste, kakšni bodo. Vsekakor bo potrebna tudi dokapitalizacija. Je v tem vmesnem obdobju, če lahko tako rečem, likvidnost banke ogrožena?
Likvidnost banke je zelo dobra, bistveno boljša, kot je bila lani ob mojem prihodu. Banka lahko izpolnjuje svoje obveznosti.

Potem se vaši varčevalci in poslovni partnerji lahko mirni?
Nimajo se česa bati. Še posebej varčevalci, saj so njihove vloge v naši banki varne. Ne glede na vse slabe informacije o NKBM mi relativno še dobro držimo delež prebivalstva v pasivi, kar pomeni, da nam varčevalci zaupajo.

Likvidnost banke je zelo dobra, bistveno boljša kot je bila lani ob mojem prihodu.

Mali delničarji pa so še jezni na vas. NKBM jih ima še vedno več kot 90.000, ki pa imajo, zaradi pretvorbe coco obveznic v delnice manj kot desetodstotni delež, še pred leti pa so imeli četrtinskega. Nekateri mali delničarji se počutijo opeharjene. Je bila ta pretvorba hibridnega posojila države spomladi nujna? Niste mogli kako drugače zagotoviti devetodstotne kapitalske ustreznosti banke?
Morate vedeti, da smo vsak mesec po nastopu mojega mandata v banki odkrivali kaj novega. In ko smo prejeli cenitvena poročila izpostavljenosti naših hčerinskih družb, smo morali izvesti dodatne slabitve, temu primerno pa je bil lanski poslovni rezultat slabši od načrtovanega in pričakovanega.

Zato tudi kapitalska ustreznost ni bila dobra?
Moram jasno povedati, da je bila kapitalska ustreznost konec lanskega leta nad devet odstotkov. Ko pa smo nato odkrivali vedno nove stvari, smo morali opraviti še dodatne slabitve.

Ob letošnjem polletju še dodatnih 60 milijonov evrov?
Ja. In 300 milijonov lani na ravni Skupine NKBM. Zato smo tudi prejeli sto mili-

4.11.2013 Reporter Stran/Termin: 28

intervju

Kreditni proces je bil slabo nastavljen, težava je bila v človeškem faktorju.

Računamo na vsakoletni prihranek v višini do treh milijonov evrov. Vendar se to še ne bo moglo pokazati v letošnjih rezultatih, ampak v prihodnjem obdobju.

■ Kaj pa odpuščanje zaposlenih?
Do konca leta nameravamo število zaposlenih zmanjšati za sto v primerjavi z začetkom letošnjega leta, vendar s pretežno mehkimi metodami. V naslednjih dveh do treh letih pa še za 300 do 350 zaposlenih.

■ So pa vam ob tem očitali, da ste jih na novo zaposlili celo nekaj deset?
Banka je imela ob nastopu mojega mandata v določenih delih precejšnje kadrovske vrzeli. V glavnem je šlo za pomanjkanje strokovnih kadrov, nekaj smo jih pripeljali od zunaj. Tisto, kar smo pa lahko nadomestili z našimi že obstoječimi kadri, smo že naredili. Tako da očitki, da smo pripeljali same zunanje kadre, sploh ne držijo. Na vodilne položaje smo z notranjo reorganizacijo postavili večinoma obstoječe kadre.

■ Med govoricami je tudi anonimka o kadilnici, ki naj bi bila narejena za vas in naj bi stala 70 tisoč evrov.
Resnica je, da smo odšteli približno desetkrat manj in da je to prostor, ki ga uporabljajo tudi drugi ter da smo za zaposlene, ki kadijo, v centralni stavbi uredili še eno kadilnico. Ne morem razumeti ljudi, ki kupijo čisto vse od tistih, ki razširjajo govorice. Jaz sem do tega izredno zadržan, ker v veliki večini primerov odsevajo nerealno stanje. Ali pa so celo lažnive. Ampak to je očitno stanje človeškega duha v tej državi.

biografija

Aleš Hauc se je rodil leta 1964 v Mariboru. Osemletko je končal na osnovni šoli bratov Polančičev, srednje izobraževanje pa na mariborski prvi gimnaziji. Diplomiral je na mariborski ekonomsko-poslovni fakulteti, prejel je tudi zlati znak mariborske univerze ter pridobil certifikat preizkušenega notranjega revizorja na Slovenskem inštitutu za revizijo. Poklicno kariero je začel leta 1991 kot raziskovalec in svetovalec za financiranje podjetij pri Ekonomskem inštitutu v Mariboru, nadaljeval v letu 1994 kot notranji revizor v takratni Krekovi banki (sedaj Raiffeisen banki) in vodja službe notranje revizije, ki je svetoval tudi direktorju banke oziroma kasneje njeni upravi.
V letu 2002 je postal direktor poslovne enote Banke Koper v Mariboru, kjer je skrbel predvsem za širitev tržnega deleža, ključne komitente ter izvajanje strategije banke. Leta 2005 je bil imenovan za generalnega direktorja Pošte Slovenije, marca 2010 mu je nadzorni svet podelil drugi mandat. Lani so ga povabili v Nove KBM, kjer je aprila nastopil petletni mandat predsednika uprave.
Več let je predavatelj na Gea Collegeu v Ljubljani, na izobraževalnem centru Združenja bank Slovenije, od leta 2008 je tudi visokošolski habilitirani učitelj na Ekonomsko-poslovni fakulteti v Mariboru za predmete s področja financ in bančništva. Je tudi član nadzornih svetov družb ter član strateškega sveta Ekonomsko-poslovne fakultete v Mariboru. Njegova biografija v Cobissu zajema več kot 80 enot, o ekonomiji in menedžmentu pa je doma objavil več kot 70 strokovnih in poljudnih člankov. Predaval in izobraževal se je v tujini, zlasti v Avstriji, Italiji in ZDA.

4.11.2013 Reporter Strani Tiskin: 22

Ne morem razumeti ljudi, ki kupijo čisto vse od ljudi, ki razširjajo govorice.

ta. To je izziv. Takih možnosti ima človek v življenju zelo malo.

Prvemu vabilu, da pridete v NKBM, se niste odzvali?
Že konec leta 2011, ko so nadzorniki razrešili Matjaža Kovačiča, so me povabili, da pridem v NKBM. Ampak ker je takratni nadzorni svet banke imenoval Andreja Plosa za predsednika uprave, sem se jaz temu vabilu samo lepo zahvalil. Potem pa, ko je februarja lani kolega Plos podal odstopno izjavo, me je nadzorni svet spet povabil k sodelovanju in takrat sem se temu odzval. Marsikdo mi je takrat rekel, kaj boš hodil v banko, če so tam težave in jih boš moral reševati. Ampak zame je izziv, da banko postavimo na noge, da bo taka, kot mora biti. Ni izziv biti predsednik uprave nekje tam, kjer vse deluje, kot je treba.

Na Poti Slovenije so bile težave?
Prav gotovo, ampak tolikšne kot v NKBM zagotovo ne. Pošto smo naredili za precej moderno družbo, ves čas mojega mandata je poslovala z dobičkom. Lahko bi sicer naredili še več, če se ne bi vmešavala politika. Danes ima težave po mojem mnenju zaradi poštnega zakona, ne zato, ker ne bi bila pripravljena na liberalizacijo poštnega trga.

Pravite, da uživate v težavah, da radi zdravite družbe. Ali zato pogosto citirate nekdanjo angleško premierko Margaret Thatcher, češ da je zdravilo zelo grenko in neokusno, je pa potrebno, da bolnik preživi.
Zdravilo za NKBM pravzaprav prihaja od Evropske komisije oziroma Evropske unije, ki je zahtevala bančne stresne teste, ki jih opravljajo zunanji izvajalci. Slovenija je ena prvih, sledilo bo pretresanje še vsaj 130 bank v Evropski uniji. Slovenska država bo potem morala izvesti dokapitalizacijo, kar velja predvsem za dve največji slovenski sistemski banki NLB in NKBM. In to v višini, ki jo bodo opredelili zunanji izvajalci, ki opravljajo teste. Hkrati bodo slabe terjatve prenesene na družbo za upravljanje terjatev bank. Po vsem tem v NKBM že naslednje leto pričakujemo dobiček.

To so vaše želje in načrti. Realnost je, da ste imeli ob letošnjem polletju 44,2 milijona evrov čiste izgube. Kakšni pa so rezultati ob koncu tretjega četrtletja?
Tega ne morem povedati. Rezultate moramo najprej uradno objaviti, ker smo delniška družba, ampak ni kakšnih bistvenih sprememb glede na polletne rezultate.

Kaj pa ob koncu leta? Kaj ste predvideli v načrtu?
Pričakujemo izgubo, zato ker bomo glede na dinamični načrt banke zaradi različne aktive opravili še dodatne slabitve.

Za koliko?
Ta trenutek znesek še ni znan, ker stresni testi še niso končani. Po testih pa bomo vedeli in zunanji izvajalci bodo postavili zahtevo, koliko dodatnih slabitev je treba še opraviti.

Ali to pomeni, da bo lahko znesek višji od lanskega, ko ste imeli za 300 milijonov evrov slabitev?
Tudi to je možno. Naše cenitve so z dne 31. decembra 2012, ki je tudi presečni datum za te preglede. Po teh zapisnikih imamo izračunano tržno vrednost nepremičnin, ki so bile uporabljene za zavarovanje kreditov. Če pa bo zunanji izvajalec presodil, da so odbitki pri teh vrednostih večji, bo seveda potrebno oblikovati večji obseg slabitev, kar pomeni tudi višji znesek dokapitalizacije banke.

Stresne teste izvaja družba Oliver Wyman. Jih po banki kaj srečujete?
Ne. Imeli smo samo uvodni sestanek, nato pa smo strokovni del prepustili njim. Naše strokovne službe so jim predale vse zahtevane podatke za kakovostno izvedbo pregleda. Z njimi korektno sodelujemo. Podrobnejših informacij pa zaradi zaveze regulatorju ne smemo razkrivati.

Kdaj naj bi odšli iz NKBM?
Predvidoma v prvi polovici novembra.

Za kdaj pa je predviden prenos slabih terjatev na družbo za upravljanje terjatev bank?
To je predvideno decembra. Nimamo pa še povsem zanesljivih informacij.

Potem pa dokapitalizacija banke?
Predvidoma letos decembra.

V višini?
Težko rečem, odvisno od rezultatov pregleda. Lahko da bo 400 milijonov evrov, znesek, ki so ga potrdili delničarji na junijski skupščini, dovolj, vse pa je odvisno od presoje zunanjih presojevalcev.

Bančnik mora vedeti, da ne sme podjetja, ki ga kreditira, prezadolžiti, ker ga s tem lahko pokoplje.

Načrtujete dobiček?
Po naših načrtih za prihodnje leto, ki jih ravno pripravljamo, kaže, da bomo dosegli dobiček.

Torej bo proces čiščanja in očiščevanja banke takrat končan?
Načeloma ja. Vendar je precej odvisno od makroekonomskih razmer. To pomeni, če se bodo razmere v gospodarstvu poslabševale, bo banka za določene naložbe še morala oblikovati dodatne slabitve, ampak ne take, kot smo jih v preteklosti.

Ob tem teče proces reorganizacije, ki ste jo napovedali že na začetku svojega mandata.
S 1. oktobrom je uvedena nova organizacijska struktura. To pomeni, da je za tretjino manj delavcev z individualnimi pogodbami, manj direktorjev, da so zmanjšane bonitete in druge ugodnosti ter da je nova organizacijska struktura bistveno vitkejša, kot je bila prejšnja.

In kakšen bo prihranek zaradi nove organizacijske strukture?

Intervju

Kako spite zadnje čase?
Zelo dobro.

Sprašujem zato, ker je ministrska predsednica Alenka Bratušek v nedavnem intervjuju za Süddeutsche Zeitung dejala, da je sanjala o davku na nepremičnine. Kaj sanjate? Kakšne so sanje bankirjev?
Včasih so moje sanje lepe, včasih pa sanjam tudi o stresnih testih.

Samo o stresnih testih? O kakšnih velikih količinah denarja pa ne?
Ne. Nisem materialist, prej nasprotno. Rad upravljam denar, nikoli pa nisem imel želje, da bi imel veliko denarja. To praviloma povzroča samo težave.

Potem kakšnih hujših nočnih mor nimate?
Ne, res ne. Če si korekten in pošten, potem so tudi sanje lepe.

Na začetku ste bili raziskovalec in svetovalec za financiranje podjetij pri Ekonomskem inštitutu v Mariboru, nato revizor v Krekovi banki, šli ste v Banko Koper in bili dolgoletni generalni direktor Pošte Slovenije, zdaj ste poldrugo leto predsednik uprave NKBM. Ves čas ste bili nekako povezani s slovenskim bančnim sistemom. Kam gre in kje ga vidite čez nekaj let? Smo ga sposobni sanirati ali bo morala propasti še kakšna banka?
Slovenski bančni sistem se bo po mojem mnenju – tako kot španski in irski – saniral, začel normalno delovati, upam pa, da na temelju novih vrednot. Ne na teh, ki so bile do zdaj.

Katerih pa?
Po mojem mnenju ih ni bilo.

O katerih vrednotah pa potem govorite?
Predvsem je to poštenost. Bančnik ne sme nikoli lagati. Bančnik mora vedno imeti bolj konservativno stališče kot drugi v gospodarstvu. Bančnik mora vedeti, da je od banke odvisno tudi poslovanje gospodarstva. To pomeni, če bo banka dobro delovala in poslovala, bo tudi gospodarstvo. Bančnik mora vedeti, da ne sme podjetja, ki ga kreditira, prezadolžiti, ker ga s tem lahko pokoplje.

Slovenske banke so ravno to počele.
Bil je v Sloveniji čas rasti, ko je bilo dovolj denarja, tudi iz tujine. Nekateri so se takrat preselili iz realnega v virtualni svet, zato danes čutimo posledice.

Svoj drugi mandat na Pošti Slovenije ste prekinili in šli v NKBM. Vam je danes kaj žal? Banke ste prevzeli, ko je bila v slabem položaju, ko so bila leta debelih krav že zdavnaj mimo.
Niti najmanj mi ni žal, da sem prišel v Novo KBM.

Zakaj?
Ker v svojem delu uživam.

Uživate v tem, da ste v težavah? Uživate, da sanirate banke?

Rad upravljam denar, nikoli pa nisem imel želje, da bi imel veliko denarja.

4.11.2013 Reporter Stran Termin: 23

intervju

Aleš Hauc, predsednik uprave Nove KBM

Tekst: Jože Biščak Foto: Primož Lavre

Za dokapitalizacijo NKBM bo 400 milijonov dovolj

Pred dobrim letom in pol je Aleš Hauc postal predsednik uprave Nove KBM. Zdi se, da se ne boji nikogar. Neresnične govorice in anonimke, kot tisto o pregrešno dragi kadilnici, vzame na znanje in v zakup. Celo pošaliti se zna na ta račun. Ko pa beseda nanese na bančništvo, konkretne številke, slovenski bančni sistem, sanacijo NKBM in stresne teste, ni bolj resnega človeka na svetu, kot je Aleš Hauc. Pravi, da bo 400 milijonov evrov za dokapitalizacijo NKBM, kolikor je bila njihova ocena, najbrž dovolj, recept za rešitev NKBM pa je: očiščenje, katarza, dokapitalizacija, odlična strokovna ekipa in novi posli.

4.11.2013 Reporter Stran/Termin: 28

Naslov: Za dokapitalizacijo NKBM bo 400 milijonov dovolj

Avtor: Jože Biščak

Rubrika/Oddaja: INTERVJU Žanr: INTERVJU

Površina/Trajanje: 4.477,26 Naklada: 15.000,00

Gesla: PODJETJA, PREZADOLŽEVANJE, FINANCIRANJE, POSOJILA, NOVA

5.11.2013	TV Slovenija 3
Naslov:	Napoved evropske komisije jih ne preseneča
Avtor:	/
Rubrika/Oddaja:	ŽARIŠČE
Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:00:44
Naklada:	
Gesla:	GUVERNER BANKE SLOVENIJE, BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC,

TANJA ROSANDIČ: Finančnega ministra Uroša Čuferja in Urad za makroekonomske analize napoved evropske komisije ne preseneča.

UROŠ ČUFER (minister za finance): V okviru pričakovanja, jaz mislim, da je bila ocena kar v redu.

BOŠTJAN VASLE (direktor UMAR): Gre za to, da se proces sanacije bančnega sistema še ni začel, oziroma da je prišlo do zamika. Poleg tega se bo nadaljeval proces konsolidacije javnih financ in to sta ključna razloga, ki sta pripeljala do tega, da bo letošnji padec gospodarske aktivnosti podoben lanskemu. Padec pa lahko pričakujemo, sicer manjši, tudi v prihodnjem letu.

BOŠTJAN JAZBEC (guvernerBanke Slovenije): Verjetno bomo imeli v začetku prihodnjega leta verjetno najbolj dokapitalizirane banke v Evropski uniji in hkrati dobre pogoje za gospodarsko rast, je pa vprašanje če bomo znali te pogoje izkoristiti.

[illegible]1.2013	POP TV	Stran Termin:	[illegible]:00
Naslov:	Kako Slovenija razume besede Bruslja		
Avtor:	Katarina Matejčič		
Rubrika/Oddaja:	24 UR	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:01:58	Naklada:	
Gesla:	GUVERNER BANKE SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER.		

JANI MUHIČ: Katarina Matejčič kako pa naša vladajoča politika razume zadnje slabe napovedi evropske komisije in izjavo Rehna, če bodo reforme, ne bo trojke.

KATARINA MATEJČIČ: Naša stran očitno kljub temu ostaja optimistična. Finančni minister Čufer je danes poudaril, da je napovedi evropske komisije povsem v skladu z njihovimi pričakovanji in da je njena ocena kar v redu. Z njim se strinja tudi guvernerJazbec, saj smo po njegovih besedah to, da bo naše gospodarstvo okrevalo šele leta 2015 vedeli že kar nekaj časa. Kar torej ne pomeni, da vladni ukrepi ne prijemajo, oziroma prijemajo prepočasi dodaja. Sploh, ker so naše največje težave banke in tudi zato bo prihodnje leto BDP še negativen. Rezultati stresnih testov, ki naj bi bili končno znani decembra so namreč v evropske napovedi že vključeni. Več o tem pa v izjavi.

BOŠTJAN JAZBEC (guvernerBanke Slovenije): Te ocene so v veliki meri vključene in zaradi tega so verjetno, bomo jih imeli v začetku prihodnjega leta verjetno najbolj dokapitalizirane banke v evropski uniji in hkrati dobre pogoje za gospodarsko rast. Je pa vprašanje, če bomo znali te pogoje izkoristiti.

5.11.2013	Radio Slovenija 1	Stran Termin:	17:00:0
Naslov:	Bruselj še poslabšal napovedi za Slovenijo		
Avtor:	Erika Štular		
Rubrika/Oddaja:	STUDIO OB 17H	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:55:37	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE		

//OBVESTILO O PRISPEVKU//

Evropska komisija je danes objavila, da se bo bruto domači proizvod v Sloveniji krčil tudi prihodnje leto. Spomladansko napoved je poslabšala, zdaj napoveduje, da bo upad BDP-ja prihodnje leto enoodstoten. Pred tem je Mednarodni denarni sklad objavil, da bo v letu 2014 Slovenijo doletel 1,4 odstoten upad. Podoben padec so izračunali tudi v analitični službi pri Gospodarski zbornici. Analitiki napovedi o makroekonomskih gibanjih po pravilu med letom popravijo na slabše in leto zasuka se vsakič posebej zamakne. Zdaj okrevanje za Slovenijo prelagajo na leto 2015.

Izjave

Alenka Avberšek, izvršna direktorica Gospodarske zbornice,
Boštjan Vasle, direktor Urada za makroekonomske analize in razvoj,
Aleš Delakorda, vodja analitično-raziskovalnega oddelka na Banki Slovenije,
Olli Rehn, evropski komisar.

V kolikor želite magnetogram, nam sporočite.

5.11.2013 Delo Stran/Termin: 2
Naslov: Dohodnina in bančništvo na preizkusu v DS
Avtor: P. J.
Rubrika/Oddaja: AKTUALNO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 69,98 Naklada: 39.340,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE

Dohodnina in bančništvo na preizkusu v DS

LJUBLJANA – Na izredni seji bodo državni svetniki danes odločili, ali bi z vetom ustavili spremembi zakona o dohodnini in bančništvu. S spremembo zakona o bančništvu je koalicija prejšnji teden Banki Slovenije omogočila, da bo pri davkoplačevalski sanaciji bank lahko razlastnila imetnike do pol milijarde vrednih podrejenih dolžniških instrumentov bank. Glasovanje o vetu je zahtevalo osem svetnikov, ker bo novost prizadela četrtino državljanov, ki so ali imetniki teh instrumentov ali vlagatelji v razne sklade. Svetniki opozarjajo, da ti vlagatelji na politiko bank niso imeli lastniškega vpliva in je popolno razlastninjenje zato pretiran ukrep. Veto na ukinjanje olajšav in usklajevanj lestvice, da bi z dohodnino na leto zbrali dodatnih 33,2 milijona evrov, je zahtevalo devet svetnikov, ki ocenjujejo, da bodo novosti najbolj prizadele najšibkejše in najbolj ranljive skupine prebivalcev, dolgoročno pa bo dohodnina vse bolj podobna glavarini, ko vsi plačujejo enako, novosti so pa tudi nepravične, ker se pri plačah usklajevanje ukinja, pri pokojninah pa ne, so ocenili. **P. J.**

5.11.2013	TV Slovenija 1	Trac/Termin	22:00:00
Naslov:	Guverner BS se je sestal z DeSUS-om		
Avtor:	/		
Rubrika/Oddaja:	ODMEVI	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:00:51	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, GUVERNER BANKE SLOVENIJE, GUVERNER		

SAŠA KRAJNC: GuvernerBanke Slovenije pa se je s finančnim ministrom pozno popoldne sestal z izvršnim odborom iz stranke DeSUS. Na sestanku so govorilo o zakonu v Slovenskem državnem Holdingu, ki naj bi ga vlada v kratkem potrdila. DeSUS zahteva, da bo nov zakon zagotavljal, da bo del kupnin od prodaje državnega premoženja namenjen pokojninski blagajni. Finančni minister bo predlog DeSUS-a preučil.

KARL ERJAVEC (predsednik DeSUS-a): Smo se dogovorili za kompromisno rešitev, ki sicer ne gre v smeri, da bi KAD ostal samostojna pravna oseba znotraj SDH, bi pa se vsa ta sredstva evidentirala znotraj SDH in vodila ločeno. Na takšen način bi zagotovili tudi sledljivost teh sredstev, ki so namenjena za pokojninsko blagajno.

5.11.2013	TV Slovenija 1	Spored Termin	22:00:00
Naslov:	Potrdil poročili o finančnem stanju Factor banke in Probanke		
Avtor:	/		
Rubrika/Oddaja:	ODMEVI	Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	00:00:23	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, FACTOR BANKA, PROBANKA, BANKE		

SAŠA KRAJNC: Svet Banke Slovenije je potrdil poročili o finančnem stanju Factor banke in Probanke, ter predlog ukrepov za njuno preoblikovanje. Banki ocenjujeta, da imata 434 milijonov evrov primanjkljaja. Po načrtu bo postopek prenehanja poslovanja končan do konca leta 2016. Banki zdaj nemoteno poslujeta in izpolnjujeta vse svoje obveznosti.

11.2013 TV Slovenija 1 Termin 19:00:00
Naslov: Čufer in Jazbec na obisku pri DeSUS-u
Avtor: Nuša Baranja
Rubrika/Oddaja: DNEVNIK Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 00:02:25 Naklada:
Gesla: BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE SLOVENIJE,

MANICA J. AMBROŽIČ: Člani izvršnega odbora DeSUS-a so se pozno popoldne sestali z guvernerjemBanke Slovenije in ministrom za finance. Pogovarjajo se o zakonu o Slovenskem državnem holdingu. O zakonu, ki naj bi ga v dveh tednih vlada potrdila so se včeraj pogovarjali tudi predsedniki koalicijskih strank. Kako poteka današnji sestanek pa Nuša Baranja. Pozdravljena.

NUŠA BARANJA: Ja lep pozdrav. Sestanek v tem trenutku še traja, glavna zahteva DeSUS-a pa, da bo zakon o Slovenskem državnem holdingu omogočal, da se bo iz dela kupnin od prodaje državnega premoženja, da se bo iz tega, da se bodo zagotavljala sredstva za pokojnine. Kot poudarja Karl Erjavec bi bilo to v primeru, da bi KAD ohranil neko samostojno pravno obliko znotraj holdinga, bi bilo to zagotovljeno, a hkrati dodaja, da pa trenutni predlog vlade na tem področju gre v povsem drugo smer. Zato torej tudi današnji sestanek. DeSUS namreč od finančnega ministra in pa guvernerjaBanke Slovenije pričakuje pojasnila kako bo torej holding zagotavljal stabilnost pokojninske blagajne, torej kako bo tistim generacijam, ki so nekako pomagale ustvariti to državno premoženje omogočeno dostojno življenje in seveda pokojnine pravi Karl Erjavec. No glede tega, torej na podlagi teh današnjih pojasnil se bo stranka DeSUS potem tudi odločila kako bo ukrepala in kaj bo zahtevala naprej.

MANICA J. AMBROŽIČ: Pred kratkim je vodstvo stranke DeSUS obiskala predsednica vlade. Danes guverner in minister. Kaj se dogaja?

NUŠA BARANJA: Ja Karlu Erjavcu se to ne zdi prav nič nenavadnega. Na eni strani je poudaril, da gre za enega pomembnejših zakonov, na drugi strani pravi, da je v Sloveniji v tem trenutku pač zelo pomembna politična stabilnosti in kot dodaja Erjavec, če so predlogi zakona koalicijsko neusklajeni, potem lahko to povzroči, kaj kmalu povzroči nova in nova trenja v koaliciji. In zelo svež je tudi še spomin na nedavne zaplete z nepremičninskim davkom, ko je, kot si že dejala Manica, tukaj DeSUS prišla prepričevat celo predsednica vlade. No tudi guvernerJazbec je rekel, da njegov obisk danes tukaj ni prav nič čudnega. Če lahko daje intervjuje medijem pravi, potem lahko zadeve pojasnjuje tudi parlamentarnim strankam, ki nenazadnje v Državnem zboru sprejemajo pomembne odločitve.

MANICA J. AMBROŽIČ: Nuša Baranja hvala in lep pozdrav.

5.11.2013	Radio Slovenija 1 Stran Termin 12:00:00
Naslov:	Odziv guvernerja BS na ocene evropske komisije
Avtor:	/
Rubrika/Oddaja:	RADIJSKI DNEVNIK Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:00:48 Naklada:
Geslo:	GUVERNER, CENTRALNA BANKA, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER,

ROK PINTAR: GuvernerBanke SlovenijeBoštjan Jazbec je v odziv na ocene evropske komisije glede stanja slovenskega gospodarstva dejal, da so v Centralni banki za prihodnje leto napovedali skromno rast. Popolno oživitev gospodarske dejavnosti pa leta 2015. Na to bo po Jazbečevih beseda vplivala sanacija bančnega sistema, na vprašanja ali so v napovedi evropske komisije vključeni tudi rezultati stresnih testov v naših največjih bankah pa je odgovoril.

BOŠTJAN JAZBEC (guvernerBanke Slovenije): Te ocene so v veliki meri vključene in zaradi tega so verjetno bomo jih imeli v začetku prihodnjega leta verjetno najbolj dokapitalizirane banke v Evropski uniji in jih hkrati dobre pogoje za gospodarsko rast, je pa vprašanje, če bomo znali te pogoje izkoristiti.

5.11.2013 Delo Stran: Termin: 2
Naslov: Čufer in Jazbec zaradi holdinga na obisk k Desusu
Avtor: Anže Božič, Maja Grgič
Rubrika/Oddaja: AKTUALNO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 322,91 Naklada: 39.340,00
Gesla: BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE SLOVENIJE, BANKA

Čufer in Jazbec zaradi holdinga na obisk k Desusu

Zakon o SDH: Koalicijska usklajevanja se vrtijo okoli samostojnosti Kada – Ta teden pogovori s socialnimi partnerji

LJUBLJANA – Koalicijska usklajevanja o noveli zakona o Slovenskem državnem holdingu (SDH), ki so se začela včeraj, se bodo po pričakovanju vrtela okoli samostojnosti Kapitalske družbe (Kad) in zagotavljanja denarja za pokojninsko blagajno.

ANŽE BOŽIČ, MAJA GRGIČ

Tako v Desusu kot v SD se zavzemajo za ohranitev samostojnega Kada, medtem ko ga hoče finančni minister Uroš Čufer priključiti holdingu.

Vodstvo Desusa naj bi se tako danes o državnem holdingu pogovarjalo z ministrom Čuferjem in guvernerjem Banke Slovenije (BS) Boštjanom Jazbecem, na sestanek pa so vabljeni tudi predstavniki Zveze društev upokojencev Slovenije. Po besedah prvaka Desusa **Karla Erjavca** v stranki upokojencev poleg ohranitve Kada kot samostojne pravne osebe znotraj SDH zahtevajo še, da zakon del kupnin od prodaje državnega premoženja nameni za stabilnost pokojninske blagajne. Koalicijski partnerji zagotavljajo, da zaradi omenjenih zahtev ni pričakovati novih političnih zapletov, kot so se pred kratkim dogajali pri uvajanju [illegible] davka. Pripombe k zakonu imajo namreč tudi v SD, kjer imajo po besedah predsednika **Igorja Lukšiča** podobno kot v Desusu največ težav z nesamostojnostjo Kada. Tudi oni težav s stabilnostjo vlade zaradi tega ne pričakujejo.

Nenavadno povabilo

Pri tem se postavlja vprašanje, zakaj bo sedež stranke obiskal tudi guverner Boštjan Jazbec. To so se včeraj spraševali celo posamezniki iz vrst upokojencev. Banka Slovenije namreč ni vključena v pripravo zakona o SDH.

Na BS so nam odgovorili, da je bil guverner na sestanek povabljen in da se bo vabilu odzval. Dodali so, da je napovedana vsebina pogovorov aktivna – aktualna v Sloveniji –, da pa bo vsebina odvisna predvsem od vprašanj, ki jih bodo udeleženci namenili guvernerju. Nevtralno pa je mogoče izvedeti, da bi Jazbec udeležencem sestanka lahko pojasnil pomen korporativnega upravljanja državnega premoženja v luči reševanja bančno-finančne krize.

Koalicijskih usklajevanj ne pojasnjujejo javnosti

Na ministrstvu za finance pravijo, da posameznih koalicijskih usklajevanj ne pojasnjujejo javnosti. Sporočili so še, da bodo ta teden nadaljevali tudi pogovore o SDH s socialnimi partnerji, ki so jih začeli konec septembra. Predstavniki upokojencev in sindikatov so namreč ministrstva na zakon o SDH posredovali vrsto pripomb, ki so podobne kot Desusove. Ministrstvo pričakuje, da se bo vlada do zakona opredelila v čim krajšem času, a ta teden ga po naših informacijah še ne bo obravnavala.

Vodstvo Desusa naj bi se danes o državnem holdingu pogovarjalo z ministrom Urošem Čuferjem (levo) in guvernerjem Banke Slovenije Boštjanom Jazbecem. FOTO UROŠ HOČEVAR

5.11.2013 Dnevnik Stran/Termin: 8

Naslov: Bankam pripravili novo presenečenje

Avtor: Katja Svenšek

Rubrika/Oddaja: POSLOVNI Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 369,87 Naklada: 46.260,00

Gesla: SID-SLOVENSKA IZVOZNA IN RAZVOJNA BANKA, UNICREDIT BANKA

Trimo

Bankam pripravili novo presenečenje

Katja Svenšek

Banke upnice Trima so včeraj dobile novo neprijetno presenečenje. V nasprotju z njihovimi pričakovanji je vodstvo Trima na skupščini družbe, ki bo 4. decembra, uvrstilo tudi dokapitalizacijo družbe s svežimi denarnimi sredstvi. Gre za nov preobrat v zgodbi o Trimu. Banke upnice so bile namreč prepričane, da bo skupščina namenjena zgolj konverziji njihovih terjatev v kapital družbe, s čimer bi dejansko prevzele vajeti trebanjskega podjetja.

Vložek svežih denarnih sredstev potencialnega vlagatelja je pri tem omejen v razponu od najmanj 30 do največ 40 milijonov evrov, zato se postavlja vprašanje, ali je pred vrati Trima nov lastnik, »bo indici. Pojavljajo se štirje, formalne zaveze ni pa še nobenega.« odgovarja predsednik nadzornega sveta Bogdan Topič.

»Banke smo predlagale, da prevzamemo Trimo, ker menimo, da je to najboljša rešitev.« nam je včeraj pojasnjeval eden od bančnikov, vključenih v reševanje Trima, ki ga je ovirotev dokapitalizacije s svežimi sredstvi na dnevni red skupščine premestila. Za banke, ki so v zadnjih mesecih domala povsem izgubile zaupanje v vodilne kadre Trima, to sicer ni prvo presenečenje, ki so jim ga na poti iskanja rešitev za prezadolženo družbo pripravili v Trimu.

Ob tem se postavlja vprašanje, zakaj se jim v Trimo tako mudi z iskanjem kupca, ki bi ga prej ali slej zagotovo poiskale banke same, nabor morebitnih kupcev pa je za ene in druge dejansko enak. Poleg tega ni jasno, kako podroben skrbni pregled lahko morebitni kupec v mesecu dni sploh opravi. Topič pojasnjuje, da je podatkovna soba na razpolago, nekateri med možnimi kupci, to so konkurenti Trima, pa so po njegovih besedah že naredili »določene korake, da bi prišlo do skrbnega pregleda«. Topič pristavlja, da je mesec dni kratek rok za skrbni pregled družbe, a poudarja, da je svet denar za Trimo zagotovo boljša možnost kot zgolj konverzija terjatev bank. Naj ob tem še poudarimo, da je za zdaj določen zgolj predviden rok za vplačilo novih delnic, in sicer od 5. do 19. decembra, medtem ko bo natančne roke za vplačilo novih delnic določila uprava družbe.

Delničarji Trima bodo na decembrski skupščini sicer odločali o zmanjšanju osnovnega kapitala družbe za pokritje dela izgube, ki je konec lanskega leta znašala 43 milijonov evrov. Po predlogu v sklicu skupščine bi se osnovni kapital s sedanjih 4,5 milijona evrov znižal na nekaj več kot milijon evrov. Deset bank upnic Trima bi nato v kapital konvertiralo za 3,9 milijona evrov terjatev in tako prevzelo okoli 78 odstotni delež družbe. Največ, en milijon evrov, bi po predlogu konvertirala Abanka, z nekaj več kot 800.000 evri sledi SKB in s pol milijona SID banka. Najmanj, 11.000 evrov, bi v kapital konvertirala Unicredit banka. Predlog za dokapitalizacijo mora sicer podpreti tudi družba Trimo Investment, prek katere vodilni kadri trebanjske skupine s Tatjano Fink na čelu še vedno obvladujejo četrtino Trima.

Skupna višina dokapitalizacije Trima je omejena na skupno 43,9 milijona evrov, emisijska vrednost delnice pa je določena pri enem evru. Predkupno pravico obstoječih delničarjev družbe do novih delnic so v celoti izključili. »

5.11.2015	Radio Slovenija 1
Naslov:	Svet Banke Slovenije je danes potrdil revidirani poročili o finančnem stanju
Avtor:	/
Rubrika/Oddaja:	RADIJSKI DNEVNIK
Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	00:00:50
Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, FACTOR BANKA, PROBANKA, BANKE

ROK PINTAR: Svet Banke Slovenije je danes potrdil revidirani poročili o finančnem stanju Factor banke in Probanke, ter predlog ukrepov za njuno prestrukturiranje. Posredoval ju bo Ministrstvu za finance, to pa jo bo zaradi pridobitve dokončnega mnenja k ukrepom Slovenije za krepitev stabilnosti bankpredložilo evropski komisiji. Banki ocenjujeta primanjkljaj v višini 434 milijonov evrov. V skladu z načrti prestrukturiranja bo v vmesnem obdobju Factor banka za poravnavo dospelih obveznosti črpala posojilo v skrajni sili v višini največ 347 milijonov evrov. Probanka pa največ 294 milijonov. Proces prestrukturiranja, ki predvideva postopno prenehanje poslovanja bo po načrtu končan do konca leta 2016.

6.11.2013 Finance Stran/Termin: 16
Naslov: Luknje v Factor banki in Probanki za 434 milijonov evrov
Avtor: P. S.
Rubrika/Oddaja: BORZE & DENAR Žanr: VEST
Površina/Trajanje: 21,47 Naklada: 10.720,00
Gesla: CENTRALNA BANKA, BANKA SLOVENIJE, FACTOR BANKA, PROBANKA.

LIKVIDACIJA BANK

Luknje v Factor banki in Probanki za 434 milijonov evrov

»Revidirana ocena finančnega stanja Factor banke in Probanke potrjuje oceno Banke Slovenije, da imata banki v likvidaciji 434 milijona evrov primankljaj premoženja, ob predpostavki, da bodo izgubo pokrivali tako lastniki kot imetniki podrejenih kapitalskih instrumentov,« sporočajo iz centralne banke. Likvidacija bank naj bi bila končana do leta 2016, dodajajo, čeprav neuradni viri pravijo, da bosta banki prej ali slej končali v stečaju. Likvidacijskih načrtov niso razkrili. **P. S.**

6.11.2013 Finance Stran/Teman: 2

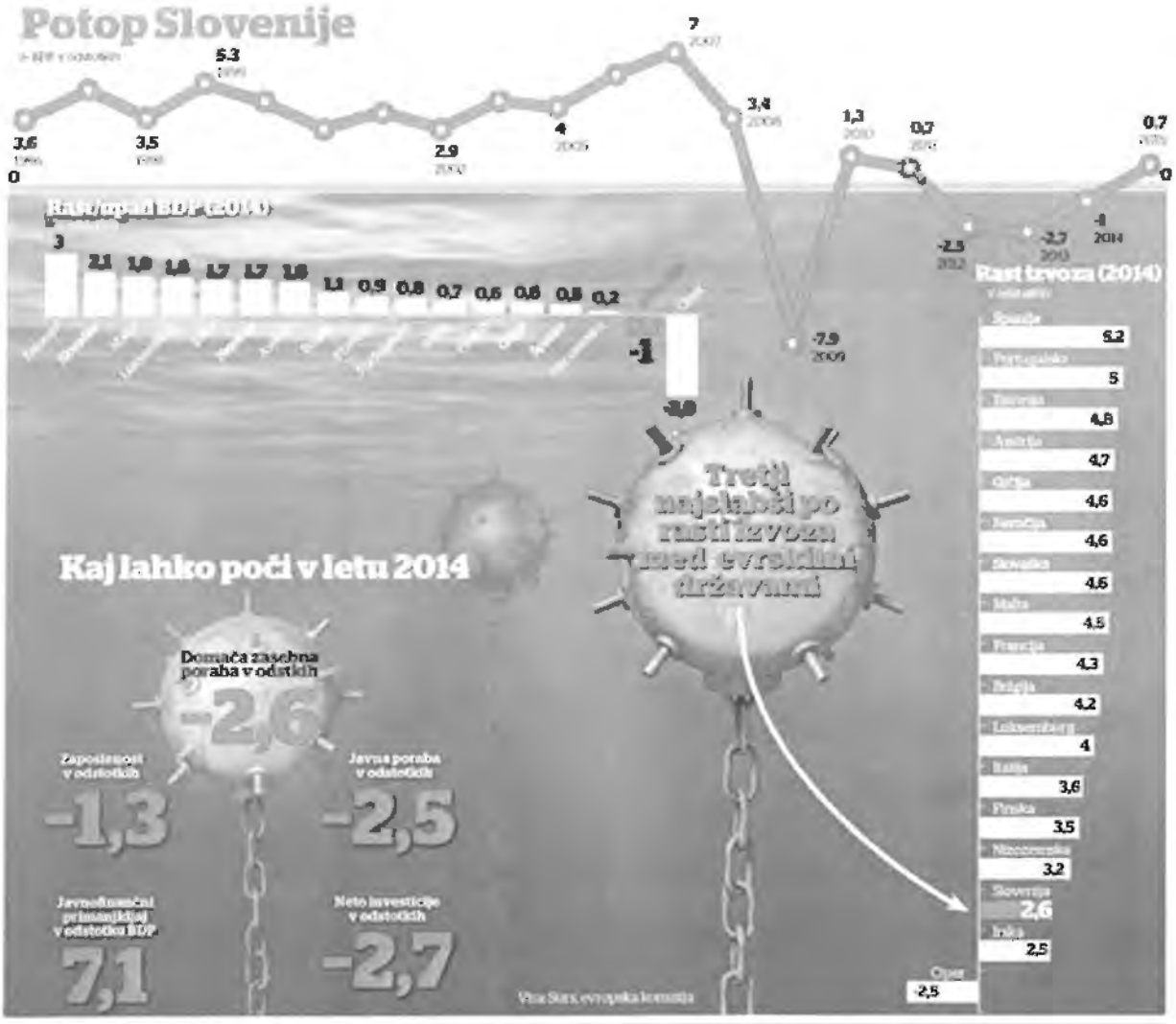

KAJA LEJNIK ALBINA KLIUA

Včeraj objavljena gospodarska napoved evropske komisije za Slovenijo kaže, da je državni proračun verjetno nerealen. Čeprav v zvezi z gibanjem BDP razlike med napovedmi Bruslja in slovenskega vladnega urada Umar niso velike, pa Bruselj predvideva večji upad zasebne in krepko večji upad državne porabe.

Evropska komisija je včeraj napovedala, da se bo slovenski bruto domači proizvod (BDP) prihodnje leto skrčil za odstotek, medtem ko je v septembrski objavljeni napovedi Umar napovedal, da bo upad 0,8-odstoten.

Ob tem je treba opozoriti, da evropska komisija Sloveniji prihodnje leto napoveduje 2,5 odstotni upad javne porabe, kar je več od napovedi Umarja (o 1,5-odstotnem upadu, ki je bila uporabljena pri pripravi proračunskih načrtih. Kot kaže, Bruselj predvideva tudi precej manjši davčni izkupiček glede na predvidevanja v načrtovanem slovenskem proračunu za leto 2014, razlog pa so predvsem slabša gospodarska gibanja, upad števila delovnih mest in skromnejša rast izvoza, kot jo predvidevajo projekcije Umarja.

Rast slovenskega izvoza je velik adut, a bo med skromnejšimi v EU

Pozitivna napoved iz Bruslja je, da se bo saldo medsebojne menjave v Sloveniji izboljšal. A je tudi ta del v resnici slabši, kot se zdi na prvi pogled. Izvoz je sicer še vedno edini pozitivni dejavnik, ki pripomore k rasti slovenskega BDP, a se tudi na tem področju kažejo strukturne težave slovenskega gospodarstva, to je pri konkurenčnosti izvoza. Slovenski izvoz bo v letu 2014 - tako napoveduje Bruselj - zrasel za 2,6 odstotka, vendar bo to ena izmed najnižjih napovedanih rasti v celotni EU. Izmed 28 članic EU bo po napovedih evropske komisije izvoz manj zrasel le na Hrvaškem, Irskem in Cipru. Nemški izvoz, denimo, bo prihodnje leto poskočil za 4,6 odstotka, avstrijski za 4,7 odstotka, španski za 5,2 odstotka ...

Gibalo rasti izvoza so še vedno dobri izdelki in poslovne odločitve

Kaj bi lahko naredila vlada, da bi še pospešila aktivnosti v (izvoznih) podjetjih? Na Umarju poudarjajo ukrepe ekonomskih politik, ki pripomorejo k stabilnemu poslovnemu in finančnemu okolju, zmanjšanju administrativnih in davčnih bremen ter omogočajo prožnejši trg dela. Zlasti pri prodoru na razvijajoče se trge je pomembna tudi gospodarska diplomacija, a najpomembnejši za uspeh izvoz so vedno kakovostni izdelki in uspešna poslovna politika podjetij, pravijo na Umarju, ki ga vodi Boštjan Vasle.

Med glavnimi tveganji za gospodarske aktivnosti so še vedno zaostreni finančni pogoji.

Boštjan Vasle, Umar

Kaj nas se čaka v letu 2014 – v številkah

Evropska komisija nam za letos napoveduje 5,8-odstotni **javnofinančni primanjkljaj**, kar pomeni več kot dve milijardi evrov. Prihodnje leto se bo povečal na 7,1 odstotka BDP in se približal 2,5 milijarde evrov. Delno je za to kriva sanacija bank, vendar nam komisija napoveduje, da niti čez dve leti ne bomo izpolnili evropskih mer il, po katerih primanjkljaj ne sme preseči treh odstotkov BDP. Slovenski primanjkljaj bo namreč leta 2015 zdrsnil na okoli 3,8 odstotka BDP, kar je okoli 1,3 milijarde evrov.

Evropska komisija nam za leto 2014 napoveduje enoodstotni **upad BDP,** pri čemer bodo recesijo imeli le še Cipričani. BDP na evrskem območju pa se bo predvidoma povečal za 1,1 odstotka. Ob upoštevanju pričakovane inflacije to pomeni, da bo slovenski BDP prihodnje leto po trenutno veljavnih projekcijah dosegel 35 milijard evrov ali 35 milijonov evrov več kot letos.

Naložbe bodo v Sloveniji prihodnje leto predvidoma upadle za 2,7 odstotka, napoveduje Bruselj. Upad bosta imela le še Španija (manjšega kot mi) in Ciper (večjega). Vse druge članice EU že povečujejo naložbe, kar seveda pelje v trdnejšo pričakovano rast v prihodnjih letih.

Po napovedih evropske komisije bo prihodnje leto v Sloveniji zaposlenih več kot deset tisoč delovnih mest, saj se nam napoveduje 1,3-odstotno **znižanje zaposlenosti.** Letos bomo izgubili okoli 20 tisoč delovnih mest. Hkrati nam Bruselj napoveduje še **višjo brezposelnost** in nikomur ne more biti v tolažbo, da bo slovenska brezposelnost prihodnje leto pod evrskim povprečjem (v Sloveniji naj bi dosegla 11,6 odstotka, na evrskem območju pa povprečno 12,2 odstotka). Bruselj namreč napoveduje, da bo prihodnje leto evrska brezposelnost nespremenjeno visoka, slovenska pa bo še zrasla.

Glavno tveganje v Sloveniji so še vedno zaostreni finančni pogoji, nadaljnje razkladanje podjetij, ki bo manjšalo investicije, in ukrepi za utrditev javnih financ.

6.11.2013	Finance	Stran/Zamin:	2
Naslov:	Dve mini za Slovenijo: nerealen proračun in prešibka rast izvoza		
Avtor:	Karel Lipnik, Albina Kenda		
Rubrika/Oddaja:	DOGODKI IN OZADJA	Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	665,98	Naklada:	10.720,00
Gesla:	INFLACIJA, ZNIŽANJE, PODJETJA, RAZDOLŽEVANJE, PRORAČUN		

Dve mini za Slovenijo: nerealen proračun in prešibka rast izvoza

5.11.2013 Večer Stran/Termin: 9

Naslov: Kako smo se zapufali

Avtor: GORAN NOVKOVIĆ

Rubrika/Oddaja: POGLEDI Žanr: KOMENTAR

Površina/Trajanje: 383,06 Naklada: 31.150,00

Gesla: DELNICE, PODJETJA, ZADOLŽEVANJE, POSOJILA

Kako smo se zapufali

GORAN NOVKOVIĆ

Stranka SDS na svetu zapiše, da je dolg pokojne 25-milijonske Jugoslavije, preden je razpadla, znašal 20 milijard dolarjev, dolg dvomilijonske Slovenije pa v tem hipu dosega že 25 milijard evrov. Premierka Alenka Bratušek prepričuje javnost, da je slovenska zadolženost glede na bruto domači proizvod bistveno nižja kot v številnih, tudi mnogo razvitejših članicah EU. Aristotel bi to čudno logično enačbo hitro razrešil tako, da bi preprosto ugotovil, da je Evropska unija v hujši godlji kot Slovenija in še v hujši kot ramka Jugoslavija. Običajne ženske in moški pa mčesar več ne razumejo. Kaj se je zmešalo? Zakaj neki smo potem črna ovca Evrope? Zgodba je seveda nekoliko bolj zapletena, kot jo politiki razlagajo za svoje dnevne potrebe. Gostija je bila zelo razširjena, največjo odgovornost pa nosijo pohlepne elite.

Dolg zaradi pohlepa. V javnosti najbolj ožigosani so privatizacijski dolgovi. Nekateri menedžerji so si jih privoščili, tudi ob pomoči stotijsto podeljenih kreditov, da bi obogateli. Ni jih ustavila niti prihajajoča kriza, za katero bi bili moralí vsaj konec leta 2006 ali v začetku 2007 že vedeti, če bi bili dovolj razgledani ali dobro informirani. Tisti, ki so najemali kredite, najbrž pa še bolj finančniki, ki so jih dobili. Zaradi menedžerskih prevzemov se je pogosto ustavil razvoj podjetij. Ob nastopu krize so upadli njihovi prihodki. Cene delnic prevzetih podjetij so strmoglavile. S tem so nastale luknje v bilanci bank, ki so v zavarovanje kreditov jemale - omenjene delnice. Zaradi krize je ta denar v veliki meri res izpuhtel, a to menedžerjev, ki so s privatizacijo pripeljali svoja podjetja in zaposlene v hudo krizo, prav nič ne odvezuje posebne odgovornosti, četudi celo pravno ne bi mogli kaznovanega dejanja. Naslednja trapetlja je, da teh kapitala res ni mogoče izterjati. Ker delnice pogosto niso več nič vredne. Ali pa vsaj zelo malo. V državah, ki so se krize lotile bistveno odločneje kot Slovenija, hitro davno sprejeli zakonodajo, ki bi pospešila razčiščenje takšnih lastnikov, še preden bi podjetja končala v prisilni poravnavi ali stečaju. S prestrukturiranjem terjatev upnikov v kapital družbe, v čimer bi upniki postali večinski lastniki. Obenem pa bi bistveno hitreje sprožili postopke v zvezi z domnevno kaznivimi dejanji. Izkopček izterjave dolga zaradi privatizacijskega pohlepa bo zato žal pičel. Več si lahko, upamo, obetamo od postopkov proti osumljenim in že obsojenim kaznivih dejanj. Kot zgled prihodnjim rodovom, če bi se nepremišljeni lotili česa podobnega in hkrati povzročili obubožanje podjetja.

Bančni dolgovi ne izvirajo le iz privatizacijskih kreditov. Sredi prejšnjega desetletja je bil denar v tujini zelo poceni. Banke so tekmovale z najemanjem poceni denarja v tujini in s pomnjanjem investicijskih in drugih kreditov doma. Zaradi zaslužkov. Bančne luknje so res zrcalo stanja v podjetjih, toda banke so takšno stanje sokreirale. Na drugi strani so krediti, ne le privatizacijskih, množično jemala podjetja. Ker so bili poceni. Ker se je razbohotila dinamična investicijska baka na trgu. Brez razvoja ni bilo videti prihodnosti. Težava, ki se je pokazala pozneje, je bila, da se investicije na trgu niso pokazale za prave. Podjetja v povprečju tudi investicijskih kreditov niso izkoristila za prave naložbe, s katerimi bi bila močnejša na trgu. Pričakovanih prihodkov ni bilo, dolg pa je ostal. Številna podjetja so kredito-prevzeť lahkotno jemala in denar slabo investirala. Za to so odgovorna njihova vodstva.

Seveda tudi država ni bila razdolžena. Investicijsko se je razbohotila. Težava je, da so bile državne investicije nepregledne, tudi pregrešno drage. Nauk: takšne investicije ne primašajo dovolj prihodkov, da bi poplačale dolgove. Dolgovi so ostali.

Naprej. Lokalni dolgovi. V Sloveniji veliko govorimo, če preslabo pobiramo denar iz sklada EU. Zelo malo pa, kako modro smo porabili tistega, ki smo ga pobrali. Lokalni veljaki so radi gradili ceste, igrišča, bazene, čistilne naprave, vodovode ... Pa je bilo to res pravšnje? Mar ne bi bilo koristneje, da bi z evropskim denarjem odpravili več podjetij z novimi delovnimi mesti, podjetij, ki bi izvažala in prinašala več denarja v državo? Državni dolgovi? Res se je država zadnja pridružila dolžniškemu balonu in je s tem reševala nesodgovorno bančno in podjetniško zadolževanje. Toda zagovorniki ideologije javnega namerno pozabljajo, da je slovenska država sorazmerno veliko večja lastnica bank in podjetij kot povprečna država EU. In da javni sektor dolgo ni delil bremena krize. Še danes jo deli bistveno manj kot gospodarstvo. Država ali bolje: politične elite so torej zelo soodgovorne za zadolževanje Slovenije. Še preden se je država pognala v dolžniški galop. Z zadolževanjem je reševala v izdatni meri svoje grehe iz pretekleg katastrofalnega upravljanja bank in podjetij v državni lasti. Država je zrcalna slika bank in podjetij. Kopirala je dolgove.

Niso pa le elite povzročile takšnega dolga Slovenije. Tudi vsi mali utajevalci davkov so prispevali svoje. Zato je prav, da je država končno stvi ekonomije odločneje stopala na prste. Toda spet ni počisa da pri sebi, pri anomalijah na svojem dvorišču, zatadi česar je tako draga. Ni znižala davkov, temveč jih celo povečuje. Kdo ji bo verjel, da se je spremenila? Kdo verjame, da je postala bolj poštena? Kdo ji verjame, da bo s takšnimi protiukrepi res znižala vse naše nakopičene dolgove?

Premierka ima kljub temu da je dolg tako zelo zrasel, res prav, da zadolženost Slovenije še ni zelo visoka. Toda težava je, da ne vemo, ali bomo sposobni odplačevati ta dolg. Težava je, da nam posojilodajalci očitno, sodeč po visokih obrestih, po katerih se zadolžujemo zadnje čase, čedalje manj verjamejo. Drugače povedano: naš dolg bi bil lahko še večji, če bi imeli konkurenčnejše gospodarstvo, dobre banke in modro državo. Pa tega žal nimamo več. Kmet, ki dobro gospodari, zlahka dobi še izdatnejši kredit. Kmet, ki se zapufa, izgubi tudi svojo zemljo.

6.11.2012 Delo Stran/Termin: 6
Naslov: V bankah za 434 milijonov evrov luknje
Avtor: N. G.
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: VEST
Površina/Trajanje: 73,16 Naklada: 39.340,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, FACTOR BANKA, PROBANKA, BANKE

V bankah za 434 milijonov evrov luknje

Likvidirani banki »Zaprti« do konca 2016

LJUBLJANA – Primanjkljaj v Factor banki in Probanki, potem ko bodo izgube utrpeli lastniki in imetniki podrejenih kapitalskih instrumentov, je v revidiranem finančnem stanju ocenjen na 434 milijonov evrov, so sporočili iz Banke Slovenije.

Pojasnjujejo še, da iz načrtov finančnega prestrukturiranja Factor banke in Probanke izhaja, da bosta banki za poravnavo dospelih obveznosti črpali največ 641 milijonov evrov posojila v skrajni sili, znano pa je, da je država za obe banki zagotovila 1,030 milijarde evrov poroštev. Factor banka bo črpala največ 347 milijonov evrov posojila, Probanka pa 294 milijonov evrov.

Svet Banke Slovenije je včeraj sprejel načrta finančnega prestrukturiranja, ki predvideva likvidacijo obeh bank do konca leta 2016, načrta pa mora sprejeti še evropska komisija.

N. G.

6.11.2013	POP TV	Start/Termin	21:55:00
Naslov:	Jože P. Damijan na svojem blogu		
Avtor:	Maja Čretnik Sodja, Katarina Matejčič		
Rubrika/Oddaja:	24 UR ZVEČER	Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:12	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE		

MAJA ČRETNIK SODJA: Obljuba Banke Slovenije, da bo razkrila metodologijo stresnih testov, ki tečejo v naših bankah, se je izkazala za prazno. Čeprav so ves dan obljubljali, da bodo s podatki, ki jih je zahtevala tudi skupina uglednih slovenskih ekonomistov, postregli čez dan, so si kar naenkrat premislili. Katarina Matejčič, ti je uspelo izvedeti, zakaj ta nenadna sprememba volje?

KATARINA MATEJČIČ: Ne, tega zakaj se je Banka Slovenije danes odločila za ta manever nam ni uspelo izvedeti. Danes so namreč še cel dan obljubljali, da bodo vendarle razkrili nekaj novega, da bodo kakšen podatek več, na koncu pa smo ob pol sedmih zvečer, dobili le povsem prazno sporočilo v katerem ni bilo niti ene sveže informacije. Vse kot so v tem sporočilu zapisali je, da bodo tudi metodologijo razkrili skupaj z rezultati, torej predvidoma do konca letošnjega leta. Nad tem je seveda razočarana tudi skupina ekonomistov, ki je zahtevala razkritje metodologije. Eden od njih, ekonomist Andrej Bračič, je ocenil, da gre za povsem prazno sporočilo in da si Banka Slovenije na ta način le kupuje čas. Še več, vprašal se je celo, ali nadzorniki česa ne skrivajo, saj so danes to verjetno naredili namerno.

MAJA ČRETNIK SODJA: Na svojem blogu se je še odzval ekonomist Jože P. Damijan, ostro je zapisal, da je skupina uradnikov vrgla proč osem dni dela za rezultat, ki je enak ničli. In še, nismo dobili odgovora na to, kakšne predpostavke se bodo pri testiranju odpornosti slovenskega bančnega sistem uporabile in ali bodo enake kot za druge države.

6.11.2013 Radio Slovenija 1 Spored Termin: 22:00:00

Naslov: Iz Banke Slovenije sporočili, da bodo rezultati stresnih testov predvidoma znani do

Avtor: Zdenka Bakalar

Rubrika/Oddaja: ZRCALO DNEVA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 00:01:50 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE

LUKA BREGAR: Iz Banke Slovenije so danes sporočili, da bodo rezultati stresnih testov osmih slovenskih bank predvidoma znani do konca leta. Ob tem je osrednja bančna ustanova pri nas objavila nekaj podrobnosti o metodologiji testov, ki bodo razkrili koliko bo državo in posledično davkoplačevalce stala finančna okrepitev bank.

ZDENKA BAKALAR: Sporočilo za javnost o uporabljeni metodologiji stresnih testov je skopo. Razberemo lahko, da bodo banke podvržene osnovnemu testu, ki je zelo verjeten in testu, ki vključuje poslabšanje razmer. Banke bodo morale v osnovnem scenariju zagotoviti devet odstotkov temeljnega kapitala, v obremenitvenem scenariju torej poslabšanju makroekonomskih kazalcev, pa se temeljni kapital ne bi smel znižati pod šest odstotkov. V pregled je vključenih osem bank NLB, NKBM, Abanka, Banka Celje, Gorenjska banka, Unicredit, Hypo in Raiffeisen. Poleg obremenitvenih testov dve revizijski družbi pregledujeta tudi kakovost posojil, z drugo besedo koliko je slabih posojil v bankah. Prejemnike posojil razvrščajo glede na boniteto, podrobno revidirajo zavarovanja in potem v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi ocenjujeta primernost dozdajšnjih oslabitev. Če te niso zadostne morajo oceniti kolikšna bi bila ustrezna oslabitev. Vsi ti postopki bodo na koncu odgovorili na vprašanje kolikšen je primankljaj kapitala v bankah. Vlada je doslej predvidela 1,2 milijardi za dokapitalizacijo bank toda očitno bomo morali na dokončne rezultate še počakati, saj v Banki Slovenije tokrat pravijo, da jih bodo objavili do konca leta in takrat naj bi bile znane tudi podrobnosti uporabljene metodologije.

6.11.2013 Večer Stran/Termin: 7
Naslov: Banki bi ugašali še tri leta
Avtor: JELKA ZUPANIČ
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 190,60 Naklada: 31.150,00
Gesla: GUVERNER BANKE SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, BANKA

Banki bi ugašali še tri leta

V Probanki in Factor banki okoli 434 milijonov evrov primanjkljaja, obe bi potrebovali za poplačilo obveznosti nižje posojilo v skrajni sili, kot imata državnih poroštev

JELKA ZUPANIČ

Včeraj, dva meseca po tem, ko sta guverner Banke Slovenije **Boštjan Jazbec** in finančni minister **Uroš Čufer** Slovence obvestila, da pošiljajo Probanko in Factor banko v nadzorovano prenehanje delovanja, je svet Banke Slovenije potrdil načrta prestrukturiranja obeh bank. Banki bosta ugasnili do konca leta 2016, napovedujeta izredni upravi v omenjenih bankah, za poravnavo dospelih obveznosti pa ne bosta potrebovali celotnih 1,03 milijarde evrov državnih poroštev.

Iz Banke Slovenije so v izjavi za javnost sporočili, da "zaveza Republike Slovenije o zagotavljanju solventnosti Factor banke in Probanke ter izdano poroštvo za posojilo v skrajni sili bankama omogoča postopno prestrukturiranje poslovanja, katerega cilj je poplačilo vseh navadnih upnikov". Dodali so, da so bankama izrečeni ukrepi "ohranili zaupanje v bančni oziroma finančni sistem, saj ni bilo zaznati negativnih pojavov pri drugih bankah in hranilnicah". Odkar vodita banki izredni upravi, obe nemoteno poslujeta in izpolnjujeta vse svoje obveznosti, aktivno se vključujeta tudi v restrukturiranje posameznih terjatev.

In kaj sta ugotovili izredni upravi, v Probanki jo vodi Madžar **Imre Balogha**, v Factor banki pa Avstrijec **Klaus Schuster**? Revidirano poročilo oziroma ocena o finančnem stanju omenjenih bank je potrdila prvotno oceno Banke Slovenije o primanjkljaju premoženja v Probanki in Factor banki, so sporočili iz centralne banke. Če se bo izpolnilo pričakovanje, koliko izgub bodo pokrili lastniki bank in imetniki podrejenih kapitalskih instrumentov, naj bi imeli banki 434 milijonov evrov primanjkljaja. Ob napovedi nadzorovanega prenehanja bank so 6. septembra menili, da bo luknja globoka okoli 400 milijonov evrov.

Zdaj načrta prestrukturiranja kažeta tudi, so zapisali v Banki Slovenije, da bo "v vmesnem obdobju Factor banka za poravnavo dospelih obveznosti črpala največ 347 milijonov evrov posojila v skrajni sili, poroštvo ima za 540 milijonov evrov, Probanka pa največ 294 milijonov evrov, poroštva ima za 490 milijonov evrov".

Prednostna naloga izrednih uprav obeh bank ostaja kar največje poplačilo danih posojil in ostalih naložb, da bi čim bolj zmanjšali potrebe po državni pomoči, katere namen je celotno poplačilo obveznosti obeh bank do navadnih upnikov.

Banka Slovenije bo poslala načrta postopnega ugašanja Probanke in Factor banke finančnemu ministrstvu. To, so zapisali v Banki Slovenije, ga bo poslalo Evropski komisiji "zaradi pridobitve dokončnega mnenja k ukrepom Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank".

8.11.2013	Radio Slovenija 1
Naslov:	Uporabljena metodologija stresnih testov v bankah
Avtor:	Zdenka Bakalar
Rubrika/Oddaja:	RADIJSKI DNEVNIK
Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:00
Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, ABANKA VIPA, BANKA CELJE, RAIFFEISEN BANKA,

Banka Slovenije je pred nekaj trenutki skopo skopo sporočilo za javnost o uporabljeni metodologiji stresnih testov v bankah. Razkritje izhodišč obremenitvenih testov je nedavno zahtevala tudi skupina domačih ekonomistov. Revizija pregleda posojil in ustreznosti zavarovanj ter iz njih izpeljanih testov obremenitev bo razkrila koliko denarja bo morala država zagotoviti za dokapitalizacijo bank. Rezultati bodo znani do konca leta pravijo v Banki Slovenije.

ZDENKA BAKALAR: Sporočilo za javnost o uporabljeni metodologiji stresnih testov je skopo. Razberemo lahko, da bodo banke podvržene osnovnemu testu, ki je zelo verjeten in testu, ki vključuje poslabšanje razmer. Banke bodo morale v osnovnem scenariju zagotoviti 9 odstotkov temeljnega kapitala. V obremenitvenem scenariju, torej poslabšanju makroekonomskih kazalcev pa se temeljni kapital ne bi smel znižati pod 6 odstotkov. V pregled je vključenih 8 bankNLB, NKBM, Abanka, Banka Celje, Gorenjska Banka, UniCredit, Hippo in Raiffeisen. Poleg obremenitvenih testov dve revizijski družbi pregledujeta tudi kakovost posojil, z drugo besedo koliko je slabih posojil v bankah. Prejemnike posojil razvrščajo glede na boniteto, podrobno revidirajo zavarovanja in potem v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi ocenjujeta primernost dozdajšnjih oslabitev. Če te niso zadostne, morajo oceniti kolikšna bi bila ustrezna oslabitev. Vsi ti postopki bodo na koncu odgovorili na vprašanje, kolikšen je primanjkljaj kapitala v bankah. Vlada je doslej predvidela 1,2 milijardi za dokapitalizacijo bank, toda očitno bomo morali na dokončne rezultate še počakati, saj v Banki Slovenija tokrat pravijo, da jih bodo objavili do konca leta in takrat naj bi bile znane tudi podrobnosti uporabljene metodologije.

.11.2012	TV Slovenija 3	Stran.Termin.	21:20:00
Naslov:	Na spletni strani Banke Slovenije zapisani bolj ali manj znani podatki		
Avtor:	/		
Rubrika/Oddaja:	ŽARIŠČE	Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	00:01:11	Naklada:	
Gesla:	GUVERNER, BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER,		

KATARINA GOLOB: Banka Slovenije naj bi razkrila metodologijo, po kateri se izvajajo stresni testi slovenskih bank. A na spletni strani Banke Slovenije so zapisali le že bolj ali manj znane podatke. V pregled je vključenih deset slovenskih bank, to je 70 odstotkov slovenskega bančnega sistema. Neodvisni ocenjevalci preučujejo stanje v bančnem sistemu iz leta 2012. Za presojo so ključni trije elementi, koliko rezervacij je v banki, je banka z dobičkom sposobna pokrivati izgube in ali lahko po stresnem testu v primeru negativnega scenarija ostane solventna. GuvernerBanke SlovenijeBoštjan Jazbec je sicer nedavno povedal, da je objava rezultatov stresnih testov še vedno načrtovana za konec novembra. Takrat bosta znana dolgo pričakovana natančna časovnica in načrt sanacije razmer v bankah. Sporočilo Banke Slovenije je prazno, pa je na svojem blogu zapisal ekonomist Jože P. Damijan. Kot pravi, iz sporočila izvemo le tisto, kar smo že vedeli, da je izdelava stresnih testov v teku, da je v skladu z nekaterimi jasnimi splošnimi načeli in da vodo rezultati objavljeni konec letošnjega leta.

[illegible].1.2013	POP TV	Stran/Termin:	[illegible] 00:00
Naslov:	Banka Slovenije še ni predstavila stresnih testov		
Avtor:	Katarina Matejčič		
Rubrika/Oddaja:	24 UR	Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	00:01:14	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE		

PETRA KERČMAR: Banka Slovenije je obljubila, da bo danes vendarle razkrila tako težko pričakovano metodologijo in predpostavke, ki jih družba Oliver Wymen uporablja pri stresnih testih naših bank.

JANI MUHIČ: In, Katarina Matejčič, so izpolnili obljubo?

KATARINA MATEJČIČ: Ne, nikakor, daleč od tega. Pred približno pol ure smo sicer res dobili sporočilo za javnost vendar v njem ni prav nobenega uporabnega podatka, kaj šele številke. Dobili smo namreč le stran in pol leporečenja in že stokrat ponovljenih besed. Na koncu pa stavek, objava rezultatov stresnih testov je predvidena do konca leta in skupaj z njimi bomo predstavili tudi vse dodatne informacije medtem, ko nadaljnjih podrobnosti metodologije za zdaj ne moremo razkrivati. Nad izkupičkom je razočarana tudi skupina ekonomistov, ki je prejšnji teden Evropsko komisijo in slovensko vlado pozvala, naj razkrije metodologijo in vse predpostavke, pa tega tudi danes niso dobili. Gre za prazno sporočilo v katerem ni prav nič. Očitno je, da si kupujejo čas, še več, postavlja se celo vprašanje ali kaj skrivajo, je danes ocenil ekonomist Andrej Bračič, ki je prepričan, da je Banka Slovenije to naredila namerno.

6.11.2013	TV Slovenija 1	Čas/Termin	22:00:00
Naslov:	Kako potekajo stresni testi		
Avtor:	/		
Rubrika/Oddaja:	ODMEVI	Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	00:00:25	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, BANKE, SLOVENSKE BANKE		

SAŠA KRAJNC: Banka Slovenije je razkrila del metod, po katerih potekajo stresni testi v 10 slovenskih bankah. Tako ugotavljajo tri ključne elemente in sicer koliko je v banki slabitev, oziroma za rezervacij, ali banka z dobičkom lahko pokriva slabe terjatve in ali lahko po negativnem scenariju sploh še ostane plačilno sposobna. Kot so še sporočili iz Banke Slovenije naj bi bile ugotovitve znane do konca leta in ne novembra, kot je bilo načrtovano.

11.2013 TV Slovenija 1 Začetek: 19:00:00

Naslov: Banka Slovenije razkrila metodologijo stresnih testov

Avtor: Vesna Zadravec

Rubrika/Oddaja: DNEVNIK Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 00:03:00 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA

JASMINA JAMNIK: Banka Slovenije je držala obljubo in razkrila del metodologije, po kateri potekajo stresni testi v naših bankah. Še le pred dobre pol ure sicer. In Vesna Zadravec je skušala razvozlati, kar se je seveda do zdaj dalo. Vesna pozdravljena. Kaj je torej mogoče reči o metodologiji po tem kratkem času, odkar je na ogled?

VESNA ZADRAVEC: Dober večer. Torej v Banki Slovenije so na kratko, na strani in pol pojasnili naslednje. V pregled je vključenih deset slovenskih bank, ali 70 odstotkov slovenskega bančnega sistema. Neodvisni ocenjevalci so v pregled za oceno stanja bank vzeli leto 2012. V presojo pa so vzeli tri ključne elemente. Koliko slabih posojil ima banka, oziroma koliko rezervacij je oblikovala v lanskem letu. Ali je banka z dobičkom, prihodkom, sploh sposobna pokriti te slabe terjatve in konec koncev ali bo banka, ko bo izpostavljena negativnim gospodarskim razmeram, torej po stresnih testih sploh še solventna. No naj povemo, da je razkritje te metodologije pomembno predvsem zato, ker če bi prišlo do neustreznega, previsokega, ali prenizkega vrednotenja bančnih posojil, bi to pomenilo, da bi dali preveč ali pa premalo denarja v dokapitalizacijo slovenskih bank. Končni rezultat, ki bo seveda tudi posledica izbrane metodologije, pa bo ključen pri metodologiji ali Slovenija potrebuje mednarodno denarno pomoč. Naj povemo, da je ključna novost pri vsem tem ta, da Banka Slovenije navaja, da bodo rezultati stresnih testov znani konec leta. Sprva smo dejali novembra, nadalje v začetku decembra, zdaj pa kot kaže se zapleta in bodo rezultati še le konec decembra.

JASMINA JAMNIK: Vesna zdi se, da pri nas še strokovnjaki težko pridejo do odgovorov, pa čeprav gre seveda za javna sredstva. Tudi španske banke so na primer morale prestati stresne teste, tudi tam so metodologijo skrivali, so pa vsaj postopki tekli bolj transparentno.

VESNA ZADRAVEC: Res je. Torej tudi španska centralna banka in španska vlada nista razkrili podrobnosti metodologije. So pa pred začetkom, mesec dni pred začetkom stresnih testov povedali javnosti, da bo 14 španskih bank moralo opraviti stresne teste. V prvem testu so preverjali kaj se zgodi, če se upočasni gospodarska rast, kaj se zgodi z bančnimi posojili. V drugem testu, ki je bil bolj zahteven, so preverili kaj se zgodi z bankami, če cene nepremičnin močno padejo, če se makroekonomske razmere bistveno spremenijo oziroma poslabšajo. Po vsakem testu je španska central na banka obvestila javnost kakšni so rezultati. Torej lahko rečemo precej drugače, kot pri nas, ko je bila Banka Slovenije skoraj primorana zaradi strokovne javnosti objaviti del metodologije.

JASMINA JAMNIK: Vesna Zadravec je bila z nami. Vesna hvala lepa.

7.11.2013 DEMOKRACIJA Stran/Termin: 3
Naslov: Bruseljsko ogledalo
Avtor: Vida Kocjan
Rubrika/Oddaja: POGLEDI Žanr: KOMENTAR
Površina/Trajanje: 283,27 Naklada: 11.000,00
Gesla: PRORAČUN, JAVNI DOLG

Bruseljsko ogledalo

Vida Kocjan

Evropska komisija nas je uvrstila ob bok Cipru, saj je močno poslabšala gospodarsko napoved za Slovenijo.

V času, ko se je vladna koalicija menda usklajevala glede davka na nepremičnine, še prej pa glede popravkov državnega proračuna za leto 2014, smo poslušali vznesene izjave Dejana Židana, ministra in podpredsednika SD, ki naj bi bil izvedel, da »iz Bruslja za Slovenijo prihajajo vzpodbudne vesti«.

Te naj bi se nanašale na oceno Evropske komisije o ukrepih Slovenije za uravnoteženo gospodarsko rast in izboljšanje konkurenčnosti glede na dokumente, ki jih je slovenska vlada konec septembra poslala v Bruselj. No, zdaj smo dočakali prve vesti. V začetku tega tedna je Evropska komisija občutno poslabšala gospodarsko napoved za Slovenijo za leto 2014. Podatek, da bo Slovenija prihodnje leto poleg Cipra edina članica območja evra, ki bo še vedno v recesiji, je na novinarski konferenci sporočil Olli Rehn, evropski komisar za denarne in gospodarske zadeve.

Nadalje je Evropska komisija presodila, da bo Slovenija v letu 2014 imela kar 7,1-odstotni javnofinančni primanjkljaj, čeprav bi moral biti ta v skladu s pogoji v okviru postopka zaradi prekomernega primanjkljaja, ki ga država že ima, za več kot polovico manjši. Po teh pogojih bi bil primanjkljaj lahko le 3,5 odstotka bruto domačega proizvoda.

Evropska komisija napoveduje, da se bo brezposelnost v Sloveniji še povečala. Javni dolg bo letos 63,2 odstotka, prihodnje leto 70,1 in v letu 2015 rekordnih 74,2 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP). V letu 2008 je bil na dobrih 24 odstotkih BDP. Dovoljena meja je 60 odstotkov.

To so torej »spodbudne« novice, o katerih je govoril Židan, ki kažejo, da Evropska komisija letos že najmanj drugič poslabšuje napovedi o poslovanju naše države letos in v prihodnjem letu.

Ob tem ni nepomembno, da je slovenska vlada pod vodstvom Alenke Bratušek pred nekaj tedni sprejela popravke državnega proračuna za leto 2014, ki temeljijo na, zdaj je že jasno, zastarelih makroekonomskih kazalnikih. Med razpravo so poslanci opozicijskih strank, predvsem SDS, nenehno opozarjali, da rebalans proračuna za leto 2014 ne temelji na realnih postavkah, zato naj vlada popravi predlog proračuna, a so naleteli na gluha ušesa, pogosto celo zasmehovanje, kar je značilno za Alenko Bratušek. Če bi bilo drugače in se Bratuškova ne bi nesramno in arogantno znašala nad drugače mislečimi (takšna je bila tudi kot poslanka Jankovićeve Pozitivne Slovenije), bi bili presenečeni. Uroš Čufer, minister za finance, pa je zaničljivo zamahnil že ob vprašanju, ali je res vse tako, kot mora biti. Zdaj nam je Bruselj vnovič nastavil ogledalo in srečni bomo lahko, če bo pri teh ocenah ostalo.

7.11.2013 Finance Stran/Tuman: 5

Naslov: Imate delnico NKBM, NLB ali Abanke? Kmalu jih ne boste imeli več

Avtor: Monika Weiss

Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN OZADJA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 125,25 Naklada: 10.720,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, DELNICE, ZAVAROVALNICA TRIGLAV,

EKONOFAKTI

V Financah uvajamo novo rubriko Ekonofakti. Namen je ekonomsko opismenjevanje, med drugim povezano s finančnim sistemom, evroskupino, sanacijo bank in drugimi aktualnimi zadevami. Da boste vedeli, da hair cut ni nova prinčeska. Če imate predlog za bolj vznemirljiv naslov rubrike ali predlog, kateri pojem, problem, vprašanje naj v prihodnje razložimo, nam pišite na finance@finance.si ali pa sodelujte na spletnem forumu pod to rubriko.

Imate delnico NKBM, NLB ali Abanke? Kmalu jih ne boste imeli več

[illegible]

MONIKA WEISS

Po objavi rezultatov testov stresa bo jasno, kolikšne dokapitalizacije potrebujejo tri največje banke. Bodo zdajšnji delničarji dobili pravico do nakupa proporcionalnega števila dokapitalizacijskih delnic?

Ne. Že prejšnje dokapitalizacije teh bank so potrdile, da zdajšnji delničarji - z izjemo države - niso zmožni sami zagotoviti potrebnega kapitala za preživetje bank. To sicer je odgovornost delničarjev. Denarja tem bankam niso pripravljeni dati niti zunanji vlagatelji.

Posledično sta **NLB in NKBM že v sistemu državne pomoči.**

Že je **sprejeta načelna vladna odločitev tudi o državni pomoči Abanki**, potrjujejo na finančnem ministrstvu. Delničarji te, največja sta Zavarovalnica Triglav in Sava, pred meseci niso bili zmožni zbrati niti 50 milijonov evrov.

Bodo obstoječe delnice bank res »zradirane«?

Predvidvideno je tako.

Po novih evropskih pravilih - in noveliranem zakonu o bančništvu ZBan (še ne velja!) - je lahko državna pomoč **skrajna oblika pomoči bankam**. Izgube morajo nositi predvsem lastniki banke (osnovni kapital), nato imetniki hibridnih in podrejenih instrumentov.

Na Banki Slovenije potrjujejo: odločba o dokapitalizaciji bo morala vsebovati **odločitev o odpisu obstoječega osnovnega kapitala** v bankah v višini, ki ne bi bila poplačana v primeru stečaja banke. To posledično **pomeni razveljavitev obstoječih delnic in s temi delnicami povezanih delniških upravičenj.**

Osnovni kapital treh bank bo po pričakovanjih odpisan v celoti. Saj ga ima NLB »le« 184,1 milijona evrov, NKBM 143,2 milijona, Abanka pa le 7,2 milijona, kapitalske potrebe teh bank pa so precej večje. Odpis sicer pozitivno učinkuje na poslovni izid, kar zmanjšuje kapitalski primajkljaj banke.

Kdo bo novi delničar bank?

Na Banki Slovenije razlagajo:

1. Šele po popolnem odpisu osnovnega kapitala se bodo lahko odpisale podrejene obveznosti banke - in to v obsegu, ki ne bi bil poplačan v primeru stečaja banke (hair cut).
2. V delu, ki ne bo odpisan (vrednost, ki bi bila poplačana v stečaju banke), bodo podrejene obveznosti konvertirane v navadne delnice, hkrati pa bo preostali kapitalski primanjkljaj pokrila država.

Strnjeno: **Upniki podrejenih obveznosti, ki bi v primeru stečaja bank prejeli celotno ali delno poplačilo svojih obveznosti, bodo postali delničarji banke, in sicer v sorazmernem deležu z državo.**

Kako (majhen) delež banke bodo dobili »podrejenci«, po kakšnih cenah bo tekla dokapitalizacija in koliko bo njihov delež dejansko vreden, ni jasno. Jasno je le, da bo po dokapitalizaciji ključna delničarka bank (spet) država.

Pri vsem pa opozorimo na veliko negotovost, kako bo noveliran ZBan prestal ustavno presojo.

7.11.2013 Dnevnik Stran/Termin: 6
Naslov: Slabih več kot 11 milijard evrov terjatev bank?
Avtor: Jan Bratanič
Rubrika/Oddaja: POSLOVNI Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 429,92 Naklada: 46.260,00
Gesla: OBRESTNA MERA, EVROPSKA CENTRALNA BANKA, ZNIŽANJE,

Banke in gospodarstvo

Slabih več kot 11 milijard evrov terjatev bank?

Jan Bratanič

Pred Slovenijo je težko obdobje, ki ga bo zaznamovala predvsem sanacija bank, v katerih naj bi bilo med 20 in 25 odstotki slabih terjatev. V Evropi se med tem kažejo čedalje močnejši znaki okrevanja.

Izza oblakov krize se iz različnih spektrov gospodarstev EU kažejo žarki okrevanja, ki bodo po mnenju **Marca Vallija**, prvega ekonomista italijanske finančne skupine Unicredit, v prihodnjem letu le še močnejši. Pred Slovenijo sta medtem vsaj še dve gospodarsko izredno težki leti, ki ju bo definirala sanacija bank, od katere je odvisno, ali bomo svojo pot nadaljevali na lastnih nogah ali z opornico iz Evrope.

Če se v srednji in vzhodni Evropi obseg slabih terjatev v bankah krči, v Sloveniji še vedno raste – samo letos se je povečal s 14 na 18 odstotkov (7,8 milijarde evrov). A nekateri strokovnjaki ob tem menijo, da so podatki še vedno podcenjeni. **Stefan Vavti**, predsednik uprave banke Unicredit Slovenija, je na Unicreditovih finančnih dnevih včeraj ocenil, da bi obremenitveni testi in pregled premoženja bank lahko pokazali delež slabih terjatev med 20 in 25 odstotki bilančne vsote bank, s čimer bi se uvrstili v druščino Ukrajine in Hrvaške. Izraženo v evrih bi to pomeniko od 9 do 11,2 milijarde evrov slabih terjatev. Kljub temu Vavti meni, da Slovenija z nekoliko sreče mednarodne finančne pomoči ne bo potrebovala.

A čudežnega okrevanja ni pričakovati. »Ni tako enostavno, sanacija bank ne bo avtomatično pomenila gospodarske rasti,« je opozoril Vavti in pokritiziral nekatere vladne ukrepe: »Potencialnimi vlagatelji iz Nemčije so mi dejali, da je slovenska birokracija prepočasna, davki pa previsoki.« Slovenijo tako marsikateri vlagatelj zaobide in poišče bolj primerno državo za vlaganja. Ravno potencialna rast vlaganj v Evropi pa je eden glavnih razlogov za Vallijev optimizem. Čeprav so stopnje vlaganj velikih nemških in francoskih korporacij na najnižjih ravneh v zadnjih letih, pa okrepljene zasedenosti proizvodnih zmogljivosti, rastoči dobički in večja produktivnost napovedujejo obrise začetka novega investicijskega cikla. Pri tem bi lahko v prihodnjem letu izdatneje pomagale evropske banke. Valli namreč meni, da bo Evropska centralna banka (ECB) v letu 2014 bankam znova ponudila poceni dolgoročna posojila (LTRO). »Tretji LTRO bo drugačen, ECB naj bi bankam posodila denar le pod pogojem, da ga bodo te namenile gospodarstvu,« je pojasnil Valli, ki na današnjem zasedanju sveta ECB ne pričakuje znižanja ključne obrestne mere.

O politikah ECB, zlasti valutni, je v zadnjem času veliko govora, saj naj bi imela zaradi krepkega evra težave izvozno naravnana podjetja območja evra. Valli ima drugačno mnenje. Pogled na valutni par evro in ameriški dolar sicer res kaže krepko rast vrednosti evra, vendar je ta posledica močnega padca vrednosti dolarja. Primerjava evra s košarico valut, ki se najbolj pogosto pojavljajo v trgovanju evropskih podjetij, pa odkrije, da je bila rast evra v zadnjih 18 mesecih zgolj zmerna. Valli prav tako zavrača vse glasnejše strahove pred deflacijo in nizko inflacijo celo pozdravlja. Nizka inflacija pomeni namreč višji razpoložljivi dohodek za prebivalstvo in večjo konkurenčnost perifernih gospodarstev območja evra, v katerih prihaja do notranje devalvacije. V območju evra je bila letna inflacija oktobra tako le še 0,7-odstotna, v Sloveniji pa so se cene življenjskih potrebščin po končnih podatkih državnega statističnega urada zvišale za 1,4 odstotka. ×

7.11.2013 Naš čas Stran Termin: I

Prihodnje leto so volitve in nekateri naši politiki se nanje že intenzivno pripravljajo. Zavedajo se, da tokrat ne bodo imeli lahkega dela. Samo obljub site in vsega naveličane Slovence in Slovenke bo najbrž težko sploh spraviti na volišča. Pasivnost pa je huda reč. Prinaša nepredvidljive in pogosto strah zbujajoče rezultate. Toda to, da je marsikomu »dol padlo«, da bi tudi sam glasno povedal, da je v tej državi veliko stvari močno narobe, kažejo že udeležbe na tokratnih vseslovenskih vstajah po državi. V Velenju, petem največjem mestu v državi, je niti nismo imeli. Tam, kjer so jo, pa udeležba ni bila prav velika. Ker tudi »hasek« od tistih prvih, bolj množičnih, ni bil prav velik, kajne?

Pa osebno celo mislim, da ni tako in da nam je takratni revolt vsaj delno nastavil zrcalo. Pomagal je pokazati, da naši baroni hodijo bolj ali manj goli med nami in da je družba tudi v celoti bolj pokvarjena, kot si umišljamo. Da marsikdo med nami, ki s prstom kaže na druge, sam zgolj ni imel »prave priložnosti«, sicer bi hitro zavihal rokave in sodeloval pri gostiji, ki je izničila trud prejšnje generacije.

Trenutno ni lahko biti navaden smrtnik in državljan te naše podalpske deželice. A povem vam, ni lahko biti tudi politik v teh časih. Pa ne, da se mi smilijo. Samo jaz (in verjetno večina med nami) se ne bojim več »velike« evropske trojke, četudi bi ta postavila stroge ukrepe, da nas usmeri iz krize. Ni mi sicer vseeno. Vendar vse bolj dvomim, da bomo, skoraj vedno sprti in razdeljeni Slovenci sami zmogli potegniti voz, obremenjen s tajkunskimi zgodbami, korupcijo, podkupninami in še s čim, kar je danes realnost, iz tega močvirja. Očitno bi bilo bolje, če bi tudi tokrat v stilu hlapcev, kar znamo biti, to namesto nas naredil »gospodar«. Ker imamo skoraj vsi že čisto dovolj negotove prihodnosti. Ker si želimo predvsem urejen sistem in dostojno plačilo za opravljeno delo. Zase in za naše najdražje. Tudi s trojko, če drugače ne gre. ■

7.11.2013 Naš čas Stran/Termin: 1
Naslov: Kdo se boji trojke?
Avtor: Bojana Špegel
Rubrika/Oddaja: NASLOVNICA Žanr: KOMENTAR
Površina/Trajanje: 372,53 Naklada: 5.400,00
Gesla: EVROPSKA CENTRALNA BANKA

Kdo se boji trojke?

Bojana Špegel

Še danes se nasmejim, bolj kislo seveda, ko se spomnim oddaje na nacionalni televiziji, v kateri so naše sedanje državne poslance spraševali, če vedo, kdo sestavlja t. i. evropsko trojko. Da, vsi so vedeli zanjo, kot zanjo vemo tudi vsi mi, saj nam nenehno »grozijo« z njenim prihodom v deželo na sončni strani Alp. A le redki od vprašanih poslancev so vedeli, da jo sestavljajo Evropska komisija, Mednarodni denarni sklad in Evropska centralna banka. Od ljudi, ki odločajo o naši usodi, sem seveda pričakovala več, saj so ne nazadnje odlično plačani za delo, ki ga opravljajo »v imenu ljudstva«. Takih dobro plačanih del pa je žal v Sloveniji vse manj.

Tako mislim

V teh dneh se vam kaj lahko zgodi, da vas bodo v kakšni telefonski anketi vprašali, ali vas je kaj strah prihoda trojke. Ob stresnih testih, ki jih prestajajo naše banke, je spet pogosteje slišati, da brez nje ne bomo prišli z dna, kamor je država, nekoč vzor vsem na Balkanu, zašla iz več razlogov. Kaj boste odgovorili? Prve analize takšnih anket le potrjujejo, da je slovenska javnost vse bolj pesimistična. Ker ne verjame več, da bomo zmogli sami, se prihoda trojke prav nič ne boji. Kako tudi ne bi bila pesimistična? Poznate v zadnjem času kakšno poslovno dobro zgodbo, ki vas je navdala z upanjem, da bo vaš otrok vendarle dobil službo, da bodo tisti, ki so jo izgubili v srednjih letih, še kdaj imeli? Ni jih veliko, tudi v našem okolju ne. So pa napovedi in različni scenariji, ki jih kujejo predvsem v Ljubljani, največkrat za prihodnost doline še slabši.

7.11.2013 Primorske novice Stran: Teman. 13

Naslov: Varčevalci nasedli lepim obljubam

Avtor: ANA CUKIJATI

Rubrika/Oddaja: KRONIKA Žanr: popravek

Površina/Trajanje: 510,12 Naklada: 21.000,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE

Jožef Janežič je varčevalce vabil z napisi "najugodnejše obresti" in "varnost"

Varčevalci nasedli lepim obljubam

Sojenje nekdanjemu direktorju pred desetletjem propadle Hranilno-kreditne službe Soča (HKS) Jožefu Janežiču, obtoženemu zlorabe položaja in poslovne goljufije, s katero naj bi varčevalce oškodoval za okoli pet milijonov evrov, se je včeraj nadaljevalo z zaslišanjem novih prič.

NOVA GORICA ▸ Nekdanji direktor Hranilno-kreditne službe (HKS) Soča **Jožef Janežič** že od začetka postopka vztrajno zanika očitke o zlorabi položaja in poslovni goljufiji, težki okoli pet milijonov evrov. Krivdo pripisuje **Branetu Goršetu**, prvemu stečajnemu upravitelju družbe, in Banki Slovenije, ki je pred desetimi leti sprožila – po njegovem mnenju nepotreben – stečajni postopek HKS Soča.

Tokrat je kot priča spregovoril **Zdenko M.**, eden izmed več deset oškodovancev, ki je, kot je povedal, na lastni koži občutil goljufive obljube Janežiča.

Po priporočilu znanca o ugodnih in kvalitetnih storitvah HKS Soča se je tudi sam odpravil v njihovo poslovalnico in se zanimal o različnih oblikah varčevanja. Direktor družbe naj bi mu vseskozi obljubljal dobre pogoje varčevanja in kreditiranja ter sveto in samozavestno zagotavljal varnost, obenem pa opozarjal tudi na svoj in družinski ugled. Z denarjem naj bi ravnal preudarno, kot dober gospodar, in ga s svojimi dejanji plemenitil.

Z ženo sta mu verjela in naposled zaupala svoj denar HKS Soči. Prvi dvomi so se pojavili leta 2002, ko je na HKS zaprosil za dvig ne prav velike vsote privarčevanega denarja, a mu ga niso mogli izplačati takoj, ampak šele čez mesec dni in še to v več obrokih. Kmalu za tem naj bi Banka Slovenije že predlagala stečaj HKS Soča.

Zdenko M. naj bi sicer aktivno sodeloval v upniškem odboru, preko katerega je vlagal različne vloge in uporabljal razna pravna sredstva, da bi čim prej rešili nezavidljivi položaj okoli 190 upnikov. Spominjal se je, kako je Janežič na letakih in plakatih varčevalce snubil z napisi "najugodnejše obresti" in "varnost", a se tega nato ni držal. Zdenko M. je povedal, da je šele kasneje, po podrobnejšem pregledu načina delovanja in poslovanja, ugotovil, da je nasedel goljufiji prvega razreda. "*Čutim se izredno ogoljufanega.*" je sklenil svoje pripovedovanje, vložil pa naj bi tudi premoženjsko-pravni zahtevek.

Jožef Janežič z odvetnikom Boštjanom Penkom skuša sodišče prepričati, da ni nikogar ogoljufal

Foto: Leo Caharija

Včeraj je kot priča nastopila tudi **Vida M.**, ki je bila 25 let zaposlena na Banki Slovenije. Med drugim je delala na oddelku za bančno in kreditno poslovanje, pripravljala je poročila o delovanju hranilno-kreditnih služb, jih prilagajala pravnemu redu, sodelovala pa naj bi tudi pri pripravi sklepa o delovanju HKS. Politiko, kaj naj se zgodi s HKS, ki niso zagotavljale pogojev, pa naj bi vodilo takratno finančno ministrstvo. Nekatere so ukinili, druge so splavale na površje, tretje pa so se pridružile drugim hranilnicam in bankam.

Bila je avtorica zapisa *Ideje za ravnanje s problematičnimi hranilno-kreditnimi službami* iz leta 2000, ki ga je razposlala vodilnim v različnih sektorjih Banke Slovenije, saj je želela opozoriti na nevarnost, ki bi lahko pretila, če bi se v zapisu navedene domneve izkazale za resnične. Med drugim je zapisala, da je bila HKS Soča ustanovljena kot vmesni člen za financiranje lastnih podjetij SIT Invest in KAM d. o. o., ter opozorila na negativno maržo, ki naj bi nastala zaradi visokih obrestnih mer, pri čemer pa naj bi zasledila namerno goljufijo.

Obtožencev zagovornik **Boštjan Penko** je omenjene trditve označil za alarmantne ugotovitve in hotel izvedeti, na podlagi česa so nastale. Ker naj ne bi poznala podrobnega delovanja HKS Soča, je ob pregledu poročil poslovanja vseeno zasledila omenjena odstopanja.

Nadaljevanje glavne obravnave je predvideno v naslednjem tednu, ko bo senat novogoriškega okrožnega sodišča pregledal obsežno listinsko dokazno gradivo, v začetku decembra pa naj bi kot priče nastopilo še nekaj ključnih oseb. **ANA CUKIJATI**

7.11.2013 Delo Stran/Termin:
Naslov: Banka Slovenije še vedno skrivnostna glede metodologije
Avtor: Nejc Gole
Rubrika/Oddaja: NASLOVNICA Žanr: NAPOVEDNIK
Površina/Trajanje: 204,01 Naklada: 39.340,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, BANKE, SLOVENSKE BANKE

Banka Slovenije še vedno skrivnostna glede metodologije

Pregled bank *Vatel, s katerim jih merijo, še ni znan – Za mednarodno pomoč lahko zaprosimo že zdaj, pravi Damijan*

LJUBLJANA – Banka Slovenije ni uslišala poziva skupine ekonomistov in prošenj medijev, naj še pred objavo rezultatov pregledov desetih slovenskih bank razkrije metodologijo in predpostavke obremenitvenih testov.

NEJC GOLE

Rezultati pregledov bank, ki trenutno potekajo v slovenskih bankah, niso odvisni le od kakovosti terjatev bank, ampak tudi od metodologije, ki se uporablja v teh pregledih, so v pozivu zapisali Igor Masten, Mojmir Mrak, Jože P. Damijan in nekateri drugi ekonomisti. Tudi od te metodologije je torej odvisna usoda slovenskih bank, gospodarstva in ne nazadnje cele države. Če Oliver Wyman uporablja preveč ekstremne predpostavke, nam ni treba čakati na objavo rezultatov, ampak »lahko že danes zaprosimo za finančno pomoč«, je, denimo, zapisal Jože P. Damijan.

Špekulacijam bi se lahko izognili z objavo metodologije, a so bili centralni bankirji v včerajšnjem objavljenem sporočilu izjemno skopi. Povedali so, da mednarodno uveljavljene družbe izvajajo preglede na podlagi preizkušenih metod in mednarodnih standardov. Njihove metode pa da so bile uporabljene v podobnih pregledih evropskih bank. Kot je znano, obremenitvene teste v slovenskih bankah izvaja Oliver Wyman, družbi Ernst & Young in Deloitte pa pregledujeta kakovost sredstev.

Oliver Wyman v stresnih testih ocenjuje kapitalske potrebe slovenskih bank v razmerah osnovnega in neugodnega scenarija. Z neugodnim scenarijem ocenjuje, kako bi se banke odrezale, če bi se nekateri makroekonomski kazalci – denimo BDP, brezposelnost, potrošnja – bistveno poslabšali. Pomembno pri tem pa je, da v svojih predpostavkah niso ekstremni, saj mora biti tudi neugodni scenarij verjeten. Na kakšnih predpostavkah ocenjevalci gradijo oba scenarija, Banka Slovenije ni razkrila. Pojasnila je le, da tokratni testi v nasprotju s prejšnjimi pokrivajo daljši časovni horizont: od leta 2013 do 2015. Zato je analiza natančnejša, saj odraža podaljšano stanje gospodarske recesije ter njen vpliv na kakovost aktive, potencialne izgube in kapitalske potrebe bank.

STRAN 3

7.11.2013 Večer Stran/Termin:
Naslov: Kaj razkrivajo stresni testi v bankah
Avtor: gr
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 111,85 Naklada: 31.150,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, ABANKA VIPA, BANKA CELJE, RAIFFEISEN BANKA,

Kaj razkrivajo stresni testi v bankah

Stresni testi, ki potekajo v slovenskih bankah, zajemajo tri pomembna področja. Gre za obširen pregled kakovosti sredstev - tako imenovani AQR-pregled ter za "bottom up" stresne teste in "top down challenge", so včeraj sporočili iz Banke Slovenije (BS).

Bottom up" testi vključujejo tri bistvene elemente presoje: oceno absorpcijske sposobnosti banke za pokrivanje izgub, oceno izgub banke iz naslova donosnih in nedonosnih ter prestrukturiranih terjatev ter oceno solventnostne pozicije banke po osnovnem in neugodnem scenariju, ki je skladna s presežkom/primanjkljajem absorpcijske sposobnosti banke nad izgubami. Cilj "bottom up" testov je oceniti potencialne kapitalske potrebe slovenskega bančnega sistema in posameznih bank v razmerah osnovnega in neugodnega scenarija. Izhodišče za izračun stresnih testov so konsolidirani podatki bank po stanju konec leta 2012, pojasnjujejo v BS. Tokratni testi pa za razliko od prej izvedenih pokrivajo časovni horizont treh let (2013 do 2015).

Poleg treh sistemsko pomembnih bančnih skupin, NLB, NKBM in Abanke, so na podlagi določenih kriterijev v pregled vključene še Gorenjska banka, Banka Celje, Unicredit banka Slovenije, Hypo Alpe Adria Bank, Raiffeisen bank, Probanka in Factor banka - slednji skladno s postopkom nadzorovanega prenehanja poslovanja iz začetka septembra, torej le v omejenem obsegu. Te banke predstavljajo približno 70 odstotkov slovenskega bančnega sistema. A še bolj kot metodologija bodo zanimivi rezultati. Ti naj bi bili znani do konca leta. **(gr)**

7.11.2013	POP TV	Stran/Termin	[illegible]
Naslov:	NLB ustvarja izgubo		
Avtor:	/		
Rubrika/Oddaja:	24 UR	Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	00:00:40	Naklada:	
Gesla:	NOVA LJUBLJANSKA BANKA, LJUBLJANSKA BANKA, BANKE		

JANI MUHIČ: Denar pa oblast od državljanov potrebuje tudi zaradi zavoženih bank. Nova Ljubljanska banka je samo do oktobra ustvarila skoraj 300 milijonov evrov izgube. Največja državna banka sicer trenutno posluje z dobičkom, tega je skoraj 52 milijonov, ampak izničili so ga grehi iz preteklosti, ki so jih začeli zdaj čistiti. Slabih kreditov je namreč za 345 milijonov. S temi danes objavljenimi podatki so prehiteli rezultate stresnih testov, ki so pa po nekaterih napovedih velika streznitev, saj bi lahko bil ta minus še bistveno višji.

7.11.2013 Dnevnik Stran: Termin: 3

V Banki Slovenije so se pri tem sklicevali na to, da zahtevamo razkritje delov pogodbene dokumentacije, ki sta jo Ernst & Young ter Oliver Wyman označila za poslovno tajnost. Z razkritjem bi lahko bila po njihovih pojasnilih celo ogrožena konkurenčna prednost družbe Oliver Wyman, s katero je Bruselj medtem sicer že podpisal pogodbo o sodelovanju pri obremenitvenih testih evropskih bank v prihodnjem letu. V Banki Slovenije so v zavrnitvi naše prošnje med drugim celo zapisali, da bi posredovanje metodologije »omogočalo zgolj ugibanje o tem, kakšna bi lahko bila v prihodnosti izguba v bankah« in povzročilo dodatne napake pri ugibanjih o stanju v bančnem sistemu. Spomniti velja, da se špekulacije o stanju bančnega sistema vrstijo že vsaj leto dni, v zadnjem času pa jih je dodatno podžgala prav netransparentnost metodologije.

Špekulacije o tem, koliko milijard bo potrebnih za sanacijo bank, že dlje časa vplivajo tudi na ceno zadolževanja države. Ceno, ki jo že zdaj prek višjih stroškov obresti plačujejo tako gospodarstvo kot gospodinjstva. Davkoplačevalci pa bodo ne nazadnje poravnali tudi račun, ki ga bodo tuje analitske družbe za svoje preglede bančnega sistema izstavile Sloveniji in znaša po Jazbečevih pojasnilih okoli 21 milijonov evrov. A tudi to očitno ni dovolj, da bi bili upravičeni do kakršnih koli pojasnil.

»Izvedba poteka v skladu z načrtom, objava rezultatov pa je predvidena do konca letošnjega leta,« je včeraj še zagotovil Jazbec, kar pa je le majhna uteha iz ust guvernerja banke, ki je še pred nekaj meseci zatrjevala, da bo 900 milijonov evrov dovolj za sanacijo slovenskih bank. ×

Boštjan Jazbec davkoplačevalcem očitno ni pripravljen razkriti, kako bodo tuji analitiki prišli do luknje v bančnem sistemu, ki jo bodo ti isti davkoplačevalci prisiljeni krpati. Fotografija Luka Cjuha

7.11.2013 Dnevnik Stran/Termin: 3
Naslov: Slovenija ostaja prepuščena presoji tujcev
Avtor: Jan Bratanič, Katja Svenšek
Rubrika/Oddaja: V OSPREDJU Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 395,18 Naklada: 46.260,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, BOŠTJAN JAZBEC,

Gospodarstvo / Banka Slovenije

Slovenija ostaja prepuščena presoji tujcev

Jan Bratanič, Katja Svenšek

Guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec je snedel besedo, ki jo je dal slovenski javnosti. Metodologija, ki jo tuje družbe uporabljajo pri ugotavljanju luknje v slovenskem bančnem sistemu in razkritje katere je zahtevalo že več kot 40 uglednih ekonomistov, ostaja skrivnost.

Guverner Banke Slovenije **Boštjan Jazbec** ni izpolnil obljube slovenski javnosti, da bo razkril del metodologije, ki jo tuje družbe uporabljajo pri ugotavljanju luknje v slovenskem bančnem sistemu. Prav nasprotno, Banka Slovenije kljub drugačnim zagotovilom včeraj ni razkrila nič, kar ne bi bilo že znano, in tako z levo roko odpravila ne le zahteve splošne javnosti, ampak tudi številnih uglednih ekonomistov.

Banka Slovenije gluha tudi za pozive strokovne javnosti

»Banka Slovenije bo v najkrajšem možnem času pripravila podrobnejši popis metodologije obremenitvenih testov, ki jo bo v nadaljevanju sporočila tudi javnosti,« so nam sredi oktobra zagotovili na centralni banki. Če je bilo ob napovedi razkritja metodologije, ki jo uporabljata družbi Ernst & Young ter Oliver Wyman, razumeti, da so v Banki Slovenije spoznali, da je za verodostojnost rezultatov ključna preglednost obremenitvenih testov, se je to pričakovanje izkazalo za lažno. Razkritje težko pričakovane metodologije so napovedali za včerajšnji dan, a pozno popoldne z vsebino strani in pol dolgega sporočila povzročili predvsem sarkastične nasmeške in zmajevanje z glavo. Tudi več kot štirideset uglednih ekonomistov, podpisanih pod poziv k razkritju metodologije in predpostavk obremenitvenih testov, med njimi Jože P. Damijan, Črt Kosteve, Igor Lončarski, Igor Masten, Mojmir Mrak, Sašo Polanec, Črt Jakhel, Marko Simoneti in številni drugi, iz Jazbečevih 767 besed ni moglo razbrati popolnoma nič novega.

Jazbec davkoplačevalcem očitno ni pripravljen razkriti, kako bodo tuji analitiki prišli do luknje v bančnem sistemu, ki jo bodo ti isti davkoplačevalci prisiljeni krpati. Rezultati, s katerimi bosta obe družbi postregli, niso odvisni zgolj od kakovosti terjatev bank, ampak tudi od uporabljene metodologije pri obremenitvenih testih. Ti predvidevajo makroekonomski šok, ki mu bodo izpostavljena slovenska podjetja. Večji šok kot predvidevajo, manj podjetij bo sposobnih preživetja in večji bo negativni vpliv na poslovanje bank. Hipotetični scenarij, da se slovensko gospodarstvo in zasebna potrošnja v naslednjih nekaj letih skrčita za več kot deset odstotkov, bi lahko na primer povsem zameglil realno stanje v bančnem sistemu in povečal verjetnost, da država težav ne bo sposobna rešiti sama in bo prisiljena zaprositi za pomoč. S tem pa se doprinos davkoplačevalcev ne bi končal zgolj pri krpanju luknje v bančnem sistemu, ampak s številnimi drugimi žrtvami, predvsem z znatnim znižanjem življenjskega standarda, kar bi zagotovo sledilo prihodu zloglasne trojke.

Prav zaradi tega so ekonomisti zahtevali, da je strokovni javnosti omogočena ocena uporabljene metodologije. Opozorili so, da ta ne bi smela biti prepuščena zgolj naknadni seznanitvi in diskreciji izvajalca obremenitvenih testov. Morebitne nedoslednosti in napake v postopku bi lahko imele namreč znatne posledice za finančni položaj države in s tem za blaginjo državljanov.

»Metodologija je poslovna skrivnost«

Zato je Dnevnik že sredi oktobra na Banko Slovenije naslovil prošnjo, da nam metodologijo razkrijejo v skladu z zakonom o dostopu do informacij javnega značaja, a so nas zavrnili s pojasnilom, da gre za poslovno skrivnost, poleg tega naj bi razkritje celo povzročilo motnje pri delovanju centralne banke v nadaljevanju projekta.

Press CLIPPING d.o.o. tel.: +386 (0)1 438 11 00 fax: +386 (0)1 438 11 01 e-mail: info@pressclipping.si
Odziv na objavljeno vsebino lahko pošljete na e-naslov: odziv@pressclipping.si

7.11.2013	TV Slovenija 1	Stran Termin	[illegible]
Naslo	Banka Slovenije o metodologiji nič novega		
Avtor:	Vesna Zadravec		
Rubrika/Oddaja:	DNEVNIK	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:35	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, BOŠTJAN JAZBEC,		

JASMINA JAMNIK: Težko pričakovano razkritje dela metodologije po kateri tuji revizorji ugotavljajo kako globoka je luknja v našem bančnem sistemu je precejšnje razočaranje. Banka Slovenije je sinoči, kot smo poročali, res poslala sporočilo za javnost o tem, a na strani in pol. kolikor je bilo dolgo, prav za prav ni razkrila ničesar, kar ne bi bilo že znano. 40 uglednih ekonomistov, ki so tudi z javnim pozivom zahtevali razkritje metodologije je razočaranih. Jože P. Damijan pravi, da dokument nima vsebine.

JOŽE P. DAMIJAN (Ekonomska fakulteta v Ljubljani): Banka Slovenije tukaj ni razkrila ničesar, sporočilo je bilo povsem prazno, tako da v bistvu s tem človek ne more biti zadovoljen niti kot ekonomist, niti kot davkoplačevalec.

VESNA ZADRAVEC: Tako oster je le eden od številnih ekonomistov, ki opozarjajo, da je nujno razkriti kakšnim šokom bodo izpostavljeni podjetja in banke. Če bi jih revizorji preveč obremenili, bi bila mednarodna denarna pomoč za nas dejstvo in ne vprašanje.

JOŽE P. DAMIJAN (Ekonomska fakulteta v Ljubljani): Recimo, da predvidevate, da se bo bruto domači proizvod zmanjšal za 30 odstotkov, je povsem jasno, da takšnega šoka velik del slovenskih podjetij ne more preživeti. Zaradi tega se bo bistveno poslabšala kvaliteta bančnih sredstev in zaradi tega bodo tudi seveda kapitalske zahteve, zahteve po dokapitalizaciji slovenskih bank velike, bistveno prevelike glede na zmožnosti našega proračuna. In to bi avtomatsko pomenilo, da mora Slovenija takoj zaprositi za pomoč.

VESNA ZADRAVEC: In poudarja, da zahtevajo le razkritje predpostavk in ne celotne metodologije. A tudi v Španiji, kjer so izvedli podobne teste, država teh podatkov zaradi zaupnosti ni razkrila.

JASMINA JAMNIK: Ves dan smo iskali tudi guvernerjaBanke Slovenije, Boštjana Jazbeca in ujeli smo ga pred dobre pol ure, ko se je vrnil iz Evropske centralne banke v Frankfurtu. Poglejmo kaj je posebej za našo televizijo povedal o ostrem odzivu stroke.

BOŠTJAN JAZBEC (guvernerBanke Slovenije): Ta metodologija bo po današnjem zatrjevanju predsednika Evropske centralne banke, gospoda Draghija, uporabljena tudi v primeru ocenjevanja obremenitvenih testov in pregleda kakovosti aktive 128 bank v evro območju v naslednjem letu. Metodologija in pa predvsem predpostavke, ki se uporabljajo pri izdelavi testov pa so stvar vsakodnevnih pogajanj in usklajevanj, ki trajajo na Banki Slovenije že od avgusta. Zaradi tega ne moremo razkriti vseh predpostavk, ker teh ne poznamo in bodo poznane dokončno šele, ko bomo objavili rezultate.

7,79

milijarde evrov slabih prenjil iz zamudo nad 90 dni so imele banke v Sloveniji konec avgusta po podatkih Banke Slovenije.

4,63

milijarde evrov oslabitev so imele banke obliko vanih konec avgusta po podatkih Banke Slovenije.

2,405

milijarde evrov kapitalskega manka v bančnem sistemu je Banke Slovenije ugotovila maja ob upoštevanju neugodnega scenarija.

poselnostjo in drugimi možnimi šoki, na katere bodo stestirali banke.

Pomembne so predpostavke

Ekonomisti so bili včeraj razočarani nad objavo BS. Jože P. Damijan, ki je pozval k razkritju metodologije, je opozoril: »Pomembno je vedeti, kakšne predpostavke se bodo uporabile v makrostresnem testu slovenskih bank, ker je od tega odvisno, kakšna bo potreba po kapitalski injekciji bankam. Če se velikost makroekonomskega šoka, ki mu bodo izpostavljena slovenska podjetja, postavi nerazumno previsoko, to pomeni, da velik del podjetij tega šoka jasno ne bi preživel, kar bi izrazito poslabšalo izpostavljenost bank in posledično izpostavljenost države do bank.«

Z njim se strinja naš drugi vir: »Razkriti bi morali, kolikšen upad BDP je predviden po neugodnem scenariju - ali gre res za 30-odstotne upade, kot v vojni, in kakšno poslabšanje brezposelnosti je predvideno.« Hkrati isti sogovornik opozori, da bo še pomembnejši pregled kakovosti premoženja bank AQR, saj bo pokazal, kakšno je dejansko stanje v slovenskih bankah oziroma diagnoza.

Slovenski testi stresa bodo podobni španskim

Iz pojasnil, ki jih je včeraj objavila Banka Slovenije, izhaja, da bodo ti testi po formi zelo podobni tistim, ki so jih lani opravili v Španiji, prav tako ob sodelovanju svetovalne družbe Oliver Wyman.

Tudi tam so lani - tako kot bodo pri nas letos - pregledali kakovost premoženja (AQR) in izvedli obremenitveni test po metodi bottom-up. Z njim so preverili odpornost bank proti izbranim šokom po osnovnem in neugodnem scenariju glede na več kazalnikov (gibanje BDP, brezposelnost, inflacija, cene nepremičnin ...).

Kaj zajema metodologija na podlagi modela družbe Oliver Wyman? To je posebej pomembno, ker so iz Banke Slovenije včeraj potrdili, da bodo uporabili tako rekoč enake metode. Gre za naslednje vidike:

- **določitev možnega obsega izgub bank zaradi posojil** (presojajo se možne izgube iz zaseženih nepremičnin, iz še donosnih posojil in iz slabih posojil);
- **ocena absorpcijske sposobnosti banke za pokrivanje izgub** - po slovensko, koliko izgub lahko banke se prenesejo in imajo še dovolj kapitala, da izpolnijo kapitalske zahteve. Tako pri slovenskih kot španskih testih sta uporabljena količnika enaka (banke morajo po končanem testu imeti devet odstotkov najkakovostnejšega temeljnega kapitala Core Tier 1 po osnovnem ter šest odstotkov kapitala Core Tier 1 po neugodnem scenariju; pri tem so v španskih bankah presojali **štiri vidike zmožnosti za pokritje izgub** - obseg rezervacij, špansko poroštveno shemo za nepremičnine, prihodnjo zmožnost bank za ustvarjanje dobička in morebitne dodatne kapitalske rezerve bank nad minimumom. Posebej so upoštevali učinek pričakovanih povračil iz davka na bilančno vsoto v prihodnjih letih, upoštevali pa so tudi nove kapitalske zahteve Basel III s predpostavko prehodnih obdobij za njihovo uvedbo.

> Čeprav iz Banke Slovenije Wyman uporablja predpostavke eko trennega scenarija, nam sploh ni treba čakati na objavo rezultatov stresnih testov: ampak lahko že danes zaprosimo za finančno pomoč.

Kakšno vlogo ima v evropskih testih stresa družba Oliver Wyman?

Svetovalna družba Oliver Wyman, ki izvaja obremenitvene teste v Sloveniji, je izvajala teste stresa že na Irskem, v Španiji in na Portugalskem.

Oktobra jo je ciprska centralna banka izbrala za svetovalko pri prestrukturiranju preživele Bank of Cyprus (v tej imajo zdaj večinski delež varčevalci, ki so morali prispevati k njeni dokapitalizaciji tako, da so jih »ostrigli«, s tem da so jim zasegli 47,5 odstotka njihovih vlog v znesku nad sto tisoč evrov in jih spremenili v kapital banke).

A najodmevnejša je bila septembra sporočena odločitev ECB, da bo družba Oliver Wyman sodelovala pri pripravi evropskih obremenitvenih testov za 130 sistemsko pomembnih bank prihodnje leto. Mnenje kritikov te odločitve najbolj povzame zapis iz časnika Financial Times (FT), da bo pri evropskih testih sodelovala družba, ki je na irskih testih stresa leta 2006 banko Anglo Irish »razglasila za najboljšo banko na svetu«, leta 2009 pa jo je morala zaradi zloma nepremičninskega trga rešiti država, kar je davkoplačevalce stalo okoli 30 milijard evrov. Pri FT so problematizirali nepreglednost razpisa, na katerega se je menda prijavilo še sedem ponudnikov. Kritiki opozarjajo, da bi utegnila družba Oliver Wyman zaradi te nadležne napake zdaj pretiravati s strogostjo pri testih.

ALBINA KENDA, MONIKA WEISS

Edina resnična novost, ki jo je včeraj ob pol sedmih zvečer objavila Banka Slovenije (BS), je – koliko kapitala bodo morale banke imeti po opravljenih testih stresa, da bodo test uspešno opravile. Niti besede pa ni bilo o predpostavkah, ki bodo uporabljene pri testih, na primer na kako hud upad BDP ali povišanje brezposelnosti bodo testirali finančno trdnost bank. Tako bomo morali na glavne odgovore počakati do objave rezultatov testov konec leta.

Deset bank, ki so vključene v slovenske teste stresa, bo moralo – da bodo dokazale, ali so finančno zdrave – po upoštevanju vseh obremenitev (nadaljnjega upada BDP, krepitve brezposelnosti in podobno) po testiranju doseči količnik najkakovostnejšega temeljnega kapitala Core Tier 1 pri devetih odstotkih tehtane tvegane aktive (po osnovnem scenariju) oziroma pri šestih odstotkih tehtane tvegane aktive (po neugodnem scenariju). Če bosta kapitalska količnika po enem in drugem scenariju pri kaki banki nižja od teh vrednosti, bo taka banka na testu pogrnila – in jo bo treba dokapitalizirati. Da bodo pogrnile vsaj največje, je že javna skrivnost.

Spomnimo, v teste stresa so vključene naslednje banke: NLB, NKBM, Abanka, Gorenjska banka, Banka Celje, Unicedit banka Slovenije, Hypo Alpe-Adria Bank, Raiffeisen Bank (Factor banka in Probanka sta zaradi nadzorovane likvidacije testirani le v omejenem obsegu).

> Nismo dobili odgovora na to, ali se bodo pri testiranju odpornosti slovenskega bančnega sistema uporabile enake predpostavke kot za druge države

Jože P. Damijan, ekonomist

Ali je slovensko kapitalsko merilo strožje kot merilo za evropske teste?

ECB je oktobra povedala, da bo moralo 130 bank na evrskem območju (pri nas bodo testirali NLB, NKBM in SID banko) na vseevropskih testih stresa v letu 2014 doseči kapitalski količnik CET 1 pri osmih odstotkih. Ker to ni isti količnik, kot se uporablja pri slovenskih testih (CET ali Common Equity Tier 1 je ožji pojem kot v slovenskih testih uporabljeni temeljni kapital Core Tier 1), je vprašanje, ali so slovenski testi strožji.

Kot pravi bančni izvedenec, ki ne želi biti imenovan, tega za zdaj še ni mogoče oceniti, zlasti ne zato, ker niso znane nikakršne predpostavke v zvezi z upadom BDP, brez-

7.11.2013 Finance Stran: 4

Naslov: Guverner Jazbec je razgalil metodologijo za bančne teste – mar res?

Avtor: Albin Kenda, Monika Weiss

Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN OZADJA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 532,25 Naklada: 10.720,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, BOŠTJAN JAZBEC,

Guverner Jazbec je razgalil metodologijo za bančne teste - mar res?

[illegible] 11 2013	Radio Slovenija I	Stran/Termin:	[illegible]
Naslov:	Slovenski bančni sistem moramo sanirati hitro in odločno		
Avtor:	Urška Jereb Branković		
Rubrika/Oddaja:	DOGODKI IN ODMEVI	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:21	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, NOVA		

ROK PINTAR: "Slovenski bančni sistem moramo sanirati hitro in odločno. Izgubili smo že najmanj dve leti," so poudarili ob koncu današnjih dnevov bančnikov, bankirji zbrani na Brdu pri Kranju. Od tam se oglaša Urška Jereb Brankovič.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: V ponedeljek bodo po besedah viceguvernerja Banke Slovenije Janeza Fabjana potrjeni seznami slabih terjatev za Novo Ljubljansko banko in Novo KBM. Za tem bo treba počakati na potrditev Evropske komisije. V skladu z načrti, naj bi bil celoten paket problematičnih posojil na Družbo za upravljanje terjatev bankprenesen do konca pomladi. Treba je ukrepati hitro in odločno, poudarja Fabjan, ne le v kontekstu sanacije bančnega sistema, ampak tudi z namenom čim hitrejšega zagona gospodarske rasti.

JANEZ FABJAN (viceguverner Banke Slovenije): Kako bomo denar, ki ga bomo zdaj porabili za bančno luknjo naložili? Vsi tisti, ki nam ga bodo dali bodo zahtevali to. Saj bomo dobili denar, ampak kam ga boste produktivno naložili. In zdaj končno moramo enkrat z denarjem razpolagati tako, da bomo zagotovili gospodarsko rast. Končno izhod iz krize. To je naša naloga. To. Ne samo pokriti bančno luknjo, pa bo spet ista zgodba.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Rezultati bančnih stresnih testov, oziroma globine bančne luknje bodo sicer znani 13. decembra letos in takrat bo tudi jasno koliko dokapitalizacije potrebujejo slovenske banke. Številke, ki krožijo so različne. Od štiri, pet, šest pa tudi do deset milijard. Na realne številke bo torej treba počakati. Realne številke pa je včeraj objavila Nova Ljubljanska banka. 300 milijonov izgube v prvih devetih mesecih letos. In to vse zaradi starih grehov. Predsednik uprave Nove Ljubljanske banke Janko Medja poudarja, da je tekoče poslovanje NLB zaradi racionalizacije in prestrukturiranja v zadnjem letu pozitivno. Ali to pomeni, da bo NLB po prenosu slabih terjatev na DUTB, predvidoma decembra letos, poslovala pozitivno že prihodnje leto? Morda, odgovarja Medja.

JANKO MEDJA (predsednik uprave Nove Ljubljanske banke): Tukaj je seveda predpogoj, da se očiščenje preteklosti zgodi v letošnjem koledarskem letu, ker če se ne, če se bo to preneslo v naslednjega, potem seveda bo tudi rezultat naslednjega leta omadeževan z zgodovino.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Torej celoten slovenski bančni sistem čaka na prenos slabih terjatev, saj bo to bistveno izboljšalo tako poslovanje kot tudi kapitalsko ustreznost slovenskih bank.

8.11.2013 Finance Stran Termin 4
Naslov: Bančniki premoženja ne upravljajo dobro
Avtor: PETRA SOVDAT, MONIKA WEISS
Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN OZADJA Žanr: INTERVJU
Površina/Trajanje: 676,57 Naklada: 10.720,00
Gesla: PODJETJA, PREZADOLŽEVANJE, POSOJILA, ABANKA VIPA, NOVA

INTERVJU: LARS NYBERG

Bančniki premoženja ne upravljajo dobro

PETRA SOVDAT, MONIKA WEISS

»Ne sedimo križem rok, zelo dobro smo pripravljeni na prenos slabega premoženja,« pravi 68-letni Lars Nyberg. Šved, strokovnjak za krizno upravljanje, ki je bil 12 let namestnik guvernerja švedske centralne banke, je drugi najmočnejši v hierarhiji naše slabe banke. A tega imena ne mara. »DUTB je družba za upravljanje premoženja,« pravi. Glasno bo opozarjal, zatrjuje, na vse neučinkovite zakone. Že zdaj vidi, da stečajna zakonodaja ni v redu.

Je Slovenija naredila napako, da slabo premoženje bank že junija ni bilo preneseno na slabo banko, kot je bilo načrtovano?
Vsekakor bi bilo bolje, če bi bilo. Za to smo si pri evropski komisiji tudi prizadevali, a so želeli več informacij o stanju premoženja in so hoteli preračunati zneske za prenos. To se je zavleklo dlje, kot smo pričakovali. Smo pa zaskrbljeni zaradi stroškov za slovenske davkoplačevalce za to.

Kolikšen je ta strošek?
To je težko reči, saj luknja v bančnem sistemu ni konstanta, temveč se spreminja glede na razmere v gospodarstvu. Dlje se bo čakalo, višji bo strošek, to kažejo izkušnje iz vseh držav. Ampak politični procesi potrebujejo čas. Sem pa vesel, da se čedalje manj govori o slabi banki. Ker mi smo v bistvu družba za upravljanje premoženja.

Ena od interpretacij, zakaj se testi stresa odvijajo tako počasi in zakaj vaša družba za upravljanje premoženja še ni zaživela, je, da so razmere v slovenskem bančnem sistemu tako porazne, da se bo izkazalo, da bi še kakšna večja banka morala v stečaj. Kako to vidite vi?
Ne tako. Prvič, ne vidim razloga, da ta država bančnih težav ne bi mogla rešiti sama, brez evropske pomoči ...

Če vas lahko zmotim: politiki le govorijo, da zmorejo, naredijo pa nič - razen da so prebivalstvo in podjetja obremenili z novimi davki.
(smeh) Res ne želim komentirati vaših politikov, to je naloga koga drugega. Ste pa dovolj razviti in dovolj bogati, da lahko rešite banke, če bodo politiki sprejemali prave odločitve. Če pa se vrneva k vašemu vprašanju o možnosti stečajev bank: vsekakor morate prestrukturirati bančni sistem. Ta je prevelik. Kot je tudi v večini drugih evropskih držav po letu 2008.

Za koliko bi se moral skrčiti slovenski?
Na to je težko odgovoriti. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja se je švedski bančni sistem skrčil za približno 30 odstotkov. Jasno pa je, da bosta - najpozneje po uveljavitvi standardov Basel III - tako kapital kot likvidnost precej dražja, zato bo kreditiranje potekalo zunaj bank.

Spet na črnem trgu? (smeh)
(smeh) Ne, na vzporednem bančnem trgu (shadow banking). Večina podjetij, ki se s

tem ukvarja, je veliko bolj transparentna od bank. Ker bo denar tudi za banke dražji, se bodo posojilojemalci začeli spraševati, ali lahko posojila kje drugje dobijo ceneje. Zato se bo bančni sektor povsod po Evropi moral krčiti. Vi imate druge težave, ampak vsaj imate zakonodajo o »slabi banki«, ki je dobra, čeprav se mora še malo spremeniti. Veliko držav bi imelo koristi, če bi imele takšen zakon.

Bom vprašala nekoliko drugače: ali komercialne banke pri nas opravljajo svoje delo ali so le še nekakšni finančni holdingi?
Res je škoda, da še ni bilo prenosov premoženja, ker se v bankah s slabim premoženjem ne zgodi prav veliko, saj čakajo, da pride do prenosov. Sprejemajo premalo odločitev. In to ni dobro.

Vsak dan poročamo o skoraj insolventnih družbah, kjer pa pogajanja za reprogram posojil trajajo tudi več kot leto dni ...
Če želi država spet rasti in povečevati število delovnih mest, morajo banke spet začeti posojati. Ampak zdaj tega ne morejo: morate jih dokapitalizirati in prestrukturirati. Včasih ljudje, tudi politiki, mislijo: če bomo počakali na gospodarsko rast, se bo vse rešilo. Pa je ravno nasprotno! Rasti ne bo, dokler banke in bilance ne bodo očiščene.
Slovenija nujno potrebuje novo insolvenčno zakonodajo. Kolikor vem, so popravki pripravljeni. Nisem seznanjen s podrobnostmi, ampak vidim, da niste najbolj zadovoljni z njimi. V upravi DUTB bomo vsekakor transparentno opozarjali, če zakonodaja ne bo delovala, in zahtevali spremembe.

Boste aktivni upravljavci premoženja?
Želo.

Bi morali banke dokapitalizirati čim bolj, da ne bodo v bližnji prihodnosti spet težave, kot se je zgodilo z zadnjimi kapitalskimi injekcijami?
Vsekakor bi bilo dobro, da bilance počistite nekoliko bolj, kot je pričakovano. Tako boste pridobili kredibilnost.

Aprila je bilo predvideno, da bo DUTB od bank prevzela za 3,34 milijarde evrov slabih terjatev ...
... te številke bodo višje. Za koliko, pa ne vemo.

Kaj pa prenosna cena? Aprila je bilo predvideno, da bo 3,34 milijarde evrov terjatev bank, za katere imajo banke že narejenih 1,5 milijarde oslabitev, na DUTB preneseno po vrednosti 1,15 milijarde evrov.
Cene so bile takrat glede na tržne previsoke. Kako bo zdaj, še ni jasno ... Konec meseca bomo lahko povedali več.

Prej ste rekli, da ste zaskrbljeni, kako banke upravljajo svoje premoženje. Kako bi vi reševali prezadolžena podjetja?
Bil sem že v tem položaju, ko sem vodil eno od bank v krizi. Predvsem smo se osredo-

točali na slabo premoženje. Vsak dan je uprava od štirih ur in pol sestanka štiri ure namenila za reševanje problematičnih dolžnikov. Po tem smo bili izčrpani, spili smo kavo, zadnjih 15 minut pa namenili za razpravo o drugih stvareh, tudi novih posojilih. Ko smo težave s slabimi posojili razrešili, je okolje takoj postalo optimistično, začeli smo se ukvarjati z novimi metodami za rast.

Q DUTB bo, zagotavljate, aktivni upravljavec premoženja. Ali to pomeni, da boste zamenjali tudi kakšne direktorje in boste vstopali v nadzorne svete?
Vprašajte nas maja prihodnje leto. (smeh) Najprej moramo videti, kaj bomo prevzeli od bank oziroma katerim podjetjem bomo postali lastnik, katerim pa ostali le kreditorji. Podjetja moramo narediti mednarodno konkurenčnejša in zvišati njihovo vrednost. Naša glavna skrb nam reč je, da z upravljanjem in prodajo premoženja dobimo nazaj čim več denarja za davkoplačevalce. To je cilj. Kakšni drugi interesi koga koli nas ne zanimajo.

Q Denimo, da bo na DUTB prešel Merkur. Kakšno imate stališče do tega, da so nekatera podjetja »to big to fail« in da jih je treba prestrukturirati - ne glede na ceno? Boste sprožali stečaje, če ni ekonomske logike?
Delovati mora ekonomska logika. Vedno se da prestrukturirati bilanco podjetja, in to ostane dolgoročno, ljudje delajo naprej. V Sloveniji je to težko speljati, to je ena od težav vaše insolvenčne zakonodaje. Pričakujem, da bomo morali prestrukturiranje speljati v marsikaterem podjetju, in če bomo videli, da je to skorajda nemogoče, bomo jasno zahtevali spremembo zakonodaje.

Q Za zdaj si le želite, da bi delovanje DUTB podaljšali na 15 let. Veljavni zakon še vedno pravi, da bo DUTB prenehal konec leta 2017 in da mora vsako leto prodati vsaj desetino premoženja.
Imam zagotovila finančnega ministra in jim verjamem. Nič ne smemo prodajati na silo! Kaj pa mislite, da bodo naredili vlagatelji, ki vedo, da bo DUTB deloval le pet let? Prva štiri leta in pol ne bodo kupili nič, ker vedo, da bo zanje pol leta pred zaprtjem ceneje.
Družbe kot DUTB morajo biti kapitalsko dovolj močne, da držijo premoženje, dokler je treba. Ce tudi za psihologijo, ustaviti je treba pričakovanja, da bodo cene upadale naprej. To se je potrdilo v krizi na Švedskem v devetdesetih letih, ko so cene na neki točki spet začele rasti.

Q Koliko stanovanj iz bank bo prenesenih na DUTB? V javnosti je veliko pričakovanje, da bo DUTB ta stanovanja dal na trg po nižjih cenah.
To se ne bo zgodilo. Ponavljam: zelo pomembno je, da se ustavijo neka vsesplošna pričakovanja, da bodo cene upadle.

Za to pa je potreben čas in to seveda tudi stane. A osnovno pravilo iz mednarodnih izkušenj in družb za upravljanje premoženja tipa DUTB je, da mora družba trošiti, da lahko na koncu zasluži.

Q DUTB deluje in ima stroške že od marca, premoženje pa še ni preneseno. Nekateri bančniki se čudijo, da vas ne vidijo v bankah. Koliko ste se vi v osmih mesecih že poučili o konkretnih primerih, podjetjih, ki jih boste dobili?
To, da informacij ne zbiramo, ne drži. A moramo ravnati skladno z zakonskimi postopki. Poleti nam je odbor ministrov dovolil, da se lahko pogovarjamo z NLB o njenem premoženju, in to smo naredili. Že junija, ko je bil predviden prvi prenos, smo imeli načrt, kako bo prenos tekel. Za NKBM in Abanko smo dobili zeleno luč odbora septembra. Na tej točki imamo informacije o nekaj naložbah, in ko bo prenos narejen, se bo lahko upravljanje začelo zelo hitro.

Q Govori se, da bodo k vam iz bank hkrati s kreditnimi mapami prehajali tudi kadri. In da bodo pri vas skrbeli, da bodo firme pravilno supportirane ...
Če imajo banke dobre kadre, smo odprti. Drugi strahovi so povsem odveč, imamo odprte razpise za štiri profile – upravljavec terjatev, analitik poslovanja, pravnik in sodelavec v podpori. Koliko ljudi bomo potrebovali, bo jasno po prenosu. Ocena je med 40 in 70.

Q Ali v tem trenutku po vašem mnenju nič ne more iti narobe? Se lahko še zaplete?
(smeh) Star sem 68 let in si nikakor ne upam vnaprej reči za nič, da ne bo šlo narobe! Kdaj bo speljan prvi prenos, bo odvisno od rezultatov bančnih testov, veliko tudi od političnih odločitev.

> Večino svojega časa bi bančniki morali posvetiti reševanju težavnih dolžnikov, šele potem, ko bi težave odpravili, naj se ukvarjajo z drugimi idejami.

Lars Nyberg, drugi človek DUTB, ki čaka, kdaj bodo banke vendarle začele prenašati slabo premoženje

2017 Radio Ognjišče 15:00:00

Naslov: Preiskovalna komisija bo pričela s konkretnimi dejanji

Avtor: /

Rubrika/Oddaja: INFO ODDAJA Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:01:27 Naklada:

Gesla: GUVERNER, BANKA SLOVENIJE, GUVERNER BANKE SLOVENIJE, NOVA

BLAŽ LESNIK: Preiskovalna komisija Državnega zbora o ugotavljanju zlorab v slovenskem bančnem sistemu je sklenila, da na seznam prič, ki jih bo zaslišala, uvrsti dva guvernerjaBanke Slovenije, predsednika Komisije za preprečevanje korupcije ter vodstva NLB, NKBM in Abanke v obdobju od 2005 do 2013. Pomembno je, da začnemo s konkretnim delom, je dejal predsednik komisije Marko Pogačnik.

MARKO POGAČNIK (predsednik komisije): Ocenjujemo pa, da verjetno v prvem koraku bo opravljeno zaslišanje z guvernerji in pa s predsednikom Komisije za preprečevanje korupcije, v naslednjem koraku pa s predsedniki uprav teh treh bank. O točnih terminih vas bomo seveda še obvestili. Pomembno se nam pa zdi, da dejansko komisija preiskovalna začne tudi s konkretnimi dejanji.

BLAŽ LESNIK: Preiskovalna komisija o ugotavljanju zlorab v slovenskem bančnem sistemu, ki je morala zahtevo za pridobitev dokumentacije, ki jo potrebuje pri svojem delu, pri ljubljanskem okrožnem sodišču dopolniti, je danes ugotovila, da ji sodišče še ni odgovorilo. Tako pričakuje, da bo odgovor sodišča dobila v čim krajšem možnem času.

3.11.2013	Radio Slovenija 1	Stran Termin	22:00:00
Naslov:	Viceguverner napovedal, da bodo v ponedeljek potrjeni seznami slabih terjatev		
Avtor:	/		
Rubrika/Oddaja:	ZRCALO DNEVA	Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	00:00:23	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE		

JAN GOLJA: Viceguverner Banke Slovenije Janez Fabijan je sicer napovedal, da bodo v ponedeljek potrjeni seznami slabih terjatev Nove Ljubljanske Banke in Nove Kreditne Banke Maribor. Te bo morala nato potrditi Evropska komisija. Na Družbo za upravljanje slabih terjatev pa naj bi bila slaba posojila vseh slovenskih bank prenešena do konca pomladi.

[illegible]11.2013	Radio Slovenija 1	Stran Trajanje	14:20:00
Naslov:	Slovenija ostaja evropski bolnik		
Avtor:	Matej Šurc		
Rubrika/Oddaja:	LABIRINTI SVETA	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:03:19	Naklada:	
Gesla:	BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, BANKA SLOVENIJE, GUVERNER BANKE		

MATEJ ŠURC: Slovenija ostaja evropski bolnik. Diagnozo je na podlagi gospodarskih napovedi postavila Evropska komisija, presenetila pa ni nikogar. Tudi za prihodnje leto se naši državi obeta enoodstoten paden bruto domačega proizvoda, večjega bo imel le še obubožani Ciper. Šibko, komaj 0,7-odstotno rast bo Slovenija zabeležila šele v letu 2015, kar pa bo hkrati najšibkejša rast v celotni Evropski uniji. Tudi napovedi slovenskega primanjkljaja so nespodbudne. Skoraj vse države Unije ga bodo v prihodnjem letu zmanjšale, Slovenija ga bo povečala. Letos bo primanjkljaj 5,8-odstotni, prihodnje leto 7,1-odstotni, kar seveda ni v skladu z evropskimi priporočili. Slabo nam kaže tudi na lestvici brezposelnosti. Letos bo 11,1-odstotna, prihodnje leto se bo povečala še za pol odstotne točke. Strmo narašča tudi slovenski javni dolg. Letos bo presegel 60 odstotkov bruto domačega proizvoda, prihodnje leto 70, leta 2015 pa 74 odstotkov BDP-ja. Ali se ob takih napovedih Slovenija sploh še lahko izogne programu tuje pomoči oziroma trojki? Odgovarja Olli Rehn evropski komisar za gospodarske in denarne zadeve.

OLLI REHN (evropski komisar za gospodarske in denarne zadeve): Ni nujno, da se Slovenija približa programu evropske pomoči. Še naprej mora odločno ukrepati, učinkovito izvajati strukturne reforme ter hitro in uspešno reševati sanacijo bančnega in finančnega področja. To bo spodbudilo okrevanje slovenskega gospodarstva.

MATEJ ŠURC: Evropi se sicer obeta gospodarsko okrevanje, le Slovenija tone vse globlje. Toda vladna ekipa premierke Alenke Bratušek ostaja optimistična in z njo guvernerBanke SlovenijeBoštjan Jazbec.

BOŠTJAN JAZBEC (guvernerBanke Slovenije): Verjetno bomo imeli v začetku prihodnjega leta verjetno najbolj dokapitalizirane banke v Evropski uniji in hkrati dobre pogoje za gospodarsko rast, je pa vprašanje, če bomo znali te pogoje izkoristiti.

MATEJ ŠURC: Na program ukrepov nas še dolgo opominjajo evropski komisarji. In o tem čivkajo že vrabci na strehi. Vsi se strinjamo, da je treba finančne luknje zamašiti. Toda, težave so vedno v izvedbenih podrobnostih, državna birokracija tava v labirintih predpisov in se prebija od ene napake do druge. Hkrati pa znova prihaja v ospredje tradicionalna slovenska panoga, kako prelisičiti državo. Državljani Slovenije se tako vsak na svojem področju sprašujemo, zakaj bi največjo ceno zategovanja pasu vnovič morali plačati javni uslužbenci, zakaj ubogi podjetniki ali izčrpani delavci v gospodarstvu? In bog ne daj, da bi požrešna država dodatno molzla še kmete. Če pa kdo v vladi zgolj slučajno omeni dodatne obremenitve pokojnin, se začne Karl Erjavec, ta večni in najbolj zanesljivi politični partner, poslavljati od koalicije. Ali se potem kdo še čudi, zakaj je Slovenija postala evropska črna ovca?

11.2012	Radio Slovenija 1
Naslov:	Sanacija bank je prvi pogoj za izhod iz krize
Avtor:	/
Rubrika/Oddaja:	RADIJSKI DNEVNIK
Površina/Trajanje:	00:00:43
Geslo:	BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, GUVERNER BANKE

ALEKSANDER GOLJA: Ob koncu današnjih dnevov bančnikov so zbrani bankirji na Brdu pri Kranju poudarili, da je sanacija bankprvi pogoj za izhod iz krize. Strinjali so se, da je treba bančni sistem sanirati hitro in odločno, ter da smo izgubili že najmanj dve leti. Namestnik guvernerjaBanke Slovenije Janez Fabijan je ob tem dejal, da bo medresorska komisija v ponedeljek potrjevala prva dva svežnja terjatev NLB in NKB M, za prenos na Družbo za upravljanje terjatev bank. V Centralni banki pričakujejo, da bo Evropska komisija prenos dovolila še letos, preostale terjatve pa naj bi na tako imenovano slabo banko prenesli do konca pomladi.

4.11.2013 Večer Stran Termin: 2

Naslov: Bruselj zadovoljen, v Slovenijo ne pošilja trojke

Avtor: DARJA KOCBEK

Rubrika/Oddaja: V ŽARIŠČU Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 373,90 Naklada: 31.150,00

Gesla: NEPREMIČNINE, GOSPODINJSTVA, ZADOLŽEVANJE, PODJETJA,

Bruselj zadovoljen, v Slovenijo ne pošilja trojke

Zaradi "ambicioznega" proračunskega načrta in načrta reform je Slovenija včeraj iz Bruslja dobila pozitivno oceno, jutri dobi še oceno proračuna in izpolnjevanja majskih priporočil

DARJA KOCBEK

Slovenija je v zadnjih mesecih pospešila reforme, pomembne za odpravo vzrokov nestabilnega bančnega sektorja, kljub napovedi dvoletne recesije pa bo letos dosegla primarni presežek in proračunski primanjkljaj pod tremi odstotki BDP. To je bistvo sporočila, ki ga je predstavila včeraj **Olli Rehn**, evropski komisar za gospodarske in denarne zadeve, ko sporoča, da je komisija dovolila za Slovenijo in Španijo najnovejša makroekonomska neravnovesja. Predsednik vlade Alenka Bratušek se na odločitev ni odzvala.

V primeru Slovenije se je tako odločila zaradi "ambicioznega" proračunskega načrta in načrta reform, v primeru Španije pa zaradi izpostavljenosti, da pri zmanjševanju proračunskega primanjkljaja ne bo prehitro, kljub temu da bo Španija letos ta cilj celo presegla. To sporočilno kaže, da je bil v zadnjih mesecih pospešen tempo strukturnih reform, pomembnih za odpravo neravnovesij, in da se na področju bančnega sektorja dosega kljub majhnosti, piše v poročilu.

"Pregledanih" 16

Aprila lani je komisija ocenila, da je glavni vir makroekonomskih neravnovesij v Sloveniji zadolževanje podjetij, ki ga je podhranjevala tudi lokalna in tuja finančna bančna industrija. Ta je dajala podjetjem poceni kredite, ki so jih ta podjetja nato investirala v nepremičnine, ne pa v razvoj in raziskave, ki bi povečale njihovo konkurenčnost. Ko je nastopila kriza, so podjetja ostala brez denarja, banke pa brez kapitala, ker so bile polne slabih posojil. Ta so se kopičila tudi zaradi visokih obrestnih mer, ki so jih banke morale plačevati za pridobivanje kapitala na mednarodnih finančnih trgih.

Komisija je ocenila, da je glavni vir makroekonomskih neravnovesij v Sloveniji zadolževanje podjetij, ki ga je podhranjevala tudi lokalna in tuja finančna bančna industrija. Ta je dajala podjetjem poceni kredite, ki so jih ta podjetja nato investirala v nepremičnine, ne pa v razvoj in raziskave, ki bi povečale njihovo konkurenčnost. Ko je nastopila kriza, so podjetja ostala brez denarja, banke pa brez kapitala, ker so bile polne slabih posojil. Ta so se kopičila tudi zaradi visokih obrestnih mer, ki so jih banke morale plačevati za pridobivanje kapitala na mednarodnih finančnih trgih.

Slovenija je v zadnjih mesecih pospešila reforme, je zadovoljen predsednik evropske komisije Jose Manuel Barroso.

Jutri ocena proračuna

Poročilo komisije temelji na najnovejših kazalnikih, ki so precej konkurenčni oziroma dobri. Med njimi so saldo tekočega računa, brezposelnost, stanje v finančnem sektorju, dinamika dela ... Ocena bo jutri, ko bo evropska komisija objavila še poročilo o izvajanju majskih priporočil, ki jih je dobila konec maja. Glede na ugodno oceno včerajšnjega poročila o makroekonomskih neravnovesjih pričakujemo enako tudi. Sicer pa bo komisija jutri poročevalca izbrala besede, kaj vse ocena za Slovenijo pove v zvezi z odločanjem na finančnih trgih. Minister za finance Uroš Čufer je pred kratkim napovedal, da vlada razmišlja o novem zadolževanju v prvi četrtini prihodnjega leta, to za obstoj bo skušala dobiti na finančnih trgih. Predvsem pa ugodna ocena v včerajšnjem poročilu o odpravi makroekonomskih neravnovesij na tek mesec pomeni, da je komisija zadovoljna z delom vlade Koalicije, da slovenski poltrski in tuji komentatorji brez pomoči iz evropskega reševalnega sklada ESM dovolj prilno izvajajo napovedi iz Bruslja, zato mednarodna trojka tudi ni potrebna. Predsednik pa se ni znan kljub podatek, koliko je šuka v slovenske banke, ki bo povzročal, koliko denarja bo slovenska država potrebovala za zamašitev te luknje in ali ga bo vlada lahko zagotovila brez tuje pomoči.

14.11.2013 Dnevnik Stran: Termin: 7
Naslov: Medja si želi rešitev slišati v enem dnevu
Avtor: Jan Bratanič, Katja Svenšek
Rubrika/Oddaja: POSLOVNI Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 611,37 Naklada: 46.260,00
Gesla: EVROPSKA CENTRALNA BANKA, NEPREMIČNINE, POSOJILA,

Sanacija bank

Medja si želi rešitev slišati v enem dnevu

Jan Bratanič, Katja Svenšek

V NLB si želijo, da bi bilo v enem dnevu jasno vse: višina bančne luknje, kako jo bo država zakrpala in ali bo evropska komisija z načinom reševanja banke soglašala. V DUTB si medtem želijo, da jim s prenosom terjatev ne bi bilo treba čakati.

Banke, vlada in dobršen del javnosti živi že nekaj mesecev v pričakovanju rezultatov obremenitvenih testov in pregledov bančnega premoženja, le redki pa se na glas sprašujejo, kaj se bo zgodilo, ko bodo za Slovenijo potencialno usodne številke končno ugledale luč sveta.

Banke, ki so zavezane k izpolnjevanju ostrih kriterijev o kapitalskih ustreznosti, si negotovosti ne morejo privoščiti. Ministrstvo za finance, ki predstavlja glavnega lastnika bank - državo, in Banka Slovenije, ki je regulator bančnega trga, se po neuradnih informacijah že intenzivno dogovarjata o tem, kako se bo država odzvala na podatke o primanjkljaju v največjih bankah. Rešitve bodo morali predstaviti pravočasno in tako zagotoviti, da ne bo pretresov za finančne trge.

Na DUTB za štiri milijarde evrov slabih terjatev

V NLB, ki jo vodi **Janko Medja**, si želijo, da bi bilo vse znano v enem dnevu. Ko bodo izvedeli velikost luknje, želijo slišati tudi, kako jo bo lastnik, torej država, zakrpal. V Družbi za upravljanje terjatev bank (DUTB), po domače »slabi banki«, si medtem želijo, da jim na začetek prenosa slabih terjatev iz bančnih bilanc ne bi bilo treba čakati, ko bi le dobili pritrditev iz Bruslja in rezultate pregleda premoženja za NLB, Novo KBM in Abanko Vipo. »Pregled bančne aktive in obremenitveni testi bank potekajo v osmih slovenskih bankah, mi bomo na drugi strani opravili prenos terjatev iz treh bank,« pojasnjuje izvršni direktor DUTB **Torbjörn Månsson**, ki je že kar malo naveličan čakanja. Čeprav prenos terjatev in dokapitalizacija bank s stališča DUTB vsaj v časovnem smislu nista povezana, se Månsson boji, da evropska komisija, natančneje njen direktorat za varstvo konkurence, ne deli tega mnenja. »Prenos terjatev na DUTB je državna pomoč, prav tako tudi dokapitalizacija bank, v očeh komisije zato verjetno ne gre za dve ločeni odločitvi,« je pojasnil.

Na naslednje korake v sanaciji bank, natančne številke o potrebni dokapitalizaciji in prenosu terjatev bo tako treba počakati vsaj še nekaj tednov. Do tedaj se bomo morali zadovoljiti zgolj z ocenami. Tudi končni seznam slabih terjatev, ki jih bo od bank odkupila DUTB, tako še ni znan, bruto vrednost prenesenega premoženja pa naj bi znašala okoli štiri milijarde evrov. Po grobi oceni Månssona naj bi DUTB za prenos slabih posojil skupaj z zavarovanji (zaseženimi nepremičninami, delnicami in podobno) bankam »plačal« med eno in 1,5 milijarde evrov. To pomeni, da jih bo odkupoval z diskontom v višini od 62,5 do 75 odstotkov. Zato ne preseneča, da se med nekaterimi bančniki krepi dvom o smotrnosti prenosa terjatev, saj bi lahko z njihovo prodajo sami zaslužili več. Vendar bo končna vrednost v marsičem odvisna od slovenske vlade, ki bo določila ceno slabih terjatev in nato čakala na potrditev iz Bruslja, ter tudi od rezultatov pregleda premoženja bank.

V prenos na stotine kreditnih map

V NLB ne vedo, ali je pregled banke že zaključen, prav tako ne poznajo metodologije skrbnega pregleda, ki ga v banki opravlja Deloitte, in obremenitvenih testov, ki jih opravlja družba Oliver Wyman. Ugotavljajo pa, da vse kaže na zelo zaostreno razumevanje slabih posojil.

Pogajanja o tem, po kakšni ceni bo DUTB od bank »odkupovala« slabe terjatve, še potekajo. Evropska komisija namreč ne dopušča, da bi DUTB slabe terjatve bank odkupovala po (pre)visoki ceni, saj bi v tem primeru lahko šlo za nedovoljeno pomoč. Banke bodo od DUTB v zameno za terjatve prejele obveznice z državnim jamstvom, ki jih bodo začele izdajati ob začetku prenosa terjatev. »Delamo vse, da bo obveznice, ki jih bomo dajali bankam, kot zavarovanja sprejemala Evropska centralna banka (ECB). To bi namreč pomenilo več likvidnostnih sredstev za banke, kar bi lahko pri-

14.11.2013 Dnevnik Stran: Termin: 7

vedlo do začetka kreditne rasti,« pojasnjuje Månsson.

V NLB, kjer načrtujejo, da bi na DUTB prenesli za okoli dve milijardi evrov bruto slabih posojil, pričakujejo, da bi pogodbo z DUTB lahko sklenili že letos. Finančni učinki sklenitve pogodbe bi se tako poznal že v bilancah banke za letošnje leto, medtem ko bi sam proces prenosa izpeljali prihodnje leto. Prenos bo po pričakovanjih sicer trajal več mesecev. Gre namreč za veliko število kreditnih map, transakcij, poleg tega pa se lahko pri posameznih transakcijah pojavijo tudi različna pravna in ekonomska vprašanja. Da banke ne bodo v enem dnevu na DUTB pripeljale »tovornjakov, polnih papirjev«, je dejal tudi Månsson.

A medtem ko so v DUTB že neučakani, se hkrati pojavljajo številni pomisleki, ali bodo dejansko sposobni upravljati vse premoženje. V lastništvo bodo namreč dobili podjetja, ki jih bo treba prestrukturirati, in podjetja, ki bodo še vedno potrebovala posojila in garancije. »Kaj bomo naredili z vsemi primeri, ki jih bomo dobili, je najbolj zahtevno vprašanje,« priznava Månsson, ki napoveduje odločanje na podlagi dejstev. »Odločanje brez dobrega poznavanja razmer je bila na žalost pogosta praksa v preteklosti, če sem malo zloben, in te napake ne bomo ponovili,« je dejal. »Za premoženje, ki ga bomo upravljali, moramo iztržiti največjo vrednost. To pomeni, da se bomo morali spoznati z vsakim primerom posebej,« pravi izvršni direktor DUTB. Ta bo za upravljanje premoženja, ki ga bo dobil, nujno potreboval kakovostne kadre. Na razpis za 40 delovnih mest so prejeli kar 1055 prijav. ×

Potemko si se pravilno odločil za začetke postopkov čiščenja v dveh manjših bankah - Factor banki in Probanki , ti kot davkoplačevalka moram priznati, da težko gledam in posebej težko plačujem in financiram depozite po devetodstotni obrestni meri, ki jih v postopku likvidacije ni mogoče prekiniti. Verjamem, da bi bil stečaj še dražji. Ampak od davkoplačevalcev ta država zahteva, da veliko veliko verjamejo.

We bomo zadovoljni le z varnimi bankami. In ne moremo imeti le enega »boga«, odgovornega za vse.

Tako moramo verjeti tudi, da imajo banke, posebej državni banki, postavljeno upravljavsko strukturo, ki je fit and proper, ki se ne odloča politično, ampak poslovno učinkovito, ki se ne odloča varno, kar pomeni, da nič ne dela, ampak pametno in dobro. Ki se odloča, ki dela, ne pa, ki pravi, kako so vse zafrknili predhodniki, zdaj pa se ne da narediti nič. Moralni hazard uprav državnih bank ni le, ali morajo svoje politično imenovanje odplačati s političnimi posli. Moralni hazard uprav bank je tudi, da ne cvilijo, kako se nič ne da, ampak da delajo. Njihovo delo je med drugim ne da pošteno prikažejo, kolikšne so luknje, ampak da kaj naredijo, da so te luknje čim manjše.

Banka Slovenije mora skrbeti, da je bančni sistem varen. Težko je, če mora Banka Slovenije namesto lastnikov skrbeti tudi za to, da je bančni sistem učinkovit. Averzija do tveganj je bančna smrt. Tako kot je prevzemanje prevelikih tveganj. S samo varnimi bankami ne bomo zadovoljni, da citiram enega od bančnikov, pa če je to še tako heretično. Ni delo bank, da kupujejo državne obveznice. Koristne so tiste banke, ki posojajo, sprejemajo razumna tveganja, ki delajo dobičke, ki so donosne. Ki vlivajo kri gospodarstvu in zaslužijo. To pomeni delovna mesta in rast.

Banka Slovenije je ta, ki lahko banke spodbudi, da začnejo upravljati svoje premoženje. Da začnejo delati. Banka Slovenije je ta hip tisti bog, ki je glavni za določanje okvirjev, kaj je sprejemljivo in kaj ne, kaj je dopustno in kaj ne. Grozovito je, da je nadzornik tisti, ki ta hip lahko najbolje opravlja vlogo lastnika. Ker je država - največja lastnica največjih bank - povsem odpovedala.

Dragi Boštjan, ne zavidam ti. Ti boš najverjetneje tisti, ki bo moral spodbuditi državo, to je lastnika, da končno izstopi iz bank in vlogo prepusti odgovornim novim lastnikom. Ti boš tisti, ki boš moral odsekati rep politike v bankah. Zato, da bomo dobili normalne lastnike. Normalnega nadzornika. Da bo vsak naredil, za kar je plačan. Da ne bo enega boga. Da bomo normalni.

14.11.'03 Delo Stran/Termin 8
Naslov: Miha Resman (še) brez licence BS
Avtor: V. T.
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 89,83 Naklada: 39.340,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, GORENJSKA BANKA, BANKE

Miha Resman (še) brez licence BS

Gorenjska banka *Umik prošnje menda le začasen*

LJUBLJANA – Miha Resman je za časno umaknil prošnjo za pridobitev licence za opravljanje funkcije člana uprave Gorenjske banke, smo izvedeli neuradno.

Miha Resman v Gorenjski banki opravlja funkcijo direktorja direktorata in svetovalca predsednika uprave Gorazda Trčka. Sredi letošnjega poletja je bil imenovan tudi za tretjega člana uprave banke, za kar potrebuje licenco Banke Slovenije. Po dosegljivih informacijah je Resman prošnjo za bančno licenco zdaj umaknil, saj naj bi imel premalo vodstvenih izkušenj, umik pa naj bi bil le začasne narave.

Uprava Gorenjske banke je trenutno dvočlanska. Njen predsednik Gorazd Trček ima po statutu banke tudi mandat za sestavo uprave, vendar je iz včerajšnjega pojasnila uprave mogoče razbrati, da v banki ne razmišljajo o morebitnih drugih kandidatih.

»Postopek pridobivanja licence za člana uprave se izvaja, razmerje pa je bilateralne narave in poteka med kandidatom in Banko Slovenije,« so sporočili iz Gorenjske banke, ki je sicer opravilno sposobna tudi z dvema članoma uprave. Miha Resman je bil včeraj za pojasnila nedosegljiv.

V. T.

14.11.2013 Dnevnik Stran/Termin: 3

Naslov: Bo holding pokopal kar guverner Boštjan Jazbec?

Avtor: Matjaž Polanič

Rubrika/Oddaja: POSLOVNI Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 441,76 Naklada: 46.260,00

Gesla: BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, BANKA SLOVENIJE, GUVERNER,

NFD Holding

Bo holding pokopal kar guverner Boštjan Jazbec?

Matjaž Polanič

Usoda NFD Holdinga zaradi zavlačevanja Banke Slovenije že več mesecev visi v zraku. Vse več je znamenj, da nameravajo centralni bankirji holding spraviti v stečaj, čeprav se je ta z bankami že dogovoril o reprogramu posojil.

NFD Holding, ki ima že vedno več kot 71.500 malih delničarjev, očitno utegne spraviti v stečaj kar Banka Slovenije pod vodstvom guvernerja Boštjana Jazbeca.

Čeprav je upravi NFD Holdinga pod vodstvom Mirana Kraševca v zadnjih dveh letih uspelo prodati že za več kot 30 milijonov evrov naložb, obenem pa je z bankami podpisala tudi dogovor o reprogramu okoli 50 milijonov evrov posojil. Abanka, Banka Celje in Gorenjska banka po več kot petih mesecih že kar čakajo na soglasje Banke Slovenije za vstop v lastništvo holdinga. Brez soglasja Banke Slovenije omenjene tri banke ne morejo dokapitalizirati NFD Holdinga, ki bo brez dodatnega kapitala končal v stečaju. Zakaj odlašajo z odločitvijo, v Banki Slovenije niso želeli pojasniti, po neuradnih informacijah pa naj bi se nagibali k temu, da bi NFD Holding končal v stečaju. Temu pritrjujejo tudi zadnje poteze Banke Slovenije, ki je od bank upnic pred dnevi ponovno zahtevala obrazložitev razlogov za dokapitalizacijo NFD Holdinga, čeprav so jim bankirji te podrobneje predstavili že pred več meseci.

Abanka, Banka Celje in Gorenjska banka bi v kapital NFD Holdinga pretvorile le slabih sedem milijonov evrov posojil, že dodatna dva milijona evrov bi vanj vložila Sava. Dokapitalizacijo so že konec junija potrdili tudi delničarji NFD Holdinga, ki so se s tem odpovedali večjemu delu lastništva. Po dokapitalizaciji bi namreč banke upnice in Sava obvladovale kar okoli 90 odstotkov vseh delnic NFD Holdinga in bi lahko kadar koli tudi zamenjale njegov nadzorni svet ali upravo.

NFD Holding je bil v zadnjih letih poleg Save in Istrabenza eden redkih domačih holdingov, ki ima je uspelo prodati več naložb in s tem tudi znižati svojo zadolženost. Samo v zadnjih dveh letih je namreč prodal Ljubljanske mlekarne, Etol, Terme Maribor, hrvaško družbo za upravljanje NFD Aureus in pred kratkim tudi družbo za upravljanje NFD DZU. Obenem ima NFD Holding že podpisane tudi pogodbe za prodajo deležev v Mercatorju, Premogovniku Velenje in Termoelektrarni Trbovlje. Skupno bi se holding samo s prodajo deležev v omenjenih treh podjetjih razdolžil še za okoli 20 milijonov evrov, vendar je dogovor odvisen od predhodne dokapitalizacije. Od šest do deset milijonov evrov posojil bi NFD Holding odplačal tudi s prodajo 41-odstotnega deleža Melamina, kjer prodajni postopki že potekajo.

Dogovor o reprogramu posojil velja do septembra prihodnje leto, ko naj bi banke preverile izpolnjevanje pogodbenih zavez. Če bi bilo poslovanje v skladu z načrti, bi se veljavnost sporazuma podaljšala do konca leta 2015, ko naj bi NFD Holding prodal 66-odstotni delež Hotelov Bernardin in tako poplačal vsa posojila. Po prodaji Hotelov Bernardin bi NFD Holding presežna prosta sredstva razdelil delničarjem, torej zlasti bankam. »

14.11.2013 Finance Stran/Termin: 2
Naslov: Dragi Boštjan
Avtor: Simona Toplak
Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN OZADJA Žanr: KOMENTAR
Površina/Trajanje: 174,75 Naklada: 10.720,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, GUVERNER, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER,

Dragi Boštjan

Boštjan Jazbec, spoštovani guverner. Pišem ti pismo, kot davkoplačevalka, kot plačevalka dohodnine in še vseh davkov kot d. o. o., pišem kot podjetje, ki moram izplačati tudi plače za sto zaposlenih, ki sem vezana izrazito na slovenski trg, na domačo gospodarsko aktivnost, na potrošnjo, na bogastvo in na revščino. Na sedanjost in prihodnost slovenskih podjetij, ki je ne ustvarja le menedžment teh podjetij, le politiki in pravo, temveč tudi banke. Menedžment bank, zdravje bank, nadzor bank.

Dragi Boštjan, kot guverner - pred trojko - in pred norimi politiki ter noro državo kot lastnico - si ključna oseba moje poslovne sedanjosti, prihodnosti in rasti. Rasti delovnih mest. Gospodarstva. Glede na moč, ki ti jo dajejo predpisi, in glede na tveganje, ki ga pomenijo banke za sistem, ter glede na prihodnje - verjamem - pametne poteze v bančnem sistemu lahko obrzdaš norе politične odločitve. Upam, da ti politične podpore v parlamentu ne bo treba plačati s cincanjem in politično navezo. Zoprno je imeti enega boga.

Uredniški komentar Simona Toplak

15.11.2013 Gorenjski glas Stran Tiskan 11
Naslov: Banka Slovenije zahteva revizijo poslovanja
Avtor: Cveto Zaplotnik
Rubrika/Oddaja: EKONOMIJA, FINANCE Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 150,61 Naklada: 22.000,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, FACTOR BANKA, PROBANKA, BANKE

Banka Slovenije zahteva revizijo poslovanja

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Svet Banke Slovenije zahteva revizijo celotnega poslovanja in upravljanja Probanke in Factor banke v obdobju od leta 2006 do leta 2012, pri tem pa od izrednih uprav pričakuje, da bosta v primeru odkritih sumov oškodovanj ali kaznivih dejanj pri poslovanju banke preučili sume, po potrebi za ta namen najeli forenzične izvedence ter o odkritjih obvešćali pristojne organe pregona oz. po potrebi začeli druge postopke za zavarovanje interesov bank.

Izredni upravi bank sta Banki Slovenije že tudi predložili revidirano poročilo o finančnem stanju bank in načrt prestrukturiranja, ki predvideva postopno prenehanje poslovanja bank do konca leta 2016. V bankah ocenjujejo primanjkljaj v višini 434 milijonov evrov. Probanka bo v vmesnem obdobju najela za največ 294 milijonov in Factor banka za 347 milijonov evrov posojil, kar je manj od državnega poroštva. Prednostna naloga izrednih uprav obeh bank je doseči kar največje poplačilo danih kreditov in ostalih naložb, da bi s tem čim bolj znižali znesek državne pomoči, ki bo potreben za celotno poplačilo obveznosti do navadnih upnikov.

5.11.2013 Radio Slovenija 1 [illegible] Termin: 15:30:00

Naslov: Evropska komisija je danes objavila prizanesljiva mnenja

Avtor: Erika Štular

Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN ODMEVI Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:02:15 Naklada:

Gesla: EVROPSKA CENTRALNA BANKA, PRORAČUN

NINA BRUS: Evropska komisija je danes objavila na splošno prizanesljiva mnenja o proračunskih načrtih evrskih držav in po pričakovanjih je Slovenijo ocenila dokaj ugodno. Država je ukrepala učinkovito, načrti so v skladu z zavezami a ne puščajo nobenega prostora za spodrsljaje. Omejen je napredek pri strukturnih spremembah. Iz Bruslja Erika Štular.

ERIKA ŠTULAR: Slovenija se je v današnjem ocenjevanju uvrstila v drugo od štirih skupin držav. Nemčija in Estonija sta v celoti izpolnili pravila, Slovenija skupaj s Francijo in Nizozemsko, le za las. Pri drugih evrskih državah komisija ugotavlja več odstopanj, oziroma tveganj. Sporočilo Sloveniji je kljub zgrešenim nominalnim ciljem glede primanjkljaja in kljub bančnim neznankam razmeroma ugodno, v dokumentih pa je vrsto opozoril. Pristojni komisar Olli Rehn.

OLLI REHN (pristojni komisar): Glede treh izzivov bančnega sektorja, strukturnih reform in fiskalne politike, slovenska vlada odločno ukrepa, da bi spodbudila ekonomski preobrat, ocenjuje.

ERIKA ŠTULAR: Poudarja, da izide bančnih pregledov in testov pričakujejo sredi decembra in takrat bodo podrobneje ocenili ta sektor. Nejasen obseg potrebnih sredstev za banke ostaja tudi ključno tveganje. Poleg tega omenjajo morebitne dokapitalizacije drugih podjetij, dozdajšnje ukrepe glede bank pa komisar ocenjuje kot uspešne v luči nekaterih očitkov zagotavlja.

OLLI REHN (pristojni komisar): Tako kot komisija, kot Evropska centralna banka moč no podpirata slovenske oblasti, pravi Rehn.

ERIKA ŠTULAR: In ocenjuje da tako vlada, kot centralna banka delata vse, kar je v njuni moči. Glede gospodarskih reform znova poziva k reformi upravljanja podjetij v državni lasti. Pri strukturni fiskalnih ukrepih komisija opaža omejen napredek, v poročilu izrecno ugotavlja, da država ni izvedla napovedanih ukrepov za izboljšanje strukture izdatkov. Komisar je sicer spomnil na intenzivno dogajanje v zadnjih dneh in najavil podrobno spremljanje dogajanja.

OLLI REHN (pristojni komisar): Nasploh je Slovenija učinkovito ukrepala. Proračunski načrti so v skladu s pravili, a brez kakršnega koli manevrskega prostora.

ERIKA ŠTULAR: Sloveniji zato svetujejo strogo izvrševanje proračuna.

16.11.2013 Primorske novice Stran/Termin: 2

Naslov: Signali za tujino

Avtor: Jana Krebelj

Rubrika/Oddaja: AKTUALNO Žanr: KOMENTAR

Površina/Trajanje: 143,68 Naklada: 21.000,00

Gesla: PRORAČUN

Jana Krebelj

KOMENTAR

Signali za tujino

Izglasovana zaupnica vladi in sprejeti proračun lahko učinkujeta kot sporočilo Bruslju, da ima Slovenija stvari pod nadzorom in da je pri nas politično okolje stabilno. V maniri ustvarjanja dobrih vtisov navzven in navznoter naj bi danes koalicijske stranke povedale, kako bo vlada delala v bodoče. Med navideznimi rešitvami je rekonstrukcija vlade. Med velikimi načrti, ki napredujejo po polžje, ostajajo Slovenski državni holding, učinkovita privatizacija in slaba banka. Rezultati stresnih testov bank so pomembna in s strahom pričakovana neznanka. Za Slovenijo torej še vedno ni olajšanja.

To, da z rešitvijo ene težave povzročimo drugo, nam je tako rekoč v krvi. Posledice novih davščin in dohodninskih sprememb so nepredvidljive, a še najlažje merljive z neposrednimi prilivi v državno blagajno in odlivi iz nje. Predvidljive, vendar težko merljive pa so posledice notranjepolitičnih merjenj moči. Z vladne strani vsak dan slišimo zagotovila, da bomo zmogli sami, z opozicijske, da nam je čas že potekel in da bi bila tuja pomoč ugodnejša. Če kdo misli, da je država, ki plačuje več kot šestodstotne pribitke na obresti, suverena, se zelo moti, daje vedeti opozicija. Komu verjeti?

Zdi se, da politični signali iz Slovenije begajo tudi tujino. V sredo je Evropska komisija na sončno stran Alp ob poudarku, da nas ima in nas bo še imela na očeh, poslala spodbuden namig: opaža, da se vlada trudi z ambicioznimi načrti državo potegniti iz krize. Istega dne je Evropska ljudska stranka (EPP) Slovenijo razglasila za banana republiko, kjer je pošteno sojenje farsa. Janez Janša, čigar stranka se še zdaj spotika ob negativne posledice pošiljanja "peticije 571" v tujino, je resolucijo EPP včeraj pošiljal na naslove vplivnih tujih medijev.

Že res, da nam manjka denarja, a gotovo nam ne bo nikoli zmanjkalo izvirnosti pri medsebojnem obračunavanju. Uspeh političnih strank je pač pomembnejši od skupnega uspeha države.

13.11.2013 Mladina Stran Termin: 2

Naslov: Striženje na balin

Avtor: Andrej Cetinski

Rubrika/Oddaja: PISMA Žanr: PISMO

Površina/Trajanje: 312,62 Naklada: 19.840,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, GUVERNER BANKE SLOVENIJE, GUVERNER,

Mladina, št. 45

Striženje na balin

Pod gornjim naslovom je Urša Marn v Mladini objavila aktualen prispevek, v katerem razkriva problematičnost rešitve iz novele zakona o bančništvu, ki se nanaša na bančne hibridne in podrejene obveznice. Te obveznice, ki so jih izdale banke v sanaciji, naj bi bile namreč odslej izenačene s kapitalom, kar praktično pomeni, da so obveznice treh večjih bank v večinski lasti države (NLB, NKBM in Abanka) postale brez vredne in so torej njihovi lastniki na podlagi zakona »ostriženi na balin«. Marnova očita zakonodajalcu oziroma posredno predlagatelju zakona, torej finančnemu ministru, po mojem razumevanju predvsem troje:

1. Zakon bistveno preureja veljavna pogodbena razmerja med banko in lastniki obveznic, kar je pravno nedopustno in tudi ustavno sporno.

2. Večinski lastniki obveznic – vsega skupaj jih je za 800 milijonov evrov – so pokojninski skladi, v katerih varčuje okoli pol milijona Slovencev in te bo obravnavani zakon najbolj prizadel. Varčevanje v pokojninskih skladih je torej postalo zelo tvegano, vlada, ki taka sporočila naslavlja na javnost, pa ravna vse prej kot primerno.

15.11.2012 Mladina Stran/Termin: 2

Naslov: Dunajska 51
1000 Ljubljana
Mail: desk@mladina.si
Fax: 01/230 65 10

3. Zakon naj bi bil parlament sprejel na zahtevo Bruslja, kar ni res in politika glede tega javnost prepro-

sto zavaja.

Še en vidik urejanja obveznic, ki nam ga vsiljuje vlada, je zanimiv. V času prve Janševe vlade se je slovenski zunanji dolg povečal za 24 milijard evrov, pri čemer so se pretežno zadolžile domače banke pri nemških in tudi nekaterih drugih evropskih bankah. Vse te dolgove naj bi domače banke skupaj z ne vedno nizkimi obrestmi vrnile do zadnjega centa, da bodo to zmogle, pa naj bi jim preko državnega proračuna pomagala država, predvsem na račun krčenja socialne države. (Medklic: gre za eno najbolj neprijaznih manir neoliberalizma, kakršne tudi sicer ugledna nemška kanclerka zavzeto neguje!). Da bi proračun nekoliko razbremenil in si s tem olajšal posel, je naš finančni minister uporabil inovacijo: del dolgov do tujih bank želi pokriti kar neposredno v breme tistih domačih oseb, ki so podobno kot tuje banke posojale domačim bankam, a ne v obliki kreditov pač pa preko obveznic. Razlika v obliki dolga naj bi bila torej opravičilo za to, da bo eden izgubil vse zato, da bo drugi lahko v celoti poplačan.

Obravnavani zakon je očitno spodrsljaj, kakršnih si vlada ne bi smela privoščiti. Da so ga koalicijski poslanci praktično soglasno podprli, vlade ne odvezuje odgovornosti za nastalo napako; to namreč prej nakazuje na razvrednoteno vlogo parlamenta: saj ta po vsebini vse bolj deluje le kot glasovalni stroj, ki daje odločitvam vlade videz demokratičnosti.

V sedanjih kriznih časih je za državo izjemno pomembno, da nam finančno ministrstvo vodi etično neoporečen strokovnjak z ustreznimi izkušnjami. Da sedanjemu ministru ta zahtevna naloga ni prav domača, pa ne kaže zgolj to, kako se je lotil urejati podrejene bančne obveznice. Omenim naj še tri primere – sicer jih je še več –, ki to potrjujejo:

• Minister je zelo redkobeseden in zato ni lahko prepoznati, kako dejansko razmišlja. Se je pa javnosti doslej dokaj razkril s kar obsežnim intervjujem, ki ga je Mladina objavila v 29. številki v juliju mesecu. V njem se je predstavil kot veren neoliberalec, ki bi slovensko krizo reševal predvsem s popolno privatizacijo vsega državnega in z ubijanjem socialne države. Tako reševanje po prepričanju mnogih ne more uspeti in zato finančnemu ministru ne bi smeli dopustiti, da se z njim poigrava.

• Letos spomladi je po pisanju nekaterih občil (Dnevnik, Finance,..) minister Čufer na lastno pest in v nasprotju z veljavnimi pravili zamenjal nadzorni svet NLB. Poleg tega, da je bila zamenjava postopkovno gledano nedopustna in zelo škodljiva samovolja, je bila tudi po vsebini močno problematična, po pisanju medijev vsaj iz treh razlogov: a)iz NS sta bila odslovljena dva tuja strokovnjaka, kar je nedvomno močno okrepilo nezaupanje tujine do tega, kako se namerava slovenska vlada lotiti sanacije bank; b)pol novih članov NS naj bi bilo v konfliktu interesov in se jim te naloge zato ne bi smelo poveriti; c)v času, ko je NLB dodelila največ sedaj slabih kreditov, je bil Čufer v njej eden vodilnih delavcev, ki je bil neposredno odgovoren za kvaliteto njenih naložb; upravičeno je zato domnevati, da je pri izbiri novih članov NS tudi ta vidik upošteval.

• Eden večjih Čuferjevih projektov je zakon o obdavčitvi nepremičnin. Ta zaradi vprašljivih rešitev, ki jih ponuja, že nekaj mesecev obremenjuje javnost, te težave pa so nedvomno odraz neprimernega vodenja projekta.

Nekaj zadev pa je Čufer dobro izpeljal. Skupaj z guvernerjem BS je sprejel odločitev o likvidaciji dveh manjših bank (Factor banka, Probanka) na način, ki ne bo prizadel njunih varčevalcev. Andreja Širclja, poslanca Janševe stranke, pa je odslovil iz vodstva slabe banke v nastajanju. Zaradi teh dveh potez je Janševa stranka v parlamentu vložila zahtevo, da se ga kot ministra razreši. S to zahtevo-interpelacijo Janša objektivno ne more uspeti, celo nasprotno, Čuferjev položaj bo celo okrepil. Domnevamo lahko, da pri Janši v tem primeru ne gre za napačno presojo, prej za prefinjeno politično igrico.

— *Andrej Cetinski, Ljubljana*

15.11.2013 A Kanal [illegible]

Naslov: Bankirji bodo imeli še ogromno dela

Avtor: Marko Milenković

Rubrika/Oddaja: SVET Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:04:41 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, GUVERNER BANKE SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC,

GREGOR TREBUŠAK: Karavano slovenskih bankirjev pa smo danes prestregli, ko je prihajala na sestanek h guvernerjuBanke SlovenijeBoštjanu Jazbecu. Bankirji kot običajno niso hoteli razkriti zakaj jih je Jazbec povabil k sebi, a po naših informacijah so se pogovarjali o tem, kako naj bi dejansko potekala sanacija bank, ko bodo 13. decembra v roke le dobili dejanske številke o stanju v bankah, ki jih vodijo. In dela bodo bankirji imeli ogromno, smo na konferenci o kakovosti v Portorožu slišali od mednarodnih in domačih finančnih strokovnjakov. Slovenija mora sanirati banke, to bomo žal morali plačati mi, davkoplačevalci. A čeprav se vsi sprašujemo, predvsem kako velika je ta luknja v bankah, koliko nas bo to stalo in kje bo država dobila ta denar bo to šele prvi korak, ki nikakor ne bo dovolj. V Portorožu je bil danes tudi naš kolega Marko Milenkovič. Marko kaj nas torej čaka in kdaj bi lahko dejansko začeli sanirati banke?

MARKO MILENKOVIČ: Ja kot si sam dejal, bomo dejansko o tem kakšna je luknja v naših bankah izvedeli 13. decembra. Tako se bo sanacija bankzačela šele nekje v začetku prihodnjega leta. So nam pa danes mednarodni strokovnjaki, med njimi tudi Gael de Pontbriand in Marianne Okland in oba sta bila tudi nadzornika v naši največji državni bankiNLB-ju, a ju je država junija od tam na hitro odrezala, pač nas opozarjajo, da ima v Sloveniji politika prevelik vpliv. In politika pač sprejema politične, ne pa ekonomske odločitve. Pravijo tudi, da bo Slovenija ne glede na mednarodno pomoč potrebovala tuj kapital in zato se moramo za tuje investicije pač bolj odpreti. Marianne Okland tudi opozarja in tudi de Pontbriand, da če je le možno, naj svoje težave rešimo sami, brez mednarodne pomoči, vendar pa bomo te rezultate, kot rečeno izvedeli šele decembra. Moramo pa tudi do takrat marsikaj postoriti in tu Oklandova opozarja, da je tudi vztrajanje pri statusu ko, torej ne narediti nič, je nekakšna odločitev in to najslabša.

MARIANNE OKLAND (nekdanja nadzornica NLB): Ko bodo objavljeni obremenitveni testi, bi morali imeti načrte a, b in c. Da bo, glede na rezultate, rešitev na mizi in jo bo možno takoj izvajati. Najhuje bi bilo, da bi se ob objavi rezultatov, ki ne bi bili po pričakovanjih, spraševali "O, moj bog, kaj pa zdaj?" To bi bilo najhuje, zato upam, da obstajajo načrti a, b in c.

MARKO MILENKOVIČ: No dejansko je vprašanje oziroma moramo vedeti, kaj bomo storili z vsemi temi podjetji, ko bodo končala na slabi banki, nekaj podobnega velja tudi za državni holding. In tu gre za cel koncept upravljanja z državnim premoženjem. Najhuje bi namreč bilo, da bi se zelo drago zadolžili za to, da bi rešili trenutne težave, ne bi pa nič spremenili, kajti potem bi se čez leto, dve vrnili pravzaprav na isto točko. In glede na to, da je vlada dobila zaupnico v parlamentu, zdaj ima moč in lahko marsikaj spremeni. Je pa pozitivna novica danes prišla iz Bruslja, evropska komisija očitno verjame našim financam, torej da bomo v proračun u prihodnje leto primanjkljaj znižali pod tri odstotke. In le upamo lahko, da bomo to tudi res dosegli. Seveda pa je bila to relativno pozitivna ocena, nekoliko presenetljivo, pa so kljub temu opozorili, da pač moramo izvesti pač vse tiste strukturne reforme, s katerimi bomo zagotovili, da bodo javne finance vzdržne tudi na dolgi rok. Poglejmo pa kaj je komisar Olli Rehn danes povedal glede Slovenije.

OLLI REHN (evropski komisar za denarne zadeve): Pod črto, Sloveniji je uspelo sprejeti učinkovite ukrepe in predstaviti osnutek proračuna, ki je skladen z vsemi pravili, vendar pa v njem ni nobenega manevrskega prostora za spodrsljaje.

MARKO MILENKOVIČ: No to dejansko je pozitivna novica, ki se danes še kako prilega in upamo, da se bo ta proračun dejansko tudi izšel, kajti še spomnimo se ministra Francija Križaniča, ki je pač Bruslju marsikaj obljubljal pa se nato ni izšlo. No je pa danes še bolj pozitivna novica to, da se je Slovenija dejansko vzpela na mednarodnih finančnih trgih zadolžiti za milijardo in pol evrov, kar je minister Čufer pravzaprav izvedel v popolni tajnosti, saj še včeraj nihče ni vedel za to. No uspela se je zadolžiti sicer zgolj za tri leta, triletne obveznice je izdala in to z obrestno mero pod petimi odstotki. Vendar je to pozitivna novica, kajti to je res dokaz, da Slovenija še vedno ima dostop do mednarodnih finančnih trgov, kar je še en korak v sili, da lahko pač sami rešimo svoje težave, no in to vse skupaj pomeni, da lahko ta petek, v konec tedna odidemo precej bolj sproščeni, kot je bil to običaj.

GREGOR TREBUŠAK: Hvala Marko za nocoj in prijeten vikend torej.

[illegible]	TV Slovenija 3	[illegible]	
Naslov:	Iz Bruslja je prišlo pozitivno sporočilo		
Avtor:	/		
Rubrika/Oddaja:	ŽARIŠČE	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:01:34	Naklada:	
Gesla:	PRORAČUN		

EVA FURLAN: Iz Bruslja je prišlo pozitivno sporočilo. Proračunski predlog Slovenije je v skladu s pravili, ocenjuje Evropska komisija, dodaja pa, da ni manevrskega prostora in, da mora vlada dosledno izvajati proračun. Evropa tudi ugotavlja, da vlada v letu 2013 učinkovito ukrepa.

OLLI REHN (evropski komisar za gospodarske in denarne zadeve): Na področju bank, strukturnih reform in davčnih reform Slovenija izvaja določne ukrepe, da bi si zagotovila gospodarsko rast.

EVA FURLAN: "Da poročilo iz Bruslja potrjuje naše dobro delo," pa se je odzvala predsednica vlade Alenka Bratušek:

ALENKA BRATUŠEK (predsednica vlade): Kaj pa pravzaprav smo naredili. Na kratko: pripravili smo realen rebalans za leto 2013, pripravili smo dobra, realna proračuna za leto 2014 in 2015, pripravili vse potrebno za sanacijo bančnega sistema, zagotovili denar za plačilo vseh obveznosti države, s polno paro, bom rekla, smo se lotili sive ekonomije in davčnih utajevalcev in nenazadnje ukrepi, ki jih izvajamo, jaz sem prepričana, da najmanj kolikor je mogoče prizadenejo tako ljudi, kot tudi gospodarstvo.

15.11.2019	www.twitter.com	Stran: Termin:	
Naslov:	Romana JordanVerified account: Iz spletne strani Banke Slovenije: BS ter člani n...		
Avtor:	Romana JordanVerified account (@romanajordan)		
Rubrika/Oddaja:		Žanr:	SPLETNI ČLANEK
Površina/Trajanje:	623,70	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE		

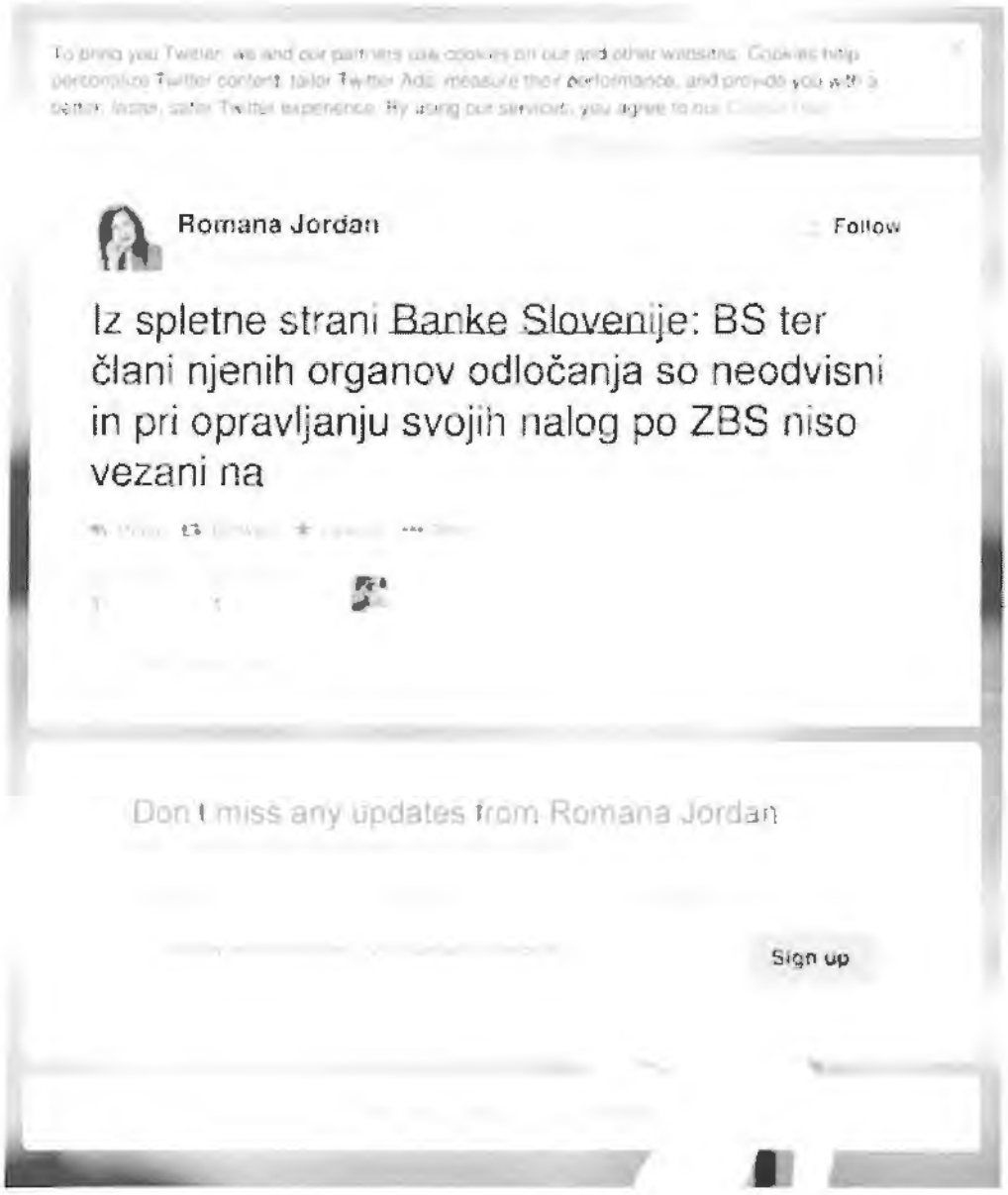

15.11.2013 Večer Stran/Termin: 7
Naslov: Mali delničarji v ustavno presojo
Avtor: if
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 136,09 Naklada: 31.150,00
Gesla: OBVEZNICE, EVROPSKA CENTRALNA BANKA

Mali delničarji v ustavno presojo

Koalicija je za vselej uničila instrument obveznic in vnesla negotovost v slovenski bančni sistem, ker je ponovno sprejela novelo zakona o bančništvu

Ker je državni zbor včeraj po vetu državnega sveta potrdil novelo zakona o bančništvu, bo Društvo Mali delničarji Slovenije (MDS) vložilo zahtevo za njegovo ustavno presojo in predlog, da ustavni sodniki zadržijo izvajanje spornih členov. V MDS so včeraj spet izrazili obžalovanje, ker poslanci niso prisluhnili strokovnim argumentom proti retroaktivni razlastitvi imetnikov obveznic v procesu sanacije bank. Novela, ki omogoča posege v dolžniško-upniška razmerja za nazaj, je protiustavna, so prepričani. "S tem je 50 poslancev vladajoče koalicije nase prevzelo breme razlastitve 510.000 državljank in državljanov, ki so neposredno ali posredno preko pokojninskih družb, družb za upravljanje in zavarovalnic varčevali za svojo prihodnost. S tem se Slovenija uvršča med države, kjer vladavina prava ne velja, saj so posegli neposredno v privarčevani denar svojih državljanov," je v sporočilu za javnost zapisal **Rajko Stanković**, predsednik Društva MDS. Dodaja, da je pred kratkim celo **Mario Draghi**, predsednik Evropske centralne banke, opozoril, naj se s sprejemanjem tako imenovane "strižnjske zakonodaje" ne hiti. Tudi dr. **France Arhar**, direktor Združenja bank Slovenije, je opozarjal, da so lahko sedaj sprejete spremembe zakona o bančništvu v nasprotju z zakoni in ustavo ter da lahko povzročijo nestabilnost in povečajo negotovost v domači bančni sistem. Tudi prof. dr. **Šime Ivanjko** meni, da noben zakon ne more poseči v klasično dolžniško-upniško razmerje, ampak se morata stranki o tem dogovoriti in skleniti ustrezen aneks. **(if)**

15.11.2017	TV Slovenija 1		
Naslov:	Odzivi na zaupnico Bruslja		
Avtor:	Mojca Šetinc Pašek, Marko Štor		
Rubrika/Oddaja:	ODMEVI	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:14:33	Naklada:	
Gesla:	PRORAČUN		

//OBVESTILO O PRISPEVKU//

Zaupnica Bruslja naj bi bila etapna zmaga, tako so jo označili optimistično koalicijski prvaki. Pod vodstvom premierke Alenke Bratušek so se prvaki koalicijskih strank postavili in pohvalili dosežke dneva. Po dolgi noči jutranje sprejetje proračunov in s tem izglasovano zaupnico vladi in pozitivno oceno Bruslja. Koalicija pravi da ni bilo lahko in da so kljub razlikam strnili vrste. Erjavec pa je opozoril, da koalicijo čaka še zakon o SDH-ju, in tudi položaj KAD-a znotraj tega.

Izjave:
Prispevek:
Alenka Bratušek (predsednica PS-ja),
Karl Erjavec (predsednik DeSUS-a),
Dr. Gregor Virant (predsednik DL-ja),
Dr. Igor Lukšič (predsednik SD-ja),
Franc Bogovič (predsednik SLS-a),
Jožef Horvat (NSi),
Alenka Avberšek (Gospodarska zbornica Slovenije),

Gosta:
Dr. Janez Markeš (Delo),
Dejan Steinbuch (publicist),

V kolikor želite magnetogram, nam sporočite.

15.11.2012	Planat TV	Sun-Termin:	1:00:00
Naslov:	Ministru Čuferju se ni uspelo pravočasno odpraviti v Bruselj		
Avtor:	Suzana Kozel		
Rubrika/Oddaja:	DANES	Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	00:01:10	Naklada:	
Gesla:	PRORAČUN		

MARKO POTRČ: Finančnemu ministru Čuferju se zaradi maratonske seje ni uspelo pravočasno odpraviti v Bruselj na zasedanje finančnih ministrov Evropske unije. Pa tako redke so priložnosti za prevzem pohvalnih besed na račun naše države.

ŽIVA ROGELJ: Minister Čufer bi tam namreč slišal, kar je Bruselj zdaj že sporočil. Pozitivno mnenje glede ukrepov Slovenije. Suzana, to je dobro slišati, ampak tega se je zdaj treba tudi držati.

SUZANA KOZEL: Ja, seveda. Iz Bruslja prihajajo res spodbudne besede. Proračunski predlog je sicer skladen s pravili, a Slovenija manevrskega prostora nima, zato bo morala dosledno upoštevati proračunske načrte. Ukrepi vlade za odpravo presežnega javnofinančnega primanjkljaja so po mnenju Ollija Rehna dobri, več pa bo treba narediti pri strukturnih fiskalnih ukrepih. Največji napredek je država naredila pri davčnem sistemu, že spet pa je komisija opozorila na težave s pokojninskim sistemom. Ocena je torej dobra za Slovenijo in po mnenju ekonomistov tudi pričakovana. Jože P. Damijan je denimo zapisal, da je pamet le našla pot do Bruslja, saj, če bi ocene bile slabe za Slovenijo, bi to še poslabšalo njen položaj.

5.12.2012 Večer Stran/Termin: 2
Naslov: Delnice Nove KBM v "smeti"?
Avtor: IRENA FERLUGA, SREČKO KLAPŠ
Rubrika/Oddaja: V ŽARIŠČU Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 592,70 Naklada: 31.150,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, OBVEZNICE, VREDNOSTNI

Delnice Nove KBM v "smeti"?

O tem, ali bodo mali delničarji NKBM iztisnjeni ali razlaščeni, se bo odločila država, ki ji ni treba objaviti prevzemne ponudbe

IRENA FERLUGA
SREČKO KLAPŠ

Potem ko je več kot sto tisoč malih delničarjev v odmevni javni ponudbi delnic Nove KBM decembra 2007 te kupilo po 27 evrov, so po zaustavitvi trgovanja z bančnimi delnicami na ljubljanski borzi v začetku tedna vredne le še 0,10 evra oziroma deset centov. 151 milijonov evrov so takrat vplačali mali delničarji, ki so jih k nakupu kar 24-odstotnega deleža NKBM pozivali tako politiki kakor tudi ekonomisti in bankirji s svojimi obljubami. Danes imajo le še okoli 2,60-odstotni delež, a še vedno jih je več kot 96 tisoč. Zdaj jim grozi, ne samo da bodo ob svoj tudi na kredite vplačani vložek, ampak da bodo ostali tudi brez delnic.

Zakon omogoča prav vse

"Dokapitalizacija banke je nujna. Kdo bo vplačal novo izdane delnice, je odvisno od sklepa skupščine, ki ga sprejmejo delničarji s tričetrtinsko večino prisotnega kapitala. Če bo prednostna pravica obstoječih delničarjev izključena, kar je za zdaj pričakovano, potem bo nove delnice vplačal le eden od obstoječih delničarjev: država ali celo novi delničar, tuji ali domači investitor. V tem primeru se relativni delež starih delničarjev, ki ne vplačajo novih delnic, ustrezno zmanjša. Če pa bo družba morebitno nepokrito izgubo pokrila v breme osnovnega kapitala, bo to pomenilo zmanjšanje osnovnega kapitala, razveljavitev starih delnic in šele potem izdajo novih, ki jih vplača novi investitor. Za zdaj še ni jasno, kako bo v primeru NKBM, saj še ni znan znesek potrebnega svežega kapitala, ker čakamo na rezultate stresnih testov," je pojasnil izredni profesor dr. Borut Bratina z Ekonomsko-poslovne fakultete v Mariboru.

Mali delničarji se ne morejo tolažiti niti s prevzemno ponudbo, saj je državi ni treba objaviti, ker ima skupaj s povezanimi osebami že več kot 75-odstotni delež. "Je pa država v preteklosti skupaj s povezanimi osebami kršila prevzemno zakonodajo in ji je Agencija za trg vrednostnih papirjev odvzela glasovalno pravico iz vseh delnic. Iz tega naslova bi lahko obstoječi delničarji potencialno zahtevali odškodnino od tistih delničarjev, ki so kršili prevzemno zakonodajo," je dodal Bratina in poudaril, da delnic in premoženja ni mogoče kar izbrisati ali odvzeti po volji države. Vendar zakon o gospodarskih družbah omogoča postopke, da lahko obstoječi delničarji izgubijo svoje delnice v celoti (se razveljavijo zaradi pokrivanja izgube banke iz osnovnega kapitala).

5.12.2013 Večer Stran/Termin 2

Večina ni trgovala

Večina malih delničarjev NKBM ima svoje delnice še vedno vpisane na registrskih računih pri Klirinško depotni družbi (KDD), ker jih niso prenesli na trgovalne račune pri borznih hišah. **Matjaž Titan**, svetovalec uprave KDD, pravi: "Glede tega, kaj se bo z delnicami malih delničarjev NKBM zgodilo po 13. decembru, ne moremo špekulirati. Tudi če bi prišlo do izbrisa delnic zaradi izrečenega ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti po zadnji noveli zakona o bančništvu, a tega nikakor ne prejudiciramo, tehnično ne bi prišlo do prenosa teh delnic na račun za opustitev pri KDD, temveč bi bile delnice izbrisane v breme računov, kjer že so, torej glede večine malih delničarjev v breme njihovih registrskih računov. Za imetnike delnic v tem primeru ni stroškov, plača jih izdajatelj." Z ministrstva za finance pa odgovorov, kako bodo ljudem pojasnili, da so ostali brez vloženega premoženja, nismo dobili.

Rajko Stanković, predsednik društva Mali delničarji Slovenije (MDS), je včeraj povedal, da so velikokrat opozarjali na nepopravljivo škodo, ki jih prinašajo spremembe bančne zakonodaje, pri čemer je razlastitev malih delničarjev NKBM še posebno problematična, glede na dve izvedeni javni prodaji delnic. "Da so v petih letih banko pripeljali na rob stečaja, nikakor ne gre pripisati le gospodarski krizi ali makroekonomskim razmeram. Za poslovnimi odločitvami banke in dajanjem kreditov stojijo podpisi posameznikov in posredno tudi članov nadzornega sveta, ki očitno niso opravili svojega dela, zaradi česar je mariborska banka zaznamovana z več 100 milijoni evrov slabitev," meni Rajković in opozarja, da za ta dejanja namesto njih danes "odgovarjajo" delničarji in davkoplačevalci, saj bodo poleg izgube premoženja, vloženega v delnice NKBM, hkrati prispevali še davkoplačevalski denar za dokapitalizacijo banke, ki jo nazadnje država želi prodati.

Na vprašanje, ali bi morali mali delničarji dobiti odpravnino za iztisnitev in razvodenitev njihovega premoženja, Rajković odgovarja: "Absolutno menimo, da bi delničarji morali biti upravičeni do ustrezne odpravnine, saj bodisi predstavljeni podatki ob obeh javnih prodajah delnic niso bili pravi (torej so delničarji bili zavedeni) bodisi so škodo povzročile različne uprave banke in nadzorni sveti, ki škode niso preprečili (torej so delničarji zopet bili oškodovani)." Rajković ob tem opozarja tudi na odgovornost regulatorja, Banke Slovenije, ki bi poleg uprav in nadzornikov moral skrbeti za stabilnost sistema, in očitno je še, pravi, da ustreznega nadzora ni izvajal nihče.

Kristjan Verbič, predsednik Vseslovenskega združenja malih delničarjev (VZMD), ugotavlja, da za zdaj v Sloveniji ne najdejo pravne pisarne oziroma odvetniške družbe, ki bi zastopala male delničarjev zoper nekdanjo upravo NKBM in državo kot lastnika. Morda tudi zato, ker jim še ni uspelo utemeljiti namena zavajanja malih delničarjev v prospektih javne ponudbe delnic. "Bojim se, da se za male delničarje NKBM ne bo več dalo veliko narediti. Vseskozi smo opozarjali na neodgovorno ravnanje države ob dokapitalizacijah in razvodenitvah njihovega premoženja. Pričakujemo upravičen revolt več kot 96 tisoč malih delničarjev NKBM, ki so bili v tej zgodbi najbolj opeharjeni." Verbič je še dejal, da sicer ne želi ljudi pozivati na ulice, a da je nedavno sodeloval na protestih v Madridu, ko so razjarjeni delničarji protestirali pred centralno banko Španije zoper Bankio, in take zgovorno opozorili na razmislek o kratenju pravic malim delničarjem.

Novelo zakona vložili v ustavno presojo

Kristjan Verbič, predsednik VZMD, je včeraj še povedal, da so preko Odvetniške pisarne Kunič v imenu 250 imetnikov podrejenih obveznic slovenskih bank, ki jim grozi, da bodo ostali brez svojih naložb, na Ustavno sodišče vložili pobudo za oceno ustavnosti novele Zakona o bančništvu (Zban-1). S pravnimi postopki nameravajo vztrajati vse do Evropskega sodišča za človekove pravice, je še dejal Verbič in se čudil, da je Ljubljanska borza v začetku tedna zaustavila trgovanje z bančnimi obveznicami in delnicami, saj bi, če je imela podlago za to, to lahko storila že veliko prej. Tudi Društvo MDS je za ustavno presojo novele Zban-1, predlagalo pa bo tudi začasno prepoved izvajanja določil novele. **(ski)**

Aleš Hauc ne komentira

Na vprašanji, kako komentira zamrznitev trgovanja z delnicami NKBM in kako bo malim delničarjem pojasnil, da bodo izgubili svoje premoženje, ker so z nakupom delnic NKBM verjeli v banko, je **Aleš Hauc**, predsednik uprave banke, skopo pisno odgovoril: "Odločitev Ljubljanske borze nima nikakršnega vpliva na redno bančno poslovanje, ki ostaja varno in stabilno. Na spremembe v lastništvu malih delničarjev zaradi pričakovane dokapitalizacije večinskega lastnika Republike Slovenije pa banka nima nobenega vpliva." **(tf)**

5.12.2013 Večer Stran Termin 2

Več kot 110 tisoč malih delničarjev je decembra 2007 vplačalo 151 milijonov evrov delnic Nove KBM, danes so te vredne le še dobrega pol milijona evrov.

5.12.2013 Finance Stran/Termin: 5
Naslov: "Striženje" podrejencev že na mizi ustavnih sodnikov
Avtor: MONIKA WEISS
Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN OZADJA Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 115,94 Naklada: 10.720,00
Gesla: OBVEZNICE, BANKA CELJE, NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, NOVA

»Striženje« podrejencev že na mizi ustavnih sodnikov

MONIKA WEISS

Vložena je prva pobuda za oceno ustavnosti novelitranega zakona o bančništvu (ZBan-I1). Torej zakona, ki dopušča, da se - s ciljem rešiti banko s čim manj stroški za davkoplačevalce - vsaj delno odpišejo ali konvertirajo (»oshižejo«) obveznosti banke do imetnikov podrejenih obveznic.

Pobudo je včeraj na ustavno sodišče v imenu 250 malih imetnikov podrejenih obveznic slovenskih bank vložilo Vseslovensko združenje malih delničarjev prek odvetniške pisarne Kunič. Že jutri bo pobudo in zahtevo za zadržanje izvajanja zakona vložilo drugo združenje malih delničarjev MDS, napovedana je vložitev še več sorodnih pobud.

Retroaktivnost ni edini očitek

Pobudniki za oceno ustavnosti vsebino pobude bodo podrobneje predstavili danes, so pa po naših informacijah osredotočeni na dve točki.

Prva je retroaktivnost - torej, da ZBan-II posega v že pridobljene pravice imetnikov podrejenih obveznic, pridobljene ob nakupu obveznic in zapisanjene v nakupnem prospektu. Pobudniki navajajo, da se to ureja le zgolj imetnikov podrejenih obveznic vseh bank, spajanj katerih je borza ta teden ustavila trgovanje (Abanka, Banka Celje, NKBM, NLB in obe banki v likvidaciji). Z da ZBan-II »prepoveduje«, da bi imetniki podrejenih obveznic, ki bodo ostali zunaj, tožili banke za povzročeno oškodovanje. Ali kot razlagajo viri: »Celi podrejenci, ki jim bo vzeto denimo sto milijonov evrov, tožili banko, bi banka pač morala tako imenitni revizijo za tožbo, ker bi to lahko bilo potencialno vir, so tožbo prepros prepovedali, ka je nedopustno in mi nas sogovornik.

Do uspeha pobude za oceno ustavnosti je nas sogovornik zadržan: da tega ne bi ovinkarjo, da ZBan-II za zdaj v praksi še nikogar, niti posameznikov, ni oškodoval, ne izključuje povsem. Pravniki so do epilega zadržani, tudi v tujini sodne prakse še ni. Tožbe tečejo v vsedi žavah, denimo na Cipru, kjer so jih sprožili vzajemni sklad in skladi, ki so ostali brez 10 odstotkov depozitov nad sto tisoč evri.

Usoda delničarjev in podrejencev bank bo sicer v zraku do objave bančnih testov, ki bodo sistem dodatno ln mirijo že pol leta, banke so konec septembra skupno imele 502 milijarde evrov podrejenih obveznosti.

5.12.2013 Primorske novice Stran/Termin: 4
Naslov: Zaradi stresnih testov banke ne bodo zaprle vrat
Avtor: STA
Rubrika/Oddaja: AKTUALNO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 140,23 Naklada: 21.000,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, BANKE, SLOVENSKE BANKE

Poslovanje bank bo ostalo enako

Zaradi stresnih testov banke ne bodo zaprle vrat

Objava stresnih testov bank ne bo vplivala na poslovanje bank s komitenti. Napovedi, da naj bi bile banke 13. decembra zaprte, so zgolj špekulacije, mirijo na Banki Slovenije.

LJUBLJANA ▶ Banka Slovenije kroti strahove, ki jih razvnema bližajoči se petek 13., ko naj bi bili po neuradnih napovedih znani rezultati stresnih testov bank.

Objava rezultatov stresnih testov bank ne bo vplivala na normalno poslovanje bank ali kakor koli spreminjala pogojev poslovanja s komitenti, tudi s prebivalci, so zagotovili v Banki Slovenije. Kot pravijo, bodo vse banke tudi decembra poslovale v rednem poslovnem času in z običajnimi pogoji poslovanja. V Banki Slovenije so ponovili, da so vse vnaprejšnje napovedi o rezultatih stresnih testov slovenskih bank, preden so dokončno znani, *"zgolj in samo špekulacije". "Špekulacije so tudi napovedi, da naj bi bile banke tistega dne, ko bodo rezultati objavljeni, zaprte,"* so zapisali.

Glede datuma objave rezultatov so se sicer včeraj pojavile tudi napovedi, da bodo ti znani že dan ali dva pred neuradnim rokom. **STA**

5.12.2013 Večer Stran/Termin: 13
Naslov: Bivši šef NKBM se počuti razžaljenega
Avtor: dž
Rubrika/Oddaja: ČRNA KRONIKA Žanr: VEST
Površina/Trajanje: 140,76 Naklada: 31.150,00
Gesla: PODJETJA, POSOJILA, NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, BANKE

Bivši šef NKBM se počuti razžaljenega

Delov novinar in komentator **Rok Kajzer** se je včeraj znašel na zatožni klopi ljubljanskega okrožnega sodišča, saj ga v zasebni tožbi toži nekdanji predsednik uprave NKBM **Matjaž Kovačič**. Novinarju očita dve kazniv) dejanja žaljive obdolžitve, ki naj bi ju bil novinar storil s pisanjem v člankih v Delu, prvi je bil objavljen 23. julija lani z naslovom Penthouse, NKMB in ZK, drugi, z naslovom Kajzerce o Mega marketu NKBM, pa 27. avgusta lani. Kovačič prek odvetnice **Simone Preininger** v zasebni tožbi trdi, da ga je novinar obdolžil, da je storil kaznivo dejanje zlorabe položaja in prejemanja podkupnine v zvezi z Matejem Raščanom. Kovačič se je v člankih Roka Kajzerja počutil razžaljenega. V prvem članku se zdijo Kovačiču sporne novinarjeve navedbe, da se je "vozil z njegovim mercedesom (gre za podjetnika Mateja Raščana, op. p.) in se udeleževal zabav za mariborsko elito v podjetnikovem penthausu oziroma dveh luksuznih duplekslh na vrhu stanovanjskega bloka v središču mariborske metropole", v zameno za to pa ga je NKMB "velikodušno zalagala z denarjem". V drugem članku Kajzerce o Mega marketu NKBM pa je novinar Kajzer v obliki satire opisal resnične dogodke o spornih podeljevanjih posojil NKBM v času, ko jo je vodil Kovačič, ki se mu zdi sporen celoten članek. Novinar je preko svojega odvetnika **Emila Zakonjška** v podkrepitev svojih zapisanih besed v sodni spis vložil več dokazov, sodišču pa je predlagal, da iz NKMB sporočijo, kakšna posojila je Kovačič odobril Raščanovim podjetjem, koliko kazenskih ovadb je novo vodstvo NKBM podalo zoper Kovačiča zaradi spornih posojil, predložil je tudi poročilo KPK o spornih Kovačičevih posojilih, ko je bil na čelu NKBM, in še članke drugih medijev, ki so poročali o tej problematiki. NKBM je Raščanu oziroma njegovim trem podjetjem v času, ko je banko vodil Kovačič, namreč izplačal za več milijonov evrov posojila, ki ga banka nikoli ni dobila nazaj, saj so sedaj vsa tri podjetja v stečaju. Novinar Rok Kajzer na včerajšnjem predobravnavnem naroku ni priznal krivde, zato se mu bo 13. januarja prihodnje leto začelo sojenje. **(dž)**

5.12.2013 Finance Stran/Termin: 12
Naslov: Delnica NKBM je uporabna samo še kot davčni ščit
Avtor: JURE UGOVŠEK
Rubrika/Oddaja: BORZE & DENAR Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 324,53 Naklada: 10.720,00
Gesla: OBVEZNICE, DELNICE, VREDNOSTNI PAPIRJI, NOVA KREDITNA BANKA

Delnica NKBM je uporabna samo še kot davčni ščit

Analitiki dvomijo, da bo po testih stresa delnico NKBM mogoče prodati

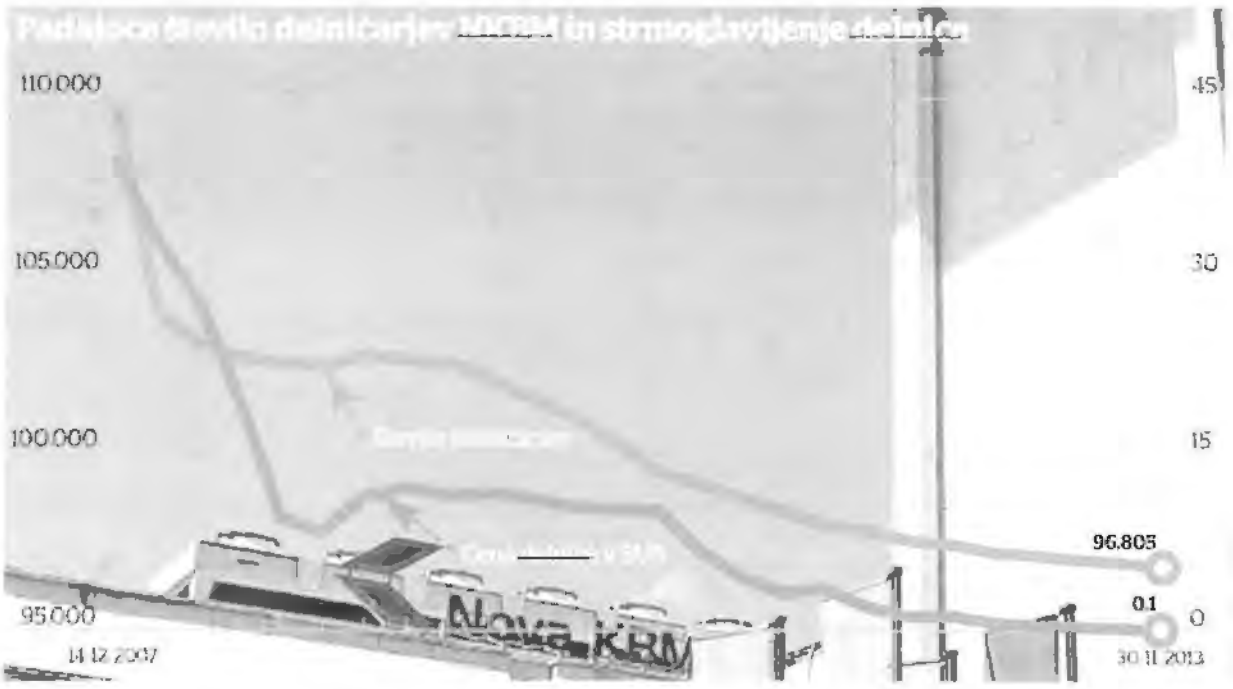

5.12.2013 Finance Stran: Termin: 12

JURIJ GREGORČIČ

Ustavljeno trgovanje z delnicami NKBM otežuje vlagateljem vzpostavitev davčnega ščita, torej prodaje delnic z izgubo, s čimer pa se zmanjša davčna osnova ustvarjenega dobička s preostalimi naložbami. Ali bodo ta ščit vlagatelji lahko uporabili (oziroma bodo v to prisiljeni) letos ali prihodnje leto, bo odvisno od tega, ali bo do razvodenitve kapitala prišlo letos po objavi rezultatov bančnega pregleda ali prihodnje leto.

Trgovanje z največjo slovensko delniško družbo po številu delničarjev NKBM je od ponedeljka ustavljeno najprej na ljubljanski borzi, pozneje pa še na varšavski. Kot so nam sporočili iz zadnje, so trgovanje ustavili na željo družbe, znova pa bo v poljski prestolnici steklo potem, ko bo odpravljena ustavitev trgovanja na ljubljanski borzi.

Bo trgovanje sploh še steklo?

Vlagatelj lahko še vedno izpelje prodajo vrednostnih papirjev mimo organiziranega trga kapitala, če najde kupca. A to bo pred objavo rezultatov obremenitvenih testov vse prej kot lahka naloga. V preteklih dneh smo v pogovorih z vlagatelji na ljubljanski borzi srečali tudi takšne, ki bi bili pripravljeni za dovolj nizko ceno kupiti podrejene obveznice slovenskih bank (trgovanje s temi je prav tako ustavljeno). Špekulirajo namreč, da bi ob pričakovani vključitvi lastnikov podrejenega dolga v sanacijo bank uspeli s pritožbo na sodišču. Na drugi strani zainteresiranja za delnice NKBM nismo zaznali, pričakovati je, da se bo tržna vrednost delnice še približevala ničli.

Matej Šimnic, analitik Alta Invest, pravi, da tudi če bo po objavi testov stresa prišlo do sprostitve trgovanja, je vprašanje, ali se bo z delnicami še trgovalo. »Po vsej verjetnosti bo banka po objavi potrebovala pomoč, po zakonu o bankah pa bodo posledično delnice brez vrednosti,« pričakuje Šimnic.

Kaj z delnicami?

Kaj torej storiti s tako rekoč ničvrednimi vrednostnimi papirji te dni, ko trgovanje z njimi prek ljubljanske borze, kot kaže, ne bo omogočeno - resnici na ljubo likvidnost že zdaj ni bila kaj prida -, vrednost pa se približuje ničli? Šimnic meni, da je uporabna vrednost delnic NKBM podobno velja za podrejen dolg odvisna od uveljavitve noveliranega zakona o bančništvu. »Tudi če zakon ne bo predvideval izbrisa kvalificiranih obveznosti, bi dokapitalizacije privedle v popolno razvodenitev vrednosti kapitala zdajšnjih delničarjev banke. Zato glavno vrednost delnice vidim v davčnem ščitu. A verjetno vlagatelji zaradi izbrisa ne bodo imeli izbire, kdaj to izgubo uporabiti za nižanje davčne osnove,« pojasnjuje Šimnic. Na davčnem uradu pri zalagajo, da izgube ni mogoče prenesti v prihodnje leto, razen pri tako imenovanih mladih delnicah, kar pri NKBM ne drži.

Nasvet: NKBM v »smeti«

Poznavalci borze, ki ne želijo biti imenovani, priporočajo, da se delnice umestijo na račun za opustitev tako imenovani smetarski račun pri KDD za ničvredne delnice. Kot pojasnjujejo na KDD, prenos vrednostnih papirjev s trgovalnega računa na smetarski stane nagnanj 3,99 evra oziroma 0,03 odstotka vrednosti naložbe, največ 23,96 evra. Borzni posrednik vam lahko za prenos dodatno zaračuna. Taksna poteza se splača vsem vlagateljem, ki imajo na svojem trgovalnem računu le skorajda ničvredne

vrednostne papirje. Zaprtje trgovalnega računa pri borznem posredniku namreč ni možno, dokler so na njem delnice, strošek prodaje pa bi bil marsikdaj višji od prenosa na račun za opustitev. V danem primeru vlagatelj delnic sploh ne more prodati.

Prihranite si stroške vodenja

Po opravljenem prenosu tako lahko zaprejo svoj račun pri borznoposredniški hiši in si prihranijo stroške letnega vodenja trgovalnega računa. Če ne želijo plačati stroškov za leto 2014, morajo to storiti še letos. Kot pojasnjujejo na KDD, ima večina lastnikov delnic NKBM te še od prve javne ponudbe, hranijo pa jih na registrskih računih. Na KDD še pojasnijo, da so v zadnjem letu dni, odkar so na voljo računi za opustitev, opravili približno 350 prenosov vrednostnih papirjev na račun za opustitev, v zadnjem obdobju pa ne opažajo večjega zanimanja za takšne storitve.

5.12.2013 Večer Stran/Termin: 4
Naslov: Banke zaradi stresnih testov ne bodo zaprte
Avtor: dr
Rubrika/Oddaja: V ŽARIŠČU Žanr: VEST
Površina/Trajanje: 65,23 Naklada: 31.150,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, BANKE, SLOVENSKE BANKE

Banke zaradi stresnih testov ne bodo zaprte

Objava rezultatov stresnih testov slovenskih bank ne bo vplivala na normalno poslovanje bank ali kakorkoli spreminjala pogojev poslovanja s komitenti, tudi s prebivalci, so včeraj zagotovili v Banki Slovenije. Kot pravijo, bodo vse banke tudi decembra poslovale v rednem poslovnem času in z običajnimi pogoji poslovanja. V Banki Slovenije so ponovili, da so vse vnaprejšnje napovedi o rezultatih stresnih testov slovenskih bank, preden so dokončno znani, "zgolj in samo špekulacije". "Špekulacije so tudi napovedi, da naj bi bile banke tistega dne, ko bodo rezultati objavljeni, zaprte," so zapisali.

Vročica pred objavo rezultatov stresnih testov in skrbnega pregleda bank se v zadnjih dneh stopnjuje. Rezultati naj bi bili po neuradnih podatkih znani 13. decembra, časnik Finance pa je poročal, da bi se lahko to zgodilo že 11. ali 12. decembra. **(dr)**

5.12.2013	www.twitter.com	Stran/Termin:	
Naslov:	vinko vasle: Komentar Banke Slovenije: rezultati stresnih testo...		
Avtor:	vinko vasle (@vinkovasle1)		
Rubrika/Oddaja:		Žanr:	SPLETNI ČLANEK
Površina/Trajanje:	623,70	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE		

To bring you Twitter, we and our partners use cookies on our and other websites. Cookies help personalize Twitter content, tailor Twitter Ads, measure their performance, and provide you with a better, faster, safer Twitter experience. By using our services, you agree to our Cookie Use.

vinko vasle

Follow

Komentar Banke Slovenije: rezultati stresnih testov ne bodo vplivali na poslovanje bank. Ja, mi smo pa vsi kreteni butasti, opice nedonošene

4 4

Alan B'Stard

@vinkovasle1 nismo vsi ..samo nekateri ste ...)) @tetecinober

lucija usaj

@vinkovasle1 @Marioliker Potem se lahko vprašamo samo, kako te banke poslujejo danes. Bog nam pomaga! Na večino nas še polna luna vpliva !

Don't miss any updates from vinko vasle

Sign up

5.12.2013 SVET 24 Stran/Termin: 2

Naslov: Kako bodo stresni testi vplivali na poslovanje bank?

Avtor:

Rubrika/Oddaja: DOMA IN PO SVETU Žanr: VEST

Površina/Trajanje: 169,01 Naklada: 43.700,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE

Kako bodo stresni testi vplivali na poslovanje bank?

Potem ko je v javnosti zaokrožila informacija o domnevno šokantnih rezultatih stresnih testov slovenskih bank, ki naj bi bile po objavi celo zaprte, so se včeraj na to odzvali v Banki Slovenije.

Po njihovih besedah objava ne bo vplivala na normalno poslovanje bank. V zadnjih dneh pred objavo rezultatov stresnih testov se sicer vročica stopnjuje. Rezultati naj bi bili znani 13. decembra, je pa časnik Finance včeraj poročal, da bi se lahko to zgodilo že 11. ali 12. decembra. Državni zbor je prejšnji teden sprejel novelo zakona o javnih financah, ki daje pravno podlago za državno dokapitalizacijo bank po objavi stresnih testov. Državni svet bo sicer v četrtek odločal o odložilnem vetu na omenjeni zakon.

5.12.2013 Večer Stran/Termin: 1

Naslov: V ŽARIŠČU: Bo država male delničarje NKBM iztisnila ali razlastila

Avtor: skl, if, dt

Rubrika/Oddaja: NASLOVNICA Žanr: NAPOVEDNIK ČLANKA

Površina/Trajanje: 440,62 Naklada: 31.150,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, OBVEZNICE, DELNICE, PREVZEMI, NOVA

V ŽARIŠČU: Bo država male delničarje NKBM iztisnila ali razlastila

Mali delničarji Nove KBM izgubili 150 milijonov evrov. Združenji delničarjev terjata odgovornost in odpravnine. Bodo sledile tožbe?

Potem ko je več kot sto tisoč malih delničarjev v odmevni javni ponudbi delnic Nove KBM decembra 2007 te kupilo po 27 evrov, so te vredne le še 0,10 evra oziroma deset centov. 151 milijonov evrov so takrat vplačali mali delničarji, ki so jih k nakupu kar 24-odstotnega deleža NKBM pozivali politiki, ekonomisti in bankirji s svojimi obljubami. Danes imajo le še okoli 2,60-odstotni delež, a še vedno jih je več kot 96 tisoč. Sedaj jim grozi, da bodo ob svoj tudi na kredite vplačan vložek in ostali tudi brez delnic. Mali delničarji se ne morejo tolažiti niti s prevzemno ponudbo, saj je državi ni treba objaviti, ker ima skupaj s povezanimi osebami že več kot 75-odstotni delež. Čeprav ekonomisti poudarjajo, da delnic in premoženja ni mogoče kar izbrisati ali odvzeti po volji države, zakon o gospodarskih družbah take postopke omogoča. V obeh združenjih malih delničarjev menijo, da so ti upravičeni od ustrezne odpravnine, saj naj bi bili zavedeni oziroma oškodovani. Ob tem opozarjata tudi na odgovornost regulatorja, Banko Slovenije, ki bi poleg uprav in nadzornikov morala skrbeti za stabilnost in varnost finančnega sistema. VZMD je včeraj vložila tudi pobudo za oceno ustavnosti novele zakona o bančništvu, ki bo odvzela premoženje še okoli 1200 lastnikom podrejenih obveznic slovenskih bank. **(skl, if, dt)**

6.12.2013 Večer Stran/Temnje: 9
Naslov: Kaj bo po petku, 13.?
Avtor: JOŽE P. DAMIJAN
Rubrika/Oddaja: POGLEDI Žanr: KOMENTAR
Površina/Trajanje: 403,97 Naklada: 31.150,00
Gesla: OBVEZNICE, EVROPSKA CENTRALNA BANKA, PODJETJA,

Kaj bo po petku, 13.?

DR. JOŽE P. DAMIJAN

Najbolj točen odgovor je: sobota. Po petku, 13. decembra, bo dokaj zanesljivo nastopila sobota, 14. decembra. Razen če bo konec sveta. Najbrž bodo zaprte podružnice vseh usmiljenih bank, ki so šle skozi ocene stresnih testov. V ponedeljek, 16. decembra, pa bo običajen delovni dan, ko bodo odprte vse banke. V vmesnem času se bo - z administrativno operacijo - izvedla celotna operacija prenosov slabih kreditov na slabo banko ter dokapitalizacije državnih bank.

Na ta trenutek, na očiščenje slabih terjatev v bilancah naših državnih bank, smo čakali skoraj pet let. Skoraj pet let je, odkar smo s kolegi predlagali nujno sanacijo bank prek slabe banke. Zdaj, ko se bo zgodila, pa je treba vedeti nekaj preprostih dejstev o dogodkih in procesih, ki prihajajo.

Prvič, v petek, 13. decembra, lahko pa da kakšen dan prej, bo znano, kolikšen je dejanski obseg slabih terjatev v bankah in koliko kapitala potrebujejo, da bi zadostile kapitalskim zahtevam regulatorja. V državnih bankah ter zasebnih bankah, ki bodo to želele, bo opravljen prenos slabih terjatev na slabo banko, hkrati bo država zagotovila sredstva za dokapitalizacijo kapitalsko podhranjenih bank. Operacija prenosa slabih kreditov in dokapitalizacije je sicer stvar administrativnega postopka. Sredstva se bodo preprosto elektronsko preknjižila. Na eni strani se bodo preknjižile slabe terjatve na slabo banko, hkrati bodo banke v pasivi bilance dobile svež kapital, največ kar v obliki preknjiženja obstoječih depozitov države v bankah. Na drugi strani bo slaba banka na pasivi dobila preknjižene državne obveznice v protivrednosti prenesenih slabih terjatev. S tem bodo bančne bilance očiščene.

Drugič, vendar pa to še ne pomeni, da je problem rešen in da bodo banke od ponedeljka, 16. decembra, naprej začele na veliko kreditirati. Ne bodo. Nič več kot pred vikendom. Iz preprostega razloga, ker so tisti, ki naj bi jim posojale, večinoma močno prezadolženi in niso kreditno sposobni. Povsem podobna zgodba se dogaja v Italiji ali Španiji, kjer so banke sanirane, toda še vedno ne kreditirajo, ker nimajo komu. Podjetja so v tako slabem stanju, da jim večinoma ne morejo še več posojati. In situacija se ne bo izboljšala, dokler se ne bo začelo robustno okrevanje gospodarstva v evroobmočju.

Tretjič, pri nas smo še nekaj korakov za Španijo ali Irsko. Naša podjetja so še v bistveno slabši situaciji, zato bo potrebna njihova sistemska razdolžitev. Ta operacija bo potekala takoj po sanaciji bank. Hkrati s prenosom slabih terjatev do prezadolženih podjetij na slabo banko se bodo nanjo prenesla tudi lastninska upravičenja. To pomeni, da se bodo dolgovi podjetij konvertirali v lastniške deleže in se nato v slabi banki konsolidirali (združili). Nato bodo v slabi banki začeli s postopki finančnega (in poslovnega) prestrukturiranja teh podjetij. To pomeni, da bodo nekatera podjetja šla takoj v likvidacijo, tista z zdravim jedrom pa bodo v soglasju z bankami dobila reprograme kreditov ali pa bodo njihovi deleži takoj neposredno prodani potencialnim lastnikom. Toda malo je verjetno, da se bo tolo potencialnih kupcev za prezadolžena podjetja. Podobno kot pri Mercatorju bodo kupci hoteli najprej reprograme kreditov in asistenco bank, šele nato bodo kupili deleže v njih in vložili svež kapital. Ta postopek pa zna trajati precej časa, predvsem pa bo neprimerno bolj zahteven od same sanacije bank.

In četrtič, s sanacijo bank in s finančnim prestrukturiranjem podjetij se bo začelo tisto, o čemer sem pisal zadnjič - druga privatizacija v Sloveniji. Po tem procesu se bodo karte povsem premešale, lastniška struktura bo povsem spremenjena. Sanirane podržavljene banke bodo prodane. Lastniki, ki so podjetja spravili v dolgove in na rob bankrota ali čez, bodo razlastninjeni. Te lastniške deleže v bankah in podjetjih pa bodo v naslednjih letih odkupovali zasebni lastniki. Večinoma tuji. Z dvajsetletno zamudo se bo zgodilo to, kar se je na Madžarskem ali Češkem na začetku tranzicije. To je tudi glavni neformalni pogoj evropskih institucij - sprememba slovenskega poslovnega modela, da se podobna zgodba ne bi še enkrat zgodila. Nekateri pa sovsem špekulirajo tudi o tem, da je to evropski pritisk, kako na poceni način priti do lastništva slovenskih podjetij. Dilema je le, ali to zgodilo financiramo sami ali pa zaprosimo za finančno pomoč. V vsakem primeru pa bo nadzor Evropske komisije in ECB nad transparentnostjo postopkov sanacije bank ter finančnega prestrukturiranja in privatizacije podjetij ostal neomajen. Toda sami smo se spravili v to situacijo, ko nimamo druge izbire, in sami smo si krivi, da bomo podjetja prodajali po tako nizkih cenah. Lahko pa ustanovimo komisije in ugotavljamo politično odgovornost nosilcev javnih funkcij, vendar bodo svoje morali opraviti predvsem tožilci in kriminalisti. Precej dela jih čaka.

Ne glede na vse sem optimističen glede tega, kaj se bo zgodilo po petku, trinajstega. Začela se bo nova zgodba, na bolj zdravih temeljih. Z bolj stabilno lastniško strukturo. Doselanja nezdrava ali celo mafijska politično-gospodarska omrežja bodo v veliki meri pretrgana. Vsi mi pa bomo - razbremenjeni fantazme nacionalnega interesa - svoj kreativni potencial lahko končno preusmerili v to, kar vsak izmed nas najbolj zna.

Nekateri bentijo, da bomo samo še dninarji na svoji zemlji. Toda tudi Avstrijci ali Nemci so. In ne gre jim slabo.

6.12.2013 Slovenske novice Stran/Tedan: 4

JADRAN VATOVEC

LJUBLJANA Ne, ni vesela in nujno, da bi moral imeti odbegli (in)tegriteten vzitz komisije za preprečevanje korupcije (KPK) mag. **Gorana Klemenčiča, Roka Praprotnika** in dr. **Ljljane Selinšek**, zgolj slabe, nezaželene posledice. Pri prvih kaznosti podeljo kar vsaka kar nazadnje ključen odgovor na vprašanje, ali država vsaj po odstopu KPK zna in zmore zagotoviti večjo učinkovitost v protikorupcijskem boju. Zato pa je še toliko teže razumeti, zakaj senat KPK po odstopu še kar pike nekakšne jamstvo, javna pisma, v katerih skuša predsednik vse tiste, ki sosi upali na njegov račun izreči tudi kakšen očitek ali kritiko. Mar Klemenčič, Praprotnik in Selinškova mislijo, da jim morajo vsi v tej državi ves čas samo kimati, da nihče drug razen njih in njihovih političnih podpornikov ne sme imeti nobenega mnenja ali stališča?

Po pogletnu, kaj je po odstopu povedal prvi predsednik KPK **Drago Kos**. «To je neresno, neodgovorno dejanje in izdaja zaupanja v slovenske državljane in tudi strokovne sodelavce komisije,» je opozoril v izjavi za STA in dodal, da bo proti kompenzi pač zahteva lastnosti, kot so vztrajnost, potrpežljivost in nepopustljivost, ki pa jih tisti, ki so odstopili, niso imeli. O domnevi, da so z odstopom sprožili alarm, je dejal, da imamo v naši državi že več kot preveč alarmov.

Na zatožni klopi KPK tudi Vesel

Zaradi zelo resne obtožbe iz pisma senata KPK v odstopu, češ da je komisija pri predlogu za celovito revizijo projekta Bes o imela zagotovljeno (že vnaprej objubljeno?) politično podporo premierke mag. **Alenke Bratušek**, finančne ga ministra dr. **Uroša Čuferja** in Sova, da pa je naletela na odklonilni odziv predsednika računskega sodišča, se je včeraj oglasil predsednik **Tomaž Vesel**. Povsnil je, da je po mnenju računskega sodišča takšna vprašanja mirno treba urediti, vendar sistemsko, ne samo za posamezne investicije, prav računsko sodišče si zato že najmanj deset let prizadeva za možnost revidiranja poslovanja takšnih družb v pretežni državni lasti, pa za to še vedno nima zakonske podlage. Ne, usklajenost Klemenčiča z Bratuškovo še ni zakonska podlaga.

Prvak SDS, prejšnji premier **Janez Janša**, je bil že pred enim tednom zelo nazoren v svojem komentarju. Poudaril je, da si je KPK raje privoščila pateično farso kot da bi preiskala korupcijo v slovenskih bankah in Mestni občini Ljubljana. «Celo pri letalskih vozovnicah dr. **Gregorja Viranta** ni šlo. Kriva pa je seveda opozicija.» Janša se sprašuje, kako je lahko KPK delovala v domnevno totalitarnem ozračju Janševe vlade, v sprošćenem demokratično-socialističnem okolju Foruma 21 oziroma zdajnje vlade pa kar na lepem ne more več.

Jože Tanko in Janez Janša: SDS že ves čas opozarja, da KPK ni tisto, za kar se izdaja, in da takšne komisije v Sloveniji ne potrebujemo.

> Aleš Zalar je Roka Praprotnika opozoril na to, da KPK ne more oziroma ne bi smela s kršitvijo načela zaupnosti stigmatizirati posameznikov.

Mimogrede, druga Janševa vlada je (že) poleti lani KPK posredovala zaupno poročilo Banke Slovenije o slabih terjatvah slovenskih bank, po KPK od takrat (do danes?) ni ničesar ukrenila. Zdaj pa tudi ne bo mogla, ker je senat odstopil.

Praprotnik napadel Zalarja

Ker se je nekdanji pravosodni minister **Aleš Zalar** na družbenem omrežju twitter spraševal, ali je morda odstop senata KPK «povezan z informacijo z Beethovnove» (tudi upravno sodišče je od ustavnega zahtevalo presojo ustavnosti zakona o integriteti in preprečevanju korupcije), in ker sta se z informacijski pooblaščenko **Natašo Pirc Musar** strinjala, da je razlog za zaskrbljenost tudi popolna neurejenost procesnih pravic tistih, ki jih je preiskovala Klemenčičeva KPK, je začel nepričakovano ostro z Zalarjem polemizirati namestnik predsednika KPK v odstopu **Rok Praprotnik**: «Namesto tega, kar tukaj javno pišete, razkrijte javnosti svoje zasebne interese glede postopkov KPK. Zalar se kaže kot neodvisni komentator. Zamolči pa, da se njegova ravnanja v postopku na KPK ...» Zalar ga je opozoril, da ne bi smel javno polemizirati o zadevah, o katerih na KPK in na sodišču še ni epiloga, niti s kršitvijo načela zaupnosti vnaprej stigmatizirati posameznikov.

Pri naštevanju vseh tistih, ki ne verjamejo argumentom članov senata KPK o domnevni načelnosti njihovega odstopa ali o njih dvomijo, ne smemo pozabiti omeniti ljubljanskega župana, zanimivega predsednika Pozitivne Slovenije **Zorana Jankoviča**. Ta pravi, da ne razume odločitve senata KPK in se z upnifi ne more strinjati. Prepričan je, da komisija potrebujemo, vendar meni, da bi morali zakonodajo spremeniti tako, da bi imela KPK večjo odgovornost, preiskovanci pa možnost pravnega varstva pred mnenji KPK. ■

Tudi Popovič in Gantar začudena in v dvomih

Koprski župan **Boris Popovič**, proti kateremu je KPK pred časom zaradi utemeljenega suma kršitve uvedla postopek nadzora nad premoženjskim stanjem in (v okviru tega postopka) konec oktobra z njim tudi opravila pogovor, poudarja, da ne razume, proti komu komisija protestira z odstopom. Prepričan je, da bi lahko kvečjemu državljani protestirali proti takšni komisiji in vsem drugim organom, ki «igravajo ljudi in govorijo eno, delajo pa drugo, svoje funkcije pa ne opravljajo tako, kot bi morali». Na twitterju se je oglasil tudi dr. **Pavel Gantar**, nekdanji minister in predsednik zunajparlamentarnega Zaresa: «Po pravici povedano: čedalje manj razumem razloge za odstop KPK!»

Prvi predsednik KPK Drago Kos je zelo jasno povedal, kaj si misli o odstopu Roka Praprotnika in mag. Gorana Klemenčiča.

12.2013 Slovenske novice Stran: 4
Naslov: Vrh KPK v odstopu udriha po kritikih
Avtor: Jadran VatoVec
Rubrika/Oddaja: DAN V NOVICAH Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 704,74 Naklada: 92.805,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE

So se vsi, Zoran Jankovic in Aleš Zalar ter Nataša Pirc Musar in Boris Popovič, ki jo ni na sliki, »zarotili proti KPK«?

Vrh KPK v odstopu udriha po kritikih

- Prejšnja vlada je KPK že polcti lani izročila poročilo BS, pa nič
- **Le zakaj imajo pomisleke Kos, Zalar, Vesel in Pirc Musarjeva?**

6.12.2013 Delo Stran/Termin: 3
Naslov: Taborišče združbe tolovajev nevarnih za Slovenijo
Avtor: Peter H. Hreščak
Rubrika/Oddaja: MNENJA Žanr: PISMO
Površina/Trajanje: 98,50 Naklada: 39.340,00
Gesla: BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER

Taborišče združbe tolovajev nevarnih za Slovenijo

Oktobra letos je v borelu Lev v Ljubljani predaval guverner Jazbec. Prazno. Populistično. Pragmatično. Gimnazijsko. Globoko podpovprečno. Guverner se je obrobno dotaknil tudi vprašanja »luknje« v bančnem sistemu. Poslušalcem je pojasnil, da bo pokritje luknje pač breme davkoplačevalcev. Guvernerja sem kot poslušalec povprašal o osebah, ki so povzročile to luknjo. Odgovoril je ex cathedra (način, proti kateremu ni ugovora), da o tem ne sme govoriti, ker ga k temu zavezuje zakon. Pojasnil sem mu, da slovenski zakon zahteva izstavitev pisnega računa slehernemu kupcu blaga ali storitve. Torej, davkoplačevalcem se mora izstaviti račun za pokritje luknje v bančnem sistemu, čeprav davkoplačevalci te storitve niti v sanjah niso naročili. Guvernerja sem spomnil, da vsak račun poleg datuma zapiše še vrsto storitve ali blaga, količino, vrednost, DDV in skupni znesek. Torej, davkoplačevalci pričakujemo za pokritje luknje v bančnem sistemu račun z vsebino: namen bančnega posojila ali kredita, ime in priimek tistega, ki je odobril tok denarja prejemniku, datum odobritve, ime in priimek prejemnika denarja, ki tega(še) ni vrnil, vrednost z obrestmi, skupni znesek dolga.

In, davkoplačevalci bomo razmislili o plačilu računa, ki ga je ustvarila združba nizkotnih politično-bančno-finančno-menedžerskih tolovajev nevarnih za Slovenijo, še preden bo za tisoč in več njim enakih zgrajeno taborišče, kot prvinski ukrep za ozdravljenje Slovenije.

Še to, taborišče ne bo v poduk samo koristnikom taborišča, v poduk bo vsem Slovencem in državljanom Slovenije, tudi osnovnošolcem, ko si bodo taborišče od zunaj ogledovali v okviru šole v naravi, čeprav bodo v njem morebiti tudi njihovi najožji ali bližnji sorodniki.

Po SSKJ: taborišče je skupek stavb, naprav za prisilno bivanje večjega števila ljudi, obdano z bodečo žico.

PETER H. HREŠČAK
Zbiljska 23 C, Medvode

6.12.2013 Delo Stran/Termin: 9

Naslov: Proti razlastitvi imetnikov podrejenih obveznic bank

Avtor: Vanja Tekavec

Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO, SLOVENIJA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 383,50 Naklada: 39.340,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, GUVERNER BANKE SLOVENIJE, GUVERNER,

Proti razlastitvi imetnikov podrejenih obveznic bank

Vseslovensko združenje malih delničarjev: Zahtevajo ustavno presojo – Prepričani, da novela zakona o bančništvu posega v človekove pravice

LJUBLJANA – Vseslovensko združenje malih delničarjev (VZMD) je v imenu 250 imetnikov podrejenih obveznic bank na ustavno sodišče vložilo pobudo za oceno ustavnosti in za zadržanje novele zakona o bančništvu. «Odpira se pandorina skrinjica posegov v človekove pravice,» je poudaril predsednik VZMD Kristjan Verbič.

VANJA TEKAVEC

Predsednik VZMD **Kristjan Verbič** je prepričan, da gre pri pred kratkim sprejeti noveli zakona o bančništvu za «primer brez primere». Novela namreč podeljuje Banki Slovenije (BS) arbitrarno pravico odrediti odpis vseh podrejenih obveznic slovenskih bank v škodo imetnikov podrejenih obveznic, kar bi se lahko zgodilo že v prihodnjih dneh. «Kot izhaja iz napovedi guvernerja BS in mnenja za finance, bo tak odpis najbrž izveden že v vikendu po tem, ko bodo v petek 13. po zaprtju bank objavljeni rezultati stresnih testov bank,» ugotavljajo na VZMD.

Več kršitev ustavnih pravic

Na včerajšnji tiskovni konferenci je odvetnik VZMD **Miha Kunič** pojasnil, da so pri obravnavi novele zaznali več resnih kršitev ustave, tudi zato, ker novela ne predvideva pravnega postopka za imetnike obveznic, je poudaril: «Zakon predvideva le nekakšno odškodninsko rožno proti BS, ki pa je pod pogoji, določenimi v zakonu, zelo težko izvedljiva. Saj prvič Banka Slovenije in treba dajati imetnikom obveznic nobenih podatkov in drugič, višina odškodnine je že omejena, kar je po našem mnenju neutemeljeno,» je opozoril.

Ustavno presojo zahtevajo tudi zaradi kršitev pravne predvidljivosti in retroaktivnosti, kršitev varstva zasebne lastnine pa tudi zaradi kršitev določnosti pravnih aktov. Novela namreč daje BS zelo široka pooblastila, ki pa po mnenju VZMD presegajo ustavno zajamčena. Kunič navaja: «Državni zbor lahko oblastnemu organu preda pooblastila, kako naj izvede razlastitev. BS pa so v tem primeru odprte vse možnosti, brez resnega pravnega nadzora. Vse te kršitve po našem mnenju ne utemeljujejo posegov v človekove pravice, ki so zajamčene z ustavo, niti ob tehtanju interesa javnosti pri reševanju bančnega sistema.»

Škode za približno 200 milijonov evrov

Po oceni VZMD bi v primeru razlastitve utrpelo škodo vsaj pol milijona državljanov (vlagateljev), ne le tisti, ki so neposredno vlagali v podrejene obveznice bank na bančnih okencih, ampak tudi tisti, ki so vlagali v pokojninske sklade. Višino škode pa na VZMD ocenjujejo na približno 200 milijonov evrov. «S takšnimi potezami, ki so očitno protiustavne, se iz Slovenije odvrača kapital in investitorje ter še bolj zaostrujejo razmere v našem prostoru, zato se upravičeno sprašujemo, kaj pučnejo upravljavci našega premoženja,» je še poudaril Verbič. Če VZMD ne bo uspešna s pobudo za ustavno presojo, Verbič napoveduje, da bodo šli vse do evropskega sodišča za človekove pravice.

FOTO TOMI LOMBAR

Z razlastitvijo bi utrpelo škodo vsaj pol milijona državljanov, ugotavljata Kristjan Verbič (levo) in Miha Kunič.

12.2013	Radio Slovenija 1	Sinan-Termin:	15:30:00
Naslov:	V NLB očitke tožilstva povezujejo s pomanjkljivo zakonodajo		
Avtor:	Urška Jereb Brankovič		
Rubrika/Oddaja:	DOGODKI IN ODMEVI	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:06	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, BANKE, NOVA LJUBLJANSKA		

MATEJA PERPAR: V Novi Ljubljanski banki današnje očitke tožilstva, na račun pomanjkljivega sodelovanja z organi pregona, povezujejo s pomanjkljivo zakonodajo, na področju bančne tajnosti. Na drugi strani, na Banki Slovenije trdijo, da so postopki pri kriminalnih dejanjih v bankah, v Zakonu o bančništvu povsem nedvoumni. Ob vsakršnem sumu je treba preiskovalcem predati zahtevano dokumentacijo.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Očitke tožilstva, češ, da NLB ne sodeluje z organi pregona v polni meri, prvi mož v bani Janko Medja odločno zavrača. Kot pravi, gre problem iskati v nejasnosti Zakona o bančništvu, konkretno v členu bančne tajnosti, ki za vsako predajo konkretnega posla potrebuje sodno odredbo.

JANKO MEDIJA (predsednik uprave NLB): Mi se dejansko vsi zelo trudimo, da bi sodelovali, tudi naš, če hočete temu reči srednji menedžment, vodstvo sektorjev, se zelo trudimo, da bi sodelovali. Seveda pa je treba priznati smo bančniki, zakone jemljemo seveda zelo resno, kot jih kot bančniki moramo jemati.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Stališče Banke Slovenje je nedvoumno. Ko gre za sum kaznivega dejanja, je treba podatke spornega poslovanja nemudoma posredovati pristojnim organom. Zakon o bančništvu to omogoča, poudarja viceguverner centralne banke Darko Bohnec.

DARKO BOHNEC (viceguverner Banke Slovenije): Je princip ta, da kadar gre za preiskavo kaznivih dejanj, oziroma za postopke v zvezi s tem, se moraj banke, oziroma stranke te podatke zagotoviti.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Po mnenju ekonomista Igorja Mastna pa bi bilo potrebno slovensko zakonodajo, glede kriminalnih dejanj v bankah prilagoditi tujim vzorom, ki spodbujajo javne preiskave.

IGOR MASTEN (ekonomist): Ta je pa s tega vidika bistveno širša in recimo se dotika tudi vprašanja morebitnega vpletanja politike, nedelovanja recimo inštitucij, ki naj bi sankcionirale in nenazadnje tudi nadzora.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Tako imenovane javne preiskave so, kot rečeno že del rešitve pri sikanju odgovornih za bančni kriminaliteto v številnih evropskih državah.

6.12.2012	TV Slovenija 3	Sitni-Termin	21.30
Naslov:	Kako na preiskavo gledajo v NKBM		
Avtor:	Ana Bučar		
Rubrika/Oddaja:	ŽARIŠČE	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:01:41	Naklada:	
Gesla:	NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, BANKE		

MATEVŽ BRECEJ: Poglejmo še kako na preiskavo gledajo v Novi Kreditni banki Marib or.

ANA BUČAR: Uprava Nove KBM je že konce julija, na osnovi forenzične revizije, zoper 20 svojih bančnikov vložila odškodninske tožbe za več kot 40 milijonov evrov. Že v kratkem bodo vložili še en sveženj tožb tako proti članom kreditnih odborov, direktorjev, do bivše uprave.

ALEŠ HAUC (predsednik uprave NKBM): Po naših informacijah smo bili prva banka, ki smo začeli s postopkom forenzične revizije in razčiščevanjem preteklih zadev in tudi, ki smo vložili odškodninske tožbe v dosti visokih zneskih.

ANA BUČAR: Pod lupo preiskovalcev NPU-ja je devet oseb. Spomnimo samo na sporne nepremičninske posle in projekta Zagreb, kot tudi številna posojila slovenskim gradbincem zdaj že v stečaju. A več kot očitno je, da bodo vsaj nekdanjemu prvemu bankirju Matjažu Kovačiču težko kaj vezli, saj je lastništvo svojih nepremičnin še pravočasno, spretno prenesel na prijatelja. Se je pa Hauc odločno zavzel proti razkritju imetnikov slabih kreditov.

ALEŠ HAUC (predsednik uprave NKBM): Ne glede na to za katerega komitenta gre, je bančna tajnost največji postulat. Nacionalni preiskovalni urad, vsi državni organi pregona pa imajo tako in tako, v skladu z odredbami od sodišča, prost dostop do teh informacij.

ANA BUČAR: Sicer pa Hauc zagotavlja, da večjih pretresov ob objavi stresnih testov v njihovi banki ne bo.

ALEŠ HAUC (predsednik uprave NKBM): Bistvenih presenečenj, zelo, zelo velikih odstopanj niti ne pričakujem, ki bi nekajkrat presegale naše ocene.

ANA BUČAR: Po predlogu, s strani uprave Nove KBM, bi banko morali dokapitalizirati za največ 400 milijonov evrov. Na slabo banko pa bi prenesli okoli milijardo slabih kreditov. Čez teden dni pa bo jasno ali so istega mnenja tudi evropski revizorji.

[illegible] 2015 TV Slovenija 1 [illegible] 20:00

Naslov: Kako na preiskavo gledajo v NKBM

Avtor: Ana Bučar

Rubrika/Oddaja: DNEVNIK Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:01:47 Naklada:

Gesla: NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, BANKE

MANICA J. AMBROŽIČ: Poglejmo še, kako na preiskavo gledajo v Novi kreditni banki Maribor.

ANA BUČAR: Uprava Nove KBM je že konec julija na osnovi forenzične revizije zoper 20 svojih bančnikov vložila odškodninske tožbe za več, kot 40 milijonov evrov. Že v kratkem bodo vložili še en sveženj tožb, tako proti članom kreditnih odborov, direktorjev, do bivše uprave.

ALEŠ HAUC (predsednik uprave NKBM-a): Po naših informacijah smo bili prva banka, ki smo začeli s postopkom forenzične revizije in z razčiščevanjem preteklih zadev in tudi, ki smo vložili odškodninske tožbe v dosti visokih zneskih.

ANA BUČAR: Pod lupo preiskovalcev NPU-ja je devet oseb. Spomnimo samo na sporne nepremičninske posle KBM projekta Zagreb, kot tudi številna posojila slovenskim gradbincem, zdaj že v stečaju. A več, kot očitno je, da bodo vsaj nekdanjemu prvemu bankirju Matjažu Kovačiču težko kaj vzeli, saj je lastništvo svojih nepremičnin še pravočasno spretno prenesel na prijatelja. Se je pa Hauc odločno zavzel proti razkritju imetnikov slabih kreditov.

ALEŠ HAUC (predsednik uprave NKBM-a): Ne glede na to, za katerega komitenta gre, je bančna tajnost največji (nerazumljivo). Nacionalni preiskovalni urad, vsi državni organi in tako dalje pa imajo tako in tako v skladu z odredbami sodišča prost dostop do teh informacij.

ANA BUČAR: Sicer pa Hauc zagotavlja, da večjih pretresov ob objavi stresnih testov v njihovi banki ne bo.

ALEŠ HAUC (predsednik uprave NKBM-a): Bistvenih presenečenj zelo, zelo velikih odstopanj niti ne pričakujem, ki bi nekajkrat presegale naše ocene.

ANA BUČAR: Po predlogu s strani uprave Nove KBM bi banko morali dokapitalizirati za največ 400 milijonov evrov. Na Slabo banko pa bi prenesli okoli milijardo slabih kreditov. Čez teden dni pa bo jasno, ali so istega mnenja tudi evropski revizorji.

koliko kapitala imajo banke premalo. Ta kapitalski primanjkljaj bo treba pokriti, saj kapitalsko šibke banke ne morejo poslovati. Pričakuje se, da bo (vsaj za banke v slovenski oziroma državni lasti) potrebni dodatni kapital v največjem delu zagotovila država. Vendar pa kapitalskega primanjkljaja v bankah ne smemo preprosto razumeti kot znesek, ki ga bo morala za kapitalsko okrepitev bank v celoti prispevati država. Predvsem zato, ker se bo ta vsota pred tem pokrivala še z drugimi metodami:

najprej se bodo za pokritje kapitalskega primanjkljaja porabile rezervacije, ki so jih banke v preteklosti oblikovale z namenom, da bi lahko reševale problem slabih posojil. A pri tem izvedenci opozarjajo na težavo, da doslej niso vse banke enako odločno odpisovale slabih posojil oziroma zanje oblikovale dovolj rezervacij, tako da bo kakšna glavnino teh težav reševala šele zdaj; še preden bo h kapitalski krepitvi bank prispevala država, bodo morali skladno z novimi evropskimi pravili del bremena kapitalske krepitve prevzeti tudi delničarji bank, tako da bodo izgubili delnice, za njimi pa tudi imetniki podrejenega dolga (pri čemer bo del njihovega imetja v dolgu konvertiran v lastniški kapital banke). Pri tem in ovira, da je v glavnih slovenskih bankah ključni delničar država – niti njen lastniški delež ne bo ostal nedotaknjen. Po pravilih sicer tulice, ki bo prispeval h kapitalski krepitvi, zato ne sme biti v slabšem položaju, kot bi bil, če bi banka šla v stečaj.

Ugibanja in ocene, kako velik kapitalski primanjkljaj bodo pokazali pregled kakovosti premoženja bank in bančni testi stresa, so različni. Aprila so pri OECD ocenili, da bo ta znašal pet odstotkov BDP (kar bi bilo 1,75 milijarde evrov), novembra pa so pri agenciji Fitch menili, da bo dosegel 4,6 milijarde evrov ali 13 odstotkov BDP.

Državna dokapitalizacija

Ko bo torej znano, koliko kapitala imajo banke premalo, bodo manko najprej pokrile banke iz rezervacij, njihovi delničarji in imetniki podrejenega dolga. Šele nato bo razliko do potrebnega kapitala med bankami s kapitalskimi injekcijami pokrila država.

6.12.2013 Finance Stran/Štev.: 4
Naslov: Skrivnost bančne luknje po osnovnošolsko
Avtor: ALBINA KENDA
Rubrika/Oddaja: BANČNA LUKNJA Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 369,25 Naklada: 10.720,00
Gesla: NEPREMIČNINE, POSOJILA, PODJETJA, NOVA LJUBLJANSKA BANKA,

Skrivnost bančne luknje po osnovnošolsko

ALBINA KENDA

Trenutno je nedvomno najbolj pričakovan podatek, koliko nas bo stala sanacija bank. Številko čakamo že dolgo in krožijo vse več ugibanj, da bi bančna luknja lahko znašala od dveh pa vse do 12 milijard evrov. Razpon je ogromen tudi zato, ker večinoma vsi pavšalno govorijo o »bančni luknji«, pod tem zelo ohlapnim pojmom pa razumejo različne stvari.

Med čim je treba ločevati, da bomo laže razumeli ne le dosedanja ugibanja, temveč tudi podatke o dejanskem stanju v slovenskih bankah, ki bodo predvidoma objavljeni prihodnji teden (sprva se je omenjal petek, 13., zdaj pa že obstajajo namigi, da bo objava morda kak dan prej, že 12. decembra). Navajamo tri glavne temeljne pojme:

Obseg slabih posojil

Posojila, ki jih podjetja ali posamezniki ne morejo več redno odplačevati, so temeljni vzrok za težave v bankah, in sicer zaradi treh razlogov:

- ker je teh posojil v slovenskih bankah veliko, še posebej zaradi krize;
- ker obseg slabih posojil nenehno in razmeroma hitro narašča
- in ker je veliko posojil, kjer prihaja vsaj do 90-dnevne zamude pri poplačilu, preslabo zavarovanih.

In zakaj so slaba posojila za banke velika težava? Banke seveda denar posojajo zato, ker pričakujejo, da ga bodo dobile nazaj z obrestmi vred. Pred možnostjo neplačil se varujejo z raznimi oblikami zavarovanj (nepremičnine, potoki ...), ki jih mora zagotoviti posojilojemalec, če želi dobiti posojilo. Hkrati banke kot varovalko oblikujejo rezervacije (iz dobička). V razmerah, kot so slovenske, ko je slabih posojil vse več, morajo taka posojila prej ali slej oslabiti oziroma odpisati, to pa jim nenehno povzroča nove izgube.

V zvezi z obsegom slabih posojil v slovenskih bankah je bila v dosedanjih ugibanjih kot največja številka omenjenih 12 milijard evrov. Včeraj je prvi mož NLB Janko Medja v intervjuju za STA dejal, da bodo pregledi bank, katerih rezultate pričakujemo prihodnji teden, pokazali zelo velike deleže nezdravega portfelja in s tem povezane potrebe po velikih dodatnih slabitvah in dokapitalizaciji.

Kapitalski primanjkljaj

Ko bo enkrat dokončno znano, koliko slabih posojil imajo banke (del slabih terjatev bo prenesen na slabo banko) oziroma ko bo znano, kakšne so potencialne izgube zaradi slabih posojil, bo znano tudi,

6.12.2013 Večer Stran/Termin: 9

Naslov: Kaj bo po petku, 13.?

Avtor: JOŽE P. DAMIJAN

Rubrika/Oddaja: POGLEDI Žanr: KOMENTAR

Površina/Trajanje: 403,97 Naklada: 31.150,00

Gesla: OBVEZNICE, EVROPSKA CENTRALNA BANKA, PODJETJA,

Kaj bo po petku, 13.?

DR. JOŽE P. DAMIJAN

Najbolj točen odgovor je: sobota. Po petku, 13. decembra, bo dokaj zanesljivo nastopila sobota, 14. decembra, razen če bo konec sveta. Najbrž bodo zaprte podružnice vseh osmih bank, ki so šle skozi ocene stresnih testov. V ponedeljek, 16. decembra, pa bo običajen delovni dan, ko bodo odprte vse banke. V vmesnem času se bo - z administrativno operacijo - izvedla celotna operacija prenosov slabih kreditov na slabo banko ter dokapitalizacije državnih bank.

Na ta trenutek, na očiščenje slabih terjatev v bilancah naših državnih bank, smo čakali skoraj pet let, skoraj pet let je, odkar smo s kolegi predlagali nujno sanacijo bank prek slabe banke. Zdaj, ko se bo zgodila, pa je treba vedeti nekaj preprostih dejstev o dogodkih in procesih, ki prihajajo.

Prvič, v petek, 13. decembra, lahko pa da kakšen dan prej, bo znano, kolikšen je dejanski obseg slabih terjatev v bankah in koliko kapitala potrebujejo, da bi zadostile kapitalskim zahtevam regulatorja. V državnih bankah ter zasebnih bankah, ki bodo to želele, bo opravljen prenos slabih terjatev na slabo banko, hkrati bo država zagotovila sredstva za dokapitalizacijo kapitalsko podhranjenih bank. Operacija prenosa slabih kreditov in dokapitalizacije je sicer stvar administrativnega postopka. Sredstva se bodo preprosto elektronsko prekknjižila. Na eni strani se bodo prekknjižile slabe terjatve na slabo banko, hkrati bodo banke v pasivi bilance dobile svež kapital, največ kar v obliki prekknjiženja obstoječih depozitov države v bankah. Na drugi strani bo slaba banka na pasivi dobila prekknjižene državne obveznice v protivrednosti prenesenih slabih terjatev. S tem bodo banke bilance očiščene.

Drugič, vendar pa to še ne pomeni, da je problem rešen in da bodo banke od ponedeljka, 16. decembra, naprej začele na veliko kreditirati. Ne bodo. Nič več kot pred vikendom, iz preprostega razloga, ker so tisti, ki naj bi jim posojale, večinoma močno prezadolženi in nimajo kreditne sposobnosti. Povsem podobna zgodba se dogaja v Italiji ali Španiji, kjer so banke sanirane, toda še vedno ne kreditirajo, ker nimajo koga. Podjetja so v tako slabem stanju, da jim večinoma ne moreš še več posojati. To situacija se ne bo izboljšala, dokler se ne bo začelo robustno okrevanje gospodarstva v evrskem območju.

Tretjič, pri nas smo še nekaj korakov za Španijo ali Irsko. Naša podjetja so še v bistveno slabši situaciji, zato bo potrebna njihova sistemska razdolžitev. Ta operacija bo potekala takoj po sanaciji bank. Hkrati s prenosom slabih terjatev do prezadolženih podjetij na slabo banko se bodo nazaj prenesla tudi lastniška upravičenja. To pomeni, da se bodo dolgovi podjetij konvertirali v lastniške deleže in se nato v slabi banki konsolidirali (združili). Nato bodo v slabi banki začeli s postopki finančnega in poslovnega prestrukturiranja teh podjetij. To pomeni, da bodo nekatera podjetja šla takoj v likvidacijo, tista z zdravimi jedri pa bodo v soglasju z bankami dobila reprogramirane kredite, ali pa bodo njihovi deleži takoj neposredno prodani potencialnim lastnikom. Toda malo je verjetno, da se bo trio potencialnih kupcev za prezadolžena podjetja. Podobno kot pri Mercatorju bodo kupci hoteli najprej reprogramirane kredite in asistenco banke. Šele nato bodo kupili deleže v njih in vložili svež kapital. Ta postopek pa zna trajati precej časa, predvsem pa bo neprimerno bolj zahteven od same sanacije bank.

In četrtič, s sanacijo bank in s finančnim prestrukturiranjem podjetij se bo začelo tisto, o čemer sem pisal zadnjič - druga privatizacija v Sloveniji. Po tem procesu se bodo karte povsem premešale, lastniška struktura bo povsem spremenjena. Sanirane podržavljene banke bodo prodane, lastniki, ki so podjetja spravili v dolgove in na rob bankrota ali čez, bodo razlastninjeni, te lastniške deleže v bankah in podjetjih pa bodo v naslednjih letih odkupovali zasebni lastniki. Vse imamo tujci. Z dvajsetletno zamudo se bo zgodilo to, kar se je na Madžarskem ali Češkem na začetku tranzicije. To je tudi glavni informativni pogoj evropskih institucij - spremenjba slovenskega poslovnega modela, da se podobna zgodba ne bi še enkrat zgodila. Nekateri pa seveda spekulirajo tudi o tem, da je to evropski pritisk, kako na poceni način priti do lastništva slovenskih podjetij. Dilema je le, ali to zgodbo financiramo sami ali pa zaprosimo za finančno pomoč. V vsakem primeru pa bo nadzor Evropske komisije in ECB nad transparentnostjo postopkov sanacije bank ter finančnega prestrukturiranja in privatizacije podjetij ostal neomajen. Toda sami smo se spravili v to situacijo, ko nimamo druge izbire, in sami smo si krivi, da bomo podjetja prodajali po tako nizkih cenah. Lahko pa ustanovimo komisije in ugotavljamo politično odgovornost nosilcev javnih funkcij, vendar bodo svoje notali opraviti predvsem tožilci in kriminalisti. Precej dela jih čaka.

Ne glede na vse sem optimističen glede tega, kaj se bo zgodilo po petku, trinajstega. Začela se bo nova zgodba, na bolj zdravih temeljih. Z bolj stabilno lastniško strukturo. Dovedanja nezdrava ali celo mafijska politično-gospodarska omrežja bodo v veliki meri pretrgana. Vsi mi pa bomo - razbremenjeni fantazme nacionalnega interesa - svoj kreativni potencial lahko končno preusmerili v to, kar vsak izmed nas najbolj zna.

Nekateri bentijo, da bomo samo še dninarji na svoji zemlji. Toda tudi Avstrijci ali Nemci so. In ne gre jim slabo.

6.12.20.. Radio Slovenija 1 Stran [illegible]

NIKA BENEDIK: Ljudje, nič krivi za bančne luknje, jih bodo plačali, zato naj vedo, pravi Virant, in še, da se je klobčič šele začel odmotavati, že zdaj visoke številke oškodovanja pa bodo morda na koncu še bistveno višje.

12.2013 Radio Slovenija 1

Naslov: Preiskava nezakonitosti v bankah daje prve rezultate

Avtor: Nika Benedik

Rubrika/Oddaja: RADIJSKI DNEVNIK Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:03:21 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, HYPO ALPE ADRIA BANK, NOVA KREDITNA BANKA

ROK VALENČIČ: Preiskava nezakonitosti v NLB, Hypobanki, NKBM ter Factor in Probanki daje prve rezultate. Za oškodovanje v višini več kot 70 milijonov evrov sta policija in tožilstvo že podala prvih 37 ovadb. Ocena celotne škode sicer presega 340 milijonov evrov. Notranji minister ugotavlja, da gre v bančnem sektorju za sistemsko korupcijo, saj je pogosto merilo podeljevanja kreditov pač zveza. Policija in tožilstvo s prstom kažeta zlasti na državno NLB, ki, sklicujoč se na bančno tajnost, ne posreduje ustrezne dokumentacije. V Banki Slovenije opozarjajo NLB, da je v takih primerih podatke dolžna dati, v NLB pa zagotavljajo, da se, navajam: "Trudijo sodelovati." Ugotovitve preiskovalcev in odzive nanje povzema Nika Benedik.

NIKA BENEDIK: Brez dokumentacije in brez imen odgovornih, čeprav jih pozna, je NLB sama podala osem naznanil kaznivih dejanj. Iz teh izhaja, da je bilo slabih kreditov za 320 milijonov evrov, ob tem pa banka ni razkrila, ali so bili ti krediti vsaj delno odplačani, kolikšen del jih je zavarovanih in kako. NLB sama je oškodovanka, a kljub temu ne da relevantnega podatka o oceni škode.

JOŽE KOZINA (tožilec): Jaz ocenjujem, da so znotraj te bančne trdnjave še vedno ljudje, ki jim je interes, da se čim manj razišče.

NIKA BENEDIK: Tako jasen je tožilec Jože Kozina. Vodja specializirane skupine Hari Furlan pa pojasni, kako sodelovanje, ki to ni, sploh poteka.

HARI FURLAN (vodja specializirane skupine): Pri vsem tem pa se banka neupravičeno po našem mnenju sklicuje na bančno tajnost in obvešča tožilstvo, da strokovne službe banke intenzivno iščejo rešitev glede nastalega problema. Ravnanje banke je nesprejemljivo.

NIKA BENEDIK: Predsednik uprave NLB Janko Medja, ki je po oceni Kozine sicer še najbolj kooperativen, odgovarja takole:

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB): Mi se dejansko vsi zelo trudimo, da bi sodelovali. Je treba priznat, smo bančniki. Zakone jemljemo seveda zelo resno, kot jih kot bančniki moramo jemat.

NIKA BENEDIK: Zato razumevanje zakona o bančništvu pojasni viceguverner Banke Slovenije Darko Bohnec.

DARKO BOHNEC (viceguverner Banke Slovenije): Je princip ta, da kadar gre za preiskavo kaznivih dejanj oziroma za postopke v zvezi s tem, morajo banke oziroma stranke pač te podatke zagotovit.

NIKA BENEDIK: Zaradi različnih tolmačenj zakona o bančništvu oziroma njegovega člena, notranji minister Gregor Virant napoveduje spremembo in še več drugih v zakonu o dostopu do informacij javnega značaja.

GREGOR VIRANT (notranji minister): Javno mora biti dostopno kakšna je višina tega kredita, kdo je komitent, kakšna je dejanska vrednost, kakšna so zavarovanja, kdo so tisti, ki so o tem kreditu odločali. Javni morajo postat tudi vsi elementarni podatki o kazenskih ovadbah in obtožnicah, da bomo vedeli kdo so ljudje, ki so ovadeni za kazniva dejanja, za katera kazniva dejanja so ovadeni.

6.12.2013 **TV Slovenija 1** Stran/Termin: 22:00:00

Press CLIPPING s.o.o. tel. +385 2 25 04 [illegible] press@pressclipping.com
Objavljeno namenjeno interni uporabi v [illegible] ZASP [illegible]

6. 3. 2013 TV Slovenija 1 Str. /Termin: 22:30

Naslov: Strokovne službe v NLB ovirajo razkritje podatkov

Avtor: Nataša Markovič

Rubrika/Oddaja: ODMEVI Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:03:15 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, FACTOR BANKA, GORENJSKA BANKA, HYPO ALPE

SLAVKO BOBOVNIK: Strokovne službe v Novi Ljubljanski banki ovirajo razkritje podatkov, ki so potrebni za potek predkazenskega postopka. To so danes potrdili policisti in tožilci, ki že dve leti razkrivajo kazniva dejanja gospodarske kriminalitete v celotnem bančnem sektorju. In ne samo to, v naši največji banki naj bi bilo, po njihovem mnenju, veliko ljudi katerih interes je, da se sporne stvari ne raziščejo. Prve obtožbe proti 37 ljudem kažejo, da bi bile lahko domače in tuje banke oškodova ne za skupaj 340 milijonov evrov.

NATAŠA MARKOVIČ: Nacionalni preiskovalni urad in Specializirano državno tožilstvo ne moreta razkriti imen tistih, ki so podeljevali sporne kredite, ker preiskavo ovirajo uradniki naše največje banke.

JOŽE KOZINA (okrožni državni tožilec): Problematičen je tisti sloj, ki je bil zadaj za temi odločitvami, to je pa takoj pod vrhom. Ta vrhni sloj menedžmenta je po mojem tisti, ki tudi danes je prisoten ali pa od zunaj ima še vedno močan vpliv.

NATAŠA MARKOVIČ: Čeprav je celo Banka Slovenije dopustila vpogled v dokumentacijo se v NLB-ju sklicujejo na bančno tajnost. Tožilstvu tudi ne podajo zahtevane ocene o višini oškodovanja. Nekaterim znotraj banke pa je očitno v interesu, da se kaznivih dejanj ne razišče, pravijo. Še več.

HARIJ FURLAN (vodja Specializiranega državnega tožilstva): Banka v zvezi s tem tudi ni podala nobene ocene škode ali zahteve po uveljavitvi premoženjsko pravnega zahtevka, kar bi lahko storila že v okviru predkazenskega postopka.

NATAŠA MARKOVIČ: V NLB-ju so bilance prirejali, še povedo preiskovalci. Vodstvo si je izplačevalo nagrade, trenutno pa so v banki v pričakovanju nove dokapitalizacije in odpuščanji, a najverjetneje ne tistih, ki preiskavo zdaj ovirajo pravi tožilec. Država kot lastnica pa ne ukrepa, kot so denimo ukrepali lastniki v bankiHypo. Po preiskavah so zamenjali vodstvo in zdaj zgledno sodelujejo z organi pregona zato minister Virant pričakuje, da bo ukrepal SOD.

Dr. GREGOR VIRANT (minister za notranje zadeve): SOD se mora odločiti in presoditi ali zagotoviti, da bo to vodstvo oziroma ta uprava 100-odstotno kooperativna in da bo tudi zagotovila, da tudi srednji menedžment dela tako, da ve, da je prioriteta razčiščevanje kaznivih dejanj. Ali pa bo morala priti nova uprava.

NATAŠA MARKOVIČ: Preiskave so pokazale, da je eden od podjetnikov za kredit zastavil osem milijonov evrov vredno sliko, ki se je kasneje izkazala za ponarejeno, pa si bančniki niso vzeli toliko časa, da bi pristnost te slike preverili v galeriji. Pa čeprav je galerija oddaljena le streljaj od banke, tako pa je delovala banka v kosti podjetnika Franca Riemerja, ki je prišel do kredita z nič vrednim ponaredkom. Preiskovalcev v teh primerih ne skrbi zastaranje ampak.

JOŽE KOZINA (okrožni državni tožilec): Šli bomo pred sodišče in bodo rekli tako, kot so rekli v eni zadevi meni odvetniki, ja gospod tožilec, kaj pa imate saj je oškodovana samo družba in pravite, da ni nič oškodovano. Kaj pa trdite.

NATAŠA MARKOVIČ: Zato apelira na državo, da podpre preiskave, ki poleg NLB-ja potekajo še v Novi Kreditni Banki Maribor, Gorenjski banki, Banki Factor in Probanki a največ pripomb je danes letelo prav na NLB.

6.12.2013 Večer Stran/Termin: 2

zaključek časa pred različnih kanalov za delnarjevanj v javnosti. Nekaterih je **Alenka Bratušek** v intervjuju za Dnevnik, ko so jo vprašali, kaj bo, če bo za banke potrebnih več kot v napovedanih predvidenih 1,2 milijarde evrov, povedala naslednje: "Državna ima trenutno na računu več kot pet milijard evrov, zavedli česar smo sposobni pokriti tudi več kot 2,2 milijarde. Pomembno je od spekulacij s številkami je, da bomo po stresnih testih imeli jasno podobo manjka naših bank." Po naših virih naj bi bili rezultati skoraj še vedno zelo obljubljeni, a vsekakor nikakor ne tako katastrofalni, kot so bile nekatere prognoze. Vsaki vladni vir pa nam je vendarle dejal, da je bančna luknja manjša od petih milijard in je bližje dvema milijardama evrov. Kar se njima tudi z nekaterimi informacijami, ki prihajajo iz Bruslja.

Kaj bodo povedali policisti

Že danes naj bi notranji minister **Gregor Virant** predstavil izsledke policijskih preiskav v bankah. Pomemben del luknje v bančni sistem gotovo izvirale tudi kršitve zakonodaje, prekoračitve pooblastil in zlorabe položaja mnoge od teh zgodb, kako naj bi odtekal denar iz bančnega sistema mimo pravil in nadzora, se že razkrili tudi medij, a nobena od vseh zgodb doslej ni dočakala epiloga, mnoge med njimi so že celo zastarale. Po naših neuradnih informacijah naj bi kriminalisti v dosedanjih preiskavah odkrili vsaj za 300 milijonov evrov nepravilnosti, TVS pa je ob tem še poročala, da so v največji bančni preiskovalce celo aretirali. To je šef uprave **Janko Medja** skoraj zanikal. Je pa o tem Uroša Čuferja že pred tedni dnevi spraševal tudi nekdanji notranji minister **Vinko Gorenak**.

Včeraj so iz SKAD sporočili, da vodijo sistematičen in strukturiran proces ugotavljanja in raziskovanja sumov kaznivih dejanj. "V tej fazi se osredotočamo predvsem na 100 največjih primerov, ki so povezani s skoraj 75 odstotki vseh rezervacij za slaba posojila v minulih letih in z drugimi nepravilnostmi. V letošnjem letu smo organom pregona v obravnavo predali več kot 30 primerov. SKD se je spričo nekaterih neuskljenosti in interpretacij zakonodaje na področju spodbujanja bank ne zaposlovanj v tem letu soočala s precejšnjimi frustracijami tako na svoji strani kot na strani organov pregona, kajti tako SKD kot drugi si želimo, da bi se postopki in sodelovanje lahko odvijali hitreje. Banka z vsemi organi preiskovanja in pregona v državi redno in konstruktivno sodeluje. Na drugi strani je **Ales Hauc**, šef SKAD, ki nas vložil že dva paketa odškodninskih tožb, po katerih sta kljub ni tarči njegov predhodnik **Matjaž Kovačič** in članica uprave **Manja Skernišak**. Prvi svežnji tožb je bil "težak" 24 milijonov evrov, drugi pa celo 60 milijonov. Tudi okoli poslov SKAD se vrtijo številne preiskave, nenazadnje na SKD in SKAD delata tudi posebni tožilski skupini.

Ne bo velikih pretresov?

In kaj se bo zgodilo, ko bo javnost enkrat izvedela rezultate stresnih testov in pregleda bančnih bilanc? Hitrega odgovora žal ni – razen da najbrž ne bo velikih pretresov. Vsaj tako gre razumeti zadnje izjave dobro poučenih uradnikov, slovenskih in bruseljskih. Največ pa bo odvisno od tega, koliko tednov vnaprej so rezultati že znani Banki Slovenije, pa zlasti evropski komisiji, ki bo imela v zgodbi slovenske bančne situacije odločilno besedo. Bije kot vse te številne institucije že poznajo realno sliko o zdravju slovenskih bank, bolje se lahko pripravijo na naslednje korake. Najprej tisto, kar se bo najbrž zgodilo sočasno z razglasitvijo. Banka Slovenije bo na podlagi teh rezultatov odločila, koliko sveža kapitala potrebujejo naše banke. Prostih rok pri tem ne bo imela, saj to področje ureja evropska zakonodaja. To zahteva, da je razmerje med kapitalom banke in njihovimi rizičnimi vsaj 8 odstotkov, od tega mora biti najkakovostnejši tako imenovani "navadni delniški kapital" (torej vložki lastnikov banke) oziroma lastniškega kapitala vsaj za 4,5 odstotka. A to je seveda le minimum, nad katerim bili BS še po kaski banka ne dosežejo, ga mora takoj popraviti s pomočjo nove dokapitalizacije, če pa ta ne uspe, jo JBS podje v likvidacijo.

Veliko je torej neznank, ki ustvarjajo nervozo med morebitnimi vlagatelji. In prav stresni testi jo zmanjšujejo, saj preigravajo "črne scenarije" gospodarskih razmer. Objava rezultatov stresnih testov je torej predvsem namenjena finančnim trgom (regulatorji jih namreč že poznajo). Če bodo mednarodni finančniki naslednji teden Sloveniji verjeli, da so bili stresni testi dovolj strogi ("stresni"), bodo v naslednjem koraku pogledali, kako velika je kapitalska luknja. In če bodo ocenili, da je manjša, kot so se bali pesimisti, potem bodo v Sloveniji videli varno naložbeno destinacijo – in cena obveznic, ki jih zahtevajo od nas, bo padla. V igri je veliko subjektivnih ocen.

Čakajoč dovoljenje Bruslja

Ampak stresni testi so le polovica zgodbe. Ukvarti z njimi poteka tudi pregled kakovosti bančnih bilanc - ki bo razkril, koliko kreditov je v resnici nevrednih in jih je posledično treba odpisati – na škodo kapitala banke. Nekaj teh kreditov (po prvih ocenah do skupne vrednosti milijarde in pol evrov) bo odkupila Družba za upravljanje terjatev bank (DUTB) oziroma tako imenovana slaba banka, plačala pa bo s svojimi obveznicami (torej z lastnim dolgom, za katerega bomo jamčili davkoplačevalci). DUTB namreč meni, da bo lahko iz teh kreditov verjetno iztisnila nekaj vrednosti. Toda bo še poprava - višja kot bo cena odkupa, nižja bo dokapitalizacija. V obeh primerih pa bo denar na koncu šel izključno preko banke. Ker pa je to oblika državne pomoči bankam, jo mora najprej potrditi Evropska komisija oziroma njen Generalni direktorat za konkurenco pod vodstvom podpredsednika komisije **Joaquín Almunia**.

Šele z dovoljenjem Bruslja bo lahko Slovenija vrgla milijarde v svoj bančni sistem. In kako dolgo bo treba čakati? Brovelj nima rad pritiskov in nerad daje zagotovila. Običajno pa odločа več mesecev. Da bo zakrat odločil hitreje, upajo na DUTB, saj da so komisiji poslali pismo, v katerem opozarjajo na stroške zamud, pa zato, ker so predstavniki komisije spremljali izvedbo pregleda slovenskih bank. A nekateri bruseljski viri pravijo, da bi morala Slovenija vsaj poskusiti, da pred dokapitalizacijo banke z državnim denarjem najde kakšne zasebne interesente.

Krediti za Stožice - ničla?

Po naših neuradnih virih naj bi bili rezultati, ki so bili na čisto izvedbe stresnih testov, ocenili, da so bančna zavarovanja v primeru projekta Stožice povsem nerealistična in jih bo treba odpisati. Kar naj bi pomenilo, da se bo SLB za denar, ki ga je kot kredit plasirala v Jankovičev projekt, morala poslovati. SLB naj bi bila po nekaterih informacijah v Stožicah navedla v okoli 100 milijoni evrov posojila. Pop TV je poročal tudi, da so revizorji zelo znižali vrednost zavarovanj za nepremičnine. Na primer nepremičnino, ki jo je ena od bank vrednotila na 700 tisočakov, so ocenili na le 50 tisoč evrov, torej na manj kot 10 odstotkov bančne vrednosti. Samo SLB ima v svojem nepremičninskem portfelju okoli tisoč stanovanj. Vse to bo gotovo vplivalo tudi na dogajanje na nepremičninskem trgu.

Kdo bo kupil?

"Neočiščenih" bank ne bi kupil nihče, o tem ni dvoma. A po prenosu slabih terjatev in dokapitalizacijah naj bi se zanimanje morebitnih tujih vlagateljev okrepilo. Ob obisku **Alenke Bratušek** v Parizu so interes potrdili francoski bančniki, predvsem Societe Generale in BNP Paribas. Pred časom smo že pisali, da je SKBM na radarju madžarske OTP, še vedno pa naj bi na radarju slovenski bančni prostor imeli tudi Rusi. V Moskvo Bratuškova z delegacijo odhaja prihodnji teden. Po objavi stresnih testov bo država predvsem, gotovo še letos, dokapitalizirala SLB, SKBM in Abanko, manjše banke bodo sledile kasneje, če dokapitalizacij ne bodo mogli izvesti lastniki.

6.12.2012 Večer Stran Tamalni 2

Naslov: Stresni četrtek dvanajstega

Avtor: MATIJA STEPIŠNIK, JURE STOJAN

Rubrika/Oddaja: V ŽARIŠČU Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 839,31 Naklada: 31.150,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, OBVEZNICE, DELNICE, NEPREMIČNINE, TRG

Stresni četrtek dvanajstega

Rezultati stresnih testov naj bi bili po naših virih znani prihodnji četrtek. Če se bo bančna luknja gibala med štirimi in petimi milijardami evrov, bo obvladljiva brez mednarodne pomoči. Vladni vir: Luknja bližje štirim milijardam

MATIJA STEPIŠNIK
JURE STOJAN

Slovenija naj bi za dokapitalizacijo svojih bank potrebovala okoli pet milijard evrov. S to vestjo se je v vihar špekulacij in ugibanj o tem, kakšna je luknja v slovenskem bančnem sistemu, spustila tudi ugledna agencija Reuters, ki se pri tem sklicuje na visokega predstavnika evrskega območja. Ker je Reuters povzela Slovenska tiskovna agencija, je še en bruseljski vir dodal, da bi lahko zadostovale že štiri milijarde. Po njegovih besedah pri takšnih vsotah Slovenija ne bi potrebovala mednarodne pomoči. Prihodnji teden bo ugibanj, ali ima Slovenija sama dovolj denarja za sanacijo bančnega sistema, neprekljeno konec. Po naših virih naj bi bili rezultati obremenitvenih testov znani naslednji četrtek, pred tem pa se bo sesal tudi sveti banke Slovenije.

Stevilka pet milijard, ki naj bi bile potrebne za injekcijo v banke, se je v

S čim bodo dokapitalizirali banke po stresnih testih
PROSTA DENARNA SREDSTVA PRORAČUNA
Depoziti države v višini 3,5 milijarde evrov, kar vključuje tudi 1,2 milijarde evrov, kolikor je za dokapitalizacije predvideno v proračunu.
PRERAZPOREDITVE 200 MILIJONOV EVROV IZ B-BILANCE PRORAČUNA
(račun finančnih terjatev in naložb)
ZADOLŽEVANJE
za letos ena milijarda evrov
SKUPAJ LETOS:
4,7 MILIJARDE EVROV
VEČER

12.2013 TV Slovenija 3 Stran Termin

Naslov: Policija in tožilstvo predstavila odkritja o nepravnostih v bankah

Avtor: /

Rubrika/Oddaja: ŽARIŠČE Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:03:16 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, GUVERNER, PODJETJA, POSOJILA, BANKE, NOVA

MATEVŽ BRECELJ: Teden dni pred razkritjem rezultatov stresnih testov za naše bank e sta policija in tožilstvo predstavila odkritje o nepravilnostih v bankah. Doslej so jih našli za 70 milijonov evrov in vložili ovadbe za 37 kaznivih dejanj. V preiskavi so še sumi kaznivih dejanj za več, kot 340 milijonov evrov. Pripombe imajo pa k sodelovanju Nove Ljubljanske banke v preiskavi, saj, da se ta prevečkrat sklicuje na tajnost podatkov. To je po mnenju preiskovalcev nerazumljivo, saj je banka sama največja oškodovanka. Samo v NLB naj bi bilo namreč za okoli 320 milijonov evrov problematičnih posojil. NLB očitke zavrača.

DARKO MAJHENIČ (direktor Nacionalnega preiskovalnega urada): Preiskovalci ocenjujemo, da je pasivnost vodstva banke posledica tega, da so tako v poslovodstvu, kot tudi v nižjih vodstvenih strukturah še zaposleni uslužbenci, ki so potencialno lahko tudi udeleženci pri spornih bančnih poslih.

JOŽE KOZINA (okrožni državni tožilec): Zame je to popolnoma nesprejemljivo, da grem jaz zdaj pred sodišče in, da mi zadaj ne stoji banka. Gre za interes vseh, predvsem pa seveda tudi banke, da stvari, ki so bile storjene po svojih najboljših močen sanira.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB): Tri stvari bi poudaril: NLB že celo leto 2013 sistematično in strukturirano deluje na raziskavi in reviziji vseh velikih primerov, kjer je utrpela izgube iz, predvsem, kreditnega poslovanja. Konkretno gre za recimo glavna skupina teh primerov je 200 izpostavljenosti do podjetij, kjer pravzaprav, ki predstavljajo za to banko več, kot 80 odstotkov izgub v vseh teh zadnjih letih skupaj. Zato, da smo vzpostaviti tak sistematičen in strukturiran pristop, ki bo na koncu dal prave sistematične in, jaz sem prepričan, tudi učinkovite rezultate za pregon, je seveda bilo potrebno nekaj časa. To je prva stvar, ki jo je treba izpostaviti. Take stvari se ne moreš lotiti at hoc, ampak jo moraš postaviti tako, kot treba, če resno misliš s tem, da želiš priti stvarem do dna. Drugi s preiskovalci smo ves čas, dejansko ves čas vlagali veliko truda, da bi sodelovali čimbolj tvorno. Ko smo ugotovili, da zaradi določenih zakonskih neskladij, tudi če želite zaradi različnih interpretacij kaj zakon zahteva pri varovanju bančne tajnosti, pri nekaterih primerih ne pridemo skupaj. Nismo stopili nazaj in rekli nič se ne bo zgodilo, ampak smo bili proaktivni in predlagali spremembe zakonov, spremembe postopkov, da bi prišli do rešitve. Tretja stvar, ki bi jo izpostavil je to: veliko spremembo je, moram reči in zelo smo bili veseli za nas, pomenila seveda javna izjava Banke Slovenije, guvernerja pred parimi tedni, ko je pravzaprav na ta način interpretiral in pomagal interpretirati razumevanje bančne tajnosti v teh primerih. In, ko je Banka Slovenije podala to interpretacijo na tak način, je bila tako za nas vsebinska sprememba in smo v zadnjih dveh tednih, pravzaprav tem tednu, policiji predali veliko dodatnega dokaznega materiala, zaradi te spremembe interpretacije.

12.2014 Radio Slovenija 1 Start Time 15:30:00

Naslov: Preiskava nezakonitosti v bančnem sistemu intenzivno poteka

Avtor: Jolanda Lebar

Rubrika/Oddaja: DOGODKI IN ODMEVI Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:02:55 Naklada:

Gesla: HYPO ALPE ADRIA BANK, GORENJSKA BANKA, NOVA KREDITNA

MATEJA PERPAR: Preiskava nezakonitosti v bančnem sistemu intenzivno poteka, zagotavljata policija in tožilstvo. Podane so prve ovadbe zaradi oškodovanja v višini 70 milijonov evrov. V preiskavi so še sumi kaznivih dejanj za več kot 340 milijonov evrov. A policija in tožilstvo opozarjata, da največja državna bankaNLB ne kaže prav velikega zanimanja za to, da bi bila domnevna kazniva dejanja v resnici raziskana. Vse prepogosto se namreč sklicuje na bančno tajnost, to pa je po mnenju preiskovalcev nerazumljivo, saj je banka sama največja oškodovanka. Samo v tej banki naj bi bilo za okoli 320 milijonov evrov problematični posojil.

JOLANDA LEBAR: Sama NLB je sicer podala osem naznanil kaznivih dejanj, a brez imen tistih, ki naj bi jih zagrešili in brez ustrezne dokumentacije. To je nerazumljivo, pravi vodja specializiranih tožilcev Hari Furlan.

HARI FURLAN (vodja speciliziranih tožilcev): Tudi zato ne, ker je banka sama oškodovanka.

JOLANDA LEBAR: Celo več, pojasnjuje tožilec Jože Kozina. Banka noče dati niti ocene škode, ki naj bi ji bila storjena. Kozina ima odgovor zakaj.

JOŽE KOZINA (tožilec): Jaz ocenjujem, da so znotraj te bančne trdnjave še vedno ljudje, ki jim je interes, da se čim manj razišče.

JOLANDA LEBAR: Še najbolj kooperativen je predsednik uprave Janko Medija, pravi Kozina.

JOŽE KOZINA (tožilec): Kritičen je ta nižji vodstveni sloj, ki pa svoje očitno neznanje, torej zaznavanje in potem tudi opredeljevanje zlorab, včasih nadomešča tudi, bom rekel, kar celo z aroganco, ali pa s sprenevedanjem.

JOLANDA LEBAR: Jasno je namreč, da je imela banka zelo različne kriterije pri dodeljevanju posojil. Za fizične osebe je zahtevala več jamstev. Raznim d. o. o. pogosto povsem neznanim, pa je velikodušno dodeljevala posojila. Za jamstvo v višini kar osem milijonov evrov je vzela celo ponarejeno sliko.

JOŽE KOZINA (tožilec): Da so bili ti d. o. o. zgolj podaljšana roka nekih drugih večjih gospodarskih družb, katerim banka zaradi, bom rekel tudi prezadolženost, oziroma, ker je bila že vzpostavljena prevelika izpostavljenost, ni mogla direktno placirati kredite, je to dajala njenih hčerinskih, seveda prikritih, družb.

JOLANDA LEBAR: Staro posojilo je bilo tako poplačano z novim. Banka je imel dobro bilanco in, na podlagi tega so si vodilni v bankah za uspešno delo izplačevali nagrade, je prepričan Kozina. A stvarem bodo prišli do dna zagotavlja. Notranji minister Gregor Virant pa ugotavlja, da gre v bančnem sistemu za sistemsko korupcijo.

GREGOR VIRANT (notranji minister): Je veliko kaznivih dejanj povezanih z dodeljevanjem kreditov po političnih gospodarskih in drugačnih zvezah.

JOLANDA LEBAR: Preiskave sicer potekajo tudi v Hypobanki in NKBM, pa tudi v Factor in Probanki, ter Gorenjski banki.

N. MRZLIKAR: Zato bo Virant predlagal spremembo zakona o bančništvu. Napoveduje pa tudi, da bo javnost izvedela kdo je odločal o spornih posojilih, vrednost posojil in za kakšne zneske so bili ti zavarovani.

12.2012	POP TV	[illegible]	[illegible]
Naslov:	Kdo je izkopal 346-milijonsko luknjo?		
Avtor:	Staša Lozar		
Rubrika/Oddaja:	24 UR	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:03:15	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, FACTOR BANKA, GORENJSKA BANKA, HYPO ALPE		

JANI MUHIČ: Po dvajsetih letih tesne sprege med politiko, bankirji in delom podjetnikov, ki so se napajali na državnih jaslih, spet z blagoslovom politike, pa zdaj bančna kriza dokončno naplavlja vso bedo ustroja, ki nas je imel državljane z vsemi dokapitalizacijami za talce.

PETRA KERČMAR: Danes na ločenih tiskovnih konferencah gledamo in poslušamo, na eni takole minister Virant, ki je že v torek napovedoval veliki pok, a imen, kdo nas je pokradel, še vedno nimamo, in na drugi strani tožilci, ki se politiki smejijo, češ ne bomo sedeli skupaj s tistimi, ki kot večinski lastniki ne naredijo ničesar, da bi našli krivce.

JANI MUHIČ: Vsa ta sprega in podeljevanje kreditov na lepe oči in dobro ime so samo v največji banki, NLB, povzročili za najmanj 320-milijonsko luknjo, v vseh skupaj pa 346 milijonov minusa, vsaj.

PETRA KERČMAR: In da bo mera polna, vodstva teh bankpoliciji in tožilstvu skrivajo podatke za ustrezen pregon, kar je samo še dokaz več, da je lastnici, torej politiki, močno v interesu, da se nič ne spremeni. Več pa Staša Lozar.

STAŠA LOZAR: Nova Ljubljanska banka, Nova Kreditna banka Maribor, Probanka, Gorenjska banka, Factor banka in bankaHypo so banke, ki so državljanom Slovenije skopale najmanj 346 milijonov globoko evrsko brezno, ki ga najbrž nikoli več nihče v tej vrednosti ne bo mogel povrniti.

DARKO MAJHENIČ (direktor NPU): Izstopajo zlasti kazniva dejanja zlorabe položaja ali pravic.

STAŠA LOZAR: Medtem ko so za kredite navadnim državljanom tehtali vsak cent pri njihovih plačah, so preko spreg, vez in poznanstev podjetnikom dajali kredite, ki jih ti nikoli niso povrnili, predvsem v NLB.

JOŽE KOZINA (tožilec): Izjemno velikodušna je bila, ko je denar plasirala raznim d.o.o.-jem, za katere smo prvič slišali.

STAŠA LOZAR: Še posebej, ker so bili ti d.o.o.-ji podaljšana roka velikih firm, ki jim banka zaradi njihovega slabega položaja ni mogla več dati kredita in je to počela preko prikritih družb. Zdaj pa v NLB še ovirajo delo preiskovalcev. A tu ne gre toliko za Janka Medjo, pravi tožilec.

JOŽE KOZINA (tožilec): Se je z njim dalo še največ kontaktirat. Bolj bom rekel kritičen je ta nižji vodstveni sloj, ki pa svoje očitno neznanje torej zaznavanja in potem tudi opredeljevanja zlorab včasih nadomešča tudi bom rekel kar celo z aroganco.

STAŠA LOZAR: Nova Ljubljanska banka zdaj noče dajati podatkov o tem, kolikšno škodo si je naredila s svojim poslovanjem, ker ve, da bo tožilstvo težko uspelo na sodišču, če ne bo razglasila škode.

JOŽE KOZINA (tožilec): Če oškodovanec ne zazna škode, če jo ne pripozna, se lahko tožilec obrne na glavo in ne bo dosegel nič.

spremembe lahko postale tudi del nove koalicijske pogodbe.

MATJAŽ HAN (SD): In bomo seveda na neki način to tudi izpostavili na koalicijskem vrhu...

RIHARD BRANISELJ (DL): Zdaj ta trenutek, bo tudi nova koalicijska pogodba se uskladila in mislim, da bo to tudi ena od pomembnih tem.

PETRA PREŠEREN: Minister Virant pa je napovedal še dopolnitve zakona o informacijah javnega značaja, ki bi omogočile, da bi kreditne mape slabih kreditov, ki bodo preneseni na slabo banko, postale javne.

[illegible] 2013	TV Slovenij[illegible]	[illegible] min:	[illegible] 00:00
Naslov:	Kje so meje bančne tajnosti?		
Avtor:	Petra Prešeren, Nuša Baranja		
Rubrika/Oddaja:	DNEVNIK	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:03:07	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, NOVA LJUBLJANSKA BANKA, LJUBLJANSKA		

MANICA J. AMBROŽIČ: Zdaj pa o nepravilnostih v slovenskih bankah, ki so jih razkrili kriminalisti in tožilstvo. Banke so oškodovane za dobrih 340 milijonov evrov, so ugotovili, a najtrši oreh za preiskovalce je bil pridobivanje dokumentacije v Novi ljubljanski banki. Tam preiskovalcem več mesecev niso omogočili vpogleda v velik del dokumentacije, sklicujoč se na bančno tajnost. Po objavi stališča Banke Slovenije, da je v primerih sumov oškodovanja banko, dopustno izročanje dokumentacije policiji in tožilstvu, tudi brez sodne odredbe, je uprava naše največje banke, sodelovanje z preiskovalci, nekoliko okrepila. Še bolj pa v zadnjih dveh tednih, od kar velja novela zakona o bančništvu, ki to tudi izrecno določa. Med tem je v političnih krogih zaživela razprava o tem, ali naj država javno razkrije slabe bančne terjatve, ki bodo prenesene na družbo za upravljanje terjatev bank.

PETRA PREŠEREN: Bančno luknjo bodo krpali davkoplačevalci, zato je prav, da vedo, kdo je kriv za slabo stanje slovenskih bank. Komisija za preprečevanje korupcije meni, da bi bile potrebne zakonske spremembe, ki bi omogočile javnost podatkov o slabih posojilih.

ROK PRAPROTNIK (KPK): Da bi bančno luknjo pogledal, se pravi neki preiskovalec, lahko je to neki upokojeni sodnik iz tujine, kot so naredili Islandci recimo in bi šel čez celo zadevo, pri čemer bi ta zakon omogočil, ne glede na določbe drugih zakonov, da so ugotovitve javne.

PETRA PREŠEREN: Spremembe za razkritje odgovornih, podpira tudi finančni minister.

DR. UROŠ ČUFER (MINISTER ZA FINANCE): Zdaj, ali je to javna preiskava ali je to predstaviti rezultate preiskav, ki niso javne, na koncu je pravzaprav stvar učinkovitosti.

PETRA PREŠEREN: Premierkini poslanci, ki sicer trdijo, da nimajo težav z razkrivanjem, so kritični do predloga in mu očitajo nejasnost.

JANI MÖDERNDORFER (PS): Ne moremo mi delati razlik, da slabe terjatve bodo kar naenkrat za vse postale javne, za vse ostale postopke pa bomo varovali osebne podatke. Ne, to tako ne gre, to je vse potrebno dati na isti imenovoalec.

PETRA PREŠEREN: V ostalih poslanskih skupinah, pa večjih pomislekov nimajo.

FRANC JURŠA (DESUS): Slovenke in Slovenci si to zaslužimo, da izvemo kdo je tisti, ki nas je pahnil v te težave.

MIHAEL PREVC (SLS): Mi se zavzemamo, da se sprejmejo tisti ukrepi in postopki, ki bi prej ali slej omogočili javno preiskavo.

PETRA PREŠEREN: In zakaj kljub soglasju, še vedno čakamo na potrebne ukrepe? V opoziciji pravijo, da zato, ker njihovi predlogi naletijo na gluha ušesa.

MATEJ TONIN (NSI): Problem je samo ta, da nam veliko večino zakonov, ki jih mi vložimo in pripravimo, koalicijske poslanske skupine, zavrnejo.

PETRA PREŠEREN: Zdaj pa dve koalicijski partnerici napovedujeta, da bodo te

5.12.2013	SVET 24		Stran/Termin:		SLOVENIJA
Naslov:	Kako bodo stresni testi vplivali na poslovanje bank?				
Vsebina:	Potem ko je v javnosti zaokrožila informacija o domnevno šokantnih rezultatih stresnih testov slovenskih bank, ki naj bi bile po objavi celo zaprte, so se včeraj na to odzvali v Banki Slovenije.				
Avtor:					
Rubrika, Oddaja:	DOMA IN PO SVETU	Žanr:	VEST	Naklada:	43.700,00
Gesla:	BANKA SLOVENIJE				
5.12.2013	Večer		Stran/Termin:		SLOVENIJA
Naslov:	V ŽARIŠČU: Bo država male delničarje NKBM iztisnila ali razlastila				
Vsebina:	Mali delničarji Nove KBM izgubili 150 milijonov evrov. Združenji delničarjev terjata odgovornost in odpravnine. Bodo sledile tožbe?				
Avtor:	skl, if, dt				
Rubrika, Oddaja:	NASLOVNICA	Žanr:	NAPOVEDN	Naklada:	31.150,00
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, OBVEZNICE, DELNICE, PREVZEMI, NOVA KREDITNA BANKA				

7.12.2013 Večer Stran/Termin: 1

Naslov: V ŽARIŠČU: Največ kriminala v državni NLB

Avtor: UROŠ ESIH

Rubrika/Oddaja: NASLOVNICA Žanr: NAPOVEDNIK ČLANKA

Površina/Trajanje: 323,80 Naklada: 31.150,00

Gesla: BANKE, FACTOR BANKA, HYPO ALPE ADRIA BANK, NOVA KREDITNA

V ŽARIŠČU: Največ kriminala v državni NLB

Preiskovalci pri ugotavljanju nepravilnosti v slovenskem bančnem sistemu preiskujejo za 346 milijonov evrov škode, od tega je večina v NLB

UROŠ ESIH

"Gre za dejanja z veliko škodo, ki so ogrozila slovenski finančni sistem, davkoplačevalci pa bodo plačali za omogočanje njihovega delovanja," je včeraj povedal minister za notranje zadeve Gregor Virant, ko je predstavil vmesno poročilo o stanju preiskav v bančnem sistemu. Doslej so preiskovalci vložili 37 ovadb, katerih skupna vrednost je 70 milijonov evrov. Ocenjuje pa se, da je škode za skupno vsaj 346 milijonov evrov.

Preiskave v bankah so se pričele leta 2011 v Hypo Banki, nadaljevale lani s preiskavami v NLB, Novi KBM in Gorenjski banki ter letos še v Factor Banki in Probanki. Preiskovalci imajo največ težav v državni NLB. "Nesprejemljivo je, da banka s 3500 uslužbenci ni sposobna ugotoviti škode, ki je nesporno nastala," je okrožni državni tožilec Jože Kozina zgrožen nad nesodelovanjem predvsem srednjega in višjega menedžmenta v državni banki s preiskovalci.

ugodnostih in podobnem, kar Virant vse odločno zavrača, so še skrili razlogi. SDS, SLS in NSi so pred letom z Virantom vladale državi, a je na oblasti z njim danes levica. Konflikt je tudi sicer »oseben«. Virant vodi novo stranko, vendar v politiki ni novinec. Bil je pomemben minister v prvi vladi Janeza Janše in skoraj čisto do zadnjih parlamentarnih volitev v SDS. Pravo politično kariero pa je začel kot državni sekretar na notranjem ministrstvu že v vladah Antona Ropa in Janeza Drnovška.

Državni holding, ki ga ni

Simboličen uvod v to razpravo o interpelaciji bo v sredo, ko bodo poslanci na prvi od dveh izrednih sej, zahtevala jo je SDS, razpravljali o upravljanju državnega premoženja, ki bi po leto dni starem zakonu že dolgo moralo biti v rokah državnega holdinga. Toda o holdingu ni ne duha in sluha. Kako je z upravljanjem premoženja v zadnjem desetletju, pa lepo kaže sanacija bank. Holding je pred letom, ko je ustavno sodišče prepovedalo referendum, začel onemogočati takrat še predsednik državnega zbora Virant, ki je premierja Janeza Janšo (SDS) celo javno povabil k sebi na usklajevanje, da vlada svojega dela nadzornikov ne bi izbirala preveč politično. To je nakazalo, da je koalicije konec. Virant je, ko je nekaj pozneje protikorupcijska komisija objavila poročili o Janši in Zoranu Jankoviću, bliskovito presodil, da mora premier Janša odstopiti, in napovedal svoj odstop z vrha parlamenta in odstop ministrov DL. Kar je sledilo, je zgodovina – tudi najnovejši zakon o državnem holdingu, ki bi nadomestil pred letom že uzakonjenega, o katerega najnovejši različici se v koaliciji tudi zadnji teden še niso čisto uskladili glede tega, kako bi upravljali premoženje.

Kaj je neprijetno

Razprava o tem, ali odstaviti Viranta, bo na drugi izredni seji DZ, ki se začne v četrtek in jo je zahtevala koalicija. Virant bo v slabšem položaju kot pred dvema tednoma finančni minister Uroš Čufer. Za Čuferjevo razrešitev je glasovalo le 28 poslancev, proti 46. Pri Čuferju, ki so mu iz SDS očitali oškodovanje davkoplačevalcev z nadzorovano likvidacijo dveh zasebnih bank, se desna opozicija ni združila kot pri Viranu. Toda če bo koalicija v DZ trdna, opozicija nima niti teoretičnih možnosti, da bi zbrala 46 glasov za razrešitev ministra. Manjšina je manjšina.

Za Viranta bo zato prihodnji teden večja zadrega od nezaupnice minister za infrastrukturo Samo Omerzel, ki mu opozicija interpelacijo šele napoveduje, če ne odstopi sam, glavna težava pri Omerzelu pa so medији, volivci, nekoliko pa tudi večji koalicijski partnerja, ki jih je Virant pozival k popolni čistosti, ko je bil govor o njihovih ministrih.

Ob interpelaciji bo do konca tedna koalicija spremljala še energetski zakon in v zakonu o graditvi objektov vključevala možnost ustavitve rušenja zgradb. Denimo takšnega, kakršnemu smo bili priče nedavno v Bohinju, ko si je država zrušila svojo lastno, na črno postavljeno hišo, v kateri je že dolgo živel Darko Kuzmič.

BS: VSE VLOGE SO VARNE, POSLOVANJE BANK BO NEMOTENO

Najbolj pričakovani dogodek tedna, ki je pred nami, bo objava rezultatov bančnih pregledov in obremenitvenih testov. Temu pa bosta predvidoma takoj sledila dokapitalizacija državnih bank in prvi prenos slabih terjatev z bank na »slabo banko«. Po neuradnih virih bo slovenski bančni dan D četrtek, 12. decembra, kapitalska luknja v bankah pa naj bi, prav tako neuradno, znašala od štiri do pet milijard evrov. Država ima za dokapitalizacije (NLB, NKBM, Abanka) že pripravljenih do 4,7 milijarde evrov, je pred kratkim povedala državna sekretarka s finančnega ministrstva.

»Razkritje rezultatov stresnih testov (in posledično morebitnega primanjkljaja kapitala) ne bo v ničemer vplivalo na poslovanje bank, vse vloge varčevalcev v vseh bankah, vključenih v skrbni pregled, so popolnoma varne,« so nam zagotovili v Banki Slovenije. Več o pripravah na bližnji slovenski bančni dan resnice preberite v jutrišnjem Delu. **M. J.**

LJUBLJANA – Pred državo je stresen teden: za državljane zato, ker bodo izvedeli, koliko jih bodo v prihodnjih letih stale bančne luknje. Za takojšnjo pomoč, da se konec tedna ne bi kaj zrušilo, ima vlada pripravljenih 4,7 milijarde evrov. S še štirimi milijardami jamstev stoji za slabo banko, ki bo začela opravljati svojo vlogo. S kakšno milijardo že ukinja dve brezupni zasebni banki. Do pol milijarde lahko odvzame imetnikom bančnih vrednostnih papirjev. Teden bo – a v primerjavi s tem finančno neznatno – podobno stresen tudi za politike.

PETER JANČIČ

DZ bo v sredo dokončno odstavil ministra za gospodarstvo Stanka Stepišnika (PS) in za zdravje Tomaža Gantarja (Desus). Minister za infrastrukturo Samo Omerzel (DL) bo koalicijo prepričeval, zakaj zaradi poslov svojega podjetja Lastinski z državnim Darsom ne bi delil njune usode. Po seznanitvi s koncem mandata dveh ministrov bo pred poslanci odločitev, ali razrešiti notranjega ministra Gregorja Viranta (DL).

Za Virantom je nekaj več

Interpelacijo proti Virantu je podpisalo 37 poslancev. Vsi opozicijski in en nepovezan. Za očitki o ogrožanju lokalne samouprave, odškodninah izbrisanim, popuščanju sindikalistom v dogovarjanju o plačah in

8.12.2013 Nedelo Stran/termin: 5
Naslov: Pred bančnim in političnim stresom
Avtor: Peter Jančič M. J.
Rubrika/Oddaja: AKTUALNO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 524,15 Naklada: 52.810,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, VREDNOSTNI PAPIRJI, ABANKA VIPA, NOVA

Pred bančnim in političnim stresom

V novem tednu *Interpelacije, holding, izidi bančnih pregledov*

FOTO ROMAN ŠPIK

2 201.	Radio Slovenija 1	Termin	5:30
Naslov:	V četrtek bodo objavljeni rezultati testiranja slovenskih bank		
Avtor:	Urška Jereb Brankovič		
Rubrika/Oddaja:	DOGODKI IN ODMEVI	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:05	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE		

ROK PINTAR: V tednu, ki je pred nami, bomo vendarle dočakali uro resnice za slovenski bančni sistem. Mednarodni revizorji bodo predvidoma v četrtek razkrili, koliko denarja bo potrebnega za njegovo sanacijo. Kako visok bo izstavljeni račun uradno ni znano, neuradno se govori o štirih do petih milijardah evrov. S sanacijo bančnega sistema naj bi banke očistile svoje bilance, zadihale s polnimi pljuči in tako omogočile zagon gospodarstva. Na spletu so se v minulih dneh pojavili zapisi, ki za dan objave rezultatov stresnih testov napovedujejo tako imenovani črni bančni dan, ko naj bi bil moten odpiralni čas pa tudi samo poslovanje bank. A odgovorni to odločno zanikajo. Iz Banke Slovenije so tako sporočili, da bo na dan objave rezultatov poslovanje vseh bank v državi povsem nemoteno. Urška Jereb Brankovič.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Viceguverner Banke Slovenije Darko Bohnec pravi, da ni razloga za zaskrbljenost občanov.

DARKO BOHNEC (viceguverner Banke Slovenije): Banka Slovenije ponovno zagotavlja, da je poslovanje bank nemoteno in bo tudi naprej, ne glede na to kdaj bodo rezultati objavljeni in kakšni bodo ti rezultati.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Poleg ostalih bančnih poti bo nemoteno potekalo tudi dvigovanje gotovine na bankomatih, dodaja Bohnec.

DARKO BOHNEC (viceguverner Banke Slovenije): Ob sicer nekoliko opaženem povečanem povpraševanju po gotovini, kar je tudi značilno za december lahko zagotovim, da bo vedno kot doslej Banka Slovenije zagotovila nemoteno oskrbo z gotovino.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Prav ocenjevanje kakovosti bančnih bilanc in stresna testiranja, ki v ju pripravljajo neodvisni tuji revizorji, bodo po besedah Bohneca skupaj z ukrepi države zagotovilo za okrepitev bančnega sistema. Rezultati stresnih testiranj, ki jih izvajata Oliver Wyman in Roland Berger naj bi bili sicer uradno znani najkasneje do petka, neuradno pa že dan prej, torej 12. decembra, med tem ko bodo rezultati pregleda bančne aktive, ki ju izvajata Deloitte in Ernst & Young, neuradno objavljeni nekoliko kasneje.

ocenah bo imela ob koncu letošnjega leta preko 3 milijarde evro bruto slabih naložb. Analiza kaže, da so bile izvirne obdavčitve o levjem deležu teh naložb sprejete v letih pred 2009. Največji vrednostni letni prirast danes slabih poslov pa je nastal v letu 2007. največji del slabih naložb gre pripisati kreditnim in garancijskim poslom. Znotraj te skupine predstavlja izpostavljenost do 200 podjetij z največ slabimi krediti banke preko 80 odstotkov vsega obsega slabih kreditov banke. NLB je v preteklih letih za velik del teh slabih naložb oblikovala rezervacije, oziroma slabitve, ki so povzročile velike izgube banke, ter hkrati znižale njen kapital. Banka je imela septembra za slaba posojila oblikovanih 1,45 milijarde evrov rezervacij. Potencialne dodatne izdatne in v veliki meri dokončne rezervacije in slabitve tega portfelja naložb, ki jih bo treba opraviti prihodnji teden, bodo potencialno povzročila visoko letošnjo izgubo banke. To pa bo razlog za nujno dokapitalizacijo z državno pomočjo, ugotavljajo v NLB. Vodstvo banke se zdaj osredotoča na spremembe v kreditnem procesu in v kulturi upravljanja s tveganja. Na sistematičen in strukturiran proces preprečevanje, ter pregona slabi praks in nepravilnosti in tudi na oblikovanje dolgoročne vzdržne konkurenčnosti banke, so še zapisali v sporočilu za javnost.

8.12.2[illegible]	Radio Ognjišče	Str.: T[illegible]	15:[illegible]
Naslov:	Naš bančni sistem iz leta v leto tone v izgubah		
Avtor:	Tanja Dominko		
Rubrika/Oddaja:	INFO ODDAJA	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:04:54	Naklada:	
Gesla:	NADZOR NAD BANKAMI, POSOJILA, PODJETJA, NOVA KREDITNA		

MARJAN BUNIČ: Naš bančni sistem, ki ima skupaj za približno 8 milijard evrov slabi terjatev, iz leta v leto tone v izgubah. Vanje so ga potisnili slabi krediti, ki so jih banke v Sloveniji dajale podjetjem. To je ustvarilo kreditni krč. Večina podjetij visi na točki preloma, gospodarstvo tiči v recesiji. Zato vsi stavijo na sanacijo. Z njo bi namreč banke očistile svoje bilance, zadihale s polnimi pljuči in dala vetra v jadra gospodarstvu. To bi našo državo znova postavilo na pot okrevanja. Koliko denarja bo 8 slovenskih bankpotrebovalo za sanacijo, bodo mednarodni revizorji najverjetneje razkrili v četrtek. Zadnja ocena je, da bo številka med 4 in 5 milijardami evrov. Predsednik uprave Nove Kreditne banke Maribor se, tako kaže, rezultatov pregleda bankne boji. V pogovoru za Slovensko tiskovno agencijo je poudaril, da bo sklep skrbnih pregledov bankdobrodošel, saj se morajo banke in ves finančno-gospodarski sistem v Sloveniji, usmeriti v prihodnost. Komitentom zagotavlja, da so njihove vloge varne. Nova KBM je po njegovih besedah zelo dobro likvidna. Iz Nove Ljubljanske banke medtem ne prihajajo vzpodbudne novice. Tanja Dominko.

TANJA DOMINKO: Najprej k NBKM. Hauc pravi, da rezultate stresnih testov pričakujejo dobro pripravljeni in odločeni, da z nadaljnjimi ukrepi, ki bodo zahtevani in potrebni, nadaljujejo pot prestrukturiranja banke in skupine. Sama objava rezultatov pa ne bo vplivala na redno poslovanje banke s strankami in na likvidnost banke, niti ne na dostopnost ali varnost prihrankov, poudarja. In kakšne so letošnje številke: izguba zaradi slabitev se je nekoliko zmanjšala, torej se je negativni trend ustavil. Hauc je zadovoljen.

ALEŠ HAUC (predsednik uprave NKBM): Banka je pravzaprav moram reči, da se je negativni trend ustavil, to je vesela novica, ki smo jo tudi danes povedali nadzorniko m. Banka izkazuje od 1 do 9 približno 25,7 milijonov evrov čistega, torej dobička pred oslabitvami in rezervacijami, kar pomeni, da je iz tekočega poslovanja več, kot pozitivna, skupaj z rezervacijami pa slabitvami pa 66,9 na nivoju banke in skupine, kar seveda pomeni v kontekstu, da se je negativni trend pričel ustavljati, saj je ta izguba približno za tretjino nižja, kot v primerljivem obdobju lani.

TANJA DOMINKO: O obsegu slabih terjatev, ki ga bodo prenesli na Slabo banko, Hauc še ne govori:

ALEŠ HAUC (predsednik uprave NKBM): Tudi o tem znesku še nismo govorili s Slabo banko, zaradi tega, ker problem je v tem, da se mora slaba banka najprej operacionalizirati, zaposliti torej potrebno število ljudi in pol, ko bo pripravljena na te prevzem, ker rabi pa tudi skrbnike stranke, oziroma skrbnike teh primerov, takrat bomo lahko to naredili.

TANJA DOMINKO: O morebitnih strateških partnerjih predsednik uprave NKBM ni bil prav zgovoren. Interes obstaja je dejal, a zaradi poslovnih zavez več ni razkril. Glede prihodnosti pa je vsekakor optimist:

ALEŠ HAUC (predsednik uprave NKBM): Ja, v vsakem primeru si jaz želim, da bila kapitalsko ustrezna v veliki verjetnosti bo, dobičkonosna, predvsem pa si jaz želim, da bi bila bolj blizu strankam, kot je sedaj.

ALEN SALIHOVIČ: Napovedal je tudi nove tožbe proti odgovornim za razmere v banki. Pravi, da je njegova dolžnost, da zaščiti interese banke in vseh deležnikov, ki so vsa leta vanjo vlagali in ji zaupali. Kaj pa Nova Ljubljanska bank? Po lastnih

interesov?

GREGOR VIRANT (predsednik DL): Karkoli je bilo do zdaj, se je vsaj v mojih očeh izkazalo za bučke. Po tem, kar sem videl doslej lahko rečem, da mu zaupam.

IGOR LUKŠIČ (predsednik SD): Problem je v tem ali lahko še opravlja to funkcijo po tem, ko se bo nanj vršil verjetno še večji pritisk kot se je do zdaj.

SAMO OMERZEL (minister za infrastrukturo in prostor): Vsi ti pritiski, ki se zdaj dogajajo, ne bom pod njimi popustil. Jaz se bom boril naprej za to.

SUZANA PERMAN: Ali mu bo uspelo, bo jasno prihodnji teden. Najkasneje pa do interpelacije, ki bi sledila.

12.2011	POP TV	[illegible]	[illegible]
Naslov:	Odstop ali interpelacija?		
Avtor:	Suzana Perman		
Rubrika/Oddaja:	24 UR	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:58	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, EVROPSKA CENTRALNA		

JANI MUHIČ: Poleg dolgo pričakovanih rezultatov bančnih stresnih testov, ki jih bosta Banka Slovenije in Evropska centralna banka obelodanili v četrtek, čaka v prihodnjem tednu slovensko vladno koalicijo še test načelnosti. V zraku visita kar dva ministra tretje najmočnejše vladne stranke Dražvljanske liste. Gregorja Viranta prav na isti dan v državnem zboru čaka interpelacija, pred novo etapo pojasnjevanj je tudi infrastrukturni minister Samo Omerzel. Jutri bo v parlamentu skušal prepričati poslanske skupine, kako v poslovanju njegovega podjetja z Darsom ni prav nič spornega. A kot mu zdaj kaže, mu znajo odtegniti podporo prav vse stranke, razen njegove Državljanske liste.

SUZANA PERMAN: 10 dni po tem, ko smo ministra mediji zasačili z roko v marmeladi, si je po sestanku s premierko, ta je odgovornost preložila na poslance, kupil še nekaj časa.

SAMO OMERZEL (minister za infrastrukturo in prostor): Sem prepričan, da bodo tudi poslanci mojo plat zgodbe, ko jo bodo slišali, razumeli.

SUZANA PERMAN: In slišali bodo krivi so drugi.

SAMO OMERZEL (minister za infrastrukturo in prostor): Ni problem poslovanja mojega podjetja, problem je denar in bitka za denar je v ozadju.

SUZANA PERMAN: Da sta ravno v tednu, ko mu je na ministrstvu začelo zvoniti najprej Dars s šefom na čelu nato pa še elektrodistributerji postali stičišče lobijev, ki da ga rušijo.

ANDREJ RIBIČ (predsednik uprave Elektro Ljubljana): Mi do njega nimamo nikakršnih zamer in z njim tudi nikoli nismo komunicirali.

MATJAŽ KNEZ (predsednik uprave Darsa): Bil je samo enkrat, na začetku njegovega mandata.

ANDREJ RIBIČ (predsednik uprave Elektro Ljubljana): Svoj položaj bi moral drugače braniti in ne preko nas. Mi s tem nimamo nič.

SUZANA PERMAN: Da gre za paranoične izmišljotine ministra, ki se še komaj drži nad vodo, vse bolj zaznavajo tudi poslanci in to ne le opozicijski, ti pa že pišejo interpelacijo kjer mu bodo očitali, da prej kot borba za denar lobijev, ves čas rušijo lastni konflikti interesov. Od predhodnika in črnograditelja Igorja Maherja, ki se je še dolgo skrivnostno sprehajal po Omerzelovem ministrstvu, do prijatelja Antona Žagarja, s pomočjo katerega je ministrovo podjetje v šestih letih zaslužilo skoraj milijon evrov in celo prejelo sedem mesečno plačilo za obdobje, ko pogodba sploh še ni bila sklenjena.

ANTON ŽAGAR (nekdanji predlagatelj pogodbe Lastinski-Dars): Najin odnos je čisto strogo profesionalen.

SUZANA PERMAN: Pojasniti bo moral zakaj je odpuščenega Žagarja, ki ga je Dars postavil na cesto s trimilijonsko tožbo prtljage najprej zaposlil pri sebi na ministrstvu, da je bdel ravno nad Darsom, zdaj pa sedi v Slovenskih železnicah, natančneje nad 117 milijonov evrov vrednim projektom. Gre za konflikt interesov. Zanikate konflikt

JOŽE P. DAMJAN (ekonomist): Seveda se ljudje bojijo. Tisti, ki imajo veliko denarja so ga tako ali tako že prenesli iz naših bankv tujino, tisti, ki pa imajo manj kot sto tisoč evrov depozitov pri bankah se pa nimajo česa bati, kajti to je ta zajamčena meja kot smo videli tudi na primeru Cipra.

MANICA J. AMBROŽIČ: In kdaj, ko bodo banke seveda očiščene slabih terjatev, bo končno zadihalo tudi gospodarstvo, kdaj bo dobilo denar od bank?

JOŽE P. DAMJAN (ekonomist): Tukaj pa je velik problem. Če bi banke sanirali leta 2009 tega problema ne bi imeli, ker se situacija podjetij ne bi tako poslabšala. Zdaj pa je problem v tem, ker so se dolgovi podjetij zaradi njihovega slabšega poslovanja, ker jim banke niso reprogramirale kreditov in tako naprej močno povečali in zaradi tega se je tudi luknja v bankah povečala. Zdaj imamo dvojni problem. Mi saniramo banke, a podjetja še vedno ne bodo dobila kreditov, ker niso kreditno sposobna. Tu bo treba tudi finančno prestrukturirat podjetja. To pa je naloga, ki jo bo kasneje opravila tudi slaba banka.

MANICA J. AMBROŽIČ: Najlepša hvala za ta pojasnila.

mojem že kar precejšnje presenečenje.

MANICA J. AMBROŽIČ: Kar je nekoliko nižje, viri nekako navajajo med štiri in pet milijardami evrov.

JOŽE P. DAMJAN (ekonomist): Tukaj malo mešajo stvari. Mešajo koliko je luknje v naših bankah in koliko dokapitalizacije potrebujejo naše banke. Treba je vedeti, da je skupna uradna luknja, ki jo beleži BankaSlovenije v slovenskih bankah osem milijard evrov, od tega okoli pet milijard v bankah v domačem lastništvu, ampak te banke so že oslabile to luknjo, se pravi jo že odpisale v precejšnji vrednosti okoli 40 odstotkov, preostanek pa je kapital, ki ga potrebujejo še kot dodatno zavarovanje.

MANICA J. AMBROŽIČ: Precej ugibanj, dvomov morda o tem kakšno metodo so uporabili preiskovalci, tisti, ki so ocenjevali slovenske banke. Nekateri pravijo, da so premoženje slovenskih bankpodcenili, na nek način precenili slabe terjatve, posojila, kaj menite vi, bodo ti izsledki sploh verodostojni?

JOŽE P. DAMJAN (ekonomist): Vsi so malo zgroženi, ker smo slišali nekaj notranjih novic o tem kako se dejansko ocenjuje kvaliteta sredstev v slovenskih bankah.

MANICA J. AMBROŽIČ: Ampak kako zanesljive so bile te govorice?

JOŽE P. DAMJAN (ekonomist): Te govorice so kar zanesljive, ker prihajajo iz zelo zanesljivih virov, ki jim jaz in moji kolegi zaupamo in dejansko gre za katastrofalno slab pristop tujih ocenjevalcev. Predvsem, ker so najemali recimo študente, pripeljali ekipe iz Bukarešte in tako naprej. Ljudi, ki se s tem še nikoli niso ukvarjali. In tudi modele, ki so jih uporabljali so vsi zelo vprašljivi. To lahko močno vpliva na kvaliteto rezultatov.

MANICA J. AMBROŽIČ: In na tem področju denimo morda pogrešate bolj aktivno vlogo Banke Slovenije?

JOŽE P. DAMJAN (ekonomist): Absolutno. BankaSlovenije bi tukaj morala biti tista, ki bi nekako sodelovala med bankami in med tujimi ocenjevalci. Ampak BankaSlovenije kot regulator dejansko ni imela kredibilnosti v očeh Evropske centralne banke in Evropske komisije predvsem zaradi slabe vloge, ki jo je odigrala pred tem. Recimo v času, ko je bil guverner še Marko Kranjec in se sploh ni hotela lotiti sanacije bank.

MANICA J. AMBROŽIČ: Gospod Damjan v četrtek ali petek bo znano vse, torej izsledki bodo objavljeni, kaj potem?

JOŽE P. DAMJAN (ekonomist): Potem se ne bo nič zgodilo, nič posebnega. Če bodo objavljeni stresni testi v petek potem bodo banke, vsaj podružnice teh osmih banknaj brž v soboto zaprte, mogoče tudi ne. V tem času bo prišlo samo do preknjiženja slabih terjatev na slabo banko. Hkrati bodo banke dobile dokapitalizacijo iz strani države. V največji meri se bodo obstoječi depoziti, ki jih ima država bankasamo spremenili v kapital v banki in to je to.

MANICA J. AMBROŽIČ: Ljudi skrbi, BankaSlovenije seveda miri državljane, da bodo banke normalno delovale. Pa vendarle se vam zdijo ti strahovi upravičeni, jih čutite?

12.2013 TV Slovenija 1

Naslov: Kaj bodo povedali pregledi in testi bank?

Avtor: Vlasta Tifengraber

Rubrika/Oddaja: DNEVNIK Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:06:19 Naklada:

Geslo: CENTRALNA BANKA, MARKO KRANJEC, BIVŠI GUVERNER, GUVERNER,

MANICA J. AMBROŽIČ: V tednu, ki prihaja bo končno jasno v kakšnem stanju so slovenske banke. Do konca tedna bodo znani izsledki pregledov in obremenitvenih testov bank. Naša država ima za sanacijo bankpripravljenih pet milijard evrov. Mnogi so prepričani, da bo to dovolj, spet drugi menijo, da bodo banke potrebovale več denarja. Slišati pa je tudi precej kritik na račun metod dela tujih ocenjevalcev slovenskih bank.

VLASTA TIFENGRABER: Izvajalci pregledov in stresnih testov desetih banknaj bi se ocenjevanja stanja teh banklotili zelo konzervativno.

DR. SAŠO POLANEC (Ekonomska fakulteta): Že sama motivacijska shema, ki jo imajo te institucije, ki pregledujejo je nagnjena k temu, da škodo preceni. Namreč, če je škoda podcenjena bodo kritizirani kasneje, da niso ocene naredili pravilno, če bo škoda previsoka se bo lahko reklo, da so bili konzervativni in jih iz tega vidika nihče ne bo grajal.

VLASTA TIFENGRABER: Davkoplačevalci smo od leta 1993 do 97 za prve sanacije banknamenili več kot 900 milijonov evrov, od leta 2007 za dokapitalizacije NLB in NKBM še 770 milijonov evrov. Zdaj bi NLB potrebovala vsaj 500, NKBM pa 400 milijonov evrov.

ALEŠ HAUC (predsednik uprave NKBM): V kolikor se zunanji presojevalci odločijo za veliko strožje vrednotenje naših zavarovanj, naših kreditov bo seveda ta številka lahko bistveno višja. Mnogi poznavalci menijo, da bi morale banke na mesto, da čakajo na rezultate stresnih testov tudi same poiskati kupce za slaba posojila. Za njih se zanimajo tuji skladi.

MATEJ ŠIMNIC (analitik, Alta skladi): če se pa samo čaka na slabo banko, da bodo ti krediti padli na slabo banko bodo pa jasno cene nižje. Je pa res, da bo potem imela slaba bankamožnost ustvarjat dobičke na ta račun.

VLASTA TIFENGRABER: Prihodki bankso v prvih devetih mesecih letos v povprečju padli za 20 odstotkov.

STEFAN VAFTI (predsednik uprave bankeUnicredit Slovenija): Slovensko bančništvo se trenutno sooča z različnimi problemi, ne samo z slabimi terjatvami, ki žal rastejo oziroma se bodo zdaj upam kmalu stabilizirale, temveč tudi z manjšimi prihodki, ker je enostavno manj povpraševanja.

VLASTA TIFENGRABER: Naše tri največje banke, ki so neposredno ali posredno v državni lasti so imele v devetih mesecih skupaj skoraj 390 milijonov evrov izgube, od tega samo NLB 293 milijonov evrov.

MANICA J. AMBROŽIČ: Z nami je ekonomist Jože P. Damjan, dober večer. Torej ugibanj bo kmalu konec, v četrtek ali petek bodo znani izsledki pregleda slovenskih bank, kakšne izsledke pričakujete?

JOŽE P. DAMJAN (ekonomist): Tukaj je težko špekulirati. V javnosti je precej špekulacij v tem, odvisno je od tega kako bodo ocenjevalci pošteno ali realno ocenili prednost aktive v naših bankah. Jaz ne bi bil presenečen, če bi bila ocena, da slovenske banke potrebujejo okoli 2,5 do tri milijarde evrov, kar bo pa več bo pa po

[illegible] 2013	TV Slovenija [illegible]	Slo[illegible]	[illegible]
Naslov:	Zadnji pogovori pred objavo podatkov o bankah		
Avtor:	Erika Štular		
Rubrika/Oddaja:	DNEVNIK	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:01:48	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, GUVERNER BANKE SLOVENIJE, GUVERNER		

DEJAN LADIKA: Finančni ministri evrskih držav se bodo na večernem srečanju seznanili tudi s postopki povezanimi z bančnimi pregledi in ukrepi v Sloveniji. Slovenija se je o tem že pogovarjala z evropskimi ustanovami, podrobnosti še usklajujejo.

ERIKA ŠTULAR: Tudi evrski finančni ministri so se popoldne ukvarjali s skorajšnjo objavo izidov bančnih pregledov v Sloveniji. In kaj so pričakovali pred sestankom?

NEIMENOVAN: Zelo malo.

ERIKA ŠTULAR: Tudi v Bruslju namreč še čakajo na izide.

JEROEN DIJSSELBLOEM (vodja evrske skupine): če sem pravilno obveščen, bomo izvedeli ta teden. Potem nam bo slovenska vlada povedala, kako bo ukrepala. Prepričan sem, da se bo z izidi uspešno spopadla.

WOLFGANG SCHÄUBLE (nemški finančni minister): Pozorno bom poslušal, kaj imata povedati slovenska vlada in komisija. Za zdaj ne vem kaj lahko pričakujem.

ERIKA ŠTULAR: Pričakovali so ministra Čuferja, obžalujejo, da je zbolel, pravi predsedujoči. Ministrom je torej državni sekretar predstavil kako zaključujejo bančne preglede in teste ter oris celovitega načrta ukrepov. Ta vključuje potrebne dokapitalizacije ter srednje in dolgoročne ukrepe za krepitev bančnega sistema. Na vprašanje ali bodo skušali ohraniti vse banke ali na primer predlagali vsaj združitve, še ni odgovora.

MITJA MAVKO (državni sekretar na Ministrstvu za finance): O tem v tej fazi ne bi. Je pa že guvernerBanke Slovenije napovedal, da ne bo nobene nove likvidacije ali pa stečaja bank.

ERIKA ŠTULAR: Na žgoče razprave o kakovosti pregledov odgovarja, da so metodologije skladne s tistimi, ki so jih že uporabili v drugih državah. Po objavi izidov jih bodo tudi razkrili, obljublja. Tudi ustavna presoja določbe o podrejenih upnikih ga ne skrbi in ne vidi razlogov za začasno zadržanje, ki bi lahko zavleklo sanacijo.

12.2013 Radio Slovenija 1
Naslov: Bančni pregledi in ukrepi v Sloveniji
Avtor: Erika Štular
Rubrika/Oddaja: RADIJSKI DNEVNIK Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje: 00:02:19 Naklada:
Gesla: GUVERNER BANKE SLOVENIJE, BANKA SLOVENIJE, GUVERNER

Finančni ministri evrskih držav se seznanjajo s postopki povezanimi z bančnimi pregledi in ukrepi v Sloveniji. Naša država se je o ključnih vidikih že uskladila z evropskimi institucijami, podrobnosti pa še sledijo. Iz Bruslja Erika Štular.

ERIKA ŠTULAR: Tudi evrski finančni ministri so se popoldne ukvarjali s skorajšnjo objavo izidov bančnih pregledov v Sloveniji. In kaj so pričakovali pred sestankom? Ne kaj dosti, je dejal predsedujoči evrski skupini Jeroen Dijsselbloem. Tudi v Bruslju namreč še čakajo na izide. Ti bodo, če sem prav obveščen tekom tega tedna in potem nam bo slovenska vlada pojasnila kako se bodo soočili z izidi in verjamem, da se bo vlada z njimi uspešno spopadla, je dejal. Tudi nemški finančni minister Wolfgang Schaeuble ni govoril o podrobnostih. Zelo pozorno bom poslušal kaj imate povedati slovenska vlada in evropska komisija. Za zdaj ne vem kaj naj pričakujem, je dejal pred sestankom. Pričakovali so ministra Uroša Čuferja, obžalujejo, da je zbolel pravi predsedujoči. Ministrom je torej državni sekretar Mitja Mauko predstavil kako zaključujejo bančne preglede in teste ter oris celovitega načrta ukrepanja. Ta vključuje potrebne dokapitalizacije ter srednje in dolgoročne ukrepe za krepitev bančnega sistema. Na vprašanje, ali bodo skušali ohraniti vse banke, ali na primer predlagali vsaj združitve, po njegovem še ni odgovora.

MITJA MAUKO (državni sekretar): O tem v tej fazi ne bi. Je pa že guvernerBanke Slovenije napovedal, da ne bo nobene nove likvidacije ali pa stečaja bank.

ERIKA ŠTULAR: Z evropskimi institucijami so po večini že usklajeni tudi glede komunikacijske strategije in ukrepov.

MITJA MAUKO (državni sekretar): Usklajeni smo v vseh ključnih točkah kaj naj celovit načrt obsega, posamezne podrobnost se pa še dokončno do objave rezultatov usklajujejo.

ERIKA ŠTULAR: Na žgoče razprave o kakovosti bančnih pregledov odgovarja, da so metodologije skladne s tistimi, ki so jih že uporabili v drugih državah.

MITJA MAUKO (državni sekretar): In bo ob objavi rezultata tudi v celovitosti razkrita, tako da predlagam, da se o metodologiji pogovarjamo, ko bodo imeli vsi zainteresirani posamezniki tudi vse potrebne podrobnosti v zvezi z njo.

ERIKA ŠTULAR: Tudi ustavna presoja določbe o podrejenih upnikih ga ne skrbi in ne vidi razlogov za začasno zadržanje, ki bi lahko zavleklo sanacijo.

Radio Slovenija 1

Naslov: Težko pričakovani teden za Slovenijo

Avtor: /

Rubrika/Oddaja: DRUGA JUTRANJA KRONIKA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 00:00:47 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE

MAJA RATEJ: Za Slovenijo se je sicer začel težko pričakovani teden, ki naj bi končal mesece negotovosti in ugibanj o globini bančne luknje in o spodobnosti naše države, da težave odpravi brez tuje finančne pomoči. Ta teden bodo namreč znani rezultati obremenitvenih testov bank. Zveza svobodnih sindikatov je Banko Slovenije ob tem pozvala, naj javno razkrije pogodbe s podjetji, ki v naši državi opravljajo te teste.

MATEJA PERPAR: Slovenijo naj bi stresni testi stali 21 milijonov evrov. Kot pravi sindikalist Dušan Semolič, pa zaradi zaupnosti dokumentov ni jasno, kaj plačujemo. Po nekaterih navedbah naj bi bili med izvajalci testov tudi številni študenti ekonomske in pravne fakultete, ki naj bi na uro zaslužili celo do 350 evrov.

12.2013 POP TV Stran T:
Naslov: Strah pred stresnimi testi odveč
Avtor: Miha Drozg
Rubrika/Oddaja: 24 UR ZVEČER Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje: 00:00:42 Naklada:
Gesla: BANKA SLOVENIJE

MIHA DROZG: Vse bližje je tudi dan D, ko bo po objavi stresnih testov znano kolikšna je naša bančna luknja. Vse, ki jih zanima kaj bo z njihovim denarjem, na Banki Slovenije mirijo. To bo običajen dan, banke bodo poslovale povsem normalno. Prav tako bo tudi dvig denarja na bankomatih povsem običajen. Oskrba z gotovino bo nemotena, varni pa so tudi vaši prihranki.

DARKO BOHNEC (viceguverner Banke Slovenije): Moram zagotoviti, da ob objavi kadarkoli ta bo, tako o ceni kvalitete bilanc bank, kot tudi stres testov in ne glede na številke kakšne bodo ven prišle, ne bo nič posebnega. Poslovanje bank bo potekalo nemoteno, saj te aktivnosti so pravzaprav namenjene krepitvi stabilnosti bank.

5.12.2013 POP TV Stran/Termin: 19:00:00

Naslov: Veliko vprašanj te dni leti tudi na banke

Avtor: Katarina Matejčič

Rubrika/Oddaja: 24 UR Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:02:20 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER, NOVA

DARJA ZGONC: Veliko vprašanj te dni leti tudi na banke, ljudi zanima, kaj se bo z njihovim denarjem zgodilo po objavi stresnih testov konec tega tedna.

EDI PUCER: Nič posebnega menijo na Banki Slovenije. Tudi na dan, ko bo končno znano kako velika je bančna luknja življenje kar se banktiče ne bo obstalo.

DARJA ZGONC: Vse bo potekalo povsem normalno, zato je kakršen koli strah odveč še zagotavljajo.

EDI PUCER: Katarina komitentje slovenskih banksmo torej, če prav razumemo lahko povsem brez skrbi.

KATARINA MATEJČIČ: Tako je. Za naše banke bo to običajen dan. Odprte bodo po urniku. Poslovale bodo povsem normalno, kar pomeni, da bodo opravljale vse storitve, vključno z dvigovanjem denarja. In to brez posebnih omejitev, razen seveda tistih, ki veljajo vedno, recimo predhodna najava večjih dvigov. Enako velja za bankomate, delovali bodo tako, kot običajno. Kar pomeni, da bo oskrba z gotovino nemotena, varni pa bodo tudi vaši prihranki in to vsi. Tako tisti do 100 tisoč evrov, ki so zajamčeni v skladu z zakonom, kot tisti nad 100 tisočakov zatrjujejo v Banki Slov enije. Zato sta skrb in panika odveč.

DARKO BOHNEC (viceguverner Banke Slovenije): Moram zagotoviti, da ob objavi kadarkoli ta bo, tako oceni kvalitete bilanc bank, kot tudi stres testov in ne glede na številke kakšne bodo ven prišle ne bo nič posebnega, poslovanje bankbo potekalo nemoteno, vse te aktivnosti so prav za prav namenjene krepitvi stabilnosti bank.

DARJA ZGONC: Katarina kaj pa če se kljub temu zaplete. Bodo pristojni prevzeli odgovornost.

KATARINA MATEJČIČ: O tem smo povprašali tri ključne ljudi. Finančnega ministra Uroša Čuferja, guvernerjaBoštjana Jazbeca in šefa NLB Janka Medjo, vendar od nikogar od njih nismo dobili jasnega odgovora. Vsi pravijo, da je to hipotetično vprašanje, poleg tega jih, kot zatrjujejo sami ne more prav nič presenetiti. Če je to res jima lahko zdaj zagode le še ustavno sodišče in sicer če bi do objave rezultatov zadržalo zakon o bančništvu. Njegove določbe bodo namreč podlaga za krpanje bančne luknje, ki bi bila lahko na ta način vsaj otežena, če ne celo ogrožena.

9.12.2013 Finance Stran/Termin: 4

GOTOVINA BO

■ Ta teden (špekulira se o četrtku, lahko pa tudi prej) bodo objavljeni rezultati pregledov premoženja bank in testov stresa. Banka Slovenije zagotavlja, da je poslovanje bank nemoteno in bo nemoteno tudi naprej - ne glede na to, kdaj bodo objavljeni rezultati, in ne glede na to, kakšni bodo.

■ Prav tako zagotavlja, da bo oskrba z gotovino nemotena.

346

milijonov evrov škode trenutno preiskujejo preiskovalci pri ugotavljanju nepravilnosti v slovenskem bančnem sistemu (Hypo, MLB, NKBM, Gorenjska banka, Factor in Probanka), od tega so za 70 milijonov evrov nepravilnosti že vloženi ovadbe.

jil, ki bodo preneseni na slabo banko (družbo za upravljanje terjatve bank DUTB), postanejo javno dostopne. Javnost bi tako imela možnost izvedeti, za kakšna posojila je šlo, kako so bila zavarovana in kdo je o njih odločal.

Kozina: Preudarno

Državni tožilec Jože Kozina poziva k pazljivosti in pretehtanju ideje. »Si predstavljate, kako bi se evropski bančni prostor odzval na informacije, da v Sloveniji lahko v kreditno mapo gleda vsak in da ni bančne tajnosti? Mislim, da noben ne bi prišel in tukaj vlagal v banke,« je dejal za Radio Slovenija.

Tudi po finančnem ministru Uroš Čuferju je treba - ker se bodo za sanacijo bank porabila davkoplačevalska sredstva - jasno ugotoviti odgovornost za nastale razmere: »Izbor metode ugotavljanja odgovornosti, bodisi skozi javno preiskavo bodisi drugače, pa je vprašanje večje učinkovitosti.«

Na nujnost tako imenovane javne preiskave sicer poziva protikorupcijska komisija (KPK) oziroma njeno vodstvo v odstopu. Predlagajo poseben »mini zakon«, ki bi omogočil preiskavo po zgledu Islandije. Tam je vlada leta 2009 najela nekdanjo francosko preiskovalno sodnico, specializirano za boj proti korupciji, Evo Joly in ji predala preiskavo razlogov, zlasti vloge tako imenovanih belih ovratnikov, za bančno-finančno krizo, ki je izbruhnila leta 2008. Preiskava je v (sicer zasebnih, in ne državnih, kot pri nas) islandskih bankah razkrila konkretne krive za nastale razmere in njihove škodljive prakse (zlasti visoko izpostavljenost do finančnih holdingov in posojanje povezanim osebam). Na zapor ne kazni je bilo tako obsojenih več vodilnih bančnikov.

9.12.2013 Finance Stran/Število: 4
Naslov: Bančna tajnost ali kaj obljublja politika
Avtor: Monika Weiss
Rubrika/Oddaja: BANČNA LUKNJA Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 142,37 Naklada: 10.720,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, FACTOR BANKA, GORENJSKA BANKA, HYPO ALPE

Bančna tajnost ali kaj obljublja politika

MONIKA WEISS

Medtem ko bo ta teden (predvidoma v četrtek) končno jasno, koliko dodatnih milijard bomo morali dati davkoplačevalci za rešitev bank, pa so najbolj odgovorni za luknjo - največja je v državnih bankah - še vedno skriti. Obljub (politike), kaj in koga vse naj bi razkrili, je veliko. A počakajmo.

Kar dve spremembi v smeri večjega razkrivanja spornih bančnih poslov je javnosti obljubil notranji minister Gregor Virant minuli petek (torej le nekaj dni pred sejo DZ o njegovi interpelaciji).

Kaj bi spremenil Virant?
Prvič. Napovedal je, da bo predlagal spremembo 215. člena zakona o bančništvu (ZBan), po kateri izjema bančne tajnosti ne bi veljala, če bi šlo za izročanje dokumentacije policiji, tožilstvu in sodišču. Zdaj se je namreč zataknilo že na tej relaciji bank z organi pregona; denimo vodstvo NLB je zavzelo stališče, da obstajajo zakonski zadržki za predajo dokumentacije, ces da gre za bančno tajnost. Dokumentacije niso želeli izročiti niti potem, ko je sodišče potrdilo, da policija zanjo ne potrebuje posebne odredbe, je povedal Virant.

Kaj natanko bi uzakonil, ni jasno. Dejstvo namreč je, da je prav z zadnjo novelo ZBan, ki velja od 23. novembra letos, na novo določeno, da za banko dolžnost varovanja zaupnih podatkov o posamezni stranki ne velja, če banka podatke posreduje sodišču, državnemu tožilstvu ali policiji v primeru utemeljenega razloga za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, razen v primerih, ko za posredovanje zaupnih podatkov zakon izrecno določa odredbo preiskovalnega sodnika. V zakonu ti zadnji primeri sicer niso definirani.

Drugič. Minister Virant je napovedal, da bo predlagal spremembo zakona o dostopu do informacij javnega značaja, s katerimi bi omogočili, da kreditne mape slabih poso-

zgodba tedna

NLB ne sodeluje s preiskovalci

Marij Furlan

NLB naj bi po besedah vodje specializiranega državnega tožilstva Marija Furlana in tožilca Jožeta Kozine pri preiskavi o nepravilnostih bančnega sistema ne bila kooperativna. To sta povedala na tiskovni konferenci konec prejšnjega tedna, na kateri je bilo predstavljeno vmesno poročilo o poteku preiskave. NLB je po Furlanovih besedah poslala le seznam dokumentacije, ne pa tudi dokumentov, in se pri tem sklicevala na bančno tajnost. Banka, ki je v tem postopku oškodovanka, bi morala po Furlanovih besedah sodelovati, a to se ne dogaja. Preiskava namreč poteka po naznanilih o oškodovanju posameznih bank. NLB naj bi bila po teh naznanilih oškodovana za približno 320 milijonov evrov. Pri tem pa naj ne bi bilo jasno, ali so bili krediti, na katere se domnevno oškodovanje nanaša, vsaj delno poplačani in kakšna se zneska vanja zanje.

Kolina je dejal, da pomanjkanje sodelovanja s strani NLB onemogoča ovrednotenje škode, najverjetneje zavrnjeni pa naj bi bili funkcionarji srednjega menedžmenta. Direktor Janko Medja naj bi na sodelovanje pristal, kritični naj bi bili njegovi podrejeni na nekaterih ključnih funkcijah.

Evropska komisija in njen predsednik José Manuel Barroso za zdaj najbrž še ne bosta priskočila na pomoč Sloveniji. Tako vse kaže po razkritju finančne konstrukcije za stabilizacijo slovenskih bank.

Kakovost kreditnega portfelja – razvrščenih terjatev bank (v milijardah evrov)

	XII. 2011	XII. 2012	XII. 2013
razvrščene terjatve	49,466	47,876	45,890
oslabitve	3,249	4,169	4,761
pokritost terjatev z oslabitvami (v %)	6,57 %	8,71 %	10,38 %
zamude pri izplačilu terjatev	9,482	9,180	9,642
zamude pri izplačilu terjatev več kot 90 dni (slabe terjatve)	5,547	6,904	7,966

sektorja narejena brez pomoči Evrope. To pomeni stabilizacijo bančnega stanja, hkrati pa bo država morala začeti drugo fazo: to je restrukturiranje bančnega sistema in prenos na slabe banko. To pa še ni vse. Slovenija je postavljena pred pomemben izziv: preprečiti vzroke, ki so pripeljali do tako izrazite bančne luknje. Krivda za to je na strani bank, ki so podeljevale neracionalne kredite, neposredni razlog pa so bili vsekakor finančno izčrpani komitenti, ki niso bili sposobni vračati posojil. To pomeni, da je treba izboljšati okolje za poslovanje podjetij: znižati je treba pribitke na posojila, to posredno pomeni, da mora biti tudi država sposobna iti na mednarodne finančne trge z nižjo donosnostjo. Treba je ustvariti razmere za rast gospodarstva. Trenutno je izvoz edini sektor, ki še drži Slovenijo nad gladino, zato bo potrebna velika spodbuda tudi v drugih panogah, začenši z investicijami. Brez takega si Slovenija ne bo

Kritike na način reševanja

Slovenija se je, vse tako kaže, izračasnil izognila evropskim vsiljenim ukrepom varčevanja. In to kljub dejstvu, da je bančna luknja precej večja od tega, kar je napovedovala vlada. Kakšna so tveganja strategije reševanja bank, ki jo je ubrala vlada?

Prvič: z zdajšnjega vidika je tako reševanje zelo drago. Izdaja triletnih obveznic z donosnostjo 4,85 odstotka je zunaj vsake tržne logike, saj se z nami primerljive rizične države (Italija in Španija) s tako donosnostjo zadolžujejo za deset let. Če bi se v naslednjih šestih mesecih ali letu dni zaradi takega reševanja bank donosnost pomembno zmanjšala, bi lahko že govorili o tem, da se je tveganje spičalo. Črn scenarij pa bi bil, da bi Sloveniji kljub dragemu zadolževanju

pri reševanju bank ne uspelo obrniti gospodarskih kazalcev v pozitivno smer.

Drugič: jasno je, da so ta način stabilizacije bank vladi narekovale politične potrebe. Prošnja za pomoč evropskim nadnacionalnim mehanizmom (naj bo to trojka ali ESM) pomeni politično smrt za vladne stranke. Ob tem je treba še ugotoviti, da je bila vlada v to odločitev prisiljena, ker je bila ura že pet čez dvanajsto. Če bi slovenska politika nekoliko prej začela odločno politiko v bančnem sektorju, bi morda bila možna tudi kaka drugačna alternativa. Dejstvo pa je, da se je po začetnem obotavljanju zdajšnja vlada morala o nujnih ukrepih odločiti v zadnjem trenutku, in sla po edini poti, ki je ostala in ki ni predvidevala zunanjih pomoči (o tem več tudi ekonomist Matej Lahovnik v krajšem intervjuju, ki ga objavljamo posebej).

Tretjič: vrednotenje slabih terjatev s strani tujih agencij bi lahko bilo precej različno od »slovenskega vrednotenja«. Kot slabe terjatve bi lahko tuje agencije ocenile vsa reprogramirana posojila. Slovenske ocene reprogramiranja načeloma niso uvrščale med slabe kredite.

Četrtič: stabilizacija bančnega sektorja nas bo po besedah Vranič arjeve stala (do) 4,7 milijarde evrov. To pa je po oceni naših sogovornikov nepopolno vrednotenje. Če upoštevamo vse dokapitalizacije (samo v zadnjem obdobju), vse državne garancije (npr. pri likvidaciji Factor banke in Probanke) in zadolžitve, ki so bile izvedene v ta namen, je končna ocena med šestimi in osmimi milijardami evrov. To je približno od 15 do 20 odstotkov slovenskega BDP. Javni dolg bi lahko tako v trenutku poskočil do 80 odstotkov BDP.

Petič: tveganje je tudi vprašanje, kako bo izvedena dokapitalizacija bančnega sektorja. Zaradi transparentnosti bi bilo najbolje, da bi se slovenske banke najprej očistile s prenosom slabih terjatev na slabo banko in da dokapitalizacija bila šele potem, ko bi bile banke »čiste«. Ker pa je ura že pet čez dvanajsto in ker je vlada prej tako odlašala s to rešitvijo, bo najbrž najprej prišla na vrsto dokapitalizacija: po objavi rezultatov stresnih testov naj bi Banka Slovenije izdala uredbo o dokapitalizaciji bank – NLB, NKBM in Abanka naj bi dokapitalizirali takoj. ■

12.2012 Reporter Termin:

Pred slabima dvema tednoma je državna sekretarka ministrstva za finance Mateja Vraničar napovedala, da bo država za sanacijo bank vložila največ [illegible] milijarde evrov. S tem je tudi namignila, kolikšna naj bi bila luknja v bančnem sektorju.

Je minister Čufer v navzkrižju interesov?

Uroš Čufer

Vprašanje, ki si ga mnogi postavljajo ob skoraj rednem razkritju rezultatov bančnih stresov, je tudi vloga finančnega ministra Uroša Čufrja pri novih krogih reševanja bančne krize in njegovega morebitnega navzkrižja interesov. Preden je Čufer zasedel stolček finančnega ministra, je bil zaposlen v NLB, največji slovenski banki, ki bo v naslednjih tednih deležna največje dokapitalizacije in največjega prenosa slabih terjatev na slabo banko. Zato smo na ministrstvu za finance naslovili nekaj vprašanj v zvezi s pooblastili, ki jih je imel Čufer kot uslužbenec na NLB, predvsem v zvezi s podeljevanjem kreditov. Iz NLB so nam odgovorili: »... Uroš Čufer je v NLB kot direktor sektorja za področje finančnega upravljanja in v času zaposlitve v banki nikoli ni imel pooblastil za sklepanje poslov kreditiranja.«

Zanimalo nas je tudi, ali se bo po prenehanju funkcije ministra vrnil na svoje prejšnje delovno mesto v največjo slovensko banko. Tudi to bi lahko z zdajšnjega vidika pomenilo precejšnje navzkrižje interesov. Odgovor je bil dokaj nedvoumen. V skladu z zakonodajo (zakon o vladi in zakon o poslancih, ki se smiselno uporablja tudi za ministre) imajo ministri pravico, da se v treh mesecih po prenehanju mandata vrnejo na delo, ki so ga opravljali, so nam sporočili z ministrstva.

Dvovrstno vprašanje taki tudi po tem odgovoru se vedno ostaja brez odgovora. NLB naj bi po oceni finanč dobila kar 1,5 milijarde evrov v obliki dokapitalizacije. Slabih naložb pa bo po oceni NLB že letos najbrž za okoli tri milijarde evrov. Bo minister Čufer sposoben nevtralno rešiti zagato s finančno luknjo NLB?

laknja precej večja od postavke, ki jo je vlada uvrstila v proračun pod dokapitalizacijo bank (1,2 milijarde evrov). Kljub temu je vlada le našla način, kako se izogniti evropski pomoči, ki bi najbrž pomenila politično smrt vlade Alenke Bratušek. Preden se bomo spustili v morebitne analize posledic, poglejmo natančno finančno konstrukcijo dokapitalizacije.

Kako so naštudirali finančno konstrukcijo

Prva od postavk je zadolževanje v skladu z določili proračuna: sredstva, ki jih ta predvideva, znašajo eno milijardo evrov. V tem kontekstu je mogoče razumeti tudi nedavno (zelo drago) zadolževanje z državnimi obveznicami v višini 1,5 milijarde evrov in z donosnostjo v višini skoraj pet odstotkov. O tem nekoliko več v nadaljevanju zapisa. Druga postavka, ki pomeni glavnino sredstev in je bila posebej opažena v zadnjem tednu – 3,5 milijarde evrov, sestavljajo pa jo državni depoziti (v to je treba šteti tudi 1,2 milijarde evrov, ki jih predvideva proračun za sanacijo bank). O tej postavki se je uredi prejšnjega tedna oglasila tudi predsednica vlade Alenka Bratušek v nemškem dnevniku Die Welt. Na vprašanje, kaj bo storila vlada, če bo luknja presegla proračunsko predvideno vrednost 1,2 milijarde, je odgovorila: »*Na računu je več kot pet milijard evrov, zato smo sposobni kriti tudi več kot 1,2 milijarde. Pomembneje od špekulacij s številkami je, da bomo po stresnih testih imeli jasno podobo stanja naših bank.*« Tako je potrdila, da so načrtovana sredstva za dokapitalizacijo, s katerimi se je vlada »predstavila« Evropi, zelo podcenjena. Hkrati je »pojasnila«, da bo vlada segla po vseh sredstvih, da bi se izognila pomoči s strani evropskih mehanizmov. Ostaja še tretja postavka, ki je v celotni finančni konstrukciji daleč najmanjša: znaša 200 milijonov evrov, vlada pa jo bo »prerazporedila« iz B-bilance proračuna, ki naj bi bila primarno namenjena dokapitalizaciji podjetij. K zadnji postavki bi lahko prispevalo tudi rezanje pri subordiniranih instrumentih: lastniki podrejenih obveznic lahko ne bi bili izplačani. Če seštejemo vse tri postavke (milijarda evrov zadolževanja in 3,5 milijarde evrov državnih depozitov in še 200 milijonov iz B-bilance) znaša vsota 4,7 milijarde evrov.

Matej Lahovnik

Stanje pripravljenosti

Po mnenju naših sogovornikov je zdaj finančna konstrukcija rešitve bančnega

Izkaz poslovnega izida bančnega sektorja (v milijonih evrov)

	2011 (I.–XII.)	2012 (I.–XII.)	2013 (I.–VII.)	rast (VII. '13/VII. '12)
Prihodki od obresti	2.207	1.944	1.537	1.184	-23
Neto oslabitve in rezervacije	1.207	1.599	734	580	20
Dobiček po obdavčitvi	-442	-754	-115	-567	/

9.12.2013 Reporter Stran/Termin: 18

Prastrah pred petkom, trinajstim, še vedno ostaja, čeprav bodo rezultati stresnih testov znani najbrž že dan ali dva pred tem. Dejstvi, da ima petek v povezavi s številko 13 še vedno tisti zloglasni naboj: mnogi so o tem datumu že fantazirali, da bo po sredini Ljubljane korakal sadistični junak Jason iz grozljivke, ki ima naslov prav po tem datumu: železna maska na obrazu, v eni roki mačeta in v drugi okrvavljeni papir- ji z rezultati bančne anemije. No, Jason bo očitno še malo počakal: rezultate bomo dobili sredi tega tedna, čeprav tudi iz vladnih sobanhuhajo že dokaj jasni namigi, kaj se bo zgodilo, predvsem kratkoročno.

4,7 milijarde evrov za stabilizacijo bank

Skušajmo čim bolj poenostaviti skrivnost kratkoročne stabilizacije bank je že bila razkrita. O njej je spregovorila državna sekretarka na ministrstvu za finance Mateja Vraničar obelodanila jo je poslancem odbora za finance v petek, 29. novembra. Šlo je za pojasnila v zvezi s sprejetjem novele zakona o javnih financah, ki bo vladi omogočal takojšnjo dokapitalizacijo bančnega sektorja, kmalu bodo objavljeni rezultati stresnih testov. Vraničarjeva (logično) ni govorila o morebitni finančni pomoči iz Evrope, to je v skladu s politiko zdajšnje vlade. Precej bolj zgovorno je dejstvo, da je Vraničarjeva v imenu vlade prvič spregovorila o konkretnih številkah. Dejala je, da znašajo sredstva, ki jih bo slovenska vlada namenila za dokapitalizacijo bančnega sistema, največ 4,7 milijarde evrov. Če nekoliko obrnemo to njeno trditev, lahko med vrsticami razberemo, da je Vraničarjeva s to izjavo slovenski javnosti najbrž tudi zelo jasno namignila, koliko znaša luknja. Pričakovano je

Bilanci stanja slovenskega bančnega sektorja (v milijardah evrov)

	30. 6. 2008	30. 6. 2012	31. 10. 2013	prirastek (+), odtok (–) 2012–31. 10. 2013
krediti (v celoti)	37,523	35,498	33,098	–2,399
krediti (samo nebančnemu sektorju)	33,718	30,962	29,010	–1,951
obveznosti do bank v celoti	17,726	10,698	8,357	–2,341
obveznosti do tujih bank	15,656	7,621	5,825	–1,795
kapital	4,014	3,731	3,207	–521,9
bilančna vsota	47,948	46,119	44,062	–2,057

Sanacija bank potrebni, a ne zadostni pogoj za odpravo bančnega krča

Kako ocenjujete predlog, da bi preseženo luknjo v bančnem sektorju pokrili iz depozitov države v bankah?

Država svojih depozitov ne more potegniti iz bank, kes bi jih s tem potopila, zato v sedanji situaciji tudi nima druge možnosti, kot da jih spremeni v osnovni kapital bank. Ne smemo pa zanemariti dejstva, da je država te depozite pridobila z drugim zadolževanjem in da za ta dolg že plačujemo visoke obresti. Kapitalska struktura bank se bo na ta način bistveno izboljšala, v likvidnostnem smislu pa bo razlika v tem, da bankam na konvertirani znesek depozitov ne bo več treba plačevati obresti državi. To pa pomeni na prihodkovni strani proračuna prihodnje leto tudi 130 milijonov evrov manj sredstev.

Kakšne učinke bi imela ta vladna poteza na posamezne banke in kakšne na tekoče poslovanje države?

Temeljna težava je velika zamuda pri sanaciji bančnega sistema. Če ne bi prišlo do zamenjave vlade v zadnjih letu, bi bila sanacija že izvedena po modelu »slabe banke« in dokapitalizacije v bistveno manjšem obsegu, kot bo potrebna sedaj. Nova vlada Bratuškove pa po imenovanju nekaj časa ni vedela, ali bi nadaljevala model sanacije, kot ga je zastavila Janševa vlada, ali pa z modelom neposrednih dokapitalizacij, tako da je nastal še večji zastoj. Nato se je zapletlo še z metodologijo prenosa slabih posojil na slabo banko, ko je Evropska komisija preprečila prikrito državno pomoč bankam, ki bi jim jo implicitno dodelila nova vlada s prenosom slabih posojil in naložb na slabo banko po višjih cenah od tržnih. Zaradi časovnega zastoja in zamuda se je strošek sanacije samo še povečeval. Tako bomo sedaj banke sanirali kar dvakrat. Najprej z večmilijardno neposredno dokapitalizacijo, nato še s prenosom slabih posojil in naložb na slabo banko. Posredni stroški za to pomenijo tudi precej poznejše obravnavanja gospodarstva, ki se kaže v oportunitetni izgubi (nelustrativnega BDP, v nižjih investicijah in v višji brezposelnosti.

Je ta rešitev boljša od morebitne pomoči za pomoč pri evropskem mehanizmu ESM?

Sanacija bančnega sistema je potrebni in nikakor ne zadostni pogoj za konec bančnega krča in za okrevanje gospodarstva. Zadostni pogoj bo izpolnjen, ko se bo tudi izboljšala kapitalska ustreznost slovenskih podjetij, ki so v povprečju tretja najbolj zadolžena v EU. Denar iz mehanizma ESM bi bil za Slovenijo cenejši, vendar bi v tem primeru evropske institucije tudi postavile pogoje, pod katerimi bi lahko Slovenija črpala denar iz tega mehanizma. Med temi pogoji bi gotovo bila hitrejša in temeljitejša privatizacija ter izvedba nekaterih nujnih strukturnih reform. Domnevam, da se želi vlada tem pogojem izogniti, čeprav jih bomo slej ko prej morali izpolniti, da bomo uspešno izšli iz krize.

9.12.2013 Reporter

zgodba tedna

snih testov

Petek, 13.: dan za grozljivke. Sadistični filmski ubijalec Jason sicer nima nič pri tem, slovenski narod pa bodo parale drugačne številke. Razkritje stresnih testov. »Presenečenje« je v prejšnjih dneh nekoliko »pokvarila« državna sekretarka Mateja Vraničar, ki je posredno razkrila približno velikost luknje. Vlada jo bo pokrpala s približno 4,7 milijarde evrov in brez pomoči Evrope. Kako bo taka stabilizacija bank vzdržna še naprej, pa je drugo vprašanje.

9.12.2013 Reporter Stran/Termin: 18

Naslov: Skrivnost stresnih testov

Avtor: Andrej Černic

Rubrika/Oddaja: ZGODBA TEDNA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 3.026,70 Naklada: 15.000,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, OBVEZNICE, PROBANKA, BANKE, SLOVENSKE

zgodba tedna

Skrivnost stre

Andrej Černic — Foto: Primož Lavre, BOBO, Reuters, Evropska komisija

Stabilizacija bank bo po načrtu premierke Alenke Bratušek in finančnega ministra Uroša Čuferja najverjetneje tekla brez pomoči Evrope. Vprašanje pa je, kaj bo v prihodnosti prineslo tveganje sanacije bančnega sistema z zadolževanjem, kot ga načrtuje zdajšnja vlada.

2.12.2011 Delo Stran/Tornič: 1

Naslov: Luknja v bankah menda "obvladljiva"

Avtor: Miha Jenko

Rubrika/Oddaja: NASLOVNICA Žanr: NAPOVEDNIK ČLANKA

Površina/Trajanje: 242,68 Naklada: 39.340,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, OBVEZNICE, ABANKA VIPA, BANKA CELJE,

Luknja v bankah menda »obvladljiva«

Pred razkritjem bančnih testov *Skupna vsota očitno nižja od 4,7 milijarde evrov*

LJUBLJANA – Ta teden bomo končno izvedeli, kakšna je kapitalska luknja v slovenskih bankah. Rezultate bančnih pregledov in stresnih testov je pričakovati v sredo ali četrtek, vsota zahtevane dokapitalizacije pa je »obvladljiva«, izhaja iz tujih in domačih virov.

MIHA JENKO

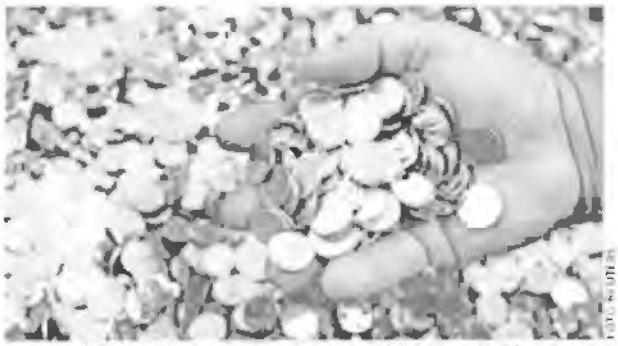

Za dokapitalizacijo bank bo predvidoma potrebnih 4,2 milijarde evrov.

Državna kot lastnica Nove KBM in Abanke bo kapitalske potrebe, ki izhajajo iz pregledov aktive (opravljali sta jih družbi Deloitte in Ernst & Young), zapolnila z gotovino oziroma depoziti, pri čemer bo vsota predvidoma manjša od 2,0 milijarde evrov. Preostanek (opravila ga je družba Oliver Wyman) pa bodo pokrila z obveznicami. Tudi glede na bolj optimistične tone, ki zdaj prihajajo iz Bruslja, je realno pričakovati, da bo skupna vsota vseh finančnih intervencij države vsekakor nižja od 4,7 milijarde evrov; omenjajo 4,2 milijarde evrov. Pričakovati je tudi dokapitalizacijo omenjenih bank – po zaslugi novele zakona o bančništvu, ki daje pooblastila Banki Slovenije. Tri banke, ki so bile tudi predmet pregledov po nalogu evropske komisije (Banka Celje, Gorenjska banka, Raiffeisen banka, Hypo Alpe Adria, Unicredit), bo po pravilu dolžan odločbo o dokapitalizaciji v časovnem roku.

Objava bančnih testov bo slovenski koncept omogočala prestop slabih rezultatov na »slabo banko«. Z zamikom pa pričakujemo, kako na zvezorju ocenijo »slabo« bančno prenovljenje – slišati je, da naj bi ga pomikoč preveč podcenili.

»Prihranki povsem varni«

Kar zadeva prihranke, banke sicer zagotavljajo, da izsledki testov in morebitna prenizkokapitalizacija ne bo v nobenem vplivalo na poslovanje bank, vse vloge varčevalcev v vseh bankah, vključenih v skrbni pregled, so popolnoma varne. Enako pravi tudi direktor združenja bank France Arhar: »Režim zajamčenih vseh vlog, ki jih ima posamezni pri eni banki v višini 100.000 evrov, je evropski model – ne glede na to, v kakšnem položaju je posamezna banka.«

STRAN 3

Merkur in prav to je povzročilo zlom Merkurja. To je za Delo priznal tudi Janez Bohorič iz Save. Zakaj omenjamo gospoda Bohoriča? Zanimiva je vzajemna lastniška povezanost Gorenjske banke, Save in tudi Merkurja. Sava je bila takrat skoraj 46-odstotna lastnica Gorenjske banke, Merkur 14 odstotkov. Gorenjska banka pa je istočasno, torej hkrati, bila lastnica treh odstotkov Save. Tudi v nadzornih svetih so se pojavljali isti obrazi. V Merkurju, recimo, Janez Bohorič iz Save, in pa tudi Zlatko Kavčič iz Gorenjske banke. Kljub vsemu pa veliki igralci drug drugemu še naprej ščitijo hrbet, pa tudi banke ne priznajo svojega deleža odgovornosti pri kreditiranju tajkunskih prevzemov. Zato bomo zgodbo še spremljali.

12.2013 Planet TV Torek 2013

Naslov: Danes razkrivamo korupcijo, ki je Slovenijo pripeljala na rob

Avtor: Gašper Petovar

Rubrika/Oddaja: DANES Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:04:18 Naklada:

Gesla: DELNICE, PREVZEMI, PODJETJA, FINANCIRANJE, POSOJILA, FACTOR

MARKO POTRČ: Danes razkrivamo korupcijo, ki je Slovenijo pripeljala na rob. Lovke interesov segajo od nekoč vodilnih menedžerjev pa vse do bankirjev in seveda tudi politike. In posledice? Razen mogoče majhnega zadoščenja, da en sam človek sedi na hladnem, nič kaj konkretnega. Denarja pa seveda ni več.

ŽIVA ROGELJ: Nekoč menedžer leta zdaj pa zapornik Bine Kordež je za zapahi zaradi oškodovanja Merkurja s preprodajo trgovskega centra Primskovo za dobrih devet milijonov evrov. Očitno pa ni oškodoval zgolj Merkurja. Tudi Skupina G se je zavrtela v tem Kordeževem vrtincu in zanj najela kredit, zaradi katerega je zdaj v stečaju.

GAŠPER PETOVAR: Direktorica in solastnica podjetja G Skupina Ani Klemenčič je po njenih besedah naivno privolila v igro Bineta Kordeža in direktorja Gorenjske banke Gorazda Trčka.

ANI KLEMENČIČ (G Skupina): Kordež je prišel: "S Trčkom sem zmenjen, da mi da kredit, pa imava en problem. Ne more mi ga dat direktno in bi rabil nekoga, da bi za tri tedne posodil ime."

GAŠPER PETOVAR: G Skupina je prejela šest milijonov evrov kredita od Gorenjske banke in denar še isti dan nakazala Kordeževemu Merfinu. Ta je denar prenakazal Salonitu iz Anhovega, ti pa so denar nakazali nazaj Gorenjski banki. Ker se je stvar izšla, je Klemenčičeva še enkrat pristala na to igro. A izkazalo se je, da je šlo za spreten manever Gorenjske banke, s katerim je banka svoj slab kredit, ki ga je odobrila Salonitu, ki je Kordežu pomagal prevzemati Merkur, prevalila na Skupino G.

ANI KLEMENČIČ (G Skupina): Gorenjska banka je financiralaprevzem Merkurja preko Salonita, in zaradi tega je Salonit dobil 900 ali 800 tisoč evrov v Liechtenstein. In oni so bili pomagači. Potem je pa Gorenjska banka reševala ta znesek skozi, dve leti so iskali druge. So si našli pet drugih.

GAŠPER PETOVAR: Tudi G Skupino, ki je zaradi drugega kredita pristala v stečaju. Ob tem je treba dodati, da Klemenčičeva trdi, da ji Kordež ni obljubil nikakršne koristi, če najame kredit. Je pa dejstvo, da ima G Skupina v lasti štiri tisoč delnicGorenjske banke, ki ji Merkur, ki ga Kordežu ni uspelo lastniniti, dolguje 52 milijonov evrov. In če bi šel v stečaj Merkur, bi se po vsej verjetnosti znižala tudi vrednost delniceGorenjske banke. Izpostavljeni direktor Gorazd Trček pa danes ni želel komentirati teh navedb.

MARKO POTRČ: Pa poglejmo, kako so delovale te naveze. Bine Kordež, ta ni nikoli skrival, da se je za menedžerski prevzem Merkurja odločil tudi zato, ker je za to dobil spodbudo s strani države in bank. No, ta prevzem je skupaj z vodilnimi menedžerji Merkurja izpeljal prek Merfina. V prevzem so vložili približno 30 milijonov evrov kreditov, svojih lastnih sredstev so dali zgolj približno tri milijone evrov. Banke, te so si seveda od teh kreditov obetale velike koristi, najbolj je tukaj izstopala Gorenjska banka. No, kakorkoli, zato so vse bankefinanciraleprevzem Merkurja s strani Merfina. Kako? Obvodno je prevzem Merkurja sicer financiralo več podjetij. Ta podjetja so torej vzela kredite od bank, nase seveda, ter nato ta kredit oziroma denar Merfinu. To je potovalo do njih. Večinoma pa so to bili seveda dobavitelji Merkurja. Ampak, ko so banke, med njimi seveda tudi Probanka in Factor banka, katerih izgube bomo pokrili davkoplačevalci, videle, da se prevzem zapleta, so zahtevali, da se teh približno 200 milijonov evrov posojil prenese neposredno na

SCENARIJ ZA BANČNI DAN D

1. **OBJAVA REZULTATOV**
2. **EVROPSKA KOMISIJA**
3. **ZAČNE SE POSTOPEK DOKAPITALIZACIJE**

A: scenarij za banke v državni lasti

A1. **BANKA SLOVENIJE**

A2. **VLADA OZIROMA MINISTRSTVO ZA FINANCE**

A3. **BANKE DOKAPITALIZIRA DRŽAVA**

NLB NKBM ABANKA

A4. **PRENOS PRVE TRANŠE SLABIH TERJATEV**

DUTB

B: scenarij za druge banke

B1. **BANKA SLOVENIJE**

B2. **BANKE PO POTREBI DOKAPITALIZIRAJO LASTNIKI**

v slovenski lasti | v tuji lasti

Banka Celje | Gorenjska banka | Banka Koper | Hypo Alpe-Adria | Unicredit Slovenija

B3. **PO POTREBI PRENOS TERJATEV NA DUTB**

za razlastitev lastnikov podrejenih bančnih obveznic ena izmed podlag za odobritev državne pomoči evropske komisije«.

»Govori se, da naj bi še isti dan dobili zeleno luč za prenos terjatev. Portfelji so pripravljeni v skladu z uredbo BS. Veliko vprašanje pa je postavljena cena zanje,« pravi Arhar. »Če bo bistveno nižja od pričakovanj, bo to pomenilo ustrezno večjo zahtevo za dodatni kapital. Če imajo današnje terjatve toliko več rezervacij in slabitev, bo moral lastnik – beri davkoplačevalci – posledično dati več kapitala. Za DUTB pa bo pomembno tudi, kakšno premoženje bo dobila. Ni vseeno, ali dobiš mrtvo premoženje v obliki hipotekarnih kreditov ali pa terjatve do še delujočega podjetja. Kako bo DUTB tukaj delovala? Delujoča podjetja potrebujejo podporo za obratni kapital, dobro upravljanje. Tu so še odprta vprašanja, tudi za DUTB, kjer se tega tudi zavedajo.«

BS, Arhar: Prihranki so povsem varni

»Razkritje rezultatov stresnih testov (in posledično morebitnega primanjkljaja kapitala) ne bo v ničemer vplivalo na poslovanje bank, vse vloge varčevalcev v vseh bankah, vključenih v skrbni pregled, so popolnoma varne,« zagotavljajo v BS. Enakega mnenja je tudi Arhar: »Prihranki državljanov so varni, z njimi se po objavi pregledov bank ne bo nič zgodilo. Režim zajamčenih vseh vlog, ki jih ima posamezna pri eni banki ali hranilnici v višini 100 tisoč evrov, je evropski model – ne glede na to, v kakšnem položaju je posamezna banka. Prav nobenega razloga ni, da bi bilo kogarkoli strah. Nastajajoča evropska bančna unija in evropski mehanizem za reševanje bank pa sta še dodatni jamstvi, da to zaveza drži.« Arhar pravi, da so »skrbi odveč tudi zato, ker bodo banke po prenosih slabih terjatev postale samo bolj zdrave. Tako kot se je to zgodilo že leta 1993, ko smo izvajali prvo sanacijo v treh bankah. A se je takrat kaj zgodilo? Nič se ni zgodilo. Banke so se v času sanacije do leta 1997 očistile, postale so močnejše.«

Ta teden se bo, kot kaže, nepovratno sprožil proces čiščenja slovenskih bank, s katerim zamujamo vsaj tri leta. Davkoplačevalcem bo izstavljen račun, ki bo krepko presegel 10 odstotkov BDP, v igri so ogromni vložki. Toda brez sanacije podjetij (vključno s sprejetjem insolvenčne zakonodaje in oblikovanjem državnega holdinga) bodo milijarde za drugo slovensko sanacijo bank vržene v prazno, zato sta zdaj na potezi vlada in Banka Slovenije.

DELO.SI/ARHIV
»stresni testi«

9.12.2013 Delo Stran/Termin: 3
Naslov: Bliža se dan D: luknje menda za okrog 4,2 milijarde
Avtor: Miha Jenko
Rubrika/Oddaja: AKTUALNO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 873,12 Naklada: 39.340,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, GUVERNER BANKE

Bliža se dan D: luknje menda za okrog 4,2 milijarde

Zaključek: Z odkrito predstavitvijo in takojšnjo bančno sanacijo se bodo bančne luknje po prvotnih ocenah zapolnile za približno polovico manj, kot so pričakovali.

LJUBLJANA – Ta teden bo v znamenju slovenskega bančnega dneva D, ko bodo končno objavljeni rezultati pregledov aktive in stresnih testov, opravljenih v osmih slovenskih bankah. Tedaj bomo izvedeli, kakšna je kapitalska luknja v bankah. Vse kaže, da to le ne bo v petek, 13. decembra, ampak dan ali dva prej. Če bomo pridobili vsa dovoljenja evropske komisije, bosta lahko dokapitalizacija bank in prenos slabih terjatev na slabo banko stekla še ta teden.

MIHA JENKO

Najbolj iskana številka, skupna vsota potrebnih dokapitalizacij, je za zdaj skrivnost in predmet ugibanj. Državna sekretarka na ministrstvu za finance je v državnem zboru omenjala, da ima država za potrebe dokapitalizacij pripravljenih 4,7 milijarde evrov. Vsaj po več virih, tudi blizu EU, bo predstavljena številka nižja in za Slovenijo »obvladljiva«, omenja se tudi mesek približno 4,2 milijarde evrov.

Iz izjav predstavnikov vlade in Banke Slovenije izhaja, da bo po objavi testov takoj izpeljana dokapitalizacija treh državnih bank: NLB, NKBM in Abanke. Država bo dokapitalizacijo delno izpeljala z denarjem – za ugotovljene računovodske izgube v bankah na podlagi pregledov kakovosti aktive –, delno pa z obveznicami – za dodatne kapitalske potrebe, ki jih razkrivajo rezultati stresnih testov.

Revizorji iz družb Deloitte, Ernst&Young in Oliver Wyman so poleg omenjene trojice pregledali še pet bank, ki delujejo v Sloveniji. Med njimi so s tujimi lastniki Hypo Alpe Adria, Raiffeisen in UniCredit Slovenija, z domačimi pa Banka Celje (v pretežni lasti državne SID) in Gorenjska banka. Vse navedene banke bodo, če bo njihov kapitalski količnik nižji od osmih odstotkov, pozvane k dokapitalizaciji v razumnem roku, denimo šestih mesecev.

Pri bankah v tuji lasti je položaj nekoliko zapletен: Raiffeisen se po časti umika iz Slovenije, Hypo ima relativno finančno podprte lastnike, UniCredit pa je že pred časom napovedal, da ne pričakuje težav. »Lahko smo mirni, ker imamo kapitalsko ustreznost 15-odstotno, kar je veliko več, kot je zakonsko zahtevanih osem odstotkov,« nam je pred dvema mesecema zatrdil Stefan Vavti, predsednik uprave UniCredit Slovenija. Pri Gorenjski banki in Banki Celje pa poznavalci opozarjajo tudi na scenarij, da bi jo prevzela katera od tujih bank, predvsem tistih, ki že delujejo na našem trgu. Nabor možnih prevzemnikov je ozek, omenjata pa se predvsem Banko Koper, ki je v lastništvu italijanske banke Intesa San Paolo, in banko SKB, ki prav tako solidno posluje v okviru skupine Societe Generale.

Prve poteze vlade in BS

In kaj bi morale biti prve poteze vlade in centralne banke na dan, ko bodo objavljeni rezultati? »Hkrati z objavo rezultatov bo objavljen tudi podroben pregled aktivnosti za sanacijo položaja posamezne skupine bank (banke v posredni oziroma neposredni državni lasti, privatne banke s kapitalskim primanjkljajem, preostale banke ...) z natančno časovnico dejavnosti,« pravijo v Banki Slovenije, kjer zagotavljajo tudi, da »imajo pripravljen načrt aktivnosti za vsako banko posebej«.

Vlada in Banka Slovenije bi morali po objavi rezultatov v ob vestila javnosti povedati, kaj je bilo ugotovljeno, koliko je slabih kreditov, kako in kdaj bomo to nadomestili s svežim kapitalom. Taka informacija je izrednega pomena, poudarja Franci Arhar, direktor združenja bank in nekdanji guverner BS. »Če bi centralna banka [v kateri od bank] začasno prevzela nekatere naloge z vidika skupščine ali nadzornega sveta, bi morala jasno povedati, do kdaj bo trajal tak režim. Kajti banka mora čim prej postati normalna, sposobna – da bi pridobila višji rating in z njim prišla nazaj na mednarodne trge. Tako da bi na njih sama poiskala dolgoročna sredstva. V sporočilu javnosti moramo tudi zelo jasno povedati, da evropska komisija s tem soglaša, da je vse skladno z evropskimi pravili. Da se ne bi post festum zgodilo, da bi nam iz Bruslja rekli: gospodje, to pa ne gre. To pa bi bilo slabo,« poudarja Arhar.

Takojšnji zagon »slabe« banke

Objava rezultatov bo sprožila tudi prenos prve tranše slabih terjatev iz NLB, NKBM in Abanke na družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB). Prvi prenosi slabih terjatev na DUTB se bodo lahko pričeli nemudoma po objavi rezultatov stresnih testov oziroma prejemu odobritve državne pomoči s strani evropske komisije, ki je predpogoj za pričetek izvedbe pravil v BS in spominjajo, da je kontrover

10.12.2013	POP TV	Stran/Termin:	12:00:00
Naslov:	V Banki Slovenije že imajo rezultate stresnih testov		
Avtor:	/		
Rubrika/Oddaja:	24 UR	Žanr:	POROČILO
Površina/Trajanje:	00:00:26	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE		

EDI PUCER: V Banki Slovenije pa zdaj že vedo kakšni so rezultati stresnih testov slovenskih bank, še preden bo zanje izvedela tudi javnost, kar naj bi se zgodilo do konca tedna, iz banke prihajajo pomirjujoči toni. Kot pravijo bodo banke po objavi stresnih testov delovale povsem normalno. Njihovo dokapitalizacijo pa bodo lahko izvedli zelo hitro. Država ima za to na voljo 4,7 milijarde evrov.

tujino. Banke so vse to dopuščale. Vsake toliko celo vzpodbujale, da so na videz prikazovale svoje boljše bilance. No, so pa med temi največjimi krivci za to našo bančno luknjo menedžerji, med njimi tudi večkrat nagrajeni. Danes smo v prispevku videli Zdenka Pavčka, ki je med petimi največjimi krivci. No, v drugi peterici, ki jo bomo predstavili jutri, pa so sploh spoštovani, nagrajeni in opevani podjetniki, ki pa so danes večinoma že za zapahi, pa ne zaradi bančne luknje.

[illegible].2013 A Kanal [illegible] Termin: [illegible]

Naslov: Stresni testi bank

Avtor: Marko Milenkovič, Kristina Hacin

Rubrika/Oddaja: SVET Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:04:34 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, MARKO KRANJEC,

GREGOR TREBUŠAK: Že nekaj tednov nam govorijo, da bo rezultat stresnih testov tisti, ki bo napovedal našo prihodnost. In danes so s številkami že bili seznanjeni na Banki Slovenije. GuvernerBoštjan Jazbec torej že ve koliko denarja bomo potrebovali za rešitev bank v državi in prav danes sta dva nekdanja guvernerja pred popolnoma politično komisijo v državnem zboru odgovarjala kako to, da smo to luknjo sploh dovolili. Marko Milenkovič je spremljal to zaslišanje v državnem zboru. Kristina Hacin pa je pred razkritjem številk preverjala največje krivce. Najprej lep dober večer obema. Marko najprej pa k tebi. Se Marko Kranjec in Mitja Gaspari čutita kaj kriva za to luknjo v bankah?

MARKO MILENKOVIČ: Ne, pač pri nas ni v navadi, da bi kdorkoli priznaval napake in prevzemal odgovornost. Mitja Gaspari sicer nekako prevzame del odgovornosti za del obdobja, ko je vodil Banko Slovenije. Marko Kranjec pa z nami sploh ni hotel govoriti. Ampak to je pač v naši navadi. Nikoli še nihče ni gladko priznal napake in prevzel odgovornosti. Vendar po naših, za enkrat še neuradnih informacijah, naj bi bila luknja v bankah, ki bi jo morala pokriti država, približno tri milijarde in pol. Morda bo na koncu celo nekoliko nižja. No, in nekdo je odgovoren za to in to se bo v nekem času razkrilo. Si pa ti Kristina danes preverila vsaj to kam je izginila milijarda od te luknje.

KRISTINA HACIN: Ja, tako je. Natanko ena milijarda in en milijon evrov znašajo nikoli plačani krediti, ki so jih pri naših bankah najeli, pozor, zgolj pet ljudi. Poglejmo. 557 milijonov, 140 milijonov, 104 milijone, 102 milijona, 98 milijonov, kar milijarda in en milijon. Ne, težko bomo pozabili in odpustili milijarde, ki bodo zapolnile luknjo v naših bankah. Vsi, katoliki, evangeličani, muslimani, pravoslavci, vsi bomo v pušico prispevali največji delež. Vsaj 557 milijonov evrov. Samo za mariborsko nadškofijo. 140 milijonov je izginilo iz Viator Vektorja Zdenka Pavčka. Vse kar je imel, je prepisal na soprogo. Tudi na tem naslovu, v Trnovskih vratih, kjer ima Pavček stanovanje čisto na vrhu modernega bloka, zaman iščemo denar, pa tudi lastnika. Pred natanko letom dni se je kolegica Karmen Lugerič sprehodila po elitni četrti v Dragomiru in ugotavljala, da so Pavčkovi to hišo obremenili z zemljiškim dolgom. Ta bo nad njo visel še 186 zim. Če v državi ni kruha, naj bo vsaj iger. Stožice še danes ostajajo nedokončane. Zemljišče na katerem naj bi že jeseni 2011 zaživel nakupovalni center, je očitno zakleto. Tu so izginili 104 milijoni evrov.

ZORAN JANKOVIČ (župan Mestne občine Ljubljana): Niti evra ni šlo ne iz mestnega p roračuna, ne iz državnega proračuna.

KRISTINA HACIN: Danes pozablja, da obstaja arhiv.

ZORAN JANKOVIČ (župan Mestne občine Ljubljana): Zato sem jaz rekel, da občino ne bo stal nič, jaz o državi nisem govoril, da bomo to prvo razčistili.

KRISTINA HACIN: 102 milijona evrov nas bodo stali manevri Borisa Dolamiča v Gradbenem podjetju Grosuplje. Minuli teden je uspel rusko delegacijo prepričati v nakup Rimskih term. Poplačilo bank, ki ga vodi Dolamič, je podobno sloganu v termah. Kar je redko, je dragoceno. Davkoplačevalce je pri svojem projektu namreč krepko namočil. To pa je Darko Hrovat. Leta med prvo deseterico najbogatejših Slovencev. Lastnik preko 30 milijonov vredne vile v mondenem Saint Moritzu, ki jo je kupil od dedinje kataloške trgovske verige Quelle. Pidovski bogataš. Njegovo podjetje je posojalo denar, ki si ga je sposodil v bankah. Kar 98 bančnih milijonov je izginilo v

12.12.2013 DEMOKRACIJA Stran/Termin: 5
Naslov: Odgovorni za bančno luknjo v letih od 1989 do 1993
Avtor: Vida Kocjan
Rubrika/Oddaja: POD DROBNOGLEDOM Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 639,63 Naklada: 11.000,00
Gesla: MARKO KRANJEC, BIVŠI GUVERNER, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER,

Odgovorni za bančno luknjo v letih od 1989 do 1993

Vida Kocjan

Svet Banke Slovenije, ki jo vodi guverner Boštjan Jazbec, je že obravnaval rezultate stresnih testov, ki bodo objavljeni v naslednjih dneh. Prepričani so, da bodo banke po njihovi objavi delovale normalno. Sprejeta je tudi ustrezna pravna podlaga za dokapitalizacijo bank, država pa ima pripravljena prosta sredstva, tako da bo dokapitalizacija lahko izvedena izredno hitro. Prav tako je na prenos slabih terjatev iz bank pripravljena Družba za upravljanje terjatev bank, so še zapisali v sporočilu za javnost po seji Banke Slovenije.

Takšno je prvo uradno sporočilo. Izidi obremenitvenih stresov za osem slovenskih bank so nekaterim torej že znani. Po nekaterih napovedih bo treba banke dokapitalizirati z okrog 4.000 milijonov evrov davkoplačevalskega denarja, nekoliko več naj bi bilo slabih terjatev, ki bodo prenesene na slabo banko. To bo že druga večja dokapitalizacija slovenskih bank v samostojni Sloveniji. Nova Ljubljanska banka je vsa leta vrča brez dna, v kateri je doslej poniknilo ogromno davkoplačevalskega denarja.

Pred objavo stresnih oziroma obremenitvenih testov za slovenske banke in s tem povezano analizo pa je prav, če se spomnimo tudi na to, kdo je najbolj odgovoren za bančno luknjo, ki je nastala v obdobju 1989 do 1993. Iz dokumenta, ki smo ga pridobili v uredništvu, je razvidno, da so na seznamu ne samo Kučanovi politični podaniki, pač pa tudi njegovi sorodniki. Ti so se iz Ljubljanske banke (LB), ki je pozneje postala Nova Ljubljanska banka (NLB) razporedili po celotnem bančnem sistemu. Mnogi med njimi so pomagali vrtati tudi zdajšnjo bančno luknjo. Po navedbah našega vira jih je večina v bankah zaposlila tudi svoje žene, ljubice, sinove, nečake itd. Njihovo omrežje je torej danes precej večje, kot je bilo leta 1991. In kar je najpomembnejše – nihče med njimi ni nikoli odgovarjal.

Leta 1991 so Ljubljansko banko vodili (Poslovodni svet LB): Anton Slapernik, Tomaž Jančar, Ciril Krpač (Kučanov svak), Sava Bergant, Zvone Cvek, Zorko Debeljak, Ivan Potočnik, Aljoša Tomaž in Stane Valant.

Kolegij generalnega direktorja LB so sestavljali: Alenka Sabadin, Marija Elizabeta

Karpe, Marjana Konštantin, Vito Verstovšek, Barbara Kovše, Alenka Kerin, Bojan Kastelic, Janko Gedrih, Iernej Kromuč, Maksimiljan Vreča, Bojan Slapnik, Anton Macuh, Ivan Mavec, Jurij Detiček, Samo Nučič, Jarii Lavrenčič, Franc Testen, Anton Lavtar, Maja Kovatnik, Brigita Kosak, Karolina Potočnik, Kristina Dolenc, Anda Mavec in Jože Benčina. Člani kolegija so bili še člani Poslovodnega sveta LB in svetovalci.

Iz dokumenta LB iz leta 1991 so razvidni tudi člani Upravnega odbora LB. Vsa navedena imena kažejo, da so nekateri takrat delujoči in poslovodeči še vedno zelo »živi« pri oblikovanju zdajšnje slovenske stvarnosti, ko bomo morali davkoplačevalci očitno v slovenske banke spet »naložiti« več tisoč milijonov evrov dodatnega denarja.

Za konec: po navedbah je Milan Kučan želel preprečiti izid 57. številke Nove revije, Janez Stanovnik pa je leta 1989 za Delo in enega od beograjskih časnikov razlagal, da »bi bila osamosvojitev samomor«. Kučan je istega leta tudi dejal, da »osamosvojitev nikoli ni bila njegova intimna opredelitev in da težko razmišlja o tem«. Po takšnih finančnih luknjah, ki so jih naredili v slovenskem bančnem sistemu in ob tem ostali nekaznovani, tega verjetno ne bi izrekli, saj so na račun osamosvojitve mnogi pridobili še več moči in obogateli. Na račun slovenskih davkoplačevalcev seveda. V. K.

Direktorji skupine bank Ljubljanske banke so bili naslednji:

1.	Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana	Anton Slapernik
	- LB, glavna podružnica Zagreb	Josip Brkić
	- LB, glavna podružnica Sarajevo	Obrad Šešlja
	- LB, podružnica Skopje	Spase Dimevski
2.	Ljubljanska banka, Splošna banka Celje	Niko Kač
3.	Ljubljanska banka, Banka Domžale	Viljem Držnič
4.	Ljubljanska banka, Splošna banka Koper	Vojko Čok
5.	Ljubljanska banka, Podravska banka Koprivnica	Julio Kurtz
6.	Ljubljanska banka, Gorenjska banka Kranj	Zlatko Kavčič
7.	Ljubljanska banka, Posavska banka Krško	Dejan Avsec
8.	Ljubljanska banka, Kreditna banka Maribor	Darko Tolar
9.	Ljubljanska banka, Pomurska banka Murska Sobota	Štefan Hajdinjak
10.	Ljubljanska banka, Komercialna banka Nova Gorica	Dušan Šinigoj
11.	Ljubljanska banka, Dolenjska banka Novo mesto	Franci Borsan
12.	Ljubljanska banka, Koroška banka Slovenj Gradec	Peter Ortožen
13.	Ljubljanska banka, Banka Zasavje, Trbovlje	Zdenko Fritz
14.	Ljubljanska banka, Splošna banka Velenje	Rafko Berločnik
15.	Ljubljanska banka, Banka za medrepubliško sodelovanje in razvoj	Tone Florjančič

naslednjih dveh letih v smislu predkazenskih postopkov.

TADEJA GOBEC: Dveh letih.

JOŽE KOZINA (državni tožilec): Tako in pričakujem polno sodelovanje predvsem z No vo Ljubljansko banko in ostalimi oškodovanimi bankami.

TADEJA GOBEC: Bomo držali za besedo vse, ki so vam to obljubili. Spoštovani gostje, hvala lepa za sodelovanje. Spoštovani gledalci končala bom z zapisom iz twitterja, stresni test je v bistvu test vzdržljivosti davkoplačevalcev. Banke bodo itak dobile denar, v stresu bomo pa mi, ki ga bomo dali. Mitja iz twitterja.

TADEJA GOBEC: Torej izredna seja bo, hvala lepa gospod Šircelj. Lep večer še naprej v parlamentu.

ANDREJ ŠIRCELJ (Poslanec SDS-a): Hvala tudi vam.

TADEJA GOBEC: Torej za nekaj minut spet oglasi in potem se z zadnjimi komentarji vključimo vnovič. Torej zaključne misli spoštovani gospodje, ali lahko po objavi teh stresnih testov, kaj mislite, kdo bi moral potegniti tudi kakšne konsekvence, kdo bi moral nositi tudi odgovornost. Ali predsedniki uprav, ali tudi nadzorniki, se lahko pričakuje, da se bo tudi kaj v tem smislu zgodilo. Gospod Arhar izvolite.

Dr. FRANCE ARHAR (direktor Združenja bankSlovenije): Ja, jaz upam, da se bo. Kajti to je nujno potrebno, namreč ko govorimo kdo kaj odloča, logično je, da povsod v delniških družbah je uprava tista, ki skrbi za dnevni posel. Če pogledate delo nadzornih svetov po zakonu o bančništvu, pretežno je kompetenca naslovljena na posamezne politike. Konkreten posel je v primeru, če je to velik kredit, če je treba kaj odpisati, takrat je treba priti k nadzornemu svetu. To se pravi strokovne službe so številka ena. Te imajo na pogled vse in tukaj bi samo še nekaj dodal, poglejte vedno kadar pride do problema do krize se človek sprašuje kaj gre narobe. Ko je propadla angleška banka Berings leta 94 so se enako spraševali. Posledično so ustanovili katedro za etiko v financah na Oxfordu.

TADEJA GOBEC: Zelo dobro. Danes so pa trije islandski predsedniki uprav bankšli v zapor. Vsak po en stavek. Gospod Medja.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Moj stavek bi bil. Prejšnja aroganca v velikih slovenskih bankah, tudi v NLB-ju, ki je obstajala, to se z doktor Arhar strinjam, pred leti je obstajala in v kombinaciji z neznanjem, pa še kakšnimi slabšimi vrednotami je pripeljala do teh rezultatov, ki jih moramo danes seveda sanirati. Mi za v naprej poudarjamo tri stvari, prvič odnos, na prvem mestu so stranke, ker le tako lahko dosežemo konkurenčnost te banke, želimo služiti strankam, drugič znanje, imamo dobro ekipo, ki bo še boljša, in tretjič seveda vrednote, integriteto je treba živeti za nazaj, s preiskavami in konsekvencami, ter za v naprej. Jutri bo pa bolje, in za Slovenijo in za naše otroke.

TADEJA GOBEC: Optimistično, gospod Gaspari. Res stavek, pri koncu smo.

MITJA GASPARI (ekonomist): Tako poleg tega, kar vse je treba storiti za nazaj, je pomembno tudi kaj se bo zgodilo za v naprej, sicer se bomo vrnili nazaj. To pomeni, da je treba iti v rekonstrukcijo bančnega sistema, zmanjšati število bank, odprodati določene banke, se pri Ljubljanski banki strinjam z celotno prodajo ne z prodajo določenega deleža in tretjič če se to ne bo povezalo s pametno, procesom restrukturiranja podjetij in pa propozivnimi programi investicij, potem bo ta sanacija bankostala samo torzo, ki ne bo dal rezultatov.

TADEJA GOBEC: In naslednja tema kako bo se z novimi posojili zagnalo gospodarstvo. Gospod Kozina. Še vaša misel za konec.

JOŽE KOZINA (državni tožilec): Tožilstvo bo svoje delo opravilo tako, kot si ga je zastavilo pred enim letom. Pričakujem, da bodo najbolj ekscesni primeri končani v

največji banki je največ teh izgovorov. So poklicali tretji, so drugi naročili. Glejte zaradi vsega tega na prvi seji nadzornega sveta sem predlagal, da gre v zapisnik, če bo se to zgodilo, da naj takoj obvestijo nadzorni svet. Z imenom, jaz sem vedno pripravljen stopiti do takega človeka, če je to res. Ker ko sem bil guverner, sem dobil tudi podobne stvari, pismo da moramo to devalvirati, ker je preveč vreden, ker bo uničil izvoznike, ko sem to pismo videl, sem šel do tega gospoda, v parlament, na razgovor, samo alternativa, ali to objavim pred javnostjo, ali pa gre pismo v koš. In je popolnoma jasno bilo pismo gre v koš. Česa se jaz bojim, v tako veliki hiši, kot je ta, so lahko skupine, ki imajo izgovor, da je poklical tretji, v interesu take skupine in glejte, kaj je problem tega trga. Ko smo delali prvo sanacijo, leta 93, je ta največja banka imela 80 odstotkov mednarodnega posla, namreč ta tržna struktura v Sloveniji je že od nekdaj neprimerna. Imamo problem največje banke, pa veliko razliko do drugega tekmeca in to je preveliko. Mi imamo podobno strukturo če gledamo prve tri, prvih pet tako kot prikazuje recimo svetovna banka, ali pa mednarodni fond. In večkrat smo predlagali namreč ta kultura velikosti, ali pa monopol oprostite, to vpliva na poslovno držo. Nato si nam nobeden ne more. Mi smo prvi, ker če tega ne bi imeli verjemite mi, danes ne bi bila taka situacija. Če bi bila prva banka vzgled, to kar je recimo na Danskem je podobna situacija, ampak prva banka je najboljša oprostite. Ne bi bilo take situacije za celo državo in tukaj se ni nič zgodilo, plus državna lastnina. In tisti, ki danes razmišlja takole, po 15 letih ponovna sanacija, zadržimo veto pozicijo. Poglejte KBC je bil noter v tej banki, privatna banka, človeka v upravi, dva človeka v nadzornem svetu. Kakšen pa je bil njegov vpliv. Povejte vi meni, kakšen vpliv boste imeli, če imate veto pozicijo. Jaz mislim, da je ta pristop napačen in da je treba čim prej neha to zgodbo in postaviti odgovorne lastnike in tudi za tržni delež nekaj narediti. To pa imajo vplive, saj veste kdo. Danes Banka Slovenije nikdar ni imela takega vpliva, take pozicije kot jo ima danes.

TADEJA GOBEC: Nadaljevali bomo, samo za hip se selimo v državni zbor, kjer sicer poteka izredna seja interpelacije ministra Viranta. Ampak to nas za to temo ne zanima, pač pa bo očitno zvečer izredna seja prav o izsledkih stresnih testov, tam je, upam, Borut Jan s sogovornikom. Izvolita. A ne samo gospod Šircelj je. Dober večer. Gospod Šircelj eno vprašanje. Zakaj ste vložili zahtevo, oziroma kako ste se zdaj dogovorili, kdo je sklical izredno sejo, kaj od nje pričakujete.

ANDREJ ŠIRCELJ (Poslanec SDS-a): Kot vem bo na izredni seji predstavitev stresnih testov in predstavitev ocene aktive slovenskih bank, vendar v Slovenski demokratski stranki pričakujemo in bi pričakovali od naslednjih sej in verjetno bo še kakšna, predvsem to, da se odgovori na vprašanje zakaj prav za prav ni soglasja, oziroma potrditve evropske komisije glede številk, oziroma podatkov, ki so zapisani v stresnih testih, zakaj se ne bo zgodila zelo hitro dokapitalizacija teh bank, ki bi se morala, na vse zadnje takšno stanje povečuje tveganje, zakaj se ne bodo dokapitalizirale banke preko Družbe za upravljanje terjatev bank, kar je pravno možno in seveda tudi boljše upravljanje in vodenje teh bank. Prav za prav nas zanima tudi kakšna je odgovornost tako Banke Slovenije, kot uprav in nadzornih svetov in kaj dejansko je bilo že ugotovljeno v zvezi z odgovornostjo za tako veliko številko, oziroma za tako velik delež slabih kreditov. Na vse zadnje po nekaterih informacijah je to 17 odstotkov vseh kreditov in na vse zadnje Državni zbor in poslanci smo tisti, ki smo odgovorni do ljudi in glede na to, da se bodo banke dokapitalizirale s strani državljanov in državljank, ki imajo na vse zadnje na teh bankah svoje vloge in tudi poslujejo s temi bankami je primerno, da se pove kako bo uporabljen ta davkoplačevalski denar za sanacijo državnih bank.

vzorčnimi pregledi pa to preverja, ali so to dejansko to tudi tako dogaja. Kaj se tukaj lahko zatakne je to, da je zakon slabo napisan, da je podzakonski akt na osnovi zakona pomanjkljiv, da navodilo ni dovolj natančno, da so ljudje, ki so, ali pa sistem delovanja v banki organizacijski in pa poslovni takšen, da pride do stvari, ki ste jih prej omenjali in tretjič, da so inšpektorji premalo izkušeni in pri sistemu, kakršen je slovenski, vam lahko jamčim vsaj za moje obdobje, ko je bila gospodarska konjuktura, da je bilo izredno težko za Banko Slovenije pridobiti kadre, ki bi bili lahko kvalitetni, glede na to, kakšne so bile plačne možnosti zunaj centralne banke, ki se je držala določenih plačnih pravil, poslovnih bankah je bila ta situacija v drugih družbah bistveno lažja. Poleg tega pa vsi pozabljamo in to je zanimivo v tej situaciji. Jaz sem to že komisiji omenil, da te banke redno pregledujejo revizorske hiše, ki imajo prav tako svoje dolžnosti, obveznosti, pravila igre, tudi svoj nadzor, ki je v sistemu inštituta za nadzor revizorjev in da ti revizorji, ki so bili dolžni so z nami sodelovali, vsaj v mojem času, tudi prej in potem sodelovali na letni osnovi z razgovori z usmeritvami, da nikoli se ni zgodilo, da bi revizorji prišli v Banko Slovenije in povedali mi smo pa odkrili nekaj tako dramatično slabega, kar se lahko spremeni v sistemski problem. Celo ne, to sem omenil na komisiji, ko smo izrecno zahtevali uveljavitev dinamičnih rezervacij v največjem vzponu gospodarskem, ki bi zmanjšal možnost tveganj v naslednjih letih, so bili revizorji formalno proti temu, ker to formalno ni v skladu z 39. Členom mednarodnih standardom (nerazumljivo). Danes, ko ponovno pregledujejo, ker oni so pregledovali kvaliteto aktive, me zanima, kako je pa danes to pregledovanje aktive skladno, ker temelji na prospektivni vrednosti te aktive, skladno z 39. Členom tega istega standarda, ki je bil takrat tako pomemben, da je nam preprečil uporabo, zakaj, ker so revizorji rekli, če boste to uporabili, bomo mi začeli izdajati mnenja s pridržkom za vaše banke v državi.

TANJA GOBEC: Samo, da vas nadaljujem, ko ste omenjali inšpektorje. Včeraj je pred komisijo preiskovalno v parlamentu pričal tudi bivši guvernerMarko Kranjec. Vprašali so ga poslanci opozicije koliko inšpektorjev, oziroma cenilcev za nepremičnine ima Banka Slovenije, da lahko, ko gredo v pregled neke banke, da ima svojo oceno, da primerja z nečem. Pa je rekel nobenega. Nobenega, ker si to ne moremo, si nismo mogli privoščiti. Zaupamo cenilcem bank. Vi ste želeli repliko.

MITJA GASPARI (ekonomist): Saj neka delitev dela mora obstajati v sistemu.

TANJA GOBEC: Ampak nadzor. Pa nimaš primerjave. Nadziraš v bistvu s podatki, ki teh.

MITJA GASPARI (ekonomist): Glejte vse transakcije, če pogledate recimo kaj se po svetu dogaja v bančnem ali pa finančnem sistemu je mnogo operacij, ki jih najbolj zverzirani nadzorniki v Evropi in pa Združenih državah Amerike niso razumeli, zato je pa prišlo do te eksplozije slabih naložb pred leti v Združenih državah Amerike.

TANJA GOBEC: Gospod Medja. Koliko imate cenilcev. V banki.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): V banki imamo z licenco, z ustreznim znanjem med pet in deset cenilcev, seveda pa uporabljamo vrsto zunanjih cenilcev.

TANJA GOBEC: Izvolite replika.

Dr. FRANCE ARHAR (direktor Združenja bankSlovenije): Ne, dopolnitev, zdaj te razprave. Predvsem na temo, zdaj kako se stvari gleda, kdaj se kaj delegira, ker

od zunaj.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Ampak ljudje za marsikaj vedo, veste, tu pa se bom navezal na gospoda Kozina. Najtežje delo in ponovno tu se razlikujem od sogovornikov, pa tudi od vas, ker ne morem komentirati ne prizadeti, ker jaz to igro danes še igram, jaz moram to ekipo trenirati. Mi moramo to veščino integritete če hočete v ljudeh danes spreminjati, ne pa o njej govoriti iz gledalstva. In jaz vam povem, najtežje delo je v tem in vsak dan znova nam uspeva več, nismo pa še na koncu, ker to bo še dolgo delo, je spreminjati ljudi za to, da ti ne prinesejo papirja pa rečejo kaj hočeš, da ti tukaj noter napišem. A hočeš, da ti napišem a, ali b, da boš lahko potrdil, a ali b. In jaz rečem ne, hočem, da mi napišeš, kaj so alternative, kaj je poštena strokovna presoja in kaj je tvoje mnenje. Potem pa se bo odločalo.

TANJA GOBEC: Gospod Kozina, ko bodo ti ljudje povedali, zdaj se samo govori in mnenja, čeprav so zelo dobrodošla, ker so se sistemsko lotili v protikorupcijski komisiji tega bančnega sistema, ampak se govori nekdo delegiral, nekdo poklical na lepe oči in tako naprej. Ko bodo ti ljudje, ki naj bi dobili klic povedali od koga, potem se bo začel klobčič odvijati ali ne. Tudi takrat ne?

JOŽE KOZINA (državni tožilec): Jaz moram verjeti v tem trenutku prizadevanja gospoda Medje in mu dajem popolno podporo, ker druge alternative nimam. Pričakujem, da se tudi politika, prej sem rekel današnja opozicija je sprožila, vendar je te zadeve zdaj posredovala tožilstvu, tudi aktualna oblast kaže neko zanimanje, vnemo, da se to razčisti. Jaz sem prepričan, oziroma vsaj druge alternative ni, da se vsi zavedamo, da to ni samo neko brezno, da je denar nekam izpuhtel. Ni res. Ta denar danes nekdo ima in ta dramatična preradelitev tega denarja ima lahko za sabo tudi hude socialne probleme v državi.

TANJA GOBEC: Seveda, saj o tem govorimo.

JOŽE KOZINA (državni tožilec): Ta denar je ostal v državi, oziroma se je skril v tujino, na račun ostalih ljudi, ki so zdaj v napol že v revščini. Jaz sem prepričan, da vsi tukaj prisotni, aktualna politika, banke, da se vsi zavedajo kako pomemben je zdaj trenutek in da vsi stopimo skupaj in nobena bančna tajnost ne more predstavljati ovire. Seveda ne bomo bančno tajnost ukinjali vendar, moramo vsi skupaj najprej najti rešitev, da bomo mi lahko začeli delati koliko se od nas pričakuje in da bomo delo dokončali.

TANJA GOBEC: Vem, da bi replike na nekaj drugega. Ampak gospoda, ki sta bivša guvernerja, primer, ko nekdo zastavi za osem milijonov vredno posojilo, zastavi sliko, moram ta primer, sliko ki je čisti ponaredek, sodni cenilec zaprisežen je to ocenil, upam da ga ni več na plačilnem seznamu Nove Ljubljanske banke, ocenjeno osem milijonov, po moji informaciji na zadnjem sedežu avtomobila tako zelo na hitro in se dobi osem milijonsko posojilo. Modos operandi ali pretiravanje.

MITJA GASPARI (ekonomist): Ja težko je reči, ker je treba poznati postopek, ki je tekel za to, da se je pojavila slika, kot zavarovanje in da je nekdo, ki je to zavarovanje sprejemal ocenil to zavarovanje kot primerno. A veste po navadi se mešajo vloge, ki so v tej zvezi postavljene. Država določi z zakonom mejne robne pogoje za poslovanje nekega subjekta, v tem primeru banke. Banka Slovenije na podlagi takega zakonskega predpisa določi podzakonske akte s katerimi podrobneje to določi, z navodili to operacionalizira, z fizično prisotnostjo v banki na preskok z

middle managementa se pravi srednjega menedžiranja. Kako je to mogoče v državni banki.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Verjetno je to pravo vprašanje, čeprav mislimo da v zadnjem tednu smo zadevo že zdavnaj razrešili, pa tudi odgrnili to vprašanje večkrat, pa dajmo še enkrat. Prišlo je pač do različnih razumevanj, se pravi interpretacije kaj zakon predpisuje o bančni tajnosti, jaz se več v to sedaj ne bi spuščal, že pred tiskovno konferenco, ki je bila narejena prejšnji petek je uprava banke že več dni pred tem, ne da bi vedela kaj bo na tiskovni konferenci povedalo, sprejela na podlagi novih interpretacij ustrezne sklepe, spremenila način dela, že v tistem tednu, še pred tiskovno konferenco dostavila določene dokazne materiale in v nadalje jih bo dostavljala zelo redno in v zelo velikih obsegih. Če lahko povem še malo več, ker je potrebno to temo temeljito obdelati. Jaz sem tu morda predstavnik malo mlajše generacije in tako uprava banke, kot tudi zelo veliko (nerazumljivo) iz srednjega managementa in ogromno dobrih ljudi v banki, kjer imamo ogromno dobrih pa poštenih sodelavcev.

TANJA GOBEC: O tem sploh ne dvomimo. In ne postavljamo pod vprašaj.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Vsi skupaj verjamemo, da je razčiščenje tega, kar ste tu nakazali, vam bom povedal par številk. Prva prioriteta, poleg prioritete seveda, da banko za v naprej prečistimo, jo prežamemo z eno integriteto pri odločanju, pa tudi strokovnostjo kar izhaja iz navedb gospoda Kozine, zato v prihodnosti ne bo več napak. Ampak mi imamo zdaj v preiskavi več kot 200 izpostavljenosti, ki skupaj znašajo izgube, iz katerih do sedaj skupaj znašajo preko dveh in pol milijard, preko dveh in pol milijard ki so se nabrale v zadnjih štirih petih letih, vključno z nekaterimi, ki jih še pričakujemo sedaj, glede na podlagi teh stres testov in mi bomo ta seznam temeljito in sistematično prečesali. Iz tega bodo sledile, letos jih je bilo 30, naznanili nekaj je bilo že z dokazili in dokumentacijo, nekaj še bo. Vse bomo dopolnili, kar še nismo dali in iz tega bo samo še z večjim tempom sledilo tudi v prihodnje razčiščevanje te zgodovine. Vam pa moram samo reči primer, ki ste ga pokazali prej. Je bil zelo dobro izbran, ker po mojem mnenju, to je samo moje mnenje, seveda bo analiza v prihodnjih letih pokazala, lahko drugače. Je ravno primer financiranj na holdinških povezavah, za špekulativne namene, nakupa nekih delnic, sredstev, brez realnega denarnega toka in s špekulativnim določanjem vrednosti, povzročil poleg gradbeniškega balona daleč največji del teh težav.

TANJA GOBEC: Dobro, zdaj ste bili konkretni. Samo ena stvar me zanima. Glede na to, da se tudi ocena je bila protikorupcijske komisije, one so sistemsko, načelno mnenje napisali v katerem so po pogovorih z mnogimi predsedniki uprav in tako naprej ugotovili med drugim, da je bilo veliko poslov delegiranih. Šlo je za čas mislim da še preden ste bili vi predsednik uprave. Pa me zanima, ali imate v banki imena oseb, ki so podpisala največ kreditov, ki so danes tako imenovani tisti o katerih govorite. Ali imate imena, kdo bi to, kdo je to podpisal in kdo največ.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Poglejte, absolutno imamo vsa imena, na vseh poslih so imena seveda na pogodbah in tudi znano je, kdo je bil na kreditnih odborih. Seveda če vi govorite o delegiranih poslih, potem je možno, da je delegiral nekdo, ki ni bil na kreditnih odborih, kar bo treba v prihodnosti dokazovati, upam, da se bo kaj pokazalo in dokazalo.

TANJA GOBEC: Saj ravno v tem je, da je delegiral nekdo, ki ni bil kreditnih odborih,

praksah ampak vi v kazenskem postopku, predkazenskem morate seveda imeti kaj več od tega, da je to slaba praksa. Gospod Kozina, ko ste govorili prejšnji teden na tiskovni konferenci o 340 milijonih v okviru preiskave bančne luknje, kaj ste imeli v mislih? Kaj je ta znesek?

JOŽE KOZINA (državni tožilec): Da je ta znesek bolj trenuten, jaz se bojim, da bo dosegel tam tudi milijardo ali pa čez. Namreč teh praks, kot je bil sedaj prikazan jih je na desetine, gre v stotine. Vse te prakse so v kreditnih mapah. Žal imamo še vedno probleme dobiti te kreditne mape, preiskovali so jih revizorji, mislim da za velik dnar ampak izsledkov še ni nobenih. Žal, te kreditne mape bomo pridobili.

TANJA GOBEC: Oprostite, če so lahko revizorji 170 tisoč map pregledali, vi kot preiskovalnik.

JOŽE KOZINA (državni tožilec): To bo banka pregledala kajti kako boste vi banki dali nov denar, če ni sposobna ločiti enega od drugega in od tretjega. Ko govorim prvo, drugo, tretje hočem pojasniti zakaj gre tukaj. Kreditna mapa ni nič drugega kot dokumentiran razvoj nekih poslovnih dogodkov, nekih odločitev znotraj kreditnega razmerja med banko in komitentom in iz kreditne mape je moč, po naših izkušnjah zbrati vse te kazensko-pravne relevantne podatke. Možni so trije, tri modelitete odgovornosti bančnikov. Tukaj govorimo o tistih ključnih ljudeh, ki so odločali o kreditih. Prva je tista, ki bo bančnika izkulpirala, bodisi odškodninske bodisi kazenske odgovornosti zato bo moral izpolniti pet jasnih predpostavk. Te sicer pri nas niso še zakonsko zapisane, pri nas je podlaga za to ugotavljanje 263. člen ZGD, ki določa, da je bančnik dolžan ravnati s skrbnostjo, vestnega in poštenega gospodarstvenika ter dobro v korist družbe, torej zvestoba do banke. Praksa, za katero smo šli tožilci tudi že v tujino pogledati pa jasno kaže, da je mogoče razmejiti v tri modelitete, temeljne, torej kazensko, odškodninsko in ekskulpirano odgovornost. Ekskulpirali smo, da samo tisti bančniki to, zagotavljam, ki bodo dokazali prvič, da so v polju svojih odločitev delovali tedaj, ko so se odločali o odprtju nekega kreditnega razmerja in pri tem niso kršili kakšnih internih ali zakonskih določil. Drugič, da niso bili v konfliktu njihovi interesi in interesi banke, tretjič da so delali izključno v korist banke. Četrtič, da so odločitev sprejeli na podlagi primernih informacij in petič, da so bili dobroverni, da je bila ta informacija na podlagi katere so prišli do odločitev ni bila njihova subjektivna ocena, češ jaz sem tako mislil, jaz sem v to verjel ampak, da je razumna in racionalna tudi po objektivnih kriterijih. To je pet predpostavk, ki morajo biti kumulativno izpolnjene, da se bo ekskulpiral odškodninske odgovornosti. Če bo ugotovljeno, da je nastala škoda in da so tudi ostale predpostavke tudi torej protipravno ravnanje, vzročna zveza na principu adekvatnosti in pa krivda, bo banka zoper njega imela podlago za odškodninsko odgovornost. V kolikor pa je naklepno, torej zavestno bodisi v svojo korist bodisi v korist koga drugega na škodo banke ravnal v danih izvršitvenih oblikah, torej da je prestopil meje svojih pravic, da ni opravil dolžnega ravnanja ali pa da je zlorabil svoj položaj v zvezi z upravljanjem bančnega premoženja pa je tukaj kaznivo dejanje in to so tisti, ki jih bomo predlagali tožilci.

TANJA GOBEC: Dobro. Zdajle bomo šli na oglase, potem pa kako je lahko bančna tajnost nad delom preiskovalnih organov. Oglasi torej. Pozdravljeni spet v Tarči. Torej gospod Medja, kako je mogoče, da recimo banka, kot je vaša naznani, da je bila oškodovana za toliko in toliko milijonov, zažene se aparat, ki se mu reče preiskovalni, kriminalisti, tožilstvo, nazaj se vrne povratna informacija seveda odprite nam kreditne mape, sicer ne moremo nič in kreditne mape so zaprte. Ne sodelovanje

BORUT JANC: In ob vseh večjih in javnosti bolj izpostavljenih zgodbah so tu tudi nekatere manjše, zneski podeljenih kreditov pa prav tako več milijonski. Tako je na primer neznano podjetje Rig iz Murske Sobote leta 2009 pri Novi Kreditni Banki Mari bor dobilo šest milijonski kredit. Banka je posojilo odobrila 28. maja, le tri dni po tistem, ko je podjetje Rig vložilo zahtevo za odobritev kredita. Kredit je bil na transakciji račun Riga nakazan v dveh tednih 15. junija, še isti dan pa je bil na podlagi posojilne pogodbe enak znesek, torej šest milijonov, nakazan naprej podjetju Pomhold. In kako je podjetje Rig zavarovalo kredit pri NKBM-ju? Iz dokumentacije je razvidno, da je šlo za štiri bianco podpisne menice ter delnice družbe POM-Invest. Zanimivo je, da zastavljene delnice sploh niso bile v lasti Riga temveč že omenjenega podjetja Pomhold. Kot porok pri posojilu se pojavi tudi razviti Holding Zvon 1. Ta se zaveže, da bo v primeru težav z vračanjem kredita kupil zastavljene delnice Pomhold a. Predsednik Zbornice stečajnih upraviteljev o tveganju za podjetje Rig pravi.

MARKO ZAMAN (predsednik Zbornice upraviteljev Slovenije): S tem je riziko, ki ga je prevzem minimalen zaradi tega, ker bo na eni strani porok vračal ta kredit dejansko nekdo tretji z odkupom delnic.

BORUT JANC: Kredit bi podjetje Rig po pogodbi moralo vrniti do leta 2014, a ga še ni. Ali je bilo posojilo pri banki odpisano na NKBM niso odgovorili. In drugič, podjetje Rig je kredit najelo še pri eni mariborski bankiProbanki. Ta je zdaj v likvidaciji, sistem pa podoben. Dva milijona evrov, ki jih je Rig prejel od Probanke je še isti dan nakazal po djetjema Pomhold in POM-Invest, vsakemu po milijon. In zanimivo poroštvo za dvomilijonski kredit je Rig izskal pri podjetjuKBM Fineko, hčerinski družbi Nove Kreditne Banke Maribor in bil kot izhaja iz dokumentov za poroštvo pripravljen plačati tisoč evrov. Tudi KBM Fineko je danes v likvidaciji. O sklepanju takšnega poroštva pa predsednik stečajnikov pravi, najmanj neobičajno.

MARKO ZAMAN (predsednik Zbornice upraviteljev Slovenije): Neobičajno moram reči za tak primer je, da slišim pravzaprav prvič. Torej pomeni, da bo hčerinska družba ba nke nosila celotno breme kredita, ki ga je vzel v tem primeru Rig d.o.o.

BORUT JANC: Podjetje Rig je poslovalo osem let, registrirano za posredništvo a uradno brez zaposlenih. Lastnik in direktor v času najemanja kreditov je bil Rafael Kos. Prepletenost podjetij Pomhold in POM-Invest pa velika. Rig je bil namreč solastnik Pomholda, njegov takratni direktor Ivan Vizjak pa je bil v času podeljevanja kredita član nadzornega sveta NKBM, ki je torej odobrila šest milijonski kredit. Vizjak je bil hkrati tudi direktor POM-Investa, ki je od Riga pravtako prejelo denar. Ključno je torej vprašanje zakaj takšni denarni tok, zakaj je Pomhold posojilo dobil preko pod jetja Rig in ne neposredno pri NKBM-u. Zato, ker je bil do banke že preveč kreditno izpostavljen. Seveda smo želeli izjave vseh vpletenih, a pred kamero ni želel odgovarjati nihče. So nam pa pisno zatrdili, da so bili posli zakoniti, v skladu s poslovnimi običaji banke, da se ni okoristil nihče in da je Pomhold NKBM-u šest milijonov vrnil. Kdo so bili člani kreditnega odbora, ki je Rigu odobril kredit nam iz ba nke niso odgovorili, vsa tri podjetja Rig, Pomhold in POM-Invest so že v stečaju. Krediti, skupni dolg podjetij do Nove Kreditne Banke Maribor več 10 milijonov evrov pa neodplačanih. Bistveno, s primerom se več mesecev že ukvarjajo tudi kriminalisti.

TANJA GOBEC: Torej z več primeri se ukvarjajo kriminalisti. Slišali smo o slabih

TANJA GOBEC: Hvala lepa. Prevesili smo se v drugo polovico oddaje, poglejmo še drugi prispevek Boruta Janca potem pa o odgovornosti.

BORUT JANC: SCT 206 milijonov evrov, Holding Zvon 1 184 milijonov evrov, Primorje 178 milijonov, Vegrad 148 milijonov, pa skupina Viator&Vektor 66 milijonov evrov. Najbolj odmevni primeri slabih kreditov pri vseh treh največjih slovenskih bankah, ki jih je razkrilo lansko, sicer tajno poročilo Banke Slovenije. Številna posojila, ki so jih banke dajale gospodarstvenikom bodo predvsem zaradi stečajev podjetij šla v odpis, mnoga izmed njih so bila slabo ali nezavarovana, politične in strokovne odgovornosti za kredite, zlasti tajkunske, ni prevzel še nihče. Spor med direktorjem Agencije za trg vrednostnih papirjev in nekdanjim guvernerjemBanke Slovenije kdo je kriv za pomanjkljiv nadzor nad podeljevanjem teh kreditov?

DAMJAN ŽUGELJ (direktor ATVP): Centralna banka ima vse vzvode.

Dr. MAKRO KRANJEC (nekdanji guvernerBanke Slovenije): Kje je v tem primeru treba iskati krivdo? Pri lastnikih, pri nadzornih svetih in pri upravah. To ni stvar nadzornika.

BORUT JANC: Je le še zgodovinski zapis. Večina tistih, ki so kredite dajali še vedno službuje v bankah. Odškodninske tožbe je za zdaj sprožila NKBM, tudi proti nekdanjemu predsedniku uprave. Ta nam je pred dnevi odgovoril poslovali smo pošteno, stvari pa da so danes pristranske.

MATJAŽ KOVAČIČ (nekdanji predsednik uprave NKBM): Seveda pa je z današnje distance ocenjevati naše poslovanje po petih letih krize najmanj pristransko, če ne kaj drugega.

BORUT JANC: V primeru NLB, kjer je slabih kreditov še bistveno več, večina jih izvira iz časa Marjana Kramarja na mestu predsednika uprave in Igorja Marinška kot prvega nadzornika, odškodninskih tožb za zdaj ni. Rezultat kriminalističnih preiskav v bankah za 346 milijonov oškodovanj in 37 kazenskih ovadb pa do danes javno imen še nima. Nekdanja članica nadzornica sveta NLB Marianna Okland, ki je bila letos s tega mesta nepričakovano razrešena o slovenskih bančnih praksah kritično pravi.

MARIANNE OKLAND (nekdanja članica nadzornega sveta NLB): Dozdeva se mi, da so v Sloveniji nekatere sile, in to ne nujno v vladi ampak med politiki in poslovneži, ki hočejo, da stvari ostanejo take, kot so bile, nočejo sprememb. V Slovenijo sem prišla, da bi stvari spremenila. Hotela sem spremeniti slabo korporativno upravljanje, slabe odločitve o posojilih in odpraviti neprimeren vpliv politikov na banke, posebej na NLB.

BORUT JANC: In nadaljuje.

MARIANNE OKLAND (nekdanja članica nadzornega sveta NLB): Poleg tega sem dobila občutek, da nihče ni dovolj dober za NLB. Tudi postopek odstavitve je bil zelo neprofesionalen. SOD je imel zadnjo besedo pri nadzornem svetu NLB-ja. Po glasovanju sem jih vprašala, ali so ponosni na to in ali je bila to dobra korporativna praksa. Niso se mi upali odgovoriti.

oziroma preoblikovala v obveznice, zdaj je ostala brez tega. Prosim režija.

NOVINARKA: "V začetku leta 2010 so nas poklicali z banke in pojasnjevali, da je naša oblika varčevanja zastarela. V spremembo so nas dobesedno silili in nam nsio dali nobene možnosti izbire. Verjeli smo jim in kot še marsikdo zaupali državni banki. Tako sem kot nepoučena državljanka 8.6.2010 preko okenca vplačala enkraten znesek v višini 5414,04 evrov in kupila 54 obveznicNLB26. Nikakor ne razumem s kakšno pravico je državni zbor sprejel novelo zakona, ki predvideva popolna razlastitev lastnikov teh obveznic. Zame je to navadna kraja, ob kateri se banke spr enevedajo."

TANJA GOBEC: Torej zelo kratek in zelo učinkovit odgovor. Ljudje težko razumejo, da bomo sanirali tudi tajkunska posojila, vem da niso vsa takšna, da pa so ljudem, ki so imeli obveznice, da jim je to odvzveto. Seveda je to sprejel državni zbor ampak prosim zelo kratek odgovor gledalki.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Ob tovrstni žalostni zgodbi domnevam, da je pač takšna kot je bila predstavljena. Seveda nas vse zaskrbi, kljub temu je treba povedati pa nekaj stvari. Evropska unija je sprejela jasno zahtevo konec poletja, da je treba v primeru državnega dokapitaliziranja bankvsakih preden uporabiš davkoplačevalski denar najprej za kritje izgube uporabiti kapital, stari kapital, če hočete in hibridne in podrejene instrumente. To določa zakonodaja in Evropska unija je očitno zahtevala in dosegla, da je tudi Slovenija sprejela to zakonodajo v svoj zakonski okvir.

TANJA GOBEC: Gospod Gaspari, druge možnosti ni bilo? Ljudje sprašujejo ali ni bilo mogoče predhodno kakor koli obvestiti.

MITJA GASPARI (ekonomist): To se dogaja v progresiji, ko je bila Irska je bilo to nemogoče in celo prepovedano. ECB je prepovedala, da bi se imetniki obveznic kakor koli prikrajšali. Ko je prišla Grčija smo bili nekje na sredi poti, nikakor ne obveznice E vropske centralne banke oziroma papirje ampak lahko pa papirje privatnih imetnikov. No potem pa je prišel Ciper, kjer se je celo zajadralo tja do deponentov, celo tistih pod 100 tisoč evrov, ki imajo splošno zavarovanje v celi Evropi. Slovenija je sprejela v svoj zakon nekaj, kar v evropski direktivi še ni dokončno sprejeto ampak je kot osnutek predlagano in ta trenutek še tečejo zadnji razgovori za to, da bi se to sprejelo. So argumenti za in so argumenti proti, da bomo pošteni.

TANJA GOBEC: Bi lahko še počakali s tem?

MITJA GASPARI (ekonomist): Argumenti so, da mora biti strošek za državljane, če hočete skozi proračun zadnji, ki pride na vrsto, ko gre za problem reševanja takšnih primanjkljajev. Najprej lastniki in potem tisti, ki imajo podrejene terjatve z opcijo, da se bodo konvertirali v kapital, tako imenovane ko-ko obveznice in tudi ti tako imenovano dobro informirani imetniki obveznic. Pri nas se je zgodilo, da takšnih dobro informiranih imetnikov ni toliko, kot se morda zdi na evropskem trgu pa je veliko takšnih, ki so te stvari kupovali na bančnih okencih. To je prvi problem glede na tiste pozitivni elemente, ki sem jih prej omenil in drugi problem je retroaktivnost, ki nastopa v tem primeru in ta se bo morala razrešiti verjetno na Ustavnem sodišču. Torej jaz bi počakal na rezidenčno sodbo Ustavnega sodišča, ki bo o tem primeru kar težko razpravljalo oziroma se mi zdi, da bo argumentov za in proti kar nekaj in bo odločitev po mojem strokovno zelo zahtevna, ko jo bodo sprejemali.

majhnost te države, tega sistema se z velikimi sistemi, kaj ti lahko pričakujem, jaz mislim da bo jutri leto dni, kar je Ljubljanska banka poslala dokument, pred letom dni je poslala dokument, z vso analizo, z vsemi parametri in vmes je dobila dodatne informacije. Večkrat sem že vprašal, a so dali kakšen feedback na to, odgovor je bil zaenkrat nobenega in na drugi strani tudi poglejte no, zdaj status državne pomoči, večkrat sem že rekel, če ta slovenski primer pogledamo današnji, imamo dve privatni banki in tema naj bi država pomagala ali pa jim pomaga, v drugih dveh bankah je pa država lastnik prosim. Če gledate zakon o bančništvu, lastnik je dolžan izpolnjevat kot lastnik vse te parametre, ki se zahtevajo od banke, z drugimi besedami zame že ta distinkcija ni jasna.

TANJA GOBEC: Državna pomoč, ki jo mora Bruselj odobriti in tako naprej. V bistvu pa sanira svoje.

Dr. FRANCE ARHAR (direktor Združenja bankSlovenije): Posebej, glejte KBC tudi, KBC je bil tukaj partner, KBC ni imel nobene državne lastnine ampak je dejansko dobil pomoč, kot cela vrsta banka. 1,6 bilijona evrov do lanskega leta je bilo dane te pomoči in vložkov v bančni sistem v Evropi. Tako da resnično temeljno vprašanje, ki ostaja tudi za evropsko bančno unijo, pri istih predpisih različni metri, različna praksa. Če bo to zagotovila enotna supervizija, vsaka ji čast.

TANJA GOBEC: Jaz sem razumela, kot da nam malo žugajo iz Bruslja, mi pa nekaj izpolnjujemo ampak to je samo moja razlaga. Gospod Medja vi ste bili v banki najbrž pripravljeni, da se bo to zdaj zgodilo, o čemer govorimo, pa se ni zaradi, še ne zelene luči Bruslja. Drži?

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Res je. Mi smo pripravljeni, da seveda se takoj izpelje vse potrebne postopke, kot so pričakovani, pač v dosedanji komunikaciji, odločilna aktivnost seveda je pozitivna odločba Evropske komisije v skladu z regulativo, ki tudi za Slovenijo velja, za odobritev državne pomoči. Jaz vseeno delno ne bi strinjal s svojima, seveda bolj izkušenima in širše razgledanima kolegoma, imam samo eno leto izkušenj zdaj na tej poziciji in v teh procesih. Ampak zdi se mi, če poskušam biti objektiven, da so se zamude dogajale, če se spomnimo povsod. Najprej so se dogajale v Sloveniji, recimo pri sprejemanju zakona ZUKSP, za krepitev stabilnosti bank, pa smo imeli ustavno presojo, pa smo potem imeli razpad vlade, pa sprejemanje uredbe, kot veste dva dni oziroma en dan nazaj novo uredbo, ker prejšnja se je izkazala, da je bila v marsičem nepopolna oziroma neuporabna. Pa smo imeli potem nadaljnje razširitve, ker prvi pregledi naj bi bili samo za tri banke, potem je bila odločitev, da morajo bit pregledi širši in potem smo naleteli tam nekje ob koncu prvega poletja seveda, malo prej, na zahtevo Evropske komisije, ki je pa a veste iz druge strani Evropske komisije, kot pa je Direktorat za konkurenčnost, ki pregleduje državno pomoč, je pa na drugi strani ugotovila, da ima Slovenija makroekonomska neravnovesja in da mora, ne samo pri bančnem sistemu, ampak na precej veliko področjih narediti nujne reforme. In zato je zahtevala, da se tudi ta del zaustavi, priključi celovitemu pregledu in naredi celoten pregled in stres test. In ja v enem delu seveda se pridružujem, tudi jaz bi rad, da bi bila ta odločitev že pri nas, ampak verjamem da bo v najkrajšem času, tako kot so danes potrdili številni pozitivni odzivi iz Bruslja.

TANJA GOBEC: Zdaj bomo šli za trenutek k pismu, ki ga je poslala gledalka. Pravi, da je mati samohranilka, ima dva šoloobvezna otroka, pred leti je odprla varčevalni račun v Novi Ljubljanski banki, potem tega na željo ali zahtevo banke prenesla

vnaprej ve in so se napovedovali datumi in se je točno vedelo, da je treba stvari peljat v paketu, ko se ugotovijo rezultati, se izpelje dokapitalizacije, se prenesejo slabe terjatve in se hkrati seveda omogoči tudi odločbo o državni pomoči. Če to ni bilo jasno že pred meseci in če je komaj zdaj postalo jasno, potem nekaj v logistiki vsega tega procesa, upam da na strani Bruslja, ni v redu. In če je to zdaj samo prvi primer, lahko se zgodi, kaj se bo zgodilo drugo leto novembra, ko bo recimo 14 takih primerov hkrati na mizi in bo treba izdajat odločbe, ki tudi ne bodo vse samo formalne, ampak bodo imele kakšne tudi posledice v državni pomoči. Torej administracija se mora pripravit logistično na ta postopek in mene čudi, da za dve ba nki, ki nista niti veliki, za evropske razmere, ki sta že pred časom dali programe restrukturiranja.

TANJA GOBEC: NLB, NKBM.

MITJA GASPARI (ekonomist): Ljubljanska in mariborska, kjer so v Bruslju imeli dovolj časa, da to preučijo, bi moral ta dokument že čakat ta trenutek in bit danes že na mizi. Seveda druga stvar pa je, ali morda nekomu še ta znesek ni všeč, ki ste ga omenili prej štiri milijarde 800 in morda še proučujejo, če bi moral bit še nekoliko večji.

TANJA GOBEC: Govorite o nekomu v Bruslju?

MITJA GASPARI (ekonomist): Ne, jaz govorim o tistih, ki imajo pooblastila v komisiji, da v Ecfinu, to se pravi v tistem oddelku oziroma direktoratu, ki se ukvarja s finančnim sistemom. To seveda konkretno spremljajo, so bili člani te ekipe, ki je seveda na tem delala in ne vidim razloga, da bi to zdaj lahko vsebinski ali tehnični razlog za kakršnokoli odlaganje.

TANJA GOBEC: Saj veste, hočem izvedeti kdo je palica v kolesju. Mogoče boste vi povedali.

MITJA GASPARI (ekonomist): Nikomur ne bi smelo bit v interesu.

TANJA GOBEC: Saj zato.

Dr. FRANCE ARHAR (direktor Združenja bankSlovenije): Jaz se pridružujem mnenju kolega Gasparija. Dodatno tudi zaradi tega hodim na sestanke Evropske bančne federacije, kamor pride Evropska centralna banka, potem evropska bančna oblast, ali organ, povsod je ista zgodba, komunikacija je izrednega pomena. In pri tej komunikaciji morajo biti isti dan vsi elementi. To pomeni kakšna je luknja, oziroma koliko manjka, kako bo pokrita, kdaj bo pokrita in če je treba soglasje isti dan, tudi to soglasje.

TANJA GOBEC: Gospod Arhar to bi ta vikend, je bilo predvideno. Oziroma ta konec tedna, da se bo izvedla dokapitalizacija in začetek prenosa. Takšne so bile napovedi.

Dr. FRANCE ARHAR (direktor Združenja bankSlovenije): Ja glejte jaz ne vem ali je temu res tako. Ali je bilo kaj podpisano. Človek se čudi tudi temu. Prej spomladi je bil pritisk z njihove strani, da se tukaj kasni, mi vemo koliko časa smo diskutirali o zakonu, pa ga dali pred Ustavno sodišče in tako naprej, potem se pa zgodba obrne na drugo stran, pa čas ni več pomemben. Za nas je, za njih ni več pomemben. In tukaj se pridružujem, namreč tudi če bi imel cel bančni sistem, če primerjamo zdaj to

postopek do konca, so v zemljiški knjigi v bremenskem listu, imajo hipoteko, če imaš hipoteko še nisi lastnik, od hipoteke do lastnika je še velik korak. Tako da glejte gospod Mansson Švedska, v krizi takrat, zaradi poslovnih prostorov. Deset procentov slabih kreditov zaradi poslovnih prostorov, 15-letni rok so imeli za placiranje tega in kot, če jih vprašate, hvala bogu je prišlo prej do konjunkture, da so dejansko pod desetimi leti vse prodali. In še nekaj je treba povedat tukaj pri nas, kako smo zgradili take cene, 2004 je prišlo na trg iz stanovanjske varčevalne sheme 23 tisoč varčevalcev, tu smo točno vedeli kdaj bo prva zastavica padla, ko smo shemo postavljali 2004. Prebivalstvo ni bilo zadolženo, samo za avtomobile se je zadolžilo le ta 99, pred uvedbo DDV-ja.

TANJA GOBEC: Drži. Vztrajam pri tem in gospod Kozina iztočnico oziroma vprašanje za vas, prvih 50 na seznamu, ki so izvrtali največjo luknjo v bančni sistem, jaz ga nisem, kolegij, začel je lani, je revija Reporter to objavila. Mislim, da smo mediji potem veliko o tem poročali. Med prvimi 50, ki so zvrtali luknjo nisem zasledila posameznika Francka ali Jožeta, ki je recimo zgubil službo, pa ni mogel več plačevati, odplačevati posojila, ki je vzel stanovanjsko posojilo in ga ni mogel potem odplačati do konca. Tam so d.o.o.-ji z deset milijonskimi posojili in tam so podjetja, ki kot rečeno so zdaj na nek način v kazenskih postopkih. Vaš pogled na ta del, o čemer govorim.

JOŽE KOZINA (državni tožilec): Ja glejte to drži. Tisto, kar bije v oči, tudi ko smo mi dobili ta seznam, dobili pa smo ga, to se spomnim od Barbare Brezigar, ki je bila takrat na Ministrstvu za pravosodje, z namenom, da tožilstvo ga preuči in da odreagira. In dejansko.

TANJA GOBEC: Takratni predsednik vlade je to poročilo predal preiskovalnim organom. To je znano.

JOŽE KOZINA (državni tožilec): Ko smo ga pogledali je bilo jasno, kot vi pravite med 50 so bili v oči neki d.o.o.-ji prvič prepoznani, s tem dodatkom, da so imeli na koncu vsi po deset ali pa celo večmilijonske kredite in z dostavkom, črtico, v stečaju. To je gotovo ekscesno, ker je jasno, da ti d.o.o-ji so bili več ali manj neke lupine oziroma družbe z minimalnim ustanovitvenim kapitalom, ki so ta posojila črpala popolnoma za druge namene in za družbe ali pa posameznike, ki so stali izza njih. In tukaj se postavlja tudi izjemno aktualno vprašanje našim korporativnim strokovnjakom, da so pravzaprav ti d.o.o-ji na nek način se sprevrgli v neke lupine, ki plenijo in so plenile ta bančni denar in že naprej je bilo jasno, da taki kot so, ga ne morejo vrnit.

TANJA GOBEC: In od vas pričakujejo, da boste kaj od tega, kar je bilo odpeljano, kar so drugi dovolili, da se je odpeljalo vrnili v proračun. Replike po oglasih. Torej nazaj v studio smo. Za oba bivša guvernerja, kaj pomeni rdeča luč iz Bruslja? Gospod Gaspari.

MITJA GASPARI (ekonomist): Ja ne vem, ali je že nastopila rdeča luč, jaz nisem nobene.

TANJA GOBEC: Očitno je, vlada pojasnjuje oziroma tudi Banka Slovenije kot neko birokratsko- tehnično zadevo.

MITJA GASPARI (ekonomist): Če bi to res bila birokratsko-tehnična zadeva je to nesprejemljivo in je to sramota za Evropsko komisijo. Konec koncev se mesece

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Jaz te ocene ne znam komentirat, tako da bi jo lahko potrdil. Tu nepremičnine v pregledu kakovosti sredstev bank, vseeno kljub drugačnemu vtisu javnosti, predstavljajo majhen del. Predstavljajo določen del zavarovanj za bančne kredite, tudi slabe bančne kredite in v nekaterih primerih so že na bilancah bankv lastnini bank, tiste nepremičnine, ki so bile zasežene. NLB na primer se že kar nekaj let seveda trudi prodajati določene nepremičnine, počasi se ta trud obrestuje, nekaj stvari se prodaja. Seveda cene so v tem času, kot veste padle. Moram reči, da se strinjam z gospodom Manssonom, katerega prispevek je bil prej slišan, če bi želeli sedaj prodati večjo količino nepremičnin in za slovenski trg je pravzaprav že relativno majhna količina nepremičnin velika, ker je malo transakcij, seveda lahko dosegli vpliv na cene. Zato mislim, da je ta rešitev, ki je sedaj, da določene stvari iz bank, ki so vezane na slabe terjatve prenesemo na Družbo za upravljanje s terjatvami bank, ki pa ima čas, da v bodočem obdobju s tem upravlja in poskuša optimizirat ceno, ta pristop je seveda najmanj tvegan, v smeri da bi padle cene še bolj na nepremičninskem trgu. Sicer bi pa samo še to rekel. Cena na nepremičninskem trgu je rezultat ponudbe in povpraševanja. Se pravi mi se ne smemo izogibat padanju cen samo zaradi tega, da cene ne bi padale, mi se moramo izogibat pretirane volatilnosti cen. Če pa so prave tržne cene nižje od tistih, ki so danes, se bo pa to pač na trgu pokazalo.

TANJA GOBEC: Če mogoče v enem stavku, ko ste ravno pri nepremičninah. Nepremičninski davek s prvim januarjem, NLB dobi novo dokapitalizacijo, kdo plača nepremičninski davek? Kot lastnik toliko nepremičnin.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Mislite za NLB?

TANJA GOBEC: Tako.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Banka pravzaprav ni lastnik, zopet malo napačnega razumevanja, ni lastnik toliko veliko nepremičnin, seveda pa bo plačala davke.

TANJA GOBEC: A je možno povedat koliko, da se ne bova, ali imam jaz prav?

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Ne zdajle vam ne bi s številkami postregel. Seveda bo pa plačala davek v skladu z zakonodajo, tako kot vsi ostali, ko bo seveda zadeva veljavna.

TANJA GOBEC: No saj veste kaj bom jaz rekla, najprej davkoplačevalski denar v sanacijo in potem še iz tega še nepremičninski davek bomo plačali.

Dr. FRANCE ARHAR (direktor Združenja bankSlovenije): A lahko samo nekaj?

TANJA GOBEC: Lahko, če na to, sicer imam še gospoda Kozino. Izvolite.

Dr. FRANCE ARHAR (direktor Združenja bankSlovenije): Ne samo v zvezi z nepremičninami tole. Prvič napačen vtis, kje so banke vse lastniki. Običajno, če je vse v redu, imajo banke hipoteko, če vzamemo samo prebivalstvo, ker kolega Medja je rekel, da niti tega ni toliko, pri prebivalstvu ima dolga 8,6 milijarde v bančnem sistemu, tri četrtine so hipotekarni krediti, prvo vprašanje ali so banke izpeljale

naslednjem letu, ko se bo to dogajalo na ravni Evropske unije oziroma evro skupine ali bo prihajalo do takih razlik tudi tam. In kako jih bodo premostili. Namreč, v Španiji so razlike, s tem končam, premostili tako, da so imeli supervizijski odbor, ki so ga sestavljali vsi zunanji faktorji, dejavniki, to se pravi centralna banka, komisija in mednarodni sklad in pa domače ministrstvo za finance in centralna banka Španije in oni so potem to uskladili. Pri nas je obstajal enak odbor in predpostavljam, da so o tem tudi govorili ali je to usklajeno, predpostavljam, da je in če je, bodo znali razložit zakaj takšna razlika.

TANJA GOBEC: Torej pri metodologiji smo še, če ostanemo, pa morda če navežete gospod Arhar, kot bivši guverner, domače ocenjevanje kaj je slaba terjatev, pa ko pride nekdo od zunaj, razlika prosim.

Dr. FRANCE ARHAR (direktor Združenja bankSlovenije): Ja glejte jaz bi se navezal na to, kar je gospod Kozina začel, ko je rekel slaba terjatev. In sicer na distinkcijo kaj je banka oziroma kaj je pri banki slaba terjatev, kaj je bančni dolg. Namreč civilno pravo pozna dolžniško zamudo, upniško zamudo, banki kot finančnemu posredniku nobena zamuda ni priznana. Torej, če imate v banki denar, vpogledni, zapadli depozit, jaz vam ne morem reči, oprostite danes nimam, pridite jutri, pa da bom en dan v zamudi, mene je konec. To pomeni prvi aksiom za banko vizavi ostalim je likvidnost, mi se o kapitalu lahko pogovarjamo dolgo časa, pa bo banka naprej funkcionirala, če je likvidna. Slaba terjatev, definicija 90 dni, 90 dni zamude. Nemci pravijo mi imamo firme, ki plačujejo v stotih dneh in so dobre firme, mi ne bomo tega priznali. Skratka glejte tukaj zavarovanje, to kar je kolega Gaspari govoril, zdaj kakšna je njegova rednost, nepremičnin, to je zame sekundarno vprašanje. Zakaj? Ravno zaradi prvega, kajti poglejte če imam jaz nepremičnino, če imam ne vem kakšno drugo premoženje in to ni likvidno, kdaj jaz pridem do likvidnega denarja, če imam nepremičnino, jaz sploh ne vem. Jaz ta čas propadem. Zato je zame največja vrednost, če imam jaz pogodbenega partnerja, ki ga poznam, brez zavarovanja, ki drži besedo, izpolni ob roku, tako kot je pogodba stipulirana. Zato so vse te diskusije zame zelo relativne. Tukaj so določene fikcije.

TANJA GOBEC: Ampak oprostite ta del je manjši, mi se zdaj že leto dni pogovarjamo o stvareh, o kreditih posojilih, ki so bili dani, kakor so bili dani in se ne vračajo in so šli v meglo.

Dr. FRANCE ARHAR (direktor Združenja bankSlovenije): Glejte pa ne vsi krediti, vsi krediti slabi se eni tudi vračajo, med slabimi krediti imamo tri kategorije, imate dolžnike, kjer je stečaj, je lahko banka izločitveni upnik, se ve kaj to pomeni. Imate dolžnika, kjer je prisilna poravnava, imate dolžnika, ki plačuje kasneje kot 90 dni. Vse to so slabi krediti. Za ljudi verjetno vse v isti vreči. Tako da.

TANJA GOBEC: Ne to ne ampak seveda so jim ostali v spominu milijoni in milijoni, konec koncev tudi Banka Slovenije, ko je naredila pred letom dni oceno stanja v bančnem sistemu 50 prvih je v bistvu polovica od teh, to mi boste priznali, je v raznoraznih preiskovalnih in kazenskih postopkih, pa o teh sem govorila, seveda ne o normalnem dolžniškem, če malo z zamikom plačam, plačano posojilo. Gospod Medja, če ostanemo pri tem nepremičninskem, ocenjevanju nepremičnin. Vi jih imate kot banka veliko zastavljenih, kaj je s tem? Ena od ocen pred dnevi je bila, preden so prišli ti stresni testi ven, da bo v bistvu lahko ta stresni test tudi zamajal nepremičninski trg, prav zaradi tega vrednotenja nepremičnin v bankah.

nepremičnin zares stresel? Direktor slabe banke odgovarja, da ne.

TORBJÖRN MANSSON (izvršni direktor DUTB): Ne glede na ceno, po kateri bomo kupili to premoženje, bomo vedno skušali doseči njegovo maksimalno vrednost. Poleg tega si bomo lahko vzeli veliko več lasa, kot če bi morale banke zdaj razprodajati premoženje, da bi očistile svoje bilance, in bi dale vse nepremičnine na trg.

BORUT JANC: In še krediti, ki jih bo prevzela slaba banka za milijardo in 600 milijonov evrov. Prvi paketi bi po prvotnih načrtih moral biti prenesen že pred meseci. Tudi zdaj bo hitro ukrepanje ključno. Večje kot bodo zamude, večja bo škoda.

TORBJÖRN MANSSON (izvršni direktor DUTB): Zato bi bila lahko nekatera podjetja, pri katerih se zelo mudi, prestrukturirana prepozno. V nekaterih primerih ima zamuda lahko resne posledice. Težko jih je oceniti s številko, vendar so to veliki stroški.

TANJA GOBEC: Torej glede na povedano v prispevku, spoštovani gostje, kako so zunanji revizorji ugotavljali kaj je slaba terjatev? Koliko map so pogledali? Na pričanju v parlamentu ste rekli, gospod Gaspari, da so 170 tisoč map menda pogledali. To drži?

MITJA GASPARI (ekonomist): Tako je bila javnost obveščena. To je približno okrog 90 procentov vseh tako imenovanih kreditnih map, kot se zdaj moderno reče v našem bančnem sistemu. Kolikor se spomnim, je bilo v Španiji pregledanih čez milijon takih dokumentov. To je odgovor gospodu, ki je prej rekel, da se proces lahko močno podaljša. Če pogledate nemški ali pa francoski sistem predpostavljate, da je tam število takih dokumentov večje kot v Španiji. Torej lahko pričakujemo še toliko več, čeprav bo res tam nekaj manj bankpod takim pregledom kot jih je bilo v Španiji. To je eno. Drugo, kar morda publika širša ne ve, tisto, kar je za tak dokument, mi smo dobili neko obvestilo za javnost, na katerem edino lahko dajemo svoje mnenje in zato se opravičujem, če bo na osnovi tega kaj napačnega. Namreč za kaj gre? Gre za to, da je v Španiji, naš izdelek v Sloveniji je zelo podoben izdelku kot je bil narejen v Španiji v velikih podrobnostih, v eni se pa močno razlikuje. V Španiji je pregled kvalitete aktive od spodaj navzgor, to se pravi po posamičnih terjatvah, prinesel rezultat, ki je bil zelo podoben, morda milijardo razlike pri 50 milijardah od tistega, ki je bil narejen od zgoraj navzdol, to se pravi z ustreznimi statističnimi metodami, ki ocenjujejo približno kvaliteto finančnega sistema oziroma posamezne banke. Pri nas se je dovolj nepričakovano zgodila zelo velika razlika, to metodi od zgoraj navzdol, to se pravi tej, ki jo je delal Berger, je uporabljal model, je prišla ta potreba kapitalska dopolnitev v višini 3 milijarde in 200, med tem ko je prišla po metodi, ki jo je uporabljal Weimann, od spodaj navzgor, po ocenjevanju posameznih terjatev pa 4 milijarde 800. Gre za milijardo in 500 milijonov razlike, kar je morda mogoče, samo v dokumentih ni nikjer pojasnjeno zakaj je tako velika razlika. Ker namreč zakaj sta dve metodi? Zato, da se preverjata ena drugo in da tisti, ki to delajo ugotovijo, da niso preveč zgrešili. Pri nas je očitno prišlo v tej drugi metodi, ki jo tudi tekst potem omenja kot bolj primerno, in zaradi tega iz nje izhajajo rezultati, ki naj bi bili obvezni. To, da je bila ocena terjatev aktive mnogo bolj rigorozna kot bi bila, če bi upoštevali statistične vrednosti za te terjatve po metodah tako imenovane verjetnosti neplačila. Torej to zdaj ni problem, problem je lahko za nas opazovalce, za izvajalce tega programa je pač to dejstvo. Bo pa zanimivo videti v

pretresljivega ne bo zgodilo.

Dr. BOŠTJAN JAZBEC (guvernerBanke Slovenije): Ponavljam, da bodo slovenske banke vsaj po teh dokapitalizacijah ene bolj dokapitaliziranih v evro območju, zaradi česar je potrebno poudariti, da se s temi bankami velika poslovanja z občani in z gospodarstvom ne bo zgodilo nič. Kar pomeni, da so vloge v vseh bankah varne.

BORUT JANC: Druga skupina petih ostalih bank, ki so jih pretresli tuji revizorji, bo morala denar za dokapitalizacijo do junija poiskati sama pri lastnikih. Najhujši scenarij, ki so ga upoštevali revizorji, sicer predvideva 4,8 milijarde bančne luknje do leta 2015. Levji delež odpade na NLB, skoraj 2 milijardi, milijardo evrov na NKBM. Bistveno, obveze, privatizacija, se pravi prodaja državnih bankv štirih letih, NKBM v celoti, NLB pa tudi tokrat ne. Država bi ohranila 25 odstotkov in eno delnico. In drugič, sodelovanje z organi pregona ter vlaganje odškodninskih tožb. Stresni testi in pregledi bilanc so torej pokazali bistveno večjo finančno luknjo kot so do sedaj ocenjevale uradne institucije. Evropska bančna agencija na njenih stresnih testih pred dvema letoma ne NLB ne NKBM nista padli. Mariborska banka je takrat prag za uspešno opravljen test občutno presegla, ljubljanska le za malenkost. Ključno, po državah so bile uporabljene različne predpostavke, testi pa finančnih trgov niso pomirili. In stres testi Banke Slovenije opravljeni lani, štiri leta po začetku krize. Ti so pokazali, da bi banke po črnem scenariju letos potrebovale 1,3 milijarde evrov. V te ocene je letos maja podvomila Evropska komisija. Zakaj torej razlika v ocenah in rezultatih? Bančni analitiki odgovarjajo.

MATEJ ŠIMNIC (bančni analitik, Alta Invest): V bistvu noben se do zdaj ni bistveno ukvarjal s tem, kakšna je vrednost garancij za temi krediti in tukaj pridejo lahko glavna odstopanja.

BORUT JANC: Dalje, metodologija. Številni domači ekonomisti so podvomili v resnost pristopa tujih revizorjev in zahtevali naj se, tako kot v primeru pregleda španskih bank, metodologija javno objavi še preden bodo znani rezultati stresnih testov. Ni se zgodilo. Ali so bila za Slovenijo zdaj uporabljena prestroga merila? Bo metodologija za druge evropske banke primerljiva, popolnoma enaka? Guverner pojasnjuje.

Dr. BOŠTJAN JAZBEC (guvernerBanke Slovenije): Vam lahko zagotovim, da bo metodologija primerljiva in ni nobenega strahu ali pa potrebe po tem, da bi dvomili v te rezultate.

BORUT JANC: Bančni analitiki pa odgovarjajo.

MATEJ ŠIMNIC (bančni analitik, Alta Invest): Vprašanje pa če še bo v drugih državah tako podroben kakor je pri nas. Vseeno moramo vedet, da tukaj gre za bančne bilance, ki imajo nekje 44 milijard v Sloveniji evrov vse skupaj vrednost, pa so stresni testni trajali kar nekaj časa. Tako da če bi celoten evropski bančni sistem na ta način pregledovali, bi trajalo to precej časa.

BORUT JANC: Kdo in kako je ocenjeval sredstva v bankah, na primer nepremičnine. Da so pri tem sodelovali tudi študentje iz Bolgarije, Češke in tako dalje, nam je potrdilo več visokih bančnih uslužbencev. Kot tudi to, da so bile številne nepremičnine podcenjene. Na primer nepremičnina v Portorožu, ocenjena vrednost vsega deset tisoč evrov. Kaj to pomeni za nepremičnine, ki bodo skupaj s slabimi krediti prenesene na slabo banko? Bodo res na prodaj pod ceno? Se bo trg

je ta slovenski, ki je zdaj bil nek vzorčen primer za težave v drugem delu Evrope in takrat bo postalo zelo interesantno, kako bo Evropa, predvsem centralna banka evro pska in pa komisija uveljavljala te metode testiranja kvalitete bančnih bilanc in zna se zgoditi, če bo šla po poti, ki jo je ubrala tudi pri nas, da bo zahteva za dodaten kapital v Evropi namesto 130 milijard, kolikor je bil na koncu ugotovljen s strani EB, je lahko mnogokratnik tega. Takrat se pa pojavlja vprašanje ali je ta kapital res na razpolago v Evropi in če ni, lahko to povzroči samodelujočo krizo znotraj evropskega finančnega sistema. Torej, verjetno bomo še govorili o tem. Naš poizkus v Sloveniji je prinesel zanimive rezultate, ki so pa vredni komentarja.

TANJA GOBEC: Gospod Kozina, rekli ste pred dnevi, da preiskava sumljivih bančnih poslov, ki poteka, da bo to lažji posel, najtežje bo spremeniti mentaliteto. Kaj ste s tem mislili?

JOŽE KOZINA (državni tožilec): Ja, samo zdaj, če govorimo o mentaliteti bi rekel, mentaliteta na kaj? Se pravi na nek referenčni vzorec, na neko dosedanjo kulturo, ki mora pa ugotoviti, kaj je v tej bančni kulturi ali pa korporacijski kulturi bilo narobe do zdaj. In tukaj bi prosil za par minut, da bi pojasnil nekatere stvari terminološko pa tudi vsebinsko, da se bo vedelo kaj je sedaj predmet tožilstva, kaj ni, kaj se pričakuje od države in kaj od bank.

TANJA GOBEC: Izvolite.

JOŽE KOZINA (državni tožilec): Kot prvo bi omenil pojem, ki se je zdaj največkrat uporabljal, torej slaba terjatev. Torej slaba terjatev, jaz kot pravnik jo vidim, to še ni ekvivalent škode. Škoda nastane takrat, kadar se pač odpiše terjatev oziroma kadar je razlika med nominalno vrednostjo terjatev in potem realizirano, izterjano. Tukaj se slaba terjatev vseeno lahko ali bodisi konvertira v neke poslovne deleže bodisi z diskontom proda bodisi tudi izterja pri določeni višini. Škoda tudi ni v neposredni zvezi s protipravnostjo. Bančno poslovanje je rizično poslovanje. In škoda še ni ekvivalent protipravnega ravnanja. Samo protipravno ravnanje pa še ni tudi kaznivo dejanje. In tukaj so zdaj ti ključni pojmi, ki bi jih rad na praktičnih primerih pojasnil, da bomo lahko naprej šli in razumeli tudi gledalci, kaj preiskujemo in kaj ne bomo preiskovali.

TANJA GOBEC: Ampak za začetek, hvala za ta uvod. Za začetek, da samo gledalcem nekaj informacij o tem kaj so stresni testi prinesli, prosim prispevek Boruta Janca.

BORUT JANC: Ugibanj je konec. Mednarodna pomoč za zdaj ne bo potrebna. Banke b omo reševali sami. Doslej je v 20 letih država zanje dala že več kot 2 milijardi, druga splošna sanacija bankpa nas bo stala dodatne 3 in pol milijarde evrov. Toliko denarja, natančneje 3 milijarde in 12 milijonov bo po današnji opravi stresnih testov šlo za dokapitalizacijo treh največjih bank. Največ, dobro milijardo in pol bo dobila NL B, mariborska NKBM 870 milijonov, ter Abanka 591 milijonov evrov. Factor banka in Probanka, ki sta zdaj že v nadzorovani likvidaciji, bosta skupaj prejeli slabe pol milijarde evrov. Prva finančnika v državi danes nista bila zaskrbljena, minister je zagotavljal, država ta denar ima.

Dr. UROŠ ČUFER (minister za finance): Približno dve tretjini v denarju in ena tretjina v obveznicah. In to pravzaprav postavi v dovoljšno kapitalsko ustreznost.

BORUT JANC: GuvernerBanke Slovenije pa miril, po stresnih testih se nič

primerjave, če bi se jaz sam vprašal, koliko smo dali za prvo sanacijo, kakšna je bila tista številka 2,2 milijardi nemških mark, dimenzija bančnega sistema približno 3 milijarde ameriških dolarjev, 30 procentov GDP-ja je bil takratni sistem. Potem pa proti tem številkam, danes smo pri 44 milijardah evrov in če so te številke točne, jaz ne vem. Ker kot ste sama ugotovila, to so ugotavljali drugi. In na drugi strani, ob tem se ti najprej zastavi vprašanje, kako to ocenjujejo tisti profesionalci, revizorji, štiri svetovne hiše, ki delajo tudi pri nas, Banka Slovenije, ki dela tudi pri nas, mednarodni računovodski standardi. Na drugi strani Evropa še nima sprejetih kriterijev za kvaliteto ocenjevanja aktive. To naj bi bilo prihodnje leto, Evropska centr alna banka, nov nadzorni svet, o kriterijih se še diskutira.

TANJA GOBEC: Torej še veliko vprašanj. Kakšni so kriteriji, ki so bili?

Dr. FRANCE ARHAR (direktor Združenja bankSlovenije): Poglejte, popolnoma jasno. Tisti, ki stvari pozna in kateremu se zastavi vprašanje kakšne so bile pa pretekle ocene. Mi smo 2006 sprejeli mednarodne računovodske standarde tukaj in to je merilo. Ko sem vprašal podpredsednika evropske banke gospoda Constancia, kaj bo veljalo za konec sveta, za bilanco, je rekel podatki revizorjev. To pomeni, danes je treba vprašat njih, kako so se o njih z njimi pogovarjali, kako se je supervizija Banke Slovenije z njimi pogovarjala.

TANJA GOBEC: To bi vprašali seveda, če bi bil sogovornik tukaj. Gospod Medja, Nova Ljubljanska banka, kakšna je luknja pri vas, bodite zelo konkretni, kaj pomeni za vaše varčevalce, za posojila? Konec koncev ljudje sprašujejo tudi o podaljševanju limitov in tako naprej, kako varne so vloge po današnjih stresnih testih?

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Hvala. Kot je bilo danes že večkrat poudarjeno, je seveda Nova Ljubljanska banka varna, normalno bo poslovala, likvidnost banke je močna, varne so seveda tako vloge varčevalcev, kot tudi mirno lahko ljudje uporabljajo limite na računih. Stresni testi oziroma pregled portfelja in stresni testi so pokazali za Novo Ljubljansko banko 16,6 odstotkov primanjkljaja kapitala glede na bilančno vsoto. Kar mimogrede nas postavlja izmed osmih bankna tretje mesto med najboljšimi, čeprav smo kot banka seveda največji. Nova Ljubljansk a banka ima največji tržni delež praktično na vseh področjih poslovanja in upam si trdit, da ima tudi najboljši delež v dobrih stvareh, pri dobrih strankah, pri lojalnih varčevalcih pa seveda tudi že letos pri novih kreditih podjetjem.

TANJA GOBEC: Dobro, o kreditih podjetjem bomo še govorili. Gospod Gaspari, ali smo se s tem zdaj, tako kot pravijo, rešili trojke, izognili trojke, kaj vam povedo ti stresni testi?

MITJA GASPARI (ekonomist): Trojka je postala nek sinonim za ukrepanje Evropske komisije v novih ekonomskih in političnih okvirih v Evropi, ne zgolj kadar je problem v bančnem sistemu, ampak kadar je problem lahko v celotni ekonomiji, to so pokazale nekatere druge države. Sam mislim, že v začetku ni nobene potrebe za to, da bi morali dobiti tako vrste dodatne strokovne in siceršnje pomoči, tudi finančne. Gre bolj za neke vrste pritisk, da se domača javnost, predvsem pa politika odloči in začne ukrepati tam, kjer ve, da so problemi najbolj akutni. Druga je stvar je pa, da se spreminjajo razmere v Evropi. Samo na kratko, če pogledate kaj se bo dogajalo v severni Evropi, tako imenovanem središču ali pa "core" Evropi, tam se začenja počasi kazati nov balon in to je balon na področju prebivalstva in pa nepremičnin, to so Nizozemska, Danska, Švedska, Norveška. Ta problem zna biti celo mnogo težji kot

[illegible].201.. TV Slovenija [illegible] Termin [illegible]:00

Naslov: Stres v bankah

Avtor: Tanja Gobec, Borut Jamc

Rubrika/Oddaja: TARČA Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 01:25:00 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, BOŠTJAN JAZBEC,

TANJA GOBEC: Dober večer spoštovani gledalke in gledalci. No, pa smo jo dobili in to od zunaj, oceno, kakšna je luknja v slovenskem bančnem sistemu. Od tri milijarde v dobrem scenariju in 4,7 milijarde v slabem scenariju. Menda bi morali biti veseli, ker so nas pripravljali na še višje številke. Ampak, te milijarde so zelo, zelo visoka cena, za pretekla dejanja, domačinsko podeljevanje kreditov, kdaj pa kdaj tudi kazniva dejanja. Samo 400 milijonov bomo dali v dve zasebni banki, Factor banko in Probank o. Ali torej imamo državljani pravico vedeti katera posojila smo s tem sanirali? Torej več kot dovolj vprašanj za nocojšnje goste. Lep dober večer želim. Z nami je dr. France Arhar, bivši guvernerBanke Slovenije, zdaj pa predsednik Združenja bank. Dober večer.

Dr. FRANCE ARHAR (direktor Združenja bankSlovenije): Dober večer.

TANJA GOBEC: Z nami je predsednik uprave največje banke, Nove Ljubljanske banke , tudi banke v najbolj rdečih številkah, gospod Janko Medja. Dober večer.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB-ja): Dober večer.

TANJA GOBEC: Z nami je še en bivši guvernerBanke Slovenije in tudi nekdanji finančni minister gospod Mitja Gaspari, dober večer.

MITJA GASPARI (ekonomist): Dober večer.

TANJA GOBEC: In tožilec specializiranega tožilstva, nekdo, ki usmerja preiskavo spornih bančnih poslov, torej tožilec Jože Kozina. Lep dober večer.

JOŽE KOZINA (državni tožilec): Dober večer.

TANJA GOBEC: Torej spoštovani gledalci, pogovarjamo se o milijardah kot da gre za drobiž. Samo za primerjavo, kaj pomeni v najslabšem primeru ta številka 4,7 milijarde evrov. Koliko je to recimo? 4,8 milijona povprečnih mesečnih plač. To je 6 milijonov minimalnih mesečnih plač. To je 2 milijona letnih štipendij. To je pol milijona porodniških nadomestil in ne boste verjeli, 50 pediatričnih. In ob tej številki seveda se boste vprašali, kje sta manjkajoča gosta. Če kdaj, bi seveda danes tukaj morala biti, pojasnjevati, komentirati z drugimi kompetentnimi gosti, finančni minister Uroš Čufer in guvernerBanke SlovenijeBoštjan Jazbec. Po dolgih pogajanjih ju ni, oddajo oziroma sodelovanje v njej sta odpovedala, očitno imata danes pomembnejše opravke kot razprava s kompetentnimi gosti. Pa začnimo z gosti, ki so se vljudno odzvali vabilu. Gospod Arhar, tile stresni testi, dolgo smo jih čakali, niso najbolj priljubljena tema ali lahka tema za gledalce, za davkoplačevalce, ampak kaj povedo? Koliko so ti testi kredibilni? Ali lahko pričakujemo, da je to zadnja številka ali čez pol leta, da se mogoče pa malenkost metodologija spremeni pa še kakšna milijarda zraven?

Dr. FRANCE ARHAR (direktor Združenja bankSlovenije): Poglejte na kratko, hvala za to vprašanje. Kaj je danes zame najpomembnejše? Da se prekine to čakanje, da se prekine ta marketing kaj bo. Lansko leto je bil na isti dan napovedan konec sveta pri Majih, 12. decembra. To se je v Sloveniji na isti način delalo. Čas v začetku pomemben, na koncu nič več pomemben. S številkami je pa takole glejte, danes je morda ta številka, vsak dan se vrednost premoženja spreminja. Se stanje pri pogodbenih partnerjih spreminja, vse je vzeto v dobri veri. To, kar ste pokazali te

13.12.2013 Dnevnik Stran:Termin: 2

6 Gospodarska rast

Slovenija je zaradi visoke gospodarske rasti obveljala za Švico Vzhodne Evrope. Velik del rasti je temeljil na (prenapihnjenem) gradbenem sektorju, financiranem s posojili.

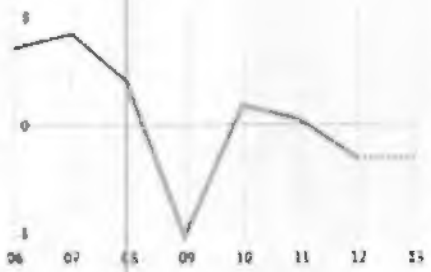

Svetovna gospodarska kriza je podjetja prizadela tako zaradi omejenih virov financiranja kot zaradi izgube poslov. Povpraševanje se je zmanjšalo, nastopila je recesija.

7 Stečaji podjetij

Pred letom 2009 Agencija za javnopravne evidence in storitve (Ajpes) ni spremljala podatkov o številu stečajev.

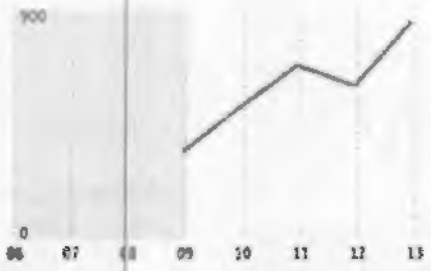

Recesija, omejeni viri financiranja in visoka zadolženost so krivi za rast števila stečajev. Svoje je z zakonskimi omejitvami prispevala tudi vlada.

8 Slabe terjatve

Slabih terjatev banke domala niso poznale. Denarja je bilo dovolj, da so lahko komitentu, ki ni bil sposoben poravnati posojila, odobrile novega.

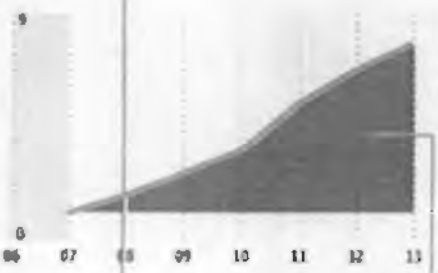

Ker podjetja niso mogla vračati najetih posojil, je začel delež slabih terjatev bank močno naraščati. Zavarovanja pri bankah so bila pogosto prenizka.

9 Oslabitve

Banke pred krizo oslabitev niso oblikovale, čeprav je BS opozarjala, da je zaradi znižanja verjetnosti, da bodo krediti poplačani, izpostavljenost bank velika.

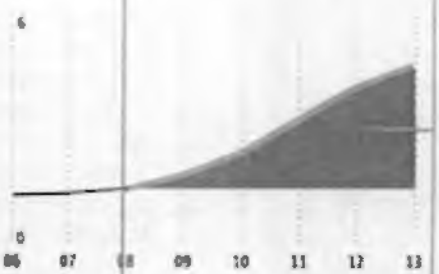

Z naraščanjem slabih terjatev so bile banke prisiljene oblikovati tudi visoke oslabitve. Za 7,9 slabega posojila imajo banke danes oblikovanih 4,8 milijarde evrov oslabitev.

10 Čisti dobiček/izguba

S prekomernim kreditiranjem so banke ustvarjale visoke dobičke. S tveganjem se ni ukvarjal nihče, ne lastniki, ki so dobivali dividende, ne uprave bank, ki so prejemale visoke nagrade.

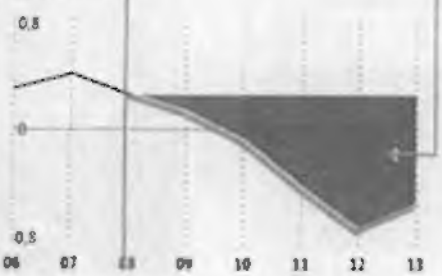

Izguba, ki je sledila, je močno presegla nekdanje dobičke.

13.12.2013 Dnevnik Stran Termin: 2

Naslov: Bančna kriza Slovenije v desetih slikah

Avtor:

Rubrika/Oddaja: V OSPREDJU Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 551,68 Naklada: 46.260,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, PREVZEMI, EVROPSKA

Bančna kriza Slovenije v desetih slikah

1 Premoženje bank

Z vstopom v EU in prevzemom evra se je začelo povečevati zadolževanje bank v tujini. Denar je postal dostopnejši, cenejši, bilančna vsota bank je rasla.

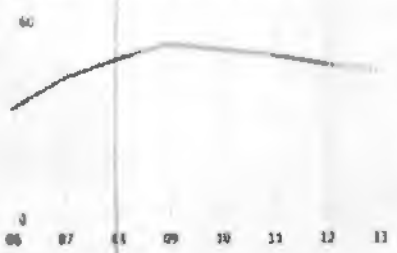

Po propadu Lehman Brothers ter ruji finančni trgi zaprli vrata, banke, ki so z zadolževanjem in kreditiranjem povečevale bilančno vsoto, so zaprle pipe.

2 Obveznosti do tujih bank

Posojila tujih bank so leta 2005 predstavljala 26,9 odstotka bilančne vsote, leta 2008 pa že 33,7 odstotka. Z domačimi vlogami je bilo pokritih le še 62 odstotkov vseh posojil.

Tuji finančni viri, ki so veljali za nevmenjene, so ob nastopu krize presahnili. Tuje banke so od slovenskih bank terjale vračilo najetih posojil.

3 Depoziti države

Banke, polne denarja, niso imele potrebe po državnih depozitih. Država je lahko depozite v banke naložila za največ eno leto.

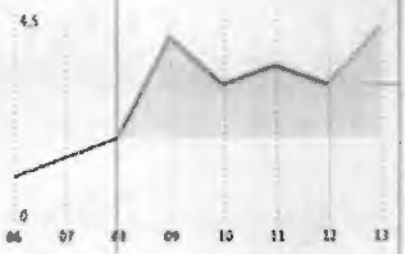

Zadolžitev države za povečanje depozitov je bil eden prvih ukrepov za pomoč bankam. Do danes država depozitov ni bistveno zmanjšala, ker bi to dodatno prizadelo banke.

4 Zadolženost pri ECB

Banke so si sposojale denar na trgu in niso imele potrebe po zadolževanju pri evropski centralni banki (ECB).

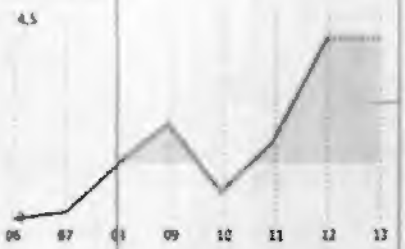

Z zadolževanjem pri ECB so banke poskušale nadomestiti del zmanjšanja finančnih virov, ki je sledilo vračanju najetih posojil pri tujih bankah.

5 Kreditni krč

Banke, polne denarja, so tega plasirale v gospodarstvo in prebivalstvo. Kreditiranje je osnovni bančni posel, ki največ prispeva k ustvarjanju dobičkov bank.

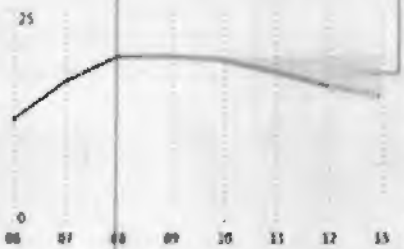

Ko so tuje banke zahtevale vrnitev denarja, so banke pritisnile na svoje komitente, ki so imeli večinoma najeta kratkoročna posojila. Nastopil je kreditni krč.

13.12.2013 Dnevnik Stran T

Katja Svenšek, Jan Bratanič, Tomaž Modic

Slovenija bo za sanacijo bank poskrbela sama. Za zdaj bo država bankam namenila 3,6 milijarde evrov, a učinkov ne bo, če ne bo sanacije deležno tudi prezadolženo gospodarstvo in če ne bodo sledili gospodarski ukrepi vlade.

Za svoje banke bomo poskrbeli sami, pomoči Bruslja ne bomo potrebovali. Takšno sporočilo je Slovenija, ki se je vseskozi pojavljala na špekulativnem seznamu pomoči potrebnih držav, včeraj poslala domači in tuji javnosti. Zagotovo so si oddahnili tudi v evropski komisiji, ki je že potrebovala kakšno pozitivno zgodbo.

Račun, ki bo izstavljen davkoplačevalcem, znaša za zdaj 3,6 milijarde evrov. Toliko bo država namenila za dokapitalizacijo NLB, Nove KBM in Abanke Vipe, nadzorovano likvidacijo Probanke in Factor banke ter dokapitalizacijo Družbe za upravljanje terjatev bank (DUTB), na katero bodo banke prenesle slabe terjatve. Izvedba ukrepov še čaka na zeleno luč evropske komisije, ki obljublja, da bo odločitev sporočila kmalu.

A druga milijardna sanacija bančnega sistema v zgodovini samostojne države ne bo imela učinkov, če ne bo hkrati potekala razdolžitev slovenskega gospodarstva. Če potrebujejo banke po najslabšem možnem scenariju, ki so ga predvideli obremenitveni testi slovenskih bank, 4,8 milijarde evrov kapitala, potrebuje gospodarstvo že šest milijard evrov. Lastniki, ki svojim podjetjem ne bodo mogli zagotoviti potrebnih sredstev, se lahko nadejajo razlastitve. Po prestrukturiranju podjetij, ki bodo prenesena na DUTB, se obeta obsežna privatizacija. To obljublja tudi država, ki bo morala podjetjem hkrati zagotoviti normalne razmere za poslovanje. Poleg izkupička od prodaje premoženja, prenesenega na DUTB, naj bi strošek države za sanacijo bank zmanjšali tudi s prodajo bank. Vlada je včeraj odločila, da se Nova KBM v celoti proda najpozneje leta 2016, 75-odstotni delež v NLB pa leto dni pozneje.

Več na strani 2, 3 in 4 »
Komentar na strani 16 »

13.12.2013 Dnevnik Stran/Teman. 1

Naslov: Milijarde v bankah še niso rešitev

Avtor: Katja Svenšek, Jan Bratanič, Tomaž Modic

Rubrika/Oddaja: NASLOVNICA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 632,12 Naklada: 46.260,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE

Na nestrpno pričakovani novinarski konferenci sta finančni minister Uroš Čufer in guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec razkrila, da bi skupna kapitalska luknja v osmih slovenskih bankah po negativnem scenariju lahko dosegla 4,78 milijarde evrov

Slovenija / Finance

Milijarde v bankah še niso rešitev

13.12.2013 Primorske novice Stran/Termin: 1

Janez Janša, predsednik SDS: *"Če nepravilnosti v kratkem času ne bodo razčiščene, Slovencem grozi, da bomo čez deset let ponovno sanirali bančni sistem."*

Olli Rehn, evropski komisar: *"To je dobra novica, ki kaže na izjemen pomen odločnega ukrepanja oblasti."*

Matej Lahovnik, nekdanji minister: *"Narediti moramo domačo nalogo - izpeljati strukturne reforme, še prej pa oživiti gospodarstvo. Sicer tudi po sanaciji bank ne bo nič drugače."*

13.12.2013 Primorske novice Stran/Termin: 1

Naslov: Za zdravljenje bank bodo vsakemu vzeli 1462 evrov. In zdaj?

Avtor:

Rubrika/Oddaja: NASLOVNICA Žanr: NAPOVEDNIK ČLANKA

Površina/Trajanje: 383,73 Naklada: 21.000,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE

Za SLB, NKBM in Abanko (in za vseh osem bank, ki so bile pod drobnogledom, pa 4,8 milijarde davkoplačevalskih evrov) ▸ 2-3

Za zdravljenje bank bodo vsakemu vzeli 1462 evrov. In zdaj?

Uroš Čufer, finančni minister: *"Ukrepi so bili nujni in pomenijo korak k stabilizaciji bančnega sistema in predpogoj, da ponovno zaženemo gospodarsko rast (...) Ni pričakovati, da se bo vloženi denar države popolnoma poplačal."*

Boštjan Jazbec, guverner Banke Slovenije: *"Slovenske banke bodo po tej dokapitalizaciji ene bolje dokapitaliziranih v evro območju."*

Boštjan Ložar, poslovni svetovalec: *"S tem bomo dosegli samo, da bodo slovenske banke lahko odpisale stare kredite, ki nikoli ne bodo vrnjeni in ki nimajo zadostnih garancij. To bo vse."*

Banka Slovenije

Točno pomeri

V Banki Slovenije bi radi kar natančno pametnikom ali vetrnicam slovenskih bank, ki jasno kažejo, ali so sposobne sledenja zahtevam po dokapitalizaciji v skupni višini 4,7 milijarde evrov, ki so jih predstavnikom vseh bank sredi oktobra zastavili na dodatnih stabilnostnih testih. Mazni nepalčnjaki denarnih tokov kibijanom civilnega sveta, ki nismo dnevni pajdaši. Kar jame pomeni, da bi lahko odklonilno mnenje revizorjev sprožilo dodatne zahteve Evropske centralne banke. Tako se zdi, da bomo morali še nekaj časa počakati, da bomo vedeli, ali bodo banke res dobile zadostno kapitalsko blazino ali pač ne.

Evropska banka

Več časa, prosim

Še en Aleksa Bratuškova odločitev, ki bi lahko povzročila preglavice evropski banki je sankcija Evropske centralne banke po Moody's. Takoj v napovedi sprememb pogojev poslovanja bonitetne agencije Moody's, ki Evropski centralni banki vsekakor spada med posebej zanimive nemedijske kolege, za katere pogosto izdajo poročila, je bilo jasno, da bo Evropska centralna banka potrebovala več časa, je bilo predstavitveno poročilo povedala Carola Schuler iz Moody's. Agencija ugotavlja, da bo leto 2014 še vedno težko za številne evropske banke.

Iska odstavljena

Nadzor, ki ne mine nikdar

Iskopate teden na dnu izstopi iz programa finančne pomoči, kjer je odkril začasni evropski reševalni sklad EFSF (ki je pogojen iz tega sklada sozdaj penzionirani stalni evropski reševalni sklad ESM). Izvršni direktor ESM Klaus Regling je to označil kot velik uspeh. Toda zgodbe slovenskega konca izstopa s pomočjo tujine pač ne bo tako hitro konec, saj je Iska prejela zadnji zahtevek evropske reševalne pomoči.

Odločevalci

Na udaru minister Jakič

Nacionalni preiskovalni urad (NPU) se je zaskočil v novo fazo preiskav poslov prizadetih bank, ki so v sredo zjutraj spet pregledovali v Slovenici. V sredo zjutraj so se oglasili po dobri tedni milijonov evrov, ki najbolj nestrpno pričakujejo, kaj se bo dogajalo z Grepsom in upravljanjem premoženja, za katerega naj bi bil odgovoren sedanji minister Roman Jakič, tedaj pa direktor Zavoda Triglav.

Korupcija

Zasenčila je vse

Nasploh je teden, ki se je začel s svetovnim dnevom boja proti korupciji, minil v znamenju preiskav, namigov in sodb v zvezi s koruptivnimi posli. Vrhunec so tiste preiskave luknjičastih mestnih poslov v Stožicah, bombico pa je spustil tudi direktor Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) Samo Fakin. Tisti namreč prizadeva uvesti sistem tako imenovanih referenčnih skupin zdravil (sistem zamenljivosti nekaterih zdravil z drugimi s podobnim učinkom), ceniti je javno oporekal zdravnik internist Matija Cevc. Fakin je Cevca nato (predčasno) pozval, naj mu med drugim z dokumentom o dohodnini dokaže, da ni osebno ali organizacije, v kateri sodeluje, v nasprotju interesov zaradi sodelovanja s farmacevtsko industrijo, in sicer pri bili oljenem poskusu namigovanja o koruptivnih povezavah zdravnikov in farmacevtskih družb. Višje sodišče je tedna potrdilo - oziroma je bila sodba zdaj dejavljena - januarsko obsodilno nekdanjega predsednika uprave Luke Koper Roberta Časarja, sedmo pa je tako blizu sestop za zapor ni kazni.

Korupcija sicer po oceni predsednika Komisije za preprečevanje korupcije Gorana Klemenčiča v Sloveniji letno odnese od 1,5 do dva odstotka BDP. Predsednik pa se je tudi civilna javnost. Skupina Koalicija proti korupciji je zadnjega ob 17. uri na Kongresnem trgu organizirala shod proti korupciji.

Skupina Koalicija proti korupciji organizira protestni shod danes ob 17. uri na Kongresnem trgu.

1,5–2 %

Toliko BDP po oceni predsednika KPK vsako leto odteče zaradi korupcijskih poslov

VITA ČANKO JAVORNIK

13.12.2013 FINANCE WEEKEND Stran/Termin: 7

Naslov: Med bančno luknjo in kriminalom

Avtor: Vita Cajnko Javornik

Rubrika/Oddaja: RAZGLEDI Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 247,09 Naklada: 12.390,00

Gesla: BANKE, SLOVENSKE BANKE

OD PETKA DO PETKA

Pod vprašajem je še en minister vlade Alenke Bratušek: dom obrambnega ministra Romana Jakica so v sredo obiskali kriminalisti, ki preiskujejo sporne posle pri financiranju Jankovićevih Stožic.

Med bančno luknjo in kriminalom

13.12.201- Večer Stran/Termin:
Naslov: " Slovenija ne bo potrebovala zunanje pomoči"
Avtor: dr
Rubrika/Oddaja: V ŽARIŠČU Žanr: VEST
Površina/Trajanje: 130,44 Naklada: 31.150,00
Gesla: SLOVENSKE BANKE, BANKE

"Slovenija ne bo potrebovala zunanje pomoči"

Zdaj je jasno, da lahko Slovenija svoj finančni sistem sanira brez finančne pomoči evropskih partnerjev, je v odzivu na objavo izida pregledov slovenskih bank in ukrepov za sanacijo bančnega sistema po poročanju STA zapisal evropski komisar za gospodarske in denarne zadeve **Olli Rehn**. Dodal je: "To je dobra novica, ki kaže na izjemen pomen odločnega ukrepanja oblasti in dejstvo, da gospodarstvo v območju evra zdaj zanesljivo okreva." Komisar je rezultate stresnih testov označil za zanesljive, a opozarja, da je pomembno, da Slovenija še naprej izvaja obsežne gospodarske reforme, izboljšati mora upravljanje podjetij, izvesti privatizacijo in uvesti zakonodajne reforme za izboljšanje poslovnega okolja. Zagotovila Slovenije ob objavi izida bančnega pregleda so me prepričala, da bodo slovenske oblasti same ustrezno pokrile kapitalske potrebe bančnega sektorja, je STA povzela tudi šefa evroskupine **Jeroena Dijsselbloema**. Dokapitalizacija bančnega sektorja, skupaj z izvedbo ukrepov za prestrukturiranje finančnega in korporativnega sektorja, bo po njegovem stabilizirala slovenski bančni sektor, s tem pa utrla pot gospodarskemu okrevanju. **(dr)**

Olli Rehn: "To je dobra novica." (Reuters)

[illegible]	TV Slovenija 1
Naslov:	Streznitveni četrtek je za nami
Avtor:	/
Rubrika/Oddaja:	PRVI DNEVNIK
Površina/Trajanje:	00:01:32
Geslo:	BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE

DEJAN LADIKA: Streznitveni četrtek je za nami. Po objavi ugotovitev obremenitvenih preizkusov osmih bank v Sloveniji, ki so pokazale globoko brezno, v katerem je izginilo 4,8 milijarde evrov, se mora čim prej začeti sanacija bančnega sistema. Država že čaka, da Evropske komisija odbori dokapitalizacijo treh največjih bank z dobrimi tremi milijardami evrov. Šele potem se bo lahko začel prenos slabih terjatev na tako imenovano Slabo banko, s čimer se bo predvidoma sprostil bančni krč. Komisija naj bi za odločitev za NLB in NKBM sprejela kmalu. Tretji bančni bolnik v državni lasti Abanka Vipa pa bo moral počakati do pomladi. Kot sta sinoči znova poudarila guvernerbanke SlovenijeBoštjan Jazbec in finančni minister Uroš Čufer, so vloge varčevalcev varne.

BOŠTJAN JAZBEC (guvernerBanke Slovenije): Če se razmere v slovenskem gospodarstvu hitro ne bodo spremenila, kar pomeni, da z vsemi ukrepi, ki jih namerava uvesti vlada, ne bomo zagnali slovenskega gospodarstva, se lahko zgodi, da bomo sanacijo bančnega sistema ponavljali relativno hitro.

UROŠ ČUFER (finančni minister): Pri NLB in NKBM se bodo celotne transakcije zgodile v letošnjem letu, predvidoma. Pomeni, da bi naslednje leto mogle imeti plus. Pri Abanki po transakciji, od transakcije dalje, če bo en del tega mogoče v naslednjem let, od takrat naprej mora biti s plusom. Vsaj jaz to pričakujem do njih.

PETRA GORŠE: Med ukrepi, ki jih načrtuje tako imenovana domača trojka premierke Bratuškove, ministra Čuferja in guvernerjaJazbeca, pogreša ugotavljanje odgovornosti, oziroma zamenjavo in kaznovanje tistih bančnikov in gospodarstvenikov, ki so krivi za nastale težave.

BERNARD BRŠČIČ (ekonomist): Tisti, ki so povzročili skoraj 10-milijardno oškodovanje države, zasedajo še vedno ista mesta.

PETRA GORŠE: Tudi v Združenju delodajalcev Slovenije menijo, da bi morala politika dati jasna zagotovila, da bo poiskala in sprožila ustrezne postopke proti tistim, ki so odgovorni za mahinacije. Presenečeni so nad navdušenjem aktualne politike, saj da rezultati stresnih testov prinašajo zgolj oceno stanja in ne rešitve.

13.12.2013 Radio Ognjišče

Naslov: Slovenski bančni sistem postavljen pred izvedbo konkretnih ukrepov

Avtor: Petra Gorše

Rubrika/Oddaja: INFO ODDAJA Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:03:44 Naklada:

Gesla: GUVERNER, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, BANKA SLOVENIJE,

MATEJA FELTRIN NOVLJAN: Slovenski bančni sistem je dan po objavi rezultatov stresnih testov postavljen pred izvedbo konkretnih ukrepov za njegovo sanacijo. Slovenija zdaj čaka na Evropsko komisijo, da odobri dokapitalizacijo v višini treh milijard evrov v NLB, NKBM in Abanki. Nato bo sledil prenos njihovih slabih terjatev na slabo banko, zatem pa še privatizacija. Vsi ukrepi za sanacijo bančnega sistema so po mnenju ekonomistov in vlade predpogoj za okrevanje gospodarstva. Prispevek Petre Gorše:

PETRA GORŠE: Finančni minister Uroš Čufer je včeraj napovedal, da mora Slovenija, poleg ukrepov za krepitev stabilnosti bank, izvesti še druge reformne načrte, med katerimi je prednostna naloga reševanje prezadolženihpodjetij.

UROŠ ČUFER (minister za finance): Učinkovitejše upravljanje s podjetji v javnem sektorju, predvsem zakon o Slovenskem državnem holdingu, ki ga pripravljamo, ki mora zares zagotoviti kvalitetno upravljanje s premženjem, ki bo ostalo v državni lasti. S pripravo neke celovite strategije, kaj je strateško in kaj ni strateško in kaj bi ostalo v državni lasti in seveda, da izvedemo nadaljnjo privatizacijo, ki smo jo pravzaprav že začeli.

PETRA GORŠE: Medtem ko je tako vlada kot Evropska komisija ukrepe in objave številk pospremila z optimizmom in zadovoljstvom, pa v opozicijski SDS ne vidijo razlogov za vladno veselje. Tisti, ki plačujemo 'bančni banditizem smo pravzaprav davkoplačevalci, opozarja poslanec

ANDREJ ŠIRCELJ (poslanec SDS): In samo za tri banke mora vsak državljan Republike Slovenije plačati 1.500 evrov, 1.500 evrov, ki jih bo dal, kot, če želite, nepovratno donacijo, in nikoli več jih ne bo nikoli več videl. Ne bo postal ne delničar, ne bo postala ne upravljavec, ne bo postal nič.

PETRA GORŠE: "Zato je odkrivanje odgovornosti tistih, ki so krivi za bančno luknjo, bistvenega pomena," dodajajo v SDS, kjer na to temo zahtevajo izredno sejo Državnega zbora. Tudi ekonomista Bernard Brščič in Matej Lahovnik previdna glede začetnega zadovoljstva in optimizma. Kot pravi slednji:
MATEJ LAHOVNIK (ekonomist): Tudi po sanaciji bankbomo še vedno čakali na ukrepe vlade za spodbujanje gospodarske rasti, šele to bo potem tisti zadostni pogoj za okrevanje gospodarstva.

PETRA GORŠE: Je komentiral za naš radio. Na vprašanje, kako daleč je zdaj reševanje prekomerno zadolženega gospodarstva tudi ekonomist Brščič odgovarja, da je pot še dolga:

BERNARD BRŠČIČ (ekonomist): Namreč finančni vzvod večine slovenskih podjetij je izjemno problematičen. Delež lastniškega kapitala je majhen, dolžniškega pa zelo visok. Tako da tudi ta ukrep ne pomeni ozdravitve slovenskega gospodarstva.

PETRA GORŠE: Brščič je kot pozitivno stran objave stresnih testov omenil odkritje nedelovanja Banke Slovenije.

BERNARD BRŠČIČ (ekonomist): Namreč naloga centralne banke je posojilodajalstvo v skrajni sili, zagotavljanje likvidnosti ob izkazani solventnosti. Mi pa smo vzdrževali, od začetka krize leta 2008, bančne zombije.

13.12.2013 Primorski dnevnik Stran/Termin: 5
Naslov: Stresni testi pokazali, da Slovenija lahko banke reši sama
Avtor:
Rubrika/Oddaja: MNENJA, RUBRIKE Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 158,50 Naklada:
Gesla: BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE

FINANCE - Po zagotovilih Bruslja in Ljubljane

Stresni testi pokazali, da Slovenija lahko banke reši sama

LJUBLJANA - Dolgo pričakovani izidi stresnih testov slovenskih bank, ki so jih včeraj predstavili javnosti, so pokazali, da je bančna luknja manjša od petih milijard evrov. Država bo morala tri banke okrepiti s tremi milijardami evrov. Ljubljana in Bruselj pa sta ob tem sporočila, da bo lahko Slovenija svoj bančni sistem rešila brez zunanje pomoči.

Kapitalske potrebe v osmih bankah, v katerih so izvedli pregled aktive in obremenitvene teste, znašajo 4,778 milijarde evrov, je po seji vlade razkril guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec. Toliko bi znašal kapitalski primanjkljaj v primeru neugodnega scenarija. Za dokapitalizacijo NLB, NKBM in Abanke Vipa pa bo država namenila 3,012 milijarde evrov.

V Bruslju so te novice iz Slovenije pozdravili. Po besedah evropskega komisarja za gospodarske in denarne zadeve Ollija Rehna je zdaj jasno, da lahko Slovenija svoj finančni sistem sanira brez finančne pomoči evropskih partnerjev. Tudi šef evroskupine Jeroen Dijsselbloem je sporočil, da so ga zagotovila Slovenije ob objavi izida bančnega pregleda prepričala, da bodo slovenske oblasti same ustrezno pokrile kapitalske potrebe bančnega sektorja. Evropska komisija bo odločitve o odobritvi državne pomoči NLB in NKBM sprejela »zelo kmalu«, pa je povedal tiskovni predstavnik evropskega komisarja za konkurenco Joaquina Almunie, Antoine Colombani.

Dokapitalizacija treh največjih slovenskih bank bo izvedena takoj po odobritvi Evropske komisije, sredstva zanjo pa bodo v dveh tretjinah zagotovljena v denarju, v eni tretjini pa v obveznicah, je povedal minister za finance Uroš Čufer.

NLB bo dokapitalizirana za 1,561 milijarde evrov, njen količnik temeljnega kapitala bo po transakciji znašal 15 odstotkov. NKBM bo dokapitalizirana z 870 milijoni evrov (količnik bo 16,8 odstotka), Abanka pa s 591 milijoni evrov (količnik temeljnega kapitala po zagotovitvi denarnega dela dokapitalizacije, 348 milijonov evrov, devet odstotkov).

12.12.2013 A Kanal [illegible] 19:00:00

Naslov: Adrenalinski dan tudi za bankirje

Avtor: Marko Milenkovič

Rubrika/Oddaja: SVET Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:03:06 Naklada:

Gesla: BANKE

GREGOR TREBUŠAK: Precej adrenalinski pa je bil enkrat za spremembo včerajšnji dan tudi za bankirje. Za islandske sicer nekoliko bolj kot za naše, ki so nam le razkrili, kako globoko luknjo bomo spet krpali, ki so nam jo več let kopali. Medtem pa so štirje nekdanji vodilni bankrotirane islandske banke Kaupthing poslušali izrek sodbe, po katerem bodo morali naslednja tri oziroma pet let preždeti za rešetkami. Prikrivali so namreč, da je bil nakup deleža banke financiran s posojilom, ki ga je dala ta ista banka. In ob tem se je jezil marsikateri Slovenec, češ našim se pa nič ne bo zgodilo. Ampak kot pravi kolega Marko Milenkovič, tako jasne primerjave med Islandijo in Slovenijo vendarle ni.

MARKO MILENKOVIČ: Današnjega dne, petka 13., smo se v Sloveniji kar nekaj časa bali. Na koncu se je zgodilo, da smo za stanje v naših bankah izvedeli že včeraj, danes pa je v Sloveniji povsem normalen dan. Banke poslujejo normalno, bankomati delajo. Povsem drugačna slika od tistih, ki smo jih videli v drugih državah, ko so se lotili reševanja bank. Islandija, Ciper, Irska. V primerjavi z njimi smo v Sloveniji v banke vložili bistveno manj.

UROŠ ČUFER (minister za finance): Tiste tri banke, ki so del državne pomoči, katerih skupni znesek dokapitalizacije znaša tri milijarde.

MARKO MILENKOVIČ: Slovenija bo torej v banke v prvem koraku vložila približno 8,5 odstotka BDP-ja. Če v celoti upoštevamo še garancije v slabi banki, pa govorimo o približno 4,8 milijarde evrov, kar pomeni že skoraj 14 odstotkov vsega, kar vsi skupaj ustvarimo v enem letu. To so seveda ogromne številke, vendar jih je Slovenija sposobna zagotoviti sama, saj so nekako znotraj pričakovanj. Zato danes v Sloveniji ni zloglasne trojke. In glavni razlog za to je prav ta številka, cena sanacije. Ima pa Slovenija nekaj posebnosti, recimo to, da imamo največji delež državnih bank v Evropski Uniji, saj 44 odstotkov bančnega sektorja obvladuje država. Na celem svetu pa je samo osem držav z večjim deležem državnih bank, in to so države kot na primer Kuba, Venezuela, Iran, Sudan, Severna Koreja. A če ostanemo v Evropi, je naš bančni trg relativno majhen. Obsega namreč vsega 139 odstotkov BDP-ja. Za primerjavo, samo tri majhne islandske banke so si sposodile več, kot vsi Islandci ustvarijo v desetletju. Ciprske in irske banke pa so več kot šestkrat večje od vsega, kar na Cipru oziroma na Irskem ustvarijo v enem letu. Zato je bila tudi cena sanacije tam bistveno višja, medtem ko nas bodo naše banke stale okoli deset odstotkov BDP-ja. Že v prvem koraku bomo vanje vložili vse, kar ustvarimo v poldrugem mesecu, oziroma vsak izmed nas približno 1.500 evrov. Islandija in Ciper sta zaradi svojih bankpotrebovali mednarodno finančno pomoč v višini šest in deset milijard evrov oziroma obe približno 60 odstotkov svojega BDP-ja. 85 milijard evrov pomoči Irski pa pomeni nekaj več kot 70 odstotkov njihovega BDP-ja. Tako tudi razlika v odzivu, in ta precej miren petek 13. pravzaprav ne preseneča.

13.12.2013 Delo Stran: 1
Naslov: Stresno
Avtor: Miha Jenko
Rubrika/Oddaja: NASLOVNICA Žanr: KOMENTAR
Površina/Trajanje: 151,45 Naklada: 39.340,00
Gesla: ABANKA VIPA, BANKA CELJE, FACTOR BANKA, GORENJSKA BANKA,

TEMA DNEVA

Stresno

MIHA JENKO

Stresni testi osmih bank so stresli davkoplačevalce. Za trimilijardno državno injekcijo v NLB, NKBM in Abanko bo vsak državljan prispeval 1500 evrov ali poldrugo mesečno plačo. Če k temu prištejemo še državne posege v Factor banko in Probanko, bo čiščenje avgijevega hleva slovenskih bank že odneslo 3,5 milijarde evrov, desetino vsega, kar ustvarimo v enem letu. Če dodamo še dokapitalizacijo slabe banke, državna poroštva za obveznice, ki jih bo ta izdala, in morebitne državne intervencije pri pokrivanju kapitalskih primanjkljajev v Gorenjski banki in Banki Celje, je jasno, da gre za finančno in organizacijsko izjemno zahteven projekt – kakršnega pri nas še ni bilo.

Za injekcijo v NLB, NKBM in Abanko bo vsak državljan prispeval 1500 evrov ali poldrugo plačo.

Slovenija, država v petletni recesiji in z nezavidljivimi gospodarskimi napovedmi še za kako leto ali dve naprej, bo težko – finančno, moralno, socialno – prenesla udarce, ki jih prinaša socializacija bančnih izgub. Zato vsaj tako kot finančno očiščenje bank potrebujemo etično in moralno očiščenje družbe, delujoč pravosodni sistem, ki bo kaznoval krivce za nastale izgube, ter izgon politike in države iz bank in gospodarstva. V tem kontekstu je odločitev, da bo država obdržala kontrolni delež v NLB, nerazumna – saj odganja vse potencialne zasebne investitorje –, razumemo pa jo lahko kot rezultanto političnih razmerij v koaliciji.

Če smo pričakovali, da bomo po objavi testov lahko takoj zavihali rokave in z dokapitalizacijami in prenosi slabih terjatev napravili tisto, kar bi morali že pred meseci, nas je znova neprijetno presenetila birokratska drža evropskih institucij. A za to smo si v Sloveniji krivi sami, ker naše ključne institucije – vlada in centralna banka – v zadnjih letih niso opravile svoje domače naloge. Upajmo, da ji bodo vsaj zdaj kos.

ALENKA BRATUŠEK (predsednica vlade): Transparentno prodajo, strateški partnerji in seveda na koncu tudi primerna kupnina.

TOMAŽ CELESTINA: Predsednica vlade Alenka Bratušek se je dotaknila tudi nedavnega odstopa senata protikorupcijske komisije. Težko razume kritike uperjene tudi v vlado, saj se je v zadnjem obdobju začelo kar nekaj postopkov.

ALENKA BRATUŠEK (predsednica vlade): Te postopke je v vsaki demokratični državi treba pripeljati h koncu na sodišču.

TOMAŽ CELESTINA: Bratuškova je prepričana, da bo predsedniku države uspelo hitro najti primerne kandidate za nov senat KPK.

Banka Slovenije

19.12.2013	Radio Slovenija 1	Stran/Termin:	19:00:00
Naslov:	Številke stresnih testov niso dobre		
Avtor:	Tomaž Celestina		
Rubrika/Oddaja:	RADIJSKI DNEVNIK	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:03:20	Naklada:	
Gesla:	BANKE		

DUŠAN MILIČ: Številke, s katerimi so postregli stresni testi o stanju v naših bankah seveda niso dobre. Dobro pa je, da vemo pri čem smo, je danes v oddaji Studio ob 17-ih zatrdila predsednica vlade Alenka Bratušek. Stresni testi dajejo tudi dobro podlago za prihodnje ravnanje, zlasti zato, ker nas po sanaciji bankčaka prav tako neprijetna razdolžitev gospodarstva. Vlada bo pri tem pomagala podjetjem s prihodnostjo, nadaljevala pa bo tudi iskanje primernih strateških partnerjev v podjetjih, ki so zdaj v državni lasti. Premierka Alenka Bratušek sicer obljublja, da se naše gospodarstvo v letu 2014 ne bo več krčilo, povedala pa je tudi, da se ne mudi z iskanjem novih ministrov. Koalicijski četverček se bo namreč rekonstrukcije vlade lotil hkrati z dopolnjevanjem koalicijske pogodbe za prihodnji dve leti. Pogovor s predsednico vlade Alenko Bratušek povzema Tomaž Celestina.

TOMAŽ CELESTINA: Podatek o bančni vrzeli ni dober pravi predsednica vlade Alenka Bratušek.

ALENKA BRATUŠEK (predsednica vlade): Je pa vsekakor dobro, da imamo podatek na mizi, da vemo kakšno je stanje v naših bankah in da vemo, kako bomo to sanirali.

TOMAŽ CELESTINA: In še zagotovilo, da se zgodba sanacije naših bankne bo zlepa ponovila.

ALENKA BRATUŠEK (predsednica vlade): Če bo mandat te vlade trajal do rednih volitev, sem jaz prepričana, da bomo izpeljali vse, kar je potrebno, da v naslednjih letih, ali pa v naslednjem desetletju ne bo potrebno ponovnega davkoplačevalskega denarja, za naše banke.

TOMAŽ CELESTINA: Banke bomo sanirali, potem pa poiskali strateške lastnike, ki bodo znali neodvisno od politike z bankami tudi upravljati. Bratuškova sicer evropsko dovoljenje za dokapitalizacijo pričakuje v prihodnjih dneh. Čaka pa nas tudi ugotavljanje odgovornosti za vse, kar se je dogajalo v bankah. Javnost podatkov je vlada pripravljena zagotoviti tudi s spremembami zakonodaje.

ALENKA BRATUŠEK (predsednica vlade): Tisti, ki pri tem ne bodo sodelovali, bodo vsekakor morali zapustiti mesta, ki jih zasedajo.

TOMAŽ CELESTINA: In odgovor tistim, ki so kot rešitev ponujali evropski reševalni sklad.

ALENKA BRATUŠEK (predsednica vlade): Ne pristajam na diktat tujih uradnikov. Jaz sem prepričana, da bomo mi naredili to, kar je za to državo dobro.

TOMAŽ CELESTINA: Zakonske podlage za reševanje gospodarstva so pripravljeni, za bankami bo prišla na vrsto ohranitev zdravega jedra gospodarstva.

ALENKA BRATUŠEK (predsednica vlade): Država nima denarja, da bi lahko pomagala podjetjem, ki nimajo prihodnosti, ki kljub temu, da se lahko zelo trudijo nimajo perspektive obstanka. Na žalost.

TOMAŽ CELESTINA: Ob tem se bo nadaljevalo tudi iskanje primernih strateških partnerjev in merila za izbiro. Alenka Bratušek poudarja naslednje.

[illegible] TV Slovenija 1 [illegible]

Naslov: Tudi lastniki podrejenega dolga bodo prispevali za sanacijo bank

Avtor: Florjan Zupan

Rubrika/Oddaja: DNEVNIK Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:02:06 Naklada:

Gesla: GUVERNER, BANKA SLOVENIJE, GUVERNER BANKE SLOVENIJE,

DEJAN LADIKA: Za sanacijo bankbodo prispevali tudi lastniki podrejenega dolga, torej hibridnih in podrejenih obveznic. Teh je približno dva tisoč. V treh največjih ban kah imajo za dobrih 400 milijonov evrov premoženja, v vseh bankah še dvakrat toliko. Nič več. Čeprav bo o usodi njihovega dolga odločalo še Ustavno sodišče, morda tudi Evropsko sodišče za človekove pravice, jih bo Slovenija kot prva v Evropski Uniji razlastila.

FLORJAN ZUPAN: Samo tri največje banke imajo za 441 milijonov teh obveznic, največ Nova Ljubljanska banka. In prav te banke so ljudi nagovarjale, naj razvežejo depozite in kupijo obveznice, ki bodo lahko brez vrednosti le v primeru stečaja bank. Vendar se je zdaj država odločila drugače kljub temu, da tega doslej še nikjer ni zahtevala Evropska komisija.

MITJA GASPARI (nekdanji guvernerBanke Slovenije; včeraj): Slovenija je sprejela v svoj zakon nekaj, kar v evropski direktivi še ni dokončno sprejeto, ampak kot osnutek predlagano.

FLORJAN ZUPAN: Vlagateljev tako v podjetjih kot posameznikov je več kot dva tisoč, prek pokojninskih družb in zavarovalnic pa skoraj pol milijona, in tudi ti bodo zdaj občutili razlastitev pri izplačilu rent.

PETER FILIPIČ (predsednik uprave Pokojninske družbe A): Nas bo odpis podrejenih o bveznic, za kar se je zakonodajalec odločil, država prizadela vse, investitorje, ki smo v to šli, se pravi vse pokojninske in druge zavarovalnice in vse ostale, vendar pa ne v taki meri, da bi kaj bistveno se to odražalo na zavarovancih.

FLORJAN ZUPAN: Približno 200 tisoč evrov bi tako za sanacijo bankmoral prispevati tud nekdanji svetovni in olimpijski prvak v metu kladiva Primož Kozmus. Mali delničarji so se zato odločili za ustavno presojo zakona.

RAJKO STANKOVIČ (predsednik Društva malih delničarjev DMS): Mi apeliramo na Ustavno sodišče, naj odloči hitro. Kakorkoli bo že odločilo, naj odloča po stroki. Če bo odločalo po stroki, je rezultat jasen.

FLORJAN ZUPAN: Dokler dokapitalizacije bankne potrdi Evropska komisija, pa imajo še upanje, da bodo dobili denar. Zato tudi neformalni pritisk na Ustavno sodišče, naj zadrži sporne člene zakona o bančništvu. Sodišče bi utegnilo neuradno o tem odločiti že prihodnji četrtek.

13.12.2013 Delo Stran: 3
Naslov: "Luknja" temelji na res slabih napovedih
Avtor: Damjan Viršek
Rubrika/Oddaja: AKTUALNO / STRESNI TESTI Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 142,28 Naklada: 39.340,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, VREDNOSTNI PAPIRJI

»Luknja« temelji na res slabih napovedih

Ocene primanjkljaja kapitala v slovenskem bančnem sistemu so zunanji ocenjevalci izračunali na podlagi stresnih testov »od spodaj navzgor« (»bottom-up«), pri čemer so kot predpostavke uporabili ma kroekonomski scenarij, v katerem se gospodarske razmere izjemno poslabšajo. Verjetnost, da se uresniči, je manj kot enoodstotna.

Cilj skrbnega pregleda bank je bil oceniti sposobnost slovenskega bančnega sistema, da se zoperstavi močnemu poslabšanju makroekonomskih pogojev. Ocenjevalci so v izhodišču osnovnega scenarija predpostavili, da bo gospodarska rast letos –2,7-odstotna, do leta 2015 pa naj bi se vrnila v območje pozitivnih številk. V takih okoliščinah bi celotne pričakovane izgube bank lahko dosegle 8.889 milijonov evrov. Po neugodnem scenariju, ki predvideva krepko recesijo v vseh treh letih in celo kumulativno 18-odstotno znižanje zasebne potrošnje, pa bi utegnilo biti izgub kar 10.364 milijonov evrov, kar pomeni skoraj 1,5 milijarde evrov več. »Če bi bilo tak razvoj dogodkov realistično pričakovati, bi to bilo zelo verjetno povezano z depresijo na svetovni ravni,« je izhodišča stresnih testov komentiral eden od bankirjev. Povedal je tudi, da so po njegovem opažanju zunanji revizorji marsikatero kreditno naložbe vrednotili nerealistično strogo.

In kaj pomeni stresni test »od spodaj navzgor«? Banka Slovenije je včeraj pojasnila, da ta test vključuje tri elemente. Prvi je ocena pričakovanih izgub v naložbah banke, ki obsega izgube iz (kreditnih) terjatev banke; te ocenjevalci razvrstijo na donosne, nedonosne in prestrukturirane ter izgube iz naložb v vrednostne papirje. Drugi element je ocena absorpcijske sposobnosti banke za pokrivanje izgube, kar vključuje stanje oblikovanih oslabitev oziroma rezervacij konec leta 2012, predvideni dobiček banke pred pripravo oslabitev v letih 2013–2015 ter presežek kapitala na minimalno zahtevanim najbolj kakovostnim kapitalom. Tretji element pa je ocena pričakovanega primanjkljaja, ki je enaka razliki med pričakovanimi izgubami in absorpcijsko sposobnostjo. To so sredstva, ki jih morajo banki zagotoviti lastniki v obliki dokapitalizacije.

DAMJAN VIRŠEK

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB): Ne morem razkrivati zdaj, kakšne so bile konkretne ugotovitve o LHB primeru zaradi tega, ker tiste, ki so seveda kočljive, morajo voditi do morebitnih nadaljnjih postopkov.

JURE BRANKOVIČ: Kakšni so, Medja dobro ve. Čeprav so takole kriminalisti pri njem iskali dokumente zaradi spornih poslov, ko je še vodil UniCredit, še danes vodi največjo slovensko banko. V politiki medtem še kar gledamo tiste, ki so s kadrovanjem takšno upravljanje dopuščali. Medtem so Islandci obsodili premierja, ki ni obveščal vlade, in bankirje, ker so sporne posle opravili. To so dosegli s protesti in pritiski, pravi islandski aktivist.

HÖRDUR TORFASSON (islandski aktivist): Ko me ljudje vprašajo, kaj je izid naše kuhinjske revolucije, odgovorim: "Zavedanje!"

JURE BRANKOVIČ: Boljšo bančno prihodnost bi z njim zagotovo videli tudi Slovenci, čeprav po zgledu majhne otoške državice.

[illegible] 2012 POP TV [illegible]

Naslov: Ogromen finančni primanjkljaj v NLB

Avtor: Jure Brankovič

Rubrika/Oddaja: 24 UR Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:03:56 Naklada:

Geslo: NADZOR NAD BANKAMI, PODJETJA, POSOJILA, NOVA LJUBLJANSKA

EDI PUCER: Levji delež kreditov, ki najverjetneje nikoli ne bodo povrnjeni, je v rokah največje državne bankeNLB.

DARJA ZGONC: Gre za kar 1,9 milijarde evrov ali preračunano dobrih 900 evrov na prebivalca. In Jure, kako in kdaj je nastajal ta ogromen primanjkljaj?

JURE BRANKOVIČ: V času zanosa velikih naložb po celem svetu ni nihče očitno opravljal svoje funkcije. Danes v NLB-ju trdijo, da je največ slabih odločitev sprejela uprava pred letom 2009, torej ko je bil predsednik Marjan Kramar. Konkretno. Posojila 200 podjetjem predstavljajo štiri petine vseh slabih kreditov, ki jih je ta banka podelila. Zgovorno je tudi poslovanje banke. Na tem grafu vidite, kako dobro je bila videti bilanca podjetja iz letnega poročila. Leta 2007 so prikazali kar 109 milijonov evrov dobička po davkih. Od takrat naprej pa je šlo samo še navzdol. Lansko leto so predvsem zato, da bi finance pokazale resnično stanje, zaključili kar s 305 milijoni evrov minusa. Tiste uprave pa niso pustile samo drage dediščine. Konkretno. Vsak Slovenec bo zaradi njih ob povprečno plačo oziroma kar 900 evrov. In za vse to so jih zelo dobro plačali. Na tem grafu modre barve lahko vidite prejemke članov uprav. V času podeljevanja spornih kreditov je uprava dobila skoraj trikrat toliko, kot denimo dobi danes. Vsak član leta 2008 200 tisoč evrov plače in še 200 tisoč evrov nagrade povprečno. Eden od njih, Marjan Kramar, danes čaka odločitev Ustavnega sodišča, ali mu bo morala država vrniti del milijonske nagrade za njegovo vodenje banke. Niti blizu sodišča pa še ni zgodba nemške podružnice NLB-ja, ki je po mnenju nekdanjega predsednika uprave Boža Jašoviča eden od glavnih krivcev za potop osrednje državne banke. Tu je vila z bazenom in konjskimi stajami, ki jo je na idilični lokaciji na Blokah zgradil dolgoletni uslužbenec banke LHB. Boris Zakrajšek je leta vodil nemško podružnico državnega NLB-ja. Že pred tremi leti smo ga vprašali, kako lahko človek v državnem podjetju sploh zasluži dovolj za gradnjo več milijonov evrov vredne vile.

BORIS ZAKRAJŠEK (nekdanji predsednik LHB Frankfurt, 2010): Služba, ki sem jo dobil v tujini, omogoča tudi bom rekel boljšo finančno možnost.

JURE BRANKOVIČ: Tudi ta možnost je za sabo pustila 4,8 milijarde veliko bančno luknjo. Dovolj, da bi lahko s tem denarjem zgradili denimo novo nuklearko, kupili pa ne 135 patrij, ki so razburjale javnost, temveč kar dva tisoč. Kaj so torej med deljenjem kreditov počeli nadzorniki Banke Slovenije, smo vprašali tedanjega guvernerja.

MARKO KRANJEC (tedanji guverner Banke Slovenije, 2012): Tukaj ni nujno, da gre za kriminalno dejanje. Lahko je pa prišlo tudi v tem primeru, da so bili ti krediti odobreni dolžnikom, ki jih morda ne bi zaslužili. Ampak v tem primeru je treba pa to iskati pri lastnikih banke, pri upravah in pri nadzornih svetih. Tako da to ni naša stvar.

JURE BRANKOVIČ: Uprave pravijo ravno nasprotno. (nerazumljiv del) Zakrajška smo ravno te dni poročali Banki Slovenije, pravi prvi mož NLB-ja danes.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB): To pomeni, da smo storili vse, kar se je storiti dalo.

JURE BRANKOVIČ: Ampak kaj ste recimo ugotovili v tem primeru?

Radio Slovenija 1

Naslov: Predstavitev stresnih testov poslancem

Avtor: Maja Derčar

Rubrika/Oddaja: DRUGA JUTRANJA KRONIKA Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:02:08 Naklada:

Gesla: GUVERNER BANKE SLOVENIJE, BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC,

ŠPELA BRATINA: GuvernerBanke SlovenijeBoštjan Jazbec in finančni minister Uroš Čufer sta poslancem Državnega zbora na zahtevo koalicije sinoči predstavila rezultate obremenitvenih testov bankin obrise ukrepov države. Minister Čufer je spregovoril tudi o tem, kako bi se povrnil v banke vloženi javni denar. Maja Derčar.

MAJA DERČAR: Nova Ljubljanska banka, Nova KBM in Abanka bodo prejemnice državne pomoči, zato ker zanje v tem trenutku dokazano ni interesa zasebnega vlagatelja. Nihče jih noče kupiti in dokapitalizirati, zato bodo kapitalsko breme prevzeli davkoplačevalci. Seveda bodo naložbo najprej izgubili obstoječi delničarji in lastniki podrejenega dolga. Potem bodo omenjene banke dobile tri milijarde, še prej mora pokimati evropska komisija, ta je rezultate testov prejela prejšnji petek in še odloča. Minister za finance Uroš Čufer je poslancem pojasnil, da bo država zahtevala nazaj, prvič preko poslovanja bankin drugič iz naslova privatizacije, čeprav bo NLB de lno še vedno v državni lasti. Med zaveze evropski komisiji in državljanom sodi celo kupno izboljšanje upravljanja v bankah in opravljanje osnovne dejavnosti ter?

UROŠ ČUFER (minister za finance): Ne samo sodelujejo kadar so pozvani, ampak tudi samoiniciativno iščejo elemente kriminalnega obnašanja in sprožajo ustrezne postopke, ter sočasno, da pravzaprav tudi sprožajo vse odškodninske tožbe in odškodninske postopke, da se lahko del denarja davkoplačevalcev tudi vrne nazaj.

MAJA DERČAR: Bruto dolg se bo zaradi načrtovanih dokapitalizacij povečal na 76, neto dolg na 68 odstotkov BDP-ja, a še vedno ostajamo pod evropskim povprečjem pri 93 odstotkih, je bil eden od ministrovih poudarkov.

UROŠ ČUFER (minister za finance): Bi pa rekel, da je to še daleč od tega, da je to zaključek vaje, ampak šele začetek.

MAJA DERČAR: Pa je bil drugi poudarek, ki pomeni, da konsolidacija bančnega sistema zahteva umik države iz bankpa tudi razdolžitev podjetij in izboljšanje korporativnega upravljanja državnega premoženja. Poslanci bodo imeli čas za razpravo po božiču na seji, ki jo je na temo ukrepov v bankah zahtevala SDS.

13.12.2013 Slovenske novice Stran Tema: 4

Janša vesel le dveh stvari

Prvak SDS **Janez Janša** je v odzivu takoj po objavi rezultatov stresnih testov, ki sta jih usklajeno pokomentirala finančni minister dr. **Uroš Čufer** in guverner Banke Slovenije dr. **Boštjan Jazbec**, opozoril, da se je vlada premierke mag. **Alenke Bratušek** očitno odločila le za krpanje luknenj v našem bančnem sistemu, ne pa za njegovo temeljito prenovo, kaj šele za nujno potrebno zamenjavo uprav in nadzornih svetov najbolj problematičnih slovenskih bank. Vlada se je očitno odločila, je dejal, da se stori vse za ohranitev kontinuitete in tistih, ki so najbolj odgovorni za bančno luknjo. Je pa Janša le pohvalil »na vsaj približno transparenten način ugotovljeno knjigovodsko stanje v slovenskem bančnem sistemu« in napoved vlade, da bo s privatizacijo bank šla do konca.

So za finančnega ministra dr. Uroša Čuferja stresni testi res dokaz, da bomo banke rešili brez pomoči EU? (FOTO: BLAŽ SAMEC)

13.12.2013 Slovenske novice Stran/Termin: 1

JADRAN VATOVEC

LJUBLJANA O. No, pravno le dražkani nadzorni svetniki Gorenjske banke so pregledali tako imenovane skrite in strukturirane obveznosti (vrednostne papirje v kar osmih slovenskih bankah. Stresni testi bi bili zelo zelo potrebni tudi za Abanko in Factor banko, če država zanju ne bi že prej sprožila nadzorovane likvidacije. To bržčas pomeni, da denarja, ki ga bomo morali davkoplačevalci namenili za njuno likvidacijo (po sedaj gre »samo« za 145 milijonov evrov), vlada ne bo treba prišteti med sredstva, s katerimi bomo zapolnili luknjo v slovenskem bančnem sistemu. Metodologija in politično strokovno spretnevedanje stavčasih lahko zelo, zelo prirčna, a ne?

Premierka mag. Alenka Bratušek se je ni nasmehnila »šali« Janeza Janše in dr. Igorja Luksića: kdaj pa bodo odgovarjali tisti, ki so odgovorni za bančno luknjo? FOTO: JURE ERZEN

Dokapitalizirati bo treba še DUTB

Če je guverner Banke Slovenije dr. **Boštjan Jazbec** včeraj ponirljujoče poudarjal, da bi kapitalske potrebe osmih testiranih bank skupno znašale 4,778 milijarde evrov, da pa bomo za dokapitalizacijo NLB, NKBM in Abanke Vipa, ki so doslej že zaprosile za državno pomoč po zakonu o ukrepih za stabilnost bank, potrebovali -zgolj- 3,012 milijarde evrov, je minister za finance dr. **Uroš Čufer** pojasnil, da bomo le dve tretjini sredstev za dokapitalizacijo treh največjih slovenskih bank zagotovili v denarju, tretjino pa lahko v obveznicah. Vlada je zato že v sredo začela postopek za izdajo državnih obveznic (po potrebi različnih ročnosti) v vrednosti milijarde evrov za dokapitalizacijo NLB, NKBM in Abanke Vipa. Včeraj je, poleg sklepa o dokapitalizaciji teh treh bank, sprejela tudi še sklep o prenosu slabih terjatev na Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB); ranjo bo namreč prenesla 4,5 milijarde evrov slabih terjatev treh največjih bank, zaradi česar bo morala ta izdati obveznice z državnim poroštvom. Z državnim poroštvom, točno tako. Z dokapitalizacijo treh bank povezane obveznosti Družbe za upravljanje terjatev bank bo treba, kajpak, tudi ustrezno zavarovati. Vlada namerava zato družbo dokapitalizirati z 200 milijoni evrov. Seznam s prenesenimi slabimi terjatvami – prenos se bo začel takoj, ko bo zanj zeleno luč prižgala Evropska komisija, ki bo to za Abanko Vipa sicer storila šele na podlagi programa prestrukturiranja in programa zavez, torej, nekoliko pozneje – bo javen, izjema dostopen javnosti.

Guverner BS dr. Boštjan Jazbec: uredba za Gorenjsko banko, Banko Celje, Unicredit, Raiffeisen in Hypo Alpe Adria bo pripravljena do konca junija 2014. FOTO: BOLO GABRIČ

Kaže, da nikoli ne bo konec zgodbe o reševanju bank, če ne bo politika nekega dne vendarle pripravljena spremeniti sistemskih vzorcev.

Finančni minister je prepričan, da bo vlada lahko vse prenose slabih terjatev omogočila že do aprila prihodnje leto. Je to res? Vam je uspelo seštet in izračunati, koliko denarja bomo morali slovenski davkoplačevalci zagotoviti za kolikor toliko zadovoljivo zapolnitev bančne luknje? Bodo povsem zadostovale tri milijarde, le 4,7 milijarde ali še več? Jasno, ne smemo pozabiti niti na dokapitalizacijo (reševanje) drugih petih bank, Gorenjske banke, Banke Celje, Unicredita, Raiffeisena in Hypo Alpe Adria. Banka Slovenije naj bi zanje izdala ustrezno odredbo najpozneje do konca junija 2014. Pa pozvala jih bo, naj zagotovijo sredstva za svoje kapitalske primanjkljaje, kot je objasnil guverner Jazbec. Kaže, da nas bo vendarle še bolela glava, da še ni konec skrbi in zadreg. Sindikati so včeraj že opozorili, da oblastniki po eni strani vse več in več jemljejo državljanom, po drugi pa vse več dajejo bankam. Kako je že včeraj rekla komentatorka **Petra Sovdat**? »V banke lahko zmečemo še sto milijard evrov, pa jih bomo še vedno morali reševati.« Zato, ker politika očitno ni pripravljena spremeniti sistemskih vzorcev. Ne glede bank, ne glede gospodarstva. Mimogrede, celo nekdanji finančni minister dr. **Dušan Mramor** je po objavi rezultatov stresnih testov priznal, da je pričakoval nekoliko nižje številke. ■

13.12.2013 Slovenske novice Stran: 4
Naslov: Samo še tokrat, le tri milijarde?
Avtor: JADRAN VATOVEC
Rubrika/Oddaja: DAN V NOVICAH Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 713,28 Naklada: 92.805,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE

Samo še tokrat, le tri milijarde?

Za NLB, NKBM in Abanko Vipa bo država neto namenila samo tri milijarde evrov

Rezultati stresnih testov potrdili, da bo treba reševati tudi še drugih pet bank

[illegible] 2013	Radio Slovenija 1 Start Termin 17:00:00
Naslov:	Kaj bo vlada storila sedaj ko so rezultati stresnih testov znani
Avtor:	/
Rubrika/Oddaja:	STUDIO OB 17H Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:55:00 Naklada:
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, NEPREMIČNINE, ZADOLŽEVANJE, NOVA KREDITNA

//OBVESTILO O PRISPEVKU//

Včeraj smo končno izvedeli kolikšen zapitek, ki so ga v minulih letih in desetletjih pridelale slovenske banke bomo morali plačati državljani Slovenije. A to je šele prvi korak k ozdravitvi gospodarstva, ki se prav tako ubada z visoko stopnjo zadolženosti in še vedno tudi pada, sicer počasneje, kot pred meseci, pa vendar. Da bo gospodarstvo začelo rasti, da bo več novih delovnih mest, da se mladi ne bodo počutili, kot izgubljeni v vesolju in da sposobni ne bodo bežali v tujino bo treba še marsikaj storiti.

Izjave:
ALENKA BRATUŠEK (predsednica vlade)

V oddaji so bili omenjeni: Bančništvo, Banka Slovenije, NLB, NKBM, nepremičnine, zdravstvo, Slovenski državni holding, Aerodrom Ljubljana, Luka Koper, Helios.

V kolikor želite magnetogram, nam sporočite.

da bodo najboljši zaključevali [illegible] in obratno, ki bodo zaradi velikosti zmogljivosti sedanjih let nadalje [illegible] Cilje bo treba kakovostno zbližati na zvezni perspektivi, ne [illegible] Tu je glavno, absolutno SI tak, [illegible] A ... absolutno, res absolutno! Je [illegible] je bilo pomembno, da [illegible] se [illegible] ce se odkrije, ki je [illegible] ne zaključila troika, pravzaprav ves, za katere [illegible] vemo, da [illegible] ne izvesti, [illegible] je zanimivo, zakaj potem kopa [illegible] tudi [illegible] Ocene za [illegible] gotovo ne. Opozorilni [illegible] za to [illegible] ne bo [illegible] ne bom [illegible] Kvantitativ vzdrževanje [illegible] zadnji [illegible] [illegible] je prvi nekaj [illegible] [illegible] Macten, zato [illegible] Mrhovarija ne zanima, [illegible] [illegible] [illegible] Pomembno je, da [illegible] [illegible] [illegible] klinično [illegible] [illegible] Telekomu ni tako [illegible] [illegible] da [illegible] milijonček v zaseb [illegible] Stotine milijonov [illegible] [illegible] [illegible]

Slovenska vlada [illegible] v [illegible], ki so tele [illegible] bančnega [illegible], in vključno z [illegible] [illegible] [illegible] v prihodnjih 12 mesecih storili med 3 in 4 % nominalnega zneska [illegible] kapitala. Kreget, [illegible] [illegible], v [illegible] [illegible] [illegible]

12.2013 Finance Stran. Termin: 1*

Naslov: Obremenitveni testi za vlado

Avtor: Blaž Vodopivec

Rubrika/Oddaja: KOMENTARJI IN ODMEVI Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 718,65 Naklada: 10.720,00

Gesla: MONETARNA POLITIKA, EVROPSKA CENTRALNA BANKA, PODJETJA,

OBREMENITVENI TESTI ZA VLADO

VLADA REPUBLIKE SLOV

Katera banka ima največjo luknjo glede na bilančno vsoto

Pričakovani primanjkljaj (31.12.2015)

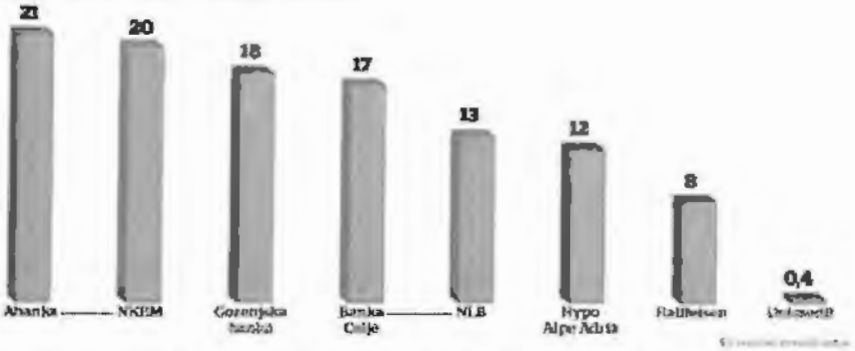

Kaj bomo dejansko plačali davkoplačevalci?

3.012 mio EUR za dokapitalizacijo NLB, NKBM in Abanke (NLB 1,55 mrd EUR, NKBM 870 mio EUR, Abanka 591 mio EUR)

+

1.676 mio EUR izdanih obveznic za premoženje, ki bo na slabo banko DUTB preneseno iz NLB, NKBM in Abanke

+

445 mio EUR za dokapitalizacijo Factor banke in Probanke

+

200 mio EUR za dokapitalizacijo slabe banke DUTB

+

500 do 600 mio EUR za dokapitalizacijo Gorenjske banke in Banke Celje

(če V1 polletja 2014 ne rejdeta zasebnih dokapitalizatorjev)

5,9 mrd EUR = **2.879 EUR** na prebivalca Slovenije, kar sta približno dve povprečni plači

Koliko bomo dobili nazaj in kdaj?

KOLIKO bomo dobili nazaj, bo odvisno od pogojev prodaje.

KDAJ ni jasno, prva prodaja državnih bank je predvidena šele za leto 2016 ali 2017, kako intenzivno bo 1,6 milijarde evrov prodajala DUTB, ni jasno – zagotavlja, da se prodaj v sili ne bo šla. Se bodo pa v vmesnem času natekale obresti.

13.12.2013 Finance Stran: Termin 4

Naslov: Tokratni strošek zaradi bank: 5,9 mrd EUR ali 2.879 EUR na prebivalca

Avtor: Petra Sovdat, Monika Weiss, Janez Tomažič

Rubrika/Oddaja: BANČNA LUKNJA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 479,26 Naklada: 10.720,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER,

Tokratni strošek zaradi bank: 5,9 mrd EUR ali 2.879 EUR na prebivalca

PETRA SOVDAT, MONIKA WEISS, JANEZ TOMAŽIČ

Koliko dejansko bomo davkoplačevalci še letos plačali za sanacijo bank? Včeraj sporočen kapitalski primanjkljaj v višini 4,778 milijarde evrov ni končni strošek. Če upoštevamo še druge stroške, zlasti kupnino, ki jo bomo plačali bankam za slabe terjatve, pridemo do skoraj šestih milijard evrov.

Zdaj je uradno jasno: NLB, NKBM in Abanka bodo do konca leta dobile 3,012 milijarde evrov državnega denarja, od tega 2,1 milijarde evrov v denarju in slabo milijardo v obveznicah. A to ne bo končni strošek za davkoplačevalce – n bodo tvojih bank za premoženje, ki bo preneseno na državno družbo DUTB, »plačalo« se skoraj 1,7 milijarde evrov. Hkrati bo država za 200 milijonov evrov dokapitalizirala slabo banko (DUTB), da ji bo zagotovila not malno poslovanje, dokapitalizirala pa bo tudi Factor banko in Probanko, ki sta že v likvidaciji, za 415 milijonov evrov.

Trepetanje do junija 2014

Dodaten udarec za davkoplačevalce pa utegne slediti že junija prihodnje leto, če preostale banke, pri katerih so testi stresa pokazali morebitni primanjkljaj kapitala, ne dobijo dokapitalizacije. Gre za Banko Celje, ki je v večinski lasti NLB in državnega Sada, ter Gorenjsko banko, kjer sta glavni Zavarovalnica Triglav in Sava.

V Banki Celje je test stresa pokazal 388-milijonski kapitalski primanjkljaj, v Gorenjski banki pa 328-milijonsko luknjo.

Podrejenci zadirani, nedržavni lastniki pozabljeni

Uradno je zdaj tudi jasno, da bodo imetniki podrejenih obveznic NLB, NKBM in Abanke izgubili vse. Konkretno bodo za sanacijo NLB subor dinirani »prispevali« 257 milijonov evrov, za NKBM 64 milijonov evrov, za Abanko pa 120 milijonov evrov.

Kot kaže, se finančni minister Uroš Čufer ustavnega odtisa, kil bo presojalo ustavnost »odpiranje« obveznosti do imetnikov podrejenih obveznic, ne boji. »Mislim, da tukaj nimamo nega odtega, dabi to lahko kot kakorkoli bilo problem,« je dejal včeraj.

Prav tako bodo vse svoje vložke izgubili tudi nedržavni imetniki dolnic NLB, NKBM in Abanke.

Kakšni so obeti, da dobimo kaj nazaj?

Po dovoljenju evropske komisije se bodo na slabo banko začele prenašati slabe terjatve. Čufer je včeraj uradno potrdil, kar smo že pisali: prenos naj bi bil končan do aprila 2014.

Napovedal je tudi, da bomo davkoplačevalci za približno 4,5 milijarde evrov »kupljenega« premoženja omenjenih treh bank jamčili z 1,58 milijarde evrov.

Šele od prodaje prenesenih naložb bo odvisno, koliko denarja bomo dobili nazaj. Denarja pa v kratkem ne bomo videli na DUTB želijo, da ta lahko prodajali v miru, da se življenjska doba slabe banke podaljša s pet na 15 let.

Kdaj prodaje bank

Prav tako ni pričakovati, da bi veliko denarja davkoplačevalci dobili nazaj s prodajo dokapitaliziranih bank. Minister Čufer je včeraj prodajo NKBM napovedal šele za leto 2016. Časovnega načrta prodaje 75 odstotkov minus ene delnice NLB in Abanke pa spodi še ni. Dodajmo še, da je med evropskimi bankami zaznati precej zanimanja že zdaj.

> Zato moramo čimprej bolje upravljanje Banke Banke stabilno.

To sta včeraj zagotavljala finančni minister Uroš Čufer in guverner Boštjan Jazbec.

Birokratska rešitev za stvaren problem: nov odbor!

In kako bodo pristojni zagotovili, da se bančna luknja ne bo ponovila? Prvi kratkoročni ukrep je, da se BS razširi pooblastila za ukrepanje, zlasti v primeru kršitev in tveganih praks pri vodenju bank. Pri tem omenimo, da ob včerajšnji objavi številk ni nihče v državnih bankah odstopil ali bil odpoklican. Kot prvi dolgoročni ukrep pa je navedena ustanovitev novega organa, odbora za finančno stabilnost, ki bo pristojen za oblikovanje makrobonitetne politike v RS. Ta ukrep je naveden pred vsemi drugimi, kot so postopni umik države iz lastništva bank, uvedba učinkovitejšega upravljanja in zunajsodnih ukrepov za obnovo srednjih in velikih družb, ki so tik pred uvedbo stečaja, ter spodbujanje kreditiranja gospodinjstev.

2.201 TV Slovenija 1 T
Naslov: Tudi lastniki podrejenega dolga bodo prispevali za sanacijo bank
Avtor: Florjan Zupan
Rubrika/Oddaja: DNEVNIK Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje: 00:02:06 Naklada:
Gesla: OBVEZNICE

//OBVESTILO O PRISPEVKU//

Za sanacijo bank bodo prispevali tudi lastniki podrejenega dolga, torej hibridnih in podrejenih obveznic. Teh je približno dva tisoč. V treh največjih bankah imajo za dobrih 400 milijonov evrov premoženja, v vseh bankah še dvakrat toliko. Nič več. Čeprav bo o usodi njihovega dolga odločalo še Ustavno sodišče, morda tudi Evropsko sodišče za človekove pravice, jih bo Slovenija kot prva v Evropski Uniji razlastila. Samo tri največje banke imajo za 441 milijonov teh obveznic, največ Nova Ljubljanska banka. In prav te banke so ljudi nagovarjale, naj razvežejo depozite in kupijo obveznice, ki bodo lahko brez vrednosti le v primeru stečaja bank. Vendar se je zdaj država odločila drugače kljub temu, da tega doslej še nikjer ni zahtevala Evropska komisija.

Izjave:

MITJA GASPARI (nekdanji guverner Banke Slovenije; včeraj)
PETER FILIPIČ (predsednik uprave Pokojninske družbe A)
RAJKO STANKOVIČ (predsednik Društva malih delničarjev DMS)

V kolikor želite magnetogram, nam sporočite.

13.12.2013 FINANCE WEEKEND Stran/Termin: 4

NA POVELJNIŠKIH MESTIH

Alenka Bratušek (1) je kot predsednica vlade prisegla 27. februarja, ker njen strankarski šef Janković zaradi suma korupcije ni mogel.

Deli vlade so začeli odpadati jeseni. gospodarskega ministra Stanka Stepišnika (2) so »odstopili« zaradi nelegitimnih subvencij, zdravstveni minister Tomaž Gantar (3) je nezadovoljen odstopil sam, kaj bo z infrastrukturnim ministrom Samom Omerzelom, še visi v zraku.

PS-jevec Gašpar Gašpar Mišič (4) je postal najljubši predmet vicev, kar pa ne spremeni dejstva, da je postal tudi šef Luke Koper.

GOLJUFIVA SLOVENIJA

1. Znjimi se je vse začelo: na začetku leta je protikorupcijska komisija v zasedbi Goran Klemenčič, Lilijana Selinšek in Rok Praprotnik zrušila Janševo vlado, konec novembra pa so sami odstopili.

GOSPODARSTVO PA KARDELA

Farmacevtsko podjetje Krka je letos zraslo še za okoli pet odstotkov, za prihodnje leto pa si predsednik njene uprave Jože Colarič (1) ogleduje prevzemne tarče v tujini.

Predsednik uprave Gorenja Franjo Bobinac (drugi z desne) se je finančne krepitve proizvajalca bele tehnike lotil z vstopom strateškega partnerja, japonskega Panasonica.

4

5
6

7

8

9

BREZPOSELNOST IN REVŠČINA

Stopnja brezposelnosti v območju treval je po podatkih Eurostata januarja dosegla 11,9 odstotka. V Sloveniji je bilo registriranih 124 066 brezposelnih. Junija je statistična uprava objavila, da je število aktivnih prvič od sredine leta 2004 upadlo pod milijon, število brezposelnih pa je bilo največje po letu 1993. Jeseni je bilo po podatkih zavoda za zaposlovanje registriranih 118 721 brezposelnih, 7,1 odstotka več kot leto prej.

Pod pragom tveganja revščine je lani živelo približno 271 tisoč oseb, skupaj s socialno izključenimi pa že skoraj 400 tisoč ljudi. Čedalje več jih prosi za pomoč. Slovensko karitas in Rdeči križ (RK), ki sta lani s hrano pomagala več kot 270 tisoč ljudem. Število prejemnikov pomoči RK se je v zadnjih štirih letih povečalo za 40 tisoč na 150 tisoč. Najbolj ogrožene so starejše samske in brezposelne ženske.

Tudi kriminalisti niso počivali: šef NLB Janko Medja (spodaj) in lastnik Dinersa Slovenija Tomaž Lovše (levo) sta bila le dva v dolgi vrsti preiskovanih poslovnežev. Oba v zvezi z domnevnimi posli pri prodaji Mercatorja.

Leto je bilo plodno tudi na sodiščih: nekdanja šefinja Vegrada Hilda Tovšak (4) je že šla v zapor, nekdanja šefa Pivovarne Laško in Istrabenza Boško Šrot (5) in Igor Bavčar (6) se na dosojeno zaporno kazen še pritožujeta, prav tako prvak SDS Janez Janša (7) ter Tone Krkovič (9) in Ivan Črnkovič (8), ki so bili obsojeni v zadevi Patria.

ljubljanski in mariborski nadškof Anton Stres in Marjan Turnšek.

Institucionalizacija vstaje

Januarja se je nadaljevala vseslovenska ljudska vstaja z zahtevami po odstopu vlade in ministrov Janeza Janše in Zorana Jankovića iz politike. Vsake od naslednjih protestniških vstaj se je udeležilo manj ljudi, jutri, 14. decembra, pa vstajniško gibanje. Odbor za pravično in solidarno družbo ter nekateri člani Mreže za neposredno demokracijo v Ljubljani ustanavljajo stranko Solidarnost.

Podobnega podjetja se loteva tudi nekdanji predsednik računskega sodišča Igor Šoltes.

Marca so v Mariboru, kjer so se množični protesti uperjeni predvsem proti županu Francu Kanglerju tudi začeli, za novega župana izvolili Andreja Fištravca. Maja je sodišče v Mariboru Kanglerja zaradi nepravilnosti pri dodelitvi najemniškega stanovanja obsodilo na sedem mesecev zapora, vodeževalko Kai in Jožovito pa na pogojno zaporno in denarno kazen. Avgusta so preiskovalci zaradi domnevnih goljufij v Farmadentu Kanglerja znova odšli, septembra pa so ga na policiji zaslševali zaradi Polanske vzpenjače in obnove Trga Leona Štuklja.

Prodaja Mercatorja

Hrvaški koncern Agrokor in konzorcij prodajalcev Mercatorja sta junija podpisala sporazum o prodaji 53-odstotnega lastniškega deleža največjega slovenskega trgovca. Delež naj bi zamenjal lastnika za 240 milijonov evrov. Septembra so kriminalisti NPU zaradi suma zlorabe notranjih informacij, povezanih s prodajo Mercatorja hrvaškemu Agrokorju, pridržali tudi šefa NLB Janka Medjo. Do informacij je prišel v času, ko je bil član uprave Unicredit banke Slovenija. Novembra je agencija za varstvo konkurence sporočila, da soglaša s koncentracijo Mercatorja in hrvaškega koncerna Agrokor.

Dokaj nenadoma se je v vrtinec prodaje Mercatorja zapletel tudi Tomaž Lovše, do nedavnega lastnik Diners Cluba Slovenija. Najprej je Banka Slovenije zaradi zamud pri poravnavanju obveznosti do trgovcev ustavila plačilni promet z Dinersovimi karticami. Avgusta je nova lastnica franšize Diners Cluba v Sloveniji postala banka Erste ozirona Erste Card, kmalu zatem pa je Lovše skupaj z najožjima sodelavcema pri Diners Clubu pristal v priporu, od koder se je rešil šele po več kot treh mesecih z rekordnim milijonom evrov varščine.

Medtem ko je NPU zbiral dokaze o finančnem oškodovanju družbe v višini najmanj devetih milijonov evrov, je dnevno časopisje objavljalo pikantne podrobnosti iz prisluhov Lovšetu v času pred aretacijo. Iz njih je razvidno, da je bil Lovše eden izmed pomembnih »agentov« Agrokorja pri dogovorih o nakupu Mercatorja.

Pozitivci

V kataklizmičnem letu so vsaj nekateri poslovali normalno, tudi nekateri med našimi velikani. Krka tudi za letos pričakuje okoli petodstotno rast prodaje ter stogledije tatče za prevzemi, njenemu predsedniku uprave Jožetu Colariču zato nihče ne očita, da je z lanskih 7,32 tisoč evrov bruto prejemkov tudi najbolje plačani slovenski menedžer. Julija so v Gorenju sklenili strateško partnerstvo z japonskim koncernom Panasonic, ki bo z desetimi milijoni evrov dokapitalizacije Gorenja postal 13-odstotni lastnik družbe.

Fructal je predstavil trimilijonsko naložbo v stojno opremo, največjo naložbo v opremo po letu 2008 in prvo po prevzemu s strani srbskega Nektarja.

Dobro je šlo tudi najboljšim z Managerjeve lestvice 100 najbogatejših Slovencev. Sandiju Češku, zakoncema Doberšek, Jocu Pečečniku, družini Jager ... Skoraj vsak teden se je pojavil kdo s pametno podjetniško idejo, tudi na platformah za množično financiranje je in kadim slovenskim podjetnikom uspelo nekajkrat zbrati zavidljive vsote za zagon proizvodnje. Ni še vse izgubljeno, pred nami je novo leto.

2012. Šele po tem, ko so policisti konec oktobra ovadili 26 ljudi, ki naj bi med drugim prodali vozniške izpite več kot tisoč ljudem, so se na ministrstvu odločili za uvedbo nadzora nad agencijo in direktoratom. Za zdaj je odstopil le direktor direktorata Bojan Žlender.

Bilo je tudi leto razkrivanja črnih gradenj. Najbolj razvpita med njimi je družinska hiša vila na kmetijskem zemljišču nad Sečovljami v lasti družbe Virtus, ki jo vodita sinova nekdanjega direktorja Elesa Vitoslava Turka. Turkovi se uspešno upirajo rušitvi svoje črne gradnje, še uspešnejši pa je pri tem nekdanji direktor Lekarn Ljubljana Marko Jaklič, ki ga je marca doletel tudi odvzem naslova magistra ekonomije. Uspelo pa mu je doseči spremembo občinskega prostorskega načrta, njegove parcele nad Polhovim Gradcem so postale zazidljive in zelo verjetno se bo izognil rušenju objektov, ki jih je prepisal na soprogo.

Tajkune na hladno

Takoj po novem letu je bil v Kopru nekdanji direktor Luke Koper Robert Časar zaradi goljufij pri nakupu zemljišč obsojen na šest let zapora. Njegovima sodelavcema pri goljufiji Marjanu Mikužu so prisodili štiri leta in en mesec zapora, nekdanjemu poslancu Srečku Prijatelju, ki že prestaja zaporno kazen, pa tri leta zapora. Sodba je bila prav zdaj potrjena tudi na drugi stopnji.

Februarja so zaradi suma prekupčevanja z gradbenimi delavci za TEŠ 6 aretirali nekdanjo predsednico uprave Vegrada Hildo Tovšak. Aprila je bila Tovšakova zaradi poneverbe in neupravičene uporabe tujega premoženja v Celju obsojena na dve leti zapora. Maja so jo zaradi tožilske nemarnosti izpustili iz pripora, in medtem ko se je za njo izgubila vsaka sled in so mediji »dokazovali«, da je zbežala v daljno Kenijo, so najvišje pravosodne avtoritete mrzlično kazale na dežurnega krivca za njeno izginotje. Ubežnica se je po nekaj dneh sama vrnila v celjski zapor, od koder so jo odpeljali na prestajanje 11-mesečne zaporne kazni v zadevi Čista lopata. Julija je bila v zadevah Betnava in Rimske terme obsojena še na petletno zaporno kazen in dobila enotno kazen sedem let in pol zapora.

Višje sodišče je nekaterim obsojenim v zadevi Čista lopata znižalo kazni, zavrnili pa so jim prošnje za alternativno prestajanje zaporne kazni. Ivan Zidar je s pomočjo zdravnikov še vedno na prostosti, Dušan Črnigoj pa je odšel v zapor junija. Decembra ga je novogoriško sodišče zaradi prodaje deluic Stavbenika obsodilo še na tri leta zapora, skupaj naj bi v zaporu prebil štiri leta.

Stečajni upravitelj Brane Gorše je bil aprila zaradi zlorabe položaja pri vodenju stečajnega postopka HKS Sicure obsojen na štiri leta zapora, v prihodnjih dneh pa ga na koprskem okrožnem sodišču čaka še sojenje v zadevi Hidro Koper.

Po pritožbi tožilstva si je Bine Kordež prislužil za leto in pet mesecev višjo zaporno kazen zaradi oškodovanja Merkurja, lastnik družbe CGP Darij Južna pa jo je za kazniva dejanja zlorabe položaja in pranja denarja odnesel z 21 meseci zaporne kazni.

Poleti je ljubljansko sodišče zaradi kaznivih dejanj pri preprodaji deluic Istrabenza nekdanjega direktorja Pivovarne Laško Boška Šrota obsodilo na pet let in deset mesecev zapora, nekdanjega šefa Istrabenza Igorja Bavčarja pa na sedem let zapora. Oba sta napovedala pritožbo.

Na koprskem sodišču so štiri nekdanje vodilne iz Iskre Avtoelektrike obsodili na zaporne in stranske denarne kazni, v Novem mestu si je trebanjski župan Alojzij Kastelic prislužil 11 mesecev zapora, nekdanji tržiški župan Pavel Rupar pa mora za rešetke za eno leto. Pravnomočna je postala sodna preiskava proti domnevno v podkupovanje vpletenemu nekdanjemu evropskemu poslancu Zoranu Thalerju, nekdanjemu ekonomu mariborske nadškofije Mirku Krašovcu pa na sojenju v zadevi Betnava grozi štiriletna zaporna kazen.

V zadevi Balkanski bojevnik je višje sodišče razveljavilo oprostilni del pri vostopenjske sodbe in zadevo vrnilo v vnovično sojenje.

In - čeprav ne gre za sodno zadevo - po pozivu papeža Frančiška sta se morala julija zaradi svoje vloge pri finančnem zlomu mariborske nadškofije z vrha slovenske Cerkve posloviti

skega leta tuna smo uvozadovali za šest mest, evropska komisija nam je spomladi odobrila še dve leti časa za odpravo presežnega primanjkljaja, novembra pa nam je napovedala, da bomo prihodnje leto poleg Cipra edini v območju evra še vedno v recesiji.

Spomladi je nastal seznam za prodajo državnih deležev v 15 podjetjih. Oktobra je šlo v prodajo prvo od njih - lastnik 73,12 odstotka Heliosa je postal avstrijski holding Ring International, ki je za delež odštel približno 108 milijonov evrov. Telekom Slovenije, ki je jeseni v krovne blagovne znamke nespametno utopil tudi Mobitel, naj bi prodali do poletja 2014.

Maja je vlada sprejela nacionalni reformni program in program stabilnosti, ki je med drugim s 1. julijem uvedel dvig DDV, z novim letom pa predvideva uvedbo davka na nepremičnine. Skupaj s prodajo 15 podjetij naj bi vlada tako dobila 650 milijonov evrov.

Sredi novembra je DZ ob obstrukciji poslancev SDS sprejel zakon o davku na nepremičnine, ki bo državi in občinam prinesel okoli 100 milijonov evrov na leto. Zakonu, ki ga je DZ po vetu državnega sveta podprl še v drugo, se obeta še ustavna presoja.

Novembrska razprava v DZ o spremembah državnega proračuna za leto 2014 (primanjkljaj bo znašal 1,01 milijarde evrov) je trajala 20 ur, na koncu je zbor potrdil tako spremembe kot proračun za leto 2015 in s tem izglasoval zaupnico vladi Alenke Bratušek.

Dokapitalizacije in stresni testi

Vse slovenske banke so lani ustvarile 768,7 milijona evrov izgube pred davki, njihova dokapitalizacija v skupnem znesku 4,41 milijonov evrov pa je v prvem letošnjem polletju izdatno povečala javnofinančni primanjkljaj. A glavni zalogaj sele pride. Vsi doslej objavljeni stresni testi so pokazali 4,7 milijarde luknje slovenskih bank, za dokapitalizacijo treh (NLB, NKBM in Abanke) bo država morala dati dobre tri milijarde evrov.

Septembra je Banka Slovenije uvedla nadzorovano likvidacijo Probanke in Factor banke, vlada pa je odobrila državno poroštvo 490 milijonov evrov za Probanko in 540 milijonov evrov za Factor banko. Opozicija je nasprotovala reševanju zasebnih bank z denarjem davkoplačevalcev, novi guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec pa je pojasnil, da so se tako odločili zaradi stabilnosti bančnega sistema in zaščite vlog varčevalcev.

Obsojeni zaradi Patrie

Aprila je sodišče na Dunaju izreklo prvostopenjske sodbe v primeru Patria in prvoobtoženega Wolfganga Riedla obsodilo na tri leta zapora, med drugim za podkupovanje v Sloveniji. Dva meseca pozneje je ljubljansko okrajno sodišče predsednika SDS Janeza Janšo, lastnika Rotisa Ivana Črnkoviča in brigadirja Toneta Krkoviča zaradi dejanj, povezanih z dajanjem ali sprejemanjem dar il za nezakonito posredovanje v postopku izbora in nakupa finskih oklepnikov Janšo obsodilo na dve leti, Črnkoviča in Krkoviča pa na 22 mesecev zapora. Obsojeni so sodbo označili kot sramoto za državo in napovedali pritožbo na drugostopenjsko sodišče.

Avgusta se je na Finskem začelo sojenje šestim nekdanjim vodilnim možem Patrie, obtoženim podkupovanja pri prodaji osemkolesnikov Sloveniji. Tožilec je za večino obtoženih zahteval dve leti in pol zapora ne kazni.

Kdo se boji Nacionalnega preiskovalnega urada?

Kriminalisti Nacionalnega preiskovalnega urada (NPU) so bili letos skorajda vsakodnevni junaki novinarskih poročil. Preiskovali so sporne posle in domnevne zlorabe položaja, izvajali hišne preiskave in aretacije ter vlagali kazenske ovadbe. Na njihovi muhi so se znašli nekdanji vodilni v Lipici, Bojan Dremelj zaradi Telekoma, Miro Senica zaradi poseštva Bužekijan in Vegrada, Tomaž Ročnik in Dragica Murko zaradi klasja, Utoš Rotnik zaradi TEŠ 6, Andrej Oblak v zvezi Hypo Alpe Adria Consultants, Franc Rienier, ki naj bi pesojilo pri NLB zavaroval s ponarejeno umetniško sliko, Mirko Tuš zaradi domnevnega podkupovanja, Jožka Hegler zaradi oškodovanja ljubljanskega stanovanjskega sklada in Zoran Jankovič zaradi sporne prodaje zemljišča v Vojkovi ulici v Ljubljani. Proti koncu leta so se kriminalisti lotili še domnevne zlorabe položaja pri nesojeni prodaji deleža Premogovnika Velenje Holdingu Slovenske elektrarne, ločeno pa je potekala tudi kriminalistična preiskava v koprskem Cimosu.

Razkrite so bile tudi hude zlorabe v slovenskih avtošolah. Na agenciji za varnost prometa so že v letu 2011 vedeli, da kriminalisti preiskujejo sume zlorab pri izvajanju programov avtošol in dodatnih programov varne vožnje, na pristojnem ministrstvu pa so za preiskavo vedeli od začetka leta

13.12.2013 FINANCE WEEKEND Stran: 4

Naslov: Stresno LETO RESNICE

Avtor: Gorazd Suhadolnik

Rubrika/Oddaja: WEEKEND Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 852,53 Naklada: 12.390,00

Gesla: BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, BANKA SLOVENIJE, GUVERNER BANKE

LETO RESNICE

GORAZD SUHADOLNIK

Leto minjeva v znamenju korupcije in protikorupcijske komisije. Z njima se je začelo in končalo. Konec novembra so predsednik komisije Goran Klemenčič in njegova namestnika Rok Praprotnik ter Liljana Selinšek protestno in nepreklicno odstopili. Pojasnili so, da njihovo delo v Sloveniji pri politični oblasti nima nobenega učinka.

Za slovo je senat KPK opozoril na nujnost javne preiskave TEŠ-6 in bančne luknje, razkritja odvetniških, svetovalnih, sponzorskih in donatorskih pogodb v državnih podjetjih in občinah, uredit ve javnega naročanja in razbitja monopolov v zdravstvu ter zagotovitve transparentnosti imenovanja in odločanja nadzornikov ter uprav v državnih podjetjih.

Nekaj dni pozneje objavljeni podatki organizacije Transparency International kažejo, da je Slovenija na lestvici indeksa zaznave korupcije v javnem sektorju v primerjavi s prejšnjim letom zdrsnila s 37. na 43. mesto. Posporni danski raziskav podjetja Ernst & Young je 96 odstotkov vprašanih menedžerjev ocenilo, da sta korupcija in podkupovanje v Sloveniji običajni praksi.

Se najmočnejši učinek je imelo to, koj po novoletnih praznikih objavljeno poročilo KPK o nadzoru nad premoženjskim stanjem predsednikov parlamentarnih strank z ugotovitvijo, da sta Janez Janša (SDS) in Zoran Janković (PS) sistematično kršila protikorupcijsko zakonodajo. Oba sta očitke zanikala, a sta jih morala tudi politično plačati: Janša z izgubo premierskega položaja, Janković pa z umikom s predsedniškega mesta v stranki.

Prva šefica vlade in Jankovičeva slapo oblasti

Januarja je iz Janševe vlade najprej izstopil DL, sledila sta SLS in Desus. Vzporedno so potekali pogovori o oblikovanju nove vlade pod vodstvom nove vodje PS Alenke Bratušek. Jankovičeva »bianco« odstopna izjava z mesta predsednika PS je omogočila dogovor o novi vladi in 27. februarja je Slovenija dobila prvo mandatarko. Sredi marca so PS, SD, DL in Desus podpisali koalicijsko pogodbo.

Bratuškova se je morala že takoj braniti pred medijskimi navedbami o prepisovanju magistrske naloge, da ne gre za plagiat, je junija presodila komisija fakultete za družbene vede.

»Zanr zujeni« Zoran Janković je že poleti namignil, da bi Bratuškova lahko ostala premierka, sam pa bi spet postal predsednik stranke. Oktobra je to res poskušal izvesti, zato vrhu stranke ni preostalo drugega, kot da podpre Bratuškovo in volilni kongres preloži na čas pred parlamentarnimi volitvami. Jankovića so morali na absolutno nujnost politične stabilnosti opozoriti celo iz Bruslja.

Gašpar Gašpar Mišič je marca postal državni sekretar v kabinetu premierke, a je prej kot v petih mesecih odstopil s funkcije in kljub navideznemu naspotovanju vrha državne politike postal novi predsednik uprave Luke Koper.

Septembra je poslanska skupina SDS vložila interpelacijo proti finančnemu ministru Uroši Čaterju predvsem zaradi likvidacije Probanke in Factor banke, ki jo je ta dva meseca pozneje po 15 urah parlamentarne razprave gladko »preživel«.

Oktobra so Finance razkrile, da je podjetje Emo orodjarna, katerega solastnik je podjetje ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo Stanka Stepišnika, prejelo 350 tisoč evrov državnih subvencij. Mesec dni pozneje je Stepišnik odstopil z ministrskega položaja. Nekaj dni pozneje je odstopil še minister za zdravje Tomaž Gantar, kot razlog za svojo odločitev je navedel nezmožnost izpeljave nujnih sprememb v zdravstvenem sistemu.

Zaradi poslovanja svojega zasebnega podjetja z državno družbo se je na prepihu znašel tudi minister za infrastrukturo in prostor Samo Omerzel, opozicijske stranke pa so se z interpelacijo kotile tudi ministra za notranje zadeve Gregorja Viranta.

Slabša bonitetа, zuganje Evrope

Bonitetne hiše so Sloveniji vse leto vztrajno nižale ocene, evropska komisija ji je stopnjevala napovedani upad BDP in rast javnofinančnega primanjkljaja. Na lestvici globalne konkurenčnosti Svetovnega gospodar-

13.12.2012 Večer Stran Tema 3
Naslov: V NKBM potrebujejo 870 svežih milijonov
Avtor: IRENA FERLUGA
Rubrika/Oddaja: V ŽARIŠČU Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 265,94 Naklada: 31.150,00
Gesla: OBVEZNICE, DELNICE, ABANKA VIPA, BANKA CELJE, GORENJSKA

V NKBM potrebujejo 870 svežih milijonov

Dvojna vsota od prvotno predvidenih 400 milijonov evrov za dokapitalizacijo NKBM

IRENA FERLUGA

Na osnovi včeraj objavljenih rezultatov stresnih testov bo NKBM potrebovala 870 milijonov evrov dokapitalizacije, od tega predvidoma 619 milijonov evrov v denarju in 251 milijonov evrov v obveznicah. Soglasje Evropske komisije za izvedbo dokapitalizacije banke, na podlagi katerega bo država vpisala in vplačala nove delnice NKBM, v banki pričakujejo v naslednjih dneh. Po izpeljani dokapitalizaciji bo kapitalska ustreznost Nove KBM na ravni okoli 15 odstotkov.

Aleš Hauc, predsednik uprave banke, je bil včeraj na službeni poti v tujini, podrobnejše informacije je obljubil v naslednjih dneh. V banki poudarjajo, da ob tem sami pripravljajo vse potrebne ukrepe za krepitev kapitalske ustreznosti. Prav tako je banka pripravljena na prenos slabih terjatev na slabo banko. Banka bo zaradi potrebnih oslabitev in rezervacij tudi letošnje leto končala z izgubo, razkrita višina potrebne dokapitalizacije pa kaže, da bo morala po stresnih testih narediti dodatne oslabitve, saj tiste, ki jih je na osnovi lastnih ocen naredila doslej, očitno ne zadoščajo. V banki so včeraj še enkrat ponovili, da rezultati stresnih testov nimajo nikakršnega vpliva na redno poslovanje banke s strankami. Pogoji poslovanja, poslovni čas, plačilni promet, poslovanje pri bankomatih ostajajo enaki kot doslej.

Kako daleč so dogovori o prodaji banke, v NKBM odgovarjajo, da se redno srečujejo z različnimi potencialnimi investitorji, vendar izidov še ni mogoče napovedati niti razkriti potencialnih investitorjev. Morebitni strateški zasebni lastnik je lahko tako iz Slovenije kot iz tujine, ostajajo skrivnostni v banki.

13.12.2013 Dnevnik Stran: Termin:

Makroekonomska scenarija

Podatki: BSI

Napovedi evropske komisije/ECB	Dejanski	Osnovni scenarij			Neugoden scenarij		
Letna stopnja rasti (v %)		**2013**	**2014**	**2015**	**2013**	**2014**	**2015**
BDP	-2,1	-1,7	1,5	0,1	-3,1	-3,8	-1,9
Zasebna potrošnja	-2,9	-4,4	1,5	1,2	-5,3	-7,7	-3,5
Bruto investicije	-8,1	-6	-2,7	1	-8,1	-10,1	-3,6
Prispevek neto izvoza k rasti BDP	3,3	2,6	1,4	1	2,9	3,1	1,3
Zaposlenost	-1,7	-2,8	-1,4	-0,3	-2,7	-2,5	-1,8
Brezposelnost (v % delovne sile)	8,9	11,3	11,5	11,5	11,4	12,6	14
Euribor (3-mesečni, v bazičnih točkah)	57	25	50	79	58	156	222
Zahtevane donosnosti na 10-letne državne obveznice (v bazičnih točkah)	581	602	682	702	638	820	845
HICP	2,8	1,9	1,4	1,5	1,8	1,5	1,9
Cene stanovanjskih nepremičnin	-8,2	-5,6	-4,1	-2,4	-11	-13,2	-7,1
Tekoči račun plačilne bilance (v % BDP)	2,7	5	5,4	6	5,3	7,2	6,1
Javni dolg (v % BDP)	54,1	64,1	66,2	69,6	64,7	71,5	84,4
Napovedi Banke Slovenije							
Bruto posojila zasebnemu nefinančnemu sektorju	-5,1	-7,2	-3,8	-1,9	-7,5	-6,5	-3,1
Sprememba obsega depozitov zasebnega sektorja	1,1	1	0,8	0,8	0,6	-0,5	-0,6

13.12.2013 Dnevnik Stran: Termin: 3

bo v zameno za 1,6 milijarde obveznic z državnim jamstvom prejel od bank kar 4,5 milijarde evrov premoženja v nominalni vrednosti. To pomeni skoraj 65-odstotni diskont.

A pred tem mora vlada počakati na potrditev iz Bruslja. Na uresničitev besed guvernerja Jazbeca, ki je dejal: »Danes po 21 letih plačujemo za vsa zastonjska kosila, ki smo jih pojedli,« bomo morali še malo počakati. **Antoine Colombani**, predstavnik za stike z javnostjo komisarja za konkurenco **Joaquina Almunie**, je namreč za Dnevnik pojasnil, da bo komisija za vsako banko posebej odobrila dokapitalizacijo in prenos terjatev na DUTB. NLB in NKBM lahko pričakujeta zeleno luč takoj, ko v Bruslju vračunajo rezultate obremenitvenih testov v obstoječe načrte sanacije. V kratkem pa naj bi se po Colombanijevih besedah nadaljevali tudi postopki likvidacije Probanke in Factor banke, medtem ko v evropski prestolnici še čakajo na načrte prestrukturiranja Abanke Vipe.

Na čakanje smo Slovenci že navajeni. Najprej smo skoraj pet let čakali različne vlade, da začnejo postopke sanacije bančnega sistema, zaradi dolgotrajnega političnega pregovarjanja pa se je naposled vmešala evropska komisija. Do včeraj smo tako pol leta samo čakali na rezultate stresnih testov, zato da bodo narejeni dobro in temeljito. Po mnenju mnogih pa končni rezultati niso prepričljivi.

Vprašanja o kredibilnosti stresnih testov

Nekdanjega ministra in guvernerja Banke Slovenije mag. **Mitjo Gasparija** in profesorja z ljubljanske ekonomske fakultete dr. **Igorja Mastena** so zmotili krepko različni rezultati obremenitvenih testov po metodah bottom-up (od spodaj navzgor) in top-down (od zgoraj navzdol). Prve je opravljala družba Oliver Wyman in ocenjevala izgube na ravni posameznih kreditnih poslov bank ter jih nato pripeljala na sistemsko raven. Družba Roland Berger pa je delala teste po metodi top-down, v katerih se je zanašala predvsem na agregatne podatke na ravni celotnega bančnega sistema, brez vpogleda v posamezne posle.

Razlika v rezultatih je bila ogromna. Roland Berger je v pesimističnem scenariju ugotovil 3,28 milijarde evrov veliko kapitalsko luknjo. Obveljala pa je ocena Oliverja Wymana, ki predvideva kar 1,5 milijarde evrov oziroma kar polovico globljo kapitalsko luknjo. Od kod takšna razlika, zanima tudi Gasparija. Masten pa je pojasnil, da je namen dvojnih testov ravno preverjanje doslednosti obremenitvenih testov. »Če je razlika v rezultatih skoraj 50 odstotkov, potem lahko sklenemo, da testi niso dosledni,« je dejal Masten in se vprašal, zakaj smo plačali opravljanje dveh različnih testov, če smo nato rezultate enega ignorirali. ×

Jazbec opravil s podpisniki pod zahtevo za razkritje metodologije

Metodologija, ki so jo pri analizi skrbnega pregleda aktive bank uporabljali tuji ocenjevalci, je bila doslej deležna številnih kritik strokovne javnosti, predvsem zato, ker je ostala skrita vse do konca. »Na seznamu cveta slovenske ekonomije je kar nekaj ljudi, ki so sodelovali v vseh procesih prestrukturiranja, vodenja in nadziranja tako slovenskega gospodarstva kot slovenskih bank. Zato se je treba vprašati o njihovih motivih, zakaj jih tako moti ocena, ki jo opravlja mednarodno priznana in priporočena podjetja,« je guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec opravil z okoli petdeset podpisniki (med drugimi Andrej Baričič, Jože P. Damijan, Igor Masten in Božo Jašovič) poziva za razkritje metodologije. Banka Slovenije je včeraj razkrila, da bi bila Slovenija v primeru neugodnega scenarija obremenitvenih testov izpostavljena triletni hudi recesiji. Vlagatelji v slovenski dolg bi posledično zahtevali višjo premijo za naložbe v slovenske državne obveznice, kar bi vplivalo na oceno tveganj naložb v druga sredstva in cene delnic bi padle za 25 odstotkov, cene nepremičnin pa za skoraj 27 odstotkov. Slabe razmere na finančnem trgu bi posledično negativno vplivale na pričakovanja o domačem in tujem povpraševanju in zaradi tega bi podjetja znižala investicije, zmanjšala bi število zaposlenih, gospodinjstva bi zmanjšala potrošnjo. Neugodni scenarij tako predvideva dodatno, 9,5-odstotno znižanje gospodarske aktivnosti do konca leta 2015, pa čeprav se je ta od začetka krize že znižala za 10 odstotkov. Še bolj se konservativnost scenarija odraža v padcu potrošnje in investicij. Zasebna potrošnja z 18-odstotnim padcem močno presega 2,5-odstotno krčenje med letoma 2009 in 2012.

15.12.2013 Dnevnik Stran/Termin: 3

Pričakovani primanjkljaj kapitala po neugodnem scenariju (v mio. EUR)

Podatki: Poročilo o skrbnem pregledu bančnega sistema in ukrepih

Javnofinančni učinki dokapitalizacije (v mio. EUR)

Podatki: Poročilo o skrbnem pregledu bančnega sistema in ukrepih

Država bo morala za sanacijo bank nameniti dobrih 3,66 milijarde evrov. Od tega bo stala dokapitalizacija NLB, NKBM in Abanke Vipe dobre tri milijarde evrov. Skupna kapitalska luknja v osmih slovenskih bankah bi po negativnem scenariju lahko dosegla 4,78 milijarde evrov.

V Sloveniji se je včeraj zaslišal kolektivni izdih olajšanja. Konec je škodljivih špekulacij, ki so dražile stroške zadolževanja Slovenije, in še pomembneje – ne bo nam treba po pomoč v Bruselj. Znesek, ki ga bomo morali davkoplačevalci nameniti za krpanje kapitalske luknje v NLB, Novi KBM in Abanki Vipi, znaša 3,012 milijarde evrov.

Če ga razdelamo, lahko ugotovimo, da je pregled premoženja bank (AQR) pokazal dve milijardi evrov veliko kapitalsko luknjo v NLB, NKBM in Abanki Vipi. Ta predstavlja dejanski kapitalski primanjkljaj v omenjenih bankah, ki ga bo država zakrpala z denarnim vložkom. Dodatna milijarda evrov, ki jo bo država vložila v banke z obveznicami (tu ne gre za nove izdaje, temveč za emisije že izdanih obveznic in dve novi zakladni menici), pa je namenjena zagotovitvi stabilnosti bančnega sistema v primeru uresničitve pesimističnega scenarija, predvidenega v obremenitvenih testih.

Ključno hitro in usmerjeno ukrepanje

Včeraj objavljeni rezultati niso presenetili praktično nikogar, saj so namigi finančnega ministra **Uroša Čuferja** in guvernerja Banke Slovenije **Boštjana Jazbeca** domači in tuji javnosti razkrili ravno dovolj. Čeprav je kapitalska luknja, o kateri je bilo prelitega toliko črnila, v osmih slovenskih bankah dosegla 4,78 milijarde evrov, šoka ni bilo.

A tu ne gre niti za slabe terjatve niti za količino svežega kapitala, ki bi ga morale zbrati banke. Toliko kapitala bi do konca leta 2015 namreč banke potrebovale le ob uresničitvi pesimističnega makroekonomskega scenarija, ki je določen v obremenitvenih testih in predvideva med drugim ekstremno krčenje gospodarstva, investicij, domače potrošnje in krepko zvišanje brezposelnosti. Takšne razmere bi privedle do likvidnostnih težav gospodinjstev in podjetij, ki bi v neugodnih razmerah ostala brez zadostnih prihodkov za tekoče poslovanje in odplačevanje dolgov bankam. V bilancah slednjih bi zato začel rasti delež slabih posojil, ki bi pomenil hkrati tudi poglabljanje kapitalske luknje v osmih bankah. Natančneje na 4,8 milijarde evrov ali na dobrih 700 milijonov evrov več kot v osnovnem scenariju, ki se naslanja na zadnjo gospodarsko napoved evropske komisije.

Država bi z dokapitalizacijo in prenosom slabih terjatev bank grožnjo tega negativnega scenarija odpravila, a le, če bo hkrati sanirala tudi gospodarstvo. »Olajšanje ob dejstvu, da Slovenija ne potrebuje mednarodne finančne pomoči, ne sme zamegliti potrebe po hitrem in usmerjenem ukrepanju,« je opozorila dr. **Hermine Vidovic** z Dunajskega inštituta za mednarodne ekonomske študije (WIIW). Po njenem mnenju je za Slovenijo ključno prestrukturiranje gospodarstva, vendar je najprej nujno spet vzpostaviti zaupanje v bančni sistem. Le delujoč bančni sistem namreč lahko podpre zdrava podjetja, ki zaradi težkega dostopa do posojil vse težje normalno poslujejo. Prav objava rezultatov obremenitvenih testov in pregledov bančnega premoženja lahko torej služi kot prva odskočna deska do bolj zdravega gospodarstva in bančnega sistema.

Čakanje na startni strel komisije

Z izvedbo ukrepov za sanacijo bančnega sistema znaša ocena bruto dolga države 75,6 odstotka BDP. Slovenija bo za sanacijo bančnega sistem dala dobrih deset odstotkov BDP ali, natančneje, okoli 3,66 milijarde evrov. S tremi milijardami evrov bo dokapitalizirala trojico bank. Likvidacija/dokapitalizacija Factor banke in Probanke bo državo stala 445 milijonov evrov, z 200 milijoni evrov pa bo dokapitalizirala Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB), ki potrebuje sredstva za prenos slabih terjatev iz bank. DUTB

13.12.2013 Dnevnik Stran: Teman: 3
Naslov: Izdih olajšanja, zdaj čakanje na Bruselj
Avtor: Jan Bratanič
Rubrika/Oddaja: V OSPREDJU Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 1.144,15 Naklada: 46.260,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE

Finance / Banke

Izdih olajšanja, zdaj čakanje na Bruselj

Jan Bratanič

[illegible]	Radio Slovenija 1 [illegible]
Naslov:	Banka Slovenije napoveduje še tesnejše sodelovanje z organi pregona pri
Avtor:	Urška Jereb Brankovič
Rubrika/Oddaja:	DRUGA JUTRANJA KRONIKA Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:05 Naklada:
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE

ŠPELA BRATINA: Po včeraj razkriti bančni luknji, globoki 4,7 milijarde evrov, Banka Slovenije napoveduje še tesnejše sodelovanje z organi pregona pri razkrivanju bančnega kriminala. Večji nadzor v NLB, NKBM in Abanki, torej dobitnicah državne pomoči ter skorajšnje lastniške spremembe. Urška Jereb Brankovič.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Na tako veliko bančno luknjo je po besedah guvernerjaBanke SlovenijeBoštjana Jazbeca poleg preoptimističnega ocenjevanja zastavljenega premoženja vplivala tudi nikoli dokončana privatizacija.

BOŠTJAN JAZBEC (guvernerBanke Slovenije): Saj je Slovenija še vedno država, ki ima večji delež gospodarstva v neposredni lasti države, na drugi strani pa predvsem probleme upravljanja s tem premoženjem.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: Po podržavljanju treh bank, NLB, NKBM in Abanke, morebiti čez pol leta pa tudi gorenjske in celjske, če na trgih ne najdeta ustreznega vlagatelja, se bo bančni trg v državi korenito spremenil.

BOŠTJAN JAZBEC (guvernerBanke Slovenije): Upam si trditi, da bo relativno hitro struktura slovenskega bančnega sistema precej drugačna kot je danes predvsem zato, ker lahko dokapitaliziramo Novo Ljubljansko banko, Novo Kreditno banko Marib or in Abanko zgolj ob izpolnitvi zahteve, da te tri banke čim hitreje privatiziramo.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: In prav privatizacija je po njegovem edino zagotovilo, da je tokratna dokapitalizacija banktudi zadnja. V bankah, ki bodo dokapitalizirane do konca leta bo sicer Banka Slovenije zahtevala boljše upravljanje, nenazadnje je to tudi zahteva evropske komisije, ki je pristala na državno pomoč.

BOŠTJAN JAZBEC (guvernerBanke Slovenije): Določene so celo višine prejemkov uprav v vseh bankah in to je tisto, kar bo nadzirala evropska komisija, v nasprotnem primeru lahko Republika Slovenije dobi kazen.

URŠKA JEREB BRANKOVIČ: In še, ali bomo davkoplačevalci dobili vsaj del dokapitalizacijskih sredstev nazaj v državno blagajno? Kot odgovarja guverner, upanje je. Vrednost slabih terjatev, ki se prenaša na slabo banko je 1,6 milijarde evrov in vse kar bo DUTB odprodala nad tem zneskom, gre za zmanjševanje javnega dolga.

Rezultati testov so bili znani že dva tedna prej. Vmes so bila pogajanja. Znesek dokapitalizacije ni toliko stvar matematike kot stvar dogovora med Ljubljano in Bruslјem.

Protest proti korupciji v Ljubljani 5. decembra 2013 / Foto: Borut Krajnc

imata slabi banki nekajkrat daljšo življenjsko dobo. Pričakovati, da bo slovenska slaba banka prevzeto premoženje prodala že v petih letih, ni realno, razen če se računa, da ga bo prodala za drobiž. Bolj ko mora slaba banka s prodajo hiteti, večja je verjetnost, da ga bo prodala pod vrednostjo, ki bi jo to premoženje imele v normalnih gospodarskih razmerah. To pomeni, da lahko tuji investitorji do premoženja pridejo na pol zastonj. Dokler je v državi kreditni krč, domači investitorji nimajo sredstev za nakup podjetij ali za nakup nepremičnin, ki so jih banke zasegle propadlim gradbincem. Edini, ki imajo dovolj denarja za nakup, so tuji naložbeni skladi, tuje korporacije, tuje banke. To lahko vidimo v Španiji – edini, ki so se do zdaj zanimali za nakup premoženja, ki ga prodaja španska slaba banka, so tuje družbe. Španci svoje premoženje že razprodajajo.

Bo po stresnih testih vse drugače?

• Ne. Pričakovanje, da bodo z dokapitalizacijo bank in s prenosom slabih terjatev na slabo banko odpravljeni vsi problemi in bodo banke začele izdatno kreditirati gospodarstvo, je iluzija. Prihodnje leto je predvideno dodatno krčenje posojil gospodarstvu. Po napovedih urada vlade za makroekonomske analize in razvoj se bo obseg posojil podjetjem v bančnem sistemu prihodnje leto skrčil za dodatnih pet odstotkov, nato pa bo leta 2015 ostal na enaki ravni. Razlog je jasen: slovenska podjetja so prezadolžena in v tako slabem stanju, da jim banke ne morejo posojati, tudi če bi imele dovolj denarja. Dokapitalizacija in čiščenje bančnih bilanc sta torej šele prva koraka. Slediti jima morata sistemska razdolžitev podjetij in njihovo prestrukturiranje. O tem se pri nas sicer veliko govori, v praksi pa se je vsaj doslej bolj malo storilo. x

13.12.2013 Mladina Stran: 30

Naslov: Mala šola stresnih testov

Avtor: Urša Mam

Rubrika/Oddaja: RAZPRODAJA Žanr: INTERVJU

Površina/Trajanje: 1.123,05 Naklada: 19.840,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, OBVEZNICE, EVROPSKA

Mala šola stresnih testov

Kako neumni so? Kdaj jih je preveč? Kako skrbni so?

Piše: Urša Mam

Kakšna znanost so stresni testi?

• V Banki Slovenije so preliminarne rezultate aktualnih stresnih testov dobili le vsaj dva tedna prej, preden so jih razkrili javnosti. Kaj so počeli medtem? Vmesni čas so porabili za pripravo ukrepov in »obdelavo« podatkov. Kar z drugimi besedami pomeni, da znesek dokapitalizacije ni toliko stvar matematike kot stvar dogovora med Ljubljano in Bruseljem. Slovenija te druge »vajeni delala po svoji volji, ampak po volji Bruslja in po volji Bruslja so bile izbrane tudi revizorske hiše. Pregled in testiranje sta bila izvedena v nenehni komunikaciji z Evropsko komisijo in Evropsko centralno banko. In podobno kot v Španiji je bila tudi pri nas velikost dokapitalizacije stvar dogovora. Pri čemer sta si Evropska komisija in Evropska centralna banka želeli, da bi bil znesek dokapitalizacije čim izdatnejši. Pač po principu: bolje več kot manj, da bomo le na varni strani.

Koliko stresa si lahko želimo?

• Kreditni krč ni ekskluzivno slovenska bolezen, z njo je okužena vsa Evropa. Zadnji podatki kažejo, da kreditna aktivnost absolutno upada v vseh članicah območja evra, celo v Nemčiji. Banke neto zmanjšujejo kredite. V zadnjih dvanajstih mesecih so banke v evroobmočju neto zmanjšale kredite podjetjem za skoraj 140 milijard evrov. Vzrok za tolikšno krčenje kreditne aktivnosti so tudi zahteve bančnih regulatorjev po povečanju kapitalske ustreznosti, saj to banke sili v večanje rezerv. Bolj ko regulatorji zaostrujejo zahteve, več svežega kapitala potrebujejo banke. Po drugi strani pa so banke prav zaradi tega še bolj previdne pri kreditiranju podjetij. Evropa se je po lastni neumnosti ujela v zanko, ki ji onemogoča gospodarsko okrevanje. Ekonomist dr. Peter Groznik je pred časom dejal, da gre pri zahtevah po kapitalski ustreznosti za arbitrarno določeno število, ki naj bi varčevalce pomirila, da je njihov denar v banki varen. *»A dejstvo je, da če strečevalci izgubijo zaupanje v banko in se množično postavijo v vrste pred bančno okenco, bo banka propadla, ne glede na to, ali ima res odstotkov temeljnega kapitala ali pa za odstotkov. Banki stojijo in padejo na zaupanju, ne pa na kapitalski ustreznosti. Seveda regulatorji in politiki to vedo in zato z zahtevami po zvečevanju kapitala ter z različnimi stresnimi testi želijo povečati splošno zaupanje v bančni sistem.«* Toda pretirana vnema je nevarna, saj evropsko gospodarstvo lahko potegne v permanentno stagnacijo. Bolj ko regulatorji banke privijajo s kapitalskimi zahtevami, bolj dušijo evropsko gospodarstvo.

Kako »neumni« so stresni testi?

• Precej. Izvirni namen stresnih testov je ugotoviti, kako odporen je bančni sistem proti šokom oziroma kako močno ga je treba kapitalsko okrepiti, da preživi utrsnitev najbolj črnega scenarija, pa četudi je utrsnitev tega scenarija še tako neverjetna. To se je videlo že pri Španiji, kjer se je realizirala manj kot polovica tveganj, ki so jih tuji revizorji predvideli v stresnih testih. Podobno se dogaja pri nas. Ena od predpostavk, ki naj bi jo tuji revizorji uporabili pri stresnih testih slovenskih bank, je tako 27-odstotnem padcu domače potrošnje v naslednjih dveh letih. Kar je absurdno. Tako hudega padca domače potrošnje ni doživela niti Grčija od začetka krize do danes. Da situacija ni tako slaba, kot bi bilo mogoče sklepati na podlagi parametrov, ki naj bi jih tuje revizorske hiše uporabile v stresnih testih bank, pove podatek, da Slovenija od prvega četrtletja letošnjega leta beleži trend rasti bruto domačega proizvoda, pa tudi podatek, da ima 1,8 milijarde evrov presežka v plačilni bilanci – vsaj pri tem je Slovenija med prvimi petimi državami v EU.

Kako skrbni so »skrbni pregledi«?

• Pomenljivo je, da k ocenjevanju vrednosti zastavljenih nepremičnin niso bili povabljeni lokalni izvedenci, ampak so tuje revizorske hiše angažirale štiri tuje nepremičninske družbe. Vprašanje je, ali so se tujci resnično potrudili ugotoviti, koliko bi bilo na trgu mogoče iztržiti za zastavljene nepremičnine, ali pa so jih ovrednotili bolj na pamet, na čim manjšo vrednost. Pooblaščeni ocenjevalec vrednosti nepremičnin in cenilec za področje gradbeništva dr. Dušan Zupančič, ki ima na tem področju bogate izkušnje, dopušča možnost, da so se nepremičnine ocenjevale kar po likvidacijski vrednosti, pri kateri so možni enormni diskonti. Kar torej pomeni, da so upoštevali najnižji možni zajamčeni izkupiček.

Kdaj bo stekel denar?

• Ni prav verjetno, da bi dokapitalizacija bank in prenos slabih terjatev na slabo banko stekla že dan po objavi rezultatov. Ker gre za državno pomoč bankam, je treba prej pridobiti dovoljenje Evropske komisije. Ta naj bi sklepe o dokapitalizaciji in prenosu terjatev sprejela predvidoma 20. decembra, lahko pa tudi pozneje. V Španiji so postopki trajali kar dva meseca. Evropska komisija bo oba procesa dovolila, o tem ni dvoma. *»Se pa situacija lahko močno zaplete, če bi slovensko ustavno sodišče ugodilo pritožbi imetnikov podrejenih bančnih obveznic in zadržalo izvajanje novele zakona o bančništvu,«* pravi naš vir pri Evropski komisiji. Gre za novelo, s katero se uvaja nov koncept reševanja bank, da namreč bankam ne sme biti dodeljena državna pomoč, če prej k pokrivanju izgub ne pristopajo njihovi delničarji in upniki. S tem naj bi davkoplačevalce vsaj delno razbremenili strokov sanacije bank. Če bi ustavno sodišče odločilo, da je razlastitev oziroma 'striženje' imetnikov podrejenega bančnega dolga v nasprotju z ustavo, bi reševanje bank z davkoplačevalskim denarjem lahko padlo v vodo. Tveganje, da se to zgodi, je sicer majhno, ni pa ga mogoče povsem izključiti.

Kako se bodo terjatve prenašale na slabo banko?

• Prenos slabih terjatev na slabo banko ni tako enostaven, kot se morda zdi, in ga ni mogoče izpeljati čez noč. Na to opozarja nekdanji bankir Aljoša Tomaž. Ključna je cena, po kateri se bodo prenašale slabe terjatve na slabo banko. Nižja bo cena oziroma večji bo diskont, več svežega kapitala bo treba zagotoviti bankam. Po drugi strani pa: višja bo cena, manjšo razliko bo s prodajo premoženja ustvarila slaba banka. Zato tudi ni vseeno, kako dolgo bo delovala slaba banka. Za zdaj je delovanje Družbe za upravljanje terjatev bank omejeno na pet let, povsem drugače kot na Irskem ali v Španiji, kjer

REZULTATI STRESNIH TESTOV PO BANKAH

po osnovnem scenariju, v milijonih evrov

NLB	4225	2582	1643	1551
NKBM	1665	787	887	270
Abanka	1045	599	646	591
Banka Celje	967	240	327	
Gorenjska banka	578	329	249	Šest mesecev za krepitev kapitala s sredstvi zasebnih vlagateljev
Hypo Alpe-Adria	319	130	189	
Raiffeisen banka	178	95	83	
Unicredit Slovenija	313	290	23	
skupaj	8890	4852	4047	3012

PODROBNOSTI DOKAPITALIZACIJE DRŽAVNIH BANK

v milijonih evrov

	dokapitalizacija			odpis podrejenih finančnih instrumentov	prenosni kapital zaradi testiranj na EBRD	predvideno sodelovanje zasebnih vlagateljev
	skupaj	v denarju	v obveznicah			
NLB	1551	1140	411	257	711	15,0 %
NKBM	870	619	251	64	422	16,8 %
Abanka	501	348	243*	120	543*	9,0 %**
skupaj	3012	2107	905	441	1676	/

* ocena

** delež bi bistveno zvišali ob odpisu podrejenih obveznic za državni prispevek dokapitalizacije v denarju v višini 348 milijonov evrov

MAKROEKONOMSKE PREDPOSTAVKE OBEH SCENARIJEV

napovedi EK/ECB, letna stopnja rasti v odstotkih

		osnovni scenarij			neugodni scenarij		
	2012	2013	2014	2015	2014	2014	2015
BDP	-2,3	-2,7	-1,5	0,1	-3,1	-3,8	-2,9
zasebna potrošnja	-2,9	-4,8	-3,5	-1,2	-5,3	-7,7	-6,5
bruto investicije	-9,3	-6,0	-2,7	1,0	-8,1	-13,1	-5,6
prispevek neto izvoza k rasti BDP	3,3	2,6	1,4	1,0	2,9	1,1	1,3
zaposlenost	-1,3	-2,6	-1,4	-0,5	-2,7	-2,5	-1,8
brezposelnost (% delovne sile)	8,9	11,3	11,5	11,5	11,4	12,6	14,0

DELEŽ BANK V PRETEŽNI DRŽAVNI LASTI

konec leta 2012

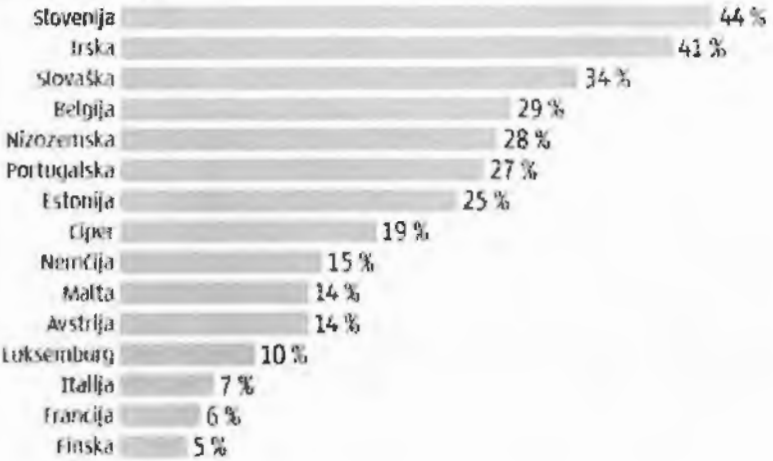

»BUDNICA V SLOVENIJI«

»To ni majhna zadeva. Pokazan je bil velik politični pogum,« je po predstavitvi izsledkov stresnih testov povedal visoki uradnik EU, ki je želel ostati anonimen. Včerajšnji »dober dan« pomeni glede na dolgoročni vpliv spremembo trenda. Naslednja naloga bo ukvarjanje s podjetji. »Delovna mesta niso abstraktna stvar, ustvarjajo jih podjetja,« je dejal uradnik. Z nadaljnjimi ukrepi si bo Slovenija menda lahko izbojevala znižanje obrestne mere na finančnih trgih in olajšala financiranje podjetij. Privatizacija je po predvidevanjih eden od neizogibnih korakov. Tudi banke bi ne glede na težave morale biti zanimive za investitorje.

Po besedah visokega uradnika je Slovenija po raziskavah Eurobarometra med državami, v katerih je javno mnenje najbolj naklonjeno reformam. Po zadnjih dogodkih se je zgodila budnica. Nenehno bi se menda morali spraševati, kaj se je zgodilo, da je Slovenija iz odličnega učenca postala problematična država.

Opozoril je na primerljive države, na višegrajsko četverico, ki hitro napreduje in se, razen Madžarske, lahko financira ceneje. Slovenija je po njegovem mnenju dosegla točko, ko ugotavlja, da napredek ni samodejen. »Ne gre, če zgolj sediš in čakaš, da boš ujel Avstrijo. To ne deluje.«

SCENARIJ PO STRESNIH TESTIH OSMIH BANK

1. OBJAVA REZULTATOV

4,778 milijarde evrov – bi znašal kapitalski primanjkljaj pregledanih bank v primeru neugodnega scenarija

3,012 milijarde evrov – bo potrebno za dokapitalizacijo NLB, NKBM, Abanke

2. EVROPSKA KOMISIJA

obljubija, da bo v najkrajšem možnem času sedala potrebna dovoljenja o državni pomoči, ki se pogoj za dokapitalizacije in prenose terjatev

3. ZAČNE SE POSTOPEK DOKAPITALIZACIJE

dva scenarija

A | B

A: scenarij za banke v državni lasti

A1 BANKA SLOVENIJE

začasno prevzame vlogo nadzornega sveta do izvedbe dokapitalizacije v NLB, NKBM in Abanki

A2 VLADA OZIROMA MINISTRSTVO ZA FINANCE

nakaže denar iz depozitov, novega zadolževanja in obveznic

A3 BANKE DOKAPITALIZIRA DRŽAVA

dokapitalizacija v milijonih evrov

1551 | 370 | 591

NLB | NKBM | ABANKA

A4 PRENOS SLABIH TERJATEV

na Društvo za upravljanje terjatev bank po prenosni vrednosti v milijonih evrov

711 | 422 | 543

DUTB

B: scenarij za druge banke

B1 BANKA SLOVENIJE

je sedala medbo za dokapitalizacijo v testih mesecih

B2 BANKE DOKAPITALIZIRAJO LASTNIKI

kapitalski primanjkljaj po neugodnem scenariju, v milo evrov

Banka Celje | Gorenjska banka | Raiffeisen banka | Hypo Alpe-Adria | UniCredit Slovenija

v slovenski lasti | v tuji lasti

[illegible] Delo Stran Termin:

Naslov: Tudi v Bruslju se končuje stres

Avtor: Peter Žerjavič

Rubrika/Oddaja: AKTUALNO / STRESNI TESTI Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 965,32 Naklada: 39.340,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, OBVEZNICE, PODJETJA, ZADOLŽEVANJE,

Tudi v Bruslju se končuje stres

Čakanje na odobritev pomoči *Priprave evropske komisije na odločitev o naših bankah se končujejo*

BRUSELJ – Za evropsko komisijo se z objavo stresnih testov končuje zapleten projekt ukvarjanja s slovensko bančno krizo, čeprav uradno državne pomoči slovenskim bankam še ni dovolila.

PETER ŽERJAVIČ, dopisnik

Bruselj je imel v postopkih organizacije stresnih testov ključno vlogo. Že spomladi je zahteval izvedbo neodvisnih pregledov bančnega drobovja in stresne teste kot pogoj za kakršno koli državno pomoč NLB in drugim bankam. Glavno vlogo pri tem je imel generalni direktorat za konkurenčnost DG Comp pod okriljem komisarja Joaquina Almunie. Kljub drugačnim pričakovanjem in izjavam najvišjih predstavnikov slovenske vlade na čelu s premierko Alenko Bratušek niso dovolili nobenega prenosa bančnih terjatev (razen po tržnih cenah) na slabo banko.

Nova pravila o državnih pomočeh bankam, ki veljajo od 1. avgusta, so za komisijo kot sveto pismo. Tako morajo pred pomočjo iz žepa davkoplačevalcev svoj del bremena prevzeti lastniki in nižje uvrščeni upniki, kakršni so lastniki podrejenih obveznic. Poleg tega je komisija bolj ali manj Sloveniji določala, kakšne stresne teste mora izvesti. Po objavi rezultatov so sporočili, da bodo njihove izsledke najprej analizirali in šele nato sprejeli odločitev o odobritvi.

Po besedah Almunievega glasnika **Antoina Colombanija** morajo pri odločanju upoštevati veljavne postopke. Predvsem odločitev o NLB in NKBM je pričakovana kmalu. Obe banki sta že v preteklosti dobili državno pomoči in sta Bruslju morali predložiti načrte za prestrukturiranje. Abanka je obravnavana drugače, saj še ni v tej fazi postopka in komisija nima njenega načrta za prestrukturiranje. Ni izključeno, da bi v skrajnem primeru (če bi ji, denimo, grozila izguba licence Banke Slovenije) lahko dobila začasno odobritev kapitalskih injekcij.

DELO.SI/ARHIV
«stresni testi»

Načrt prestrukturiranja pa mora banki, ki je dobila pomoč, zagotavljati možnost preživetja na trgu. Zagotovljena mora biti delitev bremen (vključno s sodelovanjem podrejenih upnikov). Poleg tega morajo biti sprejeti ukrepi za odpravljaje izkrivljanja konkurence, ki ga povzroča državna pomoč, saj jo je dobil le del akterjev na trgu. V bruseljskem uradništvu ocenjujejo, da postopki v primerjavi z drugimi državami, v katerih so banke prejemale pomoč, potekajo »skrajno hitro«. Zamude menda sploh ni, vse odločitve so v pripravi.

Evropska komisija sicer pričakuje od Slovenije predvsem nadaljnje korake, ki bodo omogočili, da se bo znižala cena financiranja države na trgih in posledično še posnjila za podjetja.

Slovenija bo morala dobiti boljše lastnike bank in izboljšati njihovo upravljanje. Komisar za denarne in gospodarske zadeve Olli Rehn pričakuje ne le sanacijo bančnega sektorja, ampak tudi to, da bo Slovenija izvajala nadaljnje reforme, predvsem na področju upravljanja podjetij, privatizacije in ukrepov za boljše poslovno okolje.

13.12.2013 Finance Stran: Teminn: 2

»Sreča v nesreči je, da je situacija obvladljiva. Pomembno je, da vsaj problema ne poglabljamo, ampak rešujemo. Ko bo končana bančna sanacija in ocena prezadolženosti podjetij, bodo banke lahko spet normalno financirale rast.

Cvetka Selšek, SKB banka

»V prihodnjih letih v bankah v Sloveniji več zasebnega kapitala (domačega in tujega) in manj državnega lastništva.

Stefan Vavti, Unicredit banka Slovenija

TRŽNI DELEŽI NAJVEČJIH BANK:

Zdaj:
NLB, NKBM in Abanka ob vključitvi petek povezanih Banke Celje in HIS okoli

48,8

odstotka tujega bančnega vseh

13. decembra 2015:
Tržni delež, ki ga obvladu jejo tri največje banke, bo manjši, ker se bo poslovanje bank skrčilo

DELEŽ DOMAČIH IN TUJIH LASTNIKOV

Zdaj:
Ključni lastnik bank je država, od konca 2012 je še upadel delež tujih lastnikov, ki je bil

41-odstoten

13. decembra 2015:
Predvidoma se bo povečal delež zasebnih lastnikov, ali bo to že konec leta 2015, pa bo odvisno od hitrosti umikanja države iz bank. NKBM naj bi bila naprej prodana še leta 2016 ali 2017, nato sledi NLB, kjer bo država obdržala

25

odstotkov plus ena delnica

VRAČILO POMOČI

Zdaj:

3,012

mrd EUR bomo dali za dokapitalizacijo NLB, NKBM in Abanke. Če druge testirane banke ne bodo imele zadostnih dokapitalizacijskih rezerv do junija 2014, bo država pomagala tudi njim (pomoč bi lahko presegla pol milijarde evrov)

13. decembra 2015:
Glavnine ne bomo dobili nazaj, saj je prva prodaja (NKBM) predvidena šele v letu 2016, fiskalni slabobanka (DUTB) napoveduje postopno odprodajo prevzetih naložb.

DOSTOPNOST POSOJIL

Zdaj:
Obseg posojil podjetjem se krči od septembra lani, ko je bilo medletno manjša za

13,7

odstotka. Nekatere od podjetjem so tretja najdražje na evrskem območju.

13. decembra 2015:
Kreditna sposobnost samih bank bo večja, bosta pa dostopnost in cena posojil odvisni zlasti od deželnega tveganja Slovenije in samega je gospodarstva.

Obrestne mere za posojila bi se lahko nekoliko znižale, splošnih drastičnih premikov pa verjetno ne bo.

■ Matej Šimnic, Alta Invest

ŠTEVILO BANK

Zdaj:

20

bank (od tega sta dve, Prebanka in Factor banka, v postopku nadzorovane likvidacije)

13. decembra 2015:

15 ali **16**

napoveduje Banka Slovenije

VELIKOST BANČNEGA SISTEMA

Zdaj:

44,06

mrd EUR bilančne vsote ali

126

odstotkov BDP Slovenije

13. decembra 2015:

Banka Slovenije napoveduje bilančno vsoto, stabilizirano pri

140

odstotkih BDP.

zdaj, meni tudi Cvetka Selšek iz SKB banke, zlasti tudi zato, ker razen državnega drugih virov domačega kapitala v Sloveniji ni. »Zato bo potreben tuji kapital, kar pa ni nič slabega,« pravi.

Bomo davkoplačevalci do konca leta 2015 dobili vrnjen vsaj del pomoči, ki jo bo trem največjim bankam dala država?

»Kot davkoplačevalec si seveda želim in upam, da bo prišlo kaj v blagajno v sklopu privatizacij,« pravi Stefan Vavti iz Unicredita. Sicer pa tudi pri tem vprašanju ni enotnega mnenja. Matej Šimnic iz Alte Invest se tega do konca leta 2015 ne nadeja. »Privatizacija se pričakuje šele v prihodnjih letih, dividend prejemnice državnih pomoči ne smejo izplačevati, prilivov pa verjetno ne bo niti od DUTB,« meni. Bolj optimistična je Cvetka Selšek iz SKB banke: » V dveh letih gotovo nekaj bo povrnjeno. DUTB ne bo delala drugega, kot prodajala deleže, zato nekaj bo. Nekaj pa bi bilo pričakovati tudi iz privatizacijske kupnine.«

Bodo zdaj največje banke največje tudi konec leta 2015?

NLB, NKBM in Abanka imajo zdaj skupaj več kot 50-odstotni tržni delež. Kot pravi Cvetka Selšek iz SKB banke, bi bilo za Slovenijo dobro, če bi imela večjo koncentracijo bančnega sistema, torej manj bank z malo večjimi tržnimi deleži. Kot pričakuje eden izmed bančnih poznavalcev, ki noče biti imenovan, se bo zgodilo prav to. Kot pravi, bodo tržni deleži zdaj treh največjih bank gotovo manjši. Programa prestrukturiranja NLB in NKBM (Abanka ga še nima) namreč predvidevata močno, tudi do 30-odstotno krčenje poslovanja. Hkrati bosta morali obe največji banki odprodati hčerinske banke – NLB bo torej morala prodati Banko Celje, vprašanje je tudi, ali bo morala NKBM prodati PBS.

Kakšna bo bilančna vsota bančnega sistema, se bo še krčila?

Mnenje bančnikov o tem vprašanju ni enotno. Stefan Vavti iz Unicredit banke Slovenija meni, da bo bilančna vsota v slovenskem bančnem sistemu konec leta 2015 malo večja kot zdaj. Dodajmo, konec septembra letos je skupna bilančna vsota sistema dosegla 44,06 milijarde evrov.

Cvetka Selšek iz SKB banke pa pričakuje, da bo bilančna vsota konec leta 2015 manjša. »Kategorijo bilančne vsote bank je treba gledati v kontekstu prezadolženosti podjetij in logično je, da jo bodo banke zmanjševale, saj bo velik del prenesen na slabo banko. A to ni nič hudega. Bilančna vsota v resnici ni prav kak kazalnik rasti. Banke bodo morale več delati pri izboljšanju kapitala, kapitalske ustreznosti, stroška na kapital ter donosa na kapital, tu se bo kazala njihova učinkovitost,« pravi Selškova. Kot dodaja, je treba v zvezi z bilančno vsoto še vedeti, da je velika prezadolženost podjetij pomenila tri četrtine bilančne vsote bank, in to se mora zmanjšati, saj morajo prezadolžena podjetja razčistiti svoj položaj ali pa ne bodo mogla sodelovati z bankami. »V prihodnje prezadolženim ne bo nihče dajal posojil, ne domače ne tuje banke,« pravi Selškova.

Bodo konec leta 2015 posojila za podjetja cenejša in bolj dostopna?

»Obrestne mere za posojila bi se lahko nekoliko znižale, a splošnih drastičnih premikov verjetno ne bo,« pravi Matej Šimnic iz Alte Invest. Pričakuje pa, da bo konec leta 2015 precej laže priti do posojil. »Banke bodo za dobre projekte pripravljene precej bolj popustiti pri svojih zahtevah kot zdaj,« ocenjuje. Kar zadeva razpoložljivost posojil, je pozitivno tudi mnenje Cvetke Selšek iz SKB banke. Kot pravi, banke namreč nimajo težav z likvidnostjo, ključno po čiščenju tako bank kot podjetij pa bo, da bodo imeli dobri podjetniški projekti v bankah odprta vrata. Hkrati bi si vsi v Sloveniji želeli seveda nižje obrestne mere za posojila. Je pa v Sloveniji teža zgodovine večja kot drugje v tem smislu, da imamo ves čas nižje plače in manjšo zalogo dolgoročnih varčevanj. Tudi zato so obrestne mere za depozite višje. Dražji viri za seboj potegnejo dražja posojila. Kako pa je z dostopnostjo cenejših bančnih virov na tujem? S krepitvijo razmer v Sloveniji je pričakovati, da se bo izboljšala.

14.12.2015 Finance Stran/Termin: 2
Naslov: Kakšne banke bomo imeli v Sloveniji 13. decembra 2015
Avtor: ALBINA KENDA, MONIKA WEISS
Rubrika/Oddaja: BANČNA LUKNJA Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 681,41 Naklada: 10.720,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, DELNICE, OBRESTNA MERA, FINANCIRANJE,

Kakšne banke bomo imeli v Sloveniji 13. decembra 2015

ALBINA KENDA, MONIKA WEISS

Kaj bo v naših bankah drugače čez dve leti? Torej dve leti po tem, ko jim bomo – večinoma davkoplačevalci – zagotovili potreben kapital? Zgolj za tri največje banke bomo dali nove tri milijarde evrov. Veliko bo spet odvisno od države.

Kakšna bo bančna konsolidacija, koliko bo pri nas bank konec leta 2015?

Banka Slovenije napoveduje, da bo v Sloveniji namesto zdajšnjih 20 do konca leta 2016 15 ali 16 bank. Da bo konec leta 2015 manj bank kot zdaj, napoveduje tudi Stefan Vavti, predsednik uprave Unicredit banke Slovenija. In kaj je pričakovati pri posameznih bankah? »Napoved vlade, da naj bi bili največji banki prodani do leta 2016, me je malo začudila, ker bi NKBM, ki je na privatizacijskem seznamu, lahko šla hitreje v prodajo,« meni Cvetka Selšek, predsednica uprave nemškega odbora SKB banke. Je pa res, da bodo v letu 2016 potekali evropski bančni testi stresa (rezultati bodo znani oktobra), tako da je dvomiti, da bi se do takrat kdorkoli resen pogovarjal o nakupih bank. Lahko pa se utrjevanje bank izvaja ne le s prodajo, temveč se kapital optimizira tudi z notranjim prestrukturiranjem, pravi Selškova.

Kot ocenjuje Matej Šimnic, analitik iz Alte Invest, pa se bo verjetno v tem času največ dogajalo okoli Raiffeisen banke (v zvezi z njeno odločitvijo, ali ostane na slovenskem tugali ne; dodajmo, da jo bo dokapitalizirala matica, kot je sporočila včeraj) in okoli Hypo banke, za katero bi bilo smiselno, da morebitno dokapitalizacijo izvede v okviru prodaje. »Podobna zgodba bi lahko doletela tudi Banko Celje, kjer bi država morajve lahko uporabila sistem, da prevzemniku ponudi garancijo za morebitne izgube. Med morebitni kupci, ki so že v Sloveniji, vidim predvsem Sberbanko in Societe Generale,« pravi Šimnic. Čeprav se je o tem v preteklosti veliko govorilo, pa dodaja, da po trenutnih rezultatih ni prepričan, da bo prišlo do združitve Abanke in Gorenjske banke. Kdo pa bi lahko bil kupec med tujci? Kot pravi Šimnic, so manjše banke bolj zanimive za tujce, ki že poslujejo v Sloveniji, za druge stratege, kot je madžarska banka OTP, pa bodo verjetno zanimivejše največje tri banke.

Kakšno bo razmerje med domačim in tujim lastništvom v bankah, kolikšen bo delež državnega lastništva?

Matej Šimnic iz Alte Invest opozarja: »Delež države se bo moral v prihodnje nujno zmanjšati, vprašanje pa je, ali bodo v letu 2015 ali 2016 politiki še enakega mnenja kot zdaj. Vsekakor upam, da se bo država tedaj držala načrtov bančne privatizacije, saj se je trenutni 'nacionalni model' zelo očitno slabo izkazal.« Je pa finančni minister Uroš Čufer včeraj nakazal, da je prve lastniške umike države iz bank pričakovati v letu 2016.

»V prihodnosti bo v bankah v Sloveniji več zasebnega kapitala (domačega in tujega) in manj državnega lastništva,« je kratek Stefan Vavti iz Unicredit banke Slovenija. Da bo delež tujega kapitala večji kot

13.12.2013 Primorske novice Stran-Termin: 2

Naslov: Po terapiji v zasebne roke

Avtor: JANA KREBELJ

Rubrika/Oddaja: AKTUALNO Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 562,29 Naklada: 21.000,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE

Stresni testi bank pokazali, da bo Slovenija bančno luknjo lahko zakrpala brez evropske pomoči

Po terapiji v zasebne roke

Država bo za dokapitalizacijo NLB, NKBM in Abanke porabila še tri milijarde evrov. Te tri banke, ki so se na stresnih testih izkazale kot najbolj težavne, bo še očistila slabih terjatev, nato pa z njih umaknila svoje lovke. V NLB bi država ohranila kontrolni delež, NKBM in Abanko pa prodala v celoti. Bančna luknja v vseh osmih bankah, ki so bile pod drobnogledom, sicer znaša 4,8 milijarde evrov. Preostalih pet bank ima še pol leta časa, da se pozdravijo same.

LJUBLJANA ▸ Država bo za dokapitalizacijo NLB namenila 1,554 milijarde evrov, NKBM bo dobila 670 milijonov, Abanka pa 591 milijonov evrov. Država bo bankam za sredstva zagotovila v denarju (dobri dve tretjini) in v tržnih državnih obveznicah (tretjino).

Jazbec: banke bodo med bolje dokapitaliziranimi

Po finančni injekciji bo kapitalska ustreznost teh treh bank okoli 15 odstotkov. *"Naverniške banke bodo po tej dokapitalizaciji ene bolje dokapitaliziranih v evro območju,"* poudarja guverner Banke Slovenije **Boštjan Jazbec**. Zaradi izmerjene bančne luknje in napovedane dokapitalizacije se po njegovih zagotovilih pri poslovanju bank z občani in gospodarstvom ne bo spremenilo nič. *"Vloge v vseh bankah so varne, banke normalno poslujejo in opravljajo svoje posle."*

Država bo dokapitalizacijo izpeljala tako, ko bo Evropska komisija potrdila, da je takšen obseg pomoči skladen s pravili o državni pomoči. Odobritev za dokapitalizacijo NLB in NKBM naj bi prišla v nekaj dneh.

V vseh treh bankah bo po dokapitalizaciji deležil premoč slabih terjatev na Družbo za upravljanje kapitalskih naložb (slabo banko). V NLB in NKBM naj bi do konca leta izpeljali za 1,133 milijarde evrov prenosa slabih terjatev, v Abanki pa do aprila za 543 milijonov evrov. Slabe banke bo za te terjatve izdala obveznice z državnim poroštvom.

Boštjan Jazbec: "V NLB je zdaj pred kratkim sprožen proces imenovanja nove uprave, očitno lastnik želi drugače upravljati z NLB. Upamo lahko, da bo res tako."

Ko bo država banke dokapitalizirala in očistila slabih terjatev, se bo v celoti ali v veliki meri umaknila iz njihovega lastništva. Deleže v NKBM in Abanki naj bi prodala v celoti, v NLB pa naj bi obranila največ 25 odstotkov plus eno delnico. Minister za finance **Uroš Čufer** glede prodaje bank še vedno dokapitaliziranih NLB priznava: *"Ni pričakovati, da se bo vložen denar države popolnoma poplačal."*

Poleg včeraj predstavljene dokapitalizacije NLB, NKBM in Abanke bo morala država dokapitalizirati tudi Factor banko in Probanko, ki sta v postopku nadzorovanega prenehanja poslovanja. Zanju je predvidenih za 445 milijonov evrov dokapitalizacije. Za zagon slabe banke pa bo država namenila 200 milijonov evrov.

"Vsi ukrepi, ki smo jih sprejeli, so bili nujni in pomenijo zelo pomemben korak v stabilizaciji bančnega sistema in predpogoj, da ponovno začnemo gospodarsko rast," je poudaril Čufer. Zaveda se, da to ni edini predpogoj, med drugim bo moralo slediti učinkovito razdolževanje podjetij, v nekaterih SDH pa tudi boljše upravljanje s podjetji v državni lasti.

Ostala peterica naj se okrepi sama

Na stresnih testih so bile poleg NLB, NKBM in Abanke še Banka Celje, Gorenjska banka, Hypo Alpe Adria Bank, Raiffeisen banka in Unicredit. Stresni testi so pokazali, da bi kapitalski primanjkljaj v vseh osmih bankah v primeru globoke recesije do konca leta 2015 lahko znašal 4,8 milijarde evrov.

Banko Celje (njena največja lastnica je NLB), Gorenjsko banko, Hypo Alpe Adria Bank, Raiffeisen banko in Unicredit imajo zdaj pol leta časa, da svojo kapitalsko ustreznost okrepijo s svojimi lastnimi močmi, kot so večja interjuja kredite, umanjšanje zavarovanj pri slabih kreditih, prodajo terjatev, iskanje novih investitorjev.

Uroš Čufer: "Zelo resno in sistematično se je treba lotiti razdolževanja podjetij."

Rehn: To je dobra novica

Sodeč po odzivu evropskega komisarja za gospodarske in denarne zadeve **Olija Rehna** so ti v Bruslju oddahnili, saj se je verjetno pokazalo, da bo Slovenija tri milijarde za dokapitalizacijo lahko zbrala brez evropske pomoči. *"To je dobra novica, ki kaže na tujem potrdilo odločnega ukrepanja oblasti,"* je poudaril.

V domači politiki so se na strani vladne koalicije včeraj predvsem veselili tega, da je bančna luknja znotraj okvirjev, ki je za Slovenijo še obvladljiv. *"Danes je dan, ko smo naši dokazali, da bo edina trojka v naši državi domača trojka,"* je premierka **Alenka Bratušek** dejala v DZ.

Tako iz koalicije kot iz opozicije pa so včeraj prihajali tudi pozivi k sankcioniranju odgovornih za stanje v slovenskih bankah. V opoziciji dvomijo, da se bo to zgodilo. Prvak SDS **Janez Janša** je kot slabo novico včerajšnjega dne ocenil to, da se je vlada odločila le za krpanje bančnega sistema, ne pa tudi za temeljave upravljanja in nadzornih svetov v problematičnih državnih bankah.

JANA KREBELJ

Ta 12.2013 Mladina Stran Izdaja 20

DOKTRINA ŠOKA

Razprodaja

V aktualnih stresnih testih so Slovenijo »slekli«. V imenu transparentnosti jo je sleklo podjetje, ki se skriva po davčnih oazah in katere direktor posluje z Bermudov.

Davčna oaza – Bermudi, kjer je sedež korporacije Marsh & McLennan, lastnice podjetja Oliver Wyman, ki je v Sloveniji opravljalo stresne teste. Njeni svetovalci so v Španiji zaslužili 350 evrov na uro.

depozitov. Medtem ko je bilo to razmerje pri SLB 1 : 13 in NKBM 1 : 17, ko je nastopila kriza, so tuje banke nenadoma odrezale kreditiranje, domače, sistemske banke pa naj bi s tem sesule gospodarstvo.

A ni se treba čuditi „normi" politikam med leti 2004 in 2008, ko pa imamo danes pred očmi istovrstno „norost," – in tako kot takrat tudi zdaj mižimo in nočemo videti, kaj se dogaja. Slovenija je danes še vedno narisana kot evropski bolnik. Evropska komisija potiska Slovenijo v privatizacijo, saj naj bi imela Slovenija preveč državnih podjetij in prevelik delež državnih bank. A v resnici je Slovenija preveč podobna zahodnoevropskim državam. V zahodni Evropi je tržni delež domačih bank okrog 75-odstoten (v Švici ima npr. vsak kanton banko v svoji lasti), v novi Evropi pa domače banke in zavarovalnice predstavljajo le 24 odstotkov trga. Slovenska vlada pa to tezo, da mora postati Slovenija bolj „vzhodnoevropska," vse bolj nekritično upošteva. A najstarejša nemška banka Berenberg je ta mesec objavila poročilo o finančnem stanju v državah EU, kjer je presenetljivo ugotovila, da je država, *»ki bi naj domnevno prejela naslednjo pomoč po Cipru in ki se je vedno nosila z najvišjimi stroški posoji v evrobmočju,«* Slovenija, paradoksalno *»najbolj odporna proti finančnim šokom«*. Poleg razmeroma nizke zadolžitve ima Slovenija enega najvišjih presežkov plačilne bilance in relativno najmanjši bančni sektor v EU. In to prav zato, ker Slovenija ni razprodala svojega gospodarstva tako kot mnoge druge vzhodnoevropske države, ki so se med krizo spopadale s prevelikimi odlivi kapitala.

Znana kanadska avtorica Naomi Klein se je v svojem bestselerju Doktrina šoka leta 2009 vprašala, kako je sploh mogoče, da ljudje včasih sprejmejo povsem očitno nore ideje. Zakaj ustegnemo že ta teden obupati, se odpovedati prej skupnemu premoženju, celo državnim bankam, ko pa je očitno, da so zasebne prispevale tako malo k splošnemu razvoju? Njen odgovor je bil, da so takšni ukrepi možni le v trenutkih, ko racionalno mišljenje ni mogoče, ko so ljudje prestrašeni in dezorientirani zaradi krize. In zgolj zato smo letos izvedli četrte stresne teste zapovrstjo. Če ti ne bodo pomagali, Evropska centralna banka naslednje leto že načrtuje novo ofenzivo. In da, od septembra je uradni svetovalec Evropske centralne banke pri projektu stresnih testov podjetje Oliver Wyman. Z direktorjem na Bermudih. ×

Stresni testi so poglobljen finančni pregled države pred razprodajo. Stresni testi so priprava javnosti na privatizacijo.

Starosta slovenskega bančnega sistema, dr. Ivan Ribnikar, o stresnih testih: »Pri stresnih testih se državo sleče ... smisel tega procesa ni nič drugega kot privatizacija.« Foto: Miha Fras

dokapitalizacije, ki so ga razkrili stresni testi, najhen, pa je vendarle več kot dovolj indicev, da je vrednost napihnjena. Bistveni element slovenskih slabih terjatev so zastavljene nepremičnine. Kar 80 odstotkov kreditnega portfelja NLB je recimo zavarovanega z nepremičninami, znano pa je tudi, da je za kreditni krč in bančno luknjo v pretežni meri kriv propad gradbeništva. Potrebo po čim večji javni dokapitalizaciji je mogoče v Sloveniji doseči le tako, da se nepremičnine ocenijo čim nižje. Najbolj normalno bi verjetno bilo, če bi revizorji uporabili modele in izračune geodetske uprave, toda Aleš Seliškar, vodja geodetske uprave, nam je odgovoril, da prijhjih prošnje za pomoč niso dobili. Zato pa je toliko bolj verjeten zapis, ki sta ga ta teden objavila ekonomista dr. Igor Masten in dr. Jože P. Damjan o tem, kako naj bi z metodo *»drive by«*, torej iz mimo vozečega avtomobila, najeti študenti ocenjevali vrednost nepremičnin. Tako, je zapisal Masten, da so v enem od primerov 160 novo zgrajenih stanovanj na slovenski obali ocenili na celih 800 tisoč evrov oziroma 3750 evrov za stanovanje.

Sicer pa verjetno ni dvoma, da je celoten proces t. i. uravnoteževanja makroekonomske slike, ki ga nadzoruje Evropska komisija, v znamenju privatizacije. Že aprila letos je Evropska komisija v prvem poročilu o makroekonomskih neravnotežjih od Slovenije zahtevala, naj *»hitro nadaljuje s privatizacijo NKBM ter pripravi časovni načrt za umik iz ostalih bank«*. S finančnega ministrstva so tedaj odgovorili, da Slovenija ni *»načelojena privatizaciji državnih deležev v bankah za vsako ceno«*. A 19. novembra letos je Evropska komisija v zadnjem poročilu *že* zapisala, da gledejo privatizacije NKBM in drugih bank *»potencialni investitorji čakajo na rezultat stresnih testov in prenos slabih terjatev na slabo banko«*. Rezultat stresnih testov bodo predvidljivo spremljali predvsem pozivi k prodaji. A pripraviti se je treba na argumente. K prodaji bank bodo pozivali »zaradi tajkunskih kreditov«, »zaradi nesposobnega upravljanja«, »zaradi prevelikih vplivov lobijev in politike na bančni sistem«. To je gotovo res. A če perspektivo obrnemo: Propad Vegrada je skorajda izključno povezan z malverzacijskim poslovnim modelom avstrijske banke Hypo in tudi nadškofija Maribor je neposredne dolgove v 90 odstotkih sklenila z avstrijskimi bankami. Dvorec Betnava je bil zastavljen pri banki Unicredit. Danes niso zgolj »državni« bankirji osumljeni kaznivih dejanj in negospodarnega ravnanja.

Dejanski krivec za bančno luknjo niso zgolj državne banke. Verjetno najpomembnejši krivec za bančno luknjo v Sloveniji je politika, ki se ob vstopu v območje evra zavestno ni pravilno odzivala na ogromno ponudbo poceni denarja. Profesor na ljubljanski Ekonomski fakulteti dr. Dušan Mramor in finančni minister, ki je javne finance vodil pred tem obdobjem, pravi, da je bila to politika *»danes je frita, sutra je nede više biti«*. Prva Janševa vlada je za dodani dve milijardi zadolžila Dars, dolg do domačih bank so zamenjali za tuj dolg, s čimer so državne banke naenkrat prejele milijarde evrov, ki so jih morale ponuditi v obliki kreditov. Tako se je obseg zadolževanja podjetij in prebivalstva od leta 2004 dvignil z 12,8 milijarde evrov na 33,5 milijarde evrov leta 2008. Slovenija je imela najhitrejšo rast kreditov v Evropi. V času visoke gospodarske rasti so druge države imele presežke, tedanja vlada pa je imela visok primanjkljaj v tekočem delu proračuna, ki ga je pokrivala s prodajo državnega premoženja.

V pro-strankem primopredajnem poročilu, pravi Mramor, je finančno ministrstvo skupaj z Banko Slovenije, ki jo je tedaj vodil Mitja Gaspari, analiziralo tveganja in ukrepe pred vstopom v evro. *»Predvideli smo, da se bodo z vstopom v evro obrestne mere znižale in bi bilo treba povečati varčevanje z novo varčevalno shemo,«* se spominja Mramor. A se teh priporočil prva Janševa vlada ni držala. Pa ne zaradi nevednosti, Mitja Gaspari poudarja, da so tedaj mnogi mladi ekonomisti in politiki, med njimi tudi Šušteršič, zatrjevali, *»da je finančno poglobljanje, torej povečevanje deleža kreditov v BDP-ju, naraven proces, ki ga ni treba omejevati«*. V tej norosti, v tej izjemni blaznosti, pa so se državne banke odrezale še presenetljivo dobro. Drži, da so dale mnogo preveč slabo zavarovanih kreditov. A kot poudarja bivši član uprave Agencije za upravljanje kapitalskih naložb (AUKN) Marko Golob, je bilo v letih 2004–2008 pri tujih bankah v Sloveniji razmerje med danimi krediti in depoziti med 1 : 2 in 1 : 2,5, kar pomeni, da so tuje banke dale tudi po 2,5-krat več kreditov, kot so imele

13.12.2013 Mladina Stran: Termin: 29

DOKTRINA ŠOKA

Razprodaja

Podjetje Ovington (ERC) ki je lani v Sloveniji opravljalo stresne teste, danes v Sloveniji že ustanavlja sklad: kupovati želi domnevno ničvredne slabe naložbe.

Dr. Dušan Mramor, profesor in bivši finančni minister o tem, zakaj je nastala bančna luknja: "Predvideli smo, da se bodo z vstopom v evro obrestne mere znižale in zato bi bilo treba povečati varčevanje z novo varčevalno shemo." A tega prva Janševa vlada ni storila. Foto: Borut Krajnc

tem, ker so bili v Ovingtonu eni izmed avtorjev celotne strategije. Sodelovali so tudi pri ustavljanju slabe banke. Kot nam je potrdila Sonja Kos, sekretarka sindikata kemične, nekovinske in gumarske industrije, so njihovi predstavniki sedeli nasproti sindikalistom v času pogajanj o referendumu o slabi banki, konec lanskega leta.

Kako je mogoče, da izvajalci stresnih testov v enem stavku rišejo kataklizmo, že v naslednjem pa se v navezi z domačimi interesnimi krogi pripravljajo na nakupe? Ta paradoks se je ponovil tudi ta teden. Lahko smo brali neimenovane bruseljske vire, ki so prek Reutersa sporočali, da utegne slovenska bančna luknja obsegati do pet milijard evrov, čeprav so lani slovenske uradne institucije, kot je Banka Slovenije, ocenile, da banke v državni lasti ne potrebujejo več od 1,4 milijarde evrov. Lahko smo spremljali sporočila bonitetne agencije Fitch, ki je ocenila, da bi Slovenija za dokapitalizacijo potrebovala kar 4,6 milijarde evrov. Že dan za tem pa je investicijska skupina Alta v Ljubljani organizirala izredno uspešno »*investitorsko konferenco*«, ki je privabila več kot 50 izbranih investitorjev, premierka Alenka Bratušek pa je z ministrom Čuferjem na svojih investitorskih konferencah v Nemčiji, Parizu, Moskvi in Milanu naletela na »*presenetljivo*« dober odziv. Skupaj smo v tem tednu našteli kar tri potencialne kupce ljubljanskega letališča, italijanskega, francoskega in na koncu še ruskega.

Kaj so torej stresni testi? Stresni testi niso nič drugega kot oblika poglobljenega finančnega pregleda države pred razprodajo, nekaj podobnega, kot so nedavno v Mercatorju izpeljali predstavniki Agrokorja. Stresni testi se pripravi javnosti na privatizacijo, zato strašenje. Podjetja, ki so to leto opravila stresne teste in ta teden objavila svoja poročila, to so Oliver Wyman, Roland Berger in revizijske hiše Deloitte in Ernst & Young, so tudi podjetja, ki svetujejo investicijskim podjetjem pri njihovih nakupih. V pogolbi, ki jo je morala Banka Slovenije podpisati v časovni stiski, na podlagi »*zakona o javnem naročanju na področju obrambe in varnosti*« s podjetjem Oliver Wyman, in ki smo jo pridobili v skladu z zakonom o dostopu do informacij javnega značaja, piše, da lahko podjetje hkrati svetuje »*različnim strankam, vključno tistim s potencialnim različnim interesi ...*«. Podjetje se sicer ob tem zavezuje k molčečnosti, toda verjetno jim ne gre popolnoma zaupati, še posebej, če vemo, da družba mati, to je Marsh & McLennan, posluje prek 105 podjetij v 20 različnih davčnih oazah.

Plačilo za izvajanje stresnih testov bo torej končalo v bančnih oazah ali pa recimo na Bermudih, kjer živi predsednik uprave omenjene multinacionalke. Starosta slovenskega bančnega sistema, profesor na ljubljanski Ekonomski fakulteti dr. Ivan Ribnikar, pravi, da se pri stresnih testih država »*slači*«. Država se je torej slekla pred davčnimi oazami, ki so danes pojem finančne netransparentnosti. In pred kom še se je Slovenija morala pri teh testih razkazati? Štiri nepremičninska svetovalna podjetja, ki so pomagala pri ocenjevanju nepremičnin, to so bila Cushman & Wakefield, Jones Lang LaSalle, Colliers in CBRE, so predvsem investicijske hiše. Cushman & Wakefield je recimo podjetje v lasti družbe Exor, enega največjih italijanskih investicijskih skladov družine Agnelli, ki obvladuje 30 odstotkov Fiata. Slovenija se je dejansko gola razkazala potencialnim kupcem, ne pa revizorjem, in ta razlika je bistvena.

Ni sicer dvoma, da slovenske banke potrebujejo dodatni kapital. Vse doslej znane uradne slovenske ocene so govorile o dokapitalizacijski potrebi tja do 1,5 milijarde evrov. A potencialni kupci premoženja imajo interes, da je omenjena luknja čim večja, da je tudi dokapitalizacija bank z javnimi denarjem čim obsežnejša, saj je lahko potem tudi prodajna cena slabih terjatev, prenesenih na slabo banko, toliko nižja. Vse to, recimo temu prodaja slabih kreditov s pomočjo javne subvencije, pa se lahko uresniči, če stresne teste opravljajo kupci, maskirani v svetovalne in revizijske hiše. In deloma gre prav zato. »*Smisel tega procesa ni nič drugega kot privatizacija*,« pravi Ribnikar, ki ne pozabi dodati, da gre za veliko »*lumparijo*«, da je proces dejansko netransparenten, da interesnih povezav ne poznamo in da želi očitno »*prek ovinka vlada vzpostaviti tisto, kar od nje zahteva Bruselj. To pa je privatizacija*«. V tej luči, dodaja Ribnikar, je treba interpretirati tudi številna drastična opozorila različnih interesnih skupin, ki bančno luknjo napihujejo.

Kljub pomirjujočim tonom centralne banke in vlade, češ da je obseg

13.12.2013 Mladina Stran/Termin: 20

DOKTRINA ŠOKA

Stresni testi so priprava na hitro privatizacijo in poceni razprodajo državnih bank

Piše: Borut Mekina

Ta teden objavljeni rezultati stresnih testov so že četrti zapovrstjo v zadnjih štirih letih. Praktično vsako leto plačamo novo testiranje. Tokrat je moralo k nam priti ameriško podjetje iz New Yorka, pa nemško iz Münchna, potem so v Ljubljano prišli ocenjevalci iz štirih mednarodnih nepremičninskih družb. Ena skupina iz Los Angelesa, druga iz Seattla, tretja iz Chicaga, četrta iz New Yorka. In potem sta tukaj še dve revizijski hiši iz londonskega Cityja. Zakaj je morala Banka Slovenije za teh 250 gostov, skupaj z letalskimi kartami, plačati več kot 20 milijonov evrov, da so »ročno« pregledali bilance osmih bank? Zakaj ni Evropska centralna banka enostavno prosila Banko Slovenije za potrebne številke, ko pa ima ta v svojih računalniških kopije vseh pomembnejših kreditnih map in lahko velikost bančne luknje ažurira vsak teden? Zakaj so se morali gostje voziti po Sloveniji in si ogledovati zemljišča, hiše, naselja, namesto da bi jim vrednosti nepremičnin poslal Guru? Zakaj ta izjemni trud in pozornost do »kapitala«, ki je »delo« nie bo nikoli deležno?

S finančnega ministrstva odgovarjajo, da smo svetovalce gostili zaradi Evropske komisije, ki je aprila poleg prodaje NKBM zahtevala tudi *»neodvisen pregled kakovosti sredstev«*. A *»neodvisnega, zunanjega svetovalca«*, ki bo objektivno in neobremenjeno izračunal globino bančne luknje v Sloveniji, domnevno brez vsakršne sprege z domačimi interesnimi skupinami, je lansko leto v imenu transparentnosti najel tudi tedanji finančni minister Janez Šušteršič. Tedaj so v Slovenijo prišli svetovalci iz londonskega podjetja *European Resolution Capital Partners* (ERC) ozlroma iz njegovega hčerinskega podjetja *Ovington*, ki so za 2,5 milijona evrov pregledali poslovanje NLB, NKBM in Abanke Vipa. To domnevno ugledno podjetje naj bi priporočila Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD), so razlagali javnosti. Podjetje naj bi imelo dolg seznam referenc, pa še izkušnje z ustanavljanjem slabih bank po Evropi. Kako se je končala ta »vaja«, kot temu pravijo finančni izvedenci?

Posledice pregleda so bile kataklizmične. Tuji svetovalci so tedaj pregledali v finančno drobovje Slovenije, razgalili naj bi *»bančni rep stoletja«*, kot so se tedaj razpisali tragike željni mediji, domnevno naj bi ugotovili dokapitalizacijske potrebe v višini kar 3,5 milijarde evrov, za povh vsega pa se je v javnosti pojavil še pivoločljivo objavljen seznam 117 slovenskih podjetij v težavah. Apoleg tega danes vemo še nekaj drugega. In sicer, da se omenjeno podjetje, ki je dobilo ekskluzivni dostop do poslovnih skrivnosti vseh pomembnejših slovenskih bank in podjetij, danes prospešeno pripravlja na naslednji veliki korak: na novo etapo v slovenski privatizaciji. Potem ko so preštudirali kakovost slovenskih kreditov in prispevali k dvigu javne histerije ter zgroženosti nad upravljanjem z državnim premoženjem, se v Ovingtonu danes za kulisami pripravljajo na preprodajo teh domnevno nič vrednih in nasedlih naložb. Drugače rečeno: včeraj so določili ceno, jutri pa nameravajo po tej ceni kupovati.

Podjetje Ovington namreč sodeluje z investicijsko družbo Triglav Naložbe pri ustanavljanju posebnega sklada, prek katerega bodo kupovali in prodajali slabe terjatve, med drugim tudi prek slabe banke, smo izvedeli. Predsednik uprave Triglava Naložb Stojan Nikolič, ki je pred tem ministru Šušteršiču tudi svetoval pri oblikovanju slabe banke, nam je sodelovanje s podjetjem Ovington potrdil. Sporočil nam je, da z njimi sodelujejo v *»smeri izkanja novih naložbenih oblik«* v skladu z že sprejeto strategijo podjetja, v smeri povečevanja *»donosnosti kapitala«*. Ko bo projekt dovolj daleč, pravi, bodo v skladu z zakonom o vsem obvestili javnost. Sporno pri tem že kar odkritem in brezsramnem sodelovanju ni zgolj navzkrižje interesov pri pregledu bančne aktive in morebitnih nakupih slabih terjatev, ampak tudi v

13.12.2013 Mladina Stran/Termin: 20

Naslov: DOKTRINA ŠOKA

Avtor: Borut Mekina

Rubrika/Oddaja: RAZPRODAJA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 2.613,52 Naklada: 19.840,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, CENTRALNA BANKA, EVROPSKA CENTRALNA

Za stresne teste je morala Banka Slovenije plačati več kot 20 milijonov evrov. Na fotografiji demonstrativni zažig na demonstracijah v Ljubljani, 9. marca 2013. Peter Giba Fras

14.12.2013 Delo Stran/Termin: 3

pornost banke na krizne razmere in varnost prihrankov ter naložb naših komitentov,« so zapisali. Poleti so sprejeli nov poslovni model in izvedli notranji skrbni pregled kreditnega portfelja banke, na podlagi katerega so začeli izvajati ustrezne ukrepe, izdali navodila za povečanje rezervacij in začeli postopke dokapitalizacije banke v višini 40 milijonov evrov.

Dodatni kapital bo morala po stresnih testih zagotoviti tudi Banka Celje (predsednik uprave je Dušan Drofenik). O tem, kako se bo to zgodilo, pa so bili včeraj precej skopi: »Banka izvaja postopke povečanja osnovnega kapitala vse od redne skupščine delničarjev banke maja letos, ki je upravi dala pooblastilo za povečanje osnovnega kapitala. Podrobnejših informacij vam v tem trenutku še ne moremo posredovati.«

DAMJAN VIRŠEK, VANJA TEKAVEC, NEJC GOLE, MILKA BIZOVIČAR

manjšo možnostjo, da bi take napake kakorkoli ponovili,« je Medja odgovoril na vprašanje, kaj bodo v banki spremenili, da po drugi sanaciji v dvajsetih letih čez nekaj časa ne bomo potrebovali še tretje.

V NKBM, ki jo vodi **Aleš Hauc**, podpirajo razčiščenje kreditnega portfelja banke, katerega največji del izvira iz obdobja pred letom 2010. V mariborski banki pričakujejo državno dokapitalizacijo, poudarjajo pa, da tudi sami izvajajo vse nujne ukrepe za krepitev kapitalske ustreznosti, pripravljeni pa so tudi na prenos slabih terjatev na DUTB. »Banka že več četrtletij zapored izkazuje dobiček pred rezervacijami in slabitvami. Pričakujemo, da bo banka v prihodnjem letu izkazala dobiček iz poslovanja tudi po oblikovanih slabitvah in rezervacijah, če ne bo hujšega nepredvidenega poslabšanja gospodarskih razmer.«

Presenečena Gorenjska banka

Rezultati stresnih testov so pokazali precejšnjo vrzel tudi v kapitalu Gorenjske banke (GB), kar je

njeno upravo (predsednik je Gorazd Terček) menda močno presenetilo, BS je namreč še pred nekaj meseci kapitalsko ustreznost GB ocenjevala popolnoma drugače, na kar je v včerajšnjem sporočilu za javnost med vrsticami opozorila tudi uprava GB in spomnila, da je vrednotenje kapitala, ki ga je potrdila tudi Banka Slovenije, še konec leta 2012 izkazalo za skoraj 90 milijonov evrov kapitalskega presežka.

Ker pri morebitni dokapitalizaciji GB ne more računati na svoje lastnike (zlasti večinsko lastnico Savo), bo sveži denar najverjetneje iskala na trgu. Po bančnih kuloarjih že nekaj časa kroži scenarij, da bi GB prevzela katera od tujih bank, predvsem tistih, ki že delujejo na našem trgu, omenjata se Banka Koper in banka SKB. Te možnosti včeraj ni izključila niti uprava GB, ki bo zahtevani kapital delno poskušala zagotoviti z notranjimi ukrepi racionalizacije poslovanja, z znanjševanjem izgub iz kreditnega tveganja in delno z dokapitalizacijo.

V Abanki (predsednik uprave je Jože Lenič) stresnih testov niso hoteli komentirati. Napovedali so

je, da se soglasje evropske komisije, na podlagi katerega bo država vpisala in vplačala nove delnice Abanke, pričakuje v prihodnjih dneh. V banki poudarjajo še, da objavljeni rezultati stresnih testov ne vplivajo na poslovanje banke s komitenti, saj ostaja varna, likvidna in stabilna.

V banki Hypo Alpe-Adria (predsednik uprave je Heribert Fernau) so že pred objavo rezultatov povečali kapital za 30 milijonov evrov, novembra so prenesli 316 milijonov evrov slabih visoko tveganih in nestrateških terjatev na interno slabo banko zunaj bančnega sistema Slovenije, podobne aktivnosti pa bodo nadaljevali tudi leta 2014.

V Raiffeisen Banki (predsednik uprave je Gvido Jemenšek) navajajo, da so rezultati skrbnega pregleda v okviru njihovih pričakovanj. »Zaradi nenehnega poslabšanja ekonomskih razmer smo izvedli več ukrepov, ki zagotavljajo večjo od-

15.12.2013 Gorenjski glas Stran Termin: 3

Naslov: Bančna luknja grozi tudi Gorenjski banki

Avtor: Danica Zavrl Žlebir

Rubrika/Oddaja: AKTUALNO Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 536,26 Naklada: 22.000,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE

Bančna luknja grozi tudi Gorenjski banki

Kapitalski primanjkljaj osmih pregledanih slovenskih bank bi v primeru neugodnega scenarija znašal 4,778 milijarde evrov, so pokazali včeraj javnosti predstavljeni rezultati stresnih testov. Slednji za Gorenjsko banko kažejo za 328 milijonov potencialnega primanjkljaja razpoložljivega kapitala do leta 2015.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Ljubljana – Guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec in finančni minister Uroš Čufer sta včeraj predstavila težko pričakovane rezultate stresnih testov. Ugibanjem, kolikšna je bančna luknja, je sedaj zadoščeno. Kapitalski primanjkljaj pregledanih bank bi v primeru neugodnega scenarija znašal 4,778 milijarde evrov. Za dokapitalizacijo treh največjih bank – NLB, NKBM in Abanke – bo potrebnih 3,012 milijarde evrov. Kot sta na novinarski konferenci sporočila minister in guverner, je država zagotovila potrebna sredstva, in sicer dve tretjini v denarju in tretjino v državnih obveznicah.

Skrbni pregled bančnega sektorja so opravili neodvisni mednarodni strokovnjaki, namenjen pa je bil oceni trdnosti slovenskega bančnega sistema v manj verjetnih neugodnih makroekonomskih razmerah in ugotovitvi morebitnega primanjkljaja kapitala, ki bi ga ob uresničitvi takega scenarija lahko imela posamezna banka in celotni bančni sistem.

V pregled so spočetka vključili deset bank, a sta bili Probanka in Factor banka zaradi prenehanja poslovanja iz pregleda izločeni. Stresne teste so sedaj opravili za osem bank, razdeljenih v dve skupini: v prvi so že omenjene tri največje banke, v drugi pa Banka Celje, Gorenjska banka, Hypo Alpe Adria banka, Raiffeisen banka in UniCredit Slovenija. Prve tri bo dokapitalizirala država.

» 3. stran

Gorenjski banki grozi kapitalski primanjkljaj 328 milijonov evrov.

14.12.2013 Večer Stran/Termin: 3
Naslov: V znamenju reševanja slovenskih bank
Avtor: DANIEL MEDVED
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: KOMENTAR
Površina/Trajanje: 201,20 Naklada: 31.150,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, GUVERNER BANKE SLOVENIJE, GUVERNER,

Borzni teden

V znamenju reševanja slovenskih bank

DANIEL MEDVED,

Vodilni slovenski borzni indeks SBITOP je končal teden pri 649,60 točke, kar predstavlja rast za 3,16 odstotka glede na prejšnji teden, rast od začetka leta pa je 2,22 odstotka. Pri tem velja poudariti, da je to najvišja vrednost v tem mesecu. Med delnicami, ki so najbolj pozitivno vplivale na SBITOP, velja izpostaviti delnice Mercatorja, d. d., ki so pridobile kar 13,90 odstotka in končale teden pri 72 evrih, ker, kot kaže, tudi tokrat investitorji dvomijo o morebitni prodaji trgovca. Za pozitivno vzdušje so poskrbele tudi delnice Telekoma Slovenije, ki so porasle za 5 odstotkov in končale teden pri 122,81 evra. Med večjimi padci lahko izpostavimo delnice Pozavarovalnice Sava, ki so izgubile 3,61 odstotka in končale teden pri vrednosti 8,10 evra. Ostale delnice v okviru vodilnega slovenskega borznega indeksa SBITOP niso zabeležile večjih sprememb cene.

V tem tednu so bile najpomembnejše informacije povezane s slovenskim bančnim sistemom in objavo testov stresa slovenskih bank. Objava guvernerja Banke Slovenije in ministra za finance nam je postregla z dejstvom, da lahko nastalo bančno luknjo reši Slovenija sama brez mednarodne pomoči. To pa bo slovenske davkoplačevalce stalo do 5,9 milijarde evrov oziroma 2879 evrov na prebivalca (to vključuje tudi morebitno sanacijo drugih bank, ki same ne bi mogle zbrati svežega kapitala na trgu). Ker je trgovanje z bančnimi delnicami Nove KBM, d. d., in Abanke, d. d., zaustavljeno že od 2. decembra letos, sprememb cen delnic omenjenih bank ni bilo. Izvedeli smo tudi dejstvo, da bodo ob sanaciji bančnega sistema žal lastniki delnic in podrejenega dolga NLB, Nove KBM in Abanke ostali brez investiranega premoženja.

Zanimivo dogajanje je bilo tudi v tujini

Zanimivo dogajanje je bilo tudi v tujini, kjer so nekateri vodilni svetovni indeksi po vrhovih dosegli tudi korekcije navzdol. Tako je vodilni nemški borzni indeks DAX včeraj do 15. ure pristal pri 9005,00 točkah, vodilni ameriški borzni indeks Dow Jones pa je trgovanje v četrtek zaključil pri 15.535,39 točke. Tako sta indeksa v zadnjem tednu do 15. ure v petek izgubila od vrha DAX kar 1,81 odstotka in Dow Jones 1,75 odstotka.

Glavni razlog za padec lahko pripišemo ugibanju, ali bo FED prihodnjo sredo na zasedanju znižal količino odkupljenih obveznic. Morebitno zmanjševanje odkupov obveznic bi tako nakazalo počasno zmanjšanje tiskanja denarja v ZDA, kar pa bo kratkoročno negativno vplivalo na finančne trge.

samo NLB, NKBM in Abanka za 441 milijonov evrov podrejenih instrumentov za odpis. Določilo zakona o bančništvu, ki bo tak odpis omogočal, je sicer na pobudo 250 imetnikov teh obveznic v ustavni presoji. Vlada pa je včeraj sklenila, da ni razloga za zadržanje izpodbijanih določb, saj bi to zaradi evropskih pravil preprečilo predvideno sanacijo bank.

Nasedel je tudi ACH

Svoje deleže bodo izgubili tudi delničarji Probanke in Factor banke, ki se bosta glede na načrt prestrukturiranja zaprli do konca 2016. Bilančni izkazi s konca prejšnjega leta kažejo, da bo zaradi nadzorovane likvidacije bank – poleg države, ki bo banki dokapitalizirala s 445 milijoni evrov – največ izgubil ACH. Ta je namreč svoj 40,75-odstotni delež v Factor banki na zadnji dan lanskega leta vrednotil na dobrih 22 milijonov evrov. Z dobrimi devetimi odstotki kapitala sledita še CG Invest v stečaju (nekdanja Aktiva Darka Horvata) in Nova KBM.

Največji lastniki Probanke, med katerimi najdemo pomembna podjetja, so svojo naložbo v to banko že lani precej slabili. Perutnina Ptuj je svoj 12-odstotni delež oslabila za 9,1 milijona evrov. Trimo je naložbo v Probanko oslabil za 4,4 milijona evrov, zato je konec lanskega leta svoj sedemodstotni delež vrednotil na 2,2 milijona evrov. Pivovarna Laško je skoraj šestodstotni delež leta 2012 oslabila za 1,3 milijona evrov, lani pa ga je ocenila na 767.000 evrov. Največji lastnik Probanke je s 17 odstotki Medaljon v stečaju. Zato je likvidacija Probanke tudi slaba novica za upnike Medaljona, ki iz prodaje naložbe ne morejo pričakovati večjega poplačila.

14.12.2013 Delo Stran/Terain: 3

FOTOGRAFIJA

Med bančnimi delničarji, ki bi lahko izgubili največ, sta tudi Kad in Sod, ki sta v preteklih treh letih v NLB in NKBM vložili več kot sto milijonov evrov.

Sod ima svoj 5,6-odstotni delež v NLB ocenjen na 41,75 milijona evrov, kolikšna pa je vrednost njegovega deleža v Abanki in NKBM, pa niso razkrili. Zapisali so le, da je nepremerljivo nižja. »Družba bo proučila rezultate stresnih testov in se bo, med drugim, tudi na tej podlagi odločila o potrebnem znesku slabitev delnic poslovnega banke,« pojasnjujejo na Sodu. V lasti imajo pri tem še za 800.000 evrov podrejenih bančnih obveznic.

Enako usodo kot Kad in Sod bodo imeli tudi druga nedržavni delničarji, ki pa imajo najbrž delež, saj je država že 77,5-odstotna lastnica NLB. V NKBM je država kar 91,2-odstotna lastnica. Tudi pri tem negnejo delničarji ostanejo praznih rok, med njimi tudi Pošta Slovenije, Gen in Elez, ki so morali leta 2013 na zahtevo AUKN mariborsko banko dokapitalizirati s 47 milijoni evrov, zdaj pa je ta delež vreden le še drobiž.

V Abanki bosta največjo ceno sanacije plačala največja lastnika banke – Zavarovalnica Triglav in kranjska Sava. V Savi odgovarjajo, da trenutno še niso znane vse predpostavke, da bi celovito lahko ocenili vpliv sanacije bank na poslovni rezultat Save. Iz lanskega polletnega poslovnega poročila pa je mogoče ugotoviti, da Sava svoj 23,8-odstotni delež v Abanki ocenjuje na 9,3 milijona evrov. Podrejenih bančnih obveznic nimata.

Triglav brez večjih prask

Iz Zavarovalnice Triglav, ki je 26,6-odstotna lastnica Abanke in 1,25-odstotna lastnica NLB, so sporočili, da nam podatkov o vrednotenju navedenih naložb ne morejo posredovati. Sporočili pa so nam, da ima Triglav v lasti za 7,5 milijona evrov podrejenih bančnih obveznic, kar pomeni le 0,3 odstotka sredstev družbe. »Delež slovenskih podrejenih in hibridnih obveznic ter delnic v portfelju Skupine Triglav je relativno nizek. Glede na to ocenjujemo, da predvidena sanacija bank ne bo bistveno vplivala na poslovanje Skupine Triglav,« menijo v Triglavu.

K težavnim bank naj bi pripomogli tudi lastniki podrejenih obveznic, saj naj bi te obveznice odpisali. Iz podatkov Banke Slovenije je mogoče ugotoviti, da imajo

14.12.2013 Delo Stran/Termin: 3
Naslov: Sanacijo bodo občutili tudi lastniki
Avtor: Maja Grgič, N. G.
Rubrika/Oddaja: AKTUALNO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 556,50 Naklada: 39.340,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, DELNICE, OBVEZNICE, AGENCIJA ZA

Sanacijo bodo občutili tudi lastniki

Reševanje bank: Kad naj bi se poslovil od 48 milijonov evrov – Deleže bodo izgubili delničarji Probanke in Factor banke

LJUBLJANA – Breme milijardne sanacije bank naj bi poleg davkoplačevalcev nosili tudi nedržavni in posredni državni lastniki bank ter podrejeni upniki. Nekateri lastniki bank in vlagatelji se zato že pripravljajo na nove slabitve svojih naložb, čeprav so ponekod zato že v preteklosti imeli izgube.

MAJA GRGIČ, N. G.

Takšno porazdelitev sanacijskih bremen zahteva evropska komisija v zameno za odobritev finančne pomoči bančnemu sektorju. Na Banki Slovenije včeraj niso dobili pojasnil, kolikšen del bo pri tem padel na delničarje bank – predvsem NLB, NKBM in Abanke – parlament pa je pred kratkim že sprejel zakonske podlage, ki odpravijo možnosti za odpis podrejenih bančnih obveznic v škodo njihovim lastnikom.

Izpostavljena tudi Kad in Sod

Med bančnimi delničarji, ki bi lahko izgubili največ, sta tudi državna Kapitalska družba (Kad) in Slovenska odškodninska družba (Sod), ki sta samo v preteklih treh letih v državni NLB in NKBM vložili več kot sto milijonov evrov. »Glede na objavljene rezultate stresnih testov bank bo Kad moral v celoti oslabiti naložbe v NLB in NKBM – to nam odgovorili na Kadu. Njegov 6,2-odstotni delež v NLB je bil konec lanskega leta ocenjen na 46 milijonov, 0,6-odstotni delež v mariborski banki pa na približno dva milijona, tako da bo slabitev skupaj z letošnje milijonsko dokapitalizacijo znašala približno 48 milijonov evrov. Kad ima poleg tega v lasti za še 4,4 milijona evrov podrejenih obveznic.

18.12.2012	TV Slovenija 3	Stran/Termin:	21:00:00
Naslov:	Evropska komisija odobrila ukrepe državne pomoči za pet slovenskih bank		
Avtor:	/		
Rubrika/Oddaja:	ŽARIŠČE	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:03:27	Naklada:	
Gesla:	DELNICE, OBVEZNICE, ABANKA VIPA, FACTOR BANKA, NOVA		

KATARINA GOLOB: Evropska komisija je odobrila ukrepe državne pomoči za pet slovenskih bank. Odobrila je načrta prestrukturiranja za Novo Ljubljansko banko in Novo Kreditno Banko Maribor ter pomoč za nadzorovano prenehanje poslovanja Factor banke in Probanke. Prav tako je za zagotavljanje finančne stabilnosti začasno odobrila pomoč za Abanko Vipa. Po rezultati pregleda kakovosti aktive bankin stresnih testih bodo načrtovani ukrepi za urejeno sanacijo in likvidacijo bankzagotovili, da se bo lahko slovensko gospodarstvo zanašalo na zanesljiv in zdrav bančni sektor.

JOAQUIN ALMUNIA (evropski komisar za konkurenco): Dobra novica je, da je potrjen načrt za prestrukturiranje dveh najpomembnejših bankv Sloveniji v skladu z novimi bančnimi pravili. Upam, da bo v najkrajšem času načrt za prestrukturiranje bankpregledan in uresničen.

KATARINA GOLOB: Vse poteka kot mora, je v Bruslju odziv na zeleno luč Evropske komisije za ureditev položaja petih slovenskih bankpoudaril finančni minister Uroš Čufer. Kot dodaja odločitve Bruslja so take kot smo se dogovorili.

UROŠ ČUFER (minister za finance): Danes smo dobili še zeleno luč iz Bruslja kar se tiče petih bank, tako kot smo bili dogovorjeni in kot smo se dogovorili, tako da smo danes potem tudi že začeli z izvedbo ukrepov v skladu z odločitvijo vlade prejšnji teden in z današnjo zeleno lučjo. Tako smo te tri banke tudi dokapitalizirali tako NKBM, Abanko in pa NLB. Dokapitalizirali smo tudi Factor banko in Probanko skladno s sklepom, izbrisali podrejene lastnike obveznic in obstoječe lastnike delnic teh bankter NKBM in NLB sta podpisali pogodbo z DUTB-jem za prenos terjatev. Tako da smo danes pravzaprav tudi vse aktivnosti izvedli.

KATARINA KOŠNIK: Da smo ujeli zadnji vlak pa je prepričana stroka. Odločba Evropske komisije nam nalaga, da moramo izpeljati program prestrukturiranja. Naše banke imajo denar že nakazan na računih, samo NLB je dobila 1,5 milijarde evrov državne pomoči.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB): Mi smo podpisali danes krovno pogodbo, ki ureja ta prenos. Treba je skleniti potem še pogodbo o upravljanju storitev in pogodbo o upravljanju s sredstvi, ki sta dva dodatna dokumenta kar bi do konca tedna uredili.

FRANCE ARHAR (Združenje bankSlovenije): Glede na to, da za sanacijo ne prejemamo nobenih sredstev iz tujine, da bo potem te pogoje tudi lažje izpolniti in da bo tukaj svoboda večja.

ALEŠ AHČAN (Ekonomska fakulteta): Mi smo danes, bom rekel, amputirali na žalost pol roke, kjer bi včasih lahko sam en prst ampak to, da pa je problem nastal, pa je že veliko prej. Danes smo samo naredili operacijo. Nedvomno je pa vsaka takšna izkušnja grenka, ker moraš nekaj svojega denarja dati noter v sistem in ne veš kako ga boš dobil nazaj.

FRANJO ŠTIBLAR (ekonomist in pravnik): Družbeni produkt pada in bodo nekateri, doslej dobri ob tem splošnem padcu gospodarske aktivnosti postali objektivno slabi dolžniki bankam.

12.12.2013 Nedeljski dnevnik Stran/Teman 3

No, gospa voditeljica, kje je zdaj vaših 6 milijard evrov bančne luknje, ki ste jo napovedali v Odmevih, tragično pogledali v kamero in nam predvajali pogovorček z neko damo, ki živi v Londonu in bere tamkajšnje časopise? Kar pomeni, da se spozna na slovenske banke! Doma v Sloveniji namreč gospa Rosvita ni našla nikogar, ki bi ji želel napovedati kaj črnega in usodnega.

Kdo je Neven Borak

Seveda pa so primeri, ko bi holivudarji res morali koga prijeti za besedo, če že ne za kaj drugega. Tako pa le molijo pod nosove tiste svoje porisane mikrofone in posnamejo vse »zdravo za gotovo«. Tako so minuli četrtek v Odmevih predvajali izjavo prej omenjenega strokovnjaka, ki je rezultate bančnih obremenitvenih testov komentiral nekako takole: »Ljudje, ki so sodelovali pri nastajanju bančne luknje, ostajajo na svojih pozicijah. Eden od teh je analitik v Banki Slovenije **Neven Borak**, znani **Veno Karbone**, in še drugi, ki so v veliki meri sodelovali kot druga in tretja liga pri potapljanju slovenskih bank...«

Kaj so gledalci televizije, ki ne berejo časopisov, torej izvedeli? Kdo pa je ta Borak in kaj pomeni Veno Karbone? Zakaj je tako pomemben, da ga naš strokovnjak mora posebej omeniti?

Neven Borak je bil več let direktor Agencije za trg vrednostnih papirjev. Torej enega izmed tako imenovanih regulatorjev, ki jim mnogi res očitajo, da so preveč mevžali, ko se je po Slovenskem začela igrica menedžerskih prevzemov na kredit. Ampak zgolj zato si najbrž ni priboril častnega mesta v Janševem govoru. In zakaj je dodal tistega Karboneja?

Najprej potrebujemo kri

Bomo povedali pač mi, časopisniki, ker se televizijcem itak spomin meri le z minutami in knjigami Rosvite Pesek. Veno Karbone je bil psevdonim, pod katerim je Neven Borak v začetku devetdesetih let pisal glose in komentarje v Dnevniku. V bistvu je šlo za duhovit anagram – če namreč premečete črke, iz Boraka in Nevena dobite Karboneja. In še ena nagajivost: Carbone je bil tudi pogost priimek med slavnimi italijanskimi mafijci. Toda zakaj si ga je bilo treba zapomniti? Berimo na spletni strani stranke SDS, kjer so Boraku že novembra posvetili nekaj vzklikov. Zato, ker je, poročajo, 27. junija 1991 za Dnevnik zapisal: »Zato bomo morali vsi, ki smo v svojih srcih pokopali Jugoslavijo, pokopati še mir. Kajti zadeve so daleč od rešitve. Najprej rabimo kri, čim več seveda, da bomo prišli do točke, v kateri bo spet možen razgovor.«

Grozno, kaj? Človeku se še po dvajsetih letih dvigajo kocine ogorčenja. Karbonejev komentar je bil res nekoliko nenavaden in čustven, ni bil ravno, kot se reče, domoljuben na krajevno običajen način. Toda Borak ga je napisal v trenutku, ko je v vojaški nahrbtnik trpal obleko, kajti vpoklicali so ga pod orožje. Kdo? Izdajalski agresor? Ne. Teritorialna obramba, v kateri je bil poveljnik bataljona. Odšel je tako rekoč v vojno – ne v Cankarjev dom, kjer so se bojevali naši Janez Janša, **Igor Bavčar** in **Jelko Kacin**.

Toda Karbone ali Borak ne kvari Janševega spanja zaradi člankov v Dnevniku, temveč zato, ker je ena od zelo neprijetnih prič dogodkov, ki so bili v Nedeljskem dnevniku že večkrat opisani, o njih pa se je lani zelo odmevno oglasil tudi **Avgust Cvetežar**, nekdanji poveljnik litijskega odreda TO. Poiščimo v našem arhivu:

Pol Ljubljane bi šlo v zrak

Odred TO Litija je blokiral vojašnico Bratstvo in enotnost v Mostah iz smeri Novega Polja in Zadobrove, na drugi strani iz smeri BTC pa je vojašnico nadzoroval bataljon Nevena Boraka, v katerem je bilo okoli 150 teritorialcev. Podobno je bilo v Šentvidu: »Na drugi strani je bilo okoli 1600 vojakov in staršin armade s havbicami, minometi in raketometi, orožjem, usmerjenim na vitalne cilje v Ljubljani. Potem sem dobil ukaz, naj napademo vojašnico Šentvid! V torek, 2. julija 1991. Imel sem dobre obveščevalce in vsi smo vedeli, kaj to pomeni: Šipčič bo z vsemi cevmi udaril po nas in Ljubljani,« je pripovedoval doc. dr. **Janez Kušar**, ki je bil poveljnik 2. jurišnega odreda (večina pripadnikov je bila iz domžalske občine), ki je zasedel položaje okoli Nemške ceste. Cvetežar v svojih spominih piše, kako sta z Borakom v telefonskem pogovoru s poveljnikom Lesjakom zavrnila enak ukaz, po njegovem vztrajanju pa mu je Cvetežar zabrusil: »Najprej izvedite evakuacijo civilistov okoli vojašnice! Če se bo začelo, bo letelo po Novem Polju, Zadobrovi, Črnučah, Zalogu, Trzinu do Domžal in naprej v Fužine, Nove Jarše in center Ljubljane. Janez, ukaza za napad na vojašnico ne bom izdal, z menoj pa naredite, kar hočete! Zagotovo ne bom pustil polovice Litije na tem polju!«

Če malce skrajšamo zgodbo: Neven Borak in drugi poveljniki so nore ukaze iz štaba, kjer se jim je zdelo, da »po Ljubljani premalo poka«, zavrnili. In kaj bi se zgodilo, če jih ne bi? Brez pretiravanj bi lahko rekli, da so s tem rešili na stotine ali tisoče življenj.

Ne, Janša Boraka nikoli ne bo pozabil. Pa Nedeljskega tudi ne... **(dt)** ■

18.12.2013 Nedeljski dnevnik Stran/Termin: 5
Naslov: Veno Karbone v bančni luknji
Avtor: dt
Rubrika/Oddaja: TEMA TEDNA Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 537,33 Naklada: 111.200,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, VREDNOSTNI PAPIRJI, AGENCIJA ZA TRG

Hopla, oprostite!

Kar izvemo, vse povemo

Veno Karbone v bančni luknji

Neven Borak je nore ukaze iz štaba teritorialne obrambe zavrnil in s tem rešil na stotine življenj, česar takratni šef slovenske vojske ne bo pozabil.

»Držali vas bomo za besedo!« To je zelo priljubljena fraza televizijskih voditeljev, ko zmanjka vprašanj in podvprašanj za gosta, ki si ga pripeljejo v studio. Seveda le v primeru, ko človek nikakor ne prizna, da je lopov, da ne zna, da ne zmore ali da je čisto navaden brezveznik. Pa primimo tokrat še mi koga za besedo, recimo **Rosvito Pesek**. Torej: no, gospa voditeljica, kje je zdaj vaših 6 milijard evrov bančne luknje, ki ste jo napovedali v Odmevih, tragično pogledali v kamero in nam predvajali pogovorček z neko damo, ki živi v Londonu in bere tamkajšnje časopise? Kar pomeni, da se spozna na slovenske banke! Doma v Sloveniji namreč gospa Rosvita ni našla nikogar, ki bi ji želel napovedati kaj črnega in usodnega. Vsi so že govorili o zneskih med tremi in štirimi ali petimi milijardami. Kakšni pa bi bili Odmevi, če v njih ni nič temačnega in dramatičnega?

Seveda bi **Janez Janša**, največji še živeči strokovnjak za bančništvo, poštevanko in izštevanko ter murgelske zarote z veseljem prišel, a si ga celo Peskova tokrat ni upala (spet) povabiti. Prav škoda, kajti on bi povedal vso resnico ne le o šestih, temveč o osmih milijardah bančne luknje. Lovke udbomafije so očitno tokrat segle že do Bruslja in revizorskih hiš, ki so opravljale obremenitvene teste v slovenskih bankah...

18.12.2012 Večer Stran/Termin 7

Naslov: Usoda delničarjev NKBM še ni zapečatena

Avtor: dt

Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 162,63 Naklada: 31.150,00

Gesla: VREDNOSTNI PAPIRJI, DELNICE, NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR,

Usoda delničarjev NKBM še ni zapečatena

Včeraj zvečer je zaokrožila informacija, da naj bi potekali razlastitev delničarjev Nove KBM, vseh je še 96.770, in hkratna državna dokapitalizacija banke v predvideni višini 870 milijonov evrov. Iz virov blizu banke smo izvedeli, da to sicer ne drži, da pa vseeno v naslednjih dneh pričakujejo nadaljnja navodila glede tega. Tako še vedno ni povsem jasno, ali bodo mali delničarji Nove KBM izgubili prav vse in bodo ostali brez svojih delnic ali pa bo njihovo lastništvo z vplačilom novih delnic razvodenelo in bo z dokapitalizacijo pač vredno bistveno manj. Odločitev je pomembna predvsem zato, ker je edina priložnost malih delničarjev Nove KBM v primeru popolne razlastitve, da odpis naložbe pobotajo, če še v istem koledarskem letu (leto 2013 pa se nezadržno izteka) kakšno naložbo (vrednostni papir, točke vzajemnega sklada, nepremičninoj prodajo z ustvarjenim kapitalskim dobičkom, in tako državi plačajo manj davka ali sploh ne. Že zdaj ima slovenska država s Kadom in Sodom v lasti 92,21 odstotka delnic Nove KBM, Pošta Slovenije 0,8 odstotka, Gen Energija 0,77, preostali delničarji pa skupno 6,22 odstotka vseh delnic. Tuji investitorji so 2,38-odstotni lastniki Nove KBM, od tega imajo investitorji na Varšavski borzi v lasti 0,89 odstotka delnic druge največje slovenske banke. **(dt)**

18.12.2013 Večer Stran/Termin: 1

Naslov: V ŽARIŠČU: Preiskave bankirjev po razkritjih Večera

Avtor: dr

Rubrika/Oddaja: NASLOVNICA Žanr: NAPOVEDNIK ČLANKA

Površina/Trajanje: 413,54 Naklada: 31.150,00

Gesla: NOVA LJUBLJANSKA BANKA, BANKE, SLOVENSKE BANKE

V ŽARIŠČU: **Preiskave bankirjev po razkritjih Večera**

Foto: Marko Vašovšek

Kriminalisti so včeraj iskali dokaze domnevnih nezakonitosti pri kreditih, ki jih je izdajala mariborska veja NLB pod Albinom Turkom in Borutom Ratajem

Nedavne napovedi premierke Alenke Bratušek, da bo policija pospešeno preiskovala odgovorne za nastanek skoraj petmilijardne bančne luknje, so dobile prvo potrditev z enajstimi hišnimi preiskavami, ki jih je Nacionalni preiskovalni urad (NPU) včeraj opravil v Ljubljani in Mariboru. Poleg Albina Turka idanes direktorja Mariborskih lekarni in Boruta Rataja, ki sta v času spornih poslov vodila center NLB za poslovanje z velikimi podjetji (Turk je na položaju nasledil Rataja), so med osumljenimi še bivši šef LHB Finanz Zoran Brzak in poslovneža Samuel Braco Osmanović in Goran Mladenović, ki naj bi bili s svojimi dejanji NLB oškodovali za 48 milijonov evrov. Podrobnosti o transakcijah smo v Večeru razkrili konec leta 2010, ko smo poročali o slabo zavarovanih kreditih, ki jih je največja slovenska banka odobrila Osmanoviću.

Sledniji je breme njihovega vračanja prevalil na mariborski Montavar oziroma njegovega lastnika Gorana Mladenovića, ki mu je prodal bosansko firmo Bosnaputevi. **(dr)**

[illegible].12.2013	Radio Slovenija 1	Stran [illegible]min:	22:[illegible]
Naslov:	Evropska komisija je izdala odločbe o državnih pomočeh		
Avtor:	Maja Darčar		
Rubrika/Oddaja:	ZRCALO DNEVA	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:33	Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE		

TJAŠA ČEBULJ: Evropska komisija je prižgala zeleno luč za državno pomoč našim bankam. Denar je že na računih bank, imetniki delnic ali podrejenega dolga pa so izgubili svojo naložbo. Zaradi dokapitalizacije bank se je javni dolg povečal na skoraj 75 odstotkov BDP-ja. Največji banki NLB in NKBM sta danes že podpisali pogodbi po katerih boste prve slabe terjatve v petek prenesli na Družbo za upravljanje terjatev bank.

MAJA DERČAR: NLB je dobila dobro milijardo in pol, NKBM pa 870 milijonov. Abanka je zaenkrat prejela slabih 350 od potrebnih 600 milijonov, saj mora v dveh mesecih predložiti podroben načrt prestrukturiranja. Svoje milijone sta dobili tudi manjši banki v procesu likvidacije. S tem, ko je denar na računih pa so začeli veljati tudi izredni ukrepi Banke Slovenije. Stari lastniki izgubijo delnice, imetniki podrejenih in hibridnih instrumentov so danes izgubili celotno naložbo. Tako so banke prišle do 505 milijonov evrov kapitala. Pred novinarje je stopil predsednik uprave Nove Ljubljanske banke Janko Medja.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB): Konec leta bo bilanca uspeha seveda za 2013 globoko negativna, zaradi čiščenja preteklosti. Bilanca stanja je pa seveda zelo stabilna in banka je zelo varno pripravljena za bodočnost.

MAJA DERČAR: V petek se začne še prenos slabih terjatev z NLB in NKBM na slabo banko, a proces bo trajal.

JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB): Kot si lahko predstavljate, ker je tega zelo veliko, seveda fizično bo ta proces potekal nekaj mesecev, načrt pa je to zaključiti nekako do konca aprila naslednje leto.

MAJA DERČAR: Celotna operacija se bo za Abanko zamaknila, saj še nima zelene luči Evropske komisije. V zameno za odobritev državne pomoči morajo banke in država izpolniti številne obljube. NKBM bo prodana do konca 2016, NLB bo dobila lastnika za slab 75 odstotni delež do konca 2017. Vodstva bank zaenkrat ostajajo na položaju. Celotna javno-finančna operacija bo imela javno finančne posledice, pravi ekonomist Igor Masten.

IGOR MASTEN (ekonomist): V tej državi bomo plačevali višje davke kot bi jih sicer. Dejstvo je tudi, da bo gospodarska rast in blaginja ljudi nižja, kot bi sicer bila, če vseh teh napak ne bi naredili.

MAJA DERČAR: Bruto javni dolg se bo povečal na 75 odstotkov vsega, kar Slovenija ustvari v enem letu. Vse to za prihodnjo stabilnost, ki pa z današnjim ukrepom ni sama po sebi umevna. Potrebni bodo še mnogi koraki, ki bodo izboljšali tudi kapitalsko sliko podjetij.

16.12.2013 Dnevnik Stran/Termin: 23
Naslov: Obremenitveni testi odmevali tudi na borzi
Avtor: Luka Leskovšek, Hypo banka
Rubrika/Oddaja: TEČAJNICE Žanr: KOMENTAR
Površina/Trajanje: 276,19 Naklada: 46.260,00
Gesla: VREDNOSTNI PAPIRJI, DELNICE, OBVEZNICE, PREVZEMI

Borzni komentar

Obremenitveni testi odmevali tudi na borzi

Luka Leskovšek, Hypo banka

Pozornost vlagateljev na Ljubljanski borzi je bila prejšnji teden usmerjena v objavo rezultatov obremenitvenih testov bank, ki so prinesli odločitev slovenske vlade, da za dokapitalizacijo treh največjih bank nameni tri milijarde evrov. Evropska komisija naj bi v tem tednu prižgala zeleno luč Sloveniji, da lahko začne postopke za dokapitalizacijo NLB in NKBM. Po odobritvi se bodo lahko zgodili prvi prenosi njunih slabih terjatev na DUTB, pred tem pa se obeta še dejanska razlastitev njunih preostalih lastnikov delnic in podrejenih obveznosti. Bonitetna agencija Standard & Poor's je prejšnji teden poudarila, da so načrtovana dokapitalizacija bank in njeni stroški v skladu z njihovimi pričakovanji in da to ne bo imelo takojšnega učinka na oceno Slovenije, ki ostaja pri A- s stabilnimi obeti.

Trgovanje z vrednostnimi papirji bank je na Ljubljanski borzi sicer še vedno ustavljeno, zahtevana donosnost na slovenske državne obveznice pa se na sekundarnem trgu še naprej znižuje in pri obveznicah z dospelostjo 2024 približuje petim odstotkom. Indeks najpomembnejših podjetij SBI TOP je prejšnji teden pridobil 3,16 odstotka in se oblikoval pri 649,6 indeksne točke. Močna rast indeksa je bila posledica predvsem porasta cene delnic Mercatorja, ki so si po hudi korekciji opomogle in na tedenski ravni podražile za 12,1 odstotka ter teden končale pri 72 evrih. Predsednik nadzornega sveta Mercatorja Matej Lahovnik pričakuje, da bo do konca januarja znano, ali bo prevzem največjega slovenskega trgovca izpeljan. Omenil je, da bodo vsi trije pogoji, ki so prvi v vrsti za izpeljavo prevzema, načeloma izpolnjeni. Prvi pogoj je višina dobička iz poslovanja pred obrestmi, davki in amortizacijo, drugi je dolgoročno reprogramiranje okoli milijarde posojil, tretji pogoj predstavljajo soglasja varuhov konkurence, denar za prevzem pa Agrokor po Lahovnikovem mnenju tudi ima.

Tudi delnice Petrola so prejšnji teden zabeležile nadpovprečno rast in v tedenski primerjavi pridobile 4,2 odstotka. Nadzorni svet Petrola se je seznanil z oceno poslovanja v letu 2013 in potrdil načrte za prihodnje leto. Skupina Petrol naj bi letos ustvarila 3,87 milijarde evrov prihodkov, kar je tri odstotke več kot leta 2012, prihodnje leto pa načrtuje povečanje prihodkov za dva odstotka na 3,94 milijarde evrov. Očitno so pričakovani rezultati zadovoljili vlagatelje, ki so ceno delnice potisnili do 223 evrov. Vrednost pa so prejšnji teden izgubile delnice Gorenja, ki so se pocenile za 1,7 odstotka na 4,17 evra. Gorenju do srede ni uspelo napolniti knjige naročil za prodajo delnic v okviru javne prodaje na varšavski borzi. ×

6. 12.201[illegible]	TV Slovenija 1
Naslov:	Kaj zdaj, kaj nas čaka?
Avtor:	
Rubrika/Oddaja:	TARČA
Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	01:25:00
Naklada:	
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, EVROPSKA CENTRALNA BANKA, ABANKA VIPA,

//OBVESTILO O PRISPEVKU//

Kaj zdaj, kaj nas čaka? Smo zapisali v naslov nocojšnje oddaje. Misleč pri tem predvsem na najpomembnejši dogodek zadnjih dni, to je na skoraj ali celo več kot pet milijardno bančno luknjo. Znano je, da policija v primeru bankirjev preiskuje za 346 milijonov evrov nepravilnosti, za 70 milijonov pa so že vložili 37 ovadb. A razkrivanje bančnih tajnosti, ki so ta reševanje teh primerov ključne, v Sloveniji očitno ostaja težava. Danes je 116 policistov v letos največji policijski akciji, prvič v tej in v prejšnji državi v kateri smo živeli, vstopilo v šest slovenskih bolnišnic. V 58 hišnih preiskavah je bilo pridržanih 13 ljudi, pretežno zdravnikov ali farmacevtov.

Izjave:
Dr. ERIK BRECELJ (Iniciativa zdravnikov),
MATEJ TONIN (NSi),
ALENKA BRATUŠEK (predsednica vlade),
ANDREJ LOVŠIN,
ALEKSANDER KLEMENČIČ (član uprave bankeSparkasse),
JOŽE KOZINA (tožilec),
DARKO MAJHENIČ (direktor NPU-ja)

Gosti v studiu:
Dr. GREGOR VIRANT,
KARL ERJAVEC (predsednik DeSUS-a),
LJUDMILA NOVAK (predsednica NSi-ja),
Dr. IGOR LUKŠIČ (predsednik SD-ja),
MAŠA KOCIPER (podpredsednica PS-ja),
JANEZ JANŠA (predsednik SDS),
FRANC BOGOVIČ (predsednik SLS-ja)

V oddaji so bili omenjeni: UKC Ljubljana, Intereuropa, Viator & Vektor, Stožice, Grep, Zvon Ena, Zvon Dva, Gospodarstvo rast, T-2, NLB, NKBM, ETI Elektroelement, Sava, NKBM, Abanka, slaba banka, Komisija za preprečevanje korupcije, Banka Slovenije, Pivovarna Laško, ECB, Ustavno sodišče, javni dolg.

V kolikor želite magnetogram, nam sporočite.

18.12.2013 Večer Stran: Termin: 3
Naslov: Kdo bo plačal reševanje bank
Avtor: DARJA KOCBEK
Rubrika/Oddaja: V ŽARIŠČU Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 165,32 Naklada: 31.150,00
Geslo: NADZOR NAD BANKAMI, EVROPSKA CENTRALNA BANKA

Kdo bo plačal reševanje bank

Finančni ministri EU o vprašanju, kdo bo imel ključno besedo pri tem, ali je treba banko v težavah rešiti ali jo pustiti propasti

DARJA KOCBEK

Finančni ministri iz držav z evrom so sinoči začeli iskati kompromis, kako zagotoviti, da v prihodnje, ko bo vzpostavljena evropska bančna unija, davkoplačevalcem ne bo več treba reševati bank. Na poti do sprejema končne odločitve sta odprti predvsem dve vprašanji. Prvo je, kdo bo imel pristojnost sprejeti odločitev, ali posamezna banka izpolnjuje pogoje za reševanje ali je zrela za likvidacijo. Po enem od predlogov naj bi to odločitev sprejel svet, v katerem bi bili predstavniki nacionalnih ~~bančnih nadzornikov~~ in predstavniki EU. To odločitev bi z vetom lahko preprečila evropska komisija. Če bi bil ta predlog sprejet, bi končno odločitev sprejeli finančni ministri članic EU. Odločeno pa je že, da je ~~Evropska centralna banka~~ (ECB) tista, ki opozori, da je banka zašla v težave in da se je treba odločiti, ali jo rešiti ali pustiti propasti.

Predsednik ~~ECB~~ **Mario Draghi** in evropski poslanci omenjene rešitve ne podpirajo, ker bi terjala preveč časa, saj je treba problematične banke večinoma zapreti čez noč ali ob koncu tedna, ko so borze zaprte. Po njegovih besedah bi moral imeti izključno nadzornik, torej ECB, pristojnost odločiti, ali je banka zrela za likvidacijo. Drugo odprto vprašanje pa je, kdo bo plačal za reševanje banke, če v skladu za reševanje bank ne bo dovolj sredstev. Predvideno je namreč, da bo do leta 2026 vzpostavljen sklad, v katerega bodo banke s svojimi prispevki vplačale 55 milijard evrov. Kritiki pravijo, da bo katero od bank najbrž treba reševati že prej, glede na zneske davkoplačevalskih evrov, ki so jih vlade držav članic v zadnjih petih letih po izbruhu finančne krize namenile za reševanje bank, je 55 milijard evrov drobiž.

Italija, Francija in nekatere problematične države se zavzemajo, da bi v primeru, da bi v reševalnem skladu zmanjkalo denarja, manjkajoči znesek zagotovil evropski sklad za reševanje držav v težavah ESM. Temu pa nasprotuje Nemčija, ker se boji, da bi nanjo padel največji del bremena. Za reševanje slovenskih bank, ki zdaj potrebujejo dokapitalizacijo, bo bančna unija vzpostavljena prepozno. Enotna pravila, ki predvidevajo, da prvi v vrsti za reševanje ne bo več davkoplačevalec, naj bi začela veljati leta 2016.

19.12.2013 DEMOKRACIJA Stran/Termin: 63

Naslov: Slovenska trojka

Avtor: Magični gledalec

Rubrika/Oddaja: TV-KULOAR Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 390,69 Naklada: 11.000,00

Gesla: BANKE, SLOVENSKE BANKE

Slovenska trojka

Magični gledalec, foto: Matic Štojs

Kot kaže, razvpite oddaje o neonacizmu na Slovenskem in domnevnih povezavah s SDS vendarle ne bo na sporedu na TV Slovenija. Vsaj ne v decembru.

Moj najbližji sosed mi je, ko sem mu omenil napovednik, da bo v oddaji Dosje nekaj o slovenskih neonacistih, dejal, da so napovednik spremenili in da predvidene oddaje ne bo. Zdaj pa res ne vem, kdo je stisnil rep med noge: avtorji, uredniki ali pa kar sam direktor TVS Janez Lombergar. Ne vem, pustimo se presenetiti. Morda pa so se v vodstvu RTV Slovenija vendarle zavedeli pravnih posledic takšnih dejanj. Ali pa so sledovi

pripeljali do Pozitivne Slovenije, tako kot se je to pokazalo že pred letom dni na spletnem portalu Požareport. Tam so namreč objavili sliko, na kateri se «Zoki» objema z obritoglavci. Pa ne s tistimi iz Komisije za preprečevanje korupcije, da smo si na jasnem. S tistimi je namreč skregan, zaradi njih je «fasal» solzivec. Sicer pa, ko so nedavno razkrili menda škandalozno zlorabo dobrodelnosti jeseniške SDS, se je izkazalo, da je gospa, ki naj bi bila povedala zgodbo, kako je SDS za dvesto evrov kupila duše, podpredsednica jeseniške Pozitivne Slovenije, čeprav se je predstavljala kot predsednica nekega društva. Škoda, da ji je nasedel celo legendarni kolumnist Siol.net Miha Mazzini. In seveda je bralstvo gladko nasedlo zgodbi o sprevrženi dobrodelnosti, česar naj bi bila sposobna samo SDS. V Sloveniji pač imamo svoje črnuhe črnce, zato je prav patetično brati in poslušati rasiste mnenjske voditelje, ki objokujejo Nelsona Mandelo, hkrati pa brutalno obračunavajo s tistimi, ki morda niso prepričani v mit, da je Janez Janša «trgovec s smrtjo». Mar ni to neka oblika neonacizma? Ti tovariši oz. gospodje imajo očitno težave, ker se ne prepoznajo v ogledalu, ko vanj pljuvajo, misleč, da pljuvajo v nekega neonacista. In to se dogaja že dolgo časa. Hudič v sili muhe žre, kar pomeni, da je pripravljen popljuvati tudi sebe, samo da bi dosegel svoj namen. Zakaj pa, mislite, Janši očitajo, da je bil zagledan v Tita? In to tisti, ki so v Tita še vedno zagledani, medtem ko JJ to ni več. Morda bi lahko na nacionalni televiziji pripravili oddajo o tem, ne pa da nam razni «levi fašisti» vsiljujejo zgodbe o vsesplošni zaroti temnih desničarskih sil zoper poštene Slovence. Dajte no, saj nismo butci!

In kaj zdaj? Bomo oddajo videli v januarju? Morda takrat, ko se bodo bližale volitve? Kajti tudi tamozni članki v Mladini in Delu o tem, kako je neki član SDM sodeloval na seansah z obritoglavci, so se pojavili samo nekaj dni pred predčasnimi volitvami leta 2011. Res predvidljivo. In predvsem prozorno. Pa tudi nedorasla. Podobno kot pri Klemenu Slakonji, ki mu spoštovanje pogodb očitno «dol visi», zato je letos poleti preskočil s TV2 na Pop TV. Seveda enostransko in mimo pogodbe, s tem pa je svojemu prejšnjemu delodajalcu speljal tudi oglaševalce. J...at ga, takšen je ta posel. In to velja tudi za imitacijo znanih pevcev, kar tudi ni brezplačno. Kot piše Požareport, naj bi Slakonji grozilo 700 tisočakov kazni. No ja, glede na to, da ima za delo v ljubljanski Drami in na televiziji glede na povprečen mesečni dohodek Slovenca kar krepko plačo, se verjetno ne sekira kaj dosti. Pa tudi novinarji so v naši državi plačani toliko kot komunalci. Mrhovinarji pač. Ne bi sicer vseh metal v isti koš, ampak tu in tam res naletim na problematične primerke, ki obožujejo «cesarjeva nova oblačila», kot na primer ob razkritju stresnih testov slovenskih bank. Nekateri so zagnali paniko in s prstom pokazali na Janšo, češ da je bilo največ problematičnih kreditov v mandatu 2004–2008 in da je itak največ dolgov pridelala mariborska nadškofija. Ergo: krivi sta SDS in RKC. Zdaj vsaj vemo, koga moramo preganjati. No, drugi lahko še naprej olepšujejo in loščijo tragično bančno zgodbo, češ, saj ni tako hudo, Slovenija ne potrebuje tuje finančne pomoči. Razen trojke, ki jo sestavljajo Miklavž, Božiček in dedek Mraz ... ■

19.12.2013 DEMOKRACIJA Stran Termin: 3

Naslov: Trojka za zadolževanje

Avtor: Metod Berlec

Rubrika/Oddaja: TRETJA STRAN Žanr: KOMENTAR

Površina/Trajanje: 551,17 Naklada: 11.000,00

Gesla: BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE SLOVENIJE,

Trojka za zadolževanje

Metod Berlec, foto: Matic Štojs

Predsednica vlade Alenka Bratušek zadnje čase čedalje bolj spominja na Boruta Pahorja, ko je bil predsednik vlade. Slabše je šlo, bolj je bil, vsaj navidezno, samozavesten in bolj je govoril, da smo že blizu izhodu iz krize. A je bila resnica prav nasprotna. Z vsakim dnem, tednom in mesecem pod njegovo vladavino smo bolj revni. Podobno je pod vladavino Bratuškove. Slabše nam gre, bolj premierka hvali sama sebe. V četrtek, ko smo končno izvedeli, da je luknja v slovenskih bankah ogromna in da bomo po novem vsi državljani še bolj zadolženi, je imela nov »izbruh« samohvale v državnem zboru. Po njeno je vlada ob razkritju stanja v slovenskem bančnem sistemu dokazala, da se Slovenija lahko sama izvije iz težav. »Danes je dan, ko smo vam dokazali in pokazali, da znamo, to danes je dan, ko smo vam dokazali, da bo edina trojka v naši državi domača trojka.« Po njeno je vladi v razmeroma kratkem času uspelo izboljšati marsikatere kazalnike, ki že leta niso kazali nobenega optimizma. »To smo dokazali in to nam priznavajo tudi drugi, zunanjepolitično neobremenjeni strokovnjaki, Evropska komisija, finančni trgi, mednarodne institucije in še bi lahko naštevali,« je zatrdila Bratuškova.

Na kratko poglejmo, kaj sta guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec in finančni minister Uroš Čufer spravila slovenski javnosti glede rezultatov stresnih testov. »Kapitalski primanjkljaj pregledanih bank bi v primeru neugodnega scenarija znašal 4,778 milijarde evrov. Za dokapitalizacijo treh glavnih državnih bank bo potrebnih 3,012 milijarde evrov.« Seveda v to niso všteti milijoni evrov, ki smo jih v banke »metali« v preteklosti, niti milijoni, ki jih bo treba dati za sanacijo drugih bank, ki brez državne pomoči oziroma denarja davkoplačevalcev ne bodo preživele. In kakšna je v resnici bančna luknja? Po besedah predsednika SDS Janeza Janše znaša okoli 8 milijard evrov, saj bo, kot smo že opozorili, treba dati denar ne samo za NLB, NKBM in Abanko, ampak tudi za Factor banko, Probanko in še druge banke. Ukrati je finančni minister prejšnji teden dejal, da se bo iz treh državnih bank na slabo banko prenesло za 4,5 milijarde slabih terjatev, država pa bo izdala še za 1,6 milijarde evrov obveznic, ki bodo šle takoj v javni dolg. Seveda bo potrebna tudi dokapitalizacija t. i. slabe banke oziroma Družbe za upravljanje terjatev bank. Tako bomo po Janševih besedah prišli do bančne luknje, ki je na ravni letnega proračuna Slovenije. Janši pritrjujejo tudi nekateri tuji mediji. Nemški Spiegel je zapisal, da ima Slovenija za osem milijard evrov slabih kreditov, kar je skoraj četrtina bruto domačega proizvoda države z dvema milijonoma prebivalcev. Slabih pet milijard evrov za banke pa po mnenju njihovih strokovnjakov predstavlja vsoto, ki jo lahko Slovenija zagotovi sama. Na bistvo tako kot Janša opozarja nemški poslovni časnik Handelsblatt. Država, ki jo pesti recesija, želi z vsemu silami preprečiti prošnjo za pomoč EU, saj so s sprejetjem rešilnega sklada povezane zahteve po reformah ...

In v tem grmu tiči zajec. Vlada nas bo še naprej zadoževala po visokih obrestnih merah samo zato, da bo postkomunistična nomenklatura obdržala vajeti v svojih rokah in resnih sprememb ne bo. Kot pravi Janša, je vlada zapravila priložnost, »da za sanacijo bančnega sistema dobimo pomoč mehanizma ESM, to je družinskega sklada evrobančja, v katerega smo Slovenci vplačali 340 milijonov evrov in kjer se denar dobi po obrestni meri ECB 0,25 odstotka«. Ta denar se ne štejе v javni dolg, ker se pretvori v lastniške deleže v teh bankah. »In prav to je problem. Lastništvo tega sklada v slovenskih bankah je tisto, česar slovenska vlada noče, ker bi s tem prišlo do diskontinuitete, postavile bi se nove uprave, novi nadzorni sveti, ugotavljala bi se odgovornost za takšno stanje. Bojijo se, da bi monopoli izgubili moč in da bi tisti, ki so to povzročili, kadarkoli odgovarjali.« Podobnega mnenja je ekonomist Egon Zakrajšek, eden vodilnih uslužbencev Ameriške centralne banke (Fed) v Washingtonu. Po njegovo vlada, s tem ko ne zaprosi za pomoč iz sklada ESM, poskuša ohraniti bistvo pajdaškega kapitalizma, povezanosti med bančništvom in gospodarstvom, ki nas je privedla v zdajšnjo krizo. Če bi zaprosili za cenejši evropski denar, takšnih možnosti ne bi imeli. Prepričan je, da bi Evropska komisija zahtevala, da se država bistveno bolj umakne iz gospodarstva.

Seveda to ni v interesu tranzicijske levice. Da bi ohranila svoje monopole, nas bo še naprej zadoževala po visokih obrestnih merah, to pa bo negativno vplivalo na gospodarsko rast in stromašilo ljudi ...

Vlada nas bo še naprej zadoževala po visokih obrestnih merah samo zato, da bo postkomunistična nomenklatura obdržala vajeti v svojih rokah in resnih sprememb ne bo.

19.12.2013 Finance Stran: 1
Naslov: Skoraj dograjen drugi steber bančne unije
Avtor: Albina Kenda
Rubrika/Oddaja: BANČNA LUKNJA Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 75,27 Naklada: 10.720,00
Gesla: EVROPSKA CENTRALNA BANKA

Skoraj dograjen drugi steber bančne unije

ALBINA KENDA

Drugi steber bančne unije in formalizacija reformnih zavez članic sta vroči temi vrha EU.

Dogovor o enotnem mehanizmu za sanacijo in likvidacijo bank v težavah kot drugem stebru bančne unije ter dogovor, da bi države članice svojo pripravljenost za strukturne reforme potrdile s konkretnimi zavezami, ki bi jih prek dvostranskih pogovorov dale evropski komisiji, sta glavni gospodarski temi, o katerih bodo odločali evropski voditelji na dvodnevnem vrhu EU, ki se danes popoldne začenja v Bruslju in se ga bo udeležila tudi slovenska premierka Alenka Bratušek.

Da bi voditelji EU lahko sprejeli odločitev o drugem stebru bančne unije, so evroposlanci in finančni ministri dva dni prej vneto iskali kompromise za dve ključni vprašanji: kdo naj odloča, katera banka je zrela za reševanje ali stečaj, ter kako naj se v prihodnje financira reševanje bank.

O drugem vprašanju so evrski finančni ministri dosegli kompromis, ki pa je že vznejevoljil ECB – namreč, dokler evropski sklad za reševanje (v katerega bodo morale prispevati banke) ne bo imel dovolj denarja, to pa je predvidoma deset let, bi si vlade denar za reševanje bank lahko sposodile od stalnega evrskega reševalnega sklada ESM. Niti po torkovem zasedanju pa še ni bilo jasno, kdo naj odloča o usodi bank – ali evropska komisija, kot je bil prvotni predlog in kot to zagovarja Francija, ali pa članice, kot želi Nemčija. Če bi bilo odločanje v rokah predstavnikov članic, so se že razrasli dvomi, ali bi take odločitve sploh bile strokovne ali pa preprosto – politične.

Rešitev za obe vprašanji so včeraj vneto iskali še finančni ministri vseh članic EU, a je do konca redakcije še niso našli – obetalo se je še eno maratonsko zasedanje.

10. 2013 Radio Ognjišče Stran/Termin 15:00:00

Naslov: V Sloveniji že začeli izvajati ukrepe za sanacijo bančnega sistema

Avtor: /

Rubrika/Oddaja: INFO ODDAJA Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:02:48 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, DELNICE, OBVEZNICE, ABANKA VIPA, NOVA

MATJAŽ MERLJAK: Po zeleni luči iz Bruslja so v Sloveniji že začeli izvajati ukrepe za sanacijo bančnega sistema. Kot je včeraj povedal finančni minister Uroš Čufer so vseh 5 bankdokapitalizirali in pri tem izbrisali podrejene lastnike obveznic in delnic teh bank. Pri podržavljanju NLB, NKBM in Abanke je tako brez celotnega svojega vložka ostalo skoraj 100.000 državljanov. NKBM in NLB pa sta tudi podpisali pogodbo s slabo banko za prenos slabih terjatev. Prvi prenos z večjih podjetij, kot so Merkur, Cimos in Adria Airways se bo zgodil že jutri.

Minister Čufer je po včerajšnjih sestankih v Bruslju izjavil:

UROŠ ČUFER (minister za finance): Stvari so se pač dogajale tako, kot se morajo zgoditi.

Kaj natančno se dogaja: ob postopkih dokapitalizacije je Banke Slovenije včeraj odločila, da se v NLB izniči osnovni kapital banke v višini dobrih 184 milijonov evrov, v NKBM v višini nekaj več, kot 143 milijonov evrov in v Abanki v višini 7,2 milijona evrov. Delnice so bile razveljavljene in izbrisane iz delniške knjige pri Centralni klirinško-depotni družbi. Na finančnem ministrstvu tako pojasnjujejo, da je država zdaj edini lastnik bank, delničarji in imetniki podrejenega dolga pa so k pokritju izgub prispevali skupno 505 milijonov evrov. Ali povedano drugače – brez delnic je, po poročanju Financ, ostalo 99.818 delničarjev NLB, NKBM in Abanke. 100 odstotkov ima zdaj država v NLB in NKBM, 25 odstotkov in eno delnico namerava država ohraniti v NLB po privatizaciji, predvidoma leta 2016, nič pa ne bo ohranila v NKBM, saj jo namerava, kot prvo, prodati. Vsak davkoplačevalec bo za pokritje bančne luknje prispeval okrog 3.000 evrov. Ukrep, ki sledi dokapitalizaciji je prenos terjatev podjetij na Družbo za upravljanje terjatev bank, ki naj bi prvi paket dobila jutri, v njem pa bodo slaba posojila nekaterih večjih podjetij, ki so v stečaju ali nujno potrebujejo prestrukturiranje. Med njimi častnik Dnevnik omenjena Merkur, Cimos, Adrio Airways, DZS, T-2, holdinge Sava, Istrabenz, ACH, Zvon Ena in Zvon Dve, gradbince Primorje, SCT, Vegrad in Grep. Predsednik uprave NLB Janko Medja poudarja, da se bo banka z ukrepi vlade do konca leta dokončno očistila bremena iz preteklosti in se istočasno dokapitalizirala, kar bo predstavljajo varno osnovo za nadaljnje poslovanje. V NKBM pa so poudarili, da so vsi izrečeni ukrepi nujno potrebni in usmerjeni v zagotovitev pogojev za dolgoročno uspešno poslovanje banki n ohranitev stabilnosti finančnega sistema.

19. 12. 2017 Delo

talske injekcije. Odobritev je dobila še državna pomoč za nadzorovano likvidacijo Probanke in Factor banke, ker se bosta umaknili s trga in bo izkrivljanje konkurence zaradi pomoči minimalizirano. Začasno je odobrila tudi pomoč Abanki. Hkrati sta bili včeraj podpisani pogodbi med Družbo za upravlja

nje terjatev bank (DUTB) ter NLB in NKBM o skorajšnjem prenosu slabih terjatev bank na DUTB, prva tranša bo na vrsti predvidoma že v petek, prenosna vrednost terjatev obeh bank pa znaša skupaj 1,133 milijona evrov.

STRAN 3

10.12.2013 Delo Stran/Termin: 1

Naslov: Banke dobile injekcijo, vsi delničarji razlaščeni

Avtor: Peter Žerjavič, Miha Jenko, Nejc Gole

Rubrika/Oddaja: NASLOVNICA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 544,01 Naklada: 39.340,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, DELNICE, OBVEZNICE, ABANKA VIPA, FACTOR

Banke dobile injekcijo, vsi delničarji razlaščeni

Evropska komisija *Bruselj dal dovoljenje za dokapitalizacijo bank – Skorajšnji prenos terjatev na DUTB*

Evropski komisar za konkurenčnost Joaquín Almunia verjame, da bo odločitev o NLB, NKBM, Probanki, Factor banki in Abanki povečala zaupanje v slovenski bančni sistem. Foto Reuters

BRUSELJ, LJUBLJANA – Evropska komisija je včeraj odobrila državno pomoč petim slovenskim bankam, vlada pa jih je na podlagi odločb Banke Slovenije že včeraj dokapitalizirala v denarju in obveznicah, skupaj v višini skoraj 3,457 milijarde evrov. »Odločitev o NLB, NKBM, Probanki, Factor banki in Abanki bo povečala zaupanje v slovenski bančni sistem,« je dejal komisar za konkurenčnost Joaquín Almunia.

PETER ŽERJAVIČ, dopisnik
MIHA JENKO, NEJC GOLE

Almunia je izrazil pričakovanje, da bodo čim prej dobili v roke načrt prestrukturiranja Abanke. Predviden rok je dva meseca. Dejal je, da banke sicer niso edina težava slovenskega gospodarstva, a zanj zelo pomembne. Izrazil je upanje, da bo Sloveniji uspelo pri doseganju ciljev. Komisija je ukrepe ocenjevala v luči novih pravil za državne pomoči, ki veljajo od 1. avgusta. Popolni odpis lastniških deležev in podrejenih upnikov po mnenju Bruslja zagotavlja ustrezen delež v prizadevanjih za sanacijo bank. Uporaba načela »bail-in« (v kontekstu spodbujanja razlastitve podrejenih upnikov pred ustavnim sodiščem) da je v skladu s pravili o državnih pomočeh bankam.

Svoj prispevek k sanaciji bank bodo tako morali dati tudi delničarji in podrejeni upniki bank, njihov prispevek k pokritju bančnih izgub pa bo po podatkih ministrstva za finance znašal 505 milijonov evrov. Z odločbo Banke Slovenije o izrednih ukrepih so bile razveljavljene vse delnice, tako da bodo vsi delničarji v NLB, NKBM in Abanki izgubili svoje deleže. Te tri banke so tako včeraj postale stoodstotno državne.

DELO.SI/ARHIV
»slaba banka«

Čufer: Vse po načrtih

Ustavno sodišče včeraj ni ugodilo predlogom imetnikov podrejenih obveznic, naj se do končne odločitve zadrži izvajanje novele zakona o bančništvu, zaradi katere morajo tudi obvezničarji sodelovati pri reševanju bank. Minister za finance Uroš Čufer je ob robu zasedanja Ecofina v Bruslju izrazil zadovoljstvo z izdanim dovoljenjem evropske komisije in potekom dogodkov. »Vse poteka, kot je bilo načrtovano,« je povedal. Tako da je Slovenija lahko začela izvedbo načrtovanih ukrepov. NKBM in NLB sta podpisali pogodbo o prenosu terjatev v slabo banko, banke so dobile kapi-

19.12.2013 Večer Stran: 12

Nello Marconi med sojenjem (Robert Balen)

Oškodovanci menijo, da bi lahko obdržali svoj denar, če bi država opravila svoje delo

nem računu in na računu njegovega podjetja Remuis prelivajo velike količine denarja in da gre za sumljive transakcije, o čemer jih je obvestil tudi Urad RS za preprečevanje pranje denarja, obvestila Združenje bank Slovenije, to pa je obvestilo poslalo v slovenske banke. Samo dve banki sta na osnovi tega sporočila svojim komitentom, ki so denar želeli nakazati na račun Remiusa, to odsvetovali, drugače pa so ljudje denar na račun podjetja Remius nakazovali še najmanj leto dni," je povedal oškodovanec. Zato so nad sodbo sodišča sedaj zelo razočarani.

19. 12. 2013 Večer Stran [illegible]

Naslov: Banki nista odgovorni za izgubljeni denar

Avtor: DAMIJANA ŽIŠT

Rubrika/Oddaja: ČRNA KRONIKA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 492,27 Naklada: 31.150,00

Gesla: EVROPSKA CENTRALNA BANKA, AGENCIJA ZA TRG VREDNOSTNIH

Banki nista odgovorni za izgubljeni denar

Upniki goljufa Nella Marconija so zaradi tega, ker so pri njem izgubili svoj denar, tožili banke; sodbo so izgubili

DAMIJANA ŽIŠT

Sodnik ljubljanskega okrožnega sodišča **Đorđe Gr**bović je odločil v delu odškodninske tožbe, "vredne" 3,8 milijona evrov, proti Republiki Sloveniji, ki jo je tožilo 61 oškodovancev goljufa, 44-letnega **Nella Marconija** iz Kočevja, lastnika in direktorja ugasle družbe Remius. V tožbi so navajali, da bi bile državne ustanove, kot so policija, Davčna uprava Republike Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev, banke ..., lahko preprečile, da je Marconi od oškodovancev izvabil 3,8 milijona evrov.

Sodnik je tožbo razdelil na trinajst postopkov, proti Republiki Sloveniji in proti dvanajstim bankam, sodbo je izrekel le za dve banki, za Hypo Alpe Adria banko in Unin tedir banko, v obeh primerih so oškodovanci izgubili. Glede na sodbo sicer prvostopenjskega sodišča so se tožniku skupaj s svojo odvetnico odločili, da ostale postopke zoper državo in druge banke začasno umaknejo, vse dokler ne bosta omenjeni sodbi proti dvema bankama pravnomočni. Če bosta v korist tožnikom, bodo pregon nadaljevali, sicer pa ne, ker gre za zelo visoke sodne stroške. Sodnik, ki je v postopku zoper obe navedeni banki prebral le sodne listine, ni pa izpeljal dokaznega postopka, ker se mu to ni zdelo potrebno, saj so tožniki prek svojih odvetnikov na sodišče vložili le "informativne" dokaze, kot je v sodbi zapisal sodnik, je tožbi zavrnil že po temelju, zato o morebitni odškodnini sploh ni odločal. Menil je, da na osnovi dokazov, ki so jih tožniki priložili v sodni spis, ni nobenih dokazov, da bi bile državne ustanove in banke krive zato, da so oškodovanci sami prostovoljno izročali denar podjetja Remius Nella Marconija, ki je sedaj že na prestajanju dolgoletne zaporne kazni v zaporu na Dolu. V zaključku sodbe je sodnik celo zapisal, da morajo tožniki "posledico svoje neskrbnosti nositi sami".

Pri Marconiju oziroma na račun njegovega podjetja so vlagali veliko denarja, od 10 tisoč pa vse tja do 350 tisoč evrov po posameznemu vlagatelju, nekateri so svoj denar na račun podjetja polagali večkrat, vse v želji, da bi ga Marconi uplemenitil in da bi pri tem dobro zaslužili, kot jim je Marconi obljubljal in jih zavajal.

Marconi v zaporu, denarja nikjer

Marconi je bil februarja letos na ljubljanskem okrožnem sodišču obsojen na dvanajst let zapora zaradi poslovnih goljufij in pranja denarja. Marconi je priznal krivdo za 140 dejanj poslovne goljufije in za pranje denarja v višini treh milijonov evrov ter sklenil dogovor s tožilstvom za dvanajst let zapora. Okrožno sodišče je Marconiju poleg zaporne kazni naložilo še plačilo 360 000 evrov. Če tega ne bo plačal, se bodo denarni zneski spremenili v dneve zapora, a največ lahko to traja skupno pol leta. Marconi je bil pred tem že obsojen na osem let in pol zapora za nadaljevano kaznivo dejanje poslovne goljufije na račun 14 oškodovancev. Obe sodbi sta pravnomočni, Marconi prestaja zaporno kazen na Dolu. Marconi je v letih 2008 in 2009 sklepal posojilne pogodbe, na podlagi vseh so mu ljudje menda zaupali skupno kar 20 milijonov evrov. Od tega mora 722 000 evrov vrniti po prejšnji sodbi, po tej se dobrih 3,8 milijona. Nobeden od vlagateljev denarja ni dobil nazaj, vsem je zamolčal, da so to tvegani podi, ki ne zagotavljajo obljubljenih donosov, poleg tega jim je natvezil, da je Evropska centralna banka zamrznila njihova na valutni trg vložena finančna sredstva, ki naj bi bila vrnjena po sprostitvi. Vlagatelji so bili prepričani, da denar posojajo z namenom trgovanja v sistemu Forex in ne za vlaganje v piramidni sistem, kamor je njihov denar vložil Marconi.

Razočarani oškodovanci

Kot nam je ob vložitvi tožbe povedal zastopnik oškodovancev, ki ne želi biti imenovan, na račun podjetja Remius pa je nakazal več sto tisoč evrov, oškodovanci menijo, da bi lahko obdržali svoj denar - ne pa da so ga polagali na račun podjetja Remius, čeprav z namenom, da bi zaslužili -, če bi bile državne ustanove opravljale svoje delo. "V tožbi očitamo, da so ustanove opustile dolžno ravnanje, ki jim ga nalagajo različni zakoni, saj je Urad RS za preprečevanje pranja denarja že 26. februarja 2008 razpolagal s podatki, da naj bi bila pri delovanju Nella Marconija in njegovega podjetja Remius storjena kazniva dejanja pranja denarja, tedaj pa so že prejeli prve prijave Marconijevih oškodovancev.

O tem je urad pisno obvestil policijo in Davčno upravo Republike Slovenije (Durs), ki jo je vodil Ivan Simić, svojo prvotno informacijo pa je še dvakrat pisno dopolnil ter jo poslal na Durs in policijo. Policija je 7. julija 2008 že razpolagala s sumi, da gre pri Marconijevem delovanju za kaznivo dejanje zatajitve in pranja denarja, o tem je obvestila Durs in predlagala inšpekcijski nadzor, a Simić tega ni odobril. Istega leta 5. junija je banka Spuržasse o tem, da se na Marconijevem zaseb-

19.12.2013 Delo Stran: Termin: 3
Naslov: Delničarji in obvezničarji izbrisani
Avtor: Nejc Gole
Rubrika/Oddaja: AKTUALNO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 257,71 Naklada: 39.340,00
Gesla: BANKA SLOVENIJE, DELNICE, OBVEZNICE, ABANKA VIPA, NOVA

Delničarji in obvezničarji izbrisani

Izredni ukrep *Delnica NKBM se umika z borze – Ustavno sodišče ni ugodilo imetnikom obveznic, Stanković pričakuje povrnitev škode*

LJUBLJANA – NLB, NKBM in Abanka so postale v celoti državne. S sanacijo bank se od svojih lastniških deležev poslavljajo delničarji, praznih žepov pa (vsaj za zdaj) ostajajo tudi imetniki podrejenih obveznic.

NEJC GOLE

Potem ko je Banka Slovenije izdala odločbo o izrednih ukrepih, so bile delnice NLB, NKBM in Abanke razvrednotene in izbrisane iz registra KDD. Te tri banke so po sili razmer v celoti državne.

NKBM je bila desetletje zapored prodaja leta 2007 druzba z največ delničarji v državi; konec septembra jih je imela 97.007. Delničarji so zanjo vse svoje naložbe v delnice že zdavnaj izgubili. Spomnimo, da je vrednost delnice na javni prodaji znašala 37 evrov, po bilančnem vrednotenju na 14 evrov, po je strmoglavila na dobrih deset centov. Mali delničarji bodo zdaj ostali brez vsega, delnica NKBM pa bo danes nehala kotirati na Ljubljanski in Varšavski borzi.

»Postavlja se vprašanje, ali je cena prodaja leta 2007 temeljila na napačnih predpostavkah in zato bila državljani Slovenije zavedeni,« spozaga predsednik društva MDS **Rajko Stanković**. Pravi, da so leta 2007 bili hrvaški gosli te banke predstavljeni kot dobri, zdaj pa je jasno, da je bila banka zaradi njih oškodovana. Menim, da bo sodišče ugotovilo naključno oškodovanje, in če se dokaže, da prospekt ni izkazoval poštenega stanja, imajo delničarji NKBM pravno podlago za morebitne postopke,« dodaja naš sogovornik.

Včeraj so bile izbrisane tudi hibridne in podrejene obveznice bank. Ustavno sodišče včeraj ni ugodilo predlogom imetnikom podrejenih obveznic, naj se do končne odločitve zadrži izvajanje zvezele zakona o bančništvu. Znano je, da novela zakona o bančništvu izvršenja take imetnike obveznic, torej da morajo k sanaciji bank prispevati tudi delničarji in podrejeni upniki. Na sodišču pravijo, da bi zadržanje lahko povzročilo hude neželjene posledice finančnega sistema, kar pretehta nad morebitnimi škodljivimi posledicami za pobudnike. Ustavno sodišče je imetnikom podrejenih obveznic ugodilo v zahtevi, da bi ustavnost spornih členov zakona obravnavalo predhodno.

Stankovi odločitev ustavnih sodnikov šteje za izgubo. »Ustavno sodišče je prepoznalo, da je steve zničenje jim nastala škoda. Sodniki izvajanje zakona niso ustavili, saj niso hoteli tvegati, da bodo krivci za dodatno nezvajanje bančnih ukrepov. Navedli pa so, da se nam ta pravica, ki je kršena, lahko povrne materialno.« Stanković je pri tem spomnil na zadnjo odločitev ustavnega sodišča o vrnitvi nagrade Marjanu Kranjcu. »Menim, da bo ustavno sodišče v doglednem roku, med šestimi in devetimi meseci, odločilo, da je škoda imetnikov treba povrniti v denarju,« ocenjuje Stanković.

Odpis podrejenih instrumentov

v milijonih evrov

NLB	257
NKBM	94
Abanka	320
skupaj	661

19.12.2013 DEMOKRACIJA Stran/Termin: 16

Postavlja se vprašanje, zakaj so bili nadzorniki NLB »tigri brez zob« pri odstavljanju predsednika uprave NLB Marjana Kramarja.

Premierka Alenka Bratušek je tako rekoč že odpisana, podobno kot Zoran Janković. Kdo bo novi as iz rokava tranzicijske levice?

družbenih podsistemov imela v rokah neformalno oblast, se je tako vrnila tudi k formalnim vzvodom oblasti.

Neuničljivi Kramar Kot je znano, je pomladna opcija kasneje prišla na oblast trikrat, za dlje časa v mandatu 2004–2008. Tudi takrat se je pokazalo, da vlada ni imela v rokah vseh nosilcev oblasti, saj je bila deležna ostrega »nadzora« medijev in sindikatov. Ker je vlada postavljala tudi nadzornike v bankah v državni lasti, se postavlja vprašanje, ali so bili ti nadzorniki res samo tigri brez zob ali pa so morda namenoma dopustili nadaljevanje politike »nacionalnega interesa« z vsemi tajkunskimi krediti vred. Denimo na NLB, kjer se je Marjan Kramar, nekdanji sodelavec pokojnega Janeza Drnovška še v času, ko je slednji deloval v jugoslovanskem predsedstvu, obdržal vse do konca mandata in dobil celo visoko odpravnino. Kot tretjo naši viri, je nomenklatura s kapitalom uspešno »kupila« marsikaterega nadzornika, ki ga je v banke postavila Janševa vlada. Napaka vlade pa je bila, da ni bolj pospešila postopka prodaje državnih deležev v bankah in podjetjih v času, ko je bila vrednost delnic še visoka. Vendar je v isti sapi treba dodati, da je bil odpor postkomunistične nomenklature prek paradržavnih struktur proti prodaji teh deležev zelo velik, saj se je tranzicijska levica zavedala, da bo s tem izgubila pomemben vzvod neformalne oblasti. S t. i. bančno luknjo se je tudi slovenska t. i. nacionalnega interesa in družinske srebrnine neslavno končal. Kot je opozoril ekonomist Egon Zakrajšek v intervjuju za Siol.net (13. decembra), sedanja vlada nima resnega namena, da bi se spopadla s temeljnimi razlogi, ki so državo pripeljali na rob bankrota. »Vlada, s tem ko ne zaprosi za pomoč iz sklada ESM, poskuša obraniti bistvo padajočega kapitalizma, povezanost med bančništvom in gospodarstvom, ki nas je privedla v zdajšnjo krizo. Jasno je, da če bi zaprosili za cenejši evropski denar, takšnih možnosti ne bi imeli. Prepričan sem, da bi Evropska komisija zahtevala, da se država bistveno bolj umakne iz gospodarstva. Če pa se zadolžuješ na zunanjih trgih, se lahko še naprej ohranja sistem paradržavnega upravljanja in vmešavanja države v gospodarstvo, ki bo seveda imel negativne posledice za dolgoročno gospodarsko rast in nas bo čez nekaj časa najbrž spet pripeljal v krizo,« je dejal Zakrajšek.

Korak nazaj? Videti je, da bi utegnila sedanja vlada v prihodnjem letu privoliti v nove predčasne volitve in morda celo pustiti nekaj prednosti pomladnim strankam, ki bi morale tako reševati nanopano državo tudi z zaprosilom za mednarodno finančno pomoč. Posledica tega pa bo, da si bodo ljudje pod vtisom ostrih varčevalnih ukrepov želeli restavracijo komunizma in vrnitev nekomunistov na oblast. S tem se bo verjetno ponovil scenarij navideznega »sestopa z oblasti«. Povedano drugače: postkomunistična nomenklatura bi bila pripravljena narediti korak nazaj, da bi kasneje naredila dva koraka naprej. Jasno je namreč, da dolgoročnega premika s sedanjo premierko Alenko Bratušek, ki se je ob predstavitvi izidov stresnih testov slovenskih bank znova osramotila, nomenklatura ne more narediti. Zato je zelo verjetno, da bodo v prihodnje skušali žrtvovati tako Jankovića kot Bratuškovo, s stranko Solidarnost in z obstoječimi strankami tranzicijske levice (predvsem SD) pa narediti novo, ustavno koalicijo, ki bi dokončno zacementirala usodo Slovenije z izstopom iz Evropske unije. Vendar bi to pomenilo za Slovenijo velik civilizacijski korak nazaj. Že zdaj je jasno, da je Slovenija zadolžena čez vse meje normalnosti in tudi z visokimi obrestnimi merami. To pa je zelo slab obet za prihodnost, tako gospodarsko kot politično. ■

Spoštovane državljanke, spoštovani državljani,

v tem praznično decembru vam želimo pomirno praznovanje dneva samostojnosti in enotnosti, toplo in blagoslovljeno božično praznike, v letu 2014 pa: spoštovanje in pravičnejšo, z varnostjo in odgovornostjo, s socutjem in z ustvarjalnostjo prežeto Slovenijo, ki nas vsem državljankam in državljanom v skupnem evropskem duhu omogoči vse pogoje za uspešno srečo, za zdrav razvoj in za ustvarjanje kakovostnih delovnih mest.

Slovenski poslanci ELS v Evropskem parlamentu

dr. Milan Zver, Zofija Mazej Kukovič,
dr. Romana Jordan in Lojze Peterle

Poslanska skupina ELS

19.12.2013 DEMOKRACIJA Stran/Termin: 16

Leta 1990 je JLA ob sodelovanju s paradržavnimi strukturami v Sloveniji skoraj uničila edino slovensko redno vojaško silo z razorožitvijo TO, le preden je oblast prevzela Demosova vlada.

Tolski primer delovanja stare nomenklature, ki je želela ustaviti osamosvojitveni proces. Navsezadnje se je to pokazalo tudi kasneje, ko je prišlo do pogajanja o plebiscitu. Kot je znano, je ob objavi novice, da bo plebiscit 23. decembra (novembra 1990 je namreč Jože Pučnik ta datum po neuradni sporočil javnosti), Kučan pokazal ogorčenje in hotel preložiti plebiscit na kasnejši čas, ki bi bil bistveno manj ugoden. Nazadnje je privolil v to, da se bil plebiscit 23. decembra 1990, seveda pod pogojem, da mora na plebiscit priti najmanj polovica volilnih upravičencev in da najmanj polovica vseh (!) volilnih upravičencev glasuje za samostojno državo. Prav pod temi pogoji so tudi stranke kontinuitete pogovale svojo podporo plebiscitu. Tudi kasneje se je pokazalo, da je vse tri stranke kontinuitete nomenklature DPO nadzoroval prav Kučan. Tik pred osamosvojitvijo je namreč prišlo do sindikalnega protesta proti vladi, ki ga je vodil tedanji poslanec (!) iz vrst socialistov in sindikalni vodja Dušan Semolič, medtem ko je Kučan začel problematizirati domnevni domobranski izvor tedanjega generalnega državnega tožilca Antona Drobnica. S to umetno ustvarjeno problematiko je skušal vnesti razkol v Demos, predvsem v Slovensko demokratično zvezo, ki je bila na ideološka vprašanja najbolj občutljiva in je predstavljala intelektualno jedro Demosa. Če bi komunistični paradržavni tedaj uspelo iz vlade potegniti samo eno stranko, bi lahko proces osamosvojitve propadel. Očitno je Kučan tedaj igral prav to igro, saj mu je že nekaj mesecev prej z razpisto Deklaracijo za mir uspelo pridobiti tudi člana Predsedstva RS in predsednika Zelenih Slovenije Dušana Pluta, čeprav so bili Zeleni člani Demosa. »Veliki finale« se je nato zgodil jeseni 1991, ko je prišlo najprej do razkola v SDZ, kar je pomenilo tudi razpust Demosa na zadnji dan leta 1991, le dober teden po sprejetju nove slovenske ustave (na prvo obletnico plebiscita). Leta 1992 je sledil padec vlade in objava razvpitega članka Spomenke Hribar o potrebi po »ustavljanju desnice«. Postkomunistična elita, ki je prek medijev, sindikatov in drugih »okuženih«

Stari nomenklaturi je uspelo Demos razbiti pozimi 1991, poskusi pa so se dogajali tudi tik pred osamosvojitvijo. Demosova vlada je padla spomladi 1992.

Spomin na postroj TO v Kočevski Reki: Prihodnost pripada pogumnim

Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve je v soboto, 14. decembra, v Kočevski Reki pripravilo slovesnost ob obletnici prvega postroja posebne enote teritorialne obrambe (TO). Šlo je za demonstrativni vojaški dogodek po končani prenovi TO prek projekta Manevrska struktura narodne zaščite (MSNZ), ki je bil 17. decembra 1990, tik pred plebiscitom torej. S tem je Slovenija pokazala jugoslovanskim oblastem (še zlasti JLA), da je pripravljena braniti plebiscitno odločitev, hkrati pa je opogumila tudi prebivalce Slovenije. Prav pri postroju brigade, ki je kasneje dobila ime Moris, je tedanji predsednik vlade Lojze Peterle dejal, da je »zadišalo po slovenski vojski«. Zanimivo je, da se takrat postroja ni udeležil nihče iz Predsedstva Republike Slovenije (Ivan Oman se je zaradi bolezni opravičil, drugi pa niso želeli priti). Tudi na kasnejši vaji Premik '91 je bil iz predsedstva navzoč edino Ivan Oman. Je pa zato predsedstvo skušalo preprečiti predajo raporta takratnemu predsedniku izvršnega sveta slovenske skupščine Lojzetu Peterletu, češ da nima nobenih pristojnosti v zvezi z vojsko. Na to so opozorili tudi na sobotni prireditvi, kjer so kot govorniki nastopili obrambni minister Demosove vlade in predsednik SDS Janez Janša, predsednik osamosvojitvene vlade in evropski poslanec Lojze Peterle, predsednik Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve Aleš Hojs in kočevski župan Vladimir Prebilič.

Janša je kot osrednji slavnostni govornik med drugim dejal, da morajo v ospredje delovanja in upravljanja z državo znova priti vrednote slovenske osamosvojitve. Potem se ne bomo več pogovarjali o bančnih luknjah in stečajih, pač pa o načrtih, kako zgraditi boljšo prihodnost, je dodal. Po njegovih besedah se je Slovenija znašla v položaju, v katerem ne bi smela biti. »To, da smo tako zašli, je posledica enakih ravnanj, ki smo jih doživljali, ko smo pripravili ta postroj, ko nekaterih niso želeli sodelovati, ampak so igrali drugo igro.« Kot je dejal, je treba iz Kočevske Reke poslati enako sporočilo kot pred 23 leti. Po Janševih besedah smo se za samostojno Slovenijo zavzemali in jo branili zato, da bi bila to Slovenija vrednot slovenske osamosvojitve, kar se bo prej ali slej uresničilo.

V Kočevski Reki so zbrane nagovorili Janez Janša, Lojze Peterle in Aleš Hojs.

Po Peterletovih besedah pa se bo dalo v drugačni, pošteni, demokratični, uspešni in ugledni državi znova živeti, če bodo ljudje, ki živijo v skladu z vrednotami slovenske osamosvojitve, na primeren način stopili skupaj. Ob tem se je dotaknil tudi aktualnih gospodarskih razmer: »Bančna luknja ni vrednota slovenske osamosvojitve. Tukaj nismo stali zato, da bi delali kakšne luknje v katerokoli slovensko banko, mi smo delali luknjo v prihodnost in si jo izborili. Izborili smo si možnost za drugačno Slovenijo,« je še dejal.

Na predstavitvah Bele knjige Slovenske osamosvojitve je obrambni minister iz časa osamosvajanja in predsednik SDS Janez Janša večkrat pojasnil okoliščine razorožitve slovenske teritorialne obrambe maja 1990.

ves čas igrala dvojno igro; tako je denimo leta 1988 od znotraj rušila Odbor za varstvo človekovih pravic, v katerem je bilo tudi nekaj komunistov. Kasneje si je uspelo oslabiti njegovo moč, dokončno pa je odbor ugasnil leta 1990, potem ko je nekaj ljudi protestno izstopilo in je prišlo do prvih »ločitev duhov« na strani alternative. Zveza komunistov Slovenije si je že konec leta 1989 (prav v času, ko je v Romuniji padel Ceaușescujev režim) nadela novo ime Stranka demokratične prenove, vodenje »nove« stranke pa je prevzel Ciril Ribičič, sin nedavno umrlega komunističnega krvnika in političnega funkcionarja Mitje Ribičiča. Le malo pred prvimi demokratičnimi volitvami je uspelo slovenskim komunistom pridobiti nekaj novih političnih točk z odhodom s 14. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije (kot je znano, je odhod predlagal Ciril Ribičič). SDP je na volitvah uspelo pridobiti prvo mesto med strankami, vsekakor pa je koaliciji Demos uspelo dobiti večino. Kot je že pred leti opozoril pravni strokovnjak Lovro Šturm, sedanji predsednik Zbora za republiko, prve demokratične volitve zaradi neenakega položaja političnih subjektov niso bile poštene. Navsezadnje to dokazuje dejstvo, da so bili mediji takrat (in so tudi danes) povsem na strani preoblikovanih družbenopolitičnih organizacij (SDP, Socialistična zveza, ZSMS, Liberalna stranka) pa tudi volitve v tedanji zbor združenega dela republiške skupščine so bile pisane na kožo starim silam. Če k temu dodamo še to, da je vodenje predsedstva prevzel dotedanji partijski šef Milan Kučan, je bilo jasno, da je imela Demosova vlada v rokah samo delno oblast.

Paradržavno razoroževanje TO

Prav razmerje med Demosovo vlado in paradržavo je bila tema pogovora na četrtkovi predstavitvi Bele knjige slovenske osamosvojitve. Janša je namreč spomnil, kako sta Milan Kučan in Janez Stanovnik nasprotovala osamosvojitvi in tega mnenja

V strankah tranzicijske levice se že širijo namigi, da njene strankarske izpostave sedanjega bremena ne bodo mogle rešiti in bodo zato oblast začasno prepustile desnosredinskim strankam, nato pa se v velikem slogu vrnile na oblast.

za kritiko znanosti (ČKZ) leta 1988, istega leta torej kot dnevniški zapisi Staneta Kavčiča. Uradna politika je omenjene ustavne teze, ki so kasneje postale podlaga za sedanjo slovensko ustavo, obsodila, češ da ne omenja ne socializma in tudi ne Jugoslavije. Bistvo ustave pa je leta 1989 povzela Majniška deklaracija z zahtevo po »suvereni državi slovenskega naroda«. Vendar je takrat vladajoča nomenklatura še vedno blokirala pluralizem, saj je želela spraviti novonastale stranke (takrat še zveze) pod dežnik SZDL in ni privolila, da bi delila oblast z njimi. Ko pa je postalo jasno, da bi takšna drža lahko pripeljala do hujšega odpora ljudstva, je komunistična oblast privolila v pluralizem in ustavne spremembe. A ob tem je

Predsednik VSO Alen Hujs opozarja na pior manipulacijo vlade glede bančne luknje in izidov stresnih testov.

nista spremenila niti po prvih demokratičnih volitvah. Tisti, ki so osamosvojitvi nasprotovali, so skušali osamosvojitveni proces že v kali zatreti. »Najnevarnejše dejanje v toku osamosvajanja je bila razorožitev slovenske teritorialne obrambe. Datum je bil skrbno izbran, v času brezvladja, ko je prisegala nova vlada, stara oblast ni bila več odgovorna, nove pa še ni bilo,« je še dejal Janša. Po njegovih besedah Slovenija zelo verjetno ne bi bila napadena, če ne bi prišlo do razorožitve, ki je bila po njegovem prepričanju izvedena s sodelovanjem nekaterih slovenskih institucij. »Predsedstvo je imelo po takratni ustavi pristojnosti vrhovnega poveljnika teritorialne obrambe, kljub temu pa ob razoroževanju ni storilo nič.« Prav razorožitev TO je lahko ▶

19.12.2013 DEMOKRACIJA Stran: Termin: 16

Naslov: Na poti do nove prevare

Avtor: Gašper Blažič

Rubrika/Oddaja: POLITIKA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 2.098,32 Naklada: 11.000,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, BANKE, SLOVENSKE BANKE, NOVA LJUBLJANSKA

Zaradi odsotnosti lustracije in nerazgrajenih monopolov je Milan Kučan obdržal vse vitalne vzvode (neformalne) oblasti in skušal zavreti tudi proces osamosvajanja.

Na poti do nove prevare

Gašper Blažič, foto: Nace Bizilj, Matic Štojs, arhiv Demokracije

Banka Slovenije je že dan pred napovedano objavo rezultatov stresnih testov bank, torej v četrtek, 12. decembra, razkrila, koliko denarja je izpuhtelo iz bank v državni lasti. Mnogi se sprašujejo, kakšna bo politična prihodnost Slovenije.

Na manipulacijo vlade in medijev, ki služijo njenim interesom, je še isti večer opozoril predsednik Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve (VSO) Aleš Hojs na predstavitvi Bele knjige slovenske osamosvojitve v Podravju. Razglašanje, da so rezultati stresnih testov spodbudni in da bomo sanacijo zmogli sami, je Hojs označil za popolno medijsko manipulacijo. A bolj prefinjena manipulacija se skriva v tem, da se uteguje ponoviti »sestop z oblasti« iz leta 1990. Kot trdijo naši viri, se v strankah tranzicijske levice že širijo namigi, da njene strankarske izpostave sedanjega bremena ne bodo mogle rešiti in bodo zato oblast začasno prepustile desnosredinskim strankam, nato pa se v velikem slogu vrnile na oblast.

Kako se je levila ZKS Kot je znano, se je nekaj podobnega zgodilo že v začetku devetdesetih let. Komunistična nomenklatura je leta 1989, potem ko je uvidela, da ne bo več mogla ustaviti slovenske pomladi, sedla na isti vlak in septembra istega leta izpeljala spremembe tedanje republiške ustave v smer političnega pluralizma z odpravo ustavno zacementirane vodilne vloge zveze komunistov, poleg tega pa je z nekaterimi ustavnimi amandmaji hotela omiliti sramoto, ko je le malo prej ubogljivo sprejela diktat iz Beograda z ustavnimi spremembami, ki so krepile centralizem. Kot je znano, je tudi slovenska civilna družba na omenjene spremembe reagirala s predlogom nove ustave, imenovane spisateljska ustava, ki je izšla v okviru Časopisa

Senica: "Dokončna potrditev"

"Zelena luč Evropske komisije pomeni dokončno potrditev, da se strinja s predloženim načinom sanacije bančnega sistema v Sloveniji in sistemskih bank. Na neki način smo to pričakovali z objavo stresnih testov, zdaj pa vemo, da bo to, kar je bilo predlagano, tudi izpeljano. Tehnično današnja zelena luč pomeni zadnji formalni pogoj, da se lahko dokapitalizacije sistemskih bank in prenosi na slabo banko zgodijo," je povedal Robert Senica, predsednik uprave Poštne banke Slovenije, v delni lasti NKBM, ki je bila na včerajšnji skupščini delničarjev prav tako dokapitalizirana. "Zelena luč za NKBM pomeni zeleno luč tudi za PBS, v tistem delu, v katerem bo sodelovala NKBM. Brez tega NKBM zaradi svoje situacije naše dokapitalizacije ne bi mogla izvesti," je še dejal Senica. **(lf)**

da bo zaradi čiščenja bilanc NLB letošnje leto končala z "zelo negativnim rezultatom". In v letu 2014? "Makroekonomske razmere še ne bodo lahke, zato pretiranih obljub ne želim dajati, vendar se bomo potrudili za čim boljši rezultat," je dejal Medja.

3 **dejanja bodo potrebna za sanacijo treh bank**

"Vsi izrečeni ukrepi so nujno potrebni in usmerjeni v zagotovitev pogojev za dolgoročno uspešno poslovanje bank in ohranitev stabilnosti finančnega sistema", so v izjavi za javnost poudarili v NKBM. Dodali pa so tudi, da se bo druga največja banka "tudi v prihodnje osredotočala na preoblikovanje ... v uspešnejšo finančno institucijo z visokim izkazovanjem pozitivnih, etičnih vrednot, s čimer bo upravičila zaupanje svojih komitentov in lastnikov." V Abanki pa so včeraj z javnostjo komunicirali samo prek portala ljubljanske borze. "Abanka bo, kot sistemsko pomembna banka s stabilnim dobičkom iz poslovanja, še naprej posebno pozornost namenjala zagotavljanju varnosti in stabilnosti poslovanja in svoje poslovanje prilagajala spremenjenim okoliščinam na trgu," so zapisali v sporočilu, ki je bilo v prvi vrsti namenjeno sveže razlaščenim bivšim lastnikom.

19.12.2013 Večer Stran/Termin: 2

Naslov: Dan bančnih dokapitalizacij in razlastitev

Avtor: JURE STOJAN, IRENA FERLUGA

Rubrika/Oddaja: V ŽARIŠČU Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 285,87 Naklada: 31.150,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, DELNICE, ABANKA VIPA, NOVA KREDITNA BANKA

Dan bančnih dokapitalizacij in razlastitev

Takoj po soglasju iz Bruslja so NLB, NKBM in Abanka prejele zajetno dokapitalizacijo. Njihovi manjšinski lastniki so razlaščeni

JURE STOJAN
IRENA FERLUGA

En dan, tri banke, sanacija v treh dejanjih. To je povzetek včerajšnjega dneva, ki je v rekordnem času najbolj temeljito v zgodovini Slovenije spremenil bančništvo. Kmalu po poldnevu, ko je Evropska komisija končno poslala uradno dovoljenje, je država dokapitalizirala tri največje banke v državi. Vse so odslej v 100-odstotni lasti davkoplačevalcev. Cena? Kot je bila napovedana že prejšnji teden. Torej 1351 milijonov za NLB, 870 milijonov za NKBM in 591 milijonov za Abanko. Samo prvi dve pa sta smeli včeraj podpisati pogodbo z Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB oziroma slabo banko). Abanka namreč še mora komisiji poslati načrt prestrukturiranja.

Da je bila takšna hitrost sploh mogoča (brez dokapitalizacijskih skupščin, ki bi jih bilo treba sklicati, počakati in izvesti), je bila zaslužna Banka Slovenije. Vsaki banki je namreč skladno s prenovljenim zakonom o bančništvu izdala posebno "odločbo o izrednih ukrepih". Ta odločba pa ni samo določila dokapitalizacije, pač pa je hkrati razlastila vse dosedanje lastnike teh bank in vse njihove podrejene upnike. Stare delnice so bile preprosto izničene – z najbolj dramatičnimi posledicami za NKBM, ki po novem ne kotira več niti na ljubljanski niti na varšavski borzi. Razlastitev je omogočilo Ustavno sodišče. Včeraj je namreč zavrnilo pobudo nekaj podrejenih upnikov NLB, naj do končne razsodbe vsaj zadrži njihovo razlastitev. Pa so ustavni sodniki sprejeli razlago Banke Slovenije, da bi takšna odločitev pomenila takojšen stečaj teh bank, obenem pa tudi finančno krizo nepredvidljivih posledic.

"Stvari se dogajajo, kot se morajo," je bil po včerajšnjem poročanju STA v Bruslju redkobeseden finančni minister Uroš Čufer. Od vodstev vpletenih bank je včeraj pred novinarje stopil le Janko Medja, prvi mož NLB. "Za NLB je to kar pomemben mejnik, na katerega smo se pripravljali in se z njim ukvarjali celo leto," je poudaril. In posvaril,

19.12.2013 Delo Stran/Termin:

nja, ki bo vseboval prenos slabih terjatev na DUTB in še dodatno dokapitalizacijo, ki jo bo izvedla Republika Slovenija po izdaji dokončne odločbe evropske komisije. »Dokapitalizacija banke ohranja zaupanje v stabilnost banke, in sicer glede na pričakovanja vlagateljev in tudi glede na pričakovanja finančnih trgov. Abanka bo kot sistemsko pomembna banka s stabilnim dobičkom iz poslovanja še naprej posebno pozornost namenjala zagotavljanju varnosti in stabilnosti poslovanja ter svoje poslovanje prilagajala spremenjenim okoliščinam na trgu. Banka nadaljuje izvedbo ukrepov, ki pozitivno vplivajo na količnike kapitalske ustreznosti.

Izbrisani delničarji NKBM

Nova KBM je včeraj povečala svoj osnovni kapital za 870 milijonov evrov, ki jih je vplačala Republika Slovenija. Ta je odslej edini lastnik in delničar banke, delnice obstoječih delničarjev so razveljavljene, prenehale so obveznosti banke do imetnikov hibridnih obveznic. Te ukrepe je banki z odločbo danes izrekla Banka Slovenije, potem ko je evropska komisija odobrila ukrepe državne pomoči za Novo KBM. Ta bo na slabo banko najprej prenašala terjatve iz stečajnih postopkov, komitente, katerih slabe terjatve bodo prenesene na DUTB, pa bodo o tem obvestili v prihodnjih dneh. Bruselj je odobril tudi državno pomoč za nadzorovano prenehanje poslovanja Factor banke in Probanke do konca leta 2016. Pri tem je Factor banki namenila 269 milijonov evrov dokapitalizacije, od tega v denarju 160 milijonov evrov, v državnih obveznicah pa 109 milijonov evrov. Probanko je država dokapitalizirala s 176 milijoni evrov, od tega je 160 milijonov evrov v denarju, 16 milijonov evrov pa v obveznicah.

12.12.2013 Delo Stran 3

Naslov: Arhar: Zaupanje zunanjih trgov v Slovenijo bo večje

Avtor: Miha Jenko, Nejc Gole

Rubrika/Oddaja: AKTUALNO Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 739,52 Naklada: 39.340,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, GUVERNER, DELNICE, OBVEZNICE, ABANKA VIPA,

Arhar: Zaupanje zunanjih trgov v Slovenijo bo večje

Sanacija bank Banke leto s slabimi rezultati, a tržnimi kapitalskimi temelji za novo leto – Jutri prvi prenosi slabih terjatev

LJUBLJANA – Po tem, ko je evropska komisija včeraj izdala pozitivno mnenje o državnih pomočeh za pet slovenskih bank – NLB, NKBM, Abanko, Factor banko in Probanko –, je država včeraj tudi že dokapitalizirala banke, jutri pa bo opravljen prenos terjatev na DUTB.

MIHA JENKO, NEJC GOLE

Šest let po evforiji imenovani nakup delnic NKBM, delničarji ostajajo brez vsega, delnica pa se umika z borze.

Foto Igor Zaplatil

Da pozitivno državno pomoč NLB je bil že v celoti operativno za dokapitalizacijo, kvalitativno je to za banko popolnoma nevtralna operacija. Postopki dokapitalizacije se končujejo, prav kmalu, da bodo danes končani, je včeraj zvečer potrdil predsednik uprave NLB **Janko Medja.** Na prvi pogled zelo, ali bo NLB konec leta že imela očiščeno bilanco, je Medja pojasnil, da konec leta 2013 začenja, da bodo »zavedli tisti zelo negativni rezultat, ker bodo obligacijski še vse slabove, ki jih ugotavljamo kot manjše zaradi kvalitete portfelja, sočasno pa bomo imeli visoko kapitalsko ustreznost zaradi te dokapitalizacije. Bilanca izpeta za 2013 bo globoko negativna zaradi žilenja preteklosti, bilanca stanja pa bo zelo stabilna. Banka pa zelo varno pripravljena za prihodnost.« Za NLB odločitev evropske komisije vključuje tudi izredno ugoden izkupiček banke Slovenije, ki pomeni prevzemanje tako imenovanih kvalificiranih obveznosti banke, to je vseh preostalih slabih bank, v drugem koraku pa tudi vseh obveznih podrejenih instrumentov.

Direktor Združenja bank Slovenije in predsednik nadzornega sveta NLB **France Arhar** pojasnjuje, da je »zelo pomembno, da vse izpeljano še pravočasno, do zaključka letošnjega poslovnega leta. Predpostavljamo, da bodo dokapitalizacije in prenosi terjatev realizirani v teh dneh in potem bo premoženjska bilanca bank pokazala drugačno sliko, predvsem pravi bojdo kapitalski ustreznost tier 1. Guverner je že povedal, da bodo te banke zdaj zelo visoko kapitalizirane, z vsaj 15-odstotno kapitalsko ustreznostjo. Zelo pomembno je tudi, da bo na zunanjih trgih potem zelo drugačno zaupanje v Slovenijo, tudi kot zadeva neposredno finančno in finančnega."

DUTB: prenos premoženja v petek

Izvršni direktor DUTB Torbjorn Månsson je včeraj z NLB in NKBM podpisal pogodbo o prenosu, ki opredeljuje sam prenos terjatev. Pogajanja o dogovorih, ki določajo operativno izvajanje storitev med družbo in bankama ter sta sestavni del pogodbe, je potekala. Pogodbi bosta začeli veljati, ko bosta sklenjena tudi ta dva dogovora. Takrat bo znana tudi dokončna nominalna vrednost prvega paketa terjatev, ki bo iz NLB in NKBM prenesen na DUTB. Seznam terjatev, ki bodo prenesene na DUTB, bo objavljen po tem, ko bodo o tem obveščeni komitenti obeh bank, se nam včeraj sporočili iz DUTB in dodali, da se bosta »skladno s podpisanima pogodbama predvidoma 20. decembra 2013 izvedli knjigovodski in pravni prenos bodonosnega premoženja iz obeh bank na DUTB. Hkrati bo na banki prenesena celotna kapitala v obliki »dolgov«. Časovni okvir sicer določa prenos posameznih paketov premoženja v petih svežnjih. DUTB bo od bank prejela nepremičnine, poslovne deleže in nedonosne terjatve. Po prenosu ima DUTB na voljo šest mesecev za skrbni pregled prenesenega premoženja in z njim povezanih dokumentov ter bo bankam lahko vrnila iste terjatve, katerih dokumentacija bo vsebovala pravne in materialne negravitnosti.«

V Abanki so finančno injekcijo države v višini 348 milijonov evrov seveda podprli in sporočili, da pripravljajo program prestrukturira-

Joaquin Almunia (Reuters)

Press CLIPPING d.o.o., tel.: +386 2 28 040 100, e-mail: press@pressclipping.eu, www.pressclipping.org
Objave so namenjene interni uporabi v enaku z dogovorom ZASP. Ni se pred sogleda mnenka prevzi ne smeti prodajno komunicirati ali v prenosu

19. 2. 2013 Večer Simon Tanšin 2

skih davkoplačevalcev. "Slovenija se je zavezala, da Factor banka in Probanka ne bosta ponujali finančnih storitev novim strankam in da bosta postopno ukinjali poslovanje z obstoječimi strankami. Obe banki se bosta umaknili s trga 31. decembra 2016. Komisija je sklenila, da je bila nova pomoč potrebna za zagotovitev nadzorovane likvidacije obeh bank," so svojo odločitev obrazložili v Bruslju.

Državno pomoč za dokapitalizacijo Abanke v višini 348 milijonov evrov pa so pri evropski komisiji začasno odobrili zaradi izjemnih okoliščin, v katerih se je ta banka znašla zaradi postopnega slabšanja svojega posojilnega portfelja zaradi neugodnih gospodarskih razmer in nedavnega umika zasebnih vlagateljev, ki so pokazali zanimanje za banko. Komisija je začasno odobrila dokapitalizacijo Abanke, zato ker je "potrebna za ohranitev finančne stabilnosti v Sloveniji". Vlada mora v dveh mesecih poslati v Bruselj načrt za prestrukturiranje Abanke.

Ukrepi bodo zagotovili, da lahko slovensko gospodarstvo računa na vzdržen in zdrav bančni sektor

10.12.2013 Večer Stran/Termin: 2
Naslov: Bruselj odobril državne pomoči za pet slovenskih bank
Avtor: DARJA KOCBEK
Rubrika/Oddaja: V ŽARIŠČU Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 480,39 Naklada: 31.150,00
Gesla: DELNICE, ABANKA VIPA, FACTOR BANKA, NOVA KREDITNA BANKA

Bruselj odobril državne pomoči za pet slovenskih bank

Odobritev državne pomoči v višini 4022 milijonov davkoplačevalskih evrov s strani Evropske komisije bo okrepila zaupanje v slovenske banke

DARJA KOCBEK

Pod kakšnimi pogoji bosta Nova ljubljanska banka (NLB) in Nova Kreditna banka Maribor (NKBM) lahko dobili državno pomoč za prestrukturiranje, Factor banka in Probanka pa pomoč za nadzorovano prenehanje poslovanja, je odločila evropska komisija. Za Abanko je začasno odobrila pomoč za zagotavljanje finančne stabilnosti, slovenske davkoplačevalce bo odločitev, ki so jo v Bruslju objavili v obliki petih sklepov, stala 4022 milijonov evrov.

Današnji sklepi o NLB, NKBM, Factor banki, Probanki in Abanki bodo okrepili zaupanje v slovenske banke. Po rezultatih pregleda kakovosti sredstev in stresnih testov bodo predvideni ukrepi za prestrukturiranje in reševanje zagotovili, da lahko slovensko gospodarstvo računa na vzdržen in zdrav bančni sektor," je včeraj po objavi odločitve komisije dal sporočiti evropski komisar za konkurenco Joaquin Almunia. Dodatno je pojasnil, da se je Slovenija v načrtu prestrukturiranja NLB zavezala, da svoj delež v NLB zniža na 25 odstotkov in delalno do 31. decembra 2017, v načrtu prestrukturiranja za NKBM pa se je zavezala k popolni privatizaciji do 31. decembra 2016. O drugih zavezah Slovenije v načrtih prestrukturiranja ni želel govoriti.

Za NLB so v Bruslju odobrili državno pomoč v višini 1558 milijonov evrov, na tako imenovano slabo banko (Družbo za upravljanje terjatev bank, DUTB), torej prav tako v breme davkoplačevalcev, pa bo hkrati lahko prenesla za 2300 milijonov evrov terjatev od slabih kreditov, ki jih ne more dobiti vrnjenih. "NLB bo omejila svoje dejavnosti na osnovne dejavnosti ter izboljšala vodenje in politiko obvladovanja tveganj. S prenosom skupne slabih posojil in seznama lastniških instrumentov na DUTB se bo očistila njena bilanca stanja in vzpostavil dobičkonosen poslovni model, ki bo spodbudil njeno vrnitev k uspešnemu poslovanju," slovenskim davkoplačevalcem obljubljajo v evropski komisiji. Dokapitalizacija NLB, ki so jo odobrili včeraj, je že tretja v zadnjih dveh letih, saj je oblast slovenskim davkoplačevalcem za dokapitalizacijo NLB v letu 2011 že vzela iz žepov 250 milijonov evrov, v letu 2012 pa 583 milijonov evrov.

Za NKBM je evropska komisija včeraj odobrila državno pomoč v višini 870 milijonov evrov, na slabo banko pa bo ta banka smela prenesti za 1149 milijonov evrov slabih terjatev. Evropska komisija je za NKBM po dokapitalizaciji in prenosu slabih terjatev slovenskim davkoplačevalcem poslala enako obljubo kot za NLB. Tudi je oblast za dokapitalizacijo NKBM že namenila 100 milijonov davkoplačevalskih evrov.

Factor banka in Probanka morata prenehati poslovanje do konca leta 2016. Za dokapitalizacijo in likvidnostno podporo Factor banke je evropska komisija odobrila 685 milijonov evrov slovenskih davkoplačevalcev, za Probanko pa 561 milijonov evrov sloven

19.12.201. Večer Stran/Termin: 6
Naslov: Poštna banka dobi 40 svežih milijonov evrov
Avtor: IRENA FERLUGA
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 174,71 Naklada: 31.150,00
Gesla: DELNICE, NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, POŠTNA BANKA

Poštna banka dobi 40 svežih milijonov evrov

NKBM in Pošta Slovenije bosta v kapital PBS spremenili hibridne depozite, z izdajo novih delnic dobi banka 31 milijonov evrov svežega kapitala

IRENA FERLUGA

NKBM bo v kapital Poštne banke (PBS) konvertirala štiri hibridne depozite v višini skoraj 11,6 milijona evrov, Pošta Slovenije prav tako štiri hibridne depozite v skupni višini 8,6 milijona evrov. PBS bo tako okrepila kapital za dobrih 20 milijonov evrov. Toda ta kapital je že v banki kot del kapitala, spremenil se bo le v dolgoročni kapital. Za to vsoto bo PBS izdala nove delnice, ki jih bosta dobila upnika. Pretvorbo bodo opravili po knjigovodski ceni delnice, ta je zadnji dan leta 2012 znašala 107,5 evra za delnico.

Pravi sveži kapital pa bo PBS, kot sta na včerajšnji skupščini sklenila oba lastnika, NKBM in Pošta Slovenije, dobila z na novo odobreno dokapitalizacijo v višini 31 milijonov evrov in še 9 milijonov evrov z zamenjavo hibridnih dolžniških instrumentov, ki jih bo vplačala izključno NKBM. Nove delnice bo PBS izdala izključno za zagotovitev kapitalske ustreznosti. S 40 milijoni evrov okrepljeni najbolj kakovostni kapital Tier 1 naj bi zadoščal za pokritje letošnje izgube, ki se je močno približala 60 milijonom evrov.

Cene za novo izdane delnice v tem paketu v sklepih skupščine niso razkrili, se bo pa do konca leta, ko naj bi bila dokapitalizacija izvedena, spremenilo tudi lastniško razmerje PBS. Po pričakovanju naj bi NKBM znatno povečala svoj lastniški delež (morda celo proti 90 odstotkom), saj naj pošta pri drugem delu dokapitalizacije ne bi sodelovala. Doslej je bila NKBM 55-odstotna lastnica PBS, pošta Slovenije pa 45-odstotna.

Tako bo PBS povsem integrirana v lastništvo NKBM, saj bo slednji prav odobrena dokapitalizacija v višini 870 milijonov evrov omogočila povečevanje lastništva v PBS. To je v nedavnih izjavah napovedal tudi **Aleš Hauc**, predsednik uprave NKBM, ko je dejal, da bo banka PBS dokapitalizirala tudi sama, če pošta ne bo sodelovala.

20.12.2013 Planet TV Stran/Termin 03:30:00

Naslov: Bodo poslanci razkrili krivce za bančno brezno?

Avtor: Tea Šavor

Rubrika/Oddaja: DANES Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:02:28 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, BANKE

JERCA ZAJC ŠUŠTERŠIČ: Tragedija brez primere pa je tudi bančno brezno, o katerem so na izredni seji na zahtevo SDS razpravljali poslanci.

TOMAŽ BRATOŽ: Opozicija vztraja, davkoplačevalci, ki smo zaradi treh milijard podarjenih bankam zadolženi vsak za dodatnih 1.500 evrov, moramo izvedeti imena in priimke vseh, ki so kopali bančno luknjo.

JERCA ZAJC ŠUŠTERŠIČ: In Tea Šavor, bodo poslanci razkrili krivce ali so se tudi tokrat raje prepirali, kdo je bolj kriv, vaši ali naši?

TEA ŠAVOR: Ko smo poslušali razpravo, bi lahko rekli, da so krivce našli, pa vendarle vsak svoje. Če je opozicija za stanje, v katerem so banke, krivila koalicijo, pa bankirje in Banko Slovenije, pa je koalicija s prstom kazala na opozicijo, češ bančna luknja je nastala v obdobju Janeza Janše. Andrej Šircelj, poslanec SDS-a, je izpostavil tudi začudenje nad optimizmom in veseljem predsednice vlade Alenke Bratušek in pa finančnega ministra Čuferja, saj za to po njegovem mnenju ni niti najmanjšega razloga. Tri milijarde evrov smo ta teden dali zgubaškim bankam. Za dodatnih 1.500 evrov smo zadolžili vsakega državljana. Skupen dolg na vsakega Slovenca pa znaša že 13.500 evrov. Je pa skupno tako opoziciji kot koaliciji, da je do imen in priimkov krivcev vendarle nekako potrebno priti, in da morajo krivci za katastrofo v bankah vendarle odgovarjati. A da so se poenotili vsaj na načelni ravni, je jasno, saj davkoplačevalci, ki bodo to luknjo na koncu tudi pokrili, to pričakujejo. Pa kar poglejmo nekaj izjav iz razprave.

ANDREJ ŠIRCELJ (poslanec SDS): Tako smo v Slovenski demokratski stranki ugotovili, da je milijardna bančna luknja posledica načina privatizacije bivšega družbenega premoženja, ki so ga večinsko izvedle elite, zbrane okoli levih političnih strank oziroma Foruma 21.

FRANC BOGOVIČ (predsednik SLS): Vzamem telefon, pokličem in dobim tudi, če je treba 100 milijonov evrov kredita, ker pač verjamemo mojemu imenu.

JANI MÖDERNDORFER (vodja poslanske skupine PS): Je takšna seja, izredna seja, predlagatelji, ki ste jo predlagali, da se pogovarjamo o tem, ta trenutek res perverzna. V bistvu iščete nekaj, kar morate iskati sami pri sebi.

TEA ŠAVOR: Kaj dlje od takih razprav pa naši poslanci, tako kot je pri nas že v navadi, niso prišli.

TOMAŽ BRATOŽ: Tea, hvala za zdaj. K tebi se kmalu spet vrnemo.

20.12.2013 Mladina Stran: Teman. 55
Naslov: Ni več nedotakljivih
Avtor: Borut Mekina
Rubrika/Oddaja: /
Površina/Trajanje: 476,21 Žanr: POROČILO
Gesla: BANKE Naklada: 19.840,00

V podporo delu Komisije za preprečevanje korupcije na januarski vstaji v Ljubljani / Foto: Borut Krajnc

Ni več nedotakljivih

Komisija za preprečevanje korupcije je proti političnemu koncu potisnila Zorana Jankoviča in Janeza Janšo

Piše: Borut Mekina

Konec poletja je bivši predsednik parlamenta France Cukjati dejal, da je protikorupcijska komisija (KPK) »*komisija za dekvalifikacijo*«. Njeno ravnanje in delovanje je označil za »*perfiden način lansiranja laži*«. Nekdanji minister za kulturo Vasko Simoniti je poudaril, da gre Goranu Klemenčiču za »*zavestno in naključno zlorabo položaja*«, zaradi česar bi moral odstopiti. Jože Tanko, vodja poslanske skupine SDS, pa je komisijo označil za »*revolucionarni svet*«, ki na tiskovnih konferencah »*strelja*« nič hudega slutečе, nedolžne funkcionarje. Nato so svoje dodali še v koalicijskih strankah. »*KPK se mora reformirati*«, njen premočrtni predsednik pa razmisliti, »*v čem je smisel, da to še dela na takšen način naprej*«, je dejal vodja poslanske skupine Pozitivne Slovenije Jani Möderndorfer.

In se je zgodilo. »*Odstopamo iz protesta, ker ne prenašamo in se ne strinjamo s populistično politizacijo in populističnim obravnavanjem protikorupcije,*« je dejal Goran Klemenčič, vodja komisije, ki naj bi se bila že pozno poleti »*enoglasno*« odločila za kolektivni odstop. Vsa politika naj bi sklenila »*tiho, nenačelno alianso*«, je nadaljeval Klemenčičev namestnik Rok Praprotnik, ki je položaj, v katerem so se znašli, ponazoril na primeru otrok: v projekt širjenja zavesti o pomenu preprečevanja korupcije je KPK vključila 60 slovenskih osnovnih šol in skoraj 4000 učencev, ki so na to temo napisali »*pisma poslancem*«, a nobena poslanska skupina v parlamentu naj ne bi bila pripravljena sodelovati pri projektu ali ga podpreti. Še sploh pa parlamentarci niso brali njihovih poročil, niti niso želeli po predlogih KPK spreminjati zakonskih ...

Čeprav je bil sovražni odnos politike do KPK očiten, je bil kolektivni odstop senata komisije, ki je v javnosti uživala neverjetno podporo, veliko presenečenje. V delu javnost je bil odstop sicer označen za neodgovoren, celo infantilen, a kljub temu ostaja dejstvo, da je komisija pod Klemenčičevim vodstvom naredila veliko več, kot so v preteklosti naredile vse, domnevno precej odgovornejše ekipe. Projekt Supervizorja, prek katerega je mogoče spremljati vse državne transakcije, je edinstven na svetu. Še bolj »edinstvena« pa je bila politika Klemenčičeve skupine, saj se je ta korupcije sistematično lotila pri vrhu, pri kabinetu Boruta Pahorja (primer Simone Dimic), pri strankarskih voditeljih (nadzor nad gmotnim položajem Janeza Janše in Zorana Jankoviča), pri županih (primer Kangler), pri bankah (npr. sporni nakup Večera). Postala je zgled protestnikov. In vseh, ki so si želeli njene pomoči. In ki so jo zasuli z novimi prijavami.

Po svoje je KPK pokopal njen lastni uspeh. Hkrati pa je vodstvo komisije z odhodom šele zares omogočilo drugim institucijam, da delo nadaljujejo v njegovem tempu. ×

20.12.2013 Mladina Stran/Termin. 13

Naslov: Izjava tedna

Avtor: Guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec, v Večeru, o napačni taktiki

Rubrika/Oddaja: TEDEN Žanr: INTERVJU

Površina/Trajanje: 578,22 Naklada: 19.840,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, BOŠTJAN JAZBEC, GUVERNER, GUVERNER BANKE

Izjava tedna

»V drugih državah so, ko jim je začela goreti hiša, najprej gasili požar, potem pa iskali krivce. Pri nas smo se odločili najprej iskati požigalce, pri tem pa tvegali, da bo hiša pogorela do tal.«

Guverner Banke Slovenije **Boštjan Jazbec**, v Večeru, o napačni taktiki

Za uspešno izvedbo kampanje in njenega projekta morajo prijavitelji do podrobnosti poznati vse stroške. Številni pa ne vedo niti, kako je s plačevanjem davkov od zbranih sredstev. Razlike se pojavijo že na samem začetku: tisti, ki bi radi zagonska sredstva pridobili prek Kickstarterja, morajo to najprej storiti prek nekoga, ki ima stalno bivališče v ZDA, Veliki Britaniji, Kanadi, Avstraliji ali na Novi Zelandiji. Zaradi te zahteve Slovenci, ki jim uspe zbrati zahtevani znesek za izvedbo projekta, davčne obveznosti prenesejo na ameriškega državljana ali neko v ZDA registrirano podjetje, ki je tudi dejanski prejemnik zbranih sredstev. Če pa bi prijavitelji sredstva nato iz ZDA dobili v Sloveniji, da bi opravili nakrškoteli storitev, povezano s kampanjo, bi morali to navesti v napovedi za odmero dohodnine, so pojasnili na davčni upravi.

Druge platforme, najbolj znana poleg Kickstarterja je denimo IndieGogo, nimajo omejitev pri tem, kdo lahko začne zbirati sredstva. Slovenski prijavitelji projekta zato lahko sami prejmejo zbrana sredstva, in čeprav gredo ta morda na njihov PayPalov račun in so davčnim nevidna, je od tega treba plačati davek. Kot so razložili, »so obdavčeni vsi dohodki fizičnih oseb, razen tistih, ki so v zakonu izrecno navedeni kot neobdavčeni oziroma oproščeni plačila dohodnine«. In zakon dohodkov iz kampanj množičnega financiranja med izjemami ne navaja.

Kako so pridobljena sredstva obdavčena, je odvisno od tega, ali bi šlo pri izvedbi poslovne ali umetniške zamisli za opravljanje dejavnosti ali ne. Če bi šlo za enkraten posel, bi bili dohodki obdavčeni kot dobiček iz drugega pogodbenega razmerja. Če se prijavitelj projekta odloči za trajno opravljanje ekonomske dejavnosti, pa mora registrirati dejavnost in plačevati davek od dohodka iz dejavnosti.

In pozor, ista določila veljajo tudi za tiste, ki izvirne izdelke, torej ne že rabljenih, prodajate prek svojih spletnih strani ali »spletnih sejmišč« E-bay, Bolha in podobnih.

»Če me povabijo, potem vedo, koga so povabili. To je paket. Ne morejo kupiti pol mene, za drugo polovico pa reči, naj ostane v avtu.«
Igralec in režiser Boris Kobal, v Playboyu, o svoji politično nekorektni polovici

»Bančna luknja in Huda Jama imata isto ozadje. Tovarišijo.«
Ekonomist Bernard Brščič, v Reporterju, o povezanih odpritinah

»Spominja me na lik Mačke Smejalke iz Alice v čudežni deželi.«
Pisateljica in pesnica Svetlana Makarovič, v NeDelu, o Zoranu Jankoviću

»Najbolj nekontaminirani novi obrazi so danes v ljubljanski porodnišnici. Ti še niso ničesar krivi.«
Predsednik stranke Solidarnost Damijan Mandeljc, v Studiu City, o visokem standardu za nove obraze

»Gospoda Mirka Krašovca veže dolžnost bivanja v opatiji St. Pavel za čas enega leta z namenom, da premišljuje o svoji budi odgovornosti v povezavi z očitanimi dogodki in o odnosu med človekom, materialnimi dobrinami in Cerkvijo v luči vere.«
Apostolski nuncij v Sloveniji Juliusz Janusz, v sporočilu za javnost, o postavitvi v kot

»Ni treba več cele pogače, tudi drobtinice me osrečujejo.«
Predsednik republike Borut Pahor, v Financah, o skromnosti

»V glavnem nimam več teh težav, ker začnem kričati, še preden se kdo pojavi.«
Direktor podjetja BIA Separation Ales Strancar, v Demokraciji, o preventivnem boju proti korupciji

20.12.2013 Finance Stran Termin: 4

Naslov: Kje je zdaj dobiček iz NKBM, eksminister Križanič?

Avtor: Monika Weiss, Andreja Lončar

Rubrika/Oddaja: BANČNA LUKNJA Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 82,67 Naklada: 10.720,00

Gesla: BANKA SLOVENIJE, DELNICE, AGENCIJA ZA UPRAVLJANJE

Kje je zdaj dobiček iz NKBM, eksminister Križanič?

MONIKA WEISS, ANDREJA LONČAR

»Zdaj čakamo dvig vrednosti. To se še ni zgodilo, se pa bo. In to za nekajkrat.« Tako je poleti 2011 rast delnice NKBM, v nakup katerih je država »prisilila« tri državne družbe, napovedal takratni finančni minister Franc Križanič.

A v sredo so z odpisom delnic in državno dokapitalizacijo NKBM tri državne družbe (Pošta Slovenije, Eles in GEN energija) dokončno izgubile vse. Oziroma celotnih 47,5 milijona evrov, ki so jih aprila 2011 morale vložiti v delnice NKBM, čeprav je interes tujih vlagateljev zanje bil (takrat so stale osem evrov).

Nekdanjega ministra Križaniča nam včeraj ni uspelo priklicati in ga vprašati, ali se počuti soodgovornega za veliko izgubo državnih družb iz delnic NKBM. Smo pa priklicali Marka Goloba, nekdanjega člana uprave zdaj že razpuščene državne agencije za upravljanje kapitalskih naložb (AUKN). Navedbe, da je bila ob Križaniču prav ta glavna pobudnica zaukazane 47,5-milijonske dokapitalizacije NKBM, je označil za čisto dezinformacijo: »Odločitev sta sprejela vlada in državni zbor. Zakon o upravljanju kapitalskih naložb je predvideval, da je AUKN pristojen za upravljanje, razpolaganje pa je bilo v pristojnosti vlade in DZ.«

Pa je sam podpiral nakup delnic NKBM? »To ni vprašanje. V vsakem primeru bi to morali narediti.« Zakaj? »To je dolga zgodba. Če tega ne bi naredili, bi nas odstavili,« je povedal.

Na vprašanje, čigava je torej krivda za izgubarski posel treh državnih podjetij, je Golob dodal, da krivde pravzaprav ni: »Morali smo to narediti, poleg tega smo imeli netočne podatke NKBM in Banke Slovenije.«

Iz BS pa so odgovorili: »Nadzorniške ugotovitve izhajajo iz podatkov in informacij, ki so jih banke in hranilnice dolžne periodično predlagati Banki Slovenije. Nadaljnje posredovanje teh zaupnih informacij ureja Zakon o bančništvu.«

12.2013 Planet TV Start Termin: 19:30:00

Naslov: Kdo je najbolj kriv za zlorabe v bankah?

Avtor: /

Rubrika/Oddaja: DANES Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:01:37 Naklada:

Gesla: BANKA SLOVENIJE, MARKO KRANJEC, BIVŠI GUVERNER, GUVERNER

JERCA ZAJC ŠUŠTERŠIČ: Davkoplačevalci imamo manj razlogov za nasmeh. Z milijardnimi vložki torej spet rešujemo naše banke. Kdo je po vašem mnenju najbolj kriv za zlorabe v njih? To smo spraševali v raziskavi naše hišne agencije Episcenter. Največ, dve tretjini vprašanih, vas meni, da so to politiki vseh barv, torej tako leve kot desne politične opcije, in ne boste verjeli, vsaj nekateri določen del odgovornosti prevzemajo na svoja pleča.

ANDREJ VIZJAK: Vsi smo odgovorni za razmere v tej državi, še posebej ti, ki smo v preteklosti odločali.

FRANC BOGOVIČ: Zagotovo je politika v enem delu odgovorna za to zadevo. Če me sprašujete osebno, imam zelo mirno vest.

MATJAŽ HAN: Jaz upam, da bomo v naslednjih mesecih vendarle ali pa tudi v letu dni dobili jasno krivce.

JERCA ZAJC ŠUŠTERŠIČ: A pri politikih je žal tako, da odgovornost morda že sprejmejo, da pa bi za svoje slabe odločitve odgovarjali tudi materialno, torej s svojim denarjem, tega pa najbrž še lep čas ne bomo videli. Slaba petina vprašanih vas za bančni polom krivi konkretno ime, to je ime nekdanjega guvernerjaBanke SlovenijeMarka Kranjca, ki pa je svojo odgovornost že večkrat zanikal, nazadnje celo pred preiskovalno komisijo.

MARKO KRANJEC (nekdanji guvernerBanke Slovenije 2007-2013): Ko se danes govori, da je nadzor Banke Slovenije zatajil, zatajil je samo toliko, kolikor v vseh drugih državah, čisto nič več. Jaz mislim, da smo opravljali nalogo, kot je tukaj formulirano, neodvisno, strokovno, učinkovito in v skladu z zakonodajo in predpisi.

JERCA ZAJC ŠUŠTERŠIČ: Sedem odstotkov vprašanih pa vidi krivce za bančno luknjo v politikih leve opcije in njihovi gospodarski mreži, trije odstotki pa zgolj v politikih in mreži desne opcije.

Radio Slovenija 1

Naslov: Poslanci bodo na današnji seji iskali odgovorne za bančno luknjo

Avtor: Zdenka Bakalar

Rubrika/Oddaja: DRUGA JUTRANJA KRONIKA Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:02:24 Naklada:

Gesla: ABANKA VIPA, FACTOR BANKA, NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR,

MIRANDA BRATKIČ: Poslanci pa bodo na današnji izredni seji vsaj v razpravi iskali odgovorne za milijardno bančno luknjo in sanacijo bank. Pred dobrim tednom so jo zahtevali poslanci koalicije, takrat sta guverner in finančni minister predstavila rezultate stresnih testov, ki so razkrili 4,7 milijarde evrov globoko luknjo v bankah. Danes je potreben denar že v bankah. NLB je dobila dobro milijardo in pol, NKBM 870 milijonov, Abanka 348 milijonov, Factor banka 269 in Probanka 176 milijonov evrov. dobile so državni denar. Po tej grenki piluli za davkoplačevalce pa seveda ostaja vprašanje zakaj je nastala bančna luknja in kdo je odgovoren. To naj bi danes razčiščevali na izredni seji. Zdenka Bakalar.

ZDENKA BAKALAR: Kdo je odgovoren za nastalo bančno luknjo, kdo so akterji, se sprašuje predlagatelj izredne seje Andrej Šircelj.

ANDREJ ŠIRCELJ (predlagatelj seje): Je bilo na eni strani slabo vodenje in upravljanje bankin na drugi strani, da so bili krediti dani, bom rekel, premalo zavarovani ali nezavarovani na podlagi različnih povezav.

ZDENKA BAKALAR: Ali so te povezave posledica načina privatizacije družbenega premoženja, ki so jo izpeljale elite zbrane okrog levih političnih strank? To naj bi preverila vlada, piše v enem od priporočil. Odgovor Matjaža Hana SD.

MATJAŽ HAN (SD): Jaz vem, da želi SDS pokazat, da je glavni krivec za to bančno luknjo te leve elite ali kako jim pač rečejo. Jaz moram odkrito povedati, da te elite ne poznajo strankarskih izkaznic, te elite predvsem poznajo vonj po denarju.

ZDENKA BAKALAR: Vlada ni prav nič zadovoljna, ker je morala toliko denarja nameniti bankam, zato podpira ugotavljanje odgovornosti, zlasti tam, kjer slaba posojila niso posledica krize. Državni sekretar Mitja Mauko.

MITJA MAUKO (državni sekretar): Da je zagotovo del slabih posojil v slovenskem bančnem sektorju nastal tudi na podlagi subjektivne odgovornosti in da je brez nadaljnjega lahko pri tem šlo tudi za neprofesionalna ravnanja.

ZDENKA BAKALAR: Skratka pripravljenih priporočil poslanci ne bodo podprli. Se pa vsi strinjajo, da se kaj podobnega ne sme več ponoviti.

20.12.2013 SVET 24 Stran/Termin: 16
Naslov: Še zaupamo slovenskim bankam?
Avtor:
Rubrika/Oddaja: GLAS LJUDSTVA Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 502,82 Naklada: 43.700,00
Gesla: BANKE, SLOVENSKE BANKE

Še zaupamo slovenskim bankam?

Pet slovenskih bank bo prejelo okoli 3 milijarde evrov državne pomoči. Pomoč so odobrili v Bruslju, kjer pravijo, da bo to okrepilo zaupanje v slovenske banke. Ga bo res? Ali še zaupamo slovenskim bankam?

Foto: NLB

ULICA

Ema, 35 let:
Zaupanje v naše banke je že zdavnaj izginilo, tako kot zaupanje v našo politiko! Jaz v tej državi ne zaupam več nikomur!

Olga, 56 let:
Dokapitalizacija, slaba banka ... Lepo vas prosim. Bog ve, kje se bo znašel ta denar, potem pa bomo čez eno leto spet poslušali, kako je slabo stanje v bankah, in tako naprej. Nič ne bo pomagal ta denar, boljše, da prodamo banke.

Matej, 34 let:
Jaz ne vem, zakaj je ta Bruselj tako zaščitniški. Morali bi delovati z bolj trdo roko, ne pa takole, na tak način.

Urša, 38 let:
Ne zaupam več našim bankam, ker smo lahko videli in slišali, na kakšen način se je delovalo. A bo odslej kaj drugače? Ne, čisto enako, kot je bilo.

Zvonko, 67 let:
Mislim, da je to malo premalo denarja, da bi se takšno slabo stanje rešilo. Mogoče je to uspešna kratkoročna rešitev, ampak pozneje bo stanje zopet slabo.

FACEBOOK.COM/SVET24.SI

Drago:
Ne, ker ne vemo, kako dolgo še bodo, saj bodo naslednje leto spet prazne.

Brane:
Itak, da zaupam, tisto plačo sm zmeri lohk dvignu ... bolj mora skrbet milijonarje.

Sandra:
Ti evrčki bodo izpuhteli, kot vsi do zdaj ...

20.12.2012 Dnevnik Strani: 9

Naslov: Po zaplembi podjetja bivša uprava Factor banke v njegovo lastništvo? (2.)

Avtor: Ciril Dragonja Dušan Valenčič

Rubrika/Oddaja: POSLOVNI Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 192,50 Naklada: 46.260,00

Gesla: DELNICE, PODJETJA, FINANCIRANJE, FACTOR BANKA, BANKE

Prikaz nasprotnih dejstev

Po zaplembi podjetja bivša uprava Factor banke v njegovo lastništvo? (2.)

Bivša uprava Factor banke ni, ne neposredno ne posredno, udeležena v lastništvu ciprske družbe Iluria, ki je od Factor banke kupila delnice družbe Vitiva. Tovrstne trditve so navadna laž. Tiste, ki širijo to laž, bova preganjala z vsemi razpoložljivimi pravnimi sredstvi.

Glede odobravanja kreditov družbi Vitiva pa lahko pojasniva, da so bili vsi krediti Factor banke tej družbi odobreni izključno z namenom premoščanja likvidnostnih težav podjetja do ustreznega restrukturiranja njegovih virov financiranja, za katero smo si močno prizadevali. Tudi midva namreč ocenjujeva, da gre za perspektivno podjetje, ki si zasluži podporo bank. Še posebno v primeru, če so njegove delnice zastavljene banki, ki je do odplačila kredita za odkup podjetja ekonomska lastnica družbe. Samo to in nič drugega ni bilo v ozadju odločitve, da je Factor banka financirala poslovanje Vitive in da je v upravni odbor Vitive imenovala svoje predstavnike.

CIRIL DRAGONJA
DUŠAN VALENČIČ

20.12.2013 Dnevnik Stran: Termin: 2
Naslov: Težko razumljiv dogovor z NLB in NKBM
Avtor: Jan Bratanič
Rubrika/Oddaja: V OSPREDJU Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 166,49 Naklada: 46.260,00
Gesla: OBVEZNICE, EVROPSKA CENTRALNA BANKA, ABANKA VIPA, NOVA

Težko razumljiv dogovor z NLB in NKBM

Jan Bratanič

Kljub zeleni luči iz Bruslja velikega napredka pri sanaciji bančnega sistema v kratkem ni pričakovati. Družba za upravljanje terjatev bank (DUTB) ostaja nepripravljena na upravljanje terjatev, za katere bodo še naprej skrbeli v NLB, Novi KBM in Abanki.

Zelena luč iz Bruslja je Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB) ujela nepripravljeno za upravljanje s slabimi terjatvami bank. Še več, od treh ključnih pogodb, ki jih morajo z DUTB skleniti banke, je bila v sredo podpisana le tista o prenosu terjatev bank, medtem ko je bila pogodba o upravljanju terjatev bank še včeraj tik v peti vseh vpletenih.

Čeprav bo DUTB ali tako imenovana slaba banka danes uradno postala lastnica 2,3 milijarde evrov slabih terjatev NLB in 1,15 milijarde evrov terjatev Nove KBM, velikih premikov pri sanaciji bančnega sistema do novega leta ni pričakovati. Neuradno naj bi del krivde zato nosili tudi največji slovenski banki, ki prepočasi pripravljata dokumentacijo o slabih posojilih. V vmesnem času pa ostaja DUTB brez ustreznih dokumentov in posledično brez možnosti upravljanja slabih terjatev, za katere bodo do nadaljnjega skrbele kar banke same - in bodo za to tudi plačane.

DUTB naj bi upravljanje vseh slabih posojil NLB, NKBM in tudi Abanke Vipe prevzel po aprilu prihodnje leto. Tu omenimo, da do prenosa Abankinih slabih terjatev na DUTB še ni prišlo, saj mora vlada v Bruselj poprej poslati podroben načrt sanacije Abanke in nato počakati na njegovo odobritev. Medtem bo DUTB v več paketih, skupno naj bi jih bilo okoli pet, na svoj sedež prenašal dokumentacijo slabih posojil iz preostalih dveh bank.

V tem kontekstu je težko razumeti dogovor med DUTB ter bankama NLB in NKBM, po katerem bosta ti vsaj še nekaj mesecev sami upravljali dobršni del slabih terjatev. Prvič, obe banki sta s svojimi preteklimi odločitvami dejansko pripomogli k nastanku istih slabih posojil. Drugič, plačilo za upravljanje terjatev je neodvisno od učinkovitosti upravljanja. In tretjič, DUTB bo prihodnji teden izdal obveznici, s katerima bo plačal prenos vseh terjatev NLB (711 milijonov evrov) in NKBM (422 milijonov evrov), kar zagotovo ne bo motiviralo bank k boljšem upravljanju že prodanih terjatev.

Kot rečeno, bo DUTB prihodnji teden izdal dve- in triletno obveznico v skupni vrednosti 1,13 milijarde evrov. Posrednik pri prodaji bo britanska HSBC, ena največjih bank na svetu. Čeprav se zdi izbira ekstravagantna, saj gre v osnovi za preprosto operacijo, v kateri potujejo obveznice od izdajatelja, torej DUTB, prek Klirinške depotne družbe KDD do NLB in NKBM, so viri na DUTB pojasnili, da je izbira plod negotovih razmer. V primeru, da bi moral DUTB po denar tudi neposredno na finančne trge, bi izjemen poseg HSBC ta proces občutno olajšal. Hkrati pa želi DUTB zagotoviti, da bodo banke lahko njene obveznice zastavljale kot zavarovanje za pridobitev likvidnostna posojila pri Evropski centralni banki. Izbira HSBC za posrednika pri izdaji obveznic naj bi možnosti za uresničitev tega cilja dodatno povečala. Koliko bomo davkoplačevalci zavoljo mirnejšega spanca (prej)plačali izdajo obveznic, včeraj še ni bilo znano. x

20.12.2013 Večer Stran: 4
Naslov: Kako je potekala dokapitalizacija
Avtor: if
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: VEST
Površina/Trajanje: 88,02 Naklada: 31.150,00
Gesla: DELNICE, VREDNOSTNI PAPIRJI, OBVEZNICE, ABANKA VIPA, NOVA

Kako je potekala dokapitalizacija

NLB je dve tretjini dokapitalizacijske vsote dobila v denarju in eno tretjino v tržnih državnih obveznicah. Odprava negotovosti glede zdravja portfelja banke in glede kapitalske ustreznosti bo omogočila izvedbo celovite preobrazbe banke, ki je že intenzivno v teku in v letošnjem letu že kaže prve rezultate, so sporočili iz NLB, ki je v sredo z Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB) podpisala pogodbo o prenosu terjatev, ki bo opravljen do konca letošnjega leta, kar se bo odrazilo tudi v bilanci banke. Primopredaja dokumentacije pa bo predvidoma zaključena do konca aprila 2014. NLB bo v zameno za terjatve dobila obveznice DUTB z jamstvom Republike Slovenije. V NKBM (in tudi v NLB in v Abanki) so prenehale vse obveznosti banke do imetnikov njenih podrejenih finančnih instrumentov (hibridnih obveznic). Banka bo od KDD zahtevala izbris vseh njenih dosedanjih vrednostnih papirjev. Ves osnovni kapital se je s tem izničil in hkrati povečal za dokapitalizacijskih 870 milijonov evrov. Vseh 10 milijonov evrov novih delnic pa je z 870 milijoni evrov vplačala država. Znesek ene delnice znaša 15 evrov. Enak postopek je bil opravljen v Abanki, ki jo je država dokapitalizirala s 348 milijoni evrov. Vendar je Evropska komisija odobrila dokapitalizacijo Abanke pogojno, saj program prestrukturiranja banke še ni pripravljen. Vključeval bo tudi prenos slabih terjatev na DUTB in dodatno dokapitalizacijo, ki jo bo država opravila po izdaji dokončne odločbe Evropske komisije. **(if)**

20.12.2013 Večer Stran/Termin: 1

Naslov: "To je rop stoletja"

Avtor: IRENA FERLUGA, ANDREJA KUTIN, MATIJA STEPIŠNIK

Rubrika/Oddaja: NASLOVNICA Žanr: NAPOVEDNIK ČLANKA

Površina/Trajanje: 307,31 Naklada: 31.150,00

Gesla: DELNICE, PODJETJA, POSOJILA, NOVA LJUBLJANSKA BANKA, ABANKA

GOSPODARSTVO: "To je rop stoletja"

Mali delničarji, ki so za nakup delnic NKBM porabili prihranke ali celo najeli posojilo, pripovedujejo, da so besni, razočarani in da se počutijo izigrane. Fotografija je simbolična. (Saša Huzjak)

Ogorčenje zaradi razlastitve malih delničarjev NKBM, ki so izgubili ves svoj denar

IRENA FERLUGA
ANDREJA KUTIN
MATIJA STEPIŠNIK

Kakšnih sto tisoč malih delničarjev je z dokapitalizacijo in ponovnim podržavljenjem treh bank, NLB, NKBM in Abanke, ostalo brez vloženega denarja. Mali delničar NKBM Venčeslav Pirc je jasen: "To, kar je izvedla NKBM, je rop stoletja. Nobenega slabega kredita, nobene bančne luknje ni napravil kdo od malih delničarjev." Ogorčen je tudi Rudi Moge, nekdanji poslanec LDS, ki je kupil za fizične osebe maksimalnih 260 delnic NKBM za dobrih 27 evrov: "To je navadna kraja! In svinjarija. Banka se je izneverila ljudem, ki so vanjo zaupali, ki so imeli v njej prihranke in račun celo življenje. To je lahko začetek njenega konca."

"Ta odločitev je zelo nenavadna in nepotrebna. Banke namreč niso v položaju, da bi morale delničarje razlastiti. Gre za ukrep, ki bo imel pravne posledice," pa meni dr. France Križanič, nekdanji minister za finance, v čigar mandatu je morala vrsta podjetij v državni lasti (Pošta Slovenije, elektroenergetska podjetja) dokapitalizirati NKBM, da se ob javni ponudbi delnic na mednarodnih trgih ne bi zmanjšal delež države. Zaradi razlastitve so ta podjetja izgubila 47,5 milijona evrov.

20.12.01 Večer
Naslov: Plen je verjetno že razdeljen
Avtor: IRENA FERLUGA
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 436,05 Naklada: 31.150,00
Gesla: DELNICE, OBVEZNICE, ZADOLŽEVANJE, ZADOLŽEVANJE

Plen je verjetno že razdeljen

Izjave iz leta 2007 ob prvi javni prodaji delnic NKBM

Po podržavljenju treh bank. Razlastitev malih delničarjev je nenavadno in pravno sporno dejanje, pravi nekdanji minister za finance Franc Križanič

IRENA FERLUGA

Tri banke, SKB, Nova KBM in Abanka, so že dva dni ponovno podržavljene. Denar za dokapitalizacijo je v bankah že čakal na zeleno luč iz Bruslja. Tudi eden od pogojev za državno pomoč je bil v celoti izničiti premoženje delničarjev in imetnikov podrejenih obveznic. Kakšnih sto tisoč malih delničarjev je tako ostalo brez vloženega denarja, pri čemer tudi je ta od skupnine do skupščine bank vsako leto kopnel.

Nepotrebna odločitev

In na skupščinah so rohneli predvsem mali delničarji, zahtevali podatke o domnevno spornih poslih takratnih uprav, opozarjali so tudi, da vsaka vnovična dokapitalizacija razvodeni njihovo premoženje. A so bili vsakič preglasovani s strani predstavnikov države.

"Ta odločitev je zelo nenavadna in nepotrebna. Banke namreč niso v položaju, da bi morale delničarje razlastiti. Ne za ukrep, ki bi imel pravne posledice," je povedal dr. Franc Križanič, nekdanji minister za finance, v čigar mandatu je država začela vrsto poslov v državni lasti (Pošta Slovenije, elektroenergetska podjetja) dokapitalizirati. SKBM, da se ob javni ponudbi delnic na mednarodnih trgih ne bi znašel delež države. Državne družbe Eles, GEN energija in Pošta Slovenije so takrat za delnice SKBM odštele 47,5 milijona evrov. Te milijone so sedaj zavedla izgubile tudi one. **Marko Golob**, nekdanji član uprave nekdanje SKBM, pravi: "Agencija ni bila samostojna pri razpolaganju z državnim premoženjem, sledila je sklepom vlade in parlamenta. V zvezi z nakupi delnic Nove KBM s strani podjetij v državni lasti pri dokapitalizaciji Nove KBM leta 2011 smo dodali sklepovi vlade in državnega zbora, ki sta sprejela takšno odločitev."

Umetno napihnjena luknja?

"Naspoh je nenavaden pogoj, da lastnik ne more dokapitalizirati banke, če to regulator zahteva, in da se banke blatijo do te mere kot jet nas, zahtevajo se zunanje revizije, njihovi rezultati pa so prikazani lažno," je zdaj oster Križanič. Pravi, da se ustvarja lažni vtis o dobrem stanju slovenskega gospodarstva, ki ima nato prevelik delež na tekočem računu, 20 odstotkov izvoza v bruto domačem proizvodu in bruto dolg 18 milijard evrov. "Pri milijardnem neto dolgu gospodarstva in nizki stopnji zadolženosti gospodinjstev v evrskem območju je izkrivljeno prikazovati, da to gospodarstvo ne bi bilo sposobno servisirati dolga. Ustvarja se hysteria, ki pripravlja teren za razprodajo tistega dela slovenskega gospodarstva, ki je v državni lasti. Kot je drugega razprodaja ključnih infrastrukturnih podjetij kot propad gospodarstva," opozarja Križanič. Napovedanje pravno reševanje nastale situacije in trdi: "Kdo bo kupil delež energetska podjetja, tako Koper in Telekom, je verjetno že odločeno." Glede bančne luknje pa je prepričan, da je umetno napihnjena, z namenom, da bo lažje razprodati podjetja, v katerih ima država pomembne deleže.

Začudenje in razočaranje

Pri ceni deset cenov za delnico je ljubljanska borza v začetku meseca ustavila trgovanje z delnico SKBM, pa tudi z delnicami in obveznicami drugih državnih bank. Kaj lahko pričakujejo mali delničarji bank? "Še vedno proučujemo pravne možnosti, da bi male delničarje zaščitili z ustreznimi pravnimi sredstvi vsaj z odškodnino. Spomnimo na napoved države ob javni ponudbi delnic SKBM leta 2007, da se bo umaknila iz banke do meje 25 odstotkov plus ena delnica. Skušamo najti pot, kako dokazati, da so bili delničarji zavedeni že v takrat izdanem prospektu. Če se bodo izkazali posli SKBM na Hrvaškem za sporne, bo to dokaz, da je bilo že leta 2007 znano, da banka ne posluje tako, kot je bilo prikazano v prospektu," je povedal **Rajko Stanković**, predsednik Društva MDS. "To je slovenski unikum, nepravično je, da se razlasti obstoječe lastnike, ki so bili v SKBM razdrobljeni in neorganizirani in niso imeli nobenega vpliva. Če bi to skupaj z lastniki podrejenih obveznic v resnici naredilo red v bankah, bi bilo še prav, a se ne bo nič spremenilo. Sama sem delnice kupila v javni ponudbi in jih tudi prodala po najvišji ceni, a sem jih ponovno kupila pred letom ali dvema po ceni 1,50 evra za delnico. Nisem vložila veliko, a sem vse izgubila," je povedala nekdanja borzna posrednica **Ljudmila Bajec**, ki ne more verjeti, da so v bankah res tako slabo delali. "Če so morale banke delati rezervacije, da so lahko poslovale, do tako velike luknje ne bi moglo priti. In tudi ne verjamem, da je razlastitev malih delničarjev v duhu zakonodaje, saj vsi lastniki niso v enakem položaju."

Rezultati stresnih testov so objavljeni, a že kmalu bodo ponovljeni. Pregledali bodo drugačno časovno obdobje

JURE STOJAN

Tolikšno razburjenje spremlja objavo rezultatov stresnih testov minulega tedna, da so ljudje že skoraj pozabili, kar jih je mučilo še pred nekaj meseci. Da je namreč Slovenija nekakšen "stresni zajček". Da se torej tuji svetovalci firme Oliver Wyman na naših bankah zgolj učijo, koj bodo že čez nekaj mesecev počeli po celotnem evroobmočju.

Vseevropski stres 2014

Najkasneje v drugi četrtini leta 2014 bodo namreč stresne teste izvedli v prav vseh sistemskih bankah, ki jih bo od konca naslednjega leta nadzorovala ECB, Evropska centralna banka (to je namreč eden ključnih korakov na poti, da se bo evroobmočje iz ohlapne denarne unije spremenilo v tesnejšo bančno unijo; ECB pa se želi prepričati, da ne bo prevzela nadzorne vloge nad bankami s preveč okostnjaki v omarah).

Evropska unija je sicer večkrat poskusila utrisati slovensko samopodobo o testnih zajčkih, češ da kaže na našo pretirano samovsečnost. Res je, Slovenija je morala kot zadnja država z evrom na "individualno" testiranje bančnega sistema, a skoz podobno stroge preglede so morale pred nami že Irska, Portugalska in Španija. Torej so se tuji svetovalci učili že na njih. A takšne razlage niso imele veliko vpliva na slovensko javno mnenje.

Tako je jeseni mnoge razburilo dejstvo, da bosta sistemski banki NLB in Nova KBM že kmalu spet morali ponoviti zelo podobne teste - slovenski vladi namreč ni uspelo prepričati Bruslja, da bi ju izvzeli. Bodo pa takšni testi prvič potekali tudi v SID banki, prav tako v lasti države ("v imenu in za račun države opravlja dejavnosti zavarovanja izvoznih kreditov in investicij", med drugim pravi uradni opis). Skupno bodo torej tri slovenske banke, ki bodo podvržene evropskim stresnim testom. Minuli teden predstavljeni slovenski testi pa so potekali v osmih bankah (na začetku sicer v desetih, a so jih po uvedbi nadzorovane likvidacije zaustavili v Probanki in Factor banki).

Podobni, a drugačni

Še bodo testi naslednje leto kako različkovali od naših? Najbrž, čeprav ECB še ni razkrila metodologije. A člani ožjega vodstva ECB že nekaj mesecev puščajo namige. Član izvršnega odbora Xves Mersch je sredi novembra namignil, da bodo vseevropski stresni testi preverjali kapitalsko trdnost v triletnem časovnem obdobju, pod dvema scenarijema (osnovnim in neugodnim). Tako kot v Sloveniji torej. A z zelo pomembno razliko: z enoletnim zamikom. Vseevropski testi bodo testirali učinek hipotetičnih šokov v letih 2014, 2015 in 2016, izhodišče pa bodo bančne bilance na dan 31. 12. 2013. Slovenski testi so bili eno leto za nazaj, čeprav so potekali le nekaj mesecev pred tem. Torej: stanje bančnih bilanc na dan 31. 12. 2012, učinki hipotetičnih pretresov v letih 2013, 2014 in 2015.

Kaj to pomeni? Da novi pregledi NLB in Nove KBM ne bodo samo "dopolnilni", kot je vlada sporočala še pred nekaj tedni, temveč dejansko neke vrste inspekcija, kako temeljito smo v minulem tednu počistili obe banki. Na dan 31. 12. 2013 bosta namreč obe banki že očiščeni precejšnjega deleža (ne pa celote!) svojih slabih terjatev. Prenesli jih bosta na slabo banko in v zameno prejeli skupno za 1,1 milijarde evrov obveznic (slabe kredite, ki sta jih delili po Balkanu, bosta morali še zmeraj obdržati na svojih bilancah). Ker je knjigovodska vrednost terjatev, ki sta jih prodali slabi banki, v grobem še enkrat več ja od kupnine (še enkrat toliko sta banki že odpisali v preteklosti), bosta banki letošnje leto končali z visoko izgubo.

Letošnji stresni test je tako pokazal, da bi kljub temu prestali hude šoke vsaj do konca leta 2015. Šele sredi naslednjega leta pa bomo izvedeli, ali bi banki prestali še eno dodatno leto šokov.

Najbrž bosta test naslednje leto še enkrat prestali, saj si EU ne želi k nam poslati trojke. Tuji analitiki pričakujejo, da bodo težave imele nemške deželne banke (Landesbanken), ki so v lasti zveznih dežel in za katere se šušlja, da so tako kot slovenske rade kreditirale po politični liniji. Predsednik Mario Draghi je oktobra poudaril, da bodo stresni testi strogi: "Če morajo banke na njem pasti, morajo pasti." Na začetku decembra pa je dodal, da bo "ultimativni test verodostojnosti" stresnih testov to, ali bodo po objavi njegovih rezultatov banke znova posojale druga drugi.

Testirali bodo tudi Američani

Nikakor pa evropske banke ne bodo edine, ki bodo 2014. podvržene stresnim testom. Takrat, ko se bodo evropski nadzorniki šele ogrevali, bodo ameriški svojo vajo že dokončali. Iz dveh razlogov. Najprej zaradi svojih izkušenj, saj ameriška centralna banka (Federal Reserve ali krajše Fed) stresne teste opravlja vsako leto že od leta 2011 (prvi takšni test pa je izvedla na vrhuncu finančne krize leta 2009). Še bolj pomembno: ameriški roki so krajši. Fed je že 1. novembra predstavil metodologijo, 30 največjih ameriških bank (skratka takih, ki imajo bilančno vsoto 50 milijard dolarjev ali več) pa bo moralo že 6. januarja oddati vse potrebne podatke.

Banke v ZDA bodo morale pokazati, da imajo dovolj kapitala, da bi lahko prestale tudi 50-odstotni zlom borznih cen, 25-odstotni padec cen nepremičnin in 11,3-odstotno brezposelnost v ZDA (po zadnjem razpoložljivem podatku, za oktober, je 7,3-odstotna). V šestih največjih bankah, ki so po svojem obsegu dela resnično svetovne, pa bodo testirali še trdnost pred šoki iz tujine, denimo pred morebitno novično recesijo v evroobmočju in pred "ostro upočasnitvijo" gospodarske rasti v Aziji.

20.12.2013 Večer Stran/Termin: 2
Naslov: Stresnotestno 2014
Avtor: JURE STOJAN
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 533,95 Naklada: 31.150,00
Gesla: OBVEZNICE, EVROPSKA CENTRALNA BANKA, NEPREMIČNINE.

Ker bo ECB ob koncu leta 2014 prevzela nadzor nad sistemskimi bankami evroobmočja, se želi z novimi stresnimi testi prepričati, da ne skrivajo okostnjakov v omarah. Torej še enkrat v NLB in Novi KBM, po novem pa tudi v SID banki. (Reuters)

Stresnotestno 2014

10.12.2013 Večer Stran/Teman: 4

Naslov: Dogovor o mehanizmu za reševanje bank

Avtor: DARJA KOCBEK

Rubrika/Oddaja: V ŽARIŠČU Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 191,35 Naklada: 31.150,00

Gesla: NADZOR NAD BANKAMI, EVROPSKA CENTRALNA BANKA, BANKE

Dogovor o mehanizmu za reševanje bank

Politični dogovor finančnih ministrov EU o enotnem mehanizmu za reševanje bank v težavah se precej razlikuje od stališča evropskega parlamenta

DARJA KOCBEK

Politični dogovor o enotnem mehanizmu za reševanje bank v težavah in o ustanovitvi sklada za reševanje bank, ki ga bodo s svojimi prispevki polnile banke, so dosegli finančni ministri članic EU. Ta dogovor še ne pomeni, da bo postal predpis, ampak je osnova za pogajanja z evropskim parlamentom o novi zakonodaji. Finančni ministri so se dogovorili, da bodo glavno besedo pri odločanju, ali je banka zrela za reševanje oziroma bankrot, imele države članice. Kako bo deloval sklad za reševanje bank v težavah in pod kakšnimi pogoji bo iz njega mogoče dobiti denar za reševanje bank, bo določeno v novi medvladni pogodbi, ki jo države članice nameravajo pripraviti do marca 2014. Evropski parlament pa v svojem sklepu, ki je osnova za pogajanja z državami članicami v okviru Sveta EU, predvideva, da samo nadzornik, to je Evropska centralna banka (ECB), lahko predlaga začetek postopka sanacije oziroma likvidacije banke v težavah. Ta predlog bi potem preučil odbor enotnega mehanizma za reševanje, v katerem bodo predstavniki nacionalnih nadzornikov bank in predstavniki evropskih institucij. Ta odbor bi evropski komisiji naročil, naj začne postopek. O konkretnih ukrepih v postopku bi spet odločal odbor enotnega mehanizma.

Glede sklada za reševanje bank evropski parlament meni, da ga je treba vzpostaviti na podlagi veljavne zakonodaje EU, torej ne nove medvladne pogodbe. V prvih desetih letih, ko se bo še polnil, bi lahko po potrebi imel dostop do denarja iz evropskega reševalnega sklada ESM ali iz proračuna EU. Evropski poslanci menijo, da mora enotni mehanizem za reševanje bank veljati za vse banke.

"Nismo še na koncu poti. Sedaj se bodo začela pogajanja z evropskim parlamentom. Ker obe strani podpirata vzpostavitev evropske bančne unije, je kompromis mogoč in nujen," je dejal evropski komisar za notranji trg in finančne storitve **Michel Barnier**. Predsedujoči zasedanja finančnih ministrov litovski finančni minister **Rimantas Šadžius** je dodal, da za vzpostavitev bančne unije niso potrebni le zakonski predpisi, ki jih je treba sprejeti, ampak tudi praktični ukrepi, kot je vzpostavitev novih institucij. Enotni mehanizem za reševanje bank pa je po njegovih besedah tako zapleten, kot je zapleten današnji finančni sektor.

Enotni mehanizem za reševanje bank je drugi steber evropske bančne unije, katere namen je preprečiti ponovitev bančnih kriz in zagotoviti stabilnost finančnega sistema evroobmočja in skupne valute evro. Namen bančne unije je tudi zagotoviti, da bank v prihodnje ne bodo več reševali v glavnem davkoplačevalci. Prvi steber bančne unije je enotni nadzor bank, ki ga bo izvajala ECB.

20.12.2011	Radio Slovenija 1
Naslov:	Se je postopek sanacije slovenskih bank zares začel?
Avtor:	Urška Jereb Brankovič
Rubrika/Oddaja:	STUDIO OB 17H
Površina/Trajanje:	00:55:00
Gesla:	BANKA SLOVENIJE, OBVEZNICE, EVROPSKA CENTRALNA BANKA

//OBVESTILO O PRISPEVKU//

Potem, ko je pred dvema dnevoma vsak državljan plačal 1500 evrov za dokapitalizacijo treh bankNLB, NKBM in Abanke, torej smo prispevali tri milijarde evrov, imetniki podrejenih obveznic in delničarji bank, so prav tako neprostovoljno prispevali 450 milijonov. Gre za vrtoglave zneske, s katerimi naj bi zapolnili bančno luknjo. Se je postopek sanacije slovenskih bank, danes s prenosom prvega paketa problematičnih posojil, na DUTB, torej Družbo za upravljanje terjatev bank, tudi dejansko začel? In prav o tem bomo govorili v prihodnji uri.

Sogovorniki:
MITJA MAVKO (državni sekretar na ministrstvu za finance),
JANEZ ŠKRUBEJ (direktor upravljanja terjatev na DUTB),
JANKO MEDJA (predsednik uprave NLB),
JOŽE LENIČ (predsednik uprave Abanke).

V oddaji so bili omenjeni: NLB, NKBM, Abanka, DUTB, Slovenski državni holding, Helios, Telekom, Aerodrom Ljubljana, BankaSlovenije, Ustavno sodišče, ECB, SIDbanka.

V kolikor želite magnetogram, nam sporočite.

20.12.2013 TV Slovenija 1 Dran/Termin [illegible]

Naslov: Čiščenje dveh največjih državnih bank

Avtor: Eva Uranjek

Rubrika/Oddaja: DNEVNIK Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:02:18 Naklada:

Gesla: OBVEZNICE, PODJETJA, PREZADOLŽEVANJE, POSOJILA, NOVA

JASMINA JAMNIK: Začelo se je tudi veliko čiščenje dveh največjih državnih bank. Družba za upravljanje terjatev bank, krajše slaba banka, je po odobritvi Evropske komisije začela prevzemati slabe terjatve. Prenos bodo, kot je znano, izpeljali v petih svežnjih do konca aprila in prvi sveženj so preknjižili že danes. NLB in NKBM sta se tako znebila za 1,1 milijarde evrov slabih posojil. Gre za terjatve do finančnih holdingov, do gradbenih podjetij in podjetij v stečaju.

EVA URANJEK: Danes je pomemben dan, pravi prvi mož slabe banke. Prva in največja transakcija slabih terjatev iz NLB-ja in NKBM-ja je končana.

TORBJÖRN MANSSON (izvršni direktor Družbe za upravljanje terjatev bank): Do konca dneva bodo terjatve bankprenesene na Družbo za upravljanje terjatev bank. Podpisali smo vse potrebne pogodbe in opravili transakcije. Obveznice so zdaj že pri NLB-ju in NKBM-ju.

EVA URANJEK: Družba za upravljanje terjatev bo naši največji banki za terjatve plačala 622 milijonov. NKBM-ju pa 390 milijonov. V obveznicah in z državnim poroštvom.
ALEŠ HAUC (predsednik uprave Nove Kreditne banke Maribor): Mi to pozdravljamo, ker gre za čiščenje bančnih bilanc. Večinoma že z 31. 12. letos, še bolj pa v naslednjih mesecih, dokler ta prenos ne bo dokončno v teh petih tranšah gotov.

EVA URANJEK: Na slabi banki bodo najprej obravnavali prezadolženapodjetja in podjetja v stečaju. Denimo Merkur, Adrio Airways, pa propadle gradbince, SCT, Vegrad, Primorje. Med prvimi bo tudi prezadolženi Cimos, ki ima za okoli 55 milijonov slabih terjatev. V Cimosu pričakujejo, da bodo odslej lažje in ceneje najemali posojila za nove investicije. Obetajo pa si tudi več novih poslov.

NATAŠA KOCJANČIČ HRABAR (podjetje Cimos): Ta prenos, ki je v teku, je pozitiven signal za naše kupce, ki so svetovno priznani avtomobilski proizvajalci. Ampak kljub temu nam ne zaupajo novih poslov vse dokler ne bomo uspeli tega dela finančnega stabilizirati.

EVA URANJEK: Prvi fizični prenosi kreditnih map na slabo banko pa bodo končani do aprila.

Kaj boste storili, če banka ne bo sodelovala?
Vedno imamo možnost predlagati tudi finančnega izvedenca. Vsekakor je nenavadno, da oškodovanec ne ve, kolikšna je škoda. Sicer je to res težko oceniti, a pričakujem, da bo banka vendarle opredelila vsaj neki minimalen znesek morebitnega oškodovanja. Oni so tisti, ki imajo popolne podatke, po mojem prepričanju pa tudi bančni strokovnjaki, z uporabo metodologije za izračun temelja in višine škode, ne bi smeli imeti omembe vrednih težav.

Kdaj bodo znana imena in kdaj lahko pričakujemo, da bodo zadeve na sodišču?
Pričakujemo, da bodo zahteve za preiskavo oziroma prvi obtožni akti (odvisno od kaznivega dejanja, ki se bo očitalo storilcem) vloženi v drugi polovici prihodnjega leta. Takrat bodo tudi znana imena.

Koliko denarja lahko dobimo nazaj?
Na tožilstvu bomo poskušali tudi z začasnimi zavarovanji premoženja tistih, ki so se okoristili, nastalo luknjo čim boli zapolniti. O zneskih pa je za zdaj nemogoče govoriti.

Dejali ste, da so banke pozno naznanile nepravilnosti, tudi preiskave ne bodo končane z danes na jutri. Kolikšna je nevarnost, da zadeve zastarajo? Kakšni so zastaralni roki?
Tožilstvo si bo v zvezi s tem prizadevalo, da se bodo zadeve obravnavale prednostno. Skrbi za zastaranje po mojem mnenju ni. Sicer pa so zastaralni roki različni od primera do primera, tega ni mogoče posplošiti.

Kolikšno je največje oškodovanje v primerih, ki jih obravnavate?
V eni od zadev je sum oškodovanja sto milijonov evrov. Toliko znaša znesek nevrnjene glavnice posojila.

Kar vrtoglava vsota. Pa je res možno, da je neki bančnik ali gospodarstvenik tako slabo ocenil sposobnost za odplačilo posojila?
V gospodarskem svetu se operira s precej večjimi zneski kot pri fizičnih osebah, zato se veda tudi znesek hitro narašča, če se posojilo ne odplačuje. Treba je vedeti, da določene osebe ni so vzele samo enega posojila, ampak več, sledili so reprogrami. A dokler so se obveznosti poravnavale, nihče ni bil pozoren, pod kakšnimi pogoji so se ta posojila dajala.

Banke so se tudi po začetku krize nadejale, da bo prišlo vsaj do delnega poplačila. Vse je treba presojati skozi prizmo takratnih gospodarskih razmer. Verjetno so bili tudi menedžerji premalo skrbni, to pa bo moralo presojati sodišče.

Pogosto slišimo, da je bilo premoženje, s katerim so bila zavarovana posojila, precenjeno. Kolikšna je v teh primerih odgovornost revizorjev, cenilcev in drugih vpletenih?
Trenutno se preiskovalci omejujejo na ljudi, ki so sklepali posle ali skrbeli za izvajanje. Na kakšni podlagi so sprejemali dokončne odločitve, bo prav tako predmet preiskave. Udeleženih bo mnogo ljudi, saj pri nobenem poslu ni bilo vse odvisno le od enega človeka.

Minister Gregor Virant napoveduje, da bodo mape slabih posojil, ki so bila predana v slabo banko, postale javne. Kaj o tem menite na tožilstvu?
Ta poteza bi lahko ovirala predvsem zadeve v fazi predkazenskega postopka. Ta zahteva stopnjo tajnosti.

Veliko se govori o političnih pritiskih na tožilstvo. Jih občutite?
Ne, sama jih nisem nikoli. Sicer pa bomo zadeve v zvezi s pregonom bančnih kaznivih dejanj izpeljali do konca, v roku, ki si ga je skupina postavila sama, politična provenienca morebitnih osmuljencev pa nas pri tem ni zanimala niti do zdaj in nas ne bo niti v prihodnje.

Torej, če je nekdo dobil ~~posojilo~~ prek zvez, a ga odplačuje, je lahko miren?
To je kompleksen primer. Še vedno je možno, da je dobil ~~posojilo~~ po drugačni mižji ~~obrestni meri~~, kot je sicer veljala, ali pa ~~posojilo~~ ni bilo dano v skladu z bančnimi pravilniki. Četudi je ~~posojilo~~ odplačano, to ne pomeni, da preiskave ne bo.

Katera so najpogostejša kazniva dejanja, ki jih v okviru preiskave zaznavate, in kakšne so zagrožene kazni?
V samih ~~bankah~~ so najpogostejši sumi zlorabe položaja, tudi ~~pranja denarja~~. Kar zadeva zmanje storilce, pa bi lahko šlo za poslovne goljufije. Naj še enkrat pondarim, da vse poslovne odločitve pomenijo določeno tveganje in napačne odločitve niso mijno kaznivo dejanje. Tudi, kjer je nastala škoda za ~~banko~~, je treba presojati skrbnost odločevalcev. Izkazan mora biti naklep.

Kakšne so zagrožene kazni?
Na to vprašanje ni mogoče preprosto odgovoriti, ker gre za različna kazniva dejanja, poleg tega se je v zadnjih letih kazenska zakonodaja večkrat spreminjala, uporabi pa se tista, ki je veljala v času storitve kaznivega dejanja, razen če je poznejša zakonodaja za storilca milejša.

Lahko v do zdaj znanih primerih povlečete vzporednice med praksami bančnikov?
Vsekakor gre za odstopanja od dobrih poslovnih praks in pravil, ki so veljala znotraj same ~~banke~~, upoštevajoč čas in razmere, v katerih so bile pogodbe sklenjene, v nekaterih primerih tudi taka, ki dobesedno bijejo v oči. A to je šele izhodišče za nadaljnje ocene, nikjer zadeve še niso tako daleč, da bi lahko rekli, kaj natančno so delali narobe. ~~Banke~~ so se tudi same zavezale, da bodo opravile notranji pregled in ugotovile, ali so bile odločitve sprejete v skladu z njihovimi internimi pravili.

Bi lahko ocenili, ali so bile uprave bank v državni lasti manj skrbne pri podeljevanju ~~posojil~~?
Tega ne bi mogla reči.

Pred dnevi smo dobili neuradne informacije, da se NLB v primeru nekdanje šefinje kabineta premiera Pahorja Simone Dimic ne želi opredeliti, ali je bila oškodovana. Kaj to pomeni za tožilstvo?
Učinkovitost postopkov je odvisna predvsem od sodelovanja oškodovanih ~~bank~~. ~~Banka~~ sama je strokovnjak za preiskovano področje in kot taka mora sama oceniti, kolikšna je nastala škoda. Res je, da je v teh primerih ocenjevanje škode zapleteno, splošna ocena pa je vendarle možna.

Se vam zdi, da želi banka nekoga zaščititi?
Tega ne morem reči.

> Predmet preiskav bo tudi odgovornost nadzornikov

Simona Murko, tožilka specializiranega tožilstva

Večji posli niso mogli mimo bančnih uprav, na nižjih ravneh pa so bili zvesti izvajalci, pravi Simona Murko, tožilka specializiranega državnega tožilstva

ANDREJA LONČAR

Simona Murko je ena izmed treh tožilcev specializirane preiskovalne skupine, ki deluje v okviru specializiranega državnega tožilstva in preiskuje sume gospodarskega kriminala v bankah. Skupini se je pridružila letos, trenutno pa jima v obravnavi kar nekaj primerov. Kot pravi, vsak dan na mizo prihajajo novi. Večina je v fazi predkazenskega postopka, zlasti zbiranja dokumentacije.

Z njo smo se pogovarjali o tem, kaj preiskuje skupina za pregon gospodarskega kriminala v bankah, kako daleč so postopki in kaj so do zdaj ugotovili.

❑ Ta teden je na podlagi ovadbe NLB potekala kriminalistična preiskava, domnevno je šlo za posle s podjetji okrog Samida Osmanoviča, kriminalisti pa preiskujejo 48-milijonsko oškodovanje. Gre za več let stare posle, o katerih smo mediji poročali že pred štirimi leti. Kdo tu ni opravil svoje naloge? Uprave, morda tudi pravosodni organi?

Najprej je treba poudariti, da je večina zadev, ki jih danes preiskujemo, v fazi predkazenskega postopka. Da lahko nekdo organ začne ukrepati, je najprej potrebno naznanilo. Očitek v njem mora biti konkretiziran, tožilstvo na podlagi zgolj splošnih podatkov ne more učinkovito ukrepati in usmerjati predkazenskih postopkov. Priložena morajo biti ustrezna listinska dokumentacija oziroma dokazi. Naznanila iz samih bank so začela pritekati pozneje in tako je zdaj v teku pridobivanje dokumentacije, ki je večinoma zelo kompleksna.

Ne moremo reči, da je pridobivanje dokumentacije od bank glavna težava, saj to ne velja za vse banke. Nekatere so se hitro odzvale, nekatere pa res pozneje. Lahko povem, da se kooperativnost NLB, ki je bila prej nekoliko slabša, v zadnjem času povečuje. Je pa dejstvo, da so postopki v bankah, ki so bolj kooperativne, zdaj korak ali dva dlje.

❑ Tožilec Jože Kozina je po julija izrečeni sodbi v primeru Istrabenz dejal, da nadzorniki podjetij niso opravili svojega dela. Bi lahko podobno rekli za nadzornike bank?

Nadzorniki bi se gotovo morali nekoliko odzvati. Njihova morebitna odgovornost bo predvsem tudi predmet prihodnjih preiskav.

❑ Ali so se velike posojilne pogodbe lahko sklepale brez vednosti vodstva?

Ne. V kreditnih odborih so bili tudi nekateri člani uprav, po mojem vedenju so bili vsaj seznanjeni s temi posli. Tudi iz tedaj veljavnih bančnih pravilnikov je mogoče sklepati, da večji posli in glavne odločitve niso mogle mimo uprav. Odločitve so bile sprejete na najvišjih ravneh odločanja, ljudje na nižjih ravneh pa so bili po dolžnostnih ugotovitvah lojalni izvajalci.

❑ Ali to pomeni, da si srednji menedžment lahko oddahne?

Njihovo udeležbo oziroma vlogo, ki so jo pri tem odigrali, bomo skrbno preosojali.

❑ Kaj iščete v teh preiskavah?

Preiskujemo vse razpoložljive sume kaznivih dejanj. Vse posle presojamo v luči razmer v času, ko so bili podpisani. Vsaka napačna poslovna odločitev se ni nujno kaznivo dejanje.

Pri ugotavljanju odškodninske ali kazenske odgovornosti se ne presoja samo, ali je bil posel za banko škodljiv, temveč tudi: ali je imel bančni menedžer na voljo možnost, da posla ne bi sklenil; ali je obstajal konflikt interesa med banko in bančnikom; ali je bančnik zasledoval izključno interes banke; ali je bila njegova odločitev o podelitvi posojila podkrepljena s primernimi, ustreznimi informacijami; ali je bilo prepričanje bančnika, da deluje v dobro banke, zgolj njegova subjektivna ocena ali pa je bila racionalna na podlagi objektivnih meril.

Skratka, preiskujemo dejanja, kjer se je nekdo okoristil oziroma je nameraval sebi ali drugemu pridobiti protipravno premoženjsko korist. Eden izmed glavnih elementov je škoda, in če se banka ne bo čutila oškodovana, bo pač tožilstvo sprejelo temu ustrezne odločitve.

❑ Ali torej prijateljsko podeljevanje posojil ni nujno kaznivo dejanje?

Vsa tako imenovana korupcijska ravnanja niso hkrati kazniva dejanja. Odločanje na podlagi poznanstev je sicer etično sporno, a če je vse skladno s pravili banke, to ni kaznivo dejanje.

20.12.2013 FINANCE WEEKEND Stran Tiskan 2

Naslov: Odločale so uprave bank

Avtor: Andreja Lončar

Rubrika/Oddaja: WEEKEND Žanr: INTERVJU

Površina/Trajanje: 751,73 Naklada: 12.390,00

Gesla: NADZOR NAD BANKAMI, OBRESTNA MERA, PRANJE DENARJA, DENAR,

SUMLJIVI BANČNI POSLI

Odločale SO UPRAVE BANK

20.12.2013	Radio Slovenija 1	Stran Termin	15:30:00
Naslov:	Čiščenje NKBM in NLB je danes steklo		
Avtor:	Zdenka Bakalar		
Rubrika/Oddaja:	DOGODKI IN ODMEVI	Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:02:23	Naklada:	
Gesla:	OBVEZNICE, PODJETJA, POSOJILA, NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR,		

ŽIVA TRČEK: Čiščenje Nove Ljubljanske banke in Nove kreditne banke Maribor je kot rečeno danes steklo. Banki bosta za 3,2 milijarde evrov slabih posojil dobili milijardo obveznic Družbe za opravljanje terjatev bank, kupnino bosta dobili še letos. Slaba banka je namreč izdala dve in tri letne obveznice s poroštvom države in bodo prihodnji teden uvrščene na ljubljansko borzo. Danes so prožili knjigovodsko operacijo čiščenja, fizično pa bodo vso dokumentacijo prenesli v štirih mesecih. Zdenka Bakalar.

ZDENKA BAKALAR: Za 3,2 milijardi slabih posojil bosta NLB in NKBM dobili samo tretjino vrednosti. NLB 622 milijonov, NKBM 390 milijonov obveznic. Predsednik uprave mariborske banke Aleš Hauc.

ALEŠ HAUC (predsednik uprave Nove KBM): Bo tudi družba za upravljanje terjatev banknaši banki predala državne obveznice, ki bodo začele tudi kotirat na ljubljanski borzi.

ZDENKA BAKALAR: Mariborska banka bo iz bilanc odstranila za 1,1 milijardo slabih posojil, NLB pa za 2,1 milijardo, za zdaj je to sprememba v knjigi, dejansko bo prenos dokumentacije potekal v petih delih in to štiri mesece. Dotlej pa bosta banka in DUTB skupaj upravljali to slabo premoženje.

ALEŠ HAUC (predsednik uprave Nove KBM): Skupaj, tak je bil tudi govor, zaradi tega ker mora Družba za upravljanje terjatev bankv bistvu vzpostaviti še vse te mehanizme oziroma instrumentalije za upravljanje teh terjatev, tako da tudi za to je poskrbljeno v največji možni meri.

ZDENKA BAKALAR: Seveda nas najbolj zanima kaj so pravzaprav prenesli, to bo objavila Družba za upravljanje terjatev, prej bodo obvestili podjetja, pa bi kdaj odobrili takšna posojila, ki ji zdaj, kot slaba prepuščate Družbi za upravljanje, smo vprašali Aleša Hauca, predsednika uprave NKBM.

ALEŠ HAUC (predsednik uprave Nove KBM): Če bi jaz odobraval te kredite bi sigurno bolj pazil na to ali bo lahko družba zagotovila denar, pa še boljša zavarovanja bi reci vzel. Ampak kot pravim, je za nazaj zelo lahko bit pameten, za naprej pa težko.

ZDENKA BAKALAR: Poleg 390 milijonov obveznic za slaba posojila je NKBM pred dnevi dobila še 870 milijonov državnega denarja. NLB pa je dobila dobro milijardo in pol državnega denarja, za slaba posojila pa še 620 milijonov obveznic.

20.12.2013 Večer Stran: Termin
Naslov: "Izgubil sem 20 tisočakov"
Avtor: ANDREJA KUTIN
Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 222,98 Naklada: 31.150,00
Gesla: DELNICE, NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, BANKE, SLOVENSKE

"Izgubil sem 20 tisočakov"

Mali delničarji, med katerimi so nekateri v "zanesljivi" naložbi v državni banki izgubili prihranke, so besni

ANDREJA KUTIN

"Barabe, izgubil sem dvajset tisočakov," je s pestjo včeraj proti zgradbi Nove KBM grozil starejši gospod, ki ni želel biti imenovan. "Veste, ljudje so jemali kredite, vlagali prihranke, vse z zaupanjem, da gre za državno banko in če zadaj stoji država, zadeva res ne more propasti," se kislo nasmehne in zamahne z roko. Bolj konkreten je sedaj že nekdanji mali delničar mariborskega finančnega stebra Venčeslav Pirc: "To, kar je izvedla NKBM, je rop stoletja. Nobenega slabega kredita, nobene bančne luknje ni napravil kdo od malih delničarjev. Nisem kriv, če se je banka enkrat prodala in lastninila, jaz do sedaj nisem imenoval še niti enega člana nadzornega sveta ali menedžmenta, praktično so politične stranke imenovale svoje nazdornike in prav bi bilo, da bi vsak nadzornik tudi kupil za 20.000 evrov delnic. Tako pa se lahko tisti, ki so izvedli rop stoletja, delajo nemme. Smiselno bi bilo, da bi banka ali društvo malih delničarjev tožilo menedžment in nadzorni svet za škodo, ki so jo povzročili."

"Banka je izgubila zaupanje"

Na vprašanje, ali se mu zdi ta možnost sploh realna, Pirc odgovarja: "Mislim, da ta opcija kljub vsemu bo. Dosti ljudi je spremenilo svoje depozite v delnice in so jih izgubili. In če bo država pokrivala bančne luknje, bi lahko povrnila denar tudi tem delničarjem. Res je, da imamo različne vrste delničarjev, špekulante in tiste, ki so zaupali v banko. To zaupanje je ta banka izgubila, čeprav je to osnova, na kateri gradijo. Poštenost, vestnost in morala bi se morale nekje tudi odraziti, ne pa da ropa menedžment, nadzorni sveti, sami pa niso prispevali k obstoju in razvoju svoje banke ničesar. Noben od malih delničarjev ni imel nikoli možnosti, da bi kogarkoli imenoval v nadzorni svet, tudi informacije, ki smo jih dobivali na skupščinah, niso nikoli dale niti približno misliti, da banka slabo stoji."

"Vzel kredit"

Delnice banke so kupovali ljudje iz vse Slovenije, samo iz Mestne občine Maribor je denar na banko prineslo 5115 ljudi, denar pa so si nekateri tudi izposojali, najemali so kredite, celo prodajali njive. **Borut Tomše** je vzel kredit pri eni, da je kupil drugo banko: "Ironija vsega skupaj je, da sem vzel in seveda odplačal kredit pri eni slovenski banki, da sem kupil delnice druge in izgubil denar. Če bi ga vložil v karkoli drugega, bi bilo bolje. Saj je postajalo jasno že, ko so prišle vesti o investitorjih s Kajmanskih otokov, ki so hitro spet prodali delnice, da zadeva smrdi. In pri vsem tem bomo mazohistično še dalje poslovali s to banko."

2[illegible].12.2013 Večer Stran Tarnop

Naslov: "Svoj denar bom odnesel drugam"

Avtor: mst

Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: VEST

Površina/Trajanje: 125,66 Naklada: 31.150,00

Gesla: DELNICE, NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, BANKE

"Svoj denar bom odnesel drugam"

"To je navadna kraja! In svinjarija. To je kraja ljudi. Banka se je izneverila ljudem, ki so vanjo zaupali, ki so imeli v njej prihranke in račun celo življenje. Nimam besed. To je lahko začetek njenega konca. Ko banka izgubi zaupanje ljudi, gre le še navzdol." To so besede nekdanjega poslanca LDS, znanega Mariborčana **Rudija Mogeta**, ki je kupil za fizične osebe maksimalnih 260 delnic NKBM za dobrih 27 evrov. Zdaj Moge pravi še: "Sam bom v njej zaprl račun in svoje prihranke prenesel drugam. Če bom le našel banko, za katero bom ocenil, da je bolj vredna zaupanja. Moramo pa zahtevati, da se nekatere pokliče na odgovornost."

Ob javni prodaji delnic NKBM je bil na te izjemen naval. Bile so slovenski hit, ne le med podučenimi vlagatelji, temveč tudi med "navadnimi ljudmi". Ne nazadnje je takrat ljudi k nakupu pozival tedanji finančni minister Janševe vlade Andrej Bajuk, pa tudi mariborske mestne oblasti pod županom Francem Kanglerjem. V prvih tednih so tako delnice z začetnih 27 evrov odskočile na 42 evrov in nekateri, ki so se jih znebili takrat, so izvrstno zaslužili. Drugi so bili te dni izbrisani oziroma razlaščeni. Med njimi poleg Mogeta tudi mnogi drugi poznani Slovenci. Kot je še pred tedni izhajalo iz delniške knjige NKBM, so bili do nedavnega delničarji še vedno denimo Boško Šrot in njegova žena Anica Šrot Aužner, Rajmond Debevec, Sašo Peče, Stane Valant, Tomaž Orešič, Franc Kangler, Damjan Janković, Marjan Pišljar, Mile Šetinc, zakonca Matej in Katarina Lahovnik, Šime Ivanjko, Dušan Zorko, Stanislav Petek, žena Tomaža Lovšeta Anita Lovše, Drago Cotar, pa tudi nekdanji člani uprave NKBM Matjaž Kovačič, Manja Skernišak, Andrej Plos, prav tako Črt Mesarič. Nekateri so jih kupovali prek svojih firm, drugi kot fizične osebe. "Menim, da je šlo že pri javni prodaji delnic za prevaro, saj odgovorni niso razkrili vseh podatkov o poslovanju banke. Od predstavnikov malih delničarjev pričakujem, da nas bodo združili v postopkih proti odgovornim, tudi proti državi mogoče," zdaj pravi Damjan Janković, sin ljubljanskega župana, ki je imel kot Moge 260 delnic. **(mst)**

21.12.2013 Večer Stran/Termin: 22
Naslov: Petek, trinajsti
Avtor: BRANKO ŽUNEC
Rubrika/Oddaja: POMURJE Žanr: KOMENTAR
Površina/Trajanje: 213,62 Naklada: 31.150,00
Gesla: POŠTA, ROP, ZAVAROVALNICA TRIGLAV, ZAVAROVALNICE,

NA MURSKI PREZI

Petek, trinajsti

BRANKO ŽUNEC

V enem od stanovanjskih blokov v blokovskem kompleksu v Lendavski ulici v Murski Soboti odkrijejo simptom legionele, v zavodu za zdravstveno varstvo zagotovijo, da pitna voda v mestu in na širšem območju ni okužena, v bloku poteka preventivno pregrevanje vode. V Lemerju na Goričkem mladeniča poskusita oropati bencinski servis podjetja Panvita, vendar ju policisti v bliskoviti akciji komaj pol ure po poskusu kaznivega dejanja+opa že aretirajo. V Lendavi so se nepridipravi pripravljali na filmski vlom v trgovino Pal Media v Mercator centru, ki so ga izvedli v noči s sobote, 14., na nedeljo, 15. decembra, repatje še tščejo.

Ščepec vraževerja, začimba življenja! Zakaj pa ne?

Vse to (in še marsikaj temu podobnega v lokalnem in globalnem okolju) se je dogajalo v petek, trinajstega decembra, morda je to komu - meni je - vzbudilo asociacije na strah pred številko trinajst, ki je menda še večji, če se ta prekriva s petkom. Takrat so bili tudi objavljeni rezultati stresnih testov, parlament je sprejel moratorij za rušenje nedovoljenih gradenj, v prestolnici je že drugič v enem tednu kakih 400 ljudi protestiralo proti korupciji. Veliko ljudi naj bi še danes verjelo, da bojazen pred trinajstico, imenuje se triskaidekafobija (triskaideka pomeni v grščini trinajst, fobija pa strah), ni čisto iz trte izvita, ampak da to število resnično vsebuje neko nadnaravno negativno energijo. Vraževerje? Praznoverje?

V preobilju informacij, ki je vse bolj očitno, ko na primer internet lahko generira več verzij poročil o enem dogodku, se take vrste energija sprošča ob številnih aktualnih temah, v Pomurju na primer ob vprašanjih, kako bo v procesu tako imenovane decentralizacije javne uprave z nekaterimi območnimi službami, enotami in zavodi v okviru Pošte Slovenije, NLB, Zavarovalnice Triglav, kakšna je prihodnost določenih krajevnih uradov po upravnih enotah, kaj bo z regionalnimi zavodi za zdravstveno varstvo, gozdove, šolstvo in druge dejavnosti. Veliko negativne energije se je nabralo ob zelo negotovi usodi enega ključnih podjetij v regiji, modnooblačilnega podjetja Aba Mura, že dalj časa so v zraku gibanja o novi lastnikih in/ali strateških partnerjih Radenske, farmacevtskega podjetja Galex in Agroservisa, ni povsem jasno, ali in kako se bo v povezavi s Petrolom končala sanacija lendavske skupine podjetij Nafta, kdo bo kupil in oživil Pomurko - Mesno industrijo v stečaju.

Petek, trinajsti, je torej bolj ilustracija ali prispodoba za stanje duha v "svetu ob Muri", kjer so odprte tudi dileme o gradnji elektrarn na reki Muri, o tem, kje in kako vzpostaviti sicer nujno potrebne namakalne sisteme, kakšna je učinkovita obramba pred točo, o tveganjih, ki jih v kmetijstvu prinašajo podnebne spremembe. Ščepec vraževerja, začimba življenja! Zakaj pa ne?

21.12.2010 Dnevnik Stran: 3

Fotografija: Matej Podgoršek/Agencija Dnevnika

ke – vložile več milijonov evrov. Po naših izračunih bo denimo Petrol svoj davčni ščit – večina izvira iz zgrešene naložbe v istrabenz – v celoti porabil šele okoli leta 2020, do tedaj pa bo lahko polovico vsakoletne davčne osnove kompenziral s sproščanjem odloženih terjatev za davke.

Nezanemarljive niso niti izgube državljanov, ki so v delnice in podrejene obveznice slovenskih bank po neuradnih ocenah skupno vložili okoli 250 milijonov evrov. Okoli 150 milijonov evrov je namreč več kot 100.000 državljanov vložilo samo v delnice Save KBM. A če so se v decembrskih dneh leta 2007 vrste pred vpisnimi mesti vile na ulice, je šest let kasneje evforija le še grenak spomin. Centralna klirinško depotna družba KDD je namreč včeraj samo iz lastništva NKBM izbrisala premoženje okoli 97.000 državljanov in s tem dokončno razblinila še zadnje upe, da bodo njihove naložbe kdaj še kaj vredne. Edina vrednost izbrisanih delnic je davčni ščit, s katerim si bodo lahko izbrisani mali delničarji znižali davek na kapitalski dobiček, ki so ga ustvarili s prodajo drugih finančnih naložb. Toda drugače kot podjetja državljani davčnega ščita ne bodo mogli prenesti v prihodnja leta in ga bodo lahko izkoristili le še do konca letošnjega leta. »

Slabe terjatve NLB in NKBM na DUTB, dokumentacija pa še prihaja

Družba za upravljanje terjatev bank (DUTB) je včeraj z NLB in Novo KBM naposled podpisala vse potrebne dogovore o operativnemu izvajanju storitev. Največji slovenski banki sta tako na DUTB včeraj prenesli za 3,1 milijarde evrov slabih terjatev, v zameno pa dobili za milijardo evrov obveznic z dvoletno oziroma triletno ročnostjo. Fizični prenosi dokumentacije bodo potekali postopno v petih fazah. Kot pojasnjujejo v NLB, dodo celotno dokumentacijo z več kot 1000 kreditnimi mapami dokončno prenesli šele do aprila prihodnje leto.

21.12.2013 Dnevnik Stran.Termin: 2

V uradni ceni sanacije bank niso zajete izgube, ki so jih družbe v državni lasti ustvarile z izbrisom njihovih delnic in podrejenih obveznic v NLB, NKBM in Abanki. Samo Kad in Sod sta že izgubila 110 milijonov evrov, na udaru bodo tudi zavarovalnice.

Čeprav je država stroške sanacije bank ocenila na 3,66 milijarde evrov, bodo ti zanjo v resnici še za najmanj dvesto milijonov evrov višji.

V uradni ceni sanacije, ki zajema stroške dokapitalizacije NLB, NKBM in Abanke, stroške nadzorovane likvidacije Factor banke in Probanke ter sredstva za delovanja Družbe za upravljanje terjatev bank (DUTB), namreč niso zajete izgube, ki so jih družbe v državni lasti ustvarile z izbrisom njihovih delnic in podrejenih obveznic v treh državnih bankah. Njihova razlastitev bo prihodnje leto udarila tudi po davčni blagajni. Ker bodo morali državni lastniki naložbe v bankah v celoti oslabiti, bodo lahko sprostili tudi odložene terjatve za davek, ki so jih oblikovali v preteklih letih. To bo zelo verjetno krepko oklestilo prilive od davka na dobiček, ki ga bodo plačevale državne družbe.

Največja »kolateralna škoda« sanacije bank sta brčas državna sklada Kad in Sod. Prvi je z izbrisom delnic in obveznic NLB ter NKBM utrpel za več kot 50 milijonov evrov izgube. To je enako znesku, ki ga Kad letno vplača v pokojninsko blagajno. Še huje jo bo po naših informacijah odnesel Sod, kjer naj bi bile izgube, povezane z razlastitvijo, še do deset milijonov evrov višje. Pri tem velja spomniti, da je Kad in Sod v dokapitalizacije teh bank v zadnjih letih silila prav vsakokratna oblast. Že leta 2008 sta tako morala sodelovati pri povečanju kapitala v NLB in za novo vplačano delnico plačala danes neverjetnih 334 evrov.

Največji žrtvi Kad in Sod

K 110 milijonom evrov, ki sta jih v reševanju slovenskih bank izgubila Kad in Sod, velja prišteti še skoraj 12 milijonov evrov, ki jih bodo samo letos z delnicami Nove KBM izgubili Gen Energija, Pošta Slovenije in Eles. Vsi trije so te delnice po ukazu zdaj že nekdanje Agencije za upravljanje kapitalskih naložb (AUKN) kupili v dokapitalizaciji leta 2011. Za posamezno delnico so odšteli osem evrov, skupaj pa skoraj 50 milijonov evrov. Pretežni del te naložbe so vse tri družbe odpisale že v zadnjih dveh letih, pri čemer bo Eles pridelal še dodatni milijon evrov izgube z izbrisom delnic v NLB.

A spisek državnih podjetij, ki so z naložbami v slovenske banke utrpele visoke izgube, se s tem še zdaleč ne konča. Tri prej omenjeni dokapitalizacij NLB so morale na pomoč priskočiti številne družbe v delni ali izključni lasti države: Zavarovalnica Triglav, Petrol, Eles, Geoplin, Rudnik Trbovlje-Hrastnik v zapiranju, Soške elektrarne, Dravske elektrarne, elektrodistributerji... Skoraj dva milijona evrov izgube bo po naših izračunih zaradi izbrisane naložbe v delnice Abanke imela tudi novogoriška igralniška skupina Hit, ki je morala svoj šestodstotni delež Abanke že lani slabiti za okoli 12 milijonov evrov.

Družbe v državnem solastništvu so sicer v zadnjih letih izgubile več kot 250 milijonov evrov, ki so jih vložile v delnice največjih treh domačih bank. Za primerjavo: gre za vsoto, enako znesku davčnih obveznosti, ki jih je Durs do konca septembra dodatno obračunal v letošnjih davčnih nadzorih. Za lažjo predstavo omenimo še, da so davčni inšpektorji med julijem in novembrom opravili 14.038 preventivnih obiskov in 2265 nadzorov.

Še dodatnih 20,5 milijona evrov slabitev bodo morale zaradi izbrisa delnic in podrejenih obveznic NLB, NKBM in Abanke vpa opraviti domače zavarovalnice in pozavarovalnice, še za 6,7 milijona evrov pa pokojninske družbe. Kot nam je včeraj pojasnil direktor Agencije za zavarovalni nadzor (AZN) **Sergej Simoniti**, so zavarovalnice in pokojninske družbe določene oslabitve teh finančnih instrumentov opravile že pred njihovim izbrisom. Samo Sava Re bo imela zaradi oslabitev delnic domačih bank skupno 8,4 milijona evrov izgub, Zavarovalnica Maribor 19,2 milijona evrov, izgube Adriatic Slovenice z vsemi podrejenimi obveznicami in delnicami slovenskih bank pa se ocenjujejo na od 10 do 15 milijonov evrov.

Tolažilna nagrada: davčni ščit

Če je država z razlastitvijo imetnikov delnic in podrejenih obveznic proračunu prihranila pol milijarde evrov, se ji v prihodnjih letih prav zaradi tega obetajo nižji prilivi iz davka na dobiček. Iz tega naslova tako država še vsaj nekaj let ne more pričakovati večjih prilivov denimo iz Petrola, Zavarovalnice Triglav, Gen Energije, Pošte Slovenije, Elesa, Adriatic Slovenice, Save Re, Zavarovalnice Maribor... Pri tem smo omenili le nekatere večje slovenske družbe, ki so v delnice in obveznice slovenskih bank v preteklosti – tudi po naročilu politi-

21.12.2013 Dnevnik
Naslov: Skriti stroški reševanja bank v državnih družbah
Avtor: Primož Cirman, Matjaž Polanič
Rubrika/Oddaja: V OSPREDJU Žanr: POROČILO
Površina/Trajanje: 934,27 Naklada: 46.260,00
Gesla: DELNICE, OBVEZNICE, POZAVAROVALNICA SAVA, ADRIATIC

Gospodarstvo / Banke

Skriti stroški reševanja bank v državnih družbah

Primož Cirman, Matjaž Polanič

21.12.2013 Večer

Lastniki delnic Nove KBM po poštnih okrajih na dan 6. 8. 2013

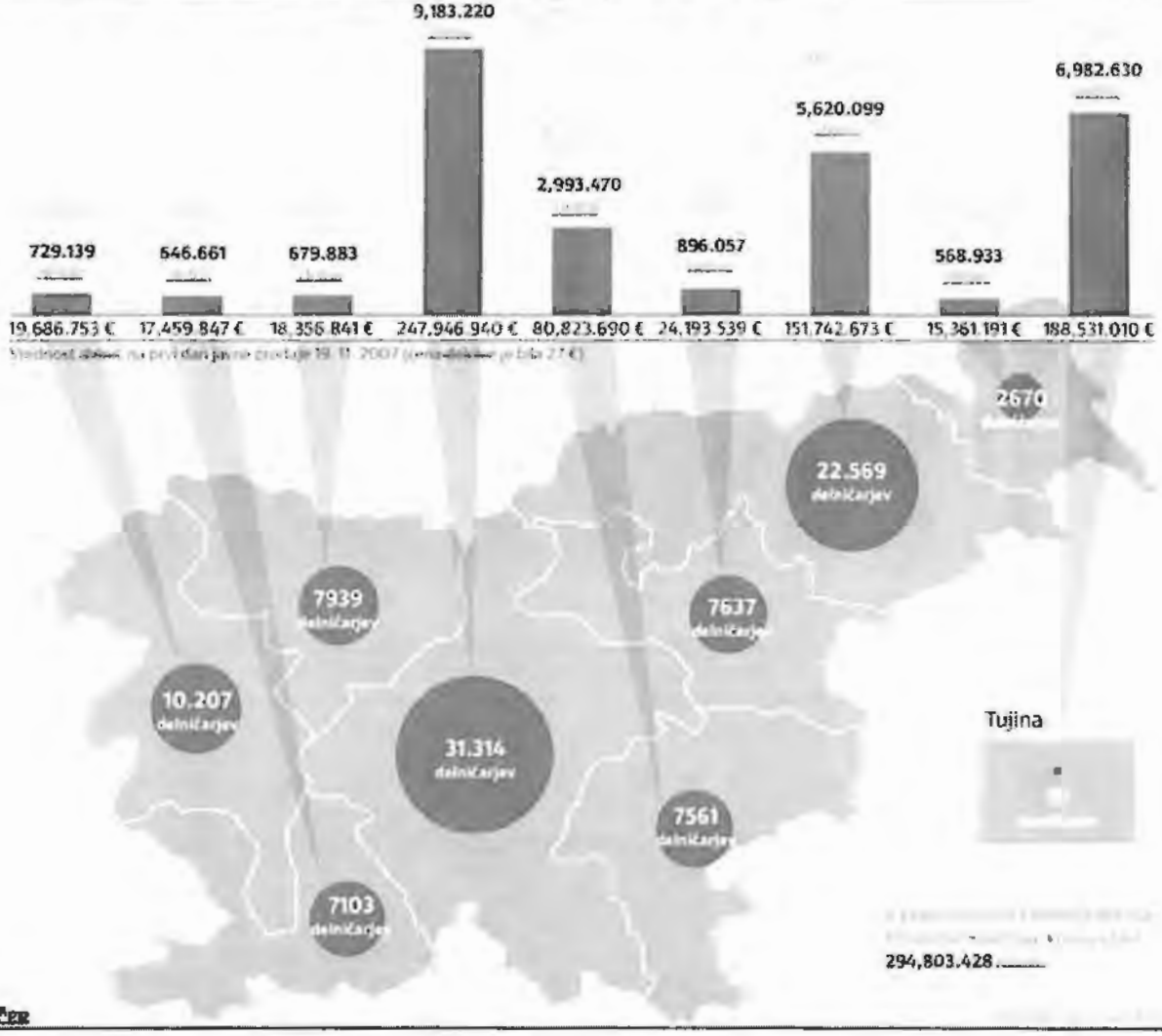

VEČER

Ne gre samo za Maribor, denar so v Novi KBM izgubili ljudje iz cele države. (Nova Ljubljana)

jih je uporabil le za davčni ščit, denar pa je bolj ali manj izgubil. "Mali delničarji so bili zavedeni predvsem v eni točki. Država je takrat javno napovedovala, da se bo postopoma umaknila iz lastništva in da bo banko prevzel strateški lastnik. In ta bi seveda malim delničarjem ob prevzemu moral plačati tudi prevzemno premijo. Država je pač slab lastnik in zdaj je bolj kot kadarkoli jasno, da je bila NKBM poligon za prečrpavanje denarnega toka v smeri koristi različnih interesnih skupin," pravi Lahovnik. Med drugim opozori na prevzem nepomembne, nepoznane Credy banke iz Kragujevca, za katero je NKBM odštela 10 milijonov evrov in jo 2011. s petimi milijoni še dokapitalizirala. "Torej je denar odtekal tudi tja. In ne vem, ali so to neuspelo, slabo naložbo zdaj že slabili," dodaja.

Nekateri pa so lepo zaslužili

So pa seveda tudi takšni, ki so z delnicami NKBM sijajno zaslužili, saj so jih prodali, ko je njihova cena v prvih tednih skočila s 27 tudi proti 42 evrom. Finance so tedaj pisale, da je bil med rekorderji, ki so zaslužili, tudi **Bogdan Pušnik**, tedaj lastnik borzno-posredniške hiše Medvešek Pušnik, ki je svojih preko 9251 nabranih delnic, s čimer jih je imel tudi več od Mestne občine Maribor (7407 delnic), hitro prodal. "Kupil sem jih zunaj borze in devet tisoč lotov sem danes zjutraj zunaj borze prodal," je Financam povedal decembra 2007. Včeraj nam Pušnika ni uspelo priklicati. Delnice je kupil tudi mariborski mestni svetnik **Stojan Auer**, ki prav tako poziva k skupinski tožbi, pravi pa tudi, da so s pravniki že našli pravno podlago za tožbo, in sicer zavajanje z letaki, ki so jih ob pozivih k nakupu leta 2007 delili pri banki. "Tudi mi smo kupili delnice, sicer za vsoto, ki smo jo lahko kot fizične osebe, a kupila jih je cela širša družina. Sem pa na to, da se nekaj dogaja z banko, opozarjal že dalj časa," pravi mariborski politik in podjetnik.

21.12.2011 Večer Stran/Termin 6

Naslov: Nekateri bi služili z nesrečo padlih delničarjev Nove KBM

Avtor: ANDREJA KUTIN, MATIJA STEPIŠNIK

Rubrika/Oddaja: GOSPODARSTVO Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 947,30 Naklada: 31.150,00

Gesla: OBVEZNICE, DELNICE, NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, BANKE,

Nekateri bi služili z nesrečo padlih delničarjev Nove KBM

Preden se razočarani mali delničarji pridružijo skupinskim tožbam, naj se pozanimajo o referencah ljudi, ki jih bodo zastopali, priporočajo v Vseslovenskem združenju malih delničarjev. Sami še preučujejo naslednje korake

ANDREJA KUTIN
MATIJA STEPIŠNIK

Ogoljufani, jezni, razočarani. Kjerkoli v Mariboru se je včeraj slišalo ime druge največje slovenske banke, ki so jo Mariborčani s ponosom imeli za svojo, so bili odzivi bolj ali manj enaki, če smo naleteli na delničarje ali varčevalce v Novi KBM. Tudi v čakalnici pri pediatru. "Upam, da jim bo čas pokazal svoje. Mi smo kupili delnice, tako, za garancijo, za otroka," se je jezila ena od mam. Pred banko, kjer je kot nalašč včeraj popustila streha na nadstrešku, pa neki gospod: "Lejte, denar jim odteka." Pa ne gre samo za Maribor, denar so izgubili ljudje iz cele države, največ denarja pa se je v Maribor steklo iz osrednje Slovenije, nato iz tujine, sele na tretjem mestu so Mariborčani, med njimi pa je največ "majhnih" malih delničarjev, torej tistih, ki so stali v vrstah pred bančnimi okenci in kupovali delnice s svojimi prihranki, čez šest let pa jih brez debate ali opravičila dokončno tudi izgubili.

Še pomnite Zvona?

Okoli Nove KBM in njenih razlaščenih malih delničarjev se je že začelo gnesti nekaj skupin, ki pozivajo ljudi k skupinski tožbi, češ da je zmaga menda zagotovljena. Tako trdijo. "Ljudje naj nikar ne nasedejo pozivom, naj se ne pridružijo skupinskim tožbam, če niso prepričani o referencah teh skupin oziroma ljudi, ki jih vodijo. Take primere smo že imeli v preteklosti, bili smo jim priča v primeru Zvonov. Neka skupina skliče novinarsko konferenco, zna spretno komunicirati zadevo, ljudje ji nasedejo in ji celo zaupajo dodatna sredstva za stroške teh postopkov, rezultata pa ni. Ko se nam javljajo ljudje iz vse Slovenije, slišimo dosti žalostnih zgodb, ljudje so imeli denar v delnicah ali obveznicah Nove KBM za varno naložbo, za primer bolezni, za starost. Tragično je, da želi nekdo sedaj služiti z njihovo nesrečo in si s tem krepiti prepoznavnost, ni pa pripravljen v to vložiti lastnih stroškov in dela," opozarja predsednik Vseslovenskega združenja malih delničarjev **Kristjan Verbič**. Hkrati opozarja vse male delničarje, naj nikomur ne namenijo sredstev iz tega naslova vnaprej, stroški naj bodo obračunani le pri uspešno izpeljanih postopkih. Pod črto - preden se sedaj že nekdanji lastniki delnic odločijo za sodelovanje s skupino, ki obljublja zmago v tovrstni tožbi, naj se dobro pozanimajo o preteklih uspehih in referencah teh ljudi in naj nikar komu ne zaupajo denarja vnaprej.

Velikanski pravni zalogaj

Odločitev o tem, kako bodo v primeru NKBM ravnali pri Vseslovenskem združenju malih delničarjev, še ni popolnoma jasna. Proces bo dolg in organizacijsko zahteven, pravi Verbič, ki ne skriva, da imajo pri iskanju pravnih zastopnikov za tak proces težave:

Kristjan Verbič o tožbi v primeru NKBM: "Gre za novost na tem področju in zadnje, kar bi želeli v tem trenutku, je dajati prazno upanje in dodatno sol na rane."

"Zelo malo odvetniških pisarn v Sloveniji je sposobno prevzeti tak primer in obenem niso že zastopniki nasprotne strani. Gre za novost na tem področju in zadnje, kar bi želeli v tem trenutku, je dajati prazno upanje in dodatno sol na rane. Trenutno smo v postopku številnih posvetovanj s pravnimi strokovnjaki, in če se izkaže, da imamo realno možnost v tem zahtevnem postopku, bomo pozvali male delničarje. Osebno sem prepričan, da je treba ukrepati, saj je ta dogodek zelo slab signal za vse, tudi tuje investitorje in delničarje, da se to lahko v Sloveniji zgodi prav vsakomur. Imamo že uspehe pri tovrstnih postopkih, predvsem pri iztisnitvah malih delničarjev, in če bomo šli v ta proces, zagotovo ne bomo od nikogar zahtevali denarja za sodelovanje. V vseh postopkih je denar za pravnike, izvedenska mnenja in ostalo založila zveza."

Poligon za prečrpavanje denarja

Ekonomist, nekdanji minister za gospodarstvo **Matej Lahovnik** je prav tako imel 260 delnic NKBM. Na koncu

[illegible].2013	Radio Slovenija 1
Naslov:	Včeraj se je začelo čiščenje NLB-ja in NKBM-a
Avtor:	/
Rubrika/Oddaja:	DRUGA JUTRANJA KRONIKA
Žanr:	DIALOGIZIRANO POROČILO
Površina/Trajanje:	00:01:20
Naklada:	
Gesla:	OBVEZNICE, PODJETJA, POSOJILA, BANKE, NOVA KREDITNA BANKA

ŽIVA TRČEK: Prav včeraj se je sicer z začetkom prenosa prvih slabih terjatev z Nove ljubljanske banke in Nove kreditne banke Maribor na Slabo banko, začelo njuno čiščenje. Banki bosta za 3,2 milijarde evrov slabih posojil dobili skupno milijardo obveznic Družbe za upravljanje terjatev bank. Včeraj so končali pravni in knjigovodski prenos slabih terjatev, fizično pa bodo dokumentacijo prenesli v štirih mesecih. Predsednik uprave NLB Janko Medja je dejal, da se bo naša največja bankaz dokapitalizacijo in s prenosom terjatev ob koncu leta bistveno razbremenila večine bremen iz preteklosti, kar ji bo omogočilo doseganje poslovnih ciljev. Državni sekretar na finančnem ministrstvu Mitja Mauko pa je dejal, da je sanacija bankle prvi korak.

MITJA MAUKO (državni sekretar na finančnem ministrstvu): Mi vemo, da začetek sanacije bančnega sistema je res zgolj začetek. To nikakor še ne pomeni, da je delo dokončano in v kolikor ne bomo, ne bodo tem ukrepom sledili drugi, predvsem na področju oživitve gospodarstva, boljšega upravljanja podjetij v državni lasti in pa tudi privatizacije, ne bomo s samo sanacijo bančnega sistema naredili dovolj.

ŽIVA TRČEK: Vlada, tako je včeraj znova obljubila tudi premierka Alenka Bratušek, bo zato prihodnje leto vse sile usmerila v reševanje gospodarstva.

Priloga 50

PRIPOROČILO SVETA

z dne 9. julija 2013

v zvezi z nacionalnim programom reform Slovenije za leto 2013 in mnenje Sveta o programu Slovenije za stabilnost za obdobje 2012–2016

(2013/C 217/19)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti členov 121(2) in 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ([1]) in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ([2]) in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropski svet je 26. marca 2010 potrdil predlog Komisije, da začne izvajati novo strategijo za delovna mesta in rast Evropa 2020, ki temelji na okrepljenem usklajevanju ekonomskih politik ter se osredotoča na ključna področja, na katerih je potrebno ukrepanje za povečanje potenciala Evrope za trajnostno rast in konkurenčnost.

(2) Svet je 13. julija 2010 sprejel priporočilo o širših smernicah za ekonomske politike držav članic in Unije (2010–2014) ter 21. oktobra 2010 sklep o smernicah za politike zaposlovanja držav članic ([3]), ki skupaj tvorita integrirane smernice. Države članice so bile pozvane, naj integrirane smernice upoštevajo v nacionalnih ekonomskih politikah in politikah zaposlovanja.

(3) Voditelji držav oziroma vlad držav članic so 29. junija 2012 sprejeli Pakt za rast in delovna mesta, ki z uporabo vseh razpoložljivih vzvodov, instrumentov in politik zagotavlja skladen okvir za ukrepanje na nacionalni ravni, ravni EU in ravni euroobmočja. Odločili so se, da morajo biti ukrepi sprejeti na ravni držav članic, in zlasti izrazili polno zavezanost k doseganju ciljev strategije Evropa 2020 ter izvajanju priporočil za posamezne države.

(4) Svet je 10. julija 2012 sprejel priporočilo ([4]) v zvezi z nacionalnim programom reform Slovenije za leto 2012 in dal mnenje o dopolnitvi slovenskega programa za stabilnost za obdobje 2012–2015.

(5) Komisija je 28. novembra 2012 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2013. Poleg tega je 28. novembra 2012 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Slovenijo opredelila kot eno od držav članic, za katere je treba opraviti poglobljen pregled.

(6) Evropski parlament je v skladu z Uredbo (ES) št. 1466/97 ustrezno sodeloval v evropskem semestru in 7. februarja 2013 sprejel resolucijo o zaposlovanju in socialnih vidikih v letnem pregledu rasti 2013 in resolucijo o prispevku k letnemu pregledu rasti 2013.

(7) Evropski svet je 14. marca 2013 potrdil prednostne naloge za zagotavljanje finančne stabilnosti, fiskalne konsolidacije in ukrepanja za spodbujanje rasti. Poudaril je potrebo po doseganju diferencirane, rasti prijazne fiskalne konsolidacije, vrnitvi k normalnim posojilnim pogojem v gospodarstvu, spodbujanju rasti in konkurenčnosti, odpravljanju brezposelnosti in socialnih posledic krize ter modernizaciji javne uprave.

(8) Komisija je 10. aprila 2013 objavila rezultate poglobljenega pregleda za Slovenijo, ki ga je opravila v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da v Sloveniji

([1]) UL L 209, 2.8.1997, str. 1.
([2]) UL L 306, 23.11.2011, str. 25.
([3]) Za leto 2013 ostajajo nespremenjene v skladu s Sklepom Sveta 2013/208/EU z dne 22. aprila 2013 o smernicah za politike zaposlovanja držav članic (UL L 118, 30.4.2013, str. 21).
([4]) UL C 219, 24.7.2012, str. 77.

obstajajo čezmerna makroekonomska neravnotežja. Za zaustavitev hitrega kopičenja teh neravnotežij in upravljanje njihovega odpravljanja so potrebni nujni ukrepi politike. Zaenkrat so ravni zasebnega in javnega dolga pod opozorilnimi pragovi iz preglednice in tudi neto zunanji dolg je razmeroma omejen. Vendar težava ni v ravni dolga, temveč v njegovi strukturi, saj je močno skoncentriran v podjetniškem sektorju. V razmerah vedno hitrejših negativnih gospodarskih trendov to ogroža stabilnost finančnega sektorja in povečuje zapletenost procesa razdolževanja, tudi zaradi medsebojne povezanosti z ravnjo državnega dolga. Ta tveganja stopnjujeta omejena zmožnost prilagajanja na trgu dela in kapitalskih trgih ter struktura gospodarstva, v katerem prevladuje državno lastništvo. Obdobja politične negotovosti in pravnih ovir za reforme so Sloveniji preprečila ustrezno obravnavo neravnotežij in povečanje njene zmogljivosti prilagajanja, s čimer se je povečala njena ranljivost v času naraščajočih pritiskov na državno financiranje.

(9) Slovenija je 9. maja 2013 predložila nacionalni program reform za leto 2013 in njen program za stabilnost za obdobje 2012–2016. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

(10) Slovenski organi so 23. maja 2013 Komisiji poslali dopis, v katerem so povzeli, dopolnili in pojasnili ključne zaveze iz nacionalnega programa reform.

(11) Na podlagi ocene programa za stabilnost za leto 2013 v skladu z Uredbo (ES) št. 1466/97 Svet meni, da se kljub obsežni konsolidaciji, sicer odloženi na zadnji del obdobja za konsolidacijo, ki je primanjkljaj zmanjšala s 6,2 % BDP v letu 2009 na 4,0 % BDP v letu 2012, ne pričakuje, da bo Slovenija čezmerni primanjkljaj odpravila do leta 2013, kot je to konec leta 2009 priporočil Svet. To je zlasti povezano s slabšimi gospodarskimi razmerami, kot so bile pričakovane v času priporočila. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske napovedi v programu za stabilnost, je na splošno verjeten za leto 2013, za leto 2014 pa optimističen. Slovenski organi zlasti pričakujejo, da bo po zmanjšanju BDP za 2,3 % leta 2012 in 1,9 % leta 2013 ta v letu 2014 zrasel za 0,2 %, pri čemer se predpostavlja, da bodo sprejeti fiskalni ukrepi, ki bodo zmanjšali javnofinančni primanjkljaj s 4,2 % BDP (izključene so dokapitalizacije bank) v letu 2013 na 2,6 % BDP v letu 2014. Vendar Komisija ob predpostavki nespremenjene politike, tj. v scenariju, ki upošteva samo ukrepe, ki so bili sprejeti do sredine aprila 2013, napoveduje, da se bo leta 2014 BDP zmanjšal za 0,1 %, medtem ko naj bi javnofinančni primanjkljaj za leto 2014 znašal 4,9 % BDP. Glavni cilji proračunske strategije, opisane v programu za stabilnost, so odprava čezmernega primanjkljaja do leta 2014, tj. eno leto po roku, ki ga je konec leta 2009 določil Svet, zagotovitev strukturno izravnanega salda do leta 2017 in stabilizacija dolga države pod 55 % BDP. V programu za stabilnost je potrjen srednjeročni cilj, tj. strukturno uravnotežen proračun. Srednjeročni cilj ni skladen z zahtevami Pakta za stabilnost in rast, ker ne upošteva v zadostni meri implicitnih obveznosti, povezanih s staranjem prebivalstva. Načrtovani cilji glede nominalnega primanjkljaja v programu za stabilnost so skladni z odpravo čezmernega primanjkljaja do leta 2014.

Vendar glede na optimistično napoved rasti za navedeno leto, pomembna tveganja za napovedi glede prihodkov in nezadostno opredeljene ukrepe na strani odhodkov, Svet meni, da ni verjetno, da bo čezmerni primanjkljaj odpravljen do leta 2014. V teh razmerah bi bilo treba opredeliti, sprejeti in izvesti dodatne ukrepe za strukturno konsolidacijo, da bo v skladu s priporočilom Sveta z dne 21. junija 2013 čezmerni primanjkljaj verodostojno in vzdržno odpravljen najpozneje do leta 2015. Delež javnofinančnega dolga v BDP se je med letoma 2008 (22 %) in 2012 (54,1 %) več kot podvojil in naj bi se glede na napoved služb Komisije iz pomladi 2013 do leta 2014 še dodatno povečal na 66,5 %. Organi pričakujejo, da bo delež dolga s 63,2 % BDP najvišji v letih 2014 in 2015, nato pa naj bi v letu 2016 padel na 62,8 % BDP. Tveganja v zvezi z deležem dolga v BDP se nagibajo k zvišanju deleža, tudi zaradi velikih pogojnih obveznosti in verjetnih prilagoditev stanj in tokov iz naslova prenosa aktive na Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB), ki ni vključen v napovedi programa.

(12) Slovenski organi so maja 2013 izvedli pomembne ukrepe za konsolidacijo javnih financ. S socialnimi partnerji so dosegli sporazum o dodatnem znižanju osnovne bruto plače v javnem sektorju za 1,25 % poleg 3-odstotnega znižanja, ki je bilo dogovorjeno maja 2012 z Zakonom za uravnoteženje javnih financ. Poleg tega je parlament odobril ustavno podlago za vključitev pravila o uravnoteženih javnih financah v strukturnem smislu v ustavo. Vendar bo popoln prenos določb fiskalnega pakta izveden s posebnim ustavnim izvedbenim zakonom, ki naj bi ga parlament odobril v novembru 2013. Parlament je tudi skoraj soglasno podprl zaostritev ustavnih pravil za razpis referenduma in potrditev zakona, predlaganega na referendumu, kar naj bi pospešilo uvedbo ukrepov za fiskalno konsolidacijo. Zaradi hitro rastočega dolga je toliko bolj pomembno, da se proračunska strategija za leto 2013 okrepi in se dosledno izvaja, v prihodnjih letih pa se odločno vztraja pri fiskalni konsolidaciji. Medtem ko so nekateri davki sicer pod povprečjem EU, zanašanje na višanje davkov ne more v nedogled odlagati potrebe po obravnavi dinamike odhodkov. Zato se zdi primerno, da se ukrepi za povečevanje prihodkov dopolnijo z dodatnimi fiskalnimi napori prek nižanja strukturnih odhodkov. Srednjeročni proračunski okvir in izdatkovno fiskalno pravilo ostajata premalo osredotočena na doseganje srednjeročnega cilja in zagotavljanje dolgoročne vzdržnosti. Poleg tega se zdi, da se proračunske omejitve za nekatere enote širše ravni države, zlasti posredne proračunske uporabnike, ne uveljavljajo v celoti. Končno, glede na mednarodne in domače ocene je siva ekonomija v Sloveniji večja od povprečja EU, kar kaže na manevrski prostor za izboljšanje izpolnjevanja davčnih obveznosti, kar je potrjeno tudi z ukrepi, predvidenimi v programu za stabilnost.

(13) Decembra 2012 je bila sprejeta pokojninska reforma, ki je stopila v veljavo januarja 2013. Reforma obravnava izzive, ki so bili opredeljeni v priporočilih iz leta 2012, vendar ne v zadostni meri, saj se pričakuje, da bo imela le srednjeročni učinek na javne finance (do leta 2020). Medtem ko je pokojninska reforma pomemben korak, ne vsebuje konkretnih ukrepov za omejitev stroškov, povezanih s staranjem prebivalstva, po letu 2020. Potrebne so dodatne reforme za izboljšanje dolgoročne vzdržnosti pokojninskih izdatkov, med drugim navezava zakonsko predpisane upokojitvene starosti na podaljšanje življenjske dobe in nadaljnje omejevanje zgodnjega upokojevanja. Na področju dolgotrajne oskrbe je povpraševanje po storitvah večje od ponudbe, medtem ko so izdatki še vedno razmeroma nizki. Povpraševanje po dolgotrajni oskrbi in s tem povezani izdatki naj bi se zaradi trendov na področju staranja prebivalstva močno povečali. Nadaljnje ocene obstoječih ukrepov bi na tem področju prispevale k oblikovanju politik, ki bolj temeljijo na dokazih.

(14) Medtem ko je slovenski bančni sektor razmeroma majhen, manjši od polovice povprečja za euroobmočje, se največje banke soočajo s stalnimi pritiski na kapitalske blažnike, ki ostajajo nizki v primerjavi z regijo, njihovo zanašanje na kapitalsko podporo s strani države pa predstavlja pomembno tveganje za gospodarstvo. Vedno nove potrebe po dokapitalizacijah so skoncentrirane v domačih bankah v državni lasti. Ravni skupnega zasebnega dolga so sicer pod povprečjem euroobmočja in opozorilnimi pragovi iz preglednice o makroekonomskih neravnotežjih, vendar je ta problem strukturne narave. Večina dolga je skoncentriranega v podjetniškem sektorju, veliko podjetij pa je prezadolženih, kar vodi do nadaljnjega povečanja slabih posojil. Konec leta 2012 je bilo 23,7 % posojil podjetjem v zaostanku s plačili za 90 dni ali več. Ponovna oživitev kreditiranja v podjetniškem sektorju in razdolževanje podjetij sta potrebna za spodbujanje naložb, povečanje produktivnosti in konkurenčnosti. V programu za stabilnost so predvidene nadaljnje dokapitalizacije. Slovenski organi so v pisni obliki potrdili zavezo, da bodo po potrebi zagotovili dodaten kapital. Obseg posojil se manjša, sodelovanje med šibkimi bankami in državo pa se je okrepilo. Posojila podjetjem (višja od 1 milijona EUR) so v Sloveniji za več kot 2 odstotni točki dražja kot na ravni euroobmočja, ta razlika pa se je leta 2012 ponovno povečala. Sprejeta je bila okvirna zakonodaja o prestrukturiranju bank, vendar jo je še treba učinkovito izvesti. DUTB ostaja osrednja institucionalna platforma za sanacijo bank. V nacionalnem programu reform, dopolnjenem z nedavnimi informacijami, ki jih je zagotovila vlada, so opisani načrti za prenose na DUTB na osnovi stresnih testov po načelu „od spodaj navzgor", ki jih je izvedla Banka Slovenije.

Organi so v pisni obliki potrdili, da so pripravljeni sodelovati s Komisijo in Evropsko centralno banko (ECB), da bodo zagotovili neodvisne preglede kakovosti aktive za izbrane banke. Ti pregledi bi morali biti sistemski, da se bo zagotovila trajna stabilnost bančnega sektorja. V drugih državah se je tak pristop izkazal za ključnega pri povrnitvi zaupanja, verodostojnosti in dostopa do trgov. Informacije, pridobljene s temeljito zunanjo oceno, so osnova, potrebna za splošno strategijo finančnega sektorja.

(15) V nacionalnem programu reform niso opisani nadaljnji ukrepi za okrepitev nadzora bank, ki je bil opredeljen kot potreben v poglobljenem pregledu iz leta 2013. V zvezi z nadzornimi ukrepi za banke se edine nove informacije v nacionalnem programu reform nanašajo na nove stresne teste Banke Slovenije. Dodatna preučitev ukrepov, kot so ustrezne makrobonitetne politike, ni bila na voljo. Pregled mikrobonitetnega nadzora s strani neodvisnega strokovnjaka bi tudi olajšal izvedbo zgoraj navedenih priporočil.

(16) Reforma trga dela je bila sprejeta marca 2013, z njo pa naj bi se zmanjšala razdrobljenost trga dela in povečala fleksibilnost na njem. Reforma zmanjšuje zaščito pogodb za nedoločen čas s poenostavitvijo postopkov odpuščanja v primeru individualnih in kolektivnih odpuščanj ter z zmanjšanjem stroškov odpuščanja. Zakonska ureditev pogodb za določen čas se je še dodatno zaostrila, da bi se zmanjšale zlorabe, uporaba agencij za začasno delo pa je omejena. Čeprav je reforma pravilno usmerjena, še ni jasno, ali je dovolj ambiciozna, da bo imela pomembnejši učinek na razdrobljenost trga dela in fleksibilnost na njem ter na privlačnost Slovenije za neposredne tuje naložbe. Zaenkrat še niso bili sprejeti nobeni zadostni ukrepi za obravnavo dvojnega trga dela, ki ga povzroča zakonska ureditev študentskega dela. Nacionalni program reform predlaga ukrepe v pravi smeri. Stopnja brezposelnosti med mladimi se je v letu 2012 močno povečala, in sicer za 4,9 odstotne točke, in znašala 20,6 %, medtem ko se je stopnja brezposelnosti v letu 2012 povečala za 0,7 odstotne točke na 9 %. Kljub naraščajoči brezposelnosti se je glede na predhodne nacionalne podatke število nezaposlenih, ki sodelujejo v ukrepih aktivne politike zaposlovanja, ki jih sofinancira Evropski socialni sklad, v letu 2012 znatno zmanjševalo. Sprejeti niso bili nobeni ukrepi za prilagoditev delovnega okolja daljši delovni dobi, in sprejeti so bili le začetni ukrepi, prilagojeni specifičnim potrebam vseživljenjskega učenja ali aktivnega zaposlovanja, s katerimi bi se povečala zaposlenost med mladimi s terciarno izobrazbo, starejšimi in nizko kvalificiranimi delavci. Slovenija je sprejela nekatere ukrepe za izboljšanje usklajenosti kvalifikacij s potrebami na trgu dela. Pilotni projekt o tem, kako naj se ocenjujejo te potrebe, izvaja javni zavod za zaposlovanje, vendar je treba sodelovanje z zainteresiranimi stranmi nadalje razvijati.

Treba si je bolj prizadevati za povečanje privlačnosti zadevnega poklicnega izobraževanja in programov usposabljanja. Izvajajo se tudi dodatni ukrepi v MSP za poklicno usmerjanje. Vlogo delodajalcev v poklicnem

izobraževanju in usposabljanju je še vedno treba okrepiti. Napredek na teh področjih bi povečal produktivnost in konkurenčnost.

(17) Ukrepi politike za izboljšanje stroškovne konkurenčnosti so bili omejeni. Vlada je leta 2012 znižala nominalno bruto plačo na zaposlenega v javnem sektorju za približno 3 %. Nadaljnje znižanje stroškov dela v javnem sektorju je bilo s socialnimi partnerji dogovorjeno v sredini maja 2013. Minimalna plača kot odstotek povprečne plače je med najvišjimi v EU, usklajuje se z inflacijo in je bila v letu 2010 predmet velikega diskrecijskega povečanja. Čeprav je bila stopnja rasti nominalnih prejemkov na zaposlenega v letu 2012 negativna (– 0,4 %), so nominalni stroški dela na enoto (NULC) v letu 2012 nekoliko zrasli (0,7 %) zaradi bolj negativne rasti produktivnosti (– 1,1 %). Ukrepi za povečanje rasti produktivnosti in vzdržno nadaljnje nižanje stroškov dela na enoto bi pomagali pri ponovni vzpostavitvi konkurenčnosti.

(18) Državno lastništvo ima pomembno vlogo v slovenskem gospodarstvu in ima številne značilnosti, ki se niso spremenile od obdobja tranzicije v devetdesetih letih prejšnjega stoletja. Privatizacija in orodja za prestrukturiranje podjetij, sprejeta v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, so privedli do tega, da ima država dominantno vlogo, zlasti v finančnem sektorju. Leta 2011 so podjetja v državni lasti predstavljala šestino skupne dodane vrednosti slovenskega gospodarstva in okrog polovico celotnih izgub v podjetniškem sektorju ter zaposlovala enega od osmih ljudi. Skladi in podjetja pod nadzorom države vplivajo tudi na javne finance zaradi součinkovanja višjih ravni dolgov, potreb po dokapitalizaciji in velikih državnih jamstev. Velikost in šibkost državnih podjetij zavirata gospodarski razvoj in rast ter prispevata k obstoječim neravnotežjem. Prevladujoč položaj države in pogosto nepravilno upravljanje državnega premoženja ovirata zasebne domače in tuje naložbe ter zmanjšujeta produktivnost in konkurenčnost. Navzkrižno lastništvo državnih podjetij v nefinančnem sektorju in državnih finančnih institucij povzroča tveganja širjenja negativnih učinkov, omejuje prilagajanje in izkrivlja dodeljevanje sredstev, zlasti pri novih naložbah.

(19) V nacionalnem programu reform so opisane prioritete politik v zvezi z državnim lastništvom in razdolževanjem podjemiškega sektorja, vendar niso navedene podrobnosti načrtovanih ukrepov. V poglobljenem pregledu iz leta 2013 so bile opisane gospodarske posledice državnega lastništva v smislu neposrednih in pogojnih fiskalnih stroškov ter izkrivljanja običajnih poslovnih operacij. Vendar je v nacionalnem programu reform kot negativna plat ravnanja države kot lastnice nefinančnih družb navedena zgolj pomanjkljiva koordinacija. Čeprav vsebuje pozitivne elemente, nacionalni program reform na splošno ne zagotavlja zadostnih informacij v zvezi s strateško usmeritvijo za podjetja, ki bodo ostala v državni lasti, in podrobnih, časovno omejenih zavez za izboljšanje njihove finančne uspešnosti ter upravljanja. Sprejeti so bili nekateri prvi koraki za izboljšanje korporativnega upravljanja, kot je bilo priporočeno v priporočilih za posamezne države iz leta 2012, in za privatizacijo nekaterih podjetij v državni lasti. Zakonodaja o ustanovitvi bodočega Slovenskega državnega holdinga (SDH) je bila sprejeta, vendar se še mora začeti učinkovito izvajati. Transparentnost bi lahko pomagal povečati register imenovanj v upravne odbore in nadzorne svete podjetij v državni lasti z zahtevami po razkritju interesov. V nacionalnem reformnem programu je napovedana priprava strategije za privatizacijo do zadnjega četrtletja leta 2013, ki bo glede na dopis z dne 23. maja 2013 prestavljena na tretje četrtletje. Medtem je vlada parlamentu predlagala seznam 15 podjetij, ki naj bi se privatizirala. Poleg manjšinskih deležev in MSP ta seznam vključuje tudi pomembna podjetja, kot je druga največja banka, NKBM.

(20) Slovenija ima veliko število reguliranih poklicev in obstaja dovolj manevrskega prostora za občutno zmanjšanje ovir za vstop v te poklice, ki bi pozitivno vplivalo na zaposlovanje in konkurenco. Slovenski organi so leta 2012 začeli proces reforme, da bi se pregledali številni regulirani poklici in se s tem bolje opredelili obstoječi regulirani poklici, zmanjšali upravni stroški ter poenostavil dostop do teh poklicev. Prvi sklop zakonov na področju obrtništva, turizma in gradbeništva naj bi parlament sprejel na začetku leta 2013. Vendar reforma, z izjemo sektorja obrtništva, zaostaja za načrtom. Slovenija je določila pravne predpogoje za neodvisno javno agencijo za varstvo konkurence, vendar mora še poskrbeti, da bo imela stalno zagotovljeno ustrezno število osebja. Zakonodajo bi bilo treba dodatno dopolniti, da bo imela agencija ločen proračun, saj je to potrebno za njeno finančno neodvisnost. Sodni postopki na prvi stopnji v civilnih in gospodarskih sodnih zadevah ter v stečajnih postopkih so pretirano dolgi. Kljub opaznemu pozitivnemu trendu pri krajšanju postopkov v civilnih in gospodarskih zadevah, so potrebna nadaljnja prizadevanja za odpravo teh problemov, saj ovirajo poslovno dejavnost in zmanjšujejo privlačnost Slovenije za neposredne tuje naložbe. V zvezi s tem bi bilo treba predvideno zmanjšanje števila sodnikov na prebivalca, kot je določeno v nacionalnem programu reform, izravnati z znatnim izboljšanjem produktivnosti.

(21) V nacionalnem programu reform je potrjena potreba po prestrukturiranju nefinančnih družb v finančnih težavah, vendar je treba strateške izzive in odzive v zvezi s prestrukturiranjem podjetij še podrobneje pojasniti s poudarkom na tržno usmerjenih rešitvah. Potrebni so dodatni ukrepi za pritegnitev zasebnih naložb, vključno s tujimi neposrednimi naložbami, in za zagotovitev zadostne delitve bremen v zasebnem sektorju, s čimer se bo omogočilo varčevanje z davkoplačevalskim denarjem.

Proces prestrukturiranja bi moral privesti do prodaje prestrukturiranih podjetij brez vključitve javnega financiranja.

(22) V Sloveniji trenutno poteka postopek spremembe zakonodaje za povečanje učinkovitosti postopkov zaradi insolventnosti. Vlada je aprila 2013 spremenila Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. Spremembe natančneje opredeljujejo insolventnost in uvajajo spodbude za poslovodstvo, da bi to pravočasno prijavljalo insolventnost. V trenutnem okviru za insolventnost ni zadostnih spodbud in sankcij, ki bi zagotovile, da podjetja dovolj zgodaj prijavijo insolventnost. Postopki prisilne poravnave (sodno prestrukturiranje) so zapleteni in naklonjeni dolžnikom, zlasti v primeru MSP in mikro podjetij. Spodbude za zgodnjo izvensodno poravnavo so nezadostne, čeprav bi ta lahko zagotovila nadaljevanje poslovanja podjetij, ki so sposobna uspešnega poslovanja. Napovedana je bila nova zakonodaja, ki bi omogočala finančno prestrukturiranje prezadolženih podjetij že na začetku procesa, Ministrstvo za pravosodje pa je predvidelo, da bo do konca maja 2013 predložilo pravne spremembe za spodbujanje izvensodnega prestrukturiranja in pretvorbe dolga. Primeren pravni okvir, ki se razvija v skladu z dogovorjenim časovnim načrtom in ki zagotavlja združljive spodbude za upnike, lastnike in poslovodstvo, bi bil bistven za spodbujanje finančnega prestrukturiranja nelikvidnih podjetij, ki so sposobna uspešnega poslovanja.

(23) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla obsežno analizo slovenske ekonomske politike. Ocenila je program za stabilnost in nacionalni program reform ter pripravila poglobljen pregled. Glede na to, da je treba okrepiti splošno gospodarsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni EU v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Sloveniji, ampak tudi spoštovanje pravil in smernic EU. Njena priporočila v okviru evropskega semestra so izražena v priporočilih iz točk 1 do 9 spodaj.

(24) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program za stabilnost, njegovo mnenje [1] pa je izraženo zlasti v priporočilu v točki 1 spodaj.

(25) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform in program za stabilnost. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v vseh priporočilih spodaj.

(26) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla tudi analizo ekonomske politike euroobmočja kot celote. Na tej podlagi je Svet izdal posebna priporočila za države članice, katerih valuta je euro [2]. Kot država, katere valuta je euro bi morala Slovenija tudi zagotoviti popolno in pravočasno izvedbo teh priporočil –

PRIPOROČA, da Slovenija v obdobju 2013–2014 ukrepa tako, da:

1. V letu 2013 in v prihodnjih letih izvaja in okrepi proračunsko strategijo, podprto z dovolj natančno določenimi strukturnimi ukrepi, da bo na vzdržen način zagotovila odpravo čezmernega primanjkljaja do leta 2015 in izboljšanje strukturnega salda, določeno v priporočilu Sveta glede postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Po odpravi čezmernega primanjkljaja izvaja strukturno prilagajanje, ki bo Sloveniji omogočilo, da bo srednjeročni cilj, ki bi moral biti določen v skladu s Paktom za stabilnost in rast, dosegla do leta 2017. Trajna odprava fiskalnih neravnotežij zahteva izvajanje ambicioznih strukturnih reform, ki bi povečale sposobnost prilagajanja gospodarstva ter potencial za rast in zaposlovanje. Ohranja rasti naklonjeno potrošnjo, sprejme ukrepe za večje izpolnjevanje davčnih obveznosti in na strani odhodkov izvede ukrepe, podprte s sistematičnimi pregledi javnih izdatkov na vseh ravneh države. Da bo povečala verodostojnost konsolidacije, do konca leta 2013 zaključi sprejetje pravila o uravnoteženih javnih financah v strukturnem smislu, srednjeročni proračunski okvir naredi zavezujoč, vseobsegajoč in pregleden ter okrepi vlogo neodvisnih teles, ki nadzorujejo fiskalno politiko. Sprejme ukrepe za postopno zmanjšanje pogojnih obveznosti države.

2. Okrepi dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema v obdobju po letu 2020 z nadaljnjo prilagoditvijo vseh ustreznih parametrov, vključno z navezavo zakonsko predpisane upokojitvene starosti na podaljšanje življenjske dobe, hkrati pa ohranja zadostno raven pokojnin. Omeji s staranjem prebivalstva povezane stroške dolgotrajne oskrbe in izboljša dostop do storitev s preusmeritvijo oskrbe z institucionalne na oskrbo na domu, izboljšanjem usmerjanja nadomestil za upravičenosti ter povečanjem preventive za zmanjšanje invalidnosti/odvisnosti.

3. Zagotovi, da trendi na področju plač, vključno z minimalno plačo, podpirajo konkurenčnost in ustvarjanje delovnih mest. Skrbno spremlja učinke nedavne reforme trga dela in po potrebi opredeli področja, na katerih so potrebni dodatni ukrepi, da se bo spodbujalo ustvarjanje delovnih mest in odpravila segmentacija trga dela, vključno z regulacijo študentskega dela. Sprejme nadaljnje ukrepe za povečanje zaposlenosti med mladimi s terciarno izobrazbo, starejšimi in nizko kvalificiranimi osebami z osredotočenjem sredstev na potrebam prilagojene ukrepe aktivne politike zaposlovanja, hkrati pa izboljša njihovo učinkovitost. Odpravi neusklajenost kvalifikacij in potreb na trgu dela s povečanjem

[1] V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

[2] Glej stran 97 tega Uradnega lista.

privlačnosti zadevnega poklicnega izobraževanja in programov usposabljanja ter z nadaljnjim sodelovanjem z ustreznimi zainteresiranimi stranmi pri ocenjevanju potreb na trgu dela.

4. Izvede ustrezne ukrepe, ob pomoči evropskih partnerjev, za najem neodvisnega zunanjega svetovalca do junija 2013, ki bo opravil pregled kakovosti aktive bank v celotnem sistemu. To naj zaključi v letu 2013 in zagotovi hitrejši napredek v primeru dveh bank, ki sta že predmet postopka državne pomoči, da se bo pospešilo izboljšanje njunih bilanc stanja. Pripravljena mora biti zagotoviti dodaten kapital, če bi se pri prenosu aktive ali pri pregledu kakovosti aktive odkrile dodatne pomanjkljivosti. Vsi ukrepi, vključno z objektivnimi ocenami kapitalskih potreb, prenosom aktive na Družbo za upravljanje terjatev bank, programom za zavarovanje premoženja in operativno izvedbo ukrepov prestrukturiranja, bi se morali izvesti ob polnem spoštovanju pravil o državni pomoči, če je ta vključena. Hkrati do marca 2014 razvije in nato izvede celostno sektorsko strategijo za zagotovitev upravljanja prestrukturiranih bank po neodvisnem načelu (*arm's length*), da bi se znatno izboljšali korporativno upravljanje, upravljanje tveganj in dobičkonosnost v sektorju, tudi s konsolidacijo, kadar je to primerno. Hitro nadaljuje s pripravami za napovedano privatizacijo NKBM in do septembra 2013 pripravi ambiciozen časovni načrt za odprodajo neposrednih in posrednih državnih deležev v bankah.

5. Do konca leta 2013 pregleda regulativni okvir za banke in na osnovi tega pregleda okrepi nadzorne zmogljivosti, transparentnost in statistična razkritja.

6. Pospeši reformo reguliranih storitev in pri tem znatno zmanjša ovire za vstop v te poklice. Izboljša poslovno okolje, vključno z zagotovitvijo neodvisnosti agencije za varstvo konkurence ter zagotovitvijo njenega zadostnega in neodvisnega financiranja.

7. Nadgradi dosedanja prizadevanja za nadaljnje zmanjšanje trajanja sodnih postopkov na prvi stopnji v civilnih in gospodarskih sodnih zadevah ter števila primerov, ki čakajo na obravnavo, zlasti v zadevah, ki se nanašajo na izvrševanje.

8. V okviru načrtovane strategije vlade, ki naj bi bila končana do septembra 2013, v skladu z ekonomskimi merili razvrsti sredstva države v ključna in neključna z namenom odprodaje neključnih sredstev. Zagotovi, da bo Slovenski državni holding (SDH) pravočasno v celoti operativen ter prenese lastništvo in upravljanje vseh deležev na SDH, pri tem pa po možnosti izključi tiste, ki so na seznamu za takojšnjo privatizacijo. Zagotovi naj profesionalno upravljanje SDH od samega začetka, pri tem po možnosti vključi mednarodne strokovnjake, in jasno opredeljeno neodvisno (*arm's length*) razmerje z vpletenimi podjetji. Za ključne deleže razvije strategije, specifične za posamezne sektorje, da bo izboljšala dobičkonosnost in korporativno upravljanje. Uvede obvezen in javno dostopen register imenovanj v upravne odbore in nadzorne svete podjetij v državni lasti z zahtevami po razkritju interesov. Zagotovi, da regulativni okvir spodbuja odprodajo neključnih sredstev države in da postanejo upravne ovire čim manjše.

9. Opredeli in začne delo pri odpravi vseh obstoječih pravnih in upravnih ovir za vzdržno prestrukturiranje prezadolženih/premalo kapitaliziranih podjetij, ki so kljub temu sposobna uspešnega poslovanja, s pomočjo tržno usmerjenih rešitev. V tem okviru izvede ukrepe za zagotovitev zadostne delitve bremen v zasebnem sektorju, da bo povečala zasebne naložbe, vključno s tujimi neposrednimi naložbami, in v procesu prestrukturiranja dosegla večjo učinkovitost v podjetjih v težavah. Do septembra 2013 sprejme potreben pravni okvir za izvensodno prestrukturiranje in pri tem zagotovi, da je skladen z obstoječimi določbami o insolventnosti, ter zagotavlja spodbude tako za upnike kot za delničarje, da se bodo odločali za sprejemanje izvensodnih dogovorov o prestrukturiranju. Izboljša izvrševanje postopkov zaradi insolventnosti v gospodarskih družbah in sodne poravnave, vključno s hitrim reševanjem sodnih zadev v zvezi s stečajnimi postopki, ki čakajo na obravnavo, da bo vrednost izterjanih sredstev čim večja in da se bo spodbudilo pravočasno in učinkovito reševanje slabih posojil.

V Bruslju, 9. julija 2013

Za Svet

Predsednik

R. ŠADŽIUS

Priloga 51

DECISIONS

COMMISSION DECISION

of 18 December 2013

on State aid SA.33229 (2012/C) — (ex 2011/N) — Restructuring of NLB — Slovenia which Slovenia is planning to implement for Nova Ljubljanska banka d.d.

(notified under document C(2013) 9632)

(Only the English text is authentic)

(Text with EEA relevance)

(2014/535/EU)

THE EUROPEAN COMMISSION,

Having regard to the Treaty on the Functioning of the European Union, and in particular the first subparagraph of Article 108(2) thereof,

Having regard to the Agreement on the European Economic Area, and in particular Article 62(1)(a) thereof,

Having called on Member States and other interested parties to submit their comments pursuant to those provisions [1],

Whereas:

1. PROCEDURE

(1) On 14 January 2011, the Slovenian authorities notified a EUR 250 million State recapitalisation of Nova Ljubljanska banka d.d. (hereinafter 'NLB d.d.').

(2) By decision of 7 March 2011 [2] (hereinafter 'first rescue decision'), the European Commission authorised a first recapitalisation aid in favour of NLB d.d. for a period of six months and upon the submission of a restructuring plan.

(3) The Slovenian authorities notified a restructuring plan on 22 July 2011. They submitted further updates to it on 6 September 2011 and on 26 March 2012.

(4) On 16 May 2012 the Slovenian authorities informed the Commission of their intention to provide a second recapitalisation to NLB d.d.. The measure was notified on 6 June 2012.

(5) By decision of 2 July 2012 (hereinafter 'the second rescue and opening decision'), the Commission approved the second recapitalisation of NLB d.d. and at the same time opened an in-depth investigation raising doubts regarding the ability of NLB d.d. to return to viability and the provision of sufficient burden-sharing and measures limiting distortions of competition based on the restructuring plan which had been submitted to it.

(6) On 22 November 2012 the second rescue and opening decision was published in the *Official Journal of the European Union* and interested parties were requested to submit their comments [3]. The Commission did not receive any comments.

---

[1] Commission Decision in Case SA.34937 (2012/C) (ex 2012/N) Second recapitalisation of NLB and SA.33229 (2012/C) (ex 2011/N) Restructuring of NLB — Slovenia (OJ C 361, 22.11.2012, p. 18).

[2] Commission Decision in Case SA.32261 (11/N) Rescue recapitalisation in favour of NLB (OJ C 189, 29.6.2011, p. 2).

[3] See footnote 1.

(7) Following the second rescue and opening decision, on 7 January 2013 the Slovenian authorities notified a revised restructuring plan, an amended version of which was submitted on 25 March 2013. The Slovenian authorities subsequently presented a further amended version of the plan in December 2013. The version of the plan provided to the Commission in December 2013 is referred to in the present decision as the 'Restructuring Plan'.

(8) Following Commission requests, the Slovenian authorities submitted additional information during the period between 2 July 2012 and 9 December 2013.

(9) On 10 April 2013, the Commission concluded under the Macroeconomic Imbalances Procedure ('MIP') that Slovenia was facing excessive economic imbalances. In the context of the MIP, Slovenia had to carry out an bottom-up and top-down stress test and asset quality review of the Slovenian banking sector (hereinafter 'AQR/ST') which was conducted by independent consultants. The Restructuring Plan incorporates the results of the AQR/ST.

(10) For reasons of urgency, the Republic of Slovenia accepts that exceptionally the present decision be adopted in the English language.

2. DESCRIPTION OF THE BENEFICIARY AND SOURCE OF ITS PROBLEMS

(11) NLB d.d. together with its affiliates (hereinafter 'NLB' or 'the bank') is the largest Slovenian banking and financial group. As of 30 September 2012, it comprised NLB d.d. and 47 banks, companies, branches, and representative offices abroad. NLB is a major banking player in Slovenia and in South Eastern Europe. As of 30 September 2012, NLB represented approximately 30 % of the Slovenian banking sector in terms of total assets and was ranked among the top three banks in the Former Yugoslav Republic of Macedonia, Montenegro, Kosovo and Republika Srpska and ranked sixth in Bosnia and Herzegovina. Banking is NLB's most important business, though NLB provides also other financial services, such as insurance, asset management, leasing, factoring, and forfeiting.

(12) NLB is rated Caa2, negative by Moody's and BB-, negative by Fitch. Both ratings were downgraded in 2013. The downgrade was due primarily to the concentration and further deterioration of the credit portfolio and the modest financial and capital position of the bank in the current market environment.

(13) In Slovenia, NLB offers a full range of personal and corporate banking services with an emphasis on the retail banking market. It is also active in the areas of private, corporate and investment banking.

(14) As of 30 June 2013 NLB had the following capital structure: the Republic of Slovenia held 77,51 % of the shares of NLB, Kapitalska družba, d.d. 6,23 %, Slovenska Odškodninska Družba 5,58 % and Poteza borzno posredniška družba, d.d. (in bankruptcy proceedings) 2,24 %.

(15) As of 31 December 2012, NLB had total assets of EUR 14,3 billion and total deposits of approximately EUR 9,1 billion, which consisted of household deposits (EUR 6,5 billion), corporate deposits (EUR 2 billion) and State deposits (EUR 0,6 billion). Furthermore, it had EUR 112 million of debt securities in issue. As of the same date, NLB's total loan book to the non-banking sector was approximately EUR 9,5 billion. The loan-to-deposit ratio was 104 % (compared to 105 % in 2011 and 127 % in 2010).

(16) The main source of the problems of NLB is the increase of non-performing loans, which rose from EUR 0,6 billion in 2008 (3,8 % of the total volume of loans) to EUR 3,7 billion in December 2012 (28,2 % of the total volume of loans). That poor performance occurred in the context of considerable pressure on NLB's capital adequacy due to the deterioration of its asset portfolio quality, higher capital ratios required by the regulator and expected by investors, and reduced availability of capital and of debt financing, and in particular of wholesale funding.

(17) Before the onset of the financial crisis in 2008, NLB's growth strategy was fuelled by favourable economic conditions. Between 2002 and 2009 NLB's loan book (net loans) increased by 15 % p.a. and deposits by 8 %. Lending to the corporate sector in particular was responsible for the high growth.

(18) In addition to that organic growth, NLB grew through the acquisition of several banking subsidiaries in South Eastern Europe as well as by organic growth and the establishment of new entities in the leasing, factoring/forfeiting, life insurance/pension funds and asset management segments.

(19) Table 1 shows the evolution of NLB's assets in Slovenia and South Eastern Europe between 31 December 2006 and 30 September 2012.

Table 1

Total assets market shares of NLB

(%)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	9M 2012
NLB Group total assets (in EUR million)	14 409	18 308	18 918	19 606	17 888	16 445	14 915
Slovenia	36,7	36,5	35,6	34,8	32,6	31,7	30,2
Bosnia and Herzegovina - Federation	5,7	5,7	5,7	5,1	6,1	5,9	5,5
Bosnia and Herzegovina - Republika Srpska	20,4	23,0	22,0	21,0	21,0	20,0	20,0
Montenegro	16,1	13,5	13,3	17,0	18,0	19,1	17,1
Kosovo	—	14,9	13,4	14,3	14,9	15,1	16,3
Macedonia	16,8	19,2	19,6	19,9	20,4	19,2	17,4
Serbia	3,0	2,8	2,3	2,1	2,0	1,8	1,6

(20) NLB was profitable in the period 2003-2008. However, it has generated losses after tax since 2009. Losses amounted to EUR 87 million in 2009, EUR 202 million in 2010, EUR 239 million in 2011 and EUR 273,5 million in 2012. In the first semester of 2013, NLB recorded losses after tax of EUR 91,2 million. The loan portfolio of NLB started to deteriorate in 2009. Non-performing loans increased from 3,8 % in 2008 to 28,2 % in December 2012.

(21) As of 30 June 2013 the regulatory capital of NLB amounted to EUR 1 074,3 million. Its Core Tier 1 ratio under the EU Capital Requirements Regulation (4) (hereinafter 'CRR') was 8,5 %.

(22) On 4 December 2013, the results of the AQR/ST revealed that NLB had a capital shortfall of EUR 1,8 billion (5) under the adverse scenario.

3. THE AID MEASURES

(23) So far NLB has received the following State aid measures:

(i) the first recapitalisation of EUR 250 million, temporarily approved in the first rescue decision of 7 March 2011;

(ii) the second recapitalisation of EUR 382,9 million, temporarily approved in the second rescue and opening decision of 2 July 2012.

(24) In addition to those two recapitalisations Slovenia intends to implement two further measures in favour of NLB:

(iii) a third recapitalisation of EUR 1,558 billion and

(iv) a transfer to the BAMC of a pool of impaired assets composed of non-performing loans (for a nominal amount of EUR 2,3 billion) and a list of equities (having a market value of EUR 94 million).

(4) Regulation (EU) No 575/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on prudential requirements for credit institutions and investment firms and amending Regulation (EU) No 648/2012 (OJ L 176, 27.6.2013, p. 1).

(5) This capital shortfall includes the capital effect of the transfer of assets to the State's Bank Asset Management Company (hereinafter 'BAMC').

3.1. FIRST RECAPITALISATION OF NLB

(25) In 2009 and 2010, NLB registered losses after several years of profits mainly due to a deteriorating economic climate. Weak economic growth and rising unemployment reduced demand for loans and caused significant rises in loan impairments. NLB's Core Tier 1 ratio under the CRR decreased from 6,9 % in 2009 to 6 % in 2010. In July 2010 the Bank of Slovenia asked NLB to strengthen its capital position. As a result NLB decided to raise more capital.

(26) NLB was set to raise EUR 250 million of equity capital, equivalent to 1,6 % of its risk weighted assets (hereinafter 'RWA'), through a public offering of its shares. The capital increase took place in two tranches. In the first stage shares were offered for subscription to existing shareholders (the total amount subscribed was EUR 89,2 million and the State fully exercised its pre-emption rights). In the second stage the remaining shares were offered to the public. However, due to a lack of interest by the public, the shares were ultimately fully subscribed by Slovenia.

(27) That first recapitalisation was approved by the Commission on 7 March 2011 as temporary rescue aid in the first rescue decision. The Commission indicated that it would assess the aspect of burden-sharing in further detail during its assessment of the restructuring plan which Slovenia had committed to supply (6).

3.2. SECOND RECAPITALISATION OF NLB

(28) In May 2011, the Bank of Slovenia demanded a further strengthening of NLB's capital position.

(29) In the absence of a private investor solution, Slovenia provided EUR 382,9 million to NLB in the form of contingent convertible instruments (hereinafter 'CoCos') qualifying as Core Tier 1 capital instruments under the applicable regulations. NLB converted the CoCos into its own ordinary shares in March 2013 in accordance with the term of the agreement governing the CoCos.

(30) That second recapitalisation was approved by the Commission by the second rescue and opening decision (7).

3.3. THIRD RECAPITALISATION OF NLB

(31) Following the results of the AQR/ST and given the content of the Restructuring Plan, including the divestment of assets and the transfer of some impaired assets to the BAMC, NLB has a capital shortfall of EUR 1,8 billion. After having taken into account the effect of the planned bail-in of subordinated debt (which will reduce the capital need of NLB by EUR 250 million), the State will provide NLB with additional capital of EUR 1,558 billion in the form of government bonds and cash to enable the bank to return to viability.

3.4. TRANSFER OF IMPAIRED ASSETS TO THE BAMC

(32) The Slovenia Stability of Banks Act, which came into force in December 2012, provides a framework for issuing guarantees to fund the transfer of legacy assets from banks to the BAMC, or to a special purpose vehicle. It also permits recapitalisations to address the losses of such banks resulting from the transfer of assets at their long-term economic value.

(33) In May 2013 Slovenia designed a National Reform Programme aiming at implementing the EU Country Specific Recommendations addressed to Slovenia. That National Reform Programme includes the transfer of impaired assets from the three biggest Slovenian banks, including NLB, to the BAMC. Assets to be transferred to the BAMC include: bankrupt companies, claims to be restructured, claims with real estate collateral, financial holdings and other non-performing loans.

(34) On 17 May 2013 Slovenia provided the Commission with a preliminary list of assets to be transferred from NLB to the BAMC amounting to EUR 1,9 billion. That list has been further updated since then and the size of the portfolio of assets to be transferred is EUR 2,2 billion (nominal amount) for loans and EUR 94 million (market value) for equities.

(6) See detailed description in recitals 16 to 22 of the first rescue decision.
(7) See full details in recitals 23 to 31 of the second rescue and opening decision.

4. THE RESTRUCTURING PLAN AND COMMITMENTS

(35) The Slovenian authorities submitted a Restructuring Plan covering the restructuring period from 2013 until 31 December 2017.

(36) The main pillars of the Restructuring Plan are enhanced corporate governance and risk management, a refocusing on the bank's core markets, a decrease of non-performing loans and a cost reduction programme. The Restructuring Plan includes financial projections for NLB until 31 December 2017 under a base scenario and it also factors in the adverse scenario developed under the AQR/ST.

(37) Slovenia provided a number of commitments set out in the Annex. In order to ensure that the commitments will be implemented, a Monitoring Trustee will be appointed. The activities of the monitoring trustee will apply throughout the restructuring period.

4.1. RETURN TO VIABILITY IN THE LONG RUN

(38) The two major issues with regard to restoring the viability of NLB are: (i) the implementation of up-to-date corporate governance structures and arrangements to ensure that NLB's decisions are business-oriented; and (ii) the overhaul of its credit policies and risk management processes, especially in the management of credit risk.

(39) Corporate governance changes listed in the Annex will be implemented within three months after the date of adoption of this Decision, in accordance with the EU Capital Requirements Directive ([8]) and Slovenian domestic legislation. The resulting changes to the bylaws and internal rules of NLB seek to ensure that the management board of NLB will have the sole powers and responsibilities for managing the day-to-day business of NLB independently and in the sole interest of the bank. As a result, the arm's length principle will apply to the relationship between the bank and its shareholders, in particular the Republic of Slovenia. In that respect Slovenia commits not to intervene in the appointment of supervisory board members and executives other than through the exercise of its shareholder rights under ordinary Slovenian corporate law. NLB will allocate two-thirds of the seats and voting rights on the supervisory board and its committees to independent experts. NLB will put arrangements in place to ensure an independent and objective internal audit function. NLB will follow a prudent and sound business policy geared towards sustainability while implementing the planned measures. NLB will further review its incentive and remuneration policies in order to ensure that they do not encourage unreasonable risk-taking, are geared towards long-term and sustainable goals, and are transparent and compliant with the European Banking Authority Guidelines on remuneration Policies and Practices of 10 December 2010. NLB will cap, until 31 December 2017, the total remuneration to any board member and employee performing special work in line with the relevant rules set forth in the 2013 Banking Communication ([9]). The variable annual remuneration of the management board and of employees performing special work employed in the front office functions will be limited to five monthly salaries. The variable amount of employees performing special work employed in other functions will be limited to three monthly salaries. Further, the payment of at least 50 % of the variable remuneration will be deferred over a period of three years. As a result until 31 December 2017 such remuneration will not exceed 15 times the national average salary in Slovenia or 10 times the average salary of NLB, whichever is higher.

(40) NLB will overhaul its internal pricing and risk management processes by implementing a number of rules and measures listed in detail in the Annex. In particular, pricing for new loans will be considered adequate if the new loan contributes to achieving a positive return on equity (hereinafter 'RoE') of at least [...] ([*]) % in 2014, [...] % in 2015, [...] % in 2016 and [...] % in 2017 on each client relationship, under the terms further specified in the Annex.

(41) NLB's assets will be split between a core unit (around EUR 10,6 billion) and a non-core unit (around EUR 2 billion). A pool of impaired assets composed of non-performing loans (for a nominal amount of EUR 2,3 billion) and a list of equities (having a market value of EUR 94 million) will be transferred to the BAMC in the context of an impaired assets measure. NLB will reduce its group balance sheet total from approximately EUR 17,9 billion in 2010 to EUR [10-20] billion by 31 December 2017.

([8]) Directive 2013/36/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms, amending Directive 2002/87/EC and repealing Directives 2006/48/EC and 2006/49/EC, OJ L 176, 27.6.2013, p. 338.

([9]) Communication from the Commission on the application, from 1 August 2013, of State aid rules to support measures in favour of banks in the context of the financial crisis ('Banking Communication'), OJ C 216, 30.7.2013, p. 1.

([*]) Confidential information.

(42) In addition to the State aid received in March 2011 and July 2012, an additional capital injection of 1,558 billion by the State is envisaged in the Restructuring Plan. That third recapitalisation will immediately increase the Core Tier 1 ratio under the CRR of NLB to 15 %, and will also address the expected losses. It will therefore ensure that NLB will respect its regulatory capital requirements throughout the restructuring period.

(43) NLB's future business strategy focuses on its core markets of retail, SME and selected corporate business activities. NLB plans a significant reduction of its participation portfolio consistent with its strategy of focussing on its core business in core regions. In that respect, the restructuring plan provides for a significant reduction of NLB's non-core business which encompasses the sale of all leasing and factoring/forfeiting activities and real estate management business and for the discontinuation, for the time being of the non-core business of providing new credit to corporate clients abroad.

(44) NLB will reduce its credit business in Slovenia in the following sectors ([...] % reduction of RWA on average between 31 December 2013 and 31 December 2017): i) corporate clients in construction industrial sector (RWA from EUR [...] million at 31 December 2013 to EUR [...] million at 31 December 2017); ii) corporate clients in transport industrial sector (RWA from EUR [...] million at 31 December 2013 to EUR [...] million at 31 December 2017; iii) financial holdings (RWA from EUR [...] million at 31 December 2013 to EUR [...] million at 31 December 2017).

(45) As a result of the implementation of the Restructuring Plan, and in particular the transfer of impaired assets to the BAMC, NLB's total assets will decrease from EUR 14,5 billion at 31 December 2012 to EUR [10-20] billion at 31 December 2017 and RWA from EUR 11,1 billion at 31 December 2012 to EUR [5-10] billion at 31 December 2017.

(46) NLB's current portfolio is fully funded until its contractual maturity. For the future, NLB plans to refocus strongly on retail deposits, which are its historical funding base, but also plans to have a diversified wholesale funding base. Loan-to deposit ratios will improve from 105 % in 2012 to [70-80] % at 31 December 2017.

(47) NLB is also planning a far-reaching cost-control and cost-reduction programme. NLB's operating costs amounted to EUR 368 million in 2012 at group level. NLB will reduce its operating costs at group level (excluded one-off extraordinary costs having non-recurrent nature, i.e. restructuring expenses) to EUR [300-350] million by 31 December 2014, EUR [300-350] million by 31 December 2015, EUR [250-300] million by 31 December 2016 and to EUR [200-250] million by 31 December 2017.

(48) At 31 December 2017 NLB projects to achieve a RoE after tax of [5-10] %. The Restructuring Plan provides financial projections over the period 2013-2017 pointing to a Core Tier 1 ratio under CRR of [10-20] % at 31 December 2017. NLB's profits after taxes will amount to EUR [100-150] million in 2017.

(49) Finally, Slovenia will reduce its shareholding in NLB [...] (the '[...]' by [...]. If Slovenia has not entered into binding sale and purchase agreements for the sale of its shareholding in NLB apart from [...], Slovenia and NLB will grant to the Divestiture Trustee an exclusive mandate to sell [...], [...], [...], [...],[...] and [...]

4.2. BURDEN-SHARING

(50) The Restructuring Plan provides for a coupon, dividend and profit distribution ban throughout the duration of the Restructuring Plan until 31 December 2017.

(51) Slovenia commits that NLB will refrain during the restructuring period from making any payments on capital instruments, unless those payments stem from a legal obligation. Slovenia also commits that NLB will not call or buy back those instruments without prior approval of the Commission. Coupons on capital instruments held by the State may be paid, unless such payments would trigger coupon payments to other investors that otherwise would not be mandatory. That commitment not to pay coupons during the restructuring period does not apply to newly issued instruments (meaning instruments issued after the Commission's adoption of the present decision), provided any payment of coupons on such newly issued instruments will not create a legal obligation to make any coupon payments on NLB's securities existing at the moment of the adoption of the present decision.

(52) NLB's existing shareholders were already severely diluted due to the first and second recapitalisations in March 2011 and July 2012. NLB's remaining subordinated securities amount to EUR 250 million. Slovenia commits that before any State aid (i.e. the third recapitalisation and the transfer of impaired assets to the BAMC) is granted NLB will write-down in full its shareholders' equity and outstanding subordinated debts. As a result the State will become the sole shareholder of NLB, compared to the 33,1 % of shares it held before the first State recapitalisation in March 2011.

(53) Slovenia commits to sell NLB's participations in the companies listed in paragraph 3 of the Annex, representing a total asset value of EUR [100-150] million as of 31 December 2012, and in non-core subsidiaries listed in paragraph (4) of the Annex, representing a total asset value of EUR [950-1000] million as of 31 December 2012. NLB will also sell all of its joint venture participations listed in paragraph (5) of the Annex. In addition, NLB will close [...] by [...].

(54) Any possible recapitalisation by NLB of its subsidiaries via equity injections will be subscribed at (i) 25 % discount to the share price — after adjustment for the 'dilution effect' quantified using generally accepted market techniques ([10]) — immediately prior to the announcement of the capital injection or (ii) the lowest price at which other shareholders of those subsidiaries contribute to the recapitalisation. For non-listed entities, the market value of the shares will be established using an appropriate and generally accepted market-based valuation methodology. If any such capital injection takes the form of hybrids instruments, those instruments will contain an alternative coupon satisfaction mechanism and a provision determining the conversion rate of the hybrid instrument into equity capital at 25 % discount to the TERP (established in an analogical fashion to the case of equity injection).

4.3. DISTORTION OF COMPETITION MEASURES

(55) In order to limit distortion of competition, NLB plans to reduce its business activities in Slovenia. NLB will reduce its balance sheet total from approximately EUR 17,9 billion in 2010 to EUR [10-20] billion by 31 December 2017.

(56) NLB's commitments include the sale of banking participations in strategic markets. NLB will sell its [...] by [...]. That sale will reduce NLB's influence [...]. NLB will also fully divest its shareholding in [...], by [...].

(57) NLB will reduce its credit activities in the construction, transport and financial holdings sectors in Slovenia by reducing RWA by [...] % on average in those sectors from 31 December 2013 to 31 December 2017. NLB will discontinue the business strategy of providing new credit activities to corporate clients abroad.

(58) NLB will discontinue all leasing, factoring, and forfeiting business through the divestment of subsidiaries in Slovenia and abroad.

(59) NLB will comply with a coupon ban, a dividend ban, an acquisition ban and a ban on advertising and aggressive commercial practices according to the terms specified in the relevant paragraphs of the Annex.

(60) A capital repayment mechanism is put in place according to which NLB will pay dividend disbursements to its shareholder in 2015, 2016 and 2017 ([11]). For the fiscal years 2015 and 2016, NLB will pay the lower of (i) 50 % of the excess capital above the applicable regulatory capital requirement under European and Slovenian law (including pillar 1 and 2) plus a capital buffer of 100 basis points or (ii) the net income for the relevant year. For the fiscal year 2017, NLB will pay the lower of (i) 100 % of the excess capital above the applicable regulatory capital requirement under European and Slovenian law (including pillars 1 and 2) plus a capital buffer of 100 basis points or (ii) the net income for the relevant year. Without prejudice to the competences of the Bank of Slovenia as banking supervisor of NLB, the dividend disbursement shall be suspended if it would endanger the solvency position of the bank in the following years.

([10]) For example by using the theoretical ex-rights price (hereinafter 'TERP').
([11]) NLB's financial projections included in the restructuring plan do not take into account the effects of that capital repayment mechanism.

4.4. DESCRIPTION OF THE IMPAIRED ASSETS MEASURE

a. **Objective**

(61) NLB will benefit from an impaired asset measure by transferring assets to the BAMC. The aim of that measure is to remove uncertainty about the future value of its most problematic asset portfolio and ensure that NLB will concentrate on the implementation of the Restructuring Plan.

b. **Set up and characteristics**

(62) Slovenia established the BAMC to support the banking sector stability.

(63) The overall objective of the BAMC is the management and orderly divestment of the assets it receives, maximising their recovery. In pursuing that activity, the BAMC contributes to the restructuring of the financial system, while minimising the use of public funds and avoiding market distortions as much as possible.

(64) The BAMC may acquire or cover risks, in particular from assets, securities, derivatives, rights and obligations from approved loans or guarantees with the associated collateral. The BAMC will pay NLB the established transfer value by State-guaranteed debt securities issued by the BAMC. The transfer value of the assets transferred to the BAMC will be equal to or below their real economic value (hereinafter 'REV') established by the Commission's experts in line with the State aid rules.

c. **Scope of the transfer of impaired assets and loans**

(65) The transfer concerns the following categories of assets:

(a) companies in bankruptcy with housing real estate as collateral;

(b) claims to financial holdings to be restructured;

(c) other companies in bankruptcy;

(d) other claims with housing real estate as collateral;

(e) financial holdings;

(f) construction companies;

(g) transport companies;

(h) other non-performing exposures.

(66) On 17 May 2013 Slovenia sent to the Commission a preliminary list of assets to be transferred from NLB to the BAMC amounting to EUR 1,9 billion. That list has been further updated since then. The size of the portfolio to be transferred is EUR 2,3 billion of nominal for loans and EUR 94 million of market value for equities.

(67) As a result of the asset transfer, the RWA of NLB will be reduced by EUR 1,4 billion and entails a total reduction of capital needs of EUR 112 million. Those figures were reported in the list of assets to be transferred to the BAMC sent to the Commission on 14 November 2013.

d. **Methodology for the calculation of the transfer value**

(68) The transfer value has been preliminarily established by the Bank of Slovenia in line with the methodology laid down in the legislation establishing the BAMC. The methodology is based on the assessment of the net present value of future cash flows. For large exposures an individual assessment of future cash flows has been performed, while for small exposures a simplified approach was applied with an assessment based on loans' probabilities of default and loss given default characteristics. Furthermore, for calculating the transfer value, the expected losses in the baseline scenario of the ST as used as a reference. The methodology of that valuation was endorsed by a dedicated group composed of the Slovenian authorities and, as observers, the Commission, the ECB and the European Banking Authority.

(69) For bankrupt companies and distressed loans the future cash flows were determined by the market value of collaterals and guarantees. Reports made by independent experts in the last 12 months were used to assess the value of such collateral.

(70) The net present value of future cash flows was then calculated using a risk-free interest rate.

e. **The transfer value**

(71) The transfer value of the assets of NLB, as established by Slovenia, amounts to EUR 617 million for loans (which is equal to 27 % of their gross book value), and EUR 94 million for equities. Slovenia committed that the transfer value of the assets transferred to the BAMC will be equal to or below their REV established by the Commission's experts in line with the State aid rules.

(72) The Slovenian authorities have provided an analysis from the Bank of Slovenia certifying the detailed results and financial effects of the asset transfer to the BAMC by NLB.

f. **Market price**

(73) Slovenia has not assessed the market value of the portfolio.

g. **Independent expert advice for the Commission**

(74) The Commission has relied on independent experts in order to assist it in the assessment of the proposed methodology and transfer price in connection with the REV of the transferred assets and the quantification of the market price of those assets, as laid down in the Impaired Assets Communication ([12]), which serves as the reference framework for measure.

5. GROUNDS FOR INITIATING THE FORMAL INVESTIGATION PROCEDURE

(75) On 2 July 2012 the Commission opened the formal investigation procedure on the recapitalisation measures and the version of the restructuring plan which had been submitted by Slovenia regarding their compatibility with the internal market as restructuring aid.

(76) At that time the Commission expressed doubts as to whether the version of the restructuring plan for NLB it had received ensured return to long-term viability, adequate burden-sharing and distortion of competition measures ([13]). As part of the viability issues the Commission raised doubts whether the decision-making process in NLB was in line with market norms and in particular about possible corporate governance issues related to the intervention of the State as main shareholder in the bank into the day-to-day business ([14]).

6. COMMENTS FROM INTERESTED PARTIES

(77) No comments from interested third parties have been received with regard to the formal investigation procedure.

7. POSITION OF SLOVENIA

(78) Slovenia agrees that the first recapitalisation, the second recapitalisation, the third recapitalisation and the transfer of impaired assets to the BAMC constitute State aid within the meaning of Article 107(1) TFEU. Further Slovenia is of the view that those measures are compatible with the internal market under Article 107(3)(b) TFEU.

(79) Slovenia argues that the Restructuring Plan complies with all conditions set forth in the Restructuring Communication ([15]) supplemented by the 2013 Banking Communication.

(80) In particular, Slovenia is of the opinion that the Restructuring Plan ensures restoration of NLB's long-term viability without State resources, provides sufficient own contribution to the restructuring costs and limits competition distortion. In order to ensure prudent decision-making processes in the managing of the bank's activities Slovenia has provided commitments to strengthen its corporate governance.

([12]) Communication from the Commission on the treatment of impaired assets in the Community banking sector (OJ C 72, 26.3.2009, p. 1).
([13]) See recitals 91–104 of decision the second rescue and opening decision of 2 July 2012.
([14]) See recital 97 of the second rescue and opening decision of 2 July 2012.
([15]) Commission's Communication of 23 July 2009 on the return to viability and the assessment of restructuring measures in the financial sector in the current crisis under the State aid rules, OJ C 195, 19.8.2009, p. 9.

(81) The list of commitments provided by Slovenia is set out in the Annex to this decision. In order to ensure that the commitments will be implemented, a Monitoring Trustee will be appointed. Further, Slovenia has committed to a timeline for defined divestments. If any committed timeline for divestiture is not met, a Divestiture Trustee will be appointed.

8. ASSESSMENT

8.1. EXISTENCE AND AMOUNT OF THE AID

(82) The Commission has already concluded ([14]) that the first and the second recapitalisations of NLB constitute State aid, which was not disputed by Slovenia. Therefore in this section the Commission will assess only whether the two new measures (the third recapitalisation and the transfer of impaired assets to the BAMC) constitute State aid.

(83) Article 107(1) TFEU provides that any aid granted by a Member State or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings is, insofar as it affects trade between Member States, incompatible with the internal market.

(84) As the third recapitalisation of EUR 1,558 billion will be provided directly by the Republic of Slovenia, the Commission concludes that the measure stems from State resources.

(85) The third recapitalisation allows NLB to obtain capital in a situation of financial and economic crisis where due to high uncertainty surrounding the Slovenian banking sector it would be impossible to find such capital on the market. Therefore the Commission considers that the third recapitalisation would not have been provided by a market economy investor. The third recapitalisation must therefore be regarded as providing an advantage to NLB. Moreover, that advantage is selective since it only benefits one bank.

(86) Given that NLB is and will be active in the financial sector, which is open to intense international competition, any advantage from State resources to the bank has the potential to affect intra-Union trade and to distort competition. The third recapitalisation therefore constitutes State aid within the meaning of Article 107(1) TFEU.

(87) The aid element in the third recapitalisation amounts to EUR 1,558 billion.

(88) As regards the transfer of impaired assets to the BAMC, the Commission considers that the measure involves State resources. Slovenia created the BAMC to support banking sector stability, helping troubled banks to transfer their risky assets off their balance sheet at a price over current market value. Those transfers of assets from NLB to the BAMC will limit the loss the bank would otherwise need to take in order to clean up its balance sheet and implement its restructuring plan.

(89) In order to assess the existence of aid in the transfer of impaired assets to the BAMC, the Commission's experts have independently determined the current market value of the portfolio to be transferred as well as the REV, which at the same time will constitute the price at which the assets will be transferred. As the transfer value of the portfolio is higher than the current market value, the measure constitutes an advantage to NLB.

(90) That advantage strengthens NLB's position compared to that of its competitors in Slovenia and other Member States that are not benefitting from the same State support. The measure must therefore be regarded as liable to distort competition and affect trade between Member States, given also that NLB is and will be active in the financial sector, which is open to intense international competition.

(91) As regards the aid amount in the transfer of impaired assets to the BAMC it should be noted that footnote 2 to point 20(a) of the Impaired Assets Communication defines the aid amount in an asset relief measure as the difference between the transfer price of the assets and the market price. The transfer price is EUR 617 million, while the market price is estimated at EUR 486 million. The aid granted to NLB as a result of the transfer of impaired assets to the BAMC amounts to EUR 130 million.

(92) Consequently, the total aid to NLB as a result of the first, second and third recapitalisations and the transfer of impaired assets to the BAMC amounts to EUR 2,321 billion, representing 20 % of NLB's RWA as of December 2012.

([14]) See recitals 34–41 of the first rescue decision and recitals 61–66 of the second rescue and opening decision

8.2. COMPATIBILITY OF THE AID

8.2.1. *Legal basis for the compatibility assessment*

(93) Article 107(3)(b) TFEU empowers the Commission to find that aid is compatible with the internal market if it is intended 'to remedy a serious disturbance in the economy of a Member State'. The Commission has acknowledged that the global financial crisis can create a serious disturbance in the economy of a Member State and that measures supporting banks are apt to remedy that disturbance. This has been successively detailed and developed in the six Crisis Communications ([17]) as well as in the 2013 Banking Communication.

(94) The 2013 Banking Communication applies to State aid measures notified from 1 August onwards. In NLB's case, Slovenia has notified additional State aid in the form of capital injections and capital relief after 1 August 2013. As a result the provisions of the 2013 Banking Communication apply to the compatibility assessment of NLB's restructuring plan.

(95) The Commission's various approvals of the measures undertaken by the Slovenian authorities to combat the financial crisis ([18]) confirm the presence of a serious disturbance in the Slovenian economy. Therefore, the legal basis for the compatibility assessment of all the measures covered by the Restructuring Plan (namely the first recapitalisation, the second recapitalisation, the third recapitalisation and the transfer of impaired assets to the BAMC) is Article 107(3)(b) TFEU.

(96) As regards specifically the compatibility of the transfer of impaired assets to the BAMC, the Commission assesses that measure with regard to the Impaired Assets Communication as adapted by the 2013 Banking Communication.

(97) As regards the compatibility of the restructuring aid provided to NLB, the Commission assesses it on the basis of the Restructuring Plan with regard to the Restructuring Communication as supplemented by the 2013 Banking Communication.

8.2.2. *Compatibility with the Impaired Assets Communication as adapted and complemented by the 2013 Banking Communication*

(98) As regards the compatibility of the aid provided to NLB in the form of the transfer of impaired assets to the BAMC, the Commission has to assess that measure on the basis of the Impaired Assets Communication as adapted and complemented by the 2013 Banking Communication. The Impaired Assets Communication defines impaired asset relief as any measure which 'free[s] the beneficiary bank from (or compensate[s] for) the need to register either a loss or a reserve for a possible loss on its impaired assets and/or free regulatory capital for other uses' and sets out criteria for the compatibility of such measures with the internal market. Those criteria comprise: (i) the eligibility of the assets; (ii) transparency and disclosure of impairments; (iii) the management of the assets; (iv) the correct and consistent approach to valuation; and (v) the appropriateness of the remuneration and burden-sharing.

Eligibility of assets

(99) As regards the eligibility of the assets, section 5.4 of the Impaired Assets Communication indicates that asset relief requires a clear identification of impaired assets and that certain limits apply in relation to eligibility to ensure compatibility.

([17]) Communication on the application of State aid rules to measures taken in relation to financial institutions in the context of the current global financial crisis ('2008 Banking Communication') (OJ C 270, 25.10.2008, p. 8); Communication on the recapitalisation of financial institutions in the current financial crisis: limitation of aid to the minimum necessary and safeguards against undue distortions of competition ('Recapitalisation Communication') (OJ C 10, 15.1.2009, p. 2); the Impaired Assets Communication; the Restructuring Communication; Communication from the Commission on the application, from 1 January 2011, of State aid rules to support measures in favour of financial institutions in the context of the financial crisis ('2010 Prolongation Communication') (OJ C 329, 7.12.2010, p. 7) and Communication from the Commission on the application, from 1 January 2012, of State aid rules to support measures in favour of financial institutions in the context of the financial crisis ('2011 Prolongation Communication') (OJ C 356, 6.12.2011, p. 7).

([18]) See e.g. Rescue recapitalisation in favour of NLB SA.32261 (11/N); Second recapitalisation of NLB and Restructuring of NLB SA.34937 (2012/C) (ex 2012/N) SA.33229 (2012/C) (ex 2011/N); and Recapitalisation of NKBM SA.35709 (OJ C 162, 7.6.2013, p. 5).

(100) The Impaired Assets Communication however further sets out that a balance needs to be found between meeting the objective of immediate financial stability and the need to ensure the return to normal market functioning, which would plead in favour of flexibility when identifying classes of assets. In particular, whilst the Impaired Assets Communication cites as eligible assets those that triggered the financial crisis (it explicitly refers to US mortgage-backed securities), it also permits eligibility to be extended to 'well-defined categories of assets corresponding to a systemic threat upon due justification, without quantitative restrictions'.

(101) As regards the present case, the impaired assets measure is targeted at non-performing assets mostly related to construction companies, transport companies and financial holdings, or non-performing assets with housing real estate collateral. Those sectors were at the core of NLB's difficulties with significant portfolios of non-performing loans (41 % of non-performing loans for financial holdings and 74 % for construction companies). The portfolio to be transferred accounts for more than half of impairments booked by NLB d.d. as of 31 December 2012. Those assets are therefore in line with the eligibility criteria of the Impaired Assets Communication.

Transparency and disclosure

(102) As regards transparency and disclosure, section 5.1 of the Impaired Assets Communication requires full *ex-ante* transparency and disclosure of impairments by eligible banks on the assets which will be covered by the relief measures, based on an adequate valuation, certified by recognised independent experts and validated by the relevant supervisory authority. The Impaired Assets Communication requires that disclosure and valuation should take place prior to government intervention.

(103) An initial valuation of the assets has been performed by the Bank of Slovenia. First, a stress test was also disclosed on 10 May 2013 by the Bank of Slovenia, indicating the capital impacts of the transfer of asset from the three main Slovenian banks to the BAMC. Second, the results of the AQR/ST, carried out by independent experts, were disclosed on 4 December 2013, indicating the capital shortfall of the Slovenian banks under a stress scenario. The asset classes to be transferred have been clearly identified, and the transfer will only be performed on the basis of the valuation methodology approved by the Bank of Slovenia. The Member State has thus provided sufficient transparency and disclosure on the entirety of NLB's impaired assets to be transferred to the BAMC. In particular, the AQR/ST identifying the shortfall of capital of the bank was carried out by external experts.

Management of the assets

(104) As regards the management of assets, section 5.6 of the Impaired Assets Communication stipulates the necessity of ensuring a clear functional and organisational separation between the beneficiary bank and its assets, notably as to their management, staff and clientele. The Communication provides in that respect that such arrangements should allow the bank to focus on the restoration of viability and to prevent possible conflicts of interest.

(105) The assets will be managed by the BAMC, which is fully independent from NLB. It can therefore be concluded that the separate asset management is in line with the requirements of the Impaired Assets Communication.

Valuation

(106) Section 5.5 of the Impaired Assets Communication notes that a correct and consistent approach to valuation is of key importance to prevent undue distortions of competition. The main aim of valuation is to establish the REV of the assets. That value constitutes the benchmark level in so far as a transfer of impaired assets at that value indicates the compatibility of aid — it creates a relief effect because it is in excess of the current market value but keeps the aid amount to the minimum necessary.

(107) The Bank of Slovenia assessed the portfolio and the Commission has scrutinised with external experts the valuation and the underlying general methodology in order to ensure a consistent approach at Union level.

(108) The conclusions are the following:

(i) the materials submitted by NLB provide a thorough analysis of high qualitative standard;

(ii) a rating-based approach using NLB's ratings and updated financial balance sheet data would be relevant for the portfolio transferred to the BAMC;

(iii) the estimated REV of the corporate loan book of NLB ranges at 60,2 % of the gross exposure, with an error margin of +/- 5 %, on the basis of a comparative stresses method. The comparative stresses method applies a stress to the level of provisions as determined by an asset quality review. The Commission and its external experts calibrated that level of stress using case practice. The level of the REV as estimated by the experts refers to the corporate loan book of NLB, which is larger than the portfolio which has been finally identified for the transfer to BAMC. Therefore that estimate cannot be used as a proxy for the assessment of the REV of the portfolio to be transferred to the BAMC.

(109) On the basis of those elements, the Commission assessed the REV of the portfolio. For that assessment, the Commission segregated two categories of loans: loans to going concern undertakings on the one hand and loans to credit restructurings and defaulted loans on the other hand. The REV of equities was assessed separately.

(110) For loans to going concern undertakings, the Commission applied a rating-based approach as recommended by the external experts. On the basis of the current rating of NLB and updated financial information on the exposure, the Commission determined a probability of default. Then the loss given default was assessed following a detailed analysis of collaterals, on the basis of existing credit documentation or prior credit quality review exercises.

(111) For loans to credit restructurings and defaulted exposures, the Commission focussed on the analysis of collateral in order to assess the value to be recovered in a liquidation scenario, using prudent assumptions as to the value of the collaterals and factoring in the results of the AQR/ST.

(112) For equities, the Commission reviewed the valuation reports submitted by Slovenia to assess whether the market values reported were in line with market quotes for listed companies, and whether the valuation methodology used for unlisted companies was in line with market standards.

(113) The Commission concludes that the REV of the loan portfolio is EUR 617 million for a nominal amount of EUR 2,3 billion, and that the REV of the equity portfolio is EUR 94 million. The Restructuring Plan provides for a transfer of the assets to the BAMC at REV.

(114) Regarding the market value, the Commission uses a spread coverage method to assess the current market value at the time of the transfer. On that basis the market value of the portfolio is estimated at EUR 486 million for loans and 94 million for equities.

(115) Therefore the amount of aid is the difference between the transfer value and the market value, which is EUR 130 million.

Burden-sharing and remuneration

(116) As regards burden-sharing, section 5.2 of the Impaired Assets Communication repeats the general principle that banks ought to bear the losses associated with impaired assets to the maximum extent so as to ensure equivalent shareholder responsibility and burden-sharing. Thus, the assets should be transferred at a price that matches or remains below their REV.

(117) Slovenia commits to a transfer price of the assets at their REV or below and is therefore in line with the Impaired Assets Communication.

Conclusion on the impaired assets measure

(118) In light of the above, the Commission considers that the transfer of impaired assets to the BAMC meets all the conditions and requirements of the Impaired Assets Communication as adapted and complemented by the 2013 Banking Communication.

8.2.3. *Compatibility with the Restructuring Communication supplemented by the 2013 Banking Communication*

(119) According to point 31 of the 2013 Banking Communication, any restructuring plan involving restructuring aid will, with the exception of the requirements on capital raising and burden-sharing, continue to be assessed on the basis of the Restructuring Communication.

(120) According to the Restructuring Communication and the 2013 Banking Communication, first, the restructuring plan has to demonstrate that the restructuring process a beneficiary of State aid is undergoing is suitable to restore its long-term viability. Second, the aid amount must be limited to the minimum necessary and both shareholders and subordinated creditors must contribute to reducing the capital shortfall to the maximum extent. Third, measures need to be in place to limit distortion of competition created by artificially supporting the market power of the beneficiary and to ensure a competitive banking sector. Finally, monitoring and procedural issues need to be addressed.

(i) Restoration of long-term viability

(121) As set out under the Restructuring Communication, the Member State needs to provide a comprehensive restructuring plan which demonstrates how the long-term viability of the beneficiary will be restored without State aid within a reasonable period of time and within a maximum of five years. Long-term viability is achieved when a bank is able to compete in the marketplace for capital on its own merits in compliance with the relevant regulatory requirements. For a bank to do so, it must be able to cover all its costs and provide an appropriate return on equity, taking into account the risk profile of the bank. The return to viability should mainly derive from internal measures and be based on a credible restructuring plan.

(122) The Restructuring Plan for NLB covering the period up to 31 December 2017 shows a return to viability at the end of that restructuring period. The main trigger is the expected improvement in the quality of the portfolio and the reduced need for additional impairments and provisioning. The return to viability will also be achieved by the cleaning of NLB's balance sheet resulting from the planned transfer of non-performing assets to the BAMC. NLB will also profit from improved operational efficiency resulting from cost reduction measures and stabilisation of income. To ensure the bank's viability after taking into account the transfer of non-performing assets to the BAMC, the Restructuring Plan is based on the assumption of a recapitalisation by the State of EUR 1,558 billion in 2013 and a full write-off of subordinated bonds and shareholders' equity in the amount of EUR 250 million.

(123) Point 10 of the Restructuring Communication requires that the proposed restructuring measures remedy the entity's weaknesses. The Restructuring Plan first explains the causes of NLB's difficulties. NLB's loan portfolio was badly hit during the crisis and generated high amounts of impairment losses.

(124) The growth of the loan book was funded by the wholesale market, which resulted in soaring loan-to-deposit ratios (from 74 % in 2002 to 137 % in 2009). In the meantime, the bank did not sufficiently strengthen its capital base and relied heavily on hybrids before the start of the crisis.

(125) Prior to the crisis, NLB accumulated exposures to the construction industry, property developers and financial holdings, but the quality of the associated risk management lagged behind. The accumulation of bad loans proved to be disastrous when the crisis started and the economy slowed. The national road construction programme ended in 2008 and the domestic demand for real estate declined drastically. Most Slovenian companies were highly leveraged and found themselves squeezed with an economic downturn, a depreciation of assets and stocks and reduced access to credit. The conjunction of a severe economic downturn and a poor risk management framework resulted in rising non-performing loans. Indeed, non-performing loans reached 29 % of gross loans for NLB at 30 September 2012, with the worst record for the construction industry (74 %). As a result, losses after tax amounted to EUR 87 million in 2009, EUR 202 million in 2010, EUR 240 million in 2011 and EUR 273 million in 2012.

(126) Weak corporate governance rules and the resulting influence of the State in the day-to-day business of the bank was also one of the reasons leading to the problems of the bank.

(127) Therefore five major issues must be tackled for the return to long-term viability. First, the bank's corporate governance must be enhanced to ensure that economically justified business decisions are taken exclusively by the bank's management and that the State will not influence the day-to-day business. Second, the bank must improve its pricing policies and risk management framework so that margins are preserved and losses minimised. Third, NLB must clean its balance sheet and reduce its exposure to problematic sectors, either through a proper provisioning and deleverage of problematic assets or through a transfer of problematic loans to the BAMC Fourth, the bank must repair its balance sheet structure through a recapitalisation and the strengthening of the deposit base or the reduction of the leverage ratio. Finally, the bank must improve its operational efficiency to secure a sufficient level of profitability.

a. Strengthening the corporate governance framework

(128) The commitments will guarantee independence of the board and management to set lending criteria. Those commitments will guarantee that the pricing of loans will be based on a pricing policy establishing minimum RoE rules for all loans, thereby limiting the possibility for the bank to lend at below market price as a result of external influences.

(129) The commitments appear to properly address and remedy the main weakness of NLB's corporate governance. They establish adequate safeguards to prevent conflicts of interest, to ensure that strategy and decisions are business-oriented and are neither biased by objectives other than value maximisation nor subject to improper external influence. Planned changes to the corporate governance will make the bank less vulnerable to external influence and at the same time will introduce more market discipline through enhanced control and transparency in management decisions.

(130) NLB will further review its incentive and remuneration policies in order to ensure that they do not encourage unreasonable risk-taking and are geared towards long-term and sustainable goals. Moreover, the total remuneration to any board member and employee performing special work will be capped, until 31 December 2017, in line with points (37) to (39) of the 2013 Banking Communication which will facilitate timely execution of the Restructuring Plan.

(131) Additionally Slovenia commits to divest its shareholding in NLB to [...] % by [...] to an investor that is independent and unconnected to the Republic of Slovenia. That divestment will significantly reduce the external influence in the bank's management and business activities.

b. Strengthening the pricing policies and risk management framework

(132) NLB will enhance its pricing policies and risk management framework in particular through a number of rules and measures aiming at protecting the best business interests of the bank. Those measures include the training of the staff, the scoring of clients, the pricing of the new production and the review of the credit risk process.

(133) In particular the pricing of new loans will lead by 31 December 2017 to a positive RoE of at least [...] % on each client relationship. That pricing will be progressively phased in, starting at [...] % RoE on each client relationship in 2014 and reaching [...] % by 31 December 2017.

(134) The resulting improvement in NLB's pricing policies and risk management framework is appropriate and necessary in order to implement more rigorous credit policies on new lending and a more conservative provisioning policy. Those reforms address NLB's weakness that led to a poor quality of its loan portfolio, an excessive level of non-performing loans and a high cost of credit. By addressing those causes of low profitability, those measures contribute to the long-term viability of NLB.

(135) The Restructuring Plan also includes an organisational separation of non-core business from the core-business of NLB. That reorganisation of the bank will enable NLB to streamline its core activities. That separation will also allow it to implement a more specialised approach to running off the bank's non-core business and to manage its non-performing assets so as to maximise recovery value.

c. Rebalancing the business toward less risky activities

(136) As a result of the Restructuring Plan, NLB's RWA will decrease from EUR 11,1 billion at 31 December 2012 to EUR [5-10] billion at 31 December 2017. The reduction of RWA, in particular in the bank's most problematic sectors of financial holdings, transport companies and construction companies, ensures that the risk associated with those exposures will decrease over the restructuring period.

(137) NLB will transfer a portfolio of EUR 2,3 billion impaired loans to the BAMC enabling NLB to focus on the management of the performing loans, while releasing resources for the workout of the remaining non-performing loans.

(138) NLB's future strategy will refocus its activities on a more conservative business with core segments of banking services to retail, SME and selected corporate banking in Slovenia. That development will be achieved through substantial divestments and reductions of non-core businesses releasing resources for the core activities.

d. Repairing the balance sheet structure

(139) NLB already received capital injections by the State in March 2011 and in July 2012. With the additional third recapitalisation NLB is able to comply with the capital requirements of the Bank of Slovenia, enabling its return to viability.

(140) The amount of the third recapitalisation takes into account the needs of the bank resulting from the AQR/ST. After that recapitalisation the Core Tier 1 ratio of the bank under the CRR will immediately reach 15 % and a level of [10-20] % by 31 December 2017, largely exceeding the capital requirement set by the Bank of Slovenia at 9 % Core Tier 1 ratio under the CRR.

(141) Further, NLB will clean its balance sheet through the transfer of a substantial portfolio of non-performing and impaired assets to the BAMC.

(142) NLB will enhance its funding profile by the reduction of intra-group funding for its subsidiaries, the divestment of non-core activities and the refocusing on its historical funding base of retail deposits. Loan-to-deposit ratios will strengthen from 105 % in 2012 to [70-80] % at 31 December 2017.

e. Restoring long-term profitability

(143) The restoration of long-term profitability will result from the strategic repositioning of the bank to its core basic banking business to retail, SME and selective corporate banking in Slovenia allowing the bank to meet its RoE targets.

(144) The bank will improve its net interest margin by ensuring that new lending will be adequately priced. In particular, pricing for new loans will contribute to achieve a positive RoE of at least [...] % in 2014, [...] % in 2015, [...] % in 2016 and [...] % in 2017 on each client relationship.

(145) NLB will also document all restructuring decisions. It will include in the documentation a comparison with alternative solutions such as execution of collateral and termination of the engagement. It will demonstrate that it has chosen the solution which maximises the net present value for the bank.

(146) NLB is also planning a far-reaching cost-reduction programme through a significant consolidation of its business premises and branch network and a reduction in personnel, as well as by improving operational efficiency, pursuing risk-adjusted profitability-driven client acquisition and optimising liquidity and other costs. As a result the restructuring plan foresees a reduction of the cost-income ratio to less than 60 %, comparable to the levels attained by the bank pre-crisis. By 31 December 2017 NLB will achieve a RoE after taxes of [5-10] % and a Core Tier 1 ratio under the CRR of [10-20] %. NLB's profits after taxes will amount to EUR [100-150] million in 2017.

(147) The flow of impairments is expected to decrease over time as the Restructuring Plan is gradually implemented. The bank will have a sounder credit risk profile as a result of the transfer of impaired assets to the BAMC, the commitments related to the management of credit risk and the restructuring of non-performing loans remaining in its books so as to maximise their net present value for the bank, as well as other measures enhancing the bank's risk management framework.

(148) The Commission therefore considers that the restructuring plan is apt to restore NLB's long-term viability.

(ii) Own contribution and burden-sharing

(149) The Restructuring Communication supplemented by the 2013 Banking Communication indicates that an appropriate contribution by the beneficiary is necessary to limit the aid to a minimum and to address distortions of competition and moral hazard. To that end, it provides (i) that both the restructuring costs and the amount of aid should be limited and (ii) that there should be a maximum burden-sharing by existing shareholders and subordinated creditors.

(150) Adequate burden-sharing will normally entail, after losses are first absorbed by equity, contributions by hybrid capital holders and subordinated debt holders. Hybrid capital and subordinated debt holders must contribute to reducing the capital shortfall to the maximum extent. Such contributions can take the form of either a conversion into Common Equity Tier 1 ([19]) or a write-down of the principal of the instruments. In any case, cash outflows from the beneficiary to the holders of such securities must be prevented to the extent legally possible.

(151) The Restructuring Plan does not contain any elements that suggest that the aid exceeds the means required to cover the costs resulting from the restoration of viability of NLB. The capital shortfall which needs to be covered by the third recapitalisation was determined on the basis of an AQR/ST. That capital injection estimation is based in particular on an asset evaluation which shows that level to be necessary and sufficient to sustain a stress situation. The AQR/ST brought further certainty on the level of capital needed. The amount of the third recapitalisation makes it possible for the bank to meet its regulatory capital requirements and market expectations. In addition, a capital repayment mechanism will be in place to limit the build-up of excess capital in NLB, under which NLB will have to pay dividends for the fiscal years 2015, 2016 and 2017 calculated on increasing percentage of any excess capital. The capital repayment mechanism ensures that excess capital above minimum regulatory capital requirements will not permit the bank to enter into new business before repaying the State.

(152) Notwithstanding the dividend ban, in order to allow NLB d.d. to obtain dividends from its subsidiaries and to avoid the build-up of liquidity in them they may pay out dividends. Those companies may make such dividend payments if NLB d.d. is — directly or indirectly — the majority shareholder and all external shareholders combined hold less than 15 % of shares and voting rights in the relevant company. The Commission considers that the possibility for the subsidiaries to make such dividend payments to NLB d.d. contributes to maintain the aid amount to the minimum necessary, will allow an appropriate degree of flexibility for the efficient management of NLB's consolidated capital and liquidity and will facilitate the repayment of aid. The fact that, as a result of that, also minority shareholders of the subsidiaries would receive part of the dividends represents a proportionate spill-over effect compared to those benefits considering in particular the relative small amount of dividends eventually payable to all shareholders other than NLB d.d. which will not exceed of more than one-tenth the amount of dividends eventually payable to NLB d.d..

(153) First, the commitments regarding the burden-sharing of shareholders and subordinated debt holders comply with the Restructuring Communication supplemented by the 2013 Banking Communication.

(154) In that respect, Slovenia committed that before any State aid is granted to NLB (i.e. the third recapitalisation and the transfer of impaired assets to the BAMC), the latter will write-down in full its shareholders' equity and outstanding subordinated debts so ensuring compliance with the requirements of 2013 Banking Communication. The Commission positively notes that the contribution of subordinated debt holders is achieved to the maximum extent possible, thus ensuring adequate burden-sharing. The State capital injections will only be implemented after the complete implementation of the wipe-out of the subordinated debt holders. That sequence ensures that all existing subordinated debt holders have to fully contribute to the restructuring costs of the bank prior to the State stepping in. The State will thereby own 100 % of the bank's shares after the third recapitalisation compared to 33,1 % prior to the first capital injection by the State.

(155) Second, point 24 of the Restructuring Communication provides that an adequate remuneration of State capital is also a means of achieving burden-sharing.

([19]) As defined by Article 26 of Regulation (EU) No 575/2013.

(156) As regards the first and the second recapitalisations, the Commission notes that they were conducted at prices compatible with the burden-sharing principles ([20]). Concerning the third recapitalisation included in the Restructuring Plan, the State will own 100 % of the bank after the recapitalisation, thereby maximising the burden-sharing. The Commission has also already established that the transfer of impaired assets to the BAMC is appropriately remunerated.

(157) Third, as regards covering the restructuring costs stemming from the Restructuring Plan through internal measures by NLB, NLB will carry out cost-cutting measures resulting in a decrease of operating costs from EUR 368 million at 31 December 2012 to EUR [250-300] million at 31 December 2017 in a base case scenario. The Restructuring Plan also provides for a divestment of at least [80-90] % of the bank's non-banking activities. In addition a capital repayment mechanism is put in place allowing payment of dividends to the State for the fiscal years 2015, 2016 and 2017 to a maximum extent without endangering the regulatory capital requirements of the bank.

(158) Fourth, in addition to those structural measures, Slovenia also committed to a coupon ban, an acquisition ban and a ban on advertising and aggressive commercial practices.

(159) The Commission notes that the commitment not to pay coupons does not apply to newly issued capital instruments provided any payment of coupons on such newly issued capital instruments will not create a legal obligation to make any coupon payments on NLB's securities existing at the moment of the adoption of this decision ([21]). The Commission accepts that limitation of the coupon ban in order to permit the group to raise fresh hybrid capital on the market in line with point 26 of the Restructuring Communication. The issuance of subordinated securities after the date of adoption of this decision will permit the bank to raise additional funding and hybrid capital while not triggering the payment of coupons on existing securities, in particular on existing subordinated debt. By virtue of the limitation of the coupon ban the bank will therefore be in a position to issue additional Tier 1 capital under the CRR, which may potentially reduce the capital it needs in form of equity. In that respect, it must be recalled that coupons must be optional and cannot be mandatory for debt instruments to qualify as Tier 1 capital under the CRR. Finally, in the present case it can also be noted that, after the full write-down of NLB's shareholders' equity and outstanding subordinated debt, no equity and no subordinated debt is left in the bank. The limitation of the coupon ban does not undermine the useful effect of a coupon ban of the kind contemplated by the Restructuring Communication because the commitment provided by NLB that the payment of coupons on new instruments will not create a legal obligation to make any coupon payments on NLB's existing securities will prevent any unnecessary outflow of capital.

(160) Accordingly, burden-sharing on equity, hybrid and subordinated debt-holders, cost reductions, divestments and adequate remuneration for the aid represent a sufficient own contribution by NLB to the costs of its restructuring.

(161) For those reasons, the Commission concludes that the Restructuring Plan provides for an appropriate own contribution and burden-sharing.

(iii) Measures limiting the distortion of competition

(162) Finally, section 4 of the Restructuring Communication requires that the Restructuring Plan contains measures limiting distortions of competition. Such measures should be tailor-made to address the distortions on the markets where the beneficiary bank operates post-restructuring. The nature and form of such measures depend on two criteria: first, the amount of the aid and the conditions and circumstances under which it was granted and, second, the characteristics of the markets on which the beneficiary will operate. Furthermore, the Commission must take into account the extent of the beneficiary's own contribution and burden-sharing over the restructuring period.

(163) NLB has received State aid in the form of capital injections and impaired asset measures up to an amount of EUR 2,321 billion equivalent to 20 % of NLB's RWA ([22]). The adequate remuneration of the aid and the need to implement measures to limit potential distortions of competition are necessary in particular in view of the relatively large amount of aid.

([20]) See recitals 50 to 63 of the first rescue decision and recitals 73 to 88 of the second rescue and opening decision.
([21]) Other decisions refer to similar commitments: see recital 218 of Commission Decision in Case Restructuring of Royal Bank of Scotland and participation in the Asset Protection Scheme C(2009)10112 final (OJ C 119, 7.5.2010, p. 1) and recital 165 of Commission Decision in Case Restructuring of Lloyds Banking Group C(2009) 9087 final (OJ C 46, 24.2.2010, p. 2).
([22]) RWA as of December 2012.

(164) A first measure that will limit distortions of competition is the divestment of NLB's stakes in [...]. The divestment of its [...], will reduce NLB's market share [...]. The divestment of NLB's [...] will also contribute to limit NLB's market share and open the market to competitors.

(165) The reduction of NLB's market presence in loans to the corporate sectors of construction, transport and financial holdings is achieved thanks to the yearly limitations on RWA in those sectors.

(166) In addition, NLB will discontinue leasing, factoring, forfeiting and non-core business in Slovenia and abroad so further contributing to limit the possible spill-over effect of the State aid received to activities other than its core banking business.

(167) NLB will continue its operations under conditions limiting the distortion of competition. As a monoline bank with enhanced risk management and governance policies and a more efficient lending policy with enhanced pricing achieving a RoE of [10-20] % on new loans at 31 December 2017, the bank will refrain from providing excessively advantageous conditions to its clients. Those elements contribute to the viability of NLB but also limit distortions of competition.

(168) Slovenia committed to an acquisition ban, ensuring that NLB will not use the State aid received to acquire any new business. In addition a capital repayment mechanism is put in place allowing NLB to pay dividends to the State for the fiscal years of 2015, 2016 and 2017 to a maximum extent without endangering the regulatory capital requirements of the bank. That capital repayment mechanism ensures that excess capital above regulatory capital requirements or any other regulatory requirements will not permit the bank to enter into new business before repaying the State.

(169) In addition to those structural measures, Slovenia also committed to a set of behavioural constraints preventing distortions of competition. The Commission welcomes a ban on advertising State support and on aggressive commercial practices, thus preventing NLB using the aid for anti-competitive market conduct.

(170) Taking into account that mix of measures and commitments, there are sufficient safeguards to limit potential distortions of competition in view of the amount of aid to NLB.

8.2.4. *Monitoring of the Restructuring Plan*

(171) Pursuant to section 5 of the Restructuring Communication supplemented by the 2013 Banking Communication, regular reports are required to allow the Commission to verify that the Restructuring Plan is being implemented properly. Slovenia will appoint a monitoring trustee who will provide the Commission with semi-annual monitoring reports.

(172) To ensure proper implementation of the Restructuring Plan throughout its duration, the Slovenian authorities will take all the necessary measures to ensure that NLB complies with the commitments listed in the Term Sheet.

(173) Moreover, the correct implementation of the Restructuring Plan and the full and correct implementation of all commitments contained in the Term Sheet attached in the Annex to this Decision will be continuously monitored by an independent, sufficiently qualified Monitoring Trustee. The Monitoring Trustee will have unrestricted access to all information needed to monitor the implementation of the Decision. The Commission or the Monitoring Trustee may ask NLB for explanations and clarifications. Slovenia and NLB are to cooperate fully with the Commission and the Monitoring Trustee with regard to all enquiries associated with monitoring.

8.2.5. *Conclusion and closure of the opening on the Restructuring Plan*

(174) The Commissions notes that the Restructuring Plan presented by Slovenia adequately addresses the issues of viability (corporate governance included), burden-sharing and distortion of competition and is in line with the requirements of the Restructuring Communication supplemented by the 2013 Banking Communication.

(175) The Commission thus removes the doubts of the Commission on the compatibility of the Restructuring Plan raised in the second rescue and opening decision.

9. CONCLUSION

(176) The Commission concludes that the first, second and third State recapitalisations of NLB and the transfer of impaired assets to the BAMC constitute restructuring aid in favour of NLB.

(177) The Commission concludes that the restructuring measures consisting of the first, second and third recapitalisations and the transfer of impaired assets to the BAMC are apt to enable NLB to restore its long-term viability, sufficient in respect to burden-sharing and appropriate and proportional to offset the market-distorting effects of the aid measures in question. The Commission therefore considers that the submitted Restructuring Plan fulfils the criteria of the Restructuring Communication as supplemented by the 2013 Banking Communication and the Impaired Assets Communication as adapted and complemented by the 2013 Banking Communication. The restructuring measures can therefore be considered compatible with the internal market pursuant to Article 107(3)(b) TFEU. The first, second and third recapitalisations and the transfer of impaired assets to the BAMC can therefore be approved in accordance with the Restructuring Plan,

HAS ADOPTED THIS DECISION:

Article 1

The restructuring aid provided to NLB by the Republic of Slovenia, consisting of the first recapitalisation of EUR 250 million, the second recapitalisation of EUR 382,9 million, the third recapitalisation of EUR 1 558 million and the transfer of impaired assets to the BAMC with an aid element of EUR 130 million, constitutes State aid within the meaning of Article 107(1) of the Treaty on the Functioning of the European Union.

The restructuring aid is compatible with the internal market, in light of the Restructuring Plan and the commitments set out in the Annex.

Article 2

This Decision is addressed to the Republic of Slovenia.

Done at Brussels, 18 December 2013.

For the Commission
Joaquín ALMUNIA
Vice-President

ANNEX

COMMITMENTS TOWARDS THE EUROPEAN COMMISSION

The Republic of Slovenia ('**Slovenia**') ensures that NLB d.d. and its affiliates ('**NLB**') will implement the restructuring plan submitted on 7 January 2013 as amended on 25 February 2013 and lately in November and December 2013. In connection with this, Slovenia commits to implement in particular the measures and actions and to achieve the objectives listed below (the '**Commitments**') which are integral part of said restructuring plan.

The Commitments shall take effect upon the date of adoption of the European Commission's ('**Commission**') decision approving the restructuring plan.

The restructuring period will end on 31 December 2017. The Commitments apply throughout the restructuring period unless the individual Commitment states otherwise.

(1) **[reduction of the balance sheet]** According to the content of the restructuring plan NLB will reduce its group balance sheet total from approximately EUR 17,9 billion in 2010 to EUR [10-20] billion by 31 December 2017, with essentially no change in the overall conditions governing the balance sheet and the legal environment relevant for the balance sheet total.

(2) **[reduction of costs]** NLB's operating costs amounted to EUR 368 million in 2012 at Group level. NLB will reduce its operating costs at Group level (excluded one-off extraordinary costs having non-recurrent nature, i.e. restructuring expenses) to achieve either a cost-to-income ratio below 55 % or in case the cost-to-income ratio is above [50-60] % to EUR [300-350] million by the end of 2014, EUR [300-350] million by the end of 2015, EUR [250-300] million by the end of 2016 and to EUR [250-300] million by the end of 2017.

If the annual inflation in the period 2013-2017 exceeds 2,5 % the operating cost targets will be adjusted to accommodate for the difference between inflation rate projections in the restructuring plan and actual inflation in the particular year.

(3) **[sale of participations]** NLB holds, inter alia, participations in the following companies:

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

As of 31 December 2012, participations aimed for divestment represented a total asset value of EUR [100-150] million.

(3.1) The above participations shall be sold, or their sale shall be procured, to the extent that by 31 December 2015, the asset value of the participations shall be reduced by at least [40-50] % (i.e. to at least EUR [70-80] million) and by at least [80-90] % (i.e. to at least EUR [20-30] million) by 31 December 2016.

(3.2) The sale of a participation is deemed to be completed once NLB has concluded a binding sale and purchase agreement for the respective participation with one or more Purchasers that is independent of and unconnected to NLB.

(3.3) If NLB misses the asset reduction target for 2015, prompt corrective action should be implemented and notified to the Commission.

(3.4) If NLB misses the asset reduction target for 2016, NLB d.d. shall grant the Divestiture Trustee (appointed in accordance with paragraph 19) an exclusive mandate to sell by […] the above participations or the remainder thereof.

(3.5) In any case participations shall be sold in a manner consistent with the Commitments.

(4) [**divestment of non-core subsidiaries**] NLB d.d. also holds participations in the following non-core subsidiaries:

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

As of 31 December 2012, non-core participations represented a total asset value of EUR [950-1 000] million.

(4.1) The above participadons shall be divested (i.e. sold, liquidated or wound down), or their divestment shall be procured, to the extent that by 31 December 2015, the asset value of these participations shall be reduced by at least [40-50] % (i.e. to at least EUR [550-600] million) and by at least [80-90] % (i.e. to at least EUR [150-200] million) by 31 December 2016.

(4.2) The divestment of a participation is deemed to be completed once the respective company has been liquidated or wound down or NLB d.d. has concluded a binding sale and purchase agreement for the respective participation with one or more Purchasers that are independent of and unconnected to NLB.

(4.3) The commercial activity of participations that have not been divested within the deadlines set out in (i) above, e.g. due to pending lawsuits or disputes with other shareholders, will be terminated in accordance with the duration and nature of the underlying business. No new business will be executed (except forced prolongations of existing engagements). In such a case, the respective divestment is deemed to be completed if either the total assets of a particular participation have been reduced to 10 % compared to the total assets of the participation as of 31 December 2012, or the statutory formal liquidation procedure has been initiated, or the capital requirements for the subsidiaries concerned do not exceed a total of EUR 5 million on a consolidated level.

(4.4) If NLB misses the asset reduction target for 2015, prompt corrective action should be implemented and notified to the Commission.

(4.5) If NLB misses the asset reduction target for 2016, NLB d.d. shall grant the Divestiture Trustee (appointed in accordance with paragraph 19) an exclusive mandate to sell by [...] the above participations (or the remainder thereof) to one or more Purchasers that meet the requirements set forth in paragraph 4.2 above.

(4.6) In any case participations shall be divested in a manner consistent with the Commitments.

(5) **[sale of joint venture participations]** NLB d.d. will sell all of its joint venture participations in the following companies by [...]:

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

— [...]

(5.1) The sale of the above joint venture participations is deemed to be completed once: (i) NLB has concluded a binding agreement for the respective participation with one or more Purchasers that are independent of and unconnected to NLB. (ii) the ownership of the joint ventures had been reduced to [...] %.

(5.2) If NLB has not concluded binding sale and purchase agreements concerning each of the above participations or reduced its ownership to [...] % by [...], NLB d.d. shall grant the Divestiture Trustee (appointed in accordance with paragraph 19) an exclusive mandate to sell by [...] the participations (or the remainder thereof) to one or more Purchasers that meet the requirements set forth in in paragraph 5.1 above.

(5.3) In any case participations shall be sold in a manner consistent with the Commitments.

(6) **[sale of participations in banks]** NLB d.d. will sell its participations in [...] by [...].The sale of a participation is deemed to be completed once NLB d.d. has concluded a binding sale and purchase agreement for the respective participation with one or more Purchasers that meet the following requirements: (i) be independent of and unconnected to NLB (ii) have the financial resources, proven expertise and incentive to maintain and develop the acquired business and/or companies as a viable and active competitive force (iii) do not create prima facie competition concerns or give rise to a risk that the implementation of the Commitments will be delayed, and must, in particular, reasonably be expected to obtain all necessary approvals from the relevant regulatory authorities for the acquisition of the concerned business. If NLB d.d. has not concluded binding sale and purchase agreements concerning its participations in [...] by [...], NLB d.d. shall grant the Divestiture Trustee (appointed in accordance with paragraph 19) an exclusive mandate to sell by [...] these participations (or the remainder thereof) to one or more Purchasers that meet the requirements set forth above in this paragraph 6 and at no minimum price.

(6.1) NLB d.d. will also fully divest its participation in [...] by [...]. If the participation of NLB d.d in [...] is not fully divested by [...], NLB d.d. will propose on its own initiative, fully support, vote in favour and execute any measure, decision or shareholders' resolution necessary to put [...] in run-off starting from [...] until extinction of its loan portfolio (3 years maximum). In any case, NLB d.d. will propose on its own initiative, fully support, vote in favour and execute any measure, decision or shareholders' resolution necessary to have [...] refraining from any new lending origination by [...].

(7) **[reduction of credit business and closure of** [...]] NLB d.d. will reduce its market presence in the following ways:

(a) closure [...] by [...];

(b) reduction of credit business in Slovenia with:

(b.1) financial holdings [SIC codes 64.200, 64.300, 64.920, 64.990, 70.100, 70.200, 70.220 (1)]; the risk-weighted assets ('**RWAs**') of this portfolio amounted to EUR [500-550] million as of 31 December 2012. NLB d.d. will ensure that the RWAs of this portfolio will be reduced according to the following schedule:

End-2013	End- 2014	End-2015	End-2016	Mid- 2017	End-2017
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

(b.2) corporate clients from the transport sector with an exposure over 1 million [SIC codes 49.392, 49.410, 50.200, 51.100, 52.290 (2)]; the RWAs of this portfolio amounted to EUR [100-150] million as of 31 December 2012. NLB d.d. will ensure that the RWAs of this portfolio will be reduced according to the following schedule.

End-2013	End- 2014	End-2015	End-2016	Mid- 2017	End-2017
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

(b.3) corporate clients from the construction sector with an exposure over 5 million [SIC codes 41.100, 41.200, 42.110, 42.220, 68.100 (3)]; the RWAs of this portfolio amounted to EUR [900-950] million as of 31 December 2012. NLB d.d. will ensure that the RWAs of this portfolio will be reduced according to the following schedule:

End-2013	End- 2014	End-2015	End-2016	Mid- 2017	End-2017
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

(1) Definition refers also to the appropriate codes written in a XX.X and XX.XX format (i.e. 64.200 refers also to 64.2. and 64.20).
(2) The same logic applies to financial holdings.
(3) The same logic of codes as for financial holdings and construction.

(7.1) If in any of these three sectors the provided RWA's reduction targets are missed by more than [10-20] %, NLB d.d. shall refrain from undertaking any new credit activities in Slovenia in the relevant sector until the respective RWA's reduction target is achieved. In addition, NLB shall promptly submit to the Commission a contingency plan showing its ability to achieve by 31 December 2017 the relevant RWA's reduction target(s).

(8) **[business with foreign clients]** NLB d.d. shall refrain from undertaking any new credit activities with corporate clients incorporated outside Slovenia and are not members of the groups whose headquarter or final beneficiary is in Slovenia. NLB d.d. will limit its activities with such clients to the orderly execution and management of credit contracts. For the sake of clarification, trade and export financing for Slovenian companies in relation to foreign countries and treasury operations with foreign banks are not subject to this limitation.

(9) **[corporate governance]** Slovenia undertakes to implement in NLB up-to-date corporate governance structures in accordance with the EU Capital Requirements Directive and Slovenian domestic legislation. The related necessary changes to NLB d.d. bylaws and internal rules have to be implemented in three months after the adoption of the decision of the Commission on the restructuring plan of NLB. In particular:

(9.1) Slovenia undertakes to observe:

(a) the corporate governance rules according to paragraphs from 9.2 to 9.9.

(b) the framework and segregation of duties set by Slovenian corporate and banking/regulatory legislation for shareholders, management and supervisory board of financial institutions; and

(c) the Commission's Guidance on Corporate Governance and Relationship Framework for Banks in which the State has a Stake;

(9.2) the management board of NLB d.d. will have the sole powers and responsibilities for managing the day-to-day business of NLB independently and in the sole interest of the bank. Neither the supervisory board nor the shareholders' assembly or any representatives of shareholders may issue any instructions to the management board or interfere otherwise with the day-to-day management of the bank;

(9.3) apart from supervising and monitoring by the Supervisory Board, no other corporate body or unit shall issue instructions to the Management Board; in particular, there shall be no direct or indirect instruction by any shareholder or by the State to the Management Board. This shall also apply to the Assembly General Meeting, whose decision taking competence shall be limited to the catalogue of decisions as foreseen by the law and in the statutes. Furthermore, individuals who use their influence on a company to induce members of the Management Board to act in a manner which causes damage to the company or its shareholders must reimburse the company for the resulting damage.

(9.4) the arm's length principle shall apply to the relationship between the bank and its shareholders, in particular Slovenia;

(9.5) all members of the supervisory board shall pass the 'fit and proper test', i.e. they shall be reliable and avail of the necessary professional skills to properly assess and monitor NLB's business. Slovenia will not intervene in the appointment of supervisory board members and executives over and above its own nominees and its shareholder rights under ordinary Slovenian corporate law;

(9.6) two thirds of the seats and voting rights on the supervisory board and its committees shall be allocated to independent experts, i.e. persons who are neither currently employed nor have been employed 24 months prior to their appointment by the Slovenian government and who do not currently hold nor have held 24 months prior to their appointment a leadership or managing function within a Slovenian political party;

(9.7) NLB will ensure an effective, independent and objective internal audit function. For this purpose, the internal audit function will report and be answerable only to the Management Board and Supervisory board's Audit Committee, where at least one member has recent and relevant financial experience. Further, the findings and recommendations by the internal audit function shall receive proper attention and be discussed in the Audit Committee/Management Board, followed by an appropriate action plan to address identified problems. Decision not to act on findings by the internal audit function shall be well substantiated and, upon request, reported to the Monitoring Trustee

(9.8) NLB will follow a prudent, sound business policy geared towards sustainability while implementing the planned measures. NLB will further review its internal incentive schemes and remuneration policy and take steps to ensure that they do not encourage unreasonable risk-taking, that they are geared towards long-term and sustainable goals, and are transparent. The remuneration of board members and leading employees of the bank shall particularly take into account the relevant person's contribution to the bank's economic position and the necessity of market-oriented salary levels so as to be able to employ particularly suitable individuals who can achieve a sustainable business development. NLB's remuneration policies and practices will be compliant with the EBA Guidelines on Remuneration Policies and Practices published on the 10 December 2010. The variable annual remuneration will be limited as follows:

(a) management board: five monthly salaries;

(b) employees performing special work [1] employed in the front office function: five monthly salaries;

(c) employees performing special work employed in other functions: three monthly salaries

The payment of at least 50 % of the variable remuneration will be deferred over the period of three years.

(9.9) Notwithstanding the commitment of paragraph 9.8 above, in any case, for the whole restructuring period, the total remuneration to any board member and employee performing special work will be restricted to an appropriate level. The total remuneration of any such individual will not exceed 15 times the national average salary in Slovenia or 10 times the average salary of NLB d.d. The restrictions referred to above will continue to apply until the end of the restructuring period.

(9.9.1) After informing the Monitoring Trustee, the NLB may adjust the above maximum limit for the annual remuneration in line with Slovenian inflation.

(9.9.2) To the extent legally possible, NLB shall remunerate members of its bodies and committees, employees and essential agents in line with the following principles:

(b.1) the relevant person's contribution to NLB economic position, especially in the context of previous business policies and risk management; and

(b.2) the necessity of a market-oriented salary, so as to be able to employ particularly suitable persons who can achieve sustainable growth.

(9.10) Slovenia will ensure that each state-owned bank shall remain a separate economic unit with independent powers of decision within the meaning of the EC Merger Regulation and the Jurisdictional Notice. In particular, Slovenia ensures that:

(a) any confidential, commercially sensitive or personal information provided to government bodies and marked as such will be treated accordingly and not circulated to other banks and undertakings in which the state has a stake;

(b) the government will manage and maintain its stake in the bank separately from the management of its interests in any other bank in which the state has a stake;

(c) the exercise of any rights held by the state and the management of the state's interests in any banks shall be on a commercial basis and shall not prevent, restrict, distort or significantly lessen nor impede effective competition. Any disposal of the state's shareholding must be conducted in a transparent, open and competitive process.

(10) **[risk management and credit policies]** NLB will overhaul its risk management process and in particular NLB d.d.. and its core banking affiliates [2] will:

[1] Employees performing special works as defined in the bank's remuneration policy are beside management board: (i) Business function — employees in the front offices of NLB d.d;direct risk assumers: directors at the second level of management, directors of departments in financial markets, directors of retail branch offices, directors of corporate (large, SME) business centres; (ii) Common function — directors at the second and third levels of management; (iii) Supervisory function — directors at the second and third line of management, employees included in the internal control system (internal audit, etc.) and other independent control functions (risk management, etc.), Chief Information Security Officer (CISO); (iv) Other employees whose total annual income exceeds EUR 100 000 gross.

[2] NLB Razvojna banka, NLB Montenegrobanka, NLB Banka Tuzla, Tutunska banka, NLB Banka Priština and NLB Bank Beograd.

(10.1) price every new loan (considering as new loan any new business not related to an existing transactions) by using an appropriate internal pricing tool (such as the currently used 'Kreditni Kalkulator' and its future version) or (in the case of mass market retail and SME (1) exposures) using appropriate internal pricing guidelines. Pricing for new loans will be considered adequate if the new loan contributes to achieve a positive Return on Equity before tax ('**RoE**') of at least [...] % in 2014, [...] % in 2015, [...] % in 2016 and [...] % 2017 on either the individual loan or on each client relationship. The calculation of the ROE of a client relationship can include interest income, fees as well as other combined products of the same client. The calculation of RoE on client level and pricing according to minimum RoE has to be implemented by 30 June 2014 on standalone level and by 31 December 2014 for all core banking affiliates

(a) For the purpose of this calculation, the volume weighted average of all loans with a single client (since the date of this decision), other fee business or banking transactions contributing to the profitability of the relationship with the same client can be taken into account, so that a new loan might generate a lower return if it is compensated by revenues of other fee business or banking transactions. New loans will have a credit documentation demonstrating a pre-deal calculated RoE for the either the individual loan or other live exposure on single client including fee business or banking transactions. In the case of mass market retail and SME transactions, this pre-deal calculated RoE may be replaced by a verification that the transaction is in line with internal pricing guidelines and a centralized demonstration that pricing guidelines assure a return on equity of [...] % in 2014, [...] % in 2015, [...] % in 2016 and [...] % 2017.

(b) Any deviation from the pricing resulting in a lower price level will be documented. This documentation will include robust commercial reasoning for the deviation and will be presented to the Monitoring Trustee. The total amount of deviations will not exceed the amounts defined in paragraph 10.6.

(c) Credit deals not falling under this pricing policy regime: Transactions with related parties (i.e. Group members and employees), restructuring cases (of D, E and C clients with a delay in payments of more than 90 days) and all money market transactions.

(10.2) adapt the credit ratiog process such that a financial statement analysis and a credit scoring indicating at the very least leverage and performance parameters such as return on capital, EBIT Interest Coverage, Debt/EBITDA, Debt/(Debt+Equity) etc. will be taken into account before engaging on a new credit exposure with any business client. Every customer to which NLB d.d. has an exposure exceeding EUR 1 million should be re-rated annually;

(10.3) document all restructuring decisions i.e. all new credit deals with non-performing corporate clients with an exposure over EUR 10 000 and include in the documentation a comparison with alternative solutions such as execution of collateral and termination of the engagement, demonstrating that the solution which maximizes the net present value for the bank is chosen. Unless a RoE of at least [...] % can be obtained, restructuring decisions will be such that the bank is able to terminate the engagement at least every 12 months. Where NLB d.d. does not have the exclusive right to accept, propose or approve restructuring agreements or to take restructuring decisions it shall exercise its rights according to the above principles. A list of all recent restructuring decisions will be regularly provided to the Monitoring Trustee (at least every 6 months). The documentation of any restructuring decision will be presented to the Monitoring Trustee upon request.

(10.4) ensure that all credit officers approving credits to SME and corporate clients will have attended an internal training familiarizing them with the credit rating process and established pricing methodologies no later than 30 June 2014;

(10.5) implement a refinement of the client rating process to a fully internal ratings based system, approved by the Bank of Slovenia, by no later than 31 December 2014

(10.6) should the Monitoring Trustee reveal a failure on behalf of NLB to comply with any of the Commitments under this paragraph 10 NLB d.d. shall provide the Monitoring Trustee with a remedial plan indicatiog which actions it has taken and intends to take in order to avoid a breach in the following quarter. The plan will be submitted in time for the Monitoring Trustee to report on it in its next semi-annual report to the Commission. Should the remedial plan not deliver the expected results and objectives, NLB d.d. will limit for a term of 12 months — starting the quarter following the reporting of such breach of Commitments — the new lending volume per

(1) Middle size companies: companies with the exposure from EUR 500 000 to 10 million on NLB Group level or with revenue in the amount from EUR 2,5 million to 50 million in two consecutive years., Small companies: companies with the exposure up to EUR 500 000 on NLB Group level or with revenue up to EUR 2,5 million in two consecutive years.

reporting period to 66 % of the new lending volume (1) of the reporting period in which the Commitment was breached. This does not apply to an individual breach of a Commitment under paragraphs 10.1, 10.2 and 10.3 provided that a further investigation by the Monitoring Trustee reveals that such breach can be considered an isolated error or omission and that there is no evidence hinting that a total volume per client of more than EUR [...] million of deals is affected by such breach.

(11) **[non-discrimination]** Slovenian State-owned companies will by no means be treated more favourably than non-state-owned companies (non-discrimination). NLB d.d. should make available throughout the restructuring period an annual report comparing the lending conditions applied to state-owned companies and to similar private companies.

(12) **[behavioural commitments]** Slovenia commits to introduce the following behavioural safeguards in respect of NLB's restructuring:

(12.1) **[bans on advertising and aggressive commercial strategies]** to impose a ban on advertising related to the state support to NLB and to the state ownership in NLB (or to any competitive advantages arising in any way from the aid to NLB or the state ownership in NLB) and to prevent NLB from employing any aggressive commercial strategies which would not be pursued without state support (advertisement ban);

(12.2) **[Capital repayment Mechanism and dividend ban]** Based on the audited year end accounts NLB d.d. will pay in form of dividend disbursement the following amounts to its shareholders:

(i) For the fiscal year 2015 and 2016: the lower of (i) 50 % of the excess capital above the applicable minimum capital requirement on the consolidated level under European and Slovenian law (including pillar 1 and 2) plus a capital buffer of 100 basis points; or (ii) the net income for the relevant year;

(ii) For the fiscal year 2017: the lower of (i) 100 % of the excess capital above the applicable minimum capital requirement on the consolidated level under European and Slovenian law (including pillars 1 and 2) plus a capital buffer of 100 basis points; or the net income for the relevant year.

(12.2.1) Without prejudice to the competences of Bank of Slovenia as banking supervisor of NLB, the dividend disbursement shall be, totally or partially, suspended if, on the basis of a reasoned request by NLB endorsed by the Monitoring Trustee, it is considered that it would endanger the solvency position of the bank in the following years.

(12.2.2) For the fiscal years 2013 and 2014 no dividend will be paid.

(12.2.3) The subsidiaries of NLB d.d. are subject to a dividend ban along the same lines as outlined above for NLB d.d. Notwithstanding this ban, NLB Group companies may pay out dividends to their shareholders if NLB d.d. is — directly or indirectly — the majority shareholder and all external shareholders combined hold less than [10-20] % of shares and voting rights in the respective company.

(12.3) **[coupon ban]**: to ensure that NLB will refrain during the restructuring period from making any payments on capital instruments, unless those payments stem from a legal obligation, and not to call or buy back those instruments without prior approval of the Commission. Coupons on capital instruments held by the state may be paid, unless such payments would trigger coupon payments to other investors that otherwise would not be mandatory. This commitment not to pay coupons during the restructuring period does not apply for newly issued instruments (meaning instruments issued after the final Commission's approval of the restructuring plan), provided any payment of coupons on such newly issued instruments will not create a legal obligation to make any coupon payments on NLB's securities existing at the moment of the adoption of the Commission's Restructuring Decision (coupon ban);

(12.4) **[acquisition ban]** to ensure that NLB will not acquire any stake in any undertaking. This covers both undertaking which have the legal form of a company and pool of assets which form a business.

(a) Exemption requiring Commission's prior approval: Notwithstanding this prohibition, NLB may, after obtaining the Commission's approval, acquire businesses if that is in exceptional circumstances necessary to restore financial stability or to ensure effective competition (2);

(1) New lending volume per reporting period means the loan amounts contractually agreed in a given reporting period.
(2) See point 41 of the Commission communication on the return to viability and the assessment of the restructuring measures in the financial sector in the current crisis under the State aid rules (OJ C 195, 19.8.2009, p. 9).

(b) Exemption not requiring Commission's prior approval: NLB may acquire stakes in undertakings provided that the purchase price is less than EUR 1,5 million (0,01 % of NLB's total assets as of Dec 2012) in each individual case and that the cumulative purchase prices paid by NLB for all such acquisitions over the whole restructuring period is less than EUR 3,75 million (0,025 % of NLB' total assets as of Dec 2012).

(c) Activities not falling under the acquisition ban: 1) Acquisitions that take place in the ordinary course of the banking business in the management of existing claims towards ailing firms; 2) Disposals and restructuring within NLB Group, including buy-outs of minority shareholders and the buy-out of the remaining shares of NLB Vita from KBC.

(13) **[Burden sharing]** Slovenia commits that before any State aid is granted the existing shareholders' equity and all outstanding subordinated debt will be written off in full.

(14) **[reduction of State's shareholding and** […]] Slovenia will reduce its shareholding in NLB d.d. to […] ('[…]') by […]. If Slovenia has not entered into (a) binding sale and purchase agreement(s) for the sale of its shareholding in NLB d.d. exceeding the […] by […], Slovenia and NLB d.d. shall grant to the Divestiture Trustee (appointed in accordance with paragraph 19) an exclusive mandate to sell NLB d.d.'s participations in the following […], for a minimum price not lower than […] book value:

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

The sale process will be conducted by the Divestiture Trustee appointed in accordance with paragraph 19.

(14.1) Should Slovenia sell its shareholding in NLB d.d. exceeding […] by […], at the latest, all commitments defined in this document will cease to apply from 31 December 2016 onward, with the exception of the commitment to restrict to an appropriate level the total remuneration to any board member and employee performing special work according to paragraph (9.9) which will apply and be complied with until 31 December 2017.

(15) **[Transfer of assets to the BAMC]** The transfer value of the assets transferred to the BAMC will be equal to or below their Real Economic Value (REV) established by the Commission's experts in line with the state aid rules.

(16) **[Recapitalisation of subsidiaries]** Unless Stated differently under applicable legislation

(a) Recapitalisation of subsidiaries via equity injections will be subscribed at the lower of (i) 25 % discount to the share price (after adjustment for the 'dilution effect') immediately prior to the announcement of the capital injection, or (ii) the lowest price at which other shareholders of NLB's subsidiaries will contribute to the recapitalisation of subsidiaries. The 'dilution effect' can be quantified using generally accepted market techniques (for instance, the theoretical ex-rights price (TERP)). For non-listed subsidiaires, the market value of the shares should be established using an appropriate market-based valuation approach (including a peer group multiplier approach or other generally accepted valuation methodologies).

(b) In case the capital injection takes the form of hybrids instruments, those instruments will contain alternative coupon satisfaction mechanism and the provision determining the conversion rate of the hybrid into equity capital at the 25 % discount to TERP (established analogically as in case of equity injection stipulated in (a)).

The stipulation in point 16 applies only in cases where other shareholders of NLB's subsidiaries hold more than [5-10] % and do not participate in the capital increase or subscription of hybrid instruments in the existing shareholding proportions.

(17) **[reporting]** Until the end of the restructuring period, Slovenia undertakes to send to the Commission a semi-annual progress report. The report shall summarize the progress in implementing the restructuring plan and details on disposals of equity participations, liquidation of subsidiaries and reduction of RWAs. The report will be submitted every six months no later than by each 30 November for the first half of the year and each 31 May for the second half of the year.

(18) **[Monitoring Trustee]** The complete and correct implementation of all Commitments and obligations set out in this catalogue will be continuously and thoroughly monitored and checked by a suitably qualified Monitoring Trustee who: i) is independent from NLB and the government of Slovenia; ii) possesses the necessary qualifications to carry out its mandate; iii) will neither have nor become exposed to a conflict of interest.

(18.1) The Commission will have discretion to approve or reject the proposed trustees, and to approve the proposed mandate subject to any modifications it deems necessary for the trustees to fulfil their obligations.

(18.2) The trustee(s) will assume its specified duties in order to ensure compliance with the Commitments. The Commission may give any orders or instructions to the trustee in order to ensure compliance with the conditions and obligations referred to in this Decision and the Commitments.

(18.3) Slovenia (Ministry of Finance) commits that NLB d.d. will provide and cause to provide the Monitoring Trustee with all such cooperation, assistance, rights, powers and information as the Monitoring Trustee may reasonably require and need for the proper performing of its tasks, duties and obligations.

(18.4) NLB d.d. and its core banking affiliates will set up an internal process to channel to the Monitoring Trustee all necessary information and documentation in order to monitor the implementation of the Commitments. NLB d.d. will give the Monitoring Trustee upon its request full and complete access to any of its books, records (including board minutes), documents, management or other personnel, facilities, sites and technical information necessary for fulfilling its duties. NLB will make available to the Monitoring Trustee one or more offices in the bank's head office and will be available for meetings on request of the Monitoring Trustee.

(18.5) For the proper performing of its tasks, duties and obligations, the Monitoring Trustee shall be entitled to participate at the NLB d.d.'s Supervisory board meeting in line with the relevant legislation and to interview NLB d. d.'s Management and Supervisory Board members in relation to the compliance with the Commitments and to:

(a) monitor the internal organisation of NLB, in cooperation with NLB's internal control bodies. For this purpose, the Trustee will be entitled to interview the members of the NLB d.d.'s Supervisory board and its Risk and Audit Committees. The Trustee will upon its request receive all reports emanating from internal control bodies. The trustee shall monitor (i) that recommendations related to the Commitments from permanent supervisors or periodic controllers/auditors are dully enforced and (ii) that action plans are implemented in order to correct any failure identified within the internal control framework;

(b) monitor commercial practices of NLB d.d. and its core banking affiliates, with a focus on credit policy and deposit policy. The Trustee may interview members of all relevant credit committees, in particular those responsible for (i) the scoring/rating of customers, (ii) the granting of loans to customers (iii) the management of non-performing loans and restructured loans and (iv) the provisioning of non-performing loans and restructured loans.

(c) monitor policy of NLB d.d. and its core banking affiliates toward the restructuring and provisioning of non-performing loan, and interview all members of the relevant committees responsible for the restructuring and the provisioning of non-performing loans. NLB shall upon its requests communicate to the Trustee any risk report communicated to the Supervisory Board, or any analysis/review aimed at assessing the credit exposure of NLB. The trustee shall perform its own analysis, on the basis of the above-mentioned reports, interviews, and, if need be, the review of individual credit files (this should be without prejudice to the banking secrecy framework). In that regard, the Trustee should be entitled to interview credit analysts and risk officers who were involved in the sample cases when deemed appropriate.

(19) **[Divestiture Trustee]** The following provisions apply to the appointment of a Divestiture Trustee:

(a) Slovenia must propose to the European Commission for approval, no later than one month before the deadlines specified in (12) a list of one or more persons whom it proposes to appoint as Divestiture Trustee;

(b) the Divestiture Trustee must be appointed within one week of the European Commission's approval in accordance with the mandate approved by the European Commission;

(c) Slovenia must grant comprehensive powers of attorney to the Divestiture Trustee:

(i) to effect the disposal of State's shareholding in NLB (including the necessary powers to ensure the proper execution of all the documents required for effecting the disposal); and

(ii) to take all actions and declarations which the Divestiture Trustee considers necessary or appropriate to achieve the disposal, including the appointment of advisors to assist with the disposal;

(d) NLB d.d. and its affiliates must provide the Divestiture Trustee with all such cooperation, assistance and information as the Divestiture Trustee may reasonably require to perform its tasks; and

(e) the Divestiture Trustee shall be remunerated by NLB d.d. and in a way that does not impede the independent and effective fulfilment of the Divestiture Trustee's mandate.

SKLEPI

SKLEP KOMISIJE

z dne 18. decembra 2013

o državni pomoči SA.33229 (2012/C) (ex 2011/N) – Prestrukturiranje NLB – Slovenija, ki jo Slovenija namerava odobriti Novi Ljubljanski banki d.d.

(notificirano pod dokumentarno številko C(2013) 9632)

(Besedilo v angleškem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2014/535/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu državam članicam in drugim zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenima določbama [1],

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

(1) Slovenski organi so 14. januarja 2011 Komisijo obvestili o dokapitalizaciji Nove Ljubljanske banke d.d. (v nadaljnjem besedilu: NLB d.d.) v višini 250 milijonov EUR.

(2) Evropska komisija je s sklepom z dne 7. marca 2011 [2] (v nadaljnjem besedilu: prvi sklep o reševanju) odobrila prvo pomoč za dokapitalizacijo NLB d.d. za obdobje šestih mesecev pod pogojem, da slovenski organi predložijo načrt prestrukturiranja.

(3) Slovenski organi so načrt prestrukturiranja priglasili 22. julija 2011. Posodobljena načrta so predložili 6. septembra 2011 in 26. marca 2012.

(4) Slovenski organi so 16. maja 2012 Komisijo obvestili o nameri, da drugič dokapitalizirajo NLB d.d. Ukrep so priglasili 6. junija 2012.

(5) Komisija je s sklepom z dne 2. julija 2012 (v nadaljnjem besedilu: drugi sklep o reševanju in sklep o začetku postopka) odobrila drugo dokapitalizacijo NLB d.d. in hkrati začela podrobno preiskavo, v kateri je podvomila, da bo NLB d.d. na podlagi načrta prestrukturiranja, ki ga je Komisija prejela, ponovno vzpostavila dolgoročno uspešno poslovanje ter da bodo zagotovljeni ustrezna porazdelitev bremena in ukrepi za omejevanje izkrivljanja konkurence.

(6) Drugi sklep o reševanju in sklep o začetku postopka je bil 22. novembra 2012 objavljen v *Uradnem listu Evropske unije*, pri čemer so bile zainteresirane strani pozvane, naj predložijo svoje pripombe [3]. Komisija ni prejela pripomb.

---

[1] Sklep Komisije v zadevi SA.34937 (2012/C) (ex 2012/N) Druga dokapitalizacija NLB in SA.33229 (2012/C) (ex 2011/N) Prestrukturiranje NLB (UL C 361, 22.11.2012, str. 18).

[2] Sklep Komisije v zadevi SA.32261 (11/N) Dokapitalizacija za reševanje NLB (UL C 189, 29.6.2011, str. 2).

[3] Glej opombo 1.

(7) Slovenski organi so po drugem sklepu o reševanju in sklepu o začetku postopka 7. januarja 2013 priglasili revidiran načrt prestrukturiranja, spremenjeno različico tega načrta pa so predložili 25. marca 2013. Slovenski organi so nato decembra 2013 predložili še drugo spremenjeno različico načrta. Različica načrta, ki jo je Komisija prejela decembra 2013, se v tem sklepu imenuje „načrt prestrukturiranja".

(8) Slovenski organi so na zahtevo Komisije med 2. julijem 2012 in 9. decembrom 2013 predložili dodatne informacije.

(9) Komisija je 10. aprila 2013 v okviru postopka v zvezi z makroekonomskim neravnotežjem ugotovila, da v Sloveniji obstajajo čezmerna ekonomska neravnotežja. Slovenija je morala v okviru postopka v zvezi z makroekonomskim neravnotežjem opraviti stresne teste slovenskega bančnega sektorja po pristopu od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol ter pregled njegovih kakovosti sredstev (v nadaljnjem besedilu: pregled kakovosti sredstev in stresni testi), ki so jih izvedli neodvisni svetovalci. Rezultati pregleda kakovosti sredstev in stresnih testov so vključeni v načrt prestrukturiranja.

(10) Republika Slovenija se zaradi nujnosti strinja, da se ta sklep izjemoma sprejme v angleškem jeziku.

2. OPIS UPRAVIČENKE IN VIR NJENIH TEŽAV

(11) NLB d.d. je skupaj s svojimi povezanimi družbami (v nadaljnjem besedilu: NLB ali banka) največja slovenska bančno-finančna skupina. Na dan 30. septembra 2012 je bila sestavljena iz NLB d.d. in 47 bank, podjetij, podružnic in predstavništev v tujini. NLB je pomemben bančni akter v Sloveniji in jugovzhodni Evropi. Na dan 30. septembra 2012 je NLB predstavljala približno 30 % skupnih sredstev slovenskega bančnega sektorja; bila je med tremi največjimi bankami v Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji, Črni gori, na Kosovu in v Republiki Srpski ter šesta največja banka v Bosni in Hercegovini. Bančništvo je njena najpomembnejša dejavnost, čeprav izvaja tudi druge finančne storitve, kot so zavarovanje, upravljanje premoženja, lizing, faktoring in forfetiranje.

(12) Bonitetna agencija Moody's je NLB ocenila s Caa2 z negativno oceno prihodnjih izgledov, bonitetna agencija Fitch pa z BB- z negativno oceno prihodnjih izgledov. Obe agenciji sta oceni znižali leta 2013. Znižanje je bilo predvsem posledica koncentracije in nadaljnjega poslabšanja kreditnega portfelja ter šibkega finančnega in kapitalskega položaja banke v sedanjem tržnem okolju.

(13) NLB v Sloveniji nudi celoten razpon bančnih storitev za posameznike in podjetja s poudarkom na poslovanju s prebivalstvom. Dejavna je tudi na področjih zasebnega, korporativnega in investicijskega bančništva.

(14) Na dan 30. junija 2013 je bila struktura kapitala NLB naslednja: Republika Slovenija je imela v lasti 77,51-odstotni delež, Kapitalska družba, d.d., 6,23-odstotni delež, Slovenska odškodninska družba 5,58-odstotni delež in Poteza, borzno posredniška družba, d.d. (v stečajnem postopku), 2,24-odstotni delež NLB.

(15) Skupna sredstva NLB so na dan 31. decembra 2012 znašala 14,3 milijarde EUR, skupni depoziti, ki so jih sestavljali depoziti gospodinjstev (6,5 milijarde EUR), depoziti podjetij (2 milijardi EUR) in depoziti države (0,6 milijarde EUR), pa približno 9,1 milijarde EUR. Poleg tega je imela banka izdanih za 112 milijonov EUR dolžniških vrednostnih papirjev. Na isti datum je skupni portfelj posojil NLB nebančnemu sektorju znašal približno 9,5 milijarde EUR. Razmerje med posojili in vlogami je bilo 104 % (v primerjavi s 105 % leta 2011 in 127 % leta 2010).

(16) Glavni vir težav NLB je povečanje obsega slabih posojil, ki so se z 0,6 milijarde EUR leta 2008 (3,8 % skupnega obsega posojil) do decembra 2012 povečala na 3,7 milijarde EUR (28,2 % skupnega obsega posojil). Ti slabi rezultati so povezani s precejšnjim pritiskom na kapitalsko ustreznost NLB zaradi slabšanja kakovosti njenega portfelja sredstev, povečanjem kapitalskih deležev, ki jih je zahteval regulator, vlagatelji pa pričakovali, ter manjšo razpoložljivostjo kapitala, dolžniškega financiranja in zlasti financiranja za podjetja.

(17) Strategijo rasti NLB so pred nastopom finančne krize leta 2008 podpirali ugodni gospodarski pogoji. Portfelj posojil NLB (neto posojila) se je v obdobju 2002–2009 povečal za 15 % na leto, depoziti pa za 8 %. Visoko rast so povzročila zlasti posojila podjemniškemu sektorju.

(18) Poleg te organske rasti se je NLB širila tudi s prevzemom več bančnih odvisnih družb v jugovzhodni Evropi ter z organsko rastjo in ustanovitvijo novih subjektov v segmentih lizinga, faktoringa/forfetiranja, življenjskega zavarovanja/pokojninskih skladov in upravljanja premoženja.

(19) Preglednica 1 prikazuje razvoj sredstev NLB v Sloveniji in jugovzhodni Evropi med 31. decembrom 2006 in 30. septembrom 2012.

Preglednica 1

Skupni tržni deleži sredstev NLB

(%)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	9 mesecev 2012
Skupna sredstva NLB Skupine (v milijonih EUR)	14 409	18 308	18 918	19 606	17 888	16 445	14 915
Slovenija	36,7	36,5	35,6	34,8	32,6	31,7	30,2
Bosna in Hercegovina – Federacija	5,7	5,7	5,7	5,1	6,1	5,9	5,5
Bosna in Hercegovina – Republika Srpska	20,4	23,0	22,0	21,0	21,0	20,0	20,0
Črna gora	16,1	13,5	13,3	17,0	18,0	19,1	17,1
Kosovo	—	14,9	13,4	14,3	14,9	15,1	16,3
Makedonija	16,8	19,2	19,6	19,9	20,4	19,2	17,4
Srbija	3,0	2,8	2,3	2,1	2,0	1,8	1,6

(20) V obdobju 2003–2008 je bila NLB dobičkonosna. Od leta 2009 ustvarja izgube po obdavčitvi. Izgube so leta 2009 znašale 87 milijonov EUR, leta 2010 so znašale 202 milijona EUR, leta 2011 so znašale 239 milijonov EUR, leta 2012 pa 273,5 milijona EUR. V prvem polletju leta 2013 je NLB zabeležila izgube po obdavčitvi v višini 91,2 milijona EUR. Portfelj posojil NLB se je začel slabšati leta 2009. Slaba posojila, ki so leta 2008 obsegala 3,8 %, so se do decembra 2012 povečala na 28,2 %.

(21) Na dan 30. junija 2013 je regulativni kapital NLB znašal 1 074,3 milijona EUR. Njen količnik temeljnega kapitala v skladu z uredbo EU o kapitalskih zahtevah ([4]) je bil 8,5 %.

(22) Dne 4. decembra 2013 so rezultati pregleda kakovosti sredstev in stresnih testov razkrili, da kapitalski primanjkljaj NLB po negativnem scenariju znaša 1,8 milijarde EUR ([5]).

3. UKREPI POMOČI

(23) Za NLB sta se do zdaj izvedla naslednja ukrepa državne pomoči:

(i) prva dokapitalizacija v višini 250 milijonov EUR, ki je bila začasno odobrena v prvem sklepu o reševanju z dne 7. marca 2011;

(ii) druga dokapitalizacija v višini 382,9 milijona EUR, ki je bila začasno odobrena v drugem sklepu o reševanju in sklepu o začetku postopka z dne 2. julija 2012.

(24) Poleg teh dokapitalizacij namerava Slovenija v korist NLB izvesti še dva ukrepa:

(iii) tretjo dokapitalizacijo v višini 1,558 milijarde EUR in

(iv) prenos paketa oslabljenih sredstev, sestavljenega iz slabih posojil (v nominalnem znesku 2,3 milijarde EUR) in vrste lastniških instrumentov (v tržni vrednosti 94 milijonov EUR), na DUTB.

([4]) Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L 176, 27.6.2013, str. 1).

([5]) Ta kapitalski primanjkljaj vključuje kapitalski učinek prenosa sredstev na Družbo za upravljanje terjatev bank (v nadaljnjem besedilu: DUTB).

3.1 PRVA DOKAPITALIZACIJA NLB

(25) NLB je leta 2009 in 2010 po več letih dobička predvsem zaradi slabšanja gospodarskih razmer zabeležila izgube. Šibka gospodarska rast in vedno večja brezposelnost sta zmanjšali povpraševanje po posojilih in precej povečali oslabljenost posojil. Količnik temeljnega kapitala NLB v skladu z uredbo EU o kapitalskih zahtevah, ki je leta 2009 znašal 6,9 %, se je do leta 2010 zmanjšal na 6 %. Banka Slovenije je julija 2010 od NLB zahtevala, naj okrepi svoj kapitalski položaj. NLB se je zato odločila, da bo zbrala več kapitala.

(26) NLB naj bi z javno ponudbo delnic zbrala 250 milijonov EUR lastniškega kapitala, kar je ustrezalo 1,6 % njene tveganju prilagojene aktive. Povečanje kapitala je potekalo v dveh tranšah. V prvi fazi so bile delnice za vpisovanje ponujene obstoječim delničarjem (skupni vpisani znesek je znašal 89,2 milijona EUR in država je v celoti izkoristila svoje prednostne pravice do vpisa delnic). V drugi fazi so bile preostale delnice ponujene javnosti. Vendar je ob pomanjkanju zanimanja javnosti na koncu delnice v celoti vpisala Slovenija.

(27) Prvo dokapitalizacijo je Komisija kot začasno pomoč za reševanje s prvim sklepom o reševanju odobrila 7. marca 2011. Komisija je navedla, da bo vidik porazdelitve bremena podrobneje ocenila v oceni načrta prestrukturiranja, za katerega se je Slovenija zavezala, da ga bo predložila (*).

3.2 DRUGA DOKAPITALIZACIJA NLB

(28) Banka Slovenije je maja 2011 od NLB zahtevala, naj nadalje okrepi svoj kapitalski položaj.

(29) Ker ni bilo rešitve v obliki zasebnega vlagatelja, je Slovenija NLB zagotovila 382,9 milijona EUR v obliki pogojno zamenljivih obveznic (v nadaljnjem besedilu: obveznice CoCo), ki so na podlagi zadevnih uredb štele za instrumente temeljnega kapitala. NLB je marca 2013 obveznice CoCo pretvorila v lasme navadne delnice v skladu s pogoji sporazuma, ki ureja obveznice CoCo.

(30) Drugo dokapitalizacijo je Komisija odobrila z drugim sklepom o reševanju in sklepom o začetku postopka (*).

3.3 TRETJA DOKAPITALIZACIJA NLB

(31) NLB ima glede na rezultate pregleda kakovosti sredstev in stresnih testov ter vsebine načrta prestrukturiranja, vključno s prenosom sredstev in prenosom nekaterih oslabljenih sredstev na DUTB, kapitalski primanjkljaj v višini 1,8 milijarde EUR. Država bo po upoštevanju učinka načrtovanega reševanja podrejenih obveznosti z zasebnimi sredstvi (kapitalska potreba NLB se bo tako zmanjšala za 250 milijonov EUR) NLB zagotovila dodatni kapital v višini 1,558 milijarde EUR v obliki državnih obveznic in denarnih sredstev, kar bo banki omogočilo, da ponovno vzpostavi uspešno poslovanje.

3.4 PRENOS OSLABLJENIH SREDSTEV NA DUTB

(32) Slovenski zakon o krepitvi stabilnosti bank, ki je začel veljati decembra 2012, zagotavlja okvir za izdajo poroštev za financiranje prenosa preteklih obveznosti z bank na DUTB ali namensko družbo. Dovoljuje tudi dokapitalizacijo za reševanje izgub takih bank s prenosom sredstev po njihovi dolgoročni ekonomski vrednosti.

(33) Slovenija je maja 2013 pripravila nacionalni reformni program, namenjen izvajanju priporočil EU posameznim državam, ki so naslovljena na Slovenijo. Nacionalni reformni program vključuje prenos oslabljenih sredstev s treh največjih slovenskih bank, vključno z NLB, na DUTB. Sredstva, ki bodo prenesena na DUTB, vključujejo: družbe v stečaju, terjatve, ki jih je treba prestrukturirati, terjatve z nepremičninskim zavarovanjem, finančne holdinge in druga slaba posojila.

(34) Slovenija je Komisiji 17. maja 2013 predložila predhodni seznam sredstev, ki bodo z NLB prenesena na DUTB in znašajo 1,9 milijarde EUR. Seznam je bil od takrat posodobljen in portfelj sredstev, ki bo prenesen, obsega 2,2 milijarde EUR (v nominalnem znesku) za posojila in 94 milijonov EUR (v tržni vrednosti) za lastniške instrumente.

(*) Glej podroben opis v uvodnih izjavah 16 do 22 prvega sklepa o reševanju.
(*) Glej podrobnosti v uvodnih izjavah 23 do 31 drugega sklepa o reševanju in sklepa o začetku postopka.

4. NAČRT PRESTRUKTURIRANJA IN ZAVEZE

(35) Slovenski organi so predložili načrt prestrukturiranja za obdobje prestrukturiranja od leta 2013 do 31. decembra 2017.

(36) Glavni stebri načrta prestrukturiranja so izboljšano korporativno upravljanje in obvladovanje tveganj, preusmeritev na strateške trge banke, zmanjšanje slabih posojil in program za zmanjšanje stroškov. Načrt prestrukturiranja vključuje finančne napovedi za NLB do 31. decembra 2017 po osnovnem scenariju, vključen pa je tudi v negativni scenarij, oblikovan v okviru pregleda kakovosti sredstev in stresnih testov.

(37) Slovenija je prevzela številne zaveze, navedene v Prilogi. Da se zagotovi izvajanje teh zavez, bo imenovan skrbnik spremljanja. Skrbnik spremljanja bo svoje dejavnosti izvajal v celotnem obdobju prestrukturiranja.

4.1 PONOVNA VZPOSTAVITEV DOLGOROČNO USPEŠNEGA POSLOVANJA

(38) Glavna vidika v zvezi s ponovno vzpostavitvijo uspešnega poslovanja NLB sta: (i) izvajanje sodobnih struktur in ureditev korporativnega upravljanja za zagotovitev, da so odločitve NLB poslovno usmerjene, ter (ii) prenova njenih kreditnih politik in postopkov za upravljanje tveganja, zlasti na področju upravljanja kreditnih tveganj.

(39) Spremembe korporativnega upravljanja, ki so navedene v Prilogi, bodo izvedene v treh mesecih od datuma sprejetja tega sklepa, v skladu z direktivo EU o kapitalskih zahtevah ([8]) in slovensko nacionalno zakonodajo. Namen posledičnih sprememb statuta in internih pravil NLB je zagotoviti, da bo upravni odbor NLB edini pooblaščen in odgovoren za neodvisno upravljanje vsakodnevnega poslovanja NLB, ki bo izključno v interesu banke. Zato se bo za odnos med banko in njenimi delničarji, zlasti Republiko Slovenijo, uporabljalo tržno načelo. V zvezi s tem se Slovenija zavezuje, da bo pri imenovanju članov nadzornega sveta in uprave posredovala le z uveljavljanjem pravic, ki jih ima kot delničar na podlagi slovenskega običajnega prava gospodarskih družb. NLB bo dve tretjini sedežev in glasovalnih pravic, ki jih ima v nadzornem svetu in odborih, dodelila neodvisnim strokovnjakom. Vzpostavila bo sistem, s katerim bo zagotovila neodvisno in objektivno delovanje funkcije notranje revizije. Med izvajanjem načrtovanih ukrepov bo sledila trajnostno naravnani, preudarni in skrbni poslovni politiki. Nadalje bo pregledala ustreznost svojih politik spodbud in prejemkov ter si prizadevala, da ne bosta spodbujali neprimernih tveganj in bosta usmerjeni v dolgoročne in trajnostne podjetniške cilje ter sta pregledni in v skladu s smernicami Evropskega bančnega organa o plačni politiki in praksah z dne 10. decembra 2010. NLB bo v skladu z zadevnimi pravili iz sporočila o bančništvu iz leta 2013 ([9]) do 31. decembra 2017 omejila skupni prejemek članov uprave in zaposlenih s posebno naravo dela. Variabilni letni prejemek uprave in zaposlenih s posebno naravo dela v poslovnem delu bo omejen na pet mesečnih plač. Variabilni prejemek zaposlenih s posebno naravo dela na drugih delovnih mestih bo omejen na tri mesečne plače. Poleg tega se plačilo vsaj 50 % variabilnega prejemka razporedi na obdobje treh let. Zato do 31. decembra 2017 takšen prejemek ne bo presegel 15-kratnika nacionalne povprečne plače v Sloveniji ali 10-kratnika povprečne plače v NLB, pri čemer se upošteva višji večkratnik.

(40) NLB bo prenovila svoje notranje postopke oblikovanja cen in postopke za upravljanje tveganja z izvajanjem številnih pravil in ukrepov, podrobneje opisanih v Prilogi. Oblikovanje cen novih posojil se bo štelo za ustrezno zlasti, če bo novo posojilo prispevalo k pozitivni donosnosti lastniškega kapitala v višini vsaj [...] (*) % leta 2014, [...] % leta 2015, [...] % leta 2016 in [...] % leta 2017 pri vsakem poslu, sklenjenem s strankami, pod pogoji, natančneje določenimi v Prilogi.

(41) Premoženje NLB se bo razdelilo na strateško enoto (približno 10,6 milijarde EUR) in nestrateško enoto (približno 2 milijardi EUR). Paket oslabljenih sredstev, sestavljen iz slabih posojil (v nominalni vrednosti 2,3 milijarde EUR) in vrste lastniških instrumentov (v tržni vrednosti 94 milijonov EUR), bo v okviru ukrepa za oslabljena sredstva prenesen na DUTB. NLB bo bilančno vsoto skupine, ki je leta 2010 znašala približno 17,9 milijarde EUR, do 31. decembra 2017 zmanjšala na [10–20] milijard EUR.

([8]) Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bontetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (UL L 176, 27.6.2013, str. 338).

([9]) Sporočilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. avgusta 2013 dalje (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o bančništvu) (UL C 216, 30.7.2013, str. 1).

(*) Zaupne informacije.

(42) Poleg državne pomoči, prejete marca 2011 in julija 2012, je v načrtu prestrukturiranja predviden dodatni kapitalski vložek države v višini 1,558 milijarde EUR. Ta tretja dokapitalizacija bo količnik temeljnega kapitala NLB v skladu z uredbo EU o kapitalskih zahtevah takoj zvišala na 15 %, reševala pa bo tudi pričakovane izgube. Zagotovila bo torej, da bo NLB v obdobju prestrukturiranja izpolnjevala svoje regulativne kapitalske zahteve.

(43) Prihodnja poslovna strategija NLB se osredotoča na njene strateške trge poslovanja s prebivalstvom in MSP ter nekatere vrste poslovanja s podjetji. NLB načrtuje precejšnje zmanjšanje portfelja udeležb v skladu s strategijo osredotočanja na osrednje dejavnosti v strateških regijah. Načrt prestrukturiranja v zvezi s tem določa precejšnje zmanjšanje stranskih dejavnosti NLB, ki obsega prodajo vseh dejavnosti lizinga in faktoringa/forfetiranja ter upravljanja nepremičnin, pa tudi začasno prenehanje izvajanja stranske dejavnosti novega kreditiranja poslovnih strank v tujini.

(44) NLB bo kreditno poslovanje v Sloveniji zmanjšala v naslednjih sektorjih ([…]-odstotno povprečno zmanjšanje tveganju prilagojene aktive med 31. decembrom 2013 in 31. decembrom 2017): (i) poslovne stranke v industrijskem gradbenem sektorju (tveganju prilagojena aktiva, ki je 31. decembra 2013 znašala […] milijonov EUR, se bo do 31. decembra 2017 zmanjšala na […] milijonov EUR); (ii) poslovne stranke v industrijskem prometnem sektorju (tveganju prilagojena aktiva, ki je 31. decembra 2013 znašala […] milijonov EUR, se bo do 31. decembra 2017 zmanjšala na […] milijonov EUR); (iii) finančni holdingi (tveganju prilagojena aktiva, ki je 31. decembra 2013 znašala […] milijonov EUR, se bo do 31. decembra 2017 zmanjšala na […] milijonov EUR).

(45) Zaradi izvajanja načrta prestrukturiranja in zlasti prenosa oslabljenih sredstev na DUTB se bodo skupna sredstva NLB, ki so 31. decembra 2012 znašala 14,5 milijarde EUR, do 31. decembra 2017 zmanjšala na [10–20] milijard EUR, tveganju prilagojena aktiva, ki je 31. decembra 2012 znašala 11,1 milijarde EUR, pa se bo do 31. decembra 2017 zmanjšala na [5–10] milijard EUR.

(46) Sedanji portfelj NLB je v celoti financiran do njegove pogodbene zapadlosti. NLB se namerava v prihodnosti osredotočiti predvsem na vloge prebivalstva, ki so bile že v preteklosti njen vir financiranja, načrtuje pa tudi razširitev osnove za financiranje podjetij. Razmerje med posojili in vlogami, ki je leta 2012 znašalo 105 %, se bo do 31. decembra 2017 zmanjšalo na [70–80] %.

(47) NLB načrtuje tudi dolgoročni program za nadzor in zmanjšanje stroškov. Operativni stroški NLB so leta 2012 na ravni skupine znašali 368 milijonov EUR. NLB bo svoje operativne stroške na ravni skupine (brez enkratnih izrednih stroškov, ki se ne ponavljajo, tj. stroškov prestrukturiranja) do 31. decembra 2014 zmanjšala na [300–350]milijonov EUR, do 31. decembra 2015 na [300–350] milijono EUR, do 31. decembra 2016 na [250–300] milijonov EUR in do 31. decembra 2017 na [200–250] milijonov EUR.

(48) NLB načrtuje, da bo dne 31. decembra 2017 donosnost lastniškega kapitala po obdavčitvi [5–10]-odstotna. Finančne napovedi iz načrta prestrukturiranja za obdobje 2013–2017 predvidevajo, da bo dne 31. decembra 2017 količnik temeljnega kapitala v skladu z uredbo EU o kapitalskih zahtevah [10–20]-odstoten. Dobiček NLB po obdavčitvi bo leta 2017 znašal [100–150] milijonov EUR.

(49) Slovenija bo svoj delež v NLB […] („[…]") zmanjšala do […]. Če Slovenija ni sklenila zavezujočih kupoprodajnih pogodb za prodajo svojega deleža NLB razen […], bosta Slovenija in NLB skrbniku za odprodajo dodelili izključno pooblastilo za prodajo […], […], […], […], […] in […].

4.2 PORAZDELITEV BREMENA

(50) Načrt prestrukturiranja določa prepoved izplačevanja kuponov in dividend ter razdelitve dobička v celotnem obdobju izvajanja načrta prestrukturiranja do 31. decembra 2017.

(51) Slovenija se zavezuje, da NLB v obdobju prestrukturiranja ne bo izplačevala kapitalskih instrumentov, razen če ta plačila izvirajo iz pravne obveznosti. Slovenija se zavezuje tudi, da NLB ne bo izkoristila možnosti nakupa navedenih instrumentov ali jih odkupila brez predhodnega soglasja Komisije. Kuponi države na kapitalske instrumente se lahko izplačajo, razen če bi to povzročilo izplačevanje kuponov drugim vlagateljem, kar drugače ne bi bilo obvezno. Obveznost neizplačevanja kuponov v obdobju prestrukturiranja ne velja za instrumente, ki so bili izdani na novo (tj. instrumente, ki so izdani po tem, ko Komisija sprejme ta sklep), če zaradi izplačila kuponov na takšne instrumente ne bo nastala pravna obveznost izplačevanja kuponov na vrednostne papirje NLB, ki obstajajo v trenutku sprejetja tega sklepa.

(52) Lastniški deleži obstoječih delničarjev NLB so se že precej zmanjšali zaradi prve in druge dokapitalizacije marca 2011 in julija 2012. Preostale podrejene obveznice NLB znašajo 250 milijonov EUR. Slovenija se zavezuje, da bo NLB pred dodelitvijo državne pomoči (tj. tretjo dokapitalizacijo in prenosom oslabljenih sredstev na DUTB) v celoti odpisala lastniški kapital delničarjev in neporavnan podrejen dolg. Država bo tako postala edini delničar NLB, pred prvo dokapitalizacijo marca 2011 pa je imela v lasti 33,1 % delnic.

(53) Slovenija se zavezuje, da bo prodala deleže NLB v družbah iz odstavka 3 Priloge, ki so dne 31. decembra 2012 predstavljali skupno vrednost sredstev v višini [100–150] milijonov EUR, in nestrateških podružnicah iz odstavka 4 Priloge, ki so dne 31. decembra 2012 predstavljale skupno vrednost sredstev v višini [950–1 000] milijonov EUR. NLB bo prodala tudi vse deleže v skupnih podjetjih, navedenih v odstavku 5 Priloge. Poleg tega bo NLB do […] zaprla […].

(54) Vsaka morebitna dokapitalizacija podružnic, ki bi jo NLB izvedla z vložki v obliki lastniškega kapitala, bo vpisana (i) s 25-odstotnim odbitkom cene delnic (po prilagoditvi za „učinek slabitve", ocenjen z uporabo splošno sprejetih tržnih metod ([10])) neposredno pred napovedjo kapitalskega vložka, ali (ii) po najnižji ceni, po kateri drugi delničarji navedenih podružnic prispevajo k dokapitalizaciji. Za subjekte, ki ne kotirajo na organiziranem trgu, se bo tržna cena delnic določila z ustrezno in splošno sprejeto tržno metodologijo vrednotenja. Če so taki kapitalski vložki v obliki hibridnih instrumentov, bodo ti instrumenti vsebovali alternativni mehanizem za izplačilo kuponov in določbo, ki določa menjalno razmerje hibridnega instrumenta v lastniški kapital s 25-odstotnim odbitkom TERP (ki se določi podobno kot pri vložku v obliki lastniškega kapitala).

4.3 UKREPI ZA OMEJEVANJE IZKRIVLJANJA KONKURENCE

(55) Da bi omejila izkrivljanje konkurence, NLB načrtuje zmanjšanje svojih poslovnih dejavnosti v Sloveniji. Svojo bilančno vsoto, ki je leta 2010 znašala približno 17,9 milijarde EUR, bo do 31. decembra 2017 zmanjšala na [10–20] milijard EUR.

(56) Zaveze NLB vključujejo prodajo deležev banke na strateških trgih. NLB bo do […] prodala […]. Ta prodaja bo vpliv NLB zmanjšala […]. Do […] bo odprodala tudi celoten delež v […].

(57) NLB bo v obdobju od 31. decembra 2013 do 31. decembra 2017 z zmanjšanjem tveganju prilagojene aktive v sektorjih gradbeništva, prometa in finančnih holdingov v Sloveniji za povprečno […] % zmanjšala kreditne dejavnosti v teh sektorjih. Prenehala bo z izvajanjem poslovne strategije novega kreditiranja poslovnih strank v tujini.

(58) NLB bo z odprodajo podružnic v Sloveniji in tujini prenehala z izvajanjem vseh dejavnosti lizinga, faktoringa in forfetiranja.

(59) NLB bo spoštovala prepoved izplačevanja kuponov in dividend, prevzemov ter oglaševanja in agresivne poslovne prakse v skladu s pogoji iz zadevnih odstavkov Priloge.

(60) Vzpostavljen je mehanizem za poplačilo kapitala, v skladu s katerim bo NLB dividende svojim delničarjem izplačala leta 2015, 2016 in 2017 ([11]). NLB bo v poslovnih letih 2015 in 2016 plačala nižji znesek od (i) 50 % kapitala, ki bo presegal veljavno regulativno kapitalsko zahtevo na podlagi evropske in slovenske zakonodaje (vključno s stebrom 1 in 2) plus kapitalske rezerve v višini 100 bazičnih točk, ali (ii) neto prihodka za zadevno leto. V poslovnem letu 2017 bo plačala nižji znesek od (i) 100 % kapitala, ki bo presegal veljavno regulativno kapitalsko zahtevo na podlagi evropske in slovenske zakonodaje (vključno s stebrom 1 in 2) plus kapitalske rezerve v višini 100 bazičnih točk, ali (ii) neto prihodka za zadevno leto. Izplačevanje dividend se brez poseganja v pristojnosti Banke Slovenije kot bančnega nadzornika NLB začasno ustavi, če bi ogrozilo solventnost banke v prihodnjih letih.

([10]) Na primer s teoretično ceno brez pravice vpisa (v nadaljnjem besedilu: TERP).
([11]) Finančne napovedi NLB, vključene v načrt prestrukturiranja, ne upoštevajo učinkov mehanizma za poplačilo kapitala.

4.4 Opis Ukrepa Za Oslabljena Sredstva

(a) **Cilj**

(61) Ukrep za oslabljena sredstva bo NLB prinesel ugodnosti zaradi prenosa sredstev na DUTB. Cilj ukrepa je odpraviti negotovost glede prihodnje vrednosti njenega najbolj problematičnega portfelja sredstev in zagotoviti, da se bo NLB osredotočila na izvajanje načrta prestrukturiranja.

(b) **Vzpostavitev in značilnosti**

(62) Slovenija je DUTB ustanovila za podporo stabilnosti bančnega sektorja.

(63) Splošni cilj DUTB sta upravljanje in nadzorovana odprodaja pridobljenih sredstev, da se doseže čim večja vrednost izterjanih sredstev. DUTB pri izvajanju te dejavnosti prispeva k prestrukturiranju finančnega sistema ob čim manjši uporabi javnih sredstev in čim manjšemu izkrivljanju trga.

(64) DUTB lahko prevzame ali krije tveganja, zlasti terjatve, vrednostne papirje, izvedene finančne instrumente, pravice in obveznosti iz odobrenih kreditov ali garancij skupaj s pripadajočim zavarovanjem. DUTB bo NLB določeno vrednost ob prenosu plačala z dolžniškimi vrednostnimi papirji s poroštvom države, ki jih izda DUTB. Vrednost sredstev ob prenosu na DUTB bo enaka ali nižja od njihove realne ekonomske vrednosti, ki jo določijo strokovnjaki Komisije v skladu s pravili o državni pomoči.

(c) **Obseg prenosa oslabljenih sredstev in posojil**

(65) Prenos se nanaša na naslednje kategorije sredstev:

(a) družbe v stečaju, zavarovane s stanovanjskimi nepremičninami;

(b) terjatve do finančnih holdingov, ki jih je treba prestrukturirati;

(c) druge družbe v stečaju;

(d) druge terjatve, zavarovane s stanovanjskimi nepremičninami;

(e) finančni holdingi;

(f) gradbene družbe;

(g) prevozne družbe;

(h) druge nedonosne izpostavljenosti.

(66) Slovenija je Komisiji 17. maja 2013 predložila predhodni seznam sredstev, ki bodo z NLB prenesena na DUTB in znašajo 1,9 milijarde EUR. Seznam je bil od takrat posodobljen. Portfelj, ki bo prenesen, obsega 2,3 milijarde EUR v nominalnem znesku za posojila in 94 milijonov EUR v tržni vrednosti za lastniške instrumente.

(67) Zaradi prenosa sredstev se bo tveganju prilagojena aktiva NLB zmanjšala za 1,4 milijarde EUR, potreba po kapitalu pa se bo skupno zmanjšala za 112 milijonov EUR. Ti podatki so bili navedeni v zadevnem seznamu sredstev, ki bodo prenesena na DUTB, ki ga je Komisija prejela 14. novembra 2013.

(d) **Metodologija za izračun vrednosti ob prenosu**

(68) Vrednost ob prenosu je predhodno določila Banka Slovenije v skladu z metodologijo, določeno v zakonu o ustanovitvi DUTB. Metodologija temelji na oceni neto sedanje vrednosti prihodnjih denarnih tokov. Za velike izpostavljenosti se je izvedla posamična ocena prihodnjih denarnih tokov, za manjše izpostavljenosti pa se je uporabil poenostavljen pristop z oceno, ki temelji na verjetnosti neplačila posojila in značilnostih izgub ob neplačilu. Poleg tega so se za izračun vrednosti ob prenosu kot referenca uporabile pričakovane izgube iz osnovnega scenarija stresnih testov. Metodologijo tega vrednotenja je potrdila namenska skupina, ki so jo sestavljali slovenski organi, opazovalci pa so bili Komisija, ECB in Evropski bančni organ.

(69) Prihodnji denarni tokovi za družbe v stečaju in problematična posojila so se določili s tržno vrednostjo zavarovanj in jamstev. Vrednosti teh zavarovanj so se ocenile na podlagi poročil, ki so jih neodvisni strokovnjaki pripravili v zadnjih 12 mesecih.

(70) Nato se je z obrestno mero brez tveganja izračunala neto sedanja vrednost prihodnjih denarnih tokov.

(c) **Vrednost ob prenosu**

(71) Vrednost sredstev NLB ob prenosu, kakor jo je določila Slovenija, znaša 617 milijonov EUR za posojila (kar je enako 27 % njihove bruto knjigovodske vrednosti) in 94 milijonov EUR za lastniške instrumente. Slovenija se je zavezala, da bo vrednost sredstev ob prenosu na DUTB enaka ali nižja od njihove realne ekonomske vrednosti, ki jo določijo strokovnjaki Komisije v skladu s pravili o državni pomoči.

(72) Slovenski organi so predložili analizo, ki jo je izvedla Banka Slovenije in v kateri je potrdila podrobne rezultate in finančne učinke prenosa sredstev z NLB na DUTB.

(f) **Tržna cena**

(73) Slovenija ni ocenila tržne vrednosti portfelja.

(g) **Neodvisno strokovno svetovanje Komisiji**

(74) Komisiji so pri oceni predlagane metodologije in cene ob prenosu v povezavi z realno ekonomsko vrednostjo prenesenih sredstev ter izračunu tržne cene teh sredstev, kot je določeno v sporočilu o oslabljenih sredstvih ([12]), referenčnem okviru ukrepa, pomagali neodvisni strokovnjaki.

5. RAZLOGI ZA ZAČETEK FORMALNEGA POSTOPKA PREISKAVE

(75) Komisija je v zvezi z ukrepoma dokapitalizacije in različico načrta prestrukturiranja, ki jo je predložila Slovenija, 2. julija 2012 začela formalni postopek preiskave glede tega, ali so kot pomoč za prestrukturiranje združljivi z notranjim trgom.

(76) Komisija je takrat dvomila, da različica načrta prestrukturiranja za NLB, ki jo je prejela, zagotavlja ponovno vzpostavitev dolgoročno uspešnega poslovanja, ustrezno porazdelitev bremena in ukrepe za omejevanje izkrivljanja konkurence ([13]). Komisija je v okviru vprašanj v zvezi z uspešnim poslovanjem dvomila, da je postopek odločanja v NLB v skladu s tržnimi normami in zlasti glede morebitnih vprašanj v zvezi s korporativnim upravljanjem, povezanih s posredovanjem države kot glavnega delničarja banke pri vsakodnevnem poslovanju ([14]).

6. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI

(77) Zainteresirane tretje strani v zvezi s formalnim postopkom preiskave niso predložile pripomb.

7. STALIŠČE SLOVENIJE

(78) Slovenija se strinja, da prva dokapitalizacija, druga dokapitalizacija, tretja dokapitalizacija in prenos oslabljenih sredstev na DUTB pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU. Slovenija meni tudi, da so navedeni ukrepi združljivi z notranjim trgom na podlagi člena 107(3)(b) PDEU.

(79) Slovenija trdi, da načrt prestrukturiranja izpolnjuje vse pogoje iz sporočila o prestrukturiranju ([15]), dopolnjenega v sporočilu o bančništvu iz leta 2013.

(80) Slovenija meni zlasti, da načrt prestrukturiranja zagotavlja ponovno vzpostavitev dolgoročnega uspešnega poslovanja NLB brez državnih sredstev in ustrezen lastni prispevek k stroškom prestrukturiranja ter omejuje izkrivljanje konkurence. Da bi zagotovila preudarno odločanje pri upravljanju dejavnosti banke, je Slovenija preložila zaveze za krepitev korporativnega upravljanja banke.

([12]) Sporočilo Komisije o obravnavanju oslabljenih sredstev v bančnem sektorju Skupnosti (UL C 72, 26.3.2009, str. 1).
([13]) Glej uvodne izjave 91 do 104 drugega sklepa o reševanju in sklepa o začetku postopka z dne 2. julija 2012.
([14]) Glej uvodno izjavo 97 drugega sklepa o reševanju in sklepa o začetku postopka z dne 2. julija 2012.
([15]) Sporočilo Komisije z dne 23. julija 2009 o ponovni vzpostavitvi uspešnega poslovanja in oceni ukrepov prestrukturiranja v finančnem sektorju v sedanji krizi na podlagi pravil o državni pomoči (UL C 195, 19.8.2009, str. 9).

(81) Seznam zavez Slovenije je v Prilogi k temu sklepu. Da se zagotovi izvajanje teh zavez, bo imenovan skrbnik spremljanja. Poleg tega se je Slovenija zavezala, da bo opredeljene odprodaje izvedla v določenem roku. Če kateri rok za odprodajo ne bo upoštevan, bo imenovan skrbnik za odprodajo.

8. OCENA

8.1 OBSTOJ IN ZNESEK POMOČI

(82) Komisija je že ugotovila ([14]), da prva in druga dokapitalizacija NLB pomenita državno pomoč, čemur Slovenija ni ugovarjala. Komisija bo zato v tem delu ocenila le, ali oba nova ukrepa (tretja dokapitalizacija in prenos oslabljenih sredstev na DUTB) pomenita državno pomoč.

(83) Člen 107(1) PDEU določa, da je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem, nezdružljiva z notranjim trgom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.

(84) Ker bo tretjo dokapitalizacijo v višini 1,558 milijarde EUR neposredno izvajala Republika Slovenija, Komisija ugotavlja, da ukrep izhaja iz državnih sredstev.

(85) NLB bo s pomočjo tretje dokapitalizacije pridobila kapital, ki ga v okviru finančne in gospodarske krize zaradi velike negotovosti slovenskega bančnega sektorja ne bi mogla pridobiti na trgu. Komisija zato meni, da vlagatelj v tržnem gospodarstvu tretje dokapitalizacije ne bi izvedel. Tretjo dokapitalizacijo je torej treba razumeti kot zagotavljanje prednosti NLB. Poleg tega je ta prednost selektivna, saj prinaša ugodnosti samo eni banki.

(86) Glede na to, da je NLB dejavna v finančnem sektorju, ki se sooča z ostro mednarodno konkurenco, in bo v njem dejavna še naprej, bi lahko kakršna koli prednost zaradi dajanja državnih sredstev banki vplivala na trgovino znotraj Unije in izkrivljala konkurenco. Tretja dokapitalizacija torej pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.

(87) Element pomoči tretje dokapitalizacije znaša 1,558 milijarde EUR.

(88) Glede prenosa oslabljenih sredstev na DUTB Komisija meni, da se ukrep izvaja z državnimi sredstvi. Slovenija je za podporo stabilnosti bančnega sektorja ustanovila DUTB, ki bo bankam v težavah pomagala pri prenosu tveganih sredstev z njihovih bilanc stanja po ceni, ki presega sedanjo tržno vrednost. S prenosom sredstev z NLB na DUTB se bodo omejile izgube, ki bi jih banka drugače morala absorbirati, da bi lahko očistila svojo bilanco stanja in izvedla načrt prestrukturiranja.

(89) Da bi ocenili obstoj pomoči pri prenosu oslabljenih sredstev na DUTB, so strokovnjaki Komisije neodvisno določili sedanjo tržno vrednost portfelja, ki bo prenesen, in realno ekonomsko vrednost, ki bo hkrati tudi cena, po kateri bodo sredstva prenesena. Ker je vrednost portfelja ob prenosu višja od sedanje tržne vrednosti, ukrep pomeni prednost za NLB.

(90) NLB bo s to prednostjo v primerjavi s konkurenti v Sloveniji in drugih državah članicah, ki nimajo enake državne podpore, okrepila svoj položaj. Glede na to, da je NLB dejavna v finančnem sektorju, ki se sooča z ostro mednarodno konkurenco, in bo v njem dejavna še naprej, je treba za ukrep šteti, da bi lahko izkrivil konkurenco in vplival na trgovino med državami članicami.

(91) V zvezi z zneskom pomoči pri prenosu oslabljenih sredstev na DUTB je treba opozoriti, da je v opombi 2 k točki 20(a) sporočila o oslabljenih sredstvih znesek pomoči v ukrepu finančne pomoči opredeljen kot razlika med vrednostjo sredstev ob prenosu in tržno ceno. Cena ob prenosu je 617 milijonov EUR, tržna cena pa je ocenjena na 486 milijonov EUR. Pomoč, ki je bila s prenosom oslabljenih sredstev na DUTB dodeljena NLB, znaša 130 milijonov EUR.

(92) Skupna pomoč NLB na podlagi prve, druge in tretje dokapitalizacije ter prenosa oslabljenih sredstev na DUTB znaša 2,321 milijarde EUR, kar predstavlja 20 % tveganju prilagojene aktive NLB decembra 2012.

([14]) Glej uvodne izjave 34 do 41 prvega sklepa o reševanju ter uvodne izjave 61 do 66 drugega sklepa o reševanju in sklepa o začetku postopka.

8.2 ZDRUŽLJIVOST POMOČI

8.2.1 *Pravna podlaga za oceno združljivosti*

(93) Komisija lahko na podlagi člena 107(3)(b) PDEU ugotovi, da je pomoč združljiva z notranjim trgom, če je namenjena „odpravljanj[u] resne motnje v gospodarstvu države članice". Komisija priznava, da lahko svetovna finančna kriza povzroči resne motnje v gospodarstvu države članice in da so ukrepi v podporo bankam ustrezni za odpravo navedenih motenj. To je bilo zaporedoma podrobno opredeljeno in razvito v šestih sporočilih o krizi ([17]) ter sporočilu o bančništvu iz leta 2013.

(94) Sporočilo o bančništvu iz leta 2013 se uporablja za ukrepe državne pomoči, priglašene od 1. avgusta naprej. Slovenija je dodatno državno pomoč za NLB v obliki kapitalskih vložkov in kapitalske olajšave priglasila po 1. avgustu 2013. Zato za oceno združljivosti načrta prestrukturiranja NLB veljajo določbe sporočila o bančništvu iz leta 2013.

(95) Komisija je odobrila več ukrepov, ki so jih slovenski organi sprejeli v okviru boja proti finančni krizi ([18]), kar potrjuje obstoj resne motnje v slovenskem gospodarstvu. Zato je pravna osnova za oceno združljivosti vseh ukrepov iz načrta prestrukturiranja (prve dokapitalizacije, druge dokapitalizacije, tretje dokapitalizacije in prenosa oslabljenih sredstev na DUTB) člen 107(3)(b) PDEU.

(96) Kar zadeva združljivost prenosa oslabljenih sredstev na DUTB, Komisija ta ukrep ocenjuje ob upoštevanju sporočila o oslabljenih sredstvih, kot je bilo prilagojeno v sporočilu o bančništvu iz leta 2013.

(97) Komisija združljivost pomoči NLB za prestrukturiranje ocenjuje na podlagi načrta prestrukturiranja ob upoštevanju sporočila o prestrukturiranju, kot je bilo dopolnjeno v sporočilu o bančništvu iz leta 2013.

8.2.2 *Združljivost s sporočilom o oslabljenih sredstvih, kot je bilo prilagojeno in dopolnjeno v sporočilu o bančništvu iz leta 2013*

(98) Komisija mora združljivost pomoči, ki je bila NLB dodeljena v obliki prenosa oslabljenih sredstev na DUTB, oceniti na podlagi sporočila o oslabljenih sredstvih, kot je bilo prilagojeno in dopolnjenn v sporočilu o bančništvu iz leta 2013. Sporočilo o oslabljenih sredstvih finančno pomoč opredeljuje kot vsak ukrep, ki „banko upravičenko razbremeni[jo] potrebe, da izkaže izgubo ali oblikuje rezervacije za potencialno izgubo oslabljenih sredstev (ali ji zagotovi[jo] nadomestilo v takih primerih), in/ali sprosti[jo] regulatorni kapital za druge namene" in določa merila za združljivost takih ukrepov z notranjim trgom. Navedena merila so: (i) upravičena sredstva; (ii) preglednost in razkritje oslabljenih sredstev; (iii) upravljanje sredstev; (iv) ustrezen in skladen pristop k vrednotenju; ter (v) ustrezno povračilo in porazdelitev bremena.

Upravičena sredstva

(99) Glede upravičenih sredstev oddelek 5.4 sporočila o oslabljenih sredstvih navaja, da je za finančno pomoč potrebna jasna opredelitev oslabljenih sredstev in da v zvezi z upravičenostjo zaradi zagotavljanja združljivosti veljajo nekatere omejitve.

([17]) Sporočilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za ukrepe v zvezi s finančnimi institucijami v okviru sedanje svetovne finančne krize (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o bančništvu iz leta 2008) (UL C 270, 25.10.2008, str. 8), Sporočilo o dokapitalizaciji finančnih institucij v sedanji finančni krizi: omejitev pomoči na najmanjšo potrebno in zaščitni ukrepi za preprečevanje neupravičenega izkrivljanja konkurence (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o dokapitalizaciji) (UL C 10, 15.1.2009, str. 2), sporočilo o oslabljenih sredstvih, sporočilo o prestrukturiranju, Sporočilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. januarja 2011 dalje (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o podaljšanju iz leta 2010) (UL C 329, 7.12.2010, str. 7) in Sporočilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. januarja 2012 dalje (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o podaljšanju iz leta 2011) (UL C 356, 6.12.2011, str. 7).

([18]) Glej npr. Dokapitalizacija za reševanje NLB, zadeva SA.32261 (11/N); Druga dokapitalizacija NLB, zadeva SA.34937 (2012/C) (ex 2012/N), in Prestrukturiranje NLB, zadeva SA.33229 (2012/C) (ex 2011/N); Dokapitalizacija NKBM, zadeva SA.35709 (UL C 162, 7.6.2013, str. 5).

(100) Sporočilo o oslabljenih sredstvih nadalje navaja, da je treba najti ravnotežje med doseganjem cilja takojšnje finančne stabilnosti in potrebo po ponovni vzpostavitvi normalnega delovanja trga, kar govori v prid prilagodljivosti pri opredelitvi vrst sredstev. Sporočilo o oslabljenih sredstvih kot upravičena sredstva navaja tista, zaradi katerih je nastala finančna kriza (izrecno navaja hipotekarno zavarovane vrednostne papirje v ZDA), vendar omogoča tudi, da bodo ob ustrezni utemeljitvi za primerne veljale tudi „dobro opredeljene kategorije sredstev, ki so povezane s sistemsko grožnjo, in sicer brez količinskih omejitev."

(101) V zadevnem primeru je ukrep za oslabljena sredstva usmerjen v nedonosna sredstva, ki so večinoma povezana z gradbenimi družbami, prevoznimi družbami in finančnimi holdingi, ali nedonosna sredstva, zavarovana s stanovanjskimi nepremičninami. Navedeni sektorji so bili z zajetnimi portfelji slabih posojil (41 % slabih posojil za finančne holdinge in 74 % za gradbene družbe) jedro težav NLB. Portfelj, ki bo prenesen, predstavlja več kot polovico oslabljenih sredstev, ki jih je imela NLB d.d. knjižene na dan 31. decembra 2012. Navedena sredstva so torej v skladu z merili za upravičenost sporočila o oslabljenih sredstvih.

Preglednost in razkritje

(102) Glede preglednosti in razkritja oddelek 5.1 sporočila o oslabljenih sredstvih zahteva, da morajo biti oslabljena sredstva upravičenih bank, za katera bodo namenjeni ukrepi pomoči, popolnoma pregledna in v celoti razkrita, in sicer na podlagi ustreznega vrednotenja, ki ga potrdijo priznani neodvisni strokovnjaki, ovrednoti pa ustrezni nadzorni organ. Sporočilo o oslabljenih sredstvih zahteva, da morata biti razkritje in vrednotenje opravljeni pred dodelitvijo ukrepov pomoči države.

(103) Prvo vrednotenje sredstev je opravila Banka Slovenije. Banka Slovenije je 10. maja 2013 razkrila stresni test, ki je pokazal, kako prenos sredstev s treh glavnih slovenskih bank na DUTB vpliva na kapital. Rezultati pregleda kakovosti sredstev in stresnih testov, ki so jih opravili neodvisni strokovnjaki, so bili razkriti 4. decembra 2013, pokazali pa so kapitalski primanjkljaj slovenskih bank v stresnem scenariju. Vrste sredstev, ki bodo prenesene, so bile jasno opredeljene, prenos pa bo opravljen samo na podlagi metodologije vrednotenja, ki jo je odobrila Banka Slovenije. Država članica je torej zagotovila ustrezno preglednost in razkritje vseh oslabljenih sredstev NLB, ki bodo prenesena na DUTB. Pregled kakovosti sredstev in stresne teste, ki so pokazali kapitalski primanjkljaj banke, so opravili zunanji strokovnjaki.

Upravljanje sredstev

(104) Glede upravljanja sredstev oddelek 5.6 sporočila o oslabljenih sredstvih določa potrebo po zagotavljanju jasne funkcionalne in organizacijske delitve med banko upravičenko in njenimi sredstvi, zlasti kar zadeva njihovo upravljanje, osebje in stranke. Sporočilo v zvezi s tem navaja, da bi morala takšna delitev banki omogočiti osredotočanje na ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja in preprečiti morebitna navzkrižja interesov.

(105) Sredstva bo upravljala DUTB, ki je popolnoma neodvisna od NLB. Zato se lahko sklene, da je ločeno upravljanje sredstev v skladu z zahtevami sporočila o oslabljenih sredstvih.

Vrednotenje

(106) V oddelku 5.5 sporočila o oslabljenih sredstvih je bilo ugotovljeno, da je ustrezen in skladen pristop k vrednotenju ključnega pomena za preprečevanje neupravičenega izkrivljanja konkurence. Glavni namen vrednotenja je določiti realno ekonomsko vrednost sredstev. Če prenos oslabljenih sredstev pri tej vrednosti pomeni združljivost pomoči, je ta vrednost referenčna stopnja – ustvari učinek pomoči, ker presega sedanjo tržno vrednost, pomoč pa omeji na najmanjši potrebni znesek.

(107) Banka Slovenije je ocenila portfelj, Komisija pa je za zagotovitev skladnega pristopa na ravni Unije skupaj z zunanjimi strokovnjaki natančno pregledala vrednotenje in temeljno splošno metodologijo vrednotenja.

(108) Ugotovitve so naslednje:

(i) gradivo, ki ga je predložila NLB, obsega temeljito analizo visoke kakovosti;

(ii) za portfelj, ki bo prenesen na DUTB, bi bil primeren pristop na podlagi bonitetnih ocen, pri katerem bi se uporabile ocene NLB in posodobljeni podatki o finančni bilanci stanja;

(iii) ocenjena realna ekonomska vrednost portfelja posojil NLB podjetjem je 60,2 % bruto izpostavljenosti s toleranco +/–5 %, na podlagi primerjalne stresne metode. Pri primerjalni stresni metodi se stopnja rezervacij, določena s pregledom kakovosti sredstev, izpostavi stresu. Komisija in zunanji strokovnjaki so to stopnjo stresa umerili na podlagi prakse na tem področju. Stopnja realne ekonomske vrednosti, kot so jo ocenili strokovnjaki, se nanaša na portfelj posojil NLB podjetjem, ki je večji od portfelja, na koncu opredeljenega za prenos na DUTB. Zato te ocene ni mogoče uporabiti za približek ocene realne ekonomske vrednosti portfelja, ki bo prenesen na DUTB.

(109) Komisija je na podlagi navedenih elementov ocenila realno ekonomsko vrednost portfelja. Za to oceno je ločila dve vrsti posojil: posojila za redno poslovanje podjetij ter posojila za prestrukturiranje kreditov in zapadla posojila. Realna ekonomska vrednost lastniških instrumentov je bila ocenjena ločeno.

(110) Komisija je pri posojilih za redno poslovanje podjetij v skladu s priporočili zunanjih strokovnjakov uporabila pristop na podlagi bonitetnih ocen. Komisija je na podlagi sedanje bonitetne ocene NLB in posodobljenih finančnih informacij o izpostavljenosti določila verjetnost neplačila. Nato so bile na podlagi podrobne analize zavarovanj, obstoječe kreditne dokumentacije ali vnaprejšnjih pregledov kreditne kakovosti ocenjene izgube ob neplačilu.

(111) Komisija se je pri posojilih za prestrukturiranje kredita in zapadlih posojilih osredotočila na analizo zavarovanj, da bi ocenila vrednost, ki bo povrnjena v primeru stečaja, pri tem pa je uporabila preudarne predpostavke glede vrednosti zavarovanj in faktoringa iz rezultatov pregleda kakovosti sredstev in stresnih testov.

(112) Komisija je pri lastniških instrumentih pregledala poročila o vrednotenju, ki jih je predložila Slovenija, da bi ocenila, ali so bile sporočene tržne vrednosti v skladu s tržnimi kotacijami za družbe, ki kotirajo na borzi, in ali je bila metodologija vrednotenja, uporabljena za družbe, ki ne kotirajo na borzi, v skladu s tržnimi standardi.

(113) Komisija ugotavlja, da je realna ekonomska vrednost portfelja posojil 617 milijonov EUR v nominalnem znesku 2,3 milijarde EUR, realna ekonomska vrednost portfelja lastniških instrumentov pa 94 milijonov EUR. Načrt prestrukturiranja določa prenos sredstev na DUTB po realni ekonomski vrednosti.

(114) Komisija glede ugotavljanja tržne vrednosti za oceno sedanje tržne vrednosti v času prenosa uporablja metodo razširjenega kritja. Na podlagi tega je tržna vrednost portfelja ocenjena na 486 milijonov EUR za posojila in 94 milijonov EUR za lastniške instrumente.

(115) Znesek pomoči je torej razlika med vrednostjo ob prenosu in tržno vrednostjo, ki znaša 130 milijonov EUR.

Porazdelitev bremena in povračilo

(116) Glede porazdelitve bremena oddelek 5.2 sporočila o oslabljenih sredstvih ponovi splošno načelo, da bi morale banke kriti izgube, povezane z oslabljenimi sredstvi, v čim večjem obsegu, s čimer naj bi zagotovile enako odgovornost delničarjev in porazdelitev bremena. Zato bi morala biti sredstva prenesena po ceni, ki je enaka ali nižja od njihove realne ekonomske vrednosti.

(117) Slovenija se je zavezala, da bo sredstva prenesla po ceni, ki je enaka ali nižja od njihove realne ekonomske vrednosti, kar je v skladu s sporočilom o oslabljenih sredstvih.

Sklepna ugotovitev o ukrepu za oslabljena sredstva

(118) Komisija ob upoštevanju navedenega ugotavlja, da prenos oslabljenih sredstev na DUTB izpolnjuje vse pogoje in zahteve sporočila o oslabljenih sredstvih, kot je bilo prilagojeno in dopolnjeno v sporočilu o bančništvu iz leta 2013.

8.2.3 *Združljivost s sporočilom o prestrukturiranju, dopolnjenim v sporočilu o bančništvu iz leta 2013*

(119) V skladu s točko 31 sporočila o bančništvu iz leta 2013 se bo vsak načrt prestrukturiranja, ki vključuje pomoč za prestrukturiranje, razen zahtev glede zbiranja kapitala in porazdelitve bremena, še naprej ocenjeval na podlagi sporočila o prestrukturiranju.

(120) V skladu s sporočilom o prestrukturiranju in sporočilom o bančništvu iz leta 2013 mora načrt za prestrukturiranje najprej dokazati, da je postopek prestrukturiranja, v katerega je vključena upravičenka do državne pomoči, primeren za ponovno vzpostavitev dolgoročno uspešnega poslovanja. Poleg tega mora biti znesek pomoči omejen na najmanjši potreben znesek, delničarji in podrejeni upniki pa morajo k zmanjšanju kapitalskega primanjkljaja prispevati v največji možni meri. Uvesti je treba tudi ukrepe za omejevanje izkrivljanja konkurence, ki ga je povzročilo umetno podpiranje tržne moči upravičenke, in zagotavljanje konkurenčnega bančnega sektorja. Obravnavati je treba še spremljanje in postopkovna vprašanja.

(i) Ponovna vzpostavitev dolgoročno uspešnega poslovanja

(121) Kot je določeno v sporočilu o prestrukturiranju, mora država članica predložiti celovit načrt prestrukturiranja, ki kaže, kako bo dolgoročno uspešno poslovanje upravičenke vzpostavljeno brez državne pomoči v razumnem času in največ petih letih. Dolgoročno uspešno poslovanje je doseženo, ko je banka sposobna samostojno konkurirati za kapital na trgu v skladu z ustreznimi regulativnimi zahtevami. Da banka to lahko doseže, mora biti sposobna kriti vse svoje stroške in zagotoviti ustrezno donosnost kapitala ob upoštevanju profila tveganja banke. Ponovna vzpostavitev uspešnega poslovanja banke bi morala temeljiti predvsem na notranjih ukrepih in na kredibilnem načrtu prestrukturiranja.

(122) Načrt prestrukturiranja NLB za obdobje do 31. decembra 2017 kaže, da bo uspešno poslovanje ponovno vzpostavljeno ob koncu tega obdobja prestrukturiranja. Do tega naj bi prišlo zlasti zaradi pričakovanega izboljšanja kakovosti portfelja ter manjše potrebe po dodatnih oslabitvah in oblikovanju rezervacij. Ponovna vzpostavitev uspešnega poslovanja bo dosežena tudi s čiščenjem bilance stanja NLB z načrtovanim prenosom nedonosnih sredstev na DUTB. NLB bo imela korist tudi od boljše učinkovitosti zaradi ukrepov za zmanjšanje stroškov in stabilizacije prihodka. Načrt prestrukturiranja za zagotavljanje uspešnega poslovanja banke ob upoštevanju prenosa nedonosnih sredstev na DUTB predpostavlja, da bo država banko leta 2013 dokapitalizirala z 1,558 milijarde EUR in da bodo v celoti odpisane podrejene obveznice skupaj z lastniškim kapitalom delničarjev v višini 250 milijonov EUR.

(123) Točka 10 sporočila o prestrukturiranju zahteva, da predlagani ukrepi prestrukturiranja prispevajo k odpravljanju slabosti subjekta. Načrt prestrukturiranja najprej pojasni vzroke za težave NLB. Portfelj posojil NLB je bil med krizo močno prizadet in je ustvaril velike izgube zaradi oslabitve.

(124) Rast portfelja posojil je financiral trg financiranja za podjetja, zaradi česar se je razmerje med posojili in vlogami izjemno povečalo (s 74 % leta 2002 na 137 % leta 2009). Banka v tem času ni dovolj okrepila lastnega kapitala in se je pred začetkom krize močno zanašala na hibridne instrumente.

(125) NLB je pred krizo nakopičila izpostavljenosti do gradbene industrije, trgovcev z nepremičninami in finančnih holdingov, vendar ni hkrati izboljševala kakovosti s tem povezanega upravljanja tveganja. Kopičenje slabih posojil se je ob začetku krize in upočasnitvi gospodarske rasti izkazalo za katastrofalno. Nacionalni program izgradnje cest se je zaključil leta 2008, domače povpraševanje po nepremičninah pa se je močno zmanjšalo. Finančni vzvod večine slovenskih družb je bil visok, nanje pa so pritiskali upad gospodarske rasti, amortizacija sredstev in delnic ter omejen dostop do kreditov. Zaradi resnega upada gospodarske rasti in slabega okvira upravljanja tveganj se je večal obseg slabih posojil. Slaba posojila so dne 30. septembra 2012 obsegala 29 % bruto posojil NLB, stanje pa je bilo najslabše v gradbeni industriji (74 %). Izgube po obdavčitvi so zato leta 2009 znašale 87 milijonov EUR, leta 2010 so znašale 202 milijona EUR, leta 2011 so znašale 240 milijonov EUR, leta 2012 pa 273 milijonov EUR.

(126) Eden od razlogov za težave banke so bila tudi šibka pravila korporativnega upravljanja in posledično vplivanje države na vsakodnevno poslovanje banke.

(127) Za ponovno vzpostavitev dolgoročno uspešnega poslovanja je zato treba razrešiti pet pomembnih vprašanj. Okrepiti je treba korporativno upravljanje banke ter tako zagotoviti, da bo ekonomsko upravičene poslovne odločitve sprejemala izključno uprava banke in da država ne bo vplivala na vsakodnevno poslovanje. Banka mora izboljšati svoje politike oblikovanja cen in okvir upravljanja tveganj, da se ohranijo marže in čim bolj zmanjšajo izgube. NLB mora očistiti svojo bilanco stanja in zmanjšati izpostavljenost do problematičnih sektorjev, in sicer z ustreznim oblikovanjem rezervacij in razdolževanjem problematičnih sredstev oziroma s prenosom problematičnih posojil na DUTB. Banka mora popraviti strukturo svoje bilance stanja z dokapitalizacijo in povečanjem obsega vlog ali zmanjšanjem količnika finančnega vzvoda. Banka mora izboljšati svojo učinkovitost, da bo zagotovila ustrezno stopnjo donosnosti.

(a) Krepitev okvira korporativnega upravljanja

(128) Zaveze bodo zagotovile neodvisnost odbora in uprave pri določanju meril za odobritev posojil. Te zaveze bodo zagotovile, da bo oblikovanje cen posojil temeljilo na politiki oblikovanja cen, ki bo določila pravila glede minimalne donosnosti lastniškega kapitala za vsa posojila in tako omejila možnosti banke, da zaradi zunanjih vplivov posojila odobri po ceni, nižji od tržne.

(129) Zdi se, da zaveze ustrezno obravnavajo in odpravljajo glavne slabosti korporativnega upravljanja NLB. Da se preprečijo navzkrižja interesov ter zagotovi podjetniška naravnanost strategije in odločitev, določajo ustrezne zaščitne ukrepe, na katere ne vplivajo nobeni zunanji vplivi in katerih edini namen je doseganje čim večje vrednosti. Zaradi načrtovanih sprememb korporativnega upravljanja bo banka manj dovzetna za zunanje vplive, z izboljšanim nadzorom in preglednostjo vodstvenih odločitev pa se bo povečala njena tržna disciplina.

(130) NLB bo nadalje preverila ustreznost svojih politik spodbud in prejemkov ter si prizadevala, da z njima ne bo spodbujala neprimernih tveganj in da ju bo usmerila v dolgoročne podjetniške cilje. Poleg tega bo v skladu s točkami 37 do 39 sporočila o bančništvu iz leta 2013 do 31. decembra 2017 omejen skupni prejemek članov uprave in zaposlenih s posebno naravo dela, kar bo spodbudilo pravočasno izvajanje načrta prestrukturiranja.

(131) Slovenija se zavezuje tudi, da bo svoj delež do [...] % v NLB do [...] odprodala vlagatelju, ki je neodvisen in ni povezan z Republiko Slovenijo. Ta odprodaja bo znatno zmanjšala zunanji vpliv na upravljanje in poslovne dejavnosti banke.

(b) Krepitev politik oblikovanja cen in okvira upravljanja tveganj

(132) NLB bo svoje politike oblikovanja cen in okvir upravljanja tveganj izboljšala zlasti s številnimi pravili in ukrepi, namenjenimi zaščiti najboljših poslovnih interesov banke. Navedeni ukrepi med drugim vključujejo usposabljanje osebja, kreditno točkovanje strank, oblikovanje cen novih produktov in preverjanje postopka za upravljanje kreditnih tveganj.

(133) Zlasti oblikovanje cen novih posojil bo do 31. decembra 2017 prispevalo k pozitivni donosnosti lastniškega kapitala v višini vsaj [...] % pri vsakem poslu, sklenjenim s strankami. To oblikovanje cen bo uvedeno postopoma, in sicer se bo začelo leta 2014 z [...] % donosnosti lastniškega kapitala pri vsakem poslu, sklenjenim s strankami, do 31. decembra 2017 pa bo doseglo [...] %.

(134) S tem povezano izboljšanje politik oblikovanja cen in okvira upravljanja tveganj NLB je ustrezno in potrebno zaradi izvajanja strožjih kreditnih politik v zvezi z novimi posojili in bolj zadržano politiko oblikovanja rezervacij. Te reforme obravnavajo slabosti NLB, zaradi katerih je imela slab portfelj posojil, preveč slabih posojil in visoke stroške za kredite. Ker navedeni ukrepi obravnavajo vzroke za nizko donosnost, prispevajo k vzpostavitvi dolgoročno uspešnega poslovanja NLB.

(135) Načrt prestrukturiranja predvideva tudi organizacijsko delitev stranskih in osrednjih dejavnosti NLB. Ta reorganizacija bo NLB omogočila, da bo racionalizirala svoje osrednje dejavnosti. Ta delitev ji bo tudi omogočila, da za opuščanje stranskih dejavnosti banke in upravljanje nedonosnih sredstev na način, s katerim bo dosegla čim večjo vrednost izterjanih sredstev, uporabi bolj specializiran pristop.

(c) Usmerjanje poslovanja v manj tvegane dejavnosti

(136) Na podlagi načrta prestrukturiranja se bo tveganju prilagojena aktiva NLB, ki je 31. decembra 2012 znašala 11,1 milijarde EUR, do 31. decembra 2017 zmanjšala na [5–10] milijard EUR. Z zmanjšanjem tveganju prilagojene aktive, zlasti v sektorjih finančnih holdingov, prevoznih družb in gradbenih družb, ki so za banko najbolj problematični, se bo v obdobju prestrukturiranja zmanjšalo tudi tveganje, povezano s temi izpostavljenostmi.

(137) NLB bo na DUTB prenesla portfelj oslabljenih sredstev v vrednosti 2,3 milijarde EUR, zaradi česar se bo lahko osredotočila na upravljanje dobrih posojil, ob čemer bo sprostila sredstva za reševanje preostalih slabih posojil.

(138) NLB se bo s prihodnjo strategijo preusmerila v bolj konservativne dejavnosti, njeni osrednji segmenti pa bodo bančne storitve za prebivalstvo, MSP in, selektivno, za podjetja v Sloveniji. To bo mogoče z obsežno odprodajo in zmanjšanjem stranskih dejavnosti, zaradi česar bodo na voljo sredstva za osrednje dejavnosti.

(d) Popravljanje strukture bilance stanja

(139) NLB je že prejela kapitalska vložka države marca 2011 in julija 2012. NLB bo z dodatno, tretjo dokapitalizacijo lahko izpolnila kapitalske zahteve Banke Slovenije in tako ponovno vzpostavila uspešno poslovanje.

(140) V znesku tretje dokapitalizacije so upoštevane potrebe banke, ugotovljene na podlagi pregleda kakovosti sredstev in stresnih testov. Po tej dokapitalizaciji bo količnik temeljnega kapitala v skladu z uredbo EU o kapitalskih zahtevah takoj dosegel 15 %, do 31. decembra 2017 pa stopnjo [10–20] %, kar je precej več od kapitalske zahteve Banke Slovenije, ki je količnik temeljnega kapitala v skladu z uredbo EU o kapitalskih zahtevah določila na 9 %.

(141) Poleg tega bo NLB očistila svojo bilanco stanja s prenosom obsežnega portfelja nedonosnih in oslabljenih sredstev na DUTB.

(142) NLB bo svoj profil financiranja izboljšala z zmanjšanjem financiranja svojih podružnic v skupini, odprodajo stranskih dejavnosti in osredotočenjem na vloge prebivalstva, ki so bile že v preteklosti njen vir financiranja. Razmerje med posojili in vlogami, ki je leta 2012 znašalo 105 %, se bo do 31. decembra 2017 zmanjšalo na [70–80] %.

(e) Ponovna vzpostavitev dolgoročne donosnosti

(143) Banka bo dolgoročno donosnost ponovno vzpostavila s strateško preusmeritvijo na svoje osnovne osrednje bančne dejavnosti za prebivalstvo, MSP in, selektivno, za podjetja v Sloveniji, zaradi česar bo izpolnila svoje cilje glede donosnosti lastniškega kapitala.

(144) Banka bo svojo neto obrestno maržo izboljšala z ustreznim oblikovanjem cen novih posojil. Oblikovanje cen novih posojil bo zlasti prispevalo k temu, da bo pozitivna donosnost lastniškega kapitala leta 2014 znašala vsaj [...] %, leta 2015 vsaj [...] %, leta 2016 vsaj [...] % in leta 2017 vsaj [...] % pri vsakem poslu, sklenjenim s strankami.

(145) NLB bo tudi zabeležila vse odločitve v zvezi s prestrukturiranjem. V dokumentacijo bo vključila primerjavo z alternativnimi rešitvami, kot so izvršbe na sredstvih zavarovanja in prenehanje sodelovanja. Dokazala bo, da je izbrala rešitev, ki čim bolj poveča neto sedanjo vrednost za banko.

(146) NLB načrtuje tudi dolgoročni program zmanjšanja stroškov z obsežno konsolidacijo mreže poslovnih prostorov in podružnic ter zmanjšanjem števila zaposlenih, pa tudi z izboljšanjem učinkovitosti, prizadevanjem za pridobivanje strank na čim bolj donosen in tveganju prilagojen način ter optimizacijo likvidnostnih in drugih stroškov. Načrt prestrukturiranja na tej podlagi predvideva zmanjšanje razmerja med stroški in prihodki na manj kot 60 %, kar je primerljivo s stopnjami, ki jih je banka dosegala pred krizo. Donosnost lastniškega kapitala NLB po obdavčitvi bo do 31. decembra 2017 znašala [5–10] %, količnik temeljnega kapitala v skladu z uredbo EU o kapitalskih zahtevah pa [10–20] %. Dobiček NLB po obdavčitvi bo leta 2017 znašal [100–150] milijonov EUR.

(147) Tok oslabljenih sredstev naj bi se s postopnim izvajanjem načrta prestrukturiranja sčasoma zmanjšal. Profil kreditnega tveganja banke se bo zboljšal zaradi prenosa oslabljenih sredstev na DUTB, zavez, povezanih z upravljanjem kreditnega tveganja in prestrukturiranjem slabih posojil, ki bodo ostala v njenih knjigah, da se doseže njihova čim večja neto sedanja vrednost za banko, pa tudi drugih ukrepov, ki krepijo okvir upravljanja tveganj banke.

(148) Komisija zato meni, da bo načrt prestrukturiranja NLB ponovno omogočil dolgoročno uspešno poslovanje

(ii) Lastni prispevek in porazdelitev bremena

(149) Sporočilo o prestrukturiranju, dopolnjeno v sporočilu o bančništvu iz leta 2013, navaja, da je ustrezen prispevek upravičenca potreben zaradi omejitve pomoči na najmanjši potrebni znesek ter obravnavanja izkrivljanj konkurence in moralnega tveganja. Zato določa, da (i) bi bilo treba omejiti stroške prestrukturiranja in znesek pomoči ter (ii) da se mora breme v največji možni meri porazdeliti med obstoječe delničarje in podrejene upnike.

(150) Ustrezna porazdelitev bremena po začetnem pokritju izgub z lastniškim kapitalom običajno vključuje prispevke imetnikov hibridnega kapitala in imetnikov podrejenih dolžniških instrumentov. Imetniki hibridnega kapitala in podrejenih dolžniških instrumentov morajo čim bolj prispevati k zmanjšanju kapitalskega primanjkljaja. Ti prispevki se lahko zagotovijo v obliki pretvorbe v navaden lastniški temeljni kapital ([19]) ali v obliki odpisa glavnice instrumentov. Vsekakor je treba v pravno sprejemljivem okviru preprečiti denarne odlive upravičenca v korist imetnikov takih vrednostnih papirjev.

(151) Iz načrta prestrukturiranja ni razvidno, da bi pomoč presegala sredstva, potrebna za pokritje stroškov zaradi ponovne vzpostavitve uspešnega poslovanja NLB. Kapitalski primanjkljaj, ki ga je treba pokriti s tretjo dokapitalizacijo, je bil določen na podlagi pregleda kakovosti sredstev in stresnih testov. Ocena kapitalskega vložka temelji zlasti na vrednotenju sredstev, ki kaže, da je ta stopnja potrebna in zadostna za premagovanje stresne situacije. Pregled kakovosti sredstev in stresni testi so prispevali k večji gotovosti glede stopnje potrebnega kapitala. Znesek tretje dokapitalizacije bo banki omogočil, da izpolni svoje regulativne kapitalske zahteve in pričakovanja trga. Poleg tega bo vzpostavljen mehanizem za poplačilo kapitala, ki bo omejil kopičenje presežnega kapitala v NLB; v skladu s tem mehanizmom bo morala NLB v poslovnih letih 2015, 2016 in 2017 izplačati dividende, izračunane na podlagi rastočega odstotka morebitnega presežnega kapitala. Mehanizem za poplačilo kapitala zagotavlja, da bo banka s kapitalom, ki bo presegal minimalne regulativne kapitalske zahteve, pred opravljanjem novih dejavnosti najprej poplačala državo.

(152) Da bo lahko NLB d.d. pridobila dividende svojih podružnic in da se v njih ne bodo kopičila likvidnostna sredstva, bodo podružnice kljub prepovedi lahko izplačale dividende. Ta podjetja lahko izplačajo dividende, če je NLB d.d. neposredni ali posredni večinski delničar, vsi zunanji delničarji pa imajo skupaj manj kot [10-20] % delnic in glasovalnih pravic v zadevnem podjetju. Komisija meni, da se bo s tem, ko bodo podružnice dividende lahko izplačale NLB d.d., prispevalo k ohranjanju zneska pomoči na najnižjega potrebnega, omogočilo ustrezno stopnjo prožnosti za učinkovito upravljanje konsolidiranega kapitala in likvidnosti NLB ter olajšalo povračilo pomoči. Dejstvo, da bodo zaradi tega tudi manjšinski delničarji podružnic prejeli del dividend, pomeni sorazmeren učinek prelivanja v primerjavi z navedenimi ugodnostmi, zlasti če se upošteva, da se bo vsem delničarjem razen NLB d.d. sčasoma izplačal relativno majhen znesek dividend, ki ne bo presegel ene desetine zneska dividend, ki se bo sčasoma izplačal NLB d.d.

(153) Zaveze glede porazdelitve bremena med delničarje in imetnike podrejenih dolžniških instrumentov so v skladu s sporočilom o prestrukturiranju, dopolnjenim v sporočilu o bančništvu iz leta 2013.

(154) Slovenija se je v zvezi s tem zavezala, da bo NLB pred dodelitvijo državne pomoči (tj. tretjo dokapitalizacijo in prenosom oslabljenih sredstev na DUTB) v celoti odpisala lastniški kapital delničarjev in neporavnan podrejen dolg ter tako zagotovila skladnost z zahtevami sporočila o bančništvu iz leta 2013. Komisija pozitivno ugotavlja, da je prispevek imetnikov podrejenih dolžniških instrumentov največji možni, kar zagotavlja ustrezno porazdelitev bremena. Kapitalski vložki države bodo sproščeni šele po dokončanem izbrisu imetnikov podrejenih dolžniških instrumentov. Tako je zagotovljeno, da vsi obstoječi imetniki podrejenih dolžniških instrumentov pred posredovanjem države v največji možni meri prispevajo k stroškom prestrukturiranja banke. Po tretji dokapitalizaciji bo torej 100 % delnic banke v lasti države, pred prvo dokapitalizacijo marca 2011 pa je imela v lasti 33,1 % delnic.

(155) Točka 24 sporočila o prestrukturiranju določa, da je ustrezno nadomestilo za državni kapital tudi sredstvo za porazdelitev bremena.

([19]) Kakor je opredeljeno v členu 26 Uredbe (EU) št. 575/2013.

(156) Komisija v zvezi s prvo in drugo dokapitalizacijo ugotavlja, da sta bili izvedeni po cenah v skladu z načeli o porazdelitvi bremena ([20]). Po tretji dokapitalizaciji iz načrta prestrukturiranja bo v lasti države 100 % banke, breme bo torej porazdeljeno v največji možni meri. Komisija je tudi že ugotovila, da bo država za prenos oslabljenih sredstev na DUTB prejela ustrezno nadomestilo.

(157) V zvezi s stroški prestrukturiranja, ki izhajajo iz načrta prestrukturiranja in jih bo NLB krila z notranjimi ukrepi, bo NLB izvedla ukrepe za znižanje stroškov, s katerimi bodo operativni stroški, ki so 31. decembra 2012 znašali 368 milijonov EUR, 31. decembra 2017 po osnovnem scenariju znašali [250–300] milijonov EUR. Načrt prestrukturiranja določa tudi odprodajo vsaj [80–90] % nebančnih dejavnosti banke. Poleg tega je vzpostavljen mehanizem za poplačilo kapitala, ki bo omogočil izplačevanje dividend državi v letih 2015, 2016 in 2017 v največji možni meri, ne da bi bile pri tem ogrožene regulativne kapitalske zahteve banke.

(158) Slovenija se je poleg teh strukturnih ukrepov zavezala tudi, da bo uvedla prepoved izplačevanja kuponov, prevzemov ter oglaševanja in agresivne poslovne prakse.

(159) Komisija ugotavlja, da zaveza glede neizplačevanja kuponov ne velja za kapitalske instrumente, ki so bili izdani na novo, če zaradi izplačila kuponov na takšne kapitalske instrumente ne bo nastala pravna obveznost izplačevanja kuponov na vrednostne papirje NLB, ki obstajajo v trenutku sprejetja tega sklepa ([21]). Komisija se strinja s to omejitvijo prepovedi izplačevanja kuponov, saj bo tako lahko skupina v skladu s točko 26 sporočila o prestrukturiranju na trgu zbrala nov hibridni kapital. Izdaja podrejenih obveznic po datumu sprejetja tega sklepa bo banki omogočila, da zbere dodatna sredstva in hibridni kapital, ne da bi pri tem morala izplačati kupone na obstoječe obveznice, zlasti na obstoječ podrejen dolg. Banka bo z omejitvijo prepovedi izplačevanja kuponov lahko izdala dodatni temeljni kapital v skladu z uredbo EU o kapitalskih zahtevah, zaradi česar bo morda potrebovala manj kapitala v obliki lastniškega kapitala. V zvezi s tem je treba poudariti, da morajo biti kuponi neobvezni, prav tako pa se ne sme zahtevati, da dolžniški instrumenti štejejo za temeljni kapital v skladu z uredbo EU o kapitalskih zahtevah. Ugotoviti je mogoče tudi, da po popolnem odpisu lastniškega kapitala delničarjev in neporavnanega podrejenega dolga v banki ne bo več lastniškega kapitala in neporavnanega podrejenega dolga. Omejitev prepovedi izplačevanja kuponov ne razvrednoti koristnega učinka prepovedi izplačevanja kuponov, kot je predviden v sporočilu o prestrukturiranju, saj bo zaveza NLB, da zaradi plačila kuponov na nove instrumente ne bo nastala pravna obveznost izplačevanja kuponov na obstoječe vrednostne papirje NLB, preprečila nepotrebno odtekanje kapitala.

(160) Zato porazdelitev bremena med imetnike lastniškega kapitala, hibridnih instrumentov in podrejenega dolga, zmanjšanje stroškov, odprodaja in ustrezno nadomestilo za pomoč pomenijo ustrezen lastni prispevek NLB k stroškom prestrukturiranja.

(161) Komisija zato ugotavlja, da načrt prestrukturiranja določa ustrezen lastni prispevek in porazdelitev bremena.

(iii) Ukrepi za omejevanje izkrivljanja konkurence

(162) Oddelek 4 sporočila o prestrukturiranju zahteva, da mora načrt prestrukturiranja vsebovati ukrepe za omejevanje izkrivljanja konkurence. Takšni ukrepi morajo biti prilagojeni obravnavanju izkrivljanj na trgih, na katerih banka upravičenka po prestrukturiranju posluje. Narava in oblika takih ukrepov se določita na podlagi dveh meril: prvič, na podlagi višine pomoči ter pogojev in okoliščin, v katerih je bila pomoč dodeljena, in drugič, na podlagi značilnosti trgov, na katerih bo poslovala upravičenka. Poleg tega mora Komisija upoštevati tudi višino lastnega prispevka upravičenke in porazdelitev bremena v obdobju prestrukturiranja.

(163) NLB je prejela državno pomoč v obliki kapitalskih vložkov in ukrepov za oslabljena sredstva v višini 2,321 milijarde EUR, kar je enako 20 % tveganju prilagojene aktive NLB ([22]). Ustrezno nadomestilo pomoči in potreba po izvajanju ukrepov za omejitev morebitnega izkrivljanja konkurence sta potrebna zlasti ob upoštevanju razmeroma visokega zneska pomoči.

([20]) Glej uvodne izjave 50 do 63 prvega sklepa o reševanju ter uvodne izjave 73 do 88 drugega sklepa o reševanju in sklepa o začetku postopka.

([21]) Drugi sklepi se nanašajo na podobne zaveze: glej uvodno izjavo 218 sklepa Komisije v zadevi Restructuring of Royal Bank of Scotland and participation in the Asset Protection Scheme (Prestrukturiranje banke Royal Bank of Scotland in sodelovanje v programu za zavarovanje premoženja), C(2009) 10112 final (UL C 119, 7.5.2010, str. 1), in uvodno izjavo 165 sklepa Komisije v zadevi Restructuring of Lloyds Banking Group (Prestrukturiranje bančne skupine Lloyds Banking Group), C(2009) 9087 final (UL C 46, 24.2.2010 str. 2).

([22]) Tveganju prilagojena aktiva decembra 2012.

(164) Prvi ukrep, ki bo omejil izkrivljanja konkurence, je odprodaja deležev NLB v [...]. Z odprodajo [...] se bo tržni delež NLB zmanjšal [...]. Odprodaja [...] NLB bo prispevala tudi k omejitvi tržnega deleža NLB in odprtju trga konkurentom.

(165) Zmanjšanje prisotnosti NLB na trgu v segmentu posojil poslovnim sektorjem gradbeništva, prevoza in finančnih holdingov bo mogoče z letnimi omejitvami tveganju prilagojene aktive v teh sektorjih.

(166) Poleg tega bo NLB prenehala z izvajanjem lizinga, faktoringa, forfetiranja in stranskih dejavnosti v Sloveniji in tujini, s čimer se bo nadalje omejil morebiten učinek prelivanja prejete državne pomoči v dejavnosti, ki niso njene osrednje bančne dejavnosti.

(167) NLB bo z izvajanjem svojih dejavnosti nadaljevala pod pogoji, ki omejujejo izkrivljanje konkurence. NLB z izboljšanimi politikami upravljanja tveganja in učinkovitejšo posojilno politiko z boljšim oblikovanjem cen, s čimer bo do 31. decembra 2017 donosnost lastniškega kapitala pri novih posojilih [10–20]-odstotna, kot banka, ki se pretežno ukvarja z eno dejavnostjo, svojim strankam ne bo nudila pretirano ugodnih pogojev. Navedeni elementi prispevajo k uspešnemu poslovanju NLB, omejujejo pa tudi izkrivljanje konkurence.

(168) Slovenija se je zavezala, da bo uvedla prepoved prevzemov, ki bo NLB preprečila, da bi pomoč uporabila za pridobivanje novih poslov. Poleg tega je vzpostavljen mehanizem za poplačilo kapitala, ki bo NLB omogočal izplačevanje dividend državi v letih 2015, 2016 in 2017 v največji možni meri, ne da bi bile pri tem ogrožene regulativne kapitalske zahteve banke. Mehanizem za poplačilo kapitala zagotavlja, da bo banka s kapitalom, ki bo presegal regulativne kapitalske zahteve ali katere druge regulativne zahteve, pred opravljanjem novih dejavnosti najprej poplačala državo.

(169) Slovenija se je poleg teh strukturnih ukrepov zavezala tudi, da bo uvedla sklop omejitev glede ravnanja, ki bodo preprečile izkrivljanje konkurence. Komisija pozdravlja prepoved oglaševanja državne podpore in agresivne poslovne prakse, ki bo NLB preprečil, da bi pomoč uporabila za financiranje protikonkurenčnega tržnega ravnanja.

(170) Ob upoštevanju vseh teh ukrepov in zavez je vzpostavljenih dovolj zaščitnih ukrepov za omejevanje morebitnih izkrivljanj konkurence glede na višino zneska pomoči NLB.

8.2.4 *Spremljanje načrta prestrukturiranja*

(171) V skladu z oddelkom 5 sporočila o prestrukturiranju, dopolnjenim v sporočilu o bančništvu iz leta 2013, bo Komisija zahtevala redna poročila, da bo lahko preverila, ali se načrt prestrukturiranja ustrezno izvaja. Slovenija bo imenovala skrbnika spremljanja, ki bo Komisiji vsakih šest mesecev predložil poročilo o spremljanju.

(172) Da se zagotovi ustrezno izvajanje načrta prestrukturiranja v celotnem obdobju njegovega izvajanja, bodo slovenski organi sprejeli vse potrebne ukrepe za zagotavljanje, da NLB izpolnjuje zaveze iz sporazuma o uskladitvi osnovnih pogojev prestrukturiranja.

(173) Poleg tega bo pravilno izvajanje načrta prestrukturiranja ter popolno in pravilno izvajanje vseh zavez iz sporazuma o uskladitvi osnovnih pogojev prestrukturiranja, priloženega temu sklepu, redno spremljal neodvisen, ustrezno usposobljen skrbnik spremljanja. Skrbnik spremljanja bo imel neomejen dostop do vseh informacij, potrebnih za spremljanje izvajanja tega sklepa. Komisija ali skrbnik spremljanja lahko od NLB zahteva razlago in pojasnila. Slovenija in NLB bosta v zvezi z vsemi vprašanji, povezanimi s spremljanjem, v celoti sodelovali s Komisijo in skrbnikom spremljanja.

8.2.5 *Sklepne ugotovitve in zaključek postopka obravnave načrta prestrukturiranja*

(174) Komisija ugotavlja, da načrt prestrukturiranja, ki ga je predložila Slovenija, ustrezno obravnava vprašanja glede uspešnega poslovanja (vključno s korporativnim upravljanjem), porazdelitve bremena in izkrivljanja konkurence ter je v skladu z zahtevami sporočila o prestrukturiranju, dopolnjenega v sporočilu o bančništvu iz leta 2013.

(175) Komisija zato odpravlja pomisleke Komisije glede združljivosti načrta prestrukturiranja, ki jih je izrazila v drugem sklepu o reševanju in sklepa o začetku postopka.

9. SKLEPNE UGOTOVITVE

(176) Komisija ugotavlja, da prva, druga in tretja državna dokapitalizacija NLB ter prenos oslabljenih sredstev na DUTB pomenijo pomoč za prestrukturiranje v korist NLB.

(177) Komisija ugotavlja, da ukrepi za prestrukturiranje, ki jih sestavljajo prva, druga in tretja dokapitalizacija NLB ter prenos oslabljenih sredstev na DUTB, banki lahko omogočijo vzpostavitev dolgoročno uspešnega poslovanja, so zadostni v smislu porazdelitve bremena ter ustrezni in sorazmerni za odpravo učinkov zadevnih ukrepov pomoči, ki izkrivljajo trg. Komisija zato meni, da predloženi načrt za prestrukturiranje izpolnjuje merila iz sporočila o prestrukturiranju, kot je bilo dopolnjeno v sporočilu o bančništvu iz leta 2013, in sporočila o oslabljenih sredstvih, kot je bilo prilagojeno in dopolnjeno v sporočilu o bančništvu iz leta 2013. Ukrepi za prestrukturiranje se lahko obravnavajo kot združljivi z notranjim trgom v skladu s členom 107(3)(b) PDEU. Prva, druga in tretja dokapitalizacija ter prenos oslabljenih sredstev na DUTB se zato lahko odobrijo v skladu z načrtom prestrukturiranja –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Pomoč za prestrukturiranje, ki jo je NLB zagotovila Republika Slovenija in jo sestavljajo prva dokapitalizacija v višini 250 milijonov EUR, druga dokapitalizacija v višini 382,9 milijona EUR, tretja dokapitalizacija v višini 1 558 milijonov EUR ter prenos oslabljenih sredstev na DUTB z elementom pomoči v višini 130 milijonov EUR, pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Pomoč za prestrukturiranje je ob izvajanju načrta prestrukturiranja in zavez iz Priloge združljiva z notranjim trgom.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Republiko Slovenijo.

V Bruslju, 18. decembra 2013

Za Komisijo
Joaquín ALMUNIA
Podpredsednik

PRILOGA

ZAVEZE DO EVROPSKE KOMISIJE

Republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: **Slovenija**) zagotavlja, da bodo NLB d.d. in njene povezane družbe (v nadaljnjem besedilu: **NLB**) izvedle načrt prestrukturiranja, predložen 7. januarja 2013, kot je bil spremenjen 25. februarja 2013 ter nato novembra in decembra 2013. Slovenija se v zvezi s tem zavezuje, da bo izvedla zlasti ukrepe in dejavnosti ter dosegla cilje, navedene v nadaljevanju (v nadaljnjem besedilu: **zaveze**), ki so sestavni del navedenega načrta prestrukturiranja.

Zaveze začnejo veljati z datumom sprejetja sklepa Evropske komisije (v nadaljnjem besedilu: **Komisija**), s katerim se odobri načrt prestrukturiranja.

Obdobje prestrukturiranja se bo zaključilo 31. decembra 2017. Zaveze veljajo v celotnem obdobju prestrukturiranja, razen če posamezna zaveza določa drugače.

(1) **[zmanjšanje bilance stanja]** NLB bo v skladu z vsebino načrta prestrukturiranja bilančno vsoto svoje skupine, ki je leta 2010 znašala približno 17,9 milijarde, do 31. decembra 2017 zmanjšala na [10–20] milijard EUR, pri čemer se v bistvu splošni pogoji, ki urejajo bilanco stanja in pravno okolje, pomembno za bilančno vsoto, ne bodo spremenili.

(2) **[zmanjšanje stroškov]** Operativni stroški NLB so leta 2012 na ravni skupine znašali 368 milijonov EUR. NLB bo svoje operativne stroške na ravni skupine (brez enkratnih izrednih stroškov, ki se ne ponavljajo, tj. stroškov prestrukturiranja) zmanjšala tako, da bo razmerje med stroški in prihodki manjše od 55 %, če bo to razmerje višje od [50–60] %, pa bo te stroške zmanjšala na [300–350] milijonov EUR do konca leta 2014, [300–350] milijonov EUR do konca leta 2015, [250–300] milijonov EUR do konca leta 2016 in [250–300] milijonov EUR do konca leta 2017.

Če bo letna inflacija v obdobju 2013–2017 višja od 2,5 %, bodo cilji glede operativnih stroškov prilagojeni tako, da se bo izravnala razlika med stopnjo inflacije, ki je predvidena v načrtu prestrukturiranja, in dejansko inflacijo v zadevnem letu.

(3) **[prodaja deležev]** NLB ima med drugim deleže v naslednjih podjetjih:

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

Deleži, namenjeni za odprodajo, so 31. decembra 2012 predstavljali skupno vrednost sredstev v višini [100–150] milijonov EUR.

(3.1) Navedeni deleži se prodajo ali pa se njihova prodaja naroči tako, da se do 31. decembra 2015 vrednost sredstev teh deležev zmanjša za vsaj [40–50] % (tj. na vsaj [70–80] milijonov EUR), do 31. decembra 2016 pa za vsaj [80–90] % (tj. na vsaj [20–30] milijonov EUR).

(3.2) Šteje se, da je prodaja deležev zaključena, ko NLB za zadevni delež sklene zavezujočo kupoprodajno pogodbo z vsaj enim kupcem, ki od NLB ni odvisen in z njo ni povezan.

(3.3) Če NLB ne izpolni cilja glede zmanjšanja sredstev za leto 2015, je treba takoj izvesti korektivni ukrep in o tem obvestiti Komisijo.

(3.4) Če NLB ne izpolni cilja glede zmanjšanja sredstev za leto 2016, NLB d.d. skrbniku za odprodajo (imenovanemu v skladu z odstavkom 19) dodeli izključno pooblastilo za prodajo navedenih deležev ali preostalih deležev do […].

(3.5) Deleži se v vsakem primeru prodajo na način, ki je v skladu z zavezami.

(4) **[odprodaja nestrateških podružnic]** NLB d.d. ima deleže tudi v naslednjih nestrateških podružnicah:

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

Nestrateški deleži so 31. decembra 2012 predstavljali skupno vrednost sredstev v višini [950–1 000] milijonov EUR.

(4.1) Navedeni deleži se odprodajo (tj. prodajo, likvidirajo ali prenehajo) ali pa se njihova odprodaja naroči tako, da se do 31. decembra 2015 vrednost sredstev teh deležev zmanjša za vsaj [40–50] % (tj. na vsaj [550–600] milijonov EUR), do 31. decembra 2016 pa za vsaj [80–90] % (tj. na vsaj [150–200] milijonov EUR).

(4.2) Šteje se, da je odprodaja deleža zaključena, ko je zadevno podjetje likvidirano oziroma preneha z delovanjem ali pa NLB d.d. za zadevni delež sklene zavezujočo kupoprodajno pogodbo z vsaj enim kupcem, ki od NLB ni odvisen in z njo ni povezan.

(4.3) Komercialna dejavnost deležev, ki niso bili odprodani v rokih iz točke (i), npr. zaradi postopka, ki teče pred sodiščem, ali sporov z drugimi delničarji, bo zaključena v skladu s trajanjem in naravo ustreznega poslovanja. Nove dejavnosti se ne bodo izvajale (razen prisilnih podaljšanj obstoječih sodelovanj). V tem primeru se šteje, da je zadevna odprodaja zaključena, če so se skupna sredstva zadevnega deleža v primerjavi s skupnimi sredstvi deleža na dan 31. decembra 2012 zmanjšala na 10 %, če se je začel z zakonom določen uradni postopek likvidacije ali pa če kapitalske zahteve za zadevne podružnice na konsolidirani podlagi skupno ne presegajo 5 milijonov EUR.

(4.4) Če NLB ne izpolni cilja glede zmanjšanja sredstev za leto 2015, je treba takoj izvesti korektivni ukrep in o tem obvestiti Komisijo.

(4.5) Če NLB ne izpolni cilja glede zmanjšanja sredstev za leto 2016, NLB d.d. skrbniku za odprodajo (imenovanemu v skladu z odstavkom 19) dodeli izključno pooblastilo za prodajo navedenih deležev (ali preostalih deležev) do […] vsaj enemu kupcu, ki izpolnjuje zahteve iz odstavka 4.2.

(4.6) Deleži se v vsakem primeru odprodajo na način, ki je v skladu z zavezami.

(5) **[prodaja deležev v skupnih podjetjih]** NLB d.d. bo vse svoje deleže v naslednjih skupnih podjetjih prodala do […]:

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

(5.1) Šteje se, da je prodaja navedenih deležev v skupnih podjetjih zaključena, ko: (i) NLB za zadevni delež sklene zavezujočo pogodbo z vsaj enim kupcem, ki od NLB ni odvisen in z njo ni povezan; (ii) se lastništvo v skupnih podjetjih zmanjša na […] %.

(5.2) Če NLB za vsakega od navedenih deležev do […] ne sklene zavezujoče kupoprodajne pogodbe ali svojega lastništva zmanjša na […] %, NLB d.d. skrbniku za odprodajo (imenovanemu v skladu z odstavkom 19) dodeli izključno pooblastilo za prodajo navedenih deležev (ali preostalih deležev) do […] vsaj enemu kupcu, ki izpolnjuje zahteve iz odstavka 5.1.

(5.3) Deleži se v vsakem primeru prodajo na način, ki je v skladu z zavezami

(6) [**prodaja deležev v bankah**] NLB d.d. bo svoje deleže v […] prodala do […]. Šteje se, da je prodaja deleža zaključena, ko NLB d.d. za zadevni delež sklene zavezujočo kupoprodajno pogodbo z vsaj enim kupcem, ki izpolnjuje naslednje zahteve: (i) ni odvisen od NLB in z njo ni povezan, (ii) ima finančna sredstva, dokazano strokovno znanje in izkušnje ter spodbude za ohranjanje in razvoj pridobljene družbe in/ali podjetja kot dejavne konkurenčne sile, sposobne uspešnega poslovanja, (iii) ne sme sprožiti pomislekov *prima facie* glede konkurence ali tveganja, da bi bilo izpolnjevanje zavez odloženo, in mora zlasti razumno pričakovati, da bo za pridobitev zadevne družbe pridobil vse potrebne odobritve ustreznih regulativnih organov. Če NLB d.d. za svoje deleže v […] do […] ne sklene zavezujoče kupoprodajne pogodbe, NLB d.d. skrbniku za odprodajo (imenovanemu v skladu z odstavkom 19) dodeli izključno pooblastilo za prodajo teh deležev (ali preostalih deležev) do […] vsaj enemu kupcu, ki izpolnjuje zahteve iz tega odstavka 6, vendar ne za najnižjo ceno.

(6.1) NLB d.d. bo do […] v celoti odprodala tudi svoj delež v […]. Če NLB d.d. deleža v […] do […] ne odproda v celoti, bo NLB d.d. na lastno pobudo predlagala ukrepe, odločitve ali sklepe družbenikov, potrebne za likvidacijo […], ki se začne […] in traja do izbrisa njenega portfelja posojil (največ 3 leta), ter jih v celoti podprla, glasovala v njihovo korist in izvedla. NLB d.d. bo v vsakem primeru na lastno pobudo predlagala ukrepe, odločitve ali sklepe družbenikov, potrebne za to, da se s strani […] do […] ne bodo dodeljevala nobena nova posojila, ter jih v celoti podprla, glasovala v njihovo korist in izvedla.

(7) [**zmanjšanje kreditnega poslovanja in zaprtje** […]] NLB d.d. bo svojo prisotnost na trgu zmanjšala na naslednje načine:

(a) do […] bo zaprla […];

(b) v Sloveniji bo zmanjšala kreditno poslovanje s:

(b.1) finančnimi holdingi [kode SIC 64.200, 64.300, 64.920, 64.990, 70.100, 70.200, 70.220 (1)]; tveganju prilagojena aktiva tega portfelja je 31. decembra 2012 znašala [500–550] milijonov EUR. NLB d.d. bo zagotovila, da se bo tveganju prilagojena aktiva tega portfelja zmanjšala v skladu z naslednjim časovnim razporedom:

Konec leta 2013	Konec leta 2014	Konec leta 2015	Konec leta 2016	Sredi leta 2017	Konec leta 2017
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

(b.2) poslovnimi strankami iz sektorja prevoza z izpostavljenostjo več kot 1 milijon [kode SIC 49.392, 49.410, 50.200, 51.100, 52.290 (2)]; tveganju prilagojena aktiva tega portfelja je 31. decembra 2012 znašala [100–150] milijonov EUR. NLB d.d. bo zagotovila, da se bo tveganju prilagojena aktiva tega portfelja zmanjšala v skladu z naslednjim časovnim razporedom:

Konec leta 2013	Konec leta 2014	Konec leta 2015	Konec leta 2016	Sredi leta 2017	Konec leta 2017
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

(b.3) poslovnimi strankami iz gradbenega sektorja z izpostavljenostjo več kot 5 milijonov [kode SIC 41.100, 41.200, 42.110, 42.220, 68.100 (3)]; tveganju prilagojena aktiva tega portfelja je 31. decembra 2012 znašala [900–950] milijonov EUR. NLB d.d. bo zagotovila, da se bo tveganju prilagojena aktiva tega portfelja zmanjšala v skladu z naslednjim časovnim razporedom:

Konec leta 2013	Konec leta 2014	Konec leta 2015	Konec leta 2016	Sredi leta 2017	Konec leta 2017
[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

(1) Opredelitev se nanaša tudi na ustrezne kode, napisane v obliki XX.X in XX.XX (tj. 64.200 se nanaša tudi na 64.2. in 64.20)
(2) Enaka logika velja za finančne holdinge.
(3) Enaka logika kod kot za finančne holdinge in gradbeništvo.

(7.1) Če bo v katerem od teh treh sektorjev do izpolnitve cilja glede zmanjšanja tveganju prilagojene aktive manjkalo več kot [10–20] %, NLB d.d. v zadevnem sektorju v Sloveniji ne bo izvajala nobenih novih kreditnih dejavnosti, dokler se ne doseže zadevni cilj glede zmanjšanja tveganju prilagojene aktive. NLB bo poleg tega Komisiji takoj predložila načrt izrednih ukrepov, iz katerega bo razvidno, da lahko do 31. decembra 2017 doseže zadevne cilje glede zmanjšanja tveganju prilagojene aktive.

(8) **[poslovanje s tujimi strankami]** NLB d.d. ne bo izvajala nobenih novih kreditnih dejavnosti za poslovne stranke, ki niso registrirane v Sloveniji in niso članice skupin s sedežem ali končnim upravičencem v Sloveniji. NLB d.d. bo dejavnosti za takšne stranke omejila na pravočasno izvajanje in upravljanje kreditnih pogodb. Pojasniti je treba, da za financiranje trgovanja in izvoza slovenskih družb v zvezi s tujimi državami in zakladniške posle s tujimi bankami ta omejitev ne velja.

(9) **[korporativno upravljanje]** Slovenija se zavezuje, da bo v NLB uvedla sodobne strukture korporativnega upravljanja v skladu z direktivo EU o kapitalskih zahtevah in slovensko nacionalno zakonodajo. S tem povezane potrebne spremembe statuta in internih pravil NLB d.d. morajo biti izvedene v treh mesecih od sprejetja sklepa Komisije o načrtu prestrukturiranja za NLB. Zlasti:

(9.1) Slovenija se zavezuje, da bo upoštevala:

(a) pravila glede korporativnega upravljanja v skladu z odstavki 9.2 do 9.9;

(b) okvir in ločevanje nalog, ki so v slovenski korporativni in bančni/regulativni zakonodaji določene za delničarje, upravo in nadzorni svet finančnih institucij, in

(c) smernice Komisije o korporativnem upravljanju in okviru odnosov za banke, v katerih ima država delež;

(9.2) upravni odbor NLB d.d. bo edini pooblaščen in odgovoren za neodvisno upravljanje vsakodnevnega poslovanja NLB, ki bo izključno v interesu banke. Nadzorni odbor, skupščina delničarjev ali predstavniki delničarjev upravi ne smejo dajati navodil ali kako drugače posredovati pri vsakodnevnem upravljanju banke;

(9.3) razen nadzora in spremljanja, ki ju izvaja nadzorni svet, nobena pravna oseba ali enota upravi ne daje navodil; zlasti upravi ne daje neposrednih ali posrednih navodil noben delničar ali država. To velja tudi za generalno skupščino, katere pristojnost za odločanje se omeji na katalog sklepov, predvidenih v zakonu in statutih. Poleg tega morajo posamezniki, ki s svojim vplivom na družbo povzročijo, da člani uprave ravnajo na način, ki družbi ali njenim delničarjem povzroča škodo, nastalo škodo družbi tudi povrniti;

(9.4) za odnos med banko in njenimi delničarji, zlasti Slovenijo, se uporablja tržno načelo;

(9.5) vsi člani nadzornega odbora opravijo preizkus sposobnosti in primernosti („fit and proper test"), tj. so zanesljivi in primerno strokovno usposobljeni za ustrezno ocenjevanje in spremljanje poslovanja NLB. Slovenija ne bo posredovala pri imenovanju članov nadzornega sveta in uprave, razen za lastne kandidate in v okviru pravic, ki jih kot delničar ima na podlagi slovenskega običajnega prava gospodarskih družb;

(9.6) dve tretjini mest in volilnih pravic v nadzornem odboru in njegovih odborih se dodelita neodvisnim strokovnjakom, tj. osebam, ki v času imenovanja niso zaposlene v slovenski vladi ali v njej niso bile zaposlene 24 mesecev pred imenovanjem in v času imenovanja oziroma 24 mesecev pred imenovanjem niso bile na vodstvenem ali upravnem položaju katere od slovenskih političnih strank;

(9.7) NLB bo zagotovila učinkovito, neodvisno in objektivno delovanje funkcije notranje revizije. Funkcija notranje revizije bo zato poročala in odgovarjala le upravi in revizijski komisiji nadzornega odbora, v kateri ima vsaj en član novejše in ustrezne izkušnje na finančnem področju. Poleg tega bodo ugotovitve in priporočila funkcije notranje revizije deležne primerne pozornosti in obravnave v revizijski komisiji/upravi, čemur bo sledil ustrezen načrt ukrepov za reševanje opredeljenih težav. Odločitev, da se glede ugotovitev funkcije notranje revizije ne bo ukrepalo, mora biti dobro utemeljena, na zahtevo pa se o njej poroča skrbniku za spremljanje;

(9.8) NLB bo med izvajanjem načrtovanih ukrepov sledila trajnostno naravnani, preudarni in skrbni poslovni politiki. NLB bo poleg tega preverila ustreznost svojih notranjih shem spodbud in politiko prejemkov ter si prizadevala, da te ne bodo zavajale v neprimerna tveganja, da bodo usmerjene v trajnostne in dolgoročne podjetniške cilje ter bodo pregledne. Pri prejemkih članov uprave in vodilnih uslužbencev banke se upoštevata zlasti prispevek zadevne osebe k ekonomskemu položaju banke in potreba po tržno usmerjeni plači, kar bo omogočilo zaposlovanje posebej primernih oseb, ki lahko dosežejo vzdržen poslovni razvoj. Politike in prakse prejemkov v NLB bodo v skladu s smernicami Evropskega bančnega organa o plačni politiki in praksah z dne 10. decembra 2010. Variabilni letni prejemek bo omejen na naslednji način:

(a) upravni odbor pet mesečnih plač;

(b) zaposleni s posebno naravo dela ([1]) v poslovnem delu: pet mesečnih plač;

(c) zaposleni s posebno naravo dela v drugih funkcijah: tri mesečne plače.

Plačilo vsaj 50 % variabilnega prejemka se razporedi na obdobje treh let.

(9.9) Kljub zavezi iz odstavka 9.8 bodo v vsakem primeru v celotnem obdobju prestrukturiranja skupni prejemki vsakega člana uprave in zaposlenega s posebno naravo dela omejeni na ustrezno raven. Skupni prejemki vsakega takega posameznika ne bodo presegli 15-kratnika nacionalne povprečne plače v Sloveniji ali 10-kratnika povprečne plače v NLB d.d. Navedene omejitve bodo veljale do konca obdobja prestrukturiranja.

(9.9.1) Potem ko o tem obvesti skrbnika za spremljanje, lahko NLB prilagodi zgornjo najvišjo mejo za letne prejemke v skladu s slovensko inflacijo.

(9.9.2) NLB članom svojih organov in odborov, zaposlenim in pomembnim zastopnikom v pravno sprejemljivem okviru zagotovi prejemke v skladu z naslednjimi načeli:

(b.1) prispevkom zadevne osebe k ekonomskemu položaju banke NLB, zlasti v okviru prejšnjih poslovnih politik in upravljanja tveganja, in

(b.2) potrebo po tržno usmerjeni plači, kar bo omogočilo zaposlovanje posebej primernih oseb, ki lahko dosežejo vzdržno rast.

(9.10) Slovenija bo zagotovila, da vsaka banka v državni lasti ostane ločena gospodarska enota z neodvisnim odločanjem v smislu uredbe ES o združitvah in obvestila o pravni pristojnosti. Slovenija zlasti zagotavlja, da:

(a) se vse zaupne, poslovno občutljive ali osebne informacije, predložene vladnim organom in tako označene, obravnavajo kot take in se ne posredujejo drugim bankam in podjetjem, v katerih ima država delež;

(b) bo vlada svoj delež v banki upravljala in ohranjala ločeno od upravljanja svojih interesov v kateri drugi banki, v kateri ima država delež;

(c) uveljavljanje pravic države in upravljanje interesov države v kateri koli banki poteka na poslovni podlagi in ne preprečuje, omejuje, izkrivlja oziroma bistveno zmanjša ali ovira učinkovito konkurenco. Vsaka prodaja deleža države mora biti izvedena s preglednim, odprtim in konkurenčnim postopkom.

(10) **[upravljanje tveganja in kreditne politike]** NLB bo prenovila svoj postopek za upravljanje tveganja, NLB d.d. in njene strateške bančne povezane družbe ([2]) pa bodo:

([1]) Zaposleni s posebno naravo dela, kot so opredeljeni v politiki prejemkov banke, so poleg uprave: (i) poslovna funkcija – zaposleni v poslovnem delu NLB d.d. ki neposredno prevzamejo tveganja: direktorji na drugi ravni upravljanja, direktorji oddelkov na finančnih trgih, direktorji podružnic za poslovanje s prebivalstvom, direktorji poslovnih centrov za poslovanje s podjetji (velikimi podjetji in MSP); (ii) skupna funkcija – direktorji na drugi in tretji ravni upravljanja; (iii) nadzorna funkcija – direktorji na drugi in tretji liniji upravljanja, zaposleni, vključeni v sistem notranjega nadzora (notranja revizija itd.) in druge neodvisne nadzorne funkcije (upravljanje tveganja itd.), pooblaščenec za varovanje informacij (Chief Information Security Officer, CISO); (iv) drugi zaposleni s skupnim letnim prihodkom, ki presega 100 000 EUR bruto.

([2]) NLB Razvojna banka, NLB Montenegrobanka, NLB Banka Tuzla, Tutunska banka, NLB Banka Priština in NLB Banka Beograd.

(10.1) cene vsakega novega posojila (za novo posojilo se šteje vsak nov posel, ki ni povezan z obstoječimi transakcijami) oblikovale z ustreznim internim orodjem za oblikovanje cen (kot sta „Kreditni kalkulator", ki se zdaj uporablja, in njegova prihodnja različica) ali (za izpostavljenosti na množičnem trgu poslovanja s prebivalstvom in MSP (*)) z ustreznimi internimi smernicami za oblikovanje cen. Oblikovanje cen novih posojil se bo štelo za ustrezno, če bo novo posojilo prispevalo k pozitivni donosnosti lastniškega kapitala pred obdavčitvijo v višini vsaj [...] % leta 2014, [...] % leta 2015, [...] % leta 2016 in [...] % leta 2017 pri vsakem posameznem posojilu ali pri vsakem poslu, sklenjenim s strankami. V izračun donosnosti lastniškega kapitala pri poslu, sklenjenim s strankami, so lahko vključeni prihodki od obresti, neobrestne bančne storitve in drugi kombinirani produkti iste stranke. Izračun donosnosti lastniškega kapitala na ravni stranke in oblikovanje cen glede na minimalno donosnost lastniškega kapitala morata biti do 30. junija 2014 opravljena na samostojni ravni in do 31. decembra 2014 za vse strateške bančne povezane družbe.

(a) Pri tem izračunu se lahko upoštevajo količinsko tehtano povprečje vseh posojil, sklenjenih z eno stranko (od datuma tega sklepa), drugi neobrestni posli ali bančne transakcije, ki prispevajo k donosnosti poslovanja z eno stranko, tako da je lahko, če jo nadomestijo prihodki iz drugih neobrestnih poslov ali bančnih transakcij, donosnost novega posojila nižja. Za nova posojila se bo vodila kreditna dokumentacija, v kateri bo navedena donosnost lastniškega kapitala, izračunana pred sklenitvijo posla, za posamezno posojilo ali drugo aktualno izpostavljenost do ene stranke, vključno z neobrestnimi posli ali bančnimi transakcijami. V primeru transakcij na množičnem trgu poslovanja s prebivalstvom in MSP se lahko namesto donosnosti lastniškega kapitala, izračunane pred sklenitvijo posla, preveri, ali je transakcija v skladu z internimi smernicami za oblikovanje cen, in centralno dokaže, da smernice za oblikovanje cen zagotavljajo donosnost lastniškega kapitala v višini [...] % leta 2014, [...] % leta 2015, [...] % leta 2016 in [...] % leta 2017.

(b) Odstopanja od oblikovanja cen, ki bodo znižala raven cene, se bodo zabeležila. V to dokumentacijo, ki bo predložena skrbniku za spremljanje, bo vključena tehtna trgovinska utemeljitev. Skupni znesek odstopanj ne bo presegel zneskov iz odstavka 10.6.

(c) Kreditni posli, ki ne sodijo v ta režim politike oblikovanja cen; transakcije s povezanimi strankami (tj. člani skupine in zaposlenimi), zadevami v fazi prestrukturiranja (stranke bonitete D, E in C, ki s plačilom zamujajo več kot 90 dni) in vse transakcije denarnega trga;

(10.2) prilagodile postopek bonitetnega ocenjevanja, tako da se bosta pred novo kreditno izpostavljenostjo do poslovne stranke upoštevala analiza finančnega izkaza in kreditno točkovanje, iz katerega bodo razvidni vsaj parametri finančnega vzvoda in uspešnosti, kot so donosnost kapitala, razmerje med dobičkom pred obrestmi in davki (EBIT) in kritjem obresti, razmerje med dolgom in dobičkom pred obrestmi, davki in amortizacijo, razmerje med dolgom in lastniškim kapitalom itd. Vsako stranko, do katere ima NLB d.d. izpostavljenost, ki presega 1 milijon EUR, je treba vsako leto na novo oceniti;

(10.3) beležile vse odločitve v zvezi s prestrukturiranjem, tj. vse nove kreditne posle z nedonosnimi poslovnimi strankami, katerih izpostavljenost presega 10 000 EUR, in v dokumentacijo vključile primerjavo z alternativnimi rešitvami, kot so izvršbe na sredstvih zavarovanja in prenehanje sodelovanja, ter tako dokazale, da so izbrale rešitev, ki čim bolj poveča neto sedanjo vrednost za banko. Če ni mogoče doseči donosnosti lastniškega kapitala v višini vsaj [...] %, se bodo sprejele takšne odločitve o prestrukturiranju, da bo banka lahko sodelovanje prekinila vsaj vsakih 12 mesecev. Če NLB d.d. nima izrecne pravice do sprejemanja, predlaganja ali odobritve dogovorov o prestrukturiranju ali odločanja o prestrukturiranju, svoje pravice uveljavi v skladu z navedenimi načeli. Seznam vseh novejših odločitev glede prestrukturiranja se bo redno posredoval skrbniku za spremljanje (vsaj vsakih 6 mesecev). Dokumentacija o odločitvah glede prestrukturiranja se bo skrbniku za spremljanje posredovala na zahtevo;

(10.4) zagotovile, da se vsi kreditni posredniki, ki odobrijo kredite MSP in poslovnim strankam, najpozneje do 30. junija 2014 udeležijo internega usposabljanja, na katerem se bodo seznanili s postopkom bonitetnega ocenjevanja in uveljavljenimi metodologijami oblikovanja cen;

(10.5) najpozneje do 31. decembra 2014 z izboljšavo postopka ocenjevanja strank ta postopek nadgradile na v celoti interni bonitetni sistem, ki ga odobri Banka Slovenije;

(10.6) če skrbnik za spremljanje ugotovi, da NLB ni izpolnila katere od zavez iz tega odstavka 10, NLB d.d. skrbniku za spremljanje predloži načrt za odpravo pomanjkljivosti, v katerem navede sprejete in načrtovane ukrepe, s katerimi bo preprečila kršitev v naslednjem četrtletju. Načrt se skrbniku za spremljanje predloži dovolj zgodaj, da lahko ta o njem poroča v naslednjem polletnem poročilu Komisiji. Če načrt za odpravo pomanjkljivosti ne prinese pričakovanih rezultatov in izpolni ciljev, bo NLB d.d. za obdobje dvanajstih mesecev, ki začne teči naslednje četrtletje po poročanju o tej kršitvi zavez, obseg novih posojil na posamezno obdobje poročanja

(*) Srednje velika podjetja: podjetja z izpustavljenostjo od 500 000 EUR do 10 milijonov EUR na ravni NLB Skupine ali s prihodkom od 2,5 milijona do 50 milijonov EUR dve zaporedni leti. Mala podjetja: podjetja z izpostavljenostjo do 500 000 EUR na ravni NLB Skupine ali s prihodkom do 2,5 milijona EUR dve zaporedni leti.

omejila na 66 % obsega novih posojil (1) v obdobju poročanja, v katerem je bila zaveza kršena. To ne velja za posamezno kršitev zaveze iz odstavkov 10.1, 10.2 in 10.3, če skrbnik za spremljanje z nadaljnjo preiskavo ugotovi, da se ta kršitev lahko šteje za enkratno napako ali opustitev in da ni nobenih dokazov, na podlagi katerih bi lahko sklepali, da je takšna kršitev vplivala na skupni obseg posojil na posamezno stranko pri poslih v vrednosti več kot [...] milijonov EUR.

(11) **[prepoved razlikovanja]** Slovenska državna podjetja nikakor ne bodo deležna ugodnejše obravnave kot podjetja, ki niso v državni lasti (prepoved diskriminacije). NLB d.d. bi morala v celotnem obdobju prestrukturiranja dati na voljo letno poročilo, ki primerja pogoje za pridobitev posojila, ki veljajo za državna podjetja in za podobna zasebna podjetja.

(12) **[zaveze glede ravnanja]** Slovenija se zavezuje, da bo v zvezi s prestrukturiranjem NLB uvedla naslednje zaščitne ukrepe v zvezi z ravnanjem:

(12.1) **[prepoved oglaševanja in agresivnih poslovnih strategij]**, s katero bo prepovedala oglaševanje v zvezi z državno podporo NLB in državnim lastništvom NLB (ali v zvezi s katero koli konkurenčno prednostjo, ki bi na kakršen koli način izhajala iz pomoči NLB ali državnega lastništva NLB) in NLB preprečila uporabo agresivnih poslovnih strategij, ki jih ta brez državne podpore ne bi izvajala (prepoved oglaševanja);

(12.2) **[Mehanizem za poplačilo kapitala in prepoved izplačevanja dividend]** NLB d.d. bo na podlagi revidiranih izkazov ob koncu leta v obliki dividend svojim delničarjem izplačala naslednje zneske:

(i) za poslovni leti 2015 in 2016: nižji znesek od (i) 50 % kapitala, ki bo presegal veljavno minimalno kapitalsko zahtevo na konsolidirani osnovi na podlagi evropske in slovenske zakonodaje (vključno s stebrom 1 in 2) plus kapitalske rezerve v višini 100 bazičnih točk, ali (ii) neto prihodka za zadevno leto;

(ii) za poslovno leto 2017: nižji znesek od (i) 100 % kapitala, ki bo presegal veljavno minimalno kapitalsko zahtevo na konsolidirani osnovi na podlagi evropske in slovenske zakonodaje (vključno s stebrom 1 in 2) plus kapitalske rezerve v višini 100 bazičnih točk, ali (ii) neto prihodka za zadevno leto.

(12.2.1) Izplačevanje dividend se brez poseganja v pristojnosti Banke Slovenije kot bančnega nadzornika NLB začasno delno ali v celoti ustavi, če bi se na podlagi razumne zahteve NLB, ki jo je potrdil skrbnik za spremljanje, štelo, da bi ogrozilo solventnost banke v prihodnjih letih.

(12.2.2) Za poslovni leti 2013 in 2014 dividende ne bodo izplačane.

(12.2.3) Za podružnice NLB d.d. velja enaka prepoved izplačevanja dividend, kot je opisana za NLB d.d. Podjetja NLB Skupine lahko kljub prepovedi izplačajo dividende svojim delničarjem, če je NLB d.d. neposredni ali posredni večinski delničar, vsi zunanji delničarji pa imajo skupaj manj kot [10–20] % delnic in glasovalnih pravic v zadevnem podjetju;

(12.3) **[prepoved izplačevanja kuponov]**, da NLB v obdobju prestrukturiranja ne bo izplačevala kapitalskih instrumentov, razen če ta plačila izvirajo iz pravne obveznosti, in da ne bo izkoristila možnosti nakupa teh instrumentov ali jih odkupila brez predhodnega soglasja Komisije. Kuponi države na kapitalske instrumente se lahko izplačajo, razen če bi to povzročilo izplačevanje kuponov drugim vlagateljem, kar drugače ne bi bilo obvezno. Ta obveznost neizplačevanja kuponov v obdobju prestrukturiranja ne velja za instrumente, ki so bili izdani na novo (tj. instrumente, ki so izdani po tem, ko Komisija dokončno odobri načrt prestrukturiranja), če zaradi izplačila kuponov na takšne instrumente ne bo nastala pravna obveznost izplačevanja kuponov na vrednostne papirje NLB, ki obstajajo v trenutku sprejetja sklepa Komisije o prestrukturiranju (prepoved izplačevanja kuponov);

(12.4) **[prepoved prevzemov]**, da NLB ne bo prevzela nobenega deleža v nobenem podjetju. V to so vključena podjetja, ki imajo pravno obliko podjetja, in paketi sredstev, ki tvorijo dejavnost.

(a) Izjema, za katero je potrebno predhodno soglasje Komisije: NLB lahko kljub tej prepovedi po predhodnem soglasju Komisije pridobi dejavnosti, če je to v izjemnih okoliščinah potrebno za ponovno vzpostavitev finančne stabilnosti ali zagotavljanje učinkovite konkurence (2).

(1) Obseg novih posojil na posamezno obdobje poročanja pomeni zneske posojil, ki so bila v zadevnem obdobju poročanja pogodbeno dogovorjena.

(2) Glej točko 41 Sporočila Komisije o ponovni vzpostavitvi uspešnega poslovanja in oceni ukrepov prestrukturiranja v finančnem sektorju v sedanji krizi na podlagi pravil o državni pomoči (UL C 195, 19.8.2009, str. 9).

(b) Izjema, za katero ni potrebno predhodno soglasje Komisije: NLB lahko pridobi deleže v podjetjih, če je nakupna cena v vsakem posameznem primeru nižja od 1,5 milijona EUR (0,01 % skupnih sredstev NLB decembra 2012) in če skupna nakupna cena, ki jo NLB plača za vse te prevzeme v celotnem obdobju prestrukturiranja ne preseže 3,75 milijona EUR (0,025 % skupnih sredstev NLB decembra 2012).

(c) Dejavnosti, za katere prepoved prevzemov ne velja: (1) pridobitve v času običajnega poslovanja banke pri upravljanju obstoječih terjatev do podjetij v težavah; (2) prodaja in prestrukturiranje znotraj NLB Skupine, vključno z izplačilom manjšinskih delničarjev in odkupom ostalih delnic NLB Vita od banke KBC.

(13) [**porazdelitev bremena**] Slovenija se zavezuje, da bosta pred dodelitvijo državne pomoči lastniški kapital delničarjev in neporavnan podrejen dolg odpisana v celoti.

(14) [**zmanjšanje deleža in** […] **države**] Slovenija bo svoj delež v NLB d.d. do […] zmanjšala na […] („[…]"). Če Slovenija do […] ni sklenila (a) vsaj ene zavezujoče kupoprodajne pogodbe za prodajo svojega deleža v NLB d.d., ki presega […], Slovenija in NLB d.d. skrbniku za odprodajo (imenovanem v skladu z odstavkom 19) dodelita izključno pooblastilo za prodajo deležev NLB d.d. v naslednjih […], po minimalni ceni, ki dosega vsaj […] knjigovodske vrednosti:

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

— […]

Prodajo bo vodil skrbnik za odprodajo, imenovan v skladu z odstavkom 19.

(14.1) Če Slovenija najpozneje do […] svoj delež v NLB d.d. proda po ceni, ki presega […], vse zaveze iz tega dokumenta z 31. decembrom 2016 prenehajo veljati, razen zaveze glede omejitve skupnih prejemkov vsakega člana uprave in zaposlenega s posebno naravo dela na ustrezno raven v skladu z odstavkom 9.9, ki bo veljala in se uporabljala do 31. decembra 2017.

(15) [**prenos sredstev na DUTB**] Vrednost sredstev ob prenosu na DUTB bo enaka ali manjša od njihove realne ekonomske vrednosti, ki jo strokovnjaki Komisije določijo v skladu s pravili o državni pomoči.

(16) [**dokapitalizacija podružnic**] Razen če veljavna zakonodaja določa drugače,

(a) bo dokapitalizacija podružnic z vložki v obliki lastniškega kapitala vpisana po nižjem znesku od (i) 25-odstotnega odbitka cene delnic (po prilagoditvi za „učinek slabitve") neposredno pred napovedjo kapitalskega vložka, ali (ii) najnižje cene, po kateri bodo drugi delničarji podružnic NLB prispevali k dokapitalizaciji podružnic. „Učinek slabitve" se lahko oceni z uporabo splošno sprejetih tržnih metod (npr. s teoretično ceno brez pravice vpisa (theoretical ex-rights price, TERP)). Za podružnice, ki ne kotirajo na organiziranem trgu, je treba tržno ceno delnic določiti z ustrezno tržno metodologijo vrednotenja (vključno s pristopom primerljive skupine na podlagi množenja ali drugimi splošno sprejetimi metodologijami vrednotenja);

(b) če so kapitalski vložki v obliki hibridnih instrumentov, bodo ti instrumenti vsebovali alternativni mehanizem za izplačilo kuponov in določbo, ki določa menjalno razmerje hibridnega instrumenta v lastniški kapital s 25-odstotnim odbitkom TERP (ki se določi podobno kot pri vložku v obliki lastniškega kapitala iz točke (a)).

Navedba iz točke 16 velja samo v primeru, ko imajo drugi delničarji podružnic NLB v lasti več kot [5–10] % in ne sodelujejo pri povečanju kapitala ali vpisu hibridnih instrumentov v obstoječa razmerja lastniških deležev.

(17) **[poročanje]** Slovenija se zavezuje, da bo Komisiji do konca obdobja prestrukturiranja vsakih šest mesecev predložila poročilo o napredku. Poročilo bo povzelo napredek pri izvajanju načrta prestrukturiranja in podrobnosti o prodaji deležev lastniškega kapitala, likvidaciji podružnic in zmanjšanju tveganju prilagojene aktive. Slovenija bo poročilo predložila vsakih šest mesecev, in sicer najpozneje vsakega 30. novembra za prvo polovico leta ter vsakega 31. maja za drugo polovico leta.

(18) **[skrbnik za spremljanje]** Popolno in pravilno izvajanje vseh zavez in obveznosti iz tega kataloga bo redno in temeljito spremljal ter preverjal ustrezno usposobljen skrbnik spremljanja, ki: (i) je neodvisen od NLB in vlade Slovenije; (ii) je ustrezno usposobljen za izvajanje svojih pooblastil; (iii) ni bil ali ne sme postati izpostavljen navzkrižju interesov.

(18.1) Komisija bo imela diskrecijsko pravico, da potrdi ali zavrne predlagane skrbnike ter potrdi predlagane naloge, pri čemer lahko izvede vse spremembe, ki se ji zdijo potrebne, da lahko skrbniki izpolnijo svoje obveznosti.

(18.2) Skrbniki bodo prevzeli svoje točno določene naloge, da bodo zagotovili izpolnjevanje zavez. Komisija lahko skrbniku daje kakršna koli navodila ali napotke, da zagotovi izpolnjevanje zavez ter pogojev in obveznosti iz tega sklepa.

(18.3) Slovenija (Ministrstvo za finance) se zavezuje, da bo NLB d.d. skrbniku za spremljanje zagotovila in poskrbela, da mu bodo zagotovljeni sodelovanje, pomoč, pravice, pooblastila in informacije v obsegu, ki ga lahko skrbnik za spremljanje razumno zahteva in potrebuje za ustrezno opravljanje svojih nalog, dolžnosti in obveznosti.

(18.4) NLB d.d. in njene strateške bančne povezane družbe bodo vzpostavile interni postopek, s katerim bodo skrbniku za spremljanje posredovale vse informacije in dokumentacijo, potrebno za spremljanje izvajanja zavez. NLB d.d. bo skrbniku za spremljanje na zahtevo dala neomejen dostop do vseh knjig, evidenc (vključno z zapisniki uprave), dokumentov, vodstva in drugih zaposlenih, prostorov, lokacij in tehničnih informacij, potrebnih za opravljanje njegovih nalog. NLB bo skrbniku za spremljanje dala na razpolago vsaj en urad na sedežu banke in bo na zahtevo skrbnika za spremljanje na voljo za sestanke.

(18.5) Da bo skrbnik za spremljanje lahko ustrezno izvajal svoje naloge, dolžnosti in obveznosti, je upravičen do udeležbe na sestanku nadzornega sveta NLB v skladu z zadevno zakonodajo, do razgovorov s člani uprave in nadzornega sveta NLB v zvezi z izpolnjevanjem zavez in da:

(a) spremlja notranjo organizacijo NLB v sodelovanju z organi notranjega nadzora v NLB. Skrbnik bo zato lahko opravil razgovore s člani nadzornega sveta NLB d.d. ter njenega odbora za tveganja in revizijske komisije. Skrbnik bo na zahtevo prejel vsa poročila organov notranjega nadzora. Skrbnik spremlja, da se (i) priporočila, ki so jih v zvezi z zavezami podali stalni nadzorniki ali občasni nadzorniki/revizorji, ustrezno izvršujejo in (ii) izvajajo načrti ukrepov, da se lahko odpravijo morebitne napake, ugotovljene v zvezi z okvirom notranjega nadzora;

(b) spremlja poslovne prakse NLB d.d. in njenih strateških bančnih povezanih družb, pri čemer se osredotoča na kreditno politiko in politiko vlog. Skrbnik lahko opravi razgovor s člani vseh zadevnih kreditnih odborov, zlasti tistih, ki so odgovorni za (i) kreditno točkovanje/ocenjevanje strank, (ii) dodelitve posojil strankam, (iii) upravljanje slabih in prestrukturiranih posojil in (iv) oblikovanje rezervacij za slaba in prestrukturirana posojila;

(c) spremlja politiko NLB d.d. in njenih strateških bančnih povezanih družb v zvezi s prestrukturiranjem in oblikovanjem rezervacij za slaba posojila ter opravi razgovore z vsemi člani zadevnih odborov, odgovornih za prestrukturiranje in oblikovanje rezervacij za slaba posojila. NLB na zahtevo skrbniku posreduje vsa poročila o tveganju, ki jih je prejel nadzorni odbor, ali vsako analizo/pregled, namenjen ocenjevanju kreditne izpostavljenosti NLB. Skrbnik na podlagi navedenih poročil, razgovorov in po potrebi pregledov posamezne kreditne dokumentacije (brez poseganja v okvir bančne skrivnosti) opravi lastno analizo. V zvezi s tem bi moral biti, kadar je primerno, upravičen do razgovorov s kreditnimi analitiki in upravljavci tveganj, ki so sodelovali v vzorčnih primerih.

(19) **[Skrbnik za odprodajo]** Naslednje določbe veljajo za imenovanje skrbnika za odprodajo:

(a) Slovenija mora najpozneje en mesec pred roki iz točke 12 Evropski komisiji v odobritev predložiti seznam ene ali več oseb, ki jih predlaga za imenovanje za skrbnika za odprodajo;

(b) skrbnik za odprodajo mora biti imenovan v enem tednu po odobritvi Evropske komisije v skladu s pooblastilom, ki ga je odobrila Evropska komisija;

(c) Slovenija mora skrbniku za odprodajo dodeliti celovita pooblastila:

(i) za izvedbo prodaje deleža države v NLB (vključno s potrebnimi pooblastili za zagotovitev pravilne izvedbe vseh dokumentov, ki so potrebni za izvedbo odsvojitve), in

(ii) za izvedbo vseh ukrepov in deklaracij, za katere skrbnik za odprodajo meni, da so potrebni ali ustrezni za izvedbo prodaje, vključno z imenovanjem svetovalcev, ki pomagajo pri prodaji;

(d) NLB d.d. in njene povezane družbe skrbniku za odprodajo zagotovijo sodelovanje, pomoč in informacije v obsegu, ki ga lahko skrbnik za odprodajo razumno potrebuje za izvajanje svojih nalog, in

(e) NLB d.d. zagotovi prejemek skrbniku za odprodajo na način, ki ne bo oviral neodvisnega in učinkovitega izvajanja pooblastil skrbnika za odprodajo.

Priloga 52

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Full report on the comprehensive review of the banking system

Table of Contents

1.	**Executive summary**	4
2.	**Introduction**	9
2.1.	Macroeconomic situation in Slovenia	9
2.2.	A perspective on the banking system and the history of stress testing in Slovenia / Macroeconomic outlook	9
3.	**Purpose of the comprehensive review**	12
4.	**Implementation of the comprehensive review**	13
4.1.	Objective and scope	13
4.1.1.	Asset quality review	13
4.1.2.	Bottom up stress tests	13
4.1.3.	Top down stress tests	14
4.2.	Organisation and parties involved	15
4.3.	Macroeconomic scenarios (base case and stress case)	16
4.4.	Basic assumption of the stress test	21
4.5.	Applied approach	22
4.6.	Approach and purpose of the bottom-up stress test methodology	22
4.7.	Approach and purpose of the top-down stress test challenge	22
5.	**Input generated by the AQR providers and RE appraisers**	24
5.1.	Data collection	24
5.2.	Individual file review	25
5.3.	RE collateral appraisals	25
6.	**Stress testing results**	27
6.1.	Results of tbe bottom-up stress test	27
6.1.1.	Scope of the bottom-up stress testing exercise and data	27
6.1.2.	Loss forecast	38
6.1.3.	Loss absorption capacity	64
6.1.4.	Forecasted capital shortfall for participating institutions	73
6.1.5.	Results by participating institutions	78
6.2.	The top-down challenge perspective	94
6.2.1.	Purpose and scope of the top-down challenge (TDC)	94
6.2.2.	Data sources	94
6.2.3.	Calculation methodology applied	95
6.2.4.	Results from a TDC perspective	98
6.2.5.	Root causes of deviations between bottom-up stress testing and top-down challenge	100

7.	**Conclusion from the stress testing exercise**	104
7.1.	Summary and interpretation of results	104
7.2.	Measures	105
7.2.1.	Immediate measure to strenghten the banks	105
7.2.4	**Strengthening of the Banking Supervision**	112
7.2.6	**Improvement of the legislative framework**	114

Appendix 2: Before adjustment view of Hypo Alpe Adria Bank excluding the Brush III transaction 120

List of abbreviations used in this report 122

1. Executive summary

This Report contains the conclusions from the comprehensive review of the Slovenian banking sector undertaken by the Bank of Slovenia in cooperation with the Slovenian Ministry of Finance over the period June to December 2013. This Asset Quality Review and Stress Test is a cornerstone in the broader initiative to restore the health in the Slovenian banking sector.

The specific objectives of this Asset Quality Review and Stress Test was to assess the ability of the Slovenian banking system to withstand a three year stress scenario of deteriorating macroeconomic and market conditions, and to estimate the capital that each participating institution would require in such a case. The results of this assessment will build the basis for subsequent stability measures, specifically the asset transfer to the Bank Asset Management Company as well as recapitalization operations.

The Asset Quality Review and Stress Test were closely monitored by the international organisations (IOs), constituted of the European Commission, the European Central Bank, and the European Banking Authority. These institutions ensured international standards were met and supported the design of the macroeconomic scenarios. The scenarios forecasted key macroeconomic variables for the period 2013-2015 in a base and a stress case, with the stress case implying a 9.8% cumulative GDP drop, unemployment reaching 14% and residential house prices declining by up to 12.2% in a single year.

The participating institutions were chosen by the Bank of Slovenia in conjunction with the IOs based on market share, quality of their respective portfolios and capital adequacy. Eight financial institutions were selected, representing approximately 70% of the total Slovenian banking sector, in terms of EOY2012 assets: NLB, NKBM, Abanka, UniCredit Banka, Banka Celje, Hypo Alpe Adria Bank, Gorenjska Banka and Raiffeisen Banka. The scope of assets covered included loans to the domestic private sector, which were split into five distinct segments: Small and Micro Enterprises, Large Corporates, Real Estate Developers, Retail Mortgages and Retail Other. Additionally, Treasury Assets were taken into consideration and considered as a separate segment.

The bottom-up stress testing exercise quantified the capital shortfall / surplus for the participating institutions in each macroeconomic scenario to ensure a minimum Core Tier 1 (CT 1) ratio of 9% in the base case, and of 6% in the stress case.

Granular information on the EOY2012 individual positions in each bank's balance sheet was used as the basis to perform the bottom-up stress testing exercise. This implied a dedicated effort by all involved parties and at the same time built an important foundation for this rigorous test. The execution of the stress testing exercise was supported by independent international accounting firms, appraisal firms and consulting firms. An Asset Quality Review process preceded the core stress testing activities and focused specifically on reviewing the risk characteristics of assets, the performing status of obligors and the real economic value of collateral as e.g. real estate assets. All data and information gathered and quality assured herein by the Asset Quality Review providers were then used to perform the stress testing exercise and assess the potential capital shortfall of participating institutions under each scenario.

To ensure outstanding quality of the results, a top-down challenge process took place in addition and was performed by the top-down challenge consultant. An independent view on the stress test results was formed and critical challenging discussions were held – not with the

aim of aligning all results, but rather to test all important aspects driving the bottom-up results. The challenging process confirmed that the bottom-up stress test results were comprehensible and robust, and could be replicated in independent models. The independent top-down estimations of capital shortfalls came out lower than the bottom-up results. This difference was fully explained through the different input data used which was granular in nature for the bottom-up stress testing exercise and scrutinized by the AQR providers and less granular for the top-down challenge.

The following primary sources were used to generate as robust as possible forecasts of participating institutions' capital shortfall in each scenario: granular loan and collateral data provided by the participating institutions (~2 million loans; ~14,000 collateral assets); historical loss performance information; financial information on obligors; information on performance status, restructuring and misclassification as supplied by AQR providers as result of their review activities (samples of more than 4,200 loans). Specialist real estate appraisal firms conducted ~14,600 real estate asset valuations to update collateral values to current market prices.

Furthermore, structural analysis of individual participating institutions' balance sheets, P&Ls and business plans were performec, and volumes and key parameters adjusted to align with the Bank of Slovenia system-level assumptions and to model the business plans against the backdrop of the base and adverse cases.

Assuming that no new deferred tax assets can be built, the bottom-up stress testing exercise resulted in a forecasted cumulative 3-year (2013-2015) capital shortfall of approximately 4,046 € MM in the base case and 4,778 € MM in the stress case for the eight participating institutions in aggregate.

Allowing new pro-forma deferred tax assets resulted in a cumulative forecasted capital shortfall of approximately 3,589 € MM in the base case and 4,177 € MM in the stress case. summarises the results for participating institutions in the base and stress case.

Exhibit 1: Overview of projected capital shortfalls at bank level

	EOY 2012 Core Tier 1 capital	Forecasted capital shortfall[1]					
		Base case			Stress case		
in € MM		Excluding new pro-forma DTA effects	Including new pro-forma DTA effects	Capital shortfall[2] / EOY 2012 total assets	Excluding new pro-forma DTA effects	Including new pro-forma DTA effects	Capital shortfall[2] / EOY 2012 total assets
NLB	969	1,643	1,464	11%	1,904	1,668	13%
NKBM	327	887	795	17%	1,055	936	20%
Abanka	154	646	585	18%	756	675	21%
UniCredit Banka	236	23	13	1%	14	(2)	0.4%
Banka Celje	151	327	289	14%	388	339	17%
Hypo Alpe Adria Bank	148	189	164	10%	221	189	12%
Gorenjska Banka	266	249	207	14%	328	274	18%
Raiffeisen Banka	62	83	72	6%	113	97	8%
Total[3]	N/A	4,046	3,589	12%	4,779	4,177	14%

1. Capital shortfalls in the respective case, considering 9% (base) / 6% (stress) ST base capital requirement on RWAs
2. Excluding new DTA effects
3. 2 € MM capital surplus of UniCredit Banka in stress case including new pro-forma DTA not reflected
Notes: AQR = Asset Quality Review; DTAs = Deferred Tax Assets; RWAs = Risk Weighted Assets
Sources: AQR provider data, participating institutions, Banka Slovenije

The emerging capital shortfall is driven by two key components: The forecasted economic losses and the loss absorption capacity (including existing loan loss provisions and impairments, the evolution of the profit generation capacity and the capital buffer).

It is important to note, that losses were forecasted with an economic perspective and not with an accounting view.

Emerging economic losses can be absorbed by three main components of the loss absorption capacity: EOY2012 in force provision levels attributable to the perimeter of the stress test; any capital buffer available over and beyond defined regulatory minima; profit before provisions generated throughout the stress test horizon, e.g. through net interest income or fee income.

Forecasted aggregate loss absorption capacity for the eight participating institutions amounted to 4,843 € MM in the base case (excluding new pro-forma deferred tax assets; 5,300 € MM including new pro-forma deferred tax assets). In the stress case, the loss absorption capacity amounted to 5,586 € MM (excluding new pro-forma deferred tax assets; 6,187 € MM including new pro-forma deferred tax assets).

The following two tables show how the capital shortfall is driven by the forecasted economic losses and the loss absorption capacity both excluding and including the accumulation of new pro-forma deferred tax assets over the forecast horizon.

Exhibit 2: Overview of projected capital shortfalls at bank level – *excluding* new pro-forma DTA effects

	Forecasted capital shortfall – excluding new pro-forma DTA effects[1]					
	Base case			Stress case		
in € MM	Expected Losses	Forecasted use of Loss Absorption Capacity	Forecasted capital shortfall	Expected Losses	Forecasted use of Loss Absorption Capacity	Forecasted capital shortfall
NLB	4,225	2,582	1,643	4,808	2,904	1,904
NKBM	1,665	779	887	1,947	892	1,055
Abanka	1,045	399	646	1,234	478	756
UniCredit Banka	313	290	23	386	372	14
Banka Celje	567	240	327	683	295	388
Hypo Alpe Adria Bank	318	130	189	393	172	221
Gorenjska Banka	578	329	249	688	361	328
Raiffeisen Banka	178	95	83	225	112	113
Total	8,889	4,843	4,046	10,364	5,586	4,778

1. Capital shortfalls in the respective case, considering 9% (base) / 6% (stress) ST base capital requirement on RWAs
Notes: AQR = Asset Quality Review; DTAs = Deferred Tax Assets; RWAs = Risk Weighted Assets
Sources: AQR provider data, participating institutions, Banka Slovenije

Exhibit 3: Overview of projected capital shortfalls at bank level – *including* new pro-forma DTA effects

in € MM	Forecasted capital shortfall – including new pro-forma DTA effects[1]					
	Base case			Stress case		
	Expected Losses	Forecasted use of Loss Absorption Capacity	Forecasted capital shortfall	Expected Losses	Forecasted use of Loss Absorption Capacity	Forecasted capital shortfall
NLB	4,225	2,761	1,464	4,808	3,140	1,668
NKBM	1,665	870	795	1,947	1,012	936
Abanka	1,045	460	585	1,234	559	675
UniCredit Banka	313	300	13	386	386	(2)
Banka Celje	567	278	289	683	344	339
Hypo Alpe Adria Bank	318	154	164	393	204	189
Gorenjska Banka	578	371	207	686	415	274
Raiffeisen Banka	178	105	72	225	127	97
Total[2]	8,889	5,300	3,589	10,364	6,187	4,177

1. Capital shortfalls in the respective case, considering 9% (base) / 6% (stress) ST base capital requirement on RWAs
2. 2 € MM capital surplus of UniCredit Banka in stress case not reflected
Notes: AQR = Asset Quality Review; DTAs = Deferred Tax Assets; RWAs = Risk Weighted Assets
Sources: AQR provider data, participating institutions, Banka Slovenije

The expected economic losses displayed above are driven out of the various segments of the banks' balance sheet: Small and Micro Enterprises (SMEs), Large Corporates, Real Estate Developers (REDs), Retail Mortgages, Retail Other, as well as Treasury Assets.

The loan tape supplied by the banks for the stress testing exercise contained the banks' implementation of the segments. As mentioned, this segmentation was scrutinized by the AQR providers, which triggered corrections both for large exposures as well as for smaller exposures. The main pattern emerging from the corrections was the need to re-assign exposures from SME and Large Corporate segments into the Real Estate Developers (RED) segment. The AQR's segment reclassification information for large loans (with exposure bigger than EUR 10 MM) was corrected in the loan-level information if necessary. However, for smaller exposures only a random sample had been subjected to AQR scrutiny and hence the conclusions from the random sample review were extrapolated to the remaining portfolio. As a result, RED exposures were left in the SME and Large Corporate segments when exposures were summed up, and the mis-segmentation was instead controlled for by adjusting the loss parameters for the two segments to ensure that expected economic losses are not impacted by mis-segmentation. In terms of reporting, however, losses attributed to SME and Large Corporate segments appear high as they include the more risky RED exposures that could not be identified individually at loan-levelExhibit 4: Overview of expected economic losses 2013-2015 by segment for participating institutions in each scenarioExhibit 4 provides an overview of expected economic losses by segment according to this reporting view.

Exhibit 4: Overview of expected economic losses 2013-2015 by segment for participating institutions in each scenario

		Expected Losses 2013–2015			
		In € MM		In % of EOY 2012 balance	
	EOY 2012 Balance	Base Case	Stress Case	Base Case	Stress Case
SME	7,455	3,684	4,054	49.4%	54.4%
Large Corporates	9,503	3,124	3,627	32.9%	38.2%
Real Estate Developers	1,862	1,043	1,177	56.0%	63.2%
Retail Mortgages	3,317	148	255	4.5%	7.7%
Retail Others	3,533	450	539	12.7%	15.3%
Total credit portfolio	**25,669**	**8,448**	**9,654**	**32.9%**	**37.6%**
Financial/ Treasury Assets	3,984[1]	249	503	6.3%	12.6%
Total assets	**29,653**	**8,697**	**10,157**	**29.3%**	**34.3%**

1 Given that HtM Sovereign bonds did not receive a haircut, they were excluded from the EOY 2012 balance shown
Note: New book losses of 190 € MM base case and 210 € MM stress case are not included

2. Introduction

2.1. Macroeconomic situation in Slovenia

Before the start of the economic downturn in mid-2008, economic growth in Slovenia was among the highest in the euro area. However from the outbreak of the crisis GDP has declined by more than 10%. The high indebtedness of corporate sector and the constraints on financing meant that investment recorded the largest decline, at 50%. Household consumption also declined as the situation on the labour market deteriorated and fiscal consolidation measures were implemented. The sharp decline in domestic demand and the simultaneous growth in exports helped to create a current account surplus, which reached 7% of GDP in the second half of 2013. In the last year Slovenia has adopted several major reforms that will allow faster growth in economic potential in the future. Meanwhile in mid-2013 the majority of indicators were suggesting a stabilisation in the economic situation. The unemployment rate has been falling since the beginning of the year, and stood at 9.4% (ILO rate) in the third quarter.

Table: Comparison of forecasts for Slovenia

growth (real), %, unless stated otherwise	realisation	Bank of Slovenia October 2013			European Commission November 2013		
	Q3 2013	2013	2014	2015	2013	2014	2015
GDP	-0.6	-2.6	-0.7	1.4	-2.7	-1.0	0.7
Private consumption	-3.0	-3.8	-3.3	-0.6	-3.5	-2.6	-1.2
Gross fixed capital formation	-4.4	-3.3	-2.7	0.8	-2.4	-1.2	0.8
Net trade (percentage points)	1.9	1.8	2.0	2.0	1.1	1.4	1.4
Employment	-1.7	-2.6	-2.4	-0.4	-2.4	-1.3	-0.5
HICP (year-on-year growth, %)	2.2	2.2	1.7	1.5	2.1	1.9	1.5
Current account (% GDP)	6.8	6.1	6.8	7.7	5.0	6.0	6.5

Sources: Bank of Slovenia, European Commission

2.2. A perspective on the banking system and the history of stress testing in Slovenia / Macroeconomic outlook

The Slovenian banking system is one of the smallest in the euro area. Total assets amounted to EUR 46 billion at the end of 2012, equivalent to 139% of GDP, the third lowest figure in the euro area. The banking system comprises 17 banks, three branches of foreign banks and three savings banks. Slovenia has the highest proportion of government ownership of the banking system in the euro area, at 44%.

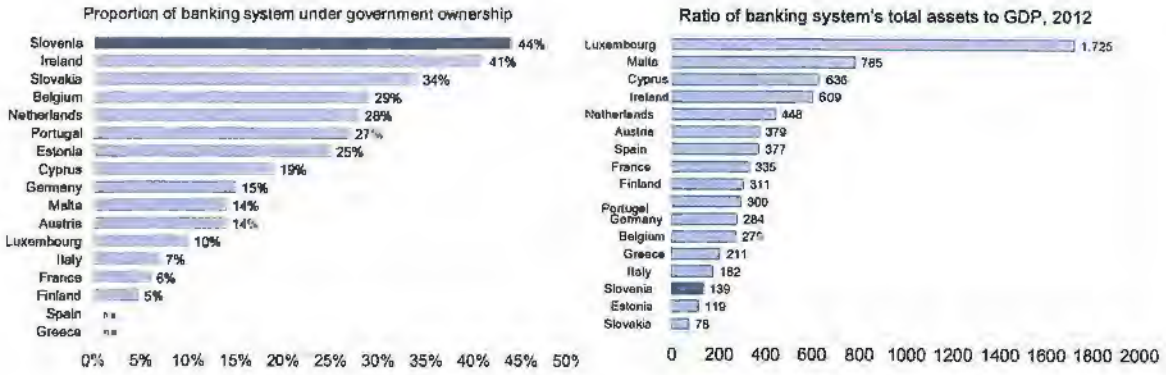

Source: ECB (CBD database)

The financial crisis ended a period of high growth in bank lending, which was largely based on heavy borrowing from foreign banks. Bank funding has declined sharply since 2010 as a result of the uncertain situation on the international financial markets, and the downgrading of Slovenia's sovereign debt and Slovenian banks. The proportion of the banks' total liabilities accounted for by wholesale funding halved between 2007 and October 2013. By contrast, deposits have remained very stable throughout the economic recession.

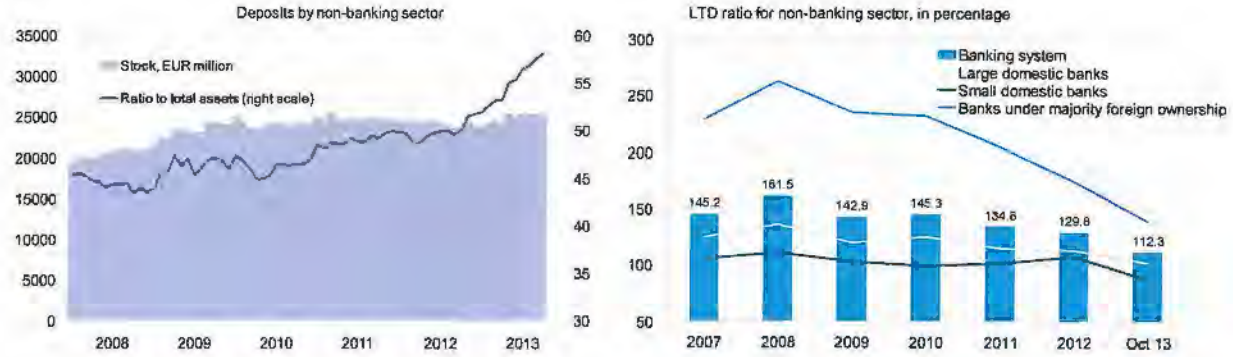

Source: Bank of Slovenia

The economic recession revealed deficiencies in the banks' risk management during the period of high economic growth. As corporate revenues declined and losses increased, the amount of non-performing claims began to increase. The proportion of non-performing claims more than 90 days in arrears or rated in the lowest categories (D and E) had reached 20.9% by October 2013, equivalent to EUR 9.5 billion. Claims against corporates account for the largest proportion of non-performing claims. The most notable are corporates in the construction and holding company sectors, which saw an extremely sharp increase in relative indebtedness during the time of plentiful credit. As the recession persisted, the difficulties with the repayment of bank loans spread to other sectors, and in recent times have in particular spread to corporates whose performance is based on domestic demand. Risk related to households sector remain among the lowest, as their non-performing claims accounting for just 3.2% of the banks' total non-performing portfolio.

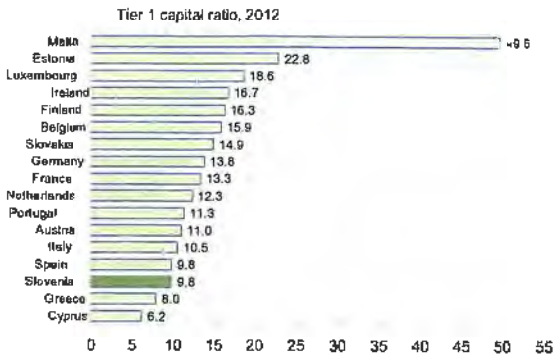

Sources: Bank of Slovenia, ECB (SDW)

Given the deterioration in the quality of their credit portfolios, the banks have increased provisioning. Impairments and provisions amounted to EUR 5.1 billion at the end of October, or 11.2% of the banks' total classified claims. Increased provisions and impairments were the decisive factor in the banking system's operating loss. This year is the fourth consecutive year that the banks have operated at a loss. The operating losses have had an adverse impact on capital adequacy. Insufficient capital increases, particularly at the banks under majority state ownership, resulted in maintaining the capital adequacy ratios solely by reducing capital requirements, reducing lending activity and reallocate their portfolios to less risky investments. Although this has ensured a stable level of capital, despite the high requisite impairments, the capital adequacy ratios remain below the average of comparable banks across the EU.

3. Purpose of the comprehensive review

Due to the deteriorating situation in the banking sector caused by several years of economic recession, and with the aim of ensuring financial stability the National Assembly adopted the Government Measures to Strengthen the Stability of Banks Act (ZUKSB) at the end of 2012, which set out possible measures that the government could take to strengthen the banks: capital increases, the purchase of claims and the transfer of claims to Bank Asset Management Company (BAMC), and guarantees by the Republic of Slovenia for liabilities of BAMC and special purpose vehicle (SPV) and a guarantee for requisite liquidity to banks as the last resort.

On the basis of the Council Recommendation from June 2013 on Slovenia's 2013 National Reform Programme and delivering a Council opinion on Slovenia's Stability Programme for 2012-2016, the European Commission requested the execution of an independent asset quality review (AQR) and stress tests (bottom-up and top-down) for a representative portion of the banking system as a prerequisite for the transfer of claims to the BAMC and the approval of state aid. The Bank of Slovenia and the Slovenian government therefore decided to conduct a comprehensive review of the banking sector with the aim of ensuring the implementation of measures to ensure financial stability. The Bank of Slovenia thus embarked on the aforementioned review in July 2013, in conjunction with the Ministry of Finance.

To ensure the complete independence and credibility of the review, the Bank of Slovenia engaged experienced international consultants and real estate appraisers, who conducted their reviews on the basis of tested methods and international standards used in comparable reviews that they were previously conducted within the EU.

4. Implementation of the comprehensive review

4.1. Objective and scope

The objective of the comprehensive review was to assess the ability of the Slovenian banking system to withstand a sharp deterioration in macroeconomic and market conditions as projected for the future three-year period (2013 to 2015 inclusive) under the adverse scenario, and to determine the capital deficit that could potentially be disclosed for individual banks and thus for the system in the event of the realisation of a very conservative, very unlikely but still plausible scenario.

The reason for using such an extreme scenario is to assess the robustness of the Slovenian banking system even in a situation of the most adverse (hypothetical) stress developments. The results of the stress tests cannot in any sense be equated to the actual performance of the banks in the future.

Ten banks and banking groups were involved in the comprehensive review, which together constitute a representative sample of approximately 70% of the Slovenian banking system. Alongside the three systemically important banks and/or banking groups, NLB, NKBM and Abanka, also Gorenjska banka, Banka Celje, UniCredit Banka Slovenija, Hypo AlpeAdria-Bank, Raiffeisen banka, Probanka and Factor banka were included in the review on the basis of the predetermined criteria (e.g. size, the amount of NPLs, capital adequacy, risk profile and ownership structure). The last two were subsequently excluded from the stress test part of exercise as a result of the initiation of an orderly wind-down process in early September.

The comprehensive review of the banking system includes an asset quality review, and stress tests (bottom-up and top-down).

4.1.1. *Asset quality review*

The purpose of the **asset quality review** was the verification of data completeness and integrity, a review of individual loans and their rating classifications, a collateral valuation and the identification of shortfalls in impairments and provisioning.

4.1.2. *Bottom up stress tests*

The objective of the **bottom-up stress test** was to determine the capital deficit/surplus of individual banks and the banking system under the conditions of the baseline and adverse macroeconomic scenarios for the three-year projection period (2013-2015), while the starting points were the balance sheet figures for the end of 2012.

The bottom-up stress test focused on the assessment of credit risk from performing, non-performing and restructured claims, and risks (credit risk and market risk) from investments in securities.

The credit portfolios assessed in the bottom-up stress tests include lending to the domestic private sector other than government loans and claims from off-balance-sheet liabilities to these sectors (itemised into exposures to SMEs, exposures to large enterprises, exposures to the construction sector, household exposures secured by residential real estate, other household exposures). The observed securities portfolio included securities classed as financial assets held for trading, financial assets available-for-sale and financial assets held to maturity (government bonds classed as financial assets held to maturity are not the subject of stress testing).

The bottom-up stress tests include three main elements of assessment as follows:

- **Estimate of expected losses encompasses**:
  - Losses from performing and non-performing claims and from restructured claims in various portfolios subject to observation;
  - Losses from investments in securities (treasury assets / financial assets)
- **Estimate of a bank's loss absorption capacity encompasses**:
  - The stock of impairments and provisions for the observed portfolio as at the end of 2012
  - The bank's ability to generate a profit before the creation of impairments and provisions
  - A capital surplus over the minimum requirement for Core Tier 1 capital of 9% or 6% (under the baseline scenario and adverse scenario)
- **Estimate of expected capital shortfall/surpluss under the baseline and adverse scenarios which results from** the surplus/shortfall of expected losses above expected available loss absorption capacity

4.1.3. *Top down stress tests*

The objective of the **top-down stress test** was to provide a check against the results of the bottom up stress testing exercise but on less granular data. The underlying assuption was that independently forecasting expected losses top down using the same macroeconomic assumptions and the same starting point (EOY 2012, portfolios in scope etc.) as the bottom up stress testing exercise can help to explain the bottom up results via analysing and explaining the deviation between the two.

4.2. Organisation and parties involved

The scope, conditions and contractors for the AQR and stress tests were determined by an inter-institutional committee (appointed by the government and composed of representatives of the Bank of Slovenia, the Ministry of Finance, the Ministry of Economic Development and Technology and the Office of the Prime Minister) after consultations with the European Commission (EC) and the European Central Bank (ECB).

The firms selected to conduct the stress tests were an independent consulting firm (bottom-up) and Roland Berger Strategy Consultants (top-down). Deloitte and Ernst & Young were selected to conduct the asset quality review, while several independent real estate appraisers conducted the real estate valuations.

Terms of reference (TORs) setting out the scope and working method of individual parts were coordinated and agreed for all the areas included in the exercise (AQR, bottom-up stress tests, top-down stress tests, real estate valuation). The TORs are also an integral part of the contracts with the individual consultants.

The contracting authority for the asset quality review for seven banks and the stress tests for all the banks included in the review was the Bank of Slovenia, which also covered the costs. The banks included in measures under the ZUKSB (three banks) covered the costs of the asset quality review themselves.

The comprehensive review was coordinated and supervised by a Steering Committee comprising the Bank of Slovenia, the Ministry of Finance, and observers from the European Commission, the ECB and the European Banking Authority (EBA). The review was conducted in accordance with the methodology, procedures and assumptions set out and approved by the aforementioned Steering Committee, thus ensuring consistency and the uniform application of the methodology to all the banks and bank groups included in the review.

The aim of the asset quality review was to assess the adequacy of the YE2012 loan loss provisions. It was performed by asset quality review providers consisting of international auditing firms and expert third party Real Estate appraisal firms.

The aim of the stress test was to estimate the capital shortfall of each individual bank as well as in aggregate. The forecasts were performed both in a base and a stress scenario, taking EOY2012 balance sheets as the starting point together with the necessary adjustments identified by the asset quality review. Exhibit 5 provides a process overview of the stress testing exercise, which consisted of three components. First, AQR providers collected input data from the participating institutions, made necessary adjustments and made it available for the bottom-up stress test. This was intended to make the loan level data and collateral

information provided by the participating institutions suitably granular and more complete for the stress testing exercise. The bottom-up stress test process then forecasted expected losses under the aforementioned macroeconomic scenarios over a three year horizon. Independently, a top-down challenge was performed by a third party firm of management consultants.. The top-down challenge expected economic losses and capital needs using a top-down approach.

Exhibit 5: Process overview of the stress test

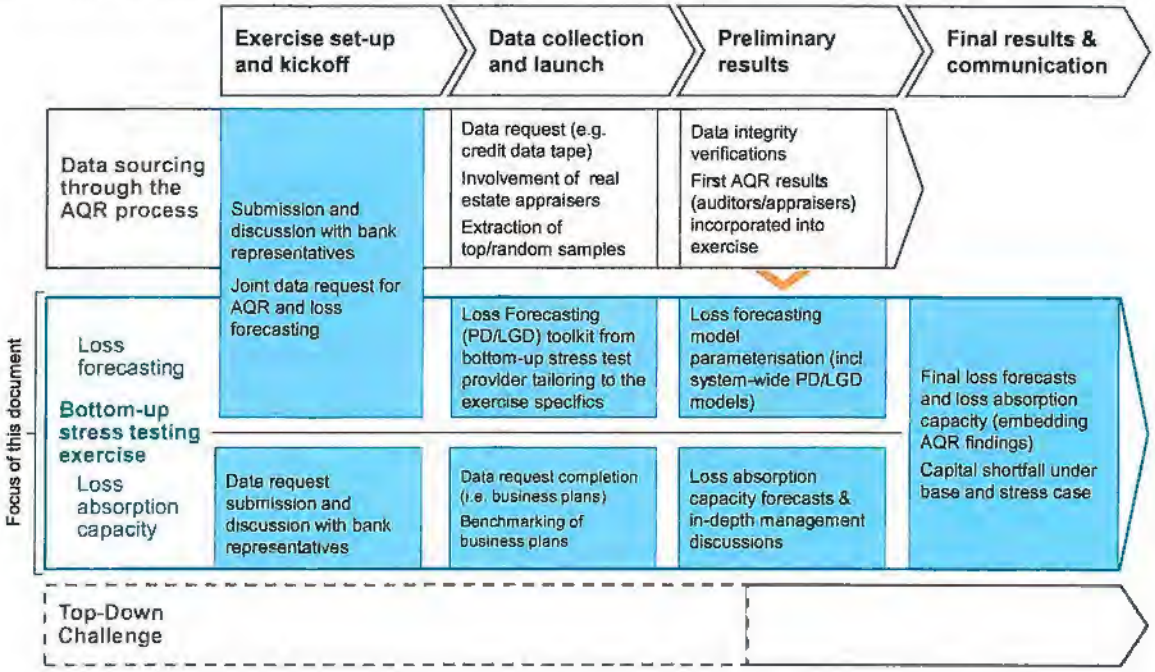

4.3. Macroeconomic scenarios (base case and stress case)

The bottom-up stress test and the top-down challenge are based on a number of assumptions about the economic situation in Slovenia. For this purpose, the following two macroeconomic scenarios – a probable base case and a less likely stress case, were used as agreed by the SteerCo:

Exhibit 6 details the key variables used both in the base and in the stress cases.

Exhibit 6: Macroeconomic scenarios

Macroeconomics scenarios	Actual	Base Case			Adverse Case		
Change y-o-y (%), unless otherwise	2012	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Private Consumption	(2.9)	(4.8)	(3.5)	(1.2)	(5.3)	(7.7)	(6.5)
GFCF	(9.3)	(6.0)	(2.7)	1.0	(8.1)	(13.1)	(3.6)
Net exports contribution to GDP growth	3.3	2.6	1.4	1.0	2.9	1.1	1.3
GDP	**(2.3)**	**(2.7)**	**(1.5)**	**0.1**	**(3.1)**	**(3.8)**	**(2.9)**
HICP	2.8	1.9	1.4	1.5	1.8	1.5	1.9
Residential house prices	(6.9)	(9.6)	(4.3)	(2.4)	(11.0)	(12.2)	(7.1)
Current Account balance (levels as % of GDP)	3.3	5.0	5.4	6.0	5.3	7.2	8.1
Employment	(1.3)	(2.6)	(1.4)	(0.3)	(2.7)	(2.5)	(1.8)
Unemployment rate (as % of labour force)	8.9	11.3	11.5	11.5	11.4	12.6	14.0
General government gross debt (level as % of GDP)	54.1	64.1	66.2	69.6	64.7	71.5	84.4
EURIBOR (3m, in bps)	57	25	50	79	58	156	222
10 year government bond yields (in bps)	581	602	682	702	636	820	845

Sources: Steering Committee
Notes: GFCF = Gross Fixed Capital Formation, GDP = Gross Domestic Product,
HICP = Harmonised Index of Consumer Prices, EURIBOR = European Interbank Overnight Rate

Real GDP growth, unemployment, interest rates and house price index are the main variables used in the macroeconomic models and that, together with the other assumptions (e.g. equity stock prices) and methodological choices formulated by the SteerCo, directly impact the final results of the exercise.

The cut-off date for producing the scenarios was July 31st 2013, which allowed incorporation of national accounts data only for the first quarter of 2013. Furthermore, the base year for the scenarios (2012) reflects historical data before revisions by the Statistical office of Slovenia were introduced in September 2013. Both cases are based on the assumption of full compliance with the fiscal adjustment path recommended by the Council in June 2013 under the Excessive Deficit Procedure (EDP), and take account of the negative impact of such adjustment on domestic demand.

The assumptions for short-term and long-term rates are based on the methodology used for the European Commission services forecast. The methodology is exclusively based on technical assumptions, reflecting the slope of the EUR swap curve at the time. This approach is also used for the EBA stress tests, hence preserving consistency.

The following charts show GDP and unemployment developments since the start of the crisis in Slovenia, both in the base and the stress case. In the base case, the double dip recession is set to bottom out in 2013 with unemployment peaking with a lag of one in 2014, and thereafter Slovenia is expected to slowly start recovering from the crisis. While in the stress case, the recession is forecasted to deepen further for a year longer into 2014 with recovery starting only in 2015.

Exhibit 7: Forecasted GDP growth rate in the base and stress case in y-o-y % change

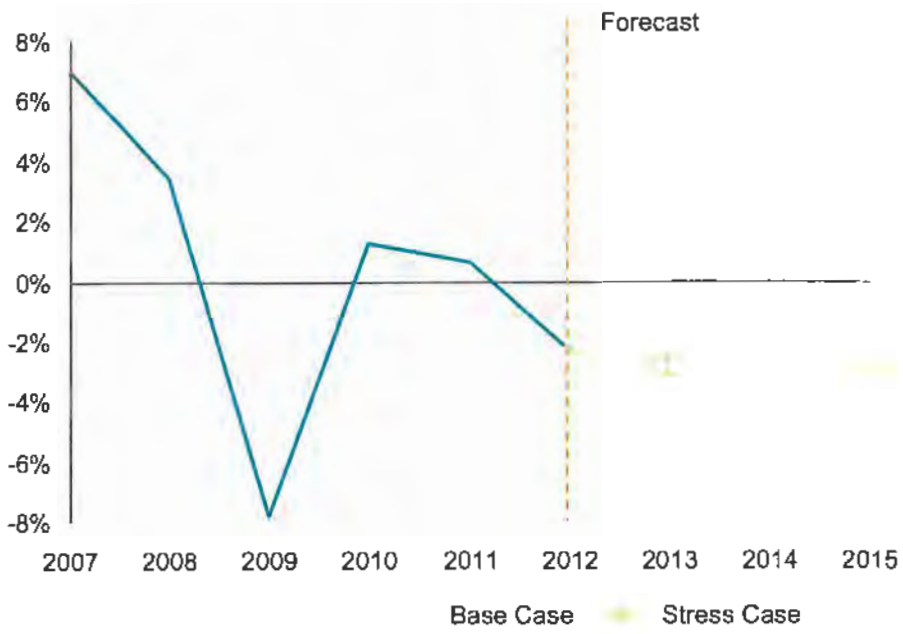

Source: European Commission

Exhibit 8: Forecasted unemployment rate in the base and stress case in y-o-y % change

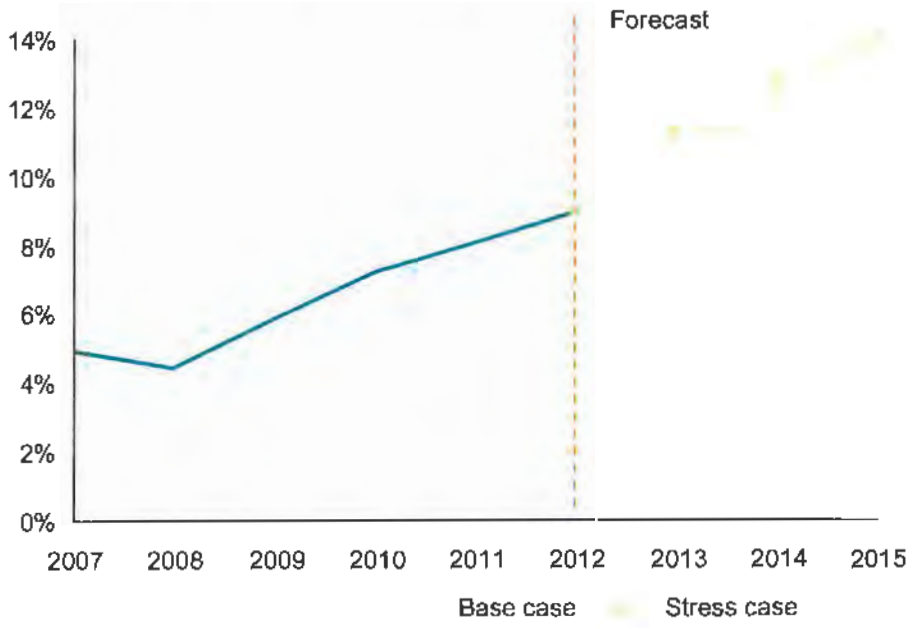

Source: European Commission

4.3.1.1. The Base Case[1]

The base case was based on the following observations and underlying story.

A base scenario for Slovenia 2015

After a sizeable real GDP contraction in 2012 (reported at -2.3% at the time and later revised downwards to -2.5%) and in the first quarter of this year (reported at -4.8% y-o-y at the time), the base scenario depicts further deterioration of the economic situation in Slovenia in 2013 and 2014, with only a slight recovery expected in 2015. Taking into account a large increase in unemployment for the first quarter of this year, the unemployment rate is set to increase significantly in 2013 and remains relatively flat thereafter at a historically high level. The inflation outlook is relatively benign, with core inflation expected to remain subdued throughout the forecast horizon, and the house price index set to continue declining, resulting in a peak-to-through price drop of -34% (2008-2015), out of which -18% has already materialised (2008-2012).

4.3.1.2. The Stress Case[2]

The stress case, which started in Q3 of 2013, was derived by employing the multi-country framework used in the earlier CEBS/EBA stress-test exercises. The stress case was based on the following, underlying story.

A stress scenario for Slovenia 2015

Under the adverse scenario, the Slovenian financial system undergoes three years of severe economic recession. The drop in economic activity is reinforced by structural weaknesses in EU Member States, in particular the need to reduce sectoral and fiscal imbalances and to implement structural reforms.

Against this backdrop, in Slovenia, as in other EU countries, investors start to demand higher risk premium for holding government bonds than under the base scenario. A fall in the value of European government bonds trigger a more general re-assessment of the risk premium on other assets which, in the case of Slovenia, is reflected inter alia in a drop in stock prices by 25% and a drop in residential house prices by almost 27% over the three years horizon. Fragile foreign and domestic demand and enhanced uncertainty about fiscal policy are the drivers underlying the expected reduction in corporate investments. Moreover, the need for higher taxes, possible reductions in social transfers, and a marked deterioration in labour market conditions, reduce private consumption of households.

With other EU countries being also strongly adversely affected by a drop in confidence, in the adverse scenario Slovenia faces a period of low foreign demand. The decline in foreign demand is reinforced by the deterioration of economic conditions outside the EU (including the US and CEE countries).

[1] Based on the explanations provided to the Steering Committee by the European Central Bank

[2] Based on the explanations provided to the Steering Committee by the European Central Bank

4.3.1.3. Comparison to long-term averages

The stress case was deemed to be conservative relative to the long term Slovenian average by the SteerCo. Exhibit 9 provides a comparison of the key macroeconomic variables in the stress and base case with historical averages of the same parameters. It includes a measure of 'distance from the mean' in form of the number of standard deviations off each variable's long-term average.

Exhibit 9: Comparison of historical economic performance vs. SteerCo scenarios

	Historical		Base Case			Stress Case		
	Average	Stan. Dev. σ	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Real GDP growth	2.8%	3.4%	-2.7%	-1.5%	0.1%	-3.1%	-3.8%	-2.9%
(# Stan. Dev.)			(-1.6 σ)	(-1.3 σ)	(-0.8 σ)	(-1.7 σ)	(-1.9 σ)	(-1.7 σ)
Unemployment rate			11.3%	11.5%	11.5%	11.4%	12.6%	14%
Change in unemployment rate	3.5%	16.4%	27%	1.8%	0%	28.1%	10.5%	11.1%
(# Stan. Dev.)			(1.4 σ)	(-0.1 σ)	(-0.2σ)	(1.5 σ)	(0.4 σ)	(0.5σ)
Short term IR	2.7%	1.4%	0.3%	0.5%	0.8%	0.6%	1.6%	2.2%
(# Stan. Dev.)			(-1.6 σ)	(-1.5 σ)	(-1.3 σ)	(-1.4 σ)	(-0.7 σ)	(-0.3 σ)
House price change	4.6%	9.9%	-9.6%	-4.3%	-2.4%	-11.0%	-12.2%	-7.1%
(# Stan. Dev.)			(-1.4 σ)	(-0.9 σ)	(-0.7 σ)	(-1.6 σ)	(-1.7 σ)	(-1.2 σ)

1< σ ≤2 from average ≤1 σ from average

Sources: Steering Committee, ECB data warehouse
Notes: GDP = Gross Domestic Product, IR = Interest rate, Stan. Dev. = Standard Deviation

In the stress case, the real GDP growth and house price change provided by the SteerCo deviated by more than 1 standard deviation from the historical average on a single year basis. Actual economic development in 2013 to date lies well in the range of the forecast cases.

The historical averages and standard deviations were calculated from the longest available time series of the ECB's data warehouse. Data for GDP growth dates back to 1990, for housing price changes to 2003. For short term interest rates the 3 month EURIBOR was taken as historical reference with data points back to 2001.

4.3.1.4. The Bank of Slovenia's credit and deposits volumes projections[3]

Bank specific variables projection was prepared by the Bank of Slovenia based on externally provided macro scenario.

[3] Based on the explanations provided to the Steering Committee by the European Central Bank

Bank of Slovenia forecasts	Actual	Baseline scenario			Adverse scenario		
Change YOY (%)	2012A	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Credit volume (private non-banking sector, YoY growth rates)	-5,1	-7,2	-3,8	-1,9	-7,5	-6,5	-5,4
Deposits volume (private non-banking sector, YoY growth rates)	-1,3	1,0	0,8	0,8	0,6	-0,5	-0,6

Source: Bank of Slovenia

Due to both falling demand and supply side restrictions credit to private non-banking sector declines throughout the forecast horizon. With corporate sector perceived as riskier, banks limit the supply of credit more strongly, which together with negative investment growth contributes to a decline in lending to non-financial corporations. Within the corporate sector, the share of lending to small and micro sized enterprises increases. Small businesses aside, banks also focus on lending to households, especially through housing loans, whicb banks prefer due to longer maturities, lower default rates and lower associated capital requirements. Under the adverse scenario demand and supply side restrictions intensify, most severely for retail lending, due to sharp and persistent decreases in private consumption and increasing unemployment.

Private sector deposits are expected to show a relatively stable growth of around 1% throughout the forecasting period, the main driving factors being the GDP growth rate and the interest rates. Banks deleveraging prevent companies to get sufficient debt funds from banks therefore the companies are gathering liquidity on bank accounts to finance their operating activities. Households' deposits will not show any particular growth. There will be a positive effect of rising interest rates and of a substantial fall in consumption but the households deposit growth rate will be held back by falling wages and rising unemployment expectations. Under the adverse scenario, the positive effect of an increasing interest rate is weighed down by a decline in the income of both corporate and household depositors.

4.4. Basic assumption of the stress test

The banks' consolidated figures for the end of 2012 form the basis for the stress test calculations.

The stress tests cover a time horizon of three years (2013 to 2015 inclusive). The longer time horizon allows for a lengthier economic recession, which increases the banks' potential losses and their assessed capital requirements, and consequently provides for more accurate and more credible analysis.

The stress tests are based on current capital regulations, and do not yet take account of the CRD IV / CRR requirements. The sole exception is the treatment of deferred tax assets (DTAs), for which a phase-in approach has been taken for capital deductions in accordance with the CRR.

For the purposes of the stress tests the banks have to meet a Core Tier 1 capital ratio (as defined by the EBA) of 9% under the baseline scenario and 6% under the adverse scenario.

All mitigating measures planned by the management board (capital increases, transfer of credit risk from banks) for covering the potential capital deficit after the cut-off date (30 September 2013) are excluded from the calculation of the stress test results.

The overall calculation of stress test results is based on the Bank of Slovenia's definition of non-performing claims, which follows the EBA definition for the banking systems of EU Member States. Under this definition, all classified claims against customers rated D and E and classified claims against individual customers with a better rating whose repayments are being made more than 90 days in arrears are classed as non-performing claims. The number of days in arrears is counted from the first day that the amount in arrears exceeds 2% of the disbursed exposure (or contractual sums) to the debtor or EUR 50,000, provided that it is no lower than EUR 200.

Over the stress test period the aforementioned definition increases the estimated losses of a bank, and simultaneously reduces the bank's loss absorption capacity, as only claims against D-rated customers less than 90 days in arrears are included as interest-bearing.

Other major assumptions that had an impact on the estimate of a bank's loss absorption capacity are given below:

- the banks can first use liquid assets (investments in securities) up to the amount of 15% of total assets to cover the deficit in funding deriving from the residual maturity of liabilities until the end of 2015, and only then seek new borrowing on the financial markets,

after repaying the LTRO liabilities to the ECB in late 2014 or early 2015, the banks will continue to maintain debt at the ECB in the amount of no more than 3% of total assets (in line with their indebtedness with Eursystem before the disbursement of the LTROs).

4.5. Applied approach

4.6. Approach and purpose of the bottom-up stress test methodology

A bottom-up stress testing exercise was conducted by an independent consulting firm. The aim of the stress testing exercise was to estimate the capital shortfall of each individual bank as well as in aggregate. The forecasts were performed both in a base and a stress case, taking EOY2012 balance sheets as the starting point together with the necessary adjustments identified by the asset quality review. The process for the stress testing exercise consisted of three components. First, AQR providers collected input data from the participating institutions and made it available to the stress test consultants. This was intended to make the loan level data and collateral information provided by the participating institutions suitably granular and more complete for the stress testing exercise. The bottom-up stress test process then forecasted expected losses under the aforementioned macroeconomic scenarios over a three year horizon.

4.7. Approach and purpose of the top-down stress test challenge

A top-down challenge of the bottom-up stress testing exercise was conducted by another independent consulting firm Roland Berger SC (the top-down stress test provider), supported by international observers.

The aim of the top-down challenge was to provide a check against the results of the bottom-up stress testing exercise by challenging and validating the preliminary bottom-up stress test results. The underlying assumption was that independently forecasting expected losses top-down using the same starting point (EOY2012, portfolios in-scope etc.) as the bottom-up

stress testing exercise can help to explain the bottom-up results via analysing and explaining the deviations between the two. Deviations between the independent computations is to be expected given the different input data and methodology applied. Importantly, the top-down challenge used portfolio level data on a top-down approach, while the bottom-up used much more granular, loan-level data on a refined bottom-up approach.

The Bank of Slovenia coordinated and moderated all interaction between the top-down and bottom-up stress test providers, which comprised operational committee meetings, steering committee meetings with international observers, input data sharing documents, stress test results sharing documents, Q&A challenge process, and any ad-hoc meetings scheduled as required.

The top-down challenge commenced on November 25th 2013 when preliminary bottom-up stress test results were available, and was an iterative process during which drivers for deviations of top-down stress test results from bottom-up stress test results were identified. The ability to explain the deviations by identifying the root causes in different data, approaches and assumptions assures the quality and consistency of the exercise and excludes any room for calculation errors.

5. Input generated by the AQR providers and RE appraisers

AQR providers were responsible to lead the gathering and processing of the data from the institutions participating tin the stress test exercise and to assess the quality (Data Integrity Verification – DIV) and the level of completeness of the data provided, also ensuring proper reconciliation of the data to the published financial statements.

In addition to that, AQR providers performed an Individual File Review (IFR) with the aim to make an assessment of the key caracteristics of the credit portfolio of each bank participating in the stress test exercise and were responsible to coordinate the activities performed by the Real Estate appraisers.

5.1. Data collection

AQR providers collected the following datatapes for the purposes of the stress testing exercise:

- Loan Tape: individual loan-level data as at 31 December 2012 and 31 December 2011 related to the private sector customer loan book (Large corporates, Small and Micro Enterprises, Retail Mortgages, Retail Other and Real Estate Developers). Data included detailed information on the individual contracts, collaterals, counterparties (e.g. financials) and guarantors;
- Historical Performance: historical time series at contract level in the scope of monthly (or at least quarterly) data for both performing and non performing exposures from 31 Jan 2007 to 30 Jun 2013. The data formed the hasis for the LGD estimation;
- Treasury Asset Data: information on bonds and equities classified as held to inaturity (HtM), available for sale (AfS), held for trading (HfT) as of 31 Dec 2012;
- RE Collateral: information delivered by the hanks participating in the stress testing exercise for the use of real estate appraisers

AQR providers were also responsihle for assessing the quality of the data through the following activities:

- Data Completeness, where data tapes provided by the banks were reviewed as at the reference date (31. 12. 2012) and checks to verify the validity and the number of records available were performed in order to unsure a satisfactory level of completeness of the field types included in the data request;
- Data Integrity Verification ("DIV"), where tests on a sample basis were conducted to identify instances where data field entries could not be verified back to source documentation and to report on those circumstances. The sampling for the purposes of the DIV exercise was based on a 95%/5% ohjective, i.e. to seek a 95% confidence level that there are less than 5% of errors in the entire population;
- Data Reconciliation: where loan tape data and treasury asset data were reconciled to the published financial statements.

5.2. Individual file review

The aim of the individual file review performed by the AQR providers was to assess the following features of the credit portfolio through the assessment of a sample of loans:

- Correct classification of performance status according to the regulatory default definition;
- Restructured contract composition and misclassification;
- Proper classification of loans in the Real Estate Development segment according to the purpose of the loan.

The samples were selected using a two-stage approach; all loans with an exposure above 10 million EUR were automatically selected (the 'Top Loans') and, a "random sample", defined to reflect the portfolio characteristics for loans below 10 million EUR, was drawn from both the non-performing and performing portfolios for each segment. The samples were required to cover a minimum of 60% of the entire gross exposure by segment (except Small and Micro Enterprises, for which the coverage ratio was 25% and retail for which no coverage ratio was required) all in combination with an additional requirement of a minimum number of individual loans (both criteria had to be met; i.e. exposure coverage and minimum number of loans).
The random samples were tested in order to verify their representativeness of the banks' underlying portfolios in terms of geographic, loan size and industry (only for Large Corporates and Small and Micro Enterprises) distribution.
The outcomes of these analyses were embedded in the stress testing exercise to incorporate information not factored in the historical data. In particular:

- The stock of NPLs and the estimation of the Probabilities of Default (PDs) were adjusted to reflect the percentage of loans mis-classified as performing
- PDs for restructured loans were adjusted to reflect the higher level of risk associated to these exposures

Segmentation and model parameters were adjusted to consider the percentage of Real Estate Developers loans mis-classified in other segments

5.3. RE collateral appraisals

An independent valuation reports on an agreed sample of real estate collaterals (corporate and residential) were commissioned to international real estate appraisers and one of the AQR providers was appointed as "Real Estate Co-ordinator" with responsibility for managing the process for the appointment of external appraisers, managing the capacity of appointed appraisers to undertake the work, co-ordinating the overall delivery timetable and ensuring that all appraisers perform to a sufficient and consistent standard.

Assets evaluation performed by the RE appraisers on the selected sample of RE collateral were used in the stress testing exercise to adjust real estate property values in banks' collateral tapes.

In particular, the difference between the appraisal value and the bank's book value indexed to year end 2012 corrected for differences between banks' records and independent valuation.

The data from appraisals was cleaned for outliers and then used to derive at appraisal haircuts by asset type (residential, commercial, land, under development)

6. Stress testing results

6.1. Results of the bottom-up stress test

6.1.1. *Scope of the bottom-up stress testing exercise and data*

The goal of the bottom-up stress testing exercise was to estimate the capital shortfall of the Slovenian banking system. This was approximated using the eight institutions in scope of the stress testing exercise in a base and a stress case. To this end, the bottom-up analysis required both, a forecast of economic losses as well as a forecast of the loss absorption capacity for each institution, while embedding the results from the concurrent asset quality review.

6.1.1.1. Key building blocks of the bottom-up stress testing exercise

The bottom-up stress test exercise consisted of three key steps:

1. **Economic loss forecast:** The economic loss forecasts in the base and stress case consisted of
   - *Bottom-up, loan level forecast of the default probability* (PD) for performing loans based on historically observed default rates and macroeconomic cases provided by the SteerCo
   - *Granular assessment of forecasted cure rates* for non-performing loans (i.e. the rate at which non-performing loans return to performing) based on historic data collected from the participating institutions.
   - *Independent review of Real Estate collateral valuations* based on loan samples evaluated by real estate appraisers and forecast based on real estate price indexes
   - *Evaluation of financial collateral applying specific haircuts by collateral type* and forecast based on financial markets information
2. **Loss absorption capacity forecast:** The loss absorption capacity forecasts for the individual participating institutions consisted of
   - *In force stock of loan loss provisions as of YE2012*, specifically taking into account the provisions related to the in-scope credit portfolio for which expected losses were forecasted (specific provisions on non-performing loans, specific/ collective provisions on performing loans)
   - *Forecasted future profit generation capacity* of the participating institutions – pre-provision pre-tax profit for Slovenian and non-domestic businesses
   - *In-going capital levels* for those participating institutions with capital volumes in excess of the minimum post-stress testing exercise requirements (9% in the base case and 6% in the stress case using the standard Core Tier 1 (CT1) measure)
   - *Deferred Tax Assets* (DTAs) on the balance sheets of the participating institutions, assessed in accordance with the banks' forecasted profit-generating ability, and in accordance with current legislation and the CRR/CRDIV phase-in Since banks may not enjoy sufficient future profits to take advantage of the DTAs accumulated over the forecast horizon, final results are presented with and without the effect of new DTAs

3. **Potential capital impact derivation:** The capital shortfall or surplus in the base and stress case was finally calculated by combining the economic loss forecasts and the loss absorption forecasts

The bottom-up stress testing exercise excluded any planned management actions to cover potential capital shortfalls. However, two versions of the capital shortfall of participating institutions were assessed, one including and one excluding the plans to transfer bad assets to a Bank Asset Management Company in the future. The diagram below illustrates the three main components of the bottom-up stress testing analysis.

Exhibit 10: Bottom-up stress testing framework

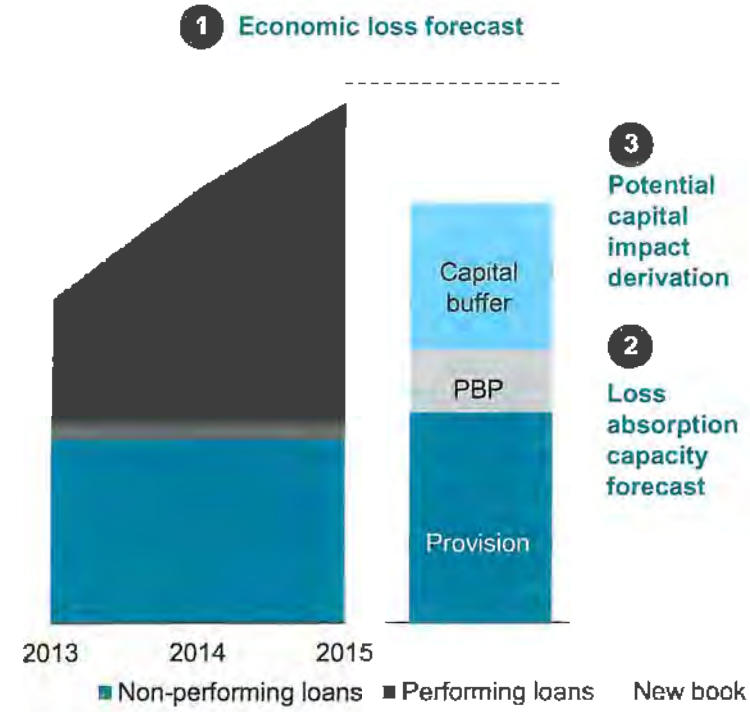

Notes: PBP = Profit before provisions

6.1.1.2. Scope of the stress testing exercise

The bottom-up stress testing exercise was performed with the following scope:

- Bank coverage – The banks that participated in the stress testing exercise were chosen by the Bank of Slovenia in conjunction with the international organizations based on market share, quality of their respective portfolios and capital adequacy. The financial institutions selected represented approximately 70% of the total Slovenian banking assets. The participating institutions are listed in Exhibit 11 below.

Exhibit 11: Market share of financial institutions in scope

Participating institutions	Market share (in % of Slovenian banking assets)
NLB	26%
NKBM	10%
Abanka	8%
UniCredit Banka	6%
Banka Celje	5%
Hypo Alpe Adria Bank	4%
Gorenjska Banka	4%
Raiffeisen Banka	3%

Sources: Annual Reports EOY 2012

- **Risk coverage** – the stress testing exercise evaluated credit risk in the performing, and non-performing assets on the banks' balance sheets, as well as the market risk associated with Treasury Assets. The stress testing exercise excluded any other specific risks such as liquidity risk, asset-liability management (ALM), other market and counterparty credit risk
- **Portfolio coverage** – the portfolios analysed comprised credits to the domestic private sector only (i.e. Small and Micro Enterprises (SME), Large Corporates, Real Estate Developers (RED), Retail Mortgages, Retail Other) as well as Treasury Assets. Credits to the State and Local Authorities were excluded.
- **Time coverage** – the time horizon covered three years (2013-2015). The as-of date for banks' balance sheets was YE2012

6.1.1.3. Data process and sources

Multiple sources of data were used to conduct this stress testing exercise. This stress testing exercise incorporated data directly from the participating institutions, information processed as part of the AQR exercise and data from multiple other sources. The major providers, sources and usage of data are outlined in Exhibit 12 below.

Exhibit 12: High-level overview of data flow

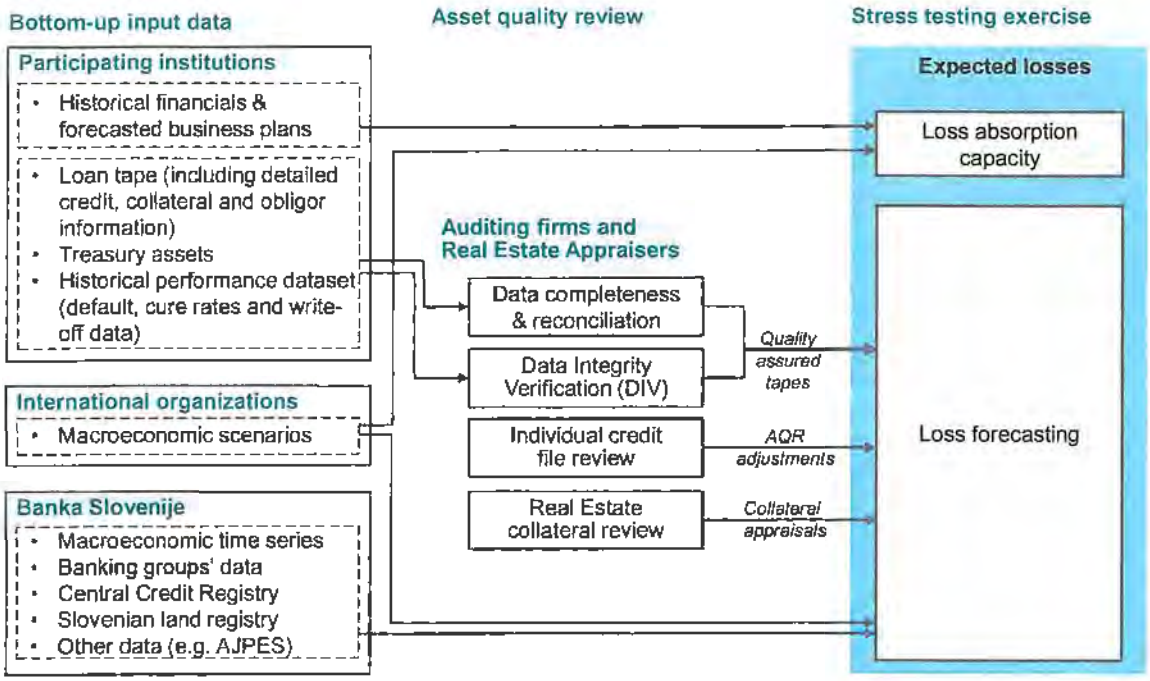

6.1.1.3.1. AQR process and data adjustments

As outlined in Exhibit 12, the AQR process was an integral step in producing the necessary data for the stress testing exercise. It was conducted jointly by the AQR providers and real estate appraisers. The AQR providers were tasked primarily with processing the asset-level information and ensuring that data of sufficient quality was produced. This involved close collaboration with the participating institutions, in order to ensure the definitions of the exercise were adhered to. In order to safeguard the independence of the exercise, we understand that the banks were assessed by different firms than their ordinary auditors.

The AQR providers were responsible to lead the gathering and processing of the data from the participating institutions and to produce the following datasets:

- Loan tape – individual loan level data as of 31 December 2011 and 31 of December 2012 including loan, collateral and obligor information (e.g. financials)
- Historical performance – historical time series at contract-level in the scope of monthly (or at least quarterly) data for both performing and non-performing exposures, for each year from January 2007 to 30 June 2013 inclusive
- Treasury Assets – securities (including bonds and equities) included in the Held to Maturity, Available for Sale and Held for Trading portfolios as at 31 December 2012
- RE appraisers collateral – data required by the RE appraisers for their evaluation of RE assets

As certification of the data quality for the loan tape and treasury asset data, the AQR providers were asked to perform data completeness & reconciliation, data integrity verification and a loan file review.

6.1.1.3.2. Data completeness & reconciliation

The AQR providers undertook the required activities to make available suitably granular data for the stress testing exercise. The completeness checks required that key fields of the data request were at least 90% complete with valid entries. The AQR providers were responsible for raising any exceptions to this threshold, and remediating with the participating institutions where appropriate. The reconciliation exercise was aimed at ensuring that the stress testing perimeter could be matched with the 2012 financial statements. Furthermore, the participating institutions were requested to reconcile historical data submitted with previous submissions to Slovenia's Central Credit Register.

6.1.1.3.3. Data Integrity Verification (DIV)

The DIV analysis was performed to check cases where key stress testing exercise fields could not be verified back to source documentation. This process has been conducted on a statistically determined sample that was considered sufficient large to assess the data quality for the entire loan tape.

The AQR providers were requested to undertake the DIV reports once critical data issues had been remediated, and data collection and cleaning activities were completed.

6.1.1.3.4. Loan file review

The loan file review was conducted by the AQR providers to help ensure that the data used in the stress testing exercise reliably reflected the underlying contract aspects. In particular, as part of the loan file review, the AQR providers covered the following areas:

- Performance status review – analysed whether the performance status reported by the participating institutions was in line with the Bank of Slovenia default definition and, if not, provided the reason for the reclassification. In particular, for the bottom-up stress testing exercise status reclassifications were incorporated only when based on objective factual criteria (e.g. 90dpd, bankruptcy, restructuring)
- Materiality and quality of restructured loans – assessed whether the loans reviewed were to be flagged as restructured and, if yes, the aspects of the restructuring
- Loan business purpose / segment – based on the analysis of the purpose of the loans, AQR providers indicated whether the contract had a real estate development-specific purpose of the loan and therefore had to be reclassified to the Real Estate Developers segments

Corrections of misclassifications of performance status indicated that, on average per segment, an additional ~4% to 13% of segment gross exposure should have been classified as non-performing for non-retail segments). The issue for retail segments was less prevalent, with an average of ~1% to 2% requiring reclassification.

Regarding the extent of restructuring for performing loans, the analysis showed that restructuring is more prevalent in the non-retail segments, with an average of ~12% for the best and 23% for the worst segment respectively of segment gross exposure classified as performing restructured, against ~5% to 6% for retail segments.

Finally, issues of mis-segmentation were more acute for non-retail segments. For example, on average ~4% of Corporate and ~35% of SME gross exposure required reclassification into Real Estate Developers (RED).

The results from the loan file review have shown that material data adjustments were necessary for the data to reflect the aspects of the underlying contracts. The re-classified, re-segmented data was the input for the bottom-up stress testing exercise.

6.1.1.3.5. Data sources

As outlined in Exhibit 12, data from four major providers was used in the stress testing exercise.

6.1.1.3.6. Data of participating institutions

The starting point for the loss absorption capacity work was P&L and balance sheet information provided by the participating institutions (YE2012). This combined historical performance information and forward-looking business plans. The requested information decomposed key P&L and balance sheet components (loan and deposit volumes and spreads, maturities profiles, planned management actions, etc.).

To capture loss drivers not directly observable in balance sheets and/or in past performance data, additional data sources were also used. This included information provided by management, AQR providers and RE appraisers and the Bank of Slovenia.

6.1.1.3.7. AQR providers and real estate appraisers

As described in section 6.1.1.3.1, data from the AQR process was used as input for the bottom-up stress testing exercise. The AQR providers were responsible for quality-assuring the data submitted by participating institutions in a standardised request. Responding to these data requests, the following data was provided:

6.1.1.3.8. Loan tape data

Loan tape datasets represented the key input for estimating losses for credit portfolios. The loan tape contained granular information about the participating institutions' credit portfolios as of YE2012 and YE2011, including loan data (exposure, maturity, origination date, performance status), collateral and guarantee data (collateral type, collateral value, and the latest appraisal date), obligor data (legal form, incorporation year, financial ratios) etc.

Data extracted from the loan tape was combined with information obtained from other sources (such as "AJPES"[4] and the Bank of Slovenia bank data). The resulting dataset provided information on exposure, performance status, segmentation criteria, original loan-to-value ratios (LTVs), collateral, etc. for ~2.1 million individual loans.

Although the loan tape underwent the data quality process described in 2.3.1, a number of data issues had to be addressed as for example:

- Mis-classification of performance status

[4] Agencija Republike Slovenije za javnopravne, please see section 6.1.1.3.12.2 for an explanation.

- Key behavioural information missing
- High proportion of missing and/or mismatched collateral valuations
- Missing collateral information, notably the valuation date
- High share of missing financial statements

6.1.1.3.9. Treasury Assets data

The Treasury Asset data collected covered individual securities in all bond and equity portfolios as of YE2012. This covered the trading book (held-for-trading), held-to-maturity and available-for-sale portfolios.

The dataset lists each participating entity's treasury / financial asset instruments on a security (i.e. ISIN) level. The dataset contains ca. 1200 different instruments which are categorised by aspects such as asset type, portfolio or accounting practice, issuer, maturity, nominal interest rate, external rating and asset value. Key aspects needed to describe the instruments were available for practically all instruments in the data set (>99%) and other key information was also available for the vast majority, such as external rating (>75%).

6.1.1.3.10. Historical performance datasets (default, cure rates and write-off data)

Historical Performance datasets contain monthly/quarterly historical data (depending on bank) of participating institutions' credit portfolios, covering a period within 2007-June 2013 (varying across banks). The dataset includes contract level information such as entity (e.g., ID, tax code), obligor (e.g., segment, industry, legal nature), exposure (e.g. drawn/undrawn amount, principal undue/overdue), collateral (e.g., loan-to-value ratio by type of collateral), performance status & credit quality (performance status, time in default, credit rating, days in arrears), write-off (e.g., write-off amount, write-off date), other contract specific information (e.g., open/closed, maturity).

Several data issues were found in the Historical performance datasets, diverging in type and magnitude across participating institutions. The main ones – which were not necessarily present for each participating institution - were:

- Missing/poor quality observations in key data fields, such as Rating, Days Past Due, Overdue Amount and Obligor ID
- Missing/unreliable restructuring flag
- Non comprehensive mapping of write off data to contracts
- Unreliable closure flag

6.1.1.3.11. Individual loan file review

As outlined in section 6.1.1.3.1, the loan file review was used to make data adjustments reflecting differences in the contracts, underlying aspects and the information available from the bank's databases.

The individual file review was performed by AQR providers across the 8 participating institutions, covering ~4.253 loans and 6.8 € BN of assets, across the five segments defined for the stress testing exercise as shown in Exhibit 13. Both performing and non-performing loans were covered. AQR providers were required to review a sample of files for each

participating institution. All the loans over 10 € MM belonging to the in-scope assets of the participating institutions were assessed, plus a pre-defined random sample of smaller loans. Minimum size of the random sample depending on the dimension of the participating institutions was defined. Loan data and all the related aspects were assessed as of 31 December 2012.

For each contract reviewed, more than 60 different aspects were provided by the AQR providers, including:

- Loan general information (e.g. contract ID, segment, purpose)
- Restructured loan aspects (e.g. restructuring date, presence of a grace period, new maturity)
- Loan performance history (e.g. rating, days in arrears, amount over 90 days in past due)
- Real Estate classification (e.g. RE nature of the business of the obligor, RE nature of purpose of financing)
- Exit from doubtful loans (e.g. date of cure, date of foreclosure)

All the data received were checked for consistency both within the bank and across the different banks. During the exercise, more than 300 queries were raised with the AQR providers in order to improve the data quality of the outputs received. In particular, the data quality review was focused on the performance status review and ad-hoc meetings were held with the Bank of Slovenia and AQR providers where the reclassifications were discussed.

All the random samples had to satisfy minimum requirements in terms of representativeness compared to the underlying portfolio. However, for several cases the representativeness of the selected samples could not be immediately proved from a statistical point of view. In order to confirm that no bias was embedded in the results, for those cases affected by representativeness issues, a new representative sample was extracted and it was verified that the results were not statistically different from the original sample used in the analysis.

Exhibit 13: AQR provider's credit portfolio sample size per segment

Segment	Credit count
SME	972
Large Corporate	1038
Real Estate Developers	823
Retail Mortgages	855
Retail Other	565
Total	**4,253**

Source: AQR provider data

6.1.1.3.12. Real estate collateral review

Four specialised international and local real estate companies (CBRE, Jones Lang LaSalle, Cushman & Wakefield and Colliers) were selected to perform the real estate appraisals[5].

The real estate appraisals were provided to the Real Estate Coordinator[6], who had the responsibility of liaising with the real estate appraisers to agree a common methodology and monitoring that the methodology was adhered to. The output was used in the stress testing exercise to update and adjust real estate asset valuations for collateral. This is further described in section 6.1.2.1.2.1.

In total, the values of 15,358 real estate properties were assessed using a variety of valuation mechanisms, including on-site appraisals and automated analysis which reflected the importance of the asset in the participating institution's portfolio and thus enabled coverage of a broad sample of assets.

The sample of appraised properties was split between residential and commercial real estate. Both of these were further split to drive-by valuations that cover both top collaterals (by value) and randomly chosen high value collaterals above 1 € MM, and desktop valuations of properties below 1 € MM.

The size of the sample was selected to partially reflect the size of the bank. The commercial sample included about 3,000 properties covering finished commercial properties, properties under development and land. The original residential sample included a high number of automated desktop valuations for low-value residential properties varying from 10,000 to 1,500 by the bank's size. However several banks were not able to provide the needed data required from these low-value residential properties for automated valuation process. Therefore, for four banks the high number of automated valuations for low value residential

œ

[5] The real estate appraisers were selected through a competitive bidding process with an agreed Request for Proposal. The process was led by the Real Estate coordinator, who was subject to decisions of the Steering Committee.

[6] Deloitte

properties was replaced by a low number of drive-by inspections varying from 200 to 100. The resulting residential sample included about 15,000 properties.

Appraisal results of four banks could not be directly compared with their respective collateral tapes since in some cases the appraised properties represented only a part of the corresponding entry in the collateral tape. In these cases the appraised property values were scaled by the ratio of how much the appraised entries correspond the overall value of the corresponding entry in the collateral tape.

In total, the values of about 15,000 commercial or residential real estate properties were assessed using drive-by or desktop valuation methods. Of these, about 11,000 were residential properties assessed with an automated method, and since these exhibited a different and less conservative pattern compared to all other valuation results they were excluded from the final results. Of the remaining appraised samples, about 10% could not be matched to the collateral tape and thus were discarded, and about 10% had either appraisal or book value of zero or a missing original appraisal date and were likewise discarded to not distort the results.

For the remaining data points the corresponding appraisal haircuts[7] were calculated. As final filtering, outlier appraisal haircuts exceeding +/- 95% were removed from the data set as well as property values exceeding 5 € MM. This final filtering discarded about 20% of remaining data in order to avoid that outliers and single large properties skew the calculated weighted average results. The resulting data set was used to calculate average appraisal haircuts that were extrapolated to the all loans based on key collateral aspects, except for top collaterals where values from appraisals were used directly.

6.1.1.3.12.1. International Organizations

The International Organizations (ECB, EC and EBA) involved in the bottom-up stress testing exercise designed the macroeconomic cases that were used throughout the bottom-up stress testing exercise in cooperation with the Bank of Slovenia. The cases are described in more detail in the section on Macroeconomic scenarios.

6.1.1.3.12.2. The Bank of Slovenia data

6.1.1.3.13. Macroeconomic time series

Macroeconomic time series were provided by the Bank of Slovenia containing data such as the gross domestic product, employment rate, interest rates and inflation rate. These data were used to develop the macroeconomic models which were used to predict the default probability in the base and stress case.

6.1.1.3.14. Data on participating institutions

The Bank of Slovenia provided data on the banks such as new loan and deposit volumes, maturity profiles of the current loan books, wholesale funding mix, split between performing and non-performing loans, default rates, capital positions and segment definitions. Moreover

œ

[7] The relative difference of appraisal value and book value indexed to end 2012.

the Bank of Slovenia provided the balance sheets and profit and loss statements (both EOY2011/2012) for individual banks within the scope of the stress testing exercise.

6.1.1.3.15. Central Credit Registry

The Central Credit Registry is a registry containing all credits issued by national banks in Slovenia and is maintained by the Bank of Slovenia. It was used as an additional source to inform the development of the PD and LGD models.

6.1.1.3.16. Slovenian land registry

The Bank of Slovenia provided access to Register nepremičnin (REN). REN is the Slovenian land registry database maintained by The Surveying and Mapping Authority of the Republic of Slovenia. Information was drawn from the database to supplement the banks' own data and to enable the appraisers to undertake their exercise. This additional information provided data for both the residential and commercial valuations.

This data was used to index collateral values to the value today and provide an estimate for the sales time in the base and stress economic case.

6.1.1.3.17. Other data

Access to three other sources was facilitated by the Bank of Slovenia. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), is the Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services. Data from AJPES was used to supplement financial obligor information of the loan tapes. The Bank of Slovenia also facilitated access to the database of judicial procedures in Slovenia. Data obtained from this source informed which counterparties were in default. Lastly, the Bank of Slovenia's statistical department provided data on real estate transaction prices 2008-2012, which was used to inform a granular model of real estate price developments in different geographic regions within Slovenia in the last years.

6.1.2. *Loss forecast*

6.1.2.1. Methodology overview

The methodology includes a loan-level economic loss forecast of key assets and portfolios using detailed bottom-up input data from the participating institutions, real estate appraisers, AQR providers, the Bank of Slovenia and international organizations. The framework is made up of three modules explained below:

4. Performing loan book economic loss forecasts
5. Non-performing loan book economic loss forecasts
6. Treasury Asset economic loss forecasts

1. **For the performing loan book**, loan loss estimates were split into three driver components:
   B. Default Probability (PDs) – composed of:
      i. The bottom-up rating models developed to assess the loan book and that account for the distinctive loss drivers of each portfolio as well as banks' past default performance

         In this regard, for each of the five defined segments (Small and Micro Enterprises, Large Corporates, Real Estate Developers, Retail Mortgages, Retail Other), a rating model was developed which was applied to measure the default probability of every assessed entity using the bottom-up loan tape provided by the banks and verified by the data integrity verification process (2MM+ individual loans)

      ii. PD adjustments, based on the individual file review performed by the AQR providers, were undertaken to incorporate other key risk drivers where current bank books and/or historical information might not be representative (e.g. restructured/refinanced loans, NPL misclassifications)

      iii. Finally, a macroeconomic overlay was applied to the input segment PDs based on the two previous steps in order to anchor results to the proposed 2013-15 base and stress macroeconomic cases

   C. Loss Given Default (LGD) – composed of:
      i. LGD for secured loans was modeled by decomposing it into two parameters: cure rates (i.e. percentage of loans that are fully repaid and therefore with no losses) and LGL (i.e. Loss Given Loss, which reflects losses in the rest of cases). In the case of loans collateralised by Real Estate and Treasury Assets or of loans guaranteed by the State the modeling of the latter parameters was structural, in particular
         a. Real estate collateral liquidation values were forecasted based on bank specific collateral-level valuation haircuts by property type, location and last appraisal date, assuming that real estate already in default will be sold through 2014/15 (i.e. within the stress testing horizon) and real estate defaulting after YE2012 will not be sold until YE2015 (i.e. beyond the stress testing horizon), in order

to fully capture the real estate price decline in the case and to try to encapsulate all losses generated during the period will be included into the loss forecasts, with independence of their realisation values

b. Similar to real estate collateral, financial collateral liquidation values were forecasted based on collateral-level valuation haircuts by the type of asset. For cash collateral this haircut was set to zero. Equity and bond values were indexed to a future liquidation price assuming that the collateral will be sold at YE2015

c. In case of loans with a state guarantee, the haircut was set to zero assuming the recovery of the whole guaranteed amount

ii. LGD modeling for unsecured loans was similarly based on its decomposition on cure rate and LGL. In difference to secured loans, both parameters were forecasted based on historical data and then following a PD/LGD correlation approach to stress LGD factors and anchor them both to the base and the stress cases

D. Exposure at Default (EAD) estimates considered asset-level amortisation and prepayment profiles, as well as natural credit renewals of performing loans, write-offs of non-performing loans and new originations. Finally,. the expected utilisation of undrawn exposures and off balance guarantees was considered.

2. **For the non-performing loan book**, loan loss estimates used the non-performing loan LGD framework adjusted to consider the natural lower value of non-performing loans as time since default passes. In this regard, a statistical analysis over cure rates was undertaken, which allow to statistically estimate the decrease of forecasted cures over time as function of the time in default).

3. **For the Treasury Asset portfolio**, the expected losses were calculated depending on the asset type

A. For bonds[8], the expected losses depend on the nature of the implied risks inherent to each portfolio component, naturally reflected on its accounting treatment; Held to Maturity (HtM) assets are subject to PD-LGD treatment risk only whereas Available for Sale (AfS) and Held for Trading (HfT) assets are subject to losses due to market price fluctuation in the forecasted cases

B. For equity, the expected losses depend on whether the security is listed or not and on the equity market performance in the forecasted cases.

6.1.2.1.1. Default Probability (PDs) methodology

The starting point for the bottom-up stress testing exercise was the estimation of loan-level Default probability (PD) derived from historical information through the development of specific rating models for each of the five segments.

Estimation of the rating models proceeded along the following main steps:

- Perimeter definition and data elaboration: Rating tools were developed for the three largest participating institutions and then extended to the rest of the five participating

[8] Government bonds in the Held to Maturity portfolio were not considered to be in scope of the stress testing exercise

institutions, tailoring them to the default rate experience of those banks. Additionally, Central Credit Registry (CCR) system-level data was sourced from the Bank of Slovenia to supplement loan tape information where necessary

- Random sample definition and representativeness: Rating models were developed using random samples extracted for each of the five segments to provide sufficient representativeness over the full population
- Risk-driver definition and single-factor analysis: A selection of prospective risk drivers and a detailed analysis of their link to default rates was undertaken
- Multi-factor analysis: A subset of factors was chosen to test alternate model specifications, trading off statistical discriminatory power against economic intuitiveness. The estimation consisted of binary logistic regressions
- Anchor point estimation and calibration: Exposure-weighted Observed Default Rates (ODR) were estimated for each of the participating institutions and segments and used as PD anchor points in model calibration to convert loan assessment scores into PDs.
- Validation: The models were validated based on the out-of-sample dataset

The five segment-specific models were applied at the loan-level across all of the eight banks.

The results from tbe AQR loan file review were then embedded into the loss forecasts. As described in section 6.1.1.3.1, the loan file review covered all top exposures, as well as a random sample for each segment. This enabled direct contract-level adjustments to be made for large exposures. For the remaining exposures, results were extrapolated from the random sample. Using the loan file review results, the following adjustments were made:

- Adjustment of the stock of NPLs and PD anchor points: Adjustments for misclassified performance status (i.e. from performing to non-performing) were made using the input from the loan file review. The initial NPL level was restated upwards by up to 20% of gross exposure. Direct adjustments to each segment PD anchor point were then made, to account for the actual riskiness of the loan book
- Adjustment of PD for restructured loans: PDs were adjusted for performing restructured loans based on the restructuring aspects. A revised PD was assigned based on the aspects of the restructuring, such as write-offs, interest and principal grace periods, interest-only grace periods and so forth
- Adjustment for reclassification into RED: Reclassification from a certain segment into RED was performed based on the AQR providers' analysis of the loan purpose. Regarding the top exposures included in the individual file review, wherever the loan was for RED related purposes but not classified as such, these loans were re-classified to the RED segment and subjected to RED specific risk parameters. For the rest of the portfolio, the riskiness of each segment was adjusted on the basis of the percentage of loans reclassified to RED in the random sample used for the individual file review

6.1.2.1.2. Loss Given Default (LGD) methodology

Loss Given Default (LGD) was decomposed[9] into two parameters that are explained in this subsection, Loss Given Loss (LGL) and Cure rate. LGL was calculated using two approaches depending on how the loan was collateralised:

- **For secured loans** LGL was calculated with a structural approach that forecasted the gap between the forecasted liquidation value of the collateral and the forecasted Exposure at Default. This approach was applied to loans secured by real estate, financial collateral and state guarantees
- **For unsecured loans** LGL was calculated based on historical data and stressed with a PD-LGD correlation approach

6.1.2.1.2.1. Haircuts for real estate collateral

Real estate is one of the most important collateral type used for secured loans. The liquidation value of real estate collateral was calculated for each individual collateral asset in a series of steps as illustrated in Exhibit 14.

Exhibit 14: Illustrative results from real estate collateral adjustments

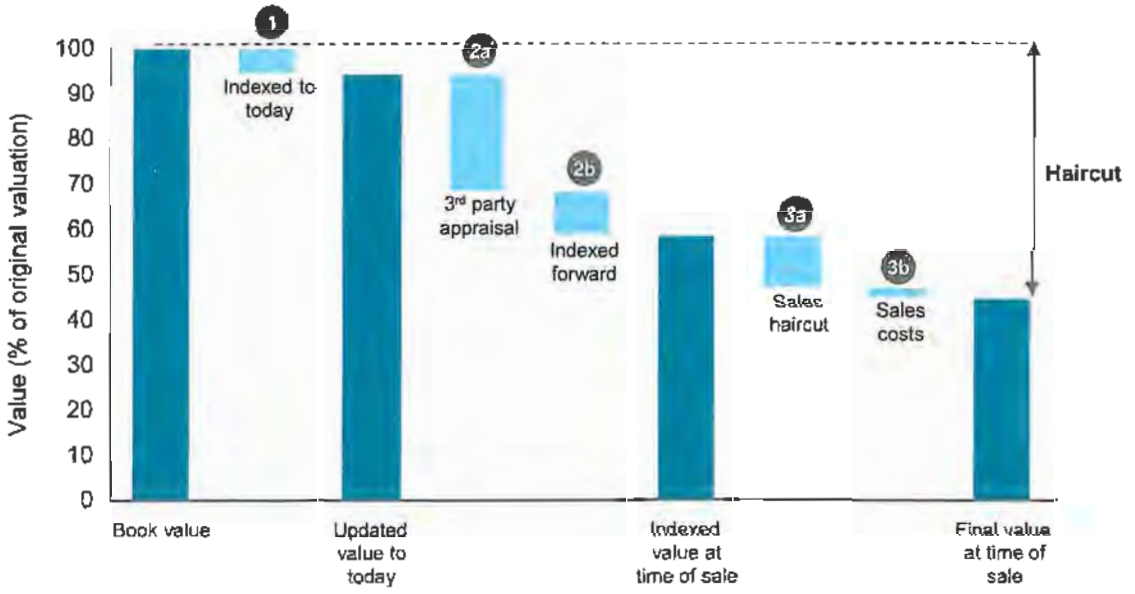

1 – Collateral values updated from the date of appraisal to reference date based on market indices
2a – Estimation of the difference between bank valuation and independent appraiser valuation
2b – Collateral values forecasted to ST horizon based on forecasted market indices
3a – Application of a haircut on the collateral value based on sales-price volatility and RE appraiser input
3b – Application of a haircut on the collateral value based on costs of collateral disposal (informed by RE appraiser input)

First, (Step 1 in the above chart) the asset values were indexed to YE2012 from its latest valuation date as provided by the participating institutions. The historical indices used for this purpose were specific for type of asset and geographic region.

[9] LGD = LGL x (1 - Cure rate)

In the next step (Step 2a), the indexed asset value was corrected to their estimated current market value. This correction was derived from a model that used the real estate appraisal data provided by the independent appraiser companies. The appraisal haircuts were then extrapolated for all assets dependent on their aspects.

The market value as of YE2012 was further reduced according to the case forecasts for real estate prices (Step 2b) depending on the asset type and case (base case vs. stress case). At the end of this step, market values were indexed to the time of sales which is YE2015 for all loans estimated to default during the case and 2014/15 for loans already in default at YE2012.

In order to arrive at final expected liquidation proceedings, it was necessary to consider the difference between the forecasted appraisal value at the time of liquidation and the actual revenue from the liquidation itself (Step 3a) which in Slovenia is most often conducted as a court auction. Finally, the bank has to pay for recovery costs (Step 3b), i.e. maintenance of the real estate property and potential fees from proceedings. These haircuts were derived from historic court auction data provided by the banks, differentiating between residential and other types of real estate.

The overall haircut on a specific bank's real estate collateral book is ultimately depended on a number of factors, such as the mix of property types (residential real estate being affected less than other types), the regional focus of the bank's lending activities, the bank's collateral valuation methods and frequency of value updates.

6.1.2.1.2.2. Haircuts for financial collateral and state guarantees

Financial collateral and state guarantees were also treated in a structural approach where the liquidation value was calculated for each individual collateral asset in a series of steps depending on asset type.

For equity and bonds, two asset valuation steps were undertaken. In the first step the asset value was indexed to YE2012 from a potential historical valuation date provided by the participating institution using historic market indices. In the second step the market value as of YE2012 was further reduced according to the case forecasts for equity and bond prices in Slovenia. In this step, market values were indexed to YE2015 for all financial collateral.

For cash and state guarantees, no haircuts on collateral value were assumed.

6.1.2.1.2.3. LGL for unsecured loans

Forecasted LGDs for unsecured loans were modelled as a function of historical LGL rates and LGD stress factors linked to credit quality indicators. The 2012 LGL was estimated on an historical basis and benchmark figures. The 2012 LGD was then calculated using the calculated 2012 LGL and estimated cure rates.

Based on a PD-LGD correlation model, LGDs were forecasted for each year from 2013 to 2015 by applying LGD factors linked to credit quality indicators to the 2012 LGD.

The applied LGD factors were differentiated between base and stress case and across each year in 2013-2015.

6.1.2.1.2.4. Loss rates (cure rates)

Loss rate is defined as one minus the cure rate. Cure rates were calculated at the obligor level and captured the probability that the obligor returns to performing without any write-off on any of its contracts. The same cure definition applies across all banks and segments. Cure rates are forecasted bottom-up by bank based on 2009-Jun 2013 historical data.

6.1.2.1.3. Treasury Asset expected loss methodology

Exhibit 15 provides an overview of the methodology applied to different Treasury Assets. There are four different approaches taken depending on the asset type and accounting treatment.

Exhibit 15: Stress test methodology for Treasury Assets

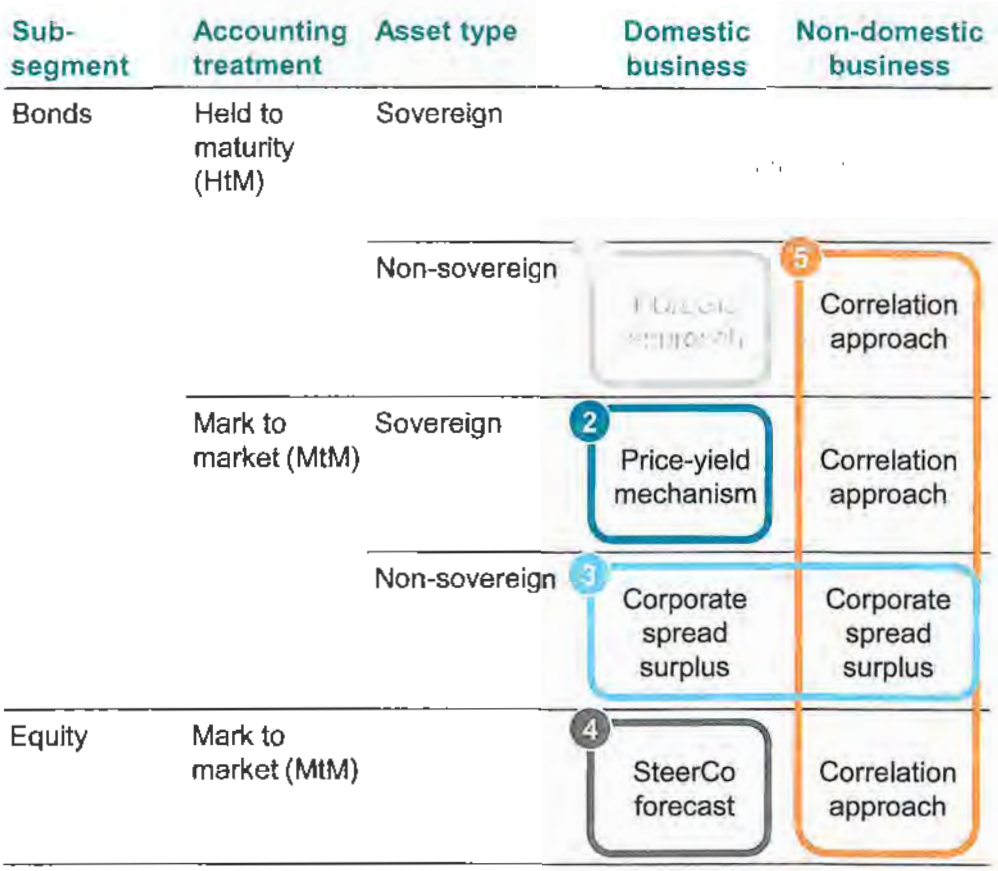

Bonds issued by sovereigns and classified as Hold to Maturity (HtM) were not considered in scope of the stress testing exercise. The haircuts on the remaining Treasury Assets were determined according to their portfolio and accounting treatment (amortised cost vs. mark to market), asset type (fixed income vs. equities), geography (Slovenia vs. rest of the world) and the type of issuer (sovereign vs. non-sovereign) and based on the case.

4. Held to Maturity (HtM) Non-sovereign bonds
   - More than two thirds of the HtM non-sovereign bonds were Slovenian corporate bonds

- Haircuts for HtM non-sovereign bonds were determined by stressing the through the cycle default probability values derived from bond ratings and corresponding LGD
- Default probability for Slovenian exposures within 2013-15 was forecasted using the forecasted credit quality indicators for Large Corporates forecasted with the macroeconomic model. Loss Given Default was forecasted with European benchmarks for corporate bonds, adjusted to reflect the Slovenian market specifics as well as the stressed conditions under the given macroeconomic scenarios
- The credit quality indicator for rest of the world assets was calculated by estimating the correlation between Slovenian and rest of the world assets and applying it to the Slovenian Large Corporate credit quality indicator

5. Mark to Market (MtM) Sovereign bonds
   - The majority of MtM sovereign bonds had external ratings of investment grade. Two-thirds of the MtM sovereign bonds were domestic with an average of 3.5 years maturity, the rest from other European countries
   - Haircuts for MtM Slovenian sovereign bonds were based on the Slovenian government bond yield forecasts provided by the SteerCo
   - Haircuts for MtM rest of the world sovereign bonds were based on the forecasted yield of a benchmark bond which corresponded to the average rating of the portfolio
   - The haircuts were calibrated to match the maturity of the portfolio
6. Mark to Market Non-sovereign bonds
   - About two-thirds of the MtM non-sovereign bonds were domestic. Average maturity of MtM non-sovereign bonds was 2.8 years
   - Haircuts for MtM non-sovereign bonds were calculated by estimating a risk premium factor between sovereign (Slovenian or rest of the world) and non-sovereign to reflect their higher riskiness.
7. Equities
   - The vast majority of equities were listed domestic shares with only 10% non-listed equities
   - Haircuts for equities were derived from the Slovenian equity index shocks forecasted by the SteerCo
   - An additional haircut of 20% was applied for non-listed shares to reflect their higher riskiness
   - Rest of the world haircuts were calculated using the correlation of the Slovenian and representative rest of the world equity indices
8. Rest of the world Treasury Assets
   - Rest of the world assets are issued by non-Slovenian issuers and they accounted for about one third of all stressed Treasury Assets
   - Rest of the world haircuts were inferred from the correlation among the Slovenian and rest of the world risk drivers, being the specific approach tailored to the specifics of each the instrument type

- Overall the methodology provides modest diversification benefits as the rest of the world assets bave somewhat smaller haircuts compared to Slovenia

The impact of possible hedges against market movements of MtM bonds was taken into account on a case to case basis.

6.1.2.2. Aggregate credit loss results for participating institutions

As of YE2012, total in-scope credit assets amounted to 25,669 € MM. The credit assets were classified into five segments: Small and Micro Enterprises (SME), Large Corporates, Real Estate Developers, Retail Mortgages and Retail Other. Of these, the first three were referred to as commercial segments, the latter two as retail segments. Additionally, Treasury Assets were taken into consideration and treated as a separate segment. The following exhibit provides an overview of the in-scope assets:

Exhibit 16: Segment breakdown of in-scope assets[10]

Segment	Exposure (in € MM)[1]	% of total exposure[1]	NPL ratio[1]	Coverage ratio[1]
Small and Medium Enterprises	7,455	25.1%	45.9%	26%
Large Corporates	9,503	32.0%	22.7%	13%
Real Estate Developers	1,862	6.3%	50.7%	24%
Retail Mortgages	3,317	11.2%	4.8%	3%
Retail Others	3,533	11.9%	5.7%	5%
Total loans	**25,669**	**86.6%**	27.0%	15%
Treasury assets	3,984	13.4%	N/A	N/A
Total portfolio in scope of Stess Test	**29,653**	**100%**	N/A	N/A

1. Exposures, NPL and coverage ratio pre adjustments from AQR loan file review
Notes: AQR = Asset Quality Review; NPLs = non-performing loans; LLPs = loan loss provisions; coverage ratio = total CLPs / total gross credits

On the basis of these exposures, the losses for the 8 participating institutions were forecasted in the macroeconomic scenarios defined by the SteerCo. This was performed through the described bottom-up framework which evaluates loan losses at a loan-by-loan, asset-by-asset level. The cumulative expected losses for the credit portfolio as of YE2012 in the period 2013-2015 amounted to approximately 8,889 € MM in the base case and approximately 10,364 € MM in the stress case. Exhibit 17 provides an overview of the losses for the participating institutions.

œ

[10] Coverage ratio defined as the sum of specific provisions over total performing and non-performing balances

Exhibit 17: Total expected losses 2013-2015 under base and stress case in € MM

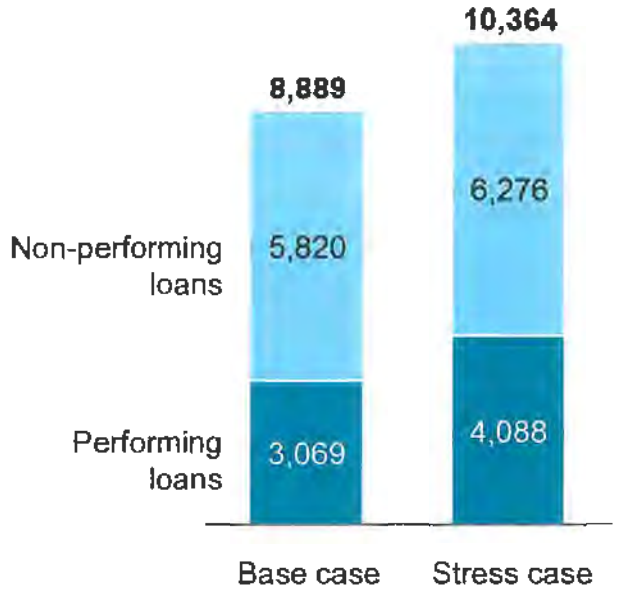

It is noteworthy that the bulk of the losses in both cases come from loans that are already non-performing, namely 65.5% in the base and 60.6% in the stress case.

In the base case the expected losses consisted of

- 3,069 € MM stemming from performing loans (13.8%)
- 5,820 € MM stemming from non-performing loans (66.5%)

In the stress case the expected losses consisted of

- 4,088 € MM stemming from performing loans (18.6%)
- 6,276 € MM stemming from non-performing loans (71.7%)

6.1.2.3. Segment-specific loss results

6.1.2.3.1. Overview

Exhibit 18 provides a break-down of the expected losses into segments. At the individual segment level, SME was the segment with the highest absolute amount of expected losses: 3,684 € MM in the base case (49.4% of 2012 exposures) and 4,054 € MM in the stress case (54.4% of 2012 exposures), followed by Large Corporates with 3,124 € MM expected losses in the base case and 3,627 € MM in the stress case. The Real Estate Developers segment was the segment with the highest percentage of expected losses with respectively 63.2% of 2012 exposure in the stress case and 56.0% of 2012 exposures in the base case.

Exhibit 18: Forecasted cumulative economic losses 2013-2015 – Drill-down by segment

		Expected Losses 2013–2015			
		In € MM		In % of EOY 2012 balance	
	EOY 2012 Balance	Base Case	Stress Case	Base Case	Stress Case
SME	7,455	3,684	4,054	49.4%	54.4%
Large Corporates	9,503	3,124	3,627	32.9%	38.2%
Real Estate Developers	1,862	1,043	1,177	56.0%	63.2%
Retail Mortgages	3,317	148	255	4.5%	7.7%
Retail Others	3,533	450	539	12.7%	15.3%
Total credit portfolio	**25,669**	**8,448**	**9,654**	**32.9%**	**37.6%**
Treasury Assets	3,984[1]	249	503	6.3%	12.6%
Total assets	**29,653**	**8,697**	**10,157**	**29.3%**	**34.3%**

1 Given that HtM Sovereign bonds did not receive a haircut, they were excluded from the EOY 2012 balance shown
Note: New book losses of 190 € MM base case and 210 € MM stress case are not included

6.1.2.3.2. Small and Micro Enterprises

6.1.2.3.2.1. Key segment aspects and main inherent risks

SME was one of the largest segments with more than a quarter of total loan exposure.

As a result of the bottom-up analysis of participating institutions' balance sheets the following conclusions were drawn:

- As of 2012, the SME segment shows a lower NPL ratio (~45%) than Real Estate Developers (~69%), but higher than Large Corporates (~38%)[11]
- The degree of collateralisation for the SME portfolio varies widely by entity: ~52% of the SME exposures are secured, (ranging from 37% to 68% across entities)
- AQR provider analysis found that ~62% of SME exposures were restructured; in particular, ~17% of SME exposures were restructured, but not in default (ranging from 0% to 41% across participating institutions). Misclassification of defaulted loans as performing was ~4% (ranging from 0% to 13%). Finally, AQR providers' findings show that ~35% of SME loans were to reclassify to REDs (with a range of 0% to 51% across participating institutions)

œ
[11] Post AQR adjustments

6.1.2.3.2.2. Results

The expected losses for the SME segment are summarised in Exhibit 19. The total expected losses were 3,684 € MM and 4,054 € MM in base and stress case, respectively.

Exhibit 19: Forecasted economic losses 2013–2015 – SME

		Expected Loss 2013–2015 (in € MM)		Expected Loss 2013–2015 (% of EOY 2012 Balance)		Forecasted PD 2013–2015 (% of EOY 2012 Perf. Balance)		Forecasted LGD 2015 (% Performing)		Forecasted LGD 2015 (% Non-Perf.)	
EOY 2012 Balance		**Base**	**Stress**	**Base**	**Stress**	**Base**	**Stress**	**Base**	**Stress**	**Base**	**Stress**
Secured	4,094	1,086	1,361	26.5%	33.3%	64.4%	69.6%	23.1%	29.7%	47.3%	56.3%
Unsecured	3,362	2,598	2,693	77.3%	80.1%	66.1%	71.5%	79.5%	83.7%	96.9%	99.4%
Total	**7,455**	**3,684**	**4,054**	**49.4%**	**54.4%**	**65.1%**	**70.4%**	**47.1%**	**52.8%**	**73.8%**	**79.4%**

Note: New book losses are not included

Forecasted losses for the SME segment are mainly driven by unsecured exposures which have significantly higher LGDs than secured loans.

The SME segment shows lower losses than the Real Estate Developers segment (56% and 63% respectively in base and stress case), but higher than Large Corporates (33% and 38% respectively in base and stress case). At the entity-level, forecasted losses for the SME segment range from 24% to 66% in the base case and 29% to 70% in the stress case.

Overall, entity-level results show cumulative PDs in 2013-2015 under the stress case ranging from 59% to 89%, compared to an average of 70%. LGD on the performing balance ranges between 43% and 65% for the best and worst entity, in the stress case. Non-performing LGDs in the stress case range from 61% to 84%.

6.1.2.3.2.3. Aspects of the rating model

The PD rating model developed for the SME segment included the following information:

- Loan and obligor behavioural, namely payment arrears flag and credit utilisation
- Financial information such as leverage, profitability, debt coverage
- Other obligor specific information, such as industry and founding year

Exhibit 20 shows participating institutions' EAD distribution and EAD-weighted PD by model score (left) with the resulting differentiation of EAD-weighted PDs across participating institutions (right).

Exhibit 20: 2012 PD distribution – SME[12]

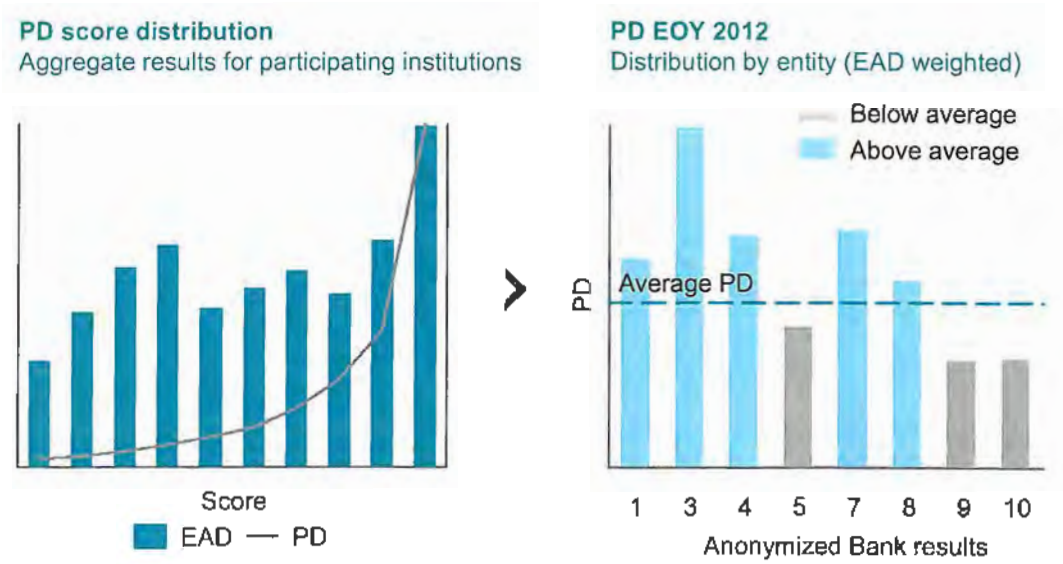

After the calibration of the bottom-up PD rating tool, a macroeconomic overlay was applied to the PDs based on the previous steps. The aim was to project the development of PDs given different macroeconomic scenarios. This led to an increase in PDs relative to 2012 in the stress case as illustrated in

Exhibit 21.

œ

[12] The bank numbering in this figure was assigned randomly, it is not sequential.

Exhibit 21: Macroeconomic credit quality model – SME

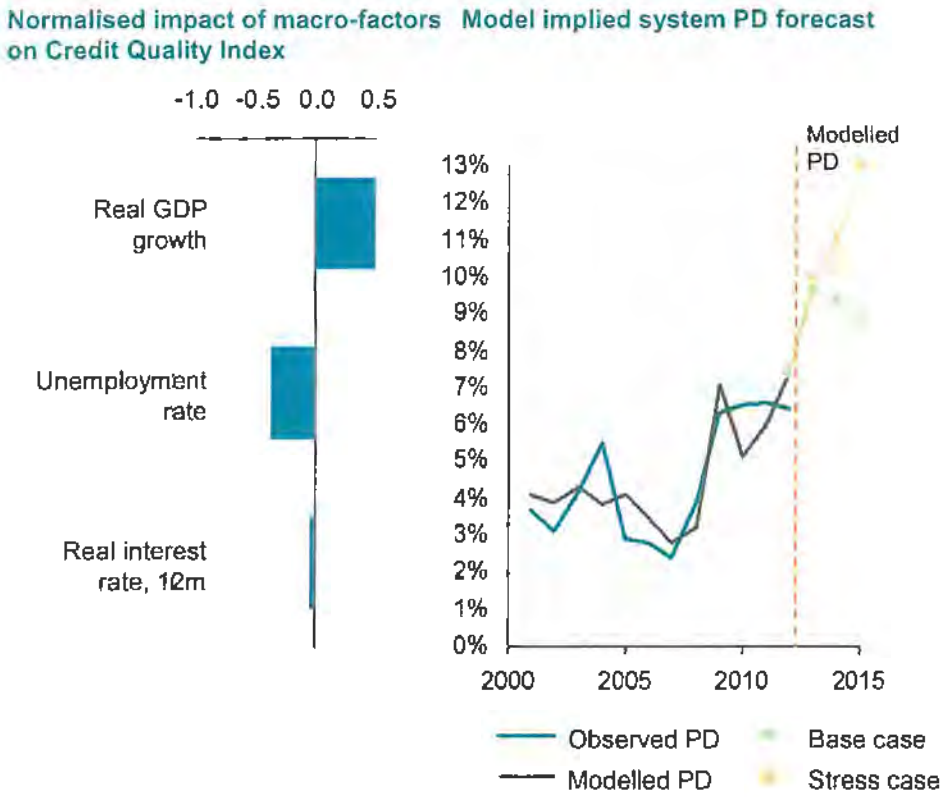

As expected, an increase in GDP results in an improvement in credit quality (and thus a decrease in PD). An increase in unemployment is detrimental to credit quality, and a rise in the real interest rate has a modest negative impact on credit quality.

6.1.2.3.3. Large Corporates

6.1.2.3.3.1. Key segment aspects and main inherent risks

Large Corporates was the largest segment with ~40% of total credit exposures. The main risk to Large Corporates is an economic recession in general impacting corporate profitability and cash flow and thus in turn the ability to service the debt. Collateral plays an important part from the banks' perspective since corporate lending LGDs are largely driven by the availability, quality and value of available collateral.

As a result of the bottom-up analysis of participating institutions' balance sheets the following conclusions were drawn:

- The Large Corporates segment shows a lower NPL ratio as of 2012 (~38%) compared to SME (~45%) or Real Estate Developers (~69%)[13]
- Degree of collateralisation of the Large Corporates portfolio varies widely by entity: ~52% of the Large Corporates exposures are secured (ranging from 34% to 60% across entities). Typically unsecured Large Corporates exposures have lower PDs than secured Large Corporates, where higher collateralisation levels are usually required of the more risky clients
- AQR provider analysis found that ~44% of Large Corporates exposures were restructured; in particular, ~12% of Large Corporates exposures were restructured, but not in default (ranging from 2% to 38% across entities). Misclassification of defaulted loans as performing was ~13% (ranging from 0% to 21%). Finally, AQR providers' findings have shown that ~4% of Large Corporates loans were to reclassify to REDs (ranging from 0% to 19%)

6.1.2.3.3.2. Results

The expected losses for the Large Corporates segment are summarised in Exhibit 22. The total expected losses are 3,124 € MM and 3,627 € MM in base and stress case, respectively.

Exhibit 22: Forecasted economic losses 2013–2015 – Large Corporates

		Expected Loss 2013–2015 (in € MM)		Expected Loss 2013–2015 (% of EOY 2012 Balance)		Forecasted PD 2013–2015 (% of EOY 2012 Perf. Balance)		Forecasted LGD 2015 (% Performing)		Forecasted LGD 2015 (% Non-Perf.)	
EOY 2012 Balance		Base	Stress	Base	Stress	Base	Stress	Base	Stress	Base	Stress
Secured	5,505	1,142	1,469	20.8%	26.7%	44.4%	54.2%	22.1%	27.6%	45.7%	54.9%
Unsecured	3,998	1,982	2,159	49.6%	54.0%	39.8%	49.5%	63.3%	66.6%	85.1%	89.2%
Total	9,503	3,124	3,627	32.9%	38.2%	42.4%	52.2%	38.6%	43.5%	65.0%	71.7%

Note: New book losses are not included

œ

[13] Post AQR adjustments

Forecasted losses for the Large Corporates segment are mainly driven by the unsecured exposures, which have significantly higher LGDs than secured loans.

The Large Corporates segment shows lower losses than the Real Estate Developers segment (56% and 63% respectively in base and stress case) and the SME segment (49% and 54% respectively in base and stress case). At the entity-level, forecasted losses for the Large Corporates segment range from 12% to 45% in the base case and 15% to 52% in the stress case.

Overall, entity-level results show cumulative PDs in 2013-2015 under the stress case ranging from 9% to 79%, compared to an average of 52%. LGD on the performing balance ranges from 34% to 60% for the best and worst entity, in the stress case. Non-performing LGDs in the stress case range from 68% to 80%.

The forecasted losses are driven by the development of forecasted PDs and LGDs.

6.1.2.3.3.3. Aspects of the rating model

The PD rating model developed for the Large Corporate segment included the following information:

- Loan and obligor behaviour, namely payment arrears flag
- Financial information such as leverage, profitability, debt coverage
- Other obligor specific information, such as industry and geographic location

Exhibit 23 shows the participating institutions' EAD distribution and EAD-weighted PD by model score (left) with the resulting differentiation of EAD-weighted PDs across participating institutions (right).

Exhibit 23: 2012 PD Distributions – Large Corporates[14]

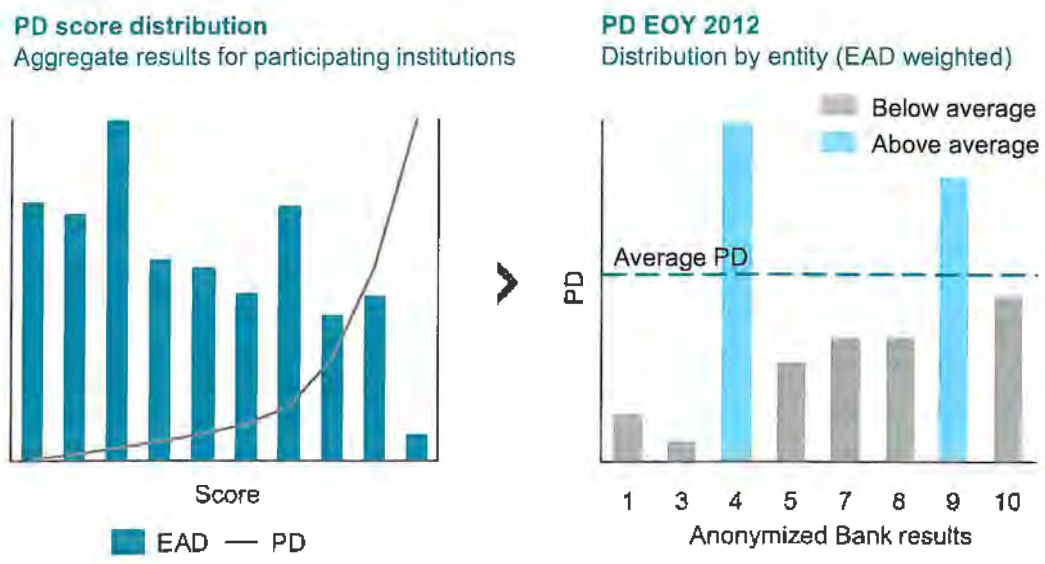

After the calibration of the bottom-up PD rating tool, a macroeconomic overlay was applied to the PDs based on the previous steps. The aim was to project the development of PDs given

[14] The bank numbering in this figure was assigned randomly, it is not sequential.

different macroeconomic scenarios. This led to an increase in PDs relative to 2012 in the stress case as illustrated in Exhibit 24.

Exhibit 24: Macroeconomic credit quality model – Large Corporates

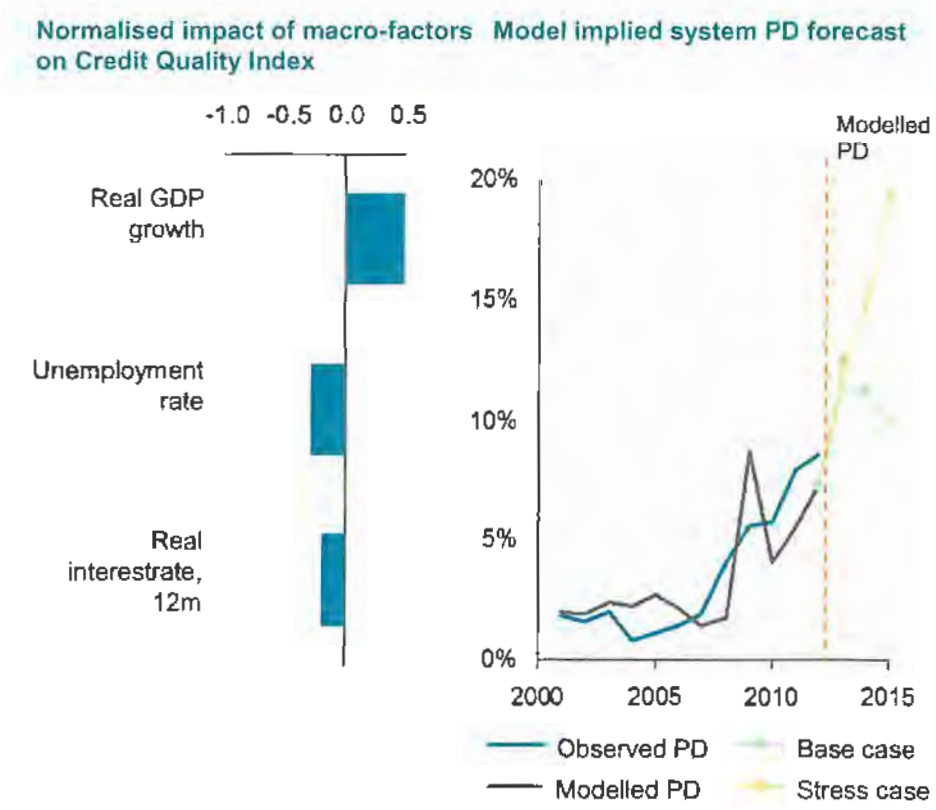

As expected, an increase in GDP results in an improvement in credit quality (and thus a decrease in PD). An increase in unemployment is detrimental to credit quality, and a rise in the real interest rate has a modest negative impact on credit quality.

6.1.2.3.4. Real Estate Developers

6.1.2.3.4.1. Key segment aspects and main inherent risks

Real Estate Developers segment accounted for less than 10% of the total credit portfolio. However, it had the highest relative expected losses. Moreover, this segment was subject to several misclassifications. That meant loans belonging to this segment were previously incorrectly classified to another segment.

As a result of the bottom-up analysis of participating institutions' balance sheets the following conclusions were drawn:

- As of 2012, the Real Estate Developers segment shows higher NPL ratio (~69%) than both SME (~45%) and Large Corporates (~38%)[15]
- Average LTVs, based on entities' latest appraisal date were ~146% (ranging from 55% to 180%). Forecasted LTVs in 2015, when updating and reviewing collateral valuations under base and stress cases, rose to 240% and 260% respectively
- AQR provider analysis found that ~56% of Real Estate Developers exposures were restructured; in particular, ~23% of Real Estate Developers exposures were restructured, but not in default (ranging from 10% to 54% across entities). Misclassification of defaulted loans as performing was ~10% (ranging from 0% to 19%)

6.1.2.3.4.2. Results

The expected losses for the Real Estate Developers segment are summarised in Exhibit 25. The total expected losses are 1,043 € MM and 1,177 € MM in base and stress case, respectively.

Exhibit 25: Forecasted economic losses 2013–2015 – Real Estate Developers

		Expected Loss 2013–2015 (in € MM)		Expected Loss 2013–2015 (% of EOY 2012 Balance)		Forecasted PD 2013–2015 (% of EOY 2012 Perf. Balance)		Forecasted LGD 2015 (% Performing)		Forecasted LGD 2015 (% Non-Perf.)	
	EOY 2012 Balance	Base	Stress	Base	Stress	Base	Stress	Base	Stress	Base	Stress
Finalised	961	482	561	50.1%	58.4%	95.4%	97.0%	42.4%	50.9%	57.8%	65.9%
In progress	278	152	173	54.6%	62.2%	88.8%	91.8%	43.4%	52.6%	58.7%	66.5%
Land	403	245	272	60.7%	67.4%	97.7%	98.7%	44.2%	52.9%	67.4%	73.5%
Other assets	58	16	18	27.9%	30.7%	90.8%	94.0%	27.2%	27.9%	46.2%	55.7%
Unsecured	162	149	154	91.9%	95.0%	81.7%	86.5%	82.3%	85.7%	96.5%	98.6%
Total	**1,862**	**1,043**	**1,177**	**56.0%**	**63.2%**	**93.9%**	**96.0%**	**46.2%**	**53.9%**	**63.0%**	**70.1%**

Note: New book losses are not included

œ

[15] Post AQR adjustments

Forecasted losses for the Real Estate Developers segment are mainly driven by the exposures backed by Finalised RE collaterals, which have a significantly higher YE2012 balance.

The Real Estate Developers segment shows higher losses than the SME segment (49% and 54% respectively in base and stress case) and the Large Corporates segment (33% and 38% respectively in base and stress case). At the entity-level, forecasted losses for the Real Estate Developers segment range from 44% to 65% in the base case and 53% to 76% in the stress case.

Overall, entity-level results show cumulative PDs in 2013-2015 under the stress case ranging from 63% to 99%, compared to a system average of 96%. LGD on the performing balance ranges from 31% to 74% for the best and worst entity, in the stress case. Non-performing LGDs in the stress case range from 56% to 75%.

6.1.2.3.4.3. Aspects of the rating model

The PD rating model developed for the Real Estate Developers segment included the following information:

- Loan and obligor behaviour, namely payment arrears flag
- Financial information such as leverage, profitability, debt coverage
- Other product specific information, such as the loan to value

Exhibit 26 shows the participating institutions' EAD distribution and EAD-weighted PD by model score (left) with the resulting differentiation of EAD-weighted PDs across participating institutions (right).

Exhibit 26: 2012 PD distribution – Real Estate Developers[16]

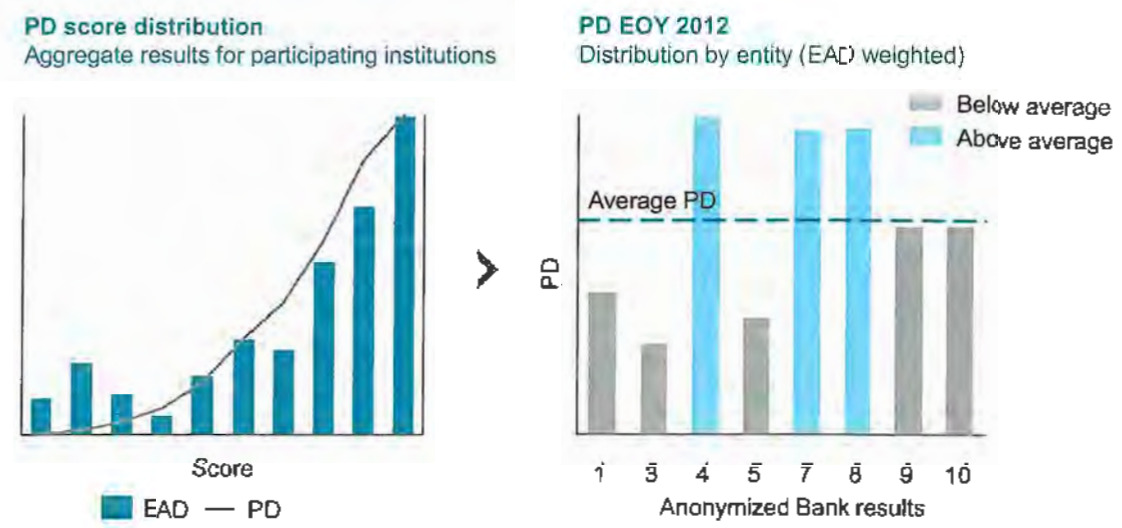

After the calibration of the bottom-up PD rating tool, a macroeconomic overlay was applied to the PDs based on the previous steps. The aim was to project the development of PDs given

[16] The bank numbering in this figure was assigned randomly, it is not sequential.

different macroeconomic scenarios. This led to an increase in PDs relative to 2012 in the stress case as illustrated in Exhibit 27.

Exhibit 27: Macroeconomic credit quality model – Real Estate Developers

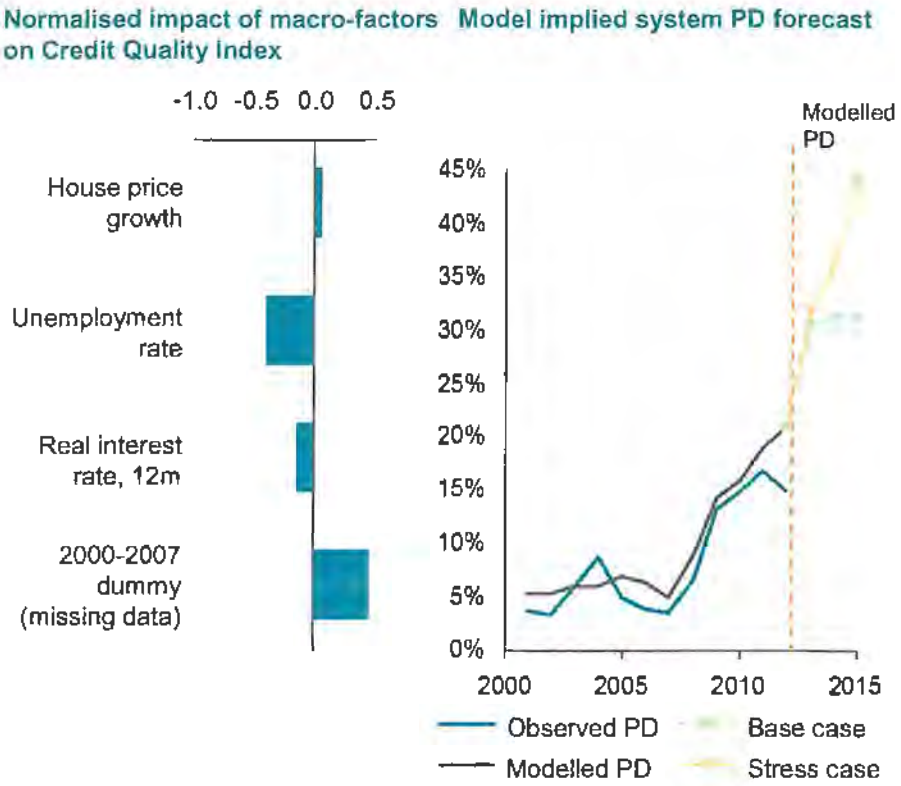

Increases in house prices have a modest positive impact on the credit quality of real estate developers. Conversely, an increase in unemployment is detrimental to credit quality (and thus an increases PDs), and a rise in the real interest rate has a modest negative impact on credit quality.

Exhibit 28 and Exhibit 29 show average Real Estate haircuts by collateral type in the base and stress case. Land and commercial real estate assets were forecasted to experience the highest decrease of price in case of liquidation, being respectively 61% and 55% in the base case and 69% and 65% in the stress case.

Exhibit 28: Average real estate haircuts broken down by asset type, base scenario

Haircut components	All assets	Residential	Commercial	Under development	Land
Total Haircut	**54.5%**	**41.7%**	**59.8%**	**46.6%**	**65.7%**
Indexing to EOY 2012	8.6%	12.2%	8.2%	6.0%	2.9%
Appraisal haircut	27.1%	7.9%	33.7%	15.8%	48.3%
Forecast	13.9%	13.9%	14.6%	12.3%	10.9%
Recovery cost	4.8%	7.3%	3.7%	3.7%	3.7%
Sales discount	16.1%	8.9%	19.3%	19.3%	19.3%
% asset value in collateral tape	100%	28%	56%	7%	9%

Note: Real Estate haircuts are calculated as arithmetic averages across all eight participating banks

Exhibit 29: Average real estate haircuts broken down by asset type, adverse scenario

Haircut components	All assets	Residential	Commercial	Under development	Land
Total Haircut	**64.3%**	**54.1%**	**68.8%**	**57.6%**	**72.5%**
Indexing to EOY 2012	8.6%	12.2%	8.2%	6.0%	2.9%
Appraisal haircut	27.1%	7.9%	33.7%	15.8%	48.3%
Forecast	22.8%	23.0%	23.7%	20.0%	17.8%
Recovery cost	4.8%	7.3%	3.7%	3.7%	3.7%
Sales discount	26.1%	18.9%	29.3%	29.3%	29.3%
% asset value in collateral tape	100%	28%	56%	7%	9%

Note: Real Estate haircuts are calculated as arithmetic averages across all eight participating banks

6.1.2.3.5. Retail Mortgages

6.1.2.3.5.1. Key segment aspects and main inherent risks

Retail Mortgages accounted for more than 13% of the total credit exposure. This segment had historically experienced low default and loss rates in Slovenia.

Key conclusions regarding these market concerns were the following:

- As of 2012, the Retail Mortgages segment shows an NPL ratio of ~7%[17] in line with the level of non-performing loans in the Retail Other segment
- Average LTVs, based on entities' latest appraisal date were ~89% (ranging from 50% to 118%). Forecasted LTVs in 2015, when updating and reviewing collateral valuations under base and stress cases, rose to 125% and 137% respectively
- AQR provider analysis found that ~16% of Retail Mortgages exposures were restructured; in particular, ~6% of Retail Mortgages exposures were restructured, but not in default (ranging from 0% to 41% across entities). Misclassification of defaulted loans as performing was ~2% (ranging from 0% to 5%)

6.1.2.3.5.2. Results

The expected losses for the Retail Mortgages segment are summarised in Exhibit 30. The total expected losses are 148 € MM and 255 € MM in base and stress case, respectively.

Exhibit 30: Forecasted economic losses 2013–2015 – Retail Mortgages

		Expected Loss 2013–2015 (in € MM)		Expected Loss 2013–2015 (% of EOY 2012 Balance)		Forecasted PD 2013–2015 (% of EOY 2012 Perf. Balance)		Forecasted LGD 2015 (% Performing)		Forecasted LGD 2015 (% Non-Perf.)	
EOY 2012 Balance		Base	Stress	Base	Stress	Base	Stress	Base	Stress	Base	Stress
Residential	2,688	112	199	4.2%	7.4%	23.2%	28.9%	10.5%	18.5%	37.3%	46.0%
Other assets	628	35	57	5.6%	9.0%	23.5%	29.5%	13.3%	21.1%	45.9%	54.5%
Total	3,317	148	255	4.5%	7.7%	23.2%	29.0%	11.0%	19.0%	39.2%	47.9%

Note: New book losses are not included

Forecasted losses for the Retail Mortgages segment are mainly driven by the residential exposures, which have a significantly higher YE2012 balance.

The Retail Mortgages segment shows lower losses than the Retail Other segment (13% and 15% respectively in base and stress case). At entity-level, forecasted losses for the Retail Mortgages segment range between <1% and 7% in the base case and <1% and 12% in the stress case.

Overall, entity-level results show cumulative PDs in 2013-2015 under the stress case ranging from 3% to 70%, compared to a system average of 29%. LGD on the performing balance ranges from 10% to 24% for the best and worst entity, in the stress case. Non-performing LGDs in the stress case range from 5% to 54%.

œ

[17] Post AQR adjustments

6.1.2.3.5.3. Aspects of the rating model

The PD rating model developed for the Retail Mortgages segment included the following information:

- Loan and obligor behaviour, namely payment arrears flag
- Other obligor specific information, such as the employment status
- Other product specific information such as time since origination and loan to value

Exhibit 31 shows the participating institutions' EAD distribution and EAD-weighted PD by model score (left) with the resulting differentiation of EAD-weighted PDs across participating institutions (right).

Exhibit 31: 2012 PD Distribution – Retail Mortgages[18]

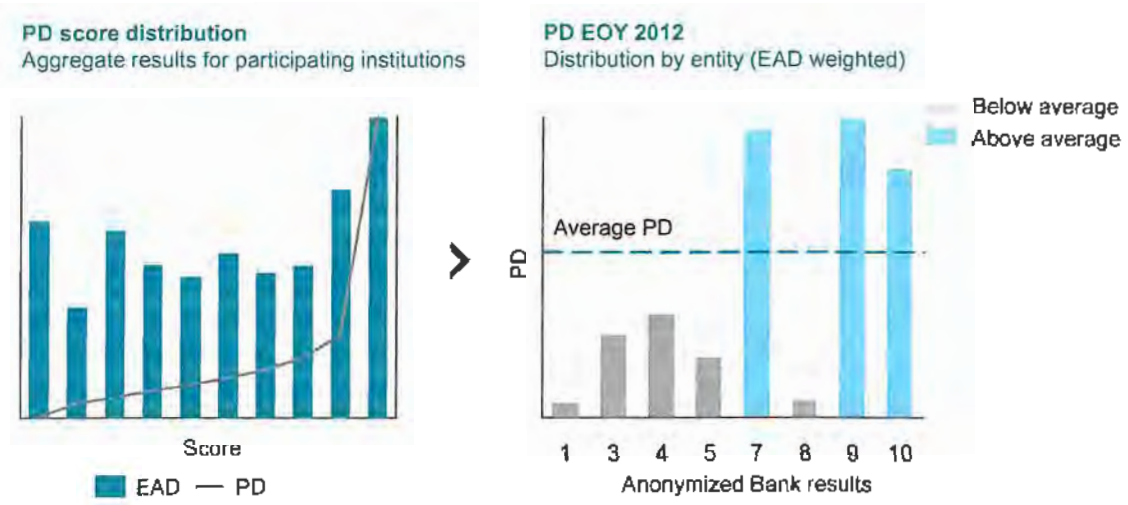

After the calibration of the bottom-up PD rating tool, a macroeconomic overlay was applied to the PDs based on the previous steps. The aim was to project the development of PDs given different macroeconomic scenarios. This led to an increase in PDs relative to 2012 in the stress case as illustrated in Exhibit 32. For the retail segments Retail Mortgages and Retail Other a joint credit quality indicator model was used.

[18] The bank numbering in this figure was assigned randomly, it is not sequential.

Exhibit 32: Macroeconomic credit quality model – Retail (Mortgages and Other)

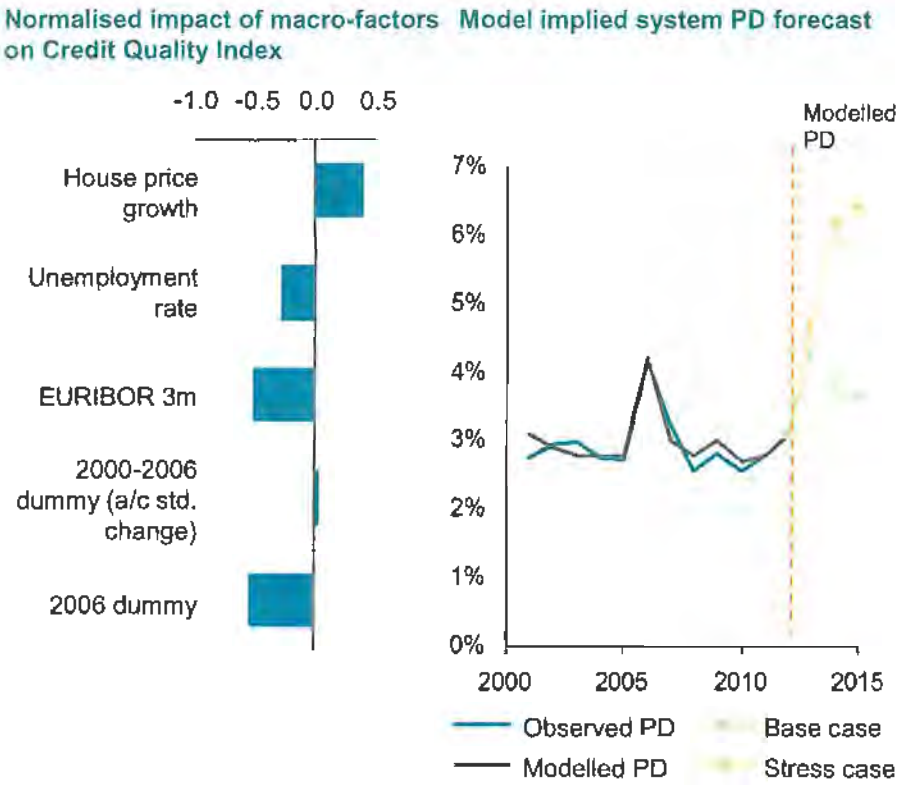

Increases in house prices have a positive impact on the credit quality of retail borrowers. Conversely, an increase in unemployment is detrimental to credit quality (and thus a increases PDs), and a rise in the real interest rate has a modest negative impact on credit quality. Two dummy variables are used to retain statistical significance, one to explain data abnormalities and one to account for standard change.

6.1.2.3.6. Retail Other

6.1.2.3.6.1. Key segment aspects and main inherent risks

The Retail Other segment accounted for close to 14% of the total credit exposure, a little more than the Retail Mortgages segment. Most of this lending (>95%) was unsecured, but the short-term nature of unsecured lending offsets the risk to some extent.

Within the bottom-up analysis of participating institutions' balance sheets the following key conclusions were derived:

- As of 2012, the Retail Other segment shows an NPL ratio of ~7%[19] in line with the level of non-performing loans in the Retail Mortgage segment
- The degree of collateralisation for the Retail Other portfolio was consistently low across the entities: only ~2% of the Retail Other exposures are secured (ranging from 0% to 2% across entities).
- AQR provider analysis found that ~8% of Retail Other exposures were restructured; in particular, ~5% of Retail Other exposures were restructured, but not in default (ranging from 0% to 16% across entities). Misclassification of defaulted loans as performing was ~1% (ranging from 0% to 2%)

6.1.2.3.6.2. Results

The expected losses for the SME segment are summarised in Exhibit 33. The total expected losses are 450 € MM and 539 € MM in base and stress case, respectively.

Exhibit 33: Forecasted economic losses 2013–2015 – Retail Other

	Expected Loss 2013–2015 (in € MM)		Expected Loss 2013–2015 (% of EOY 2012 Balance)		Forecasted PD 2013–2015 (% of EOY 2012 Perf. Balance)		Forecasted LGD 2015 (% Performing)		Forecasted LGD 2015 (% Non-Perf.)	
EOY 2012 Balance	Base	Stress	Base	Stress	Base	Stress	Base	Stress	Base	Stress
Secured	71	1	1	0.8%	1.0%	9.4%	13.2%	5.4%	5.5%	31.1%	34.8%
Unsecured	3,462	450	539	13.0%	15.6%	15.6%	20.8%	46.3%	49.0%	90.2%	96.1%
Total	3,533	450	539	12.7%	15.3%	15.5%	20.7%	45.8%	48.4%	90.1%	95.9%

Note: New book losses are not included

Forecasted losses for the Retail Other segment are mainly driven by the unsecured exposures, which have significantly higher LGDs than secured loans.

The Retail Other segment shows higher losses than the Retail Mortgages segment (4% and 8% respectively in base and stress case). At entity-level, forecasted losses for the Retail Other segment range from 2% to 23% in the base case and 2% to 26% in the stress case.

Overall, entity-level results show cumulative PDs in 2013-2015 under the stress case ranging from 2% to 29%, compared to a system average of 21%. LGD on the performing balance

[19] Post AQR adjustments

ranges from 42% to 64% for the best and worst entity, in the stress case. Non-performing LGDs in the stress case range from 88% to 98%.

6.1.2.3.6.3. Aspects of the rating model

The PD rating model developed for the Retail Other segment included the following information:

- Loan and obligor behaviour, namely payment arrears flag and credit utilisation
- Other obligor specific information, such the employment status

Exhibit 34 shows the participating institutions' distribution and EAD-weighted PD by model score (left) with the resulting differentiation of EAD-weighted PDs across participating institutions (right).

Exhibit 34: 2012 PD Distribution – Retail Other[20]

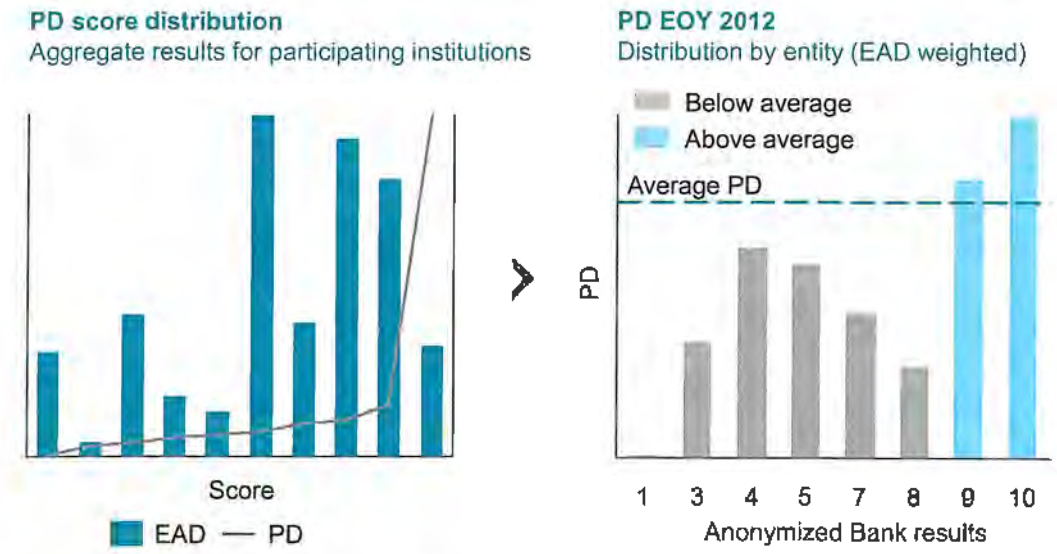

After the calibration of the bottom-up PD rating tool, a macroeconomic overlay was applied to the PDs based on the previous steps. The aim was to project the development of PDs given different macroeconomic scenarios. This led to an increase in PDs relative to 2012 in the stress case as illustrated in Exhibit 32. For the retail segments Retail Mortgages and Retail Other a joint credit quality indicator model was used.

6.1.2.3.7. Treasury Assets

6.1.2.3.7.1. Key segment aspects and main inherent risks

The total portfolio of treasury asset accounted for ~18% of all assets in scope. The loss estimation focused on the market risk and default risk of the treasury asset portfolio of the participating institutions.

[20] The bank numbering in this figure was assigned randomly, it is not sequential.

6.1.2.3.7.2. Results

Overall losses on the treasury portfolio amounted to around 249 € MM in the base case and 503 € MM in the stress case. The haircut was thus approximately 6.3% of the YE2012 balance of the assets in the base case and 12.6% of the YE2012 balance of the stressed assets in the stress case.

Exhibit 35: Base case total expected losses on Treasury Assets

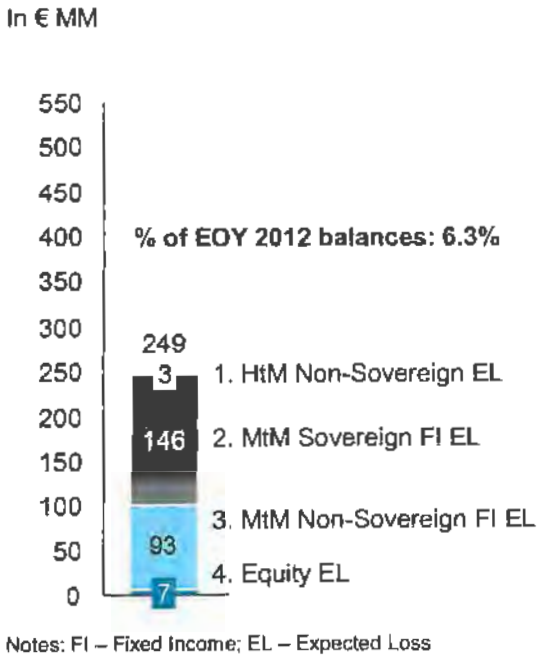

Notes: FI – Fixed Income; EL – Expected Loss

Exhibit 36: Stress case total expected losses on Treasury Assets

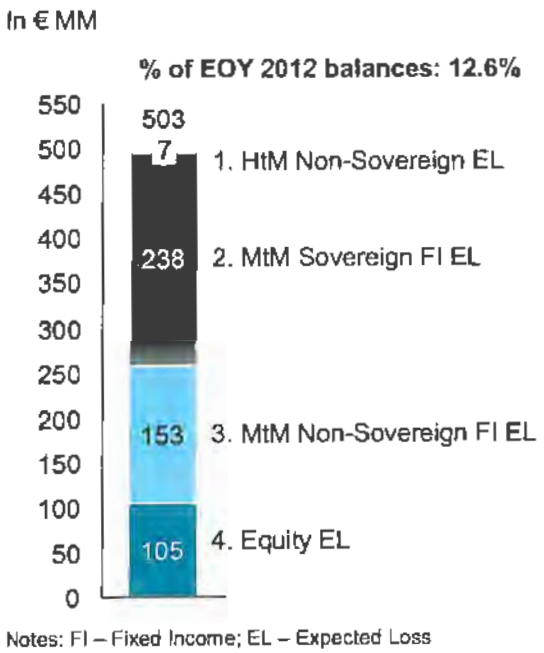

Notes: FI – Fixed Income; EL – Expected Loss

Exhibit 37 provides average haircuts by Treasury Asset (domestic and international) in the base and stress case. The haircuts for HtM non-sovereign bonds are lower than the MtM non-sovereign bond haircuts since they do not include the forecasted market value decrease of the instruments. Compared to bonds, equity haircut is lower in the base case which reflects the fact that the Slovenian stock market index is flat in the base case[21].

Exhibit 37: Average expected losses 2013–2015 – Treasury Assets (% of stressed volume across eight participating institutions)

	Domestic business		Non-domestic business	
	Base	**Stress**	**Base**	**Stress**
HtM non-sovereign bonds	1.9%	5.0%	1.0%	2.6%
MtM sovereign bonds	6.1%	9.9%	6.0%	9.9%
MtM Non-sovereign bonds	9.4%	15.2%	9.6%	15.9%
Equity	1.5%	25.1%	2.9%	24.6%

6.1.3. *Loss absorption capacity*

The solvency position of each bank was forecasted based on the amount of expected losses on loans and Treasury Assets the bank can withstand under different scenarios, while still complying with capital requirements at the end of the stress test period. In order to estimate the resilience of the individual banks, the expected losses were compared with the future loss absorption capacity of each institution.

The three main components of banks loss absorption capacity that were considered for the purpose of this stress testing exercise:

i. Existing stock of loan loss provisions and impairments EOY2012

ii. Projected future profit generation capacity

iii. Capital buffers (EOY2012) in excess of minimum capital adequacy requirements on projected 2013 – 2015 RWAs

The EOY2012 data used for i. and iii. was provided by the Bank of Slovenia and confirmed by participating institutions.

Participating institutions' business plans were the basis for ii. These were normalised to the base and stress macroeconomic scenarios and adjusted to take account of expected losses on the loan book and Treasury Assets.

Furthermore, the pro-forma effect of taxes, including the pro-forma creation of new deferred tax assets (DTAs) on the banks' balance sheets were taken into account.

œ

[21] The Slovenian equity index has not rallied since the crisis in 2008 and so the starting level already reflects the distress.

Any planned management actions beyond business as usual (i.e. measures to cover potential capital shortfall proposed by banks) were excluded from the analysis. Only those actions that had already been executed prior to end of September 2013 were considered. Examples of management actions that were excluded are planned recapitalisations, asset sales, disposals of subsidiaries and liability management exercises.

Three participating institutions (NLB, NKBM and Abanka) submitted detailed information on planned asset transfers to the recently established Bank Asset Management Company (BAMC). Togetber, these three institutions plan to transfer a total of 4.4 € BN of gross assets as per EOY2012, the majority of these being non-performing loans, to the BAMC at EOY2013. For these three banks, capital shortfalls were also forecasted assuming that the planned asset transfers to BAMC take place (see section 6.1.4.2).

Hypo Alpe Adria Bank completed the transfer of a portfolio of 320 € MM of gross loans to the work-out unit of the Hypo Alpe Adria Group at end of October 2013 ("Brush III" transaction). The capital shortfall for Hypo Alpe Adria Bank was also forecasted taking into account this sale (see section 6.1.4.3).

The three components of provisions, future profit generating capacity and starting capital position make up banks' loss absorption capacity, which is assumed to absorb losses in a certain sequence captured by Exhibit 38. For instance, provisions would be depleted before losses could start eroding existing capital.

Exhibit 38: Components of a bank's loss absorption capacity

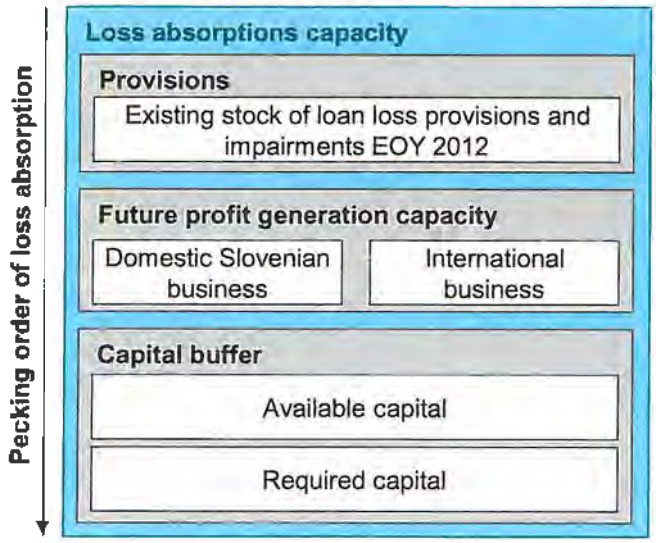

6.1.3.1.1. In force loan loss provisions and impairments

Slovenian regulation requires banks to keep funds available for future losses as credit quality deteriorates:

- Specific provisions and impairments, which are applied over assets entering into default
- Additionally, for some banks, specific provisioning and impairments may reflect extra-provisioning above regulatory requirements in anticipation of future expected losses even for performing assets

For the purpose of the bottom-up stress testing exercise, existing loan loss provisions and impairments against Slovenian exposures were only considered as loss absorbing for losses on domestic Slovenian exposures. Accordingly loan loss provisions and impairments for exposures in foreign legal entities (non-domestic business) were only recognised as loss absorbing for losses on foreign exposures. For one bank, this resulted in only part of the existing foreign loan loss provisions being used for the absorption of expected losses on the underlying exposures in the foreign legal entities.

The loan loss provisions and impairments as of EOY2012 described above constitute the first source of Slovenian banks' loss absorption capacity.

6.1.3.1.2. Projected future profit generation capacity

The second source of loss absorption capacity considered in the stress testing exercise was the profit before provisions generated over the three-year forecast horizon. In accordance with the purpose of the stress testing exercise, the profit generation capacity was differentiated by geography:

- Domestic Slovenian business
- International business (non-domestic business) residing in foreign subsidiaries, which was only material for NLB and NKBM

6.1.3.1.2.1. Domestic Slovenian business

The domestic business accounted for approximately 89% of participating institutions' total in-scope loans at EOY2012. Therefore, the focus of the stress testing exercise and also the forecast of profit generation capacity were on the Slovenian business of the eight banks.

The participating institutions' forecasted profit before provisions consists of three main components: (i) net interest income (NII), (ii) net fee and commission income, and (iii) operating expenses. Additionally, banks' projections for (iv) other income items were reviewed[22].

- Projected net interest income was mainly driven by the evolution of banks' interest earning assets and interest costing liabilities as well as the forecasted applicable interest rates and margins.
  - Interest income was mainly driven by the banks' existing loan book maturity profile, and the impact that stressed macroeconomic conditions had on performing balances – reducing these significantly. Interest income was only considered on the non-performing loan book if it met either of the following conditions:
    - A non-performing balance cured (returned to performing status) based on the conservatively projected cure rates from the loss forecasting work
    - A non-performing balance was forecasted to be fewer than 90 days past due as per guidance received from the Bank of Slovenia

    In this regard, the increasing proportion of the performing book migrating into the non-performing book over the stress testing horizon for most of the banks contributed significantly to the severe decrease in interest income, as most NPL were naturally non-interest bearing.

œ

[22] Please see section 6.1.3.1.4 for a summary of tax treatment.

Additionally, a small portion of the new lending business was considered in-line with the macroeconomic and system-level assumptions.The split between loans currently priced at fixed vs. floating rates as well as margin changes were also taken into account.

- Interest expense across participating institutions differed depending on their current customer deposit base and their access to wholesale funding markets. Banks with a large, loyal customer deposit base and a strong track record in gathering deposits may benefit from a "flight-to-quality", i.e. more stable deposit balances in stressed market conditions. Indeed, deposit outflow from some banks to others was expected to be further amplified in the stress case, for which total deposit volumes were forecasted to decrease. Also, banks which were perceived as being more stable by wholesale funding market participants or as receiving support from a strong parent may access wholesale funding at cheaper rates.

  Any funding gap resulting from adjustments made to banks' projected assets and liabilities was assumed to be closed in one of two ways: As long as banks retain Treasury Assets in line with historical levels, banks were assumed to sell Treasury Assets. If the level of Treasury Assets was below historical benchmarks, funding gaps were closed with wholesale funds, which were assumed to be made available in such a situation. The cost of these wholesale funds was determined by bank-specific spreads plus the 1Y Slovenian Sovereign Bond spread given by the macroeconomic scenarios.

  Both scenarios used in this stress testing exercise considered "interest rate curves" that may have differed from those used in business plans and therefore may have had an impact on a particular bank's P&L depending on the duration of its balance sheet

- Fee and commission income was linked to selected balance sheet items and no productivity increases in generating fee and commission income were allowed compared to actually realised levels. Decreases in balance sheet size had a negative impact on this P&L component.
- Costs estimates considered banks' historical track record in managing costs, and any potential cost reduction arising from restructuring activities.

Exhibit 39: Main components of the participating institutions' accumulated pre-tax profit before provisions and relevant drivers

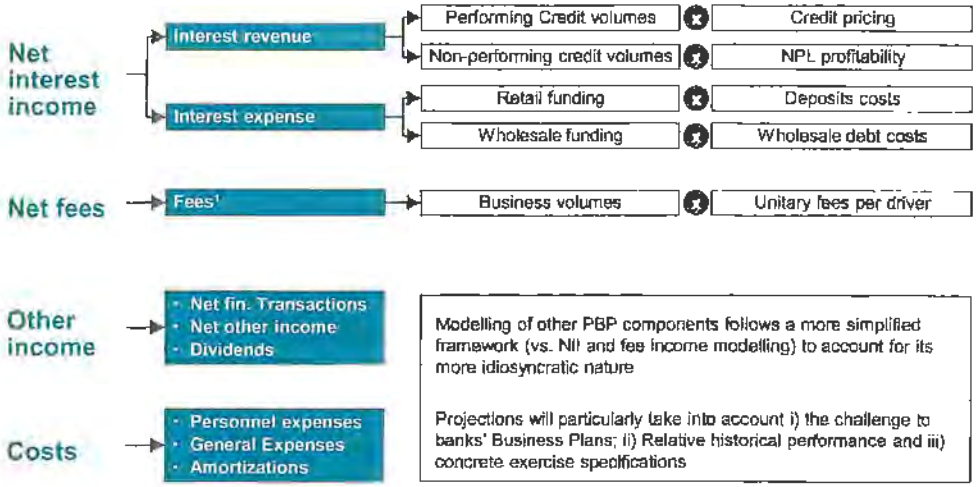

1. Includes: card fees, account fees, insurance fees and contingent risk fees

The banks' ability to generate pre-tax profit before provisions was assessed based on the business plans submitted by the participating institutions, which were normalised in four ways regarding banks' assumptions on volumes and margins/interest rates:

i. Outlier banks were identified as being more than one standard deviation from the mean of the projected system-level volume and/or margin/interest rate evolution at segment level and adjusted subject also to iv (below)

ii. Volume adjustments were made, in particular corporate lending deleverage was adjusted at system-level to align with the gross credit volume evolution forecasted by the Bank of Slovenia

iii. Interest rate and margin adjustments were made, to align to the Bank of Slovenia's system-level interest rate and margin forecasts

iv. A qualitative review took place to

→ Incorporate elements not directly captured through hard data, such as the combination of historical performance, future perspectives, strategy as well as competitive and market position for each bank

→ Adjust inconsistencies regarding banks' projections on inter-related parameters (e.g. simultaneous increase in deposit volumes and decrease in interest rates paid on deposits)

In determining the magnitude of adjustments to banks' business plans, the following was taken into account:

- Adjusted outliers half-way to the system average, or in cases where the cause of the misalignment was erroneous sub-segment volume allocation, half of the growth / deleveraging for the segment was allocated to the underlying sub-segments

- The need for expected credit / deposit volume growth / deleverage defined by the Bank of Slovenia's system level scenarios to be achieved
- The need for change in credit and deposit pricing defined by the Bank of Slovenia's system level scenarios to be achieved for the participating institutions
- The need of volume growth / deleverage and interest rates / margin changes to be jointly consistent with observed and expected economic intuition
- Restricted LTRO23 funding past early 2014, and MRO24 funding was capped at 3% of total assets
- Capped fee and commission income by category at (i) the absolute levels of 2012 or (ii) the observed productivity in relation to the underlying drivers
- Restricted projected other income categories to be not larger than the average of the 3 years preceding the forecast horizon after removing past one-off extraordinary items

6.1.3.1.2.2. International business (non-domestic business)

The participating institutions' international business (non-domestic business) accounted for 11% of total in-scope loans at EOY2012. Only two participating institutions have material international business (non-domestic business). Thus, a simplified approach was employed to estimate the profit generation from banks' international business (non-domestic business). This simplified approach was based on business plans provided by entities. Adjustments to the business plans were based on, for instance, no-growth conditions of specific segments.

6.1.3.1.3. Capital buffer

The capital buffer was the full Core Tier 1 capital available as of EOY2012. Any amount of this Core Tier 1 capital in excess of the minimum capital requirements set by the SteerCo was considered fully loss absorbing for the three-year forecast horizon. The requirements were set at 9% and 6% of Risk Weighted Assets (RWA) in the base and stress case, respectively.

The specific loss absorption contribution of the capital buffer was determined by comparing the capital buffer with the capital requirement arising from projected RWA in 2015. RWA in 2015 were forecasted based on (i) average segment level RWA weights at EOY2012 and (ii) forecasted 2015 credit balances as well as Treasury Asset and other Credit Risk weighted balance sheet items. Credit deleverage as planned by participating institutions and adjusted due to the business plan normalisation (see section 6.1.3.1.2) had the effect of reducing a bank's total RWA and subsequently, capital requirements. RWA for Operational Risk for the forecast horizon were linked to the banks' gross income based on the Basic Indicator Approach as applicable regulation in Slovenia.

6.1.3.1.4. Tax impact and CRR phase-in requirements for DTAs

Tax effects and the potential generation of deferred tax assets (DTAs) were taken into account. DTAs could be used to reduce any subsequent period's pro-forma income tax expense and thereby reduce total capital shortfall.

[23] LTRO = Long-term refinancing operation

[24] MRO = Main refinancing operation

In addition, CRR phase-in deduction requirements of DTAs from Core Tier 1 capital by 2015 were taken into consideration for all participating institutions. Hence, 40% of DTAs due to losses were deducted from capital, and 10% of DTAs related to temporary differences in excess of 10% of capital.

In the results section, the impact on the loss absorption capacity and capital shortfall of the accumulation of new pro-forma DTAs over the forecast horizon is presented separately as no judgement could be made if these will be recoverable and therefore contributing to CT1 capital via recognised capitalisation beyond the forecast horizon.

6.1.3.2. Result overview

Total loss absorption capacity for the eight participating institutions was 4,843 € MM in the base case and 5,586 € MM in the stress case, respectively. Please note that the higher amount of loss absorption capacity for the stress case is mainly driven by lower post-stress minimum capital requirements in the stress case. In the stress case minimum capital requirements of 6% are required vs. 9% in the base case, yielding an extra 3%pt of loss absorption capacity in the stress case. Of the three components of loss absorption capacity, the existing loan loss provisions and impairments EOY2012 constituted the most significant part, followed by the cumulative profit before provisions and the contribution of capital buffer being above required minima.

The existing loan loss provisions and impairments contributed in aggregate for the participating institutions 3,864 € MM of loss absorption capacity and absorbed 3,855 € MM of losses in the base case and 3,863 € MM of losses in the stress case.

The pre-tax, profit before provisions generated over the forecast horizon provided additional aggregate 556 € MM of loss absorption capacity in the base case and 604 € MM in the stress case which was fully used. The slightly higher profit before provisions in the stress case was caused by the higher interest rate environment as defined in this case, leading to an increase in banks' net interest income despite a pass-through limitation to 50% of the margin and IBOR rate increases in the stress case.

The capital buffer provided loss absorption capacity of 423 € MM in the base case and 1,114 € MM in the stress case. The higher capital buffer in the stress case was driven by a lower minimum Core Tier 1 capital requirement.

The contribution of each of these components to the total forecasted loss absorption capacity used by the participating institutions can be seen below in Exhibit 40 for the base case and in Exhibit 41 for the stress case.

Exhibit 40: Total forecasted loss absorption capacity used by the participating institutions, base case in € MM

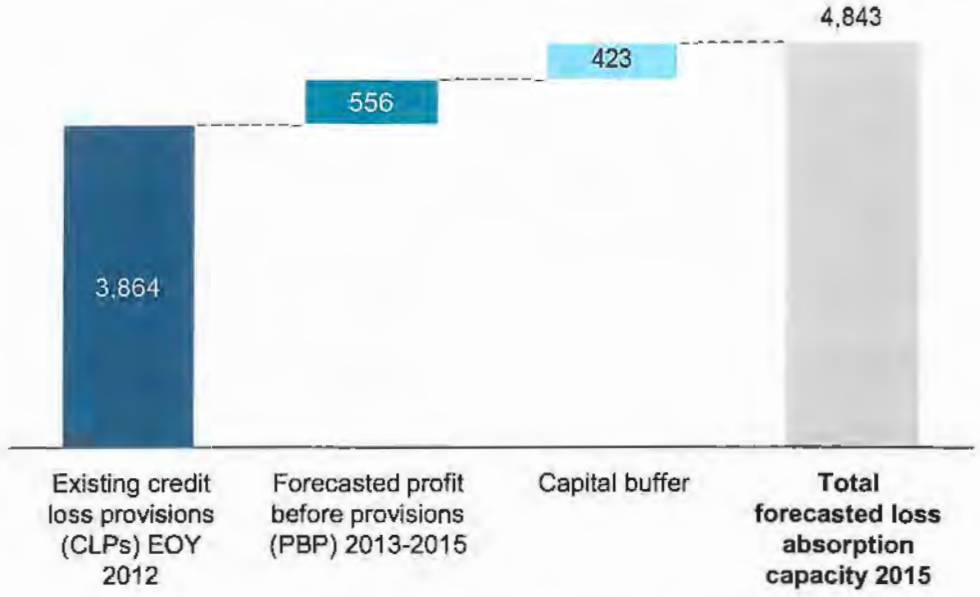

Exhibit 41: Total forecasted loss absorption capacity used by the participating institutions, stress case in € MM

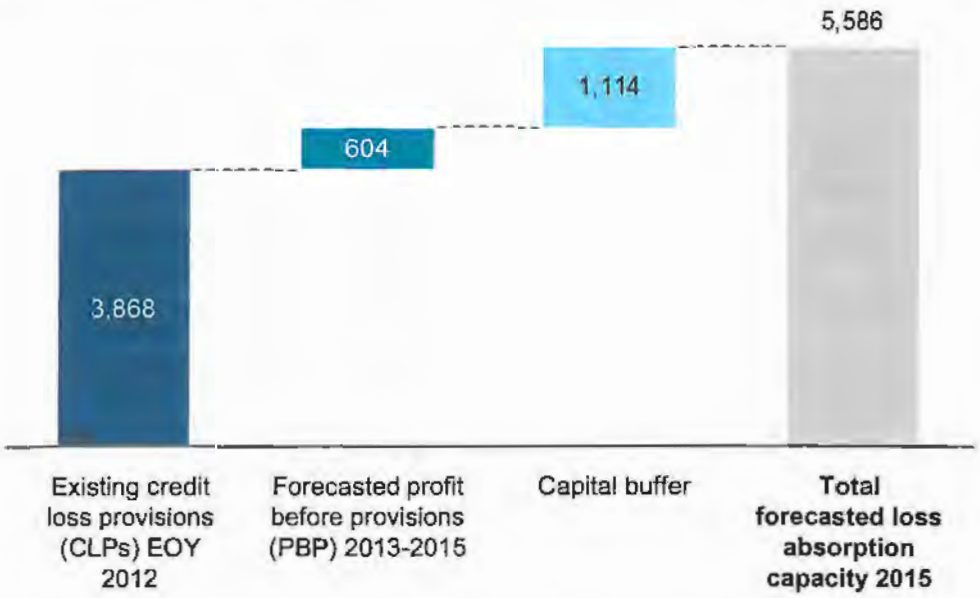

The original business plans were reviewed in order to anchor them to the cases (as defined by the SteerCo), to adjust for outliers and to establish volume and interest rate consistency across the participating institutions. As a result, the forecasted profit before provisions for 2013-2015 deviated from the banks' original business plans. With these adjustments, the cumulative profit before provisions generated over the forecast horizon was forecasted to be:

- Base case: 556 € MM

- Stress case: 604 € MM

The aggregate forecasted profit before provisions 2013-2015 in both cases was low in comparison to the historical profitability of the participating institutions. This was caused primarily by four drivers:

- Lower interest income from the loan book due to deleveraging planned by the banks
- Lower interest income from the loan book because of higher shares of non-performing loans after incorporating the findings of the Asset Quality Review and the loss forecasting work
- Limitation of interest income of the non-performing loan book since the rules of the exercise limited the interest income earned on NPLs (see section 6.1.3.1.2)
- Exercise-defined limit on available customer deposit funding and subsequently sale of Treasury assets and / or issuance of wholesale debt to close the resulting funding gap

Exhibit 42: Base and stress case profit before provisions forecast 2013-2015, in € MM

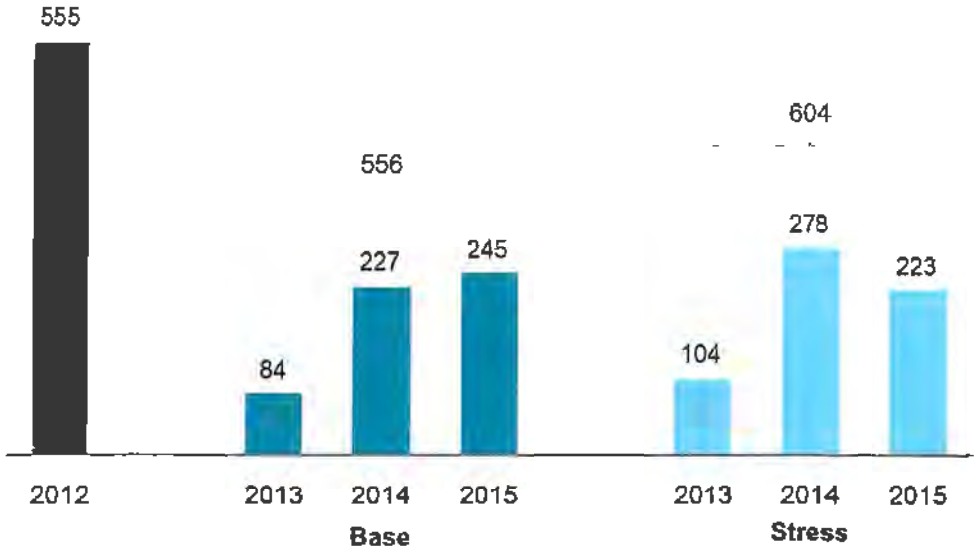

Banks' cumulative profit before provisions was higher in the stress than in the base case. This net positive effect was the sum of several adjustments in the stress case:

- The higher interest rate and margin environment in the stress case had a positive effect on banks' net interest income in the stress case despite a pass-through limitation to 50% of the margin and variable interest rate increase in the stress case. The improvement in net interest income came from the majority of assets being floating rate whereas most liabilities were slower re-pricing fixed rate
- Higher expected losses and therefore PDs had a negative impact on banks' Net interest income in the stress case as they increased the share of non-performing loans
- Higher loan book de-leveraging in the stress case had a negative impact on gross interest income
- Lower volumes and higher cost of customer deposits resulted in on average higher interest expenses

6.1.4. *Forecasted capital shortfall for participating institutions*

The combined capital shortfall of the eight participating institutions was calculated as the difference between total expected losses and the actually used loss absorption capacity. Only two of the participating institutions had marginally lower total expected losses than the total available loss absorption capacity.

Out of the eight participating institutions, seven had a capital shortfall in both cases. One bank, Unicredit, had a capital shortfall in the base case and a minimal surplus in the stress case only after the consideration of new pro-forma DTAs accumulated over the stress test horizon. The total capital shortfall presented below was the total of all participating institutions with capital shortfalls. The minimal surplus of Unicredit under the stress case considering the accumulation of new pro-forma DTAs was not included in the total capital shortfall including new DTA effects.

Capital shortfalls were forecasted both without considering as well as considering the planned transfer of loans to the Bank Asset Management Company. Results presented in section 0 assume that no transfer of assets to the BAMC took place.

Results in section 6.1.4.2 show forecasted capital shortfalls if the asset transfer to BAMC takes place at EOY2013. This only had an impact on the three banks (NLB, NKBM and Abanka), which plan to transfer assets to the BAMC.

In addition, the capital shortfall for Hypo Alpe Adria Bank was also forecasted taking into account the transfer of loans to the work-out unit of Hypo Alpe Adria Group. This transfer took place over October/November 2013. Results in section 6.1.4.3 show the forecasted capital shortfall following this transaction. No other management actions were considered.

6.1.4.1. Results without asset transfers to the Bank Asset Management Company

The total forecasted capital shortfall for all 8 banks participating in the stress testing exercise was 4.0 € BN in the base and 4.8 € BN in the stress case – both prior to the potential consideration of new pro-forma DTAs generated over the stress test horizon.

Exhibit 43: Projected aggregate capital shortfall for the eight participating institutions in the base case in € MM

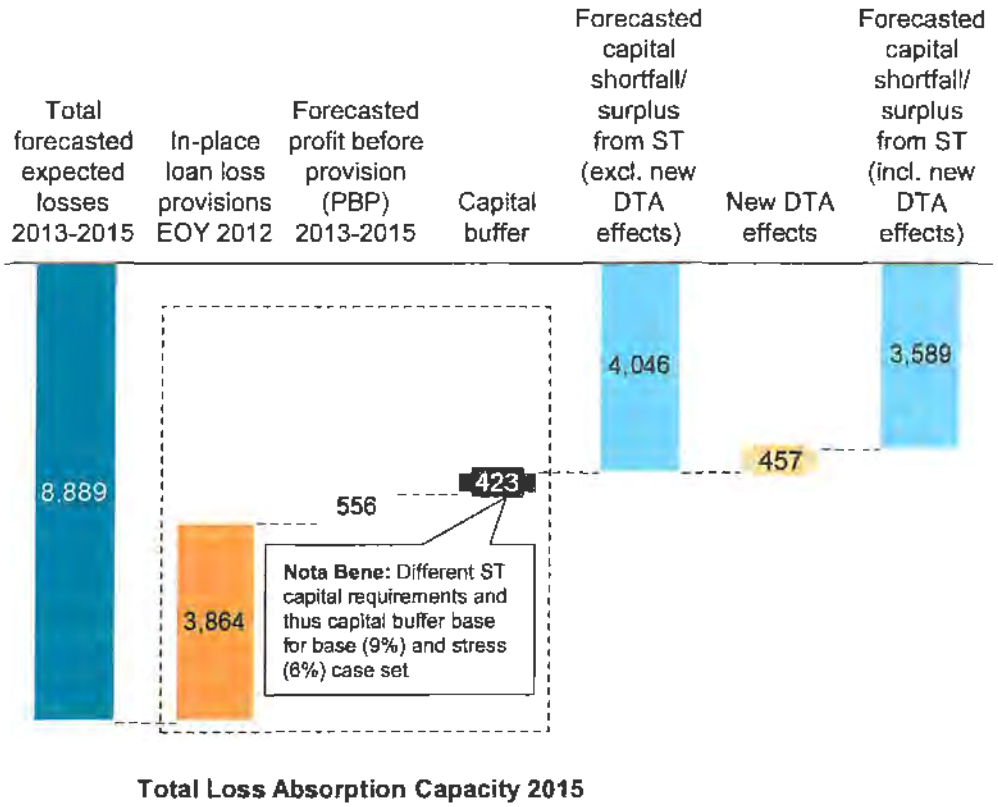

The forecasted capital shortfall (excluding new pro-forma DTA effects) of 4.0 € BN in the base case was the difference between 8.9 € BN of expected losses and 4.9 € BN loss absorption capacity. The most important component of loss absorption capacity was 3.9 € BN of existing loan loss provisions. Cumulative profits before provisions over 2013–2015 was 0.6 € BN and the capital buffer, relative to the 9% required on RWAs under the base case, was 0.4 € BN.

Exhibit 44: Projected aggregate capital shortfall for the eight participating institutions in the stress case in € MM

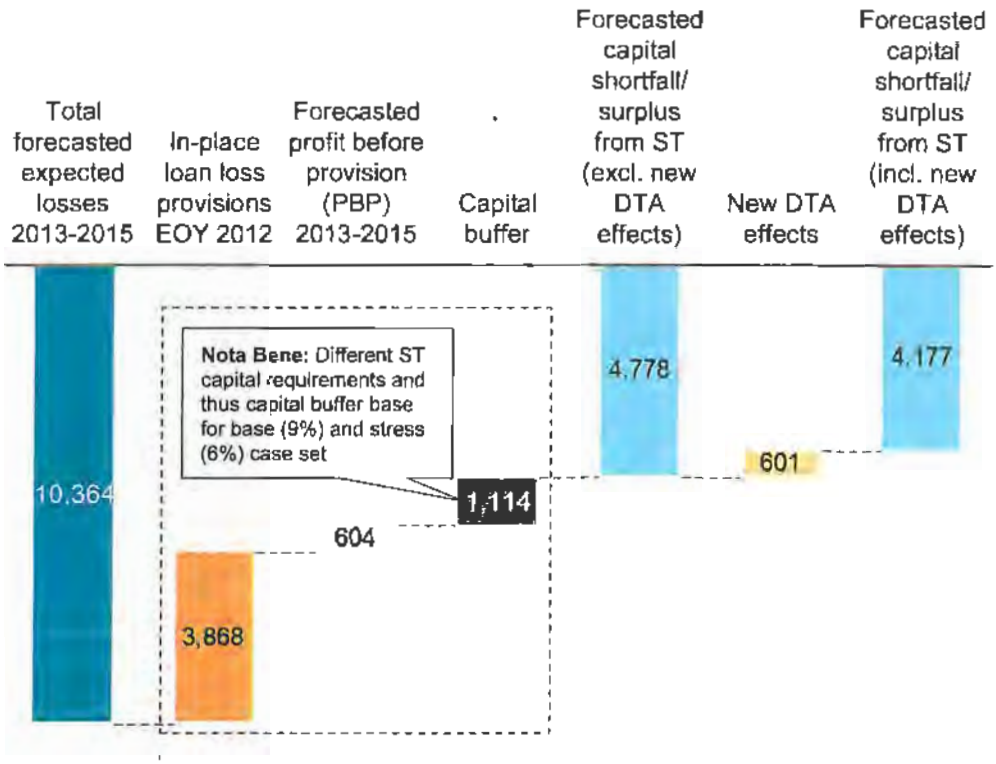

The total forecasted capital shortfall (excluding new pro-forma DTA effects) in the stress case was 4.8 € BN, composed of 10.4 € BN expected losses minus 5.6 € BN of loss absorption capacity. Also in the stress case, loan loss provisions of 3.9 € BN were the most significant resource for absorbing losses. Cumulative profits before provisions over 2013–2015 was 0.6 € BN and the capital buffer, relative to the 6% required on RWAs under the stress case, was 1.1 € BN.

The cumulative profit before provisions was slightly higher in the stress than in the base case. The reason is outlined in section 6.1.3.2.

An additional 10 € MM (5 € MM) of available loss absorption capacity was not used to cover expected losses under the base (stress) case. This was due to two effects: First, for one bank loan loss provisions in the foreign business (non-domestic business) exceeded expected losses in the foreign business. The resulting surplus of provisions was however not assumed to be eligible to cover domestic losses. Secondly, for the one bank with a capital surplus (including new pro-forma DTA effects) under the stress case, not the entire available capital buffer resulting from new pro-forma DTA generated over the stress test horizon was depleted to cover expected losses.

After considering tax impacts, (allowing for the generation of new pro-forma DTAs over the stress test horizon) as well as Basel III phase-in requirements regarding the deduction of

DTAs from capital, the total capital shortfall forecasted decreased to 3.6 € BN under the base case and 4.2 € BN under the stress case for a decrease of 0.5 € BN and 0.6 € BN respectively.

6.1.4.2. Results assuming asset transfers to Bank Asset Management Company take place

NLB, NKBM and Abanka submitted detailed information on plans to transfer a total of 4.3 € BN (as of EOY2012) of gross loans to the BAMC.

Together, these transactions would reduce the total gross loan book in scope of the stress test of the eight participating institutions by 17%. Given the impact of the asset transfers on the aggregate loan book, capital shortfalls were also forecasted under the assumption that the planned transactions are executed based on the gross loan as of EOY2012.

The transfer of assets to the BAMC had five effects on capital shortfalls:

i. Expected losses from the transferred assets over 2013-2015 were removed from total expected losses

ii. Existing attributable loan loss provisions on assets transferred to the BAMC were transferred with the assets, thereby reducing the available loss absorption capacity remaining in the three banks

iii. A loss triggered by the transfer of the BAMC assets was included as an immediate P&L impact at the time of transfer. This arose from the transfer value being set significantly lower than the EOY2012 net carrying value of the assets transferred reflecting the insufficient provisioning of losses on these assets as of EOY2012

iv. For 2014 and 2015, the interest income on the assets transferred to the BAMC was removed from the P&L. Instead, the equivalent of the transfer value of the assets was replaced with a Slovenian sovereign bond yielding 4.5%. This had an immaterial impact on the banks' profit before provisions due to the significant reduction of the banks' interest earning assets as a result of the transfer.

v. The replacement of the assets transferred to the BAMC with a Slovenian sovereign bond reduced RWAs due to the zero risk weighting of the bond. This significantly reduced the pro-forma capital requirement and thereby increased the free capital buffer for loss absorption.

The detailed terms and conditions of the asset transfer to the BAMC were not yet finalised at the time of writing this results and methodology document. The parameters used in the results presented below therefore represented the best available information at tbe time of finalising the bottom-up stress testing exercise. In particular, the following key assumptions were used to estimate the impact of the BAMC transfer on capital shortfalls:

- Assets would be transferred at EOY2013
- The perimeter of transferred assets would be the one indicated by the three banks as of mid-November 2013 and hased on EOY2012 data – both regarding gross loan amounts and existing loan loss provisions and impairments

- The transfer price of the loans would be in line with the loans' Real Economic Value projected by the European Commission's DG for Competition

The impact of the BAMC transfer on capital shortfalls at the three banks was case dependent. In the base case, aggregate capital shortfalls of the three banks were reduced by approximately (0.1 € BN or 3%)after taking into account the asset transfer to the BAMC. In the stress case, aggregate capital shortfalls of the three banks decreased by approximately (0.3 € BN or 7%) – both excluding new pro-forma DTA effects. The case dependency was caused by different amounts of expected losses being removed from the banks in the two cases and the resulting 2nd order effects on the loss absorption capacity.

Potential capital needs arising at the BAMC from the excess of expected losses over the discount implied by the transfer price were not considered separately.

6.1.4.3. Results including asset transfer to Hypo Alpe Adria Group

Hypo Alpe Adria Bank submitted detailed information on an executed transfer of 320 € MM gross loans to the work-out unit of Hypo Alpe Adria Group, the so-called "Brush III" transaction. This was executed as of 31 October 2013 and concluded during November 2013.

This transaction reduced the loan book of Hypo Alpe Adria Bank by approximately 20% as per EOY2012. Against this backdrop, the forecasted capital shortfall for Hypo Alpe Adria Bank was also assessed taking into account the impact of this transaction.

The impact of the Brush III transfer on the bank's capital shortfall is case dependent due to the difference in expected losses and profit before provisions, which also arise when executing the Brush III transfer. In the base case, the forecasted capital shortfall of Hypo Alpe Adria (excluding the consideration of new pro-forma DTAs) decreased from approximately 190 € MM to approximately 110 € MM after taking into account the Brush III asset transfer at the agreed transfer value. In the stress case, the forecasted capital shortfall of the bank decreased by approximately 50% to approximately 120 € MM.

6.1.5. *Results by participating institutions*

The following pages include a detailed overview of capital shortfalls and other key metrics for the banks within the scope of the bottom-up stress test.

6.1.5.1. NLB

6.1.5.1.1. Profile NLB

Key data NLB EOY 2012

Total assets (in € MM)	14,335
Market share (in % of Slovenian assets)	26%
Net loan book (in € MM)	10,017
Tier 1 capital (in € MM)	1,011
Core tier 1 ratio (in % of RWA)	8.8%

Sources: NLB Annual Report EOY 2012

NLB loan book EOY 2012

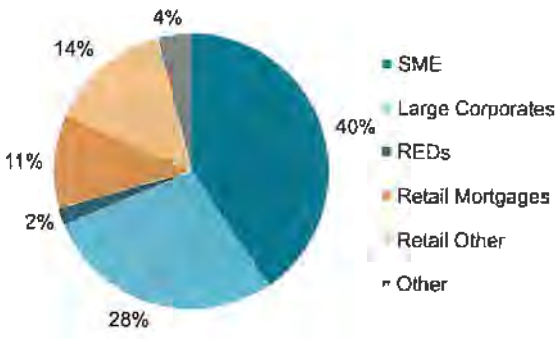

Source: Segmentation provided by NLB
Note: Segmentation pre-AQR adjustment

NLB, with a market share of 26%, is the largest bank operating on the Slovenian market in terms of total assets.[25] NLB Group is formed by NLB and subsidiaries including leasing companies, factoring and forfaiting companies, insurance companies, and an asset management company. The bank was incorporated in 1994 as a joint stock company. The Republic of Slovenia, with a stake of 76.91%, is currently the bank's largest shareholder.[26]

NLB Group operates in over 13 countries and is headquartered in Ljubljana, Slovenia. The Group covers six business segments: corporate banking, retail banking, financial markets, strategic foreign markets, non-strategic markets and activities, and other activities, with a customer focus on small businesses and large corporates. Loans to small businesses and large corporates respectively account for around 40% and 28% of NLB Group's loan book at YE2012.[27]

The deepening crisis in the real sector was reflected in a continuing deterioration in the quality of NLB's credit portfolio. The balance of non-performing loans has increased despite an overall decline in the credit portfolio. The balance of NPLs stood at EUR 3.7 billion at YE2012, an increase of EUR 0.7 billion to year end of the previous year, while the share of NPLs was up 6.9 percentage points to stand at 28%.[28] Despite the rise in non-performing loans, NLB managed to raise its core tier 1 ratio between 2010 and 2012.[29]

œ
[25] Calculation based on Annual Reports.
[26] As of March 2013, NLB Annual Report 2012.
[27] Segmentation provided by NLB.
[28] NLB Group Annual Report EOY2012.
[29] NLB Group Annual Report EOY2012.

6.1.5.1.2. Results NLB

Stress Test profile 2012	€ MM	% of total 2012 assets
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	2 206	15%
Profit before provisions (EOY 2012)	318	2%
Risk Weighted Assets (EOY 2012)	11 055	77%
	€ MM	**EOY 2012 CT1 ratio**
Core Tier 1 Capital (EOY 2012)	969	9%

	Base Case		Adverse Case	
Expected losses 2013 – 2015	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**
Current credit book (EOY 2012)	4 059	36%	4 552	40%
SME	2 145	50%	2 343	55%
Large Corporates	1 236	36%	1 400	40%
Real Estate Developers	364	62%	405	69%
Retail Mortgages	70	5%	113	9%
Retail Others	245	15%	290	18%
New credit book 2013 – 2015	76	n.a	83	n.a
Treasury assets	89	6%	173	12%
Total losses 2013 – 2015	**4 225**	**n.a**	**4 808**	**n.a**

	Base Case	Adverse Case
Expected available loss absorption capacity	**€ MM**	**€ MM**
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	2 206	2 206
Profit before provisions 2013 – 2015	226	249
Capital buffer[30] (EOY 2015)	150	449
Total loss absorption capacity (EOY 2015)[31]	**2 582**	**2 904**

	Base Case		Adverse Case	
Expected capital need / surplus (EOY 2015)	**€ MM**	**% of total 2012 assets**	**€ MM**	**% of total 2012 assets**
Capital shortfall incl. generation of new pro-forma DTAs	1 464	10%	1 668	12%
Capital shortfall excl. generation of new pro-forma DTAs	1 643	11%	1 904	13%

[30] EOY 2012 CT1 Capital in excess of EOY 2015 capital requirement based on estimated EOY 2015 RWAs

[31] Excluding pro-forma DTAs

6.1.5.2. NKBM

6.1.5.2.1. Profile NKBM

Key data NKBM EOY 2012

Total assets (in € MM)	5,322
Market share (in % of Slovenian assets)	10%
Net loan book (in € MM)	3,560
Tier 1 capital (in € MM)	N/A
Core tier 1 ratio (in % of RWA)	7.6%

Sources: NKBM Annual Report EOY 2012
N/A = Data not available in the bank's Annual Report EOY 2012

NKBM loan book EOY 2012

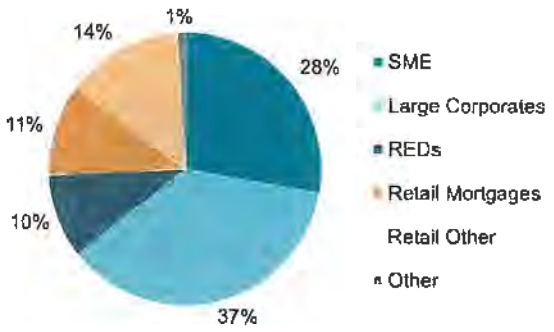

Source: Segmentation provided by NKBM
Note: Segmentation pre-AQR adjustment

NKBM, with a market share of 10%, is the second largest bank operating in Slovenia in terms of total assets.[32] The bank is established as a joint-stock company of which the Republic of Slovenia currently holds a stake of 91.24%.[33] NKBM is the parent company of the NKBM Group, which comprises 13 other entities.

NKBM mainly operates in Slovenia with further business activities in Austria, Croatia and Serbia. The bank is headquartered in Maribor, Slovenia.

The Group covers five segments: banking, fund management, leasing, real estate activity and other, with a customer focus on large corporates and small businesses. Loans to large corporates and small businesses respectively account for around 37% and 28% of NKBM Group's loan book at YE2012.[34]

The current economic and financial crisis significantly affected NKBM's credit portfolio. The NPL ratio as a percentage of the total gross loan portfolio increased from 15% in 2011 to 22% in 2012. Loans to construction companies have shown the highest share of NPLs of 57%.[35]

In the last two years NKBM went through capital raising, balance sheet contraction, divestment of assets, partial buyback of hybrid instruments (2012) and conversion of Contingent Convertible Bonds (2013). However, these measures to improve the banks' capital position were offset by deteriorating asset quality and relatively high impairment costs.[36] Accordingly, the Core Tier 1 ratio decreased to 7.6% in 2012 from 8.1% in 2011.[37]

œ
[32] Calculation based on Annual Reports.
[33] As of 30 September 2013. NKBM website.
[34] Segmentation provided by NKBM.
[35] NKBM Annual Report EOY2012.
[36] Alta Invest, analyst report, 30 August 2013.
[37] NKBM Annual Report YE2012.

6.1.5.2.2. Results NKBM

Stress Test profile 2012	€ MM	% of total 2012 assets
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	675	13%
Profit before provisions (EOY 2012)	70	1%
Risk Weighted Assets (EOY 2012)	4 324	81%
	€ MM	**EOY 2012 CT1 ratio**
Core Tier 1 Capital (EOY 2012)	327	8%

	Base Case		Adverse Case	
Expected losses 2013 – 2015	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**
Current credit book (EOY 2012)	1 570	39%	1 793	44%
SME	563	56%	615	61%
Large Corporates	628	45%	731	52%
Real Estate Developers	268	64%	294	70%
Retail Mortgages	21	5%	37	8%
Retail Others	91	12%	116	15%
New credit book 2013 – 2015	51	n.a	54	n.a
Treasury assets	45	7%	100	15%
Total losses 2013 – 2015	**1 665**	**n.a**	**1 947**	**n.a**

	Base Case	Adverse Case
Expected available loss absorption capacity	**€ MM**	**€ MM**
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	675 (666)	675 (671)
Profit before provisions 2013 – 2015	93 (93)	92 (92)
Capital buffer[38] (EOY 2015)	19 (19)	129 (129)
Total loss absorption capacity (EOY 2015)[39]	**787 (778)**	**896 (892)**

	Base Case		Adverse Case	
Expected capital need / surplus (EOY 2015)	**€ MM**	**% of total 2012 assets**	**€ MM**	**% of total 2012 assets**
Capital shortfall incl. generation of new pro-forma DTAs	795	15%	936	18%
Capital shortfall excl. generation of new pro-forma DTAs	887	17%	1 055	20%

Œ

[38] EOY 2012 CT1 Capital in excess of EOY 2015 capital requirement based on estimated EOY 2015 RWAs

[39] Excluding pro-forma DTAs

6.1.5.3. Abanka

6.1.5.3.1. Profile Abanka

Key data Abanka EOY 2012

Total assets (in € MM)	3,614
Market share (in % of Slovenian assets)	8%
Net loan book (in € MM)	2,598
Tier 1 capital (in € MM)	182
Core tier 1 ratio (in % of RWA)	N/A

Sources: Abanka Annual Report EOY 2012
N/A = Data not available in the bank's Annual Report EOY 2012

Abanka loan book EOY 2012

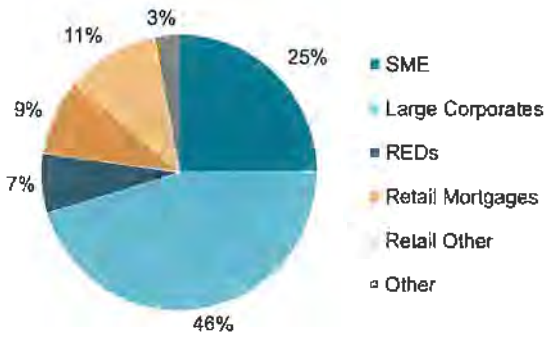

Source: Segmentation provided by Abanka
Note: Segmentation pre-AQR adjustment

Abanka, with a market share of 8%, is the third largest bank operating in Slovenia.[40] It is listed as a joint stock company since 2008 and is headquartered in Ljubljana, Slovenia. The bank operates through a network of 41 branches across Slovenia and is present in Serbia, Croatia and Bosnia, primarily through factoring and leasing.

The bank covers three business segments: Retail banking, corporate banking, and financial markets. The customer focus is the large corporates segment. The total volume of large corporate loans accounts for almost 50% of Abanka Group's loan book at YE2012.[41]

Abanka's share of non-performing loans has increased from 15% in 2011 to 25% 2012.[42] Losses have led to a deterioration of Abanka's capital base between 2011 and 2012. Abanka's Tier 1 capital ratio fell to 6.2% in 2012 from 7.6% in 2011.[43] In accordance to the shareholders' meeting in April 2013, Abanka is seeking to increase its capital by EUR 90MM through a new share issue by the end of the year 2013 in order to improve its capital base.[44]

[40] Calculation based on Annual Reports.
[41] Segmentation provided by Abanka.
[42] Abanka Annual Report EOY2012.
[43] Abanka Annual Report EOY2012.
[44] Abanka Annual Report EOY2012.

6.1.5.3.2. Results Abanka

Stress Test profile 2012	€ MM	% of total 2012 assets
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	410	11%
Profit before provisions (EOY 2012)	44	1%
Risk Weighted Assets (EOY 2012)	2 920	81%
	€ MM	**EOY 2012 CT1 ratio**
Core Tier 1 Capital (EOY 2012)	154	5%

	Base Case		Adverse Case	
Expected losses 2013 – 2015	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**
Current credit book (EOY 2012)	985	34%	1 140	39%
SME	243	40%	279	46%
Large Corporates	596	39%	684	44%
Real Estate Developers	106	51%	115	56%
Retail Mortgages	13	5%	28	11%
Retail Others	27	9%	34	11%
New credit book 2013 – 2015	17	n.a	17	n.a
Treasury assets	43	8%	77	15%
Total losses 2013 – 2015	**1 045**	**n.a**	**1 234**	**n.a**

	Base Case	Adverse Case
Expected available loss absorption capacity	**€ MM**	**€ MM**
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	410	410
Profit before provisions 2013 – 2015	55	55
Capital buffer[45] (EOY 2015)	-66	13
Total loss absorption capacity (EOY 2015) [46]	**399**	**478**

	Base Case		Adverse Case	
Expected capital need / surplus (EOY 2015)	**€ MM**	**% of total 2012 assets**	**€ MM**	**% of total 2012 assets**
Capital shortfall incl. generation of new pro-forma DTAs	585	16%	675	19%
Capital shortfall excl. generation of new pro-forma DTAs	646	18%	756	21%

œ

[45] EOY 2012 CT1 Capital in excess of EOY 2015 capital requirement based on estimated EOY 2015 RWAs

[46] Excluding pro-forma DTAs

6.1.5.4. UniCredit Banka

6.1.5.4.1. Profile Unicredit Banka

Key data UniCredit Banka EOY 2012

Total assets (in € MM)	2,815
Market share (in % of Slovenian assets)	6%
Net loan book (in € MM)	2,365
Tier 1 capital (in € MM)	N/A
Core tier 1 ratio (in % of RWA)	N/A

Sources: UniCredit Annual Report EOY 2012
N/A = Data not available in the bank's Annual Report EOY 2012

UniCredit Banka loan book EOY 2012

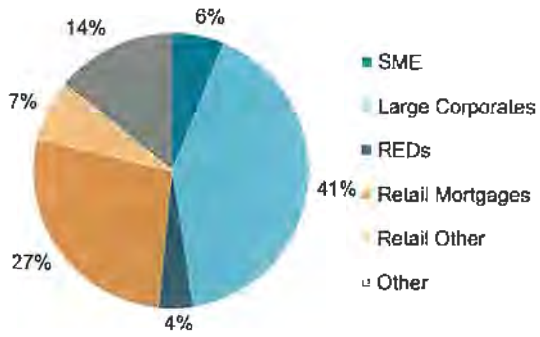

Source: Segmentation provided by UniCredit Banka
Note: Segmentation pre-AQR adjustment

UniCredit Banka is part of the UniCredit Group, which is a leading European commercial bank with operations in 20 countries. UniCredit Banka has 29 branches in Slovenia and is headquartered in Ljubljana. In terms of total Slovenian assets the bank holds a 6% market share.[47]

The bank covers two main business segments: retail & small business banking and corporate & investment banking. The bank's client focus is with large corporates and retail clients. Retail mortgages and loans to large corporates together account for 68% of the bank's gross loan volume at YE2012.[48]

Between 2011 and 2012, UniCredit Banka managed to increase its capital position from a Tier 1 capital ratio of 10.2% in 2011 to 12.2% in 2012.[49]

œ
[47] Calculation based on Annual Reports.
[48] Segmentation provided by UniCredit Banka.
[49] UniCredit Annual Report EOY2012.

6.1.5.4.2. Results Unicredit Banka

Stress Test profile 2012	€ MM	% of total 2012 assets
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	126	4%
Profit before provisions (EOY 2012)	40	1%
Risk Weighted Assets (EOY 2012)	1 933	69%
	€ MM	EOY 2012 CT1 ratio
Core Tier 1 Capital (EOY 2012)	236	12%

	Base Case		Adverse Case	
Expected losses 2013 – 2015	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**
Current credit book (EOY 2012)	305	15%	369	18%
SME	92	55%	101	61%
Large Corporates	120	12%	145	15%
Real Estate Developers	39	49%	47	59%
Retail Mortgages	25	4%	43	7%
Retail Others	30	17%	33	18%
New credit book 2013 – 2015	7	n.a	7	n.a
Treasury assets	1	0.2%	10	3%
Total losses 2013 – 2015	**313**	**n.a**	**386**	**n.a**

	Base Case	Adverse Case
Expected available loss absorption capacity	**€ MM**	**€ MM**
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	126	126
Profit before provisions 2013 – 2015	88	111
Capital buffer[50] (EOY 2015)	75	135
Total loss absorption capacity (EOY 2015) [51]	**290**	**372**

	Base Case		Adverse Case	
Expected capital need / surplus (EOY 2015)	**€ MM**	**% of total 2012 assets**	**€ MM**	**% of total 2012 assets**
Capital shortfall incl. generation of new pro-forma DTAs	13	0.4%	-2	-0.1%
Capital shortfall excl. generation of new pro-forma DTAs	23	1%	14	0.4%

Œ

[50] EOY 2012 CT1 Capital in excess of EOY 2015 capital requirement based on estimated EOY 2015 RWAs

[51] Excluding pro-forma OTAs

6.1.5.5. Banka Celje

6.1.5.5.1. Profile Banka Celje

Key data Banka Celje EOY 2012

Total assets (in € MM)	2,271
Market share (in % of Slovenian assets)	5%
Net loan book (in € MM)	1,589
Tier 1 capital (in € MM)	166
Core tier 1 ratio (in % of RWA)	N/A

Sources: Banka Celje Annual Report EOY 2012
N/A = Data not available in the bank's Annual Report EOY 2012

Banka Celje loan book EOY 2012

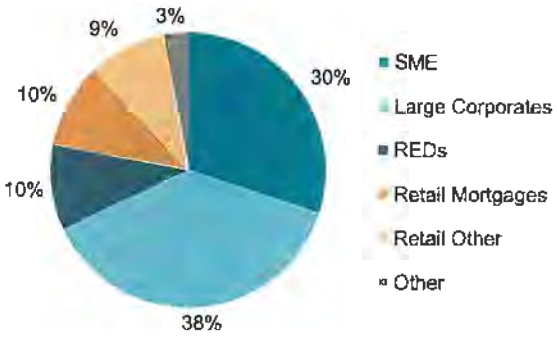

Source: Segmentation provided by Banka Celje
Note: Segmentation pre-AQR adjustment

Banka Celje is a Slovenian universal bank performing banking operations for corporate clients, sole traders and individual clients. The bank's market share in terms of total Slovenian banking assets amounts to 5%.[52] The bank is established as a joint-stock company, in which NLB holds a 40.99% share.[53]

The bank is based in Celje and has 32 domestic branches. Its customer focus is with large corporates and small businesses. Loans to these clients respectively account for circa 38% and 30% of Banka Celje's loan book at YE2012.[54]

[52] Calculation based on Annual Reports.
[53] Banka Celje Annual Report, September 2013.
[54] Segmentation provided by Banka Celje.

6.1.5.5.2. Results Banka Celje

Stress Test profile 2012	€ MM	% of total 2012 assets
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	176	8%
Profit before provisions (EOY 2012)	36	2%
Risk Weighted Assets (EOY 2012)	1 773	78%
	€ MM	**EOY 2012 CT1 ratio**
Core Tier 1 Capital (EOY 2012)	150	8%

	Base Case		Adverse Case	
Expected losses 2013 – 2015	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**
Current credit book (EOY 2012)	537	31%	636	37%
SME	236	44%	267	50%
Large Corporates	199	28%	242	35%
Real Estate Developers	75	47%	87	55%
Retail Mortgages	11	7%	21	12%
Retail Others	16	9%	19	11%
New credit book 2013 – 2015	12	n.a	14	n.a
Treasury assets	17	7%	33	14%
Total losses 2013 – 2015	567	**n.a**	683	**n.a**

	Base Case	Adverse Case
Expected available loss absorption capacity	**€ MM**	**€ MM**
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	176	176
Profit before provisions 2013 – 2015	28	40
Capital buffer[55] (EOY 2015)	36	79
Total loss absorption capacity (EOY 2015)[56]	**240**	**295**

	Base Case		Adverse Case	
Expected capital need / surplus (EOY 2015)	**€ MM**	**% of total 2012 assets**	**€ MM**	**% of total 2012 assets**
Capital shortfall incl. generation of new pro-forma DTAs	289	13%	339	15%
Capital shortfall excl. generation of new pro-forma DTAs	327	14%	388	17%

Œ

[55] EOY 2012 CT1 Capital in excess of EOY 2015 capital requirement based on estimated EOY 2015 RWAs

[56] Excluding pro-forma DTAs

6.1.5.6. Hypo Alpe Adria Bank

6.1.5.6.1. Profile Hypo Alpe Adria Bank

Key data Hypo Alpe Adria Bank EOY 2012

Total assets (in € MM)	1,901
Market share (in % of Slovenian assets)	4%
Net loan book (in € MM)	1,685
Tier 1 capital (in € MM)	148
Core tier 1 ratio (in % of RWA)	N/A

Sources: Hypo Alpe Adria Bank Annual Report EOY 2012
N/A = Data not available in the bank's Annual Report EOY 2012

Hypo Alpe Adria Bank loan book EOY 2012

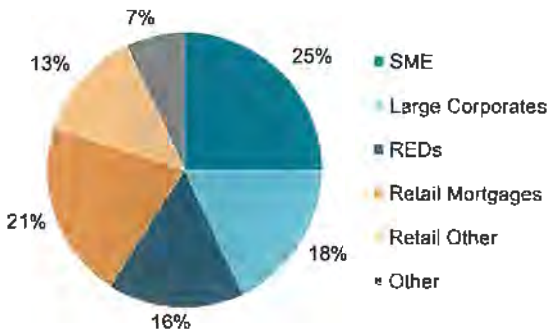

Source: Segmentation provided Hypo Alpe Adria Bank
Note: Segmentation pre-AQR adjustment

Hypo Alpe Adria Bank operates as a subsidiary of Hypo Alpe Adria Bank International AG, which is headquartered in Klagenfurt, Austria. The bank offers commercial and personal banking services in Slovenia. In terms of Slovenian banking assets, Hypo Alpe Adria Bank holds a 4% market share.[57] The bank was founded in 1999 and is based in Ljubljana.

Hypo Alpe Adria Bank's loan portfolio at YE2012 is broadly spread among the different loan segments.[58] During the period from 2011 to 2012, Hypo Alpe Adria Bank's Tier 1 capital decreased from EUR 158 MM in 2011 to EUR 148 MM in 2012.[59]

œ
[57] Calculation based on Annual Reports.
[58] Segmentation provided by Hypo Alpe Adria Bank.
[59] Hypo Alpe Adria Bank Annual Report EOY2012.

6.1.5.6.2. Results Hypo Alpe Adria Bank

Stress Test profile 2012	€ MM	% of total 2012 assets
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	67	4%
Profit before provisions (EOY 2012)	14	1%
Risk Weighted Assets (EOY 2012)	1 547	81%
	€ MM	**EOY 2012 CT1 ratio**
Core Tier 1 Capital (EOY 2012)	148	10%

	Base Case		Adverse Case	
Expected losses 2013 – 2015	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**
Current credit book (EOY 2012)	309	20%	374	24%
SME	134	33%	157	38%
Large Corporates	46	15%	62	20%
Real Estate Developers	121	44%	144	53%
Retail Mortgages	4	1%	6	2%
Retail Others	4	2%	5	2%
New credit book 2013 – 2015	8	n.a	9	n.a
Treasury assets	3	5%	9	17%
Total losses 2013 – 2015	**319**	**n.a**	**393**	**n.a**

	Base Case	Adverse Case
Expected available loss absorption capacity	**€ MM**	**€ MM**
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	67	67
Profit before provisions 2013 – 2015	23	25
Capital buffer[60] (EOY 2015)	40	80
Total loss absorption capacity (EOY 2015)[61]	**130**	**172**

	Base Case		Adverse Case	
Expected capital need / surplus (EOY 2015)	**€ MM**	**% of total 2012 assets**	**€ MM**	**% of total 2012 assets**
Capital shortfall incl. generation of new pro-forma DTAs	164	9%	189	10%
Capital shortfall excl. generation of new pro-forma DTAs	189	10%	221	12%

[60] EOY 2012 CT1 Capital in excess of EOY 2015 capital requirement based on estimated EOY 2015 RWAs

[61] Excluding pro-forma DTAs

6.1.5.7. Gorenjska Banka

6.1.5.7.1. Profile Gorenjska Banka

Key data Gorenjska Banka EOY 2012

Total assets (in € MM)	1,790
Market share (in % of Slovenian assets)	4%
Net loan book (in € MM)	1,187
Tier 1 capital (in € MM)	221
Core tier 1 ratio (in % of RWA)	N/A

Sources: Gorenjska Banka Annual Report EOY 2012
N/A = Data not available in the bank's Annual Report EOY 2012

Gorenjska Banka loan book EOY 2012

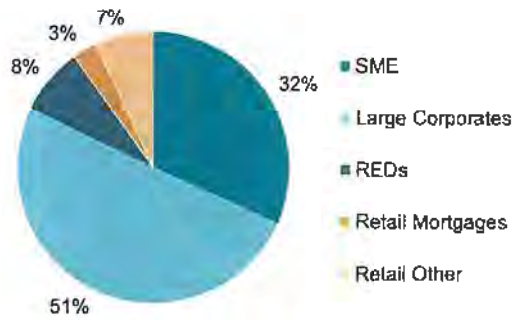

Source: Segmentation provided by Gorenjska Banka
Note: Segmentation pre-AQR adjustment

Gorenjska Banka provides banking services for legal entities, individuals, and sole proprietors primarily in Gorenjska, Slovenia. Its market share in terms of Slovenian banking assets amounts to 4%.[62] It was founded in 1955 and is based in Kranj, Slovenia.

Gorenjska's client focus is with institutional clients. More than half of the bank's loan book at YE2012 consists of large corporate loans and another 32% of small business loans.[63]

As a consequence of deteriorating asset quality, Gorenjska Banka's capital adequacy ratio has fallen between 2011 and 2012.Tthe bank's capital ratio was equal to 14% in 2012.[64]

œ
[62] Calculation based on Annual Reports.
[63] Segmentation provided by Gorenjska Banka.
[64] Gorenjska Banka Annual Report EOY2012.

6.1.5.7.2. Results Gorenjska Banka

Stress Test profile 2012	€ MM	% of total 2012 assets
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	157	9%
Profit before provisions (EOY 2012)	24	1%
Risk Weighted Assets (EOY 2012)	1 497	84%
	€ MM	**EOY 2012 CT1 ratio**
Core Tier 1 Capital (EOY 2012)	266	18%

	Base Case		Adverse Case	
Expected losses 2013 – 2015	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**
Current credit book (EOY 2012)	523	**40%**	592	**45%**
SME	253	66%	268	70%
Large Corporates	209	31%	250	37%
Real Estate Developers	58	48%	69	57%
Retail Mortgages	0	0.1%	0	0.3%
Retail Others	4	4%	5	5%
New credit book 2013 – 2015	16	n.a	18	n.a
Treasury assets	38	7%	79	15%
Total losses 2013 – 2015	**578**	**n.a**	**688**	**n.a**

	Base Case	Adverse Case
Expected available loss absorption capacity	**€ MM**	**€ MM**
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	157	157
Profit before provisions 2013 – 2015	22	11
Capital buffer[65] (EOY 2015)	151	193
Total loss absorption capacity (EOY 2015)[66]	**329**	**361**

	Base Case		Adverse Case	
Expected capital need / surplus (EOY 2015)	**€ MM**	**% of total 2012 assets**	**€ MM**	**% of total 2012 assets**
Capital shortfall incl. generation of new pro-forma DTAs	207	12%	274	15%
Capital shortfall excl. generation of new pro-forma DTAs	249	14%	328	18%

œ

[65] EOY 2012 CT1 Capital in excess of EOY 2015 capital requirement based on estimated EOY 2015 RWAs

[66] Excluding pro-forma DTAs

6.1.5.8. Raiffeisen Banka

6.1.5.8.1. Profile Raiffeisen Banka

Key data Raiffeisen Banka EOY 2012

Total assets (in € MM)	1,420
Market share (in % of Slovenian assets)	3%
Net loan book (in € MM)	1,035
Tier 1 capital (in € MM)	62
Core tier 1 ratio (in % of RWA)	9.0%

Sources: Raiffeisen Banka Annual Report EOY 2012

Raiffeisen Banka loan book EOY 2012

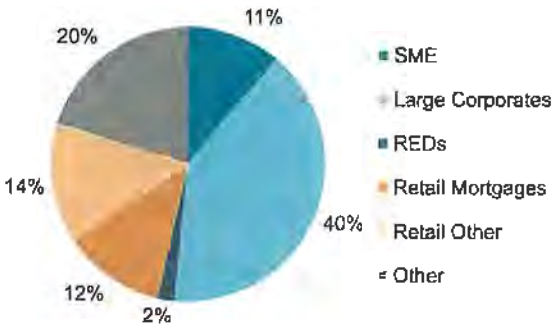

Source: Segmentation provided by Raiffeisen Banka
Note: Segmentation pre-AQR adjustment

Raiffeisen Banka is a subsidiary of Raiffeisen Bank International AG which operates as a universal bank through a network of subsidiary banks, leasing companies and numerous specialised financial services providers in 17 markets, while regarding Central and Eastern Europe as its home market. Raiffeisen Banka has 15 branches within Slovenia and is headquartered in Maribor. The bank holds a 3% market share in Slovenia in terms of total banking assets.[67]

The bank covers three business segments: Retail banking, corporate banking, and investment banking, with a customer focus on large corporates. Large corporate loans account for 40% of Raiffeisen's loan portfolio at YE2012.[68]

Between 2011 and 2012 Raiffeisen Banka kept its core tier 1 capital ratio stable at 9.0%.[69]

œ
[67] Calculation based on Annual Reports.
[68] Segmentation provided by Raiffeisen Banka.
[69] Raiffeisen Banka Annual Report EOY2012.

6.1.5.8.2. Results Raiffeisen Banka

Stress Test profile 2012	€ MM	% of total 2012 assets
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	56	4%
Profit before provisions (EOY 2012)	9	1%
Risk Weighted Assets (EOY 2012)	694	49%
	€ MM	**EOY 2012 CT1 ratio**
Core Tier 1 Capital (EOY 2012)	63	9%

	Base Case		Adverse Case	
Expected losses 2013 – 2015	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope**
Current credit book (EOY 2012)	160	20%	197	25%
SME	19	24%	23	29%
Large Corporates	90	21%	113	27%
Real Estate Developers	13	65%	15	76%
Retail Mortgages	4	3%	7	6%
Retail Others	34	23%	38	26%
New credit book 2013 – 2015	4	n.a	6	n.a
Treasury assets	14	9%	22	14%
Total losses 2013 – 2015	**178**	**n.a**	**225**	**n.a**

	Base Case	Adverse Case
Expected available loss absorption capacity	**€ MM**	**€ MM**
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	56	56
Profit before provisions 2013 – 2015	22	22
Capital buffer[70] (EOY 2015)	18	34
Total loss absorption capacity (EOY 2015)[71]	**95**	**112**

	Base Case		Adverse Case	
Expected capital need / surplus (EOY 2015)	**€ MM**	**% of total 2012 assets**	**€ MM**	**% of total 2012 assets**
Capital shortfall incl. generation of new pro-forma DTAs	72	5%	97	7%
Capital shortfall excl. generation of new pro-forma DTAs	83	6%	113	8%

[70] EOY 2012 CT1 Capital in excess of EOY 2015 capital requirement based on estimated EOY 2015 RWAs

[71] Excluding pro-forma DTAs

6.2. The top-down challenge perspective

6.2.1. *Purpose and scope of the top-down challenge (TDC)*

The top-down stress test provider was mandated by the Bank of Slovenia to perform an independent top-down stress test of the country's banking system. The results were used to challenge the capital shortfall projections of the bottom-up stress test. All key components of the banks' on- and off-balance sheet positions and profit & loss accounts were taken as a basis to build a predictive model for expected losses on credit exposure and loss absorption capacity. Since the top-down stress test provider did not have access to the banks' specific business plans, it based its work on high-level planning assumptions provided by the Bank of Slovenia. The top-down approach is focused on the specific risk patterns of the Slovenian banking market and is tailored to the respective situation regarding data availability. Since no local bank is operating advanced regulatory capital measurement approaches, specific restrictions regarding availability and quality of credit data were incorporated in the top-down model. By their nature, top-down and bottom-up approaches differ significantly from each other and are comparable only to a certain extent. Figure 601 sets the scene for the scope of the top-down challenge in more detail.

Figure 601: Scope of the top-down challenge exercise

6.2.2. *Data sources*

The top-down stress test provider has built its model mostly on data received from the Bank of Slovenia and in consolidated format (mostly segment level) from the bottom-up stress test and AQR providers. To define the anchor points for key model parameters and assumptions, the top-down stress test provider also used relevant data from both comparable markets and market constellations. For an overview of data provided by the parties please refer to figure 602 below.

Figure 602: Data sources of the top-down stress test provider

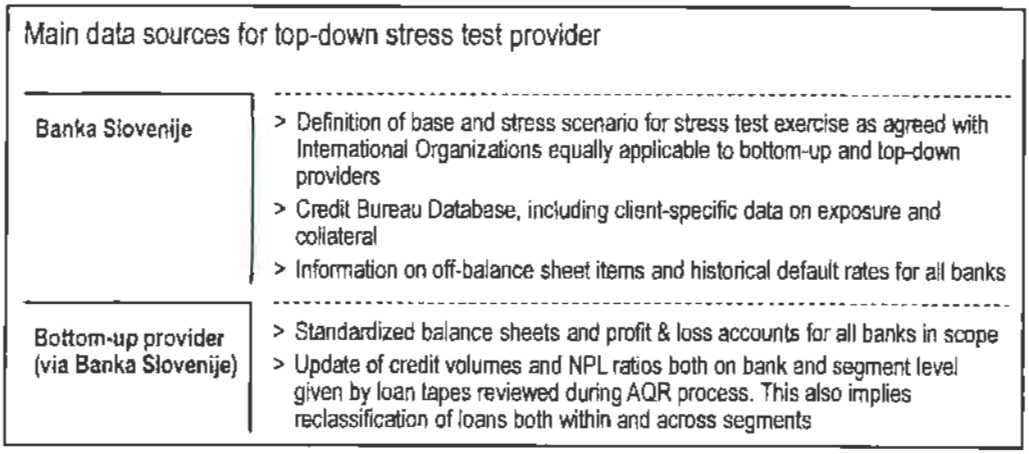

Quality and quantity of data on historical default rates that could be provided by the Bank of Slovenia (especially in the retail segment) was too limited to be used as a direct model input. Regarding quality of data it needs to be specifically considered that downturn effects cannot be observed in historical PD data, as Slovenia never passed through a full economic cycle since its independence in 1991.

Even though neither historical nor derived LGDs were available, the data set provided by the Bank of Slovenia was sufficient to forecast LGDs for 2013-2015 with adequate accuracy. The Bank of Slovenia 's Credit Bureau Database served as a valuable source as it contains comprehensive and exhaustive client-specific data on exposure and collateral.

Bottom-up and top-down stress test provider aligned the starting point of their stress testing exercises – this holds especially true for exposure at default on segment level.

6.2.3. *Calculation methodology applied*

The top-down stress test provider has tailored its proven framework (see figure 603) to the specific situation in Slovenia to calculate the total expected capital need of the Slovenian banking system on individual bank level:

Figure 603: The top-down stress test framework for calculating capital need/surplus

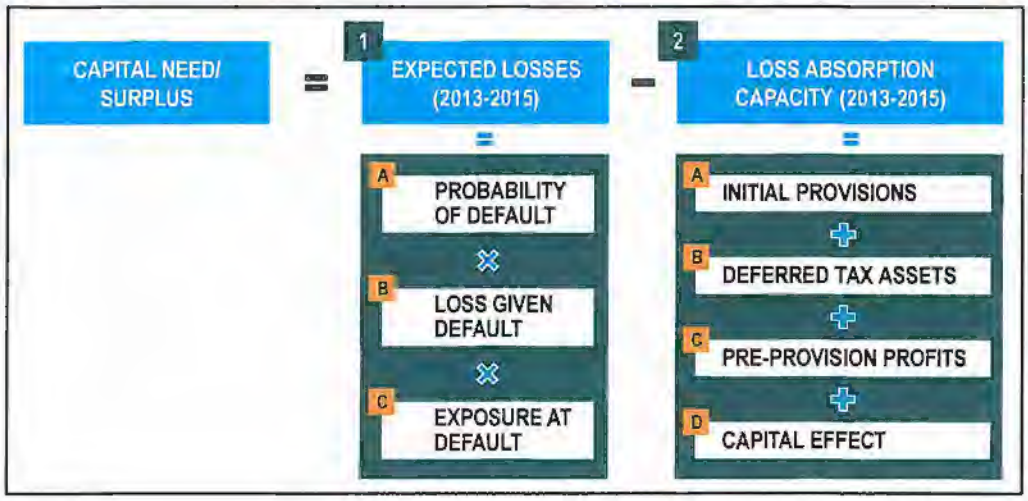

Capital need/surplus results as a difference between expected losses and loss absorption capacity for the period 2013-2015.

1. Expected losses

A) *Probabilities of default* modeling was based on the relationship of historic default rates, NPL stock, the PD-NPL relationship and macroeconomic development. For each bank in scope, the top-down stress test provider conducted a segment-level modeling exercise. To reflect the outcome of the AQR process, an adjustment to the starting point (end 2012 default rates) was made. Furthermore, the downturn market correlation of PD and NPL as well as PD sensitivity factors were considered. Based on these factors, together with macroeconomic scenarios, the top-down stress test provider established its PD forecast for the period 2013-2015.

B) *Loss given default* modeling was built on existing the Bank of Slovenia 's Credit Bureau data that contains detailed loan exposure and collateral information aggregated on the client level. Exposure was split into (i) secured and (ii) unsecured components. For (i) secured exposure, specific haircuts were applied for each type of collateral. Haircut development was modeled based on macroeconomic indicators – GDP and housing price index. Given the low liquidity of the real estate market, the top-down stress test provider used conservative initial haircuts for commercial and residential property (e.g. ~80% for non-performing commercial real estate property). The top-down stress test provider calculated (ii) unsecured exposure by deducting secured exposure from total gross exposure. It then applied a reference loss for the resulting unsecured exposure. The resulting LGDs were aggregated for each bank individually on the segment level taking into consideration each bank's collateralization volume and structure in the Credit Bureau Database. To refine and fine-tune LGDs for Slovenian banks, the top-down stress test provider used its experience from other stress tests, historic market figures and inputs from individual banks as anchor points.

C) *Exposure at default* was modeled independently for every segment and bank. The starting point was the loan tape volume at the end of 2012 with distinctive performing and non-performing portfolio shares as identified by the AQR providers. Gross credit growth was modeled according to the macroeconomic scenarios. Non-curable 2012 NPL stock was written off in 2013. This implies that the cured part of the portfolio starts performing in the same year, which increases exposure in subsequent years. This is a rather conservative assumption as recovery rates are almost negligible. The top-down stress test provider incorporated off-balance sheet credit exposure in the top-down model via credit conversion factors based on benchmarks mainly from commercial banks.

2. Loss absorption capacity

A) *Initial provisions* were provided by the Bank of Slovenia and were assumed to be fully loss absorbing. From a top-down perspective, no country-level differentiation was carried out. The top-down stress test provider did not incorporate any minimum requirement of loan loss provisions by the end of 2015.

B) To calculate *deferred tax assets* (DTAs), a flat corporate tax rate of 17% was assumed. DTAs from losses were initially assumed to be fully loss absorbing; DTAs arising from temporary differences that were in aggregate equal to or less than 10% of relevant core tier 1 equity were not. The Basel III approach was used to phase in accrued DTAs in 2015. In accordance with the Bank of Slovenia, deferred tax assets were calculated but excluded from final top-down figures.

C) Differentiated forecasts for key components of the profit & loss account were used to derive *pre-provision profits* on the bank level assuming that earnings were fully retained:

i) To establish net interest income, the top-down stress test provider modeled interest income and interest expenses separately. This was done by taking both the Bank of Slovenia 's macroeconomic scenarios as well as expected losses from top-down model and their effects on volumes and interest rates into account.

ii) Other operating income (namely net fee and commission income) was estimated for 2013-2015 based on linear regressions using macroeconomic variables.

iii) Other income was estimated by taking a historic average of the respective components on the bank level, adjusting them for known one-off effects.

iv) Given that most of the banks in scope had already undertaken significant measures to improve efficiency in the previous years, the outlook for the next few years was rather conservative. Total non-interest expenses were expected to remain on 2012 levels in 2013-2015.

D) To calculate the *capital effect*, the Core Tier 1 Capital at the end of 2012 was taken as a starting point and both loss absorption capacity and expected losses for 2013-2015 were taken into account. Risk-weighted assets were modeled as the total of credit, operational and market risk-weighted assets on an annual level. Credit risk-weighted assets were calculated using the Standardized Approach of Basel II capital adequacy rules – volume changes resulting from expected losses were anticipated. Operational risk-weighted assets

were calculated using the Basel II Basic Indicator Approach (BIA). Market risk-weighted assets were estimated to account for a constant share of total risk-weighted assets. A required Core Tier 1 Capital ratio of 9% in the base and 6% in the stress case was applied. The capital effect was stated as the difference between realized and required Core Tier 1 Capital in 2015.

6.2.4. *Results from a TDC perspective*

All results presented below exclude deferred tax assets. Loan loss provisions for 2012 are fully loss absorbing. Minimum loan loss provisions by the end of 2015 are excluded from every representation. Losses from treasury assets were not in the top-down stress test provider's scope of work. Therefore, bottom-up treasury asset losses were added to credit losses calculated by the top-down stress test provider to make top-down figures comparable with the bottom-up stress test results. Segmentation was adjusted for misclassifications to show accurate segments.

As shown in Figure 604, total system capital need is 2,7 € BN in the base case and 3,3 € BN in the stress case.

Figure 604: System-wide results

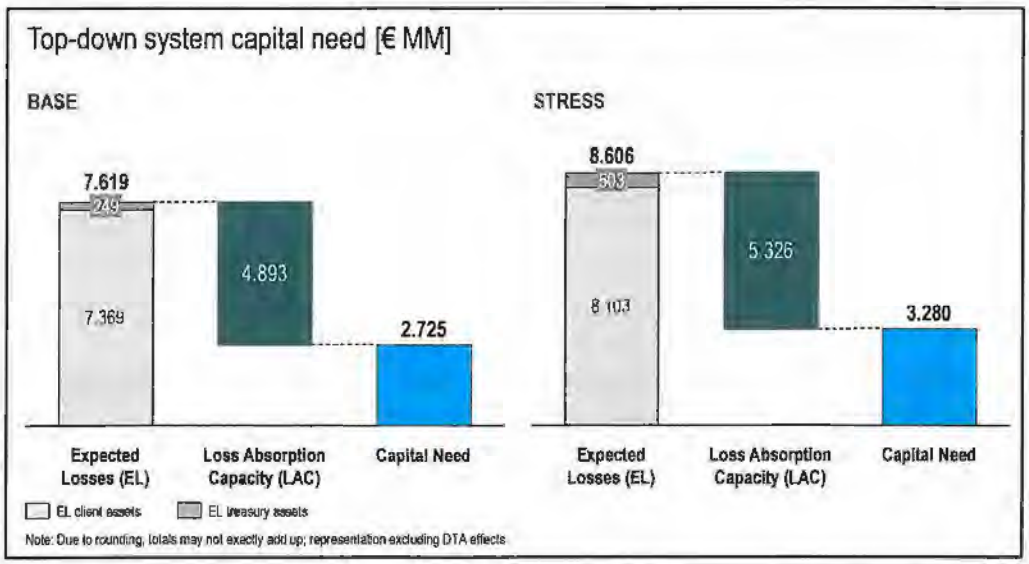

For the three largest banks – Nova Ljubljanska Banka, Nova Kreditna Banka Maribor and Abanka – the capital need is 1,5, 0,4 and 0,4 € BN in the base case and 1,8, 0,5 and 0,5 € BN in the stress case, respectively (see Figure 605). Total capital need for the remaining 5 banks in scope is 0,5 € BN in the base case and 0,6 € BN in the stress case.

Figure 605: Results for the system as a whole, the top 3 banks and the remaining 5 banks

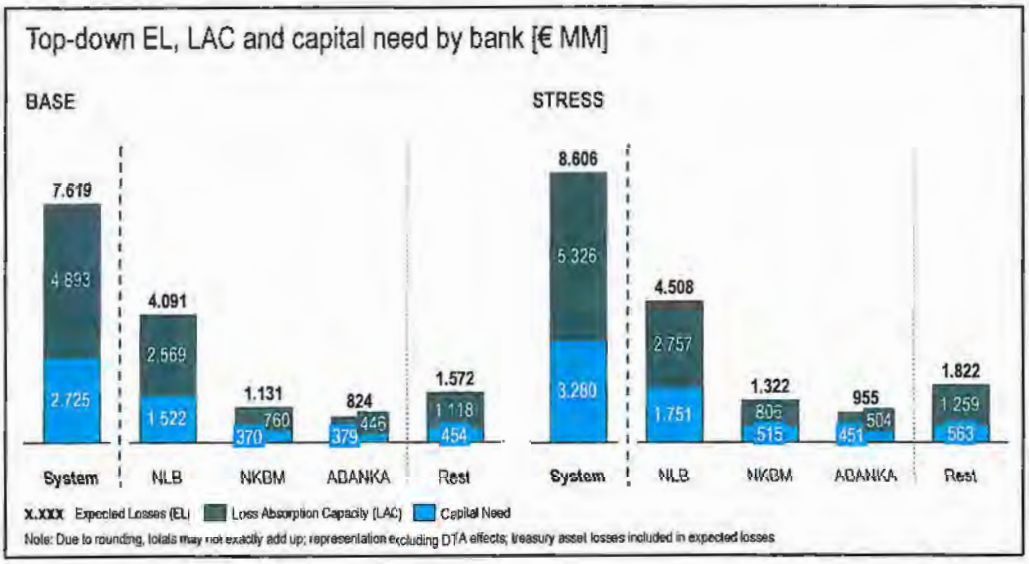

Figure 606 provides a breakdown of system losses by segment. Commercial segment losses represent more than 90% of total losses, confirming that the Slovenian retail sector is neither debt overloaded nor affected by the crisis. Large corporates and real estate developers are the biggest loss makers, each accounting for more than 30% of total losses. In both cases, the majority of losses come from the 2012 non-performing book, although the relative share of performing book losses increases in stress scenario as a result of additional defaults in the forecast period.

Figure 606: Expected losses by segment

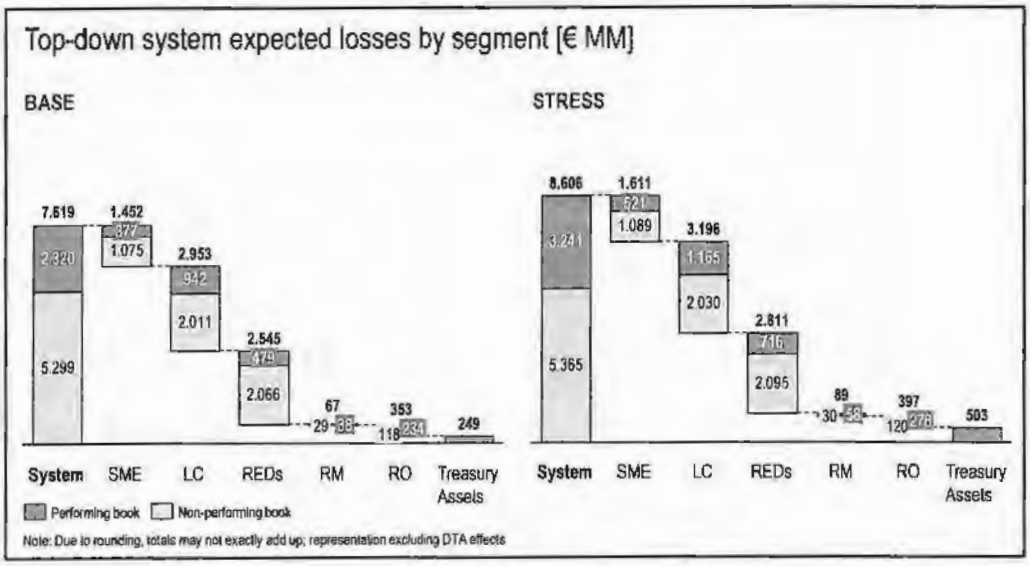

6.2.5. *Root causes of deviations between bottom-up stress testing and top-down challenge*

As a consequence of the top-down respectively bottom-up approach applied, different data sources and methodologies were used by the bottom-up and the top-down stress test provider. Deviations between bottom-up stress test and top-down challenge results are therefore a logical consequence and expected to occur.

The differences between bottom-up stress test and top-down challenge originate in (i) loss absorption capacity and (ii) expected losses (see Figure 607). During the reconciliation phase, both (i) and (ii) were thoroughly explained, recognized and fully understood. Potential deviations due to errors in calculation could be excluded on both sides based on an exercise where key parameters between top-down and bottom-up model where exchanged to challenge the calculation of the bottom-up stress test. As a conclusion the root cause for the deviations results from different data and methodological approaches applied in the top-down respectively bottom-up stress tests. The below chapter provides an overview of the main differences in the expected losses and the loss absorption capacity.

Figure 607: System-wide expected losses and loss absorption capacity differences

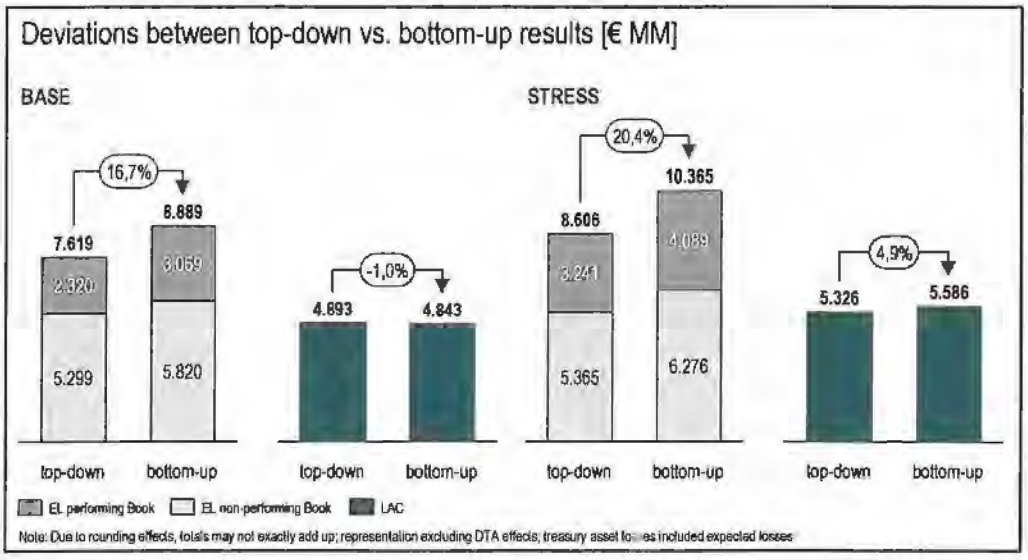

The expected losses are the major driver of deviations between the two results. In the base case, bottom-up loss projections are 16,7% higher than those provided by the top-down stress test provider, while the difference in loss absorption capacity is marginal (-1,0%). In the stress case, these differences are 20,4% and 4,9%, respectively. The combined effect from the expected losses and loss absorption capacity results in the overall capital need difference of 1.320 € MM in the base and 1.498 € MM in the stress case. During the top-down challenge process, all differences were reconciled. A large part of the difference comes from the risk parameters for Nova Kreditna Banka Maribor and Abanka as depicted in Figure 608.

Since the bottom-up and the top-down stress test provider are using common EADs, deviations related to PDs, LGDs and LAC are described separately in the following paragraphs.

Figure 608: Expected loss ratios

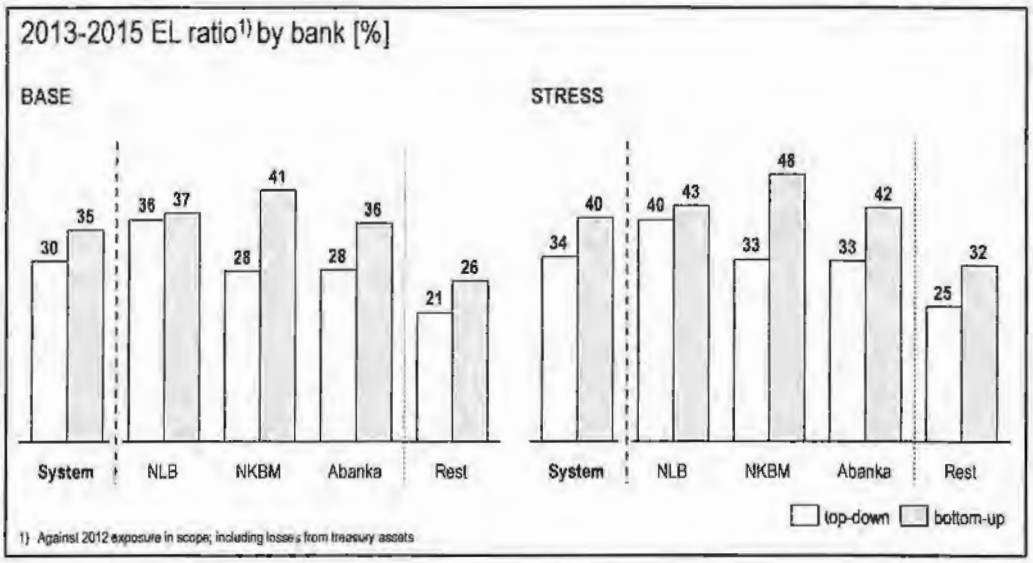

6.2.5.1. LGD deviation sources

Three main drivers contributed to differences in LGD projections. First, whereas AQR and Bank data were used in the bottom-up stress test exercise, the top-down challenge was performed with the official Credit Bureau dataset. The Credit Bureau dataset is a centtralized database administered by the Bank of Slovenia, ensuring lack of bias and consistent data collection.

Second, the underlying LGD estimation approaches are different. In the bottom-up stress test a detailed structural approach for LGD of secured loans was applied, modeling the driver components (LGL and cure rates) in a differentiated fashion (for performing / non-performing loans, types of collateral etc.) for the banks. For unsecured loans, the LGDs were modelled based on the correlation of LGD and PD. The top-down stress test provider calculated LGD values individually for each bank on client level, depending on their collateral portfolio. Consequently, collateralization rates are a crucial factor in the top-down approach and a major driver of differences among banks. For instance, LGDs for Nova Ljubljanska Banka are higher due to lower collateralization (74% in Q4 2012) than for Nova Kreditna Banka Maribor and Abanka (149% for both banks in Q4 2012).

Third, the top-down approach links the haircuts on collaterals directly to the macroeconomic forecasts. Defined GDP and house pricing index are forecasted to stagnate or decrease in the next few years, hence the LGDs calculated by the top-down stress test provider increase accordingly.

6.2.5.2. PD deviation sources

The major sources of difference in the PD calculation between the two stress tests come from different data sources used. In the bottom-up stress test more granular data was available, thus, PDs were estimated on the client level, while the top-down stress test provider based its forecasts for each bank on the segment level. On the bank level, most of the deviation is accounted for by Nova Kreditna Banka Maribor and Abanka. Similar to the LGD deviations, there is evidence that the calculations of the bottom-up stress test result in higher defaulted volume projections as shown in Figure 609.

Figure 609: Default volumes 2012 actual and 2013-2015 projection

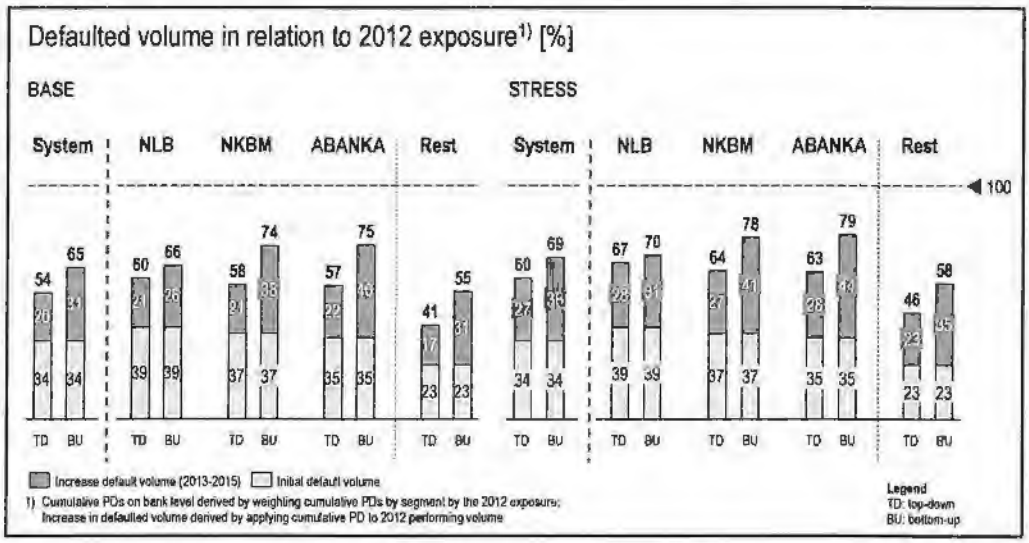

6.2.5.3. LAC deviation sources

In terms of loss absorption capacity, the differences between top-down and bottom-up stress test results are no more than 1% in the base case (65 € MM) and -5% (-260 € MM) in the stress case: These small differences can be explained as follows:

First, the capital effect is directly linked to expected losses: Higher loan portfolio write-offs translate into lower volumes and thus less risk-weighted assets. This, however, reduces capital requirements, which increases loss absorption capacity. Assuming a going concern, losses also increase the level of deferred tax assets. However, since DTAs are explicitly excluded from every representation, this effect did not find its way into the report.

Second, profit and loss statements are modeled differently. In both, the top-down and bottom-up stress tests key components were projected individually: Net interest income (interest income minus interest expenses), other operating income, other income and total non-interest expenses. Except for net interest income, methodologies of both approaches are reasonably aligned. The top-down stress test provider models its interest income and interest expenses based on both the Bank of Slovenia 's macroeconomic scenarios as well as expected losses as calculated by top-down model and their respective effects on volumes and interest rates. In

the bottom-up stress test , on the other hand, interest income was modelled on the loan/product level, whereas interest expenses were modeled on the deposit/product level. The level of granularity is therefore not comparable and constitutes a main driver of differences in the final LAC results.

7. Conclusion from the stress testing exercise

7.1. Summary and interpretation of results

The Bank of Slovenia assesses that the calculated estimates of the banks' capital shortfall based on both stress test approaches are very conservative. Stress tests using the bottom-up approach, measured as a deficit in Core Tier 1 capital in the adverse scenario over a three-year period, result in a shortfall of EUR 4.8 billion. This result confirms that three-quarters of expected losses can be expected from the operations of the three largest banks, which have been hit hardest to date by the financial crisis. The Bank of Slovenia also finds that the results reliably confirm the low expected losses from credit risk associated with the household sector, while exposure to the segment of small enterprises is somewhat higher. Exposure is highest to the segment of large enterprises and to the real estate developers, which has been hit hardest by the crisis. This fact provides an opportunity for the gradual recovery of the segment that most drives the economy. Credit risk losses can be expected over the next three years primarily in the part of the portfolio that has already been recognised in the portfolio of non-performing claims or was identified as such during the asset quality review. These losses are already covered in part by previously created impairments.

Stress tests using the bottom-up approach are based fully on an independent asset quality review. The asset quality review process, which proved demanding for the banks, identified a relatively high proportion of loans reclassified from lower-risk to higher-risk ratings, as well as assets that the banks previously treated as high-quality to the category of non-performing claims. A high level of credibility of the aforementioned process was also ensured by the use of conservative assumptions for incomplete assessments of input data.

The fact that the assessment of the capital shortfall over the next three years was carried out in a conservative and prudent manner is confirmed by an assessment of these results through stress tests carried out using the top-down approach. This assessment explains the source of discrepancies in assessments of the capital deficit under both approaches. Although the assessed capital shortfall using the top-down approach is lower at EUR 3.3 billion taking into account conservative assumptions based on more aggregate data from the Bank of Slovenia's loan register and is based on a different approach, this confirms the high level of conservatism in the assessments deriving from the bottom-up approach.

Further enhancement of the credibility of the aforementioned assessment is the Bank of Slovenia's calculation of the capital shortfall published in May 2013 in the amount of EUR 2.4 billion applying conditions from the adverse scenario.[72] In spite of the same starting point, the Bank of Slovenia performed a calculation at the end of 2012 for just two years using data that was not used as the basis for the asset quality review performed six months later, and using a different macroeconomic scenario that simulated a shorter but deeper recession. Despite the relatively better comparability of the results of the capital shortfall

œ

[72] http://www.bsi.si/iskalniki/sporocila-za-javnost.asp?Vsebinald=15881&Mapald=137#15881

under both assessments using the top-down approach, the bottom-up approach was confirmed as credibilble by the aforementioned assessment.

The Bank of Slovenia will use the assessed deficit in Core Tier 1 capital of EUR 4.8 billion for the purpose of calculating capital requirements. The conservatism of the aforementioned assessment is confirmed by two independent assessments; the top-down stress test approach and the Bank of Slovenia's assessment. The Bank of Slovenia's aim in applying the conservative assessment of the banks' capital deficit is to ensure the stability of the banks and a sufficient level of capital to revive lending to the non-banking sector in the context of medium-term conditions of weak economic growth. In order to ensure real long-term improvement in conditions at the banks and in the economy overall, it is very important that the performance of stress tests and the definition of the capital deficit be followed by the implementation of measures, not only to strengthen the banking system, but also relating to economic and fiscal policy.

7.2. Measures

7.2.1. Immediate measure to strenghten the banks

Measure 1: Determination of four approaches to restructuring and coverage of the capital deficit, and classification of the banks with regard to the results of the comprehensive review

The banks have been classified into four groups with regard to the measures taken to date by the Bank of Slovenia and with regard to the results of the comprehensive review. The actions of the banks, the Bank of Slovenia and the government will vary for each group.

Group 1: The banks that had unresolved Bank of Slovenia measures requiring a capital increase even before the beginning of the comprehensive review, and are in the process of having state aid approved	NLB, NKBM, Abanka
Group 2: The banks that may potentially have a capital shortfall by the end of 2015	Banka Celje, UniCredit Banka Slovenija, Gorenjska banka, Hypo Alpe-Adria-Bank, Raiffeisen banka

Group 3: The banks that were not included in the comprehensive review	SID, Banka Koper, SKB, Banka Sparkasse, Sberbank, Deželna Banka, Delavska hranilnica, Hranilnica Vipava, Hranilnica Lon
Group 4: The banks that are subject to Bank of Slovenia extraordinary measures aimed at an orderly wind-down.	Factor banka, Probanka

The banks in Group 1 have already drawn up restructuring plans, which have been examined by the Bank of Slovenia and the European Commission (DG Comp) together with the results of the stress tests. Capital increases with the wipe out of qualified liabilities (towards shareholders and holders of hibrid and subordinated instruments) in capital will be executed immediately after the approval of state aid for the banks by the European Commission. The banks will also transfer the majority of their non-performing claims to the BAMC by the end of the year.

Calculation of requisite capital increase for banks in Group 1

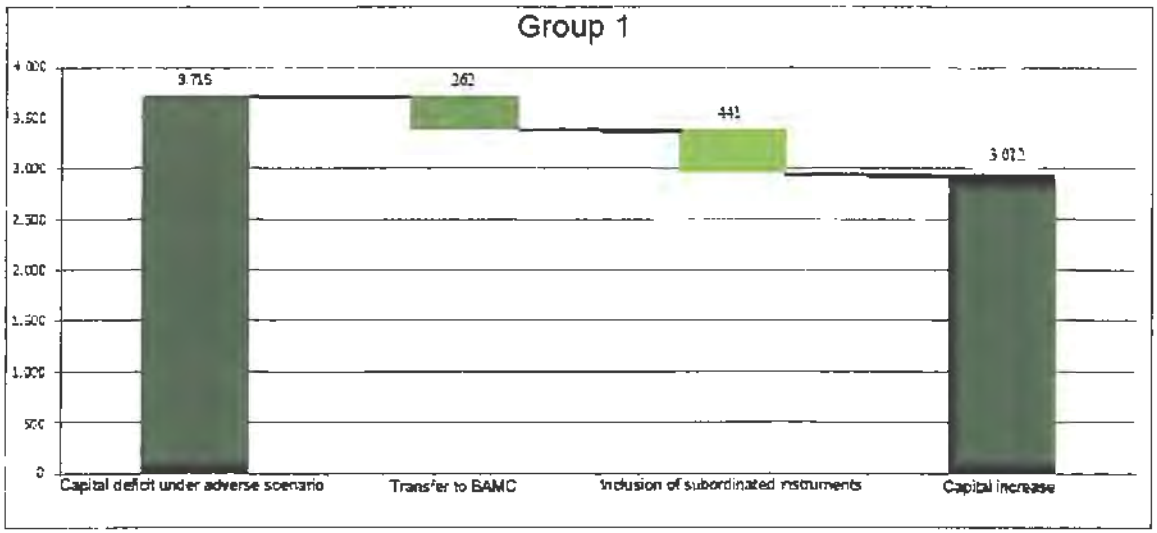

(Figure: Capital deficit under adverse scenario Transfer to BAMC Inclusion of subordinated instruments Capital increase)

Under the Bank of Slovenia measure the banks in Group 2 need by the end of January 2014 to draw up a capital strengthening plan that will demonstrate long-term viability, and to draw up measures to cover the capital deficit. Should their actions (primarily an influx of capital from existing owners, a search for new investors, the sale of claims and other assets, and

other measures to strengthen capital adequacy) prove fruitless by 30 June 2014, they will be able to request state aid in accordance with European Commission rules.

As part of its ordinary supervisory activities, the Bank of Slovenia will provide an assessment of capital risk at the banks in Group 3 using the same approach as at the banks included in the comprehensive review.

The capital for the orderly wind-down will be provided for the two banks in Group 4 by the government. The capital increase from the government will be carried out by means of the wipe out of qualified liabilities.

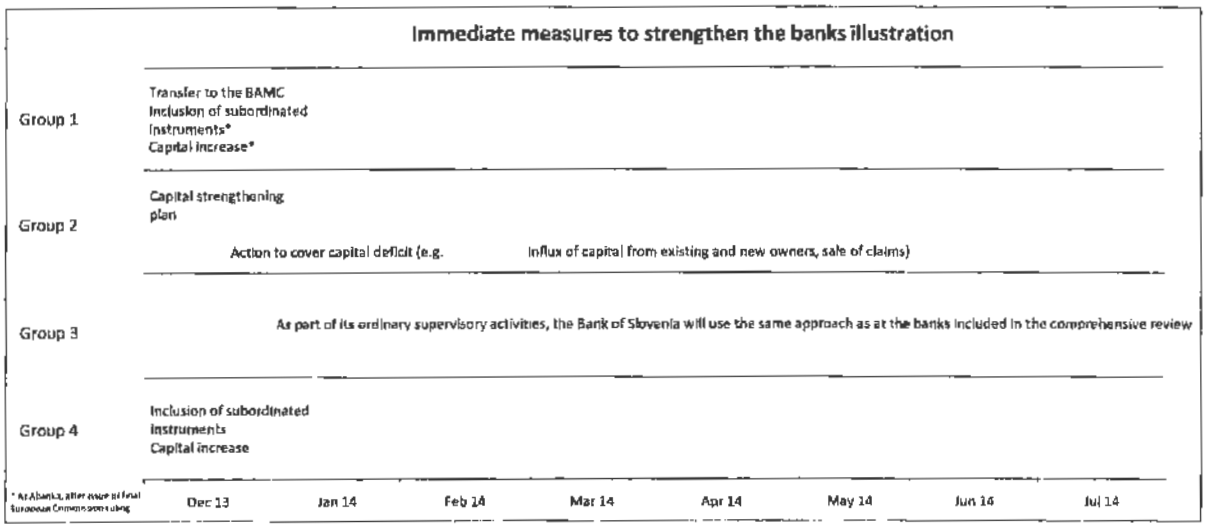

Measure 2: Immediate capital increase at the banks in Group 1 in accordance with state aid rules: preparation of capital increase and restructuring plan in accordance with the requirements of the European Commission (DG Comp)

During their most recent capital increases NLB and NKBM drew up restructuring plans, which have been updated to include the results of the comprehensive reviews and the stress tests. The following had to be disclosed in their restructuring plans:

a) long-term viability
b) appropriate burden sharing

c) measures for preventing distortions of competition.

Abanka has now begun drawing up its restructuring plan.

The Bank of Slovenia will issue (or has already issued) the banks with extraordinary capital increase measures, which will include the wipe out of all qualified liabilities, a capital increase from the government and the transfer of non-performing claims to the BAMC.

Measure 3: Required burden sharing by shareholders and junior creditors

The National Assembly of the Republic of Slovenia has adopted a new Banking Act, which with the aim of burden sharing allows the Bank of Slovenia to pronounce a restructuring measure including the participation of shareholders and holders of hibrid and subordinated instruments, namely it can require them to contribute to bank restructuring. The measure is carried out on the basis of a decision by the Bank of Slovenia, where the principle is that creditors cannot be placed in a worse position than they would be in ordinary bankruptcy proceedings.

Measure 4: Transfer of non-performing claims to the Bank Asset Management Company (BAMC)

NLB and NKBM are obliged, along with their other activities to transfer a portion of their non-performing claims to the BAMC. The list of claims for transfer was reviewed by the external auditor, and approved by the inter-departmental committee in accordance with the ZUKSB and by the European Commission's DG Comp.

Measure 5: Capital increases at the banks

For the banks in Group 1, the money for the capital increases is being provided by the Government in line with the EU state aid rules and with the approval of the European Commission. At Abanka the capital increase will be carried out when the European Commission has issued a final ruling. Because the state aid approval process is not yet complete, Abanka has been issued with a temporary requirement for a capital increase to attain a capital adequacy of 9%. At all three banks the capital increase provided by the government will be an amount derived from the capital shortfall identified by the end of 2015 under the adverse scenario.

The banks in Group 2 will draw fresh capital from existing owners (including foreign parent companies) or new owners, or will use other measures to strengthen capital adequacy. Should they be unable to take measures to strengthen capital themselves, they will he ahle to request state aid within the framework of the ZUKSB in accordance with European Commission rules.

Measure 6: Provision of liquidity loan as last resort

The Bank of Slovenia is ready to ensure the solvency of banks facing temporary liquidity difficulties by acting as a lender of last resort. The Bank of Slovenia issues loans of last resort in accordance with ECB rules.

Measure 7: Further activities of the Bank of Slovenia

The Bank of Slovenia has sent all the banks a letter drawing attention to the findings of the asset quality review with regard to credit portfolio approval and monitoring procedures. In conjunction with the Slovenian Institute of Auditors (SIR) it sent the banks additional guidelines for the valuation of financial assets and real estate collateral, and for the treatment of restructured loans.

As in previous years, the Bank of Slovenia intends to carry out similar stress tests at all the banks in 2014. Under the single supervisory mechanism, stress tests will also be conducted at NLB, NKBM and SID banka by the ECB.

7.2.2 Estimated capital adequacy of the banking system and level of non-performing loans immediately after the execution of measures

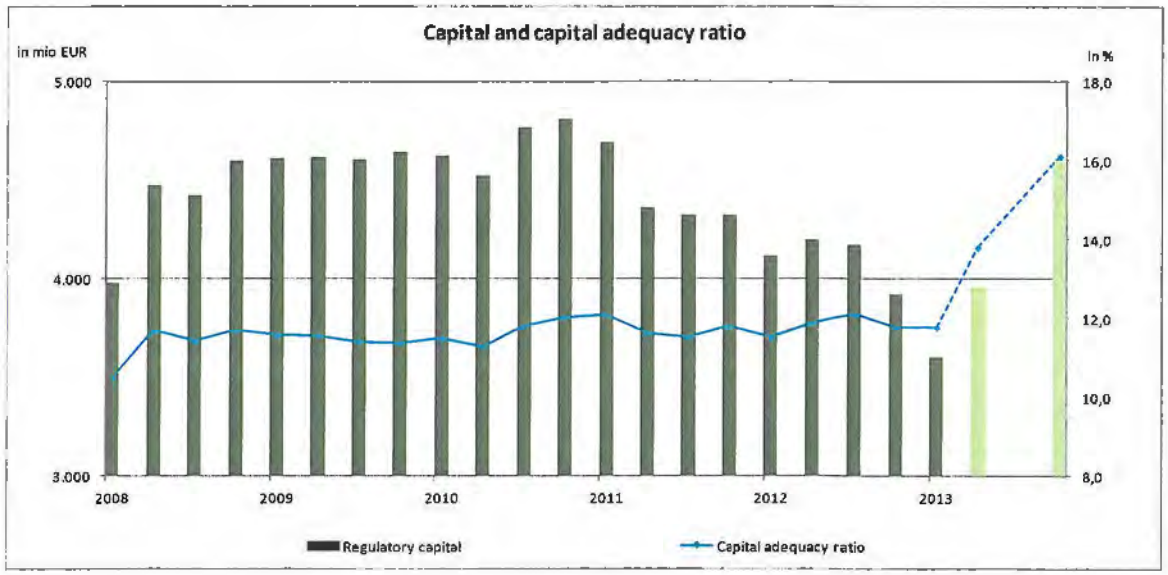

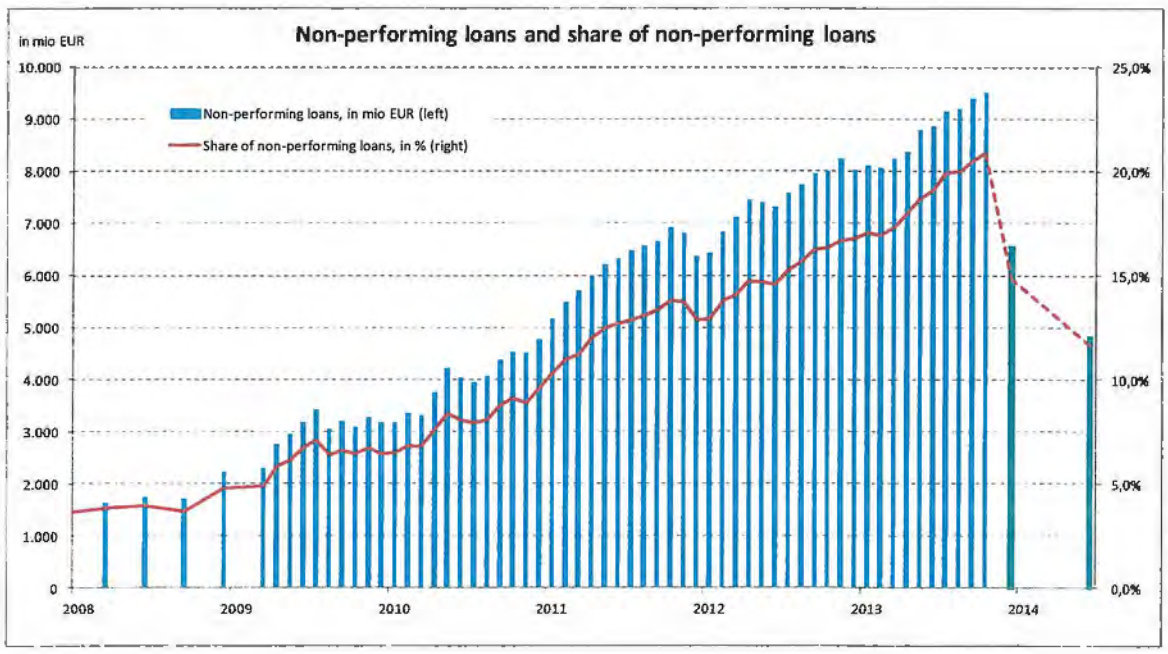

7.2.3 Overall projected fiscal effects

in mio EUR	Capital increase in cash	Capital increase in non-cash contribution	Capital increase Total
NLB			
NKBM	619	251	**870**
Abanka	348	243	**591**
Total	**2.107**	**905**	**3.012**
Factor banka	160	109	**269**
Probanka	160	16	**176**
Total	**320**	**125**	**445**

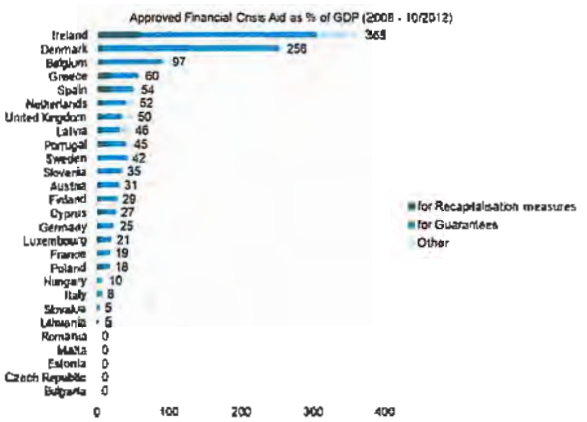

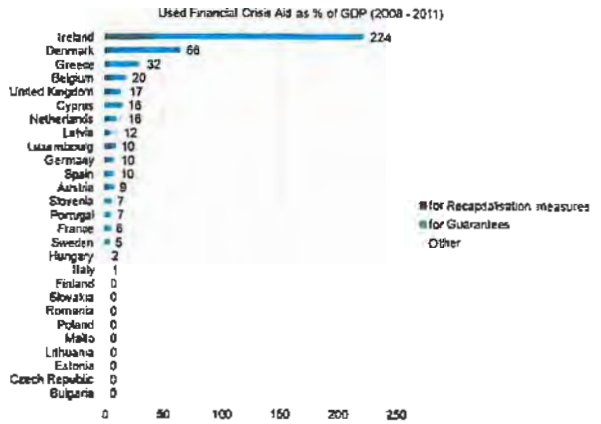

7.2.4 Strengthening of the Banking Supervision

Banking supervision is being reformed at the European Union level, which will also impact supervision in Slovenia. Of key importance is the transition to the **Single Supervisory Mechanism** (SSM). The regulation outlining the Single Supervisory Mechanism (Council Regulation (EU) No. 1024/2013) entered into force at the beginning of November 2013. The European Central Bank (ECB) will assume supervisory tasks in full in November 2014. Until that time, the competent national authorities of Member States will carry out the comprehensive assessment of credit institutions, the supervision of which will be assumed directly by the ECB.

The comprehensive assessment will comprise three parts: an assessment of banking risks, an asset quality review and stress tests. The comprehensive assessment will include 130 credit institutions, including three Slovenian banks: NLB, NKBM and SID banka. With the assumption of responsibilities by the ECB, supervision will be carried out on the basis of standard methodologies in all Member States. This will result in further stability and transparency, and investor confidence in the banking system.

Due to all of the new tasks that the new legislation imposes on the banking supervisor and the adaptation required due to the establishment of the Single Supervisory Mechanism, supervision must be enhanced, both in terms of additional human resources and in terms of changes to the organisational structure and processes.

The existing supervisory manual, which covers the processes, procedures and methodology of supervision, will be harmonised to a great extent with the SSM supervisory manual, including for those banks that will not be included directly in the SSM. Planned improvements to the existing methodology primarily relate to the introduction of quantitative indicators and qualitative estimates in the assessment of the banks' risk profile.

The system of micro-prudential risk indicators will be expanded and supplemented with macro-prudential risk indicators. The system of indicators will serve as the basis for monitoring the position of specific banks and the banking system as a whole, supervision, measures in line with legally defined powers, in terms of hoth micro-prudential and macro-prudential supervision, and potential decisions on the use of resolution mechanisms.

The merging and upgrading of loan registers for corporates (curretnly run by the Bank of SLovenia) and retail customers (currently run by a private company owned by banks) In the

future the central loan register (CLR) must facilitate the effective exchange of data to a limited extent with other loan registers in the EU and between the users of the Slovenian CLR, with the aim of improving risk management.

Also envisaged is the reform of the financial system in the direction of a single supervisor. A new structure of supervisory bodies could be established following the adoption of Solvency II rules in the new Act Governing Insurance and Stabilisation of the Banking System.

7.2.5 Consolidation

The structure of bank funding, the accumulated losses, the continuous deterioration of the quality of the credit portfolio and the accelerated deleveraging by the banks raise the issue of a sustainable size of the Slovenian banking sector, both in terms of the number of banks and the size of assets under management. The consolidation of the banking sector is urgent in the current conditions in Slovenia, where the further contraction of the banking system, due to the restructuring and divestment of non-banking activities, and weak economic growth can be expected.

The consolidation of the banking sector must focus primarily on ensuring capital stability, the dispersion of risks, a stable structure of funding and increased profitability, which would allow the banks to generate internal capital flows via retained earnings. Successful consolidation, with an improvement in the capital adequacy of the banks, and the improved dispersion of risks would mitigate the negative effects on lending activity. Sufficiently capitalised banks would find it easier to access the wholesale funding market at acceptable prices. Lower funding costs would allow the banks to operate with a higher net interest margin, which would increase the profitability of the banking sector. The consolidation of the banking sector is also expected to bring synergies related to cost-efficiency through lower operating costs.

The Bank of Slovenia believes that, in the context of current conditions and expectations, the consolidation of the banking sector is a natural process that will also be supported in the scope of the regulator's powers. A total of 21 banks (and three savings banks) were operating in Slovenia when the financial crisis broke at the end of 2008. Today that number stands at 20, with two other banks in the process of orderly wind-down. The number of banks is expected to decline to 15 or 16 by the end of 2015 in the scope of continuing consolidation. In that context, the size of the banking system would remain at 140% of GDP. The reduced number of banks will increase efficiency and contribute to economies of scale. The impetus for consolidation must thus come primarily from the owners of banks, both domestic and foreign private investors, and the government as the largest owner of the banks under majority domestic ownership.

7.2.6 Improvement of the legislative framework

In 2012 and 2013, a few key acts were adopted that facilitated the implementation of measures to strengthen financial stability:

- **The Measures of the Republic of Slovenia to Strengthen the Stability of Banks Act (Official Gazette of the Republic of Slovenia, No 105/12; hereinafter ZUKSB)** entered into force on 28 December 2012 and the implementing regulation based thereon that regulates the management of non-performing loans and other risk-weighted asset items of a bank. The Bank Asset Management Company (BAMC), the objective of which is the implementation of measures under this Act in such a way to ensure the efficient use of public funds and the recovery of budget funds, the stimulation of lending to the non-financial sector, the establishment of conditions for the sell off of the government's capital investments in banks, was established on the basis of this Act.

- **The Act Amending the Banking Act (Official Gazette of the Republic of Slovenia, No 105/12) (hereinafter: ZBan-1J)** entered into force on 28 December 2012. The objective of the ZBan-1J is to establish a special legal regime for resolving banking system issues resulting from limited possibilities for securing appropriate sources of funding, in particular for ensuring capital adequacy. The Act follows the principles emphasised by the European Commission in its draft directive establishing a framework for rescuing and restructuring credit institutions and investment firms. In accordance with the ZBan-1J, the Bank of Slovenia as a bank supervisor may adopt measures against a specific bank that breaches risk management and capital requirement regulations. The Bank of Slovenia may adopt measures also in case circumstances arise that may identify the likelihood of the occurrence of such breaches. In addition, the Bank of Slovenia may act if it believes the stability of the financial system is jeopardised.

- **The Act Amending the Banking Act (Official Gazette of the Republic of Slovenia, No 96/13) (hereinafter: ZBan-1L)** entered into force on 23 November 2013. The Act primarily relates to contingency measures that the Bank of Slovenia can impose on a bank, if increased risk arises in connection therewith and no circumstances are present that indicate that the reasons for the increased risk will likely be eliminated in a reasonable period. Contingency measures shall be imposed due to the reorganisation of a bank such that, either (i) conditions that allow the bank to operate successfully long-term in accordance with the act governing banking and other applicable regulations are re-established, or (ii) procedures are initiated for the gradual winding-up of a bank.

Even prior to the adoption of this Act, four emergency measures were available to the Bank of Slovenia: (a) appointment of an emergency administration for the bank, (b) sale of all the bank's shares, (c) increase in the bank's share capital, and (d) transfer of the bank's assets. This Act introduced a new contingency measure that may be used by the Bank of Slovenia and which relates to reducing share capital, and the cancellation or conversion of the bank's hybrid financial instruments and subordinate debt into ordinary bank shares to the extent to ensure the coverage of its losses or to attain the required capital adequacy. Here, the principle must be followed that no individual creditor, through this measure suffers losses greater than he would have suffered had the bank become bankrupt. The new contingency measure also complies with the Commission Communication on the Application of State Aid Rules to Support Measures in Favour of Banks in the Context of the Financial Crisis from 1 August 2013. Contingency measures that are deemed reorganisation measures in particular with respect to the reduction in share capital and cancellation or conversion of hybrid financial instruments and subordinate liabilities into ordinary bank shares are also listed in the draft directive establishing a framework for rescuing and restructuring credit institutions and investment firms.

Recently, in addition to these acts, also other amendments to the Banking Act and regulations that **enhance corporate governance** have been adopted. The new Regulation on the diligence of members of the management and supervisory boards of banks and savings banks imposes the following: (1) the determination of criteria for defining significant direct or indirect business contacts for the purpose of identifying conflicts of interest, (2) the detailed definition of tasks and the composition of a remuneration committee, and detailed criteria for determining the significance of a bank for the purpose of appointing a remuneration committee, and (3) the determination of criteria and procedures for the assessment of a bank in terms of the suitability of management or supervisory board members or already appointed members holding such office. The amended regulation transposed the EBA guidelines on the assessment of the suitability of members of the management or supervisory body and key function holders (EBA/GL/2012/06) into Slovenian legislation.

The new Banking Act (ZBan-2) is expected to enter into force in the first quarter of 2014. The main purpose of the new act is to implement (i) Directive 2013/36/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms, amendments to Directive 2002/87/EC and repealing Directives 2006/48/EC and 2006/49/EC (CRDIV) and to also define the elements of prudential requirements specified in (ii) Regulation (EU) No 575/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on prudential requirements for credit institutions and investment firms and amending Regulation (EU) No 648/2012 (CRR).

The objectives of ZBan-2 are as follows: (1) further strengthening of the bank's capital with capital shock absorbers for preventing future shocks associated with own or systemic risks; (2) enhanced requirements regarding the system of governance at banks, including additional requirements in respect of corporate governance and the remuneration system; (3) greater transparency of bank operations through additional disclosure requirements, and (4) assessment of macro-prudential or systemic risks that complement micro-prudential supervision.

The ZBan-2 is expected to also include the required adjustments for implementing procedures in connection with the regulation outlining the Single Supervisory Mechanism (Council Regulation (EU) No. 1024/2013) and the Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD).

Crisis management framework: The Slovenian framework for crisis management of banks shall completely adapt to future uniform regulations that will be prescribed by the BRRD and the Single Resolution Mechanism (SRM) laid down by the Regulation (EU). The framework shall outline the required measures, procedures and authorisations with which banks will be rescued in a manner that prevents financial instability and at the lowest possible cost for taxpayers. The government shall set out in more detail the authorities for performing functions and tasks associated with the rescue and ensure that the present crisis management system, this involving the rescuing and restructuring of institutions within Slovenia's financial system and in the scope of cross-border cooperation with other EU member states, will adapt to the above-specified EU framework for crisis management. The authority responsible for such rescuing shall have to modify its organisation in such a manner to ensure the separation of the supervising function from the rescue-related tasks, thus facilitating rapid action and avoiding a conflict of interest.

7.2.7 Measures of the banking supervisor and cooperation with other authorities

The Bank of Slovenia has issued a variety of measures in particular in the area of credit risk, which is a key banking risk and an absolute priority of supervisor activities, and to the members of management and supervisory boards.

In the period between 2006 and mid-2013, the largest number of measures (almost 900) were issued in the area of credit risk, which became increasingly strict over the years.

For reasons of frequent **deficiencies identified in the area of risk management and governance, which appeared as a result of inappropriate organisation and governance of banks as well as a lack of supervision over the work of the management board**, 30 measures were issued since 2008 in the area of governance - this being directly connected with the work of management boards and supervisory boards. In addition, 11 members of supervisory boards were issued dismissal proposals resulting from an identified conflict of interest and a variety of measures (from admonishments to revocation of authorisations to hold office). These were also issued to 13 members of management boards, in particular due to breaches of regulations or bad practices in managing the bank.

Measures in the area of bank governance– work of management and supervisory boards

Year	2012	2011	2010	2009	2008
TOTAL	6	4	17	2	1

Whenever the Bank of Slovenia has identified a suspected criminal offence when conducting prudential supervision, it has filed criminal complaints before the relevant prosecution authorities. Below is a table showing criminal complaints filed with prosecution authorities over the last five years:

Criminal complaints filed by the Bank of Slovenia by year

Year	Authority	Number of complaints
2013[1]	National Bureau of Criminal Investigation / Ministry of the Interior	4
	District State Prosecutor's Office	1
2012	Ljubljana Police Directorate	1
	National Bureau of Criminal Investigation	3

[1] Figures to 30 September 2013

2011	District State Prosecutor's Office in Ljubljana	2
	District State Prosecutor's Office in Maribor	1
2010	Ljubljana Police Directorate	1
2009	Office of the State Prosecutor General of the Republic of Slovenia	1
TOTAL		**14**

In addition to the above complaints filed with the prosecution authorities directly by the Bank of Slovenia, in its reviews the Bank of Slovenia also identified examples of bad practice in governance and decision-making where criminal offences could possibly have been committed. In several cases, during its supervision of banks the Bank of Slovenia has imposed a measure ordering a bank to conduct a special investigation with the aim of ascertaining damage and criminal offences in the bank's operations, and any criminal liability on the part of individuals, and to take the requisite action based on the findings. Such a measure was imposed on five banks.

7.2.8 Establishment of macro-prudential supervision

- **Regulation**

The Act on the Macro-Prudential Supervision of the Financial System was adopted to strengthen the legal basis for macro-prudential supervision and the management of systemic risks in the financial system. The aforementioned act will facilitate improved supervision over financial institutions that, due to ownership or other cross-links, operate in different segments of the financial system and contribute to the development of systemic risks. The aim is to protect the stability of the entire financial system. A financial stability committee will formulate a macro-prudential supervision policy and dictate guidelines in the area of macro-prudential supervision to be implemented by supervisory authorities.

- **Macro-prudential measures**

Due to increasing profitability risk as a result of rising liability interest rates, the Bank of Slovenia has taken the aforementioned risk into account in the scope of the internal capital adequacy assessment process since March 2012 – **Measure to limit interest rates on deposits by the non-banking sector**. The purpose of the measure was to limit competition

between the banks for deposits by the non-banking sector through the raising of deposit interest rates. Relatively high interest rates on deposits result in an increase in funding costs, which the banks pass through in part to higher interest rates on loans.

The banks' dependence on wholesale sources of funding (e.g. liabilities to foreign banks and issued debt securities) increased significantly during the period of high growth: the proportion of total assets accounted for by wholesale funding reached 38% in the third quarter of 2008. The unstable structure of funding prior to the emerging financial crisis was reflected in the LTD ratio for the non-banking sector, which jumped to 162%. In the context of a deep recession in Slovenia and the freezing of the European wholesale funding market, the Slovenian banking sector was forced to make harsh adaptations with the repayment of debt to the rest of the world, which slowed lending activity and increased the costs of financing the economy.

The Bank of Slovenia therefore adopted **measures to maintain a sustainable future LTD ratio for the non-banking sector below 125% at the level of the banking system**, and to stabilise the structure of bank funding.

Appendix 2: Before adjustment view of Hypo Alpe Adria Bank excluding the Brush III transaction

Stress Test profile 2012	€ MM	% of total 2012 assets
Existing loan loss provisions and impairments (EOY 2012)	67	4%
Profit before provisions (EOY 2012)	14	1%
Risk Weighted Assets (EOY 2012)	1 547	81%
	€ MM	**EOY 2012 CT1 ratio**
Core Tier 1 Capital (EOY 2012)	148	10%

	Base Case		Adverse Case	
Expected losses 2013 – 2015	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope[73]**	**€ MM**	**% of 2012 assets in scope[73]**
Current credit book (EOY 2012)	170	13%	212	17%
SME	86	27%	104	33%
Large Corporates	34	12%	49	18%
Real Estate Developers	41	39%	48	46%
Retail Mortgages	4	1%	6	2%
Retail Others	4	2%	5	2%
New credit book 2013 – 2015	8	n.a.	9	n.a.
Treasury assets	3	5%	9	17%
Additional losses due to Brush III transfer	47	n.a	47	n.a.
Total losses 2013 – 2015	**227**	**n.a.**	**278**	**n.a.**

	Base Case	Adverse Case
Expected available loss absorption capacity	**€ MM**	**€ MM**
Existing loan loss provisions and impairments[74] (EOY 2012)	28	28
Profit before provisions 2013 – 2015	34	44
Capital buffer[75] (EOY 2015)	51	90
Total loss absorption capacity (EOY 2015)[76]	**113**	**162**

	Base Case	Adverse Case

œ

[73] %age loss rates based on assets as of EY2012, which were not transferred via Brush III
[74] EOY 2012 Loan loss provisions and impairments for non-Brush III assets
[75] EOY 2012 CT1 Capital in excess of EOY 2015 capital requirement based on estimated EOY 2015 RWAs
[76] Excluding pro-forma DTAs

Expected capital need / surplus (EOY 2015)	€ MM	% of total 2012 assets[73]	€ MM	% of total 2012 assets[73]
Capital shortfall incl. generation of new pro-forma DTAs	101	6%	99	6%
Capital shortfall excl. generation of new pro-forma DTAs	114	7%	116	7%

List of abbreviations used in this report

AJPES	**Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve**
AQR	Asset Quality Review
BAMC	Bank Asset Management Company
BoS	Bank of Slovenia
CCR	Central Credit Registry
CT1	Core Tier 1 Capital
DB	Domestic Business
DP	Default probability
DPD	Days-past-due
DTA	Deferred Tax Asset
EAD	Exposure at Default
EBA	European Banking Authority
EC	European Commission
ECB	European Central Bank
EL	Expected loss
EOY	End of year
FI	Fixed Income
GDP	Gross Domestic Product
GFCF	Gross Fixed Capital Formation
HICP	Harmonised Index of Consumer Prices
HtM	Hold to Maturity
LGD	Loss Given Default
LGL	Loss Given Loss
LTV	Loan to Value
MoU	Memorandum of Understanding
MtM	Mark to Market
NDB	Non-domestic business
NII	Net Interest Income
NPL	Non-Performing Loan
ODR	Observed Default Rate
P&L	Profit and Loss
PBP	Profit before provisions
RE	Real Estate
RED	Real Estate Developers
REN	Registra nepremičnin
ROA	Return on Assets
RWA	Risk Weighted Assets
SME	Small and Micro Enterprises
SteerCo	Steering Committee
WorkGr	Working Group
y-o-y	Year-on-Year

Priloga 53

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
KABINET MINISTRA
SLUŽBA ZA ODNOSE Z JAVNOSTMI
Župančičeva 3, p.p. 644a, 1001 Ljubljana

BANKA SLOVENIJE
BANK OF SLOVENIA

SPOROČILO ZA MEDIJE

Banka Slovenije in Vlada Republike Slovenije predstavili rezultate stresnih testov

Ljubljana, 12. december 2013 – Banka Slovenije in Vlada Republike Slovenije sta na današnji novinarski konferenci predstavili rezultate stresnih testov - kapitalski primanjkljaj pregledanih bank bi v primeru neugodnega scenarija znašal 4,778 milijard evrov. Za dokapitalizacijo treh bank (NLB, NKBM, Abanka) bo potrebnih 3,012 milijarde evrov.

Kapitalski primanjkljaj pregledanih bank bi v primeru neugodnega scenarija znašal 4,778 milijard evrov

Namen skrbnega pregleda je bil s pomočjo neodvisnih mednarodnih strokovnjakov oceniti trdnost slovenskega bančnega sistema v manj verjetnih neugodnih makroekonomskih razmerah ter ugotoviti morebitni primanjkljaj kapitala, ki bi ga ob uresničitvi takšnega scenarija lahko imela posamezna banka in posledično celotni bančni sistem. V skrben pregled je bilo najprej vključenih deset bank, ki predstavljajo reprezentativni vzorec 70 odstotkov slovenskega bančnega sistema. V pregled so bile vključene: NLB, NKBM, Abanka, Gorenjska banka, Banka Celje, UniCredit Banka, Hypo Alpe Adria Bank, Raiffeisen Banka, Probanka in Factor banka (slednji dve sta bili zaradi postopka nadzorovanega prenehanja poslovanja kasneje izločeni iz pregleda). Skrbni pregled so opravili:

- Oliver Wyman (stresni testi po pristopu od spodaj navzgor),
- Roland Berger (stresni testi po pristopu od zgoraj navzdol),
- Deloitte ter EY (pregled kakovosti sredstev),
- CBRE, Jones Lang LaSalle, Cushman & Wakefield, Colliers (vrednotenje nepremičnin).

Skrbni pregled bančnega sektorja je vključeval izvedbo pregleda kakovosti sredstev ter izvedbo stresnih testov (od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol). Pregled je trajal od avgusta 2013, zajemal pa je preverjanje popolnosti in celovitosti podatkov, pregled posameznih kreditov in vrednosti zavarovanj ter identifikacijo ustreznosti oblikovanih oslabitev. Na podlagi teh podatkov je bila izvedena ocena oz. z drugo besedo stresni testi, ali bi bile banke, upoštevaje predpostavke nadaljnjega močnega poslabševanja makroekonomskih razmer konec leta 2015, zmožne ohranjati zadosten obseg kapitala. Izvedbo skrbnega pregleda je nadzoroval Usmerjevalni odbor, ki so ga sestavljali predstavniki Banke Slovenije, Ministrstva za finance in opazovalci iz Evropske komisije (DG Ecfin in DG Comp), Evropske centralne banke in Evropskega bančnega organa.

Banka	Kapitalski primanjkljaj po neugodnem (adverse) scenariju (v mio €)	Dokapitalizacija skupaj (v mio €)
NLB	1.904	**1.551**
NKBM	1.055	**870**
Abanka	756	**591**
Banka Celje	388	6 mesecev časa za krepitev kapitala s sredstvi zasebnih vlagateljev
Gorenjska banka	328	
Hypo Alpe Adria banka	221	
Raiffeisen banka	113	
Unicredit Slovenija	14	
Skupaj	**4.778**	**3.012**

Za dokapitalizacijo treh bank (NLB, NKBM, Abanka) bo potrebnih 3,012 milijarde evrov

Po opravljenem skrbnem pregledu bank in izvedenih stresnih testih je za dokapitalizacijo NLB, NKBM in Abanke potrebno skupno 3,012 milijarde evrov, od tega za NLB 1.551, za NKBM 870 in za Abanko 591 milijonov evrov. Republika Slovenija je zagotovila potrebna sredstva, in sicer dve tretjini v denarju in eno tretjino v tržnih državnih vrednostnih papirjih. Po izpeljanih postopkih, bo kapitalska ustreznost NLB, NKBM in Abanke na ravni okoli 15 %.

Banka Slovenije je na podlagi rezultatov skrbnega pregleda in stresnih testov razvrstila banke v naslednji skupini:

- **Skupina 1:**
  - NLB in NKBM – že pred izvedbo stresnih testov nista izpolnjevali kapitalskih zahtev Banke Slovenije in na trgu nista uspeli zagotoviti zasebnih vlagateljev. Za njuno dokapitalizacijo bo na podlagi stresnih testov potrebnih 2,421 milijarde evrov, ki jih bo prispevala država v obliki državne pomoči. Dokapitalizacija bo izvedena pretežno z denarjem, deloma pa v državnih vrednostnih papirjih. NLB bo tako dokapitalizirana v denarju s 1,140 milijarde evrov, z državnimi vrednostnimi papirji v vrednosti 411 milijonov evrov, NKMB s 619 milijonov evrov v denarju in v državnih vrednostnih papirjih v vrednosti 251milijonov evrov. Obe banki sta že pripravili načrt reorganizacije in zavez, ki je bil posredovan Evropski komisiji. Dokapitalizacija obeh bank bo izvedena takoj, ko bo Evropska komisija tudi formalno potrdila, da je skladna z njenimi pravili o državni pomoči. Obe banki predvidevata tudi prenos večjega dela slabih terjatev na DUTB v skupni vrednosti 1,133 milijarde evrov, ki se bo večinoma izvedel do konca leta. Po izvedenih dokapitalizaciji in prenosu slabih terjatev na DUTB bo sledila privatizacija bank prejemnic državne pomoči. V primeru NLB je bila sprejeta zaveza za zmanjšanje lastniškega deleža države na največ 25 % + 1, pri NKBM pa zaveza odprodaje celotnega državnega deleža.
  - Abanka – že pred izvedbo stresnih testov ni izpolnjevala kapitalskih zahtev Banke Slovenije in na trgu ni uspela zagotoviti zasebnih vlagateljev. Za njeno dokapitalizacijo bo na podlagi stresnih testov potrebnih 591 milijonov evrov, ki jih bo prispevala država v obliki državne pomoči. Dokapitalizacija bo izvedena pretežno z denarjem, deloma pa v državnih vrednostnih papirjih, in sicer v denarju 348 milijonov evrov in v državnih vrednostnih papirjih 243 milijonov evrov. Načrt reorganizacije, ki bo posredovan Evropski komisiji, je v pripravi. Dokapitalizacija bo izvedena takoj, ko bo Evropska komisija potrdila, da je skladna z njenimi pravili o državni pomoči. Tudi pri Abanki se predvideva prenos večjega dela slabih terjatev na DUTB, v skupni vrednosti 543 milijonov evrov, ki bo izveden po dokončni odobritvi programa prestrukturiranja s

strani Evropske komisije, predvidoma v 1. četrtletju 2014. Med zavezami, danimi Evropski komisiji, bo tudi privatizacija z namenom odprodaje državnega deleža v Abanki.

- **Skupina 2:**
  - Unicredit Banka Slovenija, Banka Celje, Hypo Alpe Adria, Raiffeisen banka in Gorenjska banka – banke, ki trenutno sicer izpolnjujejo kapitalske zahteve Banke Slovenije, stresni testi pa so pokazali potencialni primanjkljaj razpoložljivega kapitala do leta 2015. Banke lahko kapitalsko ustreznost krepijo s povečanjem prihodkov, z večjo izterjavo kreditov, z unovčenjem zavarovanj pri slabih kreditih, s prodajo terjatev, prenosi naložb na družbe v skupini, dokapitalizacijo, iskanjem novih investitorjev ter izvedbo drugih ukrepov za krepitev kapitalske ustreznosti. Če kapitalskega primanjkljaja ne bodo pokrile do konca junija 2014, bo država zagotovila ustrezna kapitalska varovala, ob polnem spoštovanju pravil državnih pomoči.

	Dokapitalizacija skupaj (v mio €)	**Dokapitalizacija v denarju**	**Dokapitalizacija v državnih vrednostnih papirjih**	**Odpis podrejenih instrumentov (bail-in)**	**Prenosna vrednost slabih terjatev na DUTB**	**Količnik temeljnega kapitala po transakciji**
NLB	1.551	1.140	411	257	711	15,0 %
NKBM	870	619	251	64	422	16,8 %
Abanka	591	348	243*	120	543*	9,0 %**
Skupaj	**3.012**	**2.107**	**905**	**441**	**1.676**	/

**ocena*

***količnik temeljnega kapitala ob odobritvi začasne odločbe za državno pomoč (dokapitalizacija v denarju v višini 348 milijonov evrov)*

Ostali ukrepi za stabilizacijo bančnega sistema

Vlada je sprejela tudi dva dodatna sklepa, ki se nanašata na bančni sektor:

- dokapitalizacija Factor banke in Probanke, ki sta že v postopku nadzorovanega prenehanja poslovanja. Za nadzorovano prenehanje poslovanja bo manjkajoči kapital zagotovila država, dokapitalizacija bo izvedena hkrati z vključitvijo podrejenih instrumentov v kapital.
- dokapitalizacija DUTB z 200 milijoni evrov, kar bo zagotovilo normalno delovanje družbe.

Z izvedbo ukrepov za sanacijo bančnega sistema znaša ocena bruto dolga države 75,6 % BDP. Ob upoštevanju stanja denarja na računu enotnega zakladniškega računa države v višini okoli 2,5 milijarde evrov (po izvedbi ukrepov), pa znaša neto dolg države 68,5 % BDP.

Vsi sprejeti ukrepi so nujno potrebni in predstavljajo pomemben korak k stabilizaciji bančnega sistema in so predpogoj za ponovni zagon gospodarske rasti. Hkrati z ukrepi v bančnem sistemu pa vlada nadaljuje z izvedbo aktivnosti, ki krepijo okrevanje gospodarstva, predvsem z:

- ukrepi za razdolžitev podjetniškega sektorja s pomočjo že sprejetih sprememb insolvenčne zakonodaje;
- učinkovitejšim upravljanjem podjetij v državni lasti, ki ga zagotavlja predlog novega zakona o Slovenskem državnem holdingu, in
- izvedbo zastavljenih postopkov privatizacije.

Na ta način vlada ukrepa celovito tako v bančnem kot tudi v realnem delu gospodarstva in zagotavlja izhod iz krize.

SLUŽBA ZA ODNOSE Z JAVNOSTMI

Priloga 54

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Banka Slovenije
Finančna stabilnost

Skupina za krizno upravljanje
Vodstvo Banke Slovenije

Datum: 29.11.2013

Ocena sistemske pomembnosti NLB D.D.

Na osnovi analize tveganja okužbe in izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti ugotavljamo, da je NLB d.d. sistemsko pomembna. Analiza sistemske pomembnosti temelji na:

1) naslednjih izbranih kazalnikih ocene sistemske pomembnosti

   a) glede na velikost dosega oziroma presega kritično vrednost 2,5% pri vseh petih izbranih kazalnikih in sicer predstavlja 25% bilančne vsote celotnega slovenskega bančnega sistema oziroma 10.832 mio EUR, bilančna vsota banke kot delež v BDP znaša 31,8%, delež posojil nebančnemu sektorju v celotnem bančnem sistemu znaša 25,6%, obveznosti do nebančnega sektorja 27,9% in zajamčenih vlog 30,8%;
   b) prepletenost te banke z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji presega kritično vrednost 2,5% pri obeh izbranih kazalnikih. Njene obveznosti do ostalih bank predstavljajo 25,6%, do drugih finančnih organizacij pa 11,6% v celotnem bančnem sistemu;
   c) vseh šest kazalnikov za zamenljivost te banke presega kritične vrednosti. Kazalnik število rangov med prvih pet po kazalnikih Skupnega analitičnega okvirja dosega pri tej banki vrednost 32. Delež vrednosti njenih plačil preko plačilnih sistemov v bančnem sistemu znaša 27,6% v plačilnem sistemu TARGET2, 23,9% v plačilnem sistemu SEPA IKP in 39,2% v plačilnih sistemih, v katerih se obdelujejo in poravnavajo transakcije, izvršene s plačilnimi karticami. Banka ima 174 poslovnih enot, v slovenskem bančnem sistemu bilančna vsota nobene banke ne dosega vsaj ¾ bilančne vsote te banke;
   d) solventnost banke se je v drugem četrtletju 2013 poslabšala. Kapitalska ustreznost banke je znašala 11,5%, kapitalska ustreznost prvega reda pa 9,9%. Oba kazalnika sta bila nižja od povprečja bančnega sistema.

   NLB d.d. presega kritične vrednosti pri vseh od skupno 13 izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti.

2) analizi tveganja okužbe, ki pokaže, da bi se v primeru plačilne nesposobnosti NLB d.d., ko le ta ne bi poravnala svojih neto obveznosti do drugih bank, kapitalska ustreznost znižala pod 8% pri Hranilnici Vipava in Hranilnici Lon, ki nista sistemsko pomembni in pod 4% pri SID banki, ki je sistemsko pomembna banka. Ker povzroči padec kapitalske ustreznosti pod regulatorno raven pri sistemsko pomembni banki opredeljujemo, da je NLB d.d. sistemsko pomembna banka. Kapitalska ustreznost bi se znižala še petim bankam, vendar ne pod regulatorno raven: Probanki, Sparkasse, Delavski hranilnici, Poštni banki Slovenije in NKBM.

NLB d.d. presega kritične vrednosti pri vseh 13 izbranih kazalnikih, preko okužbe plačilne nesposobnosti pa povzroči znižanje kapitalske ustreznosti pod regulatorno raven pri sistemsko pomembni banki, na podlagi česar opredeljujemo, da je NLB d.d. sistemsko pomembna.

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Banka Slovenije
Finančna stabilnost

Skupina za krizno upravljanje
Vodstvo Banke Slovenije

Datum: 29.11.2013

Ocena sistemske pomembnosti NKBM D.D.

Na osnovi analize tveganja okužbe in izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti ugotavljamo, da je NKBM d.d. sistemsko pomembna. Analiza sistemske pomembnosti temelji na:

1) naslednjih izbranih kazalnikih ocene sistemske pomembnosti

   a) glede na velikost dosega oziroma presega kritično vrednost 2,5% pri vseh petih izbranih kazalnikih in sicer predstavlja 9,4% bilančne vsote celotnega slovenskega bančnega sistema oziroma 4.066 mio EUR, bilančna vsota banke kot delež v BDP znaša 12,2%, delež posojil nebančnemu sektorju v celotnem bančnem sistemu znaša 9,6%, obveznosti do nebančnega sektorja 10,8% in zajamčenih vlog 13%;
   b) prepletenost te banke z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji presega kritično vrednost 2,5% pri obeb izbranih kazalnikih. Njene obveznosti do ostalih bank predstavljajo 16,3%, do drugih finančnih organizacij pa 5,1% v celotnem bančnem sistemu;
   c) vseh šest kazalnikov za zamenljivost te banke presega kritične vrednosti. Kazalnik število rangov med prvih pet po kazalnikih Skupnega analitičnega okvirja dosega pri tej banki vrednost 21. Delež vrednosti njenih plačil preko plačilnih sistemov v bančnem sistemu znaša 5,5% v plačilnem sistemu TARGET2, 8,3% v plačilnem sistemu SEPA IKP in 10,9% v plačilnih sistemih, v katerih se obdelujejo in poravnavajo transakcije, izvršene s plačilnimi karticami. Banka ima 88 poslovnih enot, v slovenskem bančnem sistemu pa bilančna vsota le treh bank dosega vsaj ¾ bilančne vsote te banke;
   d) solventnost banke se je v drugem četrtletju 2013 poslabšala. Kapitalska ustreznost banke je znašala 8,7%, kapitalska ustreznost prvega reda pa 7,7%. Oba kazalnika sta bila nižja od povprečja bančnega sistema.

   NKBM d.d. presega kritične vrednosti pri vseh od skupno 13 izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti.

2) analizi tveganja okužbe, ki pokaže, da bi se v primeru plačilne nesposobnosti NKBM d.d., ko le ta ne bi poravnala svojih neto obveznosti do drugih bank, kapitalska ustreznost znižala pod 8% pri Hranilnici Vipava, Hranilnici Lon, Delavski hranilnici in Poštni banki Slovenije, ki niso sistemsko pomembne in pod 4% pri SID banki, ki je sistemsko pomembna banka. Ker povzroči padec kapitalske ustreznosti pod regulatorno raven pri sistemsko pomembni banki opredeljujemo, da je NKBM d.d. sistemsko pomembna banka. Kapitalska ustreznost bi se znižala še trem bankam, vendar ne pod regulatorno raven: Prohanki, Banki Sparkasse in DBS.

NKBM d.d. presega kritične vrednosti pri vseh 13 izhranih kazalnikih, preko okužbe plačilne nesposobnosti pa povzroči znižanje kapitalske ustreznosti pod regulatorno raven pri sistemsko pomembni banki, na podlagi česar opredeljujemo, da je NKBM d.d. sistemsko pomembna.

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Banka Slovenije
Finančna stabilnost

Skupina za krizno upravljanje
Vodstvo Banke Slovenije

Datum: 29.11.2013

Ocena sistemske pomembnosti ABANKE VIPE D.D.

Na osnovi analize tveganja okužbe in izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti ugotavljamo, da je Abanka Vipa d.d. sistemsko pomembna. Analiza sistemske pomembnosti temelji na:

1) naslednjih izbranih kazalnikih ocene sistemske pomembnosti

   a) glede na velikost dosega oziroma presega kritično vrednost 2,5% pri vseh petih izbranih kazalnikih in sicer predstavlja 8,0% bilančne vsote celotnega slovenskega bančnega sistema oziroma 3.455 mio EUR, bilančna vsota banke kot delež v BDP znaša 9,8%, delež posojil nebančnemu sektorju v celotnem bančnem sistemu znaša 7,9%, obveznosti do nebančnega sektorja 9,1% in zajamčenih vlog 7,9%;
   b) prepletenost te banke z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji presega kritično vrednost 2,5% pri obeh izbranih kazalnikih. Njene obveznosti do ostalih bank predstavljajo 13,7%, do drugih finančnih organizacij pa 4,4% v celotnem bančnem sistemu;
   c) vseh šest kazalnikov za zamenljivost te banke presega kritične vrednosti. Kazalnik število rangov med prvih pet po kazalnikih Skupnega analitičnega okvirja dosega pri tej banki vrednost 17. Delež vrednosti njenih plačil preko plačilnih sistemov v bančnem sistemu znaša 15% v plačilnem sistemu TARGET2, 10,3% v plačilnem sistemu SEPA IKP in 7,5% v plačilnih sistemih, v katerih se obdelujejo in poravnavajo transakcije, izvršene s plačilnimi karticami. Banka ima 42 poslovnih enot, v slovenskem bančnem sistemu pa bilančna vsota le štirih bank dosega vsaj ¾ bilančne vsote te banke;
   d) solventnost banke se je v drugem četrtletju 2013 poslabšala. Kapitalska ustreznost banke je znašala 9,9%, kapitalska ustreznost prvega reda pa 6,2%. Oba kazalnika sta bila nižja od povprečja bančnega sistema.

   AbankaVipa d.d. presega kritične vrednosti pri vseh od skupno 13 izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti.

2) analizi tveganja okužbe, ki pokaže, da bi se v primeru plačilne nesposobnosti Abanke Vipa d.d., ko le ta ne bi poravnala svojih neto obveznosti do drugih bank, kapitalska ustreznost znižala pod 8% pri Hranilnici Vipava, Hranilnici Lon in Delavski hranilnici, ki niso sistemsko pomembne in pod 4% pri SID banki, ki je sistemsko pomembna banka. Ker povzroči padec kapitalske ustreznosti pod regulatorno raven pri sistemsko pomembni banki opredeljujemo, da je AbankaVipa d.d. sistemsko pomembna banka. Kapitalska ustreznost bi se znižala še štirim bankam, vendar ne pod regulatorno raven: Probanki, Banki Sparkasse, DBS in Poštni banki Slovenije.

AbankaVipa d.d. presega kritične vrednosti pri vseh 13 izbranih kazalnikih, preko okužbe plačilne nesposobnosti pa povzroči znižanje kapitalske ustreznosti pod regulatorno raven pri sistemsko pomembni banki, na podlagi česar opredeljujemo, da je AbankaVipa d.d. sistemsko pomembna.

Banka Slovenije
Finančna stabilnost in makrobonitetna politika

Datum: 01.12.2014

Ocena sistemske pomembnosti BANKE CELJE D.D.

Na osnovi analize tveganja okužbe in izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti ugotavljamo, da je Banka Celje d.d. sistemsko pomembna. Analiza sistemske pomembnosti temelji na:

1) naslednjih izbranih kazalnikih ocene sistemske pomembnosti

   a) glede na velikost dosega oziroma presega kritično vrednost 2,5% pri vseh petih izbranih kazalnikib in sicer predstavlja 4,0% bilančne vsote celotnega slovenskega bančnega sistema oziroma 1.555 mio EUR, bilančna vsota banke kot delež v BDP znaša 6,1%, delež posojil nebančnemu sektorju v celotnem bančnem sistemu znaša 4,8%, obveznosti do nebančnega sektorja 4,9% in zajamčenih vlog 4,8%;
   b) prepletenost te banke z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji presega kritično vrednost 2,5% pri obeh izbranih kazalnikih. Njene obveznosti do ostalih bank predstavljajo 7,8%, do drugih finančnih organizacij pa 3,6% v celotnem bančnem sistemu;
   c) štirje od šestih kazalnikov za zamenljivost te banke presega kritične vrednosti. Delež vrednosti njenih plačil preko plačilnih sistemov v bančnem sistemu znaša 2,4% v plačilnem sistemu TARGET, 5,3% v plačilnem sistemu SEPA IKP in 5,6% v plačilnih sistemih, v katerih se obdelujejo in poravnavajo transakcije, izvršene s plačilnimi karticami. Pri vseh treh kazalnikih je kritična vrednost 2,5%. Banka ima 28 poslovnih enot (k.v. >=20), v slovenskem bančnem sistemu pa bilančna vsota desetih bank (k.v. >=10) dosega vsaj ¾ bilančne vsote te banke. Kazalnik število rangov med prvih pet po kazalnikih Skupnega analitičnega okvirja dosega pri tej banki vrednost 2 in torej ne presega kritične vrednosti (k.v. >=5).
   d) banka konec tretjega četrtletja 2014 ni dosegla minimalnih kapitalskih zahtev. Vrednost kapitalske ustreznosti in kapitalske ustreznosti temeljnega kapitala te banke za obdobje 30.9.2014 sta bili enaki. Vsaka od njiju je znašala 2,05%, kar je pod povprečjem bančnega sistema[1].

   Banka Celje d.d. presega kritične vrednosti pri 11 od skupno 13 izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti.

2) analizi tveganja okužbe[1], ki pokaže, da bi se v primeru plačilne nesposobnosti Banke Celje d.d., ko le ta ne bi poravnala svojih neto obveznosti do drugih bank, kapitalska ustreznost znižala pod 8% pri Hranilnici Lon in Delavski hranilnici, ki nista sistemsko pomembni banki. Dodatnim trem bankam, SID banki, PBS in Sparkasse, bi se kapitalska ustreznost glede na izhodiščne kapitalske ustreznosti znižala, a ne bi padla pod regulatorno raven.

Banka Celje d.d. presega kritične vrednosti pri 11 izbranih kazalnikih, poleg tega bi zaradi dolgotrajnosti finančne krize stečaj te banke lahko ponovno povečal nezaupanje vlagateljev ter drugih subjektov v stabilno delovanje bančnega sistema. Na podlagi tega ocenjujemo, da je Banka Celje d.d. sistemsko pomembna banka.

[1] Ocena je narejena na podatkih o kapitalu bank za september 2014, ki na dan izdelave poročila, 1.12.2014, še niso dokončni.

Priloga 55

30.7.2013 SL Uradni list Evropske unije C 216/1

Sporočilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. avgusta 2013 dalje (V nadaljnjem besedilu: sporočilo o bančništvu)

(Besedilo velja za EGP)

2013/C 216/01

1. UVOD

1. Od začetka finančne krize je Komisija sprejela šest sporočil (v nadaljnjem besedilu: sporočila o krizi)(1). V teh sporočilih so navedena podrobna navodila glede meril združljivosti državne pomoči z notranjim trgom v skladu s členom 107(3)(b) Pogodbe o delovanju Evropske unije za finančni sektor med finančno krizo.

2. Sporočila o krizi zagotavljajo celovit okvir za usklajeno ukrepanje v podporo finančnemu sektorju, da bi se zagotovila finančna stabilnost, hkrati pa čim bolj zmanjšalo izkrivljanje konkurence med bankami in v državah članicah na enotnem trgu. Opredeljujejo pogoje dostopa do državne pomoči in zahteve, ki morajo biti izpolnjene, da bi bila takšna pomoč združljiva z notranjim trgom na podlagi načel o državni pomoči iz Pogodbe. Pravila o državni pomoči, ki urejajo državno pomoč za finančni sektor, so se na podlagi sporočil o krizi redno posodabljala, kadar je bilo to potrebno zaradi prilagajanja razvoju krize. Zaradi nedavnih dogodkov je potrebna nadaljnja posodobitev sporočil o krizi.

Pravna podlaga

3. Sporočila o krizi ter vsi posamezni sklepi o ukrepih in shemah pomoči, ki spadajo na področje uporabe teh sporočil, so bili sprejeti na podlagi člena 107(3)(b) Pogodbe, ki izjemoma dovoljuje pomoč za odpravljanje resne motnje v gospodarstvu države članice.

4. Od začetka krize se sprejemajo pomembni ukrepi za obravnavanje težav v finančnem sektorju. Zaradi razvoja krize je bilo treba prilagoditi nekatere določbe okvira za državno pomoč, ki obravnavajo reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah, pri čemer se je ohranila možnost izrednega dostopa do znatne državne pomoči. Ne glede na izredno uvedbo fiskalnih in denarnih instrumentov, ki so prispevali k preprečitvi nadaljnjega poslabšanja krize, je okrevanje gospodarstva v Evropski uniji še vedno zelo nestabilno in neenakomerno. Finančni sektorji v nekaterih državah članicah se soočajo z nadaljnjimi izzivi pri dostopu do terminskega financiranja ter v zvezi s kakovostjo sredstev, ki izhajajo iz gospodarske recesije in zmanjševanja finančnega vzvoda javnih ali zasebnih dolgov. Še vedno sta prisotna negotovost na finančnih trgih in možnost negativnih učinkov prelivanja na drugih področjih.

5. Trajanje napetosti zaradi državnega dolga jasno kaže na nestanovitnost finančnih trgov. Visoka stopnja povezanosti in soodvisnosti znotraj finančnega sektorja v Uniji še vedno povzroča zaskrbljenost na trgih glede tveganja prelivanja. Zaradi velike nestabilnosti finančnih trgov in nezanesljivosti gospodarskega okrevanja ter tveganja resnih motenj v gospodarstvu držav članic, ki iz tega izhaja, so države članice upravičene, da kot varovalo ohranijo možnost, da v finančnem sektorju odobrijo podporne ukrepe, povezane s krizo, na podlagi člena 107(3)(b) Pogodbe.

6.

Ob upoštevanju trajne negotovosti na finančnih trgih in možnosti negativnih učinkov prelivanja na drugih področjih Komisija meni, da so zahteve glede uporabe člena 107(3) (b) Pogodbe v zvezi z državno pomočjo v finančnem sektorju še vedno izpolnjene. Vendar je uporaba tega odstopanja mogoča le, dokler traja kriza, pri čemer so prisotne resnično izredne okoliščine, v katerih je ogrožena splošna finančna stabilnost.

Finančna stabilnost kot splošni cilj

7. Kot odziv na finančno krizo in v skladu s sporočili o krizi je Komisija finančno stabilnost določila za svoj splošni cilj, pri čemer si prizadeva za čim večjo omejitev državne pomoči ter izkrivljanja konkurence med bankami in v državah članicah. Z vidika finančne stabilnosti je treba preprečiti večje negativne učinke prelivanja na področju preostalega bančnega sistema, ki bi lahko nastali zaradi propada kreditne institucije, in zagotoviti, da bančni sistem kot celota še naprej zagotavlja zadostna posojila realnemu gospodarstvu. Pri oceni Komisije v zvezi z državno pomočjo finančnemu sektorju v okviru tega sporočila je še vedno bistvena finančna stabilnost. Komisija pri izvedbi ocene upošteva razvoj krize od resnih in vsesistemskih težav do razmer, v katerih so v delih Unije prisotne še resnejše gospodarske težave, pri čemer je tveganje razdrobljenosti enotnega trga sorazmerno večje.

8. Ta splošni cilj je izražen z možnostjo dostopa bank v težavah do državne pomoči, kadar je to nujno za finančno stabilnost, in tudi z načinom, na katerega se ocenjujejo načrti prestrukturiranja. V zvezi s tem je treba izpostaviti, da finančne stabilnosti ni mogoče zagotoviti brez zdravega finančnega sektorja. Zato morajo biti načrti za zbiranje kapitala ocenjeni v tesnem sodelovanju s pristojnim nadzornim organom, da bi se zagotovila ponovna vzpostavitev uspešnega poslovanja v razumnem časovnem okviru ter na trdni in trajni podlagi. V nasprotnem primeru je potrebna pravilna likvidacija institucije v težavah.

9. Kadar se pravila o državni pomoči uporabljajo za posamezne primere, Komisija kljub temu upošteva makroekonomsko okolje, ki vpliva na uspešno poslovanje bank in tudi na potrebo, da ima realno gospodarstvo neke države članice še naprej dostop do kredita, ki ga zagotovijo stabilne banke. Komisija bo pri oceni načrtov prestrukturiranja bank še naprej upoštevala posebnosti posamezne institucije in države članice: izvedla bo zlasti sorazmerno oceno dolgoročnega uspešnega poslovanja bank, če potreba po državni pomoči izhaja iz državne dolžniške krize in ni posledica pretirano tveganega poslovanja[2], pri čemer bo v svoji oceni izrazila potrebo po ohranjanju enakih konkurenčnih pogojev na enotnem trgu, pri tem pa bo upoštevala zlasti razvoj porazdelitve bremena v Uniji.

10. Če je potrebno prestrukturiranje večjih delov finančnega sektorja države članice, si Komisija poleg tega prizadeva, da bi načrte prestrukturiranja posameznih bank ocenila na podlagi usklajenega pristopa in tako zagotovila vsesistemski odziv. Komisija je ta pristop sprejela zlasti za države članice, ki so vključene v program ekonomske prilagoditve. Komisija bi pri tem morala upoštevati zlasti skupne učinke prestrukturiranja posameznih institucij na sektorski ravni (na primer v zvezi s strukturo trga) in na ravni gospodarstva kot celote, zlasti kar zadeva ustrezno zagotavljanje posojil realnemu gospodarstvu na trdni in trajni podlagi.

11. Poleg tega Komisija pri oceni porazdelitve bremena in ukrepov za omejevanje izkrivljanja konkurence oceni izvedljivost predlaganih ukrepov, vključno z odprodajo, ter njihov vpliv na strukturo trga in ovire za vstop. Hkrati mora Komisija zagotoviti, da so rešitve, sprejete v posameznem primeru ali državi članici, skladne s ciljem preprečevanja večjih nesorazmernosti v državah članicah, ki bi lahko dodatno razdrobile enotni trg in povzročile finančno nestabilnost ter s tem ovirale okrevanje v Uniji.

Razvoj zakonodajnega okvira in potreba po reviziji sporočil o krizi

12. Od začetka krize je Unija uvedla veliko institucionalnih in zakonodajnih sprememb, katerih cilj je povečanje prilagodljivosti finančnega sektorja ter izboljšanje preprečevanja, upravljanja in reševanja bančnih kriz. Evropski svet je pristal, da bo uvedel dodatne pobude za zagotovitev trdnejše podlage za ekonomsko in monetarno unijo z oblikovanjem bančne unije, začenši z enotnim nadzornim mehanizmom in enotnim mehanizmom za reševanje za kreditne institucije, ustanovljene v državi članici, ki je vključena v enotni nadzorni mehanizem. Države članice so pristale tudi na vzpostavitev mehanizma za stabilnost, s katerim bi se lahko članicam in njihovim bankam po potrebi zagotovila finančna sredstva.

13. Ti ukrepi neizogibno vključujejo določeno stopnjo postopnega uvajanja, da se na primer omogoči začetek veljavnosti zakonodaje ali priprava reševalnih skladov. Nekateri so omejeni na euroobmočje. Vendar so vedno večja odstopanja pri okrevanju gospodarstva v Uniji, potreba po zmanjšanju in utrditvi javnega in zasebnega dolga ter obstoj ranljivih delov finančnega sektorja povzročili trajne napetosti na finančnih trgih in razdrobljenost z vedno večjimi izkrivljanji na enotnem trgu. Zato je treba zaščititi celovitost enotnega trga, med drugim na podlagi strožje ureditve državne pomoči. Prilagoditev sporočil o krizi lahko pripomore k zagotovitvi nemotenega prehoda na prihodnjo ureditev v skladu s predlogom Komisije za direktivo o sanaciji in reševanju kreditnih institucij [3], tako da se zagotovi večja jasnost na trgih. S prilagoditvijo sporočil o krizi se lahko zagotovita tudi odločnejše prestrukturiranje in zanesljivejša porazdelitev bremena za vse banke, ki prejemajo državno pomoč, na celotnem enotnem trgu.

14. Izvajanje nadzora državne pomoči v finančnem sektorju se včasih prekriva z odgovornostmi nadzornih organov v državah članicah. V nekaterih primerih bi lahko nadzorni organi na primer zahtevali prilagoditve v zvezi z zadevami, kot so upravljanje podjetij in plačne prakse, ki so za banke, ki prejemajo državno pomoč, pogosto določene tudi v načrtih prestrukturiranja. V takšnih primerih je ob popolnem ohranjanju izključne pristojnosti Komisije na področju nadzora državne pomoči pomembno usklajevanje med Komisijo in pristojnimi nadzornimi organi. Ob upoštevanju razvijajočega se zakonodajnega in nadzornega področja v Uniji in zlasti v euroobmočju bo Komisija, tako kot že zdaj, tesno sodelovala z nadzornimi organi, da se zagotovi neovirano prepletanje različnih vlog in odgovornosti vseh vpletenih organov.

Porazdelitev bremena

15. V sporočilih o krizi je jasno določeno, da se splošna načela glede nadzora državne pomoči uporabljajo tudi med krizo. Za omejitev izkrivljanja konkurence med bankami in v državah članicah na enotnem trgu ter obravnavanje moralnega tveganja bi bilo treba zlasti omejiti pomoč na najmanjšo potrebno in zagotoviti ustrezen prispevek upravičenca do pomoči k stroškom prestrukturiranja. Banka in njeni delničarji bi morali k prestrukturiranju čim več prispevati iz lastnih sredstev [4]. Državno pomoč je treba dodeliti pod pogoji, ki zagotavljajo ustrezno porazdelitev bremena med tistimi, ki so vložili v banko.

16. Od začetka krize Komisija pri oceni združljivosti pomoči bankam zahteva vsaj minimalno stopnjo porazdelitve bremena glede na znesek pomoči, ki ga prejmejo zadevne banke, zlasti s pokrivanjem izgub z razpoložljivim kapitalom in zagotavljanjem ustreznega nadomestila za posredovanje države. Da bi preprečila odliv sredstev, je poleg tega uvedla predpise o povratnem odkupu hibridnih instrumentov ter prepovedi v zvezi s kuponi in dividendami. Vendar Komisija ni določila vnaprejšnjih pragov za lastne prispevke ali kakršne koli nadaljnje zahteve [5].

17. V začetnih fazah krize države članice na splošno niso presegle minimalnih zahtev glede vnaprejšnje porazdelitve bremena, določenih v okviru pravil o državni pomoči, in upnikom ni bilo treba prispevati k reševanju kreditnih institucij, da bi se zagotovila finančna stabilnost.

18. Vendar je državna dolžniška kriza jasno pokazala, da s takšno politiko ni mogoče zagotoviti dolgoročne finančne stabilnosti, zlasti za države članice, katerih fiskalni položaj je bistveno oslabljen zaradi stroškov reševanja bank z javnimi sredstvi. Nekatere države članice so dejansko morale preseči minimalne zahteve v okviru pravil o državni pomoči, pri čemer na podlagi novih pravnih okvirov, ki so jih uvedle, izvajajo strožje zahteve glede vnaprejšnje porazdelitve bremena. S tem so se v državah članicah oblikovali različni pristopi k porazdelitvi bremena, in sicer so se nekatere države članice omejile na minimalne zahteve v skladu s pravili o državni pomoči, druge pa so presegle te zahteve in uvedle reševanje s sredstvi vlagateljev ali posojilodajalcev. Zaradi teh razlik v pristopu držav članic k porazdelitvi bremena se razlikujejo tudi stroški financiranja bank, ki so odvisni od zaznane verjetnosti reševanja s sredstvi upnikov kot funkcije fiskalne moči države članice. Te razlike ogrožajo celovitost enotnega trga in bi lahko ogrozile enake konkurenčne pogoje, katerih zaščita je cilj nadzora državne pomoči.

19. Ob upoštevanju navedenega razvoja je treba povečati minimalne zahteve glede porazdelitve bremena. Preden se banki dodeli kakršna koli pomoč za prestrukturiranje, bodisi dokapitalizacija bodisi ukrep za oslabljena sredstva, je treba uporabiti vse ukrepe za povečanje kapitala, vključno s pretvorbo podrejenega dolga, pri čemer je treba zagotoviti spoštovanje temeljnih pravic in preprečiti ogrožanje finančne stabilnosti. Ker je za preprečitev morebitnega neurejenega propada banke potrebna vsaka pomoč za prestrukturiranje, je treba za čim večje zmanjšanje te pomoči upoštevati navedene ukrepe glede porazdelitve bremena, ne glede na prvotno plačilno sposobnost banke. Zato bodo morale države članice, preden bodo banki dodelile pomoč za prestrukturiranje, zagotoviti, da delničarji in podrejeni imetniki kapitala banke poskrbijo za potrebni prispevek ali vzpostaviti pravni okvir, ki je potreben za pridobitev teh prispevkov.

20. Uporaba ukrepov za omejevanje izkrivljanj konkurence je načeloma odvisna od stopnje porazdelitve bremena, pri čemer se upošteva tudi razvojna stopnja porazdelitve bremena bank v Uniji, ki prejemajo pomoč. Če so vse druge okoliščine enake, večja porazdelitev bremena torej pomeni, da je potreba po ukrepih za odpravljanje izkrivljanja konkurence manjša. V vsakem primeru je treba ukrepe za omejevanje izkrivljanja konkurence določiti tako, da se razmere čim bolj približajo razmeram na trgu, ki bi nastale, če bi upravičenec do pomoči s trga izstopil brez odobrene pomoči.

Učinkovit postopek prestrukturiranja in nadaljnja posodobitev okvira

21. Medtem ko je treba zaradi reševanja stalnih nemirov na finančnih trgih nujno ohraniti nekatere podporne ukrepe za banke, je treba nekatere postopke in pogoje izboljšati ter jih dodatno razviti. Prav tako si je treba prizadevati za prilagoditev pravnega okvira razvoju trga, ki se je junija 2010 začela z zvišanjem premije za jamstvo ([6]) in nadaljevala s sporočilom o podaljšanju iz leta 2010 ([7]).

22. Sporočilo o bančništvu iz leta 2008 je državam članicam omogočilo uvedbo shem za reševanje, hkrati pa ni bila izključena razpoložljivost *ad hoc* posredovanj. Ob upoštevanju obsega krize in splošnega zmanjševanja zaupanja v celotnem finančnem sektorju EU, ki ga med drugim zaznamuje izčrpavanje medbančnega trga, je Komisija sklenila, da bo odobrila vse potrebne ukrepe, ki jih bodo države članice sprejele za zaščito stabilnosti finančnega sistema, vključno z ukrepi za reševanje in shemami za dokapitalizacijo. Z začasno odobritvijo pomoči za reševanje v obliki jamstev ter

dokapitalizacije in ukrepov za oslabljena sredstva je bil uspešno preprečen preplah in ponovno vzpostavljeno zaupanje v trg.

23. Vendar je v spremenjenih tržnih razmerah manjša potreba po strukturnih ukrepih za reševanje, odobrenih zgolj na podlagi predhodne ocene, ki temelji na predpostavki, da je pravzaprav treba rešiti vse banke, in zaradi katere se odloži poglobljena ocena načrta prestrukturiranja. Čeprav je ta pristop pomagal preprečiti nepopravljivo zrušitev finančnega sektorja kot celote, so bila prizadevanja posameznih upravičencev za prestrukturiranje pogosto odložena. Zaradi poznega ukrepanja pri obravnavanju težav bank so bili v nekaterih primerih končni stroški davkoplačevalcev višji. V tem sporočilu je določeno načelo, da bodo dokapitalizacija in ukrepi za oslabljena sredstva odobreni šele, ko bo odobren načrt prestrukturiranja banke. Ta pristop zagotavlja, da je znesek pomoči natančneje določen, da so vzroki težav banke ugotovljeni in obravnavani že v zgodnji fazi ter da je zagotovljena finančna stabilnost. Jamstvene sheme bodo še naprej na voljo, da se bankam zagotovi likvidnost. Vendar lahko te sheme zagotovijo likvidnost le bankam brez kapitalskega primanjkljaja v skladu z opredelitvijo pristojnega nadzornega organa ([8]).

24. V tem sporočilu so določene potrebne prilagoditve parametrov za združljivost državne pomoči, povezane s krizo, bankam od 1. avgusta 2013. To sporočilo zlasti:

(a) nadomešča sporočilo o bančništvu iz leta 2008 in zagotavlja navodila glede meril združljivosti za likvidnostno podporo;

(b) prilagaja in dopolnjuje sporočilo o dokapitalizaciji in sporočilo o oslabljenih sredstvih;

(c) dopolnjuje sporočilo o prestrukturiranju, tako da zagotavlja podrobnejša navodila glede porazdelitve bremena med delničarji in podrejenimi upniki;

(d) uvaja načelo, da dokapitalizacije ali ukrepa za zaščito sredstev ni mogoče odobriti brez predhodne odobritve načrta za prestrukturiranje, in predlaga postopek za stalno sprejetje takšnih ukrepov;

(e) zagotavlja navodila za zahteve glede združljivosti v zvezi s pomočjo za likvidacijo.

2. PODROČJE UPORABE

25. Komisija bo uporabljala načela iz tega sporočila in vseh sporočil o krizi ([9]) v zvezi s „kreditnimi institucijami“ (imenovane tudi „banke“) ([10]). Za kreditne institucije je značilna visoka stopnja povezanosti, zato ima lahko neurejen propad ene kreditne institucije velik negativen učinek na finančni sistem kot celoto. Kreditne institucije so dovzetne za nenadna zmanjšanja zaupanja, ki lahko resno ogrozijo njihovo likvidnost in plačilno sposobnost. Težave ene same kompleksne institucije lahko povzročijo sistemske težave v finančnem sektorju, to pa ima lahko tudi velik negativni učinek na gospodarstvo kot celoto, na primer zaradi vloge kreditnih institucij pri posojilih realnemu gospodarstvu, in lahko torej ogrozi finančno stabilnost..

26. Komisija bo za zavarovalnice v smislu člena 6 Direktive 73/239/EGS ([11]), člena 4 Direktive 2002/83/ES ([12]) ali člena 1(b) Direktive 98/78/ES ([13]) po potrebi smiselno uporabljala načela iz tega sporočila in vseh sporočil o krizi.

27. Vsa pomoč takim institucijam, ki so ustanovljene v državi članici, vključno s podružnicami takih institucij, in ki v državi članici opravljajo pomembne dejavnosti, bo proučena v okviru tega sporočila.

3. DOKAPITALIZACIJA IN UKREPI ZA OSLABLJENA SREDSTVA

28. Dokapitalizacija in ukrepi za oslabljena sredstva, vključno z jamstvi za sredstva, so običajno odobreni z namenom kritja kapitalskega primanjkljaja. „Kapitalski primanjkljaj" se v tem sporočilu nanaša na kapitalski primanjkljaj, ugotovljen pri preverjanju ustreznosti kapitala, testu izjemnih situacij, pregledu kakovosti sredstev ali pri podobnem ukrepu na ravni Unije, euroobmočja ali nacionalni ravni, ki ga po potrebi potrdi pristojni nadzorni organ. Takšna državna pomoč je običajno trajna in je ni mogoče enostavno ukiniti.

29. Ob upoštevanju nepreklicnosti takšnih ukrepov v praksi in fiskalnih posledic za države članice, ki dodelijo pomoč, ter glede na prakso odločanja Komisije med krizo lahko Komisija te ukrepe načeloma odobri šele, ko zadevna država članica dokaže, da so se v največji možni meri uporabili vsi ukrepi za omejitev pomoči na najmanjši potrebni znesek. V ta namen so države članice pozvane, naj pred predložitvijo načrta prestrukturiranja ali skupaj z njim predložijo načrt za zbiranje kapitala. Načrt za zbiranje kapitala mora vključevati zlasti ukrepe banke za zbiranje kapitala in morebitne ukrepe za porazdelitev bremena med delničarji in podrejenimi upniki banke.

30. Načrt za zbiranje kapitala mora skupaj s podrobnim pregledom kakovosti sredstev banke in v prihodnost usmerjeno oceno kapitalske ustreznosti državi članici omogočiti, da skupaj s Komisijo in pristojnim nadzornim organom natančno določi (preostali) kapitalski primanjkljaj banke, ki ga je treba pokriti z državno pomočjo. Za vsak tak preostali kapitalski primanjkljaj, ki ga je treba pokriti z državno pomočjo, je potrebno predložiti načrt prestrukturiranja.

31. Načrt prestrukturiranja, ki vključuje pomoč za prestrukturiranje, razen zahtev glede zbiranja kapitala in porazdelitve bremena, ki jih je treba vključiti v načrt zbiranja kapitala, kot je določeno v točkah 32 do 34, ki je predložen pred načrtom prestrukturiranja ali skupaj z njim, se bo še naprej ocenjeval na podlagi sporočila o prestrukturiranju.

3.1 Odpravljanje kapitalskega primanjkljaja – faze pred in med priglasitvijo pomoči za prestrukturiranje

32. Takoj po ugotovitvi kapitalskega primanjkljaja, za katerega bo verjetno potrebna državna pomoč, je treba sprejeti vse ukrepe za čim večje zmanjšanje stroškov države članice, povezanih z odpravo tega primanjkljaja. V ta namen so države članice pozvane, naj vzpostavijo stike s Komisijo pred priglasitvijo. V fazi teh prostovoljnih stikov pred priglasitvijo bo Komisija zagotavljala svojo pomoč v zvezi s tem, kako zagotoviti združljivost pomoči za prestrukturiranje in zlasti kako izvajati zahteve glede porazdelitve bremena v skladu s pravili o državni pomoči. Stiki pred priglasitvijo bodo temeljili na načrtu za zbiranje kapitala, ki ga pripravita država članica in banka, potrdi pa pristojni nadzorni organ. Ta načrt mora:

(a) vsebovati seznam ukrepov za zbiranje kapitala, ki jih bo sprejela banka, ter (morebitnih) ukrepov za porazdelitev bremena med delničarji in podrejenimi upniki;

(b) zajemati zaščitne ukrepe za preprečevanje odlivov sredstev iz banke, ki bi lahko na primer nastali v banki zaradi pridobivanja deležev v drugih podjetjih ali izplačevanja dividend ali kuponov.

33. Država članica mora zagotoviti podrobno metodologijo in vhodne podatke, ki so se uporabili pri določitvi kapitalskega primanjkljaja in ki jih je potrdil pristojni nadzorni organ. Metodologijo je treba predložiti na podlagi področja poslovanja.

34. Po predložitvi načrta za zbiranje kapitala ter vključitvi rezultatov pregleda kakovosti sredstev banke in v prihodnost usmerjene ocene kapitalske ustreznosti mora država članica določiti preostali kapitalski primanjkljaj, ki ga je treba pokriti z državno

pomočjo. Komisija bo državi članici predlagala razpravo o načrtu prestrukturiranja pred njegovo priglasitvijo. Po sklenitvi dogovora v zvezi z načrtom prestrukturiranja lahko država članica načrt uradno priglasi. Komisija bo dokapitalizacijo ali ukrep za oslabljena sredstva kot pomoč za prestrukturiranje odobrila šele po sklenitvi dogovora v zvezi z načrtom prestrukturiranja.

3.1.1 *Ukrepi banke za zbiranje kapitala*

35. Upravičenec mora v načrtu za zbiranje kapitala, ki ga potrdi pristojni nadzorni organ, opredeliti vse ukrepe za zbiranje kapitala, ki jih je mogoče izvesti, ter jih izvesti, kolikor je to mogoče, ne da bi bilo ogroženo uspešno poslovanje. Ti ukrepi morajo vključevati zlasti:

(a) vprašanja glede pravic;

(b) prostovoljno pretvorbo podrejenih dolžniških instrumentov v lastniški kapital na podlagi spodbude, povezane s tveganjem;

(c) upravljanje obveznosti, s katerim je treba načeloma zagotoviti 100-odstotno povečanje kapitala, če kapitalskega primanjkljaja ni mogoče v celoti odpraviti in je zato potrebna državna pomoč;

(d) prodajo sredstev in portfeljev za povečanje kapitala;

(e) listinjenje portfeljev za povečanje kapitala s stranskimi dejavnostmi;

(f) zadržanje dobičkov;

(g) druge ukrepe za zmanjševanje potreb po kapitalu.

36. Če so opredeljeni ukrepi v načrtu za zbiranje kapitala navedeni kot ukrepi, ki jih ni mogoče izvesti v šestih mesecih od predložitve načrta, bo Komisija po posvetovanju s pristojnim nadzornim organom ocenila, ali naj te predlagane ukrepe upošteva kot ukrepe za zbiranje kapitala.

37. Vodstva bank je treba spodbujati, da v ugodnih razmerah izvedejo daljnosežno prestrukturiranje in tako čim bolj zmanjšajo potrebo po uporabi državne pomoči. Če bi bilo mogoče uporabo državne pomoči razumno preprečiti z ustreznimi in pravočasnimi ukrepi vodstva, mora v skladu s tem vsak subjekt, ki za prestrukturiranje ali pravilno likvidacijo uporablja državno pomoč, zamenjati izvršnega direktorja banke in druge člane uprave, če je to primerno.

38. Iz istih razlogov morajo ti subjekti izvajati strogo politiko prejemkov vodstvenih delavcev. Pri tem je treba omejiti prejemke vodstvenih delavcev in uvesti spodbude, ki zagotavljajo, da si banka pri izvajanju načrta prestrukturiranja prizadeva doseči trajnostne in dolgoročne cilje podjetja. Zato mora vsaka banka, ki prejema državno pomoč v obliki dokapitalizacije ali ukrepov za oslabljena sredstva, ustrezno omejiti skupne prejemke osebja, vključno s prejemki članov uprave in višjega vodstva. Omejitev skupnih prejemkov mora zajemati vse možne fiksne in spremenljive sestavne dele in pokojnine ter mora biti v skladu s členoma 93 in 94 direktive EU o kapitalskih zahtevah (direktiva CRD IV) [14].

Skupni prejemki vsakega takega posameznika torej ne smejo biti več kot 15-krat večji od nacionalne povprečne plače v državi članici, v kateri je upravičenec ustanovljen [15], ali 10-krat večji od povprečne plače uslužbencev v banki upravičenki.

Omejitve prejemkov je treba uporabljati do konca obdobja prestrukturiranja ali dokler banka ne odplača državne pomoči, odvisno od tega, kaj nastopi prej.

39.

Nobena banka, ki prejema državno pomoč v obliki dokapitalizacije ali ukrepov za oslabljena sredstva, načeloma ne sme izplačati odpravnine, ki presega znesek, določen z zakonodajo ali v pogodbi.

3.1.2 *Porazdelitev bremena med delničarji in podrejenimi upniki*

40. Državna pomoč lahko ustvari moralno tveganje in oslabi tržno disciplino. Za zmanjšanje moralnega tveganja bi bilo treba pomoč dodeliti le pod pogoji, ki zagotavljajo ustrezno porazdelitev bremena med obstoječimi vlagatelji.

41. Ustrezna porazdelitev bremena po začetnem pokritju izgub z lastniškim kapitalom običajno vključuje prispevke imetnikov hibridnega kapitala in imetnikov podrejenih dolžniških instrumentov. Imetniki hibridnega kapitala in imetniki podrejenih dolžniških instrumentov morajo kar najbolj prispevati k zmanjšanju kapitalskega primanjkljaja. Ti prispevki so lahko zagotovljeni v obliki pretvorbe v navaden lastniški temeljni kapital ([16]) ali v obliki odpisa glavnice instrumentov. Vsekakor je treba preprečiti denarne odlive upravičenca v korist imetnikov takih vrednostnih papirjev v pravno sprejemljivem okviru.

42. Komisija v okviru obvezne porazdelitve bremena na podlagi pravil o državni pomoči v obliki pretvorbe v kapital ali odpisa instrumentov ne bo zahtevala prispevkov imetnikov nadrejenih dolžniških instrumentov (zlasti iz naslova zajamčenih vlog, nezajamčenih vlog, obveznic in vseh drugih oblik nadrejenih dolžniških instrumentov).

43. Kadar kapitalski delež banke, ki je ugotovila kapitalski primanjkljaj, ostaja nad regulativnim minimumom EU, lahko banka običajno sama obnovi kapitalski položaj, zlasti z ukrepi zbiranja kapitala, kakor so določeni v točki 35. Če druge možnosti niso na voljo, vključno s kakršnimi koli drugimi nadzornimi ukrepi, kot so zgodnje ukrepanje ali drugi popravni ukrepi za odpravo primanjkljaja, kakor jih je potrdil pristojni nadzorni organ ali organ za reševanje, je treba podrejene dolžniške instrumente načeloma pretvoriti v lastniški kapital še pred dodelitvijo državne pomoči.

44. Kadar banka ne izpolnjuje več minimalnih regulativnih kapitalskih zahtev, je treba podrejene dolžniške instrumente načeloma pretvoriti ali odpisati še pred dodelitvijo državne pomoči. Državna pomoč ne sme biti dodeljena, dokler lastniški kapital, hibridni kapital in podrejeni dolžniški instrumenti ne prispevajo v celoti k izravnavi morebitnih izgub.

45. Izvzetje iz zahtev iz točk 43 in 44 je mogoče, kadar bi izvajanje takih ukrepov ogrozilo finančno stabilnost ali povzročilo nesorazmerne rezultate. To izvzetje bi lahko zajemalo primere, ko se dodeljuje razmeroma majhen znesek pomoči v primerjavi s tveganju prilagojeno aktivo banke in se je kapitalski primanjkljaj znatno zmanjšal zlasti z ukrepi zbiranja kapitala, kakor so določeni v točki 35. Nesorazmerne rezultate ali tveganje za finančno stabilnost bi bilo mogoče obravnavati tudi s ponovno preučitvijo zaporedja ukrepov za odpravo kapitalskega primanjkljaja.

46. V okviru izvajanja točk 43 in 44 bi bilo treba upoštevati „načelo, da noben upnik ne utrpi večjih izgub, kot bi jih sicer“ ([17]). Zato podrejeni upniki z ekonomskega vidika ne bi smeli prejeti manj, kot bi bil njihov instrument vreden, če državna pomoč ne bi bila dodeljena.

3.1.3 *Preprečevanje odlivov sredstev pred sklepom o prestrukturiranju*

47. Za omejitev pomoči na najmanjši potrebni znesek je treba čim prej preprečiti odlive sredstev. Od trenutka, ko banka opredeli ali naj bi opredelila svoje potrebe po kapitalu, bi morala banka zato po mnenju Komisije sprejeti vse potrebne ukrepe, da bi obdržala svoja

sredstva. Institucije, ki so opredelile ali bi morale opredeliti potrebe po kapitalu, od navedenega trenutka zlasti:

(a) ne smejo izplačevati dividend za delnice ali kuponov hibridnih kapitalskih instrumentov (ali katerih koli drugih instrumentov z diskrecijskim izplačilom kuponov);

(b) ne smejo odkupovati svojih delnic ali odpoklicati hibridnih kapitalskih instrumentov v obdobju prestrukturiranja brez predhodne odobritve Komisije; ter

(c) ne smejo odkupovati hibridnih kapitalskih instrumentov, razen če bi tak ukrep, po možnosti v povezavi z drugimi, pripomogel k temu, da bi lahko institucija popolnoma pokrila kapitalski primanjkljaj, če bi vsaj približno dosegal sedanje tržne ravni ([18]) in ne bi presegal tržne cene za več kot 10 %, pri čemer mora vsak odkup predhodno odobriti Komisija;

(d) ne smejo brez predhodne odobritve Komisije opravljati nobenih transakcij v zvezi z upravljanjem kapitala;

(e) ne smejo opravljati agresivne poslovne prakse; ter

(f) ne smejo pridobivati deležev v podjetjih ne v obliki sredstev ne v obliki prenosa delnic. Navedena zahteva ne zajema: (i) pridobitev v času običajnega poslovanja banke pri upravljanju obstoječih terjatev do podjetij v težavah; (ii) pridobitev deležev v podjetjih, kadar plačana nakupna cena ne presega 0,01 % zadnje razpoložljive bilančne vsote institucije v zadevnem trenutku in kadar skupna nakupna cena vseh takih pridobitev od zadevnega trenutka do konca obdobja prestrukturiranja ne presega 0,025 % zadnje razpoložljive bilančne vsote v zadevnem trenutku; ter (iii) pridobitve poslov po predhodni odobritvi Komisije, če je treba v izrednih okoliščinah ponovno vzpostaviti finančno stabilnost ali zagotoviti učinkovitost konkurence;

(g) se pri oglaševanju ne smejo sklicevati na državno pomoč in uporabljati agresivnih poslovnih strategij, ki jih brez pomoči države članice ne bi izvajali.

48. Ker je treba zagotoviti omejitev pomoči na najmanjši potrebni znesek, bo Komisija, če banka sprejme ukrepe, ki niso v skladu z zahtevami iz točke 47, v trenutku, ko bi moralo dobro vodeno podjetje poznati svoje potrebe po dodatnem kapitalu, za oblikovanje zahtevanih ukrepov za omejitev izkrivljanja konkurence znesku pomoči dodala znesek, ki ustreza odlivu sredstev.

3.1.4 *Pokritje preostalega kapitalskega primanjkljaja s pomočjo za prestrukturiranje*

49. Če je po izvedbi zbiranja kapitala in ukrepov glede porazdelitve bremena kapitalski primanjkljaj še vedno prisoten, ga je načeloma mogoče pokriti z javno dokapitalizacijo, ukrepi za oslabljenja sredstva ali kombinacijo obeh. Da bi bila taka pomoč združljiva, je treba Komisiji predložiti načrt prestrukturiranja, ki mora biti skladen z ustreznimi oddelki sporočil o krizi.

3.2 Pomoč za reševanje v obliki dokapitalizacije in ukrepov za oslabljena sredstva

50. Ko bo Komisija začela uporabljati načela iz tega sporočila, bo morala država članica Komisiji priglasiti načrt prestrukturiranja, dokapitalizacija ali ukrepi za oslabljena sredstva pa se bodo izvajali šele po odobritvi državne pomoči. Vendar lahko Komisija take ukrepe državi članici izjemoma začasno odobri kot pomoč za reševanje še pred odobritvijo načrta prestrukturiranja, če so taki ukrepi nujni za ohranitev finančne stabilnosti. Če država članica uveljavlja klavzulo finančne stabilnosti, bo Komisija zahtevala predhodno analizo, ki jo izvede pristojni nadzorni organ in ki potrjuje obstoj sedanjega (ne predvidenega) kapitalskega primanjkljaja, zaradi katerega bi bil nadzornik

v odsotnosti takih ukrepov prisiljen nemudoma umakniti dovoljenje institucije za opravljanje bančnih storitev. Poleg tega bo vsaka taka analiza morala pokazati, da se izjemnemu tveganju za finančno stabilnost ni mogoče v dovolj kratkem času izogniti z zasebnim kapitalom ali katerim koli drugim manj izkrivljajočim začasnim ukrepom, na primer državnim jamstvom.

51. Vse ukrepe za reševanje, ki spadajo v področje uporabe točke 50, je treba priglasiti Komisiji. Da bi Komisija začasno odobrila tak ukrep, mora biti navedeni ukrep v skladu s pravili, ki urejajo plačilo in porazdelitev bremena takih ukrepov, opredeljenimi v sporočilu o dokapitalizaciji, sporočilu o podaljšanju iz leta 2011 in po potrebi sporočilu o oslabljenih sredstvih.

52. Poleg tega pomoč za reševanje v obliki dokapitalizacije in ukrepov za oslabljena sredstva ne sme preprečevati izpolnjevanja zahtev glede porazdelitve bremena iz tega sporočila. Posledično se morajo zahtevani ukrepi glede porazdelitve bremena izvajati kot del pomoči za reševanje ali pa je treba dokapitalizacijo ali ukrepe za oslabljena sredstva urediti tako, da omogočajo naknadno izvajanje ukrepov glede porazdelitve bremena. Tako naknadno izvajanje je mogoče na primer doseči z dokapitalizacijo lastniškega kapitala v obliki, ki je nadrejena obstoječemu kapitalu in podrejenim dolžniškim instrumentom ter hkrati skladna z regulativnim in nadzornim okvirom, ki se uporablja.

53. Po odobritvi pomoči za reševanje mora država članica predložiti načrt prestrukturiranja v skladu s sporočilom o prestrukturiranju v dveh mesecih od datuma sklepa o začasni odobritvi pomoči. Načrt prestrukturiranja se oceni na podlagi sporočila o prestrukturiranju, pri čemer se upoštevajo načela glede porazdelitve bremena, opredeljena v tem sporočilu.

3.3 Sheme za dokapitalizacijo in prestrukturiranje majhnih institucij

54. Pomoč majhnim bankam pogosto manj vpliva na konkurenco kot pomoč, dodeljena večjim bankam. Zaradi navedenega razloga in za zagotovitev sorazmerne upravne obravnave je pri majhnih bankah ustrezno dovoliti uporabo poenostavljenega postopka, pri tem pa je treba zagotoviti, da je izkrivljanje konkurence čim bolj omejeno. Zato je Komisija pripravljena odobriti sheme za dokapitalizacijo in prestrukturiranje majhnih institucij, kadar so pristojnosti takih shem jasne ter so sheme omejene na šestmesečno obdobje in upoštevajo pravila iz sporočil o krizi, zlasti zahteve glede porazdelitve bremena iz tega sporočila. Uporabo kakršne koli take sheme je treba poleg tega omejiti na banke, katerih bilančna vsota ne presega 100 milijonov EUR. Vsota bilanc bank, ki prejemajo pomoč v okviru sheme, ne sme presegati 1,5 % skupnih sredstev bank na domačem trgu zadevne države članice.

55. Komisija bo vse take sheme ocenila in preverila, ali dosegajo svoj namen in ali se pravilno izvajajo. Zato mora država članica po odobritvi sheme vsakih šest mesecev predložiti poročilo o uporabi sheme.

4. JAMSTVA IN LIKVIDNOSTNA PODPORA ZUNAJ ZAGOTAVLJANJA LIKVIDNOSTI CENTRALNE BANKE

56. Likvidnostna podpora in jamstva za obveznosti začasno stabilizirajo pasivno stran bančne bilance. V nasprotju z dokapitalizacijo ali ukrepi za oslabljena sredstva, ki pred odobritvijo načeloma zahtevajo predhodno priglasitev načrta prestrukturiranja zadevne države članice in dovoljenje Komisije, se zato Komisija lahko strinja, da države članice priglasijo jamstva in likvidnostno podporo, ki bodo po začasni odobritvi dodeljeni v obliki pomoči za reševanje, preden se odobri načrt prestrukturiranja.

57.

Jamstva in likvidnostno podporo je mogoče ločeno priglasiti Komisiji. Poleg tega lahko Komisija odobri tudi sheme, ki določajo ukrepe v zvezi z likvidnostjo za največ šest mesecev.

58. Take sheme morajo biti omejene na banke brez kapitalskega primanjkljaja. Kadar mora banka s kapitalskim primanjkljajem nujno obnoviti likvidnost, se zahteva posamična priglasitev Komisiji ([19]). V takih okoliščinah Komisija smiselno uporabi postopek iz točk 32 do 34, vključno z zahtevo po načrtu prestrukturiranja ali likvidacije, razen če je pomoč povrnjena v dveh mesecih.

59. Da bi Komisija odobrila jamstva in likvidnostno podporo, morajo biti izpolnjene naslednje zahteve:

(a) jamstva se lahko odobrijo samo za nove izdaje nadrejenih dolžniških instrumentov kreditnih institucij (podrejeni dolžniški instrumenti niso vključeni);

(b) jamstva se lahko odobrijo samo za dolžniške instrumente z ročnostjo od treh mesecev do petih let (ali največ sedem let za krite obveznice). Jamstva z ročnostjo več kot tri leta morajo biti, razen v ustrezno utemeljenih primerih, omejena na eno tretjino neporavnanih jamstev, odobrenih posamezni banki;

(c) najnižja raven plačila državnih jamstev mora biti v skladu s formulo iz sporočila o podaljšanju iz leta 2011;

(d) načrt prestrukturiranja mora Komisiji v dveh mesecih predložiti vsaka kreditna institucija, ki so ji bila odobrena jamstva za nove obveznosti ali obnovljene obveznosti ter pri kateri so ob odobritvi novega jamstva skupne neporavnane zajamčene obveznosti (vključno z jamstvi, sklenjenimi pred datumom navedenega sklepa) presegale 5-odstotni delež skupnih obveznosti in skupni znesek 500 milijonov EUR;

(e) vsaka kreditna institucija, zaradi katere se unovči jamstvo, mora v dveh mesecih po unovčitvi jamstva predložiti posamični načrt prestrukturiranja ali likvidacije;

(f) prejemniki jamstev in likvidnostne podpore se pri oglaševanju ne smejo sklicevati na državno pomoč in uporabljati agresivnih poslovnih strategij, ki jih brez pomoči države članice ne bi izvajali.

60. Sheme jamstev in likvidnostne podpore morajo izpolnjevati naslednja dodatna merila:

(a) shema mora biti omejena na banke brez kapitalskega primanjkljaja, kar je v skladu s točko 28 potrdil pristojni nadzorni organ;

(b) jamstva z ročnostjo več kot tri leta morajo biti omejena na eno tretjino skupnih jamstev, odobrenih posamezni banki;

(c) države članice morajo Komisiji vsake tri mesece poročati o: (i) delovanju sheme; (ii) izdajah dolžniških instrumentov z jamstvom in (iii) dejansko zaračunanih premijah;

(d) države članice morajo poročila o delovanju sheme dopolniti z razpoložljivimi posodobljenimi informacijami o ceni primerljivih izdaj dolžniških instrumentov brez jamstva (vrsta, obseg, bonitetna ocena, valuta).

61. Izjemoma se lahko jamstva odobrijo tudi za kritje izpostavljenosti Evropske investicijske banke v zvezi z drugimi bankami za obnovitev kreditiranja realnega gospodarstva v državah z izjemno slabimi pogoji najemanja posojil v primerjavi s povprečjem Unije. Komisija bo pri oceni takih ukrepov proučila zlasti, ali ne prinašajo neupravičenih koristi, s katerimi bi lahko na primer navedene banke razvijale druge poslovne dejavnosti. Taka jamstva lahko zajemajo največ sedemletno obdobje. Če taka jamstva odobri Komisija, banke niso obvezane predložiti načrta prestrukturiranja.

5. ZAGOTAVLJANJE LIKVIDNOSTI S STRANI CENTRALNIH BANK TER POSREDOVANJE SISTEMOV ZAJAMČENIH VLOG IN REŠEVALNIH SKLADOV

62. Običajne dejavnosti centralnih bank v zvezi z monetarno politiko, kot so operacije odprtega trga in odprte ponudbe, ne spadajo v področje uporabe pravil o državni pomoči. Namenska pomoč posamezni kreditni instituciji (pogosto imenovana „izredna likvidnostna pomoč“) lahko pomeni pomoč, če niso izpolnjeni vsi naslednji pogoji [20]:

    (a) kreditna institucija je v času zagotavljanja likvidnosti, ki se izvaja v izrednih okoliščinah in ni del večjega paketa pomoči, začasno nelikvidna, a solventna;

    (b) institucija je v celoti zavarovana s premoženjem, za katero se uporabljajo ustrezni odbitki pri vrednotenju glede na njeno kakovost in tržno vrednost;

    (c) centralna banka upravičencu zaračuna kazensko obrestno mero;

    (d) centralna banka da sama pobudo za ukrep, zlasti pa je ne podpira nobeno posredno osebno jamstvo države.

63. Posredovanje skladov zajamčenih vlog za plačilo vlagateljev v skladu z obveznostmi držav članic na podlagi Direktive 94/19/ES o sistemih zajamčenih vlog [21] ne pomeni državne pomoči [22]. Vendar uporaba navedenih ali podobnih skladov pri prestrukturiranju kreditnih institucij lahko pomeni državno pomoč. Čeprav lahko zadevni skladi izhajajo iz zasebnega sektorja, lahko pomenijo pomoč, če pridejo pod državni nadzor in če o uporabi skladov odloča država [23]. Komisija bo ocenila združljivost državne pomoči v obliki takega posredovanja na podlagi tega sporočila.

64. Državna pomoč v obliki posredovanja reševalnega sklada bo ocenjena na podlagi tega sporočila, da se oceni njena združljivost z notranjim trgom.

6. POSEBNE UGOTOVITVE V ZVEZI S POMOČJO ZA LIKVIDACIJO

6.1 Splošna načela

65. Države članice bi morale spodbujati izstop neuspešnih subjektov, postopek izstopa pa bi moral potekati pravilno, da bi se ohranila finančna stabilnost. Vedno, kadar institucija realno ne more ponovno vzpostaviti dolgoročno uspešnega poslovanja, bi bilo treba razmisliti o pravilni likvidaciji kreditne institucije v težavah.

66. Komisija priznava, da zaradi specifičnosti kreditnih institucij in v odsotnosti mehanizmov za reševanje kreditnih institucij brez ogrožanja finančne stabilnosti morda ne bi bilo mogoče likvidirati kreditne institucije z običajnimi postopki nesolventnosti. Zato državni ukrepi, ki podpirajo likvidacijo kreditnih institucij v težavah, lahko pomenijo združljivo pomoč, ki mora biti skladna z zahtevo, podrobno opredeljeno v točki 44.

67. Cilj pravilne likvidacije mora biti prenehanje delovanja kreditne institucije v težavah v omejenem časovnem obdobju. Navedeni cilj pomeni, da ni dovoljeno prevzemati poslov nove tretje strani. Vendar ne preprečuje izvajanja obstoječih poslov, če se s tem zmanjšajo likvidacijski stroški. Poleg tega mora biti cilj likvidacije prodati čim več delov posla ali sredstev s konkurenčnimi postopki. Pravilen likvidacijski postopek zahteva, da postopki prodaje sredstev prispevajo k likvidacijskim stroškom.

68. Države članice imajo na voljo različna sredstva za organizacijo likvidacije kreditnih institucij v težavah. Vsi ukrepi državne pomoči, ki se izvajajo kot podpora taki likvidaciji, morajo biti v skladu z načeli, podrobno opredeljenimi v točkah 69 do 82.

6.2 Pogoji za odobritev pomoči za likvidacijo

69. Države članice morajo predložiti načrt pravilne likvidacije kreditne institucije.

70. Komisija bo ocenila združljivost ukrepov pomoči, ki se bodo izvajali za reševanje kreditnih institucij na podoben način in v istem smislu, kot je določeno v oddelkih 2, 3 in 4 sporočila o prestrukturiranju v zvezi s pomočjo za prestrukturiranje.

71. Specifičnost pravilne likvidacije spodbuja premisleke, opredeljene v točkah 72 do 78.

6.2.1 *Omejitev likvidacijskih stroškov*

72. Države članice bi morale dokazati, da pomoč omogoča učinkovito in pravilno likvidacijo kreditne institucije, pri čemer je najnižji možni znesek pomoči dovolj visok, da ostane med likvidacijo solventna v skladu z zastavljenim ciljem, in se zahteve glede porazdelitve bremena iz tega sporočila spoštujejo.

6.2.2 *Omejitev izkrivljanja konkurence*

73. Za izognitev neupravičenemu izkrivljanju konkurence bi morala biti faza likvidacije omejena na obdobje, ki je nujno potrebno za pravilno likvidacijo.

74. Dokler kreditna institucija upravičenka še vedno deluje, ne sme dejavno konkurirati na trgu ali začenjati novih dejavnosti. Njeno delovanje mora biti načeloma omejeno na nadaljevanje in dokončevanje dejavnosti za obstoječe stranke. Kakršno koli novo dejavnost z obstoječimi strankami je treba omejiti na spremembo pogojev v obstoječih pogodbah in prestrukturiranje obstoječih posojil, če take spremembe izboljšajo zadevno sedanjo neto vrednost sredstva.

75. Politika oblikovanja cen kreditne institucije, ki bo likvidirana, mora biti oblikovana tako, da spodbuja stranke k iskanju boljših možnosti.

76. Kadar je potrebno dovoljenje za opravljanje bančnih storitev, na primer pri slabih bankah ali začasnih institucijah, ustanovljenih zgolj za pravilno likvidacijo kreditne institucije („premostitvena banka“), bi moralo biti dovoljenje omejeno na dejavnosti, ki so nujno potrebne za likvidacijo. Dovoljenje za opravljanje bančnih storitev bi moral pristojni nadzorni organ čim prej umakniti.

6.2.3 *Porazdelitev bremena*

77. V okviru pravilne likvidacije je treba ohranjati čim manjše moralno tveganje, zlasti s preprečevanjem dodeljevanja dodatnih pomoči v korist delničarjev in imetnikov podrejenih dolžniških instrumentov. Zato se terjatev delničarjev in imetnikov podrejenih dolžniških instrumentov ne sme prenašati v kakršne koli nadaljnje gospodarske dejavnosti.

78. Oddelka 3.1.2 in 3.1.3 je treba smiselno upoštevati.

6.3 Prodaja kreditne institucije med postopkom pravilne likvidacije

79. Prodaja kreditne institucije med postopkom pravilne likvidacije lahko vključuje državno pomoč kupcu, razen če ni prodaja organizirana prek odprtega in neomejenega konkurenčnega javnega razpisa ter se sredstva prodajo najboljšemu ponudniku. Tak konkurenčni razpis bi moral po potrebi omogočati prodajo delov institucije različnim ponudnikom.

80. Pri opredelitvi obstoja pomoči kupcu kreditne institucije ali njenih delov bo Komisija zlasti proučila, ali:

(a) je postopek prodaje odprt, neomejen in nediskriminacijski;

(b) prodaja poteka po tržnih pogojih;

(c) je kreditna institucija ali vlada, odvisno od izbrane oblike, zagotovila najvišjo možno prodajno ceno za zadevna sredstva in obveznosti.

81. Kadar Komisija ugotovi obstoj pomoči kupcu, bo posebej ocenila združljivost navedene pomoči.

82. Če se pomoč odobri gospodarski dejavnosti, ki bo prodana (in ne kupcu navedene dejavnosti), se združljivost take pomoči pregleda posamično v skladu s tem sporočilom. Če likvidacijski postopek vključuje prodajo gospodarskega subjekta z znatnim tržnim deležem, bo Komisija ocenila potrebo po ukrepih za omejitev izkrivljanja konkurence, ki je posledica pomoči navedenemu gospodarskemu subjektu, in preverila uspešnost poslovanja subjekta po prodaji. Komisija bo v oceni uspešnosti poslovanja upoštevala velikost in moč kupca v primerjavi z velikostjo in močjo kupljene dejavnosti.

6.4 Pogoji za odobritev shem pravilne likvidacije

83. V izvajanje režimov držav članic v zvezi s kreditnimi institucijami v težavah je lahko vključena možnost dodelitve pomoči za zagotovitev pravilne likvidacije kreditnih institucij v težavah, ki omejuje negativne učinke prelivanja na sektor in gospodarstvo na splošno.

84. Komisija meni, da se sheme pomoči za likvidacijo kreditnih institucij omejene velikosti ([24]) lahko odobrijo, če so oblikovane tako, da zagotavljajo skladnost z zahtevami glede porazdelitve bremena med delničarji in imetniki podrejenih dolžniških instrumentov iz točke 44 ter odpravljajo moralno tveganje in druge pomisleke, povezane s konkurenco.

85. Združljivost takih shem se bo ocenila na podlagi pogojev iz oddelka 3. Države članice morajo pri priglasitvi sheme Komisiji zato predložiti podrobne informacije o postopku in pogojih za posredovanje v korist institucij upravičenk.

86. Ker se lahko stopnje izkrivljanja konkurence razlikujejo glede na vrsto institucije upravičenke in njen tržni položaj, bo morda potrebna posamična ocena, ki bo zagotovila, da postopek ne bo povzročil neupravičenega izkrivljanja konkurence. Zato je treba ukrepe pomoči v okviru odobrene sheme za kreditne institucije, katerih skupna sredstva presegajo 3 000 milijonov EUR, posamično priglasiti za odobritev.

6.5 Spremljanje

87. Države članice morajo redno, tj. vsaj enkrat na leto, predložiti poročila o delovanju katere koli sheme, ki je bila odobrena v skladu z oddelkom 6.4. V teh poročilih morajo biti navedene tudi informacije za vsako kreditno institucijo, ki je v postopku likvidacije v skladu z oddelkom 6.4.

88. Da bi lahko Komisija spremljala postopek pravilne likvidacije in njen učinek na konkurenco, morajo države članice redno (vsaj enkrat na leto) predložiti poročila o poteku likvidacijskega postopka za vsako banko, ki bo likvidirana, na koncu postopka likvidacije pa še končno poročilo. V nekaterih primerih se lahko določi skrbnik spremljanja, skrbnik za odprodajo ali oba, da se zagotovi upoštevanje kakršnih koli pogojev in obveznosti v zvezi z odobritvijo pomoči.

7. ZAČETEK UPORABE IN TRAJANJE

89. Komisija bo načela iz tega sporočila začela uporabljati 1. avgusta 2013.

90. Priglasitve, ki jih bo Komisija evidentirala pred 1. avgustom 2013, bodo pregledane glede na merila, ki so se uporabljala v času priglasitve.

91. Komisija bo preverila združljivost z notranjim trgom kakršne koli pomoči, dodeljene brez njene odobritve in zato v nasprotju s členom 108(3) Pogodbe na podlagi tega sporočila, če je del pomoči ali vsa navedena pomoč dodeljena po objavi sporočila v *Uradnem listu Evropske unije*.

92. V vseh drugih primerih bo izvedla pregled na podlagi sporočil o krizi, veljavnih v času, ko je bila dodeljena pomoč.

93. Komisija bo po potrebi pregledala to sporočilo ter se pri tem posvetila zlasti spremembam tržnih pogojev ali zakonodajnega okolja, ki bi lahko vplivale na pravila iz njega.

94. Sporočilo o bančništvu iz leta 2008 se umakne z učinkom od 31. julija 2013.

95. Točka 47 sporočila o oslabljenih sredstvih in Priloga 5 k navedenemu sporočilu se umakneta.

96. Sporočilo o prestrukturiranju se prilagodi:

V točki 4 se prvi stavek nadomesti z naslednjim: „Če je finančna institucija prejela državno pomoč, mora država članica predložiti načrt prestrukturiranja, ki bo utrdil ali ponovno vzpostavil dolgoročno uspešno poslovanje posameznih bank brez uporabe državne pomoči.“

Opomba 4, ki se nanaša na točko 4, se umakne.

Tretja alinea točke 7 se nadomesti z naslednjim: „Komisija bo uporabila osnovno načelo ustrezne porazdelitve bremena med državami članicami in bankami upravičenkami, pri čemer bo upoštevala splošne razmere v finančnem sektorju.“

Točka 8 se umakne.

V opombi 1, ki se nanaša na točko 21, se prvi stavek nadomesti z naslednjim: „Glej oddelek 6 sporočila o bančništvu iz leta 2013.“

Točka 25 se nadomesti z naslednjim: „Vsako odstopanje od ustrezne vnaprejšnje porazdelitve bremena, ki je bilo izjemoma odobreno pred odobritvijo načrta prestrukturiranja zaradi ohranjanja finančne stabilnosti, je treba nadomestiti s prispevkom na poznejši stopnji prestrukturiranja, na primer v obliki klavzul za vračilo sredstev in/ali daljnosežnejšega prestrukturiranja, vključno z dodatnimi ukrepi za omejevanje izkrivljanja konkurence.“

---

(1) Sporočilo o uporabi pravil o državni pomoči za ukrepe v zvezi s finančnimi institucijami v okviru trenutne svetovne finančne krize (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o bančništvu iz leta 2008) (UL C 270, 25.10.2008, str. 8); Sporočilo o dokapitalizaciji finančnih institucij v trenutni finančni krizi: omejitev pomoči na najmanjšo potrebno in zaščitni ukrepi za preprečevanje neupravičenega izkrivljanja konkurence (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o dokapitalizaciji) (UL C 10, 15.1.2009, str. 2); Sporočilo Komisije o obravnavanju oslabljenih sredstev v bančnem sektorju Skupnosti (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o oslabljenih sredstvih) (UL C 72, 26.3.2009, str. 1); Sporočilo o ponovni vzpostavitvi uspešnega poslovanja in oceni ukrepov prestrukturiranja v finančnem sektorju v sedanji krizi na podlagi pravil o državni pomoči (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o prestrukturiranju) (UL C 195, 19.8.2009, str. 9); Sporočilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. januarja 2011 dalje (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o podaljšanju iz leta 2010) (UL C 329, 7.12.2010, str. 7), in Sporočilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. januarja 2012 dalje (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o podaljšanju iz leta 2011) (UL C 356, 6.12.2011, str. 7).

(2) Glej sporočilo o podaljšanju iz leta 2011, točka 14.

(3) Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij z dne 6. junija 2012, COM(2012) 280 final.

(4) Glej npr. sporočilo o prestrukturiranju, točka 22.

(5) Prav tam, točka 24.

(6) Glej delovni dokument Generalnega direktorata za konkurenco z dne 30. aprila 2010 o uporabi pravil o državni pomoči za jamstvene sheme držav, ki so namenjene kritju dolžniških instrumentov bank, izdanih po 30. juniju 2010.

(7) V tem sporočilu je določena zahteva, da je treba za vse banke, ki prejemajo državno pomoč v obliki kapitalskih ukrepov ali ukrepov za oslabljena sredstva, predložiti načrt prestrukturiranja, ne glede na znesek pomoči.

(8) „Pristojni nadzorni organ" pomeni kateri koli nacionalni pristojni organ, ki ga določijo sodelujoče države članice v skladu z Direktivo 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (prenovljeno) (UL L 177, 30.6.2006, str. 1) ali Evropska centralna banka v okviru svojih nadzornih nalog, kot so ji dodeljene v členu 1 predloga Komisije za uredbo Sveta o prenosu posebnih nalog na Evropsko centralno banko, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora kreditnih institucij, za kreditne institucije, ustanovljene v državi članici, ki je vključena v enotni nadzorni mehanizem.

(9) Prim. opombo 1.

(10) Kot so opredeljene v členu 4(1) Direktive 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (prenovljeno).

(11) Prva direktiva Sveta 73/239/EGS z dne 24. julija 1973 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti neposrednega zavarovanja razen življenjskega zavarovanja (UL L 228, 16.8.1973, str. 3).

(12) Direktiva 2002/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. novembra 2002 o življenjskem zavarovanju (UL L 345, 19.12.2002, str. 1).

(13) Direktiva 98/78/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. oktobra 1998 o dopolnilnem nadzoru nad zavarovalnicami v zavarovalniški skupini (UL L 330, 5.12.1998, str. 1).

(14) Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (UL L 176, 27.6.2013, str. 338).

(15) Kot je objavljena na spletni strani OECD pod naslovom „Average Annual Wages" (povprečne letne plače) v stalnih cenah za zadnje razpoložljivo leto, http://stats.oecd.org/Index.aspx

(16) Kakor je opredeljeno v členu 26 Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L 176, 27.6.2013, str. 1).

(17) To se lahko na primer doseže z ustanovitvijo holdinga. Lastništvo banke bi se knjižilo na aktivni strani bilance holdinga, medtem ko so lastniški kapital, hibridni kapital in podrejeni dolžniški instrumenti, ki jih je banka imela pred posredovanjem v obliki državne pomoči, na pasivni strani bilance holdinga z enako strukturo prednosti, kot je obstajala v banki pred posredovanjem.

(18) Če se na primer pri odkupu obračuna dvoštevilčni popust v odstotnih točkah nominalne vrednosti od tržne cene (v njeni odsotnosti pa od približka tržne cene) zaradi ustvarjanja dobička ali če je odkup del menjave, ki bo kreditni instituciji omogočila kakovostnejši kapital, s katerim se bo zmanjšal primanjkljaj.

(19) Banke, ki so na dan začetka veljavnosti tega sporočila že prejele odobreno pomoč za reševanje, ne pa tudi končne odobritve pomoči za prestrukturiranje, lahko prejmejo pomoč v okviru likvidnostne sheme brez posamične priglasitve.

(20) V takih primerih bodo ukrepi posledično ocenjeni kot del načrta prestrukturiranja.

(21) Direktiva 94/19/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 1994 o sistemih zajamčenih vlog (UL L 135, 31.5.1994, str. 5).

(22) Glej po analogiji sodbo z dne 5. aprila 2006 v zadevi *Deutsche Bahn* proti *Komisiji*, T-351/02, ZOdl., str. II-1047, in sodbo z dne 23. aprila 2009 v zadevi *Puffer*, C-460/07, ZOdl., str. I-3251, točka 70.

(23) Glej dansko likvidacijsko shemo (UL C 312, 17.11.2010, str. 5).

(24) Glej npr. dansko likvidacijsko shemo za banke, N 407/10 (UL C 312, 17.11.2010, str. 7).

Priloga 56

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

Oznaka: 24.20-021/13-010
Datum: 17. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: dr. Boštjan Jazbec, mag. Janez Fabijan, Darko Bohnec, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Nova Ljubljanska banka d. d., Ljubljana, Trg republike 2, 1520 Ljubljana
Zakoniti zastopniki:	Janko Medja, predsednik uprave Blaž Brodnjak, član uprave, Andreas Burkhardt, član uprave, Archibald Kremser, član uprave, Nima Motazed, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	17. 12. 2013

ODLOČBA

O IZREDNIH UKREPIH

1. V Novi Ljubljanski banki d. d., Ljubljana, Trg republike 2, 1520 Ljubljana (v nadaljevanju banka ali NLB) so podani pogoji iz prvega odstavka 253a. člena ZBan-1, saj

   1.1. na podlagi ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, pripravljene ob predpostavki delujočega podjetja, ki vključuje dodatno potrebne oslabitve, ugotovljene v neodvisnem pregledu kvalitete kreditnega portfelja, banka ne zagotavlja minimalnega kapitala v skladu s 136. člena ZBan-1, glede na tveganja, ki jim je izpostavljena Skupina NLB, ter posledično Skupina NLB ne razpolaga z zahtevanim minimalnim kapitalom glede na obseg in vrste storitev, ki jih opravlja ter tveganja, ki jim je izpostavljena pri opravljanju teh storitev, s čimer je v **banki podano povečano tveganje (1. točka prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 253a. člena ZBan-1)**;

1.2. niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bo banka najkasneje do 31. 12. 2013, odpravila razloge za povečano tveganje ter zagotovila dolgoročno kapitalsko ustreznost banke **(2. točka prvega odstavka 253a. člena ZBan-1)**;

1.3. niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bi lahko z drugimi ukrepi Banke Slovenije **na podlagi ZBan-1 banka v ustreznem roku dosegla kratkoročno in dolgoročno kapitalsko ustreznost**, saj banka do izdaje te odločbe ni zagotovila ukrepov za povečanje kapitala banke za doseganje zahtevanih količnikov do 31. 12. 2013 v skladu z Odredbo Banke Slovenije z oznako PBH-24.20-006/13-002, z dne 30. 7. 2013 (v nadaljevanju: Odredba) **(3. točka prvega odstavka 253a. člena ZBan-1)**;

1.4. je glede na položaj in vlogo banke v razmerju do drugih finančnih družb in subjektov, ki delujejo na finančnih trgih, zaradi povečanega tveganja v banki ogrožena stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji in so izredni ukrepi nujni za zaščito javnega interesa **(4. točka prvega odstavka 253a. člena ZBan-1)**.

Banka Slovenije na podlagi prvega odstavka 253a. člena ZBan-1 in v zvezi s 1. točko 253b. člena ZBan-1 banki izreče izredne ukrepe, kot izhaja iz 2. in 3. točke tega izreka s ciljem, da se odpravi povečano tveganje v banki ter zagotovijo pogoji za dolgoročno uspešno poslovanje banke in ohrani stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji.

2. Banka Slovenije na podlagi ocene izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, ki jo je na zahtevo Banke Slovenije pripravil neodvisni cenilec ob predpostavki delujočega podjetja in ki vključuje dodatno potrebne oslabitve, ugotovljene v neodvisnem pregledu kvalitete kreditnega portfelja, ugotavlja, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini -317.975 tisoč EUR. Iz tega izhaja, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov banke, in sicer ob izkazanem primanjkljaju kapitala premoženje banke ne zadošča niti za poplačilo vseh navadnih terjatev upnikov (deponentov). Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da so s tem v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka.

Banka Slovenije z upoštevanjem ocene vrednosti sredstev banke, ki jo je na zahtevo Banke Slovenije pripravil neodvisni cenilec ob predpostavki nedelujočega podjetja v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 261b. člena ZBan-1, ugotavlja, da bi banka v primeru stečaja zaradi prevrednotenja sredstev na likvidacijske vrednosti izkazala še višji negativni kapital in sicer v višini od -735.793 tisoč EUR do -1.559.613 tisoč EUR. Kvalificirane obveznosti banke, ki obstajajo na dan izdaje te odločbe, v primeru stečaja banke ne bi bile poplačane niti delno.

Glede na ocenjeno višino negativnega kapitala banke, ki izhaja iz ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, narejeni ob predpostavki delujočega podjetja, ter glede na ugotovitev, da bi bil v primeru stečaja banke primanjkljaj kapitala še višji ter posledično kvalificirane obveznosti banke ne bi bile poplačane niti delno, Banka Slovenije na podlagi prvega in drugega odstavka 261a. člena v skladu s prvim odstavkom 261c. člena ZBan-1, banki izreče izredni ukrep **prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke**, kot izhaja iz točke 2.1. tega izreka.

2.1. Z dnem **18. 12. 2013 v celoti prenehajo vse kvalificirane obveznosti banke**, ki so nastale do dneva izdaje te odločbe in predstavljajo:

a) **osnovni kapital banke**, ki znaša 184.079.267,12 EUR in je razdeljen na 22.056.378 navadnih, imenskih, prosto prenosljivih kosovnih delnic, z oznako NLB in ISIN kodo SI0021103526, ki so izdane v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi Centralna klirinško depotna družba d.d., Ljubljana (v nadaljevanju KDD) in predstavlja kvalificirano obveznost prvega reda;

in

b) **obveznosti banke iz naslova finančnih instrumentov**, ki jih je izdala banka in predstavljajo kvalificirano obveznost tretjega reda:
- hibridne obveznice "Perpetual Floating Rate Upper Tier Two Subordinated Step-Up Notes" z oznako NOVALJ FLOAT 49 in ISIN kodo NLB XS0208414515, ki so bile izdane 17. 12. 2004 in so vodene kot nematerializirani vrednostni papirji na računih kliriških sistemov, ki jih vodita Euroclear Bank, S.A./N.V. Luxemburg in Clearstream Banking, S.A. Luxemburg. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 29.100.000,00 EUR in pripadajoče obresti;
- podrejene obveznice z oznako NLB 26 in ISIN Kodo SI0022103111, ki so bile izdane 17. 7. 2010 in so vodene v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD ter so se začele obrestovati 24. 5. 2010. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 61.418.700,00 EUR in pripadajoče obresti;
- hibridno posojilo "Subordinated floating rate perpetual loan" vplačano na podlagi pogodbe sklenjene dne 19. 6. 2007 s posojilodajalcem Merrill Lynch International Bank Limited, London Branch. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice v višini 84.500.000,00 EUR in pripadajoče obresti;
- podrejeno posojilo "Subordinated Loan", ki ga je banka pridobila na podlagi pogodbe, sklenjene dne 31. 5. 2006 s KBC Bank NV Dublin Branch. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 75.000.000,00 EUR ter pripadajoče obresti.

2.2. S prenehanjem kvalificiranih obveznosti iz točke 2.1.(a) tega izreka, **se osnovni kapital banke zmanjša na nič (0).** Hkrati se osnovni kapital poveča v skladu s 3. točko tega izreka.

2.3. Zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti na podlagi 2.1.(a) točke tega izreka se z dnem 18. 12. 2013 **razveljavi** vseh 22.056.378 delnic banke, z oznako NLB in ISIN kodo SI0021103526, ki so izdane v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD.

3. Banka mora z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi 2. točke tega izreka in učinkov prenosa tveganih postavk na Družbo za upravljanje terjatev bank d.d. (v nadaljevanju: DUTB), v skladu z Zakonom o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (ZUKSB, Uradni list RS, št. 105/2012), za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti, zagotoviti vplačilo kapitala najmanj v višini 1.551.000.000,00 EUR.

Zaradi zagotavljanja kapitala za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke Banka Slovenije na podlagi 262a. člena ZBan-1 banki izreče **izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke**, kot izhaja iz 3.1. do 3.3. točke tega izreka in ki predstavlja sklep o povečanju osnovnega kapitala banke.

3.1. Po zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) v skladu z 2.2. točko tega izreka in razveljavitvi vseh obstoječih delnic banke, se osnovni kapital banke poveča za 200.000.000,00 EUR z izdajo 20.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime. Osnovni kapital banke po povečanju znaša 200.000.000,00 EUR in je razdeljen na 20.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Osnovni kapital banke, ki je prenehal v skladu z 2.1.(a) točko tega izreka, je bil v celoti vplačan pred zmanjšanjem osnovnega kapitala v skladu z 2.2. točko tega izreka.

Pripadajoči znesek ene nove delnice je 10,00 EUR.

Nove delnice so prosto prenosljive in dajejo imetnikom glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

Emisijska vrednost ene nove delnice je 77,55 EUR, skupna emisijska vrednost vseh novih delnic je 1.551.000.000,00 EUR.

Dosedanji delničarji, katerih delnice so razveljavljene na podlagi 2.3. točke tega izreka, nimajo prednostne pravice do vpisa novih delnic.

Nove delnice banke morajo biti v celoti vplačane ob vpisu na dan izdaje te odločbe.

Nove delnice se izdajo v nematerializirani obliki in vpišejo v register pri KDD.

Povečanje osnovnega kapitala banke se izvede z denarnim in stvarnimi vložki, ki jih v celoti zagotovi Republika Slovenija, kot izhaja iz točke 3.2. in 3.3. tega izreka.

V primeru, da najkasneje do 31. 12. 2013 ni vpisana izvedba povečanja osnovnega kapitala v sodni register, vpis postane neobvezujoč.

3.2. Povečanje osnovnega kapitala banke v znesku **52.868.930,00 EUR** se izvede s stvarnimi vložki, ki jih vplača in izroči banki Republika Slovenija in katerih predmet so:

a) 4.441.304 obveznic Republike Slovenije RS62, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002102570 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 184.999.973,12 EUR.

b) 90.950 obveznic Republike Slovenije RS63, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002102794 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 89.999.936,30 EUR.

c) 52.451 obveznic Republike Slovenije RS67, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103057 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 49.999.230,46 EUR.

d) 44.824 obveznic Republike Slovenije RS68, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103065 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 44.999.799,73 EUR.

e) 41.927 obveznic Republike Slovenije RS69, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103149 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 39.999.615,81 EUR

Skupna tržna vrednost vseh stvarnih vložkov po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša **409.998.555,42 EUR**.

Vplačilo novih delnic s stvarnimi vložki se izvede tako, da Republika Slovenija na dan 18. 12. 2013 na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev NLB, odprt pri KDD, prenese obveznice iz a), b), c), d) in e) podtočke te točke izreka.

Na podlagi tretjega odstavka 262a. člena v povezavi z drugim odstavkom 249c. člena ZBan-1, revizija stvarnih vložkov ni potrebna.

Skupno Republika Slovenije na podlagi vpisa in vplačila novih delnic, ki se vplačujejo s stvarnim vložkom, pridobi **5.286.893** novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša **409.998.552,15 EUR**.

3.3. Povečanje osnovnega kapitala v znesku **147.131.070,00 EUR** se izvede z denarnim vložkom, ki ga na dan 18. 12. 2013 v celoti vplača Republika Slovenije.

Vplačilo novih delnic z denarnim vložkom se izvede tako, da Republika Slovenija na dan 18. 12. 2013 vplača celotni emisijski znesek novih delnic, ki se vplačujejo v denarju, v skupni višini **1.141.001.447,85 EUR**, na račun NLB, odprt pri Banki Slovenije, IBAN: SI56-0100-0000-0200-097.

Skupno Republika Slovenije na podlagi vpisa in vplačila novih delnic, ki se vplačujejo z denarnim vložkom, pridobi **14.713.107** novih delnic banke.

OBRAZLOŽITEV

Evropska komisija je na podlagi priporočil Evropskega Sveta iz junija 2013 (Recommendation for a Council Recommentation on Slovenija's 2013 National Reform Program and delivering a Council Opinion on a Slovenia's stability Programme for 2012 – 2016) zahtevala od Vlade RS neodvisni pregled kakovosti kreditnega portfelja in izvedbo obremenitvenih testov za reprezentativni del bančnega sistema v Republiki Sloveniji, ki jih je izvedla Banka Slovenije v sodelovanju z neodvisnimi izvajalci. Banka Slovenije je v obremenitvene teste in pregled kakovosti kreditnega portfelja bank vključila tudi NLB.

V obremenitveni test je bilo vključenih 8 bank oz. bančnih skupin, ki predstavljajo reprezentativni vzorec in skupaj predstavljajo približno 70 % slovenskega bančnega sistema. Pri izboru bank so bili uporabljeni različni kriteriji (tržni delež, kvaliteta naložb in kapitalska ustreznost), po katerih so se banke rangirale. V izbor za obremenitvene teste so bile izbrane banke z najvišjim rangom, med njimi tudi NLB.

V NLB se je neodvisni pregled kvalitete kreditnega portfelja izvajal v skladu s sklepom Medresorske komisije z dne 8. 8. 2013, s katerim je v zvezi s pobudo banke za državno pomoč z ukrepi za krepitev stabilnosti banke za potrebe odločanja o ukrepih državne pomoči v skladu z ZUKSB in Uredbo o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 22/13, 51/13 in 103/2013, v nadaljevanju Uredba) za izvedbo pregleda kvalitete kreditnega portfelja določila družbo Deloitte svetovanje d.o.o. (v nadaljevanju Deloitte).

Banka Slovenije je na podlagi ugotovitev obremenitvenih testov in rezultatov pregleda kvalitete kreditnega portfelja ugotovila, da so v banki podane okoliščine povečanega tveganja ter da so v zvezi z banko podani pogoji za izredne ukrepe, kot izhaja iz te odločbe. Izredni ukrepi, izrečeni s to odločbo so nujni, da se prepreči stečaj banke in s tem zagotovi stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji.

Ker se na podlagi 3. točke izreka te odločbe, dokapitalizacija banke zaradi doseganja dolgoročne kapitalske ustreznosti banke zagotavlja z ukrepi države za krepitev stabilnosti v skladu z ZUKSB, je ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti zaradi pokrivanja izkazane izgube banke, kot izhaja iz te odločbe, na podlagi odločbe Evropske Komisije za NLB d.d. z dne 18. 12. 2013 in členom 107(3)(b) Pogodbe o delovanju Evropske unije ter Sporočilom Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. avgusta 2013 dalje (UL C št. 216, z dne 30.7.2013, str. 1), nujen predpogoj, da se lahko izvedejo ukrepi državne pomoči v obliki povečanja osnovnega kapitala banke in prenosa tveganih postavk na DUTB.

AD1

1.1. (1. točka prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 253a. člena ZBan-1)

Banka Slovenije ugotavlja, da banka na posamični podlagi ne zagotavlja minimalnega kapitala, prav tako pa minimalnega kapitala na konsolidirani podlagi ne zagotavlja Skupina NLB.

Banka Slovenije na podlagi ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, pripravljene ob predpostavki delujočega podjetja, ki vključuje dodatno potrebne oslabitve, ugotovljene v neodvisnem pregledu kvalitete kreditnega portfelja, ugotavlja, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini -317.975 tisoč EUR. Oceno izkaza finančnega položaja banke je na zahtevo Banke Slovenije v skladu z drugim odstavkom 235. člena ZBan-1 pripravil neodvisni cenilec, ki je v banki za namene obremenitvenih testov in postopkov odobritve državne pomoči (kar je podrobneje pojasnjeno v obrazložitvi k 3. točki izreka) izvajal tudi pregled kvalitete kreditnega portfelja, in sicer družba Deloitte. Na podlagi poročila z dne 11. 12. 2013, ki ga je predložil Deloitte, Banka Slovenije ugotavlja, da so po stanju na dan 30. 9. 2013 v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka nad banko, saj premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov banke.

Višina negativnega kapitala banke, ki je matična banka Skupine NLB, je takšna, da bi tudi Skupina NLB po stanju na dan 30. 9. 2013 ob pripoznanju dodatno potrebnih oslabitev, ugotovljenih v neodvisnem pregledu kvalitete kreditnega portfelja, izkazovala negativen kapital.

Banka Slovenije ugotavlja, da je bila banka v letu 2011 dokapitalizirana v višini 250 mio EUR, od česar je glavnino vplačala Republika Slovenija, ostalo pa drugi največji delničar banke, t.j. KBC Bank NV. Omenjena dokapitalizacija je bila s strani Evropske komisije obravnavana kot državna pomoč. Banka Slovenije je marca 2011 izvedla ICAAP-SREP proces v skladu s 126. členom ZBan-1 ter 29. členom Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice, v katerem je ugotavljala, ali je banka vzpostavila in uresničevala primerne, učinkovite in celostne strategije in procese za stalno ocenjevanje in zagotavljanje zneskov, vrst in razporeditve notranjega kapitala, ki ga ocenjuje kot potrebno kritje glede značilnosti in ravni tveganj, ki jim je ali bi jim lahko bila Skupina NLB izpostavljena pri svojem poslovanju. Na podlagi izvedenega ICAAP-SREP procesa je Banka Slovenije izdala banki Odredbo o odpravi kršitev in izvršitvi dodatnih ukrepov za uresničevanje pravil o upravljanju s tveganji št. 24.20-1.3/09 z dne 17. 5. 2011 (v nadaljevanju Odredba), v skladu s katero je od banke zahtevala doseganje količnika kapitalske ustreznosti I vsaj v višini 9,0 % in količnika kapitalske ustreznosti v višini 11,2 %. Omenjene količnike bi morala banka na konsolidirani podlagi doseči do 31. 12. 2011.

V drugi polovici 2011 je tudi Evropski bančni organ (EBA) izvedel evropske obremenitvene teste, v katerih je sodelovala Skupina NLB. Namen omenjene vaje je bil ponovno vzpostaviti zaupanje v bančni sektor, zato se je od bank, ki so sodelovale, zahtevalo izpolnjevanje količnika najbolj kvalitetnega temeljnega kapitala (Core Tier I) najmanj v višini 9 % do 30. 6. 2012. Zaradi sovpadanja zahtev Banke Slovenije in EBA je Banka Slovenije s Sklepom o podaljšanju roka z oznako 24.20-1.4/09 z dne 24. 1. 2012 podaljšala rok iz Odredbe za doseganje omenjenih količnikov kapitalske ustreznosti do 30. 6. 2012.

Vplačilo osnovnega kapitala je bilo izvedeno 2. 7. 2012 izključno s strani države in državnih institucij v višini 61 mio EUR, poleg tega je država vplačala tudi bibridni instrument v višini 320 mio EUR, ki se je ob upoštevanju zahtev EBA Term Sheet in priporočil Evropske komisije (EK) kvalificiral kot instrument najkvalitetnejšega kapitala. Omenjeni hibridni instrument se je v letu 2013, zaradi izpolnitve dogovorjenih pogojev, konvertiral v osnovni kapital banke. Omenjena dokapitalizacija je bila s strani Evropske komisije ponovno obravnavana kot državna pomoč. Banka je dodatno dosegla zahtevane količnike kapitalske ustreznosti s kombinacijo različnih ukrepov, kot je predčasni odkup podrejenih instrumentov z diskontom ter znižanje tveganju prilagojene aktive.

Banka Slovenije je v letu 2013 ugotovila, da dosedanji ukrepi, ki jih je izvedla banka za izboljšanje kapitalske ustreznosti niso bili uspešni in banka tudi ni zagotovila zneskov, vrst in razporeditve notranjega kapitala, ki ga je Banka Slovenije ocenila in zahtevala kot posebno kritje glede na značilnosti in ravni tveganj, ki jim je ali bi jim lahko bila Skupina NLB izpostavljena pri svojem poslovanju. Zato tudi ni izpolnila zahtev Banke Slovenije iz pisma z oznako 24.20-0506/12-PV z dne 17. 7. 2012 po zagotavljanju količnika kapitalske ustreznosti v višini najmanj 11,75 % in količnika kapitalske ustreznosti I najmanj v višini 9,4 %. Banka tudi ni izpolnila zahteve EBA po doseganju minimalnega kapitalskega količnika Core Tier I (CT1) najmanj v višini 9 %. K doseganju dolgoročne stabilne kapitalske ustreznosti niso doprinesle niti ponavljajoče dokapitalizacije. Zato je Banka Slovenije banki odredila dodatne ukrepe z Odredbo o odpravi kršitev in o dodatnih ukrepih za uresničevanje pravil o upravljanju s tveganji z oznako PBH-24.20-006/13-001 z dne 2. 4. 2013, v kateri je zahtevala dokapitalizacijo banke ter izdelavo natančnega akcijskega načrta za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti. Banka naj bi pri naboru možnih ukrepov upoštevala tudi možnosti, ki jih ponuja ZUKSB ter na njegovi podlagi sprejeti podzakonski predpisi, glede učinkov na sposobnost zagotavljanja dolgoročno stabilne kapitalske ustreznosti banke, zlasti ukrepov za povečanja kapitala banke s prenosom določenega premoženja banke (tveganih postavk) na DUTB in s tem povezanih ukrepov povečanja kapitala banke s strani DUTB. Rok za doseganje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti je bil 31. 7. 2013. Z Odredbo o odpravi kršitev z oznako PBH-24.20-006/13-002 z dne 30. 7. 2013 je bil rok za doseganje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti zaradi izvedbe pregleda kvalitete kreditnega portfelja in obremenitvenih testov podaljšan do 31. 12. 2013.

Ker banka ni našla investitorjev za povečanje kapitala v višini, kot je zahtevala Banka Slovenije, je 15. 5. 2013 na Medresorsko komisijo podala pobudo za uporabo ukrepov na podlagi Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Ur. list RS 105/2012,102/2012 63/2013; ZUKSB). Banka je podala pobudo za pomoč v obliki ukrepa prenosa terjatev na DUTB in povečanje osnovnega kapitala banke z izdajo novih delnic, ki jih v skladu z ZUKSB in Uredbo v denarju vplača DUTB oziroma Republika Slovenija. Vlada Republike Slovenije je 16. 5. 2013 sprejela sklep, da banka izpolnjuje pogoje za izvedbo ukrepov za krepitev stabilnosti bank.

Ker je bila v letih 2011 in 2012 glavni investitor banke Republika Slovenija, sta bili obe dokapitalizaciji s strani EK obravnavani kot državna pomoč[1]. Zaradi dodatne državne pomoči banki, ki se predlaga v obliki ukrepov za prenos terjatev banke na DUTB in hkratno dokapitalizacijo banke s strani DUTB oziroma RS v skladu z ZUKSB in Uredbo, je Vlada Republike Slovenije od banke, kot

[1] Odločitev EK z dne 2. 7. 2012 št. C(2012) 4451 final to the proceedings State Aid No. SA 34937 (2012/C), (ex2012/N) second Recapitalization of NLB State Aid No. SA.33229 (2012/C) (ex 2011/N) Restructuring of NLB-Slovenia

pogoj za odobritev ukrepov državne pomoči, zahtevala izvedbo neodvisnega pregleda kvalitete kreditnega portfelja banke, ki ga je izvedel Deloitte, in izvedbo obremenitvenih testov. Obremenitvene teste je v banki izvedla Banka Slovenije v sodelovanju z kot neodvisnim izvajalcem. Na podlagi ocenjenega obsega dodatnih slabitev, ki izhajajo iz rezultatov pregleda kvalitete kreditnega portfelja, ter rezultatov obremenitvenih testov za banko, se v okviru postopkov nadzora ter za namene postopkov odobritve ukrepov državne pomoči v skladu z Uredbo, ocenijo dejanske kapitalske potrebe banke in s tem povezan obseg dopustne državne pomoči v obliki odkupa terjatev banke in dokapitalizacije banke.

Na podlagi poročila neodvisnega cenilca (Deloitte) o kvaliteti kreditnega portfelja NLB d.d. Banka Slovenije ocenjuje, da banka na konsolidirani podlagi do 31. 12. 2013 ne bo izpolnila zahtev iz Odredbe z oznako PBH-24.20-006/13-002 z dne 30. 7. 2013. Pregled kvalitete kreditnega portfelja banke po stanju na dan 31. 12. 2012 je namreč pokazal potrebo po dodatnem oblikovanju oslabitev in rezervacij v višini 1.666 mio EUR. Banka je tudi sama v Finančnih projekcijah za obdobje 2014-2018, ki jih je dne 6. 12. 2013 posredovala EK v okviru Plana prestrukturiranja, v letu 2013 ocenila oblikovanje dodatnih oslabitev iz kreditnega portfelja na konsolidirani podlagi v višini 1.488 mio EUR (vključujoč oslabitve zaradi prenosa tveganih postavk na DUTB). Banka po knjiženju potrebnih dodatnih slabitev in rezervacij, kot izhaja iz ugotovitev pregleda kvalitete kreditnega portfelja banke na posamični in konsolidirani podlagi, ne bo več dosegala potrebnega obsega minimalnega kapitala iz 136. člena ZBan-1 oziroma bo izkazovala negativni kapital.

Na tej podlagi je Banka Slovenije zahtevala od neodvisnega cenilca, da z upoštevanjem potrebnih dodatnih oslabitev, ki bi jih morala glede na ugotovitve pregleda kvalitete kreditnega portfelja oblikovati banka na dan 30. 9. 2013, oceni finančni položaj banke ob predpostavki delujočega podjetja.

Banka Slovenije je kot presečni datum za izdelavo ocene določila dan 30. 9. 2013, ker na ta dan razpolaga s potrebnimi podatki banke na konsolidirani podlagi, ki omogočajo oceno finančnega položaja banke in Skupine NLB.

Neodvisni cenilec je dodatno potrebne oslabitve, ki so rezultat pregleda kvalitete kreditnega portfelja na dan 31. 12. 2012, apliciral na izpostavljenosti iz naslova kreditnega portfelja po stanju na dan 30. 9. 2013 in na ta način ugotovil primanjkljaj kapitala po stanju na dan 30. 9. 2013. Oslabitve, ki odpadejo na kreditni portfelj odvisnih družb, so v cenitvi izkazane kot povečanje oslabitev kapitalskih naložb v odvisne družbe in delno kot oslabitve kreditov danih odvisnim družbam.

Na podlagi ocene izkaza finančnega položaja po stanju na dan 30. 9. 2013 Banka Slovenije ugotavlja, da so izpolnjeni pogoji za začetek stečaja banke, saj bi banka po stanju na dan 30. 9. 2013 (ob predpostavki delujočega podjetja) morala izkazati negativni kapital v višini -317.975 tisoč EUR.

DOKAZ:

- Poročilo Deloitte: Hypothetical liquidation valuation of NLB d.d. as of 30 September 2013 z dne 10. 12. 2013

1.2. (2. točka prvega odstavka 253a. člena)

Da bi se odpravili razlogi za povečano tveganje v zvezi z banko, je nujna dokapitalizacija banke najkasneje do 31. 12. 2013, ker banka že vse od konca leta 2012 ne izpolnjuje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti in ima zato otežen dostop na finančne trge. Če banka do 31. 12. 2013 ne bo dokapitalizirana, bo Banka Slovenije zoper banko začela stečajni postopek.

Banka Slovenije je ugotavljala podporo obstoječih lastnikov banke in potencialnih novih investitorjev, zato je upravo banke pozvala (pisma Banke Slovenije z dne 5. 11. 2013, 11. 11. 2013 in 25. 11. 2013),

da predloži dokazila oziroma dokumentacijo glede pripravljenosti investitorjev za dokapitalizacijo banke. Uprava je dne 2. 12. 2013 v pismu posredovala izjavo, da v tem trenutku ni investitorjev, ki bi bili pripravljeni do 31. 12. 2013 dokapitalizirati banko v obsegu, ki zagotavlja doseganje količnikov kapitalske ustreznosti iz zadnjega dialoga ICAAP – SREP.

Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da v banki ne obstajajo druge okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bo banka do 31. 12. 2013 sposobna zagotoviti povečanje osnovnega kapitala v višini, da se pokrije izguba banke in zagotovi doseganje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti, vključno z zagotavljanjem minimalnega kapitala v skladu s 136. členom ZBan-1.

1.3. (3. točka prvega odstavka 253a. člena)

Banka bi morala za zagotavljanje dolgoročno uspešnega poslovanja v skladu z Odredbo o odpravi kršitev z oznako PBH-24.20-006/13-002 z dne 30. 7. 2013, najkasneje do 31. 12. 2013 zagotoviti ustrezen kapital, da bo banka na konsolidirani podlagi dosegala ustrezni kapital za zagotavljanje količnika kapitalske ustreznosti I vsaj v višini 9,4 % in količnika kapitalske ustreznosti vsaj v višini 11,8 % oziroma v višini, kot bo za oba navedena količnika določeno z naslednjim dialogom ICAAP – SREP v procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala banke na podlagi 126. člena ZBan-1 in v skladu z Navodilom za predložitev in izpolnjevanje Poročila o izvajanju procesa ICAAP in Poročilom o izvajanju procesa ICAAP z dne 9. 2. 2010, oziroma na podlagi ocene Banke Slovenije iz 222a. člena ZBan-1.

Banka je predložila Akcijski načrt ukrepov za zagotovitev kapitalske ustreznosti vključujoč finančne projekcije za obdobje od 2013 do 2017 ter predlagala nabor terjatev za prenos na DUTB. Banka Slovenije je dne 14. 5. 2013 ocenila, da so ukrepi, ki jih predlaga banka ustrezni za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke in banko pozvala, da nemudoma na Medresorsko komisijo vloži pobudo za pomoč v obliki ukrepov na podlagi Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 22/13; v nadaljevanju Uredba). Dne 15. 5. 2013 je Banka Slovenije Medresorski komisiji posredovala ugotovitve glede okoliščin iz 4. člena Uredbe. Dne 16. 5. 2013 je Vlada Republike Slovenije sprejela sklep, da banka izpolnjuje pogoje za izvedbo ukrepov za krepitev stabilnosti bank.

Kljub temu, da so delničarji banke na redni letni skupščini 11. 6. 2013 sprejeli sklep o odobrenem kapitalu, na podlagi katerega lahko uprava banke s soglasjem nadzornega sveta in brez dodatnega sklepa skupščine, osnovni kapital poveča skupaj za največ 500 mio EUR, vplačilo osnovnega kapitala do izdaje te odločbe ni bilo izvedeno.

Izhajajoč iz dejstev, da je bila od leta 2010 edini investitor v banko Republika Slovenije, kot tudi upoštevajoč izjavo uprave banke z dne 2. 12. 2013, Banka Slovenije ugotavlja, da je bilo dosedanje iskanje novih investitorjev neuspešno ter da druge alternativne možnosti za izvedbo dokapitalizacije banke ne obstajajo.

Na podlagi dejstva, da banka do izdaje te odločbe ni uspela izvesti ukrepov, s katerimi bi zagotovila povečanje kapitala banke do 31. 12. 2013, Banka Slovenije ocenjuje, da je mogoče zagotoviti doseganje kapitalske ustreznosti banke do 31. 12. 2013 v skladu s 125. in 126. členom ZBan-1 (vključno z doseganjem minimalnega kapitala v skladu s 136. členom ZBan-1) le z izrednimi ukrepi na podlagi te odločbe in v povezavi z ukrepi državne pomoči za krepitev stabilnosti bank v skladu z Zakonom o ukrepih za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS št. 105/2012, v nadaljevanju ZUKSB).

Če do 31. 12. 2013 v banki ne bi bili izvedeni izredni ukrepi na podlagi te odločbe in ukrepi državne pomoči v skladu z ZUKSB, bi bili podani pogoji za odvzem dovoljenja banki za opravljanje bančnih storitev in začetek stečajnega postopka nad banko.

1.4. (4. točka prvega odstavka 253a. člena)

Zaradi dejstev in okoliščin, ki so podrobneje predstavljene v nadaljevanju, Banka Slovenije ugotavlja, da so podani razlogi za izdajo izrednega ukrepa v skladu s 4. točko prvega odstavka 253a. člena ZBan-1. Stečaj banke bi namreč ogrozil stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji, zato so izredni ukrepi na podlagi te odločbe in ukrepi državne pomoči na podlagi ZUKSB nujni, da se ohrani stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji. Povečano tveganje je razvidno iz izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti in analize tveganja okužbe, ki jo je pripravila Banka Slovenije in iz katere med drugim izhaja tudi obstoj negativnega učinka na poslovanje drugih finančnih družb, na delovanje finančnih trgov ali na splošno zaupanje vlagateljev ter drugih subjektov v stabilno delovanje finančnega sistema.

Banka glede na velikost dosega oziroma presega kritično vrednost 2,5 % pri vseh petih izbranih kazalnikih, in sicer predstavlja 25 % bilančne vsote celotnega slovenskega bančnega sistema oziroma 10.832 mio EUR, bilančna vsota banke kot delež v BDP znaša 31,8 %, delež posojil nebančnemu sektorju v celotnem bančnem sistemu znaša 25,6 %, obveznosti do nebančnega sektorja 27,9 % in zajamčenih vlog 30,8 %. Prepletenost te banke z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji presega kritično vrednost 2,5 % pri obeh izbranih kazalnikih. Njene obveznosti do ostalih bank predstavljajo 25,6%, do drugih finančnih organizacij pa 11,6 % v celotnem bančnem sistemu.

Vseh šest kazalnikov za zamenljivost te banke presega kritične vrednosti. Kazalnik število rangov med prvih pet po kazalnikih Skupnega analitičnega okvirja dosega pri tej banki vrednost 32. Delež vrednosti njenih plačil preko plačilnih sistemov v bančnem sistemu znaša 27,6 % v plačilnem sistemu TARGET2, 23,9 % v plačilnem sistemu SEPA IKP in 39,2 % v plačilnih sistemih, v katerih se obdelujejo in poravnavajo transakcije, izvršene s plačilnimi karticami. Banka ima 174 poslovnih enot, v slovenskem bančnem sistemu bilančna vsota nobene banke ne dosega vsaj ¾ bilančne vsote te banke. Solventnost banke se je v drugem četrtletju 2013 poslabšala. Kapitalska ustreznost banke na posamični podlagi je nižja od povprečja bančnega sistema.

Banka Slovenije ugotavlja, da je NLB sistemska banka in presega kritične vrednosti pri vseh od skupno 13 izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti.

Analiza tveganja okužbe pokaže, da bi se v primeru plačilne nesposobnosti banke, ko le ta ne bi poravnala svojih neto obveznosti do drugih bank, kapitalska ustreznost znižala pod raven minimalnega kapitala (8 %) pri dveh hranilnicah, ki nista sistemsko pomembni in pod 4 % pri eni banki, ki je sistemsko pomembna banka. Ker plačilna nesposobnost banke povzroči padec kapitalske ustreznosti pod raven minimalnega kapitala pri drugi sistemsko pomembni banki, Banka Slovenije ocenjuje, da je NLB sistemsko pomembna banka. Kapitalska ustreznost bi se znižala še petim drugim bankam, čeprav ne pod raven minimalnega kapitala.

Banka presega kritične vrednosti pri vseh 13 izbranih kazalnikih, preko okužbe plačilne nesposobnosti pa povzroči znižanje kapitalske ustreznosti pod raven minimalnega kapitala pri eni izmed sistemsko pomembnih bank, na podlagi česar opredeljujemo, da je NLB d.d. sistemsko pomembna.

Banka Slovenije ugotavlja, da je glede položaj in vlogo banke v razmerju do drugih finančnih družb in subjektov, ki delujejo na finančnih trgih, zaradi povečanega tveganja v banki ogrožena stabilnost finančnega sistema v Sloveniji in so izredni ukrepi nujni za zaščito javnega interesa.

AD 2

Na podlagi 261a. člena v povezavi z 253a. in 1. točko 253b. člena ZBan-1 lahko Banka Slovenije banki izreče izredni ukrep prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti, da se z izrednimi ukrepi odpravijo razlogi povečanega tveganja v banki ter ponovno vzpostavijo pogoji za dolgoročno uspešno

poslovanje banke v skladu z ZBan-1 in drugimi predpisi. Na podlagi 261c. člena ZBan-1 Banka Slovenije izreče ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti v obsegu, ki je potreben zaradi pokrivanja izgube banke.

Kot izhaja iz obrazložitve k točki 1, bi banka z upoštevanjem ocene izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, izdelani ob predpostavki delujočega podjetja, na ta dan izkazovala negativni kapital v višini -317.975 tisoč EUR. Iz tega izhaja, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov, in sicer ob izkazanem primanjkljaju kapitala premoženje banke ne zadošča niti za poplačilo vseh navadnih terjatev upnikov (deponentov). Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da so s tem v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka.

V skladu s petim odstavkom 261a. člena ZBan-1 mora Banka Slovenije v zvezi z ukrepom prenehanja kvalificiranih obveznosti zagotoviti, da posamezni upnik zaradi prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti banke ne utrpi večjih izgub, kot bi jih utrpel v primeru stečaja banke. Pričakovane izgube, ki bi jih upniki kvalificiranih obveznosti banke utrpeli v primeru prenehanja banke, se ugotavljajo na podlagi ocene vrednosti sredstev banke, ki jo v skladu s prvim odstavkom 261b. člena ZBan-1 izdela neodvisni cenilec podjetij ob predpostavki nedelujočega podjetja, ki oceni višino poplačila teh obveznosti banke v primeru prenehanja banke.

Deloitte je kot neodvisni cenilec na podlagi zahteve Banke Slovenije z upoštevanjem prvega odstavka 261b. člena ZBan-1 ocenil tudi višino poplačila kvalificiranih obveznosti banke v primeru stečaja banke. Iz poročila Hypothetical liquidation valuation of NLB d.d. as of 30 September, 2013 z dne 10. 12. 2013, ki ga je Deloitte predložil Banki Slovenije, izhaja, da v primeru stečaja banke imetniki kvalificiranih obveznosti ne bi bili poplačani niti delno, saj negativni kapital v primeru likvidacije sredstev banke v stečajnem postopku, ki jo v poročilu navaja družba Deloitte, bistveno presega (v razponu od -735.793 tisoč EUR do -1.559.613 tisoč EUR) stanje kvalificiranih obveznosti banke iz naslova podrejenih finančnih instrumentov (250.018.700,00 EUR ter pripadajoče obresti vključno do 17. 12. 2013 v višini 7.359.885,57 EUR).

AD 2.1. - 2.3.

Glede na ocenjeno višino negativnega kapitala banke, ki izhaja iz ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, narejeni ob predpostavki delujočega podjetja (-317.975 tisoč EUR), ter glede na ugotovitev, da bi bil v primeru stečaja banke primanjkljaj kapitala za poplačilo obveznosti banke še višji (v razponu od -735.793 tisoč EUR do -1.559.613 tisoč EUR) ter posledično kvalificirane obveznosti banke ne bi bile poplačane niti delno, Banka Slovenije na podlagi prvega in drugega odstavka 261a. člena v skladu s prvim odstavkom 261c. člena ZBan-1, banki izreče izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke, kot izhaja iz točke 2.1. tega izreka.

Skupna višina vseh kvalificiranih obveznosti banke, ki so navedene v izreku odločbe, znaša na dan izdaje te odločbe 441.457.852,69 EUR, od tega znaša osnovni kapital 184.079.267,12 EUR ter ostale kvalificirane obveznosti v višini glavnice 250.018.700,00 EUR ter pripadajoče obresti vključno do 17. 12. 2013 v višini 7.359.885,57 EUR.

Banka učinke prenehanja kvalificiranih obveznosti, ki predstavljajo osnovni kapital, upošteva v poslovnih knjigah na način, da za znesek zmanjšanja osnovnega kapitala poveča kapitalske rezerve, učinke prenehanja drugih kvalificiranih obveznosti (podrejene obveznosti), pa na način, da za ta znesek poveča prihodke.

Banka bo kapitalske rezerve pri zaključevanju poslovnih knjig za leto 2013 skupaj z rezervami iz dobička uporabila za namen pokrivanja izgube (zadržane izgube in izgube poslovnega leta).

Glede na višino negativnega kapitala, ki izhaja iz ocene izkazov finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, pripravljene ob predpostavki delujočega podjetja, je tudi po prenehanju kvalificiranih obveznosti iz točke 2.1.(b) izreka del izgube še vedno nepokrit oz. kapital banke še vedno negativen (v višini -60.596 tisoč EUR), kar bo banka pokrila pri zaključevanju poslovnih knjig za leto 2013 z delom zneska nove dokapitalizacije, izkazanega v vplačanem presežku kapitala.

Banka Slovenije je v skladu s prvim odstavkom 261a. člena odločila o zmanjšanju osnovnega kapitala na nič in o razveljavitvi delnic banke zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke prvega reda.

Razveljavljene delnice se izbrišejo iz registra pri KDD, ko bo zmanjšanje osnovnega kapitala na podlagi te odločbe vpisano v sodnem registru.

V primerih, ko je zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke v skladu s to odločbo prenehala obveznost banke iz vrednostnih papirjev (obveznic), ki jih je izdala banka v nematerializirani obliki v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev v Republiki Sloveniji ali v drugi državi, mora uprava banke izvesti potrebne postopke za razveljavitev in izbris teh vrednostnih papirjev iz registra nematerializiranih vrednostnih papirjev v skladu s pravom, ki velja za register nematerializiranih vrednostnih papirjev in pravili upravljavca glede vodenja registra nematerializiranih vrednostnih papirjev. Uprava banke mora o prenehanju kvalificiranih obveznosti v skladu s pogodbenimi ureditvami obvestiti nasprotne pogodbene stranke pri podrejenih posojilih, ki so prenehala na podlagi 2.1.(b) točke izreka.

AD 3

Banka Slovenije na podlagi 3. točke drugega odstavka 261a. člena ZBan-1 in v skladu 262a. členom ZBan-1 zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala banke na nič (0), odloči o povečanju osnovnega kapitala banke najmanj v obsegu, da bo banka zagotavljala osnovni kapital v skladu z 42. členom ZBan-1.

Banka mora z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi 2. točke tega izreka in učinkov prenosa tveganih postavk na DUTB v skladu z ZUKSB, za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke, zagotoviti vplačilo kapitala v višini 1.551.000.000,00 EUR.

Banka Slovenije je določila višino potrebnega kapitala banke z upoštevanjem rezultatov neodvisnega pregleda kvalitete kreditnega portfelja banke in rezultatov obremenitvenih testov, ki so bili izvedeni v banki v sodelovanju z neodvisnimi zunanjimi izvajalci. Pogoji izvedbe teh pregledov in testov so bili dogovorjeni med Ministrstvom za finance, Banko Slovenije in EU institucijami ECB, ECFIN in EBA avgusta 2013 (Terms of Reference).

Zunanji izvajalec Banke Slovenje je izvedel "bottom up" obremenitvene teste in ocenil primanjkljaj kapitala Skupine NLB, ki izhaja iz pričakovane izgube v obdobju 2013-2015. V skladu s Terms of Reference je ocenil pričakovano izgubo (*expected loss*) ob normalnih in neugodnih pogojih poslovanja banke. Ocenil je tudi kapaciteto banke (*loss absorption)* za pokrivanje pričakovanih izgub in na tej podlagi primanjkljaj kapitala Skupine NLB v normalnih in neugodnih pogojih poslovanja. Ocenjeni primanjkljaj kapitala izhaja iz predpostavke, da doseže banka ob koncu leta 2015 količnik kapitalske ustreznosti Core Tier I najmanj 9 % v normalnih pogojih oziroma najmanj 6 % v neugodnih pogojih poslovanja. Pri oceni kapitalskega primanjkljaja je zunanji izvajalec upošteval tudi učinke prenosa tveganih postavk na DUTB pod pogoji, kot so dogovorjeni v Pogodbi o prenosu terjatev na DUTB: Agreement on the implementation of measures to strenghten the stability of the bank z dne 18. 12. 2013.

Banka Slovenije je pri določitvi potrebnega kapitala banke izhajala iz rezultatov obremenitvenih testov v pogojih neugodnega scenarija, po prenosu tveganih postavk na Družbo za upravljanje terjatev bank d.d. Primanjkljaj kapitala po tem scenariju je bil v obremenitvenem testu ugotovljen v višini 1.808 mio EUR. Tako ocenjen primanjkljaj kapitala je Banka Slovenije znižala za vrednost kvalificiranih obveznosti, ki so prenehale na podlagi 2.1.(b) točke izreka te Odločbe.

Banka Slovenije ocenjuje, da bo povečanje kapitala banke v višini 1.551.000.000,00 EUR zadostovalo za pokritje pričakovanih izgub v obdobju od 2013 do 2015 ter zagotovilo doseganje količnikov kapitalske ustreznosti (Core Tier I vsaj 9 % v normalnih pogojih oziroma vsaj 6 % v neugodnih pogojih ob koncu leta 2015).

AD 3.1. – 3.3.

Banka Slovenije z odločbo v skladu z 262a. členom ZBan-1 odloči o povečanju osnovnega kapitala banke. Banka Slovenije z odločbo o povečanju osnovnega kapitala določi emisijski znesek novih delnic, ki jih bo vplačal investitor. Banka Slovenije lahko z odločbo o povečanju osnovnega kapitala odloči tudi, da se zaradi izvedbe povečanja osnovnega kapitala izdajo nove navadne delnice banke.

Ker odločba o povečanju osnovnega kapitala nadomešča skupščinski sklep o povečanju osnovnega kapitala, mora Banka Slovenije v odločbi glede povečanja osnovnega kapitala banke odločiti o vseh bistvenih pogojih glede izvedbe povečanja osnovnega kapitala.

V skladu s tem je Banka Slovenije odločila o obsegu povečanja osnovnega kapitala ter določila lastnosti novih delnic, ki bodo izdane na podlagi vpisa in vplačila novih delnic. Banka Slovenije je ob soglasju investitorja (Republika Slovenija) določila višino osnovnega kapitala banke v višini, ki je primerljiva z višino osnovnega kapitala v banki pred znižanjem v skladu z 2. točko izreka te odločbe. Takšna višina osnovnega kapitala je po mnenju Banke Slovenije nujna tudi zaradi ohranjanja zaupanja v stabilnost banke, tako glede na pričakovanja vlagateljev kot tudi glede na pričakovanja finančnih trgov, na katerih bo banka pridobivala vire za financiranje svojih dejavnosti.

Na podlagi prvega odstavka 262a. člena ZBan-1, Banka Slovenije določi emisijsko ceno novih delnic z upoštevanjem ocene neodvisnega cenilca podjetij. Ker je bil pred povečanjem osnovnega kapitala zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke v skladu z 2. točko izreka osnovni kapital znižan na nič (0), so delnice banke razveljavljene. Emisijske cene novih delnic torej ni mogoče določiti z upoštevanjem ocene neodvisnega cenilca glede cene delnic, ki so bile razveljavljene zaradi ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti. Glede na oceno finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013 bi namreč tudi po prenehanju kvalificiranih obveznosti še vedno izkazovala negativni kapital, zato bi bila vrednost delnic banke (ki so bile razveljavljene), v vsakem primeru enaka nič (0).

Banka Slovenije je z upoštevanjem navedenega določila emisijsko ceno novih delnic v višini, da se glede na znesek (povečanega) osnovnega kapitala zagotovi zadostni presežek vplačanega kapitala (kapitalske rezerve), da bo banka zadostila kapitalskim potrebam za zagotavljanje dolgoročne kapitalske ustreznosti, kot izhaja iz rezultatov obremenitvenih testov. Po vplačilu presežka osnovnega kapitala v kapitalske rezerve bo morala banka ob izdelavi računovodskih izkazov za leto 2013 del kapitalskih rezerv uporabiti za pokrivanje izgube banke, ki bodo posledica oblikovanja dodatnih potrebnih slabitev v tem letu, glede na rezultate pregleda kvalitete kreditnega portfelja banke in prenosa na DUTB.

Vpis in vplačilo novih delnic z denarnim vložkom se izvede brez objave prospekta, na podlagi 1. točke prvega odstavka 49. člena Zakona o trgu finančnih instrumentov (Ur. l. RS 67/2007, s spremembami in dopolnitvami).

Banka Slovenije je odločila, da se povečanje osnovnega kapitala banke v delu izvede s stvarnimi vložki. V skladu s tretjim odstavkom 262a. člena se za povečanje osnovnega kapitala banke s stvarnimi vložki smiselno uporabljajo določbe 249c. člena ZBan-1, in sicer se z upoštevanjem drugega odstavka 249c. člena ZBan-1 revizija stvarnih vložkov, kot izhaja iz drugega in tretjega odstavka 334. člena ZGD-1, ne opravi, razen če Banka Slovenije oceni, da obstaja dvom o vrednosti stvarnega vložka v času njegovega prispevanja. V tem primeru Banka Slovenije odloči, da se izvede revizija stvarnih vložkov.

Vrednost obveznic, ki predstavljajo stvarni vložek, se je izračunala na podlagi kotacije MID zahtevane donosnosti do dospetja za posamezno obveznico na MTS Slovenia na dan 9. 12. 2013 ob 11. uri CET. Vrednost obveznice RS62 je določena na podlagi izračuna z linearno interpolacijo zahtevanih donosnosti obveznic RS63 in RS68, ki sta uvrščeni na MTS Slovenia.

Pri izračunu vrednosti obveznic se ne upošteva znesek natečenih in še neizplačanih obresti (na zahtevo Republike Slovenije banka znesek natečenih obresti izplača Republiki Sloveniji).

Prednostna pravica dosedanjih delničarjev, katerih delnice so razveljavljene na podlagi 2.3. točke tega izreka, do vpisa novih delnic je izključena zaradi dejstva, ker so delnice dosedanjih delničarjev razveljavljene, s tem pa so prenehala tudi vsa upravičenja delničarjev, ki so vezana na imetništvo delnic, vključno s prednostno pravico do novih delnic.

Glede na ugotovitev, da se bo s sredstvi dokapitalizacije (iz vplačanega presežka) deloma pokrivala tudi izguba banke, ki jo bo banka morala izkazati v poslovnih izkazih za leto 2013, bo knjigovodska vrednost novih delnic po dokapitalizaciji nižja od določene emisijske vrednosti pri povečanju osnovnega kapitala v skladu s to odločbo. Iz navedenega jasno izhaja, da Republika Slovenija z dokapitalizacijo banke prispeva k pokrivanju (preostale) izgube banke, zaradi zagotavljanja stabilnosti finančnega sistema in s tem zaščite javnega interesa. Glede na ogroženost stabilnosti finančnega sistema in s tem ogrožanje javnega interesa, je za uspešno dokapitalizacijo banke in s tem vzpostavitev stabilnosti banke nujno, da se povečanje osnovnega kapitala banke izvede nemudoma, z neposrednim pozivom Republiki Sloveniji, da vpiše in vplača vse nove delnice v okviru ukrepov za krepitev stabilnosti bank na podlagi ZUKSB.

Nove delnice banke morajo biti v celoti vplačane ob vpisu, ki se opravi na dan izdaje te odločbe.

Skladno s tretjim odstavkom 253. člena ZBan-1 izredni ukrepi štejejo za reorganizacijske ukrepe, kot jih določa Direktiva 2001/24/ES.

Po izvedbi vpisa in vplačila novih delnic, v skladu s to odločbo, bo Banka Slovenije na podlagi petega odstavka 262a. člena ZBan-1, izdala odločbo o potrditvi povečanja osnovnega kapitala. Na podlagi sedmega odstavka 262a. člena ZBan-1, je Banka Slovenije v zvezi s povečanjem osnovnega kapitala banke upravičena v imenu banke predlagati vpis sklepa o povečanju osnovnega kapitala banke, kot je določen v 3. točki izreka Odločbe o izrednih ukrepih, ter na podlagi Odločbe o potrditvi povečanja osnovnega kapitala banke iz petega odstavka 262a. člena ZBan-1, določiti prečiščeno besedilo statuta banke ob upoštevanju povečanja osnovnega kapitala, predlagati vpis povečanja osnovnega kapitala in s tem povezano spremembo statuta banke v sodni register, ter dati nalog centralni klirinško depotni družbi za izdajo novih delnic banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

Boštjan Jazbec

predsednik
Sveta Banke Slovenije

Postopek vodil: Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:

- Nova Ljubljanska Banka d.d., Ljubljana, Trg republike 2, 1520 Ljubljana
- Janko Medja, predsednik uprave - osebna vročitev
- Blaž Brodnjak, član uprave - osebna vročitev
- Andreas Burkhardt, član uprave - osebna vročitev
- Archibald Kremser, član uprave - osebna vročitev
- Nima Motazed, član uprave - osebna vročitev

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

STROGO ZAUPNO

Oznaka: 24.20-021/13-011
Datum: 18. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: mag. Janez Fabijan, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Nova Ljubljanska banka d. d., Ljubljana, Trg republike 2, 1520 Ljubljana
Zakoniti zastopniki:	Janko Medja, predsednik uprave Blaž Brodnjak, član uprave, Andreas Burkhardt, član uprave, Archibald Kremser, član uprave, Nina Motazed, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	18. 12. 2013

ODLOČBA

O POTRDITVI POVEČANJA OSNOVNEGA KAPITALA BANKE

1. Banka Slovenije ugotavlja, da je **Republika Slovenija** na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih z oznako 24.20-021/13-010 z dne 17. 12. 2013 (v nadaljevanju Odločba o izrednih ukrepih) glede povečanja osnovnega kapitala Nove Ljubljanske banke d.d. (v nadaljevanju banka) v skladu 3. točko izreka Odločbe o izrednih ukrepih na dan 18. 12. 2013 **vpisala in v celoti vplačala vseh 20.000.000 novih delnic banke**, v skupnem emisijskem znesku 1.551.000.000,00 EUR, z izročitvijo stvarnih vložkov in z denarnim vplačilom, in sicer:

a) z izročitvijo stvarnega vložka, katerega predmet so:
   - 4.441.304 obveznic Republike Slovenije RS62, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002102570 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 184.999.973,12 EUR.

- 90.950 obveznic Republike Slovenije RS63, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002102794 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 89.999.936,30 EUR.

- 52.451 obveznic Republike Slovenije RS67, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103057 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 49.999.230,46 EUR.

- 44.824 obveznic Republike Slovenije RS68, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103065 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 44.999.799,73 EUR.

- 41.927 obveznic Republike Slovenije RS69, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103149 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 39.999.615,81 EUR.

Republika Slovenije je stvarne vložke z namenom vplačila novih delnic banke na dan 18. 12. 2013 izročila banki s prenosom obveznic na njen račun nematerializiranih vrednostnih papirjev št. 1015, oznaka člana 2A, odprt pri KDD.

Skupna vrednost stvarnih vložkov po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 409.998.555,42 EUR.

Osnovni kapital banke se na podlagi vplačila novih delnic s stvarnimi vložki iz te točke poveča za 52.868.930,00 EUR.

Republika Slovenije na podlagi vplačila stvarnih vložkov iz te točke prejme 5.286.893 novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša 409.998.552,15 EUR.

Na podlagi tretjega odstavka 262a. člena v povezavi z drugim odstavkom 249c. člena ZBan-1, revizija stvarnega vložka iz te točke izreka ni potrebna.

b) z vplačilom denarnega vložka v višini 1.141.001.447,85 EUR, na račun banke, odprt pri Banki Slovenije, št. IBAN: SI56-0100-0000-0200-097.

Osnovni kapital se na podlagi vplačila denarnega vložka iz te točke poveča za 147.131.070,00 EUR.

Republika Slovenije na podlagi vplačila denarnega vložka iz te točke prejme 14.713.107 novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša 1.141.001.447,85 EUR.

2. Banka Slovenije ugotavlja, da:
   - banka na dan izdaje te odločbe prosto razpolaga z denarnimi vplačili in stvarnimi vložki iz 1. točke izreka,
   - da je bil osnovni kapital banke, ki je prenehal v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih, v celoti vplačan pred zmanjšanjem osnovnega kapitala na nič (0),
   - da bodo stroški, povezani z izdajo novih delnic banke (notarski stroški, nadomestilo za izdajo delnic v KDD) odmerjeni in obračunani banki po izvedbi povečanja osnovnega kapitala v sodnem registru in po izdaji delnic v KDD.

3. Po zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) na podlagi Odločbe o izrednem ukrepu, se osnovni kapital banke poveča za 200.000.000,00 EUR, z izdajo 20.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Osnovni kapital banke po povečanju znaša 200.000.000,00 EUR in je razdeljen na 20.000.000 novi navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Pripadajoči znesek ene nove delnice je 10,00 EUR.

Nove delnice banke so prosto prenosljive in dajejo glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu imetniku pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

Nove delnice banke se izdajo v nematerializirani obliki v registru nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD.

4. Nove delnice banke se izročijo Republiki Sloveniji, Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana, s prenosom na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Republika Slovenija, odprtega pri članu KDD – Nova ljubljanska banka d.d., št. računa 144819113 (oznaka člana: 2A).

OBRAZLOŽITEV

Banka Slovenije je banki z Odločbo o izrednih ukrepih izrekla izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke v skladu z 261a. in 261c. členom ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke v skladu z 262a. členom ZBan-1.

Banka Slovenije je na podlagi ocene izkazov finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, ugotovila, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini, ki v primeru stečaja banke ne bi omogočal niti, da bi bile v celoti poplačane navadne terjatve upnikov (deponentov). Zaradi ukrepa prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke, se zmanjšajo obveznosti banke in posledično zniža kapitalski primanjkljaj ocenjen na dan 30. 9. 2013. V zvezi s prenehanjem kvalificiranih obveznosti banke, ki so predstavljale osnovni kapital banke, je Banka Slovenije v Odločbi o izrednih ukrepih odločila tudi o zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič(0) in o razveljavitvi vseh delnic banke.

Zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala na nič (0), je Banka Slovenije hkrati z Odločbo o izrednih ukrepih odločila o povečanju osnovnega kapitala v višini, ki je potrebna za zagotavljanje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke in sicer z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke in učinkov prenosa tveganih postavk na Družbo za upravljanje terjatev bank d.d. v skladu z ZUKSB. Za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke je Banka Slovenije v skladu z 262a. členom ZBan-1 odločila, da se osnovni kapital banke poveča z novimi denarnimi in stvarnim vložki ter se izdajo nove delnice banke.

Z izjavo o vpisu delnic z dne 18. 12. 2013 je Republika Slovenija vpisala in v celoti vplačala vse nove delnice banke, kot izhaja iz Odločbe o izrednih ukrepih, banka pa lahko na podlagi izvršenih vplačil prosto razpolaga s denarnim zneskom in stvarnimi vložki.

Banka Slovenije ugotavlja, da so izpolnjeni vsi pogoji za povečanje osnovnega kapitala, zato bo na podlagi sedmega odstavka 262a. člena ZBan-1 predlagala vpis povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register ter določila čistopis statuta banke, glede na spremembo osnovnega kapitala. Stroški, povezani z izvedbo povečanja osnovnega kapitala banke, ki jih v imenu banke predlaga Banka Slovenije (notarski stroški povezani z vpisom povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register ter stroški izbrisa razveljavljenih delnic ter izdaje novih delnic banke v KDD) bremenijo banko in bodo odmerjeni po izvedbi povečanja osnovnega kapitala.

Na podlagi vplačila novih delnic banke, znaša osnovni kapital banke 200.000.000,00 EUR in je razdeljen na 20.000.000 novih prosto prenosljivih, navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime. Pripadajoči znesek nove delnice je 10,00 EUR.

Banka Slovenije bo na podlagi pooblastila iz sedmega odstavka 262a. člena ZBan-1 izdajal nalog KDD, da izda nove delnice banke z vpisom na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Republika Slovenija, odprtega pri članu KDD – Nova ljubljanska banka d.d.

Banka Slovenije je na podlagi sedmega odstavka 262a. člena ZBan-1 v zvezi s povečanjem osnovnega kapitala banke upravičena v imenu banke:
- predlagati vpis sklepa o povečanju osnovnega kapitala banke, kot je določen v 3. točki izreka Odločbe o izrednih ukrepih,
- določiti prečiščeno besedilo statuta banke ob upoštevanju povečanja osnovnega kapitala,
- predlagati vpis povečanja osnovnega kapitala in s tem povezano spremembo statuta banke v sodni register, ter
- dati nalog centralni klirinško depotni družbi za izdajo novih delnic banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

mag. Janez Fabijan
namestnik predsednika
Sveta Banke Slovenije

Postopek vodil: Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:
- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, Trg republike 2, 1520 Ljubljana
- Janko Medja, predsednik uprave - osebna vročitev
- Blaž Brodnjak, član uprave - osebna vročitev
- Andreas Burkhardt, član uprave - osebna vročitev
- Archibald Kremser, član uprave - osebna vročitev
- Nima Motazed, član uprave - osebna vročitev

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

STROGO ZAUPNO

Oznaka: 24.20-021/13-012
Datum: 18. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: mag. Janez Fabijan, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mojra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Nova Ljubljanska banka d. d., Ljubljana, Trg republike 2, 1520 Ljubljana
Zakoniti zastopniki:	Janko Medja, predsednik uprave Blaž Brodnjak, član uprave, Andreas Burkhardt, član uprave, Archibald Kremser, član uprave, Nima Motazed, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	18. 12. 2013

ODLOČBA
O PRENEHANJU
IZREDNIH UKREPOV

1. Banka Slovenije je z Odločbo o izrednih ukrepih z oznako 24.20-021/13-010 z dne 17. 12. 2013 (Odločba o izrednih ukrepih) v skladu z 253a. členom ZBan-1 Novi Ljubljanski banki d.d. (v nadaljevanju: banka) izrekla izredni ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi 261a. člena ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke na podlagi 262a. člena ZBan-1.

2. Banka Slovenije je z Odločbo o potrditvi povečanja osnovnega kapitala z oznako 24.20-021/13-011 z dne 18. 12. 2013 (Odločba o potrditvi povečanja osnovnega kapitala) v skladu s šestim odstavkom 262a. člena ZBan-1 ugotovila, da so nove delnice banke z dnem 18. 12. 2013 vplačane in je osnovni kapital banke povečan v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih.

Povečanje osnovnega kapitala na podlagi Odločbe o potrditvi povečanja osnovnega kapitala banke je bilo dne 18. 12. 2013 vpisano v sodni register.

3. Banka Slovenije ugotavlja, da banka na podlagi povečanja osnovnega kapitala, kot izhaja iz 2. točke tega izreka, zagotavlja dolgoročno kapitalsko ustreznost v skladu s 125. in 126. členom ZBan-1, vključno z izpolnjevanjem zahtev glede minimalnega kapitala v skladu s 136. členom ZBan-1.

4. Banka Slovenije ugotavlja, da so v banki z izvršitvijo izrednih ukrepov na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih prenehali razlogi za izredne ukrepe iz prvega odstavka 253a. člena ZBan-1.

Z dnem izdaje te odločbe za banko prenehajo učinki iz 255a. člena ZBan-1.

OBRAZLOŽITEV:

Banka Slovenije je banki z Odločbo o izrednih ukrepih izrekla izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke v skladu z 261a. in 261c. členom ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke v skladu z 262a. členom ZBan-1.

Banka Slovenije je na podlagi ocene izkazov finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, ugotovila, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini, ki v primeru stečaja banke ne bi omogočal niti, da bi bile v celoti poplačane navadne terjatve upnikov (deponentov). Zaradi ukrepa prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke, se zmanjšajo obveznosti banke in posledično zniža kapitalski primanjkljaj ocenjen na dan 30. 9. 2013. V zvezi s prenehanjem kvalificiranih obveznosti banke, ki so predstavljale osnovni kapital banke, je Banka Slovenije v Odločbi o izrednih ukrepih odločila tudi o zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) in o razveljavitvi vseh delnic banke.

Zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala na nič (0), je Banka Slovenije hkrati z odločbo odločila o povečanju osnovnega kapitala v višini, ki je potrebna za zagotavljanje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke in sicer z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke in učinkov prenosa tveganih postavk na Družbo za upravljanje terjatev bank d.d. v skladu z ZUKSB. Za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke je Banka Slovenije v skladu z 262a. členom ZBan-1 odločila, da se osnovni kapital banke poveča z novimi denarnimi in stvarnim vložki ter se izdajo nove delnice banke.

Banka Slovenije je z Odločbo o potrditvi povečanja osnovnega kapitala ugotovila, da je v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih Republika Slovenija vpisala vse nove delnice ter v celoti vplačala denarni in stvarni vložek. Na podlagi vplačila novih delnic banke, znaša osnovni kapital banke 200.000.000,00 EUR in je razdeljen na 20.000.000 novih navadnih, prosto prenosljivih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Sodišče je na podlagi odločbe o potrditvi povečanja osnovnega kapitala na predlog Banke Slovenije vpisalo povečanje osnovnega kapitala v sodni register. Na podlagi vpisa povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register je Klirinško depotna družba d.d. isti dan izdala nove delnice banke v registru nematerializiranih vrednostnih papirjev v dobro Republike Slovenije.

Banka po povečanju osnovnega kapitala na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih izpolnjuje zahteve glede dolgoročne kapitalske ustreznosti v skladu z 125. in 126. členom ZBan-1, zato so v zvezi z banko prenehale okoliščine povečanega tveganja iz drugega odstavka 253a. člena ZBan-1.

Če Banka Slovenije ugotovi, da so pri banki po izrečenem izrednem ukrepu odpravljeni razlogi iz 253a. člena ZBan-1, v skladu z 255b. členom ZBan-1 izda odločbo o prenehanju izrednega ukrepa.

V skladu s prvim odstavkom 255a. člena ZBan-1, z vročitvijo odločbe o izrednih ukrepih banki prenehajo pooblastila in pristojnosti nadzornemu svetu in skupščini banke. Pristojnosti skupščine in nadzornega sveta banke v tem primeru izvaja Banka Slovenije, razen pristojnosti skupščine iz 347. člena tega zakona v zvezi z uveljavljanjem sodnega varstva zoper odločbo Banke Slovenije o izrednem ukrepu. V skladu z drugim odstavkom istega člena, dolžnosti in pristojnosti članov nadzornega sveta banke v primeru izrečenih izrednih ukrepov banki izvaja Banka Slovenije.

Na podlagi ugotovitve, da so bili z izvršitvijo izrednih ukrepov v banki razlogi za izredne ukrepe odpravljeni, z izdajo te odločbe skupščina in nadzorni svet banke ponovno izvajata vsa pooblastila in pristojnosti v skladu z zakonom in statutom banke. Člani nadzornega sveta banke ponovno izvajajo pooblastila in pristojnosti člana nadzornega sveta v skladu z zakonom in statutom banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

mag. Janez Fabijan

namestnik predsednika
Sveta Banke Slovenije

Postopek vodil: Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:
- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, Trg republike 2, 1520 Ljubljana
- Janko Medja, predsednik uprave - osebna vročitev
- Blaž Brodnjak, član uprave - osebna vročitev
- Andreas Burkhardt, član uprave - osebna vročitev
- Archibald Kremser, član uprave - osebna vročitev
- Nima Motazed, član uprave - osebna vročitev

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

STROGO ZAUPNO

Oznaka: PBH-24.20-022/13-009
Datum: 17. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: dr. Boštjan Jazbec, mag. Janez Fabijan, Darko Bohnec, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Nova KBM d. d., Maribor, Vita Kraigherja 4, Maribor
Zakoniti zastopniki:	Aleš Hauc, predsednik uprave Igor Žibrik, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	17. 12. 2013

ODLOČBA

O IZREDNIH UKREPIH

1. V Novi Kreditni banki Maribor d. d., Ljubljana, Vita Kraigherja 4, 2000 Maribor (v nadaljevanju banka) so podani pogoji iz prvega odstavka 253.a člena ZBan-1, saj

   1.1. na podlagi ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, pripravljene na predpostavki delujočega podjetja, ki vključuje dodatno potrebne oslabitve, ugotovljene v neodvisnem pregledu kvalitete kreditnega portfelja, banka ne zagotavlja minimalnega kapitala v skladu s 136. členom ZBan-1, glede na tveganja, ki jim je izpostavljena Skupina NKBM, ter posledično Skupina NKMB ne razpolaga z zahtevanim minimalnim kapitalom glede na obseg in vrste storitev, ki jih opravlja ter tveganja, ki jim je izpostavljena pri opravljanju teh storitev, s čimer **je v banki podano povečano tveganje (1. točka prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 253.a člena ZBan-1);**

   1.2. niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bo banka najkasneje do 31. 12. 2013 odpravila razloge za povečano tveganje ter zagotovila dolgoročno kapitalsko ustreznost banke **(2. točka prvega odstavka 253.a člena ZBan-1);**

1.3. niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bi lahko **z drugimi ukrepi Banke Slovenije na podlagi ZBan-1 banka v ustreznem roku dosegla kratkoročno in dolgoročno kapitalsko ustreznost**, saj banka do izdaje te odločbe ni zagotovila ukrepov za povečanje kapitala banke za doseganje zahtevanih količnikov do 31. 12. 2013 v skladu z Odredbo Banke Slovenije z oznako PBH-24.20-026/11-015, z dne 30. 7. 2013 (v nadaljevanju: Odredba) **(3. točka prvega odstavka 253.a člena ZBan-1)**;

1.4. je glede na položaj in vlogo banke v razmerju do drugih finančnih družb in subjektov, ki delujejo na finančnih trgih, zaradi povečanega tveganja v banki ogrožena stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji in so izredni ukrepi nujni za zaščito javnega interesa **(4. točka prvega odstavka 253.a člena ZBan-1)**.

Banka Slovenije na podlagi prvega odstavka 253.a člena ZBan-1 in v zvezi s 1. točko 253.b člena ZBan-1 banki izreče izredne ukrepe, kot izhaja iz 2. in 3. točke tega izreka s ciljem, da se odpravi povečano tveganje v banki ter zagotovijo pogoji za dolgoročno uspešno poslovanje banke in ohrani stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji.

2. Banka Slovenije na podlagi ocene izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, ki jo je na zahtevo Banke Slovenije pripravil neodvisni cenilec ob predpostavki delujočega podjetja in ki vključuje dodatno potrebne oslabitve, ugotovljene v neodvisnem pregledu kvalitete kreditnega portfelja, ugotavlja, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini -67.070 tisoč EUR. Iz tega izhaja, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh upnikov banke in sicer ob izkazanem primanjkljaju kapitala premoženje banke ne zadošča niti za poplačilo vseh navadnih terjatev upnikov (deponentov). Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da so s tem v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka.

Banka Slovenije z upoštevanjem ocene vrednosti sredstev banke, ki jo je na zahtevo Banke Slovenije, pripravil neodvisni cenilec ob predpostavki nedelujočega podjetja v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 261.b člena ZBan-1, ugotavlja, da bi banka v primeru stečaja zaradi prevrednotenja sredstev na likvidacijske vrednosti izkazala še višji negativni kapital in sicer v višini -232.051 tisoč EUR. Kvalificirane obveznosti banke, ki obstajajo na dan izdaje te odločbe, v primeru stečaja banke ne bi bile poplačane niti delno.

Glede na ocenjeno višino negativnega kapitala banke, ki izhaja iz ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, narejeni ob predpostavki delujočega podjetja, ter glede na ugotovitev, da bi bil v primeru stečaja banke primanjkljaj kapitala še višji ter posledično kvalificirane obveznosti banke ne bi bile poplačane niti delno, Banka Slovenije na podlagi prvega in drugega odstavka 261.a člena v skladu s prvim odstavkom 261.c člena ZBan-1, banki izreče izredni ukrep **prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke**, kot izhaja iz točke 2. 1. tega izreka.

2.1. Z dnem **18. 12. 2013** v **celoti prenehajo vse kvalificirane obveznosti banke**, ki so nastale do dneva izdaje te odločbe in predstavljajo:

a) **osnovni kapital banke**, ki znaša 143.225.272,00 EUR in je razdeljen na 323.103.520 navadnih, imenskih, prosto prenosljivih kosovnih delnic z glasovalno pravico, z oznako KBMR in ISIN kodo SI0021104052, ki so izdane v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi Centralna klirinško depotna družba d.d., Ljubljana (v nadaljevanju KDD) in predstavlja kvalificirano obveznost prvega reda;

in

b) **obveznosti banke iz naslova finančnih instrumentov,** ki jih je izdala banka in predstavljajo kvalificirano obveznost drugega in tretjega reda:
   - obveznice z lastnostmi inovativnih instrumentov, z oznako KBM9 in ISIN kodo SI0022103046, ki so bile izdane 30. 12. 2009 in so vodene v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi Centralna klirinško depotna družba d.d., Ljubljana (v nadaljevanju KDD). Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 25.930.000,00 EUR in pripadajoče obresti;
   - hibridne obveznice *Floating Rate Perpetual Notes*, z oznako XS0270427163, izdane s strani ING Bank N. V., na podlagi pogodbe med banko in ING bank N.V. (Global Issuance Programme), dne 2. 10. 2006 in so vodene kot nematerializirani vrednostni papirji na računih klirinških sistemov, ki jih vodita Euroclear Bank, S.A./N.V. Luxemburg in Clearstream Banking, S.A. Luxemburg. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 18.100.000,00 EUR in pripadajoče obresti in
   - hibridne obveznice *Fixed to Floating Rate Perpetual Loan Participation Notes*, z oznako XS0325446903, izdane s strani Maribor Finance B.V., na podlagi pogodbe med banko in VTB Bank Europe plc (Subordinated Loan Agreement), dne 11. 10. 2007 in so vodene kot nematerializirani vrednostni papirji na računih klirinških sistemov, ki jih vodita Euroclear Bank, S.A./N.V. Luxemburg in Clearstream Banking, S.A. Luxemburg. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 11.808.000,00 EUR in pripadajoče obresti.

2.2. S prenehanjem kvalificiranih obveznosti iz točke 2.1. (a) tega izreka, **se osnovni kapital banke zmanjša na nič (0) EUR.** Hkrati se osnovni kapital poveča v skladu s 3. točko tega izreka.

2.3. Zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti na podlagi 2.1. (a) točke tega izreka se z dnem 18. 12. 2013 **razveljavi** vseh 323.103.520 delnic banke, z oznako KBMR in ISIN kodo SI0021104052, ki so izdane v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD.

3. Banka mora z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi 2. točke tega izreka in učinkov prenosa tveganih postavk na Družbo za upravljanje terjatev bank d.d. (v nadaljevanju DUTB), v skladu z Zakonom o ukrepih Republike Slovenije za krepitev bank (ZUKSB, Uradni list RS, št. 105/2012), za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti, zagotoviti vplačilo kapitala najmanj v višini 870.000.000,00 EUR.

   Zaradi zagotavljanja kapitala za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke Banka Slovenije, na podlagi 262.a člena ZBan-1, banki izreče **izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke,** kot izhaja iz 3.1. do 3.3. točke tega izreka in predstavlja sklep o povečanju osnovnega kapitala banke.

3.1. Po zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) v skladu z 2.2. točko tega izreka in razveljavitvi vseh obstoječih delnic banke, se osnovni kapital banke poveča za 150.000.000,00 EUR z izdajo 10.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime. Osnovni kapital banke po povečanju znaša 150.000.000,00 EUR in je razdeljen na 10.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

   Osnovni kapital banke, ki je prenehal v skladu z 2. 1. (a) točko tega izreka, je bil v celoti vplačan pred zmanjšanjem osnovnega kapitala v skladu z 2. 2. točko tega izreka.

   Pripadajoči znesek ene nove delnice je 15,00 EUR.

   Nove delnice so prosto prenosljive in dajejo imetnikom glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je

namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

Emisijska vrednost ene nove delnice je 87,00 EUR, skupna emisijska vrednost vseh novih delnic je 870.000.000,00 EUR.

Dosedanji delničarji, katerih delnice so razveljavljene na podlagi 2.3. točke tega izreka, nimajo prednostne pravice do vpisa novih delnic.

Nove delnice banke morajo biti v celoti vplačane ob vpisu na dan izdaje te odločbe.

Nove delnice se izdajo v nematerializirani obliki in vpišejo v register pri KDD.

Povečanje osnovnega kapitala banke se izvede s stvarnimi vložki in z denarnim vplačilom, ki jih v celoti zagotovi Republika Slovenija, kot izhaja iz točke 3.2 in 3.3. tega izreka.

V primeru, da najkasneje do 31. 12. 2013 ni vpisana izvedba povečanja osnovnega kapitala v sodni register, vpis postane neobvezujoč.

3.2. Povečanje osnovnega kapitala banke v znesku 43.103.340,00 EUR se izvede s stvarnimi vložki, ki jih vplača in izroči banki Republika Slovenija in katerih predmet so:

a) 3.000.881 lotov obveznic Republike Slovenije RS62, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002102570, katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 124.999.978,46 EUR,

b) 67.138 lotov obveznic Republike Slovenije RS67, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103057, katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 63.999.701,33 EUR in

c) 63.939 lotov obveznic Republike Slovenije RS69, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103149, katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 60.999.724,17 EUR.

Skupna tržna vrednost vseh **stvarnih vložkov** po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 249.999.403,96 EUR.

Vplačilo novih delnic s stvarnimi vložki se izvede tako, da Republika Slovenija na dan 18. 12. 2013 na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev NKBM, odprt pri KDD, prenese obveznice iz a), b), c), d) in e) podtočke te točke izreka.

Na podlagi tretjega odstavka 262.a člena v povezavi z drugim odstavkom 249.c člena ZBan-1, revizija stvarnih vložkov ni potrebna.

Republika Slovenija na podlagi vpisa in vplačila novih delnic, ki se vplačujejo s stvarnim vložkom, pridobi skupno 2.873.556 novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša 249.999.372,00 EUR.

3.3 Povečanje osnovnega kapitala v znesku 106.896.660,00 EUR se izvede z denarnim vložkom, ki ga na dan 18. 12. 2013 v celoti vplača Republika Slovenija.

Vplačilo novih delnic z denarnim vložkom se izvede tako, da Republika Slovenija na dan 18. 12. 2013 vplača celotni emisijski znesek novih delnic, ki se vplačujejo v denarju, v skupni višini

620.000.628,00 EUR, na račun NKBM, odprt pri Banki Slovenije, IBAN: SI56-0100-0000-0400-014.

Skupno Republika Slovenije na podlagi vpisa in vplačila novih delnic, ki se vplačujejo z denarnim vložkom, pridobi 7.126.444 novih delnic banke.

OBRAZLOŽITEV

Evropska komisija je na podlagi priporočil Evropskega Sveta iz junija 2013 (Recommendation for a Council Recommentation on Slovenija's 2013 National Reform Program and delivering a Council Opinion on a Slovenia's stability Programme for 2012 – 2016) zahtevala od Vlade RS neodvisni pregled kakovosti kreditnega portfelja in izvedbo obremenitvenih testov za reprezentativni del bančnega sistema v Republiki Sloveniji, ki jih je izvedla Banka Slovenije v sodelovanju z neodvisnimi izvajalci. Banka Slovenije je v obremenitvene teste in pregled kakovosti kreditnega portfelja bank vključila tudi NKBM.

V obremenitveni test je bilo vključenih 8 bank oz. bančnih skupin, ki predstavljajo reprezentativni vzorec in skupaj predstavljajo približno 70% slovenskega bančnega sistema. Pri izboru bank so bili uporabljeni različni kriteriji (tržni delež, kvaliteta naložb in kapitalska ustreznost), po katerih so se banke rangirale. V izbor za obremenitvene teste so bile izbrane banke z najvišjim rangom, med njimi tudi NKBM.

Vlada Republike Slovenije je na predlog medresorske komisije s sklepom z dne 11. 7. 2013 potrdila, da NKBM izpolnjuje pogoje za izvedbo ukrepov za krepitev stabilnosti bank. V NKBM se je neodvisni pregled kvalitete kreditnega portfelja izvajal v skladu s sklepom Medresorske komisije. Vlada Republike Slovenije je v zvezi s pobudo banke za državno pomoč z ukrepi za krepitev stabilnosti banke za potrebe odločanja o ukrepih državne pomoči v skladu z ZUKSB in Uredbo o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 22/13, 51/13 in 103/2013, v nadaljevanju: Uredba) za izvedbo pregleda kvalitete kreditnega portfelja določila družbo ERNST & YOUNG Svetovanje, d.o.o., kar je bilo banki sporočeno z dopisom št. 403-36/2013/128 z dne 9. 8. 2013.

Banka Slovenije je na podlagi ugotovitev obremenitvenih testov in rezultatov pregleda kvalitete kreditnega portfelja ugotovila, da so v banki podane okoliščine povečanega tveganja ter da so v zvezi z banko podani pogoji za izredne ukrepe, kot izhaja iz te odločbe. Izredni ukrepi, izrečeni s to odločbo, so nujni, da se prepreči stečaj banke in s tem zagotovi stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji.

Ker se na podlagi 3. točke izreka te odločbe dokapitalizacija banke zaradi doseganja dolgoročne kapitalske ustreznosti banke zagotavlja z ukrepi države za krepitev stabilnosti v skladu z ZUKSB, je izrečen ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti zaradi pokrivanja izkazane izgube banke, kot izhaja iz te odločbe, na podlagi odločbe Evropske Komisije za Novo kreditno banko Maribor d.d., z dne 18. 12. 2013 in členom 107 (3) (b) Pogodbe o delovanju Evropske Unije ter Sporočilom Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. avgusta 2013 dalje (UL C št. 216, z dne 30. 7. 2013, str. 1), nujen predpogoj, da se lahko izvedejo ukrepi državne pomoči v obliki povečanja osnovnega kapitala banke in prenosa tveganih postavk na DUTB.

AD 1.

1.1. (1. točka prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 253. a) člena ZBan-1)

Banka Slovenije ugotavlja, da banka na posamični podlagi ne zagotavlja minimalnega kapitala, prav tako pa minimalnega kapitala na konsolidirani podlagi ne zagotavlja Skupina NKBM.

Banka Slovenije na podlagi ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, pripravljeni ob predpostavki delujočega podjetja, ki vključuje dodatno potrebne oslabitve, ugotovljene v neodvisnem pregledu kvalitete kreditnega portfelja banke, ugotavlja, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini -67.070 tisoč EUR. Oceno izkaza finančnega položaja banke je na zahtevo Banke Slovenije v skladu z drugim odstavkom 235. člena ZBan-1 pripravil neodvisni cenilec, ki je v banki za namene obremenitvenih testov in postopkov odobritve državne pomoči, kar je podrobneje pojasnjeno v obrazložitvi k 3. točki izreka, izvajal tudi pregled kvalitete kreditnega portfelja, in sicer družba ERNST & YOUNG Svetovanje, d.o.o. Na podlagi poročila z dne 16. 12. 2013, ki ga je predložila družba ERNST & YOUNG Svetovanje d.o.o., Banka Slovenije ugotavlja, da so po stanju na dan 30. 9. 2013 v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka nad banko, saj premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov banke.

Višina negativnega kapitala banke, ki je matična banka Skupine NKBM, je takšna, da bi tudi Skupina NKBM po stanju na dan 30. 9. 2013 ob pripoznanju dodatno potrebnih oslabitev, ugotovljenih v neodvisnem pregledu kvalitete kreditnega portfelja, izkazovala negativen kapital.

V drugi polovici leta 2011 je Evropski bančni organ (EBA) izvedel evropske obremenitvene teste, v katerih je sodelovala Skupina NKBM. Namen te vaje je bil ponovno vzpostaviti zaupanje v bančni sektor, zato je od bank, ki so sodelovale, zahteval izpolnjevanje količnika najbolj kvalitetnega kapitala (CT1) najmanj v višini 9 % do 30. 6. 2012. Skupina NKBM je 30. 9. 2011 še dosegala ta količnik, medtem ko se je količnik CT1 Skupine NKBM znižal pod 9 % konec leta 2011, zaradi izgube za poslovno leto 2011, v višini 81.122 tisoč EUR (po obdavčitvi).

Banka Slovenije je od banke zahtevala dokapitalizacijo ter predložitev akcijskega načrta za prikaz časovnega okvira in načina dokapitalizacije. Banka je v okviru Akcijskega načrta pristopila h kapitalski krepitvi v okviru treh aktivnosti: delnega odkupa podrejenih instrumentov (hibridnih obveznic), prodaje deleža v Zavarovalnici Marihor, d.d. in sklenitve pogodbe o hibridnem posojilu. Aktivnosti, ki so bile usmerjene v doseganje CT1 v višini 9 % konec leta 2012, so potekale sočasno. Banka je prvo aktivnost kapitalske krepitve (odkup hibridnih obveznic) zaključila v prvi polovici decembra 2012. V okviru druge aktivnosti je banka podpisala Pogodbo o prodaji delnic družbe Zavarovalnica Maribor d.d., s kupcema Pozavarovalnica Sava, d.d. in Slovensko odškodninsko družbo, d.d. in zavarovalnico prodala. V okviru tretje aktivnosti pa je banka pristopila k izdaji hibridnega instrumenta (posojila), ki se je ob upoštevanju zahtev EBA Term Sheet (TS) in priporočil Evropske Komisije (EK) kvalificiral kot instrument najkvalitetnejšega kapitala in je bil v celoti vplačan s strani države. Zaradi prejema državne pomoči[1] je banka pripravila Plan prestrukturiranja Skupine Nova KBM, ki ga je predložila Evropski komisiji 21. 3. 2013.

Kljub izvedenim ukrepom za povečanje kapitala, obseg dokapitalizacije ni bil zadosten zaradi dodatnih oslabitev kreditnega portfelja, ki so povzročile izgubo nad načrtovano višino (205.697 tisoč EUR za leto 2012). Hibridni instrument je v prvem četrtletju 2013, zaradi izpolnitve dogovorjenih pogojev (znižanja količnika CT1 pod zahtevanih 7 %), konvertiral v osnovni kapital banke.

Prav tako Skupina NKBM ni več izpolnjevala zahtev Banke Slovenije v zvezi z zagotavljanjem količnikov kapitalske ustreznosti iz pisma z oznako 24.20-0517/12-MN z dne 17. 7. 2012. Skladno z zahtevami iz tega pisma bi morala Skupina NKBM vzdrževati količnik kapitalske ustreznosti najmanj 11,3 % in količnik kapitalske ustreznosti, merjen s temeljnim kapitalom, najmanj na višini 9,1 %. Količnik kapitalske ustreznosti Skupine NKBM, je konec leta 2012 znašal 9,17 %, količnik kapitalske ustreznosti, merjen s temeljnim kapitalom, pa 8,17 %.

[1] European Commission: State aid n° SA.35709 (2012/N)-Slovenia, Recapitalisation of Nova Kreditna banka Maribor d.d. (NKBM)- Slovenia, 20. 12. 2012

Banka Slovenije je banki izdala Odredbo o odpravi kršitev in o dodatnih ukrepih za uresničevanje pravil o upravljanju s tveganji PBH-24.20-026/11-013 dne 2. 4. 2013, v kateri je zahtevala dokapitalizacijo banke. Skladno z zahtevo iz prve točke te odredbe bi morala banka najkasneje do 31. 7. 2013 zagotoviti doseganje količnika kapitalske ustreznosti vsaj v višini 11,3 % in količnika kapitalske ustreznosti I vsaj v višini 9,1% (na nivoju skupine).

Zaradi časovnega odmika predvidene uporabe ukrepov po ZUKSB in s tem povezanih aktivnosti je banka na Banko Slovenije dne 24. 6. 2013 naslovila vlogo za podaljšanje roka za izboljšanje kapitalske ustreznosti oz. izpolnitev zahtev iz 1. točke odredbe do 31. 12. 2013.

V banki so namreč v času od 10. 6. 2013 do 15. 7. 2013 potekale aktivnosti skrbnega pregleda, povezane z vstopom novega strateškega lastnika ter hkrati aktivnosti na podlagi zahteve Vlade RS, povezane z dokapitalizacijo banke s strani Republike Slovenije v okviru državne pomoči, vključno s pregledom kvalitete kreditnega portfelja. Banka Slovenije je z Odredbo PBH 24.20-026/11-015 z dne 30. 7. 2013 banki rok za zagotovitev ustrezne višine kapitala podaljšala do 31. 12. 2013.

Banka Slovenije je v prvem polletju 2013, skladno z dialogom ICAAP – SREP, ponovno ocenila posamezna tveganja, ki jim je Skupina NKBM izpostavljena in od banke s pismom z oznako 24.20-550/13-EK z dne 30. 7. 2013 zahtevala vzdrževanje količnika kapitalske ustreznosti najmanj na višini 11,8 % in količnik kapitalske ustreznosti I najmanj na višini 9,4 % oziroma v višini, kot bo za oba navedena količnika določeno z naslednjim dialogom ICAAP – SREP v procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala banke na podlagi 126. člena ZBan-1 in v skladu z Navodilom za predložitev in izpolnjevanje Poročila o izvajanju procesa ICAAP in Poročilom o izvajanju procesa ICAAP z dne 9. 2. 2010, oziroma na podlagi ocene Banke Slovenije iz 222. a) člena ZBan-1.

Banki je bila 30. 7. 2013 izdana Odredba o odpravi kršitev z oznako PBH-24.20-026/11-015, skladno s katero bi morala banka najkasneje do 31. 12. 2013 zagotoviti ustrezen kapital, da bi na konsolidirani podlagi dosegala količnik kapitalske ustreznosti I vsaj v višini 9,4 % in količnik kapitalske ustreznosti vsaj v višini 11,8 %

V banki so v letu 2013 aktivno iskali možnosti kapitalske krepitve in v zvezi s tem opravili več predstavitev potencialnim investitorjem. Ker niso našli investitorjev, ki bi bili pripravljeni banko kapitalsko podpreti, je banka 18. 6. 2013 na Medresorsko komisijo podala pobudo za uporabo ukrepov na podlagi Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Ur. list RS 105/2012,102/2012 63/2013; ZUKSB). Banka je podala pobudo za pomoč v obliki ukrepa prenosa terjatev na DUTB in povečanje osnovnega kapitala banke z izdajo novih delnic, ki jih v skladu z ZUKSB in Uredbo vplača DUTB oziroma Republika Slovenija.

Svet Banke Slovenije se je na 490. seji dne 2. 7. 2013 seznanil z Akcijskim načrtom ukrepov za zagotavljanje kapitalske ustreznosti banke, s Finančnimi projekcijami za obdobje 2013-2017 in naborom komitentov za prenos na DUTB ter sklenil, da se mnenje strokovne službe Banke Slovenije, zahtevano po 4. členu Uredbe za prenos sredstev glede ocene sposobnosti banke za zagotavljanje kapitalske ustreznosti ter ocene ogroženosti finančne stabilnosti sistema zaradi sistemske pomembnosti banke, posreduje Ministrstvu za Finance.

11. 7. 2013 je Vlada Republike Slovenije sprejela sklep, da banka izpolnjuje pogoje za izvedbo ukrepov za krepitev stabilnosti bank.

Delničarji banke so 10. 6. 2013 na redni letni skupščini sprejeli sklep o odobrenem kapitalu, na podlagi katerega so pooblastili upravo banke, da lahko s soglasjem nadzornega sveta in brez dodatnega sklepa skupščine osnovni kapital enkrat poveča za skupaj največ 400 mio EUR in s tem omogoči izvedbo povečanja osnovnega kapitala banke takoj, ko bodo izpolnjeni pogoji za izvršitev prenosa terjatev banke na DUTB in povečanje osnovnega kapitala banke z vplačili DUTB oziroma Republike Slovenije v skladu z ZUKSB in Uredbo.

Banka je pripravila nabor terjatev, primernih za prenos na DUTB in določila prenosno vrednost, kot določa Uredba za prenos terjatev.

Ker je bila že v zadnji dokapitalizaciji konec leta 2012 edini investitor banke Republika Slovenija, je bila dokapitalizacija s strani Evropske Komisije (EK) obravnavana kot državna pomoč. Zaradi dodatne državne pomoči banki, ki bi jo banka prejela v obliki ukrepov za prenos terjatev banke na DUTB in hkratno dokapitalizacijo banke s strani DUTB oziroma RS v skladu z ZUKSB in Uredbo, je Vlada od banke kot pogoj za odobritev ukrepov državne pomoči zahtevala izvedbo neodvisnega pregleda kvalitete kreditnega portfelja banke in izvedbo obremenitvenih testov, kar je banki sporočila z dopisom dne 9. 8. 2013. Pregled kvalitete kreditnega portfelja banke je na zahtevo Vlade izvedel ERNST & YOUNG d.o.o. Svetovanje, obremenitvene teste pa je v banki izvedla Banka Slovenije v sodelovanju z neodvisnim izvajalcem.

Na podlagi ocenjenega obsega dodatnih slabitev, ki izhajajo iz rezultatov pregleda kvalitete kreditnega portfelja, ter rezultatov obremenitvenih testov za banko se v okviru postopkov nadzora ter za namene postopkov odobritve ukrepov državne pomoči v skladu z Uredbo ocenijo dejanske kapitalske potrebe banke in s tem povezan obseg dopustne državne pomoči v obliki odkupa terjatev banke in dokapitalizacije banke.

Na podlagi poročila ERNST & YOUNG Svetovanje d.o.o. o pregledu kvalitete kreditnega portfelja banke Banka Slovenije ocenjuje, da banka na konsolidirani podlagi do 31. 12. 2013 ne bo izpolnila zahtev iz odredbe z oznako PBH-24.20-026/11-015 z dne 30. 7. 2013. Pregled kvalitete kreditnega portfelja banke po stanju na dan 31. 12. 2012 je namreč pokazal potrebo po dodatnem oblikovanju oslabitev in rezervacij v višini 456,8 mio EUR. Banka po knjiženju potrebnih dodatnih slabitev in rezervacij kot izhaja iz ugotovitev pregleda kvalitete kreditnega portfelja banke na posamični podlagi ne bo več dosegala potrebnega obsega minimalnega kapitala iz 136. člena ZBan-1 oziroma bo izkazovala negativni kapital. Knjiženje dodatno potrebnih oslabitev in rezervacij na posamični podlagi bo vplivalo na znižanje količnika kapitalske ustreznosti tudi na ravni Skupine NKBM pod raven minimalnega kapitala iz 136. člena ZBan-1.

Na tej podlagi je Banka Slovenije zahtevala od **neodvisnega cenilca,** da z upoštevanjem potrebnih dodatnih oslabitev, ki bi jih morala glede na ugotovitve pregleda kvalitete kreditnega portfelja banka oblikovati na dan 30. 9. 2013, oceni finančni položaj banke ob predpostavki delujočega podjetja.

Banka Slovenije je kot presečni datum za izdelavo ocene določila dan 30. 9. 2013, ker na ta dan razpolaga s potrebnimi podatki banke na konsolidirani podlagi, ki omogočajo oceno finančnega položaja banke in Skupine NKBM.

Neodvisni cenilec je dodatno potrebne oslabitve, ki so rezultat pregleda kvalitete kreditnega portfelja na dan 31. 12. 2012 apliciral na izpostavljenosti iz naslova kreditnega portfelja po stanju na dan 30. 9. 2013 in na ta način ugotovil primanjkljaj kapitala po stanju na dan 30. 9. 2013.

Na podlagi ocene izkaza finančnega položaja po stanju na dan 30. 9. 2013 Banka Slovenije ugotavlja, da so izpolnjeni pogoji za začetek stečaja banke, saj bi banka po stanju na dan 30. 9. 2013 (ob predpostavki delujočega podjetja) morala izkazati negativni kapital v višini -67.070 mio EUR.

DOKAZ:
- Poročilo EY: Hypothetical ordely liquidation valuation of Nova KBM d.d. z dne 12. 12. 2013

1.2. (2. točka pravega odstavka 253. a) člena)

Da bi se odpravili razlogi za povečano tveganje v zvezi z banko, je nujna dokapitalizacija banke najkasneje do 31. 12. 2013, ker banka že vse od konca leta 2012 ne izpolnjuje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti in ima zato otežen dostop na finančne trge. Če banka do 31. 12. 2013 ne bo dokapitalizirana, bo morala Banka Slovenije zoper banko začeti stečajni postopek.

Banka Slovenije je ugotavljala podporo obstoječih lastnikov banke in potencialnih novih investitorjev, zato je upravo banke pozvala, da predloži dokazila oziroma dokumentacijo glede pripravljenosti investitorjev za dokapitalizacijo banke (pismo Banke Slovenije z dne 26. 11. 2013).

Uprava banke je 2. 12. 2013 v pismu posredovala izjavo, da v tem trenutku ni investitorjev, ki bi bili pripravljeni dokapitalizirati banko do 31. 12. 2013 v obsegu, ki zagotavlja doseganje količnikov kapitalske ustreznosti iz zadnjega dialoga ICAAP – SREP.

Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da v banki ne obstajajo druge okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bo banka do 31. 12. 2013 sposobna zagotoviti povečanje osnovnega kapitala v višini, da se pokrije izguba banke in zagotovi doseganje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti, vključno z zagotavljanjem minimalnega kapitala v skladu s 136. členom ZBan-1.

1.3. (3. točka pravega odstavka 253. a) člena)

Banka Slovenije je banki izdala Odredbo o odpravi kršitev in o dodatnih ukrepih za uresničevanje pravil o upravljanju s tveganji PBH-24.20-026/11-013 dne 2. 4. 2013, v kateri je zahtevala dokapitalizacijo banke. Skladno z zahtevo iz prve točke te odredbe bi morala banka najkasneje do 31. 7. 2013 zagotoviti doseganje količnika kapitalske ustreznosti vsaj v višini 11,3 % in količnika kapitalske ustreznosti I vsaj v višini 9,1% (na nivoju skupine).

Delničarji banke so 10. 6. 2013 na redni letni skupščini sprejeli sklep o odobrenem kapitalu, na podlagi katerega so pooblastili upravo banke, da lahko s soglasjem nadzornega sveta in brez dodatnega sklepa skupščine osnovni kapital enkrat poveča za skupaj največ 400 mio EUR in s tem omogoči izvedbo povečanja osnovnega kapitala banke takoj, ko bodo izpolnjeni pogoji za izvršitev prenosa terjatev banke na DUTB in povečanje osnovnega kapitala banke z vplačili DUTB oziroma Republike Slovenije v skladu z ZUKSB in Uredbo. Vplačilo osnovnega kapitala do izdaje te odločbe ni bilo izvedeno.

Dne 24. 6. 2013 je Banka Slovenije od banke prejela vlogo za podaljšanje roka izboljšanja kapitalske ustreznosti oz. za izpolnitev zahtev iz prve točke Odredbe o odpravi kršitev in o dodatnih ukrepih za uresničevanje pravil o upravljanju s tveganji PBH-24.20-026/11-013 z dne 2. 4. 2013 do 31. 12. 2013. V banki so namreč v času od 10. 6. 2013 do 15. 7. 2013 potekale aktivnosti skrbnega pregleda, povezane z vstopom potencialnega strateškega lastnika ter hkrati tudi aktivnosti na podlagi zahteve Vlade RS, povezane z dokapitalizacijo banke s strani Republike Slovenije v okviru državne pomoči, vključno s pregledom kvalitete kreditnega portfelja.

Banki je bila 30. 7. 2013 izdana Odredba o odpravi kršitev z oznako PBH-24.20-026/11-015, skladno s katero bi morala banka najkasneje do 31. 12. 2013 zagotoviti ustrezen kapital, da bi na konsolidirani podlagi dosegala količnik kapitalske ustreznosti I vsaj v višini 9,4 % in količnik kapitalske ustreznosti vsaj v višini 11,8 % oziroma v višini, kot bo za oba navedena količnika določeno z naslednjim dialogom ICAAP – SREP.

Banka je v letu 2013 aktivno iskala možnost vstopa novih investitorjev in s tem v zvezi opravila več predstavitev, k iskanju zasebnih vlagateljev je pristopila tudi s pomočjo svetovalca UniCredit. Interes za sodelovanje pri dokapitalizaciji so izkazali trije zasebni vlagatelji (banke). Dva potencialna vlagatelja sta podpisala pogodbo o nerazkrivanju podatkov, eden pa je opravil skrbni pregled in 7. 8. 2013 na svetovalca naslovil pismo, v katerem je navedel, da začasno zaustavlja projekt ter da potencialno nadaljevanje načrtuje po zaključku procesa prenosa nedonosnih terjatev na DUTB.

Na podlagi Izjave banke o pripravljenosti investitorjev za dokapitalizacijo banke do 31. 12. 2013 Banka Slovenije ugotavlja, da je bilo dosedanje iskanje novih investitorjev neuspešno ter da druge alternativne možnosti za izvedbo dokapitalizacije banke ne obstajajo. Na podlagi dejstva, da banka do

izdaje te odločbe ni uspela izvesti ukrepov, s katerimi bi zagotovila povečanje kapitala banke do 31. 12. 2013, Banka Slovenije ocenjuje, da je mogoče zagotoviti doseganje kapitalske ustreznosti banke do 31. 12. 2013 v skladu s 125. in 126. členom ZBan-1 (vključno z doseganjem minimalnega kapitala v skladu s 136. členom ZBan-1) le z izrednimi ukrepi na podlagi te odločbe in v povezavi z ukrepi državne pomoči za krepitev stabilnosti bank v skladu z ZUKSB.

Če do 31. 12. 2013 v banki ne bi bili izvedeni izredni ukrepi na podlagi te odločbe in ukrepi državne pomoči v skladu z ZUKSB, bi bili podani pogoji za odvzem dovoljenja banki za opravljanje bančnih storitev in začetek stečajnega postopka nad banko.

1.4. (4. točka prvega odstavka 253. a) člena)

Zaradi dejstev in okoliščin, ki so podrobneje predstavljene v nadaljevanju, Banka Slovenije ugotavlja, da so podani razlogi za izdajo izrednega ukrepa v skladu s 4. točko prvega odstavka 253. a) člena ZBan-1. Stečaj banke bi namreč ogrozil stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji, zato so izredni ukrepi na podlagi te odločbe in ukrepi državne pomoči na podlagi ZUKSB nujni, da se ohrani stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji. Povečano tveganje je razvidno iz izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti in analize tveganja okužbe, ki jo je pripravila Banka Slovenije in iz katere med drugim izhaja tudi obstoj negativnega učinka na poslovanje drugih finančnih družb, na delovanje finančnih trgov ali na splošno zaupanje vlagateljev ter drugih subjektov v stabilno delovanje finančnega sistema.

- Banka glede na velikost dosega oziroma presega kritično vrednost 2,5 % pri vseh petih izbranih kazalnikih in sicer predstavlja 9,4 % bilančne vsote celotnega slovenskega bančnega sistema oziroma 4.066 mio EUR, bilančna vsota banke kot delež v BDP znaša 12,2 %, delež posojil nebančnemu sektorju v celotnem bančnem sistemu znaša 9,6 %, obveznosti do nebančnega sektorja 10,8 % in zajamčenih vlog 13 %;
- Prepletenost banke z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji presega kritično vrednost 2,5% pri obeh izbranih kazalnikih. Njene obveznosti do ostalih bank predstavljajo 16,3 %, do drugih finančnih organizacij pa 5,1 % v celotnem bančnem sistemu;
- Vseh šest kazalnikov za zamenljivost banke presega kritične vrednosti. Kazalnik število rangov med prvih pet po kazalnikih Skupnega analitičnega okvirja dosega pri tej banki vrednost 21. Delež vrednosti njenih plačil preko plačilnih sistemov v bančnem sistemu znaša 5,5 % v plačilnem sistemu TARGET2, 8,3% v plačilnem sistemu SEPA IKP in 10,9 % v plačilnih sistemih, v katerih se obdelujejo in poravnavajo transakcije, izvršene s plačilnimi karticami. Banka ima 88 poslovnih enot, v slovenskem bančnem sistemu pa bilančna vsota le treh bank dosega vsaj ¾ bilančne vsote te banke;
- Solventnost banke se je v drugem četrtletju 2013 poslabšala. Količnik kapitalske ustreznosti banke na solo podlagi je znašal 8,7 %, količnik Tier I pa 7,7 %. Oba kazalnika sta bila nižja od povprečja bančnega sistema.

Analiza tveganja okužbe pokaže, da bi se v primeru plačilne nesposobnosti banke, ko le ta ne bi poravnala svojih neto obveznosti do drugih bank, kapitalska ustreznost znižala pod regulatorno raven 8 % pri štirih kreditnih institucijah z vključno eno sistemsko pomembno banko. Kapitalska ustreznost bi se znižala še trem bankam, vendar ne pod regulatorno raven.

NKBM presega kritične vrednosti pri vseh 13 izbranih kazalnikih, preko okužbe plačilne nesposobnosti pa povzroči znižanje kapitalske ustreznosti pod regulatorno raven pri sistemsko pomembni banki, na podlagi česar opredeljujemo, da je NKBM sistemsko pomembna.

Banka Slovenije ugotavlja, da je glede na položaj in vlogo banke v razmerju do drugih finančnih družb in subjektov, ki delujejo na finančnih trgih, zaradi povečanega tveganja v banki ogrožena stabilnost finančnega sistema v Sloveniji in so izredni ukrepi nujni za zaščito javnega interesa.

AD 2.

Na podlagi 261. a) člena v povezavi z 253. a) in 1. točko 253. b) člena ZBan-1 lahko Banka Slovenije banki izreče izredni ukrep prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti, da se z izrednimi ukrepi odpravijo razlogi povečanega tveganja v banki ter ponovno vzpostavijo pogoji za dolgoročno uspešno poslovanje banke v skladu z ZBan-1 in drugimi predpisi. Na podlagi 261.c) člena ZBan-1 Banka Slovenije izreče ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti v obsegu, ki je potreben zaradi pokrivanja izgube banke.

Kot izhaja iz obrazložitve k točki 1, bi banka z upoštevanjem ocene izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, narejeni ob predpostavki delujočega podjetja, na ta dan izkazovala negativni kapital v višini -67.070 tisoč EUR. Iz tega izhaja, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov in sicer ob izkazanem primanjkljaju kapitala premoženje banke ne zadošča niti za poplačilo vseh navadnih terjatev upnikov (deponentov). Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da so s tem v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka.

V skladu s petim odstavkom 261. a) člena ZBan-1 mora Banka Slovenije v zvezi z ukrepom prenehanja kvalificiranih obveznosti zagotoviti, da posamezni upnik zaradi prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti banke ne utrpi večjih izgub, kot bi jih utrpel v primeru stečaja banke. Pričakovane izgube, ki bi jih upniki kvalificiranih obveznosti banke utrpeli v primeru prenehanja banke, se ugotavljajo na podlagi ocene vrednosti sredstev banke, ki jo v skladu s prvim odstavkom 261. b) člena ZBan-1 izdela neodvisni cenilec podjetij ob predpostavki nedelujočega podjetja, ki oceni višino poplačila teh obveznosti banke v primeru prenehanja banke.

ERNST & YOUNG Svetovanje, d.o.o. je kot neodvisni cenilec na podlagi zahteve Banke Slovenije z upoštevanjem 1. odstavka 261. b) ocenil tudi višino poplačila kvalificiranih obveznosti banke v primeru stečaja banke. Iz poročila z dne 16. 12. 2013, ki ga je ERNST & YOUNG Svetovanje, d.o.o. predložil Banki Slovenije izhaja, da v primeru stečaja banke imetniki kvalificiranih obveznosti ne bi bili poplačani niti delno, saj negativni kapital v primeru likvidacije sredstev banke v stečajnem postopku, ki ga v poročilu navaja družba ERNST & YOUNG Svetovanje, d.o.o. (-232.051 tisoč EUR) bistveno presega stanje kvalificiranih obveznosti banke iz naslova podrejenih finančnih instrumentov

AD 2.1. - 2.3.

Glede na ocenjeno višino negativnega kapitala banke, ki izhaja iz ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, narejeni ob predpostavki delujočega podjetja (-67.070 tisoč EUR) ter glede na ugotovitev, da bi bil v primeru stečaja banke primanjkljaj kapitala še višji ter posledično kvalificirane obveznosti banke ne bi bile poplačane niti delno, Banka Slovenije na podlagi prvega in drugega odstavka 261. a) člena v skladu s prvim odstavkom 261. c) člena ZBan-1 banki izreče ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izguhe banke, kot izhaja iz točke 2.1. tega izreka.

Skupna višina vseh kvalificiranih obveznosti banke, ki so navedene v izreku odločbe, brez obresti do dneva izdaje te odločbe, znaša na dan izdaje te odločbe 199.063.272 EUR (osnovni kapital 143.225.272,00 EUR ter ostale kvalificirane obveznosti, ki se upoštevajo pri izračunu temeljnega kapitala in dodatnega kapitala banke, brez obresti do dneva izdaje te odločbe v višini 55.838.000 EUR).

Banka učinke prenehanja kvalificiranih obveznosti, ki predstavljajo osnovni kapital, upošteva v poslovnih knjigah na način, da za znesek zmanjšanja osnovnega kapitala poveča kapitalske rezerve, učinke prenehanja drugih kvalificiranih obveznosti (podrejene obveznosti) pa na način, da za ta znesek poveča prihodke.

Banka bo kapitalske rezerve pri zaključevanju poslovnih knjig za leto 2013, skupaj z rezervami iz dobička uporabila za namen pokrivanja izgube (zadržane izgube in izgube poslovnega leta).

Glede na višino negativnega kapitala, ki izhaja iz ocene izkazov finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, pripravljene ob predpostavki delujočega podjetja, je tudi po prenehanju kvalificiranih obveznosti, kapital banke še vedno negativen in del izgube še vedno nepokrit in ga bo banka pokrila pri zaključevanju poslovnih knjig za leto 2013 z delom zneska nove dokapitalizacije, izkazanega v vplačanem presežku kapitala.

Banka Slovenije je v skladu s prvim odstavkom 261. a) člena odločila o zmanjšanju osnovnega kapitala na nič (0) in o razveljavitvi delnic banke zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke prvega reda. Razveljavljene delnice se izbrišejo iz registra pri KDD, ko bo zmanjšanje osnovnega kapitala na podlagi te odločbe vpisano v sodnem registru.

V primerih, ko je zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke v skladu s to odločbo prenehala obveznost banke iz vrednostnih papirjev (obveznic), ki jih je izdala banka v nematerializirani obliki v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev v Republiki Sloveniji ali v drugi državi, mora uprava banke izvesti potrebne postopke za razveljavitev in izbris teh vrednostnih papirjev iz registra nematerializiranih vrednostnih papirjev v skladu s pravom, ki velja za register nematerializiranih vrednostnih papirjev in pravili upravljavca glede vodenja registra nematerializiranih vrednostnih papirjev. Uprava banke mora o prenehanju kvalificiranih obveznosti v skladu s pogodbenimi ureditvami obvestiti nasprotne pogodbene stranke pri podrejenih posojilih, ki so prenehala na podlagi 2. 1. (b) točke izreka.

AD 3.

Banka Slovenije na podlagi 3. točke drugega odstavka 261. a) člena ZBan-1 in v skladu z 262. a) členom ZBan-1 zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala banke na nič (0) odloči o povečanju osnovnega kapitala banke najmanj v obsegu, da bo banka zagotavljala osnovni kapital v skladu z 42. členom ZBan-1.

Banka mora z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi 2. točke tega izreka in učinkov prenosa tveganih postavk na DUTB v skladu z ZUKSB, za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke, zagotoviti vplačilo kapitala v višini 870.000.000,00 EUR.

Banka Slovenije je določila višino potrebnega kapitala banke z upoštevanjem rezultatov neodvisnega pregleda kvalitete kreditnega portfelja banke in rezultatov obremenitvenih testov, ki so bili izvedeni v banki v sodelovanju z neodvisnimi zunanjimi izvajalci. Pogoji izvedbe teh pregledov in testov so bili dogovorjeni med Ministrstvom za finance, Banko Slovenije in EU institucijami ECB, ECFIN in EBA avgusta 2013 (Terms of Reference).

Zunanji izvajalec Banke Slovenije je izvedel "bottom up" obremenitvene teste in ocenil primanjkljaj kapitala Skupine NKBM, ki izhaja iz pričakovane izgube v obdobju 2013-2015. V skladu s Terms of Reference je ocenil pričakovano izgubo (*expected loss*) ob normalnih in neugodnih pogojih poslovanja banke. Ocenil je tudi kapaciteto banke (*loss absorption)* za pokrivanje pričakovanih izgub in na tej podlagi primanjkljaj kapitala Skupine NKBM v normalnih in neugodnih pogojih poslovanja. Ocenjeni primanjkljaj kapitala izhaja iz predpostavke, da doseže banka ob koncu leta 2015 količnik kapitalske ustreznosti Core Tier I najmanj 9 % v normalnih pogojih oziroma najmanj 6% v neugodnih pogojih poslovanja.

Banka Slovenije je pri določitvi potrebnega kapitala banke izhajala iz rezultatov obremenitvenih testov v pogojih neugodnega scenarija, po prenosu tveganih postavk na DUTB. Primanjkljaj kapitala po tem scenariju je bil v obremenitvenem testu ugotovljen v višini 934.000.000,00 EUR. Tako ocenjen primanjkljaj kapitala je Banka Slovenije znižala za vrednost kvalificiranih obveznosti, ki so prenehale na podlagi 2.1. b) točke izreka te Odločbe.

Banka Slovenije ocenjuje, da bo povečanje kapitala banke v višini 870.000.000,00 EUR zadostovalo za pokritje pričakovanih izgub v obdobju od 2013 do 2015 ter zagotovilo doseganje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti (Core Tier I vsaj 9 % v normalnih pogojih oziroma vsaj 6 % v neugodnih pogojih) ob koncu leta 2015.

AD 3.1 – 3.3.

Banka Slovenije z odločbo v skladu z 262. a) členom ZBan-1 odloči o povečanju osnovnega kapitala banke. Banka Slovenije z odločbo o povečanju osnovnega kapitala določi emisijski znesek novih delnic, ki jih bo vplačal investitor. Banka Slovenije lahko z odločbo o povečanju osnovnega kapitala odloči tudi, da se zaradi izvedbe povečanja osnovnega kapitala izdajo nove navadne delnice banke.

Ker odločba o povečanju osnovnega kapitala nadomešča skupščinski sklep o povečanju osnovnega kapitala, mora Banka Slovenije v odločbi glede povečanja osnovnega kapitala banke odločiti o vseh bistvenih pogojih glede izvedbe povečanja osnovnega kapitala.

V skladu s tem je Banka Slovenije odločila o obsegu povečanja osnovnega kapitala ter določila lastnosti novih delnic, ki bodo izdane na podlagi vpisa in vplačila novih delnic. Banka Slovenije je ob soglasju investitorja (Republika Slovenija) določila višino osnovnega kapitala banke v višini, ki je primerljiva z višino osnovnega kapitala v banki pred znižanjem v skladu z 2. točko izreka te odločbe. Takšna višina osnovnega kapitala je po mnenju Banke Slovenije nujna tudi zaradi ohranjanja zaupanja v stabilnost banke, tako glede na pričakovanja vlagateljev kot tudi glede na pričakovanja finančnih trgov, na katerih bo banka pridobivala vire za financiranje svojih dejavnosti.

Na podlagi prvega odstavka 262. a) člena ZBan-1 Banka Slovenije določi emisijsko ceno novih delnic z upoštevanjem ocene neodvisnega cenilca podjetij. Ker je bil pred povečanjem osnovnega kapitala zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke v skladu z 2. točko izreka osnovni kapital znižan na nič (0), so delnice banke razveljavljene. Emisijske cene novih delnic torej ni mogoče določiti z upoštevanjem ocene neodvisnega cenilca glede cene delnic, ki so bile razveljavljene zaradi ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti. Glede na oceno finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013 bi namreč tudi po prenehanju kvalificiranih obveznosti še vedno izkazovala negativni kapital, zato bi bila vrednost delnic banke (ki so bile razveljavljene), v vsakem primeru enaka nič.

Banka Slovenije je z upoštevanjem navedenega določila emisijsko ceno novih delnic v višini, da se glede na znesek (povečanega) osnovnega kapitala zagotovi zadostni presežek vplačanega kapitala (kapitalske rezerve), da bo banka zadostila kapitalskim potrebam za zagotavljanje dolgoročne kapitalske ustreznosti, kot izhaja iz rezultatov obremenitvenih testov in neodvisnega pregleda kvalitete kreditnega portfelja. Po vplačilu presežka osnovnega kapitala v kapitalske rezerve bo morala banka ob izdelavi računovodskih izkazov za leto 2013 del kapitalskih rezerv uporabiti za pokrivanje izgube banke, ki bodo posledica oblikovanja dodatnih potrebnih slabitev v tem letu, glede na rezultate pregleda kvalitete kreditnega portfelja banke in prenosa na DUTB.

Vpis in vplačilo novih delnic z denarnim vložkom se izvede brez objave prospekta, na podlagi 1. točke prvega odstavka 49. člena Zakona o trgu finančnih instrumentov (Ur. l. RS 67/2007, s spremembami in dopolnitvami).

Banka Slovenije je odločila, da se povečanje osnovnega kapitala banke v delu izvede s stvarnimi vložki. V skladu s tretjim odstavkom 262. a) člena se za povečanje osnovnega kapitala banke s stvarnimi vložki smiselno uporabljajo določbe 249. c) člena ZBan-1 in sicer se z upoštevanjem drugega odstavka 249. c) člena ZBan-1 revizija stvarnih vložkov, kot izhaja iz drugega in tretjega odstavka 334. člena ZGD-1, ne opravi, razen če Banka Slovenije oceni, da obstaja dvom o vrednosti stvarnega vložka v času njegovega prispevanja. V tem primeru Banka Slovenije odloči, da se izvede revizija stvarnih vložkov.

Vrednost obveznic, ki predstavljajo stvarni vložek, se je izračunala na podlagi kotacije MID zahtevane donosnosti do dospetja za posamezno obveznico na MTS Slovenia na dan 9. 12. 2013 od 11.00 uri CET.

Pri izračunu vrednosti obveznic se ne upošteva znesek natečenih in še neizplačanih obresti (na zahtevo Republike Slovenije banka znesek natečenih obresti izplača Republiki Sloveniji).

Prednostna pravica dosedanjih delničarjev, katerih delnice so razveljavljene na podlagi 2.3. točke tega izreka, do vpisa novih delnic je izključena zaradi dejstva, ker so delnice dosedanjih delničarjev razveljavljene, s tem pa so prenehala tudi vsa upravičenja delničarjev, ki so vezana na imetništvo delnic, vključno s prednostno pravico do novih delnic.

Glede na ugotovitev, da se bo s sredstvi dokapitalizacije (iz vplačanega presežka) deloma pokrivala tudi izguba banke, ki jo bo banka morala izkazati v poslovnih izkazih za leto 2013, bo knjigovodska vrednost novih delnic po dokapitalizaciji nižja od določene emisijske vrednosti pri povečanju osnovnega kapitala v skladu s to Odločbo. Iz navedenega jasno izhaja, da Republika Slovenija z dokapitalizacijo banke prispeva k pokrivanju (preostale) izgube banke, zaradi zagotavljanja stabilnosti finančnega sistema in s tem zaščite javnega interesa. Glede na ogroženost stabilnosti finančnega sistema in s tem ogrožanje javnega interesa je za uspešno dokapitalizacijo banke in s tem vzpostavitev stabilnosti banke nujno, da se povečanje osnovnega kapitala banke izvede nemudoma, z neposrednim pozivom Republiki Sloveniji, da vpiše in vplača vse nove delnice v okviru ukrepov za krepitev stabilnosti bank na podlagi ZUKSB.

Nove delnice banke morajo biti v celoti vplačane ob vpisu, ki se opravi na dan izdaje te odločbe.

Skladno s tretjim odstavkom 253. člena ZBan-1 izredni ukrepi štejejo za reorganizacijske ukrepe, kot jih določa Direktiva 2001/24/ES.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

Boštjan Jazbec

predsednik
Sveta Banke Slovenije

Postopek vodil: Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:
- Nova KBM d.d., Vita Kraigherja 4, Maribor
- Aleš Hauc – osebna vročitev
- Igor Žibrik – osebna vročitev

(1)

Pošiljatelj:

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

Nova Kreditna banka Maribor d.d.
gospod Aleš Hauc
predsednik uprave
Ulica Vita Kraigherja 4

2505 MARIBOR

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbe z oznako: PBH-24.20-022/13-009 z dne 17.12.2013 s prilogo**
Dne (z besedo) ..... 2013.

Podpis prejemnika (**Nova Kreditna banka Maribor d.d.**)

Nova KBM 15

Vročeno v **Novi Kreditni banki Maribor d.d.**, 18.12.2013 ob 13 10 uri

ORIGINAL PCI
V TOCY
13.3.2014

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEMA

STROGO ZAUPNO

Oznaka: 24.20-022/13-010
Datum: 18. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: mag. Janez Fabijan, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Nova KBM d. d., Maribor, Vita Kraigherja 4, Maribor
Zakoniti zastopniki:	Aleš Hauc, predsednik uprave Igor Žibrik, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	18. 12. 2013

ODLOČBA

O POTRDITVI POVEČANJA OSNOVNEGA KAPITALA BANKE

1. Banka Slovenije ugotavlja, da je **Republika Slovenija** na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih št. PBH-24.20-022/13-009 z dne 17. 12. 2013 (v nadaljevanju Odločba o izrednih ukrepih) glede povečanja osnovnega kapitala Nova KBM d.d., Vita Kraigherja 4, Maribor (v nadaljevanju banka) v skladu 3. točko izreka Odločbe o izrednih ukrepih na dan 18. 12. 2013 **vpisala in v celoti vplačala vseh 10.000.000 novih delnic banke**, v skupnem emisijskem znesku **870.000.000,00 EUR**, z izročitvijo stvarnih vložkov in z denarnim vplačilom, in sicer:

a) z izročitvijo stvarnega vložka, katerega predmet so:
   - 3.000.881 lotov obveznic Republike Slovenije RS62, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002102570, katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 124.999.978,46 EUR,

   - 67.138 lotov obveznic Republike Slovenije RS67, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103057, katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 63.999.701,33 EUR in

- 63.939 lotov obveznic Republike Slovenije RS69, ki so vpisane v centralni registe nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103149, katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša 60.999.724,17 EUR.

Republika Slovenije je stvarne vložke z namenom vplačila novih delnic banke na dan 18. 12. 2013 izročila banki s prenosom obveznic na njen nematerializiranih vrednostnih papirjev, št. trgovalnega računa Nove KBM pri KDD je 1755085, koda člana M2.

Skupna vrednost obveznic, ki so predmet stvarnega vložka po stanju na dan 9. 12. 2013 znaša **249.999.403,96 EUR.**

Osnovni kapital banke se na podlagi vplačila novih delnic s stvarnimi vložki iz te točke poveča za **43.103.340,00 EUR.**

Republika Slovenije na podlagi vplačila stvarnih vložkov iz te točke prejme **2.873.556** novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša **249.999.372,00 EUR.**

Na podlagi tretjega odstavka 262.a člena v povezavi z drugim odstavkom 249.c člena ZBan-1, revizija stvarnega vložka iz te točke izreka ni potrebna.

b) z vplačilom denarnega vložka v višini **620.000.628,00 EUR,** na račun banke, odprt pri Banki Slovenije, št. IBAN: SI56-0100-0000-0400-014.

Osnovni kapital se na podlagi vplačila denarnega vložka iz te točke poveča za **106.896.660,00** EUR.

Republika Slovenije na podlagi vplačila denarnega vložka iz te točke prejme **7.126.444** novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša **620.000.628,00 EUR.**

2. Banka Slovenije ugotavlja, da:
   - banka na dan izdaje te odločbe prosto razpolaga z denarnimi vplačili in stvarnimi vložki iz 1. točke izreka,
   - da je bil osnovni kapital banke, ki je prenehal v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih, v celoti vplačan pred zmanjšanjem osnovnega kapitala na nič,
   - da bodo stroški, povezani z izdajo novih delnic banke (notarski stroški, nadomestilo za izdajo delnic v KDD) odmerjeni in obračunani banki po izvedbi povečanja osnovnega kapitala v sodnem registru in po izdaji delnic v KDD,

3. Po zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič, na podlagi odločbe o izrednem ukrepu, se osnovni kapital banke poveča za **150.000.000 EUR** z izdajo 10.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Osnovni kapital banke po povečanju znaša **150.000.000 EUR** in je razdeljen na 10.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Pripadajoči znesek ene nove delnice je **15,00 EUR.**

Nove delnice banke so prosto prenosljive in dajejo glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu imetniku pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

Nove delnice banke se izdajo v nematerializirani obliki v registru nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD.

Nove delnice banke se v KDD vpišejo v korist Republike Slovenije, Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana, na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Republika Slovenija, odprtega pri članu KDD – Nova ljubljanska banka d.d., št. računa 144819113 (oznaka člana: 2A).

OBRAZLOŽITEV:

Banka Slovenije je banki z Odločbo o izrednih ukrepih izrekla izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke v skladu z 261.a in 261.c členom ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke v skladu z 262.a členom ZBan-1.

Banka Slovenije je na podlagi ocene izkazov finančnega položaja banke po stanju na dan 30.9.2013, ugotovila, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini, ki v primeru stečaja banke ne bi omogočal niti, da bi bile v celoti poplačane navadne terjatve upnikov (deponentov). Zaradi ukrepa prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke, se zmanjšajo obveznosti banke in posledično zniža kapitalski primanjkljaj ocenjen na dan 30. 9. 2013. V zvezi s prenehanjem kvalificiranih obveznosti banke, ki so predstavljale osnovni kapital banke, je Banka Slovenije v Odločbi o izrednih ukrepih odločila tudi o zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič(0) in o razveljavitvi vseh delnic banke.

Zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala na nič, je Banka Slovenije hkrati z Odločbo o izrednih ukrepih odločila o povečanju osnovnega kapitala v višini, ki je potrebna za zagotavljanje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke in sicer z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke in učinkov prenosa tveganih postavk na Družbo za upravljanje terjatev bank d.d. v skladu z ZUKSB. Za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke je Banka Slovenije v skladu z 262.a členom ZBan-1 odločila, da se osnovni kapital banke poveča z novimi denarnimi in stvarnim vložki ter se izdajo nove delnice banke.

Z izjavo o vpisu delnic z dne 18. 12. 2013 je Republika Slovenija vpisala in v celoti vplačala vse nove delnice banke, kot izhaja iz Odločbe o izrednih ukrepih, banka pa lahko na podlagi izvršenih vplačil prosto razpolaga s denarnim zneskom in stvarnimi vložki.

Banka Slovenije ugotavlja, da so izpolnjeni vsi pogoji za povečanje osnovnega kapitala, zato bo na podlagi sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1 predlagala vpis povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register ter določila čistopis statuta banke, glede na spremembo osnovnega kapitala. Stroški, povezani z izvedbo povečanja osnovnega kapitala banke, ki jih v imenu banke predlaga Banka Slovenije (notarski stroški povezani z vpisom povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register ter stroški izbrisa razveljavljenih delnic ter izdaje novih delnic banke v KDD) bremenijo banko in bodo odmerjeni po izvedbi povečanja osnovnega kapitala.

Na podlagi vplačila novih delnic banke, znaša osnovni kapital banke 150.000.000 EUR in je razdeljen na 10.000.000 novih prosto prenosljivih, navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime. Pripadajoči znesek nove delnice je 15 EUR.

Banka Slovenije bo na podlagi pooblastila iz sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1 izdajal nalog KDD, da izda nove delnice banke z vpisom na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Republika Slovenija, odprtega pri članu KDD.

Banka Slovenije je na podlagi sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1 v vzezi s povečanjem osnovnega kapitala banke upravičena v imenu banke:

- predlagati vpis sklepa o povečanju osnovnega kapitala banke, kot je določen v 3. točki izreka Odločbe o izrednih ukrepih,

- določiti prečiščeno besedilo statuta banke ob upoštevanju povečanja osnovnega kapitala,
- predlagati vpis povečanja osnovnega kapitala in s tem povezano spremembo statuta banke v sodni register ter
- dati nalog klirinško depotni družbi za izdajo novih delnic banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

mag. Janez Fabijan
namestnik guvernerja

Postopek vodil: Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:
- Nova KBM d.d., Vita Kraigherja 4, Maribor
- Aleš Hauc, predsednik uprave banke – osebna vročitev
- Igor Žibrik, član uprave banke- osebna vročitev

(2)

Pošiljatelj:

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

Nova Kreditna banka Maribor d.d.
gospod Aleš Hauc
predsednik uprave
Ulica Vita Kraigherja 4

2505 MARIBOR

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbe z oznako: 24.20-022/13-010 z dne 18. 12. 2013 o potrditvi povečanja osnovnega kapitala banke.**

Dne (z besedo) ...Osemnajsti decembra.....2013.

Podpis prejemnika (**Nova Kreditna banka Maribor d.d.**)

Vročeno v **Novi Kreditni banki Maribor d.d.**, 18.12.2013 ob 19:00 uri

(2)

Pošiljatelj:

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

Nova Kreditna banka Maribor d.d.
gospod Aleš Hauc
predsednik uprave
Ulica Vita Kraigherja 4

2505 MARIBOR

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbe z oznako: 24.20-022/13-010 z dne 18. 12. 2013 o potrditvi povečanja osnovnega kapitala banke.**

Dne (z besedo) ...Osemnajsti decembra.....2013.

Podpis prejemnika (**Nova Kreditna banka Maribor d.d.**)

Vročeno v **Novi Kreditni banki Maribor d.d.**, 18.12.2013 ob 19.00 uri

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

STROGO ZAUPNO

Oznaka: 24.20-022/13-011
Datum: 18. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: mag. Janez Fabijan, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Nova KBM d. d., Maribor, Vita Kraigherja 4, Maribor
Zakoniti zastopniki:	Aleš Hauc, predsednik uprave Igor Žibrik, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	18. 12. 2013

ODLOČBA
O PRENEHANJU
IZREDNIH UKREPOV

1. Banka Slovenije je z Odločbo o izrednih ukrepih št. PBH-24.20-022/13-009 z dne 17. 12. 2013 (Odločba o izrednih ukrepih) v skladu z 253.a členom ZBan-1 Novi KBM d.d. (v nadaljevanju: banka) izrekla izredni ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi 261.a člena ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke na podlagi 262.a člena ZBan-1.

2. Banka Slovenije je z Odločbo o potrditvi povečanja osnovnega kapitala št. PBH-24.20-022/13-010 z dne 18. 12. 2013 (Odločba o potrditvi povečanja osnovnega kapitala) v skladu s šestim odstavkom 262.a člena ZBan-1 ugotovila, da so nove delnice banke z dnem 18. 12. 2013 vplačane in je osnovni kapital banke povečan v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih.

   Povečanje osnovnega kapitala na podlagi Odločbe o potrditvi povečanja osnovnega kapitala banke je bilo dne 18. 12. 2013 vpisano v sodni register.

3. Banka Slovenije ugotavlja, da banka na podlagi povečanja osnovnega kapitala, kot izhaja iz 2. točke tega izreka, zagotavlja dolgoročno kapitalsko ustreznost v skladu s 125. in 126. členom ZBan-1, vključno z izpolnjevanjem zahtev glede minimalnega kapitala v skladu s 136. členom ZBan-1.

4. Banka Slovenije ugotavlja, da so v banki z izvršitvijo izrednih ukrepov na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih prenehali razlogi za izredne ukrepe iz prvega odstavka 253.a člena ZBan-1.

   Z dnem izdaje te odločbe za banko prenehajo učinki iz 255. a člena ZBan-1.

OBRAZLOŽITEV:

Banka Slovenije je banki z Odločbo o izrednih ukrepih izrekla izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke v skladu z 261.a in 261.c členom ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke v skladu z 262.a členom ZBan-1.

Banka Slovenije je na podlagi ocene izkazov finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, ugotovila, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini, ki v primeru stečaja banke ne bi omogočal niti, da bi bile v celoti poplačane navadne terjatve upnikov (deponentov). Zaradi ukrepa prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke, se zmanjšajo obveznosti banke in posledično zniža kapitalski primanjkljaj ocenjen na dan 30. 9. 2013. V zvezi s prenehanjem kvalificiranih obveznosti banke, ki so predstavljale osnovni kapital banke, je Banka Slovenije v Odločbi o izrednih ukrepih odločila tudi o zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) EUR in o razveljavitvi vseh delnic banke.

Zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala na nič, je Banka Slovenije hkrati z odločbo odločila o povečanju osnovnega kapitala v višini, ki je potrebna za zagotavljanje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke in sicer z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke in učinkov prenosa tveganih postavk na Družbo za upravljanje terjatev bank d.d. v skladu z ZUKSB. Za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke je Banka Slovenije v skladu z 262.a členom ZBan-1 odločila, da se osnovni kapital banke poveča z novimi denarnimi in stvarnim vložki ter se izdajo nove delnice banke.

Banka Slovenije je z Odločbo o potrditvi povečanja osnovnega kapitala ugotovila, da je v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih Republika Slovenija vpisala vse nove delnice ter v celoti vplačala denarni in stvarni vložek. Na podlagi vplačila novih delnic banke, znaša osnovni kapital banke 150.000.000,00 EUR in je razdeljen na 10.000.000 novih navadnih, prosto prenosljivih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Sodišče je na podlagi odločbe o potrditvi povečanja osnovnega kapitala na predlog Banke Slovenije vpisalo povečanje osnovnega kapitala v sodni register. Na podlagi vpisa povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register je Klirinško depotna družba d.d. isti dan izdala nove delnice banke v registru nematerializiranih vrednostnih papirjev v dobro Republike Slovenije.

Banka po povečanju osnovnega kapitala na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih izpolnjuje zahteve glede dolgoročne kapitalske ustreznosti v skladu z 125. in 126. členom ZBan-1, zato so v zvezi z banko prenehale okoliščine povečanega tveganja iz drugega odstavka 253.a člena ZBan-1.

Če Banka Slovenije ugotovi, da so pri banki po izrečenem izrednem ukrepu odpravljeni razlogi iz 253.a člena ZBan-1, v skladu z 255.b členom ZBan-1 izda odločbo o prenehanju izrednega ukrepa.

V skladu s prvim odstavkom 255.a člena ZBan-1, z vročitvijo odločbe o izrednih ukrepih banki prenehajo pooblastila in pristojnosti nadzornemu svetu in skupščini banke. Pristojnosti skupščine in

nadzornega sveta banke v tem primeru izvaja Banka Slovenije, razen pristojnosti skupščine iz 347. člena tega zakona v zvezi z uveljavljanjem sodnega varstva zoper odločbo Banke Slovenije o izrednem ukrepu. V skladu z drugim odstavkom istega člena, dolžnosti in pristojnosti članov nadzornega sveta banke v primeru izrečenih izrednih ukrepov banki izvaja Banka Slovenije.

Na podlagi ugotovitve, da so bili z izvršitvijo izrednih ukrepov v banki razlogi za izredne ukrepe odpravljeni, z izdajo te odločbe skupščina in nadzorni svet banke ponovno izvajata vsa pooblastila in pristojnosti v skladu z zakonom in statutom banke. Člani nadzornega sveta banke ponovno izvajajo pooblastila in pristojnosti člana nadzornega sveta v skladu z zakonom in statutom banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

mag. Janez Fabjan
namestnik guvernerja

Postopek vodil: Tomaž Černažar

Odločbo vročiti:
- Nova KBM d.d.
- člani uprave banke-osebna vročitev po ZUP

(3) prevzem [illegible]

Pošiljatelj:

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

Nova Kreditna banka Maribor d.d.
gospod Aleš Hauc
predsednik uprave
Ulica Vita Kraigherja 4

2505 MARIBOR

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbe z oznako: 24.20-022/13-011 z dne 18. 12. 2013 o prenehanju izrednih ukrepov.**

Dne (z besedo) ...osemnajsti december.....2013.

Podpis prejemnika (**Nova Kreditna banka Maribor d.d.**)

Ellu

Vročeno v **Novi Kreditni banki Maribor d.d.**, 18.12.2013 ob 19:02 uri

BANKA SLOVENIJE

STROGO ZAUPNO

Oznaka: PBH-24.20-023/13-009
Datum: 17. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: dr. Boštjan Jazbec, mag. Janez Fabijan, Darko Bohnec, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Abanka Vipa d. d., Ljubljana, Slovenska cesta 58, 1517 Ljubljana
Zakoniti zastopniki:	mag. Jože Lenič, predsednik uprave Igor Stebernak, MBA, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	17. 12. 2013

ODLOČBA O

IZREDNIH UKREPIH

1. V Abanki Vipa d. d., Ljubljana, Slovenska cesta 58, 1517 Ljubljana (v nadaljevanju: Abanka Vipa ali banka) so podani pogoji iz prvega odstavka 253.a člena ZBan-1, saj

   1.1. na podlagi ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, pripravljene ob predpostavki delujočega podjetja, ki vključuje dodatno potrebne oslabitve, ugotovljene v neodvisnem pregledu kvalitete kreditnega portfelja, banka ne zagotavlja minimalnega kapitala v skladu s 136. členom ZBan-1, glede na tveganja, ki jim je izpostavljena Skupina Abanka Vipa, ter posledično Skupina Abanka Vipa ne razpolaga z zahtevanim minimalnim kapitalom glede na obseg in vrste storitev, ki jih opravlja, ter tveganja, ki jim je izpostavljena pri opravljanju teh storitev, s čimer **je v banki podano povečano tveganje (1. točka prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 253.a člena ZBan-1)**;

   1.2. niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bo banka najkasneje do 31. 12. 2013 odpravila razloge za povečano tveganje ter zagotovila dolgoročno kapitalsko ustreznost banke **(2. točka prvega odstavka 253.a člena ZBan-1)**;

   1.3. niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bi lahko **z drugimi ukrepi Banke Slovenije na podlagi ZBan-1 banka v ustreznem roku dosegla kratkoročno in dolgoročno kapitalsko ustreznost**, saj banka do izdaje te odločbe ni zagotovila ukrepov za povečanje kapitala banke za doseganje zahtevanih količnikov do 31. 12. 2013 v skladu z Odredbo Banke

Slovenije z oznako PBH-24.20-003/13-004, z dne 30. 7. 2013 (v nadaljevanju: Odredba III) **(3. točka prvega odstavka 253.a člena ZBan-1)**;

1.4. je glede na položaj in vlogo banke v razmerju do drugih finančnih družb in subjektov, ki delujejo na finančnih trgih, zaradi povečanega tveganja v banki ogrožena stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji in so izredni ukrepi nujni za zaščito javnega interesa **(4. točka prvega odstavka 253.a člena ZBan-1)**.

Banka Slovenije na podlagi prvega odstavka 253.a člena ZBan-1 in v zvezi s 1. točko 253.b člena ZBan-1 banki izreče izredne ukrepe, kot izhaja iz 2. in 3. točke tega izreka, s ciljem, da se odpravi povečano tveganje v banki ter zagotovijo pogoji za dolgoročno uspešno poslovanje banke in ohrani stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji.

2. Banka Slovenije na podlagi ocene izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, ki jo je na zahtevo Banke Slovenije pripravil neodvisni cenilec ob predpostavki delujočega podjetja, ki vključuje dodatno potrebne slabitve, ugotovljene v neodvisnem pregledu kvalitete kreditnega portfelja, ugotavlja, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini -265.216 tisoč EUR. Iz tega izhaja, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov banke in sicer ob izkazanem primanjkljaju kapitala premoženje banke ne zadošča niti za poplačilo vseh navadnih terjatev upnikov (deponentov). Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da so s tem v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka.

Banka Slovenije z upoštevanjem ocene vrednosti sredstev banke, ki jo je na zahtevo Banke Slovenije pripravil neodvisni cenile ob predpostavki nedelujočega podjetja v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 261.b člena ZBan-1 ugotavlja, da bi banka v primeru stečaja zaradi prevrednotenja sredstev na likvidacijske vrednosti izkazala še višji negativni kapital in sicer v višini -317.808 tisoč EUR. Kvalificirane obveznosti banke, ki obstajajo na dan izdaje te odločbe, v primeru stečaja banke ne bi bile poplačane niti delno.

Glede na ocenjeno višino negativnega kapitala banke, ki izhaja iz ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, narejeni ob predpostavki delujočega podjetja, ter glede na ugotovitev, da bi bil v primeru stečaja banke primanjkljaj kapitala za poplačilo obveznosti banke še višji ter posledično kvalificirane obveznosti banke ne bi bile poplačane niti delno, Banka Slovenije na podlagi prvega in drugega odstavka 261.a člena ZBan-1 v skladu s prvim odstavkom 261.c člena ZBan-1, banki izreče izredni ukrep **prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke**, kot izhaja iz točke 2.1. tega izreka.

2.1. Z dnem **18. 12. 2013 v celoti prenehajo vse kvalificirane obveznosti banke**, ki so nastale do dneva izdaje te odločbe in predstavljajo:

a) **osnovni kapital** banke, ki znaša 7.200.00,00 EUR in je razdeljen na 7.200.000 navadnih, imenskih, prosto prenosljivih kosovnih delnic z glasovalno pravico z oznako ABKN in ISIN kodo SI0021108608, ki so izdane v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi Centralna klirinško depotna družba d.d., Ljubljana (v nadaljevanju KDD) in predstavlja kvalificirano obveznost prvega reda;

b) obveznosti banke iz naslova nekumulativnega podrejenega kredita, ki se vključuje v temeljni kapital in v dodatni kapital I:

- podrejeni kredit v višini 120.000.000,00 EUR na podlagi pogodbe z dne 18. 1. 2007, sklenjene med banko kot kreditojemalcem, ter VTB Bank Europe plc, 81 King William Street, London EC4N 7BG, Velika Britanija, kot kreditodajalcem, ki predstavlja kvalificirano obveznost prvega in drugega reda. Skupna še neodplačana

kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan 18. 12. 2013 vključuje nominalni znesek glavnice v višini 120 mio EUR, ki je v izkazu finančnega položaja banke izkazana v znesku 118.869 tisoč EUR, upoštevaje začetne stroške nastale ob pridobitvi kredita.

2.2. S prenehanjem kvalificiranih obveznosti iz točke 2.1. (a) tega izreka se **osnovni kapital banke zmanjša na nič** (0). Hkrati se osnovni kapital poveča v skladu s 3. točko tega izreka.

2.3. Zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti na podlagi točke 2.1. (a) točke tega izreka se z dnem 18. 12. 2013 **razveljavi** vseh 7.200.000 delnic banke, z oznako ABKN in ISIN kodo SI0021108608, ki so izdane v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD.

3. Banka mora z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi 2. točke tega izreka za doseganje kapitalske ustreznosti zagotoviti vplačilo kapitala najmanj v višini 348.000.000,00 EUR.

Zaradi zagotavljanja kapitala za doseganje kapitalske ustreznosti banke Banka Slovenije na podlagi 262.a člena ZBan-1 banki izreče **izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke**, kot izhaja iz 3.1. točke tega izreka in ki predstavlja sklep o povečanju osnovnega kapitala banke.

3.1. Po zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) v skladu z 2.2. točko tega izreka in razveljavitvi vseh obstoječih delnic banke, se osnovni kapital banke poveča za 150.000.000,00 z izdajo 15.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Osnovni kapital banke po povečanju znaša 150.000.000,00 EUR in je razdeljen na 15.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Osnovni kapital banke, ki je prenehal v skladu z 2.1. a) točko tega izreka, je bil v celoti vplačan pred zmanjšanjem osnovnega kapitala v skladu z 2.2. točko tega izreka.

Pripadajoči znesek ene nove delnice je 10,00 EUR.

Nove delnice so prosto prenosljive in dajejo imetnikom glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

Emisijska vrednost ene nove delnice je enaka 23,20 EUR, skupna emisijska vrednost vseh novih delnic je 348.000.000,00 EUR.

Dosedanji delničarji, katerih delnice so razveljavljene na podlagi 2.3. točke tega izreka, nimajo prednostne pravice do vpisa novih delnic.

Nove delnice se izdajo v nematerializirani obliki in vpišejo v register pri KDD.

Nove delnice banke morajo biti v celoti vplačane ob vpisu na dan 18. 12. 2013.

V primeru, da najkasneje do 31. 12. 2013 ni vpisana izvedba povečanja osnovnega kapitala v sodni register, vpis postane neobvezujoč.

Povečanje osnovnega kapitala v znesku 150.000.000,00 EUR se izvede z denarnim vložkom, ki ga na dan 18. 12. 2013 v celoti vplača Republika Slovenije.

Vplačilo novih delnic z denarnim vložkom se izvede tako, da Republika Slovenija na dan 18. 12. 2013 vplača celotni emisijski znesek novih delnic v skupni višini 348.000.000,00 EUR, na račun Abanke Vipa, odprt pri Banki Slovenije, IBAN: SI56-0100-0000-0500-021.

Skupno Republika Slovenije na podlagi vpisa in vplačila novih delnic, ki se vplačujejo z denarnim vložkom, pridobi 15.000.000 novih delnic banke.

OBRAZLOŽITEV

Evropska komisija je na podlagi priporočil Evropskega Sveta iz junija 2013 (Recommendation for a Council Recommentation on Slovenia's 2013 National Reform Program and delivering a Council Opinion on a Slovenia's stability Programme for 2012-2016) zahtevala od Vlade Republike Slovenije (v nadaljevanju Vlada RS) neodvisni pregled kvalitete kreditnega portfelja in izvedbo obremenitvenih testov za reprezentativni del bančnega sistema v Republiki Sloveniji, ki jih je izvedla Banka Slovenije v sodelovanju z neodvisnimi izvajalci. Banka Slovenije je v obremenitvene teste in pregled kakovosti kreditnega portfelja bank vključila tudi Abanko Vipa.

V obremenitveni test je bilo vključenih 8 bank oz. bančnih skupin, ki predstavljajo reprezentativni vzorec in skupaj predstavljajo približno 70% slovenskega bančnega sistema. Pri izboru bank so bili uporabljeni različni kriteriji (tržni delež, kvaliteta naložb in kapitalska ustreznost), po katerih so se banke rangirale. V izbor za obremenitvene teste so bile izbrane banke z najvišjim rangom, med njimi tudi Abanka Vipa.

V Abanki Vipa se je neodvisni pregled kvalitete kreditnega portfelja izvajal v skladu s sklepom medresorske komisije, ustanovljene na podlagi 20. člena ZUKSB, v skladu s četrtim odstavkom 7. člena Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 22/13, 51/13 in 103/2013, v nadaljevanju: Uredba), ki je bil sprejet 1. 8. 2013. S tem sklepom je medresorska komisija v zvezi s pobudo banke za državno pomoč z ukrepi za krepitev stabilnosti banke za potrebe odločanja o ukrepih državne pomoči v skladu z ZUKSB in Uredbo za izvedbo pregleda kvalitete kreditnega portfelja določila družbo Ernst & Young Svetovanje d.o.o. (v nadaljevanju Ernst & Young).

Banka Slovenije je na podlagi ugotovitev obremenitvenih testov in rezultatov pregleda kvalitete kreditnega portfelja ugotovila, da so v banki podane okoliščine povečanega tveganja ter da so v zvezi z banko podani pogoji za izredne ukrepe, kot izhaja iz te odločbe. Izredni ukrepi, izrečeni s to odločbo, so nujni, da se prepreči stečaj banke in s tem zagotovi stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji.

Ker se na podlagi 3. točke izreka te odločbe, dokapitalizacija banke zaradi doseganja dolgoročne kapitalske ustreznosti banke zagotavlja z ukrepi države za krepitev stabilnosti v skladu z ZUKSB, je ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti zaradi zmanjševanja izkazane izgube banke, kot izhaja iz te odločbe, na podlagi odločbe Evropske Komisije z dne 18. 12. 2013 za Abanko Vipa (v nadaljevanju Odločba EK) in členom 107(3)(b) Pogodbe o delovanju Evropske unije ter Sporočilom Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. avgusta 2013 dalje (UL C št. 216, z dne 30.7.2013, str. 1), nujen predpogoj, da se lahko izvedejo ukrepi državne pomoči v obliki povečanja osnovnega kapitala banke.

AD 1

AD 1.1. (1. točka prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 253.a člena ZBan-1)

Banka Slovenije ugotavlja, da banka na posamični podlagi ne zagotavlja minimalnega kapitala, prav tako pa minimalnega kapitala na konsolidirani podlagi ne zagotavlja Skupina Abanka Vipa.

Banka Slovenije na podlagi ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, pripravljeni ob predpostavki delujočega podjetja, ki vključuje dodatno potrebne oslabitve, ugotovljene v neodvisnem pregledu kvalitete kreditnega portfelja, ugotavlja, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini -265.216 tisoč EUR. Oceno izkaza finančnega položaja banke je na zahtevo Banke Slovenije v skladu z drugim odstavkom 235. člena ZBan-1 pripravil neodvisni cenilec, ki je v banki za namene obremenitvenih testov in postopkov odobritve državne pomoči (kar je podrobneje pojasnjeno v obrazložitvi k 3. točki izreka) izvajal tudi pregled kvalitete kreditnega portfelja, in sicer družba Ernst & Young. Na podlagi poročila z dne 12. 12. 2013, ki ga je predložila družba Ernst & Young, Banka Slovenije ugotavlja, da so po stanju na dan 30. 9. 2013 v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka nad banko, saj premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov banke.

Višina negativnega kapitala Abanke Vipa, ki je matična banka Skupine Abanka Vipa, je takšna, da bi tudi Skupina Abanka Vipa po stanu na dan 30. 9. 2013 ob pripoznanju dodatno potrebnih oslabitev, ugotovljenih v neodvisnem pregledu kvalitete kreditnega portfelja, izkazovala negativen kapital.

Banka Slovenije ugotavlja, da banka zaradi dveh neuspešnih dokapitalizacij, ki sta se zaključili 12. 9. 2012 in 18. 2. 2013, ni zagotovila zneskov, vrst in razporeditve notranjega kapitala, ki ga je Banka Slovenije ocenila in zahtevala kot potrebno kritje glede na značilnosti in ravni tveganj, ki jim je ali bi jim lahko bila Skupina Abanka Vipa izpostavljena pri svojem poslovanju, ter zato tudi ni izpolnila zahtev Banke Slovenije iz ICAAP-SREP procesa (12/2011) po zagotavljanju količnika kapitalske ustreznosti v višini 11,4% in količnika kapitalske ustreznosti I najmanj v višini 9,1%.

Banka Slovenije je dne 19. 2. 2013 v skladu z 242., 247. in 249.a členom ZBan-1 izdala Odredbo o odpravi kršitev z dodatnimi ukrepi za povečanje osnovnega kapitala banke z oznako PBH-24.20-003/13 (v nadaljevanju Odredba I).

V 1. točki Odredbe I je Banka Slovenije naložila banki, da mora na konsolidirani podlagi zagotoviti doseganje količnika kapitalske ustreznosti I vsaj v višini 9,1 % in količnika kapitalske ustreznosti vsaj v višini 11,4 % oziroma v višini, kot bo za oba navedena količnika določeno z naslednjim dialogom ICAAP-SREP.

Za odpravo kršitev iz 1. točke Odredbe I je morala uprava banke sklicati skupščino banke in ji predlagati povečanje osnovnega kapitala banke za 90 mio EUR, ki bi moral biti vplačan najkasneje do 31. 7. 2013. Zahtevana je bila izključitev prednostne pravice obstoječih delničarjev. Uprava banke je morala skupščini delničarjev posredovati informacijo, da se skupščina banke izvede po pravilih za njeno izvedbo v skladu z 249.b členom ZBan-1.

Nadalje je Banka Slovenije dne 5. 3. 2013 banki izdala Odredbo o dodatnih ukrepih za uresničevanje pravil o upravljanju s tveganji z oznako PBH-24.20-004/13 (v nadaljevanju Odredba II). Z Odredbo II je Banka Slovenije na podlagi 2. točke drugega odstavka 247. člena in 11. točke prvega odstavka 248. člena ZBan-1 odredila upravi banke način pokrivanja izgube, v primeru, če bo uprava banke v zvezi z ukrepi za povečanje osnovnega kapitala banke na podlagi Odredbe I predlagala skupščini banke tudi poenostavljeno zmanjšanje osnovnega kapitala banke zaradi kritja izgube.

Uprava in nadzorni svet banke sta sklicala skupščino banke, ki je bila dne 8. 4. 2013, in na kateri je bila potrjena dokapitalizacija v višini 90 mio EUR in potrjeno poenostavljeno zmanjšanje osnovnega kapitala banke zaradi kritja izgube v skladu z Odredbo II.

Dne 5. 7. 2013 je Banka Slovenije od banke prejela vlogo za podaljšanje roka za izpolnitev zahtev iz Odredbe I do 31. 10. 2013, v kateri banka navaja, da išče strateške investitorje, vendar da ti želijo sodelovati z banko, ki bo imela stabilne poslovne rezultate in bistveno nižji obseg slabih terjatev.

Zaradi novega dialoga ICAAP – SREP v procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala je Banka Slovenije ponovno ocenila posamezna tveganja, ki jim je Skupina Abanka Vipa izpostavljena, kar je

banki sporočila s pismom z oznako 24.20-559/13-MiF z dne 30. 7. 2013. Ker banka ni dosegala zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti, ji je Banka Slovenije hkrati izdala Odredbo III, s katero je banki naložila doseganje količnika kapitalske ustreznosti I na konsolidirani podlagi vsaj v višini 9,5 % in količnika kapitalske ustreznosti vsaj v višini 11,8 % do 31. 12. 2013.

Banka je 10. 7. 2013 na Medresorsko komisijo naslovila pobudo za uporabo ukrepov na podlagi ZUKSB. Banka je podala pobudo za pomoč v obliki prenosa slabih terjatev na DUTB. Vlada RS je 18. 7. 2013 sprejela sklep, da banka izpolnjuje pogoje za izvedbo ukrepov za krepitev stabilnosti bank.

Dne 20. 11. 2013 je banka na Banko Slovenije naslovila prošnjo za podaljšanje roka za doseganje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti do 30. 4. 2014, saj v času od prejema (to je od 30. 7. 2013 do izdaje te odločbe) zahteve Banke Slovenije po doseganju količnikov kapitalske ustreznosti ni pridobila ponudb investitorjev, ki bi banko dokapitalizirali v obsegu, ki bi zagotavljal doseganje z Odredbo III zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti.

Ker je Vlada RS na podlagi pobude banke za prenos terjatev na DUTB sprejela sklep, da banka izpolnjuje pogoje za izvedbo ukrepov za krepitev stabilnosti bank, jo je Vlada RS vključila v izvedbo neodvisnega pregleda kvalitete kreditnega portfelja banke, ki ga je izvedla družba Ernst & Young in v izvedbo obremenitvenih testov. Obremenitvene teste v banki je izvedla Banka Slovenije v sodelovanju z neodvisnim izvajalcem. Na podlagi ocenjenega obsega dodatnih oslabitev, ki izhajajo iz rezultatov pregleda kvalitete kreditnega portfelja banke ter iz rezultatov obremenitvenih testov banke, se v okviru postopkov nadzora ter za namene postopkov odobritve ukrepov državne pomoči v skladu z Uredbo, ocenijo dejanske kapitalske potrebe banke in s tem povezan obseg dopustne državne pomoči v obliki povečanja osnovnega kapitala banke in njegovih sestavin ter v obliki prenosa terjatev banke na DUTB.

Zahteva za povečanje osnovnega kapitala banke predstavlja obliko državne pomoči in jo tako obravnava tudi Evropska komisija, ki je za Abanko Vipa dne 18. 12. 2013 izdala odločbo.

Na podlagi poročila neodvisnega cenilca (Ernst & Young) o kvaliteti kreditnega portfelja Abanke Vipa Banka Slovenije ocenjuje, da banka na konsolidirani podlagi do 31. 12. 2013 ne bo izpolnila zahtev iz Odredbe III. Pregled kvalitete kreditnega portfelja banke po stanju na dan 31. 12. 2012 je namreč pokazal potrebo po dodatnem oblikovanju oslabitev in rezervacij v višini 448 mio EUR. Banka po knjiženju potrebnih dodatnih oslabitev in rezervacij na posamični podlagi ne bo več dosegala potrebnega obsega minimalnega kapitala iz 136. člena ZBan-1 oziroma bo izkazovala negativni kapital. Knjiženje dodatno potrebnih oslabitev in rezervacij na posamični podlagi bo vplivalo na znižanje količnika kapitalske ustreznosti tudi na ravni Skupine Abanka Vipa pod raven minimalnega kapitala (8 %).

Na tej podlagi je Banka Slovenije zahtevala od neodvisnega cenilca, da z upoštevanjem potrebnih dodatnih oslabitev in rezervacij, ki bi jih morala glede na ugotovitve pregleda kvalitete kreditnega portfelja oblikovati banka na dan 30. 9. 2013, oceni finančni položaj banke ob predpostavki delujočega podjetja.

Banka Slovenije je kot presečni datum za izdelavo ocene finančnega položaja banke določila 30. 9. 2013, ker po stanju na ta dan razpolaga s potrebnimi podatki na konsolidirani podlagi, ki omogočajo oceno finančnega položaja banke in Skupine Abanka Vipa.

Na podlagi cenitve neodvisnega cenilca po stanju na dan 30. 9. 2013 Banka Slovenije ugotavlja, da so izpolnjeni pogoji za začetek stečaja banke, saj bi banka po stanju na dan 30. 9. 2013 (ob predpostavki delujočega podjetja) že morala izkazovati negativni kapital v višini -265.216 tisoč EUR.

Tudi računovodski izkazi banke po stanju na dan 31. 10. 2013, izdelani na podlagi mesečnega poročila o knjigovodskih postavkah, ki jih banka v okviru rednega poročanja pošilja Banki Slovenije kažejo, da se je po 30. 9. 2013 stanje v banki poslabševalo (izguba banke po stanju na dan 30. 9. 2013 je znašala

-27,3 mio EUR, po stanju na dan 31. 10. 2013 -33,7 mio EUR), zato bi banka na dan izdaje te odločbe dejansko izkazovala še slabši rezultat oziroma še višji negativni kapital.

DOKAZ:
- Poročilo Ernst & Young: Hypothetical orderly liquidation valuation of Abanka Vipa d. d. z dne 12. 12. 2013

AD 1.2. (2. točka pravega odstavka 253.a člena)

Da bi se odpravili razlogi za povečano tveganje, je nujna dokapitalizacija banke najkasneje do 31. 12. 2013, ker banka že vse od konca leta 2011 ne izpolnjuje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti. Če banka do 31. 12. 2013 ne bo pridobila dodatnega kapitala, bodo izpolnjeni pogoji za začetek stečajnega postopka.

Abanka Vipa je od 27. 3. 2013 Banki Slovenije redno tedensko poročala o izvajanju ukrepov za dokapitalizacijo. Do 16. 10. 2013 je Pogodbo o zaupnosti za pridobitev Informacijskega memoranduma podpisalo enajst potencialnih investitorjev, ki so imeli možnost oddaje nezavezujoče ponudbe in so si pridobili možnost za izvedbo skrbnega pregleda Abanke Vipa. Do izdaje te odločbe je Abanka Vipa prejela eno nezavezujočo ponudbo za sodelovanje v postopku dokapitalizacije banke, v kateri investitor izraža interes za sodelovanje v dokapitalizaciji v višini 100 mio EUR.

Zaradi izgub banke, ki so bile ugotovljene v pregledu kvalitete kreditnega portfelja, nezavezujoča ponudba za 100 mio EUR ne zadošča za doseganje minimalnega kapitala v skladu s 136. členom ZBan-1.

Banka do izdaje te odločbe ni uspela zagotoviti povečanja kapitala v skladu z Odredbo III tako, da bi dosegala zahtevane količnike kapitalske ustreznosti. Na podlagi pisma Banke Slovenije z oznako 24.20-00909/13-MiF z dne 26. 11. 2013 je uprava banke dne 2. 12. 2013 Banki Slovenije posredovala izjavo, iz katere izhaja, da ni investitorjev, ki bi do 31. 12. 2013 dokapitalizirali banko v obsegu, ki bi banki zagotavljal doseganje s strani Banke Slovenije zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti iz Odredbe II.

Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da v Abanki Vipa ne obstajajo druge okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da obstajajo investitorji, ki bi bili pripravljeni do 31. 12. 2013 zagotoviti povečanje kapitala v višini, ki bi pokrila izgubo banke in zagotovila minimalni kapital v skladu s 136. členom ZBan-1 ter doseganje zahtevanega količnika kapitalske ustreznosti.

AD 1.3. (3. točka pravega odstavka 253.a člena)

Abanka Vipa bi morala za zagotavljanje dolgoročno uspešnega poslovanja v skladu z Odredbo III, najkasneje do 31. 12. 2013 zagotoviti ustrezen kapital, da bi Skupina Abanka Vipa na konsolidirani podlagi dosegala ustrezen kapital za zagotavljanje količnika kapitalske ustreznosti I vsaj v višini 9,5 % in količnika kapitalske ustreznosti vsaj v višini 11,8 % oziroma v višini, kot bo za oba navedena količnika določeno z naslednjim dialogom ICAAP – SREP v procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala banke na podlagi 126. člena ZBan-1 in v skladu z Navodilom za predložitev in izpolnjevanje Poročila o izvajanju procesa ICAAP in Poročilom o izvajanju procesa ICAAP z dne 9. 2. 2010, oziroma na podlagi ocene Banke Slovenije iz 222.a člena ZBan-1.

Banka je 8. 3. 2013 Banki Slovenije posredovala akcijski načrt za izpolnitev zahtev iz Odredbe I. Banka je skladno z zahtevo iz Odredbe I redno mesečno poročala o poteku akcijskega načrta.

Na 26. skupščini delničarjev Abanke Vipa, ki je bila 8. 4. 2013, je bil sprejet sklep o poenostavljenem znižanju osnovnega kapitala banke in pokritje izgube v skladu z Odredbo II. Hkrati je bil tudi sprejet

sklep o povečanju osnovnega kapitala banke. Določen je bil minimalni znesek novoizdane delnice 1,00 EUR in maksimalni znesek novo izdane delnice 9,99 EUR. Emisijska vrednost novoizdanih delnic bi tako znašala od najmanj 90.000.000,00 EUR do največ 90.100.000,00 EUR. Število novoizdanih delnic bi znašalo od 9.009.010 delnic, v primeru vpisa vseh novih delnic po najvišjem možnem emisijskem znesku, do 90.100.000 delnic, v primeru vpisa po najnižjem možnem emisijskem znesku.

Uprava banke je z namenom pridobivanja potencialnih investitorjev v okviru postopka dokapitalizacije banke izbrala svetovalca Alta in Houlihan Lokey. Pripravljen je bil nabor potencialnih investitorjev ter podpisana pogodba o zaupnosti z enajstimi potencialnimi investitorji. Banka je pripravila tudi podatkovno sobo z podatki za skrbni pregled banke. Skrbni pregled banke je opravil en potencialni investitor.

Medtem se je poslovanje Skupine Abanka Vipa poslabševalo, saj je po stanju na dan 30. 6. 2013 izkazala izgubo v znesku 19,5 mio EUR. Zaradi zniževanja obsega kreditov, kar je bilo nujno za vzdrževanje ustrezne ravni likvidnosti banke, se je količnik kapitalske ustreznosti Skupine Abanka Vipa v prvem polletju povečal za 0,13 odstotne točke (iz 9,53 na 9,66 %), medtem ko se je količnik kapitalske ustreznosti I znižal iz 6,21 na 5,95 %, zaradi izkazane izgube, ki neposredno zmanjšuje temeljni kapital v skladu s 15. členom Sklepa o izračunu kapitala bank in hranilnic (Uradni list RS, št 85/10, 97/10, 100/11 in 100/12, v nadaljevanju Sklep o izračunu kapitala). Slabšanje poslovanja Skupine Abanka Vipa se je nadaljevalo, saj je banka po stanju na dan 30. 9. 2013 izkazala izgubo v znesku 27,3 mio EUR, pri čemer je količnik kapitalske ustreznosti Skupine Abanka Vipa znašal 9,47 % (znižanje za 0,19 o. t.), količnik kapitalske ustreznosti I pa 5,68 % (znižanje za 0,27 o. t.).

Banka Slovenije je od septembra 2012 dnevno spremljala tudi likvidnostni položaj banke. Zniževanje depozitov institucionalnih investitorjev, pravnih in fizičnih oseb je banka v tem obdobju nadomeščala z zniževanjem obsega kreditov in s povečevanjem depozitov s strani Ministrstva za finance.

Banka je dne 10. 7. 2013 posredovala medresorski komisiji pri Ministrstvu za finance pobudo za uporabo ukrepov na podlagi ZUKSB.

Medresorska komisija je na podlagi pobude banke 11. 7. 2013 zaprosila za oceno Banke Slovenije o izpolnjevanju pogojev banke za izvedbo ukrepov za krepitev stabilnosti bank na podlagi 4. člena Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (v nadaljevanju Uredba).

Banka Slovenije je dne 15. 7. 2013 medresorski komisiji posredovala ugotovitve glede okoliščin iz 4. člena Uredbe in v mnenju navedla, da Skupina Abanka Vipa že od konca leta 2011 dalje ne dosega kapitalske ustreznosti v skladu z zahtevami Banke Slovenije, pri čemer je banka izčrpala možnosti, da bi uspela pridobiti dodatni osnovni kapital na trgu, ker je sodelovanje investitorjev pogojeno s tem, da mora imeti banka stabilne poslovne rezultate in bistveno nižji obseg slabih terjatev, ter da je zaradi stalnega povečevanja problematičnih naložb banke in visokih izgub od konca leta 2011 dalje omajan tako ugled banke kot tudi zaupanje deponentov v njeno stabilnost, kar ogroža likvidnostno pozicijo banke, ter da bi, ker je banka sistemsko pomembna, njena plačilna nesposobnost povečala nezaupanje vlagateljev ter drugih subjektov v stabilno delovanje finančnega sistema.

Dne 18. 7. 2013 je Vlada Republike Slovenije sprejela sklep, da banka izpolnjuje pogoje za izvedbo ukrepov za krepitev stabilnosti bank.

Banka je pri Banki Slovenije 19. 9. 2013 tudi vložila vlogo za izdajo dovoljenja za predčasni delni odkup inovativnega instrumenta in konverzijo dela inovativnega instrumenta v novo izdano konvertibilno obveznico, ki bi se vključevala v temeljni kapital. Ker je banka že dne 10. 7. 2013 posredovala medresorski komisiji pri Ministrstvu za finance Republike Slovenije pobudo za uporabo ukrepov na podlagi ZUKSB), ji Banka Slovenije, upoštevajoč Sporočilo Evropske komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. avgusta 2013 dalje (Uradni list Evropske unije 2013/C 216/01 z dne 30. 7. 2013, dovoljenja ni izdala.

Dne 20. 11. 2013 je banka na Banko Slovenije naslovila prošnjo za podaljšanje roka za doseganje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti do 30. 4. 2014, saj v času od prejema zahteve Banke Slovenije po doseganju količnikov kapitalske ustreznosti ni pridobila ponudb investitorjev, ki bi banko dokapitalizirali v obsegu, ki bi zagotavljal doseganje zahtevanih količnikov kapitalske ustreznosti.

Na podlagi dejstva, da banka do izdaje te odločbe ni uspela izvesti ukrepov za povečanje kapitala banke do 31. 12. 2013, Banka Slovenije ocenjuje, da je mogoče zagotoviti doseganje kapitalske ustreznosti banke do 31. 12. 2013 v skladu s 125. in 126. členom ZBan-1 (vključno z doseganjem minimalnega kapitala v skladu s 136. členom ZBan-1) le z izrednimi ukrepi na podlagi te odločbe in v povezavi z ukrepi državne pomoči za krepitev stabilnosti bank v skladu z ZUKSB.

Če do 31. 12. 2013 v banki ne bi bili izvedeni izredni ukrepi na podlagi te odločbe in ukrepi državne pomoči v skladu z ZUKSB, bi bili podani pogoji za odvzem dovoljenja banki za opravljanje bančnih storitev in začetek stečajnega postopka nad banko.

AD 1.4. (4. točka prvega odstavka 253.a člena)

Zaradi dejstev in okoliščin, ki so podrobneje predstavljene v nadaljevanju, Banka Slovenije ugotavlja, da so podani razlogi za izdajo izrednega ukrepa v skladu s 4. točko prvega odstavka 253.a člena ZBan-1. Stečaj banke bi namreč ogrozil stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji, zato so izredni ukrepi na podlagi te odločbe in ukrepi državne pomoči na podlagi ZUKSB nujni, da se ohrani stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji. Povečano tveganje je razvidno iz izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti in analize tveganja okužbe, ki jo je pripravila Banka Slovenije in iz katere med drugim izhaja tudi obstoj negativnega učinka na poslovanje drugih finančnih družb, na delovanje finančnih trgov ali na splošno zaupanje vlagateljev ter drugih subjektov v stabilno delovanje finančnega sistema.

Na osnovi analize tveganja okužbe in izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti Banka Slovenije ugotavlja, da je Abanka Vipa sistemsko pomembna banka. Analiza sistemske pomembnosti Abanke Vipa za stabilnost finančnega sistema Republike Slovenije temelji na:

1) naslednjih izbranih kazalnikih ocene sistemske pomembnosti

   a) glede na velikost dosega oziroma presega kritično vrednost 2,5% pri vseh petih izbranih kazalnikih in sicer predstavlja 8,0% bilančne vsote celotnega slovenskega bančnega sistema oziroma 3.455 mio EUR, bilančna vsota banke kot delež v BDP znaša 9,8%, delež posojil nebančnemu sektorju v celotnem bančnem sistemu znaša 7,9%, obveznosti do nebančnega sektorja 9,1% in zajamčenih vlog 7,9%;
   b) prepletenost te banke z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji presega kritično vrednost 2,5% pri obeh izbranih kazalnikih. Njene obveznosti do ostalih bank predstavljajo 13,7%, do drugih finančnih organizacij pa 4,4% v celotnem bančnem sistemu;
   c) vseh šest kazalnikov za zamenljivost te banke presega kritične vrednosti. Kazalnik število rangov med prvih pet po kazalnikih Skupnega analitičnega okvirja dosega pri tej banki vrednost 17. Delež vrednosti njenih plačil preko plačilnih sistemov v bančnem sistemu znaša 15% v plačilnem sistemu TARGET2, 10,3% v plačilnem sistemu SEPA IKP in 7,5% v plačilnih sistemih, v katerih se obdelujejo in poravnavajo transakcije, izvršene s plačilnimi karticami. Banka ima 42 poslovnih enot, v slovenskem bančnem sistemu pa bilančna vsota le štirih bank dosega vsaj ¾ bilančne vsote te banke;
   d) Kapitalska ustreznost banke je pod povprečjem bančnega sistema.

   AbankaVipa presega kritične vrednosti pri vseh od skupno 13 izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti.

2) analizi tveganja okužbe, ki pokaže, da bi se v primeru plačilne nesposobnosti Abanke Vipa, ko le ta ne bi poravnala svojih neto obveznosti do drugih bank, kapitalska ustreznost znižala pod 8% pri hranilnicah, ki niso sistemsko pomembne in pod 4% pri eni izmed sistemsko pomembnih bank. Ker plačilna nesposobnost Abanke Vipa povzroči padec kapitalske ustreznosti pod raven minimalnega kapitala pri drugi sistemsko pomembni banki Banka Slovenije ocenjuje, da je Abanka Vipa sistemsko pomembna banka. Kapitalska ustreznost bi se znižala še štirim bankam, vendar ne pod raven minimalnega kapitala.

Abanka Vipa presega kritične vrednosti pri vseh 13 izbranih kazalnikih, preko okužbe plačilne nesposobnosti pa povzroči znižanje kapitalske ustreznosti pod raven minimalnega kapitala pri eni izmed sistemsko pomembnih bank, na podlagi česar opredeljujemo, da je Abanka Vipa sistemsko pomembna.

Banka Slovenije ugotavlja,da je glede na položaj in vlogo banke v razmerju do drugih finančnih družb in subjektov, ki delujejo na finančnih trgih, zaradi povečanega tveganja v banki ogrožena stabilnost finančnega sistema v Sloveniji in so izredni ukrepi zato nujni za zaščito javnega interesa.

AD 2.

Na podlagi 261.a člena v povezavi z 253.a in 1. točko 253.b člena ZBan-1 lahko Banka Slovenije banki izreče izredni ukrep prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti, da se z izrednimi ukrepi odpravijo razlogi povečanega tveganja v banki ter ponovno vzpostavijo pogoji za dolgoročno uspešno poslovanje banke v skladu z ZBan-1 in drugimi predpisi. Na podlagi 261.c člena ZBan-1 Banka Slovenije izreče ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti v obsegu, ki je potreben zaradi pokrivanja izgube banke.

Kot izhaja iz obrazložitve k točki 1, bi banka z upoštevanjem ocene izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, pripravljeni ob predpostavki delujočega podjetja, na ta dan izkazovala negativni kapital v višini - 265.216 tisoč EUR. Iz tega izhaja, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov in sicer ob izkazanem primanjkljaju kapitala premoženje banke ne zadošča niti za poplačilo vseh navadnih terjatev upnikov (deponentov). Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da so s tem v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka.

V skladu s petim odstavkom 261.a člena ZBan-1 mora Banka Slovenije v zvezi z ukrepom prenehanja kvalificiranih obveznosti zagotoviti, da posamezni upnik zaradi prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti banke ne utrpi večjih izgub, kot bi jih utrpel v primeru stečaja banke. Pričakovane izgube, ki bi jih upniki kvalificiranih obveznosti banke utrpeli v primeru prenehanja banke, se ugotavljajo na podlagi ocene vrednosti sredstev banke, ki jo v skladu s prvim odstavkom 261.b člena ZBan-1 izdela neodvisni cenilec podjetij ob predpostavki nedelujočega podjetja, ki oceni višino poplačila teh obveznosti v primeru prenehanja poslovanja banke.

Ernst & Young je kot neodvisni cenilec na podlagi zahteve Banke Slovenije z upoštevanjem prvega odstavka 261.b člena ZBan-1 ocenil tudi višino poplačila kvalificiranih obveznosti banke v primeru stečaja banke. Iz poročila z dne 12. 12. 2013, ki ga je družba Ernst & Young predložila Banki Slovenije izhaja, da v primeru stečaja banke imetniki kvalificiranih obveznosti ne bi bili poplačani niti delno, saj negativni kapital (najmanj -317.808 tisoč EUR in z upoštevanjem ocene stroškov stečaja - 767.808 tisoč EUR) v primeru likvidacije banke v stečajnem postopku, ki jo v poročilu navaja družba Ernst & Young, bistveno presega kvalificirane obveznosti banke iz naslova podrejenih finančnih instrumentov (120 mio EUR).

AD 2.1. – 2.3.

Glede na ocenjeno višino negativnega kapitala banke, ki izhaja iz ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, narejeni ob predpostavki delujočega podjetja (-265.216 tisoč EUR), ter glede na ugotovitev, da bi v bil primeru stečaja banke primanjkljaj kapitala še višji (-317.808 tisoč EUR) ter posledično kvalificirane obveznosti banke ne bi bile poplačane niti delno, Banka Slovenije na podlagi prvega in drugega odstavka 261.a člena v skladu s prvim odstavkom 261.c člena ZBan-1, banki izreče izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke, kot izhaja iz točke 2.1. izreka te odločbe.

Skupna višina vseh kvalificiranih obveznosti banke, ki so navedene v izreku odločbe znaša na dan 17. 12. 2013 127.200.000,00 mio EUR, od tega osnovni kapital v znesku 7.200.000,00 EUR ter ostale kvalificirane obveznosti brez obresti do dneva izdaje te odločbe 120.000.000,00 EUR.

Banka učinke prenehanja kvalificiranih obveznosti, ki predstavljajo osnovni kapital, upošteva v poslovnih knjigah na način, da za znesek zmanjšanja osnovnega kapitala poveča kapitalske rezerve, učinke prenehanja drugih kvalificiranih obveznosti (podrejene obveznosti), pa na način, da za ta znesek poveča prihodke.

Banka bo kapitalske rezerve pri zaključevanju poslovnih knjig za leto 2013 skupaj z rezervami iz dobička, uporabila za namen pokrivanja izgube (zadržane izgube in izgube poslovnega leta).

Glede na višino negativnega kapitala, ki izhaja iz ocene izkazov finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, pripravljene ob predpostavki delujočega podjetja, je tudi po prenehanju kvalificiranih obveznosti iz točke 2.1.b) te odločbe del izgube še vedno nepokrit oz. kapital banke še vedno negativen (v višini -146.347 tisoč EUR), kar bo banka pokrila pri zaključevanju poslovnih knjig za leto 2013 z delom zneska nove dokapitalizacije, izkazanega v vplačanem presežku kapitala.

Banka Slovenije je v skladu s prvim odstavkom 261.a člena ZBan-1 odločila o zmanjšanju osnovnega kapitala na nič (0) in o razveljavitvi delnic banke zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke prvega reda. Razveljavljene delnice se izbrišejo iz registra pri KDD, ko bo zmanjšanje osnovnega kapitala na podlagi te odločbe vpisano v sodnem registru.

V primeru kvalificirane obveznosti iz naslova nekumulativnega podrejenega kredita, ki ga je banka pridobila na podlagi pogodbe (The Subordinated Loan Agreement) s posojilodajalcem VTB Bank Europe plc, 81 King William Street, London EC4N 7BG, Velika Britanija z dne 18. 1. 2007 v višini 120 mio, mora uprava banke o prenehanju te kvalificirane obveznosti, ki je prenehala na podlagi 2.1. (b) točke izreka te odločbe, obvestiti posojilodajalca VTB Bank Europe plc in izdajatelja Afinance B.V.

AD 3.

Banka Slovenije na podlagi 3. točke drugega odstavka 261.a člena ZBan- in v skladu 262.a členom ZBan-1 zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala banke na nič (0), odloči o povečanju osnovnega kapitala banke najmanj v obsegu, da bo banka zagotavljala osnovni kapital v skladu z 42. členom ZBan-1.

Banka mora z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi 2. točke tega izreka za doseganje kapitalske ustreznosti banke v skladu z Odločbo EK, za obdobje do 30.6.2013 zagotoviti vplačilo kapitala v višini 348 mio EUR.

Banka mora pripraviti program prestrukturiranja, na podlagi katerega bo Evropska komisija dokončno odločila o obsegu dopustne državne pomoči.

Banka Slovenije je določila višino potrebnega kapitala banke z upoštevanjem rezultatov neodvisnega pregleda kakovosti kreditnega portfelja banke in rezultatov obremenitvenih testov, ki so bili izvedeni v banki v sodelovanju z neodvisnimi zunanjimi izvajalci. Pogoji izvedbe teh pregledov in testov so bili dogovorjeni med Ministrstvom za finance, Banko Slovenije in EU institucijami ECB, ECFIN in EBA avgusta 2013 (Terms of Reference).

Zunanji izvajalec Banke Slovenije je izvedel "bottom up" obremenitvene teste in ocenil primanjkljaj kapitala Skupine Abanka Vipa, ki izhaja iz pričakovane izgube v obdobju 2013-2015. V skladu s Terms of Reference je ocenil pričakovano izgubo (*expected loss*) ob normalnih in neugodnih pogojih poslovanja banke. Ocenil je tudi kapaciteto banke (*loss absorption)* za pokrivanje pričakovanih izgub in na tej podlagi primanjkljaj kapitala Skupine Abanka Vipa v normalnih in neugodnih pogojih poslovanja. Ocenjeni primanjkljaj kapitala izhaja iz predpostavke, da doseže banka ob koncu leta 2015 količnik kapitalske ustreznosti Core Tier I najmanj 9 % v normalnih pogojih oziroma najmanj 6% v neugodnih pogojih poslovanja. Pri oceni kapitalskega primanjkljaja je zunanji izvajalec upošteval tudi učinke prenosa tveganih postavk na DUTB, ki jih je banka v skladu z ZUKSB predlagala za prenos na DUTB.

Banka Slovenije je pri določitvi potrebnega kapitala banke izhajala iz rezultatov obremenitvenih testov v pogojih neugodnega scenarija po prenosu tveganih postavk na DUTB. Primanjkljaj kapitala po tem scenariju je bil v obremenitvenem testu ugotovljen v višini 711 mio EUR. Tako ocenjen primanjkljaj kapitala je Banka Slovenije znižala za vrednost kvalificiranih obveznosti, ki so prenehale na podlagi 2.1.b) točke izreka te odločbe.

Banka Slovenije ocenjuje, da bo povečanje kapitala v prvi fazi v višini 348 mio EUR zadostovalo za doseganje ustrezne kapitalske ustreznosti in omogočilo poslovanje banke in vzdrževanje količnika najbolj kvalitetnega temeljnega kapitala (Core Tier I) nad 9 % do dokončne odločitve Evropske komisije o obsegu dopustne državne pomoči za Abanko Vipa.

AD 3.1.

Banka Slovenije z odločbo v skladu z 262.a členom ZBan-1 odloči o povečanju osnovnega kapitala banke. Banka Slovenije z odločbo o povečanju osnovnega kapitala določi emisijski znesek novih delnic, ki jih bo vplačal investitor. Banka Slovenije lahko z odločbo o povečanju osnovnega kapitala odloči tudi, da se zaradi izvedbe povečanja osnovnega kapitala izdajo nove navadne delnice banke.

Ker odločba o povečanju osnovnega kapitala nadomešča skupščinski sklep o povečanju osnovnega kapitala, mora Banka Slovenije v odločbi glede povečanja osnovnega kapitala banke odločiti o vseh bistvenih pogojih glede izvedbe povečanja osnovnega kapitala.

V skladu s tem je Banka Slovenije odločila o obsegu povečanja osnovnega kapitala ter določila lastnosti novih delnic, ki bodo izdane na podlagi vpisa in vplačila novih delnic. Banka Slovenije je ob soglasju investitorja (Republika Slovenija) določila višino osnovnega kapitala banke v višini, ki je nujna tudi zaradi ohranjanja zaupanja v stabilnost banke, tako glede na pričakovanja vlagateljev kot tudi glede na pričakovanja finančnih trgov, na katerih bo banka pridobivala vire za financiranje svojih dejavnosti.

Na podlagi prvega odstavka 262.a člena ZBan-1 Banka Slovenije določi emisijsko ceno novih delnic z upoštevanjem ocene neodvisnega cenilca podjetij. Ker je bil pred povečanjem osnovnega kapitala zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke v skladu z 2. točko izreka osnovni kapital znižan na nič (0), so delnice banke razveljavljene. Emisijske cene novih delnic torej ni mogoče določiti z upoštevanjem ocene neodvisnega cenilca glede cene delnic, ki so bile razveljavljene zaradi ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti. Glede na oceno finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013 bi namreč tudi po prenehanju kvalificiranih obveznosti še vedno izkazovala negativni kapital, zato bi bila vrednost delnic banke (ki so bile razveljavljene), v vsakem primeru enaka nič.

Banka Slovenije je z upoštevanjem navedenega določila emisijsko ceno novih delnic v višini, da se glede na znesek (povečanega) osnovnega kapitala zagotovi zadostni presežek vplačanega kapitala (kapitalske rezerve), da bo banka zadostila kapitalskim potrebam za zagotavljanje dolgoročne kapitalske ustreznosti, kot izhaja iz rezultatov obremenitvenih testov. Po vplačilu presežka osnovnega kapitala v kapitalske rezerve bo morala banka ob izdelavi računovodskih izkazov za leto 2013 del kapitalskih rezerv uporabiti za pokrivanje izgube banke, ki bodo posledica oblikovanja dodatnih potrebnih slabitev v tem letu, glede na rezultate pregleda kvalitete kreditnega portfelja banke.

Banka Slovenije je odločila, da se povečanje osnovnega kapitala banke izvede z denarnimi vplačili.

Vpis in vplačilo novih delnic z denarnim vložkom se izvede brez objave prospekta, na podlagi 1. točke prvega odstavka 49. člena Zakona o trgu finančnih instrumentov (Ur. l. RS 67/2007, s spremembami in dopolnitvami).

Prednostna pravica dosedanjih delničarjev, katerih delnice so razveljavljene na podlagi 2.3. točke tega izreka, do vpisa novih delnic je izključena zaradi dejstva, ker so delnice dosedanjih delničarjev razveljavljene, s tem pa so prenehala tudi vsa upravičenja delničarjev, ki so vezana na imetništvo delnic, vključno s prednostno pravico do novih delnic.

Glede na ugotovitev, da se bo s sredstvi dokapitalizacije (iz vplačanega presežka) deloma pokrivala tudi izguba banke, ki jo bo banka morala izkazati v poslovnih izkazih za leto 2013, bo vrednost novih delnic po dokapitalizaciji nižja od določene emisijske vrednosti pri povečanju osnovnega kapitala v skladu s to odločbo. Iz navedenega jasno izhaja, da Republika Slovenija z dokapitalizacijo banke prispeva k pokrivanju (preostale) izgube banke, zaradi zagotavljanja stabilnosti finančnega sistema in s tem zaščite javnega interesa. Glede na ogroženost stabilnosti finančnega sistema in s tem ogrožanje javnega interesa, je za uspešno dokapitalizacijo banke in s tem vzpostavitev stabilnosti banke nujno, da se povečanje osnovnega kapitala banke izvede nemudoma, z neposrednim pozivom Republiki Sloveniji, da vpiše in vplača vse nove delnice v okviru ukrepov za krepitev stabilnosti bank na podlagi ZUKSB.

Nove delnice banke morajo biti v celoti vplačane ob vpisu, ki se opravi na dan 18. 12. 2013.

Skladno s tretjim odstavkom 253. člena ZBan-1 izredni ukrepi štejejo za reorganizacijske ukrepe, kot jih določa Direktiva 2001/24/ES.

Po izvedbi vpisa in vplačila novih delnic, v skladu s to odločbo, bo Banka Slovenije na podlagi petega odstavka 262.a člena ZBan-1, izdala odločbo o potrditvi povečanja osnovnega kapitala. Na podlagi sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1, je Banka Slovenije v zvezi s povečanjem osnovnega kapitala banke upravičena v imenu banke predlagati vpis sklepa o povečanju osnovnega kapitala banke, kot je določen v 3. točki izreka Odločbe o izrednih ukrepih, ter na podlagi Odločbe o potrditvi povečanja osnovnega kapitala banke iz petega odstavka 262.a člena ZBan-1, določiti prečiščeno besedilo statuta banke ob upoštevanju povečanja osnovnega kapitala, predlagati vpis povčanja osnovnega kapitala in s tem povezano spremembo statuta banke v sodni register, ter dati nalog centralni klirinško depotni družbi za izdajo novih delnic banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave.

Boštjan Jazbec

predsednik
Sveta Banke Slovenije

Postopek vodil: Tomaž Čemažar

Odredbo vročiti:
- Abanka Vipa d. d., Slovenska cesta 58 , 1517 Ljubljana
- člani uprave:
  - mag. Jože Lenič – predsednik uprave
  - Igor Stebernak – član uprave

Pošiljatelj:

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

Abanka Vipa d.d. Ljubljana
gospod mag. Jože Lenič
predsednik uprave
Slovenska 58

1517 LJUBLJANA

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbe z oznako: PBH-24.20-023/13-009 z dne 17. 12. 2013 o izrednih ukrepih s prilogo.**

Dne (z besedo) osemnajsti december .....2013.

Podpis prejemnika (**Abanka Vipa d.d.**)

ABANKA
ABANKA VIPA D.D.

Vročeno v **Abanki Vipi d.d.**, 18.12.2013 ob 11.10 uri

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEMA

STROGO ZAUPNO

Oznaka: PBH-24.20-023/13-010
Datum: 18. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: mag. Janez Fabijan, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Naziv stranke:	Abanka Vipa d. d., Ljubljana, Slovenska cesta 58, 1517 Ljubljana
Zakoniti zastopniki:	mag. Jože Lenič, predsednik uprave Igor Stebernak, MBA, član uprave
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	**18. 12. 2013**

ODLOČBA

O POTRDITVI POVEČANJA OSNOVNEGA KAPITALA BANKE

1. Banka Slovenije ugotavlja, da je **Republika Slovenija** na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih št. PBH-24.20-023/13-009 z dne 18. 12. 2013 (v nadaljevanju Odločba o izrednih ukrepih) glede povečanja osnovnega kapitala Abanke Vipa d.d. (v nadaljevanju banka) v skladu 3. točko izreka Odločbe o izrednih ukrepih na dan 18. 12. 2013 **vpisala in v celoti vplačala vseh 15.000.000 novih delnic banke**, v skupnem emisijskem znesku **348.000.000,00 EUR**, in sicer:

   - z vplačilom denarnega zneska v višini **348.000.000,00** EUR, na račun banke, odprt pri Banki Slovenije, št. IBAN: SI56-0100-0000-0500-021.

2. Banka Slovenije ugotavlja, da:
   - banka na dan izdaje te odločbe prosto razpolaga z denarnimi vplačili iz 1. točke izreka,
   - da je bil osnovni kapital banke, ki je prenehal v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih, v celoti vplačan pred zmanjšanjem osnovnega kapitala na nič,
   - da bodo stroški, povezani z izdajo novih delnic banke (notarski stroški, nadomestilo za izdajo delnic v KDD) odmerjeni in obračunani banki po izvedbi povečanja osnovnega kapitala v sodnem registru in po izdaji delnic v KDD.

3. Po zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) na podlagi Odločbe o izrednem ukrepu, se osnovni kapital banke poveča za **150.000.000,00 EUR** z izdajo 15.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki glasijo na ime.

   Osnovni kapital banke po povečanju znaša 150.000.000,00 EUR in je razdeljen na 15.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

   Pripadajoči znesek ene nove delnice je **10,00** EUR.

   Nove delnice banke so prosto prenosljive in dajejo glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu imetniku pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

   Nove delnice banke se izdajo v nematerializirani obliki v registru nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD.

4. Nove delnice banke se izročijo Republiki Sloveniji, Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana, s prenosom na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Republika Slovenija, odprtega pri članu KDD – Nova ljubljanska banka d.d., št. računa 144819113 (oznaka člana: 2A).

OBRAZLOŽITEV

Banka Slovenije je banki z Odločbo o izrednih ukrepih izrekla izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke v skladu z 261.a in 261.c členom ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke v skladu z 262.a členom ZBan-1.

Banka Slovenije je na podlagi ocene izkazov finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, ugotovila, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini, ki v primeru stečaja banke ne bi omogočal niti, da bi bile v celoti poplačane navadne terjatve upnikov (deponentov). Zaradi ukrepa prenebanja vseh kvalificiranih obveznosti banke, se zmanjšajo obveznosti banke in posledično zniža kapitalski primanjkljaj ocenjen na dan 30. 9. 2013. V zvezi s prenehanjem kvalificiranih obveznosti banke, ki so predstavljale osnovni kapital banke, je Banka Slovenije v Odločbi o izrednih ukrepih odločila tudi o zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) in o razveljavitvi vseh delnic banke.

Zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala na nič, je Banka Slovenije hkrati z Odločbo o izrednih ukrepih odločila o povečanju osnovnega kapitala banke v višini, ki je potrebna za doseganje kapitalske ustreznosti do 30. 6. 2013. Banka Slovenije je zato v skladu z 262.a členom ZBan-1 odločila, da se osnovni kapital banke poveča z novimi denarnimi vložki ter se izdajo nove delnice banke.

Z izjavo o vpisu delnic z dne 18. 12. 2013 je Republika Slovenija vpisala in v celoti vplačala vse nove delnice banke, kot izhaja iz Odločbe o izrednih ukrepih, banka pa lahko na podlagi izvršenih vplačil prosto razpolaga z denarnim zneskom.

Banka Slovenije ugotavlja, da so izpolnjeni vsi pogoji za povečanje osnovnega kapitala, zato bo na podlagi sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1 predlagala vpis povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register ter določila čistopis statuta banke, glede na spremembo osnovnega kapitala. Stroški, povezani z izvedbo povečanja osnovnega kapitala banke, ki jih v imenu banke predlaga Banka

Slovenije (notarski stroški povezani z vpisom povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register ter stroški izbrisa razveljavljenih delnic ter izdaje novih delnic banke v KDD) bremenijo banko in bodo odmerjeni po izvedbi povečanja osnovnega kapitala.

Na podlagi vplačila novih delnic banke, znaša osnovni kapital banke 150.000.000,00 EUR in je razdeljen na 15.000.000 novih prosto prenosljivih, navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime. Pripadajoči znesek nove delnice je 10,00 EUR.

Banka Slovenije bo na podlagi pooblastila iz sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1 izdala nalog KDD, da izda nove delnice banke z vpisom na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Republika Slovenija, odprtega pri članu KDD – Nova ljubljanska banka d.d.

Banka Slovenije je na podlagi sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1 v zvezi s povečanjem osnovnega kapitala banke upravičena v imenu banke:

- predlagati vpis sklepa o povečanju osnovnega kapitala banke, kot je določen v 3. točki izreka Odločbe o izrednih ukrepih,
- določiti prečiščeno besedilo statuta banke ob upoštevanju povečanja osnovnega kapitala,
- predlagati vpis povečanja osnovnega kapitala in s tem povezano spremembo statuta banke v sodni register, ter
- dati nalog centralni klirinškodepotni družbi za izdajo novih delnic banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

mag. Janez Fabljan
namestnik guvernerja

BANKA SLOVENIJE EVROSISTEM 2

Postopek vodil:
Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:

- Abanka Vipa d. d., Slovenska cesta 58, 1517 Ljubljana
- mag. Jože Lenič, predsednik uprave
- Igor Stebernak, MBA, član uprave

Pošiljatelj:

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

Abanka Vipa d.d. Ljubljana
gospod mag. Jože Lenič
predsednik uprave
Slovenska 58

1517 LJUBLJANA

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbe z oznako: PBH-24.20-023/13-010 z dne 18. 12. 2013 o potrditvi povečanja osnovnega kapitala banke.**

Dne (z besedo) ...dvanajstdvanajst... 2013.

Podpis prejemnika (**Abanka Vipa d.d.**)

LUČKA POCIHAR

Vročeno v **Abanki Vipi d.d.**, 18.12.2013 ob 18:12 uri

ABANKA
ABANKA VIPA D.D.

BANKA SLOVENIJE

STROGO ZAUPNO

Oznaka: PBH-24.20-023/13-011
Datum: 18. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: mag. Janez Fabijan, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Abanka Vipa d. d., Ljubljana, Slovenska cesta 58, 1517 Ljubljana
Zakoniti zastopniki:	mag. Jože Lenič, predsednik uprave Igor Stebernak, MBA, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	18. 12. 2013

ODLOČBA
O PRENEHANJU
IZREDNIH UKREPOV

1. Banka Slovenije je z Odločbo o izrednih ukrepih z oznako PBH-24.20-023/13-009 z dne 17. 12. 2013 (Odločba o izrednih ukrepih) v skladu z 253.a členom ZBan-1 Abanki Vipa d. d., Slovenska cesta 58, 1517 Ljubljana (v nadaljevanju: banka) izrekla izredni ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi 261.a člena ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke na podlagi 262.a člena ZBan-1.

2. Banka Slovenije je z Odločbo o potrditvi povečanja osnovnega kapitala z oznako PBH-24.20-023/13-010 z dne 18. 12. 2013 (Odločba o potrditvi povečanja osnovnega kapitala) v skladu s šestim odstavkom 262.a člena ZBan-1 ugotovila, da so nove delnice banke z dnem 18.12.2013 vplačane in je osnovni kapital banke povečan v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih.

   Povečanje osnovnega kapitala na podlagi Odločbe o potrditvi povečanja osnovnega kapitala banke je bilo dne 18. 12. 2013 vpisano v sodni register.

3. Banka Slovenije ugotavlja, da banka na podlagi povečanja osnovnega kapitala, kot izhaja iz 2. točke tega izreka, zagotavlja kapitalsko ustreznost v skladu s 125. in 126. členom ZBan-1, vključno z izpolnjevanjem zahtev glede minimalnega kapitala v skladu s 136. členom ZBan-1 ter v skladu z Odločbo Evropske komisije o začasno dopustni državni pomoči z dne 18. 12. 2013 (v nadaljevanju Odločba EK).

4. Banka Slovenije ugotavlja, da so v banki z izvršitvijo izrednih ukrepov na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih prenehali razlogi za izredne ukrepe iz prvega odstavka 253.a člena ZBan-1.

   Z dnem izdaje te odločbe za banko prenehajo učinki iz 255. a člena ZBan-1.

OBRAZLOŽITEV:

Banka Slovenije je banki z Odločbo o izrednih ukrepih izrekla izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke v skladu z 261.a in 261.c členom ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke v skladu z 262.a členom ZBan-1.

Banka Slovenije je na podlagi ocene izkazov finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, ugotovila, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini, ki v primeru stečaja banke ne bi omogočal niti, da bi bile v celoti poplačane navadne terjatve upnikov (deponentov). Zaradi ukrepa prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke, se zmanjšajo obveznosti banke in posledično zniža kapitalski primanjkljaj ocenjen na dan 30. 9. 2013. V zvezi s prenehanjem kvalificiranih obveznosti banke, ki so predstavljale osnovni kapital banke, je Banka Slovenije v Odločbi o izrednih ukrepih odločila tudi o zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič(0) in o razveljavitvi vseh delnic banke.

Zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala na nič, je Banka Slovenije hkrati z odločbo odločila o povečanju osnovnega kapitala v višini, ki je potrebna za doseganje kapitalske ustreznosti v skladu z Odločbo EK, in sicer z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke. Za doseganje kapitalske ustreznosti banke v skladu z Odločbo EK je Banka Slovenije v skladu z 262.a členom ZBan-1 odločila, da se osnovni kapital banke poveča z novimi denarnimi vložki ter se izdajo nove delnice banke.

Banka Slovenije je z Odločbo o potrditvi povečanja osnovnega kapitala ugotovila, da je v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih Republika Slovenija vpisala vse nove delnice ter v celoti vplačala denarni vložek. Na podlagi vplačila novih delnic banke, znaša osnovni kapital banke 150.000.000,00 EUR in je razdeljen na 15.000.000 novih navadnih, prosto prenosljivih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Sodišče je na podlagi odločbe o potrditvi povečanja osnovnega kapitala na predlog Banke Slovenije vpisalo povečanje osnovnega kapitala v sodni register. Na podlagi vpisa povečanja osnovnega kapitala hanke v sodni register je Klirinško depotna družba d.d. isti dan izdala nove delnice banke v registru nematerializiranih vrednostnih papirjev v dobro Republike Slovenije.

Banka po povečanju osnovnega kapitala na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih izpolnjuje zahteve glede dolgoročne kapitalske ustreznosti v skladu z 125. in 126. členom ZBan-1, zato so v zvezi z banko prenehale okoliščine povečanega tveganja iz drugega odstavka 253.a člena ZBan-1.

Če Banka Slovenije ugotovi, da so pri banki po izrečenem izrednem ukrepu odpravljeni razlogi iz 253.a člena ZBan-1, v skladu z 255.b členom ZBan-1 izda odločbo o prenehanju izrednega ukrepa.

V skladu s prvim odstavkom 255.a člena ZBan-1, z vročitvijo odločbe o izrednih ukrepih banki prenehajo pooblastila in pristojnosti nadzornemu svetu in skupščini banke. Pristojnosti skupščine in nadzornega sveta banke v tem primeru izvaja Banka Slovenije, razen pristojnosti skupščine iz 347. člena tega zakona v zvezi z uveljavljanjem sodnega varstva zoper odločbo Banke Slovenije o izrednem ukrepu. V skladu z drugim odstavkom istega člena, dolžnosti in pristojnosti članov nadzornega sveta banke v primeru izrečenih izrednih ukrepov banki izvaja Banka Slovenije.

Na podlagi ugotovitve, da so bili z izvršitvijo izrednih ukrepov v banki razlogi za izredne ukrepe odpravljeni, z izdajo te odločbe skupščina in nadzorni svet banke ponovno izvajata vsa pooblastila in pristojnosti v skladu z zakonom in statutom banke. Člani nadzornega sveta banke ponovno izvajajo pooblastila in pristojnosti člana nadzornega sveta v skladu z zakonom in statutom banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

mag. Janez Fabijan

Namestnik predsednika
Sveta Banke Slovenije

Postopek vodil:
Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:
- Abanka Vipa d. d., Slovenska cesta 58, 1517 Ljubljana
- člani uprave banke:
  - mag. Jože Lenič, predsednik uprave
  - Igor Stebernak, MBA, član uprave

Pošiljatelj:

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

Abanka Vipa d.d. Ljubljana
gospod mag. Jože Lenič
predsednik uprave
Slovenska 58

1517 LJUBLJANA

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbe z oznako: PBH-24.20-023/13-011 z dne 18. 12. 2013 o prenehanju izrednih ukrepov.**

Dne (z besedo) osemnajstodvanajstih 2013.

Podpis prejemnika (**Abanka Vipa d.d.**)

LUČKA PUCIHAR

Vročeno v **Abanki Vipa d.d.**, 18.12.2013 ob 18.13 uri

ABANKA
ABANKA VIPA D.D.

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

STROGO ZAUPNO

Oznaka: PBH 24.20-030/13-009
Datum: 17. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: dr. Boštjan Jazbec, mag. Janez Fabijan, Darko Bohnec, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Factor banka d. d., Tivolska cesta 48, 1000 Ljubljana
Zakoniti zastopniki:	Klaus Schuster, predsednik uprave, Matevž Slapničar, član uprave, Vitomir Krašovec, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	17. 12. 2013

ODLOČBA

O IZREDNIH UKREPIH

1. Banka Slovenije je v Factor banki d. d., Tivolska cesta 48, 1000 Ljubljana, (v nadaljevanju banka) z Odločbo o izredni upravi ugotovila, da so podane okoliščine iz prvega odstavka 253a. člena ZBan-1, in banki izrekla izredni ukrep imenovanja izredne uprave s ciljem, da se zagotovijo pogoji za postopno prenehanje poslovanja banke ter zagotovi stabilnost finančnega sistema.

2. Banka Slovenije na podlagi revidiranega poročila o finančnem stanju banke, ki ga je na zahtevo Banke Slovenije izdelala izredna uprava banke, ugotavlja, da so v banki podane okoliščine iz prvega odstavka 253a. člena ZBan-1 in so zato v banki potrebni dodatni izredni ukrepi iz 253. člena ZBan-1, da se zagotovijo pogoji za postopno prenehanje poslovanja banke ter zagotovi stabilnost finančnega sistema, saj:

   1.1. iz ocene vrednosti sredstev banke, ki jo je izdelala izredna uprava banke in ki jo je potrdil revizor, ter sestavin kapitala, ki so po stanju na dan 30. 9. 2013 razpoložljive za kritje izgube banke, izhaja, da bi banka na dan 30. 9. 2013 v poslovnih izkazih izkazala negativen kapital (v višini -283.347 tisoč EUR) in da po stanju na dan 30. 9. 2013 premoženje banke ne zadošča za

poplačilo vseh terjatev upnikov banke. S tem banka ne zagotavlja minimalnega kapitala, ki je potreben za uresničitev Načrta postopnega prenehanja poslovanja Factor banke d.d.

Banka bi za uresničitev Načrta postopnega prenehanja Factor banke d.d. morala zagotoviti minimalni kapital najmanj v višini, ki zagotavlja solventnost banke.

S tem je v banki podano povečano tveganje iz **1. točke prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 253a. člena ZBan-1**.

1.2. v zvezi z banko niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bi lahko banka najkasneje do 31. 12. 2013 zagotovila dokapitalizacijo vsaj v višini 269 mio EUR, ki je potrebna za zagotavljanje minimalnega kapitala, za uresničitev Načrta postopnega prenehanja poslovanja Factor banke d.d. in s tem odpravila razloge za povečano tveganje iz 1.1. točke tega izreka.

S tem je **podan razlog iz 2. točke prvega odstavka 253a. člena ZBan-1** ker v banki niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bodo razlogi za povečano tveganje iz prejšnje točke v ustreznem roku verjetno odpravljeni.

1.3. v zvezi z banko niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bi lahko z drugimi ukrepi Banke Slovenije na podlagi ZBan-1 banka v ustreznem roku zagotovila doseganje minimalnega kapitala, ki je potreben za uresničitev Načrta postopnega prenehanja poslovanja Factor banke d.d. V banki je namreč že imenovana izredna uprava kot izredni ukrep, ker banka tudi do sedaj ni bila zmožna zagotoviti izpolnjevanje zahtev na podlagi izrečenih ukrepov Banke Slovenije, s katerimi bi dosegla kratkoročno in dolgoročno kapitalsko ustreznost ali ustrezen likvidnostni položaj za namen nadaljevanja poslovanja.

S tem je **podan razlog iz 3. točke prvega odstavka 253a. člena ZBan-1**, ker ni verjetno, da bi lahko z drugimi ukrepi Banke Slovenije banka v ustreznem roku dosegla zahtevano kapitalsko ustreznost (solventnost).

1.4. bi stečaj banke zaradi položaja in vloge banke v razmerju do drugih finančnih družb in subjektov, ki delujejo na finančnih trgih, ogrozil stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji.

S tem je **podan razlog iz 4. točke prvega odstavka 253a. člena ZBan-1**, ker so dodatni izredni ukrepi, izrečeni s to odločbo, nujni, da se prepreči ogroženost stabilnosti finančnega sistema.

2. Banka Slovenije na podlagi poročila izredne uprave o finančnem stanju banke, ki vključuje oceno izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013 v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 261.b člena ZBan-1, ki jo je na zahtevo Banke Slovenije potrdil neodvisni revizor, ugotavlja, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini -283.347 tisoč EUR. Iz ocene izkaza finančnega položaja banke izhaja, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov banke, in sicer ob izkazanem primanjkljaju kapitala premoženje banke ne zadošča niti za poplačilo vseh navadnih terjatev upnikov (deponentov). Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da so s tem v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka.

Glede na ocenjeno višino negativnega kapitala banke, ki izhaja iz ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, ter glede na ugotovitev, da bi bil v primeru stečaja banke primanjkljaj kapitala za poplačilo obveznosti banke še višji ter posledično kvalificirane obveznosti banke ne bi bile poplačane niti delno, Banka Slovenije na podlagi prvega in drugega odstavka 261a. člena v skladu s prvim odstavkom 261c. člena ZBan-1, banki izreče izredni ukrep **prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke**, kot izhaja iz točke 2.1. tega izreka.

2.1. Z dnem **18. 12. 2013 v celoti prenehajo vse kvalificirane obveznosti banke**, ki so nastale do dneva izdaje te odločbe in predstavljajo:

a) **osnovni kapital banke (kvalificirana obveznost prvega reda)**, ki znaša 12.246.536,46 EUR in je razdeljen na 1.467.380 navadnih, imenskih kosovnih delnic, ki so izdane v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev pri Centralni klirinško depotni družbi d.d. (v nadaljevanju KDD), z oznako FBN in ISIN kodo SI0021107329,

in

b) **obveznosti banke iz naslova finančnih instrumentov**, ki jih je izdala banka:
- podrejene obveznice z oznako **FB16** in ISIN kodo SI0022102683, izdane dne 31. 1. 2007 v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 5.000.000,00 EUR in pripadajoče obresti,
- podrejene obveznice z oznako **FB22** in ISIN kodo SI0022102956, izdane dne 16. 7. 2009 v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 3.300.000,00 EUR in pripadajoče obresti,
- podrejene obveznice z oznako **FB09** in ISIN kodo SI0022102261, izdane dne 4. 10. 2004 v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 5.927.000,00 EUR in pripadajoče obresti,
- podrejene obveznice z oznako **FB24** in ISIN kodo SI0022103277, izdane dne 9. 3. 2012 v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 6.500.000,00 EUR in pripadajoče obresti,
- podrejene obveznice z oznako **FB25** in ISIN kodo SI0022103319, izdane dne 12. 3. 2013 v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 2.000.000,00 EUR in pripadajoče obresti.

2.2. S prenehanjem kvalificiranih obveznosti iz točke 2.1. a) tega izreka, se osnovni kapital banke zmanjša na nič (0) EUR. Hkrati se osnovni kapital poveča v skladu s 3. točko tega izreka.

2.3. Zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti na podlagi točke 2.1. a) tega izreka se z dnem 18. 12. 2013 **razveljavi** vseh 1.467.380 delnic banke, ki so izdane v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD, z oznako FBN.

3. Banka mora z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti na podlagi 2. točke tega izreka za doseganje minimalnega kapitala, potrebnega za postopno prenehanje poslovanja banke, zagotoviti vplačilo kapitala najmanj v višini 269.000.000,00 EUR.

Zaradi zagotavljanje potrebnega kapitala Banka Slovenije na podlagi 262a. člena ZBan-1 banki izreče izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke, kot izhaja iz 3. 1. do 3. 3. točke tega izreka in ki predstavlja sklep o povečanju osnovnega kapitala.

3.1. Po zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) EUR in razveljavitvi vseh obstoječih delnic banke v skladu s točko 2.2. tega izreka, se osnovni kapital banke poveča za 8.406.250,00 EUR, z izdajo 840.625 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Osnovni kapital banke po povečanju znaša 8.406.250,00 EUR in je razdeljen na 840.625 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Pripadajoči znesek ene nove delnice je 10,00 EUR.

Nove delnice so prosto prenosljive in dajejo imetnikom glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

Emisijska vrednost ene nove delnice je enaka 320,00 EUR, skupna emisijska cena vseh novih delnic je 269.000.000,00 EUR.

Dosedanjih delničarji, katerih delnice so zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti razveljavljene na podlagi 2.3. točke tega izreka, nimajo prednostne pravice do vpisa novih delnic.

Nove delnice morajo biti v celoti vplačane ob vpisu.

Nove delnice se izdajo v nematerializirani obliki in vpišejo v register pri KDD.

Povečanje osnovnega kapitala banke se izvede s stvarnimi vložki in z denarnim vplačilom, ki jih v celoti zagotovi Republika Slovenija, kot izhaja iz točke 3.2 in 3.3. tega izreka.

V primeru, da najkasneje do 31. 12. 2013 ni vpisana izvedba povečanja osnovnega kapitala v sodni register, vpis postane neobvezujoč.

3.2. Povečanje osnovnega kapitala banke v znesku 3.406.210,00EUR se izvede s stvarnim vložkom, katerega predmet so:

a) 55.392 lotov 6-mesečnih zakladnih menic z oznako SZ68 in ISIN kodo SI0002500757, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD, katerih nominalna vrednost je 55.000.000 EUR in skupna tržna vrednost 54.999.824,64 EUR in

b) 54.895 lotov 9-mesečnih zakladnih menic z oznako DEZ01 in ISIN kodo SI0002500765, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD, katerih nominalna vrednost je 54.000.000 EUR in skupna tržna vrednost 53.999.113,60 EUR.

Skupna vrednost stvarnega vložka znaša 108.998.938,24 EUR. Vplačilo novih delnic s stvarnimi vložki se izvede tako, da Republika Slovenija na dan 18. 12. 2013 na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev banke, odprt pri KDD, prenese vseh 55.392 lotov 6-mesečnih zakladnih menic z oznako SZ68 in ISIN kodo SI0002500757 ter 54.895 lotov 9-mesečnih zakladnih menic z oznako DEZ01 in ISIN kodo SI0002500765.

Skupno Republika Slovenije na podlagi vpisa in vplačila novih delnic, ki se vplačujejo s stvarnim vložkom, pridobi 340.621 novih delnic, katerih skupna emisijska vrednost znaša 108.998.720,00 EUR.

Na podlagi tretjega odstavka 262a. člena v povezavi z drugim odstavkom 249c. člena ZBan-1, revizija stvarnih vložkov ni potrebna.

3.3. Povečanje osnovnega kapitala v znesku 5.000.040,00 EUR se izvede z denarnim vložkom, ki ga na dan 18. 12. 2013 v celoti vplača Republika Slovenije.

Vplačilo novih delnic z denarnim vložkom se izvede tako, da Republika Slovenija na dan 18. 12. 2013 vplača celotni emisijski znesek novih delnic, ki se vplačujejo v denarju, v skupni višini 160.001.280,00 EUR na račun banke, odprt pri Banki Slovenije, IBAN: SI56 0100 0000 2700 078.

Skupno Republika Slovenije na podlagi vpisa in vplačila novih delnic, ki se vplačujejo z denarnim vložkom, pridobi 500.004 novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša 160.001.280,00 EUR.

OBRAZLOŽITEV

1.1. (1. točka prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 253a. člena ZBan-1)

Banka Slovenije je 6. 9. 2013 banki zaradi povečanega tveganja in neizpolnitve zahtev dodatnih ukrepov oz. ukrepov povečanja osnovnega kapitala izdala Odločbo o izredni upravi. Banka Slovenije je ocenila, da je povečano tveganje takšno, da ogroža stabilnost finančnega sistema in bi ne ukrepanje lahko povzročilo pomembnejše negativne učinke na poslovanje drugih finančnih družb, na delovanje finančnih trgov ali na splošno zaupanje vlagateljev ter drugih subjektov v stabilno delovanje finančnega sistema.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi ocene Banke Slovenije 6. 9. 2013 sprejela sklep, s katerim je omogočila postopno prestrukturiranje banke, s ciljem poplačila vseh navadnih upnikov in posledično ohranjanja zaupanja v stabilno delovanje bančnega sistema. Vlada Republike Slovenije se je zavezala, da bo v celotnem postopku prestrukturiranja zagotavljala solventnost banke. Solventnost banke je namreč nujni pogoj, da lahko banka črpa neposredno posojilo v skrajni sili pri Banki Slovenije za katerega je pridobila poroštvo Republike Slovenije. Ustavitev črpanja posojila pri Banki Slovenije zaradi insolventnosti banke, bi pomenilo, da bi se zoper banko v skladu z ZBan-1 začel stečajni postopek, kar bi ustvarilo negativne posledice za stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji.

Banka Slovenije ugotavlja, da banka po stanju na dan 30. 9. 2013 niti na posamični podlagi niti na konsolidirani podlagi ne zagotavlja minimalnega kapitala, ki je potreben za zagotavljanje solventnosti banke in aktivnosti, opredeljenih v Načrtu prestrukturiranja in postopnega prenehanja poslovanja Factor banke d.d. z dne 4. 11. 2013.

Banka Slovenije na podlagi Načrta prestrukturiranja in postopnega prenehanja poslovanja Factor banke d.d., ki je bil potrjen tudi s strani družbe ERNST & YOUNG Revizija, poslovno svetovanje d.o.o., ugotavlja, da banka za vzdrževanje solventnosti do konca leta 2013 potrebuje dokapitalizacijo vsaj v višini 269 mio EUR. V Načrtu prestrukturiranja in postopnega prenehanja poslovanja Factor banke d.d. je banka pripoznala dodatno potrebne oslabitve in po stanju na dan 30. 9. 2013 izkazuje negativni kapital v višini -283,3 mio EUR.

1.2. (2. točka pravega odstavka 253a. člena)

Da bi se lahko uresničil Načrt prestrukturiranja in postopnega prenehanja poslovanja Factor banke d.d., je nujna dokapitalizacija banke najkasneje do 31. 12. 2013. Banka je namreč v Načrtu opredelila časovni okvir izvedbe prodaje premoženja ter s tem povezane potrebe po likvidnosti in kapitalu. Zaradi razkoraka prilivov in odlivov, banka črpa neposredno posojilo v skrajni sili pri Banki Slovenije. Pogoj za koriščenje tega posojila je solventnost banke.

Banka Slovenije ugotavlja, da je edina možnost za zagotovitev solventnosti banke, vplačilo sredstev Republike Slovenije skladno z zavezo, ki jo je Vlada Republike Slovenije dala dne 6. 9. 2013. Vlada RS se je zavezala, da v primeru ocene Banke Slovenije oceni, da je potrebno zaradi zagotavljanja solventnosti banke izvesti povečanje kapitala banke, izvede vse postopke, ki so potrebni za povečanje kapitala banke, vključno s postopki in podpisi dokumentov za pridobitev predhodnega pozitivnega mnenja Evropske komisije h takšnemu ukrepu povečanja kapitala.

1.3. (3. točka pravega odstavka 253a. člena)

Po oceni Banke Slovenije banka v trenutnih razmerah ni sposobna zagotoviti kapitala za zagotavljanje solventnosti v času izvajanja aktivnosti iz Načrta prestrukturiranja in postopnega prenehanja poslovanja Factor banke d.d. Banka Slovenije zato ocenjuje, da bi kateri koli drugi ukrepi, na podlagi katerih bi morala banka sama oziroma njeni delničarji zagotoviti potreben kapital, bili neuspešni.

1.4. (4. točka prvega odstavka 253a. člena)

Stečaj banke bi ogrozil stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji, zato so bili banki izrečeni izredni ukrepi na podlagi Odredbe o izredni upravi 26.00-0304/13-BB z dne 6. 9. 2013.

Banka glede na velikost dosega oziroma presega kritično vrednost 2,5 % pri dveh izbranih kazalnikih za oceno sistemske pomembnosti: delež posojil nebančnemu sektorju v celotnem bančnem sistemu znaša 2,5 % oziroma 730 mio EUR, bilančna vsota banke kot delež v BDP pa predstavlja 2,9 %. Prepletenost te banke z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji presega kritično vrednost 2,5 % pri enem od dveh izbranih kazalnikov za oceno sistemske pomembnosti. To so obveznosti do domačih bank, ki predstavljajo 6,6 % v celotnem bančnem sistemu oziroma 175 mio EUR (od tega SID banka 137 mio EUR).

Analiza tveganja okužbe na nekonsolidiranih podatkih v primeru plačilne nesposobnosti banke, ko ta ne bi poravnala svojih neto obveznosti do drugih bank, pokaže, da bi plačilna nesposobnost banke povzročila plačilno nesposobnost ene sistemsko pomembne banke in treh bank, ki niso sistemsko pomembne, ter znižanje kapitalske ustreznosti štirim sistemsko pomembnim bankam in sedmim sistemsko nepomembnim bankam.

AD 2

Iz Načrta prestrukturiranja in postopnega prenehanja poslovanja Factor banke d.d. izhaja, da bi banka ob pripoznanju vseh potrebnih prevrednotenj premoženja po stanju na dan 30. 9. 2013 imela negativen kapital v višini -283,347 mio EUR, kar presega obveznosti iz naslova podrejenih finančnih instrumentov, ki jih je izdala banka (23.474.867,63 EUR). Iz tega izhaja, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov, in sicer ob izkazanem primanjkljaju kapitala premoženje banke ne zadošča niti za poplačilo vseh navadnih terjatev upnikov (deponentov). Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da so s tem v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka.

Na podlagi 261a. člena v povezavi z 253a. in 2. točko 253b. člena ZBan-1 lahko Banka Slovenije banki izreče izredni ukrep prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti, da se z izrednimi ukrepi odpravijo razlogi povečanega tveganja v banki ter vzpostavijo pogoji za postopno prenehanje banke, ki vključuje delno ali popolno prenehanje poslovanja. Na podlagi 261c. člena ZBan-1 Banka Slovenije izreče ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti v obsegu, ki je potreben zaradi pokrivanja izgube banke.

V skladu s petim odstavkom 261a. člena ZBan-1 mora Banka Slovenije v zvezi z ukrepom prenehanja kvalificiranih obveznosti zagotoviti, da posamezni upnik zaradi prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti banke ne utrpi večjih izgub, kot bi jih utrpel v primeru stečaja banke. Izgube upnikov kvalificiranih obveznosti banke se ugotavljajo na podlagi ocene vrednosti sredstev banke ob predpostavki nedelujočega podjetja, iz katere izhaja ocena možnosti in višina poplačila obveznosti banke v primeru, če izredni ukrepi ne bi bili izvedeni in bi bil zoper banko začet postopek prenehanja zaradi okoliščin, ki predstavljajo povečano tveganje.

Ad 2.1. do 2.3

Glede na ocenjeno višino negativnega kapitala banke, ki izhaja iz ocene finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013 (- 283.347 tisoč EUR), ter glede na ugotovitev, da bi bil v primeru stečaja banke primanjkljaj kapitala za poplačilo obveznosti banke še višji ter posledično kvalificirane obveznosti banke ne bi bile poplačane niti delno, Banka Slovenije na podlagi prvega in drugega odstavka 261a. člena v skladu s prvim odstavkom 261c. člena ZBan-1 banki izreče izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke, kot izhaja iz točke 2.1. tega izreka.

Skupna višina (vrednost) vseh kvalificiranih obveznosti banke, ki so navedene v izreku odločbe brez pripisanih obresti do dneva izdaje odločbe, na dan izdaje te odločbe znaša 34.973.536,46 EUR.

Banka učinke prenehanja kvalificiranih obveznosti, ki predstavljajo osnovni kapital, upošteva v poslovnih knjigah na način, da za znesek zmanjšanja osnovnega kapitala poveča kapitalske rezerve, učinke prenehanja drugih kvalificiranih obveznosti (podrejene obveznosti) pa na način, da za ta znesek poveča prihodke.

Banka bo kapitalske rezerve pri zaključevanju poslovnih knjig za leto 2013 skupaj z rezervami iz dobička uporabila za namen pokrivanja izgube (zadržane izgube in izgube poslovnega leta).

Glede na višino negativnega kapitala, ki izhaja iz ocene izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, je tudi po prenehanju kvalificiranih obveznosti iz točke 2.1 b) izreka kapital banke še vedno negativen (v višini -247.626 tisoč EUR), kar bo banka pokrila pri zaključevanju poslovnih knjig za leto 2013 z delom zneska nove dokapitalizacije, izkazanega v vplačanem presežku kapitala.

Banka Slovenije je v skladu s prvim odstavkom 261a. člena odločila o zmanjšanju osnovnega kapitala na nič (0) EUR in o razveljavitvi delnic banke zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke prvega reda. Razveljavljene delnice se izbrišejo iz registra pri KDD, ko bo zmanjšanje osnovnega kapitala na podlagi te odločbe vpisano v sodnem registru.

V primerih, ko je zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke v skladu s to odločbo prenehala obveznost banke iz vrednostnih papirjev (obveznic), ki jih je izdala banka v nematerializirani obliki v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev v Republiki Sloveniji ali v drugi državi, mora uprava banke izvesti potrebne postopke za razveljavitev in izbris teh vrednostnih papirjev iz registra nematerializiranih vrednostnih papirjev v skladu s pravom, ki velja za register nematerializiranih vrednostnih papirjev in pravili upravljavca glede vodenja registra nematerializiranih vrednostnih papirjev. Uprava banke mora o prenehanju kvalificiranih obveznosti v skladu s pogodbenimi ureditvami obvestiti nasprotne pogodbene stranke pri podrejenih posojilih, ki so prenehala na podlagi 2. 1. b) točke izreka.

AD 3

Banka Slovenije je na podlagi 3. točke drugega odstavka 261a. člena ZBan-1 in v skladu z 262a. členom ZBan-1 zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala banke na 0 EUR, odločila o povečanju osnovnega kapitala banke v obsegu, da bo banka zagotavljala osnovni kapital v skladu z 42. členom ZBan-1.

Banka mora z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti na podlagi 2. točke izreka za doseganje solventnosti skladno z Načrtom prestrukturiranja in postopnega prenehanja poslovanja Factor banke d.d. zagotoviti vplačilo kapitala v višini 269.000.000,00 EUR.

AD 3.1 – 3.3.

Banka Slovenije z Odločbo v skladu z 262a. členom ZBan-1 odloči o povečanju osnovnega kapitala banke. Banka Slovenije z Odločbo določi emisijski znesek novih delnic, ki jih bo vplačal investitor. Banka Slovenije lahko z Odločbo odloči tudi, da se zaradi izvedbe povečanja osnovnega kapitala izdajo nove navadne delnice banke.

Ker Odločba nadomešča skupščinski sklep o povečanju osnovnega kapitala, mora Banka Slovenije v Odločbi glede povečanja osnovnega kapitala banke odločiti o vseh bistvenih pogojih glede izvedbe povečanja osnovnega kapitala.

V skladu s tem je Banka Slovenije odločila o obsegu povečanja osnovnega kapitala ter določila lastnosti novih delnic, ki bodo izdane na podlagi vpisa in vplačila novih delnic. Banka Slovenije je ob soglasju investitorja (Republika Slovenija) določila višino osnovnega kapitala banke v minimalnem obsegu v skladu z 42. členom ZBan-1.

Na podlagi prvega odstavka 262a. člena ZBan-1, Banka Slovenije določi emisijsko ceno novih delnic z upoštevanjem ocene neodvisnega cenilca podjetij. Ker je bil pred povečanjem osnovnega kapitala zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke v skladu z 2. točko izreka osnovni kapital znižan na nič (0) EUR, so delnice banke razveljavljene. Emisijske cene novih delnic torej ni mogoče določiti z upoštevanjem ocene neodvisnega cenilca glede cene delnic, ki so bile razveljavljene zaradi ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti. Glede na oceno finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013 bi namreč tudi po prenehanju kvalificiranih obveznosti še vedno izkazovala negativni kapital, zato bi bila vrednost delnic banke (ki so bile razveljavljene), v vsakem primeru enaka nič.

Banka Slovenije je z upoštevanjem navedenega določila emisijsko ceno novih delnic v višini, da se glede na znesek (povečanega) osnovnega kapitala zagotovi zadostni presežek vplačanega kapitala (kapitalske rezerve), da bo banka zadostila kapitalskim potrebam za zagotavljanje solventnosti.

Banka Slovenije je odločila, da se povečanje osnovnega kapitala banke v delu izvede s stvarnimi vložki. V skladu s tretjim odstavkom 262a. člena ZBan-1 se za povečanje osnovnega kapitala banke s stvarnimi vložki smiselno uporabljajo določbe 249c. člena ZBan-1 in sicer z upoštevanjem drugega odstavka 249c. člena ZBan-1. Revizija stvarnih vložkov, kot izhaja iz drugega in tretjega odstavka 334. člena ZGD-1, se ne opravi, razen če Banka Slovenije oceni, da obstaja dvom o vrednosti stvarnega vložka v času njegovega prispevanja. V tem primeru Banka Slovenije odloči, da se izvede revizija stvarnih vložkov.

Vrednost 6-mesečnih zakladnih menic, ki predstavljajo stvarni vložek, je določena na podlagi izračuna z upoštevanjem obrestne mere na avkciji 6-mesečnih zakladnih menic z dne 10. 12. 2013.

Vrednost 9-mesečnih zakladnih menic, ki predstavljajo stvarni vložek, je določena na podlagi izračuna z linearno interpolacijo, upoštevaje obrestno mero, doseženo na avkciji 6-mesečnih zakladnih menic z dne 10. 12. 2013, in obrestno mero, doseženo na avkciji 12-mesečnih zakladnih menic z dne 8. 10. 2013.

Pri izračunu vrednosti zakladnih menic se ne upošteva znesek natečenih in še neizplačanih obresti (na zahtevo Republike Slovenije banka znesek natečenih obresti izplača Republiki Sloveniji).

Prednostna pravica dosedanjih delničarjev, katerih delnice so razveljavljene na podlagi 2.3. točke tega izreka, do vpisa novih delnic je izključena, ker so delnice dosedanjih delničarjev razveljavljene. S tem so prenehala tudi vsa upravičenja delničarjev, ki so vezana na imetništvo delnic, vključno s prednostno pravico do novih delnic.

Glede na ugotovitev, da se bo s sredstvi dokapitalizacije (iz vplačanega presežka) pretežno pokrivala izguba banke, ki jo bo banka izkazala v poslovnih izkazih za leto 2013, bo vrednost novih delnic po dokapitalizaciji nižja od določene emisijske vrednosti pri povečanju kapitala v skladu s to Odločbo. Iz navedenega jasno izhaja, da Republika Slovenija z dokapitalizacijo banke prispeva k pokrivanju (preostale) izgube banke zaradi zagotavljanja stabilnosti finančnega sistema in s tem zaščite javnega interesa. Zaradi ogrožene stabilnosti finančnega sistema in posledično ogroženega javnega interesa, je za uspešno dokapitalizacijo banke in s tem vzpostavitev stabilnosti banke nujno, da se povečanje kapitala banke izvede nemudoma, z neposrednim pozivom Republiki Sloveniji, da vpiše in vplača vse nove delnice.

Nove delnice banke morajo biti v celoti vplačane ob vpisu, ki se opravi na dan izdaje te odločbe.

Skladno s tretjim odstavkom 253. člena ZBan-1 izredni ukrepi štejejo za reorganizacijske ukrepe, kot jih določa Direktiva 2001/24/ES.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

Boštjan Jazbec

predsednik
Sveta Banke Slovenije

Postopek vodil: Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:
- Factor banka, d.d., Tivolska 48, Ljubljana
- člani uprave banke – osebna vročitev po ZUP

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

STROGO ZAUPNO

Oznaka: 24.20- 030/13-010
Datum: 18. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: mag. Janez Fabijan, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Factor banka d. d., Tivolska cesta 48, 1000 Ljubljana
Zakoniti zastopniki:	Klaus Schuster, predsednik uprave, Matevž Slapničar, član uprave, Vitomir Krašovec, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	18. 12. 2013

ODLOČBA

O POTRDITVI POVEČANJA OSNOVNEGA KAPITALA BANKE

1. Banka Slovenije ugotavlja, da je Republika Slovenija na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih PBH-24.20-030/13-009 z dne 17. 12. 2013 (v nadaljevanju Odločba o izrednih ukrepih) glede povečanja osnovnega kapitala **Factor banke d.d.** (v nadaljevanju banka) v skladu 3. točko izreka Odločbe o izrednih ukrepih na dan 18. 12. 2013 vpisala in v celoti vplačala vseh 840.625 novih delnic banke, v skupnem emisijskem znesku 269.000.000,00 EUR, z izročitvijo stvarnih vložkov in z denarnim vplačilom, in sicer:

a) z izročitvijo stvarnega vložka, katerega predmet so:

- 55.392 lotov 6-mesečnih zakladnih menic z oznako SZ68 in ISIN kodo SI0002500757, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD, katerih nominalna vrednost je 55.000.000 EUR in skupna tržna vrednost 54.999.824,64 EUR in

- 54.895 lotov 9-mesečnih zakladnih menic z oznako DEZ01 in ISIN kodo SI0002500765, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD, katerih nominalna vrednost je 54.000.000 EUR in skupna tržna vrednost 53.999.113,60 EUR.

Republika Slovenije je stvarne vložke z namenom vplačila novih delnic banke na dan 18. 12. 2013 izročila banki s prenosom obveznic na njen račun nematerializiranih vrednostnih papirjev odprt pri KDD, št. 11339, član 1F.

Skupna vrednost stvarnih znaša 108.998.938,24 EUR.

Osnovni kapital banke na podlagi vplačila novih delnic s stvarnimi vložki iz te točke se poveča za 3.406.210,00EUR.

Republika Slovenije na podlagi vplačila stvarnih vložkov iz te točke prejme 340.621 novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša 108.998.720,00 EUR.

Na podlagi tretjega odstavka 262.a člena v povezavi z drugim odstavkom 249.c člena ZBan-1, revizija stvarnega vložka iz te točke izreka ni potrebna.

h) z vplačilom denarnega vložka v višini 160.001.061,76 EUR, na račun banke, odprt pri Banki Slovenije, IBAN SI56 0100 0000 2700 078.

Osnovni kapital se na podlagi vplačila denarnega vložka iz te točke poveča za 5.000.040,00 EUR.

Republika Slovenije na podlagi vplačila denarnega vložka iz te točke prejme 500.004 novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša 160.001.280,00 EUR.

2. Banka Slovenije ugotavlja, da:
   - banka na dan izdaje te odločbe prosto razpolaga z denarnimi vplačili in stvarnimi vložki iz 1. točke izreka,
   - da je bil osnovni kapital banke, ki je prenehal v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih, v celoti vplačan pred zmanjšanjem osnovnega kapitala na nič,
   - da bodo stroški, povezani z izdajo novih delnic banke (notarski stroški, nadomestilo za izdajo delnic v KDD) odmerjeni in obračunani banki po izvedbi povečanja osnovnega kapitala v sodnem registru in po izdaji delnic v KDD,

3. Na podlagi vplačila novih delnic banke iz 1. točke tega izreka, znaša osnovni kapital banke 8.406.250,00 EUR in je razdeljen na 840.625 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Pripadajoči znesek ene nove delnice je 10,00 EUR.

Nove delnice banke so prosto prenosljive in dajejo glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu imetniku pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

Nove delnice banke se izdajo v nematerializirani obliki v registru nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD.

Nove delnice banke se v KDD vpišejo v korist Republike Slovenije, Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana, na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Republika Slovenija, odprtega pri članu KDD – Nova ljubljanska banka d.d., št. računa 144819113 (oznaka člana: 2A).

OBRAZLOŽITEV:

Banka Slovenije je banki z Odločbo o izrednih ukrepih izrekla izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke v skladu z 261.a in 261.c členom ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke v skladu z 262.a členom ZBan-1.

Banka Slovenije je na podlagi ocene izkazov finančnega položaja banke po stanju na dan 30.9.2013, ugotovila, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini, ki v primeru stečaja banke ne bi omogočal niti, da bi bile v celoti poplačane navadne terjatve upnikov (deponentov). Zaradi ukrepa prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke, se zmanjšajo obveznosti banke in posledično zniža kapitalski primanjkljaj ocenjen na dan 30. 9. 2013. V zvezi s prenehanjem kvalificiranih obveznosti banke, ki so predstavljale osnovni kapital banke, je Banka Slovenije v Odločbi o izrednih ukrepih odločila tudi o zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič(0) in o razveljavitvi vseh delnic banke.

Zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala na nič, je Banka Slovenije hkrati z Odločbo o izrednih ukrepih odločila o povečanju osnovnega kapitala v višini, ki je potrebna za zagotavljanje solventnosti. Za doseganje solventnosti banke je Banka Slovenije v skladu z 262.a členom ZBan-1 odločila, da se osnovni kapital banke poveča z novimi denarnimi in stvarnim vložki ter se izdajo nove delnice banke.

Z izjavo o vpisu delnic z dne 18. 12. 2013 je Republika Slovenija vpisala in v celoti vplačala vse nove delnice banke, kot izhaja iz Odločbe o izrednih ukrepih, banka pa lahko na podlagi izvršenih vplačil prosto razpolaga s denarnim zneskom in stvarnimi vložki.

Banka Slovenije ugotavlja, da so izpolnjeni vsi pogoji za povečanje osnovnega kapitala, zato bo na podlagi sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1 predlagala vpis povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register ter določila čistopis statuta banke, glede na spremembo osnovnega kapitala. Stroški, povezani z izvedbo povečanja osnovnega kapitala banke, ki jih v imenu banke predlaga Banka Slovenije (notarski stroški povezani z vpisom povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register ter stroški izbrisa razveljavljenih delnic ter izdaje novih delnic banke v KDD) bremenijo banko in bodo odmerjeni po izvedbi povečanja osnovnega kapitala.

Na podlagi vplačila novih delnic banke, znaša osnovni kapital banke 8.406.250,00 EUR in je razdeljen na 840.625 novih prosto prenosljivih, navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime. Pripadajoči znesek nove delnice je 10,00 EUR.

Banka Slovenije bo na podlagi pooblastila iz sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1 izdajal nalog KDD, da izda nove delnice banke z vpisom na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Republika Slovenija, odprtega pri članu KDD – Nova ljubljanska banka d.d., št. računa 144819113 (oznaka člana: 2A).

Banka Slovenije je na podlagi sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1 v zvezi s povečanjem osnovnega kapitala banke na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih, upravičena v imenu banke predlagati določiti prečiščeno besedilo statuta banke ob upoštevanju povečanja osnovnega kapitala, predlagati vpis povečanja osnovnega kapitala in s tem povezano spremembo statuta banke v sodni register, ter dati nalog centralni klirinško depotni družbi za izdajo novih delnic banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

mag. Janez Fabijan
namestnik guvernerja

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM
2

Postopek vodil:

Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:

- Factor banka, d. d., Tivolska 48, 1000 Ljubljana
- uprava banke – osebna vročitev po ZUP

ORIGINALI PR.
N. ORY
[illegible] 2014

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

STROGO ZAUPNO

Oznaka: PBH - 24.20-029/13-009
Datum: 17. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: dr. Boštjan Jazbec, mag. Janez Fabijan, Darko Bohnec, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Probanka, d.d., Trg Leona Štuklja 12, Maribor
Zakoniti zastopniki:	dr. Imre Balogh, predsednik uprave, Marko Novak, član uprave, Igo Gruden, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	17. 12. 2013

ODLOČBA

O IZREDNIH UKREPIH

1. Banka Slovenije je v Probanki, d. d., Trg Leona Štuklja 12, 2000 Maribor, (v nadaljevanju banka) z Odločbo o izredni upravi ugotovila, da so podane okoliščine iz prvega odstavka 253.a člena ZBan-1 in banki izrekla izredni ukrep imenovanja izredne uprave s ciljem, da se zagotovijo pogoji za postopno prenehanje poslovanja banke ter zagotovi stabilnost finančnega sistema.

2. Banka Slovenije na podlagi revidiranega poročila o finančnem stanju banke, ki ga je izdelala izredna uprava banke, ugotavlja, da so v banki podane okoliščine iz prvega odstavka 253.a člena ZBan-1 in so zato v banki potrebni dodatni izredni ukrepi iz 253. člena ZBan-1, da se zagotovijo pogoji za postopno prenehanje poslovanja banke ter zagotovi stabilnost finančnega sistema, saj:

   1.1. iz ocene vrednosti sredstev banke, ki jo je izdelala izredna uprava banke in ki jo je potrdil revizor, ter sestavin kapitala, ki so po stanju na dan 6. 9. 2013 razpoložljive za kritje izgube banke, izhaja, da bi banka na dan 6. 9. 2013 v poslovnih izkazih izkazala negativen kapital v višini -214.163 tisoč EUR in da po stanju na dan 6. 9. 2013 premoženje banke ne zadošča za

poplačilo vseh terjatev upnikov banke. S tem banka ne zagotavlja minimalnega kapitala, ki je potreben za uresničitev Plana finančnega prestrukturiranja Probanke d.d..

Banka bi za uresničitev Plana finančnega prestrukturiranja Probanke d.d. morala zagotovi minimalni kapital najmanj v višini, ki zagotavlja solventnost banke.

S tem je v banki podano povečano tveganje iz **1. točke prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 253.a člena ZBan-1.**

1.2. v zvezi z banko niso podane okoliščine iz katerih bi izhajalo, da bi lahko banka najkasneje do 31. 12. 2013 zagotovila dokapitalizacijo vsaj v višini 176.000.000 EUR, ki je potrebna za zagotavljanje minimalnega kapitala, ki je potreben za uresničitev Plana finančnega prestrukturiranja Probanke d.d. in s tem odpravila razloge za povečano tveganje iz 1.1. točke tega izreka.

S tem je **podan razlog iz 2. točke prvega odstavka 253.a člena ZBan-1** ker v banki niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bodo razlogi za povečano tveganje iz prejšnje točke v ustreznem roku verjetno odpravljeni.

1.3. v zvezi z banko niso podane okoliščine iz katerih bi izhajalo, da bi lahko z drugimi ukrepi Banke Slovenije na podlagi ZBan-1 banka v ustreznem roku zagotovila doseganje minimalnega kapitala, ki je potreben za uresničitev Plana finančnega prestrukturiranja Probanke d.d., saj je v banki že imenovana izredna uprava kot izredni ukrep, ker banka tudi do sedaj ni bila zmožna zagotoviti ukrepov s katerimi bi banka izpolnila zahteve na podlagi izrečenih ukrepov Banke Slovenije, s katerimi bi dosegla kratkoročno in dolgoročno kapitalsko ustreznost ali ustrezen likvidnostni položaj za namen nadaljevanja poslovanja.

S tem je **podan razlog iz 3. točke prvega odstavka 253.a člena ZBan-1**, ker ni verjetno, da bi lahko z drugimi ukrepi Banke Slovenije banka v ustreznem roku dosegla zahtevano kapitalsko ustreznost (solventnost).

1.4. bi stečaj banke zaradi položaja in vloge banke v razmerju do drugih finančnih družb in subjektov, ki delujejo na finančnih trgih, ogrozil stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji.

S tem je **podan razlog iz 4. točke prvega odstavka 253.a člena ZBan-1**, ker so dodatni izredni ukrepi, izrečeni s to odločbo, nujni, da se prepreči ogroženost stabilnosti finančnega sistema.

2. Banka Slovenije na podlagi poročila izredne uprave o finančnem stanju banke, ki vključuje oceno izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 6. 9. 2013, ki jo je na zahtevo Banke Slovenije potrdil neodvisni revizor, ugotavlja, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini -214.163 tisoč EUR. Iz ocene izkaza finančnega položaja banke izhaja, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov banke in sicer ob izkazanem primanjkljaju kapitala premoženje banke ne zadošča niti za poplačilo vseh navadnih terjatev upnikov (deponentov). Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da so s tem v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka.

Glede na ocenjeno višino negativnega kapitala banke, ki izhaja iz ocene izkaza finančnega položaja banke na dan 6. 9. 2013 ter glede na ugotovitev, da bi bil v primeru stečaja banke primanjkljaj kapitala za poplačilo obveznosti banke še višji ter posledično kvalificirane obveznosti banke ne bi bile poplačane niti delno, Banka Slovenije na podlagi prvega in drugega odstavka 261.a člena ZBan-1v skladu s prvim odstavkom 261.c člena ZBan-1, banki izreče izredni ukrep

prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke, kot izhaja iz točke 2.1. tega izreka.

2.1. Z dnem **18. 12. 2013 v celoti prenehajo vse kvalificirane obveznosti banke**, ki so nastale do dneva izdaje te odločbe in predstavljajo:

a) **osnovni kapital banke**, ki znaša 17.925.208,66 EUR in je razdeljen na 3.895.597 navadnih kosovnih delnic razreda A in 400.000 prednostnih kosovnih delnic brez glasovalne pravice razreda B

in

b) **obveznosti banke iz naslova finančnih instrumentov**, ki jih je izdala banka in ki se vključujejo v dodatni kapital I banke:
- imenske, podrejene obveznice, z oznako **PRB9** in ISIN kodo SI0022102766, izdane dne 15. 10. 2007 in so vodene v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi Centralna klirinško depotna družba d.d. Ljubljana. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 16.413.300,00 EUR in pripadajoče obresti,
- imenske, podrejene obveznice, z oznako **PRB11** in ISIN kodo SI0022102964, izdane dne 24. 6. 2009 in so vodene v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi Centralna klirinško depotna družba d.d. Ljubljana. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 14.694.000,00 EUR in pripadajoče obresti,
- imenske, podrejene obveznice, z oznako **PRB12** in ISIN kodo SI0022103103, izdane dne 2. 6. 2010 in so vodene v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi Centralna klirinško depotna družba d.d. Ljubljana. Skupna še neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 9.830.000,00 EUR in pripadajoče obresti.

2.2. S prenehanjem kvalificiranih obveznosti iz točke 2.1.a tega izreka, se osnovni kapital banke zmanjša na nič (0). Hkrati se osnovni kapital poveča v skladu s 3. točko tega izreka.

2.3. Zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti na podlagi točke 2.1.a tega izreka se z dnem 18. 12. 2013 **razveljavi** vseh 3.895.597 navadnih kosovnih delnic razreda A in 400.000 prednostnih kosovnih delnic brez glasovalne pravice razreda B.

3. Banka mora z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti na podlagi 2. točke tega izreka za doseganje minimalnega kapitala, potrebnega za postopno prenehanje poslovanja banke, zagotoviti vplačilo kapitala najmanj v višini 176.000.000,00 EUR.

Zaradi zagotavljanje potrebnega kapitala Banka Slovenije na podlagi 262.a člena ZBan-I banki izreče izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke, kot izhaja iz 3. 1. do 3. 3. točke tega izreka in ki predstavlja sklep o povečanju osnovnega kapitala.

3.1. Po zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) in razveljavitvi vseh obstoječih delnic banke v skladu s točko 2.2. tega izreka, se osnovni kapital banke poveča za 5.500.000,00 EUR z izdajo 550.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Osnovni kapital banke po povečanju znaša 5.500.000,00 EUR in je razdeljen na 550.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Pripadajoči znesek ene nove delnice je 10,00 EUR.

Nove delnice so prosto prenosljive in dajejo imetnikom glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

Emisijska vrednost ene delnice je enaka 320,00 EUR, skupna emisijska cena vseh novih delnic je 176.000.000,00 EUR.

Dosedanjih delničarji, katerih delnice so zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti razveljavljene na podlagi 2.3. točke tega izreka, nimajo prednostne pravice do vpisa novih delnic.

Nove delnice morajo biti v celoti vplačane ob vpisu.

Povečanje osnovnega kapitala banke se izvede s stvarnimi vložki in z denarnim vplačilom, ki jih v celoti zagotovi Republika Slovenija, kot izhaja iz točke 3.2 in 3.3. tega izreka.

3.2. Povečanje osnovnega kapitala banke v znesku 499.970,00 EUR se izvede s stvarnim vložkom, katerega predmet so:

a) 8.057 lotov 6-mesečnih zakladnih menic z oznako SZ68 in ISIN kodo SI0002500757, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD, katerih nominalna vrednost je 8.000.000 EUR in skupna tržna vrednost 7.999.956,44 EUR.

b) 8.132 lotov 9-mesečnih zakladnih menic z oznako DEZ01 in ISIN kodo SI0002500765, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD, katerih nominalna vrednost je 8.000.000 EUR in skupna tržna vrednost 7.999.285,75 EUR.

Skupna vrednost stvarnega vložka znaša **15.999.242,19 EUR.** Vplačilo novih delnic s stvarnimi vložki se izvede tako, da Republika Slovenija na dan 18. 12. 2013 na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev banke, odprt pri KDD, prenese vseh 8.057 lotov 6-mesečnih zakladnih menic z oznako SZ68 in ISIN kodo SI0002500757 ter 8.132 lotov 9-mesečnih zakladnih menic z oznako DEZ01 in ISIN kodo SI0002500765.

Skupno Republika Slovenije na podlagi vpisa in vplačila novih delnic, ki se vplačujejo s stvarnim vložkom, pridobi 49.997 novih delnic, katerih skupna emisijska vrednost znaša 15.999.040,00 EUR.

Na podlagi tretjega odstavka 262.a člena v povezavi z drugim odstavkom 249.c člena ZBan-1, revizija stvarnih vložkov ni potrebna.

3.3. Povečanje osnovnega kapitala v znesku 5.000.030,00 EUR se izvede z denarnim vložkom, ki ga na dan 18. 12. 2013 v celoti vplača Republika Slovenije.

Vplačilo novih delnic z denarnim vložkom se izvede tako, da Republika Slovenija na dan 18. 12. 2013 vplača celotni emisijski znesek novih delnic, ki se vplačujejo v denarju, v skupni višini **160.000.960,00 EUR**, na račun banke, odprt pri Banki Slovenije, IBAN: SI56 0100 0000 2510 055.

Skupno Republika Slovenije na podlagi vpisa in vplačila novih delnic, ki se vplačujejo z denarnim vložkom, pridobi 500.003 novih delnic banke.

OBRAZLOŽITEV

1.1. (1. točka prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 253.a člena ZBan-1)

Banka Slovenije je 6. 9. 2013 banki zaradi povečanega tveganja in neizpolnitve zahtev dodatnih ukrepov oz. ukrepov povečanja osnovnega kapitala izdala Odločbo o izredni upravi. Banka Slovenije je ocenila, da je povečano tveganje takšno, da ogroža stabilnost finančnega sistema in bi ne ukrepanje lahko povzročilo pomembnejše negativne učinke na poslovanje drugih finančnih družb, na delovanje finančnih trgov ali na splošno zaupanje vlagateljev ter drugih subjektov v stabilno delovanje finančnega sistema.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi ocene Banke Slovenije 6. 9. 2013 sprejela sklep, s katerim je omogočila postopno prestrukturiranje banke, s ciljem poplačila vseh navadnih upnikov in posledično ohranjanja zaupanja v stabilno delovanje bančnega sistema. Vlada Republike Slovenije se je zavezala, da bo v celotnem postopku prestrukturiranja zagotavljala solventnost banke. Solventnost banke je namreč nujni pogoj, da lahko banka črpa posojilo v skrajni sili pri Banki Slovenije za katerega je pridobila poroštvo Republike Slovenije. Ustavitev črpanja posojila pri Banki Slovenije zaradi insolventnosti banke, bi pomenilo, da bi se zoper banko v skladu z ZBan-1 začel stečajni postopek, kar bi ustvarilo negativne posledice za stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji.

Banka Slovenije ugotavlja, da banka po stanju na dan 6. 9. 2013 niti na posamični podlagi, niti na konsolidirani podlagi ne zagotavlja minimalnega kapitala, ki je potreben za zagotavljanje solventnosti banke za izvedbo aktivnosti iz Plana finančnega prestrukturiranja Probanke d.d.

Banka Slovenije na podlagi Plana finančnega prestrukturiranja Probanke d.d., ki je bil potrjen tudi s strani družbe ERNST & YOUNG Revizija, poslovno svetovanje d.o.o., ugotavlja, da banka za vzdrževanje solventnosti do konca leta 2013 potrebuje dokapitalizacijo vsaj v višini 176 mio EUR. V Planu finančnega prestrukturiranja Probanke d.d. je banka pripoznala dodatno potrebne oslabitve in s tem izničila obseg razpoložljivega kapitala (-214 mio EUR po stanju na dan 6. 9. 2013).

1.2. (2. točka pravega odstavka 253.a člena)

Da bi se lahko uresničil Plan finančnega prestrukturiranja Probanke d.d. je nujna dokapitalizacija banke, najkasneje do 31. 12. 2013. Banka je namreč v Planu finančnega prestrukturiranja Probanke d.d. opredelila časovni okvir izvedbe prodaje premoženja ter s tem povezane potrebe po likvidnosti in kapitalu. Zaradi razkoraka prilivov in odlivov, banka črpa neposredno posojilo v skrajni sili pri Banki Slovenije. Pogoj za koriščenje tega posojila je solventnost banke.

Banka Slovenije ugotavlja, da je edina možnost za zagotovitev solventnosti banke vplačilo sredstev Republike Slovenije, skladno z zavezo, ki jo je Vlada Republike Slovenije dala dne 6. 9. 2013. Vlada RS se je zavezala, da v primeru, če Banka Slovenije oceni, da je potrebno zaradi zagotavljanja solventnosti banke izvesti povečanje kapitala banke, izvede vse postopke, ki so potrebni za povečanje kapitala banke, vključno s postopki in podpisi dokumentov za pridobitev predhodnega pozitivnega mnenja Evropske komisije h takšnemu ukrepu povečanja kapitala.

1.3. (3. točka pravega odstavka 253.a člena)

Po oceni Banke Slovenije banka v trenutnih razmerah ni sposobna zagotoviti kapitala za zagotavljanje solventnosti za izvedbo aktivnosti iz Plana finančnega prestrukturiranja Probanke d.d. Banka Slovenije zato ocenjuje, da bi kateri koli drugi ukrepi, na podlagi katerih bi morala banka sama oziroma njeni delničarji zagotoviti potreben kapital, bili neuspešni.

1.4. (4. točka prvega odstavka 253.a člena)

Stečaj banke bi ogrozil stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji, zato so bili banki izrečeni izredni ukrepi na podlagi Odredbe o izredni upravi 26.00-0305/13-BB, z dne 6. 9. 2013.

Banka glede na velikost dosega oziroma presega kritično vrednost 2,5 % pri enem izbranem kazalniku za oceno sistemske pomembnosti in sicer znaša bilančna vsota banke kot delež v BDP 2,9 %. Prepletenost te banke z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji presega kritično vrednost 2,5 % pri enem od dveh izbranih kazalnikov za oceno sistemske pomembnosti. To so obveznosti do domačih bank, ki predstavljajo 4,5 % v celotnem bančnem sistemu oziroma 121 mio EUR.

AD 2

Iz Plana finančnega prestrukturiranja Probanke d.d. izhaja, da bi banka ob pripoznanju vseh potrebnih prevrednotenj premoženja po stanju na dan 6. 9. 2013 imela negativen kapital v višini -214 mio EUR kar presega obveznosti iz naslova podrejenih finančnih instrumentov, ki jih je izdala banka. Iz tega izhaja, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov in sicer ob izkazanem primanjkljaju kapitala premoženje banke ne zadošča niti za poplačilo vseh navadnih terjatev upnikov (deponentov). Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da so s tem v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka.

Na podlagi 261.a člena v povezavi z 253.a in 2. točko 253.b člena ZBan-1 lahko Banka Slovenije banki izreče izredni ukrep prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti, da se z izrednimi ukrepi odpravijo razlogi povečanega tveganja v banki ter vzpostavijo pogoji za postopno prenehanje banke, ki vključuje delno ali popolno prenehanje poslovanja. Na podlagi 261.c člena ZBan-1 Banka Slovenije izreče ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti v obsegu, ki je potreben zaradi pokrivanja izgube banke.

V skladu s petim odstavkom 261.a člena ZBan-1 mora Banka Slovenije v zvezi z ukrepom prenehanja kvalificiranih obveznosti zagotoviti, da posamezni upnik zaradi prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti banke ne utrpi večjih izgub, kot bi jih utrpel v primeru stečaja banke. Izgube upnikov kvalificiranih obveznosti banke se ugotavljajo na podlagi ocene vrednosti sredstev banke, ob predpostavki nedelujočega podjetja, iz katere izhaja ocena možnosti in višina poplačila obveznosti banke v primeru, če izredni ukrepi ne bi bili izvedeni in bi bil zoper banko začet postopek prenehanja zaradi okoliščin, ki predstavljajo povečano tveganje.

Ad 2.1. do 2.3

Glede na ocenjeno višino negativnega kapitala banke, ki izhaja iz ocene finančnega položaja banke na dan 6. 9. 2013 (- 214,163 mio EUR) ter glede na ugotovitev, da bi bil v primeru stečaja banke primanjkljaj kapitala za poplačilo obveznosti banke še višji ter posledično kvalificirane obveznosti banke ne bi bile poplačane niti delno, Banka Slovenije na podlagi prvega in drugega odstavka 261.a člena v skladu s prvim odstavkom 261.c člena ZBan-1 banki izreče izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke, kot izhaja iz točke 2.1. tega izreka.

Skupna višina (vrednost) vseh kvalificiranih obveznosti banke, ki so navedene v izreku odločbe, brez obresti iz naslova podrejenih obveznosti do dneva izdaje te odločbe, znaša na dan izdaje te odločbe

58.862.508,66 EUR, od tega znaša osnovni kapital 17.925.208,66 EUR in ostale kvalificirane obveznosti, brez obresti do dneva izdaje te odločbe, 40.937.300,00 EUR.

Banka učinke prenehanja kvalificiranih obveznosti, ki predstavljajo osnovni kapital, upošteva v poslovnih knjigah na način, da za znesek zmanjšanja osnovnega kapitala poveča kapitalske rezerve, učinke prenehanja drugih kvalificiranih obveznosti (podrejene obveznosti) pa na način, da za ta znesek poveča prihodke.

Banka bo kapitalske rezerve pri zaključevanju poslovnih knjig za leto 2013, skupaj z rezervami iz dobička uporabila za namen pokrivanja izgube (zadržane izgube in izgube poslovnega leta).

Glede na višino negativnega kapitala, ki izhaja iz ocene izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2013, je tudi po prenehanju kvalificiranih obveznosti iz točke 2.1 b izreka je kapital banke še vedno negativen, kar bo banka pokrila pri zaključevanju poslovnih knjig za leto 2013 z delom zneska nove dokapitalizacije, izkazanega v vplačanem presežku kapitala.

Banka Slovenije je v skladu s prvim odstavkom 261. a člena odločila o zmanjšanju osnovnega kapitala na nič (0) in o razveljavitvi delnic banke zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke prvega reda. Razveljavljene delnice se izbrišejo iz registra pri KDD, ko bo zmanjšanje osnovnega kapitala na podlagi te odločbe vpisano v sodnem registru.

V primerih, ko je zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke v skladu s to odločbo prenehala obveznost banke iz vrednostnih papirjev (obveznic), ki jih je izdala banka v nematerializirani obliki v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev v Republiki Sloveniji ali v drugi državi, mora uprava banke izvesti potrebne postopke za razveljavitev in izbris teh vrednostnih papirjev iz registra nematerializiranih vrednostnih papirjev v skladu s pravom, ki velja za register nematerializiranih vrednostnih papirjev in pravili upravljavca glede vodenja registra nematerializiranih vrednostnih papirjev. Uprava banke mora o prenehanju kvalificiranih obveznosti v skladu s pogodbenimi ureditvami obvestiti nasprotne pogodbene stranke pri podrejenih posojilih, ki so prenehala na podlagi 2. 1. (b) točke izreka.

AD 3

Banka Slovenije na podlagi 3. točke drugega odstavka 261.a člena ZBan-1 in v skladu z 262.a členom ZBan-1 zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala banke na 0, odločila o povečanju osnovnega kapitala banke v obsegu, da bo banka zagotavljala solventnost.

Banka mora z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti na podlagi 2. točke izreka, za doseganje solventnosti skladno s Planom finančnega prestrukturiranja Probanke d.d., zagotoviti vplačilo kapitala v višini 176.000.000 EUR.

AD 3.1 – 3.3.

Banka Slovenije z Odločbo v skladu z 262.a členom ZBan-1 odloči o povečanju osnovnega kapitala banke. Banka Slovenije z Odločbo določi emisijski znesek novih delnic, ki jih bo vplačal investitor. Banka Slovenije lahko z Odločbo odloči tudi, da se zaradi izvedbe povečanja osnovnega kapitala izdajo nove navadne delnice banke.

Ker Odločba nadomešča skupščinski sklep o povečanju osnovnega kapitala, mora Banka Slovenije v Odločbi glede povečanja osnovnega kapitala banke odločiti o vseh bistvenih pogojih glede izvedbe povečanja osnovnega kapitala.

V skladu s tem je Banka Slovenije odločila o obsegu povečanja osnovnega kapitala ter določila lastnosti novih delnic, ki bodo izdane na podlagi vpisa in vplačila novih delnic. Banka Slovenije je ob soglasju investitorja (Republika Slovenija) določila višino osnovnega kapitala banke v minimalnem obsegu za doseganje solventnosti.

Na podlagi prvega odstavka 262.a člena ZBan-1, Banka Slovenije določi emisijsko ceno novih delnic z upoštevanjem ocene neodvisnega cenilca podjetij. Ker je bil pred povečanjem osnovnega kapitala zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke v skladu z 2. točko izreka osnovni kapital znižan na nič (0), so delnice banke razveljavljene. Emisijske cene novih delnic torej ni mogoče določiti z upoštevanjem ocene neodvisnega cenilca glede cene delnic, ki so bile razveljavljene zaradi ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti. Glede na oceno finančnega položaja banke po stanju na dan 6. 9. 2013 bi namreč tudi po prenehanju kvalificiranih obveznosti še vedno izkazovala negativni kapital, zato bi bila vrednost delnic banke (ki so bile razveljavljene), v vsakem primeru enaka nič.

Banka Slovenije je z upoštevanjem navedenega določila emisijsko ceno novih delnic v višini, da se glede na znesek (povečanega) osnovnega kapitala zagotovi zadostni presežek vplačanega kapitala (kapitalske rezerve), da bo banka zadostila kapitalskim potrebam za zagotavljanje solventnosti.

Banka Slovenije je odločila, da se povečanje osnovnega kapitala banke v delu izvede s stvarnimi vložki. V skladu s tretjim odstavkom 262.a člena ZBan-1 se za povečanje osnovnega kapitala banke s stvarnimi vložki smiselno uporabljajo določbe 249.c člena ZBan-1 in sicer z upoštevanjem drugega odstavka 249.c člena ZBan-1. Revizija stvarnih vložkov, kot izhaja iz drugega in tretjega odstavka 334. člena ZGD-1, se ne opravi, razen če Banka Slovenije oceni, da obstaja dvom o vrednosti stvarnega vložka v času njegovega prispevanja. V tem primeru Banka Slovenije odloči, da se izvede revizija stvarnih vložkov.

Vrednost 6-mesečnih zakladnih menic, ki predstavljajo stvarni vložek, je določena na podlagi izračuna z upoštevanjem obrestne mere na avkciji 6-mesečnih zakladnih menic z dne 10. 12. 2013.

Vrednost 9-mesečnih zakladnih menic, ki predstavljajo stvarni vložek, je določena na podlagi izračuna z linearno interpolacija, upoštevaje obrestno mero, doseženo na avkciji 6-mesečnih zakladnih menic z dne 10. 12. 2013, in obrestno mero, doseženo na avkciji 12-mesečnih zakladnih menic z dne 8. 10. 2013.

Pri izračunu vrednosti zakladnih menic se ne upošteva znesek natečenih in še neizplačanih obresti (na zahtevo Republike Slovenije banka znesek natečenih obresti izplača Republiki Sloveniji).

Prednostna pravica dosedanjih delničarjev, katerih delnice so razveljavljene na podlagi 2.3. točke tega izreka, do vpisa novih delnic je izključena, ker so delnice dosedanjih delničarjev razveljavljene. S tem so prenehala tudi vsa upravičenja delničarjev, ki so vezana na imetništvo delnic, vključno s prednostno pravico do novih delnic.

Glede na ugotovitev, da se bo s sredstvi dokapitalizacije (iz vplačanega presežka) pretežno pokrivala izguba banke, ki jo bo banka izkazala v poslovnih izkazih za leto 2013, bo vrednost novih delnic po dokapitalizaciji nižja od določene emisijske vrednosti pri povečanju kapitala v skladu s to Odločbo. Iz navedenega jasno izhaja, da Republika Slovenija z dokapitalizacijo banke prispeva k pokrivanju (preostale) izgube banke, zaradi zagotavljanja stabilnosti finančnega sistema in s tem zaščite javnega interesa. Glede na ogroženost stabilnosti finančnega sistema in s tem ogrožanje javnega interesa, je za uspešno dokapitalizacijo banke in s tem vzpostavitev stabilnosti banke nujno, da se povečanje kapitala banke izvede nemudoma, z neposrednim pozivom Republiki Sloveniji, da vpiše in vplača vse nove delnice.

Nove delnice banke morajo biti v celoti vplačane ob vpisu, ki se opravi na dan izdaje te odločbe.

Skladno s tretjim odstavkom 253. člena ZBan-1 izredni ukrepi štejejo za reorganizacijske ukrepe, kot jih določa Direktiva 2001/24/ES.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

Boštjan Jazbec

predsednik
Sveta Banke Slovenije

Postopek vodil: Tomaž Černažar

Odločbo vročiti:
- Probanki, d. d., Trg Leona Štuklja 12, 2000 Maribor
- člani uprave banke – osebna vročitev po ZUP

Pošiljatelj:

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

PROBANKA, d.d.
gospod dr. Imre Balogh
izredni predsednik uprave
Trg Leona Štuklja 12

2000 MARIBOR

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbe z oznako: PBH-24.20-029/13-009 z dne 17.12.2013**
Dne (z besedo) .....2013.

Podpis prejemnika (**Probanka, d.d.**)

PROBANKA, d.d.
Trg Leona Štuklja 12
2000 Maribor

Vročeno v **Probanki, d.d.**, 18.12.2013 ob 11.35 uri

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

STROGO ZAUPNO

Oznaka: 24.20- 029/13-010
Datum: 18. 12. 2013

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: mag. Janez Fabijan, mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Probanka, d.d. Maribor, Trg Leona Štuklja 12
Zakoniti zastopniki:	dr. Imre Balogh, predsednik uprave, Marko Novak, član uprave, Igo Gruden, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	18. 12. 2013

ODLOČBA

O POTRDITVI POVEČANJA OSNOVNEGA KAPITALA BANKE

1. Banka Slovenije ugotavlja, da je **Republika Slovenija** na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih št. 24.20-029/13-009 z dne 17. 12. 2013 (v nadaljevanju Odločba o izrednih ukrepih) glede povečanja osnovnega kapitala Probanke, d.d., Trg Leona Štuklja 12, Maribor (v nadaljevanju banka) v skladu 3. točko izreka Odločbe o izrednih ukrepih na dan 18.12.2013 **vpisala in v celoti vplačala vseh 550.000 novih delnic banke**, v skupnem emisijskem znesku **176.000.000,00 EUR,** z izročitvijo stvarnih vložkov in z denarnim vplačilom, in sicer:

a) z izročitvijo stvarnega vložka, katerega predmet so:

- 8.057 lotov 6-mesečnih zakladnih menic z oznako SZ68 in ISIN kodo SI0002500757, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD, katerih nominalna vrednost je 8.000.000 EUR in skupna tržna vrednost 7.999.956,44 EUR,

- 8.132 lotov 9-mesečnih zakladnih menic z oznako DEZ01 in ISIN kodo SI0002500765, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD, katerih nominalna vrednost je 8.000.000 EUR in skupna tržna vrednost 7.999.285,75 EUR.

Republika Slovenije je stvarne vložke z namenom vplačila novih delnic banke na dan 18. 12. 2013 izročila banki s prenosom obveznic na njen račun nematerializiranih vrednostnih papirjev št. št. 1236 pri članu IP, odprt pri KDD.

Skupna vrednost stvarnih vložkov znaša **15.999.242,19 EUR.**

Osnovni kapital banke na podlagi vplačila novih delnic s stvarnimi vložki znaša **499.970,00 EUR.**

Republika Slovenije na podlagi vplačila stvarnih vložkov iz te točke prejme **49.997** novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša **15.999.040,00EUR.**

Na podlagi tretjega odstavka 262.a člena v povezavi z drugim odstavkom 249.c člena ZBan-1, revizija stvarnega vložka iz te točke izreka ni potrebna.

b) z vplačilom denarnega vložka v višini **160.000.960,00 EUR**, na račun banke, odprt pri Banki Slovenije, št. št. IBAN: SI56 0100 0000 2510 055.

Osnovni kapital se na podlagi vplačila denarnega vložka iz te točke poveča za **5.000.030 EUR.**

Republika Slovenije na podlagi vplačila denarnega vložka iz te točke prejme **500.003** novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša **160.000.960,00 EUR.**

2. Banka Slovenije ugotavlja, da:
   - banka na dan izdaje te odločbe prosto razpolaga z denarnimi vplačili in stvarnimi vložki iz 1. točke izreka,
   - da je bil osnovni kapital banke, ki je prenehal v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih, v celoti vplačan pred zmanjšanjem osnovnega kapitala na nič,
   - da bodo stroški, povezani z izdajo novih delnic banke (notarski stroški, nadomestilo za izdajo delnic v KDD) odmerjeni in obračunani banki po izvedbi povečanja osnovnega kapitala v sodnem registru in po izdaji delnic v KDD,

3. Po zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič, na podlagi Odločbe o izrednem ukrepu, se osnovni kapital banke poveča za 5.500.000,00 EUR z izdajo 550.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

   Osnovni kapital banke po povečanju znaša 5.500.000,00 EUR in je razdeljen na 550.000 navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

   Pripadajoči znesek ene nove delnice je 10,00 EUR.

   Nove delnice banke so prosto prenosljive in dajejo glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu imetniku pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

   Nove delnice banke se izdajo v nematerializirani obliki v registru nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD.

Nove delnice banke se v KDD vpišejo v korist Republike Slovenije, Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana, na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Republika Slovenija, odprtega pri članu KDD – Nova ljubljanska banka d.d., št. računa 144819113 (oznaka člana: 2A).

OBRAZLOŽITEV:

Banka Slovenije je banki z Odločbo o izrednih ukrepih izrekla izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke v skladu z 261.a in 261.c členom ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke v skladu z 262.a členom ZBan-1.

Banka Slovenije je na podlagi ocene izkazov finančnega položaja banke po stanju na dan 6.9.2013, ugotovila, da bi banka na ta dan izkazovala negativni kapital v višini, ki v primeru stečaja banke ne bi omogočal niti, da bi bile v celoti poplačane navadne terjatve upnikov (deponentov). Zaradi ukrepa prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke, se zmanjšajo obveznosti banke in posledično zniža kapitalski primanjkljaj ocenjen na dan 6. 9. 2013. V zvezi s prenehanjem kvalificiranih obveznosti banke, ki so predstavljale osnovni kapital banke, je Banka Slovenije v Odločbi o izrednih ukrepih odločila tudi o zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič(0) in o razveljavitvi vseh delnic banke.

Zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala na nič, je Banka Slovenije hkrati z Odločbo o izrednih ukrepih odločila o povečanju osnovnega kapitala v višini, ki je potrebna za zagotavljanje solventnosti banke. Za doseganje minimalne kapitalske ustreznosti banke je Banka Slovenije v skladu z 262.a členom ZBan-1 odločila, da se osnovni kapital banke poveča z novimi denarnimi in stvarnim vložki ter se izdajo nove delnice banke.

Z izjavo o vpisu delnic z dne 18.12.2013 je Republika Slovenija vpisala in v celoti vplačala vse nove delnice banke, kot izhaja iz Odločbe o izrednih ukrepih, banka pa lahko na podlagi izvršenih vplačil prosto razpolaga s denarnim zneskom in stvarnimi vložki.

Banka Slovenije ugotavlja, da so izpolnjeni vsi pogoji za povečanje osnovnega kapitala, zato bo na podlagi sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1 predlagala vpis povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register ter določila čistopis statuta banke, glede na spremembo osnovnega kapitala. Stroški, povezani z izvedbo povečanja osnovnega kapitala banke, ki jih v imenu banke predlaga Banka Slovenije (notarski stroški povezani z vpisom povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register ter stroški izbrisa razveljavljenih delnic ter izdaje novih delnic banke v KDD) bremenijo banko in bodo odmerjeni po izvedbi povečanja osnovnega kapitala.

Na podlagi vplačila novih delnic banke, znaša osnovni kapital banke 5.500.000 EUR in je razdeljen na 550.000 novih prosto prenosljivih, navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime. Pripadajoči znesek nove delnice je 10,00 EUR.

Banka Slovenije bo na podlagi pooblastila iz sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1 izdajal nalog KDD, da izda nove delnice banke z vpisom na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Republika Slovenija, odprtega pri članu KDD – Nova ljubljanska banka d.d., št. računa 144819113 (oznaka člana: 2A).

Banka Slovenije je na podlagi sedmega odstavka 262.a člena ZBan-1 v zvezi s povečanjem osnovnega kapitala banke na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih, upravičena v imenu banke predlagati določiti prečiščeno besedilo statuta banke ob upoštevanju povečanja osnovnega kapitala, predlagati vpis povečanja osnovnega kapitala in s tem povezano spremembo statuta banke v sodni register, ter dati nalog centralni klirinško depotni družbi za izdajo novih delnic banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

mag. Janez Fabjan
namestnik guvernerja

Postopek vodil: Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:
- Probanka, d.d. Maribor, Trg Leona Štuklja 12
- člani uprave banke– osebna vročitev po ZUP

Pošiljatelj:

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

PROBANKA, d.d.
gospod dr. Imre Balogh
izredni predsednik uprave
Trg Leona Štuklja 12

2000 MARIBOR

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbo z oznako: 24.20-029/13-010 z dne 18. 12. 2013**

Dne (z besedo) ...Osemnajsti december...2013.

Podpis prejemnika (**Probanka, d.d.**)

PROBANKA d.d.
Trg Leona Štuklja 12
2000 Maribor

Vročeno v **Probanki, d.d.**, 18.12.2013 ob 15.15 uri

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

STROGO ZAUPNO

Oznaka: PBH-24.20-024/13-023
Datum: 16. 12. 2014

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: Boštjan Jazbec, mag. Janez Fabijan, Darko Bohnec, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/13; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Banka Celje d. d., Vodnikova 2, 3000 Celje
Zakoniti zastopniki:	Davorin Leskovar, predsednik uprave mag. Aleksander Vozel, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	16. 12. 2014

ODLOČBA

O IZREDNIH UKREPIH

1. V Banki Celje d. d., Vodnikova 2, 3000 Celje (v nadaljevanju banka ali Banka Celje) so podani pogoji iz prvega odstavka 253a. člena ZBan-1, saj

   1.1. upoštevajoč nerevidiran izkaz finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2014 premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov in banka ne razpolaga z ustreznim kapitalom glede na obseg in vrste storitev, ki jih opravlja ter tveganja, ki jim je izpostavljena pri opravljanju teh storitev (125. člen ZBan-1), saj ne izpolnjuje minimalnih kapitalskih zahtev iz člena 92(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. 6. 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L št. 176 z dne 27. junija 2013, str. 1), ob upoštevanju prehodnih določb iz dela 10 Uredbe oziroma Sklepa o izvajanju Uredbe (EU) o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja glede izvrševanja opcij in diskrecijskih možnosti ter drugih nalog pristojnega organa za kreditne institucije (Uradni list RS, št. 5/14), s čimer **je v banki podano povečano tveganje (1. točka prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 253a. člena ZBan-1);**

1.2. niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bo banka brez državne pomoči v ustreznem roku odpravila razloge za povečano tveganje iz točke 1.1. ter zagotovila dolgoročno kapitalsko ustreznost banke, saj banka z dosedanjimi ukrepi, vključno s iskanjem zasebnih vlagateljev, ki bi z vplačilom denarnih sredstev zagotovili izpolnjevanje kapitalskih zahtev banke, ni uspela zagotoviti potrebnega kapitala v skladu z Odredbo Banke Slovenije z oznako PBH-24.20-024/13-011, z dne 20. 12. 2013, prav tako pa banka, razen ukrepov državne pomoči, ni izkazala drugih okoliščin, iz katerih bi izhajalo, da bi lahko banka z drugimi aktivnostmi v ustreznem roku zagotovila izpolnjevanja minimalnih kapitalskih zahtev **(2. točka prvega odstavka 253a. člena ZBan-1);**

1.3. niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bi lahko **z drugimi ukrepi nadzora Banke Slovenije, razen z izrednimi ukrepi kot so izrečeni s to odločbo, banka v ustreznem roku dosegla kratkoročno in dolgoročno kapitalsko ustreznost, (3. točka prvega odstavka 253a. člena ZBan-1),**

1.4. je glede na položaj in vlogo banke v razmerju do drugih finančnih družb in subjektov, ki delujejo na finančnih trgih, ogrožena stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji, če bi bilo zaradi povečanega tveganja banki odvzeto dovoljenje za opravljanje bančnih storitev in zoper banko začet postopek stečaja, in so zato izredni ukrepi nujni za zaščito javnega interesa **(4. točka prvega odstavka 253a. člena ZBan-1).**

Banka Slovenije na podlagi okoliščin iz prvega odstavka te točke ugotavlja, da so v banki zaradi okoliščin iz prvega odstavka 253a. člena ZBan-1 podani razlogi za odvzem dovoljenja za opravljanje bančnih storitev in bi bili posledično v banki podani pogoji za začetek stečajnega postopka na podlagi 320. člena ZBan-1. Banka Slovenije ugotavlja, da je okoliščine iz prvega odstavka 253a. člena ZBan-1 mogoče odpraviti izključno z izrednimi ukrepi, ki se izrečejo banki na podlagi ZBan-1, in ob upoštevanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank, ki jih na podlagi ZUKSB v banki izvede Republika Slovenija.

Banka Slovenije na podlagi prvega odstavka 253a. člena ZBan-1 in v zvezi s 1. točko 253b. člena ZBan-1 banki izreče izredne ukrepe, kot izhaja iz 2. in 3. točke tega izreka s ciljem, da se ohrani stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji s tem, ko se odpravijo okoliščine iz prvega odstavka te točke ter zagotovi kapital banke v obsegu, ki je potreben za doseganje kapitalske ustreznosti banke, upoštevajoč združitev banke z Abanko Vipa d.d., kot izhaja iz načrta prestrukturiranja banke.

2. Banka Slovenije na podlagi izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2014, ugotavlja, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov banke, in sicer ima banka z upoštevanjem vseh obveznosti banke na dan 30. 9. 2014, primanjkljaj sredstev v višini – 52.175 tisoč EUR (negativni kapital).

Banka Slovenije z upoštevanjem ocene vrednosti sredstev banke, ki jo je na zahtevo Banke Slovenije pripravil neodvisni cenilec ob predpostavki nedelujočega podjetja v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 261b. člena ZBan-1, ugotavlja, da bi se sredstva banke v primeru stečaja prevrednotila na likvidacijske vrednosti in bi banka v stečaju posledično izkazala primanjkljaj sredstev najmanj v višini -197.000 tisoč EUR. Kvalificirane obveznosti banke, ki obstajajo na dan izdaje te odločbe, in so po stanju glavnice in pripadajočih obresti na dan 30. 9. 2014 znašale skupaj 112.165.594,96 EUR (osnovni kapital v višini 16.979.769,65 EUR in podrejene obveznosti v višini glavnice in obresti 95.185.825,31 EUR), v primeru stečaja banke ne bi bile poplačane niti delno.

Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da je vrednost kvalificiranih obveznosti banke, ki obstajajo na dan izdaje te odločbe, glede na verjetni delež poplačila teh terjatev v primeru

prenehanja banke, če ne bi bili izrečeni izredni ukrepi, kot izhaja iz ocene neodvisnega cenilca izdelane v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 261b. člena ZBan-1, enaka nič (0), zato z upoštevanjem 261d. člena ZBan-1, niso izpolnjeni pogoji za konverzijo kvalificiranih obveznosti banke v navadne delnice banke.

Banka Slovenije zato na podlagi prvega in drugega odstavka 261a. člena v skladu z 261c. in 261d. členom ZBan-1, izreče izredni ukrep **prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke v celoti,** kot izhaja iz točke 2.1. tega izreka.

2.1. Z dnem **16. 12. 2014** v **celoti prenehajo vse kvalificirane obveznosti banke**, ki so nastale do dneva izdaje te odločbe in predstavljajo:

a) **osnovni kapital banke**, ki znaša 16.979.769,65 EUR in je razdeljen na 508.629 navadnih, imenskih, prosto prenosljivih kosovnih delnic, in sicer:

- 507.577 delnic z oznako BCER in ISIN kodo SI0021107634, ki so izdane kot nematerializirani vrednostni papirji v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi Centralna klirinško depotna družba d.d., Ljubljana (v nadaljevanju KDD) ter
- 1.052 delnic banke, ki niso izdane kot nematerializirani vrednostni papirji, saj imetniki 1.052 delnic banke z oznako BCEX in ISIN kodo SI9921107750, ki so bile izdane kot pisne listine in razveljavljene z dnem 26.6.1999, v zvezi s postopkom dematerializacije vrednostnih papirjev na podlagi zakona, ki ureja nematerializirane vrednostne papirje, niso uresničili pravice do zamenjave,

ter predstavlja kvalificirano obveznost prvega reda;

in

b) **obveznosti banke iz naslova finančnih instrumentov,** ki jih je izdala banka in predstavljajo podrejeno obveznost banke, in sicer:

- podrejene, imenske, obveznice z oznako BCE11 in ISIN kodo SI0022102782, ki so bile izdane 30.1.2008 kot nematerializirani vrednostni papirji v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD, pri čemer skupna neodplačana kvalificirana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 15.145.000,00 EUR in pripadajoče obresti do izdaje te odločbe, **ter predstavlja kvalificirano obveznost drugega reda,**

- podrejene, imenske, obveznice z oznako BCE10 in ISIN kodo SI0022102709, ki so bile izdane 15. 5. 2007 kot nematerializirani vrednostni papirji v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD pri čemer skupna neodplačana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 37.000.000,00 EUR in pripadajoče obresti do izdaje te odločbe, **ter predstavlja kvalificirano obveznost tretjega reda;**

- podrejene, imenske, obveznice z oznako BCE12 in ISIN kodo SI0022102998, ki so bile izdane 8. 9. 2009 kot nematerializirani vrednostni papirji v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD, pri čemer skupna neodplačana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 12.147.000,00 EUR in pripadajoče obresti do izdaje te odločbe, **ter predstavlja kvalificirano obveznost tretjega reda;**

- podrejene, imenske, obveznice z oznako BCE16 in ISIN kodo SI0022103285, ki so bile izdane 11.12.2012 kot nematerializirani vrednostni papirji v centralnem registru

nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD, pri čemer skupna še neodplačana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 24.478.400,00 EUR in pripadajoče obresti do izdaje te odločbe, **ter predstavlja kvalificirano obveznost tretjega reda**;

- podrejeno posojilo, ki ga je banka pridobila na podlagi pogodbe, sklenjene 29.11.2007 s posojilodajalcem Zorin Florjanom, Tržišče 34 A, 3250 Rogaška Slatina, in za katero je banka dne 29.11.2007 posojilodajalcu izdala potrdilo o vlogi kot imenski vrednostni papir s serijsko številko DPVPOD-EUR/FO-I-5006520, pri čemer skupna še neodplačana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 150.000,00 EUR in pripadajoče obresti do izdaje te odločbe, **ter predstavlja kvalificirano obveznost tretjega reda;**

- podrejeno posojilo, ki ga je banka pridobila na podlagi pogodbe, sklenjene 29.11.2007 s posojilodajalcem ZO-FING svetovalno in trgovsko podjetje d.o.o., Celjska cesta 7, 3250 Rogaška Slatina, in za katero je banka posojilodajalcu dne 29.11.2007 izdala potrdilo o vlogi kot imenski vrednostni papir s serijsko številko DPVP/I-EUR-5037000, pri čemer skupna še neodplačana obveznost banke iz tega instrumenta na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 100.000,00 EUR in pripadajoče obresti do izdaje te odločbe, **ter predstavlja kvalificirano obveznost tretjega reda;**

- podrejeno posojilo, ki ga je banka pridobila na podlagi pogodbe, sklenjene 20. 12. 2012 s posojilodajalcem Perspektiva FT d.o.o., Dunajska cesta 156, 1000 Ljubljana, in za katero je banka posojilodajalcu dne 20.12.2012 izdala potrdila o vlogi kot imenske vrednostne papirje s serijskimi številkami DPV/II-EUR-5077311, DPV/II-EUR-5077320, DPV/II-EUR-5077338, DPV/II-EUR-5077346, DPV/II-EUR-5077354, DPV/II-EUR-5077362, DPV/II-EUR-5077370, DPV/II-EUR-5077389, DPV/II-EUR-5077397, DPV/II-EUR-5077400, DPV/II-EUR-5077419, DPV/II-EUR-5077427, DPV/II-EUR-5077435, DPV/II-EUR-5077443, DPV/II-EUR-5077451, pri čemer skupna še neodplačana obveznost banke iz teh instrumentov na dan izdaje te odločbe vključuje nominalni znesek glavnice 3.000.000,00 EUR in pripadajoče obresti do izdaje te odločbe, **ter predstavlja kvalificirano obveznost tretjega reda.**

2.2. Osnovni kapital banke, ki je prenehal v skladu z 2.1.(a) točko tega izreka, je bil v celoti vplačan. S prenehanjem kvalificiranih obveznosti iz točke 2.1.(a) tega izreka, **se osnovni kapital banke zmanjša na nič (0).** Hkrati se osnovni kapital poveča v skladu s 3. točko tega izreka.

2.3. Zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti na podlagi 2.1.(a) točke tega izreka se z dnem 16. 12. 2014 **razveljavijo delnice, ki so izdane kot nematerializirani vrednostni papirji** v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD, **in sicer** vseh 507.577 delnic banke z oznako BCER in ISIN kodo SI0021107634.

3. Banka mora za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti, z upoštevanjem načrtovane združitve banke z Abanko Vipa d.d. do konca leta 2015, zagotoviti kapital v obliki navadnega lastniškega temeljnega kapitala najmanj v višini najmanj 190.000.000,00 EUR.

Zaradi zagotavljanja potrebnega kapitala za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke, Banka Slovenije na podlagi 262a. člena ZBan-1 banki izreče **izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke**, kot izhaja iz 3.1. do 3.3. točke tega izreka, in predstavlja sklep o povečanju osnovnega kapitala banke.

3.1. Po zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) v skladu z 2.2. točko tega izreka in po razveljavitvi vseh obstoječih delnic banke, se osnovni kapital banke poveča za 50.000.000,00 EUR z izdajo 5.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Osnovni kapital banke po povečanju znaša 50.000.000,00 EUR in je razdeljen na 5.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Pripadajoči znesek ene nove delnice je 10,00 EUR.

Nove delnice so prosto prenosljive in dajejo imetnikom glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

Emisijska vrednost ene nove delnice je 38,00 EUR, skupna emisijska vrednost vseh novih delnic je 190.000.000,00 EUR.

Dosedanji delničarji, katerih delnice so razveljavljene na podlagi 2.3. točke tega izreka, nimajo prednostne pravice do vpisa novih delnic.

Nove delnice banke morajo biti v celoti vplačane ob vpisu na dan izdaje te odločbe.

Nove delnice se izdajo v nematerializirani obliki in vpišejo v register pri KDD.

Povečanje osnovnega kapitala banke se izvede z denarnim in stvarnimi vložki, ki jih v celoti zagotovi Republika Slovenija, kot izhaja iz točke 3.2. in 3.3. tega izreka.

V primeru, da najkasneje do 31. 12. 2014 ni vpisana izvedba povečanja osnovnega kapitala v sodni register, vpis postane neobvezujoč.

3.2. Povečanje osnovnega kapitala banke v znesku **25.000.000,00 EUR** se izvede s stvarnimi vložki, ki jih vplača in izroči banki Republika Slovenija in katerih predmet so:

a) 26.199 lotov obveznic Republike Slovenije RS63, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002102794 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 8. 12. 2014 znaša 29.999.217,35 EUR,

b) 26.126 lotov obveznic Republike Slovenije RS67, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103057 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 8. 12. 2014 znaša 29.999.205,63 EUR in

c) 33.746 lotov obveznic Republike Slovenije RS72, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103396 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 8. 12. 2014 znaša 34.999.562,66 EUR.

Skupna tržna vrednost vseh stvarnih vložkov po stanju na dan 8. 12. 2014 znaša 94.997.985,64 EUR. Razliko med skupno tržno vrednostjo stvarnih vložkov po stanju na dan 8. 12. 2014 in celotnim emisijskim zneskom delnic, ki se vplačajo s stvarnim vložkom, in sicer znesek 2.014,36 EUR, vplača Republika Slovenije v denarju.

Vplačilo novih delnic, ki se vplačajo s stvarnimi vložki, se izvede tako, da Republika Slovenija na dan 16. 12. 2014 prenese obveznice iz a), b) in c) podtočke te točke izreka na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev Banke Celje d. d., ki ga ima banka odprtega pri članu KDD – Abanka Vipa d. d., št. računa 2480335 (oznaka člana 3A) in vplača znesek v višini 2.014,36 EUR na račun Banke Celje, odprt pri Banki Slovenije, IBAN: SI56-0100-0000-0600-028.

Na podlagi tretjega odstavka 262a. člena v povezavi z drugim odstavkom 249c. člena ZBan-1, revizija stvarnih vložkov ni potrebna.

Skupno Republika Slovenije na podlagi vpisa in vplačila novih delnic, ki se vplačujejo s stvarnim vložkom, pridobi 2.500.000 novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša **95.000.000,00 EUR**.

3.3. Povečanje osnovnega kapitala v znesku **25.000.000 EUR** se izvede z denarnim vložkom, ki ga na dan 16. 12. 2014 v celoti vplača Republika Slovenije.

Vplačilo novih delnic z denarnim vložkom se izvede tako, da Republika Slovenija na dan 16. 12. 2014 vplača celotni emisijski znesek novih delnic, ki se vplačujejo v denarju, v skupni višini **95.000.000,00 EUR**, na račun Banke Celje, odprt pri Banki Slovenije, IBAN: SI56-0100-0000-0600-028.

Skupno Republika Slovenije na podlagi vpisa in vplačila novih delnic, ki se vplačujejo z denarnim vložkom, pridobi **2.500.000** novih delnic banke.

OBRAZLOŽITEV

AD1

Banka mora v skladu s 125. členom v povezavi s členom 92(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. 6. 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L št. 176 z dne 27. junija 2013, str. 1) (v nadaljevanju: Uredba (EU) št. 575/2013), ob upoštevanju prehodnih določb iz dela 10 Uredbe oziroma Sklepa o izvajanju Uredbe (EU) o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja glede izvrševanja opcij in diskrecijskih možnosti ter drugih nalog pristojnega organa za kreditne institucije (Uradni list RS, št. 5/14) vedno izpolnjevati naslednje minimalne regulatorne kapitalske zahteve:

a) količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala v višini 4,5 %,
b) količnik temeljnega kapitala v višini 6 %,
c) količnik skupnega kapitala v višini 8 %.

Izhajajoč iz revidiranega letnega poročila banke za leto 2013, je banka po stanju na dan 31. 12. 2013 izkazovala izgubo v znesku 126.257 tisoč EUR, kapital banke pa je znašal 40.758 tisoč EUR. Posledično je banka na ta dan izkazovala količnik kapitalske ustreznosti v višini 2,49% in torej banka ni izpolnjevala minimalnih kapitalskih zahtev iz člena 92(1) Uredbe (EU) št. 575/2013.

Banka v letnem poročilu za leto 2013 pojasnjuje, da je na osnovi spremenjenega Zakona o bančništvu, s katerim se uvaja možnost izrednega ukrepa Banke Slovenije, na podlagi katerega se banki, ki ne izpolnjuje zahtev za ohranitev dovoljenja za opravljanje bančnih storitev, izreče izredni ukrep prenehanja kvalificiranih (podrejenih) obveznosti banke, svoje podrejene obveznosti do upnikov obravnavala kot izvedene finančne instrumente. Na tej podlagi je banka v finančnih izkazih po stanju na dan 31.12.2013 pripoznala podrejene obveznice (BCE11, BCE12 in BCE16) in potrdila o vlogi, ki predstavljajo podrejeno obveznost banke, po pošteni vrednosti in ne več po odplačni vrednosti. Enako spremembo lastnosti podrejenega dolga je banka upoštevala tudi pri vrednotenju podrejene obveznice BCE 10, ki je bila že prvotno izkazana po pošteni vrednosti.

Banka je na podlagi spremenjene obravnave podrejenega dolga (pripoznanja podrejenih obveznosti banke po pošteni vrednosti), realizirala kumulativni učinek prevrednotenja v višini 92.147 tisoč EUR in zato izkazala izgubo zgolj v višini 126.257 tisoč EUR. Ob tem je banka pojasnila, da podrejeni dolg s tem ni bil odpisan, ampak samo prevrednoten na pošteno vrednost. Iz navedenega izhaja, da

premoženje banke ob upoštevanju vseh obveznosti banke, vključno z obveznostmi iz naslova podrejenih instrumentov, v višini dejanske pogodbene obveznosti (po odplačni vrednosti), po stanju na dan 31.12.2013 ni zadoščalo za poplačilo vseh njenih obveznosti oziroma za poplačilo vseh terjatev upnikov banke. Če banka v izkazih po stanju na dan 31. 12. 2013 ne bi upoštevala učinkov prevrednotenja podrejenih obveznosti po pošteni vrednosti, bi posledično na dan 31.12.2013 izkazovala negativni kapital (-51.389 tisoč EUR).

Ker banka po stanju na dan 31.12.2013 ni izpolnjevala minimalnih kapitalskih zahtev je kršila določbe 125. člena v povezavi s 136. členom ZBan-1, in so bili s tem v banki podani razlogi iz 2. točke prvega odstavka 250. člena ZBan-1 za odvzem dovoljenja za opravljanje bančnih storitev.

Banka Slovenije je na podlagi obremenitvenega testa za banko in pregleda kakovosti sredstev banke po stanju na dan 31. 12. 2012 ugotavljala, da banka za obdobje od vključno leta 2013 do 2015 izkazuje primanjkljaj kapitala v višini 388 mio EUR kapitala, na podlagi ocene, da bo izguba v tem obdobju za navedeni znesek presegala zmožnost pokrivanja izgub banke v tem obdobju glede na neugodni obremenitveni scenarij.

Z Odredbo o odpravi kršitev z oznako PBH-24.20-024/13-011 z dne 20. 12. 2013 (v nadaljevanju Odredba I) je Banka Slovenije banki naložila, da mora najkasneje do 30. 6. 2014 izvesti dejavnosti, ki bodo zagotovile, da se ugotovljeni kapitalski primanjkljaj odpravi.

Banka je dne 31. 1. 2014 Banki Slovenije predložila Program doseganja in ohranjanja kapitalske ustreznosti banke skupaj z opisom že izvedenih dejavnosti za zmanjšanje kapitalskega primanjkljaja v letu 2013.

Banka Slovenije je na podlagi predloženega Programa doseganja in ohranjanja kapitalske ustreznosti ocenila, da mora banka poleg drugih ukrepov, ki jih je ali jih banka bo izvedla za zmanjšanje kapitalskega primanjkljaja, za zagotavljanje kapitalske ustreznosti zagotoviti še dodatni kapital v višini najmanj 160 mio EUR. Iz Programa doseganja in ohranjanja kapitalske ustreznosti izhaja, da lahko banka zagotovi potrebni kapital za odpravo ugotovljenega kapitalskega primanjkljaja le z ustrezno dokapitalizacijo banke. Banka Slovenije je na tej podlagi banki izdala Odredbo o odpravi kršitev z dodatnimi ukrepi z oznako PBH-24.20-024/13-014 z dne 11. 3. 2014 (v nadaljevanju Odredba II) in sicer je banki na podlagi 2. točke drugega odstavka 247. člena, v skladu z drugim odstavkom 248. člena in v povezavi z drugim odstavkom 222.a člena ter 249.a členom ZBan-1, odredila, da do 27.3.2014 skliče skupščino banke in ji predlaga povečanje osnovnega kapitala banke, ki vključno z morebitnim presežkom znaša najmanj 160 mio EUR, pri čemer je kapital vplačan najkasneje do 25.4.2014.

Banka je od januarja do marca 2014 sodelovala z družbo Raiffeisen Centrobank, Dunaj v zvezi z iskanjem potencialnih investitorjev. Ker potencialni investitorji niso izkazali interesa za vplačilo kapitala banke, je bilo sodelovanje v marcu 2014 zaključeno. Po neuspešnem iskanju zasebnih vlagateljev je banka dne 12. 3. 2014 poslala pobudo Ministrstvu za finance (v nadaljevanju MF) za uporabo ukrepov po ZUKSB in sicer s prenosom tveganih postavk na Družbo za upravljanje terjatev bank in povečanjem osnovnega kapitala banke.

Banka Slovenije je dne 17. 3. 2014 posredovala Ministrstvu za finance, Medresorski komisiji, ustanovljeni na podlagi ZUKSB, mnenje (pismo z oznako 24.20-0159/14-MJ), da banka izpolnjuje pogoje za dodelitev pomoči v obliki ukrepov na podlagi Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 22/13 in 51/13).

Dne 19. 3. 2014 je vlada Republike Slovenije sprejela sklep, da je banka primerna za izvedbo ukrepov na podlagi ZUKSB.

V skladu z Odredbo II je banka dne 11. 4. 2014 izvedla skupščino delničarjev, kjer je bil sprejet sklep o povečanju osnovnega kapitala za 160 mio EUR, pri čemer bi morale biti nove delnice banke vpisane in vplačane do 25.4.2014. Delničarji in drugi investitorji, ki jih je banka povabila k sodelovanju pri povečanju osnovnega kapitala banke, niso izkazali interesa za vpis in vplačilo novih delnic, zato povečanje osnovnega kapitala na podlagi skupščinskega sklepa z dne 11.4.2014, ni bilo uspešno.

Banka je 30.4.2014 v zvezi s sklepom Vlade o uporabi ukrepov za krepitev stabilnosti bank, medresorski komisiji, ustanovljeni na podlagi ZUKSB, predložila načrt prestrukturiranja. V okviru postopka odobritve državne pomoči za izvedbo ukrepov na podlagi ZUKSB je banka predložila tudi seznam tveganih postavk za prenos na DUTB.

Banka Slovenje je v zvezi s pobudo banke za uporabo ukrepov za krepitev stabilnosti banke in sklepom Vlade z dne 19.3.2014 zaključila, da je izvedba ukrepov po ZUKSB, in s tem odprava kapitalskega primanjkljaja, mogoča šele po odločitvi Evropske komisije o potrditvi skladnosti državne pomoči banki v skladu z načrtom prestrukturiranja banke. Zato je Banka Slovenije s Sklepom o podaljšanju roka PBH-24.20-024/13-020 z dne 29. 7. 2014 (v nadaljevanju Sklep o podaljšanju roka) rok za povečanje kapitala banke podaljšala tako, da se le-ta izteče:

- 30 dni po odločitvi Vlade R Slovenije, s katero bo odločeno o izvršitvi ukrepov za krepitev stabilnosti banke v skladu z odločitvijo Evropske komisije o obsegu dopustne državne pomoči banki, ali
- naslednji dan po odločitvi Evropske komisije, da državna pomoč banki z ukrepi na podlagi ZUKSB ni dopustna.

Kljub aktivnostim, ki jih je izvajala banka v zvezi z izvedbo ukrepov za krepitev stabilnosti bank in uskladitvijo načrta prestrukturiranja z zahtevami za državno pomoč banki, je banka nadaljevala tudi aktivnosti za pridobivanje morebitnih zasebnih investitorjev, ki bi bili pripravljeni zagotoviti potrebni kapital za doseganje kapitalske ustreznosti banke brez uporabe ukrepov državne pomoči. Zadnji poskus, da bi banka pridobila zasebnega investitorja je bil v septembru 2014, ko se je banka z zasebnim investitorjem dogovorila o izvedbi skrbnega pregleda. Banka je Banko Slovenije z dopisom z dne 12.11.2014 obvestila, da je zasebni investitor zaključil s skrbnim pregledom poslovanja banke in odstopil od nadaljnjih aktivnosti in pogovorov o dokapitalizaciji Banke Celje.

Na tej podlagi Banka Slovenije ugotavlja, da so bile dosedanje aktivnosti banke za pridobivanje zasebnih investitorjev neuspešne ter se dokapitalizacija banke lahko uspešno izvede le z ukrepi državne pomoči banki v skladu z ZUKSB in pravili o državnih pomočeh.

Po obravnavi načrtov prestrukturiranja Abanke Vipa in Banke Celje, je Evropska komisija dne 13. 8. 2014 potrdila načrt prestrukturiranja Abanke Vipa in odločila o največjem dopustnem obsegu državne pomoči (Odločba Evropske komisije SA.38228). Z zavezami k tej odločbi, se je R Slovenija zavezala k predložitvi načrta prestrukturiranja združene banke, v katero bi bili vključeni Abanka Vipa in Banka Celje. Načrt prestrukturiranja združene banke je bil predložen Evropski komisiji dne 15. 10. 2014.

Banka Slovenije na podlagi nerevidiranega izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 30.9.2014 ugotavlja, da banka na ta dan izkazuje kapital v višini 41.823 tisoč EUR, ponovno z upoštevanjem učinkov vrednotenja podrejenih obveznosti banke po pošteni vrednosti. Zaradi kumulativnih učinkov prevrednotenja podrejenega dolga, banka izkazuje količnik kapitalske ustreznosti v višini 2,05%.

Banka Slovenije na podlagi nerevidiranega izkaza finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2014, ugotavlja, da je bil skupni učinek vrednotenja podrejenega dolga po pošteni vrednosti v znesku 93.998 tisoč EUR. Če bi banka v finančnih izkazih upoštevala vse obveznosti po pogodbeni vrednosti

(vrednotenje po odplačni vrednosti), bi po stanju na dan 30. 9. 2014 izkazala primanjkljaj kapitala v znesku - 52.175 tisoč EUR, saj premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh njenih obveznosti.

Z upoštevanjem 33. člena Uredbe (EU) št. 575/2013 banka pri izračunu regulatornega kapitala kot sestavine kapitala ne sme upoštevati učinkov prevrednotenja instrumentov po pošteni vrednosti. Ne glede na način izkazovanja podrejenega dolga (vrednotenje po pošteni ali odplačni vrednosti), banka v nobenem primeru ne izpolnjuje minimalnih zahtev glede količnika navadnega lastniškega temeljnega kapitala najmanj v višini 4,5%, kot je določeno na podlagi 92. člena Uredbe (EU) št. 575/2013. Na podlagi 92. člena Uredbe (EU) št. 575/2013, banka, ki ne izpolnjuje zahtev glede minimalnega količnika navadnega lastniškega temeljnega kapitala najmanj v višini 4,5%, kot je določeno na podlagi 92. člena Uredbe (EU) št. 575/2013, v izračun regulatornega kapitala ne sme vključevati niti instrumentov dodatnega temeljnega kapitala iz 52. člena Uredbe (EU) št. 575/2013 niti instrumentov dodatnega kapitala iz 63. člena Uredbe (EU) št. 575/2013. Banka posledično ne bi izkazovala količnika kapitalske ustreznosti (oziroma bi bil ta enak 0%).

Na podlagi dejstva, da banka ne izpolnjuje minimalnih kapitalskih zahtev in do izdaje te odločbe ni uspela izvesti drugih ukrepov, s katerimi bi zagotovila povečanje kapitala banke, Banka Slovenije ocenjuje, da je mogoče zagotoviti doseganje kapitalske ustreznosti banke v skladu s 125. členom ZBan-1 in členom 92(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 le z izrednimi ukrepi na podlagi te odločbe in v povezavi z ukrepi državne pomoči za krepitev stabilnosti bank v skladu z Zakonom o ukrepih za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS št. 105/2012, v nadaljevanju ZUKSB).

Če ti ukrepi v banki ne bi bili izvedeni, bi bili s tem v banki podani pogoji za odvzem dovoljenja za opravljanje bančnih storitev in za začetek stečajnega postopka nad banko. V primeru odvzema dovoljenja za opravljanje bančnih storitev premoženje banke namreč ne bi zadoščalo za poplačilo vseh obveznosti do upnikov banke (upoštevajoč tudi obveznosti do upnikov podrejenih terjatev). Pri tem je nadalje treba upoštevati, da odvzem dovoljenja sproži za banko avtomatične posledice glede položaja banke v finančnem sistemu – banka je namreč nemudoma izključena iz vseh plačilnih in poravnalnih sistemov, s čimer se bistveno oteži dostopanje banke do virov likvidnosti. Zaradi odvzema dovoljenja za opravljanje bančnih storitev bi za banko nemudoma nastopile tudi sankcije v zvezi z pogodbami, ki jih je banka sklenila v zvezi z izvajanjem finančnih storitev in so vezane za izvajanje teh storitev v okviru bančne dejavnosti (z dovoljenjem za opravljanje bančnih storitev). Odvzem dovoljenja za opravljanje bančnih storitev bi tako posledično povzročil predčasno prenehanje pogodbenih razmerij med banko in drugimi finančnimi institucijami v zvezi s financiranjem in zagotavljanjem likvidnosti, ter povzročilo takojšno zapadlost znatnega dela obveznosti banke in s tem znatno povišanje potreb po likvidnosti. Banka bi ob hkratni takojšnji zapadlosti znatnega dela njenih obveznosti, praktično nemudoma postala nelikvidna. S tem bi bili v banki podani razlogi za začetek stečaja banke v skladu s prvim odstavkom 320. člena ZBan-1.

Banka Slovenije ugotavlja, da so podani razlogi za izdajo izrednega ukrepa v skladu s 4. točko prvega odstavka 253a. člena ZBan-1, saj bi stečaj banke povzročil pomembne negativne učinke na poslovanje drugih finančnih družb in posledično na delovanje finančnega trga in zaupanje vlagateljev v stabilno delovanje finančnega sistema. Zato so izredni ukrepi na podlagi te odločbe in ukrepi državne pomoči na podlagi ZUKSB nujni, da se ohrani stabilnost finančnega sistema v Republiki Sloveniji. Povečano tveganje je razvidno iz izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti in analize tveganja okužbe, ki jo je pripravila Banka Slovenije in iz katere med drugim izhaja tudi obstoj negativnega učinka na poslovanje drugih finančnih družb, na delovanje finančnih trgov ali na splošno zaupanje vlagateljev ter drugih subjektov v stabilno delovanje finančnega sistema.

Na osnovi analize tveganja okužbe in izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti Banka Slovenije ugotavlja, da je Banka Celje d.d. sistemsko pomembna.

Analiza sistemske pomembnosti, ki jo je izvedla Banka Slovenije temelji na naslednjih izbranih kazalnikih ocene sistemske pomembnosti:

a) glede na velikost dosega oziroma presega kritično vrednost 2,5% pri vseh petih izbranih kazalnikih in sicer predstavlja 4,0% bilančne vsote celotnega slovenskega bančnega sistema oziroma 1.555 mio EUR, bilančna vsota banke kot delež v BDP znaša 6,1%, delež posojil nebančnemu sektorju v celotnem bančnem sistemu znaša 4,8%, obveznosti do nebančnega sektorja 4,9% in zajamčenih vlog 4,8%;
b) prepletenost te banke z drugimi finančnimi institucijami v Sloveniji presega kritično vrednost 2,5% pri obeh izbranih kazalnikih. Njene obveznosti do ostalih bank predstavljajo 7,8%, do drugih finančnih organizacij pa 3,6% v celotnem bančnem sistemu;
c) štirje od šestih kazalnikov za zamenljivost te banke presega kritične vrednosti. Delež vrednosti njenih plačil preko plačilnih sistemov v bančnem sistemu znaša 2,4% v plačilnem sistemu TARGET, 5,3% v plačilnem sistemu SEPA IKP in 5,6% v plačilnih sistemih, v katerih se obdelujejo in poravnavajo transakcije, izvršene s plačilnimi karticami. Pri vseh treh kazalnikih je kritična vrednost 2,5%. Banka ima 28 poslovnih enot (k.v. >=20), v slovenskem bančnem sistemu pa bilančna vsota desetih bank (k.v. >=10) dosega vsaj ¾ bilančne vsote te banke. Kazalnik število rangov med prvih pet po kazalnikih Skupnega analitičnega okvirja dosega pri tej banki vrednost 2 in torej ne presega kritične vrednosti (k.v. >=5).
d) banka konec tretjega četrtletja 2014 ni dosegla minimalnih kapitalskih zahtev. Vrednost kapitalske ustreznosti in kapitalske ustreznosti temeljnega kapitala te banke za obdobje 30.9.2014 sta bili enaki. Vsaka od njiju je znašala 2,05%, kar je pod povprečjem bančnega sistema.

Iz navedenega izhaja, da Banka Celje d.d. presega kritične vrednosti pri 11 od skupno 13 izbranih kazalnikov sistemske pomembnosti.

Ocena tveganja okužbe, z upoštevanjem podatkov o kapitalu bank za september 2014, pokaže, da bi se v primeru plačilne nesposobnosti Banke Celje d.d., ko le ta ne bi poravnala svojih neto obveznosti do drugih bank, kapitalska ustreznost znižala pod raven minimalne kapitalske zahteve (pod 8%) pri dveh bankah, ki nista sistemsko pomembni banki, s čimer bi bili v teh bankah izpolnjeni pogoji za odvzem dovoljenja za opravljanje bančnih storitev, trem bankam, pa bi se kapitalska ustreznost glede na izhodiščne kapitalske ustreznosti znižala, a ta ne bi padla pod minimalno regulatorno raven.

Banka Celje d.d. na podlagi navedenih učinkov presega kritične vrednosti pri 11 izbranih kazalnikih, poleg tega bi zaradi dolgotrajnosti finančne krize stečaj te banke lahko ponovno povečal nezaupanje vlagateljev ter drugih subjektov v stabilno delovanje bančnega sistema.

Na podlagi navedenega Banka Slovenije ocenjuje, da je Banka Celje d.d. sistemsko pomembna banka, saj bi prenehanje banke zaradi neizpolnjevanja minimalnih regulatornih kapitalskih zahtev povzročilo znatne negativne učinke na delovanje drugih finančnih institucij in s tem povzročilo nestabilnost finančnega sistema.

Banka Slovenije ugotavlja, da je glede na položaj in vlogo banke v razmerju do drugih finančnih družb in subjektov, ki delujejo na finančnih trgih, zaradi povečanega tveganja v banki ogrožena stabilnost finančnega sistema v Sloveniji in so izredni ukrepi nujni za zaščito javnega interesa.

AD 2

Na podlagi 261a. člena v povezavi z 253a. in 1. točko 253b. člena ZBan-1 lahko Banka Slovenije banki izreče izredni ukrep prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti, da se z izrednimi ukrepi odpravijo razlogi povečanega tveganja v banki ter ponovno vzpostavijo pogoji za dolgoročno uspešno poslovanje banke v skladu z ZBan-1 in drugimi predpisi. Na podlagi 261c. člena ZBan-1 Banka Slovenije izreče ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti v obsegu, ki je potreben zaradi pokrivanja izgub banke (negativnega kapitala, ugotovljenega z upoštevanjem vseh obveznosti banke), in odloči o konverziji kvalificiranih obveznosti banke v navadne delnice banke v obsegu, ki je potreben za doseganje kapitalske ustreznosti banke v skladu z zahtevami Banke Slovenije.

Banka Slovenije za namen ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti banke v skladu z drugim odstavkom 261.b člena ZBan-1 pri oceni vrednosti sredstev banke, ne upošteva morebitnih učinkov iz naslova ukrepov državne pomoči banki ali ukrepov Banke Slovenije za likvidnostno pomoč banki. V primeru konverzije kvalificiranih obveznosti mora Banka Slovenije v skladu z 261.d členom ZBan-1 kot vrednost kvalificiranih obveznosti banke za namen določitve razmerja zamenjave za nove delnice banke upoštevati vrednost kvalificiranih obveznosti, ki je določena na podlagi cenitve iz 261.b člena tega zakona, glede na verjetni delež poplačila teh terjatev v primeru prenehanja banke, če ne bi bili izrečeni izredni ukrepi.

Kot izhaja iz obrazložitve k točki 1, bi banka z upoštevanjem nerevidiranega izkaza finančnega položaja banke po stanju na dan 30. 9. 2014, in brez upoštevanja pripoznanih podrejenih obveznosti med finančnimi obveznostmi po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida po stanju na dan 31. 12. 2013, na ta dan izkazovala negativni kapital v višini -52.175 tisoč EUR. Iz tega izhaja, da premoženje banke ne zadošča za poplačilo vseh terjatev upnikov banke.

Ker banka ne izpolnjuje minimalnih kapitalskih zahtev in so v banki podani razlogi za odvzem dovoljenja za opravljanje bančnih storitev, če banka ne bi prejela državne pomoči, Banka Slovenije ugotavlja, da bi bili s tem v banki podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 320. člena ZBan-1 za začetek stečajnega postopka. Pri ugotavljanju stečajnih razlogov iz 320. člena ZBan-1 Banka Slovenije ugotavlja insolventnost banke in sicer, ali premoženje banke zadošča za poplačilo obveznosti do vseh upnikov banke (razen do upnikov iz naslova hibridnih instrumentov in instrumentov dodatnega kapitala) oziroma, ali je banka sposobna tekoče izpolnjevati svoje zapadle obveznosti. Stečaj se v banki uvede, če Banka Slovenije ugotovi, da teh razlogov v banki ni mogoče odpraviti z izrednimi ukrepi.

V skladu s petim odstavkom 261a. člena ZBan-1 mora Banka Slovenije v zvezi z ukrepom prenehanja kvalificiranih obveznosti zagotoviti, da posamezni upnik zaradi prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti banke ne utrpi večjih izgub, kot bi jih utrpel v primeru stečaja banke. Pričakovane izgube, ki bi jih upniki kvalificiranih obveznosti banke utrpeli v primeru prenehanja banke, se ugotavljajo na podlagi ocene vrednosti sredstev banke, ki jo v skladu s prvim odstavkom 261b. člena ZBan-1 izdela neodvisni cenilec podjetij ob predpostavki nedelujočega podjetja, ki oceni višino poplačila teh obveznosti banke v primeru prenehanja banke.

Ernst & Young Svetovanje d.o.o. (v nadaljevanju Ernst & Young) je kot neodvisni cenilec na podlagi zahteve Banke Slovenije z upoštevanjem prvega odstavka 261b. člena ZBan-1 ocenil višino poplačila kvalificiranih obveznosti banke v primeru stečaja banke. Iz poročila Hypothetical liquidation valuation of Banka Celje d.d. as of 31 December, 2013 z dne 11. 7. 2014 in poročila Updated of the Valuation of Banka Celje d. d., as of 31 December 2013, under the hypothetical assumption of an orderly liquidation for developments through 30 September 2014, z dne 12. 12. 2014, ki ju je Ernst & Young predložil Banki Slovenije, izhaja, da v primeru stečaja banke imetniki kvalificiranih obveznosti ne bi bili poplačani niti delno, saj negativni kapital v primeru likvidacije sredstev banke v stečajnem postopku bistveno presega (najmanj za 197.000 tisoč EUR) stanje kvalificiranih obveznosti banke iz naslova podrejenih finančnih instrumentov (nominalna vrednost 92.020.400,00 EUR, ter pripadajoče obresti vključno do 30. 9. 2014 v znesku 3.165.425,31 EUR).

Kvalificirane obveznosti banke (osnovni kapital in podrejene obveznosti banke) po stanju glavnice in pripadajočih obresti na dan 30. 9. 2014 znašajo skupaj 112.165.594,96 EUR.

Ker se na podlagi 3. točke izreka te odločbe, dokapitalizacija banke zaradi doseganja dolgoročne kapitalske ustreznosti banke zagotavlja z ukrepi države za krepitev stabilnosti v skladu z ZUKSB, je ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti kot izhaja iz te odločbe, na podlagi odločbe Evropske komisije za Banko Celje, št. SA.38522, z dne 16. 12. 2014, in v skladu s členom 107(3)(b) Pogodbe o delovanju Evropske unije ter Sporočilom Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. avgusta 2013 dalje (UL C št. 216, z dne 30.7. 2013, str. 1), nujen predpogoj, da se lahko izvedejo ukrepi državne pomoči v obliki povečanja osnovnega

kapitala banke in prenosa tveganih postavk na Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB). Z upoštevanjem 44. točke Sporočila Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. avgusta 2013 dalje (V nadaljnjem besedilu: sporočilo o bančništvu) (UL. C 216/1 z dne 30.7.2013) je namreč v primeru podpornih ukrepov za banke, ki ne izpolnjujejo več minimalnih regulativnih kapitalskih zahtev, treba podrejene dolžniške instrumente pretvoriti ali odpisati še pred dodelitvijo državne pomoči. Državna pomoč tako ne sme biti dodeljena banki, dokler lastniški kapital, hibridni kapital in podrejeni dolžniški instrumenti ne prispevajo v celoti k izravnavi morebitnih izgub in vzpostavitvi kapitalske ustreznosti banke.

AD 2.1. - 2.3.

Glede na ugotovitev, da bi v primeru stečaja banke primanjkljaj kapitala za poplačilo obveznosti banke znašal najmanj 197.000 tisoč EUR in torej posledično kvalificirane obveznosti banke ne bi bile poplačane niti delno, Banka Slovenije na podlagi 1. točke prvega odstavka in na podlagi drugega odstavka 261a. člena, v skladu z 261c. členom in 261.d členom ZBan-1, banki izreče izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke.

Banka Slovenije na podlagi ocene neodvisnega cenilca ugotavlja, da podrejene obveznosti banke v primeru stečaja banke ne bi bile poplačane niti delno, zato je z upoštevanjem 261.d člena ZBan-1, glede na verjetni delež poplačila teh terjatev v primeru prenehanja banke, vrednost teh kvalificiranih obveznosti banke enaka nič (0). Banka Slovenije na tej podlagi ugotavlja, da z upoštevanjem 261d. člena ZBan-1, niso izpolnjeni pogoji za konverzijo kvalificiranih obveznosti banke v navadne delnice banke.

Skupna višina vseh kvalificiranih obveznosti banke, ki so navedene v izreku odločbe, znaša na dan izdaje te odločbe 113.058.036,00 EUR EUR, od tega znaša osnovni kapital 16.979.769,65 EUR ter ostale kvalificirane obveznosti v višini glavnice 92.020.400,00 EUR ter pripadajoče obresti vključno do 16. 12. 2014 v višini 4.057.866,35 EUR.

V pripadajoče obresti so vključene tudi obresti, ki jih banka, na podlagi Odredbe o posebnih ukrepih nadzora z oznako PBH-24.20-024/13-021 z dne 19. 11. 2014, s katero je Banka Slovenije upravi banke odredila, da do odločitve Evropske komisije o dopustni državni pomoči banki zadrži izplačilo glavnice in obresti iz naslova podrejenih obveznosti banke, ni izplačala. Banka Slovenije je odredbo o posebnih ukrepih nadzora izdala z namenom preprečitve nadaljnjega zmanjšanja kapitala banke, ki je namenjen zaščiti deponentov banke v primeru prenehanja poslovanja banke.

Banka Slovenije je v skladu s prvim odstavkom 261a. člena odločila o zmanjšanju osnovnega kapitala na nič (0) in o razveljavitvi delnic banke zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke prvega reda.

Razveljavljene delnice se izbrišejo iz registra pri KDD, ko bo zmanjšanje in povečanje osnovnega kapitala na podlagi te odločbe vpisano v sodnem registru.

V primerih, ko je zaradi prenehanja kvalificiranih obveznosti banke v skladu s to odločbo prenehala obveznost banke iz vrednostnih papirjev (obveznic), ki jih je izdala banka v nematerializirani obliki v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev v Republiki Sloveniji, mora uprava banke izvesti potrebne postopke za razveljavitev in izbris teh vrednostnih papirjev iz registra nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD. Uprava banke mora o prenehanju kvalificiranih obveznosti v skladu s pogodbenimi ureditvami obvestiti nasprotne pogodbene stranke pri podrejenih potrdilih o vlogah, ki so prenehala na podlagi 2.1.(b) točke izreka.

AD 3

Banka Slovenije na podlagi 3. točke drugega odstavka 261a. člena ZBan-1 in v skladu 262a. členom ZBan-1 zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala banke na nič (0), odloči o povečanju osnovnega kapitala banke najmanj v obsegu, da bo banka zagotavljala osnovni kapital v skladu z 42. členom ZBan-1.

Banka bi morala za zagotavljanje dolgoročno uspešnega poslovanja zagotoviti ustrezen kapital, da bo banka na konsolidirani podlagi dosegala količnika kapitalske ustreznosti I vsaj v višini 11,1 % in količnika kapitalske ustreznosti vsaj v višini 13,9 % oziroma v višini, kot bo za oba navedena količnika določeno z naslednjim dialogom ICAAP – SREP v procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala banke na podlagi 126. člena ZBan-1 in v skladu z Navodilom za predložitev in izpolnjevanje Poročila o izvajanju procesa ICAAP in Poročilom o izvajanju procesa ICAAP z dne 9. 2. 2010, oziroma na podlagi ocene Banke Slovenije iz 222a. člena ZBan-1.

Vlada RS je po proučitvi načrta prestrukturiranja banke, ki temelji na združevanju banke z Abanko Vipa d.d., v skladu s pravili o državnih pomočeh, izhajajoč iz opravljenih aktivnosti za zmanjšanje kapitalskega primanjkljaja in upoštevajoč poslovanje obeh bank v letošnjem letu kot tudi upoštevajoč prihodnje poslovanje združene banke, na seji Vlade 11.12.2014 v zvezi s predlogom medresorske komisije odločila, da z ukrepi na podlagi ZUKSB zagotovi dokapitalizacijo banke v višini 190 mio EUR.

Banka Slovenije je na tej podlagi odločila o dokapitalizaciji, kot izhaja iz izreka te odločbe.

Banka Slovenije ocenjuje, da bo povečanje kapitala banke v višini 190.000.000,00 EUR zadostovalo za pokritje pričakovanih izgub v obdobju od 2013 do 2015 ter zagotovilo doseganje količnikov kapitalske ustreznosti banke v skladu s prvim odstavkom 92. člena Uredbe (EU) št. 575/2013. S tem bo banka ob koncu leta 2014 predvidoma zagotovila količnik kapitalske ustreznosti v višini 17%.

AD 3.1. – 3.3.

Banka Slovenije z odločbo v skladu z 262a. členom ZBan-1 odloči o povečanju osnovnega kapitala banke. Banka Slovenije z odločbo o povečanju osnovnega kapitala določi emisijski znesek novih delnic, ki jih bo vplačal investitor. Banka Slovenije lahko z odločbo o povečanju osnovnega kapitala odloči tudi, da se zaradi izvedbe povečanja osnovnega kapitala izdajo nove navadne delnice banke.

Ker odločba o povečanju osnovnega kapitala nadomešča skupščinski sklep o povečanju osnovnega kapitala, mora Banka Slovenije v odločbi glede povečanja osnovnega kapitala banke odločiti o vseh bistvenih pogojih glede izvedbe povečanja osnovnega kapitala.

V skladu s tem je Banka Slovenije odločila o obsegu povečanja osnovnega kapitala ter določila lastnosti novih delnic, ki bodo izdane na podlagi vpisa in vplačila novih delnic. Banka Slovenije je ob soglasju investitorja (Republika Slovenija) določila višino osnovnega kapitala banke v višini 50.000.000,00 EUR. Takšna višina osnovnega kapitala je po mnenju Banke Slovenije nujna tudi zaradi ohranjanja zaupanja v stabilnost banke, tako glede na pričakovanja vlagateljev kot tudi glede na pričakovanja finančnih trgov, na katerih bo banka pridobivala vire za financiranje svojih dejavnosti.

Na podlagi prvega odstavka 262a. člena ZBan-1, Banka Slovenije določi emisijsko ceno novih delnic z upoštevanjem ocene neodvisnega cenilca podjetij. Ker je bil pred povečanjem osnovnega kapitala zaradi prenebanja kvalificiranih obveznosti banke v skladu z 2. točko izreka osnovni kapital znižan na nič (0), so delnice banke razveljavljene. Emisijske cene novih delnic torej ni mogoče določiti z upoštevanjem ocene neodvisnega cenilca glede cene delnic, ki so bile razveljavljene zaradi ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti.

Banka Slovenije je z upoštevanjem navedenega določila emisijsko ceno novih delnic v višini, da se glede na znesek (povečanega) osnovnega kapitala zagotovi zadostni presežek vplačanega kapitala

(kapitalske rezerve), da bo banka zadostila kapitalskim potrebam za zagotavljanje dolgoročne kapitalske ustreznosti.

Vpis in vplačilo novih delnic z denarnim vložkom se izvede brez objave prospekta, na podlagi 1. točke prvega odstavka 49. člena Zakona o trgu finančnih instrumentov (Ur. l. RS 67/2007, s spremembami in dopolnitvami).

Banka Slovenije je odločila, da se povečanje osnovnega kapitala banke v delu izvede s stvarnimi vložki. V skladu s tretjim odstavkom 262a. člena se za povečanje osnovnega kapitala banke s stvarnimi vložki smiselno uporabljajo določbe 249c. člena ZBan-1, in sicer se z upoštevanjem drugega odstavka 249c. člena ZBan-1 revizija stvarnih vložkov, kot izhaja iz drugega in tretjega odstavka 334. člena ZGD-1, ne opravi, razen če Banka Slovenije oceni, da obstaja dvom o vrednosti stvarnega vložka v času njegovega prispevanja. V tem primeru Banka Slovenije odloči, da se izvede revizija stvarnih vložkov.

Vrednost obveznic, ki predstavljajo stvarni vložek, se je izračunala na podlagi kotacije MID zahtevane donosnosti do dospetja za posamezno obveznico na MTS Slovenia na dan 8. 12. 2014 ob 11. uri CET.

Prednostna pravica dosedanjih delničarjev, katerih delnice so razveljavljene na podlagi 2.3. točke tega izreka, do vpisa novih delnic je izključena zaradi dejstva, ker so delnice dosedanjih delničarjev razveljavljene, s tem pa so prenehala tudi vsa upravičenja delničarjev, ki so vezana na imetništvo delnic, vključno s prednostno pravico do novih delnic.

Nove delnice banke morajo biti v celoti vplačane ob vpisu, ki se opravi na dan izdaje te odločbe.

Po izvedbi vpisa in vplačila novih delnic, v skladu s to odločbo, bo Banka Slovenije na podlagi petega odstavka 262a. člena ZBan-1, izdala odločbo o potrditvi povečanja osnovnega kapitala. Na podlagi sedmega odstavka 262a. člena ZBan-1, je Banka Slovenije v zvezi s povečanjem osnovnega kapitala banke upravičena v imenu banke predlagati vpis sklepa o povečanju osnovnega kapitala banke, kot je določen v 3. točki izreka Odločbe o izrednih ukrepih, ter na podlagi Odločbe o potrditvi povečanja osnovnega kapitala banke iz petega odstavka 262a. člena ZBan-1, določiti prečiščeno besedilo statuta banke ob upoštevanju povečanja osnovnega kapitala, predlagati vpis povečanja osnovnega kapitala in s tem povezano spremembo statuta banke v sodni register, ter dati nalog centralni klirinško depotni družbi za izdajo novih delnic banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

BANKA SLOVENIJE EVROSISTEM 1

Boštjan Jazbec
predsednik
Sveta Banke Slovenije

Postopek vodil:
Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:
- Banka Celje d.d., Vodnikova 2, 3000 Celje
- Davorin Leskovar, predsednik uprave - osebna vročitev
- Aleksander Vozel, član uprave - osebna vročitev

Pošiljatelj:

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

BANKA CELJE d.d.
gospod Davorin Leskovar
predsednik uprave
Vodnikova 2

3000 CELJE

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbe z oznako: PBH-24.20-024/13-023 z dne 16. 12. 2014 o izrednih ukrepih.**

Dne (z besedo) ...šestnajsti decembra.....2014

Podpis prejemnika (BANKA CELJE d.d.)

DAVORIN LESKOVAR

Vročeno v BANKI CELJE d.d., 16.12.2014 ob 15^00 uri

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

STROGO ZAUPNO

Oznaka: 24.20-024/13-024
Datum: 16. 12. 2014

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: Boštjan Jazbec, mag. Janez Fabijan, Darko Bohnec, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Banka Celje d.d., Vodnikova 2, 3000 Celje
Zakoniti zastopniki:	Davorin Leskovar, predsednik uprave mag. Aleksander Vozel, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	16. 12. 2014 (korespondenčna seja Sveta Banke Slovenije)

ODLOČBA

O POTRDITVI POVEČANJA OSNOVNEGA KAPITALA BANKE

1. Banka Slovenije ugotavlja, da je **Republika Slovenija** na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih z oznako PBH-24.20-024/13-023 z dne 16. 12. 2014 (v nadaljevanju Odločba o izrednih ukrepih) glede povečanja osnovnega kapitala Banke Celje d.d. (v nadaljevanju banka) v skladu 3. točko izreka Odločbe o izrednih ukrepih, na dan 16. 12. 2014 **vpisala in v celoti vplačala vseh 5.000.000 novih delnic banke**, v skupnem emisijskem znesku 190.000.000,00 EUR, z izročitvijo stvarnih vložkov in z denarnim vplačilom, in sicer:

   a) z izročitvijo stvarnega vložka, katerega predmet so:

   - 26.199 lotov obveznic Republike Slovenije RS63, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002102794 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 8. 12. 2014 znaša 29.999.217,35 EUR,
   - 26.126 lotov obveznic Republike Slovenije RS67, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103057 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 8. 12. 2014 znaša 29.999.562,66 EUR,

   - 33.746 lotov obveznic Republike Slovenije RS72, ki so vpisane v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD z oznako SI0002103396 (ISIN), katerih skupna tržna vrednost po stanju na dan 8. 12. 2014 znaša 34.999.562,66 EUR in

- 2.014,36 EUR v denarju.

Skupna tržna vrednost vseh stvarnih vložkov po stanju na dan 8. 12. 2014 znaša 94.997.985,64 EUR. Razliko med skupno tržno vrednostjo stvarnih vložkov po stanju na dan 8. 12. 2014 in celotnim emisijskim zneskom delnic, ki se vplačajo s stvarnim vložkom, in sicer znesek 2.014,36 EUR je vplačala Republika Slovenije v denarju.

Republika Slovenije je stvarne vložke z namenom vplačila novih delnic banke na dan 16. 12. 2014 izročila banki s prenosom obveznic na njen račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Banka Celje d. d., odprtega pri članu KDD - Abanka Vipa d. d. št. računa 2480335 (oznaka člana 3A) ter vplačala 2.014,36 EUR na na račun banke, ki je odprt pri Banki Slovenije, št. IBAN: SI56-0100-0000-0600-028.

Osnovni kapital banke se na podlagi izročitve stvarnega vložka iz te točke poveča za 25.000.000,00 EUR.

Republika Slovenije na podlagi izročitve stvarnih vložkov iz te točke prejme 2.500.000 novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša 95.000.000,00 EUR.

Na podlagi tretjega odstavka 262a. člena v povezavi z drugim odstavkom 249c. člena ZBan-1, revizija stvarnega vložka iz te točke izreka ni potrebna.

b) z vplačilom denarnega vložka v višini 95.000.000,00 EUR, na račun banke, odprt pri Banki Slovenije, št. IBAN: SI56-0100-0000-0600-028.

Osnovni kapital se na podlagi vplačila denarnega vložka iz te točke poveča za 25.000.000,00 EUR.

Republika Slovenije na podlagi vplačila denarnega vložka iz te točke prejme 2.500.000 novih delnic banke, katerih skupna emisijska vrednost znaša 95.000.000,00 EUR.

2. Banka Slovenije ugotavlja, da:
   - banka na dan izdaje te odločbe prosto razpolaga z denarnimi vplačili in stvarnimi vložki iz 1. točke izreka,
   - da je bil osnovni kapital banke, ki je prenehal v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih, v celoti vplačan pred zmanjšanjem osnovnega kapitala na nič (0),
   - da bodo stroški, povezani z izdajo novih delnic banke (notarski stroški, nadomestilo za izdajo delnic v KDD) odmerjeni in obračunani banki po izvedbi povečanja osnovnega kapitala v sodnem registru in po izdaji delnic v KDD.

3. Po zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) na podlagi Odločbe o izrednem ukrepu, se osnovni kapital banke poveča za 50.000.000,00 EUR, z izdajo 5.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Osnovni kapital banke po povečanju znaša 50.000.000,00 EUR in je razdeljen na 5.000.000 novih navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Pripadajoči znesek ene nove delnice je 10,00 EUR.

Nove delnice banke so prosto prenosljive in dajejo glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu imetniku pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

Nove delnice banke se izdajo v nematerializirani obliki v registru nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD.

4. Nove delnice banke se izročijo Republiki Sloveniji, Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana, s prenosom na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Republika Slovenija, odprtega pri članu KDD – Nova ljubljanska banka d.d., št. računa 144819113 (oznaka člana: 2A).

OBRAZLOŽITEV

Banka Slovenije je banki z Odločbo o izrednih ukrepih izrekla izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke v skladu z 261a. in 261c. členom ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke v skladu z 262a. členom ZBan-1.

V zvezi s prenehanjem kvalificiranih obveznosti banke, ki so predstavljale osnovni kapital banke, je Banka Slovenije v Odločbi o izrednih ukrepih odločila tudi o zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) in o razveljavitvi vseh delnic banke.

Zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala na nič (0), je Banka Slovenije hkrati z Odločbo o izrednih ukrepih odločila o povečanju osnovnega kapitala v višini, ki je potrebna za zagotavljanje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke in sicer z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke in učinkov prenosa tveganih postavk na Družbo za upravljanje terjatev bank d.d. v skladu s sklepi Vlade RS z dne 11.12.2014 glede ukrepov za krepitev stabilnosti na podlagi Zakona o ukrepih za krepitev stabilnosti bank (ZUKSB). Za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke je Banka Slovenije v skladu z 262a. členom ZBan-1 in z upoštevanjem sklepov Vlade RS z dne 11.12.2014, glede izvedbe ukrepov za krepitev stabilnosti v Banki Celje d.d., odločila, da se osnovni kapital banke poveča z novimi denarnimi in stvarnimi vložki ter se izdajo nove delnice banke.

Z izjavo o vpisu delnic z dne 16. 12. 2014 je Republika Slovenija vpisala in v celoti vplačala vse nove delnice banke, kot izhaja iz Odločbe o izrednih ukrepih, banka pa lahko na podlagi izvršenih vplačil prosto razpolaga s denarnim zneskom in stvarnimi vložki.

Banka Slovenije ugotavlja, da so izpolnjeni vsi pogoji za povečanje osnovnega kapitala. Banka Slovenije bo na podlagi sedmega odstavka 262a. člena ZBan-1 predlagala vpis povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register ter določila čistopis statuta banke, glede na spremembo osnovnega kapitala. Stroški, povezani z izvedbo povečanja osnovnega kapitala banke, ki jih v imenu banke predlaga Banka Slovenije (notarski stroški povezani z vpisom povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register ter stroški izbrisa razveljavljenih delnic ter izdaje novih delnic banke v KDD) bremenijo banko in bodo odmerjeni po izvedbi povečanja osnovnega kapitala.

Na podlagi vplačila novih delnic banke, znaša osnovni kapital banke 190.000.000,00 EUR in je razdeljen na 5.000.000 novih prosto prenosljivih, navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime. Pripadajoči znesek nove delnice je 10,00 EUR.

Banka Slovenije bo na podlagi pooblastila iz sedmega odstavka 262a. člena ZBan-1 izdala nalog KDD, da izda nove delnice banke z vpisom na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga ima Republika Slovenija, odprtega pri članu KDD – Nova ljubljanska banka d.d.

Banka Slovenije je na podlagi sedmega odstavka 262a. člena ZBan-1 v zvezi s povečanjem osnovnega kapitala banke upravičena v imenu banke:
- predlagati vpis sklepa o povečanju osnovnega kapitala banke, kot je določen v 3. točki izreka Odločbe o izrednih ukrepih,
- določiti prečiščeno besedilo statuta banke ob upoštevanju povečanja osnovnega kapitala,
- predlagati vpis povečanja osnovnega kapitala in s tem povezano spremembo statuta banke v sodni register, ter
- dati nalog centralni klirinško depotni družbi za izdajo novih delnic banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

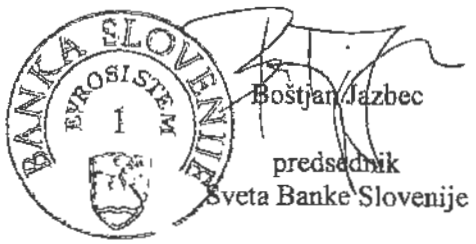

Boštjan Jazbec
predsednik
Sveta Banke Slovenije

Postopek vodil:

Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:

- Banka Celje d.d., Vodnikova 2, 3000 Celje
- Davorin Leskovar, predsednik uprave - osebna vročitev
- mag. Aleksander Vozel, član uprave - osebna vročitev

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

BANKA CELJE d.d.
gospod Davorin Leskovar
predsednik uprave
Vodnikova 2

3000 CELJE

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbe z oznako PBH-24.20-024/13-024 z dne 16. 12. 2014 o potrditvi povečanja osnovnega kapitala.**

Dne (z besedo) ....šestnajsti december.....2014

Podpis prejemnika (BANKA CELJE d.d.)

DAVORIN LESKOVAR

Vročeno v BANKI CELJE d.d., 16.12.2014 ob .....uri 15 54

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

ZAUPNO

Oznaka: DO9-24.20-5/14
Datum: 16. 12. 2014

Ime organa, ki odredbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: Boštjan Jazbec, mag. Janez Fabijan, Darko Bohnec, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti.	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo in 59/11), v povezavi s tretjim odstavkom 26. člena Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (Uradni list EU L 176/1 z dne 27. 6. 2013; v nadaljevanju CRR)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Banka Celje d.d.
Zakoniti zastopniki:	Davorin Leskovar, predsednik uprave mag. Aleksander Vozel
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	16. 12. 2014

ODLOČBA

o izdaji dovoljenja za razvrstitev instrumenta med kapitalske instrumente navadnega lastniškega temeljnega kapitala

Banka Slovenije izdaja Banki Celje d. d., Vodnikova 2, 3000 Celje (v nadaljevanju banka) dovoljenje za razvrstitev 5.000.000 navadnih imenskih kosovnih delnic, ki so bile v celoti vplačane dne 16. 12. 2014 v skupni emisijski vrednosti 190.000.000,00 EUR, med kapitalske instrumente navadnega lastniškega temeljnega kapitala.

OBRAZLOŽITEV

Ker banka ni izvedla ukrepov, s katerimi bi zagotovila pokritje kapitalskega primanjkljaja v višini najmanj 190 mio EUR, ki je bil potreben za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti za obdobje 2013-2015, ter zato, ni izpolnila zahteve iz 1. točke Odredbe o odpravi kršitev z oznako PBH-24.20-024/13-011 z dne 20. 12. 2013 za doseganje ustreznega kapitala, s katerim bi zagotovila doseganje količnikov kapitalske ustreznosti vsaj v višini, določeni z zadnjim ICAAP-SREP procesom, zaradi česar banka posledično ni zagotovila ustreznega kapitala glede na tveganja, ki jim je ali bi jim lahko bila izpostavljena glede na obseg in vrste storitev, ji je Banka Slovenije dne 16. 12. 2014 izdala Odločbo o izrednih ukrepih z oznako PBH-24.20-024/13-023 (v nadaljevanju Odločba o izrednih ukrepih), s katero je v 3. točki zahtevala vplačilo kapitala najmanj v višini 190.000.000,00 EUR.

R Slovenija je dne 16. 12. 2014 vplačala emisijsko vrednost 190.000.000,00 EUR vseh novo izdanih delnic in tako pridobila vseh 5.000.000 novo izdanih delnic Banke Celje ter postala edini delničar banke.

Z izjavo o vpisu delnic z dne 16. 12. 2014 je Republika Slovenija vpisala in v celoti vplačala vse nove delnice banke, kot izhaja iz Odločbe o izrednih ukrepih, banka pa lahko na podlagi izvršenih vplačil prosto razpolaga s denarnim zneskom in stvarnimi vložki.

Na podlagi vplačila novih delnic banke, znaša osnovni kapital banke 50.000.000,00 EUR in je razdeljen na 5.000.000 novih prosto prenosljivih, navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime. Pripadajoči znesek nove delnice je 10,00 EUR.

Emisijska vrednost ene nove delnice je 38,00 EUR, skupna emisijska vrednost vseh novih delnic je 190.000.000,00 EUR.

Nove delnice so prosto prenosljive in dajejo imetnikom glede na sorazmerni delež v osnovnem kapitalu pravico do glasovanja na skupščini, pravico do dividende iz bilančnega dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, v primeru stečaja ali likvidacije pa pravico do sorazmernega dela iz preostanka stečajne ali likvidacijske mase.

Banka Slovenije na podlagi prejete dokumentacije presojala, ali so izpolnjeni pogoji za izdajo dovoljenja za razvrstitev izdanih kapitalskih instrumentov med instrumente navadnega lastniškega temeljnega kapitala banke.

Banka Slovenije je izpolnjevanje lastnosti vplačanih kapitalskih instrumentov, to je navadnih kosovnih imenskih delnic, presojala v skladu z zahtevami iz člena 28 in člena 31 CRR. V okviru navedene presoje je Banka Slovenije ugotovila, da imajo izdani kapitalski instrumenti v znesku 190.000.000,00 EUR lastnosti navadnega lastniškega temeljnega kapitala, s čimer je podana podlaga za izdajo dovoljenja, s katerim banka lahko pri izračunu regulatornega kapitala razvrsti te kapitalske instrumente med instrumente navadnega lastniškega temeljnega kapitala.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi ni pritožbe, je pa dovoljeno začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku 15 dni od prejema odločbe.

Postopek vodi:

Tomaž Čemažar

BANKA SLOVENIJE EVROSISTEM

Boštjan Vasle
predsednik
Sveta Banke Slovenije

Odločbo vročiti:
- Banka Celje d. d., Vodnikova 2, 3000 Celje

Pošiljatelj:

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

BANKA CELJE d.d.
gospod Davorin Leskovar
predsednik uprave
Vodnikova 2

3000 CELJE

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbe z oznako: DO9-24.20-5/14 z dne 16. 12. 2014 o izdaji dovoljenja za razvrstitev instrumenta med kapitalske instrumente navadnega lastniškega temeljnega kapitala.**

Dne (z besedo) ..šestnajsti december.....2014

Podpis prejemnika (BANKA CELJE d.d.)

DAVORIN LESKOVAR

Vročeno v BANKI CELJE d.d., 16.12.2014 ob 16^21 uri

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

STROGO ZAUPNO

Oznaka: 24.20-024/13-025
Datum: 16. 12. 2014

Ime organa, ki odločbo izdaja:	Banka Slovenije, Svet Banke Slovenije v sestavi: Boštjan Jazbec, mag. Janez Fabijan, Darko Bohnec, dr. Mejra Festić
Predpis o pristojnosti:	Prvi odstavek 31. člena in prvi odstavek 43. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo in 59/11) ter prvi odstavek 217. člena v povezavi s prvim odstavkom 253. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo (52/11 - popravek), 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 96/2013; v nadaljevanju ZBan-1)
Način uvedbe postopka:	Po uradni dolžnosti
Naziv stranke:	Banka Celje d.d., Vodnikova 2, 3000 Celje
Zakoniti zastopniki:	Davorin Leskovar, predsednik uprave mag. Aleksander Vozel, član uprave
Zadeva, za katero gre v postopku:	Opravljanje nadzora
Dan seje, na kateri je bilo o zadevi odločeno:	16. 12. 2014 (korespondenčna seja Sveta Banke Slovenije)

ODLOČBA
O PRENEHANJU
IZREDNIH UKREPOV

1. Banka Slovenije je z Odločbo o izrednih ukrepih z oznako PBH-24.20-024/13-023 z dne 16. 12. 2014 (Odločba o izrednih ukrepih) v skladu z 253a. členom ZBan-1 Banki Celje d.d. (v nadaljevanju: banka) izrekla izredni ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi 261a. člena ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke na podlagi 262a. člena ZBan-1.

2. Banka Slovenije je z Odločbo o potrditvi povečanja osnovnega kapitala z oznako PBH-24.20-024/13-024 z dne 16. 12. 2014 (Odločba o potrditvi povečanja osnovnega kapitala) v skladu s šestim odstavkom 262a. člena ZBan-1 ugotovila, da so nove delnice banke z dnem 16. 12. 2014 vplačane in je osnovni kapital banke povečan v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih.

   Povečanje osnovnega kapitala na podlagi Odločbe o potrditvi povečanja osnovnega kapitala banke je bilo dne 16. 12. 2014 vpisano v sodni register.

3. Banka Slovenije ugotavlja, da banka na podlagi povečanja osnovnega kapitala, kot izhaja iz 2. točke tega izreka, zagotavlja dolgoročno kapitalsko ustreznost v skladu s 125. in 126. členom ZBan-1 ter členom 92(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. 6. 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L št. 176 z dne 27. junija 2013, str. 1), ob upoštevanju prehodnih določb iz dela 10 Uredbe oziroma Sklepa o izvajanju Uredbe (EU) o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja glede izvrševanja opcij in diskrecijskih možnosti ter drugih nalog pristojnega organa za kreditne institucije (Uradni list RS, št. 5/14).

4. Banka Slovenije ugotavlja, da so v banki z izvršitvijo izrednih ukrepov na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih prenehali razlogi za izredne ukrepe iz prvega odstavka 253a. člena ZBan-1.

   Z dnem izdaje te odločbe za banko prenehajo učinki iz 255a. člena ZBan-1.

OBRAZLOŽITEV:

Banka Slovenije je banki z Odločbo o izrednih ukrepih izrekla izredni ukrep prenehanja vseh kvalificiranih obveznosti banke zaradi pokrivanja izgube banke v skladu z 261a. in 261c. členom ZBan-1 ter izredni ukrep povečanja osnovnega kapitala banke v skladu z 262a. členom ZBan-1.

V zvezi s prenehanjem kvalificiranih obveznosti banke, ki so predstavljale osnovni kapital banke, je Banka Slovenije v Odločbi o izrednih ukrepih odločila tudi o zmanjšanju osnovnega kapitala banke na nič (0) in o razveljavitvi vseh delnic banke.

Zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala na nič (0), je Banka Slovenije hkrati z odločbo o izrednih ukrepih odločila o povečanju osnovnega kapitala v višini, ki je potrebna za zagotavljanje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke in sicer z upoštevanjem učinkov prenehanja kvalificiranih obveznosti banke in učinkov prenosa tveganih postavk na Družbo za upravljanje terjatev bank d.d. v skladu z Zakonom o ukrepih za krepitev stabilnosti bank (ZUKSB). Za doseganje dolgoročne kapitalske ustreznosti banke je Banka Slovenije v skladu z 262a. členom ZBan-1 odločila, da se osnovni kapital banke poveča z novimi denarnimi in stvarnimi vložki ter se izdajo nove delnice banke.

Banka Slovenije je z Odločbo o potrditvi povečanja osnovnega kapitala ugotovila, da je v skladu z Odločbo o izrednih ukrepih Republika Slovenija vpisala vse nove delnice ter v celoti vplačala denarni in stvarne vložke. Na podlagi vplačila novih delnic banke, znaša osnovni kapital banke 50.000.000,00 EUR in je razdeljen na 5.000.000 novih navadnih, prosto prenosljivih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime.

Sodišče je na podlagi Odločbe o potrditvi povečanja osnovnega kapitala na predlog Banke Slovenije dne 16. 12. 2014 vpisalo povečanje osnovnega kapitala v sodni register. Na podlagi vpisa povečanja osnovnega kapitala banke v sodni register je Klirinško depotna družba d.d. isti dan izdala nove delnice banke v registru nematerializiranih vrednostnih papirjev v dobro Republike Slovenije.

Banka po povečanju osnovnega kapitala na podlagi Odločbe o izrednih ukrepih izpolnjuje zahteve glede dolgoročne kapitalske ustreznosti v skladu z 125. in 126. členom ZBan-1 ter izpolnjuje kapitalske zahteve iz člena 92(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. 6. 2013 o bonitetnih zabtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L št. 176 z dne 27. junija 2013, str. 1) ob upoštevanju prehodnih določb iz dela 10 Uredbe oziroma Sklepa o izvajanju Uredbe (EU) o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja glede izvrševanja opcij in diskrecijskih možnosti ter drugih nalog pristojnega organa za kreditne institucije (Uradni list RS, št. 5/14), zato so v zvezi z banko prenehale okoliščine povečanega tveganja iz drugega odstavka 253a. člena ZBan-1.

Če Banka Slovenije ugotovi, da so pri banki po izrečenem izrednem ukrepu odpravljeni razlogi iz 253a. člena ZBan-1, v skladu z 255b. členom ZBan-1 izda odločbo o prenehanju izrednega ukrepa.

V skladu s prvim odstavkom 255a. člena ZBan-1, z vročitvijo odločbe o izrednih ukrepih banki prenehajo pooblastila in pristojnosti nadzornemu svetu in skupščini banke. Pristojnosti skupščine in nadzornega sveta banke v tem primeru izvaja Banka Slovenije, razen pristojnosti skupščine iz 347. člena tega zakona v zvezi z uveljavljanjem sodnega varstva zoper odločbo Banke Slovenije o izrednem ukrepu. V skladu z drugim odstavkom istega člena, dolžnosti in pristojnosti članov nadzornega sveta banke v primeru izrečenih izrednih ukrepov banki izvaja Banka Slovenije.

Na podlagi ugotovitve, da so bili z izvršitvijo izrednih ukrepov v banki razlogi za izredne ukrepe odpravljeni, z izdajo te odločbe skupščina in nadzorni svet banke ponovno izvajata vsa pooblastila in pristojnosti v skladu z zakonom in statutom banke. Člani nadzornega sveta banke ponovno izvajajo pooblastila in pristojnosti člana nadzornega sveta v skladu z zakonom in statutom banke.

Pouk o pravnem sredstvu:

Proti tej odločbi je mogoče začeti postopek sodnega varstva z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku petnajst dni. Rok za vložitev tožbe teče od dneva, ko je odločba vročena vsem članom uprave banke.

BANKA SLOVENIJE EVROSISTEM 1

Boštjan Jazbec

predsednik
Sveta Banke Slovenije

Postopek vodil:

Tomaž Čemažar

Odločbo vročiti:

- Banka Celje d.d., Vodnikova 2, 3000 Celje
- Davorin Leskovar, predsednik uprave - osebna vročitev
- mag. Aleksander Vozel, član uprave - osebna vročitev

Pošiljatelj:

Banka Slovenije
Nadzor bančnega poslovanja
Slovenska 35

1505 LJUBLJANA

Prejemnik pisma:

BANKA CELJE d.d.
gospod Aleksander Vozel
član uprave
Vodnikova 2

3000 CELJE

VROČILNICA

Spodaj podpisani/a potrjujem prejem **Odločbe z oznako: 24.20-024/13-025 z dne 16. 12. 2014 o prenehanju izrednih ukrepov.**

Dne (z besedo) ...šestnajsti decembra.....2014

Podpis prejemnika (BANKA CELJE d.d.)

ALEKSANDER VOZEL

Vročeno v BANKI CELJE d.d., 16.12.2014 ob ...16.51...uri

Pošiljatelj:

Priloga 57

Povzetek metodologije vseevropskih stresnih testov za leto 2014

1. Uvod

Začenja se letošnja izvedba vseevropskih stresnih testov, ki jo koordinira EBA* v sodelovanju z ESRB. Namen je oceniti odpornost finančnih institucij na neugodne dogodke na trgu. Na podlagi izkušenj iz prejšnjih let, je v izvedbo stresnih testov vključenih 124 bank. Izvedba stresnih testov bo potekala v sodelovanju med nacionalnimi nadzorniki, ECB, ESRB in EK, v skladu z 32. členom EBA regulative.
V ECB že potekajo priprave na skorajšnjo vzpostavitev mehanizma enotnega bančnega nadzornika (SSM - Single Supervisory Mechanism), izvajajo se skrbni pregledi (Comprehensive Assessment). Sestavni del so, poleg ocene tveganosti bank in AQR tudi stresni testi, zato je sodelovanje z ECB zelo pomembno.

Stresni testi bodo potekali na ravni individualnih bank, upoštevaje najvišji nivo konsolidacije. Presoja ustreznosti implementacije metodologije in izračunov bo v pristojnosti nacionalnih nadzornikov in v primeru SSM bank tudi v pristojnosti ECB.

Metodologija se ne ukvarja s QA (Quality Assurance) procesom, niti z možnimi nadzorniškimi ukrepi kot rezultati stresnih testov. Sestavni del metodologije so tudi obrazci za zbiranje dodatnih podatkov, kot tudi ohrazci za razkritje rezultatov stresnih testov.

Podrobnejša metodologija EU stresnih testov za leto 2014 je objavljena na spletni strani EBA (http://www.eba.europa.eu/-/eba-publishes-common-methodology-and-scenario-for-2014-eu-banks-stress-test).

2. Vzorec bank vključenih v stresne teste

Stresni testi potekajo na vzorcu bank, ki mora pokriti najmanj 50% nacionalnega bančnega sistema, upoštevajoč konsolidirano bilančno vsoto po stanju konec leta 2013. Tako je v izvedbo vključenih 124 bank, med njimi tudi tri slovenske banke (NLB, NKBM in SID).

3. Obseg konsolidacije

Izvedba poteka na najvišjem nivoju bonitetne konsolidacije (CRR/CRD IV), izključene so zavarovalniške aktivnosti.

4. Makroekonomski scenariji

S stresnimi testi bo ocenjena odpornost EU bank po osnovnem in neugodnem scenariju[1], ki je bil pripravljen v tesnem sodelovanju med pristojnimi nadzorniki, EK, ESRB in ECB. Scenariji pokrivajo triletni časovni horizont.

Za pozicije finančnih instrumentov v kategorijah namenjenih trgovanju, RZP in pripoznanih po pošteni vrednosti skozi IPI – vključno s pozicijami do držav, je pripravljen tudi **scenarij spremembe tržnih parametrov (šok tržnega tveganja).**

[1] Podrobneje so scenariji in njihova primerjava s scenariji v letu 2013 izvedenimi stresnimi testi predstavljeni v prilogi tega povzetka.

Pristojni nacionalni nadzorniki lahko pripravijo tudi dodatne in za posamezno nacionalno ekonomijo specifične šoke (analize senzitivnosti).

5. Časovni horizont in izhodiščni datum

Izhodišče za izvedbo stresnih testov so konsolidirani podatki po stanju konec leta 2013, stresni testi se izvajajo v horizontu treh let (od 2014 do 2016).[2]

6. Definicija kapitala

Vpliv vseevropskih stresnih testov bo ocenjen v relaciji do Common Equity Tier 1 (CET1) kapitala. Dodatni Tier 1 in Tier 2 instrumenti, ki se štejejo za ustrezne v skladu s CRR in konvertirajo v CET1, so poročani v posebni postavki, če je konverzijski "trigger" nad CET1 količnikom v neugodnem scenariju.

Uporabljena je definicija CET1 kapitala, ki je veljavna znotraj horizonta stresnih testov. Sestavine kapitala, ki so predmet prehodnih določb bodo poročane kot "memo" (informativne) postavke in javno objavljene (razkrite). Enako pravilo velja za kapitalske zahteve. Podatki, ki predstavljajo izhodišče za izračun stresnih testov (31. 12. 2013) so preračunani po novih pravilih v skladu s CRR/CRD IV.

7. Pragi

Za potrebe vseevropskih stresnih testov bodo uporabljene naslednje minimalne omejitve, in sicer:
- **8% CET1** v primeru osnovnega scenarija,
- **5,5% CET1** v primeru neugodnega scenarija.

Posamezni nacionalni nadzornik lahko zahteva tudi višjo raven kapitala in na njegovi podlagi zahteva tudi izvedbo določenih aktivnosti.

8. Predpostavke

Vseevropski stresni testi bodo izvedeni upoštevaje statično bilanco stanja[3] (predvidena je ničelna stopnja rasti tako v osnovnem, kot tudi neugodnem scenariju). Terjatve in obveznosti, ki dospejo znotraj časovnega horizonta vaje, morajo biti nadomeščeni s finančnimi instrumenti enake vrste, enake kreditne kvalitete ob datumu zapadlosti in enake povprečne pogodbene zapadlosti, kot ob začetku vaje. Odpis terjatev v neplačilu ni predviden, niti niso upoštevani kapitalski ukrepi izvedeni po 31. 12. 2013.

Predpostavlja se, da banke znotraj celotnega časovnega horizonta obdržijo enak poslovni model. Pri postavkah izkaza poslovnega izida morajo banke upoštevati omejitve ničelne rasti in stabilnega poslovnega modela.

Izjeme od statične bilance stanja so možne v primeru izpolnjevanja obveznega plana prestrukturiranja, ki je bil javno objavljen pred koncem leta 2013 in formalno dogovorjen oz. potrjen s strani EK. Izjeme morajo biti aplicirane konsistentno na vse postavke bilance stanja. Banke, ki so v procesu prestrukturiranja, morajo pri projekcijah v skladu z osnovnim scenarijem upoštevati napovedi iz plana

[2] Stresni testi pod okriljem EBA so doslej pokrivali 2 letni časovni horizont, medtem ko so stresni testi, ki so bili v Sloveniji izvedeni v jeseni lani že pokrivali 3 letni časovni horizont.
[3] Predpostavka statične bilance stanja je bila uporabljena tudi v stresnih testih EBA v letu 2011, v stresnih testih izvedenih v lanskem letu se je upoštevala dinamična bilanca stanja.

prestrukturiranja. V neugodnem scenariju se od bank pričakuje uporaba bolj konservativnih projekcij v skladu z neugodnim scenarijem

9. Tveganja vključena v stresne teste

Vseevropski stresni testi se osredotočajo predvsem na oceno/vpliv faktorjev tveganja na solventnost bank. Predmet stresa so tako postavke bančne (vključno z zunajbilančnimi postavkami), kot tudi trgovalne knjige na najvišjem nivoju konsolidacije.

Banke so obvezne testirati naslednji **skupni nabor tveganj** in sicer:
- kreditno tveganje,
- tržno tveganje,
- deželno tveganje,
- listinjenje,
- stroški financiranja in neto obrestni prihodki.

Ne glede na dejstvo, da se vaja osredotoča na kreditno in tržno tveganje, morajo banke oceniti tudi vpliv na obrestne prihodke, vključno s porastom stroškov financiranja v časovnem horizontu vaje. Dodatno so v stresnih testih upoštevane tudi kapitalske zahteve za operativno tveganje, uporabljen bo enostavni pristop.

10. Pregled metodologije upoštevaje različne vrste tveganj ter ostale omejitve

Kreditno tveganje

Kreditno tveganje pokriva vse sektorje (centralno in lokalno raven države, institucije, finančne in nefinančne družbe in gospodinjstva) in vse pozicije iz katerih izhaja tveganje neplačila (finančna sredstva iz kategorije krediti, finančna sredstva v posesti do zapadlosti, finančna sredstva RZP, finančna sredstva pripoznana po pošteni vrednosti skozi IPI).

V skladu s statično bilanco stanja banke ne morejo nadomeščati terjatev v neplačilu, temveč ohranjajo celotno izpostavljenost nespremenjeno. Znotraj horizonta vaje ni predvidenih odpisov terjatev v neplačilu. Preostala zapadlost terjatev ostaja ves čas vaje nespremenjena oz. enaka prvotni preostali zapadlosti terjatev.

Za namene stresnih testov so banke dolžne poročati izpostavljenosti v skladu z IRB kategorijami izpostavljenosti. V metodologiji je določen tudi način mapiranja SA kategorij izpostavljenosti v IRB kategorije izpostavljenosti.

Banke naj bi za oceno relacije med makroekonomskimi scenariji in kreditnimi parametri, ki odražajo trenutne razmere ("point in time"), uporabile interne modele. Kjer ni na razpolago ustreznih internih modelov, se pričakuje, da bodo banke ocenile verjetnost neplačila, ki odraža trenutne razmere ("point in time" PD), v skladu s stopnjo neplačila in izgubo ob neplačilu, ki odraža trenutne razmere ("point in time" LGD), v skladu s stopnjo izgube ter uporabile spremembe kreditnih parametrov posredovane s strani ECB.

Tržno tveganje

Tržno tveganje pokriva vse pozicije izpostavljene tveganjem, ki izhajajo iz sprememb tržnih cen, vključno s kreditnim tveganjem nasprotne stranke. Tržno tveganje bo ocenjeno z apliciranjem skupnega nabora tržnih parametrov na pozicije namenjene trgovanju, RZP in po pošteni vrednosti skozi IPI - vključno s pozicijami do države, ki so vključene v te računovodske kategorije.

Za namene izračuna tržnega stresnega testa so banke razdeljene v dve skupini bank in sicer v skupino bank s pomembnim deležem trgovalnih aktivnosti ter v skupino bank za katere trgovalne aktivnosti predstavljajo manj pomembno poslovno komponento. Kriterija za pomembnost sta dva in sicer: da banka uporablja VAR model, ki je potrjen s strani nadzornika oz. kapitalske zahteve za tržno tveganje predstavljajo več kot 5% celotnih kapitalskih zahtev. Za posamezno od teh dveh skupin bank (ne VAR oz. VAR banke) je uporabljen različen pristop (poenostavljen oz. izčrpnejši).

V skladu s poenostavljenim pristopom je velikost izgube opredeljena v odvisnosti od volatilnosti neto prihodkov iz trgovanja (večja volatilnost v neto prihodkih iz trgovanja rezultira v večjih izgubah v stresnih pogojih). V skladu z osnovnim scenarijem je izguba enaka enemu standardnemu odklonu (1SD) povprečja neto prihodkov iz trgovanja v preteklih treh letih (2011 do 2013) ter v skladu z neugodnim scenarijem dvema standardnima odklonoma (2SD) povprečja neto prihodkov iz trgovanja v preteklih petih letih (2009 do 2013). Za izračun letnih neto prihodkov iz trgovanja po osnovnem scenariju so povprečni neto prihodki iz trgovanja v letu 2014 zmanjšani za 50% celotne izgube po osnovnem scenariju, v letu 2015 zmanjšani za 30% in v letu 2016 za 20%. Podobno so za izračun neto prihodkov iz trgovanja po neugodnem scenariju povprečni neto prihodki iz trgovanja v letu 2014 zmanjšanji za 50% celotne izgube po neugodnem scenariju, v letu 2015 zmanjšani za 30% in v letu 2016 za 20%.

Sprememba neto prihodkov iz trgovanja po nobenem scenariju ne more biti večja od 0. To pomeni, da banka ne more imeti večjih neto prihodkov iz trgovanja po stresu, kot v izhodiščni točki (3-letno povprečje).

V primeru uporabe poenostavljenega pristopa mora kapitalska zahteva za tržno tveganje - tako v osnovnem, kot neugodnem scenariju - ostati nespremenjena na ravni s konca leta 2013.

Stroški financiranja in neto obrestni prihodki

Banka bo uporabila svojo metodologijo za projekcijo stroškov financiranja in za oceno vpliva spremenjenih stroškov financiranja na posojilne obrestne mere. Pri tem mora banka upoštevati asimetrično spremembo obrestnih mer na strani sredstev in obveznosti vključno z omejitvami, ki so podrobneje opisane v metodologiji. Pri projekcijah je potrebna različna obravnava obstoječih in novih pozicij (to je pozicij, ki bodo nadomestile zapadle pozicije). Posledično bodo projicirane obrestne mere odražale "re-pricing" efekt za nove posle in spremembe v referenčnih obrestnih merah za postavke obrestovane z variabilno obrestno mero. Pričakuje se, da bo porast stroškov financiranja izrazitejši predvsem v razmerah neugodnega scenarija. Operacije dolgoročnega refinanciranja (LTRO) naj bi se preoblikovale v operacije glavnega refinanciranja (MRO), brez porasta celotnega obsega.

Predpostavke osnovnega in neugodnega scenarija ne smejo voditi v porast neto obrestnih prihodkov v primerjavi z izhodiščnimi neto obrestnimi prihodki. Banke lahko v osnovnem scenariju upoštevajo obresti od terjatev v neplačilu (NPL) v skladu s svojo računovodsko prakso, medtem ko v neugodnem scenariju obresti od terjatev v neplačilu ne smejo biti upoštevane.

Deželno tveganje

Izpostavljenosti do držav se obravnavajo v odvisnosti od vrste tveganja, ki so mu izpostavljene. **Za izpostavljenosti v bančni knjigi** (brez pozicij po pošteni vrednosti, ki so predmet tržnega tveganja) morajo banke oceniti oslabitve/izgube v skladu z "downgrade"-om države predvidenim v skladu z neugodnim scenarijem ESRB/ECB-ja. **Izpostavljenosti do držav iz kategorije finančnih sredstev RZP in pripoznane po pošteni vrednosti skozi IPI** so predmet spremembe tržnih parametrov in "haircut"-ov s strani ESRB/ECB-ja. "Haircut"-i se uporabijo samo za t.i. direktne izpostavljenosti, ostale izpostavljenosti so testirane z upoštevanjem metodologije za tržno tveganje. **Izpostavljenosti do držav iz kategorije finančnih sredstev namenjenih trgovanju** so predmet spremembe tržnih parametrov in "haircut"-ov s strani ESRB/ECB-ja.

Neto neobrestni prihodki in stroški

Banka bo za projekcijo neto neobrestnih prihodkov in stroškov uporabila svojo metodologijo, pri čemer mora pokriti tako osnovni, kot neugodni scenarij. Projekcije naj bi upoštevale tako zunanje faktorje kot tudi dejavnike, ki so lastni banki.

Delež načrtovanih neto neobrestnih prihodkov v bilančni vsoti v osnovnem in neugodnem scenariju ne sme preseči aktualne vrednosti tega kazalnika v letu 2013.

Banke, ki ne bodo sposobne zagotoviti svojih projekcij, morajo uporabiti pristop, ki temelji na podlagi izračuna povprečja preteklih (zgodovinskih) vrednosti kazalnika (neto neobrestni prihodki/bilančna vsota) kot zgornje dopustne ravni neto neobrestnih prihodkov po osnovnem in neugodnem scenariju. V skladu z omenjenim pristopom administrativni in operativni stroški ostajajo po obeh scenarijih na ravni iz leta 2013.

Način uporabe bonitetnih filtrov

Za namen vseevropskih stresnih testov je predviden enoten pristop tudi pri **uporabi bonitetnih filtrov za finančna sredstva v kategoriji RZP**, vključno z izpostavljenostjo do držav (upoštevanje minimalnih zahtev CRR iz Part Ten Title I neodvisno od nacionalnih omejevanj). Vpliv na rezultate stresnih testov bo javno razkrit.

11. Proces

Proces izvajanja vseevropskih stresnih testov vključuje tesno sodelovanje med EBA, pristojnimi nacionalnimi nadzorniki in ECB. Skupen dogovor glede scenarijev, metodologije in obrazcev je bil zagotovljen z direktnim sodelovanjem v stresne teste vključenih bank. Pristojni nadzorniki so odgovorni za prenašanje navodil za izvedbo vaje k bankam in sprejemanje informacij od bank. EBA sicer koordinira izvedbo v sodelovanju z ECB (v primeru SSM bank) ter vodi centralni Q&A proces. EBA deluje tudi kot podatkovno središče za končno razkritje rezultatov. EBA bo nacionalnim nadzornikom zagotovila tudi nekaj skupnih EU "benchmark"-ov za potrebe kontrole. Pristojni nacionalni nadzorniki in ECB so odgovorni tudi za QA proces, kot tudi ustrezno nadzorniško ukrepanje.

Navodila, na kakšen način bodo rezultati AQR uporabljeni v stresnih testih so še v pripravi s strani pristojnega nadzornika (ECB).

***Pomen kratic**

- EBA – European Banking Authority/Evropski bančni organ
- ESRB – European Systemic Risk Board/Evropski odbor za sistemska tveganja
- EK/EC – Evropska komisija/European Commission
- ECB – European Central Bank/Evropska centralna banka
- AQR – Asset Quality Review/pregled kakovosti aktive (sredstev)
- CRR – Capital Requirements Regulation/Uredba o kapitalskih (bonitetnih) zahtevah
- CRD IV – Capital Requirements Directive/Direktiva o kapitalskih zahtevah (bančna direktiva)
- QA proces – Quality Assurance proces/ zagotavljanja pravilnosti implementacije metodologije in izračuna stresnih testov
- Q&A proces – Questions & Answers proces/enoten proces obravnave vprašanj in odgovorov v zvezi s stresnimi testi
- CET 1 – Common Equity Tier/navaden lastniški temeljni kapital

- finančni instrumenti iz kategorije RZP – finančni instrumenti iz kategorije razpoložljivi za prodajo
- finančni instrumenti iz kategorije pripoznani po pošteni vrednosti skozi IPI - finančni instrumenti iz kategorije pripoznani po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida
- SA (standardized approach/standardizirani pristop) kategorije izpostavljenosti – kategorije izpostavljenosti pri standardiziranem pristopu
- IRB (internal ratings-based approach/pristop za izračun kapitalske zahteve za kreditno tveganje na podlagi notranjih bonitetnih sistemov) kategorije izpostavljenosti – kategorije izpostavljenosti pri pristopu na osnovi notranjih bonitetnih ocen
- Default rate – stopnja neplačila
- Loss rate – stopnja izgube
- PDpit – (probability of default point in time /verjetnost neplačila) verjetnost neplačila, ki odraža trenutne razmere
- LGDpit – (loss given default point in time/izguba ob neplačilu) izguba ob neplačilu, ki odraža trenutne razmere
- haircut– odbitek
- listinjenje – po ZBan-1 je listinjenje posel, pri katerem se kreditno tveganje, povezano s posamezno izpostavljenostjo ali skupino izpostavljenosti, razdeli na segmente kreditnega tveganja
- VAR model – (Value at Risk/tvegana vrednost) model tvegane vrednosti (VaR)
- LTRO –longer-term refinancing operation/operacija dolgoročnega refinanciranja (instrument denarne politike)
- MRO – main refinancing operation/operacija glavnega refinanciranja (instrument denarne politike)
- NPL – non-performing loans/slaba posojila
- SSM - Single Supervisory Mechanism/enotni mehanizem nadzora
- Comprehensive Assessment - skrbni pregledi

Priloga

Primerjava scenarijev v okviru stresnih testov v letu 2013 za slovenske banke ter v okviru prihajajočih EBA/SSM stresnih testov

Scenariji so zasnovani na podoben način kot v lanskem letu in pripravljeni v sodelovanju EU institucij (EK, ESRB in ECB), kjer so bili v procesih priprave, odločanja in sprejemanja udeleženi predstavniki vseh držav članic. Projekcije osnovnega scenarija je za vse države pripravila Evropska komisija in temeljijo na njenih 2014 zimskih projekcijah gospodarskih gibanj. Projekcije in obrazložitve so objavljene na [http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2014_winter_forecast_en.htm]. Neugodni scenarij pa je bil pripravljen v sodelovanju ESRB in ECB ter podrobno za vse države predstavljen na [http://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/other/140430_Adverse-scenario_2014-EBA-stress-test.pdf?4ce0c3eae5bf0adfe608769f2fe7030c].

V primerjavi z lanskim decembrom je bistvena sprememba v časovnem obdobju in v izhodišču. Lanski scenariji so zajemali triletno obdobje od 2012 do 2015 (sedaj od 2013 do 2016) in so temeljili na EC napovedih makroekonomskih gibanj iz spomladi 2013. Te so bile še za celotno Evropo bolj pesimistične, kot 2014 zimske napovedi. Stresni testi bodo izvedeni na podatkih bilanc bank konec

leta 2013 v primerjavi z lani uporabljenim izhodiščem konec 2012. Zaradi dokapitalizacije dveh velikih bank sta, kljub visokim izgubam, leto obe zaključili z veliko višjo kapitalsko ustreznostjo kot leto prej. Velikost uporabljenih šokov v obeh primerih je primerljiva, kar je razvidno iz spodnje tabele in obrazložitev v nadaljevanju. Kljub temu so scenariji le eden od dejavnikov končnega rezultata, ki ga zato ni mogoče napovedovati.

Tabela 1: Kumulativne stopnje rasti v osnovnem in neugodnem scenariju ter šoki v okviru stresnih testov iz leta 2013 za slovenske banke ter prihajajočih EBA/SSM stresnih testov v 2014

		Osnovni scenarij	Neugodni scenarij	Šok
		kum.	kum.	kum. (v odst. točkah)
BDP (realni)	stres testi 2013	-4.1%	-9.5%	-5.42
	stres testi 2014	2.4%	-3.3%	-5.68
HICP	stres testi 2013	4.9%	5.3%	0.41
	stres testi 2014	3.7%	0.8%	-2.91
Stopnja brezposelnosti *	stres testi 2013	11.5%	14.0%	2.50
	stres testi 2014	10.7%	13.3%	2.60
10-letne državne obveznice *	stres testi 2013	7.0%	8.5%	1.43
	stres testi 2014	5.2%	6.5%	1.30
Cene stanovanjskih nepremičnin	stres testi 2013	-15.6%	-27.4%	-11.84
	stres testi 2014	-6.9%	-21.0%	-14.17
Cene delnic	stres testi 2013			-24.1%
	stres testi 2014			-37.2%
Euribor **	stres testi 2013	0.2	1.7	1.43
	stres testi 2014			0.80

* Podatki za zadnje leto scenarija

** Sprememba v odstotnih točkah

Vir: Evropska komisija, ECB, ESRB

Osnovni scenarij za letošnje EBA/SSM stresne teste, čigar osnova je 2014 zimska napoved Evropske komisije, je zaradi izboljšanja razmer v makroekonomskem okolju za vse države, tudi Slovenijo, ugodnejši kot je bil osnovni scenarij v lanskih stresnih testih za slovenske banke - tako v primeru napovedi gibanj BDP, kot tudi stopnje brezposelnosti in zahtevanem donosu na državne vrednostne papirje (kar je posledica upada donosa po izvedeni dokapitalizaciji bank). Predvideni makroekonomski šoki, ki služijo napovedi neugodnega scenarija so večinoma primerljivi s šoki, ki so bili podlaga za stresne teste v letu 2013. V neugodnem scenariju je v primerjavi z osnovnim scenarijem kumulativna triletna rast BDP nižja za 5,7 odstotne točke, lani za 5,4 odstotne točke. Učinek šoka na brezposelnost in na donose na državne vrednostne papirje je na enaki ravni kot v lanskem neugodnem scenariju.

So pa ostrejši šoki predvideni za cene stanovanjskih nepremičnin in cene delnic. Razlika med neugodnim in osnovnim scenarijem znaša pri cenah nepremičnin 14,2 odstotne točke, lani 11,8 odstotne točke. Cene delnic so v neugodnem scenariju v primerjavi z osnovnim kumulativno nižje za 37,2%, lani za 24,1%.

Zaradi ugodnejšega osnovnega scenarija je ob sicer primerljivih šokih neugodni scenarij načeloma blažji od neugodnega scenarija v okviru stres testov v letu 2013.

Tabela 2: Natančnejša primerjava osnovnega in neugodnega scenarija ter primerjava šokov

	Bazno leto	Primerjava scenarijev											
		Osnovni scenarij			Neugodni scenarij			Šok/razlika			Osn.	Neug.	Šok
	2012	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	kum.	kum.	kum. v
	2013	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016			odst.t.
BDP (realni) (sprememba v %)													
stres testi 2013	-2.5	-2.7	-1.5	0.1	-3.1	-3.8	-2.9	-0.4	-2.3	-3.0	-4.1	-9.5	-5.4
stres testi 2014	-1.1	-0.1	1.3	1.2	-1.8	-1.3	-0.2	-1.7	-2.7	-1.4	2.4	-3.3	-5.7
HICP (sprememba v %)													0.0
stres testi 2013	2.8	1.9	1.4	1.5	1.8	1.5	1.9	-0.1	0.1	0.4	4.9	5.3	0.4
stres testi 2014	1.9	0.8	1.3	1.6	0.5	0.0	0.3	-0.3	-1.2	-1.4	3.7	0.8	-2.9
Stopnja brezposelnosti (stanje v %)													
stres testi 2013	8.9	11.3	11.5	11.5	11.4	12.6	14.0	0.1	1.1	2.5	2.6	5.1	2.5
stres testi 2014	10.1	10.8	10.7	10.7	11.2	12.3	13.3	0.4	1.6	2.6	0.6	3.2	2.6
Zahtevane donosnosti na 10-letne državne obveznice (stanje v %)													
stres testi 2013	5.8	6.0	6.8	7.0	6.4	8.2	8.5	0.4	1.4	1.4	1.2	2.6	1.4
stres testi 2014	5.8	4.8	5.3	5.2	6.5	6.4	6.5	1.8	1.3	1.3	-0.6	0.7	1.3
Cene stanovanjskih nepremičnin (sprememba v %)													
stres testi 2013		-9.6	-4.3	-2.4	-11.0	-12.2	-7.1	-1.4	-7.9	-4.7	-15.6	-27.4	-11.8
stres testi 2014		-4.4	-2.3	-0.3	-8.8	-8.1	-5.8	-4.4	-5.8	-5.5	-6.9	-21.0	-14.2
Cene delnic (sprememba v %)													
stres testi 2013								-6.4	-18.0	-1.1			-24.1
stres testi 2014								-14.6	-12.0	-15.5			-37.2
Euribor (stanje v %)													
stres testi 2013	0.6	0.3	0.5	0.8	0.6	1.6	2.2	0.3	1.1	1.5	0.2	1.7	1.4
stres testi 2014	0.2												0.8

Priloga 57a

Vsebina	Nasprotna stranka	Datum podpisa pogodbe	Stroški BS
Bottom up stresni testi			**11.205.590,30 €**
Izvedba stresnih testov (od spodaj navzgor)	Oliver Wyman	16. 8. 2013	11.044.874,96 €
Podpora organizacijski ekipi	Oliver Wyman	11. 12.2013	23.533,74 €
Normalizacija rezultatov vrednotenja nepremičnin	Oliver Wyman	4. 9. 2013	137.181,60 €
Top down stresni testi			**1.047.491,50 €**
Izvedba stresnih testov (od zgoraj navzdol)	Roland Berger Strategy Consultants	23. 9. 2013	1.047.491,50 €
Pregled kakovosti sredstev			**7.944.591,85 €**
Izvedba pregleda kakovosti sredstev	Deloitte	14. 8. 2013	1.733.449,40 €
Izvedba pregleda kakovosti sredstev	Ernst & Young	9. 8. 2013	6.211.142,45 €
Vrednotenje nepremičnin			**1.029.196,69 €**
Koordinacija cenilcev nepremičnin	Deloitte	18.10. 2013	520.344,01 €
Vrednotenje nepremičnin	CBRE Limited Colliers International d.o.o. Jones Lang LaSalle	3. 10. 2013	508.852,68 €
SKUPAJ			**21.226.870,34 €**

Stroški skrbnega pregleda bančnega sistema

Banka Slovenije je v sodelovanju z Ministrstvom za finance od avgusta do decembra 2013 izvedla skrbni pregled bančnega sistema. Skrbni pregled je vključeval izvedbo **pregleda kakovosti sredstev** *("Asset Quality Review – AQR")* ter izvedbo **stresnih testov** na podlagi pristopa od spodaj navzgor *("Bottom-up approoch")* in od zgoraj navzdol *("Top-down challenge")* s strani zunanjih izvajalcev. Projekt je bil izveden na osnovi Priporočila Sveta Evropske unije v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2013 (oznaka: COM (2013) 374 final) in mnenjem Sveta EU o slovenskem programu stabilnosti za obdobje 2012 – 2016, ki ga je 29. 5. 2013 izdala Evropska komisija.

V pregled je bilo na podlagi ocene kvalitete portfelja, tržnega deleža in kapitalske ustreznosti vključenih **10 bank** (Abanka Vipa, NKBM, NLB, Hypo Alpe-Adria-Bank, Banka Celje, Raiffeisen Bank, Gorenjska banka, UniCredit Banka Slovenija, Factor banka in Probanka), ki so predstavljale **70,8 %** bilančne vsote slovenskega bančnega sistema.

Skrbni pregled so opravili naslednji zunanji izvajalci: **Oliver Wyman** (*stresni testi po pristopu od spodaj navzgor*); **Roland Berger** (*stresni testi po pristopu od zgoraj navzdol*); **Ernest & Young in Deloitte** (*pregled kakovosti sredstev*), skupaj s podizvajalci (*cenilci nepremičnin*) **Jones Lang LaSalle Limited, CBRE Limited, Savills, Cushman & Wakefield in Colliers International d.o.o.**

Stroški Banke Slovenije

Banka Slovenije je za izvedbo projekta podpisala **pogodbe v skupni višini 21.226.870,34 EUR**. Svetovalno podjetje Oliver Wyman je pri projektu sodelovalo pet mesecev in je po pogodbi opravilo 2855 človek/dni, svetovalno podjetje Roland Berger pa v treh mesecih skupno 360 človek/dni. Pri izvedbi projekta so sodelovali tudi strokovnjaki Deloitta (104) in 132 strokovnjakov Ernst & Younga.

Priloga 58

EUROPEAN
COMMISSION

Brussels, 26.2.2015
SWD(2015) 43 final

COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT

Country Report Slovenia 2015

{COM(2015) 85 final}

This document is a European Commission staff working document . It does not constitute the official position of the Commission, nor does it prejudge any such position.

CONTENTS

Executive summary 1

1. Scene setter: economic situation and outlook 5

2. Imbalances, Risks, and Adjustment 14

2.1. Interplay of banking sector and corporate sector restructuring 15

2.2. Efficiency and costs of State Owned s and State Controlled Enterprises, and their impact on investment and business environment 29

2.3. Competitiveness, investment ond the role of FDI 45

3. Other structural issues 58

3.1. Fiscal policy and taxation 59

3.2. Labour market, education and social policies 65

3.3. Business environment and Research & Development 71

3.4. Transportation, energy and environment 77

3.5. Public administration and civil justice 79

AA. Overview Table 82

AB. Standard Tables 91

LIST OF TABLES

1.1. Key economic, financial and social indicators - Slovenia 9

1.2. MIP scoreboard indicators - Slovenia 10

2.1.1. Overview of executed recapitalisation meosures and asset transfers to the BAMC 14

2.2.1. The network of state ownership and state control in Slovenia 26

2.2.2. Relative importance of State-owned enterprises/State-controlled enterprises (as % of total Non-financial companies) 27

2.2.3. Total fiscal implications of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises to the state and the economy 34
AB.1. Macroeconomic indicators 82
AB.2. Financial market indicators 83
AB.3. Taxation indicators 84
AB.4. Labour market indicators 85
AB.5. Social indicators 86
AB.6. Product market performance and policy indicators 87
AB.7. Green Growth 88

LIST OF GRAPHS

1.1. Real GDP growth and contributions 3
1.2. Export market share 4
1.3. Export performance 4
1.4. Current account 4
1.5. Drivers of the trade balance surplus, 2007-2014 4
1.6. Net international investment position 5
1.7. Private non-financial sector debt-to-equity ratios in the EU (%) 6
1.8. Deleveraging contribution dynamics, debt-to-GDP change 6
1.9. Non-financial companies - change in investment 2008-13, % of value added 7
1.10. HICP and consumer confidence 7
2.1.1. Household deposit of sector - total deposits by type of bank 14
2.1.2. Deposit rates (< 1 year) 16
2.1.3. Deposit rates (> 1 year) 16
2.1.4. Total assets and loans of the Slovenian banking system 17
2.1.5. Composition of banks' liabilities 17
2.1.6. Net interest margin by bank 17
2.1.7. Growth rate of interest income and expenses of the banking sector 17
2.1.8. Change in stock of domestic credit and contributions 18
2.1.9. Credit growth - Total loans 18
2.1.10. Short term interest rates (< 1 year) 19
2.1.11. Long term interest rates (>1 year) 19
2.1.12. Indebtedness of the corporate sector 19
2.1.13. Cash flow capacity and profitability of the corporate sector 20
2.1.14. Credit growth - corporate loans (incl. SME) 20
2.1.15. Credit growth - foreign loans 20
2.1.16. New lending vs. prolongation 21
2.1.17. NPLs by type of bank 21
2.1.18. NPL ratios by type of bank 21
2.1.19. Structure of NPLs by bank (Q3 2014) 22

2.1.20. Coverage ratios type of bank 22
2.2.1. Share of State-owned enterprises/State-controlled enterprises in sectoral value added (as % of total sectoral valued added), 2013 26
2.2.2. Employment, 2013 – public, private and State-owned enterprises/State-controlled enterprises 27
2.2.3. Book value of equity of State-owned enterprises/State-controlled enterprises in Europe (as % of GDP) 27
2.2.4. OECD indicators for product market regulation (2013) 28
2.2.5. Employment at State-owned enterprises/State-controlled enterprises in Europe (as % of total employment) 29
2.2.6. Leverage ratio of State-owned enterprises/State-controlled enterprises and all Non-financial companies (excl. energy and public utilities sectors) 29
2.2.7. Profitability (ROCE) of State-owned enterprises/State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (2004-2013 average) 30
2.2.8. Profitability (ROE) of State-owned enterprises/State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (2004-2013 average) 30
2.2.9. Leverage ratio of State-owned enterprises/State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (2013) 31
2.2.10. Total factor productivity of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (in %), 2004-2013 average 31
2.2.11. Profitability (ROE) of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises by sector in Slovenia and other CEE countries (aggregate), 2013 32
2.2.12. Costs per employee of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (2004-2013 average) 32
2.2.13. Debt leverage ratio of State-owned enterprises/State-controlled enterprises in Slovenia and other CEE countries (2013) 33
2.2.14. Labour productivity State-owned enterprises/ State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (in %), 2004-2013 average 33
2.2.15. Total government deficit and deficit increasing state interventions related to State-owned enterprises/State-controlled enterprises 34
2.2.16. Total government debt and debt increasing state interventions related to State-owned enterprises/State-controlled enterprises 35
2.2.17. Subsidies to all Non-financial companies relative to operating profit (EBITDA) and share of subsidies to State-owned enterprises/ State-controlled enterprises 35
2.2.18. Other fixed assets of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (as % of total assets), 2004-2013 average 36
2.2.19. Capital expenditure relative to operating profit (EBITDA) of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises and all Non-financial companies 36

2.3.1. Reel effective exchange rate deflated by ULCE and ULCM 39
2.3.2. REER (ULCE) and new sectoral REER in Slavenia 40
2.3.3. Sectoral REER aggregate in SI and V4 40
2.3.4. Nominal Unit Labour Cost 40
2.3.5. SI NULC in tradable and non-tradable sectors 41
2.3.6. Productivity per hour worked 41
2.3.7. Nominal compensation per employee 42
2.3.8. Geographical and sectoral composition of nominal rate of change of goods exports 43
2.3.9. Density distributions of exports (goods) by quality 43
2.3.10. Non-cost competitiveness vis-à-vis EU28 43
2.3.11. Investment in the private sector 44
2.3.12. Private investment and private consumption 44
2.3.13. Potential output and components 45
2.3.14. Non-Financial Corporations savings and investment 45
2.3.15. GFCF by type 46
2.3.16. Investment by institutional sectors 46
2.3.17. Non-residential investment and NFC debt 47
2.3.18. Inward FDI 47
2.3.19. FDI inflows 48
2.3.20. FDI inflaws in Slovenia, Visegrád 4, EU 48
2.3.21. FDI stock per sector in Slovenia, 2013 48
2.3.22. Sectaral composition of greenfield FDI in Slovenia, 2011-2013 48
2.3.23. FDI stock in tradable and non-tradable sectors 49
2.3.24. Origin of inward FDI, stocks in 2013 49
2.3.25. FDI stocks in Slovenia, Visegrád 4, and the EU 49
3.1.1. Gross debt % of GDP - DSA analysis 54
3.1.2. Gross debt % of GDP - institutional scenario 54
3.1.3. Decomposition of the population by age groups in Slovenia 55
3.1.4. Sustainability of the pension system in Slovenia 56
3.2.1. Employment in tradable and non-tradable sector 59
3.2.2. Long term unemployment as % of active population 59
3.2.3. Employment rate of vulnerable segments in Slovenia and the EU28 60
3.2.4. Cyclicality of temporary employment 61
3.2.5. % of low achievers on PISA tests in 2009 and 2012 in Slovenia 62
3.2.6. Public expenditure for formal education (in million EUR) 62
3.2.7. The likelihood of the old-age poverty rate 63
3.2.8. Social exclusion indicators 63
3.3.1. Components of administrative burden in Slovenia 65
3.3.2. Willingness of banks to provide the loans in the last six months 66
3.3.3. Level of intra-EU establishment 67
3.3.4. R&D investment 68
3.5.1. Institutional strengths and weaknesses in Slovenia 71

3.5.2. Government effectiveness 72
3.5.3. Diversion of public funds 73

LIST OF BOXES

1.1. Economic surveillance process 8
2.1.1. Measures taken by the Bank of Slovenia to improve corporate governance and risk management in banks 15
2.1.2. Structure of debtor companies liable for the NPLs 24
3.3.1. Overview and general assessment of absorption capacity for EU funds 68

EXECUTIVE SUMMARY

In 2014 the Slovenian economy grew strongly. After a cumulative decline of more than 9% between 2008 and 2013, real GDP is estimated to have grown by 2.6% in 2014. Growth has been predominately export-driven but domestic demand has also started to show signs of recovery. The recovery in investment expenditure has been driven mainly by construction financed through EU funds, while private sector investment remains under pressure. Growth is estimated to slow down to 1.8% in 2015, before increasing to 2.3% in 2016. The unemployment rate remains below the EU average, falling to 9.8% in 2014 and expected to decline further. Public debt is forecast to stand at 83% of GDP in 2015 and gradually increase in the medium term.

In March 2014, the Commission concluded that Slovenia continues to experience excessive macroeconomic imbalances. This Country Report assesses Slovenia's economy against the background of the Commission's Annual Growth Survey which recommends three main pillars for the EU's economic and social policy in 2015: investment, structural reforms, and fiscal responsibility. In line with the EU Investment Plan, it also explores ways to maximise the impact of public resources and unlock private investment. Finally, it assesses Slovenia in the light of the findings of the 2015 Alert Mechanism Report, in which he Commission found it useful to examine further the persistence of imbalances or their unwinding. The main findings of the In-Depth Review contained in this Country Report are:

- **The high level of non-performing loans and low credit demand from creditworthy firms may have implications on viability of the banking sector.** Although confidence in the banking sector has returned, credit growth remains negative and profitability and viability of the banks can be further enhanced. Non-performing loans to non-financial corporations are still high relative to pre-crisis levels. Continued weakness in the cash flow capacity of the firms constrains lending opportunities and presents further risks to the asset quality and profitability of the banking sector.

- **High debt, deleveraging pressures and the on-going restructuring in the corporate sector have negative implications on private investment and growth.** The corporate sector has been deleveraging since the peak in 2010 but remains undercapitalised, which affects the sector's investment capacity. Low investment has implications on productivity and competiveness of the companies, their ability to innovate and also erodes Slovenia's potential growth.

- **High involvement of the state and weak corporate governance distorts resource allocation, and hampers investment and growth.** The state is the largest employer, asset manager and corporate debtor in Slovenia. The state involvement in the economy had significant fiscal and economic implications for Slovenian economy since the onset of the crisis. State-owned entities have underperformed compared to their private-owned peers in terms of productivity and profitability both at national and peer country level.

- **External competitiveness and external sustainability have improved considerably and risks appear to have subsided.** Wage restraint since 2011 together with increased productivity and gains in non-cost competitiveness have helped to improve significantly Slovenia's external performance and position in terms of flows and stocks.

- **The large increase in public debt in recent years creates additional challenges.** A prolonged recession coupled with significant bank recapitalisations has resulted in a sharp rise in public debt. Slovenia has undertaken fiscal consolidation in recent years but the measures, particularly on the expenditure side, have been of a temporary nature and reforms of the fiscal framework have lagged. Furthermore, the ageing population creates pressures for the sustainability of the pension and long-term care systems.

- **The labour market reform addressed segmentation and introduced greater flexibility.** The labour market situation is showing signs of improvement but structural challenges persist as regards to long-term unemployment and the low employment rates of low-skilled and older workers.

- **An improved business environment will assist in attracting foreign direct investment.** The business environment is hindered by high government involvement and regulation, which poses obstacles to the inflow of investment. The latter would be important as a source of fresh equity and alternative funding, technology transfer and increased international trade integration.

- **There is a renewed commitment to fight corruption and increase the effectiveness of public administration and the judiciary.** The new government adopted a new two-year programme in January 2015, while the strategy for public administration is expected to be adopted in February 2015. The focus is now on prioritisation and implementation of the programme.

Overall, Slovenia has made some progress in addressing the 2014 country-specific recommendations. Policy measures to stabilise the banking sector have been completed. The Bank Asset Management Company is now fully operational. The restructuring of four major state-owned banks and the wind-down of two smaller domestic banks are on track. A corporate restructuring master plan and a centralised task force were established. A new corporate governance code for state-owned enterprises was adopted. The Slovenian Sovereign Holding, responsible for the management and divestment of state assets, is now fully operational. A draft asset management strategy is yet to be approved by the Parliament, and will be followed by the release of the divestment schedule for a number of well-targeted state assets. The privatisation programme is progressing, albeit with delays. The sales of the two largest assets are to be signed in April 2015.

The Country Report reveals the policy challenges stemming from the analysis of macro-economic imbalances, namely:

- **Reinforcing the long-term profitability and reducing non-performing loans in the corporate sector will further strengthen the health of the banking sector.** There is scope for further consolidation of the banking sector, which could be facilitated through the continuation of the privatisation process.

- **Further deleveraging of the corporate sector would help restore the conditions for a rebound of private investment.** The swift restructuring of the corporate sector through the application of existing tools, including the Bank Asset Management Company and the new insolvency legislation, will boost the recovery of cash-flows in the corporate sector. Attracting fresh equity investment from abroad can help reduce the high debt leverage and restore credit worthiness, an important prerequisite for resolving non-performing loans and improving banks' profitability.

- **Further disentangling the complex network of state-owned enterprises would help mitigate possible risks to public finances.** Slovenia could take advantage from the current positive market momentum to divest selected state-owned enterprises. This would assist in attracting foreign direct investment and improving the economic outlook. Sound management and enhanced corporate governance policies for state-owned assets can assist in averting risks of future state support.

- **The right fiscal framework coupled with comprehensive expenditure reviews can help to enhance the sustainability of public finances.** In particular, they would help shift the focus of budgetary execution from temporary measures and linear across-the-board cuts to targeted cuts and expenditure rationalisation, while assisting in generating efficiency savings. The comprehensive review of expenditure in the health sector can provide a useful blueprint for future reviews in other key policy areas such as education. While one-off spending reviews can have a major impact, the ultimate benefits are reaped when they become a regular part of the budget process.

- **Attracting foreign direct investment will be essential in ensuring a sustainable recovery.** The new Government has set an ambitious target of reaching the EU average stock of foreign direct investment by 2017. The forthcoming strategy could include a coherent set of both facilitation and promotion measures, including substantially reducing the administrative burden on both local and foreign companies.

1. SCENE SETTER: ECONOMIC SITUATION AND OUTLOOK

Growth performance

With a loss of more than 9% of GDP, between 2008 and 2013, Slovenia experienced one of the largest economic contractions among euro area countries. A foreign-financed credit boom facilitated by the euro adoption fuelled aggressive leveraging of the corporate sector and a construction bubble. After a sharp contraction in 2009, the economy rebounded in 2010 and 2011, but entered a second recession in 2012. While initially a large contraction in investment was the main driver of the downturn, consumption began to decline from 2012 onwards (Graph 1.1). Because of the missed pre-crisis opportunity to improve the resilience of the economy to shocks and its slow and insufficient response, Slovenia was more affected by the crisis than other member states.

Graph 1.1: **Real GDP growth and contributions**

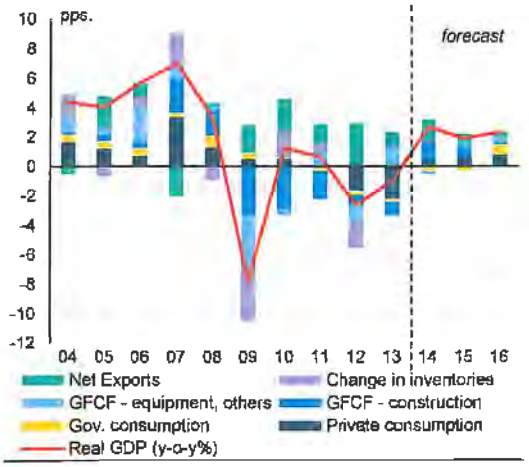

Source: Eurostat, European Commission.

In 2014, Slovenia began to re-emerge from the recession. The Commission 2015 winter forecast ("Commission Forecast" hereafter) projects real GDP to have grown by 2.6% in 2014 (Graph 1.1). Growth has been predominately export-driven but domestic demand has also started to show signs of recovery. Private consumption supported by improving sentiment and decreasing unemployment (9.8% in 2014) have contributed to this improvement. The recovery in investment expenditure has been driven mainly by construction co-financed through EU funds. While potential growth has begun to recover, it remains significantly below pre-crisis levels, with labour and capital accumulation providing no contribution in 2014(Graph 3.3.13).

Growth is expected to continue. In 2015, economic growth is forecast to decelerate to 1.8%, before picking up to 2.3% in 2016 (Graph 1.1). The deceleration in 2015 is expected to be driven by a slowdown in the growth of public investment. However, private investment in equipment and machinery is expected to pick up progressively and support growth going forward. The acceleration in 2016 is mainly attributable to an assumed resumption in growth of public consumption.

Trade performance, current account and NIIP

On the export side, Slovenia has regained export market shares since 2013. This trend strengthened in the first half of 2014 following the substantial market share losses suffered between 2008 and 2012 (Graph 1.2). Other indicators, such as the Commission's export performance indicator (1) offers a slightly more positive picture already as of 2010 (Graph 1.3). Despite a significant underperformance in 2009, export performance measured by this indicator evolved thereafter in line with the EA and outperformed it in 2011. Even though Slovenia lagged behind peers such as the catching up Visegrád member states Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia between 2009-2012, the gap was reduced significantly in 2013.

(1) The Commissio's export performance indicator measures the increase in the value of exports of goods and services relative to the increase of export-weighted imports of goods and services of 36 trading partners.

Graph 1.2: **Export market share**

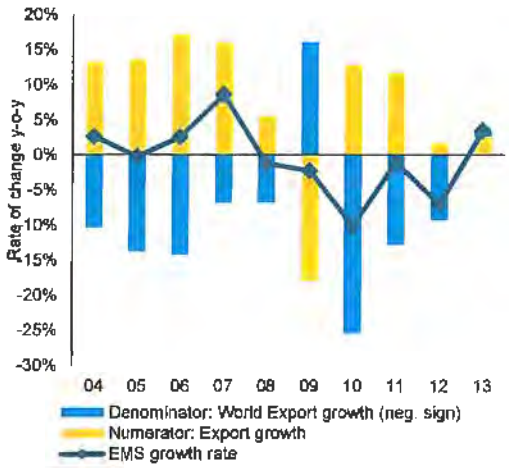

Source: Eurostat, WTO.

Graph 1.3: **Export performance**

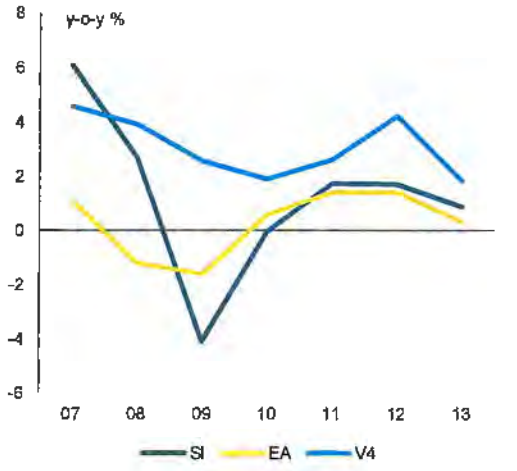

Visegrád 4 – export weighted average
Source: European Commission.

The current account surplus widened to 4.8% of GDP in 2013, mainly due to the increase in the trade balance (Graph 1.4). While services make up most of the trade surplus, the goods balance also turned positive in 2012 and is expected to have increased further in 2014. The rebound in exports has not yet been matched by a comparable recovery of imports, due to weak domestic demand, especially investment. Therefore, the change in the trade balance is predominantly driven by an increase in exports, rather than by a fall in imports (Graph 1.5). The income balance remains in deficit at average levels for a converging economy with a relatively high share of foreign capital. The balance of current transfers continues to play a marginal role in the current account balance.

Graph 1.4: **Current account**

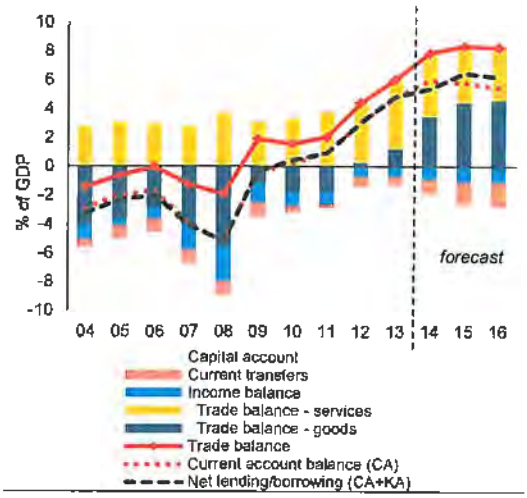

Source: European Commission.

Graph 1.5: **Drivers of the trade balance surplus, 2007-2014**

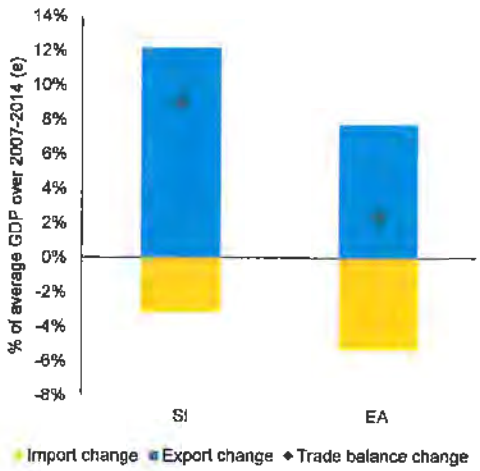

Change in trade flows, current prices, 2007-2014(e).
Source: AMECO.

After years of deterioration, net international investment position has started to improve (Graph 1.6). From a moderate negative level of -17.1% of GDP in 2006, the net international

investment position deteriorated rapidly during the crisis, reaching its lowest level of -45.8% of GDP in 2012. The adjustment of the current account on the back of a rise in net exports helped to revert the trend in 2013 and 2014. Driven by strong current account surpluses the NIIP is expected to continue to improve in 2015-2016. Two counteracting trends have led to a structural change of the net international investment position - the significant reduction of net foreign liabilities of monetary and financial institutions since the peak of the crisis (Section 3.1), and the increase of general government borrowing on the international markets to finance the high 2013 deficit ([2]). This is consequently reflected in the increasing share of government debt securities which now form the biggest component (-18.8% of GDP) of the net international investment position in relative terms. Foreign direct investment is on the other hand limited to only -15.9% of GDP. In view of the negative net international investment position, current account surpluses are required in order to improve Slovenia's external position. The current account is expected to stabilise at around 6% in 2015 before starting to decline slowly, due to an expected progressive reduction in the trade balance surplus in line with accelerating domestic demand. Nevertheless, an elevated current account surplus is expected to persist as long as deleveraging continues.

([2]) The general government deficit increased to 14.6% of GDP in 2013, of which 10.1% of GDP was related to bank recapitalisations.

Graph 1.6: **Net international investment position**

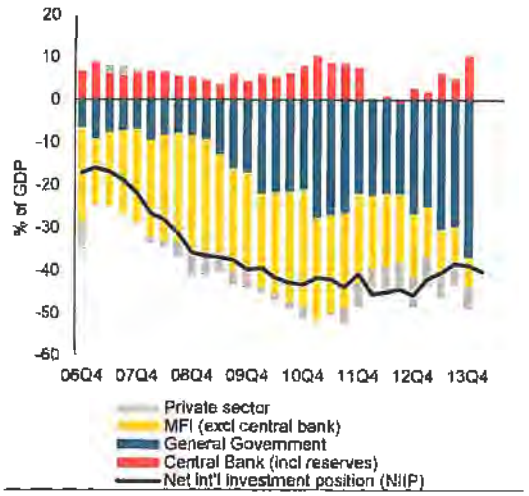

Source: European Commission.

Public sector debt has increased significantly from 22% of GDP in 2008 to 82% in 2014. While exceptional items, particularly bank recapitalisations, have significantly contributed to this increase, sustained primary deficits over the period have also attributed to the large increase in public debt. On a no-policy change basis, public sector debt is expected to steadily increase to 87% of GDP in the medium term (i.e. until 2025). Fiscal discipline is required to reduce the debt to GDP ratio (see Section 4.1).

Private sector deleveraging

Private sector indebtedness is among the lowest in the euro area, reflecting one of the lowest levels of household debt, but relatively high corporate debt. Despite doubling in the 2000s, private debt remained at a comparatively low level of 103.6% of GDP in 2013. However, there are substantial differences between the corporate and household sector. At 29.6% of GDP in 2013, Slovenia's households had the 2nd lowest level of indebtedness in the euro area. Conversely, the indebtedness of Slovenia's corporates is considerably higher, at 74% of GDP in 2013. While this is still close to the euro area average, the ratio of the corporate debt to equity is relatively high (Graph 1.7). Further analysis of firm level data is required as corporate debt in Slovenia is unevenly distributed across firms and is high when compared to their earnings and cash

flow capacity to repay (Section 3.1). Non-financial corporations began to deleverage actively ([3]) in 2010 and reduced their indebtedness relative to GDP by 13 pps. by 2013.

Graph 1.7: Private non-financial sector debt-to-equity ratios in the EU (%)

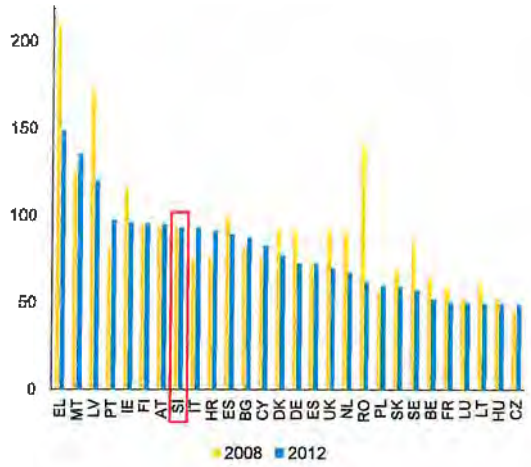

Source: Eurostat, European Commission.

Debt in the corporate sector remains high relative to firm's capacity to repay and is concentrated in a small number of large firms. About 100 firms with the largest excess debt ([4]) held 42% of the total excess debt in 2013 ([5]). The ratio of excess debt to net financial debt varies from sector to sector. Excess debt accounts for 92% of net financial debt in financial and insurance activities, and 78% in real estate activities (it is primarily unprofitable firms that contribute to the high figures), while manufacturing has one of the lowest figures at 26.2%. In addition, 90% of these over-indebted companies are focused on the domestic market and their capacity to repay the debt is thus dependent on a recovery in domestic demand ([6]).

Slovenia deleveraged actively resulting in negative credit flows but faced headwinds from contracting GDP until 2013. The change in the debt-to-GDP ratio can be split into four main drivers: net credit flows (loan repayments and lack of new lending), real GDP growth, inflation through the GDP deflator and other changes such as valuation changes (Graph 1.8). Since the peak of indebtedness in 2010, Slovenia's corporations deleveraged actively resulting in negative credit flows but contracting GDP exerted upward pressure on the ratio. In 2014 this has changed (real GDP is estimated to have increased by 2.6%) and Slovenia is again benefitting from this deleveraging channel. In addition, valuation changes and restructurings have also contributed positively to the corporate debt reduction. However, with inflation at historically low levels (0.4% in 2014 and forecast at -0.3% in 2015), the borrowers can no longer depend on inflation to reduce the real value of their debt.

Graph 1.8: Deleveraging contribution dynamics, debt-to-GDP change

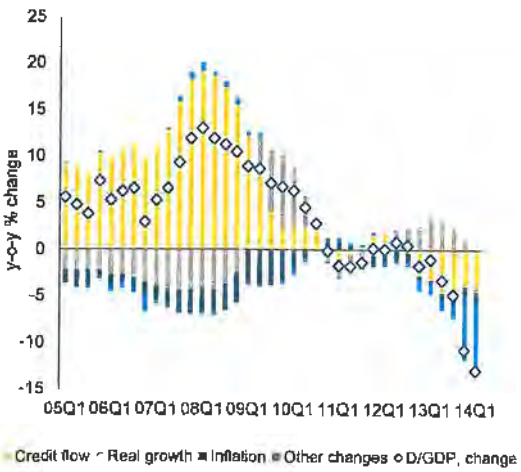

Source: Eurostat, European Commission.

Active deleveraging has had a negative impact on domestic demand. Investment has been particularly affected in Slovenia. While saving rate

([3]) The label "active deleveraging" is used when negative credit flows are the main driver of the reduction of debt/GDP ratios (because of its effect on the nominal size of the sectors' balance sheet). "Passive deleveraging" refers to the situation when nominal GDP growth drives or contributes to the debt-to-GDP reduction.

([4]) "Excess debt" is the debt of companies which are highly leveraged, i.e. have a leverage ratio exceeding 5 - a commonly accepted credit risk threshold.

([5]) Annex 1 of Bank of Slovenia's Stability of the Slovenian banking system report from December 2014 (https://www.bsi.si/en/publications.asp?MapaId=1357)

([6]) According to analysis of the Institute of Macroeconomic Analysis and Development of the Republic of Slovenia (IMAD).

of non-financial corporations remained largely unchanged, investment took the biggest hit in Slovenia compared to the euro area (Graph 1.9). Unless reversed, this trend will have negative consequences on productivity and economic growth in the medium and long term (more information on investment in section 3.3).

Deleveraging is expected to continue, albeit at a slower pace. Weak credit market conditions and the remaining high indebtedness of the corporate sector relative to earnings create pressure for further active deleveraging. This process is likely to be characterised by continued loan repayments and limited new lending activity. The Commission estimates ([7]) that the corporate sector will keep facing deleveraging pressures in the short term. However, deleveraging needs of the households appear limited and the household sector's balance sheet is expected to stop contracting in 2015. Going forward, expected GDP growth would contribute to reducing Slovenia's debt burden. This in turn would reduce the drag on aggregate demand and stress for asset markets.

Graph 1.9: Non-financial companies - change in investment 2008-13, % of value added

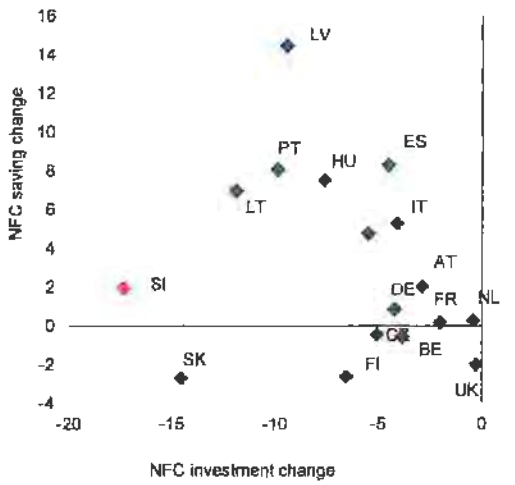

Source: Eurostat.

Employment and social conditions

The labour market showed signs of improvement in 2014. After 5 years of rising unemployment, the trend started to reverse. However, structural challenges remain. Long-term unemployment increased in 2014 making up over half of the total unemployed. Youth unemployment rate stabilised marginally below the EU average. The number of people at risk of poverty or social exclusion has risen consistently since 2009.

Inflation

Three different inflationary patterns are identified over the years in Slovenia. During the years preceding the financial crisis Slovenia experienced increasing inflation, which remained consistently above the euro area average and peaked at 6.5% in the first quarter of 2008. Between 2009 and 2012, core inflation remained at low levels and HICP developments were mainly attributable to changes in energy and unprocessed food prices. In the following period core inflation stabilised, but since the third quarter of 2013 it has gradually declined reflecting weaker domestic demand and declining import prices. In 2014, the steep fall in the oil price and declining food prices had a significant impact in driving headline inflation lower. Taking into account the improving consumer confidence and its lag with the headline inflation, the decreasing trend of HICP is expected to bottom out in the second quarter of 2015. Deflation of 0.3% is projected in 2015 before returning to a moderate inflation rate of 0.9% in 2016 as the economic recovery strengthens (Graph 1.10).

([7]) Quarterly report on the euro area, Volume 13 (2014) Issue 3.

Box 1.1: Economic surveillance process

The Commission's Annual Growth Survey, adopted in November 2014, started the 2015 European Semester, proposing that the EU pursue an integrated approach to economic policy built around three main pillars: boosting investment, accelerating structural reforms and pursuing responsible growth-friendly fiscal consolidation. The Annual Growth Survey also presented the process of streamlining the European Semester to increase the effectiveness of economic policy coordination at the EU level through greater accountability and by encouraging greater ownership by all actors.

In line with streamlining efforts this Country Report includes an In-Depth Review — as per Article 5 of Regulation no. 1176/2011 — to determine whether macroeconomic imbalances still exist, as announced in the Commission's Alert Mechanism Report published on November 2014.

Based on the 2014 IDR for Slovenia published in March 2014, the Commission concluded that Slovenia was experiencing excessive macroeconomic imbalances requiring decisive policy action, in particular the risk stemming from an economic structure characterised by weak corporate governance, high level of state involvement in the economy, losses in cost competitiveness, the corporate debt overhang, and the increase in government debt.

This Country Report includes an assessment of progress towards the implementation of the 2014 Country-Specific Recommendations adopted by the Council in July 2014. The Country-Specific Recommendations for Slovenia concerned fiscal policy and long-term fiscal stability (including pension reform and long-term care); effective tailor-made active labour-market policy measures, skills mismatches, wages and labour market segmentation; restructuring of the banking and corporate sectors, including Slovenian Sovereign Holding; privatisation; selected aspects of the business environment; and fighting corruption.

Graph 1.10: **HICP and consumer confidence**

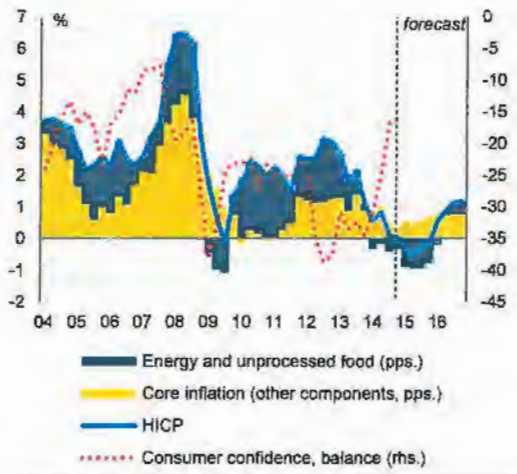

Source: EUROSTAT, European Commission.

Table 1.1: **Key economic, financial and social indicators - Slovenia**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Forecast 2014	Forecast 2015	Forecast 2016
Real GDP (yoy)	3.30	-7.80	1.22	0.61	-2.64	-1.00	2.62	1.84	2.29
Private consumption (yoy)	2.39	0.90	0.95	-0.14	-2.97	-3.87	0.64	1.10	1.44
Public consumption (yoy)	4.93	2.41	0.14	-1.33	-1.48	-1.12	-1.80	-1.70	3.90
Gross fixed capital formation (yoy)	7.02	-22.01	-13.67	-4.61	-8.87	1.88	5.46	4.72	2.45
Exports of goods and services (yoy)	4.17	-16.59	10.12	7.02	0.30	2.64	5.79	4.19	5.27
Imports of goods and services (yoy)	3.85	-18.84	6.59	5.04	-3.92	1.39	4.18	3.76	5.43
Output gap	6.82	-3.05	-2.32	-1.67	-3.95	-4.63	-2.56	-1.42	-0.05
Contribution to GDP growth:									
Domestic demand (yoy)	4.09	-5.62	-2.78	-1.33	-3.75	-2.04	1.06	1.23	1.98
Inventories (yoy)	-0.96	-4.03	1.86	0.59	-1.79	0.07	0.10	0.00	0.00
Net exports (yoy)	0.17	1.85	2.14	1.35	2.90	0.98	1.46	0.62	0.32
Current account balance BoP (% of GDP)	-5.43	-0.61	-0.08	0.23	2.65	5.61	.	.	.
Trade balance (% of GDP), BoP	-1.86	1.90	1.36	1.27	4.09	6.97	.	.	.
Terms of trade of goods and services (yoy)	-1.27	3.51	-4.04	-1.43	1.00	0.99	0.87	-0.03	-0.29
Net international investment position (% of GDP)	-35.08	-38.92	-42.38	-40.23	-45.15	-38.19	.	.	.
Net external debt (% of GDP)	30.86*	37.19*	40.34*	36.99*	41.90*	35.29*	.		.
Gross external debt (% of GDP)	103.57	111.75	112.75	109.29	115.27	111.24	.	.	.
Export performance vs. advanced countries (5 years % change)	26.8*	16.7*	5.2*	1.8*	-12.0*	-10.6*	.	.	.
Export market share, goods and services (%)	0.19*	0.18	0.16	0.16	0.15	0.15	.	.	.
Savings rate of households (Net saving as percentage of net disposable income)	9.69	7.85	6.25	5.82	3.52	6.76	.	.	.
Private credit flow (consolidated, % of GDP)	15.60	2.90	2.00	0.50	-2.80	-4.10	.	.	.
Private sector debt, consolidated (% of GDP)	105.60	113.50	115.60	113.50	112.80	101.90	.	.	.
Deflated house price index (yoy)	1.50	-10.00	-1.40	1.00	-8.40	-6.10	.	.	.
Residential investment (% of GDP)	4.60	3.80	3.10	2.80	2.70	2.50	.	.	.
Total Financial Sector Liabilities, non-consolidated (yoy)	3.60	4.70	-2.50	-2.20	-3.40	-10.40	.	.	.
Tier 1 ratio (1)	8.72	8.86	8.26	8.82	9.07	12.95		.	
Overall solvency ratio (2)	11.67	11.68	11.32	11.84	11.41	13.67	.	.	.
Gross total doubtful and non-performing loans (% of total debt instruments and total loans and advances) (2)	.				.	.	.		.
Employment, persons (yoy)	2.39	-1.37	-1.89	-1.41	-0.52	-1.91	0.19	0.58	0.88
Unemployment rate	4.40	5.90	7.30	8.20	8.90	10.10	9.80	9.50	8.90
Long-term unemployment rate (% of active population)	1.90	1.80	3.20	3.60	4.30	5.20	.	.	.
Youth unemployment rate (% of active population in the same age group)	10.40	13.60	14.70	15.70	20.60	21.60	21.70	.	.
Activity rate (15-64 years)	71.80	71.80	71.50	70.30	70.40	70.50	.		.
Young people not in employment, education or training (% of total population)	6.50	7.50	7.10	7.10	9.30	9.20	.	.	.
People at-risk poverty or social exclusion (% total population)	18.50	17.10	18.30	19.30	19.60	20.40	.		.
At-risk poverty rate (% of total population)	12.30	11.30	12.70	13.60	13.50	14.50	.	.	.
Severe material deprivation rate (% of total population)	6.70	6.10	5.90	6.10	6.60	6.70	.	.	.
Persons living in households with very low work intensity (% of total population)	6.70	5.60	7.00	7.60	7.50	8.00	.	.	.
GDP deflator (yoy)	4.51	3.36	-1.06	1.17	0.31	1.40	0.38	0.17	0.99
Harmonised index of consumer prices (yoy)	5.53	0.86	2.10	2.08	2.81	1.92	0.37	-0.33	0.94
Nominal compensation per employee (yoy)	7.21	1.84	4.01	1.57	-1.20	1.86	0.84	1.52	2.09
Labour Productivity (real, person employed, yoy)	0.70	-6.10	3.50	2.30	-1.80	0.50	.		.
Unit labour costs (whole economy, yoy)	6.44	8.48	0.53	-0.69	0.64	1.37	-1.32	0.31	0.72
Real unit labour costs (yoy)	1.85	4.86	1.61	-1.84	0.33	-0.03	-1.69	0.14	-0.27
REER (ULC yoy)	2.48	5.76	-0.86	-0.93	-2.36	1.07	-2.27	-1.46	-0.26
REER (HICP, yoy)	1.24	1.52	-2.37	-0.94	-0.72	1.20	1.04	-0.32	-0.86
General government balance (% of GDP)	-1.83	-6.13	-5.67	-6.24	-3.75	-14.55	-5.35	2.92	-2.78
Structural budget balance (% of GDP)	.	.	-4.56	-4.46	-1.83	-1.87	-2.49	-2.25	-2.90
General government gross debt (% of GDP)	21.65	34.48	37.94	46.15	53.39	70.35	82.19	82.96	81.81

(1) domestic banking groups and stand-alone banks.

(2) domestic banking groups and stand alone banks, foreign (EU and non-EU) controlled subsidiaries and foreign (EU and non-EU) controlled branches.

(*) Indicates BPM5 and/or ESA95

Source: Eurostat, ECB, AMECO.

Table 1.2: **MIP scoreboard indicators - Slovenia**

			Thresholds	2008	2009	2010	2011	2012	2013
External Imbalances and Competitiveness	Current Account Balance as % of GDP	3 year average	-4%/6%	*-3.8*	*-3.4*	*-2.0*	-0.2	0.9	2.8
		p.m. level year	-	*-5.4*	-0.6	-0.1	0.2	2.6	5.6
	Net International Investment Position as % of GDP		-35%	-35.1	-38.9	-42.4	-40.2	-45.2	-38.2
	Real Effective Exchange Rate (42 IC - HICP deflator)	% change (3 years)	±5% & ±11%	2.1	5.2	1.2	-1.1	-4.5	-0.7
		p.m. : % y-o-y change	-	1.6	2.3	-2.6	-0.8	-1.2	1.3
	Export Market shares	% change (5 years)	-6%	*12.1*	*6.8*	*-3.7*	*-7.0*	*-20.4*	*-16.6*
		p.m.: % y-o-y change	-	*-1.3*	*-2.3*	-10.2	-1.2	-7.1	3.3
	Nominal ULC	% change (3 years)	9% & 12%	10.6	18.5	16.1	8.3	0.5	1.3
		p.m. : % y-o-y change	-	6.4	8.5	0.5	-0.7	0.6	1.4
Internal Imbalances	% y-o-y change in Deflated House Prices		6%	1.4	-10.3	-1.3	1.0	-8.1	-5.8
	Private Sector Credit Flow as % of GDP, consolidated		14%	15.5	2.9	1.9	0.4	-2.9	-4.0
	Private Sector Debt as % of GDP, consolidated		133%	105.6	113.5	115.6	113.4	112.9	101.9
	General Government Sector Debt as % of GDP		60%	21.6	34.5	37.9	46.2	53.4	70.4
	Unemployment Rate	3 year average	10%	5.1	5.1	5.9	7.1	8.1	9.1
		p.m.: level year	-	4.4	5.9	7.3	8.2	8.9	10.1
	% y-o-y Change in Total Financial Sector Liabilities		16.5%	6.6	7.7	-3.4	-1.3	-0.7	-10.5

Note: Figures highlighted are the ones falling outside the threshold established by EC Alert Mechanism Report. For REER and ULC, the first threshold concerns Euro Area Member States. (1) Figures in italic are according to the old standards (ESA95/BPM5). (2) Export market shares data: the total world export is based on the 5th edition of the Balance of Payments Manual (BPM5).

Source: European Commission, Eurostat and DG ECFIN (for the indicators on the REER).

2. IMBALANCES, RISKS, AND ADJUSTMENT

2.1. INTERPLAY OF BANKING SECTOR AND CORPORATE SECTOR RESTRUCTURING

Balance sheet contraction, rising non-performing loans, erosion of capital buffers and liquidity pressures affected the Slovenian banking system from the onset of the crisis. All Slovenian banks, large state-owned banks in particular, have suffered sizeable losses and have significantly shrunk their balance sheets since the beginning of the crisis in 2008. The first phase of deleveraging was triggered by the international financial crisis. Many Slovenian-specific elements such as the high debt leverage of the corporate sector, the significant involvement of the state in the economy and short-comings in risk management and corporate governance, were revealed and reinforced by the crisis, triggering a sharp increase in non-performing loans in banks. These credit quality trends, together with deteriorating collateral values, quickly eroded capital bases and market confidence.

State of play of banking and corporate restructuring

Following the extensive overhaul of the banking system in 2013 Slovenia has taken further policy action to stabilise the banking sector in 2014. On 12 December 2013 the Slovenian authorities announced their strategy for the restructuring of the financial sector based on the outcome of the Asset Quality Review and Stress Test. The Stress Test identified capital deficits of up to EUR 4.8 billion, EUR 3.2 billion of which was provided by the state in December 2013. These measures were reinforced by several further policy actions to stabilise the banking sector in 2014. The recapitalisation of Banka Celje with EUR 190 million together with a transfer of assets of EUR 412 million (gross value) in December have been the latest measures taken by the Slovenian authorities. Overall six banks have received capital amounting to EUR 3.6 billion (Table 2.1.1). Foreign banks that took part in the 2013 stress test exercise (UniCredit Bank, Raiffeisen Bank, Hypo Group Alpe Adria) have also substantially improved their capital positions mainly through reduction of risk-weighted assets and/or direct capital injections by their parent banks. Although the results of the ECB comprehensive assessment published in October 2014 identified a joint capital shortfall of EUR 65.3 million for both NKBM and NLB ([8]), the exercise found that the measures taken to improve structural profitability and the retained earnings of the banks in 2014 will cover the shortfalls identified for both banks. Bank of Slovenia has sought an appropriate follow-up of the shortcomings identified by the Asset Quality Review exercise of 2013 and has introduced two macro-prudential initiatives targeted at easing competition for deposits – (i) a cap on deposit interest rates introduced in 2012 and (ii) minimum requirements for the ratio of annual changes of the stocks of loans to non-bank deposits to slow the rapid decline in the loan-to-deposit ratio (Box 2.1.1).

The Bank Asset Management Company has set out its strategy and business plan and is now fully operational. The Bank Asset Management Company has so far received assets with a total gross value of approximately EUR 5.0 billion (net value of EUR 1.7 billion) from four state-owned banks (Nova Ljubljanska Banka - NLB, Nova Kreditna Banka Maribor - NKBM, Abanka and Banka Celje) and two smaller domestic banks in wind-down - Probanka and Factor Banka (Table 2.1.1). Approximately two thirds of the exposures are in default. The objective of the Bank Asset Management Company for these loans will be to acquire the collateral (mostly real estate but also some equity and company assets). The remaining approximately 100 cases in the portfolio of the Bank Asset Management Company are companies with potentially viable core activities, which could be maintained if they were subject to an appropriate financial and operational restructuring.

([8]) For more details, please consult information published on the ECB web page: https://www.ecb.europa.eu/ssm/assessment/html/index.en.html

Table 2.1.1: **Overview of executed recapitalisation measures and asset transfers to the BAMC**

	Capital increase (EURmillion)		Transfer of assets to BAMC (transfer /gross value, EURmillion)	
	2013	2014	2013	2014
Total	**3 188**	**433**	**1 012/ 3 301**	**690/ 1 671**
NLB	1 551		622/ 2 278	
NKBM	870		390/ 1 023	
Abanka	348	243		538/ 1 087
Banka Celje		190		113/ 412
Probanka	170			28/ 118
Factor Banka	259			11/ 54

Source: Bank of Slovenia, Commission services.

The restructuring of the highly leveraged corporate sector remains a key challenge for the banking sector and the Slovenian economy as a whole. The Ministry of Finance supported by the Bank of Slovenia has set up a comprehensive restructuring master plan. A task force has been established to monitor and coordinate the overall restructuring process, to facilitate the negotiation process between all stakeholders involved and to provide the necessary guidance and advice. The coordinating body of the task force is composed of representatives of the Ministry of Finance, the Bank of Slovenia, the Ministry of Economics, the Ministry of Justice and the Bank Asset Management Company and meets twice a month.

Credit and financial developments since mid-2013

The restored confidence in the Slovenian banking system has eased liquidity pressures. Confidence in the major state-owned banks has returned and there has been an inflow of retail funds since the beginning of 2014 (Graph 2.1.1). The market exit of Probanka and Factor Banka, two smaller banks that were competing intensively for deposits until September 2013, could have relieved the competition on deposits. Since mid-2013 deposit rates decreased by approximately, 150-200 basis points (Graph 2.1.2 and Graph 2.1.3). The closure of the gap in interest rates for deposits between state-owned and foreign-owned banks results from various factors, particularly the improved funding conditions of state-owned banks, the cap on deposit interest rates and the restoration of consumer confidence in state-owned banks.

Graph 2.1.1: **Household deposit of sector - total deposits by type of bank**

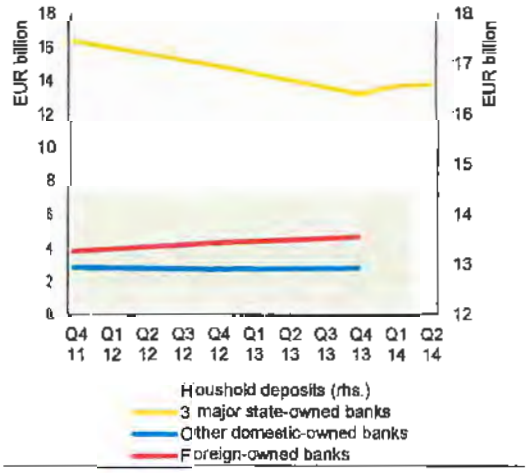

Source: Bank of Slovenia, Fitch.

Box 2.1.1: Measures taken by the Bank of Slovenia to improve corporate governance and risk management in banks

Following the conclusion of the asset quality review (AQR) and the stress test carried out in 2013, which revealed serious shortcomings in the banks' business processes and risk management practices, Bank of Slovenia asked all banks involved in the exercise to respond to the AQR findings that affected them. Three banks that benefited from state aid were asked to submit an action plan by the end of March 2014 to address the deficiencies identified in the AQR and to implement their plan before the end of 2014.

Implementation of these action plans is being assessed by Bank of Slovenia in cooperation with the single supervisory mechanism (SSM). The banks have improved practices in many areas, especially underwriting standards and NPL work-out. Since December 2014, NPL and forbearance definitions are in line with EBA definitions in all banks. New and tighter corporate governance rules were introduced during 2014, in line with international standards. Further measures could be taken to address some shortcomings identified by the AQR in 2013 (e.g. on IT, data and quantitative aspects), but overall, risk management practices appear to have significantly improved during 2014

Bank of Slovenia has also introduced some additional regulations regarding banks' corporate governance, relating to the membership and functioning of banks' boards, strengthening the provisions on the management of credit, market and operational risks, on the internal control functions (i.e. internal audit, compliance and information security) and diligence of members of the management body, risk management and remuneration.

Bank of Slovenia has also taken steps to improve its own effectiveness on banking supervision and in the area of corporate governance. In 2012, Bank of Slovenia requested an IMF review of its supervisory practices. On the basis of IMF's recommendations, a detailed action plan was drawn up. In spring 2014, Bank of Slovenia carried out an internal reorganisation and again requested IMF technical assistance. Among other issues, this identified a lack of supervisory staff. A new central credit registry (CCR) for corporates and private persons is also being set up. This is expected to be operational from 2016 and will be connected to the other CCRs within the euro area to be used for micro- and macro-supervision and research purposes. During 2013 and 2014, with the instability in the banking sector and the AQR and stress test that followed, Bank of Slovenia's on-site supervision activity was stopped due to lack of resources. On-site supervision activities will be resumed in 2015. Following a bilateral agreement, the SSM will also support Bank of Slovenia in monitoring non-systemic banks, which will certainly contribute to carrying out supervisory activity with adequate resources, based on high international standards. It will be important to monitor closely how the banks implement the new regulatory guidance on corporate governance and risk management and how they have addressed the shortcomings identified in the two AQRs to make sure the events of the recent past are not repeated.

Policy measures taken in 2013 and 2014 have facilitated the deleveraging of banks' balance sheets. Since 2012, negative credit flows have led to a steady decline of the loan stock, in particular in the state-owned banks. The deleveraging process that is currently underway has contributed to this decline. However, there are several one–off factors that have also affected the stock on an aggregate level. The commencement of the orderly wind down of Factor Banka and Probanka and the additional significant amount of provisions required as a result of the 2013 asset quality review further contributed to the strong decline in 2013. The significant fall at the end of 2013 was driven by the transfers of non-performing loans from NLB and NKBM to the Bank Asset Management Company (Graph 2.1.4). The additional transfers to the Bank Asset Management Company from Abanka in October 2014 and Banka Celje in December 2014 further reduced the aggregate level across the system.

Graph 2.1.2: **Deposit rates (< 1 year)**

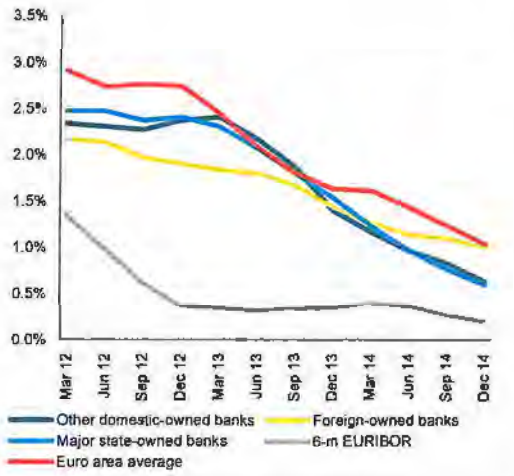

Source: Bank of Slovenia.

The improvement of the funding situation and the reduction of the loan books allowed banks to repay most of their ECB borrowing and a significant portion of their interbank debt (Graph 2.1.5). Slovenian banks participated in the September and December 2014 Targeted Longer Term Refinancing Operations for EUR 706 million (71% of potential volume).

Graph 2.1.3: **Deposit rates (> 1 year)**

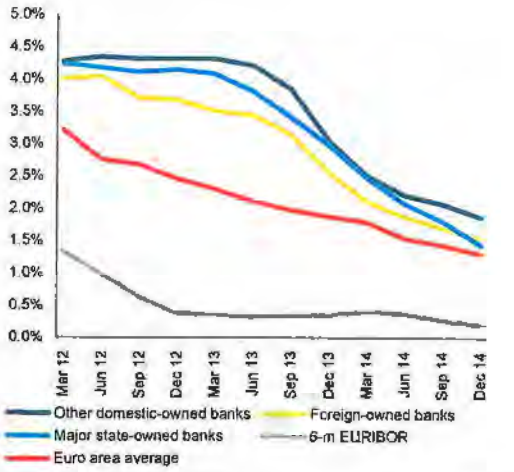

Source: Bank of Slovenia.

The funds helped the banks to continue the early repayment of the three-year Longer Term Refinancing Operations settled in 2011 and 2012, of which 90% have been repaid. NLB regained access to funding in the international capital markets in July 2014 supported by favourable market conditions ([9]).In view of the improved funding situation in the banking system the deleveraging pressure on domestic banks is expected to ease going forward. Foreign banks have also deleveraged although the size of their balance sheets have been reducing at a slower pace ([10]). Many foreign-owned banks (Raiffeisen Bank ([11]), Hypo Group Alpe Adria) have actively reduced their exposure to the Slovenian market and repaid part of the intra group lending to their parent institutions (see the significant increase of foreign loans in foreign banks in Graph 2.1.15). Although loan to deposit ratios of foreign-owned banks have decreased faster than in domestically-owned banks they are still higher due to the outstanding stocks of intra group funding.

([9]) NLB issued a EUR 300 million 3-year unsecured bond at a 3% yield on the Luxemburg market. Further bond offerings are envisaged in the near future.

([10]) There are few exceptions. Sperbank has increased its balance sheet from EUR 904 million in 2009 to EUR 1.5 billion in 2013.

([11]) Raiffeisen Bank International decided to exit the Slovenian market.

Graph 2.1.4: **Total assets and loans of the Slovenian banking system**

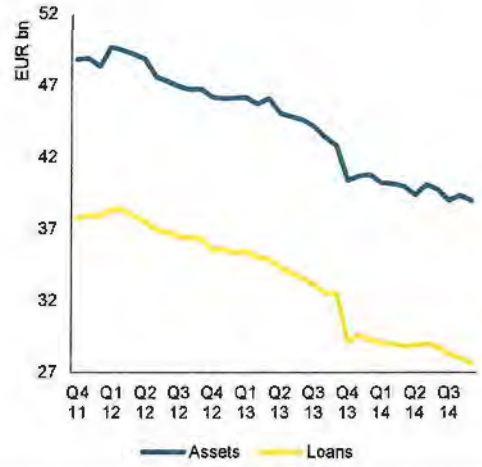

Source: Bank of Slovenia.

Graph 2.1.5: **Composition of banks' liabilities**

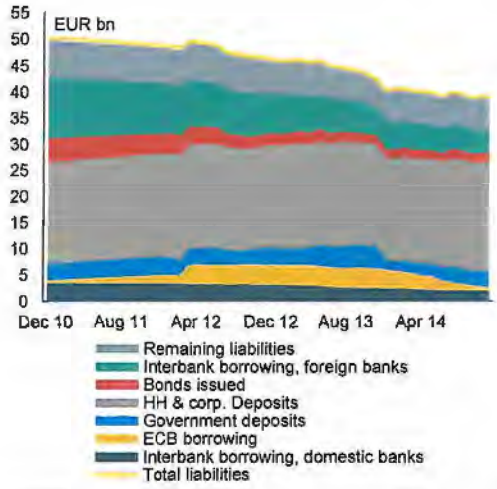

Source: Bank of Slovenia.

After the significant losses of the past three years, the banking sector has returned to profitability in 2014. Net interest margins and profitability have started to recover (Graph 2.1.6). The higher net interest margins are mainly driven by the sharp reduction of interest rates on non-banking deposits (Graph 2.1.7). The improved profitability can be attributed to the significantly lower level of impairments and provisions and the growth in net interest income. For NLB and NKBM some beneficial effects on interest income arise from the high yield (approximately 4%) on government and Bank Asset Management Company bonds the banks received in December 2013 in the context of recapitalisations and asset transfers. This source of revenue however is temporary as the bonds mature in 2015-2016. The government and Bank Asset Management Company bonds received by Abanka and Banka Celje in 2014 were issued at significantly lower yield in line with the market developments (approximately 1.5%).

Graph 2.1.6: **Net interest margin by bank**

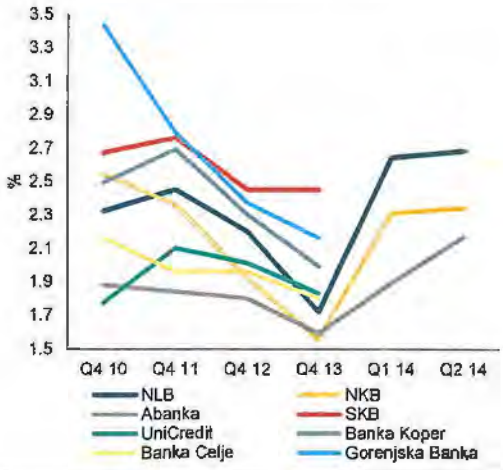

Source: Fitch.

Graph 2.1.7: **Growth rate of interest income and expenses of the banking sector**

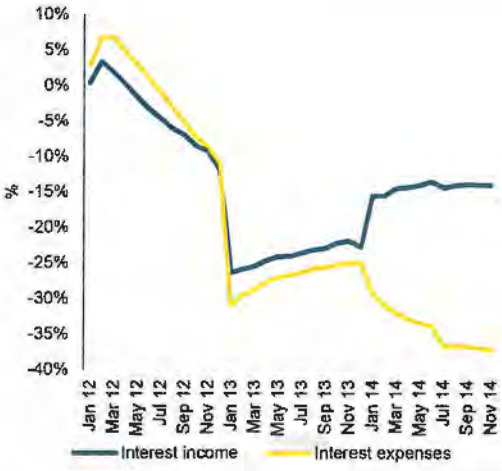

Source: Bank of Slovenia.

Remaining challenges

Lending to the real economy remains constrained. Credit growth in Slovenia continues to be negative (Graph 2.1.8), although a large part of that negative growth is due to the one-off transfer of non-performing loans to the BAMC. The negative credit growth is more pronounced for domestic-owned than for foreign-owned banks, partly due to the speed of deleveraging of domestic-owned banks but also due to differences in market behaviour and the banks' risk aversion (Graph 2.1.9). The negative trend in lending to non-financial corporates is closely linked to the low cash-flow capacity and high leverage of the Slovenian corporate sector, the remaining high level of corporate non-performing loans on banks' balance sheets and the on-going financial and operational restructuring in the corporate sector. The number of creditworthy corporates requesting loans in the domestic market is low and competition for these clients is intense. Most of the nationally recognized, well-established and financially sound companies have access to financing abroad at more competitive rates, as loan rates (especially short-term) in Slovenia generally remain above those of their regional peers (Graph 2.1.10 and 2.1.11), or are taking the opportunity to tap international and domestic capital markets ([12]). Consequently, competition between domestic banks has further increased and has started to exert pressure on corporate lending rates, which could adversely impact net interest margins and profitability of the banks going forward.

([12]) In 2014 some Slovenian corporates have managed to issue unsecured bonds in the amount of EUR 200-300 million in the domestic market at lower rates than those offered by the banks.

Graph 2.1.8: **Change in stock of domestic credit and contributions**

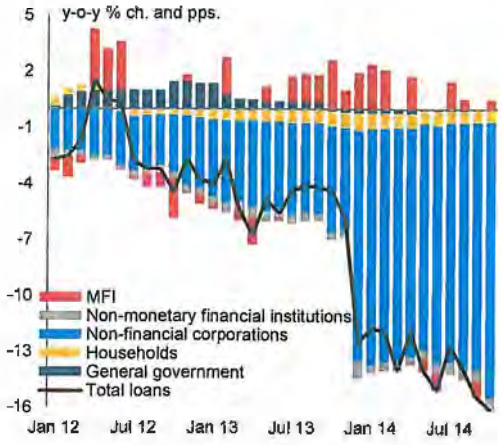

Source: Bank of Slovenia.

Graph 2.1.9: **Credit growth - Total loans**

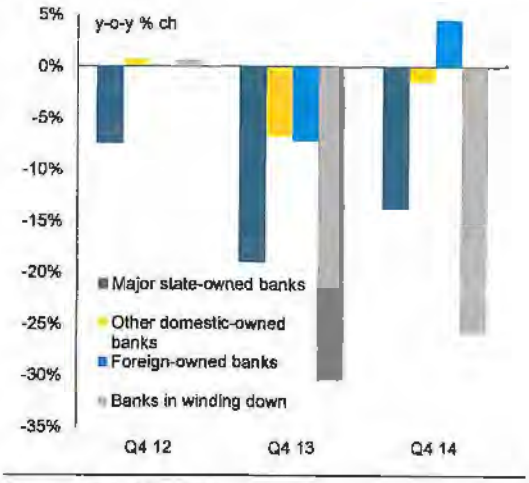

Source: Bank of Slovenia.

Graph 2.1.10: Short term interest rates (< 1 year)

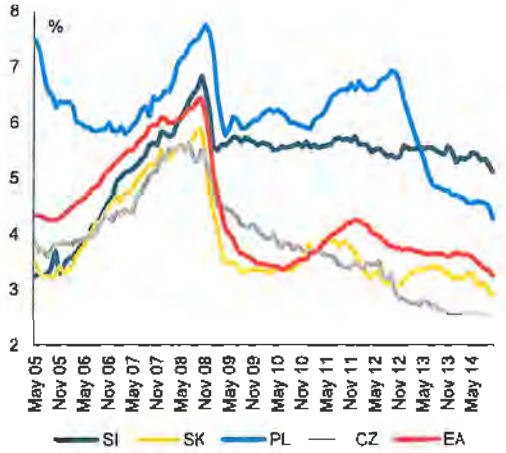

Source: ECB.

Graph 2.1.11: Long term interest rates (>1 year)

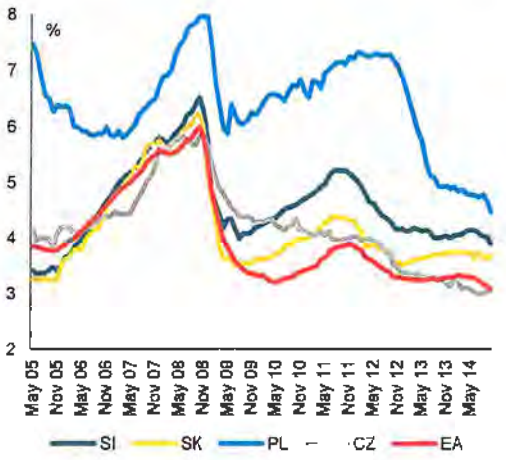

Source: ECB.

The high debt leverage of the corporate sector is adjusting, but profitability and creditworthiness of borrowers has not yet significantly improved. The leverage ratio ([13]) increased from a moderate multiple of 4.8 before the crisis (2007) to its peak of 6.7 in 2009 (Graph 2.1.12), ([14]) also mirrored by an increase in the debt to total assets ratio. Deleveraging started in 2010 and has been progressing since then, though in different stages, which has formed three different categories of debtors (Box 2.1.2). In 2010 - 2011, deleveraging was mainly driven by market exits (bankruptcies or firm takeovers). Since 2012 financial liabilities of ongoing businesses have been declining (by EUR 0.4 billion in 2012 and by further EUR 0.5 billion in 2013) ([15]). The reduction of financial liabilities in viable firms is expected to have accelerated further in 2014 based on most recent data. Nevertheless, profit margins have not improved since their collapse during the crisis. This can be seen both in terms of operational profitability (Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization - EBITDA margin ([16])), indicating that the capacity of the corporate sectors to generate cash flows and repay debt has not yet fully recovered. It is also evident from net profit margins, which remains squeezed due to high debt service costs (Graph 2.1.13).

Graph 2.1.12: Indebtedness of the corporate sector

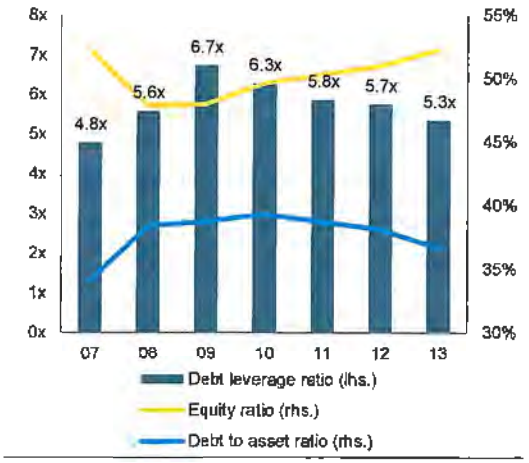

Source: AJPES, Commission services.

([13]) The debt leverage ratio represents the level of debt relative to the company's cash flow capacity. The debt leverage ratio is defined as the total financial debt net of cash and cash equivalents on balance sheet divided by the earnings before interest, tax, depreciation and amortisation. Companies are defined as "highly leveraged" if their leverage ratio exceeds 5 - a commonly accepted credit risk threshold.

([14]) Based on microeconomic data provided by Bank of Slovenia (see section 4 in the 2014 IDR).

([15]) According to analysis of the Institute of Macroeconomic Analysis and Development (IMAD) based on data provided by the Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services (AJPES).

([16]) EBITDA margin is defined as EBITDA divided by revenues. It is commonly used to indicate the ability of a company to service debt

Graph 2.1.13: **Cash flow capacity and profitability of the corporate sector**

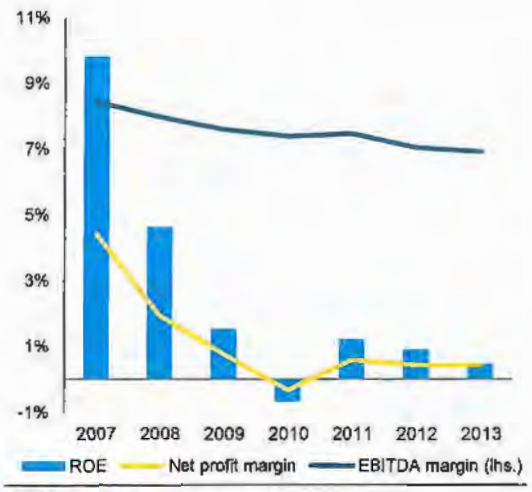

Source: AJPES, Commission services.

Graph 2.1.14: **Credit growth - corporate loans (incl. SME)**

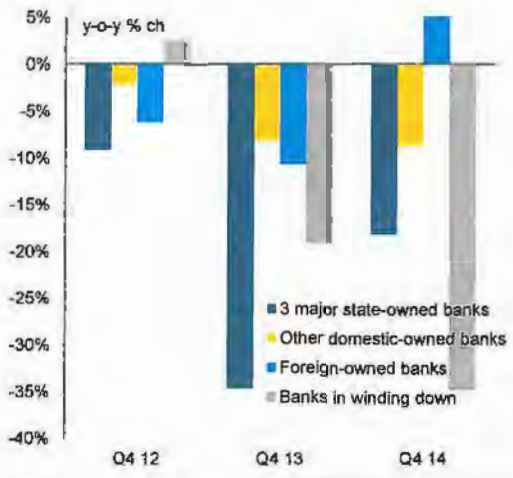

Source: Bank of Slovenia.

Graph 2.1.15: **Credit growth - foreign loans**

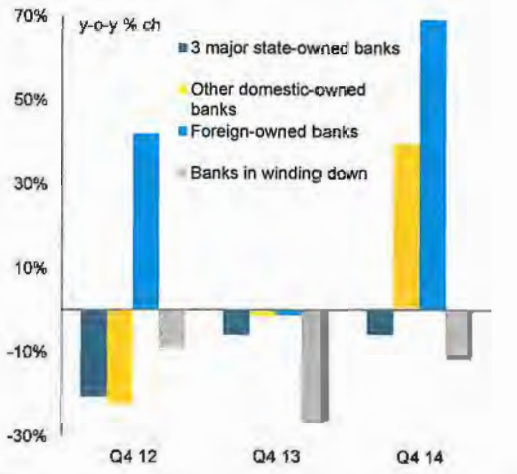

SID Banka not included
Source: Bank of Slovenia.

The 3 major state-owned banks are particularly affected by the increased competition and the lack of good-quality credit demand. While state-owned banks are bound by the commitments provided in the context of the state aid restructuring procedures (i.e. minimum return on equity on new loans, maximum cost income ratio), foreign-owned banks have more flexibility. As a consequence of the new risk management policy of state-owned banks, loans to clients rated below B can in practice only be provided if they are highly collateralised or secured with a guarantee (e.g. by another bank, a parent company, a subsidiary or the state). Various lending support schemes have been launched by SID Banka (the Slovenian development bank) to enhance lending to SMEs, but few companies appear to meet the criteria, so the funds remain largely undrawn (Section 4.3).

In state-owned banks, lending has focused on the roll-over of stocks related to restructnrings with new lending lower than in foreign-owned banks (Graph 2.1.16). One reason may be that the focus of the domestically owned banks is tbe on-going work-out of corporate non-performing loans which is resource intensive. A proportion of the "new lending" from foreign-owned banks is not targeted at the local economy but is linked to the reduction of the intra group lending from their parent institutions (Graph 2.1.15).

Graph 2.1.16: New lending vs. prolongation

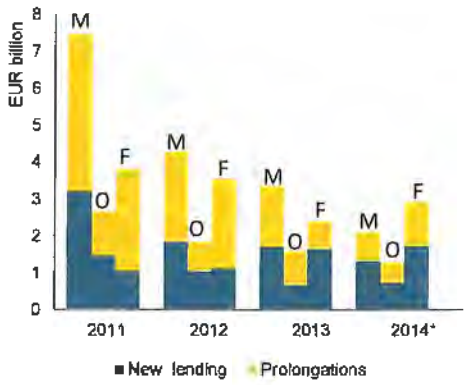

M – Major state-owned banks, O - Other domestic banks, F – foreign-owned banks
SID Banka is not included
Source: Bank of Slovenia.

The level of non-performing loans remains elevated compared to pre-crisis level, despite the transfers made by banks to the Bank Asset Management Company. In November 2014 the volume and level of NPLs in the banking system decreased to EUR 5.1 billion due to the transfer of non-performing loans to the BAMC and stands at a level of 13.1% ([17]). Nevertheless, the major state-owned banks have systematically higher non-performing loan ratios than foreign-owned banks although the former have benefitted from a transfer to the BAMC (Graph 2.1.18). The still high volume of non-performing loans in domestic banks (Graph 2.1.17) is the result of the selective and only partial transfer of non-performing loans to the BAMC, a still deteriorating quality of the domestic loan portfolio, the introduction of a stricter non-performing loan definition (to align with EBA guidance) and the poor asset quality in the foreign direct lending portfolios (which were not transferred to the Bank Asset Management Company). The increased restructuring efforts will materialise in the NPL levels with a time lag as key credit risk indicators will only adjust once operational restructuring is implemented and this takes time. In addition, restructured loans have to remain classified as non-performing loans for at least one year after the restructuring is concluded. System wide non-performing loans ratios are also affected by the contraction of new lending and the subsequent reduction of the loan stocks, particularly for banks that are winding down.

([17]) Based on data provided by Bank of Slovenia. The non-performing loan ratio used by Bank of Slovenia is not consistent with non-performing loan ratios reported by analysts which report significantly higher non-performing loan ratios for Slovenian banks.

Graph 2.1.17: NPLs by type of bank

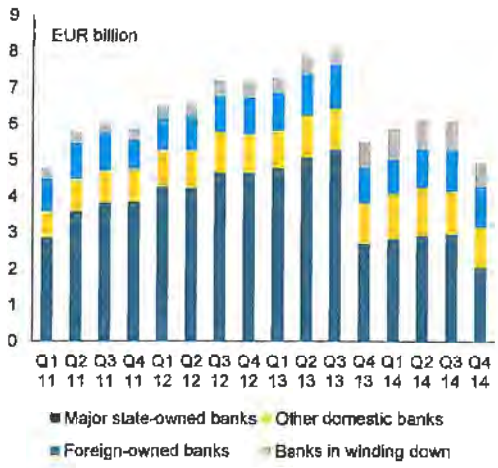

Q4 14 contains data until November 2014.
Source: Bank of Slovenia.

Graph 2.1.18: NPL ratios by type of bank

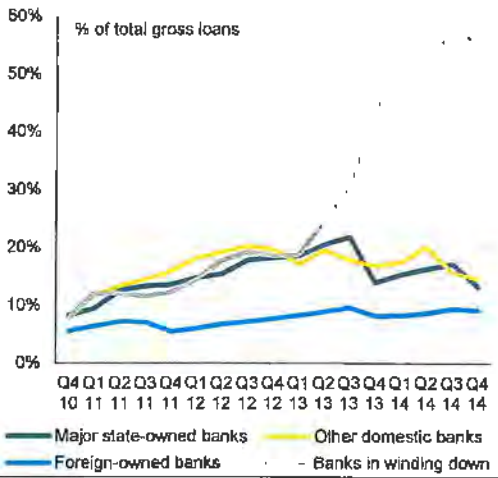

Q4 14 contains data until November 2014.
Source: Bank of Slovenia.

The majority of the non-performing loans are concentrated in the domestic corporate loan book. Only in the state-owned banks and in the banks in wind down the proportion of foreign corporate non-performing loans remains at levels

above 30% (Graph 2.1.19). Foreign non-performing loans were not transferred to the Bank Asset Management Company and constitute about 22% of the total remaining stock of non-performing loans in all banks. They mainly consist of lending to companies outside Slovenia (mostly ex-Yugoslav countries, Bulgaria, Romania) but also lending of subsidiaries of the domestic banks in ex-Yugoslav countries, Bulgaria and Romania. Foreign non-performing loans are diverse in terms of sector and size and are often based on bilateral agreements It is therefore resource intensive to find a systematic solution to restructuring these wide ranging exposures.

Coverage ratios close to 60% reinforce the capacity of banks to absorb some losses from tbeir non-performing loans portfolios. The relatively high coverage ratios ([18]) show that the remaining stocks of non-performing loans are better provisioned than in the past three years and therefore should pose less of an imminent risk to the solvency of the banks (Graph 2.1.20). The large state-owned banks report the highest coverage ratios, mainly due to supervisory actions taken by the Bank of Slovenia.

Graph 2.1.19: Structure of NPLs by bank (Q3 2014)

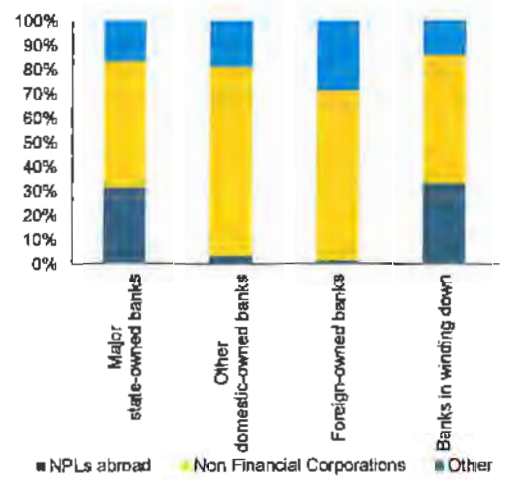

Source: Bank of Slovenia.

Swift restructuring and work out of the non-performing loans is crucial for enbancing long-term profitability and viability of tbe Slovenian banking system, boosting investment, strengthening domestic demand and supporting the economic recovery going forward. Enhanced cooperation amongst the different stakeholders, availability of working capital financing and fresh equity for the companies in restructuring are important recipes to facilitate and accelerate the work-out process. The Bank Asset Management Company and the bigger domestic banks follow a long-term value-based approach to restructuring. Smaller domestically owned banks which are in the process of winding-down (Factor and Probanka), as well as some of the foreign-owned banks which have started to reduce their exposure to the Slovenian market, have a shorter time horizon and seek a quick exit. This may present challenges when negotiating restructuring plans for companies.

The Bank Asset Management Company has no lending capacity and domestic banks are reluctant or unable to provide working capital to companies in restructuring as they are constrained by stricter lending and risk management policies. Alternative sources of financing like asset backed securities or corporate bonds could be further developed (Section 4.3). Fresh equity needs to be available to support the deleveraging of the companies. Debt-to-equity swaps driven by the Bank Asset Management Company will further increase the level of state ownership in the economy. Privately-based structured solutions, such as the establishment of special purpose vehicles, could provide an alternative solution. The role of the recently established corporate restructuring task-force is to monitor and coordinate the overall restructuring process and to provide the necessary guidance and provide solutions to the outstanding issues.

([18]) There are a couple of outliers, with Celje and SKB presenting a very high coverage ratio.

Graph 2.1.20: **Coverage ratios type of bank**

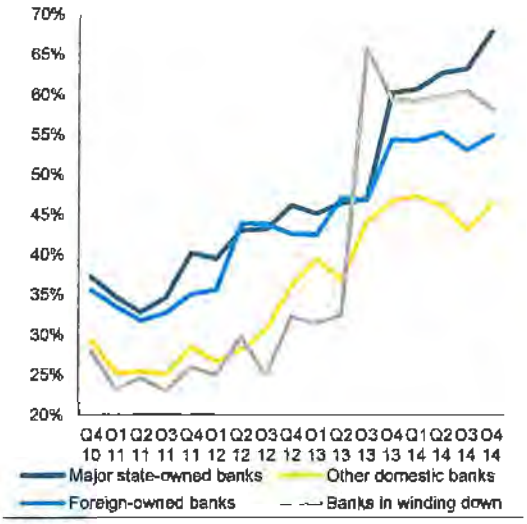

Q4 14 contains data until November 2014.
Source: Bank of Slovenia.

Reinforcing the long-term profitability and reducing non-performing loans in the corporate segment are key to further stabilise the banking sector. The ongoing restructuring and rationalisation of the major state-owned banks provides an opportunity to reduce the cost base in a sustainable manner. Furthermore, there could be scope to increase the non-interest income of banks. Macro-prudential measures introduced by the Bank of Slovenia (Box 2.1.1) are supposed to improve the quality of lending activity, though it is still too early to assess the impact of these measures. The swift restructuring of the corporate sector by making full use of all existing tools, such as the Bank Asset Management Company and the new insolvency legislation, could boost the recovery of the cash-flow capacity of the corporate sector, which is an important prerequisite for enhancing the profitability of banks.

Further consolidation and enhanced corporate governance of the banking sector could be facilitated through the continuation of the privatisation process. The share of state-owned and state controlled banks in Slovenia has been high and has increased even further after the crisis as a result of the banking sector restructuring. More than 60% of Slovenian banks' assets are in the hands of state-owned banks. As a result of weak corporate governance and interconnectedness with other state-owned and state-controlled enterprises, Slovenian state-owned banks suffered significant losses during the crisis and experienced systematically higher non-performing loan ratios compared to foreign-owned peers (Graph 2.1.18). The rehabilitation of the banking sector had important fiscal implications for Slovenia, amounting to more than EUR 5.7 billion from 2007 to date (Section 3.2). Majority of these state interventions were capital injections covering past losses with a direct negative impact on both public debt and deficit (approx. EUR 4 billion), while the remaining were linked to setting up the Bank Asset Management Company ([19]) (EUR 1.7 billion in equity and bonds). Although risk management in state-owned banks has been improving over the past year, the state does not have the same incentive structure, economies of scale and expertise (e.g. risk modelling, IT, data collection) that a large international group can offer to its subsidiaries. Slovenia has committed to reduce the share of state ownership in the banking sector. Continuous progress in this area would further help to halt the negative feedback loop between the sovereign and the banking system.

([19]) The Bank Asset Management Company is classified inside the general government sector as it is, according to Eurostat treatment, a 100 % government-owned entity with no autonomy of decision.

Box 3.1.2: Structure of debtor companies liable for the NPLs

Three main categories of debtor companies liable for NPLs can be identified:

The first category consists of construction and infrastructure companies, where bankruptcy rates have already peaked and most of the inefficient firms have exited the market. The majority of these exposures have been transferred to the BAMC and a large proportion of the losses have already been recognised by banks. The BAMC needs to enforce the collateral of these loans, realise any possible gains and complete the insolvency procedures. The recovery value obtained by the BAMC, and subsequently the state, will mainly depend on how efficiently the stakeholders and the courts manage the insolvency procedures.

The second category consists of highly leveraged financial holdings, management buy-out companies and other highly leveraged medium-to-large size Slovenian companies. The latter include a small number (up to 100) that have a high value and are economically important (2014 in-depth review: approximately 90 % of debt carry-over is concentrated in just a handful of companies), which are mostly reliant on domestic demand, with some state-owned or state-controlled exporters as an exception (e.g. Cimos, Elan). In several cases, these companies have used a relatively large amount of (or exclusively) debt financing to acquire stakes in various businesses and have placed this debt on the balance sheet of the acquired companies. The subsidiary businesses are mostly domestically focused and many of them might have viable core activities. Many of the exposures in this category (both holdings and large companies) have been transferred to the BAMC, though some remain with the banks as a result of not having qualified for transfer. The BAMC and the corporate restructuring task-force should focus on swift financial and operational restructuring of viable companies, which will be crucial for the recovery of investment and of domestic demand in Slovenia.

The third category includes NPLs of other large corporates and SMEs with sound core business activities but which, during the boom years, expanded their activities in non-core areas such as real estate or tourism. This category also includes suppliers to companies in the second category that have suffered from reduced orders. Some of the exposures in this category have been transferred to the BAMC, but most of them are still on the banks' balance sheets, either because they did not qualify for a transfer (e.g. exposures were too small or still performing) or they are with banks that have not (yet) transferred assets to the BAMC. Due to their size, the work-out of many of these companies has yet to begin, and needs to be a priority of the ongoing restructuring efforts. There is more to be done here than in the case of the large companies and holdings, and this will most likely continue to take up significant management resources of the banks.

2.2. EFFICIENCY AND COSTS OF STATE OWNED S AND STATE CONTROLLED ENTERPRISES, AND THEIR IMPACT ON INVESTMENT AND BUSINESS ENVIRONMENT

The state involvement in the economy remains elevated and it has incurred significant fiscal and economic implications for Slovenia since the onset of the crisis, amounting to over EUR 13 billion. The state is the largest employer, asset manager and corporate debtor in Slovenia. State-owned enterprises and state-controlled enterprises ([20]) employ one fifth of the employees working in non-financial companies, and hold approximately one third of the total corporate assets and the total outstanding corporate debt. In the period 2007 to 2013 state-owned enterprises/state-controlled enterprises have significantly underperformed compared to their privately owned peers in terms of productivity and profitability at both a national and peer country level. Negative spill-overs from the high state involvement in the economy and inefficient corporate governance in state-owned enterprises/state-controlled enterprises distort resource allocation, harm the business environment and hamper private investment and growth. As a result, the corporate sector remains undercapitalised and the resolution of non-performing loans is progressing slowly, which in turn delays the recovery in the banking sector. This section analyses the complex nexus of state-owned banks, insurance companies and non-financial companies and the impact on the Slovenian economy.

Importance of State-owned enterprises and State-controlled enterprises in the Slovenian economy

A **complex network of directly and indirectly state-owned or state controlled banks, non-financial companies, insurance companies and investment funds continues to weigh on the economy.** At the end of 2014, 642 State-owned enterprises/State-controlled enterprises were identified as linked to the state via a complex cross-ownership structure. State control is exercised in several ways. Most of these 642 companies (over 61% in terms of book value of assets), are directly controlled by the Republic of Slovenia, through a single entity – the Slovenian Sovereign Holding (SSH) ([21]), or quasi-directly through the municipalities or the various state management funds (KAD, PDP([22]), DSU ([23]), Modra Zavarovalnica). Another 32% are indirectly controlled through the Bank Asset Management Company, the banks, the insurance companies, and other financial companies (e.g. mutual), which are all fully and directly owned by the Republic of Slovenia. While the corporate restructuring is on-going,the state influence is likely to increase through debt-to-equity swaps in the banks and the Bank Asset Management Company. The remaining 6.5% of state-owned enterprises/state-controlled enterprises are controlled through other state-owned enterprises/state-controlled enterprises and their subsidiaries (2.2.1).

The state is the largest asset manager and corporate debt holder in Slovenia. Although state-owned enterprises/state-controlled enterprises represent only about 1% of the total number of companies in Slovenia, they are highly significant from an economic perspective ([24]) and are relatively bigger in size compared to their private owned peers (Table 2.2.2). State-owned enterprises/State-controlled enterprises account for one third of the assets, a quarter of the value added, over 40% of the equity value and one third of the financial debt obligations of non-financial companies. State-owned enterprises/State-controlled enterprises presence is particularly strong not only in transport, energy and public

([20]) State-owned enterprises are defined as companies in which the state has a majority ownership (50%+1). State-controlled enterprises are defined as companies in which the state has at least a controlling minority ownership of (25%+1). The cut-off date for the ownership structure is 31 December 2014

([21]) Before the establishment of the SSH in 2014, the direct ownerships of the Republic of Slovenia were managed under the umbrella of the Capital Assets Management Agency (AUKN). AUKN was established in the context of Slovenia's OECD accession in 2010. According to the legislation adopted in December 2012, AUKN was to be replaced by the Slovenian Sovereign Holding (SSH), with the aim of consolidating and managing all state assets under one structure, and allowing for the privatisation of some of these assets. However, the political context has delayed the process of setting up SSH, and AUKN as a management structure was temporarily replaced by the state fund SOD. SOD was finally transformed into SSH in June 2014 under a new framework.

([22]) PDP was gradually acquired by SSH from KAD in July 2014 and January 2015 and it will be merged into the SSH in the course of 2015.

([23]) All assets (including shares in different companies) owned by DSU were acquired by SSH in October 2014.

([24]) Level of importance of State-owned enterprises/State-controlled enterprises is defined according to sales, assets, equity, profit, loss, equity, financial debt, employees.

Table 2.2.1: **The network of state ownership and state control in Slovenia**

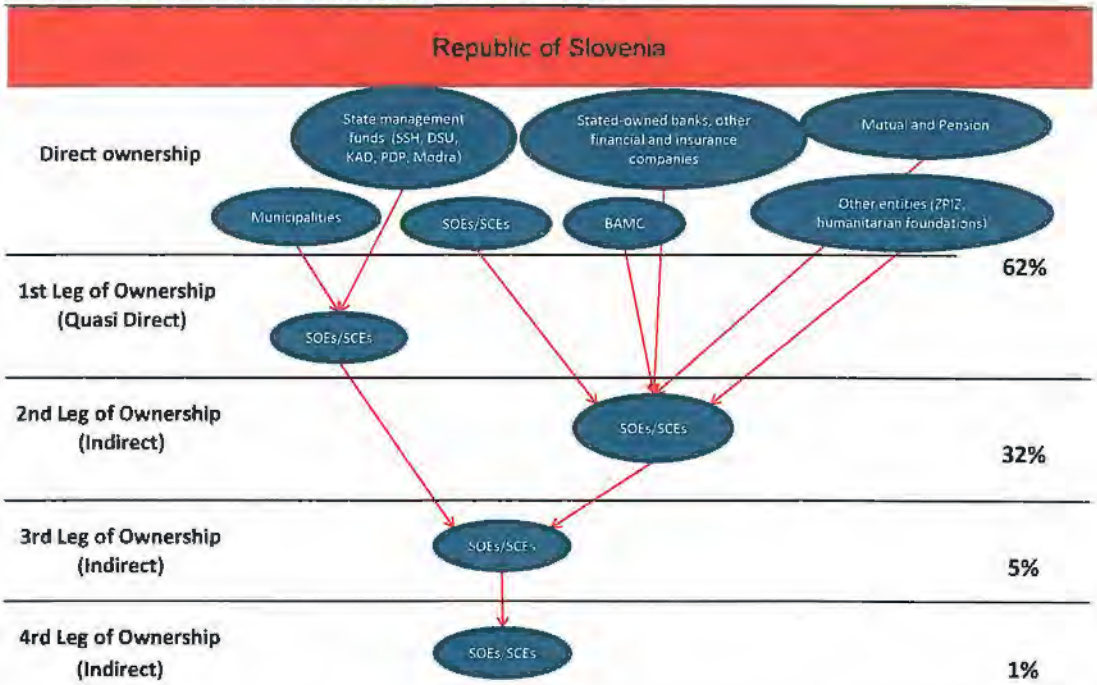

Source: Chamber of Commerce of Slovenia, Commission Services.

utilities, but also in other sectors where state involvement is less pronounced in peer countries ([25]) (Graph 2.2.1) such as consumer staples, chemical industry, manufacturing, tourism and leisure ([26]). The state is the largest corporate debt holder in Slovenia through its prevalent ownership of the banking system (direct owner of more than 60% of the banking assets ([27])). The state also manages 88% of the pension assets and 60% of all insurance liabilities. In various cases, the state is present as both an equity and debt holder. The conflict between the two mandates in particular in distressed companies requires coordination in order to minimise the risks and maximise the returns for the state.

([25]) Currently data is only available for Romania and Croatia.

([26]) In all graphs, sector definitions follow the NACE Rev. 2 classification, e.g. consumer staples - manufacturing of consumer staples (food, tobacco, textiles, wood and cork, paper, printing etc.); other manufacturing (jewellery, musical instruments, sports goods, games and toys, medical and dental instruments and supplies); other services (legal and accounting, management consultancy, architectural, engineering, scientific research and development); materials - manufacturing of materials (rubber and plastic products, non-metallic mineral products, basic metals); ICT - information and communication technologies; durables - manufacturing of durables (fabricated metal products, electrical equipment, machinery, motor vehicles, trailers, other transport equipment); chemicals and pharma – manufacturing of chemicals and pharma (coke and refined petroleum products, chemicals and chemical products, basic pharmaceutical products).

([27]) Including SID bank – the national development bank (owns 4% of total assets). Data as of end 2013.

Graph 2.2.1: **Share of State-owned enterprises/State-controlled enterprises in sectoral value added (as % of total sectoral valued added), 2013**

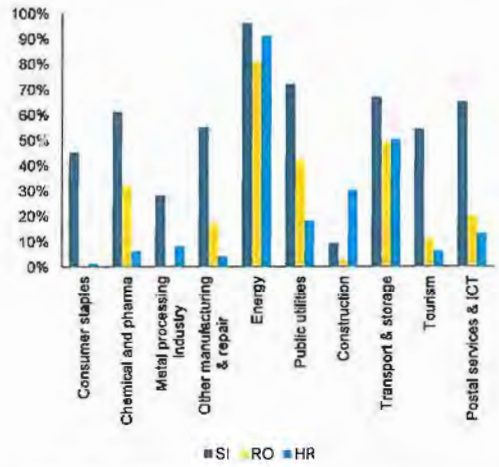

Source: Orbis database and Commission Services calculations.

One third of the workforce in Slovenia is employed by the state. state-owned enterprises/state-controlled enterprises employ one fifth (19%) of all the workers in non-financial companies (approximately 80 000), and roughly additional 15 000 employees in the financial sector. Together with the 160 000 employees in the public sector this amounts to 33% (approximately 255 000) of total employment in Slovenia (Graph 2.2.2).

Graph 2.2.2: **Employment, 2013 – public, private and State-owned enterprises/State-controlled enterprises**

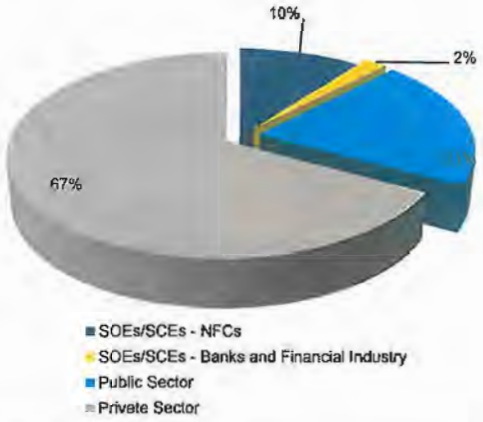

Notes: The employment data for State-owned enterprises/State-controlled enterprises includes the total number of employees in these companies without applying the proportion corresponding to the share of state ownership.
Source: National Statistical office of Slovenia, The Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services (AJPES), Commission Services calculations.

Table 2.2.2: **Relative importance of state-owned enterprises/state-controlled enterprises (as % of total non-financial companies)**

Sector Nb.	Name of the sector	Nb. of SOEs	Net sales	Assets	Employees	EBITDA	Net profit	Net loss	Equity	Financial debt	Leverage ratio
1	AGRICULTURE	0.7%	1.9%	1.9%	4.5%	1.2%	0.8%	1.4%	1.5%	1.9%	12,7x
2	MINING	8.5%	47.2%	49.2%	69.3%	n.a.	0.8%	88.5%	58.9%	37.1%	-20,8x
3	CONSUMER STAPLES	2.2%	25.8%	40.5%	27.6%	33.4%	7.3%	65.6%	36.7%	51.3%	9,8x
4	APPAREL & WOOD PRODUCTS	0.4%	1.9%	2.3%	4.3%	n.a.	0.5%	10.4%	1.9%	2.4%	-11,6x
5	PAPER PRODUCTS & PRINTING	0.7%	9.4%	6.3%	13.3%	2.8%	0.6%	22.5%	2.1%	8.8%	11,8x
6	CHEMICAL INDUSTRY	4.0%	39.7%	49.5%	41.9%	53.1%	50.9%	8.6%	58.8%	17.6%	0,4x
7	RUBBER AND NON-METALLIC PRODUCTS	0.6%	6.7%	4.1%	3.7%	5.9%	4.8%	1.4%	3.7%	3.3%	3,2x
8	METAL PROCESSING INDUSTRY	1.2%	22.8%	29.0%	18.5%	10.1%	1.3%	66.6%	21.0%	33.8%	14,2x
9	OTHER MANUFACTURING & REPAIR	1.1%	28.3%	25.8%	41.9%	11.7%	4.7%	59.4%	24.1%	27.5%	6,2x
10	ENERGY	8.4%	85.6%	89.8%	91.0%	91.3%	92.0%	39.8%	95.9%	77.2%	3,0x
11	PUBLIC UTILITIES: WATER SUPPLY, WASTE MGT.	28.7%	60.6%	59.4%	72.9%	66.0%	55.8%	38.9%	59.5%	41.4%	1,9x
12	CONSTRUCTION	0.3%	5.3%	3.9%	4.1%	5.7%	3.8%	12.6%	5.0%	3.3%	7,1x
13	RETAIL	0.2%	14.9%	13.8%	3.4%	11.9%	7.8%	5.7%	15.6%	14.7%	7,0x
14	TRANSPORT AND STORAGE	1.1%	34.7%	75.8%	37.5%	60.0%	36.6%	14.8%	74.5%	84.5%	9,1x
15	TOURISM	1.2%	33.3%	44.5%	32.4%	49.7%	21.7%	23.5%	56.2%	40.7%	7,7x
16	MEDIA	1.5%	15.0%	7.1%	15.9%	41.4%	7.0%	3.6%	9.2%	5.2%	2,4x
17	POSTAL SERVICES AND ICT	0.9%	35.5%	49.2%	44.8%	47.7%	29.6%	70.2%	57.8%	45.5%	2,1x
18	FINANCIAL AND INSURANCE ACTIVITIES	2.8%	35.6%	23.0%	15.7%	47.3%	18.9%	46.6%	22.2%	22.9%	-19,6x
19	REAL ESTATE	1.7%	11.2%	8.8%	17.8%	n.a.	4.6%	17.5%	20.3%	5.2%	-4,7x
20	PROFESSIONAL, SCIENTIFIC AND TECHNICAL ACTIVITIES	0.6%	5.2%	19.2%	6.9%	10.4%	8.0%	4.2%	21.5%	19.2%	15,2x
21	ADMINISTRATIVE AND SUPPORT SERVICE ACTIVITIES	0.6%	3.1%	8.4%	4.7%	7.8%	4.7%	0.0%	19.3%	3.6%	2,2x
22	PUBLIC ADMINISTRATION AND OTHER SERVICES	0.6%	6.2%	12.3%	7.4%	8.1%	3.0%	4.9%	13.2%	13.5%	7,4x
	TOTAL ECONOMY	0.9%	24.8%	34.2%	18.6%	32.2%	22.9%	28.8%	41.8%	32.1%	0,1x

Note: The table covers only 561 out of the total 642 companies as it excludes the banks, financial services, insurance and asset management companies (27); as well as companies in insolvency (27); newly established companies in 2014 (26) and one other company for which financial account were not available. The importance of state ownership in the banking sector is described in Section 3.1.
Source: The Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services (AJPES), Chamber of Commerce of Slovenia, Commission services .

Graph 2.2.3: **Book value of equity of State-owned enterprises/State-controlled enterprises in Europe (as % of GDP)**

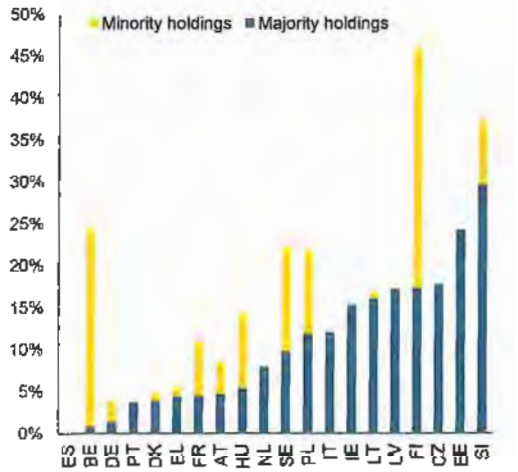

Source: 2012 OECD data on size and sectoral distribution of State-owned enterprises, Commission services calculations.

The state involvement in Slovenia is amongst the highest in Europe. The book value of equity of state-owned enterprises/state-controlled enterprises relative to GDP (Graph 2.2.3) is the highest in Europe if majority state-owned companies (over 50%) are taken into account and the second highest if minority stakes are also included (between 10% and 50%), while their share in terms of employment is the third highest in both cases (Graph 2.2.5). According to a set of OECD soft indicators ([28]), the extent to which the state owns, controls, or is involved in business in Slovenia (state control) is above the average in EU or in its Central and East European peers (Graph 2.2.5), particularly when it comes to government involvement in the network industries (equity shares in electricity, gas, rail, transport, air transport, postal services and telecommunications). Slovenia scores second worst in terms of involvement of the state in business operation (the extent and type of price controls and regulation) and the use of command and control regulation by the government (the extent to which government uses coercive as opposed to incentives based regulation in general and in specific sector, such as road freight, retail trade, air transport, railways, professional service). Moreover, free market principles such as price liberalisation and competitive decision-making based on incentives appear to be distorted as well relative to peers.

([28]) 2013 Indicators of Product Market Regulation comprised by OECD: http://www.oecd.org/economy/growth/indicatorsofproductmarketregulationhomepage.htm#Sources

Graph 2.2.4: **OECD indicators for product market regulation (2013)**

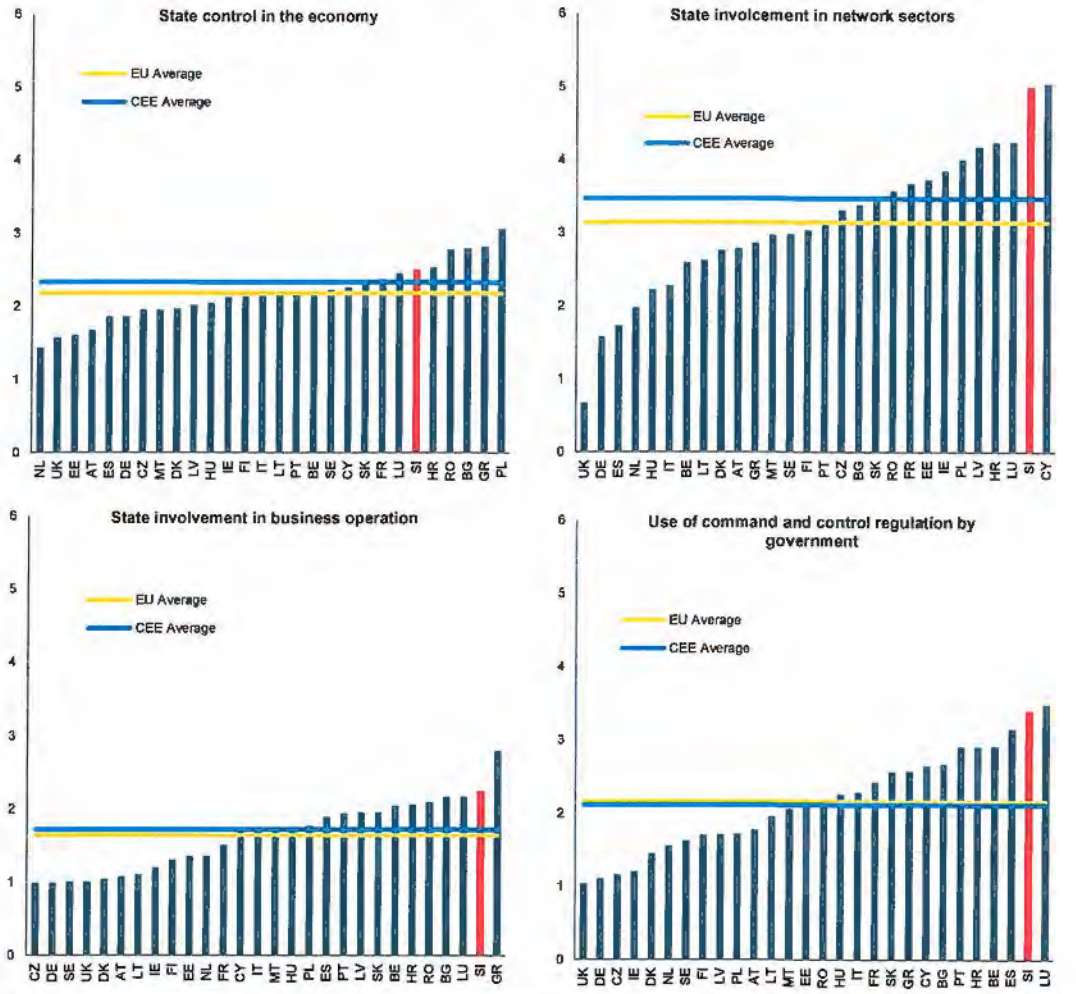

Source: 2013 Indicators of product market regulation comprised by OECD.
The graphs display different indicators (meaning described in the title of the graphs) on a scale from 0 – least restrictive state involvement/ control, to 6 - most restrictive state involvement/ control.

Graph 2.2.5: **Employment at State-owned enterprises/State-controlled enterprises in Europe (as % of total employment)**

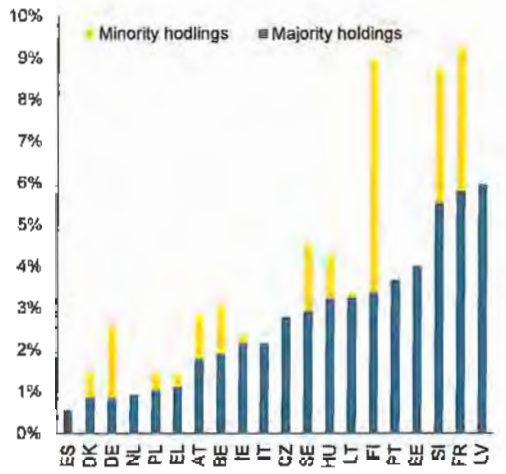

Source: 2012 OECD data on size and sectoral distribution of State-owned enterprises, Commission services calculations.

State-owned enterprises/State-controlled enterprises financial performance and productivity ([29])

State-owned enterprises/State-controlled enterprises in Slovenia continue to be highly leveraged and many of them remain at risk of default. The debt leverage of state-owned enterprises/state-controlled enterprises has been higher than the debt leverage of all corporates since the onset of the crisis (Graph 2.2.6). Based on aggregated data, the leverage ratio ([30]) of state-owned enterprises/state-controlled enterprises stood at 7.2 in 2013 ([31]), above the 6.1 average for all corporates. More significant differences in the debt leverage of state-owned enterprises/state-controlled enterprises emerge on sector level. In 14 sectors out of 22 state-owned enterprises/state-controlled enterprises are highly leveraged (Table 2.2.2). Particularly exposed are companies in the mining, apparel & wood production, real estate and financial services sectors ([32]), as their operating profit ([33]) has been negative for a prolonged period and hence they are at risk of default.

Graph 2.2.6: **Leverage ratio of State-owned enterprises/State-controlled enterprises and all Non-financial companies (excl. energy and public utilities sectors)**

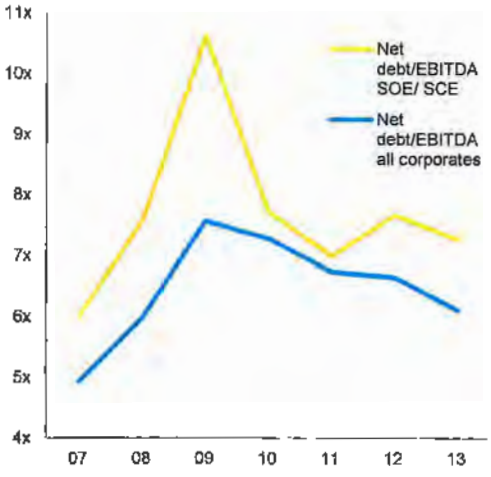

Source: The Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services (AJPES), Chamber of Commerce of Slovenia calculations.

Based on aggregated industry data ([34]), in 2013 state-owned enterprises/state-controlled enterprises generated net losses in certain sectors. On average state-owned enterprises/state-

([29]) The financial performance of the non-financial sector is analysed separately from the banking and financial sector as their performance indicators and are examined separately in Section 3.1. Comparison of financial performance (profitability and indebtedness) with national and regional peers is based on a simple regression, controlled for year, industry and type of ownership (State-owned enterprises/State-controlled enterprises, private domestic and private foreign). Financial performance and productivity of the energy, transport and utilities sector is only analysed relative to regional peers as these sectors are natural monopolies and are dominated by State-owned enterprises/ State-controlled enterprises in Slovenia and in other countries. Therefore, comparison with foreign and privately owned national peers is not relevant.

([30]) The (debt) leverage ratio represents the level of debt relative to the company's cash flow capacity. The leverage ratio is defined as the total financial debt net of cash and cash equivalents on balance sheet divided by the earnings before interest, tax, depreciation and amortisation (EBITDA).

([31]) Excluding the energy and the public utilities sectors, which are natural monopolies and dominated by State-owned enterprises/State-controlled enterprises and therefore are less sensitive to the economic downturn than other sectors.

([32]) Please note that the financial services sector does not include banks and insurance companies but only other financial services such as investment funds and leasing companies. This category also includes most of the financial holdings, which are specific to the Slovenian economy - funds that invested in companies using high debt and relatively low proportion of own equity.

([33]) The operating profit, which is represented by the earnings before interest, tax, depreciation and amortisation (EBITDA) on the profit and loss account, is common proxy for the cash flow capacity of the company.

([34]) This refers to aggregated financial data of SOE and State-controlled enterprises by sector from AJPES accounts and should not be confused with sector/industry accounts form the national accounts data.

controlled enterprises posted weaker financial results mainly due to the higher net financial losses resulting from impairments of their non-core assets (e.g. stakes in non-core subsidiaries). Gross losses were concentrated in the financial services and the metal processing industries and accounted for 64% of the total losses generated by state-owned enterprises/state-controlled enterprises. Gross profits were mainly generated by the energy, chemical industry, and transport & storage industries (70% of total profits of state-owned enterprises/State-controlled enterprises).

Graph 2.2.7: **Profitability (ROCE) of State-owned enterprises/State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (2004-2013 average)**

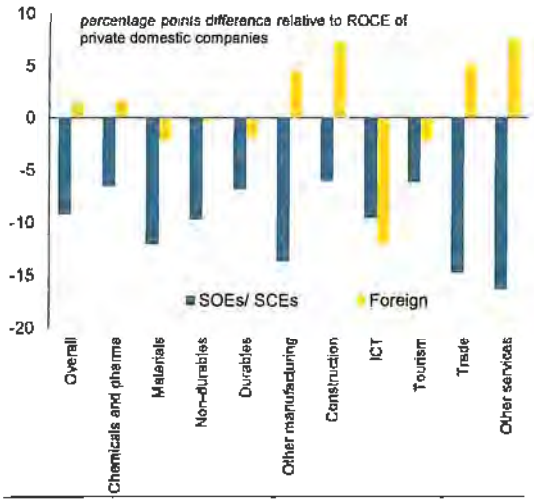

Source: Orbis database and Commission services calculations.

Graph 2.2.8: **Profitability (ROE) of State-owned enterprises/State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (2004-2013 average)**

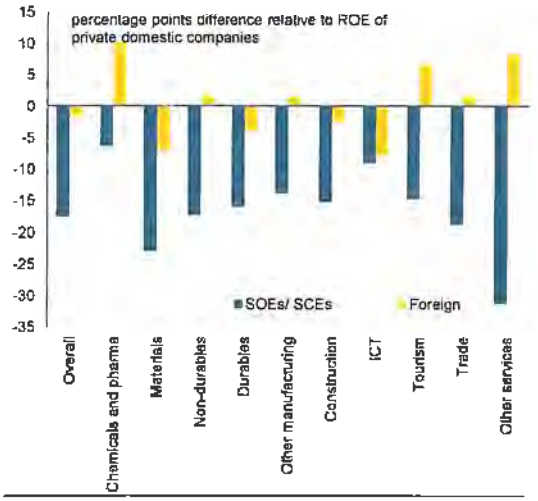

Source: Orbis database and Commission services calculations.

Compared to their privately owned peers in Slovenia and in other Central and Eastern European countries, State-owned enterprises/State-controlled enterprises are less efficient in deploying their resources (capital employed). In 2013, profitability of State-owned enterprises/State-controlled enterprises in terms of return on equity ([35]) and return on capital employed ([36]) was lower than that of their privately owned peers – both domestic and foreign-owned. When compared against profitability of domestic private owned companies in Slovenia as a benchmark, State-owned enterprises/State-controlled enterprises underperform, while foreign-owned enterprises outperform in some sectors (Graph 2.2.7 and 2.2.8). Relative to State-owned enterprises/State-controlled enterprises in most other CEE countries, Slovenian State-owned enterprises/State-controlled enterprises also underperform based on industry level comparison in all sectors except for energy (Graph 2.2.8).

State-owned enterprises/State-controlled enterprises are amongst the companies with the highest debt leverage relative to peers in Slovenia and in other Central and Eastern European countries. State-owned enterprises/State-controlled enterprises are relatively more indebted than their privately owned peers in almost all sectors apart from the chemical and pharmaceutical sector. Foreign-owned enterprises on the contrary are relatively less indebted than domestic privately owned companies

([35]) Return on equity defined as the amount of net income returned as a percentage of shareholders equity. Return on equity is a common measure of a company's profitability, revealing how much profit a company generates with the money shareholders have invested.

([36]) Return on capital employed is defined as the amount of operating profit (earnings before interest and tax, EBIT) as a percentage of capital employed (the sum of shareholders' equity and debt liabilities). Return on capital employed is a common measure of a company's profitability and the efficiency with which its capital is employed.

in Slovenia in all sectors reviewed (Graph 2.2.9). Slovenian State-owned enterprises/State-controlled enterprises appear to be more indebted relative to the State-owned enterprises/State-controlled enterprises in most other Central and Eastern European countries based on industry level data (Graph 2.2.9).

State-owned enterprises/State-controlled enterprises are less productive than their peers in Slovenia and in other Central and Eastern European countries. Based on total factor productivity (TFP) estimations ([37]) for State-owned enterprises/State-controlled enterprises and foreign-owned companies in Slovenia, relative to domestic privately owned companies, underperformance of State-owned enterprises/State-controlled enterprises is observed in the majority of the sectors (Graph 2.2.10).

Graph 2.2.9: **Leverage ratio of State-owned enterprises/State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (2013)**

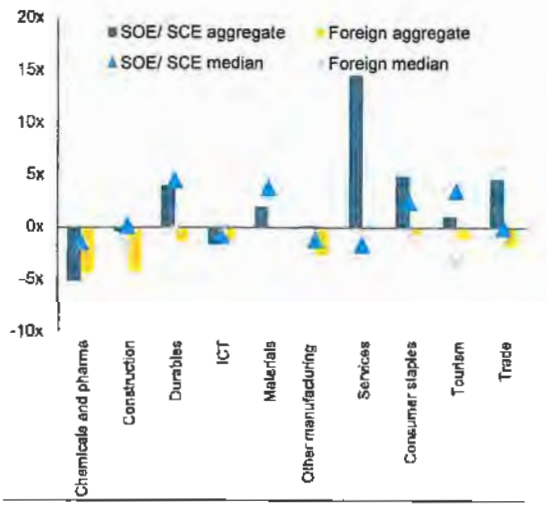

Source: Orbis database and Commission services calculations.

Given the large share of state owned enterprises in sectoral value added in some of these sectors (e.g. the chemical industry and postal services & ICT as described in table 2.2.2), underperformance of state owned enterprises can bear substantial economic costs.

([37]) Following the approach in a recent World Bank study (Iootty, M., P. Correa, S. Radas, B. Skrinjaric (2014). Stylized Facts on Productivity Growth: Evidence from Firm-Level Data in Croatia. Policy Research Working Paper, No. 6990, the World Bank), labour productivity and total factor productivity are used as important performance indicators. To calculate labour factor productivity value added and employment are used, while for total factor productivity (TFP), the methodology by Levinsohn and Petrin is implemented (Levinsohn, J., & A. Petrin (2003). Estimating Production Functions Using Inputs to Control for Unobservables. Review of Economic Studies, Vol. 70, No. 2, 317-342), which corrects for productivity shocks unobserved by the researcher but observed by the firm. The estimates are based on a simple regression controlled for year, industry and ownership type (State-owned enterprises/State-controlled enterprises, private domestic and private foreign ownership).

Graph 2.2.11: **Profitability (ROE) of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises by sector in Slovenia and other CEE countries (aggregate), 2013**

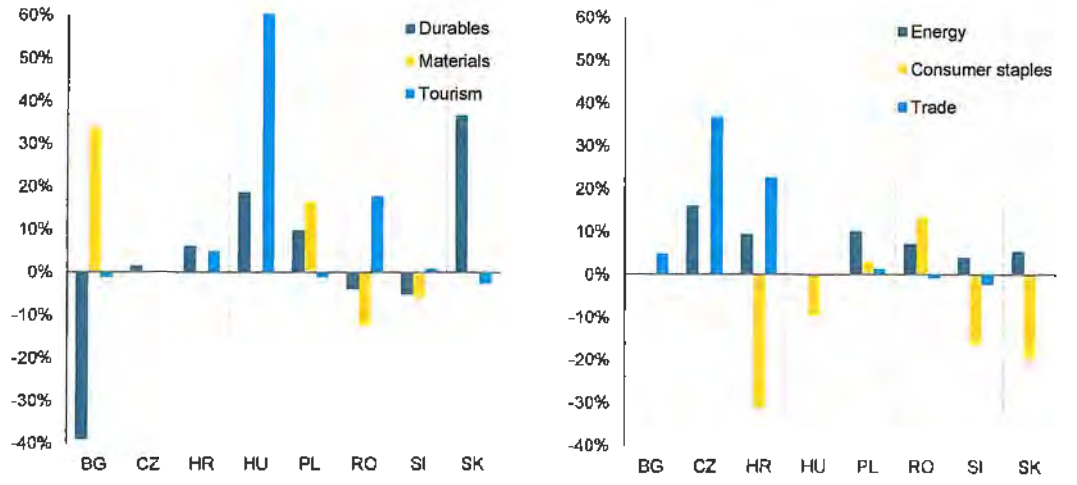

Source: Orbis database and Commission Services calculations.

Graph 2.2.10: **Total factor productivity of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (in %), 2004-2013 average**

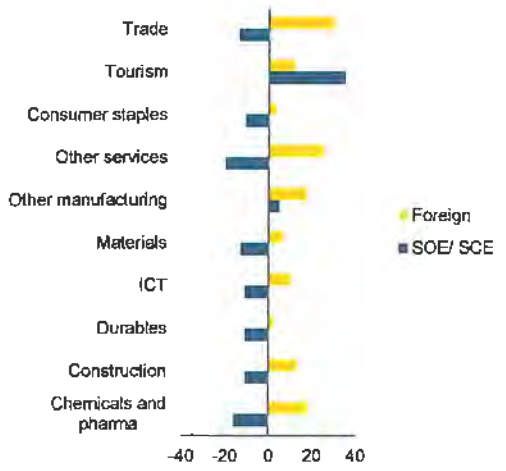

Source: Orbis database and Commission services calculations.

Foreign-owned companies in Slovenia seem to be more efficient and competitive than State-owned enterprises/State-controlled enterprises. While labour productivity of State-owned enterprises/State-controlled enterprises seems to be lower than in foreign-owned peers in most of the sectors examined, apart from tourism and other services (Graph 2.2.14), the costs of labour per head is higher than of those paid by private peers and similar to those paid by foreign companies (Graph 2.2.12). This indicates lower efficiency and competitiveness of State-owned enterprises/State-controlled enterprises relative to their foreign-owned and private owned peers.

Graph 2.2.13: **Debt leverage ratio of State-owned enterprises/State-controlled enterprises in Slovenia and other CEE countries (2013)**

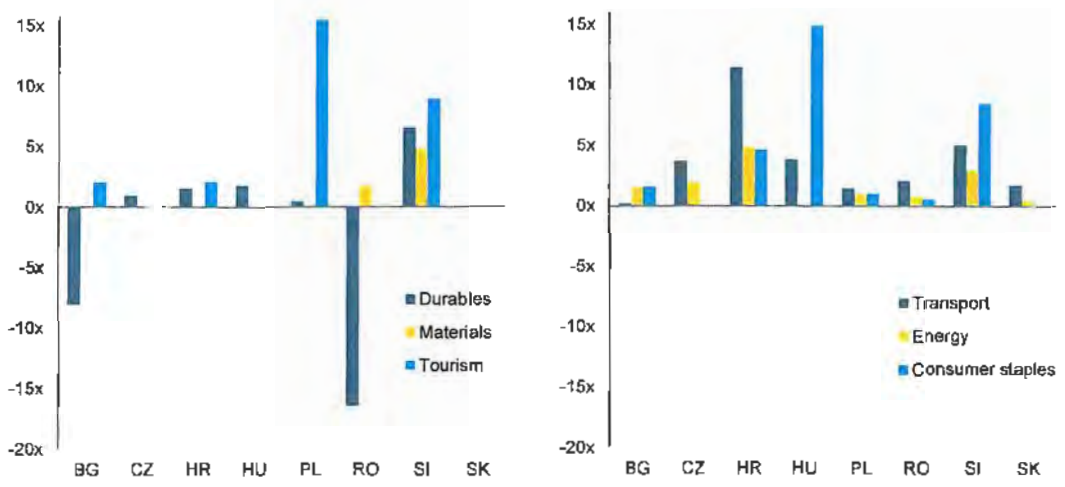

Notes: Due to negative value of the denominator (EBITDA) the estimates for Romania and Bulgaria are not relevant.
Source: Orbis database and Commission services calculations.

Graph 2.2.12: **Costs per employee of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (2004-2013 average)**

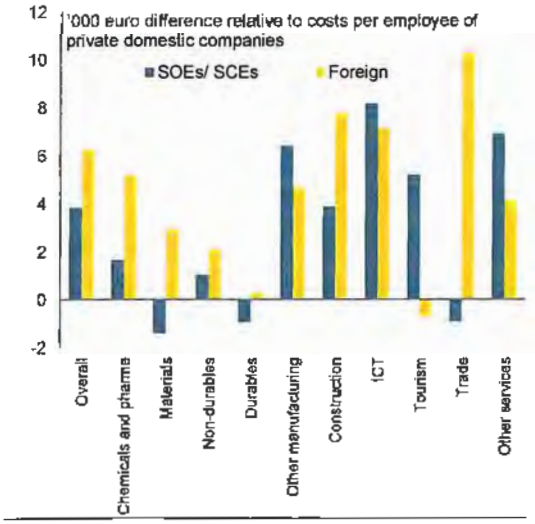

Source: Orbis database and Commission services calculations.

Graph 2.2.14: **Labour productivity State-owned enterprises/ State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (in %), 2004-2013 average**

Source: Orbis database and Commission services calculations.

Fiscal and economic implications of state ownership in Slovenia

The total fiscal and economic implications of state involvement in the economy for the period 2007-2014 are estimated at over EUR 13 billion or just over one third of 2013 GDP. The total

Table 2.2.3: **Total fiscal implications of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises to the state and the economy**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Cumulative (2007-2014)	Cumulative (% of 2014 GDP)
Total fiscal and economic implications from state intervention	1,153	1,236	1,425	842	1,342	1,015	5,180	1,151	13,345	36%
as % of GDP	3.3%	3.3%	3.9%	2.3%	3.6%	2.8%	14.3%	3.1%		
with direct impact on public finances (debt, deficit or both)	276	387	413	321	800	293	4,638	1,151	8,260	22%
as % of GDP	0.8%	1.0%	1.1%	0.9%	2.2%	0.8%	12.8%	3.1%		
with wider economic impact (forgone porfits)	877	849	1,012	521	542	723	542	0	5,085	14%
as % of GDP	2.5%	2.2%	2.8%	1.4%	1.5%	2.0%	1.6%	0.0%		

Source: The Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services (AJPES), Ministry of Finance database, Chamber of Commerce of Slovenia calculations, Commission Services.

fiscal and economic implications of State-owned enterprises/State-controlled enterprises is considered as the sum of a number of transactions estimated in the following categories: (i) state interventions related to the rehabilitation of the banking sector ([38]), (ii) foregone profits of State-owned enterprises/State-controlled enterprises when compared to overall profitability achieved for all Non-financial companies by sector ([39]), (iii) subsidies paid by the state to companies which either became insolvent, or need external support to maintain operational profitability, (iv) equity increases of State-owned enterprises/State-controlled enterprises paid directly by the state, (v) drawn guarantees, and (vi) debt assumptions by the state. The potential future fiscal implications stemming from the drawing of outstanding guarantees and other contingent liabilities are not included in the number. While by far the largest portion of the costs is due to financial sector stabilisation measures (43%), considerable amount was also associated with wider economic implications in terms foregone profits of State-owned enterprises/State-controlled enterprises compared to their private peers (38%). The former has no direct impact on public finances and is estimated just to demonstrate the amount of potential lost value added for the state and the economy. EUR 8.2 billion (62% of the total and 22% of GDP) have direct budgetary impact – either through increase of government deficit, debt or both in most of the cases (Table 2.2.3).

A quarter of the increase of public debt from 2007 to 2014 can be attributed to state interventions related to financial and non-financial State-owned enterprises/State-controlled enterprises. Slovenia's gross consolidated government debt almost quadrupled from 2007 to 2014 (from EUR 7.9 billion to EUR 30.3 billion at the end of 2014). In terms of GDP it increased from 22.7% to 82.2%. A quarter of this increase (EUR 5.7 billion or 15 percentage points) was due to costs related to State-owned enterprises/State-controlled enterprises, such as capital injections, debt forgiveness, drawn guarantees as well as EUR 1.5 billion of Bank Asset Management Company bonds issued to enable the transfer of Non-performing loans to the Bank Asset Management Company (Graph 2.2.16). In addition, government deficit was also negatively impacted, particularly by the recapitalisations of the state-owned and state-controlled banks during the crisis (Graph 2.2.15).

([38]) This takes into account all direct capital/ equity increases of state owned or state controlled banks done by the state from 2007-2014, including the conversion of CoCo bonds (contingent convertible bonds, i.e. converted into cash if certain conditions are fulfilled) and other hybrid bonds issued by the state. It is reduced by dividends paid and any gains IPO/ SPO transactions for the period 2007-2014. It also includes the cost of setting up the Bank Asset Management Company (EUR 1.7billion in equity and bonds) as this is consolidated with general government accounts following, according to Eurostat treatment.

([39]) Foregone profits are estimated by comparing the profitability of State-owned enterprises/State-controlled enterprises to profitability of all corporates in each sector (as listed in Table 3.2.2). In sectors where State-owned enterprises/State-controlled enterprises are dominant and their position is based on natural monopolies), comparing profitability to national peers is not relevant and hence the sector has been excluded from the estimate (e.g. public utilities). Forgone profits in the energy sector are based on comparison with regional State-owned enterprises/State-controlled enterprises peers, using data from Orbis database. Forgone profits are calculated by measuring the difference between return on equity of State-owned enterprises/state-controlled enterprises and return on equity of the all companies in each sector and multiplying this difference with the equity of State-owned enterprises/State-controlled enterprises in each of the years. The same approach is applied to net margins and sales of State-owned enterprises/State-controlled enterprises and finally the average based on return on equity and net margin differences is taken as the cost of forgone profits.

Graph 2.2.15: **Total government deficit and deficit increasing state interventions related to State-owned enterprises/State-controlled enterprises**

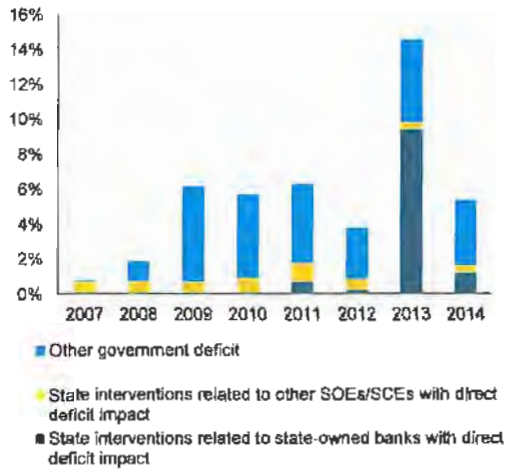

Source: The Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services (AJPES), Ministry of Finance database, Chamber of Commerce of Slovenia calculations, Commission Services.

State-owned enterprises/State-controlled enterprises continue to pose considerable fiscal risks. About EUR 6.4 billion of contingent liabilities to the state budget are currently outstanding in the form of guarantees (18% of 2013 GDP). The significant state involvement in the economy in terms of State-owned enterprises/State-controlled enterprises high share in total assets, equity and liabilities of the corporate sector, particularly in the banking and the insurance sector increase the risks to public finances going forward.

Graph 2.2.16: **Total government debt and debt increasing state interventions related to State-owned enterprises/State-controlled enterprises**

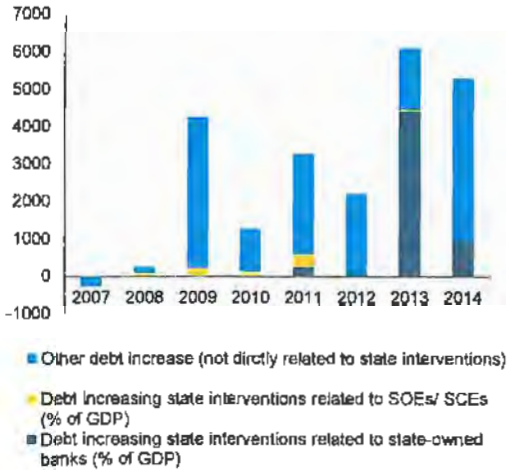

Source: The Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services (AJPES), Ministry of Finance database, Chamber of Commerce of Slovenia calculations, Commission Services.

An important part of the profitability of State-owned enterprises/State-controlled enterprises and the corporate sector as a whole is supported by soft budget constraints ([40]) in the form of subsidies. The Slovenian economy is increasingly supported by various forms of subsidies, which is a source of moral hazard at management level and may adversely distort decision-making in companies, particularly decisions related to investment. In 2007-2013 the inflow of subsidies to the corporate sector amounted to approximately EUR 400 million per annum. In several sectors, the share of subsidies is greater than 20 % of operating profits (EBITDA). These are agriculture (50%), mining (78%), public utilities (26%), media (60%) and public administration, education and health (21%). State-owned enterprises/State-controlled enterprises received one third of all subsidies in 2013. One of the main beneficiaries of the subsidies was the Slovenian Railway holding (accounting for approximately 50% of all subsidies).

([40]) Soft budget constraints (a concept formulated by Kornai, 1979) arise wherever a funding source – e.g. a state-owned bank – finds it impossible to keep an enterprise to a fixed budget, i.e. whenever the enterprise can extract ex post a bigger subsidy or loan than would have been considered efficient ex ante.

Graph 2.2.17: **Subsidies to all Non-financial companies relative to operating profit (EBITDA) and share of subsidies to State-owned enterprises/ State-controlled enterprises**

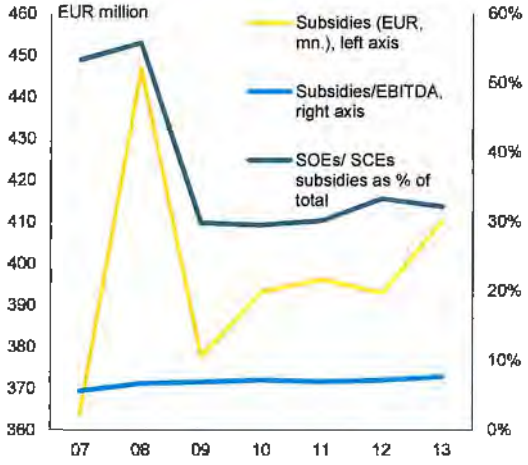

Source: The Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services (AJPES), Ministry of Finance database, Chamber of Commerce of Slovenia calculations.

Soft budget constraints combined with a limited strategic and financial management capacity distorted resource allocation and negatively affected the profitability of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises. In line with the higher debt leverage, capital expenditure at State-owned enterprises/State-controlled enterprises was higher than at all corporates (Graph 2.2.19) both relative to operating profit and sales. This should have translated into higher profitability of State-owned enterprises/State-controlled enterprises compared to all corporates. Instead, available financing has been channelled to unproductive investments – i.e. less profitable (or loss-making) non-core activities as evident by the relatively higher share of non-core assets on the balance sheet of State-owned enterprises/State-controlled enterprises compared to private peers (Graph 2.2.18). ([41]) As these investments are less profitable than the core activities of the parent company, the overall profitability (return on equity) is negatively affected through impairments of these non-core assets. The highest level of non-core investment of State-owned enterprises/State-controlled enterprises is in the financial and insurance activities, which includes financial holding companies, in professional, scientific and technical activities, and in consumer staples and retail.

([41]) Please note that these numbers also include intra-company loans

Graph 2.2.18: **Other fixed assets of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises and foreign-owned companies relative to domestic private owned companies (as % of total assets), 2004-2013 average**

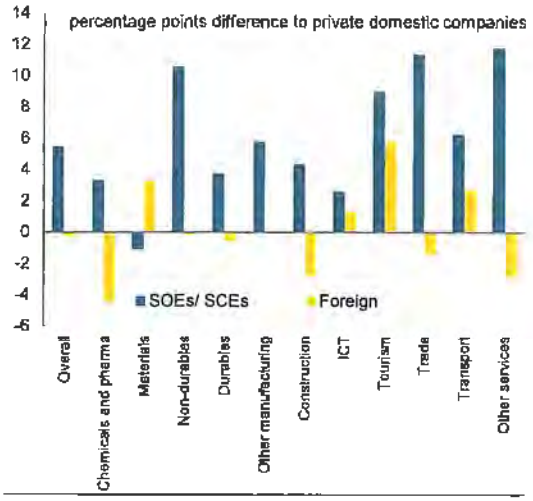

Source: Orbis database and Commission services calculations.

State-owned enterprises/State-controlled enterprises Corporate governance framework and privatisation in Slovenia

Sound management and enhanced corporate governance policies for State-owned enterprises/State-controlled enterprises can assist in mitigating the risks of future state support on public finances. The level of state support provided to State-owned enterprises/State-controlled enterprises in Slovenia has been considerably above the EU average in recent years. State-owned enterprises have commenced the deleveraging of non-core assets accumulated during the boom, which will weigh on their profitability in the coming years. In parallel to addressing these legacy issues, the focus should shift to enhancing the core business of State-owned enterprises and identifying sectors where state involvement is not necessary. Slovenia could further benefit from the strong momentum and return of confidence after the restructuring of the banking sector in 2013 and 2014 in order to accelerate the privatisation process.

A new corporate governance code for State-owned enterprises was adopted in December. The new framework is reportedly in line with the basic recommendations of international practice it (i) ensures that State-owned enterprises and private companies operate on an equal footing (ii) enhances the separation of the functions of the state from its capacity as an owner (iii) applies across the spectrum of State-owned enterprises (with limited exceptions) under the "comply or explain" principle (iv) reinstates the roles of the company corpora, in particular the supervisory board, and the company's position towards the different stakeholders (v) realises the principles of transparency and touches upon a number of long-awaited issues such as the remuneration and bonuses of the company boards. Contrary to its predecessor, the new code does not exclude the parallel application of other corporate governance frameworks (e.g. that one of listed companies), thus eliminating the cases of privileged or otherwise differentiated treatment of State-owned enterprises in comparison with privately held companies. Finally, corporate governance of State-owned enterprises is explicitly connected to the goals of the forthcoming strategy on state assets, which will ensure a consistent treatment of State-owned enterprises.

Graph 2.2.19: **Capital expenditure relative to operating profit (EBITDA) of State-owned enterprises/ State-controlled enterprises and all Non-financial companies**

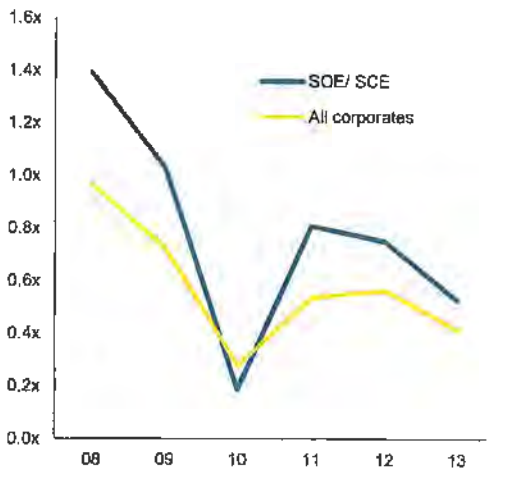

Source: The Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services (AJPES), Ministry of Finance database, Chamber of Commerce of Slovenia calculations.

The Slovenian Sovereign Holding, in charge of the management and divestment of state assets is fully operational but its asset management strategy is still to be approved. In June 2014, the ex-Slovenska odškodninska družba, d.d. ("SOD") fund was transformed into SSH following the amendment of its articles of association, in accordance with the new law adopted in late March 2014. ([42]) In order to perform its mandate, Slovenian Sovereign Holding requires a strategy reflecting the country's objectives and specifying the classification of state assets in strategic, important and portfolio investments. The deadline laid down in the law for the government to table its proposal in the parliament for that strategy and for a new supervisory board for Slovenian Sovereign Holding (July 2014) has passed. A plan for a new privatisation cycle, expected by November 2014 is also missing in the absence of the strategy. A draft asset management strategy entered intergovernmental consultations in January 2015 and is expected to be approved by the Parliament in March 2015. Within one month after the adoption of the strategy SSH will set up the annual asset management plan, which will include the

([42]) Law: Zakon o Slovenskem državnem holding-l ("ZSDH-1"), published on 11 April 2014 in the Official Gazette of the Republic of Slovenia (No. 25/2014).

new divestment schedule for additional state assets. A new supervisory board is expected to be appointed by the Parliament in the coming months after the Ministry of Finance completes the evaluation of the candidates in February 2015. A number of measures have been taken to make SSH operational, such as the adoption of an asset management policy in December 2014 ([43]). The operational aspects regarding the establishment of the SSH, e.g. required corporate transactions and legal transformations provided for in the law, are also on track ([44]).

Slovenia could further benefit from the strong momentum and return of confidence after the restructuring of the banking sector in order to accelerate the privatisation process. The privatization programme is making progress, albeit with delays. A list of fifteen companies was compiled in 2013 for a first cycle of expedited privatization, ([45]) out of which three companies have been divested through privatisation and one company has been acquired by its creditors through a debt-to-equity swap executed as part of the restructuring process. Amongst the companies that were privatised, the sale of the airport, Aerodrom Ljubljana, was the largest transaction and was completed in October 2014. The sale process for the biggest assets on the list, Telekom Slovenije (the largest telecom and the sole owner of the telecommunication network in Slovenia) and NKBM (the second largest bank, owning 11% of total banking assets) is on-going, albeit with some delays, and is expected to be signed in April and March 2015 respectively.

The asset management plan could enhance the transparency and credibility of the privatisation process. As Slovenia prepares a new cycle of privatisations it is important that the list of companies is consistent with the SSH's priorities and strategy. The privatisation of selected State-owned enterprises/State-controlled enterprises in a transparent manner can assist in attracting FDI, and improve the economic outlook for the Slovenian economy. Furthermore, any proceeds from the process can assist in reducing public sector debt and enhancing the sustainability of debt going forward.

([43]) According to the law on SSH, this policy establishes the principles (transparency, traceability and accountability), criteria and procedures applicable to Slovenian Sovereign Holding when discharging its duties. Amongst others, it governs the procedures on the acquisition or disposal of assets; it establishes detailed rules on the candidacy procedures for the members of supervisory boards of State-owned Enterprises State-owned enterprises', and sets up a number of safeguards for the objectivity of the procedure (e.g. by imposing, on a contractual basis, duties of independence on the members of the personnel committee). Other measures include the conclusion in December 2014 of a management contract by Slovenian Sovereign Holding and the Republic of Slovenia, determining the payment of management fees to the first, and the appointment in January 2015 of a compliance officer by Slovenian Sovereign Holding. The criteria for measuring the performance of State-owned enterprises, shall be adopted within 1 month approximately after the endorsement of the strategy.

([44]) In July 2014, Slovenian Sovereign Holding acquired 13.7% of the shares in the fund Posebna družba za podjetniško svetovanje, d d. ("PDP") from the consultancy & management firm Družba za svetovanje in upravljanje d.o.o. ("DSU"). In October 2014, Slovenian Sovereign Holding acquired all the assets (including shares in different companies) owned by DSU. In January 2015, SSH became the sole owner of PDP after it acquired a 66.04% stake in the company from KAD for 5.7 m Euro. SSH is now expected to merge with PDP by absorbing it within the next months.

([45]) The decision was taken by the Parliament on 21 June 2013 following a proposal made by the Government on 15 May 2013 (Sklep o soglasju k odtujitvi naložb Republike Slovenije, Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. d., Slovenske odškodninske družbe, d. d., Modre zavarovalnice, d. d., D.S.U, družbe za svetovanje in upravljanje, d. o. o. in Posebne družbe za podjetniško svetovanje, d d., published in the Official Gazette of the Republic of Slovenia, no. 52/2013)

2.3. COMPETITIVENESS, INVESTMENT AND THE ROLE OF FDI

Price and cost competitiveness

Since 2013, Slovenia has been performing relatively well on external markets, reflecting recent competitiveness gains. While certain losses in external price and cost competitiveness have occurred due to wage increases between 2008 and 2010, the most recent data and a new sectoral Real Effective Exchange Rate database show relatively positive competitiveness developments, mainly owing to Real Effective Exchange Rate depreciation in the tradable sectors.

The moderation in prices and costs after 2012 has contributed to the improvement of Slovenia's export performance. The traditional indicator of price and cost competitiveness at the macroeconomic level, Real Effective Exchange Rate deflated by Unit Labour Costs in total economy, shows a steady retreat from the significant appreciation between 2007 and 2010 (Graph 3.3.1 – lhs). The appreciation suggested a substantial loss in cost competitiveness, which may have been partly reflected in the loss of market shares in 2009-2012. The subsequent Real Effective Exchange Rate depreciation could partially explain the improvement in Slovenia's export performance since 2013, as competitiveness shifts tend to affect trade performance with a lag.

Rapid aggregate wage growth coupled with stagnating productivity and labour hoarding had previously contributed to generating imbalances. While part of the Real Effective Exchange Rate appreciation was due to rapid wage growth, the surge in the trend in 2009 was largely caused by an unexpected decrease of production and a resulting decline in productivity per employee. Collapsing economic activity combined with labour hoarding as workers were kept on the job through work support schemes weighed severely on firms' profitability, mainly in the non-tradable sectors. The tradable sectors adjusted quickly so as to safeguard their competitiveness. For example, Real Effective Exchange Rate based on the unit labour costs in the manufacturing sector remained broadly stable over the last 15 years (Graph– 3.3.1 rhs).

A measure of competitiveness based on sectoral unit labour costs provides a more granular representation of competitiveness developments. It shows that Slovenia made considerable gains in price and cost competitiveness in the pre-crisis period but confirms deterioration in competitiveness in the run-up to the crisis that is now reversing (Graph 2.3.2). This new Real Effective Exchange Rate indicator aggregates competitiveness at sectoral level to obtain an economy-wide measure of competitiveness, which captures heterogeneous dynamics among sectors. It controls for the main limitation of the traditional Real Effective Exchange Rate, which confounds changes in the sectorial structure with changes in the unit labour costs per sector and does not account for the influence of global technological developments on different sectors.

Graph 2.3.2: **Real Effective Exchange Rate (Unit Labour Costs in total economy) and new sectoral Real Effective Exchange Rate in Slovenia**

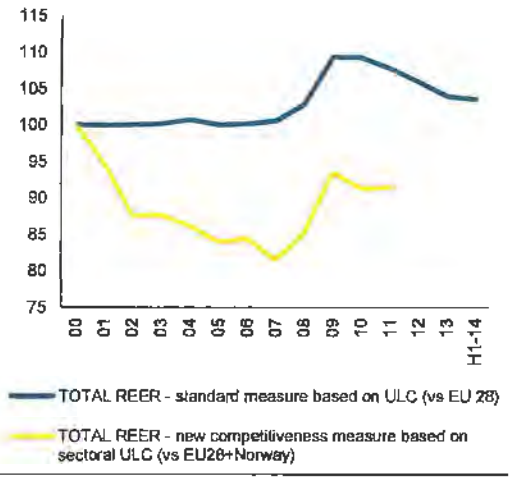

Index 2000 = 100
Source: European Commission.

Slovenia's cost competitiveness evolution has been more favourable than that of most of its peers (Graph 3.3.3). While this new indicator ([46]) is available only until 2011, it is expected to have improved further beyond this horizon due to favourable productivity developments and a very limited wage growth since 2011. In addition, Bank of Slovenia ([47]) estimated an equilibrium competitiveness indicator based on unit labour costs for Slovenia vis-à-vis EA-12 and compared it with those of its main trading partners. According to this indicator based on unit labour costs, price and cost competitiveness has substantially improved since 2010. A recent extension of this analysis confirms that the competitive position of Slovenia returned to equilibrium in 2014.

The Nominal Unit Labour Cost index is once again approaching the euro area average (Graph 2.3.4). This follows a period of decoupling due to the acceleration in wage growth at the time of no additional productivity gains. The three years (2008-2010) with flat hourly productivity and still growing wages adversely impacted Slovenia's price and cost competitiveness vis-à-vis the Euro Area. Nevertheless, Slovenia's Nominal Unit Labour Costs still grew slower than those of most of its peers.

Graph 2.3.1: **Reel effective exchange rate deflated by ULCE and ULCM**

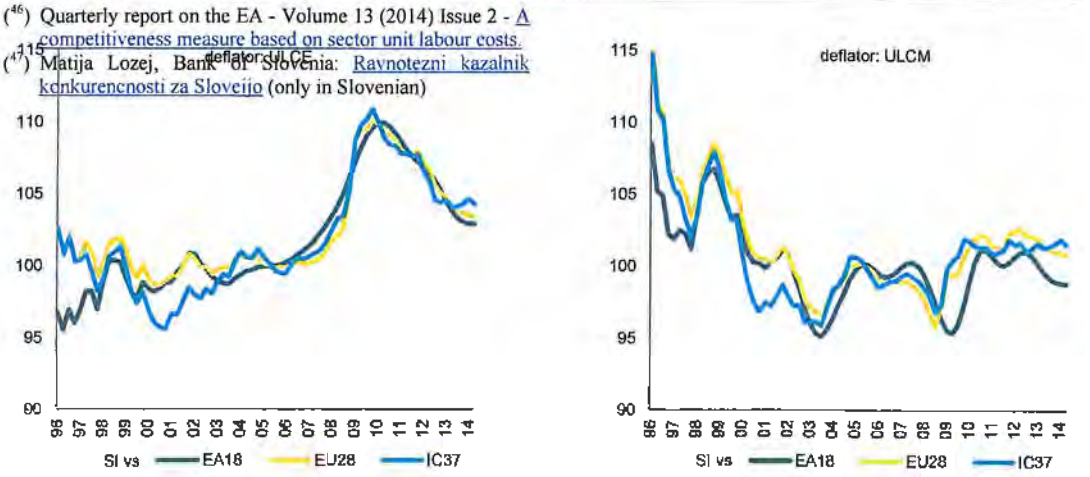

Index 2000 = 100
Source: European Commission.

([46]) Quarterly report on the EA - Volume 13 (2014) Issue 2 - A competitiveness measure based on sector unit labour costs.

([47]) Matija Lozej, Bank of Slovenia: Ravnotezni kazalnik konkurencnosti za Slovenijo (only in Slovenian)

Graph 2.3.3: **Sectoral Real Effective Exchange Rate aggregate in SI and V4**

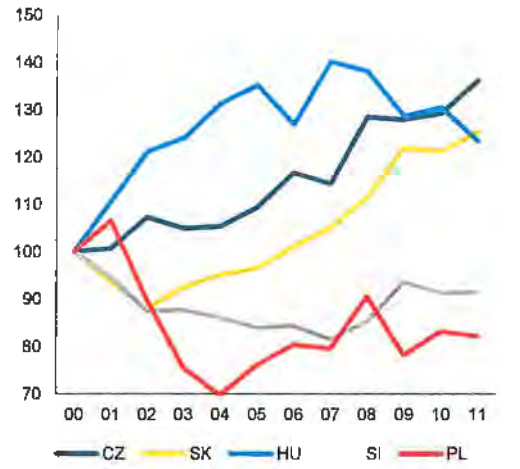

Index 2000=100
Source: European Commission.

Graph 2.3.4: **Nominal Unit Labour Cost**

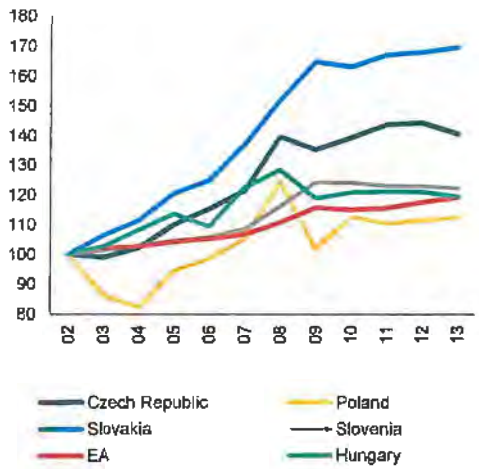

Index 2002 = 100
Source: Eurostat.

While Nominal Unit Labour Costs in the tradable sectors adjusted quickly and safeguarded their competitiveness, the adjustment in the non-tradable sectors started later and is taking more time. Non-tradable sectors (real estate activities, construction, public administration, defence, education and health, and scientific, administrative and support services) were the main contributors to the increase in the Nominal Unit Labour Cost but they have very little impact on the external competitiveness of the Slovenian economy. The tradable sectors saw a more favourable evolution, also compared to the peers and the Euro Area. Increases in productivity and wages in the tradable sector (until 2007) inevitably translated into increases in wages in the non-tradable and less productive sectors; this fuelled inflation and led to an accelerating Nominal Unit Labour Cost. Such an evolution in Nominal Unit Labour Costs is part of the convergence process and is in line with the Balassa-Samuelson effect (Graph 2.3.5). The protracted correction of unit labour costs in the non-tradable and protected sectors could pose certain risks that their higher costs pass through into the tradable ones and affect their external competitiveness. These risks are present in particular during boom periods.

Graph 2.3.5: **Slovenian Nominal Unit Labour Cost in tradable and non-tradable sectors**

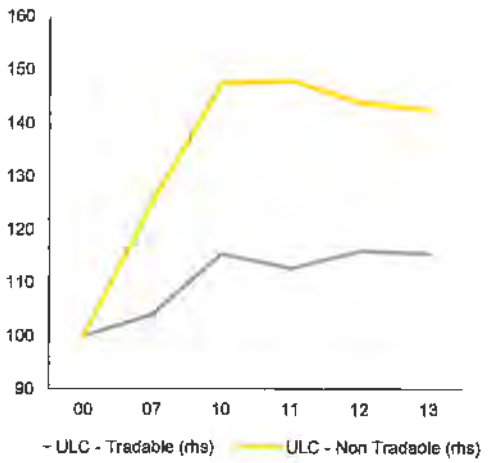

Tradable sectors ISIC A, C, G-I, J.
Index 2000=100
Source: Eurostat, European Commission.

Slovenia's labour productivity continues to grow faster than the EU average (Graph 2.3.6). Productivity gains were achieved mainly in the tradable sectors. By composition, they are positively reflected in the recent ULC trends. Productivity measured in terms of GDP per hour worked improved continuously over the last decade with the exception of stagnation around the crisis years. Although productivity per person employed dropped in 2009 as production contracted during the crisis, growth of productivity

per hour worked remained broadly in line with its Visegrád 4 peers both before and after the crisis and consistently considerably better than the EU or EA averages. Labour productivity per hour worked provides a better picture of productivity developments in the economy, as it eliminates differences in the full time/part time composition of the workforce across countries and years (it eliminates the impact of the large use of short-time work support schemes during the crisis in Slovenia, whereby headcounts were maintained but hours worked decreased).

Graph 2.3.6: **Productivity per hour worked**

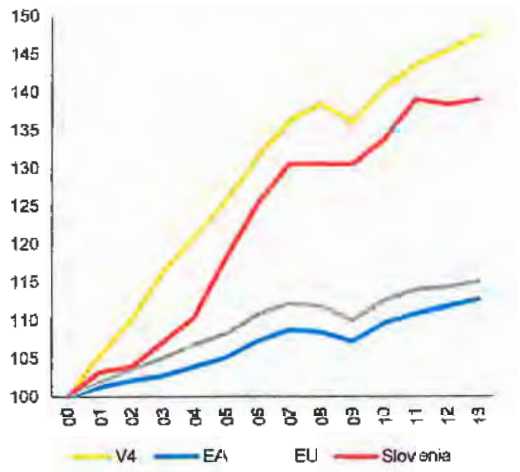

Index 2000=100
Source: Eurostat.

Recent wage growth has been moderate and supportive of competitiveness (Graph 2.3.7). Even though wage growth significantly outpaced the EU and Euro Area average between 2000 and 2008, it remained broadly in line with productivity developments and the need for convergence. The main notable exceptions are the high increases in 2008, partially attributable to the payment of wage disparities in the public sector and the indexation of wages to relatively high inflation in the previous year; and in 2010, resulting from a large increase in the minimum wage.

The level of the minimum wage remains comparatively high. The level of the minimum wage in relation to average gross monthly earnings remains the highest in the EU. This is partly due to the design of the minimum wage-setting system, which includes various allowances (e.g. for night work, overtime) and a global indexation encompassing all of these components and not just basic pay. In addition, since 2008 the minimum wage increased by 33% while the gross wages per employee by 9%. The short distance of the minimum wage from the average wage is also related to the low level of wage dispersion in the country ([48]).In 2014 the minimum gross wage was EUR 789.15, having grown by 0.7% from the previous year, while the ratio of the minimum wage to average gross monthly earnings was 51.4%, the highest in the EU. This is also reflected in high relative labour costs for minimum wage workers that may relate to the low employment level of the least skilled workers (see section 4.2) ([49]). In January 2015, the minimum wage was increased by 0.2%. Going forward, in the current low inflation environment, the ratio between the minimum and the average wage is expected to decrease.

Graph 2.3.7: **Nominal compensation per employee**

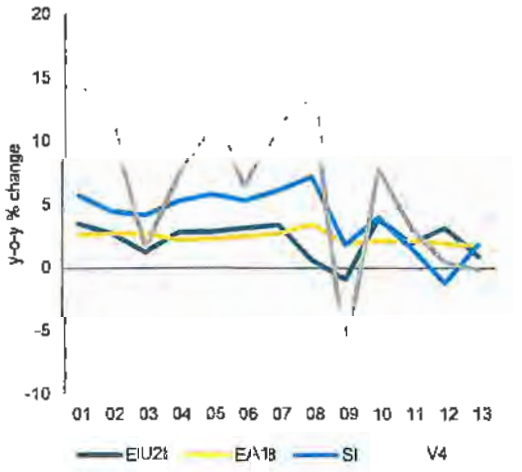

Source: AMECO.

There have been some changes in the wage-setting system, yet excluding the minimum wage. The new government signed the Social Agreement in January 2015 with the social partners; which will be valid for the period 2015-

([48]) The proportion of employees being paid less than 105% of the minimum wage was 19.2% in Slovenia, highest among Member States that have a minimum wage.

([49]) Labour costs at the level of the minimum wage that include employer social security contributions are an important determinant of labour demand and are among the highest in the EU.

2016. The agreement establishes collective agreements as the basis for private sector wage setting, while inflation and a share of sectoral productivity will be taken into account in bipartite wage negotiations. The Social Agreement also indicates that public sector wage growth has to lag behind private sector wage growth. It does however not contain any change to the setting of the minimum wage. A contribution to the continuity of wage moderation comes from further reductions in the public wage bill, which was adopted in December 2014 following an agreement between the government and trade unions. The agreement extends to 2015 the savings measures adopted in 2012 and 2013, and also introduces additional measures. In 2013, the total paybill in the public sector decreased by 4.1% as compared to 2012 and the number of people employed in the public sector by 1.5%. According to the first estimates of the government, an additional EUR 36 million EUR of savings, including reduced performance bonuses, could be achieved in 2015 with respect to 2014.

Non-cost competitiveness

Price and cost competitiveness can only partially explain export performance. There is evidence that non-price factors are very important, particularly in countries that have been through a real convergence process. These factors include product and geographical specialisation, developments in quality of products, notably through research and innovation process, consumer preferences in the importing countries, as well as the ease of doing business (efficiency of public administration, taxation policies, regulation, capital and labour market conditions, access to finance and investment etc.)

Trade developments in Slovenia have been largely driven by its geographical and product specialisation (Graph 2.3.7). Slovenia's exporters benefited from a favourable geographical specialisation before 2008, as they were oriented towards at-the-time dynamic markets (mainly Euro Area and Balkans). They also managed to gain significant market shares in new products. Nevertheless, with the onset of the crisis, Slovenia lacked the necessary dynamism to enter new markets and lost market shares. Since 2013, Slovenia managed once again to gain market shares as well as benefit slightly from the geographical specialisation. Overall product specialisation has been slightly negative or neutral.

Graph 2.3.8: **Geographical and sectoral composition of nominal rate of change of goods exports**

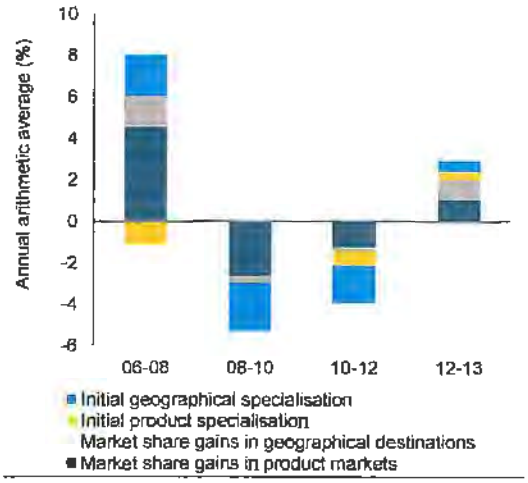

Source: European Commission.

The composition of Slovenia's exports has improved in the last decade. The share of high-technology products in Slovenia's exports has progressively increased (Graph 2.3.9). This is pointing to the fact that Slovene exports were able to compete in the segment of higher value added products as the quality of exports has been improving over time.

Increase in the technological content and quality of exports contributed to the boost in export performance. The quality of exports has been improving, relative to other trading partners. Slovenia's quality index (Graph 2.3.10) estimates how Slovene exports compete on the EU market relative to the exports of other Member States. The EU market captures more than 75% of Slovenian exports, thus it is important to benchmark how well these products are accepted compared to the exports from other Member States. The quality index of Slovenia has been improving since 2006. However it remained below the physical unit labour cost (the share of unit labour cost required to produce the value of exports) until 2012. A discrepancy between the physical unit labour cost and the quality index appeared in 2010, when the minimum wage increased substantially. Since then the physical unit labour cost moderated and adjusted to the quality of exports.

Graph 2.3.9: **Density distributions of exports (goods) by quality**

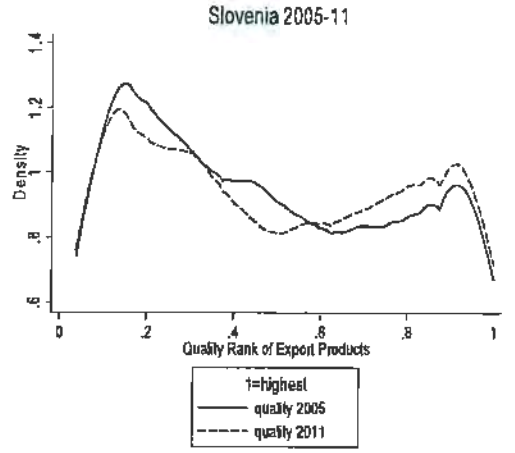

Source: COMEXT, Orbis, European Commission.

Graph 2.3.10: **Non-cost competitiveness vis-à-vis EU28**

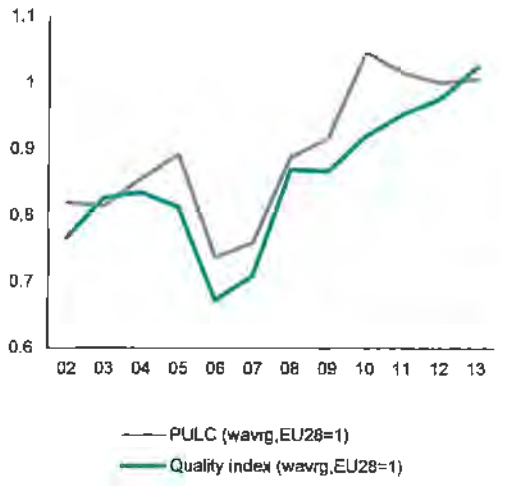

Source: European Commission, Joint Research Centre, IPTS institute, based on COMEXT data.

Non-cost competitiveness could improve further through productive investment into innovative technologies and products. The forthcoming Smart Specialisation Strategy (Section 4.3) could serve as a platform for channelling the EU funds into further improvement of non-cost competitiveness. Also, current business environment needs to adjust in order to support competitiveness improvements. Major weaknesses stem from the developments in the financial sector, the slow privatisation process, lengthy administrative procedures and the risk of corruption (Section 4.3 and 4.5).

Investment dynamics

Private investment decreased dramatically in 2009/2010 and since then, it has not recovered (Graph 2.3.11). This is not only due to the crisis, but also because of the highly indebted corporate sector, significant state involvement in the economy, and an unsupportive business environment. Companies, struggling to repay their debts, have been underinvesting compared to the historical average and peers in the region. Weakness in investment warrants special attention not only because of to the impact on domestic demand and short-term economic outlook but also because shortfalls in investment are detrimental for the future potential growth of the Slovenian economy.

Graph 2.3.11: **Investment in the private sector**

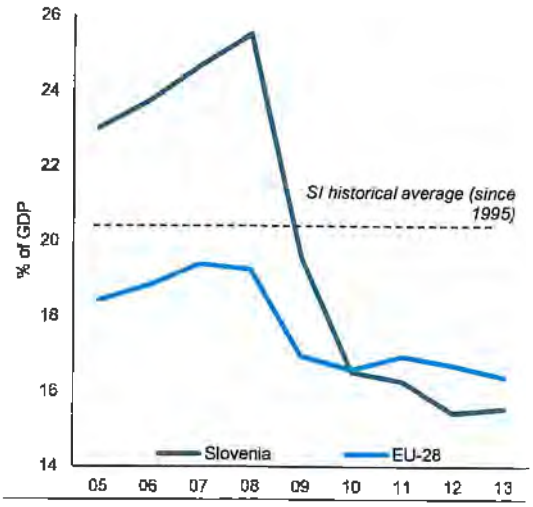

Source: Ameco.

The magnitude of the drop in investment is not in line with the development observed in aggregate demand. While domestic and external demand fell considerably during the crisis, neither private consumption nor exports decreased as much as investment (Graph 2.3.12). Despite rising unemployment and wage restraint in the post-crisis years, private consumption modestly increased in nominal terms and is projected to grow in the short term. Exports contracted in 2009 but grew

thereafter, yet did not lead to a significant pick-up in investment of the exporting companies. Private investment remains 40% below its pre-crisis peak ([50]) and is projected to increase only marginally by 2016. This creates substantial macroeconomic costs. Through its direct impact on aggregate demand, lack of investment translates into reduced GDP growth. In addition, such development considerably reduces Slovenia's ability to grow in the medium and long term.

Graph 2.3.12: **Private investment and private consumption**

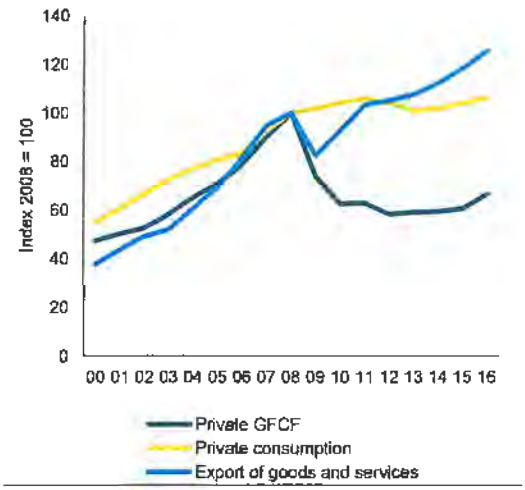

Source: Ameco.

Low investment eroded Slovenia's potential growth. The Commission's estimates for the Euro Area indicate that a 5 percentage point reduction in the investment rate leads to a reduction in potential growth of nearly 0.5%. Slovenia's potential output has substantially dropped since 2009 (Graph 2.3.13). The Commission's estimates potential growth in 2014 at ½%, compared to 3-4% between 2000 and 2008. This is primarily due to a large reduction in the contribution from capital accumulation, and secondarily due to lower total factor productivity. While Slovenia's potential growth is projected to progressively recover, it is expected to remain at a relatively low level over the medium term, restrained by protracted low capital accumulation as well as only slowly recovering total factor productivity. Total factor productivity growth is an essential driver of long-term growth, capturing efficiency gains in the overall use of economic resources and reflecting technological progress reflected in capital. In 2014, the total factor productivity contribution was estimated approximately 70% lower than the 2000-2008 average. As ageing population is expected to have negative impact on potential growth, an increase in capital accumulation and productivity growth is crucial in order to return to a higher long-term growth path.

Graph 2.3.13: **Potential output and components**

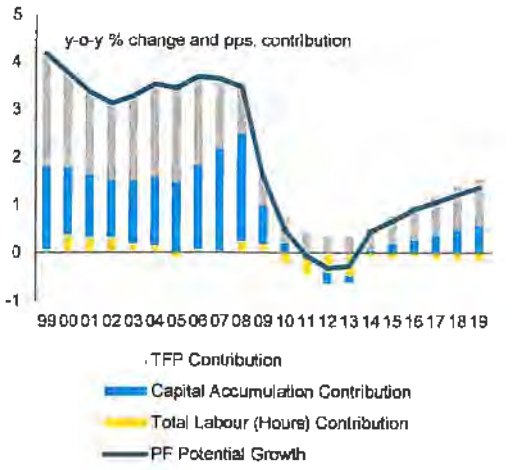

Source: European Commission.

The crisis turned corporations from net borrowers to net lenders, reflecting the deleveraging needs of corporates. Prior to the crisis, non-financial corporations relied on foreign credit to finance their investment. Graph 2.3.14 shows a steady net borrowing level until 2003, and then a considerable accumulation of debt. The necessary adjustment took place afterwards, but as of 2012 investment rate fell below savings rate, making Slovenian companies net savers. This reflects the ongoing deleveraging (Section 2) and is mirrored in the growing current-account surplus (Graph 2.4).

([50]) The peak was to some extent inflated by the planned end of investment of the highway company DARS. This is a public company but its investment is treated as private in ESA95/2010. DARS' investment accounted for about 1½ % of GDP in 2008 and much lower thereafter.

Graph 2.3.14: **Non-Financial Corporations savings and investment**

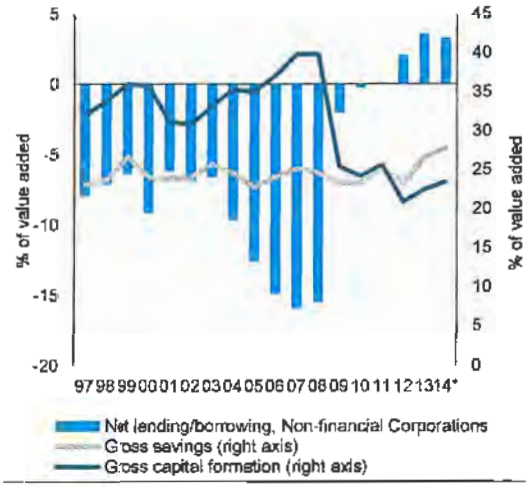

Source: Eurostat, ESA 2010; * 2014 based on quarterly data.

Graph 2.3.15: **GFCF by type**

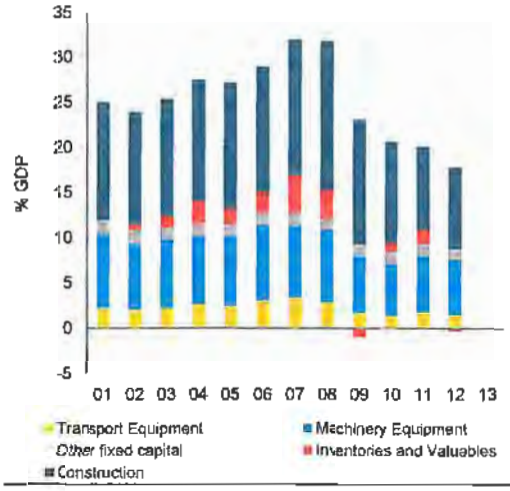

Source: Eurostat.

Construction investment accounted for most of the decline in gross fixed capital formation but productive investment was also affected (Graph 2.3.15). Slovenia experienced a non-residential construction investment boom, mostly in infrastructure, retail, and tourism structures, which ended abruptly in 2009. While the construction sector appears overinflated before the crisis, its post-crisis activity and investment has been extremely low. Peak-to-through decline in employment in this sector was 30% (2009-2014) and is stabilising only now. Peak-to-trough decline in construction investment was close to 50% (2008-2012). Productive investment in machinery and equipment shrank by a third between 2008 and 2010, but grew again in 2011 and 2013.

Both households and non-financial corporations reduced their investment significantly at the onset of the crisis, while public investment was reduced at a later stage due to fiscal consolidation (Graph 2.3.16). Non-financial corporations and households sharply reduced their investment in terms of GDP by almost 40% between 2008 and 2009. Government expenditure on investment continued to grow until 2009, but as the recession took hold and revenue shortfalls materialised public investment was targeted as a key measure of the required fiscal consolidation. Public investment declined by 22% between 2009 and 2012 and this contraction dampened the tentative export-led recovery experienced by Slovenia in 2010-11. Since 2012, there has been a significant increase in public investment largely due to EU co-financed projects and the 2015 deadline for the drawdown of funds from the EU 2007-2013 multiannual financial framework. Consequently, public investment amounted to over 5% of GDP in 2014, one of the highest levels in the EU. Strong public investment has been one of the key drivers of the economic recovery experienced in Slovenia in 2014 and it is expected to continue to grow in 2015, albeit at a more modest pace.

Graph 2.3.16: Investment by institutional sectors

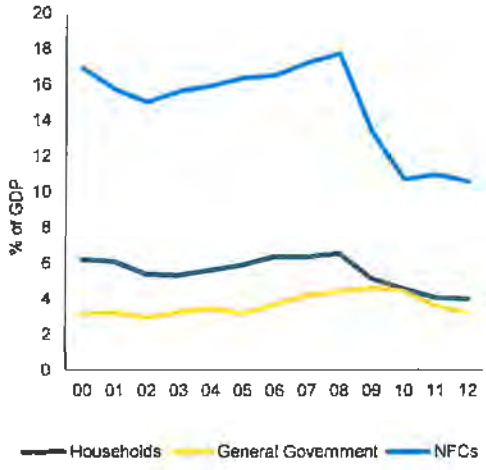

Source: Eurostat

High level of corporate indebtedness, the need to deleverage, regulatory bottlenecks and persisting uncertainty appear to have been the main drivers of underinvestment. Underinvestment in the private sector has been aggravated by the lack of equity among corporates. Inefficient capital structures make it difficult for companies to access bank funding to finance productive investment and at the same time erode the banks' long term profitability, as outlined in the Sections 2 and 3.1. Interest rates have decreased since the crisis peak but still remain high for corporates, especially small and medium enterprises. Uncertainty ([51]) also appears to have been a major factor driving the sharp contraction in investment. However, the financial markets pressures have subsided and spreads have returned to relatively low levels, thus economic uncertainty is expected to weigh less on investment going forward.

The Commission's services estimations show a strong negative correlation between the accumulation of debt by non-financial corporations in the pre-crisis years and the change in non-residential investment since the crisis (Graph 2.3.17). In this graph, Slovenia is an outlier, which could mean that the large decline in investment in Slovenia goes beyond the increase in indebtedness. This may be partly explained by Graph 2.9, which reflects the inability of Slovenian firms to increase savings via profits, partly due to the wage dynamics and labour hoarding. In addition, as outlined in the scene setter (Section 2), the change in the share of the debt of non-financial corporations in GDP is less concerning than the sharp increase in the debt-to-equity ratio. This reflects the unsustainable pre-crisis growth-financing model, which was concentrated almost exclusively on debt. This underscores the importance of attracting fresh equity, in particular through alternative equity sources (venture capital) and foreign direct investment.

([51]) Quarterly Report on the Euro Area, volume 12 (2013), issue 2. Assessing the impact of uncertainty on consumption and investment.

Graph 2.3.17: Non-residential investment and non-financial company debt

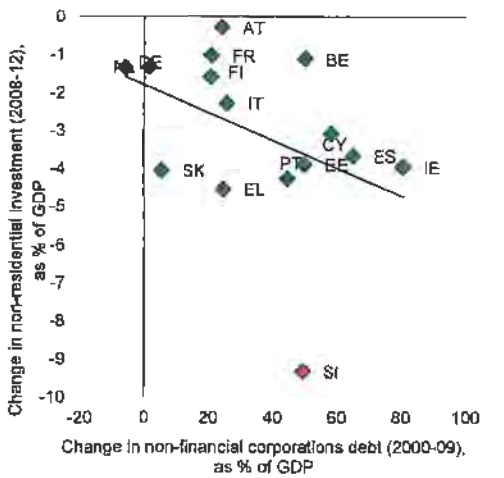

Source: European Commission.

Improving business environment and attracting foreign direct investment is key. Slovenia suffers from underinvestment in the private sector and difficulties of companies to access bank funding to finance productive investment, coupled with the limited availability of public investment (apart from EU co-financed investments). This underscores the need for an improved business environment and enhanced competitiveness in order to attract private investment. Ongoing corporate sector deleveraging, lack of excess savings and the tight credit conditions constrain domestic investment and underscore the need to promote Foreign Direct Investment. FDI would bring positive spill-over effects to the rest of the economy in terms of labour and capital productivity.

The role of FDI

FDI plays an important role as a long-term, stable source of financing for the Slovenian economy. At the end of 2013, the stock of inward FDI in Slovenia stood at EUR 8.9 billion (24.7% of GDP), which is 3.5% lower than in 2012 (1 pp. lower in terms of GDP). The rapid increase in the pre-crisis period and relatively stable post-crisis stock show that Slovenia managed in the past to attract FDI, albeit starting from a relatively low level, and that FDI is a reasonably stable mode of financing even in crisis times (Graph 2.3.18), in contrast to portfolio and other investment.

Graph 2.3.18: Inward FDI

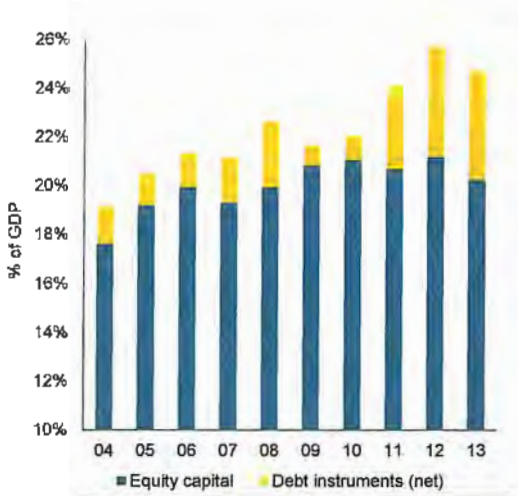

Source: Bank of Slovenia.

FDI inflows declined in 2012-2013 but considerable increase in FDI inflows is estimated for 2014. In contrast to the pre-crisis period, Slovenia has registered outflows of non-equity capital and reinvestment as companies preferred to pay out dividends rather than reinvest profits (Graph 2.3.19). Equity was also affected due to the exit of foreign owners from financial corporations. While slower FDI-inflows are to some extent rational due to a deceleration in global activity and FDI flows, Slovenia has been more affected than its peers (Graph 2.3.20). However, preliminary data for 2014 shows positive flows in equity and debt instruments, and an increase in FDI stock by approximately 15% in the first 9 months of the year.

Graph 2.3.19: FDI inflows

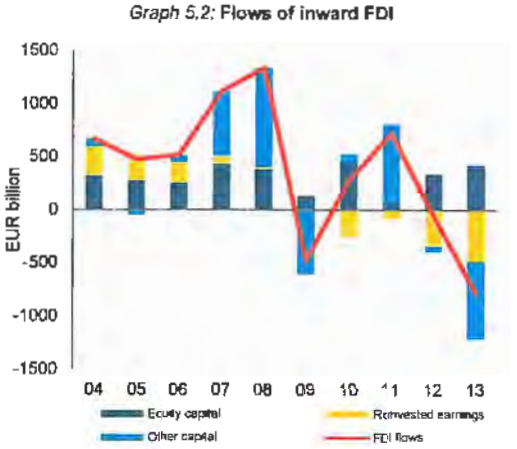

Source: Bank of Slovenia.

Graph 2.3.20: FDI inflows in Slovenia, Visegrád 4, EU

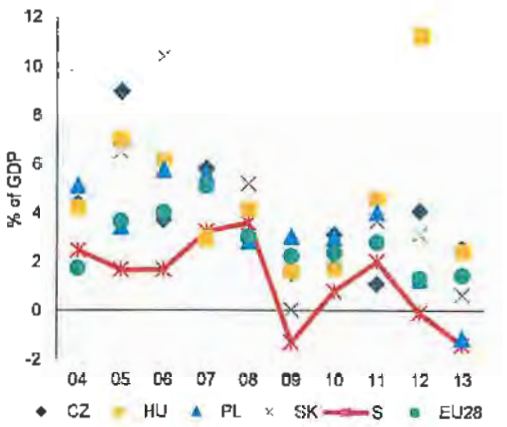

Source: Unctadstat.

FDI stock remains concentrated in the tradable sectors and the overcapacity in the non-tradable sector is being reduced. The largest share of the FDI stock in Slovenia is present in industry (38% in 2013), followed by wholesale and retail trade (21%). Another important FDI-attractive sector consists of financial and insurance activities (19%). Graph 2.3.21 details the distribution of FDI among sectors in 2013 and graph 2.3.23 the evolution in tradable and non-tradable sectors. In the pre-crisis period, an important part of FDI was directed into the non-tradable sector and left some

over-capacity after the bust, which has taken time to correct. Given that Slovenia was in recession in 2009 and again in 2012-2013, FDI growth remains sluggish compared to the pre-crisis period.

Graph 2.3.21: **FDI stock per sector in Slovenia, 2013**

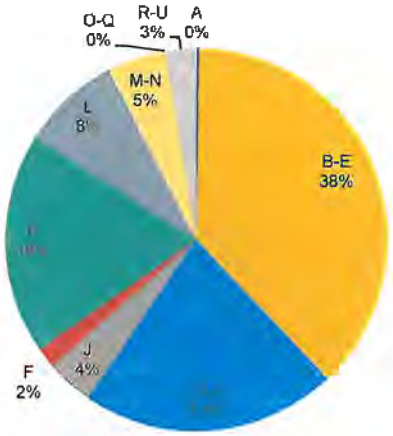

(1) A - Agriculture, forestry and fishing, B-E - Industry (except construction), G-I - Wholesale and retail trade, transport, accommodation and food services, J - Information and communication, F - Construction, K - Finance and insurance, L - Real estate, M-N - Professional, scientific and technical; administrative and support service, O-Q - Public administration, defence, education, human health and social work, R-U - Arts, entertainment, recreation and other
Source: Bank of Slovenia.

Graph 2.3.22: **Sectoral composition of greenfield FDI in Slovenia, 2011-2013**

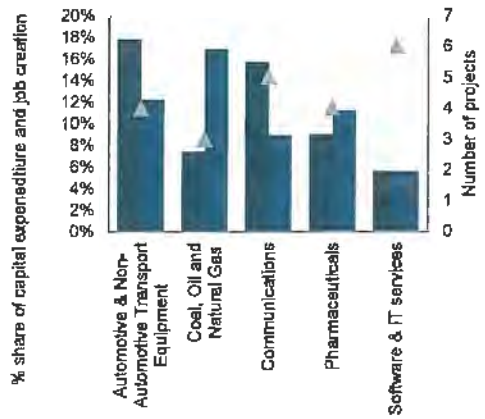

Source: Financial Times' FDI markets dataset.

In terms of greenfield investment ([52]), the manufacturing sector represents almost 50% of total capital expenditure. This includes mainly transport equipment and knowledge intensive sectors. The coal, oil and natural sector and specifically the subsector of gasoline stations emerged as the first-largest job creator with FDI (Graph 2.3.22).

Graph 2.3.23: **FDI stock in tradable and non-tradable sectors**

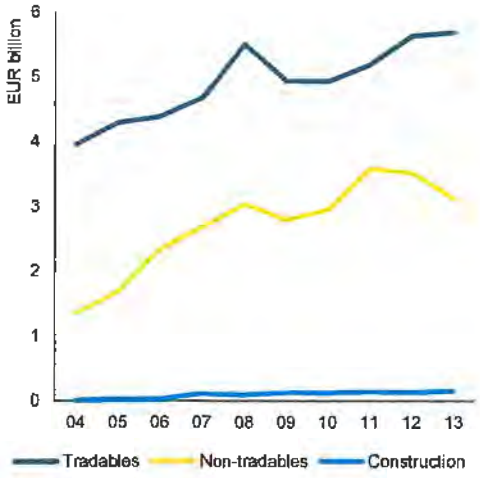

Source: Bank of Slovenia.

Most of the inward FDI originates from European neighbouring countries. One third of the FDI stock comes from Austria, who is the main foreign investor in Slovenia. It is followed by Switzerland (12%), Italy (9%), Germany (8%), France (7%) and Croatia (6%), by 2013 data (Graph 2.3.24).

In terms of stocks of FDI, Slovenia lags severely behind other countries. According to the Unctad data ([53]) the level of FDI in Slovenia was markedly lower than the EU average of 49.5% of GDP (Graph 2.3.25). Moreover, Slovenia's peers registered above-average FDI stocks built up during 1990s' privatisations and more recently due to active policies to attract FDI, such as improving

([52]) Tangible investment in an area where no prior physical facilities exit.

([53]) Unctadstat uses a different methodology than the BoS (Graph 3.3.19) and evaluates Slovenia's stocks of FDI at 32.5% of GDP in 2013.

the business environment and investment incentives.

Graph 2.3.24: **Origin of inward FDI, stocks in 2013**

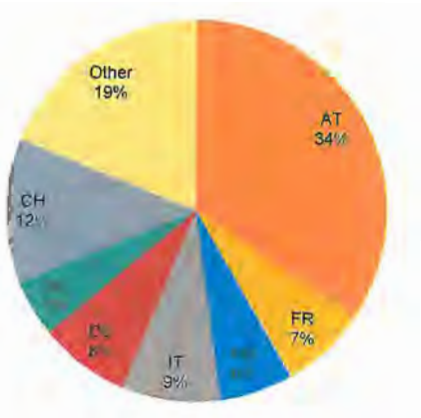

Source: Bank of Slovenia.

Graph 2.3.25: **FDI stocks in Slovenia, Visegrád 4, and the EU**

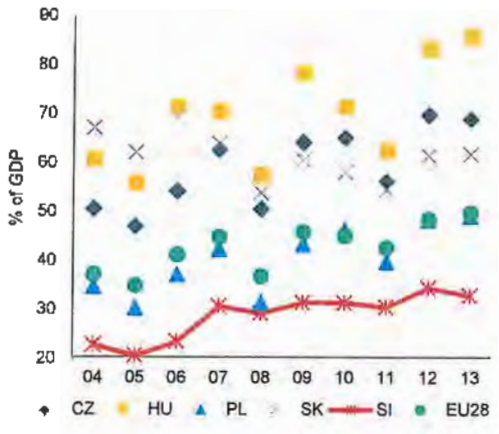

Source: Unctadstat.

Weak FDI flows are linked to the quality of the business environment, whose attractiveness relative to other countries continues to deteriorate. High regulatory cost, limited access to finance, and high taxes and costs on skilled labour force (see Section 4.2) are the three major weaknesses. These characteristics coupled with other issues in the institutional environment including corruption (see Section 4.3) deter potential investors. The situation is aggravated by the lack of an industrial or investment policy. The European Commission's 2014 Industrial Competitiveness report ([54]) concludes that little has been done to address these weaknesses, making Slovenia less attractive for foreign direct investment, especially when compared to other countries in the region. The latter have been more active not only in facilitating investment through a more business-friendly environment but also in promoting it through effective investment incentive policies.

The untapped stock of potential FDI limits Slovenia's investment-financing possibilities. Ongoing privatisation and corporate restructuring in Slovenia offer new opportunities for attracting FDI into the country, yet the business culture needs to adapt to take full advantage of foreign investments. At a time when domestic financing is scarce, and public investment dependent on capital transfers, FDI could help to fill the gap. Facilitating and actively encouraging foreign investors to acquire partial or full control of a business, or entering Slovenia via greenfield investment, would create stable and lasting economic links to the country, and acquire technological and management skills from abroad.

There is room for improvement in Slovenia's efficiency in attracting FDI. In 2013, the Court of Audit conducted an analysis of the efficiency of supportive measures for FDI and presented its opinion that the actions of the authorities were not conducive towards attracting FDI. The audit concluded that the Ministries did not focus on the implementation of the measures that would have had the greatest impact on the attractiveness of Slovenia for FDI.

The unsatisfactory trend in the inflow of FDI could be reverted through targeted measures. While the country implements an ambitious privatisation plan essential to attract fresh capital into the country, more has to be done on eliminating bottlenecks and unnecessary regulatory burdens and increase greenfield investment. The Single document (see Section 4.3) identifies areas where important interventions are needed to reignite investment in Slovenia.

([54]) http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/monitoring-member-states/index_en.htm

The forthcoming FDI strategy would benefit from a coherent set of both FDI facilitation and FDI promotion measures. This includes inter alia the creation of a one-stop-shop for foreign investors, the development of a coherent set of promotional activities, a set of specific industrial and tax incentives linked to existing and future policies and strategies like the 2013 Industrial policy, the 2011 Research and Innovation Strategy, and the forthcoming Smart Specialisation strategy. The creation and support of national value chains and upgrading of absorption capacities of domestic firms can boost local employment and thus help to increase public acceptance towards foreign investment. Moreover the size and fundamentals of its economy as well as its location make Slovenia the ideal location for global value chains. Equally important is the development of a communication strategy on the expected benefits of FDI for growth in the country and on the comparative advantages of Slovenia as an FDI destination due to its geographic location, natural resources or abundance of skilled labour force. The forthcoming strategy on FDI should support and complement future investment projects including those submitted in the context of the new EU Investment plan ([55]).

Concentrating efforts on additional supportive and easily attainable policies would quickly pay off. While privatisations coupled with effective communication policies can potentially have positive long term impacts, other policies targeted on reducing regulatory burdens should be considered. Streamlining processes in the area of spatial planning and registering property, constitute easy wins because of the shorter implementation periods and the relatively low associated costs. It is important to maintain the reform momentum and not compromise on the ambition of these plans in order to boost Slovenia's attractiveness as a location for FDI and reach the authorities' ambitious FDI target for 2017 ([56]).

([55]) http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm. Slovenia submitted 22 projects (mainly in infrastructure) under the new EU Investment Plan.

([56]) The Ministry of Economy targets an increase in the FDI stock to the EU average by 2017

3. OTHER STRUCTURAL ISSUES

3.1. FISCAL POLICY AND TAXATION

The fiscal situation in Slovenia in recent years has been challenging; a prolonged recession coupled with significant bank recapitalisations has resulted in a sharp rise in public debt. Furthermore, successive years of consolidation have dampened consumption and weighed on the domestic economy. As the recovery gathers pace, the focus turns to the introduction of a well-designed fiscal framework, which can assist in safeguarding debt sustainability. The focus of budgetary execution should shift from temporary consolidation measures and linear cuts to expenditure reviews, which provide a more sustainable approach to public expenditure planning and can generate considerable efficiency savings.

Taxation

Slovenia tax revenue-to-GDP rate is below the EU average but the second highest ([57]) of new member states. At 37.1% of GDP in 2014, it is below the EU average of 39.1% of GDP. The tax structure in Slovenia is considered more growth friendly than the EU average with a higher share of indirect taxes and a lower share of direct taxes as a proportion of total revenues. Revenues from direct taxes were considerably lower than the EU average in 2013 (7.2% vs. 12.8% of GDP EU average).

Slovenia plans to undertake a comprehensive review of the tax system in order to restructure the tax burden, shifting tax away from labour taxes and abolish inefficient tax allowances. The review is expected to commence in the second half of 2015. While the tax wedge for different family types and wages is at or below the EU average, the social contributions paid by employees are much higher (15% of GDP in 2013 compared to the EU average of 13.5%). This is mainly because there is no cap on social contributions for employees. However, when all elements of taxation are considered the tax wedge on labour for the average-wage single earner (42.3% in 2013) is lower than the EU average (44.8%).

Recurrent taxation of immovable property is considerably below the EU average with revenues amounting to 0.5% of GDP in 2012 vs. an EU average of 1.5%. This indicates scope for the introduction of further measures in this area. The authorities are currently considering introducing a revised version of the real estate tax that was previously repealed. ([58]) The tax burden of a revised real estate tax if introduced would remain at the same level as under the existing system of property taxation, although minor increases in tax revenues are expected due to the broadening of the tax base. Given that the level of property taxes in Slovenia is considerably below the EU average there appears to be scope to revise the rates.

The administrative process with respect to tax compliance in Slovenia takes considerably longer than the EU average. According to the PwC and World Bank (2014), Paying Taxes 2015: The global picture report ([59]) the total time spent to file and pay taxes for a sample mid-sized company in Slovenia (260 hours) is significantly higher than the EU average (179 hours). The key issues for businesses is the uncertainty regarding the length of procedures, particularly with respect to appeals and the uncertainty frequent legislative changes create (Section 4.3). The authorities have indicated that there has been a reduction in the number of appeals pending in the last two years but the time for a decision in the more complex areas (i.e. VAT and corporate tax) is longer than the targeted duration. The government is addressing this issue, among others via the single document, which includes measures to simplify tax procedures (Section 4.3).

Measures to tackle the grey economy have yielded initial positive results. The government strengthened the programme to mitigate the impact of the grey economy, including the introduction of stricter provisions regarding the use of cash register software and strengthened presence of field inspectors. The authorities estimate the full year yield of these measures equates to 0.3% of GDP and an increase in voluntary compliance of approximately 20%. The Prevention of Undeclared Work and Employment Act entered into force in January 2015 introduced a voucher system for personal supplementary work, which is expected to further reduce the grey economy. There are plans to upgrade the existing system of tax registers by

([57]) Slovenia's tax-to-GDP rate is the second highest of the new member states after Hungary.

([58]) The real estate introduced in 2014 was repealed by the Slovenian Constitutional Court who indicated that the law did not specify the methods of real estate evaluation.

([59]) http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/download.jhtml

the end of 2015 subject to the impact assessment, finding an upgrade represents value for money.

Debt sustainability

Slovenia's debt has risen sharply in recent years from 22% of GDP in 2008 and is expected to stand at 83% of GDP in 2015. While exceptional items, particularly bank recapitalisations, have significantly contributed to this increase, sustained primary deficits over the period have also attributed. Furthermore, the level of contingent liabilities in Slovenia is high (government guarantees equate to 18% of GDP), largely to state-owned entities (Section 3.2). This large stock of guarantees poses an additional risk to public debt sustainability and intrinsically links the sovereign to the performance of these entities.

Slovenia's debt is expected to continue to increase to 87% of GDP in the medium term based on a no-policy-change assumption ([60]). Under the baseline scenario of the Debt Sustainability Analysis public debt is expected to steadily increase, as a percentage of GDP, in the medium term (i.e. until 2025) (Graph 3.1.1). Under a scenario ([61]) where the structural primary balance is assumed to converge to a historical average, and another scenario ([62]) where all main macroeconomic variables converge to a historical average, debt levels accelerate quickly on an unsustainable trajectory from 2017 onwards. If however Slovenia was to fulfil its commitments (Graph 3.1.2) under the Excessive Deficit Procedure and then abides by the rules of the Stability and Growth, converging to Slovenia's current medium-term objective by 2017 and maintaining it thereafter, we would see an acceleration in the reduction of debt towards 60% of GDP. The reduction would be even faster if Slovenia were to adopt the fiscal commitments outlined in its own Stability and Convergence Programme. ([63]) This underscores that maintaining fiscal discipline is a prerequisite to debt sustainability.

Graph 3.1.1: Gross debt % of GDP - DSA analysis

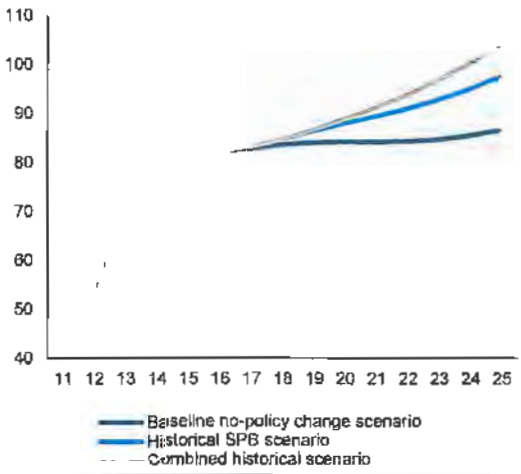

Source: European Commission calculations.

Graph 3.1.2: Gross debt % of GDP - institutional scenario

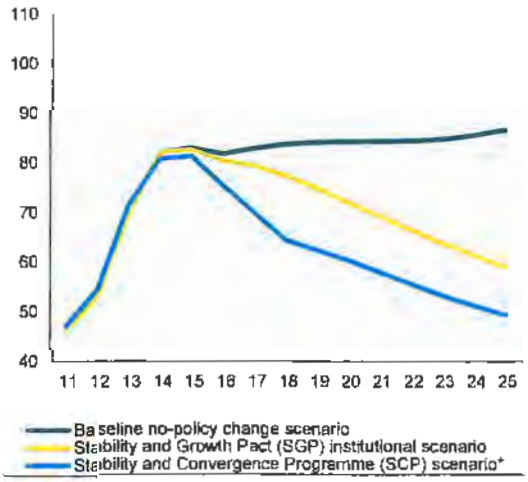

Source: European Commission calculations.

Fiscal framework

Slovenia is one of only a few countries where the adoption of the legislation transposing the

([60]) Based on Commission Winter 2014 forecast. EPC agreed long-run convergence assumptions of underlying macroeconomic variables (real interest rate, real GDP growth, inflation) and the assumption of constant fiscal policy beyond the forecast horizon.

([61]) The historical structural primary balance scenario assumes gradual convergence to the historical average for the structural primary balance beyond the forecast, all other macroeconomic assumptions as in the baseline

([62]) The combined historical scenario assumes gradual convergence to historical averages beyond the forecasts for all main macroeconomic variables - structural primary balance, implicit interest rate and real GDP growth.

([61]) The structural primary balance is assumed to remain constant at end-of programme value; all other macroeconomic variables - interest rate, inflation, growth - over the programme horizon are also taken from the SCPs

directive on budgetary frameworks into the national legal order has been delayed and is still on-going. According to the Slovenian Constitution, as amended in May 2013, the legislation implementing the general government budget balance/surplus rule (in structural terms) should have been adopted by end November 2013. However, the draft Fiscal Rules Act, implementing the constitutional amendment was only adopted by the Government and submitted to the Parliament in December 2014.

The intention is for a new fiscal framework to be in place for the 2016 budgetary process. The draft Fiscal Rules Act passed first reading in the Parliament and is expected to be enacted in March 2015. The draft Act indicates the minimum value of the medium-term fiscal objective as determined by the Treaty and sets out the correction mechanism, which will be triggered in the event of significant observed deviations from the medium-term objective or the adjustment path towards it. The legislation will be complemented by revisions to the Public Finance Act, which will include detailed provisions defining the drafting, implementation and monitoring of the budget of all general government institutional units. The Fiscal Council, as envisaged in the draft Fiscal Rules Act, will be an independent body charged with monitoring fiscal policy and budgetary execution and assessing compliance with the fiscal rules. The act provides that the appointment of the Fiscal Council members will commence within fifteen days of the act coming into force and the Council will establish its rules of procedure within 3 months after its members are appointed. The focus is now on having the rules and the Fiscal Council fully operational in time for the 2016 budgetary process.

Pension, health and long-term care system

Risks to the sustainability of the pension system, adequacy of pensions and the sustainability of the long-term care systems persist in light of an ageing population and increased demand for health and long-term care services. The share of the population aged over 65 years has increased steadily and currently stands at 17.1%. Projections for 2060 indicate a considerable increase to 31.6% (Graph 3.1.3). ([64]) The demographic old age dependency ratio is projected to increase from 25.4% in 2013 to 52.5% by 2060. ([65])

Graph 3.1.3: **Decomposition of the population by age groups in Slovenia**

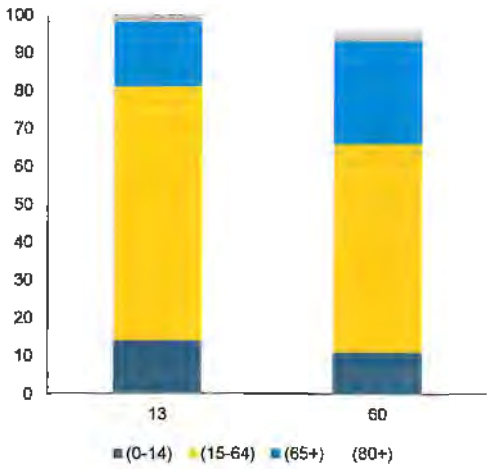

Source: Ageing report 2015 for Slovenia.

Pensions

Measures to underpin the sustainability and the adequacy of the pension system in the long-term are still pending. The 2012 reform has enhanced the mid-term sustainability of pensions by increasing and equalising the statutory retirement age for both men and women, reducing the complexity of the system and eliminating some anomalies, without automatically linking the statutory retirement age to life expectancy. Initial results appear encouraging. The inflow of new pensioners has almost halted and 80% of retired people have reached full statutory retirement age. ([66]) Nevertheless, a slight increase of old-age pension costs coupled with a simultaneous fall in revenues resulted in a significant increase in the amount of budget transfers to the pension fund (from 29.2% of total pension pursue revenue in 2012 to 32.0% in 2013). The pension system in

([64]) Peer Review in Slovenia, November 2014: Long-term care – the problem of sustainable financing – Host Country Paper.
([65]) The EU Ageing report 2015 for Slovenia
([66]) Ministry of Labour, Family, Social Affairs and Equal Opportunities: Monitoring *of the Pension Reform*, Spring 2014.

Slovenia is facing long-term sustainability risks given the steep increase in projected pension expenditure. In 2014, the OECD estimated that expenditures will increase from the current level of 11.8% of GDP to 18% of GDP in 2050 (Graph 3.1.4). Preliminary projections for the forthcoming 2015 Ageing Report suggest lower spending needs for pensions in the long-term, but expenditure pressures in Slovenia are still higher than the EU average.

Graph 3.1.4: Sustainability of the pension system in Slovenia

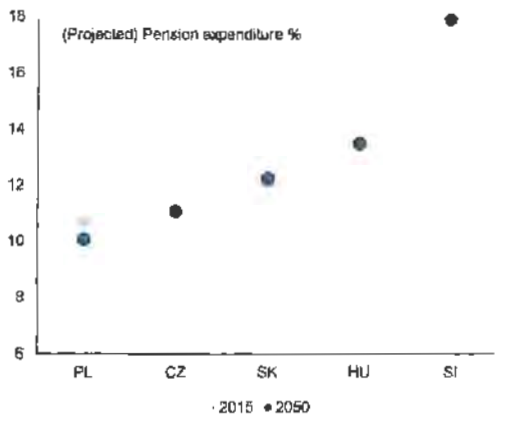

Source: OECD 2014: Pensions outlook.

The 2012 reform's overall impact on pension adequacy remains contingent on labour market developments and warrants close monitoring. The aggregate replacement ratio deteriorated by 1 pp. in 2013 to 46%. The average net pension dropped slightly in 2013 both in nominal terms and relative to the average net wage. ([67]) The pension benefit ratio is projected to fall further until 2020 (from 33.8% in 2013 to 28.9% in 2020) before stabilising in the long run. Longer contribution periods and stabilised entry pension levels could positively affect the adequacy of pensions, if men and women are able to remain longer in the labour market. The new indexation formula, longer reference periods for calculating the pension base and the prolonged pensions freeze might have a negative effect. Despite the modified calculation of the pension assessment base introduced by the reform to prevent a further decrease in pensions, the adequacy of pensions is still deteriorating. Coupled with the 2012 social reform, this has significant implications on the risk of poverty in old-age, in particular for women ([68]) and people with disabilities (Section 4.2).

A **White Paper on the long-term sustainability of pensions is due to be published in mid-2015.** A new comprehensive reform is envisaged for 2016-17 and will propose the reform of the first and second pillars with the objective of addressing the sustainability of the pension system in the long term (post 2030) and adequacy of pensions. A working group has been established to prepare several proposals for a pension reform (including notional defined contributions and a points system, that is, the current system with adapted parameters). The existing micro-simulation model will be upgraded in order to test various proposals. The 2012 reform envisaged the establishment of a Demographic Fund. The legal act establishing this Fund is expected to be adopted by June 2015.

Healthcare system

The ageing of the Slovene population also poses challenges to the sustainability of public spending on health care. According to preliminary projections in the Ageing Working Group in 2015, public health expenditure (measured as a share of GDP) is projected to increase significantly in the next decade. At 7% of GDP in 2012, the rate of public spending on healthcare is close to the average of the EU (7.3%) and has remained stable since 2009. ([69])

Health indicators for Slovenia show a mixed picture. On the one hand, infant mortality is the lowest in the EU; on the other hand, the gap between life expectancy and healthy life expectancy is one of the largest in the EU for both men and women. While only a relatively small proportion of the population report unmet health needs, the number of patients on waiting lists increased substantially in 2014 and indicates deterioration in accessibility to medical services. According to the data on 47 selected services, in October 2014 there were more than 77 000 patients waiting, of whom almost 15 000 exceeded the

([67]) Pension and Disability Insurance Institute: pension-to-wage ratio 56.6% for the average pension and 61.7% for the average old-age pension, both -0.3pp compared to 2012

([68]) 25.5% compared to 15.6% for EU 28 peers and 14.5% SI population average EU-SILC 2013.

([69]) Based on Eurostat COFOG data.

maximum waiting time as established by the authorities.

Slovenia is committed to achieving cost savings in the health care sector through rationalisation of expenditures. The recently introduced therapeutic groups for drugs ([70]) and the pilot project of common public procurement are showing positive results. The pilot project of common public procurement in the health care sector shows that substantial savings can be realised if tenders are handled centrally. ([71]) From 2015, centralised public procurement will be obligatory for all 28 hospitals. Measures to address the challenges of suboptimal provision of health services, redefining the rights arising from compulsory health insurance, and upgrading the payment models with respect to health care providers remain outstanding. Further efficiencies could be gained through the introduction of interoperable e-health solutions.

The comprehensive review of healthcare expenditure provides an opportunity to reallocate resources towards priorities and generate efficiency savings. The review will be undertaken in cooperation with the World Health Organisation and the European Observatory on Health Systems and Policies. A draft scope for the review has been prepared and a workshop was held with the relevant stakeholders in January 2015 to finalise the proposal. The project will be wider than just expenditure and will include; (i) an analysis of the financing of the health system, (ii) an expenditure review (iii) a review of benefit basket and (iv) an assessment of health technology. The review will be a two prong approach – identify measures for 2016 (i.e. "quick wins") and also long term measures that will require more time to implement.

The pending expenditure review and the National Healthcare Resolution will serve as a basis for a comprehensive healthcare reform, which is expected to enter into force in January 2016. The National Healthcare Resolution Plan, expected to be adopted in mid-2015 will include measures to improve access to health services, as well as measures to promote efficiency in the health sector by introducing models for provision of services and infrastructure and the monitoring and revision system.

A reform of health care is under discussion. The use of existing public resources could be improved by strengthening primary care, rationalising inpatient care and reforming the financing of the system. The authorities are planning to adopt the reform of the health insurance schemes by the end of 2015, in order to take effect from January 2016.

Long-term care

Public expenditure on long-term care is projected to more than double by 2060 due to population ageing alone. ([72]) The consequences of the economic crisis are visible in the decreasing scope of formal long-term care, both institutional and community-based care (e.g. formal home help). Slovenia is characterised by prevailing institutional forms of long-term care in the public sector. The Association of Social Institutions of Slovenia estimated that in the first 10 months of 2013, approximately 3% of institutional care users left care and either returned home or were taken into the care by their relatives. The average pension is not sufficient to cover the costs of institutional long-term care.

At the end of 2013, the government adopted a blueprint for long-term care but the adoption of the legislation underpinning the reform has been postponed until the end of 2015. The strategy is to address long-term care in the framework of wider discussions on the sustainability of the healthcare sector, including the reform of the health care insurance schemes in order to ensure appropriate funding. The main objective of the reform is to regulate and establish sustainable funding of social and health services ([73]) by introducing compulsory public insurance, creating a single entry point and enabling users to choose the type of service (in-home or institutional) and the service provider. Its fiscal impact still needs to be quantified.

([70]) In November 2014 additional five therapeutic groups were introduced, estimated annual savings of EUR 24.6 million.

([71]) Progress on policy measures relevant for the correction of macroeconomic imbalances - Slovenia, October 2014 http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/documents/20141224_si_imbalances_epc_report_en.pdf

([72]) Public expenditure on long-term care is projected increase from 1.35% of GDP in 2012 to 3.0% of GDP in 2060.

([73]) Such reform will need to take in to account Member States' obligations under Directive 2011/24/EU

3.2. LABOUR MARKET, EDUCATION AND SOCIAL POLICIES

The labour market is showing signs of improvement but structural challenges persist concerning long-term unemployment, and the employment of low- skilled and older workers. Unemployment rate decreased from 10.1% in 2013 to an estimated 9.8% in 2014. Job creation has been strong in the non-tradable service sectors, particularly in administrative and support services such as employment agencies. At the same time, job losses in the construction sector have slowed. Employment gains in the tradable sectors were modest (Graph 3.2.1).

Graph 3.2.1: **Employment in tradable and non-tradable sector**

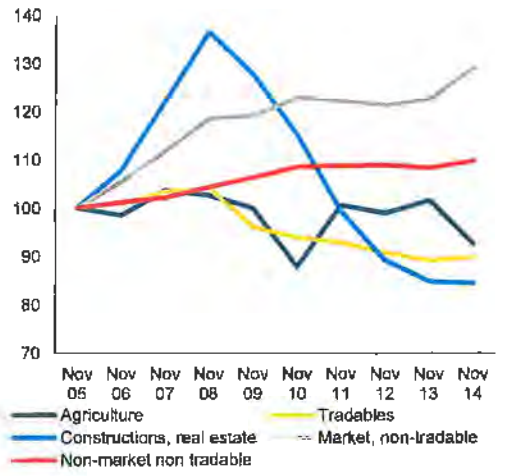

Index 11/2005 = 100
Source: SORS, European Commission calculations.

The overall unemployment rate decreased but long-term unemployment remains high, with consequences on poverty. The long-term unemployment rate peaked at 5.7% of active population in the first quarter of 2014 (Graph 3.2.2) but decreased thereafter. In the third quarter of 2014, it stood at 4.9% and represented half of the total unemployed. The number of very-long-term unemployed more than doubled in the period 2008–2013 but recently decreased to 2.6% (Q3-2014). The low outflow rate from long-term unemployment denotes the structural nature of certain segments of unemployment ([74]). Although staying below the EU average, poverty and social exclusion continued to increase in 2013, moving Slovenia further away from the EU2020 targets.

([74]) IMAD, Economic mirror, November 2014, pages 32-33.

Graph 3.2.2: **Long term unemployment as % of active population**

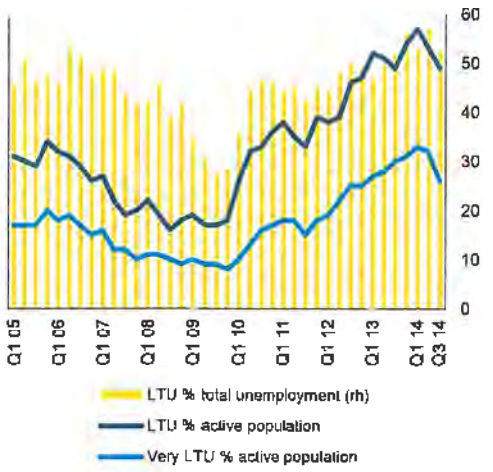

Source: Eurostat.

Labour market participation

Labour market participation of older and low-skilled workers remains a challenge. The employment rate of vulnerable groups (such as older and low skilled workers) is persistently lower than the EU average. Moreover, the employment rate in these groups reduced substantially since 2008 due to a sharp decline in the economic activity. The sectors that predominantly employ less skilled workers (e.g. construction and manufacturing) were worst affected by the economic crisis. Consequently, the employment rate of the low skilled workers fell the sharpest (from 52% in 2008 to 37% in 2014). The employment rate of older people is the lowest in the EU (50% in 2014) and it stagnated between 2008 and 2014. The employment of older women has picked up and increased by almost 10 pps. between 2008 and Q3 of 2014 (Graph 3.2.3).

Slovenia has made limited progress in developing an efficient and adequately funded system of active labour market policies to address these challenges. Slovenia reduced the allocated budget for the implementation of the active labour market policy programmes in 2015, although the budget is expected to increase after the adoption of the supplementary government budget in February 2015 and the receipt of funds from the ESF. In addition, in the period 2014-2020, EUR 200 million will be earmarked for

lifelong learning measures specifically targeting older and low-skilled workers. It is important to adequately support the vulnerable groups in order to address persistent structural imbalances on the labour market as the current pattern of active labour market policy resources risks underinvestment in the skills of the disadvantaged. ([75]) The evaluation of the active labour market policy is foreseen in the context of the implementation of the European Social Fund, which is the main source of funding for these measures.

Graph 3.2.3: **Employment rate of vulnerable segments in Slovenia and the EU28**

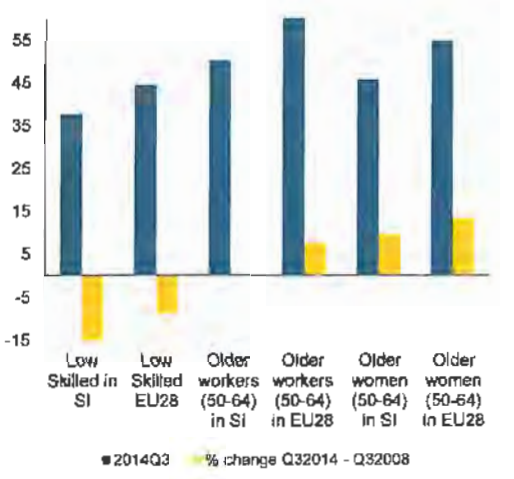

Source: Eurostat.

Labour market segmentation and youth unemployment

High segmentation is affecting particularly the labour market entry of young people. Youth unemployment in the age group of 15-24 peaked in 2012 and has since moderated to below the EU average. However, unemployment in the age group 25-29, has risen above the EU average and peaked at 14.6% in 2013. High unemployment in this group could be partially explained by lower employability of students who concluded their studies with delays and higher reliance on occasional student work, accounting for almost 80% of the temporary jobs occupied by young people. Slovenia registers the highest share of young people (15-24 years) in temporary employment in the EU (73.2% in 2013).

Labour market participation of young people has been reinforced by Youth Guarantees. Slovenia increased the cut-off age of qualifying for the Youth Guarantee measures from 25 to 29 years and will invest EUR 157 million (mostly coming from the ESF) in the period 2014-15. The first results of the national analysis presented in Q2-2014 show that people enrolled in Youth Guarantee Schemes received 70% more trainings, 40% more job offers and ten times more job interviews with employers. The outreach to non-registered youth has improved due to the cooperation with school counsellors, who were referring drop-outs directly to the public employment services. The public employment service has adapted its online tools to extend its outreach.

Concrete steps were taken to address the labour market segmentation for young people. The Act on Occasional Student Work will increase social security for students, while preserving the flexibility. ([76]) The act introduces minimum hourly wage and social security contributions on student work. The non-wage costs for student work, which now include social contributions from employers and students, will increase substantially, however the student work will still remain one of the cheapest forms of work. These measures will yield an additional EUR 15 million, which will be partially used to finance scholarships. The evaluation of the reform is due in September 2015 and additional measures will be considered only thereafter. The outstanding measures (e.g. the official recognition of the work experience) will also be addressed.

The 2013 labour market reform improved labour market segmentation and flexibility. The reform simplified dismissal procedures and reduced dismissal costs, but tightened the regulation of fixed-term contracts and restricted the use of temporary agency work. The initial analysis of the impact of the reform shows positive results. The use of open-ended work contracts increased and use of fixed-term contracts fell.

([75]) In 2014, only 12% of active labour market policy resources were used for education and training measures while 40% was earmarked for public works, 22% for self-employment and 16% for subsidised employment.

([76]) The Act on Occasional Student work was incorporated into the Public Finance Balance Act in December 2014

However, more recent quarterly data do not conclusively prove the decrease of temporary contracts, as their use seems to be closely dependant on the economic cycle (Graph 3.2.4). The measures promoting the use of permanent contracts for hiring young people (in the framework of Youth Guarantees) have also contributed to this result. The next full report on the effects of the reform is to be prepared in March 2015. Particular focus will be on the employment trends of self-employed, economically dependent persons and in particular, to the possible abuse of these contracts that are attractive because of low social contributions. The labour inspectorate has stepped up the investigation of contractual arrangements.

Graph 3.2.4: Cyclicality of temporary employment

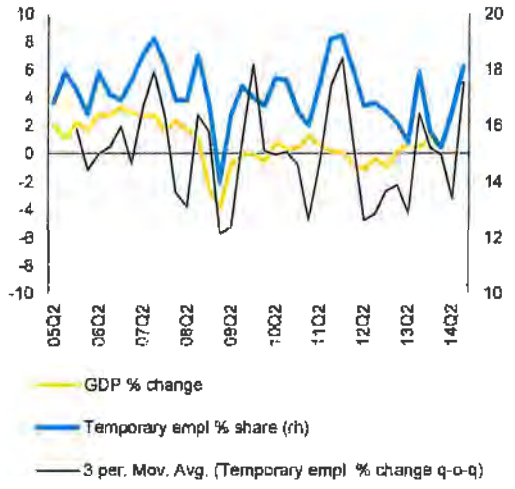

Source: EUROSTAT.

Slovenia has also addressed segmentation through the equalisation of the non-wage costs of some forms of work contracts (other than student work) while keeping their flexibility. Since the beginning of 2014 full social contributions (15.5% to be paid by employees and 8.85% by employers) have to be paid on two other most used types of civil contracts. On the basis of an analysis of costs of various forms of work contracts, the government will propose measures for the equalisation of non-wage costs in mid-2015. While this may have a positive impact on segmentation, the impact on employment promotion may be limited as the tax wedge for employment contracts at all level of wages and types of families in Slovenia is close to or lower than the EU average.

Education

Slovenia has reached the education targets of the Europe 2020 strategy. Early school leaving is the lowest in the EU (3.9% in 2013) and 40.1% of the population aged 30-34 has attained a tertiary qualification. The focus now needs to shift to the quality in education. As measured by the Programme for International Student Assessment (PISA) ([77]), the performance of 15-year olds in literacy, mathematics and science remained unchanged between 2009 and 2012 (Graph 3.2.5). While Slovene teenagers perform worse than the EU average in reading, they perform better in mathematics and science.

The higher education system presents several inefficiencies related to the high rate of dropout and fictitious enrolment. The dropout rate from university is estimated at 35%. Fictitious enrolment to post-secondary vocational education is estimated to account for more than half of first-year students . This is mostly due to the incentives and social benefits linked to the student status and weak administration controls. ([78]) Half of all students hold a job during their study years at the expense of performance and prolonged duration of study. In parallel, the quality of implementation of tertiary programmes risks being affected by the decrease in total expenditure on education. Spending of tertiary education was reduced by 13% between 2011 and 2012 or 5% between 2008 and 2012 (Graph 3.2.6) .

The amendments to the Higher Education Act are expected to address the issue of fictitious enrolments. While the draft was prepared in October 2013, the change in government delayed its adoption. The government plans to adopt the law in 2015 in order to enter into force in academic year 2017-18. The principal objective of the act is to decouple student status from student benefits in order to remove the incentives of fictitious enrolment. An important step in this direction has been the introduction of a new electronic information system has become an official source

([77]) http://www.oecd.org/pisa/
([78]) Eurydice (2014) Modernisation of Higher Education in Europe: Access, Retention and Employability

of information on student status and is used by public institutions to grant scholarships, transport and food subsidies, dormitories, health insurance and student work. In 2014/2015 it was also used for electronic enrolment into higher education. The in-built controls have already been successful at preventing some fictitious enrolment into higher vocational education and training. By the end of 2015, the system aims to become an analytical tool for evidence-based policy making.

Graph 3.2.5: % of low achievers on PISA tests in 2009 and 2012 in Slovenia

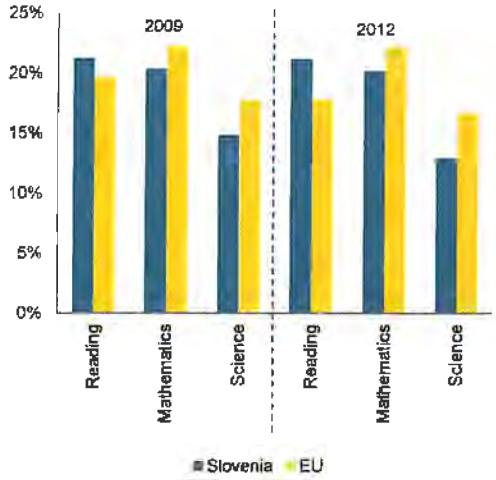

Source: OECD: Programme for international student assessment.

Skills mismatch

Skills mismatches have become less evident. Slovenia displays one of the lowest shares of young people with tertiary education in jobs requiring low qualification (vertical mismatch). At 66.2%, the proportion of upper secondary students following vocational education and training remains above the EU average (50.4% in 2012). However, skills shortage in the long run could mostly affect high-skilled occupations. Demand for high skilled workers is projected to increase substantially by CEDEFOP (by 13% over the 2010-2020 period).

Graph 3.2.6: Public expenditure for formal education (in million EUR)

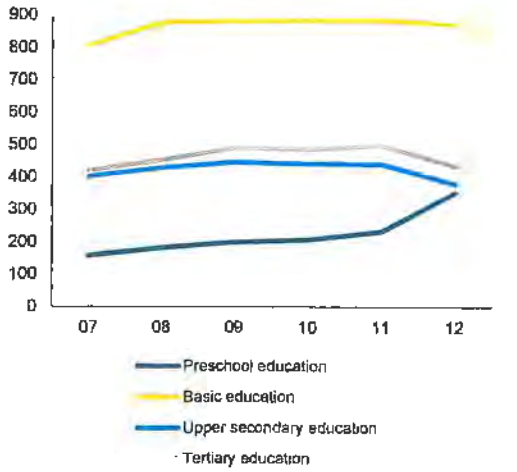

Source: SORS.

Slovenia has undertaken several actions to address the risk of skills mismatch and numerous measures are planned until 2020. The public employment services are currently working on a bi-annual forecast of deficit occupations in parallel to the establishment of the National Career Point, which aims to develop the methodology for better career orientation. Skills mismatch is planned to be further addressed by introducing scholarships for deficit professions, improving the link between education and the local economy. The government intends to close the gap in skills mismatch by linking study specialisations to the priority areas of the Smart Specialisation Strategy. In the field of vocational education, the government plans to introduce apprenticeships via a new law, which will primarily redefine the role of the apprentice as an employee and clarify the role of the social partners. A coordinating body for vocational education has been set up. Its role is to develop new projects and to establish the strategic direction for vocational education with stakeholders. Subsidies for apprenticeships and coordination between different ministries will play an important role in setting up the system. Finally, transparency of qualifications on the labour market will be enhanced with the new Act on the Slovenian Qualifications Framework expected to be adopted in 2015.

Social issues

Poverty and social exclusion continued to increase in 2013. This development moved Slovenia further away from the poverty and social exclusion target. The number of people at-risk-of-poverty or social exclusion increased and reached 410,000 in 2013, considerably above the target of 320,000. While the poverty rate remains below the EU average, it has consistently deteriorated since 2009. The main reasons for the continuous deterioration in material welfare are a decline in employment and the rise in unemployment to the 1990s levels. Furthermore, wages, pensions and social transfers declined in real terms, and the revised regulation of social benefits implemeuted in January 2012 lessened somewhat the role of social transfers in alleviating poverty for certain groups.

Graph 3.2.7: The likelihood of the old-age poverty rate

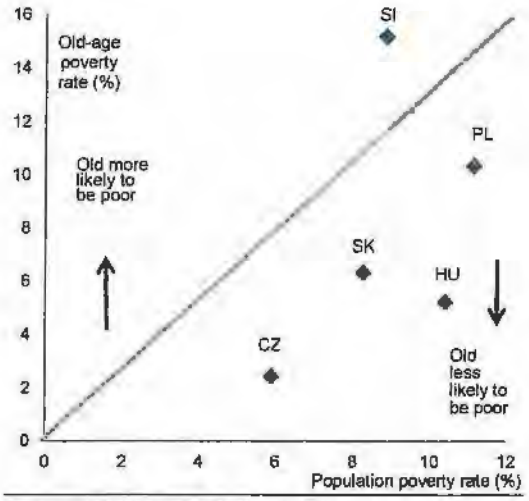

Source: OECD Pensions Outlook 2014.

Although the social protection system is performing its function, there has been an increase in at-risk-of-poverty rates. In 2013, total household disposable income fell by 3.3%, less sharply than the year before (5.2% in 2012). In real terms, it is now more than 9% lower than in 2008. The substantial decrease of total household disposable income in 2013 had particular repercussions for the at-risk-of-poverty rate for children (17.5% in 2013) and doubled the at-risk-of-poverty rate for young people. While income inequality remains among the lowest in the EU, it has worsened given the unequal decline in incomes across all brackets. The persistent low income inequality can be attributed to a compressed wage structure and a well-targeted allocation of social transfers, which decreases the risk of poverty by 27.8 pps. (EU average 27.6 pps.). Access to public services has stagnated since 2012.

Corrective measures were introduced in the 2012 social reform to improve access to social transfers. The Act Amending the Social Assistance Benefits Act and the Act Amending the Exercise of Rights to Public Funds Act, in force since September 2014, have eased entitlement conditions for social benefits. The amendments are aimed at single-parent families, families with school-age children and large families, older recipients of social transfers and other vulnerable population categories. Restrictions in the entitlement conditions for social assistance benefits introduced in 2012 resulted in a significant decrease in take-up by older beneficiaries. In the midterm, the government plans to introduce a comprehensive social activation system, which will link rehabilitation programmes to the ALMP. By developing comprehensive services for the excluded from the labour market, the government expects to improve the social inclusion and their employability.

Graph 3.2.8: Social exclusion indicators

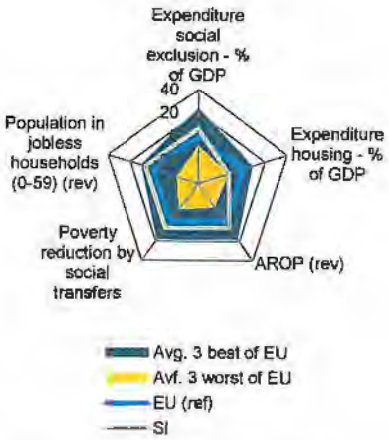

% of GDP
Source: Eurostat.

3.3. BUSINESS ENVIRONMENT AND RESEARCH & DEVELOPMENT

Administrative burden and limited access to finance hinders doing business in Slovenia. Suboptimal corporate governance, high tax wedge on skilled work force, significant involvement of the government in the economy and vested interests have negative repercussions on doing business in Slovenia. Productivity remains low in a number of industrial sectors with a high concentration of public ownership (Section 3.2) and the inflow of foreign direct investment is limited compared to the EU average (Section 3.3). Frequent changes of the governments have contributed to uncertainty and the postponement of investment decision. Nevertheless, Slovenia has developed a flourishing start-up community and numerous exporters drive the growth of the economy. In search of alternative ways of funding, several young entrepreneurs have successfully sought financing for innovative products through crowd-funding portals abroad.

Reduction of administrative burden

The high number of laws and numerous changes in the legislation make it difficult to run a business and comply with local regulation. In the recent years, Slovenia took several measures to fight red tape. The so-called one stop shop ([79]) has been supporting entrepreneurs in setting up their business and the use of e-government services has increased (Section 4.5). However, numerous changes in legalisation have contributed to a significant increase in the number of laws and bylaws. ([80]) The reduction of administrative burden is one of the key issues for many stakeholders, including investors, who point to frequent changes of regulations as a negative feature of doing business in Slovenia. Insufficient administrative capacity increases waiting times and discourages potential investors (Section 4.5). This concerns in particular the areas of spatial planning, construction permits and tax compliance. ([81]) Spatial planning regulation is decentralised and complex. It falls under the remit of several government bodies, creating high entrance barriers and uncertainties for investors, both domestic and foreign. This overregulation also generates compliance issues. For instance, Slovenian retailers find it costly and difficult to comply with consumer legislation. In addition, both retailers and consumers are critical of public authorities' role in ensuring compliance with consumer legislation. ([82])

Graph 3.3.1: **Components of administrative burden in Slovenia**

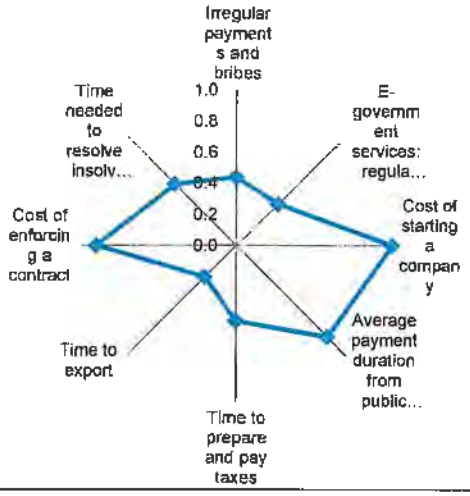

0 = weakest performer country, 1 = best performer country
Source: World Bank, DG CNECT, World Economic Forum, DG ENTR, Infrum Justitia, OECD.

The government has identified several measures to cut red tape by 25%, but prioritisation and and implementation is due. The key tool in order to manage the high regulatory stock is the Single document for better regulation and business environment and increased competitiveness. ([83]) While the document maps the lengthy processes of licencing and authorisation, it is not contributing to shortening of the waiting times. Despite the fact

([79]) A fully operational one stop shop (e-VEM) to start up a company is in place and has been very efficient: time required to start up a company is below the EU average at no cost (World Bank Doing Business report 2015).

([80]) During the period January 1991 - January 2015, the number of bylaws increased from 1 006 to 18 332 and the number of laws from 356 to 799. http://www.tax-fin-lex.si/VeljavnaZakonodajaRS.aspx

([81]) The World Bank Doing Business 2015 estimates that 212.5 days are needed in Slovenia in order to deal with construction permits – 63 days more than the OECD average. There has not been any improvement relative to the previous year.

([82]) Flash Eurobarometer 396, "Retailers' attitudes towards cross-border trade and consumer protection", 2014 and Flash Eurobarometer 397, "Consumer attitudes towards cross-border trade and consumer protection", 2014.

([83]) 256 measures are listed in the document, 64 have been implemented (25%). 104 are being implemented (41%) and 86 are pending for implementation (34%). http://www.stopbirokraciji.si/en/smart-regulation/concrete-realised-measures/

that several measures have been implemented, the Single document lacks necessary prioritisation, implementation plans and clear monitoring schemes. Coordination among several ministries and governmental bodies is equally important for successfully reducing regulatory cost. In order to make future laws and regulations more business-friendly, Slovenia plans to introduce "competitiveness proofing" and the "SME Test" (the latter has been in pilot phase for several years). However, introduction of these tools for "better regulation" has been further postponed to 2016.

Access to finance

Bank lending activity continues to decline, mainly affecting SMEs. The recent banking sector recapitalisation is expected to show full results only in 2016. Restrained bank lending and high interest rates are weighing on the financing capacity of SMEs (Section 3.1). While the share of rejected loan applications has decreased over the past six years, the share of SMEs reporting a deterioration in the willingness of banks to provide loans has increased substantially and is one of the highest in the EU (Graph 3.3.2).

Tailor-made financial instruments for SMEs exist and scope for further upgrading exists. While the Slovenian development bank SID Banka has had two direct credit lines for SMEs since mid-2013, only a limited number of SMEs have used them. They have drawn only a fraction of the available funds (approximately one fifth of the EUR 500 million), partly due to the stringent application conditions. The Slovenian Enterprise Fund has been more efficient in providing funding to innovative SMEs. The Slovenian Enterprise Fund also plans to introduce new debt and equity instruments, which will focus on start-ups and fast-growing micro enterprises. In addition, the government is looking into the possibility of establishing cross-border venture capital together with Austrian and Italian partners. Finally, the "twin projects" (combining seed financing and mentoring), recently introduced by the Slovenian Enterprise Fund is a positive initiative according to stakeholders that can help viable SMEs to increase their knowledge about available instrument and make them more investment-ready. However, as bank lending continues to deteriorate for SMEs, there is a need to build on these new instruments, focusing on alternative financing mechanisms and attracting more private funding to leverage public investment.

Graph 3.3.2: **Willingness of banks to provide the loans in the last six months**

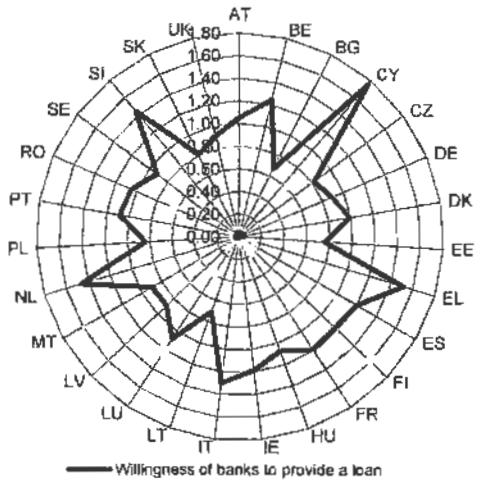

Willingness of banks to provide a loan has improved (0), remained unchanged (1), deteriorated (2).
Source: SAFE survey.

Provision of services and regulated professions

The Slovenian services sector is marked by a low level of cross-border investments. The level of intra-EU establishment ([84]) is significantly lower in Slovenia than in other EU Member States (Graph 3.3.3). Slovenia suffers from a low inflow of foreign direct investment (Section 3.3) and it is below the EU average in terms of the establishment of foreign firms in the country. This could be partly explained by the complex regulation of professions and concessions.

A lack of modernisation of the system of concessions and regulated professions hampers competition in the Slovenian service sector. Regulated professions and concessions limit the number of service providers and choice for consumers through quantitative and territorial restrictions and tariff setting. The OECD estimates that the environment for provision of services in Slovenia does not lead to an effective competition and presents elevated entry barriers for businesses

([84]) The share of value added in the business services sector that is generated by enterprises coming from another EU Member State.

and individuals. ([85]) Deregulation of professions has been slowly progressing despite some delays. After deregulating the crafts and cultural sectors, the government is reviewing existing laws to ease access to regulated professions in the retail sector. Slovenia is taking part in the mutual evaluation of regulated professions at EU level. In this context, it will be assessed whether the restrictions are proportionate and justified by the general interest. Although the government undertook a review of some of the concessions, no reforms have been proposed.

Graph 3.3.3: **Level of intra-EU establishment**

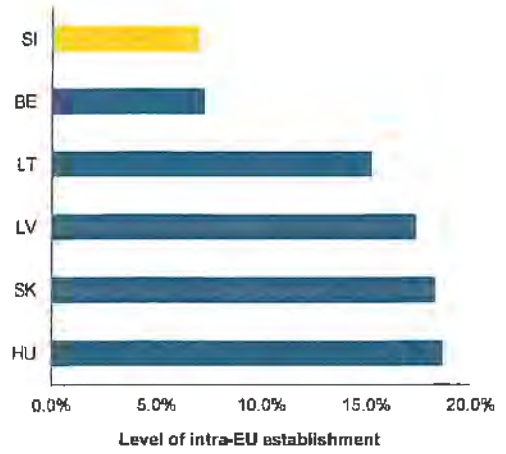

Source: EUROSTAT

Entrepreneurial activity

Start-up and early-stage entrepreneurial activity continued to strengthen in 2013-2014. ([86]) The state of start-up entrepreneurship in Slovenia changed considerably with the onset of the crisis. Start-ups by Slovenian founders have risen over USD 130 million since 2006, half of it in 2014. The start-up sector is growing faster than the economy's average and is creating new jobs with high added value. The Government has been providing support to this industry. ([87]) In order to foster innovation, job creation and economic growth it would be important to maintain these efforts and to link all actions to the existing innovation policies and strategies.

R&D and innovation

The level of R&D investment in Slovenia has increased considerably but the results have lagged. Increases in R&D investment (Graph 3.3.4) could be attributed to a favourable system of tax incentives and significant co-financing from the Structural Funds (Box 3.3.1). ([88]) However, the low performance regarding research and innovation outputs calls into question the quality of the investments. ([89]) In light of these results and the reliance on the EU funds, the innovation policy will need to be updated in order to remain sustainable in the long term.

An effective policy response to the R&D challenges is not yet in place. The 2011 Research and Innovation Strategy has not yet been implemented. This strategy includes important measures to foster knowledge transfer and the commercialisation of research results. The key measure is the introduction of institutional funding linked to an assessment of research performance of universities and public research institutes. Other essential measures include removing obstacles to university spin-outs and to cross-border venture capital. The Research and Innovation Strategy needs to be coordinated with the Smart Specialisation Strategy as well as the forthcoming FDI strategy in order to harness the country's potential for smart growth and the knowledge economy. In particular, implementation

([85]) Indicators of Product Market Regulation, OECD http://www.oecd.org/economy/growth/indicatorsofproductmarketregulationhomepage.htm

([86]) The rate of total early-stage entrepreneurial activity (TEAindex) grew robustly for the second year running in 2013 and achieved the pre-crisis (2008) peak of 6.5%, an increase of 1.1 percentage points over the year before. Source Global Enterpreneurship Monitor.

([87]) Start up Manifesto, June 2014; Some insights into entrepreneurship and start-ups in Slovenia, Austria and Italy, and Prof. Prof. dr. Miroslav Rebernik Mag. Matej Rus, Dec 2014.

([88]) For investments into R&D the government offers a 100% reduction rate, depreciation allowance, reduced taxable base for royalties. They also offer a 40% tax relief for investment in tangible assets. See the study on R&D Tax incentives: Final Report", written by CPB in consortium with: CAPP, CASE, CEPII, ETLA, IFO, IFS, HIS, Taxation paper No 52, 2014.

([89]) Slovenia has 3.1 PTC patents per billion GDP compare to the 3.9 at EU level (2010) and 6.9 % of high cited scientific publications compare to the 11% at EU level (2009). It also ranks below the EU average on the Innovation Output indicator (Slovenia ranks 14th showing a medium level performance) and just below the EU average on the Innovation Union Scoreboard (ranked 12th).

mechanisms are needed to direct funding towards priority areas and increase the impact. Boosting the quality of research investments, a stronger and more effective overall governance and a focus on implementation are needed to support the efficient use of resources.

Graph 3.3.4: **R&D investment**

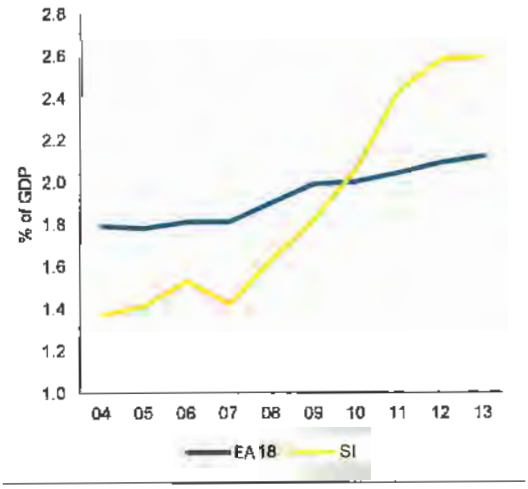

Source: Eurostat

Finalising the Smart Specialisation Strategy will be an important milestone. This strategy will be instrumental for investments under the European Investment and Structural Funds in the period 2014-2020. The main pending challenges are a clear prioritisation, consistency with other policies, coordination of stakeholders and an effective implementation.

Box 3.3.1: Overview and general assessment of absorption capacity for EU funds

The overall implementation of the Slovenian Cohesion policy's operational programmes has been positive, with Cohesion fund lagging slightly behind. By February 2015, Slovenia drew 81.72% of all allocated funds for the programming period 2007-13 under the ERDF, CF and ESF facilities. This is a positive result compared to the EU28 average (76.74%) or the Visegrad Group average (71.21%). Absorption of the funds has increased in 2014, when EUR 701 million has been certified (51% of the total amount for CF certified so far was done in 2014). In comparison with 2013, Slovenia certified EUR 680 million. Given the N+2 rule for Slovenia, a sum of EUR 597 million (EUR 406 million for CF, EUR 136 million for ERDF and EUR 55 million for ESF) still needs to be spent by end-2015. No funds have been lost so far as a result of the N+2 rule and projections show that the risk of losing funds at closure is limited. However, low absorption capacity and delays related to the Cohesion Fund' implementation (mainly rail and waste-water sectors) result from the late start of the implementation, lengthy permitting and public procurement procedures (Section 3.5) as well as the economic crisis.

Graph 1: **EU funds absorption and economic governance**

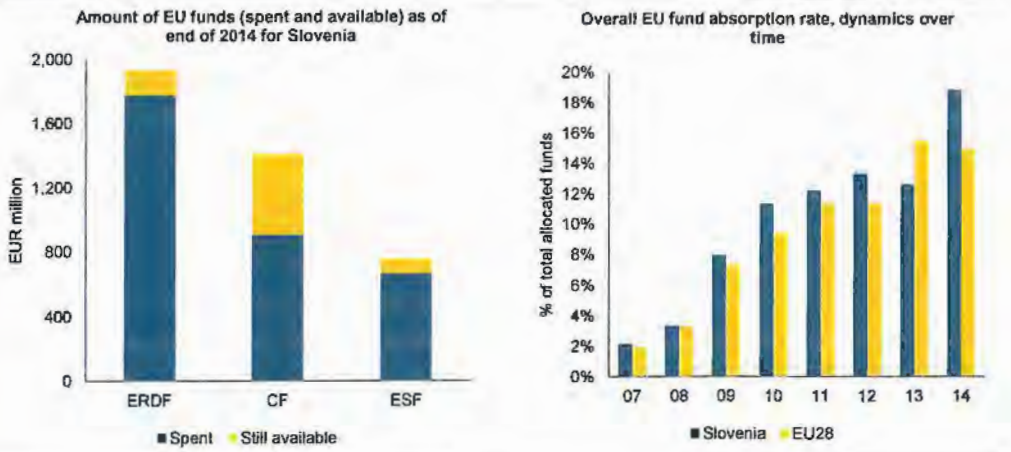

ERDF = European Regional Development Fund; ESF = European Social Fund; CF = Cohesion Fund
Source: European Commission.

3.4. TRANSPORTATION, ENERGY AND ENVIRONMENT

The level of energy consumption and CO2 emissions in Slovenia is considerably higher than the EU average. Transport is the most energy-intensive sector, with its share in energy consumption increasing since 2005. This can be partially explained by the geographical position of Slovenia and the transit passing through the country. While Slovenia has diversified its sources of energy, it remains highly dependent on its imports. The contribution of energy deficit to the trade balance is almost double the EU average (-5.7% vs. -3.1% of GDP). Slovenia's current primary energy consumption is slightly below the EU 2020.

Smart, sustainable, interconnected transport network

A strategy for infrastructure development in Slovenia is in place. With the adoption of the Operational Programme for the period 2014-2020, an implementation framework is now in place with clear policy priorities, coupled with planning and funding instruments targeting investment in key transport initiatives. The comprehensive transport strategy will be instrumental for investments in transport under the European Investment and Structural Funds in the period 2014-2020, also in light of the expected decrease in national investment spending. It is expected to contribute significantly to the development of the transport infrastructure by developing a mature and feasible project pipeline and thus reducing the bottlenecks especially in the railway sector.

Development of rail infrastructure and promotion of public transport are the key priorities. The TEN-T core network projects on the Mediterranean and the Baltic-Adriatic Corridors will be given priority under the Connecting Europe Facility. This includes the new second railway track line Divača-Koper and the upgrading and extension of the port of Koper. The need to modernise the railway infrastructure could go hand-in-hand with the removal of market barriers in the railway sector and better performance of rail services. Urban transport in Slovenia still suffers from an excessive reliance on private cars. Development of public transport in Slovenian cities remains crucial and could be inspired by the positive experiences in some cities, in particular Ljubljana.

Interconnected Energy Networks

The Slovenian energy networks face several challenges. The energy mix in Slovenia is mainly derived from hydrogenation (31%), nuclear power (24%) and fossil fuel.

The electricity interconnection capacity could be further improved. The interconnection capacity is currently at 82% of the production capacity in Slovenia, which is higher than the EU Average (at XX% in 2013). Nevertheless, Slovenia has several electricity Projects of Common Interest under the guidelines for trans-European energy infrastructure, including two electricity clusters with a high voltage transmission line between Slovenia, Croatia and Hungary and a high voltage transmission line between Slovenia and Italy.

Competition in the electricity market has accelerated. In 20XX, almost 50,000 customers switched their electricity supplier, with no one supplier dominating the market. The entry of a new supplier (GEN-I) in the gas sector also lead to lower prices for the first time since 2009. Geoplin remained the company with the largest market share (around 63%) in gas distribution.

Slovenia has a diversified gas supply but lacks storage facilities and is entirely dependent on imports. A new North-South gas interconnection to the Hungarian gas transmission network and reinforcement of the interconnection to the Croatian gas transmission network will increase security of supply in Slovenia and the neighbouring countries. Several gas projects of common interest are highly relevant for Slovenia. In particular the LNG terminal in Krk (Croatia) could provide the security of supply to the region.

Environmental compliance and beyond

Slovenia is the best performing member state in terms of municipal waste recycling among the countries that have joined the EU since 2004. Slovenia's recycling rate reached 47% in 2012. The municipal waste generation remained relatively low, at 362 kg per capita in 2012 compared to the EU average of around 490 kg. Landfilling decreased from 58% in 2011 to 51% in 2012 but remains high. Further measures could look at penalising the excessive use of landfills.

Investing in the water sector in order to comply with EU environmental legislation is a key priority. In particular, compliance gaps persist as regards Slovenia's Accession Treaty obligations for the wastewater sector. The final deadline for reaching compliance with the Urban Wastewater Treatment Directive is the end of 2015. The last available data for Slovenia shows compliance rates for collection and treatment of 30% in 2009 and 2010.

Slovenia's diverse and rich natural environment is a key element of its tourism strategy. Its biodiversity has been well preserved and Slovenia has the biggest share of land area covered by Natura 2000 in the EU (37.85% vs. EU average of 18.4%). ([90]) Well-preserved nature delivers multiple socio-economic benefits. It has been recognised in the Slovenian Tourism Development Strategy for 2012-2016 as a key attraction for tourism.

Broadband

Broadband networks are the key infrastructure of the digital economy and society. ([91]) It has been estimated that a 10 percentage point increase in broadband penetration is associated to an annual growth in per-capita GDP of some 1 to 1.5 percentage points. ([92]) Slovenia has a very low fixed high-speed broadband penetration (ranking 26th out of 28 member states). Also mobile broadband take-up remains comparably low. Operators indicated that this is due to lack of market demand. This might also result in comparably high prices (Slovenia ranks 19th out of the 28 member states). Slovenia is currently in the process of adopting a Broadband plan.

([90]) Natura 2000 Barometer, The Natura 2000 Newsletter, July 2014.

([91]) As regards the five main drivers of the digital economy, Slovenia ranks 24th out of 28 Member States on connectivity, 14th on human capital, 16th as regards the use of internet services, 20th in integration of digital technologies by business, and 22nd in digital public services.

([92]) Czernich, N., O. Falck, T. Kretschmer, L. Woesmann (2011) Broadband Infrastructure and economic growth, The Economic Journal, 121 (552), pp. 505 532

3.5. PUBLIC ADMINISTRATION AND CIVIL JUSTICE

In Slovenia, the general government effectiveness score and the responsiveness of administration remain below the EU average (Graph 3.5.1).

Graph 3.5.1: Institutional strengths and weaknesses in Slovenia

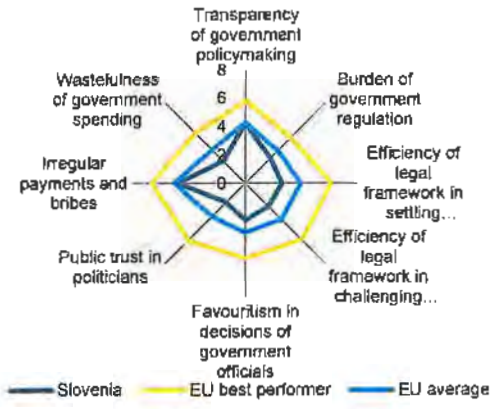

Source: WEF Global Competitiveness report 2014-15.

E-government

Slovenia shows mixed performance in adopting the use of e-government tools. Slovenia performs rather well in indicators related to starting up a business and the increasing use of e-government. From 2015, business interaction with the authorities will be based exclusively on an e-invoicing system. However, the conversion of state services to electronic systems has not been fully implemented as administrative and business procedures have not been sufficiently computerised, and there is often inadequate connection between front and back-office activities. The transition to e-procurement is expected to take place in the course of 2015. To date, an electronic portal has been launched and e-notifications have been enabled. Other services will be introduced gradually (e-auctions, e-contracts and interoperability with other governmental databases). As the electronic tenders system is not yet operational, Slovenia currently has the lowest share of e- procurement in the EU. ([93]) The Point of Single Contact for services has yet to be finalised and all procedures have yet to be made available online.

Efficiency of Public Administration

Government effectiveness in Slovenia is below the EU average. ([94]) The indicator of government effectiveness improved somewhat in the period 2008-2012 and is the highest in comparison to its regional peers (Graph 3.5.2). However, the governance effectiveness indicator in 2012 was lower than in 1996, the aftermath of the country's independence, when the institutions first had to be established. The effectiveness of public administration in Slovenia was adversely impacted by the lack of strategic planning and budgeting, weak governance and implementation of strategies, as well as insufficient rationalisation of internal functions and structures. ([95]) The deterioration in the perception of the government performance could be linked to the severe economic crisis and the numerous changes of the government in recent years.

The government strategy for development of public administration 2015 – 2020 will aim at modernizing the public administration and improving its quality. The strategy is expected to address strategic planning of legal, organisational and procedural aspects, human resource management and the fight against corruption. It is in public consultation and is expected to be adopted by the end of February 2015. The central element of the strategy is to enhance the implementation capacity of Slovenia's public administration. Various strategies already prepared in the field have lacked implementation and enforcement plan.

([93]) Slovenia has 0.84% share of e-procurement (in total procurement), compared to 13% reached at the EU level.

([94]) The EU Public administration scoreboard 2013, based on WB Worldwide Governance Indicators 2009-2013

([95]) OECD Public Governance Review – Slovenia 2012

Graph 3.5.2: **Government effectiveness**

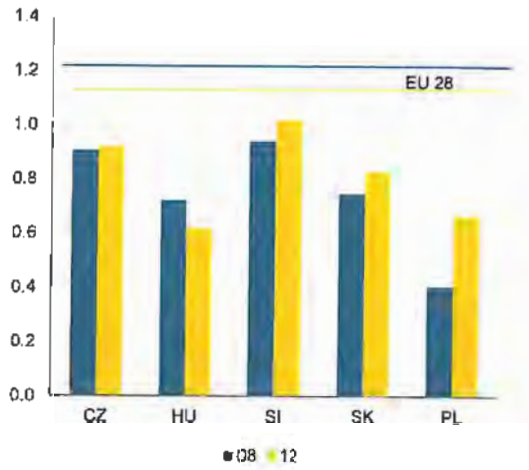

Source: Public Administration Scoreboard 2014.

Enhancing the administrative capacity of institutions in order to reap the full benefits from the cohesion remains a challenge. useful tool to achieve these improvements will be the technical assistance available in the operational programme for the new financial perspective 2015-2020. In the 2007-2013 period it was underused due to a very low allocation. The increase in technical assistance funds will co-finance activities such as staffing, evaluations, communication and trainings. The spatial planning and the issuance of environmental and building permits tend to be time intensive. A national analysis of the organisation of operations of municipalities shows that the lack of staff and financial capabilities, especially of smaller municipalities, is impeding efficient organisation of work.

Justice Reforms

The efficiency of the courts further improved in 2014, although at a slower pace. Positive trends in the rate of resolving civil and commercial cases and the length of proceedings have been maintained and the backlog has been further reduced by 18%. In the area of enforcement, further improvements are expected as a result of recent amendments to enforcement legislation, which improved the enforcement of real estate and the decision-making process. The remit of the Supreme Court's project of updating business processes at courts (including case management reforms) was expanded to cover enforcement and labour and social courts. Several draft laws were proposed with the aim of providing more transparency and objectivity to the process of appointment of judges, reinforcing the Judicial Council in the area of ethical standards, and improving the procedure for acquiring free legal aid.

The lengthy proceedings and a high number of unresolved cases remain a challenge. The reduction in litigious civil and commercial cases can be partly attributed to a 13% decrease in the number of new cases in 2014 (compared to 2013 data), as the number of resolved cases decreased as well by 3%. Similarly, a decrease of more than 60,000 incoming cases partly helped to maintain a positive trend in the area of enforcement. Slovenia had the second highest backlog and the highest number of incoming civil, commercial, administrative and other non-criminal cases per inhabitant in the EU. ([96]) Uneven workload of judges is to be partly addressed through management and court specialisation measures. The Judicial Council aims to improve the quality of the justice system, particularly through improving the appointment process and the training of judges. A large surge in incoming insolvency cases has led to an increase in the pending insolvency cases before the Commercial courts. The increase can be partly attributed to new and amended reorganisation procedures and financial incentives for filing insolvency since 2013. In 2014, Slovenia had the lowest percentage of consumers in the EU who found it easy to resolve disputes with businesses through courts and through out-of-court bodies. ([97])

Insolvency legislation

There has been progress in amending the insolvency framework. In January 2015, the authorities presented an advanced version of the on-going evaluation exercise of the laws adopted in 2013, which amended and complemented the insolvency law. The authorities have indicated that they do not currently see a need for further amendments to the insolvency framework. The key

([96]) The forthcoming 2015 EU Justice Scoreboard (March 2015)

([97]) Flash Eurobarometer 397, "Consumer attitudes towards cross-border trade and consumer protection", 2014.

finding of the evaluation is that the new framework allows more restructuring opportunities to companies in financial difficulties. In addition, the existence of such legal tools has reportedly provided an indirect incentive to the parties to negotiate and reach out-of-court settlements.

Protection of competition

The Competition Protection Agency faces hurdles that hamper the effective enforcement of the competition rules. The budgetary autonomy and the independence of the Competition Protection Agency have been maintained. However, the Agency continues to face challenges that reduce the effectiveness of their enforcement actions. The Competition Protection Agency lacks the power to impose fines on undertakings directly in its administrative decision, having to conduct separate minor offence proceedings. These misdemeanour proceedings involve different standards from the administrative procedure and give rise to legal uncertainty. In practice, the Agency waits until its administrative decision has become final before starting the fines proceedings. Given that the administrative judicial review until recently appeared rather lengthy, the infringement often became time-barred before the Agency was able to impose a fine. The amendments of 2013 regarding the competent court in first instance administrative judicial review of competition cases could lead to shortening the duration of the review process in cases where the first instance judgement is not appealed. Yet the existing framework affects the effective enforcement by the Competition Protection Agency and could lead to limited imposition of fines and under deterrence.

Credibility of institutions

Credibility of institutions is essential. Allegations of corruption, political interference and doubts regarding the integrity of high-level officials within the public administration at state and local level and in state-owned companies came to public attention in 2013-2014. The perception regarding the diversion of public funds has worsened substantially in Slovenia and now stands far below the EU28 average (Graph 3.5.3).

Irregularities in public tender procedures have led to the interruption of payments from the cohesion funds. While these particular malpractices have been corrected and payments restored the perceptions of widespread systemic corruption remains. In spite of limited progress in achieving transparency, vulnerabilities are broadly noted in the energy, construction, urban planning and healthcare sectors, where anti-corruption safeguards have limited impact.

A new two-year programme to fight corruption was adopted in January 2015. The first programme of 15 measures for prevention of corruption, adopted in March 2014, lacked implementation due to the change in government. The government reiterated its commitment to fight corruption. The new programme includes 11 perennial measures targeted at restoring the quality and credibility of public administration in Slovenia, including the public procurement and the ethic codex for politicians and government officials. Another major element in the fight against corruption is to enhance the credibility of the Commission for Prevention of Corruption.

Graph 3.5.3: **Diversion of public funds**

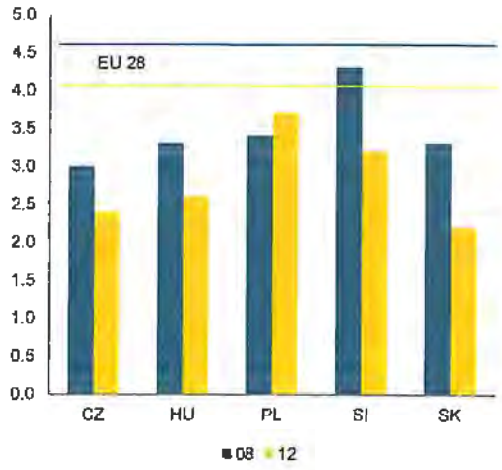

Source: Public Administration Scoreboard 2014.

ANNEX A
Overview Table

Commitments	Summary assessment([98])
2014 Country-specific recommendations (CSRs)	
CSR 1: Reinforce the budgetary strategy with sufficiently specified structural measures for the year 2014 and beyond, to ensure correction of the excessive deficit in a sustainable manner by 2015 through the achievement of the structural adjustment effort specified in the Council recommendation under the Excessive Deficit Procedure. A durable correction of the fiscal imbalances requires a credible implementation of ambitious structural reforms to increase the adjustment capacity and boost growth and employment. After the correction of the excessive deficit, pursue a structural adjustment of at least 0,5 % of GDP each year, and more in good economic conditions or to ensure that the debt rule is met in order to put the high general government debt ratio on a sustained downward path. To improve the credibility of fiscal policy, complete the adoption of a general government budget balance/surplus rule in structural terms, make the medium-term budgetary framework binding, encompassing and transparent, and establish the necessary legal basis for a functioning fiscal council defining its remit within the budgetary process and introducing clear procedural arrangements for monitoring budgetary outcomes as soon as possible. Launch a comprehensive review of expenditure covering state and local government levels, direct and indirect budget users and municipality-owned providers of utilities and services in the area of healthcare by the end of 2014 with a view to realising budgetary savings in 2015 and beyond.	Slovenia has made **some progress** in addressing the CSR 1 (this overall assessment of CSR 1 excludes an assessment of compliance with the Stability and Growth Pact): Progress has been made regarding the adoption of the Fiscal Rules Act (passed the first reading in the parliament in January 2015 and is expected to be adopted in Q1 2015). The Public Finance Act will be amended within six months of the adoption of the Fiscal Rules Act and will contain detailed provisions defining the drafting, implementation and monitoring of the budget of all general government institutional units. • Some progress has been made regarding the expenditure review in the healthcare sector. The authorities have indicated that the review will be undertaken in cooperation with the European Observatory for Health policies and the World Health Organisation. A draft scope for the review has been prepared and a workshop was held in January 2014 to finalise the proposal. It is intended that the project will be wider than just expenditure and will include; (i) an analysis of the financing of the health system, (ii) an expenditure review (ii) a review of benefit basket and (iv) an assessment of health technology. The expenditure review and the National Healthcare Resolution will be a base for comprehensive healthcare reform.
CSR 2: Based on the public consultation, agree measures to ensure the sustainability of the pension system and adequacy of pensions beyond	Slovenia has made **limited progress** in addressing the CSR 2:

([98]) The following categories are used to assess progress in implementing the 2014 CSRs of the Council Recommendation: No progress: The Member State has neither announced nor adopted any measures to address the CSR. This category also applies if a Member State has commissioned a study group to evaluate possible measures. Limited progress: The Member State has announced some measures to address the CSR, but these measures appear insufficient and/or their adoption/implementation is at risk. Some progress: The Member State has announced or adopted measures to address the CSR. These measures are promising, but not all of them have been implemented yet and implementation is not certain in all cases. Substantial progress: The Member State has adopted measures, most of which have been implemented. These measures go a long way in addressing the CSR. Fully addressed: The Member State has adopted and implemented measures that address the CSR appropriately

2020, encompassing adjustments of key parameters, such as linking the statutory retirement age to gains in life expectancy and encouraging private contributions to the second pillar of the pension system. Contain age related expenditure on long-term care by targeting benefits to those most in need and refocusing care provision from institutional to home care.	• Some progress has been made in alleviating the pressures on the mid-term sustainability and adequacy of the pension system but key parameters still need to be adjusted. In January 2015 the results of the evaluation of the impact of the 2013 pension reform were published. Fiscal savings have been realised over 2013-14 and further containment of the pension-related expenditures is expected for the period 2014-20. Elements of a further pension system reform are to be discussed in the context of a White Book, due to be published in mid-2015. The Legal act for the Establishment and Functioning of the Demographic Fund is expected to be adopted in June 2015. • No progress has been made regarding the long term care reform. The blueprint for the long term care reform was adopted in September 2013. The adoption of the law will be postponed to the end of 2015 in order to match it with the reform of health insurance schemes.
CSR 3: Following consultation with social partners and in accordance with national practices, develop a comprehensive Social Agreement by the end of 2014 ensuring that wage developments, including the minimum wage, support competitiveness, domestic demand and job creation. Redefine the composition of the minimum wage and review its indexation system. Take measures for further decreasing segmentation, in particular addressing the efficiency of incentives for hiring young and older workers and the use of civil law contracts. Adopt the Act on Student Work. Prioritise outreach to non-registered young people ensuring adequate public employment services capacities. To increase employment of low-skilled and older workers, adapt the working environment to longer working life and focus resources on tailor-made active labour market policy measures, while improving their effectiveness. Address skills mismatches by improving the attractiveness of vocational education and training and by further developing cooperation with the relevant	Slovenia has made **substantial progress** in addressing the CSR 3: • Some progress has been made regarding wages, with the exception of the minimum wage. The Social Agreement has been fully accomplished (concluded in January 2015). The Social Agreement establishes the basis for private sector wage setting on ground of collective agreements, inflation and a share of sectorial productivity while growth of public sector wages has to lag behind private sector wage growth. The Social Agreement does not address the minimum wage. • The evaluation of the 2013 labour market reform shows that some progress has been made in addressing labour market segmentation. Limited progress has been made in addressing the employment of low-skilled and older

stakeholders in assessing labour market needs.	workers. • The Student Work act has been fully addressed. The draft Act on Occasional Student Work was incorporated into the December 2014 Public Finance Balance Act and entered into force in February 2015. • Substantial progress has been made regarding the Youth Guarantee Programme. The implementation of Youth Guarantee Programme is on track. 22,000 young are included in the measures; 90% of them received an offer from the public employment services • Substantial progress has been made in addressing skills mismatch. In 2014 a proposal for the Act on the Slovenian Qualifications Framework was prepared and the Scholarship Act came into force. Scholarships for deficient professions will be awarded starting from January 2015. The employment services are preparing a bi-annual forecast of deficient occupations in parallel to the establishment of the National Career Point.
CSR 4: Complete the privatisation of NKBM in 2014 as planned, prepare Abanka for privatisation in 2015, continue the prompt implementation of restructuring plans of the banks in receipt of State aid and the necessary consolidation of the banking sector. Based on the lessons from the asset quality review and stress test finalise the comprehensive action plan for banks in August 2014, including specific measures to improve governance, supervision, risk management, credit approval process and data quality and availability. Reinforce banks' capacity to work out non-performing loans by strengthening the internal asset management and restructuring units. Clarify the mandate of the Bank Asset Management Company by publishing a comprehensive management strategy and business plan by September 2014, detailing its role in restructuring of its assets, redemption targets, budgets, asset management plans and expected returns, while	Slovenia has made **substantial progress** in addressing the CSR 4: • Substantial progress has been made regarding the privatisation of NKBM. Binding offers for NKBM have been submitted. Negotiations are in the final stage and the government aims to sign the sales agreement in the first quarter of 2015. • The privatisation process of Abanka is expected to be launched in January 2016 once the merger with Banka Celje is completed. • The operational restructuring of the four major state-owned banks (NLB, NKBM, Abanka and Celje) and the wind-down of

ensuring adequate resources.	two smaller domestic banks are on track. • Substantial progress has been made regarding further stabilisation of banking sector. The recapitalisation of Abanka was implemented in October 2014 and the recapitalisation of Banka Celje took place at the end 2014. • Substantial progress has been made regarding the banking sector action plan. A comprehensive action plan for banks has been finalized and submitted to the Prime Minister office in January 2015. Bank of Slovenia has ensured follow-up of the shortcomings identified by the 2013 AQR and will resume on-site inspections in Q1-2015 to verify whether the recommendations have been implemented by banks. • Substantial progress has been made regarding the banks' workout capacity. The major banks have reorganized and reinforced their work-out and restructuring units. • Substantial progress has been made regarding the Bank Asset Management Company, which has set out its strategy and business plan and is fully operational. Certain amendments to the legislation still need to be adopted.
CSR 5: Continue to implement the privatisations announced in 2013 with the time-frames set. Adopt a strategy for the Slovenian Sovereign Holding with a clear classification of assets in line with the timeline and definitions established in the 2014 Slovenian Sovereign Holding Act. By November 2014, commit to a short-term (one- to two- year horizon) divestment schedule for a number of well-targeted assets with a clear time scale. Make it fully operational as a vehicle for the management of assets remaining in State ownership and divestment of the assets earmarked according to the management acts, within the time frame stipulated by the law. By September 2014, adopt and implement a corporate governance code for state-owned enterprises to ensure professional,	Slovenia has made **some progress** in addressing the CSR 5: • Some progress has been made regarding the privatisation. Three companies from the list of 15 have been divested, including Aerodrom Ljubljana, while direct state ownership in one company has been diluted following a debt-to-equity swap. The sale of Telekom Slovenije and NKBM, the two biggest assets on the list, are in a final stage. Signing expected in April and March 2015 respectively. • Limited progress has been made in adopting the Slovenian Sovereign Holding strategy and the short-term divestment schedule for state-

transparent and independent management.	owned assets. • Substantial progress has been made regarding the operationalization of the Slovenian Sovereign Holding. In December 2014 the Slovenian Sovereign Holding has adopted an Asset Management Policy and a management contract between the Slovenian Sovereign Holding and the Government is signed, determining the payment of management fees to the first. In December 2014, an open public process was launched for compiling a list of candidate members for the new supervisory board of Slovenian Sovereign Holding. A special committee was to evaluate the submitted applications. In January 2015, a compliance officer was appointed by Slovenian Sovereign Holding. In January 2015 Slovenian Sovereign Holding became the sole owner of PDP. In October 2014 Slovenian Sovereign Holding acquired all the assets previously owned by DSU. • The new corporate governance code has been fully addressed. It was adopted by the supervisory board of Slovenian Sovereign Holding in December 2014.
CSR 6: Finalise a corporate restructuring master plan by the end of 2014 within clear priorities and effective implementation process. Set up a central corporate restructuring task force monitoring and coordinating the overall restructuring process, providing the necessary expertise, guidance and advice, and facilitating the negotiation process between all stakeholders involved. Establish a list of the most urgent restructuring cases, while maximising the recovery value for creditors. Promote the use of the available legal mechanisms and international best practices to all stakeholders in the restructuring process. Evaluate recent changes in the insolvency legislation by September 2014, being ready to introduce any additional necessary measure. Further reduce the length of judicial proceedings at first instance in litigious civil and commercial cases including cases under the insolvency legislation, and the number of pending cases, in particular enforcement and insolvency cases.	Slovenia has made **substantial progress** in addressing the CSR 6: • The corporate restructuring master plan and the central task force have been both fully addressed. In December 2014 the restructuring master plan has been finalised. In January 2015 a centralised corporate restructuring task force was established to monitor and coordinate the overall restructuring process, to facilitate the negotiation process between all stakeholders involved, to promote the use of the available legal mechanisms and out-of-court solutions and to provide the necessary guidance and advice. • Substantial progress has been made regarding the restructuring of most urgent restructuring cases. • The evaluation of recent changes in the insolvency legislation has been fully

	addressed. In January 2015, the authorities presented the advanced version of the on-going evaluation exercise of the laws adopted in 2013 which amended and complemented the insolvency law. The authorities do currently not see a need for further amendments to the insolvency framework. The key finding of the evaluation is that the new framework allows more restructuring opportunities to companies in financial difficulties. • Some progress in reducing the length of judicial proceedings at first instance in litigious civil and commercial cases (incl. cases under the insolvency legislation) has been made, however the length of trials and backlogs remain still significant.
CSR 7: Reduce obstacles to doing business in Slovenia in key areas for economic development rendering the country more attractive to foreign direct investment particularly through accelerated liberalisation of regulated professions, reduction of administrative burden including leaner authorisation schemes. Ensure sufficient budgetary autonomy for the Competition Protection Agency (CPA) and increase its institutional independence. Streamline priorities and ensure consistency between the 2011 Research and Innovation and the 2013 Industrial Policy Strategies with the upcoming strategies on Smart Specialisation and Transport, ensure their prompt implementation and assessment of effectiveness.	Slovenia has made **some progress** in addressing the CSR 7: • Limited progress has been made regarding the promotion of FDI. The new FDI Strategy is expected to be adopted in Q1 2015. • Some progress has been made regarding the deregulation of professions. The number of regulated professions has decreased from 323 to 242 • Some progress has been made regarding the reduction of administrative burden. 25% of measures included in the Single document were implemented. • Substantial progress has been made in ensuring sufficient budgetary autonomy for the Competition Protection Agency and in maintaining its institutional independence. • No progress has been made regarding leaner authorisation schemes and the implementation of the National Research policy. • Some progress has been made regarding the Smart Specialization Strategy. The adoption of the Strategy is foreseen in April 2015. • Some progress has been made regarding the

	comprehensive Transport Strategy. Public and cross-border consultations on the draft strategy (dated 15 October 2014) were held and the draft is foreseen to be revised to reflect the relevant observations and comments received. The Strategy is expected to be adopted in September 2015. • Limited progress has been made regarding the streamlining of priorities and ensuring consistency among the existing strategies.
CSR 8: Take effective measures to fight corruption, enhancing transparency and accountability, and introducing external performance evaluation and quality control procedures.	Slovenia has made **some progress** in addressing the CSR 8: • Some progress has been made regarding the fight against corruption. The new government reiterated its commitment to fight corruption and adopted a new two-year programme of 11 perennial measures in January 2015. • Some progress has been made regarding the transparency and accountability. A comprehensive public-sector reform is in public consultation and is expected to be adopted by the end of February 2015. • No progress has been made regarding report on performance evaluation and quality control procedures.
Europe 2020 (national targets and progress)	
Employment rate (%): 75 %	In 2013 Slovenia moved away from the target (63.3% in 2013 comparing with 64.1% in 2012), however quarterly data in 2014 shows some improvements.
R&D target: 3% of GDP	R&D intensity in Slovenia increased from 1.36% in 2000 to 2.59% in 2013. During period 2007-2013, R&D intensity has been growing at an annual rate of 7.8%. If this trend is sustained, Slovenia's R&D intensity target of 3% for 2020 is achievable. In spite of the economic crisis business expenditure on R&D as a percentage of GDP increased from 0.79%% in 2000 to 1.98 % in 2013, making Slovenia one of the top

	performers in the EU in terms of business R&D. Slovenia is therefore on track towards its R&D intensity target of 3% for 2020. The main challenge remains the efficient and effective use of available resources in order to secure the economic benefits of this investment.
National Greenhouse gas (GHG) emissions target: 4% increase in 2020 compared to 2005 (in non-ETS sectors)	According to the latest national projections and taking into account existing measures, Slovenia is on track to meet its target on GHG emissions in the sectors not covered by the EU Emissions Trading System (ETS), as GHG emissions are projected to increase by around 4% (compared to 2005) by 2020. By reducing emissions by 7% between 2005 and 2013, based on latest projections the interim target for 2013 will be overachieved by a margin of 9 percentage points.
2020 Renewable energy target: 25% Share of renewable energy in all modes of transport: 10%	Slovenia has increased its renewable energy share to 23.5% (2013) from 20.9% in the previous year; the renewable share in transport has increased to 2.9% (2012) from 2.1% in the previous year. Progress is fairly steady and on track towards its 2020 target (25%). There are no complaints, EU-pilots/infringement procedures against Slovenia concerning the Renewable Energy Directive.
Energy Efficiency target: 10 809 GWh saving By 2020: level of 7.31 Mtoe primary consumption (5.09 Mtoe expressed in final energy consumption)	Even if Slovenia's current primary energy consumption (6.9 Mtoe in 2012) is slightly below its 2020 target, additional efforts regarding EE are needed to keep the primary energy consumption at this level or to minimise its increase if the GDP increases again during the next six year period. The target was set at a rather unambitious level and Slovenia is among the very few countries which failed to submit its National Energy Efficiency Action Plan (NEEAP). Only limited progresses have been made in implementing the Energy Efficiency Directive (EED) and the Commission is monitoring closely its transposition.
Early school leaving target: 5 %	The target has been achieved. Early school leaving fell from 5.6 % in 2006 to 3.9 % in 2013.
Tertiary education target: 40 %	Tertiary education rates continuously improved

	and reached the target in 2013 (40.1 %)
Target for reducing the population at risk of poverty or social exclusion: 40 000 (compared to 360 000 in 2008)	Poverty and social exclusion have continued to increase in Slovenia in 2013, taking the country further away from its poverty and social exclusion target (320.000). The number of people at-risk-of-poverty or social exclusion increased and reached 410,000 in 2013.

ANNEX B

Table AB.1: Macroeconomic indicators

	1996-2000	2001-2005	2006-2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Core indicators									
GDP growth rate	4.3	3.6	1.9	0.6	-2.6	-1.0	2.6	1.8	2.3
Output gap [1]	n.a.	0.8	2.4	-1.7	-3.9	-4.6	-2.6	-1.4	-0.1
HICP (annual % change)	8.2	5.6	3.0	2.1	2.8	1.9	0.4	-0.3	0.9
Domestic demand (annual % change) [2]	4.6	3.1	1.3	-0.8	-5.6	-2.1	1.2	1.3	2.2
Unemployment rate (% of labour force) [3]	7.0	6.4	5.7	8.2	8.9	10.1	9.8	9.5	8.9
Gross fixed capital formation (% of GDP)	26.1	25.8	26.4	20.2	19.2	19.7	20.3	21.1	21.2
Gross national saving (% of GDP)	24.5	25.6	26.0	22.6	22.0	24.3	26.2	26.8	26.5
General government (% of GDP)									
Net lending (+) or net borrowing (-)	-2.5	-2.5	-3.0	-6.2	-3.7	-14.6	-5.4	-2.9	-2.8
Gross debt	23.2	26.6	28.5	46.2	53.4	70.4	82.2	83.0	81.8
Net financial assets	n.a.	11.3	7.1	-1.9	-7.9	-18.7	n.a.	n.a.	n.a.
Total revenue	42.6	43.2	42.6	43.6	44.4	45.2	44.9	44.3	43.7
Total expenditure	45.0	45.8	45.6	49.8	48.1	59.7	50.3	47.2	46.4
of which: Interest	2.2	1.9	1.3	1.9	2.0	2.5	3.3	3.2	3.0
Corporations (% of GDP)									
Net lending (+) or net borrowing (-)	-1.7	-3.3	-4.1	2.1	2.8	13.2	4.8	3.1	2.4
Net financial assets; non-financial corporations	n.a.	-92.7	-116.1	-116.2	-118.8	-109.7	n.a.	n.a.	n.a.
Net financial assets; financial corporations	n.a.	6.8	3.7	6.4	9.3	13.2	n.a.	n.a.	n.a.
Gross capital formation	16.8	17.6	17.8	13.6	11.3	11.8	11.9	12.3	13.1
Gross operating surplus	15.9	17.8	19.5	18.8	18.4	18.9	19.6	19.4	19.6
Households and NPISH (% of GDP)									
Net lending (+) or net borrowing (-)	1.8	4.0	4.9	5.0	4.0	6.2	5.9	6.3	6.6
Net financial assets	n.a.	68.0	72.6	68.6	71.5	75.3	n.a.	n.a.	n.a.
Gross wages and salaries	44.7	43.7	43.6	44.5	44.8	44.1	42.9	42.9	42.8
Net property income	1.4	1.5	1.2	1.1	1.1	1.1	1.4	1.6	1.6
Current transfers received	19.1	19.9	19.0	21.4	21.7	21.5	20.4	19.8	19.5
Gross saving	7.9	9.2	9.6	8.4	7.2	9.1	8.8	9.1	9.3
Rest of the world (% of GDP)									
Net lending (+) or net borrowing (-)	-2.5	-1.8	-2.2	0.9	3.1	4.8	5.4	6.5	6.2
Net financial assets	n.a.	7.0	33.2	44.2	47.0	40.8	n.a.	n.a.	n.a.
Net exports of goods and services	-2.4	-0.5	0.0	2.0	4.4	6.0	7.8	8.3	8.2
Net primary income from the rest of the world	0.5	-0.5	-1.5	-0.8	-0.7	-0.7	-0.9	-1.1	-1.1
Net capital transactions	0.0	-0.4	0.0	0.0	0.1	0.0	-0.6	0.7	0.7
Tradable sector	47.5	47.2	45.3	44.9	45.4	46.1	n.a.	n.a.	n.a.
Non-tradable sector	39.2	40.4	42.2	42.2	41.4	40.3	n.a.	n.a.	n.a.
of which: Building and construction sector	5.6	5.4	6.6	5.1	5.1	4.6	n.a.	n.a.	n.a.

Notes:
1 The output gap constitutes the gap between the actual and potential gross domestic product at 2010 market prices.
2 The indicator of domestic demand includes stocks.
3 Unemployed persons are all those who were not employed, had actively sought work and were ready to begin working immediately or within two weeks. The labour force is the total number of people employed and unemployed. The unemployment rate covers the age group 15-74.

Source: European Commission 2015 winter forecast (COM); European Commission calculations

Table A8.2 Financial market indicators

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total assets of the banking sector (% of GDP)[1]	150.8	149.4	145.0	143.8	131.3	123.4
Share of assets of the five largest banks (% of total assets)	59.7	59.3	59.3	58.4	57.1	n.a.
Foreign ownership of banking system (% of total assets)	29.1	28.2	28.3	29.3	30.6	n.a.
Financial soundness indicators:						
- non-performing loans (% of total loans)[2]	5.8	8.2	11.8	15.2	13.3	16.0
- capital adequacy ratio (%)[2]	11.7	11.3	11.9	11.4	13.7	15.8
- return on equity (%)[2]	2.0	-3.2	-11.8	-19.6	-97.6	3.8
Bank loans to the private sector (year-on-year % change)[1]	2.3	1.6	-2.3	-4.1	-9.5	-10.3
Lending for house purchase (year-on-year % change)[1]	16.0	18.4	6.2	1.8	1.3	0.3
Loan to deposit ratio[1]	159.3	156.5	149.0	143.8	119.0	100.9
Central Bank liquidity as % of liabilities[3]	4.5	1.3	3.9	9.6	10.3	3.0
Private debt (% of GDP)	113.5	115.6	113.5	112.8	101.9	n.a.
Gross external debt (% of GDP)[4] - public	18.6	23.0	24.1	31.4	43.9	58.1
- private	39.2	40.0	41.6	44.8	45.2	45.6
Long-term interest rate spread versus Bund (basis points)*	115.3	108.9	236.3	431.3	424.2	210.7
Credit default swap spreads for sovereign securities (5-year)*	97.1	71.2	159.1	330.1	273.2	138.5

Notes:
1) Latest data November 2014.
2) Latest data Q3 2014.
3) Latest data September 2014.
4) Latest data June 2014. Monetary authorities, monetary and financial institutions are not included.

* Measured in basis points

Source: IMF (financial soundness indicators), European Commission (long-term interest rates), World Bank (gross external debt) and ECB (all other indicators).

Table AB.3: **Taxation indicators**

	2002	2006	2008	2010	2011	2012
Total tax revenues (incl. actual compulsory social contributions, % of GDP)	37.8	38.3	37.3	37.7	37.2	37.6
Breakdown by economic function (% of GDP)[1]						
Consumption	13.7	13.2	13.4	14.0	13.9	14.2
of which:						
- VAT	8.5	8.5	8.5	8.2	8.3	8.2
- excise duties on tobacco and alcohol	0.9	1.1	1.1	1.4	1.4	1.5
- energy	2.6	2.3	2.3	3.0	2.8	3.1
- other (residual)	1.6	1.3	1.5	1.4	1.3	1.4
Labour employed	19.8	19.4	18.5	18.8	18.5	18.7
Labour non-employed	0.7	0.7	0.6	0.9	1.0	1.0
Capital and business income	2.8	4.3	4.0	3.2	3.0	2.7
Stocks of capital/wealth	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	1.0
p.m. Environmental taxes[2]	3.3	3.0	3.0	3.6	3.4	3.8
VAT efficiency[3]						
Actual VAT revenues as % of theoretical revenues at standard rate	64.4	67.6	68.3	59.2	59.2	58.9

Notes:
1. Tax revenues are broken down by economic function, i.e. according to whether taxes are raised on consumption, labour or capital. See European Commission (2014), Taxation trends in the European Union, for a more detailed explanation.
2. This category comprises taxes on energy, transport and pollution and resources included in taxes on consumption and capital.
3. VAT efficiency is measured via the VAT revenue ratio. It is defined as the ratio between the actual VAT revenue collected and the revenue that would be raised if VAT was applied at the standard rate to all final (domestic) consumption expenditures, which is an imperfect measure of the theoretical pure VAT base. A low ratio can indicate a reduction of the tax base due to large exemptions or the application of reduced rates to a wide range of goods and services ('policy gap') or a failure to collect all tax due to e.g. fraud ('collection gap'). It should be noted that the relative scale of cross-border shopping (including trade in financial services) compared to domestic consumption also influences the value of the ratio, notably for smaller economies. For a more detailed discussion, see European Commission (2012), Tax Reforms in EU Member States, and OECD (2014), Consumption tax trends.

Source: European Commission

Table A8.4: **Labour market indicators**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Employment rate (% of population aged 20-64)	73.0	71.9	70.3	68.4	68.3	67.2	67.7
Employment growth (% change from previous year)	2.6	-1.8	-2.2	-1.6	-0.8	-1.5	0.6
Employment rate of women (% of female population aged 20-64)	68.5	67.9	66.5	64.8	64.6	63.0	63.8
Employment rate of men (% of male population aged 20-64)	77.4	75.6	74.0	71.8	71.8	71.2	71.4
Employment rate of older workers (% of population aged 55-64)	32.8	35.6	35.0	31.2	32.9	33.5	35.3
Part-time employment (% of total employment, age 15 years and over)	9.0	10.6	11.4	10.4	9.8	10.1	11.0
Part-time employment of women (% of women employment, age 15 years and over)	11.4	13.2	14.7	13.3	13.1	13.5	14.5
Part-time employment of men (% of men employment, age 15 years and over)	7.1	8.4	8.6	7.9	7.0	7.3	8.1
Fixed term employment (% of employees with a fixed term contract, age 15 years and over)	17.4	16.4	17.3	18.2	17.1	16.5	16.8
Transitions from temporary to permanent employment	38.7	40.7	31.8	37.9	36.6	36.9	n.a.
Unemployment rate[1] (% of labour force, age group 15-74)	4.4	5.9	7.3	8.2	8.9	10.1	9.8
Long-term unemployment rate[2] (% of labour force)	1.9	1.8	3.2	3.6	4.3	5.2	5.3
Youth unemployment rate (% of youth labour force aged 15-24)	10.4	13.6	14.7	15.7	20.6	21.6	21.7
Youth NEET rate (% of population aged 15-24)	6.5	7.5	7.1	7.1	9.3	9.2	n.a.
Early leavers from education and training (% of pop. aged 18-24 with at most lower sec. educ. and not in further education or training)	5.1	5.3	5.0	4.2	4.4	3.9	n.a.
Tertiary educational attainment (% of population aged 30-34 having successfully completed tertiary education)	30.9	31.6	34.8	37.9	39.2	40.1	n.a.
Formal childcare (from 1 to 29 hours; % over the population aged less than 3 years)	4.0	4.0	4.0	3.0	2.0	n.a.	n.a.
Formal childcare (30 hours or over; % over the population aged less than 3 years)	27.0	27.0	33.0	34.0	36.0	n.a	n.a.
Labour productivity per person employed (annual % change)	0.7	-6.1	3.5	2.3	-1.8	0.5	2.2
Hours worked per person employed (annual % change)	1.0	0.2	0.7	-1.5	-1.3	0.8	0.2
Labour productivity per hour worked (annual % change; constant prices)	-0.3	-6.3	2.8	3.8	-0.5	-0.4	2.0
Compensation per employee (annual % change; constant prices)	2.6	-1.5	5.1	0.4	-1.5	0.5	0.5
Nominal unit labour cost growth (annual % change)	6.4	8.6	0.4	-0.7	0.8	-0.8	n.a.
Real unit labour cost growth (annual % change)	2.1	5.1	1.5	-1.9	0.5	-1.8	n.a.

Notes:
1 Unemployed persons are all those who were not employed, but had actively sought work and were ready to begin working immediately or within two weeks. The labour force is the total number of people employed and unemployed. Data on the unemployment rate of 2014 includes the last release by Eurostat in early February 2015.
2 Long-term unemployed are persons who have been unemployed for at least 12 months.

Source: European Commission (EU Labour Force Survey and European National Accounts)

Table AB.5: **Social indicators**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sickness healthcare	6.7	7.0	7.8	7.9	7.8	8.0
Invalidity	1.7	1.6	1.8	1.8	1.7	1.6
Old age and survivors	9.7	9.6	10.9	11.4	11.6	11.7
Family children	1.7	1.8	2.1	2.2	2.2	2.1
Unemployment	0.4	0.4	0.6	0.7	0.8	0.8
Housing and social exclusion n.e.c.	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Total	20.7	20.9	23.7	24.4	24.6	24.9
of which: means-tested benefits	1.8	1.8	2.0	2.0	2.0	1.9
Social inclusion indicators	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
People at risk of poverty or social exclusion[1] (% of total population)	18.5	17.1	18.3	19.3	19.6	20.4
Children at risk of poverty or social exclusion (% of people aged 0-17)	15.3	15.1	15.2	17.3	16.4	17.5
Elderly at risk of poverty or social exclusion (% of people aged 65+)	24.4	23.3	22.8	24.2	23.8	23.0
At-risk-of-poverty rate[2] (% of total population)	13.3	11.3	12.7	13.6	13.5	14.5
Severe material deprivation rate[3] (% of total population)	6.7	6.1	5.9	6.1	6.6	6.7
Proportion of people living in low work intensity households[4] (% of people aged 0-59)	6.7	5.6	7.0	7.6	7.5	8.0
In-work at-risk-of-poverty rate (% of persons employed)	5.1	4.8	5.3	6.0	6.5	7.1
Impact of social transfers (excluding pensions) on reducing poverty	46.5	48.6	47.5	43.8	46.4	42.7
Poverty thresholds, expressed in national currency at constant prices[5]	6299.5	6500.5	6376.0	6384.6	6318.5	6008.8
Gross disposable income (households)	22677.0	22839.0	23043.0	23567.0	22923.0	n.a.
Relative median poverty risk gap (60% of median equivalised income, age, total)	19.3	20.2	20.2	19.9	19.1	20.4
Inequality of income distribution (S80/S20 income quintile share ratio)	3.4	3.2	3.4	3.5	3.4	3.6

Notes:
1 People at risk of poverty or social exclusion (AROPE): individuals who are at risk of poverty (AROP) and/or suffering from severe material deprivation (SMD) and/or living in households with zero or very low work intensity (LWI).
2 At-risk-of-poverty rate (AROP): proportion of people with an equivalised disposable income below 60 % of the national equivalised median income.
3 Proportion of people who experience at least four of the following forms of deprivation: not being able to afford to i) pay their rent or utility bills, ii) keep their home adequately warm, iii) face unexpected expenses, iv) eat meat, fish or a protein equivalent every second day, v) enjoy a week of holiday away from home once a year, vi) have a car, vii) have a washing machine, viii) have a colour TV, or ix) have a telephone.
4 People living in households with very low work intensity: proportion of people aged 0-59 living in households where the adults (excluding dependent children) worked less than 20 % of their total work-time potential in the previous 12 months.5 For EE, CY, MT, SI and SK, thresholds in nominal values in euros; harmonised index of consumer prices (HICP) = 100 in 2006 (2007 survey refers to 2006 incomes)
6 2014 data refer to the average of the first three quarters.

Source: For expenditure for social protection benefits ESSPROS; for social inclusion EU-SILC.

Table AB.6: **Product market performance and policy indicators**

	2004-08	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Labour productivity[1] in total economy (annual growth in %)	3.3	-5.7	3.6	2.0	-1.5	0.9	n.a.
Labour productivity[1] in manufacturing (annual growth in %)	5.7	-7.1	14.4	3.1	-1.4	1.6	n.a.
Labour productivity[1] in electricity, gas (annual growth in %)	4.2	-5.8	3.6	-5.1	-2.2	1.6	n.a.
Labour productivity[1] in the construction sector (annual growth in %)	1.5	-12.6	-9.7	1.4	0.3	-1.8	n.a.
Labour productivity[1] in the wholesale and retail sector (annual growth in %)	3.1	-9.1	-0.4	3.4	-3.3	1.7	n.a.
Labour productivity[1] in the information and communication sector (annual growth in %)	4.6	-8.1	2.6	-0.2	-2.5	-1.2	n.a.
Patent intensity in manufacturing[2] (EPO patent applications divided by gross value added of the sector)	0.0	0.0	0.0	0.0	n.a.	n.a.	n.a.
Policy indicators	**2004-08**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Enforcing contracts[3] (days)	1368	1290	1290	1290	1290	1270	1270
Time to start a business[3] (days)	51.8	6	6	6	6	6	6
R&D expenditure (% of GDP)	1.5	1.8	2.1	2.4	2.6	2.6	n.a.
Total public expenditure on education (% of GDP)	5.5	5.7	5.7	5.7	n.a.	n.a.	n.a.
(Index: 0=not regulated; 6=most regulated)	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Product market regulation[4], overall	1.89	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1.70	n.a.
Product market regulation[4], retail	0.90	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0.63	n.a.
Product market regulation[4], professional services	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	2.56	n.a.
Product market regulation[4], network industries[5]	3.41	3.13	3.13	3.01	2.95	2.90	n.a.

(1) Labour productivity is defined as gross value added (in constant prices) divided by the number of persons employed.
(2) Patent data refer to applications to the European Patent Office (EPO). They are counted according to the year in which they were filed at the EPO. They are broken down according to the inventor's place of residence, using fractional counting if multiple inventors or IPC classes are provided to avoid double counting.
(3) The methodologies, including the assumptions, for this indicator are presented in detail here: http://www.doingbusiness.org/methodology.
(4) Index: 0 = not regulated; 6 = most regulated. The methodologies of the OECD product market regulation indicators are presented in detail here: http://www.oecd.org/competition/reform/indicatorsofproductmarketregulationhomepage.htm
(5) Aggregate OECD indicators of regulation in energy, transport and communications (ETCR).

Source: Commission services, World Bank - Doing Business (for enforcing contract and time to start a business) and OECD (for the product market regulation indicators).

Table A8.7: **Green Growth**

Green growth performance		2003-2007	2008	2009	2010	2011	2012
Macroeconomic							
Energy intensity	kgoe / €	0.25	0.23	0.23	0.23	0.23	0.23
Carbon intensity	kg / €	0.70	0.64	0.63	0.62	0.62	0.61
Resource intensity (reciprocal of resource productivity)	kg / €	1.39	1.25	1.12	1.04	0.93	n.a.
Waste intensity	kg / €	n.a.	0.15	n.a.	0.16	n.a.	0.15
Energy balance of trade	% GDP	-4.2	-6.3	-4.0	-5.1	-6.3	-6.9
Energy weight in HICP	%	12.5	13.4	11.6	13.9	14.3	14.5
Difference between energy price change and inflation	%	3.3	8.0	-5.1	11.5	7.8	2.9
Ratio of environmental taxes to labour taxes	ratio	15.7%	15.8%	18.3%	18.6%	17.8%	19.4%
Ratio of environmental taxes to total taxes	ratio	8.3%	8.1%	9.6%	9.7%	9.3%	10.2%
Sectoral							
Industry energy intensity	kgoe / €	0.23	0.19	0.18	0.18	0.17	0.17
Share of energy-intensive industries in the economy	% GDP	15.5	14.7	13.9	14.9	15.1	15.2
Electricity prices for medium-sized industrial users**	€ / kWh	n.a.	0.10	0.10	0.10	0.10	0.09
Gas prices for medium-sized industrial users***	€ / kWh	n.a.	0.04	0.04	0.04	0.05	0.06
Public R&D for energy	% GDP	n.a.	0.01	0.01	0.01	0.02	0.02
Public R&D for the environment	% GDP	n.a.	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02
Recycling rate of municipal waste	ratio	18.3%	20.1%	20.9%	23.0%	35.1%	40.7%
Share of GHG emissions covered by ETS*	%	n.a.	41.4	41.6	41.9	41.1	40.2
Transport energy intensity	kgoe / €	1.09	1.22	1.12	1.07	1.11	1.14
Transport carbon intensity	kg / €	3.25	3.67	3.48	3.12	3.31	3.44
Security of energy supply							
Energy import dependency	%	52.6	55.1	48.4	49.4	48.1	51.6
Diversification of oil import sources	HHI	0.25	0.23	0.25	0.21	0.20	0.22
Diversification of energy mix	HHI	n.a.	0.26	0.25	0.24	0.24	0.24
Renewable energy share of energy mix	%	10.6	11.0	14.3	14.3	13.5	14.8

Country-specific notes:
2013 is not included in the table due to lack of data.
General explanation of the table items:
All macro intensity indicators are expressed as a ratio of a physical quantity to GDP (in 2000 prices)
- Energy intensity: gross inland energy consumption (in kgoe) divided by GDP (in EUR)
- Carbon intensity: Greenhouse gas emissions (in kg CO2 equivalents) divided by GDP (in EUR)
- Resource intensity: Domestic material consumption (in kg) divided by GDP (in EUR)
- Waste intensity: waste (in kg) divided by GDP (in EUR)

Energy balance of trade: the balance of energy exports and imports, expressed as % of GDP
Energy weight in HICP: the proportion of "energy" items in the consumption basket used for the construction of the HICP
Difference between energy price change and inflation: energy component of HICP, and total HICP inflation (annual % change)
Environmental taxes over labour or total taxes: from DG TAXUD's database 'Taxation trends in the European Union'
Industry energy intensity: final energy consumption of industry (in kgoe) divided by gross value added of industry (in 2005 EUR)
Share of energy-intensive industries in the economy: share of gross value added of the energy-intensive industries in GDP
Electricity and gas prices for medium-sized industrial users: consumption band 500–2000MWh and 10000–100000 GJ; figures excl. VAT.
Recycling rate of municipal waste: ratio of recycled municipal waste to total municipal waste
Public R&D for energy or for the environment: government spending on R&D (GBAORD) for these categories as % of GDP
Proportion of GHG emissions covered by ETS: based on greenhouse gas emissions (excl LULUCF) as reported by Member States to the European Environment Agency
Transport energy intensity: final energy consumption of transport activity (kgoe) divided by transport industry gross value added (in 2005 EUR)
Transport carbon intensity: greenhouse gas emissions in transport activity divided by gross value added of the transport sector
Energy import dependency: net energy imports divided by gross inland energy consumption incl. consumption of international bunker fuels
Diversification of oil import sources: Herfindahl index (HHI), calculated as the sum of the squared market shares of countries of origin
Diversification of the energy mix: Herfindahl index over natural gas, total petrol products, nuclear heat, renewable energies and solid fuels
Renewable energy share of energy mix: %-share of gross inland energy consumption, expressed in tonne oil equivalents
* European Commission and European Environment Agency
** For 2007 average of S1 & S2 for DE, HR, LU, NL, FI, SE & UK. Other countries only have S2.
*** For 2007 average of S1 & S2 for HR, IT, NL, FI, SE & UK. Other countries only have S2.

Source: European Commission unless indicated otherwise. European Commission calculation

INTERNATIONAL MONETARY FUND

REPUBLIC OF SLOVENIA

STAFF REPORT FOR THE 2014 ARTICLE IV CONSULTATION

January 29, 2015

KEY ISSUES

Context: Slovenia is recovering from a profound recession, which culminated in a banking crisis in 2013. Following the recapitalization by the state of the major banks, growth has returned, supported by strong exports and EU funded public investment. Nevertheless, output is below pre-crisis levels, and unemployment remains high. Large deleveraging needs of the private and public sectors weigh on medium-term growth.

Challenges: The balance sheets of banks, corporations, and the state remain vulnerable and are deeply interlinked. Without continued reforms to address these, more losses could materialize, risking renewed financial stress.

Policy priorities: Slovenia needs to reignite the reform momentum to reduce vulnerabilities and boost potential growth. Priorities include the following:

- Address the still high non-performing loans, including through more transfers to the bank asset management company (BAMC), strengthen bank governance, and fully privatize all state-owned banks;
- Restructure the corporate sector by making full use of existing tools, such as the BAMC, whose independence should be safeguarded, and the new debt-restructuring legal framework; further reduce the role of the state in the economy;
- Consolidate the public finances through structural measures and reforms, including of the pension system, to put public debt on a sustained downward path; and
- Implement structural reforms to support corporate restructuring and youth employment and facilitate domestic and foreign investment.

INTERNATIONAL MONETARY FUND

IMF Country Report No. 15/41

REPUBLIC OF SLOVENIA

February 2015

2014 ARTICLE IV CONSULTATION—STAFF REPORT; PRESS RELEASE; AND STATEMENT BY THE EXECUTIVE DIRECTOR FOR THE REPUBLIC OF SLOVENIA

Under Article IV of the IMF's Articles of Agreement, the IMF holds bilateral discussions with members, usually every year. In the context of the 2014 Article IV consultation with the Republic of Slovenia, the following documents have been released and are included in this package:

- The **Staff Report** prepared by a staff team of the IMF for the Executive Board's consideration on February 13, 2015, following discussions that ended on December 12, 2014, with the officials of the Republic of Slovenia on economic developments and policies. Based on information available at the time of these discussions, the staff report was completed on January 29, 2015.
- An **Informational Annex** prepared by the IMF.
- A **Staff Supplement** updating information on recent developments.
- A **Press Release** summarizing the views of the Executive Board as expressed during its February 13, 2015 consideration of the staff report that concluded the Article IV consultation with the Republic of Slovenia.
- A **Statement by the Executive Director** for the Republic of Slovenia.

The document listed below has been or will be separately released.

Selected Issues Paper

The policy of publication of staff reports and other documents allows for the deletion of market-sensitive information.

Copies of this report are available to the public from

International Monetary Fund • Publication Services
PO Box 92780 • Washington, D.C. 20090
Telephone: (202) 623-7430 • Fax: (202) 623-7201
E-mail: publications@imf.org Web: http://www.imf.org
Price: $18.00 per printed copy

International Monetary Fund
Washington, D.C.

© 2015 International Monetary Fund

Approved By
Phil Gerson and
Ranil Salgado

The mission took place in Ljubljana from December 2 through 12, 2014. The team comprised Ms. Velculescu (head), Messrs. Dalgıç, Halikias, Lombardo, Jaramillo-Vallejo, Craig, and Garrido, and was assisted at headquarters by Misses. Moraes Rego and Chen. The mission held discussions with Mr. Mramor (Minister of Finance), Mr. Jazbec (Governor of the Bank of Slovenia), other ministers, government officials and representatives of parliament, financial sector, labor, business, academy, and media. Mr. Repanšek (Advisor to the Executive Director) attended most meetings. Mr. Çanakçı (Executive Director) attended the concluding meeting.

CONTENTS

CONTEXT AND RECENT DEVELOPMENTS 4

OUTLOOK AND RISKS 6

POLICY DISCUSSIONS 8
A. Financial Sector 9
B. Corporate Sector 12
C. Fiscal Policy 15
D. Structural Reforms 17

STAFF APPRAISAL 19

BOX
1. Corporate Debt Restructuring 13

FIGURES
1. Macroeconomic Developments 21
2. Labor Market 22
3. Corporate Sector Developments 23
4. External Sector Developments 24
5. Fiscal Developments 25
6. Asset Prices 26
7. Financial Sector Developments 27
8. Structural Indicators 28

TABLES

1. Selected Economic Indicators, 2010–16 29
2. Balance of Payments, 2010–20 30
3. General Government Operations, 2010–20 31
4. Macroeconomic Framework, 2010–20 32
5. Financial Soundness Indicators, 2008–14 33

ANNEXES

I. Public Debt Sustainability Analysis 34
II. External Debt Sustainability Analysis 41
III. External Assessment 44
IV. Risk Assessment Matrix 46

CONTEXT AND RECENT DEVELOPMENTS

Slovenia is slowly emerging from a deep crisis....

1. Slovenia experienced a deep crisis, which culminated in a bank bailout in late 2013. After being hit hard by the global crisis in 2009 through external trade and financing channels, the economy experienced a modest recovery in 2010–11, only to fall back into recession in 2012. Domestic imbalances were largely at play in the relapse, with mounting losses in the highly-leveraged corporate sector leading to rising non-performing loans (NPLs) and a sharp contraction in credit, further fuelling the renewed recession. This raised concerns about the magnitude of bank losses and the sovereign's ability to address them. The state managed to maintain market access after providing substantial support to the banks in 2013 following a bank asset-quality review and transferring part of their NPLs to the state-owned asset-management company (BAMC).

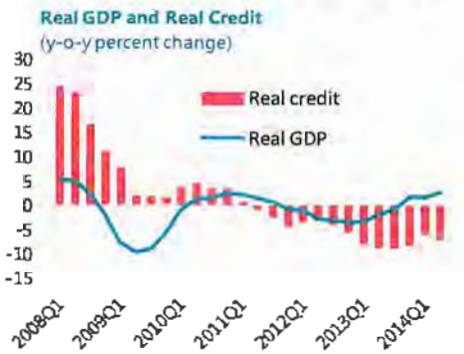

Source: Haver Analytics.

2. While growth has resumed, output remains below pre-crisis levels. Economic activity expanded by 2.6 percent (year-on-year) in the first three quarters of 2014, and high-frequency indicators point to continued improvement in the fourth quarter (Figure 1). The recovery has been driven largely by exports and EU-funded public investment. Private consumption is also showing signs of revival, as household balance sheets are relatively strong and confidence, employment, and real wages are gradually rebounding (Figure 2). Private investment, however, remains weak, given that many firms are burdened with high debt (Figure 3). In all, output remains some 8 percent below its pre-crisis peak—among the largest crisis-related losses in the region—and unemployment is still high, at 9½ percent (with youth unemployment at 16½ percent). Inflation fell sharply in 2014, driven by food and energy prices, averaging 0.2 percent.

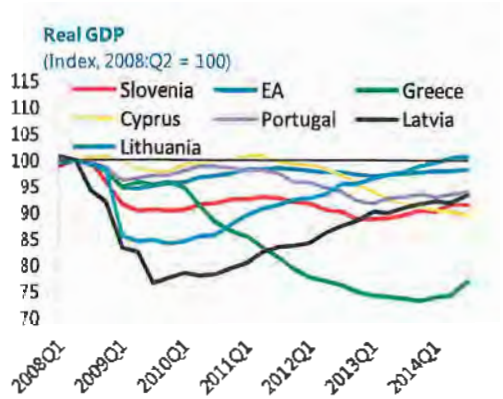

Sources: Haver Analytics and WEO.

3. The current account remains in surplus (Figure 4). The positive balance reached 5.6 percent of GDP in the first three quarters of 2014, slightly below its level over the same period in 2013. This reflects export growth of 6 percent over this period, on the back of improving cost competitiveness. Imports continued to increase, but at a slower pace than exports, leading to a widening of the trade surplus to 8.4 percent of GDP. The income balance, however, registered a deficit, due to higher interest payments on external public debt. In the financial account, large inflows associated with external government-bond issuances were more than offset by repayments of

external liabilities by the banking sector. The net international position was negative 38 percent of GDP at end-June 2014, with external liabilities largely dominated by government and corporate debt.

4. **The cumulative general-government cash deficit reached 5.3 percent of GDP at end-September (Figure 5).** Net of bank-related costs and extra-budgetary funds, the deficit was 3.7 percent of GDP, significantly lower than a year ago (4.9 percent), but still above the 2014 budget target (2.9 percent). The underperformance was due to both higher-than-planned spending on subsidies to some public enterprises and increased absorption of EU funds supporting public investment and to lower tax revenues—mainly as a result of the rejection by the Constitutional Court of the new real-estate tax—which were only partially compensated by one-off non–tax revenues (cell-phone license sales, exceptional SOE dividends, and central bank profit transfers) and tighter spending on goods and services. Relative to 2013, revenues were 6 percent higher, but spending (net of bank costs) was also 4.6 percent higher. Taking advantage of falling yields (Figure 6), the government pre-financed part of 2015 fiscal needs. Public debt was 78.3 percent of GPD at end-June.

5. **The situation in the banking sector has improved over the last year (Figure 7).** Its core tier 1 (CT1) capital ratio stands at 15.3 percent after the recapitalization of four banks in 2013—two of which are being wound down—a fifth partly in 2013 and partly in 2014, and a sixth in 2014 (at a total cost of about 10 percent of GDP for the state). The ECB's recent comprehensive assessment (CA) identified only small additional capital needs for the two largest banks (€65.3 million), which will be covered by profits realized in 2014. After falling by about 6 percent in 2013, deposits increased by 10.8 percent in the first eleven months of 2014 (excluding intra-bank deposits), of which 4.2 and 11.4 percent for household and corporate deposits, respectively. Banks used liquidity, including from recapitalization and sales of assets to the BAMC, to repay debt on the wholesale markets and LTRO liabilities to the ECB and were able to maintain comfortable liquidity buffers through 2014.

6. **Nevertheless, non-performing loans (NPLs) remain high, hampering credit.** System-wide NPLs stood at 13.2 percent of total loans at end-October (and reportedly at 17.5 percent if restructured loans are included), even after gross transfers to the BAMC (of about €5 billion). Corporate NPLs reached close to 20 percent, while household NPLs remained low, at 5.5 percent. Provisioning of NPLs stands at about 60 percent. Credit growth declined by close to 7 percent during December 2013-November 2014 (net of transfers to the BAMC). Corporate loans fell by around 10 percent, reflecting the sector's focus on reducing existing debt, the ability of creditworthy firms to borrow from abroad, but also banks' reluctance to lend, given still tight credit standards. Household loans fell by 1½ percent, although housing loans have recorded small positive growth.

7. **A new government took office in September**. The last three years have been marred by high political instability, with two early elections called and four governments sworn in. The previous government fell in April 2014 due to internal turmoil, but early elections took place only in September, contributing to delays in policy implementation. The current center-left governing coalition, comprised of the recently established party of Prime Minister Miro Cerar, the Social Democrats, and the Pensioners' Party, has broadly endorsed the previous government's reform agenda. It holds a narrow majority in Parliament, and its public support has been eroding recently.

OUTLOOK AND RISKS

... and the growth outlook remains subdued and vulnerable to risks.

8. **The recovery is projected to be gradual.** It faces headwinds from necessary fiscal consolidation and the corporate sector's need to restructure and reduce its debt. Growth is thus expected to moderate to just under 2 percent in 2015 after reaching an estimated 2½ percent in 2014. Lower oil and commodity prices and a weaker euro this year are expected to support exports and private consumption, while public investment should continue to expand. Private investment is projected to stay subdued, as financing conditions will take time to normalize. Inflation is projected to decline to slightly below zero in 2015, given lower expected energy and commodity prices. Unemployment is set to fall gradually over the medium term.

Selected Macroeconomic Indicators, 2014-2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	est.	projections					
Real GDP (percent change)	2.6	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8	1.7
Unemployment rate (ILO, percent)	9.7	9.0	8.4	7.8	7.0	6.5	6.0
Consumer price inflation	0.2	-0.2	0.8	1.5	1.5	1.5	1.5
Current account balance	5.5	6.2	5.7	5.3	4.8	4.1	3.5

Sources: Slovenian authorities; and IMF staff calculations and projections.

9. **Potential growth remains weak.** Staff estimates the output gap to have declined to 2.3 percent for 2014 and expects it to close by 2017. These estimates, however, are subject to high uncertainty, especially given the structural break experienced during the crisis. Potential growth is estimated to reach about 1¾ over the medium term, significantly lower than the pre-crisis average of 3¾ percent. This reflects low capital accumulation, as deleveraging continues and some of the stock was rendered obsolete by the crisis, high structural unemployment eroding human capital, and continued weak TFP trends. By 2020, investment as a share of GDP is projected to remain some 8 percent below its pre-crisis peak, and living standards would only just have returned to pre-crisis levels.

10. **The general government deficit (in cash terms, and excluding extra-budgetary entities) is estimated at 6 percent of GDP in 2014.** On the basis of end-October 2014 fiscal data, the deficit net of bank-support costs (two bank recapitalizations and repayment of ELA for the banks being wound down) is estimated at 3.7 percent of GDP in 2014. The authorities only implemented about a fifth of the original measures envisaged, relied on one-off measures, and increased public investment spending substantially. As a result, the structural primary balance is estimated to have deteriorated by ½ percent of GDP in 2014.

2014 Fiscal Consolidation Package

	Proposed Measures (Stability Program)	2014 Budget Measures	Implemented Measures
Income tax increase	1.0	0	0
Real estate tax	0.7	0.7	0
VAT increase	0.4	0.4	0.3
Wage cuts	0.2	0.2	0.2
Public investment cut	0.2	0.2	-0.7
Other one off	0	0	0.6
Total	**2.5**	**1.5**	**0.4**

Sources: Slovenian authorities and IMF staff estimates.

11. Public debt sustainability remains highly vulnerable to shocks (Annex I). On the basis of current policies, the gross debt-to-GDP ratio is projected to continue to gradually increase to just under 90 percent by the end of the decade, raising sustainability concerns. Moreover, public debt dynamics are highly vulnerable to shocks. In particular, the materialization of half of outstanding government guarantees or a prolonged deflation shock could bring debt above 100 percent of GDP by 2019, while a combined growth-primary fiscal balance shock could increase it even further, to close to 115 percent of GDP. A macro-financial shock combining both a deep recession and a renewal of corporate and bank stress (with a fiscal cost similar to that of the recent crisis) would result in an explosive debt path, highlighting the importance of resolute policies to address remaining bank and corporate vulnerabilities.

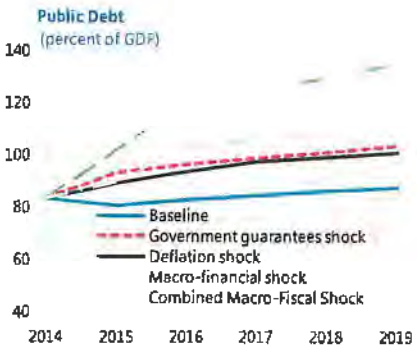

12. Slovenia's external position is assessed as sustainable. With the current account expected to stay in surplus over the medium term, external debt is projected to decline to just under 95 percent of GDP by 2020, as private sector deleveraging more than offsets the increase in public sector debt. As a result, the international investment position is expected to reach balance from a deficit of about 38 percent of GDP in 2014. Still, external debt dynamics remain vulnerable to shocks, such as a sharp slowdown in growth or a deterioration in the current account (Annex II). Staff's assessment does not point to competitiveness problems, suggesting that the current account and the real exchange rate are broadly consistent with medium-term fundamentals and desirable policies (Annex III).

13. Risks remain tilted to the downside (Annex IV). While immediate domestic risks have been mitigated by the recent bank recapitalization and the government's pre-financing of 2015 external-amortization needs, this could reduce the perceived urgency of reforms, increasing risks of a re-emergence of financial stress in the medium term. Moreover, failure to credibly consolidate the public finances could lead to higher borrowing costs—which could also be affected by renewed stress elsewhere in the euro-area—jeopardizing debt sustainability. The real debt burdens of both the public and private sectors could be exacerbated if deflation persists. The ECB's recent quantitative easing measures are welcome, although they are expected to have only a limited effect on credit growth, given weak demand; while exports could benefit from a weak euro and financing conditions for the government could ease, this may also diminish incentives for reform. On the external front, a more pronounced slowdown in the euro-area or an intensification of geopolitical tensions around Ukraine, could weigh on exports.

14. The authorities shared staff's views on the outlook, but saw lower risks. The official growth forecast has been revised upward for 2014–16 on account of the stronger-than-anticipated momentum. In its December forecast update, the Institute for Macroeconomic Analysis and Development (IMAD) foresees growth at 2 percent in 2015 and 1.7 in 2016. The authorities estimated a somewhat lower fiscal deficit outturn for 2014 and the medium term, which was seen to enable stabilization of the debt level at a lower level than that projected by staff. They shared staff's

assessment of external stability. While they agreed that external risks to the outlook remain elevated, they considered that domestic risks are on the upside as a result of reform implementation.

POLICY DISCUSSIONS

Policies need to focus on reducing vulnerabilities and boosting potential growth.

15. The authorities took steps to address the crisis in 2013, but policy implementation slowed in 2014. The bank recapitalization (largely undertaken in 2013) and transfer of some NPLs to the BAMC during 2014 reduced uncertainty in the financial sector, but NPLs are still high. The reform of the insolvency regime in 2013 put in place conditions to facilitate corporate-debt restructuring; however, restructurings have just begun, and the sustainability of some restructured loans appears questionable. The authorities took measures to consolidate the public finances during 2013–14, including through steps to reform the pension system, but the quality of fiscal adjustment weakened considerably in 2014. Finally, although the authorities have announced plans for a substantial privatization effort, only three small privatizations have been completed to date. The slow pace of reform implementation reflects, partly, the high political uncertainty during 2014.

Policy Actions since the 2013 Article IV Consultation

Article IV Recommendations	Policy Actions
Banking Sector	
• NPLs: Deal with banks' impaired assets, including through additional transfers to BAMC. • Governance: Improve governance and risk management. • Consolidation and privatization: Merge entities and divest state-owned banks.	• NPLs: The asset transfers to the BAMC envisaged in late 2013 have now been completed. No additional transfers were made. • Governance: N/A. • Consolidation and privatization: A merger of two banks is in process; no banks have been privatized.
Corporate Sector	
• Facilitate debt restructuring and equity injections. • Reduce state involvement and improve governance.	• Restructuring have started, but they remain few, and largely focused on extension of maturities. • The new Slovenia Sovereign Holding Company was established to manage all state assets.
Fiscal Policy	
• 2014: Take additional structural measures of 1 percent of GDP relative to those in the approved 2014 Budget. • 2015: Improve the structural primary balance by ¼ percent of GDP in 2015. • Medium-term: Take measures of ¾ percent of GDP in 2016 to achieve a primary fiscal surplus of 3 ½ percent of GDP and reform the pension system.	• 2014: Budget measures were further diluted, and replaced with one offs. No additional permanent measures were taken. • 2015: The revised budget (yet to be approved) includes structural measures estimated at 0.7 percent of GDP. • Medium-term: No measures contemplated; a new fiscal rule law—specifying the path toward the MTO — is yet to be implemented.
Structural Reforms	
• Labor marked: Further reduce employment protection in permanent contracts. • Business environment: Privatize and reduce red tape.	• Labor marked: N/A. • Business environment: Three companies were privatized.

16. **Reigniting the reform momentum is essential to mitigate still high risks and support sustainable growth.** Despite the policy actions taken so far, the balance sheets of banks, corporations, and the state remain vulnerable and deeply interlinked. Without continued reforms to restructure the banks and the corporate sector, strengthen their governance, and significantly reduce the role of the state in the economy, more losses could materialize, risking renewed financial stress. These reforms and associated confidence effects could also help facilitate the transmission of monetary policy and alleviate deflation risks. In addition, maintaining fiscal sustainability requires a credible fiscal consolidation strategy underpinned by structural reforms, including of the pension system. Finally, further structural reforms of labor markets and the business environment are needed to support corporate-sector restructuring, and diversify the sources of growth to strengthen the economy's resilience against external shocks.

A. Financial Sector

Better asset quality and governance are keys to strengthening the health of the banking sector

17. **Banks' weak asset quality and governance impede their ability to support the economy**. The high level of NPLs—three to four times as high as pre-crisis levels system-wise, and even more at state-owned banks—is a drag on banks' cash flow and profitability, limiting their capacity to generate credit. Indeed, close to half of new lending reportedly financed NPL restructurings, most of which represented an extension of maturities of large and connected clients, with a third of restructured loans already under renegotiation (Box 1). In addition, as the state now owns more than 60 percent of the banking sector, the risk of political interference in lending decisions remains substantial. Although the authorities have committed to privatize the state-owned banks, the process could be prolonged, given strong vested interests. Moreover, another bank is still in need of capital, while the merger of two banks and resolution another two are yet to be finalized.

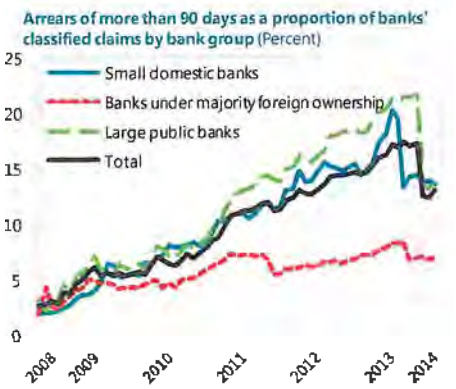

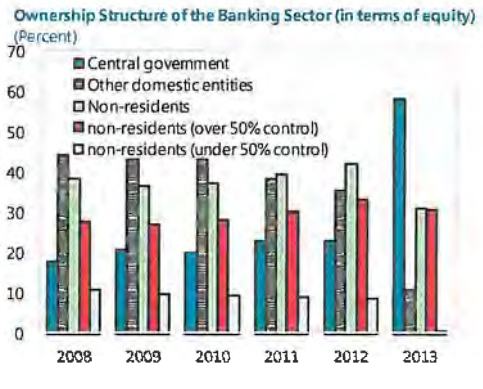

Source: 2014 Financial Stability Report, Bank of Slovenia.

18. Banks need to address their NPLs decisively. A two-pronged strategy can help maximize effectiveness:

- ***For large corporate NPLs***—which are highly concentrated, with 50 corporates accounting for a third of total NPLs[1]—transferring all large exposures to the BAMC would help offload NPLs from banks' balance sheets. In line with current restructuring plans, only about half of corporate NPLs were transferred to the BAMC, suggesting further room to do so. While more transfers will likely result in a higher public debt in the short run, BAMC's centralization of the workout process and its longer time horizon can help maximize returns for the taxpayer and lead to a reduction in debt in the long run, while allowing banks to focus on new lending to the economy rather than on caretaking of existing exposures. Using the recent bank asset-quality reviews as a valuation basis for the transfers can help ensure banks' capital neutrality, although approvals from the European Commission would still be required and may take time. If large corporate NPLs are maintained on banks' books, all available legal tools should be used to achieve efficient and sustainable loan restructuring agreements with viable companies, including through debt-to-equity swaps. The Central Bank of Slovenia (BoS) should closely monitor banks' operational capacity and progress toward reducing corporate NPLs against set targets, including through a framework assessing the sustainability of restructurings.
- ***SME NPLs***—which represent about 40 percent of corporate NPLs—need to be dealt with through the banks' internal restructuring units, given the large number of clients involved. However, only a few SME restructurings have reportedly taken place to date. With SMEs playing a key role in the economy (representing 63 percent of value added and 73 percent of employment in the business sector),[2] addressing the indebtedness of a critical mass of SMEs can help lay the foundation of a more robust and sustained recovery.[3] To do so, the BoS will need to enhance its supervisory tools, such as by developing a framework for voluntary negotiations including simplified debt-restructuring options (differentiated based on a few criteria, such as size, indebtedness and ability to generate cash-flow), which could be used by banks readily, while remaining within provisioning margins. Care needs to be taken to minimize incentives for strategic default and to ensure that both creditors and debtors have adequate incentives to negotiate and to take advantage of potentially mutually beneficial outcomes, including by strengthening the implementation of the insolvency regime (see below). BoS should set ambitious SME restructuring targets and monitor progress against them.

19. Bank governance should be strengthened, and the state's role in credit intermediation curtailed. Lax governance and pervasive connected lending were at the root of the recent banking crisis and resulted in large fiscal costs. To avoid further taxpayer costs, state-owned banks should be

[1] Bank of Slovenia, 2014 Financial Stability Review, Box 6.4.

[2] According to the European Commission's "2014 SBA Fact Sheet."

[3] Evidence suggests that countries with a higher prevalence of SMEs tended to recover more slowly from the global crisis (see IMF WP/14/98).

insulated from political pressures and/or interference. All state-owned banks should thus be privatized as soon as possible. In particular, the authorities need to make good on their commitment to privatize the second largest bank (NKBM) in 2015, and sell in full (rather than only in part) the largest bank (NLB); given that a partial privatization of the latter had already been tried in the past and proved inadequate to ensure either proper governance or capitalization, this should be avoided. The authorities need to add the other state-owned banks (after completing planned mergers) to the privatization list. In the meantime, a governance relationship framework between the banks and the relevant state agency (as the shareholder) should be put in place ensuring these banks' independent management, including appropriate operational performance targets and transparent and strong accountability.[4] Even after privatization, maintaining adequate bank governance is essential to safeguarding financial stability.

20. The bank recapitalization and restructuring process needs to be finalized. The authorities have granted a new extension (to mid-2015) to one of the banks identified as undercapitalized in late 2013, following remedial measures taken in the interim to minimize the identified shortfall. To safeguard financial stability, they will need to closely monitor the bank's efforts to raise capital and stand ready to address any remaining shortfalls in a transparent manner, while minimizing fiscal costs. Moreover, the wind-down procedures for the two banks intervened in September 2013 need to be completed as soon as possible. Mergers of smaller nationalized banks can help attract strategic investors, but care should be taken to prevent concentration and enhance competition. Finally, banks should be encouraged to focus on core lending activities, including by continuing to divest non-core operations and selling corporate-equity stakes in due course.

21. The authorities need to continue to improve the monitoring and management of macro-financial risks. With the Single-Supervisory Mechanism (SSM) now in effect, supervision is expected to be strengthened as standards are brought in line with international best practice. In particular, resolution mechanisms need to be aligned with the new pan-European framework and the BoS's operational capacity strengthened to enable it to intervene and resolve banks promptly. In addition, the authorities should speed up implementation of a centralized-credit registry, especially given the widespread practice of firms to borrow from multiple banks. The BoS should also develop a comprehensive system to monitor connected lending, which has been pervasive in the past. Finally, the authorities should review the various administrative and macro-prudential tools introduced during the crisis,[5] whose usefulness appears limited. In particular, there seems to be scope to eliminate the deposit-rate cap and to simplify the complex loan-to-deposit growth instrument, as well as to consider introducing a cap on loan-to-value ratios on all assets, including those purchased through leveraged buy-outs, to prevent overleveraging in the future.

22. The authorities agreed that addressing NPLs and strengthening governance are key priorities. They saw that results from restructuring efforts are starting to materialize and expected

[4] An example is Ireland's Relationship Framework between state-owned banks and the Ministry of Finance.

[5] See Box 6.1 of the 2014 Financial Stability Review by the Bank of Slovenia.

NPLs to gradually decline as a result. They concurred with the need to monitor progress in this regard, and noted that proposed innovations in the supervisory toolkit may need to be discussed and agreed with the SSM. The authorities considered that additional transfers to BAMC are not needed, as BAMC was seen to hold a critical mass of exposures, and any other transfers could add to the short-run debt level and take substantial time due to the need to secure approvals from the European Commission. While they agreed that bank governance should be strengthened and reiterated their commitment to sell NKBM bank in 2015, they intend to maintain a blocking minority stake in NLB. The authorities aimed to complete remaining bank recapitalization and restructuring processes this year. They expressed a slight preference for maintaining existing administrative and macro-prudential tools.

B. Corporate Sector

Corporate restructuring and improved governance are needed to boost investment and growth

23. High corporate sector indebtedness and weak governance weigh on growth. Although the corporate debt-to-equity ratio has fallen in recent years, it remains higher than its pre-crisis average and the level of peers. Deleveraging will continue to hamper investment and employment, unless corporate restructuring effectively lowers debt and/or equity increases.[6] But restructurings have been limited so far, and the sustainability of some bank-led multilateral restructuring agreements is questionable, reflecting strong vested interests and bottlenecks in the implementation of the new insolvency legal framework (Box 1). Moreover, prospects for increasing firm equity are dim, given a shallow equity market, limited domestic liquidity, and Slovenia's poor record in attracting FDI. Weak corporate governance compounds the sector's problems, with prevalent direct and indirect state control and complex corporate structures distorting decision-making and hampering efficiency.

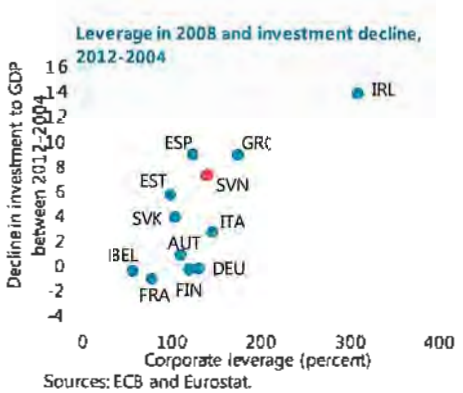

Sources: ECB and Eurostat.

Sources: OECD.
1/ Index of state ownership in large companies, 6 highest, 0 lowest.

[6] See Zakharova, Dalgic, and Lombardo, 2014, "Reviving Credit Growth for Strong and Sustainable Recovery," The Journal of Money and Banking of Slovenia Banking Association, vol. 63, No. 11, November 2014.

Box 1. Corporate Debt Restructuring

Corporate restructuring has begun, but is proceeding only slowly. Following the 2013 reform of the insolvency framework, creditors and debtors have more options to address corporate indebtedness. As a result, during 2013–14, about 30 compulsory settlements were completed per year. Simplified compulsory settlements also increased from 10 in 2013 to 90 in 2014. And in 2014, some 8 pre-insolvency restructuring proceedings were concluded for the first time in Slovenia. By comparison, corporate bankruptcy procedures remain widespread, amounting to close to 1000 per year in 2013–14, double their level in 2012.

Source: Ministry of Justice.

For large corporates, restructurings are occurring through two main channels:

- **BAMC**: As of end-September 2014, it received 616 corporate NPLs, with a gross value of €3.5 billion, for which BAMC paid €1.5 billion in bonds (reflected in public debt). Of these, a sixth was assessed as potentially viable and is being restructured, while the rest is in recovery proceedings. Of the restructuring cases, fifteen cases (about €1 billion gross value) are reportedly completed or at an advanced stage. A third of these are being dealt with through compulsory settlement and a few through preventive restructuring. In other cases, orderly bankruptcy proceedings were required to separate viable from non-viable operations, with the viable part successfully leased to investors. The BAMC has also been working with the banks on voluntary MRAs (see below). It recovered €94 million from sales of non-viable NPLs received so far, most of which had already been in bankruptcy proceedings.

- **Bank-led Multilateral Restructuring Agreements (MRAs):** These are based on agreed restructuring guidelines on the basis of key principles, including: (i) keeping the restructuring voluntary; (ii) applying to debtors with more than one financial creditor; (iii) assigning a lead bank to coordinate all creditors; and (iv) a commitment by creditors to allow for a standstill pending the restructuring negotiations. So far, 36 MRAs have been initiated, of which 30 were concluded. The 36 MRAs represent gross exposures of €2 billion, or about a fifth of excessive leverage in the economy.[1] Of the total cases, 6 involve compulsory settlements and 4 are preventive restructurings under the new legal framework. Negotiations are often complex, involving multiple creditors (9 banks, on average, although in some cases, 15 or more banks were involved). The BAMC has been involved in 16 of the MRAs, of which 4 have included debt-to-equity swaps (representing 10 percent of all MRAs).

The sustainability of some corporate restructurings under MRAs is questionable. The vast majority (90 percent) of bank-led restructurings under MRAs involve a re-profiling of debt, rather than representing a reduction of corporates' debt burden relative to their capacity to generate income. In fact, in a third of the signed agreements, additional financing or guarantees were provided by the banks. And a third of concluded agreements are being renegotiated.

[1]Excessive leverage is debt in excess of debt-to-EBITDA ratios of 5. See Jože P. Damijan, "Corporate financial soundness and its impact on firm performance: Implications for corporate debt restructuring in Slovenia."

24. The BAMC should play a leading role in corporate restructuring. International evidence suggests that asset-management companies (AMCs) can effectively centralize and coordinate the workout of distressed debt, as they can achieve economies of scale, unify workout practices, break corporate-bank links, and concentrate the ownership of collateral, thus enhancing leverage over debtors. Successful cases highlight the vital role of a strong legal framework, independence from political interference, and professional and highly skilled management and staff.[7] Maintaining these conditions in place, in particular safeguarding BAMC's independence from political interference, is essential to achieve sustainable debt-restructuring solutions and maximize taxpayer returns. Indeed, BAMC has started to show results (Box 1) and its efforts will need to accelerate.

25. The operational effectiveness of the insolvency framework should be increased. The recent reform of the framework has brought it closer in line with international best practice. Although some legal weaknesses remain, given frequent changes to the law in recent years, further modifications would be unwelcome at this point, as maintaining a stable and predictable framework is key to fostering debt-restructuring agreements The authorities should focus on strengthening the implementation of existing tools, which are hampered by capacity constraints and other operational bottlenecks (see Selected Issues Paper *"Legal and Institutional Challenges in Corporate Insolvency"*). The capacity of the judiciary and the professionalism of bankruptcy administrators should be enhanced, including through adequate appointment and remuneration systems and proper supervision and accountability. The corporate-insolvency framework should also be supported by a more efficient mortgage-enforcement regime, which would facilitate credit and help underpin debt-restructuring efforts. Finally, the authorities could consider tax measures to incentivize debt restructuring and, over the medium term, could consider simplifying and further strengthening the legal framework.

26. Corporate governance needs to be strengthened. To facilitate corporate restructuring and attract much needed equity, corporate governance standards should be brought in line with best practice by enhancing the accountability of directors, the protection of investor rights, and auditing and reporting standards and practices. The authorities should also ensure that the recently-established Slovenia Sovereign Holding Company (SSH) remains professional and independent and maintains an appropriate governance framework ensuring management of state assets on commercial criteria, with clear objectives and accountability.

27. The authorities should step up privatization efforts. Slovenia has been slow to privatize compared to its peers, which has contributed to governance problems and led to inefficiencies. Well-designed and implemented privatization can bring in fresh capital, including FDI, and related technological and managerial know-how, fostering competition and leading to better quality at lower prices. It can also help reduce public debt. The authorities should thus intensify efforts to divest the remaining twelve companies slated for sale, while avoiding fire sales. A few early and successful sales

[7] Such cases include the Finnish and Swedish AMCs established in the early 1990s. See Klingebiel , Daniela. *The use of asset management companies in the resolution of banking crises: cross-country experience.* No. 2284, World Bank, Financial Sector Strategy and Policy Group, 2000.

(such as of the telecom company and NKBM, expected this year) can send a strong signal to the markets about Slovenia's commitment to privatization and openness to FDI. The strategy for remaining state assets should be finalized, with the aim to divest all non-strategic ones.

28. The authorities concurred that reducing corporate debt overhang is a priority. They agreed that the BAMC can play a key role, but noted that its independence also comes with obligations to maintain transparency and accountability. In this regard, they suggested that remuneration may need to be lowered and governance changed to achieve balance in its board (now majority foreign). The authorities saw positively the reformed insolvency framework, which is facilitating MRAs, but agreed that capacity bottlenecks need to be addressed. They reiterated their commitment to privatize companies slated for sale, formulate a strategy for other state-owned assets, and ensure an independent professional board of the SSH.

C. Fiscal Policy

Fiscal consolidation underpinned by structural reforms is key to ensuring debt sustainability

29. The authorities are planning additional measures this year. The authorities' revised budget, to be adopted in February, includes additional measures aiming at reducing the overall deficit (ESA2010 terms) below the EDP target of 3 percent of GDP while protecting public investment. Staff has a somewhat more conservative estimate of potential savings from the measures, as some have been diluted since being proposed, while others do not appear well specified. On this basis, but also given the expiry of one-offs from 2014, staff projects a general government deficit (cash terms, not including broader public sector entities) of 4 percent of GDP in 2015. Depending on cash-accrual adjustments and developments in the broader public sector, there is a risk that the authorities' EDP target (ESA2010 terms) may not be achieved, which could jeopardize policy credibility.

2015 Fiscal Measures (in percent of GDP)

	Yield (authorities)	Yield (staff)
Revenue measures	**0.4**	**0.2**
Tax student work	0.2	0.2
Tax fin. serv.	0.1	0.1
Environmental tax	0.1	0.0
Increased collection efficiency	0.1	0.0
Spending measures	**1.4**	**1.0**
Public sector wage cuts	0.6	0.4
Cuts goods&serv spending	0.5	0.2
Pension bonus and insurance	0.1	0.1
Cuts in subsidies	0.1	0.1
Cuts in capital spending	0.1	0.1
Total measures	**1.9**	**1.2**
o/w permanent		0.7

Sources: MoF and staff estimates.

30. Without further structural fiscal adjustment, both the medium-term objective of a balanced budget and debt sustainability would be jeopardized. On the basis of current policies, staff projects about 3¾ percent of GDP in further measures will be required to reach a balanced budget in the medium term, as committed to under the Stability and Growth Pact (SGP). Moreover, without further adjustment, debt is projected to increase to close to 90 percent of GDP by 2020, raising sustainability concerns. Vulnerabilities also arise from large maturities (some 12 percent of GDP) coming due in 2016 and sizeable government guarantees (18 percent of GDP), which are concentrated in a few public entities. Finally, population aging will boost pension costs beyond 2020; left unaddressed, they would lead to an explosive debt path.

Fiscal Indicators
(percent of GDP)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
				Baseline				
General government balance	-13.8	-6.0	-4.0	-3.5	-3.5	-3.6	-3.6	-3.7
Net of bank restructuring	-4.3	-3.7	-4.0	-3.5	-3.5	-3.6	-3.6	-3.7
Overall structural balance	-2.2	-3.5	-2.9	-3.4	-3.5	-3.6	-3.7	-3.7
Primary balance	-11.5	-2.9	-1.0	-0.3	-0.1	0.1	0.1	0.1
Structural primary balance	0.1	-0.4	0.1	-0.2	-0.2	-0.1	0.0	0.0
Public debt	70.0	83.2	80.5	82.9	84.4	86.0	87.6	89.3
				Staff-recommended scenario				
General government balance	-13.8	-6.0	-4.0	-2.6	-1.8	-1.0	0.0	0.0
Net of bank restructuring	-4.3	-3.7	-4.0	-2.6	-1.8	-1.0	0.0	0.0
Overall structural balance	-2.2	-3.5	-2.3	-2.0	-1.4	-0.6	0.0	0.0
Primary balance	-11.5	-2.9	-1.0	0.7	1.6	2.5	3.6	3.6
Structural primary balance	0.1	-0.4	0.7	1.1	1.9	2.8	3.6	3.6
Public debt	70.0	83.2	80.5	82.2	82.0	80.9	79.0	76.7

Sources: Slovenian authorities, and IMF staff estimates.

31. To enhance the durability of the adjustment, the authorities could target a somewhat more ambitious structural improvement in 2015. Structural measures of around 1.2 percent of GDP—corresponding to an improvement in the structural balance of about 1 percent of GDP—can help strike a balance between short-run cyclical and long-run sustainability concerns. This would imply replacing some ½ percent of GDP of proposed temporary measures with permanent ones. Measures could include better targeting of social transfers and subsidies to ensure that those most vulnerable are protected, while reducing abuse in the system. Indeed, the crisis has led to an increase in the risk of social exclusion relative to the pre-crisis period.[8] The authorities could also consider reducing the tax preferential treatment for pensions and the pensioner-specific social benefits (while ensuring that low-income pensioners are adequately covered by the safety net), which would also help mitigate long-run population aging costs. Plans to protect public investment through absorption of EU funds should be maintained, as they are supportive of growth.

32. The deficit reduction needed to put debt on a sustained downward path should be undertaken gradually to help minimize risks to the recovery while ensuring policy credibility. An adjustment of ¾ percent of GDP per year over 2016–19 would be required to reach structural balance (and an overall primary surplus of around 3.3 percent of GDP) by 2019. This would bring debt down to around 77 percent of GDP by 2020, close to the 2013 level, but still more than three times its pre-crisis level.

- ***On the revenue side***: Redesigning and adopting a real-estate tax next year in line with the constitution would not only help boost revenues, but would also promote social and inter-generational equity by ensuring an adequate sharing of the tax burden based on wealth. Broader tax reforms could help to address the erosion in the tax base by revisiting income tax exemptions as the economy recovers and remove tax distortions favoring debt over equity financing.
- ***On the spending side***: The authorities should pursue further pension reforms, including the measures noted in ¶19, as well as moving to indexation of benefits to prices and reducing

[8] See IMAD "Slovenian Economic Mirror," October 2014, No. 10, Vol XX.

remaining incentives for early retirement (see Selected Issues Paper *"Social Spending Reform and Fiscal Savings in Slovenia"*). Early adoption can help to minimize costs. Furthermore, the planned health expenditure review is an opportunity to modernize the sector and achieve efficiency savings. More broadly, a public administration review and reform could help reduce inefficiencies and costs while maintaining the quality of public services. Putting in place a system of monitoring government guarantees that is integrated into the overall debt-management strategy can help reduce fiscal risks.

33. Fiscal credibility would also be enhanced by implementing a fiscal rule. The authorities have drafted legislation implementing the new EU fiscal framework by introducing expenditure ceilings consistent with the EU's minimum recommended structural adjustment of ½ percent per year, while providing flexibility in exceptional circumstances, and setting up an independent Fiscal Council. As noted above, they should aim for a more ambitious medium-term structural adjustment to reach the medium-term objective in a well-specified and realistic timeframe. This is a key to enhancing predictability and safeguarding the credibility of fiscal policy and debt sustainability. Specification of automatic corrective mechanisms to deal with unforeseen deviations and with large shocks impacting the fiscal accounts would also help.

34. The authorities had a more sanguine view of short and medium-term fiscal prospects. They were confident that the new fiscal measures (which they estimate to have a higher yield than staff expects), together with large and positive cash-accrual adjustments and substantially improved financial outturns of extra-budgetary entities would be sufficient to attain the 2015 EDP target. Moreover, they considered that a pace of fiscal adjustment of ½ percent of GDP per year would be appropriate from a cyclical perspective, while being sufficient to meet their SGP targets in the medium term. They agreed that further adjustment should be supported by structural reforms, but did not see an urgency to implement the real-estate tax and pension reforms.

D. Structural Reforms

Structural reforms can help support corporate restructuring, jobs, and growth

35. Structural bottlenecks hinder investment and growth (Figure 8). In the labor market, the 2013 reform reducing severance payments and notice periods has led to an increase in the share of new contracts that are open-ended.[9] Yet, the number of temporary contracts remains large and is among the highest in the EU, discouraging job-specific investment in human capital, which is especially problematic for the youth. In addition, following a 23 percent minimum-wage increase in 2010, the wage structure is highly compressed, which also affects employment negatively and limits productivity. Entry barriers in restricted professions further constrain employment

[9] See "Labor market performance and challenges during the crisis", in IMAD *Economic Issues 2014*, June 2014.

opportunities, despite some recent liberalization.[10] Finally, restrictive product market regulations and red tape hinder competition, investment, and FDI.

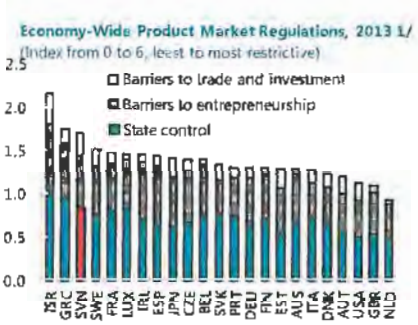

Source: OECD.
1/ 2013 data is missing for USA. 2008 vaules are used instead.

Sources: Eurostat and OECD.

36. Further labor and service-market reforms can help boost long-term youth employment. Such reforms are also key to facilitating the reallocation of labor across firms and sectors, supporting corporate restructuring and boosting long-run productivity. Building on the 2013 reform, the authorities should take further steps to reduce the protection of open-ended contracts, in particular on collective dismissals, where Slovenia still lags the OECD average.[11] Active labor market policies can also be better focused on providing the skills required by changing economic conditions. Additionally, reducing wage compression, for example through slower indexation of minimum wages, can help boost employment and reward (and retain) strong performers. And closed professions should be further liberalized.

37. Other institutional reforms can help spur domestic and foreign investment. Streamlining procedures and regulations (e.g., easing rules for registering or selling property, simplifying requirements for foreign trade, cutting barriers to business development, and eliminating red tape related to the granting of construction permits) can help attract fresh capital in the economy, including from abroad. To boost long-run growth and innovation, education curricula can be better aligned to the needs of the economy, and cooperation between universities and industry strengthened. Bringing the institutional environment in line with best practice could have a significant impact on growth (with the upside estimated at up to 2-2¾ percentage points), and carefully prioritizing reforms can maximize their impact (see Selected Issues Paper "*Prioritizing Structural Reforms to Support the Recovery*").

38. The authorities concurred with the need to strengthen institutions to boost jobs and growth. However, they considered that the 2013 labor market reform, together with recent measures to increase payroll taxes on student work, are sufficient to reduce discrepancies between temporary

[10] According to the European Commission's *Member States' Competitiveness Report 2014*, there are still 262 regulated professions.

[11] Reforms reducing the gap between the protection of permanent and temporary contracts have been found to support youth employment. See Banerji et al., (2014) "Youth unemployment in Europe: Searching for Solutions."

and permanent contracts. The authorities agreed that there is further scope to improve the business environment and noted that they have recently integrated plans from various ministries into a single reform strategy aiming, inter alia, at reducing the administrative burden by 25 percent.[12]

STAFF APPRAISAL

39. Slovenia is recovering from a profound recession. The economy was hit hard by global developments, which, combined with domestic imbalances, culminated in a banking crisis in 2013. The authorities responded by providing significant state support to the banks and implementing measures to facilitate corporate-debt restructuring and bolster the public finances. As confidence returned and external conditions improved, activity rebounded last year, supported by strong exports and EU-funded public investment.

40. But the legacies of the crisis weigh on the outlook. Output remains well below pre-crisis levels, and unemployment is still very high. Bank NPLs remain excessive, also reflecting the over-indebtedness of the corporate sector, hampering investment and job creation. And the public finances are strained, as the large bank recapitalization costs boosted the deficit and debt, placing a heavy burden on future generations of taxpayers. As a result, the growth outlook remains subdued and the economy is still vulnerable to shocks.

41. Resolute policy action therefore remains of the essence to reduce vulnerabilities and boost growth. With the balance sheets of banks, corporations, and the state still weak and deeply interlinked, continued comprehensive reforms are needed to strengthen the economy's resilience to shocks, improve the monetary transmission mechanism, and pave the way for sustainable long-term growth. Policy complacency, on the other hand, could lead to more losses down the road, risking renewed financial stress.

42. A key policy priority is to address NPLs decisively and strengthen bank governance. The authorities should take steps to ensure more active use of transfers to the BAMC, as these are a critical element of any strategy to reduce large corporate NPLs. For SMEs, guidelines for voluntary negotiations including simplified debt-restructuring options could help promote work-outs for viable firms. The supervisory authorities should monitor banks' operational capacity to deal with NPLs, set ambitious targets, and monitor progress toward these. Bank governance should be strengthened and state-owned banks (including the largest bank) should be fully privatized as soon as possible, in order to reduce the risk of political interference in credit allocation.

43. Bank restructuring should be completed, and macro-financial risk management strengthened. To safeguard financial stability, any remaining capital shortfalls should be addressed in a timely and transparent manner, while minimizing taxpayer costs. Ongoing wind-down procedures need to be completed. With the SSM now in effect, supervision is expected to be strengthened. Still,

[12] http://www.stopbirokraciji.si/fileadmin/user_upload/mju/English/Publication/Enotni_dokument-22102013_en_final1.pdf.

there is scope to enhance the monitoring of risks, including by implementing a centralized credit registry and a monitoring system for connected lending.

44. Corporate-sector restructuring should accelerate. The BAMC should play a leading role in the restructuring process, to achieve economies of scale and sever corporate-bank links. Safeguarding the BAMC's independence from political interference is essential to maximizing taxpayer returns. The authorities should encourage the use of existing legal tools to restructure the debt of viable companies, including through debt-to-equity swaps. Increasing the operational effectiveness of the insolvency framework can help facilitate this process.

45. Corporate governance should be strengthened, including by speeding up privatizations. Weak governance and pervasive state control in the economy were at the root of the crisis. To address this, facilitate corporate restructuring, and attract much needed equity capital in the economy, the authorities need to intensify privatization efforts, while avoiding fire sales. Strategic state-owned assets should be managed independently, without undue political interference.

46. Another policy priority is to put public finances on a sustainable footing. After the 2014 fiscal targets were missed due to slippages and setbacks, the 2015 budget includes additional consolidation measures to bring the deficit in check. In light of still rising and vulnerable public debt, the authorities could target a somewhat more ambitious structural improvement this year, aiming for an adjustment of about 1 percent of GDP. Additional structural measures of about ¾ percent of GDP per year over the subsequent four years would be needed to reach structural balance and place debt on a sustained downward path by 2020.

47. Structural fiscal reforms need to underpin the adjustment. Implementation of a new property-tax system in line with the constitution can help boost revenues and enhance inter-generational equity. Comprehensive pension reform is critical to address the large costs of population aging. Further tax reform can help simplify the system, reduce compliance costs, and eliminate biases in favor of debt. And reforms of the health sector and public administration can help reduce fiscal costs and boost efficiency.

48. Other institutional reforms can help support employment and long-term growth. Addressing labor market segmentation by taking further steps to reduce the protection of open-ended contracts can help facilitate labor relocation as the corporate sector restructures, while boosting long-term prospects for youth employment. Improving the business environment, including by cutting red tape, is key to spurring investment, including from abroad. Careful prioritization of structural reforms can maximize their impact on growth.

49. It is proposed that the next Article IV consultation be held on the 12-month cycle.

Figure 1. Slovenia: Macroeconomic Developments

Economic growth resumed since late 2013, on the back of exports and EU-funded public investment...

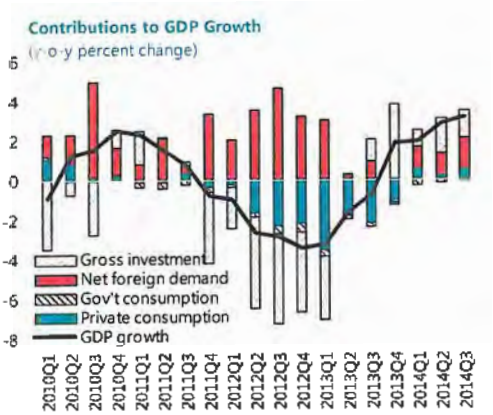

...with construction activity rebounding in 2014.

Export orders are so far resilient...

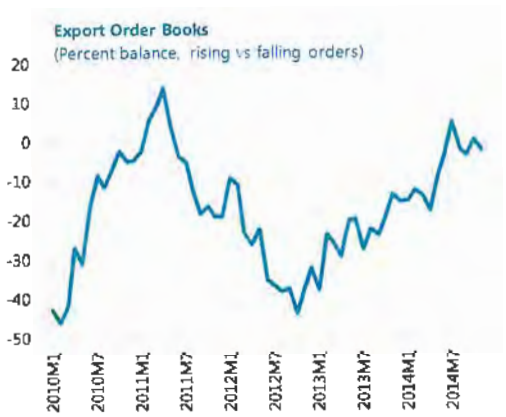

...and confidence has been rising...

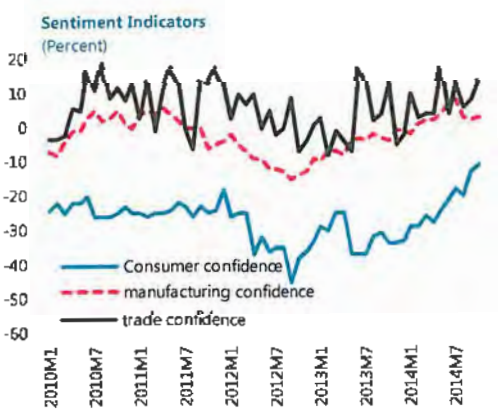

...helping boost retail sales,

However, inflation has slowed sharply, in line with global commodity prices and euro are trends.

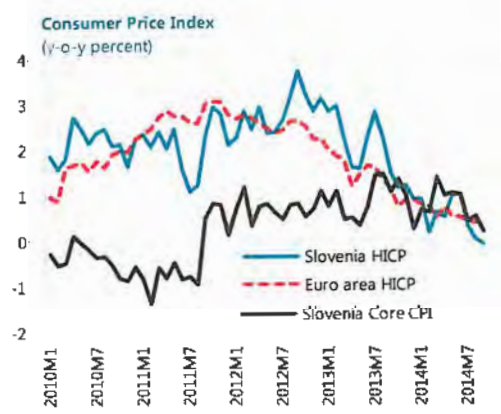

Sources: Bank of Slovenia; Eurostat; Ministry of Finance; Statistical Office of Slovenia; and IMF staff projections.

Figure 2. Slovenia: Labor Market

Employment growth returned in 2014...

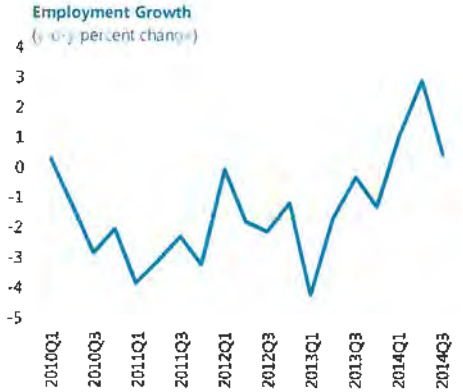

...with modest growth in both the public and the private sectors.

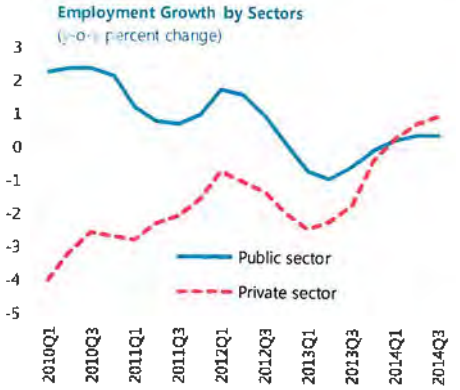

While unemployment has fallen, it remains high by historical standards...

...especially for youth.

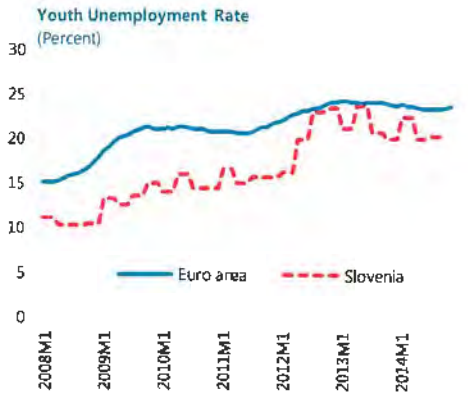

Wage growth is positive but subdued..

...and remains broadly in line with that of productivity.

Sources: Bank of Slovenia; Eurostat; Haver Analytics.

Figure 3. Slovenia: Corporate Sector Developments

While corporate leverage remains high, it is gradually decreasing from its 2008 peak.

Domestically-owned and oriented firms have low earnings relative to their interest burden.

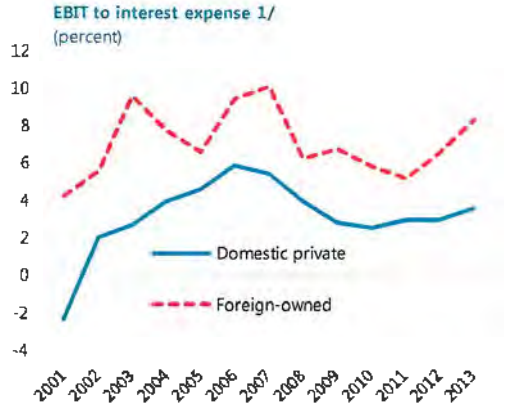

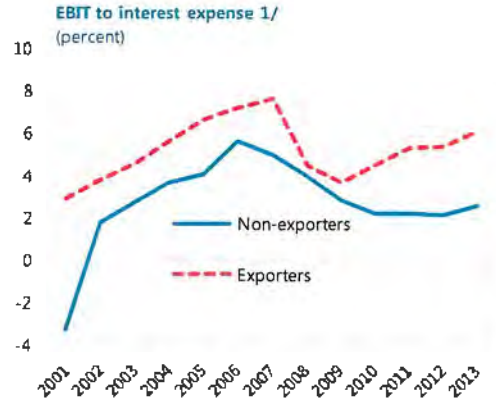

...with leverage particularly high in real estate-related sectors, and in both large and micro-sized firms.

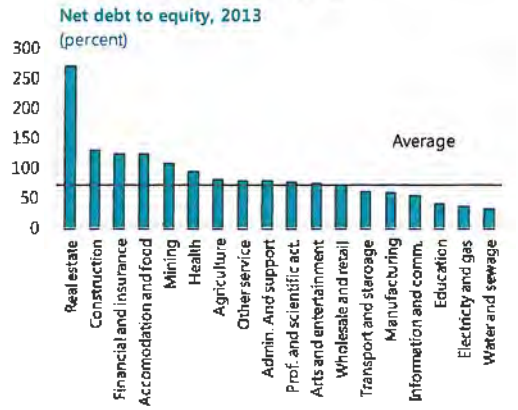

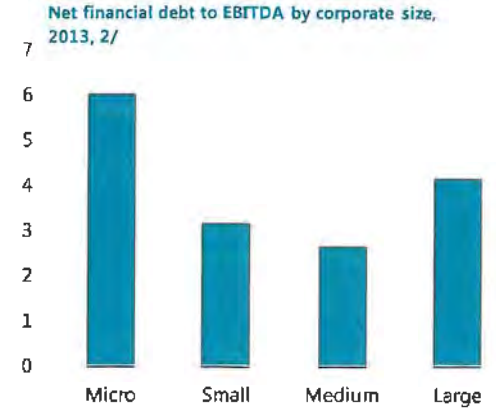

Sources: AJPES, and IMF and BoS staff calculations.
1/ EBIT stands for earnings before interest and taxes.
2/ EBITDA stands for earnings before interest, taxes, depreciation, and amortization.

Figure 4. Slovenia: External Sector Developments

The current account continued to improve, underpinned by a rising trade surplus...

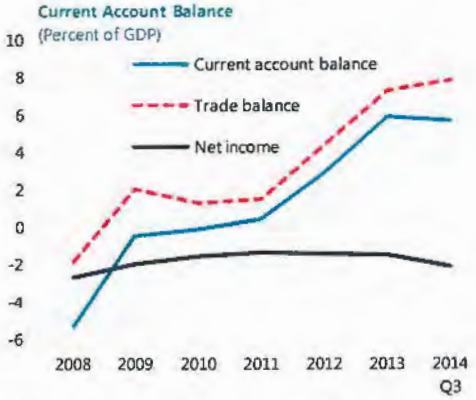

...as imports were overtaken by rising exports.

Trade ties to Germany and Austria helped export growth.

Slovenia has broadly maintained market share relative to competitors.

External debt remained broadly stable with bank repayments offset by sovereign borrowing.

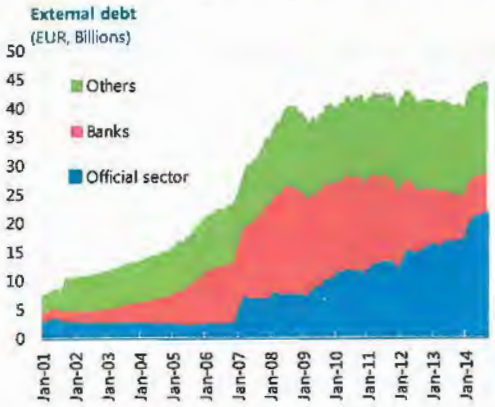

against the background of a stable net international investment position.

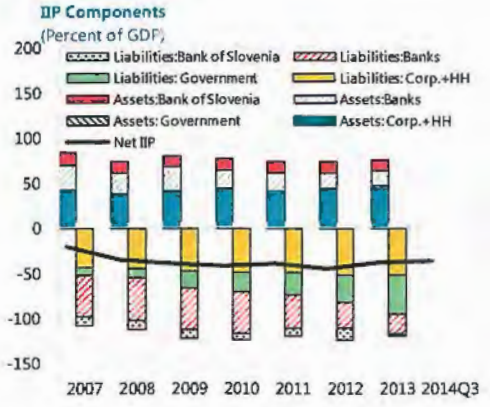

Sources: Bank of Slovenia; Direction of Trade Statistics; European Central Bank; Haver Analytics; Statistical Office of Slovenia; and IMF staff estimates.

Figure 5. Slovenia: Fiscal Developments

The deficit has declined relative to 2013...

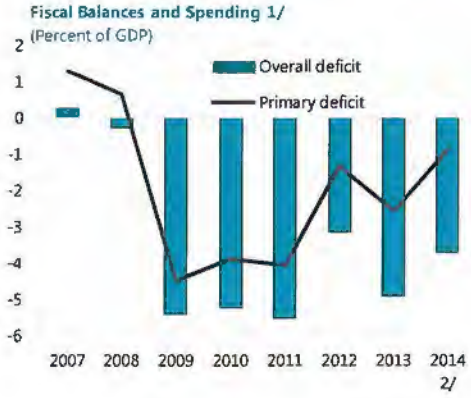

...as revenue growth outpaced spending growth during 2014.

Revenue growth was in large part due to one-off nontax revenue measures taken in mid-year.

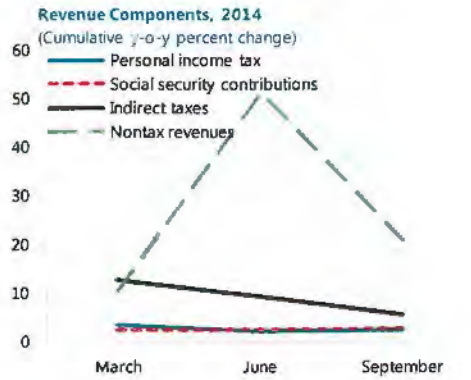

Current primary spending has been contained, but public investment and interest payments have been growing rapidly.

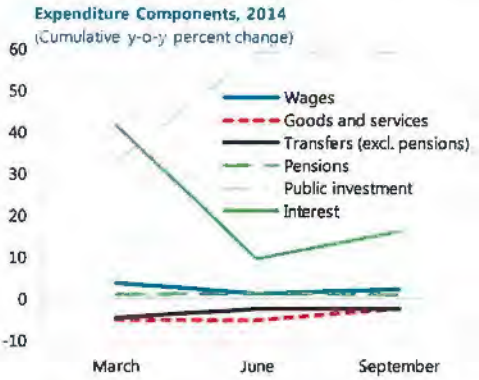

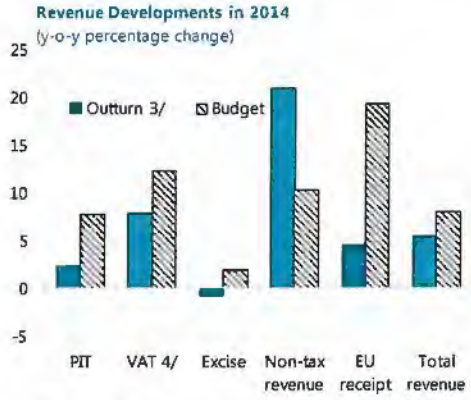

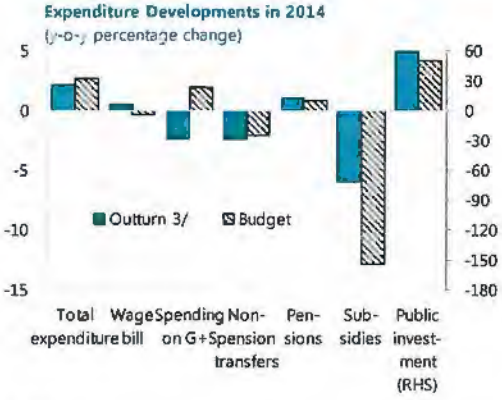

Sources: Haver Analytics; Ministry of Finance; and IMF staff calculations.
1/ Excludes bank recapitalization.
2/ 2014 number is the sum of Q1 to Q3.
3/ Jan-Sept., y-o-y percentage change.
4/ VAT budget is adjusted for timing of rate increase.

Figure 6. Slovenia: Asset Prices

Slovenian spreads have narrowed considerably...

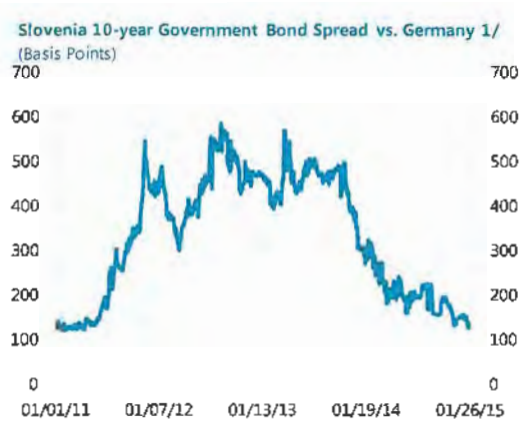

...as have CDS spreads, in line with those on Spain and Italy.

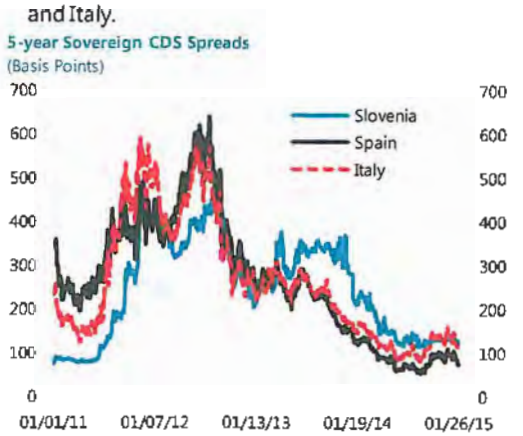

Overall yields also declined, helped by the bank recapitalization and regional trends...

...also for shorter maturities.

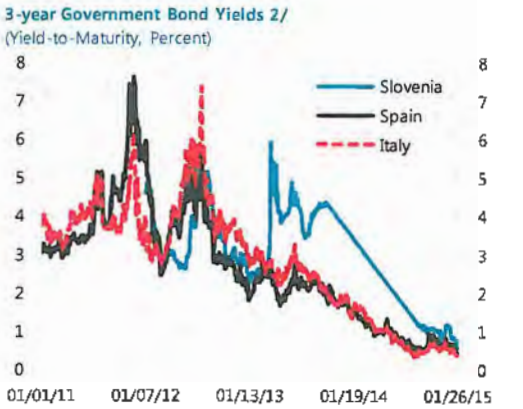

Equity prices rose in 2014...

...while house prices are still declining.

Source: Bloomberg; Statistical Office of Slovenia; and IMF staff calculations.
1/ SLOREP 4.625 09/09/24 used for Slovenia.
2/ Bloomberg 3-year generic bond yields.

Figure 7. Slovenia: Financial Sector Developments

Banks have reduced their assets to bring them closer in line with their deposit base.

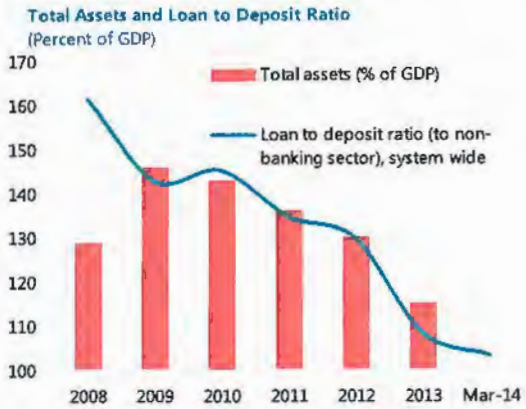

Recent recapitalizations have helped improve the capital position...

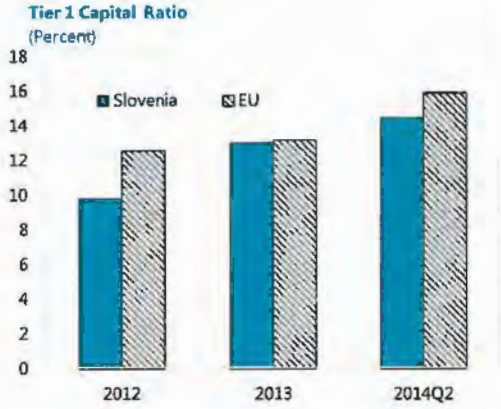

...but underlying credit growth remains negative, with transfers to the BAMC also playing a role.

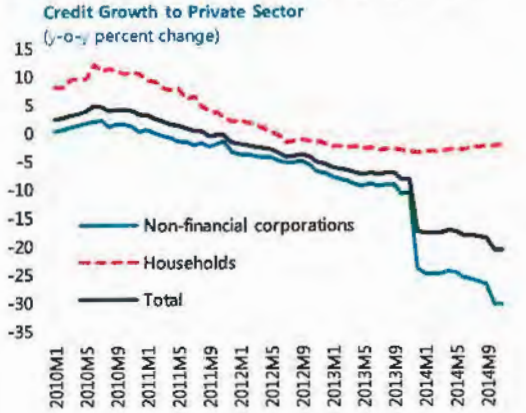

Banks have improved their liquidity ratios...

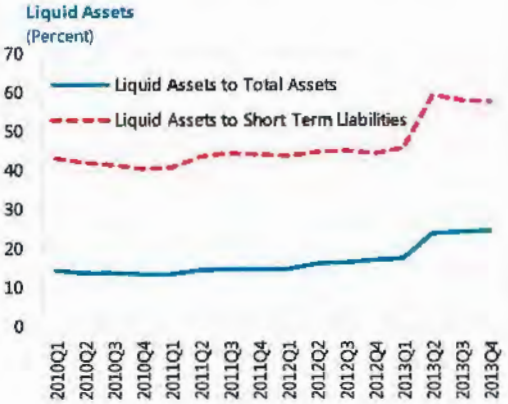

and deposits are growing at a brisk pace, especially for corporates.

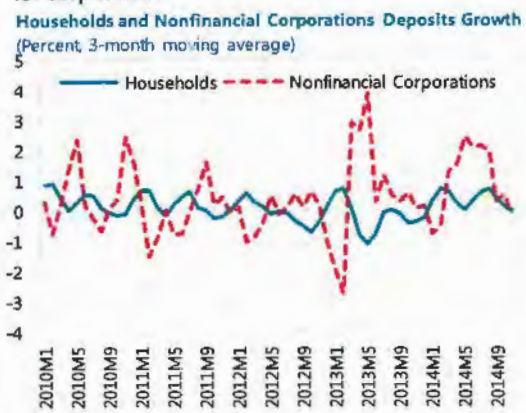

However NPLs remain high, and concentrated among corporates and holding companies.

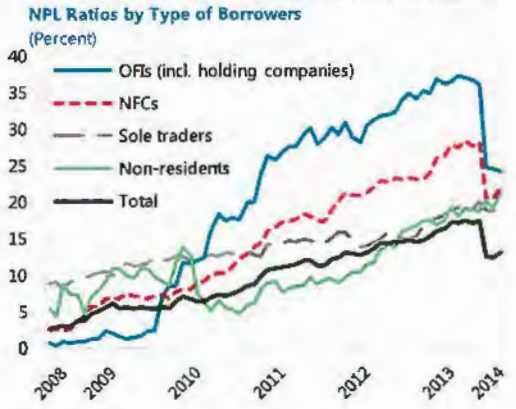

Source: 2014 Financial Stability Report, Bank of Slovenia; Haver Analytics, IMF FSI.

Figure 8. Slovenia: Structural Indicators

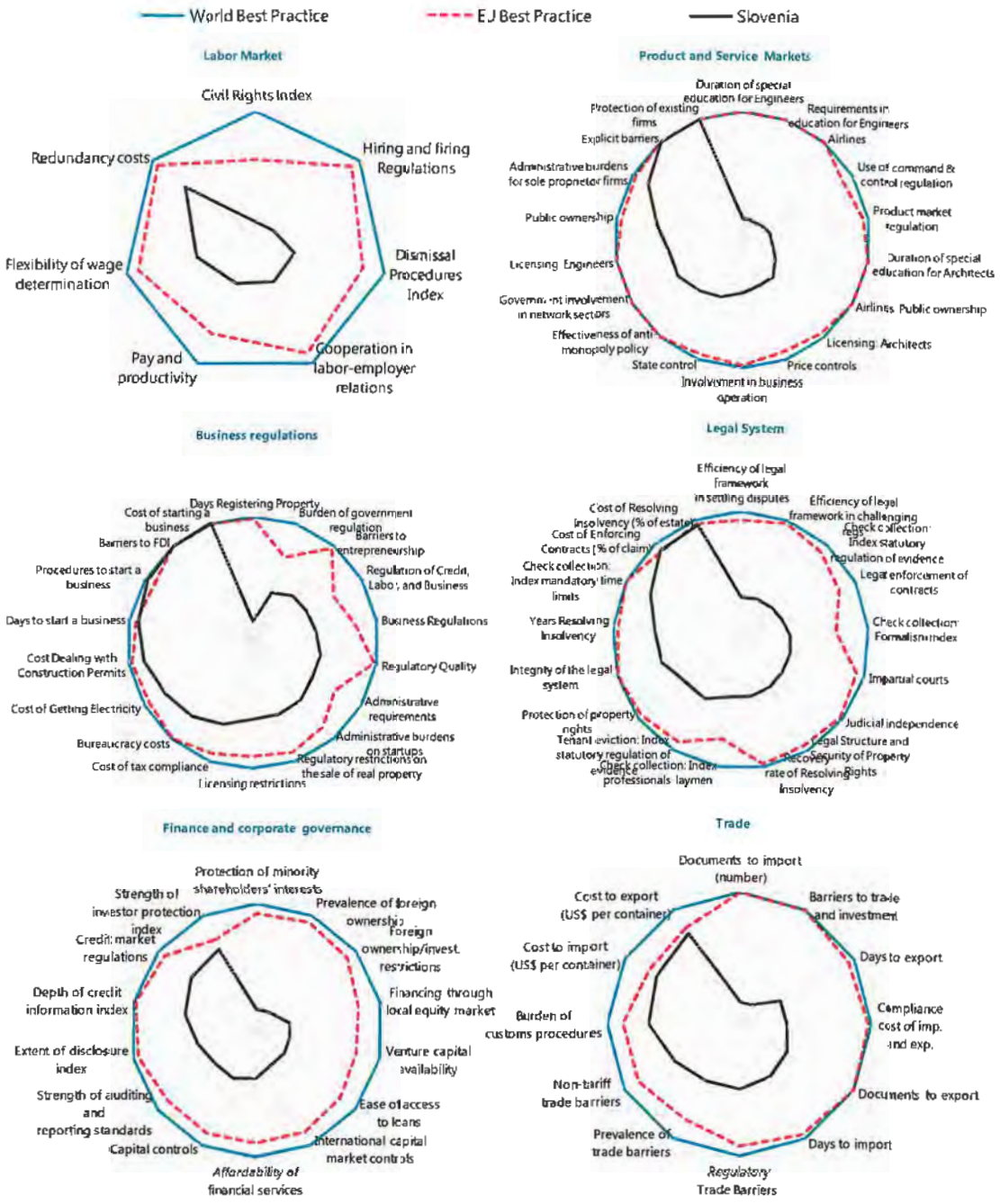

Notes: For each indicator, "World Best Practice" is defined as the average of the five best performers and is set equal to 100, while the worst performer in the EU27 is set equal to zero. For a description of the indicators and their sources, see Cheptea and Velculescu (2014), "A Disaggregated Approach to Prioritizing Structural Reforms for Growth and Employment", in *Jobs and Growth: Supporting the European Recovery*, IMF.

Table 1. Slovenia: Selected Economic Indicators, 2010–16

(Annual percentage change, unless noted otherwise)

Key Export Markets: Germany, Italy, Countries of Former Yugoslavia, France, Austria
Quota (as of June 30, 2014): SDR 275 million
Main products/exports: Automotive, Machinery-Appliances, Tourism, Transportation

				Est.		Projections	
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nominal GDP (EUR millions)	36,220	36,868	36,006	36,144	37,079	37,768	38,681
GDP per Capita (EUR)	17,694	17,983	17,517	17,556	17,981	18,285	18,697
Real economy							
Real GDP	1.2	0.6	-2.6	-1.0	2.6	1.9	1.7
Domestic demand	-0.9	-0.8	-5.6	-2.1	0.9	1.0	1.8
Private consumption	1.0	-0.1	-3.0	-3.9	0.4	0.8	1.6
Public consumption	0.1	-1.3	-1.5	-1.1	-0.6	-0.6	0.7
Gross capital formation	-6.3	-1.8	-16.5	2.2	5.6	3.1	3.2
Net exports (contribution to growth)	2.3	1.5	3.1	1.1	1.4	0.8	0.1
Exports of goods and services	10.1	7.0	0.3	2.6	5.8	4.1	3.8
Imports of goods and services	6.6	5.0	-3.9	1.4	4.5	3.7	4.2
Output gap (in percent of potential GDP)	-1.6	-1.3	-3.8	-4.5	-2.3	-0.9	-0.2
Prices							
Consumer prices (national definition, period average)	1.8	1.8	2.6	1.8	0.2	-0.2	0.8
Core inflation (period average)	-0.4	-0.4	0.7	0.9	0.3	...	...
Employment and wages							
Unemployment rate (in percent, ILO definition)	7.3	8.2	8.9	10.1	9.7	9.0	8.4
Employment (Full time basis, national accounts)	-2.2	-1.6	-0.8	-1.5	0.6	0.7	0.7
Nominal wages (all sectors)	3.9	2.0	0.1	-0.1	1.1	0.4	1.1
Real wages (all sectors)	2.0	0.2	-2.5	-1.9	1.1	0.6	0.3
Public finance (percent of GDP)							
General government balance 1/	-5.2	-5.5	-3.1	-13.8	-6.0	-4.0	-3.5
General government balance excl. bank support 1/	-5.2	-4.2	-3.1	-4.3	-3.7	-4.0	-3.5
Structural balance 2/	-4.6	-4.1	-2.2	-2.2	-3.5	-2.9	-3.4
Structural primary balance 2/	-3.4	-2.8	-0.5	0.1	-0.4	0.1	-0.2
General government debt 3/	37.9	46.2	53.3	70.0	83.2	80.5	82.9
Monetary and financial indicators							
Credit to the private sector 4/	2.9	-1.9	-5.4	-6.9	-6.8	-4.6	-2.8
Lending rates 5/	4.9	5.0	4.7	4.5	4.2	...	...
Deposit rates 6/	1.8	2.2	2.3	1.9	1.0	...	...
Government bond yield (10-year)	3.8	5.0	5.8	5.8	3.3	...	...
Balance of payments (percent of GDP)							
Trade balance (goods and services)	-2.3	-2.6	-0.5	1.8	3.2	4.1	4.1
Current account balance	-0.1	0.4	2.8	5.8	5.5	6.2	5.7
Gross external debt (percent of GDP, end-period)	112.4	108.8	114.6	110.5	119.0	115.3	110.7
Nominal effective exchange rate (2010=100)	100.0	100.4	99.3	100.7	...	...	...
Real effective exchange rate (2010=100, CPI-based)	100.0	99.4	98.2	99.7	...	...	...

Sources: Data provided by the Slovenian authorities; and IMF staff calculations and projections.

1/ Includes 9.5 percent of GDP in 2013 and 2.3 percent of GDP in 2014 in capital injections into banks and support for deposit redemptions in banks being wound

2/ Excludes bank support and other one-offs. Adjusted for calendar year shifts between receipt and expenditure of earmarked EU funds.

3/ Includes EUR 1.1 bn in 2013 and EUR 0.7 bn in 2014 of debt issuance of the Bank Asset Management Company (BAMC).

4/ 2013 and 2014 data are adjusted to exclude the impact of transfers to the BAMC. 2014 data reflects November 2014.

5/ Floating or up-to-one-year fixed rate for new loans to non-financial corporations over 1 million euros. 2014 entry is the January-November average.

6/ For household time deposits with maturity up to one year. 2014 entry is the January-November average.

Table 2. Slovenia: Balance of Payments, 2010–20

(Percent of GDP, unless otherwise noted)

					Est.	Projections					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Current account	-0.1	0.4	2.8	5.8	5.5	6.2	5.7	5.3	4.8	4.1	3.5
Trade balance, goods and services	1.2	1.4	4.3	7.2	8.1	9.1	9.0	8.5	8.0	7.4	6.8
Goods	-2.3	-2.6	-0.5	1.8	3.2	4.1	4.1	3.8	3.6	3.3	2.9
Exports f.o.b.	52.4	58.2	60.1	60.9	63.0	64.4	65.8	67.2	68.6	70.1	71.6
Imports f.o.b	-54.7	-60.8	-60.6	-59.2	-59.8	-60.2	-61.7	-63.3	-65.0	-66.9	-68.7
Services	3.5	4.0	4.8	5.4	4.9	5.0	4.9	4.7	4.5	4.2	3.9
Exports	12.7	13.1	14.1	14.8	14.9	15.0	15.1	15.3	15.4	15.5	15.7
Imports	-9.1	-9.1	-9.3	-9.4	-10.0	-10.0	-10.2	-10.6	-10.9	-11.4	-11.8
Income, net	1.6	-1.4	-1.5	-1.6	-2.8	-3.1	-3.5	-3.4	-3.4	-3.5	-3.5
Current transfers, net	0.2	0.4	0.0	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Capital account	0.1	-0.2	0.1	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2
Financial account, excl. reserves	1.3	1.2	-3.0	-8.1	7.3	-6.5	-6.0	-5.5	-5.1	-4.4	-3.7
Direct investment, net	1.2	1.7	0.5	-1.7	1.2	1.5	1.5	1.0	1.0	1.0	1.0
In Slovenia	0.8	1.9	-0.2	-2.2	1.7	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
Abroad	0.4	-0.2	0.6	0.5	-0.5	-0.5	-0.5	1.0	1.0	-1.0	-1.0
Portfolio investment, net	5.4	5.0	-0.6	11.0	9.6	-2.3	1.9	-2.3	-2.5	-2.4	-2.5
Financial derivatives	-0.3	-0.4	0.3	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Other investment, net	-5.0	-7.5	-2.6	-17.4	-18.0	5.7	-5.6	-4.2	-3.6	-3.0	-2.2
Government	0.0	0.2	1.7	1.2	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1	0.0
Bank of Slovenia	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Commercial banks	-2.5	4.2	0.1	-15.4	-4.8	-4.3	-4.2	-3.4	-3.1	-2.6	-1.8
Nonbank private sector	2.5	3.9	-3.1	-4.9	-11.3	0.3	0.6	0.9	1.0	0.6	0.3
Loans	0.1	-0.4	0.3	0.7	-0.1	-0.1	-0.1	0.1	-0.1	-0.1	0.0
Currency and deposits	-2.5	-2.8	3.6	-1.2	-11.2	-0.2	0.1	0.5	0.6	0.2	-0.2
Trade credits	0.5	0.2	0.9	-0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Other	4.3	-0.8	-0.7	3.9	-0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Net errors and omissions	1.3	0.5	-0.1	2.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Overall balance	-0.1	-0.6	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Change in official reserves (-: increase)	0.1	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Memorandum items:											
Export of goods (percent change in value)	14.4	13.0	1.0	2.1	6.2	4.1	4.8	5.5	5.5	5.5	5.5
Import of goods (percent change in value)	15.3	12.6	-2.5	0.4	3.8	3.0	4.5	6.1	6.0	6.1	6.2
Terms of trade (percent change)	-4.8	-1.6	-1.2	1.0	0.1	0.5	0.5	0.1	0.1	0.0	0.0
Gross external debt (billion euros)	40.7	40.1	41.3	39.9	44.1	43.6	42.8	42.1	41.4	41.1	41.3
(percent of GDP)	112.4	108.8	114.6	110.5	119.0	115.3	110.7	105.2	100.2	96.5	94.0
International investment position (net, percent GDP)	-42.3	-40.0	-44.9	-37.8	-29.8	-22.8	16.3	-10.2	-4.8	-0.3	3.4

Sources: Data provided by the Slovenian authorities; and IMF staff calculations and projections.

Table 3. Slovenia: General Government Operations, 2010–20

(In percent of GDP, unless indicated otherwise)

	2010	2011	2012	2013	2014 Est.	2015	2016	2017 Projections	2018	2019	2020
Revenue	40.0	40.3	41.3	40.3	41.9	41.0	41.1	41.1	41.2	41.2	41.2
Taxes	21.0	21.5	21.9	20.8	21.4	21.4	21.3	21.4	21.4	21.5	21.6
Taxes on income, profit, payroll	6.9	7.5	7.4	6.0	6.5	6.5	6.4	6.5	6.5	6.5	6.5
Taxes on goods and services	13.4	13.4	13.8	14.1	14.3	14.2	14.2	14.2	14.2	14.3	14.3
Other taxes	0.6	0.6	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
Social contributions	14.5	14.3	14.6	14.2	14.2	14.2	14.1	14.2	14.1	14.1	14.0
Other revenue	4.5	4.5	4.9	5.3	6.2	5.4	5.7	5.6	5.6	5.6	5.6
Expenditure	45.3	45.8	44.5	54.1	47.9	45.1	44.6	44.6	44.7	44.8	44.9
Expense	42.5	43.4	42.3	51.7	44.0	41.1	41.2	41.2	41.4	41.5	41.6
Compensation of employees	10.8	10.5	10.4	10.0	9.8	9.6	9.4	9.3	9.3	9.2	9.1
Purchases of goods and services	6.9	6.6	6.6	6.2	6.0	6.4	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5
Interest	1.3	1.4	1.8	2.3	3.1	3.0	3.2	3.4	3.6	3.7	3.8
Transfers to individuals and households	17.3	17.7	17.7	17.5	17.1	16.8	16.8	16.9	17.0	17.1	17.2
of which: pensions	11.1	11.2	11.5	11.8	11.6	11.4	11.6	11.7	11.9	12.1	12.2
Subsidies	1.6	1.3	1.4	1.4	1.3	0.9	0.9	0.9	0.9	0.8	0.8
Other transfers	4.4	5.7	4.4	14.2	6.7	4.4	4.3	4.2	4.1	4.1	4.1
of which: capital transfers	1.1	2.3	0.9	10.4	2.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
transfers to the EU budget	1.1	1.1	1.1	1.2	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1
Net acquisition of non-financial assets	2.8	2.4	2.2	2.4	3.9	3.9	3.5	3.3	3.3	3.3	3.3
Gross operating balance 1/	-2.4	-3.1	-0.9	-11.4	-2.1	-0.1	-0.1	0.1	-0.2	-0.3	-0.4
Net lending / Net borrowing 1/	-5.2	-5.5	-3.1	-13.8	-6.0	-4.0	-3.5	-3.5	-3.6	-3.6	-3.7
excluding bank related costs	-5.2	-4.2	-3.1	-4.3	-3.7	-4.0	-3.5	-3.5	-3.6	-3.6	-3.7
Net acquisition of financial assets	2.8	2.6	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Net incurrence of liabilities	2.4	8.1	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Memorandum item:											
Primary balance 1/	4.0	4.2	1.4	11.6	3.0	1.1	0.4	-0.2	0.0	0.0	0.0
Structural budget balance 2/	-4.6	-4.1	-2.2	-2.2	-3.5	2.9	-3.4	-3.5	-3.6	3.7	3.7
Structural primary balance 2/	-3.4	2.8	-0.5	0.1	-0.4	0.1	0.2	-0.2	-0.1	0.0	0.0
General government debt 3/	37.9	46.2	53.3	70.0	83.2	80.5	82.9	84.4	86.0	87.6	89.3

Sources: Ministry of Finance; and IMF staff calculations.

1/ Includes 9.5 percent of GDP in 2013 and 2.3 percent of GDP in 2014 in capital injections into banks and support for deposit redemptions in banks being wound down.

2/ Excludes bank support and other one-offs. Adjusted for calendar year shifts between receipt and expenditure of earmarked EU funds.

3/ Includes EUR 1.1 bn in 2013 and EUR 0.7 bn in 2014 of debt issuance of the Bank Asset Management Company (BAMC).

Table 4. Slovenia: Macroeconomic Framework, 2010–20

					Est	Projections					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Real GDP (percent change)	1.2	0.6	-2.6	-1.0	2.6	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8	1.7
Contributions to growth											
Domestic demand	-0.9	-0.7	-5.4	-1.9	0.6	0.9	1.6	2.1	2.0	2.2	2.2
Private consumption	0.5	-0.1	-1.6	-2.1	0.2	0.4	0.8	1.1	1.1	1.2	1.2
Government consumption	0.0	-0.2	-0.3	-0.2	-0.1	-0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Gross capital formation	-1.6	-0.4	-3.7	0.4	1.1	0.6	0.7	0.9	0.9	0.9	0.9
Net exports	2.3	1.5	3.1	1.1	1.4	0.8	0.1	-0.2	-0.3	-0.4	-0.5
Exports of goods and services	6.7	5.0	0.2	2.1	4.7	3.5	3.3	3.3	3.4	3.5	3.5
Imports of goods and services	4.3	3.5	-2.8	1.0	3.3	2.7	3.2	3.6	3.7	3.9	4.0
Growth rates											
Domestic demand	-0.9	-0.8	-5.6	-2.1	0.9	1.0	1.8	2.3	2.3	2.4	2.4
Consumption	0.7	-0.5	-2.6	-3.1	0.1	0.4	1.3	1.8	1.7	1.8	1.9
Private	1.0	-0.1	-3.0	-3.9	0.4	0.8	1.6	2.1	2.1	2.2	2.2
Public	0.1	-1.3	-1.5	-1.1	-0.6	-0.6	0.7	0.7	0.5	0.6	0.7
Gross capital formation	-6.3	-1.8	-16.5	2.2	5.6	3.1	3.2	4.0	4.0	4.0	4.0
Fixed investment	-13.7	-4.6	-8.9	1.9	5.7	3.1	3.2	4.0	4.0	4.0	4.0
Change in stocks (contribution to GDP growth)	2.0	0.6	-1.8	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Exports of goods and services	10.1	7.0	0.3	2.6	5.8	4.1	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8
Imports of goods and services	6.6	5.0	-3.9	1.4	4.5	3.7	4.2	4.6	4.6	4.7	4.7
Output gap (in percent of potential)	-1.6	-1.3	-3.8	-4.5	-2.3	-0.9	-0.2	0.1	0.2	0.1	0.0
Potential growth	0.4	0.3	-0.2	-0.2	0.2	0.5	1.0	1.5	1.7	1.8	1.8
Savings and investment (percent of GDP)											
National saving	22.0	22.1	21.8	25.3	25.7	26.6	26.4	26.4	26.4	26.2	26.1
Government	-0.5	-0.5	0.3	-0.6	0.1	0.1	0.4	0.5	0.7	0.9	0.0
Non-government	22.5	22.6	21.5	25.9	25.6	26.5	26.0	25.9	25.7	25.4	26.1
Gross capital formation	22.2	21.7	19.0	19.5	20.2	20.4	20.7	21.1	21.6	22.1	22.6
Foreign saving	0.1	-0.4	-2.8	-5.8	-5.5	-6.2	-5.7	-5.3	-4.8	-4.1	-3.5
Private sector credit growth (year-over-year)	2.9	-1.9	-5.4	-6.9	-6.8	-4.6	-2.8	-1.2	0.4	0.9	2.5
Prices											
Consumer price inflation	1.8	1.8	2.6	1.8	0.2	-0.2	0.8	1.5	1.5	1.5	1.5
GDP deflator	-1.1	1.2	0.3	1.4	0.0	0.0	0.7	1.5	1.4	1.5	1.5
Employment (percent change)	-2.2	-1.6	-0.8	-1.5	0.6	0.7	0.7	0.7	0.6	0.4	0.4
Unemployment rate (ILO, percent)	7.3	8.2	8.9	10.1	9.7	9.0	8.4	7.8	7.0	6.5	6.0
Real wages (percent change)	2.0	0.2	-2.5	-1.9	1.1	0.6	0.3	0.6	0.5	0.5	0.5
Government budget (percent of GDP)											
General government balance 1/	-5.2	-5.5	-3.1	-13.8	-6.0	-4.0	-3.5	-3.5	-3.6	-3.6	-3.7
General government balance excl. bank support1/	-5.2	-4.2	-3.1	-4.3	-3.7	-4.0	-3.5	-3.5	-3.6	-3.6	-3.7
Structural government balance 2/	-4.6	-4.1	-2.2	-2.2	-3.5	-2.9	-3.4	-3.5	-3.6	-3.7	-3.7
Structural primary balance 2/	-3.4	-2.8	-0.5	0.1	-0.4	0.1	-0.2	-0.2	-0.1	0.0	0.0
General government debt 3/	37.9	46.2	53.3	70.0	83.2	80.5	82.9	84.4	86.0	87.6	89.3
Merchandise trade (percent change)											
Export volume	11.9	8.2	0.0	2.8	6.3	4.4	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
Import volume	7.4	6.0	-4.6	2.2	4.0	3.8	4.3	4.6	4.6	4.7	4.7
Export value	14.4	13.0	1.0	2.1	6.2	4.1	4.8	5.5	5.5	5.5	5.5
Import value	15.3	12.6	-2.5	0.4	3.8	3.0	4.5	6.1	6.0	6.1	6.2
External balances (in billions of euros)											
Trade balance (merchandise)	-0.8	-1.0	-0.2	0.6	1.2	1.6	1.6	1.5	1.5	1.4	1.3
in percent of GDP	-2.3	-2.6	-0.5	1.8	3.2	4.1	4.1	3.8	3.6	3.3	2.9
Exports of goods	19.0	21.4	21.6	22.0	23.4	24.3	25.5	26.9	28.3	29.9	31.5
Imports of goods	19.8	22.4	21.8	21.4	22.2	22.7	23.9	25.3	26.8	28.5	30.2
Current account	0.0	0.1	1.0	2.1	2.0	2.3	2.2	2.1	2.0	1.8	1.5
in percent of GDP	-0.1	0.4	2.8	5.8	5.5	6.2	5.7	5.3	4.8	4.1	3.5

Sources: Data provided by the authorities; and IMF staff projections.

1/ Includes 9.5 percent of GDP in 2013 and 2.3 percent of GDP in 2014 in capital injections into banks and support for deposit redemptions in banks being wound down.

2/ Excludes bank support and other one-offs. Adjusted for calendar year shifts between receipt and expenditure of earmarked EU funds.

3/ Includes EUR 1.1 bn in 2013 and EUR 0.7 bn in 2014 of debt issuance of the Bank Asset Management Company (BAMC).

Table 5. Slovenia: Financial Soundness Indicators, 2008–14

(in percent unless indicated otherwise)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Sep-14
Capital							
Regulatory capital to risk-weighted assets	11.7	11.7	11.3	11.9	11.4	13.7	15.8
Regulatory Tier 1 capital to risk-weighted assets	9.0	9.3	8.6	9.3	9.8	12.9	15.1
Profitability							
Return on assets	0.5	0.2	-0.2	-0.9	-1.5	-7.3	0.4
Return on equity	7.1	2.0	-3.2	-11.8	-19.6	-97.6	3.8
Interest margin to gross income	65.7	61.3	63.6	65.3	58.0	53.7	55.1
Noninterest expenses to gross income	62.5	60.2	57.9	63.0	63.9	77.3	60.2
Liquidity							
Liquid assets to total assets	13.9	13.8	14.2	13.4	14.7	17.5	24.5
Liquid assets to short-term liabilities	34.8	36.2	42.9	40.3	43.5	45.6	57.3
Sensitivity to market risk							
Net open position in foreign exchange to capital	-2.2	-0.9	-1.2	-1.8	-2.7	-4.1	-1.7
Asset quality							
Nonperforming loans to total gross loans 1/	4.2	5.8	8.2	11.8	15.2	13.3	13.2
Non-performing loans net of provisions to capital	30.2	41.7	50.5	71.0	85.8	55.3	60.8
Sectoral distribution of loans							
Central Bank	0.0	0.0	0.7	0.9	2.2	4.5	2.8
General Government	3.0	3.7	4.7	6.7	8.6	9.2	9.5
Financial corporations	11.1	12.5	13.5	13.0	12.1	9.7	9.0
Nonfinancial Corporations	51.5	49.0	48.5	47.0	44.8	40.2	39.3
Other Domestic Sectors	19.2	19.3	20.7	21.1	21.0	23.3	24.1
Nonresidents	15.2	15.4	11.9	11.3	11.2	13.0	15.2

Source: Financial Soundness Indicators; Financial Stability Review.

1/ The 2014 figure refers to end-October and is from the 2014 Stability of the Slovenian Banking System Report.

Annex I. Public Debt Sustainability Analysis

On the basis of current policies, Slovenia's public debt is projected to continue to slowly increase toward 90 percent of GDP by the end of the decade, raising sustainability concerns. Moreover, public debt dynamics are highly vulnerable to shocks. In particular, the materialization of part of outstanding government guarantees or a prolonged deflation shock could bring debt above 100 percent of GDP by 2019, while a combined growth-primary fiscal balance shock could increase it even further, to close to 115 percent of GDP; if the latter shock is also combined with fiscal losses from the financial sector, debt would rise to 135 percent of GDP. This analysis highlights the importance of resolute policy action to ensure debt sustainability. In particular, a durable and credible fiscal consolidation can help put debt on a sustained downward path. Restructuring of the bank and corporate sectors, improved governance, and a reduction of the role of the state in the economy can strengthen the resilience of the economy to shocks. And structural reforms can boost potential growth.

Slovenia's public debt is projected to gradually increase over the medium term under the baseline scenario. Without additional fiscal consolidation beyond the 2015 proposed measures, the debt ratio would be rising by around 1¾ percentage points of GDP per year on average, approaching 90 percent by the end of the decade. While debt dynamics in 2013–14 were dominated by the impact of bank restructuring, the medium-term increase in the debt ratio largely reflects the limited adjustment, with the primary surplus too low to offset the impact on debt dynamics of the unfavorable growth-real interest rate differential and of "below-the-line" liabilities, including called guarantees (assumed at ½ percent of GDP annually, in line with the 2013–14 average).[1]

While staff's forecasting performance to date has been mixed, the current macroeconomic baseline remains conservative. Staff's real sector forecast has tended to underestimate growth in the period preceding the crisis, and overestimate it since then. The depth of the global downturn in 2009 was difficult to forecast, as was the second dip in the recession. Staff has also tended to over-predict inflation, which in the more recent period reflected the unanticipated depth and duration of the recession, and also the consistent undershooting of the ECB's inflation target. In this context, staff's current macroeconomic baseline—based on slow reforms and fiscal consolidation in 2015 alone—is more conservative than indicated by quarterly growth trends, and the inflation forecast has been brought down.

The baseline fiscal adjustment is broadly realistic, although staff's recommended adjustment is ambitious by international standards. Staff's past fiscal forecasts have been close to the actual outturn, with the forecasting error remaining within the 25–75 inter-quartile range. The projected fiscal adjustment under the baseline falls below the top quartile, and the primary balance is slightly below the median of the distribution. However, the baseline adjustment is insufficient to place the debt ratio on a downward path. Staff recommendations would put Slovenia well into the top quartile in terms of size of required adjustment, and the primary balance at the low end of the top quartile. While these targets may be viewed as ambitious, Slovenia has achieved an adjustment in the primary structural balance of a similar size during 2011–13 (half of the time span currently envisaged), while the economy was in recession.

[1] The projections assume a gradual reduction in the cash buffer from over 10 percent of GDP in 2014 to under 5 percent over the medium term.

the primary structural balance of a similar size during 2011–13 (half of the time span currently envisaged), while the economy was in recession.

Slovenia's high level of public debt and debt service are the main areas of vulnerability, in particular under the stress scenarios. The debt ratio remains below 90 percent of GDP throughout the medium term under the baseline, but is projected to exceed this threshold under stress scenarios, in some cases substantially. In terms of debt structure, the shares of non-resident holders and of short-term debt in total debt are moderate, and Slovenia's spreads have fallen steadily to low levels. Debt service is projected to remain marginally below 20 percent of GDP during most of the medium term, but it exceeds this threshold in 2019, when two large maturities come due. However, debt service is projected to cross the threshold much earlier under standardized stress scenarios, and to approach 30 percent of GDP under the most adverse ones.

Slovenia's debt dynamics are highly vulnerable to specific shocks:

- **Standardized macro shocks**: Sensitivity to **GDP growth shocks** is especially noteworthy: a negative 1-standard deviation growth shock over 2 years would bring the debt ratio to almost 110 percent by 2020.
- **Country-specific shocks**:
  - **Contingent liabilities from government guarantees** are a potential source of vulnerability. Guarantees amount to 18 percent of GDP, and the weak financial position of borrowers raises the probability that guarantees may be called. To illustrate, calling of some 10 percent of GDP of guarantees outstanding would bring the debt ratio to over 100 percent by 2020, highlighting the importance of reducing the state's involvement in the economy.
  - **A deflation shock** would have an adverse impact on debt dynamics. A negative 1-standard deviation shock over 2 years would bring the debt ratio close to 105 percent by 2020.
  - **A combined macro-fiscal shock** (with GDP growth at the level of the adverse growth scenario, inflation and fiscal revenue at the respective minima of the standardized scenarios, and fiscal expenditure, exchange rate, and interest rate spread at the respective maxima of the standardized scenarios) would bring debt above 115 percent of GDP by the end of the projection period, highlighting the importance of a credible medium-term fiscal policy.
  - **A macro-financial shock** could have dramatic effects on debt dynamics. A scenario combining the macro-fiscal shock presented above with further losses from the corporate and banking sector (10 percent of GDP) would bring the debt-to-GDP ratio to around 135 percent by 2020. This highlights the importance of policies to strengthen the banking and corporate sectors and reducing the state's direct and indirect involvement in the economy.
  - **An active scenario of fiscal adjustment along the lines of staff's recommendations can put debt dynamics on a firmly downward path.** Adoption of structural fiscal measures of ¾ percent of GDP in 2015–19, implying a cumulative improvement in the structural primary balance of 3¾ percentage points of GDP over that period, would bring debt down to close to 75 percent by 2020, even as medium-term growth would be somewhat lower, as a result of the fiscal headwinds. Structural reforms, including privatization, could further reduce the debt-to GDP ratio.

Slovenia: Public Debt Sustainability Analysis – Risk Assessment

Heat Map

Evolution of Predictive Densities of Gross Nominal Public Debt

(in percent of GDP)

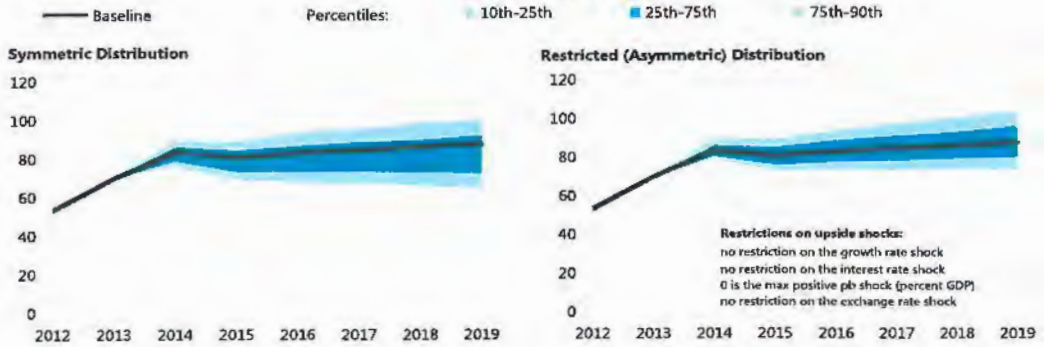

Debt Profile Vulnerabilities

(Indicators vis-à-vis risk assessment benchmarks)

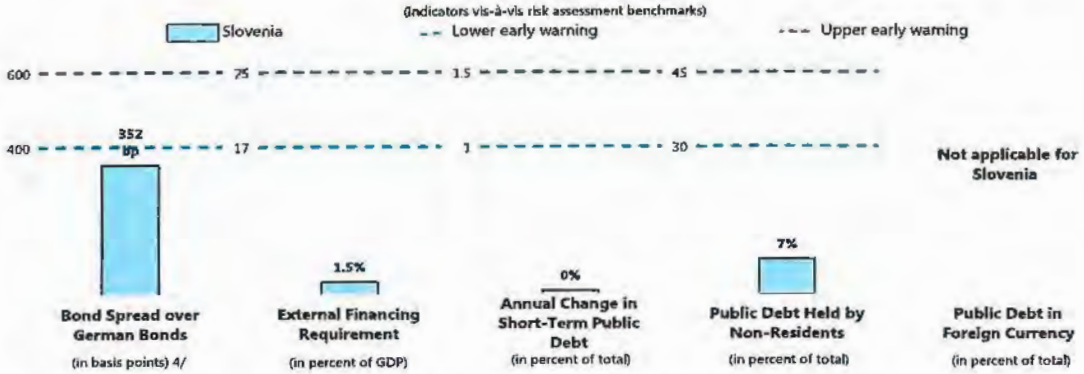

Source: IMF staff. This is an update of the assessment presented in the 2013 Art IV staff report, to reflected intervened reductions in sovereign spreads, the fact that the bank recapitalization has taken place (partly in the form of a bond) in late 2013 rather than in early 2014, and the 2013Q4 headline GDP figures

1/ The cell is highlighted in green if debt burden benchmark of 85% is not exceeded under the specific shock or baseline, yellow if exceeded under specific shock but not baseline, red if benchmark is exceeded under baseline, white if stress test is not relevant.

2/ The cell is highlighted in green if gross financing needs benchmark of 20% is not exceeded under the specific shock or baseline, yellow if exceeded under specific shock but not baseline, red if benchmark is exceeded under baseline, white if stress test is not relevant.

3/ The cell is highlighted in green if country value is less than the lower risk-assessment benchmark, red if country value exceeds the upper risk-assessment benchmark, yellow if country value is between the lower and upper risk-assessment benchmarks. If data are unavailable or indicator is not relevant, cell is white.

Lower and upper risk-assessment benchmarks are:

400 and 600 basis points for bond spreads; 17 and 25 percent of GDP for external financing requirement; 1 and 1.5 percent for change in the share of short-term debt; 30 and 45 percent for the public debt held by non-residents.

4/ An average over 01-Nov-13 through 30-Jan-14.

Slovenia: Public Debt Sustainability Analysis – Realism of Baseline Assumptions

Forecast Track Record, versus all countries

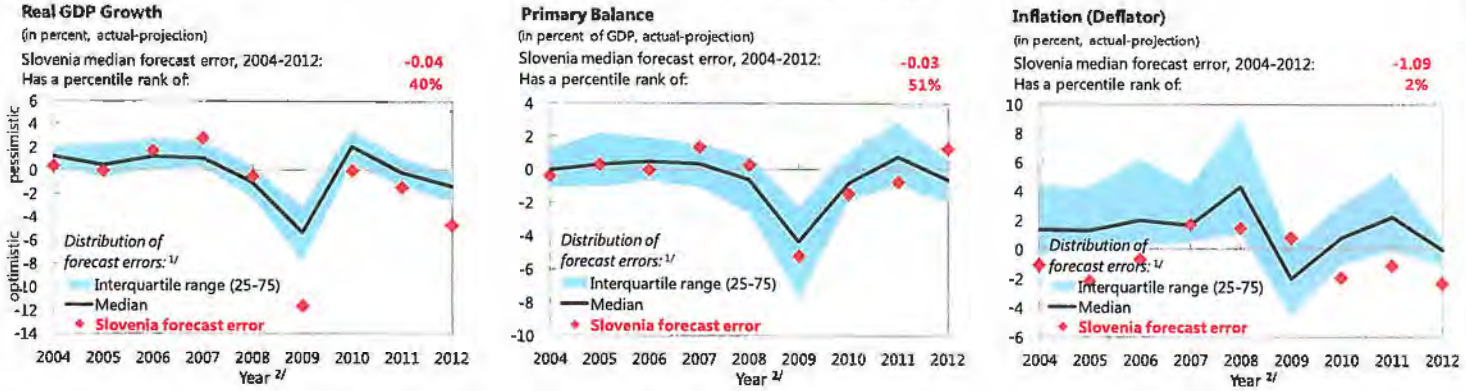

Assessing the Realism of Projected Fiscal Adjustment

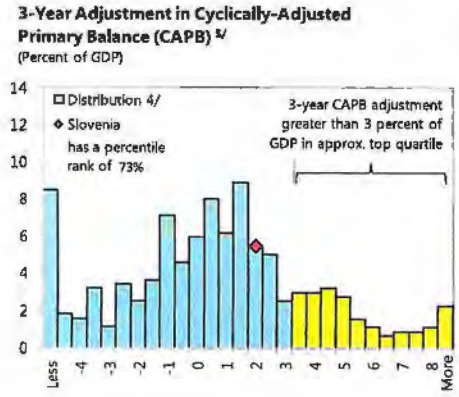

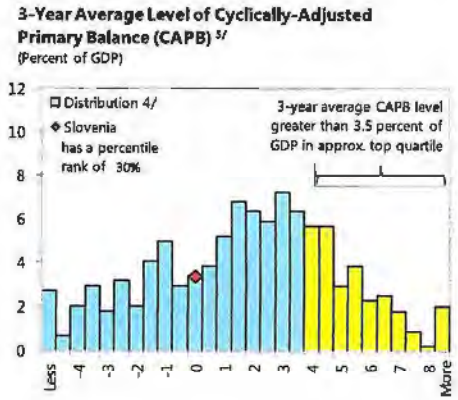

Boom-Bust Analysis 3/

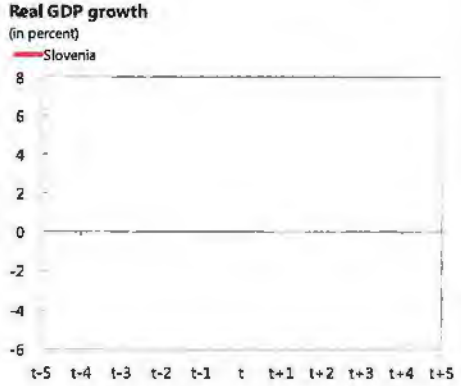

Source : IMF Staff.

1/ Plotted distribution includes all countries, percentile rank refers to all countries.

2/ Projections made in the spring WEO vintage of the preceding year.

3/ Not applicable for Slovenia.

4/ Data cover annual obervations from 1990 to 2011 for advanced and emerging economies with debt greater than 60 percent of GDP. Percent of sample on vertical axis.

5/ For Slovenia, the CAPB is excluding bank support outlays.

Slovenia: Public Sector Debt Sustainability Analysis – Baseline Scenario

(in percent of GDP unless otherwise indicated)

Debt, Economic and Market Indicators [1/]

	Actual			Est.	Projections					As of January 26, 2015		
	2003-2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Sovereign Spreads		
Nominal gross public debt	29.9	53.3	70.0	83.2	80.5	82.9	84.4	86.0	87.6	Spread (bp) 3/		135
Public gross financing needs	5.8	6.6	10.7	24.2	19.1	17.3	19.4	20.4	25.4	CDS (bp)		126
Real GDP growth (in percent)	2.3	-2.6	-1.0	2.6	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8	Ratings	Foreign	Local
Inflation (GDP deflator, in percent)	2.8	0.3	1.4	0.0	0.0	0.7	1.5	1.4	1.5	Moody's	Baa3	Baa3
Nominal GDP growth (in percent)	5.2	-2.3	0.4	2.6	1.9	2.4	3.3	3.2	3.2	S&Ps	A-	A-
Effective interest rate (in percent) [4/]	4.6	3.8	4.4	4.2	4.3	4.6	4.7	4.8	4.9	Fitch	BBB+	BBB+

Contribution to Changes in Public Debt

	Actual			Est.	Projections						
	2003-2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	cumulative	debt-stabilizing primary balance [10/]
Change in gross public sector debt	2.0	7.18	16.68	13.2	-2.8	2.4	1.5	1.6	1.6	17.6	
Identified debt-creating flows	1.4	6.03	22.68	11.9	-3.4	1.7	0.8	0.9	1.0	12.9	
Primary deficit	1.2	1.4	2.7	1.9	1.1	0.4	0.2	0.0	0.0	3.5	0.8
Primary (noninterest) revenue and grants	40.4	41.6	40.7	42.0	41.2	41.3	41.3	41.3	41.3	248.3	
Primary (noninterest) expenditure	41.6	43.0	43.3	43.9	42.3	41.6	41.4	41.3	41.3	251.8	
Automatic debt dynamics [5/]	-0.5	2.9	1.9	1.1	2.0	1.7	1.1	1.2	1.4	8.6	
Interest rate/growth differential [6/]	-0.1	2.9	2.1	1.1	2.0	1.7	1.1	1.2	1.4	8.6	
Of which: real interest rate	0.5	1.7	1.6	2.9	3.5	3.1	2.6	2.7	2.8	17.6	
Of which: real GDP growth	-0.6	1.2	0.5	-1.8	-1.5	-1.3	-1.5	-1.4	-1.5	-9.0	
Exchange rate depreciation [7/]	-0.4	0.0	-0.2	...	...	...	...	...	...	...	
Other identified debt-creating flows [8/]	0.7	1.7	18.1	8.9	-6.5	-0.4	-0.4	-0.4	-0.4	0.8	
FIS: Privatization receipts (negative)	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Contingent liabilities	0.0	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
FIS: Other (specify, e.g. bank recapitalization)	0.4	1.6	17.9	8.9	-6.5	-0.4	-0.4	-0.4	-0.4	0.8	
Residual, including asset changes [9/]	0.6	1.2	-6.0	1.3	0.6	0.7	0.7	0.8	0.7	4.7	

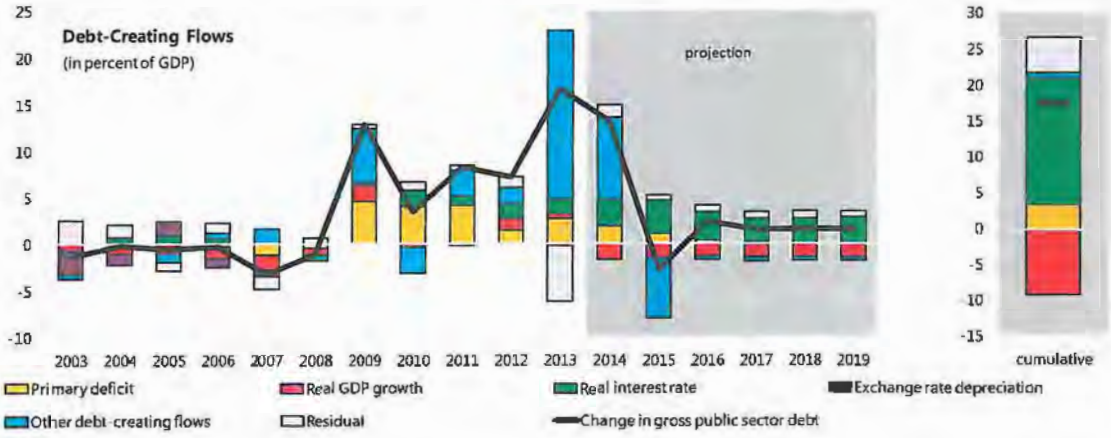

Source: IMF staff.

1/ Public sector is defined as general government.

2/ Based on available data.

3/ Bond Spread over German Bonds.

4/ Defined as interest payments divided by debt stock at the end of previous year.

5/ Derived as [(r - p(1+g) - g + ae(1+r))/(1+g+p+gp)] times previous period debt ratio, with r = interest rate; p = growth rate of GDP deflator; g = real GDP growth rate; a = share of foreign-currency denominated debt; and e = nominal exchange rate depreciation (measured by increase in local currency value of U.S. dollar).

6/ The real interest rate contribution is derived from the denominator in footnote 4 as r - π (1+g) and the real growth contribution as -g.

7/ The exchange rate contribution is derived from the numerator in footnote 2/ as ae(1+r).

8/ Assumes issuance of EUR 1.7bn of bonds by the Bad Assets Management Company (BAMCO), and recap of EUR 3 bn at end 2013 (of which, EUR 2 bn in cash), and--conservatively--government recap of EUR 0.6 bn in 2014 of two currently privately-owned small banks.

9/ For projections, this line includes exchange rate changes during the projection period. The figures in 2013 and 2014 reflect accumulation and subsequent use of cash balances around the bank recapitalization

10/ Assumes that key variables (real GDP growth, real interest rate, and other identified debt-creating flows) remain at the level of the last projection year.

Slovenia: Public Debt Sustainability Analysis – Composition of Public Debt and Alternative Scenarios

Composition of Public Debt

By Maturity

(in percent of GDP)

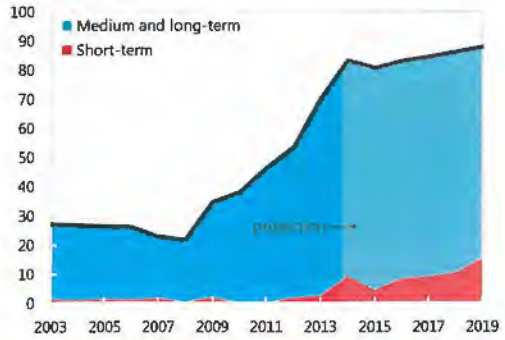

By Currency

(in percent of GDP)

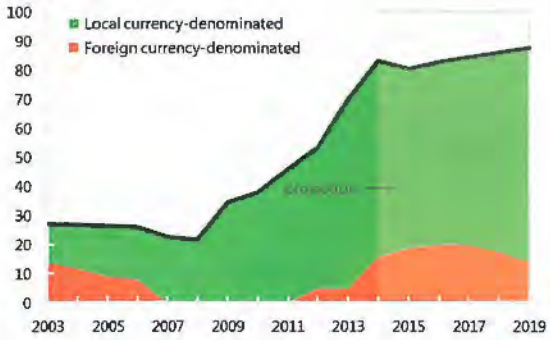

Alternative Scenarios

Gross Nominal Public Debt

(in percent of GDP)

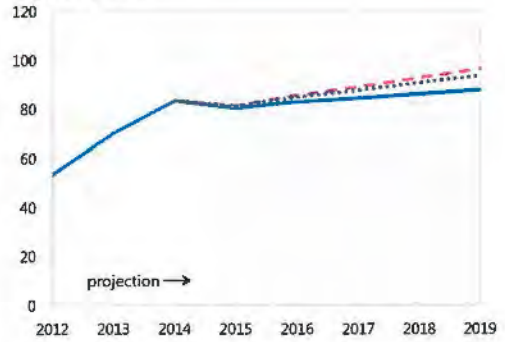

Public Gross Financing Needs

(in percent of GDP)

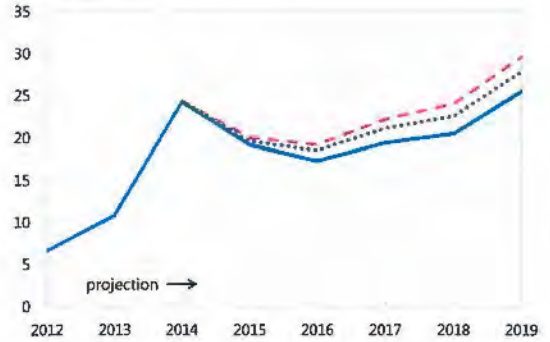

Underlying Assumptions

(in percent)

Baseline Scenario	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Real GDP growth	2.6	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8
Inflation	0.0	0.0	0.7	1.5	1.4	1.5
Primary Balance	-1.9	-1.1	-0.4	-0.2	0.0	0.0
Effective interest rate	4.2	4.3	4.6	4.7	4.8	4.9
Constant Primary Balance Scenario						
Real GDP growth	2.6	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8
Inflation	0.0	0.0	0.7	1.5	1.4	1.5
Primary Balance	-1.9	-1.9	-1.9	-1.9	-1.9	-1.9
Effective interest rate	4.2	4.3	4.6	4.7	4.8	4.8

Historical Scenario	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Real GDP growth	2.6	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Inflation	0.0	0.0	0.7	1.5	1.4	1.5
Primary Balance	-1.9	-1.5	-1.5	-1.5	-1.5	-1.5
Effective interest rate	4.2	4.3	4.4	4.2	4.1	4.0

Source: IMF staff.

Slovenia: Public Debt Sustainability Analysis – Stress Tests

Macro-Fiscal Stress Tests

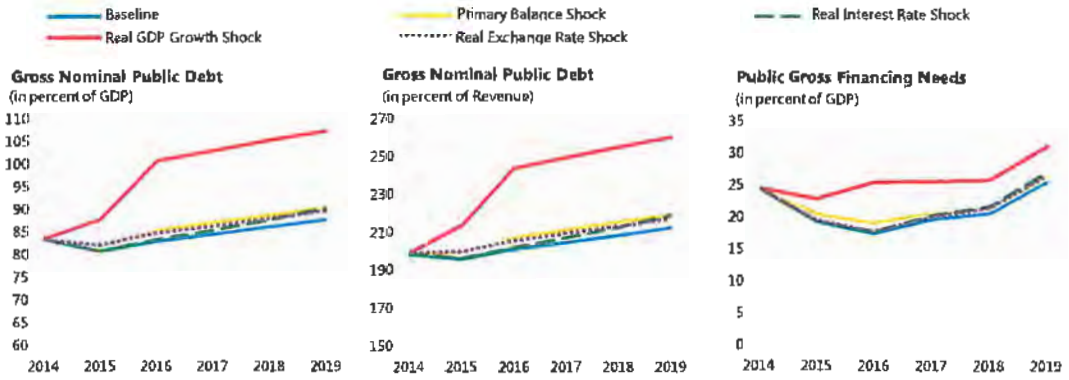

Additional Stress Tests

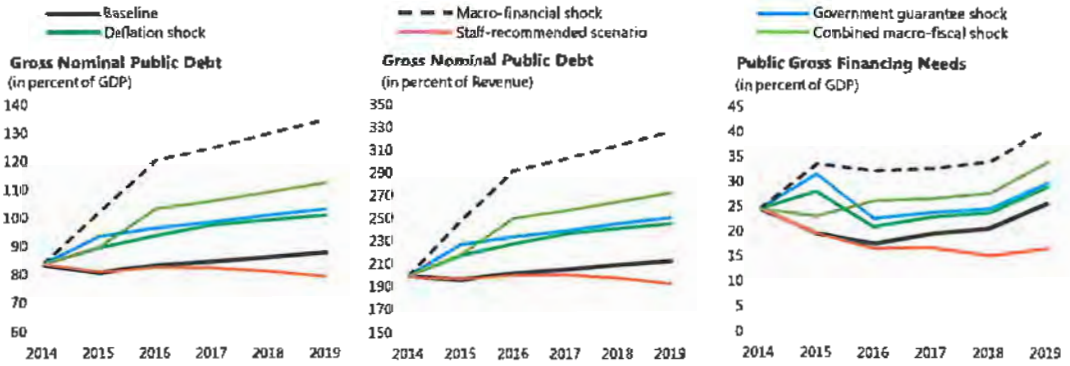

Underlying Assumptions
(in percent)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Primary Balance Shock						
Real GDP growth	2.6	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8
Inflation	0.0	0.0	0.7	1.5	1.4	1.5
Primary balance	-1.9	-2.2	-1.5	-0.2	0.0	0.0
Effective interest rate	4.2	4.3	4.7	4.8	4.8	4.9
Real Interest Rate Shock						
Real GDP growth	2.6	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8
Inflation	0.0	0.0	0.7	1.5	1.4	1.5
Primary balance	-1.9	-1.1	-0.4	-0.2	0.0	0.0
Effective interest rate	4.2	4.3	4.9	5.3	5.6	5.9
Macro-financial Shock						
Real GDP growth	2.6	-4.8	-5.0	1.8	1.8	1.8
Inflation	0.0	-1.1	-0.4	1.5	1.4	1.5
Primary balance	-1.9	-13.5	-5.2	-0.2	0.0	0.0
Effective interest rate	4.2	4.5	5.7	6.5	6.7	6.7
Deflation Shock						
Real GDP growth	2.6	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8
Inflation	0.0	-2.0	-1.3	-0.5	1.4	1.5
Primary balance	-1.9	-1.1	-0.4	-0.2	0.0	0.0
Effective interest rate	4.2	4.3	4.6	4.7	4.7	4.8
Combined Macro-Fiscal Shock						
Real GDP growth	2.6	-2.6	-2.7	1.8	1.8	1.8
Inflation	0.0	-1.1	-0.4	1.5	1.4	1.5
Primary balance	-1.9	-3.5	-5.2	-0.2	0.0	0.0
Effective interest rate	4.2	4.5	5.1	5.5	5.8	6.0

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Real GDP Growth Shock						
Real GDP growth	2.6	-2.6	-2.7	1.8	1.8	1.8
Inflation	0.0	-1.1	-0.4	1.5	1.4	1.5
Primary balance	-1.9	-3.5	-5.2	-0.2	0.0	0.0
Effective interest rate	4.2	4.3	4.7	5.1	5.0	5.0
Real Exchange Rate Shock						
Real GDP growth	2.6	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8
Inflation	0.0	0.3	0.7	1.5	1.4	1.5
Primary balance	-1.9	-1.1	-0.4	-0.2	0.0	0.0
Effective interest rate	4.2	4.5	4.7	4.8	4.8	4.9
Government Guarantee Shock						
Real GDP growth	2.6	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8
Inflation	0.0	0.0	0.7	1.5	1.4	1.5
Primary balance	-1.9	-1.1	-0.4	-0.2	0.0	0.0
Effective interest rate	4.2	4.3	4.9	5.1	5.2	5.1
Staff recommended scenario						
Real GDP growth	1.4	1.4	1.5	1.8	1.9	1.9
Inflation	0.5	1.0	1.6	1.6	1.9	1.9
Primary balance	-1.9	-0.9	0.8	1.7	2.4	3.1
Effective interest rate	4.2	4.4	4.6	4.7	4.8	4.9

Source: IMF staff.

Annex II. External Debt Sustainability Analysis

The gross external debt ratio is expected to fall gradually to around 94 percent of GDP by 2020. External debt rose by about 10 percent of GDP in 2014 due to external issuances to pre-finance 2015 needs. In the medium term, external public debt is expected to decline gradually, as additional government debt issuance is expected to be more than offset by a reduction in private sector external liabilities. The net international investment position is expected to reach broad balance by 2020.

External debt dynamics are vulnerable to shocks. In particular, a growth shock (involving a reduction by one-half of a standard deviation relative to the baseline) could push external debt up to close to 120 percent of GDP. A worse-than expected current account (also by one-half of a standard deviation relative to the baseline), also results in an increase in the external debt/GDP ratio to 110 percent of GDP, with a combined shock bringing the external debt-to-GDP ratio to 115 percent of GDP.

Slovenia: External Debt Sustainability Framework, 2009–20

(In percent of GDP, unless otherwise indicated)

								Projections							
	2009	2010	2011	2012	2013			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Debt-stabilizing non-interest current account 6/
1 Baseline: External debt	111.5	112.4	108.8	114.6	110.5			119.0	115.3	110.7	105.2	100.2	96.5	94.0	-3.1
2 Change in external debt	6.1	1.0	-3.7	5.8	-4.1			8.5	-3.6	-4.6	-5.5	-5.0	-3.7	-2.5	
3 Identified external debt-creating flows (4+8+9)	13.6	4.1	-11.0	7.6	-9.4			-9.5	-10.3	-9.6	-8.5	-7.9	-8.1	-10.8	
4 Current account deficit, excluding interest payments	-1.8	-2.0	-3.0	-5.3	-8.3			-8.2	-9.0	-8.4	-8.0	-7.4	-6.7	-6.0	
5 Deficit in balance of goods and services	-113.7	-128.9	-141.2	-144.1	-144.4			-147.7	-149.6	-152.9	-156.3	-160.0	-163.9	-167.9	
6 Exports	57.8	65.1	71.3	74.2	75.8			77.9	79.3	81.0	82.4	84.0	85.7	87.3	
7 Imports	-55.8	-63.8	-69.9	-69.9	-68.6			-69.8	-70.2	-72.0	-73.9	-76.0	-78.2	-80.5	
8 Net non-debt creating capital inflows (negative)	1.8	-1.5	-3.4	-1.5	0.5			-1.3	-2.0	-2.0	-1.3	-1.3	-1.4	-1.4	
9 Automatic debt dynamics 1/	13.6	7.7	-4.6	14.4	-1.7			0.0	0.6	0.8	0.7	0.8	0.0	-3.4	
10 Contribution from nominal interest rate	2.4	2.3	2.5	2.6	2.4			2.7	2.7	2.7	2.7	2.6	2.6	2.5	
11 Contribution from real GDP growth	8.9	-1.4	-0.6	3.2	1.1			-2.8	-2.2	-1.9	-2.0	-1.8	-1.7	-1.6	
12 Contribution from price and exchange rate changes 2/	2.3	6.8	-6.5	8.6	-5.2			..	..	.	.	..	..		
13 Residual, incl. change in gross foreign assets (2-3) 3/	-5.5	-3.1	7.3	-1.7	5.3			18.0	6.7	5.0	3.1	3.0	3.5	4.1	
External debt-to-exports ratio (in percent)	192.7	172.8	152.5	154.5	145.8			152.7	145.3	136.7	127.7	119.3	112.7	107.6	
Gross external financing need (in millions of euros) 4/	17296	15843	14743	13557	14501			10970	10673	10674	10585	10557	10656	10877	
in percent of GDP	47.8	43.7	40.0	37.7	40.1			29.6	30.6	29.7	28.3	27.0	26.1	25.5	
Scenario with key variables at their historical averages 5/						10-Year Historical Average	10-Year Standard Deviation	118.9	121.0	121.9	121.7	121.2	121.1		-2.8
Key Macroeconomic Assumptions Underlying Baseline															
Real GDP growth (in percent)	-7.8	1.2	0.6	-2.6	-1.0	1.5	4.4	2.6	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8	1.7	
GDP deflator in US dollars (change in percent)	-2.2	-5.7	6.1	-7.3	4.8	4.0	7.6	0.1	-7.8	1.4	2.4	2.6	2.7	2.7	
Nominal external interest rate (in percent)	2.1	2.0	2.4	2.2	2.2	2.8	0.8	2.5	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	
Growth of exports (US dollar terms, in percent)	-17.9	12.7	11.6	1.6	2.5	7.5	10.4	5.4	3.8	4.5	5.2	5.2	5.2	5.2	
Growth of imports (US dollar terms, in percent)	-22.9	14.5	11.5	-2.4	-1.5	6.7	12.6	4.4	2.5	4.9	6.1	6.2	6.3	6.3	
Current account balance, excluding interest payments	1.8	2.0	3.0	5.3	8.3	1.7	3.2	8.2	9.0	8.4	8.0	7.4	6.7	6.0	
Net non-debt creating capital inflows	-1.8	1.5	3.4	1.5	-0.5	-0.3	1.8	1.3	2.0	2.0	1.3	1.3	1.4	1.4	

1/ Derived as [r - g - r(1+g) + ea(1+r)]/(1+g+r+gr) times previous period debt stock, with r = nominal effective interest rate on external debt; r = change in domestic GDP deflator in US dollar terms, g = real GDP growth rate, e = nominal appreciation (increase in dollar value of domestic currency), and a = share of domestic-currency denominated debt in total external debt.

2/ The contribution from price and exchange rate changes is defined as [-r(1+g) + ea(1+r)]/(1+g+r+gr) times previous period debt stock. r increases with an appreciating domestic currency (e > 0) and rising inflation (based on GDP deflator).

3/ For projection, line includes the impact of price and exchange rate changes.

4/ Defined as current account deficit, plus amortization on medium- and long-term debt, plus short-term debt at end of previous period.

5/ The key variables include real GDP growth; nominal interest rate; dollar deflator growth; and both non-interest current account and non-debt inflows in percent of GDP.

6/ Long-run, constant balance that stabilizes the debt ratio assuming that key variables (real GDP growth, nominal interest rate, dollar deflator growth, and non-debt inflows in percent of GDP) remain at their levels of the last projection year.

Figure 1. Slovenia: External Debt Sustainability: Bound Tests 1/ 2/

(External debt in percent of GDP)

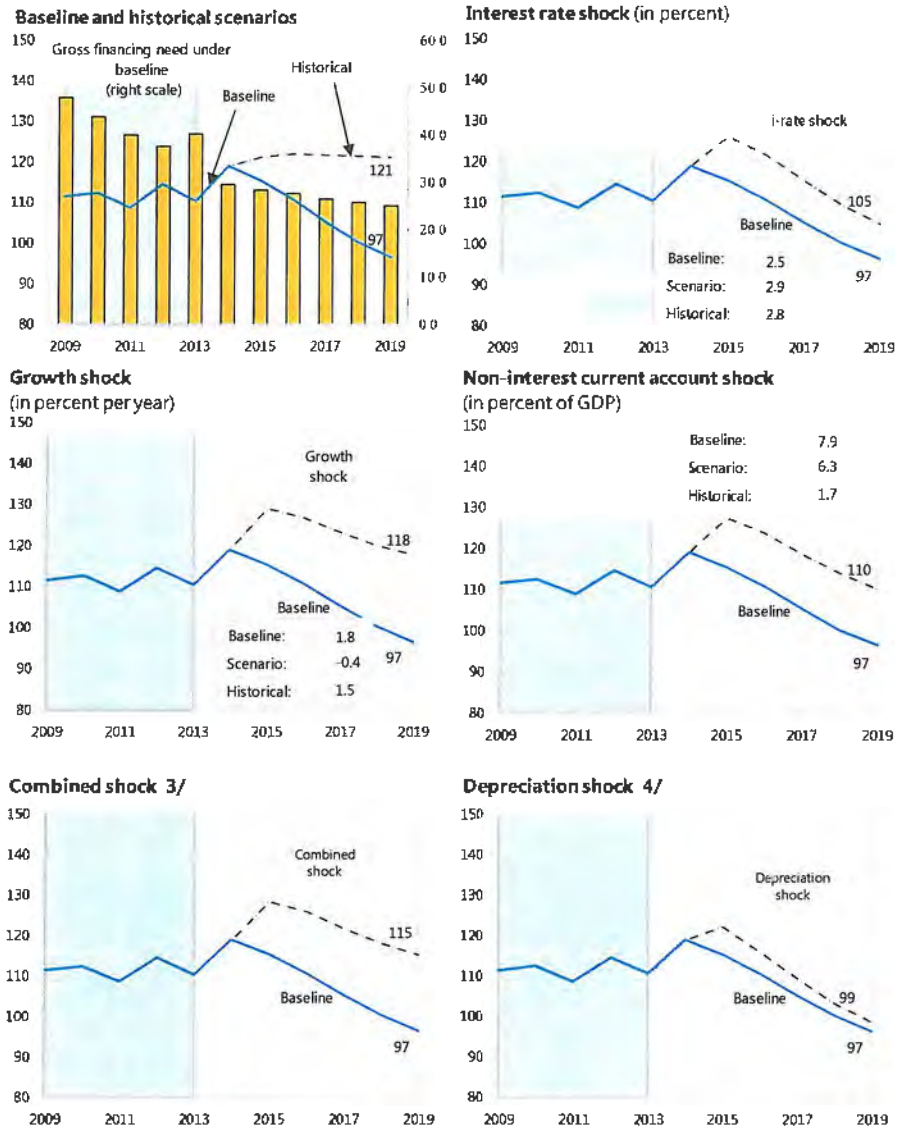

Sources: International Monetary Fund, Country desk data, and staff estimates.

1/ Shaded areas represent actual data. Individual shocks are permanent one-half standard deviation shocks. Figures in the boxes represent average projections for the respective variables in the baseline and scenario being presented. Ten-year historical average for the variable is also shown.

2/ For historical scenarios, the historical averages are calculated over the ten-year period, and the information is used to project debt dynamics five years ahead.

3/ Permanent 1/4 standard deviation shocks applied to real interest rate, growth rate, and current account balance.

4/ One-time real depreciation of 30 percent occurs in 2014.

Annex III. External Assessment

Various indicators of the external balance and real exchange rate suggest that, on balance, Slovenia does not appear to suffer from competitiveness problems, as also evidenced by strong export performance and broadly stable market shares. This suggests that the current account and the real exchonge rate are broadly consistent with medium-term fundamentals and desirable policies. Model-based indicators of the real exchange rate give a mixed picture; their results should be interpreted with care, given the models' weak fit for Slovenia after the crisis period.

The current account (CA) has adjusted sharply following the crisis. It went from a deficit of 5.3 percent of GDP in 2008 to a surplus of 5.8 percent in 2013. Resilient exports contributed to the adjustment, owing to integration in core euro-area supply chains. But import compression also played a significant role, as domestic demand and in particular import-intensive investment plunged, offset in part by the large import-component of exports. The income deficit remained at around 1½ percent of GDP as rising labor income from abroad was offset by rising interest payments. This year, the current account is expected to remain in surplus of about 5.6 percent of GDP, well above its long-term (1996–2008) average of -1 percent of GDP.

The large current account reversal was largely driven by capital flows. Slovenia's investment boom during 2004–08 was mainly financed by domestic banks making use of cheap foreign funds. The combination of low FDI inflows, high corporate leverage, focus on non-tradable investment, and a local boom in mergers & acquisitions did not prepare Slovenia well for the eventual turn of the tide. As Slovenian banks lost access to external markets in 2008–09, they had to repay large external maturities, with an attendant collapse of investment. Between mid-2008 and end-2013, the net reduction in banks' external liabilities reached €11.8 billion, ¼ of the end-2008 aggregate balance sheet, or 30 percent of GDP.

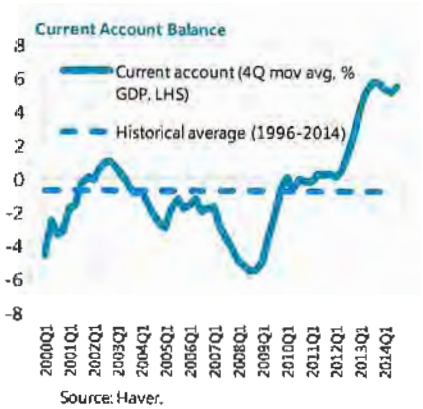

Source: Haver.

The real exchange rate has also adjusted. The CPI-based REER declined by about 5 percent relative to its peak, and ULC-based REER adjusted by about 10 percent from its peak. Both stand close to their long-run historical averages. Still, the external competiveness impact of the reduction in the ULC-based indicator has been limited, as it was largely driven by gains in the non-traded goods sector, in particular the public sector, where wage cuts of about 6 percent were implemented over 2012–13. In contrast, ULCs in the tradable-goods sector have remained broadly flat, as productivity

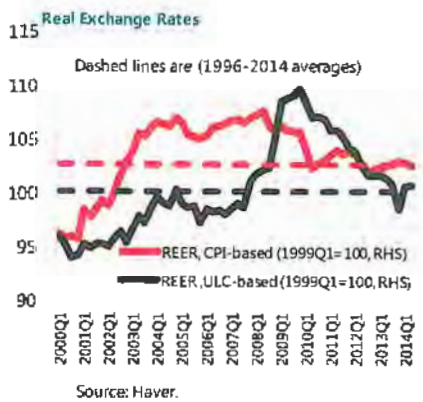

Source: Haver.

growth due to employment reductions was offset by rising wages. Market shares have remained broadly flat.

Model-based indicators of the real exchange rate (REER) give a mixed picture, in part due to difficulties in capturing structural factors during the post-crisis adjustment. In particular, the models do not appear to capture well the specifics of the Slovenian case, such as the large collapse in demand and 11 percent of GDP CA reversal, the sudden stop in credit (which went from growth of 34 percent in 2007 to a 6 percent decline in 2013), and the large external deleveraging of banks since the crisis (by about 30 percent of GDP). As such, the results should be interpreted with caution:

- **CGER-like methodologies paint a mixed picture.** On one hand, the method estimating the REER deviation from an equilibrium value based on fundamentals suggests that, despite the depreciation to date, the REER remains slightly above its equilibrium value (by close to 4 percent). On the other hand, the macro-balance (MB) model points to an undervaluation of the REER (of 12 ½ percent), as the gap between the medium-term CA and its "norm" is estimated at around 7 percent of GDP. Finally, the external sustainability approach points to a REER undervaluation of 7 percent, given that the CA deficit required to maintain the IIP at the current level is higher than the long-term projected CA.

CGER-like Methodology

CGER Methods	REER misalignment relative to equilibrium 1/	*Current account norm (percent GDP)*	*Deviation from current account norm (percent GDP)*
Macroeconomic Balance	-12.6	-2.9	6.8
Equilibrium Exchange Rate	4.3	n.a.	n.a.
External Sustainability	-7.1	-0.3	4.2

1/ percent deviation; positive indicates overvaluation

- **The EBA-lite model points to an undervaluation of the REER.** Given a sizeable gap (7.5 percent of GDP) between the actual CA and its calculated norm (the latter is based on a cross-country panel regression model and an extended sample of variables compared to the MB model), the REER appears to be undervalued by close to 15 percent.

EBA-lite Methodology

Summary Table			
CA-Actual	5.8%	CA-Fitted	-3.5%
CA-Norm	-1.7%	Residual	9.3%
CA-GAP	**7.5%**	Policy gap	-1.8%
Elasticity	-0.51		
Real Exchange Rate Gap	**-14.7%**	Cyclical Contributions	0.3%
		Cyclically adjusted CA	5.5%
		Cyclically adjusted CA Norm	-2.0%

Annex IV. Slovenia: Risk Assessment Matrix[1]

Potential Deviations from Baseline

Nature/Sources of Main Risks	Overall Level of Concern	
	Relative Likelihood (high, medium, or low)	**Impact if Realized** (high, medium, or low)
Domestic Risks		
1. Inadequate progress with private-sector balance-sheet clean up, restructuring, and privatization	**High** • Political complacency can result in failure to lower NPLs, inability to restructure the corporate sector, reduce its indebtedness, and privatize SOEs and banks.	**High** • High corporate leverage and NPLs and weak governance prevent a recovery in credit and foster inefficiencies, weakening investment and growth.
2. Failure to credibly address fiscal slippages	**High** • Political resistance can result in a watering down of fiscal measures, falling significantly short of targets, eroding credibility of fiscal policy, and pushing debt higher.	**Medium** • Increased debt sustainability concerns push borrowing costs higher, eroding confidence, and potentially curtailing market access.
3. Deflation sets in	**Medium** • A deflationary spiral can emerge, as public and private sector real debt burdens rise.	**Medium** • Domestic demand weakens and debt dynamics worsen.
External Risks		
4. Protracted period of slower growth in advanced economies	**High** • Lower-than-anticipated potential growth and persistently low inflation due to a failure to fully address legacies of the financial crisis, leading to secular stagnation.	**High** • Exports decline, leading to lower growth; debt dynamics deteriorate further, eroding confidence.
5. Geopolitical fragmentation persists	**Medium** • Sustained tensions in Russia/Ukraine depress business confidence and heighten risk aversion, amid disturbances in global financial, trade and commodity markets.	**Medium** • Exports to Russia and third parties decline and energy costs increase, depressing growth.

1/ The RAM shows events that could materially alter the baseline path discussed in this report (the scenario most likely to materialize in the view of the staff). The relative likelihood of risks listed is the staff's subjective assessment of the risks surrounding this baseline ("low" is meant to indicate a probability below 10 percent, "medium" a probability between 10 and 30 percent, and "high" a probability between 30 and 50 percent). The RAM reflects staff's views on the source of risks and overall level of concerns as of the time of discussions with the authorities. Non-mutually exclusive risks may interact and materialize jointly.

INTERNATIONAL MONETARY FUND

REPUBLIC OF SLOVENIA

STAFF REPORT FOR THE 2014 ARTICLE IV CONSULTATION—INFORMATIONAL ANNEX

January 29, 2015

Prepared By European Department

CONTENTS

FUND RELATIONS 2

STATISTICAL ISSUES 5

FUND RELATIONS

(As of January 9, 2015)

Membership Status: Joined 12/14/1992; Article VIII

General Resources Account:

	SDR Million	Percent of Quota
Quota	275.0	100
Fund holdings of currency	171.37	62.32
Reserve position	103.65	37.69
Lending to the Fund		
Borrowing Agreement	17.68	

SDR Department:

	SDR Million	Percent of Allocation
Net cumulative allocation	215.88	100
Holdings	207.01	95.89

Outstanding Purchases and Loans: None

Financial Arrangements: None

Projected Payments to Fund:
(SDR Million; based on existing use of resources and present holdings of SDRs):

		Forthcoming			
	2015	2016	2017	2018	2019
Principal					
Charges/Interest	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
Total	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01

Exchange Rate Arrangement:

Slovenia adopted the euro on January 1, 2007. Slovenia has accepted the obligations of Article VIII. Slovenia maintains an exchange system that is free of restrictions on the making of payments and transfers for current international transactions, with the exception of exchange restrictions maintained for security reasons, which have been notified to the Fund pursuant to Decision No. 144-(52/51).

Article IV Consultation:

Slovenia is on the 12-month Article IV consultation cycle. The 2014 mission visited Ljubljana during December 2–12, 2014 and held discussions with the Minister of Finance, the Governor of the Bank of Slovenia, and other key economic ministers, government officials and representatives of the Parliament, financial sector, labor, business and media. Mr. Repansek (Adviser to the Executive Director) attended the meetings. Mr. Çanakçı (Executive Director) attended the concluding meeting.

The mission comprised: Ms. Velculescu (Head), Mr. Dalgic, Mr. Halikias, Mr. Lombardo (all EUR), Mr. Craig (SPR), Mr. Garrido (LEG), and Mr. Jaramillo-Vallejo (MCM). The mission held a press conference on the concluding statement. The authorities have agreed to the publication of the staff report.

FSAP Participation and ROSCs:

An FSAP mission took place during November 6–20, 2000. A FSSA report (SM/01/129) was prepared on April 24, 2001 and published on September 18, 2001 (Country Report No. 01/161). An FSAP Update mission visited Ljubljana during November 10–21, 2003. An FSSA report (SM/04/152) was issued on April 26, 2004, accompanied by the ROSCs on Banking Supervision and Insurance Supervision (May, 2004).

An FSAP mission took place during April 4-16, 2012. A FSSA report (Country report No. 12/325) was published on December 6, 2012, accompanied by the Detailed Assessment of Observance of Basel Core Principles for Effective Banking Supervision (Country report No. 12/324).

The fiscal transparency module of the fiscal ROSC was published in June 2002.

Technical Assistance: See the attached table.

Resident Representative Post: None (closed at end-April 2004).

Table 1. Republic of Slovenia: Technical Assistance, 2001–14

Department	Timing	Purpose
MCM	December 2009	Financial Supervisory Architecture
	October 2012	Bank Resolution
	December 2012	Bank Asset Management Company
	November 2013	Stress testing Workshop
	December 2013	Peripatetic expert, Financial Stability
	May 2014	Bank supervision
	December 2014	Bank resolution framework
LEG	October 2013	Insolvency Law
FAD	August 2001	VAT
	November 2001	Direct Tax Reform
	November 2003	Expenditure Rationalization
	May 2004	Options for Short-Term Public Expenditure Rationalization
	October 2004	Performance Information to Support Better Budgeting
	April 2014	Strengthening the Public Financial Management Framework
STA	November 2004	Recording Transactions in International Trade in Services
	April 2006	Government Finance Statistics

STATISTICAL ISSUES

Data provision is adequate for surveillance purposes.

Special Data Dissemination Standard: Slovenia has subscribed to the Special Data Dissemination Standard (SDDS), meets SDDS specifications, and its metadata are posted on the Fund's Dissemination Standards Bulletin Board on the Internet.
http://dsbb.imf.org/Applications/web/sddscountrycategorylist/?strcode=SVN

Real Sector Statistics: The Statistical Office of the Republic of Slovenia (SORS) follows the European System of Accounts 1995 (ESA95). Quarterly GDP estimates by industry and expenditure categories are compiled in both current and constant prices, and are published within 80 days after the reference quarter. In September 2005, the SORS changed the base year for compiling constant prices GDP from 2000 to the previous year's prices and started using the chain–link index methodology.

The SORS compiles the Harmonized Index of Consumer Prices (HICP) for monitoring compliance with the Maastricht inflation criterion. However, price collection is restricted to four cities and their surrounding rural areas. The weights are based on the three-year average of expenditure data for consumer goods from continuous Household Budget Surveys for 2002, 2003, and 2004. It also compiles a retail price index (RPI), which differs from the consumer price index in weights only.

Government Finance Statistics: Slovenian fiscal statistics are timely and of a high quality. The ministry of finance publishes a comprehensive monthly *Bulletin of Government Finance*, which presents monthly data on the operations of the "state budget" (Budgetary Central Government), local governments, social security (Pension and Health funds), and the consolidated general government. The coverage of general government excludes the operations of extra-budgetary funds and own revenues of general government agencies *(zavods)*. However, these operations are small in size. Monthly fiscal indicators are reported for publication in *IFS* on a timely basis and annual statistics covering general government operations, including the operations of the extra-budgetary funds are reported for publication in the *Government Finance Statistic Yearbook* (*GFS Yearbook*).

The data published in the *Bulletin of Government Finance* are on a cash basis and broadly use the analytical framework and classification system of the IMF's 1986 government finance statistics methodology. The data reported for publication in the *GFS Yearbook* are also on a cash basis but are recast in the analytical framework and classifications of the *Manual on Government Finance Statistics 2001*(*GFSM 2001*).

The Slovenian authorities adopted the *GFSM 2001* methodology, which is used as a building block for the compilation of the ESA 95–based data jointly by the Ministry of Finance and the SORS for reporting to the European Commission. To assist the Ministry of Finance resolve several classification issues and develop a migration path, a STA technical assistance mission visited Ljubljana in April 2006. The introduction in 2008 of a new chart of accounts for all public entities based on accrual principles greatly facilitated the adoption of the new methodology.

Money and Banking Statistics: Monetary statistics are timely and of good quality.

Balance of Payments Statistics: Balance of payments data are comprehensive and of high quality. The data have been published in the *Balance of Payments Statistics Yearbook* since 1993 (with estimates of the international investment position published since 1994). In 2002, the Bank of Slovenia revised the balance of payments statistics going back to 1994; the most significant revisions were related to the income component of the current account and to the other investment component of the financial account.

External Debt Statistics: External debt statistics were revised and brought in line with the SDDS in August 2003. The main change comprised the inclusion of trade credits in the debt data.

Republic of Slovenia: Table of Common Indicators Required for Surveillance

(As of January 9, 2015)

	Date of Latest Observation	Date Received or Posted	Frequency of Data[6]	Frequency of Reporting[5]	Frequency of Publication[6]
Exchange Rates	1/9/15	1/9/15	D	D	D
International Reserve Assets and Reserve Liabilities of the Monetary Authorities[1]	12/14	1/15	M	M	M
Reserve/Base Money	11/14	12/14	M	M	M
Broad Money	11/14	12/14	M	M	M
Central Bank Balance Sheet	11/14	12/14	M	M	M
Consolidated Balance Sheet of the Banking System	11/14	12/14	M	M	M
Interest Rates[2]	12/14	12/14	M	M	M
Consumer Price Index	12/14	12/14	M	M	M
Revenue, Expenditure, Balance and Composition of Financing[3] – General Government[4]	10/14	12/14	M	M	M
Revenue, Expenditure, Balance and Composition of Financing[3]– Central Government	10/14	12/14	M	M	M
Stocks of Central Government and Central Government-Guaranteed Debt[5]	9/14	12/14	M	M	M
External Current Account Balance	10/14	1/15	M	M	M
Exports and Imports of Goods and Services	10/14	12/14	M	M	M
GDP/GNP	Q3/14	12/14	Q	Q	Q
Gross External Debt	9/14	11/14	M	M	M
International Investment Position	Q3/14	12/14	Q	Q	Q

[1] Includes reserve assets pledged or otherwise encumbered as well as net derivative positions.

[2] Both market-based and officially-determined, including discount rates, money market rates, rates on treasury bills, notes and bonds.

[3] Foreign, domestic bank, and domestic nonbank financing.

[4] The general government consists of the central government (budgetary funds, extra budgetary funds, and social security funds) and state and local governments.

[5] Including currency and maturity composition. The first date corresponds to the stock of central government debt while the second to the stock of central government guaranteed debt.

[6] Daily (D), Weekly (W), Monthly (M), Quarterly (Q), Annually (A); Irregular (I); Not Available (NA).

INTERNATIONAL MONETARY FUND

REPUBLIC OF SLOVENIA

February 9, 2015

STAFF REPORT FOR THE 2014 ARTICLE IV CONSULTATION—SUPPLEMENTARY INFORMATION

Approved By Philip Gerson and Ranil Salgado

This supplement provides information that has become available since the Staff Report was circulated to the Executive Board on January 30, 2015. The information does not alter the thrust of the staff appraisal.

Economic Developments and Prospects

Preliminary data through end-2014 suggest that the general government deficit reached 5.8 percent of GDP (cash basis, excluding extra-budgetary entities and including bank-related costs). Net of bank-related costs, the deficit is estimated at 3.5 percent of GDP,[1] 0.2 percent of GDP lower than the Staff Report projection (which was based on end-October data). The difference is due to lower spending (0.5 percent of GDP) on public investment, capital transfers, and public wages, which was partly offset by lower revenues (0.3 percent of GDP) from indirect taxes and EU receipts. Assuming adherence to the expenditure targets included in the 2015 supplementary budget—which was recently approved by the cabinet—the better-than-expected 2014 fiscal outturn does not materially affect staff's projections for 2015 and the medium term nor the related policy advice.

[1] Staff's definition of the interest bill includes interest on BAMC bonds of about 0.1 percent of GDP.

Republic of Slovenia: General Government Operations, 2013–15
(in percent of GDP)

	2014 Est.		2015 Proj.	
	SR	*Revised*	*SR*	*Revised*
Revenue	41.9	41.6	41.0	40.9
Taxes	21.4	21.4	21.4	21.3
of which: Taxes on goods and services	14.3	14.2	14.2	14.1
Social contributions	14.2	14.2	14.2	14.2
Other revenue	6.2	6.0	5.4	5.4
Expenditure	47.9	47.4	45.1	45.0
Compensation of employees	9.8	9.7	9.6	9.5
Purchases of goods and services	6.0	6.0	6.4	6.4
Interest	3.1	3.1	3.0	3.0
Transfers to individuals and households	17.1	17.1	16.8	16.8
Subsidies	1.3	1.3	0.9	0.9
Other transfers	6.7	6.5	4.4	4.3
of which: capital transfers	2.0	1.9	1.0	1.0
Net acquisition of non-financial assets	3.9	3.7	3.9	4.0
Net lending / Net borrowing	-6.0	-5.8	-4.0	-4.0
(excluding bank restructuring)	-3.7	-3.5	-4.0	-4.0

Sources: Ministry of Finance; and IMF staff calculations.

INTERNATIONAL MONETARY FUND

COMMUNICATIONS DEPARTMENT

Press Release No. 15/62
FOR IMMEDIATE RELEASE
February 19, 2015

International Monetary Fund
700 19th Street, NW
Washington, D. C. 20431 USA

IMF Executive Board Concludes Article IV Consultation with the Republic of Slovenia

On February 13, 2015, the Executive Board of the International Monetary Fund (IMF) concluded the Article IV consultation[1] with the Republic of Slovenia.

Slovenia is recovering from a deep crisis. Growth is estimated to have reached around 2.6 percent in 2014, supported by strong exports and EU-funded public investment. The financial sector has stabilized following recapitalization of the major banks by the state. Government bonds yields have declined markedly.

Nevertheless, the legacies of the crisis weigh on the outlook. Output remains below pre-crisis levels, unemployment is high, and strained public and private balance sheets continue to weigh on domestic demand. Growth is thus projected at around 1.9 and 1.7 percent in 2015 and 2016, respectively, with potential growth well below pre-crisis levels. Risks are tilted to the downside, and include those of insufficient reform implementation and weaker-than-expected external demand.

The key policy challenges include (i) strengthening the health of the banking sector to enable it to support the economy; (ii) accelerating corporate restructuring to address the large debt overhang and reduce the role of the state in the economy; (iii) putting public finances on a sustainable path; and (v) further boosting the economy's potential growth through ambitious structural reforms.

Executive Board Assessment[2]

Executive Directors welcomed that Slovenia's economy is recovering and commended the authorities for their efforts to mend the banking system, facilitate corporate debt restructuring,

[1] Under Article IV of the IMF's Articles of Agreement, the IMF holds bilateral discussions with members, usually every year. A staff team visits the country, collects economic and financial information, and discusses with officials the country's economic developments and policies. On return to headquarters, the staff prepares a report, which forms the basis for discussion by the Executive Board.

[2] At the conclusion of the discussion, the Managing Director, as Chairman of the Board, summarizes the views of Executive Directors, and this summary is transmitted to the country's authorities. An explanation of any qualifiers used in summings up can be found here: http://www.imf.org/external/np/sec/misc/qualifiers.htm.

and consolidate the public finances. Nevertheless, continued comprehensive actions are needed to restore the health of the financial and corporate sectors, ensure fiscal and debt sustainability, and foster sustainable long-term growth.

Directors agreed that reducing the still high non-performing loans (NPLs) is a key priority. Measures to be considered in this context are additional transfers to the bank asset management company (BAMC), the development of guidelines for voluntary negotiations with SMEs, and the setting of ambitious NPL reduction targets by the supervisory authorities with monitoring of progress against them. Directors urged the authorities to press ahead with efforts to strengthen bank governance, and privatize state-owned banks. They also encouraged the authorities to address remaining capital shortfalls promptly and transparently, while minimizing fiscal costs, and to strengthen risk management and oversight on connected lending.

Directors highlighted the need to accelerate the restructuring of corporate debt by using all available tools. They emphasized that the BAMC should play a leading role in this process and stressed the importance of safeguarding its independence from political interference. Directors noted that increasing the effectiveness of the new insolvency framework by addressing operational bottlenecks can help facilitate restructurings. They also highlighted the importance of strengthening corporate governance to facilitate the sector's restructuring and attract much needed equity, and of stepping up privatization efforts, while avoiding fire sales.

Directors welcomed the authorities' renewed fiscal consolidation efforts, aiming to bring the budget deficit in check, and the progress towards implementing a fiscal rule. Most Directors recommended a somewhat more ambitious structural improvement, while being mindful of the still nascent recovery, to achieve fiscal balance and place debt on a sustained downward path. Structural fiscal reforms should underpin the durability of the adjustment. In this context, Directors emphasized the importance of pension reforms to address looming demographic pressures; tax reforms, including revamping the property tax system; and efforts to increase efficiency in health, education, and the public administration.

Directors called for continued structural reforms to support employment and growth. Noting the positive impact of earlier labor market reforms, they encouraged additional efforts to reduce the protection of open-ended contracts to facilitate labor reallocation as the corporate sector restructures and boost long-term employment prospects for the youth. Further reforms to improve the business environment, including by cutting red tape, to spur domestic and foreign investment are also important.

Slovenia: Selected Economic Indicators, 2010–16

(annual percentage change, unless otherwise indicated)

					Est.	Projections	
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nominal GDP (EUR millions)	36,220	36,868	36,006	36,144	37,079	37,768	38,681
GDP per Capita (EUR)	17,694	17,983	17,517	17,556	17,981	18,285	18,697
Real economy							
Real GDP	1.2	0.6	-2.6	-1.0	2.6	1.9	1.7
Domestic demand	-0.9	-0.8	-5.6	-2.1	0.9	1.0	1.8
Private consumption	1.0	-0.1	-3.0	-3.9	0.4	0.8	1.6
Public consumption	0.1	-1.3	-1.5	-1.1	-0.6	-0.6	0.7
Gross capital formation	-6.3	-1.8	-16.5	2.2	5.6	3.1	3.2
Net exports (contribution to growth)	2.3	1.5	3.1	1.1	1.4	0.8	0.1
Exports of goods and services	10.1	7.0	0.3	2.6	5.8	4.1	3.8
Imports of goods and services	6.6	5.0	-3.9	1.4	4.5	3.7	4.2
Output gap (in percent of potential GDP)	-1.6	-1.3	-3.8	-4.5	-2.3	-0.9	-0.2
Prices							
Consumer prices (national definition, period average)	1.8	1.8	2.6	1.8	0.2	-0.2	0.8
Core inflation (period average)	-0.4	-0.4	0.7	0.9	0.3	...	...
Employment and wages							
Unemployment rate (in percent, ILO definition)	7.3	8.2	8.9	10.1	9.7	9.0	8.4
Employment (Full time basis, national accounts)	-2.2	-1.6	-0.8	-1.5	0.6	0.7	0.7
Nominal wages (all sectors)	3.9	2.0	0.1	-0.1	1.1	0.4	1.1
Real wages (all sectors)	2.0	0.2	-2.5	-1.9	1.1	0.6	0.3
Public finance (percent of GDP)							
General government balance 1/	-5.2	-5.5	-3.1	-13.8	-6.0	-4.0	-3.5
General government balance excl. bank support 1/	-5.2	-4.2	-3.1	-4.3	-3.7	-4.0	-3.5
Structural balance 2/	-4.6	-4.1	-2.2	-2.2	-3.5	-2.9	-3.4
Structural primary balance 2/	-3.4	-2.8	-0.5	0.1	-0.4	0.1	-0.2
General government debt 3/	37.9	46.2	53.3	70.0	83.2	80.5	82.9
Monetary and financial indicators							
Credit to the private sector 4/	2.9	-1.9	-5.4	-6.9	-6.8	-4.6	-2.8
Lending rates 5/	4.9	5.0	4.7	4.5	4.2	...	...
Deposit rates 6/	1.8	2.2	2.3	1.9	1.0	...	...
Government bond yield (10-year)	3.8	5.0	5.8	5.8	3.3	...	...
Balance of payments (percent of GDP)							
Trade balance (goods and services)	-2.3	-2.6	-0.5	1.8	3.2	4.1	4.1
Current account balance	-0.1	0.4	2.8	5.8	5.5	6.2	5.7
Gross external debt (percent of GDP, end-period)	112.4	108.8	114.6	110.5	119.0	115.3	110.7
Nominal effective exchange rate (2010=100)	100.0	100.4	99.3	100.7	...	...	...
Real effective exchange rate (2010=100, CPI-based)	100.0	99.4	98.2	99.7	...	...	...

Sources: Data provided by the Slovenian authorities; and IMF staff calculations and projections.

1/ Includes 9.5 percent of GDP in 2013 and 2.3 percent of GDP in 2014 in capital injections into banks and support for deposit redemptions in banks being wound down.

2/ Excludes bank support and other one-offs. Adjusted for calendar year shifts between receipt and expenditure of earmarked EU funds.

3/ Includes EUR 1.1 bn in 2013 and EUR 0.7 bn in 2014 of debt issuance of the Bank Asset Management Company (BAMC).

4/ 2013 and 2014 data are adjusted to exclude the impact of transfers to the BAMC. 2014 data reflects November 2014.

5/ Floating or up-to-one-year fixed rate for new loans to non-financial corporations over 1 million euros. 2014 entry is the January-November average.

6/ For household time deposits with maturity up to one year. 2014 entry is the January-November average.

Statement by Ibrahim Halil Çanakci, Executive Director for the Republic of Slovenia and by Borut Repansek, Advisor to the Executive Director
February 13, 2015

The Slovenian authorities thank the mission team for the candid and constructive discussions, and appreciate the Fund's technical assistance. They broadly share staff's views, with the exceptions reflected in the authorities' views in the Staff Report. The authorities consider that the reform momentum has already been reignited, but are aware that the substantial policy challenges ahead leave no room for complacency.

Slovenia's economic growth has resumed and macroeconomic developments are broadly positive.

GDP growth in 2014 is estimated at 2.6 percent, while year-on-year data show 3.2 percent growth in the third quarter of 2014. The January 2015 business sentiment indicator points to an annual increase of 11.5 percent. Growth has largely been driven by improved cost competitiveness and the export-oriented part of the corporate sector, indicating that problems are not spread across the entire sector. The inflation rate is close to zero. Furthermore, employment growth rebounded in 2014. Although still high, the unemployment rate is stabilized at around 9.3 percent, which is below the EU average.

The current account is in surplus and the trust of the markets has been regained.

The 2014 and 2015 current account surpluses are projected at 5.5 percent and 6.2 percent of GDP, respectively. Slovenia has been repaying external liabilities regularly, as reflected in the negative balance in the financial account of the balance of payments, and in the rebalancing of private to public debt. Nevertheless, private sector deleveraging more than offsets the increase in public sector debt, which will result in a lowering of the total external debt. Slovenia's export market share has increased. Lastly, the financial markets' perceptions of Slovenia significantly improved after the banks' balance sheet strengthening. Since Slovenia joined the euro area in 2007, yields on its government bonds have never been lower than in recent months.

The signed social agreement provides broader support for reforms.

Slovenia held European and local elections in 2014. The early parliamentary elections took place in July, and the new government took office in September 2014. Maintaining sufficient public support and social cohesion while implementing comprehensive measures, is a challenge for every government. In this context, the recent social agreement between the authorities and social partners, which was reached after two months of intensive negotiations, is an encouraging development. The agreement, which includes 140 measures, covers the period 2015–16 and provides the basis for social consensus on reform policy implementation.

With regard to fiscal policy, the authorities took important steps on the revenue and expenditure sides in 2014.

- On the revenue side, they preserved the four income tax brackets, raised the tax on financial services and insurance operations, as well as the environment tax (due to CO2 emissions). A number of measures were adopted to increase the efficiency of tax collection and the reduction of the "shadow economy". The personal income tax was adjusted by eliminating the automatic indexation of the tax base and tax allowances. Some additional measures were also introduced to eliminate the senior allowance and benefits for daily migrants, while the decision against lowering the corporate income tax supported consolidation efforts. Certain excise duties were increased, such as on tobacco products, alcohol and alcoholic beverages other than wine, and certain fuels. The exemption from the excise duty on bio fuels enjoyed by petroleum product retailers was abolished.
- On the spending side, measures aimed at lowering expenditures initiated in October 2014 are gradually being implemented. They include the centralization of the public procurement and IT systems, as well as of the state asset management; the reduction of labor costs in the public sector; measures in municipality funding; changes to the student work system; streamlining of public services; changing some subsidies into refundable resources; and sector-specific measures by individual ministries.
- Preliminary data on the consolidated general government deficit for all of 2014 became available very recently. The consolidated general government deficit in cash terms stood at 3.4 percent of GDP, and the total deficit in ESA terms was registered at 5.3 percent of GDP. This includes one-off expenditures for the *Ljubljanska banka* depositors based on the European Court for Human Rights' (ECHR) ruling and bank recapitalizations (in the amount of 1.9 percent of GDP) which is in line with the Eurostat methodology.

Fiscal consolidation in 2015 follows the commitments of the 2014 Stability Program and the need for maintaining the growth momentum.

Fiscal policy targets for 2015 take into account the requirements and recommendations of the European Council and the commitments made in the 2014 Stability Program. At the end of January 2015, the government approved the draft 2015 revised budget, based on the 2014 budget's realization and the updated macro-economic forecasts predicting 2 percent GDP growth in 2015. The draft 2015 revised budget set the general government deficit on a cash basis at 3.62 percent of GDP. After recalculating to an accrual basis and taking into consideration the expected balance of other government units, the general government deficit in 2015 is expected to be less than 3 percent of GDP under the ESA methodology. The bulk of the difference is due to the system of execution of EU funds, where part of the cash funds will be withheld by the EU until future years (in line with EU rules).

The authorities are preparing further measures to improve tax collection, including a redesigned real estate tax and a system of certified cash registers with online connection to the tax authorities, both slated for introduction at the beginning of 2016. The draft 2015 revised budget expenditure structure is more investment-oriented, as reflected in the increase of construction expenditures and investment transfers. It also incorporates the aforementioned reduction in public sector labor costs and the replacement of some subsidies by refundable financing, as well as reduced transfers to individuals and households through better targeting.

The authorities and staff have differing views with regard to the medium-term fiscal outlook.

The authorities consider the 0.5 percent structural deficit consolidation over the medium term (lower than staff's 0.75 percent recommendation) to be appropriate in view of the ongoing economic recovery and corporate balance sheet repair, and the uncertainties concerning the size of the estimated output gap.

The authorities do not share the assessment that under the current policies, debt will increase to just below 90 percent of GDP by the end of the decade. In their view, in the medium term, debt will stabilize at around 82 percent of GDP in ESA 2010 terms due to the following:

(i) 4.2 percent of GDP of the general government debt reflects bonds issued by the Bank Assets Management Company (BAMC) under a government guarantee, which are intended to be redeemed throughout the BAMC's lifespan through the use of proceeds from the sale of assets which the BAMC received in exchange for the bonds.

(ii) 4.2 percent of GDP of the general government debt reflects the Republic of Slovenia's contribution to the European Stability Mechanism. It is expected that this contribution will be partially recovered in the medium term.

(iii) The government's policy stance over the medium term, including the use of privatization proceeds, will result in debt stabilization at the lower level.

The authorities find the scenario of a materialization of half of the outstanding government guarantees highly unlikely. The largest guarantees were issued in favor of DARS (the company managing the highway system that collects tolls), which can repay its obligations on this basis; and to the BAMC, which is already included in the government debt.

The process of implementing a fiscal rule is proceeding well. The implementation law passed the first reading in parliament with substantial support a few days ago.

However, the authorities agree that realizing the medium-term fiscal objectives is a challenge and the implementation of structural reforms is crucial. In that respect, they highly appreciate the comprehensive analyses in the Selected Issues Paper.

Priloga 59

NAZIV	VRSTA ČLANA	IME ČLANA	ČLAN OD	ČLAN DO
ABANKA VIPA D.D.	PREDSEDNIK UPRAVE	Jože Lenič	17.01.2011	
	ČLAN UPRAVE	Stebernak Igor	01.07.2012	
	PREDSEDNIK UPRAVE	Aleš Žajdela	01.09.2005	01.05.2010
	PREDSEDNIK UPRAVE	Aljoša Tomaž	22.10.1997	01.07.2005
	ČLAN UPRAVE	Radovan Jereb	17.01.2011	30.06.2012
	PREDSEDNIK UPRAVE	Radovan Jereb	03.05.2010	16.01.2011
	ČLAN UPRAVE	Radovan Jereb	16.12.2005	02.05.2010
	ČLAN UPRAVE	Gregor Hudobivnik	17.01.2011	30.06.2012
	ČLAN UPRAVE	Gregor Hudobivnik	16.12.2005	16.01.2011
	ČLAN UPRAVE	Egidij Birsa	31.12.2002	23.03.2004
	ČLAN UPRAVE	Vito Verstovšek	26.11.1997	01.10.2005
	ČLAN UPRAVE	Bogomir Kos	26.11.1997	01.10.2005
ABANKA VIPA D.D.	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Gedrih Janko	20.06.2013	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Gedrih Janko	19.11.2012	19.06.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Kürner Čad Barbara	04.10.2014	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Šterk Blaž	04.10.2014	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Garbajs Marko	04.10.2014	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Slapar Andrej	30.05.2012	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andoljšek Andrej	20.06.2013	26.08.2013
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Andoljšek Andrej	04.07.2012	19.06.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andoljšek Andrej	30.05.2012	03.07.2012
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Janez Bohorič	08.06.2009	11.04.2012
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Tomaž Toplak	30.06.2005	28.05.2009
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Vladimir Uršič	28.06.2002	29.06.2005
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Branko Drobnak	29.06.2000	02.12.2000
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Vladimir Mišo Čeplak	30.05.2013	03.10.2014
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Uršič Aljoša	30.05.2013	03.10.2014
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Šušteršič Snežana	30.05.2013	03.10.2014
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Aberšek Aleš	30.05.2013	03.10.2014
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Hazabent Andrej	30.05.2012	09.10.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Dolenc Kristina Ana	30.05.2012	03.10.2014
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Strajnar Franci	21.06.2011	03.10.2014
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Stebernak Igor	27.05.2011	17.04.2012

NAZIV	VRSTA ČLANA	IME ČLANA	ČLAN OD	ČLAN DO
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Blaž Brodnjak	30.05.2010	09.11.2010
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andraž Grum	30.05.2010	21.11.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Branko Pavlin	08.06.2009	29.05.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Miha Dolinar	08.06.2009	20.06.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Simon Zdolšek	29.05.2009	29.02.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Simon Zdolšek	30.06.2005	28.05.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Branko Pavlin	29.05.2009	07.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Vladimir Mišo Čeplak	29.05.2009	29.05.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Slaven Mićković	29.05.2009	08.01.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Uroš Rožič	29.05.2009	05.06.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Janez Bohorič	29.05.2008	07.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Niko Trošt	29.05.2008	28.05.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Uroš Rožič	06.06.2007	28.05.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Miha Dolinar	06.06.2007	07.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andrej Klanjšček	30.06.2006	28.05.2008
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Irena Vodopivec Jean	30.06.2006	28.05.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	mag. Katja Božič	30.06.2005	29.06.2006
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Alenka Žnidaršič Kranjc	30.06.2005	04.06.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Stojan Petrič	30.06.2005	14.04.2008
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Franc Florjančič	22.07.2004	05.05.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Franc Florjančič	19.06.2003	21.07.2004
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Sveto Kobal	28.06.2002	29.06.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	dr. Andro Ocvirk	28.06.2002	19.06.2003
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Dragiša Milosavljevič	28.06.2002	20.06.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Srdan Tovornik	28.06.2002	29.06.2006
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Bojan Simonič	28.06.2002	19.06.2003
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Franc Košir	28.06.2002	29.06.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Igor Jenko	28.06.2002	29.06.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Boris Kovačič	29.06.2000	21.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Branko Obal	29.06.2000	21.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	dr. Dušan Bobek	23.06.1998	23.06.1999
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Jadranka Dakič	23.06.1998	23.06.1998
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Zdenko Jakop	24.05.1997	06.06.1997

NAZIV	VRSTA ČLANA	IME ČLANA	ČLAN OD	ČLAN DO
BANKA CELJE d.d.	PREDSEDNIK UPRAVE	Leskovar Davorin	01.01.2014	
	ČLAN UPRAVE	Davorin Leskovar	01.01.2009	31.12.2013
	ČLAN UPRAVE	Aleksander Vozel	01.01.2010	
	PREDSEDNIK UPRAVE	Dušan Drofenik	01.01.2009	31.12.2013
	ČLAN UPRAVE	Dušan Drofenik	17.06.1999	31.12.2008
	PREDSEDNIK UPRAVE	Niko Kač	31.05.1994	31.12.2008
	ČLAN UPRAVE	Viktorija Svet	17.06.1999	17.06.2009
	ČLAN UPRAVE	Alenka Novak	16.06.1998	17.06.1999
	ČLAN UPRAVE	Boris Završnik	16.06.1998	17.06.1999
	ČLAN UPRAVE	Brigita Hrnčič	16.06.1998	16.06.1998
	ČLAN UPRAVE	Karla Kajba	16.06.1998	17.06.1999
	ČLAN UPRAVE	Rudi Cizej	16.06.1998	17.06.1999
	ČLAN UPRAVE	Stanislava Češenj	16.06.1998	17.06.1999
	ČLAN UPRAVE	Milan Skok	16.06.1998	17.06.1999
BANKA CELJE d.d.	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Jure Peljhan	24.05.2011	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Smolnikar Barbara	30.05.2013	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Bojan Šrot	24.05.2011	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Bojan Šrot	15.05.2007	23.05.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Tomaž Subotič	24.05.2011	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Zanoški Zdenko	24.05.2011	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Malgaj Melita	24.05.2011	
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Alojz Jamnik	15.05.2007	23.05.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Borut Stanič	15.05.2007	23.05.2011
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Borut Stanič	20.05.2003	14.05.2007
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Vlado Jurak	22.05.2000	20.05.2003
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Uroš Čufer	24.05.2011	20.03.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Jure Peljhan	24.05.2011	24.05.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Zvonko Ivanušič	24.05.2011	27.11.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Ivan Ferme	15.05.2007	23.05.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	mag. Matej Narat	15.05.2007	21.06.2010
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	mag. Tadej Tufek	15.05.2007	23.05.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	mag. Tadej Tufek	20.05.2003	14.05.2007

NAZIV	VRSTA ČLANA	IME ČLANA	ČLAN OD	ČLAN DO
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	dr. Štefan Špilak	15.05.2007	23.05.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Jože Gašper Filiplič	18.05.2004	14.05.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Ivan Ferme	20.05.2003	14.05.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Jože Stanič	20.05.2003	14.05.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	mag. Milan M. Cvikl	20.05.2003	17.05.2004
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Ivan Mirnik	20.05.2003	14.05.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Vekoslav Marzidošek	20.05.2003	14.05.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Edvard Oven	22.05.2000	20.05.2003
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Alojz Jamnik	22.05.2000	20.05.2003
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Tone Turnšek	17.06.1999	22.05.2000
FACTOR BANKA D.D.	PREDSEDNIK UPRAVE	Schuster Klaus Alfred	06.09.2014	
	PREDSEDNIK UPRAVE	Schuster Klaus Alfred	06.09.2013	05.09.2014
	ČLAN UPRAVE	Slapničar Matevž	06.09.2014	
	ČLAN UPRAVE	Slapničar Matevž	06.09.2013	05.09.2014
	ČLAN UPRAVE	Krašovec Vitomir	06.09.2014	
	ČLAN UPRAVE	Krašovec Vitomir	06.09.2013	05.09.2014
	PREDSEDNIK UPRAVE	Dragonja Ciril	01.07.2012	05.09.2013
	ČLAN UPRAVE	Ciril Dragonja	13.06.2012	30.06.2012
	ČLAN UPRAVE	Ciril Dragonja	23.02.2007	12.06.2012
	ČLAN UPRAVE	Ciril Dragonja	14.04.1999	22.02.2007
	PREDSEDNIK UPRAVE	Boris Pesjak	13.06.2012	30.06.2012
	PREDSEDNIK UPRAVE	Boris Pesjak	26.01.1999	12.06.2012
	ČLAN UPRAVE	Boris Pesjak	30.11.1998	29.03.1999
	ČLAN UPRAVE	Dušan Valenčič	13.06.2012	05.09.2013
	ČLAN UPRAVE	Dušan Valenčič	01.10.2008	12.06.2012
	PREDSEDNIK UPRAVE	Fabio Škopac	24.02.1993	22.03.1999
FACTOR BANKA D.D.	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Mihatovič Vera	01.09.2013	06.09.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Vera Mihatović	20.12.2009	31.08.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Vera Mihatović	20.12.2005	19.12.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Vera Mihatović	30.05.2005	19.12.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Vera Mihatović	19.12.2001	29.05.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	dr. Peter Falatov	02.12.2010	31.08.2013

NAZIV	VRSTA ČLANA	IME ČLANA	ČLAN OD	ČLAN DO
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	dr. Peter Falatov	06.01.2003	01.12.2010
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Potočnik Jožica	01.09.2013	06.09.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Potočnik Jožica	02.12.2010	31.08.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Potočnik Jožica	06.01.2003	01.12.2010
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Milevoj Boris	05.06.2012	06.09.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Bajec Darko	05.06.2012	14.03.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Darko Horvat	02.12.2010	04.06.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Darko Horvat	06.01.2003	01.12.2010
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Bogdan Lipovšek	02.12.2010	06.09.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Bogdan Lipovšek	06.01.2003	01.12.2010
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andrej Ručigaj	18.05.2009	04.06.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andreja Kodrin	12.07.2007	17.05.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Aleš Okorn	20.12.2005	11.07.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andrej Čeč	19.12.2001	01.12.2002
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Samo Lozej	19.12.2001	19.12.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Tomaž Kalan	22.06.2000	19.12.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Dušan Bele	22.06.2000	19.12.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Maruša Škopac	30.11.1998	09.08.1999
NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR d.d.	PREDSEDNIK UPRAVE	Hauc Aleš	24.04.2012	
	ČLAN UPRAVE	Župec Kranjc Sabina	17.11.2014	
	ČLAN UPRAVE	Senica Robert	01.08.2014	
	ČLAN UPRAVE	Žibrik Igor	18.08.2012	31.10.2014
	ČLAN UPRAVE	Plos Andrej	24.04.2012	15.07.2012
	PREDSEDNIK UPRAVE	Plos Andrej	01.01.2012	23.04.2012
	ČLAN UPRAVE	Andrej Plos	01.12.2009	31.12.2011
	PREDSEDNIK UPRAVE	Matjaž Kovačič	22.05.2010	31.12.2011
	PREDSEDNIK UPRAVE	Matjaž Kovačič	21.05.2005	21.05.2010
	ČLAN UPRAVE	Matjaž Kovačič	22.10.1997	20.05.2005
	ČLAN UPRAVE	Manja Skernišak	22.05.2010	23.04.2012
	ČLAN UPRAVE	Manja Skernišak	21.05.2005	21.05.2010
	ČLAN UPRAVE	mag. Darko Tisaj	01.02.2005	01.02.2005
	PREDSEDNIK UPRAVE	Črtomir Ivan Mesarič	16.09.2002	20.05.2005

NAZIV	VRSTA ČLANA	IME ČLANA	ČLAN OD	ČLAN DO
	ČLAN UPRAVE	Drago Pišek	19.07.2001	01.02.2005
	PREDSEDNIK UPRAVE	dr. Jože Glogovšek	22.10.1997	23.07.2002
NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR d.d.	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Kukovica Peter	24.07.2012	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Samec Niko	24.07.2012	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Fatur Andrej	15.07.2012	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Glavič Miha	15.07.2012	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Kavčič Peter	15.07.2012	
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Dušan Jovanovič	26.08.2011	14.07.2012
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Danilo Toplek	20.08.2009	22.07.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Franc Škufca	20.08.2009	14.07.2012
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Franc Škufca	14.07.2008	19.08.2009
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	mag. Daniel Blejc	22.05.2006	13.07.2008
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Bogomir Špiletič, univ.dipl.ekon.	18.03.2005	24.11.2005
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Darko Tolar	27.06.2001	09.07.2002
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Dvorjak Karmen	15.07.2012	05.02.2014
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Jurenec Dušanka	15.07.2012	21.11.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Žižmond Egon	15.07.2012	19.03.2014
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Miles Keith Charles	15.07.2012	23.09.2014
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Simič Ivan	23.07.2011	27.01.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Lebar Vida	23.07.2011	14.07.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Petrič Darjan	23.07.2011	14.07.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Aleš Krisper	22.06.2010	14.07.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andrej Svetina	20.08.2009	14.07.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andrej Svetina	14.07.2008	19.08.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andrej Svetina	25.11.2005	13.07.2008
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Janez Košak	25.07.2009	14.07.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Dušan Jovanovič	09.07.2009	25.08.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Danilo Toplek	09.07.2009	19.08.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Alenka Bratušek	09.07.2009	22.07.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Marko Jazbec	09.07.2009	02.11.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Egon Žižmond	14.07.2008	08.07.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Aljoša Valentinčič	14.07.2008	08.07.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Boštjan Kramberger	14.07.2008	12.06.2009

NAZIV	VRSTA ČLANA	IME ČLANA	ČLAN OD	ČLAN DO
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Ivan Vizjak	14.07.2008	22.07.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	dr. Anton Jurgetz	14.07.2008	30.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	mag. Daniel Blejc	14.07.2008	30.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	mag. Daniel Blejc	18.03.2005	21.05.2006
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Anton Guzej	14.07.2008	14.07.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Anton Guzej	18.03.2005	13.07.2008
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	mag. Matjaž Koželj	18.03.2005	13.07.2008
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	dr. Anton Jurgetz	18.03.2005	13.07.2008
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Stanislav Lesjak	18.03.2005	13.07.2008
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	izr.prof.dr. Tanja Markovič-Hribernik	18.03.2005	13.07.2008
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Marija Ribič	18.03.2005	13.07.2008
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Janez Erjavec	18.03.2005	13.07.2008
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Janez Erjavec	09.07.2002	18.03.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Helena Kamnar	07.07.2004	18.03.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Rudolf Gabrovec	09.07.2002	01.03.2004
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Hermnan Rigelnik	09.07.2002	11.03.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Silvan Križman	09.07.2002	18.03.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Janko Deželak	09.07.2002	18.03.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Ernest Ebenšpanger	09.07.2002	18.03.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Franjo Bobinac	09.07.2002	18.03.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Sibil Svilan	09.07.2002	18.03.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Emil Tomažič	09.07.2002	18.03.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Gonzalo Caprirolo Cattoretti	27.06.2001	09.07.2002
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	dr. Davorin Kračun	27.06.2000	27.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Marija Ribič	27.06.2000	27.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Valter Reščič	27.06.2000	27.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Jure Kleindienst	27.06.2000	27.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Boris Jež	27.06.2000	27.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Alfonz Podgorelec	27.06.2000	27.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Ernest Fujs	27.06.2000	27.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	dr. Leon Repovž	16.07.1997	25.07.1997
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	dr. Alojzij Križman	16.07.1997	23.02.1999

NAZIV	VRSTA ČLANA	IME ČLANA	ČLAN OD	ČLAN DO
NOVA LJUBLJANSKA BANKA D.D., LJUB	PREDSEDNIK UPRAVE	Medja Janko	01.10.2012	
	ČLAN UPRAVE	Burkhardt Peter Andreas	10.09.2013	
	ČLAN UPRAVE	Kremser Archibald	30.07.2013	
	ČLAN UPRAVE	Brodnjak Blaž	20.12.2012	
	ČLAN UPRAVE	Motazed Nima	05.02.2013	17.12.2014
	PREDSEDNIK UPRAVE	Božo Jašovič	01.10.2009	30.09.2012
	PREDSEDNIK UPRAVE	dr. Draško Veselinovič	01.02.2009	30.09.2009
	PREDSEDNIK UPRAVE	Marjan Kramar	01.02.2004	31.01.2009
	PREDSEDNIK UPRAVE	mag. Marko Voljč	14.10.1992	31.01.2004
	ČLAN UPRAVE	Snoeks Guy	05.07.2011	31.03.2013
	ČLAN UPRAVE	Marko Jazbec	01.12.2009	01.01.2013
	ČLAN UPRAVE	mag. Robert Kleindienst	01.12.2009	30.06.2012
	ČLAN UPRAVE	David Benedek	14.07.2009	01.01.2013
	ČLAN UPRAVE	Deroose Claude Johan	03.07.2009	16.05.2011
	ČLAN UPRAVE	Deroose Claude Johan	09.02.2009	02.07.2009
	ČLAN UPRAVE	Deroose Claude Johan	23.08.2007	08.02.2009
	ČLAN UPRAVE	Miran Vičič	23.08.2007	30.11.2009
	ČLAN UPRAVE	Alojz Jamnik	23.08.2007	30.11.2009
	ČLAN UPRAVE	Erik Marcel Hugo Luts	21.09.2004	02.06.2006
	ČLAN UPRAVE	Pierre Van Keirsbilck	04.09.2002	02.09.2006
	ČLAN UPRAVE	mag. Andrej Hazabent	27.06.2002	22.08.2007
	ČLAN UPRAVE	Borut Stanič	27.06.2002	22.08.2007
	ČLAN UPRAVE	mag. Matej Narat	27.06.2002	30.11.2009
	ČLAN UPRAVE	Boris Zakrajšek	31.12.1998	15.07.2002
	ČLAN UPRAVE	Alojz Jamnik	14.01.1998	15.07.2002
NOVA LJUBLJANSKA BANKA D.D., LJUBL	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Podbevšek Gorazd	16.05.2014	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Groznik Peter	04.11.2014	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Košak Miha	11.06.2013	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Ivanc Uroš	11.06.2013	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Erker Tit Andrej	11.06.2013	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Slapničar Sergeja	11.06.2013	
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Katušin Goran	11.06.2013	13.12.2014

NAZIV	VRSTA ČLANA	IME ČLANA	ČLAN OD	ČLAN DO
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Arhar Franc	28.06.2013	14.04.2014
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Arhar Franc	11.06.2013	28.06.2013
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Cunder Sašo	25.04.2013	10.06.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Podbevšek Gorazd	11.06.2013	15.05.2014
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Vidic Klemen	25.04.2013	10.06.2013
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Vidic Klemen	11.10.2012	24.04.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Vidic Klemen	27.06.2012	10.10.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Oekland Marianne	14.12.2012	10.06.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Du Breil de Pontbriand Gael Jean M.G.G.	14.12.2012	10.06.2013
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Medja Janko	03.07.2012	30.09.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Wilcke Stephan	03.07.2012	10.06.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Docx Rita Paula Clementina L.	03.07.2012	31.12.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Hojnik Albin	27.06.2012	24.10.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Cunder Sašo	27.06.2012	24.04.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Pleterski Milan	27.06.2012	05.10.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Germ Miroslav	27.06.2012	10.06.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Anton Macuh	25.11.2010	26.06.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Jurij Detiček	30.06.2010	26.06.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	John Arthur Hollows	30.06.2009	31.12.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Jan van Hevel	30.06.2009	16.05.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Stanislava Zadravec Caprirolo	30.06.2009	16.11.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Rita Docx	30.06.2009	02.07.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Marko Simoneti	30.06.2009	26.06.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Rasto Ovin	30.06.2009	26.06.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Igor Masten	30.06.2009	26.06.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Boris Škapin	30.06.2009	26.06.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Boris Škapin	27.06.2001	06.09.2002
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Stojan Petrič	30.06.2009	26.06.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andrej Baričič	30.06.2009	26.06.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Gregor Dolenc	30.06.2009	18.07.2010
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	mag. Darko Tisaj	30.06.2008	29.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Iztok Bricl	30.08.2007	29.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Matic Tasič	30.08.2007	22.10.2007

NAZIV	VRSTA ČLANA	IME ČLANA	ČLAN OD	ČLAN DO
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Marko Rus	30.08.2007	29.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	mag. Katja Božič	30.08.2007	29.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	John Arthur Hollows	30.10.2006	29.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Jan van Hevel	30.10.2006	29.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Tomaž Rotar	30.10.2006	29.08.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	mag. Katja Božič	30.10.2006	07.03.2007
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	mag. Žiga Lavrič	29.06.2005	29.08.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Igor Marinšek	29.06.2005	29.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Marko Rus	29.06.2005	27.06.2006
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andrijana Starina Kosem	29.06.2005	27.06.2006
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Rita Docx	29.06.2005	29.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Peter Ješovnik	29.06.2005	29.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Andre Bergen	07.07.2004	27.06.2006
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Chris Defrancq	07.07.2004	27.06.2006
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Anne Fossemalle	07.07.2004	29.06.2009
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Borut Jamnik	07.07.2004	29.06.2005
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	mag Anton Žunič	23.06.2003	29.06.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Jože Lenič	23.06.2003	31.07.2003
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Igor Kušar	23.06.2003	09.12.2004
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	dr. Metka Tekavčič	23.06.2003	29.06.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Herman Agneessens	23.06.2003	31.12.2003
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Dirk Mampaey	23.06.2003	09.12.2004
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	David Michael Truman	23.06.2003	06.07.2004
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Fracois Louise Florquin	23.06.2003	29.06.2008
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Alain Pilloux	23.06.2003	06.07.2004
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Zvone Ivanušič	23.06.2003	29.08.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Uroš Slavinec	23.06.2003	29.06.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Victor Pastor	06.09.2002	23.06.2003
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Igor Kušar	27.06.2001	05.09.2002
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Rudolf Gabrovec	27.06.2001	06.09.2002
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Bogomir Kovač	27.06.2001	06.09.2002
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Marjan Kramar	27.06.2001	06.09.2002
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	Gregor Dolenc	27.06.2000	27.06.2001

NAZIV	VRSTA ČLANA	IME ČLANA	ČLAN OD	ČLAN DO
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Janez Oven	27.06.2000	27.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Janez Sušnik	27.06.2000	27.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Marjan Cerar	27.06.2000	27.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Metka Karner Lukač	27.06.2000	27.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Mojmir Mrak	27.06.2000	27.06.2001
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Miloš Kovačič	16.07.1997	29.06.1998
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Franc Premk	16.07.1997	31.01.1998
PROBANKA, d.d.	PREDSEDNIK UPRAVE	Balogh Imre Endre	11.10.2013	
	PREDSEDNIK UPRAVE	Balogh Imre Endre	07.09.2013	10.10.2013
	ČLAN UPRAVE	Gruden Igo	11.10.2013	
	ČLAN UPRAVE	Gruden Igo	07.09.2013	10.10.2013
	ČLAN UPRAVE	Novak Marko	11.10.2013	
	ČLAN UPRAVE	Novak Marko	07.09.2013	10.10.2013
	PREDSEDNIK UPRAVE	Kos Bogomir	18.10.2012	06.09.2013
	ČLAN UPRAVE	Hazenmali Požar Branka	08.01.2013	06.09.2013
	ČLAN UPRAVE	Vito Verstovšek	24.05.2010	06.09.2013
	ČLAN UPRAVE	Vito Verstovšek	30.08.2006	23.05.2010
	PREDSEDNIK UPRAVE	Romana Pajenk	24.05.2010	21.09.2012
	PREDSEDNIK UPRAVE	Romana Pajenk	30.08.2006	23.05.2010
	PREDSEDNIK UPRAVE	Romana Pajenk	24.05.2000	30.08.2006
	ČLAN UPRAVE	Milana Lah	24.05.2010	21.09.2012
	ČLAN UPRAVE	Milana Lah	30.08.2006	23.05.2010
	ČLAN UPRAVE	Milana Lah	01.09.2002	30.08.2006
	ČLAN UPRAVE	Janez Šenica	24.05.2000	31.08.2002
	ČLAN UPRAVE	Nevenka Šubelj	08.06.1999	14.03.2000
	ČLAN UPRAVE	Stanislav Kurež	08.06.1999	14.03.2000
	ČLAN UPRAVE	dr. Aleš Lokar	09.06.1998	08.06.1999
PROBANKA, d.d.	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	dr. Roman Glaser	01.07.2011	06.09.2013
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	dr. Roman Glaser	01.07.2007	30.06.2011
	PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA	dr. Roman Glaser	14.03.2000	30.06.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Puljić Željko	06.07.2013	06.09.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Kocjančič Jordan	01.07.2011	06.09.2013

NAZIV	VRSTA ČLANA	IME ČLANA	ČLAN OD	ČLAN DO
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Stane Špindler	01.07.2011	06.09.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Stane Špindler	01.07.2007	30.06.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Stane Špindler	14.03.2000	30.06.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Radovan Stonič	01.07.2011	06.09.2013
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Radovan Stonič	18.06.2009	30.06.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Metod Zaplotnik	01.07.2011	15.06.2012
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Metod Zaplotnik	01.07.2007	30.06.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Metod Zaplotnik	11.06.2002	30.06.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Milivoj Dolar	01.07.2007	30.06.2011
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Milivoj Dolar	10.06.2003	30.06.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	dr. Drago Filipič	01.07.2007	22.08.2008
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	dr. Drago Filipič	14.03.2000	30.06.2007
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Franc Balanč	14.03.2000	19.03.2002
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Peter Grujič	14.03.2000	15.06.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Stane Kramberger	14.03.2000	29.09.2005
	ČLAN NADZORNEGA SVETA	Ada De Costa Petan	14.03.2000	10.06.2003

Priloga 60

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Pogled Banke Slovenije na strateške izzive ekonomske politike v Sloveniji

Ljubljana, 17. julij 2014

1. Uvod

2. Politike na področju finančnega sektorja
Izboljšanje stabilnosti bančnega sistema
Prestrukturiranje bančnega sektorja z likvidacijo, konsolidacijo in privatizacijo
Okrepitev bančnega nadzora in upravljanja s tveganji
Vzpostavljanje makrobonitetnega nadzora

3. Prestrukturiranje gospodarstva
Lastninsko preoblikovanje in nove investicije

4. Financiranje malih in srednje velikih podjetij

5. Fiskalna politika
Potrebni obseg javnofinančne konsolidacije

6. Zaključne ugotovitve

1. Uvod

V preteklem desetletju smo v Sloveniji doživeli celoten gospodarski cikel, z obdobjema gospodarske rasti in krčenja. Vstopu v Evropsko unijo leta 2004 je sledila hitra gospodarska rast, ki je temeljila na prekomernemu zadolževanju in prekomernem prevzemanju tveganja v bančnem in podjetniškem sektorju, slednje pa je omogočal dostop do tujih virov financiranja. Ta **model ni bil vzdržen, saj se je z zadolženostjo povečala ranljivost gospodarstva**. Globalna finančna kriza je zato Slovenijo še posebej močno prizadela. Z začetkom finančne krize leta 2008 se je bistveno znižala dostopnost do tujih virov financiranja. **Ujeli smo se v krogu** - zmanjšan dostop do kreditov, razdolževanje, zmanjšana investicijska dejavnost in gospodarska aktivnost ter povečevanje obsega slabih posojil. Recesija, ki je sledila, je bila med najhujšimi v evrskemu območju, Slovenija je zabeležila drugi največji kumulativni padec BDP, takoj za Grčijo. To je postopoma zelo obremenilo javne finance, **Evropska komisija je Slovenijo že leta 2009 uvrstila v postopek za odpravo presežnega primanjkljaja in zahtevala temeljite ukrepe za javnofinančno konsolidacijo v kratkoročnem in srednjeročnem obdobju.**

Čeprav se kažejo znaki gospodarskega okrevanja, bo gospodarska rast najverjetneje šibka in nestabilna, če se Slovenija ne sooči z ovirami, ki, kot se je izkazalo v krizi, preprečujejo okrevanje. **Za Slovenijo druge poti ni.**

Gospodarske rasti ne bomo mogli dosegati na enakih temeljih kot v predkriznem obdobju. Odpraviti moramo strukturne pomanjkljivosti v gospodarstvu, ki so bile v času hitre rasti skrite in jih je razkrilo obdobje recesije. **Celovitost svežnja politik, komplementarnost ukrepov in hitrost njihovega uresničevanja bodo določali, kako hitro bomo lahko ponovno vzpostavili vzdržno gospodarsko rast, ki mora temeljiti na novem investicijskem zagonu gospodarstva, z lastniškim in ne dolžniškim financiranjem.**

Ta dokument na kratko orisuje nekatera področja, kjer so potrebni strateški ukrepi. **Dokument ni vseobsežen nabor strateških ukrepov**. Nasprotno, treba ga je razumeti kot dokument, v katerem je predstavljen pristop za ponoven vzdržen zagon gospodarstva. Seveda so mogoči tudi alternativni pristopi, a jih je treba vsebinsko in stroškovno opredeliti, da bi ugotovili, ali so izvedljivi in ustrezni za reševanje trenutnih razmer.

Prednostne naloge za ponovno oživitev gospodarstva so:

1. **učinkovitost zakonodaje in pravosodnega sistema,**
2. **razdolžitev in prestrukturiranje podjetij,**
3. **izboljšanje bilanc bank in vzpostavitev vzdržnejših temeljev za finančno stabilnost,**
4. **okrepitev dolgoročne vzdržnosti javnih financ.**

Med krizo smo ugotovili kako pomembno je omejiti odvisnost od dolžniškega financiranja in imeti ustrezne nadzorne mehanizme za preprečitev kreditnega balona. Jasno je tudi, da restrukturiranje gospodarstva in zagon investicij, ki so potrebne za rast, zgolj z davkoplačevalskim denarjem ni izvedljivo. Zato je nujno potreben premik k lastniškemu financiranju, za kar potrebujemo ustrezno okolje, ki bo pritegnilo nov lastniški kapital.

Potrebujemo jasno, konsistentno in koherentno nacionalno strateško politiko, ki bo spodbujala makroekonomsko in finančno stabilnost, odprtost za lastniške naložbe in reševanje institucionalnih in regulatornih ovir, ki trenutno zavirajo dotok investicij.

Slovenija je nekatere nujne strateške ukrepe že sprejela in njihov pozitivni učinek postaja viden. Toda, če prestrukturiranja podjetij in javnofinančne konsolidacije ne bo, **obstaja velika verjetnost, da bo Slovenija porajajoče se okrevanje zapeljala na slepi tir.** Zaradi dokapitalizacije bank in zadolževanja države imamo še čas za izvajanje dodatnih podpornih ukrepov, a ne neomejeno. Če ukrepov ne bomo izvedli, bomo izničili učinke dokapitalizacije, zato se bodo gospodarske težave povečale.

Ukrepi morajo biti naravnani srednjeročno in javnosti predstavljeni jasno, zato, da bodo verodostojni in da bomo vedeli, **kdo je odgovoren za njihovo uresničevanje**. Potrebni bosta politična odločnost in družbeno soglasje. Ker se ukrepi dopolnjujejo, bo ključno usklajeno sodelovanje in prevzemanje odgovornosti med vladnimi službami in ostalimi deležniki pri njihovem izvajanju.

2. Politike na področju finančnega sektorja

Zaradi krize so se bistveno poslabšale bilance bank, vloga bank kot denarnih posrednikov je bila okrnjena. Banke so se v obdobju rasti pred krizo na veliko zadolževale na finančnih trgih v tujini, torej je v Slovenijo prihajal predvsem dolžniški kapital. V krizi so bile banke, zaradi zmanjšanja zaupanja finančnih trgov, prisiljene hitro zniževati raven zadolženosti. V tem času so manjkajoča sredstva le v manjši meri lahko nadomestili z zadolževanjem pri ECB in povečanjem domačih vlog. Hkrati se je ob negativni rasti delež slabih terjatev od začetka krize povečal več kot štirikratno in je septembra 2013 znašal že skoraj petino bilančne vsote bank. Zaradi prepočasne kapitalske krepitve bank in omejenega dostopa do virov financiranja ter zaradi hitrega poslabševanja bilanc gospodarskih družb, se je v letih 2009 - 2010 kreditiranje privatnega sektorja upočasnilo in v obdobju 2011 - 2013 postalo negativno.

Banka Slovenije se je v sodelovanju z Vlado RS lotila prestrukturiranja bančnega sistema, katerega cilj so kapitalsko ustrezne banke, ki so dobičkonosne in ki učinkovito opravljajo storitve finančnega posredovanja, ravnajo v skladu z dobrimi praksami korporativnega upravljanja in ne ponavljajo poslovnih praks iz obdobja hitre rasti.

Strategija sanacije bank in krepitve nadzora vključuje naslednje elemente:

1. **izboljšanje bilanc bank s pomočjo dokapitalizacije in prenosa slabih posojil na Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB),**
2. **prestrukturiranje bančnega sistema z likvidacijo in konsolidacijo,**
3. **odprodajo državnih deležev v bankah,**
4. **okrepitev bančnega nadzora in upravljanja s tveganji,**
5. **vzpostavitev makrobonitetnega nadzora.**

Izboljšanje stabilnosti bančnega sistema

Na podlagi ugotovitev pregleda kakovosti sredstev in stresnih testov je bila v decembru 2013 izvedena dokapitalizacija treh bank v višini 3,2 milijarde € (10,3% BDP), od petih bank je Banka Slovenije zahtevala povečanje kapitala iz zasebnih virov v letu 2014. Od teh so tri banke krepitev kapitala zagotovile iz zasebnih virov, ena pri tem ni bila uspešna in je v postopku pridobivanja dovoljenja ukrepa državne pomoči, ena pa ima možnost iskanja zasebne rešitve do konca leta 2014. Če pri tem ne bo uspešna, bo realizirana zaveza države o izvedbi ukrepov državne pomoči.

Hkrati z dokapitalizacijo bank se na DUTB prenaša za 4.6 milijard € slabih posojil treh največjih državnih bank(NLB, NKBM in Abanka), in sicer približno dve tretjini terjatev v decembru 2013, medtem ko bo prenos preostale tretjine(Abanka) in prenos terjatev Banke Celje, ki je v postopek državne pomoči vstopila aprila, potekal v 2014. Natančen datum prenosa je odvisen od odločitve

Evropske komisije o državni pomoči. Zaskrbljujoče je, da ostaja delež slabih posojil visok tudi po prenosu na DUTB in da se je le-ta v prvem četrtletju 2014 celo povečal. To je **posledica še vedno nizke gospodarske rasti in počasnega procesa razdolževanja gospodarskih družb ter njihovega prepočasnega poslovnega prestrukturiranja**. Z odkupom dodatnih slabih posojil iz preostanka bančnega sektorja bo DUTB razpolagala z zadostnim deležem terjatev, ki ji po novi insolvenčni zakonodaji omogoča prevzem vodilne vloge pri hitrejšem prestrukturiranju podjetij. Poleg tega bodo tudi banke na podlagi nedavnih sprememb nadzorniških predpisov Banke Slovenije morale prevzeti aktivnejšo vlogo v procesih prestrukturiranja podjetij.

Prestrukturiranje bančnega sektorja z likvidacijo, konsolidacijo in privatizacijo

Trenutno stanje in struktura bančnega sektorja ni dolgoročno vzdržna, glede na velikost tega sektorja in celotnega gospodarstva. Manjše število bank bo pripomoglo k ekonomiji obsega in s tem k učinkovitosti in donosnosti. Trenutno poteka v dveh manjših domačih bankah postopek nadzorovanega prenehanja poslovanja, proces prestrukturiranja je nujno nadaljevati tudi z združevanjem, ki pa ga v tem trenutku lahko **predlaga predvsem država kot večinska lastnica bank.**

Tudi dobro korporativno upravljanje bi moralo voditi do večje učinkovitosti v bančnem sektorju. Državni zbor je 21. junija 2013 sprejel zavezo o popolni odprodaji deleža v eni državni banki(NKBM) in o zmanjšanju udeležbe v največji banki(NLB) v srednjeročnem obdobju na 25% plus ena delnica. V imenu RS je Slovenski državni holding že objavil poziv za oddajo nezavezujočega interesa za nakup celotnega deleža v NKBM. Priprave na privatizacijo drugih bank, ki so prejemnice državnih pomoči ter na drugi paket prenosa slabih terjatev na DUTB se bodo začele po odobritvi programov prestrukturiranja s strani Evropske komisije. Uspešen proces privatizacije bank je odvisen od uresničevanja zavez **Vlade RS in od interesa investitorjev za nakup deležev v slovenskih bankah**.

Okrepitev bančnega nadzora in upravljanja s tveganji

Aktivnosti za nadaljnjo krepitev bančnega nadzora so v teku. 1. januarja 2014 je začela veljati Uredba (EU) št. 575/2013 (CRR), Banka Slovenije pa pripravlja osnutek novega zakona o bančništvu, ki bo vključeval zahteve Direktive 2013/36/EU (CRD IV). Ta uvaja dodatne kapitalske blažilnike, krepi upravljanje s tveganji in standarde korporativnega upravljanja ter povečuje preglednost in pomembnost statističnih razkritij. Nova zakonodaja naj bi bila sprejeta do konca leta 2014.

Hkrati pa se Banka Slovenije aktivno pripravlja na izvajanje **enotnega mehanizma nadzora, ki bo začel delovati novembra 2014** in bo, med drugim, na ravni Evrosistema poenotil nadzorne metodologije in standarde.

Banka Slovenije prilagaja svoj nadzorni pristop regulatornim spremembam, tako da bodo banke pravilno izvedle tehnične standarde in nadzorne prakse Evropskega bančnega organa, ki izhajajo iz zastavljenih smernic. Banka Slovenija v bankah že aktivno preverja ali se odpravljajo sporne poslovne prakse. Ustanovljena je bila tudi **Posebna inšpekcijska skupina** (PIS) za sodelovanje s pristojnimi državnimi organi pri odkrivanju in analiziranju morebitnih kazensko pregonljivih zlorab v bankah. Prednostni nalogi sta krepitev pravil upravljanja s tveganji v bankah in skladnost z nadzornimi ukrepi. Banka Slovenije bo ustrezno ovrednotila in poskušala odpraviti nezdrave, poslovno tvegane prakse in slabo korporativno upravljanje, ki ogrožajo interese bank ter ravnanje članov organov upravljanja, ki bi labko negativno vplivalo na ugled in poslovne rezultate bank (merila za strokovne, odgovorne, etično in poslovno neoporečne člane organov upravljanja).

Banka Slovenije bo kmalu imela na voljo pomembno nadgrajeno nadzorno orodje, in sicer **centralni kreditni register** (CKR). Ker je trenutni sistem registracije kreditov v svojem obsegu omejen, je za Banko Slovenije čimprejšnja nadgradnja CKR pomembna za okrepitev njenih nadzornih nalog.
Do začetka leta 2015 morajo biti vzpostavljeni **mehanizmi reševanja bank s širokim naborom pristojnosti**, ki sledijo direktivi 2014/59/EU o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij. Končni cilj je, da bo funkcija reševanja bank v Sloveniji neodvisna in hkrati tesno povezana s funkcijo nadzora bančnega poslovanja v Banki Slovenije.

Za dosego želenih ciljev se je **Banka Slovenije notranje reorganizirala,** da bi učinkoviteje in bolj kakovostno uresničevala svoje naloge in funkcije. Zaradi kadrovske podhranjenosti na področju bančnega nadzora, Banka Slovenije na različne načine temu področju namenja več pozornosti.

Vzpostavljanje makrobonitetnega nadzora

Kriza je pokazala, da je nadzoru finančnih institucij potrebno dodati **makrobonitetni vidik**. Tako je v skladu s priporočili ESRB/2011/3 o makrobonitetnih pooblastilih nacionalnih organov, s katero so se strinjale tudi druge centralne banke držav članic, Banka Slovenije v 2014 vzpostavila institucionalni okvir za makrobonitetni nadzor finančnega sistema. Osnovni namen **Odbora za finančno stabilnost** so priporočila za varovanje in zaščito stabilnosti finančnega sistema z zgodnjim zaznavanjem nastanka sistemskih tveganj in sprejemanjem preventivnih ukrepov za ublažitev teh tveganj.

Banka Slovenije je v 2013 in 2014 sprejela dva instrumenta makrobonitetnega nadzora. Prvi določa zgornjo mejo obrestnih mer za vloge in zahteva dodaten kapital za preseganje te meje. Ta ukrep je pripomogel k znižanju pasivnih obrestnih mer. Drugi instrument je namenjen zniževanju pritiska na

prehitro razdolževanje bančnega sektorja, stabilizaciji virov financiranja bank in s tem zagotovitvi pogojev za hitrejše okrevanje kreditne rasti.

3. Prestrukturiranje gospodarstva

Dokler ne bo prišlo do finančnega, lastniškega in poslovnega prestrukturiranja podjetij, je težko pričakovati krepitev kreditne rasti v bankah in banke bodo še naprej ranljive. Če se bo rast deleža slabih posojil v letu 2014 še nadaljevala, bodo z zamudami pri prestrukturiranju gospodarstva postopoma **izničeni učinki izvedenih dokapitalizacij bank.**

Zakonodajni okvir, ki omogoča prestrukturiranje gospodarskih družb, obstaja. Z nedavnimi spremembami insolvenčne zakonodaje je zagotovljena možnost za preventivno prestrukturiranje podjetij, ki so sposobna preživetja, v fazi pred uvedbo insolvenčnega postopka. Zagotovljeni so posebni postopki prisilne poravnave za srednja in velika podjetja ter izboljšave poenostavljenega postopka prisilne poravnave za majhna in mikro podjetja. Cilj je ublažiti negativen vpliv na dejavnost s prestrukturiranjem vitalnih delov podjetja in likvidacijo nezdravih delov, ki niso sposobna preživetja. **Ključna ostaja učinkovitost izvrševanja postopkov.**

Sistematično prestrukturiranje gospodarstva se mora začeti in to bi morala biti tudi **prednostna naloga nove vlade.** Naloga je zahtevna, zaradi dveh dejstev. Prvič, zaradi številnih posojil med povezanimi osebami v skupini, z več dvostranskimi sporazumi in nasprotujočimi si interesi. Drugič zato, ker DUTB ne more prevzeti vodilne vloge v pomembnih primerih prestrukturiranja. Prenesene terjatve v večini primerov namreč družbi ne omogočajo večinski položaj v odnosu do drugih upnikov. Zato je, tako je zapisano v nacionalnem reformnem programu, potreben centraliziran in celovit pristop k različnim kreditnim izpostavljenostim v bančnem sistemu, s čimer se pospeši pogajanja in dogovore o prestrukturiranju. V zvezi s tem bi morala biti nemudoma ustanovljena delovna skupina, sestavljena iz predstavnikov vseh deležnikov, ustreznih vladnih organov in tudi s sodelovanjem Banke Slovenije, ki bi bila zadolžena za spremljanje in nadzor nad celotnim procesom prestrukturiranja. **Sprejeti je potrebno odločitev, v katerih gospodarskih družbah je prestrukturiranje najnujnejše.**

Lastninsko preoblikovanje in nove investicije

Pomembna omejitev, s katero se sooča Slovenija, je **razpoložljivost finančnih sredstev za prestrukturiranje gospodarstva in povečanje investicijske dejavnosti.** Uporaba državnih sredstev za te namene je omejena, saj bi nadaljnje povečanje obsega že tako velikega javnega dolga ogrozilo njegovo vzdržnost. Dejstvo je, da v Sloveniji ni drugega kapitala kot **davkoplačevalski denar**, zato bi morala biti privatizacija in vstop zasebnih investitorjev gonili zahtevanega **priliva lastniškega kapitala.** Dodatna korist te strategije pa je boljše korporativno upravljanje.

Nov privatizacijskih zakon je bil oblikovan v tej smeri. Državni zbor je odobril prodajo in privatizacijo 15 državnih družb v letih 2014 in 2015. Do sedaj je bila zaključena prodaja treh gospodarskih družb.

Zato, da bo Slovenija privabila več tujih neposrednih naložb bo potrebno izboljšati poslovno okolje. Poslovna in politična kultura se bosta morali prilagoditi in sprejeti realnost globalizacije in vključenost Slovenije v svetovno gospodarstvo. **Potrebno je razviti in izvesti komunikacijsko strategijo, s katero se bo Slovenija promovirala in tržila kot destinacija, ki je zanimiva za neposredne tuje naložbe.** Vzporedno se bo treba lotiti poenostavitve zakonskih in drugih ovir, kot so dolgotrajni in dragi postopki za pridobitev različnih dovoljenj (npr. postopek pridobitve gradbenega dovoljenja traja približno 182 dni, v povprečju traja postopek registracije nepremičnin 110 dni), pomanjkanje pravic upnikov, merjenih s pomočjo zakonov in predpisov (indeks zakonskih pravic za Slovenijo je npr.uvrščen precej nižje od indeksa Avstrije in Slovaške), dolgotrajni postopki za izvrševanje pogodb (1270 dni), vladno vmešavanje v upravljanje in vodenje podjetij in relativno neprožen trg dela.

Privatizacija velikega dela gospodarstva v kratkem ni izvedljiva, zato je pomembno, da v vmesnem obdobju **državna podjetja vodijo strokovni menedžerji,** ki sledijo dobrim poslovnim in upravljavskim praksam. Vlada mora hitro pridobiti parlamentarno soglasje za strategijo za izbor in klasifikacijo kapitalskih naložb, ki jih bo upravljal Slovenski državni holding. **Pomembno je, kako bo upravljan in voden Slovenski državni holding.**

4. Financiranje malih in srednje velikih podjetij

Programi financiranja, ki jih ponujata Slovenski podjetniški sklad in Slovenska izvozna in razvojna banka (SID banka), so v času zahtevnih razmer na kreditnih trgih pomagali malim in srednje velikim podjetjem (MSP) pri dostopu do finančnih sredstev. Podatki kažejo, da so se v obdobju 2007 - 2011 posojila za MSP v Sloveniji vsako leto povečevala, razen v letu 2009. Indeks dostopa MSP do finančnih sredstev (indeks SMAF) za Slovenijo, ki ga pripravljajo v Evropski komisiji, prav tako kaže izboljšanje v obdobju 2007 - 2012. Slovenija se je uvrstila na sredino držav EU-27, tako glede izboljšanja indeksa SMAF kakor tudi glede njegove ravni. Vendar pa podatki na mikro ravni kažejo, da je splošna zaostritev kreditnih pogojev negativno vplivala na MSP. Če zanemarimo problem dostopa do finančnih sredstev, so se stroški financiranja in zahteve glede zavarovanja za MSP povečala bolj kot za večje gospodarske družbe.

Programi financiranja, ki jih ponujata Slovenski podjetniški sklad in SID banka, črpajo sredstva iz Evropskega investicijskega sklada (EIS), Evropske investicijske banke (EIB) in evropskega združenja European Association of Mutual Guarantee Societies(AECM). Potrebno bi bilo **povečati možnost koriščenja tujih virov** za financiranje MSP in zmanjšati razpršenost institucij, ki upravljajo s temi viri. V EIF nadomeščajo trenutni Program konkurenčnosti in inovativnosti z dvema novima programoma z večjim naborom virov za obdobje 2014 - 2020. Programa sta namenjena ranljivejšim kategorijam malih podjetij, ki imajo omejen dostop do finančnih trgov. Nova programa bosta zagotovila zgolj okvir, ki bo finančnim posrednikom omogočal oblikovanje individualnih produktov, ki najbolje ustrezajo potrebam MSP na določenem trgu. Tako bi morali obe slovenski finančni instituciji v sodelovanju s partnerskimi bankami, zadolženimi za ponudbo kreditov MSP, **razviti nove finančne instrumente za start-up podjetja in mlada hitro rastoča podjetja** in še posebej razvijati načine, s katerimi bi pritegnili večji obseg naložb tveganega kapitala iz tujih virov. Poleg tega bi bilo treba povečati obveščenost podjetnikov o dostopu do finančnih sredstev, vzpostaviti bolj skoncentrirano - **na enem mestu** - strukturo, s pomočjo katere bi pomagali MSP premagovati administrativne ovire pri pridobivanju finančne podpore, in ponuditi pomoč pri prodiranju na tuje trge.

5. Fiskalna politika

Za zagotovitev dolgoročne fiskalne vzdržnosti je **nujno nadaljevati s konsolidacijo javnih financ**. Ker je Slovenija članica Evropske unije, je zavezana izvrševanju Programa stabilnosti in rasti. Razvoj dogodkov na področju javnih financ je zato pod strogim nadzorom Evropske komisije in Slovenija je dolžna izvesti obsežno javnofinančno konsolidacijo, v skladu z zavezami sprejetimi v okviru evropskih pravil in zahtevami Komisije. Dolgotrajna recesija in strošek dokapitalizacije bank je izjemno obremenil javne finance in javni dolg se je močno povečal. Slovenija je bila **že decembra 2009 uvrščena v postopek za odpravo presežnega primanjkljaja** Programa za stabilnost in rast, ki zahteva popravek presežnega primanjkljaja do leta 2015. Tudi po odpravi presežnega primanjkljaja bo za Slovenijo v okviru preventivnega delovanja pakta veljal prehodni režim, ki zahteva zadosten napredek v smeri zniževanja javnega dolga pod referenčno vrednostjo 60% BDP. Javnofinančna konsolidacija in skladnost z zahtevami Programa za stabilnost in rast je še zahtevnejša zaradi obvladovanja pritiskov po povečanju izdatkov za pokojnine in zdravstveno oskrbo ter zaradi tveganja, ki ga prinašajo državna poroštva.

Glavne cilje fiskalne politike in sredstva za doseganje teh ciljev je potrebno natančno opredeliti ter jih odkrito in jasno sporočiti javnosti. Preučiti je treba možnosti in kvantificirati učinke fiskalne konsolidacije na gospodarstvo in javne finance znotraj manevrskega prostora posameznih elementov, ki vplivajo na postavke proračuna(zdravstvo, zasebni visokošolski zavodi in njihovo financiranje, regionalizacija, število občin in podobno.). **Zaradi verodostojnosti morajo biti makroekonomske predpostavke,** na katerih bo temeljila strategija konsolidacije in ocenjeni učinek ukrepov, **realne**. Izpostaviti je treba tveganja in ranljiva področja, ki bi lahko vplivala na proračun. **Ukrepi morajo biti trajni**. Začasni ukrepi za zapolnitev vrzeli, ki naj bi znižali proračunski primanjkljaj, niso dovolj. Fiskalna konsolidacija se v okviru postopka Programa stabilnosti in rasti ocenjuje v okviru izboljšanja strukturnega salda. Konsolidacija bi morala vključiti tudi ukrepe za gospodarsko rast, saj bo to omogočilo znižanje primanjkljaja. Nenazadnje, treba je paziti, da bo strategija konsolidacije zaščitila najranljivejše sloje prebivalstva. Vse navedeno povečuje **kompleksnost hkratnega prestrukturiranja realnega sektorja, iz poslovnega, finančnega in lastniškega vidika.**

Potrebni obseg javnofinančne konsolidacije

Ocena Evropske komisije je, da je fiskalna spodbuda v letih 2013 – 2014" premajhna za 1,4% BDP v popravljeni spremembi strukturnega salda za 0,5% BDP v smislu zneska zahtevanih ukrepov, ki so bili ob priporočilu iz postopka za odpravo presežnega primanjkljaja ocenjeni kot potrebni."

Če se Slovenija želi izogniti postopku za odpravo presežnega primanjkljaja v letu 2015, bo morala znižati glavni splošni primanjkljaj pod 3% BDP in tudi izpolniti cilj, ki se nanaša na kumulativno izboljšanje v popravljeni strukturni bilanci. Za uresničitev priporočil iz postopka za odpravo presežnega primanjkljaja, je treba v letu 2014 in 2015 izpeljati dodatne stalne fiskalne ukrepe, skupaj v vrednosti 1,8% BDP.

Poročilo o Programu stabilnosti 2014 za Slovenijo za obdobje 2016 – 2018 zahteva boljšo popravljena strukturno bilanco, kot jo načrtuje Slovenija. Program stabilnosti in rasti preventivno določa, da bi moralo biti izboljšanje v strukturni bilanci najmanj 0,6 odstotnih točk BDP na leto, ko se proizvodna vrzel zniža pod −1,5% BDP, kar naj bi se zgodilo v Sloveniji od 2016 naprej. Poročilo o programu stabilnosti iz leta 2014 predvideva izboljšanje za 0,5 odstotnih točk BDP leta 2016, za 0,3 leta 2017 in 0,6 odstotne točke leta 2018.

Ukrepi, s katerimi bi izpolnili zahteve iz Programa stabilnosti in rasti, bi morali zajemati **ukrepe tako na prihodkovni kot na izdatkovni strani proračuna**. Dodatne ukrepe bi morali sprejeti in jih začeti uresničevati čim prej, že v letu 2014, in jih ne bi smeli odlagati v leto 2015. Ukrepi iz dopolnjenega programa stabilnosti iz leta 2014 so dobro izhodišče, ki ga je treba za dosego fiskalnih ciljev najprej izvršiti in nadgraditi še z dodatnimi strukturnimi ukrepi.

Morebitni raznislek je potrebno na **prihodkovni strani** proračuna usmeriti na naslednja področja:

1. uvedba novega nepremičninskega davka,
2. nadaljnja krepitev aktivnosti na področju pobiranja davkov,
3. možnost širitve davčne osnove za davek od dohodka pravnih oseb,
4. možnost skrajšanja seznama blaga in storitev, ki so predmet nižje stopnje DDV.

Na **izdatkovni strani** proračuna so ukrepi za manjšo porabo od leta 2012 v glavnem vključevali: znižanje mase plač v javnem sektorju, z začasnimi rezi v osnovne plače in regres za dopust, ukinitev indeksacije plač, zamrznitev napredovanj in z delovno uspešnostjo povezanih nagrad, ter zmanjšanje števila zaposlenih; splošne reze v diskrecijske izdatke, ki niso bili podprti s posebnimi reformami; ukinitev indeksacije pokojnin, in omejitev izdatkov za investicije. Program stabilnosti 2014 predvideva nadaljevanje te politike v letu 2015. Vendar pa je njena izvedba odvisna od tega, ali bodo določeni ukrepi pravočasno sprejeti.

Te ukrepe bo treba dopolniti z **dodatnimi ukrepi**, da bi izpolnili zahteve za javnofinančno konsolidacijo:

1. **zdravstvena reforma,**
2. **pokojninska reforma,**
3. **reforma trga dela,**
4. **reorganizacija lokalne uprave in financiranja lokalnih skupnosti,**
5. **racionalizacija stroškov izobraževanja,**
6. **učinkovitejša poraba socialnih transferjev in subvencij**

Ker bo javnofinančna konsolidacija omejila financiranje vladnih naložb iz lastnih virov, je treba dati **prednost večjemu in boljšemu črpanju sredstev iz EU skladov**. Ključno je okrepiti učinkovitost pri upravljanju EU sredstev. Potencialnim uporabnikom EU skladov bi morale biti na **enem mestu** na razpolago vse informacije in svetovanje o možnostih investiranja, o pripravi projektne dokumentacije in o obvladovanju administrativnih postopkov. Treba bi bilo izboljšati sistem javnega naročanja in postopke dodeljevanja dovoljenj ter poskrbeti za večjo preglednost njihovega izvajanja ter tako onemogočiti zlorabe in protipravno premoženjsko okoriščanje iz naslova javnih razpisov s prenovo zakona. Potrebno je pospešiti spremljanje in nadzorovanje projektov, financiranih z EU sredstvi, in preverjanje zahtevkov za plačila.

6. Zaključne ugotovitve

Globoka in dolga recesija, ki traja od začetka finančne krize, je posledica nevzdržne akumulacije finančnih neravnotežij, temelječih na čezmernim zadolževanjem v pred kriznemu obdobju. Za ponoven zagon gospodarstva je potrebna skladna, celostna nacionalna strateška politika za ozdravitev finančnega sektorja, prestrukturiranje gospodarstva in okrepitev vzdržnosti javnih financ, ki mora temeljiti na novem investicijskem zagonu gospodarstva, z lastniškim in ne dolžniškim financiranjem. Samo **na ta način bomo lahko omilili učinke nujnega varčevanja.**

Z državnimi sredstvi je bila okrepljena stabilnosti bančnega sistema, izdelani so temelji za okrepitev bančnega nadzora, upravljanja s tveganji in standardov korporativnega upravljanja. Toda, če ne bo prišlo do odločnega in pravočasnega prestrukturiranja podjetij, se bodo **učinki nedavno izvedene dokapitalizacije v bankah izgubili in potrebna bo ponovna dokapitalizacija**.

Izziv, s katerim se Slovenija sooča, je pritegniti nov, lastniški kapital, s katerim bo financirano prestrukturiranje gospodarstva in in ki bo osnova za povečanje investicijske dejavnosti. Za dosego tega cilja je treba ustvariti ustrezno poslovno okolje. Potrebno je razviti in izvesti komunikacijsko strategijo, s katero se bo Slovenija promovirala in tržila kot destinacija, ki je zanimiva za neposredne tuje naložbe. **Nadaljnja uporaba davkoplačevalskega denarja ni več mogoča.** Slovenija mora v kratkem izvesti obsežno javnofinančno konsolidacijo, ki se bo nadaljevala v srednjeročnem obdobju in bo potekala pod okriljem Programa za stabilnost in rast, v okviru njegovega korektivnega in preventivnega vidika delovanja. Za dosego ciljev javnofinančne konsolidacije bo potrebna kombinacija zahtevnih ukrepov na dohodkovni in odhodkovni strani proračuna. **Če ne bomo ukrepali, bo okrevanja konec, in naše gospodarske težave se bodo še povečale.**

Priloga 61

BANKA
SLOVENIJE
EVROSISTEM

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

STRATEGIJA BANKE SLOVENIJE 2015 – 2020

OKTOBER 2014

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

STRATEGIJA BANKE SLOVENIJE 2015-2020

Nivo	Strateški
Tip	Strateški predpis STP
Oznaka	STP_001-BS_PP_VOD_01
Verzija	2
Stopnja zaupnosti	ni zaupno
Status	Veljaven
Pogostnost pregledovanja	

Skrbnik akta: Vodstvo (1000)

Odgovorni:	**Ime in priimek:**	**Podpis:**	**Datum:**
Akt pripravil/a			
Akt pregledali			
Akt odobril	dr. Boštjan Jazbec, guverner		

Prejemniki prepisa	**Datum**
Vsi zaposleni v BS – objava na intranetni strani BS	

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

Kazalo

MANDAT IN PRISTOJNOSTI BANKE SLOVENIJE 4
VIZIJA 6
CILJI BANKE SLOVENIJE 6
URESNIČEVANJE CILJEV BANKE SLOVENIJE 7
1. Okrepljen nadzor bančnega in finančnega sistema 7
2. Poglobljeno poznavanje ključnih makroekonomskih izzivov ter pravočasno sprejemanje ukrepov, opozoril in predlogov 8
3. Prepoznavnejša vloga Banke Slovenije v Evrosistemu in EU 9
4. Uspešno in učinkovito delovanje in poslovanje – s prožno organizacijo in z motiviranimi sodelavci 10
5. Večji ugled in zaupanje javnosti 11

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

MANDAT IN PRISTOJNOSTI BANKE SLOVENIJE

Evrosistem

Banka Slovenije je centralna banka Republike Slovenije, ki kot del Evrosistema odgovorno oblikuje in uresničuje odločitve Sveta Evropske centralne banke (ECB). Zavzema se za skupne strateške cilje Evrosistema in v tem okviru oblikuje svoje temeljne cilje.

Cilji

Poglavitni cilj vseh, ki sodelujemo v Evrosistemu, je ohranjati cenovno stabilnost v skupno korist vseh nas. Skupaj varujemo tudi finančno stabilnost in krepimo evropsko finančno integracijo.

Status in naloge

Banka Slovenije je pravna oseba javnega prava, ki je bila ustanovljena z Zakonom o Banki Slovenije 25. junija 1991.

Svet ECB

Banka Slovenije kot članica Evrosistema uresničuje svoje poslanstvo in naloge v okviru Sveta ECB, ki ga sestavljajo guvernerji nacionalnih centralnih bank evroobmočja in člani izvršilnega odbora ECB.

Evropski sistem centralnih bank

Banka Slovenije deluje tudi kot članica Evropskega sistema centralnih bank (ESCB), ki ga sestavljajo ECB in nacionalne centralne banke vseh držav članic Evropske skupnosti. Predstavniki Banke Slovenije so člani odborov ECB. Temeljna funkcija odborov ECB je svetovanje Svetu ECB.

Pravni okvir delovanja

V odnosih z nacionalnimi in evropskimi oblastmi dosledno spoštujemo določila Pogodbe o ustanovitvi Evropske unije in Pogodbe o delovanju Evropske skupnosti ter načelo neodvisnosti, po katerem se ravnamo pri uresničevanju nalog, opredeljenih v Statutu ESCB in ECB, ter Zakona o Banki Slovenije.

Evropski odbor za sistemska tveganja (ESRB)

Banka Slovenije dejavno sodeluje v Evropskem odboru za sistemska tveganja (ESRB), ki je bil ustanovljen leta 2010. ESRB je del evropskega sistema finančnega nadzora, njegov namen pa je nadzor finančnega sistema EU. Član odbora, v katerem sodelujejo vsi nadzorniki finančnega trga (BS, ATVP in AZN), je guverner Banke Slovenije. Evropski odbor za sistemska tveganja (ESRB) je odgovoren za makrobonitetni nadzor nad finančnim sistemom EU ter za preprečevanje in blažitev sistemskih tveganj za finančno stabilnost v EU, ki so posledica razvoja finančnega sistema. Pri tem upošteva makroekonomski razvoj in ima nalogo preprečevanja obsežnejših finančnih težav. Poleg tega prispeva k nemotenemu delovanju notranjega trga in zagotavlja trajnostni prispevek finančnega sektorja h gospodarski rasti.

Odbor za finančno stabilnost

Z vzpostavitvijo Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB) in s sprejemom Zakona o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema, ki velja od konca leta 2013, je Banka Slovenije prevzela tudi vlogo Sekretariata Odbora za finančno stabilnost v Sloveniji, ki ga sestavljajo predstavniki Banke Slovenije, Agencije za zavarovalni nadzor (AZN), Agencije za trg vrednostnih papirjev (ATVP) in Ministrstva za finance Republike Slovenije.

Enotni mehanizem nadzora

S 15. oktobrom 2013 je Uredba Sveta EU posebne naloge politike bonitetnega nadzora kreditnih ustanov prenesla na ECB, ki prevzema nadzorne pristojnosti novembra 2014, torej leto dni po začetku veljavnosti Uredbe o enotnem mehanizmu nadzora (EMN) pod okriljem ECB. Pristojni nadzorni organ v Sloveniji je Banka Slovenije. S tem je bil del mandata za nadzor sistemsko pomembnih bank prenesen na EMN, zahteva pa intenzivno in redno sodelovanje Banke Slovenije.

Banka Slovenije sodeluje tudi pri uveljavitvi pravnega okvira za sanacijo in reševanje kreditnih ustanov in investicijskih podjetij v okviru enotnega mehanizma reševanja (EMR).

Usmeritve

Pri uresničevanju naših ciljev in izvajanju nalog Banka Slovenije največjo pozornost posveča verodostojnosti, zaupanju, preglednosti in odgovornosti. Prizadeva si za učinkovito komuniciranje z državljani Slovenije in Evrope.

Učinkovitost in uspešnost

Banka Slovenije je predana gospodarnemu upravljanju ter učinkovitemu in uspešnemu izvajanju nalog, ki so ji zaupane, in sicer v duhu sodelovanja in skupinskega dela. Z izkušnjami in tudi z izmenjavo znanja si v okviru jasno opredeljenih vlog in odgovornosti vseh članic Evrosistema prizadeva krepiti skupno identiteto in enotnost delovanja ter izkoristiti možnosti sinergij.

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

VIZIJA

V prihodnost usmerjena in proaktivna centralna banka s predanimi strokovnjaki z visokimi etičnimi standardi, ki sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju denarne politike v smeri ohranitve cenovne stabilnosti ter skrbijo za nadzor bank z namenom zagotavljanja stabilnosti finančnega sistema.

CILJI BANKE SLOVENIJE

V obdobju 2015–2020 bo Banka Slovenije uresničila naslednje temeljne cilje:

I. **okrepljen nadzor bančnega in finančnega sistema,**

II. **poglobljeno poznavanje ključnih makroekonomskih izzivov ter pravočasno sprejemanje ukrepov, opozoril in predlogov,**

III. **prepoznavnejša vloga Banke Slovenije v Evrosistemu in EU,**

IV. **uspešno ter učinkovito delovanje in poslovanje – s prožno organizacijo in z motiviranimi sodelavci,**

V. **večji ugled in zaupanje javnosti.**

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

URESNIČEVANJE CILJEV BANKE SLOVENIJE

1. Okrepljen nadzor bančnega in finančnega sistema

Enotni mehanizem nadzora

Banka Slovenije skupaj z Vlado Republike Slovenije skrbi za finančno stabilnost v Sloveniji in podpira prizadevanja za finančno stabilnost na celotnem evroobmočju. Z delitvijo pristojnosti nadzora nad sistemsko pomembnimi kreditnimi ustanovami med Banko Slovenije in ECB v okviru Enotnega mehanizma nadzora bomo posebno pozornost namenjali predlogom za izboljšanje delovanja tega mehanizma.

Nadzor bančnega sistema

Banka Slovenije celovito analizira izvajanje makro- in mikrobonitetnega nadzora bančnega sistema, pri čemer poseben poudarek namenja identifikaciji strateških in operativnih izzivov. Analize bodo temelj za oblikovanje predlogov strukturnih in tehnično-operativnih izboljšav. Tako bo Banka Slovenije izboljšala kakovost izvajanja nadzornih pregledov poslovanja bank. Neodvisno, strokovno in učinkovito bo izvajala postopke izdaje dovoljenj, ki jih nalaga Zakon o bančništvu. V skladu s standardi enotnega mehanizma nadzora bo dejavno delovala v nadzornih skupinah. V skladu z zahtevami enotnega mehanizma nadzora bo vzpostavila učinkovit poročevalski okvir. Zagotavljala bo kakovostne nadzorniške podatkovne podlage. Vse to bo opravljala z namenom nadaljnje krepitve stabilnosti finančnega sistema.

Evropski odbor za sistemska tveganja

Banka Slovenije bo skupaj z Vlado Republike Slovenije okrepila zmožnost izvajanja naloge bonitetnega nadzora v okviru enotnega mehanizma nadzora in makrobonitetne naloge v okviru Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB).

Makrobonitetne politike

Banka Slovenije bo z makrobonitetnimi instrumenti učinkovito izvajala makrobonitetno politiko. Ti instrumenti omejujejo razvoj sistemskih tveganj in njihovo širjenje med segmenti finančnega sektorja. Razvijali in nadgrajevali bomo orodja in modele makrobonitetnega nadzora, ki omogočajo pravočasno zaznavanje sistemskih tveganj v bančnem in finančnem sektorju.

Sanacija in reševanje

Sodelovala bo pri uveljavitvi pravnega okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih in investicijskih ustanov ter okrepila svojo zmožnost, da izvaja naloge, povezane s sanacijo in z reševanjem kreditnih ustanov v okviru enotnega mehanizma reševanja. S tem bo prispevala k izgradnji učinkovite bančne unije.

Regulativa

Banka Slovenije bo okrepila sodelovanje v procesu oblikovanja zakonodaje ter regulative v Sloveniji, EU in EBA. Uveljavljala bo stališča o zadevah, ki so pomembne za slovenski bančni in finančni sistem.

2. Poglobljeno poznavanje ključnih makroekonomskih izzivov ter pravočasno sprejemanje ukrepov, opozoril in predlogov

Makroekonomski izzivi

Banka Slovenije avtonomno ter neodvisno spremlja, analizira in pravočasno opozarja na ključne makroekonomske izzive v Sloveniji in na evroobmočju ter predlaga rešitve pri sprejemanju ekonomske politike za ohranjanje ekonomske stabilnosti in razvoja. Sodeluje z organi ter ustanovami doma in v tujini. Na osnovi skrbno izbranih raziskovalnih projektov bo Banka Slovenije širila in vzdrževala širok nabor sodobne modelske infrastrukture, ki bo tudi v prihodnje podpiral analitsko in raziskovalno delo. Postala bo prepoznavna raziskovalna ustanova na področju ekonomskih raziskav, tako v Sloveniji kot tudi v regiji.

Znanje in izkušnje

Cilj Banke Slovenije je, da bodo do leta 2020 na področju analiz in raziskovanja v njej delovali ter sodelovali najboljši in najbolj usposobljeni strokovnjaki v Sloveniji.

Poznavanje ključnih makroekonomskih izzivov

Razvijali, prevzemali ter uporabljali bomo statistične, metodološke in analitične postopke, ki bodo v pomoč pri prepoznavanju gibanj v finančnem delu gospodarstva oziroma v gospodarstvu v celoti. Banka Slovenije bo predvsem notranjim in zunanjim uporabnikom pravočasno zagotavljala kakovostne in metodološko pravilne podatke. Podlaga za to bodo novi metodološki standardi objavljanja, prenova in uvedba novih oblik poročanja, razvoj na področju anketiranja ter večja dostopnost podatkov, in sicer na način, ki bo prijaznejši do uporabnika in poročevalca.

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

3. Prepoznavnejša vloga Banke Slovenije v Evrosistemu in EU

Strokovnost in odgovornost

Ob upoštevanju načela centraliziranega odločanja ter decentraliziranega izvajanja kot temeljnih načel delovanja ECB, ESCB in Evrosistema bomo strokovno, odgovorno in pregledno opravljali vse funkcije Evrosistema.

Zagovarjanje lastnih stališč

Pri tem bomo oblikovali lastna stališča in rešitve ter jih argumentirano uveljavljali v odborih in delovnih telesih EU, ECB in ESCB. Prispevali bomo k učinkovitosti ter uspešnosti postopkov odločanja in razpravljanja v Evrosistemu; pri odločanju bomo dosledno poudarjali analitične ugotovitve in argumente ter zagovarjali izražanje različnih mnenj.

Poudarek na vsebini

Za doseganje prepoznavnejše vloge Banke Slovenije bomo okrepili vsebinsko podporo guvernerju in drugim članom vodstva Banke Slovenije na področjih dela Evrosistema in EU.

Sodelovanje

Poleg tega bomo na vseh področjih dela okrepili sodelovanje Banke Slovenije z drugimi mednarodnimi ustanovami in svetovanje pri oblikovanju mednarodnih politik.

Aktivno delovanje

Banka Slovenije bo v delovnih telesih Evrosistema in EU ter na različnih strokovnih srečanjih z oblikovanjem in odločnejšim uveljavljanjem lastnih stališč do odprtih vprašanj dosegla večjo prepoznavnost in ugled.

4. Uspešno in učinkovito delovanje in poslovanje – s prožno organizacijo in z motiviranimi sodelavci

Učinkovitost

Banka Slovenije bo razvojno, organizacijsko in stroškovno učinkovita ustanova. Skrbno bomo upravljali z vsemi sredstvi ter ves čas iskali uspešne in stroškovno učinkovite rešitve.

Prilagodljivost

Kadrovske, tehnične in finančne vire bomo uporabljali za izvajanje nalog, ki omogočajo doseganje večje dodane vrednosti. Hkrati bomo optimizirali poslovne procese in nadgradili ključne kazalnike uspešnosti njihovega izvajanja. Z ustreznimi organizacijskimi ukrepi bomo odpravljali ugotovljene slabosti in se prilagajali novim izzivom.

Sodelovanje

Večji poudarek bomo namenjali sodelovanju med organizacijskimi enotami znotraj banke, mobilnosti zaposlenih in timskemu delu.

Sodelavci

Motivirani, mobilni in strokovno usposobljeni zaposleni so temelj nadaljnjega razvoja Banke Slovenije in doseganja zastavljenih strateških ciljev. Da bomo zagotovili povezanost, prožnost in usmerjenost zaposlenih k rezultatom, jim bo Banka Slovenije omogočila doseganje osebnih ciljev in osebni razvoj v skladu s poslovnimi cilji ustanove.

Delovno okolje

Banka Slovenije bo zagotavljala prožno in centralnobančnemu okolju primerno nagrajevanje ter varno, spodbudno, zdravo in družini prijazno delovno okolje, ki omogoča ravnotežje med delovnimi obveznostmi in zasebnim življenjem.

5. Večji ugled in zaupanje javnosti

Preglednost

Ugled in zaupanje javnosti v Banko Slovenije temeljita na strokovnosti, strokovni in politični neodvisnosti, transparentnosti kot tudi odločnosti delovanja Banke Slovenije.

Neodvisnost in odgovornost

Banka Slovenije je pri izvajanju svojih nalog neodvisna, vendar je kot ustanova, ki opravlja javno funkcijo, obenem odgovorna državljanom in njihovim izvoljenim predstavnikom. Svojo odgovornost bomo izkazovali z rednim poročanjem o delu in z obravnavo tem, ki so pomembne za javnost. Komunikacija s strokovno javnostjo kot tudi z različnimi skupinami državljanov Republike Slovenije bo okrepljena in dvosmerna.

Deljenje idej

Banka Slovenije bo za informiranje strokovne in splošne javnosti ter večjo prepoznavnost in transparentnost še naprej objavljala visokokakovostne analize in raziskave, ki bodo skladne z mednarodnimi standardi. Za obveščanje zainteresirane javnosti ter večanje kredibilnosti in prepoznavnosti na področju ekonomske analize in raziskav bo Banka Slovenije prirejala konference s področja delovanja centralne banke ter okrogle mize z bolj specifičnimi tematikami. Z enakim namenom bo Banka Slovenije z lastnimi prispevki dejavneje sodelovala na raziskovalnih konferencah in nudila tehnično pomoč s poudarkom na tehnični pomoči v regiji.

Priloga 62

Organizacijska shema na dan 31. 12. 2013

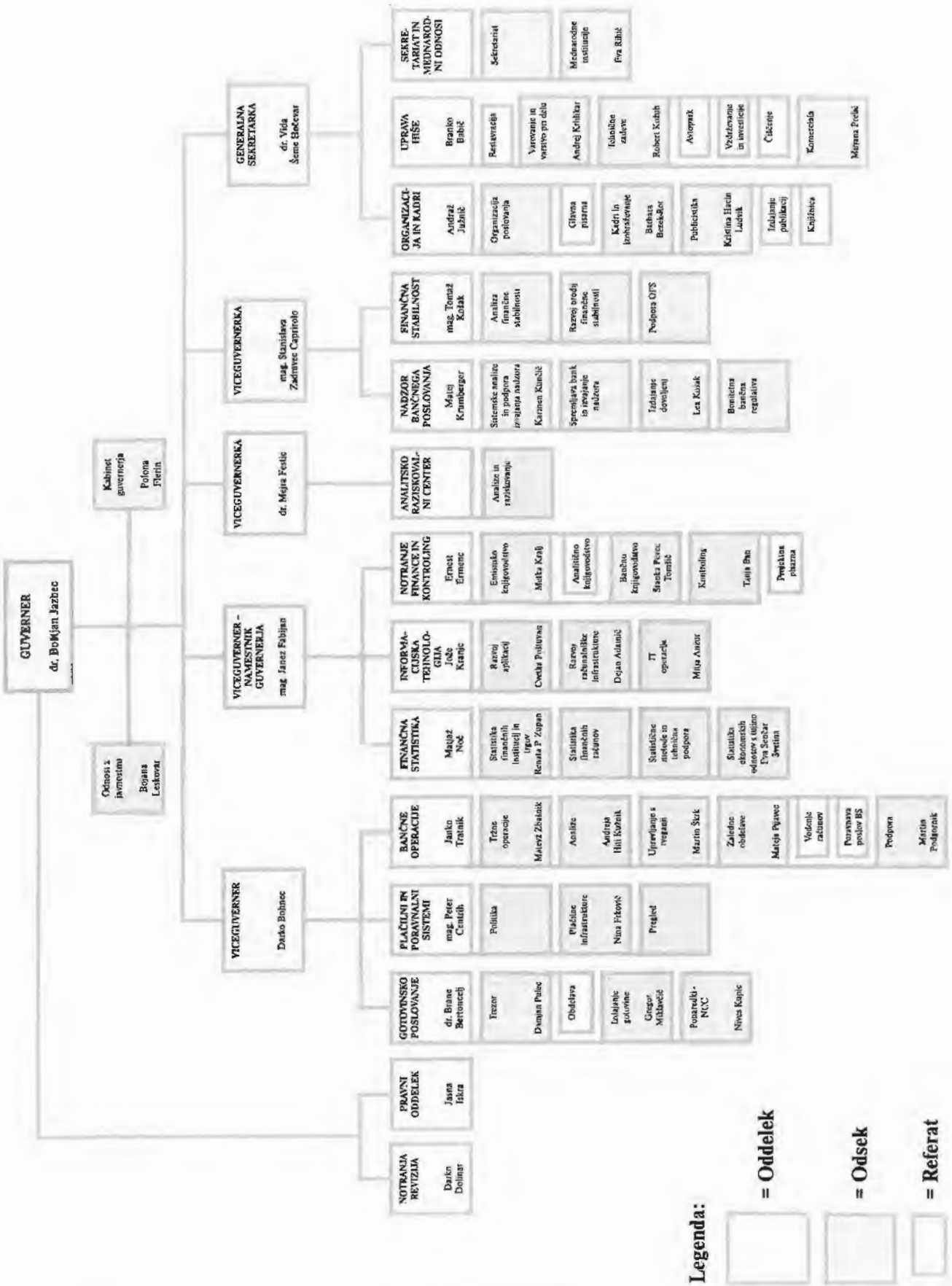

Organizacijska shema na dan 31. 12. 2012

